

3 1761 09702620 7

Toronto University Library
Presented by

The British and Foreign Bible Society
through the Committee formed in
The Old Country
to aid in replacing the loss caused by
The disastrous Fire of February the 14.th 1890

*Bible
Indo-Europ.
Hennish*

*Bible
Dutch
1865*

Bible. Dutch

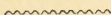
BIBLIA SACRA

DAT IS DE GEHEELE

HEILIGE SCHRIFTUER

BEDREELD IN HET

OUDE EN NIEUWE TESTAMENT.

DEZE UITGAEF VERVAT ALLE DE BOEKEN VAN HET OUDE TESTAMENT DIE IN DEN HEBREEUSCHEN TEKST ZYN.

BRUSSEL,
DRUKKERY VAN J. - B. SCHILDERS,
Etterbeeksche steenweg (avenue Mon-Loisir).

M DCCC LXV.

BIBLIA SACRA

DEUTERONOMI

HEILIGE SCHRIFT

10410 A

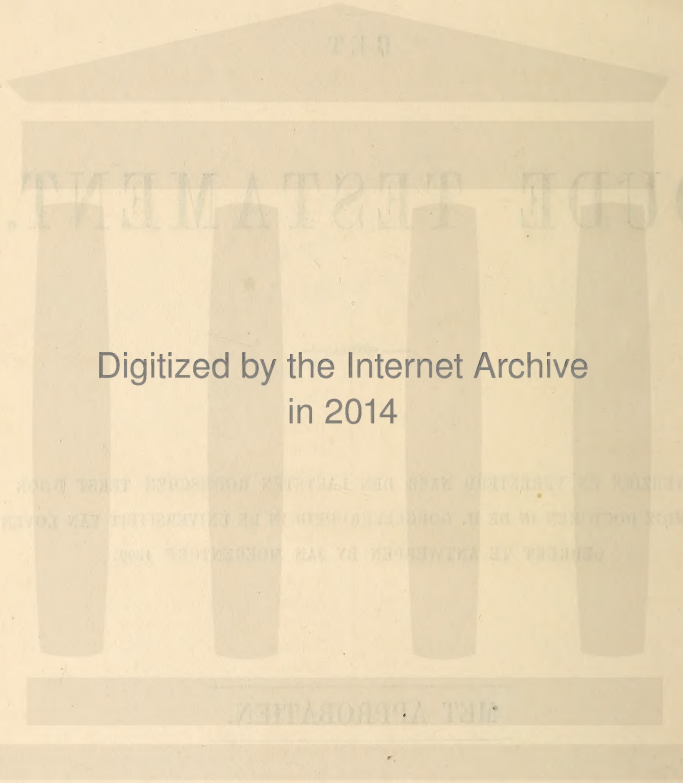
3/12/90

HET

OUDE TESTAMENT.

OVERZIEN EN VERBETERD NAER DEN LAETSTEN ROOMSCHEN TEKST DOOR
SOMMIGE DOCTOREN IN DE H. GODGELEERDHEID IN DE UNIVERSITEIT VAN LOVEN.
GEDRUKT TE ANTWERPEN BY JAN MOERENTORF 1599.

MET APPROBATION.

Digitized by the Internet Archive
in 2014

DE ORDE DER KANONIKE BOEKEN

DES

OUDEN TESTAMENTS,

MET HET GETAL DER KAPITTELEN.

Genesis	Kap.	50
Exodus.		40
Leviticus		27
Numeri.		36
Deuteronomium		34
Josue		24
Der Regteren, of Judicum		21
Ruth		4
I. Koningen.		31
II. Koningen		24
III. Koningen		22
IV. Koningen		25
I. Paralipomenon		29
II. Paralipomenon		36
I. Esdras.		10
II. Esdras, of Nehemias		13
Esther		10
Job		42
Dauids Psalter		150
Proverbia Salomonis.		31
Ecclesiastes, Prediker		12
Cantica Canticorum		8

De Profeten.

Isaias.	Kap.	66
Jeremias		52
Threni.		5
Ezechiël		48
Daniel		12
Ozeas		14
Joël.		3
Amos		9
Abdias.		1
Jonas		4
Micheas		7
Nahum.		3
Habacuc		3
Sophonias.		3
Aggeus.		2
Zacharias.		14
Malachias.		4

APPROBATIO .

Biblia haec Winghiana Lovaniensium Theologorum a Caesarea Maiestate ad id muneris deputatorum iudicio iam olim approbata, et nunc recens quorundam Lovaniensium Doctorum indefesso labore ad Vaticanum exemplar collata, restituta ac emendata (ita tamen ut subinde verba non tam verbis, quam sensui Vulgatae editionis latinae, in ista versione respondeant) digna censeo, quae ad usum multorum Catholicorum, praecipue Concionatorum, reculantur.

GUILIELMUS FABRICIUS *Noviomagus*, Apostolicus ac Regius
Librorum Censor. Pridie 6 Jul. 1598.

Haec Biblia teutonica cum postremo exemplari Vaticano collata et ad idem noviter correctata ac multis in locis a plurimis mendis repurgata digna censeo quae ad utilitatem tam Concionatorum quam aliorum in lucem emittantur. Hac 27 Julii 1598.

SAMUEL LOYAERTS, S. T. Doctor et divi Michaelis Ecclesiae Pastor.

Editionem hanc Bibliorum Belgicorum cura iam altera quorundam Lovaniensium Theologorum ad veritatem editionis Vulgatae nuper in vrbe emendatae et restituae tersiorem et exactiorem, Ecclesiae Belgicae perutilem censeo : praesertim cum in ea magno labore et studio consultis variis aliarum linguarum lectionibus ac interpretationibus et potissimum solidissimis Veterum Commentariis multa secundum idioma Belgicum magno lucro sensus genuini et nulla Vulgatae editionis iactura sint expressa. 27 Julii 1598.

JOANNES MALDERUS, S. Theol. Scholasticae Professor Regius.

GOEDKEURING.

Deze Bybel van Van Winghe, door de Godgeleerden van Loven, die Zyne Keizerlyke Majesteit daertoe benoemd had, voor dezen al goedgekeurd, en nu op nieuw door eenige Lovensche Doctoren met een onvermoeiden arbeid, tegen de Vatikaensche kopy nagezien, hersteld en verbeterd (zoodanig nogtans dat de woorden van deze Overzetting somwylen niet zoo zeer de eigene woorden, als wel den zin van de Gemeene Latynsche Vertaling uitdrukken), acht ik waardig om tot het gebruik van vele Katholyken, en voornamelyk van de Predikers, herdrukt te worden.

GUILIELMUS FABRICIUS *van Nimwegen*, Apostolische en
Koninglyke keurder der Boeken. Den 6 July 1598.

Deze Nederduitsche Bybel, die tegen de laetste Vatikaensche kopy is nagezien, naer dezelve op nieuw verbeterd, en op verscheidene plaetsen van veel fouten gezuiverd, acht ik waardig om tot nut zoo wel van de Predikers als van anderen in het licht gegeven te worden. Den 27 July 1598.

SAMUEL LOYAERTS, Leeraer in de Godgeleerdheid en Pastoor van S. Michiels Kerke.

Dewyl deze Druk van den Nederduitschen Bybel nu op nieuw, door de zorg van eenige Lovensche Godgeleerden, is vergeleken met de waerheid van de gemeene Latynsche vertaling (die in de stad Roomen onlangs verbeterd en hersteld is geweest), en vervolgens zuiverder en nauwkeuriger voor den dag komt, zoo oordeel ik dat dezelve zeer nuttig zal zyn voor de Nederlandsche Kerke : te meer, nadien in dezen Druk veel zaken, tot groot voordeel van den regten zin, en zonder eenig nadeel van de gemeene vertaling, zyn uitgedrukt volgens de rechte eigenschap der Nederduitsche Tale : hetwelke grooten arbeid en veel moeite heeft gekost, en ten welken einde de verscheidene lezingen en overzettingen van andere talen, doch voornamelyk de zeer bondige verklaringen der oude Schryvers, nagezien zyn geweest. Den 27 July 1598.

JOHANNES MALDERUS, Koninglyke Leeraer der School-Godgeleerdheid.

EERSTE BOEK MOYSES,

In het Hebreewsch genoemd BERESITH; in het Grieksch, GENESIS;
in het Duitsch, het Boek des Voortkomsels, of der Schepping.

KAPITTEL I.

IN het begin heeft God geschapen hemel en aerde.

2 Maer de aerde was ydel en ledig, en de duisternissen waren op het platte des afgronds: en den Geest Gods dreef op de wateren.

3 En God heeft gezeid: Dat het licht worde: en het licht is geworden.

4 En God heeft het licht gezien dat het goed was: en hy heeft het licht van de duisternissen gescheiden.

5 En hy heeft het licht genoemd Dag, en de duisternissen Nacht: en het is geworden avond en morgen, eenen dag.

6 En God heeft gezeid: Daer worde een firmament in het midden der wateren: en het scheidde de wateren van de wateren.

7 En God heeft het firmament gemaakt, en heeft de wateren die onder het firmament waren, gescheiden van de wateren die boven het firmament waren. En het is alzoo geschied.

8 En God heeft het firmament genoemd Hemel: en het is geworden avond en morgen, den tweeden dag.

9 En God heeft gezeid: Dat de wateren die onder den hemel zyn vergaderd worden op eene plaats: dat het drooge gezien worde. En het is alzoo geschied.

10 En God heeft het drooge genoemd Aerde, en de vergadering der wateren heeft hy genoemd Zee. En God heeft gezien dat het goed was.

11 En hy heeft gezeid: Dat de aerde voortspruite groeiend en bezaaiend kruid, en fruihout, vruchtbarende naer zynen aerd, wiens zaed in zich zelve zy op de aerde. En het is alzoo geschied.

12 En de aerde heeft groeiend kruid voortgebracht, en zaijend naer zynen aerd, en vruchtbarende hout, hebbende elk zyn zaed op zynen aerd. En God heeft gezien dat het goed was.

13 En het is geworden avond en morgen, den derden dag.

14 En God heeft gezeid: Dat worden lichten in het firmament des hemels, en dat

die scheiden den dag en den nacht, en dat zy zyn tot teekenen en tyden, en dagen en jaren:

15 Opdat zy schynen in het firmament des hemels, en de aerde verlichten. En het is alzoo geschied.

16 En God heeft twee groote lichten gemaakt: het meerdere licht, om dat het over den dag zyn zoude: en het mindere licht, dat het over den nacht zyn zoude: en sterren.

17 En hy heeft die gezet in het firmament des hemels, dat zy op de aerde zouden lichten.

18 En dat zy zouden over den dag en nacht zyn, en dat zy het licht en de duisternissen scheiden zouden. En God heeft gezien dat het goed was.

19 En het is geworden avond en morgen, den vierden dag.

20 En God heeft ook gezeid: Dat de wateren voortbrengen het gewemelte der levende ziel, en het gevogelte boven de aerde onder het firmament des hemels.

21 En God heeft groote walvisschen geschapen, en allerhande levende en roerende zielen, welke de wateren voortgebracht hadden naer een iegelyks aerd, en alle gevogelte naer zynen aerd. En God heeft gezien dat het goed was.

22 En hy heeft die gezegend, zeggende: Wast en vermeerdert u, en vervult de wateren der zee: en de vogelen vermeederen zich op de aerde.

23 En het is geworden avond en morgen, den vyfden dag.

24 En God heeft ook gezeid: De aerde brenge voort levende zielen naer haren aerdoene, jokvee, en kruipelingen, en beesten der aerde naer hunnen aerd. En het is alzoo geschied.

25 En God heeft gemaakt de beesten der aerde naer haren byzonderen aerd, en het jokvee, en alle kruipeling naer zynen aerd. En God heeft gezien dat het goed was.

26 En heeft gezeid: Laet ons den mensch maken naer ons beeld en gelykenis: en dat hy overhoofd zy den visschen der zee, en het gevogelte des hemels, en de beesten, en

alle de aerde, en alle kruipeling, welk op de aerde geroerd wordt.

27 En God heeft den mensch geschapen naer zyn beeld : naer Gods beeld heeft hy hem geschapen, man en vrouw heeft hy ze geschapen.

28 En God heeft ze gezegend, en gezeid : Wast en wordt vermenigd, en vervult de aerde, en onderwerpt ze, en overheerschapt de visschen der zee, en het gevogelte des hemels, en alle gedierten die op de aerde geroerd worden.

29 En God heeft gezeid : Ziet daer, heb ik u gegeven alle kruid, zaed voortbrengende op de aerde, en alle boomen die in zich zelve huns aerds bezaedsel hebben, dat die u zyn tot eene spys :

30 En voor alle gedierte der aerde, en voor alle de vogelen des hemels, en voor al dat zich op de aerde roert, en daer eene levende ziel in is, dat zy te eten hebben. En het is alzoo geschied.

31 En God heeft gezien alle dingen die hy gemaakt had : en waren alle zeer goed. En het is geworden avond en morgen, den zesden dag.

KAPITTEL II.

Zoo zyn dan volbragt hemel en aerde, en hun gansch sieraed.

2 En God heeft ten zevenden dage voldaan al zyn werk dat hy gemaakt had : en hy heeft gerust op den zevenden dag van alle werk dat hy volbragt had :

3 En hy heeft den zevenden dag gezegend : en heeft dien geheiligt : want hy in dien had opgehouden van al zynen werke, welk God geschapen heeft om dat hy het maken zoude.

4 Dit zyn de voortkomselen van hemel en aerde, als zy geschapen zyn geweest, in den dag als God den Heer heeft hemel en aerde gemaakt :

5 En allerlei roeispruiten des velds eer het wies op de aerde, en allerlei kruid des lands eer het groeide : want God den Heer had niet geregend op de aerde, en daer was geen mensch die het land bouwde :

6 Maer daer klom eene fontein uit de aerde op, vochtigende de geheele plein der aerde.

7 Aldus heeft dan God den Heer den mensch gemaakt van het slym der aerde, en hy heeft in zyn aenzigt geblazen een adem des levens, en den mensch is toegemaakt tot eene levende ziel.

8 En God had van het begin geplant een lustparadys : waerin hy gesteld heeft den mensch die hy gefatsoend had.

9 En den Heer God heeft uit de aerde voortgebragt allerlei hout, lustig om zien, en

liefelyk om te eten : en ook den boom des levens midden in het lustparadys, en den boom der kennis des goeds en des kwaeds.

10 En een vloed ging uit de plaets der lusten, om het paradys te wateren, die van daer gedeild wordt in vier hoofden.

11 Den eenen is genoemd Phison : dezen is die vliet om het gansche land Hevilath, alwaer goud wast :

12 En het goud van dit land is het allerbeste : en aldaer vindt men bdellium, en den steen onichinus.

13 En den naem van den tweeden vloed is Gehon, dezen is het die loopt rondom het gansche Moorenland.

14 Dan den naem van den derden vloed is Tygris, dezen gaet tegen die van Assyrien. En den vierden vloed die is Euphrates.

15 Aldus heeft God den Heer den mensch genomen, en heeft hem gesteld in het lustparadys, dat hy het bouwen en bewaren zoude.

16 En hy heeft hem geboden, zeggende : Eet van alle de boomen des paradys.

17 Maer van den boom der kennis des goeds en kwaeds eet niet, want op wat dag dat gy daer af eet, zoo zult gy de dood sterven.

18 En God den Heer heeft ook gezeid : Het is niet goed den mensch alleen te zyn, laet ons hem eene hulp maken zyns gelyken.

19 Als dan God den Heer van de aerde gefatsoend had alle gedierte der aerde, en het gansche gevogelte des hemels, zoo heeft hy die gebragt voor Adam, dat hy zoude beziën hoe hy die noemen zoude, want alle ziels levendig zoo het Adam heeft benoemd het zelve is zyn naem.

20 En Adam heeft alle gedierten genoemd elk met zynen naem, en alle dat gevogelte der lucht, en alle de beesten der aerde : maer men vond Adam geen helper zyns gelyken.

21 Dus heeft God den Heer eenen diepen slaep in Adam gezonden, en als hy in het slapen was, zoo heeft hy eene zyner ribben genomen, en heeft daervoor vleeschingevuld.

22 En God den Heer heeft de rib die hy van Adam genomen had, gesticht tot eene vrouw, en hy heeft ze Adam toegeleid.

23 En Adam heeft gezeid : Dat is nu been van myne beenen, en vleesch van myn vleesch, men zal ze mannin heeten, om dat zy van den man genomen is.

24 Daerom zoo zal een mensch verlaten zynen vader, en moeder, en zal zyn wyf aenhangen, en zy twee zullen wezen een vleesch.

25 En zy waren beide naekt, te weten Adam en zyn wyf, en zy schaemden zich niet.

KAPITTEL III.

VOORTS was ook de slang listiger dan alle dieren der aarde, die God den Heer gemaakt had, dewelke heeft gezeid tot de vrouw : Waerom heeft u God geboden, dat gy niet eten zoudt van allerlei boomen des paradys?

2 Wien heeft de vrouw geantwoord : Van de vruchten der boomen die in het paradys zyn, eten wy :

3 Dan van de vrucht des booms die midden in het paradys staet, heeft ons God geboden, dat wy niet eten zouden, en dat wy dat niet zouden aenraken, opdat wy by geval niet sterven.

4 Maer de slang heeft gezeid tot de vrouw : Gy zult geenszins de dood sterven.

5 Want God weet, dat, in wat dag gy daer af eet, zoo zullen uwe oogen geopend worden, en gy zult wezen als goden, wetende goed en kwaed.

6 Dus zoo heeft de vrouw gezien dat dezen boom goed was om te eten, en schoon den oogen, en lustig te aenzien, en heeft van zyne vrucht genomen, en die geëten, en haren man gegeven.

7 En hunner beider oogen zyn geopend, en als zy gewaar werden dat zy naekt waren, zoo naaiden zy te zamen vyge bladeren en hebben zichzelf gemaakt schorten.

8 En als zy gehoord hadden de stem Gods des Heeren, wandelende in het paradys ter namiddag lucht, zoo heeft zich Adam met zyn wyf verborgen van het aenzigt Gods des Heeren, in het midden van het hout des paradys.

9 En God den Heer heeft Adam geroepen en hem gezeid : Waer zyt gy?

10 Denwelken antwoordde : Ik heb uwe stem gehoord in het paradys, en gevreesd, om dat ik naekt was, en ik heb my geborgen.

11 Tot wien den Heer zeide : Maer wie heeft u te kennen gegeven dat gy naekt waert, anders dan dat gy hebt geëten van den boom, daer ik u af bevolen had dat gy daer af niet eten zoudt?

12 En Adam heeft gezeid : Dat wyf hetwelk gy my tot eene gezellin hebt gegeven, die heeft my van den boom gegeven, en ik heb het geëten.

13 En toen zeide God den Heer tot de vrouw : Waerom hebt gy dit gedaan? Dewelke heeft geantwoord : De slang heeft my bedrogen, en ik heb geëten.

14 En God den Heer heeft gezeid tot de slang : Want gy dat gedaen hebt, zoo zyt gy vervloekt onder alle gedierten, en beesten der aarde : op uwe borst zult gy gaen, en gy zult aarde eten alle de dagen uws levens.

15 Ik zal vyandschap stellen tusschen u en de vrouw, en tusschen uw zaed en haar zaed, zy zal u den kop verpletten, en gy zult hare versenen belistigen.

16 En tot de vrouw heeft hy ook gezeid : Ik zal uwe ellendigheden en uwe zwakheden vermenigvuldigen, met pynen zult gy uwe kinderen baren, en gy zult onder de magt des mans wezen, en hy zal uw heer zyn.

17 Maer tot Adam heeft hy gezeid : Om dat gy gehoord hebt de stem uws wyfs, en geëten van den boom, daer ik u geboden had dat gy niet af eten zoudt, vervloekt zy de aerde in uw werk : in arbeiden zult gy daer af eten al uwe leefdagen.

18 Doornen en distelen zal zy u voortbrengen, en gy zult eten het kruid der aerde.

19 In het zweet uws aenzigts zult gy uw brood eten, tot dat gy wederkeert in de aerde daer gy af genomen zyt : want gy zyt stof der aerde, en zult wederkeeren tot het stof.

20 En Adam heeft genoemd den naem zynen huisvrouw Eva, om dat zy eene moeder was aller levendigen.

21 God den Heer heeft ook Adam en zyne huisvrouw gemaakt pelsrokken, en trok ze hen aan.

22 En hy zeide : Ziet Adam is geworden als onzer een, wetende goed en kwaed : nu dan, dat hy by aventuren zyne hand niet strekke, en neme ook van den boom des levens en ete, en leve in de eeuwigheid.

23 En God den Heer heeft hem uitgezonden van het lustparadys, dat hy de aerde zoude bouwen, daer hy van genomen is.

24 En hy heeft Adam uitgeworpen : en heeft voor het lustparadys gesteld Cherubim, en een vlamig zwaard ligtkerbaer, te bewaren den weg tot den boom des levens.

KAPITTEL IV.

EN Adam heeft zyne huisvrouw Eva bekend, dewelke heeft ontvangen en gebaerd Kaïn, zeggende : ik heb eenen mensch verkregen door God.

2 En anderwerf heeft zy gebaerd zynen broeder Abel. Abel dan is een schaepherd geweest en Kaïn een akkerman.

3 En het is gebeurd na vele dagen dat Kaïn offerde giften den Heere van de vruchten der aerde.

4 En Abel offerde ook van de eerstelingen zynen kudden, en van hun vet. En God heeft Abel en zyne offeranden aengezien.

5 Maer Kaïn en zyne offeranden zag hy niet aen, en Kaïn is zeer magtelyk gestoord geweest, en het aenzigt is hem gezonken.

6 En den Heer heeft tot hem gezeid :

Waerom zyt gy gram, en waerom is uw gelaet vervallen :

7 Doet gy wel, zult gy het niet ontvangen ? en doet gy ook kwalik, zal uwe zonde niet terstond daer in de deur zyn ? Maer onder u zal haren lust wezen, en gy zult daer heer over zyn.

8 En Kaïn heeft gezeid tot Abel zynen broeder : Laet ons buiten gaen. En als zy op het veld waren, zoo is Kaïn opgestaen tegen zynen broeder Abel, en heeft hem dood geslagen.

9 En den Heer heeft gezeid tot Kaïn : Waer is Abel uw broeder ? Die antwoordde : Ik weet het niet : ben ik myns broeders hoeder ?

10 En heeft tot hem gezeid : Wat hebt gy gedaen ? De stem des bloeds uws broeders roept tot my van de aerde.

11 Zoo zult gy dan vervloekt wezen op de aerde, die hare muil heeft open gedaen, en het bloed uws broeders ontvangen van uwe hand.

12 Als gy de aerde zult bebouwd hebben, zoo zal zy u hare vruchten niet geven, ongestadig en vlugtig zult gy wezen op de aerde.

13 En Kaïn heeft gezeid tot den Heer : Myne boosheid is meerder, dan dat ik genade verdien.

14 Ziet gy werpt my heden uit van het aenzigt der aerde, en ik zal verborgen worden van uw aengezigt, en ik zal ongestadig en vlugtig wezen op de aerde : zoo zal my dan, wie my vindt, dood slaen.

15 En den Heer heeft tot hem gezeid : Het zal alzo niet geschieden. Maer zoo wie Kaïn dood slaet, die zal zevenvoudig gestraft worden. En den Heer heeft Kaïn een teeken gesteld, dat een iegelyk die hem vond hem niet zoude dooden.

16 En Kaïn uitgegaen zynde van het aenzigt des Heeren, heeft vlugtig gewoond op de aerde, aen de oostzyde van Eden.

17 En Kaïn heeft zyne huisvrouw bekend, dewelke heeft ontvangen en gebaerd Henoch. En hy timmerde eene stad, en hy noemde haren naem naer den naem van zynen zoon Henoch.

18 En Henoch genereerde Irad, en Irad genereerde Maviael, en Maviael genereerde Mathusaël, en Mathusaël genereerde Lamech.

19 Denwelken heeft genomen twee huisvrouwen, den naem der eene was Ada, en den naem der andere was Sella.

20 En Ada bragt voort Jabel, denwelken een vader was der gene die in tenten woonden, en der herders.

21 En den naem zyns broeders was Jubal, die een vader was der spelers op harpen en orgelen.

22 En Sella die genereerde Tubalcaïn, die een grofsmid was, en een smid van alle metael en yzerwerken. En de zuster van Tubalcaïn was Noëma.

23 En Lamech zeide tot zyne huisvrouwen Ada en Sella : Hoort myne stem, gy huisvrouwen van Lamech, neemt waer myne woorden, want ik heb eenen man verslagen tot myner wonden, en eenen jongeling tot myner stramen.

24 Zevenvoud wraek zal gegeven worden van Kaïn, maer van Lamech zeventig werf zevenvoud.

25 En Adam heeft nog zyne huisvrouw bekend, en zy heeft eenen zoon gebaerd, en hiet zynen naem Seth, zeggende : God heeft my een ander zaed gesteld voor Abel, denwelken Kaïn verslagen heeft.

26 En Seth werd ook een zoon geboren, denwelken hy noemde Enos : dezen begon aen te roepen den naem des Heeren.

KAPITTEL V.

DIT is den boek van Adams voortkomsel : in den dag als God den mensch geschapen heeft, zoo heeft hy hem gemaakt naer Gods gelykenis.

2 Hy heeft ze geschapen man en vrouw, en hy heeft ze gebenedyd : en heeft hunnen naem genoemd mensch, op den dag dat zy geschapen waren.

3 En Adam heeft geleefd honderd en dertig jaren : en heeft gegenereerd naer zyn beeld en gelykenis, en hy heeft hem genoemd Seth.

4 En de dagen van Adam na dat hy Seth gewonnen had zyn geworden acht honderd jaren : en hy heeft zonen en dochters gewonnen.

5 En allen den tyd die Adam geleefd heeft, is geworden negen honderd en dertig jaren, en hy is gestorven.

6 En Seth heeft geleefd honderd en vyf jaren, en hy heeft Enos gewonnen.

7 En Seth heeft geleefd, na dat hy Enos had gewonnen, acht honderd en zeven jaren, en hy heeft zonen en dochters gewonnen.

8 En alle de dagen van Seth zyn geworden negen honderd en twaelf jaren, en hy is gestorven.

9 En Enos heeft negentig jaren geleefd, en heeft gewonnen Kaïn.

10 Na wiens geboorte heeft hy geleefd acht honderd en vyftien jaren, en heeft zonen en dochters gewonnen.

11 En alle de dagen van Enos zyn geworden negen honderd en vyf jaren, en hy is gestorven.

12 En Kaïn heeft geleefd zeventig jaren, en hy heeft gewonnen Malaleël.

13 En Kaïnan heeft geleefd na dat hy Malaleël gewonnen heeft, acht honderd en veertig jaren, en heeft zonen en dochters gewonnen.

14 En alle de dagen van Kaïnan zyn geworden negen honderd en tien jaren, en hy is gestorven.

15 En Malaleël heeft geleefd vyf en zestig jaren, en heeft gewonnen Jared.

16 En Malaleël heeft geleefd, na dat hy Jared gewonnen had, acht honderd en dertig jaren, en heeft zonen en dochters gewonnen.

17 En alle de dagen van Malaleël zyn geworden acht honderd vyf en negentig jaren, en hy is gestorven.

18 En Jared heeft geleefd honderd twee en zestig jaren, en hy heeft gewonnen Henoch. En Jared heeft geleefd, na dat hy Henoch gewonnen had, acht honderd jaren, en heeft zonen en dochters gewonnen.

19 En alle de dagen van Jared zyn geworden negen honderd twee en zestig jaren, en hy is gestorven.

20 En Henoch heeft geleefd vyf en zestig jaren, en hy heeft gewonnen Mathusalem.

21 En Henoch heeft met God gewandeld :

22 En heeft geleefd, na dat hy Mathusalem gewonnen had, dry honderd jaren, en hy heeft zonen en dochters gewonnen.

23 En alle de dagen van Henoch zyn geworden dry honderd vyf en zestig jaren.

24 En hy heeft met God gewandeld, en hy is niet meer gezien geweest : want God heeft hem gehaald.

25 En Mathusalem heeft geleefd honderd zeven en tachtig jaren, en hy heeft gewonnen Lamech.

26 En Mathusalem heeft geleefd, na dat hy Lamech had gewonnen, zeven honderd twee en tachtig jaren, en hy heeft zonen en dochters gewonnen.

27 En alle de dagen van Mathusalem zyn geworden negen honderd negen en zestig jaren, en hy is gestorven.

28 En Lamech heeft geleefd honderd twee en tachtig jaren, en hy heeft eenen zoon gewonnen :

29 En heeft hem genoemd Noë, zeggende : Dezen zal ons vertroosten van de werken en arbeiden onzer handen op de aerde, de welke God vermaledyd heeft.

30 En Lamech heeft geleefd, na dat hy Noë gewonnen had, vyf honderd vyf en negentig jaren, en hy heeft zonen en dochters gewonnen.

31 En alle de dagen van Lamech zyn geworden zeven honderd zeven en zeventig jaren, en hy is gestorven.

32 En Noë, als hy vyf honderd jaren oud

was, zoo heeft hy gewonnen Sem, Cham en Japhet.

KAPITTEL VI.

ALS nu de menschen begonnen te vermee-
nigvuldigen op de aerde, en dat zy doch-
ters gewonnen hadden,

2 De kinderen Gods ziende de dochters der menschen dat zy schoon waren, zy hebben uit alle de huisvrouwen genomen die zy verkoren hadden.

3 En God heeft gezegd : Myn geest zal eeuwiglyk in den mensch niet blyven, want hy vleesch is : en zyne dagen zullen wezen van honderd en twintig jaren.

4 En daer waren in dien tyd reuzen op de aerde : want na dat de kinderen Gods met de dochters der menschen verzaemd zyn, en zy baerden, deze zyn geweldige in de wereld, en vermaerde mannen.

5 En God ziende dat der menschen boosheid veel was op de aerde en dat alle der herten gedachten tot kwaed genegen waren ten allen tyden,

6 Zoo is het hem berouwd dat hy den mensch op de aerde gemaakt had. En berouwd zynde met eenen rouw zyns herten van binnen :

7 Ik zal, zeide hy, den mensch dien ik geschapen heb te niet doen van het aanzigt der aerde, van den mensch voorts aen tot de beesten, en van de kruipende dieren tot de vogels der lucht : want het berouwt my dat ik die gemaakt heb.

8 Maer Noë heeft gratie gevonden voor God.

9 Dit is het geslacht van Noë. Noë was een regtveerdig en een volmaekt man in zyn geslacht, met God heeft hy gewandeld.

10 En hy heeft gewonnen dry zonen, Sem, Cham en Japhet.

11 En de aerde is verdorven voor God, en vervuld met boosheden.

12 En als God gezien had dat de aerde verdorven was (want alle vleesch had zynen gang verargerde op de aerde).

13 Zoo zeide hy tot Noë : Het einde van alle vleesch is voor my gekomen : de aerde is met boosheid vervuld van henlieden aenschyn, en ik zal ze verderven met de aerde.

14 Maekt u eene ark van geschaefd hout : gy zult in de ark woonstedekens maken, en gy zult ze met lym bestryken van binnen en van buiten.

15 En aldus zult gy die maken : de lengte der ark zal wezen van dry honderd cubitus, de wydte van vyftig cubitus, en de hoogte van dertig cubitus.

16 Eene venster zult gy in de ark maken, en gy zult die in haer opperste tot eenen

cubitus volbrengen : maer de deur der ark zult gy ter zyden stellen : nederwaerts zult gy daer eetkamers en dry stagen in maken.

17 Ziet ik zal de waters des overvloeds aenbrengen op de aerde, om te dooden alle vleesch daer een geest des levens in is onder den hemel : al dat op de aerde is zal te niet gebragt worden :

18 En ik zal myn verbond met u maken, en zult in de ark gaen : gy en uwe zonen, uwe huisvrouw en uwer zonen huisvrouwen met u.

19 En uit alle gedierte van allen vleesch zult gy by paren in de ark brengen, op dat zy met u leven : mannekens en wyfkens.

20 Van de vogelen naer hunnen aerd, en van het jokvee naer zynen aerd, en uit alle kruipende dieren der aerde naer hunnen aerd.

21 Zy zullen van elks een paer met u daer in gaen, op dat zy mogen leven. Gy zult dan met u nemen van allerlei eetbaer voedsels, en zult die by u byeendragen, en die zullen alzoo wel u, als de beesten wezen tot spys.

22 Dus heeft Noë gedaen alles dat hem God geboden had.

KAPITTEL VII.

EN den Heer heeft tot hem gezeid : Gaet gy en al uw huisgezin in de ark : want ik heb u regtveerdig voor my gezien in dit geslacht.

2 Van alle reine dieren zoo neemt met u zeven en zeven, manneken en wyfken : maer van de onreine dieren twee en twee, manneken en wyfken.

3 Maer ook van de vogelen des hemels, zeven en zeven, manneken en wyfken : op dat het zaed mag onderhouden worden, op het aenschyn der gansche aerde.

4 Want nog na zeven dagen zal ik op de aerde regenen veertig dagen en veertig nachten lang : en ik zal te niet doen van den aerdbodem alle dat wezen heeft, dat ik gemaekt heb.

5 Dus heeft Noë gedaen alles dat hem God bevolen had.

6 En hy was zes honderd jaren oud, als de wateren des overvloeds vloeiden op de aerde.

7 En Noë en zyne zonen, zyne huisvrouw, en zyner zonen huisvrouwen zyn met hem gegaen in de ark om de wateren des overvloeds.

8 En van de zuivere en onzuivere dieren en van de vogelen, en van alle dat zich roert op de aerde,

9 Zyn twee en twee gegaen binnen in de ark tot Noë, manneken en wyfken, alzoo den Heer Noë had geboden.

10 En als de zeven dagen voorby waren, zoo zyn de wateren des overvloeds gekomen op de aerde.

11 In het zes honderste jaer des levens van Noë, in de tweede maend, den zeventienden dag der maend, zoo zyn geborsten alle de fonteynen des grooten afgronds, en de sluizen des hemels zyn open gedaen.

12 En het heeft geregend op de aerde veertig dagen en veertig nachten.

13 Effen in het beginsel des zelfden dags, zoo zyn Noë, en Sem, en Cham, en Japhet, zyne zonen : zyne huisvrouw, en zyner zonen huisvrouwen met hen in de ark gegaen.

14 Zy en alle gedierten elk naer zynen aerd, en al het vee naer zynen aerd, en al dat zich roert op de aerde, elk naer zynen aerd, en alle gevogelte elk naer zynen aerd,

15 Alle vogelen en alle vliegende dieren zyn by Noë in de ark gegaen, twee en twee van alle vleesch, daer den geest des levens in was.

16 En die daer ingegaen zyn, die gingen daer in, manneken en wyfken, van alle vleesch gelyk hem God bevolen had : en den Heer sloot hem van buiten daer in.

17 En den overvloed is geweest op de aerde veertig dagen : en de wateren zyn vermeerderd, en hebben de ark geheven in de hoogte boven de aerde :

18 Want zy vloeiden zeer krachtelyk : en zy overdekten alle het overste der aerde : maer de ark dreef boven de wateren.

19 En de wateren werden zeer magtig op de aerde : en alle de hooge bergen zyn overdekt onder den geheelen hemel.

20 En het water was vyftien cubitus hooger boven alle de bergen welke het bedekte.

21 En alle vleesch dat zich op de aerde roerde is vernield, van vogelen, dieren, beesten, en van alle kruipende gedierten dat op de aerde kruipt :

22 Alle de menschen, en alle daer een levenden adem in is op de aerde, zyn gestorven.

23 En God heeft vernield alle dat wezen had op de aerde, van den mensch tot de beesten, zoo wel het kruipende gewormte, als het gevogelte des hemels : en zyn alle vergaen van de aerde : maer Noë is alleen overgebleven en die met hem in de ark waren.

24 En het water stond op de aerde honderd en vyftig dagen.

KAPITTEL VIII.

MAER God (gedachtig wezende Noë en aller gedierte en des gansch jokvee, en die met hem waren in de ark) heeft eenen

wind op de aerde gebragt, en de wateren zyn geminderd.

2 En de fonteynen des afgronds, en de sluizen des hemels zyn gesloten : en den regen is van den hemel verboden.

3 En de wateren zyn weder gekeerd, van de aerde gaende en wederkomende, en begonnen te minderen na honderd en vyftig dagen.

4 En de ark heeft gerust in de zevende maend, den zeven-en-twintigsten dag der maend, op het gebergte van Armenien.

5 Maer de wateren gingen en minderden tot de tiende maend : want in de tiende maend, den eersten dag van de maend, werden gezien de toppen der bergen.

6 En toen veertig dagen overleden waren, Noë opendoende de venster die hy gemaakt had,

7 Heeft eene raef uitgelaten : de welke uitging, en keerde niet weder tot dat de wateren verdroogd waren op de aerde.

8 En hy heeft na haer ook eene duif uitgezonden, om dat hy zien zoude of de wateren nu weg waren van het aenzigt der aerde.

9 Dewelke (toen zy niets vond daer haren voet rusten mogt) is weder tot hem gekomen in de ark : want de wateren waren op alle aerdryk : en hy stak zyne hand uit, en bragt ze gegrepen in de ark.

10 Maer verbeidende voort nog zeven dagen, zoo heeft hy weder de duif uit de ark afgezonden.

11 En zy kwam tot hem des avonds dragende eenen olyftak met groeiende bladeren in haren bek. Dus zoo heeft Noë verstaen dat de wateren vergaen waren op de aerde.

12 En niettemin heeft hy nog zeven andere dagen gebeid, en heeft de duif uitgelaten, dewelke niet meer is tot hem weder gekomen.

13 Aldus dan in het zes honderdste en een jaer, ter eerste maend, op den eersten dag der maend, zoo zyn de wateren geminderd op de aerde : en Noë opendoende het dak van de ark, heeft aengemerkt en gezien dat het overste der aerde gedroogd was.

14 Ter tweede maend, op den zeven-en-twintigsten dag dier maend, zoo is het aerdryk doordroogd.

15 En God heeft tot Noë gesproken, zeggende :

16 Gaet uit de ark gy en uwe huisvrouw, uwe zonen, en de huisvrouwen van uwe zonen met u.

17 Alle dieren die by u zyn, van allerlei vleesch, zoo wel van de vogelen als van de beesten, en van allerlei kruipende dieren,

die op de aerde kruipen, leidt uit met u, en gaet in op de aerde. Wast en wordt vermenigvuldigd op haer.

18 Zoo is dan uitgegaen Noë en zyne zonen : zyne huisvrouw, en de huisvrouwen van zyne zonen met hem.

19 Maer ook alle levende gedierte, jokvee, en gewormte, welk op de aerde kruipt naer zynen aard, zyn uit de ark gegaen.

20 En Noë heeft den Heere een' autaar gemaakt, en nemende van alle de zuivere beesten en vogelen, heeft hy die op den autaar geofferd tot eenen brandoffer.

21 En den Heer heeft geroken den reuk der zoetigheid, en heeft gezegd : Ik zal voortaan niet meer de aerde vermaledyen om der menschen wil : want de zinnen en de gedachten van des menschen hert zyn tot kwaed genegen van hunne jongheid af. Zoo zal ik dan niet meer verslaen alle levende gedierte, als ik gedaen heb.

22 Alle de dagen des aerdryks zullen niet rusten den zaeityd en den maeityd, koude en hitte, zomer en winter, nacht en dag.

KAPITTEL IX.

EN God heeft Noë gebenedyd en zyne kinderen : en heeft tot hem gezegd : Wast en wordt vermenigvuldigd, en vervult het aerdryk.

2 En de vrees en grouwel van ulieden zy op alle het gedierte der aerde, en op alle de gevogelte des hemels, met alle dat zich roert op de aerde : alle de visschen der zee zyn uwer hand geleverd.

3 En al dat zich roert en leeft zal u wezen tot eene spys : ik heb u alle deze gegeven als groene kruiden.

4 Uitgenomen dat gy het vleesch niet zult eten met het bloed.

5 Want het bloed van uwe zielen zal ik verzoeken van allerlei beesten hand : en van de hand des menschen, van de hand des mans en van zyns broeders hand zal ik verzoeken de ziel des menschen.

6 Zoo wie menschen bloed stort, diens bloed zal ook gestort worden : want den mensch is gemaakt naer het beeld Gods.

7 Maer wast gy, en wordt vermenigvuldigd, en gaet in op de aerde en vervult die.

8 Dit heeft God ook gezegd tot Noë, en tot zyne zonen met hem :

9 Ziet ik zal een verbond vastmaken, met ulieden, en met uw zaed na u :

10 En tot elke levende ziel die met u is, zoo wel tot de vogelen als tot de behulpelyke dieren en alle beesten der aerde, die uit de ark gegaen zyn, en tot alle gedierte der aerde.

11 Ik zal myn verbond met ulieden vastmaken, en voortaan zal niet meer gedood

worden alle vleesch met de wateren des overvloeds, noch daer zal voortaan geenen overvloed meer wezen die het aerdryk verdueren zal.

12 En God heeft gezeid : Dit is het teeken des verbonds dat ik geef tusschen my en u, en tot alle levende ziel, dit met ulieden is in eeuwig geboorten.

13 Ik zal mynen boog stellen in de wolken, en die zal een teeken des verbonds zyn tusschen my en tusschen de aerde.

14 En zoo wanneer ik den hemel zal met wolken overtrokken hebben, dan zal mynen boog zich openbaren in de wolken :

15 En ik zal gedachtig wezen myns verbonds, welk ik gemaekt heb met u en met alle levende ziel die vleesch levende maekt : en de wateren des overvloeds zullen niet meer wezen om alle vleesch te verdueren.

16 En mynen boog zal in de wolken wezen, en ik zal dien zien, en ik zal gedachtig wezen des eeuwig verbonds dat vastgemaekt is tusschen God en tusschen alle levende zielen van allerlei vleesch, welk op de aerde is.

17 En God heeft gezeid tot Noë : Dit is het teeken des verbonds dat ik vastgesteld heb tusschen my en alle vleesch op de aerde.

18 Aldus waren de zonen van Noë die uit de ark gegaen waren, Sem, Cham, en Japhet : voorts Cham die is vader van Chanaan.

19 Deze dry zyn de zonen van Noë, en van deze zyn breed gezacide alle geslachten van menschen over het geheele aerdryk.

20 En Noë een akkerman heeft begonnen de aerde te oefenen, en hy heeft eenen wyngaard geplant.

21 En wyn drinkende is dronken geworden, en lag naekt in zyne tent.

22 Het welk als Cham den vader van Chanaan gezien had, te weten, dat zyns vaders schamelheid ontdekt was, zoo heeft hy dat zynen twee broeders daer buiten te kennen gegeven.

23 Maer Sem en Japhet die leiden eenen mantel op hunne schouderen, en achterwaerts gaende hebben zy hun vaders schamelheid bedekt : en hun aenzigten waren omgekeerd, en hun vaders mannelykheid hebben zy niet gezien.

24 Maer als Noë ontwaakte van den wyn, en hy vernam wat hem zyn jongsten zoon gedaen had,

25 Zoo heeft hy gezeid : Vermaledyd zy Chanaan, een knecht der knechten zal hy zynen broeders wezen.

26 En hy heeft ook gezeid : Gebenedyd moet wezen God den Heer van Sem, Chanaan moet zyn knecht wezen.

27 God wil verbreiden Japhet, en dat hy

wone in de tenten van Sem, en Chanaan zyn knecht.

28 En Noë heeft geleefd na den overvloed, dry honderd vyftig jaren.

29 En alle zyne dagen zyn vervuld tot negen honderd en vyftig jaren : en hy is gestorven.

KAPITTEL X.

DIT zyn de afkomsten der zonen van Noë, Sem, Cham, en Japhet : en hun zyn kinderen geboren na den overvloed.

2 De kinderen van Japhet : Gomer en Magog, en Madai, en Javan, en Thubal, en Mosoch en Thiras.

3 Voorts de kinderen van Gomer : Askenez, en Riphath, en Thogorma.

4 En de kinderen van Javan : Eliza en Tharsis, Kettim en Dodanim.

5 Van deze zyn gedeild de eilanden der heidenen in hunne landschappen, een iegelyk naer zyne tael, en naer zyne familie in zyne natie.

6 En de kinderen van Cham : Chus, en Mesraïm, en Phut, en Chanaan.

7 De kinderen van Chus : Saba, en Hevylath, en Sabatha, en Regma, en Sabatacha. De kinderen van Regma : Saba en Dadan.

8 Maer Chus die heeft gewonnen Nemrod : dezen begon magtig te worden op de aerde.

9 En was een geweldig jager voor den Heer : daerom is er uit gekomen een gemein zeggen : het is een geweldig jager voor den Heer als Nemrod.

10 En het beginsel van zyn ryk was Babylon, en Arach, en Achad, en Chalanne in het land van Sennaar.

11 Uyt dien lande is Assur gekomen, en hy heeft getimmerd de stad Ninive, en de straten van de stad, en Chale.

12 Resen ook tusschen Ninive en Chale, dit is eene groote stad.

13 Voorts Mesraïm, genereerde Ludim, en Anamim, en Labim, en Nephtuim,

14 En Phetrusim, en Chasluïm : waer uit gekomen zyn Philistym, en Captorim.

15 Maer Chanaan die heeft gewonnen Sidon zynen eersten zoon, en Hetheum.

16 En Jebuseum, en Amorrheum, en Gereseum,

17 En Heveum, en Araceum : Sineum.

18 En Aradium, Samareum, en Amatheum.

En na dezen zyn gezaeid verscheide volken der Chananiten.

19 En de palen van Chanaan zyn geworden als men komt van Sidon naer Gerar tot Gaza, tot dat men komt in het land van Sodoma en Gomorrha, en Adama en Seboim, tot Lesa toe.

20 Dit zyn de kinderen van Cham in

hunne maegschappen, talen, en afkomsten, landen en natien van volken.

21 En van Sem, die een vader was van alle de kinderen van Heber, en een broeder van Japhet den oudsten, zyn ook kinderen geboren.

22 De kinderen van Sem: Elam, en Assur, en Arphaxad, en Lud, en Aram.

23 De kinderen van Aram: Us, en Hul, en Gether, en Mes.

24 Maer Arphaxad heeft gewonnen Sale, daer Heber af geboren is.

25 En Heber zyn twee zonen geboren: den eenen was genoemd Phaleg, om dat in zyne dagen het land gescheiden was: en zyn broeders naem was Jectam.

26 Welken Jectam heeft gewonnen Elmodad, en Saleph, en Asarmoth, Jare,

27 En Adurram, en Uzal, en Decla,

28 En Ebal, en Abimael, Saba, en Ophir, en Hevilath, en Jobab.

29 Dit waren alle Jectams kinderen:

30 En hunne woning is geworden, als men gaet van Messa tot den berg Sephar in den oosten.

31 Dit zyn Sems kinderen naer hunne geslachten, en talen, en landschappen in hunne volken.

32 Dit zyn de familien van Noë naer hare volken en natien. Van dezen zyn uitbedeild de lieden na de diluvie.

KAPITTEL XI.

MAER het aerdryk was al van eener tale, en van eener sprake.

2 En toen zy van den oosten vertrokken, zoo hebben zy een veld gevonden in het land van Sennaar, en hebben daer in gewoond.

3 En den eenen zeide tot den anderen zynen naesten: komt, laet ons steenen van aerde maken, en diemet het vuer bakken. Aldus hebben zy kareelen voor steenen gehad, en lym voor mortel, en zy hebben gezeid:

4 Komt laet ons eene stad maken, en een toren, wiens hoogte den hemel raken mag: en laet onsonzen naem vermaerd maken, eer dat wy van malkanderen verscheiden worden in alle landen.

5 Toen is den Heer nedergekomen, dat hy die stad en dien toren zien zoude, welke Adams kinderen maakten.

6 En hy zeide: ziet het is al een volk, en zy zyn al van eener tale: en zy hebben die begonnen te maken, en zy zullen niet ophouden van hunne gedachten, tot dat zy die met de werken volbrengen.

7 Hierom komt, laet ons nederwaerts gaen, en laet ons daer hunne spraek verwarren, zoo dat den eenen des anderens stem niet versta.

8 En alzoo heeft ze den Heer gescheiden van die plaetsen, in alle landen, en zy hebben opgehouden te timmeren de stad.

9 En daerom is den naem van haer genoemd Babel, om dat de spraek van alle landschappen daer vewrard is: en van daer heeft ze den Heer verstroeid over het aenschyn van alle landen.

10 Dit zyn de afkomsten van Sem: Sem was honderd jaren oud, als hy Arphaxad gewonnen heeft, twee jaren na den overvloed.

11 En Sem leefde vyf honderd jaren na dat hy Arphaxad gewonnen had: en hy heeft gewonnen zonen en dochteren.

12 Voorts zoo heeft Arphaxad geleefd vyf en dertig jaren, en heeft gewonnen Sale.

13 En na dat hy Sale gewonnen had, zoo heeft Arphaxad geleefd dry honderd en dry jaren: en won zonen en dochteren.

14 En Sale leefde ook dertig jaren, en hy heeft gewonnen Heber.

15 En Sale heeft geleefd, na dat hy Heber gewonnen had, vier honderd en dry jaren: en won zonen en dochteren.

16 Maer Heber leefde vyf-en-dertig jaren, en heeft gewonnen Phaleg.

17 En na dat hy Phaleg gewonnen had, zoo leefde Heber vier honderd en dertig jaren, en won zonen en dochteren.

18 Phaleg leefde ook dertig jaren, en heeft gewonnen Reü.

19 En Phaleg heeft geleefd, na dat hy Reü gewonnen had, twee honderd en negen jaren, en won zonen en dochteren.

20 Voorts zoo heeft Reü geleefd twee-en-dertig jaren, en heeft gewonnen Sarug.

21 En Reü leefde, na dat hy Sarug gewonnen had, twee honderd en zeven jaren: en won zonen en dochteren.

22 En Sarug heeft geleefd dertig jaren, en heeft gewonnen Nachor.

23 En Sarug leefde, na dat hy Nachor gewonnen had, twee honderd jaren: en won zonen en dochteren.

24 Nachor leefde negen en twintig jaren, en heeft gewonnen Thare.

25 En na dat hy Thare gewonnen had, heeft Nachor geleefd honderd en negentien jaren: en hy won zonen en dochteren.

26 En Thare leefde zeventig jaren, en heeft gewonnen Abram en Nachor en Aran.

27 En dit zyn de geslachten van Thare, Thare heeft gewonnen Abram, Nachor, en Aran. Voorts zoo heeft Aran gewonnen Lot.

28 En Aran is gestorven voor Thare zynen vader, in het land daer hy geboren was, te Ur der Chaldeen.

29 Maer Abram en Nachor hebben huisvrouwen genomen: den naem van Abrams

huisvrouw was Sarai : en den naem van Nachors huisvrouw was Melcha, eene dochter van Aran, die vader was van Melcha, en vader van Jescha.

30 Maer Sarai was onvruchtbaer en zy had geene kinderen :

31 Aldus zoo heeft Thare genomen Abram zynen zoon, en Lot zyns zoons Arans zoon, en Sarai zyne behuwde dochter, Abrams zyns zoons huisvrouw, en hy heeft die geleid van Ur der Chaldeen, dat zy zouden in het land van Chanaan gaen : en zy zyn gekomen tot Haran, en hebben daer gewoond.

32 En de dagen van Thare zyn geworden twee honderd en vyf jaren, en hy is gestorven te Haran.

KAPITTEL XII.

EN den Heer heeft gezeid tot Abram : Gaet uit uw land en uit uwe maegschappen, en uit uws vaders huis, en komt in een land dat ik u toonen zal.

2 En ik zal u maken tot een groot volk, en ik zal u gebenedyden, en uwen naem groot maken, en gy zult gebenedyd zyn.

3 Die u gebenedyden, die zal ik gebenedyden, en ik zal vermaledyden die u vermaledyden, en in u zullen alle de geslachten der aerde gebenedyd worden.

4 Aldus is Abram uitgegaen gelyk hem den Heer bevolen had, en Lot is met hem gegaen : Abram was vyf en zeventig jaren oud, toen hy yst Haran ging.

5 En hy nam Sarai zyne huisvrouw, en Lot zyns broeders zoon, en alle hunne have welke zy bezeten hadden, en de zielen die zy gemaekt hadden te Haran : en zy zyn uitgegaen om te reizen in het land van Chanaan. En als zy daer gekomen waren,

6 Zoo heeft Abram het land doorgaen, tot de plaets van Sichem, en tot dat zeer vermaerd dal : in dien tyd zoo woonden de Chananiten in dat land.

7 En den Heer heeft Abram geopenbaerd, en tot hem gezeid : Dit land zal ik uwen zede geven. En hy stichtte aldaer eenen altaer den Heere die hem geopenbaerd had.

8 En van daer doorgaende naer den berg die daer was tegen de oostzyde van Bethel, sloeg hy daer zyne tent, hebbende Bethel ten westen, en Hai ten oosten. Hy heeft daer ook den Heer eenen altaer gesticht, en heeft zynen naem aengeroepen.

9 En Abram is gereisd gaende en voort trekkende naer den zuiden.

10 Maer daer is eenen duren tyd opgestaen in het land : en Abram is nederwaerts gereisd naer Egypten, dat hy daer zoude eenen vreemdeling wezen : want de duerte had de overhand in het land gekregen.

11 En als hy naby was, dat hy in Egypten komen zoude, zoo heeft hy gezeid tot Sarai zyne huisvrouw : Ik weet wel dat gy eene schoone vrouw zyt,

12 En dat de Egyptenaers (als zy u zullen zien) zeggen zullen : Dit is zyne huisvrouw : en zullen my dooden, en u behouden.

13 Zegt dan, bid ik u, dat gy myne zuster zyt, op dat my wel geschiede om uwen wil, en dat myne ziel mag levende blyven ter liefde van u.

14 Als dan Abram in Egypten gekomen was, zoo hebben de Egyptenaers de vrouw gezien dat zy schoon was boven mate.

15 En de prinsen hebben dat Pharao geboodschapt, en zy hebben haer zeer geprezen voor hem : en de vrouw is opgenomen ten huize van Pharao.

16 Maer Abram deden zy wel om haren wil : en hy heeft gehad schapen en ossen, ezelen en knechten, dienstvrouwen, en kameels.

17 Maer den Heer heeft Pharao en zyn huis geslagen met de allergrootste plagen, om Sarai Abrams wyfs wil.

18 En Pharao heeft Abram geroepen, en heeft tot hem gezeid : Wat is dit dat gy my gedaen hebt? Waerom hebt gy my niet te kennen gegeven dat zy uwe huisvrouw was?

19 By wat zaken hebt gy gezeid dat zy uwe zuster was, om dat ik haer my tot eene huisvrouw zoude nemen? Nu dan ziet daer is uwe huisvrouw, neemt ze en gaet.

20 En Pharao heeft zynen mannen bevolen van Abram : en zy hebben hem en zyne huisvrouw en al dat hy had uitgeleid.

KAPITTEL XIII.

ABRAM is dan opgetrokken uit Egypten, hy en zyne huisvrouw, en al dat hy had, en Lot met hem naer de zuidzyde.

2 En Abram was zeer ryk in het bezitten van goud en zilver.

3 En is wedergekeerd door den weg daer hy door gekomen was van den zuiden tot Bethel, tot de plaets daer hy te voren zyne tent gesteld had, tusschen Bethel en Hai :

4 Ter plaetse van den altaer die hy te voren had gemaekt, en heeft daer aengeroepen den naem des Heeren.

5 En Lot die met Abram was, had ook kudden van schapen, en groot vee, en tenten.

6 En het land mogte henlieden niet begrypen, dat zy zouden te zamen woonen : want hunliede have was zeer vele, en zy konden niet in het gemeine woonen.

7 Waerom dat ook een twist is opgerezen tusschen de herders van Abrams kudden en Lots kudden.

8 Ter dier tyd woonden de Chananiten en

Pheresiten in dat land. Dus zoo heeft Abram gezeid tot Lot : Ik bid u, laet geen twist wezen tusschen my en u, en tusschen myne herders en uwe herders : want wy zyn broeders.

9 Ziet alle het land is u te voren : scheidt van my, bid ik u, is het dat gy gaet ter slinker zyde, zoo zal ik de regte zyde behouden, en is het dat gy de regte zyde kiezen wilt, zoo zal ik ter slinker zyde trekken.

10 Lot dan opheffende zyne oogen, heeft aengezien al het land omtrent de Jordaen, welk gansch bewatêrd werd eer den Heer Sodoma en Gomorrha verdorft, gelyk het paradys des Heeren, en gelyk het land van Egypten, als men komt tot Segor.

11 En Lot heeft voor hem gekozen de landstreek omtrent de Jordaen, en hy is gescheiden van den oosten : en zy zyn onderling wederzyden elk van zynen broeder gescheiden.

12 Abram heeft gewoond in het land van Chanaan : maer Lot heeft gewoond in de steden die omtrent de Jordaen waren, en heeft zyne woning gesteld te Sodoma.

13 Maer de lieden van Sodoma waren de kwaedste, en boven mate groote zondaers voor den Heer.

14 En den Heer heeft gezeid tot Abram, na dat Lot van hem gescheiden was : Heft op uwe oogen regtuit voor u, en ziet van de plaets daer gy nu in zyt, noordwaerts en zuidwaerts, oostwaerts en westwaerts.

15 Alle het land dat gy ziet zal ik u geven, en uwen zede tot in de eeuwigheid.

16 En ik zal uw zaed maken als het stof der aerde. Is er eenig mensch die tellen kan het stof der aerde, die zal ook uw zaed mogen tellen.

17 Daerom staet op, en doorwandelt het land in zyne lengte en breedte : want ik zal u dat geven.

18 Dus heeft Abram vervoerd zyne tent, en is gekomen, en heeft gewoond by het land van Mambre het welk is tot Hebron : en aldaer heeft hy den Heere eenen antaer gesticht.

KAPITTEL XIV.

HET is geschied in dien tyd, dat Amraphel den koning van Sennaar, en Arioch den koning van Pontus, en Chodorlahomor den koning van de Elamiters, en Thadal den koning der heydenen,

2 Aennamen eenen oorlog tegen Bara den koning van Sodoma, en tegen Bersa den koning van Gomorrha, en tegen Sennaab den koning van Adama, en tegen Sember den koning van Seboim, en tegen den koning van Bala, die is Segor.

3 Alle deze kwamen te zamen in het wilde dal, welk nu is de Zoute zee.

4 Want zy hadden twaelf jaren Chodorlahomor gediend, en ten dertiende jare zyn zy van hem afgevallen.

5 Aldus dan zoo is Chodorlahomor in het veertiende jaer gekomen en de koningen die met hem waren, en zy hebben geslagen Raphaim te Astaroth-Karnaïm en Zuzim met hun, en Emim te Save Cariathaïm.

6 En de Chosryten in het gebergte van Seyr, tot het plat land van Pharan, welk is in de woestyn.

7 En zy zyn wedergekeerd, en zyn gekomen tot de fontein van Misphat, die is Cades : en zy hebben geslagen alle het land van de Amalechiten, en de Amorrhiten die daer woonden te Asasonthamar.

8 En den koning van Sodoma, en den koning van Gomorrha, en den koning van Adama, en den koning van Seboim, en ook den koning van Bala, de welke is Segor, zyn uitgetrokken : en hebben hun heir aangevoerd tegen henlieden in het wilde dal.

9 Te weten tegen Chodorlahomor den koning van de Elamiten en Thadal den koning der heidenen, en Amraphel den koning van Sennaar, en Arioch den koning van Pontus : vier koningen tegen vyf.

10 En het wilde dal had veel lympuiten. Zoo dan den koning van Sodoma, en den koning van Gomorrha hebben den rug gekeerd, en hebben daer de nederlaeg gehad : en die daer overgebleven waren, zyn gevloeden naer het gebergte.

11 En zy hebben genomen alle de have van de Sodomiters, en Gomorrhiters, en al dat de spys aengaet, en zyn weg getrokken :

12 En zy namen ook met zich Lot, Abrams broeders zoon, en zyne have, die daer woonde te Sodoma.

13 En ziet, een die het ontloopen was heeft dit te kennen gegeven Abram den hebreuwschen die daer woonde in de dallinge van Mambre des Amorrhiters, des broeders van Eschol en des broeders van Aner : want deze hadden een verbond gemaekt met Abram.

14 Het welk als Abram gehoord had, te weten dat Lot zyn broeder gevangen was, zoo heeft hy geteld rassche dienstknechten zyns eigen huisgezins, dry honderd en achttien : en heeft ze vervolgd tot Dan toe.

15 En bedield hebbende zyne gezellen heeft hy die overvallen des nachts : en hy heeft ze geslagen, en heeft ze vervolgd tot Hobba toe, welk is ter slinker zyde van Damascus.

16 En hy heeft weder gebragt alle de have, en Lot zynen broeder met zyne haven, en de vrouw met het volk.

17 En den koning van Sodoma is hem te gemoet gegaen, na dat hy gekomen was uit

den slag van Chodorlahomor, en der koningen die met hem waren in het dal van Save, welk is des konings dal.

18 Maer Melchisedech den koning van Salem voortbrengende brood en wyn, want hy was een priester van den alleroppersten God,

19 Heeft hem gebenedyd en gezeid : Gebenedyd is Abram den overhoogen Gode, die hemel en aerdryk geschapen heeft :

20 En gebenedyd is den overhoogen God, door wiens beschermen de vyanden in uwe handen zyn. En hy heeft hem tiende van alles gegeven.

21 Maer den koning van Sodoma zeide tot Abram : Geef my de zielen, en al het andere neemt voor u.

22 Denwelken hem antwoordde : Ik hef myne hand op tot den overhoogen Heer God, bezitter van hemel en aerde,

23 Dat ik van deze des uitslags tot eenen kouseband toe niet nemen zal van alle dat u is, op dat gy niet zegget : Ik heb Abram ryk gemaakt.

24 Uitgenomen het gene dat de jongelingen verteerd hebben, en de deelen der mannen die met my geweest zyn, te weten Aner, Eschol, en Mambre : deze zullen hunne deelen nemen.

KAPITTEL XV.

ALS deze dingen aldus geleden waren, zoo is het woord des Heeren tot Abram geschied door een visioen, zeggende : Wilt niet vreezen, Abram, ik ben uw beschermer, en uw loon groot bovenmaten.

2 En Abram heeft gezeid : O Heer God, wat zult gy my geven? Ik zal weggaaen zonder kinderen : en den zoon van den bezorger myns huisgezins dezen Damascus Eliezer.

3 En Abram heeft daertoe nog gezeid : Maer my hebt gy geen zaad gegeven : en ziet myn huisknecht zal myn erfgenaem wezen.

4 En terstond is het woord des Heeren tot hem geschied, zeggende : Dezen zal uw erfgenaem niet zyn : maer die uit uw ligchaem komen zal, dien zult gy tot eenen erfgenaem hebben.

5 En hy heeft hem buiten geleid, en heeft tot hem gezeid : Aenziet opwaerts den hemel, en telt de sterren, is het u mogelyk. En hy zeide tot hem : Alzoo zal uw zaad wezen.

6 Abram heeft God geloofd, en het is hem gerekend tot regtveerdigheyd.

7 En hy zeide tot hem : Ik ben den Heer die u geleid heb uit Ur der Chaldeen, om dat ik u dit land geven zoude, en dat gy het bezitten zoudt.

8 Maer hy heeft gezeid : O Heer God, waeruit mag ik dit weten, dat ik het bezitten zal?

9 En den Heer antwoordde en zeide : Neemt voor my eene dryjarige koei, en eene dryjarige geit, en eenen ram van dry jaren, en eene tortelduif met eene andere duif.

10 Denwelken deze alle nemende, heeft ze gedeild overmidden, en hy leide beide de deelen het eene tegen het andere : maer de vogelen heeft hy niet gedeild.

11 En de vogelen zyn nedergedaeld op de doode beesten, en Abram joeg ze daeraf.

12 En als de zon ondergaen zoude, zoo heeft een grooten vaek Abram overvallen, en een grooten en duisteren grouwel heeft hem bevangen.

13 En daer is tot hem gezeid : Weet van te voren bekennde dat uw zaad zal vreemdeling wezen in een land dat zyne niet wezen zal, en zy zullen hen ten onder brengen tot slaverny, en zy zullen ze zwaerlyk kwellen vier honderd jaren.

14 Maer nogtans ik zal regt doen over het volk dien zy dienen zullen : en daarna zullen zy uittrekken met groote schatten.

15 Maer gy zult varen tot uwe vaders in vrede, en zult begraven worden in goeden ouderdom.

16 En ten vierde geslachte zullen zy hier wederkeeren : want de boosheden der Amorheen zyn nu nog niet volbragt.

17 Als dan de zon ondergegaen was, zoo is er eene zeer donkere duisternis gekomen, en daer is vertoond een rookenden oven, en eene brandende lamp, doorgaende tusschen de deelen.

18 Op dien dag mackte den Heer een verbond met Abram, zeggende : Uwen zade zal ik dit land geven, van de rivier van Egypten, tot de groote rivier Euphrates.

19 De Kineen ende Kenezeeën, de Kedmonen, 20 En Hetheen, en Pherezeeën, Raphaim ook,

21 Met de Amorrheen, en Chananeen, en Gergeseen en Jebuseen.

KAPITTEL XVI.

ALDUS dan had Sarai Abrams huisvrouw geene kinderen gebaerd : maer alzoo zy had eene dienstmaegd uit Egypten geboren Agar genaemd,

2 Zeide zy tot haren man : Ziet den Heer heeft my gesloten, dat ik niet baren mag : gaet verzaemt u met myn jong wyf, of ik by aventuur van haer mogt kinderen krygen.

En als hy hare bede verhoord had,

3 Zoo heeft zy genomen hare dienstmaegd Agar de Egyptenares, na dat zy tien jaren had gewoond in het land van Chanaan : en

zy heeft ze haren man gegeven tot eene huisvrouw.

4 Denwelken met haer verzaemd is. Maer toen zy zag dat zy ontvangen had, heeft zy hare vrouw versmaed.

5 En Sarai heeft gezeid tot Abram : Gy doet my onrecht : ik heb myne dienstmaegd in uwen schoot gegeven, dewelke ziende dat zy ontvangen heeft, versmaedt my. Den Heer zy regter tusschen my en u.

6 En Abram heeft haer geantwoord : Ziet, zegt hy, uw dienstwyf is in uwe hand, gebruikt ze alzoo u dat belijft. Als Sarai dan haer hard viel, zoo is zy weggelopen.

7 En als den engel des Heeren haer gevonden had by de waterfontein in de woestyn, die daer is op den weg van Sur in de wildernis,

8 Zoo heeft hy tot haer gezeid : Agar, dienstwyf van Sarai, van waer komt gy? en waer gaet gy henen? Dewelke heeft geantwoord : Ik vlied van Sarai myner vrouwe aenzigt.

9 En den engel des Heeren zeide tot haer : Keert weder tot uwe vrouw, en verootmoedigt u onder hare hand.

10 En nog zoo zeide hy : Ik zal menigvuldiglyk vermenigvuldigen uw zaed, en het zal niet geteld mogen worden, om zyne groote menigvuldigheid.

11 En voorts zeide hy : Ziet gy hebt ontvangen, en zult baren eenen zoon : en gy zult hem noemen Ismaël, om dat God uwe ellende verhoord heeft.

12 Dit zal een wilden mensch wezen : zyne hand zal wezen tegen een iegelyk, en een iegelyks hand tegen hem : en tegen over alle zyne broeders zal hy tenten stellen.

13 En zy heeft den naem des Heeren die tot haer sprak genoemd : Gy God die my gezien hebt. Want zy heeft gezeid : Voorwaer hier heb ik het achterste gezien van hem die my ziet.

14 En daerom zoo noemde zy dien put, Den put des levenden en my zienden. Dezen is tusschen Kades en Barad.

15 En Agar baerde Abram eenen zoon, denwelken zynen naem noemde Ismaël.

16 Zes en tachtig jaren oud was Abram als Agar hem baerde Ismaël.

KAPITTEL XVII.

ALS hy dan begon negen-en-negentig jaren oud te worden, zoo heeft hem den Heer geopenbaerd : en zeide tot hem : Ik ben den Heer almachtig : wandelt voor my, en weest volmaekt.

2 En ik zal myn verbond stellen tusschen my en u : en ik zal u vermenigvuldigen uitermate zeer.

3 Abram viel plat neder op zyn aenzigt.

4 En God heeft tot hem gezeid : Ik ben het, en myn verbond is met u, en gy zult wezen een vader van velerhande volk.

5 En uw naem zal voortaan niet meer genoemd wezen Abram : maer gy zult genoemd worden Abraham : want ik heb u gesteld eenen vader van velerhande volk.

6 En ik zal u doen wassen uitermate zeer sterkelyk, en ik zal u stellen in veel volks, en koningen zullen uit u komen.

7 En ik zal myn verbond vastmaken tusschen my en u, en tusschen uw zaed na u, in zyne generatien met een eeuwig verbond : opdat ik uw God zy, en uws zaeds na u.

8 En ik zal u en uwen zade het land, daer gy een vreemdeling in zyt, geven, al het land van Chanaan tot eene eeuwige bezitting, en ik zal hun God wezen.

9 God heeft wederom tot Abraham gezeid : Zoo zult gy dan ook myn verbond onderhouden, en uw zaed na u, in zyne geslachten.

10 Dit is myn verbond dat gy onderhouden zult tusschen my en u, en uw zaed na u : Allen manspersoon onder u zal besneden worden.

11 En gy zult besnyden het vleesch van de voorhuid uws mannelyken lids, opdat het mag wezen een teeken des verbonds tusschen my en u.

12 Een kind van acht dagen zal besneden worden onder u, alle manspersoonen in uwe geslachten : zoö wel uwen huisgeboren knecht, als die gekocht is, zal besneden worden, en ook die van uw geslacht niet is :

13 En myn verbond zal in uw vleesch wezen tot een eeuwig verbond.

14 Een manspersoon wiens vleesch van de voorhuid zynner mannelykheid niet besneden is, diens ziel zal uitgedaen worden uit zyn volk : om dat hy myn verbond ontvestigt heeft.

15 En God heeft ook tot Abraham gezeid : Sarai uwe huisvrouw zult gy niet noemen Sarai, maer Sara.

16 En ik zal haer gebenedyden, en van haer zal ik u eenen zoon geven, denwelken ik zal gebenedyden, en hy zal worden tot in veel natien, en koningen van velerhande volk zullen van hem geboren worden.

17 En Abraham viel op zyn aenzigt, en heeft gelachen in zyn hert, zeggende : Meent gy dat eenen man van honderd jaren een zoon geboren zal worden? en dat Sara negentig jaren oud zynde baren zal?

18 En hy heeft tot God gezeid : Och oft Ismaël mogt leven voor u!

19 En God zeide tot Abraham : Sara uwe huisvrouw zal u eenen zoon baren, en gy zult zynen naem noemen Isaac, en ik zal myn verbond met hem stellen tot eene

eeuwige vastheid, en met zynen zade na hem.

20 Van Ismaël heb ik u ook verhoord : ziet ik zal hem gebenedyden, en ik zal hem zeer vermeerderen en, vermenigvuldigen : twaelf vorsten zal hy voortbrengen, en ik zal hem maken tot een groot volk.

21 Maer myn verbond zal ik vastmaken met Isaac, denwelken u Sara baren zal op dezen tyd het ander jaer.

22 En als de spraek des geens die met hem sprak voleind was, zoo ging God opwaerts van Abraham.

23 En Abraham nam Ismaël zynen zoon, en alle zyne te huis geboren knechten, en alle die hy gekocht had, en al dat mannelyk was, van de mans zyns huisgezins : en hy besneed het vleesch van de voorhuid hunner mannelykheid, terstond op den zelfden dag, gelyk hem God bevolen had.

24 Abraham was negen-en-negentig jaren oud, als hy besneed het vleesch van de voorhuid zyner mannelykheid.

25 En Ismaël zyn zoon had dertien jaren vervuld, ten tyde zyner besnydenis.

26 Op eenen dag is Abraham besneden en Ismaël zyn zoon.

27 En alle de mans zyns huisgezins, zoo te huis geboren knechten als gekochten : en ook de vreemdelingen zyn al te zamen besneden.

KAPITTEL XVIII.

EN den Heer openbaerde hem in het dal van Mambre, als hy zat in de deur zyner tent, in het heetste van den dag.

2 En als hy zyne oogen ophiel, zoo openbaerden hem dry mannen staende by hem : dewelke als hy gezien had, zoo liep hy hente gemoet van de deur zyner tent, en hy aenbad neder ter aerde waert.

3 En hy zeide : Heer, heb ik genade gevonden voor uwe oogen, zoo wilt uwen dienaar niet voorbygaen :

4 Maer laet my halen een luttel waters, en wascht uwe voeten, en rust onder den boom.

5 En ik zal u een mondvul broods voorzetten, op dat uw hert versterkt wordt, en daer na zult gy voorts doorgaen; want daerom zyt gy ter zyden afgegaen tot uwen dienaar. Dewelke zeiden : Doet alzoo gy gezegd hebt.

6 Abraham is haestelyk gegaen in de tent tot Sara, en heeft tot haer gezegd : Haest u, en beslaet dry maten meelbloem, en maekt aschkoeken.

7 En hy liep tot het groot vee, en haelde van daer een zeer teer kalf van de besten, en hy gaf het zynen knecht : denwelken dat haestelyk heeft gekookt.

8 En hy haelde ook boter en melk, en het kalf welk hy gekookt had, en hy stelde hen dat voor : maer hy stond voor hen onder den boom. En als zy geëten hadden, zoo zeiden zy tot hem :

9 Waer is Sara uwe huisvrouw? Hy antwoorde : Ziet zy is binnen in de tent.

10 Toen zeide hy tot hem : Ik zal wederom keerende tot u komen ter dezer tyd (is men levende) en dan zal Sara uwe huisvrouw eenen zoon hebben. En als Sara dit hoorde, zoo lachte zy achter de deur van de tent.

11 En zy waren beide oud en zeer bedaegd, zoo dat Sara niet meer ging naer der vrouwen aerd,

12 Dewelke lachte by zich zelve, zeggende : Zal ik my ter wellustigheid geven, na dat ik oud ben geworden, en myn heer ook een oud man is?

13 En den Heer heeft gezegd tot Abraham : Waerom heeft Sara gelachen, zeggende : Zal ik in der waarheid ook baren die eene oude vrouw ben?

14 Meent gy dat Gode óók iets zwaer is? Dus zoo zal ik weder tot u komen, op dezen zelden tyd (is men levende) en dan zal Sara eenen zoon hebben.

15 En Sara heeft dat geloochend, zeggende uit vrees verschrikt : Ik heb niet gelachen. Maer den Heer zeide : Het is alzoo niet, maer gy hebt gelachen.

16 Als dan de mans van daer opgestaen waren, zoo keerden zy hunne oogen tegen Sodoma, en Abraham ging mede, doende hun geleide.

17 En den Heer heeft gezegd : Zal ik ook mogen voor Abraham verbergen het geen dat ik doen zal.

18 Aengezien dat hy zal worden tot een groot en zeer magtig volk, en dat door hem alle de geslachten des aerdryks gebenedyd worden zullen?

19 Want ik weet wel dat hy zyne kinderen en zynen huize na hem bevelen zal, dat zy bewaren zullen den weg des Heeren, en dat zy regt oordeel en regtveerdigheyd doen zullen : op dat den Heer mag volbrengen om Abrahams wil, al het gene dat hy tot hem gezegd heeft.

20 Zoo heeft den Heer dan gezegd : Den roep der inwooners van Sodoma en Gomorra is vermenigvuldigd, en haer misdaed is boven mate zeer zwaer geworden,

21 Dus zal ik nederwaerts gaen, en bezien of zy met de werken ook volbragt hebben den roep die tot my gekomen is : of dat zoo niet is, op dat ik mag weten.

22 En zoo zyn zy van daer omgekeerd, en weggegaen naer Sodoma : en Abraham stond nog al voor den Heer.

23 En nader komende heeft hy gezegd :

Zult gy ook den regtveerdigen met den boozen te niet doen?

24 Is het zake dat er vyftig regtveerdigen in de stad zyn, zullen die ook mede verloren gaen? En zult gy die plaets niet sparen om vyftig regtveerdigen, is het dat zy daer in zyn?

25 Ver moet dit van u wezen, dat gy dat doen zoudet, en dat gy den regtveerdigen zoudet doodslaen met den boozen, en dat den regtveerdigen zoude wezen als den boozen, dat betaemt ſi alzo niet te doen : gy die alle aerdryk regt doet, zult geenszins dit vonnis geven.

26 En den Heer heeft gezeid tot hem : Is het zake dat ik te Sodoma vyftig regtveerdige menſchen vinden mag in het midden der ſtad, zoo zal ik het allen de plaetſe vergeven om hunnen wil.

27 En Abraham antwoordde, en zeide : Aengezien dat ik eens begonnen heb, zoo zal ik ſpreken tot mynen Heer, hoe wel ik ſtof en aſch ben.

28 En of er vyf min dan vyftig regtveerdigen gevonden worden? zult gy dan de heele ſtad bederven om die vyf-en-veertig wil? En hy zeide : Ik zal ze niet verderen, is het dat ik daer vyf-en-veertig regtveerdigen vind.

29 En nog anderwerf heeft hy tot hem gezeid : En of er veertig gevonden worden, wat zult gy doen? Hy zeide : Ik zal ze niet slaen, om de veertig.

30 Ik bid u, Heer (zeide hy), wilt het niet onwerdelyk nemen, al is het dat ik ſpreek : En of er dertig gevonden worden? En hy antwoordde : Ik zal het niet doen, is het dat ik er dertig vinden mag.

31 Aengezien (zeide hy) dat ik eens heb begonnen, zoo zal ik ſpreken tot mynen Heer. En of er twintig gevonden worden, wat zult gy doen? Hy antwoordde : Ik zal ze niet doodslaen, om der twintig wil.

32 Ik bid u hertelyk, o Heer (zeide hy) wilt niet gram wezen al ſpreek ik nog eens : En of er tien gevonden worden? En hy zeide : Ik zal ze niet verderen om de tien.

33 En den Heer is weggegaen na dat hy ophield met Abraham te ſpreken : en Abraham keerde weder tot zyne plaets.

KAPITTEL XIX.

EN twee engelen zyn te Sodoma gekomen des avonds, toen Loth zat in de poort der ſtad. En als hy die zag, zoo is hy opgeſtaen en hen te gemoet gegaen : en hy aenbad tot de aerde toe geboogd, en zeide :

2 Ik bid u, heeren, wilt u vernederen te komen ten huize van uwen dienaar, en daer blyven : waſcht uwe voeten, en morgen vroeg zoo zult gy voort reizen uwen weg.

Zy zeiden : Geenszins, maer wy zullen op de ſtraet blyven.

3 Maer hy dwong ze zeer, dat zy te zynent zouden komen : en als zy in zyn huis waren gegaen, zoo heeft hy eene maeltijd bereid, en hy heeft ongedeestemd brood gebakken : en zy hebben geëten.

4 Maer eer zy ſlapen gingen, zoo hebben de mannen van de ſtad het huis omleid, van den jongſten tot ten oudſten, al het volk te zamen.

5 En zy riepen Loth, en zeiden tot hem : Waer zyn de mans die dezen nacht tot u gekomen zyn, brengt ze hier buiten uit, op dat wy die mogen bekennen.

6 En Loth is tot hen uitgekomen en ſluitende de deur achter hem,

7 Heeft gezeid : Wilt, dat bid ik u, myne broeders, wilt doch dit kwaed niet doen.

8 Ik heb twee dochters die nog geen man bekend hebben : die zal ik tot u hier buiten brengen, misbruikt deze alzo u dat belieft, behoudelyk dat gy deze mannen geen kwaed doet, want zy zyn ingekomen onder de ſchaduwe myns daks.

9 Maer zy zeiden : Maekt u derwaerts weg. En wederom : Gy zyt hier ingekomen (zeiden zy) als een vreemdeling : zy gy gekomen om te regten? Dus zullen wy u meerder lyden aendoen dan deze mannen. En zy deden hem zeer kragtelyk geweld aen : en het was er al zeer by, dat zy de deur zouden opengebroken hebben.

10 En ziet de mannen reikten uit hunne hand, en zy bragten Loth binnen by hen, en zy sloten de deur.

11 En zy sloegen met blindheid alle die daer buiten waren van den minſten tot den meesten, alzo dat zy de deur niet vinden mogten.

12 En zy zeiden tot Loth : Hebt gy hier iemand die u aengaet? te weten eenigen behuuden zoon, of eenige zonen of dochteren, alle die u toebehooren, leidt ze uit deze ſtad :

13 Want wy zullen deze plaets te niet doen, om dat haren roep te groot geworden is voor den Heer, die ons gezonden heeft dat wy die zouden te niet doen.

14 Aldus is Loth uitgegaen, en heeft zyne ſchoonzonen aengesproken die zyne dochters zouden trouwen, en hy zeide : Staet op en gaet uit deze plaets : want den Heer zal deze ſtad te niet doen. En hen dacht dat hy in boerten ſprak.

15 Als het nu vroeg morgen was, zoo dwongen hem de engelen, zeggende : Staet op, en neemt uwe huisvrouw, en uwe twee dochteren die gy hebt : op dat gy ook niet mede vergaet in de boosheid van de ſtad.

16 En toen hy dat nog niet meende, zoo

namen zy zyne hand, en de hand van zyne huisvrouw, en van zyne twee dochteren, om dat God hem sparen wilde.

17 En zy leidden hem uit, en stelden hem buiten de stad. En aldaer spraken zy tot hem, zeggende : Bewaert uwe ziel : wilt achter rug niet omzien, noch staet niet in al het land, hier omtrent : maer behoudt u op den berg, op dat gy ook te zamen niet vergaet.

18 En Loth zeide tot hem : Ik bid u, myn heer,

19 Want uw dienaar gratie by u gevonden heeft, en gy uwe barmhertigheid hebt groot gemaekt die gy met my gedaen hebt, om dat gy myne ziel zoudt behouden, en ik mag niet behouden worden op den berg, want my mogt by aventuer eenig kwaed overkomen, al zoo dat ik er af sterve.

20 Hier by is eene kleine stad, daer ik toe vlieden mag, en in haer behouden worden : is zy doch niet klein op dat myne ziel daer mag te leven blyven ?

21 En hy heeft tot hem gezeid : Ziet in dit heb ik uw gebed ook ontvangen, dat ik de stad niet zal verderven, daer gy voor gesproken hebt.

22 Haest u en behoudt u aldaer : want ik zal niets mogen doen, voor dat gy daer binnen gekomen zyt. Daerom zoo is de stad genoemd Zegor.

23 De zon is opgegaen op de aerde, en Loth is gegaen binnen Zegor.

24 Aldus heeft den Heer op Sodoma en Gomorrha geregend solfer en vuur van den Heer uit den hemel :

25 En hy heeft deze steden omgeworpen, en al het land daer omtrent, alle de inwoonders der steden, en al dat op de aerde groeiende was.

26 En zyne huisvrouw achterwaerts omziende, is verkeerd in een zoutsteensbeeld.

27 Maer Abraham vroeg opstaende ter plaetse daer hy te voren met den Heer gestaen had,

28 Heeft aengezien Sodoma en Gomorrha, en al het land daer omtrent liggende : en hy heeft de vonken van de aerde zien opgaen, als den rook van eenen oven.

29 Want als den Heer verdorft de steden van dit landschap, zoo heeft hy Abrahams gedachtig geweest, en heeft Loth verlost uit de verderfenis der steden, daer hy in gewoond had.

30 Loth is opwaerts gereisd van Zegor, en heeft zyne wooning genomen in den berg, en zyne twee dochters ook met hem, (want hy vreesde te Segor te blyven) en hy woonde in eene spelonk, en zyne twee dochteren met hem.

31 En de oudste dochter zeide tot de

jongste : Ons vader is oud, en daer is geen man overgebleven op de aerde, die hem zoude mogen met ons verzamelen, naer de gewoonte aller landen.

32 Komt, laet ons hem met wyn dronken maken, en laet ons by hem slapen, op dat wy mogen zaed behouden van onzen vader.

33 Dus zoo hebben zy haren vader wyn te drinken gegeven dien nacht : en de oudste is ingekomen, en heeft by haren vader geslapen : maer hy gevoelde het niet wanneer zyne dochter zich by hem leide, noch wanneer zy opstond.

34 Des anderendaegs zeide de oudste tot de jongste : Ziet ik heb gisteren by mynen vader geslapen, laet ons hem nog wyn te drinken geven ook dezen nacht, en dan zult gy by hem slapen, op dat wy mogen zaed behouden van onzen vader.

35 En zy hebben ook dien nacht haren vader wyn te drinken gegeven, en de jongste dochter is ingegaen, en heeft by hem geslapen : en nog toen gevoelde hy ze niet, wanneer zy zich by hem leide, of wanneer zy opstond.

36 Aldus zyn Loths twee dochteren bevrucht van haren vader.

37 En de oudste baerde eenen zoon, en zy noemde hem Moab : hy is den vader der Moabitien, tot dezen dag toe.

38 En de jongste baerde ook eenen zoon, en zy noemde hem Ammon, dat is te zeggen, een zoon myns volks : deze is den vader van de Ammoniten tot op dezen dag.

KAPITTEL XX.

ABRAMHAM is van daer gereisd naer het zuidenland, en heeft gewoond tusschen Kades en Sur : en hy is een vreemdeling geworden te Gerar.

2 En hy heeft gezeid van Sara zyne huisvrouw : Het is myne zuster. Dus heeft Abimelech den koning van Gerar gezonden, en haer doen halen.

3 Maer God is tot Abimelech gekomen, door een' droom des nachts, en heeft tot hem gezeid : Ziet, gy zult sterven om de vrouw die gy genomen hebt, want zy heeft eenen man.

4 Maer Abimelech had haer niet aangeroord, en zeide : Heer, zult gy dan een onwetend en regtveerdig volk dooden ?

5 En heeft hy my niet gezeid : Het is myne zuster ? En heeft zy niet gezeid : Het is myn broeder ? Ik heb dit gedaen met eenvoudiger herte, en met zuiverheid myner handen.

6 En God heeft tot hem gezeid : Ik weet ook wel, dat gy het met simpeler herte gedaen hebt : en daarom, heb ik u behoed, dat gy tegen my niet zoudt zondigen, en ik

heb het niet toegelaten dat gy haer genaken zoudt.

7 Nu dan zoo geeft de huisvrouw haren man wederom, want hy een profeet is : en hy zal voor u bidden, dat gy zult mogen te leven blyven : maer is het zake dat gy hem die niet wedergeven wilt, zoo weet dat gy de dood sterven zult, en al dat het uwe is.

8 En terstond Abimelech opstaende in den nacht, heeft alle zyne dienaers geroepen, en heeft alle deze woorden gesproken in hunne ooren, en alle de mans hebben zeer gevreest.

9 Maer Abimelech heeft Abraham ook geroepen, en hem gezeid : Wat hebt gy ons gedaen ? Wat hebben wy tegen u misdaen, dat gy op my en op myn ryk eene zoo groote zonde hebt gebragt ? Gy hebt ons gedaen dat gy niet behoorde te doen.

10 En wederom vereischende heeft hy nog gezeid : Wat hebt gy verzien dat gy dit hebt gedaen ?

11 En Abraham heeft geantwoord : Ik dacht in my zelven, zeggende : Misschien is op deze plaets de vrees Gods niet : en zullen my doodslaen om myner huisvrouw wil :

12 Maer anders zoo is zy ook waerachtig myne zuster, eene dochter myns vaders, maer niet myner moeder dochter, en ik heb ze tot eene huisvrouw genomen.

13 Maer nadien dat my God geleid heeft uit myns vaders huis, zoo heb ik tot haer gezeid : Deze bermhertigheid zult gy my bewyzen : in alle plaetsen, daer wy zullen komen, zult gy zeggen dat ik uw broeder ben.

14 Dus heeft Abimelech genomen schapen en ossen, en knechten en dienstvrouwen, en heeft die Abraham gegeven : en heeft hem Sara zyne huisvrouw wedergegeven en gezeid :

15 Het land is voor u, waer dat u belijft, daer maekt uwe woning.

16 En tot Sara heeft hy ook gezeid : Ziet ik heb uwen broeder duizend zilvere penningen gegeven, dat zal u wezen tot een deksel uwer oogen voor alle die met u zyn, en waer dat gy reist : en weest gedachtig dat gy bevonden zyt geweest.

17 En als Abraham biddende was, zoo heeft God genezen Abimelech, en zyne huisvrouw, en zyne dienstvrouwen, en zy hebben gebaerd, want God had besloten alle haermoeders des huisgezins van Abimelech, om Sara Abrahams wyfs wil.

KAPITTEL XXI.

EN den Heer heeft Sara bezocht, gelyk hy beloofd had, en heeft volbragt dat hy gezeid had.

2 En zy heeft ontvangen en gebaerd eenen

zoon in haren ouderdom, ten tyde als God haer dat te voren gezeid had.

3 En Abraham heeft den naem van zynen zoon, die hem Sara voortgebragt had, genoemd Isaac.

4 En hy heeft hem besneden op den achtsten dag, alzoo hem God geboden had.

5 Toen hy honderd jaren oud was : want in dezen ouderdom des vaders is Isaac geboren.

6 En Sara heeft gezeid : Een lachen heeft my God gemaekt, zoo wie dat hoort die zal met my lachen.

7 En nog heeft zy gezeid : Wie zoude gelooven dat Abraham zal hooren dat Sara eenen zoon zooget, denwelken zy hem gebaerd heeft nu oud zynde :

8 Dus is het kind opgewassen, en het is gespeend. En Abraham heeft eene groote maeltijd gehouden op den dag van zyne speening.

9 En als Sara den zoon van Agar de Egyptenares heeft zien spelen met haren zoon Isaac,

10 Zoo heeft zy gezeid tot Abraham : Werpt uit deze dienstvrouw met haren zoon : want der dienstvrouw zoon zal geen erfgenaem wezen met mynen zoon Isaac.

11 Dat heeft Abraham hardelyk genomen om zynen zoon.

12 Tot wien God heeft gezeid : Laet u dit niet schamper dunken des jongens en dienstmaegd halven. In alles dat u Sara zegt verhoort hare woorden : want door Isaac zal uw zaed genoemd worden,

13 Maer der dienstvrouw zoon zal ik ook maken tot een groot volk, om dat het uw zaed is

14 Hierom is Abraham vroeg opgestaen, en nam brood, en eene leeren flesch waters, en heeft het geleid op hare schouders, en hy heeft haer het kind gegeven, en alzoo heeft hy haer doen weggaen. En als zy weggegaen was, zoo doolde zy in de woestyn van Bersabee.

15 Als dan het water der leeren flesch al uit was, zoo heeft zy het kind van haer geworpen onder eenen van de boomen die daer waren.

16 En zy is weggegaen, en is daertegenover gezeten, zoo ver van daer als eenen boog schieten mag. Want zy zeide : Ik zal het kind niet zien sterven : en tegenover zittende, heeft zy hare stem opgeheven, en geweend.

17 En God heeft verhoord de stem des kinds : en den engel Gods heeft Agar van uit den hemel geroepen, zeggende :

18 Wat maekt gy Agar ? wilt niet vreezen : want God heeft de stem des kinds verhoord van de plaets daer het is. Staet op, en haelt

het kind, en neemt het met zyne hand, want ik zal het maken tot een groot volk.

19 En God heeft hare oogen open gedaen, en ziende eenen waterput, is zy derwaerts gegaen, en heeft hare leeren flesch gevuld, en heeft den kinde te drinken gegeven.

20 En hy is hem mede geweest : den welken is opgewassen, en heeft gewoond in de woestyn, en het is een schutter jongen geworden.

21 En hy heeft gewoond in de woestyn te Pharan, en zyne moeder heeft hem eene huisvrouw genomen uit den lande van Egypten.

22 Op den zelfden tyd zoo zeiden Abimelech en Phicol zyn veldhoofdman tot Abraham : God is u mede in alles dat gy doet.

23 Zweet my dan hy God, dat gy my, noch myne nakomelingen en myn geslacht geen hinder zult doen : maer dat gy my en dezen lande daer gy als een vreemdeling in verkeerd hebt, zult doen naer de barmhertigheid die ik u gedaen heb.

24 En Abraham heeft gezeid : Ik zal het zweeren.

25 En hy heeft Abimelech gestraft om den waterput, den welken zyne knechten met geweld hadden ontnomen.

26 En Abimelech heeft geantwoord : Ik heb niet geweten wie dat dit gedaen heeft : en gy hebt het my ook niet te kennen gegeven, en ik heb het niet gehoord voor dezen dag.

27 Dus zoo heeft Abraham gehaald schapen en ossen, en heeft ze Abimelech gegeven en zy hebben beide te zamen een vast verbond gemaakt.

28 En Abraham heeft op eene zyde gesteld zeven ooilammeren uit de kudden :

29 Tot wien Abimelech heeft gezeid : Wat beduiden deze zeven ooilammeren die gy daer bezyden hebt doen staen.

30 En hy zeide : Zeven ooilammeren zult gy nemen van myne hand : om dat zy my mogen wezen tot eene getuigenis, dat ik dezen put gegraven heb.

31 Daerom is de stede genoemd Bersabee : want daer hebben zy beide gezworen.

32 En zy hebben een verbond gemaakt om den put des eeds.

33 Toen is Abimelech en Phicol zyn veldhoofdman opgestaen en zy zyn wedergekeerd in het land van de Philistynen. Maer Abraham heeft eene bosschagie geplant te Bersabee, en daer aengeroepen den naem van den eeuwigen Heer God.

34 En hy is een uitlander geweest in het land van de Philistynen eenen langen tyd.

KAPITTEL XXII.

NADIEN dat deze dingen gebeurd zyn, zoo heeft God Abraham boproeft, en tot

hem gezeid : Abraham, Abraham. En hy heeft geantwoord : Hier ben ik.

2 Hy zeide tot hem : Neemt uwen eenigen geboren zoon, denwelken gy lief hebt, Isaac, en gaet in het land des gezichts : en offer hem aldaer tot eene brandofferande op een van de bergen die ik u zal toonen.

3 Zoo dan Abraham des nachts opstaende, heeft zynen ezel bereid : leidende met hem twee jongelingen, en Isaac zynen zoon : en als hy het hout had gehouwen tot den brandoffer, zoo is hy gegaen ter plaetse die hem God bevolen had.

4 En op den derden dag opheffende zyne oogen, heeft hy de plaets van ver gezien :

5 En heeft gezeid tot zyne dienaers : Verbeidt hier met den ezel : ik en het kind wy zullen haestelyk tot daer gaen, en weder tot u komen, als wy aangebeden hebben.

6 En hy nam ook het hout tot den brandoffer, en leide het op zynen zoon Isaac : maer hy droeg in zyne handen het vuer en het zweerd. En als zy twee te zamen voortgingen,

7 Zoo zeide Isaac tot zynen vader : Myn vader. En hy heeft geantwoord :

8 Wat wilt gy, zoon? Ziet (zeide hy) hier is vuer en hout, waer is de offerande des brandoffers? Maer Abraham heeft gezeid : God zal zich van de offerande des brandoffers voorzien, myn zoon.

9 Alzoo zyn zy beide te zamen voortgegaen, en zyn gekomen ter plaetse die hem God getoond had, en hy heeft daer eenen autaar gemaakt, en heeft daarop het hout schikkelyk geleid : en als hy zynen zoon Isaac gebonden had, zoo stelde hy hem op den autaar, boven op den tas des houts.

10 En hy reikte uit zyne hand, en nam het zweerd, om zynen zoon tot een offer te dooden.

11 En ziet den engel des Heeren heeft uit den hemel geroepen, zeggende : Abraham, Abraham. Denwelken heeft geantwoord : Hier ben ik.

12 En hy heeft tot hem gezeid : Steekt uwe hand niet aen het kind, noch doet hem niets : nu heb ik bekend dat gy God vreest, en dat gy uwen eenigen zoon niet hebt gespaerd om mynen wil.

13 Abraham heeft zyne oogen opgeheven. en hy heeft achter rug gezien een ram verward tusssen de doornen met zyne hoornen, denwelken hy heeft genomen, en tot een brandoffer geofferd voor zynen zoon.

14 En hy heeft de plaets genoemd : Den Heer ziet : waerom dat men zegt tot den dag van heden : Op den berg zal den Heer zien.

15 En den engel des Heeren heeft Abraham de tweede reis van den hemel geroepen.

16 Zeggende : Ik heb by my zelven gezwo- ren, zegt den Heer : om dat gy dit ding gedaen hebt, en dat gy uwen eenigen zoon niet hebt gespaerd om my :

17 Zoo zal ik gebenedyden, en uw zaed vermenigvuldigen als de sterren des hemels, en gelyk het zand dat er is aen den oever der zee. Uw zaed zal bezitten de poorten zyner vyanden,

18 En al het volk der aerde zal gebenedyd worden in uw zaed, om dat gy myne stem hebt gehoorzaam geweest.

19 Abraham is wedergekeerd tot zyne knechten, en zy zyn te zamen gegaen tot Bersabee, en hy heeft daer gewoond.

20 Na dat deze dingen geschied waren, zoo is Abraham geboodschapt, hoe dat Melcha ook had kinderen gebaerd zynen broeder Nachor,

21 Hus den eersten geboren, en Bus zynen broeder, en Kamuel den vader van die van Syrien,

22 En Cased, en Azan, Peldas ook, en Jedlaph,

23 En Bathuël, daer af dat geboren is Rebecca : deze acht heeft Melcha gebaerd Nachor Abrahams broeder.

24 Maer zyne concubine genoemd Roma, heeft hem gebaerd Thabee, en Gaham, en Tahas, en Maacha.

KAPITTEL XXIII.

SARA heeft geleefd honderd en zeven-en-twintig jaren,

2 En zy is gestorven in de stad van Arbee, welke is Hebron in het land van Chanaan : en Abraham is gekomen om dat hy ze beklaegen en beweenen zoude.

3 En als hy opgestaen was van den dienst des lyks, zoo heeft hy gesproken tot de kinderen van Heth, zeggende :

4 Ik ben een uitlander en pelgrim by u : geeft my het regt van begrafenis met u, dat ik myne dooden mag begraven.

5 En de zonen van Heth hebben geantwoord, zeggende :

6 Hoort ons, Heer, gy zyt een prins Gods by ons : dus begraeft uwe dooden in onze uitnemende graven : en niemand zal u mogen verbieden dat gy uwe dooden niet zult mogen in zyn graf begraven.

7 Toen stond Abraham op, en hy heeft het volk des lands aangebeden, te weten de kinderen van Heth :

8 En heeft tot hen gezeid : Is het dat uwer ziele belijft, dat ik myne dooden begraef, zoo hoort my, en bidt voor my aen Ephron den zoon van Zeor,

9 Dat hy my geve de dubbele spelonk die hy heeft op het uiterste van zynen akker : en dat hy ze my levere voor u voor de

weerde van het geld, tot eene bezitting der begrafenis.

10 En Ephron woonde in het midden van Heths kinderen. En Ephron heeft tot Abraham geantwoord dat zy het alle hoorden die daer kwamen in de poort van die stad, zeggende :

11 Neen, myn heer, het zal alzoogeenszins geschieden, maer wilt doch gy liever aenhooren dat ik zeg : den akker lever ik u over, en de spelonk die daer in is, in de tegenwoordigheid van de kinderen myns volks, begraeft uwe dooden.

12 Abraham heeft aenbeden in de tegenwoordigheid van het volk des lands.

13 En hy heeft gezeid tot Ephron, daer zyn volk alom stond : Ik bid u wilt my hooren : ik zal geld voor den akker geven : ontvangt het, en alzo laet my myne dooden daerin begraven.

14 En Ephron heeft geantwoord :

15 Myn heer, hoort my : het land dat gy begeert, is vier honderd sikkelen zilvers weerd : dit is den prys tusschen u en my : maer hoe veel dat is? Begraeft uwe dooden.

16 Als Abraham dit gehoord had, zoo woog hy het geld welk Ephron geëischt had, daer het alle de kinderen van Heth hoorden, te weten vier honderd sikkelen zilvers, gekeurd gangbare munt :

17 En den akker die wylen Ephron toebehoorde, daerin eene dubbele spelonk was, tegen over Mambre, zoo wel den akker als de spelonk, met alle zyne boomen staende in het ronde aen alle zyne zyden is bevestigd,

18 Abraham ter bezitting, daer het aenzagen de kinderen van Heth, en alle die daer kwamen in de poort van die stad.

19 En aldus zoo heeft Abraham Sara zyne huisvrouw begraven in de dubbele spelonk des akkers, die stond tegenover Mambre, dit is Hebron in het land van Chanaan.

20 En den akker met het hol het welk daer in was, is Abraham bevestigd tot een erfgraf van Heths kinderen.

KAPITTEL XXIV.

MAER Abraham was oud, en van vele dagen : en den Heer had hem in alles gebenedyd.

2 En hy heeft gezeid tot den oudsten knecht van zyn huis, die over al was dat hy had :

3 Legt uwe hand onder myne heup, dat ik u mag bezweeren by den Heer God des hemels en der aerde, dat gy voor mynen zoon geene huisvrouw neemt van de dochteren der Chananeën, daer onder ik woonachtig ben.

4 Maer dat gy zult gaen tot myn land en

maegschap en van daer zult gy voor mynen zoon Isaac eene huisvrouw nemen.

3 En den knecht heeft geantwoord : Is het zake dat de vrouw niet wilt met my komen in dit land, zal ik dan uwen zoon moeten weder leiden ter plaetse daer gy uitgegaen zyt?

6 En Abraham heeft gezeid : Wacht u daer voor, dat gy nimmermeer mynen zoon derwaerts wederom leidt.

7 Den Heer God van hemelryk en aerdryk, die my uit myns vaders huis genomen heeft, en uit het land van myne geboorte, die my heeft gezeid, en my gezworen zeggende : Dit land zal ik uwen zade geven : die zal zynen engel voor u zenden, en gy zult van daer eene huisvrouw nemen voor mynen zoon.

8 Maer is het by alzoo dat u de vrouw niet wilt volgen, zoo-zult gy in den eed niet gehouden wezen : alleen zoo leidt mynen zoon derwaerts niet weder.

9 Dus heeft den knecht zyne hand geleid onder de heup Abrahams zyns heeren, en hy heeft hem gezworen op deze woorden.

10 En hy heeft genomen tien kemelen uit de kudde van zynen heer, en hy is weggegaen, dragende met hem van allerlei zyns heeren goede, en wegreizende is hy getrokken in Mesopotamië tot de stad Nachor.

14 En als hy de kemelen had doen nederliggen by de stad by eenen waterput, des avonds ter tyde als de vrouwen plegen uit te komen om water te scheppen,

12 Zoo heeft hy gezeid : O Heer God myns heeren Abrahams, ik bid u wilt my heden ontmoeten en doen bermhertigheid met mynen heer Abraham.

13 Ziet ik sta hier by deze waterfontein, en de dochteren van de inwoners dezer stad zullen uitkomen om water te scheppen.

14 Aldus dan de jonge dochter daer ik toe zeggen zal : Neigt uwe kruik neder, dat ik drinken mag : en dat zy dan zegge : Drinkt, en daer toe zal ik uwe kemelen ook te drinken geven, dat is dezelve die gy bereid hebt voor Isaac uwen dienaar : en daer door zal ik verstaen dat gy bermhertigheid gedaen hebt met mynen heer.

15 Hy had nog deze woorden niet volzeid in zich zelve, en ziet Rebecca kwam uit, de dochter van Bathuel des zoons van Melcha der huisvrouw van Nachor Abrahams broeder, hebbende eene kruik op hare schouderen :

16 Eene jonge dochter wezelyk boven mate, en eene zeer schoone maegd, en van geen man bekend : en zy was nederwaerts ter fontein gegaen, en had hare kruik gevuld, en kwam wederom.

17 En den knecht is haer te gemoet geloopt, en heeft gezeid : Geeft my een luttel waters te drinken uit uwe kruik.

18 En zy heeft geantwoord : Drinkt, myn heer, en haestelyk zettede zy de kruik neder op haren arm, en gaf hem te drinken.

19 En als hy gedronken had, zoo zeide zy daer toe : Nog zal ik ook uwe kemelen te drinken scheppen, tot dat zy alle gedronken hebben.

20 En zy heeft hare kruik uitgegoten in de drinkbakken, en is wedergelopen tot den put, om water te scheppen : en als zy het geschept had, zoo heeft zy het alle den kemelen gegeven.

21 En hy zag haer aen al stilzwygende, begeerende te weten, of God zyne reis gelukkig had gemaakt of niet.

22 Maer na dat de kemelen gedronken hadden, zoo heeft den man uitgehaeld gouden oorsierselen wegende twee sikkelen, en zoo vele armringsen wegende tien sikkelen.

23 En hy heeft tot haer gezeid : Wiens dochter zyt gy? zegt het my : is in uws vaders huis ook plaats om te herbergen?

24 En zy antwoordde : Ik ben de dochter van Bathuel des zoons van Melcha dien zy baerde Nachor.

25 En daertoe heeft zy nog gezeid : Te onzent is ook veel kafs en hoois, en ruime plaats om te herbergen.

26 Den man heeft zich nedergebogen, en heeft den Heer aanbeden,

27 Zeggende : Gebenedyd is God den Heer myns heeren Abrahams, die zyne bermhertigheid en waerachtigheid niet heeft ontnomen van mynen heer, en heeft my door den regten weg gebragt ten huize van myns heeren broederen.

28 Aldus dan is de jonge dochter geloopt, en heeft geboodschapt in haers moeders huis al dat zy gehoord had.

29 En Rebecca had eenen broeder genoemd Laban, denwelken is haestelyk uitgegaen tot den man daer de fontein was.

30 En als hy gezien had in zyne zusters handen de gouden oorsierselen en armringsen, en als hy gehoord had alle de woorden die zy vertelde, zeggende : Deze dingen heeft my den mensch gezeid : zoo is hy by den man gekomen, die daer stond by de kemelen, en by de waterfontein :

31 En hy heeft tot hem gezeid : Komt binnen, gy gebenedyden des Heeren : waarom staet gy buiten? Ik heb het huis bereid, en de plaats voor de kemels.

32 En hy heeft hem ter herbergen ingebragt : en de kemels ontladen, en kaf en hooi gegeven, en water om te wasschen de

voeten der kemelen, en der mannen die met hem gekomen waren.

33 En hem is brood voorgeleid. Maer hy zeide : Ik zal niet eten tot dat ik myne redenen gezegd heb. Hy antwoordde hem : Spreek.

34 En hy zeide : Ik ben een knecht van Abraham :

35 En den Heer heeft mynen heer zeer gebenedyd, en hy is magtig geworden : en hy heeft hem gegeven schapen, en ossen, zilver, en goud, knechten, en dienstvrouwen, kemels, en ezels.

36 En Sara myns heeren huisvrouw heeft mynen heer eenen zoon gebaerd in zyne oude dagen, en hy heeft dien gegeven al dat hy had.

37 En myn heer heeft my bezworen, zeggende : Gy zult voor mynen zoon geene huisvrouw nemen van de dochteren der Chananeën, in welker land ik woon :

38 Maer gy zult reizen tot myns vaders huis, en gy zult voor mynen zoon eene huisvrouw nemen van myn maegschap :

39 Maer ik antwoordde mynen heer : of het zoo ware, dat de vrouw wilde niet met my komen?

40 Den Heer (zeide hy) voor wiens aenschyn ik wandel, zal zynen engel met u zenden, en hy zal uwen weg voorspoedig maken : en gy zult mynen zoon een wyl nemen van myn geslacht, en van myns vaders huis.

41 En als gy komt tot myne magen, en zy u geen geven, zoo zult gy myner vermaledyding ontslagen zyn.

42 Dus ben ik heden gekomen tot by de waterfontein, en ik heb gezegd : Heer God myns heeren Abraham, hebt gy mynen weg beschikt, dien ik nu wandel,

43 Ziet ik sta by deze waterfontein, en de maegd die uitkomen zal om water te scheppen, en van myn hooren zal : Geef my een luttel te drinken uit uwe kruik :

44 En zy my zeggen zal : Drinkt gy, en ik zal uwen kemelen ook scheppen : dat is de vrouw de welke den Heer bereid heeft voor myns heeren zoon.

45 En toen ik dit stilky by my zelven peinsde, zoo is Rebecca gezien komende met eene der kruiken, die zy droeg op hare schouderen : en zy ging nederwaerts ter fonteinen, en heeft water geschept. En ik zeide tot haer : Geef my een luttel te drinken.

46 En zy heeft haestelyk hare kruik afgezet van hare schouderen, en heeft tot my gezegd : Drinkt gy, en uwen kemelen zal ik ook te drinken geven. Ik heb gedronken, en zy heeft de kemels gewaterd.

47 En ik heb haer gevraagd en gezegd :

Wiens dochter zyt gy? en zy heeft geantwoord : Ik ben Bathuels dochter, die een zoon is van Nachor, welke hem Melcha gebaerd heeft. Zoo heb ik haer oorsierselen aangehangen om haer aanzigt te versieren, en ik heb armringen aen hare handen gedaen.

48 En ik heb my nedergebogen, en den Heer aanbeden, en ik heb gebenedyd den Heer myns heeren Abrahams God, die my door den regten weg gebragt heeft, dat ik zoude nemen de dochter van myns heeren broeder voor zynen zoon.

49 Daerom is het zake dat gy met mynen heer bermhertigheyd en waerachtigheyd doet, zoo zegt het my, maer is het dat u anders belieft, zegt my dat ook, dat ik mag gaen weg, ter regter of ter linker zyde.

50 En Laban en Bathuel hebben geantwoord. Dit woord is van den Heer gekomen, daerom zoo mogen wy buiten zyn welbehagen met u niet spreken.

51 Ziet Rebecca is voor u, neemt ze, en reist weg, en laet ze wezen de huisvrouw van uws heeren zoon, gelyk den Heer gesproken heeft.

52 Als den knecht van Abraham dit gehoord heeft, zoo is hy nedergevallen, en heeft den Heer aangebeden.

53 En hy heeft uitgehaeld zilveren en gouden juweelen en kleederen, en heeft ze Rebecca gegeven voor eene gift. En haren broeder en moeder heeft hy ook giften gegeven.

54 En eene maelyd houdende, en te zamen etende en drinkende, zyn zy daer gebleven. Maer den knecht 's morgens opstaende heeft gezegd : Geeft my oorlof, dat ik mag reizen tot mynen heer.

55 En haer broeder en hare moeder hebben geantwoord : Laet de jonge dochter immer tien dagen by ons blyven, en dan zal zy wegreizen.

56 Wilt my (zeide hy) niet houden, want den Heer heeft mynen weg voorspoedig gemaakt : geef my oorlof dat ik mag reizen tot mynen heer.

57 En zy hebben gezegd : Laet ons de jonge dochter roepen, en laet ons haren wil vragen.

58 En als zy geroepen en gekomen was zoo hebben zy gevraagd : Wilt gy met dezen man gaen? En zy zeide : Ik zal gaen.

59 Dus hebben zy haer laten gaen, en hare voedster, en Abrahams knecht met zyne gezellen.

60 Hare zuster geluk biedende, en zeggende : Gy zyt onze zuster, wassen moet gy tot duizend duizenden, en uw zaed moet bezitten de poorten van zyne vyanden.

61 Aldus is Rebecca met hare dienst-

maegden op de kemelen gegaen, en heeft den man gevolgd : die zeer haestelyk wederom reisde naer zynen heer.

62 Op dien tyd zoo wandelde Isaac over den weg die gaet naer den put, die men noemt des levenden en zienden : want hy woonde in het zuidenland.

63 En hy was uitgegaen tot den akker om te overdenken als den dag by den avond was : en als hy zyne oogen ophief, zoo heeft hy van ver de kemels zien komen.

64 En als Rebecca had Isaac gezien, zoo is zy van den kemel gegaen.

65 En zy zeide tot den knecht : Wie is den man die daer op het veld ons te ontmoet komt? En hy heeft haer gezeid : Dat is myn heer.

66 Toen nam zy terstond den mantel en bedekte zich, maer den knecht vertelde Isaac zynen heer al dat hy gedaen had.

67 Toen bragt Isaac haer in de tent van Sara zynen moeder, en hy nam haer tot eene huisvrouw : en hy had haer zoo lief, dat hy daer door verzachte den rouw die hem van zynen moeder dood gekomen was.

KAPITTEL XXV.

MAER Abraham heeft eene andere huisvrouw genomen, Ketura genoemd.

2 De welke hem baerde Zamram, en Jeksan, en Madan, en Madian, en Jesbok, en Sue.

3 Jeksan heeft ook gewonnen Saba en Dadan. De kinderen van Dadan waren Assurim, en Latussim, en Loomim.

4 En voorts van Madian is geboren Ephra, en Ephra, en Henoch, en Abida, en Eldaa : alle deze waren kinderen van Ketura.

5 En Abraham heeft Isaac gegeven al dat hy bezeten had ;

6 Maer de kinderen van de byvrouwen, heeft hy giften gegeven en hy heeft die gescheiden van zynen zoon Isaac, dewyl dat hy nog leefde, ten oostzydenwaert.

7 En de dagen van Abrahams leven zyn geweest honderd en vyf-en-zeventig jaren.

8 En afnemende is hy gestorven in goede ouderdom, wezende ver voortgegaen in ouderdom, en vol van dagen : en hy is verzaemd met zyn volk.

9 En Isaac en Ismaël zyne zonen hebben hem begraven in de dubbele spelonk, die daer gelegen is in den akker van Ephron Sohars des Hethiters zoon, tegen over Mambre ;

10 Den welken hy gekocht had van Heths kinderen : daer is hy begraven, en Sara zyne huisvrouw.

11 En na zyne dood zoo heeft God Isaac zynen zoon gebenedyd, die daer woonde

omtrent den put diemen noemt des levenden en zienden.

12 Dit zyn de geslachten van Ismaël Abrahams zoon, denwelken hem Agar, de Egyptenares, Saras dienstvrouw gebaerd heeft :

13 En dit zyn de namen zynen zonen, elk by hunne namen en geslachten : den eerstgeboren van Ismaël was Nebajoth, daarna Kedar, en Adheel en Mabsam,

14 Masra ook, en Duma, en Massa,

15 Hadar, en Thema, en Jethur, en Naphis, en Kedma.

16 Dit zyn de zonen van Ismaël : en dit zyn hunne namen, in hunne kasteelen en steden, twaelf prinsen van hunne geslachten.

17 En de jaren van Ismaëls leven zyn geworden honderd en zeven-en-dertig, en afnemende is hy gestorven, en verzaemd met zyn volk.

18 En hy heeft gewoond van Evila tot Sur, welk daer is tegenover Egypten, als men komt in het land van Assyrien, in de tegenwoordigheid van alle zyne broeders is hy gestorven.

19 En dit zyn de geslachten van Isaac, Abrahams zoon : Abraham heeft gewonnen Isaac :

20 Denwelken als hy veertig jaren oud was, heeft tot eene huisvrouw genomen Rebecca Bathuels dochter van Syrië te Mesopotamien, Labans zuster.

21 En Isaac heeft den Heer gebeden voor zyne huisvrouw, om dat zy onvruchtbaer was : denwelken hem verhoord heeft, en heeft Rebecca verleend dat zy zwanger werd.

22 Maer de kindertjes werden van het een het ander gestooten in haren buik : dewelke heeft gezeid : Stond my dit aldus te geschieden, wat nood was het dat ik bevrucht werd? Daerom zoo is zy gegaen om van den Heer raed te vragen.

23 Denwelken haer heeft geantwoord en gezeid : Tweederhande volk is in uw ligchaem, en tweederhande lieden zullen zich scheiden uit uwen buik, en het een volk zal het ander volk te boven gaen, en het meeste zal den minsten dienen.

24 Den tyd des baren was nu gekomen, en ziet daer zyn tweelingen in haer ligchaem bevonden.

25 Die vooruit gekomen is, die was rood-verwig en heel rouw gelyk een hairig vel : en hy is genoemd Esau.

26 Terstond daarna den anderen uitkomende, hield de plant van zyns broeders voet met de hand ; en daarom heette hy hem Jacob. Isaac was zestig jaren oud als hem de kindertjes geboren werden.

27 De welke als zy groot gewassen waren, zoo is Esau geworden een ervaren jager en een akkerman : maer Jacob een man zonder dubbelheid woonende in de tenten.

28 Isaac beminde Esau, om dat hy at van het wildbraed zyner jagt : en Rebecca beminde Jacob.

29 En Jacob heeft gekookt een geregt : en Esau is by hem gekomen al moede uit het veld,

30 En heeft gezeid : Geeft my van deze roode koking, want ik ben zeer vermoeid, daerom is hy Edom genoemd.

31 En Jacob heeft tot hem gezeid : Verkoopt my uwe eerstgeboorte.

32 En hy heeft geantwoord : Ziet ik sterf, wat zal my baten myne eerstgeboorte?

33 En Jacob zeide : Zweert het my dan, en Esau heeft het hem gezworen, en hy heeft zyne eerstgeboorte verkocht.

34 En aldus nemende brood en het vitsengeregt, heeft hy geëten en gedronken, en is weggegaan : klein achtende dat hy zyne eerstgeboorte verkocht had.

KAPITTEL XXVI.

MAER toen daer een duren tyd opgestaen was op het land, na den onvruchtbaren tyd, die geweest was in Abrahams tyd, zoo is Isaac weggereisd tot Abimelech den koning van de Philistynen te Gerar.

2 En den Heer heeft hem geopenbaerd, en gezeid : Gaet niet nederwaerts in Egypten, maer rust in het land dat ik u zeggen zal.

3 En weest daer een vreemdeling, en ik zal met u zyn, en ik zal u gebenedyden : want u en uwen zadel zal ik alle deze landen geven, volbrengende den eed dien ik gezworen heb Abraham uwen vader.

4 En ik zal uw zaed vermenigvuldigen gelyk de sterren des hemels : en ik zal uwe nakomelingen alle deze landen geven : en door uw zaed zal alle volk des aerdryks gebenedyd worden.

5 Om dat Abraham myne woorden is gehoorzaam geweest, en heeft bewaerd myne geboden, en bevelen, en zeden, en wetten onderhouden heeft.

6 Dus is Isaac gebleven te Gerar.

7 En toen hem de mannen van die plaats vraagden van zyne huisvrouw, zoo antwoordde hy : Het is myne zuster. Want hy vreesde hen te kennen te geven dat het zyne huisvrouw was, meenende dat zy hem by aventuer mogten dooden, om hare schoonheid wil.

8 Als het nu lang geleden was, en hy daer woonde, zoo heeft Abimelech den koning van de Philistynen door eene venster ziende, gemerkt, dat hy boerde met Rebecca zyne huisvrouw.

9 En heeft hem geroepen en gezeid : Het is klaer dat dit uwe huisvrouw is : waerom hebt gy gelogen, zeggende dat het uwe zuster is? En hy heeft geantwoord : Ik vreesde dat ik zoude sterven om haren wil.

10 En Abimelech heeft gezeid : Waerom hebt gy ons bedrogen? Want daer had iemand van den volke mogen met uwe huisvrouw verzamelen, en alzoo zoudt gy op ons eene groote zonde gebragt hebben.

11 En hy heeft al den volke geboden, zeggende : Zoo wie de huisvrouw van dezen man aantast, die zal de dood sterven.

12 En Isaac heeft in dat land gezaaid, en hy heeft op dat jaer gevonden honderd voud, en den Heer heeft hem gebenedyd.

13 En den man is ryk geworden, en hy is voortgegaan, toenemende, en wassende, tot dat hy zeer groot geworden is.

14 En hy had groot goed van schapen, en groot vee, en veel huisgezins : waerom hebben de Philistynen hem benydende,

15 Op dien tyd gestopt alle de putten dewelke zyns vaders Abrahams dienaers gegraven hadden, vullende die met aerde :

16 Alzoo dat Abimelech zelfs ook zeide tot Isaac : Trekt weg van ons, want gy zyt zeer veel magtiger geworden dan wy zyn.

17 En hy is weggegaan om te komen aen de beek van Gerar en aldaer te woonen :

18 En hy heeft wederom andere putten gegraven, dewelke Abraham zyns vaders dienaers gegraven hadden, en dewelke na zyne dood de Philistynen wylen gestopt hadden : en hy noemde die met den zelfden naem, zoo zyn vader die te voren genoemd had.

19 En zy groeven in de beek, en zy vonden levende water.

20 Maer daer was ook eenen twist der herders van Gerar, tegen de herders van Isaac, die zeiden : Dat water is het onze : waerom zoo heeft Isaac den naem van den put genoemd, valsch verwyft, om het geen dat daer geschied was.

21 En zy hebben nog eenen anderen gegraven : en daerom hebben zy ook gekeven, en hy heeft dien genoemd vyandschappen.

22 En hy is van daer gereisd, en heeft eenen anderen put gegraven, daer zy niet om gekeven hebben : daerom noemde hy dien breedheid, zeggende : nu heeft ons den Heer verbreid, en heeft ons doen was- sen op de aerde.

23 Maer hy is van die plaats opwaerts getrokken naer Bersabee.

24 Daer hem den Heer op dien nacht openbaerde, zeggende : Ik ben Abrahams uws vaders God, wilt niet vreezen, want ik ben met u : en ik zal u gebenedyden, en ik zal

uw zaed vermenigvuldigen om Abraham mynen dienaar.

25 Aldus zoo heeft hy daer eenen autacr getimmerd : en aenroepende den naem des Heeren, zoo heeft hy de tent gespannen : en heeft zyne knechten bevolen dat zy eenen put graven zouden.

26 En als Abimelech en Ochozath zyn vriend, en Phicol kapitein van het oorlogs volk van Gerar tot die plaetsen gekomen waren,

27 Zoo heeft Isaac tot hen gezeid : Waertoe komt gy tot my, eenen mensch dien gy haet en van u verdreven hebt?

28 Dewelke hebben geantwoord : Wy hebben gezien dat den Heer met u is, en daerom hebben wy gezeid : Laet daer een eed wezen tusschen ons en laet ons een verbond maken.

29 Op dat gy ons geen kwaed doet, gelyk wy ook niet van den uwen hebben aengetast, noch hebben gedaen iets dat u hinderen mag : maer wy hebben u met vrede laten gaen vermeerderd door de benediktie des Heeren.

30 Dus heeft hy hen een maelyd gedaen, en na dat zy geëten en gedronken hadden,

31 'S morgens vroeg opstaende, hebben zy malkanderen eed gedaen : en Isaac heeft ze vredelyk laten gaen tot hunner stede.

32 Maer ziet, op dien zelfden dag zyn Isaacs knechten gekomen, en hebben hem geboodschapt van den put dien zy gegraven hadden, zeggende : Wy hebben water gevonden.

33 Waeraf dat hy dien put heeft genoemd, overvloedigheid : en de stad is genoemd Bersabee, tot op dezen dag toe.

34 Maer Esau veertig jaren oud zynde, heeft twee huisvrouwen genomen, Judith Beeri des Hethiters dochter, en Basemath Eloms dochter van de zelfde stede :

35 Die alle beiden hadden vertoornd den moed van Isaac en Rebecca.

KAPITTEL XXVII.

ISAAC is oud geworden, en zyne oogen zyn verduisterd, en hy konde niet zien : en hy heeft Esau zynen grootsten zoon geroepen en tot hem gezeid : Myn zoon? Denwelken antwoordde :

2 Ik ben hier. Toen zeide hem zyn vader : Gy ziet wel dat ik oud ben geworden, en dat ik mynen sterfdag niet weet.

3 Dus neemt uwe wapenen, uwen pylkoeker, en boog, en gaet uitwaerts : en als gy met jagen iets vangt zult hebben,

4 Zoo maekt daer eene spys af gelyk gy weet dat ik begeer, en brengt het my dat ik eten mag : en dat myne ziel u gebenedyde eer ik sterf.

5 Hetwelk als Rebecca gehoord had, en hy ten velde was weggegaen, om zyns vaders gebod te volbrengen,

6 Zoo heeft zy gezeid tot Jacob haren zoon : Ik heb uwen vader hooren spreken met Esau uwen broeder, en zeggen :

7 Haelt my van uwen bejaegden wildbraed, en maekt daer spys af dat ik die mag eten, en u gebenedyden voor den Heer eer ik sterf.

8 Nu dan, myn zoon, volgt mynen raed :

9 En gaende tot de kudde, haelt my twee der beste bokjes dat ik daer af uwen vader mag spys maken die hy geerne eet :

10 Dewelke na dat gy zult ingebragt hebben, en hy daer af zal geëten hebben, u gebenedyde eer hy sterft.

11 Denwelken tot haer antwoordde : Gy weet wel dat Esau myn broeder een rouwhairig mensch is, en ik zacht :

12 Dus is het dat myn vader my aentast, en dat gevoelt, ik vrees dat hy meenen mogt dat ik hem wilde bespotten, en dat ik over my eene vermaledyding brenge voor eene gebenedyding.

13 Tot denwelken de moeder : Deze vermaledyding zy op my (zeide zy) myn zoon : alleen hoort doch myne stem, en gaet, haelt het geen dat ik u gezeid heb.

14 Hy is weggegaen en heeft het gebragt, en zynr moeder gegeven. En zy heeft de spys bereid gelyk zy wist dat zyn vader wilde.

15 En zy heeft hem gekleed met die zeer goede kleederen van Esau die zy te huis by haer had.

16 En de velletjes van de bokjes heeft zy om zyne handen gedaen, en het bloot van zynen hals bedekt.

17 En zy gaf hem het geregt, en de brooden die zy gebakken had, heeft zy gegeven.

18 En als hy die binnen gebragt had, zoo zeide hy : Myn vader? En hy antwoordde : Ik hoor : wie zyt gy, myn zoon?

19 En Jacob zeide : Ik ben uw eerstgeboren zoon Esau : ik heb gedaen alzoo gy my bevolen hebt : staet op, zit en eet van myne jagt, op dat uwe ziel my gebenedyde.

20 En Isaac heeft weder gezeid tot zynen zoon : Hoe hebt gy dat zoo haest kunnen vinden, myn zoon? En hy heeft geantwoord : het is den wil Gods geweest, dat my haest ontmoeten zoude dat ik begeerde.

21 En Isaac heeft gezeid : Komt tot hier dat ik u mag tasten, myn zoon, en dat ik proeven mag of gy ook myn zoon Esau zyt of niet.

22 En hy is tot by zynen vader gegaen, en als hem Isaac aengetast had, zoo zeide hy : De stem is waarachtelyk Jacobs stem, maer de handen zyn Esaus handen.

23 En hy heeft hem niet gekend, om dat de hairachtige handen uitgaven de gelykenis van den grootsten zoon, en hy heeft hem gebenedyd.

24 En gezeid : Zyt gy myn zoon Esau ? En hy heeft geantwoord : Ik ben het.

25 En hy zeide : Geeft my de spys van uwe jagt, myn zoon, op dat u myne ziel mag gebenedyd. En als hem de spys gebragt was, en hy die geëten had, zoo gaf hy hem ook wyn, en als hy dien gedronken had,

26 Zoo heeft hy tot hem gezeid : Komt by my en kust my, myn zoon.

27 Hy is by hem gekomen en heeft hem gekust. En terstond als hy gevoelde den goeden reuk van zyne kleederen, heeft hy hem gebenedydende gezeid : Ziet den reuk van mynen zoon, is gelyk den reuk van eenen vollen akker, denwelken den Heer gebenedyd heeft.

28 God geve u van den dauw des hemels, en van de vetheid der aerde korens en wyns overvloedigheid.

29 En volken moeten u dienen, en geslachten aanbidden : weest een heer over uwe broeders, en dat uwer moeder kinderen zich voor u buigen. Vermaledyd moet hy zyn, die u vermaledydt : en die u benedydt, die moet met benedyingen vervuld worden.

30 Naeuwelyks had Isaac zyne woorden voleind : en toen Jacob uitgegaen was, zoo is Esau gekomen.

31 En hy bragt zynen vader binnen de gekookte spyzen van zyne jagt, zeggende : Staet op, myn vader, en eet van uws zoons wildbraed : op dat uwe ziel my gebenedyde.

32 En Isaac heeft tot hem gezeid : Maer wie zyt gy ? En hy heeft geantwoord : Ik ben uwen eerstgeboren zoon Esau.

33 Isaac die verschrikte zich met groote verveerte : en meer dan men gelooven mag, verwonderende, heeft hy gezeid : Wie dan is den genen die my nu korts gebragt heeft gevangen wildbraed, en ik heb daeraf van alles geëten eer gy kwaemt ? en ik heb hem gebenedyd, en hy zal gebenedyd zyn.

34 Als Esau zyns vaders woorden gehoord had, zoo heeft hy met een groot gekryt vreesselyk geroepen : en zeer verslagen wezende, heeft hy gezeid : Gebenedydt my ook, myn vader.

35 En hy heeft gezeid : Uw broeder is met list gekomen, en hy heeft uwe benedyingen genomen.

36 En Esau zeide daarna : Te regt is zyn naam Jacob genoemd : want ziet hy heeft my nu vertreden de tweede reis : myne eerstgeboorte heeft hy my te voren ontdragen, en nu ten tweeden heeft hy myne be-

nediktie ontnomen. En hy heeft wederom tot zynen vader gezeid :

37 Hebt gy voor my ook niet eene benedying gehouden ? En Isaac heeft geantwoord : Ik heb hem gesteld eenen heer over u : en alle zyne broeders heb ik onder zyn bedwang ten diensten gesteld : met kooren en wyn heb ik hem gevestigd en wat mag ik u na dezen meer doen, myn zoon ?

38 En Esau zeide tot hem : Hebt gy maer eene benediktie, vader ? Ik bid u wilt my ook benediden. En toen hy met een groot jammer weende,

39 Zoo is Isaac beweegd geweest, en heeft gezeid tot hem : In de vetheid der aerde en in den dauw des hemels van boven, zy uwe benedying.

40 Gy zult met het zweerd leven en uwen broeder dienen : en den tyd zal komen dat gy zyn jok zult afschudden en van uwen hals ontbinden.

41 Daerom haette altyd Esau Jacob, om der benedying wil, daer hem zyn vader mede gebenedyd had : en hy heeft gezeid in zyn hert : De dagen van myns vaders rouw zullen komen, en ik zal Jacob mynen broeder doodslaen.

42 En deze woorden zyn Rebecca gebodschapt : en zy heeft gezonden en doen roepen haren zoon Jacob, en tot hem gezeid : Ziet uw broeder Esau dreigt u dood te slaen.

43 Nu dan, myn zoon, hoort myne stem, en opstaende vliedt tot Laban, mynen broeder, te Haran :

44 En gy zult by hem woonen een luttel dagen, tot dat den toorn uws broeders gewicht zy,

45 En dat zyne verbolgenheid ophoude, en dat hy vergete het geen dat gy tegen hem gedaan hebt : daarna zal ik zenden en u van daer doen halen, waerom zal ik van beiden myne zonen beroofd worden op eenen dag ?

46 En Rebecca heeft gezeid tot Isaac : Myn leven verdriet my om de dochteren van Heth : is het dat Jacob eene huisvrouw neemt van het geslacht dezès lands zoo begre ik niet te leven.

KAPITTEL XXVIII.

ISAAC heeft dan Jacob geroepen en hem gebenedyd, en bevolen zeggende : Wilt geene huisvrouw nemen van het geslacht van Chanaan :

2 Maer gaet en reist tot Mesopotamien in het land van Syrien ten huize van Bathuel uwer moeder vader, en neemt voor u daer eene huisvrouw van Laban uws ooms dochteren.

3 En den Almagtigen God wilt u gebenedyden, en doen u wassen, en vermenigvuldigen u; op dat gy moogt wezen tot scharen van volken.

4 En hy geve u de benedying van Abraham en uwen zade na u : op dat gy moogt bezitten het land daer gy een vreemdeling in zyt, hetwelk hy uwen groot-vader beloofd heeft.

5 En als hem Isaac had laten gaen, zoo is hy gereisd en gekomen tot Mesopotamien in Syrien, tot Laban Bathuels zoon van Syrien, den broeder van Rebecca zyner moeder.

6 Maer Esau ziende dat zyn vader had Jacob gebenedyd, en had hem gezonden tot Mesopotamien in Syrien, dat hy van daer eene huisvrouw nemen zoude : en dat hy hem na de benedying bevolen had, zeggende : Neemt gene huisvrouw van de dochteren van Chanaan :

7 En dat Jacob zyne ouders onderdanig wezende gegaen was naer Syrien :

8 En bevindende dat zyn vader niet geerne zag de dochteren van Chanaan.

9 Zoo is hy gegaen tot Ismaël, en hy heeft tot eene huisvrouw genomen (zonder die hy nog te voren had) Maheleth de dochter van Ismaël Abrahams zoon, de zuster van Nabajoth.

10 Aldus dan Jacob uitgegaen zynde van Bersabee, is gereisd naer Haran.

11 En als hy op eene plaets gekomen was daer hy rusten wilde, na der zonne ondergang, zoo heeft hy genomen van de steenen die daer lagen, en dien onder zyn hoofd geleid, en op de zelfde plaets geslapen.

12 En in zynen droom heeft hy eene ladder gezien op de aerde staende, die met het opperste einde den hemel raakte : en de engelen Gods klimmende daer langs opwaerts en nedervaerts,

13 En den Heer leunende op de ladder, zeggende tot hem : Ik ben den Heer Abrahams uws vaders God, en Isaacs God : dit land daer gy op slaapt zal ik u geven, en uwen zade.

14 En uw zaed zal zyn als het stof der aerde : gy zult verbreed worden, westwaert, en oostwaert, noordwaert en zuidwaert : en door u, en door uw zaed zullen alle de geslachten der aerde gebenedyd worden.

15 En ik zal uw behoeder wezen, werwaert gy heen gaet, en zal u weder brengen in dit land ; ik zal u niet verlaten tot dat ik volbragt heb dat ik gezeid heb.

16 En als Jacob uit den slaep ontsprongen was, zoo zeide hy : Voorwaer den Heer is op deze plaets, en ik wist het niet.

17 En bevreesd wezende heeft hy gezeid : Hoe vervaerlyk is deze plaets : het is hier

anders niet dan het huis Gods, en eene poort des hemels.

18 Jacob dan 's morgens vroeg opstaende heeft den steen genomen, denwelken hy onder zyn hoofd gelegd had, en regt op gesteld tot eenen tytel, gietende olie daer op.

19 En hy noemde de stad Bethel, die te voren Luza genoemd was.

20 En hy heeft den Heer ook een gelofte geloofd, zeggende : Is het dat den Heer met my zy, en my bewaert op den weg dien ik wandel, en my brood geeft om te eten, en kleederen om aen te doen,

21 En dat ik voorspoedelyk weder tot myns vaders huis kom : zoo zal den Heer my tot eenen God zyn,

22 En dezen steen dien ik opgeregt heb tot eenen tytel, zal genoemd worden het huis Gods : en ik zal u tiende offeren van al dat gy my geven zult.

KAPITTEL XXIX.

ZOO is dan Jacob reizende gekomen in het Oostenland.

2 En hy heeft op het veld eenen put gezien en dry kudden schapen daer hy liggende : want uit dien put werden het vee te drinken gegeven, en den mond van den put was met eenen grooten steen gesloten.

3 En het was de manier dat men dien steen afwentelde als alle de schapen vergaderd waren, en als de kudden vermaakt waren, leiden zy den steen weder op den mond van den put.

4 En hy zeide tot de herders : Broeders, van waer zyt gy ? En zy hebben geantwoord : Van Haran.

5 En hy heeft hen gevraegd, zeggende : Kent gy Laban niet, Nachors zoon ? En zy hebben gezeid : Wy kennen hem.

6 Is hy ook gezond ? zeide hy : zy zeiden : Hy is welvarend : en ziet Rachel zyne dochter komt met hare kudde.

7 En Jacob heeft gezeid : Het is nog lang dag, en het is nog geen tyd om de kudden ter kooijen te dryven : geeft de schapen eerst te drinken, en leidt ze alzoo weder ter weiden.

8 Dewelke hebben geantwoord : Wy mogen niet, tot dat alle het vee vergaderd is, en dat wy dan den steen van den mond des puts afleggen, om de kudden te wateren.

9 Zy spraken nog, en ziet Rachel kwam met haers vaders schapen, want zy hoede de kudde.

10 Dewelke als Jacob gezien had, en wist dat het zyns ooms dochter was, en dat dit waren Labans zyns ooms schapen : zoo heeft hy den steen afgedaen daer den put mede besloten was.

11 En als hy de kudde had gewaterd heeft

hy haer gekust, en heeft met luider stem geweend.

12 En hy heeft haer te kennen gegeven dat hy haers vaders broeder was, en den zoon van Rebecca : en zy heeft dat haestelyk haren vader te kennen gegeven.

13 Denwelken gehoord hebbende dat Jacob zyner zuster zoon gekomen was, zoo is hy hem te gemoet geloopt : en heeft hem omvangen, en gekust, en geleid in zyn huis. En als hy gehoord had de zaken van zyne reis,

14 Zoo heeft hy geantwoord . Gy zyt myn gebeente en myn vleesch. En als de dagen van eene maend over waren,

15 Zoo heeft hy tot hem gezeid : Zult gy my voor niets dienen om dat gy myn broeder zyt? Zegt, wat loon dat gy hebben zult.

16 En hy had twee dochteren, de meeste was genaemd Lia : maer de jongste heette Rachel.

17 Maer Lia had leepe oogen : Rachel was schoon van aenzigt, en fraei van gedaente.

18 Dewelke Jacob liefhebbende heeft gezeid : Ik zal u zeven jaren dienen om Rachel uwe jongste dochter.

19 En Laban antwoordde : Het is beter dat ik u die geve dan eenen anderen man ; blyft by my.

20 Dus heeft Jacob om Rachel gediend zeven jaren : en het dacht hem luttel dagen te zyn, overmits de grootheid der liefde.

21 En hy heeft tot Laban gezeid : Geeft my myne huisvrouw : want den tyd is nu volbragt dat ik met haer verzamelen zoude.

22 Den welken vele scharen van vrienden ter maeltijd geroepen hebbende, heeft de bruiloft gemaakt.

23 En des avonds heeft hy Lia zyne dochter by hem binnen gebragt.

24 Gevende zyner dochter eene dienstvrouw Zelpha genaemd. En toen Jacob naer de gewoonte met haer verzaemd is geweest,

25 Heeft hy des morgens vroeg gezien Lia : en hy heeft tot zyn' schoonvader gezeid : Wat is dit dat gy hebt willen doen? Heb ik u niet om Rachel gediend? waarom hebt gy my bedrogen?

26 Laban heeft geantwoord : Het is in onze plaets geene gewoonte, dat wy de jongste voor ten huwelyk geven.

27 Volbrengt de week der dagen van dezen huwelyke : en ik zal u deze ook geven, voor het werk daer gy my nog zeven andere jaren mede dienen zult.

28 En hy was daer mede te vreden : en als de week voorleden was, zoo heeft hy Rachel tot eene huisvrouw genomen.

29 Der welker haer vader had gegeven eene dienstvrouw Bala genaemd.

30 Als hy dan ten laetste verkregen had

de begeerde bruiloft, zoo heeft hy de liefde der laetste voorgezet der liefde van de eerste, dienende by hem nog andere zeven jaren.

31 Maer den Heer ziende dat hy Lia verachtte, zoo heeft hy hare baermoder ontslooten, hare zuster blyvende onvruchtbaer.

32 Dewelke heeft ontvangen en gebaerd eenen zoon en heeft hem genoemd Ruben, zeggende : Den Heer heeft myne verworpenheid aenzien, nu zal myn man my lief hebben.

33 En zy heeft wederom ontvangen, en gebaerd eenen zoon, en zeide : Om dat den Heer gehoord heeft dat ik versmaed werd : zoo heeft hy my dezen ook gegeven : en zy heeft hem genoemd Simeon.

34 En zy heeft ten derden male ontvangen, en eenen anderen zoon gebaerd, en gezeid : Nu zal zich myn man ook met my verzamelen om dat ik hem dry zonen gebaerd heb, en daarom heeft zy zynen naem genoemd Levi.

35 Ten vierden heeft zy ontvangen en eenen zoon gebaerd, en gezeid : Nu zal ik den Heer loven; en daarom noemde zy hem Juda, en zy hield op van baren.

KAPITTEL XXX.

MAER Rachel, ziende dat zy onvruchtbaer was, heeft hare zuster benyd, en tot haren man gezeid : Geeft my kinderen, of anders zal ik sterven.

2 En Jacob op haer gram wezende heeft geantwoord : Ben ik in Gods stede, die u benomen heeft de vrucht uws ligchaems?

3 En zy heeft gezeid : Ik heb eene dienstvrouw, Bala, verzaemt u met haer, op dat zy mag op mynen schoot baren, en ik van haer kinderen hebben.

4 En zy gaf hem Bala ten huwelyk : dewelke als den man met haer verzaemd is,

5 Heeft ontvangen en gebaerd eenen zoon.

6 En Rachel heeft gezeid : Den Heer heeft my regt gedaen, en myne stem verhoord, gevende my eenen zoon, en daarom heeft zy hem genoemd Dan.

7 En Bala, wederom ontvangende, heeft nog eenen zoon gebaerd,

8 Waerom dat Rachel heeft gezeid : Den Heer heeft my gelyk gemaakt myner zuster, en ik ben sterker geworden, en zy heeft hem genoemd Nephthali.

9 Lia, gevoelende dat zy niet meer baerde, heeft Zelpha hare dienstvrouw haren man gegeven.

10 En als die ontvangen had, en eenen zoon baerde,

11 Zoo heeft Lia gezeid : Gelukkiglyk, en daarom gaf zy hem den naem, Gad.

12 En Zelpha heeft nog eenen zoon gebaerd,

13 En Lia heeft gezeid : Dat is voor myne zaligheid : want nu zullen de vrouwen my zalig heeten, daarom heeft zy hem Aser genoemd.

14 En als Ruben uitgegaen was te velde, ten tyde van den tarwenooft, zoo heeft hy vruchten van mandragoren gevonden : dewelke hy Lia zynen moeder heeft gebragt. En Rachel zeide : Geef my een deel van uws zoons mandragoren :

15 En zy antwoordde : Dunkt het u niet genoeg, dat gy mynen man ontnomen hebt, ten zy dat gy my ook ontnemt myns zoons mandragoren ? En Rachel zeide : Laet hem dezen nacht by u slapen voor uws zoons mandragoren.

16 En toen Jacob des avonds uit den velde kwam, zoo is Lia hem te gemoet gegaen, en heeft hem gezeid : Gy zult u met my verzaamen, want ik heb u met eenen loon gehuerd, om myns zoons mandragoren. En hy heeft dien nacht by haar geslapen.

17 En God heeft haar gebed verhoord : en zy heeft ontvangen, en gebaerd den vyfden zoon,

18 En zy zeide : God heeft my geloofd om dat ik myn dienstwyf mynen man gegeven heb, en zy heeft hem genoemd Issachar.

19 En Lia, wederom ontvangende, heeft den zesden zoon gebaerd,

20 En zy zeide : God heeft my begiftigd met eene goede huwelyks gift : dus zal deze reis myn man ook met my wezen, om dat ik hem zes zonen heb voortgebragt : en daarom heeft zy hem genoemd Zabulon.

21 En na dien zoo baerde zy eene dochter genoemd Dina.

22 En den Heer denkende op Rachel, heeft haar verhoord, en hare baarmoeder ontsloten.

23 En zy heeft ontvangen en gebaerd eenen zoon, zeggende : God heeft my myn verwyt weg genomen.

24 En zy heeft hem genoemd Joseph, zeggende : God geve my hier toe nog eenen anderen zoon.

25 Maer als Joseph geboren was, zoo heeft Jacob gezeid tot zynen schoonvader : Geef my oorlof dat ik mag wederom gaen naer myns vaders land, en naer myn aerdryk :

26 Geef my myne huisvrouwen en kinderen, daarom ik u gediend heb, dat ik weg ga : gy weet den dienst daer mede ik u gediend heb.

27 En Laban heeft tot hem gezeid : Lact my gratie vinden voor uw aenzigt : ik heb by experientie bevonden dat my God genedigd heeft om uwen wil :

28 Stelt uwen loon dat ik u geve.

29 En hy heeft geantwoord : Gy weet wel

hoe dat ik u gediend heb, en hoe groot dat uw goed geweest is in myne handen.

30 Gy had luttel eer ik by u kwam, en nu zyt gy ryk geworden : en den Heer heeft u gebenedygd ten myner inkomsten. Het is dan regt dat ik ook eens myn huis bezorge.

31 En Laban zeide : Wat zal ik u geven ? En hy zeide : Ik begeer niets : maer is het dat gy doen wilt dat ik begeer, zoo zal ik weder uw vee voeden en hoeden.

32 Gaet alle uwe kudden om, en scheidt uit, alle de bonte schapen, en welker vlies van menigerlei verwen is : en al dat er rosachtig zwart en beplekt, en van verscheide verwen is, zoo wel onder de schapen als onder de geiten, dat zal mynen loon wezen.

33 En morgen zal myne regtiveerdigheid my antwoorden als den behaegden tyd komen zal voor u : en al dat er niet menigerlei is, en beplekt en rosachtig zwart, zoo wel onder de schapen als onder de geiten, dat zal my van diefte overtoonen.

34 En Laban heeft gezeid : Ik neem in dank dat gy begeert.

35 En hy heeft op dien dag uitgescheiden de bonte en beplekte geiten en schapen en bokken, en rammen : maer alle de kudden van eene verwen, te weten van witte of zwarte vellen, gaf hy in zynen kinderen hand.

36 En hy stelde eene ruimte van dry dagreizen tusschen zich en zynen behuuden zoon die zyne andere kudden weidde.

37 Toen heeft Jacob genomen groene roedjes van populierboomen, en van amandelboomen, en van platanusboomen, en schelde ze eensdeels : en als de schorssen afgetrokken waren, zag men in de geschelde roeden wittigheid : maer daer zy geheel waren, daer bleven zy groen : en aldus is de verf verscheiden geworden.

38 En hy leide de roeden in de waterbakken, daer het water in gegoten werd : dat de kudden zouden deze roeden voor oogen hebben als zy kwamen drinken, en in het aenzien van dien ontvangen.

39 En het is geschied dat de schapen hebben aenzien deze roeden in de hitte des bespringens, en hebben voortgebragt bonten van verscheidene verwen en van beplekte vellen.

40 En Jacob scheidde de kudden, en hy leide de roeden in de waterbakken voor de oogen van de rammen : en al dat heel wit en zwart was dat behoorde Laban toe, en de andere behoorde Jacob toe, in verscheiden kudden van malkanderen.

41 Wanneer dan in den voorsten tyd de schapen besprongen werden, zoo leide Jacob de roeden in de waterbakken, voor der rammen en der ooijen oogen, dat zy

ontvangen zouden in het aenzien van dien.

42 Maer als het den spaden loop was, en den laetsten ontvang, dan leide hy de roeden niet. En het is geschied aldus dat de spadelingen werden Labans : en de vroegtydigen werden Jacobs.

43 En den mensch is boven maten zeer ryk geworden, en hy had vele kudden vees, vele dienstvrouwen en dienaers, kemels en ezels.

KAPITTEL XXXI.

MAER als hy gehoord heeft de woorden van Labans kinderen, die zeiden : Jacob heeft genomen al dat onzen vader toebehoorde, en van zynen goede is hy ryk en heerlyk geworden :

2 Ook zoo heeft hy gemerkt het aenzigt van Laban, dat tot hem niet was als gisteren en eergisteren allermeest,

3 Want hem den Heer zeide : Keert wederom in uwer vaderen land, en tot uwen geslachte, en ik zal met u wezen.

4 Dus heeft hy gezonden, en geroepen Rachel en Lia op het veld daer hy de kudde weidde,

5 En hy heeft tot haer gezeid : Ik zie uws vaders aenzigt, dat niet is te mywaerts als gisteren en eergisteren : maer myns vaders God heeft met my geweest.

6 En gy weet wel dat ik naer al myn vermogen uwen vader gediend heb.

7 En ook zoo heeft uw vader my bedrogen, en hy heeft mynen loon tien reizen veranderd : en nogtans heeft hem God niet toegelaten dat hy my schaden zoude.

8 Zoo wanneer hy zeide : De gesprenkelden zullen uwen loon wezen : zôo wierpen de gansche kudden gesprenkelde jongen. En als hy kontrarie zeide, gy zult alle de witte voor uwen loon nemen : zoo bragten alle de kudden witte voorts :

9 En God heeft uws vaders goed genomen, en my dat gegeven.

10 Want na dat den tyd gekomen was, dat de schapen ontvangen zouden, zoo hief ik myne oogen op, en ik heb in den droom gezien de mannetjes klimmende op de wyftjes menigerlei beplekte, en van verscheiden verwen.

11 En den engel Gods heeft in den droom tot my gezeid : Jacob ? En ik antwoordde : Ik ben hier.

12 En hy heeft gezeid : Heft op uwe oogen, en ziet alle de mannetjes klimmende op de wyftjes menigerlei van verf, beplekt en besprenkelde. Want ik heb gezien al dat u Laban gedaen heeft.

13 Ik ben den God van Bethel, daer gy den steen gezalfd hebt, en my een geloofde geloofd. Na dan staet op, en gaet uit dezen

lande, wederkeerende tot het land daer gy geboren zyt.

14 En Rachel en Lia hebben geantwoord : Hebben wy doch nog iets over in rykdommen en erf des huis onzes vaders ?

15 Heeft hy ons doch niet gehouden als vreemden, en ons verkocht, en onzen prys verteerd ?

16 Maer God heeft onzes vaders rykdommen genomen, en die ons en onzen kinderen gegeven : daerom doet al dat u God geboden heeft.

17 Zoo is dan Jacob opgestaen, en als hy zyne kinderen en huisvrouwen had op kemels gezet zoo is hy weggereisd.

18 En hy nam al zyn havelyk goed, en zyne kudden, en al dat hy te Mesopotamien verkregen had, reizende naer Isaac zynen vader in het land van Chanaan.

19 Op dien tyd was Laban gegaen om zyne schapen te scheeren, en Rachel heeft haers vaders afgoden gestolen.

20 En Jacob heeft zynen schoonvader niet willen belyden dat hy wegvlood.

21 En als hy weggereisd was, zoo wel hy als al dat hem naer regt toebehoorde, en over de vloed gezet hebbende was gaende tegen den berg Galaad.

22 Zoo is Laban op den derden dag geboodschapt, dat Jacob vlood.

23 Denwelken zyne broeders mede genomen hebbende heeft hem vervolgd zeven dagen, en heeft hem achterhaeld op het bergte van Galaad.

24 En hy zag God in zynen droom tot hem zeggende : Wacht u dat gy niet scherpelyk tegen Jacob spreek.

25 En Jacob had op dien tyd zyne tent uitgespannen op den berg : en als hy hem achterhaeld had met zyne broeders : zoo heeft hy op den zelfden berg Galaad ook zyne tent gesticht.

26 En hy heeft tot Jacob gezeid : Waerom hebt gy aldus gedaen, dat gy zonder myne weet hebt myne dochters weggedreven, regt of zy den zweerde gevangen waren ?

27 Waerom hebt gy willen vlieden zonder myne weet, en waarom hebt gy het my niet willen zeggen, dat ik u had mogen uitgeleide doen, met blydschap, met zangen, met trommen en harpen ?

28 En gy hebt niet toegelaten dat ik myne zonen en myne dochteren had mogen kussen : gy hebt dwaesselyk gedaen.

29 En voorwaer nu is myne hand wel magtig u met kwaed weder te loonen : maer uws vaders God heeft my gisteren gezeid : Wacht u dat gy niet straffelyk tegen Jacob spreek.

30 En genomen dat gy begeerde tot uwe vrienden te reizen, en dat gy begeerte had

naer uws vaders huis : waerom hebt gy myne goden gestolen ?

31 En Jacob antwoordde : Dat ik zonder uwe weet gercisd ben : ik vreesde of gy met geweld my had uwe dochters willen onttrekken.

32 Maar dat gy my diefte aentygt : by denwelken gy uwe goden bevindt, laet dien dooden voor ouze broeders. Onderzoekt, en wat gy by my vindt dat u toebehoort, neemt dat weg : dit zeggende, wist hy niet dat Rachel de afgoden gestolen had.

33 Dus Laban gegaen zynde in de tent van Jacob en Lia, en van beide der dienstwyven, heeft die niet gevonden. En als hy in Rachels tent gekomen was,

34 Zoo heeft zy haestelyk de afgoden geborgen onder der kemelen strooisel en daer op gezeten : en toen hy alle haer tent onderzocht en niets vond,

35 Zeide zy : Myn heer belge zich niet, dat ik voor u niet kan opstaen : want my is nu geschied naer der vrouwen gewoonte. En alzoo is de neerstigheid des onderzoekers bedrogen.

36 En Jacob ophevig zynde, heeft gezeid met kyven : Wat heb ik misdaen of gezondigd, dat gy zoo op my verhit zyt,

37 En hebt allen mynen huisraad onderzocht ? Wat hebt gy gevonden van alle de have uws huis, legt dat hier voor myne broeders en voor uwe broeders, opdat zy het regt vonnis mogen geven tusschen u en my.

38 Heb ik daarom twintig jaren by u gewoond ? uwe schapen en geiten hebben niet onvruchtbaer geweest ; ik heb de rammen van uwe kudden niet geëten :

39 Noch u getoond dat van de beesten genomen was. Ik was het die uwe gansche schade vergold : en wat by diefte verloren werd, eischtet gy van my :

40 Dag en nacht heb ik hitte en vorst bezuerd, en den slaep verging van myne oogten.

41 Aldus heb ik u twintig jaren in uw huis gediend, veertien om uwe dochteren, en zes om uw wee : en gy hebt ook mynen loon tienmael veranderd.

42 En had Abrahams myns vaders God, en de vrees van Isaac my niet bygestaen, gy zoudt my nu by avonturen bloot hebben laten gaen : God heeft myne ellendigheid, en den arbeid van myne handen aengezien, en u gisteren gestraft.

43 Laban heeft hem geantwoord : Myne dochteren en zonen, en uwe kudden, en al dat gy ziet, die zyn myn : wat mag ik myne kinderen en myner kinderen zonen doen ?

44 Komt dan en laet ons een verbond maken : op dat eene getuigenis mag wezen tusschen u en my.

45 Zoo heeft dan Jacob eenen steen gehaald, en dien opgeregt tot eenen tytel :

46 En hy zeide tot zyne broeders : Haelt steenen. En zy hebben vergaderd en eenen hoop gemaekt, en daer op geëten.

47 Denwelken Laban heeft genoemd eenen hoop des getuigens : en Jacob eenen hoop der getuigenis, elk naer de manier zyner talen.

48 En Laban heeft gezeid : Dezen hoop zal heden een getuigen wezen tusschen u en my, en daarom is hy genaemd Galaad, dat is eenen hoop des getuigens.

49 Den Heer wil aenzien en oordeel geven tusschen ons als wy van malkanderen zullen gescheiden wezen,

50 Is het zake dat gy myne dochters lyden aendoet, en andere wyven daer toe inbrengt : niemand is getuige van onze woorden zonder God die hier tegenwoordig aenziet.

51 En hy heeft wederom tot Jacob gezeid : Ziet dezen hoop, en den steen die ik opgeregt heb, zal een getuigen wezen tusschen u en my :

52 Dezen hoop, zeg ik, en dezen steen zy tot eene getuigenis, is het dat ik dien overga, te uwaert trekkende, of dat gy dier voorby gaet, kwaed tegen my denkende ;

53 Den God van Abraham en den God van Nachor, en huns vaders God zy een regter tusschen ons. Daerom heeft Jacob gezwoeren, by zyns vaders Isaacs vreeze.

54 En als hy zyne offeranden geofferd had op den berg, zoo noodigde hy zyne broeders dat zy zouden brood eten : en als zy geëten hadden zoo bleven zy daer :

55 Maer Laban des nachts opstaende heeft zyne zonen en dochteren gekust, en gebedydy : en is weder gekeerd tot zyne stede.

KAPITTEL XXXII.

EN Jacob is gereisd voorts over den weg die hy begonnen had, en hem hebben Gods engelen ontmoet.

2 En als hy die gezien had, zoo zeide hy : Dit zyn Gods heiren : en hy noemde de plaets Mahanaïm, dat is heirlegers.

3 Hy heeft ook boden gezonden tot Esau zynen broeder voor zich in het land van Seyr, in het landschap van Edom :

4 En hun geboden, zeggende : Aldus zult gy mynen heer Esau zeggen : Dit zegt uw broeder Jacob : Ik heb een vreemdeling geweest by Laban, en daer ben ik geweest tot dezen dag toe.

5 Ik heb ossen, en ezels, en schapen, en knechten, en dienstvrouwen, en ik zend nu een ambassade tot mynen heer, op dat ik mag gratie vinden voor uwe oogten.

6 En de boden zyn weder gekomen tot Jacob, zeggende : Wy zyn gekomen by Esau uwen broeder, en ziet hy komt haestelyk u te gemoet met vier honderd mannen.

7 Jacob vreesde zeer : en vervaerd zynde heeft hy het volk dat met hem was, gedeild, en ook de kudden, en de schapen, en de runderen, en de kemels, in twee scharen, zeggende :

8 Is het dat Esau tot de eene schaer komt, en die verslaet zoo zal de andere schaer, die daer overblyft, behouden worden.

9 En Jacob zeide : God myns vaders Abraham, en God myns vaders Isaac : Heer die my gezeid hebt : Keert wederom in uw land en in de stede daer gy geboren zyt, en ik zal u wel doen.

10 Ik ben minder dan alle uwe bermherthigheden en de waarheid, die gy voldaan hebt uwen dienaar. Met mynen stok ben ik door deze Jordaen gegaan : en nu kom ik wederom met twee scharen.

11 Verlost my uit Esau myns broeders hand, want ik vrees hem zeer : opdat hy by avonturen komende, niet versla de moeder met de kinderen.

12 Gy hebt gezeid dat gy my wel doen zoudt, en myn zaed verbreiden als het zand der zee, welk men van grootere menigte niet tellen mag.

13 En als hy daer dien nacht geslapen had, zoo heeft hy giften gescheiden uit al dat hy had, voor Esau zynen broeder.

14 Twee honderd geiten, twintig bokken, twee honderd schapen, en twintig rammen.

15 Zuigende kemelen met hare veulens, dertig, veertig koeijen en twintig verren, twintig ezelinnen en hare tien jongen.

16 En hy heeft deze kudden elk byzonder gezonden met zyne knechten, en hy zeide tot zyne knechten : Gaet voor my op dat er mag ruimte wezen tusschen de eene kudde en de andere.

17 En hy heeft den eersten bevolen, zeggende : Is het dat myn broeder Esau u te gemoet komt, en dat hy u vraegt : Wien gaet gy aen? of werwaert gaet gy? of wien behooren deze toe die gy volgt?

18 Zoo zult gy antwoorden : Zy behooren toe Jacob uwen dienaar, hy heeft zynen heer Esau giften gezonden, en hy komt ook achter ons.

19 Desgelyks gebod hy ook den tweeden, en den derden, en allen den genen die de kudden volgden, zeggende : Deze zelfde woorden zult gy zeggen tot Esau als gy hem gevonden hebt.

20 En dit zult gy daer toe zeggen : En uw dienaar Jacob volgt zelve ook onzen gang, want hy zeide : Ik zal hem verzoenen met giften die daer voorgaen, en daarna zal ik

hem zien, misschien zal hy myner genadig wezen.

21 Zoo zyn dan de giften voor hem gegaen, maer hy is dien nacht in de legeren gebleven.

22 En als hy des morgens vroeg opgestaan was, zoo heeft hy zyne twee huisvrouwen genomen, en zoo veel dienstvrouwen, met elf zonen, en hy reisde over het grond water van Jaboc.

23 En als hy het al over gebragt had dat hem aenging,

24 Zoo bleef hy alleen : en ziet daer worstelde een man met hem tot 's morgenstoe.

25 Denwelken, als hy zag dat hy hem niet konde verwinnen, zoo raakte hy de zenuwe van zyne heup, en terstond verdorde die.

26 En hy zeide tot hem : Laet my gaen : want den dageraad is opgegaan. Hy heeft geantwoord : Ik zal u niet laten gaen : ten zy dat gy my gebenedyde.

27 Toen zeide hy : Hoe is uw naem? Hy antwoordde : Jacob.

28 En hy zeide : Gy zult voortaan niet meer Jacob heeten, maer Israël : want hebt gy tegen God sterk geweest, hoe veel te meer zult gy de overhand krygen tegen de menschen?

29 Jacob vraagde hem : Zegt het my met wat naem zyt gy genaemd. Hy antwoordde : Waerom vraegt gy naer mynen naem? En hy gebenedyde hem op dezelfde stede.

30 En Jacob noemde de stede Phaniel, zeggende : Ik heb God gezien, aenzigt tegen aenzigt, en myne ziel is zalig geworden.

31 En als hy Phaniel door gegaan was, zoo is hem terstond de zon opgegaan, maer hy hinkte met den eenen voet.

32 Daerom eten de kinderen van Israël de zenuwe niet die daer verdord is in de heup van Jacob, tot op dezen dag toe : omdat hy de zenuwe zyner heup rakte, en dat die ongevoelyk geworden is.

KAPITTEL XXXIII.

JACOB, opheffende zyne oogen, heeft Esau zien komen, en vier honderd mannen met hem : en hy heeft de kinderen van Lia en Rachel, en van de twee dienstvrouwen gescheiden :

2 En hy stelde beide de dienstvrouwen met hare kinderen in het voorste : en Lia met hare kinderen in de tweede plaats : maer Rachel en Joseph in de allerlaetste.

3 En hy voortgaende heeft zevenmael aenbeden neder ter aarde waert, tot dat zyn broeder aenkwam.

4 Aldus is Esau zynen broeder te gemoet geloopt, en heeft hem omvangen : en hem omhelzende en kussende heeft hy geveend.

3 En als hy zyne oogen ophief, zoo zag hy de vrouwen met hare kindertjes, en hy zeide : Wat willen deze zyn? behooren deze u toe? En hy antwoordde : Het zyn de kindertjes die God my uwen dienaar gegeven heeft.

6 En de dienstvrouwen met hare kinderen zyn nader gekomen, en hebben zich nedergebuigd.

7 En Lia is ook bygekomen, met hare kinderen : en als zy ook alzoo aanbeden hadden, zoo hebben ten laetsten Joseph en Rachel ook aanbeden.

8 En Esau heeft gezeid : Wat scharen zyn dit die my te gemoet gekomen zyn? En hy antwoordde : Om dat ik voor mynen heer zoude mogen genade vinden.

9 En hy zeide : Ik heb zeer veel, myn broeder, behoudt gy, dat u toebehoort.

10 En Jacob heeft gezeid : Ik bid u, wilt zoo niet doen : maer heb ik gratie in uwe oogen gevonden, zoo ontvangt dit geschenk van myne hand : want ik heb uw aenzigt alzoo aenzien gelyk of ik Gods aenschyn aenzage : weest my genadig,

11 En ontvangt den zegen dien ik u aengebragt heb, en dien my God verleend heeft, die alle dingen verleent. En als hy van zynen broeder gedwongen werd, zoo heeft hy naeuwelyks ontvangen en gezeid :

12 Laet ons te zamen gaen, en ik zal u een gezelschap wezen over uwen weg.

13 En Jacob zeide : Myn heer, gy weet wel dat ik teedere kindertjes heb, en schapen en runderen die bevrucht zyn met my : en doe ik deze in het voortgaen te zeer arbeiden, zoo zullen alle de kudden sterven op eenen dag.

14 Myn heer gaet voor zynen dienaar : en ik zal allengskens zyn voetstappen volgen, na dat ik zie dat myne kleine kinderen zullen vermogen, tot dat ik by mynen heer komen zal te Seyr.

15 En Esau antwoordde : Ik bid u, laet immer eenige van de lieden die met my zyn uwe gezellen blyven over uwen weg. Het is (zeide hy) van geen nood : alleen behoeft ik, myn heer, dat ik mag genade vinden voor uwe oogen.

16 Aldus is Esau wedergekeerd den weg daer hy door gekomen was tot Seyr.

17 En Jacob is gekomen te Socoth : en als hy daer een huis gemaakt, en zyne tenten geslagen had, zoo heeft hy de plaats genoemd Socoth, dat is tenten.

18 En hy is voortgetrokken tot Salem, eene stad der Sichemiten, die daer ligt in het land van Chanaan, na dat hy gekomen was uit Mesopotamien in Syrië : en hy heeft gewoond by de stad.

19 En hy heeft een stuk lands gekocht, daer

hy zyne tenten opgeslagen had, van de kinderen van Hemor die Sichems vader was, om honderd lammeren.

20 En als hy daer eenen outaer opgeregt had, zoo heeft hy daer op aengeroepen den allersterkten God van Israël.

KAPITTEL XXXIV.

MAER Dina de dochter van Lia is uitgegaen om te zien de vrouwen van dien lande.

2 En als Sichem den zoon van Hemor des Everters een prins van dien lande, haer gezien had, zoo heeft hy daer liefde toe gekregen, en hy heeft ze met kracht genomen en beslapen, verkrachtende de maagd.

3 En zyne ziel is met haer aengekleefd, en met smeekende woorden heeft hy de bedroefde versmeekt.

4 En hy is gegaen tot Hemor zynen vader, zeggende : Neemt my deze jonge dochter tot eene huisvrouw.

5 En als Jacob dit gehoord had, dewyl dat zyne kinderen van daer waren, en bekommerd met het vee te weiden, zoo heeft hy gezwegen tot dat zy weder kwamen.

6 En als Hemor den vader van Sichem uitgekomen was, om te spreken met Jacob,

7 Ziet, zoo kwamen zyne zonen van den velde, en als zy gehoord hadden dat er gebeurd was, zoo zyn zy zeer gram geweest, om dat hy een leelyk ding bedreven had tegen Israël, en dat hy verkrachtende de dochter van Jacob, een onbehoorlyk ding gedaen had.

8 Hemor dan heeft tot hen gezeid : Sichem myns zoons ziel is vast aengekleefd aen uwe dochter : geeft hem die tot eene huisvrouw.

9 En laet ons van beiden zyden huwelijken maken : geeft ons uwe dochteren, en neemt onze dochteren.

10 En woont met ons : het land is in uwe magt, bouwt het land, doet koopmanschap, en bezit het.

11 En Sichem zeide ook tot hare vader en broeders : Laet my gratie voor u vinden : en ik zal geven wat dat gy eischen zult :

12 Vermeedert de huwelyke gaef, eischt giften en ik zal geerne geven wat gyliden begeeren zult : alleen geeft my deze jonge dochter tot eene huisvrouw.

13 En Jacobs kinderen hebben geantwoord met bedrog tot Sichem, en zynen vader, wreed zynde om het verkrachten van hunne zuster :

14 Wy mogen niet doen dat gy begeert, noch onze zuster geven eenen man die onbesneden is : het welk by ons verboden, en een onbehoorlyk ding is :

15 Maer daer door mogen wy ons met u

verbinden, is het zake dat gy wilt worden ons gelyken, en dat onder u al dat mannelijk is besneden worde :

16 Dan zullen wy onderling geven en nemen uwe en onze dochteren : en wy zullen met u woonen, en een volk worden :

17 Maer is het zake dat gy u niet wilt laten besnyden, zoo zullen wy onze dochter weg-nemen, en gaen van hier.

18 Dit bieden behaegde Hemor en Sichem zynen zoon wel :

19 Noch den jongeling verbeidde niet, hy volbragt terstond dat er begeerd was : want hy was zeer verliefd op de jonge dochter, en hy was den heerlyksten in al zyns vaders huis.

20 En zy zyn gegaen in de poort van de stad, en hebben tot den volke gezeid :

21 Deze mannen zyn vredelyk en begeeren by ons te woonen : laet ze koopmanschap-pen op het land, en het land bouwen, hetwelk groot en wyd is, en heeft werk-lieden gebrek : hunne dochters zullen wy tot huisvrouwen nemen, en de onzen zullen wy hen ook geven.

22 Maer daer is een ding waer door dat zoo groot goed uitgesteld wordt : is het zake dat wy willen besnyden al dat onder ons mannelyk is, volgende de zeden van dezen volke.

23 En hun goed en hun vee, en al dat zy bezitten zal het onze wezen : alleen laet ons hun believen in dit stuk, zoo zullen wy te zamen woonen, en maken een volk.

24 En zy hebben alle te zamen daer mede te vreden geweest, en hebben al dat mannelijk was besneden.

25 En ziet op den derden dag als de pyn der wonden ten zwaerste is : zoo hebben de twee zonen van Jacob, Simeon en Levi, de broeders van Dina, zweerden genomen, en zyn stoutelyk in de stad gegaen : en verslagen hebbende al dat mannelyk was,

26 Hebben zy Hemor en Sichem ook mede verslagen, nemende Dina hunne zuster uit Sichems huis.

27 En als zy uit de stad gekomen waren, zoo zyn de andere Jacobs kinderen met de magt gevallen op de verslagenen : en hebben de stad geplunderd, ter wrake van der maegd verkrachting.

28 Hunne schapen, en runderen, en ezels, en al dat er op het land, en in de huizen was, hebben zy geroofd.

29 En hunne kinderen en huisvrouwen hebben zy gevangen weg geleid.

30 En als zy dit stoutelyk bedreven hadden, zoo zeide Jacob tot Simeon en Levi : Gy hebt my verstoord, en gemaakt dat ik gehaet ben van de Chananeen, en Pherezeen, die in dit land woonen. Wy zyn niet vele :

en zy zullen te zamen vergaderen, en verslaen my : en zoo zal ik en myn huis te niet gedaen worden.

31 Zy hebben geantwoord : Waer het be-hoorlyk, dat zy onze zuster misbruiken zou-den gelyk eene gemeene vrouw?

KAPITTEL XXXV.

DAERENTUSSCHEN heeft God gezeid tot Jacob : Staet op en klimt op naer Bethel, en woont daer, en maekt Gode eenen autaar die u openbaerde toen gy vlood uwen broeder Esau.

2 Dus heeft Jacob al zyn huisgezin te zamen roepende gezeid : Doet weg alle de vreemde goden, die onder u zyn, en wordt zuiver, en verandert uwe kleederen.

3 Staet op en laet ons opwaerts trekken naer Bethel, dat wy daer Gode eenen autaar maken : die my verhoord heeft op den dag myns lydens, en met my was over weg.

4 Hierom hebben zy hem gegeven alle de vreemde goden die zy hadden, en de oorsierselen die in hunne ooren waren : en hy heeft ze begraven onder eenen terebintus-boom, die is achter de stad Sichem.

5 En als zy vertrokken waren, zoo heeft den grouwel des Heeren alle de steden be-vangen, die daer rondom waren, alzoo dat zy niet durfden hen vervolgen toen zy ver-trokken.

6 Aldus is Jacob gekomen tot Luza, welk is in het land van Chanaan, toegenaemd Bethel : hy en al het volk met hem.

7 En hy heeft daer eenen autaar getim-merd, en hy heeft den naam van de plaets genoemd Gods Huis : want daer open-baerde hem God, toen hy vlood van zynen broeder.

8 Op den zelve tyd is gestorven Debora de voester van Rebecca, en is begraven aen het nederste van Bethel onder den eik, en de plaets werd genoemd den eik des weenens.

9 Maer God heeft wederom geopenbaerd Jacob, na dat hy gekomen was van Mesopo-tamien in Syrië, en heeft hem gebenedyd,

10 Zeggende : Gy zult voortaan niet meer Jacob heeten, maer Israël zal uwen naam wezen. En hy heeft hem Israël genaemd,

11 En hem gezeid : Ik ben God Almagtig, wast en wordt vermenigvuldigd : lieden en volk van verscheiden geslachten zullen van u komen, koningen zullen uit uwe lendenen komen.

12 En het land dat ik Abraham en Isaac gegeven heb, zal ik u geven, en uwen zaden na u.

13 En hy ging van hem.

14 Maer hy regte eenen tytel van steenen ter plaetse daer hem God aengesproken

had : stortende daer op drankoffier, en daer olie uit gietende.

15 En noemde de plaats Bethel.

16 Van daer vertrokken wezende is hy in den voorzomer gekomen in het land van daer men gaet naer Ephrata : tot welker plaats, toen Rachel den arbeid kreeg,

17 Begon zy in perykel te komen, om de zwaerigheid des baren. En de vroedvrouw zeide tot haer : Wilt niet vreezen, want gy zult dezen zoon ook hebben.

18 Maer als haer de ziel ontging van pynen, en dat zy byna dood was, zoo noemde zy haren zoon Benoni, dat is te zeggen, myner pynen zoon, maer zyn vader noemde hem Benjamin, dat is een zoon der regterhand.

19 Aldus is Rachel gestorven, en begraven in den weg, die gaet naer Ephrata, dit is Bethlehem.

20 En Jacob heeft eenen tytel op haer graf gereg : dit is den tytel van Rachels graf, tot op dezen dag toe.

21 Hy is van daer gegaen, en heeft zyne tenten geslagen voorby den Toren der kudden.

22 En als hy in dat landschap woonde, ging Ruben en sliep by Bala zyns vaders bywyf, het welk hem niet verholen bleef. En Jacob had twaelf zonen.

23 De zonen van Lia : Ruben den eersten geboren, en Simeon, en Levi, en Juda, en Issachar, en Zabulon.

24 De zonen van Rachel, Joseph, en Benjamin.

25 De zonen van Bala Rachels dienstvrouw : Dan, en Nephthali.

26 De zonen van Zelpha, Lias dienstvrouw : Gad en Aser : Dit zyn Jacobs zonen die hem geboren zyn te Mesopotamien in Syrië.

27 En hy is ook gekomen by Isaac zynen vader te Mambre, eene stad des lands Arbee, dit is Hebron : daer Abraham en Isaac vreemdelingen geweest zyn.

28 En Isaacs dagen zyn vervuld geweest, honderd en tachtig jaren.

29 En van oudheden verteerd, is hy gestorven : en hy is verzaemd met zynen volke, oud wezende en vol van dagen : en Esau, en Jacob zyne zonen hebben hem begraven.

KAPITTEL XXXVI.

DIT zyn de generatien van Esau, die is Edom :

2 Esau heeft tot huisvrouwen genomen, van de dochters van Chanaan : Ada Elons des Hethiters dochter, en Oolibama de dochter van Ana, Zebeons des Heviters dochter :

3 En ook Basemath Ismaëls dochter, Nabajoths zuster.

4 En Ada baerde Eliphas : Basemath baerde Rahuël.

5 Oolibama baerde Jehus, en Ihelom, en Kore : dit zyn Esaus zonen, die hem geboren zyn in het land van Chanaan.

6 Maer Esau heeft genomen zyne huisvrouwen, en zonen, en dochteren, en alle de zielen zyns huis, en zyn havelyk goed, en zyn vee, en al dat hy hebben mogt in het land van Chanaan : en hy is in een ander landschap getrokken, en hy heeft zich gescheiden van zynen broeder Jacob.

7 Want zy waren zeer ryk en zy konden te zamen niet wonen : en het land daer zy als vreemdelingen verkeerden, mogt hen beide niet verdragen, om de menigte der kudden.

8 En Esau heeft zyne woning genomen in het gebergte van Seyr, deze is Edom,

9 En dit zyn de generatien van Esau, Edoms vader, op het gebergte van Seyr,

10 En dit zyn de namen van zyne zonen : Eliphas een zoon van Ada Esaus huisvrouw :

11 En Rahuël Basemaths zynen huisvrouw zoon. En Eliphas had deze zonen : Theman, Omar, Zepho, en Gatham en Kenez.

12 Maer Thamna was een bywyf van Eliphas Esaus zoon : dewelke hem baerde Amalech. Dit zyn de zonen van Ada Esaus huisvrouw.

13 Maer de zonen van Rahuël : Nahath en Zara, Samna en Meza. Dit waren de zonen van Basemath Esaus huisvrouw.

14 Dit waren ook de zonen van Oolibama, des dochters van Ana, Zebeons dochter, der huisvrouw Esaus, die zy hem voortgebragt heeft, Jehus, en Ihelom, en Kore.

15 Dit zyn de vorsten van Esaus kinderen : de kinderen van Eliphas Esaus eersten zoon : den vorst Theman, den vorst Omar, den vorst Zepho, den vorst Kenez,

16 Den vorst Kore, den vorst Gatham, den vorst Amalech. Dit waren Eliphas zonen in het land van Edom, en dit waren de zonen van Ada.

17 Dit waren ook de zonen van Rahuël, Esaus zoon : den vorst Nahath, den vorst Zara, den vorst Samna, den vorst Meza. En dit waren de vorsten van Rahuël in het land van Edom : deze waren de zonen van Basemath Esaus huisvrouw.

18 Maer dit waren de zonen van Oolibama Esaus huisvrouw : den vorst Jehus, den vorst Ihelom, den vorst Kore. Dit waren de vorsten van Oolibama dochter van Ana, Esaus huisvrouw.

19 Dit zyn Esaus zonen, en dit zyn hunne vorsten, deze is Edom.

20 Dit zyn de kinderen van Seyr des Hor-

riters, des lands bewooners : Lotan en Sobal, en Zebeon, en Ana, en Dison, en Eser, en Disan.

21 Dit waren de vorsten des Horriters, zonen van Seyr, in het land van Edom.

22 En de kinderen van Lotan waren Hori, en Heman. En Thamna was Lotans zuster.

23 En dit zyn de kinderen van Sobal, Alvan, en Manahat, en Ebal, en Sepho, en Onam,

24 En dit waren de zonen van Zebeon, Aja en Ana. Dit is Ana die heete wateren gevonden heeft in de woestyn, als hy Zebeon zyns vaders ezels weidde.

25 En hy had eenen zoon Dison, en eene dochter Oolibama.

26 En dit zyn Disons zonen : Hamdan, en Ezeban, en Jethram, en Charan.

27 Dit waren ook Esers kinderen : Balaan, en Zavan, en Akan.

28 En Disan had zonen, Hus en Aram.

29 Dit waren de vorsten van de Horriters : den vorst Lotan, den vorst Sobal, den vorst Zebeon, den vorst Ana,

30 Den vorst Dison, den vorst Eser, den vorst Disan : dit waren de vorsten van de Horriters, die geregeerd hebben in het land van Seyr.

31 Maer de koningen die geregeerd hebben in het land van Edom, eer de kinderen van Israël eenen koning hadden, waren deze:

32 Bela den zoon van Beor, en zyne stad was genoemd Denaba.

33 Maer Bela is gestorven, en na hem heeft geregeerd Jobab, den zoon van Zara van Bosra.

34 En als Jobab gestorven was, zoo heeft na hem geregeerd Husam uit den lande der Themaniters.

35 En als dezen ook dood was, zoo heeft in zyn plaets geregeerd Adad den zoon van Badad, denwelken Madian versloeg in het land van Moab, en zyne stad was genoemd Avith.

36 En als Adad dood was, zoo heeft in zyne stede geregeerd Semla van Masreka.

37 En als dezen ook gestorven was, zoo heeft in zyne stede geregeerd Saul van den bloede Röhoboth.

38 En als dezen ook gestorven was, zoo heeft in zyne stede geregeerd Balanan een zoon van Achobor.

39 En als dezen gestorven was, zoo heeft in zyne stede geregeerd Adar, en zyne stad was genoemd Phau, en zyne huisvrouw heette Meetabel, eene dochter van Matred, die eene dochter was van Mezaab.

40 Dit zyn dan de namen van Esaus vorsten, in hunne maegschappen, en steden, en namen : den vorst Thamna, den vorst Alva, den vorst Jetheth,

41 Den vorst Oolibama, den vorst Ela, den vorst Phinon,

42 Den vorst Kenez, den vorst Theman, den vorst Mabsar.

43 Den vorst Magdiel, den vorst Hiram. Dit waren de vorsten van Edom, wonende in het land van hunne heerlykheden, dit is Esau den vader van de Idumiters.

KAPITTEL XXXVII.

MAER Jacob woonde in het land van Chanaan, daer zyn vader een vreemdeling geweest had.

2 En dit zyn zyne geslachten : Joseph toen hy zestien jaren oud was, voedde zyns vaders kudde met zyne broeders, toen hy nog een kind was : en hy was by de kinderen van Bala en Zelpha, zyns vaders huisvrouwen : en hy beschuldigde zyne broeders by zynen vader van eene allerkwaedste zonde.

3 En Israël had Joseph lief boven alle zyne kinderen, om dat hy hem in zyne oude dagen gewonnen had : en hy heeft hem eenen rok gemaakt veelverwig van draden.

4 Maer zyne broeders ziende dat hy van hunnen vader boven alle zyne zonen bemind was, zy hebben hem gehaet, en zy konden hem niet vredelyk toespreken.

5 En het is gebeurd dat hy zyne broeders vertelde eenen droom dien hy gezien had : welke oorzaak is geweest het zaedse van meerder haet.

6 En hy zeide tot hen : Hoort mynen droom dien ik gezien heb :

7 My dacht dat wy op het veld schoven bonden : en dat mynen schoof zich opregtte, en stond, en dat uwe schoven daer rondom staende aenbaden mynen schoof.

8 En zyne broeders hebben hem geantwoord : Zult gy dan onzen koning wezen? of zullen wy onder uwe magt komen? Daerom heeft deze zaek van droomen en woorden een voedsel geweest van nydigheid, en van haet.

9 Nog heeft hy eenen anderen droom gezien, denwelken hy zynen broeders ook heeft verteld, en gezeid : Ik heb door eenen droom gezien, als of de zon, en maen, en elf sterren my aenbaden.

10 Het welk als hy zynen vader en zynen broeders verteld had, zoo heeft hem zyn vader gestraft, en gezeid : Wat betekent dezen droom dien gy gedroomd hebt? Wat meent gy, zullen ik en uwe moeder, en uwe broeders u aenbidden op het aerdryk?

11 Daerom benydden hem zyne broeders : maer zyn vader bemerkte deze zaek al zwygende.

12 En als zyne broeders om huns vaders kudden te weiden lagen te Sichem,

13 Zoo zeide Israël tot hem : Uwe broeders voeden de schapen te Sichem : komt ik zal u tot hen zenden.

14 En als hy antwoordde : Ik ben hier : zoo zeide hy tot hem : Gaet heen, en beziet of het met uwe broeders, en met het vee al wel gaet : en brengt my de boodschap wederom, hoe het daer gaet. Als hy dus gezonden was uit de delling van Hebron, zoo is hy gekomen tot Sichem :

15 En een man heeft hem gevonden, dwalende op het veld, en hem gevraagd, wat hy zocht.

16 En hy antwoordde : Ik zoek myne broeders, zegt my doch waer zy de schapen voeden.

17 En den man heeft tot hem gezeid : Zy zyn van hier gegaen, want ik heb hen hooren zeggen : Laet ons gaen tot Dothaim. Aldus is Joseph gegaen naer zyne broeders, en hy vond ze te Dothaim.

18 En als zy hem van ver gezien hadden, eer dat hy by hen kwam, zoo peinsden zy, dat zy hem dooden zouden :

19 En zy spraken tot malkanderen : Ziet den droomer komt daer :

20 Komt laet ons hem doodslaen en werpen in den ouden kuil, en wy zullen zeggen : Een allerkwaedst wild dier heeft hem verslonden : en dan zal men zien wat hem zyne droomen baten.

21 Toen Ruben dit hoorde, zoo arbeide hy om hem te verlossen uit hunne handen, en zeide :

22 Laet ons zyne ziel niet dooden noch geen bloed storten : maer werpt hem in dezen put die in de woestyn is, en houdt uwe handen onschuldig : maer dit zeide hy om dat hy hem wilde verlossen uit hunne handen, en hem zynen vader wederom leveren.

23 Alzoo haest dan als hy by zyne broeders gekomen was, zoo hebben zy hem ontbloot van zynen rok tot de voeten komende, en veelverwig van draed :

24 En zy wierpen hem in dien ouden put, daer geen water in was.

25 En zittende om brood te eten, hebben zy de Ismaheliten over het land reizende, zien komen van Galaad met hunne kemels, dragende specery, balzem, en mirrebloemen naer Egypten.

26 Juda dan heeft gezeid tot zyne broeders : Wat zal ons baten, dat wy onzen broeder dooden, en zyn bloed verborgen ?

27 Het is beter dat men hem den Ismaheliten verkoope; en dat onze handen niet besmet worden : want het is doch onzen broeder en ons vleesch. En zyne broeders waren te vreden met zyne woorden.

28 En toen de kooplieden van Madian daer voorby kwamen, hem uit den put trekkende,

hebben zy hem den Ismaheliten verkocht om twintig zilvere penningen, dewelke hem hebben in Egypten geleid.

29 En Ruben weder gegaen zynde tot den put, vond het kind niet : en met gescheurde kleederen,

30 Gaende tot zyne broeders, heeft gezeid : Het kind ziet men nergens, en waer zal ik heen gaen ?

31 Maer zy hebben zynen rok genomen, en hebben dien gestoken in het bloed van een jong bokje, dat zy gedood hadden :

32 Zendende die het tot hunnen vader dragen zouden, en zeggen : Dezen rok hebben wy gevonden; beziet of het uws zoons rok is of niet.

33 En als den vader dien kende, zoo zeide hy : Het is myns zoons rok, een allerkwaedst wild dier heeft hem verbeterd, eene beest heeft Joseph verslonden.

34 En zyne kleederen scheurende, heeft hy een hairig kleed aengedaen, beschrijvende zynen zoon menigen tyd.

35 En als alle zyne kinderen vergaderd waren om huns vaders rouw te verzoeten, zoo wilde hy geenens troost ontvangen, maer hy zeide : Ik zal nederdalen by mynen zoon al weenende ter hellen waert. En dewyl dat hy in zynen rouw bleef,

36 Zoo hebben die Madianiters Joseph in Egypten verkocht Putiphar den gesneden, den krygmeester van Pharao.

KAPITTEL XXXVIII.

OP denzelfden tyd is Juda afgereisd van zyne broeders, en is gekeerd tot eenen man van Odollam, Hiram genaemd.

2 En aldaer zag hy een Chananeus menschen dochter met naem Sue : en als hy die had tot eene huisvrouw genomen, zoo heeft hy zich met haer verzaemd.

3 Dewelke heeft ontvangen en gebaerd eenen zoon, en noemde zynen naem Her.

4 En toen zy wederom ontvangen had, heette zy den geboren zoon Onan.

5 Zy heeft nog den derden zoon gebaerd, den welken zy genoemd heeft Sela. En toen die geboren was, zoo baerde zy voorts niet meer.

6 Maer Juda heeft zynen eerstgeboren zoon Her eene huisvrouw gegeven Thamar genaemd.

7 En Her, Juda eerstgeboren zoon, was erg voor den Heer : en hy is van hem gedood.

8 Daerom heeft Juda gezeid tot Onan, zynen zoon : Gaet in tot uws broeders huisvrouw, en word met haer verzaemd, op dat gy uwen broeder moogt zaed verwekken.

9 Hy wetende dat de kinderen hem niet zouden geboren worden, verzamende zich

met zyns broeders huisvrouw, stortte hy het zaed op de aerde, om dat er geene kinderen zouden af geboren worden in zyns broeders naem.

10 En daerom heeft hem God geslagen, want hy een afgrysselyk ding deed.

11 Daerom heeft Juda gezeid tot Thamar, zyn gehuwde dochter : Blyft weduwe in uws vaders huis, tot dat Sela myn zoon groot gewassen zy : want hy vreesde dat hy ook sterven zoude gelyk zyne broeders. En zy is weg gegaen, en heeft gewoond in haers vaders huis.

12 En als het veel dagen verloopen was, zoo is des Sue dochter, Judas huisvrouw gestorven : die na den rouw troost aangenomen hebbende, is opwaerts gereisd tot zyne schapenscheerders, hy en Hyras, zyn schaepherder, van Odollam naer Thamnas.

13 En het is Thamar gezeid dat haer zweer opwaerts reisde tot Thamnas om zyne schapen te scheeren.

14 En toen zy afgeleid had de kleederen van haren weduwelyken staet, zoo heeft zy eenen wimpeldoek aengedaen : en aldus veranderd hebbende hare kleederen, heeft zy gezeten in het scheiden van twee wegen, aldaer men gaet naer Thamnas : om dat Sela gewassen was, en zy dien niet had ontvangen tot eenen man.

15 En als Juda haer zag, vermoede hy dat het eene gemeene vrouw geweest had : want zy had haer aenzigt bedekt, dat men haer niet kennen zoude.

16 En hy tot haer inkomende heeft gezeid : Laet my met u verzamelen : want hy wist niet dat het zyne behuwde dochter was. En toen zy antwoordde : Wat wilt gy my geven dat gy myns verzamens moogt gebruiken?

17 Zoo heeft hy gezeid : Ik zal u uit de kudden eenen bok zenden. En toen zy zeide : Ik zal gedoogen dat gy wilt, is het dat gy my eenen pand geeft tot dat gy my zendt dat gy belooft.

18 Zoo heeft Juda gezeid : Wat wilt gy u voor eenen pand gegeven hebben? Zy antwoordde : Uwen ring en uwe armspange, en uwen stok die gy in uwe hand hebt. Dus heeft de vrouwe met een verzamelen ontvangen.

19 En is opgestaan, en weg gegaen : en als zy afgeleid had het habyt hetwelk zy aengedaen had, heeft zy haer met weduwelyke kleederen gekleed.

20 En Juda heeft eenen bok gezonden met zynen schaepherder den Odollamiter, dat hy weder halen zoude den pand die hy der vrouwe gegeven had : en als hy haer niet vond,

21 Zoo heeft hy de lieden van die plaats

gevraagd : Waer is de vrouw die hier gezeten heeft op den tweescheyden weg? en alle antwoordende : Hier heeft geene gemeene vrouw geweest,

22 Zoo is hy weder gekeerd tot Juda, en heeft gezeid : Ik heb ze niet gevonden : en ook zoo zeiden my de lieden van die plaats, dat daer nooit gemeene vrouw gezeten heeft.

23 En Juda zeide : Laet ze het houden voor zich, zy zal ons immer niet kunnen van leugens berispen : ik heb eenen bok gezonden, denwelken ik beloofd had, en gy hebt ze niet gevonden.

24 Maer ziet na dry maenden, zoo werd Juda geboodschapt van de sommigen die zeiden : Thamar uwe behuwde dochter heeft onkuisheid bedreven, en men ziet dat haren buik groot wordt. En Juda heeft gezeid : Brengt ze voort, dat zy verbrand worde.

25 En als zy ter pynen uitgeleid werd, zoo zond zy tot haren zweer, zeggende : Ik heb ontvangen van den man die deze dingen toebehooren : beziet wien dat deze vingerring, en armspange, en dezen stok toebehooren.

26 En als hy de giften kende, zoo zeide hy : Zy is regtveerdiger dan ik : want ik heb haer Sela mynen zoon niet gegeven. Maer nogtans heeft hy haer niet meer bekend.

27 En als den tyd van baren naekte, zoo zyn er tweelingen in haer ligchaen gevonden :

28 En in het voortkomen der kinderen, zoo stak den eenen zyne hand voorts, en daer bond de vroed-vrouwe eenen purperen draed aen, zeggende : Dezen zal voor uit komen.

29 En toen die zyne hand wederom trok, zoo is den anderen uitgekomen : en de vrouwe heeft gezeid : Waerom is om uwen wille die lies gescheurd? En om deze zake zoo noemde zy hem Phares.

30 En daer na is zyn broeder uitgekomen, aen wiens hand was den purperen draed : den welken zy noemde Zara.

KAPITTEL XXXIX.

JOSEPH dan is geleid in Egypten, en Putiphar een gesneden Pharaos, een prins van het heir, een Egyptisch man, heeft hem gekocht uit der Ismaheliters handen, van de welke hy daer gebragt was.

2 En den Heer was met hem, en hy was een man gelukkig in alles handelende : en hy woonde in zyns heeren huis, die wel wist dat den Heer met hem was.

3 En dat al van den Heer gevoorderd werd in zyne handen, dat hy hanteerde.

4 En Joseph heeft gratie gevonden voor

zynen heer, en diende hem : van wien als hy nu over al gesteld was, regeerde hy het huis, het welk hem bevolen was, en al dat hem overgegeven was.

5 En den Heer heeft des Egyptenaers huis gebenedyd om Josephs wil, en hy heeft vernemigvuldigd, zoo in huizen als in landen, al zyn goed :

6 En hy nam geen kennis anders dan van brood dat hy at. En Joseph was schoon van aanzigt, en fraei van aenzien.

7 En na vele dagen, zoo heeft zyne vrouw hare oogen op Joseph geslagen, en heeft gezeid : Slaept by my.

8 Maer hy geenszins willende hooren naer dat onbehoorlyk werk, heeft tot haer gezeid : Ziet, myn heer weet niet wat hy in zyn huis heeft, want hy heeft het my al overgegeven :

9 En daer is niets het is al in myner magt, of het is my al van hem overgegeven, uitgenomen gy alleen, die zyne huisvrouw zyt : hoe zoude ik dan mogen dit kwaed bedryven, en tegen mynen God zondigen?

10 Met dusdanige woorden was dagelyks de vrouw den jongeling zeer lastig : maer hy ontzeide de oneerlykheid.

11 En het is gebeurd op eenen dag dat Joseph in huis kwam, en eenig werk deed zonder iemands byzyn :

12 En zy grypende de slip van zyn kleed, zeide : Slaept by my : en hy heeft den mantel in hare handen gelaten, en is gevloeden, en uitgelopen.

13 En als het wyf zag den mantel in hare handen, en dat zy versmaed was,

14 Zoo heeft zy by zich geroepen de lieden van haer huis, en gezeid tot hen : Ziet, hy heeft ons dezen hebreewschen man hier in gebragt, dat hy ons ten spot maken zoude : hy is binnen by my gekomen, om zich met my te verzamelen : en toen ik riep,

15 En hy myne stem hoorde, liet hy achter den mantel dien ik hield, en liep weg daer buiten.

16 Zoo dan tot een zeker bescheid der waarheid, heeft zy den mantel behouden en dien haren man getoond als hy weder te huis kwam,

17 En zeide : Dezen hebreewschen knecht, den welken gy hier gebragt hebt, is binnen by my gekomen om my ten spot te maken.

18 En als hy my hoorde roepen, zoo liet hy zynen mantel achter, dien ik hield, en vlood buiten weg.

19 Als den heer deze dingen gehoord had, en te zeer geloofde zyns wyfs woorden, zoo is hy zeer gestoord geweest :

20 En hy heeft Joseph overgegeven in den kerker, daer des konings gevangenen bevaerd werden, en daer was hy gesloten.

21 Maer den Heer was met Joseph, en heeft zyns ontfermende hem gratie verleend in de oogen van den oversten des kerkers.

22 Den welken heeft hem in zyne handen geleverd alle de gevangenen die daer in de gevangenis waren : en wat daer geschiede, dat was onder Joseph.

23 En den oversten des kerkers nam geene kennis ergens af, want hy had het hem al bevolen : want den Heer was hem mede, en bestuerde alle zyne werken.

KAPITTEL XL.

ALS deze dingen alzo gebeurde waren, zoo is het geschied dat er twee gesneden tegen hunnen heer misdeden, des konings van Egypten schenker, en den bakker.

2 En Pharao op hen gram zynde (want den eenen was den oversten van de schenkers, en den anderen van de bakkers)

3 Heeft ze beide doen steken in den kerker des prinsen van het krygsvolk, daer Joseph ook in gevangen was.

4 Maer den kerkermeester heeft ze Joseph geleverd, denwelken hen ook gediend heeft : het verliep eenen kleinen tyd, en zy werden gehouden in de gevangenis.

5 En zy hebben beide gedroomd op eenen nacht, naer de beduidenis die hen diende :

6 Tot welke als Joseph des morgens gekomen was, en zag dat zy droevig waren,

7 Zoo heeft hy hen gevraagd, zeggende : Waerom is uw aanzigt heden droever dan het plagt?

8 Dewelke hebben geantwoord : Wy hebben eenen droom gezien : en daer is niemand die ons dezen mogt beduiden. En Joseph heeft tot hen gezeid : Behoort de beduidenis Gode niet toe? zegt my wat gy gezien hebt.

9 En den oversten der schenkers heeft eerstmael zynen droom verteld : Ik zag voor my eenen wynstruik,

10 (Daer dry ranken aan waren) allengskens wassen tot botten toe, en na de bloemen druiven rypen :

11 En Pharaos kop in myne hand : dus nam ik de druiven, en dauwde die uit in den kop, den welken ik hield, en gaf Pharao den kop.

12 Joseph antwoordde : Dit is de beduidenis van den droom : de dry ranken zyn nog dry dagen :

13 Na dewelke zal Pharao uws dienst gedachtig wezen, en zal u weder stellen in uwen eersten staet : en gy zult hem weder den kop geven naer uw officie, gelyk gy te voren plagt te doen.

14 Alleen wilt myner gedachtig wezen als het u wel gaet, en doet bermhertigheid met

my : dat gy Pharao aengeeft, dat hy my uit dezen kerker verlosse :

13 Want ik ben diefelyk weggevoerd uit den hebreewſchen lande, en hier zonder myne ſchuld in dezen put geſteken.

14 Den meester der bakkers (ziende dat hy wysselyk dien droom verklaerd had) heeft gezeid : En ik heb eenen droom gezien, dat ik dry korven meels had op myn hoofd :

17 En dat ik in den eenen korf (welken den alleropperſten was) droeg allerhande ſpyzen, welke men maken mag naer de bakkers kunſte, en dat de vogelen daer uit aten.

18 Joſeph heeft geantwoord : Dit is de beduideniſ des drooms : de dry korven, dat zyn nog dry dagen :

19 Na dewelke zal Pharao uw hoofd afnemen, en hy zal u hangen aen het kruis, en de vogelen zullen uw vleesch verſcheuren.

20 Daer na den derden dag was den dag van Pharaos geboorte : denwelken toen gaf eene groote maeltyd zynen dienaers, en over maeltyd zoo werd hy denkende op den meester van de ſchenkers, en op den overſten van de bakkers.

21 En hy heeft den eenen weder geſteld in zyne plaats, dat hy hem zoude te drinken geven.

22 En den anderen hing hy aene eene galg, om dat de waarheid des raders zoude betoond worden.

23 Nogtans den overſte der ſchenkers als het wel met hem ging, heeft zynen beduidder vergeten.

KAPITTEL XLI.

NA twee jaren, zag Pharao eenen droom : hem dacht dat hy ſtond boven eenen vloed,

2 Van waer opkwamen zeven runderen, ſchoon en zeer vet, en weidden in broekachtige plaatsen.

3 Nog andere zeven gaven hen uit van den vloede misvallyk en van magerheid uitgeleerd : en weidden op den vloedoever in groene plaatsen :

4 En zy hebben verſlonden de andere, welker ſchoonheid en vollyvigheid wonderlyk was.

5 Pharao wakker geworden zynde ſliep wederom, en zag eenen anderen droom : zeven aren groeiden uit eenen halm, vol, en wel gedaen.

6 Daer kwamen ook voort zoo vele andere dunne en verzengde aren; verſlindende de ganche ſchoonheid der eerſten.

7 Ontwakende Pharao na de ruſt, en als het nu morgenſtand geworden was, met verbaesdheid vervaerd zynde, heeft gezon-

den tot alle de waerraders van Egypten, en alle wyzen :

8 En heeft hun zoo zy nu ontboden waren den droom verteld, en daer was niemand die dien bedieden kon.

9 Toen ten laetſte den meester van de ſchenkers gedenkende, zeide : Ik beleid myne misdaed :

10 Den koning gram wezende op zyne knechten, deed my, en den meester van de bakkers ſtooten in den kerker des prinsen van het krygsvolk.

11 Daer wy op eenen nacht beide zagen elk eenen droom, toekomende dingen bediedende.

12 Daer was een hebreewſch jongen des zelfden krygsvorſt dienaer,

13 Denwelken wy onze droomen vertellende, hebben gehoord al dat er namaels met de daed gebleken is. Want ik ben weder geſteld in mynen dienſt, en hy is gehangen aen het kruis.

14 Met dien naer des konings gebod hebben ze terſtond den ontslagen Joſeph geſchoren : en herkleed hem voorgebragt.

15 Wien hy zeide : Ik heb droomen gezien, en daer is niemand die ze beduidt : welke ik heb gehoord dat gy zeer wysselyk geraed.

16 Joſeph antwoordde : God zal Pharao wel gelukkige dingen antwoorden zonder my.

17 Dus heeft Pharao verteld dat hy gezien had. My dacht dat ik ſtond op den oever van eenen vloed,

18 En dat er zeven runderen uit den vloed opkwamen, zeer ſchoon en vet van vleesch, dewelke in de weide van het broek het groene weidden.

19 En ziet deze volgden zeven andere runderen, zoo zeer leelyk en mager, dat ik nooit zulke heb gezien in het land van Egypten :

20 Dewelke hebbende verſlonden en verteerd de eerſte, en gaven geen teeken van verzaedheid :

21 Maer verdwymelden met der zelve mageren en kwale.

22 Ontspringende, zoo ik wederom van den ſlaep overvallen werd, zag ik eenen droom : zeven aren wiesen op eenen halm, vol, en zeer ſchoon.

23 Nog zeven andere dunne en verzengd kwamen ook uit het ſtrooi :

24 Dewelke hebben der eerſter ſchoonheid verſlonden. Ik heb de beduiders den droom verteld, en daer is niemand die hem my uitlegge.

25 Joſeph antwoordde : Des konings droom is een : God heeft Pharao getoond, wat hy doen zal.

26 De zeven schoone runderen, en de zeven volle aren : dat zyn zeven vruchtbare jaren, en begrypen de zelfde drooms magt.

27 En de zeven dunne en magere runderen, welke na hen opkwamen, en de zeven dunne aren en van den dorren wind verzengd : dat zyn zeven jaren van den toekomenden duren tyd.

28 Dewelke in dusdaniger voegen zullen vervuld worden :

29 Ziet daer zullen zeven jaren komen van groote vruchtbaerheid in het gansche land van Egypten :

30 Dewelke zullen andere zeven jaren volgen van zoo groote onvruchtbaerheid dat alle de voorleden overvloedigheid zal vergeten worden : want den honger zal het gansche land uitteeren,

31 En de grootte der armoede zal vernielen de grootte der vruchtbaerheid.

32 En dat gy ter tweeder reize gezien hebt eenen droom de zelfde zaak aengaende : Is een teeken van vastigheid, om dat Gods woord geschiede en korts volbragt worde.

33 Zoo laet dan den koning nu bezorgen eenen wyzen en verzinnigen man, en stelle hem over het land van Egypten.

34 Denwelken oversten stelle alle de landenschappen door, en dat hy het vyfde deel van de vruchten der zeven jaren,

35 Die nu korts komen zullen, vergadere in de schuren : en dat alle het koorn onder Pharaos magt opgeleid en bewaerd worde in de steden.

36 En laet het te voren bereid worden tegen den duren tyd van de zeven jaren die het land van Egypten zeer verlasten zal, op dat het land niet heel te niet ga van honger.

37 Den raed heeft Pharao behaegd, en allen zynen dienaren;

38 En hy heeft tot hun gezeid : Zullen wy ook mogen een zulken man vinden, die vol zy van den Geest Gods?

39 Zoo heeft hy dan gezeid tot Joseph : Aengezien dat God u getoond heeft al dat gy gesproken hebt, zal ik dan iemand mogen vinden wyzer dan gy en uws gelyken?

40 Gy zult den oversten van mynen huize zyn, en al het volk zal gehoorzaam wezen den geboden uws monds : alleen zal ik boven u wezen in den stoel des ryks.

41 En Pharao heeft wederom tot Joseph gezeid : Ziet ik heb u oversten gemaakt van al het land van Egypten.

42 En hy nam eenen ring van zyne hand, en gaf hem dien in zyne hand, en kleeedde hem met een overkleed van witte zyde, en hy deed eenen gouden halsband om zynen hals.

43 En deed hem klimmen op zynen tweeden wagen, den uitroeper roepende dat zy alle hunne knien voor hem buigen zouden, en weten dat hy was gemaakt den oversten van geheel Egyptenland.

44 En den koning van Egypten heeft tot Joseph gezeid : Ik ben Pharao, zonder uw bevel zal niemand hand, of voet roeren in het geheel land van Egypten.

45 En hy heeft zynen naem veranderd, en heeft hem naer de tael van Egypten genoemd den zaligmaker der wereld. En hy heeft hem tot eene huisvrouw gegeven Aseneth de dochter van Putiphar des priesters van Heliopolis.

46 Aldus dan is Joseph uitgereisd in het land van Egypten, (en was dertig jaren oud toen hy in de tegenwoordigheid van den koning Pharao stond) en hy is alle de landen van Egypten om gereisd.

47 En de vruchtbaerheid van de zeven jaren is gekomen : en het graen is in schooven gebonden, en vergaderd in de schuren van Egypten.

48 Want alle de overvloedigheid des graens is opgeleid geweest in elke stad.

49 En de overvloedigheid der tarwen was zoo groot, dat zy het zand der zee gelyk wierden, en dat de overvloedigheid boven mate ging.

50 En Joseph zyn twee zonen geboren eer den duren tyd kwam : dewelke hem gebaerd heeft Aseneth de dochter van Putiphar des priesters te Heliopolis.

51 En hy heeft den eerstgeboren Manasses genoemd, zeggende : Den Heer heeft my doen vergeten allen mynen arbeid en myns vaders huis.

52 En den tweeden noemde hy Ephraïm, zeggende : Den Heer heeft my doen wassen in het land myner armoede.

53 Als dan overleden waren de zeven vruchtbare jaren die in Egypten geweest waren,

54 Zoo begonnen te komen de zeven jaren der armoede, dewelke Joseph te voren gezeid had : en den duren tyd is magtig groot geworden over al de wereld, maer over al het land van Egypten was brood.

55 Dewelke hongerende, zoo heeft het volk Pharao aengeroepen, biddende om voedsel. Denwelken hy heeft geantwoord : Gaet tot Joseph, en doet al dat hy u zeggen zal.

56 En den duren tyd werd dagelyks meerder in alle landen. En Joseph heeft alle de schuren open gedaen, en den volke van Egypten koorn verkocht; want den duren tyd had hen ook overvallen.

57 En alle de landen kwamen in Egypten om eten te koopen en der armoede kwaed te verzoeten.

KAPITTEL XLII.

EN Jacob hoorende dat men in Egypten voedsel verkocht, heeft tot zyne zonen gezeid : Waerom verzuimt gy ?

2 Ik heb gehoord dat men in Egypten tarwe verkoopt. Reist nederwaerts, en koopt dat ons van noode is, op dat wy mogen te leven blyven, en van armoede niet vergaen.

3 Zoo zyn dan Josephs tien broeders nederwaerts gereisd, om koorn te koopen in Egypten,

4 Benjamin van Jacob te huis gehouden zynde, want hy gezeid had tot zyne broeders : Op dat hy by aventuren onder wegen geene rampen lyde :

5 Dus zyn zy gekomen in het land van Egypten, met de anderen die reisden om te koopen : den duren tyd dan was ook in het land van Chanaan.

6 En Joseph was een prins in het land van Egypten, en ten zynen wenke werd het graen den volke verkocht. Als nu zyne broeders hem aenbeden hadden,

7 En hy die gekend heeft, zoo sprak hy straffelyk hen aen, als tot vreemden, en vraagde van hen : Van waer zyt gy gekomen ? Die geantwoord hebben : Uit het land van Chanaan om ons levens nooddruft te koopen.

8 En nogtans kennende zyne broeders is hy van hen niet gekend.

9 En gedachtig wezende der droomen die hy somtyds gezien had, heeft tot hen gezeid : Gy zyt bespieters, gy zyt gekomen om het krankste van het land te bezien.

10 En zy hebben gezeid : Het is alzo niet, myn heer, maer uwe dienaers zyn gekomen om spyzen te koopen.

11 Wy zyn allegader eens mans kinderen : Wy zyn vreëplichtig gekomen, en uwe dienaers hebben geen kwaed op handen.

12 Den welken hy heeft geantwoord : Het is anders : gy zyt gekomen om te bemerken de onsterke plaatsen dezes lands.

13 Maer zy hebben gezeid : Wy uwe dienaers zyn twaelf gebroeders, eens mans kinderen in het land van Chanaan, den allerjongsten is by onzen vader, en den anderen is niet over.

14 Dit is (zeide hy) dat ik gezeid heb : Gy zyt bespieters.

15 Nu dan ik zal u beproeven, by Pharaos welvaart, gy gaet hier niet uit, ten zy uw jongsten broeder hier kome.

16 Zendt eenen van u allen die hem hale, maer gy zult vast zitten tot dat bewezen worde of het waerachtig of valsch is dat gy gezeid hebt. Anderszins by Pharaos welvaert zoo zyt gy bespieters.

17 Hy stelde ze dan in bewaerder hand dry dagen.

18 Maer op den derden dag heeft tot hen, (gebragt uit den kerker wezende), gezeid : Doet dat ik gezeid heb, zoo zult gy leven, want ik vrees God.

19 Is het dat gy vreëplichtig zyt, dat een van uwe broeders in den kerker gebonden blyve, en trekt gy weg, en voert het koorn, welk gy gekocht hebt ten uwen huize,

20 En brengt uwen jongsten broeder tot my met u, op dat ik uwe woorden moge beproeven en dat gy niet stervet.

21 Zy hebben gedaen alzo hy gezeid had, en tot malkanderen gezeid : Met regt lyden wy dit, want wy tegen onzen broeder misdaen hebben, ziende de bedruktheid zynen ziel als hy ons bad, en wy hoorden hem niet, daerom is deze tribulatie op ons gekomen.

22 Welker een, Ruben, zeide : Heb ik niet gezeid : Wilt tegen het kind niet misdoen, en gy hebt my niet gehoord : Ziet nu wordt zyn bloed verzocht.

23 Maer zy wisten niet dat het Joseph verstond, aengezien dat hy hun door een bedieder toesprak.

24 En hy keerde zich een weinig om, en heeft geweend, en wederom keerende heeft hy hen toegesproken,

25 En opnemende Simeon, en bindende in hunne tegenwoordigheid, beval hy zynen dienaers dat zy hunne zakken met tarwe vullen zouden, en dat zy elks geld in zyn zakjes leggen zouden, en geven hun daer toe proviande in den weg : dewelke hebben alzo gedaen.

26 En zy zyn weggereisd voerende het graen op hunne ezels.

27 En als er een zynen zak open gedaen had, om het jokvee te voederen in de herberg, het geld gezien hebbende in het op- perste van den zak,

28 Heeft hy gezeid tot zyne broeders : Myn geld is my weder gegeven, ziet het is in den zak. En zy alle te zamen verwonderd en ontsteld wezende, hebben tot malkanderen gezeid : Wat is dit het welk ons God gedaen heeft ?

29 En aldus zyn zy voortgekomen by Jacob hunnen vader in het land van Chanaan, en vertelden hem al dat hun geschied was, zeggende :

30 Den heer des lands heeft ons hard aengesproken, en meende dat wy bespieters des lands waren.

31 Denwelken wy antwoorden : Wy zyn vreëplichtig, en hebben geene listen op handen.

32 Wy zyn twaelf broeders al van eenen vader gewonnen : den eenen leeft niet, en

den jongsten is by onzen vader in het land van Chanaan.

33 Die ons zeide : Aldus zal ik bevinden dat gy vreesplichtig zyt : Laet eenen van uwe broeders by my, en neemt nooddruft voor uwe huisgezinnen, en gaet weg,

34 En brengt uwen jongsten broeder by my, dat ik weten mag dat gy geene bespieders zyt, en dat gy dezen mogt weder hebben, die hier gevangen blyft : en voortaan mogt oorlof hebben ten uwen genoegen te koop.

35 Als zy deze dingen gezeid hadden, en hun korn uitstorten zouden, zoo heeft een iegelyk zyn geld gevonden gebonden in het opperste van de zakken : en als zy al te zamen verschrikt waren,

36 Zoo zeide hunnen vader Jacob : Gy hebt gemaakt dat ik van myne kinderen beroofd ben ; Joseph leeft niet, Simeon is gevangen : en Benjamin zult gy wegnemen : dit gansche kwaed is op my gedropen.

37 Wien Ruben heeft geantwoord : Doodt beide myne zonen, is het dat ik u hem niet weder brenge, levert hem in myne handen, en ik zal hem u weder leveren.

38 En hy zeide : Myn zoon zal met u niet nederwaerts reizen : zyn broeder is dood, en hy is alleen gebleven : ware het dat hem eenig ongeluk toekwame in het land daer gy heen reist, zoo zoudt gy myn grys hair met rouw ter hellewaerts leiden.

KAPITTEL XLIII.

BINNEN dezen middelen tyd, verdrukte den honger zeer al het land.

2 En als allen den kost verteerd was die zy uit Egypten gebragt hadden, heeft Jacob gezeid tot zyne kinderen : Gaet wederom en koopt ons een luttel etens.

3 En Juda heeft geantwoord : Den man heeft ons verklaerd onder eeds betuigenis, zeggende : Gy zult myn aenzigt niet zien, ten zy dat gy uwen jongsten broeder met u brenget.

4 Wilt gy dan hem met ons zenden, zoo zullen wy te zamen gaen, en koop en dat van noode is.

5 Maer wilt gy dat niet, zoo zullen wy niet gaen : want (alzo wy dikmaels gezeid hebben) den man heeft ons verklaerd zeggende : Gy zult myn aenschyn niet zien, zonder uwen jongsten broeder.

6 En Israël heeft tot hen gezeid : Dit hebt gy tot myne ellendigheid gedaen, dat gy hem te kennen gaet, dat gy nog eenen broeder hadt.

7 En zy antwoordden : Den man vroegde ons ordensche gewyze ons gansch geslacht : of ons vader leefde : of wy nog eenen broeder hadden, en wy hebben hem vervolgens

geantwoord naer dat hy gevraagd had. Konden wy weten dat hy zeggen zoude : Brengt uwen broeder met u?

8 En Juda heeft nog tot zynen vader gezeid : Zendt het kind met my, dat wy reizen en mogen leven, op dat wy niet sterven met onze kleine kinderen.

9 Ik neem het kind te mywaerts, eischt het van myne hand, is het zake dat ik het u niet weder brenge, en weder levere, zoo zal ik altyd schuld hebben van zonde tegen u.

10 Ware dat er het uitstellen ondertusschen niet gesteken had, wy waren nu anderwerf overgekomen.

11 Hierom heeft Israël hunnen vader tot hen gezeid : Moet het alzo wezen, doet dat u beliest? Neemt van de beste vruchten des lands in uwe vaten, en draegt den man giften, een luttel balsems, en honig, storacstraens, en myrrebloems, en termentyns, en amandelen.

12 En draegt ook dubbel geld met u, en het geld dat gy in uwe zakken vond draegt weder derwaerts, dat hy aventuer by doling niet zy gedaen. En ook uwen broeder neemt weg, en reist tot den man.

13 En myn God Almagtig make hem tot u verzoenlyk :

14 En dat hy met u weder zende uwen broeder dien hy houdt, en dezen Benjamin : dan zal ik als oirloos zonder kinderen wezen.

15 Zoo hebben dan de mannen giften genomen en dubbel geld, en Benjamin : en zyn nederwaerts gereisd in Egypten, en hebben gestaen voor Joseph.

16 Denwelken als hy gezien had, en met eenen Benjamin, zoo heeft hy zynen hofmeester geboden, zeggende : Leidt de mannen in huis, en slaet offeranden dood, en bereidt eene maelyd, want zy zullen te middag met my eten.

17 En hy heeft gedaen als hem bevolen was, en de mannen in huis geleid.

18 En daer vervaerd zynde, zeiden zy tot malkanderen : Wy worden hier binnen geleid om het geld dat wy in onze zakken eertyds wedergebragt hebben, om dat hy ons overdringe valsche beschuldiging, en dat hy ons en onze ezels met geweld de slaverny onderwerpe.

19 Daerom regt in de deur tot den hofmeester gaende hebben zy gezeid :

20 Wy bidden u, Heer, dat gy ons hoort. Hier voortyds hebben wy afgereisd, om nooddruft te koop en : welke gekocht hebbende,

21 Als wy in de herberg gekomen waren, zoo deden wy onze zakken open, en vonden het geld in het opperste van de zakken, hetwelk wy nu in het zelfde gewigt weder gebragt hebben.

22 Ook zoo hebben wy ander geld mede gebragt om te koopen dat ons van noode is. Het is buiten onze weet, wie dat weder in onze buidelen heeft geleid.

23 Maer hy heeft geantwoord : Vrede zy met u : wilt niet vreezen, uw God en uws vaders God heeft u deze schatten in uwe zakken gegeven. Want het geld dat gy my gegeven hebt, dat heb ik wel gevalueerd. En hy heeft Simeon by hen uitgebragt.

24 En als hy hen in huis geleid had, zoo bragt hy water, en zy hebben hunne voeten gewasschen, en hy heeft hunne ezels gevoerd.

25 Maer zy bereidden hunne geschenken tegen dat Joseph te middag inkomen zoude : want zy hadden gehoord dat zy daer brood eten zouden.

26 Zoo is dan Joseph te huis gekomen, en zy hebben hem de giften geofferd, houdende die in hunne handen, en aenbaden nedergebogen ter aerde.

27 En als hy hen goedertierenlyk gegroet had, zoo vraagde hy hun, zeggende : Is den ouden man uw vader nog welvarend, daer gy my af gezeid had? Leeft hy nog?

28 En zy hebben geantwoord : Onze vader uw dienaar is nog gezond, hy leeft nog : en nederbuigende hebben zy hem aenbeden.

29 En Joseph zyne oogen opheffende, heeft gezien zynen lyfbroeder Benjamin, en heeft gezeid : Is dit uw minsten broeder, daer gy my af gezeid had? En wederom zeide hy : God zy u genadig, myn zoon.

30 En hy haestte zich, want zyne binnensten waren beroerd over zynen broeder, en de tranen borsten hem uit : en in zyne slaapkamer gaende heeft hy geweend.

31 En anderwerf (na dat hy zyn aenzigt gewasschen had) uitkomende heeft hy zich zelve onthouden, en gezeid : Legt brood.

32 En als het voorgeleid was, Joseph byzonder, en zynen broederen byzonder, en den Egyptenaren die daer mede ter maeltijd waren,

33 Zoo zyn zy byzonder (aengezien dat den Egyptenaren ongeoorloofd is met de Hebreewschen te eten, en zy zulken maeltijd voor onbetamelyk houden) verscheiden gezeten in zyne tegenwoordigheid, de eerstgeboren naer zyne eerstgeboorte, en de jongste naer zynen ouderdom. En zy verwonderden zich boven mate zeer,

34 Nemende de portien die zy van hem ontvangen hadden, en de meeste portie viel Benjamin, alzoo dat hy vyf deelen meer had : en zy hebben gedronken, en zyn met hem by drank geworden.

KAPITTEL XLIV.

MAER Joseph heeft zyns huis hofmeester geboden, zeggende : Vult hunne zakken met korn, alzoo veel als daer in mag gaen, en legt het geld van een iegelyk boven in hunne zakken.

2 Maer mynen zilveren kop, en den prys van de tarwe, die hy gegeven heeft, zult gy leggen boven in den zak van den jongsten ; en het is alzoo gedaen.

3 En als den dag opgerezen was, zoo heeft men hen laten gaen met hunne ezelen.

4 En zy waren nu uit de stad, en een luttel voortgereisd : toen heeft Joseph geroepen zynen hofmeester, en gezeid : Staet op en vervolgt de mannen, en als gy ze achterhaeld hebt, zoo zegt : Waerom hebt gy goet met kwaed geloond?

5 Den kop dien gy gestolen hebt, is den genen daer myn heer uitdrinkt, en daer mede hy te geraden plagt, gy hebt een zeer kwaed stuk gedaen.

6 En hy heeft gedaen als hem bevolen was. En als hy de mannen achterhaeld had, zoo heeft hy hun dit al op zyne wys gezeid.

7 Dewelke hebben geantwoord : Waerom spreekt onzen heer aldus, dat uwe dienaers alzulk kwaed werk zouden gedaen hebben?

8 Het geld dat wy vonden boven in onze zakken, dat hebben wy u weder gebragt uit den lande van Chanaan, en hoe zou het achtervolgen, dat wy zouden zilver of goud uit uws heeren huis gestolen hebben?

9 By wien van uwe dienaren bevonden wordt het geen dat gy zoekt, laet dien dooden, en wy zullen onzes heeren slaven blyven.

10 En hy heeft tot hen gezeid : Laet dit geschieden naer uw woord, by denwelken dat het gevonden wordt, die zal myn dienaar wezen, maer gy zult onschuldig wezen.

11 Aldus haestelyk hunne zakken afgeleid hebbende ter aerde, heeft iegelyk den zynen open gedaen.

12 Dewelke onderzocht hebbende, beginnende van den oudsten tot den jongsten, heeft hy den kop gevonden in Benjamins zak.

13 Maer zy hebbende gescheurd hunne kleederen, en hunne ezels weder geladen, zyn weder in de stad gekomen.

14 En Juda is den eersten met zyne broeders binnen gegaen by Joseph (want hy was nog van die plaats niet gegaen) en zy zyn alle te zamen voor hem ter aerde gevallen.

15 Tot dewelke hy zeide : Waerom hebt gy aldus gedaen? weet gy niet dat er niemand myns gelyken is in de kunst van waerzeggen?

16 Tot wien Juda heeft gezeid : Wat zullen

wy mynen heer antwoorden? of wat zullen wy zeggen, of waer mede zullen wy ons te regt mogen verschoonen? God heeft de onregtveerdigheid van uwe dienaers gevonden : Ziet, wy zyn allegader slaven myns heeren, wy en ook den genen by denwelken den kop gevonden is.

17 En Joseph antwoordde : Dat zy ver van my, dat ik alzoo zoude doen : maer die den kop gestolen heeft, die zy myn slaef : maer gaet gy vry weg tot uwen vader.

18 Maer Juda nader komende, heeft kloekelyk gezeid : Ik bid u, myn heer, laet toch uwen dienaar een woord in uwe ooren spreken, en wilt niet gram wezen op uwen dienaar, want gy zyt toch naest Pharao, myn heer.

19 Gy vraagde eerstmael uwen dienaers : Hebt gy nog eenen vader of eenigen broeder?

20 En wy hebben u, myn heer, geantwoord : Wy hebben eenen vader die oud is, en een klein kind hetwelk hem geboren is in zynen ouderdom, wiens lyf-broeder is gestorven, en dezen heeft zyne moeder alleen : en onzen vader heeft het kind zeer teederlyk lief.

21 En gy zeide tot uwe dienaers : Brengt dien by my, en ik zal myne oogen op hem slaen.

22 En wy gaven myn heer te kennen : Het kind mag zynen vader niet laten, want laet hy hem, zoo zal hy sterven.

23 En gy hebt tot uwe dienaers gezeid : Ten zy dat uw jongsten broeder met u kome, zoo zult gy niet meer myn aenschyn zien.

24 Hierom toen wy opgekomen waren tot uwen dienaar onzen vader, zoo hebben wy hem gezeid al dat myn heer gesproken had.

25 En onzen vader heeft gezeid : Gaet wederom, en koopt ons een weinig tarwe.

26 En wy hebben tot hem gezeid : Wy mogen niet gaen : is het dat onzen jongsten broeder met ons aftrekt, zoo zullen wy te zamen reizen : anders hem absent hebbende durven wy voor des mans aenzigt niet komen. Waer op hy antwoordde :

27 Gy weet wel dat myne huisvrouw my twee zonen gebaerd heeft.

28 Den eenen is uitgegaen en gy hebt gezeid : Eene beest heeft hem verslonden : en tot nog toe komt hy niet te voorschyn.

29 Is het zake dat gy dezen ook weg neemt, en dat hem iets over weg miskomt, zoo zult gy myn gryshair met druk ter hellenwaerts leiden.

30 Hierom is het dat ik by uwen dienaar onzen vader kome, en men het kind gemisse (aengezien dat zyne ziel aen de ziel van het kind hangt,)

31 En hy ziende wordt dat het met ons niet is, zoo zal hy sterven, en uwe dienaers zullen zyn gryshair met druk ter hellenwaerts leiden.

32 Laet my eigenlyk uw knecht wezen, die dit kind op myne trouw ontvangen heb, en daer voor gesproken, zeggende : Is het zake dat ik hem niet weder brenge, zoo zal ik der zonden tegen mynen vader eeuwiglyk schuldig wezen.

33 Daerom zal ik uw dienaar voor dit kind in myns heeren dienst blyven, en laet het kind met zyne broeders opwaerts reizen.

34 Want ik mag tot mynen vader niet weder komen, als het kind daer niet by ware, op dat ik daer niet by sta als een getuigen des jammers, welke mynen vader overvallen zal.

KAPITTEL XLV.

NIET langer mogt zich Joseph bedwingen, daer veel lieden by stonden : daerom heeft hy bevolen dat zy allegader naer buiten gaen zouden, en dat er niemand vreemds wezen zoude in hunne onderlinge bekentenis.

2 En hy heeft zyne stem opgeheven met geschrei, welke de Egyptenaers, en al Pharaos huisgezin gehoord hebben,

3 En hy zeide tot zyne broeders : Ik ben Joseph, leeft myn vader nog? Zyne broeders konden hem geen antwoord geven, met groote verschriktheid voor het hoofd geslagen wezende.

4 Tot dewelke hy heeft goedertierenlyk gezeid : Komt by my. En als zy by hem gekomen waren : Ik ben (zeide hy) Joseph uw broeder, denwelken gy naer Egypten heen verkocht hebt.

5 Wilt niet verschrikt wezen, noch laet u niet zwaer dunken, dat gy my verkocht hebt in deze landen, want God heeft my om uwe zaligheid, voor u gezonden naer Egypten.

6 Het is nu twee jaren geleden, dat den duren tyd begonnen is op het aerdryk : en daer volgen nog vyf jaren, in de welke men niet zal kunnen akkeren noch maaien.

7 En God heeft my hier voor u gezonden, om dat gy zoudt op het aerdryk behouden worden, en uw nooddrift mogen hebben om te leven.

8 Ik ben herwaerts niet gezonden door uwen raad, maer door Gods wil : die my gemaakt heeft, als een vader van Pharao, en een heer van alle zyn huisgezin, en een prins over het gansche land van Egypten.

9 Haest u, en reist opwaerts naer mynen vader, en zult hem zeggen : Dit ontbiedt uw zoon Joseph : God heeft my gemaakt een heer van het gansche land van Egypten

komt nederwaerts by my, verbeid niet,

10 En gy zult woonen in het land van Gessen : en zult by my wezen, gy en uwe kinderen, en uwer kinders kinderen, uwe schapen, en uw groot vee, en al dat gy bezit.

11 En daer zal ik u voeden (want daer komen nog vyf jaren van den duren tyd) op dat gy ook niet vergaet, en uw huisgezin, en al dat gy bezit.

12 Ziet, uwe oogen en de oogen myns broeders Benjamin zien, dat mynen mond tot u spreekt.

13 Boodschapt mynen vader alle myne glorie, en al dat gy in Egypten gezien hebt : haest u, en brengt hem by my.

14 En toen hy Benjamin zyn broeder omhelzende hem op den hals gevallen was, heeft hy geweend, desgeliken hy ook weenende op zynen hals.

15 En Joseph heeft alle zyne broeders gekust, en op een iegelyk geweend, waerna zyn zy verstoud met hem te spreken.

16 En het is gehoord en met eene breedstemmende spraek vermaerd in des konings hof : Josephs broeders zyn gekomen : en Pharaou heeft blyde geweest, en al zyn huisgezin.

17 En hy heeft tot Joseph gezeid, dat hy zyne broeders zoude gebieden, zeggende : Ladende uwe beesten, reist naer het land van Chanaan,

18 En haelt van daer uwen vader, en uw geslacht, en komt tot my : en ik zal u geven al het goed van Egypten, op dat gy etet het merg van den lande.

19 Gebiedt hun ook, dat zy wagens nemen uit den lande van Egypten, om hunne kleine kinderen, en huisvrouwen over te voeren : en zegt hun : Neemt uwen vader, en komt haestelyk herwaerts.

20 Noch laet niets achter van uwen huisraed : want alle de rykdommen van Egypten zullen u toebehooren.

21 En de kinderen van Israël hebben gedaen alzoó hun bevolen was, denwelken heeft Joseph wagens gegeven naer Pharaos gebod : en proviande onderwegen.

22 Hy deed ook voor een iegelyk halen een paer eerlyke kleederen : maer Benjamin gaf hy dry honderd zilvere penningen, met vyf van de allerbeste kleederen :

23 Ook zoo veel gelds en kleederen zynen vader zendende, daer toe doende nog tien ezelen, die overvoeren zouden allerhande goed van Egypten, en ook zoo vele ezelen, dragende tarwe en brooden onderwegen.

24 Zoo heeft hy dan zyne broeders laten gaen, en hun gezeid toen zy weg trokken : Wilt onderwegen niet gram worden.

25 Dewelke uyt Egypten opwaerts reizende, zyn gekomen in het land van Chanaan tot hunnen vader Jacob.

26 En hebben hem geboodschapt, zeggende : Joseph uw zoon leeft : en hy heeft heerschappy over al het land van Egypten. Als Jacob dit hoorde, als ontspringende uit eenen zwaren slaep, nogtans geloofde hen niet.

27 Zy ter contrarie vertelden hem het gansche vervolg der zaken. En als hy gezien had de wagens, en al dat hy gezonden had, zoo verrees zynen geest,

28 En zeide : Het is my genoeg, is het dat Joseph myn zoon nog leeft. Ik zal gaen en hem zien eer ik sterfe.

KAPITTEL XLVI.

EN Israël reizende met al dat hy had, is gekomen by den put des eeds, en daer slagtofferande gedood hebbende Gode zyns vaders Isaacs,

2 Zoo heeft hy hem gehoord door een nacht visioen, roepende, en hem zeggende : Jacob, Jacob ! Wien hy antwoorde : Ziet ik ben hier.

3 God heeft hem gezeid : Ik ben den allersterksten God uws vaders, wilt niet vreezen, gaet nederwaerts in Egypten, want ik zal u daer maken tot een groot volk.

4 Ik zal met u aftrekken derwaerts, en ik zal u van daer keerende wederom leiden : Joseph zal zyne handen ook op uwe oogen leggen.

5 En Jacob is opgestaen van den put des eeds : en zyne kinderen hebben hem weggevoerd met hunne kleine kinderen en huisvrouwen, op de wagens die Pharaou gezonden had, om den ouden man te voeren,

6 Met al zyn goed dat hy bezeten had in het land van Chanaan : En hy is in Egypten gekomen met allen zynen zade,

7 Zyne zonen, en zyner zonen kinderen, zyne dochteren, en al zyn geslacht te zamen.

8 En dit zyn de namen der kinderen van Israël die in Egypten gereisd zyn, hy met zyne kinderen. Den eerstgeboren Ruben.

9 De kinderen van Ruben waren Henoeh, en Phallu, en Hesron, en Charmi.

10 De kinderen van Simeon, Jamuël, en Jamin, en Ahod, en Jachin, en Sohar, en Saul den zoon van de Chananeesche vrouw.

11 De kinderen van Levi, Gerson, en Kaath, en Merari.

12 De kinderen van Juda, Her, en Onan, en Zela, en Phares, en Zara : maer Her en Onan zyn gestorven in het land van Chanaan. En Phares zyn kinderen geboren, Hesron en Hamul.

13 De kinderen van Issachar, Thola, en Phua, en Job, en Semron.

14 De kinderen van Zabulon : Sared, en Elon, en Jahelcl,

15 Dit waren de kinderen van Lia, die zy gebaerd had, in Syriëns Mesopotamien, met Dina hare dochter. Alle de zielen van hare zonen en dochteren waren dry-en-dertig.

16 De kinderen van Gad, Sephion, en Aggi, en Suni, en Esebon, en Heri, en Arodi, en Areli.

17 De kinderen van Aser, Jamne, en Jesua, en Jessui, en Beria, en Sara hunne zuster. De kinderen van Beria, Heber, en Melchiël.

18 Dit waren de kinderen van Zelpha, de welke Laban Lia zyner dochter gaf, en deze zestien zielen heeft zy Jacob gebaerd.

19 De kinderen van Rachel Jacobs huisvrouw, Joseph en Benjamin.

20 En Joseph zyn kinderen geboren in het land van Egypten, dewelke hem gebaerd heeft Aseneth de dochter van Putiphar des priesters van Heliopolis : Manasses en Ephraïm :

21 De kinderen van Benjamin, Bela en Bechor, en Asbel, en Gera, en Naaman, en Echi, en Ros, en Mophim, en Ophim, en Ared.

22 Dit waren de kinderen van Rachel, welke Jacob gewonnen heeft : alle te zamen veertien zielen.

23 De kinderen van Dan, Husim.

24 De kinderen van Nephthali, Jasiël, en Guni, en Jeser, en Sallem.

25 Dit waren de kinderen van Bala, dewelke Laban zyner dochter Rachel gaf, en deze heeft zy Jacob gebaerd, al te zamen zeven zielen :

26 En alle de zielen die met Jacob in Egypten gegaen zyn, en die uit zyne dyen gekomen zyn, uitgenomen zyner kinderen huisvrouwen, waren te zamen zes-en-zestig zielen.

27 En Josephs zonen die hem in het land van Egypten geboren zyn, waren twee zielen. Alle de zielen van Jacobs huis die in Egypten gegaen zyn waren zeventig.

28 En hy heeft Juda voor hem gezonden tot Joseph, dat hy hem zeggen zoude dat hy hem te gemoet komen zoude in het land van Gessen.

29 Waer als hy gekomen was, is Joseph, zynen wagen ingespannen hebbende, opwaerts getrokken zynen vader te gemoet ter zelfder plaats : En hem ziende viel hy hem ten halze, en weende in het omhelzen.

30 En den vader zeide tot Joseph : Nu zal ik blyde sterven om dat ik uw aenzigt gezien heb, en dat ik u levende na my laet.

31 Maer hy heeft gezeid tot zyne broeders, en tot alle zyns vaders huisgezin : Ik zal optrekken en Pharao die tyding doen, en hem zeggen : Myne broeders, en myns vaders

huisgezin, die in het land van Chanaan waren, zyn tot my gekomen.

32 En het zyn schaepherders voor mannen, en zy beneerstigen vee te voeden, hun klein vee, en hun groot vee, en alle dat zy hebben mogten, hebben zy met zich gebragt.

33 En als hy ſproepen zal, en zeggen : Wat is uwe hantering?

34 Zoo zult gy antwoorden : Wy uwe dienaers zyn schapers van onze jongheid aen, tot dezen dag toe, zoo wy als onze vaders mede. En dit zult gy zeggen, op dat gy moogt uwe wooning krygen in het land van Gessen : want de Egyptenaren versmaden alle schaepherders.

KAPITTEL XLVII.

JOSEPH dan ingegaen zynde heeft Pharao geboodschapt, zeggende : Myn vader en broeders, hunne schapen en groot vee, met al dat zy bezitten, zyn gekomen uit den lande van Chanaan, en ziet zy houden zich in het land van Gessen.

2 Hy heeft ook vyf mans de uiterste zyner broeders voor den koning gesteld,

3 Denwelken hy gevraagd heeft : Wat is uw werk? Zy hebben geantwoord : Wy uwe dienaers zyn schaepherders, wy en onze vaders.

4 Wy zyn in uw land gekomen, om aldaer gelyk vreemdelingen te woonen : want daer is geen weide voor uwe dienaers vee, den honger de overhand nemende in den lande van Chanaan : En wy begeren dat gy gebiedten wilt, dat wy uwe dienaers mogen woonen in het land van Gessen.

5 Aldus heeft den koning tot Joseph gezeid : Uw vader en uwe broeders zyn tot u gekomen.

6 Het land van Egypten is voor u, doet ze woonen in de beste steden, en geeft hun het land van Gessen. Is het dat gy weet dat er verstandige mannen onder hen zyn, maekt die meesters van myn vee.

7 Daer na heeft Joseph zynen vader binnengebragt by den Koning, en heeft hem voor hem gesteld, denwelken hem gebenedyde,

8 En gevraagd van hem : Hoe veel zyn de dagen uws levens? antwoordde hy :

9 De dagen van myn pelgrimagie, zyn van honderd en dertig jaren, klein en kwaed, en zy zyn nog niet gekomen tot myner vaderen dagen, in dewelke zy pelgrimagie gedaen hebben.

10 En als hy den koning gebenedyd had, zoo is hy uitgegaen.

11 En Joseph heeft zynen vader en broeders gegeven tot eene bezitting in Egypten in de beste steden des lands, Ramesses, gelyk Pharao bevolen had.

12 En hy voedde hen, en al zyns vaders huisgezin, gevende een iegelyk zynen nooddruf.

13 Want in de gansche wereld was broods gebrek, en den duren tyd had het land verdrukt, allermeeft het land van Egypten en Chanaan.

14 Uit dewelke hy vergaderd heeft al het geld van het verkoopen des koorns, en heeft het al gedragen in des konings fchatkamer.

15 En toen den koopers geld gebrak, kwam geheel Egypten tot Joseph, zeggende : Geef ons brood : waerom moeten wy sterfen in uwe tegenwoordigheid, by gebrek van geld?

16 Tot dewelke hy heeft geantwoord : Brengt uw vee hier, en ik zal u daer voor te eten geven, is het zake dat gy geen geld hebt.

17 En als zy dit gebragt hadden, zoo heeft hy hun spys gegeven voor peerden, en fchape, en ossen, en ezelen : en hy heeft ze dat jaer onderhouden, voor de mangeling van hunne beesten.

18 En zy zyn weder gekomen ten tweeden jare, en hebben hem gezeid : Wy laten onzen heer weten dat ons het geld gebrekende nu ook het vee gebreekt : en het is u niet onbekend dat wy anders niet meer hebben dan ons lichamen en landen.

19 Waerom zullen wy dan sterven daer gy het ziet? wy en ons land zullen u toebehooren : koopt ons ten dienste van den koning, en geeft ons zaedkoorn, op dat by gebrek van akkerlieden het land niet heel woest worde.

20 Zoo heeft dan Joseph al het land van Egypten gekocht, een iegelyk verkoopende zyne erf, om den grooten honger. En hy heeft het Pharao onderworpen,

21 En al des lands volk van de uiterfte palen van Egypten tot zyn laetste einde toe, 22 Zonder der priesters land, dat hun van den koning gegeven was : denwelken ook uit de gemeene fchuren gezette spys gegeven werd, en daarom zyn zy niet bedwongen geweest hunne erven te verkoopen.

23 Zoo heeft dan Joseph gezeid tot het volk : Ziet als gy nu aanmerkt Pharao bezit u, en uw land, neemt zaedfel, en bezaeit de velden,

24 Op dat gy vruchten moogt hebben. Het vyfde deel zult gy den koning geven : de andere vier deelen laet ik u tot zaedfel, en om te eten voor uw huisgezin, en uwe kinderen.

25 Dewelke hebben geantwoord : Onze zaligheid is in uwe handen : alleen ons heer aanziet ons, en wy zullen den koning blydelyk dienen.

26 Van dien tyd voorts tot dezen dag toe,

zoo wordt den koning in al het land van Egypten het vyfde deel betaeld, en het is geworden als eene wet, zonder het land der priesteren, welk vry was van deze conditie.

27 Aldus heeft Israël gewoond in Egypten, dat is, in het land van Gessen, en heeft het bezeten : en hy is boven mate zeer vermeerderd en vermenigvuldigd.

28 En hy heeft daer geleefd zeventien jaren, en alle de dagen zyns levens zyn geworden van honderd en zeven en veertig jaren.

29 En als hy zag dat zynen sterfdag naekte, heeft hy zynen zoon Joseph geroepen, en hem gezeid : Is het dat ik gratie voor u gevonden heb, zoo legt uwe hand onder myne dy : en gy zult my barmhertigheid en waertrouwigheid doen, dat gy my niet begraeft in Egypten : maer dat ik flope met myne vaders, en voert my uit dit land : en begraeft my in het graf van myne ouders.

30 En Joseph heeft hem geantwoord : Ik zal doen dat gy my geboden hebt.

31 Dan, zeide hy : Zweert my dat. Denwelken zweerende aanbad Israëls God, keerende zich tot het hoofdeinde van het bed.

KAPITTEL XLVIII.

DEZE dingen aldus geschied zynde, werd Joseph geboodfchapt, dat zyn vader krank was : denwelken mede genomen hebbende beide zyne zonen, Manasses en Ephraim, heeft befaen te reizen.

2 En het is den ouden man gezeid : Ziet, uw zoon Joseph komt tot u. Den welken versterkt wezende zat in het bed.

3 En als Joseph binnen by hem gekomen was, heeft hy gezeid : God Almagtig heeft my geopenbaerd te Luza, welke is in het land van Chanaan : en hy heeft my gebenedyd,

4 En gezeid : Ik zal u vermeerderen en vermenigvuldigen, en ik zal u maken tot groote menigte van volk : en ik zal u dit land geven, en uwen zaden na' u, tot eene eeuwige bezitting.

5 Daerom uwe twee zonen die u geboren zyn in het land van Egypten, eer ik hier tot u kwam, zullen myne wezen : Ephraim en Manasses, die zullen my gerekend worden, gelyk Ruben en Simeon.

6 Maer de andere die gy krygen zult na deze, die zullen uwe zyn, en zy zullen met hunner broederen naem genoemd worden in hunne erven.

7 Want toen ik kwam van Mesopotamien, zoo is my Rachel afgestorven in het land van Chanaan, op den zelfden weg, en het was in den lenten tyd : en ik kwam toen in

Ephrata, en ik begroef ze omtrent den weg van Ephrata, die anders genoemd wordt Bethlehem.

8 En als hy Josephs zonen zag, zoo zeide hy tot hem : Wie zyn deze?

9 Hy heeft geantwoord : Dit zyn myne zonen die my God gegeven heeft te dezer plaats. Brengt ze (zeide hy) tot my, dat ik ze mag gebenedyden.

10 Want Israëls oogen waren verduisterd van grooten ouderdom, en hy konde niet klaerlyk zien. En als zy hem aengevoegd waren, hen kussende en omhelzende, heeft hy gezeid tot zynen zoon :

11 Ik ben niet bedrogen geweest van u te aenschouwen : en daer toe heeft my God ook uw zaed getoond.

12 En als Joseph de kinderen van zyns vaders schoot genomen had, zoo heeft hy aenbeden neder ter aerde.

13 En hy stelde Ephraïm aen zyne regte hand, dat is aen Israëls slinke hand : maer Manasses stelde hy aen zyne slinke hand, te weten aen zyns vaders regte hand, en alzoo bragt hy ze beide hem aen.

14 Denwelken uitreikende zyne regte hand, heeft ze geleid op Ephraïms hooft des jongsten broeders : en zyne slinke hand op Manasses hooft, die voor geboren was, wisselende zyne handen.

15 En Jacob heeft Josephs zonen gebenedydt, en gezeid : God, voor wiens aenschyn myne vaderen Abraham en Isaac gewandeld hebben, God die my voedt van myne jongheid af tot dezen dag toe!

16 Den Engel die my verlost heeft van allen kwaed, wilt deze kinderen gebenedyden : en laet myn naem aengeroepen worden over hen, en ook de namen myner vaderen Abraham, en Isaac, en laet ze wassen tot menigten op de aerde.

17 Maer Joseph ziende dat zyn vader zyne regte hand geleid had op Ephraïms hooft, heeft dat zwaerlyk genomen : en zyns vaders hand grypende heeft die gepeind te ligten van Ephraïms hooft, en te verleggen op Manasses hooft.

18 En hy heeft tot zynen vader gezeid : Het behoort alzoo niet, vader, want dit is den eerstgeboren, legt uwe regte hand op zyn hooft.

19 Denwelken al weigerende zeide : Ik weet wel, myn zoon, ik weet wel : dezen zal ook wel tot veel volks wezen, en vermenigvuldigd worden : maer zyn minder broeder zal meerder worden dan hy : en zyn zaed zal wassen tot natien.

20 En hy heeft ze op dien tyd gebenedydt, zeggende : Door u zal Israël gebenedydt worden, en men zal zeggen : God wilt u doen, gelyk Ephraïm, en Manasses. En

hy heeft Ephraïm voor Manasses gesteld.

21 En hy heeft tot Joseph zynen zoon gezeid : Ziet ik sterf, en God zal met u wezen, en u weder leiden tot uwer vaderen land.

22 Ik geef u een deel buiten uwe broeders, dat ik met myn zweerd en boog uit der Amorrhithers handen verworven heb.

KAPITTEL XLIX.

EN Jacob heeft zyne kinderen geroepen en gezeid tot hen : Vergadert u, dat ik u te kennen geve dat u toekomende is in de laatste dagen,

2 Vergadert u, hoort, Jacobs kinderen, hoort Israël uwen vader :

3 Ruben myn eerstgeboren, gy zyt myne sterkheid, en het beginsel van myn lyden. Den eersten in de gaven, den meesten van bevelen.

4 Gy zyt uitgestort gelyk water, gy wast niet : want gy hebt geklommen op uws vaders bed, en zyne rustplaats besmet.

5 Simeon en Levi gebroeders : strydende instrumenten der boosheid.

6 In hunnen raed moet myne ziel niet komen, en in hunne vergadering zy myne glorie niet : want in hunnen toorn hebben zy den man gedood, en met hunnen wil hebben zy den muer ondergraven.

7 Vermaledyd zy hunnen toorn, want hy hardnekkig is : en hunne verbolgenheid, want die hard is : ik zal ze verdeilen in Jacob, en hen verstrooijen in Israël.

8 Juda, uwe broeders zullen u loven, uwe handen zullen in de nekken uwer vyanden wezen, uws vaders zonen zullen u aenbidden.

9 Juda, gy zyt een welp van eenen leeuw : myn zoon, gy zyt opgegaen tot den roof : en rustende zyt gy nedergelegene als een leeuw, en gelyk eene leeuwin, wie zal hem ontwekken?

10 DEN SCEPTER ZAL VAN JUDA NIET AFGENOMEN WORDEN, noch vorst van zyne dyen, tot dat hy kome die gezonden zal worden, en hy zal het verbeiden der heidenen zyn.

11 Bindende zyn veulen aen den wyngaerd, en aen den wynstok (ô myn zoon) zyne ezelin, hy zal zyn kleed in den wyn wasschen en zyn mantel in het bloed van de wyndruiven.

12 Zyne oogen zyn schooner dan wyn, en zyne tanden witter dan melk.

13 Zabulon zal op den oever der zee wonen, en in de haven der schepen genakende tot Sidon.

14 Issachar eenen sterken ezel liggende tusschen de palen.

15 Hy heeft de rust gezien dat zy goed was : en de aerde dat zy de beste was : en hy heeft zyne schouder daer onder gesteld

om te dragen, en is geworden dienende onder tribuet.

16 Dan zal ook zyn volk oordeelen, gelyk een ander geslacht in Israël :

17 Laet Dan worden eene slang in den weg, en een gehoornd serpent in het pad, bytende des peerd's klauwen, dat den beryder achterwaerts over valle.

18 HEER, IK ZAL UWEN ZALIGGEVER VERWACHTEN.

19 Gad zal gegord voor zich vechten : en hy zal van achter gegord worden.

20 Aser, zyn brood is vet, en hy zal den koningen hertenlust geven.

21 Nephthali is eenen uitgelaten hert, en schoone uitspraken gevende.

22 Een aanwassende zoon is Joseph, een aanwassende zoon, en schoon van aenzien : De dochteren hebben geloopt op de muren,

23 Maer zy hebben hem vergramd, en gekeven, en hebben hem benyd, degene die schichten hebben.

24 Zynen boog is in den sterken gezeten, en de banden van zyne armen en handen zyn ontbonden, door de handen des Magtigen van Jacob : daer uit is den herder gekomen den steen van Israël.

25 Uws vaders God zal uw helper wezen, en den Almagtigen zal u gebenedyden, met de benedictien des hemels van boven, met de benedictien des afgronds nederwaerts liggende, met de benedictien der borsten en des buiks.

26 De gebenedydingen uws vaders zyn versterkt door zynen vaderen benedydningen : tot dat kwame de begeerte der eeuwiger heuvelen : laet ze worden in het hoofd van Joseph, en op den hoofdtop des Nazarenschen, onder zyne broederen.

27 Benjamin een grypenden wolf, des morgens vroeg zal hy den roof eten, en des avonds de rooven deelen.

28 Alle deze zyn in de twaelf geslachten van Israël : deze dingen heeft hun vader tot hen gesproken, en heeft elk gebenedyd met zyne eigen benedictie.

29 En hun bevolen zeggende : Ik wordt verzaemd met myn volk : begraeft my met myne vaderen in de dubbele spelonk, die daer is op den akker Ephron des Hethiters,

30 Tegen over Mambre in het land van Chanaan, welke spelonk met den akker Abraham gekocht heeft van Ephron den Hethiter tot een erfgraf.

31 Daer hebben zy hem begraven, en Sara zyne huisvrouw. Daer is Isaac begraven met Rebecca zyne huisvrouw : en daer leidt Lia ook begraven.

32 En als voleind waren de geboden, waer mede hy zyne kinderen onderwees, zoo heeft hy zyne voeten vergaderd op het bed-

deken, en is overleden en toegevoegd zynen volke.

KAPITTEL L.

HETWELK Joseph ziende viel hy op zyns vaders aenzigt weenende en hem kussende.

2 En hy heeft zyne dienaren de medecynen bevolen, dat zy zynen vader met kostelyke speceryen zalven zouden.

3 En toen zy volbragten dat hun geboden was, zyn er veertig dagen overgegaen : want dit was de manier der gezalfde doode lichamen : en Egypten beweeende hem zeventig dagen.

4 En als de dagen der beschreijingen over waren, sprak Joseph tot het huisgezin van Pharaö : Is het dat ik gratie voor uwe ooggen gevonden heb, zoo zegt in de ooren van Pharaö :

5 Aengezien dat myn vader my bezworen heeft, zeggende : Ziet, ik sterf, gy zult my begraven in myn graf, hetwelk ik voor my gegraven heb in het land van Chanaan. Daerom laet my optrekken, en mynen vader begraven, en ik zal weder komen.

6 En Pharaö heeft tot hem gezeid : Trekt opwaerts en begraeft uwen vader, alzoo gy bezworen zyt.

7 En als hy opwaerts reisde, zoo zyn alle de ouden van Pharaös huisgezin met hem gegaen, en alle de oudste des lands van Egypten :

8 Josephs huisgezin met zyne broeders, zonder hunne kleine kinderen, en klein vee, en groot vee, dewelke zy in het land van Gessen gelaten hadden.

9 En hy had ook in zyn gezelschap waggen en volk te peerd, alzoo dat het een grooten hoop volks geworden is.

10 En zy zyn gekomen tot de plein van Atad, welke gelegen is over de Jordaen, waer zy de uitvaert houdende met groot en magtig gebaer, zeven dagen overgebracht hebben.

11 Hetwelk als de ingezetenen des lands van Chanaan gezien hadden, zoo zeiden zy : Dit is eene zeer groote beschreijing voor de Egyptenaren. En daerom hebben zy de plaats genoemd de beschreijing van Egypten.

12 Zoo hebben dan Jacobs kinderen gedaen gelyk hy hun bevolen had,

13 En hebben hem gedragen in het land van Chanaan, en begraven in de dubbele spelonk, welke Abraham met den akker gekocht had tot eene erfbegravenis, van Ephron den Hethiter, tegen over het aenschouwen van Mambre. .

14 En Joseph is wederom in Egypten gegaen met zyne broeders, en met al het gezelschap, toen hy zynen vader begraven had.

15 Wien nu dood wezende, vreezende zyne broeders en onder malkanderen sprekende dat hy by aventuer niet gedachtig zy des onregts dat hy geleden heeft, en ons loone van al het kwaed dat wy hem gedaen hebben,

16 Dus hebben zy hem te kennen gegeven, zeggende : Uw vader heeft ons bevolen eer hy stierf,

17 Dat wy u dit met zyne woorden zeggen zouden : Ik bid u, dat gy vergeten wilt het groot misdaed uwer broederen, en de zonde en argheid die zy tegen u bedreven hebben : en wy bidden u ook, dat gy de dienaren Gods uws vaders dit onregt vergeven wilt. Als Joseph deze woorden hoorde, zoo weende hy,

18 En zyne broeders kwamen tot hem, en aenbiddende gebogen ter aerde, hebben zy gezeid : Wy zyn uwe dienaers.

19 Tot denwelken hy antwoordde : Wilt niet vreezen : mogen wy Gods wil wederstaen ?

20 Gy hebt het kwaed van my gedacht, maer God heeft dat in het goede verkeerd, om dat

hy my verheffen zoude, alzoo gy ziet te dezer tyd, en om dat hy veel volks behouden zoude.

21 Wilt niet vreezen : ik zal u voeden, en uwe kleine kinderen. En hy heeft ze getroost, en zoetelyk en zachtelyk aengesproken.

22 En Joseph heeft in Egypten gewoond met al zyns vaders huisgezin : en geleefd honderd en tien jaren. En hy heeft Ephraïms kinderen gezien tot de derde afkomst. En de kinderen van Machir zoon van Manasses, zyn geboren op Josephs schoot.

23 En als deze dingen voorleden waren, zoo heeft Joseph gezeid tot zyne broeders : Na myne dood zal u God bezoeken, en u doen optrekken uit dit land, naer het land, welk hy Abraham, Isaac, en Jacob toegezworen heeft.

24 En toen hy hen bezworen had, en gezeid : God zal u bezoeken, draegt myn gebeente met u weg van hier :

25 Zoo is hy gestorven, vervuld hebbende zyns levens honderd en tien jaren. En met kostelyke speceryen gezalfd, is hy gelegd in eene kist in het land van Egypten.

HET

TWEEDE BOEK MOYSES,

In het Hebreeuwsch genoemd VEELLESEMOTH, in het Grieksch EXODUS,
in het Duitsch, het Boek des Uitgangs uit Egypten.

KAPITTEL I.

DIT zyn de namen der kinderen van Israël, die met Jacob in Egypten gegaen zyn : een iegelyk is met zyn huisgezin daer in gekomen :

2 Ruben, Simeon, Levi, Juda,

3 Issachar, Zabulon, en Benjamin,

4 Dan, en Nephthali, Gad, en Aser.

5 Aldus waren alle de zielen van die uit Jacobs dy gekomen waren zeventig : maer Joseph was in Egypten.

6 En als hy gestorven was met alle zyne broeders, en al het geslacht,

7 Zoo zyn de kinderen van Israël gewassen en vermenigvuldigd, gelyk of zy gegroeid hadden : en boven mate zeer sterk wordende, hebben zy het land vervuld.

8 En binnen middelen tyden, zoo is er een nieuwen koning van Egypten opgestaen, die Joseph niet kende,

9 En hy zeide tot zyn volk : Ziet het volk der kinderen van Israël is zeer veel, en sterker dan wy zyn.

10 Komt, laet ons dat wyselyk verdrukken, op dat het by aventuer niet vermenigvuldigd worde : en op dat het zoo wanneer er een oorlog tegen ons opreze, onzen vyanden niet by valle, en ons verwonnen hebbende ten lande uittrekke.

11 Hierom heeft Pharaou over hen werkmeesters gesteld, dat die hen zouden kwellen met overlastingen : en zy hebben voor Pharaou getimmerd de steden der tabernakelen, Pithom, en Ramesses.

12 En hoe zy die meer verdrukten, zoo zy meer vermenigvuldigd werden en wiessen. En de Egyptenaren haetten de kinderen van Israël,

13 En benaeuwden ze, hen bespottende :
14 En bragten hun leven tot bitterheid door harde werken van kleem en kareelen, en

allerhande dienst, daer zy in het aerdewerk mede gepraemd werden.

15 En den koning van Egypten heeft gezeid tot de vroedvrouwen der Hebreëwschen : waer van de eene heette Sefhora, en de andere Phua,

16 Gebiedende haer : Wanneer gy de Hebreëwsche vrouwen als vroedvrouwen bystaen zult, en den tyd des barens nakende is : is het dat het een knechtje is, zoo doodt het : maer is het een meisje zoo behoudt het.

17 Maer de vroedvrouwen vreesden God, en zy deden niet naer des konings van Egypten gebod, maer zy behielden de knechtjes.

18 Dewelke tot zich ontboden hebbende heeft den koning gezeid : Wat is dit dat gy hebt willen doen, dat gy de knechtjes behoudt?

19 Dewelke antwoordden : De Hebreëwsche vrouwen zyn niet gelyk de Egyptische vrouwen, want zy hebben zelve de kunst der vroedvrouwen, en zy baren eer dat wy by haer komen.

20 Zoo heeft dan God de vroedvrouwen wel gedaen : en het volk wies en werd versterkt boven mate zeer.

21 En om dat de vroedvrouwen God gevreest hebben, timmerde hy hare huizen.

22 Dus heeft Pharao al zyn volk geboden, zeggende : Al wat er mannelyk geboren wordt dat werpt in den vloed, wat vrouwelyk is dat behoudt.

KAPITTEL II.

NA dezen is er een man van den huize Levi heen gegaen : en heeft eene huisvrouw genomen van zyn geslacht.

2 Dewelke heeft ontvangen en gebaerd eenen zoon : en ziende dat hy fraei was, heeft zy hem dry maenden geborgen :

3 En toen zy dat niet langer konde verbergen, zoo heeft zy genomen een biezen mandeken, en dat met lym en pek bestreken, en heeft het kindeken daer in gelegd, en heeft het uitgelegd op den lischkant van den oever des vloods,

4 En zyne zuster stond van ver, gadeslaende hoe het vergaen zoude.

5 En ziet de dochter van Pharao is nederwaerts gekomen om in den vloed gewaschen te worden : en hare jongvrouwen gingen op den oever van den vloed. Dewelke als zy het korken in de lischpapierkant gezien had, zond zy eene van haren maerten. En deed het halen : en als het gehaald was,

6 Zoo deed zy het open, en ziende daer in een weenend kindeken, en zyns ontfermende zeide zy : Dit is een van de Hebreëwschen kindeken.

7 Toen zeide de zuster des kindeken : Wilt gy, dat ik ga eene Hebreëwsche vrouw halen, die dit kindeken zal mogen voesteren?

8 Zy antwoordde : Gaet heen. De jonge dochter is heen gegaen, en heeft hare moeder geroepen.

9 Tot dewelke sprekende Pharaos dochter : Neemt (zeide zy) dit kind, en voestert my dat : ik zal u wuen loon geven. De vrouw heeft het aanveerd, en het kind gevoesterd.

10 En als het groot gewassen was, heeft zy het der dochter van Pharao geleverd, hetwelk zy aengenomen heeft in de plaets van haren zoon, en hem genoemd Moyses, zeggende : Want ik hem uit het water nam.

11 In dien tyd als Moyses groot gewassen was, zoo is hy uitgegaen tot zyne broeders : en hy zag hunnen druk, en eenen Egyptischen man, eenen van de Hebreëwschen zyne broeders slaende.

12 En toen hy herwaerts en derwaerts omgezien had, en niemand daer omtrent zag, versloeg hy dien Egyptenaer, en bergde hem in het zand.

13 En des anderen daegs uitgegaen zynde zag twee Hebreëwschen kyven : en hy zeide tot hem die onregt deed : Waerom slaet gy uwen naesten?

14 Denwelken heeft geantwoord : Wie heeft u een' oversten en een' regter over ons gemaakt? Wilt gy my ook doodslaan gelyk gy gisteren den Egyptenaer dood geslagen hebt? Moyses vreesde en zeide : Hoe is dit woord in het openbaer gekomen?

15 En Pharao heeft dit gehoord, en zocht Moyses te dooden : denwelken vliedende uit zyne oogen heeft zich onthouden in het land van Madian, en zat nevens eenen put.

16 En den priester van Madian had zeven dochteren, dewelke gekomen waren om water te scheppen : en als zy de goten gevuld hadden, begeerden zy haers vaders kudden te wateren.

17 De herders kwamen haer over, en verjaegden ze van daer : en Moyses is opgestaan, en heeft de jonge dochters beschermd en hare schapen gewaterd.

18 Welke als zy tot Raguël haren vader weder gekomen waren, zeide hy tot haer : Waerom zyt gy nu haestiger gekomen dan gy pleegt?

19 Zy antwoorden : Een Egyptisch man heeft ons verlost uit der herderen hand : en daer en boven met ons ook water geschept, en de schapen te drinken gegeven.

20 En waer is hy? zeide hy. Waerom hebt gy den man laten gaen? Roept hem, dat hy brood etc.

21 Dus heeft Moyses gezworen, dat hy by hem zoude woonen. En hy heeft Sephora zyne dochter tot eene huisvrouw genomen :

22 Dewelke hem eenen zoon heeft gebaerd, dien hy heette Gersam, zeggende : Ik heb een vreemdeling geweest in vreemde landen. En zy heeft nog eenen gebaerd, denwelken hy genoemd heeft Eliezer, zeggende : Want myns vaders God myn helper heeft my verlost uit Pharaos hand.

23 Maer na veel tyds is den koning van Egypten gestorven : en de kinderen van Israël verzuchtende van het werk, riepen : en hun roep is tot God opgeklimmen van het werk.

24 En hy heeft hun zuchten gehoord, en is gedachtig geworden des verbonds dat hy gemaakt had met Abraham, Isaac en Jacob.

25 En den Heer heeft de kinderen van Israël aengezien, en droeg hun kennis.

KAPITTEL III.

MOYSES voedde de schapen Jethro zyns zweers, des priesters van Madian. En als hy de kudde gedreven had tot het diepste der woestyn, zoo kwam hy tot den berg Gods Horeb.

2 En den Heer openbaerde hem daer in eene vlam vuers uit het midden van den doorn : en hy werd ziende dat den doorn brande, en nogtans niet verbrande.

3 Zoo zeide dan Moyses : Ik zal gaen, en bezien dit groot visioen, waerom dat den doorn niet verbrandt.

4 Maer den Heer ziende dat hy voortkwam om te bezien, heeft hem uit het midden des doorns geroepen en gezeid : Moyses, Moyses ! Denwelken antwoordde : Hier ben ik.

5 Maer den Heer : Komt (zeide hy) hier niet nader, onthindt de schoenen van uwe voeten, want de plaets daer gy staet is heilige aerde.

6 En hy zeide : Ik ben den God uws vaders, den God Abrahams, den God Isaacs, den God Jacobs. Moyses bergde zyn aenzigt, want hy verstoutte zich niet tegen God op te zien.

7 Denwelken den Heer zeide : Ik heb gezien het groot lyden myns volks in Egypten, en heb hun geroep gehoord om de hardigheid der gene die oversten van de werken zyn,

8 En wetende hun verdriet, ben ik nedergedaald, om hen te verlossen uit de handen van de Egyptenaers, en uit dien lande te leiden in een goed en ruim land, in een land dat vloeit van melk en honig, tot de plaets der Chananeen, en Hetheen, en Amorrheen, en Phereseen, en Heveen, en Jebuseen.

9 Aldus dan zoo is het geroep der kinde-

ren van Israël tot my toe gekomen, en ik heb hunnen druk gezien, daer zy van de Egyptenaers mede overvallen worden.

10 Maer komt gy, en ik zal u tot Pharao zenden, dat gy myn volk de kinderen van Israël leidet uyt Egypten.

11 En Moyses heeft tot God gezeid : Wie ben ik toch, dat ik zoude tot Pharao gaen, en de kinderen van Israël uit Egypten leiden?

12 Denwelken heeft tot hem gezeid : Ik zal met u wezen, en dat zult gy voor een teeken hebben, dat ik u gezonden heb : Als gy myn volk zult uit Egypten weder geleid hebben, zoo zult gy Gode eene offerande offeren op dezen berg.

13 En Moyses heeft tot God gezeid : Ziet ik zal tot de kinderen van Israël gaen, en hun zeggen : Uwer vaderen God heeft my tot u gezonden. Is het dat zy my zeggen. Hoe is zyn naem? wat zal ik hun zeggen?

14 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : IK BEN DIE BEN. Hy heeft gezeid : Aldus zult gy den kinderen van Israël zeggen : DIE IS, heeft my tot u gezonden.

15 En God heeft wederom tot Moyses gezeid : Dit zult gy den kinderen van Israël zeggen : Den Heer God uwer vaderen, den God van Abraham, den God van Isaac, den God van Jacob, heeft my tot u gezonden, dat is myn naem in de eeuwigheid, en dat is myne gedenkenis van geslacht tot geslacht.

16 Gaet heen en vergadert de ouderen van Israël, en zult hun zeggen : Den Heer uwer vaderen God heeft my geopenbaerd, Abrahams God, en Isaacs God, en Jacobs God, zeggende : Bezoekende, heb ik u bezocht, en gezien al dat u in Egypten geschied is,

17 En ik heb gezeid, dat ik u leiden zoude uit den druk van Egypten in het land der Chananeen, en Hetheen, en Amorrheen, en Phereseen, en Heveen, en Jebuseen, tot een land dat vloeit van melk en honig.

18 En zy zullen uwe stem hooren : en gy met de ouderen van Israël zult ingaen tot den koning van Egypten, en zult tot hem zeggen, den Heer God der Hebreuwschen heeft ons geroepen. Wy zullen gaen dry dagreizen in de woestyn, om daer offerande te doen den Heere onzen God.

19 Maer ik weet dat den koning van Egypten u niet zal laten gaen, dan door eene magtige hand,

20 Want ik zal myne hand uitreiken, en Egypten slaen met alle myne wonderlykheden, die ik doen zal, in het midden van hen. Daer na zal hy u laten gaen,

21 En ik zal dezen volke gratie geven voor de Egyptenaers, en als gy uitgaen zult, zoo zult gy niet ydel uitgaen.

22 Maer eene vrouw zal begeeren van hare geburin, en van hare weerdin, gouden en

zilveren vaten, en kleederen, en die zult gy uwen zonen en dochteren opleggen, en zult Egypten berooven.

KAPITTEL IV.

MOYSES antwoordende heeft gezeid : Zy zullen my niet gelooven, noch myne stem hooren, maer zy zullen zeggen : Den Heer heeft u niet geopenbaerd.

2 Zoo heeft hy dan tot hem gezeid : Wat is het dat gy in uwe hand hebt? En hy antwoordde : Eene roede.

3 En den Heer heeft gezeid : Werpt die op de aerde. Hy heeft ze geworpen, en zy is verkeerd in eene slang, alzoo dat Moyses wegvlood.

4 En den Heer zeide : Reikt uwe hand uit, en gryp haren steert : Hy reikte ze uit, en hield ze, en zy is verkeerd in eene roede.

5 Op dat zy, zeide hy, gelooven dat den Heer hunner vaderen God u geopenbaerd heeft. Den God van Abraham, den God van Isaac, den God van Jacob.

6 En den Heer heeft wederom gezeid : Steekt uwe hand in uwen boezem. Dewelke als hy in zynen boezem gestoken had, bragt hy ze uit melaetsch gelyk sneeuw.

7 Trekt (zeide hy) uwe hand wederom ten uwen boezemwaert : Hy hertrok en bragt ze weder uit, en zy was den anderen vleesche gelyk.

8 Is het zake, zeide hy, dat zy u niet gelooven, of niet hooren de redenen des eersten teekens, zoo zullen zy gelooven het woord van het navolgende teeken.

9 Is het dat zy ook deze twee teekenen niet gelooven, en uwe woorden niet hooren, zoo neemt water van den vloed, en stort dat uit op het drooge, en wat gy uit den vloed scheppen zult, dat zal in bloed verkeerd worden.

10 En Moyses heeft gezeid : Ik bid u, Heer, ik ben niet welsprekend, van gisteren en eergisteren, en van dien tyd dat gy tot uwen dienaar gesproken hebt, zoo ben ik meer bel en trager van tong.

11 En den Heer heeft tot hem gezeid : Wie heeft des menschen mond gemaakt? Of wie heeft den stommen en dooven, den zienden en blinden gemaakt? ben ik het niet?

12 Gaet dan heen, en ik zal in uwen mond wezen, en u leeren wat gy spreken zult.

13 Maer hy zeide : Ik bid u, Heer, zendt die gy te zenden hebt.

14 Den Heer gram wezende op Moyses heeft gezeid : Aaron uw broeder Leviet weet ik dat wel ter tale is. Ziet hy zal uitkomen ten uwen gemoet, en u ziende zal hy zich van herten verblyden.

15 Spreekt tot hem en stelt myne woorden in zynen mond, en ik zal in uwen mond, en

in zynen mond zyn, en ik zal u toonen wat gy zult moeten doen,

16 En hy zal voor u tot den volke spreken, en zal uwen mond wezen : maer gy zult hem wezen in de dingen die God aengaan,

17 En deze roede neemt in uwe hand, waarmede gy de teekenen doen zult.

18 Moyses is weggegaen, en wedergekeerd tot Jethro zynen zweer, en heeft hem gezeid : Laet my gaen, en wederkeeren tot myne broeders in Egypten, op dat ik zie of zy nog leven. Wien Jethro zeide : Gaet in vrede.

19 Zoo heeft dan den Heer tot Moyses gezeid in het land van Madian : Gaet heen en keert weder in Egypten, want zy zyn alle dood die uwe ziel zochten.

20 Aldus nam Moyses zyne huisvrouw en zyne zonen, en zettede ze op eenen ezel, en hy is wedergegaen naer Egypten, dragende Gods roede in zyne hand.

21 En den Heer zeide tot hem toen hy wederkeerde naer Egypten : Ziet dat gy alle de wonderlyke teekenen die ik in uwe hand gesteld heb voor Pharao doet : ik zal zyn hert verharden, en hy zal het volk niet laten gaen.

22 En gy zult tot hem zeggen : Dit zegt den Heer : Myn eerstgeboren zoon is Israël.

23 Ik heb u gezeid : Laet gaen mynen zoon, dat hy my diene, en gy hebt hem niet willen laten gaen. Ziet ik zal uwen eerstgeboren zoon dood slaen.

24 En als Moyses op den weg in de herberg was, zoo kwam hem den Heer te gemoet, en wilde hem dooden.

25 Sephora nam terstond eenen zeer scherp steen, en zy besneed de voorhuid van haers zoons mannelyk lid, en zy raekte zyne voeten, en zeide : Gy zyt my een bruidegom des bloeds.

26 En hy liet hem, na dat zy gezeid had : Gy zyt my een bruidegom des bloeds, om de besnydenis.

27 En den Heer heeft gezeid tot Aaron : Gaet heen in de woestyn Moyses te gemoet. Denwelken is hem te gemoet gegaen, ten berge Gods, en hy heeft hem gekust.

28 En Moyses heeft Aaron verteld alle de woorden des Heeren daer hy hem om gezonden had, en de teekenen die hy bevolen had.

29 En zy zyn te zamen gekomen, en hebben vergaderd alle de ouderen der kinderen van Israël.

30 En Aaron heeft alle de woorden gesproken die den Heer tot Moyses gezeid had, en hy heeft de teekenen voor het volk gedaen, en het volk heeft geloofd.

31 En zy hebben gehoord dat den Heer de kinderen van Israël bezocht had, en dat hy

hunnen druk had aengezien, en zy hebben aengebieden nederbuigende.

KAPITTEL V.

DAER na zyn Moyses en Aaron binnen ge-
gaen, en hebben tot Pharao gezeld : Dit
zegt den Heer God van Israel : Laet myn
volk gaen dat zy my sacrificie doen in de
woestyn.

2 Maer hy heeft geantwoord : Wie is den
Heer, dat ik zyne stem hooren zoude, en
Israël laten gaen? Ik ken den Heer niet, en
ik zal Israël niet laten gaen.

3 Zy hebben gezeld : Der Hebreewschen
God heeft ons geroepen, dat wy zouden gaen
eenen weg van dry dagen, in de woestyn,
en den Heere onzen God sacrificie doen, dat
ons by aventuren geen pestilentie of zweerd
overkome.

4 Den koning van Egypten zeide hun :
Waerom moeidet gy Moyses en Aaron het
volk van hun werk? gaet heen tot uwen
last.

5 En Pharao heeft gezeld : Het volk des
lands is veel, gy ziet dat de menigte ge-
wassen is : hoe veel te meer, is het dat gy
hun rust geeft van hunne werken?

6 Daerom heeft hy ten dien dage den
werkmeesters, en schatters des volks bevo-
len, zeggende :

7 Gy zult het volk voortaan geenszins meer
kaf geven om kareelen te maken gelyk te
voren, maer dat zy zelve gaen stoppelen
rapen, en gy zult over hen de kareelmaet,
die zy te voren maakten, inzetten, en niet
minderen.

8 En gy zult hen opleggen het zelfde getal
der kareelsteen, dat zy te voren maakten,
en daer niet af verminderen, want zy zyn
ledig, en daerom roepen zy, zeggende :
Laet ons gaen en sacrificie doen onzen
Gode.

9 Laet ze overvallen met werken, dat zy
die volbrengen, op dat zy niet hooren naer
de logentalen.

10 Zoo zyn dan de werkmeesters en schat-
ters des volks uitgegaan tot den volke, en
hebben gezeld : Aldus zegt Pharao : Ik geef
u geen kaf :

11 Gaet en vergadert het, daer gy het vin-
den moogt, en daer zal niet geminderd wor-
den van uw werk.

12 En het volk is verstrooid over het land
van Egypten, om kaf te vergaderen.

13 En de oversten des werks praemden het
volk, zeggende : Voldoet uw werk dagelyks,
gelyk gy te voren plagt te doen, als u kaf ge-
geven werd.

14 En de werkmeesters der kinderen van
Israël werden gegeeßeld van Pharaos schat-
ters, dewelke zeiden : Waerom hebt gy de

kareelmaet niet voldaan, noch gisteren noch
heden gelyk te voren?

15 En de oversten der kinderen van Israël
zyn gekomen, en hebben geroepen tot Pha-
rao, zeggende : Waerom doet gy zoo tegen
uwe knechten?

16 Het kaf wordt ons niet gegeven, en de
kareelen worden ons gelykelyk ingezet;
ziet wy uwe knechten worden met geesselen
geslagen,

17 En men handelt ten onregte met uw
volk. Denwelken zeide : Gy zyt ledig, en
daerom zegt gy : Laet ons gaen, en den
Heer sacrificie doen.

18 Gaet dan heen, en werkt : men zal u
geen kaf geven, en gy zult het gewoonlyk
getal der kareelen leveren.

19 En de werkmeesteren der kinderen van
Israël zagen zich zelve in het kwaed, om
dat hun gezeld werd : Daer zal niets werks
van de kareelen geminderd worden tot el-
ken dage.

20 En zy zyn te gemoet gekomen Moyses
en Aaron die stonden tegen hen over, ko-
mende van Pharao,

21 En hebben tot hen gezeld : Den Heer
wilt aenzien en regt doen, want gy hebt on-
zen reuk doen stinken voor Pharao en zyne
dienaers, en hem een zweerd gegeven om
ons dood te slaen.

22 En Moyses is weder gekeerd tot den
Heer, en heeft gezeld : O Heer, waerom hebt
gy den volke lyden aengedaen? waerom hebt
gy my gezonden?

23 Want sedert dat ik tot Pharao ben gegaen
om te spreken in uwen naem, zoo heeft hy
uw volk verdrukt, en gy hebt ze niet ver-
lost.

KAPITTEL VI.

DEN Heer heeft gezeld tot Moyses : Nu zult
gy zien wat ik Pharao doen zal, want
door eene sterke hand zal hy ze laten gaen,
en door eene magtige hand zal hy ze van
zyn land uitwerpen.

2 En den Heer heeft tot Moyses gespro-
ken, zeggende :

3 Ik ben den Heer die geopenbaerd heb
Abraham, Isaac en Jacob, in den Almagti-
gen God : en myner naem ADONAI, heb ik
hun niet te kennen gegeven,

4 En ik heb een verbond met hen ge-
maekt, dat ik hun geven zoude het land van
Chanaan, het land van hunne pelgrimagien,
daer zy vreemdelingen in geweest zyn.

5 Ik heb gehoord het zuchten der kinde-
ren van Israël, daer de Egyptenaren hen
mede verdrukt hebben, en ik ben gedachtig
geworden myns verbonds.

6 Daerom zegt den kinderen van Israël :
Ik ben den Heer die u leiden zal uit den

werkkerker der Egyptenaren, en uit de slaverny verlossen, en ik zal u verlossen door eenen hoogen arm, en met groote vonnissen,

7 En ik zal u aennemen my tot een volk, en zal uw God wezen : en gy zult weten dat ik ben den Heer uw God, die u zal uitgeleid hebben uit den werkkerker der Egyptenaren,

8 En gebragt in het land daer ik myne hand heb opgeheven, dat ik het zoude geven Abraham, Isaac en Jacob, en ik zal het u geven te bezitten, ik ben den Heer.

9 Zoo heeft het dan Moyses al den kinderen van Israël verteld, die hem niet hebben aenhoord, om de benaauwdheid huns geests, en het allerhardste werk.

10 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

11 Gaet binnen, en spreekt tot Pharaon den koning van Egypten, dat hy de kinderen van Israël laet gaen uit zyn land.

12 Moyses antwoordde voor den Heer : Ziet de kinderen van Israël hooren my niet : hoe zal my Pharaon willen hooren, byzonder aengezien dat ik onbesneden van lippen ben.

13 En den Heer heeft gesproken tot Moyses en Aaron, en hun een bevel gegeven aen de kinderen van Israël, en aen Pharaon den koning van Egypten, dat zy de kinderen van Israël zouden leiden uit het land van Egypten.

14 Dit zyn de prinsen der huizen, naer hunne huisgezinnen, de kinderen van Ruben Israëls eerstgeboren zoon Henoch, en Phallu, Hesron en Charmi. Dit zyn de geslachten van Ruben.

15 De kinderen van Simeon, Jamuël, en Jamin, en Ahod, en Jachin, en Sohar, en Saul eener Chananeescher vrouw zoon. Dit zyn de geslachten van Simeon.

16 En dit zyn de namen der kinderen van Levi naer hunne geslachten : Gerson, en Kaath en Merari. En de jaren des levens van Levi waren honderd zeven en dertig.

17 De kinderen van Gerson, Lobni, en Semei, naer hunne geslachten,

18 De kinderen van Kaath, Amram en Isaar, en Hebron, en Oziel. En de jaren van Kaaths leven, waren honderd dry en dertig.

19 De kinderen van Merari, Moholi en Musi : Dit zyn de geslachten van Levi, naer hunne familien.

20 En Amram nam tot eene huisvrouw Jochabed zyns ooms dochter, dewelke hem baerde Aaron en Moyses. En de jaren van Amrams leven waren honderd zeven en dertig jaren.

21 En de kinderen van Isaar zyn geweest Kore, en Nepheg, en Zechri.

22 En de kinderen van Oziel : Misaël, en Elisaphan, en Sethri.

23 Maer Aaron nam tot eene huisvrouw Elisabeth Aminadabs dochter, de zuster van Nahason, dewelke hem baerde Nadab, en Abiu, en Eleazar, en Ithamar.

24 En de kinderen van Kore : Azar en Elcana, en Abiasaph. Dit zyn de geslachten van de Koriten.

25 Maer Eleazar Aarons zoon nam eene huisvrouw van Phutiëls dochteren, dewelke hem Phinees gebaerd heeft. Dit zyn de prinsen van de huisgezinnen der Leviten, naer hunne geslachten.

26 Dit is Aaron en Moyses, denwelken den Heer bevolen heeft dat zy de kinderen van Israël uit Egypten zouden leiden naer hunne scharen.

27 Dit zyn de gene die tot Pharaon den koning van Egypten spraken, dat zy de kinderen van Israël uit Egypten zouden leiden. Dit is Moyses en Aaron,

28 Op den dag als den Heer gesproken heeft tot Moyses in het land van Egypten.

29 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende : Ik ben den Heer, spreekt tot Pharaon den koning van Egypten al dat ik u zeg.

30 En Moyses zeide voor den Heer : Ziet ik ben onbesneden van lippen, hoe zal my Pharaon hooren?

KAPITTEL VII.

DEN Heer heeft gezeid tot Moyses : Ziet ik heb u Pharaos god gemaakt, en Aaron uw broeder zal uw profeet wezen.

2 Gy zult hem zeggen al dat ik u beveel, en hy zal tot Pharaon spreken, dat hy de kinderen van Israël uit zyn land late gaen.

3 Maer ik zal zyn hert verharden, en myne tekenen en wonderen vermenigvuldigen in het land van Egypten,

4 En hy zal u niet hooren : en ik zal myne hand op het land van Egypten zenden, en myn heir en volk de kinderen van Israël leiden uit het land van Egypten, door de allergrootste vonnissen.

5 En de Egyptenaren zullen weten dat ik den Heer ben, die myne hand uitgereikt heb op Egypten, en de kinderen van Israël geleid uit het midden van hen.

6 Aldus hebben Moyses en Aaron gedaen gelyk den Heer bevolen had, zoo hebben zy gedaen.

7 En Moyses was tachtig jaren, en Aaron dry en tachtig, als zy Pharaon toespraken.

8 En den Heer heeft gezeid tot Moyses en Aaron :

9 Als Pharaon u zeggen zal : Toont teekenen, zult gy tot Aaron zeggen : Neemt uwe

roede, en werpt ze voor Pharaó, en dat ze in eene slang verkeere.

10 Moyses dan en Aaron, tot Pharaó ingegaen zynde, hebben gedaen alzoo hun den Heer bevolen had. En Aaron nam de roede voor Pharaó en zyne knechten, welke verkeerde in eene slang.

11 Maer Pharaó heeft geroepen de wyzen en tooveraers, en zy deden ook desgelyks door hunne Egyptische tooveryen en sommige verholenheden.

12 En zy hebben elk hunne roeden wegge- worpen, welke zyn verkeerd in draken. Maer Aarons roede verslond hunne roeden.

13 En het hert van Pharaó is verzaerd, en hy heeft ze niet gehoord, gelyk den Heer bevolen had.

14 Maer den Heer heeft tot Moyses gezeid : Het hert van Pharaó is verzaerd, en hy wilt het volk niet laten gaen.

15 Gaet tot hem morgen vroeg, ziet hy zal uitgaen te waterwaerts, en gy zult staen in zyn gemoet op den oever van de rivier, en de roede die verkeerd is geweest in eenen draek zult gy in uwe hand nemen,

16 En tot hem zeggen : Den Heer, der Hebreuwschen God, heeft my aen u gezonden, zeggende : Laet myn volk gaen dat het my sacrificie doe in de woestyn, en gy hebt tot nu toe niet willen hooren.

17 Zoo dan dit zegt den Heer : Daer aen zult gy weten dat ik den Heer ben : Ziet ik zal met de roede die in myne hand is slaen het water van den vloed, en het zal in bloed verkeeren.

18 De visschen ook die in den vloed zyn, zullen sterven, en de wateren zullen vuil stinkend worden, en de Egyptenaers zullen te lyden hebben, drinkende het water van den vloed.

19 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Zegt tot Aaron : Neemt uwe roede en reikt uit uwe hand op de wateren van Egypten, en op hunne vlooden, en rivieren, en broeken, en alle waterpoelen, dat zy in bloed verkeerd worden, en het bloed zy in gansch Egyptenland, zoo wel in de houten als in de steenen vaten.

20 En Moyses en Aaron hebben gedaen alzoo den Heer bevolen had : en opheffende zyne roede heeft hy geslagen het water van den vloed, voor Pharaó en zyne knechten, hetwelk is verkeerd in bloed,

21 En de visschen die in den vloed waren zyn gestorven, en den vloed is vuil stinkend geworden, en de Egyptenaren konden het water van den vloed niet drinken, en het was bloed in gansch Egyptenland.

22 En de tooveraers van Egypten deden desgelyks met hun tooverdicht, en het hert van Pharaó is verhard geworden, en heeft

hen niet gehoord gelyk den Heere bevolen had.

23 En hy heeft zich afgekeerd en is in zyn huis gegaen, en heeft deze reis zyn hert daer toe nog niet gegeven.

24 Maer alle de Egyptenaren hebben gegraven al omtrent de rivieren naer water, om te drinken, want zy mogten het water van den vloed niet drinken.

25 En daer zyn zeven dagen overleden, na dat den Heer den vloed geslagen had.

KAPITTEL VIII.

EN den Heer heeft tot Moyses gezeid : Gaet in tot Pharaó, en gy zult tot hem zeggen : Dit zegt den Heer : Laet myn volk gaen, dat het my sacrificie doe.

2 Maer anders is het dat gy ze niet wilt laten gaen, ziet zoo zal ik alle de palen uws lands met vorschen plagen.

3 En den vloed zal vorschen brobbelen : die opkomen zullen, en ten uwen huize ingaen, en in uwe slaepkamer, en op uw bed, en in uwer dienaeren huizen, en in uw volk, en in uwe bakovens, en in de blevelingen van uwe spyzen :

4 En de vorschen zullen tot u, en tot uw volk, en tot alle uwe knechten inkomen.

5 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Zegt tot Aaron : Reikt uit uwe hand op de vlooden en op de rivieren, en poelen, en trekt de vorschen uit op het land van Egypten.

6 En Aaron reikte zyne hand uit over de wateren van Egypten, en de vorschen zyn opgekomen, en hebben het land van Egypten bedekt.

7 Maer de tooveraers deden ook desgelyks door hunne tooverdichten, en bragten ook vorschen uit op het land van Egypten.

8 Maer Pharaó heeft Moyses en Aaron geroepen, en hun gezeid : Bidt den Heer dat hy de vorschen van my en van myn volk neme : en ik zal het volk laten gaen, dat het den Heer sacrificie doe.

9 En Moyses heeft tot Pharaó gezeid : Dagvaert my wanneer ik voor u bid, en voor uwe dienaers en voor uw volk, dat de vorschen verdreven worden van u, en van uw huis, en van uwe dienaers, en van uw volk : en dat zy alleenlyk in den vloed overblyven.

10 En hy antwoordde : Morgen. En Moyses zeide : Naer uw woord zal ik doen, op dat gy weten moget, dat er geen is gelyk den Heer onzen God.

11 En de vorschen zullen van u afgaen, en van uw huis, en van uwe knechten, en van uw volk : en zy zullen alleen in den vloed overblyven.

12 En Moyses en Aaron zyn uitgegaan van

Pharao : En Moyses heeft tot den Heer geroepen om de belofte der vorschén, die hy Pharao toegezeid had.

13 En den Heer heeft naer Moyses woord gedaen : en de vorschén zyn gestorven uit de huizen, en van de landhuizen, en van de velden.

14 En zy hebben ze vergaderd in zeer groote hoopen, en de aerde is verrot.

15 En Pharao, ziende dat hem rust gegeven was, heeft zyn hert bezwaerd, en heeft hen niet gehoord, gelyk den Heer bevolen had.

16 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Zegt tot Aaron : Reikt uit uwe roede, en slaet het stof der aerde : en laet daer muggen wezen over al het land van Egypten.

17 En zy hebben alzoo gedaen. En Aaron heeft zyne hand uitgereikt, houdende de roede, en heeft het stof der aerde geslagen, en daer zyn muggen gekomen op de menschen, en op de beesten : al het stof der aerde is in muggen verkeerd over al het land van Egypten.

18 En de tooveraers hebben desgelyks gedaen met hunne tooverdichten, om muggen voortbrengen, en zy konden niet. En de muggen waren zoo wel op de menschen als op de beesten.

19 En de tooveraers zeiden tot Pharao : Dit is Gods vinger. En Pharaos hert is verhard geworden, en hy heeft hen niet gehoord, alzoo den Heer bevolen had.

20 En den Heer zeide tot Moyses : Staet morgen met den dageraad op, en staet voor Pharao : want hy zal uitgaen tot het water : en gy zult tot hem zeggen : Dit zegt den Heer : Laet myn volk gaen, dat het my sacrifice doe.

21 Is het dat gy het niet laet gaen, ziet zoo zal ik zenden op u en op uwe dienaers, en op uw volk, en in uwe huizen, allerhande naturen van vliegen : en de huizen der Egyptenaren zullen worden vol vliegen, van verscheidene naturen, en al het land daer zy in zyn.

22 En op dien dag zal ik het land van Gessen wonderlyk maken, daer myn volk is, op dat daer geene vliegen zyn, en gy weten moget dat ik den Heer ben in het midden der aerde.

23 En ik zal eene afdeeling stellen tussehen myn volk en uw volk : morgen zal dit teeken wezen.

24 En den Heer heeft alzoo gedaen. En daer zyn overzware vliegen gekomen in het huis van Pharao, en zyner knechten, en over al het land van Egypten. En het land is bedorven van alzulke vliegen.

25 En Pharao heeft Moyses en Aaron geroepen en tot hen gezeid : Gaet heen, en

doet uwen Gode sacrifice in dit land :

26 En Moyses zeide : Het mag alzoo niet geschieden : want zullen wy den Heere onzen God offeren de afgrysselykheden der Egyptenaren? Ware het zake dat wy dood sloegen voor de Egyptenaren het gene dat zy godsdienstelyk eeren, zoo zouden zy ons met steenen overvallen.

27 Wy zullen dry dagreizen verre reizen in de woestyn, en den Heere onzen God sacrifice doen, gelyk hy ons bevolen heeft.

28 En Pharao heeft gezeid : Ik zal u laten gaen om den Heere uwen God sacrifice te doen in de woestyn : Maer nogtans gaet niet verder, bidt voor my.

29 En Moyses zeide : Als ik van u gegaen ben, zoo zal ik den Heer bidden, en de vliegen zullen van Pharao en van zyne knechten, en van zyn volk morgen weggaen : Maer wilt niet meer bedriegen, dat gy het volk niet laet gaen den Heere sacrifice doen.

30 En Moyses, uitgegaen zynde van Pharao, heeft den Heer gebeden.

31 Denwelken heeft naer zyn woord gedaen : en de vliegen weggenomen van Pharao, en van zyne knechten, en van zyn volk, en daer is niet zoo veel als eene overgebleven.

32 En het hert van Pharao is bezwaerd geworden, alzoo dat hy ook deze reis het volk niet heeft laten gaen.

KAPITTEL IX.

EN den Heer heeft tot Moyses gezeid : Gaet inwaerts by Pharao, en zegt hem : Dit zegt den Heer der Hebreuwschen God : Laet gaen myn volk, dat het my sacrifice doe.

2 Is het dat gy het nog weigert, en hen houdt :

3 Ziet zoo zal myne hand wezen over uwe akkers : en over uwe peerden en ezelen, en kemelen, en ossen, en schapen eene zeer zware pestilentie.

4 En den Heer zal wonder doen tussehen de erve der kinderen van Israël, en de erve der Egyptenaren, op dat er niets verdorven worde van al dat den kinderen van Israël toebehoort.

5 En den Heer heeft den tyd gesteld, zeggende : Morgen zal den Heer dit woord doen op het land.

6 Dus heeft den Heer des anderen daegs dit woord gedaen : en alle gedierten der Egyptenaren zyn gestorven, maer van de gedierten der kinderen van Israël, is er niets met allen vergaen.

7 En Pharao zond om het te bezien : en daer was niets met allen dood van het geen dat Israël bezat. En Pharaos hert werd

bezwaard en hy heeft het volk niet laten gaen.

8 En den Heer heeft gezeid tot Moyses en Aaron : Neemt uwe handen vol asschen uit den schoorsteen, en dat Moyses die spreije ten hemelwaerts voor Pharao :

9 En stof worde over gansch Egyptenland, want het zullen zyn in de menschen en beesten zweeren en opzwellende blynen in al het land van Egypten.

10 En zy hebben asch uit den schoorsteen genomen, en voor Pharao gestaen : en Moyses strooide de asschen in de lucht.

11 Daer zyn geworden zwellende blynzweeren op de menschen en beesten, en de tooveraers konden niet staen voor Moyses, om de zweeren die op hen waren, en over al het land van Egypten.

12 En den Heer heeft het hert van Pharao verhard, en hy heeft hen niet gehoord gelijk den Heer tot Moyses gezeid had.

13 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Staet morgen vroeg op, en staet voor Pharao, en gy zult tot hem zeggen : Dit zegt den Heer der Hebreuwschen God : Laet myn volk gaen, dat het my sacrifice doe.

14 Want te dezer reize zal ik alle myne plagen zenden op uw hert, en op uwe dienaers en op uw volk, op dat gy wete dat er op het heel aerdryk niemand is myns gelijken.

15 Want ik zal nu myne hand uitreikende u slaen en uw volk, met de pestilentie, en gy zult vergaen van de aerde.

16 Ik heb u daerom gesteld op dat ik myne sterkheid aen u toone, en dat myn naem vermaerd worde over al het aerdryk.

17 Houdt gy nog myn volk, en wilt gy dat niet laten gaen?

18 Ziet ik zal regenen morgen te dezer zelfder ure eenen zeer grooten hagel, wiens gelijken nooit in Egypten geweest is, van den dag dat het gesticht is tot dezen tyd toe.

19 Daerom zendt nu, en vergadert uwe beesten en al dat gy op het veld hebt, want de menschen en de beesten, en al dat buiten gevonden zal worden, en van de velden niet vergaderd zal wezen, en dien hagel daer op valt, zullen sterven.

20 Wie van Pharaos knechten het woord des Heeren vreesde, die deed zyne knechten en zyne beesten in de huizen vlieden.

21 Maer die op des Heeren woord niet achtte, heeft zyne knechten en beesten op de velden gelaten.

22 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Reikt uit uwe hand ten hemelwaerts, dat hagel worde over al het land van Egypten, op de menschen en op de beesten en op alle kruiden der velden in het land van Egypten.

23 En Moyses heeft de roede ten hemelwaerts uitgestoken, en den Heer heeft gegeven donder en hagel en bliksems over het aerdryk omlopende : en den Heer heeft eenen hagel geregend op het land van Egypten.

24 En den hagel met vuur gemengd dreven te zamen : en was zoo groot, dat desgelyks te voren nooit gezien was in het land van Egypten, van den tyd dat dit volk gemaakt was.

25 En den hagel heeft al verslagen in al het land van Egypten dat er op de velden was, van de menschen tot de beesten : en alle kruid des velds versloeg den hagel, en brak alle de boomen des lands.

26 Alleen in het land van Gessen daer de kinderen van Israël waren, is geen hagel gevallen.

27 En Pharao heeft uitgezonden, en Moyses en Aaron geroepen, zeggende tot hen : Ik heb nu ook gezondigd, den Heer is regtveerdig, maer ik en myn volk zyn ongoddelyk.

28 Bidt den Heer dat de donderslagen Gods, en den hagel ophouden, op dat ik u late gaen, en gy niet langer blyvet.

29 Moyses zeide : Als ik uit de stad zal gegaen wezen, zoo zal ik myne palmen tot den Heer uitreiken, en de donderen zullen ophouden, en het zal niet meer hagelen op dat gy wetet dat het aerdryk des Heeren is.

30 Maer ik weet wel dat noch gy noch uwe knechten God den Heer vreest.

31 Aldus is het vlas en de gerst geschonden, aengezien dat de gerst groeiende was, en het vlas had bollekens voortgebracht.

32 Maer de tarwe en de spelt zyn niet geschonden, omdat zy spade kwamen.

33 En als Moyses van Pharao gegaen was uit de stad, zoo heeft hy zyne handen tot den Heer uitgestoken, en den donder en hagel hebben opgehouden, noch daer droop geen regen meer op de aerde.

34 Maer Pharao, ziende dat den regen, en hagel, en donder ophield, heeft zyne zonden vermeerderd.

35 En zyn hert, en de herten van zyne dienaers zyn zwaer geworden, en uitermate zeer verhard, en hy heeft de kinderen van Israël niet laten gaen, alzoo den Heer geboden had door Moyses hand.

KAPITTEL X.

EN den Heer heeft tot Moyses gezeid : Gaet in by Pharao, want ik heb zyn hert en zyner knechten hert verhard, om dat ik deze myne teekenen in hem doen zoude,

2 En dat gy zoudt vertellen in de ooren van uwe kinderen en kindskinderen, hoe

dikmaels ik de Egyptenaren vermorzeld heb, en myne teekenen op hen gedaen heb : en dat gy wetet dat ik den Heer ben.

3 Moyses en Aaron zyn dan binnen gegaen by Pharaó, en hebben tot hem gezeid : Dit zegt den Heer der Hebreeuwſchen God : Hoe lang wilt gy my niet onderworpen worden ? Laet myn volk gaen, dat het my ſacrificie doe.

4 Maer is het dat gy wederspanning valt, en het niet wilt laten gaen : ziet zoo zal ik morgen ſprinkhanen brengen over alle uwe palen :

5 Dewelke zullen het opperste der aerde bedekken, op dat men van haer niets met allen zie, maer geëten worde al dat na den hagel overgebleven is : want zy zullen afknagen alle boomen, die op de velden groeiende zyn.

6 En zy zullen uwe en uwer knechten en aller Egyptenaren huizen vervullen, hoe vele uwe vaders en grootvaders nooit gezien hebben, van den tyd dat zy geboren waren op de aerde tot op dezen dag toe. En hy heeft zich omgekeerd, en is van Pharaó uitgegaen.

7 Maer de dienaers van Pharaó hebben tot hem gezeid : Hoe lang zullen wy dien valſtrik lyden ? laet de lieden gaen dat zy den Heere hunnen God ſacrificie doen. Ziet gy niet dat Egypten verdorven is ?

8 En zy hebben Moyses en Aaron wederom geroepen tot Pharaó, welken hun gezeid heeft : Gaet en doet ſacrificie den Heere uwen God : wie zyn zy die gaen zullen ?

9 Moyses heeft gezeid : Wy zullen reizen met onze kleine kinderen, en ouders, met zonen en dochteren, met ſchapen en groot vee : want het is een hoogtyd des Heeren onzen God.

10 En Pharaó heeft geantwoord : Zoo zy den Heer met u, gelyk ik u en uwe kleine kinderen zal laten gaen, wie twyfelt er aen, of gy peinst uitnemend kwalyk ?

11 Het zal alzoó niet geſchieden. Maer gaet gy mannen alleen, en doet den Heere ſacrificie, want dat hebt gy ook zelve begerd. En terſtond worden zy uitgeſtooten van Pharaos aenzigt.

12 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Reikt uit uwe hand op het land van Egypten, tot de ſprinkhanen, op dat die daer op komen, en verſlinden al het kruid hetwelk den hagel overgebleven is.

13 En Moyses heeft de roede uitgeſtoken op het land van Egypten, en den Heer heeft gebragt eenen brandenden wind allen dien dag en dien nacht, en des morgens heeft den brandenden wind de ſprinkhanen opgeheven.

14 Dewelke gekomen zyn over al het land

van Egypten, en gezeten op alle palen der Egyptenaren, ontellyk veel wiergelyken niet geweest zyn voor dien tyd, noch namaels zullen zyn.

15 En zy hebben al het overſte der aerde bedekt, alle dingen bedervende. Aldus is verſlonden al het kruid der aerde, en wat van fruit op de boomen was, dat den hagel gelaten had. En daer is ook niets groens gebleven aen de boomen, en de kruiden der aerde, in geheel Egypten.

16 Daerom heeft Pharaó haestelyk geroepen Moyses en Aaron, en hun gezeid : Ik heb gezondigd tegen den Heer uwen God, en tegen u,

17 Maer wilt my de zonde ook deze reis vergeven, en bidt den Heer uwen God dat hy my deze dood wilt afnemen.

18 En Moyses, uitgegaen zynde van Pharaos aenzigt, heeft den Heer gebeden.

19 Denwelken heeft eenen zeer ſterken wind doen waeien uit den westen, en die heeft de ſprinkhanen opgenomen, en geworpen in de Rooſe zee, daer bleef niet een over, in alle de palen van Egypten.

20 En den Heer heeft het hert van Pharaó verhard, en hy heeft de kinderen van Israël niet laten gaen.

21 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Reikt uit uwe hand ten hemelwaerts, en dat er duiſterniſſen zyn in het land van Egypten, zoo dik dat men die taſten mag.

22 En Moyses heeft zyne hand ten hemelwaerts uitgereikt, en daer zyn grouwelyke duiſterniſſen gekomen over al het land van Egypten dry dagen lang.

23 Niemand zag zynen broeder, noch hy roerde zich niet van de plaets daer hy was : maer waer de kinderen van Israël woonden, daer was licht.

24 En Pharaó heeft Aaron en Moyses geroepen, en hun gezeid : Gaet, en doet den Heere ſacrificie : dat alleenlyk uwe ſchapen en groot vee blyven : dat uwe kinderkens met u gaen.

25 Moyses heeft gezeid : Gy zult ons ook geven ſlagtofferanden, en brandofferanden, die wy den Heere onzen God offeren mogen.

26 Alle de kudden zullen met ons trekken, en daer zal niet eene klauwe achterblyven, die ons noodig zyn ten dienſte van den Heer onzen God, byzonder aengezien dat wy niet weten wat er zal moeten geofferd worden, voor dat wy tot de plaets zullen komen.

27 En den Heer heeft Pharaos hert verhard, en hy wilde ze niet laten gaen.

28 En Pharaó heeft tot Moyses gezeid : Gaet van my, en wacht u dat gy voortaan niet meer myn aenzigt ziet : want op wat

dag dat gy voor myne oogen komt, zoo zult gy sterven.

29 En Moyses heeft geantwoord : Het zal geschieden, alzoo gy gezegd hebt, ik zal voortaan niet meer uw aenzigt zien.

KAPITTEL XI.

EN den Heer heeft tot Moyses gezegd : Ik zal Pharaon en Egypten nog met eene plaeg raken, en daer na zal hy u laten gaen, en dwingen om uit te gaen.

2 Gy zult dan al het volk zeggen, dat elk man van zynen vriend, en elke vrouw van hare gebuerin, eische zilveren en gouden vaten.

3 En den Heer zal zyn volk gratie geven voor de Egyptenaren. En Moyses was een zeer groot geacht man in het land van Egypten, voor Pharaos dienaers en al het volk.

4 En hy heeft gezegd : Dit zegt den Heer : Te middernacht zal ik ingaen in Egypten,

5 En al dat eerstgeboren is zal in der Egyptenaren land sterven, van Pharaos eerstgeboren zoon die op zynen stoel zit, tot den eerstgeboren der dienstvrouw die aen den molen is, en alle de eerstgeboren van de behelpige beesten.

6 En daer zal een groot geroep wezen in al het land van Egypten, als daer te voren nooit was, noch namaels zyn zal.

7 En by alle de kinderen van Israël zal niet een hond kikken, van de menschen aen tot de beesten toe : op dat gy wetet, met hoe wonderlyk werk dat den Heer de Egyptenaren van Israël verscheidt.

8 En alle deze uwe knechten zullen afkomen tot by my, en my aenbidden, zeggende : Gaet uit gy en al het volk dat onder u is : daer na zullen wy uitgaen. En hy is van Pharaon uitgegaen boven mate zeer gram.

9 Maer den Heer heeft tot Moyses gezegd : Pharaon zal u niet hooren, op dat er vele teekenen mogen gedaen worden in het land van Egypten,

10 Maer Moyses en Aaron hebben alle de beschrevene wonderen gedaen voor Pharaon, en den Heer heeft het hert van Pharaon verhard, en hy heeft de kinderen van Israël niet laten gaen uit zyn land.

KAPITTEL XII.

EN den Heer heeft ook gezegd tot Moyses en Aaron, in het land van Egypten :

2 Deze maend, u het beginsel der maenden, zal de eerste wezen van alle de maenden des jaers,

3 Spreekt tot alle de vergadering der kinderen van Israël en zegt hun : Op den tienden dag van deze maend zoo zal een iegelyk

huisgenoots wys en huisgewys nemen een lam.

4 Maer is het dat het getal minder ware dan genoeg zoude kunnen zyn om een lam te eten, zoo zal hy zynen gebuer tot zich nemen, die naest zyn huis woont, tot een getal der zielen, die genoeg zouden kunnen zyn om een lam te eten,

5 En het lam zal wezen zonder smet, een manneken eenjarig. Na welke zeden zult gy ook eenen bok nemen,

6 En hem bewaren tot den veertienden dag van deze maend, en de geheele gemeente der kinderen van Israël zal hem offeren des avonds.

7 En zy zullen van zyn bloed nemen en het stryken aen beide de stylen, en aen de overste dorpelen van de deuren der huizen, daer zy hem eten zullen.

8 En zy zullen dien nacht het vleesch eten gebraden aen het vuur, en ongedeesemde brooden met wilde latuw.

9 Gy zult daer af niet rouw eten, noch met water gezoden, maer alleen door het vuur gebraden, en gy zult het hoofd met de voeten en ingewand verslinden.

10 En daer zal niets overblyven tot des morgens toe, blyft er iets over, dat zult gy in het vuur verbranden.

11 Gy zult dit eten aldus : Uwe lendenen zult gy toegorden, en schoenen zult gy aen uwe voeten hebben, houdende stokken in de handen, en zult haestelyk eten, want het is Phase (dat is den doorgang) des Heeren.

12 En ik zal dien nacht het land van Egypten doorgaen, en verslaen al dat eerstgeboren is in het land van Egypten, van de menschen tot de beesten toe, en over alle de goden van Egypten zal ik oordeelen doen : ik ben den Heer.

13 En het bloed zal u tot een teeken wezen aen de huizen daer gy binnen zyn zult, en ik zal het bloed zien, en u voorbygaen, en onder u zal geen verdervende plaeg wezen, als ik het land van Egypten slaen zal.

14 Maer gy zult dezen dag hebben in eene gedenkenis, en dien zult gy hoogelyk vieren den Heere in uwe geslachten met eenen eeuwigen dienst.

15 Zeven dagen lang zult gy ongedeesemd eten, op den eersten dag zal er geen deesem wezen in uwe huizen. En wie gedeesemd eet, diens ziel zal vergaen uit Israël, van den eersten dag aen tot den zevenden toe.

16 Den eersten dag zal heilig en feestelyk wezen en den zevenden dag zal met de zelfde hoogheid eerwerdig wezen. Geen werk zult gy op die dagen doen, uitgenomen de dingen die den eten aengaen.

17 En gy zult het ongeheefd brood onder-

houden : want op dien zelfden dag zal ik uw heir uit den lande van Egypten leiden, en gy zult dezen dag bewaren onder uwe geslachten met eene eeuwige zedene.

18 In de eerste maend, op den veertienden dag der maend, 's avonds zult gy ongeheefde brooden eten, tot den een-en-twintigsten dag der zelfde maend des avonds.

19 Zeven dagen lang zal men geen gedeeseemd brood vinden in uwe huizen; zoo wie gedeeseemd brood eet, diens ziel zal vergaen uit de vergadering van Israël, zoo wel van de vreemdelingen, als van de ingeborenen des lands.

20 Alle gedeeseemd zult gy niet eten, maer in alle uwe woonsteden zult gy ongedeeseemd brood eten.

21 En Moyses heeft alle de ouden der kinderen van Israël geroepen, en heeft tot hen gezeid : Gaet en neemt een dier huisgezinswys, en offert Phase.

22 En een bondelken hyzop doopt in het bloed dat aen den dorpel is, en besproeit daer mede den overdorpel, en beide de stylen. Niemand van u zal uit de deur zyns huis gaen tot 's morgens toe.

23 Want den Heer zal doorgaen slaende de Egyptenaren, en als hy het bloed zien zal aen den overdorpel, en beide de stylen, zoo zal hy over de deur des huis klimmen, en hy zal den slager niet laten in uwe huizen gaen, en kwetsen.

24 Bewaert dit woord wettelyk voor u en uwe kinderen tot in de eeuwigheyd.

25 En als gy zult zyn in het land, welk den Heer u geven zal gelyk hy beloofd heeft, zoo zult gy deze ceremonien onderhouden.

26 En zoo wanneer uwe kinderen u zeggen zullen : Wat godsdienst is dit?

27 Zoo zult gy hun zeggen : Het is eene offerande van Gods doorgang, als hy ging voorby de huizen der kinderen van Israël in Egypten, slaende de Egyptenaren, en onze huizen vry houdende. En het volk nederbuijgende, heeft aengebeden.

28 En de kinderen van Israël zyn uitgegaan, en hebben gedaen alzoo den Heer Moyses en Aaron geboden had.

29 En het is gebeurd in den middernacht, den Heer heeft verslagen alle de eerstgeboren in het land van Egypten, van den eerstgeboren Pharaos die op zynen stoel zat, tot den eerstgeboren van de gevangene vrouw die in den kerker was, en alle de eerstgeboren van de behelpige beesten.

30 En Pharaos is des nachts opgestaen en alle zyne knechten, en alle die van Egypten, en daer is een groot geroep opgestaen in Egypten, want daer was geen huis, of daer lag een dooden in.

31 En toen Pharaos Moyses en Aaron had

geroepen, zeide hy : Staet op, en gaet weg van myn volk, gy en de kinderen van Israël, gaet en doet sacrificie den Heere gelyk gy zegt.

32 Uwe schapen en groot vee neemt met u gelyk gy begeerd hebt, en weg gaende gebenedydt my.

33 En de Egyptenaren dwongen met magt het volk dat zy haestelyk uit het land gaen zouden, zeggende : Wy zullen allegader sterven.

34 Dus heeft het volk beslagen meel genomen, eer het gedeeseemd was, en zy bindende dat in mantels, legdden het op hunne schouderen.

35 En de kinderen van Israël hebben gedaen gelyk Moyses bevolen had, en zy hebben van de Egyptenaren geëischt zilveren en gouden vaten, en zeer vele kleederen.

36 En den Heer heeft den volke gratie verleend voor de Egyptenaren dat zy het hun leenden : en zy hebben de Egyptenaren beroofd.

37 En de kinderen van Israël zyn gereisd van Ramesses tot Socoth, byna zes honderd duizend mannen te voet, zonder de kleine kinderen.

38 En met hen is ook eene ontallyke menigte van allerlei gemeen volk opgetrokken, schapen en groot vee, en boven mate zeer vele beesten van verscheiden soort.

39 En zy hebben het meel gebakken, hetwelk zy te voren beslagen uit Egypten gedragen hadden, en zy hebben ongedeeseemde aschkoeken daer af gemaakt, want zy konden het niet deesemen, om dat de Egyptenaren hen dwongen uit te gaen, en hen niet lieten beiden, en zy hadden ook geene stade gehad, om eenige toespys te bereiden.

40 De wooning der kinderen van Israël dat zy in Egypten woonden, is geweest vier honderd en dertig jaren.

41 Dewelke volbragt zynde, op den zelfden dag is al het heir des Heeren uit het land van Egypten gegaen.

42 Dit is den nacht die men den Heer onderhouden moet, als hy hen uit Egyptenland geleid heeft, dezen moeten alle de kinderen van Israël onderhouden in hunne geslachten.

43 En den Heer heeft gezeid tot Moyses en Aaron : Dit is den godsdienst van Phase : Geen vreemdeling zal daer af eten,

44 Maer zoo wie een gekochten knecht is, dien zal men besnyden, en zoo zal hy daer af eten,

45 Een vreemdeling en een huerling zal daer niet af eten.

46 Het moet geëten worden in een huis : noch gy zult van zyn vleesch niet buiten

dragen, noch gy zult zyn gebeente niet breken.

47 Alle de vergadering der kinderen van Israël zal dit maken.

48 Is het dat iemand van de vreemdelingen begeert tot uw landschap over te komen, en het Phase des Heeren maken, zoo zal eerstmael besneden worden al dat mannelyk is van den zynen, en dan zal hy wetelyk onderhouden, en wezen als een ingeboren des lands, maer is er iemand die niet besneden is, die zal daer niet af eten.

49 De zelfde wet zal den ingeboren wezen en den inwooner die by u als vreemdeling is.

50 En de kinderen van Israël hebben gedaen alzoo den Heer Moyses en Aaron bevolen had.

51 En op den zelfden dag heeft den Heer de kinderen van Israël uit het land van Egypten geleid met hunne heirscharen.

KAPITTEL XIII.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Heiligt my alle eerstgeboren, dat de moeder opent onder de kinderen van Israël, zoo wel van de menschen, als van de beesten : want zy zyn alle myne.

3 En Moyses zeide tot het volk : Gedenkt dezen dag op denwelken gy uit Egypten gegaen zyt, en uit het huis der slavernyen, want den Heer heeft u met magtiger hand uit deze plaatsen geleid : dat gy geen gedeeseemd brood etet.

4 Heden gaet gy uit in de maend der nieuwe vruchten.

5 En als u den Heer zal gebragt hebben in het land van de Chananeen, en Hetheen, en Amorrheer, en Heveen, en Jebuseen, die hy uwen vaderen gezworen heeft u te geven, een land vloeiende van melk en honig, zoo zult gy feestelyk onderhouden deze manier van godsdiensten op deze maend.

6 Zeven dagen zult gy ongedeesemde brooden eten, en op den zevenden dag zal des Heeren hoogtyd wezen.

7 Ongedeesemde brooden zult gy zeven dagen eten, daer zal geen gedeeseemd brood by u gezien worden, noch ook in alle uwe palen.

8 En gy zult uwen zoon op dien dag vertellen, zeggende : Dit is het gene dat my den Heer gedaen heeft, toen ik uit Egypten gng.

9 En dit zal u wezen als een teeken aen uwe hand, en als eene gedenkenis voor uwe oogen, en op dat de wet des Heeren altyd in uwen mond zy, want door eene magtige hand heeft u den Heer uit Egypten geleid.

10 Gy zult dezen dienst onderhouden ten gezetten tyde van dagen tot dagen.

11 En als u den Heer zal gebragt hebben in het land der Chananeen, gelyk hy u en uwe vaderen gezworen heeft, en dat hy u dat zal gegeven hebben,

12 Zoo zult gy uitscheiden al dat de moeder opent, voor den Heer, en al dat eerst voortkomt in uw vee, al wat gy hebt dat een manneken is, dat zult gy den Heere heiligen.

13 De eerste geworpen van eenen ezel zult gy wisselen voor een schaep, is het dat gy het niet verlost, zoo zult gy het doodslaan. Maer alle de eerstgeboren der menschen van uwe zonen, zult gy met den prys lossen.

14 En als uwen zoon u morgen vragen zal, zeggende : Wat is dit? zoo zult gy hem antwoorden : Den Heer heeft ons met eene magtige hand uit het land van Egypten geleid, uit het huis der slavernyen.

15 Want toen Pharaos verhard was, en ons niet wilde laten gaen, zoo heeft den Heer verslagen alle de eerstgeboren in het land van Egypten, van de eerstgeboren des menschen tot het eerstgeboren der beesten; daerom offer ik den Heere al wat de moeder eerst open doet dat mannelyk is.

16 En alle de eerstgeboren van myne zonen los ik. Hierom zal u dit wezen als een teeken in uwe hand, en als een aenhangsel tusschen uwe oogen, tot gedenkenis, om dat den Heer ons met magtiger hand geleid heeft uit Egypten.

17 Als dan Pharaos het volk had uitgelaaten, zoo heeft ze God niet geleid door den weg van der Philistynen land, welken daer by is, denkende dat het by aventuren hen berouwen mogt, hadden zy eenige oorlogen tegen zich zien opstaen, en dat zy dan zouden wedergekeerd hebben naer Egypten.

18 Maer hy heeft hen omgeleid door den weg der woestyn die daer is by de Roode zee. En de kinderen van Israël trokken op uit het land van Egypten gewapend.

19 En Moyses droeg Josephs gebeente met zich, om dat hy de kinderen van Israël bezworen had, zeggende : God zal u bezoeken, draegt myn gebeente met u van hier.

20 En als zy getrokken waren van Socoth, zoo maekten zy hun heirleger tot Etham, in de uiterste palen der woestyn.

21 Maer den Heer ging voor hen om hun den weg te toonen des daags door eene wolkkolom, en des nachts door eene kolom des vuers, om dat hy op beide de tyden zoude hun leidsman zyn over weg.

22 Nimmermeer gebrak de wolkkolom's daags, noch de kolom des vuers's nachts voor het volk.

KAPITTEL XIV.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Zegt den kinderen van Israël dat zy wederom keerende hun heirleger maken tegen over Pihahiroth, welk is tusschen Magdalum en de zee, tegen over Beelsephon, regt daer voor zult gy uw heirleger maken aen de zee.

3 En Pharao zal zeggen van de kinderen van Israël : Zy zyn in het land benaewd, de woestyn heeft ze besloten.

4 En ik zal zyn hert verharden, en hy zal u vervolgen, en ik zal hoogelyk geëerd worden aen Pharao en aen al zyn heir, en de Egyptenaren zullen weten dat ik den Heer ben. En zy hebben alzoo gedaen :

5 En het is den koning van Egypten geboodschapt, dat het volk gevloten was, en het hert van Pharao en van zyne dienaers is veranderd op het volk, en zy hebben gezegd : Wat hebben wy willen doen, dat wy Israël hebben laten gaen, dat hy ons niet meer dienen zoude ?

6 Zoo heeft hy dan zynen wagen ingespannen, en al zyn volk met hem genomen.

7 En hy heeft genomen zes honderd uitgelezen wagens, en alle de wagens die in Egypten waren, en de kapiteinen van al het heel heir.

8 En den Heer heeft het hert van Pharao des konings van Egypten verhard, en hy heeft de kinderen van Israël vervolgd, maer zy waren uit gegaen door de hooge hand.

9 En toen de Egyptenaren der voorgaenderen voetstappen achtervolgden, zoo hebben zy die gevonden, in het leger by de zee, al het rosfolk en de wagens van Pharao, en al zyn heir waren te Pihahiroth tegen over Beelsephon.

10 En toen Pharao by gekomen was, en de kinderen van Israël hunne oogen opheffende hebben de Egyptenaren achter zich gezien, en zyn zeer bevreesd geweest, en hebben tot den Heer geroepen,

11 En tot Moyses gezegd : In Egypten waren by aventuren geene graven, en daerom hebt gy ons weggeleid, dat wy sterven zouden in de woestyn : Waerom hebt gy dit willen doen dat gy ons uit Egypten leiddet ?

12 Is dit niet het woord dat wy tot u zeiden in Egypten, zeggende : Gaet van ons, dat wy de Egyptenaren dienen ? want het is veel beter hen te dienen, dan te sterven in de woestyn.

13 En Moyses heeft tot het volk gezegd : Wilt niet vervaerd wezen, staet en aenziet de grootdadige werken des Heeren die hy heden doen zal ; want de Egyptenaren die

gy nu ziet, zult gy voortaan niet meer zien in de eeuwigheid.

14 Den Heer zal voor u stryden en gy zult zwynen.

15 En den Heer heeft gezegd tot Moyses : Waerom roept gy tot my ? zegt den kinderen van Israël dat zy voorts trekken.

16 Maer heft gy uwe roede opwaerts, en reikt uit uwe hand op de zee, en scheidt die, dat de kinderen van Israël gaen mogen in het midden der zee door het drooge.

17 En ik zal het hert der Egyptenaren verharden dat zy u zullen vervolgen, en ik zal glorie verwerven aen Pharao, en aen al zyn heir, en aen zyne wagens, en aen zyn rosfolk.

18 En de Egyptenaers zullen weten dat ik den Heer ben, als ik zal groote eer verkregen hebben aen Pharao, en aen zyne wagens en aen zyn peerdenvolk.

19 En den Engel des Heeren die voor het heir van Israël ging, zich opheffende is gegaen achter hen, en met hem te zamen de volkkolom, latende de voorste achter rugge,

20 En hy heeft gestaan tusschen het heirleger van de Egyptenaren, en het heirleger van Israël, en het was eene duistere wolk, en verlichtende den nacht, alzoo dat zy allen den tyd van den nacht tot malkanderen niet komen mogten.

21 En als Moyses zyne hand op de zee uitgestoken had, zoo heeft den Heer die weggenomen door het waeijen van eenen sterken wind, en den ganschen nacht over blakende, en verkeerde ze in het drooge, en het water is gescheiden.

22 En de kinderen van Israël zyn ingegaen door het midden van de drooge zee, want het water was hun gelyk een muur aen hunne regte en aen hunne slinke zyde.

23 En de Egyptenaers vervolgende zyn achter hen ingegaen. En al Pharaos peerdenvolk, zyne wagens en ruiters te peerd door het midden van de zee.

24 En de morgenwaek was nu gekomen, en ziet den Heer ziende op het heir van de Egyptenaren, door de kolom des vuers en der wolken, heeft hun heir verslagen,

25 En de raders der wagens om geworpen, en zy voeren in de diepte. Zoo zeiden dan de Egyptenaren : Laet ons vlieden van Israël, want den Heer strydt voor hen, tegen ons.

26 En den Heer heeft tot Moyses gezegd : Reikt uwe hand uit over de zee, dat de wateren wederkeeren op de Egyptenaers, op hunne wagens en ruiters te peerd.

27 En als Moyses zyne hand tegen de zee uitgereikt had, zoo is die ten vroegsten dageraad wedergekeerd tot hare eerste plaats, en als de Egyptenaers vloden, zoo zyn hun de wateren tegen gekomen, en den Heer

heeft ze omwoven in het midden der vloeden.

28 En de wateren zyn wedergekeerd, en hebben de wagens en het rosvolk van het geheel heir van Pharao overdekt, die vervolgende in de zee gegaen waren, en daer bleef van hen niet een over.

29 Maer de kinderen van Israël gingen door het midden der drooge zee, en de wateren waren hun als voor muren ter regter en ter slinker zyde,

30 En den Heer heeft op dien dag Israël verlost uit de handen van de Egyptenaren,

34 En zy hebben de Egyptenaren zien dood liggen op den oever der zee, en de grootdadige hand, welke den Heer te werk gesteld had tegen hen. En het volk heeft den Heer gevreesd, en zy hebben den Heer geloofd, en Moyses zynen dienaar.

KAPITTEL XV.

TOEN zong Moyses en de kinderen van Israël den Heere dit lied, en zy hebben gezegd : Laet ons den Heere zingen, want hy is glorieuselyk grootdadig geworden, het peerd met den ryder heeft hy in de zee afgeworpen.

2 Den Heer is myne sterkheid en myn lof, en hy is my geworden ter zaligheid. Dit is myn God, en ik zal hem glorie bewyzen, dit is myns vaders God, en ik zal hem verheffen.

3 Den Heer is gelyk een strydbaer man, Almagtig is zynen naem.

4 De wagens van Pharao en zyn heir heeft hy in de zee geworpen, zyne uitgelezene prinszen zyn verdronken in de Roode zee.

5 De afgronden hebben ze bedekt, zy zyn in de diepte nedergedaeld gelyk eenen steen.

6 O Heer, uwe regte hand is grootdadig geworden door de sterkheid, uwe regte hand, Heer, heeft den vyand verslagen.

7 En door de menigvuldigheid uwer glorie hebt gy uwe vyanden nedergelegd, gy hebt uwe gramschap uitgezonden, dewelke hen verslonden heeft gelyk stoppelen.

8 En door den geest uws toorns zyn de wateren vergaderd, het vloeiende water is blyven staen, en de afgronden zyn vergaderd in het midden van de zee.

9 Den vyand heeft gezegd : Ik zal ze vervolgen, en bevangen, ik zal de rooven deelen, myne ziel zal verzaed worden : ik zal myn zweerd uit de scheede trekken, myne hand zal ze dooden,

40 Uwen wind heeft gewaaid en de zee heeft ze bedekt, zy zyn verzonken gelyk lood in de geweldige wateren.

11 Wie is uws gelyken, onder de sterken, o Heer? wie is uws gelyken, grootdadig in

heiligheden, vreesselyk en loffelyk, wonderdoende?

12 Gy hebt uwe hand uitgereikt en de aarde heeft ze verslonden.

13 Gy hebt een leidsman geweest door uwe barmhertigheid den volke hetwelk gy verlost hebt : en gy hebt het gedragen voor uwe sterkheid tot uwe heilige woonsteden.

14 De volken zyn opgeklommen en gram geworden, de ingezetenen van Philistyn zyn met wee bevangen.

15 Toen werden de vorsten van Edom verstoord, en de sterken van Moab zyn met angst bevangen, en alle de bewooners van Chanaan zyn verstyfd.

16 Dat den angst en de beving hen overvalle door de grootheid van uwen arm : laet ze onberoerlyk worden gelyk eenen steen, tot dat uw volk doorgedaen zy, o Heer, tot dat dit uw volk gepasseerd zy, hetwelk gy beërfd hebt.

17 Gy zult ze inleiden, en planten op den berg van uwe erffenis, in uwe allersterkste woonstad, die gy, Heer, gewrocht hebt : Uwe heilighdomsde, Heer, die uwe handen gevestigd hebben.

18 Den Heer zal regeeren in de eeuwigheid en voorder.

19 Want Pharao te peerd is met zyne wagens en ruiters ter zee ingegaen, en den Heer heeft de wateren der zee wederom op hen gebragt, maer de kinderen van Israël hebben door het drooge gewandeld, in het midden van haer.

20 Zoo heeft dan Maria Aarons zuster de profetes, eene bom in hare hand genomen, en alle de vrouwen zyn haer nagegaen met bommen en dansen,

21 Dewelke zy voorzong, zeggende : Laet ons den Heere zingen want hy is glorieuselyk grootdadig geworden, het peerd met den ryder heeft hy in de zee geworpen.

22 En Moyses heeft Israël genomen van de Roode zee, en zy zyn gegaen in de woestyn van Sur, en hebben gewandeld dry dagen lang door de woestyn, en zy vonden geen water.

23 En zy zyn gekomen tot Mara, en zy mogten het water van Mara niet drinken, want het was bitter : daerom heeft hy dier plaetse eenen bekwaren naem gegeven, noemende die Mara, dat is, bitterheid.

24 En het volk heeft tegen Moyses gemurmureerd, zeggende : Wat zullen wy drinken?

25 Maer hy heeft tot den Heer geroepen, denwelken heeft hem getoond een hout, hetwelk als hy had in het water geworpen, zoo is het in zoetigheid verkeerd, daer heeft hy geboden en oordeelen gesteld, en geproefd, zeggende :

26 Is het dat gy de stem van den Heer uwen God hoort, en doet voor hem dat regt is, en zyne geboden gehoorzaam zyt en alle zyne bevelingen onderhoudt, zoo zal ik geen van de ziekten op u brengen, die ik op Egypten gesteld heb : want ik ben den Heer uw gezondmaker.

27 En de kinderen van Israël zyn gekomen tot Elim, daer waren twaelf waterfonteynen, en zeventig palmboomen, en zy hebben hun heirleger gemaakt omtrent de wateren.

KAPITTEL XVI.

EN zy zyn getrokken van Elim, en alle de menigte der kinderen van Israël is gekomen in de woestyn Sin, welke is tusschen Elim en Sinai, op den vyftienden dag der tweede maand, na dat zy uit Egypten gegaen waren.

2 En alle de vergadering der kinderen van Israël hebben gemurmureerd tegen Moyses en Aaron in de woestyn.

3 En de kinderen van Israël hebben tot hen gezeid : Och of wy gestorven waren door des Heeren hand in het land van Egypten, als wy zaten op de vleeschpotten, en aten brood met verzaedheden : waerom hebt gy ons in deze woestyn gebragt, dat gy alle deze menigte zoudet met honger dooden?

4 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Ziet ik zal u brood van den hemel regenen, dat het volk uitga, en vergadere dat tot elken dag genoeg zy, dat ik het mag beproeven of het in myne wet wandelt of niet.

5 Maer op den zesden dag zullen zy bereiden dat zy binnen dragen zullen, en dat zal nog zoo veel zyn, als zy plegen te vergaderen ten elken dage,

6 En Moyses en Aaron hebben gezeid tot alle de kinderen van Israël : T' avond zult gy weten dat u den Heer geleid heeft uit het land van Egypten,

7 En morgen vroeg zult gy zien de glorie des Heeren, want ik heb gehoord uwe murmuratie tegen den Heer, want wat zyn wy, dat gy tegen ons hebt gemurmureerd?

8 En Moyses heeft gezeid : Den Heer zal u t' avond vleesch te eten geven, en morgen brood tot verzading, om dat hy uwe murmuratie gehoord heeft, door dewelke gy tegen hem gemurmureerd hebt. Want wat zyn wy? en uwe murmuratie is tegen ons niet, maer tegen den Heer.

9 En Moyses heeft nog tot Aaron gezeid : Zegt de geheele vergadering der kinderen van Israël : Komt voorts voor den Heer, want hy heeft uwe murmuratie gehoord.

10 En als Aaron sprak tot alle de vergadering der kinderen van Israël, zoo hebben

zy omgezien naer de woestyn, en ziet de glorie des Heeren openbaerde in eene wolk.

11 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

12 Ik heb gehoord de murmuratie der kinderen van Israël. Zegt tot hen : T' avond zult gy vleesch eten, en morgen vroeg zult gy van brooden verzaed worden, en gy zult weten dat ik ben den Heer uw God.

13 Aldus zoo is het avond geworden, en daer zyn kwakkelen opgekomen, de welke hebben het leger overdekt, en des morgens lag er een dauw alom het leger.

14 En als dien het overste der aerde bedekt had, zoo zag men daer in de woestyn wat kleins, regt of het met eenen stamper had gestooten geweest, gelyk den rym op de aerde.

15 Hetwelk als de kinderen van Israël zagen, zoo zeiden zy tot malkanderen : Manhu? welk beteekent : Wat is dit? want zy wisten niet wat het was. Tot denwelken heeft Moyses gezeid : Dit is het brood dat u den Heer gegeven heeft om te eten.

16 Dit is het woord dat u den Heer bevoelen heeft : Een iegelyk zal hier af vergaderen zoo veel als het hem genoeg is om te eten, een gomor vol elks hoofd, naer het getal van uwe zielen die in de tabernakelen woenen, zoo zult gy dit nemen.

17 En de kinderen van Israël hebben alzoo gedaen, en zy hebben vergaderd den eenen meer, den anderen min,

18 En zy hebben het gemeten naer de maten gomor, en die meer vergaderd had, had niet meer, en die min bereid had, vond niet min : maer zy hebben elk vergaderd naer dat zy eten mogten.

19 En Moyses heeft tot hen gezeid : Niemand late daer af iets overblyven tot 's morgens vroeg.

20 Dewelke naer hem niet hebben gehoord, maer sommige van hen hebben daer af wat overgelaten tot 's morgens, en het begon te krielen van wormen en verrottede. En Moyses is op hen gram geworden.

21 Des morgens dan vergaderde daer af een iegelyk zoo veel als het hem genoeg wezen mogt om te eten : en als de zon heet werd, zoo smolt het.

22 Maer op den zesden dag zoo vergaderden zy dubbele spys, te weten twee gomor voor elken mensch. En alle de prinsen der gemeenten zyn gekomen, en hebben Moyses dit verteld.

23 En hy heeft tot hen gezeid : Dit is het gene dat den Heer gesproken heeft : Morgen is het de rust van den sabbat den Heere geheiligt : al wat gy doen moet, dat doet : en wat gy koken moet, kookt : en dat er

overblyft, legt dat weg tot morgen vroeg.

24 En zy hebben alzoó gedaen gelyk Moyses bevolen had, en het is niet verrot geworden, noch daer is geen gewormte in gevonden.

25 En Moyses heeft gezeid : Eet dat heden, want het is des Heeren sabbat : men zal dit heden op het veld niet vinden.

26 Op de zes dagen zult gy het vergaderen ; maer op den zevenden dag is des Heeren sabbat, daerom zal men dat niet vinden.

27 En den zevenden dag is gekomen : en van het volk zyn er sommige gegaen om te vergaderen, en zy hebben niets gevonden.

28 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Hoe lang wilt gy myne geboden en myne wet niet onderhouden ?

29 Ziet, dat u den Heer den sabbat gegeven heeft, en daerom heeft hy u op den zesden dag dubbele spys gegeven : een iegelyk blyve by zich zelve, niemand ga uit zyne plaats op den zevenden dag.

30 En het volk heeft den sabbat gehouden op den zevenden dag.

31 En het huis van Israël heeft het genoemd Man : het welk was wit gelyk korianderzaed, en zyn smaek was gelyk der tarwenbloem met honig.

32 Moyses dan heeft gezeid : Dit is het woord dat den Heer geboden heeft : Vult daer af een gomor, en laet dat bewaren voor de nakomende geslachten, op dat zy mogen kennen het brood daer ik u mede gevoed heb in de woestyn, als gy uit het land van Egypten geleid waert.

33 En Moyses heeft tot Aaron gezeid : Neemt een vat, en doet daer Man in, zoo veel als in een gomor gaen mag, en legt het weg voor den Heer, om dat te bewaren tot in uwe geslachten,

34 Gelyk den Heer Moyses bevolen heeft. En Aaron heeft het in het tabernakel te bewaren gezet.

35 En de kinderen van Israël hebben Man geëten veertig jaren lang, tot dat zy kwamen aan het woonbaer land. Met deze spys zyn zy gevoed tot dat zy genaekten de palen des lands van Chanaan.

36 En een gomor is het tiende deel van een ephi.

KAPITTEL XVII.

ALSDUS alle de menigte der kinderen van Israël, gercisd zynde van de woestyn van Sin, tentsche wyze, naer des Heeren woord hebben zy hun heirleger geslagen in Raphidim, daer geen water was voor het volk om te drinken.

2 De welke tegen Moyses kyvende zeiden :

Geeft ons water dat wy drinken. Wien Moyses heeft geantwoord : Wat kyft gy tegen my ? Waerom temteert gy den Heer ?

3 Zoo heeft dan het volk aldaer dorst gehad by gebrek van water, en zy hebben tegen Moyses gemurmureerd, zeggende : Waerom hebt gy ons doen uit Egypten gaen, dat gy ons, en onze kinderen, en ons vee zoudt van dorst doen sterven ?

4 Maer Moyses heeft tot den Heer geroepen, zeggende : Wat zal ik dezen volke doen ? Byna zullen zy my steenigen.

5 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Gaet voor het volk, en neemt met u van de ouderen van Israël, en neemt in uwe hand de roede daer gy den vloed mede geslagen hebt, en gaet heen.

6 Ziet ik zal voor u staen daer op de steenrots van Horeb, en gy zult de steenrots slaen, en daer zal water uitgaen, dat het volk zal mogen drinken. En Moyses heeft alzoó gedaen voor de ouderen van Israël :

7 En hy heeft de plaats genoemd Bekoring, om het gekyf der kinderen van Israël, en om dat zy den Heer getemteerd hadden, zeggende : Is den Heer onder ons, of niet ?

8 Maer Amalek is gekomen, en streed tegen Israël in Raphidim.

9 En Moyses heeft gezeid tot Josue : Kiest mannen uit, en uitgaende strydt tegen Amalek : morgen zal ik staen op het opperste van den heuvel, hebbende Gods roede in myne hand.

10 En Josue heeft gedaen alzoó hem Moyses bevolen had, en heeft gestreden tegen Amalek. Maer Moyses en Aaron, en Hur zyn gegaen op het opperste van den heuvel.

11 En als Moyses zyne handen ophief zoo verwon Israël : maer als hy die een weinig nederliet, zoo verwon Amalek.

12 En Moyses handen waren zwaer : zoo dan nemende eenen steen hebben dien onder hem geleid, en daer is hy op gezeten. Maer Aaron en Hur onderhielden zyne handen van beide zyden. En het is geschied dat zyne handen niet zyn moede geworden, tot den ondergang der zon toe.

13 En Josue heeft Amalek en zyn volk door het scherp van den zweerde verjaegd.

14 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Schryft dit in eenen boek tot eene gedenkenis, en geest het over in de ooren van Josue. Want ik zal de gedenkenis van Amalek onder den hemel te niet doen.

15 En Moyses heeft eenen autaar gemaakt, en dien genoemd, Den Heer is myne verheffing, zeggende :

16 Want de hand van den stoel des Heeren, en des Heeren oorlog zal tegen Amalek wezen van geslacht tot den geslachte.

KAPITTEL XVIII.

EN als Jethro den priester van Madian Moyses maeg gehoord had alle de dingen welke God Moyses en Israël zynen volke gedaen had, en hoe dat den Heer Israël uit Egypten geleid had,

2 Zoo heeft hy Sephora Moyses huisvrouw genomen, dewelke hy wederom gezonden had,

3 En hare twee zonen, waer af den eenen hiet Gersam, om dat den vader zeide : Ik ben een vreemdeling geweest in vreemden lande,

4 En den anderen hiet Elieser, want myns vaders God (zeide hy) is myn helper, en hy heeft my verlost van Pharaos zweerd.

5 Zoo dan is Jethro Moyses maeg gekomen, en zyne kinderen, en zyne huisvrouw tot Moyses in de woestyn, daer hy het heirleger gesteld had, by Gods berg.

6 En hy ontbood Moyses, zeggende : Ik Jethro uw maeg koom tot u, en uwe huisvrouw, en uwe twee zonen met haer.

7 Denwelken uitgegaen zynde zynen maeg te gemoet, heeft aenbeden, en hem gekust : en zy hebben malkanderen gegroet met vredelyke woorden. En als hy in het tabernakel gegaen was,

8 Zoo heeft Moyses zynen maeg verteld al het gene dat den Heer Pharao en den Egyptenaren gedaen had, om Israëls wil : en allen den arbeid die onderwegen hem overkomen was, en dat den Heer hen verlost had.

9 En Jethro heeft zich verblyd van al het goed dat God Israël gedaen had, om dat hy ze verlost had uit de hand der Egyptenaren,

10 En heeft gezeid : Gebenedyd moet den Heer wezen, die u verlost heeft uit de hand der Egyptenaren, en uit de hand van Pharao, die zyn volk verlost heeft uit de hand van Egypten.

11 Nu heb ik bekend dat den Heer groot is boven alle goden, om dat zy hooveerdiglyk tegen hem gedaen hebben.

12 Zoo dan heeft Jethro Moyses maeg den Heer brandofferanden geofferd : en Aaron en alle de ouderen der kinderen van Israël zyn gekomen om brood met hem te eten voor God.

13 Des anderen daegs is Moyses gezeten om den volke regt te doen, het welk hy Moyses stond van 's morgens tot den avond toe.

14 Hetwelk als zyn maeg gezien had, te weten al dat hy onder het volk deed, zoo heeft hy gezeid : Wat is dit dat gy onder het volk doet? Waerom zit gy alleen, en al het volk verwacht van 's morgens tot den avond?

15 Wien Moyses heeft geantwoord : Het volk komt tot my vragende Gods sententie.

16 En als er eenig twist tusschen hen opstaet, zoo komen zy tot my, dat ik tusschen hen vonnissen zoude, en dat ik toonen zoude Gods geboden, en zyne wetten.

17 En hy zeide : Het is niet goed dat gy doet :

18 Gy verderft u zelve met eenen onwyzen arbeid, zoo wel gy, als dit volk dat met u is : dit werk is boven uwe magt, gy moogt dit alleen niet verdragen :

19 Maer hoort myne woorden en raden, en den Heer zal met u wezen. Weest gy den volke in de dingen die God aengaen, alzo dat gy overdraegt het gene dat er gezeid wordt tot hem :

20 En toont gy den volke de ceremonien, en de manieren hoe men God dienen moet, en den weg dien zy ingaen moeten, en het werk dat zy doen moeten.

21 Maer bezorgt uit al het volk vermogende mannen, en God vreezende, daer de waarheid in is, en die de gierigheid haten, en maekt van hen kolonellen, en honderdste mannen, en vyftigste mannen en tiende mannen.

22 Welke den volke ten allen tyden regt doen mogen : en al wat er grootachtig zal zyn, dat zy zulks u overbrengen, en zy alleen de minste zaken berigten, op dat u dit mag ligter om doen zyn, als den last den anderen zal mede gedeeld zyn.

23 Is het dat gy dit doet, zoo zult gy Gods gebod voldoen, en zult dan zyne geboden mogen staende houden, en al dit volk zal met vrede wederkeeren tot zyne steden.

24 En als Moyses deze redenen gehoord had, zoo heeft hy gedaen al dat hy ingegeven had.

25 En gekozen hebbende klokke mannen uit gansch Israël, heeft die des volks hoofdlieden gemaakt, te weten, kolonellen, honderdste mannen, vyftigste mannen, en tiende mannen.

26 Dewelke den volke regt deden ten allen tyde : Maer al dat zwaerachtig was, droegen zy tot hem over, alleen oordeelende de ligste zaken.

27 En hy heeft zynen maeg laten gaen, den welken wederkeerende is weggegaen naer zyn land.

KAPITTEL XIX.

IN de derde maend des uittoegts Israëls uit het land van Egypten, zyn zy op dezen dag gekomen in de woestyn van Sinaï.

2 Want toen zy gereisd waren van Raphidim, en gekomen tot in de woestyn van Sinaï, hebben zy hun leger gemaakt ter zelfder steden, en daer hebben die van Israël hunne

tenten geslagen, tegen over den berg.

3 Maer Moyses is opwaerts gegaen tot God. En den Heer heeft hem geroepen van op den berg, en gezeid : Dit zult gy den huize van Jacob zeggen, en den kinderen van Israël verkondigen :

4 Gy hebt zelve gezien hetgene dat ik den Egyptenaren gedaen heb : hoe dat ik u gedragen heb op de arenden vleugelen, en te mywaert genomen.

5 Is het zake dan dat gy hoort myne stem, en myn verbond onderhoudt, zoo zult gy my wezen tot eenen eigendom uit alle volken : want het geheele aerdryk behoort my toe,

6 En gy zult my wezen tot een priesterlyk koningryk, en een heilig volk : dit zyn de woorden die gy spreken zult tot de kinderen van Israël.

7 Moyses is gekomen : en als hy vergaderd had de oudsten van het volk, heeft hy uitgelegd alle de woorden welke den Heer bevolen had.

8 En al het volk heeft te zamen geantwoord : Al dat den Heer gezeid heeft, zullen wy doen. En als Moyses des volks woorden tot den Heer overgedragen had,

9 Heeft den Heer hem gezeid : Ik zal nu terstond by u komen in de duisterheid der volken, dat het volk my hoore tot u spreken, en u eeuwiglyk geloove. Zoo heeft dan Moyses aen den Heer geboodschapt de woorden des volks.

10 Die hem gezeid heeft : Gaet tot het volk, en maekt ze heilig heden en morgen, en dat zy hunne kleederen wasschen,

11 En dat zy bereid zyn tegen den derden dag : want op den derden dag zal den Heer voor het volk nederdalen op den berg van Sinaï.

12 En gy zult den volke palen zetten in het ronde, en hun zeggen : Wacht u dat gy op den berg niet klimt, of genaekt zyne einden niet : al die den berg genaekt, zal de dood sterven.

13 Geene hand zal hem aentasten, maer hy zal gesteentigd worden, of met pylen doorschoten : het zy eene beest of een mensch, het zal niet levende blyven. Als de trompet zal beginnen te luiden, dat zy dan op den berg klimmen.

14 En Moyses is van den berg tot den volke gekomen, en heeft het geheilgd. En toen zy hunne kleederen gewasschen hadden,

15 Zoo zeide hy tot hen : Weest bereid tegen den derden dag, en wilt uwe huisvrouwen niet genaken.

16 En den derden dag was nu gekomen, en den morgenstond was klaer geworden : en ziet, toen begon men te hooren donderslagen, en bliksemen zien blikken, en eene zeer dikke wolk begon den berg te overdek-

ken, en het geklank van de trompet gaf langs zoo meerder geluid : en al het volk dat in het leger was is zeer bevreesd geweest.

17 En als Moyses hen had uitgeleid Gode te gemoet, uit de plaets des heirlegers, zoo zyn zy blyven staende onder aen den wortel van den berg.

18 Maer al den berg Sinaï rookte, om dat den Heer daerop nedergedaeld was in het vuer, en den rook van hem opging, als van eenen oven : en al den berg was vervaerlyk.

19 En het geluid van de bazuin werd allengskens meerder, en het strekte zich langs zoo verder uit : Moyses sprak , en God antwoordde hem.

20 En den Heer is nedergedaeld op den berg Sinaï, op het opperste van den berg, en hy heeft Moyses geroepen tot den top des bergs. En als hy daerop geklommen was,

21 Zoo heeft hy tot hem gezeid : Gaet nederwaerts en getuigt den volke , dat zy by aventure niet overtreden de palen, om den Heer te zien, en dat er van hen geen grooten hoop sterve.

22 En de priesters diē tot den Heer gaen, laet ook geheilgd worden, opdat hy ze niet versla.

23 En Moyses zeide tot den Heer : Het gemeene volk zal niet mogen klimmen op den berg van Sinaï : want gy hebt getuigd en gesproken, zeggende : Stelt palen om-trent den berg, en heiligt dien.

24 Wien den Heer heeft gezeid : Gaet henen, en daelt neder, en gy zult opkomen, en Aaron met u : maer de priesters en het volk laet over de palen niet treden, noch tot den Heer opklimmen, dat hy ze by aventure niet doodsla.

25 En Moyses is tot het volk gegaen, en heeft het hun al verteld.

KAPITTEL XX.

EN God heeft gesproken alle deze woorden :

2 Ik ben den Heer uw God, die u geleid heb uit den lande van Egypten, uit den huize der slaverny.

3 Gy zult geene vreemde goden hebben beneven my.

4 Gy zult u geen gesneden beeld, of eenige gelykenis maken van hetgeen dat boven in den hemel is, en op de aerde beneden, of ook van hetgeen dat onder de aerde is in de wateren.

5 Gy zult die niet aanbidden, of godsdienst aen doen. Ik ben den Heer uw God, sterk, en een jaloersch liefhebber, verzoekende der vaderen boosheid in hunne kinderen tot in de derde en vierde afkomst, dergenen die my haten.

6 En barmhertigheid doende in vele duizenden, denjenigen die my lief hebben en myne geboden onderhouden.

7 Gy zult den naam van den Heer uwen God niet ydelyk aennemen : want den Heer zal hem niet onschuldig houden, die den naam van zynen Heer God te vergeefs aenneemt.

8 Weest gedachtig dat gy den sabbatdag heilig maekt.

9 Zes dagen zult gy werken, en alle uwen werken doen.

10 Maer den zevenden dag is den sabbat des Heeren uws Gods : gy zult geen werk op dien dag doen, gy en uw zoon, en uwe dochter, uw knecht, en uwe dienstvrouw, uwe behelpige beesten, en den vreemdeling die binnen uwe poorten is.

11 Want op zes dagen heeft God hemel, en aerde, en de zee gemaakt, en al dat er in is, en hy heeft gerust op den zevenden dag, daarom heeft den Heer den sabbatdag gebenedyd, en dien geheiligd.

12 Eert uwen vader en uwe moeder, opdat gy lang moogt leven op de aerde, welke uw Heer uw God u geven zal.

13 Gy zult niet doodslaan.

14 Gy zult geen overspel doen.

15 Gy zult niet stelen.

16 Gy zult tegen uwen naesten geene valsche getuigenis spreken.

17 Gy zult uws naestes huis niet begeeren. Noch gy zult zyne huisvrouw niet begeeren, noch zynen knecht, noch zyn dienstwyf, noch zynen os, noch zynen ezel, noch iets van al dat hem toebehoort.

18 En al het volk zag de stemmen, en de lampen lichten, en het geklank van de bazuinen, en den rookenden berg, en vervaard zynde, en van angst verslagen, hebben zy van verre gestaen,

19 Zeggende tot Moyses : Spreekt tot ons gy, en wy zullen daarnaar hooren : maer laet den Heer tot ons niet spreken, opdat wy by aventure niet sterven.

20 En Moyses heeft tot den volke gezeid : Wilt niet vreezen : want God is gekomen, om dat hy u proeven zoude, en om dat zyne vervaerdheid in u zyn zoude, en dat gy niet zondigen zoudet.

21 En het volk heeft van verre gestaen : maer Moyses is gegaen tot in de donkerheid daer God in was.

22 En den Heer heeft daertoe nog tot Moyses gezeid : Dit zult gy de kinderen van Israël zeggen : Gy hebt gezien dat ik van den hemel u aengesproken heb.

23 Gy zult geene zilveren goden maken, noch gy zult voor u geene gouden goden maken.

24 Gy zult my maken eenen autaer van

aerde, en gy zult daerop offeren brandofferen, en uwen vredeoffer, uwe schapen, en runderen, op alle plaetsen daer gedenkenis myns naems wezen zal : ik zal tot u komen, en u gebenedyden.

25 Maer is het dat gy my eenen steenen autaer maekt, zoo zult gy dien niet maken van gehouwen steenen : want is het dat gy uw mes daerop heft, zoo zal hy miswyd zyn.

26 Gy zult tot mynen autaer niet gaen met trappen, opdat uw afzigt niet ontdekt worde.

KAPITTEL XXI.

DIT zyn de regten die gy hun voorleggen zult :

2 Is het dat gy eenen Hebreeuwischen knecht koopt, die zal u zes jaren dienen : in het zevende zal hy om niet vry uitgaen.

3 Met hoedanig kleeft dat hy ingekomen is, met zoodanig laet hem uitgaen : is hy ingekomen hebbende eene huisvrouw, zoo zal de huisvrouw ook met hem uitgaen.

4 Maer is het dat zyn heer hem eene huisvrouw gegeven heeft, en dat die zonen en dochteren gebaerd heeft, zoo zal de vrouw met hare kinderen den heere toebehooren, maer hy zal met zyne kleederen uitgaen.

5 Maer is het zake dat den knecht zegt : Ik heb mynen heer lief en myne huisvrouw, en myne kinderen, ik zal niet vry uitgaen,

6 Zoo zal hem den heer brengen voor de goden, en men zal hem aen de deur en aen de posten voegen, en hy zal hem met eene els zyne ooren doorsteken, en hy zal hem een erknecht wezen in de eeuwigheid.

7 Is het zake dat iemand zyne dochter verkoopt tot eene dienstvrouw, die zal niet uitgaen gelyk de dienstwyven plegen uit te gaen.

8 Is het zake dat zy des heeren oogen misnoegt, denwelken zy overgeleverd was, zoo zal hy haer laten gaen, maer hy zal geene magt hebben haer te verkoopen eenigen vreemden volke, is het dat hy haer versmaedt.

9 Maer is het zake dat hy haer zynen zoon ten huwelyk beloofd heeft, zoo zal hy haer doen als men den dochteren pleeg te doen.

10 En is het dat hy hem eene andere neemt, zoo zal hy der jonger dochter bruiloft bezorgen, en kleederen, en den prys van de eerbaerheid zal hy niet weigeren.

11 Is het dat hy deze dry dingen niet doet, zoo zal zy vry uitgaen, zonder geld.

12 Zoo wie eenen mensch slaet, willende hem doodslaan, die zal de dood sterven.

43 Maer die niet heeft daer toe lagen gelegd, maer God heeft hem in zyne handen geleverd : ik zal u eene plaats stellen daer hy toe vlieden moet.

44 Is het zake dat iemand al willens en wetens zynen naesten doodslaet, en door listen, dien zult gy van mynen autaeer trekken, dat hy sterve.

45 Zoo wie zynen vader of moeder slaet, die sterve de dood.

46 Die eenen mensch gestolen zoude hebben, en dien verkocht, als hy van die schuld overwonnen is, dat hy de dood sterve.

47 Zoo wie zynen vader of moeder bevloekt, dat hy de dood sterve.

48 Is het dat er eenige mannen tegen mal-kanderen kyven, en dat den eenen zynen naesten slaet met eenen steen, of met eene vuist, en dat die niet sterft, maer te bed ligt :

49 Is het dat hy opstaet en buiten wandelt op zynen stok, zoo zal hy onschuldig zyn, die hem geslagen heeft, alzo nogtans, dat hy hem vergelde zyn winwerk, en meester-geld.

20 Zoo wie zyn knecht, of zyn dienstwyf met eene roede slaet, en dat zy dood blyven onder zyne handen, zoo zal hy des misdaeds schuldig wezen :

21 Maer leeft zulken nog een of twee dagen, zoo zal hy der penen ontslagen wezen, want het is zyn geld.

22 Is het dat er mannen kyven, en dat er iemand slaet eene bevruchte vrouw, en dat haer daer eene misboorte afkomt, maer zy te leven blyft, zoo zal hy schade hebben, zoo veel als den man van de vrouw eischen zal, en de middelaers het oordeelen zullen.

23 Maer is het dat der vrouwen dood daer na volgt, zoo zal hy geven ziel om ziel,

24 Oog om oog, tand om tand, hand voor hand, voet voor voet,

25 Verbrandheid, voor verbrandheid, wond voor wond, buil voor buil.

26 Is het zake dat iemand slaet de oog van zynen knecht of dienstwyf, en dat hy die blind in de eene oog maekt, zoo zal hy die vry laten gaen, voor de oog die hy hun uitgemeten heeft.

27 Desgelyks ook, is het dat hy zynen knecht of dienstwyf eenen tand uitslaet, zoo zal hy die ook insgelyks laten vry gaen.

28 Is het dat een os met den hoorn eenigen man of vrouw gekwetst heeft, en dat die gestorven is, zoo zal dien os met steenen gedood worden, en zyn vleesch zal men niet eten, en den heer van dien os zal onschuldig wezen.

29 Maer is dien os met den hoorn stoot-

achtig geweest van gisteren en eergisteren, en dat zy zynen heer daer af vermaend hebben, en hy heeft dien niet opgesloten, en die doodt eenigen man of vrouw, zoo zal men dien os steenigen, en zynen heer ook dooden,

30 Maer is het dat men hem eenen prys van geld daer op stelt, zoo zal hy voor zyne ziel geven wat men van hem eischen zal.

31 Is het dat hy ook zoon of dochter met den hoorn stoot, zoo zal hem desgelyks geschieden.

32 Is het dat hy eenen knecht of dienstwyf oploopt, zoo zal hy den heere van den knecht of dienstwyf geven dertig sikkelen zilvers, maer den os zal men steenigen.

33 Is het dat iemand eenen put open doet en graeft, en dien niet bedekt, en daer eenig os of ezel in valt,

34 Zoo zal den heer van den put betalen de weerde van de beesten, maer dat er dood is dat zal het zyne wezen.

35 Is het dat iemands os eens anders os kwetst, en dat dien os sterft, zoo zullen zy den levenden os verkoopen, en het geld van den koop zullen zy deelen, en het dood ligchaem zullen zy ook tusschen hen twee deelen,

36 Maer is het dat hy wel wist dat den os met den hoorn stekende was van gisteren en eergisteren, en dat hem zynen heer niet heeft bewaerd, zoo zal hy eenen os voor den os geven, en het ligchaem van den dooden zal hy geheel behouden.

KAPITTEL XXII.

IS het zake dat iemand eenen os of schaep gestolen heeft, en het gedood of verkocht, zoo zal hy vyf ossen voor eenen os wedergeven, en vier schapen voor een schaep.

2 Is het dat een dief wordt bevonden een huis openbrekende, of ondergravende, en dat hy eene wond krygt, en daer af sterft, zoo zal hy des bloeds onschuldig wezen die hem geslagen heeft.

3 Maer heeft hy dat gedaen na den zonnen opgang, zoo heeft hy eenen doodslag gedaen, en hy zal ook sterven. Is het zake dat hy niets heeft om voor zyne dievery weder te geven, zoo zal hy verkocht worden.

4 Is het dat men by hem levende vindt het gene dat hy gestolen heeft, het zy os, of ezel, of schaep, zoo zal hy twee dubbel betalen.

5 Is het zake dat iemand schade doet in den akker of wyngaerd, en dat hy zyne beest heeft laten gaen om iemands anders goed af te weiden, de allerbeste die hy heeft in zynen akker of wyngaerd, zal hy

geven naer de schätting van die schaden.

6 Is het dat er een vuer ergens uitkomt, en vat de doornen, en het in de hoopen der schooven komt, of in het graen op het veld staende, zoo zal de schade opregten die het vuer ontstoken heeft.

7 Is het dat iemand zynen vriend bevolen heeft ter bewaernis eenig geld of vat, en dat dit dieflyk hem ontdragen is die het te bewaren had, is het dat den dief gevonden wordt, zoo zal hy het dubbel weder geven :

8 Maer is het dat den dief niet gevonden wordt, zoo zal den huisheer gebragt worden by de goden, en hy zal zweren dat hy zyne hand niet heeft uitgerekst tot zyns naesten goed,

9 Om eenig bedrog te doen, zoo wel aen os als aen ezel, en aen schaep, en kleed, en al dat schaden mag : de zaek van hen beide zal voor de goden komen, en is het dat zy het alzo oordeelen, zoo zal hy het zynen naesten dubbel wedergeven.

10 Is het dat iemand zynen naesten te bewaren heeft gegeven ezel, os, schaep, en eenigerhande beest, en dat zulk gestorven is, of krank geworden, of van de vyanden genomen, en dat niemand het gezien heeft,

11 Zoo zal het den eed middelen dat hy zyne hand niet uitgerekst heeft tot zyns naesten goed, en den heer daer van zal den eed ontvangen, en hy zal het niet moeten opregten :

12 Maer is het dieflyk weggenomen, zoo zal hy den heere daer van de schade opregten.

13 Is het van eenige beesten verbeteren, zoo zal hy het tot hem brengen dat er gedood is, en zal het niet opregten.

14 Die van zynen naesten eenige van dezen ontleent, en het krank wordt of het sterft, daer den heer niet by is, zoo zal hy gedwongen worden het op te regten :

15 Maer is het dat er den heer by is, zoo zal hy het niet opregten, byzonder als hy het gehuurd had voor zynen arbeids loon.

16 Is het dat iemand eene ongezekerde maegd verleidt en met haer slaapt, zoo zal hy haer huwelyks goed geven, en hy zal ze houden voor zyne huisvrouw.

17 Is het dat den vader der maegd haer niet geven wilt, zoo zal hy geld geven, bruidschatsche wyze die de maegden plegen te ontvangen.

18 Geene tooveraers zult gy laten leven.

19 Zoo wie zich verzaemt met eene beest, zal de dood sterven.

20 Zoo wie den goden offerande doet, zonder den Heer alleen, dien zal men doodslaen.

21 Den vreemdeling zult gy niet bedroeven noch hem verdrukken : want gy zyt ook

vreemdelingen geweest in het land van Egypten.

22 De weduwen en weezen zult gy geene schade doen.

23 Is het zake dat gy hen hinder doet, zoo zullen zy tot my roepen, en ik zal hunnen roep hooren,

24 En mynen toorn zal gram worden, en ik zal u met het zweerd verslaen, en uwe huisvrouwen zullen weduwen worden en uwe kinderen weezen.

25 Is het zake dat gy geld leent mynen armen volke dat hy u woont, zoo zult gy hen niet pramen als een schatter, noch zult hen niet verdrukken met woekery.

26 Is het zake dat gy van uwen naesten een kleed te pand neemt, zoo zult gy hem het wedergeven voor den zonnen ondergang.

27 Want dat is het eenig kleed zyns lichaems, daer hy mede gedekt wordt, en heeft geen ander daer hy in slapen mogt : is het zake dat hy tot my roept, ik zal hem verhooren, want ik bermhertig ben.

28 De goden zult gy niet lasteren, en den prins uws volks zult gy niet vermaledyden.

29 Uwe tienden en eerstelingen zult gy niet vertrekken te vergelden. Den eerstgeboren van uwe zonen zult gy my geven.

30 Van de ossen en schapen zult gy ook desgelyks doen, dat het zeven dagen by zyne moeder zy, op den achtsten dag zult gy het my vergelden.

31 Gy zult wezen heilige lieden voor my : vleesch dat van de beesten te voren geproefd is, zult gy niet eten, maer gy zult het den honden voorwerpen.

KAPITTEL XXIII.

GY zult geen logentael ontvangen, noch gy zult niet hand aenhouden, om voor eenen ongodelyken valsche getuigenis te zeggen.

2 Gy zult de menigte niet volgen om kwaed te doen, en in het regt zoo zult gy niet volgen het zeggen van den meesten hoop, dat gy daerom zoudt van de waarheid scheiden.

3 Den armen ook zult gy in het regt niet ontfemen.

4 Is het zake dat gy te gemoet komt uws vyands os of ezel dolende, zoo leidt die wederom tot hem.

5 Is het dat gy den ezel van die u haet, ziet liggen onder den last, zoo zult gy niet voorby gaen, maer gy zult met hem opheffen.

6 Gy zult niet afwyken ten oordeele des armen. Gy zult logenen schouwen.

7 Den onnoozelen en regtveerdigen zult gy niet dooden, want ik ben den ongodelyken tegen.

8 Gy zult ook geene giften ontvangen, die verblinden de wyzen, en verkeeren de woorden der rechtvaardigen.

9 Den uitlander zult gy niet moeijelyk wezen, want gy kent de zielen van de uitlanders wel, aengezien dat gy zelve ook zyt vreemdelingen geweest in het land van Egypten.

10 Zes jaren zult gy uw land bezaaijen, en zyne vruchten vergaderen,

11 Maer in het zevende jaer zult gy het laten liggen, en doen rusten, op dat de arme menschen uws volks eten : en al dat er overblyft, laet dat de beesten des velds eten : alzoo zult gy doen in uwen wyngaerd, en in uwen olyfgaerd.

12 Zes dagen zult gy werken, op den zevenden dag zult gy ophouden, dat uwen os en ezel mogen rusten, en dat uwer dienstvrouw zoon en den vreemdeling zich mag vermaken.

13 Alle deze dingen die ik u gezeid heb, zult gy bewaren. En gy zult niet zweren by de namen der vreemde goden, noch het zal uit uwen mond niet gehoord worden.

14 Alle jaren zult gy my dry reizen feest houden :

15 Gy zult onderhouden het hoogtyd van de ongedeesemde brooden, zeven dagen lang zult gy ongedeesemde brooden eten, gelyk ik u bevolen heb, op den tyd der maend van de nieuwelingen, als gy uit Egypten gingt : gy zult u voor myn aenzigt niet ydel vertoonen.

16 En het hoogtyd van den oogst der eerste vruchten uws werks, van al dat gy in den akker gezaeid zult hebben. En den feestdag ook in het ingaan van den jare, als gy alle uwe vruchten zult uit den velde vergaderen hebben.

17 Drymael des jaers zoo zal zich vertoonen voor den Heer uwen God al dat onder u mannelyk is.

18 Gy zult het bloed myner offeranden niet offeren op het deesem, en het vet van myn hoogtyd zal niet overblyven tot 's morgens toe.

19 De eerstelingen uws lands zult gy dragen in het huis van den Heer uwen God. Gy zult het jong bokje niet koken in het melk van zyne moeder.

20 Ziet ik zal mynen Engel zenden die u voorgaen zal, en bewaren in den weg, en leiden in de plaets die ik bereid heb.

21 Slaet hem gade, en hoort zyne stem. Noch meent hem niet te zyn te verachten : want hy zal het niet vergeven als gy zondigt, en myn naem is in hem.

22 Maer is het dat gy zyne stem hoort, en dat gy doet al dat ik spreek, zoo zal ik een

vyand uwen vyanden zyn, en ik zal ze verdrukken die u verdrukken,

23 En mynen Engel zal voor u gaen, en hy zal u inleiden tot de Amorrheenen, en Hetheen, en Phereesen, en Chananeen, en Heveen, en Jebuseen, dewelke ik vernielen zal.

24 Gy zult hunne goden niet aanbidden, noch gy zult ze geenens godsdienst aendoen, noch gy zult hunne werken niet doen, maer gy zult ze verderven, en hunne beelden zult gy breken.

25 En gy zult den Heer uwen God dienen, op dat ik uwe brooden en uwe wateren gebenedyde, en de ziekte uit het midden van u neme.

26 Daer zal geene vrouw zonder vrucht of onvruchtbaer in uw land wezen, het getal van uwe dagen zal ik vol maken.

27 Ik zal mynen grouwel voor u zenden, en zal al het volk doodslaen, daer gy toe komen zult, en ik zal alle uwe vyanden voor u doen te rug keeren,

28 Uitzendende horselen, dewelke zullen de Heveen, en Chananeen, en Hetheen verjagen, eer gy daer in komen zult.

29 Ik zal ze op een jaer van uw aenschyn niet verdryven, op dat het land niet verwoeste, en dat de wilde beesten tegen u niet vermenigvuldigd worden.

30 Allengskens zal ik ze van uw aenschyn verdryven, tot dat gy vermeerderd wordt, en het land moogt bezitten,

31 En ik zal uwe palen stellen van de Roode zee, tot de zee der Philistynen toe, en van de woestyn tot den vloed, ik zal de ingezetenen des lands in uwe handen leveren, en ik zal ze van uw aenschyn verdryven.

32 Gy zult met hen geen verbond maken, noch met hunne goden,

33 Dat ze in uw land niet wonen, op dat zy u misschien niet doen zondigen tegen my, is het zake dat gy hunne goden dient, hetwelk u zekerlyk zal wezen tot valstrik.

KAPITTEL XXIV.

EN hy heeft ook tot Moyses gezeid : Klimt opwaerts tot den Heer, gy en Aaron, Nadab en Abiu, en zeventig ouderen van Israël, en gy zult van verre aanbidden.

2 En Moyses zal alleen tot den Heer opgaen, en zy zullen niet by komen, noch ook het volk zal met hem niet opklimmen.

3 Aldus zoo is Moyses gekomen, en heeft den volke verhaeld alle des Heeren woorden, en vonnissen, en al het volk heeft met eene stem geantwoord : Alle de woorden des Heeren die hy gesproken heeft zullen wy doen.

4 Maer Moyses heeft alle de woorden des

Heeren geschreven, en des morgens vroeg opstaende, heeft eenen autaar getimmerd aen het onderste van den berg, en twaelf tytelen naar de twaelf geslachten van Israël.

5 En heeft jongens gezonden van de kinderen van Israël, en zy hebben brandofferen geofferd, en hebben ook vredeoffer geofferd den Heere, kalveren.

6 Zoo heeft dan Moyses de helft des bloeds genomen, en heeft het in groote bekens gedaan, en het ander deel stortte hy op den autaar.

7 En hy heeft het boek des verbonds genomen en het gelezen, daer het volk hoorde, dewelke hebben gezeid : Al dat den Heer gesproken heeft dat zullen wy doen, en wy zullen gehoorzaam wezen.

8 Maer hy nam het bloed en spreidde het op het volk, en zeide : Dit is het bloed des verbonds welk God met u vast gemaakt heeft op al deze woorden.

9 Dus zyn Moyses en Aaron, Nadab, en Abi, en zeventig van de ouderen van Israël opwaerts gegaen,

10 En zy hebben Israëls God gezien, en onder zyne voeten was het gelyk het werk van eenen saphiersteen, en gelyk den hemel als hy klaer is.

11 En hy heeft zyne hand niet gelegd op de gene die van de kinderen van Israël verre weggegaen waren, en zy hebben God gezien, en hebben geëten en gedronken.

12 Maer den Heer heeft tot Moyses gezeid : Komt gy by my boven op den berg, en zyt daer, en ik zal u steenen tafelen geven, en de wet, en de geboden, die ik geschreven heb, dat gy hen die leeren moget.

13 En Moyses en Josue zyn dienaar zyn opgestaan, en Moyses op den berg Gods klimmende, heeft tot den ouderen gezeid :

14 Verbeidt hier, tot dat wy tot u wederkeeren, gy hebt Aaron en Hur met u, is het dat er eenig geschil opstaat, dat zult gy tot hen overdragen.

15 En als Moyses opgekomen was, zoo bedekte eene wolk den berg,

16 En de glorie des Heeren heeft hare stad genomen op Sinaï, bedekkende die met eene wolk zes dagen. Maer op den zevenden dag zoo riep hy hem, uit het midden der duisterheid.

17 En de gedaente van de glorie des Heeren was gelyk een brandende vuur, op den top van den berg in het aenzien der kinderen van Israël.

18 En Moyses ingegaen zynde in het midden van den nevel, is op den berg geklommen, en is daer gebleven veertig dagen en veertig nachten.

KAPITTEL XXV.

EN den Heer heeft gesproken tot Moyses, zeggende :

2 Spreekt tot de kinderen van Israël, dat zy my heffen de eerstelingen : van allen man die ze gewillig offeren zal, zult gy ze aanveerden.

3 En dit is het gene dat gy nemen moet : Goud, en zilver, en metael,

4 Hemelsblauwe zyde, purpere zyde, en roode zyde herverwd, en witte zyde, geitenhair,

5 En geroode ramsvellen, en violettevellen, en sethimhout,

6 Olie om de lampen te stellen, speceryen tot zalf en tymspecery goed van reuk.

7 Nagelsteen, en kostelyke steenen om den witten lyfrok en het borststuk des verstands te versieren.

8 En zy zullen voor my een heiligdomstede maken, en ik zal in het midden van hen woonen :

9 Na alle de gelykenis des tabernakels dat ik u toonen zal, en alle de vaten tot zynen dienst. En gy zult dat maken aldus :

10 Voegt te zamen eene ark van sethimhout, wiens lengte zal wezen van twee cubitus en eenen halven, de breedte van anderhalven cubitus, en de hoogte desgelyks ook van eenen anderhalven cubitus.

11 En gy zult de ark vergulden met het allerpuerste goud binnen en buiten, en zult daer boven in het ronde eene goude kroon maken,

12 En vier gouden ringen, dewelke gy stellen zult aen de vier hoeken van de ark. Twee ringen zullen wezen aen de eene zyde, en twee ringen aen de andere zyde.

13 En gy zult ook handboomen maken van sethimhout, en die met goud bedekken,

14 En gy zult ze steken in de ringen die aen de zyden der ark zyn, dat men die daer mede dragen mag,

15 Dewelke zullen eeuwiglyk in de ringen wezen, en zy zullen daer nimmermeer uitgetrokken worden.

16 En gy zult in de ark leggen het getuigenis, hetwelk ik u geven zal.

17 Gy zult ook eenen genadestoel maken van het allerpuerste goud. Zyne lengte zal wezen twee cubitus en een halven, en zyne breedte anderhalf cubitus.

18 Gy zult ook twee gouden en geslagen cherubienen maken, op beide de zyden van den godspraakstoel.

19 Den eenen cherub zy aen de eene zyde en den anderen aen de andere zyde,

20 Dat ze beide de zyden van den stoel der genade bedekken, ystreikende hunne vleugels, en den godspraakstoel bedek-

kende, en dat ze malkanderen aenzien met het aenzigt gekeerd op den genadestoel daer de ark mede gedekt zal worden.

21 Daer gy het getuigenis in leggen zult, hetwelk ik u geven zal.

22 Van daer zal ik gebieden en tot u spreken op den stoel der genade, en uit het midden van de twee cherubienen, die daer op de ark des getuigenis zullen zyn, al dat ik door u den kinderen van Israël gebieden zal.

23 Gy zult ook eene tafel maken van sethimhout, hebbende twee cubitus in de lengte en eenen cubitus in de breedte, en anderhalven cubitus in de hoogte,

24 En gy zult die vergulden met het allerpuerste goud. En gy zult dien maken eenen gouden lyst in het ronde,

25 En op den lyst zult gy maken eene uitgegroefde kroon, vier vingeren hoog, en op die nog een ander gouden kroontje.

26 Gy zult ook bereiden vier gouden ringen, en zult die stellen in de vier hoeken der zelfde tafelen, aen elken voet,

27 Onder de kroon zullen de gouden ringen wezen, dat men daer handboomen door steken mag, en dat men de tafel dragen mag.

28 En de handboomen zult gy ook maken van sethimhout, en gy zult die met goud omleggen, om de tafel te dragen.

29 Gy zult ook gereed maken schotelen en schalen, wierookvaten, kroesen, daer men den drankoffer in offeren zal, van het allerpuerste goud,

30 En gy zult op de tafel altyd voor myn aenschyn de brooden der voorlegging stellen.

31 En gy zult ook eenen geslagen kandelaer maken van het allerlouterste goud, zynen standaard, en schachten, koppen, en ronde klootkens, en lelien uit hem spruitende.

32 Zes schachten zullen uit zyne zyden spruiten, dry uit de eene zyde, en dry uit de andere,

33 Dry koppen in de manier van noten, aen elken schacht, en het rond klootken mitsgaders, en lirie : en desgelyks dry koppen gelyk eene noot in den anderen schacht, en het rond klootken mitsgaders, en lirie. Dit zal het werk van de zes schachten wezen, die gebracht zullen worden uit den standaard.

34 En in den kandelaer zelve zullen vier koppen wezen in eene manier van noten, en by een iegelyk ronde klootkens en lelien.

35 De ronde klootkens zullen wezen onder de twee schachten ter dry plaetsen, hetwelk te zamen zes worden, komende uit eenen standaard.

36 Dus zullen de ronde klootkens en de schachten aen dien standaard komen, al te zamen geslagen van het allerfynste goud.

37 Gy zult ook zeven brandende lampen maken, en gy zult ze op den kandelaer stellen, dat zy daer tegen over lichten.

38 En ook snuiters, en daer men in versmachten zal dat men afsnuit, laet maken van het allerpuerste goud.

39 Het heel gewigt van den kandelaer, met al zyn toebehooren, zal hebben in het gewigt een talent van het allerpuerste goud.

40 Ziet wel aen, en maekt naer het voorbeeld dat u op den berg getoond is.

KAPITTEL XXVI.

MAER het tabernakel zult gy aldus maken. Gy zult maken tien gordynen van witte getwynde zyde, en van hemelsblauwe zyde, en purpere, en van herverwde roode zyde, geschakeerd met borduerwerk.

2 De lengte van eene gordyn zal hebben acht-en-twintig cubitus, en de breedte zal van vier cubitus wezen; en alle de gordynen zullen van eene maet wezen.

3 Vyf gordynen zullen aen malkander gehecht worden, en de andere vyf zullen met gelyke voegingen aen malkander gehecht zyn.

4 En gy zult ook litskens maken van hemelsblauwe zyde, aen de zyde en oppersten der gordynen, dat men die te zamen aen een zal mogen voegen.

5 Vyftig litskens zal elke gordyn hebben aen beide zyden, alzoo aangemaekt, dat de eene lits aen de andere lits come, en dat de eene aen de andere moge gehecht worden.

6 Gy zult ook vyftig gouden ringen maken, daer mede dat de gordyn deksels aen een gevoegd zullen worden, alzoo dat het een tabernakel worden mag:

7 Gy zult ook elf bairen overtrekselen maken om het dak des tabernakels mede te bedekken.

8 De lengte van een overtreksel zal hebben dertig cubitus, en de breedte vier, en alle de overtrekselen zullen van gelyke maet zyn.

9 Daer af gy de vyf zult aen malkander voegen op de eene zyde, en de zes zult gy ook aen malkander hechten, alzoo dat gy het zesde overtreksel dubbel zult leggen aen het voorste van het dak.

10 Gy zult ook vyftig oogen maken aen de lyst van een overtreksel dat men het aen het ander hechten mag, en nog vyftig oogen in de lyst van het ander overtreksel, dat men het met het ander vast-maken mag.

11 En gy zult ook vyftig koperen haekskens

maken, daer men de malien mede mag aen een vast maken, dat van allen een deksel worden moge.

12 En dat er overschiet van de overtrekse- len, die voor het dak bereid worden, welk is een overtreksel dat er meer is, van die helft zult gy bedekken het achterste des tabernakels.

13 En den eenen cubitus zal hangen ter eene zyde, en den anderen ter andere zyde, die in de lengte der hairenkleederen overschiet, bedekkende beide de zyden van het tabernakel.

14 En gy zult nog een ander deksel voor het dak maken van geroode ramsvellen, en daer boven nog een ander deksel van violet- tette vellen.

15 Gy zult ook staende berderen des tabernakels maken van sethimhout.

16 Die elk in de lengte hebben moeten tien cubitus, en in de breedte elk ander- halven cubitus.

17 Aen de zyden van de berderen zal men twee schroeven maken, waarmede dat het een berd aen het ander mag gevoegd wor- den. En op deze manier zullen alle de berden bereid worden,

18 Waer af dat de twintig zullen wezen aen de middag zyde, welke naer den zuiden strekt,

19 Denwelken zult gy veertig zilveren fon- damentvoeten gieten, alzoó dat er twee fon- damentvoeten gelegd mogen worden onder elk berd aen beide zyne hoeken,

20 Desgelyks ook in de tweede zyde des tabernakels dat naer den noorden staet, zullen ook twintig berderen wezen.

21 Dewelke ook zullen veertig zilveren fondamentvoeten hebben, twee fundament- voeten zullen onder elk berd gelegd worden.

22 Maer ter westzyde des tabernakels zult gy zes berderen maken,

23 En nog andere twee, die gerigt zullen worden in de hoeken achter den rug des tabernakels.

24 En zy zullen aen een gevoegd worden van beneden tot boven toe, en zy zullen alle gehecht worden met een voegsel. En in de twee berderen, die op de hoeken gesteld zullen worden, zal ook desgelyke voeging gehouden worden.

25 En er zullen te zamen zyn acht berders, en hunne zilveren fondamentvoeten zestien, altyd twee fondamentvoeten gerekend voor elk berd.

26 En gy zult ook vyf riggehelen maken van sethimhout, om de berders te zamen te houden aen de eene zyde des taberna- kels,

27 En vyf andere aen de andere zyde, en ook zoo vele aen de westzyde,

28 Welke riggehelen zullen gestoken wor- den door het midden van de berderen, van de eene zyde tot de andere.

29 En dezelfde berderen zult gy vergulden, en gy zult daer gouden ringen in gieten, door dewelke de handboomen zullen het geberderde te zamen houden, dewelke gy bedekken zult met gouden platen.

30 En gy zult het tabernakel opregten naer- het voorbeeld, dat u op den berg getoond is.

31 Gy zult ook een voorhangsel maken van hemelsblauwe zyde, en purpere, en van herverwde roode zyde en van witte ge- twynde zyde kunstelyk geborduert met schoone verscheidene verwen,

32 Hetwelk gy hangen zult voor vier ko- lommen van sethimhout, dewelke ook zullen verguld wezen, en zullen gouden hoofd- stukken hebben, maer zilveren fundament- voeten.

33 En het voorhangsel zal ingeregen wor- den met ringen. Waer binnen gy stellen zult de ark des getuigenis. Waarmede de heiligmomstede en de heiligmomsteden der heiligmomstede gescheiden zullen worden.

34 Gy zult ook den stoel der genade stellen op de ark des getuigenis, in het heilig der heiligen,

35 En de tafel buiten het voorhangsel, en tegen de tafel den kandelaer aen des taber- nakels zuidzyde, want de tafel zal staen aen de noordzyde.

36 Gy zult ook een voorspansel maken aen den ingang des tabernakels, van hemels- blauwe zyde, en purpere zyde, en herverw- de roode zyde, en van getwynde witte zyde, naer der borduerwerkers kunst.

37 En vyf kolommen van sethimhout zult gy vergulden, waer voor het voorspansel zal gelegd worden, der welker hoofdstukken zullen gouden zyn, en de fundamentvoeten metalen.

KAPITTEL XXVII.

GY zult ook eenen autaer maken van se- thimhout, denwelken zal hebben vyf cubitus in de lengte, en zoo veel in de breedte, dat is vierkantig, en dry cubitus in de hoogte.

2 En aen de vier hoeken uit den zelve- n zullen hoornen wezen, en gy zult hem met metael overtrekken.

3 En gy zult tot zynen gebruike maken ketelpotten, om de asschen te vatten, en tangen, en kraeuwelkens en vuerpannen. Alle de gereedschappen zult gy van metael maken.

4 En ook een metalen roosterken netsche wyze, aen wiens vier hoekskens zullen vier metalen ringen wezen,

5 Dewelke gy stellen zult onder het vuurhaerdek van den autaer, en het roosterken zal reiken tot het midden des autaers.

6 En gy zult des autaers twee handboomen maken van sethimhout, die gy ook overtrekken zult met metalen platen :

7 En die steken in de ringen, en zy zullen aan beide de zyden zyn om te dragen.

8 Niet vol van binnen, maer ydel en hol zult gy dien maken, gelyk u op den berg getoond is.

9 Gy zult ook een voorhof des tabernakels maken, in welks zuidzyde tegen den middag zullen voorspansels wezen van witte getwynde zyde, honderd cubitus zal de eene zyde hebben in de lengte.

10 En twintig kolommen, met zoo vele metalen fundamentvoeten, dewelke zullen hebben zilveren hoofdstukken, met hunne gesneden werken.

11 Desgelyks ook aan de noordzyde in de lengte zullen zyn voorhangselen van honderd cubitus, twintig kolommen, en alzoö vele metalen fundamentvoeten, en hunne hoofdstukken met hunne gesneden werken van zilver.

12 Maer in de breedte des voorhofs, welk westwaerts is, zullen voorhangsels zyn, houdende vyftig cubitus, en tien kolommen, en zoo veel fundamentvoeten.

13 En aan de breedte des voorhofs die oostwaerts is, zullen vyftig cubitus zyn.

14 Van denwelken voorhangsels van vyftien cubitus der eene zyde toegeschikt worden, en dry kolommen met zoo vele fundamentvoeten :

15 En op de andere zyde, zullen voorhangsels zyn, houdende vyftien cubitus, dry kolommen, en zoo vele fundamentvoeten.

16 Maer in den ingang des voorhofs zal gemaakt worden een voorhangsel van twintig cubitus, van hemelsblauwe zyde, en purpere zyde, en roode herverwde zyde, en van witte getwynde zyde, met borduerwerk, en het zal hebben vier kolommen met zoo vele fundamentvoeten.

17 Alle de kolommen des voorhofs rondom zullen bekleed wezen met zilveren platen, zilveren hoofdstukken, en metalen fundamentvoeten.

18 In de lengte zal het voorhof hebben honderd cubitus, in de breedte vyftig, de hoogte zal van vyf cubitus zyn, en het zal gemaakt worden van witte getwynde zyde, en het zal hebben metalen voeten.

19 Alle de gereedschappen des tabernakels tot alle behoeften, en ceremonien, zoo wel zyne spannagelen als des voorhofs, zult gy van metaal maken.

20 Gebiedt den kinderen van Israël, dat

zy u olie brengen van olyfboomen van de allerzuiverste, en met den stamper gestooten : dat den lichter altyd mag branden

21 In het tabernakel des getuigenis, buiten het voorhangsel dat er gespannen is voor het getuigenis. En Aaron met zyne zonen zullen dien stellen dat die tot 's morgens toe lichte voor den Heer : Dit zal een eeuwigen godsdienst wezen by hunne vervolgingen van de kinderen van Israël.

KAPITTEL XXVIII.

NEEMT tot u ook Aaron uwen broeder met zyne zonen uit het midden der kinderen van Israël, dat zy het priesterschap voor my bedienen : Aaron, Nadab, en Abiu, Eleazar, en Ithamar.

2 En gy zult een heilig kleed maken voor Aaron uwen broeder, ter glorie en sierlykheid.

3 En gy zult spreken tot alle degene die wys van herte zyn, dewelke ik vervuld heb met den geest der voorzienigheid, dat zy de kleederen maken voor Aaron, in dewelke hy geheiligt zynde my diene.

4 En dit zullen de kleederen zyn, die zy maken zullen : Een borststuk der redelykheid, een schouderkleed, een rok, en een eng linnen kleed, een myter en een gordel : Zy zullen de heilige kleederen maken voor uwen broeder Aaron, en zyne zonen, dat zy het priesterschap my bedienen.

5 En zy zullen nemen goud, en hemelsblauwe en purpere zyde, en roode herverwde zyde, en witten zydoek.

6 En zy zullen het schouderkleed maken van gouden draed, en van hemelsblauwe en purpere zyde, en van roode zyde tweemaal geverwd, en van witte getwynde zyde, met borduerwerk.

7 Het zal twee lysten hebben te zamen gevoegd aan beide zyden van de einden, dat die te zamen komen mogen.

8 En hetzelfde maeksel, en alle de verscheidenheid des werks zal zyn van goud, en van hemelsblauwe, en purpere zyde, en van roode zyde tweemaal geverwd, en witte getwynde zyde,

9 En gy zult nemen twee nagelgesteenten, en daerin graveeren de namen der kinderen van Israël :

10 Zes namen in den eenen steen, en de andere zes in den anderen steen, naer het vervolg van hunne geboorte.

11 Met eens steensnyders werk, en naer de graveering des peilsnyders zult gy die snyden met de namen der kinderen van Israël, besloten en alom belegd met goud :

12 En gy zult die stellen op beide de zyden van het overkleed der schouderen,

tot eene gedenkenis der kinderen van Israël. En Aaron zal hunne namen dragen voor den Heer, op beide zyne schouderen ter gedenkenis.

13 Gy zult ook maken haekskens van goud,

14 En twee ketentjes van het allerpuerste goud, aen malkander hangende, dewelke gy steken zult in de haekskens.

15 Gy zult het borststuk der redelykheid en des oordeels maken met borduerwerk, gelyk het maeksel van het kleet der schouderen van gouddraed, hemelsblauwe en purpere zyde, en roode zyde tweemaal geverwd, en van witte getwynde zyde.

16 Vierkantig zal het zyn, en dubbel : hebbende de maet van eene palm, zoo wel in de lengte als in de breedte.

17 En gy zult daerin stellen vier ryen kostelyke steenen, die de eerste ry zal wezen den steen sardix en topaes, en smaragd :

18 In de andere ry een karbonkelsteen, een saffier, en jaspis :

19 In de derde ligurius, een agaet, en amethist :

20 In de vierde, chrisolithus, den nagelsteen en berillus, deze zullen in het goud besloten wezen naer hunne vervolgingen.

21 En zy zullen hebben de namen der kinderen van Israël : met twaelf namen zullen zy ingesneden worden, elken steen met eenen byzonderen naem, naer hunne twaelf geslachten.

22 En gy zult in het borststuk der redelykheid ketenen maken aen malkander gehecht, van het allerpuerste goud :

23 En twee gouden ringen, die gy stellen zult aen beide de opperste lysten des borststuks,

24 En gy zult de gouden ketenen aen de ringen vastmaken, die aen zyne lysten zyn :

25 En de einden van die ketenen zult gy met twee haken aen een maken, aen beide de zyden des overkleeds der schouderen, hetwelk is tegen over van het borststuk der redelykheid.

26 En gy zult ook twee gouden ringen maken, dewelke gy vast maken zult aen de overste hoeken van het borststuk der redelykheid, aen de lysten die daer tegen over zyn des overkleeds van de schouderen, en tegen zyn achterste zien,

27 En nog twee andere gouden ringen, die gesteld moeten worden aen beide de zyden van het overkleed der schouderen, beneden, hetwelk komt tegen het onderste hechtsel, opdat het mag gevoegd worden met het overkleed der schouderen.

28 En dat het borststuk der redelykheid

met zyne ringen aen de ringen van het overkleed der schouderen te zamen mag vastgemaekt worden met een hemelsblauw lint, opdat het kostelyk hechtsel aeneen blyven mag, en dat het borststuk der redelykheid en het overkleed der schouderen vaneen niet scheiden mogen.

29 En Aaron zal de namen der kinderen van Israël dragen in het borststuk der redelykheid en des oordeels, op zyne borst, als hy in de heilighdomstede gaen zal, tot eene gedenkenis voor den Heer in de eeuwigheyd.

30 En in het borststuk der redelykheid en des oordeels, zult gy zetten Leering en Waerachtigheid, dewelke zullen zyn in Aarons borst, als hy voor den Heer gaen zal : en hy zal het oordeel der kinderen van Israël in zyne borst voor het aenschyn des Heeren altyd dragen.

31 En gy zult maken eenen rok van het overkleed der schouderen, geheel van hemelsblauwe zyde,

32 En boven aen zyn midden zal wezen eene hoofdslip, en een geweven boord daer rondom, gelyk men pleeg te maken aen de uiterste einden der kleederen, dat het niet ligtlyk vaneen berste.

33 Maer beneden aen de voeten des zelfden lytroks, zult gy maken in het ronde gelyk granaetappelen, van zyde hemelsblauwe, purpere, en roode zyde tweemaal geverwd, tusschen beide onderschoten met bellen.

34 Te weten alzoo dat er eene goude bel zal wezen en een granaetappel : en dan weder eene andere gouden bel, en een granaetappel.

35 En Aaron zal daarmede gekleed wezen in het bedienen van zyne officie, opdat men het geluid mag hooren, als hy in of uit de heilighdomstede gaet voor het aenschyn des Heeren, en dat hy niet sterve.

36 Gy zult ook eene plaet maken van het allerpuerste goud : daer gy in graveeren zult door het werk van eenen graveerder, **HET HEILIG DEN HEERE.**

37 En gy zult de plaet binden met een hemelsblauw zyde lint, en zal wezen op den myter,

38 Regt voor het voorhoofd des bisschops. En Aaron zal hunne boosheid dragen, welke de kinderen van Israël geoffert en heilig gemaekt hebben in alle hunne offeranden en giften. En de plaet zal altyd aen zyn voorhoofd wezen, opdat den Heer hun toegepeisd wezen mag.

39 En gy zult den rok toebinden met witte zyde, en gy zult ook eenen myter van witte zyde maken, en eenen riem, naer de kunst der borduerwerkers.

40 Voorts zult gy Aarons kinderen maken.

linnen rokken en gordelen, en myters ter glorie en tot versiering.

41 En met alle deze zult gy Aaron uwen broeder en zyne zonen met hem kleeden. En gy zult de handen van hen allen wyden, en gy zult ze heiligen, opdat zy my in het priesterschap dienen mogen.

42 Gy zult ook linnen broeken maken, opdat zy het vleesch huus afzigts bedekken, van de lendenen tot de dyen toe :

43 En Aaron en zyne zonen zullen deze gebruiken, als zy gaen zullen in het tabernakel des getuigenis, of wanneer zy omtrent den autaar komen, om te dienen in de heiligdomstede, opdat zy niet sterven door schuld der boosheid. Dit zal eene eeuwige wet wezen voor Aaron en zyn zaed na hem.

KAPITTEL XXIX.

MAER dit zult gy ook doen, op dat zy my in het priesterschap gewyd worden. Neemt een kalf uit den runderen vee, en twee onbesmette rammen,

2 En ongedeesemde brooden, en een korstkoeksken zonder deesem dat met olie gemengd zy, en ongedeesemde vladen met olie bestreken. Van tarwebloem zult gy het al maken,

3 En gy zult ze offeren gelegd in eenen korf : maer het kalf en de twee rammen,

4 En Aaron met zyne zonen zult gy brengen aen de deur van het tabernakel des getuigenis. En als gy den vader met zyne zonen zult gewasschen hebben met water,

5 Dan zult gy Aaron kleeden met zyne kleederen, te weten den linnen rok en den anderen rok, en het overkleed der schouderen, en het borststuk der redelykheid, het welk gy te zamen binden zult met den gordel.

6 En gy zult den myter op zyn hoofd zetten, en de heilige plaet op den myter,

7 En gy zult op zyn hoofd gieten de olie der zalvingen, en in dezer wyzen zal hy gewyd worden.

8 Zyne zonen zult gy ook hier toe voegen, en die kleeden met linnen rokken,

9 En gy zult ze omgorden met eenen gordel, te weten Aaron en zyne kinderen, en gy zult hen myters opzetten, en zy zullen myne priesters wezen met eene eeuwige godsdienstigheid. Als gy hunne handen gewyd hebt,

10 Zoo zult gy het kalf ook aanbrengen voor het tabernakel des getuigenis.

11 En Aaron met zyne zonen zullen hunne handen op zyn hoofd leggen, en gy zult het doodslaen voor het aenschyn des Heeren, by de deur van het tabernakel des getuigenis,

12 En gy zult nemen van het kalfs bloed,

en het met uwen vinger stryken aen de hoornen des autaers. Maer al het overschietende bloed zult gy beneden aen den voet des autaers gieten.

13 Gy zult ook nemen al het vet, welk het ingewand bedekt, en het netteken van de lever, en beide de nieren met het vet dat er over is, en gy zult het offeren tot eenen ontstoken offer op den autaar :

14 Maer het kalfsvleesch en het vel met het mest zult gy buiten het leger verbranden, om dat het is voor de zonde.

15 Gy zult ook eenen ram nemen, op wiens hoofd zullen Aaron en zyne zonen hunne handen leggen.

16 En als gy dien dood geslagen hebt, zoo zult gy nemen van zyn bloed, en gieten het omtrent den autaar.

17 Maer den ram zult gy in stukken snyden, en zult zyn ingewand gewasschen met de voeten leggen op het gesneden vleesch, en op zyn hoofd.

18 En zoo zult gy dien ram geheel tot eenen ontstoken offer op den autaar offeren, dit is den Heer eene offerande, eenen allerzoetsten reuk van des Heeren slagtofferrande.

19 Gy zult ook eenen anderen ram nemen, op wiens hoofd zullen Aaron en zyne zonen hunne handen leggen.

20 En als gy dien dood geslagen hebt, zoo zult gy van zyn bloed nemen, en stryken het aen het soppeken der regter ooren van Aaron en zyner zonen, en aen de duimen van hunne regte hand, en den grooten teen van hunnen regten voet, en gy zult het bloed op den autaar storten in het ronde.

21 En als gy zult van dit bloed genomen hebben welk op den autaar is, en van de olie der zalvingen, zoo zult gy daer mede besproeijen Aaron en zyne kleederen, zyne zonen en hunne kleederen. En als gy hen, en hunne kleederen zult geheiligd hebben,

22 Zoo zult gy het vet van den ram nemen, en den steert en het roet welk het ingewand bedekt, en het netteken der lever, en de twee nieren met het vet dat daer over is, en de regte schouder, om dat het eenen ram der wyding is :

23 En eenen wrongel broods, een korstken met olie beslagen, en eene vlade uit den korf van de ongeheefde brooden, denwelken in de tegenwoordigheid des Heeren is gesteld.

24 En gy zult deze al te zamen op Aarons en zyner zonen handen stellen, en gy zult ze heilig maken, opheffende voor den Heer.

25 En gy zult alle deze dingen van hunne handen nemen en ontsteken die op den autaar, tot eenen brandoffer, eenen zeer

zoeten reuk voor het aenschyn des Heeren, om dat het zyne offerande is.

26 Gy zult ook nemen het borstken van den ram, daer Aaron mede gewyd is, en gy zult het ook heilig maken, heffende het voor den Heer, en hêt zal u ten deele komen.

27 En gy zult heilig maken het gewyd borstken, en de schouder die gy van den ram genomen hebt,

28 Daer Aaron met zyne zonen mede gewyd is, en deze zullen Aaron en zyne kinderen voor hun deel hebben, met een eeuwig regt van de kinderen van Israël, want het zyn de voorgaven en de beginselen van hunne vreedzamige offeranden die zy den Heere offeren.

29 Maer het heilig kleed hetwelk Aaron gebruiken zal, zullen zyne kinderen na hem hebben dat zy daer in mogen gezalfd worden, en dat hunne handen mogen gewyd worden.

30 Zoo wie van zyne kinderen in zyne plaats oversten priester gemaekt wordt, die zal dit kleed zeven dagen gebruiken, hetwelk zal gaen in het tabernakel des getuigenis, om te dienen in de heilighdomstede,

31 Maer den ram der wydingen zult gy nemen, en zult zyn vleesch koken op de heilige plaats, hetwelk Aaron en zyne kinderen eten zullen, en de brooden die in den korf zyn, zullen zy eten in het portael van het tabernakel des getuigenis,

32 Om dat het mag eene verzoenende offerande wezen, en dat de handen der genen die het offeren mogen geheilgd worden. Geen vreemdeling zal daer af eten, want zy zyn heilig.

33 Is het zake dat er van het geheilgd vleesch of brooden iets overblyft tot 's anderdaegs 's morgens, zoo zult gy de bevelingen in het vuur verbranden, men zal die niet eten, want zy zyn geheilgd.

34 Al dat ik u bevolen heb zult gy doen, over Aaron en zyne kinderen. Zeven dagen lang zult gy hunne handen wyden :

35 En zult een kalf voor de zonden offeren, ten elken dage, om te verzoenen. En gy zult den autaar zuiver maken, als gy den slagtoffer der verzoeningen ten offer geslagen zult hebben, en gy zult dien autaar zalven tot eene heiligmaking.

36 Zeven dagen zult gy den autaar zuiveren en heilig maken, en dien zal wezen heiligh der heiligen, en alle die dien aentast, zal geheilgd worden.

37 Dit is het geen dat gy op den autaar maken zult : Twee eenjarige lammeren zult gy ten elken dage eeuwiglyk offeren,

38 Het een lam 's morgens, en het ander des avonds, een tiende deel tarwebloem met gestooten olie beslagen, welk kome ter

maten van het vierde deel van een hin, en wyn om te gietofferen naer de zelfde maten zult gy doen tot een lam.

39 En het andere lam zult gy des avonds offeren, naer de manier der morgenstonds offerande, en naer dat wy gezeid hebben, tot eenen reuk der zoetigheid :

40 Dit is den Heere een sacrifice tot eene eeuwige offerande in uwe geslachten, aen de deur van het tabernakel des getuigenis voor den Heer, daer zal ik ordineeren om u aen te spreken,

41 En aldaer zal ik de kinderen van Israël gebieden, en dien autaar zal geheilgd worden tot myne glorie.

42 Ik zal ook heilig maken het tabernakel des getuigenis, met den autaar, en Aaron met zyne zonen dat zy my in het priesterschap dienen.

43 En ik zal in het midden der kinderen van Israël wonen, en ik zal hun God zyn.

44 En zy zullen weten dat ik ben den Heer hun God, die hen geleid heb uit het land van Egypten, dat ik onder hen blyven zoude, Ik den Heer hun God.

KAPITTEL XXX.

GY zult ook eenen autaar maken om tymspecery daer op te ontsteken van ethimhout,

2 Een cubitus lang en eenen breed, dat is vierkantig, en twee cubitus hoog. Daer zullen hoornen uit dien komen.

3 En gy zult dien autaar bekleeden met het allerzuiverste goud, zoo wel zyn roosterken, als zyne wanden in het omgaen, en zyne hoornen. En gy zult aen dien ook een klein gouden kroontje maken rondom,

4 En twee gouden ringen onder de kroon op elke zyde, op dat men daer handboomen in steken mag, en den autaar alzo dragen.

5 En de zelfde handboomen zult gy van sethimhout maken, en gy zult die vergulden.

6 En gy zult den autaar stellen tegen het voorhangsel, welk daer hangt voor de ark des getuigenis voor den genadestoel, daer het getuigenis mede gedekt wordt, daer ik u toespreken zal.

7 En Aaron zal daer op reukofferande ontsteken, zoeten reuk gevende, des morgens. Als hy de lampen toemaken zal, zoo zal hy het ontsteken,

8 En 's avonds als hy die stelt, dan zal hy den eeuwigen tymoes specereioffer ontsteken voor den Heer in uwe geslachten.

9 Gy zult op dien autaar geen tymoes specereioffer offeren, op eenige andere manier gemaekt, noch geen anderen offer.

noch slagtoffer, noch drankoffier zult gy daer op storten.

10 En Aaron zal eens des jaers op de hoornen des autaers bidden in het bloed dat er voor de zonde geofferd is, en hy zal daer op genade verwerven in uwe geslachten, het zal het heilig der heiligen zyn voor den Heer.

11 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

12 Als gy de som der kinderen van Israël by getal zult genomen hebben, zoo zullen zy elk den Heer eenen prys geven voor hunne zielen, en dan zal er geene plaeg onder hen wezen, als zy geteld zyn.

13 En dit zal een iegelyk geven die te name komt, eenen halven sikkil naer des tempels mate. Een sikkil heeft twintig hellingen, eenen halven sikkil zal men den Heer offeren.

14 Die in het getal gehouden wordt, te weten van twintig jaren en daer over, die zal dezen prys geven.

15 Den ryken zal niet meer geven dan eenen halven sikkil, en den armen zal niet min geven :

16 En als gy dit geld van de kinderen van Israël geofferd, zult ontvangen hebben, zoo zult gy het overgeven tot den behoefte van het tabernakel des getuigenis, dat het mag wezen hunne gedenkenis voor den Heer, en dat hy hunner zielen genadig mag wezen.

17 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

18 Gy zult ook een metalen waschvat maken met zynen standvoet om te wasschen, en gy zult dat stellen tusschen het tabernakel des getuigenis, en den autaer. En als daer water in gedaen is,

19 Zoo zullen Aaron en zyne zonen daer in wasschen hunne handen en voeten,

20 Als zy gaen zullen in het tabernakel des getuigenis, en als zy ten autaer gaen zullen, om daer op tymoes speceryoffer den Heer te offeren,

21 Dat zy by aventuren niet sterven ; dit zal eene eeuwige wet zyn voor hem en zynen zaden in de nakomsten.

22 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

23 Neemt by u kostelyke speceryen, vyf honderd sikkelen, van de beste uitgelezen mirre, en half zoo veel kaneels, dat is twee honderd en vyftig sikkelen, desgelyks ook twee honderd en vyftig sikkelen kalmos,

24 En vyf honderd sikkelen kassien naer het gewigt der heilighdomsteden, en eene mate hin olie van olyfboomen.

25 En gy zult maken de heilige olie der wydingen, eene heilige zalf gemengd naer de kunst eens apothekers.

26 En gy zult daer mede zalven het tabernakel des getuigenis, en de ark des testaments,

27 En de tafel met haer gereedschap, den kandelaar met zyne gereedschappen, de autaren van de tymoes speceryen,

28 En van den brandoffer, en alle de gereedschappen die tot hunnen dienst behooren,

29 En gy zult dit alles heiligen, en zoo zullen die wezen heilig der heiligen, zoo wie dat deze dingen aantast, die zal geheiligd worden.

30 Aaron met zyne zonen zult gy zalven en heiligen, dat zy my in het priesterschap dienen mogen.

31 En den kinderen van Israël zult gy ook zeggen : Deze zalfolie zal heilig gehouden worden voor my, onder uwe geslachten.

32 Geen vleesch van menschen zal daer mede gezalfd worden, en gy zult geene andere zalf maken naer dit maeksel : Want deze is geheiligd, en gy zult die voor heilig houden.

33 Zoo wat mensch zulke zalf maekt, en daer af eenen vreemden geeft, die zal uitgeroeid worden van zyn volk.

34 En den Heer zeide tot Moyses : Neemt by u kostelyke speceryen, mirrebloem en onichagalban van goeden reuk, en den klaersten wierook, al van gelyk gewigt.

35 En gy zult een tymoes specerywerk maken, naer de kunst van eenen apotheker, naerstelyk gemengd en zuiver, en zeer weerdig om heilig gemaekt te worden.

36 En als gy alle deze dingen te zamen zult gestooten hebben tot een zeer klein poeijer, zoo zult gy daer af stellen voor het tabernakel des getuigenis, daer ik u openbaren zal. En dit tymoes reukwerk zult gy houden voor een heilig der heiligen,

37 Zulk maeksel zult gy niet maken om het voor u zelve te gebruiken, want het is geheiligd den Heere,

38 Zoo wat mensch desgelyks maken zal, om den reuk van dien te gebruiken, die zal vergaen van zyn volk.

KAPITTEL XXXI.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Ziet ik heb namelyk geroepen Beseleel, den zoon van Uri, Hurs zoon, uit het geslacht van Juda,

3 En ik heb hem vervuld met den geest Gods, met wysheid, en verstandigheid en kennissen in allerhande werk,

4 Om te verdenken alle dingen die men kunstelyk maken mag, van goud, en zilver, en metael,

5 Marmor, en kostelyke gesteente, en

van verscheidene manieren van hout.

6 En ik heb hem tot eenen gezel gegeven Ooliah, Achisamechs zoon uit het geslacht van Dan. En ik heb in het hert aller wyzen gesteld wysheid : om te maken alle de dingen die ik u bevolen heb,

7 Het tabernakel des verbonds, en de ark des getuigenis, en den genadestoel die boven haer is, en alle de vaten des tabernakels,

8 En de tafel met hare gereedschappen, den allerpuersten kandelaer, met zyne gereedschappen, en den altaer der tymoesreukoffer,

9 En des brandoffers, en alle hunne gereedschappen, het waschvat met zynen standvoet,

10 De heilige kleederen ten dienste van Aaron den priester, en zyne zonen, om hun officie te bedienen in de heilige plaatsen,

11 De olie der zalvingen, en den tymoesreukoffer van kostelyke specery gemaakt, in de heilighdomstede. Alle deze dingen die ik u bevolen heb, zullen zy maken.

12 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

13 Spreekt tot de kinderen van Israël, en gy zult hun zeggen : Ziet dat gy mynen sabbat onderhoudt : want het is een teeken tusschen u en my, onder uwe geslachten, op dat gy weten moget dat ik den Heer ben die u heilig maek.

14 Onderhoudt mynen sabbat, want hy is heilig voor u : zoo wie dat dien ontviert, zal de dood sterven : zoo wie op dien eenig werk doet, diens ziel zal vergaen uit het midden van zyn volk.

15 Zes dagen zult gy werken, op den zevenden dag zoo is het den sabbat, eene heilige rust den Heere. Al die eenig werk doet op dezen dag, die zal de dood sterven.

16 De kinderen van Israël zullen den sabbat onderhouden, en dien vieren in hun geslacht. Het is een eeuwig verbond

17 Tusschen my en de kinderen van Israël, en een eeuwig teeken, want den Heer maekte hemel en aerde op de zes dagen, en op den zevenden dag zoo hield hy op van zyne werken.

18 En als deze woorden voleind waren, zoo heeft den Heer Moyses gegeven twee steenen tafelen des getuigenis, geschreven met Gods vinger.

KAPITTEL XXXII.

ALs het volk zag dat Moyses lang vertrok van den berg te komen, zoo zyn zy tegen Aaron vergaderd, en hebben gezeid : Staet op, en maekt ons goden die voor ons gaen mogen. Want wy weten niet wat Moyses dezen man die ons uit Egypten geleid heeft, geschied is.

2 En Aaron heeft tot hen gezeid : Neemt de gouden oorbaggen van uwe huisvrouwen, en van uwe zonen en dochteren ooren, en brengt ze tot my.

3 En het volk heeft gedaen dat hy bevolen had, brengende de oorbaggen tot Aaron.

4 En als hy die ontvangen had, zoo heeft hy die met gegoten werk geformeerd, en daer af gemaakt een gegoten kalf, en zy hebben gezeid : Dit zyn uwe goden, Israël die u geleid hebben uit het land van Egypten.

5 En als Aaron dit gezien had, zoo heeft hy daer voor eenen altaer gemaakt, en heeft door de stem van eenen uitroeper geroepen, zeggende : Morgen is het de hoogefeest des Heeren.

6 En zy zyn 's morgens opgestaen, en hebben geofferd brandofferen, en vredeofferanden, en het volk is gezeten om te eten en te drinken, en zy zyn opgestaen om te spelen.

7 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende : Gaet en daelt nederwaerts, want uw volk dat gy uit het land van Egypten geleid hebt, heeft gezondigd.

8 Zy zyn zeer haest gescheiden van den weg die gy hun getoond hebt, en zy hebben voor zich zelve een gegoten kalf gemaakt, en het hebben zy aanbeden, en hebben dien offeranden geofferd en gezeid : Israël, dit zyn uwe goden die u uit het land van Egypten geleid hebben.

9 En den Heer heeft wederom tot Moyses gezeid : Ik zie wel dat dit volk hardnekkig is :

10 Laet my geworden, dat myn toorn zyne gramschap baren mag tegen hen en dat ik ze vernielen moge, en ik zal u maken over een groot volk.

11 Maer Moyses bad den Heer zynen God, zeggende : Heer, waerom is uwen toorn gram tegen uw volk, welk gy uit het land van Egypten geleid hebt, met groote sterkheid en met eene magtige hand?

12 Ik bid u dat de Egyptenaren niet zeggen : Listelyk heeft hy ze uitgeleid, om dat hy ze in het gebergte dood slaen zoude, en van de aerde vernielen zoude. Laet uwe gramschap rusten, en weest verzoenelyk over de boosheid uws volks.

13 Denkt op Abraham en Isaac, en Israël uwe dienaren, denwelken gy hebt gezworen, by u zelve zeggende : Ik zal uw zaed vermenigvuldigen als de sterren des hemels, en al dit land daer ik af gesproken heb, zal ik uwen zaden geven, en gy zult het eeuwiglyk bezitten.

14 En den Heer is te vreden geworden, dat hy het kwaed niet doen zoude, het welk hy tegen zyn volk gesproken had.

45 En Moyses is weder gekomen van den berg, dragende de twee tafelen des getuigenis in zyne hand op beide zyden beschreven.

16 En gemaakt door des Heeren werk : en Gods schrift was in de tafelen geschreven.

17 Maer Josue hoorende het gerucht van den krysschenden volke, zoo zeide hy tot Moyses : Men hoort in het leger gekrysch van stryd.

18 Denwelken heeft geantwoord : Het is geen geroep der gene die stryd verwekken, noch het is geen roep der gene die ter vlucht dryven, maer ik hoor eene stem der zingende lieden.

19 En als hy by het leger gekomen was, zoo zag hy het kalf, en de danseryen, en zeer gestoord zynde heeft hy de tafelen uit zyne hand geworpen, en die gebroken beneden aen het onderste van den berg.

20 En hy grypde het kalf welk zy gemaakt hadden, heeft het verbrand en gemorseld te pulver, hetwelk hy in het water strooide, en gaf den kinderen van Israël daer af te drinken,

21 En hy heeft tot Aaron gezeid : Wat heeft dit volk u gedaen, dat gy deze allergrootste zonde op hen hebt gebragt?

22 En hy antwoordde hem : Myn heer verbelge zich niet, want gy kent dit volk wel dat tot kwaed geneigd is : zy hebben tot my gezeid :

23 Maekt ons goden, die voor ons gaen mogen, want wy weten niet wat dat dezen Moyses geschied is, die ons uit Egypten geleid heeft.

24 En ik zeide tot hen : Wie is er van u die goud heeft? Zy hebben het gebragt en my gegeven, en ik heb het in het vuur geworpen, en daer is dit kalf uit gekomen.

25 En Moyses ziende dat het volk bloot gemaakt was, (want Aaron had ze beroofd om de schandelykheid des vuils, en onder hunne vyanden bloot gesteld),

26 En staende in de poort des legers, zeide : Zoo wie den Heer toebehoort die voege zich tot my. En alle de kinderen van Levi zyn by hem vergaderd,

27 Tot denwelken hy zeide : Dit zegt den Heer God van Israël : Elk neme zyn zweerd op zyn dy : gaet en komt wederom van de eene poort tot de andere poort, door het midden van het leger, en een iegelyk slaet dood zynen broeder, en vriend, en zynen naesten.

28 En de kinderen van Levi hebben gedaen naer Moyses woorden, en op dien dag werden verslagen omtrent dry-en-twintig duizend menschen.

29 En Moyses zeide : Gy hebt heden uwe

handen den Heere geheiligt, een iegelyk aen zynen zoon, en aen zynen broeder, op dat u de benedictie gegeven worde.

30 En als den anderen dag gekomen was, zoo heeft Moyses tot het volk gezeid : Gy hebt eene allerzwaarste zonde gezondigd, ik zal tot den Heer klimmen, of ik hem eenigzins zoude mogen verbidden voor uw boos kwaed.

31 En als Moyses weder by den Heer gekomen was, zoo heeft hy gezeid : Ik bid u, dit volk heeft eene allergrootste zonde gedaen, en zy hebben voor zich gouden goden gemaakt :

32 Of vergeeft hun deze misdaed, of doet gy dat niet, zoo streep my uit uwen boek die gy geschreven hebt.

33 Denwelken heeft den Heer geantwoord : Zoo wie tegen my zondigt, dien zal ik uit mynen boek streepen.

34 Maer gaet heen gy, en leidt dit volk daer ik u gezeid heb, mynen Engel zal voor u gaen : maer ik zal ook deze hunne zonde verzoeken in den dag der wraek.

35 Daerom heeft den Heer het volk geslagen voor het misdaed des kalfs welk Aaron gemaakt had.

KAPITTEL XXXIII.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende : Gaet en trekt opwaerts van deze plaets, gy en uw volk welk gy uit het land van Egypten geleid hebt, in het land welk ik Abraham, Isaac en Jacob by eede beloofd heb, zeggende :

2 Uwen zede zal ik dit geven, en ik zal u tot eenen voorlooper zenden eenen Engel, om uit te werpen de Chananeen, en Amortheen, en Hetheen, en Phereseen, en Heveen, en Jebuseen,

3 En dat gy ingaet in het land vloeiende van melk en honig, want ik zal met u niet gaen, want gy zyt een hardnekkig volk, op dat ik u by aventuren onder wegen niet verderve.

4 En als het volk deze zeer kwade spraek hoorde, zoo was het rouwig, en niemand deed zyne sierlyke kleederen aen als hy plagt.

5 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Zegt tot de kinderen van Israël : Gy zyt een hardnekkig volk : Ik zal eens opkomen in het midden van u, en u vernielen. Legt nu terstond uw sieraed af, dat ik weten mag wat ik u doen zal.

6 Dus hebben de kinderen van Israël hun sieraed nedergelegd by den berg Horeb.

7 En Moyses, nemende het tabernakel, heeft het geslagen verre buiten het heirleger. En hy noemde het, het tabernakel des verbonds. En al het volk dat eenig geschil

had, ging tot het tabernakel des verbonds buiten het leger.

8 En als Moyses uitwaerts ging tot het tabernakel, zoo stond al het volk op, en zy stonden in de deur van hunne tenten, en zagen achter den rug van Moyses, tot dat hy in het tabernakel gegaen was.

9 Maer als hy in het tabernakel des verbonds gegaen was, zoo kwam de wolkkolom neder, en zy stond aen de deur, en den Heer sprak tot Moyses,

10 Dat zy alle zagen dat de wolkkolom stond aen de deur des tabernakels : En zy stonden ook, en aenbaden door de deuren van hunne tabernakelen.

11 En den Heer sprak tot Moyses, aenzigt aen aenzigt, gelyk een mensch pleeg tegen zynen vriend te spreken. En als hy weder keerde tot het heirleger, zoo ging zyn dienaar Josue Nuns zoon, het kind van het tabernakel niet.

12 En Moyses heeft tot den Heer gezeid : Gy gebiedt my, dat ik dit volk uitleiden zoude, en gy zegt my niet; wien gy met my zenden zult, byzonder want gy hebt gezeid : Ik ken u uit den naem, en gy hebt gratie voor my gevonden.

13 Daerom heb ik gratie voor uw aenschyn gevonden, zoo toont my uw aenzigt, dat ik u kenne, en gratie vinde voor uwe oogen : aenziet toch uw volk, deze lieden.

14 En den Heer heeft gezeid : Myn aenzigt zal voor u gaen, en ik zal u rust geven.

15 En Moyses zeide : Is het zake dat gy zelve niet voor gaet, zoo leidt ons van deze plaats niet.

16 Want waeraen zullen ik en dit volk mogen weten, dat wy gratie voor uwe oogen gevonden hebben, ten zy dat gy met ons wandelt, opdat wy mogen met eer verheven worden van alle volken die op het aerdryk wonen?

17 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Ik zal ook doen dit woord dat gy gezeid hebt : want gy hebt gratie voor my gevonden en ik heb u gekend uit uwen naem.

18 En Moyses zeide : Toont my uwe glorie.

19 En hy antwoordde : Ik zal u alle goed toonen, en ik zal u in den naem des Heeren roepen voor u : en ik zal bermhertigheid doen, dien ik wil, en goedertieren wezen op dengenen die het my believen zal.

20 En wederom zeide hy : Gy moogt myn aenschyn niet zien : want geen mensch zal my zien, en leven.

21 En wederom zeide hy : Ziet daer is eene plaats by my, en gy zult op den steen staen.

22 En als myne glorie voorbygaen zal,

zoo zal ik u stellen in het gat van den steen, en ik zal u bedekken met myne regter hand, tot dat ik voorbygegaen ben :
23 En dan zal ik myne hand nemen, en dan zult gy myn achterste zien : want myn aenzigt zult gy niet mogen zien.

KAPITTEL XXXIV.

EN voorts : Houwt, zegt hy, voor u twee tafelen, gelyk de eerste, en ik zal daer op schryven de woorden, welke in de eerste tafelen waren, die gy gebroken hebt.

2 Zyt morgen vroeg bereid, dat gy terstond gaen moogt op den berg Sinai, en gy zult met my staen op den top van den berg.

3 En laet niemand met u opwaerts gaen, noch laet daer iemand gezien wezen over al den berg : dat ook de ossen en schapen daer tegen over niet weiden.

4 Zoo heeft Moyses dan twee steenen tafelen gehouwen, gelyk de andere te voren geweest waren. En des nachts opstaende zoo is hy geklommen op den berg Sinai, gelyk hem den Heer bevolen had, dragende met zich de tafelen.

5 En als den Heer door de wolk nederge daeld was, zoo stond Moyses aldaer met hem, aenroepende den naem des Heeren.

6 En als den Heer voorbyging, zoo zeide hy : Heerschappy hebbende Heer God, bermhertig en goedertieren, lydzaam, en veel van genade, en waerachtig,

7 Die bermhertigheid onderhoudt in veel duizenden : die de boosheid, misdaden en zonden afneemt, en niemand is by zich zelve voor u onnoozel. Die der vaderen onrechtveerdigheid betaelt hunnen kinderen en kinds kinderen, tot het derde en vierde geslacht.

8 En Moyses heeft zich haestelyk nedergebogen ter aerde, en aanbiddende,

9 Heeft gezeid : Heer, heb ik genade gevonden voor uw aenschyn, zoo ik bid u dat gy met ons wandelt (want dit een hardnekkig volk is) en dat gy afnemet onze onrechtveerdigheden en zonden, en ons bezittet.

10 En den Heer heeft geantwoord : Ik zal een verbond maken dat het een iegelyk zien zal, ik zal teekenen doen, die nooit op het aerdryk gezien zyn, of ook by geen volk : opdat dit volk daer gy in het midden zyt mag zien, het vervaerlyk werk des Heeren, hetwelk ik doen zal.

11 Onderhoudt alle deze dingen die ik u bevolen heb. Ik zal zelve voor uw aenschyn verdryven de Amorrhéen, en Chananeen, en Hetheen, en Phereseen, en de Heveen, en Jebuseen.

12 Wacht u dat gy nimmermeer vriendschap maakt met de ingezetenen van dien lande, welke u zouden wezen tot eenen val :

13 Maer gy zult hunne autaren afwerpen, hunne beelden zult gy breken, en houwt af hunne boschkens :

14 Wilt geen en vreemden God aanbidden. Den jaloerschen Heer is zyn naem, God is een tegen yveraer.

15 Maekt geen verbond met de menschen van die landen : opdat iemand van hen u by avontuur niet noode om te eten van hunne offeranden, als zy onzuiverheid bedreven hebben met hunne goden, en hunne beelden aangebeden hebben.

16 Gy zult ook voor uwen zoon geene huisvrouw nemen van hunne dochteren : opdat zy uwe zonen ook niet doen onkuisheid bedryven met hunne goden, als zy daer onzuiverheid mede bedreven hebben.

17 Gy zult geene gegoten goden voor u maken.

18 Gy zult het hoogtyd van de ongedeesemde brooden onderhouden. Zeven dagen lang zult gy ongedeesemd brood eten, alsoo ik u bevolen heb ten tyde van de maend der nieuwelingen : want in de maend van den voorzomer zyt gy uit Egypten gegaen.

19 Al dat van mannelyke geboorte, de moeders opent, zal myn wezen. Van alle beesten, zoowel van de runderen, als van de schapen, zal myn wezen.

20 De eerstgeboorte van eenen ezel zult gy met een schaep lossen : maer is het dat gy daer geen en prys voor geven wilt, zoo zal men het doodslaen. De eerstgeboren van uwe zonen zult gy lossen, en gy zult voor myn aenschyn niet ydel komen.

21 Zes dagen zult gy werken, ten zevenden dage zult gy ophouden van akkeren en van maeijen.

22 Het hoogtyd der weken zult gy u maken in de eerstelingen der vruchten van uwen tarwoogst, en den hoogtyd als na het verloop van den jare alle vruchten opgelegd worden.

23 Ten dry tyden van den jare zoo zal al dat mannelyk is onder u, zich vertoonen voor het aenschyn van den Almagtigen Heer den God van Israël.

24 Want als ik de heidenen zal verdreven hebben uit uw aenschyn, en dat ik uwe palen zal verbreid hebben, zoo zal niemand uw land belistigen, als gy drymael des jaers optrekt, en u vertoont voor het aenschyn van uwen Heer God.

25 Gy zult het bloed van myne offeranden niet offeren op gedeeseemd brood : noch daer zal ook iets overblyven van de offerande van paschen tot s' morgens toe.

26 De eerstelingen van uws lands vruchten zult gy offeren in het huis des Heeren uws Gods. Gy zult geen jong bokje koken in zyns moeders melk.

27 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Schryft u deze woorden, door dewelke ik een verbond gemaekt heb met u en met Israël.

28 Dus zoo heeft Moyses daer met den Heer geweest veertig dagen en veertig nachten : geen brood heeft hy geëten, en geen water gedronken, en hy schreef in de tafelen de tien woorden des verbonds.

29 En als Moyses van den berg Sinai kwam, zoo had hy de twee tafelen des getuigenis, en hy wist niet dat zyn aenzigt gehoord was uit het verzamelen van Gods spraek.

30 En als Aaron en de kinderen van Israël zagen Moyses gehoord aenzigt, zoo ontzagen zy zich nader te komen.

31 En als zy van hem geroepen waren, zoo zyn zy wedergekeerd zoo wel Aaron als de prinsen der sinagogen. En als zy tot hem gesproken hadden,

32 Zoo kwamen tot hem ook alle de kinderen van Israël : denwelken hy geboden heeft al dat hy van den Heer gehoord had op den berg Sinai.

33 En als hy zyne woorden voleind had, zoo legde hy een deksel op zyn aenzigt.

34 Welk deksel hy afnam als hy by den Heer binnen ging, en met hem sprak, tot dat hy weder uitging, en dan sprak hy tot de kinderen van Israël al dat hem bevolen was.

35 Dewelke zagen dat Moyses aenzigt hoornen had, als hy uitkwam, maer hy dekte wederom zyn aenzigt als hy tot hen sprak.

KAPITTEL XXXV.

ALZOO dan alle de menigte der kinderen van Israël vergaderd zynde, zoo zeide hy tot hen : Dit zyn de dingen welke den Heer geboden heeft te doen :

2 Zes dagen zult gy uw werk doen : maer den zevenden zal u heilig wezen, den sabbat, en rust des Heeren : zoo wie eenig werk op dien doet, dien zal men dooden.

3 Gy zult geen vuer ontsteken in alle uwe woonsteden op den sabbatdag.

4 En Moyses heeft gezeid tot alle de vergadering der kinderen van Israël : Dit is het woord dat den Heer bevolen heeft, zeggende :

5 Scheidt uit by u zelve de eerstelingen voor den Heer. Al die gewillig is, en met der herten daer toe geneigd, zal ze den Heer offeren : goud en zilver, en metael,

6 Hemelsblauwe en purpere zyde, en roode herverwde zyde, en witte zyde, geitenhair,

7 En geroode en violette ramsvellen, se-thimhout,

8 En olie om de lampen te stellen, en om zalve en zeer zoeten tymoesoffer te maken, nagelsteen.

9 En kostelyke steenen tot sieraed van het overkleed der schouderen, en van het borststuk der redelykheid.

10 Zoo wie onder u wys is die kome en make het geen dat den Heer geboden heeft :

11 Te weten het tabernakel, en zyn dak en de bekleeding, de ringen en de berderen met hunne rychelen, de spannagelen, en voeten,

12 De ark met hare handboomen, den genadestoel, en het voorhangsel, hetwelk daer voor gespannen wordt,

13 De tafel met hare handboomen, en haer gereedschap, en met de brooden der voorleggingen,

14 Den kandelaer om de lichten te onderhouden, zyn gereedschap, met zyne lichtvaten, en olie tot het voedsel des vuers,

15 Den altaer van den tymoesoffer, en de handboomen, en de olie der zalvingen, en den tymoes reukoffer van speceryen, het voorspansel aen de deur des tabernakels,

16 Den altaer des brandoffers, en zyn metalen roosterken met zyne handboomen en gereedschappen, het waschvat met zyne voeten,

17 De gordynen des voorhofs met de kolommen en voeten, het voorhangsel in de deur des portaels,

18 De spannagelen des tabernakels en des voorhofs met hunne koordekens.

19 De kleederen die men bezigen moet tot den dienst van de heilighdomstede, te weten, Aaron des oversten priesters en zyner zonen kleederen, dat zy my het priesterschap bedienen.

20 En alle de menigte der kinderen van Israël is uitgegaan van Moyses aenzigt,

21 En hebben den Heer de eerstelingen geofferd, met een zeer bereed en devoot hert, om het werk van liet tabernakel des getuigenis te maken. Al wat tot het sieraed, en tot de heilige kleederen van noode was,

22 Dat hebben de mannen met de vrouwen gegeven, armspanselen en oorbaggén, vingerringen en versieringen van den regten arm en allerlei gouden juweelen zyn uitgescheiden tot des Heeren gaven.

23 Zoo wie had hemelsblauwe en purpere zyde en roode herverwde zyde, witte zyde, en geitenhair, geroode en violette ramsvellen,

24 Zilver en eerenmetael, dat hebben zy den Heer geofferd, en sethinhout tot verscheiden oorboor.

25 Maer de kunstige vrouwen hebben ook geofferd, hetwelk zy gesponnen hadden,

hemelsblauwe, purpere, en vermilioene en witte zyde,

26 En geiten hair, gevende het al uit haren vryen onbedwongen wil.

27 Maer de prinsen offerden nagelsteen, en kostelyke gesteente tot het overkleed der schouderen, en tot het borststuk der redelykheid,

28 Speceryen, en olie om de lichten te bereiden, en om de zalfolie te bereiden, en om te maken den tymoes reukoffer van den allerzoetsten reuk.

29 Alle de mannen en vrouwen hebben met devote herten giften geofferd, dat de werken gemaekt zouden worden, welke God geboden had door Moyses hand. Alle de kinderen van Israël hebben den Heere gewillig gaven geheiligt.

30 En Moyses heeft tot de kinderen van Israël gezeid : Ziet den Heer heeft by namen geroepen Beseleel den zoon van Uri, Hurs zoon uit den geslachte van Juda,

31 En hy heeft hem vervuld met den geest Gods, met wysheid en verstandigheid, en wetendheid, en allerlei geleerdheid,

32 Om te bedenken en te maken werken van goud en zilver, en metael,

33 En om kostelyke gesteenten te graveeren, en houtwerk te maken, wat men kostelyk versieren mag,

34 Dat heeft hem den Heer in zyn hert gegeven. En daer toe Ooliab, Achisamechs zoon, van hans geslacht :

35 Deze heeft hy beide geleerd door wysheid, dat zy zouden kunnen maken verscheide werken der timmerlieden, tapytwerkers en borduerwerkers, van hemelsblauwe en purpere zyde, en van roode herverwde zyde en van witte zyde, en dat zy alle dingen weven, en allerhande nieuwigheden vinden zouden.

KAPITTEL XXXVI.

ALDS zoo hebben gedaen Beseleel en Ooliab en alle wyze mannen, denwelken den Heer wysheid en verstand gegeven heeft, dat zy zouden kunnen kunstelyk werken al dat er noodig was tot behoef der heilighdomstede, en al dat den Heer bevolen had.

2 En als Moyses tot hen geroepen had, met alle de andere kunstige mannen, denwelken God wysheid gegeven had, en die vrywilliglyk zich zelven hadden gepresenteerd, om dit werk te maken,

3 Zoo heeft hy hun overgeleverd alle de giften der kinderen van Israël : En als zy dagelyks neerstiglyk hun werk deden, zoo offerde het volk 's morgens zyne beloften.

4 Waerom de werklieden bedwongen waren te komen,

5 En hebben tot Moyses gezegd : Het volk offert meer dan het van noode is.

6 Daerom heeft Moyses door eens uitroepers stem doen roepen : Noch man noch vrouw offere iets voorts meer tot het werk der heilige plaets.

7 En alzoo heeft men niet meer giften geofferd, om dat de geofferde giften genoeg waren, en overschoten.

8 En alle die wys van herten waren, hebben (om te volbrengen het werk des tabernakels) gemaakt, tien gordynen van getwynde witte zyde, en van hemelsblauwe en purpere zyde, en van roode herverwde zyde, met een werk van verscheide maeksel, en naer de kunst der borduerwerkers,

9 Waer af de eene was acht-en-twintig cubitus lang, en vier cubitus breed, en alle de gordynen waren van eene mate,

10 En hy voegde vyf gordynen te zamen, de eene aen de andere, en nog andere vyf hechte hy ook aen malkander.

11 En hy heeft hemelsblauwe litsen gemaakt aen den kant der eener gordyne, aen beide de zyden, en aen den kant van de andere gordyne desgelyks,

12 Dat de litsen tegen malkander komen zouden, en alzoo aen malkander hechten,

13 En daerom heeft hy ook vyftig gouden ringen gemaakt, die der gordynen litsen te zamen aeneen hechten zouden, en alzoo een tabernakel worden.

14 En hy heeft ook elf overtrekselen gemaakt van geitenhair, om het dak des tabernakels te bedekken :

15 Een overtreksel was dertig cubitus lang, en vier cubitus breed, alle de overtrekselen waren van eene maet.

16 Waer af dat hy de vyf te zamen voegde op de eene zyde, en de andere zes verscheiden.

17 En hy heeft vyftig litsen aen den kant van een overtreksel gemaakt, en nog vyftig aen den kant van het ander overtreksel, dat zy aen malkander zouden mogen gehecht worden.

18 En vyftig metalen haekjes daer men het dak mede zoude te zamen hechten, alzoo dat van alle de overtrekselen een mantel zoude worden.

19 Hy heeft ook een overdeksel des tabernakels gemaakt van geroode ramsvellen, en nog een ander deksel daer over van violette vellen.

20 En hy heeft ook gemaakt de staende planken des tabernakels van sethimhout.

21 Tien cubitus was eene plank lang, en anderhalf cubitus was die breed,

22 Twee groeven waren aen elke plank, dat de eene aen de andere zoude mogen

gevoegd worden. Alzoo heeft hy gemaakt aen alle de planken des tabernakels,

23 Waer af dat er twintig waren op de zuidzyde, tegen den zuiden,

24 Met veertig zilveren voeten. Twee voeten worden gesteld onder elke plank aen beide de hoekzyden, daer de groeven der zyden een einde nemen in de hoeken.

25 En aen de zyde des tabernakels die tegen den noorden staet, heeft hy ook twintig planken gemaakt,

26 Met veertig zilveren voeten, twee voeten tot elke plank.

27 Maer tegen den westen, dat is tegen de zyde des tabernakels die ter zeewaerts ziet, hy heeft zes planken gemaakt,

28 En nog twee andere aen elken hoek van het tabernakel van achter,

29 Die aeneen gevoegd waren, van beneden tot boven toe, en alzoo kwamen zy te zamen aen een voegsel. En aldus heeft hy gemaakt aen beide de zyden aen de hoeken.

30 Dat er te zamen acht planken waren, dewelke hadden zestien zilveren voeten, te weten twee voeten onder elke tafel.

31 En hy maekte ook rychelen van sethimhout, vyf om de planken van de eene zyde des tabernakels te onthouden,

32 En nog vyf om de planken van de andere zyden ook te onthouden. En buiten deze vyf heeft hy nog andere rychelen gemaakt aen de westzyde des tabernakels tegen de zee.

33 Ook heeft hy een ander rychel gemaakt, die door het midden der planken, van den eenen hoek tot den anderen komen zoude.

34 En alle deze planken heeft hy verguld, en heeft hare voeten van zilver gegoten. En hare ringen heeft hy van goud gemaakt, daer men de rychelen zoude mogen doorsteken, dewelke hy met gouden platen overtrokken heeft.

35 Hy heeft ook een voorhangsel gemaakt van hemelsblauwe en purpere zyde, en van roode zyde, en van witte getwynde zyde, naer de kunst der borduerwerkers, een menigvoudig en verscheiden werk,

36 En vier kolommen van sethimhout, dewelke hy met hare hoofdstukken verguld heeft, en hare voeten heeft hy van zilver gegoten.

37 Hy heeft ook een voorhangsel in den ingang des tabernakels gemaakt van hemelsblauwe en purpere zyde, en roode zyde, en van witte getwynde zyde, met borduerwerk,

38 En vyf kolommen met hare hoofdstukken, welke hy met goud overdekt heeft, en hare voeten van metael gegoten.

KAPITTEL XXXVII.

EN Beseleel heeft ook eene ark gemaakt van sethimhout, dewelke had twee cubitus en eenen halven in de lengte, en anderhalven cubitus in de breedte, en de hoogte was ook van anderhalven cubitus.

2 En hy heeft die bekleed met het allerpuerste goud, van binnen en van buiten, en heeft haer in het ronde een gouden kroonement gemaakt,

3 Gietende vier gouden ringen aen hare vier hoeken, twee ringen aen de eene zyde, en twee ringen aen de andere zyde.

4 En hy heeft ook twee handboomen gemaakt van sethimhout, dewelke hy met goud bekleed heeft,

5 En die hy in de ringen gestoken heeft, die daer waren aen de hoeken van de ark, om haer te dragen.

6 En hy heeft ook gemaakt den genadestoel, dat is den godspraakstoel, van het allerzuiverste goud, twee en een half cubitus lang, en anderhalf cubitus breed.

7 En ook twee cherubienen van geslagen goud, dewelke hy gesteld heeft aen beide de zyden van den genadestoel :

8 Den eenen cherub op het opperste van de eene zyde, en den anderen cherub aen het opperste van de andere zyde : twee cherubienen aen beide de hoogten van den genadestoel,

9 Hunne vleugelen uitreikende, en bedekkende den genadestoel, malkander en dien aenziende.

10 En hy heeft ook eene tafel gemaakt van sethimhout, twee cubitus lang, en eenen cubitus breed, dewelke had anderhalf cubitus in de hoogte.

11 En hy heeft die omlegd met het allerzuiverste goud, en hy heeft haer een gouden lyst in het ronde gemaakt,

12 En op de lyst eene goude uitgestokene kroon van vier vingeren, en op dezelve nog eene andere goude kroon.

13 Hy heeft ook vier gouden ringen gegoten, welke hy gesteld heeft aen de vier hoeken, aen elken voet van de tafel,

14 Tegen de kroon, en hy heeft daer de handboomen in gestoken, dat men de tafel zoude mogen dragen.

15 En de handboomen heeft hy van sethimhout gemaakt, en hy heeft ze met goud omlegd.

16 En ook gereedschap tot verscheiden gebruik der tafelen, te weten schotelen, en schalen en kroesen, en wierookvaten van fyn goud, daer men de drankofferanden in offeren moet.

17 En hy heeft ook eenen geslagen kandelaar gemaakt van het allerpuerste goud,

uit wiens standaard kwamen schachten, koppen, en ronde klootkens, en ook lelien :

18 Zes aen beide de zyden, dry schachten uit de eene zyde, en dry uit de andere zyde,

19 Dry koppen in de manier van eene noot waren aen elke schacht, en desgelyks ook mede klootkens en lelien, en dry koppen gelyk eene noot waren aen de andere schacht, en ook mede klootkens en lelien. Al gelyk was het werk van de zes schachten, die uit den standaard des kandelaers kwamen.

20 En in den zelve standaard waren vier koppen nootsche wyze, en na elken klootkens en lelien,

21 En onder de twee schachten waren klootkens te dry plaetsen, welke te zamen worden zes schachten komende uit eenen standaard.

22 Zoo waren dan de klootkens en de schachten uit een komende, al te zamen geslagen van het allerpuerste goud.

23 En hy heeft ook zeven lichtvaten gemaakt met hunne snuiters, en vaten daer men het snuitsel in versmachten zoude, al van het fynste goud.

24 Den kandelaar met alle zyne gereedschappen woog een talent in het goud.

25 Hy heeft ook gemaakt den autaer des tymoes reukoffers, van sethimhout, hebbende in zyn vierkant aen elke zyde eenen cubitus, en in zyne hoogte twee cubitus, uit wiens hoeken kwamen hoornen.

26 En hy heeft die bekleed met het allerpuerste goud met zyn roosterken, en wanden en hoornen.

27 En hy heeft dien autaer een klein gouden kroonement gemaakt rondom, en twee gouden ringen onder het kroonement aen elke zyde, dat men daer handboomen in steken zoude, en dat men den autaer zoude mogen dragen,

28 En de handboomen heeft hy van sethimhout gemaakt, en heeft die met gouden platen overdekt.

29 En hy heeft ook olie gemaakt tot de zalf der wyding, en tymoes reukoffer van de allerzuiverste speceryen, naer de apothekers kunst.

KAPITTEL XXXVIII.

EN hy heeft gemaakt des brandoffers autaer van sethimhout, van vyf cubitus in het vierkant, en dry cubitus in de hoogte.

2 Wiens hoornen kwamen uit de hoeken, en hy overdekte dien met metalen platen.

3 En tot zyn gebruik zoo bereidde hy verscheiden gereedschap van metael, ziedpotten, tangen, kraeuwels, haken en vuerpennen.

4 En hy maakte het roosterken des autaers

op eene manier van eene net al metalen. En daer onder in het midden des autærs een haerdecken.

5 En hy heeft ook vier metalen ringen gegoten aen de vier uiterste einden des nettekens, om de handboomen daer in te steken om te dragen :

6 Dewelke hy ook heeft van sethimhout gemaakt, en heeft ze met metalen platen bedekt :

7 En hy heeft ze in de ringen gestoken, die aen de zyden des autærs uitstaken. Maer dien autær was niet digt, maer hol van planken gemaakt, van binnen ydel.

8 Hy heeft ook een metalen waschvat gemaakt met zynen voet, van der vrouwen spiegelen, die daer waekten aen de deur des tabernakels.

9 En hy maakte het voorhof, aen wiens zuidzyde waren voorhangsels van witte getwynde zyde, honderd ellen lang,

10 Twintig metalen kolommen met hare voeten, de hoofdstukken der kolommen met al het gesneden werk was van zilver.

11 Desgelyks aen de noordzyde waren ook voorhangsels, kolommen en standaardvoeten, en hoofdstukken der kolommen, van dezelfde maet en werk en metael.

12 Maer aen de zyde, die tegen het westen staet, waren voorhangsels van vyftig ellen lang, tien kolommen met hare voeten van metael, en de hoofdstukken der kolommen, en de heele snede van het werk was van zilver.

13 Maer tegen het oosten, zoo maakte hy voorhangsels van vyftig cubitus :

14 Waeraf de vyftien cubitus der dry kolommen met hare voeten hielden de eene zyde :

15 En aen de andere zyde (want hy tusschen die twee maakte des tabernakels ingang) waren desgelyks ook voorhangsels van vyftien cubitus, en dry kolommen, en zoo vele standaardvoeten.

16 Alle voorhangsels des voorhofs waren geweven van witte getwynde zyde.

17 De pilaervoeten waren metalen, maer hunne hoofden met al hun gesneden werk waren van zilver : en de kolommen van den voorhove heeft hy bekleed met zilver.

18 En in zynen ingang heeft hy een voorhangsel gemaakt borduerwerk, van hemelsblauwe en purpere zyde, vermilioene, en witte getwynde zyde, hetwelk had twintig cubitus in de lengte, en de hoogte was vyftig cubitus, naer de maet welke alle voorhangsels des voorhofs hadden.

19 Maer in den ingang waren vier kolommen met hare metalen voeten, en hare hoofden met het gesneden werk waren van zilver.

20 En de spannagelen des tabernakels des voorhofs in het ronde maakte hy van metael.

21 Dit zyn de gereedschappen van het tabernakel des getuigenis, die geteld zyn naer Moyses bevel, tot de godsdiensten der Leviten, door de hand van Ithamar, Aarons des priesters zoon :

22 Dewelke Beseleel den zoon van Uri, Hurs zoon uit het geslacht van Juda, volmaekt had Gode door Moyses alzo bevelende,

23 Hebbende met hem tot een gezel Ooliab den zoon van Achisamech, uit Dans geslacht : denwelken ook een zonderling groot kunstenaar was in houtwerk, en een borduerwerker, en een legwerker van hemelsblauwe en purpere zyde, en vermilioene, en van witte zyde.

24 Al het goud dat er verwrocht is in het werk der heiligdomstede, en dat er in de giften geofferd is, was negen-en-twintig talenten, en zeven honderd en dertig sikkelen naer gewigt der heiligdomstede.

25 En het is geofferd van degene die ten getalle gekomen waren, van twintig jaren, en daerover, te weten van zes honderd duizend, en dry duizend en vyf honderd en vyftig gewapende mannen.

26 En daer waren ook nog honderd talenten zilvers, waeraf gemaakt zyn de standvoeten van de heiligdomstede, en van den ingang, daer het voorhangsel hangt.

27 Honderd standvoeten zyn gemaakt van honderd talenten, voor elken voet een talent gerekend.

28 Maer van de duizend zeven honderd en vyf-en-zeventig heeft hy de pilaerhoofden gemaakt, dewelke hy ook met zilver bekleed heeft.

29 En daer zyn ook geofferd twee-en-zeventig duizend talenten, en daerboven nog vier honderd sikkelen metaels,

30 Waeraf de standvoeten gegoten zyn, in den ingang van het tabernakel des getuigenis, en den metalen autær met zyn roosterken, en al het gereedschap dat tot zyne behoeften behoorende is.

31 En de standvoeten des voorhofs, zoo wel in zynen omgang als in zynen ingang, en de spannagelen des tabernakels en des voorhofs in het ronde.

KAPITTEL XXXIX.

MAER van hemelsblauwe en purpere zyde, vermilioene en witte zyde, heeft hy de kleederen gemaakt, daer Aaron mede gekleed zoude worden, als hy diende in de heilige plaets, gelyk den Heer Moyses bevoelen heeft.

2 Dus heeft hy het overkleed der schou-

deren gemaakt van goud en van hemelsblauwe en purpere zyde, en van scharlakenroode zyde tweemaal geleverd, en van witte getwylde zyde,

3 Naer de kunst der tapywerkers. En hy heeft gesneden geslagen goud, en maakte daerof dunne draden, dat men die mogt in het werk slaan met den inslag van de voorgenomde verwen,

4 En hy maakte twee zoomen die aen malkander gevoegd waren aen beide de zyden van de einden.

5 En eenen riem van dezelfde verwen, gelyk den Heer Moyses bevolen had.

6 En hy bereidde ook twee nagelsteenen, gebonden en gesloten in goud, en daerin gegraveerd de namen der kinderen van Israël, naer de kunst der kostelyke steengravers :

7 En hy heeft die gesteld aen de zyden van het overkleed der schouderen, tot eene gedenkenis der kinderen van Israël, gelyk den Heer Moyses bevolen had.

8 En hy heeft ook gemaakt het borststuk des verstands, met borduerwerk, gelyk het werk van het overkleed der schouderen van goud, hemelsblauwe, purpere zyde, en van roode zyde twee maal geleverd, en van witte getwylde zyde,

9 Gemaakt vierkant en dubbel, eene palm groot.

10 En hy heeft daarin gesteld vier ryen kostelyke steenen. In de eerste ry was een sardus, topaes, en smaragd.

11 In de tweede was een karbonkel, saffier, en jaspis.

12 In de derde ry was ligurius, een agaet, en amethyst.

13 In de vierde ry was chrisolithus, den nagelsteen, en berillus, al omleid en besloten in goud, elk naer zyne ordinantien.

14 En in deze twaelf steenen waren gesneden de twaelf namen der kinderen van Israël, elken steen met eenen zonderlingen naam.

15 En zy hebben in het borststuk des verstands, ook ketentjes gemaakt, die aen malkander hechtten, van het allerpuerste goud :

16 En twee haaksken, en zoo veel gouden ringen. Maer de ringen hebben zy gesteld aen beide de zyden van het borststuk der redelykheid,

17 Daer de twee gouden ketenen aenhangen, dewelke zy hechtten aen de haeken die aen de hoeken van het overkleed der schouderen uitstonden.

18 Deze kwamen voor en achter alzoo aen een, dat het overkleed der schouderen, en het borststuk der redelykheid aen malkander gehecht werden,

19 Gebonden aen den gordel, en met ringen nog sterker geknocht, dewelke te zamen werden gevoegd door een hemelsblauw lint, opdat zy ongebonden zynde niet ontwerpen zouden, en van malkander scheiden, alzoo den Heer Moyses bevolen had.

20 En zy hebben ook gemaakt den lyfrok van het overkleed der schouderen, geheel hemelsblauw.

21 En eene hoofdslip in het opperste tegen het midden, en eenen gewezen boord rondom de hoofdslip :

22 En beneden aen de voeten, granaet-appelen, gemaakt van hemelsblauwe, purpere, vermilioene en witte getwylde zyde :

23 En schellekens van het allerlouterste goud, dewelke zy gesteld hebben tusschen de granaet-appelen, in het uiterste van den lyfrok, rondom :

24 Het schelleken van goud, en eenen granaetappel, waarmede den oversten priester versierd ging, als hy zyne officie bediende, gelyk den Heer Moyses bevolen had.

25 Zy hebben ook witte zyden rokken gemaakt, naer der wevers werk, voor Aaron en zyne zonen :

26 En myters met hunne kroontjes van witte zyde :

27 En daertoe ook linnen broeken van witten zydraed :

28 En den riem van witte getwylde zyde, en van hemelsblauwe en purpere zyde, en van herverwd vermilioen, naer de kunst der borduerwerkers, gelyk den Heer Moyses bevolen had.

29 Zy hebben ook de plaet van de heilige eerbieding gemaakt van het allerfynste goud, en zy hebben daarin geschreven naer de kunst der kostelyke steengravers, Het heilig des Heeren :

30 En zy bonden die aen den myter met een hemelsblauw lint, gelyk den Heer Moyses bevolen had.

31 Aldus dan zoo is volmaakt geweest al het werk des tabernakels en van het dak des getuigenis : en de kinderen van Israël hebben gedaen al dat God Moyses bevolen had.

32 En zy hebben geofferd het tabernakel, en het dak, en al het gereedschap, ringen, planken, handboomen, kolommen en de voeten,

33 Het deksel van geroode ramsvellen, en het ander deksel van violette vellen,

34 Het voorhangsel, de ark, de handboomen, den genadestoel,

35 De tafel met hare gereedschappen, en met de brooden der voorleggingen,

36 Den kandelaar, de lampen met hare ge-

reedschappen, met de olie, den gouden autaar,

37 En de olie der zalvingen, den tymoes reukoffer van kostelyke speceryen gemaakt, 38 En het voorhangsel in den ingang des tabernakels,

39 Den metalen autaar, het netteken, de handboomen en alle zyne gereedschappen, het waschvat met zynen voet, de voorhangsels des voorhofs,

40 En de kolommen met hare voeten, het voorhangsel in den ingang van het voorhof, zyne zeelkens en spanagelen. Daer gebrak niets van alle de gereedschappen van denwelken geboden was, dat men ze maken zoude tot den dienst des tabernakels, en tot het dak des verbonds.

41 Ook mede de kleederen welke de priesters gebruiken in de heilgdomsteden, te weten Aaron met zyne zonen, hebben de kinderen van Israël geofferd, gelyk den Heer bevolen had.

42 En als Moyses gezien heeft dat alle deze dingen volmaekt waren, zoo heeft hy hen gebenedydt.

KAPITTEL XL.

DEN Heer heeft gesproken tot Moyses, zeggende :

2 In de eerste maend, op den eersten dag der maend, zoo zult gy het tabernakel des getuigenis opregten;

3 En zult de ark daer in stellen, en gy zult daer voor een voorhangsel laten komen,

4 En als gy de tafel daer in gebragt hebt, zult gy daer op zetten al het geen dat wettelyk bevolen is. Den kandelaer zal staen met zyne lampen,

5 En den gouden autaar daer den reukoffer op ontstoken wordt voor de ark des getuigenis. En gy zult een voorhangsel stellen aen den ingang van het tabernakel,

6 En daer voor den autaar des brandoffers,

7 Het waschvat zult gy stellen tusschen den autaar en het tabernakel, hetwelk gy met water vullen zult.

8 En gy zult het voorhof alom behangen met voorhangsels, en zynen ingang.

9 En gy zult nemen de olie der zalvingen, en zalven het tabernakel met alle zyne gereedschappen, dat zy mogen geheilgd worden,

10 Des brandoffers autaar met al zyn gereedschap,

11 Het waschvat met zynen voet. Gy zult het al heilig maken met de olie der zalvingen op dat die mogen wezen heilig der heiligen.

12 En gy zult Aaron en zyne zonen brengen aen de deur van het tabernakel des getui-

genis, en als die met water zullen gewaschen zyn,

13 Zoo zult gy hun aendoen de heilige kleederen dat zy my dienen, en hunne zalving mag vorderen tot een eeuwig priesterschap.

14 En Moyses heeft al gedaen dat hem den Heer geboden had.

15 Aldus dan in de eerste maend van den tweeden jare, op den eersten dag der maend zoo is het tabernakel gesteld.

16 En Moyses heeft het opgeregt, en heeft de planken, voeten en rychelen gesteld, en heeft de kolommen ook opgeregt,

17 En hy heeft het dak gespannen over het tabernakel, en het deksel daer op gelegd, alzoo den Heer bevolen had.

18 En hy heeft het getuigenis ook in de ark gesteld, en daer onder de handboomen gestoken; en den godspraekstoel daer boven gesteld.

19 En als hy de ark gebragt had in het tabernakel, zoo heeft hy voor haer een voordeksel gehangen, dat hy Gods gebod volbrengen zoude.

20 Hy heeft ook de tafel gesteld in het tabernakel des getuigenis, aen de noordzyde, buiten het voorhangsel.

21 En schikte voor de oogen de brooden der voorleggingen, gelyk den Heer Moyses bevolen had.

22 Hy heeft den kandelaer ook gesteld in het tabernakel des getuigenis tegen over de tafel, aen de zuidzyde,

23 Daer op stellende de lampen vervolgens naer des Heeren gebod.

24 En hy heeft den gouden autaar gesteld onder het dak des getuigenis tegen het voorhangsel,

25 En heeft daer op ontstoken den reukoffer der kostelyke speceryen, gelyk den Heer Moyses bevolen had.

26 En hy heeft ook een voorhangsel gesteld aen den ingang van het tabernakel des getuigenis,

27 En den brandoffers autaar in het portael des getuigenis, offerende daer op brandofferen en sacrificien, als den Heer geboden had.

28 En hy heeft ook het waschvat gesteld, tusschen het tabernakel des getuigenis en den autaar, vullende het met water.

29 En daer hebben hunne handen en voeten in gewassen Moyses en Aaron en zyne zonen,

30 Als zy onder het dak des verbonds gingen, en tot den autaar gingen, alzoo den Heer Moyses bevolen had.

31 En hy regte ook op het voorhof, rondom het tabernakel en den autaar, en hy spande

cen voorhangsel voor den ingang. Als het al volmaekt was,

32 Zoo heeft eene wolk het tabernakel des getuigenis bedekt en des Heeren glorie heeft het vervuld.

33 En Moyses konde in het dak des verbonds niet gaen, dewyl de wolk het al bedekte, en de majesteit des Heeren daer blonk, want de wolk had het al bedekt.

34 Zoo wanneer de wolk van het tabernakel scheidde, zoo reisden de kinderen van Israël voorts naer hunne heirscharen :

35 Maer als zy daer boven hing, zoo bleven zy in dezelfde plaets.

36 Want des Heeren wolk rustte des dags op het tabernakel, en het vuer des nachts, daer het gansche volk van Israël zag alle hunne woonsteden door.

H E T

DERDE BOEK MOYSES,

Genaemd LEVITICUS, in het Hebreewsch VAICRA.

KAPITTEL I.

DEN Heer heeft Moyses geroepen, en tot hem gesproken van het tabernakel des getuigenis, zeggende :

2 Spreek tot de kinderen van Israël, en gy zult tot hun zeggen : Een mensch van u die den Heere eene slagtofferande offert van het vee, dat is van de runderen en schapen offerende slagtofferanden,

3 Is het zake dat zyne offerande is brandoffer, en van het rundervee, zoo zal hy een onbesmet manneken offeren aen de deur van het tabernakel des getuigenis, om zich zelve aen den Heer te verzoenen :

4 En hy zal zyne handen leggen op het hoofd van de offerande, en die zal ontvangbaer zyn, en tot zyne verzoeningen profytelyk.

5 En hy zal een kalf ten offer doodslaen voor den Heer, en Aarons zonen de priesters zullen bloed van dien offeren, stortende dat alom den autaar die daer is aen de deur des tabernakels.

6 En als het vel van de offeranden afgetrokken is, zoo zullen zy de leden in stukken snyden,

7 En onder in den autaar het vuer steken, als zy daer te voren een tas houts gemaakt hebben,

8 En de leden die gedeeld zyn daer op stellende, te weten het hoofd en al dat aen de lever hangt,

9 Het ingewand en de voeten met water gewasschen zynde : en den priester zal deze verbranden op den autaar tot eenen brandoffer, en tot eenen zoeten reuk den Heere.

10 Maer is zyne offerande van het klein vee, te weten brandoffer van de schapen of geiten, zoo zal hy een eenjarig lammeken zonder smet offeren :

11 En hy zal het ten offer dooden aen de noordzyde des autaers voor den Heer : maer het bloed van dien zullen Aarons zonen op den autaar storten al rondom,

12 En zy zullen de leden deelen, het hoofd met al dat aen de lever hangt, en het leggen op het hout daer men het vuer onder steken zal,

13 Maer het ingewand en de voeten zullen zy met water wasschen. En alle de geofferde zal den priester op den autaar ontsteken tot eenen brandoffer, en tot eenen allerzoetsten reuk voor den Heer.

14 Maer is het dat de offerande des brandoffers is van de vogelen, van tortelduiven of jonge duiven,

15 Zoo zal den priester die offeren op den autaar, en als hy het hoofd achter aen den hals omgewrongen heeft, en de plaets der wonden opengeborsten is, zoo zal hy het bloed doen druipen op den kant des autaers,

16 Maer het kroppeken van de stroot, en de pluimen zal hy by den autaar werpen aen de oostzyde, op de plaets daer men de asschen pleeg uit te storten,

17 En hy zal hunne vleugelokselen breken, en hy zal ze niet snyden of met yzer klieven, en hy zal ze ontsteken op den autaar, stekende vuer onder het hout, het is eene brandofferande, en eene offerande van den zoetsten reuk voor den Heer.

KAPITTEL II.

ALs eene ziel offert den Heer eenen offer der sacrificien, zoo zal zyne offerande wezen tarwebloem, en hy zal daer olie op gieten, en wierook daerop leggen,

2 En hy zal het dragen tot de zonen van Aaron des priesters, waer af eenen zal nemen eene handvol bloem en olie, en al het wierook, en hy zal het stellen tot eene gedenkenis op den autaar, tot eenen allerzoetsten reuk voor den Heer :

3 Maer dat er overschiet van het sacrifice, dat zal Aaron en zynen zonen toebehooren, een heilig der heiligen van de offeranden des Heeren.

4 Maer als hy een sacrifice offert in den oven gebakken van bloem des meels, te weten ongeheefde brooden met olie beslagen en ongedeesemde vladen met olie bestreken.

5 Is het dat uwe offerande is uit de panne van tarwebloem met olie beslagen en zonder heef,

6 Zoo zult gy die in kleine stukskens snyden, en gy zult daer olie op gieten.

7 Maer is het dat uw sacrifice is van den rooster, zoo zal desgelyks de tarwebloem met olie beslagen worden,

8 Dewelke gy den Heere offerende, zult in des priesters handen geven,

9 Denwelken als hy die geofferd heeft, zoo zal hy van het sacrifice eene gedenkenis nemen, en het ontsteken op den autaar tot eenen reuk der zoetigheid voor den Heer,

10 Maer wat daer overblyft, dat zal Aaron en zynen zonen toebehooren, het heilig der heiligen van des Heeren offeranden.

11 Alle offerande die den Heere geofferd wordt, zal zonder heef geschieden, en daer zal geen heef of honig ontstoken worden in des Heeren sacrifice :

12 Maer gy zult daer af alleen offeren de eerste vruchten en giften, maer op den autaar zullen zy niet gesteld worden tot eenen reuk der zoetigheid.

13 Wat sacrifice gy offert dat zult gy zouten, noch gy zult het zout des verbonds uws Gods van uw sacrifice niet af nemen. In alle offeranden zult gy zout offeren.

14 Maer is het zake dat gy offert eene gifte van uwe eerste vruchten uws graens den Heere, van aren die nog groen zyn, zoo zult gy die aen het vuur verdorren, en breken die op de manier van meel, en alzoo zult gy uwe eerstelingen den Heere offeren,

15 Stortende daer olie op, en wierook op leggende, want het is offerande des Heeren,

16 Waer af zal den priester tot eene gedenkenis der giften een deel van het

gebroken meel en van de olie en het heel wierook verbranden.

KAPITTEL III.

MAER is zyne offerande een vredeoffer, en dat hy van de runderen wilt offeren, het zy ver of vers, zoo zal hy ze onbevlekt offeren voor den Heer,

2 En zal zyne hand leggen op het hoofd van zyne slagtofferande, welke ten offer zal dood geslagen worden in den ingang van het tabernakel des getuigenis, en Aaron des priesters zonen zullen het bloed storten alom den autaar,

3 En van den vredeoffer zullen zy den Heere ter offeranden offeren het vet dat het ingewand bedekt, en wat er vets binnen is,

4 De twee nieren met het vet, daer de lendenen mede bedekt worden, en het netteken van de lever met de nierkens.

5 En zy zullen het verbranden op den autaar tot eenen brandoffer, stekende het vuur onder het hout, tot eene offerande des allerzoetsten reuk den Heere.

6 Maer is zyne offerande van de schapen, en eene vredeofferande, het zy of hy een manneken offert of een wyfken, zy zullen onbesmet wezen.

7 Is het dat hy een lam voor den Heer offert,

8 Zoo zal hy zyne hand leggen op het hoofd van zyne slagtofferanden, welke zal geslagen worden ten offer in het portaal van het tabernakel des getuigenis, en Aarons zonen zullen het bloed storten rondom den autaar,

9 En zy zullen offeren van de vredeofferande, den Heere een sacrifice, het vet en den heelen steert,

10 Met de nieren en het vet welk den buik binnen en al het ingewand bedekt, en beide de nierkens, met het vet dat aen de lendenen is, en het netteken der lever met de nierkens,

11 En den priester zal deze al ontsteken op den autaar tot een voedsel des vuers, en des Heeren offerande.

12 Is het zake dat zyne offerande is eene geite, en dat hy die den Heere offert,

13 Zoo zal hy zyne hand op haer hoofd leggen, en hy zal ze offeren aen den ingang van het tabernakel des getuigenis, en Aarons zonen zullen het bloed van dien rondom den autaar storten,

14 En zullen daer af nemen tot een voedsel van des Heeren vuur, het vet dat den buik overdekt, en dat al het ingewand bedekt,

15 De twee nierkens met het netteken dat over die is by de lendenen, en het vet van de lever met de nierkens :

16 En den priester zal deze op den autaar

ontsteken tot een voedsel des vuers, en tot eenen allerzoetsten reuk.

17 Al het vet zal den Heere toebehooren met een eeuwig regt in uwe geslachten, en alle uwe woonsteden, en gy zult geenszins bloed of vet eten.

KAPITTEL IV.

En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Zegt den kinderen van Israël : Eene ziele als zy gezondigd heeft door onwetenschap, en die iets gedaen heeft van allen Gods geboden, die hy geboden heeft dat men niet doen zoude.

3 Is het dat een priester die gezalfd is gezondigd heeft, doende het volk zondigen, die zal voor zyne zonde den Heere offeren een kalf zonder smet :

4 En hy zal dat brengen voor de deur van het tabernakel des getuigenis, voor den Heer, hy zal zyne hand leggen op het hoofd, en hy zal het ten offer doodslaan voor den Heer.

5 En hy zal nemen van des kalfs bloed, dragende het in het tabernakel des getuigenis.

6 En als hy zynen vinger in het bloed gestoken heeft, zoo zal hy daarmede besproeijen zevenwerf voor den Heer tegen het voorhangsel der heilige plaats.

7 En hy zal van hetzelfde bloed doen op de hoornen des altaars van den tymoffer, die den Heere alleraengenaemst is, denwelken is in het tabernakel des getuigenis : maer al het andere bloed zal hy storten aen den voet van den altaar des brandoffers, in den ingang des tabernakels.

8 En het binnenste vet van het kalf zal hy offeren voor de zonde, zoo wel hetgene dat het ingewand overdekt, als al dat er binnen is :

9 De twee niereken, en het netteken dat daerover is by de lendenen, en het vet der lever met de niereken,

10 Gelyk weggenomen wordt van het kalf der vredeofferanden : en hy zal die ontsteken op den altaar des brandoffers.

11 Maer het vel en al het vleesch met het hoofd en met de voeten, en het ingewand, en met den mest,

12 En met al het andere deel van het ligchaem, zal hy weg uit het leger dragen, op eene zuivere plaats, daer men de asschen pleeg uit te storten : en hy zal die daer ontsteken op eenen tas bonts, dewelke zullen op de plaats der uitgestorte asschen verbrand worden.

13 Maer is het by alzoo dat al de gemeente der kinderen van Israël onwetende geveest is, en by onwetenschap iets gedaen heeft dat tegen Gods gebod is,

14 En daarna hare zonde verstaet, zoo zal zy voor hare zonde een kalf offeren, en het brengen aen de deur des tabernakels.

15 En de ouderen des volks zullen hunne handen leggen op het hoofd des kalfs, voor den Heer. En als het kalf ten offer doodgeslagen is voor des Heeren aenzigt,

16 Zoo zal den gezalfden priester van des kalfs bloed dragen in het tabernakel des getuigenis,

17 En zynen vinger daerin nat makende, zal hy zevenwerf besproeijen tegen het voorhangsel.

18 En hy zal van hetzelfde bloed doen aen de hoornen des altaars, welk voor den Heer is in het tabernakel des getuigenis, en het bloed dat er overblyft, zal hy storten by den voet van den brandoffers altaar, welk daer is in de deur van het tabernakel des getuigenis.

19 En al zyn vet zal hy nemen, en het aansteken op den altaar :

20 Alzoo ook doende van dit kalf, gelyk hy te voren gedaen had : en als den priester voor hen bidt, zal den Heer hun genadig wezen.

21 Maer hetzelfde kalf zal hy dragen buiten het heirleger, en het verbranden gelyk het eerste kalf : want het is voor de zonde der gemeente.

22 Is het dat een prins zondigt, en uit andere veel zonden iets doet door onwetenschap, hetwelk door de wet des Heeren verboden wordt :

23 En dat hy namaels zyne zonden verstaet, die zal den Heere eene slagtofferande offeren, eenen bok van de geiten, zonder smet.

24 En hy zal zyne hand leggen op des boks hoofd : en als hy dien heeft ten offer doodgeslagen ter plaats daer men pleeg de brandofferande te dooden voor den Heer, want het voor de zonde is,

25 Zoo zal den priester zynen vinger nat maken in het bloed der offeranden voor de zonde, rakende de hoornen des brandoffers altaar, en het overschot uitgietende aen des altaars voet.

26 Maer het binnenste vet zal hy verbranden boven, gelyk men pleeg te doen in de vreedzamige offeranden : en den priester zal voor hem bidden, en voor zyne zonde, en het zal hem vergeven worden.

27 Maer is het dat er eene ziel van het volk des lands door onwetenschap gezondigd heeft, alzoo dat zy iets doet van hetgene dat door des Heeren wet verboden is, en dat zy alzoo misdoet,

28 En hare zonde bekend, zoo zal die offeren eene onbesmette geit.

29 En dien zal zyne handen leggen op het

hoofd der slagtofferande, welke voor de zonde is, en zal die ten offer doodslaan in de plaets des brandoffers.

30 En den priester zal van het bloed nemen aen zynen vinger : en rakende de hoornen van des brandoffers outaer, het overschot zal hy uitgieten aen den voet van dien.

31 En al het vet afnemende, alzoo men het pleeg af te nemen van de vredeofferanden, zal hy het ontsteken op den outaer tot enen reuk der zuchtigheid den Heere, en hy zal voor hem bidden, en het zal hem vergeven worden.

32 Maer is het dat hy van het klein vee offert voor de zonde, te weten een schaep zonder smet,

33 Zoo zal hy zyne handen leggen op des offers hoofd, en hy zal het dooden ter plaetse daer men pleeg te dooden de brandofferanden.

34 En den priester zal van zyn bloed nemen met zynen vinger, en rakende de hoornen des brandoffers outaer, het overschot zal hy storten aen den voet van dien.

35 En al het vet afdoende, gelijk men pleeg af te doen het vet van den ram die voor den vredeoffer geofferd wordt, zal hy het verbranden op den outaer tot eene reukofferande des Heeren, en hy zal voor hem bidden, en voor zyne zonde, en het zal hem vergeven worden.

KAPITTEL V.

IS het zake dat eene ziel zondigt, en dat zy hoort de stem van iemand die zweert, en dat hy dus een getuigen is dat hy het gezien of geweten heeft : ten zy dat hy het te kennen geve, zoo zal hy zyne boosheid dragen.

2 Eene ziel die iets onzuivers raekt, het zy of van eene beest die gedood is, of van zelfs gestorven, of eenig ander kruipende dier : en dat zy hare onzuiverheid vergeten heeft, die is schuldig en heeft misdaen :

3 En dat die iets van des menschen onreinigheid raekt, naer alle onzuiverheid, waarmede men pleeg onzuiver te worden, en dat zy dat vergeten hebbende namaels bekent, zoo zal zy der zonde schuldig wezen.

4 Eene ziel die gezworen heeft, en heeft wat met hare lippen uitgesproken, dat zy iets kwalijk zoude doen, of wel, en dat zy hetzelfde heeft gevestigd met eed, en met de woorden, en zy dat vergeten hebbende, namaels bekent hare verzuimenis,

5 Die zal penitentie doen voor hare zonde,

6 En zy zal uit de kudden offeren een oolam of eene geit, en den priester zal voor haer bidden en voor hare zonde :

7 Maer is het zake dat hy geen klein vee offeren kan, zoo zal hy offeren twee tortelduiven of twee jonge duiven den Heere, de eene voor de zonde, en de andere tot een brandoffer,

8 En hy zal die den priester geven : denwelken de eerste voor de zonde offerende, zal het hoofd van dien omwringen aen zyne vleugelen, alzoo dat het aen den hals blyft hangende, en niet geheel afbreke.

9 En hy zal van den bloede besproeijen den wand des outaers, maer dat er van den bloede nog overblyft, dat zal hy doen druipen aen het fundament des outaers, want het is voor de zonde.

10 Maer het andere duifken zal hy verbranden tot een brandoffer gelijk men het pleeg te doen : en den priester zal voor hem bidden, en voor zyne zonde, en het zal hem vergeven worden.

11 Maer is het dat zyne hand niet kan twee tortelduiven offeren, of twee jonge duiven, zoo zal hy voor zyne zonden offeren tarwebloem, het tiende deel van een ephi : hy zal daer geene olie in doen, of iets wierooks daerop leggen, want het is voor de zonde.

12 En hy zal het den priester geven, denwelken, daer eene handvol af nemende, zal dat verbranden op den outaer tot eene gedenkenis van hem, die het geofferd heeft,

13 Biddende voor hem, en hem zuiverende, maer het andere deel zal hy hebben tot eene gifte.

14 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

15 Eene ziel, is het dat zy overtredende de ceremonien, door doling zich bezondigt in de dingen, die den Heere geheiligt zyn, zoo zal zy voor hare misdaed uit de kudden offeren eenen ram zonder smet, die men koopen mag om twee sikkelen, naer het gewigt der heilighdomstede.

16 En de schade, welke hy gedaen heeft, zal hy weder opregten, en zal het vyfde deel daertoe leggen, gevende het den priester, denwelken zal voor hem bidden, offerende den ram, en het zal hem vergeven worden.

17 Eene ziel is het dat zy door onwetendheid zondigt, en iets doet van hetgene dat door de wet des Heeren verboden is, en der zonden schuldig zynde hare zonde bekent,

18 Die zal eenen ram zonder smet uit de kudden offeren den priester, naer de maet en schatting der zonden, denwelken zal voor hem bidden, om dat hy het heeft onwetend gedaen, en het zal hem vergeven worden, om dat hy door doling tegen den Heer misdaen heeft.

KAPITTEL VI.

DEN Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 De ziel die gezondigd heeft en den Heer versmadende, loochent haren naesten den pand, denwelken hy zyner trouwen te bewaren had gegeven, of die met geweld iets ontnomen heeft,

3 Of ten onregt iets misdaen heeft, of eenig verloren ding gevonden, en dat zy daer boven het zelve loochenende eenen valschen eed doet, en iets anders gedaen heeft van alle de dingen daer de menschen plegen in te zondigen,

4 Als zy verwonnen is van het misdaed;

5 Zoo zal zy het al geheel weder geven dat zy door valsch bedrog heeft willen behouden, en het vyfde deel daer toe den heere, dien zy schade gedaen had.

6 Maer voor zyne zonde zal hy offeren eenen onbesmetten ram uit de kudde, en zal dien den priester geven naer het schatten, en de maat der zonden,

7 Denwelken zal voor hem bidden voor den Heer, en het zal hem vergeven worden, voor elk dat hy doende misdaen heeft.

8 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

9 Gebiedt Aaron en zynen zonen : Dit is de wet des brandoffers : Men zal op den autaar branden allen den nacht tot 's morgens toe : het vuer zal van den zelfden autaar wezen.

10 Den priester zal met den rok gekleed zyn, en met eene linnen broek, en hy zal de asschen nemen, de welke het vuer verslindende gebrand heeft, en leggende die by den autaar,

11 Zal hy de eerste kleederen uitgedaen worden, en met andere kleederen gekleed, zal hy ze uitdragen buiten het heirleger, en in eene allerzuiverste plaats, zal die doen ten polver te niet doen.

12 Maer het vuer zal in den autaar altoos branden, hetwelk den priester voeden zal, schietende daer hout onder des morgens allen dag, en als hy daer eene brandofferande op gelegd heeft, zoo zal hy daer op ontsteken de vetten der vredeofferen :

13 Dit vuer is eeuwiglyk durende, dat nimmermeer zal in den autaar uitgaen.

14 Dit is de wet van het sacrifice en drankoffers, welke de kinderen van Aaron offeren zullen voor den Heer en voor den autaar.

15 Den priester zal nemen eene handvol tarwebloem, die met olie beslagen is, en al den wierook die op de tarwebloem geleid is, en hy zal het ontsteken op den autaar, tot eene gedenkenis van

eenen allerzoetsten reuk den Heere :

16 En het ander deel van de bloem des meels zal Aaron met zyne zonen eten zonder heef, en zal het eten in de heilige plaats van den voorhove des tabernakels.

17 En daerom zal het niet gedeeseind worden, want een deel daer af geofferd wordt tot eenen brandoffer des Heeren. Het zal het heilig der heiligen zyn, gelyk het is voor de zonde en verzuimenis.

18 De mannen van Aarons geslacht zullen dat alleen eten. Het zal een wettelyk en eeuwig regt wezen in uwe geslachten van des Heeren sacrificien, alle die deze raekt zal geheilgd worden.

19 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

20 Dit is Aarons en zynen kinderen offerande, die zy moeten offeren op den dag van hunne zalvingen. Zy zullen offeren bloem van meel, het tiende deel van een ephi, tot een eeuwig sacrifice, de helft daer af 's morgens, en de helft des avonds :

21 Dewelke zal in eene pan met olie beslagen geroost worden.

22 En den priester die naer regt in zyns vaders stad zal wezen gesteld, zal deze bloem al warm den Heere offeren, tot eenen zeer zoeten reuk den Heere, en zy zal op den autaar geheel verbrand worden.

23 Want alle de sacrificien der priesteren zullen met het vuer verteerd worden, en niemand zal daer af eten.

24 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

25 Zegt Aaron en zynen zonen : Dit is het regt van de offerande voor de zonde. Ter plaetse daer men offert den brandoffer, zal men dien ten offer dooden voor den Heer. Het is heilig der heiligen.

26 Den priester die het offert, zal het eten op de heilige plaats, in het voorhof des tabernakels.

27 Zoo wat van zyn vleesch raekt, dat zal geheilgd worden. Is het zake dat van het bloed der offerande eenig kleed besprenkeld wordt, dat zal men wasschen op de heilige plaats.

28 Een aerden vat daer het in gekookt is, zal men breken, maer is het een metalen pot, zoo zal men dien schuren, en met water afwasschen.

29 Al dat mannelyk is van het priesteryk geslacht, zal van dit vleesch eten, want het is een heilig der heiligen.

30 Want de slagtofferande die voor de zonde doodgeslagen wordt, wiens bloed gedragen wordt in het tabernakel des getuigenis, in de heiligdomstede, om te zoenen, die zal niet geeten worden, maer men zal die met het vuer verbranden.

KAPITTEL VII.

DIT is ook de wet der slagtofferande voor de verzuimenis, zy is een heilig der heiligen,

2 En daerom zal men de offerande voor de verzuimenis slaen daer men den brandoffer dood slaet, het bloed van dien zal op den autaar rondom gestort worden.

3 Zy zullen daer af offeren den staert en het vet dat op het ingewand is.

4 De twee nierkens, en het vet dat aen de lendenen is, en het netteken van de lever met de nierkens,

5 En den priester zal die op den autaar ontsteken : het is des Heeren reukoffer voor de verzuimenis.

6 Al wat mannelyk is van het priesterlyk geslacht zal van dit vleesch eten op de heilige plaats, want het is een heilig der heiligen.

7 Gelyk men de slagtofferande voor de zonde offert, zoo doet men ook voor de verzuimenis. Der beider offeranden zal eene wet wezen, en het zal toebehooren den priester die ze geofferd heeft.

8 Een priester die eene offerande des brandoffers offert, die zal het vel der offeranden hebben.

9 En alle offerande van bloem des meels welke men in den oven bakt, en wat dat men op den rooster, of in eene roostpan bereidt, dat zal den priester toebehooren van denwelken het geofferd wordt.

10 Het zy of het met olie beslagen is, het zy ook of het droog is. Allen den zonen van Aaron zal men een gelyk deel eenen iegelyken deelen.

11 Dit is de wet van der vreedzamer offerande die den Heere geofferd wordt.

12 Is het dat de offerande is voor dankbaerheid, zoo zullen zy offeren brooden zonder deesem met olie beslagen, en vlaeijen zonder heef met olie bestreken, en gekookte bloem van meel, en gewrongen brood met mengsel van olie beslagen :

13 En ook geheefde brooden met de slagtofferande der dankbaerheden, die voor den vredeoffer doodgeslagen wordt.

14 Van welke brooden het eene den Heere geofferd wordt voor de eerste vruchten, en het zal den priester toebehooren die des slagtoffers bloed stort,

15 Wiens vleesch men ook eten zal op den zelfden dag, daer af zal niets over blyven tot 's morgens toe.

16 Is het zake dat iemand uit belofte of vrywilliglyk eene slagtofferande offert, die zal desgelyks op den zelfden dag geëten worden : maer is het zake dat er ook iets

overblyft tot des anderdaegs, zoo mag men dat ook wel eten,

17 Maer wat er op den derden dag af gevonden wordt, dat zal het vuer verbranden.

18 Is het zake dat iemand van des vredeoffers vleesch eet op den derden dag, zoo zal de offerande van onweerde wezen, en zal hem niet baten die ze geofferd heeft : maer dat meer is, zoo wat ziel zich besmet met zulke spyzen, die zal der overtreding schuldigh wezen.

19 Het vleesch dat iets onreins genaekt heeft, zal men niet eten, maer men zal het met het vuer verbranden : die zuiver is, die zal daer af eten.

20 Eene besmette ziel die eet van het vleesch der vredeofferande, welke den Heere geofferd is, zal van haren volke vergaen,

21 En die genaekt heeft eenige onreinigheid van menschen, of van beesten, of van eenig ding dat besmetten mag, en eet van alzulk vleesch, die zal vergaen van haren volke.

22 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

23 Zegt den kinderen van Israël : Het vet des ingewands van de schapen en runderen, en geiten zult gy niet eten.

24 Het vet des ingewands van eene pry die van zelfs gestorven is, en van zulk dier dat van eene beeste gevangen is, dat zult gy houden tot verscheiden gebruik.

25 Is het dat iemand eet het vet des ingewands welk men moet offeren tot eenen brandoffer des Heeren, die zal vergaen uit zynen volke.

26 Gy zult ook geen bloed van eenige beesten tot uwe spys nemen, zoo wel van de vogelen als van het vee.

27 Zoo wat ziel bloed eet, zal vergaen van haren volke.

28 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

29 Spreekt tot de kinderen van Israël, zeggende : Die den Heere offert een slagtofferande des vredeoffers, die offert ook mede een sacrificie, dat is zyn drankofferande,

30 Hy zal des ingewands vet van zynen slagtoffer met de handen houden, en het borstken, en als hy die beide geofferd den Heere geheiligd heeft, zoo zal hy die den priester geven,

31 Denwelken zal het vet des ingewands op den autaar ontsteken, maer het borstken zal Aaron en zynen kinderen toebehooren.

32 En de regte schouder van hunne vredeofferande zal den priester toekomen voor eene eersteling.

33 Zoo wie van Aarons zonen het bloed en

het vet des ingewands offert, die zal ook voor zyn deel hebben de regte schouder,

34 Want het borstken der opheffingen, en de schouder der afdeelingen heb ik van de kinderen van Israël genomen, van hunne vredeofferande, en ik heb die Aaron den priester en zynen zonen gegeven met een eeuwig regt van al het volk van Israël.

35 Dit is de zalving van Aaron en zyne zonen in de ceremonien des Heeren op den dag als Moyses hen offerde, dat zy het priesterschap bedienen zouden,

36 En welk den Heer bevolen heeft dat hen zoude gegeven worden van de kinderen van Israël tot eenen eeuwigten godsdienst in hunne geslachten.

37 Dit is de wet van den brandoffer, en van het sacrificie voor de zonden en verzuimenis, en voor de wyding, en voor de slagtofferanden der vredeoffers,

38 Welke den Heer Moyses gesteld heeft op den berg van Sinaï, als hy den kinderen van Israël bevolen had, dat zy hunne offeranden den Heere offeren zouden in de woestyn van Sinaï.

KAPITTEL VIII.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Neemt Aaron met zyne zonen, hunne kleederen, en de olie der zalvingen, een kalf voor de zonde, twee rammen, eenen korf met ongedeesemde brooden,

3 En gy zult alle de gemeente vergaderen voor de deur des tabernakels.

4 Moyses heeft gedaen alzoo den Heer bevolen had. En als hy alle de schare voor de deur des tabernakels vergaderd had,

5 Heeft hy gezeid : Dit is het woord hetwelk den Heer geboden heeft te doen.

6 En terstond heeft hy Aaron en zyne zonen voortgebragt. En als hy hen gewaschen had,

7 Heeft hy den oversten priester gekleed met een linnen hemde, gordende hem met eenen gordel, en doende hem aen den hemelsblauwen zyden rok,

8 En daer boven deed hy hem aen het overkleed der schouderen, hetwelk hy vast toe heeft gebonden met eenen gordel, en gevoegd aen het borststuk der redelykheid, daer in was Leering en Waerachtigheid.

9 En hy heeft zyn hoofd met eenen myter gedekt, en daer op tegen het voorhoofd heeft hy eene gouden plaet gesteld, gewyd in de heiligmaking, gelyk hem den Heer bevolen had.

10 En hy heeft ook genomen de olie der zalving, daer hy het tabernakel mede gezalfd heeft met allen zynen huisraad.

11 En als hy wydende den autaar zeven reizen besproeid had, zoo zalfe hy dien, en al zyn gereedschap, en het waschvat met zynen voet heeft hy met olie geheiligd.

12 Welke olie hy stortende op Aarons hoofd, heeft hem gezalfd en gewyd,

13 En zyne zonen heeft hy ook aengebragt, en gekleed met linnen overrokken, en hy heeft ze omgord met gordels en hy heeft hun myters opgesteld, alzoo den Heer geboden had.

14 En hy heeft ook een kalf geofferd voor de zonde. En als Aaron en zyne zonen hunne handen op des kalfs hoofd gelegd hadden,

15 Zoo heeft hy het dood geslagen ten offer, vattende het bloed, en zynen vinger daer in doppende, heeft hy geraekt de hoornen des autaaers, rondom, en als die gezuiverd en geheiligd was, zoo heeft hy het overschietende bloed gegoten aen het fundament des autaaers.

16 Maer het vet dat op het ingewand was, en het netteken der lever, en de twee nieren met hunne vettekens heeft hy op den autaar ontstoken,

17 Verbrandende het kalf met het vel en vleesch, en met den mest buiten het leger, gelyk den Heer bevolen had.

18 Hy heeft ook eenen ram geofferd tot eenen brandoffer, op wiens hoofd als Aaron en zyne zonen hunne handen gelegd hadden,

19 Zoo heeft hy dien ten offer geslagen, en zyn bloed gestort rondom den autaar,

20 En den zelfden ram heeft hy in stukken gesneden, zyn hoofd met de leden en het vet des ingewands heeft hy ontstoken met het vuur,

21 Als te voren het ingewand en de voeten gewassen waren : En den heelen ram heeft hy te zamen op den autaar ontstoken, om dat het een brandoffer was tot een' alerzoetsten reuk den Heere, gelyk hy hem bevolen had.

22 En hy heeft ook den tweeden ram geofferd in de wyding der priesteren, en Aaron met zyne zonen hebben hunne handen op zyn hoofd gelegd,

23 En als Moyses dien ten offer doodgeslagen had, zoo nam hy van zyn bloed en raekte daer mede het uiterste van Aarons regter oor, en den duim van zyne regter hand, en desgelyks ook den grootsten teen van zynen regten voet.

24 En hy heeft de zonen van Aaron ook geofferd. En als hy met het bloed van den ten offer gedooden ram geraekt had het uiterste van iegelyks regter oor, en den duim van hunne regte hand, en den grootsten teen van den regten voet, zoo heeft hy

het overschot op den autaar gestort al rondom.

25 Maer het vet des ingewands, en den steert, en al het vet dat de darmen bedekt, en het netteken der lever, en de twee nieren met hare vetten, en met de regte schouder, heeft hy afgescheiden.

26 En nemende uit den korf der onge-deesemde brooden, die voor den Heer was, een brood zonder deesem, en een gewron-gen brood, met olie beslagen, en eene vlade, heeft het op het vet gelegd, en de regte schouder,

27 Gevende deze al te zamen Aaron en zynen zonen, dewelke (na dat zy deze voor den Heere opgeheven hadden)

28 Heeft Moyses weder uit hunne handen genomen, en die ontstoken op den autaar des brandoffers, om dat het was eene offerande der wydingen, tot eenen reuk der zoetigheid, van het sacrificie voor den Heer.

29 En hy heeft het borstken genomen, heffende het op voor den Heer, van den ram der wyding, voor zyn deel, gelyk hem den Heer bevolen had.

30 En nemende de zalfolie en het bloed dat op den autaar was, heeft hy het gesproeid op Aaron en op zyne kleederen, en op zyne zonen, en op hunne kleederen.

31 En als hy die in hunne kleederen geheiligd had, zoo heeft hy hun bevolen zeggende: Kookt het vleesch voor de deur des tabernakels, en eet het daer, en de brooden der wydingen zult gy ook eten, dewelke in den korf gelegd zyn, gelyk den Heer my bevolen heeft, zeggende: Aaron en zyne zonen zullen die eten,

32 En wat er overblyft van het vleesch, en van de brooden, dat zal men in het vuur verbranden.

33 En gy zult binnen zeven dagen niet gaen van de deur des tabernakels, tot den dag dat den tyd van uwe wyding zal volbragt wezen: want op zeven dagen voleindt de wyding,

34 Gelyk dat nu ter tyd geschied is, op dat de manier van het sacrificie zoude volbragt worden.

35 Dag en nacht zult gy in het tabernakel blyven, onderhoudende de bewaringen des Heeren, op dat gy niet stervet: want alzoo is my bevolen.

36 En Aaron en zyne zonen hebben gedaen al dat den Heer gesproken heeft door de hand van Moyses.

KAPITTEL IX.

ALS nu den achtsten dag gekomen was, zoo heeft Moyses geroepen Aaron en zyne kinderen, en de ouderen van Israël, en heeft tot Aaron gezegd:

2 Neemt uit het rundervée een kalf voor de zonde, en eenen ram tot den brandoffer, beide zonder smet, en offert die voor den Heer,

3 En gy zult tot de kinderen van Israël zeggen: Neemt eenen bok voor de zonde, en een kalf en een lam jarige, en zonder smet tot eenen brandoffer,

4 Een en os en eenen ram voor den vredeoffer, en slaet die ten offer dood voor den Heer, offerende in een iegelyk sacrificie, tarwebloem met olie beslagen, want heden zal zich den Heer voor u openbaren.

5 Dus hebben zy gebragt voor de deur des tabernakels, al dat Moyses bevolen had: en toen daer alle de gemeente by stond,

6 Zoo zeide Moyses: Dit is het woord dat den Heer bevolen heeft: doet dat, en zyne glorie zal u zich vertoonen.

7 En hy heeft tot Aaron gezegd: Gaet tot den autaar, en slaet eene offerande voor uwe zonde: offert brandoffer, en bidt voor u, en voor het volk: en als gy de slagtofferande des volks zult geslagen hebben, zoo bidt voor hen, gelyk den Heer bevolen heeft.

8 En terstond is Aaron gegaen tot den autaar, en heeft ten offer doodgeslagen een kalf voor zyne zonde,

9 Wiens bloed hem zyne zonen gebragt hebben: en daer in zynen vinger dappende, heeft hy geraekt de hoornen des autars. En hy stortte dat er overbleef aen het onderste van den autaar.

10 En het vet des ingewands met de nieren, en het netteken der lever, die voor de zonde zyn, heeft hy op den autaar ontstoken, gelyk den Heer Moyses bevolen had:

11 Maer zyn vleesch en vel heeft hy buiten het leger met vuur verbrand.

12 En hy heeft ook geofferd eene slagtofferande des brandoffers, en zyne zonen hebben hem het bloed gebragt, hetwelk hy heeft gestort aen den omgang des autars,

13 En dezelfde slagtofferande in stukken gesneden, hebben zy geofferd met het hoofd, en met alle de leden, welke hy al op den autaar met het vuur verbrand heeft,

14 Als hy te voren het ingewand met de voeten had in het water gewasschen.

15 En om offerande te doen voor de zonde des volks, zoo heeft hy eenen bok doodgeslagen: en als hy den autaar gezuiverd had,

16 Zoo heeft hy de brandofferande gedaen,

17 Toe doende in het sacrificie de drankofferanden, welke te zamen geofferd worden, en die ontstekende op den autaar zonder de ceremonien van des morgenstonds brandoffer.

18 En hy heeft eenen os en eenen ram ten offer gedood, tot vreedzamige slagtofferanden des volks, en zyne zonen hebben hem het bloed geofferd, hetwelk hy gestort heeft op den autaar rondom.

19 Maer het vet des ingewands van den os, en steert van den ram, en de nierkens met hunne vetten,

20 En het netteken der lever hebben zy op de borsten gelegd : en als het vet al verbrand was op den autaar,

21 Zoo heeft Aaron hunne borsten en regte schouderen afgescheiden, heffende die op voor den Heer, gelyk Moyses bevolen had.

22 En reikende zyne handen uit tot het volk, zoo heeft hy het gebenedyd. En als alzo volbragt waren de slagtofferanden voor de zonde, en brandoffers, en de vredeofferanden, zoo is hy nederwaerts gekomen.

23 En Moyses en Aaron zyn gegaan in het tabernakel des getuigenis, en daer na zyn zy uitgekomen, en hebben het volk gebenedyd. En de glorie des Heeren heeft zich vertoond voor alle de menigte :

24 En ziet een vuer is van den Heer uitgekomen, hetwelk heeft verslonden den brandoffer, en de vetten des ingewands die daer op den autaar waren. En als het volk dit gezien had, zoo hebben zy den Heer geloofd, vallende op hunne aenzigten neder.

KAPITTEL X.

EN Nadab en Abiu Aarons zonen, nemende hunne wierookvaten, hebbende daer vuer in gedaen, en legden den reuk offer daer op, offerende voor den Heer vreemd vuer, hetwelk hun niet bevolen was.

2 En daer is een vuer van den Heer uitgeslagen, hetwelk heeft hen verslonden, en zy zyn voor den Heer gestorven.

3 En Moyses heeft tot Aaron gezeid : Dat is het gene hetwelk den Heer gezeid heeft : Ik zal geheiligt worden in de gene die my genaken, en ik zal geglorificeerd worden voor het aenschyn van al het volk. Hetwelk hoorende Aaron heeft gezwezen.

4 En als Moyses geroepen had Misaël en Elisaphan de zonen van Oziel, die Aarons om was, zoo zeide hy tot hen : Gaet heen, en draegt uwe broeders weg uit het aenschyn der heilighdomstede, en draegt ze weg buiten het heirleger.

5 En zy terstond derwaerts gaende hebben dien genomen gelyk zy daer lagen gekleed met linnen rokken, en hebben ze uitgeworpen, gelyk het hun bevolen was.

6 En Moyses heeft gezeid tot Aaron, en tot Eleazar en Ithamar zyne zonen : Uwe hoeden wilt niet ontdekken : en uwe kleederen wilt niet in twee snyden, op dat gy by aven-

turen niet stervet, en dat de gramschap kome over alle de vergadering. Dat uwe broeders en al het huis van Israël beklagen den brand denwelken den Heer verwekt heeft,

7 Maer gy zult uit de deur des tabernakels niet gaen, of anders zult gy vergaen : want de olie der heilige zalvingen is op u. En zy hebben alle dingen gedaen naer Moyses gebod.

8 En den Heer heeft tot Aaron gezeid :

9 Wyn en al dat dronken maken mag, zult gy niet drinken gy en uwe zonen, als gy zult gaen in het tabernakel des getuigenis, op dat gy niet stervet : want dit is een eeuwig gebod in uwe geslachten,

10 En op dat gy ook moogt hebben de wetendheid van te onderscheiden tusschen dat heilig is, en dat niet heilig is, tusschen dat besmet is, en dat onbesmet is,

11 En dat gy de kinderen van Israël moogt leeren alle myne wettelyke geboden die den Heere gesproken heeft tot hun door Moyses hand.

12 En Moyses heeft gesproken tot Aaron en tot Eleazar en Ithamar zyne zonen, die overgebleven waren : Neemt het sacrificie dat overgebleven is van des Heeren offerande, en eet het zonder deesem by den autaar, want het is een allerheiligste der heiligen.

13 En gy zult het eten op de heilige plaats, dat u gegeven is, en uwe zonen van des Heeren offeranden, gelyk my bevolen is.

14 En het borstken ook hetwelk geofferd is, en de schouder die afgedeeld is, zult gy eten in de allerzuiverste plaats, gy en uwe zonen, en uwe dochteren met u, want u en uwe kinderen zyn deze dingen bewaerd van de zalige slagtofferanden der kinderen van Israël.

15 Om dat zy de schouderen en het borststuk, en de vetten des ingewands, die op den autaar verbrand worden, hebben voor den Heer opgeheven, en dat die u toebehooren zouden, en uwen zonen, door eene eeuwig wet, gelyk den Heer bevolen heeft.

16 Tusschen deze dingen als Moyses zocht den bok die voor de zonde geofferd was, zoo heeft hy bevonden dat hy verbrand was : en gram zynde tegen Eleazar en Ithamar Aarons zonen, die er overgebleven waren, heeft hy gezeid :

17 Waerom hebt gy de slagtofferande voor de zonde in de heilige plaats niet geëten, die een de allerheiligste der heiligen is, en u gegeven om dat gy de zonde der menigte dragen zoudet en dat gy daer voor bidden zoudet voor des Heeren aenzigt,

18 Byzonder aengezien dat er van zyn bloed niet is gedragen in de heilige plaats, en dat gy die had moeten eten in de heilighdomstede, gelyk my bevolen is ?

19 Aaron heeft geantwoord : Daer is heden eene slagtofferande geofferd voor de zonde, en eenen brandoffer voor den Heer : maer my is geschied alzoo gy ziet. Hoe zoude ik die hebben mogen eten, en den Heer in de ceremonien behagen met een rouwig hert?

20 Hetwelk als Moyses gehoord had, zoo liet hy zich genoegen.

KAPITTEL XI.

EN den Heer heeft gesproken tot Moyses en Aaron, zeggende :

2 Zegt den kinderen van Israël : Dit zyn de dieren die gy eten moet van alle gedierten der aerde.

3 Al dat van het vee heeft gespleten klauwen, en herkauwt, dat zult gy eten.

4 Maer wat ook herkauwt, en klauwen heeft, maer scheidt die niet, gelyk een kemel en diergelyke, dat zult gy niet eten, en gy zult het onder de onzuivere dieren houden.

5 Den egel die herkauwt, en zyne klauw niet klieft, is onzuiver.

6 En den haes ook, want hy herkauwt, maer klieft zynen klauw niet.

7 En het zwyn, het welk al klieft het zynen klauw, nogtans niet herkauwt.

8 Van dezer vleesch zult gy niet eten, noch hunne doode lichamen aantasten, want zy zyn u onzuiver.

9 Dit zyn ook die in het water voortkomen, welke gy eten moogt : Al dat vlimmekens en schellen heeft, zoo wel in de zee als in de vlooden, en in de staende wateren, zult gy eten.

10 Maer wat geene vlimmekens of schellen heeft, van de dieren die zich in het water roeren en leven, dat zal u afgrysselyk,

11 En verzakelyk zyn, dier vleesch zult gy niet eten, en het afgestorven zult gy schouwen.

12 Alle dieren die geene vlimmekens of schellen hebben in het water, zullen besmet zyn.

13 Deze zyn het die gy van den vogelen niet eten moogt, en schouwen moet. Den arend en den griffioen, den sparwer,

14 En den woude, en den gier naer hunnen aerd,

15 En al dat van raven aerd is in zyne gelykenis,

16 Den struis, en den nachtuil, en de waterduif, en den havik, naer hunnen aerd,

17 Den uil, en het duikerken, den egyptischen ooijsvaer,

18 En de zwaen, en den putoor, en den pellicaen, den reiger, en den charadion-vogel naer zynen aerd,

19 De hoppe ook en de vledermuis.

20 Al dat van de vogelen is, en gaet op

vier voeten, dat zal u afgrysselyk wezen.

21 Maer wat op vier voeten wandelt, maer heeft achter langere beenen, daer mede het op de aerde springt,

22 Dat zult gy eten, gelyk is den kruidworm in zynen aerd, en den atacus en den slangbevechter, en den springhaen, een iegelyk naer zynen aerd.

23 Maer wat van het gevogelte alleen vier voeten heeft, dat zal u verzakelyk wezen.

24 En zoo wie hunne afgestorven genaekt, die zal besmet worden, en zal onzuiver zyn tot den avond toe,

25 En is het noodig dat hy eenig van dezen dooden drage, zoo zal hy zyne kleederen wasschen, en hy zal onzuiver wezen tot den zonnen ondergang.

26 Al zulk gedierte dat klauwen heeft, maer die niet klieft, of niet herkauwt, dat zal onrein wezen, en zoo wie zulk raekt, zal onzuiver wezen.

27 Zoo wat op handen gaet van alle gedierte die met vier voeten gaen, dat zal onzuiver wezen, zoo wie dat zyn afstortsel raekt, die zal besmet zyn tot den avond toe.

28 En zoo wie dat zulke pryen draegt, die zal zyne kleederen wasschen, en zal onzuiver wezen tot den avond toe : want alle deze dingen zyn u onzuiver.

29 Item van al dat zich op de aerde roert, zoo zullen deze ook met de onzuivere dieren gerekend worden, het wezelken, en de muis, en de krokodil, een iegelyk naer zynen aerd,

30 Den muiswezel en kamelion, en de archaegdis en de haegdis en den mol.

31 Deze zyn al onzuiver. Zoo wie hun afstortsel raekt, zal onzuiver wezen tot den avond toe,

32 En daer iets van hun afstortsel op valt dat zal besmet worden, zoo wel houten vat, en kleed, als pelzen of hairen kleederen, en alle dingen daer men eenig werk mede doet, deze zal men met water nat maken, en die zullen besmet wezen tot den avond toe, en zoo zullen zy namaels gezuiverd worden.

33 Maer een aerden vat daer iets van dezen ingevallen is, dat zal besmet worden, en daerom moet dat gebroken zyn.

34 Alle spys die gy eten zult, is het dat er het water op-gegoten wordt, zoo zal die onrein wezen, en alle nattigheid dat men drinkt uit allerhande zulke vaten, dat zal onrein wezen.

35 En zoo wat van deze afstortsel en daer op valt, zal onrein wezen, het zy ovens of getrefteerde potten, die zal men breken, en zy zullen onzuiver wezen,

36 Maer fonteynen of citernen, en alle ver-

adering van wateren zullen rein wezen. Zoo wie dat hunne afstortelen aenraekt, zij zal onzuiver worden.

37 Is het dat op eenig zaed valt, het zal dat niet besmetten,

38 Maer is het zake dat iemand het zaed met water begiet, en dat namaels geraekt wordt van de afstortelen, zoo zal het terstond besmet worden.

39 Is het zake dat er eenig dier gestorven is hetwelk gy eten moogt, zoo wie de doode dier raekt, die zal onrein wezen tot den avond toe.

40 En zoo wie daer af iets eet, of draegt, die zal zyne kleederen wassen, en zal onrein wezen tot den avond.

41 Al dat op de aerde kruipt dat zal u een walging wezen, en dat zult gy in uwe spyzen niet nemen.

42 Wat viervoetig op zyne borst gaet, en vele voeten heeft, of dat zich langs de aerde voorts gaende uitrekt, dat zult gy niet eten, want het is afgrysselyk.

43 Wilt uwe zielen niet besmetten, noch raekt eenig van dien, op dat gy niet onzuiver wordet.

44 Want ik ben den Heer uw God. Weest heilig, want ik ben heilig. Wilt uwe zielen niet besmetten aen eenig kruipende dier, welk zich op de aerde roert.

45 Want ik ben den Heer, die u geleid heb uit het land van Egypten, dat ik uw God zoude wezen. Gy zult heilig zyn, want ik ben heilig.

46 Dit is de wet van de dieren en vogelen, en van alle levende ziel die zich roert in het water, en op de aerde kruipt,

47 Op dat gy zoudet weten het onderscheid van zuiver en onzuiver, en dat gy weten moget wat gy eten moet, en wat gy verspouwen zult.

KAPITTEL XII.

EN den Heer heeft gesproken tot Moyses, zeggende :

2 Spreek tot de kinderen van Israël, en gy zult zeggen tot hen : Is het dat eene vrouw zaed ontvangen hebbende, een knechtje baert, zoo zal zy zeven dagen onzuiver wezen, zoo lange die dagen des afscheidens des maenzuchts duren.

3 En ten achtsten dage zal men het kinden besnyden,

4 Maer zy zal dry-en-dertig dagen blyven in het bloed van hare zuivering. Zy zal niet aantasten al dat heilig is, noch zy zal in de heilighdomstede niet gaen, tot dat de dagen harer zuivering vervuld zyn.

5 Maer is het dat zy een dochterken gebaerd heeft, zoo zal zy twee weken onrein wezen, naer de zeden des maenzuchts

krankheid, en zy zal zes-en-zestig dagen blyven in het bloed van hare zuivering.

6 En als de dagen harer zuivering voleind zyn, het zy voor zoon, of voor dochter, zoo zal zy een jarig lammeken brengen tot een brandofferande, en eene jonge duif, of eene tortelduif voor de zonde, aen de deur van het tabernakel des getuigenis, en zal het den priester geven,

7 Denwelken het offeren zal voor den Heer, en hy zal voor haer bidden, en alzoo zal zy gezuiverd worden van den vloed haers bloeds. Dit is de wet van eene vrouw die zoon of dochter baert.

8 Maer is het dat haer hand niet vindt, en dat zy geen lam kan offeren, zoo zal zy nemen twee tortelduiven of twee jonge duiven, de eene tot eenen brandoffer, en de andere voor de zonde : en den priester zal voor haer bidden, en alzoo zal zy gezuiverd worden.

KAPITTEL XIII.

EN den Heer heeft gesproken tot Moyses en Aaron, zeggende :

2 Een mensch in wiens vel en vleesch gekomen is verscheiden verf, of een puistken, of iets dat klaerlyk blinkt, dat is de ziekte der melaetsheid, dien zal men brengen tot Aaron den priester, of tot iemand van zyne zonen.

3 Dewelke als hy de melaetsheid gezien zal hebben in de huid, en het hair veranderd in witte verf, en dat de gedaente der melaetsheid neerder is dan het ander vel of vleesch, zoo is het de melaetsche plaeg, en die zal naer des priesters oordeel gescheiden worden.

4 Maer is het zake dat er op het vel eenige blinkende wittigheid ware, en niet neerder dan het ander vleesch, en de hairen van hunne eerste verf, zoo zal hem den priester zeven dagen opsluiten,

5 En den zevenden dag zal hy het bezien, en is het dat de melaetsheid niet voorts gewassen is, en dat die in het vel niet breeder is geworden, dan die te voren was, zoo zal hy hem weder andere zeven dagen opsluiten.

6 En ten zevenden dage zal hy het bezien, en is het dat de lazery nog duisterder is, en in het vel niet verder gewassen is, zoo zal hy hem zuiveren, want het is eene schurftigheid : en den mensch zal zyne kleederen wassen, en zal zuiver wezen.

7 Maer is het zake, dat de lazery nog gewassen is, na dat hy van den priester gezien en gezuiverd is,

8 Zoo zal men dien tot den priester brengen, en hy zal als onrein verwezen worden.

9 Is het dat de plaeg der melaetsheid in

eenen mensch is, zoo zal men hem tot den priester brengen, en hy zal hem bezien. En is het dat er witte verf in zyne huid is, en dat de gedaente des hairs veranderd is, en dat het vleesch ook zich vertoont levendig,

10 Zoo zal men dat veroordeelen voor eene zeer oude melaetsheid, die in het vel verouderd is.

11 Zoo zal hem den priester onrein maken, en hy zal hem niet opsluiten, want het is klaer dat hy met onzuiverheid besmet is.

12 Maer is het dat er eenig bloeisel van eene loopende lazery in het vel gekomen is, en dat die al het vleesch bedekt heeft, van het hoofd tot de voeten, wat dat men met den oogen zien mag,

13 Zoo zal hem den priester wel bezien, en hy zal wyzen, dat zulk met een zeer zuiver lazery bevangen is: om dat zy geheel in wittigheid verkeerd is, en daarom zal den mensch zuiver wezen.

14 Maer als er eenig levende vleesch in hem gezien wordt,

15 Dan zal hy naer het wyzen des priesters besmet worden, en hy zal onder de onreine gerekend worden: want het levende vleesch als het met lazery besproeid wordt, is onzuiver.

16 Maer is het zake dat het weder verkeerd wordt in wittigheid, en dat het den heelen mensch bedekt,

17 Zoo zal den priester hem al om bezien, en zal wyzen dat hy zuiver is.

18 Maer eenig vleesch of vel, daer eene zweer in gewassen en genezen is,

19 En dat in de plaets van de zweer een wit of roodachtig lidteeken gezien wordt, zoo zal den mensch tot den priester gebragt worden,

20 Denwelken als hy de plaets der lazery ziet neerder dan het ander vleesch, en het hair verkeerd in wittigheid, zoo zal hy hem onreinen, want de melaetsche plaeg is in de zweer gekomen.

21 Maer is het hair van zyne eerste verf, en dat het lidteeken donkerachtig is, en het ook niet neerder is dan het ander vleesch daer omtrent, zoo zal hy hem zeven dagen opsluiten,

22 En is het zake dat het gewassen is, zoo zal hy hem voor lazery verwyzen.

23 Maer is het dat in zyne plaets is staende gebleven, zoo is het een lidteeken van den zweer, en den mensch zal zuiver wezen:

24 Maer zulk vleesch of vel welk van het vuur gebrand is, en dat genezen zynde, daer na heeft behouden een wit of rood lidteeken,

25 Zoo zal den priester dat bezien, en ziet, het is verkeerd in wittigheid, en zyne plaets is neerder dan het ander vel, zoo

zal hy hem onrein maken, want de plaeg der lazery is in het lidteeken opgestaen.

26 Maer is het dat de verf des hairs niet veranderd is, noch niet neerder dan het ander vleesch, en dat de gedaente der lazery donkerachtig is, zoo zal hy hem zeven dagen opsluiten,

27 En op den zevenden dag zal hy hem bezien, is het zake dat de lazery in de huid gewassen is, zoo zal hy hem onzuiver maken.

28 Maer is het dat de wittigheid op hare plaets is blyven staende niet klaer genoeg, zoo is het eene brandramp, en daarom zal hy gezuiverd worden, want het is een lidteeken van den brand.

29 Een man of eene vrouw, op wiens hoofd of baerd de lazery gegroeid is,

30 Dien zal den priester bezien. En is het dat de plaets neerder is dan het ander vleesch, en dat het hair geel en veel dunner is dan het pleeg te zyn; zoo zal hy dien ontzuiveren, want het is de lazery des hoofds en des baerds.

31 Maer ziet hy de plaets van de smetten effen gelyk het ander vleesch daer by, en het hair zwart, zoo zal hy dien opsluiten zeven dagen,

32 En ten zevenden dage zal hy ze bezien. Is het dat de vlek niet meerder geworden is, en dat het hair zyne verf behouden heeft, en dat de plaets der plagen gelyk effen is met het ander vleesch,

33 Zoo zal men den mensch scheren, zonder de plaets der vlekken, en men zal hem nog zeven andere dagen besluiten.

34 En is het by alzoó dat men dan den zevensten dag ziet, dat de plaeg is blyven staende op hare plaets, en dat zy niet neerder geworden is dan het ander vleesch, zoo zal hy dien zuiver maken, en als hy zyne kleederen gewasschen heeft, zoo zal hy zuiver wezen.

35 Maer is het zake dat naer de zuivering de smet in het vel weder wast,

36 Zoo zal hy niet meer onderzoeken, of het hair in geele verf veranderd is, want hy is openlyk onzuiver.

37 Maer is het zake dat de vlek is blyven staende, en dat de haren zwart zyn, zoo zal hy weten dat den mensch genezen is, en hy zal van dien met goede trouw uitleggen dat hy zuiver is,

38 Een man of eene vrouw in wiens huid wittigheid gezien wordt,

39 Deze zal den priester bezien, en is het zake dat hy bevindt dat er eene donkerachtige wittigheid blinkt in de huid, zoo moet hy weten, dat het geene lazery is, maer eene smet van witte verwen, en den mensch zuiver.

40 Een man wiens hair van zyn hoofd
ryst, die is kael en zuiver,

41 En is het dat zyn hair van zyn voorhoofd
uitryst, zoo is hy voor kael en zuiver.

42 Maer is het dat in de kaelheid of in de
voorkaelheid, eenige witte of roode verf
opgestaen is,

43 En den priester het ziet, zoo zal hy
hem verwyzen zonder twyfel van melaets-
heid, dewelke in de kaelheid opgestaen is.

44 Zoo wie dan met lazeryen besmet is,
en naer het uitwyzen des priesters geschei-
den is,

45 Die zal ontnaeide kleederen hebben,
zyn hoofd bloot, zynen mond met een kleed
bedekt, en hy zal van zich zelven roepen
dat hy besmet en vuil is.

46 Al den tyd dat hy lazerisch en onzuiver
zyn zal, zoo zal hy alleen wonen buiten
het heirleger.

47 Een wollen of linnen kleed hetwelk
lazery heeft in den uitslag of in den inslag,

48 Of een vel, of wat van vellen ge-
maekt is,

49 Is het dat er eene witte of roode plek
in is, zoo zal het gehouden worden voor
melaetsheid. En men zal het den priester
toonon,

50 Denwelken het overgemerkt hebbende
zal opsluiten zeven dagen,

51 En wederom op den zevenden dag het
beziende, bevindt hy dat de smet voorts
verbreid is, zoo is het eene gedurige lazery,
hy zal het kleed onzuiver wyzen, en al daer
het in gevonden is,

52 En daerom zal men het met de vlam
verbranden.

53 Maer is het dat hy ziet dat de lazery
niet gewassen is,

54 Zoo zal hy bevelen, en zy zullen het
wasschen, daer de lazery in is, en dan zal
hy het zeven andere dagen opsluiten.

55 En als hy ziet dat de eerste gedaente
niet wedergekomen is, maer dat de lazery
nogtans niet gewassen is, zoo zal hy uit-
wyzen dat het onrein is, en hy zal het in
het vuur verbranden, om dat de lazery in
het overste van het kleed, of overal be-
sproeid is.

56 Maer is het dat de plaets van de lazery
donkerder is geworden na dat het kleed
gewassen is, zoo zal hy de plek afscheren,
en van den geheelen scheiden.

57 Maer is het zake dat daer voorts gezien
wordt in de plaetsen die te voren besmet
waren, een vliegende ongestadige lazery,
zoo moet het verbrand wezen in het vuur.

58 Maer is het dat ophoudt, zoo zal hy
nog eens met water wasschen de stukken
die zuiver zyn, en zoo zullen die zuiver
wezen.

59 Dit is de wet van de lazery der wollen
en linnen kleederen des inslags en uitslags,
en allerhande kleederen van vellen ge-
maekt, hoe dat men die moet zuiveren of
onrein maken.

KAPITTEL XIV.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken,
zeggende :

2 Dit is de wys van eenen melaetschen als
hy gezuiverd zal worden : Hy zal tot den
priester gebragt worden,

3 Denwelken (uit het leger gegaen zynde)
als hy bevindt dat de lazery gezuiverd is,

4 Zal hem bevelen die daer gezuiverd
wordt, dat hy twee levende musschen voor
zich zelven offere, dewelke men eten mag.
En cederhout, en vermilioen, en hysop.

5 En een van de musschen zal hy gebieden
te dooden in een aerden vat, op levende
wateren :

6 Maer de andere zal hy levende met het
cederhout en met de roode zyde, en hyzop
doppen in het bloed van de musch die ten
offer gedood is,

7 Waer mede hy hem zevenwerf besproeijen
zal, die daer te reinigen is, op dat hy naer
regt gereinigd worde, en hy zal de levende
musch laten weg in het veld vliegen.

8 En als den mensch zyne kleederen zal
gewassen hebben, zoo zal hy al het hair
zyns ligchaems afscheren, en men zal hem
in het water wasschen : en alzoo zal hy
gezuiverd in het leger gaen, alzoo dat hy
nog zeven dagen blyve buiten zyn taber-
nakel,

9 En op den zevenden dag zal hy scheren
het hair van zyn hoofd, en zynen baerd, en
zyne wenkbraeuwen, en al het hair zyns
ligchaems. En als hy dan wederom zyne
kleederen en zyn ligchaem gewassen
heeft,

10 Zoo zal hy op den achtsten dag nemen
twee onbesmette lammeren, en een jarig
schaep zonder smet, en dry tiende meel-
bloem tot een sacrificie, dewelke met olie
beslagen zy, en byzonder een zestermaet
olie.

11 En als den priester den mensch zuiver
makende hem en alle deze dingen voor den
Heer zal gesteld hebben in de deur van het
tabernakel des getuigenis,

12 Zoo zal hy een lam nemen en offeren
het voor de verzuimenis, en de zestermaet
olie. En als hy het al voor den Heer geofferd
heeft,

13 Zoo zal hy het lam ten offer dooden,
ter plaetse daer men pleeg de slagtoffe-
rande voor de zonde, en de brandofferande
te dooden, dat is in de heilige plaets. Want
gelyk voor de zonde, alzoo ook voor de

verzuimenis behoort de slagtofferande den priester toe : zy is een heilig der heiligen.

14 En den priester tot zich nemende van het bloed der slagtofferande die daer ten offer doodgeslagen is voor de verzuimenis, zal het leggen op het uiterste van de regter oor des geens die daer gezuiverd wordt, en op den duim zyner regter hand, en den grootsten teen des regten voets.

15 En van de zestermaßen olie zal hy doen in zyne slinker hand.

16 En hy zal zynen regten vinger daer in dopen, en daer mede besproeijen zevenmael voor den Heer,

17 En de olie die er in zyne slinker hand overblyft zal hy storten op het uiterste van de regter oor des geens die er gezuiverd wordt en op den duim zyner regter hand en voet, en op het bloed dat er gestort is voor de verzuimenis, en op zyn hoofd.

18 En den priester zal voor hem bidden voor den Heer,

19 En hy zal sacrificie voor de zonde doen : dan zal hy de brandofferande doden,

20 En zal die op den outaer leggen met zyne drankofferen, en den mensch zal behoorlyk gezuiverd zyn.

21 Maer is hy arm, en dat zyne hand niet vinden kan de voorzeide dingen, zoo zal hy voor de verzuimenis met zich nemen een lam tot eene offerande : dat den priester voor hem bidt, en een tiende meelbloem met olie beslagen tot een sacrificie, en eene zestermaat olie,

22 En twee tortelduiven, of twee jonge duiven, waer af de eene zal wezen voor de zonde, en de andere tot eenen brandoffer,

23 En hy zal dit al den priester offeren op den achtsten dag van zyne zuivering aen de deur van het tabernakel des getuigenis voor den Heer,

24 Denwelken nemende het lam voor de verzuimenis, en de zestermaat olie zal die te zamen opheffen,

25 En als hy het lam zal ten offer gedood hebben, zoo zal hy van dezès bloed doen op het uiterste der regter oor, van hem die daer gezuiverd wordt, en op den duim zyner regter hand, en voet,

26 Maer een deel van de olie zal hy in zyne slinker hand doen,

27 Waer in dat hy den vinger van zyne regter hand dappende, zal zevenmael sprenkelen voor den Heer,

28 En hy zal raken het uiterste van zyne regter oor die er gezuiverd wordt, en den duim zyner regter hand en voet, op de plaats des bloeds dat er voor de verzuimenis gestort is.

29 Maer het ander deel der olie, welk in

zyne slinker hand is, zal hy storten op het hoofd van den gezuiverden, op dat hy den Heer voor hem verzoene :

30 En hy zal de tortelduif of de jonge duif offeren,

31 De eene voor de verzuimenis, en de andere tot eenen brandoffer met zyne drankoffers.

32 Dit is het sacrificie van den melaetschen die alle dingen niet hebben kan voor zyne zuivering.

33 En den Heer heeft gesproken tot Moyses en Aaron, zeggende :

34 Als gy zult gekomen zyn in het land van Chanaan, hetwelk ik u tot eene bezitting geven zal, is het zake dat er eene plaeg der lazery in eenig huis is,

35 Zoo zal hy, dien het huis toebehoort, gaen, en den priester het te kennen geven, zeggende : My dunkt, dat er wat in myn huis is gelyk eene plaeg der lazery.

36 En hy zal gebieden dat men het al uit den huize drage, eer hy daer inkome, en zie of het lazerig is, dat al niet besmet worde dat er in huis is. En daer na zal hy binnen gaen, om de lazery des huis te bezien,

37 En als hy zien zal aen de wanden des huis gelyk dellingen door bleekheid of roodheid leelyk, en neerder dan het ander buitenste des wands,

38 Zoo zal hy uit de deuren des huis gaen, en terstond zal hy het huis sluiten zeven dagen lang.

39 En als hy op den zevenden dag wedergekomen is, zoo zal hy het bezien, en is het dat hy vindt dat de lazery gewassen is,

40 Zoo zal hy de steenen doen uittrekken daer de lazery in is, en doen die weg werpen buiten de stad op eene onzuivere plaats :

41 Maer het zelfde huis zal hy van binnen in het ronde doen schrabben, en het gemul van de schrabbingen zal hy doen wegspraeyen buiten de stad op eene onzuivere plaats,

42 En andere steenen doen leggen voor degene die uitgenomen zyn, en het huis met anderen leem beplaesteren.

43 Maer is het zake dat na de steenen uitgenomen zyn, en het stof uitgedragen is, en het huis met anderen leem bezet is,

44 Den priester daer in komende ziet dat de lazery wedergekomen is, en de muren met smetten besproeid, zoo is het eene gedurige lazery, en het huis is onzuiver :

45 Hetwelk zy terstond zullen afbreken, en de steenen, en het hout met al het gruis van dien zullen zy buiten de stad werpen op eene onreine plaats.

46 Zoo wie in het huis gaet als het geslo-

ten is, die zal onzuiver wezen tot den avond toe :

47 En zoo wie daerin slaept, of iets in eet, die zal zyne kleederen wasschen.

48 Maer is het dat den priester daerin komende ziet dat de lazery niet gewassen is in het huis, na dien het wederom beplaes-terd is geweest, zoo zal hy het zuiveren als het zyne gezondheid weder gegeven is.

49 En in des huis zuivering zal hy twee musschen nemen, en cederhout, en vermi-lioen en hyzop :

50 En als hy de eene musch ten offer ge-dood heeft in een aerden vat op levende wateren,

51 Zoo zal hy nemen het cederhout en den hyzop, en de roode zyde en de levende musch, en hy zal die al te zamen doppen in het bloed van de musch die ten offer ge-dood is, en in de levende wateren, en hy zal het huis zeven mael besproeijen,

52 En zal het zuiver maken zoo wel met het bloed van de musch als met de levende wateren, en door de levende musch, en door het cederhout en den hyzop en het vermi-lioen.

53 En als hy de musch zal hebben laten vry in het veld vliegen, zoo zal hy voor het huis bidden, en het zal te regte gezuiverd worden.

54 Dit is de wet van allerhande lazery en slage,

55 Van de lazery der kleederen, en der huizen,

56 Des lidteekens en der uitbrekende puisten, der blinkende smette, en als de verven in verscheidene gedaente veranderd worden,

57 Opdat men weten mag wanneer iets zuiver of onzuiver is.

KAPITTEL XV.

EN den Heer heeft tot Moyses en Aaron gesproken, zeggende :

2 Spreekt tot de kinderen van Israël, en zegt tot hen : Een man die den loop zyns zaeds lydt, zal onzuiver wezen.

3 En dan zal men hem oordeelen onder-hevig te wezen aen dezen gebreke, als ten attlen stonden aen zyn vleesch de vuile voch-tigheid kleeft, en dat die dik geworden is.

4 Alle bedden, daer hy op slaept, zullen onzuiver wezen, en waerop dat hy zit.

5 Is het dat eenig mensch diens bed aen-tast, die zal zyne kleederen wasschen ; en als hy in het water gewasschen is, zoo zal hy onzuiver wezen tot den avond toe.

6 Is het zake dat hy zit daer dien gezeten heeft, zoo zal hy zyne kleederen wasschen : en als hy met water gewasschen is, zoo zal hy onzuiver wezen tot den avond toe.

7 Zoo wie zyn vleesch genaekt, die zal zyne kleederen wasschen : en als hy met water gewasschen is, zoo zal hy onzuiver wezen tot den avond toe.

8 Is het dat alzulken mensch zyn speeksel werpt op iemand die zuiver is, die zal zyne kleederen wasschen : en als hy in het water gewasschen is, zoo zal hy onzuiver wezen tot den avond toe.

9 En alle zadelen daer hy op gezeten heeft, zullen onzuiver wezen :

10 En wat onder hem geweest is, die den zaedvloed lydt, dat zal onzuiver wezen tot den avond toe. Zoo wie dat iets zulks ge-dragen heeft, die zal zyne kleederen was-schen : en als hy in het water gewasschen is, zoo zal hy onzuiver wezen tot den avond toe.

11 En alle die hy genaekt die alzulk is, en zyne handen te voren niet gewasschen heeft, die zal zyne kleederen wasschen : en als hy met water gewasschen is, zoo zal hy onzuiver zyn tot den avond toe.

12 Een aerden vat dat hy aengetast heeft, zal men breken : maer een houten vat zal men met water wasschen.

13 Is het zake dat hy gezond wordt die aldusdanige passie lydt, zoo zal hy zeven dagen tellen ná zyne zuivering, en als hy zyne kleederen en al zyn ligchaem zal ge-wasschen hebben in levende wateren, zoo zal hy zuiver zyn.

14 Maer op den achtsten dag zoo zal hy nemen twee tortelduiven, of twee jonge duiven, en hy zal voor het aenschyn des Heeren komen, aen de deur van het taber-nakel des getuigenis, en hy zal die den priester geven,

15 Denwelken zal de eene ten offer maken voor de zonde, en de andere tot een brand-offer : en hy zal voor hem bidden voor den Heer, dat hy mag gezuiverd worden van den vloed zyns zaeds.

16 Een man uit wien het zaed der natuer-lyke verzamingen gaet, die zal zyn geheel ligchaem met water wasschen : en hy zal onzuiver wezen tot den avond toe.

17 Het kleed en het vel dat hy heeft, zal hy met water wasschen, en die zullen onzuiver wezen tot den avond toe.

18 De vrouw daer hy mede verzaemd is geweest, zal met water gewasschen worden, en zy zal onzuiver wezen tot den avond toe.

19 Eene vrouw die na het verloop van eene maend den bloedloop lydt, die zal men zeven dagen verscheiden.

20 Alle die haer genaekt, zal onzuiver wezen tot den avond toe :

21 En hetgene daer zy op geslapen of ge-zeten heeft, in die dagen als zy verscheiden is, dat zal besmet worden.

22 Die haer bed genaekt, zal zyne kleederen wasschen : en als hy met water gewasschen is, zoo zal hy onzuiver wezen tot den avond toe.

23 Alle gereedschap daer zy op gezeten heeft, zoo wie zulks aantast, die zal zyne kleederen wasschen : en als hy met water gewasschen is, zoo zal hy onzuiver wezen tot den avond toe.

24 Is het dat een man zich met haer verzaemt ten tyde haers maenzuchtig bloeds, zoo zal hy zeven dagen onzuiver wezen : en op wat bed dat hy geslapen heeft, dat zal onzuiver wezen.

25 Eene vrouw die veel dagen lydt den bloedloop, niet ten tyde des maenzuchts, of die na het maenzuchtig bloed niet ontslagen is van den loop, alzo lang als zy aen deze passie onderworpen is, zal zy onzuiver zyn, gelyk of zy ware in den tyd van hare maenstonden.

26 Alle zulk bed daer zy op geslapen heeft, en alle gereedschap daer zy op zit zal onzuiver wezen.

27 Zoo wie dat haer genaekt, die zal zyne kleederen wasschen : en als hy met water gewasschen is, zoo zal hy onzuiver wezen tot den avond toe.

28 Is het zake dat het bloed staende blyft, en niet meer vloeit, zoo zal zy tellen zeven dagen na hare zuivering :

29 En op den achtsten dag zal zy voor zich zelve, den priester offeren twee tortelduiven of twee jonge duiven aen de deur van het tabernakel des getuigenis :

30 Denwelken zal de eene ten offer maken voor de zonde, en de andere tot eene brandofferande, en hy zal voor haer bidden voor den Heer, en voor den vloed van hare onzuiverheid.

31 Zoo zult gy dan de kinderen van Israël leeren, dat zy schouwen alle onzuiverheden, en dat zy niet sterven in hunne vuiligheden, als zy myn tabernakel besmet zouden hebben, hetwelk onder u is.

32 Dit is de wet van dengenen die den vloed zyns zaeds lydt, en die door natuerlyke verzaming besmet wordt,

33 En van de vrouw die den tyde van hare maenstonden verscheiden wordt, of die eenen gedurigen loop des bloeds heeft, en des mans die by haer geslapen heeft.

KAPITTEL XVI.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, na de dood van Aarons twee zonen, toen zy verslagen waren, vreemd vuur offerende :

2 En hy heeft hem geboden, zeggende : Spreekt tot Aaron uwen broeder, dat hy ten allen tyde in de heiligdomstede niet ga, die

daer binnen het voorhangsel is, voor den genadestoel, daer de ark mede bedekt is, opdat hy niet sterve (want ik zal door eene wolk gezien worden op den godspraakstoel.)

3 Ten zy dat hy deze dingen te voren gedaen hebbe : Hy zal een kalf voor de zonde offeren, en eenen ram tot een brandoffer.

4 Hy zal met eenen linnen overrok gekleed wezen, en met een linnen nederkleed zal hy zyne schamelheid bedekken : hy zal omgord zyn met eenen linnen gordel, en eenen myter van linnen zal hy op zyn hoofd stellen : want deze kleederen zyn heilig : met alle dewelke hy aengedaen zal worden, als hy gewasschen is.

5 En hy zal van alle de menigte der kinderen van Israël nemen twee bokken voor de zonde, en eenen ram tot eenen brandoffer.

6 En als hy het kalf zal geofferd hebben, en voor zich zelve gebeden en voor zyn huis,

7 Zoo zal hy de twee bokken doen staen voor den Heer, in de deur van het tabernakel des getuigenis,

8 En werpende op beide het lot, het een lot voor den Heer, en het ander op den bok die men weg zenden zal :

9 En den bok wiens lot valt voor den Heer, dien zal men offeren voor de zonde ;

10 En wiens lot valt op den uitlatigen bok, dien zal hy levende voor den Heer stellen, dat hy op hem mag gebeden storten, en dat hy dien dan uitzende in de woestyn.

11 Deze dingen wettelyk gedaen zynde, zoo zal hy het kalf offeren, en biddende voor zich zelve en voor zyn huis, zal hy het ten offer doodslaan :

12 En genomen hebbende een wierookvat, hetwelk hy zal vullen met de vurige kolen des altaers, en scheppende met de hand den toegemaekten tymmoes reukoffer, ten eenen ontstoken offer, zoo zal hy gaen binnen het voorhangsel, in de heilige plaats :

13 Op dat, als hy de welriekende speceryen op het vuur gelegd zal hebben, den nevel en domp daer af bedekke den godspraakstoel, welke op het getuigenis ligt, en dat hy niet sterve.

14 En hy zal ook nemen van het kalfs bloed, en zevenwerf met zynen vinger sproeijen tegen den genadestoel ten oosten,

15 En als hy den bok zal gedood hebben voor de zonde des volks, zoo zal hy diens bloed dragen binnen het voorhangsel, gelyk er geboden is van des kalfs bloed, op dat hy daer mede besproeije tegen over den godspraakstoel,

16 En dat hy de heiligdomstede zuivere van de onzuiverheden der kinderen van Israël, en van hunne overtredingen, en alle zonden. In dezer voegen zal hy doen het

tabernakel des getuigenis, het welk geslagen is onder hen in het midden der vuiligheden hunner wooningen.

17 Geen mensch zal in het tabernakel wezen, als den oversten priester gaet in de heilgdomstede, om te bidden voor zich zelve, en voor zyn huis, en voor alle de vergadering van Israël tot dat hy uitkome.

18 Maer als hy uitgekomen zal zyn tot den autaar, welken voor den Heer is, zoo zal hy voor zich zelve bidden, en als hy genomen heeft het kalfs bloed en boks bloed, zoo zal hy dat gieten op de hoornen des autaaers al rondom :

19 En sprocijende met den vinger zevenmael, zal hy dien zuiver en heilig maken van de onzuiverheden der kinderen Israëls.

20 Maer na dat hy de heilgdomstede, en het tabernakel, en den autaar zal gezuiverd hebben, dan zal hy den levenden bok offeren :

21 En leggende beide zyne handen op het hoofd van den bok, zoo zal hy belyden alle de boosheden der kinderen van Israël, en alle hunne verzuimenissen en zonden : welke hy hem zal op zyn hoofd toe wenschen, en hy zal hem dan met eenen bereiden man weg schicken in de woestyn,

22 En als den bok alle hunne boosheden gedragen zal hebben in een verlaten land, en gelaten is in de woestyn,

23 Zoo zal Aaron wederkeeren in het tabernakel des getuigenis. En als hy zyne kleederen zal uitgedaan hebben, die hy te voren aen had, toen hy in de heilgdomstede ging, en hy die daer in gelaten heeft,

24 Zoo zal hy zyn vleesch wasschen op de heilige plaats, en hy zal zyne kleederen aendoen. En als hy uitgekomen is, en geofferd zal hebben zyne en des volks brandofferanden, zoo zal hy bidden zoo wel voor zich zelve, als voor het volk,

25 En het vet des ingewands, hetwelk voor de zonde geofferd is, zal hy op den autaar ontsteken.

26 Maer den genen die den uitgezonden bok uitgeleid heeft, die zal zyne kleederen wasschen, en zyn ligchaem met water, en alzoo zal hy in het leger gaen.

27 Maer het kalf en den bok die voor de zonde geofferd waren, en welker bloed is in de heilgdomstede gedragen, om dat de zuivering zoude volbragt worden, die zullen zy buiten het leger wegdragen, en verbranden die in het vuur, zoo wel hunne vellen als hun vleesch, en hunnen mest,

28 En zoo wie die verbrandt, die zal zyne kleederen wasschen en zyn vleesch met water, en alzoo zal hy in het leger komen.

29 En dit zal u wezen een eeuwig regt. In de zeyende maend op den tienden dag der

maend, zoo zult gy uwe zielen pynigen, en gy zult geen werk doen, het zy een ingeboren, of een uitlander, die een vreemdeling onder u is.

30 Op dezen dag zal uwe verzoening en zuivermaking wezen, van alle uwe zonden : voor den Heer zult gy gezuiverd wezen,

31 Want het is een sabbat der rusten, en gy zult uwe zielen pynigen met eenen eeuwig godsdienst.

32 En deze verzoening zal den priester doen die gezalfd is, en wiens handen gewyd zyn daer toe, dat hy het priesterschap bedienen zoude voor zynen vader : en hy zal met een linnen overkleed gekleed worden, en met de heilige kleederen,

33 En hy zal zuiveren de heilgdomstede, en het tabernakel des getuigenis, en den autaar, en de priesteren ook, en al het volk.

34 En dit zal u wezen voor eene eeuwige wet, dat gy bidden zult voor de kinderen van Israël, en voor alle hunne zonden eens binnen den jare. Hierom heeft hy gedaen gelyk den Heer Moyses bevolen had.

KAPITTEL XVII.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Spreekt tot Aaron en tot zyne zonen, en tot alle de kinderen van Israël zeggende tot hen : Dit is het gezegge dat den Heer bevolen heeft, zeggende :

3 Zoo wat mensch uit den huize van Israël doodt rund of schaep, of geit in het leger, of buiten het leger,

4 En de offerande voor den Heer niet brengt aen de deur van het tabernakel des getuigenis, zoo zal hy des bloeds schuldig wezen : regt of hy bloed gestort had, zoo zal hy vergaen uit het midden van zyn volk.

5 Daerom moeten de kinderen van Israël hunne slagtofferande den priester offeren, dewelke zy op het veld zullen dooden, op dat die den Heere geheilg worden voor de deur van het tabernakel des getuigenis, en dat zy die den Heere offeren tot vreedzamige slagtofferanden.

6 En den priester zal het bloed storten op den autaar des Heeren, aen de deur van het tabernakel des getuigenis, en hy zal het vet des ingewands ontsteken tot eenen reuk der zoetigheid voor den Heer.

7 En zy zullen voortaan hunne slagtofferanden geenszins meer den duivelen offeren, met dewelke zy onkuisheid bedreven hebben. Dit zal eene eeuwige wet wezen voor hen, en voor hunne nakomelingen.

8 En gy zult tot hen zeggen : Een mensch van het huis van Israël, en van de uitlan-

ders, die als vreemdelingen by u verkeeren, die eene brandofferande of eene slagtofferande offert,

9 En die niet brengt voor de deur van het tabernakel des getuigenis, om den Heere geofferd te worden, die zal vergaen van zynen volke.

10 Een mensch wie hy zy, uit den huize van Israël of van de uitlanders, die onder hen als vreemdelingen verkeeren, is het zake dat hy bloed eet, zoo zal ik myn aenzigt tegen zyne ziel vast verzetten, en ik zal die heel verderven uit haren volke.

11 Want de ziel des vleeschs is in het bloed, en ik heb u dat gegeven, om dat gy daer mede voor uwe zielen die verzoening doen zoudet op den outaer, en dat het bloed zoude wezen tot eene verzoening der ziel.

12 En daerom zoo heb ik de kinderen van Israël gezeid : Geene ziel van u zal bloed eten, noch ook van de uitlanders, die als vreemd by u verkeeren.

13 Zoo wat mensch van de kinderen van Israël, of van de uitlanders die onder u als vreemdelingen woonen, is het dat hy door jagen of vliegen eenig wild dier of vogel gevangen heeft, welken men eten mag, zoo zal hy het bloed van dien storten, en dat met de aerde bedekken.

14 Want de ziel van allen vleesch is in het bloed : waerom zoo heb ik den kinderen van Israël gezeid : Gy zult geen bloed eten van eenig vleesch, want de ziel des vleeschs is in het bloed : en zoo wie dat het eet, die zal vergaen.

15 Eene ziel die eet een afsterfsel, of het van zelfs gestorven is, of het van eenige beest gevangen is, het zy of hy is van den ingeboren of van de vreemdelingen, die zal zyne kleederen wasschen, en zich zelve met water, en hy zal besmet zyn tot den avond toe : en by dezer voegen zal hy zuiver worden.

16 Is het dat hy zyne kleederen of zyn lichaem niet wascht, zoo zal hy zyn misdæd dragen.

KAPITTEL XVIII.

DEN Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Spreekt tot de kinderen van Israël, en gy zult hen zeggen : Ik ben den Heer uw God,

3 Gy zult niet doen naer de gewoonten des lands van Egypten, daer gy gewoond hebt : en gy zult ook niet doen naer de manier des lands van Chanaan, daer ik u inbrengen zal, noch gy zult naer hunne wetten niet wandelen.

4 Gy zult naer myne regten doen, en myne

geboden onderhouden, en daer in wandelen. Ik ben den Heer uw God.

5 Bewaert myne wetten en myne regten, dewelke een mensch doende, zal daer door leven. Ik ben den Heer.

6 Geen man zal gaen tot eene naeste vrouw van zyn bloed, om hare leelykheid te ontdekken. Ik ben den Heer.

7 Uws vaders leelykheid en uwer moeder leelykheid zult gy niet ontdekken. Het is uwe moeder : gy zult hare leelykheid niet ontdekken.

8 De leelykheid van uws vaders huisvrouw zult gy niet ontdekken : want het is uws vaders leelykheid.

9 De leelykheid van uwe zuster, die uws vaders of uwer moeder dochter is, te huis of buiten huis geboren, zult gy niet ontdekken.

10 De leelykheid van uws zoons dochter, of uwer dochter dochter zult gy niet ontdekken : want het is uwe leelykheid.

11 De leelykheid van uws vaders huisvrouw dochter, die zy uwen vader gebaerd heeft en uwe zuster is, zult gy niet ontdekken.

12 De leelykheid van uws vaders zuster zult gy niet ontdekken : want het is uws vaders vleesch.

13 De leelykheid van uwer moeder zuster zult gy niet ontdekken : want het is uws moeders vleesch.

14 De leelykheid van uws vaders broeder zult gy niet ontdekken, noch gy zult tot zyne huisvrouw niet gaen, die u met maegschap bestaet.

15 De leelykheid van uws zoons huisvrouw zult gy niet ontdekken, want het is uws zoons huisvrouw, noch gy zult hare schandelykheid niet ontdekken.

16 De leelykheid van uws broeders huisvrouw zult gy niet ontdekken : want het is uws broeders leelykheid.

17 De leelykheid van uwe huisvrouw en harer dochter zult gy niet ontdekken. Haers zoons dochter, of harer dochters dochter zult gy niet nemen om hare schamelheid te ontdekken : want die zyn haer vleesch, en zulke verzaming is eene schandelyke onkuisheid.

18 Gy zult uws wyfs zuster niet nemen haer ten eenen tegenhoerlok, noch gy zult hare leelykheid niet ontdekken alzo lang als uwe huisvrouw nog leeft.

19 Gy zult u niet verzamelen met eene vrouw die in hare maenstonden is, noch gy zult hare vuiligheid niet ontdekken.

20 Gy zult u niet verzamelen met uws naestens huisvrouw, noch u besmetten met mengeling des zaeds.

21 Gy zult van uwen zade niet geven, dat

het geofferd worde den afgod Moloch, en gy zult den naam uws Gods niet ontzuiveren. Ik ben den Heer.

22 Gy zult u niet geene knechten verzamelen alzoo men pleeg met de vrouwen, want het is afgrysselyk.

23 Gy zult u niet geene beesten verzamelen, noch gy zult u daer mede niet besmetten. Eene vrouw zal haer onder geene beest leggen, of zich daarmede verzamelen : want het is eene grouwelyke boosheid.

24 Noch wilt u niet besmetten met eenige van deze dingen, daer alle de heidenen mede besmet zyn, dewelke ik voor uw aenschyn uitdryven zal,

25 En daer het land mede besmet is : wiens grouwelyke zonde ik verzoeken zal, op dat het zyne inwooners uitspouwe.

26 Bewaert myne wettige geboden en regten, en doet niet van alle deze ysselyke zonden, het zy ingeboren of vreemdeling, die als vreemd onder u verkeert.

27 Want alle deze afgrysselykheden hebben de ingezetenen van dezen lande gedaen, die hier voor u gewoond hebben, en hebben het land ontzuiverd.

28 Wacht u dat dit land u ook niet uitwerpe als gy desgelyks doet, gelyk het het volk uitgespogen heeft dat voor u was.

29 Zoo wat ziel iets doet van deze afgrysselykheden, die zal vergaen van het midden zyns volks.

30 Bewaert myne geboden, wilt niet doen dat zy gedaen hebben, die voor u geweest zyn, en wilt u in die dingen niet besmetten. Ik ben den Heer uw God.

KAPITTEL XIX.

DEN Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Spreekt tot alle de vergadering der kinderen van Israël, en gy zult tot hen zeggen : Weest heilig, want ik ben heilig, den Heer uw God.

3 Een iegelyk vreeze zynen vader en zyne moeder. Bewaert myne sabbatdagen. Ik ben den Heer uw God.

4 Wilt u niet keeren tot de afgoden, noch maekt voor u geene gegoten goden. Ik ben den Heer uw God.

5 Is het dat gy den Heere offert eene vredeofferande, op dat zy mag verzoenlyk wezen,

6 Zoo zult gy die eten op den zeltten dag dat zy een vredeofferande geworden is, en des anderendaegs : maer wat er overblyft tot op den derden dag, dat zult gy in het vuur verbranden.

7 Zoo wie na den tweeden dag daer af eet, die zal onzuiver wezen, en der ongoddelykheid schuldig :

8 En hy zal zyne misdaed dragen, ontf dat hy het heiligdom des Heeren ontzuiverd heeft, en deze ziel zal vergaen van haer volk.

9 En als gy het graen uws lands maaijen zult, zoo zult gy den aerdbodem ten gronde niet afscheren : noch gy zult den afval van de aren niet vergaderen.

10 En in uwen wyngaerd zult gy ook niet vergaderen de afgevallene druiven, of besikens vergaderen, maer gy zult den armen en den uitlanders die laten aflukken. Ik ben den Heer uw God.

11 Gy zult geene dievery doen. Gy zult niet liegen, en niemand zal zynen naesten bedriegen.

12 Gy zult geenens valschen eed doen by mynen naam, noch gy zult den naam uws Gods niet besmetten. Ik ben den Heer.

13 Gy zult uwen naesten geen onwimpeld onregt doen, noch hem met geweld verdrukken. Den loon van uwen huerling zal by u tot 's morgens niet blyven.

14 Gy zult den dooven niet vervloeken, noch voor den blinden zult gy geen struiksel stellen : maer gy zult den Heer uwen God vreezen, want ik ben den Heer.

15 Gy zult niet doen dat onregt is, noch gy zult geen onregtveerdig vonnis geven. Aanmerkt niet den persoon van den armen, noch eert het aenschyn van den magtigen niet. Geeft uwen naesten regtveerdig vonnis.

16 Gy zult geen achterklapper wezen, of geen heimelyke twistmaker onder het volk. Gy zult niet staen tegen het bloed uws naestens. Ik ben den Heer.

17 Gy zult uwen broeder in uw hert niet haten, maer straft hem in het openbaer, op dat gy van zynent wege geene zonde hebt.

18 Zoekt geene wraek, noch gy zult niet gedachtig wezen het onregt van uwe borgen. Gy zult uwen vriend beminnen gelyk u zelyven. Ik ben den Heer.

19 Bewaert myne wetten. Uwe behelpige beesten zult gy niet doen verzamelen met eenige beesten van andere soort. Uwen akker zult gy niet bezaaijen met verscheiden zaed. Gy zult geen kleed aendoen, dat van tweederhande draed geweven is.

20 Is het dat eenen man by eene vrouw slaept met verzamelen des zaeds, die een dienstwyf is, al is zy ook huwbaer, maer nogtans niet verlost met geld, of niet vry gemaakt : die zullen beide geslagen worden en zy zullen niet sterven, om dat de vrouw niet vry was.

21 Maer hy zal voor zyne verzoening den Heer voor de deur van het tabernakel des getuigenis offeren eenen ram :

22 En den priester zal voor hem bidden, en voor zyne zonde voor den Heer, en hy zal hem weder genadig wezen, en de zonde zal vergeven worden.

23 Als gy in het land gekomen zyt, en gy daer zult vruchtbare boomen geplant hebben, zoo zult gy hare eerste uitschietsels afnemen. De vruchten die zy voortbrengen, zullen u onzuiver wezen, en gy zult daer niet af eten.

24 Maer in het vierde jaer zoo zullen alle hunne vruchten geheiligd worden, loffelyk voor den Heer.

25 Maer ten vyfden jare zult gy de vruchten eten, vergaderende de vruchten die zy voortbrengen. Ik ben den Heer uw God.

26 Gy zult niet met den bloede eten. Gy zult geene waerzeggerij doen uit der vogelen zang, noch geene droomen waarnemen.

27 Noch gy zult het hair uws hoofds in het ronde niet scheren, noch uwen baerd scheren.

28 En over eenen dooden zult gy uw vleesch niet snyden, noch gy zult u geene figuren of lidteekenen maken. Ik ben den Heer.

29 Gy zult uwe dochter niet gemeen maken, op dat het land niet onzuiverd, en vol van de booze zonde worde.

30 Bewaert myne sabbatdagen, en vreest myne heiligdomstede. Ik ben den Heer.

31 Gaet niet af tot de tooveraers, noch, gy zult iets begeeren te weten van de waerzeggers, dat gy door hen besmet wordt. Ik ben den Heer uw God.

32 Voor een grys hoofd zult gy opstaan, en eert den persoon van de ouderen : en vreest uwen Heer God. Ik ben den Heer.

33 Is het zake dat een uitlander in uw land woont, en dat hy onder u verkeert, zoo zult gy hem niet verwyten :

34 Maer laet hem onder u wezen als eenen ingeboren : en gy zult hem lief hebben gelyk u zelve : want gy hebt zelve ook vreemdelingen geweest in het land van Egypten. Ik ben den Heer uw God.

35 Wilt geen ongelyk doen in het regt, in den regel, in het gewigt, in de maat.

36 Uwe waeg zal regtveerdig zyn, en de gewigten zullen gelyk zyn, het muddevat zal regtveerdig zyn, en het zistervat ook regt. Ik ben uw Heer God, die u uit het land van Egypten geleid heb.

37 Bewaert alle myne geboden en alle myne regten, en doet die. Ik ben den Heer.

KAPITTEL XX.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Dit zult gy den kinderen van Israël zeg-

gen : Een mensch van de kinderen van Israël, en van de vreemdelingen die in Israël woonen, is het dat iemand van zynen zade geeft den afgod Moloch, die zal de dood sterven : het volk des lands zal hem steenigen,

3 En ik zal myn aenzigt tegen dien stellen, en ik zal hem afsnyden uit het midden van zynen volke, om dat hy den afgod Moloch van zynen zade gegeven heeft, en myne heiligdomstede onzuiverd, en mynen heiligen naam besmet heeft.

4 En is het dat het volk des lands hier in verzuimelyk ware, en regt of zy myn gebod littel achten, laten gaen den mensch die van zynen zade Moloch gegeven heeft, en dat zy hem niet willen dooden :

5 Zoo zal ik myn aenzigt op dien mensch zetten, en op zyn geslacht, en ik zal hem, en alle die met hem daer in geconsenteerd hebben, dat hy onkuisheid met Moloch doen zoude, uitroeijen uit het midden van zynen volke.

6 Eene ziel die zich afkeert tot de tooveraers en waerzeggers, en zich met hen onzuivert, ik zal myn aenzigt tegen haer stellen, en ik zal die doodslaen uit het midden van haer volk.

7 Wordt geheiligd en weest heilig, want ik ben den Heer uw God.

8 Bewaert myne geboden, en doet die. Ik ben den Heer die u heilig maek.

9 Zoo wie zynen vader of moeder vloekt, die zal de dood sterven : hy heeft zynen vader en moeder gevloekt, zyn bloed zy op hem.

10 Is het zake dat iemand onkuisheid bedreven heeft met eens anders huisvrouw, en overspel gedaen heeft met zyns naestens wyf, zoo zullen de overspeler en overspeelster de dood sterven.

11 Zoo wie zyne stiefmoeder beslaept, en zyns vaders schamelheid ontdekt, die zullen beide de dood sterven : hun bloed zy op hen.

12 Is het dat iemand zyne behuwde dochter beslaept, die moeten beide sterven, want zy hebben 'eene schandelyke zonde gedaen : en hun bloed zy op hen :

13 Zoo wie een knechtjen beslaept, gelyk men met eene vrouw pleeg te verzamelen, die hebben beide eene onuitsprekelyke groote zonde gedaen : de dood moeten zy sterven : hun bloed zy op hen.

14 Zoo wie boven de dochter die hy voor eene huisvrouw heeft, hare moeder tot eene huisvrouw neemt, die heeft eene grouwelelike boosheid bedreven : hy zal levende met de wyven gebrand worden, en zoo groote overdaed zal onder u niet blyven.

15 Zoo wie dat zich met eene beest van

het groot of klein vee verzaemt, die moet de dood sterven : en de beest zult gy ook dooden.

16 Eene vrouw die zich eeniger beeste onderlegt die zal ook met de beest gedood worden : hun bloed kome op hen.

17 Zoo wie zyne zuster tot wyve neemt, die zyn vaders of zynre moeder dochter is, en hy hare leelykheid ziet, en zy ook hare broeders leelykheid ziet : die hebben een ongeoorloofd ding gedaen, zy zullen gedood worden voor het aenschyn huns volks, om dat zy malkanders leelykheid ontdekt hebben : en zy zullen hunne misdaed dragen.

18 Zoo wie zich verzaemt met eene vrouwen tyde van hare maenzucht, en hare leelykheid ontdekt, en dat zy ook den vloed haers bloeds open doet, die zullen beide gedood worden uit het midden van hunnen volke.

19 De schamelheid van uwer moeder en uws vaders zuster zult gy niet ontdekken : zoo wie dat gedaen heeft, die heeft ontdekt zyns vleeschs schamelheid : zy zullen beide hun misdaed dragen.

20 Zoo wie zich verzaemt met de huisvrouw van zyns vaders of moeders broeder, en ontdekt de schamelheid van zyn geslacht, die zullen beide hunne zonden dragen : zonder kinderen zullen zy sterven.

21 Zoo wie zyns broeders huisvrouw trouwt, die doet een ongeoorloofd ding, die heeft zyns broeders schamelheid ontdekt, zy zullen zonder kinderen wezen.

22 Onderhoudt myne wetten en regten, en doet die, op dat het land u niet uitspouwe daer gy zult ingaan, en in woonen.

23 Wilt niet wandelen naer de wetten der heidenen, dewelke ik voor u uitdryven zal. Want alle deze dingen hebben zy gedaen, en ik heb ze verfoeid.

24 Maer ik zeg tot u : Bezit hun land, hetwelk ik u geven zal voor eene erfenis, een land vloeiende van melk en honig. Ik ben den Heer uw God, die u gescheiden heb van alle andere volken.

25 Daerom zoo scheidt gy ook eene zuivere behulpige beest van eene onzuivere, en eenen zuiveren vogel van eenen onzuiveren : op dat gy uwe zielen niet besmettet aen eenige beesten of vogelen, en aen iets van al dat zich op de aerde roert, en dewelke ik u getoond heb dat zy onrein zyn.

26 Gy zult my heilig wezen, want ik den Heer ben heilig, en ik heb u gescheiden van alle andere volken, om dat gy my toebehooren zoudt.

27 Een man of vrouw daer eenen geest der tooverslangen of wigchelaryen in is, dat die de dood sterven, met steenen zullen ze hen doodwerpen, hun bloed zy op hen.

KAPITTEL, XXI.

EN den Heer heeft tot Moyses gezeid : Spreekt tot de priesters Aarons zonen, en zegt hun : Een priester zal zich niet besmetten aen de dooden zynre burgers,

2 Dan alleen aen zyn geslacht, en zyn maegschap, dat is aen zynen vader, en moeder, en aen zynen zoon en dochter, aen zynen broeder,

3 En zyne zuster, die nog maegd is, die geen man getrouwd heeft.

4 Noch ook zal hy zich niet ontreinigen aen den prins zyns volks.

5 Zy zullen hun hoofd of baerd niet scheuren, noch zy zullen in hun vleesch geene sneden maken.

6 Zy zullen hunnen Gode heilig wezen, en zy zullen zynen naem niet besmetten : want zy offeren den welriekenden offer des Heeren, en huns Gods brooden, en daerom zullen zy heilig wezen.

7 Zy zullen geene hoer of snoode gemeene vrouw tot eene huisvrouw nemen, noch ook zulke die van haren man verstooten is : want zy zyn hunnen Gode gewyd,

8 En offeren de voorgelegde brooden. Dus moeten zy heilig zyn, want ik ben heilig, den Heer die hen heilig maek.

9 Is het dat des priesters dochter bevonden wordt in onkuischheid, en dat zy haers vaders naem besmet, die zal men met de vlammen verbranden.

10 Den bisschop, dat is den oversten priester onder zyne broeders, op wiens hoofd de olie der zalvingen gestort is, en wiens handen tot het priesterschap gewyd zyn, en die met de heilige kleederen gekleed is, die zal zyn hoofd niet ontdekken, en zyne kleederen niet scheuren.

11 En hy zal geenszins gaen by eenige dooden : ook zal hy zich over zynen vader en moeder niet ontzuiveren,

12 Noch hy zal ook uit de heilige plaets niet gaen, op dat hy de heiligdomstede des Heere niet besmette, want de olie van zyns Gods heilige zalving is op hem. Ik ben den Heer.

13 Eene maegd zal hy tot eene huisvrouw nemen :

14 Maer eene weduwe of verstooten, of onreine vrouw, of eene hoer zal hy niet nemen, maer eene jonge dochter van zynen volke :

15 Op dat hy den stam zyns geslachts niet mengte met de gemeene lieden zyns volks : want ik ben den Heer, die hem heilig maek.

16 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

17 Spreekt tot Aaron : Een mensch van

uwen zade, door uwe familien, die eene smet heeft, zal zynen God geene brooden offeren.

18 Noch hy zal tot zynen dienst niet gaen, is het dat hy blind of kreupel is, is het dat hy eenen te kleinen, of te grooten, of gewrongen neus heeft.

19 Of heeft hy eenen gebroken voet, of hand,

20 Is het eenen bultnaer, of leepoog, is het dat hy eene witte schelle op zyne oog heeft, of heeft hy eene byblyvende schurftheid of eene heukselschurft in zyn lichaem, of is hy gescheurd.

21 Zoo wie van Aaron des priesters zade smet heeft, die zal niet bykomen om offeren de slagtofferanden den Heere, noch brooden zynen Gode.

22 Maer hy zal nogtans eten van de brooden, die in de heiligdomstede geofferd worden,

23 Alleenlyk alzoó dat hy binnen het voorhangsel niet ga, en tot den outaer niet ga, want hy eene smet heeft, en hy moet myne heiligdomstede niet besmetten. Ik ben den Heer die ze heilig maek.

24 Zoo heeft dan Moyses tot Aaron en tot zyne zonen, en tot alle die van Israël gesproken alle deze dingen die hem geboden waren.

KAPITTEL XXII.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Spreekt tot Aaron en zyne zonen, dat zy zich wachten van het geheiligde der kinderen van Israël, en dat zy niet besmetten den naem der dingen die my geheiligd zyn, welke zy offeren. Ik ben den Heer.

3 Zegt tot hen, en tot hunne nakomelingen : Zoo wat mensch van uw geslacht gaet tot de dingen die geheiligd zyn, en welke de kinderen van Israël den Heere geofferd hebben, in denwelken eenige onzuiverheid is, die zal vergaen voor den Heer. Ik ben den Heer.

4 Een mensch van Aarons zade die lazerig is, of lydende den vloed des zaeds, die zal niet eten van het gene dat my geheiligd is, voor dat hy genezen is: Zoo wie iets onreins genaekt over de dooden, en uit wien zaed komt als des natuerlyken verzamens,

5 En die eenig kruipend gedierte raekt, of iets dat onzuiver is, welks handeling onzuiver is,

6 Die zal onzuiver wezen tot den avond, en zal niet eten van de dingen die geheiligd zyn : maer als hy zyn vleesch zal met water gewasschen hebben,

7 En dat de zon ondergegaen is, dan zal hy gezuiverd eten van dat geheiligd is, want het is zyne spys.

8 Geen dier van zelfs gestorven of van de beesten gevangen, zullen zy eten, noch zy zullen zich daer aen niet besmetten. Ik ben den Heer.

9 Dat zy myne geboden houden, op dat zy der zonden niet onderworpen liggen, en sterven in de heiligdomstede, als zy die onzuiverd hebben. Ik ben den Heer die ze heilig.

10 Geen vreemdeling zal van het geheiligde eten, des priesters huisgenoot noch zyn huerling zal daer niet af eten.

11 Maer denwelken den priester gekocht heeft, en die zyn huisgeboren knecht is, die zullen daer af eten.

12 Is het zake dat des priesters dochter gehuwd is aen iemand van den gemeenen volke : zoo zal zy niet eten van het geen dat geheiligd is, noch ook van de eerstelingen,

13 Maer is het dat zy eene weduwe, of van haren man verworpen, en zonder kinderen wederom gekomen is tot haers vaders huis : zoo zal zy gevoed worden van haers vaders spys, gelyk zy plagt, toen zy eene jonge dochter was. Geenen vreemdeling zal het geoorloofd wezen daer af te eten.

14 Zoo wie door onwetendheid eet van de geheiligden, die zal het vyfde deel daer toe doen met het gene dat hy geëten heeft, en dat zal hy den priester geven in de heiligdomstede.

15 En zy zullen niet besmetten de geheiligde dingen der kinderen van Israël, die zy den Heere offeren,

16 Op dat zy by aventuer de boosheid van hunne misdaed niet dragen, als zy de geheiligde dingen geëten hebben. Ik ben den Heer die ze heilig.

17 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

18 Spreekt tot Aaron en tot zyne zonen en tot alle de kinderen van Israël, en gy zult tot hen zeggen : Een mensch van den huize van Israël, en van de vreemdelingen die by u woonen, dewelke zyne offeranden offert, het zy beloften betalende, of vrywilliglyk offerende, wat dat hy van dien brengt tot des Heeren brandoffer,

19 Om dat het door u zoude geofferd worden, het zal een onbesmet manneken wezen, van de runderen, van de schapen, en van de geiten :

20 Is het zake dat eenige smet heeft, zoo zult gy het niet offeren, noch het zal niet ontvangaer wezen.

21 Een mensch die den Heere offert eene vredeofferande, of beloften betalende, of al willens offerende, zoo wel van de ossen als van de schapen, zal hy zonder smet offeren : en op dat het mag ontvangaer wezen, geene smet zal daer aen wezen.

22 Is het blind, is het gebroken, of heeft het enig lidteeken of heeft het puistkens, of schurftheid, of heukselschurft : zoo zult gy dat den Heere niet offeren, noch gy zult daer af niet ontsteken op des Heeren altaar.

23 Een rund en schaep, welks oor of steert afgesneden is, moogt gy wel offeren uit eene vryen wil, maer eene belofte moogt gy daer mede niet betalen.

24 Zoo wat dier zyne mannelyke leden onder gewreven zyn, of geplet, of gesneden, of afgenomen, dat zult gy den Heere niet offeren, en in uw land zult gy dat geenszins doen.

25 Gy zult uwen Gode geene brooden offeren van eens vreemdelings hand, en wat anders dat hy geven wilt : want zulke dingen zyn al bedorven en besmet : gy zult die niet ontvangen.

26 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

27 Een rund, schaep of geit als zy gejongd zyn, zoo zullen zy zeven dagen wezen onder hunner moeders mammen : maer op den achtsten dag, en daer na mag men die den Heere offeren.

28 En het zy eene koei, of een schaep, men zal die ten eenen dage niet ten offer slaen met hunne jongen.

29 Is het dat gy slagofferande den Heere ten offer slaet tot dankbaarheid, op dat ze mag verzoenlyk wezen,

30 Zoo zult gy die op den zelfden dag eten, daer zal niets af overblyven tot des anderen daegs s' morgens. Ik ben den Heer.

31 Bewaert myne geboden, en doet die. Ik ben den Heer.

32 Besmet mynen heiligen naem niet, op dat ik geheiligd worde in het midden der kinderen van Israël. Ik ben den Heer die u heilig,

33 En geleid heb uit het land van Egypten, dat ik uw God zoude wezen. Ik ben den Heer.

KAPITTEL XXIII.

En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Spreekt tot de kinderen van Israël, en gy zult tot hen zeggen : Dit zyn des Heeren vierdagen, dewelke gy heilig noemen zult.

3 Zes dagen zult gy werk doen : den zevenden dag, om dat die des sabbats rust is, zoo zal hy heilig genoemd worden. Geen werk zult gy op dien doen. Het is des Heeren sabbat in alle uwe woonsteden.

4 Dit zyn dan de heilige vierdagen des Heeren, die gy vieren moet, tot hunne tyden.

5 In de eerste maend op den veertienden dag der maend des avonds, zoo is het des Heeren paessen,

6 En op den vyftienden dag van deze zelfde maend, zoo is het feest van des Heeren ongeheefde brooden. Zeven dagen lang zult gy ongeheefd brood eten.

7 Den eersten dag zal u den allerfeestelyksten en heilig wezen : op dien dag zult gy geene slaeffelyke werken doen :

8 Maer gy zult den Heere sacrificien offeren in het vuur zeven dagen lang ; maer den zevenden dag zal feestelyker en heiliger wezen : en op dien dag zult gy geen slaeffelyk werk doen.

9 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

10 Spreekt tot de kinderen van Israël, en zult tot hen zeggen : Als gy zult gekomen zyn in het land dat ik u geven zal, en uw graen zult gemaaid hebben, zoo zult gy schooven der aren dragen, de eerstelingen van uwen oogst, tot den priester.

11 Denwelken zal den schoof voor den Heer opheffen, op dat voor u mag ontvangbaer wezen, des anderendaegs na den sabbatdag, en hy zal dien heilig maken.

12 En op den zelfden dag, als den schoof geheiligd wordt, zoo zal men ook ten offer doodslaen een jarig onbesmet lammeken, tot eenen brandoffer des Heeren.

13 En daer mede zal men ook begoten spysoffer offeren, twee tiende deelen bloem van meel met olie beslagen, tot eenen reukoffer des Heeren, en tot eenen allerzoetsten reuk : en ook drankoffer des wyns een vierendeel van de maet hin.

14 Gy zult geen brood noch mout, noch geen pappen eten van uw graen, voor den dag dat gy daer af uwen Gode zult geofferd hebben. Dit is een eeuwig gebod, in allen uwen geslachten, en woonsteden.

15 Zoo zult gy dan tellen van des anderen daegs na den sabbat, op denwelken gy uwen schoof der eerste vruchten geofferd hebt zeven volle weken.

16 Tot des anderendaegs, na dat de zevende week zal heel volkomen wezen, dewelke maken vyftig dagen : en alzo zult gy den Heere eene nieuwe offerande offeren.

17 Uit alle uwe woonsteden, twee brooden der eerste vruchten, gemaekt van twee tiende deelen gedeesemde bloem, dewelke gy zult bakken tot de eerste vruchten des Heeren.

18 En gy zult met de brooden offeren zeven onbesmette lammekens van een jaer, en een kalf uit de runderen, en twee rammen, en die zullen wezen tot brandoffer, met hunnen bestorten spysoffer, tot eenen allerzoetsten reuk den Heere.

19 Gy zult ook eenen bok ten offer maken voor de zonde, en twee lammeren van een jaer tot vredeofferande.

20 En als den priester deze met den broode

der eerste vruchten voor den Heer opgeheven heeft, zoo zullen die komen tot zyn gebruik.

21 En gy zult dezen dag noemen den allerfeestelyksten en den allerheiligsten. Geen slaeffelyk werk zult gy op dien dag doen. Eene eeuwige wettelyke manier zal dit wezen in alle uwe woonsteden en geslachten.

22 Maer als gy het graen uws lands zult gemaaid hebben, zoo zult gy het niet afsnyden tot aen de aerde toe, noch gy zult de achtergebleven aren niet vergaderen, maer gy zult die laten voor de armen, en vreemdelingen. Ik ben den Heer uw God.

23 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

24 Spreek tot de kinderen van Israël. In de zevende maend op den eersten dag der maend zal het u wezen den sabbat tot eene gedenkenis, met slaende trompetten, en zal heilig genoemd worden.

25 Geen slaeffelyk werk zult gy op dien doen, en gy zult den Heer brandofferande offeren.

26 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

27 Den tienden dag dezer zevende maend zal het wezen den allerfeestelyksten dag der verzoeningen, en zal heilig genoemd worden. En gy zult uwe zielen pynigen op dien dag, en den Heere brandoffer offeren.

28 Geen slaeffelyk werk zult gy doen ten tyde van dezen dag : want het is den verzoendag, op dat den Heer uw God u genadig zy.

29 Zoo wat ziel op dezen dag niet wordt gepynigd, die zal vergaen uit haer volk,

30 En zoo wie dat eenig werk doet, dien zal ik roeijen uit zyn volk.

31 Daerom zult gy geen werk op dien dag doen : het zal u wezen eene eeuwige wet, in alle uwe geslachten en woonsteden.

32 Het is den sabbat der rusten, en gy zult uwe zielen pynigen. Op den negenden dag der maend van den avond tot den avond zult gy uwe sabbatdagen houden.

33 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

34 Zegt den kinderen van Israël : Van den vyftienden dag dezer zevende maend zullen de feesten der tabernakelen wezen zeven dagen lang.

35 Den eersten dag zal den feestelyksten en heiligsten genoemd worden : geen slaeffelyk werk zult gy op dien dag doen,

36 En zeven dagen lang zult gy brandofferande den Heere offeren. En den achtsten dag zal den feestelyksten en den heiligsten zyn, en gy zult den Heere brandofferande offeren : want het is der vergaderingen en des verzamens dag : geen slaeffelyk werk zult gy op dien dag doen.

37 Dit zyn de feestdagen des Heeren, die gy de allerfeestelykste en heiligste noemen zult, en gy zult, op deze, den Heere offeranden offeren, brandofferanden, en bestorte spysofferande, naer de behoorte van elken dag,

38 Zonder des Heeren sabbatdagen en uwe gaven, en die gy uit beloften zult offeren, of die gy vrywilliglyk den Heere offeren zult.

39 Van den vyftienden dag van de zevende maend, als gy alle de vruchten uws lands zult vergaderd hebben, zoo zult gy zeven vierdagen des Heeren onderhouden. Op den eersten en op den achtsten dag zal het sabbat wezen, dat is rust.

40 En gy zult voor u nemen de vruchten van de allerschoonste boomen en ryzen van palmboomen, en takken van boomen die veel en dik van bladeren zyn, en wilgen van de beek, en gy zult u verblyden voor den Heer uwen God.

41 En gy zult zyn hoogtyd houden zeven dagen in het jaer : dit zal eene eeuwiglyke wettige manier wezen in uwe geslachten. In de zevende maend zult gy feestdagen vieren,

42 En gy zult zeven dagen lang in looverhuten woonen. Zoo wie dat van Israëls geslacht is, die zal woonen in de tabernakelen,

43 Op dat uwe nakomelingen mogen leeren, dat ik de kinderen van Israël heb doen woonen in tabernakelen, als ik hen leidde uit het land van Egypten. Ik ben den Heer uw God.

44 En Moyses heeft tot de kinderen van Israël gesproken van de hoogtyden des Heeren.

KAPITTEL XXIV.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Gebiedt den kinderen van Israël, dat zy u olie brengen van olyfboomen, de allerpuerste en klaer, om de lampen gedurig te bereiden,

3 Buiten het voorhangsel des getuigenis, in het tabernakel des verbonds. En Aaron zal die stellen van 's avonds tot 's morgens toe voor den Heer met eenen eeuwigen godsdienst, en gewoonte in uwe geslachten.

4 Zy zullen altyd gesteld worden op den allerzuiversten kandelaer, voor des Heeren aenschyn.

5 Gy zult ook tarwemeelbloem nemen, en daer af twaelf brooden bakken, die een iegelyk zullen hebben twee tiende deelen :

6 Waer af gy de zes zult stellen aen de eene zyde, en zes aen de andere zyde, op de allerpuerste tafel voor den Heer :

7 En gy zult daer op stellen van den allerklaersten wierook, op dat het brood wezen

mag tot eene gedenkenis van des Heere offerande.

8 Tot elken sabbatdag zullen die voor den Heer veranderd worden, ontvangen wezende van de kinderen van Israël, door een eeuwig verbond :

9 En zy zullen Aaron en zynen zonen toebehooren, dat zy die eten zullen op de heilige plaats : want het is een allerheiligste van des Heere sacrificien met een eeuwig regt.

10 En ziet, daer is eener israëlietsche vrouwe zoon uitgegaen, denwelken zy gebaerd had van eenen egyptischen man onder de kinderen van Israël, en hy heeft gegeven in het heirleger tegen eenen israëlietschen man.

11 En als hy den naem geblasphemeerd had, en dien vermaledyd, zoo is hy tot Moyses gebragt (en zyne moeder heette Salumith Dabris dochter van Dans geslacht)

12 En zy hebben hem in de gevangenis gestoken tot dat zy weten zouden, wat den Heer gebieden zoude.

13 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

14 Leidt uit den godslasteraer uit het leger, en alle die het gehoord hebben zullen hunne handen op zyn hoofd leggen, en al het volk zal hem steenigen.

15 En tot de kinderen van Israël zult gy zeggen : Een mensch die zynen God vervloekt, die zal zyne zonden dragen.

16 En zoo wie den naem des Heeren lastert zal de dood sterven : al het volk zal hem met steenen dood werpen, het zy of hy een ingeboren burger is of een uitlander. Zoo wie den naem des Heeren lastert, zal de dood sterven.

17 Zoo wie slaet en doodt eenen mensch, die zal de dood sterven.

18 Zoo wie eene beest doodslaet, die zal eene andere in de stede geven, dit is ziel om ziel.

19 Zoo wie iemand van zyne burgers eenig letsel aendoet : gelyk hy gedaen heeft, alzoo zal hem geschieden :

20 Te weten breuk om breuk, oog om oog, tand om tand, zal hy wederom geven : hoedanig letsel hy aendoet, zal hy gedwongen worden te verdragen.

21 Die iemands behelpige beest doodslaet, zal eene andere wederom geven. Die eenen mensch slaet zal gestraft worden,

22 Gelyk regt zy onder u, het zy of een uitlander of een ingeboren des lands gezondigd heeft : want ik ben den Heer uw God.

23 En Moyses heeft tot de kinderen van Israël gesproken, en zy hebben den godslasteraer geleid uit het leger, en met steenen dood geworpen. En de kinderen van Israël

hebben gedaen gelyk den Heer Moyses bevolen had.

KAPITTEL XXV.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken op den berg van Sinaï, zeggende :

2 Spreek tot de kinderen van Israël, en gy zult hun zeggen : Als gy zult gekomen zyn in het land dat ik u geven zal, zoo zult gy des Heeren sabbat houden.

3 Zes jaren zult gy uwen akker bezaeijen, en zes jaren zult gy uwen wyngaerd snyden, en zyne vruchten vergaderen,

4 Maer in het zevende jaer zal het des lands sabbat wezen van des Heeren rust : den akker zult gy niet bezaeijen, noch den wyngaerd snyden.

5 Al wat de aerde van zelfs voortbrengen zal, dat zult gy niet maeien, en de druiven der eerste vruchten zult gy niet vergaderen, gelyk eene wynsnyding : want het is een jaer der landruste.

6 Maer die zullen u wezen tot eene spys, u, en uwen knecht, uwer dienstvrouwen, en uwen huerling, en den vreemdeling die by u verkeert.

7 Al dat wast, zal spys geven uwen jokvee en kleinen vee.

8 Ook zult gy u tellen zeven weken der jaren, welke zyn zevenwerf zeven jaren, die te zamen maken negen-en-veertig jaren.

9 En gy zult ter zevender maend met trompetten slaen, op den tienden dag der maend, ten tyde van de verzoeningen over al uw land.

10 En gy zult het vyftigste jaer heilig maken, en gy zult noemen eene vryheid voor alle de genen die in uw land woenen : want dit is het jubileus jaer. Den mensch zal dan wederkeeren tot zyne bezitting, en een iegelyk zal wederom gaen tot zyne eerste familie :

11 Want het is dan het jubileus en het vyftigste jaer. Gy zult dan niet zaeijen, noch maeien dat er van zelfs op het land wast, en de eerste vruchten van uwen wyngaerd zult gy niet vergaderen,

12 Om de heiligmaking van het jubileus jaer, maer gy zult eten, dat u terstond zal voorgebragt worden.

13 In het jubileus jaer zal een iegelyk wederkeeren tot zyne erven.

14 Als gy uwen burger iets verkoopen zult, of iets van hem koopen, zoo bedroeft uwen broeder niet, maer gy zult het van hem koopen naer het getal van het jubileus jaer.

15 En hy zal u dat verkoopen naer de schatting van de vruchten.

16 Hoe er meer jaren blyven zullen na het jubileus jaer, zoo den prys meerder wezen

zal : en zoo gy min tyds rekenen zult, zoo den koop ook van minder prys wezen zal : want hy zal u den tyd der vruchten verkoo-
pen.

17 Wilt den naesten van uwe geslacht geen lyden aendoen, maer een iegelyk vreeze zynen God : want ik ben den Heer uw God.

18 Doet myne geboden, en onderhoudt myne oordeelen, en volbrengt die, op dat gy zonder eenige vrees in het land moogt woonen,

19 En dat de aerde u mag hare vruchten voortbrengen, die gy tot verzaedheden moogt eten, niemands oploop vreeze.

20 Is het dat gy zegt : Wat zullen wy op het zevende jaer eten, is het dat wy ons graen niet zaeijen of maeijen?

21 Ik zal u myne benedictien geven, op het zesde jaer, en het zal vruchten voortbrengen voor dry jaren.

22 En gy zult op het achtste jaer zaeijen, en de oude vruchten nog eten tot het negende jaer : tot dat de nieuwe gewassen zyn zult gy de oude eten.

23 Het land zal ook niet voor eeuwiglyk verkocht worden : want het is myne, en gy zyt myne overgekomen gasten en vreemdelingen.

24 Waerom zal al het land dat gy bezit verkocht worden op de voorwaerde van te mogen lossen.

25 Is het zake dat uw broeder arm geworden is, en zyn deelken erven verkoopt, en zyn naesten maegschap wilt, zoo mag hy lossen het gene dat die verkocht had.

26 Maer heeft hy geen naesten, en, dat hy zelve den prys vinden kan om te lossen,

27 Zoo zal men de vruchten schatten van dien tyd, als hy het verkocht heeft, en dat er overblyft zal hy den kooper geven, en alzo zal hy zyne erve wederom ontvangen.

28 Maer is het zake dat zyne hand zoo vele niet vinden kan dat hy den prys mag wederom geven, zoo zal den kooper behouden dat hy gekocht heeft, tot het jubileus jaer : want op dat jaer zal alle verkochte erve weder tot zynen heer komen, en tot den eersten bezitter.

29 Zoo wie een huis verkoopt binnen de stadsmuren, die zal oorlof hebben het te lossen, tot dat een jaer overleden is.

30 Is het dat hy het niet lost, en dat het jaer om is verlopen, zoo zal den kooper het bezitten, en zyne nakomelingen in de eeuwigheid, en men zal het niet mogen lossen, ook in het jubileus jaer.

31 Maer is het huis in een dorp dat geene muren heeft, zoo zal het verkocht worden naer der landen regt : is het zake dat te voren niet gelost is, zoo zal het in het jubi-

leus jaer wederom komen tot zynen heer.

32 Der Levieten huizen die in besloten steden zyn, die mogen altyd gelost worden :

33 Is het zake dat zy niet gelost worden, zoo zullen zy in het jubileus jaer weder tot hunne heeren komen. Want de huizen van de Levieten steden zyn voor hunne erfbezittingen onder de kinderen van Israël.

34 Maer dat hunne voorsteden niet verkocht worden, want het is eene eeuwige bezitting.

35 Is het zake dat uw broeder verarmd is, en krank in de hand, en dat gy hem opgenomen hebt als eenen vreemdeling of uitlander, en dat hy by u leeft,

36 Zoo neemt geen een woeker van hem, noch iets meer dan gy gegeven hebt. Vreest uwen God, dat uw broeder by u mag leven.

37 Gy zult hem uw geld te woeker niet geven, en gy zult van hem geen wasdom des graens eischen.

38 Ik ben den Heer uw God, die u geleid heb uit het land van Egypten, dat ik u zoude geven het land van Chanaan, en dat ik uw God wezen zoude.

39 Is het dat uw broeder door armoede bedwongen zynde, zich zelve verkoopt, zoo zult gy hem niet verdrukken met de slaverny der knechten,

40 Maer gy zult hem houden als eenen huerling en een' overgekomen gast : en hy zal by u werken tot het jubileus jaer.

41 En daer na zal hy uitgaen met zyne kinderen, en zal wederkeeren tot het geslacht en bezitting van zyne vaderen,

42 Want het zyn myne knechten, en ik heb ze geleid uit het land van Egypten. Zy zullen niet verkocht worden naer manier der knechten :

43 Overvalt hem niet met geweld, maer vreest uwen God.

44 Gy zult knechten en dienstwyven hebben van de natien die omtrent u rondom woonen,

45 En van de aenkomelingen die by u verkeeren, of die van deze geboren zyn in uw land, deze zult gy voor slaven hebben.

46 En die zult gy met erfregt uwen nakomelingen achterlaten, en die eeuwiglyk bezitten : maer uwe broederen kinderen van Israël zult gy met geweld niet verdrukken.

47 Is het dat by u magtig wordt de hand van eenigen vreemdeling of uitlander, en dat uw broeder van armoede benauewd, zich zelve dien verkoopt, of iemand van zulks geslacht;

48 Zoo mag men hem altoos lossen na dat hy verkocht is. Zoo wie dat wilt van zyne broeders die mag hem lossen,

49 En zyns vaders broeder, en zyns ooms zoon, en zyn neef, en maeg. Maer zoo verre hy kan dat hy ook zich zelve losse, 50 Alleen rekenende de jaren van den tyd dat hy verkocht was, tot het jubileus jaer : en het geld daer hy mede verkocht was zal hy rekenen naer het getal der jaren, en naer de rekening der huerlingen.

51 Is het zake dat er nog vele jaren zyn eer het jubileus jaer komen zal, daer naer zal hy den prys geven.

52 Is het dat er luttel jaren zyn, zoo zal hy hem rekenen naer het getal der jaren, en zal den kooper geven de jaren die er nog komende zyn,

53 Hem afgerekend den loon der jaren die hy hem te voren gediend heeft. Hy zal hem niet met geweld verlasten voor uw aenschyn.

54 Maer is het zake dat hy door deze midelen niet kan verlost worden, zoo zal hy in het jubileus jaer vry uitgaen met zyne kinderen.

55 Want de kinderen van Israël zyn myne dienaers, die ik uit den lande van Egypten geleid heb.

KAPITTEL XXVI.

IK ben den Heer uw God, gy zult voor u geen en afgod of gesneden beeld maken, noch gy zult geene tytelen opregten, noch geen en uitnemenden steen stellen in uw land, om dien te aanbidden. Want ik ben den Heer uw God.

2 Bewaert myne sabbatdagen, en vreest voor myne heilighdomstede. Ik ben den Heer.

3 Is het zake dat gy naer myne geboden wandelt, en myne bevelingen bewaert, en die doet : zoo zal ik u regen geven te zynen tyde.

4 En de aerde zal haer groeisel geven, en de boomen zullen vol vruchten worden.

5 Den dorschtyd zal den wyntyd achterhalen, en het snyden des wyngaerds zal den zaeytyd innemen : en gy zult uw brood eten met verzaedheden, en zult zonder vrees in uw land wonen.

6 Ik zal u vrede geven in uwe palen, gy zult slapen, en daer zal niemand zyn die u vervaren zal. Ik zal de kwade dieren wegnemen : en het zweerd zal door uwe palen niet gaen.

7 Gy zult uwe vyanden vervolgen, en zy zullen voor u vallen.

8 Vyf van den uwen zullen honderd vreemden vervolgen, en honderd van u tien duizend : uwe vyanden zullen met den zweerde vallen voor uw aenzigt.

9 Ik zal u aenzien en doen wassen, gy zult vermenigvuldigd worden, en ik zal myn verbond met u vast maken.

10 Gy zult het oudste van den ouden eten, en gy zult het oude (als de nieuwen overkomen zullen) wegwerpen.

11 Ik zal myn tabernakel stellen in het midden van u, en myne ziel zal u niet verwerpen.

12 Ik zal onder u wandelen, en ik zal uw God zyn, en gy zult myn volk wezen.

13 Ik ben den Heer uw God, die u geleid heb uit het land der Egyptenaren, dat gy hen niet dienen zoudet, en die van uwe nekken de ketenen gebroken heb, dat gy opperegst zoudet gaen.

14 Maer is het dat gy my niet hoort, en alle myne geboden niet doet,

15 Is het dat gy myne wetten versmaedt en myne regten veracht, dat gy niet doet de dingen die van my ingesteld zyn, en dat gy myn verbond breekt :

16 Zoo zal ik u ook deze dingen doen : Ik zal u haestelyk verzoeken met armoede en met hitten, dewelke uwe oogen verderven en uwe zielen verteeren zullen. Gy zult uw zaed verloren zaeijen, hetwelk zal van de vyanden verslonden worden.

17 Ik zal myn aenzigt tegen u stellen, en gy zult voor uwe vyanden vallen, en gy zult ten onder geworpen worden hun die u haten ; gy zult vlieden als u niemand vervolgt.

18 En is het zake dat gy my nog alzo niet onderdanig zyt, zoo zal ik uwe straffing zevenmael meerder maken, om uwer zonden wil.

19 En ik zal de hooveerdy van uwe verhardheid vermorzelen. En ik zal u den hemel van boven maken gelyk yzer, en de aerde metalen.

20 Uwen arbeid zal te vergeefs gedaen worden : De aerde zal geen groeisel voortbrengen, en de boomen zullen geen en oogst geven.

21 Is het zake dat gy tegen my wandelt, en dat gy my niet hooren wilt, zoo zal ik nog zevenmael uwe plagen vermeerderen om uwer zonden wil.

22 En ik zal de beesten des velds op u zenden, dewelke u zullen vernielen, en uw vee, en zullen alle dingen brengen tot een klein getal, en uwe wegen zullen woest worden.

23 En is het zake dat gy alzo u nog niet wilt laten onderwyzen, maer dat gy tegen my wandelt :

24 Zoo zal ik ook tegen u wandelen, en ik zal u zevenmael meer slaen om uwer zonden wil.

25 En ik zal op u brengen een zweerd myns verbonds wreker. En als gy in de steden gevloeden zult zyn, zoo zal ik de pestilentie in het midden van u zenden ; en

zult in uwer vyanden handen geleverd worden.

26 Als ik den staf uws broods zal gebroken hebben : alzoo dat zeven vrouwen brooden bakken zullen in eenen oven, en dat zy die zullen met gewigt wedergeven : en gy zult eten en niet verzaed worden :

27 Maer is het dat gy ook hier door my niet hoort, maer dat gy tegen my wandelt :

28 Zoo zal ik ook tegen u wandelen, met kontrariën toorn, en ik zal u straffen met zeven plagen, om uwer zonden wil,

29 Alzoo dat gy eten zult het vleesch van uwe zonen en uwe dochteren.

30 Ik zal uwe hoogten afwerpen en uwer afgoden beelden in stukken breken. Gy zult doodvallen tusschen de vervallingen van uwe afgoden, en myne ziel zal u verfoeijen,

31 Alzoo zeer dat ik uwe steden zal brengen tot woestheid, en ik zal uwe heilighdomsteden verlaten maken, noch ik zal niet meer den allerzoetsten reuk ontvangen.

32 En ik zal uw land verderven, en uwe vyanden zullen zich daer af zeer verwonderen, als zy des bewooners zyn zullen.

33 Maer u zal ik verstroeijen onder de heidenen, en ik zal het zweerd achter u uittrekken, en uw land zal woest zyn, en uwe steden afgeworpen.

34 Dan zal het land behagen hebben in zyne rusten, al de dagen zyner woestheden : als gy zult in der vyanden land zyn, dan zal het zynen sabbat houden en rusten,

35 In de sabbatdagen van zyne woestheden, om dat het niet gerust heeft op uwe sabbattyden, als gy daer in woonde.

36 En den genen die daer van u zullen overblyven, zal ik vrees geven in hunne herten, in de landen van hunne vyanden. Hen zal vervaren het geluid van een vliegende loof, en zy zullen alzoo vlieden als van een zweerd, zy zullen vallen als ze niemand vervolgt,

37 En zy zullen vallen een iegelyk over zyne broeders, gelyk die uit de oorlogen vlieden, niemand van u zal zyne vyanden durven wederstaen.

38 Gy zult onder de heidenen vergaen, en der vyanden land zal u vernielen.

39 En is het dat er sommige van dien overblyven, die zullen verdwynen in hunne boosheden in het land van hunne vyanden, en om hunner vaderen, en om hunne zonden zullen gepynigd worden :

40 Tot dat zy hunne, en hunner ouders misdaed belyden zullen, daer mede dat zy overtreden hebben tegen my, en tegen my gewandeld.

41 Daerom zal ik ook tegen hen wandelen,

en ik zal ze brengen in een vyandig land, tot dat hun onbesneden hert zich schame. Dan zullen zy voor hunne boosheden bidden.

42 En ik zal myns verbonds gedagtig wezen, dat ik vastgemaakt heb met Jacob en Isaac, en Abraham, en ik zal huns lands ook gedagtig wezen,

43 Hetwelk als het verlaten zal zyn van hen, zoo zal het zyn behagen hebben in zyne rusten, lydende verwoestheid om hunnen wil. Maer zy zullen voor hunne zonden bidden, om dat zy myne regten verworpen hebben, en myne wetten versmaed.

44 Maer nogtans toen zy ook in der vyanden land waren, zoo heb ik ze niet heel verworpen, noch ik heb ze alzoo niet versmaed, dat zy heel vernield zouden worden, en dat ik breken zoude myn verbond met hen. Want ik ben den Heer hun God.

45 En ik zal gedagtig wezen myns voorleden verbonds, toen ik ze leidde uit het land van Egypten in het aenzien der heidenen, om dat ik hun God wezen zoude. Ik ben den Heer God.

46 Dit zyn de regten en geboden en wetten, welke den Heer gegeven heeft tusschen zich en de kinderen van Israël op den berg Sinaï door Moyses hand.

KAPITTEL XXVII.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Spreekt tot de kinderen van Israël, en zult hun zeggen : Een mensch die een gelofte gedaen heeft, en zyne ziel Gode beloofd heeft, die zal de weerde geven, naer de weerdering.

3 Is het dat een man is van twintig jaren tot het zestigste jaer, zoo zal hy vyftig sikkelen zilvers geven naer het gewigt der heilighdomstede,

4 Is het eene vrouw, dertig.

5 Maer van het vyfde jaer tot het twintigste, zoo zal een manspersoon twintig sikkelen geven : eene vrouw, tien.

6 Van eene maend oud tot het vyfde jaer, zoo zal men voor een knechtje geven vyf sikkelen, voor een meisje, dry.

7 Een man die zestig jaren, en daer boven oud is, zal vyftien sikkelen geven ; eene vrouwe, tien.

8 Is het dat die arm is, en dat hy niet magtig is deze gezette weerde te geven, zoo zal hy voor den priester staen, en hoe veel dat hy die weerderen zal, en zien zal dat hy geven kan, zoo veel zal hy geven.

9 Maer is het dat iemand Gode beloofd eene beest dewelke men den Heere offeren mag, dat zal heilig wezen,

10 En het mag niet verwisseld worden,

dat is, geen beter voor een kwaed, noch geen erger voor een goed : is het dat hy dit verwisselt, zoo zullen zy den Heere geheiligd zyn, zoo wel het gene dat verwisseld is, als dat er de wisseling voor gedaen is.

41 Is het dat iemand belooft eene onzuivere beest, welke men den Heere niet offeren mag, die zal men voor den priester brengen,

42 Denwelken oordeelende of het goed of kwaed is, zal den prys stellen,

43 Is het dat hy het geven wilt, die het offert, zoo zal hy het vyfde deel daer op leggen boven de weerdering,

44 Is het dat een mensch zyn huis belooft, en den Heere geheiligd heeft, zoo zal den priester dat bezien of het goed of kwaed is, en naer den prys die van hem gesteld zal worden, zal het verkocht worden :

45 Maer is het zake dat de gene die belooft heeft hetzelfde wilt lossen, zoo zal hy het vyfde deel van de weerderingen daer toe leggen, en hy zal het huis hebben.

46 Is het zake dat hy eenen akker van zyne bezittingen belooft, en den Heere geheiligd heeft : naer de maet zyns zaedkoorns, zal den prys geweerdeerd worden. Is het zake dat het land met dertig mudden gersten bezaaid wordt, zoo zal men het verkoopen vyftig sikkelen zilvers.

47 Is het dat hy terstond na het beginnende jaer van den jubileus eenen akker geloofd heeft, zoo zal men het weerderen, zoo veel als die zoude mogen gelden,

48 Maer is het na een luttel tyds, zoo zal den priester het geld rekenen naer het getal der jaren, die nog te komen zyn, tot het jubileus jaer, en dat zal men van den prys af nemen.

49 Maer is het dat hy den akker lossen wilt, dien hy beloofd had, zoo zal hy het vyfde deel van het geschat geld daer toe leggen, en hy zal dien bezitten.

50 Maer is het zake dat hy dien niet wilt lossen, maer dat hy iemand anders verkocht wordt, zoo zal hy die hem beloofd heeft, den zelven niet meer mogen lossen,

51 Want als den dag van het jubileus jaer komen zal, zoo zal den akker den Heere geheiligd zyn, en de geheiligde erve behoort der priesters regt toe.

52 Is het zake dat eenen akker gekocht is,

en niet van de ouden erfgoeden den Heere geheiligd wordt,

53 Zoo zal den priester den prys rekenen, naer het getal der jaren, tot het jubileus jaer, en die den akker den Heere beloofd heeft, zal dien geven den Heere.

54 Maer in het jubileus jaer, zoo zal dien akker weder komen tot zynen eersten heer die hem verkocht had, en die hem gehad heeft ten lote zynere bezittingen.

55 Alle weerdering zal gewegen worden naer den sikkal der heilgdomstede, eenen sikkal heeft twintig bellingen.

56 De eerstgeboren, dewelke den Heere toebehooren, zal niemand mogen heilig maken en beloven, het zy of het een os, of een schaep is, zy zyn des Heeren,

57 Maer is het zake dat eene onzuivere beest is, zoo zal hy het lossen die het geofferd heeft, naer uwe weerdering, en hy zal daer toe doen het vyfde deel van den prys : en wilt hy dat niet lossen, zoo zal het iemand anders verkocht worden, zoo veel als het te voren geweerdeerd was.

58 Al dat den Heere geheiligd wordt, het zy of het een mensch is, of eene beest, of een akker, dat zal men niet verkoopen noch lossen mogen. Zoo wat eens geheiligd is, dat zal een heilig der heiligen wezen den Heere,

59 En al geheiligd, dat van eenen mensch geofferd wordt, zal niet gelost worden, maer het zal de dood sterven.

60 Alle de tienden des lands, het zy van de graenvruchten of van den oogst der boomen, behooren den Heere toe, en die worden hem geheiligd,

61 Maer is het zake dat iemand zyne tienden wilt lossen, die zal het vyfde deel van dien daer toe doen.

62 Van alle tienden van runderen, schapen, en geiten, dewelke onder des herders roede gaen, zoo wat het tiende komt, dat zal den Heere geheiligd wezen,

63 Men zal niet kiezen, noch goed, noch kwaed, noch men zal het eene voor het andere niet verwisselen, maer is het dat iemand verwisselt, zoo zal het gene dat verwisseld is, en het gene daer voor het gewisseld is, den Heere geheiligd zyn, en men zal het niet lossen.

64 Dit zyn de geboden, welke den Heer Moyses bevolen heeft tot de kinderen van Israël, op den berg van Sinaï.

VIERDE BOEK MOYSES,

Genoemd NUMERI, in het Hebreewsch VAIEDABBER, in het Duitsch
het Boek der Tellingen.

KAPITTEL I.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken in de woestyn Sinaï, in het tabernakel des verbonds op den eersten dag van de tweede maend, in het tweede jaer na dat zy uit Egypten gegaen waren, zeggende :

2 Neemt de som van de geheele vergadering der kinderen van Israël, naer hunne geslachten, en huizen, en de namen van een iegelyk, wat er is van manspersoonen,

3 Van twintig jaren en opwaerts, van alle de sterke mannen van Israël, en gy zult ze tellen naer hunne scharen, gy en Aaron.

4 En met u zullen wezen de prinsen van de geslachten en huizen in hunne maegschappen,

5 Der welker namen zyn deze : Van Ruben, Elisur, Sedeurs zoon.

6 Van Simeon, Salamiel, Surisaddaïs zoon.

7 Van Juda, Nahasson, Aminadabs zoon.

8 Van Issachar, Nathanaël, Suars zoon.

9 Van Zabulon, Eliab, Helons zoon.

10 Maer van Josephs zonen, van Ephraïm, Elisama Ammiuds zoon, van Manasses, Gammaliel, Phadassurs zoon.

11 Van Benjamin, Abidan, Gedeons zoon.

12 Van Dan. Ahiezer, Amisaddaïs zoon.

13 Van Aser, Phegiel, Ochrans zoon.

14 Van Gad, Eliasaph, Duels zoon.

15 Van Nephthali, Ahira, Enans zoon.

16 Deze waren de alleredelste prinsen der menigten in hunne geslachten en maegschappen, en hoofden van Israëls heir :

17 Dewelke Moyses en Aaron hebben genomen met alle de menigte des gemeenen volks :

18 En zy hebben die vergaderd op den eersten dag van de tweede maend, tellende die naer hunne geslachten, huizen, en huisgezinnen, en de hoofden, en namen van een iegelyk, van het twintigste jaer en daer boven,

19 Gelyk den Heer Moyses bevolen had. En daer zyn geteld in de woestyn Sinaï,

20 Van Ruben Israëls eerstgeboren zoon

by hunne geslachten en familien, en huizen, en namen van iegelyks hoofden, al dat is van manspersoonen, van twintig jaren, en daer boven die ten oorloge trekken,

21 Zes en veertig duizend en vyf honderd.

22 Van Simeons kinderen, by hunne geslachten, familien, en huizen van hunne maegschappen, waren geteld by de namen en hoofden van een iegelyk al dat van manspersoon is, van twintig jaren en daer boven, die ten oorloge gingen,

23 Negen-en-vyftig duizend en dry honderd.

24 Van Gads kinderen by hunne geslachten en familien, en huizen van hunne maegschappen zyn geteld by elks namen van twintig jaren en daer boven, alle die ten oorloge gingen,

25 Vyf-en-veertig duizend, zes honderd en vyftig.

26 Van Judas kinderen by hunne geslachten en familien en huizen van hunne maegschappen, by elks namen van twintig jaren en daer over, alle die ten stryde trekken mogten,

27 Zyn er geteld vier-en-zeventig duizend en zes honderd.

28 Van Issachars kinderen by de geslachten en familien en huizen van hunne maegschappen, by elks namen van twintig jaren en daer boven, alle die ten stryde trokken,

29 Zyn er geteld vier-en-vyftig duizend en vier honderd.

30 Van Zabulons kinderen by hunne geslachten en familien, en huizen van hunne maegschappen, zyn er geteld by elks namen, van twintig jaren en daer over, alle die ten oorloge mogten gaen,

31 Zeven-en-vyftig duizend, en vier honderd.

32 Van Josephs zonen, van Ephraïms kinderen by hunne geslachten en familien, en huizen van hunne maegschappen, zyn er geteld by elks namen van het twintigste jaer en daer over, alle die mogten ten oorloge trekken,

33 Veertig duizend en vyf honderd.

34 Voorts van Manasses kinderen by hunne geslachten en familien, en huizen van hunne maegschappen, zyn er geteld by elks namen van twintig jaren en daer boven, alle die ten oorloge gaen mogten,

35 Twee-en-dertig duizend en twee honderd.

36 Van Benjamins kinderen by hunne geslachten en familien, en huizen van hunne maegschappen, zyn er geteld by elks namen van twintig jaren en daer boven, alle die ten oorloge gaen mogten,

37 Vyf-en-dertig duizend en vier honderd.

38 Van Dans kinderen by hunne geslachten en familien, en huizen van hunne maegschappen, zyn geteld by elks namen van twintig jaren, en daer boven, alle die ten stryde mogten trekken,

39 Twee-en-zestig duizend en zeven honderd.

40 Van Asers kinderen, by hunne geslachten en familien, en huizen van hunne maegschappen, zyn geteld by elks namen van twintig jaren en daer over, alle diemogten ten oorloge trekken,

41 Veertig duizend, en duizend vyf honderd.

42 Van Nephthalis kinderen by hunne geslachten en familien, en huizen van hunne maegschappen, zyn er geteld by elks namen, van het twintigste jaer en daer boven, alle die ten oorloge trekken mogten,

43 Dry-en-vyftig duizend en vier honderd.

44 Dit zyn de gene die Moyses en Aaron, en de twaelf prinsen van Israël geteld hebben, eenen iegelyken byzonder, by de huizen van hunne maegschappen.

45 En van al het getal der kinderen van Israël, naer hunne huizen en familien, van twintig jaren en daer over, die ten oorloge trekken mogten,

46 Waren zes honderd duizend, en dry duizend vyf honderd en vyftig mannen.

47 Maer de Levieten waren in het geslacht van hunne familien met hen niet geteld.

48 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

49 Het geslacht van Levi wilt niet tellen, noch telt hunne som niet by de kinderen van Israël :

50 Maer stelt ze op het tabernakel des getuigenis, en alle zyne vaten, en al dat tot de ceremonien toebehoord. Zy zullen het tabernakel dragen, en alle zyne gereedschap : en zy zullen in den dienst wezen, en zy zullen hun leger maken rondom het tabernakel.

51 En als men zal moeten voortreizen, zoo zullen de Levieten het tabernakel atleg-

gen, en als men zal het leger neder slaen, zoo zullen zy het opregten. Zoo wie dat er van den anderen aenkware, dien zal men dooden.

52 En de kinderen van Israël zullen hunne legers maken, een iegelyk naer zyne scharen, vergadering en heiren.

53 Maer de Levieten zullen hunne tenten slaen rondom het tabernakel, op dat er geene gramschap kome op de menigte der kinderen van Israël, en zy zullen de waek houden in de bewaringen van het tabernakel des getuigenis.

54 De kinderen van Israël hebben dan gedaen naer al dat den Heer Moyses bevolen had.

KAPITTEL II.

EN den Heer heeft gesproken tot Moyses en Aaron, zeggende :

2 Alle de kinderen van Israël zullen elk hun leger maken rondom het tabernakel des verbonds, by hunne hoopen, teekenen, en banieren, en huizen van hunne geslachten.

3 Ten oosten zal Juda zyne tenten slaen, naer de hoopen van zyn heir, en den prins van zyne kinderen zal zyn Nahasson, Aminadabs zoon,

4 En alle de som der strydbare mannen van zyn geslacht vier-en-zeventig duizend en zes honderd.

5 Neffens hem hebben hunne tenten geslagen die van Issachars geslacht, wiens prins was Nathanaël, Suars zoon.

6 En al het getal van zyne strydbare mannen was vier-en-vyftig duizend vier honderd.

7 In het geslacht van Zabulon was den prins Eliab, Helons zoon.

8 Al het heir der strydbare mannen van zyn geslacht zeven-en-vyftig duizend en vier honderd.

9 Alle die in Judas heir geteld zyn, waren honderd zes-en-tachtig duizend en vier honderd : en met hunne scharen zullen zy de eerste uitgaen.

10 In het leger van Rubens kinderen, aen de zuidzyde, zal den prins zyn Elisur Se-deurs zoon :

11 En al het heir van zyne strydbare mannen die geteld zyn, waren zes-en-veertig duizend en vyf honderd.

12 By hem hebben tenten geslagen, die van Simeons geslacht : wiens prins was Sallamiel Surisaddais zoon,

13 En al het heir van zyne strydbare mannen die geteld zyn, waren negen-en-vyftig duizend en dry honderd.

14 In het geslacht van Gad, was den prins Eliasaph Duëls zoon,

15 En al het heir van zyne strydbare mannen die geteld zyn, waren vyf-en-

veertig duizend zes honderd en vyftig.

16 Alle die geteld waren in Rubens leger, waren honderd vyftig duizend, en duizend vier honderd en vyftig by hunne hoopen : zy zullen in de tweede plaats voorttrekken.

17 En het tabernakel des getuigenis zal opgeheven worden door der Levieten dienst, en by hunne hoopen; alzoo men het opregten zal, zoo zal men het ook nederleggen. Zy zullen elk byzonder voorttrekken naer hunne plaetsen en ordinantien.

18 Aen de westzyde zullen wezen de legeren der kinderen van Ephraïm, wiens prins was Elisama Ammiuds zoon.

19 Het geheel heir van zyne strydbare mannen die geteld zyn, waren veertig duizend en vyf honderd.

20 En met hen het geslacht van Manasses kinderen, wiens prins was Gamaliel Phadassurs zoon.

21 En al het heir van zyne strydbare mannen die geteld zyn, waren twee-en-dertig duizend en twee honderd.

22 In het geslacht der kinderen van Benjamin was den prins Abidan Gedeons zoon,

23 En het geheel heir van zyne strydbare mannen die geteld zyn, waren vyf-en-dertig duizend vier honderd.

24 Alle die in Ephraïms leger geteld zyn, waren honderd duizend en acht duizend en een honderd by hunne hoopen : zy zullen de derden in het voorttrekken zyn.

25 Aen de noordzyde hebben hun leger geslagen de kinderen van Dan, wiens prins is geweest Ahiezer, Amisaddaïs zoon,

26 En al het heir van zyne strydbare mannen, die geteld zyn, waren twee-en-zestig duizend en zeven honderd.

27 By hem hebben die van Asers geslacht hunne tent geslagen, wiens prins was Phegiel Ochrans zoon,

28 En al het heir van zyne strydbare mannen, die geteld zyn, waren veertig duizend, en duizend vyf honderd.

29 Van het geslacht der kinderen van Nephthali was den prins Ahira Enans zoon,

30 En al het heir van zyne strydbare mannen, waren dry-en-vyftig duizend en vier honderd.

31 Alle die in Dans leger geteld zyn, waren honderd duizend, zeven-en-vyftig duizend en zes honderd : en zy zullen de laetste voorttrekken.

32 Dit is het getal der kinderen van Israël, by de huizen van hunne geslachten, en scharen des' bedeelde legers, zes honderd duizend, en dry duizend vyf honderd en vyftig.

33 Maer de Levieten zyn niet geteld onder de kinderen van Israël : want alzoo had den Heer Moyses bevolen.

34 En de kinderen van Israël hebben gedaen naer al dat den Heer geboden had. Zy hebben hunne legers geslagen naer hunne hoopen, en zyn voortgetrokken by hunne familien, en hunner vaders huizen.

KAPITTEL III.

DIT zyn de geslachten van Aaron en Moyses op den dag toen den Heer tot Moyses gesproken heeft op den berg Sinaï.

2 En dit zyn de namen van Aarons kinderen : Zyn eerstgeboren zoon was Nadab, daerna Abiu, en Eleazar, en Ithamar.

3 Dit zyn de namen van Aarons zonen, der priesteren die gezalfd zyn, en der welker handen gevuld en gewyd zyn, om dat zy het priesterschap zouden bedienen.

4 Want Nadab en Abiu zyn gestorven, toen zy vreemd vuer offerden voor des Heeren aenschyn in de woestyn van Sinaï, zonder kinderen : en Eleazar en Ithamar hebben het priesterschap bediend in de tegenwoordigheid van Aaron hunnen vader.

5 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

6 Neemt by u het geslacht van Levi, en doet die staen voor Aarons aenzigt, dat zy hem dienen,

7 En dat zy waken en gade slaen al wat den dienst der gemeenten aengaet, voor het tabernakel des getuigenis,

8 En dat zy de gereedschappen des tabernakels bewaren, dienende in zynen dienst.

9 En gy zult de Levieten tot eene gifte geven,

10 Aaron en zynen zonen denwelken zy van de kinderen van Israël geleverd zyn. Maer Aaron en zyne zonen zult gy stellen over den dienst des priesterschs. Een vreemde die tot den dienst gaet, zal gedood worden.

11 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

12 Ik heb de Levieten uit de kinderen van Israël genomen voor alle de eerstgeborenen, die de moeder opent, onder de kinderen van Israël. En de Levieten zullen my toebehooren.

13 Want myne is al het eerstgeborenen, van dien tyd dat ik alle de eerstgeborenen van Egypten versloeg in het land van Egypten : zoo heb ik my geheiligd al dat eerstgeborenen wordt in Israël, van den mensch aen tot het klein vee toe, zy zyn myne. Ik ben den Heer.

14 En den Heer heeft tot Moyses gesproken in de woestyn van Sinaï, zeggende :

15 Telt de kinderen van Levi, door hunner vaderen huizen en familien, alle manspersoonen van eene maend en daer boven.

16 En Moyses heeft ze geteld, gelyk den Heer bevolen had.

17 En de zonen van Levi zyn gevonden by hunne namen, Gerson, en Kaath, en Merari.

18 De zonen van Gerson : Lebnî, en Semeî.

19 De zonen van Kaath : Amram, en Jessaar, Hebron en Oziel.

20 De zonen van Merari : Moholi, en Musi.

21 Van Gerson waren twee familien, te weten der Lebniten, en der Semeïten.

22 Waer af dat geteld is het volk van manspersoonen, van eene maend en daer boven, zeven duizend en vyf honderd.

23 Deze zullen achter het tabernakel hun leger maken ten westen.

24 Onder den prins Heliasaph, Laels zoon.

25 En zullen de waek hebben in het tabernakel des verbonds,

26 Het tabernakel zelf, en zyn deksel, het voorspansel dat men trekt voor de deur van het dak des verbonds, en de gordynen van het voorhof : en ook mede het voorhangsel, dat men hangt aen den ingang van het voorhof des tabernakels, en al dat tot den zeden-dienst des autaers toebehoort, de zeelen des tabernakels en alle zyne gereedschappen.

27 Het geslacht van Kaath zal tot natien hebben de Amramiten, en Jesaariten, en Hebroniten, en Ozieliten. Dit zyn de familien der Kaathiten, geteld by hare namen :

28 Alle manspersoonen van eene maend en daer over, acht-duizend en zes honderd, zy zullen te bewaren hebben de heiligdomstede,

29 En zy zullen hun leger stellen aen de zuidzyde,

30 En hun prins zal wezen Elizaphan Oziels zoon,

31 En zy zullen de ark bewaren, en de tafel, en den kandelaer, de autaren, en de gereedschappen van de heiligdomstede, daer in gediend wordt, en het voorhangsel, en alle desgelyken huisraad.

32 Maer den prins boven der Leviëten prinsen, Eleazar, Aarons des priesters zoon, zal wezen over de bewaerders van de hoede der heiligdomstede.

33 Maer van Merari zullen natien zyn de Moholiten en de Musiten, geteld by hunne namen :

34 Alle manspersoonen, van eene maend en daer over, zes duizend en twee honderd.

35 Hun prins zy Zuriel Abihaiels zoon, zy zullen hun leger maken aen de noordzyde.

36 En onder hunne bewaring zullen wezen de planken des tabernakels en de rigchelen, en de kolommen, en hunne standaardvoeten, en al dat tot dezer dingen sieraad toebehoort :

37 En de kolommen van het voorhof in

het ronde met hunne voeten, en de span-nagelen met hunne zeelen.

38 Moyses en Aaron met hunne zonen zullen hun leger maken voor het tabernakel des verbonds, dat is aen de oostzyde, hebbende de bewaring van de heiligdomstede, in het midden der kinderen van Israël. Zoo iemand vreemds daer by komt, die zal sterven :

39 Alle de Leviëten die Moyses en Aaron, naer des Heeren gebod geteld hebben, by hunne familien, der manspersoonen, van eene maend en daer boven, waren twee-en-twintig duizend.

40 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Telt de eerstgeboren der manspersoonen van de kinderen van Israël, van eene maend en daer boven, en gy zult hunne som hebben,

41 En gy zult voor my nemen de Leviëten voor alle de eerstgeboren der kinderen van Israël : Ik ben den Heer. En hun vee, voor alle de eerstgeboren van de beesten der kinderen van Israël.

42 Moyses heeft geteld gelyk den Heer geboden had, de eerstgeboren der kinderen van Israël.

43 En de manspersoonen by hunne namen, van eene maend oud en daer over, waren twee-en-twintig duizend twee honderd-dry-en-zeventig.

44 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

45 Neemt de Leviëten voor de eerstgeboren der kinderen van Israël, en het vee der Leviëten voor hun vee, en de Leviëten zullen myne wezen. Ik ben den Heer.

46 Maer in den prys van de twee honderd en dry-en-zeventig, dewelke te boven gaen het getal der Leviëten van de eerstgeboren der kinderen van Israël,

47 Zult gy nemen voor elk hoofd vyf sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede. Eenen sikkkel geldt twintig kleine penningen.

48 En gy zult het geld Aaron en zynen zonen geven, den prys der gene die daer over zyn.

49 Dus heeft Moyses genomen het geld der gene die er meer waren, en die hy gelost had van de Leviëten,

50 Voor de eerstgeboren der kinderen van Israël, van duizend dry honderd en vyf-en-zeestig sikkelen naer het gewigt der heiligdomstede,

51 En hy heeft het Aaron gegeven en zynen zonen naer het woord welk hem den Heer bevolen had.

KAPITTEL IV.

EN den Heer heeft gesproken tot Moyses en Aaron, zeggende :

2 Neemt de som van Kaaths zonen, uit het midden der Leviëten, by hunne huizen en familien,

3 Van het dertigste jaer en daer over, tot het vyftigste jaer, van alle die gaen om te staen en te dienen in het tabernakel des verbonds.

4 Dit is den dienst van Kaaths zonen :

5 Als het leger zal vertrekken, dan zal Aaron en zyne zonen gaen in het tabernakel des verbonds, en in de heiligste plaets der heiligen, en zy zullen het voorhangsel afdoen, dat voor den ingang hangt, en daer in zullen zy winden de ark des getuigenis,

6 En zy zullen het wederom bedekken met een dekkleed van violette vellen, en zy zullen daer over trekken nog eenen mantel geheel hemelsblauw, en zy zullen de handboomen daerin steken.

7 En de tafel des voorleggens zullen zy ook winden in een hemelsblauw dekkleed, en zy zullen by de zelve leggen de wierookvaten, en de mortierkens, kroezen en bekers, om de drankofferen te schenken : de brooden zullen altoos op de tafel wezen.

8 En zy zullen daer over trekken een rood deksel, hetwelk zy wederom overtrekken zullen met een deksel van violette vellen, en zy zullen de handboomen daerin steken.

9 En zy zullen een hemelsblauw dekkleed nemen, daer zy den kandelaer mede bedekken zullen, met de lichtvaten en met zyne nypers en snuiters, en met al de oliëvaten, die om de lampen te stellen noodig zyn :

10 En over alle deze zullen zy een deksel trekken van violette vellen, en zy zullen de handboomen daerin steken.

11 En ook den gouden autaer zullen zy winden in een hemelsblauw kleed en zy zullen daer over trekken een deksel van violette vellen en de handboomen daerin steken.

12 Alle de gereedschappen daer men in de heilighdomstede mede dient, zullen zy winden in een hemelsblauw dekkleed, en daer over zullen zy een deksel van violette vellen trekken, en zy zullen de handboomen daerin steken.

13 En den autaer zullen zy ook van de asschen zuiveren, en zy zullen dien in een purper kleed winden,

14 En zy zullen by hem leggen alle de gereedschappen, dewelke zy bezigen tot zynen dienst, te weten de vuierpannen, kraeuwels, en de vorken, en haken en vuerschoppen. Alle de gereedschappen des autaaers zullen zy te zamen overdekken met een deksel van violette vellen gemaakt, en zy zullen de handboomen daerin steken.

15 En als Aaron en zyne kinderen de

heilighdomstede zullen overdekt hebben, en alle zyne gereedschappen in het optrekken van de legers, dan zullen Kaaths kinderen binnen komen, om de bedekte dingen te dragen : en zy zullen de gereedschap van de heilighdomstede niet handelen op dat zy niet sterven. Dit zyn de lasten van Kaaths kinderen in het tabernakel des verbonds :

16 Waer over dat zyn zal Eleazar Aarons des priesters zoon, tot wiens zorg toebehoort de olie om de lampen te stellen, en het gemaakt reukoffer, en het sacrificie dat men eeuwiglyk offert, en de olie der zalvingen, en al wat tot den dienst des tabernakels behoort, en van alle de gereedschappen die in de heilighdomstede zyn.

17 En den Heer heeft gesproken tot Moyses en Aaron, zeggende :

18 Wilt het geslacht van Kaath niet te niet doen uit het midden van de Leviëten,

19 Maer dit zult gy hun doen, dat zy mogen leven, en niet sterven, is het dat zy het heilig der heiligen handelen. Aaron met zyne zonen zullen binnen gaen, en zy zullen elken zyn werk bestellen, en bescheiden wat een iegelyk zal moeten dragen,

20 Maer de andere zullen uit geene nieuwsgierigheid beziën de dingen, die in de heilighdomstede zyn, voor dat ze overdekt zyn, of anders zullen zy sterven.

21 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

22 Neemt ook het heel getal van Gersons zonen, by hunne huizen en familien, en geslachten,

23 Van dertig jaren en daer over tot de vyftig jaren. Telt ze allegader die daer in gaen, en dienen in het tabernakel des verbonds.

24 Dit is het officie van der Gersonieten familie,

25 Dat zy zullen dragen de gordynen des tabernakels, en het dak des verbonds, het ander deksel, en boven al het violette overdeksel, en het voorspansel dat er hangt voor den ingang van het tabernakel des verbonds,

26 De gordynen des voorhofs, en het voorhangsel aen den ingang, welk daer is voor het tabernakel. Al dat tot den autaer toebehoort, de zeelkens, en de gereedschappen des diensts,

27 Zullen Gersons zonen dragen, naer het gebod van Aaron en zyne zonen : en een iegelyk zal weten tot wat last dat zy moeten gesteld zyn.

28 Dit is den dienst van de familie der Gersonieten, in het tabernakel des verbonds, en zy zullen wezen onder de hand van Ithamar Aarons des priesters zoon.

29 En de kinderen van Merari, by de fa-

milien en huizen van hunne vaders zult gy tellen,

30 Van dertig jaren en daer over tot vyftig jaren, alle die daer binnen gaen tot het officie van hunnen dienst, en tot den dienst van het verbond des getuigenis.

31 Dit zyn hunne lasten : Zy zullen dragen de planken des tabernakels en zyne rigchelen, de kolommen en hare voeten,

32 En de kolommen ook des voorhofs in het ronde, met hare voeten, spannagelen en koorden. Alle de vaten en den huisraed zullen zy by getal ontvangen, en alzoo zullen zy die dragen.

33 Dit is het officie der familien van de Merariten, en hunnen dienst in het tabernakel des verbonds. En zy zullen wezen onder de hand van Ithamar, Aarons des-priesters zoon.

34 Dus hebben Moyses en Aaron, en de prinsen der synagogen Kaaths zonen geteld by hunne geslachten en hunner vaderen huizen.

35 Van dertig jaren en daer boven, tot het vyftigste jaer, alle die daer gaen tot den dienst van het tabernakel des verbonds :

36 En daer zyn er gevonden twee duizend zeven honderd en vyftig.

37 Dit is het getal des volks van Kaath, die in het tabernakel des verbonds gaen : deze hebben Moyses en Aaron geteld naer des Heeren woord, door Moyses hand.

38 En de kinderen van Gerson zyn ook geteld by hunne maegschappen en hunner vaderen huizen,

39 Van dertig jaren en daer boven, tot het vyftigste jaer, alle die ingaen om te dienen in het tabernakel des verbonds,

40 En daer zyn er gevonden twee duizend zes honderd en dertig,

41 Dit is het volk van de Gersonieten, dewelke Moyses en Aaron geteld hebben naer des Heeren woord.

42 Ook waren daer geteld de zonen van Merari, by hunne geslachten en hunner vaderen huizen,

43 Van dertig jaren en daer boven, tot het vyftigste jaer, alle die daer binnen gaen om te volbrengen de godsdiensten van het tabernakel des verbonds,

44 En daer zyn er gevonden dry duizend en twee honderd.

45 Dit is het getal van Meraris kinderen, dewelke Moyses en Aaron overteld hebben naer des Heeren gebod, door Moyses hand.

46 Alle die geteld zyn van de Levieten, en die by namen heeft doen tellen Moyses en Aaron en de prinsen van Israël, by hunne geslachten, en by hunner vaderen huizen,

47 Van dertig jaren en daer boven, tot vyftig jaer, ingaende tot den dienst des ta-

bernakels en om de lasten te dragen,
48 Waren te zamen acht duizend vyf honderd en tachtig.

49 Naer des Heeren woord heeft Moyses die geteld, eenen iegelyken naer zynen dienst en lasten, alzoo den Heer hem bevoelen had.

KAPITTEL V.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Gebiedt den kinderen van Israël, dat zy uit het leger werpen allen melaetschen, en die den vloed des zaeds hebben, en die over eenen doodten besmet zyn :

3 Beide man en vrouw dryft uit het heirleger, opdat zy dit niet ontzuiveren, als zy by u woonen.

4 En de kinderen van Israël hebben alzoo gedaen, en zy hebben die uit het leger verdreven, gelyk den Heer tot Moyses gezegd had.

5 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

6 Spreekt tot de kinderen van Israël : Een man of eene vrouw als zy gedaen hebben eene van alle de zonden die den menschen plegen te geschieden, en dat zy door onachtzaamheid het gebod des Heeren overtreden hebben, en misdaen,

7 Zoo zullen zy hunne zonde belyden, en zy zullen wederom geven het principael, en het vyfde deel nog daer boven, hem, denwelken zy misdaen hebben :

8 Maer is er niemand die het ontvangt, zoo zullen zy het den Heere geven, en het zal den priester toebehooren, uitgenomen den ram, die voor het verzoenen geofferd wordt, op dat er eene zoenelyke slagtofferande wezen mag.

9 En alle de eerste vruchten, welke de kinderen van Israël offeren, behooren den priester :

10 En wat van een iegelyk in de heilighdomstede geofferd wordt, en den priester in zyne handen geleverd, dat zal zyn wezen.

11 En den Heer heeft gesproken tot Moyses, zeggende :

12 Spreekt tot de kinderen van Israël, en gy zult tot hen zeggen : Een man wiens wyf gedood heeft, en haren man versmadende,

13 By eenen anderen geslapen heeft, en dat den man dat niet kan bevinden, maer het overspel blyft verborgen, en men kan het door geen getuigen bewyzen, om dat zy in het werk der onkuischheid niet bevonden is :

14 Is het zake dat den geest der jaloerschheid den man verwekt tegen zyne huisvrouw die ontzuiverd is, of met valschen vermoeden daer af betegen wordt,

15 Zoo zal hy die voor den priester brengen, en hy zal voor haer eene offerande offeren, het tiende deel van een satum gersten meels : hy zal daer geen olie op gieten, noch geen wierook op leggen : want het is een sacrificie der jaloerschheid, en eene offerande onderzoekende het overspel.

16 Hierom zal ze den priester offeren, en voor den Heer stellen.

17 En hy zal nemen heilig water in een aerden vat, en een luttel aerde van den vloer des tabernakels zal hy daer in doen.

18 En als de vrouw voor het aenschyn des Heeren staen zal, dan zal hy haer hoofd ontdekken, en het sacrificie der gedenkenis, en de offerande der jaloerschheid op hare handen stellen : en hy zal de allerbitterste wateren houden, daer hy met vervloeking de maledictie te zamen ingebragt heeft.

19 En zal ze bezweren en zeggen : Heeft er geen ander man by u geslapen, noch zyt gy niet besmet verlatende uws mans bed, zoo zullen u deze bittere wateren niet hinderen, daer ik de vervloeking te zamen ingebragt heb.

20 Maer zyt gy van uwen man gescheiden, en zyt gy ontzuiverd, en hebt gy by eenen anderen man geslapen :

21 Zoo zult gy deze vermaledydingen onderworpen zyn : Den Heer geve u tot eene vervloeking, en tot een exempel van allen zynen volke : hy doe uwe dyer verrotten, en uwen buik moet zwellende bersten.

22 En de vermaledyde wateren moeten in uwen buik gaen, en uwen buik verzwellende, moet uwe dye verrotten. En de vrouw zal antwoorden : Amen, Amen.

23 En den priester zal deze vervloeking in een boekken schryven, en die afwaschen met de allerbitterste wateren, daer hy de vermaledydingen te zamen ingebragt heeft.

24 En hy zal haer dat te drinken geven. En als zy die uitgedronken heeft,

25 Zoo zal den priester uit hare hand nemen de offerande der jaloerschheid, en hy zal die opheffen voor den Heer, en op den altaer stellen. Alzoo nogtans dat hy eerstmael

26 Neme eene handvol van het sacrificie dat er geofferd wordt, en ontsteke dat op den altaer : en dat hy alzoo der vrouw de bitterste wateren te drinken geve.

27 Dewelke als zy gedronken heeft, is het zake dat zy besmet is, en dat zy haren man versmaedt heeft, en des overspels schuldig is, zoo zullen de wateren der vermaledydingen door haer gaen, en haren buik gezwollen zynde, zal hare dye verrotten : en de vrouw zal wezen tot vermaledyding, en tot een exempel allen den volke.

28 Maer is het zake dat zy niet besmet is, zoo zal zy ongehinderd zyn, en zal kinderen voortbrengen.

29 Dit is de wet van de jaloerschheid. Is het zake dat eene vrouw haren man afgevallen is, en is het dat zy besmet is,

30 En dat haer man door den geest der jaloerschheid verwekt zynde, haer brengt voor het aenschyn des Heeren, en dat haer den priester gedaen heeft naer al dat voorschreven is :

31 Zoo zal den man onschuldig wezen, en zy zal hare boosheid ontvangen.

KAPITTEL VI.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Spreekt tot de kinderen van Israël, en zult tot hen zeggen : Een man of vrouw als zy eene gelofte gedaen hebben om geheiligd te worden, en dat zy zich willen den Heere heilig maken,

3 Zoo zullen zy zich onthouden van wyn en van al dat dronken maken mag. Edik van wyn en van eenigen anderen drank gekomen, en al dat men uit wyndruiven perst, zullen zy niet drinken : zy zullen ook geene versche noch drooge druiven eten,

4 Alle de dagen dat zy door gelofte den Heere geheiligd zyn. Al dat van den wyngeerd wezen mag, van de geperste druiven tot de kernkens toe, zullen zy niet eten.

5 Allen den tyd van zyne afscheidingen zal geen schaers over zyn hoofd gaen, tot dat volkomen is den dag daer in hy den Heere geheiligd wordt. Hy zal heilig wezen dewyl dat het haar zyns hoofds wast.

6 Allen den tyd dat hy geheiligd is, zoo zal hy tot geen en dooden gaen,

7 Noch hy zal zich niet ontzuiveren aen zyns vaders, of moeders, of broeders, of zusters lyk. Want zyns Gods wyding is op zyn hoofd.

8 Alle de dagen van zyne verscheidingen zal hy den Heere heilig wezen.

9 Maer is het zake dat er iemand onvrienlyk voor hem sterft, zoo zal het hoofd zyner wydingen besmet worden : hetwelk hy dan terstond zal scheren op den zelfden dag van zyne zuivering, en wederom op den zevenden dag.

10 Maer op den achtsten dag, zoo zal hy offeren twee tortelduiven, of twee jonge duiven den priester aen den ingang van het verbond des getuigenis,

11 En den priester zal de eene ten offer maken voor de zonde, en de andere tot eenen brandoffer, en hy zal voor hem bidden, om dat hy over eenen dooden gezondigd heeft : en hy zal zyn hoofd heilig maken op dien dag :

12 En zal den Heere heiligen de dagen van zyne afscheiding, offerende een jarig lammeken voor de zonde : alzoo nogtans dat de voorledene dagen van geene weerde zullen wezen, want zyne wyding is besmet.

13 Dit is de wet der heiligmaking. Als de dagen zullen vervuld zyn, dewelke hy met geloofen gesteld had : zoo zal hy hem aenbrengen voor de deur van het tabernakel des verbonds,

14 En hy zal zyne offerande den Heere offeren, een jarig lammeken zonder smet tot eenen brandoffer, en een jarig schaep zonder smet voor de zonde, en eenen onbesmetten ram voor eene vreedzamige slagtofferande,

15 En ook mede eenen korf met ongeheefde brooden, die met olie beslagen zyn, en vladen zonder heef met olie bestreken, en de drankofferanden van elks :

16 Welk den priester voor den Heer offeren zal, en zal het ten offer maken zoo wel voor de zonde, als tot eenen brandoffer.

17 Maer den ram zal hy ten offer dooden tot eene vreedofferande den Heere, offerende daer mede den korf der ongeheefde brooden, en de vochtige offeranden die daer naer kostume toebehooren.

18 En dan zal den Nazareus het hair van zyne wyding geschoren worden voor de deur van het tabernakel des getuigenis : en hy zal zyn hair nemen, en zal het op het vuur leggen welk gestoken is onder den vreedoffer,

19 En de gekookte schouderen van den ram, en eenen wronkel broods zonder deesem, uit den korf, en een-ongedeesemde vlade, en hy zal dat in des Nazareus hand geven, na dat zyn hoofd geschoren is.

20 En als hy dat weder van hem ontvangen heeft, zoo zal hy het opheffen voor het aenschyn des Heeren : en die geheiligd zynde zullen des priesters zyn, gelyk het borstken, waer af geboden is dat men het afscheiden zoude, en de heup. En hier na zoo mag de Nazareus wyn drinken.

21 Dit is de wet van den Nazareus, als hy zyne offerande den Heere beloofd heeft, den tyd van zyne wydingen, zonder de dingen welke zyne hand vinden zal. Naer dat hy met het hert geloofd had, alzoo zal hy doen tot volmaektheid van zyne heiligmaking.

22 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

23 Spreekt tot Aaron en zyne zonen : Aldus zult gy de kinderen van Israël benediden, en zult hun zeggen :

24 Den Heer gebenedyde u, en beware u.

25 Den Heer toone u zyn aenzigt, en zy uws bermhertig.

26 Den Heer keere zyn aenzigt tot u, en geve u vrede.

27 En zy zullen mynen naem op de kinderen van Israël aenroepen, en ik zal ze gebenedyden.

KAPITTEL VII.

EN het is gebeurd op den dag als Moyses het tabernakel volmaekt heeft, en het opperigt, en het ook gezalfd en geheiligd met alle zyne gereedschappen, en desgelyks ook den autaar met alle zyne gereedschappen,

2 Zoo hebben geofferd de prinsen van Israël, en de hoofden der familien die waren van elken geslachten, en de oversten der gene die geteld waren.

3 Gaven voor den Heer zes gedekte wagens met twaelf ossen. Twee hoofdlieden hebben eenen wagen geofferd, en elk eenen os, en zy hebben die geofferd voor het aenschyn des tabernakels.

4 En den Heer heeft tot Moyses gezeld :

5 Ontvangt deze van hen, dat ze dienen mogen tot den dienst des tabernakels, en gy zult die den Levieten geven naer de orde van hunnen dienst.

6 Als dan Moyses de wagens en ossen ontvingen had, zoo heeft hy die den Levieten geleverd,

7 De twee wagens en vier ossen heeft hy Gersons kinderen gegeven, na dat hen noodig was,

8 De andere vier wagens en acht ossen heeft hy den zonen van Merari gegeven naer hunne officien en diensten, onder de hand van Ithamar Aarons des priesters zoon.

9 Maer Kaaths zonen heeft hy geene wagens noch ossen gegeven, want zy dienen in de heiligmomstede, en de lasten dragen zy op hunne eigene schouderen.

10 Aldus zoo hebben de hoofdlieden hunne offeranden geofferd tot des autaers wyding, op den dag als die gezalfd werd voor den autaar.

11 En den Heer sprak tot Moyses : Elk hoofdman zal giften offeren tot zynen byzonderen dag, tot de wyding des autaers.

12 Op den eersten dag heeft zyne offerande gedaan Nahasson Aminadabs zoon van Judas geslacht :

13 En daerin waren eene zilveren schotel, wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schaal wegende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligmomstede, alle beide vol bloem van meel, met olie beslagen tot een sacrificie :

14 Een mortierken uit tien sikkelen gouds vol reukwerks :

15 Eenen os van de runderen, en eenen

ram, en een jarig lam tot eene brandofferande :

16 En eenen bok voor de zonde :

17 En tot eenen vredeoffer, twee ossen, vyf rammen, vyf bokken en vyf eenjarige lammeren ; dit is de offerande van Nahasson Aminadabs zoon.

18 Op den tweeden dag offerde Nathanael Suars zoon, hoofdman van Issachars geslacht,

19 Eene zilveren schotel, wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schael wegende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, alle beide vol bloem van meel met olie beslagen tot een sacrificie :

20 Een gouden mortierken, hebbende tien sikkelen vol reukwerks :

21 Eenen os van de runderen, eenen ram, en een jarig lammeken, tot eenen brandoffer :

22 En eenen bok voor de zonde :

23 En in den vredeoffer twee ossen, vyf rammen, vyf bokken, en vyf eenjarige lammeren ; dit is offerande van Nathanael Suars zoon.

24 Op den derden dag heeft den prins van Zabulons kinderen, Eliab, Helons zoon,

25 Geofferd eene zilveren schotel wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schael wegende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, alle beide vol meelbloem met olie beslagen, tot sacrificie :

26 Een gouden mortierken wegende tien sikkelen vol reukwerks :

27 Eenen os uit de runderen, eenen ram, en een jarig lammeken tot den brandoffer,

28 En eenen bok voor de zonde : En in het sacrificie des vredeoffers,

29 Twee ossen, vyf rammen, vyf bokken, vyf eenjarige lammeren. Dit is de offerande van Eliab Helons zoon.

30 Op den vierden dag zoo heeft den prins van Rubens kinderen Elisur, Sedeurs zoon,

31 Geofferd eene zilveren schotel wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schael, wegende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, alle beide vol meelbloem met olie beslagen tot sacrificie :

32 Een gouden mortierken wegende tien sikkelen vol reukwerks :

33 Eenen os uit de runderen, en eenen ram, en een jarig lammeken, tot eenen brandoffer :

34 En eenen bok voor de zonde :

35 En tot den vredeoffer, twee ossen, vyf rammen, vyf bokken, en vyf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Elisur Sedeurs zoon.

36 Op den vyfden dag heeft den prins der kinderen van Simcon, Salamiel Surisaddaïs zoon,

37 Geofferd eene zilveren schotel wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schael hebbende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, beide vol meelbloem met olie beslagen tot sacrificie :

38 Een gouden mortierken wegende tien sikkelen, vol reukwerks :

39 Eenen os uit de runderen, en eenen ram, en een jarig lammeken tot den brandoffer :

40 En eenen bok voor de zonde :

41 En tot den vredeoffer, twee ossen, vyf rammen, vyf bokken, en vyf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Salamiel Surisaddaïs zoon.

42 Op den zesden dag den prins der kinderen van Gad, Eliasaph Duels zoon,

43 Heeft geofferd eene zilveren schotel, wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schael, hebbende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, beide vol meelbloem met olie beslagen tot sacrificie :

44 Een gouden mortierken wegende tien sikkelen vol reukwerks :

45 Eenen os uit de runderen, eenen ram, en een jarig lammeken, tot den brandoffer :

46 En eenen bok voor de zonde :

47 En tot den vredeoffer, twee ossen, vyf rammen, vyf bokken, en vyf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Eliasaph Duels zoon.

48 Op den zevenden dag den prins van Ephraïms kinderen, Elisama Ammiuds zoon,

49 Heeft geofferd eene zilveren schotel wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schael hebbende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, beide vol meelbloem met olie beslagen tot sacrificie :

50 Een gouden mortierken wegende tien sikkelen, vol reukwerks :

51 Eenen os uit de runderen, en eenen ram, en een jarig lammeken tot den brandoffer :

52 En eenen bok voor de zonde :

53 En tot eenen vredeoffer, twee ossen, vyf rammen, vyf bokken, en vyf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Elisama Ammiuds zoon.

54 Op den achtsten dag den prins van Manasses kinderen, Gamaliel Phadassurs zoon.

55 Heeft geofferd eene zilveren schotel wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schael wegende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, beide

vol meelbloem, met olie beslagen tot sacrificie :

56 Een gouden mortierken wegende tien sikkelen, vol reukwerks :

57 Eenen os uit de runderen, eenen ram, en een jarig lammeken tot den brandoffer :

58 En eenen bok voor de zonde :

59 En tot den vredeoffer, twee ossen, vyf rammen, vyf bokken, en vyf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Gamaliel Phadassurs zoon.

60 Op den negenden dag heeft den prins van Benjamins kinderen, Abidan Gedeons zoon,

61 Geofferd eene zilveren schotel wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schael hebbende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, beide vol meelbloem met olie beslagen tot sacrificie :

62 En een gouden mortierken wegende tien sikkelen, vol reukwerks :

63 Eenen os uit de runderen, eenen ram, en een jarig lammeken tot den brandoffer :

64 En eenen bok voor de zonde :

65 En tot den vredeoffer twee ossen, vyf rammen, vyf bokken, en vyf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Abidan Gedeons zoon.

66 Op den tienden dag den prins van Dans kinderen Ahiezer Amisaddaïs zoon,

67 Heeft geofferd eene zilveren schotel wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schael hebbende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, beide vol meelbloem, met olie beslagen tot sacrificie :

68 Een gouden mortierken wegende tien sikkelen vol reukwerks :

69 Eenen os uit de runderen, en eenen ram, en een jarig lammeken tot den brandoffer :

70 En eenen bok voor de zonde :

71 En tot den vredeoffer, twee ossen, vyf rammen, vyf bokken en vyf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Ahiezer Amisaddaïs zoon.

72 Op den elfden dag den prins van Asers kinderen Phegiel Ochrans zoon,

73 Heeft geofferd eene zilveren schotel, wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schael, wegende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, beide vol meelbloem met olie beslagen tot sacrificie :

74 En een gouden mortierken wegende tien sikkelen, vol reukwerks :

75 Eenen os uit de runderen, eenen ram, en een jarig lammeken tot den brandoffer :

76 En eenen bok voor de zonde :

77 En tot den vredeoffer, twee ossen, vyf

rammen, vyf bokken, en vyf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Phegiel Ochrans zoon.

78 Op den twaelfden dag den prins van Nephthalis kinderen Ahira Enans zoon,

79 Heeft geofferd eene zilveren schotel, wegende honderd en dertig sikkelen, eene zilveren schael hebbende zeventig sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, beide vol meelbloem met olie beslagen tot sacrificie :

80 Een gouden mortierken wegende tien sikkelen, vol reukwerks :

81 Eenen os uit de runderen, eenen ram, en een jarig lammeken tot eenen brandoffer :

82 En eenen bok voor de zonde :

83 En tot den vredeoffer, twee ossen, vyf rammen, vyf bokken, en vyf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Ahira Enans zoon

84 Deze zyn geofferd in de wyding des autuers van de prinsen van Israëel, op den dag als dien gheheiligd wordt : te weten twaelf zilveren schotelen, twaelf zilveren schalen, twaelf gouden mortierkens,

85 Alzoo dat eene schotel had in het gewigt honderd en dertig sikkelen, en eene schael had in het gewigt zeventig sikkelen, dat is te zamen van alle de zilveren vaten twee duizend en vier honderd sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede,

86 En twaelf gouden mortierkens vol reukwerks, wegende elk tien sikkelen, naer het gewigt der heiligdomstede, dat is te zamen honderd en twintig sikkelen gouds :

87 Twaelf ossen uit de runderen tot den brandoffer twaelf rammen, twaelf eenjarige lammeren, en hunne drankofferande : twaelf bokken voor de zonde.

88 En tot den vredeoffer vier-en-twintig ossen, zestig rammen, zestig bokken, en zestig eenjarige lammeren. Deze dingen zyn geofferd in de wyding des autuers, als dien gezalfd was.

89 En als Moyses in het tabernakel des verbonds ging, om raed te vragen van Gods antwoord, zoo hoorde hy de stem tot hem sprekende van den stoel der genade, welke daer was boven de ark des getuigenis, tuschen de twee cherubienen, van daer hy tot hem sprak.

KAPITTEL VIII.

EN den Heer sprak tot Moyses, zeggende :

2 Spreekt tot Aaron, en zult tot hem zeggen : Als gy de zeven lampen gesteld hebt, zoo zal den kandelaer opgericht worden aan de zuidzyde. Zoo dan beveelt dit, dat de lampen tegen den noorden, tegen over zien

tot de tafel van de voorgelegde brooden, tegen de zyde die tegen over den kandelaer is, zullen die moeten lichten.

3 En Aaron heeft het gedaen, en heeft de lampen op den kandelaer gesteld, alzoo den Heer Moyses bevolen had.

4 En dit was het maeksel van den kandelaer, van geslagen goud, zoo wel den middelsten staek, als al het ander werk dat uit beide de zyden der schachten kwam : naer den patroon welken den Heer Moyses getoond heeft, alzoo maakte hy den kandelaer.

5 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

6 Neemt de Levieten uit het midden der kinderen van Israël, en zult ze zuiveren,

7 Naer deze wys : Laet ze besproeijen met het water der zuiveringen, en zy zullen al het hair van hun vleesch afscheren. En als zy hunne kleederen zullen gewasschen hebben, en gezuiverd zullen wezen,

8 Zoo zullen zy eenen os uit het groot vee nemen met zynen stortoffer bloem van meel met olie beslagen : maer gy zult eenen anderen os uit het groot vee nemen voor de zonde :

9 En gy zult de Levieten inbrengen voor het tabernakel des verbonds, alle de menigte der kinderen van Israël te zamen groepen wezende.

10 En als de Levieten voor den Heer zullen zyn, zoo zullen de kinderen Israëls hunne handen op hen leggen.

11 En Aaron zal de Levieten offeren tot eene gift voor het aenschyn des Heeren, van de kinderen Israël, om te dienen in zynen dienst.

12 En de Levieten zullen ook hunne handen leggen op der ossen hoofden, waer af dat gy den eenen zult ten offer maken voor de zonde, een den anderen tot eenen brandoffer des Heeren, dat gy voor hen biddet.

13 En gy zult de Levieten stellen voor Aaron, en zyner kinderen aenzigt, en hen geofferd zult ze den Heere wyden,

14 En zult ze scheiden uit het midden der kinderen Israël, dat zy myne wezen.

15 En daer na gaen in het tabernakel des verbonds, dat zy my dienen. En aldus zult gy ze zuiveren en wyden tot eene offerande des Heeren, want zy my tot eene gifte van de kinderen van Israël gegeven zyn.

16 Voor de eerstgeborenen die de moeder openen in Israël heb ik ze aenvaerd.

17 Want myne zyn alle de eerstgeborenen der kinderen van Israël, zoo wel van de menschen als van de beesten. Van dien dag toen ik alle de eerstgeborenen in het land van Egypten versloeg, heb ik ze voor my geheiligt :

18 En ik heb de Levieten genomen voor alle de eerstgeborenen der kinderen van Israël :

19 En ik heb ze Aaron en zynen zonen voor eene gifte gegeven uit het midden des volks, dat zy my zouden dienen in het tabernakel des verbonds voor Israël, en dat zy voor hen bidden dat er geen plaeg kome onder het volk, ware het zake dat zy zich verstoutten te gaen tot de heilgdomstede.

20 En Moyses met Aaron en alle de menigte der kinderen van Israël hebben over de Levieten gedaen al dat den Heer Moyses bevolen had :

21 En zy zyn gezuiverd, en hebben hunne kleederen gewasschen. En Aaron heeft ze opgeheven in het aenschyn des Heeren en heeft voor hen gebeden,

22 Dat zy gezuiverd zouden mogen gaen tot hunne diensten in het tabernakel des verbonds, voor Aaron en zyne zonen. Gelyk den Heer Moyses bevolen had van de Levieten, alzoo is het gedaen.

23 En den Heer heeft tot Moyses gesproken zeggende :

24 Dit is de wet der Levieten : Van vyf-en-twintig jaren en daer boven zullen zy ingaen om te dienen in het tabernakel des verbonds.

25 En als zy het vyftigste jaer van hunnen ouderdom voleind hebben, zoo zullen zy niet meer dienen :

26 En zy zullen hunnen broederen dienaers wezen in het tabernakel des verbonds, op dat zy bewaren het geen dat hun bevolen zal worden, maer de werken zullen zy niet doen. Alzoo zult gy de Levieten beschikken in hunne bewaringen.

KAPITTEL IX.

DEN Heer heeft tot Moyses gesproken in de woestyn Sinaï, in het tweede jaer na dat zy uit het land van Egypten gegaen waren, in de eerste maend, zeggende :

2 Dat de kinderen Israël het paeschen maken ten zynen tyde,

3 Op den veertienden dag van deze maend ten avondsonde, naer alle zyne ceremonien en geregtigheden.

4 En Moyses heeft den kinderen Israël bevolen dat zy het paeschen zouden maken.

5 Dewelke het gedaen hebben te zynen tyde op den veertienden dag der maend ten avondsonde op den berg van Sinaï. Naer al dat den Heer bevolen had, zoo hebben de kinderen van Israël gedaen.

6 En ziet sommige die ontzuiverd waren over de ziel van eenen mensch, dewelke op dien dag het paeschen niet hadden mogen maken, komende tot Moyses en Aaron,

7 Hebben hun gezeid : Wy zyn onzuiver over eens menschen ziel : waerom wordt ons benomen dat wy niet mogen den Heere de offerande offeren te zynen tyde onder de kinderen van Israël ?

8 Denwelken heeft Moyses geantwoord : Staet, dat ik mag vragen wat den Heer van u zal gebieden.

9 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

10 Spreekt tot de kinderen van Israël : Een mensch die onzuiver is over eene ziel, of die verre over weg is wezende van uw volk, die zal den Heere het paeschen maken,

11 In de tweede maend, op den veertienenden dag der maend des avonds : met ongeheefde brooden, en met wilde latuwen zullen zy dat eten :

12 Zy zullen daer af niets over laten blyven tot des morgens, en zy zullen zyn gebeente niet breken, en zy zullen alle de behoorlyke manier van het paeschen onderhouden.

13 Maer is het dat iemand zuiver is, en dat hy over weg niet is geweest, en nogtans geenens paeschen gemaekt heeft, die ziel zal uit haren volken verdorven worden, om dat zy den Heer het sacrificie niet geofferd heeft ten zynen tyde : zyne zonde zal hy dragen.

14 Is het dat by u woont eenigen vreemdeling of uitlander, die zullen het paeschen maken naer alle zyne behoorlyke ceremonien en alle zyne regten. Het zelfde gebod zal by u zyn, zoo wel den uitlander als den ingeboren.

15 Aldus op den dag als het tabernakel opperigt was, zoo heeft eene wolk het bedekt. Maer van den avond zoo was op het tabernakel eene gedaente des vuers tot 's morgens toe.

16 En alzo geschiedde het altyd : in den dag zoo bedekte het eene wolk, en 's nachts als eene gedaente des vuers.

17 En als de wolk weggenomen werd, die het tabernakel overdekte, dan reisden de kinderen van Israël voorts, en ter plaetse daer de wolk bleef staende, daer maekten zy hun heirleger.

18 Naer het gebod des Heeren reisden zy voorts, en naer zyn gebod zoo sloegen zy tenten. Alle de dagen dat de wolk op het tabernakel bleef, zoo bleven zy op de zelfde plaets :

19 En als het zoo geviel, dat de wolk langen tyd daer op bleef, zoo waren de kinderen van Israël in des Heeren waek, en reisden niet voort,

20 Hoe vele dagen dat de wolk op het tabernakel was. Naer des Heeren gebod

zoo rigten zy hunne tenten, en naer zyn gebod zoo legden zy die ook neer.

21 Ware het zake dat de wolk staende bleef van den avond tot den morgen, en dat zy 's morgens terstond het tabernakel verliet, zoo reisden zy voorts : en ware het dat zy weg ging na eenen dag en nacht, zoo braken zy hunne tenten op,

22 Maer bleef zy twee dagen, of eene maend of nog langer tyd op het tabernakel, zoo bleven de kinderen van Israël ter zelfde plaetse, en reisden niet voorts, maer terstond als de wolk afwykte, zoo vertrokken zy hun leger.

23 Door het woord des Heeren zoo sloegen zy hunne tenten, en door zyn woord zoo reisden zy voorts : en zy waren in de waek des Heeren, naer zyn gebod door de hand van Moyses.

KAPITTEL X.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Maekt u twee trompetten van geslagen zilver, waermede gy de menigte moogt te zamen roepen, als het heirleger optrekken zal.

3 En als gy met de trompetten zult trompen, zoo zal alle de schaer vergaderen by u voor de deur van het tabernakel des verbonds.

4 Is het dat gy eens trompt, zoo zullen de prinsen en de hoofdliden der menigten van Israël by u komen.

5 Maer is het dat er langer een geklank der trompetten, en met poozen geluid maekt, zoo zullen hun leger opbreken de eerste die aen de oostzyde liggen,

6 Maer in het tweede geluid en gelyk gehuil der trompetten, zullen zy hun leger opbreken die aen de zuidzyde liggen, en naer deze manier zullen de andere doen, wanneer de trompetten zullen huilen ter reize.

7 Maer als men het volk vergaderen moet, zoo zal der trompetten een simpel geluid wezen, en zy zullen met geene poozen huilen.

8 En Aarons des priesters zonen zullen met trompetten trompen, en dit zal eene eeuwige wettelyke manier wezen in uwe geslachten.

9 Is het zake dat gy ten oorloge trekt uit uwen lande tegen uwe vyanden die tegen u stryden, zoo zult gy geklank maken met het gehuil der trompetten, en uwe gedenkenis zal voor den Heer uwen God wezen, dat gy verlost wordt uit de handen van uwe vyanden.

10 Zoo wanneer gy hebben zult eenige blyde maectyden of feestelyke dagen, en

nieuwe maenden, zoo zult gy met de trompetten blazen op uwen brandoffer en over uwe vredeoffers, dat zy u wezen tot eene gedenkenis uws Gods. Ik ben den Heer uw God.

41 Op het tweede jaer, in de tweede maend, op den twintigsten dag der maend, zoo is de wolk opgeheven van het tabernakel des verbonden.

42 En de kinderen van Israël zyn gereisd by hunne scharen uit de woestyn van Sinaï, en de wolk heeft gerust in de woestyn van Pharan.

43 En de eerste hebben hun leger opgetrokken naer des Heeren gebod door de hand van Moyses.

44 De kinderen van Juda by hunne scharen, wier prins was Nahasson Aminadabs zoon.

45 In het geslacht der kinderen van Issachar was den prins Nathanaël Suars zoon.

46 In Zabulons geslacht was den prins Eliab Helons zoon.

47 En het tabernakel is nedergelegd, hetwelk dragende de kinderen van Gerson en Merari, zyn uitgegaen.

48 En de kinderen van Ruben zyn ook getrokken met hunne scharen, en ordinantien, der welker prins was Helisur den zoon van Seducr.

49 Maer in het geslacht der kinderen van Simeon was den prins Salamiël, Surisaddaïs zoon.

50 En in Gads geslacht was den prins Eliasaph Duels zoon.

51 En de Kaathiten zyn ook voortgetrokken, dragende de heiligdomstede. Het tabernakel werd zoo lang gedragen, tot dat zy kwamen ter plaetse der opregting.

52 En de kinderen van Ephraïm hebben ook hun leger opgetrokken by hunne scharen, in wiens heir was den prins Elisama Ammiuds zoon.

53 Maer in het geslacht van Manasses kinderen was den prins Gamaliel Phadasurs zoon.

54 En in het geslacht van Benjamin was den hoofdman Abidan Gedeons zoon.

55 En de laetste van alle de legers zyn voortgereisd de kinderen van Dan by hunne scharen, in wiens heir heeft den prins geweest Ahiezer Amisaddaïs zoon.

56 Maer in het geslacht van Asers kinderen was den prins Phiegïel Ochrans zoon.

57 En in het geslacht der kinderen van Nephthali was den prins Ahira Enans zoon.

58 Dit zyn de heiren en de reizen der kinderen van Israël by hunne scharen, als zy vertrokken.

59 En Moyses zeide tot Hobab Raguëls

zoon, den Madianiter, zynen maeg: Wy reizen ter plaetse welke ons den Heer geven zal: komt met ons, op dat wy u wel doen mogen: want den Heer heeft Israël goede dingen beloofd.

30 Tot wien hy heeft geantwoord: Ik zal met u niet gaen, maer ik zal wederom keeren in myn land daer ik geboren ben.

31 En hy zeide tot hem: Wilt ons niet verlaten, want gy weet wel op wat plaatsen dat wy in de woestyn moeten ons leger maken, en gy zult onzen leidman wezen.

32 En als gy met ons zult gekomen zyn, zoo zullen wy u geven al het beste van den rykdom welken ons den Heer geven zal.

33 Aldus zyn zy gereisd van den berg des Heeren, eenen weg van dry dagen: en de ark van des Heeren verbond ging voor hen, dry dagen beschikkende de plaets des heirlegers.

34 En de wolk des Heeren was op hen in den dag als zy voorttrokken.

35 En als de ark opgeheven werd, zoo zeide Moyses: Staet op, Heer, en dat uwe vyanden verstrooid worden, en dat ze van uw aenschyn vlieden die u haten.

36 En als zy nedergelegd werd, zoo zeide hy: Keert wederom, Heer, tot de menigte des heirs van Israël.

KAPITTEL XI.

BINNEN dezen tyd zoo is er eene murmuratie des volks opgestaen als bedroefd zynde om den arbeid, tegen den Heer. Dewelke als den Heer gehoord heeft, is hy gram geweest. En het vuer des Heeren tegen hen ontstoken, heeft het achterste deel des legers verslonden.

2 En als het volk tot Moyses geroepen had, zoo heeft Moyses tot den Heer gebeden, en het vuer is verslonden geweest.

3 En hy heeft de plaets genoemd ontsteking, om dat het vuer des Heeren tegen hen ontstoken is geweest.

4 Want allerhande gemeen volk, hetwelk met hen opgetrokken was, werd ontstoken van lust, zittende en weenende te zamen met de kinderen van Israël, en zeiden: Wie zal ons vleesch te eten geven?

5 Wy zyn gedachtig der visschen die wy in Egypten om niets aten, en ons komen te voor de komkommeren, en pepoenen, het pourlook, en den ajuin, en het klysterlook.

6 Onze ziel is dor, onze oogen zien anders niet dan manna.

7 En het manna was gelyk het korianderzaed, van verf gelyk dellion.

8 En het volk ging om, en vergaderende het, braken het met den meulensteen, of zy morzelden het in den mortier, en zy kook-

ten het in eenen pot, en makende daer af gewrongene koeksken, van smaak als olie-koeken.

9 En als den dauw 's nachts op het leger nederviel, zoo viel het manna ook mede van boven.

10 Aldus zoo heeft Moyses het volk hooren weenen by hunne familien eenen iegelyken aen zyn tabernakel deur. En den toorn des Heeren is zeer vergramd, en het dacht Moyses ook een onverdragelyk ding te wezen.

11 En heeft tot den Heer gezeid : Waerom hebt gy uwen dienaar gepynigd? Waerom vind ik geene gratie voor u? En waerom hebt gy den last van al dit volk op my gelegd?

12 Heb ik alle deze menigte ontvangen, of heb ik ze tegenereerd, dat gy my zeggen moogt : Draegt ze in uwen schoot, gelyk eene voedster pleeg een klein kindeken te dragen, en draegt ze in het land daer gy hunne vaders om gezworen hebt?

13 Van waer mogt my zoo veel vleesch komen, dat ik het zoo groote menigte geven moge? Zy weenen tegen my, zeggende : Geef ons vleesch, dat wy eten.

14 Ik kan alleen al dit volk niet verdragen, want het is my te lastig.

15 Maer dunkt u anders, zoo bid ik u dat gy my doodet, en laet my gratie verwerven in uwe oogen, dat ik zoo veel kwaeds niet lyde.

16 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Vergadert my zeventig mannen, van de ouderen van Israël, welke gy kent dat des volk ouderen zyn en meesters : en gy zult ze leiden aen de deur van het tabernakel des verbonds, en gy zult ze daer by u doen staen,

17 Op dat ik mag nederdalen en u toespreken, en ik zal van uwen geest afnemen, en dien hun geven, dat zy met u den last des volks verdragen, en dat gy alleen niet verlast wordet.

18 En tot den volke zult gy ook zeggen : Wordt geheiligd : morgen zult gy vleesch eten, want ik heb u hooren zeggen : Wie zal ons vleesch te eten geven? wel was ons in Egypten. Op dat u den Heer vleesch geve en gy etet :

19 Niet eenen dag of twee, of vyf, of tien, noch ook twintig,

20 Maer tot de maend der dagen, tot dat het uwen neusgaten uit ga, en dat het u verkeere in walging, om dat gy den Heer verstooten hebt die in het midden van u is, en hebt voor hem geweend, zeggende : Waerom zyn wy uit Egypten gegaen?

21 En Moyses heeft gezeid : Zes honderd duizend voetgangers zyn onder dit volk ; en

gy zegt : Ik zal hun vleesch te eten geven eene geheele maend lang?

22 Zal men dan eene groote menigte van ossen en schapen slaen, dat die genoeg mogten zyn ter spyze? of zullen alle de vischen der zee te zamen vergaderd worden, om hen te verzaden?

23 En den Heer heeft hem geantwoord : Is de hand des Heeren onmagtig? Nu terstond zult gy zien, of myn woord met den werke zal volbragt worden.

24 Moyses is dan gekomen, en heeft den volke des Heeren woorden verteld, vergaderende zeventig mannen van de ouderen van Israël, dewelke hy heeft doen staen om-trent het tabernakel.

25 En den Heer is nedergekomen door de wolk, en heeft tot hem gesproken, nemende van den geest die in Moyses was, en gevende dien den zeventig mannen. En als den geest in hen gerust had, zoo hebben zy geprofeteerd, en hebben voortaan niet opgehouden.

26 Maer daer waren twee mannen in het leger gebleven, waer af een heette Eldad en den anderen Medad, daer op dat den geest gerust heeft. Want zy waren ook beschreven, en waren niet uitgekomen tot het tabernakel.

27 En als zy nu in het leger profeteerden, zoo is er een knechtjen geloopt en heeft Moyses gebodschapt, zeggende : Eldad en Medad profeteren in het leger.

28 Terstond zeide Josue Nuns zoon, Moyses dienaar, en uit vele verkoren : Myn heer Moyses verbiedt hen.

29 Maer hy antwoordde : Waerom hebt gy iever voor my? Wie gawe dat al het volk profeteerde, en den Heer hun zynen geest gawe?

30 En Moyses en de ouderen van Israël zyn weder gegaen in het leger.

31 En een wind van den Heer voortkomende heeft kwakkelen opgenomen en die gebragt over de zee, en heeft die nedergelegd in het leger, een streek zoo groot, als men op eenen dag gaen mag, aen alle de zyden des heirlegers rondom, en de kwakkelen vlogen in de lucht twee cubitus hoog boven de aerde.

32 Het volk dan opstaende, alle dien dag en nacht, en den anderen dag, heeft de kwakkelen vergaderd, voor het minste elk tien korusmaten : en zy hebben die gedroogd rondom het leger.

33 Nog was het vleesch in hunne tanden, en aldusdanige spys gebrak nog niet : en ziet den toorn des Heeren verwekt tegen het volk, heeft ze geslagen met eene zware plaeg groot boven mate.

34 En de plaets is genoemd de graven der

kwaedlustigheid : want daer hebben zy het volk begraven dat lust gehad had.

33 En uitgereisd zynde van de graven der kwaedlustigheid, zyn zy gekomen tot Haseroth, en zyn daer gebleven.

KAPITTEL XII.

EN Maria en Aaron hebben gesproken tegen Moyses om zyns wyfs wil de Morianin,

2 En zy hebben gezeid : Heeft den Heer alleen door Moyses gesproken? Heeft hy tot ons ook niet desgelyks gesproken? Hetwelk als den Heer gehoord had,

3 (Want Moyses was den allerzachtmoedigsten man boven alle menschen die op aerdryk woonden)

4 Terstond heeft hy gesproken tot hem, en tot Aaron en tot Maria : Gaet gy dry alleen uit tot het tabernakel des verbonds. En als zy uitgegaen waren,

5 Zoo is den Heer nedergedaeld in de kolom der wolken, en heeft gestaen in den ingang des tabernakels, roepende Aaron en Maria. En als zy gegaen waren,

6 Zeide hy tot hen : Hoort myne woorden : Is er iemand onder u een profeet des Heeren, dien zal ik openbaren door een visioen, of ik zal hem aenspreken door eenen droom.

7 Maer zulk is Moyses myn dienaar niet, die den allergetrouwsten is in myn gansch huis :

8 Want ik spreek hem toemond aen mond : en hy ziet den Heer openbaerlyk, niet door raedselen en gelykenissen. Waerom hebt gy dan niet gevreesd te lasteren Moyses mynen dienaar?

9 En gram tegen hen zynde, is weggegaen :

10 En de wolk is ook weggegaen die op het tabernakel was. En ziet Maria is gescheenen wit van lazery, gelyk sneeuw. En als Aaron haer aenzien had, en gezien dat zy met lazery al over besmet was,

11 Zoo zeide hy tot Moyses : Ik bid u, myn heer, wilt ons deze zonde niet opleggen, dewelke wy zottelyk gedaen hebben,

12 Op dat deze niet worde als eene doode, en gelyk een onvoldragen kind, dat van zyn moeder ligchaem geworpen word. Ziet nu de helft van haer vleesch is verslonden van de lazery.

13 En Moyses heeft tot den Heer geroepen, zeggende : O God, ik bid u, geneest haer.

14 En den Heer heeft hem geantwoord : Had haer vader haer in het aengezigt gesproken, zoude zy niet ten minste zeven dagen moeten beschaemd zyn? Laet ze uitscheiden uit het leger zeven dagen lang, en daer na zal zy wederom geroepen worden.

15 Zoo is Maria dan buiten het leger gesloten zeven dagen lang : en het volk is van die plaets niet geroerd tot dat Maria wederom geroepen was,

KAPITTEL XIII.

EN het volk is voortgereisd van Haseroth, en hebben hunne tenten geslagen in de woestyn Pharan.

2 En aldaer heeft den Heer tot Moyses gesproken, zeggende :

3 Zendt mannen die het land van Chanaan bespieden, hetwelk ik den kinderen van Israël geven zal, uit elken geslachte eenen man van de hoofdliden.

4 En Moyses heeft gedaen dat den Heer geboden had, zendende hoofdliden uit de woestyn Pharan, waer af dit de namen zyn.

5 Van Rubens geslacht, Sammua Zechurs zoon.

6 Van Simeons geslacht, Saphat Huris zoon.

7 Van Judas geslacht, Caleb Jephones zoon.

8 Van Issachars geslacht, Igal Josephs zoon.

9 Van Ephraïms geslacht, Osee Nuns zoon.

10 Van Benjamins geslacht, Phalti Raphus zoon.

11 Van Zabulons geslacht, Geddiel Zodis zoon.

12 Van Josephs geslacht, des scepters van Manasses, Gaddi Susis zoon.

13 Van Dans geslacht, Ammiel Gemallis zoon.

14 Van Asers geslacht, Sthur Michaëls zoon.

15 Van Nephthalis geslacht, Nahabi Vapsis zoon,

16 Van Gads geslacht, Guël Machis zoon.

17 Dit zyn de namen der mannen welke Moyses gezonden heeft om het land te bespieden : en heeft Osee Nuns zoön Josue genoemd.

18 Zoo heeft ze dan Moyses gezonden om het land van Chanaan te bespieden, en tot hen gezeid : Trekt opwaerts naer de zuidzyde. En als gy tot het gebergte gekomen zyt,

19 Zoo bespiedt het land hoedanig het is, en het volk dat daer in woont, of het sterk is of krank : of zy veel van getal zyn of luttel,

20 En het land goed of kwaed : en wat steden daer zyn, bemuerd of zonder muren :

21 En of de aerde vet, of onvruchtbaer is, boschachtig of zonder boomen. Weest vroom, en brengt ons van de vruchten des lands. En het was den tyd als men nu de vroege druiven eten mocht.

22 En als zy opgetrokken waren, zoo hebben zy het land bespied, van de woestyn

Sin, tot Rohob, als men komt in Emath.

23 En zy zyn opwaerts gegaen tot de zuidzyde, en gekomen tot Hebron, daer Achiman, en Sisaï, en Tholmaï Enacs kinderen waren. Want Hebron was getimmerd zeven jaren voor Thanim, de stad van Egypten.

24 En voorts gaende tot de beek der druiven, hebben zy eenen wyngaerddrank afgesneden met zyne druif, denwelken twee mannen droegen met eenen handboom. En zy hebben ook mede genomen van de granaetappelen, en van de vygen van dier plaetse,

25 Dewelke is genoemd Nehel-Eschol, dat is, de beek der druiven : om dat de kinderen van Israëel de druiven van daer gedragen hadden.

26 En de bespieders des lands, na veertig dagen weder gekomen zynde, als zy al het land hadden rondom doorgegaen,

27 Zyn gekomen by Moyses en Aaron, en by alle de vergadering der kinderen van Israëel in de woestyn te Pharan, welke is in Cades. En zy hebben tot hen en tot alle de menigte gesproken, en hun getoond de vruchten des lands :

28 En vertelden, zeggende : Wy zyn gekomen in het land daer gy ons heen gezonden had, hetwelk in der waarheid vloeit van melk en honig, alzoó men aen deze vruchten weten mag :

29 Maer het heeft zeer sterke inwooners, en zeer groote en bemuerde steden. Wy hebben daer gezien het geslacht van Enac.

30 Amalek woont in de zuidzyde, en de Hetheeen, en de Jebuseen, en Amorrhéen woonen in het gebergte : maer de Chananeen woonen by de zee, en omtrent den vloed der Jordaen.

31 Hier en tusschen Caleb bedwingende de murmuratie des volks die tegen Moyses opstond, zeide : Laet ons optrekken, en bezitten het land, want wy zullen het mogen krygen.

32 Maer de andere die met hem geweest waren, zeiden : Wy zyn geenszins magtig genoeg om opwaerts tegen dit volk te trekken, want het is veel sterker dan wy.

33 En zy hebben het land, hetwelk zy bezien hadden, gelasterd by de kinderen van Israëel, zeggende : Het land dat wy bespied hebben, verslindt zyne inwooners : het volk dat wy gezien hebben, is van grooter hoogte,

34 Wy hebben daer sommige monsters gezien der kinderen van Enac, van der reuzen geslacht : by dewelke wy geleken, schenen springhanen te wezen.

KAPITTEL XIV.

DE schaer dan luid roepende, heeft ge-weend op dien nacht,

2 En alle de kinderen van Israëel hebben gemurmureerd tegen Moyses en Aaron, zeggende :

3 Och of wy in Egypten gestorven waren : En och of wy vergingen in deze woeste wildernis, en dat den Heer ons niet leide in dit land, dat wy met den zweerde niet vallen, en onze huisvrouwen en kinderen worden gevangen weggevoerd. Is het niet beter dat wy wederom keeren naer Egypten?

4 En zy zeiden den eenen tot den anderen : Dat wy ons eenen leidsman stellen, en laet ons wederom gaen naer Egypten.

5 Als Moyses en Aaron dit gehoord hadden, zoo vielen zy plat neder ter aerde voor alle de menigte der kinderen van Israëel.

6 Maer Josue Nuns zoons en Caleb Jephones zoon, die zelve ook het land bespied hadden, hebben hunne kleederen gescheurd,

7 En gezeid tot alle de vergadering der kinderen van Israëel : Het land dat wy alom doorgegaen hebben is zeer goed.

8 Is het dat den Heer onzer genadig is, zoo zal hy ons daer in brengen, en hy zal ons de aerde geven van melk en honig vloeiende.

9 Wilt tegen den Heer niet wederspännig wezen : noch wilt het volk van dezen lande niet ontzien, want wy mogen ze verslinden gelyk brood. Alle bystand is van hen ge-gaen. Den Heer is met ons, wilt niet vreezen.

10 En als alle de gemeente riep, en wilde hen met steenen overvallen, zoo heeft zich de glorie des Heeren geopenbaerd, boven het dak des verbonds, aen alle de kinderen van Israëel.

11 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Hoe lang zal dit volk my lasteren? Hoe lang zullen zy my niet gelooven door alle de teekenen die ik voor hen gedaen heb?

12 Daerom zal ik ze met de pestilentien slaen, en vernielen : maer ik zal u eenen prins maken over een groot volk, en veel sterker dan dit is.

13 En Moyses zeide tot den Heer : Op dat de Egyptenaren dit hooren, uit wiens mid-den gy dit volk geleid hebt.

14 En de inwooners van dezen lande, dewelke gehoord hebben dat gy, Heer, in dit volk zyt, en aanzigt tegen aanzigt gezien wordt, en dat uwe volk hen bedekt, dat gy hen voorgaet door een kolom der wolken in den dag, en door een kolom des vuers in den nacht :

15 Dat gy zoo groote menigte verslagen hebt als eenen mensch, en op dat zy zeggen :

16 Hy was niet magtig het volk te brengen in het land, waerom dat hy gezworen had : en daerom heeft hy ze verslagen in de woestyn.

17 Dat dan des Heeren sterkheid groot

geacht worde, gelyk gy gezworen hebt, zeggende :

18 Den Heer is lydzaamig en zeer veel van barmhertigheden, afnemende de boosheden en groote misdaden, en niemand ongestraft latende, die der vaderen onregtveerdigheid verzoekt op de kinderen, tot in het derde en vierde geslacht.

19 Ik bid u, wilt vergeven de zonde van dit volk, naer de grootheid uwer barmhertigheid, gelyk gy hun genadig zyt geweest, toen zy uit Egypten gingen tot deze plaets toe.

20 En den Heer heeft gezeid : Ik heb het vergeven naer uw woord,

21 Ik leef, en geheel het aerdryk zal vervuld worden van de glorie des Heeren.

22 Maer nogtans alle de menschen die myne majesteit gezien hebben, en de teekenen die ik in Egypten gedaen heb, en in de woestyn, hebben my nu tienwerf geteekend, en hebben myner stem niet gehoorzaam geweest,

23 Zullen het land niet zien, daerom dat ik hunnen vaderen gezworen heb : noch daer zal niemand van alle de gene die my gelasterd hebben, het land zien.

24 Mynen knecht Caleb die vol van eenen anderen geest my gevolgd heeft, zal ik leiden in dit land, hetwelk hy alom doorwandeld heeft, en zyn zaed zal het bezitten.

25 Want de Amalekiten en de Chananeën woonen in de valleijen. Breekt morgen het leger op, en keert wederom in de woestyn door den weg van de Roode zee.

26 En den Heer heeft gesproken tot Moyses en Aaron, zeggende :

27 Hoe lang zal deze aller kwaadste menigte tegen my murmureren? Ik heb de klachten der kinderen van Israël gehoord.

28 Daerom zegt hun : Ik leef, zegt den Heer : gelyk gy gesproken hebt daer ik het hoorde, alzoo zal ik u doen.

29 In deze woestyn zullen uwe doode lichamen liggen, alle die geteld zyt van twintig jaren en daer boven, en tegen my gemurmureerd hebt,

30 Zult in het land niet komen daer ik myne hand opgeheven heb, dat ik u daer zoude doen wonen uitgezonderd Caleb Jephones zoon, en Josue Nuns zoon.

31 Maer uwe kleine kinderen daer gy af gezeid hebt, dat zy zouden der vyanden roof worden, die zal ik daer in leiden : dat zy het land zien hetwelk u mishaeft heeft.

32 Uwe doode lichamen zullen in de woestyn liggen.

33 Uwe kinderen zullen ongestadig wezen in de woestyn veertig jaren lang, en zullen uwe onkuisheid dragen, tot dat hunner vaderen doode lichamen zullen vergaen wezen in de woestyn,

34 Naer het getal der veertig dagen, op welke gy het land hebt gezien : Een jaer zal voor eenen dag gerekend worden. En op veertig jaren zult gy ontvangen uwe boosheden, en gy zult myne wraek bekennen :

35 Want alzoo ik gezeid heb, zoo zal ik doen dezer aller kwaadste menigte die tegen my opgestaan is : zy zullen vergaen en sterfen in deze woestyn.

36 Alle de mannen dan die Moyses gezonden had om het land te bespieden, en die wederom gekomen zynde, alle de menigte hebben doen murmureren tegen hem, lasterende het land dat het kwaed was,

37 Zyn gestorven en geslagen voor het aenschyn des Heeren.

38 Maer Josue Nuns zoon en Caleb Jephones zoon, zyn te leven gebleven van alle die gereisd waren om het land te bezien.

39 En Moyses heeft alle deze woorden gesproken tot alle de kinderen van Israël, en het volk is boven mate zeer treurig geweest.

40 En ziet des morgens vroeg opstaende, zyn zy geklommen op het hoogste van den berg, en hebben gezeid : Wy zyn bereid opwaerts te trekken ter plaetse daer den Heer af gesproken heeft : want wy hebben gezondigd.

41 Tot dewelke Moyses : Waerom (zegt hy) overtreedt gy het woord des Heeren, hetwelk u niet tot geluk vergaen zal?

42 Wilt niet opwaerts trekken : want den Heer is met u niet : op dat gy niet valt voor uwe vyanden.

43 De Amalekiten en Chananeën zyn voor u, door wiens zweerd gy vallen zult, om dat gy naer den Heer niet hebt willen hooren, en den Heer zal met u niet wezen.

44 Maer zy verduisterd zynde, trokken op het opperste des bergs. Maer de ark van het testament des Heeren, en Moyses zyn van het leger niet gegaen.

45 En de Amalekiten en Chananeën die op het gebergte woonden, zyn nedergekomen, en hen slaende en in stukken smytende, hebben ze vervolgd tot Horma toe.

KAPITTEL XV.

DEN Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Sprekt tot de kinderen van Israël, en zult hun zeggen : Als gy zult gekomen zyn in het land uwer wooningen hetwelk ik u geven zal,

3 En dat gy den Heer eenige offerande doen zult, tot eene brandofferande of slagtofferande, het zy geloofte betalende, of vrijwillig offerende giften, of in uwe hooge

feestdagen ontstekende den Heere eenen reuk der zoetigheid, het zy van de ossen of van de schapen :

4 Zoo zal alle die eene slagtofferande ten offer doodt, ook offeren een sacrifice van bloem des meels, het tiende deel van een ephi maet, met olie beslagen, welke olie zal de maet hebben het vierendeel van een hin :

5 En wyn om drankofferanden te storten van de zelfde maet zal hy ook geven tot de brandofferande, of tot de slagtofferande. Tot elk lam :

6 En tot elken ram zal wezen een sacrifice van twee tiende deelen meelbloem, die beslagen zyn met olie het derde deel van een hin :

7 En wyn tot den drankoffer, van het derde deel der zelfde maet zal hy offeren tot eenen reuk der zoetigheid den Heere.

8 Maer wanneer gy van de ossen doen zult eene brandofferande, of slagtofferande, om te voldoen uwe belofte, of vredeofferanden,

9 Zoo zult gy geven tot elken os dry tiende deelen bloem van meel beslagen met olie, hetwelk hebbe eene helft van een hin,

10 En wyn om den drankoffer te storten, van de zelfde maet, tot eene offerande van eenen allerzoetsten reuk voor den Heer.

11 Alzoo zult gy doen

12 Tot elken os, en elken ram, en lam, en bok.

13 Zoo wel de ingeboren, als de uitlanders

14 Zullen op eene gelyke manier van doen, hunne sacrificien offeren.

15 Een gebod zal wezen en een regt, zoo wel u als den vreemdelingen uws lands.

16 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

17 Spreekt tot de kinderen van Israël, en zult hun zeggen :

18 Als gy zult gekomen zyn in het land hetwelk ik u geven zal,

19 En dat gy zult geëten hebben van de brooden des lands, zoo zult gy den Heere de eerste gaven

20 Van uwe spys uitscheiden, gelyk gy uit uwe dorschvloeren de eerste vruchten uitscheidt,

21 Alzoo zult gy ook van de potgeregten de eerstelingen den Heere geven.

22 Maer is het zake dat gy by onwetendheid iets achter laet van deze dingen, welke den Heer tot Moyses gezeid heeft,

23 En u door hem bevolen, van den dag dat hy heeft begonnen te gebieden, en daer na voorts,

24 En dat de menigte iets vergeten heeft te doen : zoo zal dien een kalf offeren van

de runderen eenen brandoffer tot eenen allerzoetsten reuk voor den Heer, en zyn sacrifice en drankofferande, gelyk de ceremonien uyteischen, en eenen bok voor de zonde :

25 En den priester zal bidden voor alle de menigte der kinderen van Israël : en het zal hun vergeven worden, om dat zy willens en wens niet gezondigd hebben. Nogtans niettemin den Heere offerende eene reukofferande, voor zich zelven en voor hunne zonde en dolinge :

26 En het zal den heelen volke der kinderen van Israël vergeven worden, en den vreemdelingen, die als vreemd by hen verkeeren : want het is de schuld van al het volk door onwetendheid.

27 Maer is het zake dat eene ziel onwetende zondigt, zoo zal die een jarig geitken offeren voor hare zonde :

28 En den priester zal voor haer bidden, dat zy onwetende gezondigd heeft voor den Heer : en hy zal haer genade verwerven, en het zal haer vergeven worden.

29 Zoo wel den ingeboren als den uitlanders zal eene wet zyn van hen allen die door onwetendheid misdaen hebben.

30 Maer eene ziel die iets misdaen heeft door hoovaerdy, het zy of dat hy een burger is, of een uitlander (aengezien dat hy tegen den Heer rebel geweest is) die zal van zyn volk vergaen :

31 Want hy heeft het woord des Heeren versmaet, en zyn gebod gebroken : daerom zal hy uitgeroeid worden, en zyne boosheid dragen.

32 En het is geschied, als de kinderen van Israël in de woestyn waren, en dat zy gevonden hadden eenen mensch hout vergaderende op den sabbatdag,

33 Zoo hebben zy dien gebragt voor Moyses en Aaron, en voor alle de menigte.

34 Dewelke hebben hem in den kerker besloten, niet wetende wat zy met hem schuldig waren te doen.

35 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Dat dezen mensch de dood sterve, dat alle de vergadering hem met steenen dood werpe buiten het leger.

36 En als zy hem uitgeleid hadden, zoo hebben zy hem met steenen geworpen, en hy is gestorven, gelyk den Heer bevolen had.

37 En den Heer heeft ook tot Moyses gezeid :

38 Spreekt tot de kinderen van Israël, en zult hun zeggen, dat zy voor zich frangien maken aen de hoeken van hunne mantels, stellende daer in hemelsblauwe linten,

39 Dewelke als zy zien zullen, zoo mogen zy gedachtig wezen alle des Heeren gebo-

den, en dat zy niet volgen hunne gepeinzen en oogen, bedryvende onkuischheid door verscheidene dingen,

40 Maer dat zy meer gedachtig wezende der geboden des Heeren, die doen mogen, en dat zy hunnen Gode mogen geheiligd wezen,

41 Ik ben den Heer uw God, die u geleid heb uyt het land van Egypten, om dat ik uw God wezen zoude.

KAPITTEL XVI.

MAER ziet Kore Isaars zoon, die Kaaths zoon was, des zoons Levi, en Dathan, en Abiron Eliabs zonen, en Hon Phelaths zoon van Rubens kinderen,

2 Zyn opgestaen tegen Moyses, en nog twee honderd en vyftig andere mannen uit de kinderen van Israël, overste der synagogen, en die ten tyde van rade by name geroepen werden.

3 En als zy gestaen waren tegen Moyses en Aaron, zoo hebben zy gezeid : Laet het u genoeg wezen, dat alle de vergadering der heiligen is, en dat den Heer in hen is, waerom verheft gy u over het volk des Heeren?

4 Hetwelk als Moyses gehoord had, zoo is hy plat neder op zyn aenzigt gevallen :

5 En sprekende tot Kore en tot alle de menigte : Morgen vroeg (zeide hy) zal den Heer kennelyk maken, wie dat hem toebehooren, en de heiligen zal hy by zich nemen : en die hy verkiezen zal, die zullen by hem komen.

6 Daerom doet dit : Een iegelyk neme zyn wierookvat, gy, Kore, en allen uw raed,

7 En morgen zoo neemt vuer, en legt daer op het tymoes reukwerk voor den Heer : en zoo wien dat den Heer verkiest die zal heilig wezen : Gy verheft u zeer hoogelyk, gy kinderen van Levi.

8 En hy heeft wederom tot Kore gezeid : Hoort gy, kinderen van Levi :

9 Is het u littel dat God van Israël u uitgescheiden heeft van allen den volke, en heeft u tot zich zelve gevoegd, dat gy hem dienen zoudet in den dienst des tabernakels, en dat gy staen zoudet voor de vergadering des volks, en hem dienen?

10 Heeft hy u en alle uwe broeders kinderen van Levi daerom tot zich doen komen, dat gy ook zoudt het priesterschap u aantrekken,

11 En dat allen uwen hoop tegen den Heer staen zoude? Want wie is Aaron, dat gy tegen hem murmureert?

12 Daerom heeft dan Moyses gezonden om te roepen Dathan en Abiron de kinderen van Eliab. Dewelke hebben geantwoord : Wy komen niet,

13 Is u dit littel dat gy ons geleid hebt uit het land, welk vloeyde van melk en honig, dat gy ons dooden zoudt in de woestyn, ten zy dat gy ook heerschappy hebhet over ons?

14 Waerachtiglyk hebt gy ons gebragt in een land welk vloeit met vlooden van melk en honig, en ons bezittingen van akkers en wyngaerden gegeven. Wilt gy ons ook de oogen nithalen? Wy komen niet.

15 En Moyses, zeer gram wezende, heeft tot den Heer gezeid : Wilt hunne sacrificien niet aenzien, want gy weet wel dat ik nooit ezelden van hen genomen heb, noch ooit iemand gepnygd van hen.

16 En hy heeft tot Kore gezeid : Gy en alle uwe vergadering staet op byzonder voor den Heer, en Aaron morgen op eene byzondere stede,

17 Neemt elk zyne wierookvaten, en legt daer reukwerk op, offerende den Heere twee honderd en vyftig wierookvaten : en Aaron zal ook zyn wierookvat houden.

18 En als zy dit gedaen hadden, als Moyses en Aaron stonden,

19 En zy tegen hen vergaderd hadden alle de menigte voor de deur des tabernakels, zoo heeft zich de glorie des Heeren ver-toond hun allen,

20 En den Heer heeft gesproken tot Moyses en Aaron, en gezeid :

21 Scheidt u uit het midden van deze vergadering, dat ik, die mag haestelyk vernielen.

22 En zy zyn plat neder op hun aenzigt gevallen, en hebben gezeid : O allersterksten God der geesten van alle vleesch, zal uwe gramschap hare wrack toonen tegen allegader, als er een zondigt?

23 En den Heer heeft tot Moyses gezeid :

24 Beveelt allen den volke dat zy zich scheiden van Kores en Dathans, en Abirons tabernakelen.

25 En Moyses is opgestaen, en hy is gegaen tot Dathan en Abiron : en als hem de ouderen van Israël volgden,

26 Zoo zeide hy tot de schaar : Gaet weg van der booze menschen tabernakelen, en wilt niets genaken van het gene dat hun toebehoort, dat gy ook in hunne zonden niet wordet bevangen.

27 En als zy van hunne tenten gegaen waren in het ronde, zoo zyn Dathan en Abiron uitgekomen, en hebben gestaen in den ingang van hunne tenten, met hunne huisvrouwen en kinderen, en met alle hunne menigte.

28 En Moyses heeft gezeid : Daer aen zult gy weten dat den Heer my gezonden heeft, dat ik doen zoude al dat gy ziet, en dat ik die uit myn eigen hert niet versierd heb :

29 Is het zake dat deze met eene gewoonlyke dood der menschen sterven, en dat hy hen verzoekt met eene plaeg daer mede andere menschen verzocht plegen te worden, zoo heeft my den Heer niet gezonden.

30 Maer is het zake dat den Heer een nieuw ding doet, dat de aerde hare muil openende, verslindt hen, en al dat hun toebehoort, en dat zy levende in de hel nederdalen, zoo zult gy weten dat zy den Heer geblasphemeerd hebben.

31 Aldus terstond als hy ophield van spreken, zoo is de aerde onder hunne voeten van een gescheurd :

32 En haren mond open doende, heeft zy hen verslonden met hunne tabernakelen, en met alle hunne substantie.

33 En zy zyn levende ter helle nederge daeld, overdekt met de aerde, en zy zyn vergaen van het midden der menigte.

34 Maer al het volk van Israël dat daer rondom stond, vlood weg van het geroep der gene die daer vergingen, zeggende : Dat ons by aventuren de aerde ook niet verslinde.

35 En ook een vuer van den Heer uitkomende, heeft gedood twee honderd en vyftig mannen, die reukwerk offerden.

36 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

37 Gebiedt Eleazar Aarons zoon den priester, dat hy opneme de wierookvaten die daer in den brand liggen, en het vuer herwaerts en derwaerts verstrooije, want zy zyn geheiligd.

38 In de dooden van de zondaren : en dat hy die uitsmede tot platen, en die vastmake aen den autaer, om dat daer in reukwerk den Heere geofferd is, en dat zy geheiligd zyn, op dat de kinderen van Israël die mogen zien voor een teeken, en tot eene geddenkenis.

39 En Eleazar den priester heeft de metalen wierookvaten genomen, daer zy in geofferd hadden, die van den brand verslonden waren, en hy heeft die tot platen uitgeslagen, makende die vast aen den autaer :

40 Op dat de kinderen van Israël namaels hebben zouden, waer door zy zouden vermaend worden, dat niemand vreemds daer toe ga, en die van Aarons zaed niet is, om den Heer het reukwerk te offeren, op dat hy niet lyde gelyk Kore geleden heeft, en alle zyne vergadering, alzoo den Heer tot Moyses sprak.

41 Maer alle de menigte der kinderen van Israël hebben des anderendaegs gemurmureerd tegen Moyses en Aaron, zeggende : Gy hebt het volk des Heeren gedood.

42 En als er een oploop opstond, en het gerucht meerder werd,

43 Zoo zyn Moyses en Aaron gevloeden tot het tabernakel des verbonds. En als zy daer binnen gekomen waren, zoo heeft de wolk het bedekt, en de glorie des Heeren is geopenbaerd.

44 En den Heer heeft tot Moyses gezeld :

45 Gaet weg uit het midden van deze menigte, want ik zal ze nu ook vernielen. En als zy op de aerde lagen,

46 Zoo zeide Moyses tot Aaron : Neemt een wierookvat, en neemt vuer van den autaer, en legt daer reukwerk op, gaende haestelyk tot het volk, dat gy voor hen bidden moogt : want de gramschap is nu van den Heer uitgekomen, en de plaeg wordt woedig.

47 En als Aaron dit gedaen had, en geloopen was tot het midden der menigte, dewelke nu van den brand verdorven werd, heeft hy het tymoes reukwerk geofferd ;

48 En staende tusschen de dooden en levenden, heeft hy voor het volk gebeden, en de plaeg hield op.

49 En die daer verslagen zyn, waren veertien duizend menschen en zeven honderd, zonder de gene die vernield waren in de munitery van Kore.

50 En Aaron is weder by Moyses gekomen aen de deur van het tabernakel des verbonds, na het ophouden des stervens.

KAPITTEL XVII.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Spreekt tot de kinderen van Israël, en neemt van hen byzondere roeden, naer hunne geslachten, van alle de prinsen der geslachten twaelf roeden, en gy zult eens iegelyks naem schryven op zyne roede.

3 En Aarons naem zal wezen in het geslacht van Levi, en eene roede zal byzonder alle huisgezinnen begrypen :

4 En gy zult die stellen in het tabernakel des verbonds voor het getuigenis, daer ik tot u spreken zal.

5 Denwelken ik van dezen verkiezen zal, diens roede zal groeijen, en ik zal de klagten der kinderen van Israël van my keeren, daer mede zy tegen u murmureren.

6 En Moyses heeft gesproken tot de kinderen van Israël : en alle de prinsen hebben hem roeden gegeven by elk geslacht : en daer waren twaelf roeden, zonder Aarons roede.

7 En als Moyses deze gezet had voor den Heer in het tabernakel des getuigenis :

8 Des anderendaegs wedergekomen zynde, heeft hy gevonden dat Aarons roede gegroeid was in het huis van Levi : en met

opgezwollen botten waren er bloemen uitgeborsten, dewelke met verbreide bladerkens in amandelen gespeend waren.

9 Hierom heeft Moyses alle de roeden gebragt van het aenschyn des Heeren, tot alle de kinderen van Israël: en zy hebben het gezien, en hebben elk hunne roeden weder ontvangen.

10 En den Heer heeft tot Moyses gezegd: Draegt Aarons roede wederom in het tabernakel des getuigenis, op dat zy daer mag bewaerd worden tot een teeken der wederspannige kinderen van Israël, en dat hunne klagten van my mogen rusten, op dat zy niet sterven.

11 En Moyses heeft gedaen alzoo hem den Heer geboden had.

12 En de kinderen van Israël hebben tot Moyses gezegd: Ziet, wy zyn te niet gegaen, wy zyn allegader verloren gegaen.

13 Wie dat aen het tabernakel des Heeren genaekt, die sterft. Zullen wy dan alle vernield worden tot den laetsten mensch toe?

KAPITTEL XVIII.

EN den Heer heeft tot Aaron gezegd: Gy en uwe zonen, en uws vaders huis met u, zult de onregtveerdigheid der heiligmstede dragen: en gy en uwe zonen zult tezamen de zonden uws priesterschs dragen.

2 En uwe broeders ook van het geslacht van Levi, en den scepter uws vaders neemt met u, en laet die altyd by u wezen, en u dienen, maer gy en uwe zonen zult dienen in het tabernakel des getuigenis.

3 En de Levieten zullen de waek houden tot uwe geboden, en tot alle de werken des tabernakels: alzoo alleenlyk dat zy aen de gereedschappen der heiligmstede en tot den outaer niet komen, op dat zy ook niet sterven, en dat gy ook niet mede vergaet.

4 Maer laet ze by u wezen: en laet ze waken in de bewaring des tabernakels, en in alle zyne ceremonien. Een vreemdeling zal zich met u niet mengen.

5 Houdt de waek in de hoede der heiligmstede en in den dienst des outaers: op dat er geen gramschap opryze over de kinderen van Israël.

6 Ik heb u gegeven de Levieten uwe broeders uit het midden van de kinderen van Israël, en ik heb ze den Heere voor eene gaef gegeven, dat zy in de diensten van zyn tabernakel dienen zouden.

7 Maer gy en uwe zonen bewaert uw priesterschap: en al dat tot den dienst des outaers behoort, en binnen het voorhangsel is, die zullen by de priesters bediend worden. Is het dat iemand vreemds daer

aen gaet, die zal dood geslagen worden.

8 En den Heer heeft tot Aaron gezegd: Ziet ik heb u gegeven de bewaring van myne eerste vruchten. Alle dingen die van de kinderen van Israël geheilgd worden, heb ik u en uwen zonen gegeven voor het priesterlyk officie, tot een eeuwig wettig regt.

9 Deze dingen dan zult gy ontvangen van dat geheilgd wordt, en den Heere geofferd. Alle offerande en sacrificie, en wat voor de zonde of verzuimenis my gegeven wordt, en dat den heilig der heiligen ten deele valt, dat zal uwe zyn, en uwer kinderen.

10 Gy zult dat eten, in de heiligmstede: de manspersoonen zullen alleen daer af eten, want het is voor u geheilgd.

11 Maer de eerste vruchten welke de kinderen van Israël beloven en offeren, die heb ik u gegeven, en uwen zonen, en uwer dochteren, tot een eeuwig regt. Zoo wie dat in uw huis zuiver is, die zal daer af eten.

12 Al het merg der olie en van den wyn, en van de tarwe, wat eerste vruchten zy den Heere offeren, die heb ik u gegeven.

13 Alle de eerste vruchten welke de aerde voortbrengt, en den Heere gebragt worden, die zullen tot uwen gebruike komen: zoo wie zuiver is in uw huis, die zal daer af eten.

14 Al dat de kinderen van Israël van geloften betalen, dat zal uwe wezen.

15 Zoo wat eerstmael komt uit moeders ligchaem van allen vleesch, dat zy dit den Heere offeren, het zy of het is van de menschen, of van de beesten, dat zal uw regt zyn: alzoo nogtans, dat gy voor de eerstgeboren van eenen mensch zult prys nemen, en alle beesten die onrein zyn, zult gy doen lossen.

16 Waer af de lossing wezen zal na eene maend, met vyf sikkelen zilvers, naer het gewigt der heiligmstede. Een sikkel houdt twintig hellingen.

17 Maer de eerstgeboorte van eenen os en schaepe en geite zult gy niet doen lossen, want zy zyn den Heere geheilgd. Gy zult alleen hun bloed op den outaer storten, en het vet des ingewands zult gy onsteken tot eenen allerzoetsten reuk den Heere.

18 Maer het vleesch zal komen tot uw gebruik, gelyk het geheilgd borstken en de regter schouder, zullen uwe zyn.

19 Alle de eerste vruchten der heiligmstede, welke de kinderen van Israël den Heere offeren, die heb ik u gegeven, en uwen zonen en uwer dochteren tot een eeuwig regt. Het verbond des zouts is eeuwig voor den Heer, u, en uwen zonen.

20 En den Heer heeft tot Aaron gezegd:

In hun land zult gy niets bezitten, poeh gy zult geen deel onder hen hebben : Ik ben uw deel en uw erfdom in het midden der kinderen van Israël.

21 Maer de kinderen van Levi heb ik alle de tienden van Israël gegeven tot eene bezitting, voor den dienst dien zy my dienen in het tabernakel des verbonds :

22 Op dat de kinderen van Israël voortaan niet meer komen tot het tabernakel, en geene doodzonde doen,

23 Alleen de kinderen van Levi, my in het tabernakel dienende, en de zonde des volks dragende. Dit zal eene eeuwige wetelyke gewoonte wezen in uwe geslachten : Zy zullen anders niets bezitten,

24 Te vreden wezende met de offeranden der tienden, die ik tot hun gebruik en noodelykheden uitgescheiden heb.

25 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

26 Gebiedt den Levieten en verkondigt hun : Als gy van de kinderen van Israël ontvangen zult hebben de tienden, welke ik u gegeven heb, zoo zult gy daer af de eerste vruchten den Heere offeren, dat is het tiende deel der tienden,

27 Op dat u mag gerekend worden voor de offerande der eerste vruchten, zoo wel uit de schuren als van de perssen :

28 En van alle dingen daer gy eerste vruchten af ontvangt, offert den Heere, en geeft die Aaron den priester.

29 Al dat gy van de tienden offeren zult, en dat gy tot Gods gaven uitscheiden zult, dat zullen wezen alle de beste en uitgelezen.

30 En gy zult tot hen zeggen : Is het zake dat gy de schoonste en beste dingen van uwe tienden offert, het zal u gerekend worden als of gy van uwen dorschvloer en van uwe pers de eerste vruchten gegeven had.

31 En gy zult die eten in alle uwe plaatsen, zoo wel gy als uwé huisgezinnen : want het is den loon voor den dienst, dien gy dient in het tabernakel des getuigenis.

32 En gy zult u daer aen niet bezondigen, behoudende de beste en vetste voor u zelve, op dat gy de offeranden der kinderen van Israël niet besmettel, en sterfdet.

KAPITTEL XIX.

EN den Heer heeft gesproken tot Moyses en Aaron, zeggende :

2 Dit is den godsdienst van eene slagtofferande, welke den Heer opgesteld heeft. Gebiedt den kinderen van Israël dat zy u brengen eene roode koei van volkomen ouderdom, daer geene smet aen zy, en die geen jok gedragen heeft :

3 En gy zult die Eleazar den priester geven : en die zal ze uit het leger leiden, en aldaer ten offer doodslaen in al des volks aenschouwen :

4 En zynen vinger doppende in haer bloed, zal besproeijen daer mede zevenwerf tegen de deur des tabernakels,

5 En hy zal die verbranden daer zy het alle zien zullen, wervende in de vlam zoo wel haer vel met het vleesch, als het bloed van die met den mest.

6 En den priester zal ook cederhout en hysop met roode tweemaal geverwde zyde in de vlam werpen, daer de koei in verbrand wordt.

7 En dan ten laetste zyne kleederen en ligchaem gewasschen hebbende, zal hy in het leger komen, en zal besmet wezen tot den avond toe.

8 Desgelyks die deze koei ook verbrand heeft, zal zyne kleederen en ligchaem ook wasschen, en onzuiver wezen tot den avond toe.

9 Maer een man die zuiver is zal de asschen van de koei vergaderen, en zal die uitstorten op eene zeer zuivere plaats buiten het leger, dat die de menigte der kinderen van Israël zyn tot eene bewaring, en tot water der besproeiing : want de koei is voor de zonde verbrand.

10 En als hy zyne kleederen zal gewasschen hebben, die de asschen van de koei gedragen heeft, zoo zal hy onzuiver wezen tot den avond toe. Dit zullen hebben de kinderen van Israël en de vreemdelingen die onder hen wonen, voor heilig met een eeuwig regt.

11 Zoo wie genaekt heeft een dood ligchaem van eenen mensch, en daerom zeven dagen lang is onzuiver geweest :

12 Die zal met dit water besproeid worden op den derden en zevenden dag, en alzoo gezuiverd worden : maer is het zake dat hy op den derden dag niet besproeid is, zoo zal hy op den zevenden dag niet mogen gezuiverd worden.

13 Zoo wie genaekt een afsterf sel van eens menschen ziel, en niet wordt besproeid met dit mengsel, die zal het tabernakel des Heeren besmetten, en zal uit Israël vergaen : om dat hy niet is besproeid met het water der zuiveringen, hy zal onzuiver wezen, en zyne onzuiverheid zal op hem blyven.

14 Dit is de wet van eenen mensch die in het tabernakel sterft. Alle die in zyne tent gaen, en alle de huisvaten die daer binnen zyn, zullen besmet wezen zeven dagen lang.

15 Een vat dat geen deksel of geen overbindsel heeft, zal onzuiver wezen.

16 Is het dat iemand op het veld genaekt

een dood ligchaem van eenen mensch, die verslagen, of van zelf gestorven is, of ook iets van zyn gebeente, of zyn graf, die zal zeven dagen lang onrein wezen.

17 En zy zullen nemen van de aschen des brands, en der zonden, en zullen daer op levende water gieten in een vat.

18 In hetwelk als een zuiver mensch zal hysop gedopt hebben, zal hy daer mede besproeien de gansche tent, en allen den huisraad, en alle de menschen die met deze onzuiverheid besmet zyn :

19 En met zulke manieren zal een zuiver mensch eenen onzuiveren zuiver maken, op den derden en zevenden dag : en als hy aldus gezuiverd is op den zevenden dag, zoo zal hy zich zelve en zyne kleederen wasschen, en onzuiver wezen tot den avond toe.

20 Is het zake dat iemand met deze manier niet gezuiverd wordt, diens ziel zal vergaen uit het midden der vergaderingen : om dat hy de heiligdomstede des Heeren besmet heeft, en want hy niet is besproeid met het water der zuiveringen.

21 Dit zal een eeuwig en wettelyk gebod wezen. En die het water sproeit, zal zyne kleederen ook wasschen. Alle die het water der zuiveringen genaekt, die zal onzuiver wezen tot den avond toe.

22 Wat de onzuivere genaekt dat zal hy onzuiver maken : en eene ziel die iets van deze dingen genaekt, zal onzuiver zyn tot den avond toe.

KAPITTEL XX.

EN de kinderen van Israël, en alle de menigte zyn gekomen in de woestyn Sin, op de eerste maend : en het volk is in Kades gebleven. En Maria is daer gestorven, en op de zelfde plaats begraven.

2 En als het volk waters gebrek had, zoo zyn zy te zamen vergaderd tegen Moyses en Aaron :

3 En gekeerd tot eenen oploop, hebben zy gezegd : Och of wy gestorven waren onder onze broeders voor den Heer.

4 Waerom hebt gy de vergadering des Heeren uitgeleid in de woestyn, dat wy en onze beesten zouden sterven?

5 Waerom hebt gy ons doen uit Egypten optrekken, en hebt ons gebragt in deze allerkwaedste plaets die men niet mag bezaeijen, dewelke geene vygeboomen voortbrengt, noch wyngaerden, noch granaet-appelen, en daer toe ook geen water heeft om te drinken?

6 En Moyses en Aaron, latende de menigte, zyn gegaen in het tabernakel des verbonds, en plat neder ter aerde gevallen, hebben tot den Heer geroepen, en gezegd : Heer God, hoort het geroep van dit volk, en

wilt hun uwen schat ontsluiten, de fontein des levende waters, op dat (als zy verzaed zyn) hunne murmuratie ophoude. En de glorie des Heeren heeft zich veropenbaerd boven hen.

7 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

8 Neemt de roede en vergadert het volk, gy en Aaron uw broeder, en spreekt in hunne tegenwoordigheid tot den steen, en die zal water geven. En als gy water uit den steen zult hebben gebragt, zoo zal alle de menigte drinken, en hunne beesten.

9 Aldus zoo heeft Moyses de roede genomen, die voor het aenschyn des Heeren was, gelyk hy hem bevolen had,

10 En als hy alle de menigte voor den steen vergaderd had, heeft hy hen gezegd : Hoort gy wederspannige en ongeloovige : zullen wy u uit dezen steen water mogen doen springen?

11 En als Moyses zyne hand had opgeheven, tweemaal slaende den steen met de roede, zyn er overvloedige wateren uitgekomen, alzoo dat het volk dronk en de beesten,

12 En den Heer heeft gezegd tot Moyses en Aaron : Om dat gy my niet hebt geloofd, om my heilig te maken voor de kinderen van Israel, daerom zult gy dit volk niet brengen in het land, welk ik hun geven zal.

13 Dit is het water des wederzeggens, daer de kinderen van Israël gekeven hebben tegen den Heer, en hy werd in hen geheiligd.

14 Hier en binnen zoo heeft Moyses van Kades boden gezonden aen den koning van Edom, dewelke zeggen zouden : Dit ontbiedt uw broeder Israël : U is wel bekend allen den arbeid die ons bevangen heeft,

15 Hoe dat onze vaders nedergedaeld zyn in Egypten, en hoe dat wy daer langen tyd gewoond hebben, en dat de Egyptenaers ons hebben gepynigd, en onze vaders :

16 En hoe dat wy tot den Heer hebben geroepen, en hoe hy ons verhoord heeft, en zynen engel gezonden, die ons uit Egypten geleid heeft. Ziet, wy zyn nu te Kades in de stad, welke gelegen is op het uiterste van uwe palen,

17 Bidden u hertelyk dat ons geoorloofd worde te gaen door uw land. Wy zullen door de velden of wyngaerden niet gaen, wy zullen ook geen water drinken uit uwe putten, maer wy zullen door de gemeene heirbaen gaen, ter regter noch ter slinker zyden afgaende, tot dat wy door uwe palen gepasseerd zullen wezen.

18 En Edom heeft hem geantwoord : Gy zult door my niet trekken of anders zal ik u gewapend tegen komen.

19 En de kinderen van Israël hebben gezegd : Wy zullen over den gebaenden weg gaen : en is het zake dat wy en onze beesten van uw water drinken, zoo zullen wy geven dat recht is : daer zal geene zwaarigheid zyn aen de betaling van den prys, alleenlyk laet ons snellyk passeren.

20 Maer hy heeft geantwoord : Gy zult niet passeren. En terstond is hy te gemoet uitgetrokken met ontallike menigte en met de magtige hand,

21 En wilde de biddende niet verhooren, dat hy zoude passagie verleenen door zyne palen : daarom zoo is Israël van hem afgekeerd.

22 En als zy hun leger opgetrokken hadden van Kades, zoo zyn zy gekomen op den berg Hor, die daer is in de palen van Edom :

23 Daer heeft den Heer tot Moyses gesproken :

24 Laet (zeide hy) Aaron reizen tot zyn volk, want hy zal in het land niet komen hetwelk ik de kinderen van Israël gegeven heb, om dat hy mynen mond niet geloofd heeft, aen de wateren des wederzeggens.

25 Neemt Aaron en zynen zoon met hem, en gy zult ze leiden op den berg Hor.

26 En als gy den vader zult van zyn kleed ontbloot hebben, zoo zult gy Eleazar zynen zoon daarmede kleeden : en Aaron zal verzaemd worden, en daer sterven.

27 Moyses heeft gedaen alzoo den Heer geboden had. En zy zyn opgeklommen op den berg Hor voor alle de menigte.

28 En als hy Aaron beroofd had van zyne kleederen, zoo heeft hy daer mede gekleed Eleazar zynen zoon.

29 En als Aaron gestorven was op het hoogste van den berg, zoo is hy met Eleazar nedergekomen.

30 En alle de menigte ziende dat Aaron gestorven was, hebben zy over hem geweend dertig dagen lang, hy alle hunne familien.

KAPITTEL XXI.

HET welk als gehoord had de Chananeën koning van Arad, die aen het zuiden woonde, te weten, dat Israël gekomen was door den weg der bespieders, zoo heeft hy tegen hen gestreden, en de overhand krygende, heeft hy hun roof afgehaeld.

2 Maer Israël zich met eene belofte aen den Heer verbindende, zeide : Is het zake dat gy dit volk levert in myne handen, zoo zal ik hunne steden te niet doen.

3 En den Heer heeft het gebed van Israël verhoord, en heeft het Chananeën volk geleverd, hetwelk zy verslagen hebben, en hunne steden verdorven : en hy heeft de

plaats genoemd Horma, dat is te zeggen, vervloeking.

4 En zy zyn voortgereisd van den berg Hor, door den weg die daer gaet naer de Roode zee, dat zy het land van Edom omgaen zouden. En het begon het volk te verdrieten van den weg en den arbeid :

5 En zy hebben tegen den Heer en tegen Moyses gesproken, zeggende : Waerom hebt gy ons uit Egypten geleid, dat wy in de woestyn zouden sterven? Hier gebreekt brood, hier is geen water : onze ziel walgt van deze allerlistste spys.

6 En daarom heeft den Heer onder het volk vurige serpente gezonden, om welker plagen, en veler lieden dood,

7 Kwamen zy tot Moyses en zeiden : Wy hebben gezondigd, dat wy tegen den Heer gesproken hebben en tegen u : bidt dat hy de serpente van ons neme. En Moyses heeft voor het volk gebeden,

8 En den Heer heeft tot hem gezegd : Maekt een metalen serpent, en stelt het voor een teeken : zoo wie geslagen, het aenziet, die zal leven.

9 Hierom heeft Moyses een metalen serpent gemaakt, en heeft het voor een teeken gesteld : en als de geslagenen het aenzagen, werden zy genezen.

10 En de kinderen van Israël voortgereisd zynde, hebben hun leger geslagen te Oboth.

11 Van waer gegaen zynde, hebben zy hunne tenten geslagen te Jeabarim, in de woestyn, welk is tegen over Moab, tegen de oostzyde.

12 En van daer trekkende, zyn zy gekomen tot de beek Zared :

13 En die ook verlatende, hebben zy hun leger gemaakt tegen over Arnon, welk is in de woestyn, en steekt uit in de palen van de Amorrheen : want Arnon is den paal van Moab, scheidende de Moabiten en de Amorrheen.

14 Waer af dat men zegt, in het boek van des Heeren stryden : Gelyk hy gedaen heeft in de Roode zee, zoo zal hy ook doen in de beken van Arnon.

15 De rotskens der beken zyn neder gebogen, dat zy in Ar rusten zouden, en nederliggen in de palen der Moabiten.

16 En van die plaats zag men den put, daer af den Heer tot Moyses gesproken heeft : Vergadert het volk, en ik zal hun water geven.

17 Toen zong Israël dit liedeken : Laet opkomen den put. Zy zongen te zamen :

18 Den put, welken de prinsen hebben gegraven, en denwelken de hoofdlieden der menigte bereid hebben door den welgever, en met hunne stokken. Zy zyn gereisd uit de woestyn van Matthana.

19 Van Matthana tot Nahaliel : van Nahaliel tot Bamoth.

20 Van Bamoth is er een dal in het land van Moab op het hoogste van Phasga, welk is tegen over de woestyn.

21 En Israël heeft boden gezonden aen Zehon, koning van de Amorrheen, zeggende :

22 Ik bid dat my geoorloofd zy te passeren door uw land : wy zullen niet bezyden afgaen in de velden en wyngaerden, wy zullen geen water uit de putten drinken, door de heirbaen zullen wy gaen, tot dat wy door uwe palen gepasseerd zyn.

23 Die niet heeft willen toelaten dat Israël door zyne palen passeren zoude : maer dat meer is, een heir vergaderd hebbende, is hem te'gemoet gegaen in de woestyn, en is gekomen te Jasa, en heeft tegen hem gestreden.

24 Van denwelken hy met de scherpten van het zweerd verslagen is, en zyn land is bezeten van Arnon tot Jebock toe, en tot de kinderen van Ammon : want de palen der kinderen van Ammon waren met zeer sterke hoede bewaerd.

25 Aldus heeft Israël alle zyne steden ingenomen, en heeft gewoond in de steden van de Amorrheen, te weten in Hesebon, en in hunne dorpkens.

26 De stad van Hesebon behoorde Schon der Amorrheen koning toe, denwelken heeft gestreden tegen den koning van Moab : en heeft ingenomen al het land, welk zynr heerlijkheid toebehoord had, tot Arnon toe.

27 En daerom zeide men in het gemeen woord : Komt te Hesebon en laet timmeren en opregten de stad Schon.

28 Een vuer is gekomen uit Hesebon, eene vlam uit de stad Schon, en heeft verslonden der Moabitens Ar, en de inwooners der hoogten van Arnon.

29 Wee u, Moab, gy volk van Kamos zyt verloren : Hy heeft hunne zonen ter vlugt gejaegd, en hunne dochteren ter gevangenis den koning van de Amorrheen Schon.

30 Hun jok is vernield van Hesebon tot Dibon toe, vermoed zyn zy gekomen tot Nophe, en tot Medaba.

31 Aldus heeft Israël gewoond in het land van de Amorrheen.

32 En Moyses heeft uitgezonden sommige die Jaser bespieden zouden : wiens dorpen zy ingenomen hebben, en hebben de inwooners bezeten.

33 En zy hebben zich gekeerd, en zyn opgetrokken door den weg van Basan, en Og den koning van Basan is hen te gemoet gekomen met al zyn volk, om te stryden in Edrai.

34 En den Heer heeft tot Moyses gezeid :

Vreest hem niet, want ik heb hem in uwe hand geleverd, en al zyn volk en zyn land, en gy zult hem doen gelyk gy gedaen hebt Schon den koning van de Amorrheen, den inwooner van Hesebon.

35 Zoo hebben zy dan dezen ook verslagen met zyne kinderen, en al zyn volk, alzoo dat er niet een overbleef, en zy hebben zyn land bezeten.

KAPITTEL XXII.

EN zy zyn voortgetrokken, en hebben hun leger gemaekt op het plat land van Moab, waer over de Jordaen Jericho gelegen is.

2 Maer Balac Sephors zoon ziende al dat Israël den Amorrheen gedaen had,

3 En hoe dat de Moabitens van hen vervaard waren geweest, en dat zy hun geweld niet zouden kunnen verdragen,

4 Zoo heeft hy gezeid tot de ouden van Madian : Dit volk zal ze alle vernielen, die in onze palen woonen, gelyk een os pleeg de kruiden tot de wortelen af te weiden. Hy was te dier tyd den koning van Moab.

5 Zoo heeft hy dan boden gezonden aen Balaam Beors zoon, den waerzegger, die daer woonde by den vloed des lands der kinderen van Ammon, dat zy hem roepen zouden, en zeggen : Ziet daer is een volk uit Egypten gekomen, hetwelk den aerdbodem bedekt heeft, zittende tegen my.

6 Daerom komt, en vermaledydt dit volk, want het is sterker dan ik ben : of ik ze eenigzins slaen mogt, en uit myn land verdryven : want ik weet wel dat hy gebenedydt is, dien gy benedydt, en vermaledydt dien gy met maledictien overgact.

7 En de ouden van Moab en de meest bejaerde der Madianiters zyn gereisd, hebbende den loon van de waerzeggerij in hunne handen. En als zy tot Balaam gekomen waren, en hem verteld hadden alle de woorden van Balac :

8 Zoo heeft hy geantwoord : Blyft hier dezen nacht, en ik zal antwoorden zoo wat my den Heer zeggen zal. En dewyl dat zy by Balaam bleven, zoo is God gekomen, en heeft tot hem gezeid :

9 Wat willen deze lieden hebben by u ?

10 En hy heeft geantwoord : Balac Sephors zoon der Moabitens koning heeft aen my gezonden,

11 Zeggende : Ziet het volk hetwelk uit Egypten gekomen is, heeft den aerdbodem bedekt : komt en vermaledydt het, of ik eenigzins stryden mogt verdryven.

12 En God heeft tot Balaam gezeid : Wilt met hen niet gaen, noch vermaledydt dit volk niet : want het is gebenedydt.

13 En hy des morgens vroeg opstaende,

heeft tot de prinsen gezeid : Gaet weg naer uw land, want den Heer heeft my verboden met u te gaen.

14 En als de prinsen weder gekomen waren, zoo hebben zy tot Balac gezeid : Balaam heeft niet willen met ons komen.

15 En hy heeft wederom gezonden veel meer en edeler dan hy te voren gezonden had.

16 En als deze by Balaam gekomen waren, zoo zeiden zy : Aldus zegt Balac Zephors zoon : Wilt niet vertoeven tot my te komen :

17 Ik ben bereid u eer te bewyzen, en wat gy wilt, dat zal ik u geven : komt en vernatledydt dit volk.

18 Balaam heeft geantwoord : Al gawe my Balac zyn huis vol gouds en zilvers, zoo zal ik niet mogen veranderen het woord van den Heer mynen God, alzoo dat ik iets meer of min spreken zoude

19 Ik bid u, dat gy hier ook blyft dezen nacht, op dat ik mag weten wat my den Heer wederom antwoorden zal.

20 Aldus zoo is God des nachts tot Balaam gekomen, en heeft hem gezeid : Is het zake dat deze menschen u zyn komen roepen, zoo staet op, en gaet met hen : alzoo nogtaans, dat gy doen zult het geen dat ik u bevelen zal.

21 Balaam is des morgens vroeg opgestaan, en als hy zyne ezelin gezadeld had, zoo is hy met hen gereisd.

22 En God is gram geworden. En den engel des Heeren stond in den weg tegen Balaam, d.e op de ezelin zat, en hy had twee knechten met zich.

23 De ezelin ziende den engel staen in den weg met een bloot zweerd, zoo keerde zy zich uit den weg en ging door het veld. En als Balaam die sloeg, en w.l.d.e wederom op den weg brengen,

24 Zoo stond den engel in de benaauwdheden van twee wanden, waarmede de wyngaerden beheimd waren :

25 Denwelken de ezelin ziende, heeft zich gedrongen tegen den wand, en vreef hem zoo hy zat, den voet. En hy sloeg ze wederom :

26 En niet te min den engel voort gaende tot op eene enge plaets, daer men noch ter regter noch ter slinker zyde mogt uit den weg gaen, heeft in haer gemoet gestaan.

27 En als de ezelin zag den engel staende, zoo is zy gevallen onder zyne voeten, zoo hy er op zat. Denwelken gram zynde, sloeg ze nog krachtelyker met den stok op hare zyde.

28 En den Heer heeft den muil van de ezelin open gedaen, en zy heeft gesproken : Wat heb ik u gedaen ? Waerom slaet gy my ? ziet nu ter derde reize ?

29 En Balaam antwoordde : Om dat gy dit wel verdiend hebt, en dat gy met my gespot hebt : Och of ik een zweerd had, dat ik u mogt slaen.

30 En de ezelin heeft gezeid : Ben ik niet uw dier, daer gy altoos pleegt op te zitten tot op dezen dag toe ? Zegt wanneer dat ik u iets desgelyks gedaen heb ? En hy zeide : Nooit.

31 En terstond heeft den Heer Balaams oogen open gedaen, en hy heeft den engel gezien, staende in den weg met een bloot zweerd, en hy aenbad hem plat neder op de aerde.

32 Denwelken den engel zeide : Waerom slaet gy uwe ezelin de derde reis ? Ik ben gekomen, om dat ik u wederstaen zoude, want uw weg is verkeerd en my tegen :

33 En had de ezelin niet geweken van den weg, gevende my plaets als ik haer tegen stond, ik zoude u doodgeslagen hebben, en zy zoude leven.

34 Balaam zeide : Ik heb gezondigd, niet wetende dat gy tegen my stond : en ziet nu, is het zake dat u mishaeft dat ik ga, zoo zal ik wederom keeren.

35 En den engel heeft gezeid : Gaet met deze lieden, en wacht u dat gy anders niet spreekt dan ik u bevelen zal. Hierom zoo is hy met de prinsen gegaen.

36 En als Balac dat gehoord had, zoo is hy uitgegaen hem te gemoet, in eene stad der Moabiten, die gelegen is in de uiterste palen van Anron.

37 En hy heeft tot Balaam gezeid : Ik heb boden gezonden dat zy u roepen zouden. Waerom kwaemt gy terstond tot my niet ? Meent gy dat ik niet zoude loon mogen geven voor uwe komst ?

38 En hy heeft tot hem geantwoord : Ziet ik ben hier : zal ik iets anders mogen zeggen, dan dat God my in mynen mond stellen zal ?

39 Hierom zyn zy beide te zamen gereisd, en gekomen in eene stad, dewelke gelegen is in de uiterste palen van zyn ryk.

40 En als Balac ossen en schapen doodgeslagen had, zoo heeft hy geschenken gezonden aen Balaam, en aen de prinsen die met hem waren.

41 Maer des morgens vroeg, zoo heeft hy hem geleid tot de hoogten van Baal, en heeft aenzien het uiterste deel des volks.

KAPITTEL XXIII.

EN Balaam heeft tot Balac gezeid : Maekt my hier zeven autaren, en bereidt zoo vele kalveren, en ook alzoo vele rammen.

2 En als hy naer Balaams woorden gedaen had, zoo hebben zy te zamen een kalf en eenen ram op den altaer gelegd.

3 En Balaam heeft gezeid tot Balac : Staet luttel tyd by uwen brandoffer, tot dat ik weg gegaen ben, of den Heer by aventuren my te gemoet kwam, en al dat hy my gebieden zal, dat zal ik u zeggen.

4 En als hy haestelyk weg gegaen was, zoo is hem God te gemoet gekomen. En Balaam heeft tot hem gesproken : Ik heb, zeide hy, zeven autaren opgeregt, en heb daer op een kalf en eenen ram gelegd.

5 En den Heer heeft het woord in zynen mond gesteld, en heeft gezeid : Gaet wederom tot Balac, en gy zult hem deze dingen zeggen.

6 En als hy weder gekomen was, zoo vond hy Balac staende by zynen brandoffer, en alle de prinsen der Moabitiden.

7 En zyne gelykenissen opnemende, zeide hy : Van Aran heeft my gebragt Balac den koning der Moabitiden van de bergen van oosten : Komt (zeide hy) en vermaledydtt Jacob : haest u, en vervloekt Israël.

8 Hoe zal ik hen vermaledydten, dewelke God niet vermaledyd heeft? En met wat redenen zal ik dien vervloeken, denwelken den Heer niet vervloekt heeft?

9 Van op de hoogste steenrotsen zal ik hem zien, en van op de heuvelen zal ik hem aenmerken. Dit volk zal alleen woonen, en het zal onder de heidenen niet gerekend worden.

10 Wie zoude kunnen tellen het stof van Jacob, en weten het getal van Israëls geslacht? Myne ziel sterve de dood van den rechtvaardigen, en myn uiterste moet worden gelyk de uitersten van dezen.

11 En Balac zeide tot Balaam : Wat is dit dat gy doet? Ik heb u doen halen om dat gy myne vyanden zoudet vermaledydten : en gy ter contrarie gebenedydt ze.

12 Tot denwelken hy heeft geantwoord : Mag ik iets anders spreken, dan dat den Heer geboden heeft?

13 Zoo heeft dan Balac gezeid : Komt met my op eene andere plaets, van daer gy een deel van Israël zult zien, en niet geheel zult kunnen zien, van daer vermaledydt hem.

14 En als hy hem geleid had op eene hooge plaets op het opperste van den berg Phasga, zoo heeft Balaam zeven autaren getimmerd, en als hy daer op kalveren en rammen gelegd had,

15 Zoo heeft hy tot Balac gezeid : Staet hier by uwen brandoffer tot dat ik te gemoet ga.

16 En als den Heer hem te gemoet gekomen was, en het woord in zynen mond gesteld had, zoo zeide hy : Keert weder tot Balac, en gy zult hem dit zeggen.

17 En als hy wedergekomen was, zoo vond hy hem staende by zynen brandoffer, en de

prinsen der Moabitiden met hem. Tot denwelken Balac : Wat heeft (zeide hy) den Heer gesproken?

18 Maer hy zyne parabole opnemende, heeft gezeid : Staet Balac en luistert, hoort gy, Zephors zoon :

19 God is niet gelyk een mensch, dat hy liegt : noch ook niet als eens menschen zoon, dat hy veranderd mag worden. Hy heeft het gezeid, zal hy het dan niet doen? hy heeft het gesproken, zal hy het niet volbrengen?

20 Ik ben hier gebragt om te gebenedyden. Ik kan de benedictie niet beletten.

21 Daer is geen afgod in Jacob, noch geene gelykenis ziet men in Israël. Maer den Heer zyn God is met hem, en het geklank van des konings victorie is in hem.

22 God heeft hem geleid uit Egypten, wiens sterkheid is gelyk de sterkheid van den eenhoorn.

23 Daer is geene waerzeggerij in Jacob, noch geene wichelary in Israël. Ten zynen tyde zal men zeggen Jacob en Israël, wat God gewrocht heeft.

24 Ziet dit volk zal opstaen als eene leeuw, en het zal zich opregten als een leeuw : het zal niet gaen liggen ter ruste, voor het eenen roof verslonden heeft en tot het der gedooden bloed gedronken heeft.

25 En Balac heeft tot Balaam gezeid : Wilt ze noch vermaledydten, noch gebenedyden.

26 En hy heeft gezeid : Heb ik u niet gezeid, dat ik doen zoude al dat my den Heer gebieden zoude?

27 En Balac zeide tot hem : Komt ik zal u leiden tot eene andere plaets : of het den Heer by aventuren beliefd, dat gy hen van daer zoudt vermaledyden.

28 En als hy hem geleid had op den top van den berg Phogor, die daer is tegen over de woestyn,

29 Zoo heeft Balaam tot hem gezeid : Maekt my hier zeven autaren, en bereidt zoo vele kalveren en ook zoo vele rammen.

30 En Balac heeft gedaen alzoo Balaam gezeid had : en hy heeft de kalveren en rammen gelegd op elken autaar.

KAPITTEL XXIV.

En als Balaam gezien heeft dat den Heere beliefd, dat hy Israël zoude gebenedyden, zoo is hy niet meer weg gegaen als te voren, om de waerzeggerij te zoeken : maer stellende zyn aenzigt tegen de woestyn,

2 En zyne ooggen opheffende heeft hy Israël gezien, woonende in de tenten naer hunne geslachten : En hem den geest Gods invalende,

3 Zoo heeft hy eene parabole opgenomen

en gezeid : Balaam Beors zoon heeft gezeid : Een mensch wiens oog verstopt is heeft gesproken :

4 En een hoorder van Gods woorden heeft gezeid, die gezien heeft het visioen van den Almagtigen, die valt, en alzoo worden zyne oogen open gedaen :

5 Hoe schoon zyn uwe tabernakelen, Jacob, en uwe tenten, Israël!

6 Gelyk de boschachtige dellingen, gelyk boomgaerden by de vlooden wel gewaterd, gelyk tabernakelen welke den Heer gevestigd heeft, gelyk de cederboomen by de wateren.

7 Daer zal water van zynen eemer vlieten, en zyn zaed zal tot veel wateren wezen. Om Agags wil zal zynen koning weg genomen worden, en zyn ryk zal afgenomen worden.

8 God heeft hem uit Egypten geleid, wiens sterkheid is gelyk de sterkheid van den eenhoorn. De heidenen zullen zyne vyan den verslinden, en zy zullen hunne beenderen breeken, en die met schichten doorschieten.

9 Nederliggende heeft hy geslapen als een leeuw, en gelyk eene leeuwin welke niemand zal durven wekken. Zoo wie u gebenedydt, die zal ook gebenedydt wezen : en die u vermaledydt, dien zal het tot eene maledictie gerekend worden.

10 En Balac gestoord zynde tegen Balaam, heeft met te zamen geslagen handen gezeid : Ik heb u geroepen om myne vyan den te vermaledyden, dewelke gy nu ter contrarie ten derden reize gebenedydt hebt :

11 Gaet wederom tot uwe stede. Ik had waerlyk voor my genomen dat ik u grootelyks zoude eeren, maer den Heer heeft u beroofd van de eer die u toegeschikt was.

12 En Balaam heeft tot Balac geantwoord : Heb ik uwen boden die gy tot my zondt niet gezeid :

13 Al gawe my Balac zyn huis vol gouds en zilvers, zoo zal ik niet mogen achterlaten het woord van mynen Heer God, alzoo dat ik iets goeds of kwaeds zoude mogen spreken uit myn hert, maer wat den Heer zeggen zal : dat zal ik spreken?

14 Maer nogtans ik gaende tot myn volk zal raed geven, wat uw volk dezen volke doen zal ten laetsten tyde.

15 Zyne parabole dan opnemende, heeft hy wederom gezeid : Balaam Beors zoon heeft gezeid : Een mensch wiens oog verstopt is, heeft gesproken :

16 En een hoorder van Gods woorden heeft gezeid, die wel weet de leering des Allerhoogsten, en die des Almagtigen visioenen ziet, die vallende heeft open oogen.

17 Ik zal hem zien, maer nu niet : ik zal

hem aenschouwen, maer niet by. Daer zal eene STER OPGAEN uit Jacob, en eene roede opryzen van Israël : en die zal verslaen de hoofdmannen van Moab, en verwoesten alle de kinderen van Seth.

18 En het land van Edom zal zyne bezitting wezen : en de erfelykheid van Seyr zal hunne vyan den toekomen : maer Israël zal vromelyk doen.

19 Van Jacob zal een wezen die heerschappy hebben zal, en vernielen de blevelingen der stad.

20 En als hy Amalek gezien had, zoo heeft hy eene parabole opgenomen en gezeid : Het beginsel der heidenen is Amalek, wiens uiterste zullen vernield worden.

21 En hy heeft ook gezien de Cineën : en opnemende eene parabole, heeft hy gezeid : Uwe wooning is waerlyk sterk : maer al steltet gy uwen nest in de steenrots,

22 En al waert gy gekoren uit Cins geslacht, hoe lang zult gy mogen blyven? Want Assur zal u vangen.

23 En opnemende de parabole, heeft hy wederom gesproken : Ay, wie zal dan leven, als God deze dingen doen zal?

24 Zy zullen in groote schepen komen van Italien, zy zullen de Assyrien verwinnen, en de Hebreuwsche verderven, en ten laetste zullen zy ook vergaen.

25 En Balaam is opgestaen, en weder gegaen tot zyne stede : en Balac is ook wedergekeerd door den weg dien hy gekomen was.

KAPITTEL XXV.

ISRAEL woonde op dien tyd in Settim : en het volk heeft onkuischheid bedreven met de dochteren van Moab,

2 Dewelke hen geroepen hebben tot hare sacrificien. En zy hebben daer af geëten, en hare goden aenbeden.

3 En Israël is Beelphegor toegewyd : en den Heer vergramd wezende,

4 Heeft tot Moyses gezeid : Neemt alle de prinsen des volks, en hangt ze tegen de zon aen galgen : op dat myn toorn mag van Israël gekeerd worden.

5 En Moyses zeide tot de regters van Israël : Een iegelyk sla dood zyne naesten, die Beelphegor toegewyd zyn.

6 En ziet een van de kinderen van Israël is in het aenschouwen van zyne broeders ingegaen tot eene Madianietsche gemeene vrouw, daer het Moyses en alle de scharen der kinderen van Israël zagen, die daer weenden voor de deur des tabernakels.

7 Hetwelk als Phinees Eleazars zoon, Aarons des priesters zoon gezien had, zoo stond hy op uit het midden der menigte, en nemende eene dagge,

8 Is binnen gegaen naer den Israëlietschen man in het bordeel, en hy doorstak ze alle beide te zamen, te weten den man en de vrouw, in de plaats van hunne schamelheden. En de plaeg is opgehouden van de kinderen van Israël :

9 En daer zyn vier-en-twintig duizend menschen dood geslagen.

10 En den Heer heeft tot Moyses gezegd :

11 Phinees den zoon van Eleazar Aarons zoon, heeft myne gramschap afgekeerd van den kinderen Israël : want hy is uit mynen iever beroerd geweest tegen hen, op dat ik zelve de kinderen van Israël niet vernielen zoude door mynen iever.

12 Daerom zegt tot hem : Ziet ik geef hem den vrede van myn verbond.

13 En de belofte des priesterdoms zal eeuwig wezen, zoo wel voor hem als voor zyn zaad : want hy iever heeft gehad voor zynen God, en heeft verzoend de groote boosheid der kinderen van Israël.

14 En den naem van den Israëlietschen man die daer dood gestoken was met de Madianietsche vrouw, was Zambri Salus zoon, een hoofdman van Simeons geslacht en afkomst.

15 Maer de Madianietsche vrouw die ook mede doodgestoken was, hiet Cozbi, de dochter van Sur, een allerdelste prins der Madianiten.

16 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

17 Laet de Madianiten gevoelen, dat gy hunne vyanden zyt, en slaet ze :

18 Want zy hebben vyandelyk gedaen tegen u, en u bedrogen met listen door den afgod Phogor, en Cozbi eens vorsten dochter van Madian hunne zuster, die verslagen is op den dag der plagen om de afgodery van Phogor.

KAPITTEL XXVI.

NA dat der misdadigen bloed gestort was, zoo heeft den Heer gezegd tot Moyses en Eleazar Aarons zoon den priester :

2 Telt alle de som der kinderen van Israël, van twintig jaren en daer boven, by hunne huizen en geslachten, alle die ter oorloge trekken mogen.

3 Aldus zoo hebben Moyses en Eleazar den priester gesproken in de platte landen van Moab op de Jordaen tegen over Jericho, tot de gene die

4 Van twintig jaren waren en daer over, gelyk den Heer bevolen had, waer af dit het getal is :

5 Ruben den eerstgeboren van Israël. Wiens zoon was Henoch, waer af gekomen is de familie der Henochiters : en Phallu,

waer af is gekomen de familie der Phalluiters :

6 En Hesron, waer af is gekomen de familie der Hesroniters : en Charmi, waer af is gekomen de familie der Charmiters.

7 Dit zyn de familien van Rubens geslacht : waer af het getal is gevonden dry-en-veertig duizend zeven honderd en dertig.

8 Den zoon van Phallu was Eliab.

9 En zyne kinderen waren Namuel en Dathan, en Abiron. Dit zyn Dathan en Abiron de prinzen des volks, die tegen Moyses en Aaron opstonden, in den oploop van Kore, als zy tegen den Heer weder-spanning waren :

10 En de aerde deed haren muil open en verslond Kore, toen er zeer veel stierven, als het vuur verbrandde twee honderd en vyftig mannen. En daer is een groot mirakel geschied,

11 Dat, toen Kore verging, zyne kinderen niet vernield werden.

12 De kinderen van Simeon by hunne geslachten waren : Namuel, waer af is gekomen de familie der Namueliters : en Jamin, daer af is gekomen de familie der Jaminiters : Jachin, waer af is gekomen de familie der Jachiniters :

13 Zare, waer af is gekomen de familie der Zareiters : Saul, waer af is gekomen de familie der Sauliters.

14 Dit zyn de familien van Simeons geslacht, waer af al het getal was twee-en-twintig duizend en twee honderd.

15 De kinderen van Gad by hunne geslachten waren : Sephon, van dezen is de familie der Sephoniters : Aggi, waer af is gekomen de familie der Aggiters : Suni waer af is de familie der Suniters :

16 Ozni, waer af is gekomen de familie der Ozniters : Her, waer af is de familie der Heriters :

17 Arod, waer af is de familie der Aroditers : Ariel, waer af is de familie der Arieliters.

18 Dit zyn Gads familien, waer af al het getal was veertig duizend en vyf honderd.

19 De kinderen van Juda, Her en Onan, die beide gestorven zyn in het land van Chanaan.

20 En de kinderen van Juda by hunne geslachten waren : Sela, waer af is het geslacht van de Selaiters : Phares, waer af is de familie der Pharesiters : Zare, waer af is de familie der Zareiters.

21 Voorts waren de kinderen van Phares : Hesron, waer af is de familie der Hesroniters : en Hamul, waer af is de familie der Hamuliters.

22 Dit zyn Judas familien, waer af al het

getal was zes-en-zeventig duizend en vyf honderd.

23 De kinderen van Issachar by hunne geslachten : Thola, waer af is de familie van de Tholaiters : Phua, waer af is de familie der Phuiters :

24 Jasub, waer af is de familie der Jasubiters : Semran, waer af is de familie der Semraniters.

25 Dit zyn de geslachten van Issachar, waer af het getal was vier-en-zestig duizend en dry honderd.

26 Zabulons kinderen by hunne geslachten : Sared, waer af is de familie der Sarediters : Elon, waer af is de familie der Eloniters : Jalel, waer af is gekomen de familie der Jaleliters.

27 Dit zyn de geslachten van Zabulon, waer af het getal was zestig duizend en vyf honderd.

28 Josephs kinderen by hunne geslachten waren Manasses en Ephraim.

29 Van Manasses is geboren Machir, waer af is de familie der Machiriters. Machir heeft Galaad gewonnen, waer af is gekomen de familie der Galaaditers.

30 Galaad had zonen : Jezer, waer af is de familie der Jezeriters : en Helec, waer af is de familie der Heleciters :

31 En Asriel, waer af is de familie der Asrieliters : en Sechem, waer af is gekomen de familie der Sechemiters :

32 En Semida, waer af is de familie der Semidaiters : en Hepher, waer af is de familie der Hepheriters.

33 En Hepher was Salphaads vader, die geene zonen had, maer alleen dochters, waer af dit de namen zyn : Maala, en Noa, en Hegla, en Melcha, en Thersa.

34 Dit zyn Manasses familien, en het getal van haer, twee-en-vyftig duizend en zeven honderd.

35 Maer Ephraïms kinderen by hunne geslachten waren deze : Suthala, waer af is de familie der Suthalaiters : Becher, waer af is de familie der Becheriters : Thehen, waer af is gekomen de familie der Theheniters.

36 Voorts was een zoon van Suthala Heran, waer af is de familie der Heraniters.

37 Dit zyn de geslachten van Ephraïms kinderen, waer af het getal was twee-enderdtig duizend en vyf honderd.

38 Dit zyn Josephs kinderen by hunne familien. De kinderen van Benjamin in hunne geslachten : Bela, waer af is de familie der Belaiters : Asbel, waer af is de familie der Asbeliters : Ahiram, waer af is de familie der Ahiramiters :

39 Supham, waer af is de familie der

Suphamiters : Hupham, waer af is de familie der Huphamiters.

40 De kinderen van Bela : Hered, en Noeman. Van Hered, de familie der Herediters : van Noeman, de familie der Noemaniters.

41 Dit zyn Benjamins zonen by hunne geslachten, waer af het getal was vyf-en-veertig duizend zes honderd.

42 Dans kinderen by hunne geslachten : Suham, waer af is de familie der Suhamiters. Dit zyn Dans geslachten by hunne familien.

43 Zy waren alle Suhamiters, waer af het getal was vier-en-zestig duizend en vier honderd.

44 Asers kinderen by hunne geslachten : Jemna, daer af de familie der Jemnaïters : Jessui, daer af de familie der Jessuiters : Brie, daer af is gekomen de familie der Briciters.

45 De zonen van Brie : Heber, waer af is de familie der Heberiters : en Melchiel, daer af is de familie der Melchieliters.

46 En den naem van Asers dochter was Sara.

47 Dit zyn de maegschappen van Asers kinderen, en hun getal was dry-en-vyftig duizend en vier honderd.

48 De kinderen van Nephthali, by hunne geslachten waren : Jesiel, waer af de familie der Jesieliters : Guni, waer af de familie der Guniters :

49 Jeser, waer af de familie der Jeseriters : Sellem, waer af de familie der Sellemiters.

50 Dit zyn de geslachten der kinderen van Nephthali by hunne familien : waer af het getal was vyf-en-veertig duizend en vier honderd.

51 Dit is de som der kinderen van Israël, die overteld zyn, zes honderd duizend en een duizend zeven honderd en dertig.

52 En den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

53 Dezen zal men het land uitdeelen, naer het getal der namen tot hunne bezittingen.

54 Den meesten van getal zult gy meerder deel geven, en die minder zyn een minder. Elken zal men hunne bezittingen geven gelyk zy nu geteld zyn :

55 Alzoo alleenlyk dat het lot het land uytdcele den geslachten en den familien.

56 Dat er met loten vallen zal, dat zullen de meerdere of de mindere van getal nemen.

57 Dit is ook het getal der kinderen van Levi, naer hunne familien : Gerson, waer af is de familie der Gersoniters : Kaath, waer af is de familie der Kaathiters : Merari, waer af is de familie der Merariters.

58 Dit zyn de familien van Levi : De familie van Lobni, de familie van Hebroni, de familie van Moholi, de familie van Musi, de familie van Kore. Maer Kaath heeft Amram gewonnen :

59 Denwelken had tot eene huisvrouw Jochabed, de dochter van Levi, die hem in Egypten geboren is. Deze heeft haren man Amram kinderen voor gebragt, Aaron en Moyses, en Maria hunne zuster.

60 Van Aaron zyn geboren Nadab en Abiu, en Eleazar en Ithamar :

61 Waer af dat Nadab en Abiu gestorven zyn, toen zy vreemd vuer voor den Heer geofferd hadden.

62 En waren alle die daer geteld zyn, dry-en-twintig duizend van manspersoonen, van eener maend oud en daer over : die niet geteld zyn onder de kinderen van Israël, en hun is geene bezitting gegeven met de anderen.

63 Dit is het getal der kinderen van Israël, die beschreven zyn van Moyses en Eleazar den priester, in de platte landen van Moab, op de Jordaen tegen over Jericho,

64 Waer onder dat niemand was van de genen die te voren van Moyses en Aaron geteld waren in de woestyn Sinaï.

65 Want God had te voren gezeid, dat zy alle sterven zouden in de woestyn. En daer is van dien niemand overgebleven, dan Caleb Jephones zoon, en Josue Nuns zoon.

KAPITTEL XXVII.

MAER daer zyn voortgekomen de dochteren van Salphaad, Hephers zoon, Galaads zoon, Machirs zoon, Manasses zoon, denwelken was Josephs zoon : wiens namen waren Maala, en Noa, en Hegla, en Melcha, en Thersa.

2 En zy stonden voor Moyses en Eleazar den priester, en alle de prinsen des volks aen de deur van het tabernakel des verbonds, en hebben gezeid :

3 Onzen vader is in de woestyn gestorven, en heeft in den oploop niet geweest, die daer tegen den Heer opgestaen was onder Kore, maer hy is in zyne zonde gestorven : deze had tot kinderen geene manspersoonen. Waerom zal zynen naem vergaen uit zyne familien, om dat hy geen zoon heeft ? Geeft ons ook eene erfbezitting onder onzes vaders geslacht.

4 En Moyses heeft hunne zaak overgedragen ten vonnisse des Heeren.

5 Denwelken heeft tot hem gezeid :

6 De dochteren van Salphaad begeeren een regteverdig ding, geeft haer eene erfbezitting onder haers vaders maegschap en laet ze zyne erfgenamen zyn.

7 En tot de kinderen van Israël zult gy deze dingen zeggen :

8 Als een mensch zonder zoon gestorven is, zoo zal zyn erfdeel voortgaen tot zyne dochter.

9 Is het zake dat hy geene dochter heeft, zoo zal hy zyne broeders voor zyne erfgenamen hebben.

10 En is het zake dat hy geene broeders heeft, zoo zult gy zyn erfdeel zyns vaders broederen geven.

11 Maer is het zake dat hy ook geene ooms heeft, zoo zal men zyne erve geven zynen naesten maegschap, en dit zal de kinderen van Israël heilig wezen met eene eeuwige wet, gelyk den Heer Moyses bevolen heeft.

12 En den Heer heeft ook tot Moyses gezeid : Klimt op dezen berg Abarim, en beziet van daer het land welk ik den kinderen van Israël geven zal.

13 En als gy het gezien hebben zult, zoo zult gy ook tot uw volk gaen, gelyk Aaron uw broeder gegaen is :

14 Want gy hebt my vertoornd in de woestyn Sin, in het wederzeggen der menigte, en gy hebt my niet willen heilig maken voor hen op de wateren. Dit zyn de wateren des wederzeggen tot Kades, in de woestyn Sin.

15 En Moyses heeft hem geantwoord :

16 Den Heer God der geesten van alle vleesch wil bezorgen eenen man die over deze menigte wezen mag :

17 En die voor hen uit en in gaen mag, en hen uitleiden of inleiden : op dat des Heeren volk niet zy gelyk schapen zonder herder.

18 En den Heer heeft tot hem gezeid : Neemt Josue Nuns zoon, den man daer Gods Geest in is, en legt uwe hand op hem.

19 Denwelken zal staen voor Eleazar den priester, en voor alle de menigte :

20 En gy zult hem geboden geven daer zy het alle zien, en gy zult hem geven een deel van uwe glorie, op dat hem alle de vergadering der kinderen van Israël hoore.

21 Is het zake dat er iets voor dezen te doen zal wezen, zoo zal Eleazar den priester den Heere te radē gaen. Naer zyn woord zal hy uitgaen, en inkomen, hy en alle de kinderen van Israël met hem, en de andere menigte.

22 Moyses heeft gedaen alzoo hem den Heer bevolen had. En als hy Josue gehaald had, zoo stelde hy hem voor Eleazar den priester, en voor alle de vergadering des volks.

23 En als hy zyne handen gelegd had op het hoofd van Josue, zoo verhaelde hy al dat den Heer bevolen had.

KAPITTEL XXVIII.

EN den Heer heeft ook tot Moyses gezegd :

2 Gebiedt den kinderen van Israël, en zult tot hen zeggen : Myne offerande, en de brooden en het reukwerk van den allerzoetsten reuk zult gy ten zynen tyde offeren.

3 Dit zyn de sacrificien die gy offeren moet : Twee onbesmette lammekens van een jaer zult gy alle dagen offeren, tot eenen eeuwigen brandoffer :

4 Het een zult gy des morgens offeren, en het ander des avonds :

5 Het tiende deel van een ephi meelbloem, die beslagen zy met de puerste olie, en hebbe het vierendeel van een hin,

6 Dit is eene eeuwige heele brandofferande, welke gy hebt geofferd op den berg Sinaï, tot eenen allerzoetsten reuk van des Heeren brandoffer.

7 En gy zult drankoffer doen het vierendeel van een hin wyns, op elk lam, in de heiligdomstede des Heeren.

8 En het ander lam zult gy desgelyk offeren omtrent den avond, naer alle de manier van des morgenstonds offerande, en hare drankofferande, eene offerande des allerzoetsten reuk voor den Heer.

9 Maer op den sabbatdag zult gy twee onbesmette lammekens van een jaer offeren, en twee tiende deelen bloem van meel met olie beslagen, tot een sacrificie, en de drankofferanden

10 Die naer behooren gestort worden, in alle sabbatten, tot eenen eeuwigen brandoffer.

11 Maer in de nieuwe maenden, zoo zult gy den Heere eenen brandoffer offeren, twee kalveren uit de runderen, eenen ram, zeven eenjarige lammeren onbesmet,

12 En dry tiende deelen meelbloem, met olie beslagen, tot een sacrificie tot elk kalf : en twee tiende deelen bloem met olie beslagen tot elken ram :

13 En het tiende deel van een tiende bloems uit de olie in het sacrificie op elk lam. Dit is een brandoffer van den allerzoetsten reuk, en van eenen reukoffer den Heere.

14 Maer den drankoffer des wyns, welken men tot elke slagtofferande storten moet, zullen deze zyn : de helft van een hin tot elk kalf, een derdendeel tot eenen ram, en een vierendeel tot een lam. Dit zal den heelen brandoffer wezen tot elke maend, dewelke na malkander komen in het omgaen des jaers.

15 Eenen bok zal ook den Heer voor de zonde geofferd worden tot eene eeuwige

heele brandofferande met zyne drankofferanden.

16 Maer in de eerste maend, op den veertienden dag der maend, zoo zal het des Heere paeschen zyn,

17 En op den vyftienden dag zal het hoogtyd wezen : zeften dagen lang zullen zy ongedeeseemd brood eten.

18 Waer af den eersten dag zal eerweerdig en heilig wezen : geen werk van slaverny zult gy op dien dag doen.

19 En gy zult offeren ontstoken brandofferande den Heere, twee kalveren uit de runderen, eenen ram, en zeven onbesmette lammeren van een jaer :

20 En de sacrificie van elken, van bloem die met olie beslagen is, tot elk kalf dry tiende deelen, en twee tiende deelen tot eenen ram,

21 En tot elk lam het tiende deel van een tiende : dat is tot de zeven lammeren.

22 En eenen bok voor de zonde, om voor u te verzoenen,

23 Zonder den brandoffer des morgenstonds, dien gy altyd offeren zult.

24 Alzoo zult gy doen alle de dagen van de zeven dagen, tot een voedsel des vuers, en tot eenen allerzoetsten reuk voor den Heer, die opgaen zal van den brandoffer, en van elks drankofferanden.

25 En den zevenden dag zal u den allerfeestelyksten en heiligen zyn : geen werk der slaven zult gy op dien dag doen.

26 En den dag der eerste vruchten, als gy den Heere zult nieuwe vruchten offeren, wanneer de weken zullen verlopen zyn, zal eerweerdig en heilig wezen : geen slaeflyk werk zult gy op dien dag doen.

27 En gy zult brandoffer offeren tot eenen allerzoetsten reuk den Heere, twee kalveren uit de runderen, eenen ram, en zeven onbesmette eenjarige lammeren :

28 En tot hunne sacrificien, bloem met olie beslagen, dry tiende deelen tot elk kalf, twee tot eenen ram,

29 En tot elk lam het tiende deel van een tiende, die te zamen zyn zeven lammeren, en eenen bok,

30 Die doodgeslagen wordt voor de zuivering : zonder den eeuwigen brandoffer, en zyne drankofferanden.

31 Deze zult gy al onbesmet offeren met hunne drankofferanden.

KAPITTEL XXIX.

DEN eersten dag der zevende maend, zal u ook eerweerdig en heilig wezen : geen slaeflyk werk zult gy op dien dag doen, want het is eenen dag des geklanks en der trompetten.

2 En gy zult offeren brandoffer den Heere

kasteelen heeft de vlam te niet gebragt.

11 En zy hebben den roof genomen, en al dat zy geroofd hadden, zoo wel van menschen als van beesten,

12 En zy hebben dit al gebragt voor Moyses, en Eleazar den priester, en tot alle de menigte der kinderen van Israël : maer al den anderen huisraad hebben zy gedragen in het leger, in de platte landen van Moab, by de Jordaen tegen over Jericho.

13 Maer Moyses en Eleazar den priester, en alle de prinsen der vergaderingen zyn uitgegaen hen te ontmoet buiten het heir-leger.

14 En Moyses is gram geworden op de prinsen, op de kolonellen en honderdste mannen des heirs, die uit den stryd gekomen waren,

15 En zeide : Waerom hebt gy de vrouwen behouden ?

16 Zyn deze niet de gene die bedrogen hebben de kinderen van Israël, door het ingeven van Balaam, en die u hebben doen overtreden tegen den Heer door de zonde van Phogor, waerom dat het volk verslagen is geweest ?

17 Daerom slaet dood al wat er is van manspersoonen, ook de kleine kinderen : en de vrouwen die van mans bekend zyn door natuerlyk verzamelen, steekt den hals af :

18 Maer de jonge dochters, en de vrouwen die nog maegd zyn behoudt voor u :

19 En blyft buiten het leger zeven dagen. Zoo wie eenen mensch doodslaet, of wie eenen die dood geslagen is genaekt, die zal gezuiverd worden op den derden en zeven-den dag.

20 En van al den roof; het zy een kleeft of eenige gereedschap of iets tot huisraad gemaakt, van geitenvellen, en van hair, of van hout, dat zal men zuiveren.

21 En Eleazar den priester heeft aldus gesproken tot de mannen des heirs die gestreden hadden : Dit is het gebod der wet welke God Moyses bevolen heeft :

22 Goud en zilver, metael, en yzer, en lood, en tin,

23 En al wat door de vlam passeren mag, dat zal men door het vuur zuiveren : maer wat dat geen vuur verdragen mag, dat zal men heilig maken met het water der zuiveringen.

24 En gy zult uwe kleederen wasschen op den zevenden dag, en als gy gezuiverd zyt, zoo zult gy daer na in het leger komen.

25 En den Heer heeft tot Moyses gezegd :
26 Neemt de som van al dat er geroofd is, van den mensch aan tot het vee, gy en Eleazar den priester, en alle de prinsen der gemeenten :

27 En gy zult den roof gelykelyk deelen tusschen de gene die gestreden hebben, en ten oorloge geweest zyn, en tusschen alle de andere menigte.

28 En gy zult een deel voor den Heer uitscheiden, van dien die gestreden hebben, en in den oorlog geweest zyn, eene ziel van de vyf honderd, zoo wel van de menschen, als van de ossen, en ezelen, en schapen,

29 En gy zult die Eleazar den priester geven, want het zyn de eerstelingen des Heeren,

30 En uit het half deel der kinderen van Israël zult gy nemen het vyftigste hoofd van de menschen, en van de runderen, en van de ezelen en schapen, en van alle beesten, en gy zult die den Levieten geven, die daer waken in de bewaernis van des Heeren tabernakel.

31 En Moyses met Eleazar hebben gedaen gelyk den Heer bevolen had.

32 En den roof welken het heir geroofd had, was zes honderd duizend en vyf-en-zeventig duizend schapen,

33 Twee-en-zeventig duizend runderen,

34 Een-en-zestig duizend ezelen,

35 En twee-en-dertig duizend zielen der menschen van vrouwspersoonen, die geen man bekend hadden.

36 En de helft is gegeven den genen die in den stryd geweest waren, te weten dry honderd duizend en zeven-en-dertig duizend, en vyf honderd schapen :

37 Waer uit geteld zyn tot des Heeren deel, zes honderd en vyf-en-zeventig schapen.

38 En van de zes-en-dertig duizend runderen, zyn uitgeteld twee-en-zeventig runderen :

39 En van de dertig duizend en vyf honderd ezelen, zyn uitgeteld een-en-zestig ezelen :

40 En van de zestien duizend menschen zielen zyn tot des Heeren deel gekomen twee-en-dertig zielen.

41 En Moyses heeft het getal van de eerstelingen des Heeren Eleazar den priester geleverd, gelyk hem geboden was,

42 Van het half deel der kinderen van Israël, welk hy afgedeeld had voor de gene die in den stryd geweest waren.

43 Maer van de helft, welke te deel gekomen was der andere menigten des volks, dat is van de dry honderd duizend en zeven-en-dertig duizend en vyf honderd schapen,

44 En van de zes-en-dertig duizend ossen,

45 En van de dertig duizend en vyf honderd ezelen,

46 En van de zestien duizend menschen,

47 Heeft Moyses genomen het vyftigste

hoofd, en heeft het den Levieten gegeven, die daer waekten in des Heeren tabernakel, gelyk den Heer geboden had.

48 En als de hoofdlieden des heirs, en de kolonellen, en honderste mannen, by Moyses gekomen waren, zoo hebben zy gezegd :

49 Wy uwe dienaers hebben overteld het getal der strydbare mannen, welke wy onder onze hand gehad hebben : en daer af is niet een achter gebleven.

50 Om deze zaek zoo offeren wy elk tot des Heeren giften al het goud dat wy in den roof hebben mogen vinden, beensieraden en armspangen, en ringen, en sieraden des regten arms, en klein gewrongen ketenken, dat gy den Heer voor ons biddet.

51 En Moyses en Eleazar den priester hebben al het goud ontvangen van verscheidene fatsoenen,

52 In gewigt zestien duizend zeven honderd en vyftig sikkelen van de kolonellen en honderdste mannen.

53 Want al het goud dat een iegelyk in den roof gekregen had, dat behoorde hem toe.

54 En als zy dit ontvangen hadden, zoo hebben zy het gedragen in het tabernakel des getuigenis, tot eene gedenkenis der kinderen van Israël voor den Heer.

KAPITTEL XXXII.

MAER de kinderen van Ruben en Gad hadden zeer veel vee, en zy hadden een ontallick goed van behelpige beesten. En als zy gezien hadden Jazer en Galaad, zeer bekwame landen om beesten te voeden,

2 Zoo zyn zy gekomen tot Moyses en Eleazar den priester, en tot de prinsen der menigte, en hebben gezegd :

3 Ataroth, en Dibon, en Jazer, en Nemra, en Hesebon, en Eleale, en Saban, en Nebo, en Beon,

4 Het land dat den Heer verslagen heeft voor de kinderen van Israël, is een zeer vruchtbaer land, om de beesten te weiden : en wy uwe dienaers hebben zeer vele beesten :

5 En wy bidden u, is het dat wy gratie voor u gevonden hebben, dat gy ons uwe dienaeren dit land wilt tot eene erfbezitting geven, en dat gy ons niet doet over de Jordaen gaen.

6 En Moyses heeft hun geantwoord : Zullen uwe broeders ten stryde gaen, en gy zult hier stil zitten?

7 Waerom keert gy de herten der kinderen van Israël om, dat zy niet zouden durven voortgaen ter plaetse, dewelke hun den Heer geven zal?

8 Hebben uwe vaders desgelyks niet gedaen,

toen ik ze zond van Kadesbarne om het land te bespieden?

9 En als zy gekomen waren tot der druiven dal, toen zy al het land bespied hadden, zoo hebben zy het hert der kinderen van Israël omgekeerd, dat zy niet zouden gaen in de palen des lands, welk hun den Heer gegeven had.

10 En den Heer gram zynde zwoer, zeggende :

11 Deze mensen die uit Egypten opgetrokken zyn van twintig jaren oud en daer boven, zullen niet zien het land, welk ik beloofd heb met eed Abraham, Isaac, en Jacob : en zy hebben my niet willen volgen,

12 Behalve Caleb Jephones zoon de Kenazeus, en Josue Nuns zoon : deze hebben mynen wil volbragt.

13 En den Heer gram zynde tegen Israël, heeft ze omgeleid door de wildernis, veertig jaren lang, tot dat al het geslacht vergaen was, die dat kwaed gedaen had voor zyn aenzigt.

14 En ziet (zeide hy) gy zyt voor uwe vaders opgestaan als groeisel en voedsel der zondige mensen, dat gy des Heeren toorn tegen Israël zoudet vermeerderen.

15 Is het zake dat gy hem niet volgen wilt, zoo zal hy het volk verlaten in de woestyn, en gy zult de zaek wezen van alle hunner dood.

16 Maer zy zyn nader gekomen en hebben gezegd : Wy zullen schaepestallen maken en stallingen der behelpige beesten, en voor onze kleine kinderen zullen wy besloten steden maken :

17 Maer wy zullen zelve gewapend en omgord ten stryde trekken voor de kinderen van Israël, tot dat wy hen gebragt hebben in hunne plaetsen. Onze kleine kinderen en al dat wy hebben mogen, zullen blyven in de bemuerde steden, om der listen wil van de ingezetenen des lands.

18 Wy zullen in onze huizen niet komen, voor dat de kinderen van Israël hun erfdom bezitten zullen :

19 En wy zullen niets zoeken over de Jordaen, want wy hebben nu ons erfdeel aen zyne oostzyde.

20 Denwelken Moyses zeide : Is het dat gy doet het gene dat gy belooft, zoo trekt al gereed voor den Heere ten stryde :

21 En laet alle strydbare mannen gewapend trekken over de Jordaen, tot dat den Heer zyne vyanden heel ter neder werpe,

22 En al het land onder zyn bedwang kome : dan zult gy by den Heer onschuldig wezen, en voor Israël, en gy zult behouden de landen, die gy begeert, voor den Heer.

23 Maer is het dat gy niet doet dat gy zegt, zoo twyfelt er niemand aen, of gy misdoet

kasteelen heeft de vlam te niet gebragt.

11 En zy hebben den roof genomen, en al dat zy geroofd hadden, zoo wel van menschen als van beesten,

12 En zy hebben dit al gebragt voor Moyses, en Eleazar den priester, en tot alle de menigte der kinderen van Israël : maer al den anderen huisraad hebben zy gedragen in het leger, in de platte landen van Moab, by de Jordaan tegen over Jericho.

13 Maer Moyses en Eleazar den priester, en alle de prinsen der vergaderingen zyn uitgegaen hen te gemoet buiten het heir-leger.

14 En Moyses is gram geworden op de prinsen, op de kolonellen en honderdste mannen des heirs, die uit den stryd gekomen waren,

15 En zeide : Waerom hebt gy de vrouwen behouden ?

16 Zyn deze niet de gene die bedrogen hebben de kinderen van Israël, door het ingeven van Balaam, en die u hebben doen overtreden tegen den Heer door de zonde van Phogor, waerom dat het volk verslagen is geweest ?

17 Daerom slaet dood al wat er is van manspersoonen, ook de kleine kinderen : en de vrouwen die van mans bekend zyn door natuerlyk verzamten, steekt den hals af :

18 Maer de jonge dochters, en de vrouwen die nog maegd zyn behoudt voor u :

19 En blyft buiten het leger zeven dagen. Zoo wie eenen mensch doodslaet, of wie eenen die dood geslagen is genaekt, die zal gezuiverd worden op den derden en zeven-den dag.

20 En van al den roof; het zy een kleed of eenige gereedschap of iets tot huisraad gemaakt, van geitenvellen, en van hair, of van hout, dat zal men zuiveren.

21 En Eleazar den priester heeft aldus gesproken tot de mannen des heirs die gestreden hadden : Dit is het gebod der wet welke God Moyses bevolen heeft :

22 Goud en zilver, metael, en yzer, en lood, en tin,

23 En al wat door de vlam passeren mag, dat zal men door het vuur zuiveren : maer wat dat geen vuur verdragen mag, dat zal men heilig maken met het water der zuiveringen.

24 En gy zult uwe kleederen wasschen op den zevenden dag, en als gy gezuiverd zyt, zoo zult gy daer na in het leger komen.

25 En den Heer heeft tot Moyses gezegd :

26 Neem de som van al dat er geroofd is, van den mensch aen tot het vee, gy en Eleazar den priester, en alle de prinsen der gemeenten :

27 En gy zult den roof gelykelyk deelen tusschen de gene die gestreden hebben, en ten oorloge geweest zyn, en tusschen alle de andere menigte.

28 En gy zult een deel voor den Heer uitscheiden, van dien die gestreden hebben, en in den oorlog geweest zyn, eene ziel van de vyf honderd, zoo wel van de menschen, als van de ossen, en ezelen, en schapen,

29 En gy zult die Eleazar den priester geven, want het zyn de eerstelingen des Heeren,

30 En uit het half deel der kinderen van Israël zult gy nemen het vyftigste hoofd van de menschen, en van de runderen, en van de ezelen en schapen, en van alle beesten, en gy zult die den Levieten geven, die daer waken in de bewaernis van des Heeren tabernakel.

31 En Moyses met Eleazar hebben gedaen gelyk den Heer bevolen had.

32 En den roof welken het heir geroofd had, was zes honderd duizend en vyf-en-zeventig duizend schapen,

33 Twee-en-zeventig duizend runderen,

34 Een-en-zestig duizend ezelen,

35 En twee-en-dertig duizend zielen der menschen van vrouwspersoonnen, die geenzen man bekend hadden.

36 En de helft is gegeven den genen die in den stryd geweest waren, te weten dry honderd duizend en zeven-en-dertig duizend, en vyf honderd schapen :

37 Waer uit geteld zyn tot des Heeren deel, zes honderd en vyf-en-zeventig schapen.

38 En van de zes-en-dertig duizend runderen, zyn uitgeteld twee-en-zeventig runderen :

39 En van de dertig duizend en vyf honderd ezelen, zyn uitgeteld een-en-zestig ezelen :

40 En van de zestien duizend menschen zielen zyn tot des Heeren deel gekomen twee-en dertig zielen.

41 En Moyses heeft het getal van de eerstelingen des Heeren Eleazar den priester geleverd, gelyk hem geboden was,

42 Van het half deel der kinderen van Israël, welk hy afgedeeld had voor de gene die in den stryd geweest waren.

43 Maer van de helft, welke te deel gekomen was der andere menigten des volks, dat is van de dry honderd duizend en zeven-en-dertig duizend en vyf honderd schapen,

44 En van de zes-en-dertig duizend ossen,

45 En van de dertig duizend en vyf honderd ezelen,

46 En van de zestien duizend menschen,

47 Heeft Moyses genomen het vyftigste

hoofd, en heeft het den Levieten gegeven, die daer waekten in des Heeren tabernakel, gelyk den Heer geboden had.

48 En als de hoofdliden des heirs, en de kolonellen, en honderste mannen, by Moyses gekomen waren, zoo hebben zy gezegd :

49 Wy uwe dienaers hebben overteld het getal der strydbare mannen, welke wy onder onze hand gehad hebben : en daer af is niet een achter gebleven.

50 Om deze zaek zoo offeren wy elk tot des Heeren giften al het goud dat wy in den roof hebben mogen vinden, beensieraden en armspangen, en ringen, en sieraden des regten arms, en klein gewrongen ketenken, dat gy den Heer voor ons biddet.

51 En Moyses en Eleazar den priester hebben al het goud ontvangen van verscheidene fatsoenen,

52 In gewigt zestien duizend zeven honderd en vyftig sikkelen van de kolonellen en honderdste mannen.

53 Want al het goud dat een iegelyk in den roof gekregen had, dat behoorde hem toe.

54 En als zy dit ontvangen hadden, zoo hebben zy het gedragen in het tabernakel des getuigenis, tot eene gedenkenis der kinderen van Israël voor den Heer.

KAPITTEL XXXII.

MAER de kinderen van Ruben en Gad hadden zeer veel vee, en zy hadden een ontallyk goed van behelpige beesten. En als zy gezien hadden Jazer en Galaad, zeer bekwame landen om beesten te voeden,

2 Zoo zyn zy gekomen tot Moyses en Eleazar den priester, en tot de prinsen der menigte, en hebben gezegd :

3 Ataroth, en Dibon, en Jazer, en Nemra, en Hesebon, en Eleale, en Saban, en Nebo, en Beon,

4 Het land dat den Heer verslagen heeft voor de kinderen van Israël, is een zeer vruchtbaer land, om de beesten te weiden : en wy uwe dienaers hebben zeer vele beesten :

5 En wy bidden u, is het dat wy gratie voor u gevonden hebben, dat gy ons uwe dienaar dit land wilt tot eene erfbezitting geven, en dat gy ons niet doet over de Jordaen gaen.

6 En Moyses heeft hun geantwoord : Zullen uwe broeders ten stryde gaen, en gy zult hier stil zitten?

7 Waerom keert gy de herten der kinderen van Israël om, dat zy niet zouden durven voortgaen ter plaetse, dewelke hun den Heer geven zal?

8 Hebben uwe vaders desgelyks niet gedaan,

toen ik ze zond van Kadesbarne om het land te bespieden?

9 En als zy gekomen waren tot der druiven dal, toen zy al het land bespied hadden, zoo hebben zy het hert der kinderen van Israël omgekeerd, dat zy niet zouden gaen in de palen des lands, welk hun den Heer gegeven had.

10 En den Heer gram zynde zwoer, zeggende :

11 Deze menschen die uit Egypten opgetrokken zyn van twintig jaren oud en daer boven, zullen niet zien het land, welk ik beloofd heb met eed Abraham, Isaac, en Jacob : en zy hebben my niet willen volgen,

12 Behalve Caleb Jephones zoon de Kenezus, en Josue Nuns zoon : deze hebben mynen wil volbragt.

13 En den Heer gram zynde tegen Israël, heeft ze omgeleid door de wildernis, veertig jaren lang, tot dat al het geslacht vergaen was, die dat kwaed gedaen had voor zyn aenzigt.

14 En ziet (zeide hy) gy zyt voor uwe vaders opgestaan als groeisel en voedsel der zondige menschen, dat gy des Heeren toorn tegen Israël zoudet vermeerderen.

15 Is het zake dat gy hem niet volgen wilt, zoo zal hy het volk verlaten in de woestyn, en gy zult de zaek wezen van alle hunner dood.

16 Maer zy zyn nader gekomen en hebben gezegd : Wy zullen schaepestallen maken en stallingen der behelpige beesten, en voor onze kleine kinderen zullen wy besloten steden maken :

17 Maer wy zullen zelve gewapend en omgord ten stryde trekken voor de kinderen van Israël, tot dat wy hen gebragt hebben in hunne plaetsen. Onze kleine kinderen en al dat wy hebben mogen, zullen blyven in de bemuurde steden, om der listen wil van de ingezetenen des lands.

18 Wy zullen in onze huizen niet komen, voor dat de kinderen van Israël hun erfdom bezitten zullen :

19 En wy zullen niets zoeken over de Jordaen, want wy hebben nu ons erfdeel aen zyne oostzyde.

20 Denwelken Moyses zeide : Is het dat gy doet het gene dat gy belooft, zoo trekt al gereed voor den Heere ten stryde :

21 En laet alle strydbare mannen gewapend trekken over de Jordaen, tot dat den Heer zyne vyanden heel ter neder werpe,

22 En al het land onder zyn bedwang kome : dan zult gy by den Heer onschuldig wezen, en voor Israël, en gy zult behouden de landen, die gy begeert, voor den Heer.

23 Maer is het dat gy niet doet dat gy zegt, zoo twyfelt er niemand aen, of gy misdoet

tegen den Heer : en weet dat uwe misdaad u bevangen zal.

24 Dus maakt steden voor uwe kleine kinderen, en kooijen en stallen voor uwe schapen en behulpzame beesten; en volbrengt dat gy beloofd hebt.

25 En de kinderen van Gad en Ruben hebben tot Moyses gezeid : Wy zyn uwe dienaers, wy zullen doen dat ons heer gebiedt.

26 Onze kleine kinderen en vrouwen, en klein vee, en behulpzame beesten zullen wy achter laten in de steden van Galaad,

27 Maer wy uwe dienaers zullen al bereid trekken ter oorloge, gelyk gy, heer, zegt.

28 Zoo heeft dan Moyses geboden Eleazar den priester, en Josue Nuns zoon, en den hoofdmannen van de familien der geslachten van Israël, en heeft tot hen gezeid :

29 Is het zake dat Gads en Rubens kinderen met u trekken over de Jordaen al gewapend ter oorloge voor den Heer, en dat u het land onderdaen wordt : zoo geeft hun het land van Galaad tot eene bezitting.

30 Maer is het dat zy met u niet willen trekken gewapend in het land van Chanaan, zoo laet ze onder u plaets hebben om te woonen.

31 En de kinderen van Gad en Ruben hebben geantwoord : Gelyk den Heer zynen dienaers gezeid heeft, alzoo zullen wy doen :

32 Wy zullen zelve gewapend trekken voor den Heer in het land van Chanaan, en wy belyden dat wy nu onze erfelyke bezitting ontfangen hebben herwaerts over de Jordaen.

33 Aldus heeft Moyses den kinderen van Gad en Ruben, en der helft van Manasses Josephs zoons geslacht, gegeven het ryk van Schon der Amorrhiters koning, en het ryk van Og des konings van Basan en hun land met hunne steden al rondom.

34 Zoo hebben dan de kinderen van Gad getimmerd, Dibon, en Ataroth, en Aroer, 35 En Etroth, en Sophan, en Jazer, en Jegbaa,

36 En Bethnemra, en Betharan, besloten steden, en stallingen voor hunne beesten.

37 Maer Rubens kinderen timmerden Hesbon, en Eleale, en Cariathaim,

38 En Nabo, en Baalmeon veranderende hare namen, en ook Sabama : gevende namen der steden die zy getimmerd hadden.

39 En voorts zoo zyn de kinderen van Machir, Manasses zoon, getrokken te Galaad, en hebben het land verwoest, verslagen hebbende de Amorrhiters des lands inwooners.

40 Zoo heeft dan Moyses het land Galaad gegeven Machir Manasses zoon, den welken daer in gewoond heeft.

41 Maer Jair Manasses zoon is weg gegaen, en heeft alle zyne dorpen ingenomen, welke

hy genoemd heeft Havoth-Jair, dat is Jairs dorpen.

42 En Nobe is ook uitgetrokken en heeft ingenomen Chanath met zyne dorpkens : en heeft die naer zynen naem genoemd Nobe.

KAPITTEL XXXIII.

DIT zyn de ligplaetsen der kinderen van Israël, die uit Egypten getrokken zyn hy hunne hoopen, door de hand van Moyses en Aaron,

2 Welke Moyses beschreven heeft, naer de legerplaetsen, welke zy naer des Heeren gebod verstelden.

3 Aldus zyn weggereisd van Ramesse, op de eerste maend, op den vyftienden dag der eerste maend, des anderendaegs na het paeschen, de kinderen Israëls door de hooge hand, dat alle de Egyptenaren zagen,

4 En begravende de eerstgeboren, welke den Heer verslagen had (want over hunne goden had hy ook wraek gedaen).

5 Zoo hebben zy hun leger gemaakt te Soccoth.

6 En van Soccoth zyn zy gekomen tot Etham, welke is in de uiterste palen der wildernis.

7 En als zy van daer vertrokken waren, zoo zyn zy gekomen tegen Phihahiroth, welke is tegen over Beelsephon, en zy hebben hun leger gemaakt voor Magdalum.

8 En als zy getrokken waren van Phihahiroth, zyn zy gepasseerd door het midden der zee tot in de woestyn : en dry dagen wandelende door de woestyn van Etham, hebben zy hun leger gemaakt te Mara.

9 En van Mara reizende, zyn zy gekomen te Elim, daer twaelf waterfonteynen waren, en zeventig palmbomen : en daer hebben zy hun leger gemaakt.

10 Maer van daer zyn zy ook getrokken, en hebben de tenten geslagen aen de Roode zee. En van de Roode zee gegaen zynde,

11 Zoo hebben zy hun leger gemaakt in de woestyn Sin.

12 En als zy van daer getrokken waren, zoo zyn zy gekomen te Daphea.

13 En van Daphea gereisd zynde, hebben zy hun leger gemaakt te Alus.

14 En als zy van Alus getrokken zyn, hebben zy hunne tenten geslagen te Raphidim, daer het volk water gebrak om te drinken.

15 En als zy gereisd waren van Raphidim, hebben zy hun leger gemaakt in de woestyn te Sinaï.

16 Maer als zy ook uit de woestyn van Sinaï gereisd waren, zoo zyn zy gekomen tot de graven der begeerlykheid.

17 En als zy van de graven der begeer-

lykheid gereisd waren, zoo hebben zy hun leger gemaakt te Haseroth.

48 En van Haseroth zyn zy gekomen te Rethma.

49 En als zy van Rethma gereisd zyn, zoo hebben zy hun leger gemaakt te Remmomphares.

20 Van waer uitgereisd zynde, zyn zy gekomen te Lebna.

21 Van Lebna hebben zy hun leger gemaakt te Ressa.

22 En uitgegaen zynde van Ressa, zyn zy gekomen te Ceelatha.

23 Van waer gegaen zynde, hebben zy hun leger gemaakt op den berg Sepher.

24 En als zy vertrokken waren van den berg Sepher, zoo zyn zy gekomen te Arada.

25 Van daer reizende, hebben zy hun leger gemaakt te Maceloth :

26 En gereisd zynde van Maceloth, zyn zy gekomen te Thahath.

27 Van Thahath hebben zy hun leger gemaakt te Thare.

28 Van waer gereisd zynde, zoo hebben zy hunne tenten geslagen te Methca.

29 En van Methca, hebben zy hun leger gemaakt te Hesmona.

30 En als zy vertrokken waren van Hesmona, zoo zyn zy gekomen tot Moseroth.

31 En van Moseroth, hebben zy hun leger gemaakt te Beneiaacan.

32 En vertrokken zynde van Beneiaacan, zyn zy gekomen tot den berg Gadgad.

33 En van daer reizende, hebben zy hun leger gemaakt te Jettebatha.

34 En van Jettebatha, zyn zy gekomen te Hebrona.

35 En uitgegaen zynde van Hebrona, zoo hebben zy hun leger gemaakt te Asiongaber.

36 En van daer gereisd zynde, zyn zy gekomen in de woestyn Sin, dat is Kades.

37 En als zy vertrokken waren van Kades, zoo hebben zy hun leger gemaakt op den berg Hor, in de uiterste palen des lands van Edom.

38 En Aaron den oversten priester is op den berg Hor geklommen naer Gods bevel : en hy is daer gestorven in het veertigste jaer des uitgangs der kinderen Israël uit Egypten, op de vyfde maend, op den eerdag der maend,

39 Als hy was honderd en dry-en-twintig jaren oud.

40 En Arad de Chananeesche koning die ten zuiden woonde, heeft gehoord dat de kinderen van Israël gekomen waren in het land van Chanaan.

41 En gereisd zynde van den berg Hor, hebben zy hun leger gemaakt te Salmona.

42 En als zy van daer gegaen waren, zyn zy gekomen te Phunon.

43 En van Phunon reizende, hebben zy hun leger gemaakt te Oboth.

44 En van Oboth zyn zy gekomen te Jeabarim, welk is in de palen der Moabiters.

45 En van Jeabarim reizende, hebben zy hunne tenten geslagen te Dibongad.

46 En van daer uitgegaen zynde, hebben zy hun leger gemaakt te Helmondeblathaïm.

47 En als zy uitgegaen waren van Helmondeblathaïm, zyn zy gekomen aen het gebergte van Abarim tegen over Nabo.

48 En als zy uit het gebergte van Abarim gereisd waren, zoo zyn zy doorgereisd tot het platte land van Moab, op de Jordaen, tegen over Jericho.

49 En daer hebben zy hun leger gemaakt van Bethsimoth tot Abelsatim, op de effenste plaetsen der Moabiters,

50 Daer den Heer tot Moyses gesproken heeft :

51 Gebied den kinderen van Israël en zegt tot hen : Als gy over de Jordaen zult gepasseerd zyn, komende in het land van Chanaan,

52 Zoo verderft alle de inwoners des lands : breekt hunne tytelen, en vernielt der afgoden beelden, en bederft alle hunne hoogten,

53 Zuiverende het land, en woonende daer in. Want ik heb het u gegeven tot eene erve te bezitten,

54 Hetwelk gy voor u met den lote deelen zult. Der meeste menigten zult gy het breedste land geven, en der minste menigten het engste. Eenen iegelyken naer dat het lot vallen zal, alzoo zal de erfenis gegeven worden. De erve zal uitgedeeld worden naer de geslachten en familien.

55 Maer is het zake dat gy de inwoners des lands niet wilt verslaen : die er overblyven zullen, die zullen u wezen als nagelen in uwe oogen, en als speren in uwe zyden, en zullen u tegen wezen in het land uwer wooningen,

56 En al dat ik gedacht had hun te doen, dat zal ik u doen.

KAPITTEL XXXIV.

EN den Heer heeft tot Moyses gesproken, zeggende :

2 Gebied den kinderen van Israël en zegt hun : Als gy zult in het land van Chanaan gekomen zyn, en dat u dit by lote zal gevallen wezen tot eene beerfenis, zoo zal het tusschen deze palen besloten worden :

3 De zuidzyde zal beginnen van de woestyn Sin, welke is by Edom : en het zal zyne

palen hebben tegen den oosten der zoutste zee.

4 Welke palen zullen omgaen de zuidzyde, door den opgang des schorpioens, alzo dat die zullen doorgaen tot Senna toe, en komen van de zuidzyde tot Kadesbarne toe, waer uit dat komen zullen de paelgenoten tot het dorp Adar genoemd, en zullen strekken voorts tot Asemona.

5 En deze pael zal in het ronde gaen van Asemona tot de beek van Egypten, en zal een einde nemen aen den oever der groote zee.

6 Maer de westzyde zal beginnen van de groote zee, en met dien einde zal die besloten worden.

7 Maer aen de noordzyde zullen van de groote zee de palen beginnen, komende tot den allerhoogsten berg,

8 En van daer zullen zy komen in Emath, tot aen de palen van Sedada :

9 En de palen zullen gaen tot Zephrona, en totj het dorp Enan : dit zullen de palen wezen aen de noordzyde.

10 Van daer zullen zy hunne palen slaen tegen de oostzyde van het dorp Enan, tot Sephama,

11 En van Sephama zullen de palen nederdalen tot Rebla, tegen de fontein Daphnim : en van daer zullen zy doorkomen tegen den oosten, aen de zee Kenereth,

12 En zy zullen voortgaen tot de Jordaen toe : en ten laetste zullen zy besloten worden met de zoutste zee. Dit land zult gy hebben achtervolgende deszelfs palen in het ronde.

13 En Moyses heeft den kinderen van Israël bevolen, zeggende : Dit zal het land zyn welk gy met den lote bezitten zult, en hetwelk den Heer bevolen heeft dat men den negen geslachten geven zoude, en den halven geslachte.

14 Want het geslacht van Rubens kinderen by hunne familien, en het geslacht van Gads kinderen naer het getal der maegschappen, en het half geslacht van Manasses ook,

15 Dit zyn twee geslachten en een half, hebben hun deel ontvangen over de Jordaen tegen over Jericho, aen de oostzyde.

16 En den Heer heeft tot Moyses gezeyd :

17 Dit zyn de namen der mannen die u het land zullen uitdeelen, Eleazar den priester, en Josue Nuns zoon.

18 En elken prins van elk geslacht,

19 Waer af dit de namen zyn : Van Judas geslacht, Caleb Jephones zoon.

20 Van Simeons geslacht, Samuel Ammiuds zoon.

21 Van Benjamins geslacht, Elidad Chaselons zoon.

22 Van het geslacht der kinderen van Dan, Bocci Joglis zoon.

23 Van Josephs kinderen uit Manasses geslacht, Hanniel Ephods zoon.

24 Van Ephraïms geslacht, Camuel Sephtans zoon.

25 Van Zabulons geslacht, Elisaphan Pharnachs zoon.

26 Van Issachars geslacht, den vorst Phaltiel Ozans zoon.

27 Van Asars geslacht, Ahiud Salomis zoon.

28 Van Nephthalis geslacht, Phedael Ammiuds zoon.

29 Dit zyn de gene wien dat den Heer bevolen had, dat zy het land van Chanaan den kinderen van Israël uitdeelen zouden.

KAPITTEL XXXV.

DEZE woorden heeft den Heer ook tot Moyses gezeyd, in de platte landen van Moab op de Jordaen, tegen over Jericho :

2 Gebiedt den kinderen van Israël dat zy den Levieten van hunne bezittingen geven,

3 Steden om te woonen, en hunne voorsteden al rondom : dat zy in de steden mogen woonen, en de voorsteden zullen wezen voor hun klein vee, en jokvee :

4 Dewelke zullen buiten van de muren der steden moeten uitstreken duizend schreden verre in het ronde.

5 Tegen den oosten zullen wezen twee duizend cubitus, en tegen de zuidzyde zullen ook desgelyks zyn twee duizend cubitus : en aen de zee ook die tegen den westen is, zal dezelfde maet wezen, en de noordzyde zal ook met gelyke palen haer einde nemen : en de steden zullen in het midden wezen, en de voorsteden buiten.

6 Maer van de steden die gy den Levieten geven zult, zullen er zes uitgescheiden worden tot behulp der gene die vlugtig zyn, dat tot dien vlieden mag, die bloed gestort heeft : en zonder deze zult gy nog twee-en-veertig andere steden uitscheiden.

7 Welke te zamen maken acht-en-veertig steden, met hare voorsteden.

8 En deze steden die men van der kinderen van Israëls bezitting geven zal, zal men meest deel nemen van de genen die meest hebben : en van de genen die minst hebben, zal men minst nemen. Zy zullen elk den Levieten steden geven, naer de maet van hunne erve.

9 Den Heer heeft tot Moyses gezeyd :

10 Spreekt tot de kinderen van Israël, en zult tot hun zeggen : Als gy over de Jordaen zult gepasseerd zyn in het land van Chanaan,

11 Zoo ordineert wat steden dat er wezen zullen tot beschermen der gene die vlugtig

zyn, die onwillens bloed gestort hebben :

12 En als den vlugtigen mensch in eene van die steden gevloeden is, zoo zal den maeg van den gene die verslagen is, hem niet mogen doodslaen, voor dat hy sta voor de menigte, en zyné zake geoordeeld zal wezen.

13 En van die steden die uitgescheiden worden voor het beschermen der vlugtigen,

14 Zullen er dry wezen over de Jordaen en dry in het land van Chanaan,

15 Zoo wel voor de kinderen van Israël, als voor de vreemdelingen en uitlanders, dat hy tot de steden vlieden mag, die onwillens bloed gestort heeft.

16 Is het dat iemand met een yzeren wapen geslagen heeft en dat hy dood is die geslagen is : zoo zal hy des doodslags schuldig wezen, en ook sterven.

17 Is het dat hy met eenen steen werpt, en dat hy, die geraekt is, sterft : zoo zal hy desgelyks gestraft worden.

18 Is het dat iemand sterft die met een hout geslagen is : zoo zal het gewroken worden met het bloed van den slager.

19 Den naesten des verslagen zal den doodslager doodslaen : terstond als hy hem achterhalen zal, zoo zal hy hem dooden.

20 Is het dat iemand uit haet iemand stoot : of iets op hem werpt met listigheid :

21 Of heeft hem toen hy zyn vyand was met de hand geslagen, en dat die sterft : zoo zal den slager des doodslags schuldig wezen. Den maeg des verslagen zal hem aflyvig maken, alzoo haest als hy hem vindt.

22 Maer is het zake dat hy iets desgelyks gedaan heeft aventuerlyk, zonder haet

23 En vyandschap, en dat dit getoond worde,

24 Dat het volk hoort, en dat de zaek tusschen den slager en den maeg des verslagen naer regt onderzocht is :

25 Zoo zal den onnoozelen verlost worden uit des wraekzoekers hand, en hy zal met vonnis wederom gebragt worden tot de stad, daer hy toe gevloeden was, en daer blyven, tot dat den oppersten priester die met de heilige olie gezalfd is, sterve.

26 Is het dat den doodslager bevonden wordt buiten de palen der steden, die den ballingen toegeschikt zyn,

27 En geslagen wordt van hem die des bloeds wreker is : zoo zal hy onschuldig wezen die hem doodslaet.

28 Want den balling had moeten blyven in de stad tot de dood des oversten priesters. Maer als die gestorven is, zoo zal den doodslager wederom komen in zyn land.

29 Deze dingen zullen ceuwig wezen, en wettelyk in alle uwe woonsteden.

30 Een doodslager zal onder getuigen gestraft worden : met eens getuigenis zal niemand verwezen worden.

31 Gy zult geen geld nemen van den genen die des bloeds schuldig is, maer hy zal zelve ook terstond sterven.

32 De ballingen en vlugtigen moeten in geene manier wederkeeren tot hunne steden voor de dood van den oppersten priester :

33 Op dat gy het land uwer wooningen niet ontzuivert, welk besmet wordt met het bloed der onnoozelen : en men mag het anders niet zuiveren, dan door zyn bloed, die eens anders bloed gestort heeft.

34 En alzoo zal uwe erfbezitting gezuiverd worden ik met u woonende. Want ik ben den Heer die woon onder de kinderen van Israël.

KAPITTEL XXXVI.

DE prinsen van Galaads familie Machirs zoon, die een zoon was van Manasses, van Josephs kinderen geslacht, zyn ook gekomen : en hebben gesproken tot Moyses voor de prinsen van Israël, en gezeid :

2 Den Heer heeft bevolen u onzen heer, dat gy het land met den lote den kinderen van Israël uitdeelen zoudt, en dat gy Salphaads onzes broeders dochteren geven zoudt de erve, welke men haren vader schuldig was :

3 Dewelke, is het zake dat eenige mannen van een ander geslacht tot huisvrouwen nemen, zoo zal hare bezitting volgen : en als die in een ander geslacht overgedragen zal wezen, zoo zal het van ons erdeel geminderd worden,

4 En alzoo zal het geschieden, dat zoo wanneer het jubileus, dat is het vyftigste jaer der verlatenis zal gekomen zyn, zoo zal de uitdeeling der loten gemengeld worden, en de erve van de eene zal tot de andere komen.

5 En Moyses heeft geantwoord den kinderen van Israël, en door het gebod des Heeren gezeid : Het geslacht van Josephs kinderen heeft regt gesproken.

6 En dit is de wet, welke van den Heer verkondigd is over Salphaads dochteren : Laet ze ten huwelyk nemen wat mannen dat zy willen, alleen dat ze mannen nemen van haer geslacht :

7 Op dat de erve der kinderen van Israël niet gemengd worde van het een geslacht in het ander. Want alle de mannen zullen huisvrouwen nemen van hun geslacht en maegschap :

8 En alle de vrouwen zullen mannen nemen van het zelfde geslacht : op dat de erfelykheid in de familien blyven mag :

9 En dat de geslachten zich onder malkander niet mengen, maer dat zy zoo blyven mogen

10 Alzoo zy van den Heer gescheiden zyn. En Salphaads dochteren hebben gedaen alzoo het bevolen was :

11 En Maala, en Thersa, en Hegla, en Melcha, en Noa, hebben getrouwd haers vaders broeders zonen,

12 Uit Manasses geslacht, die Josephs zoon was : en aldus zoo is het erfdeel (welk haer gegeven was) gebleven in haers vaders geslacht en familie.

13 Dit zyn de geboden en regten, welke God bevolen heeft door Moyses hand, tot de kinderen van Israël, op het platte land van Moab, op de Jordaen tegen over Jericho.

H E T

V Y F D E B O E K M O Y S E S ,

In het Hebreewsch genoemd ELLEHADDEBARIM, in het Grieksch DEUTERONOMIUM, in het latyn SECUNDA LEX, in het Duitsch De Tweede Wet, waer in dat alle de voorzeide dingen verhaeld worden.

KAPITTEL I.

1 Dit zyn de woorden die Moyses gesproken heeft tot alle die van Israël, over de Jordaen in de veldachtige woestyn, tegen over de Roode zee, tusschen Pharan en Tophel, en Laban, en Haseroth daer zeer veel gouds is :

2 Elf dagen van Horeb, door den weg gaende van den berg Seyr tot Kadesbarne.

3 In het veertigste jaer, in de elfde maend, op den eersten dag der maend, zoo heeft Moyses gesproken tot de kinderen van Israël, alle de dingen, welke hem den Heer bevolen had, dat hy hun zeggen zoude :

4 Na dat hy Schon der Amorrhithers koning verslagen had, die te Hesebon woonde : en Og den koning van Basan, die te Astaroth woonde, en te Edrai,

5 Over de Jordaen, in het land van Moab. En Moyses heeft begonnen de wet uit te leggen, en te zeggen :

6 Onzen Heer God heeft tot ons gesproken in Horeb, zeggende : Het is u genoeg dat gy op dezen berg gelegen hebt :

7 Keert wederom, en komt tot den Amorrhithers berg, en tot de andere die daer omtrent liggen platte velden en gebergten en nederplaatsen tegen de zuidzyde, en omtrent den oever der zee, het land der Chananeen en van Libanus, tot den grooten vloed Euphrates.

8 Ziet (zeide hy) ik heb het u gegeven : gaet daer in en bezit het, waer af den Heer uwen vaderen Abraham, Isaac en Jacob gezworen heeft, dat hy dit land hun geven zoude en hunnen zaden na hen.

9 En ik zeide u in dien tyd :

10 Ik mag u alleen niet verdragen : Want

den Heer uw God heeft u vermenigvuldigd, en zyt hedendaegs gelyk de sterren des hemels, zeer vele.

11 (Den Heer uwer vaderen God wilt nog vele duizenden tot dezen getalle doen, en hy gebenedyde u alzoo hy gesproken heeft.)

12 Ik kan alleen uwe zaken niet vervallen, en uwen last en twisten.

13 Geeft uit u wyze en verstandige mannen en der welker bewandeling van weerde zy in uwe geslachten, op dat ik u die stelle tot prinsen.

14 Toen antwoordde gy my : Het is een goed ding dat gy doen wilt.

15 En ik heb uit uwe geslachten genomen wyze en edele mannen, en daer af gemaekt prinsen, kolonellen en honderdste mannen, en vyftigste mannen en tiende mannen, die u alle dingen onderwyzen zouden.

16 En ik heb hun geboden, zeggende : Hoort ze, en oordeelt dat regt is : het zy burger of vreemdeling.

17 Daer zal geen onderscheid der personen zyn, gy zult den kleinen alzoo wel hooren als den grooten : en niemands persoon uitnemen, want het is Gods oordeel. Maer dunkt u eenige zaak zwaer te wezen, zoo brengt die over tot my, en ik zal ze hooren.

18 En ik heb bevolen alle de dingen die gy zoudt moeten doen.

19 En als wy van Horeb vertrokken waren, zoo zyn wy gegaen door eene vervaerlyke zeer groote wildernis, dewelke gy gezien hebt over den weg des bergs van de Amorrhithen, gelyk den Heer onzen God ons bevolen had. En als wy gekomen waren tot Kadesbarne,

20 Zoo heb ik u gezeid : Gy zyt gekomen tot den berg van de Amorrhithers, denwel-

ken den Heer onzen God ons geven zal.

21 Bezie het land dat den Heer uw God u geeft : trekt op en bezit het, gelyk den Heer onzen God gezeid heeft uwen vaderen : wi t niet vreezen, noch ergens voor vervaerd zyn.

22 En gy zyt allegader by my gekomen, en hebt gezeid : Laet ons mannen zenden die het land mogen bezien : en ons wederom tyding brengen, door welken weg dat wy optrekken moeten, en naer wat steden reizen.

23 En toen my dit woord wel behaegde, zoo heb ik uit u twaelf mannen gezonden, elk een uit zynen geslachte.

24 Dewelke als zy weg gereisd waren, en geklommen tot op het gebergte, zoo zyn zy gekomen tot het Wyndruiven dal : en als zy het land bezien hadden,

25 Zoo hebben zy van des lands vruchten genomen dat zy vruchtbaerheid toonen zouden, en hebben die tot ons g'bragt en gezeid : Het is een goed land, welk den Heer onzen God ons geven zal.

26 En gy hebt niet willen opgaen, maer ongeloovig zynde den woorden des Heeren onzes Gods,

27 Hebt gy gemurmureerd in uwe tabernakelen, en gezeid : Den Heer haet ons, en daarom heeft hy ons uit het land van Egypten geleid, dat hy ons zoude leveren in de hand van de Amorrhéen, en te niet doen.

28 Waer heen zullen wy optrekken? De boden hebben ons hert vervaerd, zeggende: Daer is een zeer groote menigte, en hooger van lengte dan wy zyn, de steden zyn groot en tot den hemel toe gemuerd, wy hebben daer Enacims kinderen gezien.

29 En ik zeide u : Wilt niet vervaerd wezen, noch ontziethen niet :

30 God den Heer die uw leidsman is, die zal zelve voor u vechten, gelyk hy in Egypten gedaen heeft, daer het alle menschen zagen.

31 En in de woestyn (hebt gy zelve gezien) heeft den Heer uw God u gedragen gelyk een mensch pleeg zyn klein kind te dragen, op alle de wegen daer gy doorgewandeld hebt, tot dat gy gekomen waert tot op deze plaets.

32 En gy hebt den Heer God alzoog niet willen gelooven,

33 Denwelken over den weg voor u ging, en heeft u de plaets bewezen, daer gy uwe tenten slaen moest, des nachts wyzende u den weg door het vuur, en des daegs door de wolkkolom.

34 En als den Heer de stem van uwe woorden gehoord had, zoo heeft hy gram wordende gezworen, en gezeid :

35 Niemand van dit allerkwaedste geslacht zal het goed land zien, hetwelk

ik met eede uwen vaderen beloofd heb :

36 Behalven Caleb Jephones zoon. Want hy zal het zien, en ik zal hem het land geven dat hy betreden heeft, en zynen kinderen, om dat hy den Heer gevolgd heeft.

37 En de verbolgenheid des Heeren tegen het volk is niet te verwonderen, en gezien dat den Heer ook op my gram wezende om uwen wil, gezeid heeft : Gy zult ook daer in niet komen :

38 Maer Josue Nuns zoon uw dienaar, zal voor u daer ingaen : dezen vermaent en versterkt, en hy zal Israël het land met den lote uitdeelen.

39 Uwe jonge kinderen daer gy af gezeid hebt, dat zy zouden gevangen weg geleid worden, en uwe kinderen die heden nog geen onderscheid weten tusschen goed en kwaed, die zullen daer in gaen : en dien zal ik het land geven, en zy zullen het bezitten.

40 Maer gy keert wederom en gaet heen ter woestyn, door den weg der Roodde zee.

41 En gy hebt my geantwoord : Wy hebben tegen den Heer misdaen : Wy zullen opklommen en stryden, gelyk den Heer onzen God bevolen heeft. En als gy wel gewapend trokt op den berg,

42 Zoo zeide den Heer tot my : Zegt tot hen : Wilt niet opwaerts trekken, noch vecht niet, want ik ben u niet mede : op dat gy niet valt voor uwe vyanden.

43 Ik heb gesproken en gy hebt het niet gehoord : maer Gods geboden wederspanning en opgeblazen van hooverdy, zyt op den berg geklommen.

44 Aldus zoo is den Amorrhiter uitgekomen, die op het gebergte woonde, en u te gemoet komende heeft hy u vervolgd, gelyk de byen plegen te vervolgen : en heeft u geslagen van Seyr tot Horma toe.

45 En als gy wedergekomen zynde, weenedet voor den Heer, zoo heeft hy u niet gehoord, noch hy heeft uwer stem niet te wille geweest.

46 Aldus zoo hebt gy te Kadesbarne langen tyd stil gelegen.

KAPITTEL II.

EN van daer gereisd, zyn wy gekomen in de woestyn die daer leidt tot de Roodde zee, gelyk den Heer my gezeid had : en wy hebben den berg Seyr langen tyd omgegaen.

2 En den Heer heeft tot my gezeid :

3 Gy hebt genoeg dezen berg omgegaen, gaet heen noordwaerts :

4 En gebiedt den volke, zeggende : Gy zult passeren door de palen van uwe broe-

ders Esaus kinderen, die te Seyr woonen, en zy zullen u vreezen.

5 Hierom ziet neerstiglyk toe, dat gy u tegen hen niet roert : want ik zal u van hun land niet geven zoo veel als den stap van eenen voet betreden mag, want ik heb Esau gegeven den berg Seyr tot eene bezitting.

6 Gy zult spyzen van hen om geld koopen en eten : het water zult gy gekocht scheppen en drinken.

7 Den Heer uw God heeft u gebenedyd in al het werk uwer handen : hy kent uwen weg hoe dat gy gegaen zyt door deze groote woestyn, veertig jaren lang den Heer uw God woonende met u, en u gebrak niets.

8 En toen wy voorby gegaen waren onze broeders Esaus kinderen, die in Seyr woon- den, door den veldachtigen weg van Elath en van Asiongaber, zoo zyn wy gekomen tot den weg, die leidt naer de woestyn van Moab.

9 En den Heer heeft tot my gezeid : Vecht tegen de Moabiten niet, noch neemt geenen stryd aen tegen hen : want ik zal u niet geven van hun land, want ik heb Ar Loths kinderen gegeven tot eene bezitting.

10 Emim waren de eerste inwoners van dien, een groot en magtig volk, en zoo hoog van lengte dat men geloofde dat zy van Enacims geslacht waren,

11 Gelyk reuzen, en waren gelyk Enacims kinderen. Voorts zoo heetten hen de Moabiten Emim.

12 Maer in Seyr woonden eerstmael de Horriters : en toen die verdreven en te niet gedaen waren, zoo hebben Esaus kinderen daer gewoond, gelyk Israël gedaen heeft in het land van hunne bezitting, dat den Heer hun gegeven heeft.

13 Hierom opstaende dat wy zouden gaen over de beek Zared, zyn wy tot daer gekomen.

14 En den tyd dat wy gewandeld hebben van Kadesbarne, tot den overgang der beek van Zared, is geweest acht-en-dertig jaren : tot dat alle de generatie der strydbare mannen vergaen waren uit de legeren, gelyk den Heer gezworen had :

15 Wiens hand tegen hen geweest is, dat zy vergaen zouden midden uit de heirle- gers.

16 Maer na dat alle de strydbare mannen gestorven waren,

17 Zoo heeft den Heer tot my gesproken, zeggende :

18 Gy zult heden door Moabs palen gaen, door de stad die Ar genoemd is :

19 En komende aen de frontieren der kinderen van Ammon, wacht u dat gy tegen hen niet strydt, noch roert u niet ten stry-

de : want ik zal u niet geven van Ammons kinderen land, want ik heb Loths kinderen dat gegeven tot eene erfelyke bezitting.

20 Het is geacht voor der reuzen land : en daer hebben voortyds reuzen in gewoond, welke de Ammoniters heeten Zomzommim,

21 Een groot volk en vele en van hooger lengte gelyk Enacim, welke den Heer vernield heeft van hun aenzigt : en hy heeft ze daer in doen woonen in de plaets van dien,

22 Gelyk hy Esaus kinderen gedaen had, die te Seyr woonen, vernielende de Horriters, en hun land hun gevende, welk zy bezitten tot op dezen tyd.

23 En de Hevee die te Hazerim woonden tot Gaza toe, zyn verdreven van de Cappadocianen : dewelke uit Cappadocien gegaen zynde, hebben ze vernield, en voor hen aldaer gewoond.

24 Staet op, en gaet over de beek Arnon : Ziet ik heb in uwe hand geleverd Schon den koning van Hesebon den Amorrhiter, en begint zyn land te bezitten, en strydt tegen hem.

25 Heden zal ik uwen grouwel en angst beginnen te zenden op al het volk hetwelk onder den geheelen hemel woont : alzoo dat zy beven zullen van angst, als zy van uwen naem gehoord zullen hebben, en zich verschrikken, gelyk de vrouwen die in barennsnood zyn, en met pynen bevangen worden.

26 Aldus zoo heb ik boden uitgezonden uit de woestyn Kademoth tot Schon den koning van Hesebon, met vreedzamige woorden, zeggende :

27 Wy zullen door uw land passeren, door de gemeene heirbaen zullen wy gaen : wy zullen niet bezyden aftreden ter slinker of ter regter zyden.

28 Verkoopt ons spys om prys dat wy eten mogen : en geeft ons water om geld, en alzoo zullen wy het drinken. Alleen is het dat gy ons wilt toelaten eenen doorgang,

29 Gelyk de kinderen van Esau gedaen hebben, die in Seyr woonen, en de Moabiters die te Ar woonen : tot dat wy gekomen zyn aen de Jordaen, en overtrekken mogen tot in het land, welk den Heer onzen God ons geven zal.

30 En Schon den koning van Hesebon heeft ons niet willen laten doorgaen : want den Heer uw God had zynen geest verhard, en zyn hert verstokt, dat hy in uwe handen geleverd zoude worden, gelyk gy nu ziet.

31 En den Heer heeft tot my gezeid : Ziet ik heb u begonnen te leveren Schon en zyn land, begint het te bezitten.

32 En Schon is tegen ons ten stryde gekomen met alle zynen volke te Jasa.

33 En den Heer onzen God heeft ons dien

geleverd : en wy hebben hem verslagen met alle zyne zonen, en met allen zynen volke.

34 En op dien zelfden tyd wonnen wy alle de steden, verslagen hebbende hare inwoonders, mannen en vrouwen met de kleine kinderen : en wy hebben daer niets in laten blyven,

35 Zonder het vee, welk ten deele kwam den genen die ze roofden, en de rooven der steden, welke wy innamen

36 Van Aroer, welk gelegen is by den oever der beek van Arnon der stad, welk in de delling ligt, tot Galaad toe. Daer was geen dorp en stad die onzen handen ontvlieden mogt : den Heer onzen God heeft ze ons al geleverd.

37 Zonder het land van Ammons kinderen, daer wy niet toe gegaen zyn : en alle de landen die daer liggen omtrent de beek Jeboc, en de steden der gebergten, en zonder alle de plaetsen, ook onzen Heer God ons af verboden had.

KAPITTEL III.

HIEROM zyn wy wedergekeerd, en opwaerts gereisd door den weg van Basan : en Og den koning van Basan is met zynen volke ons tegen gekomen om te stryden in Edrai.

2 En den Heer heeft tot my gezegd : Vreest hem niet : want hy is in uwe hand geleverd met allen zynen volke, en zynen lande : en gy zult hem doen gelyk gy Schon der Amorrhéen koning gedaen hebt, die te Hesebon woonde.

3 Hierom heeft den Heer onzen God in onze handen ook geleverd Og den koning van Basan, en al zyn volk : en wy hebben ze geslagen tot den laetsten man toe :

4 Beroovende alle zyne steden op eenen tyd. Daer was niet eene stad die ons ontvlieden mogt : zestig steden, al het land van Argob des koningryks van Og in Basan.

5 Alle de steden waren besloten met zeer hooge muren, en met poorten en grendelen, zonder ontellyke steden, die geene muren hadden,

6 En wy hebben die verdorven gelyk wy gedaen hadden Schon den koning van Hesebon, verdervende alle de steden, en de mannen en vrouwen en kleine kinderen :

7 Maer het vee en de rooven der steden hebben wy genomen.

8 En wy hebben het land ingenomen op dien tyd, uit de hand van de twee koningen der Amorrhéen, die over de Jordaen waren : van de beek Arnon tot den berg van Hermon toe,

9 Denwelken die van Sidonien Sarion heeten, en de Amorrhéen Sanir :

40 Alle de steden die op het platte land liggen, en al het land van Galaad en Basan, tot Selcha, en Edrai de steden van Ogs koningryk in Basan.

41 Want Og den koning van Basan was alleen overgebleven van der reuzen geslacht. Men toont zyn yzeren bed, het welk is te Rabbath, eene stad der kinderen van Ammon, hebbende negen cubitus in de lengte, en vier in de breedte, naer de maet des cubitus van eens mans hand.

42 En wy hebben op dien tyd bezeten het land van Aroer, welk is gelegen op den oever van de beek Arnon, tot de helft van den berg Galaad : en de steden des lands heb ik Ruben en Gad gegeven.

43 Maer het ander deel van Galaad, en geheel Basan van Ogs koningryk heb ik gegeven den halven geslachte van Manasses, al het landschap van Argob : En geheel Basan heet der reuzen land.

44 Jair Manasses zoon bezat al het land van Argob tot aen de palen van Gessuri en Machati. En hy heeft het naer zynen naem Basan geheeten, Havoth-Jair, dat is de dorpen van Jair, tot dezen dag toe.

45 En Machir heb ik ook Galaad gegeven.

46 En den geslachten van Ruben en Gad, heb ik van het land van Galaad gegeven tot de beek Arnon, het midden van de beek, en dat daer by ligt, tot de beek Jeboc toe, welke is den pael der kinderen van Ammon :

47 En het plat land der woestyn, en de Jordaen, en de palen van Kenereth tot aen der woestyne zee, welke de allerzoutste is, aen het beginsel van den berg Phasga, tegen den oosten.

48 En ik heb u bevolen op dien tyd, zeggende : Den Heer uw God geeft u dit land tot eene erfbezitting. Gaet al bereid voor uwe broeders de kinderen van Israël alle vrome mannen :

49 Zonder uwe huisvrouwen, kinderen, en jokvee : want ik weet wel dat gy vele beesden hebt, en dat die zullen moeten in de steden blyven, die ik u gegeven heb,

50 Tot dat den Heer uwen broederen rust zal gegeven hebben, gelyk hy u gegeven heeft : en dat zy ook het land bezitten mogen, het welk hy hun geven zal over de Jordaen : dan zal een iegelyk wederkomen tot zyne bezitting, dewelke ik u gegeven heb.

51 En ik heb op dien tyd Josue ook bevolen, zeggende : Uwe oogen hebben gezien het gene dat den Heer uw God gedaen heeft dezen twee koningen : alzoo zal hy ook doen alle de koningryken daer gy heen trekken zult.

52 Vreest hen niet : want den Heer uw God zal voor u vechten.

23 En ik heb den Heer op dien tyd geboden, zeggende :

24 Heer God, gy hebt uwen dienaar begonnen te toonen uwe grootdadigheid, en uwe allermagtigste hand : want daer is geen God, het zy in den hemel of op de aerde, die uwe werken zoude kunnen doen, of by uwe sterkheid mogen geleen worden.

25 Daerom zal ik voorttrekken, en bezien dit allerbeste land over de Jordaen, en dezen treffelyken berg, en den berg Libanus.

26 En den Heer is tegen my gram geweest om uwen wil, en heeft my niet verhoord, maer heeft my gezeid : Laet u genoegten : noch wilt my voortaan in geene manieren van deze dingen meer zeggen.

27 Klimt op het opperste van Phasga, en keert uwe oogen al rondom naer den westen en noorden, en naer den zuiden en oosten, en aenziet het : want gy zult over deze Jordaen niet komen.

28 Gebiedt Josue en versterkt hem, en geeft hem moed : want hy zal voor dit volk gaen, en hun het land deelen hetwelk gy zien zult.

29 En wy zyn gebleven in de delling tegen over den tempel van den afgod Phogor.

KAPITTEL IV.

EN nu hoort, Israël, de geboden en regten die ik u leere : op dat gy die doende moogt leven, en dat gy ingaende moogt bezitten het land, hetwelk den Heer uwer vaderen God u geven zal.

2 Gy zult tot den woorde dat ik u zeg, niets toedoen, noch ook iets daer af doen ; bewaert de geboden van den Heer uwen God die ik u gebied.

3 Uwe oogen hebben gezien al het gene dat den Heer gedaen heeft tegen Beelphegor, hoe dat hy alle zyne dienaers uit het midden van u vernield heeft.

4 Maer gy die uwen Heer God byblyft, leeft nog allegader tot op dezen dag toe.

5 Gy weet wel dat ik u geleerd heb geboden en regten, gelyk den Heer myn God my bevolen heeft : alzo zult gy doen in het land welk gy bezitten zult :

6 En gy zult het onderhouden, en met de werken volbrengen. Want dit is uwe wysheid en verstandigheid voor de volken, op dat zy allegader hoorende deze geboden, mogen zeggen : Ziet dit is een wys en verstandig volk, een groot volk.

7 En daer is geene andere natie zoo groot, die zyne goden heeft, haer zoo nakende, gelyk onzen God tegenwoordig is allen onzen gebeden.

8 Wat ander volk is er zoo heerlyk, dat ceremonien en regtveerdige oordeelen,

en de geheele wet heeft, die ik heden u voor oogen leggen zal?

9 Bewaert dan u zelve, en uwe ziel zorgvuldiglyk. Wilt de woorden niet vergeten, welke uwe oogen gezien hebben, noch laet ze uit uw hert niet vallen alle de dagen uws levens. Gy zult die voorts leeren uwen kinderen, en uwen kinds kinderen.

10 Van den dag, in denwelken gy stond voor den Heer uwen God in Horeb, als den Heer tot my sprak, zeggende : Vergadert het volk tot my, dat zy myne woorden hooren, en my leeren vreezen al den tyd dat zy op de aerde leven, en dat zy het hunnen kinderen ook leeren mogen.

11 En gy zyt gekomen aen het beginsel des bergs, die brandde tot den hemel toe : en daer op waren duisternissen, wolken, en een nevel.

12 En den Heer heeft tot u gesproken uit het midden van den vure : Gy hebt het gehuid van zyne woorden gehoord, en met allen geene gedaente gezien.

13 En hy heeft u zyn verbond getoond welk hy u geboden heeft dat gy doen zoudet, en de tien woorden, die hy in twee steenen tafelen geschreven heeft.

14 En hy heeft my bevolen op dien tyd, dat ik u de ceremonien en regte oordeelen leeren zoude, die gy zoudt moeten doen in het land dat gy bezitten zult.

15 Zoo bewaert dan zorgvuldiglyk uwe zielen. Gy hebt geene gelykenis gezien op den dag als den Heer u aengesproken heeft in Horeb uit het midden des vuers :

16 Om dat gy (by aventuren bedrogen zynde) u niet zoudt maken eenige gesnedene gelykenis, of beeld van man of vrouw,

17 Of de gedaente van eenige beesten die op de aerde zyn, of der vogelen die onder den hemel vliegen,

18 En der kruipende dieren, die zich op de aerde roeren, of der visschen die onder de aerde in het water woonen :

19 En dat gy by aventuren uwe oogen opheffende ten hemel, niet zoudt aenzien de zon en maen, en alle de sterren des hemels, en (door eenige doling bedrogen zynde) die zoudt aanbidden, en dienst aendoen, welke den Heer uw God geschapen heeft ten dienste van alle natien die onder den hemel zyn.

20 Maer u heeft den Heer genomen, en geleid uit den yzeren oven van Egypten, dat hy een erfvolk hebben zoude, gelyk het is op den tegenwoordigen dag.

21 En den Heer is tegen my gram geworden, om uwer woorden wil, en heeft gezwoeren, dat ik over de Jordaen niet gaen zoude, en in het allerbeste land niet komen zoude, hetwelk hy u geven zal.

22 Ziet ik sterf in deze aerde, en ik zal over de Jordaen niet gaen : gy zult daer over gaen, en het uitnemende land bezitten.

23 Wacht u dat gy ten geenens tyde het verbond van den Heer uwen God vergeet, het welk hy met u gemaakt heeft : en dat gy voor u niet maekt eenige gesnedene gelykenis van de dingen welke den Heer verboden heeft te maken.

24 Want den Heer uw God is een verteerend vuur, en een jaloerschen God.

25 Is het zake dat gy kinderen en kindskinderen voortbrengt, en in het land woonende blyft, en bedrogen zynde maekt eenige gelykenis voor u, bedryvende kwaed voor den Heer uwen God, alzoo dat gy hem tot gramschap verwekt :

26 Zoo aenroep ik heden tot getuigen hemel en aerde, dat gy gering zult vergaen van het land hetwelk gy bezitten zult, als gy over de Jordaen zult gegaen zyn. Gy zult daer geenens langen tyd in woonen, maar den Heer zal u uitroeijen,

27 En verstrooijen onder alle de heidenen, en gy zult luttel van getal wezen onder de natien, tot dewelke u den Heer leiden zal.

28 En daer zult gy de goden dienen, die met menschen handen gemaakt zyn, de houten, en de steenen, die niet zien of hooren, noch eten, noch rieken.

29 En als gy daer zult den Heer uwen God zoeken, zoo zult gy hem vinden : by alzoo nogtans dat gy hem met geheeler herten zoekt, en met geheeler bedruktheid uwer ziel.

30 Als alle deze dingen die voorzeid zyn, u zullen bevangen hebben, zoo zult gy ten laetsten tyde wederom keeren tot den Heer uwen God, en zult zyne stem hooren.

31 Want den Heer uw God is een barmhertig God : hy zal u niet verlaten, noch uitroeijen, noch vergeten het verbond, waer mede hy uwen vaderen gezworen heeft.

32 Vraegt van de oude tyden, die voor u geweest zyn, van dien dag aen toen God den Heer den mensch op de aerde geschapen heeft, van het een einde des hemels, tot het ander toe, of er op eenigen tyd zulk ding gezeid is, of ooit bekend is geweest,

33 Dat een volk zoude hooren Gods stem sprekende uit het midden des vuers, gelyk gy gehoord hebt, en hebt geleefd.

34 Of eenig God gedaen heeft, dat hy zoude gaen en halen voor hem een volk uit het midden der natien, door onderzoekingen, teekenen, en wonderlyke werken, door stryd, en met geweldiger hand, en eenen uitgestrekten arm, en door vervaerlyke vi-

sioenen naer alle de dingen, welke den Heer uw God voor u gedaen heeft in Egypten, daer het uwe oogen zagen :

35 Dat gy weten zoudt dat den Heer zelve God is, en dat er anders geen is behalven hem.

36 Hy heeft u van den hemel doen hooren zyne stem, dat hy u leeren zoude, en op de aerde heeft hy u getoond zyn overgroot vuur, en gy hebt zyne woorden gehoord uit het midden des vuers,

37 Want hy heeft uwe vaderen lief gehad, en hun zaed na hen verkoren. En hy heeft u geleid voorgaende met zyne groote magt uit Egypten,

38 Dat hy zeer groote natien, en sterker dan gy, zoude uitroeijen tot uwer inkomsten : en dat hy u inleiden zoude, en u geven hun land tot eene erfbezitting, gelyk gy ziet op dezen dag.

39 Daerom weet heden en denkt in uw hert, dat den Heer God is in den hemel boven en beneden op de aerde, en dat er geen ander is.

40 Bewaert zyne geboden en bevelingen, die ik u gebied : op dat u wel zy en uwen kinderen na u, en dat gy langen tyd moogt blyven op het land, hetwelk den Heer uwen God u geven zal.

41 Toen heeft Moyses dry steden uitgescheiden over de Jordaen, aen de oostzyde,

42 Om dat daer toe vlieden zoude, zoo wie onwillens zynen naesten doodgeslagen heeft, en die te voren over een of twee dagen hem geen vyand is geweest : dat die mag ontvlieden tot eene van deze steden :

43 Bosor in de woestyn, welke gelegen is op het platte land uit Rubens geslacht : en Ramoth in Galaad, welk is in Gads geslacht : en Golan in Basan, welk is in Manasses geslacht.

44 Dit is de wet, de welke Moyses uitgeleid heeft voor de kinderen van Israël :

45 En dit zyn de getuigenissen en ceremonien, en vonnissen die hy gesproken heeft tot de kinderen van Israël, als zy uit Egypten gegaen waren,

46 Over de Jordaen in de vallei tegen over den tempel van den afgod Phogor, in het land van Schon des konings van den Amorrhéen, die in Hesebon woonde, denwelken Moyses verslagen heeft. En de kinderen van Israël uit Egypten komende,

47 Hebben zyn land bezeten, en Ogs des konings van Basan land, der twee koningen van de Amorrhéen, die over de Jordaen woonden, aen den zonnen opgang :

48 Van Arzer, welke gelegen is op den oever van de beek Arnon, tot den berg Sion, denwelken is Hermon,

49 Al het platte land over de Jordaen, aen

de oostzyde, tot aan de zee der woestyn, en tot de beginselen des bergs Phasga.

KAPITTEL V.

EN Moyses riep alle die van Israël, en zeide tot hen : Hoort, Israël, de ceremonien, en de vonnissen die ik spreek in uwe ooren heden : leert die en volbrengt ze met de werken.

2 Den Heer onzen God heeft met ons een verbond gemaakt in Horeb.

3 Hy heeft geen verbond gemaakt met onze vaders, maar met ons die nu tegenwoordig zyn en leven.

4 Aenzigt tegen aenzigt heeft hy ons gesproken op den berg uit het midden des vuers.

5 Ik was den scheidsman en middelaer tusschen den Heer en u in die tyden, dat ik u zoude verkondigen zyne woorden : want gy vreesdet het vuer, en klomt op den berg niet. En hy heeft gezeid :

6 Ik ben den Heer uw God, die u geleid heb uit het land van Egypten, uit het huis der slaverny.

7 Gy zult geene vreemde goden hebben voor myn aenzigt.

8 Gy zult voor u geen gesneden beeld maken, noch geene gelykenis, van alle dingen die boven in den hemel, of beneden op de aerde zyn, en die in het water verkeeren onder de aerde.

9 Gy zult ze niet aanbidden noch dienen. Want ik ben den Heer uw God : een jaloeschen God, der vaders misdaed wederloonnende op de kinderen tot de derde en vierde generatie, dengeenen die my haten,

10 En doende bermhertigheid aan vele duizenden dengeenen die my lief hebben, en myne geboden bewaren.

11 Gy zult den naam des Heeren uws Gods niet te vergeefs misbruiken : want hy zal niet ongestraft wezen die zynen naam over eenig ydel ding gebruikt.

12 Onderhoudt den sabbatdag, dat gy dien heiligt, gelyk u bevolen heeft den Heer uw God.

13 Zes dagen zult gy werken, en doen alle uwe werken.

14 Den zevenden dag is den sabbat, dat is de rust des Heeren uws Gods. Gy zult op dien geen werk doen, gy, en uw zoon, en uwe dochter, uw knecht, en uwe dienstvrouw, uw os, en uw ezel, en alle uwe behelpige beesten, en den uitlander die binnen uwe stadspoorten is; op dat uw knecht en dienstvrouw rusten mogen, zoo wel als gy.

15 Gedenkt dat gy zelve ook in Egypten gediend hebt, en dat den Heer uw God u daer uit geleid heeft met eene geweldige

hand, en met eenen uitgestrekten arm. Daerom heeft hy u bevolen dat gy den sabbatdag onderhouden zoudt.

16 Eert uwen vader en moeder, gelyk den Heer uw God u bevolen heeft, dat gy langen tyd leeft, en dat u wel zy in het land, het welk den Heer uw God u geven zal.

17 Gy zult niet dood slaen.

18 Noch gy zult geen overspel bedryven.

19 Gy zult ook niet stelen.

20 Noch gy zult tegen uwen naesten geene valsche getuigenis geven.

21 Gy zult uws naestens huisvrouw niet begeeren : noch zyn huis, noch akker, noch knecht, noch dienstvrouw, noch os, noch ezel, noch al dat hem toebehoort.

22 Deze woorden heeft den Heer gesproken tot alle uwe menigte op den berg, uit het midden des vuers, en der wolken, en des nevels, met eene groote stem; niet meer daer toe doende : En hy heeft deze woorden geschreven in twee steenen tafelen, dewelke hy my geleverd heeft.

23 Maar na dat gy de stem uit het midden der duisterheid gehoord had, en den berg zien branden, zoo zyt gy tot my gekomen, alle de prinsen der geslachten, en de oudste van geboorten, en hebt gezeid :

24 Ziet, den Heer onzen God heeft ons getoond zyne majesteit en grootheid. Wy hebben zyne stem gehoord uit het midden des vuers, en wy hebben heden geproefd, dat een mensch is levend gebleven als God met hem sprak.

25 Waerom zullen wy dan sterven, en waarom zal ons dit overgroot vuer verslinden? Want is het zake dat wy voorts meer hooren de stem des Heeren onzes Gods, zoo zullen wy sterven.

26 Wat is alle vleesch, dat het zoude mogen hooren de stem des levenden Gods, denwelken spreekt uit het midden des vuers, gelyk wy gehoord hebben, en dat die zoude mogen leven?

27 Gaet gy liever by hem : en hoort al dat den Heer onzen God u zeggen zal : en gy zult tot ons spreken, en wy dat hoorende, zullen het doen.

28 En als den Heer dat gehoord had, zoo heeft hy tot my gezeid : Ik heb de stem der woorden van dit volk gehoord, dat zy u gezeid hebben : zy hebben het al wel gezeid.

29 Wie mogte hun verleen, dat zy zulk hert hadden, dat zy my vreesden, en alle myne geboden onderhielden ten allen tyde, op dat hun wel ga, en hunnen kinderen in de eeuwigheid?

30 Gaet en zegt hun : Keert wederom in uwe tenten.

31 Maar staet gy hier by my, en ik zal u spreken alle myne geboden, en myne cere-

monien en vonnissen : welke gy hun leeren zult, op dat zy die doen in het land, welk ik hun zal geven tot eene bezitting.

32 Bewaert dan en doet hetwelk God den Heer u bevolen heeft : gy zult daer niet afwyken ter regter noch ter slinker hand :

33 Maer door den weg dien den Heer uw God u geboden heeft, zult gy wandelen op dat gy levet, en dat u wel ga, en dat de dagen uws levens verlengd worden in het land uwer bezittingen.

KAPITTEL VI.

DIT zyn de geboden, en ceremonien, en vonnissen, welke den Heer uw God geboden heeft, dat ik u leeren zoude, en dat gy die zoudt doen, in het land daer heen gy overtrekt om te bezitten :

2 Op dat gy den Heer uwen God zoudt vreezen, en alle zyne bevelingen en geboden bewaren, welke ik u gebied, en uwen kinderen en kindskinderen, alle de dagen uws levens, op dat uwe dagen verlengd worden.

3 Hoort, Israël, en ziet toe dat gy doet het gene dat den Heer u geboden heeft, en dat u wel ga, en nog meer moogt vermenigvuldigd wezen, gelyk den Heer uwer vaderen God u beloofd heeft een land vloeijende van melk en honig.

4 Hoort, Israël, den Heer onzen God is een eenig God.

5 Gy zult lief hebben den Heer uwen God uit uw geheel hert, en uit uwe geheele ziel, en uit uwe gansche sterkheid.

6 En deze woorden die ik u heden beveel, zullen wezen in uw hert :

7 En gy zult die uwen kinderen vertellen, en die overdenken, zittende in uw huis, en wandelende over weg, slapende, en opstaende.

8 En gy zult ze binden, als een teeken aen uwe hand, en zy zullen wezen, en geroerd worden tusschen uwe oogen.

9 En gy zult die schryven op den dorpel en de deuren uws huis.

10 En als den Heer uw God u zal gebragt hebben in het land, waer voor hy uwen vaderen Abraham, Isaac, en Jacob zwoer : en dat hy u zal gegeven hebben groote en zeer goede steden, die gy niet getimmerd hebt.

11 En huizen vol van allerhande rykdommen, die gy niet gemaakt hebt, waterputten die gy niet gegraven hebt, wyngaerden en olyfgaerden die gy niet geplant hebt,

12 En als gy zult geëten hebben en verzaad wezen :

13 Zoo wacht u neerstiglyk, dat gy den Heer niet vergetet, die u geleid heeft uit het land van Egypten, uit den huize der slaverny. Gy zult den Heer uwen God vreezen,

en dien alleen dienen, en by zynen naem zult gy zweeren.

14 Gy zult niet gaen na de vreemde goden van alle de heidenen, die rondom u zyn :

15 Want den Heer uw God is een jaloersch God in het midden van u : op dat den toorn des Heeren eenigen tyd tegen u niet gestoord worde, en u van den aerdbodem weg hale.

16 Gy zult den Heer uwen God niet tenten, gelyk gy hem getenteerd hebt, op de stede der tentation.

17 Bewaert de geboden van den Heer uwen God, en de getuigenissen, en de ceremonien die hy u bevolen heeft :

18 En doet dat behagelyk en goed is voor het aenzigt des Heeren, dat u wel ga : en dat gy inkomende moogt bezitten het allerbeste land, waer af den Heer uwen vaderen gezworen heeft,

19 Dat hy alle uwe vyanden zoude voor u vernielen, gelyk hy gesproken heeft.

20 Als u morgen uw zoon vragen zal, zeggende : Wat willen deze getuigenissen en ceremonien, en regten, welke den Heer onzen God ons bevolen heeft ?

21 Zoo zult gy hem zeggen : Wy waren Pharaos slaven in Egypten, en den Heer heeft ons uit Egypten geleid met eene geweldige hand :

22 En heeft gedaen groote teekenen en de allerkwaaedste wonderen in Egypten, tegen Pharaon en al zyn huisgezin voor ons aenzigt,

23 En heeft ons van daer geleid, dat hy ons (daer in gebragt hebbende) geven zoude het land daer hy onzen vaderen af gezworen heeft.

24 En den Heer heeft ons bevolen, dat wy alle deze wetelyke geboden zouden doen, en onzen Heer God vreezen, op dat met ons wel ga alle de dagen ons levens, gelyk het heden is.

25 En hy zal onzer bermhertig wezen, is het zake dat wy bewaren en volbrengen alle zyne geboden, voor den Heer onzen God, gelyk hy ons geboden heeft.

KAPITTEL VII.

ALS den Heer uw God u zal gebragt hebben in het land, daer gy ingaen zult, om het te bezitten, en als hy vele heidenen voor u zal uitgeroeid hebben, de Heheen, en Gergezeen, en Amorrhéen, Chananeen, en Pherezéen, en Heveen, en Jebuseen, zeventerlei volk veel meerder van getal dan gy zyt, en sterker dan gy :

2 En dat den Heer uw God u die geleverd zal hebben, zoo zult gy die dood slaen dat er niemand over blyve. Gy zult met hen geen verbond maken noch hun geene bermhertigheid doen,

3 Noch met hun geene huwelyken maken. Gy zult uwe dochter zynen zoon niet geven, noch gy zyne dochter nemen voor uwen zoon :

4 Want zy zal uwen zoon verleiden dat hy my niet volge, maer dat hy meer zal de vreemde goden dienen. En des Heeren toorn zal vergrammen, en u haestelyk vernielen.

5 Maer liever zult gy hun dit doen : Hunne autaren werpt om, en breekt hunne beelden, en hunne boschkens houwt af en hunne gesnedene beelden verbrandt.

6 Want gy zyt een heilig volk den Heere uwen Gode. U heeft verkoren den Heer uw God, dat gy hem wezen zoudt een eigen volk van alle de volken die op de aerde zyn.

7 Den Heer is met u niet verzaemd, en heeft u niet verkoren, om dat gy alle de volken in getal te boven gingt, aengezien dat gy de minste van alle volken zyt :

8 Maer om dat den Heer u lief gehad heeft, en heeft gehouden den eed, den welken hy uwen vaderen gezworen heeft : en heeft u uitgeleid met eene sterke hand, en verlost uit het huis der slaverny, uit de hand van Pharao den koning van Egypten.

9 En gy zult weten, dat den Heer uw God zelve een sterken en getrouwen God is, bewarende het verbond en barmhertigheid dengenen die hem lief hebben, en zyne geboden bewaren in duizende geslachten :

10 En wederloonnende terstond degenen die hem haten, alzoo dat hy ze vernielt, en niet langer vertrekt, terstond hun vergeldende dat zy verdienen.

11 Onderhoudt dan de geboden en ceremonien en regten, die ik u heden beveel, dat gy die doen zoudt.

12 Is het dat gy deze regten, na dat gy die gehoord hebt, bewaert en doet, zoo zal den Heer uw God u ook houden het verbond, en de barmhertigheid die hy uwen vaderen gezworen heeft :

13 En hy zal u lief hebben en vermenigvuldigen, en gebenedyden de vrucht uws ligchaems, en de vrucht uws lands, uw graen, en uwe wynvruchten, en olie, en groot vee, de kudden van uwe schapen op het land, waer voor hy uwen vaderen gezworen heeft, dat hy u dat geven zoude.

14 Gy zult gebenedyd wezen onder alle volken. Daer zal by u niet onvruchtbaer wezen, beide man of wyf, zoo wel onder de menschen als onder uwe kudden.

15 Den Heer zal u afnemen alle kwalen : en alle de zeer kwade ziekten van Egypten, die gy wel gekend hebt, zal hy op u niet brengen, maer op alle uwe vyanden.

16 Gy zult al het volk verslinden welk den

Heer uw God u geven zal. Uwe oog zal ze niet sparen, noch gy zult hunne goden niet dienen, op dat zy u niet zyn tot eenen val.

17 Is het dat gy in uw hert zegt : Deze volken zyn meerder in getal dan ik, hoe zal ik ze mogen vernielen ?

18 Wilt niet vreezen, maer gedenkt wat dingen dat den Heer uw God Pharao en alle den Egyptenaeren gedaen heeft,

19 De overgrootste plagen, welke uwe oogen gezien hebben, en de teekenen, en de wonderlyke werken, en de geweldige hand, en den uitgestreken arm, om dat den Heer uw God u zoude uitleiden. Ald is zal hy ook doen allen den volken die gy ontziet.

20 Daer toe zal den Heer uw God horzelen op hen zenden, tot dat hy ze alle vernield en verdorven zal hebben, die u ontvloden zullen wezen, en voor u hebben mogen verborgen zyn.

21 Gy zult ze niet vreezen, want den Heer uw God is in het midden van u, een grooten en vervaerlyken God :

22 Hy zal deze natien voor uw aenschyn allengskens en by deelen vernielen. Gy zult die al te zamen niet mogen te niet brengen : dat by aventure de wilde dieren des lands tegen u niet vermenigvuldigd worden.

23 En den Heer uw God zal ze geven in uw aenschyn : en hy zal ze dooden tot dat zy geheel vernield zullen zyn.

24 En hunne koningen leveren in uwe handen, en gy zult hunne namen van onder den hemel te niet doen : niemand zal u mogen wederstaen tot dat gy die heel vernield zult hebben.

25 Hunne gesnedene beelden zult gy in het vuur verbranden ; gy zult het goud of het zilver niet begeeren, daer zy af gemaakt zyn, noch neemt daer af niets tot uwen behoefte, op dat gy niet misdoet, want het is een afschroom des Heeren uws Gods.

26 Noch gy zult niets van de afgoden brengen in uw huis, op dat gy niet wordt verbannen, gelyk dat is. Gy zult het verfoeijen gelyk ongespuildheid, en daer eene walging af hebben gelyk van een smetsel en vuiligheid, want het is verbannen.

KAPITTEL VIII.

ZYT op uwe hoede dat gy neerstiglyk doet alle de geboden die ik u heden gebied : op dat gy leven moget en vermenigvuldigd worden, en komen in het land, en het bezitten, waer af den Heer uwen vaderen gezworen heeft.

2 Engy zult gedachtig wezen allen des wegs, daer door u den Heer uw God gebragt heeft veertig jaren lang door de woestyn, om dat hy u zoude lyden aendoen en beproeven, en dat kenlyk zouden worden alle de dingen

die in uw hert waren, of gy zyne geboden onderhield of niet.

3 Hy heeft u verdrukt met armoeden, en u manna tot eene spys gegeven, het welk gy, noch uwe vaders niet kendet : om dat hy u bewyzen zoude, dat den mensch niet alleen van den broode leeft, maer ook van allen woorden, welk uit des Heeren mond gaet.

4 Uw kleed daer gy mede bedekt waert, is van oudheid geenszins vergaen, en uwen voet is onder niet gesleten geweest, ziet het is nu het veertigste jaer.

5 Op dat gy overdenken zoudt in uw hert, dat gelyk een mensch zyn kind leert, alzoo heeft den Heer uw God u geleerd,

6 Dat gy bewaren zoudt de geboden des Heeren uws Gods, en in zyne wegen wandelen, en hem vreezen.

7 Want den Heer uw God zal u leiden in een goed land, een land der vloedten en der wateren, en der fonteinen : in wiens velden en bergen springen uit afgrondige aderen der vlietende wateren :

8 Een land der tarwe, gerste, en wyngaerden, daer in dat vygen en grenaetappelen en olyfboomen wassen : een land van olie en honig.

9 Daer gy uw brood eten zult zonder eenig gebrek, en aller dingen overvloedigheid gebruiken : wiens steenen yzer zyn, en uit zyne bergen worden des kopers metalen gegraven :

10 Op dat gy den Heer uwen God moget gebenedyden voor het overgoed land dat hy u gegeven heeft, als gy zult eten en verzaed worden.

11 Slaet gade en wacht u, dat gy nimmermeer den Heer uwen God vergetet, en dat gy niet verzuimt zyne geboden en regten, en zyne ceremonien, die ik u heden gebied :

12 Op dat na dien dat gy zult geëten hebben, en verzaed wezen, en schoone huizen getimmerd, en daer in gewoond,

13 En zult hebben groot vee van ossen, en kudden schapen, van goud en zilver, en van allerhande dingen groote menigte,

14 Dat dan uw hert zich niet verheffe, en dat gy dan niet denket op den Heer uw God, die u uit het land van Egypten geleid heeft, uit het huis der slaverny :

15 En die uw leidsman geweest is in de groote en vreesselyke wildernis, daer serpenten waren die door hunnen adem verbrandden, en scorpioenen, en dorstslangen, en met allen geen water : Die uit eenen zeer harden steen vloeiende wateren deed komen,

16 En u met manna gespyd heeft in de woestyn, welke uwe vaders niet kenden. En na dat hy u verdrukt en geproefd had, zoo is hy u ten laetste genadig geweest,

17 Op dat gy in uw hert niet zoudt zeggen :

Myne vromigheid, en de magt myner hand, hebben my alle deze dingen gegeven.

18 Maer dat gy zoudt denken op den Heer uwen God : dat hy u deze magt verleend heeft, om dat hy zyn verbond zoude volbrengen waer af hy uwen vaderen gezwooren had, gelyk den dag van heden bewyst.

19 Maer anders is het dat gy den Heer uwen God vergeet, en de vreemde goden volgt, en die dient en aanbidt : ziet zoo zeg ik u nu te voren, dat gy heel te niet zult gaen.

20 Gelyk de heidenen, welke den Heer vernield heeft tot uwe inkomste, alzoo zult gy ook vergaen, is het zake dat gy der stem van den Heer uwen God ongehoorzaam zyt.

KAPITTEL IX.

HOORT, Israël : Gy zult heden over de Jordaan gaen, dat gy bezitten zoudt zeer groote natien, en sterker dan gy, groote steden, en tot den hemel toe bemuerd,

2 Een groot en lang volk, Enacims kinderen, die gy zelve gezien en gehoord hebt, tegen dewelke niemand kan wederstaen.

3 Heden dan zult gy weten, dat den Heer uw God zelve voor u doorgaen zal, een verblindende en verteerende vuer, die ze verpletten, en vernielen, en verderven zal voor uw aenzigt zeer haestelyk, gelyk hy u gezeid heeft.

4 Zegt niet in uw hert, als den Heer uw God die zal vernield hebben voor uw aenzigt : Om myne regtveerdigheid wil heeft den Heer my gebragt in dit land, dat ik het bezitten zoude, daer deze geslachten vernield zyn om hunner boosheden wil.

5 Want gy zult in hun land niet komen en het bezitten, om uwe regtveerdigheden, of om de gerechtigheid des herten : maer want zy ongoddelyk gedaen hebben, daerom zyn zy vernield als gy daer in kwaemt : en om dat den Heere zyn woord zoude houden, hetwelk hy by eede gezwooren heeft uwen vaderen Abraham, Isaac, en Jacob.

6 Daerom weet dat den Heer uw God dit zeer goed land u niet heeft gegeven tot eene bezitting om uwe regtveerdigheden, aengezien dat gy een zeer hardnekkig volk zyt.

7 Gedenkt en vergeet niet, hoe dat gy den Heer uwen God tot gramschap verwekt hebt in de woestyn. Van dien dag af dat gy uit Egypten gegaen zyt, tot op deze plaets toe, hebt gy altoos tegen den Heer gestoken.

8 Want te Horeb hebt gy hem gekreit, en hy wilde u uit gramschap vernielen,

9 Toen ik op den berg klom, om te ontvangen de steenen tafelen, de tafelen des verbonds, hetwelk God met u gemaakt heeft : en ik verduerde op den berg veertig dagen en nachten, geen brood etende, noch water drinkende.

10 En den Heer heeft my twee steenen tafelen gegeven, beschreven met Gods vinger, en inhoudende alle de woorden die hy u gezeid heeft op den berg, uit het midden des vuers, als de gemeente des volks vergaderd was.

11 En als de veertig dagen en zoo vele nachten overleden waren, zoo gaf my den Heer de twee steenen tafelen, de tafelen des verbonds,

12 En heeft tot my gezeid: Staet op, en gaet haestelyk van hier nederwaerts: want uw volk dat gy uit Egypten geleid hebt, die hebben haest verlaten den weg die gy hun getoond hebt, en hebben zich een gegoten beeld gemaakt.

13 En den Heer zeide wederom tot my: Ik zie wel dat dit volk hardnekkig is:

14 Gedooft dat ik ze verderve, en hunnen naem te niet brenge van onder den hemel, en ik zal u maken overste van een volk, dat meerder en sterker zal wezen dan dit is.

15 En als ik van den brandenden berg gekomen was, en de twee tafelen des verbonds met beide myne handen hield,

16 En gezien had dat gy tegen den Heer uwen God had gezondigd, en gemaakt een gegoten kalf, en haestelyk verlaten den weg dien hy u gewezen had:

17 Zoo wierp ik de tafelen uit myne handen en brak ze voor uwe oogen.

18 En ik ben nedergevallen voor den Heer, gelyk te voren veertig dagen en veertig nachten lang, geen brood etende, noch geen water drinkende, om alle uwe zonden die gy tegen den Heer gedaen had, en hem tot gramschap verwekt:

19 Want ik vreesde zyn verbolgenheid en gramschap, waer mede hy tegen u verwekt zynde u verderven wilde. En den Heer heeft my deze reis ook verhoord.

20 En hy was ook tegen Aaron zoo zeer gestoord, dat hy hem wilde verderven, en voor dien heb ik desgelyks ook gebeden.

21 Maer uwe zonde die gy gedaen hadt, dat is het kalf, heb ik gegrepen en met den vure verbrand, en het al in stukken morzelende, en heel ten pulver brengende, heb ik het gestrooid in de beek die van den berg afkomt.

22 Ook in den brand, en in de tentatie, en aen de graven der kwaedlustigheid hebt gy den Heer gekreit:

23 En als hy u zond van Kadesbarne, zeggende: Trekt opwaerts, en bezit het land hetwelk ik u gegeven heb, en gy hebt het gebod van uwen Heer God versmaed, en hebt hem niet geloofd, noch zyne stem willen hooren:

24 Maer gy zyt altyd wederspannig ge-

weest, van dien dag dat ik u heb begonnen te kennen.

25 En ik heb voor den Heer gelegen veertig dagen en nachten, in dewelke ik hem ootmoediglyk bad, dat hy u niet zoude te niet doen gelyk hy bedreigd had:

26 En biddende heb ik gezeid: O Heer God wilt uw volk niet heel verderven, en uwe erfelykheid, welke gy verlost hebt door uwe grootheid, die gy uit Egypten geleid hebt met geweldige hand.

27 Wilt gedenken op uwe dienaers Abraham, Isaac, en Jacob: wilt niet aenzien de hardheid van dezen volke, en hunne boosheid en zonde:

28 Dat hy aventuren de bewoners des lands, daer wy uitgeleid zyn, niet zeggen: Den Heer mogt hen niet brengen in het land dat hy hun beloofd had, en hy haette ze: en daerom heeft hy ze uitgeleid, dat hy ze verslaen zoude in de woestyn.

29 Dewelke uw volk en uw erfdeel zyn, die gy uitgeleid hebt door uwe groote magt, en uwen uitgestrekten arm.

KAPITTEL X.

Op dien tyd zeide den Heer tot my: Effent u twee steenen tafelen, gelyk de eerste waren, en komt tot my op den berg: en gy zult eene houten ark maken,

2 En ik zal in de tafelen schryven de woorden die waren in de gene, welke gy te voren gebroken hebt, en gy zult ze leggen in de ark.

3 Ik heb dan eene ark gemaakt van sethinhout. En als ik twee steenen tafelen geschaeft had, gelyk de eerste, zoo ben ik op den berg geklommen, hebbende die in de handen.

4 En hy heeft in de tafelen geschreven, achtervolgende het gene dat hy te voren geschreven had, de tien woorden, welke den Heer tot u gesproken had, op den berg uit het midden des vuers, als het volk vergaderd was: en heeft my die gegeven.

5 En als ik van den berg weder gekomen was, zoo ben ik nederwaerts gegaen, en heb de tafelen gelegd in de ark, welke ik gemaakt had, dewelke tot nog toe daer zyn, gelyk den Heer my bevolen heeft.

6 Maer de kinderen van Israël vertrokken hun leger van Beroth der kinderen van Jacan in Mosera, daer Aaron gestorven en begraven is: voor wien dat Eleazar zyn zoon oppersten priester geworden is.

7 Van daer zyn zy gekomen te Gadgad; en als zy van dier plaatsen voortgereisd waren, hebben zy hun leger geslagen te Jetebatha, in het land der wateren en der beken.

8 Op dien tyd zoo heeft hy het geslacht

van Levi uitgescheiden, dat zy de ark des verbonds dragen zouden, en voor hem staen in den dienst, en dat zy gebenedyden zouden in zynen naem tot op den dag van heden toe.

9 Daerom heeft Levi geen deel, noch bezitting gehad met zyne broeders : want den Heer is zyn erfdeel, gelyk den Heer uw God hem beloofd heeft.

10 Maer ik stond op den berg gelyk te voren, veertig dagen en nachten : en den Heer heeft my deze reis ook verhoord, en heeft u niet willen verderven.

11 En hy heeft tot my gezeid : Gaet heen en reist voor dit volk, dat zy mogen komen in het land, en het bezitten, hetwelk ik hunnen vaderen gezworen heb, dat ik het hun zoude leveren.

12 En nu, o Israël : wat begeert den Heer uw God van u, anders dan dat gy den Heer uw God zoudt vreezen, en in zyne wegen wandelen, en hem lief hebben, en dienen den Heer uw God met uw geheel hert, en met uwe geheele ziel :

13 En dat gy des Heeren geboden zoudt onderhouden, en zyne ceremonien die ik u heden beveel op dat u wel ga?

14 Ziet, den Hemel, en den hemel der hemelen, de aarde en al dat daer in is, behoort den Heere uw God toe :

15 En nogtans heeft zich den Heer uw vaderen aengekleefd en heeft ze lief gehad, en hun zaed na hen verkoren, hetwelk gy zyt, uit allen den volken, gelyk het heden blykt.

16 Zoo besnydt dan het voorsloofken uwer herten, en wilt uwe nekken niet meer verstyven :

17 Want den Heer uw God, die is God der goden, en Heer der heerschappen, een grooten en magtigen en verveerlyken God, die geene personen uitneemt, noch giften.

18 Hy doet den weezen en weduwen regt, Hy bemint den uitlander, en geeft hem kost en kleederen.

19 Zoo hebt gy dan ook de uitlanders lief, want gy zyt zelve ook vreemdelingen geweest in het land van Egypten.

20 En gy zult den Heer uw God vreezen, en hem dienen : hem zult gy aenhangen, en by zynen naem zweren.

21 Hy is uw lof, en uw God, die u alle deze grootdadige en verveerlyke dingen gedaen heeft, welke uwe oogen gezien hebben.

22 Met zeventig zielen reisden uwe vaderen nederwaerts in Egypten : en nu heeft den Heer uw God u vermenigvuldigd gelyk de sterren des hemels.

KAPITTEL XI.

HEBT dan lief den Heer uw God, en onderhoudt zyne geboden en ceremonien, regten en wetten ten allen tyde.

2 Bekent heden dat uwe kinderen niet weten, dewelke niet hebben gezien de leering van den Heer uw God, zyne heerlyke werken, en zyne magtige hand, en zynen uitgereikten arm,

3 De teekenen en werken die hy gedaen heeft in het midden van Egypten, den koning Pharao en allen zynen lande,

4 En allen den heire der Egyptenaren, en den peerden en wagens : hoe dat de wateren der Roode zee hen overdekt hebben, als zy u vervolgden, en hoe den Heer hen verdorven heeft tot op dezen dag toe :

5 En wat hy u gedaen heeft in de woestyn, tot dat gy gekomen zyt te dezer plaetse :

6 En Dathan en Abiron Eliabs kinderen, die Rubens zoon was : dewelke de aerde haren mond open doende verslonden heeft met hunne huisgezinnen en tabernakelen, en al hun goed dat zy hadden in het midden van Israël.

7 Uwe oogen hebben alle de groote werken des Heeren gezien, die hy gedaen heeft,

8 Om dat gy alle zyne geboden onderhouden zoudt die ik u heden gebied, en dat gy zoudt mogen ingaen, en bezitten het land daer gy intrekt,

9 En dat gy daer in langen tyd moogt leven : hetwelk den Heer uw vaderen beloofd heeft by eede, en hunnen zaden, van melk en honig vloeiende.

10 Want het land daer gy ingaet om het te bezitten, is niet gelyk het land van Egypten, daer gy uit gekomen zyt, daer men, als het zaed geworpen is, wateren moet leiden om te ververschen in de manier van de hoven :

11 Maer het is bergachtig en veldachtig, verwachtende regen van den hemel.

12 Hetwelk den Heer uw God altyd bezoekt, en zyne oogen zyn daer op, van het beginsel des jaers tot den einde toe.

13 Is het dat gy dan myne geboden onderdanig zyt, die ik u heden gebied, dat gy den Heer uw God bemint, en hem dient met uw geheel hert, en met uwe geheele ziel :

14 Zoo zal hy uwen lande vroegen en spaden regen geven, alzoo dat gy zult mogen vergaderen graen, en wyn, en olie,

15 En hooi uit den velde om vee te voeden, en dat gy zelve moogt eten en verzaed worden.

16 Wacht dat uw hert by aventuer niet bedrogen wordet, en van den Heer scheidet,

en de vreemde goden dienet en die aenbiddet :

17 En dat den Heer vergramd zynde, den hemel toesluite, en dat er geen regen nedervalle, en het land zyn groeisel niet geve, en dat gy dan terstond ook vergaet van het allerbeste land, hetwelk den Heer u geven zal.

18 Dus stelt deze woorden in uw hert en in uw gemoed, en hangt die voor een teeken aen uwe handen, en stelt ze tusschen uwe oogen.

19 Leert uwe kinderen dat zy ze overpeinzen, als gy zult zitten in uw huis en gaen over weg, en als gy zult ter ruste nederliggen, en opstaan.

20 Gy zult die schryven op de posten en deuren uws huis :

21 Op dat uwe en uwer kinderen dagen vermenigvuldigd worden in het land waer af dat den Heer uwen vaders gezwooren heeft, dat hy hun het zoude geven, zoo lang als den hemel boven de aerde staet.

22 Want is het zake dat gy de geboden bewaert die ik u gebied, en die doet, op dat gy den Heer uwen God bemint, en wandelt in alle zyne wegen hem aenklevende,

23 Zoo zal den Heer alle deze natien voor uw aenzigt verdryven, en zult die bezitten, die meerder en sterker zyn dan gy.

24 Alle de plaetsen die uwen voet zal betreden, zal uwe wezen : van de woestyn aen en van Libanus, en van den grooten vloed Euphrates tot de westzee toe, zullen uwe palen wezen.

25 Niemand zal u tegenstaen : de vrees en de angst van u zal den Heer uw God geven over het gansche land dat gy betreden zult, gelyk hy u gezeid heeft.

26 Ziet ik zet heden voor uw aenzigt de benedying en de maledying :

27 De benedying, is het dat gy onderdanig zyt den geboden des Heeren uws Gods, die ik u heden gebied :

28 De maledying, is het dat gy den geboden van den Heer uwen God niet gehoorzaam zyt, maer weg gaet van den weg, den welken ik u nu bewys, en wandelt naer de vreemde goden die gy niet kent.

29 Maer als u den Heer uwen God gebragt zal hebben in het land daer gy heen reist, om het te bewoonen, zoo zult gy de benedying stellen op den berg Garizim en de maledying op den berg Hebal :

30 Dewelke zyn over de Jordaen, achter den weg die gaet naer den zonnen ondergang, in het land van de Chananeen, die daer woonen op het plat land, tegen over Galgala, welk is gelegen neven de delling, verre strekkende en binnenwaerts gaende.

31 Want gy zult over de Jordaen gaen, om te bezitten het land, hetwelk den Heer uwen God u geven zal, dat gy het hebben en bezitten zoudt.

32 Ziet dan toe, dat gy volbrengt de ceremonien en regten die ik heden u voor oogen stellen zal.

KAPITTEL XII.

DIT zyn de geboden en regten die gy doen moet in het land dat den Heer uwer vaders God u geven zal : dat gy het zoudt bezitten alle de dagen, in dewelke gy op het aerdryk gaen zult.

2 Werpt om alle de plaetsen daer de heidenen, die gy bezitten zult, hunne goden gediend hebben op de hooge bergen en heuvelen, en onder alle looverachtige boommen.

3 Werpt hunne autaren om, en breekt hunne beeldwerken, hunne boschkens verbrandt met den vure, en hunne afgoden breekt al in stukken : en doet te niet hunne namen van die plaetsen.

4 Gy zult den Heere uwen Gode alzoo niet doen :

5 Maer gy zult komen ter plaetse welke den Heer uw God verkiezen zal uit alle uwe geslachten, om zynen naem daer te stellen, en daer in te woonen :

6 En gy zult op deze plaets offeren uwe brandofferanden en uwe slagofferanden, de tienden en eerste vruchten van uwe handen, en uwe geloften en giften, de eerstgeboren van de runderen en schapen.

7 En gy zult daer eten voor het aenschyn des Heeren uws Gods : en u verblyden in alle de dingen daer gy en uw huisgezin hand aen slaen zult, in de welke den Heer uw God u gebenedyd zal hebben.

8 Gy zult daer niet doen dat wy hier heden doen, een iegelyk dat hem goed dunkt.

9 Want gy zyt tot op dezen tyd nog niet gekomen ter ruste, en tot de bezitting, welke den Heer uw God u geven zal.

10 Gy zult over de Jordaen trekken, en woonen in het land welk den Heer uw God u geven zal, om te rusten van alle uwe vyanden al rondom : en dat gy zonder eenige vrees woont.

11 Op de plaetsen welke den Heer uw God verkiezen zal, dat zynen naem daer in weze. Derwaerts zult gy al dragen dat ik gebied, brandofferanden en slagofferanden, en tienden, en de eerste vruchten van uwe handen : en al dat het beste is onder de giften die gy den Heere beloven zult.

12 Daer zult gy vrolyke maelyden houden voor den Heer uwen God, gy en uwe zonen, en dochteren, knechten en dienstvrouwen, en den Leviet die in uwe steden woont :

want die heeft anders geen deel en bezitting onder u.

13 Wacht u, dat gy uwe brandofferanden niet offert op alle plaetsen die gy zien zult :

14 Maer in de plaets welke den Heer verkoren zal hebben, in een van uwe geslachten zult gy de slagtofferanden offeren, en doen al dat ik u beveel.

15 Maer is het zake dat gy eten wilt, en lust hebt in het vleesch te eten, zoo slaet dood, en eet naer de benedying des Heeren uws Gods, die hy u gegeven heeft in uwe steden : het zy of het onzuiver is, dat is, besmet of krank : het zy of het zuiver is, dat is, gansch en zonder smet, dat men offeren mag, gelyk een kapret of hert, gy zult het eten,

16 Zonder alleen het bloed te eten, hetwelk gy op de aerde storten zult gelyk water.

17 Gy zult niet mogen eten in uwe steden de tiende van uw graen, en wyn, en olie, de eerstgeboren van uwe runderen en klein vee, en al dat gy beloofd hebt, en dat gy vrywilliglyk offeren wilt, en de eerste vruchten van uwe handen :

18 Maer gy zult die eten voor den Heer uwen God, ter plaetse welke den Heer uw God zal verkoren hebben, gy en uw zoon, en uwe dochter, en uw knecht en dienstvrouw, en den Leviet die in uwe steden woont : en gy zult vrolyk zyn, en gespysd worden voor den Heer uwen God in alle de dingen, daer toe gy uwe hand uitsteken zult.

19 Wacht u, dat gy den Leviet niet verlaet, allen den tyd dien gy op de aerde verkeerren zult.

20 Als den Heer uw God uwe palen zal verbreid hebben, gelyk hy u gezeid heeft, en dat gy zult willen vleesch eten, daer uwe ziel lust toe heeft :

21 En is het dat de plaets welke den Heer uw God verkoren heeft, dat zynen naem daer zyn zoude, verre is, zoo zult gy van de runderen en klein vee doodslaen die gy hebt, gelyk ik u bevolen heb, en die eten in uwe steden, alzoo het u beliest.

22 Gelyk men een kapret of hert eet, alzoo zult gy ze eten : en die zuiver is, en die onzuiver is, zullen daer in het gemeen af eten.

23 Maer wacht dat alleen, dat gy geen bloed etet : want hun bloed is voor de ziel : en daarom moogt gy de ziel met het vleesch niet eten :

24 Maer gy zult het op de aerde storten gelyk water,

25 Dat u wel zy, en uwen kinderen na u, als gy doet het gene dat behagelyk is voor het aenschyn des Heeren.

26 Maer zulke dingen die gy geheiligd hebt, en den Heer beloofd, zult gy nemen, en komen ter plaetse welke den Heer verkoren zal hebben :

27 En zult uwe offeranden offeren, vleesch en bloed op den autaar des Heeren uws Gods. Het bloed van de gedooide offeranden zult gy op den autaar storten : maer het vleesch zult gy zelve eten.

28 Neemt waer, en hoort alle de dingen, die ik u beveel, op dat u wel ga, en uwen kinderen na u in de eeuwigheid, als gy gedaen hebt dat goed en behagelyk is voor het aenschyn des Heeren uws Gods.

29 Als den Heer uw God voor uw aenzigt zal verdorven hebben de heidenen daer gy in gaet om die te bezitten, en gy die zult bezeten hebben, en in hun land gewoond :

30 Wacht u, dat gy hen niet volgt, na dat zy tot uwe inkomst zullen verdorven zyn, en dat gy hunne ceremonien niet begeert te weten, zeggende : Gelyk dit volk hunne goden gediend hebben, alzoo zal ik die ook dienen.

31 Gy zult desgelyks den Heere uwen God niet doen. Want alle de afgrysselykheden, die den Heer tegen zyn, hebben zy hunne goden gedaen, offerende bunne zonen en dochteren, en verbrandende die met het vuur.

32 Dat ik u gebied, doet dat alleen den Heere : doet er niets toe, noch mindert er niets af.

KAPITTEL XIII.

IS het dat er een profeet onder u opstaet, of iemand die zegt dat hy eenen droom gezien heeft, en te voren zegt eenig teeken of wonder,

2 En dat komt te geschieden het gene dat hy gesproken heeft, en hy zegt : Laet ons gaen en volgen de vreemde goden die gy niet kent, en die dienen :

3 Zoo zult gy naer de woorden van dien profeet of droomer niet hooren : want den Heer uw God tenteert u, op dat openbaer worden zoude of gy hem lief hebt of niet, met uw gansch hert, en met uwe geheele ziel.

4 Den Heer uwen God volgt, en vreest hem, en bewaert zyne geboden, en hoort zyne stem : hem zult gy dienen, en hem zult gy aenkleven.

5 Maer den profeet of droomversierder zal gedood worden : want hy gesproken heeft, om dat hy u zoude afkeeren van den Heer uwen God, die u uit den lande van Egypten geleid heeft, en u verlost uit het huis der slaverny : om dat hy u zoude doen dolen van den weg, denwelken u bevolen heeft den Heer uw God : en gy zult het kwaad wegnemen midden uit u.

6 Is het zake dat uw broeder, uwer moeder zoon, of uw zoon, of dochter, of uwe huisvrouw die in uwen schoot is, of uw vriend dien gy bemint gelyk uwe ziel, u daer toe raden wilt, zeggende al heimelyk : Laet ons gaen, en dienen de vreemde goden, die gy en uwe vaders niet kent,

7 Van alle de heidenen die rondom ons zyn het zy by of verre, van het begin tot het einde der aerde,

8 Zoo weest hem niet gewillig, noch hoort hem niet, noch uw oog spare hem niet dat gy hem zoudt genadig wezen, en verbergen,

9 Maer gy zult hem terstond doodslaan. Laet uwe hand eerstmael op hem wezen, en na u zoo zal al het volk de hand daer toe steken.

10 Met steenen overworpen zal hy gedood worden : om dat hy u heeft willen trekken van den Heer uwen God, die u geleid heeft uit het land van Egypten, uit het huis der slaverny :

11 Op dat al Israël hoorende, vreeze, en voortaan geenszins desgelyks iets doe.

12 Is het zake dat gy in eene van uwe steden, welke den Heer uw God u geven zal om te bewoonen, hoort sommige, zeggende :

13 Daer zyn Belials kinderen midden uit u gegaen, en hebben de inwooners van hunne stad afgekeerd, en gezeid : Laet ons gaen en dienen de vreemde goden, die gy niet kent :

14 Zoo onderzoekt zeer zorgvuldiglyk, en neerstiglyk de waarheid van de zaken voorzien hebbende, is het dat gy bevindt zeker te zyn, het gene dat men zegt, en deze afgryslykheid met den werke volbragt te zyn,

15 Zoo zult gy terstond de ingezetenen van die stad verslaen met het scherp van den zweerde, en de stad te niet doen, en al dat daer binnen is, tot het klein vee toe.

16 En al wat er van huisraad zyn zal, dat zult gy vergaderen in het midden van hare straten, en dat met de zelve stad ontsteken, alzoo dat gy het al verdervet den Heere uwen God, en het weze een eeuwig gruishoop : men zal die niet meer optimmeren,

17 En daer zal niets van dat vervloeksel aen uwe hand kleven : op dat den Heer van de gramschap zyner verbolgenheid afgekeerd worde, en uwer bermhertig zy, en u vermenigvuldige, gelyk hy uwen vaderen gezworen heeft,

18 Als gy de stem des Heeren uws Gods zult hooren, bewarende alle zyne geboden die ik u heden gebied, op dat gy doet dat behagelyk is in het aenschyn van den Heer uwen God.

KAPITTEL XIV.

WEEST kinderen des Heeren uws Gods : gy zult u niet snyden, noch uw voorhoofd kael maken over eenen dooden.

2 Want gy zyt een heilig volk den Heere uwen God : en u heeft hy uitverkoren, dat gy hem zoudt wezen een eigen byzonder volk uit alle de volken die op het aerdryk zyn.

3 Eet geene dingen die onrein zyn.

4 Dit is het gedierte welk gy eten zult, een rund, en schaep, en geit,

5 En hert, en kapret, den buffel, den bochert, de wiggesteerte geit, de tegenhajrige geit, den kemelluipaerd,

6 Alle dieren die in twee deelen hunnen klauw klieven, en herknauwen, die zult gy eten.

7 Maer van de gene die herknauwen, en den klauw niet klieven, moet gy niet eten, gelyk den kemel, den haes, den egel : deze want zy herknauwen, maer hunnen klauw niet klieven, zullen u onrein wezen.

8 En het verken, want zynen klauw klieft, maer niet herknauwt, zoo zal het onzuiver wezen. Gy zult van dezer vleesch niet eten, en hunnen aflyve zult gy niet aenroeren.

9 Deze dieren zult gy eten van alle die in het water woonen : Al wat vlimmekens en schellen heeft, dat zult gy eten :

10 Die zonder vlimmekens en schellen zyn, zult gy niet eten, want die zyn onzuiver.

11 Alle zuivere vogelen eet.

12 Maer eet geene onzuivere : te weten den arend, den griffioen, den sperwer,

13 Het gierken, en den gier, en den wouw naer zynen aerdzoen :

14 En al dat van der raven aerd is,

15 En den struisvogel, den nachtuil, en de waterduif, en den havik naer zynen aerd :

16 Den reiger, de zwaen, en den Egyptischen ooijevaar,

17 En het duikerken, den pellikaen, de nachtraef,

18 Den ezelputoor, en den charadrienvogel elk in zynen aerdzoen : de hoppe ook en de vledermuis,

19 En al dat kruipt en vederkens heeft, zal onzuiver zyn, en men zal het niet eten.

20 Al dat zuiver is, zult gy eten.

21 Maer wat van zelfs gestorven is, daer af zult gy niet eten. Den uitlander die binnen uwe poorten is, geeft dat hy ete, of verkoopt het hem : want gy zyt een heilig volk des Heeren uws Gods. Gy zult een jong bokken niet koken in zyner moeder melk.

22 Gy zult het tiende deel van alle uwe

vruchten uitscheiden, die op de aerde wassen ten allen jare,

23 En gy zult die eten voor het aenschyn des Heeren uws Gods, ter plaetse die hy verkoren zal hebben, dat daer zynen naem aengeroepen worde : de tiende van uw graen en wyn, en olie, en de eerstgeboorten van uwe runderen en schapen, op dat gy leert den Heer uwen God vreezen ten allen tyde.

24 Maer als den weg verder is, en de plaetsen welke den Heer uw God zal verkoren hebben, en dat hy u gebenedyd zal hebben, en gy alle deze dingen niet kunt tot hem gedragen,

25 Zoo zult gy het al verkoopen en te gelde maken, en zult het dragen in uwe hand, en reizen ter plaetse, welke den Heer uw God verkoren zal hebben :

26 En zult van dien gelde koopen wat u belijft, het zy van de runderen of van de schapen, het zy ook wyn of eenigen verheugelyken drank, en al daer uwe ziel lust toe heeft : en gy zult het eten voor den Heer uwen God, en blydelyk maeltyd houden, gy en uw huisgezin ;

27 En den Leviet die binnen uwe poorten is, wacht dat gy hem niet verlaet : want hy heeft anders geen deel in uwe erfbezitting.

28 Ten derden jare zult gy eene andere tiende uitscheiden uit alle de dingen die u wassen op dien tyd, en gy zult die bezyden leggen binnen uwe deuren.

29 En dan zal den Leviet komen, die anders geen deel of bezitting met u heeft, en den uitlander, en wees, en weduwe, die binnen uwe poorten zyn, en zy zullen eten, en verzaed worden : op dat den Heer uw God u gebenedyde, in alle de werken uwer handen die gy doen zult.

KAPITTEL XV.

TEN zevenden jare zult gy kwytshelding doen,

2 Dewelke men in dezer voegen houden zal : Wien men iets schuldig is, die zal het niet mogen eischen van zynen vriend of naesten, of broeder, want het is des Heeren kwytjaar.

3 Van eenen uitlander en vreemdeling zult gy het eischen : maer uwen medeburger of naesten hebt gy geen magt te manen.

4 En geenszins zal onder u iemand arm en bedelaer zyn : op dat den Heer uw God u gebenedyde in het land hetwelk hy u geven zal tot eene erfbezitting.

5 Is het nogtans dat gy hoort de stem van den Heer uwen God, en bewaert al dat hy geboden heeft, en dat ik u heden gebied, zoo zal hy u gebenedyden, gelyk hy beloofd heeft.

6 Gy zult veel volks leenen, en gy zult van niemand ontleenen. Gy zult heerschappy hebben over vele natien, en niemand zal over u heerschappy hebben.

7 Is het zake dat er iemand van uwe broeders, die binnen uwe stadspoorten woonen, in het land welk den Heer uw God u geven zal, tot armoede gekomen zal wezen : zoo zult gy uw hert niet verharden, noch uwe hand sluiten,

8 Maer die den armen opendoen, en hem leenen het gene dat gy ziet dat hy behoeft.

9 Wacht u, dat u by aventuren geen ongenadig gedacht overkome, en dat gy in uw hert niet zegget : Het zevende jaer der vryheid is nakende ; en dat gy uwe oogen afkeeret van uwen armen broeder, niet willende hem leenen dat hy begeert geleend : op dat hy tegen u niet roepe aen den Heer, en u dat ter zonde gerekend worde.

10 Maer gy zult het hem geven : noch gy zult niet schalkelyk met hem leven in zynen nood te verligten : op dat den Heer uw God u gebenedyde in alle tyden en in alle dingen daer gy uwe handen aen steken zult.

11 Daer zullen geene arme menschen gebreken in het land uwer wooningen. Daerom zoo gebied ik u, dat gy uwe hand opent uwen behoeftigen en armen broeder, die met u in het land verkeert.

12 Als uw broeder een Hebreewsch man of vrouw u verkocht zal wezen, en u zes jaren lang zal gediend hebben, zoo zult gy hem in het zevende jaer vry laten gaen :

13 En wien gy vry maekt, dien zult gy niet ydel laten weggaen,

14 Maer zult hem geven op den weg te teeren, van uwe kudden, en dorschvloer, en perssen, waer mede dat den Heer uw God u gebenedyd heeft.

15 Weest gedachtig dat gy zelve ook gediend hebt in het land van Egypten, en dat den Heer uw God u verlost heeft, en daerom gebied ik u nu.

16 Maer is het zake dat die zegt : Ik wil niet weggaen : om dat hy u en uw huis lief heeft, en gevoelt dat hem wel by u gaet :

17 Zoo zult gy eenen priem nemen, en zyne oor doorbooren, in de deur van uwen huize, en hy zal u dienen tot in de eeuwigheid ; en uwer dienstvrouwen zult gy desgelyks doen.

18 Wilt uwe oogen van hen niet keeren, als gy die zult laten vry gaen : want zy hebben u zes jaren lang gediend naer den loon der huerlingen : op dat den Heer uw God u gebenedyde in alle uwe werken die gy doet.

19 Van de eerstgeboorte die geboren worden van uwe runderen en schapen, wat een

manneken is, dat zult gy den Heere uwen God heiligen. Gy zult niet werken met den eerstgeboren van den osse, en de eerstgeboren van de schapen niet scheren.

20 Maer gy zult die eten voor het aenschyn van den Heer uwen God ten allen jare, gy en uw huisgezin, ter plaetse welke den Heer verkoren zal hebben.

21 Maer is het zake dat dit eenige mismaektheid heeft, en het kreupel of blind is, of aen eenig lid mismaekt of krank, zoo zal men het den Heere uwen God niet offeren.

22 Maer gy zult het eten binnen uwe stads-poorten; zoo wel de zuivere als de onzuivere zullen daer af eten, regt of het ware van eenen kapret, of van eenen hert.

23 Alleen zult gy dit onderhouden, dat gy hun bloed niet etet, maer zult het storten op de aerde gelyk water.

KAPITTEL XVI.

ONDERHOUDT de maend der nieuwe vruchten, en den eersten tyd van de lente, dat gy paeschen maket den Heere uwen Gode: want in deze maend zoo heeft den Heer uw God u uit Egypten geleid in den nacht.

2 En gy zult uwen Heer God het paeschen offeren van de schapen, en van de runderen, ter plaetse welke den Heer uw God verkoren zal hebben, om dat zyn naem daer zoude woonen.

3 Gy zult op dien tyd geen gedeeseemd brood eten. Zeven dagen lang zult gy eten zonder heve, het brood des lydens, want met angst zyt gy uit Egypten gegaen: dat gy alle de dagen uws levens gedachtig zyt des daegs, in den welken gy uit Egypten gingt.

4 Er zal geen gedeeseemd brood gezien worden in alle uwe pālen zeven dagen lang. En van het vleesch, dat 's avonds op den eersten dag ten offer gedood is, zal er niet overblyven tot 's morgens toe.

5 Gy zult het paeschen niet mogen offeren, in alle uwe steden welke den Heer uw God u geven zal:

6 Maer op de plaats welke den Heer uw God verkiezen zal, dat zyn naem daer woone: daer zult gy het paeschen dooden ten offere 's avonds, ter zonnen ondergang, wanneer gy uit Egypten gingt.

7 En gy zult het koken en eten ter plaetse, welke den Heer uw God verkoren zal hebben, en des morgens opstaende zult gy in uwe tabernakelen gaen.

8 Zes dagen zult gy ongedeeseemd brood eten: en op den zevenden dag, om dat dan is de vergadering des Heeren uws Gods, zult gy geen werk doen.

9 Gy zult by u zelve tellen zeven weken, van dien dag aen als gy de zeissen eerst in het graen slaet,

10 En gy zult vieren den feestdag der weken, den Heere uwen Gode, eene vrywillige offerande van uwe hand, welke gy offeren zult naer dat u den Heer uw God gebenedyd heeft.

11 En gy zult vrolyke maelyd houden voor den Heer uwen God, gy en uw zoon, en uwe dochter, en uw knecht, en uwe dienstvrouw, en den Leviet die binnen uwe poorten is, en den vreemdeling, en den wees, en weduwe die by u woonen: ter plaetse welke den Heer uw God verkiezen zal, dat zyn naem daer woone:

12 En gy zult gedachtig wezen, dat gy een slaef geweest zyt in Egypten: en gy zult onderhouden en doen dat er geboden is.

13 Gy zult ook vieren den feestdag der tabernakelen zeven dagen lang, als gy uwe vruchten van den dorschvloer en van de perssen zult vergaderd hebben:

14 En gy zult op uwen feestdag vrolyke maelyd houden, gy en uw zoon, en uwe dochter, en uw knecht, en uw dienstwyf, en ook den Leviet, en den vreemdeling, en den wees, en weduwe die binnen uwe poorten zyn.

15 Zeven dagen lang zult gy den Heere uwen Gode feestdagen vieren, ter plaetse welke den Heer verkoren hebben zal: en den Heer uw God zal u gebenedyden in alle uwe vruchten, en in alle de werken uwer handen, en gy zult in vreugde wezen.

16 Drymael des jaers zullen alle uwe mannelijke personen zich vertoonen voor het aenschyn des Heeren uws Gods, ter plaetse die hy verkoren zal hebben: in het hoogtyd van de ongedeeseemde brooden, en in het hoogtyd der weken, en in het hoogtyd der tabernakelen. Niemand zal zich ydel voor den Heer vertoonen:

17 Maer een iegelyk zal offeren naer dat hy heeft, en naer de benedictie des Heeren zyns Gods, die hy hem geven zal.

18 Regters en meesters zult gy stellen binnen alle uwe poorten welke den Heer uw God u geven zal, iegelyken uwen geslachten door: dat zy het volk oordeelen met regtveerdige vonnissen,

19 En ter geener zyden wyken. Gy zult niemands persoon uitnemen, of giften ontvangen: want de giften verblinden de oogen der wyzen, en verkeeren der regtveerdige woorden.

20 Regtveerdiglyk zult gy vervolgen dat regt is: op dat gy leven moget, en bezitten het land, welk den Heer uw God u gegeven zal hebben.

21 Gy zult geen boschken of eenige boo-

men planten nevens den autaar des Heeren uws Gods.

22 Noch gy zult u geen beeldwerk maken noch zetten : de welke den Heer uw God haet.

KAPITTEL XVII.

GY zult den Heere uwen Gode noch schaepe noch rund ten offer slaen, daer smette of eenig gebrek aen is : want dat is een afgrysselykheid den Heere uwen Gode.

2 Wanneer by u binnen eenige van uwe poorten, welke den Heer uw God u geven zal, gevonden worden man of vrouw die kwaed doen voor de oogen des Heeren uws Gods, en overtreden zyn verbond,

3 Alzoo dat zy gaen, en dienen de vreemde goden, en die aanbidden, de zon, en de maen, en al het heir des hemels, dewelke ik niet geboden heb :

4 En dat u dit geboodschap wordt, en gy dit hoorende neerstiglyk zult onderzocht hebben en waerachtig bevonden, en dat de afgrysselykheid in Israël geschied is :

5 Zoo zult gy de vrouw en man uitleiden, die zulk allerkwaedste ding bedreven hebben, tot uwe stadspoorten, en zy zullen met steenen doodgeworpen worden.

6 Door den mond van twee of dry getuigen zal hy sterven, die gedood zal worden. Niemand worde gedood, als er maer een tegen hem getuigenis spreekt.

7 De hand der getuigen zal de eerste zyn om hem te dooden, en dan zal de hand van het ander volk ten laetste daer toe gedaen worden : dat gy het kwaed moogt weg doen uit het midden van u.

8 Is het zake dat gy ziet, dat eenig vonnis by u zwaer en twyfelachtig is, tusschen bloed en bloed, zaek en zaek, lazery en lazery : en dat gy ziet dat de woorden der regters binnen uwe poorten verscheiden zyn, zoo staet op en reist opwaerts ter plaetse welke den Heer uw God verkoren zal hebben.

9 En gy zult komen by de priesters van het geslacht der Levieten, en tot den regter dei in dien tyd wezen zal : en gy zult van hen vragen, en zy zullen u de waarheid van het vonnis zeggen.

10 En gy zult doen al dat zy u zeggen, die overste zyn van die plaetsen welke den Heer verkoren zal hebben, en dat zy u leeren zullen

11 Naer zyne wet ; en gy zult hun vonnis volgen en niet bezynen algaen ter regter of ter slinker hand.

12 Maer zoo wie zich verhooveerdigt niet willende onderdanig wezen des priesters geboden die dien tyde den Heer uwen God dient, en des regters vonnis, die mensch

zal sterven, en gy zult het kwaed wegdoen uit Israël :

13 En al het volk dit hoorende zal vreezen, op dat niemand voortaan door hooveerdy opgeblazen worde.

14 Als gy in het land zult gekomen zyn, welk den Heer uw God u geven zal, en gy dat bezeten en daer in gewoond zult hebben, en dan zeggen zult : Ik zal eenen koning over my stellen, gelyk alle natien rondom hebben :

15 Zoo zult gy dien stellen denwelken den Heer uw God kiezen zal uit het getal van uwe broeders. Gy zult geenen mensch mogen koning maken die van een ander volk is, die uw broeder niet is.

16 En als hy zal gesteld zyn, zal hy voor zich de peerden niet vermenigen, noch hy zal het volk in Egypten niet weder leiden, verhooveerdigd door het getal der ruitery, byzonder want den Heer u bevolen heeft dat gy geenszins meer zoudt door den zelfden weg weder keeren.

17 Hy zal niet zeer vele huisvrouwen hebben, die zyn gemoed mogten aanlokken, noch ook geen onmetelyke gewigten van zilver en goud.

18 Maer als hy in den stoel zyns ryks gezeten zal zyn, zoo zal hy voor zich beschryven het tweede regt van deze wet in eenen boek, nemende het voorschrift van de priesters des Levietschen stams,

19 En hy zal het by zich houden, en lezen alle de dagen zyns levens, op dat hy den Heer zynen God leere vreezen, en bewaren zyne woorden en ceremonien die in de wet geboden zyn.

20 En zyn hert zal door hooveerdy niet verheven worden over zyne broeders, noch hy zal niet afwyken ter regter of ter slinker zyde, op dat hy langen tyd regeren mag, hy en zyne zonen over Israël.

KAPITTEL XVIII.

DE priesters en Levieten en alle die van dien zelfden geslachte zyn, zullen geen deel of erfelykheid hebben met de anderen van Israël, want zy zullen des Heeren sacrificien en zyne offeranden eten,

2 En zullen anders niet ontvangen van hunner broeders bezitting : want den Heer is zelve hunne erve, gelyk hy hun gezeid heeft.

3 Dit zal der priesters regt zyn van den volke, en van den genen die slagtofferanden offeren : het zy of zy een rund of een schaepe offeren, zoo zullen zy den priester geven de schouder en de maeg :

4 De eerste vruchten van het graen, wyn, en olie, en een deel der wollen van het scheersel der schapen.

5 Want hem heeft den Heer uw God verko-
ren uit alle uwe geslachten, dat hy staen
zoude, en dienen den naem des Heeren, hy
en zyne kinderen in de eeuwigheid.

6 Is het zake dat er een Leviet gegaen is
uit eene van uwe steden, van geheel Israël
daer hy in woont, en dat hy komen wilt, be-
geerende de plaetse, welke den Heer verko-
ren zal hebben,

7 Zoo zal hy dienen in den naem des Hee-
ren zyns Gods, gelyk alle zyne broeders de
Levieten, die ter dier tyde staen zullen voor
den Heer.

8 Het zelfde deel der spyzen zal hy ontvan-
gen, dat de andere hebben : zonder het gene
dat men hem schuldig is in zyne stad van
zyns vaders erfvolging.

9 Als gy zult gekomen zyn in het land
welk den Heer uw God u geven zal, zoo
wacht u dat gy niet wilt navolgen de afgry-
selykheden van dien volke.

10 En dat er niemand onder u gevonden
worde, die zyn zoon of dochter loutere,
leidende die door het vuur : of die iets
vraegt van de waerzeggers, en droomen of
vogelenzang bediedsel waerneemt : noch
daer zy tooveraer,

11 Of tooverlichter, noch die raed vrage
van de tooverslangen, of voorzeggers, of die
van de dooden de waarheid vragen.

12 Want al deze dingen zyn den Heer af-
grysselyk, en om alzulke boosheden zal
hy deze lieden vernielen tot uwe inkom-
sten.

13 Gy zult volmaekt wezen en zonder smet
met den Heer uwen God.

14 Deze lieden, derwelker land gy bezit-
ten zult, hooren naer vogelgeschrei-bedie-
ders, en voorzeggers : maer gy zyt anders
geleerd van den Heer uwen God.

15 Den Heer uw God zal u eenen PROFEET
verwekken uit uwen volke, en uwe broe-
ders, myns gelyk : dezen zult gy hooren,

16 Gelyk gy van den Heer uwen God be-
geert hebt te Horeb, als de menigte verga-
derd was, en gy zeide : Ik zal voortaan
niet meer hooren des Heeren myns Gods
stem, en dit overgroot vuur zal ik niet meer
zien, dat ik niet sterve.

17 En den Heer zeide tot my : Zy hebben
het al wel gezeid.

18 Ik zal hun eenen Profeet verwekken
uit het midden van hunne broeders, uws
gelyk, en ik zal myne woorden in zynen
mond stellen, en hy zal tot hen spreken al
dat ik hem gebieden zal.

19 En zoo wie zyne woorden die hy in
mynen naem spreken zal, niet zal willen
hooren, daer zal ik wreker af zyn.

20 Maer een profeet die door vermetelyk-
heid verargerdt wilt spreken in mynen naem,

dat ik hem niet heb bevolen te zeggen, of
uit den naem der vreemde goden, dien zal
men dooden.

21 Maer is het dat gy door heimelyke ge-
dachten antwoordt : Hoe zal ik mogen ken-
nen welk woord dat den Heer niet gespro-
ken heeft?

22 Zoo zult gy dat teeken hebben : Zoo
wat die profeet in den naem des Heeren te
voren zeidt hetwelk niet geschiedt : dat
heeft den Heer niet gesproken, maer de
profeet heeft dat versierd door de opge-
blazendheid zyns herten : en daerom zult
gy hem niet vreezen.

KAPITTEL XIX.

ALS den Heer uw God zal de heidenen
verdorven hebben, wiens land hy u
geven zal, en als gy het zult bezitten, en in
hunne steden en huizen woonen :

2 Zoo zult gy voor u dry steden uitschei-
den in het midden des lands, dat den Heer
uw God u geven zal tot bezitting,

3 Banende neerstiglyk de wegen : en gy
zult uw geheel land deelen in dry gelyke
deelen : op dat een mensch die vlugtig is,
om eenen doodslag, naby hebbe, daer hy
ontgaen mag.

4 Dit zal het regt wezen van eenen vlugti-
gen doodslager, wiens leven behouden zal
worden : Zoo wie zynen naesten onwetens
geslagen heeft, en dat men niet kan toonen
dat hy gisteren of eergisteren daer tegen
eenigen haet gehad heeft :

5 Maer dat hy simpelky met hem in het
bosch gegaen is om hout af te houwen, en
in het afhouwen des houts de byl uit zyne
hand gevlogen is, en het yzer uit den steel
vallende zynen vriend geraekt, en dood
geslagen heeft : deze zal vlieden tot eene
van de voorzeide steden, en leven :

6 Op dat hy aventuren den naesten van
den genen wiens bloed gestort is, uit rouw-
moedigheid verwekt, hem niet vervolge en
grype, ware het dat den weg verre ware,
en sla de ziel van hem die des doods geene
schuld heeft : want men toont dat hy te
voren tegen hem die dood geslagen is,
geenen haet heeft gehad.

7 Daerom gebied ik u dat gy dry steden
bedeet gelykelyk verre van malkander.

8 Maer als den Heer uw God uwe palen
zal verbreed hebben, gelyk hy uwen vade-
ren gezworen heeft, en u zal gegeven heb-
ben al het land welk hy hun beloofd
heeft,

9 (Is het nogtans alzo dat gy zyne gebo-
den onderhoudt, en doet het gene dat ik u
heden gebied, dat gy den Heer uwen God
bemindt en wandelt in zyne wegen ten allen
tyde) dan zult gy u daer toe doen dry an-

dere steden, en zult het getal van de voorzeide dry steden dubbelen :

10 Dat er geen onnoozel bloed gestort worde in het midden des lands, welk den Heer uw God u zal te bezitten geven, op dat gy des bloeds niet schuldig wordet.

11 Maer is het dat er iemand is die haet hebbende tegen zynen naesten, listen legt zynen leven, en opstaende dien slaet, en dat die sterft, en dat hy dan vliedt tot eene van de voorzeide steden,

12 Zoo zullen de ouden van die stad uitzenden, en hem trekken uit de vlugstede, en hem leveren in de handen van zyn naeste maegschap, wiens bloed gestort is, en hy zal sterven.

13 Gy zult zyns niet ontfermen, en zult het onnoozel bloed uit het midden van Israël wegnemen, op dat u wel zy.

14 Gy zult tot u niet nemen of verstellen de palen van uw naesten, welke uwe voorzaten gesteld hebben in uwe bezittingen, welke den Heer uw God u geven zal in het land dat gy zult ontvangen om te bezitten.

15 Geen getuigen zal alleen opstaen tegen iemand, het zy van wat zonde of misdaed dat het is : maer in den mond van twee of dry getuigen zal alle woord staen.

16 Is het zake dat er een valschen getuigen tegen eenen mensch opstaet, hem aentygende eenige overtreding,

17 Zoo zullen zy beide dien de zaak aengaet voor den Heer staen, voor het aenschyn der priesters en regters die ten dien tyde zyn zullen.

18 En als zy zeer neerstiglyk onderzoekende bevonden hebben dat den valschen getuigen een logen gezeid heeft tegen zynen broeder :

19 Zoo zullen zy hem wederom doen gelyk hy zynen broeder gedacht had te doen, en gy zult het kwaed weg doen uit het midden van u :

20 Op dat de andere dit hoorende mogen vrees hebben, en geenszins zulke dingen durven doen.

21 Gy zult zyner niet ontfermen, maer gy zult eischen ziel om ziel, oog om oog, tand om tand, hand om hand, voet om voet.

KAPITTEL XX.

IS het dat gy ten oorloge trekt tegen uwe vyanden, en ziet het rosvolk en wagens, en de menigte des heirs van de vyanden grooter dan gy hebt, zoo zult gy hen niet vreczen : want den Heer uw God is met u, die u geleid heeft uit het land van Egypten.

2 En als nu den stryd nakende is, zoo zal den priester staen voor het heir, en aldus zeggen tot den volke :

3 Hoort, Israël, gy strydt heden tegen uwe vyanden, laet uw hert niet vervaerd wezen, wilt niet vreezen, wilt niet wyken, noch ontziet hen niet :

4 Want den Heer uw God is in het midden van u, en hy zal voor u tegen uwe wederparty stryden, om u uit het perykel te verlossen.

5 En de hoofdmannen zullen ook door elken hoop, dat al het heir hoore, uitroepen : Wie is er die een nieuw huis getimmerd heeft, en het nog niet gewyd heeft? Die ga weg, en keere wederom in zyn huis, dat hy by aventuren in den stryd niet sterve, en dat een ander het wyde.

6 Wie is er die eenen wyngaerd geplant heeft, en dien nog niet gemeen gemaakt heeft, daer een iegelyk zoude mogen af eten? Die ga weg, en keere wederom in zyn huis, dat hy by aventuren in den stryd niet sterve, en dat een ander man zyn officie niet onderga.

7 Wie is er die zich aen eene vrouw verloofd heeft en die nog niet tot eene huisvrouw genomen heeft? Die ga weg, en keere wederom te huiswaerts, dat hy by aventuren in den stryd niet sterve, en een ander haer neme.

8 Als dit gezeid is, zoo zullen zy de andere dingen nog daer toe zeggen, en spreken tot den volke : Is er iemand die bloede is, en vervaerd van herte? Die ga weg, en keere wederom naer zyn huis, dat hy de herten van zyne broederen niet vervaerd make, gelyk hy met vrees vervaerd is.

9 En als de hoofdmannen des heirs zwygen en al volzeid hebben zullen, zoo zal een iegelyk zynen hoop ten stryde bereiden.

10 Als gy komt om eene stad te bevechten, zoo zult gy haer eerstmael peis bieden.

11 Is het dat zy dien ontvangt, en u de poorten open doet, zoo zal al het volk dat er in is, behouden zyn, en u dienen onder tribuet.

12 Maer is het dat zy geen verbond maken wilt en tegen u oorlog aanneemt, zoo zult gy ze bestormen.

13 En als den Heer uw God de stad in uwe hand geleverd zal hebben, zoo zult gy alle manspersoonen die daer binnen zyn, doodslaan met het scherp van den zweerde,

14 Zonder de vrouwen en kinderen, en het jokvee met de andere dingen die in de stad zyn. Alle den roof zult gy den heire deelen, en gy zult eten van uwer vyanden roof, denwelken den Heer uw God u gegeven zal hebben.

15 Aldus zult gy doen allen den steden die zeer verre van u gelegen zyn, en niet zyn van de steden die gy tot eene bezitting ontvangen zult.

46 Maer van de steden die u zullen gegeven worden, zult gy geenszins iemand laten leven :

47 Maer gy zult ze dooden met het scherp van den zweerde : Te weten de Hethiters, en Amorrhithers, en Chananiters, Pheresiters, en Heviters en Jebusiters, gelyk den Heer uw God u geboden heeft :

48 Dat zy by aventuren niet leeren doen alle de afgrysslykheden, die zy hunne goden gedaen hebben : en dat gy zondigt tegen den Heer uwen God.

49 Als gy eene stad langen tyd beleget, en met sterkte omlegget, om die te winnen, zoo zult gy de boomen niet afhouden daer men af eten mag, noch gy moet het land met bylen rondom niet verdueren : want het is een hout en geen mensch, noch het kan het getal niet vermeederen der gener die tegen u stryden.

20 Maer zyn er eenige oostelooze boomen, maer wild en bekwaem tot andere gebruiken, houdt die af, en maekt daer af schutgeweer, tot dat gy de stad ingenomen hebt, die tegen u strydt.

KAPITTEL XXI.

WANNEER een dood ligchaem gevonden is van eenen gedooden mensch, in het land welk den Heer uw God u geven zal, en men niet weten zal wie des doodslags schuld heeft,

2 Zoo zullen uwe ouderen en regters uitgaen, en meten van de plaats des doode ligchaems, tot alle de steden die daer in het ronde omtrent liggen :

3 En welke stad zy zien zullen dat die plaats allernaest is, dier stadouderen zullen nemen eene veers uit de runderen die nog geen jok getrokken heeft, noch het land met de ploeg geakkerd.

4 En zy zullen die leiden tot eene scherpe en steenachtige vallei, die nooit geakkerd is geweest, noch geen zaed ontvangen heeft : en zy zullen daer de veers den nek doorslaen :

5 En de priesters der kinderen van Levi zullen daer by komen, welke den Heer uw God verkoren heeft, dat zy hem dienen zouden, en in zynen naem gebenedyden, en dat alle zaken zouden door hun woord, en wat zuiver of onzuiver is berigt worden.

6 En dan zullen de ouderen van die stad komen tot den verslagenen, en hunne handen wasschen op de veers, die in de vallei geslagen is,

7 En zeggen : Onze handen hebben dit bloed niet gestort, noch onze oogen hebben het niet gezien.

8 Wilt uwen volke Israël genadig wezen, Heer, welk gy verlost hebt, en wilt niet

schatten dit onnoozel bloed in het midden van uw volk Israël. En dan zal de schuld van dit bloed hun afgenomen worden :

9 En gy zult ontslagen worden van des onnoozel bloeds, welk daer gestort is, als gy gedaen zult hebben dat den Heer bevolen heeft.

10 Is het zake dat gy tegen uwe vyanden ten stryde uittrekt, en dat den Heer uw God die in uwe hand levert, en gy eenige gevangenen metleidt,

11 En dat gy onder den hoop der gevangenen ziet eene schoone vrouw, en gy daer op verliet, en wilt die tot eene huisvrouw hebben,

12 Zoo zult gy ze leiden in uw huis : en zy zal het hair van haer hoofd afscheren, en hare nagelen korten,

13 En het kleed daer zy in gevangen is, afleggen : en zy zal in uw huis zittende eene maend lang haren vader en moeder beweenen : en daer na zult gy tot haer komen en hy haer slapen, en zy zal uwe huisvrouw zyn.

14 Maer is het dat zy namaels u niet in het hert blyft, zoo zult gy haer laten vry gaen, en gy zult ze om geld niet mogen verkoopen, noch met geweld verdrukken : want gy hebt ze vernederd.

15 Is het zake dat een man twee huisvrouwen heeft, eene die hy lief heeft, en eene andere die hy haet, en dat zy van hem kinderen gekregen hebben, en den zoon van de huisvrouw die hy haet, den eerstgeboren is,

16 En dat hy zyn goed deelen wilt tuschen zyne kinderen : zoo zal hy den zoon van de beminde vrouw niet mogen den eerstgeboren maken, en dien stellen voor den zoon der gehate vrouw,

17 Maer hy zal den zoon van de gehate huisvrouw kennen voor den eerstgeboren, en dien van al dat hy heeft dubbel geven. Want dezen is het beginsel van alle zyne kinderen, en het regt van de eerstgeboorte behoort hem toe.

18 Is het dat een man eenen zoon gewonnen heeft die wederspanning en spytig is, die naer zyns vaders en moeders geboden niet hooren wilt, en bedwongen zynde, niet wilt onderdanig zyn :

19 Zoo zullen zy hem opnemen, en brengen voor de ouderen van de stad, en aen de poorte daer men regt doet,

20 En zy zullen tot hen zeggen : Dezen onzen zoon is spytig en ongehoorzaam, onze vermaning verfoeit hy aen te hooren, hy hanteert brasscryen en onkuischheid, en banketten :

21 Het volk van de stad zal hem met steenen werpen : en hy zal sterven, dat gy

het kwaed weg doet uit het midden van u, en dat alle die van Israël dit hoorende vreezen mogen.

22 Als iemand zulk misdaed heeft gedaen, dat met de dood moet gestraft worden, en dat hy ter dood verwezen wordt en aen eene galg gehangen :

23 Zoo zal zyn dood ligchaem aen het hout niet blyven, maer op den zelfden dag zal men het begraven. Want, van God is hy vermaledyd, die aen het hout hangt : en gy zult geenszins uw land ontzuiveren, welk den Heer uw God u gegeven zal hebben om te bezitten.

KAPITTEL XXII.

GY zult den os of schaepe uws broeders niet zien dolen, en daer voorhy gaen, maer gy zult ze tot uwen broeder wederleiden,

2 Is het ook dat uw broeder u niet nakende is, of dat gy hem niet kent : zoo zult gy die in uw huis leiden, en zy zullen by u blyven, tot dat uw broeder die zoeken zal, en alzo die weder krygen.

3 Desgelyks zult gy ook doen van eenen ezel, en van een kleed, en van alle uws broeders dingen die verloren zyn : is het dat gy zulks iets vindt, zoo zult gy dat niet ongeacht laten, als of het u vreemd ware.

4 Is het dat gy ziet dat uws broeders ezel of os op den weg gevallen is, zoo zult gy het niet verachten, maer gy zult met hem die opheffen.

5 Eene vrouw zal geene mannelyke klederen aendoen, en een man zal geene vrouwekleederen bezigen : want hy is afgrysselyk voor God die deze dingen doet.

6 Is het dat gy over weg gaende den nest van eenen vogel vindt op eenen boom, of op de aerde, en de moeder broedende op hare jongen of eijeren : zoo zult gy de moeder niet vangen met de jongen :

7 Maer gy zult de moeder laten vliegen, en de jongen gevangen behouden : op dat u wel geschiede, en dat gy langen tyd leven moegt.

8 Als gy een nieuw huis timmert, zoo zult gy eenen muur maken rondom het dak : op dat er geen bloed in uw huis gestort worde, en dat gy niet schuldig wordet als er een ander afviele, en van boven nederwaerts vele.

9 Gy zult uwen wyngaerd met geen ander zaed bezaeijen : op dat het zaed hetwelk gy gezaeid hebt, en dat er op den wyngaerd wast, beide niet geheiligd worden.

10 Gy zult niet akkeren met eenen os en ezel te zamen.

11 Gy zult geen kleed aendoen dat van wol en linnen geweven is.

12 Koordekens zult gy in de boorden maken aen de vier hoeken van uwen mantel, daer gy mede bedekt zult zyn.

13 Is het dat een man getrouwd heeft een wyf, en dat hy die daer na hatet,

14 En zoekt oorzaken om haer te verlaten, werpende haer op eenen allerkwaedsten naem, en zegt : Ik heb deze vrouw tot huisvrouw genomen, en als ik met haer verzaemd ben, zoo heb ik ze geene maegd gevonden :

15 Dan zullen den vader en moeder haer nemen en met hen brengen de teekenen van haren maegdom tot de ouderen van die stad, welke in de poort zyn :

16 En den vader zal zeggen : Ik heb myne dochter dezen man tot eene huisvrouw gegeven : en om dat hy die haet,

17 Zoo leidt hy haer eenen zeer kwaden naem op, alzo dat hy zegt : Ik heb uwe dochter geene maegd gevonden : en ziet hier, dit zyn de teekenen van myner dochter maegdom. En zy zullen het kleed uitspraaijen voor de ouderen van de stad :

18 En de ouderen van die stad zullen dien man aangrypen en hem slaen,

19 Doemende hem daer boven in honderd sikkelen zilvers, welke hy den vader van de jonge dochter geven zal : om dat hy eene maegd van Israël met eenen zeer kwaden naem besaemd heeft : en hy zal ze tot eene huisvrouw hebben, en haer niet mogen verlaten alle de dagen zyns levens.

20 Maer is het waerachtig dat hy haer oplegt, en dat in de jonge dochter den maegdom niet is gevonden :

21 Zoo zullen zy haer uit haers vaders huis stooten, en de mannen van die steden zullen ze met steenen overwerpen, en zy zal sterven ; want zy heeft een onbehoorlyk stuk gedaen in Israël, indien dat zy onkuischheid bedreven heeft in haers vaders huis : en gy zult het kwaed weg doen uit het midden van u.

22 Is het dat een man by eens anders huisvrouw geslapen heeft, die zullen beide sterven, dat is den overspeler en overspeelster : en gy zult het kwaed van Israël wegnemen.

23 Is het dat een man met eene jonge dochter die nog maegd is, verloofd is, en dat iemand haer vindt in de stad, en zich met haer verzaemt,

24 Zoo zult gy die beide leiden tot de stads poort, en men zal ze met steenen dood werpen : De jonge dochter om dat zy niet geroepen heeft, daer zy in de stad was : Den man om dat hy zyns naestens huisvrouw vernederd heeft, en gy zult het kwaed wegnemen uit het midden van u.

25 Maer is het dat een man op het veld vindt eene jonge dochter die verloofd is, en dat hy haer aenveerd, en zich met haer verzaemt, zoo zal hy alleen sterven :

26 De jonge dochter zal niet lyden, noch zy is de dood niet schuldig : want gelyk een moordenaer opstaet tegen zynen broeder, en slaet zyne ziel dood, alzoo heeft deze jonge dochter geleden.

27 Zy was alleen op het veld : zy heeft geroepen, en daer was niemand omtrent die haer had mogen verlossen.

28 Is het dat een man eene jonge maegd vindt die nog geen bruidegom heeft, en dat hy haer aenveerd, en zich met haer verzaemt, en de zaak voor het regt komt :

29 Zoo zal, hy die ze beslapen heeft, haren vader geven vyftig sikkelen zilver, en hy zal ze tot eene huisvrouw hebben, want hy heeft ze vernederd : hy zal ze niet mogen verlaten alle de dagen zyns levens.

30 Geen mensch zal zyns vaders huisvrouw nemen, noch zyn deksel ontdekken.

KAPITTEL XXIII.

EEN gesneden man wiens mannelyke leden onder gebroken of afgehaeld zyn, of diens mannelykheid voor afgesneden is, zal in de vergadering des Heeren niet komen.

2 Een bastaerd, dat is van eene oneerbare vrouw geboren, zal in de vergadering des Heeren niet komen, tot de tiende generatie :

3 Een Ammoniter en Moabiter ook na de tiende generatie zullen in des Heeren vergadering niet komen in de eeuwigheid :

4 Om dat zy u niet wilden te gemoet komen met brood en water op den weg als gy uit Egypten kwaemt : en om dat zy Balaam Beers zoon van Mesopotamien des lands van Syrien tegen u gehuerd hadden, dat hy u zoude vermaledyden :

5 En den Heer uw God heeft niet willen Balaam hooren, en hy verkeerde zyne maledyding in uwe benedying, om dat hy u lief had.

6 Gy zult met hen geenen peis maken, noch zoekt hun geen goed, alle de dagen uws levens in de eeuwigheid.

7 Gy zult den Idumiter niet versmaden, want het is uw broeder : noch ook den Egyptenaer, want gy zyt een vreemdeling geweest in zyn land.

8 Die van hen geboren zyn, zullen ter derde generatie mogen komen in de vergadering des Heeren.

9 Als gy tegen uwe vyanden zult trekken ten stryde, zoo zult gy u bewaren van alle kwade dingen.

10 Is het zake dat er onder u iemand is

die door eenen droom des nachts besmet is, die zal buiten het leger gaen,

11 En niet wederkeeren voor dat hy zich tegen den avond met water gewassen heeft : en na den zonnen ondergang zal hy wederom in het leger komen.

12 Gy zult eene plaets hebben buiten het leger, daer toe gy uitgaen zult om uwer naturen genoeg te doen,

13 Een schuppeken aen uwen riem dragende, en als gy gezeten zyt, zoo zult gy rondom graven, en met de aerde die gy uitgegraven hebt, zult gy bedekken

14 Het geen daer gy af verlicht zyt, (want den Heer uw God wandelt in het midden van het leger, om dat hy u verlossen zoude, en uwe vyanden in uwe handen leveren) en dat uw leger heilig weze, en dat er geene vuiligheid in gezien worde, op dat hy u niet verlate.

15 Den knecht die tot u gevloeden is zult gy zynen heere niet leveren.

16 Maer hy zal by u blyven, woonende ter plaetse daer het hem believen zal, en hy zal rusten in eene van uwe steden : wilt hem niet bedroeven.

17 Daer zal geene gemeene vrouw wezen van de dochteren van Israël, noch geen hoereerder van de zonen van Israël.

18 Gy zult den loon van eene hoer, noch de weerde van eenen hond niet offeren in des Heeren uws Gods huis, wat het zy dat gy beloofd hebt : want het is beide eene afgrysselykheid voor den Heer uwen God.

19 Gy zult uwen broeder geen geld noch graen, noch eenig ander ding op woeker leenen :

20 Maer eenen vreemden, maer uwen broeder zult gy leenen al dat hem van noode is, zonder woeker : dat den Heer uw God u gebenedyde, in allen uw werk, in het land daer gy in komen zult om het te bezitten.

21 Als gy den Heere uwen Gode eene gelofte doet, zoo zult gy het niet uitstellen te betalen : want den Heer uw God zal het verzoeken. En is het dat gy lang beidt, zoo zal u dat tot zonde gerekend worden.

22 Is het dat gy niets beloven wilt, zoo zult gy zonder zonde zyn.

23 Maer dat eens uit uwe lippen gegaen is, dat zult gy onderhouden, en doen alzoo gy het den Heere uwen Gode beloofd hebt, en gelyk gy met uwen eigen wil en monde gesproken hebt.

24 Als gy gaet in uws naestens wyngaerd, zoo eet wyndruiven zoo veel als het u lust : maer draegt er geene met u buiten.

25 Is het zake dat gy komt in uws vriends koren, zoo zult gy de aren breken en met de hand wryven : maer met de zeissenen zult gy die niet afpikken.

KAPITTEL XXIV.

IS het dat een man een wyf trouwt, en dat hy die gehad heeft, en die zynen oogen niet wel behaegt, om eenige vuiligheid : zoo zal hy eenen scheidbrief schryven, en dien in hare hand geven, en laten ze uit zynen huize gaen.

2 En als zy uitgegaen zyn zal, en eenen anderen man zal getrouwd hebben,

3 En dat dien haer ook haet, en haer ook eenen scheidbrief geeft, en laet ze uit zynen huize gaen, of dat hy immer gestorven is :

4 Zoo zal den eersten man haer niet mogen wederom tot zyne huisvrouw ontvangen : want zy is besmet, en afgryselyk geworden voor den Heer : op dat gy uw land niet doet zondigen, hetwelk den Heer uwen God u zal geven te bezitten.

5 Als een man onlangs eene huisvrouw getrouwd heeft, zoo zal hy ten oorloge niet trekken, noch hem zal niets noodiglyk van der gemeenten wegen bevolen worden : maer hy zal zonder schuld zich te huis ledig houden, dat hy een jaer met zyne huisvrouw mag vrolyk wezen.

6 Gy zult den ondersten en den oppersten molensteen niet nemen ten pande : want zulk heeft u zyne ziel voorgesteld.

7 Is het datmen iemand bevindt zynen broeder van de kinderen van Israël moeiende, en dat hy dien verkocht hebbende den prys ontvangen heeft, dien zal men dooden, en gy zult het kwaed weg doen uit het midden van u.

8 Wacht u neerstiglyk dat gy de ziekte der lazery niet kryget, maer gy zult doen al dat u de priesters van der Levieten geslachten leeren zullen, naer dat ik hun bevolen heb : en volbrengt het zorgvuldiglyk.

9 Weest gedachtig wat den Heer uw God Maria gedaen heeft onder wegen, toen gy uit Egypten gingt.

10 Als gy van uwen naesten eenig ding wedereischen zult dat hy u schuldig is, zoo zult gy in zyn huis niet gaen om eenen pand te halen :

11 Maer gy zult buiten staen, en hy zal u voortbrengen dat hy heeft.

12 Maer is het dat hy arm is, zoo zal dien pand by u niet vernachten,

13 Maer gy zult het hem terstond wedergeven voor den zonnen ondergang : op dat hy in zyn kleed slapende mag u gebenedyden, en dat gy regt hebbet voor den Heer uwen God.

14 Gy zult den loon niet weigeren van uwen behoefstigen en armen broeder, en den uitlander die met u in het land woont, en is binnen uwe poorten :

15 Maer op den zelfden dag zult gy hem den loon van zynen arbeid geven voor den zonnen ondergang, want hy arm is, en onderhoudt daer mede zyne ziel : op dat hy tegen u niet roepe aen den Heer, en u dat voor zonde gerekend worde.

16 De vaders zullen voor de kinderen niet gedood worden : noch de kinderen voor de vaders : maer een iegelyk zal voor zyne zonde sterven.

17 Gy zult het regt van den vreemdeling en weezen niet verkeeren, noch gy zult het kleed van eene weduwe voor eenen pand niet nemen.

18 Gedenkt dat gy in Egypten gediend hebt, en dat den Heer uw God u daer uit verlost heeft. Daerom beveel ik u dat gy dit ding doet.

19 Als gy uw koren zult gemaaid hebben op uwen akker, en dat gy eenen schoof vergetens achtergelaten hebt, zoo zult gy niet wederom gaen om dien te halen : maer gy zult den vreemdeling, en den weeze en weduwe dien laten weg halen, dat den Heer uw God u mag gebenedyden in alle de werken uwer handen.

20 Is het dat gy de vruchten van de olyfboomen vergadert, zoo zult gy niet wederkomen om te vergaderen al dat er op de boomen gebleven is : maer gy zult het den vreemdeling, weeze en weduwe laten.

21 Is het dat gy uwen wyngaerd snydt, zoo zult gy de achtergebleven druiven niet vergaderen, maer die zullen komen ten behoeve van den vreemdeling, weeze en weduwe.

22 Gedenk dat gy ook gediend hebt in Egypten, en daerom beveel ik u dat gy dit doet.

KAPITTEL XXV.

IS het dat er eenige zaek is tusschen sommige en dat zy de registers aenroepen : zoo zullen zy de victorie der regteverdigheid geven den genen dien zy zien zullen dat regtveerdig is. Wien zy zien ongoddelyk, dien zullen zy der ongoddelykheid doemen.

2 Maer is het dat zy zien dat den misdadigen slagen verdiend heeft, zoo zullen zy hem nederwerpen, en voor zich doen slaen. Naer de maet der zonde zal de maet der slagen wezen :

3 Alzoo nogtans, dat die boven het getal van veertig niet gaen : op dat uw broeder niet mismaektelyk gekwetst voor uwe oogen wegga.

4 Gy zult den muil van den os niet toe binden die uw koren op den dorschvloer uittredend is.

5 Als twee broeders te zamen woonen, en

dat den eenen van hen zonder kinderen gestorven is, zoo zal de huisvrouw van den overledenen geen anderen man nemen : maer zyn broeder zal haer nemen, en zyns broeders zaed verwekken :

6 En den eersten zoon dien hy van haer wint, zal hy noemen met den naem van dien dooden, dat zynen naem niet verga uit Israël.

7 Maer is het dat hy zyns broeders huisvrouw niet wilt nemen, die hem van der wets wegen toebehoort, zoo zal de vrouw gaen ter stadspoort, en aenroepen de ouderen en zeggen : Myns mans broeder wilt zyns broeders zaed niet verwekken in Israël : noch my tot eene huisvrouw nemen.

8 En zy zullen terstond dien man doen by zich halen, en hem vragen. Is het dat hy antwoord : Ik wil haer tot huisvrouw niet nemen,

9 Zoo zal die vrouw by hem komen voor de ouderen en zynen schoen van zynen voet nemen, en in zyn aenzigt spouwen en zeggen : Alzoo zal dien man geschieden die zyns broeders huis niet optimmert.

10 En zynen naem zal in Israël genoemd worden, het huis van den ontschoelden.

11 Is het zake dat er twee mannen tegen malkander eenigen twist hebben, en dat den eenen tegen den anderen begint te kyven, en dat de huisvrouw van den eenen haren man wilt verlossen uit de hand des geens die sterker is, en dat zy hare hand uitreikt, en grypt zyne schamelheid :

12 Zoo zult gy haer de hand afsnyden, en u over haer niet laten boogen door eenige bermhertigheid.

13 Gy zult in uw zaksken geen verscheiden gewigten hebben, meerder en minder.

14 Noch in uw huis zal geen meerder en minder maet wezen :

15 Gy zult een regtveerdig en waerachtig gewigt hebben en uwe mudde zal gelyk en waerachtig wezen : op dat gy moget langen tyd leven op het land het welk den Heer uw God u zal gegeven hebben :

16 Want uw Heer verontweerdigt den genen die zulke dingen doet, en hy heeft eenen afkeer van alle onregtveerdigheid.

17 Gedenkt wat u Amalek op den weg gedaen heeft, als gy uit Egypten kwaemt :

18 Hoe dat hy u te gemoet kwam : en versloeg de achtersten van uw heir die van vermoeidheden achterbleven zittend, als gy van honger en arbeid mat waert, en dat hy God niet gevreesd heeft.

19 Zoo wanneer dan den Heer uw God u zal rust gegeven hebben, en alle de natien der heidenen rondom onder uw bedwang gebragt in het land dat hy u beloofd heeft :

zoo zult gy Amaleks naem te niet doen van onder den hemel. Wacht u dat gy dit niet vergetet.

KAPITTEL XXVI.

EN als gy in het land zult gekomen zyn, hetwelk den Heer uwen God u te bezitten zal geven en gy dat ingekregen zult hebben, en daer in gewoond :

2 Zoo zult gy van alle uwe vruchten nemen de eerste vruchten, en die in eenen korf leggen, en gaen ter plaets welke den Heer uw God verkoren zal hebben, dat men zynen naem daer aenroepen zoude :

3 En gy zult gaen aen den priester, die in die dagen zyn zal, en hem zeggen : Ik be-lyd heden voor den Heer uwen God, dat ik gekomen ben in het land, waer af hy onzen vaders gezworen had, dat hy ons het geven zoude.

4 En den priester dien korf uit uwe hand ontvangende, zal dien stellen voor den altaer des Heeren uws Gods :

5 En gy zult zeggen voor het aenschyn des Heeren uws Gods : Den Syriër vervolgte mynen vader, denwelken is nedergegaen in Egypten, en daer is hy een vreemdeling geweest in zeer klein getal : en hy is gewassen tot een groot en sterk volk en van onteltyke menigte.

6 En de Egyptenaers hebben ons zwaerlyk verdrukt en ons vervolgd, zeer zware lasten opleggende :

7 En wy hebben geroepen tot den Heer onzer vaders God, denwelken ons verhoord heeft, en onze ootmoedigheid aengezien, en arbeid en benauewheid,

8 En heeft ons uit Egypten geleid, door eene sterke hand, en met eenen uitgestreken arm, met grooten angst, door vele tekenen en wonderlyke werken :

9 En hy heeft ons gebragt tot in deze plaets, en ons geleverd een land vloeijende van melk en honig.

10 En daerom offer ik u nu de eerste gaven van de vruchten des lands, hetwelk den Heer my gegeven heeft. En gy zult die laten voor het aenschyn des Heeren uws Gods : en aengebeden hebbende den Heer uwen God,

11 Zult gy met vreugde maeltijd houden, van alle de goederen die den Heer uw God u gegeven zal hebben, en uwen huize, gy en den Leviet en den vreemdeling die met u is.

12 Als gy de tienden van alle uwe vruchten heel vergaderd hebt, zoo zult gy die ten derden jare der tienden geven den Leviet, den vreemdeling en weeze, en der weduwe, dat zy die eten binnen uwe poorten, en verzaed worden.

13 En gy zult zeggen voor het aenschyn des Heeren uws Gods : Ik heb van mynen huize gebragt dat geheilgd is, en heb het gegeven den Leviet en vreemdeling, en weeze, en weduwe, gelyk gy my geboden hebt : ik heb uwe geboden niet overtreden, noch uw bevel vergeten.

14 Ik heb daer af niet geëten in mynen rouw, noch die uitgedeeld tot eenige onzuiverheid, noch daer af iets uitgegeven ten lykregte. Ik ben des Heeren myns Gods stem onderdanig geweest, en alle dingen gedaan, alzoo gy my bevolen hebt.

15 Ziet nederwaerts van uwe heiligdomstede, en van de hooge woning der hemelen, en gebenedydt uw volk Israël, en het land hetwelk gy ons gegeven hebt gelyk gy onzen vaderen gezworen hebt, het land van melk en honig vloeiende.

16 Heden heeft den Heer uwen God u geboden, dat gy doen zoudt deze geboden en regten : en dat gy die bewaren en volbrengen zoudt, uit uw geheel hert, en uit uwe geheele ziel.

17 Gy hebt heden den Heer verkoren dat hy uw God zoude zyn, en dat gy zoudt in zyne wegen wandelen : en zyne ceremonien en geboden en regten bewaren, en dat gy zyner bevelen zoudt gehoorzaam zyn.

18 En den Heer heeft u heden verkoren dat gy zyn eigen volk zoudt zyn, gelyk hy u gezeid heeft, en dat gy alle zyne geboden zoudt onderhouden :

19 En hy u stellen zoude boven alle natien, dewelke hy geschapen heeft tot zynen love, en naem, en glorie : dat gy zoudt een heilig volk des Heeren uws Gods zyn, gelyk hy gezeid heeft.

KAPITTEL XXVII.

EN Moyses met de ouden van Israël hebben den volke geboden, zeggende : Onderhoudt alle gebod dat ik u heden gebied.

2 En als gy over de Jordaen zult gegaan zyn in het land dat den Heer uw God u geven zal, zoo zult gy zeer groote steenen opregten, en die met kalk effen maken,

3 Alzoo dat gy daer in moegt schryven alle de woorden van deze wet, als gy over de Jordaen zult gekomen zyn : om te gaen in het land dat den Heer uw God u geven zal, een land van melk en honig vloeiende, gelyk hy uwen vaderen gezworen heeft.

4 Als gy dan over de Jordaen gepasseerd zult zyn, zoo regt op de steenen dewelke ik u heden beveel op den berg Hebal, en gy zult ze met kalk effen maken :

5 En daer eenen autaar timmeren den Heere uwen Gode, van steenen daer geen yzer aengeraekt heeft,

6 En van rouwe en ongehouwe steenen : en gy zult daer op den Heere uwen Gode offeren brandofferanden,

7 En gy zult vredeofferanden ten offer slaen, en daer eten en vrolyke maelyd houden voor den Heer uwen God.

8 En gy zult schryven op de steenen alle de woorden van deze wet, bescheidenlyk en klaerlyk.

9 En Moyses met de priesters van der Levieten geslachte hebben gezeid tot alle die van Israël : Aenmerkt en hoort toe, Israël : heden zyt gy gemaakt des Heeren uws Gods volk :

10 Gy zult naer zyne stem hooren, en doen de geboden, en regten die ik u gebied.

11 En Moyses heeft den volke op dien dag geboden, zeggende :

12 Deze zullen staen om den Heer te gebenedyden op den berg Garizim, als gy over de Jordaen zult gegaan zyn : Simeon, Levi, Juda, Issachar, Joseph en Benjamin.

13 En daer tegen over zullen deze staen op den berg Hebal om te vermaledyden : Ruben, Gad, en Aser, en Zabulon, Dan en Nephthali.

14 En de Levieten zullen uitspreken, en met luider stem zeggen tot alle de mannen van Israël :

15 Vermaledyd zy den mensch, die eenig gesneden of gegoten afgods beeld maakt, eene afgryslykheid des Heeren, een handwerk der kunstnaren, en dat stellen zal in het verborgen ! En al het volk zal antwoorden en zeggen : Amen.

16 Vermaledyd zy hy die niet eert zynen vader, en moeder ! En al het volk zal zeggen : Amen.

17 Vermaledyd zy hy die zyns naestens palen verstelt ? En al het volk zal zeggen : Amen.

18 Vermaledyd zy hy die eenen blinden in den weg doet dolen ! En al het volk zal zeggen : Amen.

19 Vermaledyd zy hy die het regt verkeert van den uitlander, wees en weduwe ? En al het volk zal zeggen : Amen.

20 Vermaledyd zy hy die by zyns vaders huisvrouw slaapt, en ontdekt het deksel van zyn bedden ! En al het volk zal zeggen : Amen.

21 Vermaledyd zy hy die met eenige beest verzaemt ! En al het volk zal zeggen : Amen.

22 Vermaledyd zy hy die by zyne zuster slaapt die zyns vaders of zyner moeder dochter is ! En al het volk zal zeggen : Amen.

23 Vermaledyd zy hy die by zyne zweerin slaapt ! En al het volk zal zeggen : Amen.

24 Vermaledyd zy hy, die al heimelyk zynen naesten slaet ! En al het volk zal zeggen : Amen.

25 Vermaledyd zy hy die eenige giften neemt om te slaen de ziel van het onnoozel bloed! En al het volk zal zeggen : Amen.

26 Vermaledyd zy hy, die niet blyft in de woorden van deze wet, en met de werken die niet volbrengt! En al het volk zal zeggen : Amen.

KAPITTEL XXVIII.

MAER is het dat gy hoort de stem des Heeren uws Gods, alzoo dat gy doet en onderhoudt alle zyne geboden, die ik u heden gebied, zoo zal den Heer uw God u hooger maken dan alle natien die op aerd-ryk verkeerem.

2 En alle deze benedyingen zullen op u komen, en u begrypen : is het zake nogtans dat gy zyne geboden hoort.

3 Gebenedyd zult gy wezen in de stad, en gebenedyd op het veld.

4 Gebenedyd zal wezen de vrucht uws ligchaems, en de vrucht uws lands, en de vruchten van uwe lastdragende beesten, de kudden van uwe runderen, en de kooijen van uwe schapen.

5 Uwe schuren zullen gebenedyd zyn, en uw overschot zal gebenedyd wezen.

6 Gebenedyd zult gy wezen inkomende en uitgaende.

7 Den Heer zal u verleenen dat uwe vyanden die tegen u opstaen vallen zullen voor uw aenschyn : door eenen weg zullen zy tegen u komen, en door zeven wegen voor uw aenschyn vlugten.

8 Den Heer zal de gebenedyding uitzenden op uwe kelders, en op alle de werken uwer handen : en hy zal u gebenedyden in het land dat gy zult verkregen hebben.

9 Den Heer zal u verwekken voor zich zelve tot een heilig volk, gelyk hy u gezworen heeft : is het dat gy de geboden van uwen Heer God onderhoudt, en in zyne wegen wandelt.

10 En alle de volken der aerde zullen zien dat des Heeren naem over u aengeroepen is, en zullen u vreezen.

11 Den Heer zal u ryk maken van allerlei goed, van de vruchten uws ligchaems, en van de vruchten uws jokvees, en van de vruchten uws lands, waer af dat den Heer uwen vaderen gezworen heeft dat hy u dat geven zoude.

12 Den Heer zal zynen besten schat den hemel opendoen, om uwen lande te zynen tyde regen te geven : en hy zal alle de werken uwer handen gebenedyden. En gy zult velerhande natien van volk op woeker leenen, en van niemand te woeker nemen.

13 Den Heer zal u stellen tot het hoofd en niet tot den steert : en gy zult altyd boven wezen, en niet onder : is het dat gy nogtans

hoort naer de geboden des Heeren uws Gods, die ik u heden gebied, en dat gy die bewaert en doet,

14 En daer niet afgaet ter regter noch ter slinker hand, en dat gy de vreemde goden niet volgt noch dient.

15 Maer is het zake dat gy naer de stem van den Heer uwen God niet hooren wilt, om alle zyne geboden, en ceremonien te bewaren en te doen, die ik u heden beveel : zoo zullen alle deze vermaledydingen op u komen, en u bevangen.

16 Gy zult vermaledyd zyn in de stad, en vermaledyd op het veld.

17 Vermaledyd zal uwe schuer zyn, en alle uwe bevelingen zullen vermaledyd zyn.

18 Vermaledyd zal zyn de vrucht uws ligchaems, en de vrucht uws lands, en het vee van uwe ossen, en de kudden van uwe schapen.

19 Gy zult vermaledyd zyn, inkomende, en vermaledyd uitgaende.

20 En, den Heer zal u toezenden duren tyd, en honger, en berisping in alle uwe werken, die gy doen zult : tot dat hy u verdorven en vernield zal hebben haestelyk om uwe allerkwaadste vonden door dewelke gy my verlaten hebt.

21 Den Heer schikke u toe pestilentie, tot dat hy u verslinde van den lande daer gy heen gaen zult om het te bezitten.

22 Den Heer sla u met armoede, koorts, en koude, brand en hitte, en met vuile kwade lucht, en verzengdheid, en hy vervolge u tot dat gy vernield zyt.

23 Den hemel die boven u is worde metalen : en de aerde welke gy betreedt, yzeren.

24 Den Heer geve dat den regen uws lands zy stof der aerde, en dat van den hemel op u asschen komen, tot dat gy vernield wordet.

25 Den Heer levere u vallende voor uwe vyanden. Door eenen weg moet gy uittrekken tegen hen, en door zeven wegen vlieden, en wordet verstrooid alle de koningryken der aerde door.

26 En uw dood ligchaem zy een aes allen den vogelen des hemels, en den beesten der aerde, en daer zy niemand die ze verjage.

27 Den Heer sla u met de zweren van Egypten, en het deel uws ligchaems daer den drek door komt, met schurftheid ook en heuksel : alzoo dat gy niet moogt genezen worden.

28 Den Heer sla u met onzinnigheid, en blindheid, en razerny des herten,

29 En dat gy tasten moet in den middag gelyk een blinden pleeg te tasten in de duisternissen, alzoo dat gy uwen weg niet

moogt regt houden. En ten allen tyde moet gy ongelyk lyden, en verdrukt worden door geweld, en niemand hebben die u verlosse.

30 Eene huisvrouw moet gy trouwen, en een ander moet by haer slapen. Een huis moet gy timmeren, en daer niet in woonen. Eenen wyngaerd moet gy planten en den wyn niet snyden.

31 Uw os moet voor u ten offer geslagen worden, en gy moet daer niet af eten. Uw ezel worde voor uwe oogen geroofd en u niet weder gegeven. Uwe schapen moeten uwen vyanden gegeven worden, en dat er niemand zy die u helpe.

32 Uwe zonen en dochteren moeten geleverd worden eenen anderen volke, daer het uwe oogen zien zullen, en u begeven alle den dag in hun aanzien, en dat er geene magt zy in uwe hand.

33 Een volk dat u onbekend is, moet eten de vruchten uws lands, en allen uwen arbeid : en gy moet altyd wezen onregt lydende, en verdrukt ten allen tyde.

34 En verbaesd van den grouwel der dingen welke uwe oogen zien zullen.

35 Slaen moet u den Heer met zeer kwade zweren aen uwe knien en braeijen, alzoo dat men u niet zal mogen genezen, van den hole uwer voeten tot den top uws hoofds toe.

36 Den Heer zal u en uwen koning dien gy over u stellen zult, voeren tot een volk welk gy niet kent, gy noch uwe vaders : en aldaer zult gy de vreemde goden dienen, steenen en houten.

37 En gy zult verloren zyn, en voor een gemeen zeggen en eene fabel wezen allen den volken daer u den Heer onder brengen zal.

38 Gy zult veel zaeds in de aerde werpen, en luttel vergaderen : want de springhanen zullen het al verslinden.

39 Gy zult eenen wyngaerd planten en graven : maer daer geen en wyn af drinken, noch gy zult daer niets af vergaderen : want van de wormen zal het verdorven worden.

40 Gy zult olyfhooven hebben aen alle uwe palen, en met de olie niet gezalfd worden : want de olivetten zullen afvallen en verloren gaen.

41 Gy zult zonen en dochteren winnen en daer geene genugten uws herten af hebben : want zy zullen gevangen weg geleid worden.

42 De dorre verzengheid zal alle uwe boomen en het graen uws lands verdorven.

43 De vreemdeling die met u in het land woont, zal boven u opgaen, en zal hooger zyn : maer gy zult nederdalen en noeder zyn.

44 Hy zal u te woeker leenen, en gy zult hem te woeker niet leenen : Hy zal tot den hoofde zyn, en gy zult tot den steerte zyn.

45 En alle deze vermaledydigen zullen op u komen, en u vervolgen en grypen, tot dat gy vergaen zult wezen : om dat gy niet gehoord hebt de stem van den Heer uwen God, en zyne geboden en ceremonien niet gehouden hebt, die hy u geboden heeft.

46 En daer zullen onder u teekenen en wonderlyke dingen zyn, en onder uw zaed tot in der eeuwigheid :

47 Om dat gy den Heer uwen God niet gediend hebt met blydschappen, en met genugten uws herten, om de overvloedigheid van alle dingen.

48 Gy zult uwen vyand dienen, den welken den Heer op u zenden zal, met honger en dorst en naektheid, en alle gebrek : en hy zal een yzeren jok op uwen nek leggen, tot dat hy u vernield zal hebben.

49 Den Heer zal een volk op u zenden uit verre landen, en van het uiterste einde der aerde, gelyk eenen arend met er magt vliegende : wiens tael gy niet zult kunnen verstaen :

50 Eene zeer sture pramende natie, die eenen ouden man niet toegeve, noch des kleines kinds ontferme,

51 En verslinde alle de vruchten van uw lastdragende vee, en de vruchten uws lands : tot dat gy vergaen zult zyn, en zy u niet late tarwe, wyn en olie, vee van ossen, en kud-den van schapen : tot dat zy u verdorven en vernield zal hebben,

52 In alle uwe steden, en tot dat uwe sterke en hooge muren zullen gebroken worden, daer gy uw betrouwen op had in al uw land. Gy zult binnen uwe poorten belegd worden, over al het land welk den Heer uw God u geven zal :

53 En gy zult de vrucht uws ligchaems eten, en uwer zonen en dochteren vleesch, dewelke u den Heer uw God zal gegeven hebben, in de benaauwdheid en verwoestheid, daer uw vyand u mede verdrukken zal.

54 Een teer en zeer wellustig man onder u, die zal zeer benyden zynen broeder en zyne huisvrouw die in zynen schoot slaapt,

55 Dat hy hun niet geve van zyner kinderen vleesch, welk hy eten zal : om dat hy anders niet zal hebben om te eten, in het beleggen en duren tyd, waer door uwe vyanden u verdorven zullen hebben binnen alle uwe poorten,

56 Eene teere en wellustige vrouw die op de aerde niet gaen mogt, of eenen voetstap vastzetten, om hare zeer groote weekheid en teerigheid, die zal haren man benyden, die in haren schoot slaapt, op haers zoons en dochters vleesch,

57 En van de onreinigheid der moederliken die uit het midden van hare dyen komen, en op de kinderkens die op de zelfde ure geboren zyn. Want zy zullen deze heimelyk eten, uit groot gebrek van allerlei dingen in het beleggen en verwoestheid, waer door uwe vyanden u verdrukken zullen binnen uwe poorten.

58 Ten zy dat gy bewaert en doet alle de woorden van deze wet, die in dit boek geschreven zyn, en ten zy dat gy zynen eerlyken en vreesselyken naem vreest : dat is, den Heer uwen God :

59 Zoo zal den Heer vermeerderen uwe plagen, en de plagen uws zaeds, zeer groote en gedurige plagen, de allerkwadeste ziekten en altyddurende.

60 En hy zal op u keeren allen den druk van Egypten dien gy gevreesd hebt, en zal u aenkleven :

61 En daer toe nog alle de ziekten en plagen die in het boek van deze wet niet geschreven zyn, zal den Heer op u brengen tot dat hy u verniele :

62 En gy zult luttel van getal overblyven, die te voren van menigte waert gelyk de sterren des hemels, om dat gy de stem des Heeren uws Gods niet gehoord hebt.

63 En gelyk den Heer te voren zich verblyd heeft op u, u weldoende en u vermenigvuldigende : alzoo zal hy zich verblyden u vernielende en verdervende, dat gy weg genomen wordet van den lande daer gy in gaen zult, om het te bezitten.

64 Den Heer zal u verstrooijen onder allen volken van het uiterste der aerde, tot aen haer einde toe : en gy zult daer de vreemde goden dienen, die gy en uwe vaders niet kent, de houten en steenen.

65 En onder het volk zult gy ook geene rust hebben, noch uwe voetstappen zullen daer niet rusten. Want den Heer zal u daer een verveerd hert geven, en gebrekkelyke oogen, en eene ziel verteerd van onge-noegte :

66 En uw leven zal wezen als hangende voor u. Gy zult nacht en dag vreezen, en uw leven niet betrouwen.

67 Des morgens zult gy zeggen : Wie zal my den avond verleenen? En des avonds : Wie zal my den morgen geven? om de verveerdheid uws herten, waarmede gy zult verschrikt zyn, en om de dingen die gy met uwe oogen zien zult.

68 En den Heer zal u met een schepen-vloot weder in Egypten voeren, door den weg daer hy u af gezeld heeft, dat gy dien niet meer zien zoudt. Daer zult gy uwen vyanden verkocht worden tot slaven en dienstwyven, en er zal niemand zyn die u koopen zal.

KAPITTEL XXIX.

DIT zyn de woorden des verbonds, welk den Heer Moyses geboden heeft, dat hy maken zoude met de kinderen van Israël, in het land van Moab : behalve het verbond hetwelk hy met hen gemaekt had in Horeb.

2 En Moyses heeft geheel Israël geroepen, en tot hen gezeld : Gy hebt gezien alle de dingen, welke den Heer gedaen heeft voor u in het land van Egypten, Pharaon en allen zynen dienaers, en allen zynen lande, 3 Grootte bekoringen dewelke uwe oogen gezien hebben, de teekenen en overgrootte wonderlyke werken,

4 En den Heer heeft u geen verstandig hert, noch ziende oogen, noch ooren die hooren mogten gegeven, tot op den dag van heden toe.

5 Hy heeft u veertig jaren geleid door de woestyn : uwe kleederen zyn niet versleten, en de schoenen van uwe voeten zyn van oudheden niet vergaen.

6 Gy hebt geen brood geëten, noch geenen wyn of verheugelyken drank gedronken : om dat gy weten zoudt dat ik den Heer uw God ben.

7 En gy zyt tot deze plaetse gekomen : en Schon den koning van Hesebon is uitgetrokken, en Og den koning van Basan, komende ons tegen ten stryde. En wy hebben ze verslagen,

8 En hun land ingenomen, en het te bezitten gegeven Ruben en Gad, en den halven geslachte van Manasses.

9 Daerom bewaert de woorden van dit verbond, en volbrengt ze : op dat gy verstaen moget al wat gy doet.

10 Gy staet heden al te zamen voor den Heer uwen God, uwe prinsen en geslachten en ouderen, en leeraers, het gansche volk van Israël,

11 Uwe kinderen en huisvrouwen en de vreemdelingen die by u in het leger woenen, uitgenomen de boschhouwers, en de gene die water aenhalen :

12 Dat gy zoudt overkomen in het verbond des Heeren uws Gods, en in den eed denwelken den Heer uw God heden met u vast-maekt :

13 Om dat hy u zoude verwekken tot zyn volk, en uw God zoude wezen, gelyk hy u gezeld heeft, en gelyk hy uwen vaderen gezwooren heeft, Abraham, Isaac, en Jacob.

14 En ik maak dit verbond en dezen eed niet vast met u alleen :

15 Maer met alle de genen die hier tegenwoordig, en niet tegenwoordig zyn.

16 Want gy weet wel hoe dat wy gewoond hebben in het land van Egypten, en hoe wy

gegaan zyn door het midden der natien, door dewelke gaende,

17 Hebt gy gezien hunne afgrysselykheden en vuiligheden, dat is, hunne afgoden, hout en steen, zilver en goud, dewelke zy eerden.

18 Op dat er by aventuren onder u niemand zy, man of vrouw, familie of geslacht, wiens hert heden van den Heer onzen God afgekeerd is, dat hy zoude willen gaen en dienen de goden van die natien : en dat alzoo onder u zoude wezen een wortel voortbrengende gal en bitterheid.

19 En als hy de woorden van dezen eed zal gehoord hebben, dat hy dan zich zelve in zyn herte gebenedyde, zeggende : Ik zal vrede hebben, en wandelen in de kwaedheid myns herten : en dat de dronkersse tot zich neme den dorstigen,

20 En dat den Heer hem dit niet vergeve : maer dan rooke allermeeft zynen toorn en iever tegen dien mensch, alzoo op hem zitten alle de vermaledydingen die in dezen boek geschreven zyn : en dat den Heer zynen naem doe vergaen onder den hemel,

21 En hem verderve, tot dat hy hem vernield heeft uit alle de geslachten van Israël, naer de vermaledydingen die in den boek dezer wet en verbonds begrepen zyn.

22 En het nakomende geslacht, en de kinderen die daer na zullen geboren worden, en de uitlanders die van verre gekomen zyn, zullen zeggen, als zy zien zullen de plagen van dien lande, en de ziekten daer den Heer die mede gepynigd zal hebben,

23 Met solfer en met den brand des zouts die verbrandende, alzoo dat men het niet meer bezaeije, en dat er niets groens uit wasse naer de gelykenis der verderfenis van Sodoma en Gomorra, Adama en Seboim, welke den Heer omgekeerd heeft in zyne gramschap en toorn.

24 En alle de lieden zullen zeggen : Waerom heeft den Heer dezen landen aldus gedaen ? En wat gramschap is dit van zynen onmatyken toorn ?

25 En zy zullen antwoorden : Om dieswil dat zy des Heeren verbond verlaten hebben, dat hy met hunne vaderen-gemaakt heeft, als hy ze leidde uit het land van Egypten,

26 En hebben de vreemde goden gediend, en hen aangebeden die zy niet kenden, en dien zy niet waren toegeschikt :

27 Daerom is den toorn des Heeren verstoord tegen dit land, dat hy daer op brengen zoude alle de vermaledydingen, die in dit boek geschreven zyn :

28 En hy heeft ze uit hunnen lande verdreven met gramschap en met toorn, en met de allergrootste verbolgenheid, en heeft

ze verworpen in een vreemd land, gelyk het heden blykelyk is.

29 De verholten dingen den Heere onzen Gode : die openbaer zyn, ons en onzen kinderen tot in der eeuwigheid, dat wy doen alle de woorden dezer wet.

KAPITTEL XXX.

ZOO wanneer dan dat alle deze woorden op u komen zullen, de benedying of de vermaledying, welke ik u in uw aenzigt voorgehouden heb : en dat gy beweegd zynde door berouw uws herten onder alle de heidenen, daer u den Heer uw God onder zal verstrooid hebben,

2 En gy u weder tot hem keeren zult, en onderdanig wezen zynen geboden, gelyk ik heden u gebied, met uwe kinderen, met uw geheel hert en met uwe geheele ziel :

3 Zoo zal den Heer uw God u wederom leiden uit uwe gevangenis, en uwer barmhertig wezen, en u weder vergaderen uit alle volken, daer hy u te voren onder verstrooid had.

4 Al waert gy verstrooid aen het uiterste des hemels, van daer zal u den Heer uw God wederom trekken,

5 En te zichwaerts nemen, en brengen in het land dat uwe vaders bezeten hebben, en gy zult het inkrygen : en hy zal u gebenedyden, en maken u meerder van getal dan uwe vaderen geweest zyn.

6 En den Heer uw God zal uw hert besnyden en het hert uws zaeds : dat gy den Heer uwen God zult mogen lief hebben met uw geheel hert en met uwe geheele ziel, dat gy moget leven.

7 Maer alle deze vermaledydingen zal hy keeren op uwe vyanden, en op de gene die u haten en vervolgen.

8 Maer gy zult wederkeeren, en hooren de stem des Heeren uws Gods : en doen alle de geboden die ik u heden beveel :

9 En den Heer zal u maken overvloedende in alle de werken uwer handen, in de vrucht uws ligchaems, en in de vrucht van uw behelpig vee, en in de vruchtbaarheid uws lands, en in overvloedigheid van alle dingen. Want den Heer zal wederkeeren, dat hy zich verblyde van u in alle goede dingen, gelyk hy zich verblyd heeft in uwe vaderen.

10 Is het zake nogtans dat gy hooren zult naer de stem des Heeren uws Gods, en zyne geboden en ceremonien onderhoudt die in deze wet geschreven zyn : en dat gy tot den Heer uwen God wederkeert met uw geheel hert en met uwe geheele ziel,

11 Dit gebod welk ik u heden gebied is boven u niet, noch verre gelegen,

12 Noch in den hemel gesteld, dat gy

zoudt mogen zeggen : Wie is er van ons die in den hemel opklimmen mag, dat hy dit tot ons brenge, dat wy het mogen hooren, en met den werke volbrengen ?

13 Noch het is over de zee niet gelegen : dat gy moogt daer op steken en zeggen : Wie is er van ons, die zal mogen over de zee varen, en dat tot hy ons halen : op dat wy mogten hooren en doen dat er geboden is ?

14 Maer het woord is u zeer naby, in uwen mond, en in uw hert, op dat gy het doen zoudt.

15 Aenmerkt dat ik heden voor uw aenzigt gesteld heb het leven en het goed, en daer tegen de dood en het kwaed :

16 Om dat gy den Heer uwen God zoudt lief hebben, en wandelen in zyne wegen, en zyne geboden en ceremonien en regten zoudt bewaren : en leven, en dat hy u vermenigvuldige, en u gebenedyde in het land daer gy in gaet, om het te bezitten.

17 Maer is het dat uw hert afgekeerd wordt, en gy niet hooren wilt, en dat gy door verdoodheid bedrogen zynde vreemde goden aanbidt en hen dient,

18 Zoo zeg ik u heden te voren, dat gy vergaen zult, en luttel tyds blyven in het land daer gy nu over de Jordaen gaende zult inkomen, om het te bezitten.

19 Ik aenroep heden hemel en aerde tot getuigen, dat ik u te voren gelegd heb het leven en de dood, de benedying en de vermaledying. Daerom zoo verkiest het leven, op dat gy en uw zaed leven moget :

20 En bemint den Heer uwen God, en weest zyner stem gehoorzaam, en blyft hem by (want hy is uw leven, en de langheid uwer dagen) op dat gy moget woonen in het land, waerom dat den Heer uwen vaderen gezworen heeft, Abraham, Isaac en Jacob, dat hy hun dat geven zoude.

KAPITTEL XXXI.

ALDUS is Moyses weggegaan, en heeft alle deze woorden gesproken, tot alle die van Israël,

2 En hun gezeid : Ik ben heden honderd en twintig jaren oud, ik kan niet meer uit en ingaen, byzonder want den Heer ook my gezeid heeft : Gy zult over deze Jordaen niet gaen.

3 Zoo zal dan den Heer uw God voor u overtrekken : hy zal alle deze volken vernielen in uw aenschyn, en gy zult ze bezitten : en dezen Josue zal voor u overtrekken, gelyk den Heer gezeid heeft.

4 En den Heer zal hun doen gelyk hy Schon en Og der Amorrhithers koningen, en hunnen lande gedaen heeft, en hy zal ze te niet brengen.

5 Als hy dan u deze ook zal geleverd hebben, zoo zult gy hen desgelyks doen, alzo ik u bevolen heb.

6 Doet mannelyk, en weest vroom : wilt niet vreezen, noch verveerd u niet tot hunnen aenschouwen : want den Heer uw God is uw leidsmann, en hy zal u niet verlaten noch afgaen.

7 En Moyses heeft Josue geroepen, en hem gezeid voor geheel Israël : Hebt sterken moed, en weest vroom : want gy zult dit volk brengen in het land, waer af den Heer gezworen heeft hunnen vaderen, dat hy hun het zoude geven, en gy zult het met den lote uitdeelen.

8 En den Heer die uw leidsmann is zal met u wezen : hy zal u niet verlaten noch afgaen : wilt niet vreezen of verschrikt zyn.

9 Zoo heeft dan Moyses deze wet geschreven, en die den priesters gegeven, den kinderen van Levi, die droegen de ark van het verbond des Heeren, en alle den ouderen van Israël.

10 En hy heeft hun geboden, zeggende : Na zeven jaren in het jaer der kwytsheldingen, op het hoogtyd der tabernakelen,

11 Als alle die van Israël te zamen komen zullen, om zich te vertoonen voor het aenschyn van den Heer uwen God, ter plaetse welke den Heer zal verkoren hebben, zoo zult gy de woorden van deze wet lezen voor alle die van Israël, daer zy het hooren.

12 En daer het volk al te zamen zal vergaderd wezen, zoo wel de mannen als de vrouwen, kinderen en vreemdelingen, die binnen uwe poorten zyn, op dat zy het hoorende mogen leeren, en vreezen den Heer uwen God, en bewaren en volbrengen alle de woorden van deze wet.

13 En dat hunne kinderen die het nu nog niet weten, mogen hooren, en vreezen den Heer hunnen God, alle de dagen dat zy verkeeren zullen op het land, waer toe gy nu over de Jordaen gaende, reist om het te bezitten.

14 En den Heer zeide tot Moyses : Ziet de dagen uwer dood zyn nakende ; roept Josue, en staet in het tabernakel des getuigenis, op dat ik hem gebiede. Moyses dan en Josue zyn weg gegaen, en stonden in het tabernakel des getuigenis.

15 En den Heer heeft zich zelven daer geopenbaerd in eene wolkkolom, de welke heeft gestaen in den ingang des tabernakels.

16 En den Heer heeft tot Moyses gezeid : Ziet, gy zult slapen met uwe vaderen, en dit volk opstaende zal onkuishheid bedryven achter de vreemde goden in het land daer het ingaet om er in te woonen : daer zal het my verlaten, en het verbond breken, hetwelk ik met hen gemaakt heb.

17 En myne heete gramschap zal zich zeer verstooren tegen hen in dien dage : en ik zal hen verlaten, en myn aenschyn van hen verbergen, en zal ter verslinding wezen : en alle kwade dingen en tribulation zullen hen vinden, alzoo dat het op dien dag zegen zal : In der waarheid, om dat God met my niet is, daarom hebben my alle deze kwade dingen gevonden.

18 En ik zal myn aenschyn verbergen, en stoppen op dien dag, om al des kwaeds wil dat zy gedaen hebben, want zy de vreemde goden gevolgd hebben.

19 Daerom zoo schryft nu voor u dit liedeken, en leert het den kinderen van Israël : dat zy het vast in de memorie hebben en met den mond zingen, en dat dit liedeken my zy voor een getuigenis onder de kinderen van Israël.

20 Want ik zal ze brengen in het land, daerom dat ik hunnen vaderen gezworen heb, van melk en honig vloeijende. En als zy zullen geëten hebben, en verzaed, en vet geworden zyn, zoo zullen zy afgekeerd worden tot de vreemde goden, en hen dienen : en zy zullen my lasteren, en myn verbond breken.

21 Als hen dan veel kwaeds en lydens gevonden zullen hebben, zoo zal hun dit liedeken antwoorden voor een getuigenis, netwelk geene vergetelykheid zal verdryven uit den mond huns zaeds. Want ik ken hunne gedachten, die zy nog heden doen zullen, eer ik ze zal brengen in het land dat ik hun beloofd heb.

22 Hierom zoo heeft Moyses den lofzang geschreven, en den kinderen van Israël geleerd.

23 En den Heer heeft Josue Nuns zoon geboden en gezeid : Wordt versterkt, en weest vroom : want gy zult de kinderen van Israël brengen in het land welk ik beloofd heb, en ik zal met u wezen.

24 Na dat Moyses dan de woorden van deze wet in eenen boek geschreven en voleind had :

25 Zoo heeft hy den Levieten geboden, die de ark van des Heeren verbond droegen, zeggende :

26 Neemt dezen boek en legt dien binnen aan de zyde der ark des verbonds van den Heer uwen God : dat dien aldaer tegen u mag zyn tot den getuigenisse.

27 Want ik ken uwe wederspannigheid wel, en uwen zeer harden nek. Want terwyl dat ik nog geleefd heb en met u gegaen, zoo hebt gy altyd wederspanniglyk gedaen tegen den Heer : hoe veel te meer als ik dood zal zyn?

28 Vergadert by my alle de ouderen by uwe geslachten, en uwe leeraers, en ik zal

deze woorden spreken dat zy het hooren, en ik zal hemel en aerde tegen hen aenroepen.

29 Want ik weet wel dat gy na myne dood boozelyk doen zult, en zeer korts zult afkeeren van den weg dien ik u geboden heb : en dan zal u veel kwaeds overkomen, ten laetsten tyde als gy zult kwaed gedaen hebben voor het aenschyn des Heeren, om hem te kreiten door uwer handen werken.

30 Zoo heeft dan Moyses, daer het alle de vergadering van Israël hoorde, de woorden van dit liedeken gesproken, en tot het einde toe volbragt.

KAPITTEL XXXII.

HOORT gy, hemelen, het geen dat ik spreek, en de aerde hoore de woorden myns monds.

2 Myne leering renne tot eenen regen, en myne spraek vloeije als den dauw, gelyk den regen op het kruid, en gelyk de druppelen op het gras.

3 Want ik zal den naem des Heeren aenroepen : geeft onzen Gode de heerlykheid.

4 Gods werken zyn volmaekt, en alle zyne wegen zyn regte oordeelen : God is getrouw, en zonder eenige onregtveerdigheid, regtveerdig en regt.

5 Zy hebben tegen hem gezondigd, en niet zyne kinderen met vuiligheden : het slim en bedorven geslacht.

6 Loont gy hier mede den Heer, o gy dwaes en onwys volk? Is hy niet uw vader die u bezeten heeft, en gemaekt, en u geschapen heeft?

7 Gedenkt der ouden dagen, overpeinst alle de geslachten byzonder : Vraegt uwen vader, en hy zal het u verkondigen, uwen ouden, en zy zullen het u zeggen.

8 Toen den Allerhoogsten de heidenen bedeelde : als hy Adams kinderen van een scheidde, toen stelde hy de palen der volken naer het getal der kinderen van Israël.

9 Maer des Heeren deel was zyn volk : Jacob was het koordeken van zyner erve.

10 Hy heeft hem gevonden in het woeste land, in de plaats des grouwels en der grooter wildernisse : Hy heeft hem alom geleid en geleerd : en bewaerd als den appel zyner oogen.

11 Gelyk eenen arend die zyne jongen tot vliegen verwekt, en op hen vliegende, zoo heeft hy zyne vleugelen uitgeslagen, en hy nam hem op en droeg hem op zyne schouderen.

12 Den Heer is alleen zyn leidsman geweest : en daer was geen vreemde god met hem.

13 Hy heeft hem gesteld op een verheven land : om dat hy eten zoude der velden

vruchten, en zuigen honig uit den steen, en olie uit den allerhardsten steen.

14 Boter van de koeijen, en melk van de schapen met het vet van de lammeren, en rammen der kinderen van Basan : en bokken met het merg der tarwe, en dat hy het allerpuerste bloed van de wyndruiven drinken zoude.

15 Myn beminden is vet geworden, en hy heeft tegengespoord ; weeldig geworden zynde, vet en breed, heeft hy verlaten God zynen Schepper, en is van God zynen Zalig-maker gescheiden.

16 Zy hebben hem gekreit door de vreemde goden, en door de afgrysselykheden hebben zy hem tot gramschappen verwekt.

17 Zy hebben slagtofferanden geofferd den duivelen en niet Gode, den goden die zy niet kenden : die nieuw en versch zyn gekomen, dewelke hunne vaders niet geëdiend hebben.

18 Den God die u gegenereerd heeft hebt gy verlaten, en den Heer uwen Schepper hebt gy vergeten.

19 Den Heer heeft het gezien, en is tot gramschap verwekt : want zyne zonen en dochteren hebben hem gekreit.

20 En hy heeft gezeid : Ik zal myn aenzigt van hen verbergen, en hunne uiterste aenmerken : want het is een verkeerd geslacht, en het zyn ongetrouwe kinderen.

21 Zy hebben my opgeroeid door den geen die geen God was, en zy hebben my met hunne ydelheden gekreit : en ik zal ze oproeijen door de gene die geen volk zyn, en door een dwaes volk zal ik ze kreiten.

22 Daerom is een vuer ontstoken in myne heete gramschappen, en het zal branden tot het uiterste der hellen : en het land met zyn groeisel verslinden, en het zal de fondamenten der bergen verbranden.

23 Ik zal op hen veel kwaeds vergaderen en myne schichten in hen volleveren.

24 Zy zullen van honger vergaen, en de vogelen zullen ze verslinden met de allerbitterste beten : Der beesten tanden zal ik hen toezenden, met eene razende verwoedheid der trekkende dieren op de aerde, en der kruipende.

25 Van buiten zal ze het zweerd bederven, en van binnen den angst, beide den jongeling met de maegd, den zuigeling met den ouden man.

26 Ik heb gezeid : Waer zyn zy? ik zal hunne gedenkenis doen vergaen van onder de menschen.

27 Maer om der vyanden gramschap wil, heb ik het uitgesteld : op dat hunne vyanden by aventuren zich niet verhooveerden zouden, en zeggen : Onze verhevene hand, en niet den Heer, heeft dit al gedaan.

28 Het is een volk zonder raed, en zonder voorzienigheid.

29 Och of zy wys waren, en verstonden, en de uiterste voorzagen.

30 Hoe dat er een vervolgen zoude duizend en dat er twee tien duizend zoude doen vlieden? Is het niet om dieswil dat ze hun God verkocht heeft, en dat ze den Heer besloten heeft?

31 Want ons God is niet gelyk hunne goden : en onze vyanden zyn er de regters af.

32 Hun wyngaerd is van de Sodomiten wyngaerd, en van de voorsteden van Gomorra : hunne druif is eene druif der gallen, en hunne wyndruiven zyn boven mate zeer bitter.

33 Den drakengal is hun wyn, en een venyn van adderslangen ongeneesselyk.

34 En zyn deze dingen by my niet verborren en bezegeld in myne schatten?

35 Myne is de wraek, en ik zal het hen loonen ten tyde, alzoo dat hunnen voet struikelen zal : den dag der verderfissen is by, en de tyden haesten zich om by te zyn.

36 Den Heer zal over zyn volk regt doen, en met zyne dienaers zal hy bermhertig wezen. Hy zal aenzien dat hunne hand onmagtig geworden is, en dat ook de beslotene vergaen zyn, en de overgeblevene vernield zyn.

37 En hy zal zeggen : Waer zyn hunne goden daer zy betrouwen in hadden?

38 Van der welker slagtofferanden zy het binnenste vet aten, en dronken den wyn van hunne drankofferen. Laet ze opstaen en u helpen, en u beschermen in uwen nood.

39 Ziet dat ik het alleen ben, en dat er anders geen God is dan ik. Ik zal dooden en doen leven. Ik zal slaen en ik zal genezen, en daer is niemand die het uit myne handen zoude mogen trekken.

40 Ik zal myne hand tot den hemel heffen, en zeggen : ik leve in der eeuwigheid.

41 Is het dat ik myn zweerd scherp slyp, gelyk eenen bliksem, en dat myne hand het regt oordeel aengrypt : zoo zal ik met de wraek myne vyanden vergelden en den geen die my haten zal ik wederloonen.

42 Ik zal myne pylen met bloed dronken maken, en myn zweerd zal vleesch verslinden, van den bloede der verslagenen, en der gevangenen, van het gebloot hoofd der vyanden.

43 Looft gy heidenen zyn volk, want hy zal het bloed van zyne dienaers wreken : en hunne vyanden met de wraken betalen, en zyns volks land genadig zyn.

44 Aldus zoo is Moyses gekomen en heeft

alle de woorden van dezen lofzang gesproken in de ooren des volks, hy en Josue Nuns zoon.

45 En hy heeft alle deze woorden volzeid, sprekende tot alle die van Israël.

46 En tot hen gezeid : Stelt uw hert op alle de woorden die ik u heden getuig : dat gy die uwen kinderen voort gebiedt te bewaren, en te doen, en te volbrengen al dat er geschreven is van deze wet :

47 Want zy zyn u te vergeefs niet geboden, maer om dat een iegelyk daer door leven zoude : Dewelke gy volbrengende langen tyd moogt blyven in het land daer gy in komen zult om het te bezitten, als gy over de Jordaen zult gepasseerd zyn.

48 En den Heer heeft tot Moyses op den zelfden dag gesproken, zeggende :

49 Gaet op dit gebergte Abarim, dat is te zeggen, der overgangen, tot op den berg Nebo, die daer is in het land van Moab, tegen over Jericho : en beziet het land van Chanaan, hetwelk ik den kinderen van Israël geven zal om te behouden, en sterft daer op den berg.

50 En als gy daer zult gekomen zyn, zoo zult gy by uwen volke verzaemd worden, gelyk uw broeder Aaron gestorven is op den berg Hor, en verzaemd by zynen volke :

51 Want gy hebt tegen my overtreden in het midden der kinderen van Israël, aen de wateren des wederzeggen te Kades in de woestyn Sin : en gy hebt my niet geheiligd onder de kinderen van Israël.

52 Gy zult tegen u over het land zien, en gy zult daer niet ingaen, hetwelk ik den kinderen van Israël geven zal.

KAPITTEL XXXIII.

DIT is de gebenedyding daer Moyses den man Gods de kinderen van Israël mede gebenedyde voor zyne dood.

2 En hy heeft gezeid : Den Heer is van Sinaï gekomen, en van Seyr is hy ons opgestaen : hy heeft zich vertoon op den berg Pharan, en met hem vele duizende heiligen. In zyne regter hand was eene vurige wet.

3 En hy heeft de volken lief gehad, alle de heiligen zyn in zyne hand : en die by zyne voeten komen, zullen van zyne leering ontvangen.

4 Moyses heeft ons de wet geboden, eene erfelykheid der menigte van Jacob.

5 By den allerregtsten zal een koning wezen, als de prins des volks met de geslachten van Israël zullen vergaderd wezen.

6 Leven moet Ruben, en niet sterven, en laet hem klein van getal wezen.

7 Dit is Judas benedictie : Heer, hoort de stem van Juda, en brengt hem in tot zynen

volke : zyne handen zullen voor hem stryden, en zyn helper zal tegen zyne vyanden zyn.

8 En tot Levi heeft hy ook gezeid : Uwe volmacktheid en uwe geleerdheid is uwen heiligen man, denwelken gy in de bekoring geproefd hebt, en geoordeeld aen de kyfwateren.

9 Die zynen vader en moeder gezeid heeft : Ik ken u niet ; en zynen broeders : Ik ken u niet, en die hunne kinderen niet gekend hebben. Deze hebben uwe uitspraken bewaerd, en uw verbond onderhouden,

10 Uwe regten, o Jacob, en uwe wet, o Israël : Zy zullen tymoes reukoffer stellen in uwen toorn, en brandoffer op uwen altaar.

11 Gebenedydt, Heer, zyne sterkheid, en ontvangt de werken zyner handen. Slaet de ruggen van zyne vyanden : en die hem haten laet niet opstaen.

12 En tot Benjamin heeft hy gezeid : Den allerliefsten des Heeren zal in hem met betrouwen wonen : en daer blyven als in eene slaepkamer allen den dag, en tusschen zyne schouderen zal hy rusten.

13 En tot Joseph heeft hy ook gezeid : Van des Heeren benedictie is zyn land, van de appelen des hemels, en van den dauw, en van den afgrond die daer onder ligt.

14 Van de appelen der vruchten der zonen der maen.

15 Van de toppen der oude bergen, en van de appelen der eeuwige heuvelen :

16 En van de vruchten der aerde, en van hare volheid. De benedictie van den genen die in den doorn openbaerde, moet komen op Josephs hoofd, en op den top van den Nazareus onder zyne broeders.

17 Zyne schoonheid is gelyk des eerstgeboren stiers, zyne hoornen zyn gelyk de hoornen van den eenhoorn : met dien zal hy de heidenen opligten tot de uiterste eindten der aerde : dit zyn de menigte van Ephraïm en dit zyn de duizenden van Manasses.

18 En tot Zabulon heeft hy gezeid : Verblydt u, Zabulon, in uwen uitgang, en Issachar in uwe tabernakelen.

19 Zy zullen de volken tot den berg roepen : daer zullen zy offeren de slagtofferanden der regtveerdigheid. Die den overvloed der zee zullen zuigen als melk, en de verborgen schatten des zands.

20 En tot Gad heeft hy gezeid : Gebenedydt is Gad in de breedheid : als een leeuw heeft hy gerust, en hy heeft genomen den arm en den top des hoofds.

21 En hy heeft zyne heerlykheid gezien, dat in zyn deel den leeraer gesteld was : die er geweest is met de hoofdlieden des volks en hy heeft de regtveerdigheden des

Heeren gedaen, en zyn oordeel met Israël.

22 Tot Dan heeft hy ook gezeid : Dan is een jong welpken van eenen leeuw, hy zal mildelyk van Basan vlooden.

23 En tot Nephthali heeft hy gezeid : Nephthali zal de overvloedigheid gebruiken en vol wezen van des Heeren benedictie : hy zal de zee en de zuidzyde bezitten.

24 En tot Aser heeft hy ook gezeid : Gebenedyd is in de kinderen Aser, laet hem zynen broeders behagelyk zyn, en zynen voet in de olie doppen.

25 Yzer en metael is zyn schoen. Gelyk de dagen uwer jongheid, alzo zal ook uw ouderdom wezen.

26 Daer is geen ander God, gelyk den God des allerregtsten : den opklimmer des hemels is uw helper. Door zyne heerlykheid dryven de wolken,

27 Zyne woonstad is boven, en beneden de eeuwige armen : hy zal den vyand van uw aenzigt verdryven, en zeggen : Wordt vernield.

28 Israël zal met betrouwen woenen, en alleen. Jacobs oog is in het land van tarwe en wyn, en de hemelen zullen van den dauw donker wezen.

29 Zalig zyt gy Israël : wie is uws gelyk, gy volk die door den Heer behouden wordt? Den schild van uwe hulp en het zweerd van uwe glorien : uwe vyanden zullen u verzaaken en gy zult hunne halzen met de voeten treden.

KAPITTEL XXXIV.

ALDUS is Moyses opgeklommen van het plat land van Moab op den berg Nebo, op den top van Phasga tegen over Jericho : en den Heer heeft hem getoond al het land van Galaad tot Dan toe,

2 En al het land van Nephthali, en het land

van Ephraïm en Manasses, en al het land Juda tot aen de uiterste zee,

3 En de zuidzyde, en de breedheid van het plat land van Jericho der Palmenstad, tot Segor toe.

4 En den Heer heeft tot hem gezeid : Dit is het land waerom dat ik Abraham, Isaac en Jacob gezworen heb, zeggende : Ik zal dit uwen zede geven. Gy hebt het met uwe oogen gezien, en gy zult tot daer niet overgaen.

5 En Moyses des Heeren dienaar is daer gestorven in het land van Moab, door des Heeren bevel :

6 En hy heeft hem begraven in het dal des lands van Moab, tegen over Phogor : en geen mensch heeft zyn graf geweten tot op dezen dag toe.

7 Moyses was honderd en twintig jaren oud als hy stierf : zyne oogen waren niet verduisterd, noch zyne tanden waren niet verroerd.

8 En de kinderen van Israël hebben hem beweend in het plat land van Moab dertig dagen lang : en deschreidagen der beweeners van Moyses zyn volbragt geweest.

9 Maer Josue Nuns zoon is met den geest der wysheid vervuld, want Moyses had zyne handen op hem gelegd. En de kinderen van Israël zyn hem onderdanig geweest, en gedaen alzo den Heer Moyses bevolen had.

10 En daer is voorts nooit zulk een profeet in Israël opgestaan als Moyses was, denwelken den Heere kende van aenzigt tot aenzigt.

11 Door alle de tekenen en wonderlyke werken, welke den Heer door hem gezonden heeft om te doen in het land van Egypten, Pharao en alle zynen knechten, en allen zynen landen,

12 En alle de magtige hand, en de groote wonderen die Moyses gedaen heeft voor alle de kinderen van Israël.

HET

BOEK JOSUE,

Sprekende hoe het volk Gods over de Jordaen ging in het land van beloften.

KAPITTEL I.

EN het is geschied na de dood van Moyses des Heeren dienaar, dat den Heer gesproken heeft tot Josue Nuns zoon, Moyses dienaar, en hem zeide :

2 Myn dienaar Moyses is gestorven : Staet

op, en trekt over deze Jordaen, gy en al het volk met u in het land dat ik den kinderen van Israël geven zal.

3 Alle de plaetsen welke de voetstappen uwer voeten betreden zullen die zal ik u geven, gelyk ik Moyses gezeid heb.

4 Van de woestyn en Libanus, tot de groote

rivier Euphrates, al het land van de Hethiters tot de groote zee, tegen der zonnen ondergang zal uw pael wezen.

5 Niemand zal u mogen wederstaen alle de dagen uws levens : gelyk ik met Moyses geweest ben, alzoo zal ik ook met u zyn. Ik zal u niet laten, noch van u scheiden.

6 Wordt versterkt, en zyt vroom : want gy zult dezen volke het land met den lote uitdeelen, daerom ik uwen vaderen gezworen heb, dat ik het hun leveren zoude.

7 Wordt dan versterkt, en weest zeer vroom : dat gy onderhoudt en doet alle de wet, welke Moyses myn dienaar u bevolen heeft : wilt daer niet af gaen ter regter of ter linker zyde, op dat gy verstaen moget alle dingen die gy doet.

8 Laet het boek van deze wet van uwen mond niet gaen : maer gy zult daer op denken by dagen en nachten, op dat gy onderhouden en doen moget alle de dingen die daer in geschreven staen ; dan zult gy uwen weg besturen en dien verstaen.

9 Ziet ik gebied u, wordt versterkt, en weest vroom. Wilt niet vreezen, en wilt niet verveerd zyn : want den Heer uw God is met u in alles daer gy toe gaen zult.

10 En Josue heeft den prinsen des volks geboden, zeggende : Gaet door het midden van het leger, en gebiedt den volke, en zegt :

11 Voorziet u van spys : want na den derden dag zult gy over de Jordaen trekken, en ingaen om te bezitten het land, welk den Heer uw God u geven zal :

12 En tot de Rubeniten en Gaditen, en tot het halve geslacht van Manasses heeft hy gezeid :

13 Weest gedachtig der woorden dewelke u Moyses des Heeren dienaar geboden heeft, zeggende : Den Heer uw God heeft u rust gegeven, en al het land.

14 Uwe huisvrouwen en uwe kinderen, en uw vee zullen blyven in het land welk Moyses u gegeven heeft over de Jordaen : maer gaet gy over gewapend voor uwe broeders, alle die sterk van handen zyt, en strydt voor hen,

15 Tot dat den Heer uwen broederen rust geve, gelyk hy u gegeven heeft, en dat zy ook mogen bezitten het land, welk den Heer uw God hun geven zal : en alzoo zult gy wederkeeren in het land van uwe bezitting, en zult daer in wonen, welk Moyses des Heeren dienaar u gegeven heeft over de Jordaen tegen der zonnen opgang.

16 En zy hebben tot Josue geantwoord en gezeid : Al dat gy ons bevolen hebt zullen wy doen : en werwaerts dat gy ons zenden zult, zullen wy gaen.

17 Gelyk wy in alle dingen Moyses onder-

danig geweest zyn, alzoo zullen wy u ook onderdanig zyn : alleen zoo zy den Heer uw God met u, gelyk hy met Moyses geweest is.

18 Zoo wie dat tegen uwen mond spreekt, en niet onderdanig is allen den woorden die gy hem gebieden zult, die sterve : alleenlyk weest gy vroom, en doet mannelyk.

KAPITTEL II.

ALDUS zoo heeft Josue Nuns zoon van Sethim gezonden twee mannen, bespieters in het heimelyk, en tot hen gezeid : Gaet, en beziet het land en de stad van Jericho. En zy zyn gereisd, en gegaen in het huis van eene gemeene vrouw die Rahab heette, en zy hebben by haer gerust.

2 En het is den koning van Jericho geboodschapt, en gezeid : Ziet hier zyn in den nacht mannen ingekomen van de kinderen van Israël, om het land te bespieden.

3 En den koning van Jericho heeft gezonden tot Rahab, zeggende : Brengt de mannen uit, die tot u gekomen en in uw huis gegaen zyn : want het zyn bespieters en zy zyn gekomen om al het land te bezien.

4 En de vrouw nemende de mannen, heeft ze geborgen, en gezeid : Ik belyd zy zyn by my gekomen, maer ik wist niet van waer dat zy waren :

5 En als men de poort sloot in de duisternis, zoo zyn zy ook te zamen uitgegaen, ik weet niet waer heen dat zy gegaen zyn : vervolgt ze rasschelyk, en gy zult ze achterhalen.

6 Maer zy deed de mannen boven gaen op den zolder van haer huis, en bedekte ze met stoppelen van vlas, dat daer was.

7 Maer de gene die uitgezonden waren, zyn hen gevolgd door den weg die leidt naer de ondiepte der Jordaen : en als zy uitgegaen waren, zoo is terstond de poort gesloten.

8 Zy waren nog niet in slaep die daer geborgen lagen, en ziet de vrouw is opwaerts by hen gekomen, en zeide :

9 Ik weet wel dat den Heer u het land geleverd heeft : want den grouwel van u heeft ons overvallen, en alle de ingezetenen des lands zyn heel onmagtig geworden.

10 Wy hebben gehoord dat den Heer de wateren van de Roode zee verdroogd heeft tot uwen ingang, als gy uit Egypten gegaen waert : en wat gy gedaen hebt den twee koningen der Amorrhiten die over de Jordaen waren : Schon en Og, dewelke gy verslagen hebt.

11 En deze dingen hoorende, hebben wy zeer gevreesd, en ons hert is heel verflaauwd, en daer is geen geest in ons gebleven tot uwe inkomste : want den Heer uw

God is God boven in den hemel, en beneden op de aerde.

12 Zoo zweert my dan nu by den Heer, gelyk ik met u barmhertigheid gedaen heb, dat gy ook alzoo doen zult met myns vaders huis : en dat gy my geven zult een waerachtig teeken,

13 Dat gy zult behouden mynen vader en moeder, myne broeders en zusters en al dat hun toebehoort, en dat gy onze zielen zult van de dood verlossen.

14 Dewelke hebben haer geantwoord : Onze ziel zy voor u in de dood, is het zake nogtans dat gy ons niet verradet. En als den Heer ons dit land zal geleverd hebben, zoo zullen wy aen u genade en waerachtigheid doen.

15 Zoo heeft zy ze dan neder gelaten met eene koorde, door eene venster : want haer huis was vast aen den stadsmuer.

16 En zy zeide tot hen : Trekt opwaerts naer het gebergte, op dat zy u in het wederkeeren by aventuren niet ontmoeten : en houdt u daer dry dagen verborgen, tot dat zy weder gekomen zyn, en alzoo zult gy uwen weg gaen.

17 En zy hebben tot haer gezeid : Wy zullen onschuldig zyn van dezen eed, daer gy ons mede bezworen hebt :

18 Is het dat wy in het land komende, dit rood koordeken een teeken zy, en dat gy het bindet in de venster, door dewelke gy ons nedergelaten hebt : en dat gy uw vader en moeder, en uwe broeders, en allen uw maegschap vergaderd hebt in uw huis.

19 Zoo wie uit de deur uws huis gegaen zal zyn, diens bloed zal op zyn hoofd wezen, en wy zullen daer vreemd af zyn. Maer het bloed van alle de gene die by u in uw huis zullen wezen, zal op ons hoofd komen, is het dat hen iemand genaket.

20 Maer is het dat gy ons zult willen verraden, en deze woorden in het openbaar brengen, zoo zullen wy van dezen eed zuiver wezen, daer gy ons mede bezworen hebt.

21 En zy heeft geantwoord : Het geschiede alzoo gy gezeid hebt : en latende hen gaen dat zy voorttrekken zouden, heeft zy het rood koordeken in de venster gehangen.

22 En zy wandelende zyn gekomen tot het gebergte, en zyn daer dry dagen lang gebleven, tot dat zy wederom gekomen waren die hen vervolgd hadden : want toen zy hen door alle de wegen zochten, hebben zy ze niet gevonden.

23 En als die in de stad gekomen waren, zoo zyn de bespieders wedergekeerd, en nedergegaan van den berg : en als zy over de Jordaen gepasseerd waren, zoo zyn zy

tot Josue Nuns zoon gekomen, en hebben hem verteld alle de dingen die hun gebeurd waren,

24 En hebben gezeid : Den Heer heeft al dit land in onze handen geleverd, en alle de ingezetenen des lands zyn van vreeze zeer verslagen.

KAPITTEL III.

JOSUE dan des nachts opstaende heeft het leger opgebroken : en van Sethim vertrekkende zyn zy gekomen by de Jordaen, hy en alle de kinderen van Israël, en zy zyn daer gebleven dry dagen lang.

2 En als die overleden waren, zoo zyn de uitroepers gegaen door het midden van de heirlegers,

3 En hebben begonnen te roepen : Als gy de ark des Heeren uws Gods zien zult, en de priesters van der Levieten geslachte die dragende, zoo staet gy ook op, en volgt zoo zy voorgaen :

4 En tusssen u en de ark zy eene ruimte van twee duizend cubitus : op dat gy verre zien moget, en kennen door welken weg dat gy zult moeten gaen : want gy hebt door dien te voren nooit gewandeld : en wacht u dat gy der ark niet bykome.

5 En Josue heeft tot het volk gezeid : Wordt geheiligt : want morgen zal den Heer onder u wonder doen.

6 En hy zeide tot de priesters : Neemt op de ark des verbonds dragen, en gaet voor het volk. Dewelke het gebod volbrengende, hebben de ark opgenomen, en voor hen heen gewandeld.

7 En den Heer heeft tot Josue gezeid : Heden zal ik u beginnen te verheffen voor geheel Israël : op dat zy weten mogen, dat ik met u ben gelyk ik met Moyses was.

8 Maer gebiedt gy den priesters, die de ark des verbonds dragen, en zegt hun : Als gy zult gekomen zyn in een deel van het water der Jordaen, zoo blyft daer in staende.

9 En Josue heeft gezeid tot de kinderen van Israël : Komt herwaerts, en hoort het woord des Heeren uws Gods.

10 En wederom : Daer aen, zegt hy, zult gy weten, dat den Heer den levenden God in het midden onder u is, en dat hy voor uw aenschyn zal verderven de Chananeen, en Hetheen, Heveen, en Phereseen, de Gergeseen ook, en de Jebuseen, en de Amorheenen.

11 Ziet de arke des Heeren van alle de aerde, zal voor u gaen door de Jordaen.

12 Bereidt twaelf mannen van de geslachten van Israël, uit elk geslacht eenen byzonderen.

13 En als de priesters die de ark des Hee-

ren Gods der gansche aerde dragen, hunne voetstappen zullen gezet hebben in de wateren der Jordaen; zoo zullen de wateren die beneden zyn nederwaerts afloopen en verloopenen : en die van boven komen zullen op eenen grooten hoop staende blyven.

14 Het volk is dan uit zyne tenten gegaen, om dat zy door de Jordaen gaen zouden : en de priesters die de ark des verbonds droegen, gingen voor hen.

15 En als zy in de Jordaen gekomen waren, en dat hunne voeten eensdeels met het water nat geworden waren (want de Jordaen had de oeveren van haren loop gevuld ten tyde van den oogst)

16 Zoo bleven de nederlopende wateren op eene plaats staende, en opzwellende gelyk een berg, worden gezien van verre van de stad die Adom genoemd is, tot de plaats van Sarthan : maer de wateren die beneden waren, zyn nederwaerts afgeloopen in de zee der woestyn (welke nu genoemd wordt de Doodse zee) tot dat zy heel vergaen waren.

17 Maer het volk ging tegen Jericho : en de priesters die de ark des verbonds droegen, stonden op de drooge aerde in het midden van de Jordaen opgeschort, en al het volk ging door den droogen grond.

KAPITTEL IV.

EN als zy overgegaen waren, zoo zeide den Heer tot Josue :

2 Kiest twaelf mannen uit elk geslacht eenen man :

3 En gebiedt hun, dat zy uit het midden van den grond der Jordaen, daer der priesters voeten gestaen hebben, weg dragen twaelf zeer harde steenen, dewelke gy stellen zult op de plaats des legers, daer gy dezen nacht de tenten slaen zult.

4 En Josue heeft twaelf mannen geroepen, die hy gekozen had uit de kinderen van Israël, uit elk geslacht eenen byzonderen man,

5 En hy heeft tot hen gezeid : Gaet voor de ark des Heeren uws Gods tot in het midden der Jordaen, en draegt van daer elk eenen byzonderen steen op uwe schouderen, naer het getal der kinderen van Israël,

6 Op dat een teeken zy tusschen u : en als uwe kinderen u morgen vragen zullen, zeggende : Wat willen zich deze steenen ?

7 Zoo zult gy hun antwoorden : De wateren van de Jordaen zyn vergaen voor de ark van des Heeren verbond, als die daer door ging : daerom zyn deze steenen daer gesteld tot eene gedenkenis der kinderen van Israël, tot in de eeuwigheid.

8 De kinderen van Israël hebben dan gedaen alzoo hun Josue geboden had, dra-

gende uit het midden van den grond der Jordaen twaelf steenen, gelyk den Heer hem bevolen had, naer het getal der kinderen van Israël, tot op de plaats daer zy hun leger gemaakt hebben, en daer hebben zy die gesteld.

9 En Josue heeft nog twaelf andere steenen gesteld in het midden van den grond der Jordaen, daer de priesters gestaen hadden die de ark van het verbond des Heeren droegen : en die zyn daer tot op den dag van heden toe.

10 Maer de priesters die de ark droegen, stonden in het midden van de Jordaen, tot dat al volbragt wierd hetwelk den Heer Josue bevolen had, dat hy aen het volk zeggen zoude, en gelyk hem Moyses gezeid had. En het volk heeft zich gehaest, en is doorgegaen.

11 En als zy allegader over waren, zoo is de ark des Heeren ook doorgegaen, en de priesters gingen voor het volk.

12 En de kinderen van Ruben, en Gad, en het half geslacht van Manasses zyn al gewapend getrokken voor de kinderen van Israël, gelyk hun Moyses bevolen had :

13 En veertig duizend strydbare mannen by hunne hoopen en scharen gingen door de effene plaatsen, en platte velden der stad van Jericho.

14 Op dien dag heeft den Heer Josue groot gemaakt voor alle die van Israël, dat ze hem ontzien zouden gelyk zy Moyses ontzien hadden, toen hy nog leefde.

15 En hy heeft tot hem gezeid :

16 Gebiedt den priesters die de ark des verbonds dragen, dat zy opgaen uit de Jordaen.

17 Denwelken heeft hun bevolen, zeggende : Klimt opwaerts uit de Jordaen.

18 En als zy opgeklommen waren dragen de de ark des Heeren, en begonnen de drooge aerde te betreden, zoo zyn de wateren wederom gekomen in hunne plaats, en vloeiden gelyk zy te voren plagten.

19 En het volk klom uit de Jordaen op den tienden dag der eerste maend, en zy hebben leger geslagen in Galgalis, tegen de oostzyde der stad van Jericho.

20 En de twaelf steenen die zy uit den grond der Jordaen genomen hadden, heeft Josue gesteld in Galgalis,

21 En tot de kinderen van Israël gezeid : Als uwe kinderen morgen van hunne vaders vragen zullen, en hun zeggen : Wat bedieden deze steenen ?

22 Zoo zult gy hun leeren en zeggen : Door den droogen grond is Israël gegaen door deze Jordaen.

23 Als den Heer onzen God de wateren van die verdroogde voor uw aenzigt, tot dat gy door waert gegaen,

24 Gelyk hy te voren gedaen had in de Roode zee, dewelke hy droog heeft gemaakt, tot dat wy daer door gegaen waren :

25 Op dat alle het volk der aerde zoude leeren kennen de allersterkste hand des Heeren, en om dat gy ook zoudt vreezen den Heer uwen God tot allen tyde.

KAPITTEL V.

NA dat dan gehoord hadden alle de koningen der Amorrhéen die over de Jordaan woonden, aen de westzyde, en alle de koningen van Chanaan, dewelke bezaten de plaetsen omtrent de groote zee, dat den Heer de vloeden der Jordaan droog gemaakt had voor de kinderen van Israël tot dat zy doorgegaen waren, zoo is hun hert heel onmagtig geworden, en daer is geen geest in hun gebleven, vreezende de inkomste der kinderen van Israël.

2 Op dien tyd zeide den Heer tot Josue : Maekt voor u steenen messen, en besnydt anderwerf de kinderen van Israël,

3 En hy heeft gedaen dat den Heer bevolen had, en de kinderen van Israël besneden op den heuvel der oversloefkens.

4 En dit is de zake van de tweede besnydenis. Al het volk van manspersoonen die uit Egypten gegaen waren, alle srydbare mannen, die zyn in de woestyn gestorven, door de zeer lange omgangen des wegs.

5 Dewelke allegader besneden waren. Maer het volk dat in de woestyn geboren was,

6 Binnen de veertig jaren van de reis der allerbreedste woestyn, dat was onbesneden : tot dat zy al vernield waren, die naer des Heeren woord niet gehoord hadden, en dien hy te voren gezworen had, dat hy hun niet toonen zoude het land van melk en honig vloeiende.

7 Dezer kinderen zyn gekomen in de plaets van hunne vaderen, en van Josue besneden : want zy waren nog onbesneden alzo zy geboren waren, en niemand had ze onderwegen besneden.

8 Maer na dat zy alle besneden waren, zoo bleven zy op de zelfde legerplaets, tot dat zy genezen waren.

9 En den Heer heeft tot Josue gezeid : Heden heb ik het verwyrt van Egypten u afgenomen. En die plaets is genoemd Gulgala, tot op den dag van heden toe.

10 En de kinderen van Israël zyn te Gulgala gebleven, en hebben daer paeschen gehouden, op den veertienden dag der maend, des avonds, op het plat land van Jericho,

11 En zy hebben des anderendaegs geëten van de vruchten des lands, ongedeeseemde brooden, en gersten pappen van den zelfden jare.

12 En het manna heeft opgehouden, na dat zy van de vruchten des lands geëten hadden, en de kinderen van Israël hebben die spys niet meer gebruikt, maer zy aten van de vruchten van dien jare, des lands van Chanaan.

13 Maer toen Josue was op het akkerland der stad van Jericho, zoo heeft hy zyne oogen opgeheven, en gezien eenen man tegen hem staende, houdende een bloot zwaard, en hy is tot hem gegaen, en heeft gezeid : Zyt gy onze, of onzer vyanden ?

14 En hy antwoordde : Geenszins : maer ik ben een prins van des Heeren heir, en ik kom nu.

15 En Josue viel op zyn aenzigt gebogen ter aerde. En aanbiddende heeft hy gezeid : Wat spreekt myn Heer tot zynen dienaar ?

16 Onthindt, zeide hy, de schoenen van uwe voeten, want de plaets daer gy op staet is heilig. En Josue heeft gedaen alzo hem bevolen was.

KAPITTEL VI.

MAER Jericho was gesloten en bewaerd om den grouwel van de kinderen van Israël, en niemand dorst daer uit of ingaen.

2 En den Heer heeft tot Josue gezeid : Ziet ik heb Jericho gegeven in uwe handen, en deszelfs koning, en alle de sterke mannen.

3 Gaet om de stad alle gy srydbare mannen des daegs eens : alzo zult gy zes dagen lang doen.

4 Maer op den zevenden dag zullen de priesters zeven trompetten nemen, die men in het jubileus jaar gebruikt, en voor de arke des verbonds gaen : en zevenwerf de stad omgaen, en de priesters zullen met de trompetten geluid maken.

5 En als de stem der trompet langer en met meer poezen geluid geeft, en in uwe ooren geklank maekt, zoo zal al het volk tezamen roepen met een zeer groot gekrysch, en de muren der stad zullen tot den gronde toe nedervallen, en dan zal een iegelyk daer in gaen door de plaets daer hy tegen staet.

6 Zoo heeft dan Josue Nuns zoon de priesters geroepen en tot hen gezeid : Neemt de arke des verbonds : en laet zeven andere priesters nemen de zeven bazuinen van het jubileus jaar, en laet die gaen voor de arke des Heeren.

7 En tot den volke heeft hy ook gezeid : Gaet heen en gaet rondom de stad al gewapend, gaende voor de arke des Heeren.

8 En als Josue zyne woorden voleind had en de zeven priesters met de zeven trompet

ten geklank maakten voor de ark des Heeren verbond,

9 En alle het heir gewapend vooring, zoo is het ander gemeen volk achter de ark gevolgd, en het weêrklonk over al van de trompetten.

10 Maer Josue had den volke geboden, zeggende : Gy zult niet roepen, noch uwe stem zal niet gehoord worden, noch geen woord zal uit uwen mond gaen : tot dat den dag komen zal op den welken ik u zeggen zal : Roept en maekt groot gekrysch.

11 Zoo heeft de ark des Heeren eens daags rondom de stad gegaen, en weder gekeerd zynde in het leger, is daer gebleven.

12 Josue dan des nachts opstaende, hebben de priesters de ark des Heeren genomen,

13 En zeven van hen de zeven trompetten, welke men op het jubileus jaer bezigt : en zy gingen voor de ark des Heeren, gaende en groot geklank makende : en al het gewapend volk ging voor hen : maer het ander gemeen volk volgde de ark, en maakte geluid met trompetten.

14 En zy gingen rondom de stad op den tweeden dag eens, en zyn wederom in het leger gekomen. Alzoo hebben zy zes dagen gedaen.

15 Maer op den zevenden dag, 's morgens vroeg opstaende, hebben zy de stad omgegaen, alzoo het te voren geschikt was, zevenwerf.

16 En als de priesters in den zevenden omgang met de trompetten groot geklank maakten, zoo zeide Josue tot alle die van Israël : Roept : want den Heer heeft u de stad geleverd :

17 En laet deze stad ten vloede den Heere verbannen wezen ; met al dat er binnen is. Alleen laet leven Rahab de gemeene vrouw, met alle die by haer in huis zyn : want zy heeft de boden verborgen die wy beschikt hadden.

18 Maer wacht u dat gy niets aentast van alle de dingen die u geboden zyn, en schuldig wordt der overtredingen, en het gansch leger van Israël onder de zonde zy, en verstoord worde.

19 Maer wat er is van goud en zilver en van metalen gereedschap, en van yzer, laet dat den Heere heiligen, en gelegd worden in zynen tresoor.

20 Als dan al het volk groot gekrysch maakte, en de trompetten groot geklank gaven, na dat het geroep en geklank in de ooren der menigte kwam, zoo zyn de muren terstond nedergevallen : en een iegelyk is daer opgeklommen ter plaetse die tegen zich over was : en zy hebben de stad ingenomen,

21 En alles verslagen wat er binnen was van de mannen tot de vrouwen, van de jonge kinderen tot de oude menschen. En de ossen en schapen, en ezels hebben zy ook met het scherp van den zweerde verslagen.

22 En tot de twee mannen, dewelke bespieters uitgezonden waren, heeft Josue gezeid : Gaet in het huis der gemeene vrouw, en brengt ze uit, en al dat haer toebehoort, gelyk gy haer by eed vast beloofd hebt.

23 En de jongelingen zyn daer in gegaen, en hebben daer uit gebragt Rahab, en hare ouders, en hare broeders met allen haren huisraad en haer maegschap, en zy deden die blyven buiten het heirleger van Israël.

24 Maer de stad met al dat daer binnen was, hebben zy verbrand ; zonder het goud en zilver, en de metalen vaten, en yzer, welke zy geheiligt hebben in den tresoor des Heeren.

25 Maer Rahab de gemeene vrouw, en haer vaders huis met al dat zy had, heeft Josue doen leven, en zy hebben in het midden van Israël gewoond, tot op dezen dag toe : om dieswil dat zy de boden verborgen had, die hy gezonden had om Jericho te bespieden. Op dien tyd heeft Josue eenen vloek gesproken, zeggende :

26 Vermaledyd moet den man wezen voor den Heer, die weder opregten en timmeren zal de stad van Jericho. In zynen eerstgeboren zoon moet hy de fondamenten leggen, en in den jongsten van zyne kinderen moet hy hare poorten stellen.

27 Aldus zoo is den Heer met Josue geweest, en zyn naam is vermaerd geworden in allen landen.

KAPITTEL VII.

MAER de kinderen van Israël hebben het gebod gebroken, en van het vervloekt goed zich zelve toegeëigend. Want Achan, den zoon van Charmi, des zoons Zabdi, des zoons Zare uit Judas geslacht, heeft wat genomen, van het vervloekt goed, en den Heer is gram geworden tegen de kinderen van Israël.

2 En toen Josue mannen uitzond van Jericho tegen Hai, die by Bethaven gelegen is, aen de oostzyde der stad van Bethel, zoo zeide hy tothen : Klimt opwaerts en bespied het land. En zy volbrengende dat hun geboden was, hebben Hai bespied.

3 En wedergekomen zynde, hebben zy tot hem gezeid : Laet al het volk niet opklommen, maer laet twee of dry duizend mannen derwaerts trekken, en de stad heel verdoerven : waerom zal al het volk te vergeefs

gekweld worden tegen zoo zeer luttel vyanden?

4 Hierom zoo zyn er dry duizend strydbare mannen opwaerts getrokken, dewelke terstond den rug keerende,

5 Zyn geslagen van de mannen der stad van Hai, en daer zyn van hen zes-en-dertig mannen verslagen : en de vyanden hebben ze vervolgd van de poort tot Sabarim toe, en sloegen ze zoo zy plat nedervloden : en het hert des volks is verveerd geworden, en gesmolten gelyk water.

6 Maer Josue heeft zyne kleederen gescheurd en is plat op zyn aenzigt ter aerde nedergevallen voor de ark des Heeren tot den avond toe, zoo wel hy als alle de ouderen van Israël : en zy hebben stof van de aerde op hunne hoofden geworpen,

7 En Josue heeft gezeid : Ach, Heer God, waarom hebt gy dat volk willen brengen over den vloed der Jordaen, dat gy ons zoude leveren in de handen van de Amorrheen, en verderven? Och of wy over de andere zyde der Jordaen gebleven waren, zoo wy begonnen hadden.

8 Myn Heer God, wat zal ik zeggen, ziende Israël zynen vyand den rug keerende?

9 De Chananeen, en alle de inwooners des lands zullen het hooren en te zamen gehoopt zullen zy ons omringen, en onzen naem te niet doen van de aerde : en wat zult gy uwen grooten naem doen?

10 En den Heer heeft tot Josue gezeid : Staet op, waarom ligt gy plat neder ter aerde?

11 Israël heeft gezondigd en myn verbond overtreden : en zy hebben van het verbannen goed genomen, en gestolen, en gelogen, en het onder hunne gereedschap verborgen.

12 En Israël zal niet mogen staende blyven voor zyne vyanden, en zal ze vlieden : om dat zy besmet zyn met het vervloekt goed. Ik zal voortaan met u niet wezen tot dat gy hem zult vernield hebben, die dezer groote misdaed schuldig is.

13 Staet op, heiligt het volk, en zegt hun : Heiligt u tegen morgen : want dit zegt den Heer God van Israël : Israël, daer is verbannen goed in het midden van u : gy zult niet mogen voor uwe vyanden staende blyven, tot dat hy uit u vernield worde, die met deze groote zonde besmet is.

14 En gy zult morgen vroeg een iegelyk aenkomen door uwe geslachten : en wat geslacht dat het lot vinden zal, dat zal met zyne maegschappen aenkomen, en elk maegschap by huisgezinnen, en elk huisgezin by mannen.

15 En zoo wie bevonden wordt in dit groot

misdaed, die zal in het vuer verbrand worden, met al zyn havelyk goed : om dat hy het verbond des Heeren overtreden heeft, en een ongeoorloofd stuk gedaen in Israël.

16 Josue dan des morgens opstaende, heeft Israël aangebragt by hunne geslachten, en het geslacht van Juda werd bevonden.

17 En als dat geslacht by zyne familien aangebragt was, zoo is de familie van Zare bevonden. En die by hare huisgezinnen offerende, heeft hy bevonden Zabdi :

18 Welks huis by mannen elk byzonder deelende, zoo heeft hy bevonden Achan den zoon van Charmi, des zoons Zabdi : des zoons Zare, van Judas geslacht.

19 En Josue heeft tot Achan gezeid : Myn zoon, geeft den Heere God van Israël glorie, en belydt en zegt my wat gy gedaen hebt, wilt het niet verbergen.

20 En Achan heeft tot Josue geantwoord, en heeft gezeid : Voorwaer ik heb gezondigd tegen den Heer God van Israël, en zoo en zoo heb ik gedaen :

21 Want ik zag onder den roof eenen rooden mantel zeer goed, en twee honderd sikkelen zilvers, en een gouden ry van vyftig sikkelen : en begeerende heb ik die weg gedragen, en verborgen in de aerde tegen het midden van myne tent, en het zilver heb ik in de aerde gegraven en bedekt.

22 Aldus zoo heeft Josue dienaers gezonden : welke loopende tot zyne tent hebben het al verborgen gevonden ter zelfder stede, en het zilver mede.

23 En zy namen het uit de tent, en bragten het tot Josue, en tot alle de kinderen van Israël, en zy hebben het voor den Heer geworpen.

24 Aldus zoo heeft Josue genomen Achan Zares zoon, en het zilver, en den mantel, en de gouden ry, en zyne zonen ook, en dochteren, ossen en ezelen, en schapen, en ook het tabernakel zelve, en al den huisraad : (en al die van Israël met hem) hebben ze geleid tot Achors dal :

25 Daer heeft Josue gezeid : want gy ons verstoord hebt, zoo verstoore u God op dezen dag. En geheel Israël hebben hem gesteenigd, en al dat hem toebehoorde is met het vuer verdaen.

26 En zy hebben op hem eenen grooten hoop steenen vergaderd, die nog blyft tot op den dag van heden. En de razende gramschap des Heeren is van hen afgekeerd. En de plaets is genoemd Achors dal, tot op dezen dag toe.

KAPITTEL VIII.

EN den Heer heeft tot Josue gezeid : Vreest niet noch weest niet verveerd :

neemt met u alle de menigte der strydbare mannen, en opstaende reist opwaerts naer de stad Hai. Ziet ik heb haren koning geleverd in uwe hand, en het volk, en de stad en het land.

2 En gy zult de stad Hai en haren koning doen, gelyk gy Jericho en haren koning gedaen hebt : maer den roof met alle de beesten zult gy voor u nemen : legt lagen der stad achter haer.

3 En Josue is opgestaan en al het heir der vechtende mannen met hem, om op te trekken naer Hai : en hy heeft uitgekoren dertig duizend sterke mannen gezonden des nachts,

4 En hun geboden, zeggende : Legt lagen achter de stad : en vertrekt niet verder van daer : en gy zult allegader bereid zyn.

5 Maer ik en de andere menigte die met my is, zullen regt tegen de stad opkomen. En als zy tegen ons zullen uitgevallen zyn, zoo zullen wy vlieden gelyk wy te voren gedaen hebben en den rug keeren :

6 Tot dat zy vervolgende verre van de stad vertrokken zullen zyn : want zy zullen meenen dat wy vlieden gelyk te voren.

7 Dewyl dan dat wy vlieden, en zy ons vervolgen, zoo zult gy opstaen van de lagen, en de stad verderven : en den Heer uw God zal u die in uwe handen leveren.

8 En als gy die ingenomen hebt, zoo zult gy ze onsteken, en al doen gelyk ik geboden heb.

9 En hy heeft ze laten gaen, en zy zyn gereisd ter plaetse van de lagen, en nedergelegen tusschen Bethel en Hai, aen de westzyde der stad Hai : maer Josue is dien nacht in het midden des volks gebleven.

10 En des morgens vroeg opstaende heeft hy zyne gezellen geteld, en is met de oudste opgetrokken in het voorste van den heire, omringeld met de hulp der strydbare mannen :

11 En als zy gekomen waren en opgegaan tegen over de stad, zoo stonden zy aen de noordzyde der stad, daer eene delling was tusschen de stad en hen.

12 Maer hy had vyf duizend mannen gekozen, die hy gesteld had in de lagen tusschen Bethel en Hai, aen de westzyde der zelfde stad :

13 Maer al het ander heir stelde zyne slagorde tegen de noordzyde der zelfde stad, alzoo dat de voorste van de menigte kwamen tot aen de westzyde der stad. Zoo is dan Josue dien nacht voortgegaan, en stond in het midden der delling.

14 En als den koning van Hai dit gezien had, zoo heeft hy zich des morgens vroeg gehaest, en is uitgetrokken met al het heir van de stad, en heeft zyne slagorde geschikt

tegen de woestyn, niet wetende dat er achter rug lagen verborgen waren.

15 Maer Josue en alle die van Israël hebben van die plaets geweken, gelatende zich als of zy gevreesd hadden, en zy vlieden door den weg der woestyn.

16 Maer die van Hai te zamen groot gekrysch makende, en malkander moed gevende, hebben hen vervolgd. En als zy van de stad afgetrokken waren,

17 En dat er niet een in de stad van Hai en Bethel gebleven was, die Israël niet vervolgde (latende de steden open alzoo zy daer uitgelopen waren,)

18 Heeft den Heer tot Josue gezeid : Heft op den schild, die in uwe hand is, tegen de stad Hai, want ik zal ze u leveren.

19 En als hy den schild opgeheven had tegen over de stad, zoo zyn de lagen die daer verborgen waren terstond opgestaan : en gaende naer de stad, hebben zy ze ingenomen en onstoken.

20 Maer de mannen van de stad die Josue vervolgden, omziende en ziende den rook van de stad opgaende tot den hemel toe, konden niet meer herwaerts en derwaerts vlieden byzonder om dat de gene die te voren de vlugt geveinsd hadden, en liepen naer de woestyn, nu tegen de vervolgers zeer vromelyk wederstonden.

21 En Josue en alle die van Israël ziende dat de stad ingenomen was, en dat den rook van de stad opging, zoo is hy wederom gekeerd, en heeft de mannen van Hai geslagen.

22 Want de gene die de stad ingenomen en onstoken hadden, waren ook uit de stad gekomen hun volk tegen, en begonnen in het midden de vyanden te slaen. Als dan de vyanden van beide de zyden geslagen werden, alzoo dat er niemand van die groote menigte behouden bleef,

23 Hebben zy ook den koning van de stad Hai levende gevangen en dien voor Josue gebragt.

24 Als zy dan al verslagen waren, die Israël naer de woestyn vliedende vervolgd hadden, en ter zelfde plaetse met den zweerde gevallen waren, zoo zyn de kinderen van Israël wedergekomen, en hebben de stad geslagen.

25 En al die op dien dag verslagen zyn van den man tot de vrouw, waren twaelf duizend menschen, alle lieden der stad van Hai.

26 Maer Josue heeft zyne hand niet wederom getrokken, die hy hoog opgeheven had, houdende den schild tot dat alle de inwoners van Hai verslagen waren.

27 Maer de beesten en den roof van de stad hebben den kinderen van Israël onder

malkander gedeeld, gelyk den Heer Josue bevolen had.

28 En hy heeft de stad verbrand, en daer af gemaakt eenen eeuwigen hoop :

29 En hunnen koning aen eene galg gehangen tot den avond en tot den zonnen ondergang toe. En Josue heeft geboden, en zy hebben zyn ligchaem van het kruis gedaen : en het geworpen in den ingang zelve der stad , vergaderende daer op hem eenen grooten hoop steenen, die daer blyft tot op den dag van heden.

30 Toen stichtte Josue den Heere den Gode van Israël eenen altaer op den berg Hebal :

31 Gelyk Moyses des Heeren dienaar den kinderen van Israël geboden had, en zoo dat geschreven is in het boek van Moyses wet : eenen altaer van ongehouwe steenen, dewelke geen yzer genaekt heeft : en hy heeft daer op den Heere heel-brandofferanden geofferd, en vredeoffers geslagen.

32 En hy heeft op de steenen geschreven het tweede regt der wet Moyses, dewelke hy geregistreerd had voor de kinderen van Israël.

33 Maer al het volk en de ouden, en de hoofdmannen en regters stonden aen beide de zyden van de ark, voor het aanzigt der priesters die de ark van het verbond des Heeren droegen, zoo wel de uitlanders als de ingeboren. De helft van hen stond by den berg van Garizim, en de andere helft by den berg Hebal, gelyk Moyses des Heeren dienaar geboden had. En ten eerste zoo heeft hy het volk van Israël gebenedyd.

34 En daer na zoo heeft hy gelezen alle de woorden van de benedying, en maledying, en alle de woorden die er geschreven waren in het boek der wet.

35 En hy heeft niets ongeroerd gelaten van al dat Moyses bevolen had, maer hy heeft het al verhaeld voor alle de menigte van Israël, voor de vrouwen, kinderen, en vreemdelingen, die onder hen woonachtig waren.

KAPITTEL IX.

ALS dit gehoord hebben alle de koningen over de Jordaen die daer woonden op het gebergte en het plat land, aen de zee-kanten, en aen den oever van de groote zee, en ook mede die daer woonden by Libanus, de Hethiters en Amorriters, Chananiters, Pherezeiters, en Heveiters, en Jebuzeiters,

2 Zoo zyn zy al te zamen vergaderd, dat zy tegen Josue en Israël stryden zouden, met eenen moed en met gelyken zin.

3 Maer die daer woonden te Gabaon, hoorende al dat Josue had gedaen den steden Jericho en Hai :

4 En schalkelyk denkende, hebben met zich spys genomen, leggende oude zakken op ezels, en wynflesschen gescheurd en wederom toegenaaid,

5 En zeer oude schoenen die tot een teeken der oudheid met lappekens te zamen genaaid waren, gekleed met oude kleederen : en de brooden die zy om te teeren over weg droegen, waren hard en in stukken gemorzelt :

6 En zy zyn gereisd tot by Josue, die toen in het leger was te Galgala, en hebben tot hem gezeid, en te zamen tot alle die van Israël : Wy zyn van zeer verre lande gekomen, begeerende met u peis te maken. En de kinderen van Israël hebben hun geantwoord, en gezeid :

7 Gy mogt by aventuren woonen in het land welk ons met den lote toegedeeld moet worden, en zoo zouden wy geen verbond met u mogen maken.

8 Maer zy zeiden tot Josue : Wy zyn uwe dienaers. En Josue zeide tot hen : Wie zyt gy ? En van waer komt gy ?

9 Zy hebben geantwoord : Wy uwe dienaers zyn van zeer verre lande gekomen in den naam des Heeren uws Gods. Want wy hebben gehoord de vermaerdheid van zyne magt, al dat hy in Egypten gedaen heeft,

10 En den twee koningen der Amorriters, die over de Jordaen waren, Schon den koning van Hesebon, en Og den koning van Basan, die daer was in Astaroth :

11 En de ouden en alle de inwooners van ons land hebben ons gezeid : Neemt spyzen in uwe handen om den zeer langen weg, en gaet hun te gemoet, en zegt : Wy zyn uwe dienaers, wilt een verbond met ons maken.

12 Ziet deze brooden namen wy al heet toen wy uit onze huizen gingen, om tot u te komen, nu zyn zy al droog geworden en van te groote oudheid in stukken verbryzeld.

13 Deze wynflesschen vulden wy al nieuwe, nu zyn zy geborsten en onthonden. De kleederen en schoenen die wy aen hebben, en die wy aen onze voeten hebben, die zyn van de langheid des wegs versleten, en byna al heel te niet.

14 Zoo hebben zy dan van hunne spys genomen, en den mond des Heeren niet gevraagd.

15 En Josue heeft vrede met hen gemaakt, en makende een verbond heeft hy hun beloofd, dat zy niet gedood zouden worden en de prinsen der menigte hebben hun ook gezwoeren.

16 En na dry dagen dat dit verbond gemaakt was, zoo hebben zy gehoord dat zy

daer by woonden : en dat zy onder hen zouden woonen.

17 En de kinderen van Israël hebben hun heirleger vertrokken, en zyn in hunne steden gekomen op den derden dag, waer af de namen zyn Gabaon, en Caphira, en Beroth, en Cariathiarim.

18 En zy hebben ze niet verslagen, om dat de prinszen der menigte hun gezworen hadden in den naem des Heeren Gods Israëls. En al het gemeen volk heeft gemurmureerd tegen de prinszen.

19 Dewelke hebben hun geantwoord : Wy hebben hun gezworen in den naem des Heeren Israëls Gods, en daerom mogen wy hen niet genaken.

20 Maer dit zullen wy hun doen : Laet ze behouden dat zy te leven blyven mogen, op dat de gramschap des Heeren tegen ons niet verwekt worde, ware het zake dat wy onzen eed braken :

21 Maer laet ze alzoo leven, dat ze tot behoefte van de geheele menigte hout houwen, en water aenbrengen. En als zy dit zeiden :

22 Zoo riep Josue de Gabaoniters, en zeide tot hen : Waerom hebt gy ons met bedrog willen bedriegen, alzoo dat gy zeidet : Wy woonen zeer verre van u, daer gy in het midden van ons woont ?

23 Daerom zult gy onder den vloek staen, en daer zal nimmermeer iemand gebreken van uw geslacht die hout houwe, en water aenhale in het huis van mynen God.

24 En zy hebben geantwoord : Het was ons uwe dienaers geboodschapt, hoe dat den Heer uw God Moyses zynen dienaar beloofd had, dat hy u al dit land zoude leveren, en alle des lands bewooners vernielen. Zoo waren wy dan zeer verveerd, en hebben onze zielen voorzien, bedwongen zynde uit den grouwel van u, en hebben dezen raed over een gedragen.

25 Maer nu zyn wy in uwe handen : doet ons dat u goed en regt dunkt.

26 Josue dan heeft gedaen alzoo hy gezeid had, en heeft ze verlost uit de handen der kinderen van Israël, dat zy niet gedood zouden worden.

27 En hy heeft geordineerd op dien dag dat zy zyn zouden ten dienste van al het volk, en van des Heeren outaer, hout afhouwende, en water aenbrengende, tot op dezen dag toe, ter plaetse welke den Heer verkoren zoude hebben.

KAPITTEL X.

ALS dit gehoord heeft Adonisedec koning van Jerusalem, te weten dat Josue Hai ingenomen en afgeworpen had (want gelyk hy Jericho en haren koning gedaen had,

alzoo heeft hy ook Hai en haren koning gedaen,) en dat de Gabaoniters overgevloten waren tot Israël, en met hen verbonden,

2 Zoo is hy zeer verveerd geweest. Want Gabaon was eene groote stad en eene van de koninglyke steden, en meerder dan de stad Hai, en alle hare vechtende mannen waren zeer sterk.

3 Daerom zoo heeft Adonisedec den koning van Jerusalem gezonden aen Oham den koning van Hebron, en aen Pharam den koning van Jerimoth, en ook aen Japhia den koning van Lachis, en aen Dabir den koning van Eglon, zeggende :

4 Komt opwaerts tot my, en brengt hulp, dat wy de stad van Gabaon mogen verwinnen, want zy is tot Josue en Israël overgetrokken.

5 Aldus zyn de vyf koningen der Amorhithers te zamen vergaderd, en opgetrokken : den koning van Jerusalem, den koning van Hebron, den koning van Jerimoth, den koning van Lachis, den koning van Eglon, te zamen met hunne heirscharen, en hebben leger gemaakt omtrent Gabaon, die bestrydende.

6 Maer de inwooners van Gabaon der belegerde stad, hebben gezonden tot Josue, die alsdan was in het heirleger by Galgala, en hem gezeid : Wilt uwe handen niet aftrekken van de hulp uwer dienaren : komt haestelyk opwaerts, en verlost ons, en komt ons ter hulpe : want alle de koningen van de Amorhithers, die in het gebergte woenen zyn tegen ons vergaderd.

7 En Josue is opwaerts gereisd van Galgala, en al het heir der strydbare mannen met hem, zeer sterke mannen.

8 En den Heer heeft gezeid tot Josue : Wilt ze niet ontzien : want ik heb ze in uwe handen geleverd : niemand van hen zal u mogen wederstaen.

9 Aldus heeft ze Josue overvallen onverhoeds, alle den geheelen nacht opwaerts trekkende van Galgala :

10 En den Heer heeft ze verbaesd gemaakt voor het aenschyn van Israël : en hy heeft ze vernield met eene zware plaeg in Gabaon, en heeft ze vervolgd door den weg des opgangs naer Beth Horon, en geslagen tot Azeca en Maceda toe.

11 En als zy de kinderen van Israël vloden, en waren in den nedergang van Beth Horon, zoo heeft den Heer hun gezonden groote steenen van den hemel tot Azeca : en daer zyn er veel meer gestorven van de hagelsteenen, dan die de kinderen van Israël met den zweerde verslagen hadden.

12 Toen heeft Josue tot den Heer gesproken, op den dag als hy de Amorhithers geleverd had voor het aenschyn der kinderen

van Israël, en hy heeft voor hen gezeid : Gy zoudt niet geroerd tegen Gabaon, en gy maent tegen de vallei van Ajalon.

13 En de zon en de maen bleven stilstaen, tot dat het volk zich gewroken had over zyne vyanden. Is dat niet geschreven in den boek der regtveerdigen? Zoo heeft dan de zon gestaen in het midden van den hemel, en zy heeft zich niet gehaest onder te gaen den tyd van eenen dag.

14 Daer is voor noch na zoo langen dag niet geweest, den Heer onderdanig wezende der stem van eenen mensch, en voor Israël strydende.

15 En Josue is wedergekeerd met alle die van Israël in het heirleger van Galgala.

16 Want de vyf koningen waren gevloeden, en hadden zich geborgen in eene spelonk der stad Maceda.

17 En het is Josue gebodschapt dat de vyf koningen gevonden waren verborgen in de spelonk der stad Maceda.

18 Denwelken heeft zynen gezellen geboden, en gezeid : Wentelt groote steenen tot aen het gat der spelonk, en stelt neerstige mannen die ze besloten bewaren mogen :

19 Maer wilt niet staen blyven, maer vervolgt de vyanden, en slaet alle de achterste der gene die vlieden : noch laet ze niet in hunner steden bevrydheden ingaen, dewelke den Heer God geleverd heeft in uwe handen.

20 Als dan de vyanden geslagen waren door eenen grooten slag, en byna heel tot den laetsten man vernield, zoo zyn de gene die Israël hebben kunnen ontvlieden, in sterke bemuerde steden gegaen.

21 En al het heir is tot Josue wedergekeerd in Maceda, daer toen de heirlegers waren, gezond en in geheel getal : en daer heeft niemand tegen de kinderen van Israël durven kikken.

22 En Josue heeft bevolen, zeggende : Doet open het gat der spelonk, en brengt voort tot my de vyf koningen die daer in verborgen zyn.

23 En de dienaers hebben gedaen alzoo hun bevolen was : en zy hebben tot hem gebracht de vyf koningen uit de spelonk, den koning van Jerusalem, den koning van Hebron, den koning van Jerimoth, den koning van Lachis, den koning van Eglon.

24 En als die tot hem gebracht waren, zoo heeft hy alle de mannen van Israël geroepen, en gezeid tot de hoofdliden des heirs die met hem waren : Gaet heen en stelt uwe voeten op de halzen van deze koningen. En als zy voortgegaen waren, en zy der nederliggende halzen met de voeten traden,

25 Zoo zeide hy wederom tot hen : Wilt

niet vreezen noch verveerd zyn, wordt versterkt en weest vroom : want alzoo zal den Heer doen allen uwen vyanden tegen dewelke gy strydt.

26 En Josue heeft ze geslagen en gedood, en gehangen aen vyf stylen : en zy waren gehangen tot den avond toe.

27 En als de zon onderging, zoo heeft Josue bevolen den gezellen, dat zy die zouden afdoen van de galgen. Dewelke hebben ze afgenomen en geworpen in de spelonk, daer zy in verborgen waren geweest, en zy hebben op de spelonkmuil gelegd groote steenen, dewelke daer blyven tot op dezen dag toe.

28 Op den zelfden dag heeft Josue ook Maceda ingenomen en verslagen met het scherp van den zweerde, en den koning van die stad heeft hy gedood, en alle hare bewoners : hy heeft daer in niets gelaten zoo veel als een luttel bevelingen. En hy heeft den koning van Maceda gedaen gelyk hy den koning van Jericho gedaen had.

29 En hy is voortgetrokken met geheel Israël van Maceda tot Lebna, en streed daer tegen :

30 Dewelke den Heer met haren koning geleverd heeft in de handen van Israël : en zy hebben de stad geslagen met het scherp des zweerds, en alle hare bewoners. Zy hebben daer geene bevelingen in gelaten. En zy hebben den koning van Lebna gedaen gelyk zy gedaen hadden den koning van Jericho.

31 Van Lebna is hy overgetrokken in Lachis met geheel Israël : en het heir rondom gesteld hebbende, bestormde hy ze.

32 En den Heer heeft Lachis in Israëls hand geleverd, en hy heeft die des andendaags ingenomen, en geslagen met het scherp des zweerds, en alle de zielen die daer in waren gelyk hy Lebna gedaen had.

33 Ter dier tyd is opgekomen Horam den koning van Gazer, om dat hy Lachis helpen zoude : denwelken Josue verslagen heeft met al zyn volk, dat er niet een overbleef.

34 En hy is van Lachis voortgereisd tot Eglon, en heeft ze omlegd,

35 En vechtende gewonnen op den zelfden dag : en hy heeft met het scherp des zweerds geslagen alle de zielen die daer in waren, naer al dat hy Lachis gedaen had.

36 En hy is ook met geheel Israël opgetrokken van Eglon tot Hebron, en heeft daer tegen gestreden :

37 Hy heeft ze ingenomen, en verslagen met het scherp des zweerds en ook haren koning, en alle de steden van dat landschap, en alle de zielen die daer in woonachtig waren : hy heeft daer in niet ge-

laten eenige bevelingen : gelyk hy Eglon gedaen had, alzoo heeft hy Hebron ook gedaen, al dat hy daerin vond vernielende met den zweerde.

38 En van daer wedergekeerd zynde tot Dabir,

39 Heeft hy die ingenomen en verdorven : en ook haren koning, en alle de steden rondom heeft hy geslagen met het scherp des zweerds : hy heeft daerin niet gelaten eenige bevelingen : gelyk hy gedaen had Hebron, en Lebna, en hare koningen, alzoo heeft hy Dabir en haren koning gedaen.

40 Aldus heeft Josue verslagen al het land des gebergten, en dat zuidwaerts lag, en der platte velden, en Asedoth met hare koningen : hy heeft daer niet gelaten eenige bevelingen, maer al dat adem trekken mogt heeft hy gedood, gelyk hem bevolen had den Heer den God van Israël,

41 Van Kadesbarne tot Gaza toe. Al het land van Gosen tot Gabaon,

42 En alle hunne koningen en hunne land-schappen heeft hy met eenen afloop ingenomen en verdorven : want den Heer den God van Israël heeft voor hem gestreden.

43 En hy is wedergekeerd met geheel Israël, tot de legerplaats in Galgala.

KAPITTEL XI.

WELKE dingen als Jabin den koning van Asor gehoord had, zoo heeft hy gezonden aen Jobab den koning van Madon, en tot den koning van Semeron, en tot den koning van Achsaph :

2 En tot de koningen van den noorden, die in het gebergte woonden, en in het plat land tegen de zuidzyde van Ceneroth, en ook in de veldachtige landen en landschappen van Dor by de zee.

3 En tot de Chananiters van den oosten en westen, en tot de Amorrhiters, en Hethiters, en Phereseiters, en Jebuseiters in het gebergte : en tot de Heveiters ook die daer woonden aen het onderste van Hermon in het land van Maspha.

4 En zy zyn allegader uitgetrokken met hunne heirscharen, een volk uit er maten groot van getal, gelyk het zand hetwelk aen den zeekant is, en ook peerden en wagens van ontelleyke menigte.

5 En alle deze koningen zyn te zamen gekomen over een aen de wateren van Merom, dat zy stryden zouden tegen Israël.

6 En den Heer heeft gezeid tot Josue : Vreest deze niet : want morgen op deze zelfde uer zal ik ze allen leveren om gewond te worden voor het aenschyn van Israël. Hunne peerden zult gy verminken en hunne wagens verbranden met den vure.

7 En Josue is gekomen, en al het heir met

hem tegen hen aen de wateren Merom verzienvlyk, en zy hebben ze overvallen.

8 En den Heer heeft ze geleverd in Israëls handen. Dewelke hen geslagen hebben en vervolgd tot groot Sidon toe, en tot de wateren Maserephoth, en tot het veld van Masphe, welk is aen diens oostzyde. Aldus heeft hy die alle verslagen, dat hy geene bevelingen van hen achter liet :

9 En hy heeft gedaen gelyk den Heer hem bevolen had, hunne peerden heeft hy verminkt, en de wagens met den vure verbrand.

10 En terstond wederomkeerende heeft hy ingenomen Asor : en haren koning heeft hy verslagen met het zweerd. Want Asor hield van ouds de overste heerlykheid van alle deze ryken.

11 En hy versloeg alle de zielen die daer woonden : hy heeft daer niet gelaten eenige bevelingen, maer hy heeft het al verdorven, alzoo dat er niets te leven bleef, en de stad heeft hy met den brand vernield.

12 En alle de steden rondom en hare koningen heeft hy genomen, verslagen, en vernield, gelyk hem bevolen had Moyses des Heeren dienaar.

13 Zonder de steden die op de heuvelen en op gehoopte plaatsen gelegen waren, de andere heeft Israël verbrand : alleen eene de allersterkste stad Asor heeft hy met de vlam vernield.

14 En al den roof van deze steden en het vee hebben de kinderen van Israël onder malkander gedeeld, alle menschen verslagen wezende.

15 Gelyk den Heer Moyses zynen dienaar geboden had, alzoo heeft Moyses Josue geboden, en die heeft het al volbragt : hy heeft van alle de geboden niet alzoo veel als een woord achtergelaten, dat den Heer Moyses bevolen had.

16 Aldus heeft Josue ingenomen al het land der gebergten, en het zuidland, en het land van Gosen, en het plat land, en de westzyde, en den berg Israël, en zyne veldachtige landen :

17 En een deel des bergs die opklimt tot Seyr tot Baalgad toe, door het plat land van Libanus, onder den berg Hermon, alle hunne koningen heeft hy gevangen, geslagen, en gedood.

18 Langen tyd heeft Josue gestreden tegen deze koningen.

19 Daer was niet eene stad die zich overgaf aen de kinderen van Israël, zonder de Heviters, die te Gabaon woonden, want hy heeft ze alle strydende gewonnen.

20 Want het was des Heeren vonnis, dat hunne herten zouden verhard worden, en dat zy stryden zouden tegen Israël, en val-

len, en dat zy geene genade zouden verdienen, en vergaen zouden gelyk den Heer Moyses bevolen had.

21 In dien tyd is Josue gekomen, en heeft doodgeslagen Enacim van het gebergte, Hebron, en Dabir, en Anab, en van al het gebergte van Juda en Israël, en hunne steden heeft hy vernield.

22 Hy heeft er niet eenen overgelaten van Enacims geslachte, in het land der kinderen van Israël : zonder de steden van Gaza en Geth, en Azoto, in dewelke zy alleen gelaten zyn.

23 Aldus heeft Josue al het land ingenomen, gelyk den Heer gesproken heeft tot Moyses, en hy heeft het tot eene bezitting geleverd den kinderen van Israël, naer hunne deelen en geslachten. En het land heeft gerust van oorlogen.

KAPITTEL XII.

DIT zyn de koningen, dewelke de kinderen van Israël verslagen hebben : en hebben hun land bezeten over de Jordaen, tegen der zonnen opgang, van de beek Arnon tot den berg Hermon, en alle de oostzyde die daer ziet naer de woestyn.

2 Schon den koning der Amorrheen, die woonde in Hesebon, heeft heerschappy gehad van Aroer, welke gelegen is op den oever der beek Arnon, en van het middelste deel in de vallei, en der helft van Galaad tot aen de beek van Jaboc, welke is den pael der kinderen van Ammon.

3 En van de woestyn tot de zee Ceneroth tegen den oosten, en tot de zee der woestyn, welke is de allerzoutste zee, aen de oostzyde door den weg die leidt tot Bethsimoth : en van de zuidzyde die ligt beneden Asedoth, Phasga.

4 Den pael van Og des konings van Basan van de blevelingen van Raphaim, die gewoond heeft in Astaroth, en in Edrai, en heeft heerschappy gehad op den berg Hermon, en in Salecha, en over geheel Basan tot aen de palen

5 Van Gessuri, en Machati, en van het half deel van Galaad : de palen van Schon des konings van Hesebon.

6 Moyses des Heeren dienaar, en de kinderen van Israël hebben ze geslagen, en hun land heeft Moyses geleverd tot eene bezitting den Rubeniten, en Gaditen, en de helft van Manasses geslacht.

7 Dit zyn de koningen des lands die Josue verslagen heeft, en de kinderen van Israël over de Jordaen aen de westzyde. Van Baalgad in het veld van Libanus tot den berg, welks deel opklimt tot in Seyr : en Josue heeft het geleverd tot eene bezitting den

geslachten van Israël, elken byzonder hunne deelen,

8 Zoo wel in de gebergte als in de platte en veldachtige landen. In Asedoth, en in de woestyn, en in de zuidzyde, waren de Hethiters, en Amorrhitters, Chananiters, en Pherezeiters, Heveiters, en Jebuzeiters.

9 Den koning van Jericho was een, den koning van Hai, welke is ter zyde van Bethel, een,

10 Den koning van Jerusalem een, den koning van Hebron een,

11 Den koning van Jerimoth een, den koning van Lachis een,

12 Den koning van Eglon een, den koning van Gazer een,

13 Den koning van Dabir een, den koning van Gader een,

14 Den koning van Herma een, den koning van Hered een,

15 Den koning van Lebna een, den koning van Odullam een,

16 Den koning van Maceda een, den koning van Bethel een,

17 Den koning van Taphua een, den koning van Opher een,

18 Den koning van Aphec een, den koning van Saron een,

19 Den koning van Madon een, den koning van Asor een,

20 Den koning van Semeron een, den koning van Achsaph een,

21 Den koning van Thenac een, den koning van Mageddo een,

22 Den koning van Cades een, den koning van Jachanan van den Carmelus een,

23 Den koning van Dor en des landschaps van Dor een, den koning der heidenen van Galgal een,

24 Den koning van Thersa een : alle de koningen waren een-en-dertig.

KAPITTEL XIII.

JOSUE was oud en van grooten ouderdom, en den Heer heeft tot hem gezeid : Gy zyt oud geworden en van grooten ouderdom, en daer is een zeer breed land gelaten, dat nog niet met den lote gedeeld is :

2 Te weten geheel Galileen, Philisthiim en geheel Gessuri,

3 Van den turbelenvloed die Egypten wtert, tot aen de palen van Accaron tegen den noorden : het land van Chanaan, hetwelk in vyf kleine koningen der Philistynen gedeeld wordt, de Gazeiters en Azotiters, en Ascaloniters, Gethciters, en Accaroniters.

4 Maer aen de zuidzyde zyn de Heveiters, al het land van Chanaan, en Maara der Sidoniters, tot Apheca en de palen der Amorrhitters,

5 En hunne regenoten, en ook het landschap van Libanus, tegen den oosten van Baalgad onder den berg Hermon, tot dat gy komt in Emath.

6 Van alle degene die daer woonen op den berg, van Libanus tot de wateren Mase-rephoth, en alle de Sidoniters. Ik ben den-genen die ze vernielen zal voor het aanzigt der kinderen van Israël. Daerom laet dit land komen in het deel der erfenis der kinderen van Israël, gelyk ik u bevolen heb.

7 En nu deelt het land tot eene bezitting den negen geslachten, en den halven geslachte van Manasses,

8 Met denwelken Ruben en Gad het land bezeten hebben, hetwelk hun Moyses des Heeren dienaer geleverd heeft over de vloed der Jordaen, aen de oostzyde.

9 Van Aroër, welke gelegen is aen den oever der beek Arnon, en in het midden der vallei, en alle de platte landen van Medaba tot Dibon toe.

10 En alle de steden van Schon den koning van de Amorrhithers : die geregeerd heeft in Hesebon tot aen de palen der kinderen van Ammon.

11 En Galaad, en den pael van Gessuri en Machati, en al den berg Hermon, en geheel Basan tot Salecha toe,

12 Al het koningryk van Og in Basan, die geregeerd heeft in Astaroth en Edrai, hy was van de overgeblevene van Raphaïm : en Moyses heeft deze verslagen en vernield.

13 En de kinderen van Israël hebben niet willen heel te niet doen Gessuri en Machati : en zy hebben gewoond in het midden van Israël tot op den dag van heden toe.

14 En den geslachte van Levi heeft hy geene bezitting gegeven : maer de sacrificien en slagtofferanden des Heeren Gods van Israël, deze zyn hunne erfenis, gelyk hy hun gezeid heeft.

15 Aldus heeft Moyses eene bezitting gegeven den geslachte der kinderen van Ruben naer hunne maegschappen.

16 En hun pael was van Aroër, welk gelegen is op den oever der beek van Arnon, en in het midden van de vallei der zelfde beek : al het effen land, hetwelk leidt tot Medaba,

17 En Hesebon, en alle hare dorpkens, welke zyn in de veldachtige landen : en ook Dibon en Bamoth-baal, en de stad Baalmaon,

18 En Jassa, en Cedimoth, en Mephaath, 19 En Chariathaim, en Sabama, en Sarathasar op den berg der vallei :

20 Bethphogor en Asedoth, Phasga en Bethjesimoth.

21 En alle de steden des platten lands, en alle de ryken van Schon der Amorrhithers koning, die geregeerd heeft in Hesebon, denwelken Moyses verslagen heeft met de prinsen van Madian : den Heviter, en Recem, en Sur, en Hur, en Rebe de vorsten van Schon inwooners des lands.

22 En Balaam den zoon van Beor den waerzegger hebben de kinderen van Israël met den zweerde verslagen met de andere verslagene.

23 En den pael der kinderen van Ruben is geworden den vloed Jordaen. Dit is de bezitting der Rubeniters by hunne maegschappen der steden en dorpkens.

24 En Moyses heeft gegeven den geslachte van Gad en hunne kinderen by hunne maegschappen eene bezitting, waer af dit is de deeling.

25 Den pael van Jaser, en alle de steden van Galaad, en het half deel van het land der kinderen van Ammon, tot Aroër, welke is tegen Rabba.

26 En van Hesebon tot Ramoth, Masphe en Betonim : en van Manaim tot de palen van Dabir.

27 En in de vallei Betharan, en Bethnemra, en Socoth en Saphon, het ander deel des ryks van Schon des konings van Hesebon : en het einde van dezen is ook de Jordaen, tot het uiterste deel der zee Cenereth, over de Jordaen aen de oostzyde.

28 Dit is de bezitting der kinderen van Gad, by hunne familien, hunne steden en dorpen.

29 Ook heeft hy den halven geslachte van Manasses en zynen kinderen, naer hunne maegschappen eene bezitting gegeven.

30 Waer af dit het beginsel is : van Manaim geheel Basan, en alle de ryken van Og, den koning van Basan, en alle de dorpen van Jair, die in Basan zyn, zestig steden.

31 En de helft van Galaad, en Astaroth, en Edrai de steden des ryks van Og in Basan : den kinderen van Machir des zoons van Manasses, den halven deele der kinderen van Machir, by hunne maegschappen.

32 Deze bezitting heeft Moyses gedeeld in de veldachtige landen van Moab, over de Jordaen, tegen over Jericho, aen de oostzyde.

33 En den geslachte van Levi heeft hy geene bezitting gegeven : want den Heer den God van Israël is zelve hunne bezitting, gelyk hy hun gesproken heeft.

KAPITTEL XIV.

DIT is het gene dat de kinderen van Israël bezeten hebben in het land van Chanaan welk hun gegeven hebben Eleazar den

priester, en Josue den zoon van Nun, en de prinsen der familien naer de geslachten van Israël :

2 Met den lote het al deelende, gelyk den Heer bevolen had door de hand van Moyses, den negen geslachten, en den halven geslachte.

3 Want twee geslachten en een half had Moyses over de Jordaan beërfd : zonder de Leviëten, die geen land hebben ontvangen onder hunne broeders :

4 Maer in hunne plaets kwamen de kinderen van Joseph in twee geslachten gedeeld, Manasses en Ephraïm : en de Leviëten ontvingen geen ander deel in het land, dan alleen steden om in te woonen, en hare voorsteden om te voeden hun groot en klein vee.

5 Gelyk den Heer Moyses bevolen had, alzoo hebben de kinderen van Israël gedaen en hebben het land gedeeld.

6 Zoo zyn dan de kinderen van Juda gekomen tot Josue in Galgala, en Caleb den zoon Jephone den Cenezeus heeft tot hem gesproken : Gy weet wat den Heer gesproken heeft tot Moyses den man Gods van my en u, in Kadesbarne.

7 Veertig jaren oud was ik, toen Moyses des Heeren dienaar my zond van Kadesbarne, dat ik het land bezien zoude, en ik heb hem geboodschapt dat my waerachtig dacht.

8 Maer myne broeders die met my opgetrokken waren, hebben het hert des volks ontsteld : en dies niet te min heb ik gevolgd den Heer mynen God.

9 En Moyses heeft gezwoeren op dien dag, zeggende : Het land welk uw voet betreden heeft, dat zal uwe bezitting wezen en uwer kinderen, in der eeuwigheid : om dat gy gevolgd hebt den Heer mynen God.

10 Zoo heeft dan my den Heer het leven verleend, gelyk hy beloofd heeft tot op dezen dag toe. Het zyn vyf-en-veertig jaren voorleden, van dat den Heer dit woord gesproken heeft tot Moyses, toen Israël wandelde door de woestyn : heden ben ik vyf-en-tachtig jaren oud,

11 Alzoo welvarende als ik welvarende was op dien tyd, toen ik om te bespieden uitgezonden was : de vromigheid van dien tyd blyft in my tot op dezen dag toe, zoo wel om te stryden als om te reizen.

12 Zoo geeft my dan dezen berg, denwelken den Heer beloofd heeft, daer gy het ook hoordet, daer Enacim op zyn, en groote steden en vast besloten : of den Heer by avonturen met my ware, en dat ik ze mogt te niet doen : gelyk hy my beloofd heeft.

13 En Josue heeft hem gebenedyd : en hem geleverd Hebron tot eene bezitting.

14 En van dien tyd heeft Hebron toebehoord Caleb den zoon van Jephone, den Cenezeus, tot op den dag van heden toe : om dat hy gevolgd heeft den Heer den God van Israël.

15 Den naem van Hebron werd te voren genoemd Cariath Arbe : Adam den allermeesten is daer onder de Enacims gelegd : en het land hield op van stryden.

KAPITTEL XV.

ALDUS is het deel der kinderen van Juda by hunne maegschappen geweest dit : van den pael Edom, tegen de woestyn Sin tegen den zuiden, en tot aen het uiterste deel der zuidzyde.

2 Zyn beginsel was van het uiterste der allerzoutste zee, en van hare tong die zuidwaerts ziet.

3 En gaet uit tegen den opgang des scorpioens, en gaet voorts door tot in Sina : en klimt opwaerts in Kadesbarne, en komt door tot in Eson, opgaende tot in Addar, en gaende rondom Carcaa,

4 En van daer voorts doorgaende in Asemona, en komende tot aen de beek van Egypten : en hare palen zullen zyn de groote zee. Dit zal het einde wezen van de zuidzyde.

5 Maer van den oosten zal het beginsel wezen de allerzoutste zee, tot aen de uiterste der Jordaan : en het geen dat er ziet noordwaerts, van de tong der zee tot den zelfden vloed der Jordaan.

6 En den pael gaet opwaerts in Beth Hagla, en gaet door van den noorden tot in Beth Araba : opklimmende tot den steen Boën des zoons van Ruben.

7 En strekkende voorts tot de palen van Debera van de vallei Achor, tegen den noorden ziende tegen Galgala, welke is tegen over den opgang Adommim, van de zuidzyde der beek : en gaet door de wateren die genoemd worden der zonne fontein : en zyne uitgangen zullen wezen tot de fontein Rogel.

8 En klimt op door de vallei der kinderen van Ennom, van de zyde der Jebuzeiters zuidwaerts, dit is Jerusalem : en van daer zich opregtende tot op het top van den berg, die daer is tegen Gehennom westwaerts, in het uiterste der vallei Raphaïm tegen den noorden.

9 En gaet voorts door van het opperste des bergs, tot aen de fontein des waters Nephtoa, en komt voorts tot aen de dorpen des bergs Ephron : en wordt geneigd in Baala welke is Cariathiarim, dat is, de stad der bosschagien.

10 En het gaet om van Baala westwaerts tot den berg Seyr, en gaet voorts door ne-

vens de zyde des bergs Jarim noordwaerts tot in Cheslon : en daelt neder in Bethsames, en gaet voorts door in Thamna.

11 En komt voorts tegen den noorden des deels van Accaron van bezyden, en het wordt geneigd tot Sechrona, en gaet over den berg Baala : en komt tot in Jebneel toe, en wordt met het einde der groote zee tegen den westen besloten.

12 Dit zyn de palen der kinderen van Juda, rondom in hunne maegschappen.

13 Maer Caleb den zoon van Jephone heeft hy een deel gegeven in het midden der kinderen van Juda, gelyk hem den Heer geboden had : Cariath Arbe des vaders van Enac, deze is Hebron.

14 En Caleb heeft daer uit verdorven dry zonen van Enac, Sesai en Ahiman, en Tholmai van Enacs geslacht.

15 En van daer optrekkende is hy gekomen tot de bewooners van Dabir, dewelke te voren genoemd werd Cariath Sepher, dat is, der letteren stad.

16 En Caleb heeft gezeid : Zoo wie Cariath Sepher slaet en die inneemt, dien zal ik Axa myne dochter tot eene huisvrouw geven.

17 En Othoniël den zoon van Cenez Calebs jongsten broeder heeft ze ingenomen : en hy heeft hem Axa zyne dochter tot eene huisvrouw gegeven.

18 Dewelke als zy te zamen reisden, zoo is haer geraden van haren man dat zy van haren vader zoude begeeren een akkerland, en zy verzuchtte alzoo zy op den ezel zat. Tot dewelke Caleb : Wat hebt gy? zeide hy.

19 En zy heeft geantwoord : Geeft my eene benedictie : een zuidig en dorre land hebt gy my gegeven, geeft daertoe ook een versch land. Hier om heeft haer Caleb gegeven dat gewaterd werd boven en beneden.

20 Dit is de bezitting des geslachts der kinderen van Juda by hunne maegschappen.

21 En de steden van de uiterste zyde der kinderen van Juda, waren by de palen van Edom ten zuide : Cabseel en Eder, en Jagur,

22 En Cina en Dimona, en Adada,

23 En Cades en Asor, en Jethnam,

24 Ziph, en Telem, en Baloth,

25 Nieuw Asor en Carioth, Hesron dit is Asor :

26 Amam, Sama, en Molada,

27 En Asergadda, en Hassemon en Bethphelet,

28 En Hasersual en Bersabee, en Baziothia,

29 En Baala, en Iim, en Esem,

30 En Eltholad, en Cesil, en Harma,

31 En Siceleg, en Medemena, en Sensenna,

32 Lebaoth, en Selim, en Aen, en Remon.

Alle de steden waren negen-en-twintig, en hare dorpen.

33 Maer in de veldachtige landen : Estaol en Sarea, en Asena,

34 En Zanoë, en Engannim, en Taphua en Enaim,

35 En Jerimoth en Adullam, Socho en Azeca,

36 En Saraim en Adithaim en Gedera en Gederothaim : veertien steden en hare dorpen.

37 Sanam en Hadassa en Magdalgad,

38 Delean, en Masepha, en Jecthel,

39 Lachis, en Bascath, en Eglon,

40 Chebbon en Leheman en Cethlis,

41 En Gideroth, en Bethdagon, en Naama, en Maceda : zestien steden en hare dorpen.

42 Labana, en Ether, en Asan,

43 Jephtha en Esna, en Nesib,

44 En Ceila, en Achzib, en Maresa : negen steden en hare dorpen.

45 Accaron met hare wyken en dorpkens.

46 Van Accaron tot de zee : al dat er strekt naer Azoten en hare dorpkens.

47 Azoten met hare wyken en dorpkens, Gaza met hare vryheden en dorpkens, tot aen de beek van Egypten, en de groote zee is haer pael.

48 En in den berg : Samir en Jether en Socoth,

49 En Danna, en Cariathsenna, dat is Dabir,

50 Anab en Istemo, en Anim,

51 Gosen, en Olon, en Gilo : elf steden en hare dorpen.

52 Arab, en Ruma, en Esaan,

53 En Janum, en Bethhaphua, en Apheca,

54 Athmatha, en Cariath Arbe, dit is Hebron ; en Sior : negen steden en hare dorpen.

55 Maon en Carmel en Ziph en Jota,

56 Jezrael, en Jucadam, en Zanoë,

57 Accain, Gabaa, en Thamna : tien steden en hare dorpen.

58 Halhul en Bessur, en Gedor,

59 Mareth, en Bethanoth, en Eltecon : zes steden en hare dorpen.

60 Cariathbaal, dit is Cariathiarim de stad der bosschagien, en Arebba : twee steden en hare dorpen.

61 In de woestyn Betharaba, Meddin en Sachacha,

62 En Nebsan, en de stad des zouts, en Engaddi : zes steden en hare dorpen.

63 En de kinderen van Juda hebben de Jebuzeiters de inwooners van Jerusalem niet kunnen vernielen, en de Jebuzeiters hebben gewoond met de kinderen van Juda in Jerusalem tot op den dag van heden toe.

KAPITTEL XVI.

EN het lot der kinderen van Joseph is gevallen van de Jordaen tegen Jericho

en zyne wateren ten oosten : de woestyn die opklimt van Jericho tot den berg van Bethel :

2 En gaet uit van Bethel tot Luza : en het gaet voorts door den pael van Archi, Ataroth.

3 En daelt neder westwaerts by den pael van Jephleti, tot aen de palen van neder Beth Horon, en Gazer : en hare landschappen eindden aen de groote zee :

4 En dit hebben bezeten de kinderen van Joseph, Manasses en Ephraïm.

5 En den pael der kinderen van Ephraïm is geworden by hunne maegschappen : en hunne bezitting is tegen den oosten van Ataroth Addar tot aen de overste Beth Horon.

6 En de eindden gaen uit tot in de zee : maer Machmethath ziet tegen den noorden, en gaet om de palen tegen den oosten in Thanathselo : en het gaet door van den oosten tot Janoe :

7 En het gaet neder van Janoe in Ataroth, en Naaratha : en het komt door tot in Jericho, en het gaet uit tot aen de Jordaen.

8 Van Taphua gaet het voorts door tegen de zee in de rietvallei, 'en zyne uitgangen zyn tot in de allerzoutste zee. Dit is de bezitting van het geslacht der kinderen van Ephraïm by hunne familien.

9 En daer zyn steden uitgescheiden den kinderen van Ephraïm in het midden van de bezitting der kinderen van Manasses en hunne dorpen.

10 En de kinderen van Ephraïm hebben de Chananiters niet gedood, die in Gazer woonden : en den Chananiter heeft gewoond in het midden van Ephraïm tot op dezen dag tribuet gevende.

KAPITTEL XVII.

EN het lot is gevallen den geslachte van Manasses (want hy is Josephs eerstgeboren zoon) Machir den eerstgeboren van Manasses den vader van Galaad, denwelken is geweest een strydbaar man, en heeft gehad tot eene bezitting Galaad en Basan :

2 En den anderen van Manasses kinderen by hunne familien, den kinderen van Abiezer, en den kinderen van Helec, en den kinderen van Esriël, en den kinderen van Sechem, en den kinderen van Hephher, en den kinderen van Semida. Dit zyn de kinderen van Manasses Josephs zoon, de mannen by hunne maegschappen.

3 Maer Salphaad den zoon van Hephher, des zoons Galaad, des zoons Machir, des zoons Manasses, had geene zonen, maer alleen dochteren : derwelker namen waren deze, Maala, en Noa, en Hegla, en Melcha, en Thersa.

4 En zy zyn gekomen in het aenschyn van Eleazar den priester, en Josue Nuns zoon, en der prinsen, zeggende : Den Heer heeft geboden door de hand van Moyses, dat men ons eene bezitting geven zoude in het midden van onze broederen. En hy heeft hun naer des Heeren gebod gegeven eene bezitting in het midden van huns vaders broederen

5 En de koordekens van Manasses zyn tien gevallen, zonder het land van Galaad en Basan over de Jordaen.

6 Want de dochteren van Manasses hebben eene erfelykheid bezeten in het midden van zyne zonen. Maer het land van Galaad is te lote gevallen den kinderen van Manasses die er nog over waren.

7 En den pael van Manasses was van Aser, Machmethath die ziet tegen Sichem : en gaet uit ter regter zyde by de bewooners der fontein Taphua.

8 Want in Manasses lot was gevallen het land van Taphua, welk is by de palen van Manasses der kinderen Ephraïm.

9 En den pael van de riet vallei gaet nederwaerts naer de zuidzyde der beek van Ephraïms steden, dewelke zyn in het midden van Manasses steden : Den pael van Manasses is van de noordzyde der beek, en haren uitgang gaet tot de zee :

10 Alzoo dat het erfdeel van Ephraïm zy van den zuiden, en Manasses erfdeel van den noorden, en beide de deelen de zee besluite, en dat zy met malkander aen een komen in het geslacht van Aser, van den noorden, en in het geslacht van Issachar van den oosten.

11 En de erfenis van Manasses was in Issachar en in Aser, Bethsan en hare dorpkens, en Jeblaam met hare dorpkens, en de ingezetenen van Dor met hare steden, en daer toe ook de bewooners van Endor met hare dorpkens : desgelyks ook de inwooners van Thenac met hare dorpkens : en de inwooners van Mageddo met hare dorpkens, en het derde deel van de stad Nopheth.

12 En Manasses kinderen konden deze steden niet verderven, maer het Chananeus volk bestond in zyn land te woonen.

13 Maer na dat de kinderen van Israël magtig geworden waren, zoo hebben zy het Chananeus volk onder hun bedwang gebracht, en zy hebben ze tributarissen gemaakt, en hebben ze niet verslagen.

14 En de kinderen van Joseph hebben tot Josue gesproken, en gezeid : Waerom hebt gy my eene bezitting van een lot en van een koordeken gegeven, daer ik van zoo groote menigte ben, en my den Heer gebenedyd heeft?

15 Denwelken Josue heeft gezeid : Zyt gy een groot volk, zoo gaet opwaerts in de bosschagien, en houwt ruimte af voor u zelve in het land van de Pherezeiters en Raphaïm : want de bezitting van Ephraïms gebergte u te klein is.

16 En de kinderen van Joseph hebben hem geantwoord : Wy zullen niet kunnen op het gebergte komen, aengezien dat de Chananners yzeren wagens gebruiken, die op het vlak land woenen, daer Bethsan gelegen is met hare dorpkens, en Jezraël inhoudende de helft van de vallei.

17 En Josue zeide tot den huize van Joseph, Ephraïm en Manasses : Gy zyt een volk veel van getal, en van groote magt, gy zult niet een lot hebben,

18 Maer gy zult trekken op het gebergte, en daer voor u afhouden, en zuiveren ruimte om te woenen : en dan zult gy mogen voortrekken, als gy het Chananeus volk zult ondergebragt hebben, dewelke gy zegt yzeren wagens te hebben, en zeer sterk te zyn.

KAPITTEL XVIII.

EN alle de kinderen van Israël zyn vergaderd te Silo, en zy hebben daer geslagen het tabernakel des getuigenis, en het land was onder hun bedwang.

2 Maer daer waren nog zeven geslachten der kinderen van Israël overgebleven, die hunne bezittingen nog niet ontvangen hadden.

3 Tot dewelke zeide Josue : Hoe lang verdwynt gy van traegheid, en trekt niet in het land om het te bezitten, hetwelk den Heer uwer vaderen God u gegeven heeft?

4 Kiest uit elk geslacht dry mannen, dat ik ze zende, en dat zy uitreizen, en het land omgaen, en het beschryven, naer het getal van een iegelyks menigte : en dat zy tot my brengen het gene dat zy beschreven zullen hebben.

5 Deelt voor u het land in zeven deelen : Laet Juda in zyne palen wezen van de zuidzyde, en Josephs huis van den noorden.

6 Het land dat midden tusschen deze ligt, zult gy in zeven deelen beschryven : en gy zult hier by my komen, op dat ik voor den Heer uwen God mag voor u hier het lot werpen :

7 Want de Levieten hebben onder u geen erfdeel, maer het priesterschap des Heeren is hun erfdeel. Maer Gad en Ruben, en het half geslacht van Manasses hadden nu te voren hunne bezittingen ontvangen over de Jordaen, aen de oostzyde : welke hun Moyses des Heeren dienaar gegeven heeft.

8 En als de mannen opgestaen waren dat

zy reizen zouden, om het land te beschryven, zoo heeft Josue hun bevolen, zeggende : Gaet het land om en beschryft het, en komt wederom tot my : op dat ik hier voor den Heer te Silo mag het lot voor u werpen.

9 Aldus zyn zy gereisd : en het land doorziende, hebben zy het gedeeld in zeven deelen, schryvende dit in eenen boek. En zy zyn wederom tot Josue gekomen in het leger te Silo.

10 En hy heeft de loten geworpen voor den Heer te Silo, en den kinderen van Israël het land gedeeld in zeven deelen.

11 En het eerste lot is opgekomen den kinderen van Benjamin, naer hunne familien, dat zy zouden bezitten het land tusschen de kinderen van Juda, en de kinderen van Joseph.

12 En hunne palen waren tegen den noorden van de Jordaen : voortgaende by de zyde van Jericho noordwaerts, en van daer opwaerts gaende naer het gebergte tegen den westen, en voorts doorkomende tot de woestyn van Bethaven,

13 En voorts doorgaende by Luza aen de zuidzyde, deze is Bethel : en het daelt voorts tot Ataroth adder op den berg die gelegen is aen het zuiden van neder Beth Horon,

14 En wordt geneigd gaende om tegen de zee tot aen de zuidzyde van den berg die tegen over Beth Horon staet west : en zyne uitgangen zyn te Cariathbaal, welke ook genoemd wordt Cariathiarim, der kinderen van Juda stad. Dit is de zyde tegen de zee westwaerts.

15 Maer van den zuiden van de zyde van Cariathiarim, zoo komt den pael uit tegen de zee, en gaet voorts tot de fontein van Nephtoa :

16 En daelt neder op een deel van het gebergte welk is tegen over de vallei van Ennoms kinderen : en het is tegen de noordzyde, in het uiterste deel van Raphaïms valleije. En gaet nederwaerts tot Geennom (dat is de vallei van Ennom) by de zyde van de Jebuseen, aen den zuiden : en komt voorts tot de fontein Rogel,

17 Doorgaende naer den noorden, en uitkomende tot Enses, dat is, de fontein der zon :

18 En het gaet voorts door tot de tomben, die daer zyn tegen over den opgang van Adommim : en gaet nederwaerts tot Abenboen, dat is den steen van Boën Rubens zoon : en gaet voorts door van de noordzyde tot de platte landen : en gaet nederwaerts tot het effen land,

19 En gaet voorby tegen den noorden van Beth Hagla : en zyne uitgangen zyn tegen over de tong van de zoutste zee, van den

noorden, ten einde van de Jordaen, aen de zuidzyde :

20 Welk zyn pael is van den oosten. Dit is de bezitting der kinderen van Benjamin, naer hunne palen in het ronde, en hunne familien.

21 En hare steden waren Jericho, en Beth Hagla, en Casis dal,

22 Beth Araba, en Samaraim, en Bethel,

23 En Avim, en Aphara, en Ophera,

24 Het dorp van Emona en Ophni, en Gabee: twaalfsteden en hare dorpen.

25 Gabaon, en Rama, en Beroth,

26 En Mesphe, en Caphara, en Amosa,

27 En Recem, en Jarephel, en Tharela,

28 En Sela, Eleph, en Jebus, welke is Jerusalem, Gabaath en Cariath : veertien steden en hare dorpen. Dit is de bezitting der kinderen van Benjamin, naer hunne familien.

KAPITTEL XIX.

EN het tweede lot is uitgekomen der kinderen van Simeon naer hunne maegschappen : en hun erfdeel was :

2 In het midden van de bezitting der kinderen van Juda : Bersabee, en Sabee, en Molada,

3 En Hasersual, Bala en Asem,

4 En Eltholad, Bethul, en Harma,

5 En Siceleg, en Bethmarchaboth, en Hasersusa,

6 En Bethlebaoth, en Sarohen : dertien steden en hare dorpen.

7 Ain en Remmon en Athar en Asan : vier steden en hare dorpen :

8 Alle de dorpkens rondom deze steden tot Baalath, tot Beer Ramath tegen de zuidzyde. Dit is de erfelykheid van Simeons kinderen naer hunne maegschappen,

9 In de bezitting en koordeken der kinderen van Juda : om dat die grooter was, en daarom hebben Simeons kinderen bezeten in het midden van hun erfdeel.

10 En het derde lot der kinderen van Zabulon naer hunne geslachten is gevallen : en den pael van hunne bezitting is geworden tot Sarid.

11 En het klimt opwaerts van de zee, en van Merala, en komt voorts door tot Debaseth, tot de beek welke tegen over Jecanam is.

12 En het keert wederom van Sared tegen den oosten tot aen het einde van Ceseleththabor : en het gaet uit tot Dabereth, en het klimt opwaerts tegen Japhie.

13 En van daer gaet het voorts door de oostzyde van Gethhepher en Thacasin : en het komt uit tot Remmon, Amthar en Noa.

14 En het gaet om tot de noordzyde van

Ilanathon : en zyne uitgangen zyn de vallei Jephthael,

15 En Cateth, en Naalol, en Semeron, en Jerala, en Bethlehem : twaelf steden en hare dorpen.

16 Dit is het erfdeel van het geslacht der kinderen van Zabulon, naer hunne familien, hunne steden en dorpen.

17 Issachar is het vierde lot uitgekomen by zyne familien.

18 En zyn erfdeel was Jezraël, en Casa-loth, en Sunem,

19 En Hapharaïm, en Seon, en Anaharath,

20 En Rabboth, en Cesion, Abes,

21 En Rameth, en Engannim, en Enhadda, en Bethpheses.

22 En zyn pael komt door tot Thabor en Sehesima en Bethsames : en zyne uitgangen zullen zyn de Jordaen : zestien steden en hare dorpen.

23 Dit is de bezitting der kinderen van Issachar naer hunne maegschappen, hunne steden en dorpen.

24 En het vyfde lot is gevallen den geslachte der kinderen van Aser, by hunne familien :

25 En hun pael was Halcath, en Chali, en Beten, en Axaph,

26 En Elmelech, en Amaad, en Messal : en komt door tot den Carmelus der zee, en tot Sihor, en Labanath.

27 En het keert wederom tegen den oosten van Bethdagon : en het gaet door voorts tot Zabulon toe, en tot het Dal van Jephthael, tegen den noorden, te Bethemec, en Nehiël. En het gaet voorts uit ter slinker zyde van Cabul,

28 En Abran, en Rohob, en Hamon, en Cana, tot groot Sidon toe.

29 En het keert wederom naer Horma, tot de allervaste stad Tyrus, en tot Hosa toe : en hare uitgangen zullen wezen tot de zee van het koordeken Achziba :

30 En Amma, en Aphec, en Rohob : tweeen-twintig steden en hare dorpen.

31 Dit is het erfdeel der kinderen van Aser naer hunne maegschappen, en hunne steden en dorpkens.

32 Het zesde lot viel den kinderen van Nephthali naer hunne familien :

33 En hun pael begon van Heleph en Elon tot Saananim, en Adami, welke is Neceb, en Jebnael tot Lecum : en hunne uitgangen zyn tot de Jordaen :

34 En den pael keert daer om tegen den westen tot Azanothabor, en van daer gaet die voorts uit tot Hucuca, en gaet voorts door te Zabulon tegen den zuiden, en in Aser tegen den westen, en tot Juda aen de Jordaen tegen den opgang der zon.

35 Zeer vaste steden, Assedim, Ser, en Emath, en Reccath, en Cenereth,
 36 En Edema, en Arama, Asor,
 37 En Cedès, en Edrai, Enhasor,
 38 En Jeron, en Magdalel, Horem en Bethanath, en Bethsames : negentien steden en hare dorpen.

39 Dit is de bezitting van de geslachten der kinderen Nephthali, naer hunne familien, hunne steden en dorpkens.

40 Den geslachte der kinderen van Dan by hunne familien is uitgekomen het zevende lot:

41 En den pael van hunne bezitting was Sara, en Esthaol en Hirsemes, dat is der zonne stad.

42 Selebin en Ajalon, en Jethela,

43 Elon en Themna, en Aeron,

44 Eltheze, Gebbethon, en Balaath,

45 En Jud, en Bane, en Barach en Gethremmon,

46 En Mejareon, en Arocon met den pael die tegen Joppe ziet,

47 En met dat einde wordt besloten. En de kinderen Dan zyn opgetrokken, en hebben gestreden tegen Lesem, en zy hebben de stad ingenomen : en met het scherp van den zweerde verslagen, en zy hebben die bezeten, en daer in gewoond, noemende haren naem Lesem Dan, van den naem Dan huns vaders.

48 Dit is de bezitting van het geslacht der kinderen van Dan, by hunne maegschappen, hunne steden en dorpkens.

49 En als Josue al voldaan had, van elken naer zyn geslacht het land met den lote te deelen, zoo hebben de kinderen van Israël Josue Nuns zoon eene bezitting gegeven, in het midden van hen,

50 Naer het gebod des Heeren, de stad die hy begeerd heeft, Thamnath Saraa in het gebergte van Ephraim : en hy betimmerde de stad, en heeft daer in gewoond.

51 Dit zyn de bezittingen, welke met den lote gedeeld hebben Eleazar den priester, en Josue Nuns zoon, en de prinsen der familien, en geslachten der kinderen van Israël te Silo, voor den Heer, aen de deur van het tabernakel des getuigenis, en zy hebben het land gedeeld.

KAPITTEL XX.

EN den Heer heeft tot Josue gesproken, zeggende : Spreekt tot de kinderen van Israël, en zegt hun :

2 Scheidt uit de steden voor de vluchtigen, daer af dat ik gesproken heb, door de hand van Moyses;

3 Dat tot die vlieden mag, zoo wie eene ziel onwetens geslagen heeft : en dat hy mag ontvlieden den toorn van den naesten die des bloeds wreker is :

4 Als hy tot eene van deze steden gevloeden zal zyn, zal hy staen voor de poort der stad, en spreken den ouderen van die stad alle de dingen, die hem toonen zullen onschuldig : en alzoo zullen zy hem ontfangen, en hem plaets geven om te woenen.

5 En als den wreker des bloeds hem vervolgen zal, zoo zullen zy hem in zyne handen niet leveren : omdat hy zynen naesten onwetens geslagen heeft, en want men niet toonen kan dat hy twee of dry dagen te voren zyn vyand geweest is.

6 En hy zal in die stad woenen, tot dat hy sta voor het regt, reden gevende van zyn feit, en tot dat den oversten priester sterve, die in dien tyd zyn zal : dan zal den doodslager wederom komen, en gaen in zyne stad en in zyn huis, daer hy uit gevloeden was.

7 En zy hebben daertoe geschikt Cedès, in het land van Galilea des gebergte van Nephthali, en Sichem in het gebergte van Ephraim, en Cariatharbe, welk is Hebron in het gebergte van Juda.

8 En over de Jordaen tegen de oostzyde van Jericho, hebben zy daertoe geschikt Bosor, dat gelegen is in de platte nederwoestyn van Rubens geslacht, en Ramoth in Galaad van Gads geslacht, en Gaulon in Basan, van Manasses geslacht.

9 Deze steden zyn gesteld allen den kinderen van Israël, en aenkomelingen, die onder hen woonden : dat daertoe vlieden zoude, zoo wie eene ziel onwetens geslagen had, en dat hy niet zoude sterven in des naestens hand, die begeert wraek te doen over het uitgestort bloed, tot dat hy voor het volk stonde om zyne zaak te verklaren.

KAPITTEL XXI.

EN de prinsen van de familien der Levieten zyn gegaen tot Eleazar den priester, en tot Josue Nuns zoon, en tot de hoofdmannen van de maegschappen over elk geslacht der kinderen van Israël :

2 En hebben tot hen gesproken te Silo in het land van Chanaan, en gezeld : Den Heer heeft geboden door de hand van Moyses, dat men ons steden geven zoude om te woenen, en hare voorsteden om beesten te voeden.

3 En de kinderen van Israël hebben van hunne bezittingen steden gegeven met hare voorsteden, naer des Heeren gebod.

4 En het lot is uitgekomen voor de familie van Kaath, Aaron des priesters kinderen, uit Judas en Simcons en Benjamin's geslachten, dertien steden :

5 En den anderen kinderen van Kaath,

dat is den Levieten, die er nog overgebleven waren, uit de geslachten van Ephraïm, en Dan, en den halven geslachte van Manasses, tien steden.

6 Voorts den kinderen van Gerson is het lot uitgekomen, dat zy zouden nemen uit de geslachten van Issachar en Aser en Nephthali, en van het half geslacht van Manasses, in het land van Basan, dertien steden in getal.

7 En den kinderen van Merari naer hunne familien zyn gevallen uit de geslachten van Ruben en Gad en Zabulon, twaelf steden.

8 Aldus hebben de kinderen van Israël den Levieten steden en voorsteden gegeven, gelyk den Heer bevolen had door de hand van Moyses, eenen iegelyken die met den lote gevende.

9 Van de geslachten der kinderen van Juda en Simeon heeft Josue steden gegeven : derwelker namen zyn deze :

10 Voor Aarons kinderen naer de familien van Kaath, van der Levieten geslacht (want het eerste lot is hun uitgekomen,)

11 Cariatharbe, die Enacs vader was, dewelke genoemd is Hebron, op het gebergte van Juda, met hare voorsteden rondom.

12 Maer de akkerlanden en hunne dorphuizen had hy gegeven Caleb Jephones zoon, om te bezitten.

13 Hy heeft dan Aarons des priesters zonen gegeven Hebron de vlugstede met hare voorsteden : en Lobnam met hare voorsteden :

14 En Jether, en Estemo,

15 En Holon, en Dabir,

16 En Ain, en Jeta, en Bethsames, met hare voorsteden : negen steden van de twee geslachten, als het voorzeid is.

17 Maer van het geslacht der kinderen van Benjamin gaf hy Gabaon, en Gabae,

18 En Anathoth, en Almon : vier steden met hare voorsteden.

19 Alle de steden te zamen van Aaron des priesters kinderen, waren dertien met hare voorsteden.

20 Maer den anderen naer de familien van Kaaths kinderen, van der Levieten geslacht, is deze bezitting gegeven.

21 Van Ephraïms geslacht de vlugsteden Sichem met hare voorsteden in het gebergte van Ephraïm, en Gazer,

22 En Cibsaim, en Beth Horon met hare voorsteden, vier steden.

23 En van Dans geslacht Eliheco en Gabathon,

24 En Ajalon, en Gethremmon, met hare voorsteden, vier steden.

25 Maer van het half geslacht van Manasses,

Thanach en Gethremmon, met hare voorsteden, twee steden.

26 Alle de tien steden en hare voorsteden, zyn gegeven Kaaths kinderen die van nederen graed waren.

27 En den kinderen van Gerson van der Levieten geslacht heeft hy uit het half geslacht van Manasses gegeven de toevlugtsteden Gaulon in Basan, en Bosram met hare voorsteden, twee steden.

28 Maer uit het geslacht van Issachar, heeft hy gegeven Cesion, en Dabereth, 29 En Jaramoth, en Engannim met hare voorsteden, vier steden.

30 Maer van Asers geslacht, Masal en Abdon,

31 En Helcath, en Rohob, met hare voorsteden, vier steden.

32 En uit het geslacht van Nephthali heeft hy gegeven de toevlugtsteden, Cedus in Galilea, en Hammoth Dor, en Carthan, dry steden met hare voorsteden.

33 Alle de steden der familien van Gerson, waren dertien, met hare voorsteden.

34 Maer den kinderen van Merari den Levieten, die van nederen graed waren, naer hunne familien is gegeven uit het geslacht van Zabulon, Jecnam en Cartha,

35 En Damna, en Naalod, vier steden met hare voorsteden.

36 Van Rubens geslacht over de Jordaen tegen over Jericho zyn gegeven de toevlugtsteden Bosor in de woestyn, Misor, en Jaser, en Jethson, en Mephaath, vier steden met hare voorsteden.

37 Van Gads geslacht de vlugtsteden, Ramoth in Galaad, en Manaïm, en Hesebon, en Jazer, vier steden, met hare voorgelhuchten.

38 Alle de steden der kinderen van Merari by hunne familien en maegschappen, waren twaelf.

39 Aldus alle de steden der Levieten in het midden der bezitting der kinderen van Israël waren acht-en-veertig,

40 Met hare voorsteden, dewelke al byzonder waren gedeeld naer de familien.

41 En den Heer God heeft Israël gegeven al het land dat hy hunnen vaders gezwoeren had, dat hy hun geven zoude : en zy hebben het bezeten en daerin gewoond.

42 En daer is van hem peis gegeven in alle de natien rondom : en niemand van de vyanden heeft hun durven wederstaen, maer zy zyn allegader onder hunne heerschappy gekomen.

43 Daer was niet een woord te vergeefs, van al hetgene dat hy hun beloofd had te geven, maer het is al met de werken volbragt geweest.

KAPITTEL XXII.

TEN zelfden tyde heeft Josue geroepen de Rubeniten, en de Gaditen, en het half geslacht van Manasses,

2 En heeft tot hen gezeid : Gy hebt al gedaan dat Moyses des Heeren dienaar u bevolen had : en zyt my ook in alle dingen gehoorzaam geweest,

3 En gy hebt uwe broeders binnen langen tyd niet verlaten, tot op dezen dag toe, onderhoudende het gebod des Heeren uws Gods.

4 Aengezien dan dat den Heer uw God uwen broeders rust en vrede verleend heeft, gelijk hy beloofd heeft : keert wederom, en gaet tot uwe tabernakelen, en in het land van uwe bezitting, welk Moyses des Heeren dienaar u gegeven heeft over de Jordaen :

5 Alzoo nogtans, dat gy eerststiglyk bevaart, en met den werke volbrengt het gebod en wet, welke Moyses des Heeren dienaar u bevolen heeft, dat gy den Heer uwen God bemint, en wandelt in alle zyne wegen, en dat gy zyne geboden onderhoudt, en hem aenkleeft, en hem dient met uw gansch hert, en uwe gansche ziel.

6 En Josue heeft ze gebenedyd, en laten gaen. En zy zyn wederom gekeerd tot hunne tabernakelen.

7 Maer den halven geslachte van Manasses had Moyses eene bezitting gegeven in Banaan : en daerom heeft Josue der andere helft, die er overbleef, een lot gegeven onder hunne andere broeders over de Jordaen aen de westzyde. En als hy hen liet gaen in hunne tabernakelen, en hen gebenedyd had,

8 Zoo zeide hy tot hen : Met veel goeds en rykdommen keert gy wederom tot uwe steden, met zilver en goud, metael en yzer, en met velerhanden kleederen : deelt der vyanden roof met uwe broeders.

9 En de kinderen van Ruben en van Gad, en het half geslacht van Manasses zyn wederom gekeerd, en weggegaen, van de kinderen van Israël uit Silo, dat gelegen is in het land van Chanaan, dat zy zouden gaen in Galaad het land van hunne bezitting, hetwelk zy verkregen hadden, naer het gebod des Heeren door de hand van Moyses.

10 En als zy gekomen waren aen de tomben der Jordaen in het land van Chanaan, zoo hebben zy by de Jordaen eenen autaar opgerecht van onmetelyke grootheid.

11 Hetwelk als de kinderen van Israël gehoord hadden, en zekere boden hun dit overgebracht hadden, dat de kinderen van Ruben, en Gad, en het half deel van Manasses geslacht eenen autaar opgerecht hadden in het land van Chanaan, op de tomben der Jordaen, tegen de kinderen van Israël :

12 Zoo zyn zy al te zamen vergaderd te Silo, dat zy zouden optrekken en stryden tegen hen.

13 En by middelertyd zoo zonden zy aen hen in het land van Galaad, Phinees Eleazars zoon des priesters,

14 En tien hoofdmannen met hem, uit elk geslacht eenen man byzonder.

15 Dewelke zyn gekomen by de kinderen van Ruben en Gad, en het half geslacht van Manasses in het land van Galaad, en hebben tot hen gezeid :

16 Dit ontbiedt al het volk des Heeren : Wat overtreding is dit? Waerom hebt gy den Heer den God van Israël verlaten, timmerende eenen godlasterlyken autaar, en van zynen dienst scheidende?

17 Dunkt u klein te zyn, dat gy misdaen hebt met den afgod Beelphegor, en dat de smet van die groote misdaed nog op ons blyft tot dezen dag toe? en vele van den volke zyn er verslagen.

18 En gy hebt heden den Heer verlaten, en morgen zal zyne gramschap over geheel Israël hare wreedheid openbaren.

19 Is het zake dat gy u laet dunken dat het land van uw erfdeel onzuiver is, zoo komt over tot het land, daer des Heeren tabernakel is, en woont onder ons : alleenlyk opdat gy van den Heer, en van ons gezelschap niet scheidet, eenen autaar getimmerd hebbende buiten den autaar van den Heer onzen God.

20 Heeft Achan Zares zoon het gebod des Heeren niet overtreden, en is zyne gramschap over het geheel volk van Israël gevallen? En hy was een man, en och of hy alleen in zyne misdaed vergaen ware.

21 En de kinderen van Ruben en Gad, en het half deel van Manasses geslacht hebben geantwoord den prinsen die van Israël uitgezonden waren :

22 Den Allersterksten God den Heer, den Allersterksten God den Heer, hy kent, en Israël zal het mede verstaen : is het dat wy dezen autaar gemaekt hebben ter meeninge van eenige overtreding, zoo wille ons den Heer niet bewaren, maer plagen moet hy ons nu op dezen tyd :

23 En is het zake dat wy dezen uit zulk voornemen gemaekt hebben, dat wy daerop zouden heel-brandofferanden en sacrificie en vreedzamige offeranden opleggen, zoo moet den Heer dat verzoeken en vonnissen :

24 En niet meer ter zulker meening en onderlingen rade, dat wy zeiden : Morgen zullen uwe kinderen tot onze kinderen zeggen : Wat hebt gy met den Heer den God van Israël te doen?

25 O gy kinderen van Ruben en van Gad, den Heer heeft tusschen ons en u tot eenen

pael gesteld den vloed der Jordaen : en daerom hebt gy geen deel in den Heer. En door deze oorzaak zullen uwe kinderen onze kinderen afkeeren van de vrees des Heeren. Dus heeft het ons beter gedacht,

26 En wy hebben gezeid : Laet ons voor ons eenen autaar maken, niet tot brandofferanden, noch om slagtofferanden te offeren,

27 Maer tot een getuigenis tusschen ons en u, en tusschen onze kinderen en uwen geslachte, dat wy den Heer mogen dienen, en dat wy ook een regt behouden zouden, om te offeren heel-brandofferanden, en slagtofferanden, en vreedzamige offeranden : en dat uwe kinderen geenszins morgen mogen zeggen tot onze kinderen : Gy hebt geen deel in den Heer.

28 Maer is het zake dat zy het zeggen willen, zoo zullen zy hun zeggen : Ziet daer den autaar des Heeren, denwelken onze vaders gemaakt hebben, niet tot brandoffer en tot sacrificie, maer tot een getuigenis tusschen ons en u.

29 Verre moet de groote misdaed van ons wezen, dat wy zouden van den Heer scheiden, en zyne voetstappen verlaten, uitbouwende eenen autaar, om heel-brandofferanden en sacrificien, of slagtofferanden daarop te offeren, buiten den autaar des Heeren onzes Gods, die daer gemaakt is voor zyn tabernakel.

30 Welke dingen gehoord hebbende Phinees den priester, en de prinsen die met hem uitgezonden waren van Israël, zyn zy gepaeid geweest : en hebben de woorden der kinderen van Ruben en Gad, en van het half geslacht van Manasses, zeer geerne ontvagen.

31 En Phinees Eleazars zoon den priester heeft tot hen gezeid : Nu weten wy wel dat den Heer met ons is, aengezien dat gy vreemd zyt van deze overtreding, en hebt de kinderen van Israël verlost uit de hand des Heeren.

32 En hy is met de prinsen wedergekeerd van de kinderen van Ruben en Gad, uit het land van Galaad, der palen van Chanaan, tot de kinderen van Israël, en hy heeft het hun verteld.

33 En de reden genoegde wel allen dengenen die ze hoorden. En de kinderen van Israël hebben God geloofd, en zy hebben geenszins meer gezeid, dat zy tegen hen zouden optrekken, en stryden, en het land van hunne bezitting bederven.

34 En de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad hebben den autaar, dien zy gemaakt hadden, genoemd : Ons getuigenis, dat den Heer zelf God is.

KAPITTEL XXIII.

EN na eenen langen tyd, toen den Heer den volke van Israël vrede verleend had, en alle natien in het ronde hun onderworpen waren, en toen Josue nu zeer lang geleefd had, en zeer oud was van jaren :

2 Zoo heeft Josue geheel Israël geroepen, en de ouderen des volks, en de prinsen, en hoofdmannen, en meesters, en hy heeft tot hen gezeid : Ik ben oud geworden, en zeer overtydig van ouderdom :

3 En gy ziet alle de dingen, welke den Heer uw God gedaen heeft alle der natien des volks die rondom gelegen zyn, hoe dat hy zelf voor u gestreden heeft :

4 En nu aengezien dat hy u met den lote al het land gedeeld heeft, van de oostzyde der Jordaen tot aen de groote zee toe, en want er nog vele natien overgebleven zyn :

5 Zoo zal den Heer uw God die ook verderven en van uw aenschyn wegnemen, en gy zult het land bezitten, gelyk hy u beloofd heeft.

6 Alleen hebt u vromelyk, en zyt zorgvuldig, dat gy bewaret alle de dingen die daer geschreven zyn in het boek van Moyses wet : en gaet daer niet bezyden af, ter regter noch ter slinker hand :

7 Opdat, als gy ingekomen zult zyn tot de heidenen, die onder u zyn zullen, gy niet zweret by den naem van hunne goden, en dat gy die niet dienet of aanbiddet :

8 Maer dat gy den Heer uwen God vast byblyvet : hetwelk gy gedaen hebt tot op dezen dag toe.

9 En dan zal den Heer uw God voor uw aenschyn wegnemen groote en magtige natien van volken, en niemand zal u mogen wederstaen.

10 Een van u zal van de vyanden duizend mannen vervolgen : want den Heer uw God zal zelf voor u stryden, alzoo hy beloofd heeft.

11 Alleenlyk ziet zeer neerstiglyk voor u, dat gy den Heer uwen God beminnet.

12 Maer is het zake dat gy wilt aenhangen de dolingen van deze volken, die onder u woonen, en met hen onderlinge huwelyken verzamen, en vriendschappen maken :

13 Zoo weet nu dat den Heer uw God deze natien niet zal vernielen voor uw aenzigt, maer zy zullen u wezen tot eene gracht, en tot eenen strik, en tot een struiksel aen uwe zyde, en eenen scherpen slaek in uwe oogen, tot dat hy u zal weggenomen en verdorven hebben van dezen zeer goeden lande, hetwelk hy u gegeven heeft.

14 Zie ik ga heden den weg in van de heele wereld, en gy zult met geheeler ber-

ten bekennen, dat er niet een woord voorby verloren is gegaen, van alle de woorden welke den Heer u bevolen heeft te doen.

15 Daerom, gelyk hy met den werke volbragt heeft dat hy beloofd heeft, en gelyk dat alle dingen gelukkiglyk gekomen zyn : alzoo zal hy ook op u brengen al het kwaed daer hy u mede gedreigd heeft, tot dat hy u zal weggenomen en vernield hebben van dezen zeer goeden lande hetwelk hy u gegeven heeft.

16 Om dat gy zult overtreden hebben het verbond des Heeren uws Gods, hetwelk hy met u gemaakt heeft, en de vreemde goden gediend hebt, en die aenbeden : de gram-schap des Heeren zal haestelyk tegen u opstaen, en gy zult van dezen zeer goeden lande weggenomen worden, hetwelk hy u geleverd heeft.

KAPITTEL XXIV.

EN Josue heeft alle de geslachten van Israël vergaderd te Sichem, en hy heeft de ouden, en de prinsen, en regters, en meesters geroepen : en zy hebben gestaen voor het aenschyn des Heeren :

2 En hy heeft tot den volke gesproken aldus : Dit zegt den Heer God van Israël : Uwe vaders hebben van eerst gewoond over den vloed, Thare Abrahams vader, en Nachor : en zy hebben de vreemde goden gediend.

3 Daerom heb ik Abraham uwen vader genomen uit de palen van Mesopotamien : en ik heb hem gebragt in het land van Chanaan : en zyn zaed vermenigvuldigd,

4 En hem Isaac gegeven : en dien heb ik nog voorts gegeven Jacob en Esau. Van dewelke, heb ik Esau het gebergte van Seyr gegeven te bezitten : maer Jacob en zyne zonen reisden nederwaerts in Egypten.

5 En ik heb gezonden Moyses en Aaron, en Egypten geslagen met vele teekenen en vreesselyke dingen.

6 En ik heb u en uwe vaders uit Egypten geleid, en gy zyt gekomen tot aen de zee : en de Egyptenaren hebben uwe vaders vervolgd met wagens en rosfolk, tot aen de Roode zee toe.

7 En de kinderen van Israël hebben tot den Heer geroepen : en hy stelde duisternissen tusschen u en de Egyptenaren, en hy heeft de zee op hen gebragt, en hy heeft-ze bedekt. Uwe oogen hebben gezien alle de dingen die ik in Egypten gedaen heb, en gy hebt zeer langen tyd in de woestyn gewoond :

8 En ik heb u gebragt in het land van de Amorrheen, dewelke woonden over de Jordaan. En als zy tegen u streden, zoo heb ik ze in uwe handen geleverd, en gy

hebt hun land bezeten, en hen verslagen.

9 Maer Balac Sephors zoon den koning van Moab is opgestaen, en hy heeft tegen Israël gestreden. En hy heeft uitgezonden en doen roepen Balaam Beors zoon, dat hy u vermaledyden zoude :

10 En ik wilde hem niet hooren : maer daertegen heb ik u gebenedyd door hem, en ik heb u uit zyne hand verlost.

11 En gy zyt door de Jordaan gegaen en gekomen tot Jericho. En de mannen van die stad hebben tegen u gestreden, de Amorrhithers en Pherezeiters, en Chananiters, en Hethithers, en Gergeseiters, en Heveiters, en Jebuzeiters : en ik heb die in uwe handen geleverd.

12 En ik heb voor u horzelen gezonden : en ik heb ze uit hunne plaetsen verdreven, twee koningen der Amorrhithers, niet met uwen zweerde noch met uwen boge.

13 En ik heb u een land gegeven, daer gy niet in gearbeid hebt, en steden, die gy niet getimmerd hebt, dat gy daerin woonen zoudt : wyngaerden en olyfgaerden, die gy niet geplant hebt.

14 Daerom nu zoo vreest den Heer, en dient hem met een volkomen en zeer waerachtig hert : en doet weg de goden, dewelke uwe vaders gediend hebben in Mesopotamien en in Egypten, en dient den Heer.

15 Maer is het dat u kwaed dunkt dat gy den Heer dienen zoudt, u wordt keus gegeven : kiest heden dat u belieft, wien dat gy allermeest schuldig zyt te dienen, het zy de goden, dewelke uwe vaders gediend hebben in Mesopotamien, of de goden van de Amorrhithers, in wiens land dat gy woont : maer ik en myn huis zullen den Heer dienen.

16 En het volk heeft geantwoord, en gezeid : Verre zy van ons dat wy den Heer zouden verlaten, en de vreemde goden dienen.

17 Den Heer onzen God heeft ons en onze vaders geleid uit het land van Egypten, en uit het huis der slaverny : en heeft, daer wy het zagen, gedaen groote teekenen, en hy heeft ons bewaard in alle de wegen, daer wy doorgereisd hebben, en onder alle de natien daer wy door gepasseerd zyn.

18 En hy heeft alle natien verdreven, de Amorrhithers des lands ingezetenen, in hetwelk wy gekomen zyn. Hierom zullen wy den Heer dienen, want hy is onzen God.

19 En Josue heeft tot den volke gezeid : Gy zult den Heer niet mogen dienen : want God is heilig, en een sterk wreker, en hy zal uwe zonden en misdaden niet vergeven.

20 Is het dat gy den Heer verlaet, en de vreemde goden dient, zoo zal hy zich om-

keeren, en u pynigen en verderven nadat hy u veel goeds zal gedaan hebben.

21 En het volk heeft tot Josue gezeid : Het zal geenszins alzoó wezen gelyk gy zegt, maer wy zullen den Heer dienen.

22 En Josue tot den volke : Gy zyt getuigen, zeide hy, dat gy zelve voor u den Heer verkoren hebt om hem te dienen. En zy antwoordden : Wy zyn getuigen.

23 Daerom doet nu, zeide hy, weg de vreemde goden uit het midden van u, en buigt uwe herten tot den Heer den God van Israël.

24 En het volk zeide tot Josue : Den Heer onzen God zullen wy dienen, en zynen geboden gehoorzaam wezen.

25 Aldus zoo heeft Josue op dien dag een verbond gemaakt, en den volke te voren gelegd de geboden en regten in Sichem.

26 En hy heeft ook alle deze woorden geschreven in het boek van des Heeren wet : en heeft eenen zeer grooten steen genomen, en dien gesteld onder den eikenboom, die in de heilige plaats des Heeren was :

27 En hy zeide tot allen den volke : Ziet dezen steen zal u wezen tot een getuigenis, dat gy alle de woorden des Heeren gehoord hebt, die hy u gezeid heeft : opdat gy by

aventure het namaels niet zoudt willen loochenen, en liegen den Heere uwen Gode.

28 En hy heeft het volk laten gaen, een iegelyk in zyne bezitting.

29 En nadeze is Josue Nuns zoon des Heeren dienaar gestorven, oud zynde honderd en tien jaren :

30 En zy hebben hem begraven in de pallen van zyne bezitting in Thamnathsare, die ligt op het gebergte van Ephraïm, aen de noordzyde van den berg Gaas.

31 En Israël heeft den Heer gediend alle de dagen van Josue, en der ouderen, die langen tyd na Josue leefden, en die alle des Heeren werken kenden, die hy in Israël gedaan had.

32 En het gebeente van Joseph, hetwelk de kinderen van Israël uit Egypten gebragt hadden, hebben zy begraven te Sichem in een stuk van den akker, denwelken Jacob van Hemors kinderen gekocht had, om honderd jonge schapen, en dezen akker was in de bezitting van Josephs kinderen.

33 En Eleazar Aarons zoon is ook gestorven : en zy hebben hem begraven in Gabaath toebehoorende Phinees, zynen zoon, welk hem gegeven was in het gebergte van Ephraïm.

HET

BOEK DER REGTEREN,

In het Hebreeuwsch genoemd SOPHETIM, in het Latyn JUDICUM.

KAPITTEL I.

NA de dood van Josue, zoo hebben de kinderen van Israël raed van den Heer gevraagd, zeggende : Wie zal voor ons optrekken tegen de Chananiten, en des oorlogs leidsman zyn?

2 En den Heer heeft gezeid : Juda zal optrekken : ziet ik heb het land in zyne handen geleverd.

3 En Juda zeide tot Simeon zynen broeder : Komt met my opwaerts in myn lot, en strydt tegen den Chananeus, op dat ik met u trekke in uw lot. En Simeon is met hem weggegaen.

4 En Juda is opwaerts ten stryde getrokken, en den Heer heeft de Chananieters en de Pherezeiters in hunne handen geleverd : en zy hebben te Bezec tien duizend mannen verslagen.

5 En zy vonden Adonibezec te Bezec, en zy hebben tegen hem gestreden, en zy versloegen de Chananiters en Pherezeiters.

6 Maer Adonibezec vlugte : denwelken zy vervolgende hebben gevangen, afhouwende hem de duimen aen handen en voeten.

7 En Adonibezec heeft gezeid : Zeventig koningen met afgehouden duimen hunner handen en voeten, vergaderden onder myne tafel de blevelingen van myne spyzen : gelyk ik gedaan heb, alzoó heeft my den Heer wederom vergolden. En zy hebben hem gebragt binnen Jerusalem, en daer is hy gestorven.

8 Aldus dan de kinderen van Juda de stad van Jerusalem bestrydende, hebben die ingenomen en verslagen met het scherp van den zweerde, en staken de stad aen.

9 En daarna zyn zy nederwaerts getrokken, en hebben tegen de Chananieters ge-

streden, die op het gebergte woonden, naer den zuiden, en in de platte nederlanden.

10 En Juda reizende tegen de Chananiters, die te Hebron woonden (en Hebron heette in voortyden Cariatharbe) heeft verslagen Sesai, en Ahiman, en Tholmai :

11 En van daer vertrokken zynde, is hy gereisd tot de inwooners van Dabir, die eertyds heette Cariath Sepher, dat is, der letteren stad.

12 En Caleb heeft gezeid : Zoo wie Cariath Sepher slaet, en die bederft, dien zal ik Axa myne dochter tot eene huisvrouw geven.

13 En als Othoniël den zoon van Cenez Calebs jongsten broeder die ingenomen had, zoo heeft hy Axa zyne dochter hem tot eene huisvrouw gegeven.

14 Dewelke als zy overweg reisde, zoo vermaende den man haer dat zy van haren vader zoude eenen akker begeeren. Dewelke als zy verzuchtte zittende op eenen ezel, zoo zeide tot haer Caleb : Wat is u ?

15 En zy antwoordde : Geeft my eene benedying, want gy hebt my een droog land gegeven : geeft my ook een watervloedig land. Dus heeft haer Caleb een land gegeven watervloedig boven en beneden.

16 Maer Cineus kinderen van Moyses maegschap zyn opgetrokken van der palmen stad, van de kinderen van Juda in de woestyn van hunnen lote, welke is gelegen aen de zuidzyde van Arad, en zy hebben met hem gewoond.

17 En Juda is weggetrokken met Simeon zynen broeder, en zy hebben te zamen de Chananiters geslagen, die te Sephaath woonden, en die gedood. En den naem van die stad is genoemd Horma, dat is, vervloekt van God.

18 En Juda heeft Gaza ingenomen met zyne palen, en Ascalon, en Accaron met zyne palen.

19 En den Heer is met Juda geweest, en hy heeft de gebergten bezeten : en hy heeft de bewooners van de vallei niet mogen te niet doen, want zy hadden zeer vele wagens met yzeren zeissenen.

20 En hebben Caleb gegeven Hebron, gelyk Moyses gezeid had, denwelken heeft daeruit dry kinderen van Enac vernield.

21 Maer den Jebuzeiter inwooner van Jerusalem hebben Benjamins kinderen niet vernield : en de Jebuzeiters hebben gewoond met de kinderen van Benjamin binnen Jerusalem, tot op den dag van heden toe.

22 En het huis van Joseph is opgetrokken tot Bethel, en den Heer is met hen geweest.

23 Want als zy de stad belegd hadden, die te voren Luza heette,

24 Zoo hebben zy eenen man zien uit de stad komen, en zy hebben tot hem gezeid : Toont ons den ingang van de stad, en wy zullen met u bermhertigheid doen.

25 En als hy hun dien getoond had, zoo hebben zy de stad geslagen met het scherp van den zweerde : maer dien man, met al zyn geslacht hebben zy laten gaen.

26 Denwelken, als hy verlost was, is weggegaen in het land van Hethhim, en heeft daer eene stad getimmerd, en die Luza genoemd : dewelke alzoo genoemd is tot op den dag van heden.

27 En Manasses ook heeft Bethsan, en Thanac met hare dorpkens niet vernield, en de ingezetenen van Dor, en Jeblaam, en Mageddo met hare dorpkens, en de Chananiters hebben begonnen by hen te woonen.

28 Maer als Israël magtig geworden was, zoo hebben zy die gedwongen tribuet te geven, en zy hebben ze niet willen heel te niet doen.

29 Ephraïm heeft ook de Chananiters niet gedood, die in Gazer woonden, maer zy hebben met hem gewoond.

30 Zabulon heeft niet heel te niet gedaen de ingezetenen van Cetron, en Naalol : maer het Chananiters volk heeft gewoond in het midden van hem, en zy gaven hem tribuet.

31 En Aser ook heeft niet heel te niet gedaen de inwooners van Accho, en van Sidon, Ahalab, en Achazib, en Helba, en Aphec, en Rohob :

32 En hy heeft gewoond in het midden van de Chananiters bewooners van dien lande, noch hy heeft die niet gedood.

33 Nephthali heeft ook niet heel te niet gedaen de inwooners van Bethsames, en van Bethanath : en hy heeft gewoond onder de Chananeen des lands bewooners, en de Bethsamiters, en Bethaniters zyn tributarissen geweest,

34 En de Amorrhiten hebben de kinderen van Dan benaeuwd in het gebergte, en zy hebben hun geene plaets gegeven, dat zy zouden nederwaerts komen tot de platte nederlanden :

35 En zy hebben gewoond op het gebergte Hares, welk te zeggen is, een getuigenis, in Ajalon, en Salebim. Maer de hand van Josephs huis is hun zwaer geworden, en zy hebben de Amorrhiten onder tribuet gebracht.

36 En den pael van de Amorrhiten is geweest van den opgang des scorpioens, de steenrots, en de plaetsen daerover liggende.

KAPITTEL II.

EN daer kwam den engel des Heeren opwaerts van Galgala tot de plaets der

weenenden, en heeft gezeid : Ik heb u uit Egypten geleid, en gebragt in het land, dat ik uwen vaderen gezworen heb : en ik heb beloofd dat ik myn verbond met u niet breken zoude in der eeuwigheid :

2 Alzoo nogtans dat gy geen verbond zoudt maken met de ingezetenen van dezen lande, en dat gy hunne autaren afwerpen zoudt : en gy hebt myne stem niet willen hooren : Waerom hebt gy dit gedaen ?

3 Daerom heb ik ze niet willen heel te niet doen uit uw aenzigt : om dat gy vyanden hebben zoudt : en dat hunne goden u zouden wezen tot eenen val.

4 En toen den engel des Heeren zulke woorden sprak tot alle de kinderen van Israël : zoo hebben zy hunne stem opgeheven, en weenden.

5 En de plaats is genoemd : De plaats der schreienden of der tranen : en zy hebben den Heere aldaer slagtofferanden geofferd.

6 Aldus zoo heeft Josue het volk laten gaen, en de kinderen van Israël zyn getogen een iegelyk in zyne bezitting, om dat zy die bezitten zouden :

7 En zy hebben den Heer gediend zoo lang als Josue leefde, en de ouderen die langen tyd na hem leefden, en die alle des Heeren werken wel wisten, die hy met Israël gedaen had.

8 Maer Josue Nuns zoon, des Heeren dienaar is gestorven, oud zynde honderd en tien jaren,

9 En zy hebben hem begraven in de palen van zyne bezitting in Thamnathsare op het gebergte van Ephraïm, aen de noordzyde van den berg Gaas.

10 En al dat geslacht is tot zyne vaders vergaderd : en daer zyn andere opgestaen, die den Heer niet kenden, noch zyne werken die hy Israël gedaen had.

11 En de kinderen van Israël hebben kwaed bedreven voor den Heer, en Baalim gediend.

12 En verlieten den Heer hunner vaderen God, die hen uit het land van Egypten geleid had : en zy hebben de vreemde goden gevolgd, en de goden van de volken die rondom van hen woonden, en zy hebben die aanbeden : en den Heer tot gramschap verwekt,

13 Verlatende hem, en dienende Baal en Astaroth.

14 En den Heer is gram geworden tegen Israël, en hy heeft ze geleverd in de handen van de roovers : dewelke hen gevangen hebben, en hebben ze verkocht hunnen vyanden, die rondom hen woonden : en zy mogten hunne wederpartyen niet wederstaen :

15 Maer waarheen dat zy trekken wilden,

daer was de hand des Heeren op hen, gelyk hy gesproken heeft, en hun gezworen : en zy zyn zeer gepynigd geweest.

16 En den Heer heeft regters verwekt, die hen verlossen zouden uit de verdervers handen : maer zy wilden die ook niet hooren,

17 Hoerery bedryvende met de vreemde goden, en die aanbiddende. Zy hebben zeer korts den weg verlaten, door denwelken hunne vaders gewandeld hadden : en de geboden des Heeren hoorende, deden zy heel daertegen.

18 En als den Heer regters verwekte, zoo werd hy in hunne dagen tot bermhertigheid bewogen, en hy hoorde het zuchten van de verdrukten, en hy verlostte ze uit de hand der moorddadige vyanden.

19 Maer als den regter dood was, zoo keerden zy wederom, en deden veel erger dan hunne voorvaders gedaen hadden, volgende de vreemde goden, die dienende, en die aanbiddende. Zy hebben hunne vonden niet gelaten, noch den allerhardsten weg, daer zy door pleegden te wandelen.

20 En de razende gramschap des Heeren is gestoord geweest tegen Israël, en hy heeft gezeid : Aengezien dat dit volk myn verbond gebroken heeft, dat ik met hunne vaderen vast gemaakt had, en hebben vermaadt te hooren myne stem :

21 Daerom zal ik de heidenen niet heel te niet doen, die Josue heeft laten blyven toen hy stierf :

22 Opdat ik door deze mag Israël onderzoeken, of zy des Heeren weg bewaren, en daerin wandelen, gelyk hunne vaderen dien bewaerd hebben, of niet.

23 Hierom zoo heeft den Heer alle deze natien van volken laten blyven, en hy heeft die niet terstond willen verdryven, noch hy heeft die in de handen van Josue niet geleverd.

KAPITTEL III.

DIT zyn de heidenen, dewelke den Heer heeft laten blyven, om dat hy Israël daerdoor leeren zoude, en alle degene die van de oorlogen Chanaan niet wisten :

2 Opdat hunne kinderen namaels ook zouden leeren stryden tegen de vyanden, en dat zy de gewoonte van stryden ook hebben zouden :

3 De vyf vorsten der Philistynen, en alle de Chananiters, en de Sidoniters, en Heveiters, die op het gebergte van Libanus woonden, van den berg Baal Hermon af, tot den ingang van Emath.

4 En hy heeft die gelaten, om dat hy door die zoude Israël proeven, of zy ook naer des Heeren geboden hoorden, die hy hun-

nen vaderen geboden had door de hand van Moyses, of niet.

5 Aldus zoo hebben de kinderen van Israël gewoond in het midden van de Chananiters, en Hethiters, en Amorrhithers, en Pherezeiters, en Heveiters, en Jebuzeiters :

6 En zy namen hunne dochters tot huisvrouwen, en gaven hunne dochters den zonen van dien volke, en zy hebben hunne goden gediend.

7 En zy hebben kwaed gedaen voor des Heeren aenzigt, en hebben hunnen God vergeten, dienende Baalim en Astaroth.

8 En den Heer tegen Israël gram zynde, heeft ze geleverd in de handen van Chusan Rasathaïm des konings van Mesopotamien, en zy hebben hem gediend acht jaren.

9 En zy riepen tot den Heer : denwelken heeft hun verwekt eenen verlosser, en die heeft ze verlost, te weten Othoniël, Cenez zoon, den jongsten broeder van Caleb :

10 En den Geest Gods was in hem, en hy is een regter geweest over Israël. En hy is uitgetrokken ten stryde, en den Heer heeft Chusan Rasathaïm den koning van Syrien in zyne handen geleverd, en hy heeft dien verwonnen.

11 En het land is veertig jaren in rust geweest, en Othoniël Cenez zoon is gestorven.

12 En de kinderen van Israël hebben wederom kwaed gedaen voor het aenschyn des Heeren : denwelken heeft tegen hen versterkt Eglon den koning van Moab : om dat zy kwaed gedaen hadden voor zyn aenzigt.

13 En hy vergaderde tot hem de kinderen Ammon en Amalek : en Eglon is uitgereisd, en hy heeft Israël geslagen en nam in de Palmstad.

14 En de kinderen van Israël hebben gediend Eglon den koning van Moab achttien jaren :

15 En daarna hebben zy tot den Heer geroepen : denwelken hun eenen verlosser heeft verwekt, genoemd Aod, den zoon van Gera, des zoons van Jemini, die regts en slinks was. En de kinderen van Israël hebben door hem giften gezonden Eglon den koning van Moab.

16 Denwelken maekte zich een zweerd op beide zyden snydende, hebbende in het midden eenen hecht een palm lang, en hy is daarmede omgord onder zyn kleed op zyne regte dy.

17 En hy presenteerde de giften Eglon den koning van Moab. Maer Eglon was bovenmaten zeer vet.

18 En als hy hem de gaven gepresenteerd had, zoo heeft hy zyne gezellen gevolgd, die met hem gekomen waren.

19 En wederom gekomen zynde van Galgala, daer de afgoden waren, zoo heeft hy tot den koning gezeid : Ik heb u wat heimeelyks te zeggen, o koning. En hy gebod dat men zwygen zoude : en als zy allegader uitgegaan waren, die by hem waren,

20 Zoo is Aod by hem ingekomen : en hy zat alleen in de zomereetkamer. En Aod zeide : Ik heb aen u het woord Gods. Denwelken opstond terstond uit zynen troon.

21 En Aod stak zyne slinker hand uit, en nam het steekzweerd van zyne regter zyde, en hy stak het in zynen buik

22 Zoo krachtiglyk, dat den hecht het yzer in de wonde volgde, en met de allerdikste vettigheid des ingewands daerin besloten werd. En hy trok het steekzweerd niet weder uit, maer hy liet het in het ligchaem alzo hy het daarin gestoken had : en terstond zoo borst den drek des buiks uit de secrete plaats der natuur.

23 En als Aod zeer neerstiglyk de deur van de eetkamer gesloten had, en met den slote vastgemaekt,

24 Zoo is hy door de achterdeur uitgegaen. En als des konings knechten inkwamen, zoo zagen zy dat de deur van de eetkamer gesloten was, en zy zeiden : Hy maekt by aventure zyn gevoeg in de zomereetkamer.

25 En verheidende zoo lang tot dat zy zich schaemden, en ziende dat er niemand opendeed, zoo hebben zy den sleutel gehaald : en opendoende hebben zy gevonden hunnen heer op de aerde dood liggende.

26 En terwyl dat zy verbaesd waren, zoo is Aod ontyloden, en is voorby gegaen de plaats der afgoden, van daer hy wedergekomen was. En hy is gekomen te Seirath :

27 En terstond heeft hy met eene trompet groot geklank gemaakt op het gebergte van Ephraïm : en de kinderen van Israël zyn met hem nederwaerts gereisd, en hy ging voor hen allen in het voorste van het heir.

28 Denwelken zeide tot hen : Volgt my : want den Heer heeft onze vyanden de Moabiters in onze handen geleverd. En zy hebben hem nederwaerts gevolgd, en hebben ingenomen de passagen der Jordaen die overzetten naer Moab : en zy lieten niemand passeren :

29 Maer zy versloegen de Moabiters op dien tyd, tot omtrent tien duizend, alle vrome en sterke mannen. Dat daer niet een ontkwam.

30 En den Moabiter is op dien dag ten onder gebragt onder de hand van Israël : en het land heeft gerust tachtig jaren.

31 Na dezen was Samgar Anaths zoon, die zes honderd mannen van de Philistynen versloeg met eenen ploegkouter : en hy beschermde ook Israël.

KAPITTEL IV.

EN de kinderen van Israël hebben nog voortaan kwaed gedaen voor het aenschyn des Heeren, na de dood van Aod,

2 En den Heer heeft ze geleverd in de hand van Jabin des konings van Chanaan, die te Asor regeerde : en hy had eenen overkapitein zyns heirs Sisara genaemd, dezen woonde in Haroseth der heidenen.

3 En de kinderen van Israël hebben tot den Heer geroepen : want hy had negen honderd wagens met yzeren zeissenen beslagen, en had hen twintig jaren lang zeer zwaerlyk verdrukt.

4 Ter zelfder tyd was Debbora eene profetes Lapidoths huisvrouw, die den volke in dien tyde regt deed.

5 En zy zat onder den palmboom, die met haren naem genoemd was, tusschen Rama en Bethel, op het gebergte van Ephraïm : en de kinderen van Israël kwamen opwaerts tot haer in alle vonnis.

6 Dewelke heeft gezonden, en geroepen Barac, Abinoëms zoon van Cedes Nephthali : en zy heeft tot hem gezeid : Den Heer God van Israël heeft u geboden, gaet heen, en leidt een heir op den berg Thabor, en gy zult met u nemen tien duizend strydbare mannen van de kinderen Nephthali, en van Zabulons kinderen :

7 En ik zal tot u brengen ter plaetse van de beek Cison, Sisara den overkapitein van Jabins heir, en zyne wagens en alle de menigte, en ik zal die leveren in uw hand.

8 En Barac heeft tot haer gezeid : Is het zake dat gy met my komt, zoo zal ik gaen : is het dat gy met my niet komen wilt, zoo zal ik niet reizen.

9 En zy heeft tot hem gezeid : Ik zal voorwaer met u trekken, maer te dezer reize zal de victorie u niet toegeschreven worden, want in eener vrouwe hand zal Sisara geleverd worden. Aldus maekte zich Debbora op, en toog met Barac naer Cedes.

10 En Barac ontbood Zabulon en Nephthali, en is opwaerts getrokken met tien duizend vechtende mannen, hebbende Debbora in zyn gezelschap.

11 Maer Haber den Cineus man was voortyds vertrokken van de Cineen zyne broeders Hobabs kinderen, Moyses maeg : en hy had zyne tabernakelen uitgespannen tot aen de vallei, die men noemt Sennim, en die was by Cedes.

12 En het is Sisara gezeid, dat Barac Abinoëms zoon getogen was op den berg Thabor :

13 En hy heeft vergaderd negen honderd wagens met zeissenen beslagen, en al het heir van Haroseth der heidenen, tot de beek van Cison.

14 En Debbora zeide tot Barac : Op ! want dit is den dag, in welken den Heer Sisara in uwe handen geleverd heeft : ziet hy is uw leidsman. Aldus zoo is Barac afgetrokken van den berg Thabor, en tien duizend strydbare mannen met hem.

15 En den Heer heeft Sisara en alle zyne wagens en de geheele menigte vervaerd met het scherp van den zweerde, ten aenzien van Barac : zoo dat Sisara van den wagen sprong, en vlugtte te voet,

16 En Barac vervolgde de vliedende wagens, en het heir tot Haroseth der heidenen toc, en al de menigte der vyanden werd verslagen tot den laetsten man toe.

17 Maer Sisara vliedende kwam tot de tent van Jabel, Haber des Cineus huisvrouw. Want het was peis tusschen Jabin den koning van Asor, en het huis van Haber den Ceneiter.

18 Aldus zoo is Jabel Sisara te gemoet gegaen, en heeft tot hem gezeid : Komt by my binnen, myn heer : komt binnen, vreest niet Denwelken is in hare tente gegaen, en toen hy met eenen mantel bedekt was,

19 Zoo zeide hy tot haer : Ik bid u, geeft my een luttel waters, want ik heb grooten dorst. En zy deed eene flesch melk open en gaf hem te drinken, en zy bedekte hem.

20 En Sisara zeide tot haer : Staet voor de deur van de tent : en als er iemand komt u vragende, en zeggende : Is hier niemand ? zoo zult gy zeggen : Niemand is hier.

21 Aldus zoo heeft Jabel de huisvrouw van Haber gehaeld eenen spannagel van de tent, nemende daarmede eenen hamer : en zy kwam al bedektelyk en zwygende binnen, en stelde op den slaep van zyn hoofd den spannagel, en slaende daarop met den hamer, heeft zy dien door zyne hersenen geslagen tot in de aerde toe : en aldus heeft hy dien slaep met de dood verzaemd, en hy is krank geworden, en gestorven.

22 En ziet Barac is gekomen volgende Sisara : en Jabel is hem te genoot gegaen, en zeide tot hem : Komt, en ik zal u den man toonen, dien gy zoekt. En als hy by haer binnen de tent gekomen was, zoo heeft hy Sisara gezien dood liggende, en den spannagel in zyn hoofd geslagen.

23 Aldus zoo heeft God op dien dag Jabin den koning van Chanaan vernederd voor de kinderen van Israël :

24 Dewelke dagelyks wiessen, en zy verdrukten Jabin den koning van Chanaan met geweldiger hand, tot dat zy hem geheel te niet bragt hadden.

KAPITTEL V.

EN Debbora en Barac Abinoëms zoon hebben gezongen op dien dag, zeggende :

2 Gy die vrywilliglyk uit Israël uwe zielen tot perykel geofferd hebt, gebenedydt den Heer.

3 Hoort gy koningen, en vat met uwe ooren gy prinsen : Ik ben het, ik ben het, die den Heere zingen zal, een psalterlied zal ik den Heere Gode van Israël spelen.

4 O Heer, toen gy uitgingt van Seyr en gingt voort door de landen van Edom, toen beefde de aerde, de hemelen met de wolken dropen met water.

5 De bergen vloeiden voor het aenzigt des Heeren, en Sinaï van het aenzigt des Heeren des Gods van Israël.

6 In de dagen van Samgar Anaths zoon, ten tyde Jahel waren vergaen de wegen : en die daerover gingen, hebben gewandeld door doolwegen.

7 De sterken in Israël hebben opgehouden, en gerust : tot dat Debbora opstond, tot dat opstond de moeder in Israël.

8 Nieuwe stryden heeft den Heer verkoren, en hy heeft zelf der vyanden poorten omgeworpen : daer was schild noch speer te zien onder de veertig duizend van Israël.

9 Myn hert bemint de prinsen van Israël : die u zelve met uwen eigen wil hebt in het perykel geofferd, gebenedydt den Heer.

10 Die op witte ezels klimt, en in het regt zit, en wandelt over den weg, spreekt.

11 Daer de wagens tegen malkander gebroken zyn, en het heir der vyanden versmagt is, laet daer verteld worden des Heeren regtveerdigheden, en de goedertierenheid tot de sterken van Israël : toen ging des Heeren volk beneden aen de poorten, en zy kregen de heerschappy.

12 Staet op, staet op, Debbora, staet op, staet op, en zingt een liedeken : staet op, Barac, en aenveerd uwe gevangenen, zoon van Abinoëm.

13 De blevelingen des volks zyn verlost, den Heer heeft met de sterken gestreden.

14 Uit Ephraïm heeft hy die vernield in Amalek, en na dien uit Benjamin in uwe volken, o Amalek : van Machir zyn de prinses nedergekomen, en van Zabulon, die het heir leiden zouden ten stryde.

15 De overkapiteinen van Issachar zyn met Debbora geweest, en zy hebben de voetstappen van Barac gevolgd, denwelken zich-zelfen in het perykel gegeven heeft, als een die van de hoogte in eene groote diepte zich nederwerpt : als Ruben tegen zich zelve gescheiden was, zoo is der grootmoedigen twist bevonden.

16 Waerom woont gy tusschen twee palen, opdat gy der kudden geblaes zoudt hooren ? als Ruben tegen zich zelve gedeeld was, zoo is der grootmoedigen twist bevonden.

17 Galaad rustte over de Jordaen, en Dan

bekommerde zich met de schepen : Aser woonde in den oever der zee, en woonde in de havens.

18 Maer Zabulon en Nephthali hebben hunne zielen ter dood overgegeven, in het landschap van Merom.

19 De koningen zyn gekomen en hebben gestreden, de koningen van Chanaan hebben in Tanach gestreden, by de wateren van Mageddo, maer zy bragten geen roof.

20 Van den hemel werd tegen hen gestreden, de sterren blyvende in hare ordinantie en in haren loop, hebben tegen Sisara gestreden.

21 De beek van Cison heeft hunne doode lichamen weggetrokken, de beek Cadumim, de beek van Cison : o myne ziel, vertreedt de magtigen.

22 De klauwen van de peerdenvoeten zyn afgevallen, toen zy met gedruisch vloten, en toen de sterksten van de vyanden van boven nederwaerts vielen.

23 Vermaledydt het land van Meroz, sprak den engel des Heeren : Vermaledydt zyne ingezetenen, om dat zy tot des Heeren hulp niet gekomen zyn, ter hulp van zyne allersterksten.

24 Gebenedyd moet onder de vrouwen wezen, Jahel de huisvrouw van Haber den Ceneiter, en gebenedyd moet zy zyn in haer tabernakel.

25 Dengenen die water begeerde, gaf zy melk, en in der prinses schael gaf zy boter.

26 Zy heeft hare slinker hand aen den spannagel gestoken, en hare regter hand aen der smeden hamer, en zy heeft Sisara geslagen, zoekende in zyn hoofd eene plaats om hem te kwetsen, en den slaep zyns hoofds magtiglyk doorstekende.

27 Tusschen hare voeten is hy gevallen : hy is onmagtig geworden, en gestorven : hy wentelde voor hare voeten, en lag daer dood zeer deerlyk.

28 Zyne moeder ten venstere uitziende huilde jammerlyk : en van boven op de eetkamer heeft zy gesproken : Waerom toeft zynen wagen wederom te komen ? waerom hebben de voeten van zyne wagenpeerden vertoefd ?

29 Eene der allerwysten van zyne huisvrouwen, heeft deze woorden haers mans moeder geantwoord :

30 By aventure hy deelt nu de rooven, en de schoonste der vrouwen wordt voor hem uitgekozen : kleederen van verscheidene verwen worden Sisara gegeven voor eenen roof, en verscheiden sieraad wordt vergaard om de halzen mede te versieren.

31 O Heer, alzo moeten vergaen alle uwe vyanden : maer alle die u lief hebben, die

moeten blinken als de zon in haren opgang schynt.

32 En het land heeft gerust veertig jaren lang.

KAPITTEL VI.

MAER de kinderen van Israël hebben kwaed gedaen voor het aenzigt des Heeren : en hy heeft ze geleverd in de hand van de Madianiters, zeven jaren lang.

2 En zy zyn zeer verdrukt geweest van hen. En zy hebben voor zich zelyven gemaakt hollen en spelonken in de bergen, en zeer sterke plaetsen om te wederstaen.

3 En als die van Israël gezaeid hadden, zoo kwamen die van Madian, en van Amalek, en de andere van de oostersche natien :

4 En zy legerden zich tegen hen, en zy verdorven het al, alzoo dat nog groen was tot den ingang van Gaza : en zy lieten in Israël niet met allen dat den lyftocht aengaet, noch schapen, noch ossen, noch ezels.

5 Want zy kwamen op met hun vee en tenten, gelyk een grooten hoop springhanen, en bedekten het al, eene ontelleyke menigte van menschen, en van kemelen, al bedervende daer zy aenkwamen.

6 En Israël is zeer vernederd voor het aenzigt van de Madianiters.

7 En zy hebben tot den Heer geroepen, begeerende hulp tegen de Madianiters.

8 Denwelken heeft eenen profeet tot hen gezonden, en die heeft gezeid : Dit zegt den Heer God van Israël : Ik heb u doen te zamen opkomen uit Egypten, en ik heb u geleid uit het huis der slaverny,

9 En ik heb u verlost uit de hand der Egyptenaren, en aller uwer vyanden, die u verdrukten : en ik heb die in uwe inkomst verdreven, en u hun land geleverd.

10 En ik heb gezeid : Ik ben den Heer uw God, wilt niet vreezen der Amorrhithers goden, in welker land dat gy woont. En gy hebt naer myne stem niet willen hooren.

11 Maer den engel des Heeren is gekomen, en hy heeft gezeten onder den eikenboom die daer was te Ephra, welken toebehoorde Joas den vader der familie van Ezri. En toen Gedeon zyn zoon dorschte en zuiverde de tarwe in de perssen, opdat hy zoude ontvlieden de Madianiters,

12 Zoo heeft hem den engel des Heeren geopenbaerd, en gezeid : Den Heer met u, gy allersterksten der mannen.

13 En Gedeon zeide tot hem : Ik bid u, myn heer, is den Heer met ons, waarom hebben ons alle deze dingen bevangen? Waer zyn zyne wonderlyke daden, dewelke onze vaders ons verteld hebben, en gezeid : Uit Egypten heeft ons den Heer geleid? Maer nu heeft ons den Heer verlaten, en

ons geleverd in de hand der Madianiters.

14 En den Heer heeft hem aengezien, en gezeid : Gaet heen met deze uwe magt, en gy zult Israël verlossen uit der Madianiten hand : weet dat ik u gezonden heb.

15 Denwelken antwoordende zeide : Ik bid u, myn heer : Waarmede zal ik Israël verlossen? Want ziet myne familie is de aller-slechtste van Manasses geslacht, en ik ben den allerminsten in myns vaders huis.

16 En den Heer sprak tot hem : Ik zal met u wezen : en gy zult de Madianiters verslaen gelyk eenen man.

17 En hy zeide : Heb ik gratie voor u gevonden, zoo geeft my een teeken dat gy het zyt die tot my spreekt.

18 Gaet van hier niet, tot dat ik weder by u kome, brengende sacrificie, en u het offerende. En hy antwoordde : Ik zal uwe komste verwachten.

19 Aldus is Gedeon ingegaen, en heeft een jong bokken gekookt, en van eene maet meels heeft hy ongeheefde brooden gebakken : en het vleesch leggende in eenen korf, en het sop van het vleesch doende in eenen pot, bragt hy het al onder den eik, en hy heeft het hem geofferd.

20 En den engel des Heeren zeide tot hem : Neemt het vleesch en de ongeheefde brooden, en legt het op dien steen, en het vleeschsop giet daarop. En toen hy alzoo gedaen had,

21 Zoo stak voort des Heeren engel het einde van zyne roede, die hy in zyne hand had, en raekte het vleesch en de ongeheefde brooden : en daer is een vuer uit den steen opgekomen, en heeft het vleesch met de ongeheefde brooden heel verteerd, maer des Heeren engel is verdwenen uit zyne oogen.

22 En Gedeon ziende dat het een engel des Heeren was, heeft gezeid : Wee my, Heer God : want ik heb des Heeren engel gezien, aenzigt aen aenzigt.

23 En den Heer heeft tot hem gezeid : Vrede zy met u, vreest niet, gy zult niet sterven.

24 Toen heeft Gedeon daer eenen autaar opgeregt den Heere, en dien genoemd, des Heeren vrede, tot op den dag van heden toe. En toen hy nog te Ephra was, welk der familie van Ezri toebehoort,

25 Op dien nacht heeft den Heer tot hem gezeid : Neemt uws vaders stier, en nog eenen anderen stier van zeven jaren, en gy zult Baals autaar breken, die uwen vader toebehoort : en den bosch, die rondom den autaar staet, zult gy afhouwen :

26 En gy zult den Heere uwen God eenen autaar maken, op het hoogste van deze steenrots, daer gy te voren het sacrificie op gelegd hebt : en gy zult den tweeden stier

nemen, en dien offeren tot eenen heelbrandoffer, op den tas van het hout, welk gy van het bosch zult afgehouden hebben.

27 Gedeon dan nemende met zich tien mannen van zyne knechten, heeft gedaen al zoo hem den Heer geboden had. Maer vreezende zyns vaders huis, en de lieden van die stad, heeft hy het niet willen by dage doen, maer heeft het al by nacht gedaen.

28 En toen de lieden van die stad des morgens opgestaan waren, zoo hebben zy gezien Baals autær afgeworpen, en het boschken afgehouden, en eenen anderen stier gelegd op den autær, die toen gemaakt was.

29 En zy hebben tot malkander gezeid : Wie heeft dit gedaen? En als zy onderzochten dengenen die het gedaen had, zoo is er gezeid : Gedeon Joas zoon heeft dit al gedaen.

30 En zy hebben tot Joas gezeid : Brengt voort uwen zoon herwaerts, dat hy sterve : want hy heeft Baals autær gebroken, en het boschken afgehouden.

31 En hy heeft hun geantwoord : Zyt gy de wraekzoekers van Baal, dat gy voor hem stryden moet? Zoo wie Baals vyand is, sterfen moet die eer dat het licht van morgen opgaen zal : is hy God, zoo laet hem zich zelve wreken over dengenen, die zynen autær omgeworpen heeft.

32 Van dien dag voorts zoo is Gedeon genoemd geweest Jerobaal, om dat Joas gezeid had : Laet Baal voor zich zelve wraek doen over dengenen, die zynen autær omgeworpen heeft.

33 Aldus zyn alle de Madianiters, en de Amalekiters, en de volken uit oostland te zamen vergaderd, en komende over de Jordaan, hebben zy hun heirleger gemaakt in de vallei van Jezraël.

34 Maer des Heeren geest is op Gedeon gevallen, en hy liet de trompet slaen, en heeft te zamen geroepen het huis van Abiezer, dat zy hem volgen zouden.

35 En hy heeft boden uitgezonden in geheel Manasses, denwelken ook hem gevolgd heeft : en hy heeft nog andere boden gezonden tot het geslacht van Aser en Zabulon en Nephthali, dewelke hem te gemoet gekomen zyn.

36 En Gedeon heeft tot den Heer gezeid : Is het zake dat gy door myne hand het volk van Israël verlost, gelyk gy gezeid hebt :

37 Zoo zal ik dit vlies met wol op den dorschvloer leggen : is het dat den dauw op het vlies alleen zyn zal, en in al het land droogte, zoo zal ik weten, dat gy door myne hand, gelyk gy gezeid hebt, Israël zult verlossen.

38 En het is al zoo geschied. En des nachts Gedeon opstaende wrong het vlies uit, en vulde eene schelp met den dauw.

39 En hy heeft wederom tot den Heer gezeid : Laet uwe razende gramschap tegen my niet verstoord wezen, al is het dat ik nog eens tentere, begeerende nog een teeken in het vlies. Ik bid dat het vlies alleen mag droog wezen, en dat al het aerdryk van den dauw vochtig zy.

40 En den Heer heeft gedaen op dien nacht als hy begeerd had : en de droogte was alleen in het vlies, en den dauw op al het land.

KAPITTEL VII.

ALZOO dan Jerobaal, die ook Gedeon's, des nachts opstaende, en al het volk met hem, is gekomen by de fontein die genoemd wordt Harad. En het leger der Madianiters was in de vallei aen de noordzyde van den hoogen heuvel.

2 En den Heer heeft tot Gedeon gezeid : Daer is veel volks met u, en de Madianiters zullen in hunne handen niet geleverd worden : opdat Israël tegen my niet glorië, zeggende : Ik ben door myne magt verlost.

3 Spreekt tot het volk, en roept uit dat zy alle hooren : Zoo wie bloede en verveerd is, die keere weder. En daer zyn er van den berg van Galaad weggegaen, en van het volk zyn er wedergekeerd twee-en-twintig duizend mannen, en daer zyn er maer tien duizend gebleven.

4 En den Heer zeide tot Gedeon : Nog is het volk vele, leidt ze aen de wateren, en daer zal ik ze beproeven : en van denwelken ik u zeggen zal dat hy met u ga, die reize : en dien ik verbied met u te gaen, die keere weder.

5 En als het volk beneden aen de wateren gekomen was, zoo zeide den Heer tot Gedeon : Die met de tong het water lekken, gelyk de honden plegen te lekken, die zult gy op eene zyde stellen : maer die met gebogen knien drinken, die zullen op de andere zyde zyn.

6 Aldus zoo was het getal van degenen die het water gelekt hadden, werpende het met de hand in den mond, dry honderd mannen : maer al de andere menigte had met gebogen knien gedronken.

7 En den Heer zeide tot Gedeon : Met de dry honderd mannen die het water gelekt hebben, zal ik u verlossen, en de Madianiters in uwe hand leveren : maer al de andere menigte keere weder in hare stede.

8 Als hy dan victalie genomen had, en trompetten naer het getal zyns volks, zoo gebood hy dat alle de andere menigte des

volks weggaen zoude naer hare tabernakelen : en hy heeft zich met de dry honderd mannen ten stryde begeven. Maer het leger der Madianiters was beneden in de vallei.

9 Op den zelfden nacht heeft den Heer tot hem gezeid : Staet op, en gaet heen af in het leger : want ik heb die in uwe handen geleverd.

10 Maar is het dat gy u ontziet alleen te gaen, zoo laet Phara uw knecht met u nederwaerts gaen.

11 En als gy gehoord zult hebben wat zy zeggen, dan zullen uwe handen versterkt worden, en dan zult gy vryelyker tot der vyanden heirleger afdalen. Zoo is hy dan met Phara zynen knecht nederwaerts gegaen in de plaets der gewapende schildwachters.

12 Maer de Madianiters en Amalekiters, met al het volk uit oostland, lagen verspreid in de vallei, gelyk eene menigte van springhanen : en de kemelen waren ontelklyk, gelyk het zand, dat aen den oever der zee ligt.

13 En als Gedeon daer gekomen was, zoo vertelde daer een zynen droom tot zynen naesten : en op deze manier vertelde hy dat hy gezien had : Ik heb eenen droom gezien, en my dacht dat een gersten brood onder de asschen gebakken wentelde, en in der Madianiten leger afkwam : en als het gekomen was aen het tabernakel, zoo sloeg het dat, en wierp het daer neder, en maekte het effen ten gronde gelyk der aerde.

14 Dengenen daer hy toe sprak, antwoordde : Dat is anders niet dan het zweerd van Gedeon Joas zoon des Israëlitens : want den Heer heeft de Madianiters in zyne handen geleverd, en al hun heirleger.

15 En als Gedeon gehoord had den droom, met zyn bedielsel, zoo heeft hy aanbeden : en is wederom gekeerd tot het leger der Israëlitens, en heeft gezeid : Maekt u op, want den Heer heeft der Madianiters heirleger in onze handen geleverd.

16 En hy heeft de dry honderd mannen in dry deelen gedeeld, en hy heeft trompetten in hunne handen gegeven, en ydele flesschen, en lampen in het midden der flesschen.

17 En hy heeft tot hen gezeid : Dat gy my zult zien doen, doet dat ook : ik zal in een deel van het leger gaen, en dat ik doen zal, volgt dat na.

18 Als de trompet in myne hand geluid geven zal, zoo maekt gy ook rondom de legers geklank, en roept al te zamen : Den Heere en Gedeon.

19 Aldus zoo is Gedeon, met de dry honderd mannen, gekomen in een deel van het leger, als de waek van den middernacht

begon, en als de wakers opgewekt waren, zoo begonnen zy met de trompetten groot geklank te maken, en de flesschen tegen malkander te slaen.

20 En toen zy rondom het leger te dry steden groot geklank maekten, en hunne kruiken gebroken hadden, zoo hielden zy de brandende lichten in hunne slinker handen, en met de regter handen maekten zy met de trompetten groot geklank, en riepen : Het zweerd des Heeren en Gedeons :

21 Staende elk op zyne plaets rondom der vyanden leger. Toen werd het gansche heir verbaesd, en al roepende en huilende zyn zy gevloden :

22 En nogtans bleven de dry honderd mannen staen hunne trompetten slaende. En den Heer heeft het zweerd in het gansche heir gezonden, en zy sloegen malkander dood,

23 Vliedende tot Bethsetta, en tot den oever van Abelmehula in Tebbath. Maer te zamen roepende de mannen van Israël, van Nephthali, en van Aser, en van geheel Manasses, hebben de Madianiters vervolgd.

24 En Gedeon heeft boden uitgezonden over al het gebergte van Ephraïm, zeggende : Komt nederwaerts tegen de Madianiters, en ondergaet hen de wateren tot Bethbera en tot de Jordaen toe. En alle die van Ephraïm hebben geroepen, en hebben hen ondergaen de wateren, en de Jordaen tot Bethbera toe.

25 En toen zy gevangen hadden twee vorsten der Madianiters, Oreb en Zeb, doodden zy Oreb, aen den steen Oreb, en Zeb aen de pers Zeb. En zy vervolgden de Madianiters, de hoofden van Oreb en Zeb brengende tot Gedeon over de vloeden der Jordaen.

KAPITTEL VIII.

EN de mannen van Ephraïm hebben tot hem gezeid : Waerom hebt gy ons dat gedaen? Dat gy ons niet riept, toen gy ten stryde gingt tegen de Madianiters? En zy keven zeer, byna geweld doende.

2 Maer hy zeide tot hen : Wat heb ik kunnen doen, zulk als gy gedaen hebt? Is eene druif van Ephraïm niet beter dan het heele wynsnydsel van Abiezer?

3 Den Heer heeft de prinsen der Madianiters, Oreb en Zeb, in uwe handen geleverd : hoe had ik kunnen dat doen, dat gy gedaen hebt? En als hy dat gezeid had, zoo is hun geest gezonken, waermede zy te voren tegen hem opgeheven waren.

4 En als Gedeon by de Jordaen kwam, zoo is hy daerover gegaen met dry honderd mannen, die met hem waren : en van vermoeidhede de vluggende niet vervolgen konden.

5 En hy zeide tot de mannen van Soccoth : Ik bid u, geeft toch dezen volke, dat met my is, brooden, want zy zyn zeer magteloos geworden : opdat wy mogen Zebee en Salmana, der Madianiters koningen vervolgen.

6 En de prinsen van Soccoth hebben geantwoord : By aventure zyn alree in uwe handen, de palmen van Zebees en Salmanas handen, en daarom begeert gy dat wy uw heir brooden geven zouden.

7 En Gedeon heeft tot hen gezeid : Wel aen, wanneer dat den Heer Zebee en Salmana in myne handen zal geleverd hebben, en dat ik met victorie in vrede wedergekomen zal wezen, zoo zal ik uw vleesch in stukken wryven met de doornen en distelen der woestyn.

8 En van daer opwaerts trekkende, is hy gekomen te Phanuël : en hy zeide tot de mannen van die stede desgelyken. Dewelke hem ook geantwoord hebben, alzoo de mannen van Soccoth geantwoord hadden.

9 Hierom heeft hy tot hen gezeid : Als ik met vrede verwinnaer wederom zal gekomen zyn, zoo zal ik dezen toren verderven.

10 Maer Zebee en Salmana rustten met al hun heir. Want daer waren vyftien duizend mannen overgebleven, van alle de scharen des oostlandschen volks, na dat er verslagen waren honderd en twintig duizend strydbare mannen, die het zweerd uittrekken konden.

11 En Gedeon opwaerts gaende door den weg dergene die in de tabernakelen woonde aen de oostzyde van Nobe, en Jegbaa, heeft de legeren der vyanden geslagen, die zonder zorg waren, en geen kwaed vermoeden hadden van eenigen tegenspoed.

12 En Zebee en Salmana vloden, dewelke Gedeon vervolgende heeft gevangen, verstoorende hun gansche heir.

13 En wederkeerende uit den stryd voor den zons opgang,

14 Nam hy gevangen eenen knecht der mannen van Soccoth : en hy vraegde van hem de namen van de oversten en ouderen van Soccoth, en hy heeft er zeven-en-zeventig mannen beschreven.

15 En hy is te Soccoth gekomen, en hy zeide tot hen : Ziet hier Zebee en Salmana, om dewelke gy my versmadet, zeggende : By aventure zyn de handen van Zebee en Salmana in uwe handen, en daarom begeert gy dat wy uwen mannen, die vermoeid en magteloos geworden zyn, brooden zouden geven.

16 Hierom nam hy de ouderen van de stad, en doornen en distelen uit de wildernis, en wreef de mannen van Soccoth daarmede, en mincerde ze al in stukken.

17 En den toren van Phanuël heeft hy ook omgeworpen, na dat hy alle de ingezetenen der stad verslagen had.

18 En hy zeide tot Zebee en Salmana : Wat waren het voor mannen die gy doodsloegt te Thabor? En zy antwoordden : Uws gelyken, en den eenen van die was als eens konings zoon.

19 En hy heeft hun geantwoord : Dat waren myne broeders, myn moeders zonen. Zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, haddet gy dien het leven behouden, ik zoude u niet dooden.

20 En hy zeide tot Jether zynen eerstgeboren zoon : Staet op, en slaet ze dood. Maer hy trok zyn zweerd niet uit : want hy vreesde, aangezien dat hy nog jong was.

21 En Zebee en Salmana zeiden : Staet gy op, en slaet ons : want naer den ouderdom heeft een mensch kracht. Gedeon is opgestaen, en hy heeft Zebee en Salmana doodgeslagen : en hy heeft genomen de sierlyke juweelen en de kostelyke spansen, daer men de halzen van de koninglyke kemelen mede te sieren pleeg.

22 En alle de mannen van Israël zeiden tot Gedeon : Hebt heerschappy over ons, gy en uw zoon, en uws zoons zoon : want gy hebt ons verlost uit de hand der Madianiters.

23 Tot dewelke hy zeide : Ik zal geen heer wezen over u, noch myn zoon zal ook uw overheer niet zyn, maer den Heer zal over u heerschappy hebben.

24 En hy zeide tot hen : Eene bede begeer ik van u : Geeft my van uwen roof de ooringen. Want de Ismaëliters plagten gouden ooringen te hebben.

25 En zy hebben geantwoord : Wy zullen u die zeer geerne geven. En spreidende eenen mantel op de aerde, wierpen zy daarop de ooringen van den roof :

26 En het gewigt van de ooringen die hy begeerd had, was duizend en zeven honderd sikkelen gouds, zonder alle de andere sieraden, en halsbanden, en purpere kleederen, die der Madianiters koningen plagten te dragen, en zonder de gouden halsbanden der kemelen.

27 En Gedeon heeft daerof gemaakt een ephod, en heeft dien gesteld in zyne stad Ephra. En alle die van Israël hebben zich daarmede ontzuiverd, en het is Gedeon met alle zynen huize tot eenen val geworden.

28 En de Madianiters zyn vernederd geweest voor de kinderen van Israël, en zy konden niet meer hune nekken oppregten : maer het land was in rust veertig jaren lang, terwyl dat Gedeon den oversten was.

29 Aldus is Jerobaal Joas zoon gegaen, en woonde in zynen huize :

30 En hy had zeventig zonen, die uit zyne

dy gekomen waren : om dat hy vele huisvrouwen had :

31 Maer zyn bywyf, die hy had te Sichem, bragt hem voort eenen zoon, Abimelech genaemd.

32 En Gedeon Joas zoon is gestorven in goeden ouderdom, en begraven in Joas zyns vaders graf te Ephra, van de familie van Ezri.

33 Maer na dat Gedeon gestorven was, zoo zyn de kinderen van Israël afgekeerd, en hebben zich ontzuiverd met Baalim. En zy hebben een verbond met Baal gemaakt, dat hy hun God zyn zoude :

34 En zy hebben niet gedacht op den Heer hunnen God, die hen verlost had uit de handen van hunne vyanden rondomliggende.

35 Ook hebben zy geene bermhertigheid gedaan met het huis van Jerobaal Gedeon, naer alle de weldaden, die hy den huize van Israël gedaen had.

KAPITTEL IX.

MAER Abimelech Jerobaals zoon is ge- gaen in Sichem tot zyns moeders broeders, en hy heeft met hen gesproken, en met al het geslacht van zyns moeders vaders huis, zeggende :

2 Spreekt tot alle de mannen van Sichem : Wat is u beter, dat zeventig mannen alle kinderen van Jerobaal heerschappy over u hebben, of dat een man heerschappy over u hebbe? Ook mede zoo aenmerkt, dat ik uw gebeente en uw vleesch ben.

3 En zyns moeders broeders hebben van hem gesproken tot alle de mannen van Sichem alle deze redenen, en zy hebben hunne herten geneigd naer Abimelech, zeggende : Het is onzen broeder.

4 En zy hebben hem gegeven zeventig ponden silvers uit den tempel van Baalberit. En hy heeft daarmede voor zich gehuerd sommige arme en ongestadige mannen, en die hebben hem gevolgd.

5 En hy is gekomen in zyns vaders huis te Ephra, en heeft zyne broeders gedood Jerobaals zonen, zeventig mannen, op eenen steen : En Joatham den allerjongsten zoon van Jerobaal is te leven gebleven, en is verborgen geweest.

6 En alle mannen van Sichem, en alle familien der stad van Mello zyn vergaderd en weggegaen : en hebben Abimelech koning gemaakt by den eikenboom, die te Sichem stond.

7 Hetwelk als Joatham verkondigd was, zoo is hy gegaen, en heeft gestaen op den top van den berg Garizim : en met opgehevene stem heeft hy geroepen, en gezeid : Hoort naer my, gy mannen van Sichem, alzoo dat u God hoore.

8 De boomen zyn gegaen dat zy eenen koning over zich zalven zouden : en zy hebben gezeid tot eenen olyfboom : Weest onzen koning.

9 Denwelken heeft geantwoord : Mag ik myne vettigheid verlaten, welke de goden en de menschen gebruiken, en komen dat ik onder de boomen mag verheven worden?

10 En de boomen hebben tot den vygenboom gezeid : Komt, en ontvangt het koningryk over ons.

11 Denwelken antwoordde hun : Zal ik mogen myne zoetigheid verlaten, en myne overzoete vruchten, en gaen om onder de andere boomen verheven te worden?

12 En de boomen hebben gesproken tot den wynstok : Komt, en weest onzen oversten.

13 Denwelken antwoordde hun : Zal ik mogen mynen wyn verlaten, denwelken verblydt God en de menschen, en onder de andere boomen verheven worden?

14 En alle de boomen hebben gezeid tot den wilden doornboom : Komt gy, en weest ons overheer.

15 En dien heeft hun geantwoord : Is het zake dat gy waerachtiglyk my tot eenen koning stelt voor u, zoo komt, en rust onder myne schaduwe; maer wilt gy dat niet doen, zoo kome er vuer uit den doornboom, en verslinde de cederboomen van Libanus.

16 Nu dan, hebt gy naer regt en zonder zonde Abimelech over u koning gemaakt, en hebt gy wel gedaen met Jerobaal, en met zynen huize, en hebt gy hem wel geloofd voor zyne weldaden, die voor u gestreden heeft,

17 En zyne ziel in de perykelen gesteld heeft, om dat hy u zoude verlossen uit de hand van de Madianiters,

18 Gy die nu opgestaen zyt tegen myns vaders huis, en hebt zyne zonen gedood zeventig mannen op eenen steen, en hebt koning gemaakt Abimelech zynen dienstvrouw zoon over de ingezetenen van Sichem, om dat hy uw broeder is :

19 Hierom, hebt gy regtveerdiglyk en zonder zonde wel gedaen met Jerobaal, en met zynen huize, zoo weest heden vrolyk in Abimelech, en laet hem ook vrolyk wezen in u.

20 Maer hebt gy daer kwalik aen gedaen : zoo kome een vuer uit hem, en verslinde alle de inwooners van Sichem, en de stad Mello : en daer ga ook een vuer uit de mannen van Sichem, en van de stad Mello, en verslinde Abimelech.

21 En als hy deze dingen gezeid had, zoo is hy gevloeden, en weggegaen tot Bera :

en is daer blyven woonen uit vrees van Abimelech zynen broeder.

22 Aldus heeft Abimelech over Israël geregeerd dry jaren.

23 En den Heer heeft eenen boozen geest gezonden tusschen Abimelech en de inwooners van Sichem : dewelke begonnen hem te verachten,

24 En de groote misdaed van de moord der zeventig zonen van Jerobaal, en de bloedstorting van die te leggen op Abimelech hunnen broeder, en op de andere prinszen der Sichemiten, die hem geholpen hadden.

25 En zy hebben tegen hem listige lagen gesteld op het hoogste van de bergen : en terwyl dat zy zyne komste verbeidden, zoo deden zy rooveryen, nemende rooven van degene die voorby gingen, en het is Abimelech gebodschapt.

26 En Gaal Obeds zoon met zyne broeders is gekomen, en voortgegaen tot Sichem. Tot wiens komst die van Sichem verkloekt zynde,

27 Zyn uitgetrokken in de akkers, verdervende de wyngaerden, en de druiven vertredende : en als zy gemaakt hadden dansen van zangers, zoo gingen zy in den tempel van hunnen god, en terwyl dat zy aten en dronken, zoo vervloekten zy Abimelech,

28 Als Gaal Obeds zoon was roepende : Wie is-dezen Abimelech, en wat is Sichem, dat wy hem dienen zouden? Is hy niet Jerobaals zoon, en die Zebul zynen knecht eenen prins gemaakt heeft op de mannen van Emor Sichems vader? Waerom zullen wy hem dan dienen?

29 Och of iemand my dit volk onder myne hand gawe, dat ik Abimelech van kant helpen mogt. En er is Abimelech gezeid : Vergadert eene menigte van een heir, en komt.

30 Want als Zebul den prins van de stad de woorden van Gaal Obeds zoon gehoord had, zoo is hy zeer gram geweest,

31 En hy heeft heimelyk boden tot Abimelech gezonden, zeggende : Ziet, Gaal Obeds zoon is te Sichem gekomen met zyne broeders, en hy bestormt de stad tegen u.

32 Daerom staet in den nacht op met den volke, dat met u is, en houdt u verborgen op het veld :

33 En ten eersten van den dageraad, als de zon opgaet, zoo overvalt de stad. En als hy met zynen volke uitkomt tegen u, zoo doet hem dat gy moogt.

34 Zoo is dan Abimelech met al zyn heir des nachts opgestaen, en hy heeft lagen gelegd omtrent Sichem te vier plaetsen.

35 En Gaal Obeds zoon trok uit, en stond in den ingang van de stadspoort. En Abi-

melech, en al het heir met hem, maekten zich op van de plaets der lagen.

36 En als Gaal het volk gezien had, zoo zeide hy tot Zebul : Ziet daer komt eene groote menigte van het gebergte. Dien hy antwoordde : Gy ziet de schaduwen van de bergen gelyk menschenhoofden, en met deze doling wordt gy bedrogen.

37 En Gaal zeide wederom : Ziet daer komt een volk neder uit het midden des lands, en een hoop komt door den weg, die tegenover den eikenboom staet.

38 Toen zeide Zebul tot hem : Waer is nu uwen mond, daer gy mede zeidet : Wie is Abimelech, dat wy hem dienen zouden? Is dit niet het volk, dat gy versmadet? Trekt uit, en strydt tegen hem.

39 Hierom zoo is Gaal uitgetrokken, en het volk van Sichem zag het aen, en hy heeft tegen Abimelech gestreden,

40 Denwelken hem heeft vervolgd toen hy vlood, en hy heeft hem in de stad gedreven : en daer zyn er zeer vele van zyne zyde verslagen, tot aen de stadspoort toe :

41 En Abimelech bleef te Ruma : maer Zebul heeft Gaal en zyne gezellen uit de stad verdreven, en hy heeft niet gedoogd dat zy daerin blyven zouden.

42 Hierom zoo is het volk des anderen-daegs te velde uitgetrokken. Hetwelk als Abimelech gebodschapt was,

43 Zoo nam hy zyn heir, en deelde het in dry scharen, leggende listige lagen in de velden. En ziende dat het volk uit de stad ging, zoo is hy opgestaen, en heeft ze overvallen,

44 Met zynen hoop, bestormende en beleggende de stad : en de twee andere hoopen, loopende herwaerts en derwaerts over den velde vervolgden de vyanden.

45 Maer Abimelech heeft al dien dag lang de stad bestreden : dewelke hy heeft ingenomen, verslaende hare inwooners, en hy heeft die alzoo verdorven, dat hy daerin het zout verstrooide.

46 En als zy dit hoorden die in den toren van Sichem woonden, zoo zyn zy gegaen in den tempel van hunnen afgod Berith, daer zy verbond met hem gemaakt hadden, en daer af de plaets haren naem gekregen had, dewelke zeer versterkt was.

47 En Abimelech hoorende dat de ingezetenen van den toren te Sichem al te zamen vergaderd waren,

48 Zoo is hy gegaen met al zyn volk op den berg Selmon : en nemende eene byl, heeft hy eenen tak van eenen boom afgehouden, en opleggende droeg hy dien op zyne schouder, en hy zeide tot zyne gezellen : Dat gy my hebt zien doen, doet haestelyk ook.

49 Hierom hebben zy elk om het meest takken van de boomen gehouwen, en alzoo volgden zy hunnen leidsman. En omleggende de sterkte hebben zy die ontstoken; en alzoo is het geschied, dat er van den rook en vuer gedood zyn duizend menschen, te zamen mannen met de vrouwen, ingezetenen van den toren van Sichem.

50 Abimelech van daer gaende is gekomen tot de stad Thebes, dewelke hy ook omleggende besloten heeft met zyn heir.

51 En daer was een hoogen toren in het midden van de stad, daerop dat te zamen gevloeden waren mannen en vrouwen, en alle de oversten van de stad, hebbende de deur zeer vast gesloten, en staende boven op het dak van den toren, op de voorgeveeren.

52 Abimelech komende tot aen den toren, heeft vromelyk gestreden : en komende aen de deur, zoo arbeidde hy om het vuer daeronder te steken :

53 En ziet eene vrouw werpende van boven een stuk van eenen molensteen, raakte Abimelechs hoofd, en brak hem-zyne hersenen.

54 En hy riep terstond zynen wapendrager, en zeide tot hem : Trekt uit uw zweerd, en slaet my : dat men by aventure niet zegge, dat ik van eene vrouw verslagen ben. En hy doende dat hem bevolen was, sloeg hem dood.

55 En als hy dood was, zoo zyn alle die met hem waren van Israël, wederom tot hunne steden gegaen :

56 En God heeft Abimelech geloond van den kwade, dat hy gedaen had tegen zynen vader, toen hy zyne zeventig broeders dood sloeg.

57 En den Sichemiten is ook wederom geloond dat zy gedaen hadden, en den vloek van Joatham Jerobaals zoon is op hen gekomen.

KAPITTEL X.

NA Abimelech zoo is er een ander leidsman opgestaan in Israël, Thola den zoon van Phua Abimelechs oom, een man van Issachar, die woonde te Samir, op het gebergte van Ephraïm :

2 En hy deed Israël regt dry-en-twintig jaren, en hy is gestorven, en begraven te Samir.

3 In wiens plaats is gevolgd Jaïr van Galaad, denwelken Israël regt deed twee-en-twintig jaren,

4 Hebbende dertig zonen zittende op dertig veulens van ezelinnen, en waren oversten van dertig steden, die van zynen naem zyn genoemd Havoth Jaïr, dat is, de steden van Jaïr, tot op dezen dag toe, in het land van Galaad.

5 En Jaïr is gestorven; en begraven ter plaetse, die men noemt Camon.

6 Maer de kinderen van Israël doende tot hunne oude zonden nog nieuwe, hebben kwaed bedreven voor het aenzigt des Heeren, en zy hebben gediend de afgoden Baalim en Astaroth, en de afgoden van Syrien, en Sidon, en van Moab, en der kinderen van Ammon en der Philistynen : en zy hebben den Heer verlaten, en zy hebben hem niet gediend.

7 En den Heer is tegen hen gram geworden, en heeft ze geleverd in de handen der Philistynen, en der kinderen van Ammon.

8 En zy zyn gepynigd geweest, en zeer verdukt achttien jaren lang, namelyk alle die over de Jordaen woonden in der Amorhiten land, welk is in het land van Galaad :

9 Alzoo zeer, dat de kinderen van Ammon over de Jordaen trekkende, verdorven Juda en Benjamin en Ephraïm : en Israël heeft groot verdriet geleden.

10 En roepende tot den Heer, hebben zy gezeid : Wy hebben tegen u gezondigd, want wy hebben den Heer onzen God verlaten, en Baalim gediend.

11 En den Heer heeft tot hen gezeid : Hebben de Egyptenaers en de Amorhiten, en de kinderen van Ammon, en de Philistynen,

12 En die van Sidon, en van Amalek, en van Chanaan u niet verdukt, en altyd hebt gy my aengeroepen, en ik heb u verlost uit hunne handen?

13 En nogtans hebt gy my verlaten, en de vreemde goden gediend : daerom zal ik niet meer daertoe doen, om u te verlossen :

14 Gaet heen en roept uwe goden aen die gy verkoren hebt : laet u die verlossen in den tyd van uwe benaauwdheid.

15 En de kinderen van Israël hebben tot den Heer gezeid : Wy hebben gezondigd, doet met ons dat u belieft : alleenlyk wilt ons toch nu verlossen.

16 En als zy dit zeiden, zoo wierpen zy uit hunne palen alle de beelden der vreemde goden, en zy hebben den Heer God gediend : denwelken medelyden gehad heeft over hunne ellendigheden.

17 Aldus de kinderen van Ammon te zamen roepende, hebben hunne tenten nederge-slagen in het land van Galaad : en de kinderen van Israël daertegen vergaderd, hebben hun leger gemaakt te Maspha.

18 En de prinsen van Galaad hebben elk tot hunnen naesten gezeid : Zoo wie van ons eerst begint te stryden tegen de kinderen van Ammon, die zal een prins wezen des volks van Galaad.

KAPITTEL XI.

ALDUS zoo was in dien tyd Jephthe den Galaditer een zeer vroom en srydbaar man, een zoon van eene gemeene vrouw, die geboren is van Galaad.

2 Maer Galaad had eene huisvrouw, daer hy zonen af gekregen heeft : dewelke als zy opgewassen waren, zoo verdreven zy Jephthe, zeggende : Gy zult geen erfgenaem mogen zyn in onzes vaders huis, want gy zyt van eene andere moeder geboren.

3 Dewelke hy vliedende en schouwende, heeft gewoond in het land van Tob : en vele arme mannen en straatrovers zyn by hem vergaderd, volgende hem als hunnen prins.

4 In dien tyd zoo streden de kinderen van Ammon tegen Israël.

5 En als die zeer strengelyk den stryd vervolgden, zoo zyn de ouden van Galaad gegaen, dat zy Jephthe zouden uit het land van Tob nemen tot hunne hulp :

6 En zy hebben tot hem gezeid : Komt en zyt onzen prins, en strydt tegen de kinderen van Ammon.

7 Tot dewelke hy antwoordde : Zyt gy niet degene die my haten, en hebt my uit myns vaders huis gestooten, en nu zyt gy tot my gekomen van noode bedwongen?

8 En de prinsen van Galaad hebben tot Jephthe gezeid : Daerom komen wy nu weder tot u, om dat gy met ons trekken zoudt, en stryden tegen de kinderen van Ammon, en dat gy zoudt zyn den prins van alle die in Galaad wonen.

9 En Jephthe heeft tot hen gezeid : Is het dat gy waerachtiglyk tot my gekomen zyt, dat ik voor u tegen de kinderen van Ammon vechten zoude, in zoo verre den Heer die in myne handen levert, zal ik dan uw prins wezen?

10 Dewelke hebben hem geantwoord : Den Heer, die dit hoort, zy een middelaer en een getuigen, dat wy onze beloften voldoen zullen.

11 Zoo is dan Jephthe weggegaen met de prinsen van Galaad, en al het volk maekte zynen prins van hem. En Jephthe heeft alle zyne woorden gesproken voor den Heer in Maspha.

12 En hy zond boden tot den koning der kinderen van Ammon, die van zynent wege zeggen zouden : Wat hebt gy met my uitstaende, dat gy tegen my gekomen zyt, om myn land te bederven?

13 Tot dewelke hy geantwoord heeft : Om dat Israël myn land genomen heeft, toen zy uit Egypten kwamen, van de palen van Arnon af tot Jaboc en tot de Jordaan toe : daerom geeft my nu dat met vrede wederom.

14 En Jephthe heeft door dezelfde boden wederom onthoden, en beval hun dat zy zeggen zouden den koning van Ammon :

15 Dit zegt Jephthe : Israël heeft het land van Moab, noch het land der kinderen van Ammon niet genomen :

16 Maer als zy uit Egypten nederwaerts kwamen, zoo gingen zy door de woestyn tot aen de Roode zee, en zyn gekomen tot Cades :

17 En zy zonden boden tot den koning van Edom, zeggende : Geeft ons oorlof dat wy mogen door uw land trekken. En hy wilde hunne bede niet verhooren. En hy zond ook aen den koning van Moab, denwelken ook versmaedde passagie te geven. Alzoo bleef Israël te Cades,

18 En toog om van bezyde het land van Edom, en het land van Moab : en is gekomen tot de oostzyde des lands van Moab, en hy heeft zyn leger gemaakt over Arnon : en hy wilde in de palen van Moab niet gaen : want Arnon is gelegen aen de palen des lands van Moab.

19 En Israël zond boden aen Sehon den koning van de Amorhithers, die te Hesebon woonde, en zy hebben tot hem gezeid : Geeft my oorlof dat ik mag door uw land trekken tot aen den vloed toe.

20 Denwelken Israëls woorden ook versmadende, heeft hem niet laten passeren door zyne palen : maer hy heeft een ontel-lyke menigte van volk vergaderd, en is tegen hem gekomen in Jasa, en heeft sterkelyk wederstaen.

21 En den Heer heeft hem geleverd in de handen van Israël, met al zyn heir, en zy versloegen hem, en zy hebben bezeten al der Amorhithers land die in dat landschap woonden,

22 Met alle hunne palen, van Arnon tot Jaboc toe, en van de woestyn tot de Jordaan toe.

23 Aldus zoo heeft den Heer Israëls God de Amorhithers verdorven, toen het volk van Israël tegen hen streed, en wilt gy nu hun land bezitten?

24 Behoort u niet met regt toe dat Chamos uw god bezeten heeft? Daerom de landen welke den Heer onzen God verwinaer gekregen heeft, zullen ook tot onze bezitting komen :

25 Ten zy dat gy by aventure beter zyt dan Balac Sephors zoon, den koning van Moab : of dat gy moogt toonen, dat hy tegen Israël twist gehad heeft, en tegen hem gestreden heeft,

26 Toen hy te Hesebon woonde, en in hare dorpkens, en in Aroër, en in hare dorpkens, of in alle de steden by de Jordaan, over dry honderd jaren. Waerom hebt gy

binnen zoo langen tyd niets begonnen te doen om deze landen weder te krygen?

27 Daerom ik zondig tegen u niet, maer gy doet tegen my kwalyk, beroepende my tot onregtveerdige oorlogen. Dèn Heer geve heden een oordeel tusschen Israël en de kinderen van Ammon.

28 Maer den koning der kinderen van Ammon wilde naer de woorden van Jephthe niet hooren, welke hy hem door de boden had doen zeggen.

29 Toen kwam den geest des Heeren op Jephthe, en gaende rondom Galaad, en Manasses, Maspha ook Galaad, en van daer passerende naer de kinderen van Ammon,

30 Heeft hy den Heer eene gelofte geloofd, zeggende: Is het zake dat gy de kinderen van Ammon in myne handen levert,

31 Zoo wie eerst uit de deur van myn huis komen zal, en my te gemoet komt, als ik met vrede zal wederom komen van de kinderen van Ammon, dien zal ik tot een brandoffer den Heere offeren.

32 En Jephthe is overgetrokken tot de kinderen van Ammon, dat hy tegen hen stryden zoude: dewelke den Heer in zyne handen geleverd heeft.

33 En hy versloeg ze van Aroër af tot daer men komt te Mennith, twintig steden, en tot Abel, die al rondom met wyngaerden beplant is, met eenen zeer grooten slag. En de kinderen van Ammon zyn vernederd van de kinderen van Israël.

34 En als Jephthe wederom kwam te Maspha naer zyn huis, zoo is hem zyne eenige dochter te gemoet gekomen, met bommen en dansen: want hy had anders geene kinderen.

35 En als hy haer gezien had, zoo scheurde hy zyne kleederen, en zeide: Wee my, myne dochter, gy hebt my bedrogen, en gy zyt zelve bedrogen: want ik heb mynen mond opgedaen tot den Heer, en ik zal anders niet mogen doen.

36 Denwelken zy antwoordde: Myn vader, hebt gy uwen mond tot den Heer opgedaen, zoo doet my al wat gy beloofd hebt, naedien u wraek en victorie van uwe vyanden verleend is.

37 En zy heeft tot haren vader gezeid: Verleent my alleen daer ik u om bid: Geeft my oorlof dat ik twee maenden mag rondom de bergen gaen, en mynen maegdom beklaagen met myne gespelinnen.

38 En hy heeft haer geantwoord: Gaet heen. En hy heeft ze twee maenden lang laten gaen. En als zy weggegaen was met hare gezellinnen en gespelinnen, zoo beveende zy haren maegdom op de bergen.

39 En als de twee maenden verleden waren, zoo is zy weder by haren vader geko-

men, en hy heeft haer gedaen gelyk hy geloofd had, dewelke had geenen man bekend. Van dien tyd voortaan is het voor eene manier geworden, en voor eene gewoonte onderhouden:

40 Dat de kinderen van Israël, als het jaer omgelopen is, te zamen vergaderen, en beweenen Jephthe des Galaaditers dochter vier dagen lang.

KAPITTEL XII.

EN ziet in Ephraïm is een twistigen stryd opgestaen. Want die van Ephraïm overtrekkende tegen den noorden, hebben tot Jephthe gezeid: Waerom hebt gy ons niet willen roepen, toen gy ten stryde trekkende waert tegen de kinderen van Ammon, dat wy met u hadden gegaen? Daerom zullen wy uw huis aensteken.

2 Denwelken hy antwoordde: Ik en myn volk hadden eene twistige zaak zeer groot uitstaende tegen de kinderen van Ammon: en ik heb u geroepen dat gy my zoudt te hulpe komen, maer gy hebt het niet willen doen.

3 En dat ziende heb ik myne ziel in myne handen gesteld, en ben ten stryde overgereisd tegen de kinderen van Ammon; en den Heer heeft ze in myne handen geleverd. Wat heb ik misdaen, dat gy tegen my zoudt opstaen ten stryde?

4 Hierom, als hy tot zich geroepen had alle de mannen van Galaad, zoo streed hy tegen Ephraïm: en de mannen van Galaad hebben die van Ephraïm geslagen, daerom dat zy zeiden: Galaad is verloopen van Ephraïm, en hy woont in het midden van Ephraïm en Manasses.

5 En de Galaaditers hebben bezet de passagien van de Jordaen, daerdoor dat Ephraïm wederkeeren zoude. En als tot die plaats iemand kwam uit het getal van Ephraïm, vliedende, en zeide: Ik bid dat gy my laet doorgaen: zoo zeiden de Galaaditers tot hem: Zyt gy geen Ephrateus man? En als hy zeide: Ik ben niet,

6 Zoo vraagden zy hem: Zegt dan Sibboleth, welk beteekent een aer. En hy antwoordde, Sibboleth: niet kunnende een aer met de zelfde letter uitspreken. Zoo grepen zy dien terstond en keelden hem daer aen denzelfden doorgang der Jordaen. En op dien tyd zyn er verslagen twee-enveertig duizend van Ephraïm.

7 Aldus zoo is Jephthe den Galaaditer, een regter over Israël geweest zes jaren: en hy is gestorven, en begraven in zyne stad Galaad.

8 Na dezen zoo is een regter in Israël geweest Abesan van Bethlehem:

9 Dien had dertig zonen, en zoo vele doch-

teren, welke dochteren hy uitgesteld heeft, en mannen gegeven, en hy nam zoo vele huisvrouwen voor zyne zonen, brengende die in zyn huis. Dezen heeft Israël geoordeeld zeven jaren lang.

10 En hy is gestorven, en begraven te Bethlehem.

11 En na hem is gekomen Ahialon van Zabulons geslacht : die Israël regt gedaen heeft tien jaren :

12 En hy is gestorven, en begraven in Zabulon.

13 Na dezen is een regter in Israël geweest Abdon Illels zoon, een Pharathoniter :

14 Die had veertig zonen, en van die dertig zoons zonen, rydende op zeventig jonge veulens van ezelinnen, en hy heeft Israël regt gedaen acht jaren :

15 En hy is gestorven, en begraven in Pharathon des lands van Ephraïm, op het gebergte Amalek.

KAPITTEL XIII.

EN de kinderen van Israël hebben wederom kwaed bedreven voor het aenzigt des Heeren : en hy heeft ze geleverd in der Philistynen handen veertig jaren lang.

2 Maer daer was een man van Saraa, en uit Dans geslacht, Manue genaemd, hebbende eene onvruchtbare huisvrouw.

3 Derwelker een engel des Heeren openbaerde, en zeide tot haer : Gy zyt onvruchtbare en zonder kinderen : maer gy zult ontvangen en baren eenen zoon :

4 Daerom wacht u dat gy geen en wyn of sterken drank drinket, en dat gy niets onzuivers etet :

5 Want gy zult ontvangen, en baren eenen zoon, wiens hoofd geen schaers genaken zal : want hy zal van zyne kindschheid, en uit zyns moeders lichaem een Gods verloofden Nazareus wezen, en hy zal Israël beginnen te verlossen uit der Philistynen hand.

6 Dewelke als zy by haren man gekomen was, zoo heeft zy tot hem gezeid : Daer is een man Gods tot my gekomen, hebbende een engels aenzigt, bovenmaten zeer verwaerlyk. En als ik hem gevraagd had wie hy was, en van waer dat hy kwam, en hoe dat hy genoemd was, zoo wilde hy my dat niet zeggen :

7 Maer hy antwoordde my dit : Ziet gy zult ontvangen en baren eenen zoon : wacht u dat gy geen en wyn drinket, noch eenigen sterken drank, en dat gy niets onzuivers etet : want het kind zal een Gods Nazareus wezen van zyne kindschheid, van zyns moeders lichaem, tot op den dag van zyne dood toe.

8 Aldus zoo heeft Manue den Heer gebe-

den, en gezeid : Ik bid u, Heer, dat den man nog eens komen mag, dien gy gezonden hebt, en dat hy ons leere wat wy met dezen kinde zullen moeten doen, dat er geboren zal worden.

9 En den Heer heeft het gebed van Manue verhoord, en den engel Gods heeft zich wederom zyner huisvrouw geopenbaerd, daer zy op het veld zat. Maer Manue haer man was met haer niet. Dewelke als zy den engel gezien had,

10 Zoo heeft zy zich gehaest, en is geloopen tot haren man : en gaf hem dit te kennen, zeggende : Ziet den man heeft my wederom geopenbaerd, dien ik te voren gezien had.

11 Denwelken is opgestaen, en zyne huisvrouw gevolgd : en komende by den man, heeft hy tot hem gezeid : Zyt gy die met deze vrouw gesproken hebt? En hy heeft geantwoord : Ik ben het.

12 En Manue zeide : Als uw woord zal volbragt wezen, wat wilt gy dat dit kind doen zal? of waer af zal hy zich moeten wachten?

13 En den Engel des Heeren heeft tot Manue gezeid : Hy moet zich wachten van al dat ik uwer huisvrouw gezeid heb :

14 En wat uit den wyngaerd spruit, dat hy dat niet ete : noch geen en wyn en sterken drank drinke, en dat hy ook niets onreins ete : en dat ik haer bevolen heb, moet hy volbrengen en onderhouden.

15 En Manue zeide tot den engel des Heeren : Ik bid u dat gy wilt myn gebed verhooren, en dat gy ons laet voor u eenen bok van de geiten bereiden.

16 Denwelken den engel antwoordde : Is het dat gy my dwingt, zoo zal ik uwe broeden niet eten : maer wilt gy eene heelbrandofferande doen, zoo offert die den Heere. En Manue wist niet dat het een engel des Heeren was,

17 En hy zeide tot hem : Hoe is uw naem, op dat wy u mogen eeren, is het dat uw woord volbragt wordt?

18 Tot denwelken hy heeft geantwoord : Waerom vraegt gy naer mynen naem, die wonderlyk is?

19 Aldus heeft Manue gebragt eenen bok van de geiten, met natte offeranden, en hy legde die op den steen, offerende den Heere, die wonderlyke dingen doet : maer hy en zyne huisvrouw zagen het aen.

20 En als de vlam van den autaar opwaerts naer den hemel ging, zoo is den engel des Heeren in de vlam te zamen ook opgeklimmen. Hetwelk als Manue en zyne huisvrouw zagen, zoo vielen zy op hun aenzigt plat neder ter aerde,

21 En den engel des Heeren openbaerde

hun voorts niet meer. En terstond heeft Manue verstaen dat het een engel Gods was.

22 En hy heeft tot zyne huisvrouw gezeid : Wy zullen de dood sterven, om dat wy den Heer gezien hebben.

23 Tot denwelken heeft de vrouw geantwoord : Had den Heer ons willen dooden, hy zoude de heel-brandofferande en de natte offerande van onze hand niet ontvangen hebben, noch hy zoude ons alle deze dingen niet getoond hebben, noch ons de dingen die toekomende zyn, gezeid hebben.

24 Aldus zoo heeft zy eenen zoon gebaerd, en hem genoemd Samson. En het kind is gewassen, en den Heer heeft hem gebenedydt.

25 En den geest des Heeren begon met hem te zyn in de legeren van Dan, tusschen Saraa en Esthaol.

KAPITTEL XIV.

ALDUS is Samson nederwaerts gegaen in Thamnatha, en ziende daer eene vrouw van der Philistynen dochters,

2 Is hy opwaerts gekomen, en heeft dat zynen vader en zynen moeder te kennen gegeven, zeggende : Ik heb eene vrouw gezien in Thamnatha, van de Philistynen dochteren : dewelke ik bid dat gy my wilt nemen tot eene huisvrouw.

3 Tot wien vader en zyne moeder hebben gezeid : Is er geene vrouw onder uwer broeders dochteren, en onder uw volk, dat gy wilt eene huisvrouw nemen van de Philistynen, die onbesneden zyn? En Samson heeft tot zynen vader gezeid : Neemt deze voor my : want zy heeft mynen oogen behaegd.

4 Maer zyne ouders wisten niet dat dit ding van den Heer geschiedde, en dat hy eene oorzaak zocht tegen de Philistynen. Want in dien tyd hadden de Philistynen heerschappy over Israël.

5 Zoo is Samson nederwaerts gegaen met zynen vader en moeder in Thamnatha. En als zy gekomen waren aen de stads wyngaerden, zoo is daer gezien een jong welp van eenen leeuw, wreed en brieschende, en kwam hem tegen.

6 Maer den geest des Heeren viel haestelyk in Samson, en hy verscheurde den leeuw, regt of hy eenen bok in stukken getrokken had, niet met allen in zyne hand hebbende : en dit heeft hy zynen vader en moeder niet willen te kennen geven.

7 En hy is nederwaerts gegaen, en heeft de vrouw aengesproken, die zynen oogen wel behaegde.

8 En na sommige dagen wederom ko-

mende dat hy haer trouwen zoude, zoo ging hy bezyden van den weg af, om te bezien het doode ligchaem van den leeuw, en ziet daer was een zwerm byen in den muil van den leeuw, en honigraten.

9 Dewelke als hy in zyne handen genomen had, zoo at hy die onderwegen : en komende by zynen vader en moeder, heeft hy hun een deel gegeven, en zy hebben ook geeten : nogtans wilde hy hun niet zeggen, dat hy den honig uit het ligchaem van den leeuw genomen had.

10 Aldus is zyn vader nederwaerts gereisd tot de vrouw, en hy heeft Samson zynen zoon eenen maelyd bereid. Want alzo pleegden de jongelingen te doen.

11 Als dan de burgers van die stad hem gezien hadden, zoo hebben zy hem dertig gezellen gegeven die met hem zyn zouden.

12 Tot dewelke Samson zeide : Ik zal u een raedsel te voren leggen : en is het zake dat gy my dat kunt raden binnen de zeven dagen van dezen bruiloftmaelyd, zoo zal ik u dertig fyn linnen hemden geven, en alzo vele overkleederen.

13 Maer is het zake dat gy het niet kunt raden en verklaren, zoo zult gy my dertig fyn linnen hemden geven, en zoo vele overkleederen. Dewelke hebben tot hem gezeid : Brengt voort uw raedsel, en laet ons hooren.

14 En hy heeft tot hen gezeid : Uit den etenden is spys gekomen, en uit den sterken is zoetigheid gegaen. Maer zy konden binnen dry dagen het raedsel niet raden.

15 En als den zevenden dag gekomen was, zoo hebben zy tot Samsons huisvrouw gezeid : Smeekt uwen man, en onderwyst hem, dat hy u te kennen geve wat het raedsel beteekent : of is het dat gy dit niet doen wilt, zoo zullen wy u, en uws vaders huis verbranden. Of hebt gy ons daarom ter bruiloft geroepen, dat gy ons berooven zoudt?

16 En zy stortte tranen by Samson, en klaegde, zeggende : Gy haet my, en gy hebt my niet lief : en daarom het raedsel dat gy den kinderen myns volks te voren gelegd hebt, wilt gy my niet uitleggen. En hy antwoordde : Ik heb het mynen vader en myner moeder niet willen zeggen : en zal ik het u mogen zeggen?

17 Hierom zoo weende zy voor hem de zeven dagen van den bruiloftmaelyd lang : en ten laetste op den zevenden dag als zy hem zeer kwelde, zoo heeft hy het verklaerd. En zy heeft het terstond haren burgers te kennen gegeven.

18 En zy hebben hem gezeid op den zevenden dag voor den zonnen ondergang : Wat is zoeter dan honig, en wat is sterker

dan een leeuw? Denwelken zeide tot hen : Hadt gy met myn veerskalf niet geakkerd, gy zoudt myn raedsel niet gevonden hebben.

19 Aldus zoo is den geest Gods haestelyk in hem gevallen, en hy is nederwaerts getrokken tot Ascalon, en heeft daer dertig mannen verslagen. Derwelker kleederen afgenomen hebbende, heeft hy die gegeven dengenen die zyn raedsel geraden hadden. En bovenmaten zeer gram zynde, is hy wederom opwaerts gegaen tot zyns vaders huis :

20 Maer zyne huisvrouw heeft eenen man genomen, eenen van zyne vrienden die over de bruiloft geweest was.

KAPITTEL XV.

MAER na een luttel tyds, als de dagen van den tarwoogst aenstaende waren, zoo is Samson gekomen, willende zyne huisvrouw bezoeken, en hy bragt haer eenen bok van de geiten. En toen hy in hare slaepkamer naer gewoonte wilde gaen, zoo heeft haer vader hem dat verboden, zeggende :

2 Ik had gemeend dat gy haer gehaet hadt, en daarom heb ik ze gegeven uwen vriend : maer zy heeft eene zuster, die nog jonger en schooner is dan zy, laet die voor haer uwe huisvrouw wezen,

3 En Samson heeft hem geantwoord : Van dezen dag zal het myne schuld niet zyn tegen de Philistynen : want ik zal u kwaed doen.

4 En hy is weggegaen, en heeft dry honderd vossen gevangen, en bond ze steert aen steert, en in het midden van die heeft hy fakkelen gebonden :

5 Dewelke hy met vuer ontstekende, heeft laten gaen, dat zy herwaerts en derwaerts loopen zouden. Dewelke zyn terstond geloopt in het koorn van de Philistynen. En als het ontstoken was, zoo is het al verbrand, zoo wel het koorn dat te hoop gedragen was, als dat nog op zyn strooi staende was, zoo veel dat de vlam ook verslond de wyngaerden, en de olyfgaerden.

6 En de Philistynen hebben gezeid : Wie heeft dit ding bedreven? Denwelken is gezeid : Samson den behouden zoon van den Thannatiter : om dat hy zyn wyf hem ontomen heeft, en die eenen anderen man gegeven, heeft deze dingen gedaen. En de Philistynen zyn opgetrokken : en hebben verbrand zoo wel de vrouw als haren vader.

7 En Samson zeide tot hen : Al hebt gy dit gedaen, nogtans zal ik nog eene wrack van u nemen, en dan zal ik ophouden.

8 En hy sloeg ze met eenen zwaren slag,

alzoo dat zy verbaesd zynde hunne braeijen op hunne dyen legden. En nederwaerts gaende heeft hy gewoond in eene spelonk der steenrotse Etam.

9 Toen zyn de Philistynen opgetrokken in het land van Juda, en hebben hun leger gemaakt ter plaetse, die namaels genoemd werd Lechi, dat is te zeggen, kinnebakken, daer is hun heir breed uitgespreid.

10 En die van Judas geslacht hebben tot hen gezeid : Waerom zyt gy tegen ons opgetrokken? En zy hebben geantwoord : Wy zyn gekomen om Samson te binden, en dat wy hem zouden betalen dat hy tegen ons gedaen heeft.

11 Toen zyn er dry duizend mannen van Juda nederwaerts gegaen tot aen de spelonk der steenrots van Etam, en zy zeiden tot Samson : Weet gy niet dat de Philistynen onze overheeren zyn? Waerom hebt gy dit willen doen? En hy heeft tot hen gezeid : Gelyk zy my gedaen hebben, zoo heb ik hun gedaen.

12 Wy zyn gekomen, zeiden zy, om u te binden, en te leveren in de handen der Philistynen. Samson zeide tot hen : Zweert my dan, en belooft my, dat gy my niet dooden zult.

13 Zy zeiden : Wy zullen u niet dooden, maer wy zullen u gebonden leveren. En zy hebben hem met twee nieuwe koorden gebonden, en hem alzoo gebragt uit de steenrots van Etam.

14 Denwelken als hy gekomen was ter plaetse van het kaeksbeen, en dat de Philistynen al kryschende hem tegenkwamen, zoo is den geest des Heeren in hem gevallen : en gelyk de draden plegen verzogd te worden door den reuk des vuers, alzoo zyn de banden, daer hy mede gebonden was, in stukken geborsten, en ontbonden,

15 En opnemende eene kaek, dat is, een kaeksbeen van eenen ezel, dat hy daer vond liggende, heeft daarmede duizend mannen doodgeslagen.

16 En hy zeide : Met de kaek van eenen ezel, en met het kaeksbeen van der ezellinnen veulen heb ik ze vernield, en heb verslagen duizend mannen.

17 En als hy deze woorden al zingende volzeid had, zoo wierp hy het kaeksbeen uit zyne hand, en hy noemde die plaats Ramathlechi, dat is te zeggen, de ophetfing van het kaeksbeen.

18 En zeer dorstig zynde, heeft hy tot den Heer geroepen, en gezeid : Gy hebt gegeven door uws dienaers hand deze groote verlossing en victorie : en ziet, ik sterf van dorst, en zal vallen in de handen van de onbesnedenen.

19 Toen heeft den Heer eenen baktand in het ezels kaeksbeen opengedaen, en daer is veel waters uitgekomen. En als hy dat gedronken had, zoo heeft hy zynen geest vermaekt, en wederom magt gekregen, en daerom is den naem van die plaats genoemd, de fontein des aenroepers van het kaeksbeen, tot op den dag van heden toe.

20 En hy heeft Israël regt gedaen ten tyde van de Philistynen twintig jaren.

KAPITTEL XVI.

SAMSON is ook gegaen naer Gaza, en hy zag daer eene gemeene vrouw, en hy is by haer ingegaen.

2 En als de Philistynen dit gehoord hadden, en dat de nieuwwaer overal by hen verbreid was, dat Samson in de stad gekomen was, zoo hebben zy hem omlegd, en de wachters in de poort gesteld : en aldaer wachtende met stilligheid den heelen nacht, dat zy des morgens, als het dag ware, hem zouden doodslaen, als hy uitkomen zoude.

3 Maer Samson heeft geslapen tot den middernacht : en van daer opstaende, heeft hy beide de deuren van de poort met hare stylen en slot gegrepen, en die op zyne schouderen gelegd, en gedragen tot op het hoogste van den berg, die tegenover Hebron staet.

4 Daerna heeft hy eene vrouw lief gehad, die woonde in de vallei van Sorec, en heette Dalila.

5 En de prinsen der Philistynen kwamen tot haer, en zeiden : Bedriegt hem, en verneemt van hem waerin dat hy zoo groote sterkheid heeft, en hoe dat wy hem zouden mogen verwinnen, en gebonden pynigen. En is het zake dat gy dit doet, zoo zullen wy u elk duizend en honderd zilveren penningen geven.

6 Hierom zoo heeft Dalila tot Samson gezegd : Ik bid u, zegt my toch, waerin dat uwe overgroote magt gelegen is, en waarmede dat men u mogt alzoo binden dat gy niet zoudt kunnen ontkomen ?

7 Tot dewelke Samson heeft geantwoord : Ware het zake dat ik met zeven zeelen van zenuwen, die nog niet droog zyn, maer nog versche, gebonden ware, zoo zal ik onmagtig zyn gelyk andere menschen.

8 En de vorsten der Philistynen hebben tot haer zeven zeelen gebragt, alzoo hy gezegd had : met dewelke zy hem gebonden heeft,

9 Wezende by haer verborgen lagen, en in de kamer naer het einde wachtende, en zy riep tot hem : De Philistynen komen op u, Samson. En hy brak de banden, gelyk of iemand eenen draed brak, die van vlas met speeksel gesponnen is, wanneer het aen het

vuer komt : en aldus is het niet bevonden waerin dat zyne sterkheid was.

10 En Dalila zeide tot hem : Ziet, gy hebt met my gespot, en hebt gelogen : zegt my immers nu, waarmede dat men u binden moet.

11 Toen antwoordde hy haer : Ware het zake dat ik gebonden ware met nieuwe zeelen, die nooit in geen werk geweest waren, zoo zal ik onmagtig wezen, en andere menschen gelyk.

12 En Dalila heeft hem wederom daarmede gebonden, en heeft gerôepen : De Philistynen komen op u, Samson ; als de lagen in de kamer listelyk gesteld waren. En hy brak de banden gelyk webendraed.

13 En Dalila zeide weder tot hem : Hoe lang zult gy my bedriegen, en logenen zeggen ? toont my toch waarmede gy gebonden moet zyn. En Samson heeft haer geantwoord : Ware het zake, zeide hy, dat gy zeven lokken hairs myns hoofds vlochtet met eenen dromdraed, en dat gy eenen nagel daarmede alom gebonden zynde, in de aerde vastmaektet, zoo zoude ik onmagtig zyn.

14 En als Dalila dat gedaen had, zoo zeide zy tot hem : De Philistynen zyn op u, Samson. En hy stond op uit zynen slaep, en trok den nagel uit met den haire, en met den dromdraed.

15 En Dalila zeide tot hem : Hoe moogt gy zeggen dat gy my lief hebt, als uw hert met my niet is ? Drymael hebt gy my gelogen, en gy hebt my niet willen zeggen waerin dat uwe overgroote kracht gelegen is.

16 En toen zy hem zeer kwelde, en hem vele dagen lang altyd aenhing, geen tyd hem gevende om te rusten, zoo werd zyne ziel magteloos, en hy is tot der dood toe vermoed geworden.

17 Toen opende hy haer de waarheid van de zake, en zeide tot haer : Nooit kwam yzer op myn hoofd, want ik ben een Nazareus, dat is, Gode geheiligd van myner moeder ligchaem aen : wordt myn hoofd geschoren, zoo zal myne sterkheid van my gaen, en ik zal krank worden, en zyn gelyk andere menschen.

18 En als zy zag dat hy haer al zyn hert beleden had, zoo heeft zy gezonden tot de prinsen der Philistynen, en hen ontboden : Komt nog eens opwaerts, want hy heeft my nu zyn hert geopend. En zy zyn opwaerts gekomen, medenemende het geld, dat zy beloofd hadden.

19 En zy deed hem slapen op hare knien, en zyn hoofd in haren schoot nederleggen. En zy deed eenen barbier halen, en die schoor zeven lokken zyns hoofds af, en zy begon hem weg te dryven, en van haer te

stooten : want terstond is zyne sterkheid van hem gegaen :

20 En zeide : De Philistynen komen op, Samson. En hy stond op uit zynen slaep, en zeide in zyn hert : Ik zal uitgaen alzo ik te voren gedaen heb, en zal my daer uitslaen, niet wetende dat den Heer van hem gegaen was.

21 Denwelken als de Philistynen gevangen hadden, zoo hebben zy hem terstond zyne oogen uitgestoken, en hem geleid naer Gaza met ketenen gebonden, en in eenen kerker besloten, en doen malen.

22 En zyn hair begon nu weder te was- sen,

23 En de prinsen der Philistynen zyn te zamen gekomen, dat zy zeer hoogelyke of- feranden zouden offeren hunnen gode Da- gon, en blyden maeltijd houden, zeggende : Onzen god heeft onzen vyand Samson in onze handen geleverd.

24 Hetwelk het volk ook ziende, heeft zynen god ook geprezen, en hetzelfde ge- zeid : Onzen god heeft onzen vyand in onze handen geleverd, die ons land verdorven heeft, en zeer vele verslagen.

25 En blyde zynde in hunne maeltijden, als zy nu goeden cier gemaakt hadden, zoo spraken zy : Laet Samson halen, dat hy voor ons spele. Denwelken uit den kerker gebragt zynde, speelde voor hen, en zy de- den hem staen tusschen twee kolommen.

26 En hy zeide tot den jongen die hem leidde : Laet my gaen, dat ik mag genaken de kolommen, daer al het huis op rust, op- dat ik daertegen wat leunen mag, en een luttel rusten.

27 En het huis was vol mannen en vrou- wen, en daer waren alle de prinsen der Philistynen, en op het dak en op den zolder omtrent dry duizend menschen beide man- nen en vrouwen ziende Samson spelen.

28 Maer hy aenriep den Heer, en zeide : O Heer myn God, weest myns gedachtig, en geef my nu wederom myne eerste sterkheid, myn God, dat ik my van myne vyanden wreken mag, en dat ik voor het verlies van myne twee oogen eene wraek wederkrygen mag.

29 En grypande beide de kolommen daer het huis op rustte, en houdende de eene met zyne rechter hand, en de andere met de linker hand,

30 Heeft hy gezeid : Laet myne ziel ster- ven met de Philistynen. En als hy krachtig- lyk de kolommen te zamen gestooten had, zoo is het huis gevallen op alle de prinsen, en op de andere menigte, die daer was : en hy heeft er veel meer stervende gedood, dan hy te voren levende gedood had.

31 En zyne broeders met alle zyne maeg-

schap nederwaerts komende, hebben zyn ligchaem gehaald, en het begraven tusschen Saraa en Esthaol in Manue zyns vaders graf : en hy heeft Israël regt gedaen twintig jaren.

KAPITTEL XVII.

In dien tyd was een man van het gebergte van Ephraïm, Michas genaemd,

2 Die tot zyne moeder zeide : De duizend en honderd zilveren penningen, die gy voor u uitgescheiden had, en daer gy over ge- zworen had, dat ik het hoorde, ziet die heb ik, en zy zyn by my. En zy zeide : Gebe- nedyd moet myn zoon wezen den Heere.

3 Aldus zoo heeft hy die zynen moeder we- derom gegeven, die hem zeide : Ik heb dit geld den Heere geheiligd en geloofd, dat myn zoon dit van myne hand ontvangen zoude, en maken een gesneden en gegoten beeld : en nu lever ik u dat.

4 Aldus dan gaf hy die zynen moeder we- der. En zy nam twee honderd zilveren pen- ningen, en gaf die eenen zilversmid, dat hy daeraf een gesneden en gegoten beeld ma- ken zoude, hetwelk in Michas huis is ge- weest.

5 En hy heeft dien god ook een klein tem- pelken daerin byzonder gemaakt, en eenen witten lyfrok, en eenen theraphim, dat is, een priesterlyk kleed, gemaakt, en afgoden : en hy vulde de hand van eenen zynen zonen, en die is zyn priester geworden.

6 In dien dagen was er geen koning in Is- raël, maer een iegelyk wat hem regt dacht, dat deed hy.

7 En daer was nog een ander jongeling van Bethlehem Juda, van zyne maegschap : en die was een Leviet, en hy woonde daer.

8 En uit de stad van Bethlehem gaende, om ergens als vreemdeling te woonen, daer hy zyn gerief zoude mogen vinden, is hy gekomen op het gebergte van Ephraïm ; en toen hy een luttel in het huis van Michas was ter herberge gegaen,

9 Zoo vraagde hem Michas van waer hy ge- komen was : En hy antwoordde : Ik ben een Leviet van Bethlehem Juda, en ik ga om ergens te woonen daer ik kan, en daer ik zien zal dat my profytelyk zal wezen.

10 En Michas zeide tot hem : Blyft by my, en weest my een vader en een priester : en ik zal u tot allen jaren geven tien zilveren penningen, en een dubbel kleed, en al dat noodig is om te leven.

11 Hy is te vrede geweest, en is by dien mensch gebleven, en hy is hem geweest als een van zyne kinderen.

12 En Michas vulde zyne hand, en zoo had hy eenen dienaar, die een priester was, by hem,

13 Zeggende : Ik weet nu wel dat God my

wel doen zal, als ik eenen priester by my heb, die van der Levieten geslacht is.

KAPITTEL XVIII.

TE dier tyd was in Israël geen koning, en het geslacht van Dan zocht eene bezitting voor zich, dat zy daerin woonen zouden : want tot op dien dag toe zoo hadden zy nog geen erfdeel ontvangen onder de andere geslachten.

2 Aldus zoo hebben Dans kinderen uitgezonden vyf sterke mannen van hun geslacht en familie, van Saraa en Esthaol, dat zy het land zouden bespieden, en neerstiglyk onderzoeken : en zy hebben tot hen gezeid : Gaet heen, en beziet het land. Dewelke als zy reizende gekomen waren op het gebergte van Ephraïm, en gegaen in het huis van Michas, zoo hebben zy daer vernacht :

3 En kennende de stem van den jongeling den Leviet, en gebruikende zyne herberg, hebben zy tot hem gezeid : Wie heeft u hier gebragt? wat maekt gy hier? by wat zake hebt gy hier willen komen?

4 En hy heeft hun geantwoord : Deze en deze dingen heeft my Michas gedaen, en hy heeft my om loon gehuerd, dat ik zyn priester wezen zoude.

5 Zy baden hem dat hy van den Heer raed vragen wilde, en dat zy weten mogten of zy ook eene gelukkige reis deden, en of de zaak te werk gaen zoude.

6 En hy heeft tot hen gezeid : Gaet heen met vrede : den Heer aenziet uwen weg, en uwe reis die gy trekt.

7 Zoo zyn de vyf mannen voortgaende gekomen te Lais : en zy hebben gezien het volk daerin woonende zonder eenige vrees, naer de costume van de Sidoniters, vry en gerust, denwelken met allen niemand tegen was, en zy hadden groote rykdommen, en waren verre verscheiden van Sidon, en van alle menschen.

8 En als zy wedergekomen waren tot hunne broeders te Saraa en Esthaol, en die hun vraagden wat zy gedaen hadden, zoo hebben zy geantwoord :

9 Staet op, en laet ons tot hen optrekken : want wy hebben daer gezien een zeer ryk en vruchtbaer land : wilt niet traeg zyn, wilt niet ophouden, laet ons gaen, en het bezitten, het zal geen arbeid zyn.

10 Wy zullen daerbinnen komen tot een volk dat zonder zorg is, in een zeer breed land, en den Heer zal ons de plaets leveren, daer niets ontbreekt van alles, wat op aerde is.

11 Toen zyn weggereisd die van Dans geslacht, te weten, die van Saraa en Esthaol zes honderd mannen, omgord met oorlogswapenen,

12 En optrekkende zyn zy gebleven in Carjathiarim Juda : welke plaets van dien tyd voorts heeft den naem gekregen van Dans heirleger, en het is achterrug van Carjathiarim.

13 En van daer zyn zy voorts gegaen op het gebergte van Ephraïm. En als zy gekomen waren tot aen Michas huis,

14 Zoo zeiden de vyf mannen, die te voren gezonden waren om te bezien het land van Lais, tot hunne andere broeders : Weet gy wel dat in deze huizen een ephod is, en een theraphim, en een gesneden en gegoten beeld? Beziet wat u beliest.

15 En als zy een luttel afgeweken waren, zoo zyn zy gegaen in het huis van den jongeling den Leviet, die in Michas huis was : en zy hebben hem gegroet met vreedzamige woorden.

16 En de zes honderd mannen al gewapend alzo zy waren, stonden voor de deur.

17 Maer die in het huis van den jongeling gegaen waren, arbeidden om weg te dragen het gesneden beeld, en den ephod, en theraphim, en het gegoten beeld : en den priester stond voor de deur, terwyl dat de zes honderd zeer vrome mannen niet verre van daer verbeidden.

18 Aldus zoo hebben deze, die binnen gegaen waren, gehaald het gesneden beeld, den ephod, en de afgoden, en het gegoten beeld. Tot dewelke den priester zeide : Wat maekt gy?

19 En zy hebben geantwoord : Zwygt, en legt uwen vinger op uwen mond : en komt met ons, dat wy u mogen hebben tot eenen vader, en priester : Wat is u beter, dat gy den priester zyt in het huis van een man, of in een geslacht en familie van Israël?

20 En als hy dat gehoord had, zoo is hy met hunne woorden te vrede geworden, en hy nam den ephod, en de afgoden, en het gesneden beeld, en hy is met hen gereisd.

21 En als zy weg voorttrokken, en voor zich hadden doen gaen de kleine kinderen en het vee, en al dat kostelyk was.

22 Toen zy nu verre van Michas huis waren, zoo hebben de mannen die in Michas huis woonden, te zamen roepende hen nagevolgd.

23 En hebben achterrug begonnen te roepen. Dewelke als zy zich omgekeerd hadden, zoo zeiden zy tot Michas : Wat is u? Waerom roept gy?

24 Denwelken antwoordde : Gy hebt myne goden genomen, die ik voor my gemaekt had, en den priester, met al dat ik heb, en gy zegt : Wat is u?

25 En de kinderen van Dan zeiden tot hem : Wacht u dat gy voorts niet meer spreket tot ons, en dat de mannen uit eenen

grammen moed tot u niet komen, en dat gy met al uw huisgezin niet vernield wordet.

26 En alzoo zyn zy dien weg voortgegaen dien zy begonnen hadden. En Michas, ziende dat zy hem te sterk waren, is wederom in zyn huis gekeerd.

27 Maer de zes honderd mannen hebben den priester genomen, en al dat wy voorzeid hebben : en zyn gekomen te Lais, tot een stil gerust volk, en zonder zorg, en zy hebben die met den zweerde verslagen : en de stad verbrand.

28 En daer was niemand die hun hulp deed, om dat zy verre van Sidon woonden, en dat zy geen gemeenschap of koopmanschap hielden met eenige menschen. En de stad was gelegen in het land van Rohob : dewelke zy weder optimmerende, hebben daerin gevond,

29 En zy noemden de stad Dan, naer huns vaders naem, denwelken Israël gewonnen had, welke stad te voren Lais heette.

30 En zy hebben voor zich gesteld het gesneden beeld, en Jonathas Gersams zoon, des zoons Moyses, en zyne zonen tot priesters in het geslacht van Dan, tot op den dag van hunne gevangenis toe.

31 En het afgodsbeeld van Michas is by hen gebleven al den tyd, dat het huis Gods te Sito was. In die dagen was geen koning in Israël.

KAPITTEL XIX.

DAER is geweest een Leviet, woonende op de zyde van het gebergte Ephraïm, die eene huisvrouw genomen heeft van Bethlehem Juda :

2 Dewelke hem verliet, en is wederom gegaen tot haers vaders huis te Bethlehem, en zy bleef by hem vier maanden.

3 En haer man is haer gevolgd, willende zynen peis met haer maken, en haer smeecken, en wederom met zich leiden, hebbende in zyn gezelschap eenen jongen en twee ezels : en zy heeft hem ontvangen en gebragt in haers vaders huis. En als zyns wyfs vader dat gehoord had, en hem gezien had, zoo is hy hem blydelyk te gemoet gegaen.

4 En hy heeft den man omhelsd. En den behuuden zoon is in zyns zweers huis gebleven dry dagen, gemeenzaemlyk met hem etende en drinkende.

5 Maer ten vierden dage des nachts opstaende heeft hy willen wegreizen. Denwelken zyn zweer heeft gehouden, en tot hem gezcid : Proeft eerstmael een luttel broods, en versterkt uwe maeg, en alzoo zult gy reizen.

6 En zy zyn te zamen gezeten, en hebben geëten en gedronken. En den vader van de

jonge dochter zeide tot zynen behuuden zoon : Ik bid u dat gy heden hier blyvet, en dat wy te zamen mogen vrolyk wezen.

7 Maer hy opstaende begon willen te reizen. En niet te min zyn zweer heeft hem met geweld gehouden, en by zich doen blyven.

8 Maer als het vroeg dag was, zoo heeft den Leviet zich op de reis gemaakt. Tot denwelken zyn zweer wederom : Ik bid u hertelyk, zeide hy, dat gy een luttel spys neemt, en u versterkende, tot dat den dag zal opgegaen zyn, daerna zult gy reizen. Aldus aten zy te zamen.

9 En den jongeling stond op, dat hy wegreizen zoude met zyne huisvrouw, en met zynen knecht. Tot denwelken den zweer heeft wederom gezcid : Aenmerkt dat den dag nu zeer neder is, en ten avondwaert gaet : dus blyft nog heden by my, en maekt eenen blyden dag, en morgen zult gy reizen om naer uw huis te gaen.

10 Maer den behuuden zoon wilde zyns zweers woorden niet volgen : maer hy is terstond gereisd, en gekomen tegen over Jebus, die anders genoemd wordt Jerusalem, leidende met zich twee geladen ezelen, en zyn bywyf.

11 En als zy nu waren by Jebus, zoo veranderde den dag in den nacht : en den knecht zeide tot zynen heer : Komt, bid ik u, laet ons in deze stad der Jebuzeiten afgaen, en daerin blyven

12 Tot denwelken den heer antwoordde : Ik zal niet gaen in de stad van een vreemd volk, hetwelk van de kinderen van Israël niet is, maer ik zal voortgaen tot Gabaa :

13 En als ik tot daer gekomen ben, zoo zullen wy daerin blyven of immer in de stad van Rama.

14 Aldus zyn zy voorby Jebus gegaen, en zyn voortgetrokken over den weg dien zy begonnen hadden, en de zon ging hun onder by Gabaa, welk is in het geslacht van Benjamin :

15 En zy weken daerin om daer te blyven. En als zy daerin gekomen waren, zoo zaten zy op de straet van de stad, en niemand wilde hen ter herberge ontvangen.

16 En ziet, daer openbaerde een oud man, wederkomende uit den velde en van zyn werk 's avonds, denwelken ook was van het gebergte Ephraïm, en woonde als vreemdeling te Gabaa. En de lieden van dien lande waren kinderen van Jemini.

17 En den ouden man, zyne oogen opheffende, heeft gezien den man zittende met zyne paksens op de straet van de stad : en hy zeide tot hem : Van waer komt gy ? en waer gaet gy heen ?

18 En hy antwoordde hem : Wy zyn ge-

reisde van Bethlehem Juda, en wy gaen naer onze plaets, welke is ter zyde van den berg Ephraim, van daer wy gegaen waren tot Bethlehem : en nu gaen wy naer het huis Gods, en niemand wilt ons onder zyn dak ontvangen,

19 Hebbende kaf en hooi tot voeder van de ezels, en brood en wyn voor my en uwer dienstvrouw behoefden, en voor den jongen, die met my is : wy hebben geens dings gebrek, dan alleen herberge.

20 Denwelken den ouden man heeft geantwoord : Vrede zy met u, ik zal u geven al dat van noode is : alleen, bid ik u, dat gy op de straet niet blyvet.

21 En hy leidde hem in zyn huis, en gaf den ezelen voeder : en als zy hunne voeten gewasschen hadden, zoo heeft hy hen ter maeltijd ontvangen.

22 Als zy nu etende waren, en na den arbeid des reizens, hunne lichamen vermaekten met spys en drank, zoo kwamen de mannen van die stad, de kinderen van Belial, (dat is, zonder bedwang) en omleggende het huis van den ouden man, hebben aen de deur begonnen te kloppen, roepende tot den weerd van het huis, en zeggende : Brengt den man buiten, die in uw huis gegaen is, dat wy hem misbruiken mogen.

23 En den ouden man is tot hen buiten gegaen, en heeft gezeid : Wilt niet, broeders, wilt dit groot kwaed niet doen : want dezen man is in myne herberg gekomen, en wilt ophouden van deze dwaesheid :

24 Ik heb eene dochter, die nog maegd is, en dezen man heeft een bywyf, ik zal die tot u buiten brengen, dat gy die vernedert, en uwe wellustigheid volbrengt : alleenlyk, bid ik, dat gy deze groote zonde tegen nature met den man niet doet.

25 Maer zy wilden naer zyne woorden niet hooren : hetwelk den mensch ziende, heeft zyn bywyf tot hen buiten gebragt, en hy heeft ze hun geleverd, om schandelyk te hanteren : en als zy den heelen nacht die misbruikt hadden, zoo hebben zy haer des morgens laten gaen.

26 Maer de vrouw, als de duisternissen weggingen, is gekomen aen de deur van den huize, daer haer heer gelogeerd was, en daer viel zy neder.

27 Als het nu morgenstond geworden was, zoo is den man opgestaen, en heeft de deur opengedaen, dat hy zynen weg zoude reizen, dien hy begonnen had : en ziet, zyne concubine lag voor de deur, met hare handen van een geslagen op den dorpel.

28 Tot dewelke hy sprak, meenende dat zy gerust had : Staet op, dat wy voortgaen mogen. En toen zy niet antwoorde, en gewaar werdende dat zy dood was, zoo heeft hy

haer genomen en op zynen ezel gelegd, en hy is wederom tot zyn huis gegaen.

29 En als hy daerin gekomen was, zoo nam hy een zweerd, en het doode ligchaem van zyne huisvrouw met zyn gebeente in twaelf deelen en stukken snydende, heeft die gezonden in alle de palen van Israël.

30 En als zy dat elk gezien hadden, zoo riepen zy te zamen : Nooit is zulks geschied in Israël, van dien dag, dat onze vaders uit Egypten optrokken tot op dezen tyd toe : geeft het vonnis, en draegt het overeen te zamen, wat hiertoe van noode is te doen.

KAPITTEL XX.

ALDUS zyn alle de kinderen van Israël uitgetrokken, en te zamen vergaderd, als een man, van Dan tot Bersabee toe, en van den lande Galaad, tot den Heer in Maspha.

2 En alle de hoeken der volken, en alle de geslachten van Israël, zyn te zamen gekomen in de vergadering van Gods volk, vier honderd duizend strydbare mannen te voet.

3 (En de kinderen van Benjamin hebben vernomen dat de kinderen van Israël te Maspha opgekomen waren.) En den Leviet, der vrouwe man die daer gedood was, ondervraagd zynde in wat manier zoo groote boosheid bedreven is geweest,

4 Heeft geantwoord : Ik kwam te Gabaa Benjamin met myne huisvrouw, en daer ben ik gegaen ter herberge :

5 En ziet, des nachts hebben de lieden van die stad het huis omlegd, daer ik in was ter herberge, willende my dooden, en myne huisvrouw met eene ongelooffelyke razerny der onzuiverheid kwellende, die daarna gestorven is.

6 Dewelke ik heb gegrepen, en in stukken gehouwen, en heb de deelen gezonden tot alle de palen van uwe bezitting : want nooit zulke onuitsprekelyke boosheid, en zoo groote onzuiverheid gedaen is in Israël.

7 Gy zyt alle hier gy kinderen van Israël, geeft vonnis wat gy behoort te doen.

8 En al het volk staende, heeft geantwoord als met de woorden van eenen mensch : Wy zullen in onze tabernakelen niet weggaen, noch een iegelyk zal in zyn huis niet gaen :

9 Maer wy zullen dit tegen Gabaa in het gemeen doen.

10 Laet tien mannen kiezen uit honderd, uit alle de geslachten van Israël, en honderd van duizend, en duizend van tien duizend, dat zy den heire victalie aenbrengen, en dat wy mogen stryden tegen Gabaa Benjamin, en hen loonen, voor het groot misdad, dat zy verdiend hebben.

11 En geheel Israël is vergaderd aen de

stad als of het een mensch ware geweest, met eene meening, en met eenen raed.

12 En zy hebben boden gezonden aen al het geslacht van Benjamin, die zeggen zouden: Waerom is zulke onuitsprekelyke boosheid onder u bevonden?

13 Levert de lieden van Gabaa, die dit leelyk feit bedreven hebben, dat zy sterven, en dat zulk kwaed mag van Israël weggedaen worden. Maer zy hebben niet willen hooren naer het gebod van hunne broeders de kinderen van Israël:

14 Maer uit alle de steden, die van hun erfdeel waren, zyn er te zamen gekomen naer Gabaa, dat zy hun zouden te hulp komen, en tegen al het volk van Israël stryden.

15 En daer zyn gevonden van Benjamin vyf-en-twintig duizend mannen, die het zweerd uittrokken, zonder de ingezetenen van Gabaa,

16 Dewelke waren zeven honderd zeer sterke mannen, zoo wel met de slinker hand als met de regter hand vechtende: en zoo zekerlyk steenen werpende met den slinger, dat zy ook een hair zouden hebben kunnen raken, zonder missen.

17 De kinderen van Israël, zonder de kinderen van Benjamin, zyn er gevonden vier honderd duizend, die zweerd uittrokken, en bereid waren ten stryde.

18 Dewelke opstaende zyn gekomen in het huis Gods, dat is, in Silo: en hebben den Heer gevraagd, en gezeid: Wie zal in ons heir den prins des stryds wezen tegen de kinderen van Benjamin? Tot dewelke den Heer heeft geantwoord: Laet Juda uw leidsman wezen.

19 En terstond de kinderen van Israël 's morgens vroeg opstaende, hebben hunne legeren gemaakt by Gabaa:

20 En van daer voorts ten stryde trekkende tegen Benjamin, hebben zy de stad begonnen te bestormen.

21 Toen vielen de kinderen Benjamin uit Gabaa, en hebben op dien dag verslagen van Israël twee-en-twintig duizend mannen.

22 En de kinderen van Israël wederom betrouwen hebbende in hunne vromigheid en groote menigte, hebben hunne slagorde gesteld ten stryde, op dezelfde plaats, daer zy te voren gestreden hadden:

23 Alzoo nogtans dat zy te voren opgingen en weenden voor den Heer tot den nacht toe: en hem vraagden, en zeiden: Moet ik voorts nog ten stryde gaen tegen de kinderen van Benjamin myne broeders, of niet? Tot dewelke hy geantwoord heeft: Trekt opwaerts tot hen, en bestaet te stryden.

24 En als de kinderen van Israël des ande-

rendaegs tegen de kinderen Benjamin ten stryde gegaen waren,

25 Zoo zyn de kinderen Benjamin uit de poorten van Gabaa met een gedruisch gekomen: en hun te gemoet komende, hebben zy zoo groote moord in hen gedaen, dat zy nederwierpen achttien duizend mannen, die alle het zweerd voerden.

26 Om welke zaek zyn alle de kinderen van Israël gekomen in het huis Gods, en zittende weenden zy voor den Heer: en zy hebben dien dag gevast tot den avond toe, en hebben hem geofferd heel-brandofferanden en vreedzamige offeranden,

27 En hem gevraagd van hunnen staet.

Ter dier tyd was daer de ark des Heeren,

28 En Phinees den zoon van Eleazar Aarons zoon den oversten van den huize. Hierom hebben zy den Heer gevraagd, en gezeid: Zullen wy nog meer moeten uittrekken ten stryde tegen de kinderen van Benjamin onze broeders, of aflaten? Tot dewelke heeft den Heer gezeid: Trekt opwaerts, want morgen zal ik die in uwe handen leveren.

29 En de kinderen van Israël hebben lagen gelegd rondom de stad van Gabaa:

30 En zy hebben ter derde reize hun heir uitgebragt, en gesteld tegen Benjamin, gelyk zy ter eerster en tweeder reizen gedaen hadden.

31 En de kinderen Benjamin zyn zeer stoutelyk met een gedruisch uit de stad gevallen, en hebben hunne vyanden, die vlugtig waren, verre vervolgd, alzoo dat zy sommige van hen kwetsten, als op den eersten en tweeden dag, en dat zy die sloegen door twee wegen den rug keerende, waeraf den eenen ging naer Bethel, en den anderen naer Gabaa, alzoo dat zy nederwierpen omtrent dertig mannen:

32 Want zy meenden dat zy naer de gewoonlyke manier wykten. Dewelke veinsden zich listelyk als of zy gevloeden hadden, en overdroegen dien raed, dat zy die zouden verre van de stad afrekken, en als vlugtige hen brengen tot de voorzeide wegen toe.

33 Aldus dan alle de kinderen van Israël opstaende van hunne plaatsen, hebben hun slagorde gesteld ter plaetse die genoemd is Baalthamar. En de lagen, die omtrent de stad waren, begonnen zich allengskens te ontdekken,

34 En voort te komen van de westzyde der stad. Maer ook de andere tien duizend mannen van geheel Israël, hebben de ingezetenen der stad beroepen ten stryde. En den stryd is zeer zwaer geworden tegen de kinderen van Benjamin: en zy merkten niet dat hun de dood van alle zyden nakte.

35 En den Heer heeft ze geslagen in het

aenschyn der kinderen van Israël, en zy hebben verslagen op dien dag van hen vyf-en-twintig duizend en honderd mannen, alle vechtende mannen en zweerd uittrek-kende.

36 Maer als de kinderen van Benjamin zagen dat zy de nederlaeg hadden, zoo begonnen zy te vlieden. Hetwelk de kinderen van Israël ziende, hebben hun plaets gemaakt om te vlieden, om dat zy komen zouden tot de bereide lagen, dewelke zy by de stad gelegd hadden.

37 En als die onvoorziens opgestaen waren uit de plaetsen daer zy verborgen lagen, en Benjamin den rug keerde dengenen die ze sloegen, zoo hebben zy de stad ingenomen, en verslagen met het scherp van den zweerde.

38 En de kinderen van Israël hadden een teeken gegeven dengenen die zy in de lagen gesteld hadden, dat zy het vuur ontsteken zouden, als zy de stad ingenomen zouden hebben : om dat zy, als den rook hoog opging, toonen zouden dat de stad ingenomen was.

39 En als de kinderen van Israël dat zagen, die in den stryd waren gesteld (want de kinderen van Benjamin meenden dat zy gevloden hadden, en zy vervolgden ze te neerstelyker, van hun heir dertig mannen verslagen hebbende)

40 En hebben gezien van de stad opgaen gelyk eene kolom van rook : en Benjamin ook achterwaerts omziende, toen hy zag dat de stad ingenomen was, en dat de vlam hoog opging :

41 Zoo hebben degene die zich te voren veinsden als of zy gevloden hadden, met omgekeerd aenzicht vromelyker wederstaen. Als dit de kinderen van Benjamin zagen, zoo zyn zy gekeerd ter vlugt,

42 En begonnen te gaen naer den weg der woestyn, en derwaerts vervolgden hen hunne vyanden ook. En die de stad aengestoken hadden, kwamen hen ook tegen.

43 En alzoo is het geschied dat zy aen beide de zyden van hunne vyanden geslagen werden, alzoo dat den stervenden geene rust werd gegeven. En zy zyn gevallen, en verslagen aen de oostzyde der stad van Gabaa.

44 En dergene die in dezelfde plaets verslagen waren, waren er achttien duizend, allegader zeer sterke vechtende mannen.

45 Hetwelk als gezien hadden, die er overgebleven waren van Benjamin, zoo vloden zy in de woestyn : en gingen naer de steenrots, die Remmon genoemd wordt. En in de vlugt hebben zy die ongeschiktelyk loopende, en naer verscheidene plaetsen trek-kende, vyf duizend mannen verslagen. En

toen zy nog verder trokken, zoo hebben zy die ook vervolgd, en nog andere twee duizend verslagen.

46 En alzoo is het geschied, dat alle die van Benjamin op verscheide plaetsen verslagen, waren vyf-en-twintig duizend vechtende mannen, die zeer bereid waren ten stryde.

47 Aldus zoo zyn er van al den getalle van Benjamin overgebleven, die ontgaen mogten, en vlieden in de wildernis, zes honderd mannen : en zy zaten in de steenrots van Remmon vier maenden.

48 En de kinderen van Israël wederom gekeerd zynde, hebben al dat in de stad overgebleven was met den zweerde verslagen, van de mannen tot de beesten toe, en alle de steden en dorpen van Benjamin heeft de verslindende vlam verteerd.

KAPITTEL XXI.

OOK zoo hebben de kinderen van Israël in Maspha gezworen en gezeid : Niemand van ons zal den kinderen van Benjamin eene huisvrouw geven van zyne dochteren.

2 En zy zyn alle te zamen gekomen in het huis Gods in Silo, en in zyn aenzigt zittende tot den avond toe, hebben zy hunne stem opgeheven, en met groot gehuil begonnen te weenen, zeggende :

3 Waerom, Heer God van Israël, is dit groot kwaed in uw volk geschied, dat er heden een van onze geslachten zoude weggenomen worden uit ons ?

4 Maer's anderendaags vroeg opstaende, hebben zy eenen autaar opgerigt : en daerop geofferd heel-brandofferanden, en vreedzame offeranden, en hebben gezeid :

5 Wie is er van alle de geslachten van Israël, die in des Heeren heir niet opgetrokken is ? Want zy hadden zichzelf met eenen grooten eed verbonden, toen zy waren in Maspha, dat zy zouden gedood worden, die daer niet geweest waren.

6 En de kinderen van Israël bewogen zynde door berouw over hunnen broeder Benjamin, hebben begonnen te zeggen : Daer is een geslacht van Israël weggenomen,

7 Van waar zullen zy huisvrouwen krygen ? Want wy hebben in het gemeen allegader gezworen, dat wy onze dochters dezen niet geven zouden.

8 Daerom hebben zy gezeid : Wie is er van alle de geslachten van Israël, die tot den Heer te Maspha niet opgetrokken is geweest ? En daer zyn bevonden de ingezetenen van Jabes Galaad, dat zy in het heir niet geweest waren.

9 (En op den tyd als zy te Silo waren, zoo is er niemand van hen gevonden.)

40 Aldus zoo hebben zy tien duizend zeer vrome mannen uitgezonden, en hun bevolen : Gaet heen, en verslaet de ingezetenen van Jabes Galaad met het scherp van den zweerde, zoo wel hunne huisvrouwen als hunne kinderen.

41 En dit zal wezen dat gy onderhouden moet : Al dat manspersoon is, en alle de vrouwen, die mannen bekend hebben, slaet dood, maer de maegden behoudt te leven.

42 En daer zyn van Jabes Galaad gevonden vier honderd maegden, die geen mans bed bekend hadden, en zy hebben die tot de legeren gebragt te Silo, in het land van Chanaan.

43 En zy hebben boden gezonden tot de kinderen van Benjamin, die daer in de steenrots van Remmon waren, en hun geboden dat zy de maegden ontvangen zouden in vrede.

44 En de kinderen van Benjamin zyn op dien tyd gekomen, en hun zyn huisvrouwen gegeven van de dochteren Jabes Galaad : maer zy hebben geene andere gevonden, die zy hun alzoo hadden mogen geven.

45 En geheel Israël had grooten rouw, en deed penitentie om dat er een geslacht in Israël verslagen was.

46 En de ouden zeiden : Wat zullen wy den anderen doen die geene huisvrouwen gekregen hebben? alle de vrouwen van Benjamin zyn verslagen,

47 En wy moeten met groote zorg en neerstigheid voorzien, dat er een geslacht van Israël niet heel verga.

48 Want onze dochters mogen wy hun niet geven, om dat wy verbonden zyn met den eed, en de vermaledyding door dewelke

wy zeiden : Vermaledyd moet hy zyn, zoo wie van zyne dochteren dien van Benjamin eene huisvrouw geeft.

49 En zy hebben eenen raed genomen, en gezeid : Ziet het is een jarig hoogtyd des Heeren te Silo, die noordwaerts ligt tegen Bethel, tegen de oostzyde op de strate, daer men heen opgaet van Bethel naer Sichem, en zuidwaerts ligt zy tegen Lebona.

50 En zy hebben den kinderen van Benjamin bevolen, en gezeid : Gaet heen, en bergt u in de wyngaerden.

51 En als gy de dochteren van Silo zult zien, naer de gewoonte voortkomen om dansen te gaen, zoo gaet onvoorzienlyk uit de wyngaerden, en neemt geweldiglyk van dien elk eene huisvrouw, en reist weg in het land van Benjamin.

52 En als hare vaders en broeders zullen komen, en beginnen tegen u te klagen, en te kyven, zoo zullen wy hun zeggen : Wilt ontfermen over hen : want zy hebben die niet met der magt genomen, naer het regt van vechters of verwinnars : maer want gy hun uwe dochters niet gegeven hebt als zy het u baden, en daer is misdaen van uwe zyde.

53 En de kinderen van Benjamin hebben gedaen alzoo hun bevolen was : en naer hun getal zoo hebben zy voor zich zelve elk eene huisvrouw genomen, van die daer dansten : en zy zyn weggetrokken naer hunne bezitting, timmerende steden, en daerin woonende.

54 En de kinderen van Israël zyn ook by hunne geslachten en familien wederom gekeerd in hunne tabernakelen. In die dagen was geen koning in Israël : maer een iegelyk deed, dat zich regt dacht.

HET

BOEK VAN RUTH.

KAPITTEL I.

In de dagen eens regters, als de regters oversten waren, zoo is het een duren tyd geworden in het land. En daer is een man van Bethlehem Juda weggegaen, om een vreemdeling te zyn in der Moabiten land, met zyne huisvrouw en twee zonen.

2 Hy heette Elimelech, en zyn wyf Noëmi : en zyne twee zonen, den eenen heette Maha-

lon, en den anderen Chelion; Ephratiters van Bethlehem Juda. En als zy gekomen waren in het land van de Moabiters, zoo woonden zy daer.

3 En Elimelech den man van Noëmi is gestorven : en zy bleef over met hare zonen.

4 Dewelke hebben Moabitsche huisvrouwen genomen, waeraf de eene heette Orpha, en de andere Ruth. En zy zyn daer gebleven tien jaren,

5 En beide gestorven, te weten Mahalon en Chelion : en de vrouw is overgebleven, beroofd van hare twee zonen en van haren man.

6 En zy is opgestaen dat zy in haer land zoude trekken met beide hare behuwde dochteren uit het land van Moab : want zy had gehoord dat den Heer zyn volk aengesehen had, en dat hy hun spys gegeven had.

7 Aldus zoo is zy gegaen uit de plaets van hare pelgrimagie, met beide hare behuwde dochters : en als zy nu was op den weg om weder te komen in het land van Juda,

8 Zoo heeft zy tot haer gezeid : Gaet heen in uwer moeder huis, den Heer wille barmhertigheid met u doen, gelyk gy met de dooden gedaen hebt en met my.

9 Den Heer wille u verleen en dat gy rust vinden moget in de huizen van de mannen, die gy krygen zult. En zy heeft ze gekust. Dewelke begonnen met luider stem te weenen,

10 En te zeggen : Wy zullen met u gaen tot uwen volke.

11 Tot dewelke zy geantwoord heeft : Keert wederom, myne dochters, waarom komt gy met my? Zal ik voortaan kinderen hebben in myn ligchaem, dat gy van my zoudt mogen mannen hopen te krygen?

12 Keert wederom, myne dochters, en gaet weg : want ik ben nu van ouderdom gekrenkt, en niet bekwaem tot den band des huwelyks. Ook al mogt ik dezen nacht zonen ontvangen, en baren,

13 Wilt gy die verbeiden tot dat zy wassen, en komen tot hunne mannelyke jaren, zoo zult gy ook oude vrouwen zyn, eer dat gy huwen zoudt. Daerom, myne lieve dochters, wilt alzoo niet doen : want uwe benaauwdheid bezwaert my meer, en de hand Gods is tegen my uitgegaen.

14 En zy begonnen wederom met luider stem te weenen, Orpha heeft haer mans moeder gekust, en is wederom gegaen : Ruth is by haer mans moeder gebleven.

15 Tot dewelke zeide Noëmi : Ziet uwe nicht is wederom gekeerd tot haren volke, en tot hare goden, gaet heen met haer.

16 Dewelke antwoordde : Wilt my niet tegen zyn, dat ik u zoude laten en weggaen : want werwaerts dat gy gaet, zal ik ook gaen : en daer gy woonen zult, daer zal ik woonen. Uw volk is myn volk, en uw God is myn God.

17 Zoo wat aerde dat u ontvangen zal als gy sterven zult, daerin zal ik ook sterven : en daer zal ik de plaets myner begraving nemen. Dit moet my God doen, en dat nog daertoe doen, is het zake dat u en my iets scheiden zal, dan alleen de dood.

18 Hierom Noëmi ziende dat Ruth met

eenen vasten moed opgezet had met haer te reizen, zoo heeft zy haer niet willen tegen zyn, noch niet meer raden dat zy tot hare vrienden wederom keeren zoude :

19 En zy zyn te zamen gereisd, en gekomen tot Bethlehem. En als zy in de stad gekomen waren, zoo is terstond de tyding overal verbreid : en de vrouwen zeiden : Dit is Noëmi.

20 Tot dewelke zy zeide : Heet my niet Noëmi (dat is, schoone), maer noemt my Mara (dat is, bitter), want den Almagtigen heeft my met bitterheden zeer vervuld.

21 Ik ben vol uitgegaen, en den Heer heeft my ydel wederom gebragt. Waerom noemt gy my dan Noëmi, dewelke den Heer vernederd heeft, en den Almagtigen bedrukt?

22 Aldus zoo is Noëmi gekomen met Ruth de Moabitin hare behuwde dochter van het land harer pelgrimagie : en is wedergekeerd in Bethlehem, als men eerst begon de gerst te maeijen.

KAPITTEL II.

DEN man Elimelech had eenen maeg, die een magtig man was, en van groote rykdommen, genaemd Booz.

2 En Ruth de Moabitin zeide tot haer mans moeder : Is het dat gy het gebiedt, zoo zal ik te velde gaen, en vergaderen de aren, die achter der maeijers handen blyven, daer ik ergens vinden mag de gratie van eenen genadigen vader des huisgezins te mywaert. En zy antwoordde : Gaet henen, myne dochter.

3 Aldus is zy weggegaen, en heeft de aren vergaderd achter den rug van de maeijers. En het geviel dat dien akker toebehoorde den man Booz genaemd, die van Elimelechs geslacht was.

4 En ziet, hy kwam van Bethlehem, en zeide tot de maeijers : Den Heer zy met u. Dewelke hem antwoordden : Den Heer moet u gebenedyden.

5 En Booz zeide tot den jongen, die over de maeijers gesteld was : Wiens is deze jonge dochter?

6 En hy antwoordde hem : Dit is de Moabitin, die met Noëmi gekomen is, van het Moabiters land,

7 En zy heeft gebeden dat zy zoude mogen de achterblyvende aren vergaderen, volgende de voetstappen van de maeijers : en van 's morgens tot nu toe blyft zy op het veld, en niet eens is zy te huis geweest.

8 En Booz zeide tot Ruth : Hoort, dochter, gaet op geen ander veld om te vergaderen, noch gaet van deze plaets niet : maer blyft by myne jonge dochters,

9 En volgt die daer zy maeijen. Want ik heb myne knechten geboden dat u niemand

moeijelyk zy : maer ook is het dat gy dorst krygt, zoo gaet tot de paksken, en drinkt water, daer de knechten af drinken.

40 Dewelke op haer aenzigt nedervallende, en aanbiddende op de aerde, zeide tot hem : Waeraf komt my dit, dat ik gratie zoude vinden voor uwe oogen, en dat gy u geweerdigen zoudt my te kennen eene vreemde vrouw?

41 Derwelker hy antwoordde : Het is my al te kennen gegeven wat gy uws mans moeder gedaen hebt na de dood van uwen man : en dat gy uwe ouders verlaten hebt, en het land daer gy in geboren zyt, en gekomen zyt tot een volk, hetwelk gy te voren niet kendet.

42 Den Heer moet u loonen voor uw werk, en gy moet vollen loon ontvangen van den Heer den God van Israël, tot wien gy gekomen zyt, en onder wiens vleugelen gy gevloeden zyt.

43 En zy zeide : Ik heb gratie gevonden voor uwe oogen, myn heer, die my vertroost hebt, en gesproken tot het hert van uwe dienstvrouw, die niet ben gelyk eene van uwe dienstvrouwen.

44 En Booz heeft tot haer gezeid : Als het etens tyd zal wezen zoo komt herwaerts, en eet brood, en dopt uwen beet in den edik. Aldus zoo is zy gezeten aen de zyde van de maeijers, en zy maekte eenen bry voor zich zelve, en zy heeft geëten en is verzaed geworden, en zy nam weg de bevelingen :

45 En stond op van daer, dat zy de aren zoude vergaderen naer de gewoonte. Maer Booz beval zynen knechten, zeggende : Al ware het ook dat zy wilde met u maeijen, zoo verbiedt het haer niet :

46 En van uwe schooven werpt al willens wat bezyden, en laet het liggen, opdat zy zonder schaemte mag rapen, en niemand berispe haer als zy raapt.

47 Aldus zoo heeft zy op het veld vergaderd tot den avond toe : en dat zy vergaderd had met eene roede uitslaende en uitdorsschende, vond zy byna eene ephimaet, dat zyn dry vaten gerst.

48 Hetwelk zy dragende, is wederom gegaen ter stede, en zy toonde het haer mans moeder : daerenboven zoo bragt zy ook voort, en gaf haer van de bevelingen van hare spyzen, daer zy mede verzaed was geweest.

49 En haers mans moeder zeide tot haer : Waer hebt gy heden geraept, en waer hebt gy gewrocht? Gebenedyd moet hy zyn, die u barmhertig geweest is. En zy zeide haer by wien dat zy gewrocht had : en zy zeide des mans naem, dat hy Booz heette.

20 Derwelker heeft Noëmi geantwoord : Gebenedyd moet hy zyn van den Heer :

want dezelfde gratie, die hy den levenden had gedaen, heeft hy ook gehouden den dooden. En wederom zeide zy : Dezen man is ons namaegschap.

21 En Ruth. Dat, zegt zy, heeft hy my ook bevolen, dat ik zoo lang by zyne maeijers blyven zoude, tot dat al het koren gemaeid ware.

22 Tot dewelke haer mans moeder heeft gezeid : Het is beter, myne dochter, dat gy met zyne dienstmaegden uitgaet om te maeijen, opdat u niemand wedersta in eens anders akker.

23 Aldus zoo is zy gebleven by de dienstmaegden van Booz : en zy heeft zoo lang met hen gemaeid, tot dat de gerst en de tarwe in de schuren gedragen waren.

KAPITTEL III.

MAER na dat zy wedergekomen was by haer mans moeder, zoo hoorde zy van haer : Myne dochter, ik zal ruste voor u zoeken, en ik zal u voorzien dat u zal mogen wel zyn.

2 Dezen Booz, met wiens dienstmaegden gy op het veld verzaemd zyt, is ons namaegschap, en dezen nacht want hy zyne uitgedorschte gerst.

3 Hierom zoo wascht u, en zalfst u, en doet uwe sierlykste kleederen aen, en gaet nederwaerts tot den dorschvloer. Geen mensch zie u, tot dat hy al geëten en gedronken heeft.

4 Maer als hy zal slapen gegaen zyn, zoo slaet gade de plaets daer hy slaapt : en gy zult komen en ontdekken den mantel, daer hy mede gedekt is aen het einde van de voeten, en gy zult u nederleggen, en daer liggen : en zoo zal hy u zeggen wat gy doen moet.

5 Dewelke antwoordde : Al wat gy my gebiedt, dat zal ik doen.

6 En zy is nederwaerts gegaen in den dorschvloer, en heeft het al gedaen dat haer mans moeder haer bevolen had.

7 Als Booz nu geëten en gedronken had, en verheugd was, en gegaen was om te slapen by den hoop der schooven, zoo kwam zy bedekelyk, en als zy den mantel aen zyne voeten opgeslagen had, zoo heeft zy zich daer nedergeworpen.

8 En ziet, nu in den middernacht, zoo verschrikte zich den man, en was verbaesd : en hy heeft gezien eene vrouw liggende aen zyne voeten,

9 En hy zeide tot haer : Wie zyt gy? En zy antwoordde : Ik ben Ruth uwe dienstvrouw : sprydt uwen mantel uit op uwe dienstvrouw, want gy zyt ons maegschap.

10 En hy zeide : Dochter, gebenedyd zyt gy van den Heer, en gy hebt de eerste

bermhertigheid met de laetste te boven ge-
gaen : want gy geene jongelingen gevolgd
hebt, het zy arme of ryke.

11 Daerom wilt niet vreezen : maer wat
gy my zeggen zult, dat zal ik doen. Want al
het volk, dat binnen myne stadspoorten
woont, weet wel dat gy eene deugdelyke
vrouw zyt.

12 En ik loochen niet dat ik maegschap
ben, maer daer is een ander die naerder is
dan ik.

13 Rust dezen nacht : en als het morgen
geworden zal zyn, is het dat hy u behouden
wilt naer maegschaps regt, zoo is de zaak
wel vergaen : maer is het dat hy niet wilt,
zoo zal ik u zonder twyfel ontvangen, alzo
waerachtiglyk als den Heer leeft. Slaept tot
den morgenstond.

14 Hierom heeft zy by zyne voeten geslapen
tot dat den nacht over was. Aldus is zy op-
gestaen eer de menschen malkander kennen
mogten, en Booz zeide : Wacht dat niemand
wete dat gy hier gekomen zyt.

15 En wederom : Spreidt, zegt hy, uwen
mantel breed uit, daer gy mede bedekt zyt,
en houdt dien met beide uwe handen. En
als zy dien uitspreidde, en hield, zoo heeft
hy gemeten zes maten gerst, en haer die
opgelegd. Dewelke dragende is zy in de stad
gegaen,

16 En gekomen by haer mans moeder.
Dewelke heeft tot haer gezeid : Wat hebt gy
gedaen, dochter? En zy vertelde haer al dat
den man haer gedaan had.

17 En zy zeide : Ziet hy heeft my zes
maten gerst gegeven, en heeft gezeid : Ik
wil niet dat gy ydel zult wederom gaen tot
uws mans moeder.

18 En Noëmi zeide : Dochter, verbeidt tot
dat wy zielen mogen hoe dit ding einden zal.
Want dezen man zal niet ophouden voor dat
hy volbragt zal hebben het gene dat hy ge-
sproken heeft.

KAPITTEL IV.

HIEROM is Booz opwaerts ter poorte ge-
gaen, en heeft daer gezeten. En toen
hy den naesten van den bloede zag voorby
gaen, daer te voren af gezeid is, zeide tot
hem : Komt bezyden een luttel, en zit hier :
noemende hem met zynen naem. Denwelken
is bezyden gegaen, en heeft gezeten.

2 En Booz nemende tien mannen van de
ouderen der stad, zeide tot hen : Zit hier.

3 En als die gezeten waren, zoo heeft hy
gezeid tot den naesten van den bloede :
Noëmi zal verkoopen een stuk van den
akker onzes broeders Elimelech, die we-
derom gekomen is uit der Moabiten land-
schap :

4 Hetwelk ik wilde dat gy hooren zoudet,

en dat ik u dit zeggen zoude voor alle die
hier zittende zyn, en de oudsten van mynen
volke, die hierby zitten. Is het dat gy dien
wilt bezitten naer regt des maegschaps :
zoo koopt hem, en bezit hem. Maer is het
zake dat u hetzelfde mishaeft, zoo geeft my
het te kennen, op dat ik weten mag wat my
te doen staet. Want daer is geen namaeg-
schap, zonder u, die den naesten zyt : en
ik, die den tweeden ben. En hy heeft geant-
woord : Ik zal den akker koopen.

5 Toen zeide Booz tot hem : Als gy den
akker uit de hand van de vrouw zult gekocht
hebben, zoo zyt gy schuldig tot eene huis-
vrouw te nemen Ruth de Moabitin, welke
de huisvrouw is des overledenen : op dat
gy moogt verwekken uws naestens naem in
zyn erfdeel.

6 Denwelken antwoordde : Ik scheid van
het regt des maegschaps : want ik behoor
de nakomelingen van myne familie niet
heel te niet te doen. Gebruikt gy myne
privilegie, dewelke ik belyd dat ik geerne
derf.

7 En dit was van ouds eene gewoonte in
Israël tusschen de naesten van eenen
bloede, dat zoo wanneer den eenen den
anderen zyn regt overgaf : opdat zulk over-
geven vast wezen zoude, zoo ontbond zulk
mensch zynen schoen, en gaf dien zyne
naeste maegschap : dat was een getuigenis
van het afscheiden in Israël.

8 Hierom zoo heeft Booz gezeid tot zynen
naesten : Doet uwen schoen uit. En hy
ontbond zynen schoen terstond van zynen
voet.

9 En Booz zeide tot de ouderen en tot al
het volk : Gy zyt heden getuigen, dat ik
bezetten heb al dat toebehoord heeft Eli-
melech, en Chelion, en Mahalon, hetwelk
Noëmi my overgeeft :

10 En dat ik Ruth de Moabitin, Mahalons
huisvrouw, ten huwelyk genomen heb,
opdat ik des gestorven naem mag verwekken
in zyn erfdeel, opdat zyn naem niet verga
uit zyne familie, en uit zyne broeders en
zyn volk. Hieraf, zeg ik, zyt gy getuigen.

11 En al het volk dat in de poort was, en
de ouderen hebben geantwoord : Wy ge-
tuigen het : den Heer make deze vrouw, die
in uw huis komt, gelyk Rachel en Lia
waren, die het huis van Israël opgesticht
hebben : opdat zy mag wezen een spiegel
der deugd in Ephrata, en dat zy mag
hebben eenen eerlyken vermaerden naem
in Bethlehem :

12 En dat uw huis, van den zede dat u
den Heer geven zal van deze jonge vrouw,
mag worden gelyk het huis Phares, den-
welken Thamar Juda baerde.

13 Hierom heeft Booz Ruth genomen, en

heeft ze getrouwd tot eene huisvrouw : en heeft zich met haer verzaemd, en den Heer heeft haer verleend dat zy ontving, en baerde eenen zoon.

14 En de vrouwen hebben gezeid tot Noëmi : Gebenedyd zy den Heer, die niet heeft gedooft dat de nakomelingen van uwe familie vergaen zouden, en opdat zyn naam in Israël niet vergaen zoude.

15 En dat gy hebben zoudt eenen die uwe ziel vertroosten zoude, en uwen ouderdom opvoeden. Want van uwe behuwde dochter is hy geboren, die u lief hebben zal : en deze is u veel beter dan of gy zeven zonen hadt.

16 En Noëmi het kind ontvangende, heeft het in haren schoot gelegd, en was hem

in de plaets van eene voedster en drageres.

17 En de vrouwen hare gebuerinnen, met haer blyde zynde, en zeggende : Noëmi is een zoon geboren : hebben zynen naam genoemd Obed : dit is den vader van Isaï, des vaders van David.

18 Dit zyn de generatien van Phares : Phares heeft gewonnen Esron,

19 Esron heeft gewonnen Aram, Aram heeft gewonnen Aminadab,

20 Aminadab heeft gewonnen Nahasson, Nahasson heeft gewonnen Salmon,

21 Salmon heeft gewonnen Booz, Booz heeft gewonnen Obed,

22 Obed heeft gewonnen Isaï, Isaï heeft gewonnen David.

HET

EERSTE BOEK VAN SAMUËL,

Hetwelk wy noemen het Eerste Boek der Koningen.

KAPITTEL I.

DAER was een man van Ramathaimso-phim, uit het gebergte Ephraïm, en zyn naam was Elcana, Jerohams zoon, die een zoon was van Eliu, des zoons Thohu, des zoons Suph, een Ephratiter :

2 En hy had twee huisvrouwen, den naam der eene was Anna, en den naam der andere Phenenna. En Phenenna had kinderen : maer Anna had geene kinderen.

3 En den man ging opwaerts van zyne stad ten gezetten dagen, om den Heer der heirscharen te aanbidden, en hem sacrifice te doen in Silo. Maer daer waren toen priesters des Heeren, twee zonen van Heli, Ophni en Phinees.

4 Aldus zoo is den dag gekomen, en Elcana heeft zyne slagtofferande gedaen, en hy gaf Phenenna zyner huisvrouw, en allen haren zonen en dochteren deelen :

5 Maer Anna gaf hy een deel, droef zynde, want hy had Anna lief. Maer den Heer had haer ligchaem besloten.

6 En hare benydster kwelde haer, en verdrukte ze zeer, alzo dat zy haer ook verweet dat den Heer haer ligchaem besloten had :

7 En alzo deed zy alle jaren, als zy na het verloop des tyds opwaerts trokken tot

den tempel des Heeren : en aldus kreette zy haer. Maer Anna weende, en at niet.

8 Hierom heeft Elcana haer man tot haer gezeid : Anna, waerom weent gy? en waerom eet gy niet? en waerom wordt uw hert bedrukt? ben ik u niet beter dan tien zonen?

9 Maer Anna is opgestaen na dat zy geëten en gedronken had te Silo. En terwyl dat Heli den priester op zynen stoel zat voor de deurstylen van des Heeren huis,

10 Toen Anna bitter van herten was, zoo heeft zy tot den Heer gebeden, overvloediglyk weenende :

11 En eene gelofte geloofd, zeggende : O Heer der heirscharen, is het dat gy aenziende ziet het verdriet van uwe dienstvrouw, en dat gy myner gedachtig weest, en uwe dienstvrouw niet vergeet, en uwer dienares geeft eene mannelyke vrucht : zoo zal ik dien den Heere geven alle de dagen zyns levens, en geen schaers zal op zyn hoofd komen.

12 En het is geschied, toen zy haer gebed lang maakte voor den Heer, dat Heli haren mond waernam.

13 Want Anna sprak in haer hert, en hare lippen werden alleenlyk geroerd, maer hare stem hoorde men niet. Aldus zoo meende Heli dat zy dronken was.

14 En hy zeide tot haer : Hoe lang zult gy nog dronken zyn? vernuchtert u een lutel van den wyn daer gy dronken af zyt.

15 Anna antwoordde, en zeide : Neen, myn heer : maer ik ben eene zeer onzalige vrouw, en ik heb geen wyn gedronken of eenigen sterken drank, die dronken maken mag, maer ik heb myn hert uitgestort voor het aenschyn des Heeren.

16 Wilt uwe dienares niet achten als eene van Belials dochteren : want uit de menigvuldigheid van mynen rouw, en bedroefdheid, heb ik gesproken tot nu toe.

17 Toen zeide Heli tot haer : Gaet in vrede : en God van Israël wille u geven uwe begeerte, daer gy hem om gebeden hebt.

18 En zy zeide : Och of uwe dienstvrouw moge gratie vinden voor uwe oogen. En de vrouw is haren weg heen gegaen, en zy heeft geëten, en haer aenzigt is niet meer veranderd geweest in verscheidene gedaenten.

19 En zy zyn des morgens vroeg opgestaan, en hebben aangebeden voor den Heer : en zyn wederom gekeerd, en tot haren huize gekomen te Ramatha. En Elcana heeft Anna zyne huisvrouw bekend : en den Heer is haers gedachtig geweest.

20 En het is geschied na eenen omloop van dagen, dat Anna heeft ontvangen, en gebaerd eenen zoon, en zy heeft hem genoemd Samuël : omdat zy hem van den Heer begeerd had.

21 En Elcana haer man, met al zyn huisgezin, is opwaerts getrokken, dat hy den Heer eene feestelyke offerande offeren zoude, en zyne gelofte,

22 En Anna is niet mede opwaerts getrokken : want zy zeide tot haren man : Ik zal niet gaen, tot dat het kind gespeend zy, en dat ik het mag leiden, dat het mag vertoond worden voor het aenschyn des Heeren, en daer eeuwiglyk blyven.

23 En Elcana haer man zeide tot haer : Doet dat u goed dunkt, en verbeidt tot dat gy hem gespeend hebt : en ik bid dat den Heer zyn woord wille volbrengen. Aldus is de vrouw te huis gebleven, en zy heeft haren zoon gezogen, tot dat zy hem van de melk speende.

24 En zy bragt hem met zich nadien dat zy hem gespeend had, met dry kalveren, en dry vaten meels, en eene kruik wyn, en zy bragt hem tot den huize des Heeren te Silo. Maer het kind was nog een zeer jong kindken :

25 En zy hebben een kalf geofferd, en het knechtjen voor Heli gebragt.

26 En Anna zeide : Ik bid u, myn heer, alzoo waerachtiglyk als uwe ziel leeft, heer :

ik ben de vrouw die hier voor u gestaen heb, den Heer biddende.

27 Om dit kind heb ik gebeden, en den Heer heeft my gegeven myne begeerte, daer ik hem om bad.

28 En daarom heb ik dit kind den Heere tot zynen dienst toegeschikt, alle de dagen dat hy den Heer oorbaerlyk zyn zal. En zy hebben aldaer den Heer aanbeden. En Anna heeft gebeden, en gezeid :

KAPITTEL II.

MYN hert heeft zich verheugd in den Heer, en myn hoorn is verhoogd in mynen God : mynen mond is wyd geopend over myne vyanden : want ik ben verblyd geworden in uwe zaligheid.

2 Daer is niemand heilig, gelyk den Heer : want daer is ook geen ander buiten u, en daer is geen sterk als onzen God.

3 Wilt niet veel spreken hooge dingen, u beroemende : laet de oude dingen van uwen mond gaen : want den Heer is den God der wetenheid, en hem worden de gedachten bereid.

4 Den boog van de sterken is verwonnen, en de krankten zyn omgord met vromigheid.

5 Die te voren verzaed waren, hebben zich zelve om brooden verhuurd : en de hongerige zyn verzaed geworden, tot dat de onvruchtbare vrouw vele kinderen baerde : en die vele kinderen had, krank geworden is.

6 Den Heer slaet dood en maekt levende, hy leidt tot in de hel, en brengt daer weder uit.

7 Den Heer maekt arm, en maekt ryk, hy vernedert en verheft.

8 Hy verwekt den behoefigen uit het stof der aerde, en uit den drek verheft hy den armen : dat hy zitten zoude met de prinsen, en den stoel der glorie houden. Want de herren van het aerdryk behooren den Heere toe, en hy heeft de wereld daerop gesteld.

9 Hy zal zynen heiligen voeten bewaren, en de boozen zullen in de duisternissen te zamen zwygen : want een man zal door zyne eigene sterkheid niet magtig worden.

10 Den Heer zullen alle zyne vyanden ontzien : op hen zal hy in de hemelen donderen : den Heer zal regt doen over alle de hoeken van het aerdryk, en hy zal zynen koning de heerlykheid geven, en hy zal verheffen den hoorn van zynen gezalfden.

11 En Elcana is weggegaen te Ramatha, in zyn huis : maer het kind was des Heeren dienaar, voor het aenschyn des priesters Heli.

12 Maer de zonen van Heli waren Belials kinderen, die den Heer niet kenden,

13 Noch ook den dienst der priesteren tot

den volke : maer wanneer iemand eene slagtofferande offerde, zoo kwam des priesters knecht, terwyl dat men het vleesch kookte, en hy had een kraeuwelken met dry takken in zyne hand,

14 En dat stak hy in den metalen pot, of in den ketel, of in den aerden pot, of in de teil : en al dat hy met het kraeuwelken opbragt, dat nam den priester voor zich. En alzoo deden zy allen die van Israël dergene die te Silo kwamen.

15 Desgelyks ook eer zy het vet des ingewands ontstoken hadden, zoo kwam des priesters knecht, en zeide den genen die zyne offerande doodde : Geeft my vleesch, dat ik het voor den priester mag koken : want ik zal van u geen gekookt vleesch ontvingen, maer rouw.

16 En dengenen die zyne offerande sloeg, zeide tot hem : Laet het vet des ingewands heden eerstmael ontstoken worden naer de gewoonlyke manier, en dan neemt voor u alzoo veel als uwe ziel begeert. En hy antwoordde, en zeide tot hem : Het zal alzoo geenszins zyn : maer gy zult het my nu geven, of anders ik zal het met geweld nemen.

17 Aldus zoo was de zonde der kinderen bovenmaten zeer groot voor den Heer : want de menschen versmaedden het sacrificie des Heeren.

18 Maer Samuël diende voor het aenzigt des Heeren, een kind, omgord met eenen linnen ephod.

19 En zyne moeder maekte hem eenen kleinen rok, denwelken zy bragt ten gezeten dagen, als zy opwaerts kwam met haren man, om de feestelyke offerande te offeren.

20 En Heli gebenedyde Elcana en zyne huisvrouw : en hy zeide tot hem : Den Heer moet u zaed wederom geven van deze vrouw, voor het gewin, hetwelk gy den Heere geleend hebt. En zy zyn wederom gegaen tot hunne woonstede.

21 Hierom heeft den Heer Anna bezocht, en zy heeft ontvangen, en gebaerd dry zonen, en twee dochteren : en het kind Samuël is groot geworden by den Heer.

22 Maer Heli was zeer oud, en hy heeft gehoord alle de dingen die zyne zonen deden allen den volke van Israël : en hoe dat zy sliepen by de vrouwen, die waek hielden aen de deur des tabernakels :

23 En hy zeide tot hen : Waerom doet gy alzulke dingen, zeer kwade dingen, die ik hoor van al den volke?

24 Wilt zoo niet doen, myne kinderen : want het is geen goed gerucht, dat ik hoor, dat gy het volk des Heeren doet overtreden.

25 Is het zake dat een man tegen eenen

man misdoet, zoo mag hem God verzoend worden : maer is het zake dat een man tegen den Heer misdoet, wie zal voor hem bidden? En zy hebben naer huns vaders stem niet gehoord : want den Heer wilde ze dooden.

26 Maer het kind Samuël nam toe en wies, en behaegde zoo wel Gode als den menschen.

27 Toen is daer een man Gods gekomen tot Heli, en heeft tot hem gezeid : Dit zegt den Heer : Ben ik niet openlyk vertoond geweest den huize uws vaders, als zy in Egypten waren in Pharaos huis?

28 En ik heb hem verkoren uit alle de geslachten van Israël voor my tot eenen priester, dat hy opgaen zoude tot mynen autaar, en dat hy my de welriekende offerande ontsteken zoude, en het ephod voor my dragen : en ik heb uws vaders huize al gegeven van de sacrificien der kinderen van Israël.

29 Waerom hebt gy myne slagtofferande met de versenen weggestooten, en myne giften die ik geboden heb, dat men in den tempel offeren zoude : en hebt uwe zonen meer geëerd dan my, omdat gy eten zoudt de beste gaven van alle de sacrificien myns volks Israël?

30 Daerom dit zegt den Heer God van Israël : Ik heb sprekende gezeid, dat uw huis, en uws vaders huis voor myn aenschyn dienen zouden in der eeuwigheid. Maer nu zegt den Heer : Verre zy dat van my : doch zoo wie my eer bewyst, dien zal ik ook eeren : maer die my versmaden, die zullen onedel wezen.

31 Ziet de dagen komen ; en ik zal uwen arm afsnyden, en den arm van uws vaders huis, alzoo dat er geen oud man in uw huis zy.

32 En gy zult uwen benyder zien in den tempel, in alle de voorspoedigheden van Israël : en daer zal geen oud man in uw huis wezen ten allen dagen.

33 Maer nogtans zal ik niet allen man van uwen geslachte wegnemen van mynen autaar : maer om dat uwe oogen mogen vergaen en uwe ziel verdwynen : en een groot deel van uw huis zal sterven, als zy zullen gekomen zyn tot den mannelyken ouderdom.

34 En het zal u voor een teeken wezen, dat uwen twee zonen toekomen zal, Ophni en Phinees : op eenen dag zullen zy beide sterven.

35 En ik zal voor my verwekken eenen getrouwen priester, die naer myn hert en naer myne ziel doen zal : en ik zal hem een getrouw huis timmeren, en hy zal voor myn gezalfden wandelen ten allen dagen.

36 Maer het zal nog komen, dat zoo wie

van uwen huize zal overgebleven zyn, die zal komen, om dat men voor hem bidden zoude, en dat hy eenen zilveren penning offere, en eenen wrongel broods, en zegge : Ik bid u, laet my komen tot een priesterlyk deel, opdat ik een mondvul broods eten mag.

KAPITTEL III.

MAER het kind Samuël diende den Heer voor Heli, en het woord des Heeren was kostelyk in dien dagen, daer was geen openbaer visioen.

2 Aldus dan is het gebeurd op eenen dag, als Heli lag op zyne bedstede, en zynae oogen waren verduisterd, en hy konde niet zien :

3 Eer des Heeren lichtvat uitging, sliep Samuël in den tempel des Heeren, daer Gods ark was.

4 En den Heer riep Samuël, denwelken antwoordende, heeft gezeid : Ziet ik ben hier.

5 En hy liep tot hy Heli, en zeide : Ziet ik ben hier : want gy hebt my geroepen. En hy zeide : Ik heb u niet geroepen : keert wederom, en slaept. En hy is weggegaen, en heeft geslapen.

6 En den Heer heeft daertoe ten tweeden Samuël geroepen. En Samuël opstaende, is tot Heli gegaen, en heeft gezeid : Ziet ik ben hier : want gy hebt my geroepen. En hy antwoordde : Ik heb u niet geroepen, myn zoon : gaet wederom, en slaept.

7 Maer Samuël kende den Heer nog niet, en het woord des Heeren was hem nog niet geopenbaerd.

8 En den Heer deed er nog toe, en hy heeft Samuël nog geroepen ten derden male. Denwelken opstaende is gegaen tot Heli,

9 En zeide : Ziet ik ben hier : want gy hebt my geroepen. Aldus zoo heeft Heli verstaen dat den Heer het kind riep : en hy zeide tot Samuël : Gaet heen, en slaept : en is het dat hy u nog eens roept, zoo zult gy zeggen : Spreekt, Heer, want uw dienaar hoort. Aldus zoo is Samuël weggegaen, en heeft geslapen op zyne plaets.

10 En den Heer is gekomen, en heeft gestaan : en geroepen, gelyk hy hem ten tweeden geroepen had, zeggende : Samuël, Samuël. En Samuël zeide : Spreekt, Heer, want uw dienaar hoort.

11 En den Heer zeide tot Samuël : Ziet ik doe een woord in Israël : dat, zoo wie het hoort, hem zullen beide zyne ooren tuiten.

12 Op dien dag zal ik doen opstaen tegen Heli alle de dingen die ik tegen zyn huis gesproken heb : ik zal het beginnen, en volbrengen.

13 Want ik heb hem te voren gezeid, dat ik over zyn huis regt doen zoude in der eeu-

wigheid, om de boosheid, want hy wel wist dat zyne kinderen onwaardiglyk deden, en hy die niet strafte.

14 Daerom heb ik den huize van Heli gezworen, dat de boosheid van zynen huize niet zal gezuiverd worden, noch met slagtofferanden, noch met giften tot in der eeuwigheid.

15 En Samuël sliep tot den morgenstond toe, en hy deed de deur van des Heeren huis open. En Samuël vreesde het visioen Heli te kennen te geven.

16 Heli heeft dan Samuël geroepen, en gezeid : Samuël myn zoon ? En hy antwoordde, en zeide : Ik ben hier.

17 En hy vraagde hem : Welk is het woord, dat den Heer tot u gesproken heeft ? Ik bid u, wilt het voor my niet verbergen. God moet u deze dingen doen, en die nog daertoe doen, is het zake dat gy een woord voor my verbergt, van alle de woorden die u gezeid zyn.

18 Aldus zoo heeft hem Samuël alle de woorden te kennen gegeven, en hy heeft niets voor hem verborgen. En hy antwoordde : Hy is den Heer : hy doe dat goed is in zyne oogen.

19 Maer Samuël is opgewassen, en den Heer was met hem, en daer viel geen van alle zyne woorden op de aerde.

20 En geheel Israël van Dan aen tot Bersabee heeft gekend, dat den getrouwen Samuël een profeet des Heeren was.

21 En den Heer deed er nog toe, dat hy zich openbaerde te Silo, want den Heer was Samuël geopenbaerd te Silo, naer het woord des Heeren. En Samuëls woord is geschied voor alle die van Israël.

KAPITTEL IV.

EN het is geschied in die dagen, dat de Philistynen zyn vergaderd ten stryde : en Israël is de Philistynen tegen getrokken ten stryde, en zy hebben hun leger gemaakt by den steen der hulp. Maer de Philistynen kwamen te Aphec :

2 En zy stelden hunne slagorde tegen Israël. Toen den stryd begonnen was, zoo hebben die van Israël de Philistynen den rug gekeerd : en in dien stryd zyn er verslagen hier en daer op de velden, byna vier duizend mannen.

3 En het volk is wederom gekeerd in het leger : en de ouderen van Israël zeiden : Waerom heeft ons den Heer heden geslagen voor de Philistynen ? Laet ons halen by ons van Silo de ark van het verbond des Heeren, en laet die komen in het midden van ons, opdat zy ons mag verlossen uit onzer vyanden hand.

4 Hierom heeft het volk te Silo gezonden,

en zy hebben van daer gehaald de ark van het verbond des Heeren der heirscharen, zittende op de cherubins : en de twee zonen van Heli waren met de ark van het verbond des Heeren, Ophni en Phinees.

5 En als de ark des verbonds in het heirleger gekomen was, zoo hebben alle die van Israël geroepen met eenen grooten roep, dat de aerde klonk.

6 En de Philistynen hoorden de stem des geroeps, en zy zeiden : Wat is toch dit voor een gekrysch in het Hebreeuwsch leger? En zy hebben vernomen dat de ark des Heeren in het leger gekomen was.

7 En de Philistynen hebben gevreesd, zeggende : God is in het leger gekomen. En zy verzuchtten, zeggende :

8 Wee ons, want zoo groote vrolykheid is gisteren noch eergisteren niet geweest : wee ons. Wie zal ons verlossen uit de hand van deze hooge goden? Dit zyn de goden, die Egypten sloegen met allerhande plagen, in de woestyn.

9 O gy, Philistynen, versterkt u, en weest mannen : op dat gy de Hebreewschen niet dienet, gelyk zy ons gediend hebben : hebt u vromelyk, en strydt.

10 Aldus zoo hebben de Philistynen gestreden, en Israël werd geslagen, en een iegelyk is gevloden in zyn tabernakel ; en daer is eene zeer groote nederlaeg geschied : en daer zyn er van Israël gevallen dertig duizend mannen voetvolks.

11 En de ark Gods is genomen : en de twee zonen van Heli zyn ook gestorven, Ophni en Phinees.

12 En een man van Benjamin uit den stryde loopende, is gekomen te Silo op dien dag, met gescheurde kleederen, en met aerde op zyn hoofd gesproeid.

13 En als hy gekomen was, zoo zat Heli op eenen zetel tegen den weg verbeidende. Want zyn hert was beangst voor de ark Gods. En als den man binnen gekomen was, zoo heeft hy der stad dit te kennen gegeven : en al de stad heeft jammerlyk gehuild.

14 En Heli heeft het geluid des geroeps gehoord, en hy heeft gezeid : Wat is dit geluid van dezen geruchte? En den man is haestelyk gekomen, en heeft dit Heli gebodschapt.

15 En Heli was acht-en-negentig jaren oud, en zyne oogen waren verduisterd, en hy mogt niet zien.

16 En hy zeide tot Heli : Ik ben den genen die uit den stryd gekomen ben, en ik ben die uit de slagorde heden gevloden ben. Tot denwelken hy zeide : Wat is er geschied, myn zoon?

17 En die de boodschap bragt, heeft geantwoord : Israël, zeide hy, is gevloden voor

de Philistynen, en daer is eene groote nederlaeg geschied onder het volk : en daer toe zoo zyn beide uwe zonen ook dood, Ophni en Phinees : en de ark Gods is genomen.

18 En als hy Gods ark genoemd had, zoo viel Heli van den zetel achterwaerts over, by de deur, en brekende zynen hals is hy gestorven. Want het was een oud man die lang geleefd had : en hy heeft Israël geoordeeld veertig jaren lang.

19 Maer zyne behuwde dochter, Phinees huisvrouw was bevrucht, en zeer by den tyd van baren : en de boodschap hoorende dat de ark Gods genomen was, en dat haer zweer en haer man dood waren, zoo heeft zy zich nedergebogen en gebaerd : want zy was overvallen met haestige en onvoorziene pynen.

20 En op denzelfden stond van hare dood, zoo zeiden haer de vrouwen, die by haer stonden : Vreest niet, want gy hebt eenen zoon gebaerd. Dewelke hun niet antwoordde, en nam het ook niet ter herte.

21 En zy noemde het kind Ichabod, zeggende : De glorie is weg van Israël, want de ark Gods genomen is, en voor haers mans vader, en voor haren man,

22 Zeide zy : De glorie is van Israël weg, want de ark Gods genomen was.

KAPITTEL V.

MAER de Philistynen namen Gods ark, en droegen die weg van den steen der hulp tot in Azoten.

2 En de Philistynen namen Gods ark, en droegen die in Dagon's tempel, en stelden die by Dagon.

3 En als die van Azoten des morgens vroeg opgestaan waren : ziet zoo lag Dagon plat neder ter aerde op zyn aenzigt, voor des Heeren ark : en zy namen Dagon, en stelden hem weder in zyne plaets.

4 En als zy des anderendaegs vroeg weder opstonden, zoo vonden zy Dagon liggen op zyn aenzigt op de aerde voor des Heeren ark : maer Dagon's hoofd, en beide de palmen van zyne handen waren afgesneden op den dorpel :

5 Maer Dagon den blok alleen was gebleven in zyne plaets. Om deze zaak treden de priesters van Dagon, en alle die in zynen tempel gaen op den dorpel van Dagon niet in Azoten, tot op den dag van heden toe.

6 Doch de hand des Heeren is zwaer geworden over die van Azoten, en hy heeft ze verdorven : en hy sloeg die van Azoten en alle die van hunne palen, in de verborgen plaetse der billen. En de dorpen en de akkers wierpen op in het midden des lands, en daer zyn muizen voortgekomen, en daer

is eene beschaemdheid van eene groote sterfte afgekomen in de stad.

7 En de mannen van Azoten aldusdanige plaeg ziende, zeiden : Laet de ark des Gods van Israël by ons niet blyven : want zyne hand is op ons verhard, en op Dagon onzen god.

8 En zedende hebben zy vergaderd alle de vorsten der Philistynen tot zich, en hebben gezeid : Wat zullen wy met deze ark van Israëls God doen? En die van Geth hebben geantwoord : Laet de ark van Israëls God omgedragen worden. En zy hebben de ark van Israëls God omgedragen.

9 Maer als zy die omdroegen, zoo kwam de hand des Heeren over alle de steden door eenen zeer grooten moord : en sloeg de mannen van elke stad van den minsten tot den meesten, en de eindden van hunne eindeldermen uitstekende verrottede. En die van Geth hebben eenen raed te zamen gevonden, en hebben voor zich stoelen van pelsen gemaakt.

10 Hierom zoo hebben zy de ark Gods gezonden tot Accaron. En als de ark Gods tot Accaron gekomen was, zoo hebben de Accaroniten zeer geroepen, zeggende : Zy hebben de ark van Israëls God by ons gebragt, dat zy ons en ons volk dooden zoude.

11 Aldus zoo hebben zy uitgezonden en vergaderd alle de vorsten der Philistynen, dewelke hebben gezeid : Laet de ark van Israëls God gaen, en laet ze wederom keeren tot hare plaets, dat zy ons met onzen volke niet doode.

12 Want over alle de steden kwam een grooten angst van de dood, en eene allerzwaarste hand Gods. En welke lieden niet stierven, werden geslagen in de verborgene plaets van hunne billen : en het gekrysch van elke stad ging op tot den hemel.

KAPITTEL VI.

ALDUS was des Heeren ark in der Philistynen land zeven maenden.

2 En de Philistynen hebben geroepen de priesters en waerzeggers, zeggende : Wat zullen wy van de ark des Heeren doen? Zegt ons hoe wy die mogen wederom tot hare plaets zenden. Dewelke hebben gezeid :

3 Is het zake dat gy de ark des Gods van Israël wederom zendt, zoo wilt die niet ydel laten weggaen, maer betaelt haer dat gy schuldig zyt voor de zonde, en dan zult gy genezen worden : en gy zult weten waerom dat zyne hand van u niet gaet.

4 Dewelke hebben gezeid : Wat is het dat wy hem voor onze misdaed betalen moeten? En zy hebben geantwoord :

5 Naer het getal der landschappen van de Philistynen, zult gy maken vyf gouden bil-

len, en vyf gouden muizen : want over u en over uwe vorsten al te zamen was eene plaeg. En gy zult maken de gelykenissen van uwe aersbilen, en de gelykenissen van de muizen, die het land bedorven hebben. En gy zult Israëls God glorie geven : of hy by aventure verligte zyne hand van u en van uwe goden, en van uw land.

6 Waerom bezwaert gy uwe herten, gelyk Egypten en Pharaó, hunne herten verzwaaerd hebben? Heeft ze Pharaó dan niet laten gaen, en zyn zy niet weggereisd na dat hy geslagen was?

7 Hierom gaet toe, en maekt eenen nieuwen wagen : en neemt twee koeijen die jonge kalveren zuigen, dewelke nooit gareel opgelegd is, en spant die aen den wagen te zamen, en sluit hare kalveren te huis.

8 En gy zult de ark des Heeren nemen, en die op den wagen leggen, en de gouden juweelen die gy hem voor uwe misdaed hebt betaeld, zult gy in een kofferken aen hare zyde stellen : en laet ze alzoovaren, dat ze wegga.

9 En gy zult toezien : en by alzoov dat zy door den weg van hare palen opwaerts gaet regt naer Bethsames, zoo heeft hy ons dit groot kwaed gedaen : maer is het zake dat het alzoov niet gebeurt : zoo zullen wy weten dat zyne hand ons geenszins geraekt heeft, maer dat het by gevalle geschied is.

10 Hierom hebben zy in deze manier gedaen : en nemende twee koeijen die kalveren zogen, spanden zy die aen den wagen, en hare kalveren hebben zy te huis gesloten.

11 En zy stelden de ark Gods op den wagen, en het kofferken hetwelk had de gouden muizen en de gelykenissen van de aersbilen.

12 En de koeijen gingen al regt voort door den weg die daer leidt naer Bethsames, en zy gingen eenen weg, voortgaende en loeiende : en weken noch ter regter, noch ter slinker hand : en de vorsten van de Philistynen volgden tot aen de palen van Bethsames.

13 En de Bethsamiters maeiden tarwe in de vallei : en opheffende hunne oogen hebben zy de ark gezien, en zy waren blyde toen zy die zagen,

14 En den wagen is gekomen in Josue des Bethsamiters akker, en daer bleef hy staende. En daer was enen grooten steen, en zy hebben het hout van den wagen in stukken gehouwen, en legden de koeijen daerop den Heere tot eenen heel-brandoffer.

15 Maer de Levieten namen de ark af, en het kofferken welk by haer was, daer de gouden juweelen in waren, en stelden die op den grooten steen. En de mannen van

Bethsames hebben heel-brandofferanden geofferd, en hebben op dien dag den Heere slagtofferanden ten offer gedood.

16 En de vyf vorsten der Philistynen hebben het aenzien, en zyn wederom gekeerd naer Accaron op dien dag.

17 Dit zyn de gouden aersbillen, welke de Philistynen den Heere betaeld hebben voor hunne misdaed : Azotus een, Gaza een, Ascalon een, Geth een, Accaron een :

18 En gouden muizen, naer het getal van der Philistynen steden der vyf verscheidene landschappen, van de bemuerde stad aen tot het dorp, welk zonder muren was, en tot groot Abel toe, daer zy de ark des Heeren opgesteld hadden, die tot dien dage toe gebleven was op Josue des Bethsamiters akker.

19 Maer hy heeft sommige van de Behtsamiters mannen geslagen, om dat zy des Heeren ark gezien hadden : en versloeg van den volke zeventig mannen, en van den gemeenen volke vyftig duizend. En het volk is zeer rouwig geweest, om dat den Heer het volk met eene groote plaeg geslagen had.

20 En de mannen van Bethsames zeiden : Wie zal mogen staen voor het aenschyn van dezen Heer den heiligen God? en tot wien zal dien van ons opwaerts trekken?

21 En zy hebben boden gezonden tot de ingezetenen van Cariathiarim, zeggende : De Philistynen hebben de ark des Heeren wederom gebragt, komt af en haelt ze wederom te uwaert.

KAPITTEL VII.

HIEROM zyn de mannen van Cariathiarim gekomen, en hebben des Heeren ark wederom gebragt, en die gedragen in Aminadabs huis te Gabaa : en Eleazar zynen zoon hebben zy geheiligt, om dat hy des Heeren ark bewaren zoude.

2 En het is geschied, van den dage dat des Heeren ark tot Cariathiarim bleef, dat er vele dagen verliepen, (want het was nu het twintigste jaer) en het geheel huis van Israël rustte naer den Heer.

3 Maer Samuël sprak tot het geheel huis van Israël, zeggende : Is het dat gy met geheeler herte tot den Heer wederkeert, zoo neemt weg alle vreemde goden uit het midden van u, Baalim en Astaroth : en bereidt uwe herten den Heere, en dient hem alleen, en hy zal u verlossen uit der Philistynen hand.

4 Aldus hebben de kinderen van Israël Baalim en Astaroth weggenomen, en hebben den Heer alleen gediend.

5 Maer Samuël heeft gezeid : Vergadert heel Israël in Masphath, dat ik den Heer voor u mag bidden.

6 En zy zyn te Masphath vergaderd : en zy hebben water geschept, en het gegoten voor

het aenzigt des Heeren, en zy hebben op dien dag gevast, en aldaer gezeid : Wy hebben den Heere gezondigd. En Samuël heeft de kinderen van Israël regt gedaen te Masphath.

7 En de Philistynen hebben gehoord dat de kinderen van Israël te Masphath vergaderd waren, en de vorsten der Philistynen zyn opgetrokken tot Israël. Als de kinderen van Israël dat gehoord hadden, zoo hebben zy gevreesd van der Philistynen aenzigt.

8 En zy hebben tot Samuël gezeid : Wilt niet ophouden voor ons te roepen tot den Heer onzen God, dat hy ons verlosse uit der Philistynen hand.

9 Maer Samuël heeft genomen een zuigende lammeken, en het geofferd algeheel den Heere tot eenen heel-brandoffer : en Samuël heeft tot den Heer geroepen voor Israël, en den Heer heeft hem verhoord.

10 En het is gebeurd, terwyl dat Samuël dien heel-brandoffer offerde, dat de Philistynen begonnen te stryden tegen Israël : maer den Heer heeft gedonderd met eenen zeer grooten donder op dien dag over de Philistynen, en hy heeft ze vervaerd, en ze zyn verslagen van de kinderen van Israël.

11 En de mannen van Israël uit Masphath trekkende hebben de Philistynen vervolgd, en die verslagen tot de plaets, die daer is beneden Bethchar.

12 En Samuël heeft eenen steen genomen, en dien gesteld tusschen Masphath en tusschen Sen : en heeft die plaets genoemd den Steen der hulp. En hy zeide : Tot hier toe heeft ons den Heer geholpen.

13 En de Philistynen zyn vernederd, en zy hebben voorts daer niet meer toegedaen om te komen in de palen van Israël. Aldus zoo is de hand des Heeren geworden op de Philistynen, alle de dagen van Samuël.

14 En de steden, dewelke de Philistynen Israël afgenomen hadden, zyn Israël wederom gegeven, van Accaron tot Geth toe, en tot hunne palen : en den Heer heeft Israël verlost uit der Philistynen hand, en het was peis tusschen Israël en de Amorrheen.

15 En Samuël oordeelde Israël alle zyne leefdagen lang :

16 En hy reisde alle jaren gaende rondom Bethel en Galgala en Masphath, en hy oordeelde Israël in de voorzeide steden.

17 En hy keerde wederom te Ramatha : want daer was zyn huis, en daer oordeelde hy Israël : en hy heeft daer den Heere ook eenen autaar gelimmerd.

KAPITTEL VIII.

EN het is gebeurd toen Samuël oud geworden was, dat hy zyne zonen maekte regters van Israël.

2 En den naem van zynen eerstgeboren zoon was Joël : en den naem van den tweeden was Abia, der registeren in Bersabee.

3 En zyne zonen wandelden in zyne wegen niet : maer zy weken af naer de gierigheid, en ontvingen giften, en verkeerden het regt.

4 Aldus alle de ouderen van Israël te samen vergaderd zynde, kwamen by Samuël in Ramatha.

5 En zy hebben tot hem gezeid : Ziet gy zyt oud geworden, en uwe zonen wandelen in uwe wegen niet : dus maekt ons eenen koning, dat dien ons oordeele, gelyk alle andere natien hebben.

6 En deze redenen mishagden in Samuëls oogen, om dat zy zeiden : Geeft ons eenen koning, dat die ons oordeele. En Samuël heeft tot den Heer gebeden.

7 En den Heer heeft tot Samuël gezeid : Hoort naer des volks stem in al dat zy u zeggen : want zy hebben u niet verworpen, maer my, dat ik over hen niet regeren zoude.

8 Naer alle hunne werken, die zy gedaen hebben van den dag, dat ik ze uit Egypten leidde, tot op dezen dag toe : en gelyk zy my verlaten hebben, en hebben gediend vreemde goden, alzoo doen zy u ook.

9 Daerom zoo hoort nu hunne stem : maer nogtans waerschouwt hen, en zegt hun te voren des konings regt, die over hen regeren zal.

10 Aldus zoo heeft Samuël alle des Heeren woorden gesproken tot den volke, die eenen koning van hem begeerd hadden,

11 En hy zeide : Dit zal des konings regt zyn, die over u regeren zal : Uwe zonen zal hy nemen, en stellen die in zyne wagens, en hy zal ze voor zich maken ruiters te peerd, en voorloopers van zyne wagens,

12 En hy zal ze voor zich maken kapiteinen over duizend mannen, en over honderd mannen, en akkerlieden van zyne akkerlanden, en koornmaeijers, en smeden van zyne wapenen, en wagenmakers.

13 En uwe dochteren zal hy voor zich maken zalfmaeksters, en kooksters, en baksters.

14 En hy zal ook uwe beste akkerlanden en wyngaerden, en olyfgaerden nemen, en geven die zynen dienaers.

15 Ook zal hy uw graen en de jaerlyksche vruchten van uwe wyngaerden verdienen, om te geven zynen gesneden kamerlingen en knechten.

16 Ook zal hy uwe knechten en uwe dienstvrouwen, en uwe fynste jongelingen, en uwe ezels wegnemen, en die in zyn werk stellen.

17 Uwe kudde zal hy ook verdienen, en gy zult zyne slaven wezen.

18 En in dien dag zult gy roepen van het aenzigt uws konings, denwelken gy voor u

gekozen hebt : en den Heer zal u op dien dag niet verhooren, om dat gy eenen koning begeerd hebt voor u.

19 Maer het volk heeft niet willen hooren naer Samuëls stem, maer zy zeiden : Geenszins : want daer zal een koning over ons zyn,

20 En wy zullen ook wezen gelyk alle de heidenen : en onzen koning zal ons oordeelen, en voor ons trekken, en onze oorlogen voor ons stryden.

21 En Samuël heeft alle de woorden des volks gehoord, en die gesproken in de ooren des Heeren.

22 Den Heer dan heeft tot Samuël gezeid : Aenhoort hunne stem, en stelt over hen eenen koning. En Samuël zeide tot de mannen van Israël : Een iegelyk ga in zyne stad.

KAPITTEL IX.

EN daer was een man van Benjamin Cis genaemd, een zoon van Abiël, des zoons Seror, des zoons Bechorath, des zoons Aphia, eens mans Jemini zoons, sterk van kracht.

2 En hy had eenen zoon Saül genaemd, uitverkoren en goed : en onder de kinderen van Israël was geen man beter dan hy : van de schouderen opwaerts was hy hooger van lengte boven al het volk.

3 En de ezelinnen van Cis, Saüls vader, waren verloren : en Cis zeide tot Saül zynen zoon : Neemt met u eenen van de knechten, en gaet heen, en zoekt de ezelinnen. En als zy over het gebergte Ephraïm gepasseerd waren,

4 En door het landschap van Salisa, en die niet gevonden hadden, zoo zyn zy voortgegaan door het land van Salim, en zy waren daer niet : en ook door het land van Jemini, en zy hebben die niet gevonden.

5 Maer als zy gekomen waren in het land van Suph, zoo zeide Saül tot den knecht, die met hem was : Komt en laet ons wederom gaen, dat by aventure myn vader de ezelinnen niet heeft laten varen, en zorgvuldig zy voor ons.

6 Denwelken zeide : Ziet in deze stad is een man Gods, een edel man : al dat hy zegt, dat komt zonder twyfel : daerom laet ons nu tot daer gaen, of hy by aventure mogt het bescheid zeggen van onze reize, waerom dat wy gekomen zyn.

7 En Saül zeide tot zynen knecht : Ziet wy zullen daer gaen : maer wat zullen wy den man Gods dragen? Daer is geen brood meer in onze malen : en wy hebben geene giften, die wy den man Gods mogten geven, noch iets anders.

8 En den knecht heeft wederom geantwoord tot Saül, en gezeid : Ziet daer is

nog een vierendeel van eenen zilveren penning in myne hand gevonden, laet ons dien den man Gods geven, opdat hy ons het bescheid van onze reis wille zeggen.

9 (Hier voortyds plagt een iegelyk in Israël alzo te zeggen, gaende om van God raed te halen : Komt, laet ons tot den ziender gaen. Want die men nu ter tyd noemt eenen profeet, dien noemde men hier voortyds eenen ziender.)

10 En Saül zeide tot zynen knecht : Uw woord is het allerbeste. Komt, laet ons gaen. En zy zyn in de stad gegaen, daer den man Gods in was.

11 En als zy de hoogte van de stad opgingen, zoo vonden zy jonge dochters die uitwaerts gingen om water te scheppen, en zy hebben tot die gezeid : Is den ziender hier?

12 Dewelke antwoordende, hebben gezeid : Hy is hier, ziet, voor u, haest u nu : want hy is heden in de stad gekomen, om dat het volk heden een groot sacrificie te doen heeft op de hoogte.

13 En in de stad komende, zult gy hem terstond vinden, eer hy opwaerts op de hoogte gaet om te eten : want het volk zal niet eten voor dat hy komen zal : want hy zal de slagtofferande gebenedyden, en dan zullen zy eten die daer geroepen zyn. Daerom gaet nu opwaerts, want gy zult hem heden vinden.

14 En zy zyn opgegaen in de stad. En als zy wandelden in het midden van de stad, toen werd Samuël gezien uitkomende hun te gemoet, om te gaen opwaerts op de hoogte.

15 Maer den Heer had Samuëls oor opgedaan eenen dag te voren eer Saül kwam, zeggende :

16 Morgen ter dezer zelfder ure, die nu is, zal ik eenen man tot u zenden uit het land van Benjamin, en gy zult dien zalven tot eenen oversten over myn volk Israël : en hy zal myn volk verlossen uit der Philistynen hand : want ik heb myn volk aenzien, want hun geroep is tot my gekomen.

17 En als Samuël Saül aenzien had, zoo zeide den Heer tot hem : Ziet daer den man, dien ik u gezeid had, dezen zal heerschappy over myn volk hebben.

18 En Saül kwam by Samuël in het midden van de poort, en zeide : Ik bid u, zegt my waer het huis van den ziender is.

19 En Samuël antwoordde tot Saül, zeggende : Ik ben den ziender : gaet voor my op de hoogte, dat gy heden met my etet, en ik zal u morgen vroeg laten gaen : en al dat in uw hert is, zal ik u zeggen.

20 En van de ezelinnen, die gy eergisteren verloren hebt, wilt niet bezorgd zyn, want zy zyn gevonden. En wien zullen toch alle

de beste dingen van Israël toebehooren? zullen die u en uwes vaders huize niet toebehooren?

21 En Saül antwoordende, zeide : Ben ik niet een zoon van Jemini van den minsten geslachte van Israël, en is myne familie niet de allerlaetste van alle de familien van Benjamins geslacht? Waerom hebt gy my dan deze reden gezeid?

22 Aldus Samuël met zich nemende Saül en zynen knecht, heeft die gebragt in de eetplaats, en hy gaf hun plaats in het opperste van alle die daer genood waren : want daer waren omtrent dertig mannen.

23 En Samuël zeide tot den kok : Geeft het stuk, welk ik u gegeven heb, en bevolen dat gy het by u op eene zyde leggen zoudet.

24 Aldus heeft den kok eene schouder opgedragen, en die gelegd voor Saül. En Samuël zeide : Ziet daer dat er overgebleven is, legt het voor u, en eet : want het is by voorzienigheid voor u bewaerd, als ik het volk genood had. En Saül heeft met Samuël geeten op dien dag.

25 En zy zyn weder afgekomen van de hoogte, tot in de stad, en Samuël heeft met Saül gesproken op den zolder : en hy bereidde Saül daer eene plaats om te slapen, en hy heeft geslapen.

26 En als zy des morgens opgestaen waren, en het nu klaer dag werd, zoo riep Samuël Saül op den zolder, zeggende : Staet op, dat ik u mag laten gaen. En Saül is opgestaen : en zy zyn beide uitgegaen, te weten hy en Samuël.

27 En als zy nederwaerts gingen aen het uiterste deel van de stad, zoo zeide Samuël tot Saül : Zegt den knecht, dat hy voor ons ga, en doorweg passere : maer blyft gy hier een luttel tyds staende, dat ik u mag te kennen geven het woord des Heeren.

KAPITTEL X.

TOEN nam Samuël een oliepotken, en stortte het uit op zyn hoofd, en hy heeft hem gekust, en gezeid : Ziet den Heer heeft u gezalfd over zyn erfdeel tot eenen prins, en gy zult zyn volk verlossen uit zyner vyanden handen, die rondom hen zyn. En dit zal u voor een teeken wezen, dat den Heer u tot een prins gezalfd heeft.

2 Als gy heden van my zult gegaen zyn, zoo zult gy twee mannen vinden by Rachels graf, in de uiterste palen van Benjamin, in de zuidzyde, en die zullen u zeggen : De ezelinnen zyn gevonden, daerom dat gy uitgegaen waert, om die te zoeken : en uw vader, op de ezelinnen niet meer denkende, is voor u bezorgd, en zegt : Wat zal ik van mynen zoon doen?

3 En als gy van daer zult gegaen zyn, en

voortgekomen tot den eik Thabor, daer zullen u vinden dry mannen opwaerts gaende tot den Heer te Bethel, waer af den eenen dragen zal dry jonge bokskens, en den anderen dry koeken broods, en den derden dragende eene flesch wyn.

4 En als die u zullen groeten, zoo zullen zy u twee brooden geven, en gy zult die van hunne hand nemen.

5 Daerna zult gy komen tot Gods heuvel, daer der Philistynen wacht is : en als gy daer in de stad zult gekomen zyn, zoo zal u eenen hoop profeten ontmoeten, nederwaerts komende van het hoogste, en voor hen zal gaen een psalterspel, en eene bom, en eene pyp, en harp, en zy zullen profeteren.

6 En den geest des Heeren zal haestelyk over u komen, en gy zult met hen profeteren, en veranderd worden in eenen anderen man.

7 Hierom zoo wanneer u alle deze teekenen zullen gekomen zyn, zoo doet al wat u voor handen komt, want den Heer is met u.

8 En gy zult voor my nederwaerts gaen tot Galgala (want ik zal zekerlyk daer tot u nederwaerts komen), dat gy moogt eene offerande offeren en vredeofferanden dooden : zeven dagen lang zult gy verbeiden, tot dat ik by u kome, en u toone wat gy doen moet.

9 Aldus toen hy zyne schouderen omgekeerd had, dat hy van Samuël weggaen zoude, zoo heeft hem God zyn hert veranderd in een ander, en alle deze teekenen zyn op dien dag gekomen.

10 En zy zyn gekomen tot den voorzeiden heuvel, en ziet eenen hoop profeten is hem te gemoet gekomen : en den geest des Heeren is op hem gesprongen, en hy heeft in het midden van hen geprofeteerd.

11 En als dit zagen alle die hem van gisteren en eergisteren kenden, dat hy met de profeten was, en profeteerde, zoo zeiden zy tot malkander : Wat ding is den zone van Cis geschied ? Is Säul ook onder de profeten ?

12 En zy antwoordden den een den anderen, zeggende : En wie is zyn vader ? Daerom is het een gemeen zegwoord geworden : Is Säul ook onder de profeten ?

13 En hy hield op van profeteren, en is gekomen tot op de hoogte.

14 En Säuls oom sprak tot hem, en tot zynen knecht : Waer zyt gy heen gegaen ? En zy hebben geantwoord : De ezelinnen zoeken : en als wy die niet vonden, zoo zyn wy gekomen by Samuël.

15 En zyn oom zeide tot hem : Zegt my, wat heeft u Samuël al gezeid.

16 En Säul heeft tot zynen oom gezeid :

Hy zeide ons dat de ezelinnen gevonden waren. Maer van de reden des koningryks heeft hy hem niets gezeid, wat Samuël tot hem gesproken had.

17 En Samuël heeft het volk zamen geroepen tot den Heer in Maspha :

18 En hy heeft gezeid tot de kinderen van Israël : Dit zegt den Heer God van Israël : Ik heb Israël uit Egypten geleid, en ik heb u verlost uit de hand der Egyptenaren, en uit de hand van alle de koningen die u verdrukten.

19 Maer gy hebt heden uwen God verworpen, denwelken alleen u verlost heeft van alle uwe kwaden en tribulationen : en gy hebt gezeid : Geenszins : maer stelt eenen koning over ons. Daerom staet nu voor den Heer naer uwe geslachten, en naer uwe familien.

20 En Samuël heeft alle de geslachten van Israël voorts aangebragt, en het lot is gevallen op het geslacht van Benjamin.

21 En hy heeft het geslacht van Benjamin aangebragt by zyne familien, en daer is gevallen de familie van Metri, en is gekomen tot Säul Cis zoon. Hierom hebben zy hem gezocht, en hy is niet gevonden.

22 En zy hebben nadezen van den Heer gevraagd, of hy daer ook komen zoude. En den Heer heeft geantwoord : Ziet hy is te huis verborgen.

23 Aldus zyn zy te zamen derwaerts geloopt, en hebben hem van daer gehaald : en hy heeft in het midden van den volke gestaan, en hy was het hoofd langer dan al het volk.

24 En Samuël zeide tot al het volk : Voorwaer gy ziet hem, denwelken den Heer verkoren heeft, want daer niemand zyns gelyk is onder al het volk. En al het volk heeft geroepen, en gezeid : Den koning moet leven.

25 En Samuël heeft den volke gezeid de wet des koningryks, en hy heeft het in eenen boek geschreven, en voor den Heer opgelegd : en Samuël heeft al het volk laten gaen, een iegelyk in zyn huis.

26 Desgelyks is Säul ook gegaen in zyn huis te Gabaa : en een deel van het heir is met hem gegaen, derwelker herten God geraekt had.

27 Maer Belials kinderen hebben gezeid : Zal ons dezen mogen verlossen ? En zy hebben hem versmaet, en zy hebben hem geene giften gebragt : maer hy veinsde zich als of hy dat niet gehoord had.

KAPITTEL XI.

EN het is geschied byna na eene maend, dat Naas den Ammoniter opwaerts gekomen is, en heeft begonnen te stryden

tegen Jabes Galaad. En alle de mannen van Jabes hebben gezeid tot Naas : Hebt met ons een verbond, en wy zullen u dienen.

2 En Naas den Ammoniter heeft hun geantwoord : Hierdoor zal ik myn verbond met u maken, dat ik de regte oogen van u allen uitsteken zal, en u stellen tot eene schande in geheel Israël.

3 En de ouden van Jabes hebben tot hem gezeid : Geeft ons zeven dagen respyt dat wy mogen boden uitzenden tot alle de palen van Israël : en is het dat er niemand is die ons bescherme, zoo zullen wy tot u uitkomen.

4 Hierom zyn de boden gekomen tot Säuils Gabaa : en zy hebben deze woorden gesproken daer het volk het hoorde : en al het volk heeft zyne stem opgeheven, en ge-weend.

5 En ziet Säul kwam, volgende de ossen van den velde, en hy zeide : Wat heeft het volk dat het weent? En zy hebben hem verteld de woorden der mannen van Jabes.

6 En den Geest des Heeren is in Säul gesprongen, als hy deze woorden gehoord had, en zynen toorn is bovenmaten zeer gram geworden.

7 En nemende beide de ossen, heeft hy die in stukken gehouwen, en gezonden door al de palen van Israël door de hand der boden, zeggende : Zoo wie niet uitgaet, en niet volgt Säul en Samuël, aldus zal zynen ossen geschieden. Hierom heeft de vrees des Heeren het volk bevangen, en zy zyn uitgetrokken gelyk een man.

8 En hy heeft ze geteld te Bezech : en der kinderen van Israël waren dry honderd duizend : maer der mannen van Juda waren dertig duizend.

9 En zy hebben gezeid tot de boden, die daer gekomen waren : Aldus zult gy zeggen den mannen, die te Jabes Galaad zyn : Morgen zal u zaligheid geschieden, als de zon zal warm geworden zyn. Aldus zyn de boden gekomen, en hebben dat den mannen van Jabes gebodschapt : dewelke verblyd zyn geweest.

10 En zy hebben gezeid : Morgen zullen wy tot u komen : en gy zult ons doen al dat u believen zal.

11 En het is geschied, als den dag van morgen gekomen was, dat Säul heeft het volk gesteld in dry deelen : en hy is gegaen in het midden van den heire in de morgenstondwaek, en hy heeft die van Ammon geslagen tot dat den dag warm werd : maer de andere zyn al verstrooid, alzoo dat er niet twee byeen bleven.

12 En het volk zeide tot Samuël : Wie is dezen die gezeid heeft : Säul zal over ons

niet regeren? Levert de mannen, en wy zullen ze dooden.

13 En Säul zeide : Daer zal niemand op dezen dag gedood worden, want heden heeft den Heer in Israël zaligheid gewrocht.

14 Toen heeft Samuël tot den volke gezeid : Komt, en laet ons gaen tot Galgala, en daer het koningryk vernieuwen.

15 En al het volk is gegaen in Galgala, en zy hebben Säul daer koning gemaakt voor den Heer in Galgala, en zy hebben daer vredeofferanden geofferd voor den Heer. En Säul is daer vrolyk geweest, en al de mannen van Israël bovenmaten zeer.

KAPITTEL XII.

EN Samuël heeft gezeid tot alle die van Israël : Ziet ik heb uwe stem verhoord, naer al dat gy my gezeid hebt, en ik heb over u eenen koning gesteld.

2 En nu gaet den koning voor u : maer ik ben oud en grys geworden : voorts zoo zyn myne zonen ook by u : aldus ik heb voor u verkeerdt van myne jongheid af tot op dezen dag toe, en ziet, ik ben hier tegenwoordig.

3 Spreekt van my voor den Heer, en voor zynen gezalfden, of ik iemands os of ezel genomen heb : of ik ook iemand onregt gedaen heb, of ik iemand verdrukt heb, of ik van iemands hand eenige gift ontvangen heb : en ik zal die heden versmaden, en u wederom geven.

4 En zy zeiden : Gy hebt ons geen onregt gedaen, noch verdrukt, noch iets ontvangen van iemands hand.

5 En hy zeide tot hen : Den Heer is een getuige tegen u, en zyn gezalfden is ook getuige op dezen dag, dat gy in myne hand niets gevonden hebt. En zy zeiden : Hy is getuige.

6 En Samuël zeide tot den volke : Den Heer die Moyses en Aaron groot gemaakt heeft, en onze vaders uit het land van Egypten geleid heeft, is hier tegenwoordig.

7 Daerom zoo staet nu, dat ik met regt tegen u klagen mag voor den Heer, van alle des Heeren bermhertigheden, die hy met u gedaen heeft, en met uwe vaders :

8 Hoe dat Jacob in Egypten gegaen is, en hoe uwe vaders geroepen hebben tot den Heer : en hoe den Heer Moyses en Aaron gezonden heeft, en uwe vaders uit Egypten geleid, en gesteld op deze plaets.

9 Dewelke den Heer hunnen God vergeten hebben, en hy heeft ze geleverd in de hand van Sisara, overkapitein van Hasor, en in der Philistynen hand, en in de hand van den Moabiter koning, en zy hebben tegen hen gestreden.

10 Maer daarna hebben zy tot den Heer geroepen, en gezeid : Wy hebben gezon-

digd, dat wy den Heer verlaten hebben, en gediend Baalim en Astaroth : hierom verlost ons nu uit onzer vyanden hand, en wy zullen u dienen.

11 En den Heer heeft gezonden Jerobaal, en Badan, en Samson, en Barac, en Jephthe, en Samuël, en hy heeft u verlost uit de hand uwer vyanden rondom, en gy hebt gewoond zonder vrees.

12 Maer ziende dat Naas den koning van Ammons kinderen tegen u gekomen was, zoo hebt gy my gezeid : Geenszins, maer een koning zal regiment over ons hebben : als nogtans den Heer uw God heerschappy over u had.

13 Hierom zoo is uw koning nu hier tegenwoordig, denwelken gy gekozen en begeerd hebt : ziet den Heer heeft u eenen koning gegeven.

14 Is het zake dat gy den Heer vreest, en hem dient, en zyne stem hoort, en dat gy des Heeren mond niet verbittert : zoo zult gy beide, gy en den koning, die gebod over u heeft, den Heer uwen God volgen.

15 Maer is het zake dat gy de stem des Heeren niet hoort, en dat gy zyne woorden verbittert, zoo zal des Heeren hand op u, en op uwe vaders zyn.

16 Maer blyft nu ook staende, en ziet dit groot ding, hetwelk God doen zal voor uw aenschyn.

17 Is het heden niet den tarwoogst? Ik zal den Heer aanroepen, en hy zal geven donderen en regenen : en gy zult weten en zien, dat gy u zelve een groot kwaed gedaen hebt voor des Heeren aenschouwen, eischende over u eenen koning.

18 En Samuël heeft tot den Heer geroepen, en den Heer heeft op dien dag donderen en regenen gegeven.

19 En al het volk heeft bovenmaten zeer den Heer en Samuël gevreesd, en al het volk heeft tot Samuël gezeid : Bidt voor uwe dienaers aen den Heer uwen God, dat wy niet sterven. Want wy hebben tot alle onze zonden nog dit kwaed gedaen, dat wy voor ons eenen koning begeerd hebben.

20 Maer Samuël heeft tot den volke gezeid : Wilt niet vreezen, gy hebt al dit kwaed gedaen : nogtans wilt niet afkeeren achter des Heeren rug, maer dient den Heer met al uw hert.

21 En wilt niet afkeeren naer de ydele dingen, die u niet baten zullen, en u ook niet verlossen zullen, want zy ydel zyn.

22 En den Heer zal zyn volk niet verlaten, om zynen grooten naem : want den Heer heeft gezworen dat hy van u zyn volk maken zoude.

23 Verre moet van my wezen deze misdaed tegen den Heer, dat ik zoude ophouden

voor u te bidden, en ik zal u ook leeren den goeden en regten weg.

24 Aldus dan vreest den Heer, en dient hem in der waarheid, en uit uwen geheelen herte : want gy hebt de grootdadige werken gezien, die hy onder u gedaen heeft.

25 Maer is het zake dat gy in uwe kwaetheid voltherdet : zoo zult gy beide gy en uw koning vergaen.

KAPITTEL XIII.

EEN kind van eenen jare was Saül, toen hy begon te regeren, en twee jaren regeerde hy over Israël.

2 En Saül heeft voor zich gekozen dry duizend mannen uit Israël : en twee duizend waren er met Saül te Machmas, en op het gebergte van Bethel : en een duizend met Jonathas te Gabaa Benjamin : maer al het ander volk heeft hy laten gaen, een iegelyk in zyn tabernakel.

3 En Jonathas heeft der Philistynen leger verslagen, dat te Gabaa was. Hetwelk als de Philistynen gehoord hadden, zoo heeft Saül met eene trompet geslagen over al het land, zeggende : Laet de Hebreëuwen dit hooren.

4 En aldus heeft geheel Israël alzulk gerucht gehoord : Saül heeft der Philistynen hoede verslagen : en Israël heeft zich opgezet tegen de Philistynen. Daerom heeft het volk naer Saül geroepen te Galgala.

5 En de Philistynen zyn vergaderd om te stryden tegen Israël, dertig duizend wagens, en zes duizend ruiters te peerd, en ander gemeen volk gelyk het zand, hetwelk is aen den oever der zee zeer veel. En optrekkende hebben zy hun leger gemaekt te Machmas, aen de oostzyde van Bethaven.

6 Hetwelk als de kinderen van Israël gezien hadden, dat zy in benaewdheid gesteld waren, (want het volk was zeer verdrukt) zoo hebben zy zich zelve verborgen in spelonken, en in bedekte plaetsen, in de steenrotsen, in de holen, en in de waterputten.

7 Maer de Hebreëuwen zyn over de Jordaan getrokken in het land van Gad en Galaad. En als Saül nog te Galgala was, zoo is al het volk zeer verveerd geweest, dat hem volgde.

8 En hy verbeidde zeven dagen naer Samuëls liefste, en Samuël kwam te Galgala niet, en het volk is hem afgevallen.

9 Daerom heeft Saül gezeid : Brengt my eene brandofferande, en vredeofferande. En hy offerde eene brandofferande.

10 En als hy voldaan had de heel-brandofferande offerende, ziet toen kwam Sa-

muël : en Saül is hem te gemoet gegaen, dat hy hem zoude groeten.

41 En Samuël heeft tot hem gezeid : Wat hebt gy gemaakt? Saül antwoordde : Om dat ik zag dat het volk my afviel, en dat gy niet gekomen waert naer de gezette dagen, vooris zoo waren de Philistynen vergaderd te Machmas,

42 Toen zeide ik : Nu zullen de Philistynen tot my nederwaerts trekken te Galgala, en ik heb des Heeren aenzigt niet verzoend. Aldus van nood bedwongen zynde, heb ik eene brandofferande geofferd.

43 En Samuël heeft tot Saül gezeid : Gy hebt dwaesselyk gedaen, en gy hebt des Heeren uws Gods geboden niet gehouden, die hy u geboden heeft. Want had gy dit niet gedaen, zoo zoude den Heer uw ryk nu bereid hebben over Israël tot in der eeuwigheid.

44 Maer nu zal uw ryk geenszins voorts meer opstaen. Den Heer heeft voor zich enen man gezocht naer zyn hert : en den Heer heeft hem bevolen dat hy over zyn volk prins zoude zyn, om dat gy niet onderhouden hebt hetgene dat den Heer bevolen heeft.

45 Aldus is Samuël opgestaen, en van Galgala opgegaen tot in Gabaa Benjamin. En het ander volk is naer Saül gereisd, den volke te gemoet, die hen bestreden, komende van Galgala tot Gabaa, op den heuvel van Benjamin. En Saül heeft het volk geteld dat daer by hem gevonden was, omtrent zes honderd mannen.

46 En Saül en Jonathas zyn zoon, en het volk dat met hen gevonden was, dat was in Gabaa Benjamin : maer de Philistynen waren nedergeslagen te Machmas.

47 En daer zyn dry hoopen uit der Philistynen leger getrokken om te stryden. Den eenen hoop reisde tegen den weg van Ephra naer het land Sual.

48 En den anderen reisde door den weg van Beth-Horon. Maer den derden hoop had zich gekeerd naer den weg der palen in het land van Sabaa, hetwelk gelegen is boven de valleij van Seboim, tegen de woestyn.

49 Maer men vond toen geenen yzersmid in al het land van Israël, want de Philistynen hadden het verhoed, dat by aventure de Hebreuwen niet zouden eenig zweerd of lancie maken.

20 Daerom gingen alle die van Israël nederwaerts tot de Philistynen, opdat een iegelyk scherpen zoude zynen ploegkouter, en zyn houweel, en zyne byl, en zyne gaffel.

21 Aldus waren al bot de scherpten van de ploegkouteren, en houweelen, en gaffelen, en bylen, ook tot het steekyzzer te be- teren.

22 En als den dag des stryds gekomen was, zoo is er noch zweerd, noch lancie gevonden in de hand van al den volke, dat met Saül en Jonathas was, uitgenomen Saül en Jonathas zyn zoon.

23 En der Philistynen wacht is uitgetrokken om over te reizen naer Machmas.

KAPITTEL XIV.

EN het geviel op eenen dag, dat Jonathas, Saüls zoon, zeide tot den jongeling zynen wapendrager : Komt, laet ons overtrekken tot der Philistynen leger, die daer boven ligt. Maer hy heeft dat zynen vader niet te kennen gegeven.

2 En Saül lag stil in het uiterste van Gabaa onder den granaetappelboom, die daer was in den akker te Gabaa : en daer was volk met hem tot omtrent zes honderd mannen.

3 En Achias den zoon van Achitob Ichabods broeder die Phinees zoon was, denwelken gekomen was van Heli, des Heeren priester te Silo, droeg den ephod. Maer het volk wist ook niet werwaerts dat Jonathas gegaen was.

4 En tusschen de opgangen daer Jonathas over gaen wilde tot der Philistynen heirleger, waren hooge uitstekende steenrotsen van beide de zyden, op eene manier van tanden, groote klippen, herwaerts en derwaerts styl opgaende, de eene heette Boses, en de andere Sene :

5 De eene rots stak hoog uit noordwaerts, tegenover Machmas, en de andere zuidwaerts tegenover Gabaa.

6 Maer Jonathas zeide tot den jongeling zynen wapendrager : Komt, laet ons overtrekken tot het heirleger van deze onbesneden, of den Heer by aventure voor ons deed : want het is den Heer niet zwaer te behouden, het zy door vele, of door luttele.

7 En zyn wapendrager heeft hem gezeid : Doet al dat uw herte belieft : gaet henen werwaerts dat gy begeert, en ik zal met u zyn, waer dat gy wilt.

8 En Jonathas zeide : Ziet wy trekken over tot deze mannen. En als wy van hen zullen gezien worden,

9 Is het zake dat zy aldus tot ons zeggen : Blyft daer tot dat wy by u komen : zoo laet ons staen in onze plaats, noch laet ons tot hen niet opwaerts gaen.

10 Maer is het zake dat zy zeggen : Komt opwaerts tot by ons : zoo laet ons opwaerts gaen, want den Heer heeft ze in onze handen geleverd, dit zal ons een teeken wezen.

11 Aldus zoo zyn zy beide gezien van het heirleger der Philistynen : en de Philistynen zeiden : Ziet de Hebreuwen komen uit

de holen, daer zy in verborgen waren.

12 En de mannen van het heirleger spraken tot Jonathas, en tot zynen schildknecht, en zy zeiden : Komt opwaerts tot by ons, wy zullen u dat wel verleen. En Jonathas zeide tot zynen wapendrager : Laet ons opwaerts gaen, volgt my : want den Heer heeft ze geleverd in Israëls handen.

13 Aldus zoo is Jonathas opgegaen klaverende met handen en voeten, en zyn wapendrager na hem. Aldus zoo vielende sommige voor Jonathas, en de andere versloeg zyn wapendrager die hem volgde.

14 En dit is geweest den eersten slag, waerin dat Jonathas en zyn wapendrager versloegen omtrent twintig mannen, op een half bunder lands, hetwelk een paer ossen op eenen dag plegen te akkeren.

15 En daer is een wonderlyk werk geschied in de legers, en over de velden : en al het volk van hun heirleger, die uitgegaen waren om te rooven, is verbaesd geweest, en de legers zyn verstoord geworden : en het is geschied als een mirakel van God.

16 En de wachters van Saül, die te Gabaa Benjamin waren, hebben uitgezien, en ziet eene menigte des volks was daer nedergeslagen, en herwaerts en derwaerts vliedende.

17 En Saül heeft gezeid tot den volke, dat met hem was : Onderzoek en beziet, wie dat er van ons weggegaen is. En als zy het onderzocht hadden, zoo is het bevonden dat Jonathas en zyn wapendrager daer niet waren.

18 En Saül zeide tot Achias : Brengt hierby des Heeren ark. (Want de ark Gods was op dien dag daer, met de kinderen van Israël.)

19 En toen Saül met den priester sprak, zoo is er een gerucht opgestaan in der Philistynen leger : en het werd allengskens grooter, en het gaf langs zoo klaarder geluid. En Saül zeide tot den priester : Trekt uwe hand naer u.

20 Aldus zoo heeft Saül geroepen, en al het volk dat met hem was, en zy zyn gekomen tot de plaets des stryds : en ziet een iegelyks zweerd was gekeerd tegen zynen naesten, en daer was eene moord groot bovenmaten.

21 En de Hebreuwen, die met de Philistynen geweest waren gisteren en eergisteren, en waren met hen opgetrokken in hun leger, zyn wederom gekeerd, opdat zy met Israël zyn zouden, die daer waren met Saül en Jonathas.

22 Ook alle die van Israël, die zich zelven verborgen hadden op het gebergte van Ephraïm, hoorende dat de Philistynen gevloeden waren, hebben zich met hun volk

verzaemd in den stryd. En daer waren met Saül omtrent tien duizend mannen.

23 En den Heer heeft Israël op dien dag verlost : maer den stryd is gekomen tot Bethaven.

24 En de mannen van Israël zyn met malakander verzaemd op dien dag : maer Saül heeft het volk bezworen, zeggende : Vermaledyd moet den man zyn, die brood eet voor den avond, tot dat ik my gewroken zal hebben van myne vyanden. En al het volk at geen brood :

25 En al het gemeene volk des lands is gekomen in het woud, daer honig was op het aenschyn des akkers.

26 En het volk is in den bosch gegaen, en men zag daer vloeiende honig, want niemand stak zyne hand aen zynen mond : maer het volk ontzag den eed.

27 Maer Jonathas had het niet gehoord toen zyn vader het volk bezwoer : en hy heeft uitgestoken het uiterste van de roede, die hy in zyne hand had, en hy dopte die in de honigraet : en hy keerde zyne hand wederom aen zynen mond, en zyne oogen werden verlicht.

28 Toen antwoordde een van den volke, en zeide : Uw vader heeft met eenen eed het volk bezworen, zeggende : Vermaledyd moet den man zyn, die heden brood eet, (en het volk was onmagtig geworden.)

29 En Jonathas zeide : Myn vader heeft het land beroerd : want gy hebt zelve gezien dat myne oogen verlicht zyn, om dat ik van dezen honig een weinig geproefd heb :

30 Hoe veel te meer, had het volk geëten van hunner vyanden roof, die zy gevonden hebben? zou er niet een meerderen slag gedaen zyn tegen de Philistynen?

31 Aldus hebben zy de Philistynen op dien dag geslagen van Machmas tot Ajalon. Maer het volk is bovenmaten zeer moede geworden :

32 En gekeerd zynde tot den roof, namen zy schapen, ossen en kalveren, en zy sloegen die dood op de aerde : en het volk at met den bloede.

33 En zy hebben Saül dit geboodschapt, zeggende dat het volk gezondigd had tegen den Heer, etende met den bloede. En hy heeft gezeid : Gy hebt overtreden : wentelt nu tot my eenen grooten steen.

34 En Saül zeide : Verstrooit u onder het gemeene volk, en zegt tot hen dat een iegelyk tot my brenge zynen os en zynen ram, en doodt die op dezen steen, en eet, en dan zult gy tegen den Heer niet zondigen, etende met den bloede. Aldus zoo heeft al het volk een iegelyk zynen os, met zyne hand gebragt tot den nacht toe : en zy hebben die aldaer gedood.

35 En Saül heeft den Heer eenen autaar gemaakt : en toen begon hy eerstmael den Heere eenen autaar te maken.

36 En Saül heeft gezeid : Laet ons in den nacht de Philistynen overvallen, en verderven tot dat den dag opgaet, alzoo dat wy daer niet eenen man laten overblyven. En het volk zeide : Al dat u in uwe oogen goeddunkt, dat doet. En den priester zeide : Laet ons herwaerts tot God gaen.

37 En Saül heeft den Heere te rade gegaen, en gevraagd : Zal ik de Philistynen vervolgen? Zult gy die in Israëls handen leveren? En hy antwoorde hem niet op dien dag.

38 En Saül zeide : Brengt hier by my alle de hoeken des volks : en verneemt, en beziet door wien dat deze misdaed heden geschied is.

39 Zoo waerachtiglyk als den Heer Israëls verlosser leeft, want is het zake dat dit gedaan is door Jonathas myn zoon, zoo zal hy daerom zonder wederzeggen sterven. Waerop dat niemand tegen hem gesproken heeft, van al den volke.

40 En hy heeft gezeid tot geheel Israël : Scheidt u gy alle op de eene zyde, en ik met Jonathas myn zoon zal op de andere zyde zyn. En het volk antwoorde tot Saül : Dat u goeddunkt in uwe oogen, dat doet.

41 En Saül zeide tot den Heer God van Israël : Heer God van Israël, geeft een teeken : wat is het, dat gy heden uwen dienaar niet geantwoord hebt? Is het zake dat in my, of in Jonathas myn zoon, deze misdaed zy, zoo geeft eenen toon : of is deze boosheid in uw volk, zoo geeft heiligheid. En Saül met Jonathas zyn bevonden, en het volk is er vry uitgegaen.

42 En Saül zeide : Werpt het lot tusschen my en Jonathas mynen zoon. En Jonathas werd gevangen.

43 Toen zeide Saül tot Jonathas : Zegt my wat gy gedaan hebt. En Jonathas heeft het hem te kennen gegeven, en hy heeft gezeid : Al smakende heb ik gesmaakt met het uiterste einde der roede, die in myne hand was, een luttel honigs, en ziet ik sterf.

44 En Saül zeide : Dit moet my God doen, en dat daertoe doen, want gy zult de dood sterven, Jonathas.

45 En het volk heeft tot Saül gezeid : Zal Jonathas daerom sterven, die deze groote zaligheid in Israël gedaan heeft? Dat is onrecht : alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, zoo zal er geen hair van zynen hoofde op de aarde vallen, want hy heeft heden met God gewrocht. Aldus zoo heeft het volk Jonathas verlost, dat hy niet sterven zoude.

46 En Saül is weggetrokken, en hy heeft

de Philistynen niet vervolgd : en de Philistynen zyn tot hunne plaatsen gegaen.

47 En als Saül zyn ryk over Israël vastgemaakt had, zoo streed hy rondom tegen alle zyne vyanden : tegen Moab, en tegen de kinderen van Ammon, en Edom, en de koningen Soba, en tegen de Philistynen : en werwaerts dat hy zich keerde, daer kreeg hy de overhand.

48 En vergaderende een heir heeft hy Amalek geslagen, en hy heeft Israël verlost uit de hand van hunne verdervers.

49 En Saüls zonen waren Jonathas, en Jessui, en Melchisua : en de namen van zyne twee dochteren waren deze : den naam van de eerste dochter was Merob, en der jongster naam was Michol.

50 En den naam van Saüls huisvrouw was Achinoam, Achimaas dochter : en den naam van zynen overveldhoofdman was Abner, een zoon van Ner, Saüls ooms zoon.

51 Item was Cis Saüls vader, en Ner, Abners vader, was Abiels zoon.

52 En daer was een magtigen stryd tegen de Philistynen alle de dagen van Saül. Want zoo wat sterken man en bekwaem ten stryde Saül gezien had, dien nam hy tot zich.

KAPITTEL XV.

EN Samuël zeide tot Saül : Den Heer heeft my gezonden dat ik u zoude zalven tot eenen koning over zyn volk van Israël : daerom hoort nu des Heeren stem :

2 Dit zegt den Heer der heirscharen : Ik heb overlegd al dat Amalek Israël gedaen heeft : hoe dat hy hem wederstond in den weg, toen hy uit Egypten opwaerts kwam.

3 Daerom gaet heen nu, en slaet Amalek, en verderft al dat hem toebehoort : spaert hem niet, noch begeert van zyne dingen niets : maer slaet dood van de mannen tot de vrouwen, en de kleine kinderen met de zuigelingen, ossen en schapen, kemelen en ezels.

4 Aldus zoo heeft Saül dit den volke geboden, en hy heeft ze geteld gelyk lammeren : twee honderd duizend voetvolks, en tien duizend mannen van Juda.

5 En als Saül tot de stad van Amalek gekomen was, zoo legde hy lagen aen de beek.

6 En Saül zeide tot het Cineus volk : Gaet weg, scheidt van hier, en maakt u weg verre van Amalek : dat ik u by aventure met hem te zamen niet overvalle : want gy hebt bermhertigheid gedaen met alle de kinderen van Israël, als zy uit Egypten opkwamen. En het Cineus volk is vertrokken uit het midden van Amalek.

7 En Saül heeft Amalek geslagen van He-

vila aen, tot dat men komt te Sur, welk is tegenover Egypten.

8 En hy heeft Agag den koning van Amalek levende gevangen : maer al het gemeene volk heeft hy doodgeslagen met het scherp van het zweerd.

9 En Saül, met den volke, heeft Agag gespaerd, en de beste kudden van de schapen en runderen, en de kleederen, en de rammen, met al dat schoon was, en zy hebben die niet willen verderven : maer wat snoede en verworpen was, dat hebben zy verdorven.

10 Toen is het woord des Heeren tot Samuël geschied, zeggende :

11 Het berouwt my dat ik Saül koning gesteld heb : want hy heeft my verlaten, en myne woorden heeft hy met het werk niet volbragt. En Samuël is bedroefd geworden, en hy heeft al den nacht geroepen tot den Heer.

12 En als Samuël des nachts opgestaen was, dat hy des morgens vroeg tot Saül gaen zoude, zoo is het Samuël gezeid, hoe dat Saül was gekomen op den berg Carmelus, en dat hy zich zelven had opgeregt eenen overwelfden boog der triumphen, en dat hy wederom gekeerd zynde doorgegaen was, en tot Gulgala nederwaerts gekomen. Aldus zoo is Samuël tot Saül gekomen, en Saül offerde den Heere brandoffer van de besten der rooven die hy van Amalek gebragt had.

13 En als Samuël by Saül gekomen was, zoo heeft Saül tot hem gezeid : Gy zyt gebedydt den Heere, ik heb des Heeren woord volbragt.

14 En Samuël heeft gezeid : En wat geroep der kudden is dit, hetwelk daer geluid maekt in myne ooren, en van het groot vee, welk ik hoor?

15 En Saül zeide : Van Amalek hebben zy deze gebragt : want het volk heeft de beste schapen en runderen gespaerd, om dat men die den Heere uwen God offeren zoude : maer alle de andere hebben wy gedood.

16 Samuël zeide tot Saül : Laet my geworden, en ik zal u te kennen geven, wat den Heer my dezen nacht gezeid heeft. En hy zeide tot hem : Spreekt.

17 En Samuël zeide : Is het niet al zoo, toen gy klein waert in uwe oogen, zoo zyt gy geworden het hoofd in de geslachten van Israël? En den Heer heeft u gezalft tot eenen koning over Israël.

18 En den Heer heeft u op den weg gezonden, en gezeid : Gaet heen en slaet dood de zondaers van Amalek, en gy zult tegen hen stryden tot dat gy die alle gedood hebt.

19 Waerom hebt gy dan de stem des

Heeren niet gehoord : maer zyt gekeerd tot den roof, en hebt kwaed gedaen in des Heeren oogen?

20 En Saül heeft tot Samuël gezeid : Ik heb immers de stem des Heeren gehoord, en heb gewandeld door den weg, door denwelken my den Heer gezonden heeft, en ik heb Agag den koning van Amalek met my gebragt, en het volk van Amalek verslagen.

21 Maer het volk heeft van den roof genomen schapen en ossen, de beste van al dat er verslagen is, om die den Heere hunnen God te offeren in Gulgala.

22 En Samuël zeide : Meent gy dat den Heer begeert brandofferen en slagtofferanden, en niet veel meer dat men des Heeren stem onderdanig zy? Want onderdanigheid is beter dan slagtofferanden : en gehoorzaam zyn is meer dan offeren het vet van rammen.

23 Want gelyk de zonde der toovery is, wederspanning zyn : en als het groot misdad der afgodery is, niet willen hooren. Daerom want gy het woord des Heeren verworpen hebt, zoo heeft u den Heer ook verworpen, dat gy geen koning wezen zult.

24 En Saül heeft tot Samuël gezeid : Ik heb gezondigd, om dat ik des Heeren woord en uwe woorden overtreden heb, outziende het volk, en hunne stem onderdanig zynde.

25 Maer nu bid ik u, wilt myne zonde dragen, en keert met my wederom, dat ik den Heer mag aanbidden.

26 En Samuël zeide tot Saül : Ik zal met u niet wederom keeren, want gy hebt het woord des Heeren verworpen, en den Heer heeft u verworpen, dat gy geen koning over Israël zyn zoudet.

27 En Samuël keerde zich om dat hy weg gaen zoude : maer Saül greep het opperste van zynen mantel, hetwelk is gescheurd.

28 En Samuël zeide tot hem : Den Heer heeft het koningryk van Israël van u gescheurd op dezen dag, en heeft het uwen naesten overgegeven die beter is dan gy.

29 Voorts zoo zal den triumfeerder in Israël niet sparen, noch hy zal door geen berouw gebogen worden : want hy is geen mensch dat het hem zoude berouwen.

30 En hy zeide : Ik heb gezondigd : maer bewyst my nu eere voor de ouders myns volks, en voor Israël, en keert weder met my, dat ik den Heer uwen God aanbidden mag.

31 Aldus zoo is Samuël wederom gegaen, en is Saül gevolgd : en Saül heeft den Heer aanbeden.

32 En Samuël zeide : Brengt tot my Agag den koning van Amalek. En Agag is al bevende tot hem gebragt, zeer vet. En Agag zeide : Scheidt de bittere dood al zoo?

33 En Samuël zeide : Gelyk uw zweerd de vrouwen heeft zonder kinderen gemaekt, alzo zal uwe moeder onder de vrouwen ook zonder kinderen wezen. En Samuël heeft hem in stukken geslagen voor den Heer in Galgala.

34 Toen is Samuël weggegaen te Ramatha : maer Saül is opwaerts gegaen in zyn huis te Gabaa.

35 En Samuël heeft Saül niet meer gezien tot den dag zyns doods toe : maer nogtans beweynde Samuël Saül, om dat den Heere berouw was, dat hy Saül koning had gemaekt over Israël.

KAPITTEL XVI.

EN den Heer heeft tot Samuël gezeid : Hoe lang zult gy Saül beweenen, aengezien dat ik hem verworpen heb, dat hy over Israël niet regeren zoude? Vult uwen hoorn met olie, en komt, dat ik u zende tot Isaï den Bethlehemiter : want ik heb my voorzien van eenen koning uit zyne zonen.

2 En Samuël zeide : Hoe zal ik gaen? Want Saül zal dit hooren, en my dooden. En den Heer zeide : Gy zult een kalf van den grooten vee brengen met uwe hand, en gy zult zeggen : Ik ben gekomen om den Heere eene slagtofferande te dooden.

3 En gy zult Isaï tot de slagtofferande nooden, en ik zal u toonen wat gy doen zult, en gy zult zalven denwelken ik u toonen zal.

4 Aldus heeft Samuël gedaen gelyk hem den Heer bevolen had. En hy is gekomen te Bethlehem, en de ouderen van de stad hebben zich verwonderd, hem te gemoet gaende, en hebben gezeid : Is uwe inkomst ook vreedzaamig?

5 En hy zeide : Zy is vreedzaamig : want ik ben gekomen om den Heere eene slagtofferande te doen : heiligt u, en komt met my, dat ik de offerande doen mag. Aldus zoo heeft hy Isaï en zyne zonen geheiligt, en die tot het sacrificie genood.

6 En als zy binnen gekomen waren, zoo zag hy Eliab, en zeide : Is voor den Heer zynen gezalfden?

7 En den Heer zeide tot Samuël : Aenzietzyn aenzigt niet, noch de hoogte zynr lengte : want ik heb hem verworpen, en ik oordeel niet naer der menschen gezigt : want den mensch ziet de dingen die van buiten schynen, maer den Heer doorziet het hert.

8 En Isaï riep Abinadab, en hy bragt dien voor Samuël. En hy zeide : Dezen heeft den Heer ook niet verkoren.

9 Maer Isaï heeft Samma by hem gebragt, van denwelken hy zeide : Dezen heeft den Heer ook niet verkoren.

10 Aldus zoo heeft Isaï zyne zeven zonen voor Samuël gebragt : en Samuël heeft tot Isaï gezeid : Den Heer heeft geen van deze verkoren.

11 En Samuël heeft gezeid tot Isaï : Zyn alle uwe zonen nu hier gebfagt? En Isaï antwoordde : Daer is nog een klein knechten achtergebleven, en dien voedt de schapen. En Samuël zeide tot Isaï : Zendt, en doet hem herwaerts brengen : want wy zullen ter maelyd niet zitten gaen, voor dat dien hier gekomen zy.

12 Aldus zoo heeft hy uitgezonden, en hem gehaald. En hy was rosachtig, schoon van opzien, en wezelyk van aenzigt. En den Heer heeft gezeid : Staet op, en zalft hem, want hy is het.

13 Hierom zoo heeft Samuël den hoorn met de olie genomen, en heeft hem gezalfd in het midden van zyne broeders : en den Geest des Heeren is geschiedt in David, van dien dag, en voortaan : en Samuël is opgestaen, en weggegaen naer Ramatha.

14 Maer den Geest des Heeren is van Saül gescheiden, en een kwaden geest van den Heer kwelde hem.

15 En Saüls dienaers zeiden tot hem : Ziet den kwaden geest Gods kwelt u.

16 Onzen Heer gebiede, en uwe knechten, die voor u zyn, zullen eenen man zoeken die met eene harp kan spelen, op dat hy, als u den kwaden geest des Heeren overkomt, met zyne hand spele, en dat gy dan te lichter moogt verdragen.

17 En Saül zeide tot zyne dienaers : Bezorgt my dan iemand die wel spelen kan, en brengt dien by my.

18 En een van de knechten antwoordende, heeft gezeid : Ziet ik heb Isaï des Bethlehemiters zoon gezien, die wel spelen kan, en is zeer sterk van magt en een strydbaar man, en voorzienig van woorden, en een schoon man : en den Heer is met hem.

19 Daerom zoo heeft Saül boden tot Isaï gezonden, zeggende : Zendt tot my David, uwen zoon, die in de weiden is.

20 Aldus zoo nam Isaï eenen ezel met brooden geladen, en eene flesch wyn, en eenen bok uit de geiten, en heeft dat door David zyns zoons hand tot Saül gezonden.

21 En David is by Saül gekomen, en hy heeft voor hem gestaen : en hy heeft hem bovenmaten zeer lief gehad, en hy is zyn wapendrager geworden.

22 En Saül heeft tot Isaï gezonden, zeggende : Laet David voor myn aenzigt staen : want hy heeft gratie in myne oogen gevonden.

23 Aldus zoo wanneer den kwaden geest des Heeren Saül aanveerde, zoo nam David zyne harp, en sloeg die met zyne hand, en

Saül werd daerdoor vermaakt, en het werd beter met hem : want den kwaden geest ging dan van hem.

KAPITTEL XVII.

MAER de Philistynen vergaderende hunne heiren ten stryde, zyn te zamen gekomen te Socho Juda : en zy hebben hun leger gemaekt tusschen Socho en Azeca, aen de uiterste palen van Dommim.

2 Maer Saül en de kinderen van Israël te zamen vergaderd zynde, kwamen in de vallei Terebinthyn, en zy hebben hun heir geschikt om te stryden tegen de Philistynen.

3 En de Philistynen stonden op den berg op deze zyde, en Israël stond op den berg op de andere zyde : en daer was eene vallei tusschen hen beide.

4 En daer is een bastaerdman uit der Philistynen leger gekomen, genaemd Goliath, van Geth, zes cubitus en een palm hoog :

5 En een metalen helm was op zyn hoofd, en hy was gekleed met een pantsier met haken gemaekt : en zyn pantsier woog vyf duizend sikkelen metaels :

6 En hy had metalen beenharnasschen aen zyne beenen : en een metalen schild bedekte zyne schouderen.

7 Maer den stok van zyne lantie was gelyk een weversboom ; en het yzer van zyne lantie had zes honderd sikkelen yzers : en zyn wapendrager ging voor hem.

8 En staende riep hy tegen de heirscharen van Israël, en zeide tot hen : Waerom zyt gy gekomen bereid om te stryden ? Ben ik niet een Philisteus man, en gy Saüls knechten ? Kiest uit u eenen man, en laet dien tot eenen byzonderen kamp nederwaerts komen.

9 Is het zake dat hy tegen my mag kampen, en dat hy my verslaet, zoo zullen wy uwe dienaers zyn : maer is het zake dat ik hem verwin en versla, zoo zult gy slaven worden, en ons dienen.

10 En den Philisteus man zeide : Ik heb de heirscharen van Israël heden beschimpt : Geeft my eenen man, en laet dien alleen tegen my eenen kamp aenveerden.

11 Toen Saül en alle die van Israël hoorden aldusdanige woorden van dien Philisteus, zoo waren zy verbaesd, en zeer verveerd.

12 Maer David was een zoon van eenen Ephrateus man, daer te voren afgezeid is, van Bethlehem Juda, die Isai genoemd was, denwelken had acht zonen, en ten tyde van Saül was dit een oud man, die lang geleefd had onder de mannen.

13 En zyne dry oudste zonen waren na Saül ter oorloge gegaen : en de namen van zyne dry zonen, die ter oorloge getrokken

waren, zyn deze : zyn eerstgeboren zoon heette Eliab, en den tweeden Abinadab, en den derden Samma :

14 Maer David was den allerjongsten. Als dan de dry oudste naer Saül gegaen waren,

15 Zoo is David weggegaen, en is wederom gekomen van Saül, dat hy zyns vaders kudden hoeden zoude in Bethlehem.

16 Maer dezen Philisteus man kwam voort alle dagen des morgens, en des avonds, en stond tot veertig dagen toe.

17 En Isai zeide tot David zynen zoon : Neemt voor uwe broeders een ephi brypappe, en deze tien brooden, en loopt in het heirleger tot uwe broeders,

18 En deze tien vormkens kaes zult gy dragen tot den hoofdman : en gy zult uwe broeders bezoeken, of zy ook in goeden doen zyn : en verneemt met welke zy geschikt zyn.

19 Maer Saül en zy, en alle de kinderen van Israël in de Terebinthyn vallei, streden tegen de Philistynen.

20 Aldus zoo is David des morgens vroeg opgestaen, en heeft de kudde den schaepherder bevolen : en hy is geladen weggegaen, gelyk hem Isai bevolen had. En hy is gekomen ter plaetse van Magala, en tot het heir, hetwelk uitgetrokken was ten stryde, en had geroepen in den slag.

21 Want Israël had zyne slagorde gesteld, en de Philistynen waren daertegen ook bereid.

22 Hierom David, achterlatende de pakken die hy gebragt had, onder de hand des bewaerders by de pakken, is hy geloopen ter plaetse des stryds, en hy vraegde of het al wel ging met zyne broeders.

23 En terwyl dat hy nog sprak tot hen, zoo vertoonde zich daer den bastaerdman opwaerts komende, Goliath genaemd, een Philistyn van Geth, uit der Philistynen heir : en als hy deze zelfde woorden sprak, zoo heeft David het gehoord.

24 Maer alle die van Israël als zy den man gezien hadden, vloten van zyn aenzigt, vreezende hem zeer.

25 En daer zeide iemand van Israël : Hebt gy dezen man niet gezien, die opgekomen is ? Want hy is opgekomen om Israël te beschimpen. Daerom, den man, die dezen verslaet, zal den koning ryk maken met groote rykdommen, en hy zal hem zyne dochter geven, en zyns vaders huis zal hy vry van tribuet maken in Israël.

26 En David sprak tot de mannen die by hem stonden, zeggende : Wat zal men den man geven, die dezen Philistyn verslaet, en het verwyf van Israël afneemt ? Wie is toch dezen onbesneden Philistyn, die het heir van den levenden God beschimpt heeft ?

27 En het volk vertelde hem dezelfde reden, zeggende : Deze dingen zullen den man gegeven worden, die dien verslaen zal.

28 Hetwelk als Eliab, Davids oudsten broeder, gehoord had, toen hy met de andere sprak, zoo werd hy gram tegen David, en zeide : Waertoe zyt gy gekomen, en waerom hebt gy die luttel schapen in de woestyn gelaten? Ik ken uwe hooveerdigheid, en uws herten ergheid : gy zyt nederwaerts gekomen opdat gy den stryd zien zoudet.

29 En David zeide : Wat heb ik gedaen? Is het anders dan een woord?

30 En hy is een luttel bezyden van hem gegaen, tot eenen anderen : en hy zeide dezelfde woorden. En het volk antwoordde hem met hetzelfde woord als voren.

31 Aldus zyn Davids woorden, die hy gesproken heeft, gehoord, en verteld voor Saüls aanzigt.

32 Tot denwelken als hy gebragt was, zoo heeft hy tot hem gezeid : Niemands hert ontzinke in hem : ik uw dienaar zal gaen, en stryden tegen dezen Philistyn.

33 En Saül zeide tot David : Gy moogt dezen Philistyn niet wederstaen, en tegen hem stryden : want gy zyt een jongskens, maer dezen man is een krygsmans van zynen jongheid.

34 En David heeft tot Saül gezeid : Uw dienaar voedde zyns vaders' kudden, en daer kwam een leeuw of een beer, en droeg eenen ram weg uit het midden van de kudde :

35 En ik vervolgde die, en sloeg ze, en trok ze uit hunnen muil : en zy stonden tegen my op, en ik' greep hunnen muil, en versmachte ze, en doodde ze.

36 Want ik uw dienaar heb eenen leeuw en eenen beer doodgeslagen : aldus zal dezen onbesneden Philistyn wezen gelyk een van die. Nu zal ik gaen, en het volk van deze schande verlossen : want wie is dezen onbesneden Philistyn, die heeft durven vermaledyden het heir des levenden Gods?

37 En David zeide : Den Heer die my verlost heeft uit de hand van den leeuw, en uit de hand van den beer, die zal my ook verlossen uit de hand van dezen Philistyn. En Saül heeft tot David gezeid : Gaet heen, en den Heer zy met u.

38 En Saül heeft David met zyne kleederen gekleed, en stelde eenen metalen helm op zyn hoofd, en hy heeft hem met een pantsier gekleed.

39 En als David aldus met zynen zweerde omgord was op zyn kleed, zoo begon hy te proeven of hy ook wel zoude gewapend kunnen voortgaen : want hy had de gewoonte niet. En David zeide tot Saül : Ik kan alzoo niet gaen, want ik ben het niet

gewoon. En hy heeft de wapenen afgeleid,

40 En nam zynen stok, denwelken hy altoos in zyne handen had : en hy koos zich vyf zeer gladde steenen uit de beke, en hy legde die in zyne schapersmael, die hy met zich had, en hy droeg eenen slinger in zyne hand : en hy is voortgegaen tegen den Philistyn.

41 En den Philistyn ging al voortgaende, en aankomende tegen David, en zyn wapendrager ging voor hem.

42 En als den Philistyn opzag, en zag David, zoo heeft hy hem versmaed. Want het was een rosachtig jongeling, en schoon van opzien.

43 En den Philistyn zeide tot David : Wat dunkt u dat ik een hond ben, dat gy tot my met eenen stok komt? En den Philistyn vermaledyde David door zyne goden :

44 En hy zeide tot David : Komt tot my, en ik zal uw vleesch den vogelen der lucht, en den beesten der aerde geven.

45 Maer David heeft tot den Philisteus gezeid : Gy komt tot my met een zweerd, en lantie, en met eenen schild : maer ik kom tot u in den naam van den Heer der heirscharen, die een God is van het heir van Israël, dewelke gy heden beschimpt hebt,

46 En den Heer zal u in myne hand geven, en ik zal u slaen, en uw hoofd van u nemen : en ik zal de doode lichamen van de heiren der Philistynen heden geven den vogelen der lucht, en den beesten der aerde : opdat al aerdryk weten mag, dat er een God in Israël is.

47 En dat alle deze vergadering mag weten dat den Heer niet verlost met het zweerd of met de lantie : want zyne is den stryd, en hy zal u in onze handen leveren.

48 Als dan den Philistyn opgestaen was en voort nader kwam tegen David, zoo heeft zich David gehaest, en is ten stryde geloopen tegen den Philistyn.

49 En stak zyne hand in de mael, en nam eenen steen, en hy wierp dien met den slinger, en omdraeiende raakte hy den Philistyn in zyn voorhoofd : en dien steen is diep in zyn voorhoofd vast blyven steken, en hy viel met zyn aanzigt op de aerde.

50 En David heeft tegen den Philistyn de overhand gekregen met den slinger, en met eenen steen, en hy heeft den Philistyn geslagen en gedood. En als David geen zweerd in zyne hand had,

51 Zoo liep hy, en stond op den Philistyn, en nam zyn zweerd, en trok het uit zyne scheede : en sloeg hem dood, en hy hieuw hem het hoofd af. Maer toen de Philistynen nu zagen dat den allersterksten van hen dood was, zoo vlugten zy.

52 En de mannen van Israël en Juda op

staende, hebben een gekrysch gemaakt, en hebben de Philistynen vervolgd, tot dat zy gekomen waren in de vallei, en tot de poorten van Accaron, en sommige van de Philistynen vielen gekwetst op den weg van Saraïm, en tot Geth, en tot Accaron toe.

53 En de kinderen van Israël wederkomende na dat zy de Philistynen vervolgd hadden, hebben hunne legers beloopt.

54 En David nemende het hoofd van den Philistyn, bragt het in Jerusalem: maer zyne wapens stelde hy in zyn tabernakel.

55 Op dien tyd als Saül David zag uitgaende tegen den Philisteus man, zoo zeide hy tot Abner zynen opperveldheer: Van wat geslacht is dezen jongeling gekomen, Abner? En Abner zeide: Alzoo waerachtiglyk als uwe ziel leeft, koning, ik weet het niet.

56 En den koning zeide: Ondervraegt gy, wiens zoon dit kind is.

57 En als David wederom gekomen was na dat hy den Philistyn verslagen had, zoo nam hem Abner, en bragt hem voor Saül, houdende het Philistyns hoofd in zyne hand.

58 En Saül zeide tot hem: Van wat geslacht zyt gy, o jongeling? En David zeide: Ik ben een zoon van uwen dienaar Isaï, den Bethlehemiter.

KAPITTEL XVIII.

EN het is geschied, toen David zyne woorden tot Saül volzeid had, dat Jonathas ziel met Davids ziel vereenigd werd, en Jonathas heeft hem bemind gelyk zyne eigene ziel.

2 En Saül heeft hem op dien dag aengenomen, en hy heeft hem geen en oorlof gegeven dat hy wederom in zyns vaders huis gaen zoude.

3 Toen hebben David en Jonathas een verbond gemaakt: want Jonathas beminde hem gelyk zyne ziel.

4 Want Jonathas trok zyn kleed uit, daer hy mede gekleed was, en gaf het David, en voorts alle zyne andere kleederen tot zyn zweerd, en zynen boog, en tot zynen gordel toe.

5 En David reisde uit tot alle dingen daer hem Saül toe zond, en hy droeg zich zeer wyslyk: en Saül stelde hem over de mannen van oorlog, en hy was zeer behagelyk voor alle des volks oogen, byzonder voor het aenzigt van Saüls dienaers.

6 Maer toen David den Philistyn verslagen had, en wederom kwam, en bragt zyn hoofd in Jerusalem, zoo gingen de vrouwen uit alle de steden van Israël, zingende, en te zamen dansende den koning Saül te gemoet, met tamboeren der blydschappen, met kromme hoornkens.

7 En de vrouwen zongen voor, spelende, en zeggende: Saül heeft er duizend verslagen, en David tien duizend.

8 En Saül is bovenmaten zeer gram geworden, en dit woord mishagde hem in zyne oogen: en hy zeide: Zy hebben David tien duizend gegeven, en my hebben zy duizend gegeven: wat gebreekt hem meer, dan alleen het koningryk?

9 Hierom zoo heeft Saül, van dien dag en voortaan, David met slimme oogen aengezien.

10 Maer na den anderen dag zoo heeft den kwaden geest Gods Saül overvallen, en hy profeteerde in het midden van zynen huize: maer David speelde snaerspel met zyne hand, gelyk hy alle dagen plagt te doen. En Saül hield eene lans,

11 En schoot die, meenende dat hy David zoude mogen aen den wand speten: en David week de tweede reis uit zyn aenzigt.

12 En Saül vreesde David, omdat den Heer met David was, en van hem gescheiden was.

13 Daerom heeft hem Saül van zich gedaen, en hy heeft hem gemaakt eenen hoofdman over duizend mannen: en hy ging uit en in voor des volks aenzigt.

14 En in alle zyne wegen zoo deed David zeer wyslyk, en den Heer was met hem.

15 Aldus heeft Saül gezien dat hy bovenmaten zeer voorzienig was, en hy heeft zich begonnen te wachten van David.

16 Maer geheel Israël en Juda beminden David: want hy ging uit en in voor hen.

17 En Saül zeide tot David: Ziet, daer is myne oudste dochter Merob, deze zal ik u tot eene huisvrouw geven: alleenlyk weest een vroom man, en strydt de stryden des Heeren. Maer Saül dacht by zich zelve, zeggende: Myne hand zy op hem niet, maer laet der Philistynen hand op hem zyn.

18 Maer David heeft tot Saül gezeid: Wie ben ik, of hoedanig is myn leven, of myns vaders geslacht in Israël, dat ik des konings behuuden zoon zoude worden?

19 En den tyd is gekomen dat men Merob, Saüls dochter, zoude hebben moeten David geven, zoo is zy Hadriel, den Molathiter tot eene huisvrouw gegeven.

20 Maer Michol, Saüls tweede dochter, beminde David. En dit is Saül te kennen gegeven, en het heeft hem wel behaegd.

21 En Saül zeide: Ik zal hem die geven, opdat zy hem zy tot een struiksel om te vallen, en dat der Philistynen hand op hem komen mag. En Saül zeide tot David: Door twee dingen zult gy heden myn behuuden zoon zyn.

22 En Saül gebod zynen knechten: Spreek met David daer ik het niet hoore, zeggende: Ziet gy behaegt den koning wel, en alle zyne

knechten hebben u lief. Aldus dan zoo weest des konings behuwden zoon.

23 En Saüls knechten hebben gesproken alle deze woorden in Davids ooren. En David zeide : Dunkt het u een klein ding te wezen, des konings behuwden zoon te zyn? Aengezien dat ik een arm man ben, die niet veel heeft.

24 En de knechten hebben Saül dit wederom te kennen gegeven, zeggende : Aldusdanige woorden heeft David geëid.

25 Toen zeide Saül : Aldus zult gy tot David spreken : Den koning behoeft geen brui-
lofsgoed, anders dan honderd voorsloofkens der mannykheid van de Philistynen, dat er wraek mag gedaan worden van des konings vyanden. Maer Saül dacht David te leveren in der Philistynen handen.

26 Als nu zyne dienaers David wederom geboodschapt hadden de woorden die Saül gesproken had, zoo behaegde dit woord in Davids oogen, dat hy des konings behuwden zoon worden zoude.

27 En na een luttel dagen is David opstaende weggegaen met de mannen die onder hem waren. En hy versloeg twee honderd mannen van de Philistynen, en bragt de voorsloofkens van hunne mannykheid, en hy leverde die den koning by getalle, opdat hy zyn behuwden zoon worden zoude. Saül heeft dan hem Michol, zyne dochter, tot eene huisvrouw gegeven.

28 En Saül merkte en verstond wel dat den Heer met David was. Maer Michol, Saüls dochter, had hem zeer lief.

29 En Saül begon lang zoo meer David te ontzien : en Saül is Davids vyand geworden tot alle dagen.

30 En de prinsen der Philistynen zyn wederom uitgetrokken. En van het begin hunner uitkomst, zoo droeg zich David voorzienlyker dan alle Saüls knechten, en zyn naam is bovenmaten zeer vermaerd geworden.

KAPITTEL XIX.

SSAUL heeft gesproken tot Jonathas zynen zoon, en tot alle zyne knechten, dat zy David dooden zouden. Maer Jonathas, Saüls zoon, had David zeer lief.

2 En Jonathas gaf dit David te kennen, zeggende : Myn vader Saül legt er op toe om u te dooden : daarom, bid ik u, wilt u toch morgen vroeg wachten, en houdt u in het heimelyk, en blyft verborgen.

3 En ik zal uitgaen, en staen by mynen vader op het veld, zoo waer hy zyn zal : en ik zal van u tot mynen vader spreken, en al wat ik zien zal, dat zal ik u boodschappen.

4 Aldus heeft Jonathas van David in het beste gesproken tot Saül zynen vader : en hy

heeft tot hem geëid : O koning, zondigt niet tegen uwen knecht David ; want hy heeft u niets misdaen, en zyne werken zyn u zeer goed.

5 En hy heeft zyne ziel in zyne hand gesteld, en den Philistyn verslagen : en den Heer heeft eene groote zaligheid gewrocht voor geheel Israël : gy hebt het gezien, en u daer af verblyd. Waerom zondigt gy dan aen het onschuldige bloed, doodende David, die zonder schuld is?

6 Toen Saül dit gehoord had, zoo werd hy tevreden gesteld door Jonathas stem, en zwoer : Alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, hy zal niet gedood worden.

7 Aldus zoo heeft Jonathas David geroepen, en hem alle deze woorden te kennen gegeven : en Jonathas heeft David binnen by Saül gebragt, en hy is voor hem geweest, gelyk hy daer gisteren en eergisteren was.

8 Wederom is er nog een oorlog opgestaan : en David is uitgetrokken, en heeft tegen de Philistynen gestreden : en heeft die geslagen met eenen zeer grooten slag, en zy vlooden van zyn aenzigt.

9 En den kwaden geest des Heeren is in Saül gekomen. En hy zat in zyn huis, en had eene lans in zyne hand : maer David speelde op het snaerspel met zyne hand.

10 En Saül legde er op toe om David met de lans aen den wand te speten, maer David week van Saüls aenzigt : maer de lans, zonder wond te maken, vloog in den wand, en David vlood, en werd dien nacht behouden.

11 Zoo heeft dan Saül zyne dienaers in Davids huis gezonden, dat zy hem bewaren zouden, en dat men hem des morgens vroeg dooden zoude. En toen Michol, zyne huisvrouw, dit had David te kennen gegeven, zeggende : Ten zy dat gy u zelve dezen nacht verlost, zoo zult gy morgen sterven :

12 Zoo heeft zy hem nedergelaten door eene venster. En hy is weggegaen, en gevlooden, en behouden.

13 Toen nam Michol een standbeeld, en legde dat op het bed, en een hairig geitenvel heeft zy gelegd aen het hoofd van dien, en zy dekte het beeld met kleederen.

14 En Saül zond zyne dienaers, die David zouden met der magt vangen : en daer is geantwoord dat hy ziek was.

15 En Saül heeft wederom boden gezonden, dat zy David bezien zouden, zeggende : Brengt hem tot my op het bed, dat men hem doode.

16 En als de boden daer gekomen waren, zoo is er een beeld op het bed gevonden, en een geitenvel aen het hoofd van dien.

17 En Saül zeide tot Michol : Waerom hebt gy my aldus bedrogen, en hebt mynen vyand

laten gaen dat hy wegylieden zoude? En Michol antwoordde tot Saül : Omdat hy my zeide : Laet my gaen, of anders zal ik u dooden.

18 Maer David vliedende is behouden, en hy is by Samuël gekomen te Ramatha, en heeft hem geboodschapt al dat hem Saül gedaen had : en hy en Samuël zyn weggegaen, en hebben gewoond in Naioth.

19 En het is Saül geboodschapt van sommige die zeiden : Ziet David is te Naioth in Ramatha.

20 Hierom heeft Saül dienaren uitgezonden, dat zy David met der magt vangen zouden : dewelke, als zy zagen den hoop der profeten die profeteerden, en Samuël over hen staende, zoo is den geest des Heeren ook in hen geworden, en zy begonnen ook te profeteren.

21 En als dit Saül geboodschapt werd, zoo heeft hy nog andere boden uitgezonden : maer die profeteerden ook. En Saül heeft nog de derde boden uitgezonden : dewelke ook geprofeteerd hebben. En Saül zeer gestoord zynde,

22 Is zelf ook naer Ramatha gegaen, en hy is gekomen tot den grooten put, die daer is te Socho, en hy heeft gevraagd, en gezeid : Op wat plaets zyn Samuël en David? En hem is gezeid : Ziet zy zyn te Naioth in Ramatha.

23 En hy is voortgegaen tot Naioth in Ramatha, en den geest Gods is ook geworden op hem, en hy wandelde voortgaende, en hy profeteerde tot dat hy kwam tot Naioth in Ramatha.

24 En hy heeft ook zich zelve ontbloot van zyne kleederen, en profeteerde met de anderen voor Samuël, en hy heeft al naekt gezongen al dien dag en nacht. Waeruit dat dat dit gemeene zegwoord gekomen is : Is Saül ook onder de profeten?

KAPITTEL XX.

DAVID is gevlugt van Naioth, welk in Ramatha is, en komende, heeft hy tot Jonathas gezeid : Wat heb ik gedaen? Wat boosheid en wat zonde heb ik tegen uwen vader gedaen, dat hy myne ziel zoekt?

2 En Jonathas zeide tot hem : Verre moet dit wezen, gy zult niet sterven : want myn vader zal niets doen, het zy groot of klein, ten zy dat hy my het eerst te kennen heeft gegeven : zou dan myn vader dit woord alleen voor my verborgen hebben? Dit zal geenszins zyn.

3 En hy heeft David wederom gezworen. En David zeide : Uw vader weet voorwaer wel dat ik gratie in uwe oogen gevonden heb, en hy zal zeggen : Laet Jonathas dit

niet weten, opdat hy by aventure niet droef zy. Want certein ik weet wel, alzoó waerachtiglyk als den Heer leeft, en uwe ziel leeft, dat ik en de dood (opdat ik het zoo zeggen mag) maer eene schrede van malkander verscheiden zyn.

4 En Jonathas heeft tot David gezeid : Al wat uwe ziel my zeggen zal, dat zal ik u doen.

5 En David zeide tot Jonathas : Ziet, het is morgen de feest van de nieuwe maend, en ik pleeg dan gewoonlyk by den koning ter maelyd te zitten : aldus laet my nu gaen, dat ik my verbergen mag in het veld tot den avond van den derden dag.

6 Is het zake dat uw vader omziende, naer my vraegt, zoo zult gy hem antwoorden : David heeft my gebeden, dat hy haestelyk mogt gaen in zyne stad te Bethlehem : want daer feestelyke slagtofferanden te doen zyn voor al zyn geslacht :

7 Is het zake dat hy zegt : Het is goed : zoo zal uwen dienaar vrede zyn. Maer is het zake dat hy gram worde, zoo weet zekerlyk dat zyne kwaedheid vervuld is.

8 Hierom zoo doet bermhertigheid met uwen dienaar : want gy hebt my uwen dienaar een verbond des Heeren met u doen maken. Maer is er eenige onregtveerdigheid in my, zoo slaet gy my dood, en brengt my tot uwen vader niet.

9 En Jonathas zeide : Verre zy dat van u : want het is niet mogelyk dat ik u het niet zoude te kennen geven, is het zake dat ik zekerlyk bevinde dat myns vaders ergheid tegen u vervuld is.

10 En David antwoordde tot Jonathas : Wie zal my de boodschap brengen, is het zake dat uw vader by aventure u iets straffelyk van my geantwoord heeft?

11 En Jonathas zeide tot David : Komt, en laet ons daer buiten op het veld gaen. En als zy beide buiten op het veld gegaen waren,

12 Zoo zeide Jonathas tot David : Heer God van Israël, is het zake dat ik myns vaders zin onderzoekte morgen of overmorgen : en dat er iets goeds over David zy, en dat ik terstond tot u niet zende, en u het niet te kennen geve,

13 Zoo moet den Heer Jonathas dit doen, en dat daertoe doen. Maer is het zake dat myns vaders kwaedheid tegen u gedurig blyft, zoo zal ik het u in uwe oor laten weten, en u laten gaen, dat gy moogt met vrede weggaen, en dan moet den Heer met u zyn, gelyk hy met mynen vader geweest is.

14 En is het dat ik leve, zoo zult gy my des Heeren bermhertigheid doen : maer is het dat ik zal gestorven zyn,

15 Zoo zult gy uwe barmhertigheid niet afkeeren van mynen huize tot in der eeuwigheid, als den Heer alle Davids vyanden uitroeijen zal, een iegelyk van de aerde : zoo moet den Heer Jonathas van zynen huize weghalen, en den Heer moet het verzoeken uit de hand van Davids vyanden.

16 Aldus zoo heeft Jonathas een verbond gemaakt met Davids huis : en den Heer heeft het verzocht uit Davids vyanden hand.

17 En Jonathas heeft daertoe David nog gezworen, omdat hy hem lief had : want hy bemide hem gelyk zyne eigene ziel.

18 En Jonathas zeide tot hem : Morgen zal het de feest van de nieuwe maend zyn, en men zal u dan zoeken :

19 Want men zal begeeren dat gy zoudt komen zitten tot overmorgen toe. Aldus zoo zult gy haestelyk nederwaerts gaen, en komen ter plaetse, daer gy zult verborgen worden op eenigen dag als men werken mag, en gy zult zitten by den steen, die Ezel genoemd is.

20 En ik zal dry pylen op dien schieten, en ik zal schieten regt of ik my oefende naer een teeken.

21 En ik zal ook een knechtken zenden, hem zeggende : Gaet heen, en haelt my de pylen.

22 En is het dat ik den knechtken zegge : Ziet de pylen zyn herwaerts achter u , brengt die : zoo komt gy dan by my, want dan is het met u peis, en niets kwaeds, alzo waerachtiglyk als den Heer leeft. Maer is het zake dat ik aldus tot het knechtken zeggan zal : Ziet de pylen liggen voorts voor u : zoo gaet in vrede, want den Heer heeft u laten gaen.

23 Maer van het woord dat wy gesproken hebben, ik en gy, zy den Heer tusschen u en my tot in der eeuwigheid.

24 Aldus zoo is David op het veld geboren geweest, en de feest van de nieuwe maend is gekomen, en den koning is gezeten ter maelyd om brood te eten.

25 En als den koning op zynen stoel gezeten was (naer de gewoonte) welk aen den wand was, zoo stond Jonathas op, en Abner zat ter zyde by Säul, en Davids plaets werd daer ledig gezien.

26 En Säul heeft op dien dag niets gezeid : want hy dacht dat hem iets by aventure misvallen was, dat hy niet zuiver was, noch gereinigd.

27 En toen den anderen dag, na de feest van de nieuwe maend, gekomen was, zoo zag men Davids plaets nog ydel. En Säul zeide tot Jonathas zynen zoon : Waerom is den zoon van Isai niet ter maelyd gekomen, noch gisteren, noch heden?

28 En Jonathas antwoordde Saul : Hy heeft

my zeer hertelyk gebeden, dat hy zoude mogen gaen naer Bethlehem,

29 En hy zeide : Geeft my oorlof, want daer is een zeer feestelyk sacrificie in myne stad, een van myne broeders heeft my geroepen : hierom, heb ik gratie voor uwe oogen gevonden, laet my gering gaen, dat ik myne broeders mag zien. Om deze zaak is hy tot des konings tafel niet gekomen.

30 Toen werd Säul gram tegen Jonathas, en zeide tot hem : Gy zoon van eene vrouwe die eenen man zonder verzoek zelve aenhaelt, meent gy dat ik niet weet dat gy den zoon van Isai lief hebt tot uwe schande, en ter schande van uwe schandelyke moeder?

31 Want alle de dagen dat den zoon van Isai op de aerde leeft, zoo zult gy en uw ryk niet gevestigd worden. Aldus dan zoo zendt nu, en doet hem by my brengen : want hy is een kind des doods.

32 En Jonathas heeft Säul zynen vader geantwoord, zeggende : Waerom zal hy sterven? Wat heeft hy gedaen?

33 En Säul greep eene lans dat hy hem slaen zoude. En Jonathas heeft toen gemerkt, dat zyn vader vast opzet gemaakt had dat hy David dooden zoude.

34 Hierom is Jonathas van de tafel opgestaen met groote gestoordheid zynen gramschap, en hy at op den tweeden dag van de nieuwe maend geen brood. Want hy was bedroefd om David, dat hem zyn vader alzo beschaemd had

35 En toen het 's morgens dag geworden was, zoo is Jonathas op het veld gegaen, alzo hy David gesteld had, en een klein jongsken met hem,

36 En hy zeide tot zynen jongen : Gaet heen, en haelt my de pylen, die ik schiet. En als den jongen geloopen was derwaerts, zoo schoot hy nog eenen anderen pyl voorby den jongen.

37 Als dan den jongen gekomen was ter plaetse van den pyl, denwelken Jonathas geschoten had : zoo riep Jonathas den jongen achter zynen rug, en zeide : Ziet daer is eenen pyl verre voorby u.

38 En Jonathas riep nog eens den jongen achterrug naer, zeggende : Haest u gering, wilt niet stil staen. Toen raapte Jonathas jongen alle de pylen te zamen, en hy bragt ze zynen heere :

39 Maer hy wist met allen niet wat men daer deed : want Jonathas en David hadden alleen kennis van de zaak.

40 Daerom zoo heeft Jonathas zyn gereedschap den jongen gegeven, en zeide tot hem : Gaet weg, en draegt ze in de stad.

41 En als den jongen weggegaen was, zoo is David opgestaen van de plaets die zuidwaerts stond, en vallende op zyn aenzigt

neder ter aerde, heeft hy drymael aenbeden : en zy kusten malkander, en weenden beide te zamen, maer David allermeeft.

42 Aldus zoo heeft Jonathas tot David gezeid : Gaet heen in vrede : al dat wy beide gezwoeren hebben in den naem des Heeren, zeggende : Den Heer zy tusschen my en u, en tusschen uw zaed en myn zaed tot in der eeuwigheid.

43 En David is opgestaen en weggegaen : en Jonathas is ook in de stad gegaen.

KAPITTEL XXI.

TOEN kwam David te Nobe tot Achimelech den priester : en Achimelech verwonderde zich zeer, omdat David daer gekomen was. En hy zeide tot hem : Waerom zyt gy alleen, en niemand met u ?

2 En David zeide tot Achimelech den priester : Den koning heeft my een woord bevolen, en gezeid : Laet niemand deze zaak weten, waerom dat gy van my gezonden zyt, en wat geboden dat ik u bevolen heb : want ik heb de knechten besteld te zyn tot die en die plaets.

3 Daerom hebt gy nu iets by de hand, het zy vyf brooden, geeft my die, of iets dat gy vindt.

4 En den priester antwoordende zeide tot David : Ik heb geen brood voor gemeene menschen by de hand, maer alleen heilig brood : is het zake dat de knechten zuiver zyn, byzonder van vrouwen ?

5 En David antwoordde den priester, en zeide tot hem : Aengaende de vrouwen, is het dat men daerop lettet, wy hebben ons daer af onthouden van gisteren en eergisteren als wy uitgingen, en de vaten der kinderen waren heilig. Maer dezen weg is besmet, maer dien zal ook heden geheiligd worden door de vaten.

6 Aldus zoo heeft hem den priester geheiligd brood gegeven. Want daer was geen brood, dan alleen de brooden der voorlegging, die van het aenschyn des Heeren afgedragen waren, opdat men daer warme brooden voor leggen zoude.

7 En daer was een van Säu's knechten, op dien dag, binnen in des Heeren tabernakel, en zyn naem was Doeg, een Idumiter, den allermagtigsten van Säu's herders.

8 En David zeide tot Achimelech : Hebt gy hier by de hand eenige lans of zweerd ? Want ik heb myn zweerd en myne wapenen met my niet gebragt. Want des konings woord was haestig.

9 En den priester zeide : Ziet hier is het zweerd Goliath des Philistyns, denwelken gy verslagen hebt in de vallei der Terebinthen, het is gedekt met eenen mantel achter den ephod : wilt gy dit met u dragen, zoo

neemt het weg : want hier is geen ander zonder dit. En David zeide : Daer is geen ander desgelyk, geeft my dat.

10 Aldus is David opgestaen, en gevlugt uyt Säu's aenzigt op dien dag : en hy is gekomen tot Achis, den koning van Geth :

11 En Achis knechten zeiden tot hem, als zy David zagen : Is dit niet David, den koning des lands ? zongen zy niet door de dansen, zeggende : Säu heeft er duizend verslagen, maer David tien duizend ?

12 Maer David stelde deze woorden in zyn herte, en hy vreesde zeer voor het aenschyn van Achis, den koning van Geth.

13 En hy veranderde zynen mond voor hen, en hy viel onder hunne handen : en hy stiet aen de deur van de poort, en zyn zeever vloeyde hem neder op zynen baerd.

14 En Achis zeide tot zyne knechten : Gy hebt gezien dezen man razend : waerom hebt gy dien tot my gebragt ?

15 Gebreken ons razende menschen, dat gy dezen man hier binnen gebragt hebt, omdat hy voor my zoude razen ? zal dezen dan in myn huis komen ?

KAPITTEL XXII.

HIEROM is David van daer gegaen, en gevloeden in de spelonk van Odolla. Hetwelk als zyne broeders, en al zyns vaders huis gehoord hadden, zoo zyn zy daer tot hem nederwaerts gekomen.

2 En daer zyn tot hem vergaderd alle die benaewd waren, en met schuld beladen, en die bitter van herte waren : en hy is hun hoofdman geworden, en daer zyn omtrent vier honderd mannen by hem geweest.

3 En David is van daer getrokken tot Maspha, welk is in Moab : en hy zeide tot den koning van Moab : Ik bid u, laet toch myn vader en myne moeder by u woonen, tot dat ik weten mag wat God my doen zal.

4 En hy heeft ze gelaten voor den koning der Moabitén : en zy bleven by hem al den tyd dat David in de forte was.

5 En Gad den profeet zeide tot David : Wilt in de forte niet blyven, reist voort, en gaet in het land van Juda. En David is weggereisd, en is gekomen in het bosch Haret.

6 En Säu heeft gehoord dat David gezien is geweest, en de mannen die met hem waren. Maer als Säu te Gabaa woonde, en was in het bosch, welk te Rama is, hebbende eene lans in zyne hand, en alle zyne knechten rondom hem stonden,

7 Zoo zeide hy tot zyne knechten, die by hem stonden : Hoort my nu gy kinderen van Jemini : meent gy dat den zoon van Isaï u allegader zal akkerlanden en wyngaerden geven, en dat hy u allegader zal

hoofdmannen maken, over duizend mannen, en kapiteinen over honderd mannen :

8 Aengezien dat gy alle tegen my gezwoeren hebt, alzoo dat er niemand is die my iets te kennen geeft, byzonder want ook myn zoon een verbond gemaakt heeft met den zoon van Isai? Daer is niemand van u, die medelyden hebbe met my, of die het my te kennen geve : omdat myn zoon mynen knecht tegen my opgerukt heeft, denwelken my lagen legt tot op dezen dag toe.

9 Toen antwoordde Doeg, een man van Edom, die by hem stond, en was den eersten onder Säu's knechten : Ik heb, zeide hy, den zoon van Isai gezien te Nobe, by Achimelech, Achitobs zoon, den priester.

10 Denwelken voor hem van den Heer raed vraagde, en hy gaf hem spys : en het zweerd van Goliath, den Philistyn, gaf hy hem ook.

11 Aldus zoo heeft Säu uitgezonden om Achimelech den priester Achitobs zoon te doen halen, en al zyns vaders huis, alle priesters, woonende te Nobe, dewelke alle-gader zyn by den koning gekomen.

12 En Säu zeide tot Achimelech : Hoort gy, zoon van Achitob. En hy antwoordde : Hier ben ik, heer.

13 En Säu zeide tot hem : Waerom hebt gy tegen my gezwoeren, gy en den zoon van Isai, en hebt hem brooden en een zweerd gegeven, en den Heer voor hem raed gevraagd, dat hy tegen my opstaen zoude, een heimelyken lagenlegger blyvende tot op dezen dag toe?

14 En Achimelech antwoordende den koning, zeide : En wie is er toch onder alle uwe knechten zoo getrouw als David, en des konings behuuden zoon, en reizende naer u gebod, en glorieus in uw huis?

15 Heb ik heden eerst begonnen voor hem van den Heer raed te vragen? Verre zy dit van my : den koning wille zulk ding niet vermoeden tegen zynen dienaar in al myns vaders huis : want uw dienaar heeft niet met allen geweten van deze zaak, het zy groot of klein.

16 En den koning zeide : Gy zult de dood sterven, Achimelech, gy en al uws vaders huis.

17 En den koning zeide tot de artsiers, die rondom hem stonden : Keert u om, en slaet de priesters des Heeren dood : want hunne hand is met David : wetende dat hy vlugtte, en zy hebben my het niet te kennen gegeven. Maer des konings knechten wilden hunne hand niet uitsteken aen des Heeren priesters.

18 Toen zeide den koning tot Doeg : Keert gy u om, en valt op de priesters. En Doeg den Idumiter zich omkeerende, overviel de

priesters, en versloeg op dien dag vyf-en-tachtig mannen, gekleed met linnen ephods kleederen.

19 En hy versloeg met den zweerde der priesteren stad Nobe, mannen en vrouwen, kleine kinderen en zuigelingen, ossen en ezels, en schapen, vernielde hy met het scherp van den zweerde.

20 Maer een zoon van Achimelech, Achitobs zoon, wiens naem was Abiathar, ontkomende, vlugtte tot David,

21 En hy gaf hem te kennen, hoe dat Säu des Heeren priesters gedood had.

22 En David zeide tot Abiathar : Ik wist wel op dien dag toen den Idumiter Doeg daer was, dat hy het zonder twyfel Säu zeggen zoude : ik ben schuldig alle der zielen uws vaders.

23 Blyft by my, wilt niet vreezen : is het dat iemand myne ziel zoekt, die zal uwe ziel ook zoeken, en gy zult met my behouden worden.

KAPITTEL XXIII.

EN zy hebben David geboodschapt, zeggende : Ziet de Philistynen bestryden Ceila, en zy berooven de dorschvloeren.

2 Hierom heeft David den Heer te rade gegaen, zeggende : Zal ik gaen en slaen deze Philistynen? En den Heer heeft tot David gezeid : Gaet heen, en gy zult de Philistynen verslaen, en Ceila behouden.

3 En de mannen die met David waren, zeiden tot hem : Ziet, wy vreezen hier zynde in het land van Juda : hoe veel te meer, is het zake dat wy gaen te Ceila, tegen de heirscharen der Philistynen?

4 Aldus zoo heeft David nog eens van den Heer raed gevraagd. Denwelken antwoordende, heeft gezeid tot hem : Staet op, en gaet tot Ceila : want ik zal de Philistynen in uwe hand leveren.

5 Hierom is David en zyne mannen gereisd naer Ceila, en hy heeft tegen de Philistynen gestreden, en heeft hun vee weggedreven, en die met eenen grooten slag geslagen : en David heeft de ingezetenen van Ceila verlost.

6 Voorts ten tyde toen Abiathar, Achimelechs zoon, vlugtte tot David in Ceila, zoo was hy afgekomen, hebbende met zich eenen ephod.

7 En het is Säu geboodschapt dat David te Ceila gekomen was, en Säu zeide : Den Heer heeft hem in myne handen geleverd, en hy is gevangen, in eene stad gegaen zynde, daer poorten en sloten zyn.

8 En Säu heeft al den volke bevolen dat zy nederwaerts ten stryde trekken zouden in Ceila : en dat zy David met zyne mannen omleggen zouden.

9 Hetwelk als David vernomen had, dat Saül al heimelyk op handen had hem kwaed te doen, zoo zeide hy tot Abiathar den priester : Doet den ephod aen.

10 En David zeide : Heer God van Israël, nu dienaer heeft eene tyding gehoord, dat Saül opstelt te komen in Ceila, om de stad te bederven, om mynentwil :

11 Zullen de mannen van Ceila my in zyne handen leveren? en zal Saül ook nederwaerts komen, alzo uw dienaer gehoord heeft? Heer God van Israël, geeft het uwen dienaer te kennen. En den Heer heeft gezeid : Hy zal nederwaerts komen.

12 En David zeide : Zullen de mannen van Ceila my en de mannen, die by my zyn, ook in Saüls handen leveren? En den Heer heeft gezeid : Zy zullen u leveren.

13 Daerom is David opgestaen, en zyne mannen omtrent zes honderd, en uit Ceila getrokken zynde, zy hebben ongestadiglyk gegaen herwaerts en derwaerts onzeker : en het is Saül geboodschapt dat David van Ceila gevlugt was, en behouden : waerom dat hy met heeft willen uittrekken,

14 Maer David woonde in de woestyn in de sterkste plaetsen, en hy bleef op het gebergte der woestyn van Ziph, op eenen donkeren berg : nogtans zocht hem Saül ten alle dagen : en den Heer heeft hem niet geleverd in zyne handen.

15 En David heeft gezien dat Saül uitgegaan was om zyne ziel te zoeken. Maer David was in de woestyn Ziph in het bosch.

16 En Jonathas, Saüls zoon, is opgestaen, en is by David in het bosch gegaen, en hy heeft zyne handen gesterkt in God : en heeft hem gezeid :

17 Wilt niet vreezen : want myns vaders Saüls hand zal u niet vinden, en gy zult regeren over Israël, en ik zal naest u den tweeden zyn, maer Saül, myn vader, weet dat ook wel.

18 Hierom zoo hebben zy beide een verbond gemaakt voor den Heer : en David is in de bosschagie gebleven : maer Jonathas is wederom gekeerd in zyn huis.

19 Toen zyn die van Ziph opgetrokken tot Saül te Gabaa, zeggende : Ziet, is David by ons niet verborgen in de allerbevrydste plaetsen der bosschagien, op den heuvel Hachila, welken ligt ter regter zyde van de woestyn?

20 Daerom zoo komt nu nederwaerts, gelyk uwe ziel begeert heeft dat gy nederwaerts komen zoudt : en het zal ons behooren hem te leveren in des konings handen.

21 En Saül heeft gezeid : Gebenedyd zyt gy van den Heer, dat gy medelyden met my gehad hebt.

22 Aldus zoo bid ik u, gaet heen weg, en doet neerstiglyk, en hebt u schalkelyk, en slaet gade de plaets daer zynen voet is, of wie hem daer gezien heeft : want hy peinst dit van my, dat ik hem listiglyke lagen leg.

23 Aenmerkt, en beziet alle de heimelyke plaetsen daer hy verborgen is : en komt dan wederom by my met eene zekere boodschap, dat ik mag met u gaen. En al had hy zich ook onder de aerde verborgen, zoo zal ik hem doorzoeken in alle de duizenden van Juda.

24 En zy opstaende zyn tot Ziph gegaen voor Saül : maer David en zyne mannen waren in de woestyn Maon, op het platte land ter regter zyde van Jesimon.

25 Zoo is Saül met zyne gezellen gegaen om hem te zoeken : en het is David geboodschapt, en hy is terstond nederwaerts gegaen naer de steenrots, en hy verkeerde in de woestyn Maon. Hetwelk als Saül gehoord had, zoo heeft hy hem vervolgd in de woestyn Maon.

26 En Saül ging ter zyde van den berg op de eene zyde : en David met zyne mannen waren op de andere zyde van den berg : maer David mishoopte dat hy zoude mogen ontgaen van Saüls aenzigt : aldus zoo hebben Saül en zyne mannen, David met zyne mannen omringd in het ronde als eene kroon, opdat zy die vangen zouden.

27 En daer is een bode tot Saül gekomen, zeggende : Haest u, en komt, want de Philistynen zyn met groote menigte op het land gevallen.

28 Aldus zoo is Saül wederom gegaen, ophoudende van David te vervolgen, en hy is gereisd tegen de Philistynen. Daerom hebben zy die plaets genoemd, de Scheidende steenrots.

KAPITTEL XXIV.

DAVID is dan van daer opwaerts gereisd : en heeft gewoond in de allerbevrydste plaetsen van Engaddi.

2 En als Saül wederom gekomen was, na dat hy de Philistynen vervolgd had, zoo hebben zy hem geboodschapt, zeggende : Ziet David is in de woestyn Engaddi.

3 Aldus zoo heeft Saül met hem genomen dry duizend uitgekozen mannen van geheel Israël, hy is uitgereisd om David en zyne mannen te zoeken, ook op de allersteilste steenrotsen, die alleen den wilden bokken gangbaer waren.

4 En hy is gekomen aen de schaepstallen die onderwegen lagen. En daer was eene spelonk, in dewelke Saül gegaen is om zyn gevoeg te doen : maer David met zyne mannen waren in het binnenste van de spelonk verborgen.

5 En Davids knechten zeiden tot hem : Ziet dit is den dag daer af dat den Heer tot u gesproken heeft : Ik zal u leveren uwen vyand, dat gy hem doen zoudet alzoo het believen zal in uwe oogen. Hierom zoo stond David op, en sneed af den boord van Säuls mantel al zwygende.

6 Daerna sloeg David zyn hert, om dat hy den boord van Säuls mantel afgesneden had.

7 En hy zeide tot zyne mannen : Den Heer wil my genadig wezen, dat ik dit ding niet doe mynen heere, den gezalfden des Heeren, dat ik myne hand zoude aen hem steken, want hy is een gezalfden des Heeren. Alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, ten zy dat hem den Heer sla, of dat zynen sterfdag kome dat hy sterve, of dat hy ten sterfte trekkende daer verslagen worde, zoo moet my den Heer genadig zyn, dat ik myne hand niet steke aen des Heeren gezalfden.

8 En David heeft zyne mannen gebroken met woorden, en hy heeft hun niet toegelaten dat zy tegen Säul opstaen zouden : maer Säul opstaende uit de spelonk, ging voort zynen eersten weg.

9 En David is na hem opgestaen : en uit de spelonk gegaen zynde, heeft hy achter Säuls rug geroepen, zeggende : Mynen heer koning. En Säul zag achter zich om : en David zich nederbuigende met het aenzigt ter aerde, heeft aenbeden,

10 En gezeid tot Säul : Waerom hoort gy naer de woorden der menschen, die zeggen : David zoekt erg tegen u?

11 Ziet heden hebben uwe oogen gezien dat den Heer u in myne handen geleverd heeft in de spelonk : en ik dacht dat ik u dooden zoude, maer myne oog heeft u gespaerd, want ik zeide : Ik zal myne hand niet uitreiken aen mynen heer, want hy is des Heeren gezalfden.

12 Daertoe nog meer, myn vader, beziet, en kent hier den boord van uwen mantel in myne hand : want toen ik het uiterste van uwen mantel afsneed, zoo wilde ik myne hand aen u niet steken. Aenmerkt en ziet dat er geen kwaed in myne hand is, noch geene onregtvaardigheid, noch ik heb tegen u niet gezondigd : maer gy legt lagen myner ziele, dat gy die wegnemen zoudet.

13 Den Heer oordeele tusschen u en my, en den Heer wreke my van u : maer myne hand zy op u niet.

14 Gelyk men in het gemeene oud zegwoord zegt : VAN DEN BOOZEN zal boosheid uitkomen : daerom zoo moet myne hand op u niet wezen.

15 Wien vervolgt gy toch, gy, koning van Israëel? Wien vervolgt gy? Gy vervolgt eenen dooden hond, en eene vlooi.

16 Den Heer zy regter, en oordeele tusschen

my en u : en hy aenzie en oordeele myne zaak, en hy moet my uit uwe hand verlossen.

17 Maer als David, sprekende tot Säul, alle deze woorden volzeid had, zoo zeide Säul : Is dit uwe stem niet, myn zoon David? En Säul hief zyne stem op, en weende :

18 En hy zeide tot David : Gy zyt regtveerdiger dan ik : want gy hebt my goed gedaan : en ik heb u met kwaed geloond.

19 En gy hebt heden getoond wat goed dat gy my gedaan hebt : hoe dat den Heer my in uwe hand geleverd heeft, en dat gy my niet gedood hebt.

20 Want wie is er die zynen vyand zal laten gaen in eenen goeden weg, als hy hem gevonden heeft? Maer den Heer wille u van deze weldaet loonen, voor hetgene dat gy aen my heden gedaan hebt.

21 En nu aengezien dat ik wel weet dat gy zekerlyk koning zyn zult, en dat gy het ryk van Israëel in uwe hand hebben zult :

22 Daerom zweert my by den Heer, dat gy myn zaed na my niet zult te niet doen, en dat gy mynen naem van myns vaders huis niet wegnemen zult.

23 En David heeft Säul dat gezworen. Aldus zoo is Säul weggegaen in zyn huis : en David en zyne mannen zyn ook opwaerts getrokken naer de bevrydste plaetsen.

KAPITTEL XXV.

MAER Samuël is gestorven, en geheel Israëel is vergaderd, en zy hebben hem beschreid, en begraven in zyn huis te Ramatha. En David opstaende is nederwaerts gegaen in de woestyn Pharaan.

2 En daer was een man in de woestyn Maon, en zyne bezitting was op den berg Carmelus, en dien man was bovenmaten zeer groot : en hy had dry duizend schapen, en duizend geiten : en het is geschied dat men zyne schapen schoor op den berg Carmelus.

3 En den naem van dien man was Nabal : en den naem van zyne huisvrouw was Abigail. En zy was eene zeer verstandige en schoone vrouw : maer haer man was straf en den allerkwaedsten, en vol boosheden : en hy was van Calebs geslacht.

4 Aldus toen David gehoord had in de woestyn, dat Nabal zyne schapen schoor,

5 Zoo heeft hy tien jongelingen gezonden, en hy zeide tot hen : Gaet opwaerts tot den berg Carmelus, en gy zult komen tot Nabal, en hem van mynentwege vredelyk groeten.

6 En gy zult zeggen : Mynen broeders en u zy vrede, en uwen huize zy vrede, en al dat u toebehoort zy vrede.

7 Ik heb gehoord dat uwe schaepherders scheren, dewelke met ons waren in de woestyn : wy zyn hun nooit kwellyk geweest, noch hun gebrak nooit iets van de kudde.

binnen al den tyd dat zy met ons waren op den berg Carmelus.

8 Vraegt het van uwe knechten, zy zullen u het zeggen. Aldus zoo laet uwe dienaers gratie verwerven voor uwe oogen : want wy zyn op eenen goeden dag gekomen. Zoo wat uwe hand vindt, dat geeft uwen knechten, en uwen zoon David.

9 En als de knechten van David daer gekomen waren, zoo hebben zy tot Nabal alle deze woorden gezegd van Davids wegen : en zy zwegen.

10 Maer Nabal, Davids knechten antwoordende, heeft gezegd : Wie is David ? En wie is den zoon van Isaï ? Heden zyn er knechten veel geworden die hunne heeren ontloopen.

11 Zal ik daerom myne brooden, en myne wateren, en het vleesch van myne beesten, die ik geslagen heb voor myne scheerders, nemen, en geven het vreemden mannen die ik niet ken van waer zy zyn ?

12 Aldus zoo zyn Davids knechten wederom gegaen door hunnen weg, en wederkeerende zyn zy gekomen, en hebben hem alle deze woorden te kennen gegeven, die hy gesproken had.

13 Toen zeide David tot zyne knechten : Een iegelyk gorde zyn zweerd aen zich. En zy hebben allegader hunne zweerden aengegord, en David gordde zyn zweerd ook aen zich : en David zyn gevolgd omtrent vier honderd mannen : maer twee honderd zyn gebleven aen de bagagien.

14 En een van Nabals knechten heeft dit Abigail zynervrouw, te kennen gegeven, zeggende : Ziet David heeft boden gezonden uit de woestyn, dat zy onzen heere zouden gebenedyden : en hy heeft ze versmaed.

15 Deze menschen zyn ons goederhande genoeg geweest, en niet kwellyk : en daer is nooit iets verloren gegaen van al den tyd, dat wy by hen verkeerden in de woestyn :

16 Voor eenen muer waren zy ons, zoo wel des nachts als des daegs, al den tyd dat wy onze kudden weidden by hen.

17 Daerom aenmerkt en bedenkt wat gy doet : want de kwaadheid is volkomen tegen uwen man, en tegen uw huis, en hy is een zoon van Belial, alzoo dat hem niemand mag aanspreken.

18 Aldus zoo heeft zich Abigail gehaest, en heeft gehaald twee honderd brooden, en twee leeren vaetkens met wyn, en vyf gekookte hamelen, en vyf maten brypap, en honderd korven rozynen, en twee honderd klonten vygen, en zy legde dat op ezels :

19 En zy zeide tot hare knechten : Gaet voor my weg : ziet ik zal u achterrug vol-

gen : maer zy heeft dit Nabal haren man niet te kennen gegeven.

20 Als zy dan op eenen ezel gezeten was, en gekomen was beneden aen het onderste van den berg, zoo kwam David met zyne mannen nederwaerts haer te gemoet : denwelken zy ook te gemoet gekomen is.

21 En David zeide : In der waarheid het is te vergeefs dat ik bewaerd heb, al dat dezen man toebehoorde in de woestyn, en dat er niets is verloren gegaen, van al dat hem toebehoorde : en hy heeft my kwaed voor goed geloond.

22 Dit moet God Davids vyanden doen, en dat daertoe doen, is het dat ik, van al dat hem aengaet, tot morgen toe iemand overlate, pissende aen den wand.

23 Maer als Abigail David gezien had, zoo haestte zy zich, en ging af van den ezel, en zy viel voor David neder op haer aenzigt, en aenbad op de aerde,

24 En viel hem te voet, en zy zeide : Laet deze misdaed, mynen heer, in my zyn : ik bid u, laet toch uwe dienstvrouw in uwe ooren spreken : en hoort de woorden van uwe dienaers :

25 Ik bid u, myn heer den koning stelle zyn hert niet tegen dezen boozen man Nabal : want naer zynen naem is hy een dwaes, en de dwaesheid is met hem : maer ik uwe dienaers, mynen heer, heb uwe knechten niet gezien, die gy gezonden hebt.

26 Daerom nu, mynen heer, alzo waerachtiglyk als den Heer leeft, en als uwe ziel leeft, dewelke u belet heeft dat gy tot de bloedstorting komen zoudt, en die uwe hand heeft by u behouden : en nu moeten uwe vyanden worden gelyk Nabal, en alle die mynen heer kwaed begeeren.

27 Hierom ontvang toch deze benedydning, dewelke uwe dienaers u mynen heere gebracht heeft : en geeft die den knechten, die u mynen heer volgen.

28 Neemt af uwer dienaers onregtveerdigheid : want den Heer zal u, mynen heer makende, maken een getrouw huis, want gy, mynen heer, strydt de stryden des Heeren : daerom zoo laet geene boosheid in u gevonden worden alle de dagen uws levens.

29 Want is het zake dat er op eenigen tyd enig mensch opstaet u vervolgende, en uwe ziel zoekende, zoo zal de ziel van mynen heer bewaerd zyn, als in een bondelken der levenden by den Heer uwen God : maer de ziel van uwe vyanden zal omgedraeid worden als met den zwank en den omloop van den slinger.

30 Als dan den Heer u, mynen heere, zal gedaen hebben alle de goede dingen, die hy van u gesproken heeft, en hy u zal ge-

maekt hebben eenen oversten leidsman over Israël,

31 Zoo zal u dit niet wezen tot een ver-zuchten, en tot een wroegen des herten mynen heere, dat gy onnoozel bloed gestort hebt, of u zelveu gewroken hebt : en als den Heer u, mynen heere, zal wel gedaen hebben, zoo zult gy uwer dienstvrouw gedachtig zyn.

32 En David zeide tot Abigail : Gebenedyd moet zyn den Heer den God van Israël, die u heden gezonden heeft my te gemoet, en gebenedyd is uwe uitspraak,

33 En gebenedyd moet gy ook zyn, die my heden hebt belet dat ik tot de bloedstorting gaen zoude, en my met myne hand wreken.

34 Anders zoo waerachtiglyk als den Heer den God van Israël leeft, denwelken my belet heeft dat ik u kwaed doen zoude : had gy my terstond niet te gemoet gekomen, er zoude van Nabal niet een gebleven zyn tot den dag van morgen, pissende aen den wand.

35 Hierom heeft David van hare hand genomen, al dat zy gebragt had, en hy heeft haer gezeid : Gaet heen vredelyk in uw huis, ziet ik heb uwe stem gehoord, en uw aenzigt eer bewezen.

36 Aldus zoo is Abigail wederom gekomen tot Nabal : en ziet, hy had eenen maelyd in zyn huis gelyk eens konings maelyd, en Nabals hert was vrolyk : want hy was bovenmaten zeer dronken : en zy zeide hem niet een woord, klein noch groot, tot 's morgens toe.

37 Maer des morgens vroeg als Nabal den wyn verteerd had, zoo heeft hem zyne huisvrouw deze woorden te kennen gegeven, en zyn hert is van binnen verstorven, en hy is geworden als een steen.

38 En als het tien dagen geleden was, zoo heeft den Heer Nabal geslagen, en hy is gestorven.

39 Hetwelk als David gehoord had dat Nabal dood was, zoo zeide hy : Gebenedyd moet den Heer zyn, die regt gedaen heeft van de zaak myner lasteringe van Nabals hand, en zynen dienaar bewaerd van het kwaed, en den Heer heeft Nabal zyne boosheid wederom op zyn hoofd vergolden. Hierom zoo heeft David uitgezonden, en Abigail aengesproken, om haer tot eene huisvrouw te nemen.

40 En Davids knechten zyn gekomen tot Abigail op den Carmelus, en zy hebben tot haer gesproken, zeggende : David heeft ons tot u gezonden, dat hy u zoude nemen tot eene huisvrouw.

41 Dewelke opstaende, heeft neder op de aerde aanbeden, en gezeid : Ziet uwe

dienstvrouw zy tot eene dienaers, dat zy mag de voeten wasschen van myns heeren dienaers.

42 En Abigail heeft zich gehaest, en is opgestaen, en is gaen zitten op eenen ezel, en vyf jonge dochters zyn met haer gegaen, hare kamenieren, en zy heeft Davids boden gevolgd, en is zyne huisvrouw geworden.

43 Maer David had ook getrouwd Achinoam van Jezrahel : en zy waren beide zyne huisvrouwen.

44 Maer Saül gaf Michol zyne dochter Davids huisvrouw Phalti, Laïs zoon, die van Gallim was.

KAPITTEL XXVI.

EN die van Ziph kwamen tot Saül in Gabaa, zeggende : Ziet, David is verborgen op den heuvel van Hachila, welken is gelegen tegenover de woestyn.

2 En Saül is opgestaen en nederwaerts gegaen in de woestyn Ziph, en met hem dry duizend uitgelezene mannen uit Israël, dat hy David zoeken zoude in de woestyn Ziph.

3 En Saül heeft zyn heirleger gemaakt in Gabaa Hachila, welk was tegenover de woestyn in den weg : maer David woonde in de woestyn. Maer ziende dat Saül hem nakwam in de woestyn,

4 Zoo zond hy bescieders uit, en heeft vernomen dat hy waerachtiglyk daer gekomen was.

5 En David stond al heimelyk op en hy is gekomen ter plaetse daer Saül was : en als hy de plaets gezien had, daer Saül sliep, en Abner Ners zoon, den opperveldheer van zyn heir, en Saül slapende in zyne tent : en al het ander gemeene volk rondom hem,

6 Zoo zeide David tot Achimelech den Hethiter, en tot Abisai, den zoon van Sarvia, Joabs broeder, zeggende : Wie zal met my beneden gaen tot Saül in het leger? En Abisai zeide : Ik zal met u nederwaerts gaen.

7 Aldus zoo zyn David en Abisai des nachts tot den volke gekomen, en zy hebben Saül gevonden liggende, en slapende in zyne tent, en eene lans in de aerde vastgestoken aen zyn hoofd : maer Abner en het volk slapende al rondom hem.

8 En Abisai zeide tot David : Den Heer heeft heden uwen vyand besloten in uwe handen : hierom zoo zal ik hem nu met de lans eens tegen de aerde doorsteken, en zoo zal het de tweede reis niet meer van noode wezen.

9 En David zeide tot Abisai : Doodt hem niet : want wie zal zyne hand steken aen des Heeren gezalfden, en onnoozel wezen?

10 En David zeide : Alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, ten zy dat hem den Heer

versla, of dat zynen dag komen dat hy sterve, of dat hy ten oorloge trekke en daer sterve :

11 Zoo moet my den Heer genadig wezen, dat ik myne hand niet steke aen des Heeren gezalfden. Daerom zoo neemt nu de lans, die aen zyn hoofd is, en den kop met het water, en laet ons weggaen.

12 Aldus zoo heeft David de lans, en den kop met het water genomen, die aen Saüls hoofd was, en zy zyn weggegaen : en er was niemand die het zag of merkte, of wakker werd, maer zy sliepen allegader, want den slaep des Heeren had ze overvallen.

13 En als David overgegaen was tegenover, en stond op het hoogste des bergs van verre, en dat er eene groote ruimte was tussehen hen,

14 Zoo riep David tot het volk, en tot Abner Ners zoon, zeggende : Zult gy niet antwoorden, Abner ? En Abner antwoordende, zeide : Wie zyt gy, die daer roept, en doet den koning onrust aen ?

15 En David zeide tot Abner : Zyt gy niet een man ; en wie anders is uws gelyk in Israël ? waerom hebt gy dan uwen heer den koning niet bewaerd ? Want daer is een van de schare ingegaen, opdat hy uwen heer den koning doodslaen zoude.

16 Het is niet goed dat gy gedaen hebt : alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, gy zyt alle kinderen des doods, die uwen heer den gezalfden des Heeren niet bewaerd hebt. Daerom zoo beziet nu waer dat des konings lans is, en waer zyn kop is met het water, die aen zyn hoofd was.

17 Toen kende Saül Davids stem, en zeide : Is dit niet uw stem, myn zoon David ? En David zeide : Het is myne stem, mynen heer koning.

18 En hy zeide : Om wat zaek vervolgt mynen heer zynen knecht ? Wat heb ik gedaen ? Wat kwaed is in myne hand ?

19 Daerom zoo bid ik u, mynen heer koning, wilt toch nu hooren uws dienaers woorden : Is het dat den Heer u verwekt tegen my, zoo laet een welrickend sacrificie ontsteken : maer is het dat de kinderen der menschen u oprukken, zoo zyn zy vermaledyd voor des Heeren aenschyn : die my heden verdreven hebben, dat ik in des Heeren erfdeel niet woonen zoude, zeggende : Gaet heen, en dient vreemde goden.

20 En nu zoo laet myn bloed niet uitgestort worden op de aerde voor den Heer : want den koning van Israël is uitgetrokken om eene vlooi te zoeken, gelyk men eene veldhoen vervolgt op het gebergte.

21 En Saül zeide : Ik heb gezondigd, gaet wederom, myn zoon David : want ik zal u voortaan geen kwaed meer doen : omdat

myne ziel heden kostelyk geweest is in uwe oogen : want het is openlaer dat ik dwaeselyk gedaen heb, en dat ik bovenmaten zeer onwetende geweest ben.

22 En David antwoordende, zeide : Ziet daer is des konings lans : laet een van des konings knechten overkomen, die ze hale.

23 Maer den Heer zal een iegelyk loon geven naer zyne regtveerdigheid en getrouwigheid : want den Heer heeft u heden in myne hand geleverd, en ik heb myne hand niet willen uitsteken aen des Heeren gezalfden.

24 En gelyk uwe ziel heden is groot geacht geweest in myne oogen, alzoo moet myne ziel groot geacht worden in des Heeren oogen, en hy wille my verlossen van alle benaauwdheid.

25 Hierom zoo heeft Saül tot David gezeid : Gebenedyd zyt gy, myn zoon David : en voorwaer gy zult doende doen, en gy zult magtig worden, en magtig blyven. Aldus is David zynen weg heen gegaen, en Saül is wederom gekeerd in zyne plaets.

KAPITTEL XXVII.

EN David zeide in zyn hert : Ik zal nog eens op eenen dag in Saüls handen vallen : is het niet beter dat ik vliede, en dat ik behouden worde in der Philistynen land, opdat Saül mishope, en dat hy my voortaan niet meer zoeken in alle de palen van Israël ? Aldus zoo zal ik zyne handen vlieden.

2 En David is opgestaen en hy is weggegaen, en zes honderd mannen met hem, tot Achis, Maechs zoon, den koning van Geth.

3 En David heeft by Achis te Geth gewoond, hy en zyne mannen ; den man en zyn huisgezin, en beide zyne huisvrouwen, Achinoam van Jezrahel, en Abigail de huisvrouw van Nabal des Carmelitsers.

4 En het is Saül te kennen gegeven dat David te Geth gevloden was, en hy heeft voortaan niet meer daerom gearheid om hem te zoeken.

5 Toen zeide David tot Achis : Is het zake dat ik gratie in uwe oogen gevonden heb, zoo geeft my plaets in eene stad van dezen lande, dat ik daer woonen mag : want waerom woont uw dienaar in des konings stad met u ?

6 Hierom zoo heeft hem Achis op dien dag gegeven Siceleg : daarvan is Siceleg der koningen van Juda geworden, tot op den dag van heden.

7 En het getal der dagen dat David in der Philistynen land woonde, is geweest vier maanden.

8 En David en zyne mannen zyn opgetrokken, en zy hebben veel roofs gehaald van

Gessuri en Gerzi, en van de Amalekiten : want deze dorpen werden bewoond van ouds, in het land als men gaet naer Sur, tot in het land van Egypten.

9 En David versloeg al het land, en hy liet daer niet eenen levenden man noch vrouw : en nemende schapen, en ossen, en ezelen, en kemelen, en kleederen, keerde hy wederom, en kwam tot Achis.

10 Toen zeide Achis tot hem : Tegen wien hebt gy heden opgelopen? En David antwoordde : Tegen de zuidzyde van Juda, en tegen de zuidzyde van Jerameel, en tegen de zuidzyde van Ceni.

11 Geen man noch vrouw liet David leven, noch hy bragt ze niet te Geth, zeggende : Dat zy by aventure tegen ons niet spreken : Dit deed David : en dit was zyn voornemen alle de dagen dat hy in der Philistynen land woonde.

12 Daerom zoo heeft Achis David betrouwd, zeggende : Hy heeft veel kwaeds gedaen tegen zyn volk van Israël : daerom zal hy myn eeuwigen knecht zyn.

KAPITTEL XXVIII.

EN het is geschied in die dagen, de Philistynen hebben hunne heiren vergaderd, dat zy zich bereiden zouden ten stryde tegen Israël : en Achis zeide tot David : Gy zult nu weten dat gy met my in het heir zult gaen, gy en uwe mannen.

2 En David zeide tot Achis : Nu zult gy weten wat uw dienaar doen zal. En Achis zeide tot David : En ik zal u maken eenen behoeder van mynen hoofde tot allen dage.

3 Maer Samuël is gestorven, en geheel Israël heeft rouw over hem gehouden, en zy hebben hem begraven te Ramatha, in zyne stad. En Säu heeft alle de tovenaers en waerzeggers uit den lande verdreven.

4 En de Philistynen zyn vergaderd en gekomen, en hebben hun heirleger gemaekt in Sunam : en Säu heeft ook geheel Israël vergaderd, en is tot Gelboe gekomen.

5 En Säu heeft het heirleger der Philistynen gezien, en heeft gevreesd, en zyn hert is bovenmaten zeer beangst geweest.

6 En hy heeft van den Heer raed gevraagd, maer hy heeft hem niet geantwoord, noch door droomen, noch door priesters, noch door profeten.

7 En Säu heeft tot zyne knechten gezeid : Zoekt my eene vrouw, die eenen waerzeggenden geest heeft, dat ik mag tot haer gaen, en door haer vernemen de waarheid. En zyne knechten hebben tot hem gezeid : Daer is eene vrouw, die eenen waerzeggenden geest heeft, te Endor.

8 Zoo heeft hy dan zyn habyt veranderd, en zich met andere kleederen gekleed, en

hy is weggegaen, en twee mannen met hem, en zy zyn tot de vrouw des nachts gekomen, en hy zeide tot haer : Waerzegt my door den waerzeggenden geest, en verwekt my van de dood dengenen dien ik u zeggen zal.

9 En de vrouw zeide tot hem : Ziet, gy weet wel wat dat Säu gedaen heeft, en hoe dat hy alle de waerzeggers en tovenaers uitgeroeid heeft uit den lande : waerom legt gy myner ziele lagen, dat ik zoude gedood worden?

10 En Säu heeft haer gezworen by den Heer, zeggende : Alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, u zal geen kwaed geschieden hierom.

11 En de vrouw zeide : Wien zal ik u verwekken? En hy zeide : Verwekt my Samuël.

12 En als de vrouw Samuël gezien had, zoo riep zy met luider stem, en zeide tot Säu : Waerom hebt gy my bedrogen? Want gy zyt zelf Säu.

13 En den koning zeide tot haer : Wilt niet vreezen : wat hebt gy gezien? En de vrouw heeft gezeid tot Säu : Ik heb de goden zien opklimmen uit de aerde.

14 En hy zeide tot haer : Hoedanig is zyne gedaente? En zy zeide : Daer is een oud man opgekomen, en hy is gekleed met eenen mantel. En Säu verstond dat het Samuël was, en hy boog zich neder met het aenzigt ter aerde, en aenbad.

15 Toen zeide Samuël tot Säu : Waerom hebt gy my onrust aengedaen dat ik verwekt zoude worden? En Säu zeide : Ik ben bovenmaten zeer benauewd : want de Philistynen stryden tegen my, en God is van my gegaen, en hy heeft my niet willen verhooren, noch door de hand der profeten, noch door droomen : daerom heb ik u geroepen, dat gy my toonen zoudet wat ik doen moet.

16 En Samuël zeide : Wat vraegt gy my, als den Heer van u gescheiden is, en is tot uwen vyand gegaen?

17 Want den Heer zal u doen gelyk hy gesproken heeft in myne hand, en hy zal uw ryk van uwe hand afsnyden, en dat geven uwen naesten David :

18 Omdat gy des Heeren stem niet gehoorzaam zyt geweest, noch hebt de gramschap van zynen toorn niet volbragt tegen Amalek. Daerom hetgeen dat gy lydt, dat heeft den Heer heden gedaen.

19 En den Heer zal heden Israël ook met u, in de handen van de Philistynen leveren : morgen zult gy en uwe zonen met my zyn : en den Heer zal het heir van Israël ook leveren in der Philistynen handen.

20 En terstond viel Säu lang uitgestrekt neder ter aerde : want hy was zeer verschrikt

van Samuëls woorden, en er was geene kracht in hem, want hy had van al dien dage geen brood geëten.

21 Aldus zoo is die vrouw by Saül gekomen (want hy was zeer ontsteld), en zy zeide tot hem : Ziet uwe dienstvrouw is uwer stem gehoorzaam geweest, en ik heb myne ziel in myne hand gesteld : en ik heb uwe woorden gehoord, die gy tot my gesproken hebt.

22 Daerom zoo wilt gy nu ook naer uwer dienstvrouw stem hooren, en ik zal u eenen beet broods voorzetten, dat gy etende moogt versterkt worden, en alzoo moogt voort, overweg gaen.

23 Maer hy weigerde, en hy zeide : Ik zal niet eten. Maer zyne knechten en de vrouw dwongen hem, en ten laetsten verhoorende hunne stem, stond hy op van de aerde, en zat op het bed.

24 En die vrouw had in haer huis een gemest kalf, en zy heeft zich gehaest, en heeft het doodgeslagen : en nemende meel, besloeg zy dat, en bakte ongeheefde koeken,

25 En zy zette het voor Saül en voor zyne knechten. Dewelke als zy geëten hadden, zoo stonden zy op, en reisden al dien heelen nacht.

KAPITTEL XXIX.

ALDUS zyn alle de heiren der Philistynen vergaderd te Aphec : en Israël heeft ook zyn leger gemaakt op de fontein die te Jezrahel is.

2 En de vorsten der Philistynen trokken voort met hoopen van honderd en van duizend : maer David en zyne mannen waren in den laetsten hoop met Achis.

3 En de prinsen der Philistynen zeiden tot Achis : Wat willen zich deze Hebreëuwen ? En Achis zeide tot de prinsen der Philistynen : Kent gy David niet, die Saüls des konings van Israëls knecht geweest is, en die nu by my is vele dagen of jaren, en ik heb in hem niets gevonden, van den dag af dat hy tot my overgevloden is, tot op dezen dag toe ?

4 Maer de prinsen der Philistynen werden gram tegen hem, en zeiden tot hem : Laet dezen man wederom gaen, en in zyne stad blyven, daer gy hem gesteld hebt, en laet hem met ons in den stryd niet trekken, dat hy ons wederpartyder niet worde, als wy begonnen hebben te stryden : want hoe zou hy anders zynen heer verzoenen mogen, dan met onze hoofden ?

5 Is dit niet David, denwelken zy zongen aen de dansen, zeggende : Saül heeft in zyne duizenden geslagen, maer David in zyne tien duizenden ?

6 Hierom heeft Achis David geroepen, en

tot hem gezeid : Alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, zoo zyt gy opregt en goed voor myne oogen : en uw uitgang en ingang is by my altyd in het heir : en ik heb niets kwaeds in u gevonden, van dien dag dat gy tot my gekomen zyt, tot op dezen dag toe : maer den vorsten behaegt gy niet.

7 Aldus zoo gaet wederom in vrede, en verstoort de oogen niet van de vorsten der Philistynen.

8 En David zeide tot Achis : Wat heb ik gedaen, en wat hebt gy in my uwen dienaar gevonden, van den eersten dag dat ik voor uw aenschyn geweest ben, tot op dezen dag toe, dat ik niet mag komen, en stryden tegen myns heeren des konings vyanden ?

9 Maer Achis heeft geantwoord en gezeid tot David : Ik weet wel dat gy goed zyt in myne oogen, gelyk een engel Gods : maer de prinsen der Philistynen hebben gezeid : Hy zal met ons ten stryde niet optrekken.

10 Hierom zoo staet op morgen vroeg, gy en uws heeren dienaers, die met u gekomen zyn : en als gy in den nacht opgestaen zult zyn, en het begint klaer dag te worden, zoo gaet weg.

11 Aldus is David des nachts opgestaen, hy en zyne mannen, dat zy vroeg zouden wegtrekken, en wederom gaen naer der Philistynen land : maer de Philistynen zyn opwaerts getrokken tot Jezrahel.

KAPITTEL XXX.

EN toen nu David en zyne mannen te Siceleg gekomen waren, op den derden dag, zoo hadden de Amalekiten eenen oploop gedaen op Siceleg aen de zuidzyde, en zy hadden geslagen Siceleg, en dat met den vure verbrand.

2 En zy hadden de vrouwen daeruit gevangen weggeleid, van den minsten tot den meesten toe : en zy hadden niemand doodgeslagen, maer zy hadden die met zich geleid, en reisden alzoo wederom hunnen weg.

3 Als David nu gekomen was, en zyne mannen, tot de stad, en vonden die met den vure ontstoken, en dat hunne huisvrouwen met hunne zonen en dochteren waren gevangen weggeleid,

4 Zoo hebben David en het volk dat met hem was hunne stem opgeheven, en jammerlyk geweend, tot dat hen de tranen begaven.

5 Want beide Davids huisvrouwen waren ook gevangen weggeleid, Achinoam de Jezrahelitinne, en Abigail wylde de huisvrouw van Nabal den Carmeliter.

6 En David is zeer bedroefd geweest : want het volk wilde hem steenigen, want elks mans ziel was bitterlyk bedrukt om

zyner zonen en dochteren wil : maer David werd versterkt in den Heer zynen God.

7 En hy zeide tot den priester Abiathar, Achimelechs zoon : Brengt tot my voort den ephod. En Abiathar bragt den ephod tot David,

8 En David vraegde raed van den Heer, zeggende : Zal ik deze rooverkens vervolgen, en die achterhalen, of niet? En den Heer zeide tot hem : Vervolgt ze : want gy zult ze zonder twyfel vangen, en hun den roof ontnemen.

9 Aldus zoo is David weggetrokken, en de zes honderd mannen, die met hem waren, en zy zyn gekomen tot de beek Besor : en sommigen, die moede waren, bleven daer staende.

10 Maer David heeft ze vervolgd, hy en de vier honderd mannen : want daer waren er twee honderd achtergebleven, die, vermoeid zynde, niet mogten over de beek Besor gaen.

11 En zy hebben eenen Egyptischen man op het veld gevonden, en zy bragten hem tot David : en gaven hem brood, dat hy eten zoude, en water te drinken.

12 En ook eene brok van eenen klont vygen, en twee bondelkens rozynen. En als hy geëten had, zoo is zynen geest wederom gekomen, en hy is vermaekt geweest : want hy had geen brood geëten, noch water gedronken, in dry dagen en dry nachten.

13 Aldus zoo zeide David tot hem : Wiens zyt gy? en van waer zyt gy? en waer heen gaat gy? Denwelken zeide : Ik ben een jongeling uit Egypten, eens Amalekiters knecht : maer myn heer heeft my achtergelaten, omdat ik eergisteren begon ziek te worden.

14 Want wy zyn uitgelopen aen de zuidzyde van Cerethi, en tegen Juda, en tegen de zuidzyde van Caleb, en wy hebben Siceleg met den vure verbrand.

15 En David zeide tot hem : Zoudt gy my kunnen geleiden tot aen dezen hoop? Hy zeide : Zweet my by God, dat gy my niet dooden zult, en dat gy my in myns heeren handen niet leveren zult, en ik zal u tot aen dezen hoop leiden. En David heeft gezworen.

16 En als hy hem geleid had, ziet zoo waren die nedergezeten breed op de aerde, etende en drinkende, en als eenen grooten feestdag houdende, om al den buit en de rooven, die zy genomen hadden uit der Philistynen land en uit het land van Juda.

17 En David sloeg ze vā den avond aen tot des anderendaegs avonds, en daer is niemand van hen ongaen, dan vier honderd jonge mannen, die op kemelen geklommen waren, en gevloten.

18 Aldus zoo heeft David wederom geno-

men al hetgeen dat de Amalekiten genomen hadden, en hy ontnam ook beide zyne huisvrouwen.

19 En daer gebrak niemand van den minsten tot den meesten, zoo wel van de zonen als van de dochteren, en van alle de rooven, en al dat zy geroofd hadden, heeft David wedergebragt.

20 En hy nam alle de kudden van het klein vee, en de runderen, en hy dreef die voor zich : en zy zeiden : Dit is Davids roof.

21 Toen kwam David tot de twee honderd mannen die van vermoeidheid achtergebleven waren, en David niet hadden kunnen volgen, en die hy bevolen had, dat zy blyven zitten zouden aen de beek van Besor : dewelke zyn uitgetrokken David te gemoet, en den volke dat met hem was. En David komende tot het volk, heeft ze gegroet vreedelyk.

22 En al de boosste en onregtveerdigste van de mannen, die met David gegaen waren, hebben geantwoord en gezeid : Aengezien dat zy met ons niet gekomen zyn, zoo zullen wy hun niets geven van den roof, dien wy ontnomen hebben : maer zy zullen zich laten genoeg, een iegelyk met zyne huisvrouw, en met zyne kinderen : en als zy die ontvangen zullen hebben, zoo laet ze weggaen.

23 Toen zeide David : Gy zult alzo niet doen, myne broeders, van deze dingen, die ons den Heer geleverd heeft, die ons ook bewaerd heeft, en heeft de rooverkens, die tegen ons eenen oploop gedaen hadden, geleverd in onze handen :

24 En niemand zal u hooren in deze woorden : want zy zullen gelyk deel hebben, die ten stryde trekken, en die by de bagagie blyven, en zy zullen gelykelyk deelen.

25 En dit is geschied van dien dag, en voortaan alzo geordineerd en gesteld, en gelyk eene wet in Israël tot op dezen dag toe.

26 Aldus zoo is David gekomen te Siceleg, en hy heeft giften van den roof gezonden tot de ouderen van Juda, zyne naesten, zeggende : Ontvangt de benedying uit den roof van des Heeren vyanden :

27 Dengenen die te Bethel woonden, en te Ramoth aen de zuidzyde, en die te Jether,

28 En die te Aroër woonden, en die in Sephamoth, en die in Esthamo,

29 En die in Rachal, en degene die daer woonden in de steden van Jerameel, en die daer woonden in de steden van Ceni,

30 En die in Arama, en aen den poel van Asan woonden, en die in Athach,

31 En die in Hebron woonden, en den anderen, die daer woonden op de plaatsen, daer David verkeerd had, en zyne mannen.

KAPITTEL XXXI.

MAER de Philistynen streden tegen Israël : en de mannen van Israël zyn gevluht voor het aenschyn der Philistynen, en zy vielen verslagen op het gebergte van Gelboe.

2 En de Philistynen zyn sterk gevallen op Saül, en op zyne zonen, en zy hebben verslagen Jonathas, en Abinadab, en Melchisua, Saüls zonen,

3 En de heele kracht van den stryd is op Saül gekeerd : en de schutters hebben hem achterhaeld, en hy is zeer zwaerlyk van de schutters gewond.

4 Toen zeide Saül tot zynen wapendrager : Trekt uw zweerd uit de scheede, en slaet my : opdat deze onbesnedenen by aventure niet komen, en slaen my dood, hunnen spot met my makende. En zyn wapendrager wilde dat niet doen : want hy was met te zeer grooten grouwel verveerd. Aldus zoo heeft Saül zyn zweerd gegrepen, en hy is daerin gevallen.

5 En als zyn wapendrager dat gezien had, te weten dat Saül dood was, zoo is hy ook in zyn zweerd gevallen, en is met hem gestorven.

6 Aldus is Saül gestorven, en zyne dry zonen, en zyn wapendrager, en alle zyne mannen te zamen op dien dag.

7 En de kinderen van Israël, die over de

vallei, en over de Jordaen waren, ziende dat de mannen van Israël gevloden waren, en dat Saül met zyne kinderen dood was, hebben hunne steden verlaten, en zyn gevluht : en de Philistynen zyn gekomen, en hebben daer gewoond.

8 Des anderendaegs zyn de Philistynen gekomen, dat zy de verslagene zouden pluisterten, en zy vonden Saül en zyne dry zonen, liggende op het gebergte van Gelboe.

9 En zy hebben Saüls hoofd afgeslagen, en zy deden hem zyn harnas uit : en zy hebben dat in der Philistynen land gezonden al rondom, dat men het verkondigen zoude in den afgoden tempel, en onder de lieden.

10 En zy stelden zyne wapenen in Astaroths tempel, maer zyn ligchaem hebben zy gehangen op den muur van Bethsan.

11 Hetwelk als die van Jabes Galaad gehoord hebben, al dat de Philistynen Saül gedaen hadden,

12 Zoo zyn alle de sterkste mannen opgestaan, en hebben al den nacht gewandeld, en hebben gehaald Saüls dood ligchaem, en zyner zonen doode lichamen van den muur van Bethsan : En zy zyn te Jabes Galaad gekomen, en hebben die daer met den vure verbrand :

13 En zy namen hun gebeente, en begroeven het in het bosch van Jabes, en zy vasten zeven dagen lang.

HET

TWEDE BOEK VAN SAMUËL,

Hetwelk wy noemen het Tweede Boek der Koningen.

KAPITTEL I.

NA dat Saül dood was, zoo is het geschied dat David wederom kwam van den slag der Amalekiters, en bleef twee dagen te Si-celeg.

2 En op den derden-dag is daer gezien een mensch komende uit Saüls heir met gescheurde kleederen, en met stof der aerde op zyn hoofd gesproeid ; en als hy by David gekomen was, zoo viel hy op zyn aenzigt neder en aenbad.

3 En David zeide tot hem : Van waer komt gy? Denwelken zeide tot hem : Ik ben gevluht uit het heir van Israël.

4 En David zeide tot hem : Welk is het woord dat er geschied is? Wilt my dat te kennen geven. Denwelken zeide : Het volk is uit den stryd gevluht, en veel van den volke zyn er gevallen en gestorven : ook zoo zyn Saül en zyn zoon Jonathas gestorven.

5 En David zeide tot den jongeling, die het hem boodschapte : Waeruit weet gy dat Saül en zyn zoon Jonathas dood zyn?

6 En den jongeling, die hem deze tyding bragt, zeide : Ik kwam by geval op den berg Gelboe, en Saül leunde op zyne lans : en de wagens en het rosvolk kwamen hem naby,

7 En achterrug zich keerende, en myziende,

heeft hy geroepen. En als ik hem geantwoord had : Ik ben hier :

8 Zoo zeide hy my : Wie zyt gy? En ik zeide tot hem : Ik ben een Amalekiter.

9 En hy zeide tot my : Staet op my, en slaet my dood : want ik ben bevangen met benaauwdheden, en myne ziel is nog heel in my.

10 En op hem staende sloeg ik hem dood : want ik wist wel dat hy niet mogt leven na zynen val : en ik nam de kroon, die op zyn hoofd was, en het armsieraed van zynen arm, en ik heb het hier tot u, mynen heer, gebragt.

11 Toen greep David zyne kleederen en scheurde ze, en alle de mannen, die met hem waren,

12 En zy hebben beklaegd, en beweend, en gevast tot den avond toe, over Saül en over Jonathas zynen zoon, en over het volk des Heeren, en over het huis van Israël, omdat zy door het zwaard gevallen waren.

13 En David zeide tot den jongeling die hem deze boodschap gebragt had : Van waer zyt gy? En hy antwoordde : Ik ben den zoon van een vreemdeling, een Amalekiter.

14 En David zeide tot hem : Waerom hebt gy niet gevreesd uwe hand uit te steken, dat gy des Heeren gezalfden zoudt dooden?

15 En David roepende eenen van zyne knechten, zeide : Gaet toe en slaet op hem. En hy heeft hem geslagen, en hy is gestorven.

16 En David zeide tot hem : uw bloed zy op uw hoofd : want uwen mond heeft tegen u gesproken, zeggende : Ik heb des Heeren gezalfden doodgeslagen.

17 En David heeft geklaegd over Saül en Jonathas, zynen zoon, aldusdanige klage :

18 (En hy heeft bevolen dat men de kinderen van Juda zoude den boog leeren, gelyk het geschreven is in het boek der regtveerdigen.) En hy zeide : Denkt, Israël, op degene die gestorven zyn, op uwe hoogten gewond.

19 De heerlyke van Israël zyn op uwe bergen doodgeslagen : hoe zyn de magtige nedergevallen?

20 Wilt dit niet boodschappen te Geth, noch zegt het voort op de vergaderingen der straten van Ascalon : dat der Philistynen dochteren zich by aventure niet verblyden, dat de dochteren van de onbesnedenen zich niet verheugen.

21 O gy, bergen van Gelboe, noch regen, noch dauw kome op u, noch geene akkers van de eerste vruchten moeten op u zyn : want daer is den schild van den sterken verworpen, den schild van Saül, regt of hy met olie niet gezalfd ware geweest.

22 Van het bloed der verslagenen, en van het vet der sterken kwam Jonathas pyl nooit wederom achterwaerts, en Saüls zweerd is nooit ydel wederom gekomen.

23 Saül en Jonathas zeer minnelyk en schoon in hun leven, zy zyn in de dood ook niet gescheiden : snelder dan arenden, en sterker dan leeuwen.

24 O gy, dochteren van Israël, weent over Saül, die u kleedde met roode zyde in wel lustigheden, die gouden juweelen gaf tot uw sieraed.

25 Hoe zyn de magtige in den stryd gevallen? Jonathas is op uwe hoogten verslagen.

26 Ik ben bedroefd over u, mynen broeder Jonathas, bovenmaten zeer schoon, en lieflyk boven der vrouwen liefde. Gelyk eene moeder haren eenigen zoon bemint, alzoo lief had ik u.

27 Hoe zyn de vromen gevallen, en hoe zyn de wapenen der oorlogen vernield?

KAPITTEL II.

NADEZE vraagde David den Heer, zeggende : Zal ik opwaerts trekken in eene der steden van Juda? En den Heer zeide tot hem : Trekt opwaerts. En David zeide : Waer zal ik heen trekken? En hy antwoordde hem : Naer Hebron.

2 Aldus zoo is David opwaerts getrokken, en beide zyne huisvrouwen, te weten Achinoam de Jezrahelitin, en Abigail, Nabals des Carmeliters huisvrouw :

3 Ook heeft David met zich geleid de mannen die by hem waren, een iegelyk met zyn huisgezin : en zy woonden in de steden van Hebron.

4 En de mannen van Juda zyn gekomen, en hebben David daer gezalfd, dat hy regeren zoude over het huis van Juda. En het is David te kennen gegeven, hoe dat de mannen van Jabes Galaad Saül begraven hadden.

5 Daerom zoo heeft David boden uitgezonden tot de mannen van Jabes Galaad, en hun gezeid : Gebenedyd moet gy den Heere zyn, die deze bermhertigheid gedaen hebt met uwen heer Saül, en hebt hem begraven.

6 En nu zal u den Heer wederom bermhertigheid en trouw vergelden : ook zal ik u dankbaerlyk loonen, om dat gy dit gedaen hebt.

7 Uwe handen laet versterken, en weest kinderen der vromigheid : want al is Saül uw heer dood, nogtans heeft het huis van Juda my gezalfd voor hunnen koning.

8 Maer Abner den zoon van Ner, den opperveldheer van Saüls heir, heeft genomen Isboseth, Saüls zoon, en hem omgeleid door het heirleger,

9 En hy heeft hem koning gemaekt over Galaad, en over Gessuri, en over Jezrahel, en over Ephraïm, en over Benjamin, en over geheel Israël.

10 Veertig jaren oud was Isboseth, Säuils zoon, als hy begon over Israël te regeren, en hy heeft twee jaren geregeerd. Maer het huis van Juda heeft alleen David gevolgd.

11 En het getal der dagen dat David gewoond heeft, regerende te Hebron over het huis van Juda, is geweest zeven jaren en zes maenden.

12 En Abner den zoon van Ner, en Isboseths Säuils zoons knechten, zyn uit het heirleger gegaen naer Gabaon.

13 Voorts zoo zyn Joab den zoon Sarvia, en Davids knechten uitgetrokken, en zy kwamen hen te ontmoet, by de piscine te Gabaon. En toen zy daer te zamen gekomen waren, zoo zyn zy tegen malkander over gezeten : te weten, deze op de eene zyde van de piscine, en de andere op de andere zyde.

14 En Abner zeide tot Joab : Laet de jongelingen opstaen, en voor ons spelen. En Joab antwoordde : Laet ze opstaen.

15 Aldus zoo zyn er opgestaen en overgegaen in getal twaelf van Benjamin, van Isboseths Säuils zoons zyde, en twaelf van Davids knechten.

16 En een iegelyk greep zynen medegezel met den kop, en doorstak zyne tegenparty, en aldus zyn zy al te zamen nedergevallen : en de plaets werd genoemd : den Akker van de vromen, te Gabaon.

17 En daer is dien dag een stryd opgestaen hard genoeg : en Abner met de mannen van Israël is verjaegd geweest van Davids knechten.

18 En daer waren dry zonen van Sarvia, Joab, en Abisai, en Asahel : maer Asahel was een zeer rasch looper, gelyk eene wilde geit, die in de bosschen woonen.

19 En Asahel vervolgde Abner en hy week niet, noch ter regter, noch ter slinker hand aflatende van Abner te vervolgen.

20 Hierom zag Abner achter zynen rug om, en zeide : Zyt gy niet Asahel? En hy antwoordde : Ik ben het.

21 En Abner zeide tot hem : Gaet ter regter of ter slinker hand af, en aenveerd't eenen van de jongelingen, en neemt zynen roof voor u weg. Maer Asahel wilde niet aflatende van hem voort te dryven.

22 En Abner heeft nog eens gezeid tot Asahel : Gaet weg, wilt my niet volgen, dat ik niet gedwongen worde u te doorsteken in der aerde, en dat ik dan niet zoude mogen myn aenzigt opheffen tot Joab uwen broeder.

23 Denwelken versmaedde te hooren, en

hy wilde ter zyde niet afkeeren : aldus zoo heeft hem Abner in zyne eegenisse gestoken met omgekeerde lanis, en heeft hem doorstoken, en is gestorven op dezelfde plaets : en alle die voorby de plaets gingen, daer Asahel gevallen was en gestorven, bleven staen.

24 En terwyl dat Joab en Abisai den vluggende Abner vervolgden, zoo is de zoon ondergegaen : en zy zyn gekomen tot den heuvel des waterloops, welken gelegen is tegenover de vallei, en den weg der woestyn van Gabaon.

25 En de kinderen van Benjamin zyn vergaderd by Abner : en vergaderd in eenen hoop, stonden zy op het opperste van eene hoogte.

26 En Abner riep tot Joab, en zeide : Zal uw zweerd al wreedelyk verslinden tot den laetsten man toe? Weet gy niet dat het mishopen zeer zorgelyk is? Hoe lang zult gy den volke niet zeggen, dat zy ophouden van hunne broeders te vervolgen?

27 En Joab zeide : Alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, hadt gy gesproken, zoo zoude het volk vroeg weggegaen zyn, en opgehouden hebben van hunnen broeder te vervolgen.

28 Aldus zoo heeft Joab eene trompet geslagen, en al het heir is blyven staen, en zy hebben Israël niet meer vervolgd, noch geenen stryd meer aengegaen.

29 Maer Abner en zyne mannen zyn weggetrokken al dien nacht door de platte velden : en zy zyn over de Jordaen gegaen, en als zy geheel Bethoron doorwandeld hadden, zoo zyn zy in het leger gekomen.

30 Maer Joab wederom gekomen zynde, achterlatende Abner, heeft al het volk vergaderd : en toen ontbraken er van Davids knechten negentien mannen, uitgenomen Asahel.

31 Maer Davids knechten hadden verslagen van Benjamin, en van de mannen, die met Abner waren, dry honderd en zestig mannen, dewelke ook gestorven zyn.

32 En zy namen Asahel, en begroeven hem in zyns vaders graf te Bethlehem : en Joab en de mannen die met hem waren, hebben al den nacht gereisd, en in den dageraad zoo kwamen zy te Hebron.

KAPITTEL III.

ALDUS is er een langen stryd gerezen tuschen Säuils huis, en tuschen het huis van David : David was toenemende en altyd in zich zelve langs zoo magtiger, maer Säuils huis minderde alle dag.

2 En David werden in Hebron kinderen geboren : en zyn eerstgeboren was Amnon van Achinoam de Jezrahelitin.

3 En na hem was geboren Cheleab van Abigail, Nabals des Carmelitsers huisvrouw: voorts was den derden Absalom, den zoon van Maacha, Tholmai des konings van Gesur dochter.

4 Maer den vierden was Adonias, Hagiths zoon: en den vyfden Saphathia, Abitals zoon.

5 En den zesden was Jethraam van Eglä Davids huisvrouw. Deze zyn David geboren te Hebron.

6 Als het dan stryd was tusschen Saüls huis en Davids huis, zoo regeerde Abner, den zoon van Ner, het huis van Saül.

7 Maer Saül had eene concubine gehad Respha genaemd, de dochter Aia. En Isboseth zeide tot Abner:

8 Waerom hebt gy u verzaemd met myns vaders concubine? denwelken zeer gram wezende om Isboseths woorden, zeide: Wat dunkt u, ben ik heden eens honds hoofd tegen Juda, die bermhertigheid gedaen heb over Saüls uws vaders huis, en over zyne broeders en zyne naesten, en ik heb u in Davids handen niet geleverd, en gy hebt tegen my gezocht, dat gy my heden zoudt straffen om eene vrouw?

9 God doe Abner dit, en dat nog daertoe, is het dat ik Davids huize niet doe, gelyk den Heer tot hem gezworen heeft,

10 Dat het koningryk zoude afgenomen worden van Saüls huis, en dat Davids troon zoude verheven worden over Israël, en over Juda, van Dan tot Bersabee toe.

11 En Isboseth konde hem niet antwoorden, want hy ontzag hem.

12 Aldus zoo heeft Abner boden aen David gezonden voor hem: zeggende: Wiens is het land? En dat zy zeggen zouden: Maekt vriendschap met my, en myne hand zal met u zyn, en ik zal geheel Israël wederom tot u brengen.

13 En David heeft gezeid: Zeer wel: ik zal vriendschap met u maken: maer ik begeer van u een ding, zeggende: Gy zult myn aenschyn niet zien, voor dat gy Michol Saüls dochter tot my gebragt hebt: en alzo zult gy komen, en my zien.

14 Toen zond David boden aen Isboseth Saüls zoon, zeggende: Geeft my myne huisvrouw Michol weder, dewelke ik tot eene huisvrouw verkregen heb, om honderd oversloofkens der mannelykheid van de Philistynen.

15 Dus heeft Isboseth uitgezonden, en heeft ze doen halen van haren man Phaltiel, Lais zoon.

16 En haer man volgde haer al weenende tot Bahurim toe: en Abner zeide tot hem: Gaet heen, en keert wederom. En hy is wederom gegaen.

17 Ook zoo heeft Abner tot de ouden van Israël eene reden gesproken, zeggende: Zoo wel gisteren als eergisteren zocht gy David dat hy over u regeren zoude.

18 Aldus dan zoo doet dat nu: want den Heer heeft tot David gesproken, zeggende: Door David myns dienaers hand zal ik myn volk van Israël verlossen, uit der Philistynen hand, en alle hunner vyanden.

19 En Abner heeft ook gesproken tot die van Benjamin. En hy is weggegaen dat hy in Hebron David zeggen zoude, al dat behaegd had Israël, en geheel Benjamin.

20 En hy is tot David te Hebron gekomen met twintig mannen: en David maekte hem en zynen mannen, die met hem gekomen waren, eenen maeltijd.

21 En Abner zeide tot David: Ik zal opstaen om geheel Israël tot u, mynen heere den koning, te vergaderen, en dat ik een verbond met u maken mag, alzo dat gy moogt overal heerschappy hebben, gelyk uwe ziel begeert. Als nu David Abner had uitgelei gedaen, en hy met vrede weggegaen was,

22 Zoo kwamen terstond Davids knechten en Joab, dewelke hadden de roovers verslagen, brengende eenen zeer grooten roof: maer Abner was toen by David te Hebron niet, want hy had hem nu laten gaen, en hy was met vrede weggegaen.

23 En Joab, en al het heir, dat met hem was, is achterna gekomen: aldus zoo is het Joab te kennen gegeven van sommigen die zeiden: Abner Ners zoon is by den koning gekomen, en hy heeft hem laten gaen, en hy is met vrede weggegaen.

24 En Joab is by den koning ingegaen, en heeft tot hem gezeid: Wat hebt gy gedaen? Ziet, Abner is by u gekomen: Waerom hebt gy hem van u weg laten gaen?

25 Kent gy Abner Ners zoon niet? dat hy daerom tot u gekomen is, dat hy u bedriegen zoude, en dat hy uwen uitgang en ingang vernemen zoude, en weten al wat gy doet?

26 Aldus Joab van David uitgegaen zynde, heeft boden gezonden naer Abner, en heeft hem wederom doen komen van der cisterne Sira, zonder Davids weet.

27 En als Abner wederom te Hebron gekomen was, zoo heeft hem Joab bezyden geleid, tot het midden van de poort, opdat hy hem spreken zoude met bedrog: en hy stak hem daer in zyne eegenis, en hy is gestorven ter wraek van Asahel, zyns broeders, bloed.

28 En als David hoorde dat daer nu geschied was, zoo zeide hy: Zuiver ben ik, en myn koningryk, voor God, tot in der

eeuwigheid, van Abners bloed, des zoons van Ner.

29 En het moet komen op Joabs hoofd, en op al zyns vaders huis : alzoo dat er van Joabs huize nimmermeer man gebreke. den loop des zaeds lydende, en melaetsch, en de spil houdende, en door het zweerd vallende, en broods gebrek hebbende.

30 Aldus zoo hebben Joab en Abisai zyn broeder, Abner verslagen, om dat hy hunnen broeder Asahel verslagen had te Gabaon, in den stryd.

31 Toen zeide David tot Joab, en tot al het volk, dat met hem was : Scheurt uwe kleederen, en omgordt u met zakken, en beklagt met rouw voor de uitvaart van Abner. En den koning David volgde de baer.

32 En als zy Abner te Hebron begraven hadden, zoo heeft den koning David zyne stem opgeheven, en geweend op Abners graf : en al het volk heeft ook geweend.

33 En den koning Abner beklagende en weenende, zeide : Abner is niet gestorven, gelyk de onvromen plegen te sterven.

34 Uwe handen zyn niet gebonden, en uwe voeten zyn in geene boeijen gesloten : maer gy zyt gevallen, gelyk als men voor booze schalken valt. En al het volk hernemende, heeft wederom over hem geweend.

35 En als al de menigte gekomen was om met David spys te nemen, toen het nog klaer dag was, zoo heeft David gezworen, zeggende : Dit moet my God doen, en dat nog daertoe doen, is het zake dat ik voor den zons ondergang brood, of iets anders proeve.

36 En al het volk heeft het gehoord, en het genoege hun wel, al dat den koning gedaen had voor al het volk.

37 En al het gemeene volk, en geheel Israël merkten op dien dag, dat het van den koning niet kwam, dat Abner, den zoon van Ner, gedood was.

38 En den koning zeide ook tot zyne knechten : Weet gy niet, dat er heden een prins, en een van de allermeeften van Israël gevallen is?

39 En ik ben nog een teer, en gezalfd koning : maer deze mannen, de zonen van Sarvia, zyn my zeer hard. Den Heer wille den kwaaddoener loon geven naer zyne kwaedheid.

KAPITTEL IV.

TOEN hoorde Isboseth Saüls zoon, dat Abner gedood was te Hebron : en zyne handen zyn magteloos geworden, en geheel Israël werd verbaesd.

2 En Saüls zoon had twee hoofdmannen der roovers, den eenen was genoemd

Baana, den anderen heette Rechab, zonen van Remmon des Berothiters, van Benjamins kinderen : want Beroth is ook onder Benjamin gerekend.

3 En de Berothiters waren gevlugt te Gethaim, en zy waren aldaer vreemdelingen tot dien tyd toe.

4 En Jonathas, Saüls zoon, had eenen zoon die kreupel was aen de voeten, want hy was vyf jaren oud; toen den bode kwam van Saül en Jonathas, uit Jezrahel. Aldus zyne voedster hem opnemende, vluchtte; en toen zy zeer haestig was om te vlieden, zoo viel het kind, en het is kreupel geworden : en het was genoemd Miphiboseth.

5 Aldus komende Remmon des Berothiters kinderen, Rechab, en Baana in de hitte van den dag, zyn gegaen in Isboseths huis : denwelken op zyn bed te middag sliep. En de deurwachteres des huis, tarwe zuiverende, was ontslapen.

6 En zy zyn al bedektelyk in huis gekomen, nemende aren van tarwe, en hebben hem in zyne eegenis gestoken, Rechab en Baana zyn broeder, en zy vloden.

7 Maer toen zy in huis kwamen, zoo lag hy in zyne slaapkamer op zyn bed, en sliep, en slaende hebben zy hem gedood : en nemende weg zyn hoofd, zyn zy gereisd al den nacht door den weg der woestyn.

8 En zy hebben Isboseths hoofd tot David gebracht te Hebron : en hebben tot den koning gezeid : Ziet daer is het hoofd van Isboseth, Saüls zoon, uwen vyand, die uwe ziel zocht : en den Heer heeft mynen heere den koning heden wrake verleend van Saül, en van zynen zade.

9 En David antwoordende Rechab en Baana zynen broeder, Remmon des Berothiters kinderen, zeide tot hen : Zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, die myne ziel van alle benaauwdheid verlost heeft,

10 Aengezien dat ik dien greep, en doodde te Siceleg, die my boodschappte, en zeide : Saül is dood : meende dat hy eene gelukkige boodschap bragt, denwelken ik behoorde te geven loon voor zyne boodschap :

11 Hoe veel te meer nu, als deze booze menschen eenen onschuldigen man doodgeslagen hebben in zyn huis, op zyn bed, zoude ik diens bloed uit uwe hand niet verzoeken, en u van de aerde weg nemen?

12 Hierom zoo heeft David zynen knechten bevolen, en zy hebben ze dood geslagen : en hunne handen en voeten afslaende, zy hebben die gehangen over de piscine te Hebron : maer het hoofd van Isboseth hebben zy genomen, en begraven in Abners graf, in Hebron.

KAPITTEL V.

EN alle de geslachten van Israël zyn gekomen tot David te Hebron, zeggende : Ziet, wy zyn uw gebeente en uw vleesch.

2 Daertoe ook gisteren en eergisteren, toen Saut koning over ons was, zoo leiddet gy Israël uit en in : en den Heer heeft tot u gezeid : Gy zult myn volk van Israël hoeden, en gy zult een prins zyn over Israël.

3 Ook zoo zyn de ouderen van Israël by den koning in Hebron gekomen, en den koning David heeft met hen een verbond gemaakt te Hebron, voor den Heer : en zy hebben David tot koning gezalfd over Israël.

4 Een zoon van dertig jaren was David toen hy begon te regeren, en veertig jaren heeft hy geregeerd.

5 Te Hebron regeerde hy over Juda zeven jaren en zes maanden : maer in Jerusalem regeerde hy dry-en-dertig jaren, over geheel Israël en Juda.

6 En den koning is uitgetrokken, en alle de mannen die met hem waren, naer Jerusalem, tegen de Jebusiters, des lands bewoners : en zy zeiden tot David : Gy zult hier binnen niet komen, ten zy dat gy verdreven zult hebben de blinden en de kreupelen, zeggende : David zal hier binnen niet komen.

7 Aldus zoo heeft David de borg van Sion ingenomen, en dit is Davids stad.

8 Want David had op dien dag eenen prys daarop gesteld, voor dengenen die de Jebusiters verslaen zoude, en aen de goten van de daken zoude komen, en verdryven de blinden en de kreupelen, die Davids ziel haetten. Daerom zegt men in het gemeene zegwoord : Den blinden en den kreupelen zullen in den tempel niet komen.

9 Toen woonde David in de borg, en hy heeft die genoemd Davids stad : en hy heeft die getimmerd in het ronde van Mello, en van inwaerts.

10 En hy ging altyd voort toenemende en grooter wassende, en den Heer den God der heirscharen was met hem.

11 Ook zoo heeft Hiram, den koning van Tyren, boden aen David gezonden, en cederhout, en kunstige werklieden in hout en in steen om de muren : en zy hebben Davids huis getimmerd.

12 En David heeft gekend dat den Heer hem tot eenen koning over Israël vastgemaakt had, en dat hy zyn koningryk verheven had, over zyn volk van Israël.

13 Aldus zoo heeft David nog concubinen en huisvrouwen genomen, van Jerusalem, na oot hy van Hebron gekomen was : en

David werden nog andere zonen en dochteren geboren :

14 En dit zyn de namen dergene die hem te Jerusalem geboren zyn : Samua, en Sobab, en Nathan, en Salomon,

15 En Jebahar, en Elisua, en Nepheg,

16 En Japhia, en Elisama, en Elioda, en Eliphaleth.

17 Aldus zoo hebben de Philistynen gehoord dat men David gezalfd had tot koning over Israël : en zy zyn allegader opgetrokken om David te zoeken : en als David dit hoorde, zoo ging hy nederwaerts in de sterkte.

18 Maer de Philistynen komende, zyn breed nedergeslagen in de vallei Raphaim.

19 En David vraagde den Heer, zeggende : Zal ik opwaerts trekken tot de Philistynen? en zult gy die in myne hand leveren? En den Heer heeft tot David gezeid : Trekt opwaerts, want ik zal de Philistynen leverende geven in uwe hand.

20 Aldus zoo is David gekomen te Baal-pharasim, en heeft de Philistynen daer geslagen, en gezeid : Den Heer heeft myne vyanden voor my gedeeld, gelyk de wateren worden gescheiden. Daerom is die plaats genoemd Baal-pharasim.

21 En de Philistynen hebben hunne gesneden afgoden daer gelaten : dewelke David en zyne mannen weggedragen hebben.

22 En de Philistynen bestonden wederom op te trekken, en zy zyn breed gespreid in de vallei van Raphaim.

23 En David vraagde den Heer : Zal ik tegen de Philistynen optrekken, en zult gy die in myne handen leveren? Denwelken antwoordde : Trekt niet opwaerts tegen hen, maer draeit om achter hunnen rug, en gy zult hen aenkomen tegenover de peerenboomen.

24 En als gy zult hooren het geruisch van eenen gaende op de toppen van de peerenboomen, dan zult gy den stryd beginnen : want dan zal den Heer voor uw aenzigt uitgaen, om de heiren der Philistynen te verslaen.

25 Aldus zoo heeft David gedaen gelyk hem den Heer bevolen had, en heeft de Philistynen geslagen, van Gabaa tot dat gy komt in Geser.

KAPITTEL VI.

TOEN heeft David wederom vergaderd alle de uitgelezen van Israël, dertig duizend.

2 En David is opgestaen, en weggegaen, en al het volk dat met hem was, van de mannen van Juda, dat zy brengen zouden Gods ark, waerover dat den naem des Heeren der heirscharen aengeroepen is,

zittende daer boven tusschen de cherubinen.

3 En zy hebben Gods ark op eenen nieuwen wagen gesteld, en die weggevoerd uit Abinadabs huis, die te Gabaa woonde : maer Oza en Ahio, Abinadabs zonen, men- den den nieuwen wagen :

4 En als zy die gehaald hadden uit Abinadabs huis, die te Gabaa woonde, bewarende Gods ark, zoo ging Ahio voor de ark.

5 Maer David en geheel Israël speelden voor den Heer, op allerhande instrumenten van hout kunstelyk gemaekt, en op harpen, en lieren, en bommen, en met hoornkens en met cimbalen.

6 Maer toen zy gekomen waren tot den dorschvloer van Nachon, zoo stak Oza zyne hand uit aen Gods ark, en hy heeft die gehouden : want de ossen sloegen achteruit, en hadden de ark doen hellen.

7 En den Heer is met onweerdigheden gram geworden tegen Oza, en hy versloeg hem om de vermetelheid : denwelken is daer gestorven by Gods ark.

8 Toen werd David bedroefd, om dat den Heer Oza verslagen had, en die plaets werd genoemd : het Verslaen van Oza, tot op dezen dag toe.

9 En David heeft den Heer zeer ontzien op dien dag, zeggende : Hoe zal des Heeren ark binnen tot my komen ?

10 En hy heeft des Heeren ark niet willen laten ter herberge komen tot hem in Davids stad : maer hy heeft die doen herbergen in het huis van Obed-edom den Gethiter.

11 En de ark des Heeren is geherbergd geweest in Obed-edoms des Gethiters huis, dry maenden lang : en den Heer heeft Obed-edom en al zyn huis gebenedyd.

12 En het is David den koning geboodschapt, dat den Heer Obed-edom en al zyn huis gebenedyd had, om Gods ark. En David zeide : Ik zal gaen en halen de ark wederom, met de benedying in myn huis. Aldus zoo is David uitgegaen, en heeft Gods ark uit Obed-edoms huis weggehaeld, tot in Davids stad, met blydschappen. En daer waren met David zeven dansen, en eene slagtofferande van een kalf.

13 En als zy voortgegaen waren, die des Heeren ark droegen, zes schreden, zoo offerde David, eenen os, en eenen ram.

14 En David sprong met al zyne magt voor den Heer : en David was met eenen linnen ephod omgord.

15 En David, en al het huis van Israël, leidden de ark van het verbond des Heeren met jolyd, en met geluid der trompette.

16 En als de ark des Heeren in Davids stad gekomen was, zoo heeft Michol, Saüls dochter, nederwaerts ziende uit de venster,

den koning David gezien opspringende, en dansende voor den Heer : en zy heeft hem in haer hert versmaed.

17 En zy hebben des Heeren ark ingebragt, en die op hare plaets gesteld in het midden des tabernakels, welk David voor haer uitgespannen had : en David heeft vele brandofferanden en vredeofferanden geofferd voor den Heer.

18 En als hy, offerende heel-brandofferanden en vredeofferanden, voldaan had, toen gebenedyde hy het volk in den naem des Heeren der heirscharen.

19 En hy heeft bedeed alle der menigte van Israël, zoo wel den mannen als den vrouwen, elken byzonder eenen koek broods, en een stuk gebraden ossenvleesch, en bloem van meel met olie geroost : en al het volk is weggegaen, een iegelyk in zyn huis.

20 En David is wederom gekomen om zyn huis te benedynen : en Michol Saüls dochter uitgegaen zynde David te gemoet, heeft gezeid : Hoe glorieus is den koning van Israël heden geweest, ontdekkende zich zelve voor zynar knechten dienstvrouwen, en hy is ontdekt geweest, gelyk of er een van de schudden ontdekt werd.

21 En David zeide tot Michol : Voor den Heer, die my verkozen heeft meer dan uwen vader, en dan al zynen huize en die my bevolen heeft dat ik zoude een prins wezen over des Heeren volk in Israël,

22 Zal ik spelen, en nog verworpender worden dan ik geweest ben : en ik zal ootmoedig wezen in myne oogen : en met de dienstvrouwen daer gy af gesproken hebt, zal ik glorieuzer schynen.

23 Hierom zoo heeft Michol, Saüls dochter, geen zoon gekregen tot den dag haers doods toe.

KAPITTEL VII.

EN het is geschied als den koning in zyn huis gezeten was, en den Heer hem rust gegeven had van alle zyne vyanden van alle zyden,

2 Zoo zeide hy tot Nathan den profeet : Ziet gy niet dat ik in een cederen huis woon, en dat de ark Gods gesteld is in het midden onder de vellen ?

3 En Nathan heeft tot den koning gezeid : Gaet heen, en doet al dat gy in uw hert hebt : want den Heer is met u.

4 Maer het gebeurde op dien nacht : en ziet het woord des Heeren is tot Nathan geschied, zeggende :

5 Gaet heen, en zegt mynen knecht David : Dit zegt den Heer : Meent gy dat gy my zult een huis maken om te wonen ?

6 Want ik heb in geen huis gewoond, van dien dag, dat ik de kinderen van Israël uit

het land van Egypten leidde, tot op dezen dag toe : maer ik wandelde in een tabernakel, en in eene tent.

7 Over de plaetsen daer ik door gegaen ben, met alle de kinderen van Israël, heb ik sprekende gezeid tot eenige van Israëls geslacht, denwelken ik bevolen heb dat zy myn volk Israël zouden hoeden, zeggende : Waerom hebt gy my geen cederen huis gemaekt?

8 En nu, dit zult gy mynen knecht David zeggen : Dit zegt den Heer der heirscharen : Ik heb u uit de weiden gehaald toen gy de schapen volgdet, dat gy zoudt een vorst zyn over myn volk Israël :

9 En ik ben met u geweest in alle plaetsen, daer gy gewandeld hebt, en ik heb alle uwe vyanden doodgeslagen voor uw aenzigt : en ik heb u eenen grooten naem gemaekt, als den naem van de grooten die op de aerde woonen.

10 En ik zal myn volk van Israël eene plaets stellen, en ik zal hen daer vastplanten, en het zal daeronder woonen, en niet meer verstoord worden : en de kinderen der boosheid zullen hen niet meer verdrukken, gelyk te voren,

11 Van dien dag aen, dat ik regters over myn volk Israël gesteld heb : en ik zal u rust geven van alle uwe vyanden. En den Heer zegt u te voren, dat den Heer u een huis maken zal.

12 En als uwe dagen zullen voleind zyn, en dat gy met uwe vaderen zult ontslapen zyn, dan zal ik uw zaed na u verwekken, hetwelk uit uw ligchaem komen zal, en ik zal zyn ryk vastmaken.

13 Dezen zal een huis maken in mynen naem, en ik zal zynen troon vastmaken tot in der eeuwigheid.

14 Ik zal hem tot eenen vader wezen, en hy zal my tot eenen zoon zyn : en is het zake dat hy iets onregtveerdiglyk doet, zoo zal ik hem straffen met de roede der mannen, en met de plagen der menschen kinderen.

15 Maer myne barmhertigheid zal ik van hem niet wegnemen, gelyk ik die van Sül genomen heb, denwelken ik van myn aenzigt weggedaen had.

16 En uw huis en uw ryk zal getrouw zyn tot in der eeuwigheid, voor uw aenzigt, en uwen troon zal altyd vast wezen.

17 Naer alle deze woorden, en naer al dit visioen, heeft Nathan tot David gesproken.

18 Aldus zoo is den koning David ingegaen, en zat voor den Heer, en zeide : Wie ben ik toch, o Heer God? en wat is myn huis, dat gy my hiertoe hebt gebragt?

19 Maer dit heeft u nog luttel gedacht voor uw aenzigt, o Heer God, ten ware dat gy

nog van uws knechts huis gesproken had, van verre nakomende dingen : want dit is de wet van Adam, Heer God.

20 Daerom wat zal David hiertoe meer mogen doen, om met u te spreken? want gy kent uwen knecht, o Heer God.

21 Om uws woords wil, en naer uw hert, hebt gy alle deze grootdadige dingen gedaen, alzoo om dat gy die uwen dienaar zoudt te kennen geven.

22 Daerom zyt gy ook groot geacht, o Heer God, want daer is uws gelyk, noch daer is geen God buiten u, in al dat wy met onze ooren gehoord hebben.

23 Want wat volk is er op de aerde gelyk uw volk Israël, daer God om gegaen is, dat hy het zoude verlossen tot een volk voor zich zelve, en dat hy zich zelve eenen naem maken zoude, en dat hy hun groote wonderlyke, en grouwelyke dingen doen zoude op de aerde, voor het aenzigt van uw volk, hetwelk gy voor u verlost hebt uit Egypten, het volk, en hunnen God.

24 Want gy hebt het volk van Israël met u vast verbonden tot een eeuwig volk : en gy, Heer God, zyt hun tot eenen God geworden.

25 Hierom dan, Heer God, het woord dat gy van uwen dienaar gesproken hebt, en over zyn huis, verwekt in der eeuwigheid : en doet gelyk gy gesproken hebt :

26 Opdat uwen naem mag geprezen worden tot in der eeuwigheid, en dat men zegge : Den Heer der heirscharen is God over Israël. En Davids uws knechts huis zal gevestigd worden voor den Heer.

27 Want gy, Heer der heirscharen, God van Israël, hebt uws dienaers oor opengedaen, zeggende : Ik zal u een huis timmeren : daerom heeft uw dienaar zyn hert gevonden, dat hy u met deze bede bidden zoude.

28 Nu dan, o Heer God, gy zyt God, en uwe woorden zullen waerachtig zyn : want gy hebt tot uwen dienaar gezeid deze goede dingen.

29 Daerom begint toch, en gebenedydt uws dienaers huis, opdat het in der eeuwigheid mag blyven voor u : want gy, o Heer God, hebt gesproken, met uwe benedying zal uws dienaers huis gebenedydt worden in der eeuwigheid.

KAPITTEL VIII.

DAERNA is het geschied dat David de Philistynen geslagen heeft, en die vernederd, en David nam den Tribuets breidel uit der Philistynen hand.

2 En hy heeft de Moabiten geslagen, en hy heeft ze met een koordeken gemeten, makende die effen gelyk de aerde : en hy

heeft ze met twee koordekens gemeten, het een om dood te slaen, en het ander om het leven te geven : en aldus zyn de Moabiten dienende geworden David onder tribuet.

3 En David heeft verslagen Adarezer, Rohobs zoon, den koning van Soba, als hy getrokken was om heerschappy te krygen over de rivier Euphrates.

4 En toen David van zyne zyde gevangen had duizend en zeven honderd ruiters te peerd, en twintig duizend voetknechten, zoo heeft hy alle de ingespannen wagenpeerden vermint : maer hy heeft er van dien honderd wagens gelaten.

5 En van Syrien uit Damascus zyn er ook gekomen, om Adarezer, den koning van Soba, te helpen : en David heeft van die van Syrien, twee-en-twintig duizend mannen verslagen.

6 En David heeft een garnisoen knechten tot Damascus in Syrien gesteld, en Syrien is geworden David dienende onder tribuet : en den Heer heeft David bewaerd, in alles werwaerts dat hy gereisd heeft.

7 En David heeft de goude wapenen genomen, die Adarezers knechten hadden, en hy heeft die gebragt tot Jerusalem.

8 En van Bete, en van Beroth, Adarezers steden, nam David metael bovenmaten veel.

9 Maer Thoü den koning van Emath, heeft gehoord dat David al de magt van Adarezer verslagen had.

10 En Thoü heeft Joram, zynen zoon, aen den koning David gezonden, dat hy hem groeten zoude, mede verblydende, en dat hy hem danken zoude : om dat hy Adarezer bestreden had, en verslagen. Want Thoü was Adarezers vyand, en in zyne hand waren juweelen van goud, en van zilver, en van metael :

11 Dewelke den koning David den Heere geheilgd heeft, met het zilver en goud, hetwelk hy geheilgd had van allé de heidenen, die hy verwonnen had,

12 Van Syrien, en van Moab, en van de kinderen van Ammon, en van de Philistynen, en van Amalek, en van den roof van Adarezer, Rohobs zoon, des konings van Soba.

13 Ook zoo heeft David zich zelven eenen naem gemaakt, als hy wederkeerde naer dat hy Syrien ingenomen had, in de vallei der zoutgroeven, hebbende verslagen achttien duizend mannen :

14 En hy heeft bewaerders gelegd in der Idumiten land, en eene sterke hoede gesteld : en het geheel Idumiters land is geworden dienende David onder tribuet. En den Heer heeft David bewaerd in alles, daer hy heen gereisd is.

15 En David heeft geregeerd over geheel Israël : en David deed ook regt en regveerdigheid allen zynen volke.

16 Maer Joab den zoon Sarvia was over het heir : en Josaphat Ahiluds zoon was griffier.

17 En Sadoc Achitobs zoon, en Achimelech Abiathars zoon, waren priesters, en Saraïas, den schryver :

18 Maer Banaïas den zoon Joiada, was over Cerethi en Pheleti : maer Davids zonen waren priesters.

KAPITTEL IX.

EN David heeft gezeid : Is er ook iemand overgebleven van Saüls huis, dat ik bermhertigheid met hem doen mag om Jonathas wil ?

2 En daer was een knecht van Saüls huis, Siba genaemd : denwelken als den koning had tot zich geroepen, zoo zeide hy tot hem : Zyt gy niet Siba ? En hy antwoordde : Ik ben uw dienaar.

3 En den koning heeft gezeid : Is er niemand overgebleven van Saüls huis, dat ik Gods bermhertigheid met dien doe ? En Siba heeft tot den koning gezeid : Daer leeft nog een zoon van Jonathas, kreupel in zyne voeten.

4 David zeide : Waer is dien ? En Siba tot den koning : Ziet, zegt hy, hy is te Lodabar, in het huis van Machir, Amiels zoon.

5 Den koning David heeft dan uitgezonden, en dien doen halen uit den huize van Machir, Amiels zoon, van Lodabar.

6 Maer toen Miphiboseth, den zoon van Jonathas, Saüls zoon, by David gekomen was, zoo viel hy neder op zyn aenzigt, en heeft aanbeden. En David heeft gezeid : Miphiboseth. En hy antwoordde : Hier ben ik uw dienaar,

7 En David zeide tot hem : Vreest niet, want ik zal doende met u bermhertigheid doen, om Jonathas uws vaders wil, en ik zal u alle de akkerlanden Saüls uws vaders wederom geven, en gy zult altyd aen myne tafel brood eten.

8 Denwelken hem aanbiddende, zeide : Wie ben ik uw dienaar, dat gy op eenen dooden hond gezien hebt, myns gelyk ?

9 Aldus zoo heeft den koning Siba Saüls knecht geroepen, en hem gezeid : Al dat Saül toebehoort, en al zyn huis, heb ik uws heeren zoon gegeven.

10 Daerom gy, en uwe zonen, en uwe knechten, bouwt hem het land : en gy zult uws heeren zoon den kost inbrengen, dat hy onderhouden worde : maer Miphiboseth, uws heeren zoon, zal altyd aen myne tafel brood eten. En Siba had vyftien zonen, en twintig knechten.

11 En Siba zeide tot den koning : Gelyk gy, mynen heer den koning, uwen dienaar bevolen hebt, alzoo zal uw dienaar doen : en Miphiboseh zal altyd aen myne tafel brood eten, als een van des konings kinderen.

12 En Miphiboseh had eenen kleinen zoon, genaemd Micha : maer al het geslacht des huis van Siba, diende Miphiboseh.

13 En Miphiboseh woonde te Jerusalem : want hy at altyd van des konings tafel : en hy was kreupel aen beide zyne voeten.

KAPITTEL X.

EN het is gebeurd nadezen, dat den koning der kinderen van Ammon stierf, en dat Hanon, zyn zoon, voor hem heeft geregeerd.

2 Toen zeide David : Ik zal barmhertigheid doen met Hanon, Naas zoon, gelyk zyn vader my barmhertigheid gedaen heeft. David heeft dan uitgezonden, troostende hem door zyne knechten, van zyns vaders dood. Maer als Davids knechten in der kinderen van Ammon land gekomen waren,

3 Zoo zeiden de prinsen der kinderen van Ammon tot Hanon, hunnen heer : Meent gy ook dat David deze troosters aen u gezonden heeft, ter eeren van uwen vader? En meent gy niet dat David daerom zyne knechten tot u gezonden heeft, dat hy onderzoeken en bespieden zoude de stad, en die verderven?

4 Aldus zoo heeft Hanon Davids knechten genomen, en hunnen baerd half afgeschooren, en hunne kleederen half in het midden afgesneden, tot hunne billen toe, en heeft ze laten gaen.

5 Hetwelk als het geboodschapt was aen David, zoo heeft hy hun te gemoet gezonden : want de mannen waren zeer leelyk beschaemd : en David heeft hun geboden : Blyft te Jericho, tot dat uwen baerd gewassen zy, en dan komt wederom.

6 En de kinderen van Ammon ziende dat zy David onregt gedaen hadden, hebben uitgezonden, en om loon gehuerd de Syriers van Rohob, en de Syriers van Soba, twintig duizend mannen voetvolks, en van den koning van Maacha, een duizend mannen, en van Istob, twaelf duizend mannen.

7 Hetwelk als David gehoord had, zoo heeft hy Joab met al het heir der strydbare mannen gezonden.

8 Aldus zoo zyn de kinderen van Ammon uitgetrokken, en hebben hunne slagorde gesteld voor den ingang der poort : maer de Syriers van Soba, en van Rohob, en van Istob, en van Maacha waren alleen op eene zyde in het veld.

9 Ziende dan Joab dat er een stryd tegen

hem gereed was, zoo wel van voren als van achter, zoo heeft hy uitgekozen uit alle de uitgelezen van Israël, en heeft zyne slagorde gesteld tegen de Syriers :

10 Maer het ander deel des volks heeft hy Abisaï zynen broeder gegeven, denwelken heeft zyne slagorde gesteld tegen de kinderen van Ammon.

11 En Joab zeide : Is het zake dat de Syriers my verwinnen, zoo zult gy my helpen : maer is het dat de kinderen van Ammon u te magtig worden, zoo zal ik u helpen.

12 Weest een vroom man, en laet ons stryden voor ons volk, en voor de stad onzes Gods : en den Heer zal doen dat goed is in zyne oogen.

13 Aldus zoo heeft Joab, en het volk dat met hem was, begonnen te stryden tegen de Syriers : dewelke terstond vlugten voor zyn aenzigt.

14 En de kinderen van Ammon ziende dat de Syriers gevloeden waren, zyn ook gevloeden voor het aenzigt van Abisaï, en zy zyn in de stad gegaen : en Joab is wedergekeerd van de kinderen van Ammon, en gekomen te Jerusalem.

15 Ziende dan de Syriers, dat zy voor Israël gevallen waren, zoo zyn zy te zamen vergaderd.

16 En Adarezer heeft uitgezonden, en opgebracht de Syriers, die over de rivier waren, en hy heeft hun heir aangebragt : en Sobach den veldhoofdman van Adarezer, was hun kapitein.

17 Hetwelk als het geboodschapt was David, zoo heeft hy geheel Israël te zamen vergaderd, en hy is over de Jordaen getrokken, en is gekomen tot Helam : en de Syriers hebben hunne slagorde gesteld tegen David, en streken tegen hem.

18 Maer de Syriers zyn gevloeden voor het aenzigt van Israël, en David heeft van de Syriers zeven honderd wagens verslagen, en veertig duizend rosvolks : en Sobach, den kapitein des heirs, heeft hy ook verslagen : denwelken terstond gestorven is.

19 En alle de koningen, die tot Adarezers hulp gekomen waren, ziende dat zy van Israël verwonnen waren, werden verveerd, en zyn gevloeden, tot acht-en-veertig duizend mannen toe, voor Israël. En zy hebben met Israël peis gemaakt : en hebben hen gediend, en de Syriers vreesden de kinderen van Ammon meer te helpen.

KAPITTEL XI.

EN het is geschied als het jaer om was, ten tyde a's de koningen plegen ter oorlogen te trekken, dat David gezonden heeft Joab, en zyne knechten met hem, en geheel Israël, en zy hebben de kinderen

van Ammon verdorven, en Rabba belegd. Maer David bleef te Jerusalem.

2 En terwyl dat deze dingen gedaen werden, zoo is het geschied dat David opstond van zyn bed namiddag, en wandelde boven op den zolder van des konings huis : en hy heeft eene vrouw gezien, zich zelve waschende, regt tegen over van zynen zolder : en het was eene zeer schoone vrouw.

3 Hierom heeft den koning uitgezonden : en vernomen wat vrouw het was. En hem is wederom gebodschapt, dat zy was Bethsabee, Eliams dochter, Urias des Hethiters huisvrouw.

4 Toen heeft David boden uitgezonden, en heeft ze doen halen : dewelke als zy by hem gekomen was, zoo heeft hy by haer geslapen : en terstond is zy geheiligd van hare onzuiverheid,

5 En is weder in haer huis gegaen, hebbende eene vrucht ontvangen. En zendende heeft zy David gebodschapt, en gezeid : Ik heb ontvangen.

6 Toen zond David aen Joab, zeggende : Zendt my Urias den Hethiter. En Joab heeft Urias tot David gezonden.

7 En Urias is tot David gekomen, en David heeft gevraagd, hoe wel het Joab maekte, en het volk, en hoe dat den oorlog gevoerd werd.

8 En David zeide tot Urias : Gaet heen in uw huis en wascht uwe voeten. En Urias is uit des konings huis gegaen, en des konings spys is hem nagedragen.

9 Maer Urias sliep voor de poort van des konings huis, met de andere dienaers zyns heeren, en hy is in zyn huis niet afgegaen.

10 En het is David te kennen gegeven van sommigen die zeiden : Urias is in zyn huis niet gegaen. En David zeide tot Urias : Zyt gy niet van den weg gekomen? Waerom zyt gy niet afgegaen in uw huis?

11 En Urias zeide tot David : De ark Gods, en Israël, en Juda woonen in tenten, en myn heer Joab, en myns heeren knechten, liggen op het aenzigt ter aerde : zal ik dan in myn huis gaen, om te eten en te drinken, en by myne huisvrouw te slapen? By uwe zaligheid, en by uwer ziele zaligheid, ik zal dit ding niet doen.

12 Aldus zoo zeide David tot Urias : Blyft nog heden hier, en morgen zal ik u laten gaen. En Urias bleef te Jerusalem nog dien dag, en des anderendaegs :

13 En David heeft hem genood, dat hy by hem zoude eten en drinken, en hy heeft hem dronken gemaakt : en als hy des avonds uitgegaen was, zoo heeft hy geslapen in zyne rustplaats, met zyns heeren knechten, en is niet nedergegaen in zyn huis.

14 Aldus zoo is het dag geworden, en David heeft eenen brief aen Joab geschreven : en dien door Urias hand gezonden,

15 Schryvende in den brief : Stelt Urias regt tegen den stryd, daer den stryd ten allersterksten is : en valt hem dan af, dat hy, verslagen zynde, sterve.

16 Aldus toen Joab de stad belegd had, zoo stelde hy Urias in de plaats, daer hy wel wist dat de sterkste mannen waren.

17 En de mannen uitgekomen zynde uit de stad, hebben tegen Joab gestreden : en daer vielen sommige van den volke van Davids knechten, en Urias den Hethiter is ook gestorven.

18 Daerom heeft Joab aen David gezonden, en hem gebodschapt alle de geschiedenissen van den stryd :

19 En hy heeft den bode bevolen, zeggende : Als gy alle de woorden van den stryd tot den koning zult gezegd hebben,

20 Is het zake dat gy ziet dat hy gram is, en dat hy zegt : Waerom zyt gy zoo na den muer gegaen om te stryden? Weet gy niet, dat men van boven van den muer veel pylen uitschiet?

21 Wie heeft toch Abimelech, Jerobaals zoon, verslagen? Wierp daer niet eene vrouw op hem een stuk van eenen molensteen van den muer, en doodde hem te Thebes? Waerom zyt gy by den muer gegaen? Zoo zult gy zeggen : Ook is uw knecht Urias den Hethiter gestorven.

22 Den bode is dan weggegaen, en gekomen, en heeft David al verteld dat Joab hem bevolen had.

23 En den bode zeide tot David : De mannen hebben tegen ons de overhand gekregen, en zyn ons aengekomen te velde : en wy hebben eenen oploep gemaakt, en hun vervolgd tot aen de stadspoort.

24 En de schutters hebben hunne geschutten op uwe dienaers gesteld van boven op den muer : en sommige van des konings knechten zyn gestorven, ook zoo is dood uw dienaar Urias den Hethiter.

25 En David zeide tot den bode : Dit zult gy Joab zeggen : Laet dit ding uwen moed niet breken : want de aventuer des oorlogs is menigerhanden, en nu dezen, nu dien vernielt het zweerd : versterkt uwe oorlogsmannen tegen de stad, dat gy die bederven moogt, en verwekt ze.

26 En Urias huisvrouw heeft gehoord dat Urias, haer man, dood was, en zy heeft hem beweed.

27 En als den rouw verleden was, zoo heeft David gezonden, en heeft ze in zyn huis doen leiden, en zy is zyne huisvrouw geworden, en zy heeft hem eenen zoon

gebaerd. En dit woord dat David gedaen had, mishaege den Heere.

KAPITTEL XII.

DEN Heer heeft dan Nathan aen David gezonden, denwelken als hy tot hem gekomen was, zoo zeide hy hem : Twee mannen waren in eene stad, den eenen was ryk, en den anderen arm.

2 Den ryken man had zeer vele schapen en runderen :

3 Maer den armen man had nietmetal, dan een klein schaepken, hetwelk hy gekocht en opgevoed had, en het was groot geworden te zamen met zyne kinderen, het al van zyn brood, en het dronk uit zynen beker, en het sliep in zynen schoot : en het was hem als eene dochter.

4 Maer toen tot den ryken man eenen vreemden gast gekomen was, zoo heeft hy vermyd te nemen van zyne schapen en runderen, om dien vreemden gast, die tot hem gekomen was, eenen maeltijd te geven, maer hy heeft des armen mans schaepken genomen, en daeraf spys bereid den mensch, die tot hem gekomen was.

5 En David uitermate zeer gram zynde, met eene verbolgenheid tegen dien man, zeide tot Nathan : Alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, den man is een kind des doods, die dat gedaen heeft.

6 Het schaep zal hy vier dubbel wederom geven, om dat hy dit woord volbragt heeft, en niet vermyd heeft.

7 Toen zeide Nathan tot David : Gy zyt den man. Dit zegt den Heer den God van Israël : Ik heb u gezalfd tot koning over Israël, en ik heb u uit Saüls hand verlost,

8 En ik heb u uws heeren huis gegeven, en uws heeren huisvrouwen in uwen schoot, en ik heb u het huis van Israël en van Juda gegeven : en zyn dit kleine dingen, zoo zal ik u nog veel meerder dingen daertoe werpen.

9 Waerom hebt gy dan des Heeren woord versmaed, dat gy kwaed doen zoudt voor myn aenzigt? Urias den Hethiter hebt gy met het zweerd verslagen, en zyne huisvrouw hebt gy voor u tot eene huisvrouw genomen, en gy hebt hem gedood met het zweerd der kinderen van Ammon.

10 Daerom zoo zal het zweerd van uwen huize niet weggaen tot in der ewigheid, om dat gy my versmaed hebt, en dat gy de huisvrouw van Urias den Hethiter genomen hebt, dat zy uwe huisvrouw wezen zoude.

11 Aldus dit zegt den Heer : Ziet ik zal een kwaed op u werkken uit uwen huize, en ik zal uwe huisvrouwen nemen voor uwe oogen, en die uwen naesten geven, en

hy zal by uwe huisvrouwen slapen, voor de oogen dezer zonne.

12 Want gy hebt dit al bedektelyk gedaen : maer ik zal dit woord volbrengen voor het aenschyn van geheel Israël, en voor het gezigt der zonne.

13 En David zeide tot Nathan : Ik heb den Heere gezondigd. En Nathan zeide tot David : Den Heer heeft uwe zonde ook weggenomen : gy zult niet sterven.

14 Maer nogtans, aengezien dat gy des Heeren vyanden hebt doen blasphemeren, om dit woord, zal dezen zoon, die u geboren is, de dood sterven.

15 En Nathan is wederom in zyn huis ge-
gaen. En den Heer heeft het jong kind geslagen, hetwelk Urias huisvrouw David gebaerd had, en daer was geene hoop van zyn leven.

16 En David heeft den Heer gebeden voor het kind : en vaste, en hy is ingegaen alleen, en lag op de aerde.

17 En de ouden van zynen huize zyn gekomen, en wilden hem doen opstaen van de aerde : maer hy wilde het niet doen, noch hy heeft met hen geene spys geëten.

18 Aldus zoo gebeurde het op den zeven-
den dag, dat het kind stierf : en Davids knechten durfden hem niet zeggen dat het kind dood was. Want zy zeiden : Ziet toen het kindeken nog leefde, zoo spraken wy hem aen, en hy hoorde onze stem niet : hoe veel te meer is het zake dat wy zeggen : Het kind is dood, zal hy zich kwellen?

19 Als nu David zyne knechten hoorde heimelyk vezelen, zoo heeft hy verstaen dat het kindeken dood was : en zeide tot zyne knechten : Is het kind dood? En zy antwoordden hem : Het is dood.

20 En David stond op van de aerde, en heeft zich gewasschen en gezalfd : en als hy zyn kleed veranderd had, zoo is hy in des Heeren huis gegaen : en heeft aanbeden, en is weder in zyn huis gekomen, en hy begeerde dat men hem brood voorleggen zoude, en hy heeft geëten.

21 Toen zeiden hem zyne knechten : Wat woord is dit, dat gy gedaen hebt? Om het kindeken, toen het nog leefde, hebt gy geweend en gevast : en nu, als het kind dood is, zoo zyt gy opgestaen, en hebt brood geëten.

22 Denwelken zeide : Om het kindeken, toen het nog leefde, heb ik gevast en geweend : want ik zeide : Wie weet of den Heer by aventure my het geven wilde, en dat het kind mogt leven?

23 Maer nu want het dood is, waerom zoude ik vasten? Zal ik het wederom mogen roepen? Ik zoude eer mogen tot het kind

gaen : maer het zal tot my niet wederom komen.

24 En David heeft Bethsabee zyne huisvrouw getroost, en tot haer ingegaen zynde, heeft hy by haer geslapen. Dewelke heeft eenen zoon voortgebragt, en hy noemde zynen naem Salomon, en den Heer heeft hem bemind.

25 En hy heeft gezonden door de hand van Nathan den profeet, en hem genoemd des Heeren beminde, om dat den Heer hem lief had.

26 En Joab streed tegen Rabbath der kinderen van Ammon, en hy bestormde de koninglyke stad.

27 En Joab heeft boden uitgezonden tot David, zeggende : Ik heb gestreden tegen Rabbath, en de stad der wateren zal ingenomen worden.

28 Aldus dan zoo vergadert nu het ander deel des volks, en belegt de stad, en neemt die in : opdat, als de stad van my verdorven ware, de victorie mynen naem niet toegeschreven worde.

29 Hierom heeft David al het volk vergaderd, en hy is getrokken tegen Rabbath : en als hy het bestormd had, zoo heeft hy het gewonnen.

30 En hy heeft huns konings kroon van zynen hooft genomen, in het gewigt hebbende een talent gouds, hebbende ook zeer kostelyke gesteenten, en die is op Davids hooft gesteld. Ook zoo heeft hy eenen zeer grooten roof van de stad weggedragen :

31 En het volk dier uitbrengende heeft hy gezaegd, en hy heeft over hen doen omgaen wagens met yzeren tanden beslagen : en hy heeft ze met messen in stukken gedeeld, en hy heeft ze vervoerd gelyk men de kareelen doet. Alzoo heeft hy gedaen allen den steden der kinderen van Ammon : en David is wederom gekomen, en al zyn heir in Jerusalem.

KAPITTEL XIII.

DAERNA zoo is het geschied dat Amnon, Davids zoon, verliefd is geweest op de allerschoonste zuster van Absalom, Davids zoon, genaemd Thamar,

2 En hy was zoo zeer op haer verliefd, dat hy ziek werd om harer liefde : want aengEZIEN dat zy maegd was, zoo dacht hem zwaer om doen, dat hy iets oneerlyks met haer zoude bedryven.

3 Maer Amnon had eenen vriend, genaemd Jonadab, een zoon van Semmaa, Davids broeder, een zeer wys man.

4 Denwelken zeide tot hem : Waeraf wordt gy zoo mager, van dag tot dag, gy konings zoon? Waerom geeft gy my het niet te kennen? En Amnon heeft tot hem gezeid : Ik

heb Thamar, Absaloms myns broeders zuster, lief.

5 En Jonadab heeft hem geantwoord : Ligt op uw bed, en veinste of gy ziek waert : en als uw vader komen zal om u te bezoeken, zoo zegt hem : Ik bid u, laet toch Thamar myne zuster komen, dat zy my te eten geve, en dat zy my een pappeken make, dat ik het uit hare hand mag eten.

6 Aldus zoo heeft Amnon gaen liggen te bed, en hy heeft zich begonnen te gelaten als een ziek mensch : en als den koning gekomen was om hem te bezoeken, zoo zeide Amnon tot den koning : Ik bid u, laet toch Thamar myne zuster komen, dat zy voor myne oogen twee suipekens make, en dat ik het uit hare hand ete.

7 Zoo heeft dan David aen Thamar in haer huis gezonden, zeggende : komt in Amnon, uws broeders huis, en maekt hem een pappeken.

8 En Thamar is in Ammons haers broeders huis gekomen : maer hy lag : dewelke nemende meel, heeft het gemengeld : en makende het al dun voor zyne oogen, heeft zy het gezoden tot suipekens.

9 En nemende dat zy gezoden had, heeft zy het uitgegoten, en stelde het vóór hem : en hy wilde het niet eten : en Amnon zeide : Jaegt ze al van my. En als zy die alle hadden doen uitgaen :

10 Toen zeide Amnon tot Thamar : Brengt de spys in de kamer binnen, dat ik het van uwe hand ete. Hierom zoo heeft Thamar het suipen genomen, welk zy gemaekt had, en het hy haren broeder Amnon gebragt in de kamer.

11 En als zy hem de spys gebragt had, zoo greep hy haer, en zeide : Komt, en slaapt by my, myne zuster.

12 Dewelke antwoordde : Wilt niet, myn broeder, wilt my niet verkrachten, want dat is niet geoorloofd in Israël : wilt deze dwaesheid niet doen.

13 Want ik zal myne schande niet kunnen verdragen, en gy zult zyn als een van de dwazen in Israël : maer liever spreekt tot den koning, en hy zal my u niet ontzeggen.

14 Maer hy wilde naer hare beden niet doen, maer verwinnende met der magt, heeft hy haer verkracht, en heeft zich met haer verzaemd.

15 En Amnon haette ze met een bovenmaten zeer grooten haet : alzoo dat dien haet, daer hy ze mede haette, meerder was, dan de liefde daer hy haer te voren mede lief gehad had. En Amnon zeide tot haer : Staet op, en gaet weg.

16 Dewelke antwoordde : Meerder is dit kwaed dat gy nu tegen my doet, my uit-

stootende, dan dat gy te voren gedaen hebt. En hy wilde haer niet hooren :

17 Maer roepende den jongen, die hem diende, heeft hy gezeid : Stoot deze van my daerbuiten, en sluit de deur achter haer toe.

18 Dewelke was gekleed met eenen tabbaerd tot de voeten toe : want alzulk habyt droegen des konings dochteren, die nog maegden waren. Aldus heeft haer den dienaar nitgestooten, en de deur achter haer toegesloten.

19 Dewelke sproeiende asschen op haer hoofd, en scheurende haren tabbaerd lang tot de voeten, en leggende hare handen op haer hoofd, ging al gaende, en roepende.

20 Toen zeide Absalom, haer broeder, tot haer : Heeft Amnon, uw broeder, zich met u verzaemd? Maer nu, zuster, zwygt, het is uw broeder : noch wilt u hert bedroeven om dit ding. Aldus zoo bleef Thamar verdwynende in Absaloms huis.

21 Maer als den koning David deze woorden gehoord had, zoo is hy zeer bedroefd geweest, en hy wilde Amnons zyn zoons geest niet bedroeven, want hy had hem lief, om dat hy zyn eerstgeboren zoon was.

22 En Absalom heeft Amnon niets gezeid, noch goed, noch kwaed : want Absalom haette Amnon, om dat hy Thamar zyne zuster geschonden had.

23 En het is gebeurd na den tyd van twee jaren, dat men Absaloms schapen schoor te Baalhasor, welk is by Ephraïm : en Absalom heeft alle des konings zonen geroepen.

24 En hy is by den koning gekomen, en zeide tot hem : Ziet uws dienaers schapen zullen worden geschoren : ik bid dat den koning, met zyne knechten, wille tot zynen dienaar komen.

25 En den koning zeide tot Absalom : Wilt niet, myn zoon, wilt niet bidden dat wy alle zouden komen, en u overlasten. Maer toen hy hem zeer kwelde, en hy niet gaen wilde, zoo heeft hy hem gebenedyd.

26 En Absalom zeide : Is het dat gy niet komen wilt, zoo bid ik u dat ten minste Amnon, myn broeder, met ons mag komen. En den koning zeide tot hem : Het is geen nood dat hy met u ga.

27 Maer Absalom hield niet op, en hy heeft Amnon met hem laten gaen, en alle des konings zonen. Aldus zoo had Absalom eenen maelyd bereid, gelyk eens konings maelyd.

28 Maer Absalom had zynen knechten bevolen, zeggende : Merkt wel aen, wanneer dat Amnon dronken wordt van den wyn, en als ik het u zeggen zal, zoo slaet, en doodt hem : wilt niet vreezen, want ik ben het die het u beveel : weest vroom, en weest sterke mannen.

29 Aldus zoo hebben Absaloms knechten tegen Amnon gedaen, gelyk hun Absalom bevolen had. En alle des konings zonen opstaende, zyn elk op hunne muilen gaen zitten, en vlugten weg.

30 En toen zy nog op den weg reisden, zoo is de tyding aen David gekomen, zeggende : Absalom heeft alle des konings zonen verslagen, en daer is niet zoo veel als een overgebleven.

31 Hierom zoo is den koning opgestaen, en heeft zyne kleederen gescheurd : en viel neder op de aerde, en alle zyne knechten, die by hem stonden, scheurden ook hunne kleederen.

32 Maer Jonadab, den zoon van Semmaa, Davids broeder, antwoordende, zeide : Myn heer den koning denke niet dat alle des konings kinderen doodgeslagen zyn : Amnon is alleen dood, want hy was in Absaloms mond gesteld van dien dage dat hy Thamar, zyne zuster, verkrachtte.

33 Daerom nu, myn heer den koning stelle dit woord niet op zyn hert, zeggende : Alle des konings zonen zyn doodgeslagen : want Amnon is alleen dood.

34 Maer Absalom is gevloden : en den knecht den wachter hief op zyne oogten, en zag toe, en ziet daer kwam een groot volk door eenen zyweg ter zyde van den berg.

35 En Jonadab zeide tot den koning : Ziet des konings zonen zyn hierby : naer uws dienaers woord, alzoo is het geschied.

36 En als hy ophield van spreken, zoo zag men des konings zonen : en binnenkomende, zoo hieven zy hunne stem op, en weenden. Desgelyks zoo heeft den koning, en alle zyne dienaers, ook geweend, met een uitnemende groot geschrei.

37 En Absalom vliedende, is weggegaen tot Tholomaï Ammiuds zoon, den koning van Gessur. David heeft dan grooten rouw gemaakt over zynen zoon ten allen dagen.

38 Maer toen Absalom gevloden was, en gekomen te Gessur, zoo is hy daer gebleven dry jaren.

39 En den koning David vervolgde Absalom niet meer, om dat hy getroost was van Amnons dood.

KAPITTEL XIV.

MAER Joab, den zoon van Sarvia, verstaende dat des konings hert tot Absalom gekeerd was,

2 Heeft gezonden tot Thecua, en van daer doen halen eene wyze vrouw : en hy zeide tot haer : Gelaet u als of gy rouw droegt, en doet rouwkleederen aen, en zalt u niet met olie, dat gy moogt zyn gelyk eene vrouw die

langen tyd rouw gedragen heeft over eenen dooden :

3 En gy zult binnen by den koning gaen, en tot hem spreken aldusdanige redenen. En Joab heeft de woorden in haren mond gesteld.

4 Aldus toen de vrouw van Thecua by den koning gekomen was, zoo viel zy voor hem neder ter aerde, en heeft aenbeden, en zeide : Bescherm my, o koning.

5 En den koning zeide tot haer : Wat zaken hebt gy? Zy antwoordde : Eilaes, ik ben eene vrouw, die weduwe is : want myn man is gestorven.

6 En uwe dienstvrouw had twee zonen, dewelke tegen malkander hebben gekeven op het veld, en daer was niemand by, die ze had mogen beslechten, en den eenen heeft den anderen geslagen, en hem gedood.

7 En ziet nu, al het geslacht opstaende tegen uwe dienstvrouw, zegt : Levert hem over, die zynen broeder verslagen heeft, dat wy hem ook dooden mogen voor zyns broeders ziel, die hy gedood heeft, en laet ons den erigenaem te niet doen : en zy zoeken myn vonksken uittelblusschen, welk my overgebleven is, alzoo dat mynen man geenen naem en geene nakomelingen meer overblyven zouden op aerdryk.

8 En den koning zeide tot de vrouw : Gaet heen in uw huis, en ik zal gebieden tot uwen voordeele.

9 En de vrouw van Thecua zeide tot den koning : Myn heer den koning, deze onregtveerdigheid zy op my, en op myns vaders huis : maer den koning en zynen troon moeten onschuldig zyn.

10 En den koning zeide : Zoo wie tegen u zegt, brengt dien tot my, en hy zal voortaan niet meer daertoe doen om u aen te tasten.

11 En zy zeide : Den koning gedenke des Heeren zyns Gods, alzoo dat de naesten des bloeds niet te veel worden om wraek te doen, en dat zy mynen zoon geenszins dooden. Denwelken zeide : Alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, zoo zal er niet een hair van uws zoons hoofd op de aerde vallen.

12 Aldus zoo heeft de vrouw gezeid : Laet uwe dienstvrouw tot mynen heer den koning een woord spreken. En hy zeide : Spreek.

13 En de vrouw zeide : Waerom hebt gy alzulk ding tegen Gods volk gedacht, en waerom heeft den koning dit woord gesproken, om te zondigen, en dat hy zynen baling niet wederom haelt?

14 Wy sterven allegader, en als wateren vallen wy in de aerde, die niet wederom

komen : en God wilt niet dat de ziel verloren ga, maer hy bedenkt zich dat zulk niet heel verloren ga, die verworpen is.

15 Daerom zoo ben ik nu gekomen, dat ik dit woord zoude spreken tot mynen heer den koning, in de tegenwoordigheid des volks. En uwe dienstvrouw zeide : Ik zal tot den koning spreken, of den koning eenigzins het woord van zyne dienstvrouw dede.

16 En den koning heeft het gehoord, dat hy zyn dienstwyf zoude verlossen uit de hand van alle degene die my en mynen zoon te zamen wilden te niet doen, uit des Heeren erfdeel.

17 Aldus zoo laet uwe dienstvrouw spreken, dat myns heeren des konings woord worde gelyk een sacrificie. Want myn heer den koning is gelyk eenen engel des Heeren, alzoo dat hy niet bewogen wordt, noch door gebenedyding, noch door vervloeking : en daerom is den Heer uw God met u.

18 En den koning antwoordende, zeide tot de vrouwe : Verbergt voor my niet het woord, dat ik u vraag. En de vrouw zeide tot hem : Spreekt, myn heer den koning.

19 En den koning zeide : Is Joabs hand met u niet in alle deze redenen? En de vrouw antwoordde, en zeide : By de zaligheid uwer ziele, myn heer den koning, het is anders niemand, noch ter regterzyde, noch ter slinkerzyde, van alle deze, welke myn heer den koning gesproken heeft : want uw dienaar Joab heeft zelf my dit bevolen, en hy heeft alle deze woorden uwer dienstvrouw in den mond gegeven :

20 Dat ik de gelykenis van deze redenen zoude omkeeren, dit heeft uw dienaar Joab my bevolen : maer gy, myn heer koning, zyt wys, gelyk een engel Gods wysheid heeft, om te verstaen alle zaken op de aerde.

21 En den koning zeide tot Joab : Ziet ik ben te vrede gesteld, en heb gedaen naer uw woord : hierom zoo gaet heen, en roept wederom den jongeling Absalom.

22 En Joab op zyn aenzigt ter aerde vallende aenbad, en gebenedyde den koning : en Joab heeft gezeid : Heden heeft uw dienaar verstaen dat ik gratie gevonden heb voor uwe oogen, myn heer koning : want gy koning hebt naer uws dienaers woorden gedaen.

23 Aldus zoo is Joab opgestaen, en is weggegaan te Gessur, en heeft Absalom te Jerusalem gebragt.

24 En den koning zeide : Laet hem in zyn huis wederom keeren, maer dat hy myn aenzigt niet zie. Aldus is Absalom wederom in zyn huis gegaen, en hy heeft des konings aenzigt niet gezien.

25 Daer was in gansch Israël geen man zoo

schoon als Absalom, die bovenmaten schoon was : van het hol zynen voeten, tot op den top zyns hoofds, was aen hem geen gebrek.

26 En als hy het hair zyns hoofds afschoor (want eens des jaers werd hy geschoren, om dat den krans zyns hairs hem bezwaerde) zoo woog het hair van zynen hoofde twee honderd sikkelen, naer het gemeene gewigt.

27 En Absalom werden geboren dry zonen : en eene dochter, Thamar genaemd, schoon van gedaente.

28 En Absalom bleef te Jerusalem twee jaren, en hy zag des konings aenzigt niet.

29 Hierom heeft hy aen Joab gezonden, dat hy hem aen den koning zoude zenden : maer hy wilde by hem niet komen. En toen hy de tweede reis gezonden had, en hy niet wilde komen tot hem,

30 Zoo zeide hy zynen knechten : Gy weet wel Joabs akker by den mynen, hebbende nu eenen oogst gerste : aldus gaet derwaerts, en verbrandt dien met den vure. Zoo hebben dan Absaloms knechten het koorn op het land aangestoken met den vure. En Joabs knechten komende met gescheurde kleederen hebben gezeid : Absaloms knechten hebben een deel van den akker met den vure verbrand.

31 En Joab stond op, en kwam tot Absalom in zyn huis, en zeide : Waerom hebben uwe knechten myn koorn met den vure verbrand?

32 En Absalom antwoordde tot Joab : Ik heb aen u gezonden, biddende dat gy by my komen zoudt, en dat ik u zenden zoude aen den koning, en dat gy hem zeggende zoudt : Waerom ben ik van Gessur gekomen? Het was my beter daer te zyn : aldus zoo bid ik, dat ik mag des konings aenzigt zien : maer is hy nog gedachtig myner boosheid, zoo sla hy my dood.

33 Aldus Joab by den koning gegaen zynde, heeft hem deze dingen al te kennen gegeven : en Absalom is geroepen, en hy kwam in by den koning, en aenbad op het aenzigt der aerde voor hem : en den koning heeft Absalom gekust.

KAPITTEL XV.

ALDUS nadezen 'zoo heeft Absalom voor zich zelve gemaakt wagens, en ros-volk, en vyftig mannen, die voor hem gaen zouden.

2 En Absalom des morgens vroeg opstaende, stond by den ingang van de poort in den weg, en zoo wat man eenige zaek had om te komen tot des konings regt, dien riep Absalom by zich, en zeide : Van wat stad zyt gy? En als dien antwoordende zeide : Uit een van Israëls geslacht ben ik, uw dienaar,

3 Zoo antwoordde hem Absalom : My dunkt dat uwe redenen goed en regtveerdig zyn. Maer daer is niemand van den koning gesteld die u hooren mag ; en Absalom zeide ook :

4 Wie mogt my regter maken over het land, dat zy alle tot my kwamen, die eenige zaek hadden, en dat ik die mogt regtveerdiglyk oordeelen?

5 Ook zoo wanneer eenig mensch by hem kwam om hem te groeten, zoo reikte hy zyne hand uit, en grypende, kuste hy dien.

6 En hy deed dat allen dien van Israël, die te regte kwamen, om van den koning gehoord te worden, en hy trok tot zich de herten der mannen van Israël.

7 Maer na veertig jaren, zoo zeide Absalom tot den koning David : Laet my gaen, en myne gelofte betalen, welke ik den Heere te Hebron geloofd heb.

8 Want toen uw dienaar te Gessur in Syrien was, zoo geloofde hy eene gelofte, zeggende : Is het zake dat den Heer my wederom brengt te Jerusalem, zoo zal ik den Heere een sacrifice doen.

9 En den koning zeide tot hem : Gaet heen in vrede. En hy is opgestaen, en weggegaen tot Hebron.

10 En Absalom heeft bespieders uitgezonden tot alle de geslachten van Israël, zeggende : Terstond als gy het geluid der trompetten hooren zult, zoo zegt : Absalom zal regeren te Hebron.

11 Voorts zoo waren met Absalom twee honderd mannen gegaen, van Jerusalem geroepen, gaende met simpeler herte, en niet-metal wetende van de zake.

12 Ook zoo heeft Absalom doen halen Achitophel, den Giloniter, Davids raedsmann, uit zyne stad van Gilo. En als hy slagtofferanden offerde, zoo is er een magtig verbond by eede gemaakt, en het volk loopende te hoope vermeerderde met Absalom.

13 Hierom is er een bode aen David gekomen, zeggende : Geheel Israël volgt Absalom met geheeler herte.

14 En David zeide tot zyne knechten, die met hem te Jerusalem waren : Staet op, laet ons vlieden : want ons zal geen ontvlieden zyn voor Absaloms aenzigt : haest u om uit te gaen, opdat hy, by aventure komende, ons niet overvalle, en volbrengte over ons den val, en sla de stad door het scherp van den zwerde.

15 En des konings knechten zeiden tot hem : Al dat onzen heer den koning gebiedt, dat zullen wy, uwe dienaers, geerne volbrengen.

16 Aldus is den koning uitgegaen, en al zyn huisgezin te voet : en den koning liet daer tien vrouwen van zyne concubinen, om het huis te bewaren.

17 En den koning uitgaende, en alle die van Israël te voet, stond verre van den huize :

18 En alle zyne knechten wandelden nevens hem, en de hoopen Cerethi, en Phelethi, en alle de Gethiters, vrome krygslieden, zes honderd mannen die hem gevolgd waren van Geth, gingen te voet voor den koning.

19 En den koning zeide tot Ethai den Gethiter : Waerom komt gy met ons? Keert wederom, en woont met den koning, want gy zyt een vreemdeling, en gy zyt uit uwe stede gegaen.

20 Gisteren kwaemt gy, en heden wordt gy gedwongen met ons uit te gaen? Maer ik zal gaen derwaerts dat ik gaen zal : keert wederom, en leidt uwe broeders met u wederom : en den Heer zal met u barmhertigheid en waerachtigheid doen, want gy hebt gratie en trouw getoond.

21 En Ethai antwoordde den koning, zeggende : Alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, en als myn heer den koning leeft, op wat plaets dat gy zyn zult, myn heer den koning, het zy in de dood, of in het leven, daer zal uw dienaar wezen.

22 En David zeide tot Ethai : Komt, en gaet door. En Ethai den Gethiter ging voort over, en alle de mannen, die met hem waren, en de andere menigte.

23 En zy weenden allegader met luider stemme, en al het volk ging over den weg : en den koning is ook gegaen over de beek van Cedron, en al het volk ging tegen den weg, die tegenover de woestyn is.

24 Toen kwam daer ook Sadoc, den priester, en alle de Levieten, met zich dragende de ark van Gods verbond, en zy hebben de ark van Gods verbond nedergelegd : en Abiathar trok in de hoogte, tot dat al het volk voorby gepasseerd was, dat uit de stad gegaen was.

25 En den koning zeide tot Sadoc : Draegti Gods ark wederom in de stad : is het zake dat ik gratie vind in de oogen des Heeren, zoo zal hy my wederom brengen, en hy zal ze my toonen, en zyn tabernakel.

26 Maer is het dat hy my zegt : Gy behaegt my niet, zoo ben ik bereid : hy doet dat goed is voor zich.

27 En den koning zeide tot Sadoc den priester : O gy ziender, gaet wederom met vrede in de stad : en Achimaas uw zoon, en Jonathas Abiathars zoon, uwe twee zonen, laet hy u zyn.

28 Ziet ik zal verborgen zyn in het plat land der woestyn, tot dat er eene boodschap van u zal komen, my te kennen gevende.

29 Aldus zoo hebben Sadoc en Abiathar Gods ark wederom in Jerusalem gedragen : en zy zyn daer gebleven.

30 Maer David ging op den berg van de olyfboomen, opklimmende en weenende, en met bloote voeten gaende, en met bedekten hoofde, en ook al het volk, dat met hem was, ging opwaerts met bedekten hoofde al weenende.

31 En het werd David geboodschapt, dat Achitophel ook in de gezwoeren bende was met Absalom. En David zeide : Ik bid u, Heere, maekt dwaes Achitophels raed.

32 En als David klimmende was op het hoogste van den berg, daer hy den Heer zoude aanbidden, ziet, zoo kwam hem te gemoet Chusai den Arachiter, met gescheurde kleederen, hebbende zyn hoofd heel met aerde bedekt.

33 En David zeide tot hem : Is het dat gy met my komt, zoo zult gy my lastig wezen :

34 Maer is het zake dat gy wederom in de stad gaet, en dat gy zegt tot Absalom : Uw dienaar ben ik, o koning : laet my toch leven; gelyk ik uws vaders dienaar geweest ben, alzoo zal ik uw dienaar zyn : zoo zult gy den raed van Achitophel te niet doen.

35 En gy hebt met u Sadoc en Abiathar, die priesters : en alle de woorden die gy hooren zult van des konings huis, zult gy den priesteren Sadoc en Abiathar laten weten.

36 Want met hen zyn hunne twee zonen Achimaas Sadocs zoon, en Jonathas Abiathars zoon : en met deze zult gy aen my zenden alle de woorden, die gy hooren zult.

37 Aldus toen Chusai, Davids vriend, in de stad kwam, zoo is Absalom ook in Jerusalem gekomen.

KAPITTEL XVI.

EN toen David een luttel over het hoogste van den berg gegaen was, zoo kwam Siba, Miphiboseths knecht, hem te gemoet, met twee ezels, die geladen waren met twee honderd brooden, en honderd bondelen rozen, en honderd klonten vygen, en eene leeren wyflesch.

2 En den koning zeide tot Siba : Wat wilt gy hiermede doen? En Siba antwoordde : De ezelen, voor des konings huisgezin, dat zy daerop zitten zouden : en de brooden, en de vygen voor uwe knechten om te eten : en den wyn, dat zy dien drinken zouden, ware het dat er iemand slaauw wierd in de woestyn.

3 En den koning zeide : Waer is uws heeren zoon? En Siba antwoordde den koning : Hy is te Jerusalem gebleven, zeggende : Heden zal het huis van Israël my wederom geven myns vaders koningryk.

4 En den koning zeide tot Siba : Het zy al uwe, hetgene dat Miphiboseth plagt toe te

behooren. En Siba zeide : Ik bid u, myn heer den koning, dat ik gratie voor u vinden mag.

5 Aldus zoo is den koning David gekomen tot Bahurim : en ziet daer kwam een man uit van Sauts huis maegschap, Semei genaemd, een zoon van Gera, en hy kwam voort uitgaende, en hy vermaledydde.

6 En hy wierp steenen tegen David, en tegen alle des konings Davids knechten : en al het volk, en alle de strydbare mannen gingen ter regter en ter slinkerzyde des konings.

7 En aldus sprak Semei, toen hy den koning vermaledydde : Gaet uit, gaet uit, gy bloedgierig man, en gy Belials man.

8 Den Heer heeft u betaeld voor al het bloed van Sauts huis : om dat gy het ryk hebt ingenomen in zyne plaats, en nu heeft den Heer het ryk in uws zoons Absaloms hand gegeven : en ziet uwe kwade werken verdrukken u, want gy zyt een bloedgierig man.

9 Toen zeide Abisai, den zoon van Sarvia, tot den koning : Waerom vermaledydt dezen dooden hond den koning? Laet my gaen, en ik zal hem het hoofd afslaan.

10 En den koning zeide : Wat heb ik met u te doen, gy kinderen Sarvia? Laet hem vermaledyden : want den Heer heeft hem bevolen dat hy David vermaledyden zoude : en wie is er die zoude durven zeggen, waerom dat hy dit alzoo gedaen heeft?

11 En den koning heeft gezeid tot Abisai, en tot alle zyne knechten : Ziet myn zoon, die uit myn ligchaem gekomen is, zoekt myne ziel : hoe veel te meer dezen zoon van Jemini? Laet hem geworden, dat hy vermaledyde naer des Heeren gebod :

12 Of den Heer by aventure myn lyden aenzage, en dat my den Heer goed wederom gawe, voordeze vermaledyding op dezen dag.

13 Aldus zoo is David voort over den weg gegaen, en zyne gezellen met hem. Maer Semei ging over de hoogte van den berg ter zyde, tegen hem, vermaledydende, en met steenen werpende tegen hem, en aerde sproeiende.

14 Aldus zoo is den koning gekomen, en al het volk met hem al moede, en zy zyn vermaekt aldaer.

15 Maer Absalom en al zyn volk zyn te Jerusalem binnengekomen, en Achitophel ook met hem.

16 Maer toen Chusai den Arachiter, Davids vriend, by Absalom gekomen was, zoo heeft hy tot hem gezeid : Weest gegroet koning, weest gegroet koning.

17 Tot denwelken zeide Absalom : Is dit uwe gratie tot uwen vriend? Waerom zyt gy met uwen vriend niet gegaen?

18 En Chusai antwoordde tot Absalom : Geenszins : maer ik zal diens zyn, denwelken den Heer verkozen heeft, en al dit volk, en geheel Israël, en met dien zal ik blyven.

19 Maer, opdat ik dat ook bybreng, wien zal ik dienen? zal ik des konings zoon niet dienen? gelyk ik uwen vader gehoorzaam geweest ben, alzoo zal ik u ook gehoorzaam zyn.

20 Toen zeide Absalom tot Achitophel : Gaet te rade wat dat wy doen moeten.

21 En Achitophel zeide tot Absalom : Verzaemt u met uws vaders concubinen, die hy gelaten heeft om het huis te bewaren : opdat geheel Israëls handen met u mogen versterkt worden, als zy zullen gehoord hebben, dat gy uwen vader ontzuiverd hebt.

22 Aldus zoo hebben zy Absalom een tabernakel gespannen op den zolder, en hy is ingegaen tot zyns vaders concubinen voor geheel Israël.

23 En den raed van Achitophel, denwelken hy in dien dagen gaf, was, regt of iemand van God raed gevraagd had : zulks was al den raed van Achitophel, zoo wel toen hy met David was, als toen hy met Absalom was.

KAPITTEL XVII.

ALDUS zoo zeide Achitophel tot Absalom : Ik zal my kiezen twaelf duizend mannen, en opstaende zal ik David vervolgen dezen nacht.

2 En hem haestelyk overvallende (aengezien dat hy nu vermoeid is, en onmagtig van handen) zal ik hem slaen : en als al het volk gevlugt zal zyn, dat met hem is, dan zal ik den verlaten koning slaen.

3 En ik zal al het volk wederom brengen, gelyk een mensch pleeg wederom te komen : want gy zoekt eenen man : en al het volk zal in vrede zyn.

4 En zyne reden behaegde Absalom wel, en allen den ouden van Israël.

5 Maer Absalom zeide : Roept Chusai den Arachiter, en laet ons hooren wat hy ook zeggen zal.

6 En als Chusai by Absalom gekomen was, zoo zeide Absalom tot hem : Alzulke reden heeft Achitophel gezeid : Moeten wy dat doen, of niet? Wat raed geeft gy?

7 En Chusai zeide tot Absalom : Het is geen goeden raed, die Achitophel gegeven heeft deze reis.

8 En daertoe zeide Chusai nog : Gy kent uwen vader wel, en de mannen, die met hem zyn, dat zy zeer sterke mannen zyn, en bitter van moed, gelyk eene beerin zich in het bosch zeer wreedelyk heeft, als hare jongen genomen zyn. Daertoe zoo is uw va-

der een oorlogsman, en hy zal met den volke niet vertoeven.

9 By aventure hy is nu verborgen in de holen, of op eene plaets, daer het hem belieft : en als daer iemand zal in het beginsel gevallen zyn, dat zal iemand hooren die het hooren mag, en die zal zeggen : Daer is een slag geschied in het volk, dat Absalom volgde.

10 En dan zal een iegelyk van de sterkten, wiens hert is als een leeuwenhart, van vreeze onmagtig worden : want al het volk van Israël weet dat uw vader sterk is, en dat zy alle vrome mannen zyn, die by hem zyn.

11 Maer dit dunkt my regten raed te wezen : Laet geheel Israël by u vergaderen, van Dan tot Bersabee, als het zand van de zee ontellyk : en gy zult in het midden van hen wezen.

12 En wy zullen hem overvallen op wat plaets dat hy zal gevonden worden : en wy zullen hem overdekken, gelyk den dauw pleeg op de aerde te vallen : en wy zullen niet zoo veel als eenen laten leven, van alle de mannen, die met hem zyn.

13 Is het ook dat hy in eenige stad gegaen zal zyn, zoo zullen alle die van Israël zeelen om die stad werpen, en wy zullen die trekken in de beek, alzoo dat men daer niet zoo veel als een klein steenken af vinden zal.

14 Toen zeide Absalom, en alle de mannen van Israël : Den raed van Chusai, den Architer, is beter dan Achitophels raed : alzoo is door des Heeren wil den oorbaerlyken raed van Achitophel te niet gedaen, opdat den Heer op Absalom kwaed brengen zoude.

15 En Chusai zeide tot Sadoc en Abiathar den priester : In deze en in die manier heeft Achitophel geraden Absalom, en den ouderen van Israël : en ik heb aldus en alzoo geraden.

16 Daerom zoo zendt nu uit aen David haestelyk, zeggende : Blyft dezen nacht op de vlakke velden der woestyne niet, maer zonder vertrekken reist voort over : opdat den koning by aventure niet verslonden worde, en al het volk dat met hem is.

17 Maer Jonathas en Achimaas stonden aen de fontein Rogel : en de dienstvrouw is heengegaen, en heeft hun dit te kennen gegeven : en zy zyn weggereisd, dat zy deze boodschap zouden overdragen aen den koning David : want zy mogten niet gezien zyn, of binnen de stad komen.

18 Maer een knecht heeft ze gezien, en gaf het Absalom te kennen : maer zy zyn raschelyk gegaen in eens mans huis te Bahurim, denwelken had eenen put in zyn voorhof, en zy daelden daerin.

19 Toen nam de vrouw, en spreidde een dekselkleed over den mond van den put, als of zy gerste gedroogd had : en alzoo is dat verborgen gebleven.

20 En als Absaloms knechten in het huis, tot de vrouw kwamen, zoo zeiden zy : Waer is Achimaas, en Jonathas? En de vrouw antwoordde hun : Zy zyn haestelyk voort doorgedaen, toen zy een luttel waters gedronken hadden. En, die ze zochten, toen zy die niet vonden, zyn wedergekomen te Jerusalem.

21 En toen die weg waren, zoo klommen deze uit den put, en gingen heen, en boodschapten den koning David, en zeiden : Staet op, en gaet terstond over de rivier, want Achitophel heeft alzulken raed tegen u gegeven.

22 Aldus is David opgestaen, en al het volk, dat met hem was, en zy gingen over de Jordaen, tot dat het klaer dag werd : en daer bleef niet een achter, die over de Jordaen niet ging.

23 Maer Achitophel, ziende dat zynen raed niet gedaen was, heeft zynen ezel gezadeld, en is opgestaen, en weggegaen in zyn huis, en in zyne stad : en als hy zyn huis beschikt had, zoo is hy, zich zelven verhangende, gestorven, en in zyns vaders graf begraven.

24 En David is gekomen in het leger, en Absalom is over de Jordaen getrokken, hy en alle de mannen van Israël met hem.

25 Maer Absalom stelde Amasa voor Joab over het heir : en Amasa was eens mans zoon, die Jethra heette van Jesraël, denwelken zich verzaemd heeft met Abigail Naas dochter, de zuster van Sarvia, dewelke Joabs moeder was.

26 En Israël heeft zyn leger gemaekt met Absalom in het land van Galaad.

27 En als David in het leger gekomen was, toen bragten hem Sobi, Naas zoon, van Rab-bath, der kinderen van Ammon, en Machir Ammihels zoon, van Lodabar, en Berzellai een Galaaditer van Rogelim,

28 Beddekleederen en tapyten, en aerden vaten, tarwe en gerst, en meel, en bry, en boonen, en linsen, en gerooste cicoren,

29 En honig, en boter, schapen, en vette kalveren ; en zy hebben het David gegeven, en den volken dat met hem was, om te eten : want zy vermoedden dat het volk, van honger en dorst, moede was geworden in de woestyn.

KAPITTEL XVIII.

ALDUS David, zyn volk overziende, heeft daerover gesteld kapiteinen van duizend mannen, en van honderd mannen.

2 En hy gaf het derde deel des volks on-

der Joabs hand, en het derde deel onder de hand van Abisai, den zoon van Sarvia, Joabs broeder, en het derde deel onder de hand van Ethai, die van Geth was : en den koning zeide tot den volke : Ik zal ook met u uittrekken.

3 En het volk heeft geantwoord : Gy zult niet uittrekken : want al is het dat wy vlieden, zoo zal hun daer niet veel aen liggen : of ook al wordt de helft van ons verslagen, daer zullen zy niet veel naer vragen : want gy alleen wordt voor tien duizend mannen gerekend : daerom is het beter dat gy in de stad blijft tot onzer bewaring.

4 Tot dewelke den koning zeide : Wat u goed dunkt, dat zal ik doen. Aldus zoo stond den koning by de poorte : en het volk ging uit by hunne hoopen, by honderden, en duizenden.

5 En den koning beval Joab, en Abisai, en Ethai, zeggende : Bewaert my den jongeling Absalom. En al het volk hoorde den koning gebiedende allen de prinsen voor Absalom.

6 Aldus is het volk te velde uitgetrokken tegen Israël, en den stryd is geschied in de bosschagie van Ephraïm.

7 En het volk van Israël is daer geslagen van Davids heir, en daer is eene groote nederlaag geschied op dien dag, van twintig duizend mannen.

8 En den stryd was daer verstrooid over het aenschyn van al het land, en daer was er veel meer van den volke, die vernield waren van de bosschagie, dan degene, die op dien dag door het zweerd verslonden waren.

9 En het gebeurde dat Absalom Davids knechten te gemoet kwam, zittende op eenen muil : en toen dien muil gegaen was onder eenen dikken en grooten eikenboom, zoo verhing zyn hoofd aen den eikenboom : en terwyle dat hy hing tusschen hemel en aerde, zoo is den muil, daer hy op zat, voort weggegaan.

10 Dit zag iemand, en boodschapte het Joab, zeggende : Ik heb Absalom zien hangen aen eenen eikenboom.

11 En Joab zeide tot den man, die hem dit geboodschap had : Hebt gy het gezien, waerom hebt gy hem niet doorstoken tegen de aerde, en ik zou u tien sikkelen zilvers gegeven hebben, en eenen wapenriem?

12 En hy zeide tot Joab : Al waer het dat gy my in myne hand duizend zilveren penningen met gewigte geeft, zoo zoude ik myne hand geenszins willen slaen aen des konings zoon : want daer wy het hoorden, zoo beval den koning u, en Abisai, en Ethai, zeggende : Bewaert my het kind Absalom.

13 Maer al had ik dit ook stoutelyk op perykel myner ziele gedaen, dat zoude geenszins voor den koning verborgen hebben mogen blijven; en gy zoudt daer tegen staen?

14 En Joab zeide : Niet als gy wilt, maer ik zal hem aengaen voor u. Aldus nam hy dry lansen in zyne hand, en stak die in Absaloms hert : en toen hy zich nog roerde hangende aen den eik,

15 Zoo kwamen daer toegeloopt tien jonge mannen Joabs wapendragers, en slaende, zy hebben hem gedood.

16 Toen blies Joab met eene trompet, en hield het volk stil, dat zy niet meer zouden vervolgen Israël, denwelken vlugtende was, willende de menigte sparen.

17 En zy namen Absalom, en wierpen hem in de bosschagie, in eene groote gracht, en droegen te zamen op hem eenen hoop steenen uitermaten groot : en geheel Israël is gevlugt in zyne tabernakelen.

18 Maer Absalom had voor zich zelve eenen tytel opgeregt, toen hy nog leefde, welken is in des konings vallei : want hy had gezeid : Ik heb geen zoon, en dit zal eene gedenkenis wezen van mynen naem. En hy noemde dien tytel met zynen naem, en hy wordt genoemd Absaloms hand, tot op den dag van heden toe.

19 Toen zeide Achimaas Sadocs zoon : Laet my loopen, en den koning de boodschap dragen, hoe dat den Heer hem regt gedaen heeft van de hand zynyer vyanden.

20 Tot wien Joab zeide : Gy zult heden geen bode wezen, maer op eenen anderen dag zult gy de boodschap dragen : ik wil niet dat gy heden den bode zyn zult, want des konings zoon is dood.

21 En Joab zeide tot Chusi : Gaet heen, en boodschapt den koning dat gy gezien hebt. Chusi aenbad Joab, en liep.

22 Maer Achimaas, Sadocs zoon, zeide wederom tot Joab : Wat mogt letten dat ik ook na Chusi liep? En Joab zeide : Waerom wilt gy loopen, myn zoon? gy zult geene goede boodschap dragen.

23 Denwelken antwoordde : Wat mag het schaden of ik loope? En hy zeide : Loopt henen. Achimaas aldus loopende door eenen korteren weg, ging voorby Chusi.

24 En David zat tusschen twee poorten : en den wachter, die op het hoogste van de poort was, op den muur, heffende zyne oogen op, zag eenen mensch alleen loopen.

25 En luide roepende, hy heeft den koning dat te kennen gegeven : en den koning zeide : Is hy alleen, zoo is er eene goede boodschap in zynen mond. En toen hy zeer haestelyk liep, en nader kwam,

26 Zoo heeft den wachter nog eenen anderen man zien loopen, en roepende in het opperste, zeide hy : Ik zie nog een mensch loopende alleen. En den koning zeide : Dit is ook een goed bode.

27 En den wachter : Ik merk, zeide hy, den loop van den eersten, als den loop van Achimaas, Sadoes zoon. En den koning zeide : Dat is een goed man : en hy komt eene goede boodschap brengen.

28 En Achimaas roepende, zeide tot den koning : Weest gegroet, koning. En aenbiddende den koning voor hem neder op de aerde, zeide hy : Gebenedyd zy den Heer uw God, die bevangen heeft de menschen, die hunne handen opgeheven hebben tegen mynen heere den koning.

29 En den koning zeide : Heeft het kind Absalom ook vrede? En Achimaas zeide : Ik heb een groot gerucht gezien, o koning, toen Joab uw dienaar my uwen dienaar zond : anders weet ik niet.

30 Tot denwelken den koning : Gaet, zeide hy, door, en staet hier. En als hy doorgegaen was, en stond,

31 Zoo zag men Chusi : en komende, zeide hy : Ik breng eene goede boodschap, o myn heer den koning : want den Heer heeft heden regt gedaen voor u, van de hand aller dergenen die tegen u opgestaen waren.

32 Toen zeide den koning tot Chusi : Is het ook vrede met het kind Absalom? Denwelken Chusi antwoordende : Worden moeten, zeide hy, gelyk het kind, alle de vyanden van mynen heer den koning, en alle degeene, die tegen hem opstaen in erg.

33 Hierom werd den koning bedroefd, en ging op de eetkamer van de poorte, en weende. En alzoo sprak hy al gaende : Myn zoon Absalom, Absalom myn zoon : wie mogt my geven dat ik mogt voor u sterven, Absalom myn zoon, myn zoon Absalom?

KAPITTEL XIX.

EN het werd Joab geboodschap dat den koning weende, en beklaegde zynen zoon :

2 En de victorie is in eenen rouw verkeerd al den volke op dien dag : want het volk hoorde op dien dag zeggen : Den koning is rouwig over zynen zoon :

3 En het volk heeft zich vermyd op dien dag in de stad te komen, gelyk het volk pleeg bezeyden te gaen, dat wederom keert, en uit den stryd vlugt.

4 En den koning heeft zyn hoofd bedekt, en riep met luider stemme : Myn zoon Absalom, Absalom myn zoon, myn zoon.

5 Hierom Joab tot den koning in huis gaende, heeft gezeid : Gy hebt heden be-

schaemd de aenzigten van alle uwe dienaers, die behouden hebben uwe ziel, en de ziel van uwe zonen, en van uwe dochteren, en de ziel van uwe huisvrouwen, en de ziel van uwe concubinen.

6 Gy hebt ze lief, die u haten, en gy haet ze, die u lief hebben : en gy hebt heden getoond dat gy uwe kapiteinen en uwe knechten niet acht : en ik heb nu waerlyk bevonden, ware het dat Absalom nog leefde, en dat wy alle dood waren, dan zou het u wel behagen.

7 Daerom staet nu op, en gaet uit, en aensprekende, voldoet uwe knechten : want ik zweer u by den Heer, is het zake dat gy niet uitkomt, dat er niet een man by u blyven zal dezen nacht : en dat zal u kwader zyn, dan al het kwaed hetwelk over u gekomen is, van uwe jongheid af, tot op dezen dag toe.

8 Den koning is dan opgestaen, en zat in de poort : en het is al den volke gezeid, hoe dat den koning in de poort zat : en al de menigte is gekomen voor den koning : maer Israëel was gevloten in zyne tabernakelen.

9 En al het volk keef onderlinge in alle de geslachten van Israëel, zeggende : Den koning heeft ons verlost uit onzer vyanden hand, hy heeft ons verlost uit der Philistynen hand : en nu is hy uit den lande gevloten om Absaloms wille.

10 Maer Absalom denwelken wy over ons gezalfd hadden, is in den stryd gestorven : hoe lang zult gy stille zyn, dat gy den koning niet weder haelt? En den raed van geheel Israëel kwam tot den koning.

11 Maer den koning David zond tot Sadoe en Abiathar, priesters, zeggende : Spreekt tot de ouderen van Juda, zeggende : Waerom komt gy de laetsten om den koning weder te leiden in zyn huis? (En het woord van geheel Israëel was tot den koning gekomen in zyn huis.)

12 Gy zyt myne broeders, gy zyt myn gebeente, en myn vleesch, waerom komt gy de allerlaetsten om den koning weder te halen?

13 Zegt ook tot Amasa : Zyt gy niet myn gebeente, en myn vleesch? Deze dingen doe my God, en die nog daertoe, alzoo verre als gy niet zult zyn een opperveldheer voor my altyd, in de stede van Joab.

14 En hy boog het hert van alle de mannen van Juda, als eens mans hert : en zy hebben aen den koning gezonden, zeggende : Komt wederom, gy en alle uwe knechten.

15 En den koning is wederom gekeerd : en hy is tot aen de Jordaan gekomen, en alle die van Juda zyn gekomen tot Galgala,

om den koning te gemoet te gaen, en dat zy hem over de Jordaen brengen zouden.

16 Maer Semei, Geras zoon des zoons Gemini van Bahurim, heeft zich gehaest, en is nedervaerts gekomen met de mannen van Juda, den koning David te gemoet,

17 Met duizend mannen van Benjamin, en Siba den knecht van Saüls huis : en zyne vyftien zonen, en twintig knechten waren met hem : en met de magt doorbrekende de Jordaen,

18 Zyn zy voor den koning door de passagen gegaen, dat zy des konings huis overhalen zouden, en dat zy naer zyn bevel doen zouden : maer Semei, den zoon van Gera, nedervallende voor den koning, toen hy over de Jordaen gekomen was,

19 Heeft tot hem gezeid : Wilt my de boosheid niet wyten, myn heer, noch wilt gedachtig wezen alle der versmaedheden, die ik, uw knecht, u aendeed op den dag toen gy, myn heer koning, uit Jerusalem gingt, noch stelt het, koning, op uw herte niet.

20 Want ik, uw dienaar, beken myne misdaed, en daerom ben ik heden den aller-eersten gekomen uit het geheel huis van Joseph, en nedervaerts gereisd te gemoet mynen heer den koning.

21 Toen antwoordde Abisai, den zoon van Sarvia, en zeide : Zal Semei om deze woorden niet sterven, denwelken des Heeren gezalfden vermaledyd heeft?

22 En David zeide : Wat heb ik met u te doen, gy kinderen van Sarvia? Waerom wordt gy my heden als satan? Zal dan heden eenig man gedood worden in Israël? Meent gy dat ik niet weet dat ik heden koning over Israël geworden ben?

23 En den koning zeide tot Semei : Gy zult niet sterven. En hy heeft hem gezworen.

24 Ook zoo is Miphiboseth, Saüls zoon, afgekomen den koning te gemoet, met ongewassen voeten, en met ongeschoren baerd : en hy had zyne kleederen niet gewassen, van dien dag, dat den koning uitgegaen was, tot op den dag, dat hy met vrede wederom kwam.

25 En als hy te Jerusalem den koning te gemoet kwam, zoo zeide den koning tot hem : Waerom kwaemt gy met my niet, Miphiboseth?

26 En hy antwoordende, zeide : Myn heer koning, myn knecht versmaedde my : want ik, uw dienaar, zeide hem, dat hy my eenen ezel zadelen zoude, en dat ik daerop zittende, zoude met den koning wegtrekken : want ik, uw dienaar, ben kreupel.

27 Daertoe ook, zoo heeft hy my, uw dienaar, beschuldigd voor u, mynen heer

koning : Maer gy, myn heer koning, zyt genlyk een engel Gods, doet dat u belieft.

28 Want myns vaders huis was mynen heer den koning, anders niet dan de dood schuldig : maer gy hebt my, uw dienaar, gesteld onder degene die aen uwe tafel eten : wat heb ik dan met regt te klagen? of wat mag ik meer roepen tot den koning?

29 Daerom heeft den koning tot hem gezeid : Wat zult gy meer spreken? Het is vast dat ik gesproken heb : Gy en Siba deelt onderling de bezittingen.

30 En Miphiboseth antwoordde den koning : Laet hem ook altemael nemen, nadien dat myn heer koning vredelyk wederom in zyn huis gekomen is.

31 Berzellai den Galaaditer ook, afkomende van Rogelim, heeft den koning over de Jordaen gehaald, ook bereid zynde om hem te volgen en uitgeleide te doen leden den vloed.

32 En Berzellai den Galaaditer was zeer oud, te weten, tachtig jaren, en hy gaf den koning victalie, toen hy in het leger was : want hy was uitermaten zeer ryk.

33 Aldus zoo zeide den koning tot Berzellai : Komt met my, dat gy moogt vryelyk rusten met my in Jerusalem.

34 En Berzellai zeide tot den koning : Wat is het nog dat ik te leven heb, dat ik met den koning zoude opwaerts naer Jerusalem reizen?

35 Ik ben heden oud tachtig jaren : zyn myne zinnen nog vroom genoeg om te onderscheiden zoet of bitter? of mag uw dienaar voortaan vermaken spys of drank? of mag ik voorts hooren den zang van de zangers of zangeressen? Waerom zou dan uw dienaar mynen heer den koning lastig wezen?

36 Laet my, uw dienaar, een luttel voort met u gaen van de Jordaen : ik heb dezen wederloof van geen den doene,

37 Maer ik bid u, dat ik, uw dienaar, mag wederom gaen, en in myne stad sterven, en begraven worden by myns vaders en moeders graf. Maer daer is Chamaam uw knecht, laet dien met u gaen, myn heer koning, en doet hem wat u goed dunkt.

38 Aldus zeide den koning tot hem : Laet Chamaam met my voortgaen, en ik zal hem doen al dat u belieft, en al dat gy van my begeeren zult, dat zult gy verkrygen.

39 Als dan al het volk en den koning over de Jordaen gekomen waren, zoo heeft den koning Berzellai gekust, en hem gebenedyd : en hy is wederom gekeerd in zyne plaets.

40 Aldus zoo is den koning voort overgetrokken tot Galgala, en Chamaam met hem :

en al het volk van Juda had den koning overgehaeld, en daer was maer de helft van het volk van Israël by geweest.

41 Hierom alle de mannen van Israël te zamen tot den koning loopende, zeiden hem : Waerom hebben onze broeders de mannen van Juda u heimelyk genomen, en den koning en al zyn huis over de Jordaen gehaald, en alle Davids mannen met hem?

42 En alle de mannen van Juda antwoordden tot de mannen van Israël : Om dat den koning ons nader is : wat stoort gy u om deze zaak? Hebben wy den koning iets afgeteerd, of zyn ons eenige giften gegeven?

43 En elk man van Israël antwoordde tot de mannen van Juda, en zeide : Tien deelen ben ik meerder by den koning, en David gaet my meer aen dan u : waerom hebt gy my onglyk gedaen, en waerom is het my niet eerstmael ontboden, dat ik mynen koning zoude wederom halen? Maer de mannen van Juda hebben straffelyker geantwoord dān de mannen van Israël.

KAPITTEL XX.

EN het geviel ook dat daer was een Belials man, genaemd Seba, een zoon Bochri, een man uit den geslachte van Jemini : en hy blies met de trompet, en zeide : Wy hebben geen deel aen David, noch een erfdeel aen den zoon van Isai : keert wederom in uwe tabernakelen, Israël.

2 En geheel Israël is van David gescheiden, en gevolgd Seba, den zoon van Bochri : maer de mannen van Juda zyn by hunnen koning gebleven, van de Jordaen af tot Jerusalem toe.

3 Als nu den koning in zyn huis te Jerusalem gekomen was, zoo heeft hy de tien vrouwen, zewende concubinen, genomen, die hy gelaten had om het huis te bewaren, en hy leverde die in eene gevangenis, gevende haer haren nooddruft : en hy heeft die niet meer beslapen, maer zy bleven besloten tot haren sterfday toe, levende in den weduwelyken staet.

4 En den koning zeide tot Amasa : Roept my te zamen alle de mannen van Juda, tegen den derden dag, en zyt gy hier ook tegenwoordig.

5 Aldus zoo is Amasa uitgetrokken om Juda te vergaderen, en hy heeft gebed over den gezetten tyd, denwelken hem den koning gesteld had.

6 Toen zeide David tot Abisai : Nu zal ons Seba, den zoon van Bochri, meerder lyden aendoen, dan Absalom gedaen heeft : hierom neemt uws heeren knechten, en vervolgt hem, dat hy by aventuer geene sterke steden vinde, en ons ontvliede.

7 Aldus zyn Joabs mannen met hem ge- gaen, en Cerethi ook; en Pelethi : en alle de vromen trokken uit Jerusalem, om Seba, den zoon van Bochri, te vervolgen.

8 En als zy waren by den grooten steen, die daer is te Gabaon, zoo kwam Amasa hen te ontmoet. En Joab was gekleed met eenen engen rok, vastgemaekt naer de mate zyns habyts, en daerover gegord met een zweerd hangende tot aen zyne lendenen, in eene scheede, hetwelk alzo gemaakt was dat het ligtelyk moogt uitgaen, en slaen.

9 Aldus zeide Joab tot Amasa : Weest groet, myn broeder. En hy nam Amasa by de kinne met zyne regter hand, als hem kussende.

10 Maer Amasa wachtte op het zweerd niet, dat Joab had, denwelken stak hem in zyne zyde, en stortte zyn ingewand op de aerde, en hy gaf de tweede wonde daertoe niet, en hy is gestorven. Maer Joab, en Abisai, zyn broeder, hebben Seba, den zoon van Bochri, vervolgd.

11 Hiertusschen als sommige mannen van Joabs gezellen stonden by het doode lichaem van Amasa, zoo hebben zy gezeid : Ziet hier die voor Joab wilde Davids medegezel zyn.

12 Maer Amasa lag al bebloed in het midden van den weg. Dat zag een man, hoe dat al het volk staende bleef om hem te zien, en hy deed Amasa van den weg op den akker, en dekte hem met een kleed, dat niemand van de voorbygangers daer zoude blyven staen.

13 Hierom toen hy uit den weg gedaen was, zoo gingen alle de mannen voort volgende Joab, om te vervolgen Seba, den zoon van Bochri.

14 Maer hy was gepasseerd door alle de geslachten van Israël tot Abela en Bethmaacha : en alle de uitgekozen mannen waren tot hem vergaderd.

15 Aldus zyn zy gekomen, en hebben hem bestreden in Abela, en in Bethmaacha, en hebben de stad met bolwerken omringeld, en de stad is belegen : maer al het volk, dat met Joab was, arbeidde om de muren neder te werpen.

16 Toen riep daer eene wyze vrouw uit de stad : Hoort, hoort, zegt Joab : Komt hier nader, en laet my met u spreken.

17 En als hy by haer gekomen was, zoo zeide zy tot hem : Zyt gy Joab? En hy antwoordde : Ik ben het. Tot denwelken zy aldus heeft gezeid : Hoort de woorden van uwe dienstvrouw. Denwelken antwoordde : Ik hoor.

18 En zy zeide wederom : Men plagt, zeide zy, een woord te zeggen in de oude bysprack : Degene die vragen, laet

ze vragen in Abela : en zoo vorderden zy.

19 Ben ik niet degene die in Israël de waarheid antwoord, en gy wilt de stad verderven, en omwerpen eene moeder in Israël? Waerom werpt gy neder het erfdeel des Heeren?

20 En Joab antwoordende, zeide : Dat zy verre, dat zy verre van my : ik werp niet neder, noch ik verderf.

21 Het is alzoo niet, maer een man uit het gebergte van Ephraïm, Seba, den zoon van Bochri toegenaemd, heeft zyne hand opgeheven tegen den koning David : levert dien alleen, en wy zullen van de stad aftrekken. En de vrouw zeide tot Joab : Ziet zyn hoofd zal tot u over den muur geworpen worden.

22 Aldus zoo is zy binnenwaerts gegaan tot al den volke, en heeft tot hen wysselyk gesproken : dewelke hebben het afgeslagen hoofd van Seba, den zoon van Bochri, geworpen tot Joab. En hy heeft met eene trompet geblazen, en zy zyn van de stad afgetrokken, een iegelyk in zyn tabernakel. En Joab is wederom gegaan tot Jerusalem tot den koning.

23 Aldus zoo is Joab geweest over al het heir van Israël : maer Banaïas den zoon Joiada over de Ceretheen en Phelitheen.

24 Maer Aduram was rentmeester over de tributen : en Josaphat, Ahiluds zoon, was griffier.

25 En Siva was den schryver : Sadoc en Abiathar, waren priesters,

26 Maer Ira den Jairiter, was Davids priester.

KAPITTEL XXI.

EN daer is een duren tyd opgestaan by Davids tyde dry jaren achtereen duren de : en David vroegde raed van des Heeren antwoord : En den Heer heeft gezeid : Om Saüls wille, en om zyn huis des bloeds, om dat hy de Gabaoniten gedood heeft.

2 Hierom heeft den koning de Gabaoniten geroepen, en zeide tot hen : (maer de Gabaoniten waren niet van de kinderen van Israël, dan zy waren overgebleven van de Amorriten : want de kinders van Israël hadden hun gezworen, en Saül wilde ze verslaen, als ter liefde van de kinderen van Israël en Juda.)

3 Zoo sprak nu David tot de Gabaoniten : Wat zal ik u doen : en waarmede zal ik u verzoenen, dat gy het erfdeel des Heeren moogt gebenedyden?

4 En de Gabaoniten zeiden : Wy hebben geene klachte van goud of van zilver, maer tegen Saül, en tegen zyn huis : noch wy begeeren dat er een mensch van Israël ge-

dood worde. Tot dewelke den koning zeide : Wat wilt gy dan dat ik u doe?

5 Dewelke zeiden tot den koning : Den man die ons vernield en verdrukt heeft te onregte, moeten wy alzoo vernielen, dat er niet een van zynen geslachte overblyve in alle de palen van Israël.

6 Men geve ons zeven mannen van zyne kinderen, dat wy die mogen kruissen voor den Heer te Gabaa in de stad van Saül, wylen den uitverkoren des Heeren. En den koning zeide : Ik zal ze u geven.

7 En den koning spaerde Miphiboseth, den zoon van Jonathas, Saüls zoon, om het gezworen verbond des Heeren, hetwelk geweest was tusschen David en Jonathas, Saüls zoon.

8 Aldus zoo heeft den koning genomen de twee zonen van Respha, der dochter van Aia, dewelke zy Saül gebaerd had, Armoni, en Miphiboseth : en vyf zonen van Michol, Saüls dochter, dewelke zy gebaerd had Hadriel, den zoon van Berzellai, die van Molathi was,

9 En hy gaf die den Gabaoniten in handen : dewelke hebben deze op den berg gekruist voor den Heer : en deze zeven zyn gestorven te zamen gedood ten tyde van den vroegen oogst, als men begon de gerst te maaijen.

10 En Respha, de dochter van Aia, nemende een haren kleed, legde dat onder zich, op de steenrotse, van het beginsel des oogsts, tot dat het water uit den hemel op hen druipte : en zy heeft niet toegelaten dat de vogelen hen verscheuren zouden des daegs, of de beesten des nachts.

11 En het werd David gebodschapt al dat Respha, de dochter van Aia, Saüls concubine, gedaen had.

12 En David is weggegaan, en heeft Saüls, en Jonathas, zyns zoons gebeenten gehaald van de mannen van Jabes Galaad, die deze hadden gestolen van de strate te Bethsan, in dewelke de Philistynen die gehangen hadden, toen zy Saül te Gelboe hadden verslagen :

13 En hy heeft Saüls en Jonathas, zyns zoons gebeenten van daer weggedragen : en te zamen vergaderende de gebeenten van degene, die gekruist waren,

14 Hebben zy die te zamen met Saüls en Jonathas, zyns zoons, gebeenten begraven in het land van Benjamin, aen de zyde, in het graf van Cis, Saüls vader : en zy hebben gedaen al dat den koning geboden had, en God is den lande weder verzoend geweest nadezen.

15 En daer is weder een oorlog opgestaan van de Philistynen tegen Israël, en David is nederwaerts getrokken, en zyne knechten

met hem, en streden tegen de Philistynen. En toen David vermoeid werd,

46 Zoo heeft Jeshibeenob, die van Araphas geslachte was, van wiens lans het yzer woog dry honderd oncen, en was omgord met een nieuw zweerd, gearheid om David te slaen.

17 En Abisai, den zoon van Sarvia, heeft hem geholpen, en den Philistyn doodgeslagen. Toen zwoeren Davids mannen, zeggende : Gy zult nu voortaan met ons niet meer ter oorloge uittrekken, dat gy by aventure het licht van Israël niet uitblaest.

18 Den tweeden oorlog tegen de Philistynen is geweest te Gob : toen versloeg Sobochai van Husathi, Saph van Araphas geslachte uit den geslachte der reuzen.

19 Den derden oorlog was ook te Gob, tegen de Philistynen, in denwelken Adeodatus, den zoon van Saltus, een borduerwerker, een Bethlehemiter versloeg Goliath den Gethiter, van wiens lans den stok was gelyk eenen weefboom des wevers.

20 Den vierden oorlog was te Geth : in denwelken was een lang man, die zes vingeren had aen elke van zyne handen, en zes teenen aen elk van zyne voeten, dat is vier-en-twintig, en hy was van den geslachte van Arapha.

21 En hy vermaledydde Israël : maer Jonathan, den zoon van Samaa, Davids broeder, versloeg hem.

22 Deze vier waren geboren van Arapha, te Geth, en zy zyn gestorven door de hand van David, en van zyne knechten.

KAPITTEL XXII.

EN David heeft den Heere gesproken de woorden van dit lied, op den dag als hem den Heer verlost had uit de hand van alle zyne vyanden, en uit Saüls hand.

2 En hy heeft gezeid : Den Heer is myn steen, myne sterkheid, en myn zaligmaker.

3 God is myne sterkte, in hem zal ik hopen : myn schild, en den hoorn myner zaligheid : myn verheffer, en myn toevlugt : myn verlosser, van de onregtveerdigheid zult gy my verlossen.

4 Den loffelyken Heer zal ik aenroepen : en van myne vyanden zal ik verlost worden.

5 Want des doods benaeuwdheden hebben my omvangen : Belials beken hebben my vervaerd.

6 De zeelen der helle hebben my omvangen : en de strikken des doods hebben my verrast.

7 In myn lyden zal ik den Heer aenroepen, en tot mynen God zal ik roepen : en hy zal myne stem verhooren van zynen heiligen tempel, en myn roepen zal tot zyne ooren komen.

8 De aerde is beroerd, en zy heeft gebeefd : de fondamenten van de bergen hebben gedavert, en zyn te zamen gestooten, want hy is op die gram geworden.

9 Een rook is uit zynen neus opgegaan, en een vuer uit zynen mond zal verslinden : kolen zyn daerof ontstoken.

10 Hy heeft de hemelen nedergebogen, en is nedergekomen : en de duisterheid is onder zyne voeten.

11 En hy is geklommen op de cherubinen, en heeft gevlogen : en hy is weggedreven boven de vederen der winden.

12 Hy heeft de duisternis rondom zich gesteld tot een verbergen : ziftende wateren van de wolken der hemelen.

13 Van de blinkende klaarheid in zyn aenzigt, zyn er kolen des vuers ontstoken.

14 Den Heer zal van den hemel donderen : en den allerhoogsten zal zyne stem geven.

15 Hy heeft pylen uitgeschoten, en die verstrooid : bliksem, en hy heeft ze vernield.

16 En de uitberstingen der zee hebben zich geopenbaerd, en de fondamenten der aerde zyn ontdekt van het straffen des Heeren, van het inblazen des geestes van zyne razende gramschap.

17 Hy heeft van de hoogte gezonden, en my tot zich genomen : en hy heeft my getrokken uit vele wateren.

18 Hy heeft my verlost van mynen allermagtigsten vyand, en van degene die my haetten : want zy waren magtiger dan ik.

19 Hy heeft my voorkomen op den dag myns lydens, en den Heer is myne vastigheid geworden.

20 En hy heeft my uitgeleid tot in de breedheid : hy heeft my verlost, want ik hem behaegd heb.

21 Den Heer zal my loonen naer myne regtveerdigheid : en naer de zuiverheid myner handen zal hy my wederom geven.

22 Want ik heb des Heeren wegen bewaerd, en ik heb niet ongoddelyk tegen mynen God gedaen.

23 Want alle zyne oordeelen zyn voor myne oogen : en zyne geboden heb ik van my niet gedaen.

24 En ik zal met hem volmaekt wezen : en ik zal my van myne boosheid hoeden.

25 En den Heer zal my wederom geven naer myne regtveerdigheid : en naer myner handen zuiverheid, in het aenschouwen van zyne oogen.

26 Met den heiligen zult gy heilig zyn : en met den vromen, volmaekt.

27 Met den uitverkoren zult gy uitverkoren wezen : en met den verkeerden zult gy verkeerd worden.

28 En het arme volk zult gy zalig maken : en met uwe oogen zult gy de hoogen vernerden.

29 Want gy, Heer, zyt myn licht : en gy Heer zult myne duisternissen verlichten.

30 Want door u zal ik aengegord loopen : door mynen God zal ik over den muer springen.

31 God is dengenen wiens weg onbesmet is, de uitspraak des Heeren door het vuur geproefd : is eenen schild allen dengenen die in hem hopen.

32 Want wie is God anders dan den Heer : en wie is sterk anders dan onzen God ?

33 God die my vast omgordt met sterkheid : en die mynen volmaekten weg effen gemaakt heeft.

34 Makende myne voeten gelyk der herten, en stellende my op myne hoogten.

35 Leerende myne handen tot den stryd, en voegende myne armen als eenen metalen boog.

36 Gy hebt my den schild uwer zaligheid gegeven : en uwe zagmoedigheid heeft my vermenigvuldigd.

37 Gy zult myne gangen onder my breed maken : en de knokelen myner voeten zullen niet bezwyken.

38 Ik zal myne vyanden vervolgen en in stukken slaen : en ik zal niet omkeeren voor dat ik die al vernield hebbe.

39 Ik zal ze vernielen, en in stukken breken, alzoo dat zy niet weder opstaen zullen : zy zullen onder myne voeten vallen.

40 Gy hebt my met vromigheid vast omgord ten stryde : onder my hebt gy nedergebogen alle die my verslonden.

41 Myne vyanden hebt gy my doen den rug keeren : die my haten, en ik zal ze verderven.

42 Zy zullen roepen, en daer zal niemand zyn die hen verlossen zal : tot den Heer, en hy zal hen niet verhooren.

43 Ik zal ze uitwisschen als het stof der aerde : ik zal ze morselen, en in stukken breken als slyk der aerde.

44 Gy zult my verlossen van het tegenspreken myns volks : gy zult my bewaren tot een hoofd der heidenen : het volk, dat ik niet ken, zal my dienen.

45 De vreemde kinderen zullen my wederstaen, in het gehoor der ooren zullen zy my onderdanig wezen.

46 De vreemde kinderen zyn weggevloden, en zy zullen benaeuwd worden in hunne bangheden.

47 Den Heer leeft, en gebenedyd moet myn God zyn : en den sterken God myner zaligheid zal verheven worden.

48 God die my wraek verleent, en veel volks onder myn bedwang brengt.

49 Die my leidt uit myne vyanden, en verheft my van degene die my wederstaen : gy zult my verlossen van den onregtveerdigen man :

50 Daerom zal ik u loven, Heer, onder de heidenen : en uwen naem lofsingen.

51 Groot makende de zaligheden zyns konings, en barmhertigheid doende zynen gezalfden David, en zynen zade in der eeuwigheid.

KAPITTEL XXIII.

DIT zyn de laetste woorden, dewelke David, den zoon van Isaï gesproken heeft : Dit heeft gezeid een man, denwelken gesteld is van den gezalfden Gods van Jacob, een heerlyk zangdichter in Israëel :

2 Des Heeren geest heeft door my gesproken, en zyn woord door myne tong.

3 God van Israëel heeft my gezeid, den sterken van Israëel heeft gesproken, een regeerder der menschen, een regtveerdig regeerder in de vreeze Gods.

4 Gelyk het licht van den dageraad als de zon opstaet, des morgens zonder wolken blinkt, en gelyk door de regenen kruid uit de aerde groeit.

5 Noch myn huis is zoo groot niet by God, dat hy een eeuwig verbond met my zoude maken, in alles vast en wel bewaerd. Want het is al myne zaligheid en al myn wil : en daer is niets van dien dat niet groeit.

6 Maer de overtreders zullen allegader gelyk doornen uitgeroeid worden : die niet genomen worden met de handen.

7 En is het dat ze iemand handelen wilt, die zal zich wapenen met yzer, en met een hout der lansen, en zy zullen met den vure verbrand worden heel te niet.

8 Dit zyn de namen van Davids sterke mannen. David zittende op zyn zetel een den allerwysten prins onder de dry, hy is gelyk een allertederste houtwormken, die acht honderd mannen verslagen heeft met eenen oploop.

9 Na dezen was Eleazar zyns ooms zoon, een Abohiter, onder de dry vrome mannen, die met David waren, toen zy de Philistynen beschimpten, en zy daer waren ten stryde vergaderd.

10 En als de mannen van Israëel opgekomen waren, zoo stond hy, en sloeg de Philistynen tot dat hem zyne hand begaf, en dat die styf werd met den zweerde : en den Heer deed eene groote zaligheid op dien dag : en het volk, dat gevlugt was, is wederom gekomen, om de rooven af te trekken van degene die daer verslagen waren.

11 En na dezen was Semma, den zoon van Age, van Arari. En de Philistynen zyn vergaderd in het heirleger : en daer was een

akker vol vitsen. En toen het volk gevloeden was voor het aanzigt der Philistynen,

12 Zoo stond hy in het midden van den akker, en hy heeft dien beschermd, en hy heeft de Philistynen geslagen : en den Heer heeft eene groote zaligheid gedaen.

13 Ook daer te voren waren afgekomen de dry, die prinsen waren onder dertig mannen, en waren gekomen ten tyde van den oogst tot David in de spelonk van Odolla : maer het leger der Philistynen was toen gesteld in der reuzen dal.

14 En David was toen in eene sterkte : en de schaerhoede der Philistynen was te Bethlehem.

15 En David begeerde water uit den put, en hy zeide : Och of iemand my gawe eenen dronk waters uit den put, die te Bethlehem is by de poort!

16 Hierom zoo zyn deze dry sterke mannen door der Philistynen heirleger met de magt gebroken, en zy hebben water gevat uit den put van Bethlehem, die by de poort was, en zy hebben het tot David gebragt : maer hy wilde het niet drinken : maer hy stortte het uit voor den Heer tot eene offerande,

17 Zeggende : Den Heer zy my genadig dat ik dit niet doe : zou ik het bloed van deze mannen, die derwaerts gegaen zyn, en het peryk van hunne zielen drinken? Hierom wilde hy het niet drinken. Dit hebben de dry allervroomsten gedaen.

18 Abisai ook Joabs broeder den zoon van Sarvia, was een prins van de dry : hy is den genen die zyne spies ophief tegen dry honderd mannen, dewelke hy versloeg, vernaemd onder de dry.

19 En onder de dry alleredelsten, en hy was hun prins, maer tot de eerste dry was hy niet gekomen.

20 En Banaïas, den zoon van Joiada des allersterksten mans, van groote daden, van Cabseel : die versloeg twee leeuwen van Moab, en hy is nedergedaald, en heeft eenen leeuw verslagen in het midden van eenen put, in den sneeuwtijd.

21 Hy heeft ook eenen egyptischen man verslagen, eenen man die bezien werd was, die eene lans in zyne hand had : hierom toen hy nedergegaen was tot hem met eene roede, zoo heeft hy met geweld de lans uit de hand van den Egyptenaer genomen, en heeft hem met zyns zelfs lans gedood.

22 Deze dingen heeft Banaïas Joiadas zoon gedaen.

23 En hy was vernaemd onder de dry vromen die de alleredelsten waren onder de dertig : maer nogtans tot de dry was hy niet gekomen : en David heeft hem gemaakt zynen heimelyken raed.

24 Asael, Joabs broeder, onder de dertig, Elehanan zyns vaders broeders zoon van Bethlehem.

25 Semma van Harodi, Elika van Harodi,

26 Heles van Phalti, Hira Acces zoon, van Thecua,

27 Abiezzer van Anathoth, Mobonnai van Husati,

28 Selmon den Ahohiter, Maharai, een Netophathiter,

29 Heled, zoon van Baana, ook een Netophathiter, Ithai den zoon van Ribai, van Gabaath, der kinderen van Benjamin,

30 Banaia de Pharathoniter, Heddaï der beke Gaas,

31 Abialbon den Arbathiter, Azmaveth van Beromi,

32 Eliaba van Salaboni. De zonen Jassen, Jonathan,

33 Semma van Orodî, Ahiam, Sarars zoon, den Arariter,

34 Eliphelet, den zoon van Aasbai des zoons Machati, Eliam, Achitophels zoon, den Geloniter.

35 Hesrai van Carmelus, Pharai van Arbi,

36 Igaal, Nathans zoon, van Soba, Bonni van Gadi,

37 Selec van Ammoni, Naharai een Berot-hiter, den wapendrager van Joab zoon van Sarvia,

38 Ira den Jethriter, Gareb, ook een Jethriter,

39 Urias den Hethiter. Alle zeven-en-dertig.

KAPITTEL XXIV.

EN de gramschap des Heeren is wederom verbolgen tegen Israël, en heeft David beroerd in hen, zeggende : Gaet heen, telt Israël en Juda.

2 En den koning heeft gezeid tot Joab, den prins van zyn heir : Doorwandelt alle de geslachten van Israël, van Dan aen tot Bersabee toe, en telt het volk, dat ik het getal van dien mag weten.

3 En Joab heeft tot den koning gezeid : Den Heer uw God doe nog meer tot uwen volke, als het nu is, en make het nog honderdvoud meerder in het aenschouwen myns heeren des konings : maer wat wilt zich myn heer den koning in alzulks?

4 En des konings woord heeft Joabs en der prinsen woord verwonnen : en Joab is uitgegaen, en de prinsen der oorlogsmannen, van des konings aanzigt, dat zy het volk van Israël tellen zouden.

5 En toen zy over de Jordaen gegaen waren, zyn zy gekomen te Aroër, ter regter zyde van de stad, die gelegen is in de valleï Gadi :

6 En door Jazer zyn zy voortgetrokken in Galaad, en in het nederland Hodsî, en zyn

gekomen in de wildernis van Dan. En omgaende omtrent Sidon,

7 Zyn zy voortgegaan omtrent de vesten van Tyrus, en al het landschap van de Hevee en Chananeen, en zyn gekomen aen de zuidzyde van Juda in Bersabee :

8 En na dat zy al het land doorzocht hadden, zoo zyn zy wederom, na negen maanden en twintig dagen, tegenwoordig geweest in Jerusalem.

9 Aldus heeft Joab het getal van het beschryven des volks den koning gegeven, en daer zyn gevonden van Israël acht honderd duizend sterke mannen, die zweerd uittrekken mogten; en van Juda vyf honderd duizend strydbare mannen.

10 Maer Davids hert heeft hem geslagen, na dat het volk geteld was : en David zeide tot den Heer : Ik heb zeer gezondigd in dit werk : maer ik bid u, Heer, dat gy uws dienaers misdaed wegnemen wilt, want ik heb uitermate zeer dwaesselyk gedaan.

11 Aldus is David des morgens opgestaen, en het woord des Heeren is geschied tot Gad den profeet en Davids ziender, zeggende :

12 Gaet heen en spreek tot David : dit zegt den Heer : Van dry wordt u keus gegeven, kiest een van deze, hetwelk u beliest dat ik u doe.

13 En toen Gad tot David gekomen was, zoo heeft hy hem geboodschapt, zeggende : Of zeven jaren zal u den duren tyd in uw land komen : of gy zult dry maanden lang vlieden van uwe vyanden, en zy zullen u vervolgen : of immers zal de pestilentie dry dagen in uw land zyn. Hierom zoo beraedt u nu, en beziet wat woorden ik hem zal mogen antwoorden, die my gezonden heeft.

14 Toen zeide David tot Gad : Ik word zeer benaauwd : maer het is beter dat ik in des Heeren handen valle (want zyne barmhertigheden veel zyn) dan in der menschen handen.

15 Aldus heeft den Heer gezonden eene pestilentie in Israël, van 's morgens tot den gezetten tyd, en daer zyn er van den volke gestorven, van Dan af, tot Bersabee toe, zeventig duizend mannen.

16 En toen den engel des Heeren zyne hand uitgerciht had op Jerusalem, om die

te verderven, zoo heeft den Heer medelyden gehad over het lyden, en hy heeft gezeid tot den engel, die het volk sloeg : Het is genoeg : houdt uwe hand nu stille : en den engel des Heeren was by den dorschvloer van Areuna den Jebuseiter.

17 En David zeide tot den Heer, als hy gezien had den engel het volk slaende : Ik ben het die gezondigd heb, en ik heb booslyk gedaen : wat hebben deze misdaen, die schapen zyn? Ik bid u, laet uwe hand tegen my gekeerd worden, en tegen myns vaders huis.

18 Maer Gad is tot David gekomen op dien dag, en heeft hem gezeid : Gaet opwaerts, en stelt den Heer eenen altaer in den dorschvloer van Areuna den Jebuseiter.

19 En David is opgegaan naer de woorden van Gad, welke hem den Heer bevolen had.

20 En Areuna aenziende, heeft gemerkt den koning en zyne knechten overkomen tot hem :

21 En uitgegaan zynde, heeft hy den koning aenbeden met het aenzigt neder ter aerde, en hy zeide : Wat zaek is het dat myn heer den koning tot zynen dienaar komt? Denwelken David zeide : Om dat ik van u zoude koopen den dorschvloer, en daer den Heer eenen altaer maken, en dat de sterfte mag ophouden, die grouwelyk het volk verslaet.

22 En Areuna zeide tot David : Myn heer koning neme en offere alzoo het hem beliest : gy hebt ossen tot het heelbrandoffer, en eenen wagen, en de jokken der ossen tot gebruik van het hout.

23 Alle deze dingen heeft Areuna den koning gegeven : en Areuna heeft tot den koning gezeid : Den Heer uw God ontvangte uwe gelofte.

24 Denwelken den koning antwoordende, zeide : Geenszins zoo gy wilt, maer ik zal het van u om eenen prys koopen, en ik zal den Heer mynen God geene brandofferanden offeren, die om niet gegeven zyn. Hierom heeft David gekocht dien dorschvloer, en de ossen, om vyftig sikkelen zilvers :

25 En David heeft daer eenen altaer getimmerd den Heer, en heeft daerop geofferd heel-brandofferanden en vrede-offeranden : en den Heer werd den lande verzoend, en de plaeg is afgekeerd van Israël.

DERDE BOEK DER KONINGEN,

KAPITTEL I.

EN den koning David was oud geworden, en hy had zeer vele dagen zyns ouderdoms : en als hy met kleederen overdekt werd, zoo verwarnde hy niet.

2 Hierom zeiden hem zyne knechten : Laet ons voor onzen heer koning zoeken eene jonge maegd, die voor den koning sta, en hem koestere, en die in zynen schoot slape, en verwarme onzen heer koning.

3 Hierom hebben zy gezocht eene schoone jonge dochter, in alle de palen van Israël, en zy hebben gevonden Abisag, eene Sunamitin, en zy hebben die tot den koning gebracht,

4 En die was eene jonge dochter uitermate schoon, en zy sliep by den koning, en diende hem, maer den koning heeft ze niet bekend.

5 Maer Adonias Haggiths zoon verhieft zich, zeggende : Ik zal regeren. En hy maekte voor zich zelve wagens en rosfolk, en vyftig mannen, die voor hem loopen zouden,

6 En zyn vader heeft hem nooit gestraft, zeggende : Waerom hebt gy dit gedaen? En hy was ook zeer schoon, den tweeden geboren naest Absalom.

7 En hy had spraek met Joab, den zoon van Sarvia, en met Abiathar den priester, dewelke hielpen de bende van Adonias.

8 Maer Sadoc den priester, en Banaïas Joiadas zoon, en Nathan den profeet, en Semei en Rei, en de magt van Davids heir, waren met Adonias niet.

9 Hierom, toen Adonias rammen en kalveren, en allerhande vette beesten ten offer geslagen had by den steen Zohelath, welken was omtrent de fontein Rogel, zoo heeft hy alle zyne broeders genood, des konings kinderen, en alle de mannen van Juda, des konings knechten.

10 Maer Nathan den profeet, en Banaïas, en alle de vroomste mannen, en Salomon, zynen broeder, heeft hy niet geroepen.

11 Daerom zeide Nathan tot Bethsabée Salomons moeder : Hebt gy niet gehoord hoe dat Adonias, Haggiths zoon, geregeerd heeft, en ons heer David weet dit niet?

12 Hierom komt nu, neemt raed van my, en bewaerd uwe ziel, en Salomons uws zoons ziel.

13 Gaet heen, en gaet in by den koning David, en zegt hem : Myn heer koning, hebt gy my uwer dienstvrouw niet gezworen, zeggende dat : Salomon uw zoon na my regeren zal, en hy zal in myn koninglyken stoel zitten? waerom regeert dan Adonias?

14 En terwyl dat gy daer nog met den koning spreken zult, zoo zal ik na u komen, en uwe woorden voorts volmaken.

15 Hierom zoo is Bethsabée binnen by den koning gegaen in de slaepkamer : maer den koning was uitermate zeer oud geworden, en Abisag de Sunamitin diende hem.

16 Bethsabée boog zich neder, en aenbad den koning. Tot dewelke zeide den koning : Wat wilt gy voor u hebben?

17 En zy antwoordende, zeide : Myn heer, gy hebt uwer dienstvrouw gezworen by den Heer uwen God, Salomon uw zoon zal na my regeren, en hy zal in mynen ryksstoel zitten.

18 En ziet nu regeert Adonias, daer gy, myn heer koning, niet af weet.

19 Hy heeft geslagen ossen, en van het vetste vee, en zeer veel rammen, en hy heeft alle des konings zonen genood, Abiathar ook den priester, en Joab den opperkapitein der oorlogen : maer Salomon uwen dienaar heeft hy niet geroepen.

20 Maer nogtans, myn heer koning, de oogen van geheel Israël zien op u, dat gy hun zoudt te kennen geven wie dat behoort in uwen koninglyken stoel te zitten, myn heer den koning, na u.

21 En het zal geschieden als myn heer koning met zyne vaderen zal ontslapen zyn, dat ik en myn zoon Salomon zullen misdadigen zyn.

22 Terwyl dat zy met den koning nog sprak, zoo is Nathan den profeet gekomen.

23 En zy hebben den koning geboodschapt, zeggende : Nathan den profeet is hier. En als hy voor des konings aenzigt gekomen was, en hy hem aenbeden had, met het aenzigt plat neder ter aarde,

24 Zoo heeft Nathan gezeid : Myn heer koning, hebt gy gezeid : Laet Adonias na my regeren, en laet hem op mynen koninglyken stoel zitten?

25 Want hy heden nederwaerts gegaen is, en heeft ten offer geslagen ossen en vet vee,

en zeer vele rammen, en hy heeft alle des konings zonen genood, en de hoofdlieden des heirs, en Abiathar den priester : en terwyl dat zy eten en drinken voor hem, en zeggen : Den koning Adonias moet leven :

26 Zoo heeft hy my uwen dienaar, en Sadoc den priester, en Banaïas den zoon van Joiadas, en Salomon uwen dienaar niet genood.

27 Is dit woord uit mynen heer den koning gekomen, en hebt gy my uwen dienaar niet te kennen gegeven, wie dat op myns heeren des konings stoel na hem zitten zoude ?

28 En den koning David heeft geantwoord, zeggende : Roept Bethsabée tot my. En als zy voor den koning binnen gekomen was, en voor hem stond,

29 Zoo heeft den koning gezworen en gezeid : Alzoo waerachtiglyk als den Heer leeft, die myne ziel verlost heeft van alle benaëuwdheden,

30 Want gelyk ik u gezworen heb hy den Heer den God van Israël, zeggende : Salomon uw zoon zal na my regeren, en hy zal op mynen stoel zitten in de plaets van my : alzoo zal ik heden doen.

31 En Bethsabée heeft met geneigden aenzigte ter aerde den koning aanbeden, zeggende : Myn heer den koning David moet leven in der eeuwigheid.

32 En den koning David heeft gezeid : Roept my Sadoc den priester, en Nathan den profeet, en Banaïas den zoon van Joiadas. En toen die voor den koning binnen gekomen waren,

33 Zoo heeft hy tot hen gezeid : Neemt met u uws heeren dienars, en zet Salomon mynen zoon op mynen muil : en leidt hem te Gihon.

34 En laet Sadoc den priester, en Nathan den profeet, hem daer zalven tot koning over Israël : en gy zult met eene trompet blazen, en zeggen : Den koning Salomon moet leven.

35 En gy zult achter hem opwaerts gaen, en komen, en hy zal op mynen koninglyken stoel zitten, en hy zal in myne plaets regeren : en ik zal hem gebieden dat hy vorst zy over Israël, en over Juda.

36 En Banaïas den zoon van Joiadas antwoordde den koning, zeggende : Amen : Alzoo moet den Heer myns heeren des konings God spreken.

37 Gelyk den Heer geweest is met mynen heer den koning, alzoo zy hy ook met Salomon, en hy make zynen koninglyken stoel hooger dan den stoel van mynen heer den koning David.

38 Aldus zoo is Sadoc den priester neder-

waerts gegaen, en Nathan den profeet, en Banaïas den zoon Joiadas, en Cerethi, en Phelathi : en zy hebben Salomon gezet op des konings Davids muil, en zy hebben hem geleid tot Gihon.

39 En Sadoc den priester heeft eenen hoorn met olie genomen uit het tabernakel, en hy heeft Salomon gezalfd : en zy hebben met eene trompet geblazen, en al het volk heeft gezeid : Den koning Salomon moet leven.

40 En alle de menigte is achter hem opwaerts gegaen, en het volk met pypen spelende, en met groote blydschappen zich verblydende, en de aerde gaf weder geluid van hun geroep.

41 En Adonias heeft dit gehoord, en alle die van hem genood waren, en den maelyd was nu ten einde gekomen : en toen Joab het geluid des trompets gehoord had, zoo zeide hy : Wat bediedt dit geroep der stad, groot gerucht makende ?

42 Toen hy nog sprak, zoo is Jonathas Abiathars des priesters zoon gekomen : tot denwelken Adonias zeide : Komt binnen, want gy zyt een vroom man, en eene goede boodschap brengende.

43 En Jonathas heeft geantwoord tot Adonias : Geenszins : want onzen heer den koning David heeft Salomon koning gemaakt :

44 En hy heeft met hem gezonden Sadoc den priester, en Nathan den profeet, en Banaïas den zoon van Joiadas, en Cerethi, en Phelathi, en zy hebben hem op des konings muil gezet.

45 En Sadoc den priester en Nathan den profeet hebben hem koning gezalfd te Gihon : en zy zyn van daer opwaerts gegaen blydschap makende, en de stad heeft groot gerucht gemaakt : dit is het geluid dat gy gehoord hebt.

46 Maer ook zoo zit Salomon op des koningryks stoel.

47 En des konings knechten binnen gekomen zynde, hebben onzen heer den koning David gebenedyd : zeggende : God wille Salomons naem breeder maken boven uwen naem, en hy make zynen ryksstoel grooter dan uwen stoel. En den koning heeft aanbeden op zyn beddeken.

48 En daertoe heeft hy ook deze dingen gezeid : Gebenedyd zy den Heer God van Israël, die heden gegeven heeft eenen in mynen stoel zittende, daer het myne oogen aenzien hebben.

49 Hierom zyn zy vervaerd geworden, en allegader opgestaen, die van Adonias genood waren, en een iegelyk is zynen weg gegaen.

50 Maer Adonias vreezende Salomon, is

opgestaen, en is gegaen in des Heeren tabernakel, en heeft den hoorn des autaeers gevat.

31 En zy hebben het Salomon geboodschapt, zeggende : Ziet, Adonias vreezende den koning Salomon, heeft den hoorn des autaeers gevat, zeggende : Den koning Salomon zweere my heden, dat hy zynen dienaar met den zweerde niet dooden zal.

32 En Salomon heeft gezeid : Is het dat hy een goed man is, zoo zal daer niet een van zyne hairen op de aerde vallen : maer is het dat er kwaed in hem gevonden wordt, zoo zal hy sterven.

33 Daerom heeft den koning Salomon gezonden, en hem van den autaeer doen halen : en binnen komende heeft hy den koning Salomon aenbeden : en Salomon heeft tot hem gezeid : Gaet heen in uw huis.

KAPITTEL II.

MAER Davids dagen zyn aengekomen dat hy sterven zoude, en hy heeft Salomon zynen zoon bevolen, zeggende :

2 Ik ga den weg in der ganschē wereld : versterkt u, en weest een man.

3 En neemt waer de wacht des Heeren uws Gods, dat gy wandelt in zyne wegen, en zyne ceremonien bewaert, en zyne geboden, en regten, en getuigenissen, gelyk in de wet Moyses geschreven is : dat gy moogt verstaen al dat gy doet, en werwaerts dat gy keeren zult.

4 Opdat den Heer zyne woorden vast make, die hy van my gesproken heeft, zeggende : Is het dat uwe zonen hunne wegen bewaren, en voor my wandelen in der waarheid, met allen hun herte, en met allen hunne ziel, zoo zal u geen man afgenomen worden van den koninglyken stoel van Israël.

5 Gy weet ook wel wat Joab, den zoon van Sarvia, my gedaen heeft, wat hy gedaen heeft den twee overkapiteinen des heirs van Israël, Abner Ners zoon, en Amasa Jethers zoon : dewelke hy gedood heeft, en het oorlogsbloed in vrede gestort, en heeft des stryds bloed in zynen riddersgordel gedaen, die om zyne lendenen was, en in zynen schoen, die aen zynen voet was,

6 Daerom zult gy doen naer uwe wysheid, en gy zult zyn gryns hair ter hellen niet brengen met vrede.

7 Maer Berzellai des Galaaditers zonen zult gy dankbaer wezen, en zy zullen aen uwe tafel eten : want zy kwamen my te ontmoet, toen ik vlugte van Absalom uws broeders aenzigt.

8 Ook hebt gy by u Semei den zoon van Gera, een zoon Jemini van Bahurim, die my vermaledyd heeft met eene zeer kwade maledictie, toen ik ten heirleger ging : maer

aengezien dat hy nederwaerts kwam my te ontmoet, toen ik over de Jordaen ging, en ik hem toen heb gezworen by den Heer, zeggende : Ik zal u met den zweerde niet dooden :

9 Laet hem gy niet ongepunieerd blyven. Maer gy zyt een wys man, alzo dat gy wel weten moogt, wat gy hem doen zult; en gy zult zyn gryns hair met bloede te hellenwaert brengen.

10 Aldus is David ontslapen met zyne vaders, en begraven in Davids stad.

11 En de dagen dat David geregeerd heeft over Israël, zyn veertig jaren : te Hebron regeerde hy zeven jaren : te Jerusalem, dry-en-dertig.

12 Maer Salomon is gezeten op Davids zyns vaders troon, en zyn koningryk is bovenmate zeer vast geworden.

13 En Adonias, Haggiths zoon, is ingekomen by Bethsabée Salomons moeder. Dewelke heeft tot hem gezeid : Is uwe inkomst ook vreedzaamelyk? Hy antwoordde : Ja, zy is vredelyk.

14 En hy zeide daertoe : Ik heb een woord aen u. En zy zeide hem : Spreekt. En hy zeide :

15 Gy weet wel dat het koningryk myne was, en dat geheel Israël my had over zich zelve gesteld tot koning : maer het koningryk is overgezet, en is geworden myns broeders : want het is van den Heer hem toegeschikt.

16 Daerom bid ik nu eene bede van u : wilt myn aenzigt niet beschamen. En zy zeide tot hem : Zegt.

17 En hy zeide : Ik bid u dat gy Salomon den koning zeggen wilt (want hy mag u geen ding weigeren) dat hy my geve Abisag, de Sunamitin, tot eene huisvrouw.

18 En Bethsabée zeide : Wel, ik zal voor u den koning spreken.

19 Hierom is Bethsabée tot Salomon den koning gekomen, dat zy hem spreken zoude voor Adonias : en den koning is opgestaen haer te ontmoet, en hy heeft ze aenbeden, en is op zynen troon gezeten : en daer is eenen troon gesteld voor des konings moeder, dewelke is gezeten aen zyne regter zyde.

20 En zy zeide tot hem : Een klein bedeken bid ik van u, wilt myn aenschyn niet beschamen. En den koning zeide haer : Bidt, myne moeder : want het is niet beoorlyk dat ik uw aenzigt afkeeren zoude.

21 Dewelke zeide : Laet Abisag de Sunamitin, Adonias uwen broeder tot eene huisvrouw gegeven worden.

22 Toen antwoordde den koning Salomon, en zeide tot zyne moeder : Waerom begeert gy Abisag de Sunamitin voor Adonias? Be-

geert ook het koningryk voor hem : want hy is myn broeder ouder dan ik, en hy heeft Abiathar den priester, en Joab den zoon Sarvia.

23 Hierom zoo heeft den koning Salomon gezworen by den Heer, zeggende : Dit doe my God, en dat nog daertoe, want Adonias heeft tegen zyne ziel dit woord gesproken.

24 En nu zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, die my vastgemaakt heeft, en my gesteld heeft op Davids myns vaders koninglyken stoel, en die my een huis gemaakt heeft, gelyk hy gezeid heeft, heden zal Adonias de dood sterven.

25 En den koning Salomon heeft gezonden door de hand van Banaïas den zoon van Joiadas, denwelken hem gedood heeft, en hy is gestorven.

26 Ook heeft den koning gezeid tot Abiathar den priester : Gaet heen naer Anathoth tot uwen akker, voorwaer gy zyt een man des doods : maer ik zal u heden niet doden, om dat gy de ark des Heeren Gods gedragen hebt voor David mynen vader, en hebt arbeid verdragen in alles, daer myn vader in gearbeid heeft.

27 Hierom heeft Salomon Abiathar verdreven, dat hy geen priester des Heeren meer zyn zoude, om dat des Heeren woord zoude volbragt worden, hetwelk hy gesproken heeft over het huis van Heli te Silo.

28 Maer daer is een bode gekomen aen Joab, want Joab afgeweken was naer Adonias, en naer Salomon niet : daerom zoo is Joab gevloten in des Heeren tabernakel, en hy heeft den hoorn des autaers aengestast.

29 En het is Salomon den koning te kennen gegeven, hoe dat Joab in het tabernakel des Heeren gevloten was, en dat hy was by den autaar : en Salomon heeft gezonden Banaïas den zoon van Joiadas, zeggende : Gaet heen, en doodt hem.

30 En Banaïas is gekomen tot des Heeren tabernakel, en heeft hem gezeid : Dit zegt den koning : Komt uit. Hy zeide : Ik zal niet uitkomen, maer ik zal hier sterven. Banaïas heeft den koning deze woorden onthoden, zeggende : Dit heeft Joab gesproken, en dit heeft hy my geantwoord.

31 En den koning heeft hem gezeid : Doet gelyk hy gezeid heeft, en slaet hem dood, en begraeft hem, en gy zult het onnoozel bloed, hetwelk van Joab gestort is geweest, van my en van myns vaders huis keeren.

32 En den Heer zal hem zyn bloed wederom geven op zyn hoofd, want hy heeft twee regtveerdige mannen gedood, die beter waren dan hy : en hy heeft die met den zweerde verslagen, zonder Davids myns vaders weet, Abner den zoon van Ner, den

prins van het oorlogsvolk van Israël, en Amasa Jethers zoon, den prins van Judas heir :

33 En het bloed van dien zal wederom keeren op Joabs hoofd, en op zyns zaeds hoofd in der eeuwigheid. Maer David en zynen zade, en zynen huize, en zynen troon zy vrede in der eeuwigheid van den Heer.

34 Aldus is Banaïas den zoon Joiadas opgegaen, en hem aenkomende, hy heeft hem gedood : en hy is begraven in zyn huis in de woestyn.

35 En den koning heeft Banaïas den zoon van Joiadas voor hem gesteld over het heir, en Sadoc den priester heeft hy gesteld voor Abiathar.

36 Ook heeft den koning gezonden, en geroepen Semei, en hem gezeid : Timmert voor u een huis in Jerusalem, en woont daer : en gy zult daer niet uit gaen herwaerts en derwaerts,

37 Maer op wat dag dat gy uit zult gegaen zyn, en over de beek van Cedron gereisd, zoo weet dat gy zult gedood worden : uw bloed zal op uw hoofd wezen.

38 En Semei heeft tot den koning gezeid : Dit is een goed woord, gelyk myn heer den koning gesproken heeft, alzoo zal uw dienaar doen. Hierom heeft Semei binnen Jerusalem vele dagen gewoond.

39 Maer het is geschied na dry jaren, dat de knechten van Semei vloten tot Achis den zoon van Maacha den koning van Geth : en het is Semei geboodschapt, dat zyne knechten waren te Geth gegaen.

40 En Semei is opgestaen, en heeft zynen ezel gezadeld : en is tot Achis te Geth gegaen, om zyne knechten wederom te krygen, en hy heeft ze wederom gebragt van Geth.

41 Maer het is Salomon geboodschapt dat Semei tot Geth gegaen was van Jerusalem, en wederom gekomen.

42 En uitzendende hy heeft hem geroepen, en tot hem gezeid : Heb ik u niet gezworen by den Heer, en u te voren gezeid : Op wat dag dat gy zult uitgegaen zyn herwaerts of derwaerts, zoo weet dat gy sterven zult? En gy hebt my geantwoord : Dit is een goed woord dat ik gehoord heb.

43 Waerom hebt gy dan den eed des Heeren niet bewaerd, en het gebod dat ik u geboden had?

44 En den koning zeide tot Semei : Gy weet al het kwaed, hetwelk uwen herte wel kenelyk is, dat gy gedaen hebt mynen vader David : den Heer heeft u wederom uwe boosheid op uw hoofd gegeven.

45 En den koning Salomon zy gebedyde, en den troon van David zal gestadig

zyn voor den Heer tot in der eeuwigheid.

46 Hierom zoo heeft den koning Banaias den zoon van Joiadas bevolen : denwelken hem aengaende, heeft hem geslagen, en hy is gestorven.

KAPITTEL III.

ALDUS zoo is het koningryk vast geworden in Salomons hand, en hy is door zwagerschap vereenigd met Pharao den koning van Egypten : want hy heeft zyne dochter te wyve genomen, en hy heeft ze in Davids stad gebragt, tot dat hy zyn huis gemaakt had, dat hy timmerde, en des Heeren huis, en de muren van Jerusalem in het ronde.

2 Niettemin het volk offerde op de hoogten : want des Heeren tempel was nog niet gestigt tot op dien dag toe.

3 En Salomon heeft den Heer lief gehad, wandelende in David zyns vaders geboden, uitgenomen dat hy offerande deed op de hoogten, en ontstak welriekende offerande.

4 Hierom is hy gegaen te Gabaon, om dat hy daer zoude offerande doen : want dat was de meeste hoogte : duizend slagtofferanden offerde Salomon op dien autaar te Gabaon.

5 Maer den Heer openbaerde Salomon door eenen droom des nachts, zeggende : Begeert dat gy wilt, dat ik u dat geve.

6 En Salomon zeide : Gy hebt met uwen dienaar David, mynen vader, groote barmhertigheid gedaen, gelyk hy voor uw aenzigt gewandeld heeft in de waarheid en regtveerdigheid, en met regter herte met u : gy hebt hem uwe groote barmhertigheid bewaerd, en hebt hem eenen zoon gegeven, zittende op zynen troon, gelyk het heden is.

7 En nu, o Heer God, gy hebt uwen dienaar doen regeren voor mynen vader David : maer ik ben een klein jongeling, en niet verstaende mynen uitgang, en ingang.

8 En uw dienaar is in het midden van een volk, dat gy verkozen hebt, een volk dat zonder einde is, hetwelk men tellen noch rekenen kan om der menigte.

9 Hierom zult gy uwen dienaar geven een leerbaer hert, dat hy uw volk oordeelen mag, en onderscheiden tusschen goed en kwaed : want wie zoude dit volk kunnen geoordeelen, dit uw volk zoo groot van getal?

10 En dit woord is voor den Heer behagelyk geweest, dat Salomon aldusdanig ding begeerd had.

11 En den Heer heeft tot Salomon gezeid : Om dat gy dit woord begeerd hebt, en voor u niet hebt begeerd vele dagen, noch rykdommen, of de zielen van uwe vyanden, maer hebt voor u begeerd wysheid, om het regt oordeel te onderscheiden :

12 Ziet ik heb u gedaen naer uwe woorden, en ik heb u gegeven een wys en verstandig hert, alzoo grootelyk dat er niemand uws gelyken voor u geweest is, noch na u opstaen zal.

13 Maer nog heb ik deze dingen, die gy niet begeerd hebt, u ook gegeven : te weten, rykdommen en glorie, alzoo dat er niemand van de koningen uws gelyken zal geweest hebben in alle voorledene dagen.

14 Maer is het dat gy wandelt in myne wegen, en dat gy myne geboden en inzettingen onderhoudt, gelyk uw vader gewandeld heeft, zoo zal ik uwe dagen lang maken.

15 Aldus is Salomon ontsprongen, en hy heeft verstaen dat het een droom was : en als hy te Jerusalem gekomen was, zoo heeft hy gestaen voor de ark des Heeren verbond, en heeft heel-brandofferanden geofferd, en hy heeft vreedzamige slagtofferanden gedood, en eenen grooten maeltijd gegeven allen zynen dienaren.

16 Toen zyn daer gekomen twee gemeene vrouwen tot den koning, en hebben voor den koning gestaen :

17 Van dewelke de eene zeide : Ik bid u, myn heer : ik en deze vrouw woonden in een huis, en ik heb by haer gebaerd in eene slaapkamer.

18 Maer ten derden dage na dat ik gebaerd had, zoo heeft deze ook gebaerd : en wy waren te zamen, en niemand anders was in het huis met ons, uitgenomen ons beide.

19 Maer dezer vrouwe zoon is des nachts gestorven : want zy heeft dien al slapende dood gelegd.

20 En opstaende in des middernachts stilte, heeft zy mynen zoon genomen van myne zyde, uwer dienares, toen ik sliep, en dien in haren schoot gelegd : maer haren zoon, die dood was, heeft zy in mynen schoot gelegd.

21 En als ik des morgens opgestaen was, om mynen zoon te zogen, zoo zag men dat hy dood was : en toen ik dien wel bezag met den klaren lichte, zoo heb ik bevonden dat dit myn zoon niet was, denwelken ik gebaerd had.

22 En de andere vrouw antwoordde : het is alzoo niet gelyk gy zegt, maer uw zoon is dood, en den mynen is levende. De andere zeide daer tegen : Gy liegt : want myn zoon leeft, en uw zoon is dood. En in dezer maniere zoo keven zy voor den koning.

23 Toen zeide den koning : Deze zegt, Myn zoon leeft, en uw zoon is dood. En die heeft geantwoord, Neen, maer uw zoon is dood, en myn zoon is levende.

24 Hierom zeide den koning : Haelt my een zweerd. En toen zy een zweerd voor den koning gebragt hadden :

25 Deelt, zegt hy, het levende kind in twee stukken, en geeft de eene helft der eene, en de andere helft der andere.

26 Maer de vrouw, wiens zoon dat leefde, zeide tot den koning : (want haer binnenste waren bewogen over haren zoon) Ik bid u, heere, geeft haer het levende kind, en wilt het niet dooden. Maer de andere zeide daer tegen : Het zy myne noch uwe, maer laet het deelen.

27 Den koning heeft geantwoord, en gezegd : Geeft dezer het levende kind, en laet het niet dooden : want dit is zyne moeder.

28 Aldus heeft geheel Israël gehoord het vonnis dat den koning gevonnist had, en zy hebben den koning ontzien, ziende dat Gods wysheid in hem was om regt te doen.

KAPITTEL IV.

ALDUS was den koning Salomon regeerende over geheel Israël :

2 En dit waren de prinsen, die hy had : Azarias Sadocs des priesters zoon :

3 Elihoreph, en Abia, die zonen waren van Sisa den schryver : Josaphat Ahiluds zoon was griffier :

4 Banaïas den zoon van Joiadas was opperveldheer : maer Sadoc, en Abiathar waren priesters :

5 Azarias, Nathans zoon, was over degene die hy den koning stonden : Zabud, Nathans zoon, was priester, des konings vriend :

6 En Ahisar was den oversten des huis : en Adoniram, den zoon van Abda was rentmeester over de tributen.

7 Ook had Salomon twaelf officiers over geheel Israël, die den koning proviande leverden, en zynen huize : een iegelyk had des jaers eene maend lang, te bezorgen, dat er van noode was.

8 En dit waren hunne namen : Benhur, in het gebergte van Ephraïm,

9 Bendecar, in Maccas, en in Salebim, en in Bethsames, en in Elon, en in Bethanan. 10 Bhesed in Aruboth : en hem behoorde ook toe Socho, en al het land van Ephraïm.

11 Beninadab, wiens was geheel Nephador, hy had Tapheth, Salomons dochter, tot eene huisvrouw,

12 Bana, Ahiluds zoon, regeerde Thanac en Mageddo, en geheel Bethsan, welk is omtrent Sarthana beneden Jezrahel, van Bethsan, tot Abelmehula, tegenover Jecmaan.

13 Bengaber in Ramoth-Galaad : had Avoth-jair des zoons van Manasse in Galaad, hy had regiment over al het landschap van Argob, welk is in Basan, over zestig groote en bemuerde steden, die metalen sloten hadden.

14 Ahinadab, den zoon van Addo was oversten in Manaim,

15 Achimaas in Nephthali : en dezen had ook Basemath, Salomons dochter, ten huwelyk.

16 Baana, den zoon Husi, in Aser, en in Baloth.

17 Josaphat Pharuës zoon, in Issachar.

18 Semei den zoon Ela, in Benjamin.

19 Gaber den zoon van Uri, in het land van Galaad, in het land van Sehon der Amorrhiten koning, en Og des konings van Basan, over al dat in dat land was.

20 Juda en Israël waren ontellyk, gelyk het zand van de zee in menigte : etende, en drinkende, en vrolyk zynde.

21 Maer Salomon was in zyne heerschappy, hebbende alle de koningryken met zich, van den vloed des lands van de Philistynen tot de palen van Egypten : dewelke hem giften bragten, en hem dienden alle de dagen zyns levens.

22 En Salomons spyze was ten elken dagen byzonder, dertig choren bloem van tarwemeel, en zestig choren grof meel.

23 Tien gemeste ossen, en twintig geweiide ossen, en honderd rammen, uitgenomen het wildbraed van herten, capretten, en buffelen, en gemeste vogelen,

24 Want hy bezat al het landschap, dat over den vloed was, als van Thaphsa tot Gaza toe, en alle de koningen van die landschappen : en hy had vrede van alle zyden in het ronde,

25 En Juda, en Israël woonden zonder eenige vrees, een iegelyk onder zynen wyngaerd, en onder zynen vygenboom, van Dan tot Bersabee toe, alle de dagen van Salomon,

26 En Salomon had veertig duizend kribben van wagenpeerden, en twaelf duizend reispeerden,

27 En de voorzeide officiers des konings voedden deze : maer dat des konings Salomons tafel van noode was, leverden zy ook met groote neerstigheid ten zynen tyde,

28 Daertoe bragten zy ook gerste, en strooi voor de peerden, en voor het groot vee, ter plaetse daer den koning was, naer dat hun gesteld was.

29 Ook zoo heeft God Salomon wysheid en voorzienigheid gegeven zeer veel bovenmate, en breedheid des herte, gelyk het zand, welk aen den oever der zee is.

30 En Salomons wysheid ging te boven de wysheid van alle de Oosterschen en der Egyptenaren,

31 En hy was wyzer dan alle de menschen : wyzer dan Ethan den Ezrahiter, en Heman, en Chalcol, en Dorda Mahols zonen :

en hy was vernaemd onder alle de heidenen in het ronde.

32 En Salomon heeft ook gesproken dry duizend parabolen : en zyne gedichtzangen waren vyf en duizend.

33 En hy disputeerde van de boomen, van den cederboom, die in Libanus is, tot den hysopen toe, die uit den muer spruit : en hy sprak wysselyk van het vee, en van de vogelen, en van het kruipende gedierte, en van de visschen.

34 En zy kwamen uit alle volken om Salomons wysheid te hooren, en van alle de koningen des lands, die zyne wysheid hoorden.

KAPITTEL V.

EN Hiram den koning van Tyrus heeft zyne knechten aen Salomon gezonden : want hy heeft gehoord dat zy hem gezalfd hadden tot koning voor zynen vader : want Hiram altyd Davids vriend geweest was.

2 En Salomon zond tot Hiram, zeggende :

3 Gy weet den wil van mynen vader David, en dat hy niet heeft mogen timmeren het huis voor den naem des Heeren zyns Gods, om der oorlogen wil rondom, tot dat ze den Heer onder de plante van zyne voeten gegeven zoude hebben.

4 Maer nu heeft my den Heer myn God rust gegeven al rondom : en daer is geen satan noch kwaden oploop.

5 Daerom ik denk den naem des Heeren myns Gods eenen tempel te timmeren, gelyk den Heer mynen vader David gesproken heeft, zeggende : Uw zoon, denwelken ik geven zal voor u op uwen koninglyken stoel, die zal mynen naem een huis timmeren.

6 Hierom beveelt uwen knechten dat zy my cederboomen afhouden van Libanus, en laet myne knechten met uwe knechten zyn : en ik zal uwen knechten loon geven zulk als gy eisschen zult : want gy weet wel dat er geen man onder myn volk is, die boomen afhouden kan, gelyk die van Sidonien.

7 Aldus toen Hiram Salomons woorden gehoord had, zoo heeft hy zich zeer verblyd, en heeft gezeid : Gebenedyd zy heden den Heer God, die David eenen allerwysten zoon gegeven heeft over dit groot volk.

8 En Hiram heeft aen Salomon gezonden, zeggende : Ik heb gehoord al dat gy my bevolen hebt : ik zal naer alle uwe begeerte doen in cederboomen en abeelboomen.

9 Myne knechten zullen die afbrengen van Libanus tot aen de zee : en ik zal die aeneen vastmaken tot vloten in de zee, tot de plaatse die gy my zult te kennen geven : en ik zal u die aenbrengen, en gy zult ze halen : en

gy zult my geven dat my van noode is, opdat myn huis mag te eten hebben.

10 En aldus zoo gaf Hiram Salomon cederen, en dennenhouten, naer al zyne liefste.

11 Maer Salomon gaf Hiram twintig duizend choren tarwe, tot victalie van zynen huize, en twintig choren van de zuiverste olie : deze dingen gaf Salomon Hiram alle jaren.

12 Ook zoo heeft den Heer Salomon wysheid gegeven, gelyk hy hem gezeid had : en het was peis tusschen Hiram en Salomon, en zy hebben beide een verbond gemaakt.

13 En den koning Salomon heeft werklieden gekozen uit geheel Israël, den taks was van dertig duizend mannen.

14 En hy heeft die gezonden tot Libanus, tot elke maend tien duizend mannen by beurten, alzo dat zy twee maenden in hunne huizen waren : en Adoniram was gesteld over dezen keuze.

15 Salomon had zeventig duizend mannen die lasten droegen, en tachtig duizend steenhouwers in het gebergte :

16 Zonder de overste officiers, die over alle de werken byzonder gesteld waren, dry duizend, en dry honderd in getal, die gebod hadden over het volk, en over degene die het werk deden.

17 En den koning heeft bevolen dat zy groote steenen zouden nemen, kostelyke steenen tot des tempels fundament, en dat zy die zouden vierkantig maken :

18 Dewelke Salomons metsers en Hiram's metsers effen gemaakt hebben : maer de Giblieters hebben houten en steenen bereid om het huis te timmeren.

KAPITTEL VI.

ALDUS zoo is het geschied in het vier honderd en tachtigste jaer, na dat de kinderen van Israël uit het land van Egypten gekomen waren, in het vierde jaer van Salomons koningryk over Israël, in de maend Zio, welke is de tweede maend, dat hy heeft begonnen des Heeren huis te timmeren.

2 En het huis, dat den koning Salomon den Heere timmerde, had zestig cubitus in de lengte, en twintig cubitus in de breedte, en dertig cubitus in de hoogte.

3 En daer was een portaal voor den tempel twintig cubitus lang, naer de mate van des tempels breedte : en het had tien cubitus van breedte, voor het aenschyn des tempels.

4 En hy heeft in den tempel kromme versiers gemaakt.

5 En hy heeft op den muer des tempels

getimmerd galeryen rondom aen de muren des huis rondom den tempel, en de heiligste plaetse, en hy heeft daer zyschutsels rondom aen gemaekt.

6 De galery, die onder was, had vyf cubitus in de breedte, en de middelste galery was van zes cubitus in de breedte, en de derde galery hebbende zeven cubitus in de breedte. En hy heeft in het huis balken gesteld rondom van buiten, dat die aen des tempels muren niet hielden.

7 Maer toen het huis getimmerd werd, zoo is het van geëffende en volmaekte steenen gemetst : en toen men het huis timmerde, zoo hoorde men daerin noch hamer, noch vyl, noch geenerhande yzeren instrument.

8 De deur van de middelste zyde was in den muur des huis ter regter zyde : en door eenen windelgraed ging men tot op de middelste kamer, en van de middelste tot op de derde.

9 En hy heeft het huis getimmerd, en volmaekt : ook heeft hy het huis gedekt met haenbalken van cederboomen.

10 En hy heeft eene zoldering over het geheele huis getimmerd vyf cubitus hoog, en hy heeft het huis gedekt met cederenhouten.

11 En het woord des Heeren is tot Salomon geschied, zeggende :

12 Dit huis, welk gy timmert, is het dat gy in myne geboden wandelt, en naer myne regten doet, en alle myne bevelingen onderhoudt, daerdoor wandelende : zoo zal ik myn woord met u vastmaken, hetwelk ik tot David uwen vader gesproken heb.

13 En ik zal in het midden der kinderen van Israël wonen, en myn volk van Israël niet verlaten.

14 Aldus zoo heeft Salomon het huis getimmerd, en volmaekt.

15 En hy heeft de muren des huis van binnen beschud met cederen berderen, van het plaveisel des huis tot het opperste van de muren, en tot aen de haenbalken, en hy heeft die van binnen heel overdekt met cederenhout, en het pavement des huis heeft hy overdekt met abeelen planken.

16 En hy heeft achter in den tempel getimmerd eenen cederen wand twintig cubitus lang, van den vloer aen tot aen het dak toe : en hy heeft het binnenste huis van het oratorie gemaekt tot een heilig der heiligen.

17 Maer den tempel was van veertig cubitus voor de deur van het oratorie,

18 En het geheel huis was van binnen met cederenhout bekleed, hebbende zyne draeiende werken, en toevoegsels kunstelyk gemaekt, en verheven gesneden werk : het werd al met berderen van cederenhout

bekleed : alzoo dat men geen en steen in den muur zien mogt.

19 Maer de plaets van het oratorie had hy in het midden des huis gemaekt, in het binnenste deel, dat hy de arke van des Heeren verbond daer stellen zoude.

20 En het oratorie had twintig cubitus in zyne lengte, en twintig cubitus in zyne breedte, en twintig cubitus in zyne hoogte : en hy heeft het bedekt en bekleed met het allerpuerste goud. En den autaar heeft hy ook met cederenhout bekleed.

21 Ook heeft hy het huis voor het oratorie met het allerzuiverste goud bekleed, en hy heeft de platen vastgemaekt met gouden nagelen.

22 En daer was niets in den tempel dat met goud niet bedekt was : maer ook heeft hy den geheelen autaar van het oratorie met goud bedekt.

23 En hy heeft in het oratorie twee cherubinen gemaekt van olyfboomenhout tien cubitus hoog.

24 Den eenen vleugel van den cherub was van vyf cubitus, en den anderen vleugel van den cherub was ook van vyf cubitus : dat is, te zamen hebbende tien cubitus, van het uiterste van den eenen vleugel, tot het uiterste des anderen vleugels.

25 En den tweeden cherub was ook van tien cubitus hoog : in gelyker maten, en in beide de cherubynen was een werk,

26 Dat is, den eenen cherub had de hoogte van tien cubitus, en desgelyks ook den tweeden cherub.

27 En hy heeft de cherubynen gesteld in het midden van den binnensten tempel : en de cherubynen strekten hunne vleugelen uit, en den eenen vleugel raakte den eenen muur, en den vleugel van den tweeden cherub raakte den anderen muur : maer de andere vleugelen raakten aen malkander in het midden des tempels.

28 En hy heeft de cherubynen ook met goud overdekt.

29 En alle de muren des tempels rondom heeft hy gegroefd met verscheiden gesneden en gedraaide werken : en hy heeft daerin gemaekt cherubynen, en palmboomen, en verscheidene schilderyen, regt of zy uit den muur gehangen en gesproten hadden.

30 En ook heeft hy het plaveisel des huis met goud overdekt binnen en buiten.

31 En in den ingang des oratories heeft hy twee kleine deuren van olyfboomenhout gemaekt, en vyfkanrige stylen.

32 En de twee deuren waren van olyfboomenhout : en hy sneed daarin de gelykenis van cherubynen, en de gedaente van palmboomen, en zeer uitstekende beeld-

werk : en hy heeft die met goud overdekt : en zoo wel de cherubynen als de palmboomen, en de andere, heeft hy met goud overdekt.

33 En hy heeft in den ingang des tempels stylen gemaakt van olyfboomenhout vierkantig :

34 En twee deuren van abeelenhout tegen malkander : en beide de deuren waren dubbel, en zy gingen open houdende aen malkander.

35 En hy sneed daarop cherubynen en palmboomen, en gesneden werk zeer verre uitstekende : en hy heeft die alle met gouden platen bedekt, bekwaamelyk gewrogt op de ry.

36 En hy heeft getimmerd het binnenste voorhof van dry ryen gehouwen steenen, en van eene ry cederenhouten.

37 In het vierde jaer is des Heeren huis gefondeerd in de maend Zio :

38 En in het elfde jaer, in de maend Bul, welk is de achtste maend, is het huis volmaakt in al zyn werk, en in al zynen huisraad : en hy heeft het getimmerd zeven jaren lang.

KAPITTEL VII.

MAER zyn huis heeft Salomon getimmerd dertien jaren, en hy heeft het ter volkomenheid gebragt.

2 En hy heeft ook getimmerd het huis van het bosch Libanus, honderd cubitus lang, en vyftig cubitus breed, en dertig cubitus hoog : en vier wandelplaatsen tusschen cederen kolommen : want hy had cederboomen tot kolommen doen houwen.

3 En hy bekleedde al het welfsel met cederenberderen, hetwelk onderhouden werd van vyf-en-veertig kolommen. En de eene ry had vyftien kolommen,

4 Tegen malkander gesteld.

5 En regt tegenover malkander ziende, alzoo dat er gelijke ruimte was tusschen de kolommen, en op de kolommen vierkantige balken in alles gelijk.

6 En hy heeft een portael der kolommen gemaakt vyftig cubitus lang, en dertig cubitus breed : en een ander portael aen het voorste van het meeste portael : en kolommen, en kapiteelen op de kolommen.

7 Ook heeft hy gemaakt het portael van de konsistorie, daer den registerstoel was : en hy heeft het beschud met cederenhout, van het pavement tot het opperste toe.

8 En het huiskens daer men te regt zat, was in het midden van het portael van gelijken werke. Ook heeft hy een huis gemaakt voor de dochter van Pharao, (dewelke Salomon tot eene huisvrouw genomen had) van zulken werke, als dit portael was.

9 Deze waren al van kostelyke steenen, dewelke alle naer eene ry en mate, zoo wel van binnen als van buiten, gezaegd waren : van het fondament aen tot het hoogste van de muren toe, en van buiten tot het grootste voorhof.

10 Maer de fondamenten waren van kostelyke steenen, van steenen, die tien of acht cubitus groot waren.

11 En daerboven waren kostelyke steenen van gelyker mate gesneden, en desgelyks ook van het cederhout.

12 En het grootste rond voorhof was van dry ryen van gesneden steenen, en van eene ry van geschaefd cederenhout : alzoo was het ook in het binnenste voorhof van des Heeren huis, en in des huis portael.

13 En Salomon heeft uitgezonden, en doen halen Hiram van Tyrus,

14 Eener weduwe zoon van Nephthalis geslacht, wiens vader was een Tyrier, een kunstigen werkman in het metael, en vol wysheid, en verstand, en leeringe om allerhande werk van metael te maken. Denwelken, als hy by den koning Salomon gekomen was, heeft al zyn werk gemaakt.

15 En hy heeft gegoten twee metalen kolommen, elke kolom was achttien cubitus hoog : en een koordeken van twaelf cubitus ging rondom beide de kolommen.

16 Hy maekte ook twee kapiteelen, dewelke men stellen zoude op de hoofden van de kolommen, van metael gegoten : het een kapiteel was vyf cubitus hoog, en het ander kapiteel ook vyf cubitus hoog :

17 En als op eene maniere van een net, en van ketenen aen malkander met een wonderlyk werk gevlochten. Beide de kapiteelen der kolommen waren gegoten werk : zeven omkeeren der nettekens waren aen het eene kapiteel, en zeven nettekens aen het andere kapiteel.

18 En hy heeft de kolommen volmaakt, en hy heeft gemaakt twee ryen van granaet-appelen, in het ronde aen beide de nettekens, dat zy de kapiteelen bedekken zouden, die op het allerhoogste stonden : en op dezelfde manier heeft hy aen het tweede kapiteel ook gemaakt.

19 Maer de kapiteelkens, die op de hoofden van de kolommen waren, waren kunstelyk gemaakt, gelyk een lelienwerk, in het portael vier cubitus groot,

20 En nog andere kapiteelkens op de hoogste van de kolommen, daerboven gesteld naer de mate van de kolommen, tegen de nettekens : en daer waren twee honderyen van granaet-appelen, rondom het tweede kapiteel.

21 En hy heeft twee kolommen gesteld in het portael des tempels : en als hy de ko

lom ter regter hand gesteld had, zoo heeft hy haer den naem Jachin gegeven : desgelyks heeft hy de tweede kolom opgeregt : en hy noemde den naem van die Booz.

22 En op der kolommen hoofden heeft hy een werk gesteld naer de manier eener lelie : en het werk der kolommen is volmaekt geweest.

23 Hy heeft ook eene gegoten zee gemaakt, tien cubitus wyd, van den eenen kant tot aan den anderen kant, alom rond : de hoogte van die was van vyf cubitus, en een koordekens van dertig cubitus, liep daer al rondom over.

24 En onder den kant ging een gesneden werk rondom de zee, van tien cubitus : de twee ryen van de uitgegroefde werken, waren gegoten.

25 En stond op twaelf ossen, waeraf de dry waren gekeerd noordwaerts, en de dry westwaerts, en dry zuidwaerts, en dry oostwaerts, en de zee was boven op de ossen : alzoo dat alle hunne agtersten binnenwaerts verborgen waren.

26 En de dikte des ketels was van dry oncen : en zynen uitersten kant was gelyk den boord van eenen kelk, en gelyk het blad van eene open lelie : en hy hield twee duizend baten.

27 En hy heeft gemaakt tien metalen basementen, elk basement vier cubitus lang, en vier cubitus breed, en dry cubitus hoog.

28 En al het werk van de basementen was geschaefd : en daer was een gesneden werk tusschen de voegselen,

29 En tusschen de kroontjens en vlechten waren leeuwen en ossen, en cherubynen : en desgelyks ook boven in de voegselen : en onder de leeuwen, en ossen, waren gelyk banden van metael uithangende.

30 En vier raderen aan elk basement, en metalen assen : en aan de vier hoeken waren gelyk schouderkens gegoten onder het waschvat, tegen malkander ziende.

31 En den mond van het waschvat van binnen was in het opperste van den hoofde : en dat men buiten zag, was eenen cubitus groot, heel rond, en het had te zamen ook anderhalven cubitus : maer in de hoeken van de kolommen waren verscheidene gesneden werken : en de middelplaatsen tusschen de kolommen waren vierkantig, en niet rond.

32 En de vier raderen, die aan de vier hoeken des basements waren, waren vast aaneen onder het basement : een rad was anderhalf cubitus hoog.

33 En het waren alzulke raderen gelyk men aan de wagens pleeg te maken : en hunne assen, en speeken, en naven, en velgen, waren alle gegoten,

34 Want de schouderkens aan de vier hoeken van het een basement, waren uit het basement gegoten, en daer vast aen gemaakt.

35 Maer in het opperste van het basement, was eennerhande rondheid van anderhalf cubitus groot, alzoo gemaakt, dat het waschvat daerboven op gesteld mogt worden, hebbende zyne gesneden werken, en verscheiden gehold werk uit zich zelve gewrocht.

36 En hy heeft ook gesneden in de tafelen, die van metael waren, en in de hoeken, cherubynen, en leeuwen, en palmboomen, byna tot de gelykenis van eenen staenden mensch, alzoo dat het scheen dat zy niet waren daeruit gesneden, maer rondom daeraen gezet.

37 Op deze manier heeft hy tien basementen gemaakt, met een gietsel, en naer eene mate, en met gelyk gesneden beeldwerk.

38 Hy heeft ook gemaakt tien metalen waschvaten : veertig baten hield een waschvat, en het was van vier cubitus : en hy heeft elk waschvat byzonder op een byzonder basement gesteld, te weten, van die tien basementen.

39 En hy heeft tien basementen gesteld, vyf ter regter zyde van den tempel, en vyf aan de slinker zyde : maer de zee heeft hy gesteld aan de regter zyde des tempels, tegenover het oosten aan het zuiden.

40 Aldus heeft Hiram gemaakt ketelen, ronde schotelen, bekkens, en heeft al Salomons des konings werk, in den tempel des Heeren volmaekt.

41 Twee kolommen en twee koordekens van de kapiteelken op de kapiteelen der kolommen : en twee nettekens, dat zy de twee koordekens bedekken zouden, die op de hoofden der kolommen waren.

42 En vier honderd granaetappelen in de twee nettekens : twee ryen van granaetappelen aan elk netteken, om de koordekens der kapiteelen te bedekken, die op der kolommen hoofden waren.

43 En tien basementen, en tien bekkens op de basementen.

44 En eene zee, en twaelf ossen onder de zee.

45 En ketelen, en schotelen, en bekkens : alle de vaten, die Hiram voor Salomon maakte in des Heeren huis, waren van het fynste metael.

46 In het platte land der Jordaen heeft ze den koning gegoten in leemachtige aerde, tusschen Sochoth en Sarthan.

47 En Salomon heeft alle de vaten gesteld : maer om de zeer groote menigte, zoo was daer geen zeker gewigt van het metael,

48 Ook maakte Salomon al het gereedschap in des Heeren huis : den gouden altaer, en de gouden tafel, daer men de brood-

den der voorlegging op leggen zoude :

49 En de gouden kandelaren, vyf ter rechter zyde, en vyf aen de linker zyde, tegenover het oratorie van puer goud : en gelyk liliënbloemen, en lampen daerboven, gouden : en gouden snuiters,

50 En waterkruiken, en kraeuwelkens, en fiolen, en mortierkens, en wierookvaten, van het allerfynste goud : en de herren der deuren van het binnenste huis het heilig der heiligen, en van de deuren des tempels huis, waren van goud.

51 En hy heeft volmaakt al het werk, welk Salomon maekte in des Heeren huis, en hy heeft daerbinnen gedragen al dat zyn vader David geheilgd had, zilver en goud, en vaten, en hy heeft die weggelegd in de schatten van des Heeren huis.

KAPITTEL VIII.

TOEN zyn vergaderd alle de oudste geboren van Israël, met de prinsen der geslachten, en de oversten der familiën van de kinderen van Israël, by den koning Salomon in Jerusalem : dat zy de ark van des Heeren verbond dragen zouden uit Davids stad, dat is, van Sion.

2 En geheel Israël is by den koning Salomon gekomen, in de maend Ethanim, op eenen feestdag, welke is de zevende maend.

3 En alle de ouderen van Israël zyn gekomen, en de priesters hebben de ark gehaald,

4 En zy hebben de ark des Heeren gedragen, en het tabernakel des verbonds, en alle de gereedschappen van de allerheiligste plaets, die in het tabernakel waren : en deze dingen droegen de priesters en Levieten.

5 Maer den koning Salomon, en al de menigte van Israël, die tot hem gekomen was, ging met hem voor de ark, en zy offerden schapen en ossen zonder waerdering, en zonder getal.

6 En de priesters hebben de ark van des Heeren verbond gedragen op hare plaets, in het oratorie des tempels, in het heilig der heiligen, onder de vleugelen van de cherubynen.

7 Want de cherubynen strekten hunne vleugelen uit over de plaets der ark, en zy bedekten de ark, en hare handboomen van boven.

8 En toen de handboomen uitstaken, alzoo dat men hunne uiterste einden zag buiten de heiligste plaets, voor het oratorie, zoo zag men die niet voorder van buiten ; dewelke aldaer ook geweest zyn tot op den dag van heden toe.

9 Maer in de ark was anders niet dan de twee steenen tafelen, dewelke Moyses in

Horeb daerin gelegd had, toen den Heer het verbond met de kinderen van Israël mackte, toen zy uit het land van Egypten gingen.

10 En het is geschied, toen de priesters uit de heiligste plaets gegaen waren, dat een nevel het huis des Heeren vervulde,

11—En de priesters mogten niet staen, en den Heer dienen om des nevels wil : want des Heeren glorie had des Heeren huis vervuld.

12 Toen zeide Salomon : Den Heer heeft gezeid, dat hy in den nevel woonen zoude.

13 Timmerende heb ik een huis getimmerd tot uwe woonstede, uwen zeer vasten stoel in der eeuwigheid.

14 En den koning keerde zyn aenzigt om, en gebenedyde alle de vergadering van Israël : want de geheele gemeente van Israël stond.

15 En Salomon zeide : Gebenedyd moet wezen den Heer den God van Israël, die met zynen mond gesproken heeft tot David mynen vader, en in zyne handen volbragt heeft, zeggende :

16 Van dien dag, dat ik myn volk van Israël uit Egypten geleid heb, zoo heb ik geene stad verkoren, uit alle de geslachten van Israël, dat daer een huis zoude getimmerd worden, en dat myn naem daer zyn zoude : maer ik heb David verkoren, dat hy over myn volk van Israël zyn zoude.

17 En David myn vader heeft een huis willen timmeren, voor den naem des Heeren des Gods van Israël :

18 En den Heer heeft gezeid tot David mynen vader : Dat gy gedacht hebt in uw hert mynen naem een huis te timmeren, daer hebt gy wel aen gedaen, hetzelfde in uw gedacht overleggende.

19 Maer nogtans gy zult my geen huis timmeren, maer uw zoon, die uit uwe lendenen komen zal, zal mynen naem een huis timmeren.

20 Den Heer heeft zyn woord vastgemaekt, hetwelk hy gesproken heeft : en ik heb gestaan voor mynen vader David, en gezeten op den koninglyken stoel van Israël, gelyk den Heer gesproken heeft : en ik heb den naem des Heeren des Gods van Israël een huis getimmerd.

21 En ik heb daer gesteld de plaets voor de ark, daer des Heeren verbond in is, hetwelk hy vastgemaekt heeft met onze vaders, toen zy uit Egypten gegaen waren.

22 En Salomon heeft gestaan voor des Heeren altaer, in het aenschyn der vergadering van Israël, en hy heeft zyne handen ten hemel uitgereikt,

23 En gezeid : Heer God van Israël, daer is geen God uws gelyken boven in den

hemel, en beneden op de aerde : die uw verbond en barmhertigheid uwen dienaren bewaerd, die voor u wandelen uit ganscher herte.

24 Die uwen dienaar David mynen vader gehouden hebt, hetgene dat gy hem gezeid had : met den mond hebt gy gesproken, en met de handen hebt gy het volbragt, gelyk dezen dag toont.

25 Hierom, o Heer God van Israël, bewaert uwen dienaar David, mynen vader, hetgene dat gy hem gesproken hebt, zeggende : Daer zal van u geen man weggenomen worden voor my, die zitten zal op den troon van Israël : alzoo nogtans is het dat uwe zonen hunne wegen bewaren, dat zy wandelen voor my, gelyk gy voor myn aenzigt gewandeld hebt.

26 En nu, o Heer God van Israël, laet uwe woorden gevestigd worden, die gy gesproken hebt tot uwen dienaar David mynen vader.

27 Zal men hierom dan meenen, dat God ook waerachtiglyk op aerdryk woont? Want is het dat den hemel, en de hemelen der hemelen u niet begrypen kunnen, hoe veel te meer zal dit huis, het welk ik getimmerd heb, het niet vermogen?

28 Maer ziet op het gebed van uwen dienaar, en op zyne begeerte, o Heer myn God : hoort aen den lof, en het gebed, hetwelk uw dienaar heden voor u bidt :

29 Dat uwe oogen mogen open zyn op dit huis, nacht en dag : op dit huis, daer gy af gezeid hebt : Mynen naam zal daer zyn : opdat gy verhoort het gebed, hetwelk uw dienaar op deze plaets tot u bidt.

30 Dat gy verhooren wilt het ootmoedig bidden uws dienaers, en uws volks Israël, al dat zy u bidden zullen in deze plaetse, en gy zult het verhooren in de plaets van uwe woonstede, in den hemel : en als gy die zult verhoord hebben, zoo zult gy genadig wezen.

31 Is het dat er een mensch gezondigd heeft tegen zynen naesten, en dat hy eenigen eed heeft, daer hy mede verbonden is ; en dat die om dien eed komt voor uwen autaar in uw huis,

32 Gy zult het verhooren in den hemel : en doen, en gy zult uwen dienaren regt doen, verdoemende den ongoddelyken, en zynen weg wederom gevende op zyn hoofd, en gy zult den regtveerdigen regtveerdig maken, en hem wedergeven naer zyne regtveerdigheid.

33 Is het zake dat uw volk van Israël gevloeden is voor zyne vyanden, (want zy zullen tegen u zondigen) en dat zy dan penitentie doen, en uwen naam belydende, komen, en bidden, en u ootmoediglyk smeecken in dit huis :

34 Zoo verhoort ze in den hemel, en vergeeft de zonden uws volks van Israël, en gy zult ze wederom brengen in het land, dat gy hunnen vaderen gegeven hebt.

35 Is het dat den hemel gesloten wordt, en het niet regent om hunne zonden wil, en dat zy op deze plaets biddende, penitentie doen uwen naam, en dat zy zich afkeeren van hunne zonden om des verdriets wil :

36 Zoo verhoort hen in den hemel, en vergeeft de zonden uwer dienaers, en uws volks Israël : en toont hun eenen goeden weg, daer zy door wandelen mogen, en geeft regen op uw land, hetwelk gy uwen volke tot eene erfbezitting gegeven hebt.

37 Is het dat er in het land honger opgestaen is, of eene pestilentie, of eene kwade lucht, of droogte des lands, of sprinkhanen, of verzengdheid in het koorn, en dat hem zyn vyand lyden aendoet, zyne poorten beleggende, allerhande plagen, alle krankheid,

38 Eenigerhande verbanning, en vervloeking, die eenigen mensch geschied is, van uwen volke Israël : is het dat er iemand de wonde zyns herte bekenet, en dat hy zyne handen uitrekt in dit huis,

39 Dat zult gy verhooren in den hemel, in de plaets van uwe woonstede, en gy zult genadig wezen, en doen dat gy een iegelyken geven zult naer alle zyne wegen, gelyk gy zyn hert zien zult, (want gy kent alleen het hert van alle der menschen kinderen.)

40 Dat zy u vreezen alle de dagen, die zy leven op het aenschyn des lands, welk gy onzen vaderen gegeven hebt.

41 Daertoe ook een vreemdeling, die van uw volk Israël niet is, als die zal gekomen zyn van verre lande, om uwen naam (want uwen grooten naam, en uwe sterke hand, en uwen uitgestreken arm

42 Zal overal gehoord worden) als hy dan hierom gekomen zal zyn, en zal bidden in deze plaets,

43 Zoo zult gy het verhooren in den hemel, in het firmament van uwe woonstede, en gy zult het al doen, daerom dat den vreemdeling u aenroept : opdat alle volken der aerde uwen naam mogen leeren vreezen, gelyk uw volk Israël, en dat zy bevinden mogen, dat uwen naam over dit huis aangeroepen is, hetwelk ik getimmerd heb.

44 Is het dat uw volk uitgetrokken zal zyn ten stryde tegen zyne vyanden, door den weg, werwaerts dat gy die zenden zult, dan zullen zy u bidden tegen den weg der stad, die gy verkoren hebt, en tegen het huis, dat ik uwen naam getimmerd heb.

45 En gy zult uit den hemel hunne gebe-

den, en hun ootmoedig smeeken verhooren, en gy zult hun regt doen.

46 En is het dat zy tegen u zondigen (want daer is geen mensch die niet zondigt) en dat gy gram zynde hen levert hunnen vyanden, en dat zy gevangen weggeleid worden in der vyanden land verre of by,

47 En dat zy penitentie doen in hun hert, in de plaets van hunne gevangenis, en dat zy zich bekeerende u bidden in hunne gevangenis, zeggende: Wy hebben gezondigd, wy hebben booslyk gedaen, wy hebben ongoddelyk geleefd:

48 En dat zy wederom tot u keeren met hun geheel hert, en met hunne geheele ziel, in het land van hunne vyanden, daer zy gevangen geleid zullen zyn: en dat zy u bidden tegen den weg van hun land, hetwelk gy hunnen vaderen gegeven hebt, en der stad, die gy verkoren hebt, en des tempels, dien ik uwen naem getimmerd heb:

49 Zoo zult gy hunne gebeden, en hun ootmoedig aenroepen verhooren in den hemel, in het firmament van uwen stoel, en gy zult hun regt doen:

50 En uwen volke genadig zyn, dat tegen u gezondigd heeft, en aller hunnen boosheden, door dewelke zy tegen u overtreden hebben: en gy zult hun bermhertigheid verleenen voor degene, die hen gevangen hebben zullen, dat zy hunner ontfermen mogen.

51 Want het is uw volk, en uw erfdom, dewelke gy uit het land van Egypten geleid hebt, uit het midden van den yzeren oven.

52 Opdat uwe oogen mogen open zyn tot uws dienaers gebed, en uws volks Israël, en dat gy die verhoort in alle de dingen, daarom dat zy u aenroepen zullen.

53 Want gy hebt die voor u tot een erfdom uitgescheiden van alle volken des aerdryks, gelyk gy door Moyses uwen dienaar gesproken hebt, toen gy onze vaders uit Egypten leidet, Heer God.

54 En het is geschied, toen Salomon den Heer biddende al deze bede, en ootmoedige aenroeping voldaan had, dat hy opgestaen is van het aenschyn des altaers des Heeren: want hy had beide zyne knien op de aerde gebogen, en zyne handen ten hemel uitgereikt.

55 Hierom is hy opgestaen, en heeft met grooter stemme al de vergadering van Israël gebenedyd, zeggende:

56 Gebenedyd zy den Heer, die zynen volke van Israël rust gegeven heeft, naer al dat hy gesproken heeft: daer is niet een woord ontvallen, van al het goed, hetwelk hy gesproken heeft door Moyses zynen dienaar.

57 Den Heer onzen God zy met ons, gelyk

hy met onze vaderen geweest is, ons niet verlatende, noch verwerpende.

58 Maer hy neige onze herten tot zich, dat wy in alle zyne wegen mogen wandelen, en dat wy mogen onderhouden zyne geboden, en zyne ceremonien, en zyne regten, allé die hy onzen vaderen geboden heeft.

59 En laet deze myne woorden, met dewelke ik voor den Heer gebeden heb, by den Heer onzen God komen nacht en dag, dat hy zynen dienaar regt doe, en zynen volke van Israël tot allen dagen:

60 En dat alle de volken der aerde weten mogen, dat den Heer zelf God is, en dat daer voorts geen ander God is dan hy.

61 En laet ons hert ook volmaekt zyn met den Heer onzen God, opdat wy in zyne inzettingen mogen wandelen, en zyne geboden bewaren, gelyk het heden is.

62 Hierom heeft den koning, en geheel Israël met hem, slagtofferanden geofferd voor den Heer.

63 En Salomon heeft vreedzamige offeranden gedood, dewelke hy den Heere geofferd heeft, twee-en-twintig duizend ossen, en honderd twintig duizend schapen: en zy hebben des Heeren tempel gewyd, te weten, den koning, en de kinderen van Israël.

64 Op dien dag heeft den koning geheiligt het midden van het voorhof, dat voor des Heeren huis was: want hy deed daer heelbrandofferande, en sacrificie, en het vet des ingewands van de vreedzamige offerande: want den metalen altaer, die voor den Heer was, was te klein, en hy kon te zamen niet houden de heelbrandofferande, en het sacrificie, en het vet des ingewands der vreedzamige offeranden.

65 Aldus heeft Salomon op dien tyd een feestelyk hoogtyd gehouden, en geheel Israël met hem, eene groote menigte van daer men gaet in Emath, tot aen de riviervan Egypten, voor den Heer onzen God, zeven dagen en zeven dagen, dat is, veertien dagen.

66 En op den achtsten dag heeft hy het volk laten gaen: dewelke hebbende den koning gebenedyd, zyn in hunne tabernakelen gegaen vrolyk, en met blyder herte van alle de goede dingen, dewelke den Heer gedaen had David zynen dienaar, en Israël zynen volke.

KAPITTEL IX.

MAER het is geschied toen Salomon de timmeringe van des Heeren huis volmaekt had, en des konings timmeragie, en al dat hy had begeerd, en willen maken:

2 Dat hem den Heer ten tweeden male geopenbaerd heeft, gelyk hy hem geopenbaerd had te Gabaon.

3 En den Heer heeft tot hem gezeid: Ik

heb uw gebed en uwe ootmoedige begeerte verhoord, die gy voor my gebeden hebt : ik heb dit huis geheiligt, hetwelk gy getimmerd hebt, dat ik mynen naam daer stellen zoude in der eeuwigheid, en myne oogen en myn hert zullen daer zyn tot allen dagen.

4 Is het dat gy ook voor my wandelt, gelyk uw vader gewandeld heeft, in simpelheid des herte, en in gerechtigheid : en dat gy doet al dat ik u geboden heb, en dat gy myne wettelyke inzettingen en regten onderhoudt,

5 Zoo zal ik uws koningryks stoel zetten over Israël in der eeuwigheid, gelyk ik David uwen vader gesproken heb, zeggende : Daer zal geen man van uwen geslachte weggenomen worden uit den konings stoel van Israël.

6 Maer is het dat gy door eene afkeering, gy en uwe kinderen, afkeert, my niet volgende, noch myne geboden onderhoudende, en myne ceremonien, die ik u te voren gelegd heb, en dat gy weggaet, en dient vreemde goden, en die aanbiddt :

7 Zoo zal ik Israël wegnemen van het land, dat ik hun gegeven heb, en den tempel, dien ik voor mynen naam geheiligt heb, zal ik verwerpen van myn aanzigt, en Israël zal wezen tot een gemeen zegwoord, en zal tot eene fabel zyn allen den volken.

8 En dit huis zal tot een exempel zyn : alle die daer voorby gaet, zal zich verwonderen, en wispelen, en zeggen : Waerom heeft den Heer dezen lande en dezen huize aldus gedaen?

9 En zy zullen antwoorden : Om dat zy den Heer hunnen God verlaten hebben, die hunne vaders geleid heeft uit het land van Egypten, en zy hebben vreemde goden gevolgd, en die aanbeden, en die gediend : daerom heeft den Heer op hen al dit kwaed bebragt.

10 Toen nu twintig jaren om waren, na dat Salomon getimmerd had de twee huizen, dat is des Heeren huis, en des konings huis,

11 (Waertoe Hiram den koning van Tyrus leverde Salomon ceder en abeelhout, en goud, naer al dat hem van noode was) toen heeft Salomon Hiram twintig steden gegeven in het land van Galilea.

12 En Hiram is uit Tyrus gekomen, dat hy de steden bezien zoude, die Salomon hem gegeven had, en zy behaegden hem niet,

13 En hy zeide : Zyn dit de steden die gy my gegeven hebt, broeder? En hy heeft die genoemd het land van Chabul, tot op dezen dag toe.

14 En Hiram heeft nog aen den koning

Salomon gezonden honderd en twintig talenten gouds.

15 Dit is de som van de kosten, welke den koning Salomon gegeven heeft om te timmeren het huis des Heeren, en zyn huis, en Mello, en den muur van Jerusalem, en Hesar, en Mageddo, en Gazer.

16 Pharaon, den koning van Egypten, is opgetrokken, en heeft Gazer ingenomen, en de stad met het vuur verbrand : en het Chananeus volk, dat daer binnen woonde, heeft hy doodgeslagen, en heeft de stad zynere dochter Salomons huisvrouw, tot hare huwelyksgift gegeven.

17 Hierom heeft Salomon Gazer opgetimmerd, en neder-Bethoron,

18 En Balaath, en Palmira in der woestynen land.

19 En alle de dorpen, die hem toebehoorden, en zonder muren waren, heeft hy sterk gemaakt, en de steden der wagens, en de steden des rosvolks, en al wat hem belieft heeft te maken in Jerusalem, en in Libanus, en in al het land zynere heerschappy.

20 Al het volk, dat er overgebleven was van de Amorrhitters, en Hethitters, en Pherezeiters, en Heveiters, en Jebuseiters, die van de kinderen van Israël niet zyn :

21 Dezer kinderen, die in het land overgebleven waren, te weten, die de kinderen van Israël niet hadden kunnen verdryven : heeft Salomon tributarissen gemaakt, tot op dezen dag toe.

22 Maer van de kinderen van Israël heeft Salomon geene in slaeflyken staet gesteld, maer zy waren oorlogsmannen, en zyne dienaers, en prinsen, en kapiteinen, en provoosten van zyne wagens en peerden.

23 En de prinsen, over alle Salomons werken gesteld, waren vyf honderd en vyftig, die het volk onder hun bedwang hadden, en gebod hadden over de gezette werken.

24 Maer des konings Pharaos dochter is opgegaen van Davids stad in haer huis, hetwelk haer Salomon getimmerd had : toen timmerde hy Mello.

25 Ook zoo offerde Salomon alle jaren drymael heel-brandofferanden, en vreedzamige slagtofferanden, op den altaer, denwelken hy den Heere getimmerd had, en hy ontstak ook welriekende offerande voor den Heer : en den tempel is volmaekt.

26 En Salomon maekte ook eene vloot schepen in Asiongaber, welk is by Ahilath, op den oever der Roode zee, in het land van de Idumiten.

27 En Hiram heeft in de vloot der schepen zyne knechten gezonden, mannea die scheepslieden waren, en zich ter zee wel verstonen, met Salomons knechten.

28 Dewelke, als zy gekomen waren te Ophir, nemende van daer vier honderd en twintig talenten gouds, hebben dat tot den koning Salomon gebragt.

KAPITTEL X.

MAER ook de koningin van Saba, gehoord hebbende de vermaerdheid des konings Salomon, in den naem des Heeren, is gekomen om hem te onderzoeken met raedselen.

2 En als zy binnen Jerusalem gekomen is met groot gezelschap, en rykdommen, en met kemelen die bragten kostelyke speceryen, en ontelky veel gouds, en kostelyke gesteenten, zoo is zy gekomen tot den koning Salomon, en heeft hem gezeid al dat zy in haer hert had.

3 En Salomon heeft haer geleerd alle de woorden, die zy hem te voren gelegd had : en daer was niet eene reden, die voor den koning verborgen mogt blyven, en daer hy haer niet op antwoordde.

4 Als dan de koningin van Saba zag alle Salomons wysheid, en het huis, dat hy getimmerd had,

5 En de spyzen zyner tafel, en zyner knechten wooningen, en de ordinantie van zyne dienaers, en hunne kleederen, en de schenkers, en de heel-brandofferanden, die hy in des Heeren huis offerde : zoo had zy voorts geen een geest meer.

6 En zy zeide tot den koning : Waerachtig is de sprake, die ik in myn land gehoord heb

7 Van uwe woorden en van uwe wysheid : en ik geloofde hen niet, die het my vertelden, tot dat ik zelve gekomen ben, en dat met myne oogen gezien, en bevonden heb, dat my de helft niet is geboodschapt : uwe wysheid en uwe werken zyn al meerder dan de mare, die ik gehoord heb.

8 Zalig zyn uwe mannen, en zalig zyn deze uwe dienaers, die altyd voor u staen, en uwe wysheid hooren.

9 Den Heer uw God zy gebenedyd, denwelken gy behaegd hebt, en die u gezet heeft op den ryksstoel van Israël, om dat den Heer Israël lief gehad heeft in der eeuwigheid, en heeft u koning gemaakt, dat gy regt en regtveerdigheid doen zult.

10 Hierom heeft zy den koning gegeven honderd en twintig talenten gouds, en bovenmaten zeer veel kostelyke speceryen, en kostelyke gesteenten : daer zyn van dien tyd nooit zoo veel kostelyke speceryen gebragt, als de koningin van Saba den koning Salomon gaf.

11 (En daertoe de vloot der schepen van Hiram, die goud uit Ophir bragt, heeft ook van Ophir gebragt thynenhout bovenmaten veel, en kostelyke gesteenten.

12 En den koning heeft van dien thynenhoute gemaakt de steunsels in des Heeren huis, en in des konings huis, en harpen, en lieren voor de zangers : daer zyn nooit zulke thynenhouten gebragt of gezien tot op dezen dag toe.)

13 Maer den koning Salomon heeft der koningin van Saba gegeven al dat zy van hem begeerde en eischte : zonder de dingen, die hy haer ongebeden van zelfs gaf, naer de manier van koninglyke gaven. Dewelke is wederom gekeerd, en gegaen in haer land met hare dienaers.

14 En het gewigt des gouds, dat Salomon jaarlyks gegeven werd, was zes honderd en zes-en-zestig talenten gouds :

15 Zonder het goud, dat de mannen bragten, die op de tollē der wegen gesteld waren, en de kooplieden, en die allerhande slechte dingen verkochten, en alle de koningen van Arabien, en de vorsten des lands.

16 Ook heeft Salomon gemaakt twee honderd groote schilden van den allerpuersten goude, en hy gaf zes honderd sikkelen gouds tot de platen van eenen schild.

17 En dry honderd kleine schilden van fyn goud : en dry honderd ponden gouds bedekten eenen kleinen schild : en den koning heeft deze gesteld in het huis van Libanus woud.

18 Ook zoo heeft den koning Salomon eenen grooten troon van ivoor gemaakt : en hy heeft dien bekleed met fyn goud, dat bovenmaten zeer geel was,

19 Denwelken stoel had zes trappen : en het opperste van den stoel was achter rond : en twee handen waren aen de eene, en aen de andere zyde, houdende de zitplaats : en twee leeuwen stonden aen elke van de handen.

20 En twaelf leeuwken aen de eene, en aen de andere zyde, staende op de zes trappen : zulk werk was nooit gemaakt in alle de koningryken.

21 Daertoe alle de vaten, daer den koning Salomon uit dronk, waren gouden : en al den huisraad des huis van Libanus woud was van het fynste goud : daer was geen zilverwerk, noch het werd van geener weerde gehouden in Salomons tyden,

22 Want des konings vloot van schepen, voer te dry jaren eens, met de vloot van Hiram's schepen, door de zee tot Pharsis, halende van daer goud, en zilver, en tanden van elephanten, en simmen, en pauwen.

23 Aldus is den koning Salomon groot geworden boven alle de koningen van aerdryk, in rykdommen en in wysheid.

24 En alle landen begeerden het aanzigt

van Salomon, om zyne wysheid te hooren, die God in zyn hert gegeven had.

25 En een iegelyk bragt hem giften, zilveren en gouden vaten, kleederen en oorlogswapenen, en ook kostelyke speceryen, en peerden en muilen jaerlyks.

26 En Salomon heeft wagens en peerden vergaderd, en hy heeft gehad duizend en vier honderd wagens, en twaelf duizend ruiters te peerd : en hy heeft die beschikt in de vaste steden, en by den koning in Jerusalem.

27 En hy heeft gemaekt dat er zoo veel zilvers te Jerusalem was, als steenen : en hy heeft zoo veel cederboomen geleverd als de wilde vygeboomen, welke in de platte landen wassen.

28 En tot Salomon werden peerden gebragt uit Egypten, en van Coa. Want des konings kooplieden kochten die van Coa, en om eenen gezetten prys bragten zy die over.

29 En daer kwam eenen wagen met vier peerden uit Egypten om zes honderd sikkel zilvers, en een peerd om honderd en vyftig sikkelen. En op deze manier zoo verkochten ook peerden alle de koningen der Hethiters, en des lands van Syrien.

KAPITTEL XI.

MAER den koning Salomon heeft vele buitenlandsche vrouwen bemind, en Pharaos dochter, en Moabietsche, Ammonietsche, en Idumietsche, en Sidonietsche, en Hethietsche vrouwen :

2 Van de heidenen, daerof dat den Heer de kinderen van Israël gezeid heeft : Gy zult u niet met die vrouwen verzamelen, noch van dien volke zal zich iemand met uwe vrouwen verzamelen : want zy zullen waerachtiglyk uwe herten afkeeren, om hare goden te volgen. Aldus is Salomon aen deze vrouwen gekoppeld geweest met zeer heete liefde.

3 En hy had zeven honderd huisvrouwen als koninginnen, en dry honderd concubinen : en de vrouwen hebben zyn hert omgekeerd.

4 En als hy nu oud was, toen is zyn hert verergerd door de vrouwen, dat hy volgde de vreemde goden : en zyn hert was niet volkomen met den Heer zynen God, gelyk David zyns vaders hert.

5 Maer Salomon eerde Astarthen de godin der Sidoniters : en Moloch der Ammoniters afgod.

6 En Salomon heeft gedaen dat den Heere niet behaegd heeft, en hy heeft niet volbragt dat hy den Heer volgen zoude, gelyk David zyn vader.

7 Toen timmerde Salomon eenen tempel

Chamos, den afgod van Moab, op den berg die tegen Jerusalem is, en Moloch, den afgod der kinderen van Ammon.

8 En in dezer maniere heeft hy allen zynen buitenlandschen vrouwen gedaen, dewelke haren goden wierook ontstaken, en offeranden deden.

9 Hierom werd den Heer gram op Salomon, om dat zyn hert afgekeerd was van den Heer den God van Israël, die hem ten tweeden male geopenbaerd had,

10 En geboden van dit woord, dat hy de vreemde goden niet volgen zoude, en hy heeft niet onderhouden hetgene dat hem God bevolen heeft.

11 Aldus heeft den Heer tot Salomon gezeid : Om dat gy dit by u hebt gehad, en myn verbond niet hebt bewaerd, en myne geboden, die ik u bevolen heb, zoo zal ik scheurende uw koningryk in twee snyden, en ik zal het uwen knecht geven.

12 Maer nogtans zal ik dat in uwe dagen niet doen, om David uwen vader : ik zal het uit uws zoons hand snyden,

13 En ik zal het heele koningryk niet afnemen, maer ik zal uwen zoon een geslacht geven, om David myns dienaers wille, en om Jerusalem, die ik verkoren heb.

14 Toen verwekte den Heer Salomon eenen vyand, Adad den Idumiter, van den koninglyken zede, die in Edom was.

15 Want toen David in het land van Edom was, en Joab, den kapitein der oorlogen, opgetrokken was om te begraven, die daer verslagen waren, en toen hy verslagen had in der Idumiten land alle manspersoonen,

16 (Want Joab is daer zes maanden gebleven, en geheel Israël, tot dat hy gedood had alle manspersoonen in Idumea land.)

17 Toen vlugtte Adad, hy en sommige mannen van Idumea van zyns vaders knechten met hem, om in Egypten te gaen : maer Adad was een klein kind.

18 En als zy van Madian opgestaen waren, zoo zyn zy gekomen tot Pharan, en zy hebben met zich genomen mannen van Pharan, en zyn in Egypten gekomen tot Pharaon, den koning van Egypten : denwelken hem een huis heeft gegeven, en nooddruft gesteld, en een land toegeschikt.

19 En Adad heeft goede gratie voor Pharaon gevonden, alzoo zeer dat hy hem tot eene huisvrouw gaf de waerachtige zuster zynen huisvrouw Taphnes de koningin.

20 En de zuster van Taphnes heeft hem voortgebragt eenen zoon Genubath, en Taphnes heeft dien opgevoed in het huis van Pharaon : en Genubath woonde by Pharaon met zyne zonen.

21 Als nu Adad in Egypten gehoord had dat David met zyne vaderen ontslapen was,

en dat Joab den kapitein der oorlogen dood was, zoo zeide hy tot Pharao : Laet my gaen, dat ik mag in myn land trekken.

22 En Pharao heeft hem gezeid : Wat gebreekt u by my, dat gy begeert naer uw land te gaen? Maer hy heeft geantwoord : Niets : maer ik bid u dat gy my wilt laten gaen.

23 Ook heeft hem God eenen vyand verwekt Razon, den zoon van Eliada, die zynen heer Adarezer, den koning van Soba, ontvloden was.

24 En hy heeft tegen hem mannen vergaderd, en hy is een hoofdman der moordenaren geworden, als David hen versloeg : en zy waren naer Damascus gegaen, en hebben daer gewoond, en zy hebben hem tot koning in Damascus gesteld.

25 En hy was Israëls vyand alle de dagen van Salomon : en dit is het kwaed van Adad, en den haet tegen Israël, en hy heeft geregeerd in Syrien.

26 Ook heeft Jeroboam, Nabaths zoon, een Ephratiter, van Sareda, Salomons knecht, wiens moeder was genaemd Sarva, eene weduwe : zyne hand opgeheven tegen den koning.

27 En dit is de zaak waerom dat hy tegen hem opgestaen is : want Salomon heeft opgetimmerd Mello, en hy heeft gevuld de groote diepte van Davids zyns vaders stad.

28 En Jeroboam was een sterk man en magtig : en Salomon ziende dat het een jongeling was van goede nature, en eerstig, zoo had hy hem gesteld op de tributen van al het huis van Joseph.

29 Aldus is het geschied in dien tyd, dat Jeroboam ging uit Jerusalem, en dat hem vond Ahias den Siloniter, een profeet, op den weg, overdekt met eenen nieuwen mantel : en zy waren beide alleen op het veld.

30 En Ahias nemende zynen nieuwen mantel, daer hy mede bedekt was, heeft dien in twaelf stukken gesneden.

31 En hy zeide tot Jeroboam : Neemt tot u de tien stukken : want dit zegt den Heer God van Israël : Ziet ik zal het ryk snyden van Salomons hand, en ik zal u tien geslachten geven.

32 Maer een geslacht zal hem blyven om David myns dienaers wille, en om de stad Jerusalem, die ik verkoren heb uit alle de geslachten van Israël :

33 Om dat hy my verlaten heeft, en Astarthen de Sidoniters godin aanbeden, en Chamos, den god van Moab, en Moloch, der kinderen van Ammons god : en om dat hy niet gewandeld heeft in myne wegen, dat hy regtveerdigheid doen zoude voor my, en myne geboden, en myne regten gelyk David zyn vader.

34 Doch ik zal al het koningryk uit zyne

hand niet wegnemen : maer ik zal hem eenen prins stellen alle de dagen zyns levens, om David mynen dienaar, die ik verkoren heb, die myne inzettingen, en geboden, bewaerd heeft.

35 Maer ik zal het ryk uit zyns zoons hand wegnemen, en ik zal u tien geslachten geven :

36 Maer zynen zoon zal ik een geslacht geven, opdat David mynen dienaar een licht mag blyven voor my, tot allen dagen in de stad Jerusalem, die ik verkoren heb, dat mynen naam daer zyn zoude.

37 Maer u zal ik tot my nemen, en gy zult regeren over al dat uwe ziel begeert, en gy zult koning over Israël zyn.

38 Hierom, is het dat gy alle de dingen hoort, die ik u gebieden zal, en dat gy wandelt in myne wegen, en doet dat voor my regt is, bewarende myne inzettingen en geboden, gelyk David myn knecht gedaen heeft : zoo zal ik met u zyn, en ik zal u een getrouw huis timmeren, gelyk ik Davids huis getimmerd heb, en ik zal u Israël geven :

39 En ik zal Davids zaed verdriet aendoen, hierop, maer nogtans niet tot allen dagen.

40 Hierom heeft Salomon Jeroboam willen dooden : denwelken is opgestaen en weggevloden in Egypten, tot Sesac den koning van Egypten, en hy is in Egypten gebleven tot Salomons dood toe.

41 Dat er meer is van Salomons woorden, en al dat hy gedaen heeft, en zyne wysheid : ziet, die zyn alle beschreven in het boek der woorden van Salomons dagen.

42 En de dagen, dewelke Salomon geregeerd heeft, in Jerusalem, over geheel Israël, waren veertig jaren.

43 En Salomon heeft geslapen met zyne vaderen, en hy is begravens in Davids zyns vaders stad, en Roboam, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

KAPITTEL XII.

EN Roboam is gekomen in Sichem : want daer was geheel Israël vergaderd om hem koning te maken.

2 Maer Jeroboam Nabats zoon, toen hy nog in Egypten was, in het huis van Pharao, vlugtig van des konings Salomons aanzigt, gehoord hebbende dat hy dood was, is wederom van Egypten gekomen.

3 En zy hebben gezonden, en hem geroepen : hierom is Jeroboam gekomen, en de geheele menigte van Israël, en zy hebben tot Roboam gesproken, zeggende :

4 Uw vader heeft een zeer hard jok op ons gelegd : hierom zoo mindert nu gy een weinig uws vaders harde heerschappy, en

het zeer zwaer jok, dat hy ons opgelegd heeft, en zoo zullen wy u dienen.

5 Hy zeide tot hen : Gaet weg tot op den derden dag, en komt dan wederom by my. En toen het volk weggegaen was,

6 Zoo heeft den koning Roboam eenen raed gehouden met de ouders, die in de tegenwoordigheid van zynen vader Salomon stonden, toen hy nog leefde, en hy zeide : Wat raed geeft gy my, dat ik dezen volke antwoorde?

7 Dewelke hem gezeid hebben : Is het dat gy heden dezen volke onderdanig zyt, en hen dient, en hunner begeerte plaetse geeft, en dat gy hun goede woorden geeft, zoo zullen zy u tot allen dagen dienen.

8 Maer hy heeft der ouderen raed verlaten, dien zy hem gegeven hadden, en hy heeft jongelingen by zich genomen, die met hem opgevoed waren, en by hem stonden,

9 En hy heeft tot hen gezeid : Wat raed geeft gy my, dat ik dezen volke antwoorde, die my gezeid hebben : Maekt het jok ligter, hetwelk uw vader ons opgelegd heeft?

10 En de jongens, die met hem opgevoed waren, hebben gezeid : Aldus spreekt dezen volke, dat tot u gesproken heeft, zeggende : Uw vader heeft ons jok bezwaerd, verligt gy ons dat. Aldus zult gy tot hen spreken : Myn kleinsten vinger is grooter dan myns vaders rug.

11 En nu myn vader heeft op u een zwaer jok gelegd, maer ik zal op uw jok nog meer toedoen : myn vader heeft u met geesselen geslagen, maer ik zal u met schorpioenen slaen.

12 Aldus zoo is Jeroboam, en al het volk gekomen tot Roboam op den derden dag, gelyk den koning gesproken had, zeggende : Komt wederom by my ten derden dage.

13 En den koning heeft den volke harde woorden geantwoord, verlatende den raed der ouders, denwelken zy hem gegeven hadden,

14 En hy heeft hun gezeid naer den raed van de jongens, zeggende : Myn vader heeft uw jok bezwaerd, maer ik zal tot uw jok nog meer doen : myn vader heeft u met geesselen geslagen, maer ik zal u met schorpioenen slaen.

15 En den koning heeft het volk niet willen believen : want den Heer eenen afkeer van hem had, opdat hy zyn woord zoude verwekken, dat hy gesproken had in de hand van Ahias, den Siloniter, tot Jeroboam, Nabats zoon.

16 Daerom, het volk ziende dat den koning hen niet hooren wilde, heeft hem geantwoord, zeggende : Wat deel hebben wy in den David? of wat erfdeel hebben wy in den zoon van Isai? O Israël, gaet henen in uwe

tabernakelen, nu beziet uw huis David. En Israël is in zyne tabernakelen gegaen.

17 Maer over alle de kinderen van Israël, dewelke in de steden van Juda woonden, heeft Roboam geregeerd.

18 Hierom heeft Roboam gezonden Aduram, die over de tributen was : en alle die van Israël hebben hem gesteenigd, en hy is gestorven. Maer den koning Roboam is haestelyk op eenen wagen geklommen, en gevloeden in Jerusalem :

19 En Israël is van Davids huis gescheiden, tot op dezen dag toe.

20 En het is geschied, toen geheel Israël gehoord had, dat Jeroboam wedergekomen was, zoo hebben zy gezonden, en hem geroeppen, vergaderende de gemeente, en hebben hem koning gemaekt over geheel Israël, en daer is niemand Davids huis gevolgd, dan het geslacht van Juda alleen.

21 Maer Roboam is te Jerusalem gekomen, en hy heeft het geheel huis van Juda vergaderd, en het geslacht van Benjamin, honderd en tachtig duizend uitgelezene en strydbare mannen, dat zy stryden zouden tegen het huis van Israël, en het ryk wederom brengen tot Roboam, Salomons zoon.

22 Maer het woord des Heeren is geschied tot Semeia, den man Gods, zeggende :

23 Spreekt tot Roboam, Salomons zoon, den koning van Juda, en tot al het huis van Juda en Benjamin, en tot de andere des volks, zeggende :

24 Dit zegt den Heer : Gy zult niet optrekken, noch stryden tegen uwe broeders, de kinderen van Israël : laet elk man wederom in zyn huis gaen, want dit woord is van my geschied. Zy hebben naer des Heeren woord gehoord, en zy zyn wederom gekeerd van de reize, gelyk den Heer geboden had.

25 Maer Jeroboam heeft Sichem opgetimmerd, in het gebergte van Ephraim, en hy heeft daer gewoond : en van daer gegaen zynde, heeft hy Phanael getimmerd.

26 En Jeroboam heeft in zyn hert gezeid : Nu zal het koningryk wederom komen tot Davids huis,

27 Is het dat dit volk opwaerts gaet om sacrificien te doen in des Heeren huis te Jerusalem : en het hert van dezen volke zal wedergekeerd worden tot hunnen heer Roboam, den koning van Juda, en zy zullen my doodslaan, en weder tot hem keeren.

28 En eenen raed verzinnende, hy heeft twee gulden kalveren gemaekt, en tot hen gezeid : Wilt voortaan niet meer opklimmen naer Jerusalem : ziet uwe goden, Israël, die u uit Egypten geleid hebben.

29 En hy heeft het eene gesteld te Bethel, en het andere in Dan :

30 En dat woord is tot eene zonde gewor-

den : want het volk ging om het kalf te aenbidden tot in Dan.

31 En hy heeft ook tempelen gemaakt op hooge plaetsen, en priesters van de laetste des volks, die van de kinderen van Levi niet waren.

32 En hy heeft eenen hooglyken feestdag gesteld in de achtste maend, op den vyftienden dag der maend, tot eene gelykenis des hoogtyds, welk gevierd wordt in Juda. En klimmende op den autaar, hy heeft desgelyks ook gedaen in Bethel, om den kalveren offerande te doen, die hy gemaakt had : en hy heeft in Bethel priesters gesteld van de hoogten, die hy gemaakt had.

33 En hy is geklommen op den autaar, die hy in Bethel getimmerd had, op den vyftienden dag der achtste maend, denwelken hy uit zyner herte versierd had : en maekte den kinderen van Israël een feest, en hy klom op den autaar, om reukofferande te ontsteken.

KAPITTEL XIII.

EN ziet daer is een man Gods van Juda gekomen, door des Heeren woord, te Bethel, toen Jeroboam op den autaar stond, en wierook wierp.

2 En hy heeft geroepen tegen den autaar in des Heeren woord, en gezegd : Autaar, autaar, dit zegt den Heer : Ziet den huize van David zal een zoon geboren worden, Josias genaemd, en die zal op u offeren de priesters der hoogten, die nu op u wierook ontsteken, en gebeenten der menschen zal hy op u verbranden.

3 En hy heeft op dien dag een teeken gegeven, zeggende : Dit zal het teeken zyn, dat den Heer gesproken heeft : Ziet den autaar zal in twee gescheurd worden, en de asschen zullen uitgestort worden, die daarop zyn.

4 En toen den koning het woord van den man Gods gehoord had, hetwelk hy geroepen had tegen den autaar te Bethel, zoo heeft hy zyne hand van den autaar uitgereikt, zeggende : Vangt hem. En zyne hand verdroogde, die hy tegen hem uitgereikt had : en hy kon die niet wederom tot zich trekken.

5 Den autaar is ook gescheurd, en de asschen zyn van den autaar gestort, naer het teeken, dat den man Gods te voren gezegd had in het woord des Heeren.

6 En den koning zeide tot den man Gods : Bidt het aenzigt des Heeren uws Gods, en bidt voor my, dat myne hand my mag wederom gegeven worden. En den man Gods heeft des Heeren aenzigt gebeden, en des konings hand is wederom tot hem gekeerd, en zy is geworden gelyk zy te voren was.

7 En den koning heeft tot den man Gods gezegd : Komt met my t'huis, dat gy den noenmael etet, en ik zal u giften geven.

8 En den man Gods heeft tot den koning geantwoord : Al gavet gy my de helft van uwen huize, zoo zal ik met u niet komen, noch ik zal brood eten, noch water drinken in deze plaetse :

9 Want alzoo is my bevolen in het woord des Heeren, gebiedende : Gy zult geen brood eten, noch water drinken, noch gy zult wederkeeren door den weg, daer gy door gekomen zyt.

10 Hierom is hy door eenen anderen weg gegaen, en hy is niet wedergekeerd door den weg, waerdoor hy te Bethel gekomen was.

11 Maer daer woonde een oud profeet te Bethel, tot denwelken kwamen zyne zonen, en vertelden hem alle de werken, welke den man Gods op dien dag te Bethel gedaen had : en de woorden, die hy tot den koning gesproken had, en zy hebben dit hunnen vader verteld.

12 En hun vader zeide hun : Door wat weg is hy weggegaen? Zyne zonen toonden hem den weg, door denwelken den man Gods weggegaen was, die van Juda gekomen was.

13 En hy zeide tot zyne zonen : Zadelst my eenen ezel. En als zy dien gezadeld hadden, zoo is hy daerop gegaen.

14 En is den man Gods nagereisd, en hy heeft hem gevonden, zittende onder eenen therebintynboom, en hy zeide tot hem : Zyt gy niet den man Gods, die van Juda gekomen zyt? Hy heeft geantwoord : Ik ben het.

15 En hy zeide tot hem : Komt met my in huis, dat gy brood etet.

16 Denwelken heeft geantwoord : Ik mag niet wederkeeren, noch met u komen, noch ik zal brood eten, noch water drinken op deze plaetse :

17 Want den Heer heeft tot my gesproken in des Heeren woord, zeggende : Gy zult daer geen brood eten, en geen water drinken, noch gy zult wederkomen door den weg, waer gy door gegaen waert.

18 Hy zeide tot hem : Ik ben ook een profeet uws gelyk : en den engel heeft tot my gesproken in des Heeren woord, zeggende : Brengt hem wederom in uw huis, dat hy brood ete en water drinke. Hy heeft hem bedrogen,

19 En wederom met zich geleid : Daerom heeft hy brood in zyn huis geëten, en water gedronken.

20 En toen zy aen de tafel zaten, zoo is het woord des Heeren geschied tot den profeet, die hem wederom geleid had.

21 En hy riep tot den man Gods, die van Juda gekomen was, zeggende : Dit zegt den

Heer : Om dat gy den mond des Heeren niet onderdanig zyt geweest, en niet hebt bewaerd het gebod, hetwelk den Heer uw God u geboden heeft,

22 En zyt wederom gekomen, en hebt brood geëten en water gedronken, in de plaatse, daer ik u bevolen heb dat gy geen brood eten zoudt, noch water drinken, zoo zal uw ligchaem in uwer vaderen graf niet gedragen worden.

23 En toen hy geëten en gedronken had, zoo heeft hy den profeet, denwelken hy wederom geleid had, zynen ezel gezadeld.

24 Denwelken als hy weggegaen was, zoo heeft hem eenen leeuw op den weg gevonden, en heeft hem gedood, en zyn dood ligchaem was geworpen in den weg : en den ezel stond daerby, en den leeuw stond by het doode ligchaem.

25 En ziet, de mannen daer voorby gaende, hebben gezien het doode ligchaem geworpen in den weg, en den leeuw staende by het doode ligchaem. En zy zyn gekomen en hebben het vermaerd gemaekt in de stad, daer den ouden profeet in woonde.

26 Hetwelk als gehoord had den profeet, die hem van den weg wederom gebragt had, zoo zeide hy : Het is den man Gods, die des Heeren mond ongehoorzaem is geweest, en den Heer heeft hem den leeuw overgegeven, en die heeft hem verscheurd, en gedood naer des Heeren woord, dat hy hem gesproken had.

27 En hy heeft tot zyne kinderen gezeid : Zadelt my eenen ezel. En toen zy dien gezadeld hadden,

28 En hy weggereisd was, zoo heeft hy zyn dood ligchaem gevonden in den weg geworpen, en den ezel en den leeuw staende by het doode ligchaem : den leeuw heeft van het doode ligchaem niet geëten, noch den ezel gekwetst

29 Hierom heeft den profeet het doode ligchaem van den man Gods genomen, en op den ezel gelegd, en wederom komende, hy heeft het in de stad des ouden profeets gebragt, om dat zy hem beklagen zouden.

30 En hy heeft het doode ligchaem in zyn graf gelegd : en zy hebben hem beklaegd : Wee, wee, myn broeder.

31 En als zy hem beklaegd hadden, zoo heeft hy tot zyne zonen gezeid : Als ik gestorven zal zyn, dan begraeft my in het graf, daer den man Gods in begraven is : by zyn gebeente, legt myn gebeente.

32 Want voorwaer, het woord zal geschieden, dat hy te voren gezeid heeft in des Heeren woord, tegen den outaer die te Bethel is, en tegen alle de tempelen der hoogten, die in de steden van Samarien zyn.

33 Na deze woorden zoo is Jeroboam niet wedergekeerd van zynen allerkwaedsten weg, maer ter contrarie mackte hy van de laesten des volks priesters der hoogten : wie het wilde, die vulde zyne hand, en hy werd priester der hoogten.

34 En om deze zaek zondigde het huis van Jeroboam, en het is omgeworpen, en te niet gedaen van de aerde.

KAPITTEL XIV.

IN dien tyd zoo was Abia Jeroboams zoon ziek.

2 En Jeroboam zeide tot zyne huisvrouw : Staet op, en verandert uw habyt, dat gy niet gekend wordet dat gy Jeroboams huisvrouw zyt : en gaet henen te Silo, daer Ahias den profeet is, die my gezeid heeft dat ik over dit volk regeren zoude.

3 Neemt ook in uwe hand tien brooden, en een koeksken, en een vatje honigs, en gaet tot hem : want hy zal u te kennen geven, wat dezen kinde toekomen zal.

4 De huisvrouw van Jeroboam heeft gedaen gelyk hy gezeid had : en opstaende is zy gegaen in Silo, en zy is in Ahias huis gekomen : maer hy mogt niet zien, want zyne oogen waren verduisterd van oudheid.

5 Maer den Heer zeide tot Ahias : Ziet Jeroboams huisvrouw komt hier binnen om van u raed te vragen van haren zoon, die ziek is; en deze woorden zult gy haer zeggen. Daerom toen zy binnenkwam, en zich veinsde als of zy niet was geweest, die zy was,

6 Zoo heeft Ahias het geruisch van hare voeten gehoord, toen zy door de deur binnenkwam, en hy heeft gezeid : Komt binnen, Jeroboams huisvrouw : waerom veinst gy u eene andere te wezen? Maer ik ben tot u gezonden een hard bode,

7 Gaet henen, en zegt Jeroboam : Dit zegt den Heer den God van Israël : Want ik u verheven heb uit het midden des volks, en ik heb u een overhoofd gesteld over myn volk van Israël :

8 En ik heb het ryk van Davids huis gescheurd, en u dat gegeven, en gy zyt niet geweest gelyk David myn knecht, die myne inzettingen bewaerd heeft, en my gevolgd heeft met zyn geheel hert, doende dat behaeglyk was in myn aenzigt :

9 Maer gy hebt kwaed gedaen boven alle die voor u geweest zyn, en gy hebt voor u gemaekt vreemde goden en gegoten, opdat gy my zoudt tot gramschap verwekken, maer my hebt gy achter uwen rug geworpen :

10 Daerom, ziet, ik zal kwaed brengen over Jeroboams huis, en ik zal van Jeroboam

slaen ook dat aen den wand pist, en den besloten, en den verworpensten in Israël : en ik zal de blevelingen van Jeroboams huis uitvagen, gelyk men den drek pleeg uitte vagen, tot dat het gansch met hem uitzy.

11 Zoo wie van Jeroboam in de stad sterven zullen, dien zullen de honden eten : maer die op het veld sterven zullen, dien zullen de vogelen des hemels verslinden : want den Heer heeft gesproken.

12 Hierom, staet op, en gaet naer huis : en wanneer uwen voet ter stede intreedt, zal het kind sterven.

13 En geheel Israël zal hem beklagen, en begraven : want dezen alleen zal van Jeroboams huis in het graf gedragen worden, om dat aen hem is wat goeds bevonden van den Heer den God van Israël, in Jeroboams huis.

14 Maer den Heer zal zich zelven eenen koning stellen over Israël, denwelken het huis van Jeroboam slaen zal op dezen dag, en op dezen tyd :

15 En den Heer God zal Israël slaen, gelyk het riet pleeg geroerd te worden in het water : en hy zal Israël uitroeijen uit dit goede land, hetwelk hy hunnen vaders gegeven heeft, en hy zal die als met den wind wegvoeren over den vloed : want zy hebben voor zich zelven boschkens gemaekt, om dat zy den Heer kreiten zouden.

16 En den Heer zal Israël leveren om Jeroboams zonden, die hy gezondigd heeft, en Israël heeft doen zondigen.

17 En aldus is Jeroboams huisvrouw opgestaan, en weggegaen, en is gekomen in Thersa : en toen zy kwam binnen op den dorpel des huis, zoo is het kind gestorven,

18 En zy hebben het begraven. En geheel Israël heeft hem beklaegd naer des Heeren woord, hetwelk hy gesproken heeft in de hand van zynen dienaar Ahias den profeet.

19 Maer wat meer van Jeroboam te zeggen is, hoe dat hy gestreden heeft, en hoe hy geregeerd heeft, ziet, deze zyn beschreven in de kronyken der koningen van Israël.

20 En de dagen, in dewelke Jeroboam geregeerd heeft, zyn twee-en-twintig jaren : en hy is ontslapen met zyne vaders : en Nadab, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

21 Maer Roboam, Salomons zoon, heeft in Juda geregeerd. Een-en-veertig jaren oud was Roboam, toen hy begon te regeren : zeventien jaren heeft hy geregeerd te Jerusalem in de stad, welke den Heer verkoren heeft om dat hy zynen naam daer stellen zoude, uit alle de geslachten van Israël. En zyns moeders naam was Naama, eene Ammonietsche vrouw.

22 En Juda heeft kwaed voor den Heer gedaen, en zy hebben hem tot gramschap verwekt, boven al dat hunne vaders gedaen hadden in hunne zonden, die zy gezondigd hebben.

23 Want zy hebben ook voor zich zelven opgetimmerd autaren, en afgodenbeelden, en boschkens op alle hooge heuvelen, en onder alle boomen dik van bladeren :

24 Ook zoo waren daer in het land verwyfde mans, en zy hebben alle de afgrysselykheden der heidenen gedaen, die den Heer vernield heeft voor het aenschyn der kinderen van Israël.

25 Maer in het vyfde jaer van Roboams koningryk, is Sesac den koning van Egypten opgekomen te Jerusalem,

26 En hy heeft de schatten van des Heeren huis genomen, en des konings schatten, en hy heeft het al geroofd : en ook de gouden schilden, die Salomon had doen maken :

27 Voor dewelke den koning Roboam metalen schilden heeft doen maken, en die geleverd in de hand van de overste der schildknechten, en dergener die daer waekten voor de deur van des konings huis.

28 En als den koning in des Heeren huis ging, zoo droegen zy de schilden, die de officie hadden van voor te gaen : en daarna bragten zy die wederom tot het wapenhuis der schildknechten.

29 Maer wat meer van Roboam te zeggen is, en al dat hy gedaen heeft, ziet, dat is geschreven in de kronyken der koningen van Juda.

30 En het is oorlog geweest tusschen Roboam en Jeroboam tot allen dagen.

31 En Roboam is ontslapen met zyne vaders, en met hen begraven in Davids stad : en zyns moeders naam was Naama eene Ammonietsche vrouw : en Abiam, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

KAPITTEL XV.

ALDUS in het achttiende jaer des koningryks van Jeroboam, Nabats zoon, werd Abiam koning in Juda.

2 Dry jaren heeft hy in Jerusalem geregeerd ; zyns moeders naam was Maacha, Abessaloms dochter.

3 En hy heeft gewandeld in alle zyns vaders zonden, die hy voor hem gedaen had : en zyn hert was niet opregt met den Heer zynen God, als het hert zyns vaders David.

4 Maer om Davids wille heeft hem den Heer zyn God een licht gegeven in Jerusalem, alzo dat hy zynen zoon zoude verwekken na hem, en Jerusalem opregien :

5 Om dat David regt gedaen had voor des Heeren oogen, en niet afgekeerd was van

al dat hy hem bevolen had, alle de dagen zyns levens, uitgenomen het woord van Urias den Hethiter.

6 Maer nogtans was er altyd oorlog tusschen Roboam en Jeroboam, zoo lang als hyleefde.

7 Wat nu meer van Abiam te zeggen is, en al dat hy gedaen heeft, is dat niet beschreven in de kronyken der koningen van Juda? En het was oorlog tusschen Abiam en tusschen Jeroboam.

8 En Abiam is ontslapen met zyne vaderen, en zy hebben hem begraven in Davids stad : en Asa zyn zoon heeft voor hem geregeerd.

9 Aldus heeft Asa, den koning van Juda, geregeerd in het twintigste jaer van Jeroboam, den koning van Israël.

10 En een-en-veertig jaren heeft hy geregeerd te Jerusalem. Zyns moeders naem was Maacha, Abessaloms dochter.

11 En Asa heeft regt gedaen voor des Heeren aenschyn, gelyk David zyn vader :

12 En hy heeft de verwyfde mans weggenomen van de aerde, en hy zuiverde alle de vuiligheden der afgoden, die zyne vaderen gemaakt hadden.

13 Daertoe heeft hy Maacha, zyne moeder, ook afgezet, dat zy geene prinses zyn zoude in de sacrificien van Priapus, en in zyn boschken, dat zy gewyd had : en hy heeft zyne spelonk omgeworpen, en het allerleelykste beeld gebroken, en hy heeft het verbrand in de beek Cedron :

14 Maer de hoogten heeft hy niet afgenomen. Maer nogtans was het hert van Asa volkomen met den Heer alle zyne dagen :

15 En hy heeft in des Heeren huis gedragen al dat zyn vader geheilgd had en geloofd, zilver, en goud, en vaten.

16 En daer was oorlog tusschen Asa en Baasa, den koning van Israël, allen hunne dagen.

17 En Baasa, den koning van Israël, is opgetrokken tegen Juda, en hy heeft Rama opgetimmerd, dat er niemand zoude mogen uit of ingaen, van Asa des konings van Juda wegen.

18 Hierom heeft Asa genomen al het zilver, en het goud, dat overgebleven was in den schat van des Heeren huis, en in den schat van des konings huis, en hy heeft dat gegeven in zynen knechten handen : en gezonden tot Benadad, den zoon van Tabrimon, Hezions zoon, koning van Syrien, die in Damascus woonde, zeggende :

19 Een verbond is tusschen u en my, en tusschen mynen vader en uwen vader : daarom heb ik u giften gezonden, zilver, en goud : en begeer dat gy komt, en breekt het verbond, dat gy hebt met Baasa, den

koning van Israël, en dat hy van my af-trekke.

20 Benadad, consenterende den koning Asa, heeft de prinses zyns heirs gezonden in de steden van Israël, en zy hebben geslagen, Ahion, en Dan, en Abel het huis van Maacha, en geheel Cenneroth, te welen, al het land van Nephthali.

21 Als Baasa dat hoorde, zoo liet hy af van Rama te timmeren, en hy is wederom gegaen te Thersa.

22 Maer den koning Asa heeft eenen bode uitgezonden over geheel Juda, zeggende : Niemand zy uitgenomen. En zy hebben genomen de steenen van Rama, en het hout, waarmede Baasa getimmerd had, en den koning Asa heeft daer af getimmerd Gabaa, Benjamin en Maspha.

23 Wat nu meer van Asa te zeggen is, en alle zyne vromigheden, en al dat hy gedaen heeft, en de steden, die hy getimmerd heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronyken der koningen van Juda? Maer nogtans in zyne oudheid had hy pyn in zyne voeten.

24 En hy is ontslapen met zyne vaderen, en begraven met hen in Davids zyns vaders stad. En Josaphat, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

25 Maer Nadab, Jeroboams zoon, heeft over Israël geregeerd in het tweede jaer van Asa, des konings van Juda : en hy heeft over Israël geregeerd twee jaren.

26 En hy heeft gedaen dat kwaed is voor des Heeren aenzigt, en gewandeld in zyns vaders wegen, en in zyne zonden, waarmede hy Israël heeft doen zondigen.

27 Maer Baasa, den zoon van Ahia, uit den huize van Issachar heeft hem lagen gelegd, en heeft hem geslagen in Gebbethon, welk is der Philistynen stad : want Nadab en geheel Israël belagen Gebbethon.

28 Aldus heeft hem Baasa gedood in het derde jaer van Asa, des konings van Juda, en hy heeft voor hem geregeerd.

29 En als hy geregeerd had, zoo heeft hy verslagen al het huis van Jeroboam : hy heeft niet zoo veel als eene ziel laten leven, van zynen zade, tot dat hy hem heel vernielde naer des Heeren woord, dat hy gesproken had door de hand zyns knechts Ahia des Siloniters,

30 Om Jeroboams zonden, die hy gezondigd had, en waardoor hy Israël had doen zondigen : en om de misdaed, waarmede hy gekreit had den Heer God van Israël.

31 Wat nu meer van Nadab te zeggen is, en al dat hy gedaen heeft, zyn deze niet beschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Israël?

32 En het is oorlog geweest tusschen Asa,

en Baasa, den koning van Israël, alle hunne dagen.

33 In het derde jaer Asa, des konings van Juda, regeerde Baasa, den zoon van Ahia, over geheel Israël, in Thersa, vier-en-twintig jaren.

34 En hy heeft kwaed voor den Heer bedreven, en hy heeft gewandeld in Jeroboams wegen, en in zyne zonden, daarmede dat hy Israël heeft doen zondigen.

KAPITTEL XVI.

MAER het woord des Heeren is geschied tot Jehu, den zoon Hanani, tegen Baasa, zeggende :

2 Om dat ik u uit het stof verheven heb, en gesteld tot eenen vorst over myn volk van Israël, maer gy hebt in Jeroboams weg gewandeld, en myn volk van Israël doen zondigen, dat gy my kreiten zoudt door hunne zonden :

3 Ziet, ik zal afmaeijen de achtersten van Baasa, en de achtersten van zynen huize : en ik zal uw huis maken gelyk Jeroboams, Nabats zoons huis.

4 Wie dat er van Baasa in de stad sterft, dien zullen de honden eten : en wie van hem sterft op het veld, dien zullen de vogelen des hemels eten.

5 Wat nu meer van Baasa te zeggen is, en al wat hy gedaen heeft, en zyne sryden, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Israël?

6 Aldus is Baasa ontslapen met zyne vaders, en begraven in Thersa : en Ela, zyn zoon, regeerde voor hem.

7 Maer toen des Heeren woord gedaen werd in de hand van Jehu, den zoon Hanani, des profeets, tegen Baasa, en tegen zyn huis, en tegen al het kwaed, dat hy gedaen had voor den Heer, om hem te kreiten door de werken zyner handen, dat hy worden zoude gelyk het huis van Jeroboam : om deze zake heeft hy hem gedood, dat is Jehu, den zoon Hanani, den profeet.

8 In het zes-en-twintigste jaer van Asa, den koning van Juda, heeft geregeerd Ela, den zoon Baasa, over Israël in Thersa twee jaren.

9 En zyn knecht Zambri, een kapitein van de helft der ruitery, is tegen hem opgestaen : en Ela was in Thersa drinkende, en was dronken in het huis van Arsa, den provoost van Thersa.

10 Aldus Zambri daer in vallende, heeft hem geslagen, en gedood in het zeven-en-twintigste jaer Asa des konings van Juda, en hy was koning voor hem.

11 En toen hy regeerde, en gezeten was op zynen ryksstoel, zoo heeft hy verslagen

het gansche huis van Baasa, en hy heeft daerof niet eenen gelaten aen den wand pissende, en zyn maegschap en vrienden.

12 En Zambri heeft al het huis van Baasa verdaen, naer des Heeren woord, dat hy tot Baasa gesproken had, door Jehu den profeet,

13 Om alle de zonden van Baasa, en de zonden Ela zyns zoons, die gezondigd hebben, en Israël doen zondigen, kreitende den Heer den God van Israël, door hunne ydelheden.

14 Wat nu meer van Ela te zeggen is, en al dat hy gedaen heeft, is dit niet geschreven in het boek der kronyken der koningen van Israël?

15 In het zeven-en-twintigste jaer Asa des konings van Juda, heeft Zambri geregeerd zeven dagen in Thersa : en het heir belag Gebbethon der Philistynen stad.

16 En als zy hoorden dat Zambri tegen den koning opgestaen was, en hem verslagen had, zoo heeft geheel Israël voor zich zelve koning gemaakt Amri, die op dien dag opperveldheer was over Israël in het leger.

17 Aldus is Amri, en geheel Israël met hem, opgetrokken van Gebbethon, en zy belagen Thersa.

18 Maer Zambri ziende dat de stad zoude gewonnen worden, is in het paleis gegaen, en heeft zich zelve verbrand met des konings huis : en hy is gestorven.

19 In zyne zonden, die hy gezondigd had, kwaed doende voor den Heere, en wandelende in Jeroboams weg, en in zyne zonde, waarmede dat hy Israël heeft doen zondigen.

20 Wat nu meer van Zambri te zeggen is, en zyner lagen en tiranny, zyn deze niet geschreven in het boek der kronyken der koningen van Israël?

21 Toen werd het volk van Israël gedeeld in twee deelen : de helft des volks volgde Thebni, Gineths zoon, om hem koning te maken : en de helft volgde Amri.

22 Maer het volk, dat met Amri was, werd magtiger dan het volk, dat Thebni, Gineths zoon, volgde : en Thebni is gestorven, en Amri heeft geregeerd.

23 In het een-en-dertigste jaer van Asa den koning van Juda, heeft Amri geregeerd over Israël, twaelf jaren : in Thersa heeft hy zes jaren geregeerd.

24 En hy heeft den berg van Samariën gekocht van Somer, om twee talenten zilver : en hy heeft dien betimmerd, en hy heeft de stad, die hy getimmerd had, genoemd met den naem Semer des bergs heer Samaria.

25 Maer Amri heeft kwaed gedaen voor des Heeren aenzigt, en hy was erger dan alle die voor hem geweest waren.

26 En hy heeft gewandeld in alle de wegen van Jeroboam, Nabats zoon, en in zyne zonden, waarmede hy Israël had doen zondigen : om den Heer den God van Israël tot gramschap te kreiten door zyne ydelheden.

27 Wat nu meer van Amri te zeggen is, en zyne stryden, die hy gedaen heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der kronyken der koningen van Israël?

28 En Amri is met zyne vaderen ontslapen, en begraven in Samarien : en Achab, zyn zoon, werd koning in zyne stede.

29 Maer Achab, den zoon van Amri, heeft over Israël geregeerd in het acht-en-der-tigste jaer van Asa, den koning van Juda. En Achab, den zoon Amri, heeft over Israël geregeerd in Samarien twee-en-twintig jaren.

30 En Achab, den zoon Amri, heeft kwaed bedreven voor des Heeren aenzigt, boven alle die voor hem geweest waren.

31 Het was hem ook niet genoeg dat hy wandelde in de zonden van Jeroboam, Nabats zoon : maer daerenboven heeft hy tot eene huisvrouw genomen Jezabel, Ethbaal des konings van de Sidoniters dochter. En hy is weggegaen, en heeft gediend Baal, en dien aanbeden.

32 En hy heeft Baal eenen autaar gesteld in Baals tempel, denwelken hy getimmerd had in Samarien,

33 En hy plantte een boschken : en Achab heeft daertoe meer gedaen in zyn werk, den Heer God van Israël tot gramschap verwekkende, meer dan alle de koningen van Israël, die voor hem geweest zyn.

34 In zyne dagen heeft Hiel, van Bethel, Jericho opgetimmerd : in Abiram, zynen eerstgeboren zoon, heeft hy de stad gefondeerd, en in Segub, zynen jongsten zoon, heeft hy de poorten van de stad gesteld : naer des Heeren woord, dat hy gesproken had in de hand van Josue Nuns zoon.

KAPITTEL XVII.

EN Elias den Thesbiter, van de inwooners van Galaad, heeft gezeid tot Achab : Alzoo waerachtiglyk als den Heer den God van Israël leeft, voor wiens aenzigt ik sta, zoo zal het binnen deze jaren noch dauw noch regen zyn, dan naer de woorden myns monds.

2 En het woord des Heeren is tot hem geschied, zeggende :

3 Gaet van hier, en gaet tegen het oosten, en weest verborgen aen de beek Carith, die tegen over de Jordane is,

4 En aldaer zult gy van de beek drinken : ik heb den raven bevolen dat zy u daer voeden.

5 Hierom is hy weggegaen, en heeft gedaen

naer des Heeren woord : en als hy weggegaen was, zoo is hy gezeten aen de beek Carith, die tegenover de Jordane is.

6 En de raven bragten hem brood en vleesch des morgens, desgelyks ook brood en vleesch dès avonds, en hy dronk van de beek.

7 Maer na sommige dagen is de beek verdroogd : want het had op de aerde niet geregend.

8 Hierom is het woord Gods tot hem geschied, zeggende :

9 Staet op, en gaet in Sarephta der Sidoniters stad, en gy zult daer blyven : want ik heb daer eener weduwe bevolen dat zy u voede.

10 Hy is opgestaen, en weggegaen in Sarephta. En als hy gekomen was aen de stadspoort, zoo zag hy daer eene vrouw, die weduwe was, hout rapende, en hy heeft ze geroepen, en tot haer gezeid : Geeft my een weinig waters in een vatje, om te drinken.

11 En toen zy wegging om het te halen, heeft hy achter haren rugge geroepen, zeggende : Ik bid u, haelt my ook eenen mondvol broods in uwe hand.

12 Dewelke heeft geantwoord : Zoo waerachtiglyk als den Heer uw God leeft, ik heb geen brood, dan alleen eene handvol meels in eene kruik, en een luttelken olie in eenen oliepot : ziet ik raep twee houten om te gaen, en dat te bereiden voor my en mynen zoon, dat wy eten, en sterven.

13 Tot dewelke heeft Elias gezeid : Wilt niet vreezen, maer gaet henen, en doet gelyk gy gezeid hebt : nogtans maekt eerstmael voor my van het zelfde meel een klein koeksken onder de assche gebakken, en brengt my dat : en namaels zult gy voor u en uwen zoon een maken.

14 Want dit zegt den Heer den God van Israël : De meelkruik zal niet ydel worden, noch den oliepot zal geminderd worden, tot den dag toe, als God regen geven zal op de aerde.

15 Dewelke is weggegaen, en heeft naer Elias woord gedaen : en hy heeft geëten, en zy, en al haer huis. En van dien dag aen

16 Faelgeerde de meelkruik niet, en den oliepot is niet geminderd, naer des Heeren woord, dat hy gesproken had door Elias.

17 Maer nadezen is het geschied dat der vrouwe des huis weerdinne zoon ziek is geworden, en de ziekte was zeer sterk, alzoo dat in hem geen adem bleef.

18 Hierom heeft zy tot Elias gezeid : Wat heb ik met u te doen, man Gods? zyt gy by my ingekomen, om dat myne boosheden zouden herdacht worden, en dat gy mynen zoon zoudt dooden?

19 En Elias heeft tot haer gezeid : Geeft my uwen zoon. En hy heeft dien van haren schoot genomen, en gedragen in de bovenste eetkamer, daer hy logeerde, en gelegd op zyn beddeken,

20 En hy heeft tot den Heere geroepen, en gezeid : O Heer myn God, hebt gy ook deze weduwe, by dewelke ik eenigzins onderhouden word, verdriet aengedaen, dat gy haren zoon dooden zoudt?

21 En hy heeft zich zelve uitgestrekt, en gemeten over het kind drymael, en geroepen tot den Heere, en gezeid : O Heer myn God, ik bid u, laet toch dezès kinds ziel weder in zyn binnenste komen.

22 En den Heer heeft Elias stem verhoord : en des kinds ziel is weder in hem gekomen, en het is wederom levende geworden.

23 En Elias heeft het kind genomen, en van de eetkamer afgebragt in het onderhuis, en zynen moeder gegeven, en heeft tot haer gezeid : Ziet, uwen zoon is levende.

24 En de vrouw heeft tot Elias gezeid : Nu beken ik, dat gy een man Gods zyt, en dat het woord des Heeren in uwen mond waerachtig is.

KAPITTEL XVIII.

NA vele dagen zoo is des Heeren woord gedaen aen Elias, in het derde jaer, zeggende : Gaet henen en vertoont u Achab, dat ik regen geve op de aerde.

2 Hierom is Elias gegaen, om zich te vertoonen voor Achab : en den honger was zeer groot in Samarien.

3 En Achab heeft geroepen Abdias, zynen hofmeester : en Abdias vreesde den Heere zeer.

4 Want toen Jezabel des Heeren profeten doodde, zoo heeft hy honderd profeten genomen, en die verborgen by vyftig en vyftig in spelonken, en voedde die met brood en water.

5 Aldus zoo heeft Achab tot Abdias gezeid : Gaet henen door het land tot alle de waterfonteinen, en in alle de valleijen, of wy by aventure kruid vinden mogten, en behouden onze peerden en muilen, en dat de behulpige beesten niet heel verloren gaen.

6 En zy hebben onder hen de landen gedeeld, om die rondom door te gaen : Achab ging door den eenen weg, en Abdias door eenen anderen weg, verscheiden van mal-kander.

7 En toen Abdias in den weg was, zoo is hem Elias te gemoet gekomen : en toen hy hem kende, zoo is hy op zyn aenzigt gevallen, en hy heeft gezeid : Zyt gy niet, myn heer, Elias?

8 Tot denwelken hy geantwoord heeft : Ik

ben het. Gaet henen, en zegt uwen heere : Elias is hier.

9 En hy zeide : Wat heb ik misdaen, dat gy my uwen knecht in Achabs hand levert, dat hy my doode?

10 Zoo waerachtiglyk als den Heer uw God leeft, daer is geen volk of koningryk daer myn heer niet gezonden heeft om u te zoeken : en toen zy alle antwoordden : Hy is hier niet : zoo heeft hy alle de koningryken en natien bezworen, om dat gy niet gevonden werdt.

11 En nu zégt gy tot my : Gaet henen, en zegt uwen heere : Elias is hier.

12 En als ik van u zal gegaen zyn, zoo zal des Heeren geest u wegdragen tot eenige plaets, die ik niet weet : en ik zal komen en hoodschappen dit Achab, en is het dat ik u dan niet vinde, zoo zal hy my dooden : en uw knecht vreest den Heere van zynen jongheid aen.

13 Is het u, mynen heere, niet te kennen gegeven, wat ik gedaen heb toen Jezabel des Heeren profeten doodde, dat ik honderd mannen van des Heeren profeten verborg, by vyftig en vyftig in de spelonken, en voedde die met brood en water?

14 En gy zegt nu : Gaet henen, en zegt uwen heere : Elias is hier : dat hy my doode?

15 En Elias zeide : Alzoo waerachtiglyk als den Heer der heirscharen leeft, voor wiens aenschyn ik sta, zoo zal ik my heden voor hem vertoonen.

16 Hierom is Abdias Achab te gemoet gegaen, en hy heeft het hem te kennen gegeven : en Achab is Elias te gemoet gegaen.

17 En als hy hem gezien had, zeide hy : Zyt gy niet dengenen, die Israël verstoort?

18 En hy heeft gezeid : Ik heb Israël niet verstoord, maer gy, en uws vaders huis, die des Heeren geboden verlaten hebt, en hebt Baalim gevolgd.

19 Maer nogtans zendt uit, en vergadert tot my geheel Israël op den berg Carmelus, en ook de vier honderd en vyftig profeten van Baal, en de vier honderd profeten der boschkens, die van Jezabels tafel eten.

20 Achab heeft gezonden tot alle de kinderen van Israël, en hy heeft de profeten vergaderd op den berg Carmelus.

21 En Elias komende by al het volk, heeft gezeid : Hoe lang gaet gy mank op beide zyden? Is den Heer God, zoo volgt hem : maer is het Baal, zoo volgt dien. En het volk antwoordde hem niet een woord.

22 En Elias heeft wederom tot den volke gezeid : Ik ben alleen overgebleven een profeet des Heeren : maer Baals profeten zyn vier honderd en vyftig.

23 Men geve ons twee ossen, en laet hun

den eenen os voor hen uitkiezen, en dien in stukken houwende, op het hout leggen, maer geen vuer daeronder steken : en ik zal den anderen os nemen, en dien op het hout leggen, maer geen vuer daeronder steken.

24 Roept gy uwer goden namen aen, en ik zal myns Heeren naem aenroepen : en den God, denwelken door het vuer verhooren zal, die zy God. En al het volk antwoordende, heeft gezeid : Dit is eene zeer goede voorlegging.

25 Hierom heeft Elias tot Baals profeten gezeid : Kiest voor u den eenen os, en doet gy eerstmael, want gy zyt meerder van getal : en aenroept uwer goden namen, en steekt daer geen vuer onder.

26 Toen zy den os genomen hadden, die hy hun gegeven had, zoo hebben zy dien bereid : en Baals naem aengeroepen van 's morgens tot den middag toe, zeggende : Baal verhoort ons. En daer was geene stem, noch iemand die antwoordde : en zy hebben over den autaar gesprongen, denwelken zy gemaekt hadden.

27 En als het nu middag was, zoo bespotten Elias hen, zeggende : Roept met luider stemme : want hy is een god, en by aventure spreekt hy, of hy is in de herberg, of op de reis, of zeker hy slaapt, dat hy ontwake.

28 Hierom riepen zy met luider stemme, en zy doorsneden zich zelve, naer hunne manier, met messen en vliemen, tot dat zy heel bebloed werden.

29 Maer toen den middag verleden was, en terwyle dat zy profeteerden, den tyd gekomen was, dat men pleeg sacrificie te offeren, en daer geene stemme gehoord werd, en niemand antwoordde, noch de bidders aanmerkte :

30 Zoo heeft Elias tot al het volk gezeid : Komt te mywaert. En toen het volk by hem kwam, zoo heeft hy des Heeren autaar vermaekt, die gebroken was.

31 En hy heeft twaelf steenen genomen, naer het getal der geslachten van Jacobs kinderen, tot denwelken des Heeren woord geschied is, zeggende : Israël zal uwen naem zyn.

32 En hy heeft van die steenen eenen autaar opgetimmerd in den naem des Heeren : en hy heeft eenen waterloop gemaekt gelyk door twee groefkens rondom den autaar,

33 En hy heeft het hout geschikt : en den os in stukken gedeeld, en dien op het hout gelegd,

34 En zeide : Vult vier waterkruiken met water, en giet dat op de heel-brandofferrande, en op het hout. En hy heeft wederom gezeid : Doet dat ook ten tweeden male.

En als zy het ten tweeden male gedaen hadden, zeide hy : Doet datzelfde nog ten derden male : En zy hebben het ten derden male gedaen,

35 En de wateren liepen rondom den autaar, en de groeve van den waterloop werd vol.

36 En als het tyd was dat men den heel-brandoffer offeren zoude, zoo heeft Elias den profeet, aenkomende, gezeid : O Heere Abrahams, en Isaacs, en Israëls God, toont heden dat gy Israëls God zyt, en ik uw knecht, en dat ik alle deze woorden naer uw gebod gedaen heb.

37 Verhoort my, Heer, verhoort my : opdat dit volk weten mag, dat gy den Heer den God zyt, en dat gy hun hert wederom bekeerd hebt.

38 Toen is het vuer des Heeren nedergevallen, en heeft verslonden het heel-brandoffer, en het hout, en de steenen, ook mede het stof, en het water, hetwelk in den waterloop was oplekkende.

39 Hetwelk als al het volk gezien had, zoo is het op zyn aanzigt gevallen, en heeft gezeid : Den Heer is God zelf, den Heer is God zelf.

40 En Elias zeide tot hen : Grypt Baals profeten, en laet niet eenen van hen ontvlieden. En als zy die gevangen hadden, zoo heeft Elias die gelegd aen de beek van Cison, en die daer gedood.

41 En Elias heeft tot Achab gezeid : Gaet opwaerts, eet, en drinkt : want daer is een geruich van veel regens.

42 Achab is opwaerts gereisd om te eten en te drinken : maer Elias is geklommen op den top van den berg Carmelus, en nedergebogen ter aerde, heeft hy zyn aanzigt tuschen zyne knien gesteld,

43 En gezeid tot zynen dienaar : Gaet opwaerts, en ziet uit te zeewaert. En als hy opgegaen was, en bezien had, zoo heeft hy gezeid : Daer is nietmetal. En Elias zeide weder tot hem : Gaet wederom zeven reizen.

44 Maer in de zevende reize, ziet zoo kwam daer een klein volksken op uit de zee, gelyk eens menschen voetstap. En hy zeide : Gaet opwaerts, en zegt Achab : Spant aen uwen wagen, en vaert af, dat u den regen niet overvalle.

45 En toen hy zich keerde herwaerts en derwaerts, ziet, de hemelen zyn heel verduisterd geworden, met wolken en winden, en daer kwam eenen grooten regen. Aldus opgaende is Achab weggereisd te Jezrahel :

46 En de hand des Heeren kwam over Elias, en hy liep henen met opgeschorte lendenen voor Achab, tot dat hy kwam te Jezrahel.

KAPITTEL XIX.

EN Achab heeft Jezabel geboodschapt al hetgene dat Elias gedaen had, en hoe dat hy alle de profeten met den zweerde verslagen had.

2 En Jezabel heeft eenen bode aen Elias gezonden, zeggende : Dit moeten my de goden doen, en dat nog daertoe doen, is het dat ik uwe ziel morgen te dezer ure niet stelle gelyk eene van dien.

3 Hierom heeft Elias gevreesd, en opstaende is hy weggegaen waer hy henen wilde : en hy is gekomen in Bersabee Juda, en heeft daer zynen knecht gelaten,

4 En hy is in de woestyn gegaen, eene dagreis. En als hy gekomen was, en zat onder eenen geneverboom, zoo heeft hy zynen ziele begeerd dat zy sterven zoude, en zeide : O Heer, het is my genoeg, haelt myne ziel : want ik ben niet beter dan myne vaderen.

5 En hy heeft zich nedergeworpen, en hy is ontslapen in de schaduw van den geneverboom : en ziet den engel des Heeren heeft hem geraekt, en tot hem gezeid : Staet op, en eet.

6 Hy heeft omgezien, en ziet, aen zyn hoofd was een brood onder de assche gebakken, en een vatje waters : aldus heeft hy geëten en gedronken, en is wederom ontslapen.

7 En den engel des Heeren is wedergekomen ten tweeden mael, en heeft hem geraekt, en tot hem gezeid : Staet op, en eet : want u staet nog eenen grooten weg te gaen.

8 En als hy opgestaen was, zoo heeft hy geëten en gedronken, en hy heeft gewandeld door de kracht van die spyze veertig dagen en veertig nachten, tot den berg Gods Horeb.

9 En toen hy daer gekomen was, zoo is hy gebleven in eene spelonk : en ziet, des Heeren woord kwam tot hem, en heeft hem gezeid : Wat maekt gy hier, Elias?

10 En hy heeft geantwoord : Met jaloersche liefde ben ik jaloers geweest voor den Heer den God der heirscharen, om dat de kinderen van Israël het verbond des Heeren verlaten hebben : uwe autaren hebben zy gebroken, en uwe profeten gedood met den zweerde, en ik ben alleen overgebleven, en zy zoeken myne ziel, om my het leven te nemen.

11 En hy zeide hem : Gaet uit, en staet op den berg voor den Heere : en ziet den Heer gaet voorby, en een grooten en sterken wind, de bergen omkeerende, en de steenrotsen in stukken brekende, is voor den Heere : den Heer was in den wind niet, en

na dien wind kwam eene beroerte : den Heer was in de beroerte niet,

12 En na de beroerte kwam een vuer : den Heer was in het vuer niet, en na het vuer kwam eene blazing van eene dunne lucht.

13 Toen Elias dat hoorde, heeft hy zyn aenzigt met zynen mantel bedekt, en uitgaende hy heeft gestaan in de deur der spelonk, en ziet, eene stem kwam tot hem, zeggende : Wat maekt gy hier, Elias?

14 En hy heeft geantwoord : Ik ben met jaloersche liefde jaloers geweest voor den Heere den God der heirscharen : om dat de kinderen van Israël uw verbond verlaten hebben : uwe autaren hebben zy gebroken, en uwe profeten hebben zy met den zweerde gedood, en ik ben alleen overgebleven, en zy zoeken myne ziel, om my het leven te nemen.

15 En den Heer heeft tot hem gezeid : Gaet wederom uwen weg door de woestyn naer Damascus : en als gy daer zult gekomen zyn, dan zult gy Hasaël zalven tot koning over Syrien,

16 En Jehu, den zoon van Namsi, zult gy tot koning zalven over Israël : maer Elizeus, Saphats zoon, die van Abelmeula is, zult gy zalven tot eenen profeet in uwe stede.

17 En het zal geschieden, dat zoo wie Hazaëls zweerd ontvliedt, dien zal Jehu dooden : en zoo wie het zweerd van Jehu ontvliedt, dien zal Elizeus dooden.

18 En ik zal voor my laten overblijven zeven duizend mannen, derwelker knien niet zyn voor Baal gebogen, en alle mond, die hem niet aanbeden heeft de hand kussende.

19 Aldus Elias van daer gereisd zynde, heeft Elizeus Saphats zoon gevonden, akkerende met twaelf paer ossen, en onder die met de twaelf paer ossen akkerden, was hy een : en toen Elias by hem gekomen was, zoo heeft hy zynen mantel op hem gelegd.

20 Denwelken is terstond geloopt naer Elias, achterlatende de ossen, en hy zeide : Ik bid u, laet my toch mynen vader en myne moeder kussen, en alzo zal ik u volgen. En hy heeft tot hem gezeid : Gaet henen, en komt wederom : want ik heb u gedaen, dat my toebehoorde.

21 Maer toen hy van hem wederom gekomen was, zoo heeft hy genomen een paer ossen, en die geslagen, en met der ossen ploeg heeft hy het vleesch gekookt, en den volke gegeven, en zy hebben het geëten : en opstaende, hy is weggegaen, en Elias gevolgd, en diende hem.

KAPITTEL XX.

EN Benadad, den koning van Syrien, heeft al zyn heir vergaderd, en twee-

en-dertig koningen met hem, en peerden, en wagens : en optrekkende hy heeft gestreden tegen Samarië, en belegde die.

2 En boden uitzendende tot Achab, den koning van Israël in de stad,

3 Hy heeft gezeid : Dit zegt Benadad : Uw zilver, en uw goud is myn : en uwe huisvrouwen, en uwe beste zonen zyn myne.

4 En den koning van Israël heeft geantwoord : Naer uw woord myn heer den koning, zoo ben ik uwen, en al dat my toebehoort.

5 En de boden wederom komende, hebben gezeid : Dit zegt Benadad, die ons aen u gezonden heeft : Uw zilver, en uw goud, en uwe huisvrouwen, en uwe kinderen zult gy my geven.

6 Hierom zal ik morgen te dezer zelfder ure myne knechten aen u zenden, en zy zullen uw huis doorzoeken, en uwer knechten huis : en al dat hun believen zal, zullen zy in hunne handen nemen, en wegdragen.

7 Maer den koning van Israël heeft geroepen alle de ouders des lands, en gezeid : Aenmerkt, en ziet hoe dat hy ons lagen legt; want hy heeft aen my gezonden om myne huisvrouwen, en zonen, en om zilver en goud : en ik heb het niet geweigerd.

8 Maer alle de ouders, en al het volk hebben tot hem gezeid : Hoort niet, noch geeft hem consent.

9 Hierom heeft den koning Benadads knechten geantwoord : Zegt mynen heere den koning : Alle de dingen, waarom dat gy aen my gezonden hebt in het beginsel, zal ik doen : maer dit ding mag ik niet doen.

10 En de boden wederom gaende hebben hem dit overgedragen : Denwelken heeft wederom gezonden, en gezeid : Dit moeten my de goden doen, en deze dingen nog daertoe, is het zake dat het stof van Samarië genoeg zal zyn om de handen te vullen des volks, dat my navolgt.

11 En den koning van Israël antwoordende, heeft gezeid : Zegt hem : Die ten stryde omgord is, gloriëre niet alzoó zeer, als die ongord is.

12 Maer het is geschied, toen Benadad dit woord hoorde, dat hy dronk met de koningen in de tenten, en hy heeft zynen knechten gezeid : Belegd de stad rondom. En zy hebben die rondom belegd.

13 En ziet, een profeet komende by Achab, den koning van Israël, heeft tot hem gezeid : Dit zegt den Heer : Gy hebt immers deze overgroote menigte gezien? ziet, ik zal die heden in uwe hand leveren, dat gy weten moogt, dat ik den Heer ben.

14 En Achab heeft gezeid : Door wien? En hy heeft tot hem gezeid : Dit zegt den Heer :

Door de knechten van de vorsten der landschappen. En hy zeide : Wie zal beginnen te stryden? En hy heeft gezeid : Gy.

15 Hierom heeft hy overteld de knechten van de prinzen der landschappen, en heeft gevonden het getal van twee honderd en twee-en-dertig : en daarna heeft hy het volk geteld, alle de kinderen van Israël, zeven duizend.

16 En zy zyn te middage uitgetrokken. Maer Benadad dronken, dronk in zyne tent, en de twee-en-dertig koningen met hem, die hem te hulpe gekomen waren.

17 En de knechten van de prinzen der landschappen zyn uitgetrokken in het voorste van het heir. Aldus heeft Benadad boden uitgezonden. Dewelke hem hebben gebodschapt, zeggende : Daer zyn mannen uit Samarië gekomen.

18 En hy heeft gezeid : Het zy of zy komen om peis, zoo vangt ze levende : het zy of zy komen om te stryden, neemt ze levende gevangen.

19 Aldus zyn de knechten van de prinzen der landschappen uitgetrokken, en het ander heir volgde daarna :

20 En een iegelyk sloeg den man, die hem tegen kwam : en de Syriërs zyn gevlugt, en Israël heeft ze vervolgd. Ook zoo is Benadad, den koning van Syrië, gevlugt te peerd met zyn rosvolk.

21 En den koning van Israël is ook uitgetrokken, en heeft verslagen de peerden en wagens, en hy heeft Syrië geslagen met eenen grooten slag.

22 (En den profeet by den koning van Israël komende, heeft hem gezeid : Gaet henen, en weest vroom, en weet, en beziet wat gy doet : want den naesten jare zal den koning van Syrië tegen u optrekken.)

23 Maer des konings van Syrië knechten hebben tot hem gezeid : De berggoden zyn hunne goden, en daarom hebben zy ons verwonnen : maer het is beter dat wy tegen hen stryden in de platte nederlanden, en dan zullen wy hen verwinnen.

24 Hierom doet dit woord : Doet alle de koningen weg, een iegelyk van uwen heire, en stelt prinzen in hunne steden :

25 En vervult het getal der strydbare mannen, die van uw volk verslagen zyn, en peerden naer dat de peerden te voren waren, en wagens gelyk de wagens, die gy te voren hebt gebad : en wy zullen tegen hen stryden in de platte nederlanden, en gy zult zien dat wy hen verwinnen zullen. Hy heeft hunnen raad geloofd, en alzoó gedaen.

26 Aldus, toen het jaer verleden was, heeft Benadad de mannen van Syrië geteld, en hy is opgetrokken in Aphëc, om tegen Israël te stryden.

27 Maer de kinderen van Israël zyn geteld geweest, en nemende victalie zyn zy gereisd daertegen, en zy hebben hun heirleger tegen hen over gemaekt, gelyk twee kleine kudden van geiten : maer de Syriers overdekten het land.

28 (En een man Gods daer komende, heeft gezeid den koning van Israël : Deze woorden zegt den Heer : Om dieswille dat de Syriers gezeid hebben : Den Heer is der bergen God, en hy is geen God der valleijen : daerom zal ik alle deze, groote menigte in uwe hand leveren, en gy zult weten dat ik den Heer ben.)

29 En zy schikten zeven dagen lang hunne slagorden tegen malkander, zoo wel deze als die, en op den zevenden dag is den stryd geschied : en de kinderen van Israël hebben van de Syriers honderd duizend voetknechten verslagen op eenen dag.

30 Maer die te Aphec gebleven waren, zyn gevlugt in de stad : en daer is een muur gevallen op zeven-en-twintig duizend menschen, die daer overgebleven waren. En Benadad vlugtende, is in de stad gekomen, in een kamerken welk binnen de kamer was.

31 En zyne knechten hebben tot hem gezeid : Ziet, wy hebben gehoord dat de koningen van het huis van Israël goedertieren zyn : hierom laet ons zakken aen onze lendenen doen, en koordekens op onze hoofden, en laet ons uitgaen tot den koning van Israël : by aventure zal hy onze zielen behouden.

32 Zy hebben hunne lendenen met zakken omgord, en koordekens op hunne hoofden gedaen, en zy zyn gekomen tot den koning van Israël, en hebben hem gezeid : Uw dienaar Benadad zegt : Ik bid u, laet myne ziel leven. En hy zeide : Is het dat hy nog leeft, zoo is het myn broeder.

33 Hetwelk de mannen genomen hebben voor een goed teeken van geluk : en zy hebben met haest het woord uit zynen mond genomen, en gezeid : Uw broeder Benadad. En hy zeide tot hen : Gaet henen, en brengt hem by my. Hierom is Benadad tot hem uitgekomen, en hy heeft hem opgeheven in zynen wagen.

34 En hy zeide tot hem : De steden, die myn vader uwen vader afgenomen heeft, zal ik u wedergeven : en maekt voor u straten in Damascus, gelyk myn vader in Samarien gedaen heeft, en als ik een verbond met u gemaekt heb, zoo zal ik van u scheiden. Aldus heeft hy een verbond met hem gemaekt, en heeft hem laten gaen.

35 Toen heeft een man van der profeten kinderen gezeid tot zynen gezelschap door des Heeren woord : Slaet my. Maer hy wilde hem niet slaen.

36 Denwelken hy zeide : Om dat gy des Heeren stem niet hebt willen hooren, ziet, gy zult van my weggaen, en een leeuw zal u slaen. En toen hy een luttel van hem gegaen was, zoo heeft hem een leeuw gevonden, en geslagen.

37 En hy, hebbende nog eenen anderen man gevonden, heeft tot hem gezeid : Slaet my. Denwelken heeft hem geslagen, en gewond.

38 Aldus is den profeet weggegaen, en den koning van Israël te gemoet gekomen op den weg, en hy heeft zynen mond en zyne oogen besmeurd met stof.

39 En toen den koning voorby gegaen was, zoo heeft hy tot den koning geroepen, en gezeid : Uw dienaar was uitgetrokken om te stryden van by : en toen daer een man gevloeden was, zoo heeft een ander dien tot my gebragt, en gezeid : Bewaert dezen man : is het dat hy u ontloopt, zoo zal uwe ziel voor zyne ziel zyn, of gy zult daervoor een talent zilvers geven.

40 En toen ik, verbaesd zynde, my herwaerts en derwaerts keerde, zoo was den man haestelyk weg uit de oogen. En den koning van Israël heeft tot hem gezeid : Dit is uw vonnis, dat gy zelf gegeven hebt.

41 En hy heeft terstond het stof van zyn aenzigt geveegd, en den koning van Israël heeft hem gekend, dat hy een van de profeten was.

42 Denwelken zeide tot hem : Deze woorden zegt den Heer : Om dat gy den man, die de dood verdiend had, uit uwe hand hebt laten gaen, zoo zal uwe ziel voor zyne ziel zyn, en uw volk voor zyn volk.

43 Hierom is den koning van Israël wederom gekeerd in zyn huis, versmadende te hooren, en hy is al razende van gramschap gekomen in Samarien.

KAPITTEL XXI.

EN na deze geschiedenissen, op dien tyd had Naboth den Jezraheliter eenen wyngaerd, die te Jezrahel was, by Achab des konings van Samarien paleis.

2 En Achab sprak met Naboth, en zeide : Geef my uwen wyngaerd, dat ik daer af eenen waermoeshof maken mag, want hy is my nagelegen, en by myn huis, en ik zal u daer eenen beteren wyngaerd voor geven : of, dunkt u dat profytelyker, eenen prys van zilver zoo groot als hy weerd is.

3 Denwelken Naboth antwoordde : Den Heer zy my genadig, dat ik myner vaderen erfdom u niet geve.

4 Hierom is Achab in zyn huis gekomen verontwaardigd, en op zyne tanden bytende, om dit woord, dat hem Naboth den Jezraheliter gesproken had, zeggende : Ik zal u

myner vaderen erfdom niet geven. En hy heeft zich zelve op zyn beddeken geworpen, en zyn aenzigt omgekeerd tegen den wand, en hy heeft geen brood geëten.

5 Maer Jezabel, zyne huisvrouw, is by hem gekomen, en heeft hem gezeid : Wat is dit, daerom dat uwe ziel bedroefd is? en waerom eet gy geen brood?

6 Hy antwoordde haer : Ik heb Naboth den Jezraheliter gesproken, en hem gezeid : Geeft my uwen wyngaerd, nemende geld : of, belieft het u, ik zal u eenen beteren wyngaerd daervoor geven. En hy heeft gezeid : Ik zal u mynen wyngaerd niet geven.

7 Hierom heeft Jezabel, zyne huisvrouw, tot hem gezeid : Gy zyt van grooter heerlijkheid en macht, en gy regeert het ryk van Israël wel. Staet op, en eet brood, en weest goeds moeds, ik zal u Naboths des Jezraheliters wyngaerd geven.

8 Aldus heeft zy brieven geschreven uit Achabs naem, en die geteekend met zynen ring, en gezonden aen de ouderen en besten, die in zyne stad waren, en met Naboth woonden.

9 En dit was den zin van den brief : Doet eenen vasten verkondigen, en doet Naboth zitten tusschen de eersten des volks :

10 En maekt toe al heimelyk twee mannen Belials kinderen tegen hem, en laet die valsche getuigenis zeggen : Hy heeft God en den koning gebenedyd : en leidt hem buiten, en steenigt hem, en laet hem alzoos sterven.

11 En zyne borgers, de ouderen, en de treffelyksten, die met hem in de stad woonden, hebben gedaen alzoos Jezabel hun bevolen had, en gelyk in den brief geschreven was, die zy tot hen gezonden had :

12 Zy hebben eenen vasten doen uitroepen, en zy hebben Naboth doen zitten tusschen de eerlyksten des volks.

13 En zy hebben twee mannen des duivels kinderen voortgebragt, en die doen zitten tegen hem : en zy, te weten als duivelsche mannen, hebben tegen hem getuigd voor de menigte : Naboth heeft God en den koning gebenedyd : om welke zake hebben zy hem uit de stad geleid, en met steenen gedood.

14 En zy hebben aen Jezabel gezonden, zeggende : Naboth is gesteenigd, en gestorven.

15 En het is gebeurd, toen Jezabel gehoord had dat Naboth gesteenigd was, en dood, dat zy zeide tot Achab : Staet op, en bezit Naboths des Jezraheliters wyngaerd, die naer u niet hooren wilde, noch u dien geven om geld : want Naboth leeft niet, maer hy is dood.

16 Toen Achab dit hoorde, te weten dat Naboth dood was, zoo is hy opgestaan, en

ging nederwaerts tot in den wyngaerd van Naboth den Jezraheliter, om dien te bezitten.

17 Toen is des Heeren woord geschied aen Elias den Thesbiter, zeggende :

18 Staet op, en gaet henen af, Achab den koning van Israël te gemoet, die in Samariën is : ziet, hy is afgegaen in Naboths des Jezraheliters wyngaerd, om dien te bezitten :

19 En gy zult tot hem spreken, zeggende : Dit zegt den Heer : Gy hebt gedood, en daerboven hebt gy ook bezeten. En hierna zult gy nog zeggen : Deze woorden zegt den Heer : Op deze plaats, daer de honden Naboths bloed gelekt hebben, zullen zy uw bloed ook lekken.

20 En Achab heeft tot Elias gezeid : Hebt gy my uw vyand bevonden? Denwelken heeft gezeid : Ik heb het bevonden, want gy verkocht zyt, om kwaed te doen voor het aenzigt des Heeren.

21 Ziet, ik zal kwaed op u brengen, en ik zal uwe nakomelingen afmaeijen, en ik zal van Achab doodslaen ook dien, die aen den wand pist, en die besloten is, en den minsten in Israël.

22 En ik zal uw huis maken gelyk het huis van Jeroboam, Nabats zoon, en gelyk het huis van Baasa, den zoon van Ahia : want gy hebt gedaen om my tot gramschap te verwekken, en gy hebt Israël doen zondigen.

23 Maer den Heer heeft van Jezabel ook gesproken, zeggende : De honden zullen Jezabel eten in den akker van Jezrahel.

24 Is het dat Achab in de stad sterft, zoo zullen hem de honden eten : maer is het dat hy op het veld sterft, zoo zullen hem de vogelen des hemels eten.

25 Aldus was daer niemand zulks als Achab, die verkocht is geweest om kwaed te doen in des Heeren aenschyn : want Jezabel, zyne huisvrouw, roeide hem op,

26 En hy is afgrysselyk geworden, zoo zeer dat hy de afgoden volgde, welke de Amorhithers gemaekt hadden, dewelke den Heer vernield heeft voor het aenschyn der kinderen van Israël.

27 Toen Achab deze woorden hoorde, zoo heeft hy zyne kleederen gescheurd, en zyn vleesch met een hairen kleed bedekt, en hy heeft gevast, en geslapen in eenen zak, en gewandeld met den geneigden hoofde.

28 En het woord des Heeren is geschied aen Elias den Thesbiter, zeggende :

29 Hebt gy Achab niet gezien voor my verootmoedigd? Hierom want hy verootmoedigd is om mynentwille, zoo zal ik het kwaed binnen zyne dagen niet doen, maer in zyn zoons dagen zal ik dit kwaed op zyn huis brengen.

KAPITTEL XXII.

ALDUS zyn er dry jaren verleden zonder oorloge, tusschen Syrien en Israël.

2 Maer in het derde jaer is Josaphat, den koning van Juda, nederwaerts gekomen tot den koning van Israël.

3 (En den koning van Israël heeft tot zyne knechten gezeid : Weet gy niet dat Ramoth Galaad onze is? En wy zyn onachtzaam die wederom te nemen uit des konings van Syrien hand?)

4 En hy heeft tot Josaphat gezeid : Zult gy niet met my komen om te stryden te Ramoth Galaad?

5 En Josaphat heeft tot den koning van Israël gezeid : Gelyk ik ben, alzoo zyt gy ook : myn volk en uw volk dat is een : en myn rosvolk is uw rosvolk. En Josaphat heeft tot den koning van Israël gezeid : Ik bid u, vraegt heden om des Heeren woord.

6 Toen heeft den koning van Israël de profeten vergaderd, omtrent vier honderd mannen, en heeft tot hen gezeid : Behoor ik in Ramoth Galaad te trekken om te stryden, of zal ik het laten staen? Dewelke hebben geantwoord : Trekt opwaerts, en den Heer zal de stad in des konings hand leveren.

7 Maer Josaphat heeft gezeid : Is hier geen profet des Heeren, dat wy dit mogten door hem vragen?

8 En den koning van Israël zeide tot Josaphat : Daer is een man achtergebleven, door denwelken wy den Heere vragen mogen : maer ik haet hem, want hy profeteert my niets goeds, maer enkel kwaed, Micheas, den zoon van Jemla. Tot denwelken Josaphat zeide : Spreekt alzoo toch niet, o koning.

9 Hierom heeft den koning een van zyne gesneden mannen geroepen, en tot hem gezeid : Haest u, en brengt herwaerts Micheas, den zoon van Jemla.

10 En den koning van Israël, en Josaphat, den koning van Juda, zaten een iegelyk in hunnen koninglyken stoel, gekleed met koninglyke kleederen, op de plaats by de deur der poort van Samarien, en alle de profeten profeteerden voor hen.

11 Ook zoo heeft Sedecias, den zoon van Chanaana, zich zelveu gemackt yzeren hoornen, en zeide : Dit zegt den Heer : Hiermede zult gy Syrien in de lucht werpen, tot dat gy die vernield zult hebben.

12 En alle de profeten profeteerden gelykelyk, zeggende : Trekt opwaerts naer Ramoth Galaad, en gaet voorspoediglyk, en den Heer zal het in des konings handen leveren.

13 Maer den bode, die gegaen was om Micheas te roepen, heeft tot hem gesproken,

zeggende : Ziet der profeten woorden verkondigen den koning met eenen monde goede dingen : hierom laet uw woord hunnen woorden gelyk zyn, en spreekt goede dingen.

14 Tot wien Micheas gezeid heeft : Zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, wat my den Heer zeggen zal, dat zal ik spreken.

15 Aldus is hy tot den koning gekomen, en den koning heeft tot hem gezeid : Micheas, moeten wy te Ramoth Galaad trekken om te stryden, of dat laten? En hy heeft hem geantwoord : Trekt opwaerts, en gaet gelukkiglyk, en den Heer zal het in des konings handen leveren.

16 Maer den koning heeft tot hem gezeid : Ik zweeur u eens, en nog eens, dat gy my anders niet zegt, dan dat waerachtig is, in den naem des Heeren.

17 En hy heeft gezeid : Ik heb geheel Israël gezien verstrooid op het gebergte, gelyk schapen die geen en herder hebben. En den Heer zeide : Deze hebben geen en heer : laet een iegelyk in zyn huis wederkeeren met vrede.

18 (Toen zeide den koning van Israël tot Josaphat : Heb ik het u niet gezeid, dat hy my geen goed profeteert, maer altyd kwaed?)

19 Maer hy heeft daertoe nog gezeid : Daerom hoort het woord des Heeren : Ik heb gezien den Heer zittende op zynen heerlyken stoel, en al het heir des hemels by hem staende ter regter en ter linker zyde :

20 En den Heer heeft gezeid : Wie zal Achab den koning van Israël bedriegen, dat hy optrekke, en valle te Ramoth Galaad? En den eenen zeide dit, den anderen dat.

21 Maer daer is eenen geest uitgekomen, en heeft gestaen voor den Heer, en gezeid : Ik zal hem bedriegen. Tot denwelken heeft den Heer gezeid : Waarmede?

22 En hy zeide : Ik zal uitgaen, en eenen logenachtigen geest zyn in den mond van alle zyne profeten. En den Heer heeft gezeid : Gy zult bedriegen, en verwinnen : gaet uit, en doet alzoo.

23 Ziet, hierom heeft den Heer nu eenen logenachtigen geest gegeven in den mond van alle uwe profeten, die hier zyn, en den Heer heeft tegen u kwaed gesproken.

24 Toen kwam Sedecias, den zoon van Chanaana, daarby, en sloeg Micheas aen zyne wange, en zeide : Heeft my dan des Heeren geest verlaten, en u aengesproken?

25 En Micheas heeft gezeid : Gy zult dat zien op dien dag, als gy gaen zult in het kamerken, binnen het kamerken om verborgen te zyn.

26 En den koning van Israël heeft gezeid : Neemt Micheas , en laet hem blyven by Amon den prins der stad , en by Joas Amaleks zoon ,

27 En zegt hun : Dit zegt den koning : Zet dezen man in den kerker , en onderhoudt hem met het brood des lydens , en water der benaeuwdeheid , tot dat ik wederom zal gekomen zyn in vrede .

28 En Micheas heeft gezeid : Is het dat gy met vrede wederkomt , zoo heeft den Heer door my niet gesproken . En hy zeide : Hoort alle , gy lieden .

29 Aldus is den koning van Israël opgetrokken , en Josaphat den koning van Juda , naer Ramoth Galaad .

30 Toen zeide den koning van Israël tot Josaphat : Neemt uwe wapenen , en gaet in den stryd , en doet uwe kleederen aen . Maer den koning van Israël heeft zyn habyt veranderd , en is in den stryd gegaan .

31 En den koning van Syrien had bevolen den twee-en-dertig prinsen der wagens , zeggende : Gy zult niet vechten tegen iemand van de minsten of van de meesten , dan tegen den koning van Israël alleen .

32 Hierom , toen de prinsen der wagens Josaphat gezien hadden , zoo vermoedden zy dat hy den koning van Israël was , en hem overvallende , hebben zy tegen hem gestreden : en Josaphat heeft luide geroepen .

33 En de prinsen der wagens hebben verstaen dat hy den koning van Israël niet was , en zy keerden zich van hem .

34 Maer een man heeft zynen boog gespannen , schietende eenen pyl in het onzekere , en hy gevalle raakte hy den koning van Israël , tusschen de longe en de mage . En hy zeide tot zynen wagenman : Keert uwe hand , en voert my uit den heire , want ik ben zwaerlyk gewond .

35 Aldus is den stryd gedaen op dien dag , en den koning van Israël stond in zynen wagen , tegenover de Syriërs , en hy is des avonds gestorven : maer het bloed van zyne wond vloeide in het midden van den wagen .

36 En den uitroeper maakte geluid over al het heir eer de zon onderging , zeggende : Een iegelyk keere wederom in zyne stad , en in zyn land .

37 En den koning is gestorven , en gevoerd in Samarien : en zy hebben den koning begraven in Samarien ,

38 En zy hebben zynen wagen gewasschen in de piscine van Samarien , en de honden hebben zyn bloed gelekt , en zy hebben zyne wagengetuigen gewasschen , naer het woord des Heeren , dat hy gesproken had .

39 Wat meer van Achab te zeggen is , en al

dat hy gedaen heeft , en het ivooren huis , hetwelk hy getimmerd had , en van alle de steden , die hy gesticht had , zyn deze niet geschreven in het boek der kronyken der koningen van Israël ?

40 Aldus is Achab ontslapen met zyne vaderen , en Ochozias , zyn zoon , heeft voor hem geregeerd .

41 Maer Josaphat , den zoon van Asa , had begonnen te regeren over Juda in het vierde jaer van Achab den koning van Israël .

42 Vyf-en-dertig jaren was hy oud toen hy begon te regeren , en vyf-en-twintig jaren heeft hy in Jerusalem geregeerd : zyns moeders naem was Azuba , Salai dochter .

43 En hy heeft gewandeld in alle de wegen van Asa zynen vader , en hy is daer niet af gegaan : en hy heeft gedaen dat regt was voor des Heeren aenzigt .

44 Maer nogtans heeft hy de hoogten niet weggedaen : want het volk deed nog sacrificie , en brandte nog welriekenden offer op de hoogten .

45 En Josaphat had vrede met den koning van Israël .

46 Dat er meer is van Josaphat te zeggen , en zyne werken , die hy gedaen heeft , en zyne stryden , zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Juda ?

47 En hy heeft ook alle de overgebleven verwyfde mannen , die overgebleven waren in Asa zyns vaders dagen , uit den lande verdreven .

48 En daer was toen geen koning gemaakt in het land van Edom .

49 En den koning Josaphat had vloten van schepen gemaakt in de zee , die naer Ophir varen zouden om goud : maer zy konden daer niet varen , want zy werden gebroken te Asion Gabar .

50 Toen zeide Ochozias , Achabs zoon , tot Josaphat : Laet myne knechten met uwe knechten in de schepen gaen . En Josaphat wilde dat niet doen .

51 En Josaphat is met zyne vaderen ontslapen , en begraven met hen in David zyns vaders stad : en Joram zyn zoon heeft voor hem geregeerd .

52 Maer Ochozias , Achabs zoon , begon te regeren Israël in Samarien , in het zeventiende jaer van Josaphat , den koning van Juda , en hy heeft Israël geregeerd twee jaren .

53 En hy heeft kwaed gedaen voor des Heeren aenschyn , en gewandeld in zyns vaders en zyns moeders weg , en in den weg van Jeroboam , Nabats zoon , die Israël heeft doen zondigen .

54 En hy heeft ook Baal gediend , en hem aanbeden , en den Heer God van Israël gekreit , naer al dat zyn vader gedaen had .

VIERDE BOEK DER KONINGEN.

KAPITTEL I.

MOAB heeft ook overtreden tegen Israël, na dat Achab dood was.

2 En Ochozias is gevallen door de tralien zyner eetkamer, die hy had in Samarien, en hy is ziek geworden : en heeft boden gezonden, zeggende tot hen : Gaet henen, en gaet te raden Beelzebub, den God van Accaron, of ik van deze myner ziekte zal mogen genezen.

3 Maer den engel des Heeren heeft tot Elias den Thesbiter gesproken, zeggende : Staet op, en gaet te gemoet des konings van Samarien boden, en gy zult hun zeggen : Is er dan geen God in Israël, dat gy gaet om Beelzebub, den God van Accaron, raed te vragen?

4 Daerom, dit zegt den Heer : Van den bedde, daer gy op gegaen zyt, zult gy niet afgaen, maer gy zult de dood sterven. En Elias is weggegaen.

5 En de boden zyn wedergekeerd tot Ochozias. Denwelken heeft tot hen gezeid : Waerom zyt gy wedergekommen?

6 En zy hebben hem geantwoord : Ons is een man tegengekomen, en hy zeide tot ons : Gaet henen, en keert wederom tot den koning, die u gezonden heeft, en gy zult hem zeggen : Dit zegt den Heer : Is het daerom, want daer geen God in Israël is, dat gy zendt om raed te vragen van Beelzebub, den God van Accaron? Daerom zult gy niet afkomen van den bedde, daer gy op gegaen zyt, maer gy zult de dood sterven.

7 En hy zeide hun : Van wat gedaente en kleeding is den man, die u te gemoet kwam, en deze woorden sprak?

8 En zy antwoordden : Het was een hairig man, en met eenen leeren riem om zyne lendenen gegord. Hy zeide : Het is Elias den Thesbiter.

9 En hy heeft tot hem gezonden eenen prins over vyftig mannen, en vyftig mannen, die onder hem waren. Denwelken is tot hem opwaerts gegaen : en heeft tot hem, die daer op den top van den berg zat, gezeid : Man Gods, den koning heeft bevolen dat gy afkomen zoudt.

10 En Elias antwoordende, heeft gezeid den kapitein over vyftig mannen : Is het dat ik een man Gods ben, zoo dale een vuer van den hemel af, en verslinde u, en

uwe vyftig mannen. Toen viel het vuer uit den hemel, en heeft hem verslonden, en de vyftig mannen, die met hem waren.

11 En hy heeft wederom gezonden eenen anderen kapitein over vyftig mannen, en vyftig methem. Denwelken heeft tot hem gezeid : Man Gods, dit zegt den koning : Haest u, komt af.

12 Elias antwoordende, heeft gezeid : Is het dat ik een man Gods ben, zoo valle vuer uit den hemel, en verslinde u, en uwe vyftig. Toen viel het vuer uit den hemel, en heeft hem verslonden, en zyne vyftig.

13 Hy heeft wederom gezonden den derden prins over vyftig, en de vyftig die met hem waren. Denwelken, toen hy gekomen was, heeft zyne knien gebogen tegen Elias, en hem gebeden en gezeid : Man Gods, wilt myne ziel niet versmaden, en uwer knechten zielen, die met my zyn.

14 Ziet het vuer is van den hemel gevallen, en heeft verslonden de twee eerste kapiteinen over vyftig mannen, met de vyftig die met hen waren : maer nu bid ik dat gy myner ziele wilt ontfermen.

15 En den engel des Heeren heeft gesproken tot Elias, zeggende : Gaet met hem af, vreest niet. Hierom is hy opgestaan en met hem afgegaen tot den koning.

16 En heeft hem gezeid : Dit zegt den Heer : Aengezien dat gy boden gezonden hebt om raed te vragen van Beelzebub, den God van Accaron, regt of er geen God in Israël ware, van denwelken gy mogt raed vragen : daerom zult gy niet afkomen van den bedde, daer gy op gegaen zyt, maer gy zult de dood sterven.

17 En hy is gestorven naer des Heeren woord, dat Elias gesproken heeft, en Joram, zyn broeder, heeft voor hem geregeerd, in het tweede jaer van Joram Josaphats zoon, des konings van Juda : want hy had geen zoon.

18 Maer dat er meer is van de woorden van Ochozias, die hy gedaen heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der kronyken der koningen van Israël?

KAPITTEL II.

EN het is geschied, toen den Heer Elias wilde ten hemel halen door eenen stormwind, dat Elias en Elizeus gingen van Galgala.

2 En Elias zeide tot Elizeus : Blyft hier, want den Heer heeft my gezonden tot Bethel.

3 En Elizeus heeft tot hem gezeid : Zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, en als uwe ziel leeft, ik zal u niet verlaten. En toen zy afgegaan waren tot Bethel :

3 Zoo zyn er profeten kinderen uitgekomen, die te Bethel waren, tot Elizeus, en hebben hem gezeid : Weet gy niet dat den Heer heden uwen heer van u nemen zal ? Hy antwoordde : Ik weet ook wel : zwygt.

4 Maer Elias heeft tot Elizeus gezeid : Blyft hier, want den Heer heeft my gezonden te Jericho. En hy heeft gezeid : Zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, en als uwe ziel leeft, ik zal u niet verlaten. En toen zy tot Jericho gekomen waren,

5 Zoo zyn er profeten kinderen, die te Jericho waren, tot Elizeus gekomen, en hebben hem gezeid : Weet gy niet dat den Heer heden uwen heer van u nemen zal ? En hy heeft gezeid : Ik weet wel : zwygt.

6 Toen zeide Elias tot hem : Blyft hier, want den Heer heeft my gezonden tot de Jordane. Denwelken antwoordde : Zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, en uwe ziel leeft, ik zal u niet verlaten. Aldus zyn zy beide te zamen gegaen.

7 En vyftig mannen van der profeten kinderen hebben hen gevolgd, dewelke stonden tegenover, van verre : maer zy beide stonden aan de Jordane.

8 En Elias heeft zynen mantel genomen. en dien te zamen gewonden, en heeft de wateren geslagen, dewelke zyn gescheiden aan beide de zyden, en zy zyn beide door het drooge gegaen.

9 En toen zy doorgedaen waren, zoo zeide Elias tot Elizeus : Begeert dat gy wilt, dat ik het u doe, eer ik van u zal gehaald worden. En Elizeus zeide : Ik bid dat uwen geest tweevoudig in my worde.

10 Denwelken heeft geantwoord : Gy hebt een zwaer ding begeerd : maer nogtans is het dat gy my zien zult, als ik van u zal genomen worden, zoo zal het u geschieden, dat gy begeert hebt : maer is het dat gy het niet ziet, zoo zal het niet zyn.

11 En toen zy voortgingen, en al gaende te zamen spraken, ziet eenen vurigen wagen, en vurige peerden hebben ze beide gescheiden : en Elias is door enen stormwind in den hemel opgevaren,

12 En Elizeus zag het aen, en riep : Myn vader, myn vader, Israëls wagen, en zynen wagenman. En hy heeft hem niet meer gezien : en hy heeft zyne kleederen gegrepen, en die gescheurd in twee stukken.

13 En hy heeft Elias mantel opgenomen, die hem ontvallen was : en toen hy weder-

gekomen was, stond hy op den oever der Jordane :

14 En hy heeft met Elias mantel, die hem ontvallen was, de wateren geslagen, en zy zyn niet gescheiden. En hy zeide : Waer is Elias God nu ook ? En hy heeft de wateren geslagen, en zy zyn gescheiden herwaerts en derwaerts, en Elizeus is er door gegaen.

15 En der profeten kinderen, die te Jericho waren, ziende tegenover, hebben gezeid : Elias geest rust op Elizeus. En komende hem te gemoet, hebben zy hem aanbeden nedergebogen ter aerde,

16 En tot hem gezeid : Ziet, met uwe knechten zyn vyftig sterke mannen, die mogen gaen, en zoeken uwen Heer, of hem by aventure den geest des Heeren heeft genomen, en geworpen op een van de hooge bergen, of in een van de valleijen. En hy heeft gezeid : Wilt niet zenden.

17 En zy hebben hem gedwongen tot dat hy oorlof gaf, en zeide : Zendt ze. En zy hebben vyftig mannen gezonden : dewelke toen zy dry dagen gezocht hadden, zoo hebben zy hem niet gevonden.

18 En zy zyn weder tot hem gekomen : en hy woonde te Jericho, en heeft tot hen gezeid : Heb ik u niet gezeid : Wilt niet zenden?

19 En de mannen der stad hebben tot Elizeus gezeid : Ziet, de wooning dezer stad is zeer goed, gelyk gy, heer, zelf wel ziet : maer het water is zeer kwaed, en het land is onvruchtbaar.

20 En hy heeft gezeid : Brengt my een nieuw vat, en doet daer zout in. Hetwelk als zy gebragt hadden,

21 Zoo is hy buiten gegaen aen de fonteyne der wateren, en heeft daer het zout in geworpen, en gezeid : Dit zegt den Heer : Ik heb deze wateren genezen, en daer zal voortaan geene dood, of onvruchtbaarheid in zyn.

22 Alzoo zyn de wateren genezen tot op dezen dag toe, naer Elizeus woord, dat hy gesproken heeft.

23 En hy is van daer opgetrokken te Bethel : en toen hy opkwam over den weg, zoo zyn daer kleine kinderen uit de stad gekomen, en bespotteden hem, zeggende : Komt op, kale kop; komt op, kale kop.

24 En toen hy achterom zag, zoo heeft hy die gezien, en hen vermaledyd in des Heeren naem : en daer zyn twee beeren uit het bosch gekomen, en hebben twee-en-veertig van de kinderen verscheurd.

25 Maer hy is van daer gegaen op den berg Carmelus, en van daer weder gekeerd tot Samarien.

KAPITTEL III.

MAER Joram, Achabs zoon, heeft over Israël geregeerd in Samariën, in het achttiende jaer van Josaphat den koning van Juda. En hy heeft twaelf jaren geregeerd.

2 En hy heeft kwaed voor den Heer gedaen, maer niet gelyk zyn vader en moeder : want hy heeft Baals beelden weggedaen, die zyn vader gemaekt had.

3 Maer nogtans aen de zonden van Jero-boam, Nabats zoon, die Israël heeft doen zondigen, is hy blyven hangende, en hy is daer niet af gegaen.

4 Mesa, den koning van Moab, voedde veel vees, en hy betaelde den koning van Israël honderd duizend lammeren, en honderd duizend rammen met hunne vliessen.

5 En toen Achab dood was, zoo brak hy het verbond, dat hy had met den koning van Israël.

6 Hierom is den koning Joram op dien dag gegaen uit Samariën, en hy heeft geheel Israël overteld.

7 En hy heeft gezonden tot Josaphat, den koning van Juda, zeggende : Den koning van Moab is van my gescheiden, komt met my tegen hem ten stryde. Denwelken heeft geantwoord : Ik zal optrekken : die myne is, die is uwe : myn volk is uw volk : en myne peerden zyn uwe peerden.

8 En hy heeft gezeid : Door welken weg zullen wy optrekken ? En hy heeft geantwoord : Door de woestyn van Idumeën.

9 Aldus zyn getrokken den koning van Israël en den koning van Juda, en den koning van Edom, en zy hebben omgereden door eenen weg van zeven dagen, en daer was geen water voor het heir, en de beesten die hen volgden.

10 En den koning van Israël heeft gezeid : Wee ! Wee ! Wee ! den Heer heeft ons, dry koningen, vergaderd, dat hy ons in Moabs hand leveren zoude.

11 En Josaphat zeide : Is hier geen profet des Heeren, dat wy den Heer door hem baden ? En daer antwoordde een van de knechten des konings van Israël : Hier is Elizeus, Saphats zoon, die op Elias handen water goot.

12 En Josaphat heeft gezeid : Des Heeren woord is by hem. En den koning van Israël is tot hem afgegaen, en Josaphat den koning van Juda, en den koning van Edom.

13 En Elizeus heeft tot den koning van Israël gezeid : Wat heb ik met u te doen ? Gaet tot uws vaders en uws moeders profeten. En den koning van Israël heeft tot hem gezeid : Waerom heeft den Heer deze dry koningen vergaderd, dat hy die leveren zoude in Moabs handen ?

14 En Elizeus heeft tot hem gezeid : Zoo waerachtiglyk als den Heer der heirscharen leeft, voor wiens aenschyn ik sta, schaemde ik my niet voor het aenschyn van Josaphat den koning van Juda, ik zou u voorwaer niet geacht, of aenzien hebben.

15 Maer nu brengt my eenen harpslager. En toen den harpslager speelde, zoo is op hem de hand Gods geworden, en hy heeft gezeid :

16 Dit zegt den Heer : Maekt in den grond dezer beke grachten, en grachten.

17 Want dit zegt den Heer : Gy zult geen wind of regen zien : en dezen grond zal vol waters worden, en gy, en uwe huisgezinnen, en uw vee, zult drinken.

18 En dit is luttel voor den Heer : maer daertoe zal hy Moab ook in uwe handen leveren.

19 En gy zult alle de besloten steden slaen, en alle uitgelezen steden, en gy zult alle vruchtbare boomen afhouwen, en alle de waterfonteynen verstoppem, en gy zult alle de uitnemende akkers met steenen bedekken,

20 Aldus is het morgenstond geworden, als men pleeg sacrifice te offeren, en ziet, de wateren kwamen door den weg van Edom, en het land is vol waters geworden.

21 Maer alle de Moabiters, hoorende dat de koningen opgekomen waren om tegen hen te stryden, hebben vergaderd alle die met eenen ridderlyken gordel boven gegord waren, en stonden aen de palen.

22 En toen zy des morgens vroeg opgestaan waren, en de zon opgegaen was tegenover de wateren, zoo hebben de Moabiters tegenover gezien, dat de wateren rood waren gelyk bloed.

23 En zy hebben gezeid : Het is bloed van den zweerde : de koningen hebben tegen malkander gestreden, en zy zyn van malkander verslagen : trekt nu henen. Moab, tot den roof.

24 En zy zyn getrokken tot in het heir van Israël : toen stonden die van Israël op, en hebben Moab geslagen : en zy zyn voor hen gevloeden. Hierom zyn zy gekomen, die den stryd gewonnen hadden, en hebben het land van Moab geslagen,

25 En de steden verdorven : en alle de beste akkers hebben zy overdekt, werpende elk steenen daerop : en alle de waterfonteynen hebben zy verstopt : en alle de vruchtbare boomen afgehouden, alzoo dat er alleen de muren van baksteen staende bleven : en de stad is omringd van de slingerwerpers, en een groot deel daer af geslagen.

26 Toen den koning van Moab dit gezien had, te weten, dat de vyanden de overhand

gekregeen hadden, zoo heeft hy met zich genomen zeven honderd mannen die zweerd uittrokken, dat zy zouden doorbreken tot by den koning van Edom : maer zy vermogten niet.

27 En nemende zynen eerstgeboren zoon, die voor hem zou geregeerd hebben, heeft hy dien tot een brandoffer op den muer geofferd : en daer is eene groote onweerdigheid onder Israël gekomen, en terstond zyn zy van hem getrokken, en wederom in hun land gekeerd.

KAPITTEL IV.

EN eene vrouw der profeten huisvrouwen riep tot Elizeus, zeggende : Uw dienaar myn man is gestorven : en gy weet wel dat uw dienaar God vreezende was : en ziet, den schuldheer is gekomen om myne twee zonen te nemen tot zynen dienst.

2 Derwelker Elizeus zeide : Wat wilt gy dat ik doe? Zegt my, wat hebt gy in uw huis? En zy heeft geantwoord : Ik uwe dienstvrouw heb anders niet in myn huis, dan een luttel olie daer ik my mede zalven mag.

3 Hy zeide haer : Gaet henen, begeert van alle uwe geburen dat zy u leenen ydele vaten, en die niet weinig.

4 En gaet binnen, en sluit uwe deur, als gy binnen zyt, gy en uwe zonen : en giet daer af in alle deze vaten : en als die vol zyn, zoo zult gy ze weg doen.

5 Aldus is de vrouw gegaen en heeft hare deur gesloten achter zich, en achter hare zonen : dewelke haer de vaten aanbragten, en zy goot er in.

6 En als de vaten vol waren, zoo zeide zy tot haren zoon : Brengt my hier nog een vat. En hy antwoordde : Ik heb geen. En de olie stond.

7 En zy is gekomen, en heeft dit den man Gods te kennen gegeven. En hy zeide : Gaet henen, en verkoop de olie, en betaelt uwen schuldheer : maer gy, en uwe zonen, leeft van hetgene dat er overblyft.

8 En het is geschied op eenen dag, dat Elizeus ging door Sunam : en daer was eene groote vrouw, die hem gehouden heeft opdat hy by haer eten zoude : en toen hy dikmaals daerdoor ging, zoo ging hy by haer ter herberge om brood te eten.

9 Dewelke zeide tot haren man : Ik merk dat dit een heilig man Gods is, die dikmaals hier al onzent doorreist.

10 Daerom laet ons voor hem een klein kamergen maken, en daarin hem een beddeken zetten, en eene tafel, en eenen stoel, en eenen kandelaar, opdat hy daer blyve, als hy by ons komt.

11 En het is geschied op eenen dag, dat

hy kwam en logeerde in het kamerken, en hy heeft daer gerust :

12 En hy heeft gezeid tot Giezi, zynen knecht : Roept deze Sunamitin. En toen hy die geroepen had, en zy voor hem stond,

13 Zoo heeft hy tot zynen knecht gezeid : Zegt haer : Ziet, gy hebt ons in alle dingen neerstiglyk gediend : wat wilt gy dat ik u doe? hebt gy eenige zake, en wilt gy dat ik spreke den koning, of den prins des heirs? Zy antwoordde : Ik woon in het midden van mynen volke.

14 En hy zeide : Wat wilt zy dan dat ik haer doe? En Giezi heeft gezeid : Vraegt het niet : want zy heeft geen zoon, en haer man is oud.

15 Hierom heeft hy bevolen dat hy ze roepen zoude : en als zy geroepen was, en voor de deur stond,

16 Zoo heeft hy tot haer gezeid : Te dezer tyd, op deze zelfde ure, is het dat gy levende zyt, zult gy eenen zoon in uw ligchaem hebben. En zy heeft geantwoord : Wilt toch, bid ik, myn heer, man Gods, wilt toch uwer dienstvrouw niet liegen.

17 En de vrouw heeft ontvangen, en gebaerd eenen zoon ten tyde, en ter zelfder ure, dat Elizeus gezeid had.

18 En het kind is groot geworden. En het gebeurde op eenen dag, dat het kind, uitgaende, tot zynen vader gegaen was, by de maeijers.

19 En het zeide tot zynen vader : Myn hoofd doet my wee, myn hoofd doet my wee. En hy zeide tot zynen knecht : Neemt, en leidt het kind by zyne moeder.

20 En toen hy het genomen had, en by zyne moeder geleid, zoo heeft zy het op haren schoot genomen tot den middag toe, en het is gestorven.

21 En zy is opwaerts gegaen, en heeft het kind op des mans Gods beddeken gelegd, en de deur gesloten : en toen zy uitgegaen was,

22 Heeft zy haren man geroepen, en gezeid : Ik bid u, zendt eenen van de knechten, en eene ezelinne met my, dat ik haestelyk uit reizen mag tot den man Gods, en wederkomen.

23 Denwelken tot haer gezeid heeft : Waerom gaet gy tot hem? het is toch heden geene nieuwe maend, noch sabbatfeest. Dewelke heeft geantwoord : Ik zal gaen.

24 En zy heeft de ezelinne gezadeld, en den knecht geboden : Dryft voort, en haest u, en maekt my geen vertrek in het gaen, en doet dat ik u gebied.

25 Aldus is zy gereisd, en gekomen by den man Gods op den berg Carmelus : en toen den man Gods haer tegen hem over

gezien had, zoo heeft hy gezeid tot Giezi zynen knecht : Ziet de Sunamitin.

26 Daerom gaet haer te gemoet, en zegt haer : Is het niet wel met u, en met uwen man, en met uwen zoon? Zy heeft geantwoord : Het is al wel.

27 En toen zy by den man Gods op den berg gekomen was, zoo heeft zy zyne voeten gegrepen : en Giezi kwam by haer dat hy ze daer af weeren zoude. En den man Gods heeft gezeid : Laet ze geworden : want hare ziel is in bitterheid, en den Heer heeft het voor my verborgen, en my niet te kennen gegeven.

28 En zy heeft hem gezeid : Heb ik eenen zoon van mynen Heer begeerd? heb ik u niet gezeid : Spot met my niet?

29 En hy heeft tot Giezi gezeid : Omgordt uwe lendenen, en neemf mynen stok in uwe hand, en gaet henen. Is het dat u een mensch te gemoet komt, groot hem niet : is het dat u iemand groot, antwoordt hem niet : en gy zult mynen stok leggen op des kinds aenzigt.

30 Maer des kinds moeder zeide : Zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, en uwe ziel leeft, ik zal u niet laten. Hierom is hy opgestaen, en haer gevolgd.

31 Maer Giezi was voor hen gegaen, en hy had den stok op des kinds aenzigt gelegd, en daer was noch stem, noch gevoelen : en hy is wedergekomen hem te gemoet, en heeft hem geboodschapt, zeggende : Het kind is niet verzeen.

32 Hierom is Elizeus in het huis gegaen, en ziet het kind lag dood in zyn beddeken :

33 En daer binnen gaende, heeft hy de deur gesloten achter zich, en het kind : en hy heeft tot den Heere gebeden.

34 En hy is opgestaen, en heeft gelegen op het kind : en zynen mond gelegd op des kinds mond, en zyne oogen op des kinds oogen, en zyne handen op des kinds handen : en hy heeft zich op het kind gebogen, en des kinds vleesch is warm geworden.

35 En hy is wederom gegaen, en heeft eens gewandeld in het huis, herwaerts en derwaerts : en hy klom op, en heeft op het kind gelegen : en het kind geeuwde zevenwerf, en het deed zyne oogen open.

36 En hy riep Giezi, en zeide tot hem : Roept deze Sunamitin. En toen zy geroepen was, zoo is zy tot hem binnen gekomen. Toen zeide hy : Neemt uwen zoon weg.

37 Zy is gekomen, en is gevallen voor zyne voeten, en heeft aenbeden op de aerde : en zy heeft haren zoon genomen, en is uitgegaen.

38 En Elizeus is wedergegaen te Galgala. En het was eenen duren tyd in het land, en der profeten kinderen woonden met hem.

En hy zeide tot een van zyne dienaers : Stelt hier eenen grooten pot, en kookt eene potagie voor de profeten kinderen.

39 En daer is een te velde gegaen om wilde kruiden te vergaderen : en hy vond een kruid, gelyk eenen wilden wyngaerd, en hy heeft daer af vergaderd kolokwinten des velds, en hy vulde zynen mantel daermede, en toen hy wedergekomen was, zoo heeft hy die in den pot der potagien gescherfd : want hy wist niet wat het was.

40 Aldus hebben zy dit hunnen gezellen uitgerek, dat zy eten zouden : en toen zy van deze kokery gesmaekt hadden, zoo riepen zy, zeggende : De dood is in den pot, man Gods. En zy mogten het niet eten.

41 En hy zeide : Brengt hier meel. En toen zy dat gebragt hadden, zoo heeft hy het in den pot gedaen, en gezeid : Reikt het uit der menigte, dat zy eten. En daer was geene bitterheid meer in den pot.

42 Daerna is een man gekomen van Baalsalisa, bringende voor den man Gods brooden van de eerste offeranden, en twintig gersten brooden, en nieuwe tarwe in zyne male. En hy zeide : Geeft het den volke, dat zy eten.

43 En zynen dienaer antwoordde : Hoe veel is dit, dat ik het voor honderd mannen leggen zoude? En hy zeide wederom : Geeft het den volke, dat zy het eten : want dit zegt den Heer : Zy zullen eten, en daer zal nog overschieten.

44 Hierom heeft hy dit voor hen gelegd : en zy hebben geeten, en daer is nog overgebleven naer des Heeren woord.

KAPITTEL V.

NAAMAN, des konings van Syrien veldhoofdman, was zeer groot by zynen Heer, en zeer geëerd : want door hem heeft den Heer den lande van Syrien zaligheid gedaen : en het was een sterk en ryk man, maer hy was melaetsch.

2 En uit Syrien waren rooverkens getrokken, en die hadden uit den lande van Israël een klein dochterken gevangen weggeleid, dewelke was in den dienst van Naamans huisvrouw.

3 Dewelke heeft gezeid tot hare vrouwe : Och of myn heer geweest hadde tot den profeet, die in Samarien is : voorwaer hy zoude hem van zyne melaetschheid genezen hebben, die hy heeft.

4 Hierom is Naaman tot zynen heer gegaen, en heeft hem dit te kennen gegeven, zeggende : Aldus en aldus heeft het meisken van het land van Israël gezeid.

5 En den koning van Syrien heeft tot hem gezeid : Gaet, en ik zal eenen brief aen den koning van Israël zenden. En toen hy ge-

reisd was, en met hem genomen had tien talenten zilvers, en zes duizend goudgulden, en tien eerlyke kleederen,

6 Zoo droeg hy eenen brief aen den koning van Israël, in deze woorden : Als gy dezen brief zult ontvangen hebben, zoo weet dat ik Naaman mynen dienaar aen u gezonden heb, dat gy hem zoudt genezen van zyne melaetschheid.

7 En toen den koning van Israël den brief gelezen had, zoo heeft hy zyne kleederen gescheurd, en gezeid : Ben ik een God, dat ik mag doden, en levende maken, aengEZIEN dat dezen aen my gezonden heeft, dat ik den mensch zoude van zyne melaetschheid genezen? Merkt, en ziet dat hy oorZAKEN tegen my zoekt.

8 Toen Elizeus, den man Gods, dit gehoord had, te weten, dat den koning van Israël zyne kleederen gescheurd had, zoo heeft hy aen hem gezonden, zeggende : Waarom hebt gy uwe kleederen gescheurd? Laet hem tot my komen, dat hy weten mag dat er een profeet in Israël is.

9 Hierom is Naaman gekomen met peerden en wagens, en heeft gestaen voor de deur van Elizeus huis :

10 En Elizeus heeft eenen bode aen hem gezonden, zeggende : Gaet en laet u zevenmaal wasschen in de Jordaan, en u vleesch zal weder gezond worden, en gy zult gezuiverd worden.

11 Naaman vergramd ging weg, zeggende : Ik meende dat hy tot my uitkomen zoude, en staende aenroepen den naam des Heeren zyns Gods, en dat hy met zyne hand geraekt hebben zoude de plaats der melaetschheid, en my genezen.

12 Zyn de rivieren van Damascus, Abana, en Pharpar, niet beter dan alle de vloeden van Israël, dat ik daerin gewasschen worden zoude en gezuiverd? En toen hy zich omgekeerd had, en met onwaardigheid wegging :

13 Zoo kwamen zyne knechten by hem, en zeiden hem : Vader, al had den profeet u een zwaer ding gezeid, gy had het voorwaer behooren te doen : hoe veel te meer want hy u nu gezeid heeft : Laet u wasschen, en gy zult zuiver worden?

14 Toen ging hy af, en wiesch zich in de Jordaan zevenwerf, naer des mans Gods woord, en zyn vleesch is weder geworden gelyk het vleesch van een klein kind, en hy is gezuiverd.

15 En hy is wedergekomen met al zyn gezelschap tot den man Gods, en heeft gestaen voor hem, en zeide : Ik beken waerachtiglyk dat er geen ander God is in geheel aerdryk, dan alleen in Israël. Hierom bid ik dat gy eene benedictie van uwen dienaar nemen wilt.

16 En hy antwoordde : Zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, voor wien ik sta, ik zal het niet ontvangen. En toen hy hem dwingen wilde, zoo heeft hy het geenszins willen toelaten.

17 En Naaman heeft gezeid : Alzoo gy wilt : maer, ik bid, verleent my uwen dienaar, dat ik mag dezer aerde met my nemen, zoo veel als twee muilen dragen mogen : want uw dienaar zal voortaan geen en heelbrandoffer of slagtoffer den vreemden goden offeren, dan den Heere.

18 Maer dit is er alleen, waervoor dat gy den Heere bidden zult voor uwen dienaar, wanneer myn heer in Remmons tempel gaen zal, om te aanbidden : en als hy op myne hand rust, is het dat ik aanbid in Remmons tempel, als hy op dezelfde plaats aanbidt, dat den Heer my uwen dienaar deze zaak wille vergeven.

19 En hy zeide hem : Gaet heen in vrede. Aldus is hy van hem gegaen op den bekwamen tyd des lands.

20 En Giezi den dienaar des mans Gods heeft gezeid : Myn Heer heeft dezen Syrier Naaman gespaerd, dat hy niet heeft genomen dat hy gebragt heeft : zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, ik zal hem naloopen, en wat van hem nemen.

21 En Giezi is achter Naamans rug geloopt : en als Naaman dien zag tot zich loopende, zoo is hy van den wagen gesprongen hem te ontmoet, en heeft gezeid : Zyn alle dingen niet regt?

22 En hy zeide : Ja, het is al regt. Myn heer heeft my aen u gezonden, zeggende : Daer zyn my twee jongelingen van der profeten kinderen tot my gekomen van den berg Ephraïm : geeft dien een talent zilvers, en dubbel sierlyke kleederen.

23 En Naaman heeft gezeid : Het is beter dat gy twee talenten neemt. En hy heeft hem gedwongen, en twee talenten zilvers gebonden in twee zakken, en dubbel sierlyke kleederen, en hy heeft die twee van zyne knechten opgelegd, die het ook voor hem droegen.

24 En toen hy nu des avonds wedergekomen was, zoo heeft hy het uit hunne hand genomen, en bezyden gelegd in huis, en de mannen laten gaen, en zy zyn weggegaan.

25 Maer hy binnen komende stond voor zynen heer. En Elizeus heeft gezeid : Van waer komt gy, Giezi? Denwelken heeft geantwoord : Uw dienaar is nergens weggegaan.

26 Maer hy zeide : Was myn hert daer niet tegenwoordig, toen den man van zynen wagen u te ontmoet kwam? Gy hebt nu ontvangen zilver, en gy hebt ontvangen kleederen om te koopen olyfgaerden, en wyn-

gaerden, en schapen, en ossen, en knechten, en dienstvrouwen.

27 Maer Naamans melaetschheid zal u en uwen zaden ook aenhangen tot in der eeuwigheid. En hy is van hem gegaen melaetsch gelyk sneeuw.

KAPITTEL VI.

EN der profeten kinderen hebben tot Elizeus gezeid : Ziet de plaats, daer wy in woonen voor u, is ons te naeuw.

2 Laet ons gaen aen de Jordane, en laet een iegelyk aldaer uit het bosch hout halen, dat wy daer voor ons eene plaats timmeren mogen om te woonen. Denwelken heeft gezeid : Gaet henen.

3 En een van die heeft gezeid : Komt gy ook met uwe dienaers. Hy heeft geantwoord : Ik zal komen.

4 En hy is met hen weggegaen. En als zy aen de Jordane gekomen waren, zoo hieuen zy hout af.

5 Maer het is geschied, toen daer een eenen boom uithieuw, dat het yzer van de byl in het water viel : en hy heeft geroepen, en gezeid : Wee, wee, wee, myn heer, en hetzelve had ik ontleend.

6 Maer den man Gods zeide : Waer is het gevallen? En hy heeft hem de plaats getoond. Hierom heeft hy een hout afgehouden, en dat derwaerts geworpen : en het yzer zwom,

7 En hy zeide : Neemt het. Denwelken heeft zyne hand uitgestoken, en het genomen.

8 Maer den koning van Syrien streed tegen Israëel, en hy heeft eenen raed gehouden met zyne knechten, zeggende : Laet ons in die, en in die plaetse lagen leggen.

9 Hierom heeft den man Gods gezonden aen den koning van Israëel, zeggende : Wacht u dat gy niet overreist tot die plaats : want daer zyn de Syriers in de lagen verborgen.

10 Den koning van Israëel heeft daerom gezonden ter plaetse welk hem den man Gods gezeid had, en hy heeft die te voren ingenomen, en hy heeft zich aldaer bewaerd, niet eens of tweemaal alleen.

11 Toen werd het hert des konings van Syrien hierdoor zeer ontsteld : en hy heeft zyne knechten te gader geroepen, en gezeid : Waerom geeft gy my niet te kennen wie dat myn verrader is by den koning van Israëel?

12 En een van zyne knechten zeide : Het is geenszins alzoo, myn heer koning, maer Elizeus den profeet, die in Israëel is, geeft den koning te kennen alle uwe woorden, die gy gesproken hebt in uwe slaepkamer.

13 En hy heeft tot hen gezeid : Gaet he-

nen, en beziet waer hy is : dat ik mag zenden, en hem vangen. En zy hebben hem gebodschapt, zeggende : Ziet hy is te Dothan.

14 Hierom heeft hy derwaerts peerden en wagens, en eene magt des heirs gezonden : en toen zy des nachts gekomen waren, hebben zy de stad omlegd.

15 En des mans Gods dienaar in den dageraad opstaende, is uitgegaen, en heeft het heir gezien rondom de stad, en peerden en wagens : en hy heeft hem dat gebodschapt, zeggende : Wee, wee, wee, myn heer, wat zullen wy doen?

16 Maer hy heeft geantwoord : Wilt niet vreezen : want meer zyn er met ons, dan met hen.

17 En toen Elizeus gebeden had, zoo heeft hy gezeid : Heer, doet de oogen van dezen open, dat hy zien mag. En den Heer heeft des knechts oogen opengedaen, en hy heeft gezien : en ziet den berg was vol vurige peerden en wagens, rondom Elizeus.

18 En de vyanden trokken nederwaerts af naer hem : maer Elizeus heeft tot den Heer gebeden, zeggende : Ik bid u, wilt toch dit volk met blindheid slaen. En den Heer heeft ze geslagen dat zy niet zagen, naer Elizeus woord.

19 En Elizeus heeft tot hen gezeid : Dit is den weg niet, noch dit is de stad : volgt my na, en ik zal u den man toonen, dien gy zoekt. Aldus heeft hy die in Samariën geleid :

20 En als zy binnen Samariën gekomen waren : zoo zeide Elizeus : O Heer, opent de oogen van deze, dat zy zien mogen. En den Heer heeft hunne oogen opengedaen, en zy hebben gezien dat zy waren in het midden van Samariën.

21 En den koning van Israëel heeft tot Elizeus gezeid, toen hy deze gezien had : Zal ik ze slaen, myn vader?

22 En hy zeide : Gy zult ze niet slaen, want gy hebt ze niet gevangen met uwen zweerde en bogen, dat gy die slaen zoudt : maer zet brood en water voor hen, dat zy eten en drinken, en laet ze tot hunnen heer gaen.

23 En hun werd voorgelegd een groot gereedschap van spyzen, en zy hebben geeten en gedronken, en hy heeft ze laten gaen, en zy zyn weggegaen tot hunnen heer : en na dien tyd zyn de roovers van Syrien niet meer gekomen in het land van Israëel.

24 En nadezen is het geschied, dat Benaadad, den koning van Syrien, zyn heel heir heeft vergaderd, en is opgetrokken, en belegerde Samariën.

25 En daer is een grooten honger geworden in Samariën : en de stad is zoo lang

omlegd, tot dat men een ezels hooft verkocht heeft tachtig zilveren penningen, en een vierendeel van eenen cabus duivenmest, vyf zilveren penningen.

26 En toen den koning van Israël op den muur voorbyging, zoo riep daer eene vrouw tot hem, zeggende : Behoudt my, myn heer koning.

27 En hy heeft gezeid : Neen, den Heer helpe u : waarmede mag ik u helpen ? van den dorschvloer, of van de wynpers ? En den koning heeft tot haer gezeid : Wat wilt gy hebben ? Zy antwoordde :

28 Deze vrouw heeft tot my gezeid : Geeft uwen zoon, dat wy dien heden eten, en mynen zoon zullen wy morgen eten.

29 Aldus hebben wy mynen zoon gekookt en geëten. En ik heb des anderendaags tot haer gezeid : Geeft uwen zoon, dat wy dien eten. En zy heeft haren zoon verbor-gen.

30 Toen den koning dit hoorde, zoo heeft hy zyne kleederen gescheurd, en ging op den muur. En al het volk heeft het hairen kleed gezien, daer hy onder op zyn ligchaem mede gekleed was.

31 En den koning heeft gezeid : God doe my dit, en dat daertoe, is het dat Elizeus Saphats zoons hoofd heden op hem staende blyft.

32 Maer Elizeus zat in zyn huis, en de ouders zaten met hem. Hierom heeft hy eenen man voorgezonden : en eer dat den bode kwam, zoo heeft Elizeus tot de ouders gezeid : Weet gy niet hoe dat dit moordkind gezonden heeft, dat men myn hoofd afslaan zoude ? Hierom ziet toe, als den bode komt, sluit de deur, en laet hem niet binnen komen : want ziet, het geruisch van zyns heeren voeten is achter hem.

33 Toen hy nog met hen sprak, zoo zagen zy den bode, die tot hem kwam. En hy zeide : Ziet, zoo groot kwaed is van den Heer : wat zal ik meer van den Heer verwachten ?

KAPITTEL VII.

TOEN zeide Elizeus : Hoort des Heeren woord : Dit zegt den Heer : Te dezer tyd morgen zal eene maet bloem des meels eenen stater gelden, en twee maten gerste eenen stater, in de poort van Samarien.

2 En een van de vorsten, op wiens hand den koning rustte, antwoordende den man Gods, zeide : Al maekte den Heer ook sluizen in den hemel, zou dit mogen geschieden, dat gy zegt ? Hy heeft gezeid : Gy zult het met uwe oogen zien, en daer niet af eten.

3 En daer waren vier melaetsche mannen by den ingang van de poort : dewelke heb-

ben tot malkander gezeid : Wat willen wy hier blyven tot dat wy sterven ?

4 Het zy dat wy in de stad gaen willen, zoo zullen wy van honger sterven : het zy dat wy hier blyven, zoo moeten wy ook sterven : hierom komt, en laet ons overvlieden tot het leger van de Syriers. Is het zake dat zy ons sparen, zoo zullen wy leven : maer is het dat zy ons willen doodslaen, zoo zullen wy niettemin sterven.

5 Hierom zyn zy des avonds opgestaen om te komen tot der Syriers heirleger. En toen zy gekomen waren aen het beginsel van der Syriers heirleger, zoo hebben zy daer niemand gevonden.

6 Want den Heer had doen hooren het geluid van peerden en wagens, en van een groot heir, in het heirleger van de Syriers : en zy hebben tot malkander gezeid : Ziet den koning van Israël heeft tegen ons om loon gehuerd der Hethiters en Egyptenaers koningen, en zy zyn op ons gekomen.

7 Hierom maekten zy zich op, en zyn gevlugt in de duisternissen, en zy hebben hunne tenten, en peerden, en ezels in het heirleger gelaten, en zy zyn gevloten, begeerende alleen hunne zielen te behouden.

8 Als dan de melaetschen aldus gekomen waren aen het beginsel van het heirleger, zoo zyn zy in een tabernakel gegaen, en hebben geëten en gedronken : en zy hebben van daer genomen, zilver, en goud, en kleederen, en zy zyn weggegaen, en hebben het verborgen : en zy zyn wederom gekomen aen een ander tabernakel, en van daer desgeelyks nemende, hebben het ook verbor-gen.

9 En zy hebben tot malkander gezeid : Wy doen niet regtelyk : want dit is een dag van goede tydinge. Is het dat wy zwygen, en dat niet willen boodschappen voor den morgen, zoo zullen wy van eene groote misdaed beticht worden : komt, laet ons gaen, en in des konings hof boodschappen.

10 En toen zy tot de stadspoort gekomen waren, zoo hebben zy hun verteld, zeggende : Wy zyn gegaen tot der Syriers heirleger, en wy hebben daer geenens mensch gevonden, dan alleen peerden en ezels gebonden, en uitgespannen tenten.

11 Hierom zyn de poortiers gegaen, en hebben dat gebodschapt binnen des konings paleis.

12 Denwelken is des nachts opgestaen, en heeft tot zyne knechten gezeid : Ik zeg u wat ons de Syriers gedaen hebben : Zy weten wel dat wy honger lyden, en daerom zyn zy uit hun leger gegaen, en zy liggen in de velden verborgen, zeggende : Als zy uit de stad zullen gekomen zyn, zoo zullen wy ze

levende vangen, en dan zullen wy in de stad mogen komen.

13 Toen antwoordde daer een van zyne knechten : Laet ons de vyf peerden nemen, die in de stad gebleven zyn (want deze zyn alleen in de geheele menigte van Israël overgebleven, en de andere zyn al verteerd) en nitzendende, zullen wy dit mogen bespielen.

14 Aldus hebben zy twee peerden genomen, en den koning heeft die gezonden tot het leger der Syriërs, zeggende : Gaet henen, en ziet.

15 Dewelke zyn hen nagegaen tot aen de Jordane : en ziet, al den weg was vol klederen en vaten, welke de Syriërs weggeworpen hadden, toen zy vervaerd werden : en de boden wederom komende, hebben het den koning te kennen gegeven.

16 En het volk is uitgetrokken, en heeft der Syriërs leger beroofd : en het mudde bloem van meel heeft gegolden eenen stater, en twee mudden gerste eenen stater, naer des Heeren woord.

17 En den koning heeft dien prins, op wiens hand hy geleund had, aen de poort gesteld : denwelken het volk vertreden heeft in den ingang van de poort, en hy is gestorven, alzoo den man Gods gesproken had, toen den koning tot hem nederwaerts gekomen was.

18 En het is geschied naer het woord van den man Gods, dat hy den koning gezeid had, toen hy zeide : Twee mudden gerste zullen eenen stater gelden, en een mudde bloem van meel eenen stater, op dezen zelfden tyd morgen in de poort van Samarien :

19 Toen den vorst den man Gods geantwoord had, en gezeid : Al maekte den Heer ook sluizen in den hemel, zoude dit ook mogen geschieden, dat gy zegt? En hy zeide hem : Gy zult het met uwe oogen zien, maer daer niet af eten.

20 Hierom is het geschied alzoo het voorezid was, en het volk heeft hem in de poort vertreden, en hy is gestorven.

KAPITTEL VIII.

EN Elizeus heeft gesproken tot de vrouw, wiens zoon hy had doen leven, zeggende : staet op, gaet henen, gy en uw huis, en wordt vreemdelingen ergens daer gy het best vinden moogt : want den Heer heeft den honger geroepen, en dien zal op het land komen zeven jaren.

2 Dewelke is opgestaen, en heeft gedaen naer des mans Gods woord : en weggaende met haer huisgezin, is zy vreemdeling geworden in der Philistynen land veel dagen.

3 En toen de zeven jaren voleind waren,

zoo is de vrouw uit der Philistynen land wederom gekomen : en zy is uitgegaen om den koning aen te spreken om haer huis, en om hare akkerlanden.

4 En den koning sprak met Giezi, des mans Gods knecht, zeggende : Vertelt my alle de groote werken, die Elizeus gedaen heeft.

5 En toen hy den koning vertelde, hoe hy eenen dooden verwekt had, zoo kwam daer de vrouw, wiens zoon hy levende gemaekt had, roepende tot den koning om haer huis, en om hare akkerlanden. En Giezi heeft gezeid : Myn heer den koning, dit is de vrouw, en dit is haer zoon, denwelken Elizeus verwekt heeft.

6 En den koning heeft de vrouw ondervraagd : en zy heeft hem dit verteld. En den koning heeft haer eenen gesneden kamerling gegeven, zeggende : Geeft het haer al wederom, dat haer toebehoort, en alle de renten der akkerlanden, van den dag, dat zy het land verlaten heeft, tot op dezen tyd toe.

7 En Elizeus is tot Damascus gekomen, en Benadad den koning van Syrien was ziek : en zy hebben hem te kennen gegeven, zeggende : Den man Gods komt herwaerts.

8 En den koning zeide tot Hazaël : Neemt giften met u, en gaet den man Gods te ontmoet, en vraegt van den Heer raad door hem, zeggende : Zal ik deze myne ziekte mogen ontgaen?

9 Aldus is Hazaël hem te ontmoet gegaen, hebbende met zich giften, en allerhande goederen van Damascus, veertig kemelen last. En toen hy voor hem stond, zoo heeft hy gezeid : Uw zoon Benadad, den koning van Syrien, heeft my tot u gezonden, zeggende : Zal ik mogen genezen van deze myne ziekte?

10 En Elizeus heeft tot hem gezeid : Gaet henen, zegt hem : Gy zult genezen : maer den Heer heeft my getoond dat hy de dood sterven zal.

11 En hy stond by hem, en hy is beroerd geworden tot beschaemdheid zyns aanzigts : en den man Gods heeft geweend.

12 Tot wien Hazaël zeide : Waerom weent myn heer? En hy zeide : Want ik weet wel wat kwaed gy den kinderen van Israël doen zult. Hunne besloten steden zult gy met den vure verbranden, en hunne jongelingen zult gy met den zweerde verslaen, en hunne kinderkens zult gy de eene tegen de andere dood stooten, en hunne bevruchte vrouwen verscheuren.

13 En Hazaël heeft gezeid : Wat ben ik, uw knecht, een hond, dat ik dit groot ding doen zoude? En Elizeus zeide : Den Heer heeft my getoond, dat gy koning van Syrien zyn zult.

14 En als hy weggegaen was van Elizeus, zoo is hy tot zynen heer gekomen. Denwelken hem zeide : Wat heeft u Elizeus gezeid? En hy antwoordde : Hy heeft my gezeid dat gy genezen zult.

15 Des anderendaegs zoo heeft hy genomen een beddekleed, en daer water op gegoten, en dat op zyn aenzigt gespreid : en toen hy dood was, zoo werd Hazaël koning in zyne plaats.

16 In het vyfde jaer Joram, Achabs zoon, des konings van Israël, en Josaphat des konings van Juda, heeft Joram, Josaphats zoon, den koning van Juda, geregeerd.

17 Twee-en-dertig jaren oud was hy, toen hy begon te regeren, en acht jaren heeft hy in Jerusalem geregeerd.

18 En hy heeft gewandeld in de wegen der koningen van Israël, gelyk het huis van Achab gewandeld had : want Achabs dochter was zyne huisvrouw : en hy heeft gedaen dat kwaed is voor des Heeren aenzigt.

19 Maer den Heer heeft Juda niet willen verderven, om David zyns knechts wille, gelyk hy hem geloofd had, dat hy hem en zynen zonen een licht geven zoude tot allen dagen.

20 In zynen tyd is Edom afgefallen, dat zy onder Juda niet zyn zouden, en zy maekten zich zelven eenen koning.

21 En Joram is gekomen te Seïra, en alle de wagens met hem : en hy is des nachts opgestaen, en hy heeft de Idumeen geslagen, die hem omringeld hadden, en de prins der wagens, maer het volk is gevloeden in hunne tabernakelen.

22 Aldus is Edom afgefallen, dat hy niet zoude wezen onder Juda, tot op dezen dag toe. Toen viel Lobna ook af, op den zelfden tyd.

23 En dat er meer van Joram te zeggen is, en al dat hy gedaen heeft, zyn deze niet alle geschreven in het boek der kronyken der koningen van Juda?

24 En Joram is met zyne vaderen ontslapen, en met hen begraven in Davids stad, en Ochozias, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

25 In het twaelfde jaer van Joram Achabs zoon, des konings van Israël, heeft Ochozias, Joram des konings van Juda zoon, geregeerd.

26 Twee-en-twintig jaren oud was Ochozias toen hy begon te regeren, en een jaer heeft hy in Jerusalem geregeerd : zyns moeders naem was Athalia, Amri des konings van Israël dochter.

* 27 En hy heeft gewandeld in de wegen des huis van Achab : en hy heeft gedaen dat kwaed is voor den Heer, gelyk Achabs huis : want hy was een behuuden zoon van Achabs huis.

28 Hy is ook weggereisd met Joram Achabs zoon, om te stryden tegen Hazaël, den koning van Syrien, te Ramoth Galaad, en de Syriers hebben Joram gewond :

29 Denwelken is wedergekomen om genezen te worden, in Jezrahel : want de Syriers hadden hem gewond, toen hy te Ramoth streed tegen Hazaël, den koning van Syrien. Maer Ochozias, Jorams zoon, den koning van Juda, is nedervwaerts afgegaen om Joram Achabs zoon te bezoeken te Jezrahel, want hy daer ziek lag.

KAPITTEL IX.

MAER Elizeus den profeet heeft geroepen eenen der profeten zonen, en heeft tot hem gezeid : Omgordt uwe lendenen, en neemt dit oliepotken in uwe hand, en gaet te Ramoth Galaad.

2 En als gy daer zult gekomen zyn, zoo zult gy zien Jehu, den zoon van Josaphat, des zoons van Namsi : en binnen gekomen zynde, zoo zult gy hem doen opstaan uit het midden van zyne broeders, en leiden hem in de binnenste kamer.

3 En houdende het potken olie, zult gy het storten op zyn hoofd, en zeggen : Dit zegt den Heer : Ik heb u koning over Israël gezalfd. En gy zult de deur opendoen, en trekken weg, en daer niet staende blyven.

4 Aldus is den jongeling, eens profeten kind, weggegaen tot Ramoth Galaad,

5 En hy is daer binnen gegaen : maer ziet, de prinsen des heirs zaten, en hy zeide : Ik heb een woord aen u, o gy prins. En Jehu heeft gezeid : Aen wien van ons allen? En hy zeide : Aen u, o gy prins.

6 En hy is opgestaen, en in de kamer gegaen : en hy stortte de olie op zyn hoofd, en zeide : Dit zegt den Heer den God van Israël : Ik heb u tot koning gezalfd over des Heeren volk van Israël.

7 En gy zult Achab uws heeren huis verslaen, en ik zal wreken het bloed van myne dienaers de profeten, en alle des Heeren dienaren bloed, van Jezabels handen.

8 En ik zal het geheele huis van Achab verderven : en ik zal van Achab doodslaan ook dat aen den wand pist, en den besloten, en den uitersten in Israël.

9 En ik zal Achabs huis geven, gelyk het huis van Jeroboam, Nabats zoon, en gelyk Baasa, Abias zoons huis.

10 En de honden zullen Jezabel eten op het veld van Jezrahel, en daer zal niemand zyn, die haer begraven zal. En hy heeft de deur opengedaen, en is weggevloeden.

11 Maer Jehu is uitgegaen tot zyns heeren knechten : dewelke tot hem zeiden : Zyn alle dingen te regte? Waerom is dezen onzinnigen tot u gekomen? En hy zeide tot

hen : Gy kent den man wel , en wat hy gesproken heeft.

12 En zy hebben geantwoord : Het is niet waar, maar liever vertelt het ons gy. Denwelken zeide : Deze en deze woorden heeft hy my gesproken, en gezeid : Dit zegt den Heer : Ik heb u tot koning over Israël gezalfd.

13 Hierom hebben zy zich gehaest, en een iegelyk nemende zynen mantel hebben dien gelegd onder zyne voeten, op eene manier van eenen koningsstoel, en zy hebben met eene trompet geluid gegeven, en gezeid : Jehu is koning geworden.

14 Hierom heeft Jehu, Josaphats zoon des zoons Namsi, een gezworen verbond gemaakt tegen Joram : maar Joram had Ramoth Galaad omlagd, hy en geheel Israël, tegen Hazaël den koning van Syrien :

15 En hy was wederom gekomen om genezen te worden in Jezrahel van de wonden, want de Syriërs hadden hem geslagen, toen hy vechtende was tegen Hazaël den koning van Syrien. En Jehu heeft gezeid : Is het dat u belooft, zoo laet niemand uit de stad vlugtig weggaen, dat hy niet ga, en boodschappe dit te Jezrahel.

16 En hy is opwaerts getrokken, en gereisd naer Jezrahel : want Joram lag daer ziek, en Ochozias, den koning van Juda, was nederwaerts afgekomen om Joram te bezoeken.

17 Aldus heeft den wachter, die op den toren van Jezrahel stond, gezien den hoop van Jehu komende, en hy heeft gezeid : Ik zie eenen hoop. En Joram zeide : Neemt eenen wagen, en zendt hun te gemoet, en dat hy zegt die derwaerts gaet : Zyn alle dingen te regte?

18 Hierom is hy weggetrokken, die op den wagen gegaen was hem te gemoet, en hy heeft gezeid : Dit zegt den koning : Zyn alle dingen in vrede? En Jehu zeide : Wat gaet u den vrede aen? Gaet door, en volgt my. En den wachter heeft dit ook verkondigd, zeggende : Den hode is by hen gekomen, en hy keert niet wederom.

19 Aldus heeft hy den tweeden wagen met peerden gezonden : en hy is tot hen gekomen, en heeft gezeid : Dit zegt den koning : Is het vrede? En Jehu zeide : Wat gaet u den vrede aen? Gaet door, en volgt my.

20 En den wachter heeft dit ook verkondigd, zeggende : Hy is tot by hen gekomen, en hy keert niet wederom : en den gang is gelyk den gang van Jehu Namsi zoon, want hy gaet zeer haestelyk.

21 En Joram zeide : Spant in den wagen. En zy spanden zynen wagen in, en Joram den koning van Israël, en Ochozias den ko-

ning van Juda zyn uitgetrokken, een iegelyk op zynen wagen, en zyn Jehu te gemoet gereisd, en zy hebben hem gevonden in Naboths des Jezraheliters akker.

22 En toen Joram Jehu gezien had, zoo zeide hy : Is het vrede, Jehu? En hy antwoordde : Wat vrede? Uwer moeder Jezabels onkuisheden, en vele tooveryen groeijen meer en meer.

23 Maar Joram keerde zyne hand, en vliedende zeide hy tot Ochozias : Het is verraderij, Ochozias.

24 En Jehu spande zynen boog met de hand, en hy kwetste Joram tusschen zyne schouderen : en den pyl is uitgegaen door zyn hert : en terstond viel hy neder in zynen wagen :

25 En Jehu heeft gezeid tot Badacer den kapitein : Neemt, en werpt hem op den akker van Naboth den Jezraheliter : want ik ben wel gedachtig toen ik en gy, op den wagen zittende, Achab zynen vader volgden, dat den Heer dezen last op hem heeft gelegd, zeggende :

26 Is het dat ik u voor Naboths bloed, en voor zynen kinderen bloed, dien ik gisteren gezien heb, sprak den Heer, niet weder loone op dezen akker, zegt den Heer. Hierom neemt hem nu, en werpt hem op den akker, naer des Heeren woord.

27 Maar Ochozias, den koning van Juda, dat ziende, nam de vlugt door den weg van den huize des hofs : en Jehu heeft hem vervolgd, en gezeid : Slaet dezen ook in zynen wagen. En zy hebben hem geslagen in den opgang van Gaver, welke is by Jeblaam : denwelken is gevloten te Mageddo, en daer gestorven.

28 En zyne knechten hebben hem op zynen wagen gelegd, en gevoerd in Jerusalem : en begraven met zyne vaderen in Davids stad.

29 In het elfde jaer van Joram, Achabs zoon, heeft Ochozias geregeerd over Juda.

30 En Jehu is te Jezrahel gekomen. En Jezabel hoorende van zyne inkomst, heeft hare oogen met eenen stibius steen geschilderd, en haer hoofd versierd, en zag uit de venster

31 Jehu inkomende door de poort, en zy zeide : Zal Zambri mogen vrede hebben, die zynen heer doodgeslagen heeft?

32 En Jehu hief zyn aenzigt opwaerts ter venstere, en zeide : Wie is deze? En twee of dry gesneden kamerlingen bogen zich neder voor hem.

33 En hy zeide tot hen : Werpt ze van boven af. En zy hebben ze van boven afgeworpen, en den muur werd met haren bloede besproeid, en de peerdenklaauwen hebben haer vertreden.

34 En toen hy binnen gegaen was om te eten, en te drinken, zoo zeide hy : Gaet henen, en beziet de vermaledyde vrouw, en begraeft ze : want het is eens konings dochter.

35 En toen zy gegaen waren om haer te begraven, zoo hebben zy niets gevonden dan het bloote hoofd, en de voeten, en het uiterste der handen.

36 En wederom komende, zy hebben hem dat gezeid. En Jehu zeide : Dit is des Heeren woord, dat hy gesproken heeft door zynen dienaar Elias den Thesbiter, zeggende : Op den akker van Jezrahel zullen de honden eten het vleesch van Jezabel,

37 En Jezabels vleesch zal zyn gelyk mest op de aerde in den akker van Jezrahel, alzoo dat de voorbygaende zeggen zullen : Is dit Jezabel?

KAPITTEL X.

ACHAB had zeventig zonen in Samarien : en Jehu heeft eenen brief geschreven, en gezonden in Samarien tot de besten van de stad, en tot de ouders, en tot Achabs voesterheeren, zeggende :

2 Terstond als gy dezen brief zult ontvangen hebben, gy die uws heeren zonen hebt, en wagens, en peerden, en vaste besloten steden, en wapenen.

3 Kiest den besten, en dengenen die u best aenstaet van uws heeren zonen, en stelt dien op zyns vaders ryksstoel, en strydt voor uws heeren huis.

4 Maer zy vreesden angstiglyk zeer, en zeiden : Ziet twee koningen hebben voor hem niet mogen staende blyven, hoe zullen wy dan mogen wederstaen?

5 Hierom hebben de oversten des huis, en de provoosten der stad, en de ouders, en de voesterheeren, tot Jehu gezonden, zeggende : Wy zyn uwe dienaers, al wat gy ons gebiedt, dat zullen wy doen, en wy zullen geenien koning over ons maken : wat u beliest, dat doet.

6 En hy heeft bun andermael eenen brief geschreven, zeggende : Is het dat gy myne zyt, en my gehoorzaam zyt, zoo neemt de hoofden van uws heeren zonen, en komt tot my te dezer zelfder ure morgen tot Jezrahel. En des konings zonen, zeventig mannen, werden by de besten der stad opgevoed.

7 En toen den brief tot hen gekomen was, zoo hebben zy des konings zonen genomen, en hebben de zeventig mannen doodgeslagen, en hunne hoofden in korven gelegd, en die tot hem gezonden in Jezrahel.

8 En den bode is gekomen, en heeft hem dit te kennen gegeven, zeggende : Zy hebben de hoofden van des konings zonen gebragt. Denwelken antwoordde : Stelt die

op twee hoopen by den ingang der poort tot morgen toe.

9 En toen het klaer dag geworden was, zoo is hy uitgegaen, en staende heeft hy tot al het volk gezeid : Gy zyt regtveerdig : heb ik tegen mynen heer een gezworen verbond gemaekt, en hem doodgeslagen, wie heeft alle deze verslagen?

10 Zoo bekend immers nu dat er niets op de aerde gevallen is, van alle des Heeren woorden, welke den Heer gesproken heeft tegen het huis van Achab, en den Heer heeft gedaen, dat hy gesproken heeft door Elias zyns dienaers hand.

11 Daerom heeft Jehu in Jezrahel verslagen, alle die daer nog overgebleven waren van Achabs huis, en alle zyne edelen, en zyne bekenden, en zyne priesters, tot dat er geene van hen overbleven.

12 En hy is opgestaen, en in Samarien gekomen : en toen hy gekomen was tot het gewelfde huis der herders, in den weg,

13 Daer heeft hy gevonden Ochozias des konings van Juda broeders, en hy heeft tot hen gezeid : Wie zyt gy? En zy antwoordden : Wy zyn Ochozias broeders, en zyn afgekomen om te groeten des konings zonen, en der koninginne zonen.

14 Toen zeide hy : Vangt ze levende. En als zy die levende gevangen hadden, zoo hebben zy die gedood in den put by het gewelfde huis, twee-en-veertig mannen, en hy heeft daer niemand van die laten overblyven.

15 En toen hy van daer gegaen was, zoo heeft hy gevonden Jonadab, Rechabs zoon, hem te ontmoet komende, en hy heeft hem gebenedyd. En hy heeft tot hem gezeid : Is uw hert ook opregt, gelyk myn hert met uw hert is? En Jonadab zeide : Ja het. Is het alzo, zeide hy, zoo geeft uwe hand. Denwelken hem zyne hand gaf. En Jehu heeft hem tot zich zelve in den wagen opgehouden :

16 En zeide tot hem : Komt met my, en ziet mynen yver tot den Heer. En zettende hem op zynen wagen,

17 Hy heeft hem gevoerd in Samarien. En hy heeft geslagen alle die daer overgebleven waren binnen Samarien van Achab, tot eenen toe, naer des Heeren woord, dat hy gesproken heeft door Elias.

18 Toen heeft Jehu al het volk vergaderd, en tot hen gezeid : Achab heeft Baal weinig gediend, maer ik zal hem veel meer dienen.

19 Daerom, roept by my alle Baals profeten, en alle zyne dienaers, en alle zyne priesters : dat er niemand achter blyve, want ik heb Baal eene groote offerande te doen : zoo wie daer niet by is, die zal te

leven niet blyven. Maer Jehu deed dat listiglyk, om dat hy Baals dienaers heel te niet doen zoude.

20 En hy heeft gezeid : Heiligt Baal eenen feestdag. En hy heeft geroepen,

21 En gezonden in alle de palen van Israël, en alle Baals dienaers zyn gekomen : daer bleef niet een achter, die daer niet kwam. En zy zyn in Baals tempel gegaen : en Baals huis is vol geworden, van beneden tot boven toe.

22 En hy heeft gezeid dengenene, die den last van de kleederen hadden : Brengt voort kleederen voor alle Baals dienaers. En zy hebben hun kleederen voortgebragt.

23 En Jehu met Jonadab, Rechabs zoon, in Baals tempel komende, heeft tot Baals dienaers gezeid : Onderzoekt, en beziet dat hier by aventure niemand met u zy van des Heeren dienaers, maer dat Baals dienaers alleen zyn.

24 Aldus zyn zy binnengekomen om slagtofferanden en heel-brandofferanden te doen : maer Jehu had voor zich daerbuiten bereid tachtig mannen, en hun gezeid : Zoo wie van deze menschen ontvliedt, die ik in uwe handen zal brengen, zyne ziel zal voor diens ziel zyn.

25 En het is geschied, toen de heel-brandofferande voldaan was, dat Jehu heeft zyne ruiters en kapiteinen bevolen : Gaet binnen, en verslaet ze, dat er niemand ontga. En zy hebben ze verslagen met het scherp van den zweerde, en de ruiters en kapiteinen hebben ze weggeworpen : en zy zyn gegaen in de stad van Baals tempel,

26 En hebben gehaald uit Baals tempel Baals standbeeld, en zy hebben het verbrand,

27 En te pulver gebragt. Ook hebben zy Baals tempel verbrand, en daer voor eene heimelykheid gemaakt tot op dezen dag toe.

28 Aldus heeft Jehu Baal te niet gedaen uit Israël :

29 Maer nogtans van Jeroboams, Nabats zoons, zonden, die Israël heeft doen zondigen, is hy niet afgescheiden, en hy heeft de gouden kalveren niet verlaten, die te Bethel en te Dan waren.

30 Maer den Heer heeft tot Jehu gezeid : Aengezien dat gy neerstiglyk gedaen hebt dat regt was, en behaeglyk in myne oogen, en hebt gedaen tegen Achabs huis al dat in myn hert was : daerom zullen uwe zonen tot het vierde lid zitten op den koningsstoel van Israël.

31 Maer Jehu heeft niet gehouden dat hy wandelen zoude in des Heeren des Gods van Israëls wet, met zyn geheel hert : want hy is van Jeroboams zonden niet gescheiden, die Israël had doen zondigen.

32 In dien dagen begon het den Heere te

verdrieten over Israël : en Hazaël heeft ze geslagen aen alle de palen van Israël,

33 Van de Jordane af, tegenover de oostzyde, al het land van Galaad, en Gad, en Ruben, en Manasses, van Aroër, die aen de beek van Arnon gelegen is, en Galaad, en Basan.

34 Wat nu meer van Jehu te zeggen is, en al dat hy gedaen heeft, en zyne sterkheid, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Israël?

35 En Jehu is met zyne vaderen ontslapen, en zy hebben hem begraven in Samarien : en Jonathas, zyn zoon, heeft in zyne stede geregeerd.

36 En de dagen dat Jehu over Israël geregeerd heeft in Samarien, zyn geweest achten-twintig jaren.

KAPITTEL XI.

EN Athalia, de moeder van Ochozias, ziende dat haer zoon dood was, is opgestaen, en heeft al het koninglyk zaed gedood.

2 Maer Josaba, des konings Jorams dochter, Ochozias zuster, nemende Joas Ochozias zoon, heeft hem met zyne voedster gestolen uit het midden des konings kinderen, die gedood werden uit de slaepkamer : en zy heeft hem verborgen voor Athalia, dat hy niet zoude gedood worden.

3 En hy was by haer zes jaren al heimelyk in des Heeren huis : en Athalia was koningin in den lande.

4 Maer op het zevende jaer heeft Joiada uitgezonden, en met zich nemende de honderdste mannen, en de ruiters, hy heeft die tot zich geleid in des Heeren tempel, en hy heeft met hen een verbond gemaakt : en hen bezweerende in des Heeren huis, hy heeft hun des konings zoon getoond :

5 En hy heeft hun bevolen, zeggende : Dit is het woord, dat gy doen moet :

6 Het derde deel van u zal op den sabbat inkomen, en houden de wacht van des konings huis : en het ander derde deel zal zyn aen de poort Sur : en een derde deel zal zyn aen de poort, die achter der schildmannen huis is : en gy zult de wacht houden van het huis Messa.

7 Maer de twee deelen van u allegader uitgaende op den sabbatdag, laet houden de wacht van des Heeren huis omtrent den koning.

8 En gy zult rondom den koning staen, houdende wapenen in uwe handen : en is het dat er iemand binnen des tempels bevangt komt, dien zal men doodslaen ; en gy zult by den koning blyven als hy inkomt, en uitgaet.

9 En de honderdste mannen hebben gedaen naer al hetgene dat hun Joiada den priester bevolen had : en elk met zich nemende zyne mannen, die op den sabbatdag ingingen, met degene die op den sabbatdag uitgingen, zyn gekomen tot Joiada den priester.

10 Denwelken hun heeft gegeven de lans en wapenen des konings David, die daer in des Heeren huis waren.

11 En zy stonden, elk hebbende geweer in de hand, aen de regter zyde des tempels, tot aen de slinker zyde des autaeers en des tempels, rondom den koning.

12 En hy heeft des konings zoon voortgebragt, en eene kroon op hem gesteld, en het getuigenis : en zy hebben hem koning gemaakt, en gezalft : en met de handen te zamen slaende, zy hebben gezeid : Den koning leve.

13 En Athalia heeft gehoord de stem des volks, dat byeen liep, en komende by de schare des volks in des Heeren tempel,

14 Heeft zy den koning gezien staende op zynen registerstoel naer de gewoonte, en zangers, en trompetten by hem, en al het volk des lands blydschap makende, en blazende met trompetten : en zy heeft hare kleederen gescheurd, en geroepen : Munitery, munitery.

15 Maer Joiada heeft den honderdsten mannen, die over het heir waren, bevolen, en tot hen gezeid : Leidt ze uit het bevang des tempels, en zoo wie haer navolgt, dat men dien doodsla met den zweerde. Want den priester had gezeid : Laet ze in des Heeren tempel niet doodgeslagen worden.

16 En zy hebben hunne handen aen haer geslagen, en haer voortgestooten door den weg van der peerden ingang, by het paleis, en daer is zy gedood.

17 Aldus heeft Joiada een verbond gemaakt tussehen den Heer en den koning, en het volk, dat zy des Heeren volk zyn zouden, en tussehen den koning en het volk.

18 En al het volk des lands is in Baals kerk gegaen, en zy hebben zynen autaar gebroken, en zyne beelden hebben zy met groote magt in stukken gebroken : ook hebben zy Mathan Baals priester gedood voor den autaar. En den priester heeft wacht gesteld in des Heeren huis.

19 En hy heeft genomen de honderdste mannen, en de legioenen Cerethi en Phelethi, en al het volk des lands, en zy hebben den koning geleid uit des Heeren huis : en zyn gekomen door den weg der schildmannen poorte tot in het paleis, en hy is gezeten op der koningen troon.

20 En al het volk des lands heeft zich ver-

blyd, en de stad had rust : maer Athalia is met den zweerde gedood in des konings huis.

21 Zeven jaren oud was Joas, toen hy begon te regeren.

KAPITTEL XII.

IN het zevende jaer van Jehu regeerde Joas : veertig jaren heeft hy geregeerd in Jerusalem. Zyns moeders naem was Sebei van Bersabee.

2 En Joas heeft gedaen dat regt was voor den Heere, alle de dagen dat hem Joiada den priester leerde.

3 Maer nogtans heeft hy de hoogten niet weggenomen : want het volk deed nog slagtofferanden, en ontstak reukofferanden op de hoogten.

4 En Joas heeft tot de priesters gezeid : Al het geld der heiligen, dat in des Heeren tempel gebragt worden zal van degene die voorby gaen, welk geofferd wordt voor eenen prys der ziele, en dat zy uit zich zelve, en uit huns herte vryen wil inbrengen in des Heeren tempel :

5 Dat zullen de priesters naer hunne ordinantie ontvangen, en daarmede zullen zy vermaken de vervallen timmeragien des huis, is het dat zy iets zien zullen dat noodelyk vermaakt moet worden.

6 En tot het dry-en-twintigste jaer des konings Joas hebben de priesters des tempels vervallingen niet vermaakt.

7 Toen heeft den koning Joas Joiada, den oppersten priester, en de priesters geroepen, zeggende tot hen : Waerom vermaakt gy des tempels vervallingen niet? Wilt dan ook niet meer het geld ontvangen naer uwe ordinantie, maer geeft het weder over tot des tempels vermaking.

8 En het is den priesters verboden het geld te ontvangen van den volke, en de vervallingen des huis te vermaken.

9 En Joiada den oppersten priester heeft eene offerkist genomen, en daer een gat boven opengedaen, en hy heeft die gesteld by den autaar, ter regter zyde, daer men in des Heeren huis gaet, en de priesters, die de deur bewaerden, staken daer in al het geld dat er gebragt werd tot des Heeren tempel.

10 En als zy zagen dat er te veel gelds in de offerkist was, zoo kwam des konings schryver opwaerts, en den oppersten priester, en zy goten het uit, en telden het geld, dat er in des Heeren huis gevonden werd :

11 En zy gaven het by getalle en gewigte in de hand dergener, die het regiment hadden over de metsers van des Heeren huis : dewelke het uitgaven aen de timmer-

lieden, en aen de metsers, die in des Heeren huis wrochten,

12 En de vervallingen vermaekten : en aen de steenhouwers, en om te koopen hout en steenen, die uitgehouwen werden, alzoo dat de vermaking van des Heeren huis zoude volbragt worden in alles, daer het van noode was kost aen te doen, om het huis sterk te maken.

13 Maer nogtans werden van dien zelfden gelde niet gemaekt de waterkruiken van des Heeren tempel, en de kraeuwelkens, en de wierookvaten, en de trompetten, en alle de gouden en zilveren gereedschappen van den gelde, dat tot des Heeren tempel gebragt werd.

14 Want het werd gegeven dengenen die het werk maekten, om dat des Heeren tempel zoude volmaekt worden :

15 En men stelde hun geene rekening te doen, die het geld ontvingen, om het den kunstigen werklieden uit te geven, maer zy handelden het geld op hun geloof.

16 Maer het geld voor de verzuimenis, en het geld voor de zonden, bragten zy in des Heeren tempel niet, want het behoorde den priesteren toe.

17 Te dier tyd kwam Hazaël, den koning van Syrien, opwaerts, en streed tegen Geth, en hy heeft het ingenomen : en hy hief het hoofd op, om opwaerts te komen naer Jerusalem.

18 Hierom heeft Joas, den koning van Juda, genomen alle de geheiligde offeranden, die zyne vaderen Josaphat, en Joram, en Ochozias, de koningen van Juda, geheiligd hadden, en die hy ook geofferd had : en al het zilver, dat men vinden mogt in de schatten van des Heeren tempel, en in des konings paleis : en hy heeft het gezonden Hazaël den koning van Syrien, en dien is van Jerusalem getrokken.

19 Wat nu meer van Joas te zeggen is, en al dat hy gedaen heeft, is dit niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Juda ?

20 En zyne knechten stonden tegen hem op, en zy maekten eene gezworen miltary met malkander, en zy versloegen Joas in het huis van Mello, in den nedergang van Sella.

21 Want Josachar Semaathis zoon, en Jozabad Somers zoon, zyne knechten, hebben hem verslagen, en hy is gestorven : en zy hebben hem begraven met zyne vaderen in Davids stad, en Amasias, zyn zoon, werd koning in zyne stede.

KAPITTEL XIII.

IN het dry-en-twintigste jaer van Joas Ochozias zoon, des konings van Juda,

heeft Joachaz, Jehus zoon, geregeerd over Israël in Samarien zeventien jaren.

2 En hy heeft kwaed voor den Heer gedaen, en heeft gevolgd de zonden van Jeroboam Nabats zoon, die Israël heeft doen zondigen, en hy is daer niet af gescheiden.

3 En de gramschap des Heeren is toornig geworden tegen Israël, en hy heeft ze geleverd in Hazaëls des konings van Syrien hand, en in de hand van Benadad, Hazaëls zoon, hunne leefdagen.

4 Maer Joachaz heeft den Heere gebeden, en den Heer heeft hem gehoord : want hy heeft de benaeuwdeheid van Israël aenzien, want den koning van Syrien had ze zeer verdrukt :

5 En den Heer heeft Israël eenen verlosser gegeven, en zy zyn verlost uit des konings van Syrien hand : en de kinderen van Israël hebben in hunne tabernakelen gewoond, gelyk gisteren en eergisteren.

6 Maer nogtans zyn zy niet afgekeerd van Jeroboam Nabats zoons zonden, die Israël had doen zondigen, maer zy hebben daerin gewandeld : want het boschken is in Samarien gebleven.

7 En Joachaz, den koning, zyn van den volke niet meer overgebleven dan vyftig ruiters te peerd, en tien wagens, en tien duizend voetknechten : want den koning van Syrien had ze al gedood, en hy had die gemaekt als het stof van den dorschvloer.

8 Wat nu meer van Joachaz te zeggen is, en al dat hy gedaen heeft, en zyne sterkheid, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Israël ?

9 En Joachaz is met zyne vaderen ontslapen, en zy hebben hem begraven in Samarien : en Joas, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

10 In het zeven-en-dertigste jaer Joas des konings van Juda, heeft Joas, Joachaz zoon, geregeerd over Israël, in Samarien zestien jaren,

11 En hy heeft gedaen dat kwaed was voor des Heeren aenzigt : hy is niet afgeweken van alle Jeroboams Nabats zoons zonden, die Israël heeft doen zondigen, maer hy heeft daerin gewandeld.

12 Wat nu meer van Joas te zeggen is, en al dat hy gedaen heeft, en zyne yromigheid, hoe dat hy gestreden heeft tegen Amasias, den koning van Juda, zyn deze niet beschreven in het boek der kronyken der koningen van Israël ?

13 En Joas is met zyne vaderen ontslapen : en Jeroboam is op zynen koninglyken stoel gezeten. Voorts zoo is Joas in Samarien begraven met de koningen van Israël.

14 En Elizeus was van eene ziekte krank.

daer hy ook af gestorven is : en Joas den koning van Israël is tot hem afgekomen, en hy weende voor hem, en zeide : Myn vader, myn vader, wagen van Israël, en zynen wagenman.

15 En Elizeus heeft hem gezegd : Haelt eenen boog en pylen. En toen hy tot hem eenen boog en pylen gebragt had,

16 Zoo heeft hy tot den koning van Israël gezegd : Legt uwe hand op den boog. En toen hy zyne hand daarop gelegd had, zoo legde Elizeus zyne handen op des konings handen,

17 En zeide : Doet de venster ten oosten open. En toen hy die opengedaen had, zoo heeft Elizeus gezegd : Schiet uit den pyl. En hy schoot. En Elizeus heeft gezegd : Dat is eenen pyl van des Heeren zaligheid, en eenen pyl der zaligheid tegen Syrien : en gy zult Syrien slaen in Aphec, tot dat gy die vernield zult hebben.

18 En hy zeide : Neemt de pylen. En toen hy die genomen had, zoo zeide hy wederom tot hem : Slaet de aerde met eenen pyl. En toen hy die dry reizen geslagen had, en stil stond,

19 Zoo is den man Gods tegen hem gram geworden, en heeft gezegd : Had gy vyfwerf of zeswerf of zevenwerf geslagen, zoo zoudt gy Syrien geslagen hebben tot de gansche verderfenis : maer nu zult gy die dry reizen slaen.

20 Aldus is Elizeus gestorven, en zy hebben hem begraven. Maer de rooverkens van Moab zyn in het land gekomen op het zelfde jaer.

21 En sommige die eenen mensch begroeven, hebben de rooverkens gezien, en zy hebben het doode ligchaem geworpen in Elizeus graf. Hetwelk als het gebeente van Elizeus raekte, zoo is den mensch weder levende geworden, en hy stond op zyne voeten.

22 Aldus heeft Hazaël, den koning van Syrien, Israël zeer verdrukt alle de dagen van Joachaz :

23 En den Heer heeft barmhertigheid over hen gehad, en hy is wederom tot hen gekeerd, om zyn verbond dat hy had met Abraham, en Isaac, en Jacob : en hy wilde ze niet al te niet brengen, noch geheel verwerpen tot op dezen tyd toe.

24 En Hazaël den koning van Syrien is gestorven, en Benadad, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

25 Maer Joas, Joachaz zoon, heeft de steden genomen uit de hand van Benadad, Hazaëls zoon, dewelke hy genomen had uit Joachaz zyns vaders hand, met oorlogsregt, dry reizen heeft hem Joas geslagen, en hy heeft de steden van Israël weder overgegeven.

KAPITTEL XIV.

IN het tweede jaer van Joas Joachaz zoon, des konings van Israël, heeft Amasias, Joas des konings van Juda zoon geregeerd.

2 Vyf-en-twintig jaren was hy oud toen hy begon te regeren : en negen-en-twintig jaren heeft hy geregeerd te Jerusalem, zyns moeders naem was Joadan van Jerusalem.

3 En hy heeft regt gedaen voor den Heer, maer nogtans niet gelyk David zyn vader. Naer al dat Joas, zyn vader gedaen had, heeft hy ook gedaen :

4 Dan alleen dat hy de hoogten niet weggenomen heeft : want het volk offerde nog slagtofferanden, en ontstak reukofferande op de hoogten.

5 En toen hy het ryk verkregen had, zoo heeft hy zyne knechten geslagen, die den koning zynen vader gedood hadden :

6 Maer de kinderen der doodslagers heeft hy niet gedood, alzoo daer geschreven staet in het boek van Moyses wet, gelyk den Heer bevolen heeft, zeggende : De vaders zullen voor hunne kinderen niet sterven, noch de kinderen zullen voor hunne vaders sterven : maer een iegelyk zal voor zyne zonde sterven.

7 Hy heeft Edom geslagen in de vallei der zoutgroeven, tien duizend mannen, en hy heeft ingenomen de steenrotse in den stryd, en hy noemde die Jeetehel tot op dezen dag toe.

8 Toen zond Amasias boden tot Joas Joachaz zoon, Jehu des konings van Israël zoon, zeggende : Komt, en laet ons malkander zien.

9 En Joas, den koning van Israël, heeft wederom gezonden aen Amasias, den koning van Juda, zeggende : Den distelstruik, die in Libanus is, heeft gezonden aen den cederboom, die in Libanus is, zeggende : Geeft uwe dochter mynen zoon tot eene huisvrouw. En de beesten der bosschagien, die daer zyn in Libanus zyn daerover gegaen, en zy hebben den distelstruik verreden.

10 Gy hebt strydende tegen Edom de overhand gehad, en uw hert heeft u verheven : zyt te vrede met uwe glorie, en houdt u stil in uw huis : waerom verwekt gy het kwaed, dat gy vallen zoudt, en Juda met u ?

11 En Amasias heeft daernaer niet willen hooren : En Joas den koning van Israël is opgetrokken, en zy hebben malkander gezien, hy en Amasias den koning van Juda, in Bethsames de stad van Juda.

12 En Juda is geslagen voor Israël, en zy zyn gevlugt een iegelyk in zyne tabernakelen.

13 Maer Amasias, den koning van Juda,

den zoon van Joas, die Ochozias zoon was, heeft Joas den koning van Israël gevangen binnen Bethsames, en hy heeft hem gebragt te Jerusalem: en hy heeft den muur van Jerusalem een deel gescheurd, van de poort van Ephraïm tot aen de hoekpoort, vier honderd cubitus lang.

14 En hy nam al het goud, en het zilver, en alle de gereedschappen, die gevonden zyn in des Heeren huis, en in des konings schatten, en gyzelaers, en is wederom gekeerd in Samarien.

15 Wat nu meer van Joas te zeggen is, dat hy gedaen heeft, en zyne vromigheid, hoe dat hy gestreden heeft tegen Amasias den koning van Juda, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Israël?

16 En Joas is met zyne vaderen ontslapen, en begraven in Samarien by de koningen van Israël, en Jeroboam, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

17 Maer Amasias, Joas zoon, den koning van Juda, heeft geleefd, na dat Joas Joachaz des konings van Israël zoon dood was, vyftien jaren.

18 En dat er meer is van Amasias te zeggen, zyn die niet geschreven in het boek der kronyken der koningen van Juda?

19 En daer is een gezwoeren muitery tegen hem gemaakt binnen Jerusalem: maer hy vlugte te Lachis. En zy hebben hem nagezonden te Lachis, en hem daer gedood.

20 En zy hebben hem op peerden gebragt, en hy is begraven te Jerusalem, met zyne vaderen, in Davids stad.

21 En al het volk van Juda heeft genomen Azarias zestien jaren oud, en zy hebben hem koning gemaakt voor Amasias zynen vader.

22 Hy heeft Elath getimmerd, en die wederom gekregen aen het land van Juda, na dat den koning met zyne vaderen ontslapen was.

23 In het vyftiende jaer van Amasias, Joas des konings van Juda zoon, heeft Jeroboam, Joas des konings van Israël zoon, in Samarien geregeerd een-en-veertig jaren:

24 En hy heeft gedaen dat kwaed was voor den Heer. Hy is niet afgegaan van alle de zonden van Jeroboam, Nabats zoon, die Israël heeft doen zondigen.

25 Hy heeft de palen van Israël wederom gekregen, van den ingang van Emath, tot aen de zee der woestyne, naer het woord des Heeren des Gods van Israël, hetwelk hy gesproken heeft door zynen dienaar Jonas, den zoon Amath, profeet, die van Gelh was, welk is in Opher.

26 Want den Heer heeft gezien Israëls lyden bovenmaten zeer bitter, en dat zy ver-

nield waren tot degene die in kerkers besloten waren, en tot de uitersten, en dat er niemand was die Israël hielp.

27 En den Heer heeft niet gesproken dat hy Israëls naem uitvagen zoude onder den hemel, maer hy heeft ze verlost door de hand van Jeroboam, Joas zoon.

28 Maer dat er meer is van Jeroboam te zeggen, en al dat hy gedaen heeft, en zyne vromigheid, waarmede hy gestreden heeft, en hoe hy Damascus wederom bragt, en Emath Juda in Israël, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Israël?

29 En Jeroboam is met zyne vaderen, de koningen van Israël, ontslapen, en Zacharias, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

KAPITTEL XV.

IN het zeven-en-twintigste jaer van Jeroboam des konings van Israël, heeft Azarias, Amasias des konings van Juda zoon, geregeerd.

2 Hy was zestien jaren oud toen hy begon te regeren, en twee-en-vyftig jaren regeerde hy in Jerusalem: zyns moeders naem was Jechelia van Jerusalem.

3 En hy heeft gedaen dat voor den Heer behagelyk was: naer al dat Amasias, zyn vader, gedaen had.

4 Maer nogtans heeft hy de hoogten niet afgebroken: want het volk deed nog sacrificie, en ontstak nog reukoffer op de hoogten.

5 En den Heer heeft den koning geslagen, en hy was melaetsch tot zynen sterfdag toe, en hy woonde in een vryhuis bezyden: en Joathan, des konings zoon, regeerde het paleis, en hy deed regt den volke des lands.

6 Dat er nog meer is van Azarias te zeggen, en al dat hy gedaen heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Juda?

7 En Azarias is met zyne vaderen ontslapen: en zy hebben hem met zyne ouders begraven in Davids stad, en Joathan, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

8 In het acht-en-dertigste jaer van Azarias, den koning van Juda, heeft geregeerd Zacharias, Jeroboams zoon, over Israël in Samarien zes maanden:

9 En hy heeft gedaen dat kwaed is voor den Heere, gelyk zyne vaderen gedaen hadden: hy is niet afgegaan van Jeroboams Nabats zoons zonden, die Israël heeft doen zondigen.

10 En Sellum, Jabes zoon, heeft tegen hem een gezwoeren muitery gemaakt: en hy heeft hem openbaerlyk geslagen, en gedood, en heeft voor hem geregeerd.

41 Dat er meer is van Zacharias te zeggen, zyndezeniet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Israël?

42 Dit is des Heeren woord, dat hy gesproken heeft tot Jehu, zeggende : Uwe zonen zullen, tot de vierde afkomst van u, zitten op den troon van Israël. En het is alzoo geschied.

43 Sellum, Jabes zoon, heeft geregeerd in het negen-en-dertigste jaer Azarias des konings van Juda : en hy regeerde eene maend in Samarien.

44 En Manahem Gadis zoon van Thersa is opgetrokken en gekomen in Samarien : en hy heeft Sellum Jabes zoon in Samarien geslagen, en heeft hem gedood, en voor hem geregeerd.

45 Dat er meer is van Sellums woorden, en zyne gezworen muijtery, waerdoor hy listige lagen legde, zyn deze niet beschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Israël?

46 Toen sloeg Manahem Thapsa, en alle die daerbinnen waren, en zyne palen van Thersa; want zy hadden hem niet willen opendoen : en hy heeft alle hare bevruchte vrouwen gedood en opengesneden.

47 In het negen-en-dertigste jaer Azarias des konings van Juda, heeft Manahem, Gadis zoon, geregeerd over Israël tien jaren in Samarien.

48 En hy heeft gedaen dat kwaed was voor den Heer : hy is niet afgekeerd van de zonden van Jeroboam, Nabats zoon, die Israël heeft doen zondigen alle zyne dagen.

49 En Phul, den koning van Assyrien, kwam in Thersa, en Manahem gaf Phul duijzend talenten zilvers, om dat hy hem tot hulpe zyn zoude, en zyn ryk vestigen.

50 En Manahem heeft eene schatting van zilver gesteld over Israël allen den magtigen en ryken, om dat hy den koning van Assyrien zoude geven vyftig sikkelen zilvers voor een iegelyk : en den koning van Assyrien is wederom gekeerd, en hy is niet lang in den lande gebleven.

51 Dat er meer is van Manahems woorden, en al dat hy gedaen heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Israël?

52 En Manahem is met zyne vaderen ontslapen : en Phaceia, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

53 In het vyftigste jaer Azarias, des konings van Juda, heeft Phaceia, Manahems zoon, geregeerd over Israël in Samarien twee jaren :

54 En hy heeft gedaen dat kwaed was voor den Heer : hy is niet afgegaen van Jeroboams Nabats zoons zonden, die Israël heeft doen zondigen.

25 Maer Phacee, den zoon Romelia, zyn oorlogskapitein, heeft eene gezworen muijtery tegen hem gemaakt, en heeft hem geslagen in Samarien, in den toren van des konings huis by Argob, en by Arie, en met hem vyftig mannen van de Galaaditers kinderen, en hy heeft hem gedood, en voor hem geregeerd.

26 Dat er meer is van Phaceia te zeggen, en al dat hy gedaen heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Israël?

27 In het twee-en-vyftigste jaer Azarias, des konings van Juda, heeft Phacee, den zoon Romelia, geregeerd over Israël in Samarien twintig jaren.

28 En hy heeft gedaen dat kwaed was voor den Heer : hy is niet afgekeerd van de zonden van Jeroboam, Nabats zoon, die Israël heeft doen zondigen.

29 In Phacee des konings van Israël dagen, is Theglath Phalaras den koning van Assur gekomen, en heeft Aion ingenomen, en Abel het huis van Maacha, en Janoe, en Cedee, en Asor, en Galaad, en Galilea, en al het land van Nephthali : en hy heeft ze overgevoerd in Assyrien.

30 En Osee, Elias zoon, heeft eene gezworen muijtery gemaakt, en lagen gelegd tegen Phacee, den zoon Romelia, en hy heeft hem geslagen en gedood : en hy heeft voor hem geregeerd in het twintigste jaer Joatham des zoons van Ozias.

31 Maer dat er meer is van Phacee te zeggen, en al dat hy gedaen heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Israël?

32 In het tweede jaer Phacee, des zoons Romelia, des konings van Israël, heeft Joatham, Ozias des konings van Juda zoon, geregeerd.

33 Vyf-en-twintig jaren was hy oud toen hy begon te regeren, en zestien jaren regeerde hy in Jerusaleem : zyn moeders naem was Jerusa, Sadoes dochter.

34 En hy heeft gedaen dat voor den Heer behagelyk was : naer al dat zyn vader Ozias gedaen had, heeft hy ook gedaen.

35 Maer nogtans heeft hy de hoogten niet weggenomen : het volk deed nog offerande, en ontstak nog reukoffer op de hoogten : hy timmerde de allerhoogste poort van des Heeren huis.

36 Dat er meer is van Joatham te zeggen, en al dat hy gedaen heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Juda?

37 In die dagen begon den Heer in Juda te zenden Rasin den koning van Syrien, en Phacee den zoon Romelia.

38 En Joatham is ontslapen met zyne va-

deren, en met hen begraven in Davids zyns vaders stad, en Achaz, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

KAPITTEL XVI.

IN het zeventiende jaer Phacee, Romelias zoon, heeft geregeerd Achaz Joathams des konings van Juda zoon.

2 Twintig jaren oud was Achaz toen hy begon te regeren, en zestien jaren heeft hy geregeerd in Jerusalem : hy heeft niet gedaan dat behagelyk was voor het aenschyn des Heeren zyns Gods, gelyk David zyn vader.

3 Maer hy heeft gewandeld in de wegen der koningen van Israël : daertoe zoo heeft hy ook zynen zoon den afgoden geheiligd, trekkende hem door het vuur, naer der heidenen afgoden : welke den Heer verdreven heeft voor Israël.

4 Hy offerde ook slagofferanden, en ontsak reukoffer op de hoogten, en op de heuvelen, en onder alle groene boomen.

5 Toen kwam Rasin, den koning van Syrien, opwaerts, en Phacee, Romelias zoon, den koning van Israël, tegen Jerusalem om te stryden : en toen zy Achaz omlegden, zoo konden zy hem niet verwinnen.

6 In dien tyd zoo heeft Rasin den koning van Syrien Aila wederom gekregen tot Syrien, en hy heeft de Joden uit Aila verdreven : en de Idumiters zyn in Aila gekomen, en zy hebben daer gewoond tot op dezen dag toe.

7 En Achaz heeft boden gezonden tot Theglath Phalaras den koning van Assyrien, zeggende : Uw dienaar en uw zoon ben ik : komt opwaerts, en verlost my uit des konings van Syrien hand, en van de hand des konings van Israël, dewelke tegen my opgestaen zyn.

8 En toen hy vergaderd had het zilver en het goud, dat men vinden mogt in des Heeren huis, en in des konings schatten, zoo heeft hy den koning van Assyrien giften gezonden.

9 Denwelken zynen wil voldaan heeft : want den koning van Assyrien is opgekomen in Damascus, en heeft de stad verdorven : en hy heeft hare inwooners overgevoerd te Cyrenen, en Rasin heeft hy doodgeslagen.

10 Hierom is Achaz Theglath Phalaras, den koning van Assyrien, te gemoet gegaen in Damascus. En toen hy den autaar van Damascus gezien had, zoo heeft den koning Achaz het beworp daer af, en de gelykenis naer al zyn werk, gezonden tot Urias den priester.

11 En Urias den priester heeft eenen au-

taer opgetimmerd, naer al dat hem den koning Achaz ontboden had van Damascus, alzoo heeft den priester Urias gedaen, tot dat den koning Achaz kwam van Damascus.

12 En toen den koning van Damascus gekomen was, zoo heeft hy den autaar gezien, en heeft dien geëerd : en hy is opgegaen, en heeft brandofferen geofferd, en zyn sacrifice :

13 En hy heeft vogtige offeranden geofferd, en hy heeft gestort het bloed van de vreedzame offeranden, die hy op den autaar geofferd had.

14 Maer den metalen autaar, die voor den Heer was, heeft hy vervoerd van het aenschyn des tempels, en van des autaers plaets, en van de plaets des tempels des Heeren : en hy heeft dien gesteld aen de noordzyde des autaers.

15 Ook heeft den koning Achaz Urias den priester bevolen, zeggende : Op den grooten autaar offert des morgens heel-brandofferande, en het sacrifice des avonds, en des konings brandofferande, en zyn sacrifice, en de heel-brandofferande van al den volke des lands, en hun spysoffer, en hun drankoffer : en al het bloed van het heel-brandoffer, en al het bloed van de gedooide offeranden zult gy daerop storten : maer den metalen autaar zal bereid zyn tot mynen wille.

16 Aldus heeft Urias den priester gedaen gelyk hem den koning Achaz geboden had.

17 En den koning Achaz heeft genomen de gesneden basementen, en het waschvat, welk daerop was : en hy heeft de zee afgelegd van de metalen ossen, die ze onderhielden, en heeft die gesteld op het plaveisel, dat met steenen geplaveid was.

18 En den Musach van den sabbat, denwelken hy in den tempel getimmerd had, en des konings ingang van buiten heeft hy omgekeerd in des Heeren huis, om des konings van Assyrien wille.

19 Maer dat er meer is van Achaz te zeggen, dat hy gedaen heeft, is dat niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Juda?

20 En Achaz is met zyne vaderen ontslapen; en hy is met hen begraven in Davids stad : den Ezechias, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

KAPITTEL XVII.

IN het twaelfde jaer Achaz des konings van Juda, heeft Ozeë, den zoon van Ela, in Samarien geregeerd over Israël negen jaren.

2 En hy heeft kwaed voor den Heer gedaen : maer niet gelyk de koningen van Israël, die voor hem geweest zyn.

3 Tegen dezen is Salmanasar, den koning van Assyrien, opgekomen, en Ozee is zyn knecht geworden, en hy gaf hem jaerlyks tribuet.

4 En toen den koning van Assyrien bevonden had, dat Ozee arbeidende was om wederspanning te zyn, en dat hy boden gezonden had aen Sua, den koning van Egypten, dat hy den koning van Assyrien geen tribuet meer geven zoude, gelyk hy te allen jaren plagt te doen, zoo heeft hy hem omlegd, en gebonden in den kerker gestoken.

5 En hy heeft al het land doorgereisd : en optrekkende naer Samarien, heeft hy het belegen dry jaren lang.

6 En in het negende jaer van Ozee, heeft den koning van Assyrien Samarien gewonnen, en hy heeft die van Israël overgevoerd in het land van Assyrien : en hy heeft ze gesteld in Hala, en in Habor, by den vloed Gozan, in de steden van de Meden.

7 Want het is gebeurd toen de kinderen van Israël tegen den Heer hunnen God gezondigd hadden, die hen uit het land van Egypten geleid had, uit de hand van Pharao, den koning van Egypten, dat zy hebben vreemde goden aanbeden.

8 En zy hebben gewandeld naer de manier der heidenen, welke den Heer vernield had in het aenschyn der kinderen van Israël, en der koningen van Israël : want zy hadden desgelyks gedaan.

9 En de kinderen van Israël hebben den Heer hunnen God vertoornd met onregte woorden : en zy hebben voor zich hoogten getimmerd in alle hunne steden, van den toren der wachters, tot de besloten stad toe.

10 En zy hebben voor zichzelven gemaakt afgodenbeelden en boschkens, op alle hooge heuvelen, en onder alle boschachtige boommen :

11 En zy ontstaken daer reukoffen op de autaren, naer de manier der heidenen, welke den Heer van hun aenzigt weggenomen had : en zy hebben al te zeer booze stukken bedreven, verwekkende tot gramschap den Heer.

12 En zy hebben de onzuiverheden gediend, daer den Heer hun af geboden had, dat zy dat woord niet doen zouden.

13 En den Heer heeft getuigd in Israël en in Juda door de hand van alle de profeten en zienders, zeggende : Keert wederom van uwe allerkwaedste wegen, en bewaert myne geboden, en ceremonien, naer alle de wet, die ik uwen vaders geboden heb : en gelyk ik tot u gezonden heb door de hand van myne dienaren de profeten.

14 Dewelke niet gehoord hebben, maer zy hebben hunnen nek verhard, gelyk hunne vaders nekken, die den Heer hunnen God niet wilden onderdanig zyn.

15 En zy hebben zyne wettige geboden verworpen, en het verbond, dat hy met hunne vaders gemaakt had, en de getuigenissen, waarmede hy hun getuigd heeft : en zy hebben de ydelheden gevolgd, en ydelyk gedaen : en zy hebben gevolgd de heidenen, die rondom hen waren, waer af hun den Heer geboden had, dat zy niet doen zouden gelyk die deden.

16 En zy hebben verlaten alle de geboden des Heeren huns Gods : en zy hebben voor zichzelf twee gegoten kalveren gemaakt, en boschkens, en hebben al het heir des hemels aanbeden : en zy hebben Baal gediend.

17 En hunne zonen en hunne dochteren door het vuur geheiligt : en zy gingen om met tooveryen en waerzeggeren : en zy hebben zichzelf daertoe gegeven dat zy kwaed doen zouden voor den Heer, en dat zy hem gram maken zouden.

18 En den Heer is op Israël magtiglyk gram geworden, en hy heeft ze weggedaen uit zyn aenzigt, en daer bleef niet over dan alleen het geslacht van Juda.

19 Maer nog heeft Juda zelf ook de geboden des Heeren zyns Gods niets bewaerd : maer zy hebben ook gewandeld in Israëls doliingen, die zy gedaen hadden.

20 En den Heer heeft al het zaed van Israël weggeworpen, en hy heeft hun zeer veel verdriet aengedaen, en hy heeft ze geleverd in de handen der roovers, tot dat hy die van zyn aenzigt verworpen had :

21 Van dien tyde af dat Israël van Davids huis afgesneden is, en dat zy voor zichzelf maekten eenen koning Jeroboam Nabats zoon : want Jeroboam scheidde Israël van den Heer, en hy heeft ze doen zondigen eene groote zonde.

22 En de kinderen van Israël hebben gewandeld in alle de zonden van Jeroboam, die hy gedaen had : en zy zyn daer niet afgegaen,

23 Tot dat den Heer Israël wegdeed uit zyn aenzigt, gelyk hy gesproken had door de hand aller zyne dienaers de profeten : en Israël is overgevoerd uit zynen lande in Assyrien tot op dezen dag toe.

24 En den koning van Assyrien heeft er gebragt van Babylonien, en van Cutha, en van Avah, en van Emath, en van Sepharvaim : en hy heeft die gesteld in de steden van Samarien, in de steden der kinderen van Israël : dewelke hebben Samarien bezeten, en in hunne steden gewoond.

25 En toen zy daer hadden begonnen te woonen, zoo vreesden zy den Heer niet : en den Heer heeft leeuwen op hen gezonden, die ze doodden.

26 En het is den koning van Assyrien ge-

hoodschapt, en gezeld : De lieden, die gy overgevoerd hebt, en hebt die doen woonen in de steden van Samarien, weten de wetten van den God des lands niet : en den Heer heeft leeuwen tegen hen gezonden, en ziet zy dooden ze, om dat zy den dienst van des lands God niet weten.

27 En den koning van Assyrien heeft bevolen, zeggende : Leidt derwaerts enen van de priesters, dewelke gy van daer hebt gevangen gebragt, en laet dien gaen, en met hen woonen : en dat hy hun leere de wettelyke manieren van des lands God.

28 Als dan een van die priesters, die gevangen weggeleid waren van Samarien, daerom gekomen was, zoo heeft hy gewoond te Bethel, en hy leerde het volk, hoe zy den Heer dienen zouden.

29 En elke natie van volk heeft zynen god gemaakt : en zy stelden die in de tempels der hoogten, welke de Samaritanen gemaakt hadden, elke natie van volk byzonder in hunne steden, daer zy in woonden.

30 Want de Babylonische mannen maakten Sochothbenoth : en de Chuteussche mannen maakten Nergel : en de mannen van Emath hebben Asima gemaakt.

31 Voorts hebben de Hevcen gemaakt Nebahaz en Tharthac. Maer die van Sepharvaim waren, verbrandden hunne kinderen met den vure, Adramelech en Anamelech den goden van Sepharvaim :

32 En niet te min dienden zy ook den Heer. En zy hebben voor zich priesters der hoogten gemaakt van de minsten des volks, en zy stelden die in de hooge tempels.

33 En terwyle dat zy den Heer dienden, zoo dienden zy ook hunne goden mede, naer de gewoonte der heidenen, uit dewelke zy overgebragt waren in Samarien :

34 Tot op dezen dag toe volgen zy nog hunne oude manier : zy vreezen den Heer niet, noch zy bewaren zyne ceremonien, en zyne wet, en zyn gebod, welk den Heer bevolen had den kinderen van Jacob, denwelken hy gaf den toenaem Israël :

35 En hy had met hen een verbond gemaakt, en hun bevolen, zeggende : Wilt de vreemde goden niet vreezen, en aanbiddt die niet, noch dient die, noch doet hun offerande :

36 Maer den Heer uw God, die u geleid heeft uit den lande van Egypten met grooter magt, en door eenen uitgestrekten arm, dien vreest, en dien aanbiddt, en dezen doet offerande.

37 En bewaert de ceremonien, en de regten, en de wet, en het gebod, hetwelk hy u geschreven heeft, dat gy het doet tot allen dagen : en dat gy de vreemde goden niet vreest.

38 En het verbond, dat hy met u gemaakt heeft, wilt niet vergeten : noch eert de vreemde goden,

39 Maer vreesd den Heer uwen God, en hy zal u verlossen uit de hand van alle uwe vyanden.

40 Maer zy hebben niet gehoord, dan zy bedreven naer hunne oude gewoonte.

41 Aldus waren deze heidenen ook God vreezende, maer niet te min waren zy ook dienende hunne afgoden : want hunne kinderen, en kindskinderen doen nog tot op den dag van heden toe, gelyk hunne vaders gedaen hebben.

KAPITTEL XVIII.

IN het derde jaer van Ozee, Ela des konings van Israël zoon, heeft geregeerd Ezechias, Achaz des konings van Juda zoon.

2 Vyf-en-twintig jaren oud was hy toen hy begon te regeren : en hy regeerde negenen-twintig jaren in Jerusalem : zyn moeders naem was Abi Zacharias dochter.

3 En hy heeft gedaen dat voor den Heer goed was, naer alle de dingen die David, zyn vader, gedaen had.

4 Hy heeft de hoogten te niet gedaen, en de standbeelden gebroken, en de boschkens afgehouden, ook heeft hy het metalen serpent gebroken, hetwelk Moyses gemaakt had : want tot op dien tyd toe ontsaken de kinderen van Israël daervoor reukofferande : en hy heeft diens naem genoemd Nohestan.

5 Hy heeft gehoopt in den Heer den God van Israël : aldus was er niemand na hem zyns gelyk van alle de koningen van Juda, noch ook onder degene, die voor hem geweest waren :

6 En hy bleef vast aen den Heer, en hy is niet afgegaen van zyne voetstappen, en hy heeft zyne geboden gedaen, welke den Heer Moyses bevolen had.

7 Waerom dat den Heer ook met hem was, en in alles daer hy toe ging, droeg hy zich wyslyk. Ook zoo stelde hy zich tegen den koning van Assyrien, en hy heeft hem niet gediend.

8 Hy sloeg de Philistynen tot Gaza toe, en alle hunne palen, van den wachterstoren tot de besloten stede toe.

9 In het vierde jaer des konings Ezechias, hetwelk was het zevende jaer Ozee, des zoons Ela, des konings van Israël, zoo is Salmanasar, den koning van Assyrien, opgekomen in Samarien, en hy heeft die bestreden.

10 En ingenomen. Want na dry jaren, in het zesde jaer Ezechias, dat is in het negende jaer Ozee des konings van Israël, zoo is Samarien ingenomen :

11 En den koning van Assyrien heeft Israël overgevoerd in het land van Assyrien, en hy heeft ze gesteld te Hala, en te Habor, op

de vlooden Gozan, in de steden van de Meden :

12 Om dat zy naer de stemme des Heeren hunnen God niet hebben willen hooren, maer hebben zyn verbond overtreden : al dat Moyses des Heeren dienaer bevolen had, hebben zy niet gehoord, noch gedaen.

13 In het veertiende jaer des konings Ezechias is Sennacherib, den koning van Assyrien opgetrokken tot alle de besloten steden van Juda : en hy heeft die ingenomen.

14 Toen heeft Ezechias, den koning van Juda, boden gezonden tot den koning van Assyrien in Lachis, zeggende : Ik heb misdaen, gaet van my : en al dat gy my opleggen zult, dat zal ik dragen. Toen heeft den koning van Assyrien Ezechias, den koning van Juda, eene schatting gesteld van dry honderd talenten zilver, en dertig talenten gouds.

15 En Ezechias heeft gegeven al het zilver, dat in des Heeren huis gevonden was, en in des konings schatten.

16 Op dien tyd heeft Ezechias gebroken de deuren van des Heeren tempel, en de gouden platen, die hy daeraen vastgeslagen had, en heeft die den koning van Assyrien gegeven.

17 En den koning van Assyrien heeft gezonden Tharthan, en Rabsaris, en Rabsacen van Lachis, tot den koning Ezechias, met eene magtige hand naer Jerusalem : en als zy opgetrokken waren, zoo zyn zy tot Jerusalem gekomen, en zy stonden aen den watergang van den oppersten poel, welken is in den weg van des volders akker.

18 En zy hebben den koning geroepen : en tot hen is uitgegaen Eliacim, Helcias zoon, den provoost des huis, en Sobna den schryver, en Joahe, Asaphs zoon, den griffier.

19 En Rabsaces heeft tot hen gezeid : Zegt Ezechias : Dit zegt den grooten koning, den koning der Assyrien : Wat betrouwen is dit, daer gy u op verlaet ?

20 By aventure hebt gy raed genomen, dat gy u ten stryde zoudt bereiden. Waerop hebt gy betrouwen, dat gy u durft tegenstellen ?

21 Hebt gy hoop op den gebroken rietstok Egypten, op denwelken, is het dat een mensch rust, zoo zal het breken, en in zyne hand gaen, en die doorsteken ? Alzoo is Pharaon den koning van Egypten allen den genen die in hem betrouwen.

22 Maer is het dat gy my zegt : Wy hebben betrouwen in den Heere onzen God : is hy niet den genen wiens hoogten en autaren Ezechias afgebroken heeft : en heeft bevolen Juda en Jerusalem : Voor dezen autaar zult gy aanbidden in Jerusalem ?

23 Daerom komt over tot mynen heer den koning van Assyrien, en ik zal u twee duizend peerden geven, en bezieet of gy zoudt kunnen hebben zoo veel ruiters daerop klimmende.

24 En hoe zoudt gy dan kunnen wederstaen eenen drossaert van myns heeren minste knechten ? Of hebt gy uw betrouwen op Egypten om hunne wagens en rosfolk ?

25 Meent gy dat ik zonder des Heeren wil opgekomen ben tot deze plaetse, om die te bederven ? Den Heer heeft my gezeid : Trekt opwaerts tot dit land, en verderft het.

26 Maer Eliacim, Helcias zoon, en Sobna, en Joahe hebben tot Rabsaces gezeid : Wy bidden u, dat gy ons, uwe dienaers, wilt aanspreken in syrischer tale : want wy verstaen de tale wel : en spreekt ons niet aen in de joodsche tale, dat het volk hoore, welk op de muren is.

27 En Rabsaces heeft geantwoord, zeggende : Meent gy dat myn heer my gezonden heeft aen uwen heer, en aen u, dat ik deze woorden zeggen zoude, en niet veel meer tot de mannen, die op den muur zitten, dat zy hunnen drek eten, en hunnen pis drinken zouden met u ?

28 Hierom heeft Rabsaces gestaen, en geroepen met luider stemme in joodscher tale, en gezeid : Hoort de woorden des grooten konings, des konings van Assyrien.

29 Dit zegt den koning : Laet u niet verleiden van Ezechias : want hy zal u niet kunnen verlossen uit myne hand.

30 Noch laet hem u betrouwen geven op den Heere, zeggende : Den Heer zal ons verlossende verlossen, en deze stad zal in des konings van Assyrien hand niet geleverd worden.

31 Wilt Ezechias niet hooren : Want dit zegt den koning van Assyrien : Maekt met my dat u profytelyk is, en komt uit tot my : en een iegelyk zal van zynen wyngaerd eten, en van zynen vygenboom : en gy zult de wateren uit uwe putten drinken,

32 Tot dat ik komen zal, en u weghalen in een land, hetwelk is gelyk uw land, in een vruchtbaer land, en dat wyn voortbrengt, een land des broods, en der wyngaerden, een land der olyfboomen, en der olien, en des honigs : en gy zult leven, en niet sterven. Wilt Ezechias niet hooren, die u bedriegt, zeggende : Den Heer zal ons verlossen.

33 Hebben de goden der heidenen hun land verlost uit des konings van Assyrien hand ?

34 Waer is den god van Emath, en van Arphad ? Waer is den god van Sepharvaïm, Aua, en Ava ? Hebben zy Samarien uit myne hand verlost ?

35 Wie zyn ze toch, onder alle der landen goden, die hun landschap uit myne hand verlost hebben, dat den Heer zoude Jerusalem mogen verlossen uit myne hand?

36 En het volk heeft gezwegen, en zy hebben hem nietmetal geantwoord: want zy hadden des konings gebod ontvangen, dat zy hem niet antwoorden zouden.

37 En Eliacim, Helcias zoon, den provoost des huis, en Sobna den schryver, en Joahe, Asaphs zoon, den griffier, zyn gekomen tot Ezechias met gescheurde kleederen, en hebben hem Rabsaces woorden te kennen gegeven.

KAPITTEL XIX.

ALS den koning Ezechias dat hoorde, zoo heeft hy zyne kleederen gescheurd, en deed eenen zak aen, en hy is in des Heeren huis gegaen,

2 En hy heeft Eliacim den provoost des huis gezonden, en Sobna den schryver, en de ouders van de priesters gekleed met zakken, tot Isaïas den profeet, Amos zoon.

3 Dewelke hebben gezeid: Dit zegt Ezechias: Een dag der tribulatie, en der straffinge, en der godslasteringe is dezen dag: de zonen zyn tot de baringe gekomen, en de barende vrouw heeft geene kracht.

4 Of den Heer uw God hy aventure hooren wilde alle Rabsaces woorden, denwelken den koning van Assyrien, zyn heer, gezonden heeft, dat hy den levenden God beschimpen zoude, en dat hy dien zoude lasteren met woorden, welke den Heer uw God gehoord heeft: zoo doet een gebed voor de overgeblevenen, die gevonden zyn.

5 Aldus zyn Ezechias des konings dienaers gekomen tot Isaïas.

6 En Isaïas heeft hun gezeid: Dit zult gy uwen heere zeggen: Dit zegt den Heer: Wilt niet vreezen voor deze redenen, die gy gehoord hebt, daarmede dat de knechten des konings van Assyrien my geblaspheméerd hebben.

7 Ziet, ik zal hem eenen geest toezenden, en hy zal eene tyding hooren, en wederom in zyn land keeren, en ik zal hem met den zweerde ter neder werpen in zyn land.

8 Aldus is Rabsaces wederom gekomen, en hy heeft den koning van Assyrien gevonden, bestormende Lobna; want hy had gehoord dat hy van Lachis afgetrokken was.

9 En toen hy gehoord had degene die hem zeiden van Tharaca, den koning van der Morianen land: Ziet, hy is uitgetrokken, dat hy tegen u stryden zoude: en toen hy tegen dien ging, zoo heeft hy boden aen Ezechias gezonden, zeggende:

10 Dit zult gy Ezechias, den koning van

Juda, zeggen: Laet u niet verleiden van uwen God, daer gy betrouwen in hebt, noch zegt: Jerusalem zal in des konings van Assyrien hand niet geleverd worden.

11 Want gy hebt zelf gehoord, wat de koningen van Assyrien allen den landen gedaen hebben, hoe dat zy die verwoest hebben: hoe meent gy daa alleen verlost te worden?

12 Hebben der heidenen goden elk hun volk verlost, dewelke myne vaders verdorven hebben, te weten Gozan, en Haran, en Reseph, en de kinderen van Eden, die in Thelassar waren?

13 Waer is den koning van Emath, en den koning van Arphad, en den koning der stad van Sepharvaïm, Ana, en Ava?

14 En toen Ezechias den brief ontvangen had uit der boden hand, en dien gelezen, zoo is hy opgegaen tot des Heeren huis, en hy deed dien brief breed open voor den Heer,

15 En bad voor zyn aenzigt, zeggende: O Heere God van Israël, die daer zit op de cherubynen, gy zyt alleen God van alle de koningen des aerdryks: gy hebt hemel en aerde gemaakt.

16 Neigt uwe oor neder, en hoort: doet, Heere, uwe oogen open, en ziet: en hoort alle de woorden van Sennacherib, denwelken gezonden heeft, om dat hy ons den levenden God zoude lasteren.

17 Het is waer, Heere, de koningen van Assyrien hebben de heidenen te niet gedaen, en alle lronne landen.

18 En zy hebben hunne goden in het vuer geworpen: want het waren geene goden, maer der menschen handwerk, van hout en steen, en zy hebben die te niet gebragt.

19 Hierom, ó Heere onzen God, verlost ons nu uit zyne hand, opdat alle de koningryken des lands welen mogen dat gy den Heer God alleen zyt.

20 En Isaïas Amos zoon heeft gezonden tot Ezechias, zeggende: Dit zegt den Heer God van Israël: Dat gy my gebeden hebt van Sennacherib, den koning van Assyrien, heb ik verhoord.

21 Dit is het woord, dat den Heer van hem gesproken heeft: O maegd, dochter van Sion, hy heeft u versmaed, en beschimpt: gy dochter van Jerusalem, hy heeft zyn hoofd achter u geschud.

22 Wien hebt gy beschimpt, en wien hebt gy geblaspheméerd? Tegen wien hebt gy uwe stem opgegeven, en uwe oogen hoog verheven? Tegen den heiligen van Israël.

23 Door uwer dienaren hand hebt gy den Heer beschimpt, en hebt gezeid: Door de menigte van myne wagens ben ik op de hoogten der bergen geklommen, op het

opperste van Libanus, en ik heb zyne hooge cederboomen afgehouden, en zyne uitgelezen abeelboomen. En ik ben gegaen tot zyne uiterste palen, en het woud van zynen Carmelus

24 Heb ik afgehouden. En ik heb vreemde wateren gedronken, en ik heb met de voetstappen myner voeten alle de besloten wateren uitgedroogd.

25 Hebt gy niet gehoord wat ik van het beginsel gedaen heb? Van de oude dagen heb ik dat geschapen, en nu heb ik het voortgebracht : en de besloten steden zullen zyn tot eenen val der te zamen strydende heuvelen.

26 En die daerin zitten, krank van handen, hebben gebeeft, en zyn beschaemd, zy zyn geworden als het gras des velds, en als het groeiende kruid der daken, hetwelk verdroogd is, eer het tot rypheid gekomen was.

27 Uwe woonstede, en uwen uitgang, en uwen ingang, en uwen weg heb ik te voren geweten, en uwe razerny tegen my.

28 Gy hebt tegen my geraesd, en uwe hoovaerdy is in myne ooren opgekomen : hierom zal ik eenen ring in uwen neus stellen, en eenen breidel in uwe lippen, en ik zal u wederom brengen in den weg, daer gy door gekomen zyt.

29 Maer u, Ezechias, zal dit een teeken zyn : Eet dit jaer dat gy vindt, en in het tweede jaer, dat van zelfs wassen zal : maer voorts in het derde jaer, zoo zaeit en maeit : plant wyngaerden, en eet de vrucht van die.

30 En al wat er overgebleven zal zyn van het huis van Juda, dat zal zynen wortel nedervwaerts schieten, en zyne vrucht opwaerts geven.

31 Want van Jerusalem zullen de bevelingen uitgaen, en dat behouden zal worden van den berg van Sion : de jaloersheid des Heeren der heirscharen zal dit doen.

32 Hierom zoo zegt den Heer van den koning van Assyrien : Hy zal in deze stad niet komen, noch hy zal daer eenen pyl in schieten, noch eenen schild zal daer plaats nemen, noch een bolwerk zal om haer liggen.

33 Door den weg, aldaer hy gekomen is, zal hy wederkeeren : en in deze stad zal hy niet komen, zegt den Heer.

34 En ik zal deze stad beschermen, en ik zal ze behouden om mynentwille, en om David mynen dienaar.

35 Aldus zoo is het gebeurd op dien nacht, dat den engel des Heeren is gekomen, en heeft verslagen in het heirleger van de Assyriërs honderd en vyf-en-tachtig duizend mannen. En als hy des morgens vroeg

opgestaen was, zoo heeft hy gezien alle de lichamen der dooden :

36 En Sennacherib, den koning van Assyrien, vertrekkende, is weggegaen en wedergekeerd, en gebleven in Ninive.

37 En als hy in den tempel Nesroch zynen god aenbad, zoo hebben Adramelech en Sarsar, zyne zonen, hem met den zweerde geslagen, en zy zyn gevloden in het land van Armenien : en Asarhaddon, zyn zoon, werd koning in zyne stede.

KAPITTEL XX.

IN dien dagen was Ezechias tot der dood toe ziek : en Isaias Amos zoon, den profeet, is tot hem gekomen, en heeft hem gezegd : Dit zegt den Heer God : Beschikt uwen huize : want gy zult sterven, en niet levende blyven.

2 Denwelken heeft zyn aenzigt gekeerd te wandwaert, en bad den Heer, zeggende :

3 Ik bid u, Heere, weest toch gedachtig hoe dat ik voor u gewandeld heb in de waarheid, en met een volmaekt hert, en dat ik gedaen heb hetgeen, dat voor u behagelyk is. Toen heeft Ezechias geweend met een groot geschrei.

4 En eer Isaias gegaen was uit het middelste deel van het voorhof, zoo is des Heeren woord tot hem gedaen, zeggende :

5 Keert wederom, en zegt Ezechias, den prins myns volks : Dit zegt den Heer Davids uws vaders God : Ik heb uw gebed verhoord, en uwe tranen aenzien : en ziet, ik heb u genezen, ten derden dage zult gy opklimmen in des Heeren tempel.

6 En ik zal tot uwe dagen nog vyftien jaren doen : ook zoo zal ik u verlossen uit des konings van Assyrien hand, en deze stad, en ik zal deze stad beschermen om mynentwille, en om Davids myns knechts wille.

7 En Isaias heeft gezegd : Haelt eenen klont vygen. En toen zy dien gehaald hadden, en gelegd op zyne zweer, zoo is hy genezen.

8 Maer Ezechias had tot Isaias gezegd : Wat zal het teeken zyn dat my den Heer genezen zal, en dat ik ten derden dage zal opgaen in des Heeren tempel?

9 Isaias heeft hem gezegd : Dit zal het teeken zyn van den Heere, dat den Heer doen zal het woord, dat hy gesproken heeft : Wilt gy dat de schaduw voort opwaerts ga tien linien, of dat zy zoo veel graden achterwaerts wederkeere?

10 En Ezechias heeft gezegd : Het is ligt doonlyk dat de schaduw tien linien opga : en ik wil niet dat dit geschiede, maer dat zy achterwaerts wederom keere tien graden.

11 Hierom heeft Isaias, den profeet, den Heer aengebeden, en hy heeft de schaduw

wederom gebragt over de linien, daer zy nu nederwaerts gegaen was in Achaz zonnewyzer, tien graden achterwaerts.

12 In dien tyde heeft Berodach Baladan, Baladans zoon, den koning van Babylonien, eenen brief en giften gezonden tot Ezechias: want hy had gehoord dat Ezechias ziek was geweest.

13 En Ezechias heeft zich verblyd in hunne komst, en hy heeft hun getoond het huis der speceryen, en het goud en zilver, en verscheide kostelyke speceryen, en welriekende olien, en het huis van zyne gereedschappen, en al dat hy hebben mogt in zyne tresoren. Daer was niets in zyn huis en in al zyne magt dat Ezechias hun niet toonde.

14 Maer den profeet Isaías is tot den koning Ezechias gekomen, en heeft hem gezeid: Wat hebben deze mannen gezeid? Of van waer zyn zy tot u gekomen? En Ezechias zeide tot hem: Van verre lande zyn zy tot my gekomen van Babylonien.

15 En hy antwoordde: Wat hebben zy in uw huis gezien? Ezechias heeft gezeid: Al dat in myn huis is, hebben zy gezien: daer is niets dat ik hun niet getoond heb in myne tresoren.

16 Hierom heeft Isaías tot Ezechias gezeid: Hoort des Heeren woord:

17 Ziet de dagen zullen komen, en al dat in uw huis is, en dat uwe vaders in de schatten opgelegd hebben tot op dezen dag toe, zal weggevoerd worden in Babylonien: daer zal niets overblyven, zegt den Heer.

18 Maer ook sommige van uwe kinderen, die uit u komen zullen, die gy winnen zult, zullen weggenomen worden, en zy zullen gesneden kamerlingen zyn in des konings van Babylonien paleis.

19 Ezechias heeft tot Isaías gezeid: Het woord des Heeren, dat gy gesproken hebt, is goed: vrede en waarheid zy in myne dagen.

20 En dat er meer is van Ezechias te zeggen, en alle zyne vromigheid, en hoe hy de visscheryen maekte, en den waterloop, en hoe hy de wateren in de stad gebragt heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der kronyken der koningen van Juda?

21 En Ezechias is ontslapen met zyne vaders, en Manasses, zyn zoon, heeft in zyne stede geregeerd.

KAPITTEL XXI.

TWAELEF jaren oud was Manasses toen hy begon te regeren, en vyf-en-vyfzig jaren regeerde hy in Jerusalem: zyn moeders naem was Haphsiba.

2 En hy heeft kwaed gedaen voor des Heeren aenzigt, naer de afgoden der heide-

nen, welke den Heer vernield heeft van het aenzigt der kinderen van Israël.

3 En hy is omgekeerd, en heeft de hoogten opgetimmerd, welke Ezechias, zyn vader, afgebroken had: en hy heeft Baals autaren opgeregt, en boschkens gemaekt, gelyk Achab den koning van Israël, en hy heeft al het heir des hemels aengebeden, en die geïd.

4 En hy heeft autaren opgeregt in des Heeren huis, daer den Heer af gezeid heeft: In Jerusalem zal ik mynen naem stellen.

5 En hy heeft al den heire des hemels autaren gemaekt in de twee voorhoven van des Heeren tempel.

6 En hy heeft zynen zoon door het vuer geleid: en hy oefende waerzeggerij, en hy merkte op der vogelen zang, en hy heeft duivelsche waerzeggers gemaekt, en de teekbedieders uit het ingewand heeft hy vermenigvuldigd, om kwaed te doen voor den Heer, en hem te kreiten.

7 Ook heeft hy den afgod des boschkens, welken hy gemaekt had, gesteld in des Heeren tempel, waeraf dat den Heer gezeid heeft tot David, en tot Salomon, zynen zoon: In dezen tempel, en in Jerusalem, die ik verkoren heb uit alle de geslachten van Israël, zal ik mynen naem in der eeuwigheid stellen.

8 En ik zal Israëls voet voortaan niet meer laten geroerd worden van den lande, dat ik hunnen vaderen gegeven heb: by alzo nogtans dat zy met de werken onderhouden al dat ik hun geboden heb, en de geheele wet, welke Moyses, myn dienaar, hun bevolen heeft.

9 Maar zy hebben daer naer niet gehoord: maer zyn verleid van Manasses, en deden erger dan de heidenen, welke den Heer vernield had voor de kinderen van Israëls aenzigt.

10 En den Heer heeft gesproken door zyne dienaers de profeten, zeggende:

11 Aengezien dat Manasses, den koning van Juda deze allerkwaedste afgrysselykheden gedaen heeft, meer dan al hetgeen dat de Amorrhéen voor hem gedaen hebben, en want hy Juda ook heeft doen zondigen door zyne onzuiverheden:

12 Daerom zegt den Heer God van Israël: Ziet, ik zal zulk kwaed op Jerusalem en Juda brengen: dat zoo wie dit hooren zal, dien zullen beide zyne ooren tuiten.

13 En ik zal over Jerusalem het meetsnoer van Samariën trekken, en den last van Achabs huis: en ik zal Jerusalem uitwissen, gelyk men de schryftafelen pleeg uit te wischen: en ik zal ze uitroeijende omkeeren, en zal de griffie dikmael over hun aenzigt trekken.

14 Maer ik zal sommigen myns erfdeels laten overblyven, en ik zal die leveren in hunner vyanden handen : en zy zullen wezen tot eene verwoesting, en tot eenen roof allen hunnen vyanden :

15 Om dat zy kwaed voor my gedaen hebben, en hebben volhard my kreitende, van dien dage dat hunne vadersen uit Egypten gingen, tot op dezen dag toe.

16 Daerenboven heeft Manasses ook bovenmaten zeer veel onnoozel bloeds gestort, tot dat hy Jerusalem vervulde tot den mond toe : zonder zyne zonden, daer hy Juda mede had doen zondigen, dat die kwaed doen zoude voor den Heere.

17 Maer dat er meer is van Manasses te zeggen, en al dat hy gedaen heeft, en zyne zonde, die hy gezondigd heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Juda?

18 En Manasses is ontslapen met zyne vadersen, en hy is begraven in den hof van zyn huis, in Ozas hof : en Amon, zyn zoon, heeft in zyne stede geregeerd.

19 Twee-en-twintig jaren oud was Amon toen hy begon te regeren : en twee jaren regeerde hy in Jerusalem. Zyn moeders naem was Messalemeth, Harus dochter van Jeteba.

20 En hy heeft kwaed gedaen voor des Heeren aenzigt, gelyk zyn vader Manasses gedaen had.

21 En hy heeft gewandeld in alle de wegen, daer. zyn vader door gewandeld had : en hy heeft ook de onzuiverheden gediend, dewelke zyn vader gediend had, en hy heeft die aanbeden,

22 En hy heeft den Heer zyner vadersen God verlaten, en hy heeft in des Heeren weg niet gewandeld.

23 En zyne knechten hebben hem lagen gelegd, en zy hebben den koning gedood in zyn huis.

24 Maer het volk des lands heeft geslagen alle degene, die gezworen muitery gemaakt hadden tegen den koning Amon : en zy hebben voor zich zelve Josias zynen zoon, in zyne stede-koning gemaakt.

25 Maer dat er meer is van Amon te zeggen, dat hy gedaen heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Juda?

26 En zy hebben hem begraven in zyn graf, in den hof van Oza : en Josias, zyn zoon, heeft in zyne stede koning geweest.

KAPITTEL XXII.

ACHT jaren oud was Josias toen hy begon te regeren, en een-en-dertig jaren regeerde hy in Jerusalem : zyns moeders

naem was Idida, de dochter van Hadaia van Besecath.

2 En hy heeft gedaen dat voor den Heer behagelyk was, en hy heeft gewandeld door alle Davids zyns vaders wegen : hy keerde daer niet af ter regter, of ter slinker zyde.

3 En in het achttiende jaer des konings Josias, heeft den koning gezonden Saphan, den zoon Aslia, Messulams zoon, den schryver van des Heeren tempel, hem zeggende : 4 Gaet henen tot Helcias den grooten priester, dat het geld te hoope gebragt worde, hetwelk in des Heeren tempel gebragt is, hetwelk des tempels deurwaarders vergaderd hebben van den volke,

5 En laet dat geven den timmerlieden door de oversten van des Heeren huis : dewelke het zullen deelen dengenhen, die in des Heeren tempel werken, om de vervallingen des tempels te vermaken :

6 Te weten den timmerlieden, en den metsers, en dengenhen die toemaken dat er vervallen is : en dat men koope hout en steen van de steengroeven, om des Heeren tempel te vermaken.

7 Zoo nogtans dat men geene rekening van hen neme, van den gelde dat zy ontvangen zullen, maer laet hun dat hebben onder hunne magt, en op het geloof.

8 En Helcias den oversten priester heeft gezeid tot Saphan den schryver : Ik heb den boek der wet gevonden in des Heeren huis : en Helcias heeft Saphan den boek gegeven, en hy heeft dien gelezen.

9 En Saphan den schryver is tot den koning gekomen, en heeft hem wederom gebodschapt van hetgeen dat hy bevolen had, en zeide : Uwe dienaers hebben het geld te hoope gebragt, dat er in des Heeren huis gevonden is : en zy hebben het gegeven om dat het zoude bedeed worden den werklieden by de oversten van des Heeren tempel.

10 Ook zoo heeft Saphan den schryver den koning verteld, zeggende : Helcias den priester heeft my eenen boek gegeven. En toen Saphan dien gelezen had voor den koning.

11 En den koning gehoord had de woorden van des Heeren wet, zoo heeft hy zyne kleederen gescheurd.

12 En hy heeft geboden Helcias den priester, en Ahicam Saphans zoon, en Achobor Michas zoon, en Saphan den schryver, en Asaia des konings dienaer, zeggende :

13 Gaet henen, en vraegt raed van den Heer voor my, en voor het volk, en voor geheel Juda, van dezès boeks woorden, die daer gevonden is : want eene groote gramscap des Heeren is tegen ons ontstoken : om dat onze vaders naer de woorden van dezen boek niet hebben gehoord, dat zy

doen zouden al dat ons geschreven is.

14 Aldus zyn Helcias den priester, en Ahicam en Achobor, en Saphan, en Asaia gegaen tot Holda de profetes, de huisvrouw van Sellum des zoons Thecua, des zoons Araas, der kleederen bewaarder, die te Jerusalem woonde in het tweede deel : en zy hebben tot haer gesproken.

15 En zy heeft hun geantwoord : Dit zegt den Heer den God van Israël : Zegt den man, die u aen my gezonden heeft :

16 Dit zegt den Heer : Ziet, ik zal plagen op deze plaets brengen, en op hare bewoonders, alle de woorden der wet, welke den koning van Juda gelezen heeft :

17 Want zy hebben my verlaten, en den vreemden goden sacrificie gedaen, kreitende my door alle hunner handen werken : en myne verbolgenheid zal in deze plaets ontstoken worden, en niet uitgeblust worden.

18 Maer den koning van Juda, die u gezonden heeft om den Heer raed te vragen, zult gy aldus zeggen : Dit zegt den Heer God van Israël : Om dat gy de woorden des boeks gehoord hebt,

19 En dat uw hert verveerd is geweest, en zyt verootmoedigd voor den Heer, als gy de woorden gehoord had tegen deze plaets, en hare inwoonders, te weten, dat zy zouden worden tot eene verbaesheid en tot eene vervloeking : en hebt uwe kleederen gescheurd, en gewoend voor my, en ik heb het gehoord, zegt den Heer :

20 Daerom zal ik u verzamelen tot uwe vaders, en gy zult tot uwen grave vergaderd worden in vrede, opdat uwe oogen niet zien al het kwade dat ik op deze plaets brengen zal.

KAPITTEL XXIII.

EN zy hebben den koning wederom gebodschapt dat zy gezeid had. Denwelken heeft gezonden : en alle de ouders van Juda en Jerusalem zyn tot hem vergaderd.

2 En den koning is opgegaen in des Heeren tempel, en alle de mannen van Juda, en alle die te Jerusalem woonden met hem, priesters en profeten, en al het volk van den minsten tot den meesten : en hy heeft gelezen, dat zy het alle hoorden, alle de woorden van den boek des verbonds, die in des Heeren huis gevonden is.

3 En den koning stond op den graed : en hy heeft een verbond gemaakt voor den Heer, dat zy naer den Heer wandelen zouden, en dat zy zyne geboden, zyne getuigenissen, en ceremonien bewaren zouden met geheeler herte, en met geheeler ziele, en dat zy de woorden van dit verbond zouden verwekken, dewelke in dien boek geschre-

ven waren : en het volk consenteerde in het verbond.

4 En den koning heeft Helcias den oversten priester, en den priesteren van de tweede ordinantie, en den deurwachters geboden dat zy uit des Heeren tempel werpen zouden alle de vaten, die gemaakt waren ten dienste van Baal, en in het bosch, en al den heire des hemels : en hy heeft die buiten Jerusalem verbrand in de vallei Cedron, en hy heeft het pulver van dien gedragen in Bethel.

5 En hy heeft de waerzeggers te niet gebracht, die de koningen van Juda gesteld hadden om sacrificie te doen op de hoogten door de steden van Juda, en rondom Jerusalem : en degene die wierook ontstaken Baal, en der zonne, en der mane, en den twaelf teekenen, en al den heire des hemels.

6 En hy heeft het boschken doen uitdragen uit des Heeren huis buiten Jerusalem in de vallei Cedron, en hy heeft het daer verbrand, en tot pulver gebracht, en het geworpen op de graven der gemeene lieden.

7 Ook zoo heeft hy afgebroken de huiskens der verwyfde mannen, die in des Heeren huis waren, waervoor de vrouwen gevlochten hebben gelyk huiskens der boschkens.

8 En hy heeft alle de priesters vergaderd uit de steden van Juda : en hy heeft de hoogten onzuiver gemaakt, daer de priesters sacrificie op deden, van Gabaa tot Bersabee toe : en hy heeft de autaren der poorten afgebroken, aen den ingang der deure van Josue den prins der stad, welke deur was ter slinker zyde der stadspoort.

9 Maer nogtans gingen de priesters der hoogten niet opwaerts tot des Heeren altaer binnen Jerusalem : maer alleen aten zy ongedeeseemd brood in het midden van hunne broederen.

10 En hy heeft ook onzuiver gemaakt To-pheth, welk is in de vallei des zoons van Ennom : dat niemand zynen zoon of dochter zoude door het vuur doen gaen, ten dienste van Moloch.

11 En hy heeft ook weggenomen de peerden, welke de koningen van Juda der zonne gegeven hadden, in den ingang van des Heeren tempel by Nathanmelech des gesneden kamerlings kamer, die te Pharurim was : maer der zonne wagens heeft hy met den vure verbrand.

12 En de autaren, die op het dak van Achaz eetkamer waren, welke de koningen van Juda gemaakt hadden, en de autaren, die Manasses gemaakt had in de twee voorhoven van des Heeren tempel, heeft den koning afgebroken : en hy is van daer gelopen, en heeft de asschen van die geworpen in de beek Cedron.

13 En de hoogten, die binnen Jerusalem waren, en de regter zyde van den berg der vertoornisse, dewelke Salomon, den koning van Israël, getimmerd had Astaroth den afgod van de Sidoniters, en Chamos der vertoornisse van Moab, en Melchom der afgrysselykheid der kinderen van Ammon, heeft den koning onzuiver gemaakt.

14 En hy heeft de standbeelden in stukken gebroken, en de boschkens afgehouden : en hy heeft hunne plaetsen met gebeenten van dooden vervuld.

15 Daerboven zoo heeft hy ook den autaar, die te Bethel was, en de hoogte, die Jeroboam, Nabats zoon, gemaakt had, die Israël heeft doen zondigen : en dien hoogen autaar heeft hy afgebroken, en verbrand, en te pulver gebragt, en hy heeft ook het boschken verbrand.

16 En Josias zich omkeerende, heeft daer gezien de graven, die op den berg waren : en hy heeft gezonden en gehaald de beenderen uit de graven, en die verbrand op den autaar, en hy heeft dien onzuiver gemaakt naer des Heeren woord, dat den man Gods gesproken heeft, die deze woorden te voren gezegd had.

17 En hy zeide : Wat titel is dat, dien ik zie? En de borgers dier stad hebben hem geantwoord : Het is het graf van den man Gods, die van Juda gekomen is, en die te voren gezegd heeft deze woorden, die gy op den autaar van Bethel gedaen hebt.

18 En hy zeide : Laet hem liggen, niemand roere zyn gebeente. En zyn gebeente bleef ongeroerd, met het gebeente van den profete, die van Samariën gekomen was.

19 Daertoe heeft Josias ook weggedaen alle de tempels der hoogten, die in de steden van Samariën waren, welke de koningen van Israël gemaakt hadden, om den Heere te kreiten : en hy heeft dien gedaen naer alle de werken, die hy te Bethel gedaen had.

20 En hy heeft alle de priesters der hoogten, die daer waren op de autaren, gedood : en hy heeft menschen beenderen daarop verbrand : en hy is wederom te Jerusalem gekomen.

21 En hy heeft al den volke bevolen, zeggende : maekt paschen den Heere uwen God, gelyk dat er geschreven is in het boek van dit verbond.

22 Want zulk paschen is niet gehouden geweest van der regters dagen, die Israël beregt hebben, en van alle de dagen der koningen van Israël, en der koningen van Juda.

23 Gelyk dit paschen, hetwelk in het achttiende jaer des konings Josias gehouden is geweest den Heere in Jerusalem.

24 En ook alle de duivelsche waerzeggers, en toovenaers, en de figuren der afgoden, en de onzuiverheden, en afgrysselykheden, die in het land van Juda geweest waren, en in Jerusalem, heeft Josias weggedaen : dat hy de woorden der wet opregten zoude, die geschreven zyn in den boek, denwelken Helcias den priester in des Heeren tempel gevonden heeft.

25 Voor hem was geen koning zyns gelyk, die tot den Heere wederkeerde van gansch herte, van gansch ziele, en met alle zyne kracht naer de geheele wet Moyses : en na hem is geen zyns gelyk opgestaan.

26 Maer nogtans is den Heer niet afgekeerd van de verbolgenheid zynrer groote razende gramschap, daer zyne groote gramschap mede gestoord was tegen Juda : om de kreitingen, daer Manasses hem door verwekt had.

27 Hierom heeft den Heer gezegd : Ik zal Juda ook wegdoen uit myn aenzigt, gelyk ik Israël weggedaen heb : en ik zal deze stad Jerusalem, die ik verkoren heb, verwerpen, en dit huis, daer ik af gezegd heb : Mynen naem zal daer zyn.

28 Dat er meer is van Josias te zeggen, en al dat hy gedaen heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Juda :

29 In die dagen is Pharao Necho, den koning van Egypten, opgetrokken tegen den koning van Assyrien, tot den vloed Euphrates : en Josias den koning is hem tegenge trokken : en hy is gedood te Mageddo, toen hy hem gezien had.

30 En zyne knechten hebben hem dood gedragen van Mageddo : en gebragt in Jerusalem, en hem begraven in zyn graf. En het volk des lands heeft genomen Joachaz. Josias zoon : en zy hebben dien gezalfd en koning gemaakt voor zynen vader.

31 Joachaz was dry-en-twintig jaren oud toen hy begon te regeren, en dry maanden heeft hy in Jerusalem geregeerd : zyn moeders naem was Amital, Jerimias dochter van Lobna.

32 En hy heeft kwaed voor den Heer gedaen, naer al dat zyne vaders gedaen hadden.

33 En Pharao Necho heeft hem gebonden te Rebla, welk is in het land van Emath, dat hy te Jerusalem niet regeren zoude : en hy heeft op het land eene schatting gesteld van honderd talenten zilvers, en een talent gouds.

34 En Pharao Necho heeft koning gemaakt Eliacim, Josias zoon, in Josias zyns vaders stede : en hy heeft zynen naem veranderd in Joakim. Maer Joachaz heeft hy genomen, en vervoerd in Egypten, en aldaer is hy gestorven.

35 En Joakim heeft Pharaó zilver en goud gegeven, toen hy op het land eene schatting voor elken persoon gesteld had, dat men het te zamen opbrengen zoude, naer het gebod van Pharaó : en hy heeft een iegelyk naer zyne magt geschat, zoo wel aen het zilver als aen het goud van den volke des lands : om dat Pharaó Necho te geven.

36 Vyf-en-twintig jaren oud was Joakim toen hy begon te regeren : en elf jaren heeft hy in Jerusalem geregeerd : zyn moeders naem was Zebida, Phadaias dochter van Ruma.

37 En hy heeft kwaed voor den Heere gedaen, naer al hetgeen dat zyne vaderen gedaen hebben.

KAPITTEL XXIV.

IN zyne dagen is Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, opgekomen, en Joakim is zyn knecht geworden dry jaren : en hy is wederom tegen hem opgestaen.

2 En den Heer heeft op hem gezonden der Chaldeen rooverkens, en de rooverkens van Syrien, en de rooverkens van Moab, en de rooverkens der kinderen van Ammon : en hy heeft die in Juda gezonden, dat zy hem verderven zouden, naer des Heeren woord, dat hy gesproken had door zyne dienaers de profeten.

3 En dit is geschied door des Heeren woord tegen Juda, om dat hy ze van zyn aenzigt wegdoen zoude, om alle de zonden van Manasses, die hy gedaen heeft :

4 En om het onnoozel bloed, hetwelk hy gestort heeft, en heeft Jerusalem vervuld met der onnoozelen bloed : en om deze zaak heeft den Heer niet willen gepaeid zyn.

5 Maer dat er meer is van Joakim te zeggen, en al dat hy gedaen heeft, zyn deze niet geschreven in het boek der woorden van de dagen der koningen van Juda? En Joakim is ontslapen met zyne vaderen :

6 En Joachin, zyn zoon, heeft in zyne stede geregeerd.

7 En den koning van Egypten heeft niet meer bestaan om uit zynen lande te komen : want den koning van Babylonien had ingenomen van de rivier van Egypten tot den vloed Euphrates, al dat den koning van Egypten toebehoorde.

8 Achtien jaren oud was Joachin toen hy begon te regeren : en dry maenden geregeerde hy te Jerusalem : zyn moeders naem was Nohesta, Elnathans dochter, van Jerusalem.

9 En hy heeft kwaed voor den Heer gedaen, naer al hetgeen dat zyn vader gedaen had. 10 In dien tyde zyn Nabuchodonosors des konings van Babylonien knechten opgeko-

men te Jerusalem, en de stad is met bolwerken omlegd,

11 En Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, is tot de stad gekomen met zyne knechten, dat hy die bestormen zoude.

12 En Joachin, den koning van Juda, is uitgegaen tot den koning van Babylonien, hy en zyne moeder, en zyne dienaers, en zyne prinsen, en zyne gesneden kamerlingen : en den koning van Babylonien heeft hem ontvangen in het achtste jaer zyns koningryks.

13 En hy heeft daeruit gehaald alle de schatten van des Heeren huis, en de schatten van des konings huis : en hy heeft alle de gouden gereedschappen in stukken gesneden, welke den koning van Israël Salomon gemaakt had in des Heeren tempel, naer des Heeren woord.

14 En hy heeft weggevoerd geheel Jerusalem, en alle de prinsen, en alle de vromen des heirs, tien duizend mannen, in de gevangenis : en alle de kunstige werklieden, en alle besluiters : en daer is niets gebleven, uitgenomen de armen van den volke des lands.

15 En hy heeft Joachin ook overgevoerd in Babylonien, en des konings moeder, en des konings huisvrouwen, en zyne gesneden kamerlingen : en de regters des lands heeft hy in de gevangenis geleid, van Jerusalem tot Babylonien.

16 En alle de vrome mannen, zeven duizend, en kunstige werklieden, en besluiters, duizend, alle vrome srydbare mannen : en den koning van Babylonien, heeft ze al gevangen in Babylonien geleid.

17 En hy heeft Mathanias, zyns vaders broeder, in zyne plaets gesteld : en hy heeft hem genoemd Sedecias.

18 Een-en-twintig jaren oud was Sedecias toen hy begon te regeren, en elf jaren heeft hy te Jerusalem geregeerd : zyn moeders naem was Amital, Jeremias dochter van Lobna.

19 En hy heeft kwaed gedaen voor den Heer, naeral hetgene dat Joachin gedaen had.

20 Want den Heer was gestoord tegen Jerusalem, en tegen Juda, tot dat hy die verworpen had van zyn aenzigt : en Sedecias is gescheiden van den koning van Babylonien.

KAPITTEL XXV.

EN het is geschied in het negende jaer zyns koningryks, in de tiende maand, op den tienden dag der maand, dat Nabuchodonosor den koning van Babylonien, hy en al zyn heir is gekomen te Jerusalem, en zy hebben die omlegd : en zy hebben rondom bolwerken opgeregt.

2 En de stad werd besloten, en heel verbolwerkt, tot den elfden jare des konings Sedecias,

3 Tot op den negenden dag der maend : en den honger is zeer sterk geworden in de stad, en daer was geen brood voor het volk des lands,

4 En de stad werd gebroken : en alle de strydbare mannen zyn des nachts gevloden door den weg der poorte, die daer is tuschen den dubbelen muur, naer des konings hof (maer de Chaldeen hadden de stad beleegd rondom,) aldus is Sedecias gevloden door den weg, die gaet naer de platte velden der woestyne.

5 En het heir der Chaldeen heeft den koning gevolgd, en heeft hem achterhaeld in het vlakke veld van Jericho : en alle de strydbare mannen, die by hem waren zyn verstrooid, en hebben hem verlaten.

6 Aldus hebben zy den koning gevangen gebragt tot den koning van Babylonien in Reblatha : denwelken heeft over hem een oordeel gesproken.

7 En Sedecias zonen heeft hy voor hem gedood, en hy heeft hem zyne oogen uitgestoken, en hem met ketenen gebonden, en in Babylonien gebragt.

8 In de vyfde maend, op den zevenden dag der maend, welk is het negentiende jaer des konings van Babylonien, zoo is Nabuzardan den overkapitein des heirs, des konings van Babylonien dienaar, gekomen in Jerusalem.

9 En hy heeft ontstoken des Heeren huis, en des konings huis : en de huizen van Jerusalem, en alle de huizen heeft hy met den vure verbrand.

10 En al het heir der Chaldeen, dat met den overkapitein der oorlogen was, heeft de muren rondom Jerusalem afgebroken.

11 En het ander deel des volks, dat daer bleef in de stad, en de overvlieders, die tot den koning van Babylonien overgevloden waren, en al het ander gemeene volk heeft Nabuzardan, den overkapitein des heirs, weggevoerd.

12 En van den armen volke des lands heeft hy gelaten wyngaarders en akkerlieden.

13 Maer de metalen kolommen, die in des Heeren tempel waren, en de basementen, en de metalen zee, die in des Heeren huis was, hebben de Chaldeen gebroken, en zy hebben al het metael weggevoerd in Babylonien.

14 En ook de metalen potten, en watervaten, en rickskens met dry takken, kroezen, en mortierkens, en alle de metalen gereedschappen, daer men mede diende ; hebben zy weggenomen.

15 En ook de wierookvaten, en fiolen : en

alle de gereedschappen, het zy of die gouden waren, of zilveren, heeft den overkapitein weggenomen,

16 Te weten, de twee kolommen, en de zee, en de basementen, dewelke Salomon in des Heeren tempel gemaakt had : het was niet om wegen, het metael van alle de gereedschappen.

17 De eene kolom had achttien cubitus in de hoogte : en op die was een metalen kapiteelken dry cubitus hoog : en een netteken, en granaetappellen waren op het kapiteelken der kolomme, al metalen : en de tweede kolom had desgelyks sieraed.

18 En den overkapitein der oorlogen heeft genomen Saraia den eersten priester, en Sophonias den tweeden priester, en dry deurwachters.

19 En van de stad eenen gesneden kamerling, die oversten gemaakt was over de strydbare mannen : en vyf mannen van degene die voor den koning gestaan hadden, dewelke hy in de stad gevonden heeft : en Sopher den prins des heirs, die de nieuwe oorlogsmannen van den volke des lands leerde : en zestig mannen van den gemeenen volke, die in de stad gevonden waren.

20 Dewelke Nabuzardan den overkapitein der oorlogsmannen, genomen en gebragt heeft tot den koning van Babylonien te Reblatha.

21 En den koning van Babylonien heeft ze geslagen, en gedood te Reblatha in het land van Emath : en Juda is weggevoerd uit zynen lande.

22 En over het volk, dat er gelaten was in het land van Juda, hetwelk den koning van Babylonien daer gelaten had, heeft hy gesteld Godolias, Ahicams zoon des zoons Saphans.

23 Hetwelk als alle de hoofdlieden der oorlogsmannen gehoord hadden, zy en de mannen die met hen waren, te weten, dat den koning van Babylonien Godolias gesteld had : zoo zyn zy tot Godolias gekomen te Maspha, Ismaël Nathanias zoon, en Johanan Caree zoon, en Saraia, Thanethumeths zoon, den Netophathiter, en Jezonias Maachathi zoon, en hunne gezellen.

24 En Godolias heeft hun en hunne medegezellen gezworen, zeggende : Wilt niet vreezen den Chaldeen te dienen : blyft in het land, en dient den koning van Babylonien, en het zal wel met u zyn.

25 En het is gebeurd in de zevende maend, dat Ismaël, Nathanias zoon, des zoons Elisama, van des konings zadel, is gekomen, en tien mannen met hem : en zy hebben Godolias geslagen, denwelken ook gestorven is : en zy hebben ook verslagen de Joden,

en Chaldeen, die met hen waren te Maspha.

26 En al het volk opstaende, van den kleinen tot den grooten, en de hoofdlieden der oorlogsmannen, zyn in Egypten gekomen, vrezende de Chaldeen.

27 En het is geschied in het zeven-en-der-tigste jaer van Joachin des konings van Juda wegvoering, in de twaelfde maend, op den zeven-en-twintigsten dag der maend : dat Evilmerodach den koning van Babylonien, in het jaer toen hy begon te regeren, opgeheven heeft Joachins des konings van Juda hoofd uit den kerker.

28 En hy heeft hem goedertierlyk aengesproken : en hy heeft zynen koninglyken stoel gesteld boven alle de koninglyke stoelen der koningen, die met hem in Babylonien waren.

29 En hy heeft zyne kleederen veranderd, die hy in den kerker gehad had, en hy at altyd brood in zyne tegenwoordigheid alle de dagen zyns levens.

30 Ook heeft hy hem gesteld zyne proviande zonder ophouden, welke hem van den koning gegeven werd te elken dage, alle de dagen zyns levens.

HET

EERSTE BOEK PARALIPOMENON,

In het Duitsch het boek van de Woorden der Dagen.

KAPITTEL I.

ADAM, Seth, Enos,

2 Cainan, Malaleel, Jared,

3 Henoch, Mathusale, Lamech,

4 Noë, Sem, Cham, en Japheth,

5 De zonen Japheth : Gomer, en Magog, en Madai, en Javan, Thubal, Mosoch, Thiras.

6 Voorts waren Gomers zonen : Ascenez, en Riphath, en Thogorma.

7 En Javans zonen : Elisa, en Tharsis, Cethim, en Dodanim.

8 Chams zonen waren : Chus, en Mesraim, en Phut, en Chanaan.

9 Maer Chus zonen : Saba, en Hevila, Sabatha, en Regma, en Sabathacha. Voorts de zonen van Regma waren : Saba en Dadan.

10 Maer Chus heeft gewonnen Nemrod : dezen begon magtig te zyn in het land.

11 Maer Mesraim heeft gewonnen Ludim, en Anamim, en Laabim, en Nephtuim,

12 Phetrusim ook mede, en Casluim : daerof dat gekomen zyn Philisthym en Caphthorim.

13 En Chanaan heeft gewonnen Sidones zynen eerstgeboren zoon, en ook mede Heiheus,

14 En Jebuseus, en Amorrheus, en Gergeseus,

15 Heveus ook, en Araceus, en Sineus,

16 Aradius ook, en Samareus, en Hamatheus.

17 Sems zonen waren : Elam, en Assur, en Arphaxad, en Lud, en Aram, Hus, en Hul, en Gether, en Mosoch,

18 Maer Arphaxad heeft gewonnen Sale denwelken zelf ook heeft Heber gewonnen.

19 Voorts zoo zyn Heber twee zonen geboren : den eens naem was Phaleg, om dat in zyne dagen het land gescheiden is ; en zyns broeders naem was Jectan.

20 En Jectan heeft gewonnen Elmodad, en Saleph, en Asarmoth, en Jare,

21 Adoram ook mede en Huzal, en Decla,

22 Hebal ook, en Abimael, en Saba,

23 En ook Ophir, en Hevila, en Jobab : alle deze waren Jectans zonen.

24 Sem, Arphaxad, Sale,

25 Heber, Phaleg, Ragau,

26 Serug, Nachor, Thare,

27 Abram, dit is Abraham.

28 Maer Abrahams zonen waren Isaac, en Ismaël.

29 En dit zyn hunne afkomsten : den eerstgeboren van Ismaël, Nabaioth, en Cedar, Adbeel, en Mabsam,

30 En Masma, en Duma. Massa, Hadad, en Thema,

31 Jetur, Naphis, Cedma : dit zyn Ismaëls zonen.

32 Maer de zonen van Cetura, Abrahams concubine, die zy voortgebragt heeft, waren : Zamran, Jecsan, Madan, Madian, Jesboc, en Sue. Voorts Jecsans zonen zyn : Saba, en Dadan. En Dadans zonen waren : Assurim, en Latussim, en Laomim,

33 Maer Madians zonen waren : Ephra, en Ephar, en Henoch, en Abida, en Eldaa ; alle deze zyn de zonen van Cetura.

34 En Abraham heeft gewonnen Isaac : wiens zonen waren Esau, en Israël.

35 Esaus zonen waren : Eliphaz, Rahuel, Jehus, Ihelom, en Kore.

36 Eliphaz zonen waren : Theman, Omar, Sephi, Gathan, Cenez, Thamna, Amalek.

37 Rahuël's zonen waren : Nahath, Zara, Samma, Meza.

38 Seirs zonen waren : Lotan, Sobal, Sebeon, Ana, Dison, Eser, Disan.

39 Lotans zonen waren : Hori, Homam. En Lotans zuster was Thamna.

40 Sobals zonen waren : Alian, en Manahath, en Ebal, Sephi, en Onam. Sebeons zonen : Aia, en Ana, den zoon Ana : Dison :

41 Disons zonen waren Hamram, en Eshan, en Jethran, en Charan.

42 Esers zonen waren : Balaan, en Zavan, en Jacan. Disans zonen waren : Hus, en Aran.

43 Dit zyn de koningen, die regeerden in het land van Edom, eer dat er een koning was over de kinderen van Israël : Bale Beors zoon : en den naem zyner stad was Denaba.

44 En Bale is gestorven, en Jobab, den zoon Zare van Bosra, heeft voor hem geregeerd.

45 En toen Jobab ook gestorven was, heeft voor hem geregeerd Husam uit der Themaiten land.

46 Husam is ook gestorven, en voor hem heeft geregeerd Adad, Badads zoon, die Madian geslagen heeft in het land van Moab : en den naem zyner stad was Avith.

47 En als Adad gestorven was, heeft voor hem geregeerd Semla van Masreca.

48 Maer Semla is ook gestorven, en voor hem heeft geregeerd Saül van Rohoboth, welk by den vloed gelegen is.

49 En als Saül gestorven was, zoo heeft voor hem geregeerd Balanan Achobors zoon.

50 Maer dezen is ook gestorven, en voor hem heeft geregeerd Adad : wiens stad was genaemd Phau, en zyne huisvrouw was genaemd Meetabel, eene dochter van Matred Mezaabs dochter.

51 Maer toen Adad gestorven was, zoo begonnen in Edom vorsten voor koningen te zyn : den vorst Thamna, den vorst Alva, den vorst Jetheth,

52 Den vorst Oolibama, den vorst Ela, den vorst Phinon,

53 Den vorst Cenez, den vorst Theman, den vorst Mabsar,

54 Den vorst Magdiel, den vorst Hiram : dit waren de vorsten van Edom.

KAPITTEL II.

EN dit zyn Israëls zonen : Ruben, Simeon, Levi, Juda, Issachar, en Zabulon,

2 Dan, Joseph, Benjamin, Nephthali, Gad en Aser.

3 Judas zonen : Her, Onan, en Sela. Deze dry zyn hem geboren van Sue, eener Chananitersche dochter. Maer Her, Judas eerstgeboren zoon, was kwaed voor den Heer, en dien heeft hem doodgeslagen.

4 Maer Thamar, zyne behuwde dochter, heeft hem gebaerd Phares en Zara. Aldus waren alle Judas zonen, vyf.

5 En Phares zonen : Hesron, en Hamul.

6 En Zares zonen : Zamri, en Ethan, en Eman, Chalchal ook, en Dara, te zamen vyf.

7 De zonen Charmi : Achar, die Israël verstoord heeft, en gezondigd heeft door de dievery des verbannen goeds.

8 Ethans zonen : Azarias.

9 En Hesrons zonen, die hem geboren zyn : Jerameel, en Ram, en Calubi.

10 Maer Ram heeft gewonnen Aminadab : en Aminadab heeft gewonnen Nahasson, den prins der kinderen van Juda.

11 En Nahasson heeft Salma gewonnen, daer Booz af geboren is.

12 Maer Booz heeft gewonnen Obed, denwelken ook heeft Isai gewonnen.

13 En Isai heeft gewonnen Eliab zynen eerstgeboren zoon, den tweeden Abinadab, den derden Simmaa,

14 Den vierden Nathanael, den vyfden Raddai,

15 Den zesden Asom, den zevenden David.

16 Wiens zusteren waren Sarvia, en Abigail. De zonen Sarvia waren : Abisai, Joab, en Asael, dry.

17 En Abigail heeft voortgebragt Amasa, wiens vader was Jether den Ismaheliter.

18 Maer Caleb Hesrons zoon heeft eene huisvrouw genomen Azuba genaemd, daer af hy gewonnen heeft Jerioth : en zyne zonen waren Jazer, en Sobab, en Ardon.

19 En toen Azuba dood was, zoo heeft Caleb tot eene huisvrouw genomen Ephraïtha : dewelke hem heeft gebaerd Hur.

20 Voorts heeft Hur gewonnen Uri : en Uri heeft Bezeleel gewonnen.

21 Hierna is Hesron verzaemd met de dochter van Machir Galaads vader, en hy heeft haer genomen toen hy zestig jaren oud was : dewelke hem heeft gebaerd Segub.

22 Maer Segub heeft ook gewonnen Jair, en heeft bezeten dry-en-twintig steden in het land van Galaad.

23 En heeft ingenomen Gessur, en Aram, de steden Jair, en Canath, en zyne dorpkens van zestig steden : alle deze waren Machirs zonen des vaders Galaad.

24 Maer toen Hesron dood was, zoo is Caleb verzaemd met Ephraïtha. Ook had Hesron tot eene huisvrouw Abia, dewelke hem gebaerd heeft Ashur den vader van Thecua.

25 En Jerameel Hesrons eerstgeboren zoon zyn ook zonen geboren, Ram zyn eerstgeboren zoon, en Buna, en Aram, en Asom, en Achia.

26 En Jerameel heeft nog eene andere huisvrouw genomen, genaemd Atara, die Onams moeder was.

27 Ook zoo heeft Ram, Jerameels eerstgeboren zoon, gehad, Moos, Jamir, en Acar.

28 En Onam had zonen Semei, en Jada. En de zonen van Semei waren Nadab, en Abisur.

29 En Abisurs huisvrouw naem was Abihail, dewelke hem geboerd heeft Ahobban, en Molid.

30 En Nadabs zonen waren Saled, en Apphaim. Maer Saled is zonder kinderen gestorven.

31 En Apphaims zoon was Jesi : welken Jesi heeft gewonnen Sesan. Voorts heeft Sesan gewonnen Oholai.

32 En de zonen van Jada Semeis broeder, waren : Jether, en Jonathan. Maer Jether is ook gestorven zonder kinderen.

33 Voorts heeft Jonathan gewonnen Phaleth, en Ziza. Dit zyn geweest Jerameels zonen.

34 Maer Sesan heeft geene zonen gehad, maer dochteren : en eenen Egyptischen knecht genaemd Jeraa.

35 En hy heeft hem zyne dochter tot eene huisvrouw gegeven : dewelke hem geboerd heeft Ethei.

36 En Ethei heeft gewonnen Nathan, en Nathan heeft gewonnen Zabad.

37 Zabad heeft ook gewonnen Ophlal, en Ophlal heeft gewonnen Obed.

38 Obed heeft gewonnen Jehu, Jehu heeft gewonnen Azarias.

39 Azarias heeft gewonnen Helles, en Helles heeft gewonnen Elasa.

40 Elasa heeft gewonnen Sisamoi, Sisamoi heeft gewonnen Sellum.

41 Sellum heeft gewonnen Icamia, en Icamia heeft gewonnen Elisama.

42 En de zonen van Caleb Jerameels broeder : Mesa zyn eerstgeboren, hy is Ziphis vader : en des zoons Maresa Hebrons vader.

43 Voorts waren Hebrons zonen, Kore, en Taphua, en Recem, en Samma.

44 Maer Samma heeft gewonnen Raham Jercaams vader. En Recem heeft gewonnen Sammai.

45 Sammais zoon was, Maon : en Maon was Bethsurs vader.

46 En Epha Calebs concubine heeft geboerd Haran, en Moza, en Gezez. Voorts heeft Haran Gezez gewonnen.

47 En Jahaddais zonen waren Regom, en Joathan, en Gesan, en Phalet, en Epha, en Saaph.

48 Calebs concubine Maacha heeft geboerd Saber, en Tharana.

49 En Saaph heeft gewonnen den vader Madmena, Sue den vader Machbena, en den vader Gabaa. Maer Calebs dochter was Achsa.

50 Dit waren de zonen van Caleb, Hurs zoon des eerstgeborenen zoons van Ephrata, Sobal, die vader was van Cariathiarim.

51 Salma was Bethlehemis vader, Hariph was Bethgaders vader.

52 En Sobal Cariathiarims vader had ook zonen. Denwelken zag de helft der gerustigheden.

53 En van Cariathiarims maegschap waren de Jethreen, en Aphutheen, en Sematheen, en Masareen. En van deze zyn uitgekomen de Seraiters, en Esthaolitors.

54 De zonen van Salma waren, Bethlehem, en Netophathi, de kroonen van Joabs huis, en de helft der rusten Sarai.

55 En ook de maegschappen der schryvers woonende in Jabes, zingende en geluid gevende, en in tabernakelen woonende. Dit zyn de Cineen, die gekomen zyn van de hitte des vaders van Rechabs huis.

KAPITTEL III.

MAER David had deze kinderen, die hem geboren zyn te Hebron : zyn eerstgeboren zoon Amnon van Achinoam de Jezrahelitin, den tweeden Daniel van Abigail, de Carmelitinne,

2 Den derden Absalom, den zoon Maacha, Tholmai des konings van Gessur dochter, den vierden Adonias Aggiths zoon,

3 Den vyfden Saphatiam van Abital. Den zesden Jethraham van Eglā zyne huisvrouw.

4 Aldus zyn hem zes zonen geboren te Hebron, daer hy geregeerd heeft zeven jaren en zes maanden. Maer dry-en-dertig jaren heeft hy in Jerusalem geregeerd.

5 Voorts zyn hem te Jerusalem vier zonen geboren, Simmaa, en Sobab, en Nathan, en Salomon, van Bethsabée Ammiels dochter.

6 Jebaar ook, en Elisama,

7 En Eliphalet, en Noge, en Nepheg, en Japhia,

8 En Elisama, en Eliada, en Elipheleth :

9 Deze negen zyn alle Davids zonen, zonder der concubinen zonen : en zy hebben gehad eene zuster Thamar.

10 En Salomons zoon was Roboam : wiens zoon Abia heeft gewonnen Asa. Van dezen is ook geboren Josaphat,

11 Jorams vader : welken Joram heeft gewonnen Ochozias, daer af is geboren Joas :

12 En Amasias, den zoon van dezen, heeft gewonnen Azarias. Maer Azarias zoon Jonathan

13 Heeft gewonnen Achaz, Ezechias vader, waer af dat geboren is Manasses.

14 En Manasses heeft ook gewonnen Amon Josias vader.

15 En Josias zonen waren deze : den eerstgeboren Johanan, den tweeden Joakim, den derden Sedecias, den vierden Sellum.

16 Van Joakim is geboren Jechonias, en Sedecias.

17 Jechonias zonen waren Asir, Salathiel. 18 Melchiram, Phadaia, Senneser, en Jecemia, Sama, en Nadabia.

19 Van Phadaia zyn geboren Zorobabel en Semei. Zorobabel heeft gewonnen Mosollam, Hannanias, en Salomith hunne zuster.

20 Hasaban ook, en Ohol, en Barachias, en Hasadias, Josabhesed, de vyf.

21 En Hannanias zoon was Phaltias den vader van Jezeias, wiens zoon was Raphaia ; en diens zoon was Arnan, waeraf geboren is Obdia, wiens zoon was Sechenias.

22 Sechenias zoon was Semeia : wiens zonen waren Hattus, en legaal, en Baria, en Naaria, en Saphat, en Sesa, zes in getal.

23 Den zoon Naarias was Elioenai, en Ezechias, en Ezricam, dry.

24 De zonen Elioenai waren Oduia, en Eliasub, en Phleia, en Accub, en Johanan, en Dalaia, en Anani, zeven.

KAPITTEL IV.

DE zonen van Juda waren Phares, Herson, en Charmi, en Hur, en Sobal.

2 Maer Raia, Sobals zoon, heeft gewonnen Jahath, daerof dat geboren zyn Ahumai, en Laad. Dit zyn de geslachten Sarathi.

3 Dit is ook het geslacht van Etam, Jezrahel, en Iesema, en Iedebos. En hun zusters naem was Asalephuni.

4 Maer Phaniel was Gedors vader, en Ezer was den vader van Hosa. Dit zyn Hurs zonen des eerstgeboren van Ephratha Bethlehems vader.

5 Maer Assur, den vader van Thecua, had twee huisvrouwen Halaa, en Naara.

6 En Naara heeft hem gebaerd Oozam, en Hopher, en Themani, en Ahasthari. Dit zyn de zonen van Naara.

7 Maer de zonen van Halaa waren Sereth, en Isaar, en Ethnan.

8 En Cos heeft gewonnen Anob, en Soboba, en het geslacht van Aharehel, Arums zoon.

9 Maer Jabes was heerlyk boven zyne broeders, en zyne moeder heeft zynen naem genoemd Jabes, zeggende : Ik heb hem met droefheid gebaerd.

10 En Jabes heeft God van Israël aengeroepen, zeggende : Is het dat gy gebenedydende my gebenedydt, en dat gy myne palen verbreidt, en dat uwe hand met my is, en dat gy doet dat ik van de kwaedheid niet

verdrukt worde. En God heeft gegeven dat hy gebeden heeft.

11 Maer Caleb, den broeder van Sua, heeft gewonnen Mahir, die Esthons vader was.

12 En Esthon heeft gewonnen Bethrapha, en Phesse, en Tehinna den vader der stad Naas : dit zyn de mannen van Recha.

13 Maer Cenez zonen waren Othoniel, en Saraia. Voorts waren Othoniels zonen, Hathath, en Maonathi.

14 Maonathi heeft gewonnen Ophra, en Saraia heeft gewonnen Joab den vader van der kunstige werklieden valleie : want daer waren de kunstige werklieden.

15 Maer Calebs zonen des zoons Jephone waren Hir, en Ela, en Naham. En de zonen Ela : Cenez.

16 En de zonen Jaleleel : Ziph, en Zipha, Thiria, en Asraël.

17 En de zonen van Ezra waren Jether, en Mered, en Ephar, en Jalon, en hy heeft gewonnen Maria, en Sammai, en Iesba, den vader van Esthamo.

18 En zyne huisvrouw Judaia heeft gebaerd Jared Gedors vader, en Heber den vader van Socho, en Ieuthiel den vader van Zanoë. En dit waren de zonen Bethia, Pharaos dochter, dewelke Mered getrouwd heeft.

19 En de zonen der huisvrouw Odaia der zuster Naham des vaders Ceila, Garmi, en Esthamo, die was van Machathi.

20 En Simons zonen waren Amnon, en Rinna, Hanans zoon, en Thilon. En de zonen van Jesi, Zoheth, en Benzoheth.

21 De zonen van Zela, Judas zoon : Her den vader van Lecha, en Laada den vader van Maresa, en de geslachten des huis die wit lynwaed maken in het huis des Eeds.

22 En die de zon heeft doen stil staen, en de mannen der Logenen, en Vry, en Ontstekende, die prinsen waren in Moab, en die wedergekomen zyn in Lahem. Maer dit zyn oude woorden.

23 Dit zyn de potbakkers, woonende in de Plantingen, en Tuinen, by den koning in zyne werken, en zy hebben daer gewoond.

24 Simeons zonen waren Namuel en Jamin, Jarib, Zara, Säul.

25 Sellum zyn zoon, Mapsam zyn zoon, Masma zyn zoon.

26 De zonen van Masma : Hamuel zyn zoon, Zachur zyn zoon, Semei zyn zoon.

27 De zonen van Semei waren zestien, en zes dochters : maer zyne broeders hadden niet veel zonen, en al het geslacht kon niet gelyken het getal der kinderen van Juda.

28 En zy hebben gewoond in Bersabee, en Molada, en Hasarsuhel,

29 En in Bala, en in Asom, en in Tholad,

30 En in Bathuel, en in Horma, en in Si-celeg.

31 En in Bethmarchaboth, en in Hasarsusim, en in Bethberai, en in Saarim. Dit waren hunne steden tot den koning David toe.

32 En hunne steden waren, Etam, en Aen, en Remmon, en Thochen, en Asan, vyf steden.

33 En alle hunne kleine dorpkens rondom deze steden tot Baal toe; dit is hunne wooning, en de deeling van de woonsteden.

34 Mosobab ook, en Jemlech, en Josa Amasias zoon.

35 En Joel, en Jehu Josabias zoon des zoons Saraia, des zoons Asiel,

36 En Elioenai, en Jacoba, en Isuhaia, en Asaia, en Adiel, en Ismii, en Banaia,

37 Ziza ook, den zoon van Sephei, des zoons Allon, des zoons Idaia, des zoons Semri, des zoons Samaia.

38 Dit zyn de vermaerde prinsen in hunne geslachten, en in het huis van hunne maegschappen zyn zy bovenmaten zeer vermenigvuldigd.

39 En zy zyn gereisd om te komen in Gador tot aen het oosten der valleij, en om dat zy hunnen kudden zouden weiden zoeken.

40 En zy hebben vruchtbare en zeer goede weiden gevonden, en een zeer breed, en gerust, en vruchtbaer land, daer te voren gewoond hadden die van Chams geslacht.

41 Aldus zyn deze gekomen, die wy boven voorschreven hebben namelyk, in de dagen van Ezechias, den koning van Juda: en zy hebben hunne tabernakelen geslagen, en de inwoners, die daer gevonden waren, en zy hebben die te niet gebragt tot op dezen dag toe: en zy hebben in hunne plaets gewoond, want zy hebben daer zeer vruchtbare weiden gevonden.

42 En van Simeons zonen zyn ook weggegaen in het gebergte van Seir, vyf honderd mannen, hebbende prinsen, Phaltias, en Naarias, en Raphaias, en Oziel, de zonen Jesi:

43 En zy hebben geslagen de blevelingen der Amalekiters, die hadden mogen ontgaen, en zy hebben daer gewoond in hunne stede tot op dezen dag toe.

KAPITTEL V.

EN de zonen Ruben des eerstgeboren van Israël (want hy was zyn eerstgeboren: maer toen hy zyns vaders bed besmet had, zoo zyn de regten van de eerstgeboorte gegeven den zonen van Joseph Israëls zoon, en hy is niet gerekend geweest voor den eerstgeboren zoon.

2 Maer Juda, die den allersterksten was

onder zyne broeders, van zynen stam zyn prinsen gekomen: maer de voordeelen van de eerstgeboorte zyn Joseph toegeschikt.)

3 Aldus waren de zonen van Ruben Israëls eerstgeboren zoon: Enoch, en Phallu, Esrom, en Carmi.

4 Joels zonen waren, Samia zyn zoon, Gog zyn zoon, Semei zyn zoon.

5 Micha zyn zoon, Reia zyn zoon, Baal zyn zoon,

6 Beera zyn zoon, denwelken heeft gevangen geleid Thelgath-Phalnasar den koning van Assyrien, en hy was een prins in het geslacht van Ruben.

7 Maer zyne broeders, en al zyn geslacht, toen zy geteld werden by hunne familien, hadden tot prinsen Jehiel, en Zacharias.

8 Maer Bala Azaz zoon, des zoons Samma, des zoons Joel, hy heeft gewoond in Aroër tot aen Nebo, en Beelmeon.

9 En tegen de oostzyde heeft hy ook gewoond, tot by den ingang der woestyne, en den vloed Euphrates. Want zy bezaten een groot getal van arbeidende beesten in het land van Galaad.

10 Maer in Saüls dagen hebben zy gestreden tegen de Agarenen, en zy hebben die doodgeslagen, en zy hebben voor hen gewoond in hunne tabernakelen in al de zyde, die daer is tegen over het oosten van Galaad.

11 Maer Gads zonen hebben tegen hen over gewoond in het land van Basan tot Selcha;

12 Joel in het hoofd, en Saphan den tweeden: maer Janai, en Saphat te Basan.

13 En hunne broeders naer hunner geslachten huizen, waren, Michael, en Mosolam, en Sebe, en Jorai, en Jachan, en Zie, en Heber, deze zeven.

14 Dit zyn Abihails zonen, des zoons Huri, des zoons Jara, des zoons Galaad, des zoons Michael, des zoons Jesesi, des zoons Jeddo, des zoons Buz.

15 En de broeders Abdiels zonen, des zoons Guni, den prins des huis in hunne familien.

16 En zy hebben gewoond in Galaad, en in Basan, en in zyne kleine dorpkens, en in alle de voorsteden van Saron, tot aen de palen.

17 Alle deze zyn geteld in Joathams des konings van Juda dagen, en in de dagen van Jeroboam den koning van Israël.

18 Ruben en Gads zonen, en van de helft van Manasses geslacht, oorlogsmannen, schilden en zweerden dragende, en bogen spannende, en geleerd ten stryde, vier-en-veertig duizend, en zeven honderd en zestig, trekkende ten stryde.

19 En zy hebben gestreden tegen de Aga-

renen : maer de Itureen, en Naphis, en Nodab

20 Hebben hun hulp gedaen. En de Agarenen zyn in hunne handen geleverd, en al die met hen geweest waren, om dat zy God aengeropen hebben toen zy streden : en hy heeft ze verhoord, om dat zy in hem geloofd hadden.

21 En zy hebben genomen al dat zy bezeten hadden, vyftig duizend kemelen, en twee honderd en vyftig duizend schapen, en twee duizend ezels, en menschen zielen honderd duizend.

22 En daer zyn er zeer veel gekwetst dood gebleven : want het was des Heeren stryd. En zy hebben in hunne plaets gewoond tot de overvoering in de gevangenis.

23 En de zonen van het halve geslacht van Manasses, hebben bezeten het land van de palen Basan tot Baal, Hermon, en Sanir, en den berg Hermon, want zy waren een zeer groot getal.

24 En dit waren de prinsen hunner geslachten huis, Ephraim, en Jesi, en Eliel, en Ezriel, en Jeremia, en Odoia, en Jediel, zeer sterke mannen, en magtig, en vermaerde vorsten in hunne familien.

25 Maer zy hebben hunner vaders God verlaten, en zy hebben zich onzuiverd naer de goden des volks van den lande, dewelke God voor hen weggenomen had.

26 En God van Israëel heeft verwekt den geest van Phul den koning van Assyrien, en den geest van Thelgath Phalnasar den koning van Assur : en hy heeft Ruben, en Gad, en het halve geslacht van Manasses overgevoerd, en hy heeft ze gebragt in Lahela, en in Habor, en Ara, en aen den vloed van Gozan tot op dezen dag toe.

KAPITTEL VI.

DE zonen van Levi : Gerson, Kaath, Merari.

2 Kaaths zonen : Amram, Isaar, Hebron, en Oziel.

3 Amrams kinderen : Aaron, Moyses, en Maria : Aarons zonen : Nadab, en Abi, Eleazar en Ithamar.

4 Eleazar heeft gewonnen Phinees, en Phinees heeft gewonnen Abisue,

5 Maer Abisue heeft gewonnen Bocci, en Bocci heeft gewonnen Ozi.

6 Ozi heeft gewonnen Zaraias, en Zaraias heeft gewonnen Meraiioth.

7 Maer Meraiioth heeft gewonnen Amarias, en Amarias heeft gewonnen Achitob.

8 Achitob heeft gewonnen Sadoc, en Sadoc heeft gewonnen Achimaas,

9 Achimaas heeft gewonnen Azarias, Azarias heeft gewonnen Johanan,

10 Johanan heeft gewonnen Azarias ; dezen

is dengenen die het priesterschap bediend heeft in het huis, dat Salomon getimmerd heeft in Jerusaleem.

11 Maer Azarias heeft gewonnen Amarias, en Amarias heeft gewonnen Achitob,

12 En Achitob heeft gewonnen Sadoc, en Sadoc heeft gewonnen Sellum,

13 Sellum heeft gewonnen Helcias, en Helcias heeft gewonnen Azarias,

14 Azarias heeft gewonnen Saraias, en Saraias heeft gewonnen Josedee.

15 Voorts zoo is Josedee uitgegaen, toen den Heer Juda en Jerusaleem wegvoerde door de hand van Nabuchodonosor.

16 Aldus waren de zonen van Levi : Gerson, Kaath, en Merari.

17 En dit zyn de namen van Gersons zonen : Lobni, en Semei.

18 Kaaths zonen waren Amram, en Isaar, en Hebron, en Oziel.

19 De zonen van Merari : Moholi, en Musi. En dit zyn de geslachten van Levi, by hunne familien.

20 Gerson, Lobni zyn zoon, Jahath zyn zoon, Zamma zyn zoon,

21 Joah zyn zoon, Addo zyn zoon, Zara zyn zoon, Jethrai zyn zoon.

22 Kaaths zonen : Aminadab zyn zoon, Kore zyn zoon, Asir zyn zoon.

23 Elcana zyn zoon, Abiasaph zyn zoon, Asir zyn zoon.

24 Thahath zyn zoon, Uriel zyn zoon, Ozias zyn zoon, Saül zyn zoon.

25 De zonen van Elcana : Amasai, en Achimoth,

26 En Elcana. De zonen van Elcana : Sophai zyn zoon, Nahath zyn zoon,

27 Eliab zyn zoon, Joroham zyn zoon, Elcana zyn zoon.

28 Samuëls zonen, den eerstgeboren was : Vasseni, en Abia.

29 En de zonen Merari waren, Moholi : Lobni zyn zoon, Semei zyn zoon, Oza zyn zoon.

30 Sammaa zyn zoon, Haggia zyn zoon, Asaia zyn zoon.

31 Deze zyn degenen die David gesteld heeft over de zangers van des Heeren huis, van den tyd dat de ark gesteld was :

32 En zy dienden voor het tabernakel des getuigenis, zingende tot dat Salomon des Heeren huis timmerde in Jerusaleem : en zy stonden naer hunne ordinantie in den dienst.

33 Maer deze zyn, die met hunne zonen hen bystonden, van Kaaths kinderen, Hemanden zanger Joels zoon, des zoons Samuël,

34 Des zoons Elcana, des zoons Joroham, des zoons Eliel, des zoons Thohu,

35 Des zoons Suph, des zoons Elcana, des zoons Mahath, des zoons Amasai,

36 Des zoons Eleana, des zoons Johel, des zoons Azarias, des zoons Sephonia,

37 Des zoons Thabath, des zoons Asir, des zoons Abiasaph, des zoons Kore,

38 Des zoons Isaar, des zoons Kaath, des zoons Levi, des zoons Israël.

39 En zyn broeder Asaph, die te zyner regter zyde stond, Asaph den zoon Barachia, des zoons Samaa,

40 Des zoons Michael, des zoons Basaia, des zoons Melchia,

41 Des zoons Athanai, des zoons Zara, des zoons Adaaia,

42 Des zoons Ethan, des zoons Zamma, des zoons Semei,

43 Des zoons Jeth, des zoons Gerson, des zoons Levi.

44 En de zonen van Merari hunne broeders, ter slinker zyde, Ethan den zoon van Qusi, des zoons Abdi, des zoons Maloch,

45 Des zoons Hasabias, des zoons Amasia, des zoons Helcia,

46 Des zoons Amasai, des zoons Boni, des zoons Somer,

47 Des zoons Moholi, des zoons Musi, des zoons Merari, des zoons Levi.

48 En hunne broeders leviten, die geordineerd waren tot al den dienst des tabernakels van des Heeren huis.

49 Maer Aaron, en zyne zonen ontstaken het welriekende offer op den altaer des heel-brandoffers, en op den altaer van het welriekende offer tot alle werken van de allerheiligste plaetse : en om dat zy voor Israël bidden zouden, gelyk het al bevolen had Moyses Gods dienae.

50 Maer dit zyn Aarons zonen : Eleazar zyn zoon, Phinees zyn zoon, Abisue zyn zoon,

51 Bocci zyn zoon, Ozi zyn zoon, Zarahia zyn zoon,

52 Meraioth zyn zoon, Amarias zyn zoon, Achitob zyn zoon,

53 Sadoc zyn zoon, Achimaas zyn zoon.

54 En dit zyn hunne wooningen by hunne kleine dorpen, en hunne byliggende palen, te weten, der zonen van Aaron, naer de geslachten der Kaathiten : want dien waren zy te lote gevallen.

55 Hierom hebben zy hun gegeven Hebron in het land van Juda, en zyne voorsteden rondom :

56 Maer de akkerlanden der stad, en de landhuizen, hebben zy Caleb Jephones zoon gegeven.

57 Maer zy hebben Aarons zonen gegeven de vrye steden om daertoe te vlieden, Hebron, en Lobna, en hare voorsteden,

58 Jether ook, en Esthemo met hare voorsteden, en ook Helon, en Dabir met hare voorsteden,

59 Asan ook, en Bethsemes, en hare voorsteden.

60 Van Benjamins geslacht, Gabee, en zyne voorsteden, en Almath met zyne voorsteden, Anathoth ook met zyne voorsteden. Alle de steden, dertien, by hare geslachten.

61 En de zonen van Kaath, die overgebleven waren by hunne geslachten, hebben zy gegeven uit de helft van Manasses geslacht, tot eene bezitting, tien steden.

62 Maer Gersons zonen, by hunne geslachten, hebben zy gegeven Issachars geslacht, en van Asers geslacht, en van Nephthalis geslacht, en van Manasses geslacht in Basan, dertien steden.

63 En de zonen van Merari, by hunne maegschappen, hebben zy van Rubens geslacht, en van Gads geslacht, en van Zabulons geslacht, by lote gegeven twaelf steden.

64 En de kinderen van Israël hebben den Leviten ook steden gegeven, en hare voorsteden :

65 En zy hebben met den lote gegeven, uit der kinderen van Juda geslacht, en uit den geslachte van Simeons kinderen, en uit den geslachte van Benjamins kinderen, deze steden, die zy genoemd hebben met hunne namen,

66 En denegenen, die uit Kaaths zonen geslachte waren, en de steden waren in hunne palen van Ephraïms geslacht.

67 Aldus hebben zy hun steden, om daertoe te vlieden, gegeven, Sichem met zyne voorsteden in het gebergte van Ephraïm, en Gazer met zyne voorsteden,

68 Jeemaam ook met zyne voorsteden, en Bethoron desgelyks,

69 En ook Helon met zyne voorsteden, en Gethremmon in dezelfde maniere.

70 Maer uit het half geslacht van Manasses, Aner en zyne voorsteden, Balaam en zyne voorsteden : te weten, dezen die daer nog overgebleven waren van het geslacht der kinderen van Kaath.

71 En Gersons zonen uit het maegschap van het half Manasses geslacht, Gaulon in Basan, en zyne voorsteden, en Astharoth met zyne voorsteden.

72 Van Issachars geslacht, Cedec, en zyne voorsteden, en Dabereth met zyne voorsteden,

73 Ramoth ook, en zyne voorsteden, en Anem met zyne voorsteden.

74 Maer van Asers geslacht : Masal met zyne voorsteden, en Abdon desgelyks,

75 Huacac ook en zyne voorsteden, en Rohob met zyne voorsteden.

76 Maer van Nephthalis geslacht gaven zy Cedec in Galilea, en zyne voorsteden, Ha-

mon met zyne voorsteden, en Cariathaim, en zyne voorsteden.

77 En den zonen van Merari, die daer overgebleven waren : van Zabulons geslacht, Remmono en zyne voorsteden, en Thabor met zyne voorsteden :

78 Over de Jordaen ook tegenover Jericho, tegen het oosten der Jordane, van Rubens geslacht, Bosor in de woestyn met zyne voorsteden, en Jassa met zyne voorsteden.

79 Cademoth ook en zyne voorsteden, en Mephaat met zyne voorsteden.

80 En ook van Gads geslacht, Ramoth in Galaad, en zyne voorsteden, en Manaim met zyne voorsteden.

81 En ook Hesebon met zyne voorsteden, en Jezer met zyne voorsteden.

KAPITTEL VII.

MAER Issachars zonen waren : Thola, en Phua, Jasub en Simeron, de vier.

2 De zonen van Thola : Ozi, en Raphaia, en Jerial, en Jemai, en Jebsem, en Samuël, prinsen onder de huizen van hunne geslachten. Van het geslacht van Thola zyn zeer sterke mannen geteld in Davids tyden, twee-en-twintig duizend en zes honderd.

3 De zonen van Ozi : Izrahia, daerof dat geboren zyn : Michael, en Obadia, en Joel en Jesia, de vyf, alle prinsen.

4 En met hen onder hunne familien, en volken, omgord ten stryde, waren zeer sterke mannen, zes-en-dertig duizend : want zy hadden veel huisvrouwen en zonen.

5 En hunne broeders door al Issachars geslacht zeer vroom om te stryden, zyn zeven-en-tachtig duizend geteld.

6 De zonen van Benjamin : Bela, en Bechor, en Jadiel, de dry.

7 De zonen van Bela : Esbon, en Ozi, en Oziel, en Jerimoth, en Urai, vyf prinsen der familien, en zeer vroom om te stryden : en hun getal was twee-en-twintig duizend en vier-en-dertig.

8 Maer Bechors zonen : Zamira, en Joas, en Eliezer, en Elioenai, en Amri, en Jerimoth, en Abia, en Anathoth, en Almath : en alle deze waren Bechors zonen.

9 En waren gerekend by hunne familien prinsen van hunne geslachten zeer sterk ten stryde, twintig duizend en twee honderd.

10 Maer de zonen van Jadihel : Balan. En Balans zonen waren Jehus, en Benjamin, en Aod, en Chanana, en Zethan, en Tharsis, Ahisahar.

11 Alle deze waren Jadihels zonen, prinsen van hunne geslachten, zeer vrome mannen, zeventien duizend, en twee honderd ten stryde trekkende.

12 En Sephan ook, en Hapham de zonen van Hir : en Hasim Ahers kinderen.

13 En de zonen van Nephthali waren Jasiel, en Guni, en Jeser, en Sellum, de zonen van Bala.

14 Maer Manasses zoon, Esriel : en zyne concubine Syra heeft gebaerd Machir Galaads vader.

15 En Machir heeft voor zyne zonen huisvrouwen genomen, Haphhim, en Saphan : en hy had eene zuster genaemd Maacha : en den naem van den tweeden, Salphaad, en Salphaad zyn dochters geboren.

16 En Maacha Machirs huisvrouw heeft eenen zoon gebaerd, en zy heeft zynen naem genoemd Phares : en zyn broeders naem was Sares : en zyne zonen waren, Ulam, en Recen.

17 En Ulams zoon, Badan : dit zyn Galaads zonen, des zoons Machir, des zoons Manasses.

18 En zyne zuster Regina heeft gebaerd eenen schoonen man, en Abiezer, en Mohola.

19 En de zonen van Semida waren, Ahin, Sechem, en Leei, en Aniam.

20 Maer Ephraïms zonen waren, Suthala, Bared zyn zoon, Thahath zyn zoon, Elada zyn zoon, Thahath zyn zoon, en den zoon van dezen, Zabad.

21 En diens zoon Suthala, en diens zoon Ezer en Elad : en de mannen van Geth ingeboren des lands, hebben ze doodgeslagen, want zy waren nederwaerts gekomen om hunne bezittingen met magt in te nemen.

22 Hierom is Ephraïm hunnen vader rouwig geweest veel dagen, en zyne broeders zyn gekomen om hem te vertroosten.

23 En hy is met zyne huisvrouw verzaemd : dewelke heeft ontvangen, en gebaerd eenen zoon, en hy heeft zynen naem genoemd Beria, om dat hy in de kwaden van zynen huize geboren was :

24 Maer zyne dochter was Sara, dewelke heeft opgetimmerd hoog en neder Bethoron en Ozensara.

25 En zyn zoon was Rapha, en Reseph, en Thale, daerof dat geboren is Thaan.

26 Denwelken heeft gewonnen Laadan : en diens zoon was Ammiud, denwelken heeft gewonnen Elisama.

27 Daerof dat geboren is Nun, die had eenen zoon Josue.

28 En hunne bezitting en wooning was Bethel, met zyne dochters, en tegen het oosten Noran, en de westzyde van Gazer en zyne dochters, Sichem ook met zyne dochters, tot Aza toe met zyne dochters.

29 En by Manasses zonen Bethsan, en hare dochters, Thanach en hare dochters, Magdeddo en hare dochters : Dor en hare dochters : in deze hebben gewoond de zonen van Joseph, Israëls zoon.

30 De zonen van Aser waren Jemna en Jesua, en Jessui, en Baria, en Sara hunne zuster.

31 En de zonen van Baria : Heber, en Melchiel : hy is den vader van Barsaith.

32 Maer Heber heeft gewonnen Jephlat, en Somer, en Hotham, en Suaa, hunne zuster.

33 Jephlat's zonen waren Phosech, en Chamaal, en Asoth : dit waren Jephlat's zonen.

34 Maer Somers zonen : Ahi, en Roaga, en Haba, en Aram.

35 En de zonen van Helem zyn broeder : Supha, en Jemna, en Selles, en Amal.

36 De zonen van Supha : Sue, Harnapher, en Sual, en Beri, en Iamra,

37 Bosor, en Hod, en Samma, en Salusa, en Iethran, en Bera.

38 Jethers zonen : Jephone, en Phaspha, en Ara.

39 En de zonen van Olla waren : Aree, en Haniel, en Resia.

40 Alle deze waren Asers zonen, prinsen der geslachten, uitgekoren en de allersterkste vorsten der vorsten : en hun getal des ouderdoms, die bekwaem was ten stryde, was zes-en-twintig duizend.

KAPITTEL VIII.

BENJAMIN heeft gewonnen Bale zynen beerstgeboren, Asbel den tweeden, Ahara den derden.

2 Nohaa den vierden, en Rapha den vyfden.

3 En de zonen van Bale waren, Addar, en Gera, en Abiud,

4 Abisue ook, en Naaman, en Ahoe,

5 En ook Gera, en Sephuphan en Huram.

6 Dit zyn Ahods zonen, de prinsen der geslachten die in Gabaa woonen, die overgevoerd zyn in Manahath.

7 Maer Naaman, en Achia, en Gera die heeft ze overgevoerd, en hy heeft gewonnen Oza, en Ahiud.

8 Maer Saharaim heeft gewonnen in het land van Moab, na dat hy Husim en Bara, zyne huisvrouwen, verlaten had.

9 En hy won van Hodes zyne huisvrouw, Jobab, en Sebia, en Mosa, en Molchom,

10 Jehus ook, en Sechia, en Marma. Dit zyn zyne zonen prinsen in hunne familien.

11 Maer Mehusim heeft gewonnen Abitob, en Elphaal.

12 En de zonen van Elphaal waren : Heber, en Misaam, en Samad : dezen heeft getimmerd Ono en Lod, met hare dochteren.

13 Maer Baria en Sama waren de prinsen der geslachten dergener die woonden in Ajalon : deze hebben de inwooners van Geth verdreven.

14 En Ahio, en Sesac, en Jerimoth,

15 En Zabadia, en Arod, en Heder,

16 Michael ook, en Iespha, en Joha, waren zonen van Baria.

17 En Zabadia, en Mosollam, en Hezeki, en Heber,

18 En Iesamari, en Jezlia, en Jobab, waren de zonen van Elphaal,

19 En Jacim, en Zechri, en Zabdi,

20 En Elioenai, en Selethai, en Eliel,

21 En Adaia, en Baraia, en Samarath, waren de zonen van Semei,

22 En Iespham, en Heber, en Eliel,

23 Abdon, en Zechri, en Hanan,

24 En Hanania, en Elam, en Anathothia.

25 En Iephdaia, en Phanuel waren Sesac's zonen.

26 En Samsari, en Sohoria, en Otholia,

27 En Jersia, en Elia, en Zechri, waren Jerohams zonen.

28 Deze waren de overste vaders en prinsen der geslachten, die woonden in Jerusalem.

29 En in Gabaon hebben gewoond Abigabaon, en zynere huisvrouw naem was Maacha :

30 En zyn eerstgeboren zoon Abdon, en Sur, en Cis, en Baal, en Nadab.

31 Gedor ook, en Ahio, en Zacher, en Macelloth :

32 En Macelloth heeft gewonnen Samaa : en zy hebben gewoond tegenover hunne broeders, in Jerusalem met hunne broeders.

33 Maer Ner heeft gewonnen Cis, en Cis heeft gewonnen Saül. Maer Saül heeft gewonnen Jonathan, en Melchisua, en Abinadab, en Esbaal.

34 En Jonathans zoon was Meribbaal : en Meribbaal heeft gewonnen Micha.

35 De zonen van Micha waren, Phithon, en Melech, en Tharaa, en Ahaz.

36 En Ahaz heeft gewonnen Joadaa : en Joadaa heeft gewonnen Alamath, en Azmoth, en Zamri : en Zamri heeft gewonnen Mosa.

37 En Mosa heeft gewonnen Banaa, wiens zoon was Rapha, daerof geboren is Elasa, die gewonnen heeft Asel.

38 Maer Asel had zes zonen aldus genaemd : Ezricam, Boeru, Ismahel, Saria, Obdia, en Hanan. Alle deze waren Asels zonen.

39 En Esec zyns broeders zonen waren Ulam zyn eerstgeboren, en Jehus den tweeden, en Eliphalet den derden.

40 En de zonen van Ulam waren zeer sterke mannen, en met groote magt den boog spannende : en zy hadden veel kinderen, en kinds kinderen, tot honderd en vyftig duizend toe. Alle deze waren Benjamins kinderen.

KAPITTEL IX.

ALDUS is geheel Israël geteld : en de somme van dien is geschreven in het boek der koningen van Israël en Juda : en zy zyn overgevoerd in Babylonien om hunne misdaed.

2 Maer die eerst in hunne wooningen, en steden gewoond hebben, waren : Israëlieten, en priesters, en Leviten, en Nathineen.

3 In Jerusalem hebben gewoond van de kinderen van Juda, en van Benjamins kinderen, en van Ephraïms, en van Manasses kinderen.

4 Othei Ammiuds zoon, des zoons Amri, des zoons Omrai, des zoons Bonni, van de zonen van Phares Judas zoon.

5 En van Siloni : Asaia den eerstgeboren, en zyne zonen.

6 En van de zonen van Zara : Jehuel, en zyne broeders, zes honderd en negentig.

7 Maer van Benjamins kinderen : Salo Mosollams zoon, des zoons Oduia, des zoons Asana :

8 En Jobania Jerohams zoon : en Ela den zoon van Ozi, des zoons Mochori : en Mosollam den zoon Saphatia, des zoons Rahuel, des zoons Jebania :

9 En hunne broeders by hunne familien, negen honderd zes-en-veftig. Alle deze waren prinsen der geslachten by hunner vaderen huizen.

10 En van de priesters : Jedaia, Joiarib, en Jachin :

11 En Azarias ook den zoon Helcia, des zoons Mosollam, des zoons Sadoe, des zoons Maraioth, des zoons Achitob, den oppersten priester des huis Gods.

12 En Adaias was den zoon Jeroham, des zoons Phassur, des zoons Melchia : en Maasai was Adiels zoon, des zoons Jezra, des zoons Mosollam, des zoons Mosollamith, des zoons Emmer.

13 En hunne broeders waren prinsen naer hunne familien, duizend zeven honderd zestig, zeer sterk van magt, om het werk des diensts te doen in Gods huis.

14 Maer van de Leviten : Semeia Hassubs zoon des zoons Ezricam, des zoons Hasebia, van Meraris zonen.

15 En Bachacar den timmerman, en Galal, en Mathania den zoon Micha, des zoons Zechri, des zoons Asaph :

16 En Obdia den zoon van Semeia, des zoons Galal, des zoons Idithum : en Barachia den zoon van Asa, des zoons Elcana, denwelken gewoond heeft in de voorhoven Netophati.

17 En de deurwachters waren Sellum en Accub, en Telmon, en Ahimam : en hun broeder Sellum den prins,

18 Tot dien tyd toe, in des konings poort ten oosten, hielden zy de hoede by hunne beurten van de kinderen van Levi.

19 Maer Sellum, den zoon van Kore, des zoons Abiasaph, des zoons Kore, met zyne broeders, en zyns vaders huis, dit zyn de Koriters, over de werken des diensts, bewaerders van de portalen des tabernakels : en hunne familien, naer de beurten van des Heeren heir, waren bewarende den ingang.

20 En Phinees, Eleazars zoon, was hun overste voor den Heere.

21 Maer Zacharias, den zoon van Mosollamia, was deurwachter der poorte van het tabernakel des getuigenis.

22 Alle deze gekozen tot deurwachters aen de poorten, waren twee honderd twaelf : en beschreven in hunne eigen dorpen : dewelke David en Samuël den ziender gesteld hebben, op hun geloof.

23 Zoo wel hen als hunne zonen, in de deuren van des Heeren huis, en in het tabernakel by hunne beurten.

24 Naer de vier winden waren zy deurwachters : dat is, ten oosten, en ten westen, en ten noorden, en ten zuiden.

25 Maer hunne broeders woonden in kleine dorpkens, en zy kwamen in hunne sabbatten van tyde te tyde.

26 Dezen vier Leviten was bevolen al het heel getal der deurwachters, en zy waren over de rustkamers en de schatkamers van des Heeren huis.

27 En zy woonden rondom des Heeren tempel in hunne bewaringen : opdat zy, als het tyd zoude wezen, zelve des morgens vroeg de deuren zouden opendoen.

28 Van hun gezelschap waren de sommige ook over de gereedschappen des diensts : want de gereedschappen werden by getal ingedragen, en uitgedragen.

29 Van hen ook die het geloof hadden de gereedschappen van de allerheiligste plaets te bewaren, waren over de bloem van meel, en over den wyn, en olie, en wierook, en speceryen.

30 Maer de priesters zonen maekten welriekende confectie van de speceryen.

31 En Mathatias den leviet, Sellum des Koriters eerstgeboren zoon was gesteld over alle de dingen die in de pan geroost werden.

32 Maer van Kaaths zonen, hunne broeders, waren sommige gesteld over de broeden der voorlegging. dat zy die altyd nieuw zouden bereiden tegen elken sabbatdag.

33 Dit zyn de prinsen der zangers naer de familien der Leviten, die op de rustkamers woonden, om dat zy dagen nacht altyd hunnen dienst zouden bedienen

34 De hoofden der Leviten, prinsen in hunne familien, hebben in Jerusalem gewoond.

35 Maer in Gabaon hebben gewoond den vader van Gabaon Jehiel, en zyner huisvrouw naem was Maacha.

36 Zyn eerstgeboren zoon was Abdon, en Sur, en Cis, en Baal, en Ner, en Nadab.

37 Gedor ook mede, en Ahio, en Zacharias, en Macelloth.

38 Maer Macelloth heeft gewonnen Samaan: deze hebben gewoond tegenover hunne broeders in Jerusalem, met hunne broeders.

39 En Ner heeft Cis gewonnen : en Cis heeft gewonnen Saül : en Saül heeft gewonnen Jonathan, en Melchisua, en Abinadab, en Esbaal.

40 Maer Jonathans zoon was Meribbaal : en Meribbaal heeft gewonnen Micha.

41 Maer de zonen van Micha waren Philthon, en Melech, en Tharaa, en Ahaz.

42 En Ahaz heeft gewonnen Jara, en Jara heeft gewonnen Alamath, en Azmoth, en Zamri. En Zamri heeft gewonnen Mosa.

43 En Mosa heeft gewonnen Banaa : wiens zoon Raphaia heeft gewonnen Elasa : daer Asel af geboren is.

44 En Asel had zes zonen met deze namen : Ezricam, Bocru, Ismahel, Saria, Obdia, Hanan. Dit zyn Asels zonen.

KAPITTEL X.

EN de Philistynen streden tegen Israël, en de mannen van Israël zyn voor de Philistynen gevloden, en zy zyn nedergevallen gewond op den berg Gelboe.

2 En toen de Philistynen aengekomen waren vervolgende Saül, en zyne zonen, zoo hebben zy geslagen Jonathan, en Abinadab, en Melchisua, Saüls zonen.

3 En den stryd is zwaer geworden tegen Saül, en de schutters hebben hem gevonden, en zy hebben hem met schichten gewond.

4 En Saül heeft gezeid tot zynen wapendrager : Trekt uw zweerd uit de scheede, en slaet my dood : opdat deze onbesneden menschen by aventure niet komen, en my bespotten. Maer zyn wapendrager wilde dat niet doen, van vreeze verschrkt zynde : hierom heeft Saül een zweerd genomen, en is daerin gevallen.

5 Hetwelk als zyn wapendrager gezien had, te weten dat Saül dood was, zoo is hy zelf ook in zyn zweerd gevallen, en gestorven.

6 Aldus is Saül gestorven, en zyne dry zonen, en al zyn huis is te zamen gevallen.

7 Hetwelk als de mannen van Israël gezien hebben, die op de platte landen woonden, zoo zyn zy gevloden : en toen Saül en zyne zonen dood waren, zoo hebben zy hunne

steden verlaten, en zyn herwaerts en derwaerts verstrooid : en de Philistynen zyn gekomen, en hebben daerin gewoond.

8 En des anderendaegs de Philistynen aftrekkende de rooven der verslagenen, hebben gevonden Saül, en zyne zonen, liggende op den berg Gelboe.

9 En toen zy hem beroofd hadden, en het hoofd afgehouden, en hem van zyne wapenen opthloot hadden; zoo hebben zy het gezonden in hun land, dat men het omdragen zoude, en vertoonen in den afgoden tempel, en volken :

10 En zyne wapenen hebben zy tot een heilgdom geofferd in den tempel van hunnen god, en zyn hoofd hebben zy genageld in Dagon's tempel.

11 Als dat gehoord hadden de mannen van Jabes Galaad, te weten al dat de Philistynen over Saül gedaen hadden,

12 Zoo zyn byzonder opgestaan alle de vromé mannen, en zy hebben gehaald Saüls en zyner zonen doode lichamen : en hebben die gebragt in Jabes, en zy hebben hun gebeente begraven onder eenen eik, die daer was te Jabes, en zy hebben zeven dagen gevast.

13 Aldus is Saül gestorven om zyne boosheden, want hy des Heeren gebod overtreden heeft, dat hy hem bevolen had, en dat niet bewaerd : maer daertoe heeft hy de duivelsche waerzeggers te rade gegaen,

14 En niet gehoopt in den Heer : waerom dat hy hem gedood heeft, en heeft zyn ryk overgesteld tot David den zoon van Isai.

KAPITTEL XI.

ISRAEL dan is geheel vergaderd tot David in Hebron, zeggende : Wy zyn uw vleesch en uw bloed.

2 Ook gisteren en eergisteren, toen Saül nog regeerde, zoo waert gy, die Israël uit en in leiddet : want tot u heeft uw Heer uw God gezeid : Gy zult myn volk Israël voeden, en gy zult een prins over hen wezen.

3 Aldus zyn alle de ouders van Israël gekomen tot den koning in Hebron, en David heeft een verbond met hen voor den Heer gemaakt : en zy hebben hem gezalfd tot koning over Israël, naer des Heeren woord, dat hy gesproken heeft door Samuëls hand.

4 En David is weggegaen, en geheel Israël te Jerusalem. Deze is Jebus, daer de Jebuséen waren des lands bewooners.

5 En die te Jebus woonden, hebben tot David gezeid : Gy zult hier binnen niet komen. Maer David heeft de borgt van Sion ingenomen, welk is Davids stad.

6 En hy heeft gezeid : Zoo wie den Jebuseiter ten eersten slaen zal, die zal een prins en een hoofdman zyn. Toen is Joab,

den zoon van Sarvia eerstmael opgeklommen, en hy is prins gemaekt.

7 En David heeft in de borgt gewoond, en daarom is die genoemd Davids stad.

8 En hy heeft de stad in het ronde opgetimmerd, van Mello tot den heelen omgang toe : maer Joab heeft de andere plaets der stad opgetimmerd.

9 En David nam toe, gaende en wassende, en den Heer der heirscharen was met hem.

10 Dit zyn de prinsen van Davids sterke mannen, die hem geholpen hebben dat hy koning werd over geheel Israël, naer des Heeren woord, dat hy gesproken heeft tot Israël.

11 En dit is het getal der magtigen van David : Jesbaam den zoon van Hachamoni een prins over dertig : dezen heeft zyne lans opgeheven, en sloeg dry honderd op eene reize.

12 En na hem Eleazar zyns ooms zoon, een Ahohiter, welken onder de dry magtigen was.

13 Dezen was met David in Phesdomim, toen de Philistynen te dier plaetse vergaderd waren ten stryde : en den akker des landschaps was vol gerste, en het volk was gevloeden van het aenzigt der Philistynen.

14 Deze hebben gestaen in het midden des akkers, en hebben dien beschermd : en toen zy de Philistynen geslagen hadden, zoo heeft den Heere eene groote zaligheid zynen volke gegeven.

15 En dry van de dertig prinsen zyn nedergekomen tot de steenrotse, daer David in was, aen de spelonke van Odollam, als de Philistynen hun heirleger gemaekt hadden in het dal Raphaim.

16 Maer David was in des lands sterkte, en het leger der Philistynen was te Bethlehem.

17 Aldus heeft David lust gehad, en gezeid : Oeh of my iemand water gawe uit den put van Bethlehem, welken in de poort is.

18 Hierom zyn deze dry mannen gereisd door het midden van der Philistynen heirleger, en hebben water geschept uit den put van Bethlehem, welken in de poort was, en zy hebben het tot David gebragt dat hy het drinken zoude : denwelken het niet heeft gewild, maer hy heeft het liever den Heere geoffert tot eene vochtige offerande,

19 Zeggende : Verre zy dat van my, dat ik in myns Gods aenzigt dit doen zoude, en dezer mannen bloed drinken : want door het perykel van hunne zielen hebben zy my het water gehaald. Daerom heeft hy het niet willen drinken. Dit hebben de dry vroomsten gedaen.

20 En Abisai ook Joabs broeder, was een

prins onder dry, en hy heeft zyne lans opgeheven en sloeg dry honderd, en hy was onder de dry den allervernaemsten.

21 En onder de tweede dry was hy heerlyk, en hun prins : maer nogtans was hy tot de dry eersten niet gekomen.

22 Banaias den zoon Joiada des allervroomsten mans, die veel werken bedreven heeft, van Cabseel : dezen heeft twee Ariëls van Moab geslagen : en is nederwaerts gegaen, en heeft eenen leeuw verslagen in het midden van eenen put, in den sneeuw tyd.

23 En hy heeft eenen egyptischen man geslagen, wiens lengte was van vyf cubitus, en hy had eene lans gelyk eenen weversboom : hierom kwam hy af tot hem met eenen stok, en hy ontnam hem de spies, die hy in zyne hand hiel; en hy heeft hem gedood met zyne zelfs spies.

24 Dit heeft Banaias den zoon Joiada gedaen, die onder de dry vromen den allervernaemsten was.

25 Den eersten onder dertig, maer nogtans was hy tot de dry niet gekomen : en David heeft hem aen zyne oor gesteld.

26 Maer de allersterkste mannen in het heir waren, Asahel Joabs broeder, en Elchanan zyns ooms zoon van Bethlehem.

27 Sammoth den Aroriter, Helles den Phaloniter,

28 Ira Acces zoon den Thecuiteer, Abiezer den Anathohiter,

29 Sobbochai den Husathiter, Ilai den Ahohiter,

30 Maharai den Netophathiter, Heled den zoon Baana een Netophathiter,

31 Ethai den zoon van Ribai, van Gabaath der kinderen van Benjamin, Banaia den Pharatoniter,

32 Hurai van de beke Gaas, Abiel den Arbathiter : Azmoth den Bauramiter, Eliaba den Salaboniter.

33 De zonen van Assem Gezoniter, Jonathan een zoon van Sage een Arariter,

34 Ahiam Sachars zoon den Arariter,

35 Elphal, Urs zoon,

36 Hopher den Mecherathiter, Ahia den Pheloniter,

37 Hesro den Carmeliter, Naarai den zoon van Asbai,

38 Joel Nathans broeder, Mibahar den zoon van Agarai,

39 Selee den Ammoniter, Naarai den Berthiter, den wapendrager van Joab des zoons Sarvia,

40 Ira den Jethreiter, Gareb den Jethreiter,

41 Urias den Hetheiter, Zabab den zoon van Oholi,

42 Adina een zoon Siza den Rubeniter,

een prins der Rubeniters, en met hem waren dertig :

43 Hanan den zoon van Maacha, en Josaphat den Mathaniter,

44 Ozia den Astarothiter, Sam-na, en Jehiel, Hothams zonen Aroriters,

45 Jedihel den zoon van Samri, en Joha zyn broeder Thosaiters,

46 Eliel den Mahumiter, en Jeribai, en Josaja de zonen van Elnaem, en Jethma de Moabiters, Eliel, en Obed, en Jasiel van Masobia.

KAPITTEL XII.

DEZE kwamen ook tot David te Siceleg, toen hy nog vlugtig was voor Saül Cis zoon, dewelke waren zeer vrome en nitnemende vechters,

2 Bogen spannende, en met beide handen steenen met slingers werpende, en met schichten regt schietende : van Saüls broeders uit Benjamin.

3 Den prins Ahiezer, en Joas den zoon van Samaa Gabaathiters : en Jaziel, en Phallet Azmoths zonen, en Baracha, en Jehu Anathotiters.

4 En Samaïas den Gabaoniter, den sterksten onder dertig, en over de dertig. Jeremias, en Jeheziel, en Johanan, en Jezabad Gaderothiters.

5 En Eluzai, en Jerimuth, en Baalia, en Samaria, en Saphatia Haruphiters.

6 Elcana, en Jesia, en Azareel, en Joezer, en Jesbaam van Carehim :

7 Joela ook, en Zabadia Jerohans zonen van Gedor.

8 En ook van Gaddi zyn tot David overgelopen, toen hy verborgen lag in de woestyn, zeer vrome mannen, en zeer goede vechters, houdende schild en spies : hun aenzigt was als het aenzigt van eenen leeuw, en rasch als de reebokken op de bergen :

9 Ezer den prins, Obdias den tweeden, Eliab den derden,

10 Masmana den vierden, Jeremias den vyfden,

11 Elhi den zesden, Eliel den zevenden,

12 Johanan den achtsten, Elzebad den negenden,

13 Jeremias den tienden, Machbanai den elfden,

14 Deze waren van Gads kinderen prinsen des heirs : den laetsten was hoofdman over honderd oorlogsmannen, en den meesten, over duizend.

15 Deze zyn het die door de Jordane gegaen zyn in de eerste maend, als die pleegde over te vloeden boven hare oevers : en zy hebben ze alle verjaegd, die daer in de valleijen woonden aen de oostzyde en westzyde.

16 En daer zyn er ook gekomen van Benjamin en van Juda, tot de sterkte, daer David in woonde.

17 En David is hun te gemoet gegaen, en heeft gezeid : Is het dat gy vreedzaamelyk tot my gekomen zyt, om dat gy my helpen zoudt, zoo worde myn hert met u gevoegd : maer is het dat gy my listige lagen legt voor myne vyanden, aengezien dat ik geene boosheid in myne handen heb, zoo moet onzer vaderen God dat aenzien, en oordeelen.

18 Maer den geest heeft aengedaen Amasai den prins onder de dertig, en hy heeft gezeid : Wy zyn uwe, ô David, en met u, ô zoon van Isai : vrede, vrede zy met u, en vrede zy uwen helpers, want uw God helpt u. Toen heeft ze David ontvangen, en heeft ze gesteld tot prinsen der scharen.

19 Maer van Manasses zyn tot David overgevugt, toen hy met de Philistynen kwam tegen Saül om te stryden : en hy heeft met hen niet gestreden, want de prinsen der Philistynen hebbende raed genomen, zonden hem wederom, zeggende : In het perykel onzes levens zal hy wederom tot zynen heer Saül keeren.

20 Als hy nu naer Siceleg wederom gekomen was, zoo zyn tot hem overgevugt van Manasses, Ednas, en Jozabad, en Jedihel, en Michael, en Ednas, en Jozabad, en Eliu, en Salathi, prinsen over duizenden in Manasses.

21 Deze hebben David geholpen tegen de rooverkens : want zy waren alle zeer sterke mannen, en zy zyn gemaakt prinsen in het heir.

22 Maer ook alle dagen kwamen er sommige tot David om hem te helpen, tot dat het eene groote menigte werd, als een heir Gods.

23 En dit is het getal van de prinsen des heirs, die tot David kwamen, toen hy te Hebron was, om dat zy Saüls koningryk tot hem zouden overzetten, naer des Heeren woord.

24 De zonen van Juda, dragende schild en spies, waren zes duizend en acht honderd bereid ten stryde.

25 Van Simeons kinderen der vroomste mannen om te stryden waren zeven duizend honderd.

26 Van de kinderen van Levi, vier duizend zes honderd.

27 Joiada ook mede, den prins van Aarons geslacht, en met hem dry duizend zeven honderd.

28 Sadoc ook een jongeling van uitnemenden goeden aerd, en zyn vaders huis, twee-en-twintig prinsen.

29 En van Benjamins zonen, Saüls broe-

ders, dry duizend : want een groot deel van die volgde nog Saüls huis.

30 Maer van Ephraïms kinderen, twintig duizend acht honderd, zeer sterk van magt, vernaemde mannen in hunne geslachten.

31 En uit het half geslacht van Manasses zyn er gekomen achttien duizend, alle byzondere by hunne namen, om David koning te maken.

32 En van Issachars zonen zyn gekomen geleerde mannen, die wisten alle de tyden, om te gebieden wat Israël doen moest : twee honderd prinsen : en alle de andere van het geslacht volgden hunnen raad.

33 Maer van Zabulon, die ten stryde uittrokken, en stonden in de slagorde des heirs, gewapend met oorlogswapenen, zyn ter hulpe gekomen vyftig duizend mannen, niet met een dubbel hert.

34 En van Nephthali zyn gekomen duizend prinsen : en met hen, met schild en spies gewapend, zeven-entertig duizend.

35 Van Dan ook bereid ten stryde, acht-entwintig duizend zes honderd.

36 En van Aser ten stryde uittrekkende, en in de slagorde beroëpende, veertig duizend.

37 En van over de Jordane van Rubens kinderen, en van Gad, en van de helft van Manasses geslacht, toegemaekt met oorlogswapenen, honderd twintig duizend.

38 Alle deze oorlogsmannen, bereid te stryden, zyn gekomen met een volkomen hert in Hebron, dat zy David zouden koning maken over geheel Israël : maer ook mede alle de andere van Israël waren van eener herte, dat David koning worden zoude.

39 En zy waren daer by David dry dagen etende en drinkende ; want hunne broeders hadden het hun bereid.

40 En ook mede die omtrent hen waren, tot Issachar, en Zabulon, en Nephthali, bragten brooden met ezels, en kemelen, en muilen, en ossen om te eten : meel, vygen, rozynen, wyn, olie, runderen, rammen in groote menigte ; want daer was blydschap in Israël.

KAPITTEL XIII.

EN David heeft raed gehouden met de hoofdliden over duizenden, en met de kapiteinen over honderden, en met alle de prinsen.

2 En heeft gezeid tot alle de vergadering van Israël : Is het dat u behaegt : en dat van den Heer onzen God komt dat ik spreke : zoo laet ons zenden tot onze andere broeders in alle de landschappen van Israël, en tot de priesters en Leviten, die in de voorsteden van de steden wonen, dat zy tot ons vergaderd worden.

3 En dat wy onzes Gods arke wederom halen tot ons : want wy hebben die niet verzocht in Saüls dagen.

4 En de geheele menigte heeft geantwoord dat het alzoo geschieden zoude : want het woord had al den volke wel behaegd.

5 Hierom heeft David geheel Israël vergaderd van Sihor van Egypten aen, tot dat men komt in Emath, dat hy Gods ark zoude van Cariathiarim brengen.

6 En David en alle de mannen van Israël zyn opgegaen tot den heuvel van Cariathiarim, welk in Juda is : dat zy van daer zouden halen de ark des Heeren des Gods, zittende op de cherubynen, daer zynen naem aengeroepen is.

7 En zy hebben de ark Gods gesteld op eenen nieuwen wagen, uit Abinadabs huis : en Oza en zyn broeder menden den wagen.

8 Maer David en geheel Israël speelden voor God uit geheeler magt, met liederen, en met harpen, en psalteren, en bommen, en cimbalen, en trompetten.

9 En toen zy gekomen waren by den dorschvloer van Chidon, zoo reikte Oza zyne hand uit, om de ark te houden : want de ossen van weelde dertel zynde, hadden die een luttel nedergenege.

10 Toen is den Heer gram geworden tegen Oza, en hy heeft hem geslagen om dat hy de ark aengetast had : en hy is daer gestorven voor den Heer.

11 En David is bedroefd geweest, om dat den Heer Oza vaneen gescheiden had : en hy heeft de plaets genoemd : De verscheiding van Oza, tot op den dag van heden toe.

12 En hy heeft God gevreesd toen ter tyd, zeggende : Hoe mag ik Gods ark tot my inbrengen ?

13 En daerom heeft hy de ark tot zich niet laten inbrengen, dat is in Davids stad, maer hy keerde ze henen in het huis van Obed-edom den Gethier.

14 Aldus is Gods ark gebleven in Obed-edom's huis dry maanden : en den Heer heeft zyn huis gebenedyd, en al dat hy had.

KAPITTEL XIV.

EN Hiram den koning van Tyrus heeft ook boden gezonden aen David, en cederhout, en muermetsers, en timmerlieden : dat zy hem een huis maken zouden.

2 En David heeft gekend dat hem den Heer gevestigd had tot koning over Israël : en zyn ryk is verheven boven des Heeren volk van Israël.

3 En David heeft ook andere huisvrouwen genomen in Jerusalem : en hy heeft zonen en dochters gewonnen.

4 En dit zyn hunne namen, die hem in

Jerusalem geboren zyn : Samua, en Sobad, Nathan, en Salomon.

5 Iebahar, en Elisua, en Eliphalet,

6 Noga ook, en Napheg, en Japhia,

7 Elisama, en Baaliada, en Eliphalet.

8 En de Philistynen hoorende dat David gezalfd was tot koning over geheel Israël, zyn alle opgekomen om hem te zoeken : en toen David dit gehoord had, zoo is hy hun te gemoet uitgereisd.

9 En de Philistynen komende, waren breed uitgestrooid in de vallei Raphaïm.

10 En David heeft raed van den Heer gevraagd, zeggende : Zal ik opwaerts gaen tot de Philistynen, en zult gy die in myne hand leveren? En den Heer heeft hem gezeid : Gaet opwaerts, en ik zal die in uwe hand leveren.

11 En toen zy opgetrokken waren in Baal-Pharasim, zoo heeft ze David daer geslagen, en gezeid : God heeft myne vyanden gescheiden door myne hand, gelyk de wateren gescheiden worden : en daarom is den naem dier plaets genoemd Baal-Pharasim.

12 En zy hebben aldaer hunne goden achtergelaten, dewelke David heeft doen verbranden.

13 Op eene andere reize hebben de Philistynen eenen oploop gemaakt, en zy hebben zich breed uitgespreid in de vallei.

14 En David heeft wederom van God raed gevraagd, en God heeft hem gezeid : Wilt achter hen niet opklimmen, gaet weg van hen, en gy zult tegen hen komen tegenover de peerenboomen.

15 En als gy hooren zult het geruisch van eenen gaende op de toppen der peerenboomen, dan zult gy ten stryde uittrekken. Want God is uitgegaan voor u, dat hy het heir der Philistynen slaen zoude.

16 Hierom heeft David gedaen alzo hem God bevolen had, en heeft het heirleger der Philistynen geslagen, van Gabaon aen tot Gazera toe.

17 En Davids naem is zeer vermaerd geworden in alle landschappen, en den Heer heeft zyne vreeze gegeven over alle de heidenen.

KAPITTEL XV.

EN hy heeft ook zich huizen in Davids stad gemaakt : en hy heeft opgetimmerd de plaets van Gods arke, en voor die een tabernakel uitgespannen.

2 Toen zeide David : Het is ongeoorloofd dat de ark Gods van een iegelyk gedragen worde, dan alleen van de Leviten, dewelke den Heer verkoren heeft om die te dragen, en om hem te dienen tot in der eeuwigheid.

3 En hy heeft geheel Israël vergaderd binnen Jerusalem, dat Gods ark zoude ge-

haeld worden in de plaets die hy haer bereid had.

4 En ook mede Aarons zonen, en de Leviten.

5 Van Kaaths kinderen was Uriel den prins; en zyne broeders waren honderd twintig.

6 Van de zonen Merari, was Asaia den prins; en zyne broeders twee honderd twintig.

7 Van Gersons zonen was Joël den prins; en zyne broeders honderd dertig.

8 Van Elisaphans zonen was Semeias den prins; en zyne broeders twee honderd.

9 Van Hebrous zonen was Eliel den prins; en zyne broeders tachtig.

10 Van Oziels zonen was Amidadab den prins; en zyne broeders honderd twaalf.

11 En David heeft geroepen Sadoc, en Abiathar de priesters, en de Leviten, Uriel, Asaia, Joel, Semeia, Eliel, en Aminadab :

12 En hy heeft tot hen gezeid : Gy die prinsen zyt van der Leviten families : heiligt u met uwe broederen, en haelt de ark des Heeren des Gods van Israël tot op de plaets, die haer bereid is :

13 Opdat ons, iets doende dat ongeoorloofd is, nu niet geschiede gelyk eerstmael deed, toen ons den Heer sloeg; om dat gy daer niet tegenwoordig waert.

14 Aldus zyn de priesters geheiligd, en de Leviten, dat zy de ark des Heeren des Gods van Israël dragen zouden.

15 En de kinderen van Levi hebben Gods ark gedragen, gelyk Moyses geboden had naer des Heeren woord, op hunne schouderen met handboomen.

16 En David heeft der Leviten prinsen gezeid, dat zy van hunne broederen zouden stellen zangers met instrumenten van muzyk, te weten, met harpen, en lieren en cimbalen, alzo dat het geluid der blydschap in het hooge zoude geklank geven.

17 En zy hebben gesteld de Leviten : Hemam Joels zoon, en van zyne broederen Asaph den zoon Barachia : maer van de zonen van Merari, hunne broeders : Ethan den zoon Casaia.

18 En met hen hunne broederen : in de tweede ordinantie, Zacharias, en Ben, en Jaziel, en Semiramoth, en Jahiel, en Ani, Eliab, en Banaïas, en Maasias, en Mathathias, en Eliphalu, en Macenias, en Obed-edom, en Jehiel, deurwaerders.

19 Maer de zangers waren, Heman, Asaph, en Ethan; met metalen cimbalen geluid makende.

20 Maer Zacharias, en Oziel, en Semiramoth, en Jahiel, en Ani, en Eliab, en Maasias, en Banaïas zongen verholendheden op harpen.

21 Maer Mathathias, en Eliphalu, en Mace-nias, en Obed-edom, en Jehiel, en Ozaziu, zongen met cythers voor de octave den lof der victorien.

22 En Chonenias der Leviten prins, was over de profetie, om de melodye voor te zingen : want hy was zeer wys.

23 En Barachias, en Elcana waren deurwachters der ark.

24 Maer Sebenias en Josaphat, en Nathanael, en Amasai, en Zacharias, en Banaïas, en Eliezer de priesters, bliezen met trompetten voor Gods ark : en Obed-edom, en Jehias waren deurwachters der ark.

25 Aldus zyn David en alle de ouders van Israël, en de hoofdmannen gegaen om te verdragen de ark van des Heeren verbond van Obed-edom's huis met blydschappe.

26 En toen God de leviten geholpen had, die de ark van des Heeren verbond droegen, zoo offerde men zeven stieren, en zeven rammen.

27 En David was gekleed met een eerlyk overkleed van kostelyk wit lynwaed, en alle de leviten die de ark droegen, en de zangers, en Chonenias den prins der profeten onder de zangers : maer David was ook gekleed met eenen linnen lyfrok.

28 En geheel Israël heeft de ark van het verbond des Heeren uitgeleide gedaen, met geluid van bazuinen, en met trompetten, en bellen, en harpen, en cythers, te zamen geluid makende.

29 En als de ark van het verbond des Heeren tot Davids stad gekomen was, zoo heeft Michol Saüls dochter, uit de venster ziende, den koning David gezien springende en spelende, en zy heeft hem versmaed in haer hert.

KAPITTEL XVI.

ALDUS hebben zy de ark Gods gebragt, en gesteld in het midden des tabernakels, dat David haer uitgespannen had : en zy hebben heel-brandofferanden en vrede-offeranden geofferd voor God.

2 En toen David zyne heel-brandofferanden en vredeofferanden offerende al voldaan had, zoo heeft hy den volke gebenedyd in den naam des Heeren.

3 En hy deelde hun allen elken byzonder, beide mannen en vrouwen, een gewrongen stuk broods, en een stuk gebraden ossen vleesch, en bloem van meel met olie ge-roost.

4 En hy heeft voor de ark des Heeren gesteld van de leviten, die dienen zouden, en zyner werken gedenken zouden, en glorificeren, en loven den Heere den God van Israël.

5 Asaph den prins, en den tweeden naest

hem Zacharias : maer Jahiel en Semiramoeth, en Jehiel, en Mathathias, en Eliab, en Banaïas, en Obed-edom : en Jehiel over de instrumenten der psalteren en lieren : en Asaph dat hy met bellen zoude geluid maken.

6 Maer Banaïas, en Jaziel priesters heeft hy gesteld om met trompetten altyd te spelen voor de ark van des Heeren verbond.

7 Op dien dag heeft David, tot prins om den Heer te loven, gemaakt Asaph, en zyne broeders.

8 Looft den Heer, en aenroept zynen naam : maekt kondig in de volken zyne vindingen.

9 Zingt hem, en speelt hem : en vertelt alle zyne wonderlyke dingen.

10 Looft zynen heiligen naam : het hert dergener die den Heere zoeken verblyde zich.

11 Zoekt den Heere, en zyne kracht : zoekt zyn aenzigt altoos.

12 Weest gedachtig zyner wonderlyke dingen, die hy gedaen heeft : zyner teekenen, en der oordeelen zyns monds.

13 Het zæd van Israël zynen dienaar : Jacobs kinderen zyns uitverkoren.

14 Hy is den Heer onzen God : in alle aerdryk zyn zyne oordeelen.

15 Wilt in der eeuwigheyd zyns verbonds gedachtig wezen : des woords, dat hy geboden heeft tot duizend generatien ;

16 Hetwelk hy vastgemaekt heeft met Abraham : en zyns eeds met Isaac.

17 En hy heeft dat gesteld Jacob tot een gebod : en Israël tot een eeuwig verbond,

18 Zeggende : U zal ik geven het land van Chanaan, het koordeken uwer erfelykheid.

19 Toen zy luttel in getalle waren, klein en vreemdelingen daeraf.

20 En zy zyn overgereisd van het eene volk tot het andere, en van het eene ryk tot een ander volk.

21 Hy heeft niet toegelaten dat hun iemand onregt doen zoude, maer hy heeft om hunnent wil koningen gestraft.

22 Wilt myne gezalfden niet raken : en mynen profeten wilt geen kwaed doen.

23 Zingt den Heere, al het land, verkondigt van dage te dage zyne zaligheid.

24 Vertelt in de heidenen zyne glorie : in allen volken zyne wonderlyke werken.

25 Want den Heer is groot, en loffelyk bovenmaten : en grouwelyk boven alle goden.

26 Want alle de goden der heidenen zyn afgoden : maer den Heer heeft de hemelen gemaakt.

27 Belydinge en grootdadigheid is voor hem : sterkheid en blydschap is in zyne plaets.

28 Brengt tot den Heere, gy familien der volken : brengt tot den Heere glorie en heerschappy.

29 Geeft den Heere glorie, zynen naem, heft op het sacrifice, en komt in zyn aenschyn : en aanbidt den Heere in het heilig sieraad.

30 Al het land worde beroerd van zyn aenschyn : want hy heeft gefondeerd de onberoerlyke wereld.

31 Laet de hemelen zich verblyden, en de aerde zich verheugen, en laet in de heidenen zeggen : Den Heere heeft geregeerd.

32 De zee dondere, en hare volheid : en de velden verblyden zich, en al dat er in is.

33 Dan zullen de houten des wouds voor den Heere loven : want hy komt de aerde oordeelen.

34 Belydt den Heere, want hy is goed : want in der eeuwigheid is zyne bermhertigheid.

35 En zegt : Behoudt ons, God onzen behouder ; en vergadert ons, en verlost ons van de heidenen, dat wy mogen uwen heiligen naem belyden, en dat wy mogen ons verheugen in uwe lofzangen.

36 Gebenedyd is den Heer den God van Israël van der eeuwigheid tot in der eeuwigheid : en al het volk zegge : Amen, en lofzang den Heere.

37 Aldus heeft hy daer voor de ark van des Heeren verbond gelaten Asaph en zyne broeders, dat zy dienen zouden voor de ark geduriglyk tot allen dagen, by hunne beurten.

38 Maer Obed-edom, en zyne broeders, acht-en-zestig ; en Obed-edom Idithuns zoon, en Hosa heeft hy deurwaerders gesteld.

39 Maer Sadoc den priester, en zyns broeders priesters, heeft hy gesteld voor des Heeren tabernakel in de hoogte, die te Gabaon was.

40 Dat zy den Heere brandofferanden offeren zouden, op den outaer des brandoffers tot allen tyden 's morgens en 's avonds ; naer al dat er geschreven is in des Heeren wet, die hy Israël geboden heeft.

41 En na hem Heman, en Idithun, en de andere uitgekozen, een iegelyken by zynen naem, om den Heere te belyden : want zyne bermhertigheid in der eeuwigheid is.

42 Heman ook, en Idithun zingende met de trompette, en te klinken op de cimbalen, en alle de instrumenten der muzyken, om den Heere te zingen : en Idithuns zonen heeft hy doen poortiers zyn.

43 En al het volk is wederom gekeerd in zyn huis, en David, dat hy zyn huis ook gebenedyden zoude.

KAPITTEL XVII.

EN toen David woonde in zyn huis, heeft hy gezeid tot Nathan den profeet : Ziet, ik woon in een cederen huis : en de ark van des Heeren verbond is onder de vellen.

2 En Nathan heeft tot David gezeid : Al wat in uw hert is, doet dat : want God is met u.

3 Daerom is op dien nacht het woord des Heeren gedaen tot Nathan den profeet, zeggende :

4 Gaet henen, en spreek tot David mynen knecht : Dit zegt den Heer : Gy zult my geen huis timmeren om te woonen.

5 Want ik heb in geen huis gewoon van dien tyd, dat ik Israël uitgeleid heb, tot op dezen dag toe ; maer ik ben altyd geweest veranderende de plaetsen des tabernakels ;

6 En woonende in eene tente met geheel Israël. Heb ik ooit gesproken tot eenigen van de regters van Israël, denwelken ik bevolen had, dat zy myn volk voeden zouden, en gezeid : Waerom hebt gy my geen cederen huis getimmerd ?

7 Daerom zult gy nu aldus spreken tot mynen knecht David : Dit zegt den Heer der heirscharen : Ik heb u genomen, toen gy in de weide de kudde volgdet, dat gy een prins myns volks van Israël zyn zoudt.

8 En ik ben met u geweest werwaerts dat gy gereisd hebt : en ik heb alle uwe vyanden doodgeslagen voor u, en ik heb u eenen naem gemaekt gelyk een van de grooten, die grootelyks vermaerd zyn op de aerde.

9 En ik heb mynen volke Israël plaets gegeven : het zal geplant worden, en het zal daerin woonen : en het zal voortaan niet meer beroerd worden, noch de kinderen der boosheid zullen ze verdrukken, gelyk het was in het beginsel,

10 Van dien dagen, toen ik mynen volke Israël regters gaf, en ik heb alle uwe vyanden vernederd. Hierom zoo verkondig ik u, dat den Heer u een huis timmeren zal.

11 En als gy uwe dagen zult volbragt hebben, om tot uwe vaderen te gaen, zoo zal ik uw zaed na u verwekken, hetwelk zal van uwe zonen zyn : en ik zal zyn ryk vestigen.

12 Hy zal my een huis timmeren, en ik zal zynen ryksstoel vastmaken, tot in der eeuwigheid.

13 Ik zal hem tot eenen vader zyn, en hy zal my tot eenen zoon zyn : en myne bermhertigheid zal ik van hem niet nemen, gelyk ik die weggenomen heb van hem, die voor u geweest is.

14 En ik zal hem in myn huis stellen, en in myn ryk in der eeuwigheid : en zynen

troon zal den allerstandvastigsten wezen in der eeuwigheid.

15 Naer alle deze woorden, en naer al dit visioen, zoo heeft Nathan tot David gesproken.

16 En als den koning David gekomen was, en gezeten was voor den Heere, zoo heeft hy gezeid: Wie ben ik, ô Heer God, en wat is myn huis, dat gy my zulke dingen zoudt geven?

17 Maer ook heeft u dit luttel gedacht voor uw aenschyn, en daerom hebt gy ook gesproken van uws dienaers huis, tot in toekomstende tyden: en gy hebt my zeer heerlijk gemaakt boven alle menschen, Heere God.

18 Wat mag David voortaan meer daertoe doen, als gy uwen dienaar alzo glorieus gemaakt hebt, en hem gekend hebt?

19 Heere, om uwen dienaar naer uw hert, hebt gy alle deze grootdadigheid gedaen, en gy hebt alle deze grootdadige dingen willen kenlyk maken.

20 Heere, daer is niemand uws gelyk: en daer is geen ander God dan gy, van alle die wy met onze ooren gehoord hebben.

21 Want wat ander volk is er als uw volk Israël, een volk op aerdryk, tot hetwelk God gegaen is, dat hy het verlossen zoude, en voor zichzelf een volk maken, en door zyne grootheid en vreesselykheden uitwerpen de natien van zyn aenzigt; hetwelk hy uit Egypten verlost had?

22 En gy hebt het volk van Israël gesteld u tot eenen volke in der eeuwigheid: en gy, Heere, zyt zyn God geworden.

23 Nu dan, Heere, hierom laet het woord, dat gy uwen knecht gesproken hebt, en op zyn huis, vastgemaakt worden in der eeuwigheid, en doet gelyk gy gesproken hebt.

24 En laet blyven, en groot gemaakt worden uwen naem, tot in der eeuwigheid: en men zegge: Den Heer der heirscharen is den God van Israël, en David zyns knechts huis, blyvende voor hem.

25 Want gy Heere, myn God, hebt geopend de oor uws knechts, dat gy hem een huis zoudt timmeren; en hierom heeft uw dienaar betrouwen gevonden, om te bidden in uwe tegenwoordigheid.

26 Nu dan, Heere, gy zyt God: en gy hebt ot uwen dienaar gesproken zoo groote wel-laden.

27 En gy hebt begonnen te benedeyden het huis van uwen dienaar, dat het eeuwiglyk oude voor u zyn: want als gy, Heere, dat gebenedydt, zoo zal het gebenedydt zyn in der eeuwigheid.

KAPITTEL XVIII.

EN het is geschied hierna dat David de Philistynen sloeg, en dat hy die verne-

derde, en nam Geth en hare dochteren uit der Philistynen hand,

2 En dat hy Moab sloeg, en dat de Moabitē Davids knechten werden, gevende hem giften.

3 Op denzelfden tyd, heeft David ook geslagen Adarezer, den koning van Soba, des landschaps van Hemath, als hy reisde, dat hy zyn ryk zoude verbreiden tot aen den vloed Euphrates.

4 Aldus heeft David hem afgenomen duizend van zyne wagens met vier peerden, en zeven duizend peerdenvolk, en twintig duizend voetvolk: en hy heeft verminkt alle de wagenpeerden, uitgenomen een honderd wagens met vier peerden, dewelke hy voor zich zelve heeft behouden.

5 En Syrus van Damascus is ook daerover gekomen, dat hy Adarezer den koning van Soba helpen zoude: maer van des konings volk sloeg David twee-en-twintig duizend mannen.

6 En hy heeft ruiters gesteld in Damascus, dat hem Syrien ook dienen zoude, en giften brengen. En den Heer heeft hem geholpen in alles daer hy henen toog.

7 En David heeft genomen de gouden pykkokers, die de knechten van Adarezer hadden, en hy heeft die gebragt in Jerusalem.

8 En ook van Thebath, en Chun, Adarezers steden, zeer veel metaels, waeraf dat Salomon de metalen zee gemaakt heeft, en de kolommen, en de metalen vaten.

9 Hetwelk als Thou, den koning van Hemath, gehoord had, te weten, dat David geslagen had al het heir van Adarezer, den koning van Soba,

10 Zoo heeft hy Adoram, zynen zoon, gezonden aen den koning David, dat hy van hem zoude vrede begeeren, en dat hy zich mede verblyden zoude, om dat hy Adarezer geslagen en verwonnen had: want Thou was Adarezers vyand.

11 Maer alle de gouden en zilveren en metalen gereedschappen heeft David den koning den Heere geheiligd, met het goud en zilver, hetwelk hy gehaald had van alle de heidenen, zoo wel uit den lande van Idumeën en Moab, en der kinderen van Ammon, als van de Philistynen en Amalek.

12 Maer Abisai, den zoon Sarvia, heeft Edom geslagen in de valleij der zoutgroeven, achttien duizend mannen:

13 En hy heeft in Edom gesteld een landsge-weer, dat der Idumeën land dienen zoude David: en den Heer heeft David bewaerd in alles daer hy henen toog.

14 Aldus heeft David geregeerd over geheel Israël, en hy deed regt en regtveerdigheid allen zynen volke.

15 En Joab, den zoon Sarvia, was over het heir, en Josaphat, Ahiluds zoon, was griffier.

16 Maer Sadoc, Achitobs zoon, en Ahimelech, Abiathars zoon, waren priesters : en Susa was den schryver.

17 En Banaïas, Joiadas zoon, was over de legioenen van Cerethi en Phlethi : en Davids zonen waren de eersten aen des konings hand.

KAPITTEL XIX.

EN het is geschied dat Naas, der kinderen van Ammon koning, stierf, en dat zyn zoon in zyne stede regeerde.

2 En David heeft gezeld : Ik zal barmhertigheid doen met Hanon, Naas zoon ; want zyn vader heeft my gratie gedaen. En David heeft boden gezonden om hem te troosten van zyns vaders dood. En toen die gekomen waren in het land der kinderen van Ammon, om te troosten Hanon,

3 Zoo hebben de prinzen der kinderen van Ammon gezeld tot Hanon : Gy meent by aventure dat David ter eere van uwen vader deze gezonden heeft, die u troosten zouden : en gy bevroedt niet dat zyne knechten tot u komen, om te bespieden en te ondervragen, en te doorzoeken uw land.

4 Hierom heeft Hanon Davids knechten kael gemaakt, en geschoren, en hy heeft hunne kleederen afgesneden van de billen tot de voeten toe, en hen laten gaen.

5 En als zy weggegaen waren, en dit David ontboden hadden, zoo heeft hy hun te gemoet gezonden (want zy hadden eene groote versmaetheid geleden) en heeft geboden dat zy blyven zouden te Jericho, tot dat hunnen baerd gewassen ware, en dat zy dan wederkwamen.

6 Maer de kinderen van Ammon ziende dat zy David ongelyk gedaen hadden, zoo wel Hanon als het andere volk, hebben gezonden duizend talenten zilvers, dat zy voor zich zelve huren zouden van Mesopotamien, en van Syrien Maacha, en van Soba wagens en rosfolk.

7 En zy hebben gehuurd tweec-en-dertig duizend wagens, en den koning van Maacha met zynen volke. En als zy gekomen zyn, zoo hebben zy hun heirleger gemaakt tegenover Medaba. En de kinderen van Ammon, vergaderd uit hunne steden, zyn ook ten stryde gekomen.

8 Als David dit gehoord had, zoo heeft hy gezonden Joab, en al het heir der vrome mannen.

9 En de kinderen van Ammon uitkomende, hebben hunne slagorde gesteld by de poort der stad : maer de koningen, die tot hunne

hulp gekomen waren, stonden ter zyde alleen in het veld.

10 Hierom Joab verstaende dat den stryd tegen hem, en achter rugge werd, heeft de allervroomste mannen gekozen uit geheel Israël, en hy is getrokken tegen de Syriers.

11 En het ander deel des volks heeft hy gegeven onder Abisai zyns broeders hand ; en zy zyn getrokken tegen de kinderen van Ammon.

12 En hy zeide : Is het dat de Syriers my verwinnen, zoo zult gy my helpen : maer is het dat de kinderen van Ammon u verwinnen, zoo zal ik u tot eene bescherming zyn.

13 Hebt vromen moed, en laet ons manlyk doen voor ons volk, en voor onzes Gods steden : den Heer zal doen dat in zyn aenschyn goed is.

14 Aldus is Joab, en het volk, dat met hem was, opgetrokken tegen de Syriers ten stryde : en hy heeft ze doen vlieden.

15 En de kinderen van Ammon ziende dat de Syriers gevloeden waren, hebben ook de vlugt genomen voor Abisai zynen broeder, en zy zyn in de stad gevlugt : en Joab is ook wederom gekeerd in Jerusalem.

16 Maer de Syriers, ziende dat zy nedergevallen waren voor Israël, hebben boden gezonden, en zy hebben aangebragt de Syriers, die over den vloed waren : en Sophach, den overkapitein der oorlogen van Adarezer, was hun veldheer.

17 En als dit David geboodschapt was, zoo heeft hy geheel Israël vergaderd, en is over de Jordane getrokken, en hy heeft ze overvallen, en hy heeft regt tegen hen over zyne slagorde gesteld, daer zy tegen strenden.

18 Maer de Syriers zyn voor Israël gevloeden : en David heeft doodgeslagen van de Syriers, zeven duizend wagens, en veertig duizend voetvolks, en Sophach den hoofdman des heirs.

19 En Adarezers knechten, ziende dat zy van Israël verwonnen waren, zyn overgevloeden tot David, en zy hebben hem gediend : en Syria wilde voortaan niet meer hulpe doen den kinderen van Ammon.

KAPITTEL XX.

EN het is gebeurd na het verloop van eenen jare, ten tyde als de koningen plegen ten stryde uit te trekken, dat Joab heeft vergaderd een heir, en de magt der strydbare mannen : en hy heeft bedorven het land der kinderen van Ammon : en hy is voortgereisd, en heeft Rabba belegd : maer David bleef te Jerusalem toen Joab Rabba versloeg en verdorf.

2 En David heeft genomen Melchoms kroon

van zyn hoofd, en hy heeft daerin gevonden het gewigt van een talent gouds, en zeer kostelyke steenen, en hy heeft voor zich zelve daerof gemaekt eene koninglyke kroon : en hy heeft ook zeer veel roofs van de stad genomen :

3 En het volk, dat daer binnen was, heeft hy uitgeleid : en hy heeft over hen doen gaen dorschwagens, en sleden, en karren met scherpe yzeren beslagen, alzoo dat zy van een gesneden, en in stukken gewreven werden : alzoo heeft David gedaen allen den steden der kinderen van Ammon : en hy is wederom gekeerd met al zynen volke in Jerusalem.

4 Nadezen is een stryd opgestaen tot Gazer tegen de Philistynen : in denwelken heeft Sobochai den Husathiter geslagen Saphai van Raphaims geslacht, en hy heeft ze vernederd.

5 En daer is nog een anderen stryd geschied tegen de Philistynen, in denwelken heeft Adeodatus, Saltus zoon, den Bethlehemiter, geslagen den broeder van Goliath den Gethiter, die eene spies had, wiens hout was gelyk eenen wevers weefboom.

6 Maer daer is nog een anderen stryd geschied te Geth, in denwelken een zeer lang man was, hebbende zes vingeren, dat is, te zamen vier-en-twintig : denwelken ook mede was geboren uit het geslacht van Rapha.

7 Dezen blasphemeerde Israël : en Jonathan, den zoon van Samaa, Davids broeder, heeft hem geslagen. Dit zyn de kinderen van Rapha in Geth, die gevallen zyn door Davids hand, en zynen knechten.

KAPITTEL XXI.

EN Satan is opgestaen tegen Israël : en hy heeft David opgerukt dat hy Israël tellen zoude.

2 En David heeft tot Joab gezeid, en tot de prinsen des volks : Gaet henen, en telt Israël, van Bersabee tot Dan toe : en brengt my het getal, dat ik het wete.

3 En Joab heeft geantwoord : Den Heer vermeerdere zyn volk honderdmael meer dan zy zyn : maer, myn heer koning, zyn het niet alle uwe knechten? Waerom begeert myn heer dit, hetwelk Israël tot eene zonde gerekend zal worden?

4 Maer des konings woord heeft verwonnen : en Joab is uitgegaen, en heeft geheel Israël omgegaen : en hy is wedergekeerd in Jerusalem.

5 En hy heeft David het getal gegeven, van degene die hy omgegaen had : en al het getal van Israël is bevonden duizend duizend en honderd duizend mannen, die zweerde uittrokken : maer van Juda waren

vier honderd en zeventig duizend vechtende mannen.

6 Want Levi en Benjamin heeft hy niet geteld : om dat Joab noode des konings gebod volbragt.

7 En het mishaegde God dat er geboden was : en hy heeft Israël geslagen.

8 En David heeft tot God gezeid : Ik heb bovenmaten zeer gezondigd, dat ik dit doen zoude ; ik bid u, neemt af de boosheid uws knechts, want ik heb onwysselyk gedaen.

9 En den Heer heeft gesproken tot Gad, Davids ziender, zeggende :

10 Gaet henen, en spreekt tot David, en zegt hem : Dit zegt den Heer : Van dry geef ik u keus ; kiest een dat gy wilt, en ik zal het u doen.

11 En als Gad tot David gekomen was, zoo heeft hy hem gezeid : Dit zegt den Heer : Kiest dat gy wilt :

12 Of dry jaren duren tyd ; of dat gy dry maenden vliedt voor uwe vyanden, en hun zweerd niet te mogen ontgaen ; of dry dagen het zweerd des Heeren, en pestilentie in den lande, en dat den engel des Heeren doodsla in alle de palen van Israël. Hierom ziet nu wat ik hem antwoorden zal, die my gezonden heeft.

13 En David heeft tot Gad gezeid : Van alle zyden pramen my de bangheden : maer het is my beter dat ik valle in des Heeren handen, want zyne barmhertigheden veel zyn, dan in de handen der menschen.

14 Hierom heeft den Heer de pestilentie in Israël gezonden : en daer zyn er van Israël gevallen zeventig duizend mannen.

15 En hy heeft den engel ook gezonden in Jerusalem, dat hy die slaen zoude : en als die geslagen werd, zoo heeft het den Heer gezien, en heeft barmhertigheid gehad over de grootheid des kwaeds : en hy heeft geboden den engel, die daer sloeg : Het is genoeg, laet nu uwe hand ophouden. En den engel des Heeren stond by den dorschvloer van Ornan des Jebuseiters.

16 En David, opheffende zyne oogen, heeft gezien den engel des Heeren, staende tuschen hemel en aerde, en een bloed zweerd in zyne hand, en gekeerd tegen Jerusalem : en zy zyn nedergevallen, zoo wel hy als de ouders gekleed met hairen kleederen, met het aenzigt plat ter aerde.

17 En David heeft tot God gezeid : Ben ik het niet, die geboden heb dat men het volk tellen zoude? Ik ben het, die gezondigd heb : ik ben het, die het kwaed gedaen heb : wat kwaed heeft die kudde schapen verdiend? Heere myn God, ik bid u, laet uwe hand op my gekeerd worden, en op myn vaders huis : maer uw volk laet niet geslagen worden.

18 En den engel des Heeren heeft Gad geboden dat hy David zeggen zoude, dat hy opgaen zoude, en timmeren eenen altaer den Heere den God, in den dorschvloer van Ornan den Jebuseiter.

19 Hierom is David opgegaen naer Gads woord, hetwelk hy hem zeide uit den naem des Heeren.

20 En toen Ornan opziende den engel zag, en zyne vier zonen met hem, zoo hebben zy zich verborgen : want op dien tyd zoo dorschte hy tarwe op den dorschvloer.

21 Aldus toen David tot Ornan kwam, zoo zag hem Ornan, en is hem te gemoet gekomen van den dorschvloer, en heeft hem aangebeden, plat nedergebogen ter aerde.

22 En David heeft tot hem gezeid : Geef my de plaets van uwen dorschvloer, dat ik daerin eenen altaer den Heere mag timmeren : alzoo dat gy zoo veel zilvers neemt als hy weerd is, en dat de plage mag ophouden van den volke.

23 En Ornan heeft tot David gezeid : Neemt dien, en myn heere koning doe al dat hem beliest : maer ook geef ik ossen tot het brandoffer, en de dorschinstrumenten tot hout, en tarwe tot sacrificie : ik zal het al gerne geven.

24 En den koning heeft tot hem gezeid : Het zal geenszins alzoo geschieden : maer ik zal zilver geven, zoo veel als dien weerd is : want ik behoer u dat niet af te nemen, en alzoo Gode te offeren brandofferanden zonder kost.

25 Hierom heeft David gegeven Ornan voor de plaets zes honderd sikkelen gouds van zeer regten gewigte.

26 En hy heeft daer den Heere eenen altaer getimmerd : en hy heeft geofferd brandofferanden en vredeofferanden, en hy heeft den Heere aengeroepen, en dien heeft hem verhoord door het vuer van den hemel op den altaer des brandoffers.

27 En den Heer heeft den engel geboden : en hy heeft zyn zweerd in de scheede gekeerd.

28 Hierom David, terstond ziende dat den Heer hem verhoord had, in den dorschvloer van Ornan den Jebuseiter, heeft daer slagtofferanden gedood ten offer.

29 En het tabernakel des Heeren, dat Moyses in de woestyn gemaakt had, en den altaer der brandofferanden was te dier tyd op de hoogte tot Gabaon.

30 En David mogt niet gaen tot den altaer, dat hy daer God zoude bidden : want hy met uitnemende grooten grouwel vervaerd was, ziende het zweerd van des Heeren engel.

KAPITTEL XXII.

EN David heeft gezeid : Dit is het huis Gods, en dezen altaer is tot het brandoffer van Israël.

2 En hy heeft geboden dat men vergaderen zoude alle de bekeerde heidenen tot de Joodsche wet, van den lande van Israël : en hy heeft van die gemaakt steenhouwers om steenen te houwen en effen te maken, om het huis Gods te timmeren.

3 Ook heeft David zeer veel yzer bereid tot de nagelen der deuren, en tot de herren en voegselen : en van metael een ontelleyk gewigt.

4 En de cederenhouten zonder getal ; welk de Sidoniters, en die van Tyrus bragten tot David.

5 En David heeft gezeid : Salomon, myn zoon, is een jongeling en teer ; en het huis, dat ik den Heere timmeren wil, moet zulk wezen, dat het in alle landen vernaemd worde : hierom zal ik hem te voren bereiden dat daertoe noodelyk is. En om deze zake heeft hy voor zyne dood alle de kosten bereid :

6 En hy heeft Salomon zynen zoon geroepen, en hem geboden dat hy een huis timmeren zoude den Heere den God van Israël.

7 En David heeft tot Salomon gezeid : Myn zoon, het was myn wil dat ik zoude timmeren een huis den naem des Heeren myns Gods :

8 Maer het woord des Heeren is, tot my gekomen, zeggende : Gy hebt veel bloeds gestort, en groote krygen gevoerd : gy zult mynen naem geen huis mogen timmeren, zoo veel bloeds gestort hebbende voor my :

9 Den zoon, die u geboren zal worden, zal een zeer gerust man wezen : want ik zal hem doen rusten van alle zyne vyanden in het ronde : en om deze zake zal hy vreedzaamig genoemd worden : en vrede en ruste zal ik in Israël geven alle zyne dagen.

10 Hy zal een huis mynen naem timmeren, en hy zal my tot eenen zoon zyn, en ik zal hem tot eenen vader zyn : en ik zal den stoel van zyn koningryk vastmaken over Israël in der eeuwigheid.

11 Hierom nu, myn zoon, den Heer zy met u, en weest voorspoedig, en timmert een huis den Heere uwen God, gelyk hy van u gesproken heeft.

12 En den Heer geve u ook wysheid en verstand, dat gy Israël moogt regeren, en bewaren de wet des Heeren uws Gods.

13 Want dan zult gy mogen voorspoedig zyn, is het dat gy bewaert de geboden, en de oordeelen, die den Heer geboden heeft Moyses, dat hy die zoude leeren Israël :

wordt vroom, en doet manlyk, vreest niet, noch vervaert u.

14 Ziet, ik heb in myne armoede te voren bereid de kosten van des Heeren huis : honderd duizend talenten gouds, en duizendmael duizend talenten zilvers : maer des metaels, en des yzers is geen gewigt, want de menigte gaet boven het getal : steenen en houten heb ik bereid tot alle de behoeften des werks.

15 Gy hebt ook zeer veel kunstige werklieden, steenhouwers en metsers, en kunstige timmerlieden des houts, en van alle kunstige ambachten zeer verstandig om het werk te maken,

16 Van goud en zilver, en metael, en yzer, deswelks geen getal is. Hierom staet op, en maekt het, en den Heer zal met u zyn.

17 En David heeft ook bevolen alle den prinsen van Israël, dat zy Salomon zynen zoon helpen zouden,

18 Zeggende : Gy ziet dat den Heer uw God met u is, en dat hy u ruste gegeven heeft alom in het ronde, en dat hy alle uwe vyanden geleverd heeft in uwe handen, en dat het land onderworpen is voor den Heer, en voor zyn volk.

19 Hierom zoo geeft uwe herten en uwe zielen, dat gy den Heer uwen God zoekt : en staet op, en timmert eene heilige woning God den Heere, dat de ark van des Heeren verbond gebragt worde, en de vaten die den Heere geheiligt zyn, in het huis, dat den naem des Heeren getimmerd wordt.

KAPITTEL XXIII.

DAVID dan oud zynde, en vol van dagen, heeft Salomon, zynen zoon, koning gesteld over Israël.

2 En heeft vergaderd alle de prinsen van Israël, en de priesters en leviten.

3 En de leviten zyn geteld van dertig jaren en daerboven : en daer zyn gevonden achten-dertig duizend mannen.

4 Van deze zyn er uitgekozen en ausgescheiden, ten dienste des Heeren, vier-entwintig duizend : en der oversten en regters, zes duizend.

5 En voorts vier duizend deurwachters : en zoo veel zangers, den Heere zingende met instrumenten, die zy gemaekt hadden om te zingen.

6 En David heeft ze bedeed by de beurten der kinderen van Levi, te weten, van Gerson, en Kaath, en Merari.

7 De zonen van Gerson : Leedan, en Semei.

8 De zonen van Leedan : den prins Jahiel, en Zethan, en Joel, dry.

9 De zonen van Semei : Salomith, en

Hosiel, en Aran, dry : dit waren de prinsen der familien van Leedan.

10 Maer de zonen van Semei : Leheth, en Ziza, en Jaus, en Baria : deze zyn de vier kinderen Semei.

11 En Leheth was den eersten, Ziza den tweeden : maer Jaus en Baria hadden niet veel zonen, en daerom zyn zy in eene familie en in een huis gerekend.

12 Kaaths zonen : Amram, en Isaar, Hebron, en Oziel, vier.

13 Amrams zonen : Aaron en Moyses. En Aaron is ausgescheiden dat hy dienen zoude in de allerheiligste plaets, hy en zyne zonen in der eeuwigheid, en dat hy het welriekende offer den Heere ontsteken zoude, naer zyne behoorte, en zynen naem zoude gebenedyden in der eeuwigheid.

14 En Moyses des mans Gods zonen zyn ook medegesteld in het geslacht van Levi.

15 De zonen van Moyses : Gersom en Eliezer.

16 Gersoms zonen : Subuel den eersten.

17 En Eliezers zonen waren : Rohobia, den eersten : en Eliezer had geene andere zonen. Maer de kinderen van Rohobia zyn bovenmaten zeer vermenigvuldigd.

18 Den zoon van Isaar : Solomith den eersten.

19 De zonen van Hebron : Jeriau, den eersten ; Amarias, den tweeden ; Jahaziel, den derden ; Jecmaam, den vierden.

20 De zonen van Oziel : Micha, den eersten ; Jesia, den tweeden.

21 De zonen van Merari : Moholi, en Musi. De zonen van Moholi : Eleazar en Cis.

22 Maer Eleazar is gestorven : en hy had geene zonen, maer dochters : en de zonen van Cis, hare broeders hebben ze genomen.

23 De zonen van Musi : Moholi, en Eder, en Jerimoth, dry.

24 Dit zyn de kinderen van Levi, in hunne geslachten, en familien, prinsen by beurten, en by het getal der hoofden, by elken byzonder, dewelke deden de werken des diensts van des Heeren huis, van twintig jaren, en daerboven.

25 Want David heeft gezeid : Den Heer God van Israël heeft zynen volke rust gegeven, en de wooninge te Jerusalem tot in der eeuwigheid.

26 En het zal der leviten dienst niet toebehooren, dat zy voorts meer dragen zullen het tabernakel, en alle zyne gereedschappen, om te dienen.

27 En naer de laatste geboden van David zal men rekenen het getal der kinderen van Levi, van twintig jaren en daerboven.

28 En zy zullen zyn onder de hand van

Aarons zonen, ten dienste van des Heeren huis, in de portalen en kameren, en in de plaets der zuivering, en in de heilige plaets, en in alle de werken des diensts van des Heeren tempel.

29 Maer de priesters zullen zyn over de voorgelegde brooden, en tot het sacrifice der bloeme van meel, en tot de platte koeken, en ongeheefde brooden, en tot de panne, en om te roosten, en over alle de gewigten en maten.

30 Maer de leviten, dat zy des morgens vroeg staen zouden, om te danken en te zingen den Heere : desgelyks ook des avonds.

31 Zoo wel dat in het offeren van de heel-brandofferanden des Heeren, als in de sabatten en eerste dagen der maenden en in de andere hoogtyden, naer het getal en ceremonien van elken dinge, altyd voor den Heere.

32 En dat zy bewaren zouden het tabernakel des verbonds, en de behoorlyke manier der heilige plaetse, en Aarons zonen hunne broederen te dienen in des Heeren huis.

KAPITTEL XXIV.

MAER de zonen van Aaron hadden deze deelingen : Aarons zonen : Nadab, en Abiu, en Eleazar, en Ithamar.

2 Maer Nadab en Abiu zyn voor hunnen vader gestorven zonder kinderen : en het priesterschap hebben bediend Eleazar, en Ithamar.

3 En David heeft ze gedeeld, dat is Sadoc, van Eleazars zonen, en Ahimelech, van Ithamars zonen, naer hunne beurten en dienst.

4 En daer zyn gevonden veel meer zonen van Eleazar prinselyke mannen, dan van Ithamars zonen. En hy heeft gedeeld hun, dat is den kinderen van Eleazar, prinsen naer de familien, zestien : en den zonen van Ithamar, by hunne familien en huizen, acht.

5 Voorts zoo heeft hy beide de familien onder malkander gedeeld met loten : want zy waren prinsen der heilige plaetse, en Gods prinsen, zoo wel van Eleazars zonen, als van Ithamars zonen.

6 En Semeias Nathanaels zoon den schryver, een Leviet, heeft ze beschreven voor den koning, en voor de prinsen, en voor Sadoc den priester, en Ahimelech Abiathars zoon, en voor de prinsen onder de priesters en leviten : een huis, welk boven de andere was, voor Eleazar : en een ander huis, dat de andere onder zich had, voor Ithamar.

7 En het eerste lot kwam uit voor Joiarib, het tweede Jedei,

8 Het derde Harim, het vierde Seorim,
9 Het vyfde Melchia, het zesde Maiman,
10 Het zevende Accos, het achtste Abia,
11 Het negende Jesua, het tiende Seche-

nia,
12 Het elfde Eliasib, het twaelfde Jacim,
13 Het dertiende Hoppa, het veertiende Isbaab.

14 Het vyftiende Belga, het zestiende Emmer.

15 Het zeventiende Hezir, het achttiende Apses,

16 Het negentiende Pheteia, het twintigste Hezechiel,

17 Het een-en-twintigste Jachin, het twee-en-twintigste Gamul,

18 Het dry-en-twintigste Dalaiau, het vier-en-twintigste Maaziau.

19 Dit waren hunne beurten naer hunne diensten, dat zy in des Heeren huis gaen zouden, en naer hunne behoorten onder de hand van Aaron huns vaders : gelyk den Heer den God van Israël bevolen had.

20 Maer der kinderen van Levi, die nog overgebleven waren van Amrams zonen, was Subael, en van Subaels zonen, Jehe-deia.

21 En van Rohobias zonen was den prins Iesias.

22 Maer Isaari, Salemoths zoon, en Salemoths zoon Jahath :

23 En zyn zoon Jeriau, den eersten ; Amarias, den tweeden ; Jahaziel, den derden ; Jeemaan, den vierden.

24 Oziels zoon, Micha : den zoon van Micha, Samir.

25 Den broeder van Micha, Iesia : en Iesias zoon, Zacharias.

26 De zonen van Merari : Moholi en Musi. Den zoon Oziau : Benno.

27 En de zonen van Merari : Oziau, en Soam, en Zachur, en Hebri.

28 Maer den zoon van Moholi : Eleazar, die geene kinderen had.

29 Maer Cis zoon : Jerameel.

30 De zonen van Musi : Moholi, Eder, en Jerimoth. Dit zyn de zonen van Levi naer de huizen van hunne familien.

31 En zy hebben ook loten geworpen tegen hunne broeders, Aarons zonen, voor David den koning, en Sadoc, en Ahimelech, en voor de prinsen onder de priesters en leviten, zoo wel de meesten als de minsten, het lot deelde ze al gelykelyk.

KAPITTEL XXV.

ALDUS hebben David, en de oversten van den heire uitgescheiden ten dienste, de kinderen van Asaph, en Heman, en Idithun : die profeteren zouden op harpen en

psalteren, en cimbalen, naer hun getal, diene den dienst die hun toegeschikt was.

2 Van Asaphs zonen : Zacchur, en Joseph, en Nathania, en Asarela, Asaphs zonen : onder Asaphs hand, profeterende by den koning.

3 Maer Idithun : de zonen van Idithun, Godolias, Sori, Jeseias, en Hasabias, en Mathathias, zes, onder huns vaders Idithuns hand, die op de harpe profeteerde, over degene die den Heer beleden en loofden.

4 Heman ook : de zonen van Heman, Bocciau, Mathaniau, Oziel, Subuel, en Jerimoth, Hananias, Hanani, Eliatha, Geddelthi, en Romemthiezer, en Jesbacassa, Mellothi, Othir, Mahazioth :

5 Alle deze waren Hemans zonen des konings ziender in de woorden Gods, dat hy den hoorn verheffen zoude : en God heeft Heman gegeven veertien zonen en dry dochters.

6 Zy waren allegader onder huns vaders hand bedeeld om te zingen in des Heeren tempel, op cimbalen, en psalteren, en harpen, ten dienste van des Heeren huis by den koning : te weten, Asaph, en Idithun, en Heman.

7 En hun getal was met hunne broeders, die des Heeren lofzang leerden, al te zamen leeraers, twee honderd acht-en-tachtig.

8 En zy hebben loten geworpen naer hunne beurten gelykelyk, zoo wel den meesten als den minsten, geleerd beide en ongeleerd.

9 En het eerste lot is uitgegaen voor Joseph, die van Asaph was. Het tweede Godolias, hem en zynen zonen, en zynen broederen, die waren twaelf.

10 Het derde Zachur, zynen zonen en broederen, twaelf.

11 Het vierde Isari, zynen zonen en broederen, twaelf.

12 Het vyfde Nathanias, zynen zonen en broederen, twaelf.

13 Het zesde Bocciau, zynen zonen en broederen, twaelf.

14 Het zevende Isreela, zynen zonen en broederen, twaelf.

15 Het achtste Jesaias, zynen zonen en broederen, twaelf.

16 Het negende Mathanias, zynen zonen en broederen, twaelf.

17 Het tiende Semeias, zynen zonen en broederen, twaelf.

18 Het elfde Azareel, zynen zonen en broederen, twaelf.

19 Het twaelfde Hasabias, zynen zonen en broederen, twaelf.

20 Het dertiende Subael, zynen zonen en broederen, twaelf.

21 Het veertiende Mathathias, zynen zonen en broederen, twaelf.

22 Het vyftiende Jerimoth, zynen zonen en broederen, twaelf.

23 Het zestiende Hananias, zynen zonen en broederen, twaelf.

24 Het zeventiende Jesbacassas, zynen zonen en broederen, twaelf.

25 Het achttiende Hanani, zynen zonen en broederen, twaelf.

26 Het negentiende Mellothi, zynen zonen en broederen, twaelf.

27 Het twintigste Eliatha, zynen zonen en broederen, twaelf.

28 Het een-en-twintigste Othir, zynen zonen en broederen, twaelf.

29 Het twee-en-twintigste Geddelthi, zynen zonen en broederen, twaelf.

30 Het dry-en-twintigste Mahazioth, zynen zonen en broederen, twaelf.

31 Het vier-en-twintigste Romemthiezer, zynen zonen en broederen, twaelf.

KAPITTEL XXVI.

MAER dit waren de deelingen der deurwaarders : van de Koriten Meselemlia, den zoon van Kore, van Asaphs kinderen.

2 De zonen van Meselemlia : Zacharias den eerstgeboren, Jadhel den tweeden, Zabadias den derden, Jathanael den vierden,

3 Elam den vyfden, Johanan den zesden, Elioenai den zevenden.

4 En de zonen van Obed-edom : Semeias den eerstgeboren, Jozabad den tweeden, Joaha den derden, Sachar den vierden, Nathanael den vyfden,

5 Ammiel den zesden, Issachar den zevenden, Phollathi den achtsten : want den Heer had hem gebenedyd.

6 Maer Semei zynen zoon zyn ook zonen geboren, oversten van hunne familien, want zy waren zeer sterke mannen.

7 Aldus waren de zonen van Semeias : Othni, en Raphael, en Obed, Elzabad, en zyne broeders zeer sterke mannen : Eliu ook, en Samachias.

8 Alle deze van Obed-edoms zonen : zy en hunne zonen, en broeders, zeer sterk om te dienen, twee-en-zestig van Obed-edom.

9 Maer de zonen van Meselemlia en hunne broeders, zeer sterke mannen, achttien.

10 En van Hosa, dat is, van de zonen van Merari : Semri, den prins, (want hy had geen eerstegeboren, en daerom had hem zyn vader gesteld tot enen prins).

11 Helcias den tweeden, Tabelias den derden, Zacharias den vierden : alle deze, zonen en broeders van Hosa, waren dertien.

12 Deze zyn gedeeld in deurwachters, dat zy altyd als prinzen der bewaringen, gelyk

hunne broeders' dienen zouden in des Heeren huis.

13 Hierom zyn de loten gelykelyk geworpen, den kleinen en den grooten, by hunne familien, tot elke poorte.

14 Aldus is het lot van het oosten gevallen Selemia. Maer Zacharias, zynen zoon, den zeer wyzen en geleerden man, is by lotery gevallen de noordzyde.

15 En Obed-edom met zyne zonen, aen het zuiden : in welk deel des huis was den raed der ouders.

16 Sephim en Hosa aen het westen, by de poorte, die leidt naer den weg des opgangs : eene bewaring tegen de bewaring.

17 Maer aen het oosten zes leviten : en aen het noorden vier des daegs : en aen het zuiden desgelyks in den dag vier : en daer den raed was twee en twee.

18 En in der deurwachters kamerkens, aen het westen, vier in den weg, twee in elk van de kamerkens.

19 Dit zyn de deelingen der deurwachters der zonen van Kore en Merari.

20 Maer Achias was over de tresoren van het huis des Heeren, en over het gereedschap der heilige plaetsen.

21 En de zonen van Ledan, de zonen van Gersonni : van Ledan waren prinsen der familien, Ledan, en Gersonni, Jehieli.

22 De zonen van Jehieli : Zathan, en Joel zyne broeders over de schatten van des Heeren huis.

23 Den Amramiten, en Isaariten, en Hebroniten, en Oziheliten.

24 Maer Subael, den zoon van Gersom, Moyses zoon, was den oversten gesteld van de tresoren.

25 En zyn broeder Eliezer, wiens zoon was Rahabia, en den zoon van dezen Isaïas, en dezes zoon Joram, en dezes zoon was ook Zechri, en dezes zoon Selemith,

26 Hy zelf Selemith, en zyne broeders waren over de schatten der geheiligden, welke den koning David geheiligd heeft, en de prinsen der familien, en de duizendste mannen, en de honderdste mannen, en de kapiteinen des heirs,

27 Van de oorlogen, en rooven der stryden, welke zy geheiligd hadden tot vermaking en huisraed van des Heeren tempel.

28 En alle deze dingen heeft Samuël den ziender geheiligd, en Saül, den zoon van Cis, en Abner, den zoon van Ner, en Joab, den zoon Sarvia : en alle die hadden deze dingen geheiligd door de hand Selemiths, en zyner broederen.

29 Maer over de Isaariten was Chonenias, en zyne zonen waren tot de werken van buiten over Israël, om die te leeren en te vonnissen.

30 Maer van de Hebroniten Hasabias, en zyne broeders, zeer sterke mannen, duizend en zeven honderd, waren over Israël, over de Jordane, tegen het westen, in alle de werken des Heeren, en tot des konings dienst.

31 Maer den prins van de Hebroniten was Jeria, naer hunne familien en geslachten. In het veertigste jaer van Davids koningryk, zyn zy geteld, en zyn gevonden zeer sterke mannen, in Jazar Galaad,

32 En zyne broeders van sterken ouderdom, twee duizend zeven honderd prinsen der familien. En den koning David heeft ze gesteld over de Rubeniten, en Gaditen, en de helft van Manasses geslacht, tot allen Gods en des konings dienst.

KAPITTEL XXVII.

EN de kinderen van Israël, naer hun getal, waren prinsen der familien, hoofdmannen over duizend, en over honderd, en oversten, die den koning dienden naer hunne scharen, ingaende en uitgaende, tot elke maend byzonder in het jaer, een iegelyk was overste over vier-entwintig duizend mannen.

2 Der eerster schare, in de eerste maend, was den oversten Jesboam, Sabdiels zoon, en onder hem vier-entwintig duizend.

3 Van Phares zonen, een prins van alle de prinsen in het heir, in de eerste maend.

4 Der tweeder maend schare had Dudia den Ahohiter, en na hem een ander by name Macelloth, denwelken regeerde een deel des heirs van de vier-entwintig duizend.

5 En den hoofdman der derde schare, in de derde maend, was Banaïas, Joiadas zoon den priester : en in zyne deeling waren vier-entwintig duizend.

6 Dit is Banaïas den allersterksten onder de dertig, en boven de dertig, en over zyne scharen was Amizabad, zyn zoon.

7 Den vierden, in de vierde maend, Asahel, Joabs broeders, en Zabadias, zyn zoon, na hem : en in zyne schare vier-entwintig duizend.

8 Den vyfden, in de vyfde maend, den prins Samaoth den Jezeriter : en in zyne schare vier-entwintig duizend.

9 Den zesden, in de zesde maend, Hira, Acces zoon, een Thecuiter : en in zyne schare vier-entwintig duizend.

10 Den zevenden, in de zevende maend, Helles den Phalloniter, van Ephraïms kinderen : en in zyne schare vier-entwintig duizend.

11 Den achtsten, in de achtste maend, Sobochai den Husathiter, van het geslacht

van Zarahi : en in zyne schare vier-entwintig duizend,

12 Den negenden, in de negende maend, Abiezer den Anathothiter, van de kinderen Jemini : en in zyne schare vier-entwintig duizend.

13 Den tienden, in de tiende maend, Marai, en hy was een Netophatiter, van het geslacht Zarahi; en in zyne schare vier-entwintig duizend.

14 Den elfden, in de elfde maend, Banaias den Pharathoniter, van Ephraïms kinderen : en in zyne schare vier-entwintig duizend.

15 Den twaelfden, in de twaelfde maend, Holdai den Netopthahiter, van Gothoniels geslacht : en in zyne schare vier-entwintig duizend.

16 Maer over de geslachten in Israëel waren deze : Over de Rubeniten was den hoofdman Eliezer, den zoon van Zechri; over de Simeoniten was den hoofdman Saphatias, den zoon Maacha;

17 Over de Leviten, Hasabias, Camuels zoon; over de Aaroniten, Sadoc;

18 Over Juda, Eliu, Davids broeder; over Issachar, Amri, Michaels zoon;

19 Over de Zabuloniten, Iesmaias, den zoon van Abdias; over de Nephthaliten, Jerimoth, den zoon van Ozriel,

20 Over de kinderen van Ephraïm, Osee, den zoon Ozazi; over de helft van Manasses, Joel, den zoon Phadaias;

21 En over de helft van Manasses geslachten in Galaad, Iaddo, den zoon Zacharias; maer over Benjamin, Jasiel, den zoon van Abner;

22 En over Dan, was Ezriel, Jerohams zoon. Dit waren de prinsen der kinderen van Israëel.

23 En David heeft ze niet willen tellen van twintig jaren nederwaerts : want den Heer had gezegd dat hy Israëel vermenigvuldigen zoude, gelyk de sterren des hemels.

24 Joab, den zoon Sarvia, had ze begonnen te tellen, en hy heeft het niet voldaan : want daerom was de gramschap op Israëel gevallen : en daerom is het getal dergener die geteld waren, niet overgesteld in de jaarlyke kronyken des konings David.

25 En over des konings tresoren was Asmoth, Adiels zoon. Maer over de schatten, die in de steden waren, en in de dorpen, en in de torens, was Jonathan, den zoon Ozias :

26 En over het landwerk en de akkerlieden, die het land bouwden, was overste Ezri, den zoon Chelub,

27 En over de wyngaerdeniers was Semcias den Romathiter : en over de wynkelders was Zabdias den Aphoniter.

28 En over de olyfgaerden en vyggæarden,

welke in de platte velden waren, was Balam den Gederiter : maer over de oliekelder was Joas.

29 En over het groot vee, hetwelk weidde te Saron, was overste Setrai den Saroniter : en over de ossen in de valleien, was Saphat, den zoon van Adli.

30 Maer over de kemelen was Ubil den Ismaëliter : en over de ezelen was Jadius den Meronathiter.

31 En over de schapen, Jaziz, een Agareus man. Alle deze waren prinsen over des konings Davids rykdom.

32 Maer Jonathan Davids oom was raedsmann, een voorzienig man en geleerd : hy en Jahiel, Hachamonis zoon, waren met des konings zonen.

33 En Achitophel was ook des konings raedsmann, en Chusai den Arachiter was des konings vriend.

34 Na Achitophel was Joiada, den zoon Banaia, en Abiathar. Maer den prins van des konings heir was Joab.

KAPITTEL XXVIII.

DAVID heeft dan te zamen geroepen alle de prinsen van Israëel, de hoofdlieden der geslachten, en de oversten der scharen, die den koning dienden : de duizend mannen, en de honderd mannen, en die over den rykdom en bezittingen des konings waren, en zyne zonen met de gesneden kamerlingen, en de magtige, en alle de sterksten des heirs in Jerusalem.

2 En als den koning opgestaen was, en stond, zoo heeft hy gezegd : Hoort my, myne broeders, en myn volk : Ik heb gedacht dat ik timmeren zoude een huis, daer de ark van des Heeren verbond rusten zoude, en eene voetbank van ons Gods voeten : en ik heb het al bereid om te timmeren.

3 Maer God heeft my gezegd : Gy zult mynen naem geen huis timmeren, om dat gy een oorlogsman zyt, en bloed gestort hebt.

4 Maer den Heer God van Israëel heeft my gekozen van het geheel huis myns vaders, dat ik zoude wezen koning over Israëel in der eeuwigheid : want van Juda heeft hy de prinsen gekozen : voorts van Judas huis, myns vaders huis : en van myns vaders zonen, heeft hem beliefd dat hy my kiezen zoude koning over geheel Israëel.

5 En ook van myne zonen (want den Heer heeft my veel zonen gegeven) heeft hy Salomon, mynen zoon, gekozen, dat hy zitten zoude op den stoel van des Heeren koningryk over Israëel,

6 En hy heeft my gezegd : Salomon, uw zoon, zal myn huis timmeren, en myne voorhoven : want ik heb hem voor my tot

eenen zoon gekozen, en ik zal hem tot eenen vader wezen.

7 En ik zal zyn ryk vestigen tot in der eeuwigheid, is het dat hy volhardt te doen myne geboden en regten, gelyk ook heden.

8 Hierom nu, voor de geheele vergadering van Israël, daer het ons Heer hoort, bewaert en zoekt neerstiglyk alle de geboden des Heeren onzes Gods : dat gy het goede land bezittet, en dat gy het achterlatet uwen kinderen na u, tot in der eeuwigheid.

9 Maer gy, Salomon, myn zoon, kent den God uws vaders, en dient hem met een volkomen hert, en met eenen willigen moed : want den Heer onderzoekt alle herten, en alle de gedachten der verstandenen verstaet hy. Is het dat gy hem zoekt, gy zult hem vinden : maer is het dat gy hem verlaat, zoo zal hy u wegwerpen in der eeuwigheid.

10 Hierom nu, aengezien dat den Heer u verkozen heeft, dat gy timmeren zoudt het huis der heilige wooninge, zoo wordt versterkt, en volbrengt het.

11 En David heeft Salomon, zynen zoon, gegeven het beworp des portaels, en des tempels, en der schatkamers, en der eetkamer, en der slaepkamers in het heime-lykste, en van het huis der verzoeninge :

12 En ook mede van alle die hy gedacht had, voorhoven, wyde kamers in het ronde, tot de schatten van des Heeren huis, en tot de schatten der heilige dingen,

13 En der priesterlyke en levityke deeligen, tot alle des Heeren werken, en tot alle de gereedschappen des diensts van des Heeren tempel.

14 Goud met gewigte, naer alle de gereedschappen des diensts byzonder. En ook gewigt van zilver naer de verscheiden manieren der gereedschappen en der werken.

15 En ook tot de goude kandelaeren, en tot hunne luchters, goud naer de mate van elken kandelaar en lichter. Desgelyks ook tot de zilveren kandelaeren, en tot hunne luchters, naer het onderscheid der mate heeft hy het gewigt des zilvers gegeven.

16 Ook heeft hy goud gegeven tot de tafelen der voorlegginge, naer de verscheidenheid der tafelen : desgelyks ook zilver tot de andere zilveren tafelen.

17 En tot de kraeuwelkens en fiolen, en wieroekvaten van den puersten goude, en tot de gouden leeuwken naer de maniere der mate, heeft hy het gewigt uitgedeeld tot elk leeuwken. Desgelyks ook tot zilveren leeuwen heeft hy verscheiden gewigt van zilver uitgescheiden.

18 En tot den outaer, daer men het welriekende offer op offert, heeft hy het allerpuerste goud gegeven : dat men daer af

maken zoude gelykenis van eenen wagen der cherubynen, hunne vleugelen uitreikende, en bedekkende de ark van des Heeren verbond.

19 Alle deze dingen, zegt hy, zyn tot my gekomen geschreven met des Heeren hand, dat ik verstaen zoude alle de werken van het beworp.

20 En David heeft ook Salomon zynen zoon gezeid : Hebt u manlyk, en weest vroom, en maekt het : vreest niet, en vervaert u niet : want den Heer myn God zal met u zyn, en hy zal u niet afgaen noch verlaten, tot dat gy volbragt hebt alle de werken des diensts van des Heeren huis.

21 Ziet de deeligen der priesters en der leviten tot allen dienst van des Heeren huis staen u by, en zy zyn bereid, en zoo wel de prinsen als het gemeene volk weten ook wel te doen allen uwe geboden.

KAPITTEL XXIX.

EN David den koning heeft gesproken tot alle de vergaderinge : Salomon, mynen zoon, heeft God zonderlinge verkoren, die nog een kind en teerkens is : want het werk is groot, aengezien dat de wooning geen mens, maer Gode bereid wordt.

2 Maer ik heb met alle myne krachten bereid de kosten van myns Gods huis. Goud tot de gouden gereedschappen, en zilver tot zilveren gereedschappen, en metael tot metalen, yzer tot yzeren, hout tot houten : en onichinussteen, en gelyk stibinussteen, en van verscheiden verwen, en allerhande kostelyke steenen, en marmers-steen van Parien, zeer overvloediglyk.

3 En boven deze, die ik geoffert heb in het huis myns Gods, van mynen eigen goede, geef ik goud en zilver tot myns Gods tempel, uitgenomen de dingen, die ik bereid heb tot het heilig huis.

4 Dry duizend talenten gouds van Ophirs goud : en zeven duizend talenten van het fynste zilver, om te vergulden de muren des tempels.

5 En zoo waer het goud van noode is, van goude, en zoo waer het zilver van noode is, zullen de werken van zilver gemaekt worden, door de handen der kunstelyke werklieden ; en is het dat iemand vrywilliglyk offert, die vulle zyne hand heden, en offere dat hy wilt den Heere.

6 Hierom hebben geloofd de prinsen der familien, en de hoofdliden der geslachten van Israël, en de hoofdmannen over duizend mannen, en de honderdste mannen, en de prinsen der prinsen van des konings bezittingen.

7 En zy hebben gegeven tot de werken van des Heeren huis vyf duizend talenten gouds,

en tien duizend zilveren penningen : en tien duizend talenten zilver, en achttien duizend talenten metaels : en ook honderd duizend talenten yzers.

8 En hy wien dat gesteenten gevonden waren, die hebben ze gegeven in de schatten van des Heeren huis, door de hand van Jahiel den Gersoniter.

9 En het volk heeft zich verblydt, als zy de beloften vrywilliglyk geloofden : want met geheeler herte offerden zy die den Heere : en David den koning heeft zich ook verblyd met grooter blydschappen.

10 En hy heeft den Heer gebenedyd voor de geheele menigte, en hy zeide : Gebenedyd zyt gy, Heer God van Israël onzen vader, van der eeuwigheid tot in der eeuwigheid.

11 Want uwe is, ô Heer, de grootdadigheid, en magtigheid, en glorie, en victorie : en u zy lof : want al dat in den hemel is, en in de aerde, is uwe : uw is, Heere, het ryk, en gy zyt boven alle prinsen.

12 Uwe zyn de rykdommen, en uwe is de glorie : en gy hebt heerschappy over alles, in uwe hand is kracht en mogendheid : in uwe hand is de grootheid en heerlykheid van alle dingen.

13 Nu dan hierom belyden wy u, onzen God, en loven uwen heerlyken naem.

14 Wie ben ik, en wat is myn volk, dat wy u zouden mogen alle deze dingen geloven? Alle dingen zyn uwe : en hetgeen dat wy van uwe hand ontvangen hebben, dat hebben wy u gegeven.

15 Want wy zyn uitlanders voor u, en vreemdelingen, gelyk alle onze vaders. Onze dagen zyn gelyk eene schaduw op de aerde, en daer is geene gedurigheid.

16 O Heer onzen God, alle deze groote menigvuldigheid, die wy bereid hebben, om dat getimmerd zoude worden een huis voor uwen heiligen naem, dat is van uwe hand, en alle dingen zyn uwe.

17 Ik weet wel, myn God, dat gy de herten onderzoekt, en simpelheid bemint, daarom heb ik in de simpelheid myns herte blydelyk geofferd alle deze dingen : en uw volk, dat hier gevonden is, heb ik met grooter blydschap zien u giften offeren.

18 O Heer God van Abraham, en Isaac, en Israël onzer vaders, bewaert in der eeuwigheid dezen wille huus herte, en laet altyd tot uwer eere deze meening blyven.

19 Salomon, mynen zoon, geeft ook een volmaekt hert, dat hy beware uwe geboden,

en uwe getuigenissen, en uwe ceremonien, en dat hy deze al doet : en dat hy timmere het huis, daer ik alle dingen toe bereid heb.

20 En David heeft der geheeler vergaderinge geboden : Gebenedyd den Heere onzen God. En al de vergadering heeft gebenedyd den Heer hunner vaders God : en zy hebben zich nedergebogen, en hebben God aengebeden, en daarna den koning.

21 En zy hebben den Heere slagtofferanden ten offer gedood : en zy hebben heel-brand-offeranden geofferd des anderendaegs, duizend stieren, duizend rammen, duizend lammeren met hunne vochtige offeranden, en met alle de behoorten zeer overvloediglyk in geheel Israël.

22 En zy hebben geëten en gedronken voor den Heere op dien dag met groote blydschap. En zy hebben Salomon, Davids zoon, anderwerf gezalfd. En zy hebben hem gezalfd den Heere tot eenen prins, en Sadoc tot eenen oversten priester.

23 En Salomon heeft gezeten op des Heeren ryksstoel, tot koning in Davids zyns vaders plaats, en heeft een iegelyken wel behaegd : en geheel Israël is hem onderdanig geweest.

24 En ook alle de prinsen en magtigen, en alle de zonen des konings David hebben de hand gegeven, en zyn onderdanig geweest Salomon den koning.

25 Aldus heeft den Heer Salomon groot gemaakt over geheel Israël : en hy heeft hem de glorie des koningryks gegeven, alzulke als nooit koning van Israël voor hem gehad had.

26 Aldus heeft David den zoon van Isai geregeerd over geheel Israël.

27 En de dagen, welke hy geregeerd heeft Israël, waren veertig jaren : in Hebron heeft hy geregeerd zeven jaren, en in Jerusaleem dry-en-dertig jaren.

28 En hy is gestorven in goeden ouderdom, vol van dagen, en rykdommen, en glorie : en Salomon, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

29 Maer de eerste en laetste geschiedenissen Davids des konings zyn geschreven in het boek van Samuël den ziender, en in het boek Nathan des profects, en in het boek Gads des zienders :

30 En van al zyn ryk, en vromigheid, en der tyden, die onder hem geleden zyn, het zy in Israël, of in alle de ryken van het aerdryk.

TWEEDDE BOEK PARALIPOMENON.

KAPITTEL I.

ALDUS is Salomon, Davids zoon, versterkt in zyn ryk, en den Heer was met hem, en hy heeft hem groot gemaakt zeer hoogelyk.

2 En Salomon heeft geheel Israël bevolen, den hoofdmannen over duizend, en den honderdmannen, en den vorsten, en den regters van geheel Israël, en den prinsen van de familien.

3 En hy is met de geheele menigte gegaan op de hoogte in Gabaon, daer het tabernakel van des Heeren verbond was, hetwelk Moyses des Heeren knecht gemaakt had in de woestyn.

4 Maer de ark des Heeren had David gebragt van Cariathiarim ter plaetse, die hy haer bereid had, en daer hy haer een tabernakel uitgespannen had, dat is, in Jerusalem.

5 En den metalen autaar denwelken gemaakt had Beseleel, den zoon van Uri, des zoons Hur, was daer voor het tabernakel des Heeren : hetwelk Salomon ook verzocht heeft, en alle de vergadering.

6 En Salomon is opgegaan tot den metalen autaar, voor het tabernakel van des Heeren verbond, en hy heeft daerop geofferd duizend slagtofferanden.

7 En ziet, in den zelfden nacht heeft hem God geopenbaerd, zeggende : Begeert dat gy wilt, dat ik het u geve.

8 En Salomon heeft God gezeid : Gy hebt met David mynen vader groote barmhertigheid gedaen : en gy hebt my koning gemaakt voor hem.

9 Nu dan hierom, Heer God, laet volbragt worden uw woord, hetwelk gy geloofd hebt David mynen vader : want gy hebt my koning gemaakt over uw groot volk, hetwelk zoo ontellyk is, als het stof der aerde.

10 Geeft my wysheid en verstandigheid, dat ik inga, en uitga voor uw volk : want wie mag dit uw volk, hetwelk zoo ontellyk is, weerdiglyk beregten?

11 En God heeft tot Salomon gezeid : Om dat dit uwer herte meer behaagd heeft, en dat gy niet hebt begeerd rykdommen, en substantie, en glorie, noch de zielen dergener die u haten, noch ook veel dagen des levens : maer hebt begeerd wysheid en wetendheid, dat gy myn volk zoudt mogen

beregten, daerover dat ik u koning gemaakt heb.

12 Zoo is u wysheid en wetendheid gegeven : maer rykdommen, en substantie, en glorie zal ik u geven, alzoo dat niemand, onder de koningen noch voor u noch na u, zal geweest zyn uws gelyk.

13 Aldus is Salomon gekomen van de hoogte van Gabaon in Jerusalem, voor het tabernakel des verbonds, en hy heeft Israël geregeerd.

14 En hy heeft voor zich zelve vergaderd wagens en rosfolk, en hy heeft gehad duizend en vier honderd wagens, en twaalf duizend ruiters te peerd : en heeft ze besteld te zyn in de wagensteden, en met den koning in Jerusalem.

15 En den koning heeft goud en zilver gegeven in Jerusalem gelyk steenen, en cederbomen als wilde vygeboomen, dewelke te platte lande wassen in groote menigte.

16 En hem werden gebragt peerden uit Egypten, en van Coa, van des konings kooplieden, dewelke reisden en kochten.

17 Een wagengespan van vier peerden om den prys van zes honderd zilveren penningen, en een peerd om honderd en vyftig : desgelyks werd den koop gehouden van alle der Hethen koningryken, en van de koningen van Syrien.

KAPITTEL II.

EN Salomon nam vast voor zich te timmeren een huis des Heeren naem, en een paleis voor zich zelve.

2 En hy heeft geteld zeventig duizend mannen met de schouderen dragende, en tachtig duizend, die steenen houwen zouden in de gebergten, en hunne oversten dry duizend en zes honderd.

3 En hy heeft ook gezonden tot Hiram den koning van Tyrus, zeggende : Gelyk gy gedaen hebt met David mynen vader, en hebt hem gezonden cederenhouten, dat hy zich zelve een huis timmeren zoude, daer hy ook in gewoond heeft :

4 Alzoo doet ook met my, dat ik mag timmeren een huis den name van den Heere mynen God, dat ik dat mag heiligen om welriekende offeranden te ontsteken voor hem, en om speceryen te doen rooken, en eene eeuwige voorlegging der brooden, en tot heel-brandofferanden des morgens en des

avonds, en op de sabbatdagen ook, en op de nieuwe maenden, en in de feesten van den Heere onzen God in der eeuwigheid : dewelke Israël bevolen zyn.

5 Want het huis, dat ik begeer te timmeren, is groot : aengezien dat onzen God groot is boven alle goden.

6 Daerom wil ik dat magtig genoeg mogen zyn, dat hy hem een weerdig huis zal maken : is het dat den hemel, en de hemelen der hemelen hem niet kunnen begrypen : hoe groot ben ik, dat ik hem zoude mogen een huis timmeren? Maer alleen daertoe dat het welriekende brandoffer voor hem zoude ontstoken worden.

7 Hierom zendt my eenen geleerden man die werken kan in goud, en zilver, metael, en yzer, in purper, en roode zyde, en hemelsblauwe zyde, en die ook kan de kunst van snyden uitgegroefde werken met de kunstige werklieden, die ik met my heb in het Joodsche land, en in Jerusalem, dewelke David, myn vader, te voren bereid heeft.

8 Ook zoo zendt my cederenhouten, en arcetuinenhouten, en pynboomhouten van Libanus bosch : want ik weet wel dat uwe knechten kunnen hout afhouden van Libanus, en myne knechten zullen met uwe knechten zyn,

9 Dat my veel houts mag bereid worden. Want het huis, dat ik begeer te timmeren, is zeer groot en heerlyk.

10 Hierenboven zal ik den werklieden, die het hout houwen zullen, uwen knechten geven tot spyze twintig duizend korenmaten tarwe, en ook zoo veel korenmaten gerste, en twintig duizend maten olie.

11 En Hiram den koning van Tyrus, heeft gezeid door eenen brief, die hy Salomon gezonden had : Om dat den Heer zyn volk heeft bemind, daerom heeft hy u doen regeren over hen.

12 En daertoe sprak hy nog, zeggende : Gebenedyd zy den Heer den God van Israël, die hemel en aerde gemaakt heeft, die David den koning gegeven heeft eenen wyzen en geleerden en verstandigen en voorzienigen zoon, dat hy timmeren zoude den Heere een huis, en een paleis voor zich zelve.

13 Hierom heb ik u gezonden eenen voorzienigen en zeer kunstigen man Hiram, mynen vader,

14 Eener vrouwe zoon van Dans dochters, wiens vader was een man van Tyrus, denwelken zal weten te werken in goud en zilver, metael, en yzer, en marmersteenen, en houten, in purper ook, en hemels blauwe zyde, en in edel lynwaed, en roode zyde : en die ook wel kan groeven allerhande ma-

niere van gesneden werk, en voorzienlyk vinden al wat in een werk van noode is, met uwe werklieden, en met de werklieden myns heeren Davids uws vaders.

15 Hierom de tarwe, en gerste, en olie, en wyn, die gy beloofd hebt, myn heer, zendt uwen knechten.

16 En wy zullen hout van Libanus houwē, zoo veel als u van noode zal wezen, en wy zullen die brengen met vloten door de zee tot in Joppe : maer uwen last zal zyn die te voeren in Jerusalem.

17 Aldus heeft Salomon geteld alle de mannen van de heidenen, bekeerd ter Joodschap, die in het land van Israël waren, na de telling welke zyn vader David geteld had : en daer zyn er gevonden honderd en dry-en-vyftig duizend en zes honderd.

18 En hy heeft er van dien gemaakt zeventig duizend lastdragers, en tachtig duizend die steenen uit de gebergten houwen zouden : maer dry duizend en zes honderd oversten die het volk aendreven.

KAPITTEL III.

EN Salomon heeft begonnen des Heeren huis te timmeren in Jerusalem, op den berg Moria, die David zynen vader getoond was, ter plaetse, die hy dien huize bereid had in den dorschvloer van Ornan den Jebuseiter.

2 En hy heeft begonnen te timmeren in de tweede maend in het vierde jaer van zynen ryke.

3 En dit zyn de fondamenten, die Salomon gelegd heeft, om te timmeren het huis Gods : in de eerste mate der lengte van zestig cubitus, en der breedte van twintig cubitus.

4 Maer het portael voor de voorste zyde, dewelke uitgestrekt was in de lengte naer de mate van des huis breedte, was van twintig cubitus : voorts was de hoogte van honderd en twintig cubitus : en hy heeft het verguld van binnen met het allerpuerste goud.

5 En het meeste huis heeft hy beschud met houten berderen van åbeelboomen, en platen van fynen goude heeft hy daerā vastgeslagen overal : en hy heeft daerin gesneden palmboomen, en gelyk ketenkens malkander omvangende.

6 Hy heeft ook het pavement des tempels belegd met zeer kostelyke marmersteenen, met groote sierlykheid.

7 En het goud was het allerfynste, van welks platen hy het huis belegd heeft, en zyne balken, en de stylen, en muren, en de deuren : en hy heeft cherubynen gesneden in de wanden.

8 En hy heeft ook gemaakt het huis van

de allerheiligste wooning der heiligen : de lengte was naer de breedte des huis van twintig cubitus : en de breedte desgelyks van twintig cubitus : en hy heeft het met gouden platen overdekt, van omtrent zes honderd talenten.

9 En hy heeft ook gouden nagelen gemaakt, alzoo dat elken nagel byzonder vyftig sikkelen woog : en de eekamers heeft hy ook met goud bedekt.

40 En hy heeft ook in het huis van het heilig der heiligen gemaakt twee cherubynen, naer beeldsnyders werk : en hy heeft die met goud overdekt.

41 De vleugelen der cherubynen waren twintig cubitus lang uitgestrekt, alzoo dat den eenen vleugel had vyf cubitus, en raekte den wand des huis : raekte den vleugel hebbende ook vyf cubitus, raekte den vleugel van den anderen cherub.

42 Desgelyks des anderen cherubs vleugel had vyf cubitus, en raekte den wand : en zynen anderen vleugel, van vyf cubitus, raekte den vleugel van den anderen cherub.

43 Aldus waren de vleugelen van beide de cherubynen uitgestrekt, en waren uitgespannen tot twintig cubitus : en zy stonden met opgeregte voeten, en hunne aenzigten waren gekeerd tot het buitenste huis.

44 En hy heeft ook een voorhangsel gemaakt van hemelsblauwe zyde en purpere en roode zyde, en van wit edel lynwaed : en hy heeft daarin gewrocht cherubynen.

45 En ook voor de deuren des tempels twee kolommen, dewelke hadden vyf-entertig cubitus in de hoogte : en hare hoofden waren van vyf cubitus.

46 En ook mede gelyk ketenkens in het oratorie, en hy heeft die gesteld op de hoofden der kolommen : en ook honderd granaetappelen, dewelke hy heeft tusschen de ketenkens gesteld.

47 En de kolommen heeft hy gesteld in het portael des tempels, de eene ter regter zyde, en de andere ter slinker : degene, die ter regter zyde was, noemde hy Jachin, en die ter slinker zyde was, Booz.

KAPITTEL IV.

EN hy heeft ook gemaakt den metalen autaar twintig cubitus lang, en twintig cubitus breed, en tien cubitus hoog.

2 En ook eene gegoten zee van tien cubitus van den eenen rand tot den anderen, alom rond : zy had vyf cubitus in de hoogte, en een zeelken van dertig cubitus begreep de ronde rondom.

3 En ossenbeelden waren daeronder, en van buiten gingen rondom den buik der zee twee ryen gesneden werken van tien cubitus. Maer de ossen waren gegoten :

4 En de zee was boven op twaelf ossen gesteld, waeraf de dry zagen noordwaerts, en de andere dry westwaerts : en voorts de andere dry zuidwaerts, en de andere dry oostwaerts, hebbende de zee op hen gesteld : en de agtersten van de ossen waren binnenwaerts onder de zee.

5 En hare dikte was eene handbreedte, en haren boord was gelyk den boord van eenen kelk, of van eene ontloken lylie : en zy hield dry duizend metreten.

6 En hy heeft ook tien bekkens gemaakt : en hy heeft de vyf gesteld ter regter zyde, en vyf ter slinker zyde, dat zy daerin wassen zouden al dat zy zouden offeren tot een heel-brandoffer : maer in de zee werden de priesters gewasschen.

7 En hy heeft ook tien gouden kandelaren gemaakt naer de gedaente zoo hy die had doen maken : en hy heeft die in den tempel gesteld, vyf ter regter zyde, en vyf ter slinker.

8 En ook tien tafelen : en hy heeft die in den tempel gesteld, vyf ter regter zyde, en vyf ter slinker zyde : en ook honderd gouden schalen.

9 Hy heeft ook gemaakt het voorhof der priesters, en eene groote gemeene voorplaets : en deuren aen de groote gemeene voorplaets, dewelke hy met metael overdekt heeft.

40 Maer de zee heeft hy gesteld op de regter zyde tegen het oosten naer het zuiden.

41 En Hiram heeft gemaakt metalen potten, en vleeschkraeuwelen, en schalen : en hy heeft al des konings werk volmaekt in het huis Gods :

42 Dat is, twee kolommen, en de kapiteelkens, en de hoofden, en gelyk eenerhande nettekens, die de hoofden bedekken zouden boven op de kapiteelen.

43 En ook vier honderd granaetappelen, en twee nettekens, alzoo dat de twee ryen der granaetappelen aen elk netteken byzonder zouden gevoegd worden, welke de kapiteelen overdekten, en de hoofden der kolommen.

44 Hy heeft ook basementen en bekkens gemaakt, welke hy op de basementen gesteld heeft :

45 Eene zee, en twaelf ossen onder de zee.

46 En potten, en vleeschkraeuwels, en schalen. Alle de gereedschappen heeft voor Salomon gemaakt Hiram zyn vader in des Heeren huis, van het allerpuerste metael.

47 In de landouwe der Jordane heeft den koning deze gegoten in kleiaerde, tusschen Sohot, en Saredatha.

48 En de menigte der gereedschappen was

ontelлык, alzoo dat het gewigt des metaels onbekend was.

19 En Salomon heeft alle de gereedschappen van het huis Gods gemaekt, en den gouden autaer, en de tafelen, en daerop de brooden der voorlegging :

20 De kandelaers ook met hunne luchters dat zy lichten zouden voor het oratorie, naer de behoorde, van den puersten goude :

21 En sommige bloemwerken, en luchters, en gouden snuiters : alle deze zyn van den fynsten goude gemaekt,

22 En ook vaten des kostelyken reukwerks, en wierookvaten, en schalen, en mortierkens van den fynsten goude. En hy heeft de deuren gesneden van den binnensten tempel, dat is, in het heilig der heiligen : en de deuren des tempels waren van buiten gouden. En alzoo is volmaekt al het werk dat Salomon gemaekt heeft in des Heeren huis.

KAPITTEL V.

ALDUS heeft Salomon ingebracht alle de dingen, die David zyn vader geloofd had, goud, zilver, en alle de gereedschappen heeft hy gelegd in de schatten van des Heeren huis.

2 Daerna heeft hy vergaderd de ouders van Israël, en alle de prinsen der geslachten, en hoofden der familien van de kinderen van Israël in Jerusalem, dat zy halen zouden de ark van des Heeren verbond uit Davids stad, welke is Sion.

3 Hierom zyn tot den koning gekomen alle de mannen van Israël, op den hoogen feestdag der zevende maend.

4 En als alle de ouders van Israël gekomen waren, zoo hebben de leviten de ark gedragen,

5 En zy hebben die ingebracht, en alle de gereedschappen des tabernakels. Maer de gereedschappen van het sanctuarie, die in het tabernakel waren, hebben gedragen de priesters met de leviten.

6 En den koning Salomon, en alle de vergaderinge van Israël, en alle die vergaderd waren voor de ark, doodden ten offer rammen en runderen, zonder enig getal : zoo groot was de menigte der slagtofferanden.

7 En de priesters hebben de ark van des Heeren verbond gedragen in hare plaets, dat is, tot het oratorie, in het heilig der heiligen tot onder de vleugelen van de cherubynen :

8 Alzoo dat de cherubynen hunne vleugelen uitspreidden over de plaets, daer de ark in gesteld was, en bedekten de ark met hare handboomen.

9 Maer de hoofden der handboomen daer de ark mede gedragen werd, om dat die een

weiníg langer waren, zag men voor het oratorie : nogtans als iemand een luttel buitenwaerts was, zoo mogt hy die niet zien. Aldus heeft de ark daer geweest tot op den tegenwoordigen dag toe.

10 En daer was anders niet in de ark dan de twee tafelen, die Moyses daerin gelegd had te Horeb, toen den Heer den kinderen van Israël de wet gaf, toen zy uit Egypten gingen.

11 En als de priesters uit de sanctuarie gegaen waren (want alle de priesters, die men daer vinden mogt, zyn geheilgd : en in dien tyde waren hunne beurten der tyden, en de ordinantie der diensten onder hen nog niet bedeed)

12 Zoo maakten zy te zamen groot geluid, zoo wel de leviten als de zangers, dat is, ook die onder Asaph waren, en die onder Heman, en die onder Idithun waren, hunne zonen en broeders, gekleed met edele witte linnen kleederen, met cimbalen en psalteren, en harpen, staende aen de oostzyde des autaers, en met hen de priesters honderd en twintig zingende met trompetten.

13 Aldus toen zy al te zamen met trompetten, en stemme, en cimbalen, en orgelen, en met verscheide instrumenten der muzikers te zamen zongen, en hunne stemme in het hooge hieven; zoo werd het geluid verre gehoord, alzoo dat zoo wanneer zy begonnen den Heer te loven en te zeggen : Belydt den Heer, want hy is goed, want in der eeuwigheid is zyne bermhertigheid; zoo werd het huis Gods vervuld met eene wolk,

14 Dat de priesters niet mogten staen en dienen om der duisterheid wille. Want de glorie des Heeren had het huis Gods vervuld.

KAPITTEL VI.

TOEN zeide Salomon : Den Heer heeft beloofd dat hy zoude woonen in de duisterheid :

2 En ik heb een huis getimmerd zynen name, dat hy daer woonen zoude in der eeuwigheid.

3 En den koning heeft zyn aenzigt omgekeerd, en heeft alle de menigte van Israël gebenedyd (want alle de schare stond neerstiglyk toehoorende) en hy heeft gezeid :

4 Gebenedyd is den Heer den God van Israël, die met de werken volbragt heeft hetgeen dat hy David mynen vader gesproken heeft, zeggende :

5 Van den dag, dat ik myn volk geleid heb uit het land van Egypten, heb ik geene stad gekozen van alle de geslachten van Israël, dat daerin getimmerd zoude worden een huis mynen naem : noch ik heb eenen an-

deren man gekozen, dat hy zoude zyn een vorst onder myn volk Israël.

6 Maer ik heb Jerusalem verkozen, dat mynen naem daerinzoude wezen: en ik heb David gekozen, dat ik hem stellen zoude over myn volk Israël.

7 En toen het myn vader in den zin had, dat hy timmeren zoude een huis den naem des Heeren des Gods vān Israël:

8 Zoo heeft den Heer tot hem gezeid: Want dit uwen wille geweest is, dat gy timmeren zoudt een huis mynen naem, dat hebt gy voorwaer wel gedaen zulken wille te hebben:

9 Dan gy zult het huis niet timmeren, maer uw zoon die uit uwe lendenen komen zal, die zal een huis mynen naem timmeren.

10 Aldus heeft den Heer zyn woord volbragt, dat hy gesproken heeft: en ik ben opgestaen voor David mynen vader, en ik heb gezeten op den troon van Israël, gelyk den Heer gesproken heeft: en ik heb een huis getimmerd den naem des Heeren des Gods van Israël.

11 En ik heb daerin gesteld de ark, daer het verbond des Heeren in is, hetwelk hy gemaekt heeft met de kinderen van Israël.

12 En hy stond voor des Heeren altaer tegenover de geheele menigte van Israël, en hy heeft zyne handen uitgerek.

13 Want het is waer dat Salomon had gemaekt een metalen basement, en hy had dat gesteld in het midden van den tempel, hebbende vyf cubitus in de lengte, en vyf cubitus in de breedte, en dry cubitus in de hoogte: en hy stond daerop: en daarna heeft hy met gebogen knieën tegen de geheele menigte van Israël, en met zyne handen ten hemel opgeheven,

14 Gezeid: Heere God van Israël, daer is uws gelyk geen God in den hemel en in de aerde: die bewaerd het verbond en de barmhertigheid, met uwe dienaren, die voor u wandelen met al hunner herte:

15 Die gegeven hebt uwen dienaar David mynen vader al dat gy hem gesproken hebt: en dat gy met den monde geloofd hebt, dat hebt gy met den werke volbragt, gelyk den tegenwoordigen tyd bewyst.

16 Nu dan, Heere God van Israël, volbrengt uwen dienaar, mynen vader David, al dat gy gesproken hebt, zeggende: Daer zal uit u geen man gebreken voor my, die zitte op den troon van Israël: alzoo nogtans is het dat uwe zonen myne wegen bewaren, en dat zy wandelen in myne wet, gelyk gy gewandeld hebt voor my.

17 En nu, Heere God van Israël, laet uw woord vastgemaekt worden, dat gy gesproken hebt uwen dienaar David.

18 Is het dan ook gelooflyk dat God met de menschen woonen zoude op de aerde? Is het dat den hemel, en de hemelen der hemelen u niet begrypen: hoe veel te meer dit huis, hetwelk ik getimmerd heb?

19 Maer daertoe is het alleenlyk gemaekt, dat gy het gebed uws dienaers zoudt aenzien, en zyne ootmoedige begeerte, ó Heere myn God, en dat gy verhooren zoudt de gebeden die uw dienaar gestort heeft voor u:

20 Dat gy uwe oogen zoudt opendoen op dit huis by dagen en nachten, op de plaets, daer in gy belooft hebt dat uwen naem zoude aengeroepen worden,

21 En zoudt verhooren het gebed, hetwelk uw dienaar daer in bidt: en dat gy verhooren zoudt de gebeden uws dienaers, en uws volks van Israël. Zoo wie bidt in die plaets, verhoort het van uwe woonstede, dat is van de hemelen, en weet genadig.

22 Is het dat er iemand gezondigd zal hebben tegen zynen naesten, en dat hy gekomen is bereed tegen hem te zweeren, en dat hy zich zelve met eene maledictie verbindt voor den altaer in dit huis:

23 Gy zult het hooren van den hemel, en zult regt oordeel uwen dienaren doen, alzoo dat gy den boozen weder loont zynen weg op zyn eigen hoofd, en dat gy den regtveerdigen wreekt, gevende hem naer zyne regtveerdigheid.

24 Is het dat uw volk van Israël zal verwonnen zyn van de vyanden (want zy zullen tegen u zondigen) en dat zy bekeerd zynde, penitentie doen, en ootmoediglyk bidden uwen naem, en dat zy gebeden zullen hebben in deze plaets,

25 Zoo zult gy het verhooren van den hemel, en weet genadig der zonde uws volks Israël, en brengt ze wederom in het land, dat gy hun gegeven hebt, en hunnen vaderen.

26 Is het dat den hemel gesloten zynde geen regen vloeit om de zonden des volks, en dat zy u bidden in deze plaets, en belyden uwen naem; en bekeerd zullen zyn van hunne zonden, als gy hun verdriet zult aengedaen hebben,

27 Zoo verhoort van den hemel, Heere, en vergeeft de zonden uwen dienaren, en uws volks Israël, en leert hun den goeden weg, daer zy door gaen mogen: en geeft regen den lande, hetwelk gy uwen volke gegeven hebt om te bezitten.

28 Is het zake dat er honger opgestaen zal zyn in het land, en pestilentie, en verzengheid, en verdroogtheid des koorns, en sprinkhanen en kruidwormen, en dat de vyanden, de landen verdorven hebbende, de stadspoorten omlegd zullen hebben. en

dat hun allerhande plagen en ziekte benauewen zal :

29 Is het zake dat iemand van uw volk van Israël bidden zal, bekennde zyne plage en ziekte, en dat hy zyne handen uitreikt in dit huis,

30 Gy zult het verhooren van den hemel, te weten van uwe hooge woonstede, en weest genadig, en geeft een iegelyken wederom naer zyne wegen, dewelke gy kent dat hy heeft in zynen herte : want gy alleen kent de herten van de kinderen der menschen :

31 Opdat zy u vreezen, en wandelen in uwe wegen, alle de dagen huns levens in den lande, hetwelk gy onzen vaderen gegeven hebt.

32 En den uitlander, die van uw volk Israël niet is, is het zake dat hy komt van verre lande om uwen grooten naem, en om uwe magtige hand, en uwen uitgestrekten arm, en dat hy aenbidt in deze plaets,

33 Dien zult gy verhooren van den hemel uwe allersterkste wooninge, en zult al doen daerom dat u aenroepen zal den vreemdeling : opdat alle de volken des lands mogen kennen uwen naem, en u vreezen gelyk uw volk van Israël ; en dat zy weten mogen dat uwen naem aengeroepen is op dit huis, dat ik getimmerd heb.

34 Is het dat uw volk zal uitgegaen zyn ter oorloge, tegen hunne vyanden door den weg daer gy hen in zult gezonden hebben, zoo zullen zy u aenbidden tegen den weg, daer deze stad in is, dewelke gy verkozen hebt, en het huis dat ik getimmerd heb uwen naem :

35 Gy zult verhooren van den hemel hunne gebeden, en hunne ootmoedige begeerte, en doet wraek.

36 Maer is het dat zy tegen u zondigen (want daer is geen mensch die niet zondigt) en dat gy op hen zult gestoord zyn, en dat gy hen den vyanden geleverd zult hebben, en dat zy hen gevangen geleid zullen hebben in verre lande, of zeker in een land dat by is,

37 En dat zy bekeerd zynde met hunnen herte, in het land, daer zy gevangen in geleid waren, penitentie doen, en zy u bidden in het land hunner gevangenis, zeggende : Wy hebben gezondigd, wy hebben booslyk gedaen, en onregtveerdiglyk geleefd :

38 En dat zy tot u bekeerd worden met allen hun herte, en in allen hunne ziele, in het land hunner gevangenis, daer zy in geleid zyn, zoo zullen zy u aenbidden tegen den weg huns lands, hetwelk gy hunnen vaderen gegeven hebt, en der stad die gy verkozen hebt, en des huis dat ik getimmerd heb uwen naem :

39 Gy zult verhooren van den hemel, dat is, van uwe vaste wooninge hunne gebeden, en doet hun regt oordeel, en vergeeft uwen volke, hoe wel dat het zondig is :

40 Want gy zyt myn God : laet uwe oogen, bid ik u, geopend worden, en laet uwe ooren toeluisterende zyn tot den gebede, dat in deze plaets gedaen wordt.

41 Hierom nu staet op, Heere God, tot uwer ruste, gy en de ark uwer sterkheid : Uwe priesters, ô Heere God, laet gekleed worden met zaligheid, en laet uwe heiligen zich verblyden in de goeden.

42 Heere God, wilt niet versmaden het aenzigt van uwen gezalfden : weest gedachtig der barmhertigheden uws dienaers David.

KAPITTEL VII.

EN toen Salomon ophield van bidden, zoo is er een vuur van den hemel gekomen, en het heeft verslonden de brandofferanden, en slagtofferanden : en de majesteit des Heeren heeft het huis vervuld.

2 En de priesters mogten in des Heeren tempel niet gaen, om dat de majesteit des Heeren vervuld had den tempel des Heeren.

3 Maer ook alle de kinderen van Israël zagen het vuur nederdalen, en de glorie des Heeren op het huis : en te zamen nedervallende plat ter aerde op het playseis, zy hebben aenbeden en geloofd den Heere : Dat hy goed is, dat in der eeuwigheid zyne barmhertigheid blyft.

4 En den koning, en al het volk offerden slagtofferanden voor den Heer.

5 Aldus heeft den koning Salomon gedood tot slagtofferanden twee-en-twintig duizend ossen, honderd en twintig duizend rammen : en den koning en al het volk hebben het huis Gods gewyd.

6 Maer de priesters stonden in hunne officien : en de leviten met de instrumenten van des Heeren lofsangen, dewelke David den koning gemaekt heeft om den Heer te loven : Want in der eeuwigheid is zyne barmhertigheid, spelende Davids lofsangen met hunne handen : maer de priesters speelden met trompetten voor hen, en geheel Israël stond.

7 En Salomon heeft ook geheiligd het midden des voorhofs, voor des Heeren tempel : want hy had daer gecofferd de heelbrandofferanden, en de vetten des ingewands der vredeofferanden : want den metalen autaar, die hy gemaekt had, mogt niet dragen de brandofferanden, en de sacrificien en de vetten des ingewands.

8 Hierom heeft Salomon gemaekt een feest in dien tyde zeven dagen lang, en geheel Israël met hem, eene zeer groote vergadering,

van den ingang van Emath tot aen de beek van Egypten.

9 En hy heeft op den achtsten dag gehouden eene vergadering des volks, om dat hy den outaer gewyd had zeven dagen lang, en dat hy het feest gevierd had zeven dagen.

10 Aldus op den dry-en-twintigsten dag der zevende maend heeft hy het volk laten gaen tot hunne tabernakelen, blydschap en vreugd makende van het goed, welk den Heer gedaen had David, en Salomon, en Israël zynen volke.

11 En Salomon heeft het huis des Heeren volmakt, en des konings huis, en al dat hy voorgenomen had in zyn hert, dat hy doen zoude in des Heeren huis, en in zyn huis, en hy is voorspoedig geweest.

12 En den Heer heeft hem geopenbaerd des nachts, en gezeid : Ik heb uw gebed gehoord, en ik heb deze plaets verkozen voor my tot een huis der sacrificien.

13 Is het dat ik den hemel sluite, en dat er geen regen vloeit, en dat ik bevele en gebiede den sprinkhanen dat zy het land verslinden, en dat ik de pestilentie zende in myn volk :

14 En dat myn volk bekeerd zynde, over dewelke mynen naem aengeroepen is, my biddet, en verzoekt myn aenzigt, en doet penitentie van hunne zeer kwade wegen : zoo zal ik het verhooren van den hemel, en zal genadig wezen hunner zonden, en genezen hun land.

15 En myne oogen zullen ook open zyn, en myne ooren opgericht tot zyn gebed, die in deze plaets bidden zal.

16 Want ik heb verkozen en geheiligd deze plaets, om dat mynen naem daer wezen zoude in der eeuwigheid, en dat myne oogen, en myn hert daer blyven zoude tot allen dagen.

17 En gy ook, is het dat gy voor my wandelt, gelyk gewandeld heeft David uw vader, en dat gy doet naer al dat ik u geboden heb, en dat gy myne geregtigheden en oordeelen onderhoudt :

18 Zoo zal ik verwekken den troon uws koningryks, gelyk ik geloofd heb David uwen vader, zeggende : Daer zal van uwen geslachte geen man gebreken die een prins zy over Israël.

19 Maer is het dat gy afgekeerd wordt, en dat gy myne regtveerdigheden verlaet, en myne geboden, die ik u voorgelegd heb, en dat gy afgaende dient den vreemden goden, en hen aanbidt :

20 Zoo zal ik u uitroeijen uit myn land, hetwelk ik u gegeven heb : en dit huis, dat ik geheiligd heb mynen naem, zal ik van myn aenzigt wegwerpen, en ik zal dat

leveren tot eene parabele, en tot een exempel allen den volken.

21 En dit huis zal wezen tot een gemeen zeggen allen den voorbygaenden, en zy zullen zeggen zeer verwonderd zynde : Waerom heeft den Heer dezen lande en dezen huize aldus gedaen?

22 En zy zullen antwoorden : Om dat zy verlaten hebben den Heer hunner vaderen God, die hen geleid heeft uit het land van Egypten, en hebben vreemde goden aangehangen, en die aangebeden, en gediend : daerom zyn alle deze kwade dingen over hen gekomen.

KAPITTEL VIII.

EN toen verloopen waren twintig jaren, na dat Salomon des Heeren huis getimmerd had en zyn huis :

2 Zoo heeft hy opgetimmerd de steden, welke Hiram Salomon gegeven had, en hy heeft daer doen woonen de kinderen van Israël.

3 En hy is ook gereisd in Emath Suba, en heeft die verkregen.

4 En hy heeft getimmerd Palmira in de woestyn, en andere zeer sterke steden heeft hy getimmerd in Emath.

5 En hy heeft getimmerd hoog-Bethoron, en neder-Bethoron, bemuerde steden, hebbende poorten, grendelen, en sloten :

6 Balaath ook en alle de sterkste steden, die Salomons waren, en alle de steden der wagens, en de steden der ruiters te peerd. Al dat Salomon heeft gewild en voorgenomen, heeft hy getimmerd in Jerusalem en in Libanus, en in al het land zyner heerlykheid.

7 Al het volk dat er overgebleven was van de Hetheen, en Amorrheen, en Pherezeen, en Heveen, en Jebuseen, die van Israëls geslachte niet waren :

8 Van hunne zonen, en van de nakomelingen, dewelke de kinderen van Israël niet gedood hadden, heeft Salomon ten ondergebragt dat zy tribuet gaven tot op dezen dag toe.

9 Maer van de kinderen van Israël heeft hy geene gesteld, dat zy in des konings werken dienen zouden : want zy waren oorlogsmannen, en de eerste hoofdmannen, en prinsen van zyne wagens en ruiters te peerd.

10 En alle de prinsen van des konings Salomons heir waren twee honderd vyftig, die het volk leerden.

11 En Pharaos dochter heeft hy overgevoerd uit Davids stad, in het huis dat hy haer gemaakt had. Want den koning zeide : Myne huisvrouw zal niet woonen in Davids des konings van Israël huis, om dat dit ge-

heiligd is : want de ark des Heeren is daerin gegaen.

12 Toen offerde Salomon brandofferanden den Heere, op des Heeren altaer, denwelken hy opgerecht had voor het portael,

13 Om dat men te allen dagen daerop offeren zoude naer het gebod van Moyses, in de sabatten en nieuwe maenden, en in de feestdagen, drymael 's jaers, dat is, op den feestdag der ongeheefde brooden, en op het hoogtyd der weken, en op het hoogtyd der tabernakelen.

14 En hy heeft gesteld, naer David zyns vaders ordinantie, der priesters officien naer hunne diensten : en de leviten in hunne ordinantie, om dat zy loven zouden, en dienen voor de priesters, naer de gewoonlyke behoorte van elken dag byzonder : en de deurwachters in hunne deelingen, naer poorten en poorten : want alzoo had David den mensch Gods bevolen.

15 En zy hebben niet overtreden van des konings geboden, zoo wel de priesters als de leviten, van al dat hy bevolen had, en in de bewaringen der schatten.

16 Alle de kosten had Salomon bereid van dien dage dat hy gefondeerd heeft het huis des Heeren, tot op den dag dat hy het volmaekt heeft.

17 Toen ging Salomon te Asiongaber en te Ailath aen den oever der Roode zee, welk is in het land van Edom.

18 En Hiram zond hem door zynen knechten handen schepen en scheepslieden, die zich ter zee verstonden, en zy zyn weggevaaren met Salomons knechten naer Ophir, en zy hebben van daer genomen vier honderd en vyftig talenten gouds, en hebben het gebragt tot den koning Salomon.

KAPITTEL IX.

EN de koningin van Saba, toen zy de faem gehoord had van Salomon, is gekomen om dat zy hem proeven zoude met rykdere raedselen in Jerusalem, met groote rykdommen, en kemelen die kostelyke speceryen, en zeer veel gouds droegen, en kostelyke gesteeenten. En als zy tot Salomon gekomen was, zoo heeft zy hem gezeid al dat in haer hert was.

2 En Salomon heeft haer verklaerd al dat zy voorgelegd had : en daer was niets, dat hy haer niet verklaerde.

3 En na dat zy gezien had, te weten Salomons wysheid, en het huis dat hy getimmerd had,

4 En daertoe ook de spyzen zynen tafel, en de woosteden zynen knechten, en de officien van zyne dienaers, en hunne kleederen, en de schenkers ook, en hunne kleederen, en de slagtofferanden die hy ten

offer doodde in des Heeren huis : zoo was van groote verwondering in haer voorts geen geest meer.

5 En zy heeft tot den koning gezeid : Het woord, hetwelk ik gehoord had in myn land van uwe deugden en wysheid, is waerachtig.

6 Ik geloofde niet dengenen die het vertelden, tot dat ik zelve gekomen ben, en dat myne oogen gezien hebben, en bevonden dat my naeuwelyks de helft van uwe wysheid verteld was : gy hebt defaem te boven gegaen met uwe deugden.

7 Zalig zyn uwe mannen, en zalig zyn uwe knechten, deze die by u staen tot allen tyde, en hooren uwe wysheid,

8 Den Heere uw God zy gebenedyd, die u heeft willen zetten op zynen troon tot eenen koning van den Heer uwen God. Om dat God Israël lief heeft, en wilt hem bewaren in der eeuwigheid, daerom heeft hy u over hen koning gesteld, dat gy regte oordeelen en regtveerdigheid doen zoudt.

9 En zy heeft den koning gegeven honderd en twintig talenten gouds, en kostelyke speceryen zeer veel bovenmaten, en zeer kostelyke gesteenten : daer waren zulke kostelyke speceryen niet geweest, gelyk deze, welke de koningin van Saba Salomon den koning gegeven heeft.

10 Maer ook Hiram's knechten met Salomons knechten hebben goud van Ophir gebragt, en thynenhouten, en zeer kostelyke gesteenten :

11 Waeraf dat den koning gemaekt heeft, te weten, van de thynenhouten, de trappen in des Heeren huis, en in des konings huis, en ook harpen en psalteren voor de zangers : nooit waren in het land van Juda alzulke houten gezien.

12 Maer den koning Salomon heeft de koningin van Saba gegeven al dat zy wilde, en dat zy begeerde, en veel meer dan zy tot hem gebragt had : dewelke wederom keerende, is weggereisd naer haer land met hare knechten.

13 En het gewigt des gouds dat tot Salomon gebragt werd ten allen jaren, was zes honderd zes-en-zestig talenten gouds.

14 Uitgenomen de som, welke de legaten van verscheiden volken, en de kooplieden plagten te brengen, en alle de koningen van Arabien, en de drossaten der landen, die goud en zilver Salomon bragten.

15 Toen heeft den koning Salomon gemaekt twee honderd gouden spiezen, van zes honderd gouden penningen, dewelke aen elke spies verdaen werden :

16 En ook dry honderd gouden schilden van dry honderd gouden penningen, waermede elken schild bedekt werd : en den

koning heeft die gesteld in zyn wapenhuis, hetwelk alom beplant was met eene boschagie,

17 En den koning heeft ook gemaakt eenen grooten ivooren troon, en hy heeft dien bekleed met den allerpuersten goude.

18 En zes trappen, waarmede men opging tot den troon, en een gouden voetbanksken, en twee armkens aen beide de zyden tegen malkander, en twee leeuwen staende by de armkens,

19 En nog andere twaelf leeuwens staende op zes graden van beide de zyden : daer was zulken troon niet in alle de koning-ryken.

20 En alle de vaten van des konings tafel waren gouden, en de vaten des huis van Libanus woud waren van den puersten goude. Want het zilver werd in dien tyden voor niet geacht.

21 Want des konings schepen reisden tot Tharsis, met Hiram's knechten, eens te dry jaren : en zy bragten van daer goud, en zilver, en ivoor, en simmen, en pauwen.

22 Hierom is Salomon groot geworden boven alle koningen des aerdryks, van rykdommen en glorien.

23 En alle de koningen der landen, begeerden te zien Salomons aenzigt, om te hooren de wysheid, welke den Heer gegeven had in zyn hert :

24 En zy bragten hem giften, gouden en zilveren vaten, en kleederen, en wapens, en speceryen, peerden en muilen, te elken jare.

25 En Salomon had ook veertig duizend peerden in stallen, en wagens, en rosvolk, twaelf duizend : en hy heeft die gesteld in de steden der wagens, en daer den koning was in Jerusalem.

26 En hy heeft ook magt gebruikt over alle de koningen, van den vloed Euphrates tot der Philistynen land, en tot aen de palen van Egypten,

27 En hy heeft zoo groote menigte van zilver geleverd in Jerusalem, als of het steenen geweest waren ; en der cederboomen, zoo groote menigte, gelyk der wilde vygeboomen, die in de veldachtige landen wassen.

28 En hem werden peerden gebragt uit Egypten, en van alle landschappen.

29 Maer de andere werken van Salomon, de eerste en de laetste zyn geschreven in de woorden van Nathan, den profeet, en in de boeken van Ahia, den Siloniter, en ook in het visioen van Addo, den ziender, tegen Jeroboam, Nabats zoon.

30 En Salomon heeft geregeerd te Jerusalem, over geheel Israël, veertig jaren.

31 En hy is ontslapen met zyne vaderen,

en zy hebben hem begraven in Davids stad : en Roboam, zyn zoon, heeft geregeerd voor hem.

KAPITTEL X.

EN Roboam is gereisd naer Sichem : want daer was geheel Israël te zamen gekomen, dat zy hem zouden koning maken.

2 Hetwelk als Jeroboam, Nabats zoon, gehoord had, die in Egypten was (want hy was derwaerts gevloeden van Salomon) zoo is hy terstond wedergekeken.

3 En zy hebben hem geroepen, en hy is gekomen met geheel Israël, en zy hebben tot Roboam gesproken, zeggende :

4 Uw vader heeft ons met een zeer zwaer jok verdrukt, gebiedt gy ligter dingen dan uw vader, die ons eenen zwaren dienst opgelegd heeft, en verligt een weinigken van den last, dat wy u mogen dienen.

5 Denwelken heeft gezeid : Na dry dagen komt wederom tot my. En toen het volk weggegaen was,

6 Zoo heeft hy raed gehouden met de ouders, die gestaen hadden voor zynen vader Salomon, toen hy nog leefde, zeggende : Wat raed geeft gy, dat ik den volke antwoorde?

7 Dewelke hebben hem gezeid : Is het dat gy dezen volke vriendelyk zyt, en dat gy hun goede woorden geeft, zoo zullen zy u dienen tot allen tyde.

8 Maer hy heeft den raed der ouden verlaten, en heeft begonnen met de jongens te handelen, die met hem opgevoed waren, en waren in zyn gezelschap.

9 En hy heeft tot hen gezeid : Wat dunkt u? of wat moet ik antwoorden dezen volke, dat my gezeid heeft : Maekt ligter het jok dat uw vader ons opgelegd heeft?

10 En zy hebben geantwoord als jongens, en met hem opgevoed in weelden, en hebben gezeid : Aldus zult gy zeggen den volke, dat u gezeid heeft : Uw vader heeft ons jok bezwaerd, maekt gy het ligter : en aldus zult gy hun antwoorden : Mynen kleinsten vinger is dikker dan myns vaders lendenen.

11 Myn vader heeft u een zwaer jok opgelegd, ik zal daer nog meerder last toe doen, myn vader heeft u geslagen met geesselen, maer ik zal u slaen met schorpioenen.

12 Toen is Jeroboam, en al het volk gekomen tot Roboam op den derden dag, gelyk hy hun bevolen had.

13 En den koning heeft harde woorden geantwoord, achterlatende den raed der ouders :

14 En hy heeft gesproken naer der jongens wille : Myn vader heeft u een zwaer jok opgelegd, hetwelk ik nog zwaerder maken zal : myn vader heeft u met geesselen geslagen,

maer ik zal u met schorpioenen slaen.

13 En hy heeft niet gehoord naer des volks beden : want het was Gods wil, om dat zyn woord zoude volbragt worden, dat hy gesproken had, door de hand van Ahias, den Siloniter, tot Jeroboam, Nabats zoon.

14 Maer al het volk, toen den koning de harde woorden sprak, heeft alzoo gezeid tot hem : Ons is geen deel in David, noch een erfdom in den zoon van 'Isai. Keert wederom in uwe tabernakelen, Israël, maer gy, David, voedt uw huis. En Israël is weggegaen in zyne tabernakelen.

17 Maer over de kinderen van Israël, die daer woonden in de steden van Juda, heeft Roboam geregeerd.

18 En den koning Roboam heeft gezonden Aduram, die over de tributen was : en de kinderen van Israël hebben hem gesteengid, en hy is gestorven : maer den koning Roboam is haestelyk op eenen wagen gegaen, en is gevloeden in Jerusalem.

19 En Israël is van Davids huis gescheiden, tot op dezen dag toe.

KAPITTEL XI.

EN Roboam is gekomen in Jerusalem, en heeft te zamen geroepen al het huis van Juda en Benjamin : honderd en tachtig duizend uitgelezen en vechtende mannen, dat hy tegen Israël stryden zoude, en zyn ryk tot zich keeren.

2 En het woord des Heeren is gedaen tot Semeias, den mensch Gods, zeggende :

3 Spreekt tot Roboam, Salomons zoon, den koning van Juda, en tot geheel Israël, die in Juda is en Benjamin :

4 Dit zegt den Heer : Gy zult niet opgaen, noch vechten tegen uwe broederen : een iegelyk keere wederom in zyn huis, want dit is door mynen wil geschied. Dewelke als zy gehoord hadden het woord des Heeren, zyn wederom gekeerd, en zy zyn niet voortgetrokken tegen Jeroboam.

5 En Roboam heeft gewoond in Jerusalem, en hy heeft bemuerde steden getimmerd in Juda.

6 En hy heeft opgetimmerd Bethlehem, en Etam, en Thecue,

7 Bethsur ook, en Socho, en Odollam,

8 En ook mede Geth, en Marcsa, en Ziph,

9 En ook Aduram, en Lachis, en Azeca,

10 Saraa ook, en Ajalon, en Hebron, die gelegen waren in Juda en Benjamin, zeer vast besloten steden.

11 En als hy die met muren besloten had, zoo heeft hy daer prinsen in gesteld, en schuren van spyzen, dat is, van olie en wyn.

12 En ook in alle steden byzonder, heeft hy gemaakt huizen der wapenen, der schil-

den, en der lansen : en hy heeft ze sterk gemaakt met zeer groote neerstigheid : en hy heeft heerschappy gehad over Juda en Benjamin.

13 Maer de priesters en leviten, die in geheel Israël waren, zyn tot hem gekomen van alle hunne woonsteden,

14 Verlatende de voorsteden en hunne bezittingen, en overkomende tot Juda en Jerusalem : om dat Jeroboam en zyne nakomelingen hen verworpen hadden dat zy het priesterschap des Heeren niet bedienen zouden.

15 Denwelken heeft voor zich zelve gesteld priesters der hoogten en der duivelen, en der kalveren, die hy gemaakt had.

16 Maer ook van alle de geslachten van Israël, zoo wie hun herte daertoe gegeven hadden, dat zy zoeken zouden den Heer den God van Israël, zyn te Jerusalem gekomen om hunne slagtofferanden ten offer te doen voor den Heer hunner vaderen God.

17 En zy hebben het koningryk van Juda versterkt, en Roboam Salomons zoon gevestigd dry jaren lang : want zy hebben gewandeld in Davids en Salomons wegen, alleen dry jaren.

18 En Roboam heeft tot eene huisvrouw genomen Mahalath, de dochter van Jerimoth, Davids zoon : en Abihail ook, de dochter van Eliab, des zoons 'Isai,

19 Dewelke hem heeft zonen gebaerd Jehus, en Somorias, en Zoom.

20 En na deze heeft hy ook genomen Maacha Absaloms dochter, die hem gebaerd heeft Abia, en Etai, en Ziza, en Salomith.

21 En Roboam heeft Maacha Absaloms dochter bemind boven alle zyne huisvrouwen en concubinen : want hy had achttien huisvrouwen getrouwd, en zestig concubinen : en hy heeft gewonnen acht-en-twintig zonen, en zestig dochters.

22 En hy heeft het hoofd gesteld Abias, den zoon van Maacha, een prins boven alle zyne broeders : want hy dacht hem koning te maken.

23 Want hy was wyzer en magtiger boven alle zyne zonen, en in alle de palen van Juda en Benjamin, en in alle de bemuerde steden : en hy heeft hun geleverd zeer veel spyzen, en hy begeerde veel huisvrouwen.

KAPITTEL XII.

EN als Roboams koningryk versterkt was, en magtig geworden, zoo heeft hy de wet des Heeren verlaten, en geheel Israël met hem.

2 En in het vyfde jaer van Roboams ryk, zoo is Sesac, den koning van Egypten, gekomen in Jerusalem (want zy hadden den Heere gezondigd)

3 Met duizend en twee honderd wagens, en zestig duizend ruiters te peerd : en des gemeenen volks was geen getal dat met hem gekomen was uit Egypten, te weten Libyanen, en Troglodyten, en Morianen.

4 En hy heeft ingenomen de allervastste steden in Juda, en hy is gekomen tot Jerusaleem.

5 En Semeias den profeet is tot Roboam ingegaen, en tot de prinsen van Juda, die vergaderd waren in Jerusaleem, vliedende van Sesac, en hy heeft tot hen gezeid : Dit zegt den Heer : Gy hebt my verlaten, en ik heb u verlaten in de hand van Sesac.

6 En de prinsen van Israël, en den koning, verslagen wezende, hebben gezeid : Den Heer is regtveerdig.

7 En toen den Heer zag dat zy verootmoedigd waren, zoo is het woord des Heeren geschied tot Semeias, zeggende : Om dat zy verootmoedigd zyn, zoo zal ik ze niet heel verderven, en ik zal hen een luttel helpen, en myne razende gramschap zal niet druipen op Jerusaleem door Sesacs hand.

8 Maer nogtans zullen zy hem dienen, opdat zy weten mogen het onderscheid van mynen dienst en des diensts van het koningryk der aarde.

9 Hierom is Sesac den koning van Egypten afgetrokken van Jerusaleem, hebbende weggenomen de tresoren van des Heeren huis, en des konings huis, en hy heeft het al met zich gedragen, en de gouden schilden, die Salomon gemaakt had.

10 Waervoor den koning gemaakt heeft metalen schilden, en hy heeft die geleverd den prinsen van de schild-mannen, die het portael des paleis bewaerden.

11 En als den koning ging in des Heeren huis, zoo kwamen de schild-mannen en namen die, en droegen die wederom in hún wapenhuis.

12 Maer nogtans om dat zy verootmoedigd zyn, zoo is van hen gekeerd de gramschap des Heeren ; en zy zyn niet heel te niet gedaen : want in Juda waren nog goede werken gevonden.

13 Aldus zoo is den koning Roboam versterkt in Jerusaleem, en hy heeft geregeerd. En een-en-veertig jaren was hy oud toen hy begon te regeren, en zeventien jaren heeft hy geregeerd in Jerusaleem in de stad, welke den Heer verkoren heeft dat hy zynen naem daer vestigen zoude, van alle de geslachten van Israël : en zyn moeders naem was Naama een Ammanitersse.

14 En hy heeft kwaed gedaen, en hy heeft zyn hert niet bereid dat hy den Heere zoeken zoude.

15 Maer de werken van Roboam, de eerste en laetste, zyn geschreven in de boeken

van Semeias den profeet, en Addo den zionder, en neerstiglyk uitgelegd : en Roboam en Jeroboam hebben tegen malkander geoorloofd te allen dagen.

16 En Roboam is met zyne vaderen ontslapen, en begraven in de stad van David. En Abia, zyn zoon, heeft in zyne stede geregeerd.

KAPITTEL XIII.

IN het achttiende jaer des konings Jeroboams werd Abia koning over Juda.

2 Dry jaren heeft hy geregeerd in Jerusaleem : en zyn moeders naem was Michaia, Uriels dochter van Gabaa : en het was oorlog tusschen Abia en Jeroboam.

3 En als Abia den stryd begon, en had vier honderd duizend zeer strydbare en uitgelezene mannen : zoo heeft Jeroboam daertegen zyn heir geschikt van acht honderd duizend mannen, die ook uitgekozen waren, en ter oorloge zeer vroom.

4 Toen heeft Abia gestaen op den berg Semerom, die in Ephraim was, en hy heeft gezeid : Hoort, Jeroboam, en geheel Israël :

5 Weet gy niet dat den Heer den God van Israël David gegeven heeft het koningryk over Israël in der eeuwigheid, hem en zynen zonen tot een verbond des zouts ?

6 En daer is opgestaen Jeroboam Nabats zoon, een knecht van Salomon Davids zoon : en hy heeft zich opgerigt tegen zynen heer.

7 En tot hem zyn vergaderd de allerlichtveerdigste mannen, en Beliahs kinderen : en zy hebben de overhand gekregen tegen Roboam Salomons zoon : en Roboam was ongeoeffend en bloode van herte, en hy konde hun niet wederstaen.

8 Hierom zegt gy nu dat gy magtig zyt te wederstaen den ryke des Heeren, hetwelk hy bezit door Davids zonen, en gy hebt eene groote menigte van volk, en gouden kalveren, die Jeroboam u gemaakt heeft voor goden.

9 En gy hebt weggejaegd des Heeren priesters, Aarons zonen, en de leviten : en gy hebt voor u priesters gemaakt gelyk alle de volken der landen : zoo wie dat komt, en zyne handen heiligt met eenen stier van de runderen, en met zeven rammen, die wordt een priester dergener die geene goden zyn.

10 Maer onzen Heer is God, denwelken wy niet verlaten, en de priesters dienen den Heere van Aarons zonen, en de leviten zyn in hunne ordinantie :

11 En zy offeren den Heere brandofferande tot elken dage, 's morgens en 's avonds, en reukwerk naer des Heeren gebod gemaakt, en brooden worden voorgesteld op de allerzuiverste tafel, en hy ons is den

gouden kandelaer, en zyne luchters, dat die eeuwiglyk zouden ontsteken worden tegen den avond : want wy bewaren de geboden van onzen Heer God, denwelken gy verlaten hebt.

12 Hierom is God den kapitein in ons heir, en zyne priesters, die met trompetten blazen, en maken geluid tegen u : kinderen van Israël, wilt niet stryden tegen den Heer uwer vaderen God, want dat is u niet oorbaarlyk.

13 Terwyl dat hy deze dingen sprak, zoo legde Jeroboam listige lagen van achter. En toen Juda tegen zyne vyanden stond, zoo heeft hy Juda, niet wetende, met zyn heir omringeld.

14 En Juda omziende heeft gezien dat den stryd aenkwam van tegenover, en van achterrugge, en hy heeft tot den Heer geroepen : en de priesters begonnen met de trompetten geklank te maken.

15 En alle de mannen van Juda hebben geroepen : en ziet, toen zy riepen, zoo heeft den Heer Jeroboam vervaerd gemaakt, en geheel Israël, die tegenover Abia en Juda stonden.

16 En de kinderen van Israël zyn voor Juda gevloden, en God heeft ze in hunne handen geleverd.

17 Toen heeft ze Abia, en zyn volk, geslagen met eene groote plage : en daer zyn er uit Israël gewond nedergevallen vyf honderd duizend vrome mannen.

18 En de kinderen van Israël zyn vernederd op dien tyd, maer de kinderen van Juda zyn zeer krachtiglyk versterkt, om dat zy gehoopt hadden in den Heere hunner vaderen God.

19 En Abia heeft Jeroboam vliedende vervolgd, en hy heeft zyne steden ingenomen, Bethel en hare dochters, en Jesana met hare dochters, Ephron ook, en hare dochters :

20 En Jeroboam mogt nier meer wederstaen in de dagen van Abia : denwelken den Heer geslagen heeft, en is gestorven.

21 Aldus heeft Abia, toen zyn ryk versterkt was, veertien huisvrouwen genomen : en hy heeft twee-en-twintig zonen gewonnen, en zestien dochters.

22 Maer dat er meer is van de woorden van Abia, en van zyne wegen en werken, die zyn zeer neerstiglyk geschreven in het boek van Addo den profect.

KAPITTEL XIV.

EN Abia is ontslapen met zyne vaderen, en zy hebben hem begraven in Davids stad : en Asa, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd, in wiens dagen heeft het land gerust tien jaren.

2 En Asa heeft gedaen dat goed en behagelyk was in zyns Gods aenzigt, en hy heeft omgeworpen de autaren des vreemden godsdiensts, en de hoogten,

3 En hy heeft de standbeelden gebroken en de bosschen afgehouden.

4 En hy heeft die van Juda bevolen, dat zy zoeken zouden den Heere hunner vaderen God, en dat zy de wet doen zouden, en alle de geboden :

5 En hy heeft weggenomen uit alle de steden van Juda de autaren en tempels der afgoden, en hy heeft geregeerd in vrede.

6 En hy heeft ook besloten steden getimmerd in Juda, want hy was gerust, en in zyne tyden waren geene oorlogen opgestaen, overmits dat den Heer vrede gaf.

7 En hy zeide tot Juda : Laet ons deze steden optimmeren, en die met muren besluiten, en met torens sterk maken, en met poorten en sloten, terwyl dat al gerust is van oorlogen, om dat wy gezocht hebben den Heer onzer vaderen God, en dat hy ons vrede gegeven heeft rondom. Aldus hebben zy getimmerd, en daer was geen letsel in het timmeren.

8 En Asa had in zyn heir die schilden en spiczen droegen van Juda dry honderd duizend, en van Benjamin schilddragers, en boogschutters twee honderd en tachtig duizend, alle deze waren zeer sterke mannen.

9 En tegen hen is uitgekomen Zara, den Moriaen, met zyn heir, tienmael honderd duizend, en dry honderd wagens : en is gekomen tot Maresa.

10 Maer Asa is hem tegen getrokken, en hy heeft zyn heir in orde gesteld in het dal Sephata, welk is by Maresa :

11 En hy heeft den Heer God aengeropen, en gezeid : Heer, by u is geen onderscheid, het zy of gy door luttel volks helpt, of door veel : helpt ons, Heer, onzen God : want in u, en in uwen naem betrouwen hebbende, komen wy tegen deze menigte. Heere, gy zyt ons God, laet geen menschen tegen u de overhand hebben.

12 Hierom heeft den Heer de Morianen vervaerd gemaakt voor Asa en Juda : en de Morianen zyn gevloden.

13 En Asa heeft ze vervolgd, en het volk dat met hem was, tot Gerara toe : en de Morianen zyn gevallen tot den laetsten man toe, want zy zyn vernield door den Heer die ze versloeg, en door het stryden van zyn heir. Hierom hebben zy veel roof weggedragen.

14 En zy hebben alle de steden geslagen rondom Gerara : want eenen grooten grouwel had hen alle omvangen : en zy hebben de steden beroofd, en grooten roof weggedragen.

15 En ook hebben zy gebroken de schaepskooijen, en hebben eene onteltyke menigte van schapen en kemelen genomen : en zy zyn wedergekomen in Jerusalem.

KAPITTEL XV.

EN Azarias, den zoon van Obed, toen den geest Gods in hem gekomen was,

2 Is uitgegaen Asa te gemoet, en hy heeft hem gezeid : Hoort my, Asa, en geheel Juda, en Benjamin : den Heer is met u, om dat gy met hem geweest zyt. Is het dat gy hem zoekt, zoo zult gy hem vinden : maer is het dat gy hem verlaet, zoo zal hy u verlaten.

3 Daer zullen veel dagen in Israël doorpasieren zonder den waerachtigen God, en zonder priester leeraer, en zonder wet.

4 En als zy in hunne benaauwdheden zullen wederom gekomen zyn tot den Heere, den God van Israël, en hem zoeken zullen, zoo zullen zy hem vinden.

5 In dien tyd zal het geen vrede wezen den ingaende, en den uitgaende, maer verwaerdheden van alle zyden in alle de bewoners der landen :

6 Want het eene volk zal tegen het andere volk stryden, en stad tegen stad, want den Heer zal ze verbaesd maken met alle benaauwdheden.

7 Hierom versterkt u, en laet uwe handen niet slap worden : want uw werk zal loon hebben.

8 Hetwelk als Asa gehoord had, te weten, de woorden en profetie van Azarias, Obeds zoon, den profeet, zoo is hy versterkt, en heeft de afgoden weggenomen van al het land van Juda, en Benjamin, en van de steden, die hy gewonnen had, des gebergte van Ephraïm, en hy heeft gewyd den autaar des Heeren die daer was voor het portael des Heeren.

9 En hy heeft vergaderd geheel Juda en Benjamin, en de uitlanders met hen van Ephraïm, en van Manasses, en van Simeon : want daer waren er veel tot hem gevloeden van Israël, ziende dat den Heer zyn God met hem was.

10 En als zy te Jerusalem gekomen waren in de derde maend, in het vyftiende jaer des koningryks van Asa,

11 Zoo hebben zy den Heere geofferd op dien dag van de buiten en rooven, welke zy medegebragt hadden, zeven honderd ossen, en zeven duizend rammen.

12 En hy is ingekomen naer de gewoonte, om het verbond te versterken, dat zy den Heer hunner vaderen God zoeken zouden, met hun geheel herte, en met hunne geheele ziel.

13 Maer is het dat er iemand, zeide hy,

niet zoekt den Heer den God van Israël, die sterve, van den minste tot den meeste, van den man tot de vrouw.

14 En zy hebben den Heere gezworen met luider stemme, met jolyt, en met geklank der trompetten, en met geluid der bazuinen.

15 Alle die in Juda waren met eene vervloeking : want met al hun herte hebben zy gezworen, en met al hunnen wille hebben zy hem gezocht, en gevonden : en den Heer heeft hun rust gegeven al rondom.

16 En ook Maacha, de moeder van Asa, den koning, heeft hy van de groote heerschappy afgezet, want zy in het bosch gemaekt had een beeld van Priapus : hetwelk hy al gebroken heeft, en in stukken bryzelende heeft hy het verbrand aen de beke Cedron.

17 Maer de hoogten zyn in Israël gebleven : nogtans het hert van Asa was volmaekt alle zyne dagen.

18 En de dingen die zyn vader beloofd had, heeft hy ook gedragen in des Heeren huis, zilver, en goud, en verscheiden huisraed van vaten.

19 Maer het was geen oorlog tot het dertigste jaer des konings Asa.

KAPITTEL XVI.

MAER in het zes-en-dertigste jaer zyns ryks, zoo is Baasa, den koning van Israël, opgekomen in Juda, en hy omlegde Rama met eenen muer, dat er niemand zoude vryelyk mogen uitgaen of ingaen uit het ryk van Asa.

2 Maer Asa heeft voortgehaeld zilver en goud uit de tresoren van het huis des Heeren, en van des konings schatten, en hy heeft het gezonden tot Benadad, den koning van Syrien, die te Damascus woonde, zeggende :

3 Daer is een verbond tusschen u en my, ook zoo hebben myn vader en uw vader eendragtigheid gehad : daarom heb ik u zilver en goud gezonden, dat gy brekende het verbond, dat gy hebt met Baasa, den koning van Israël, hem doet van my gaen.

4 Als Benadad dit bevonden had, zoo heeft hy de prinsen van zyn heir gezonden tot de steden van Israël : dewelke hebben geslagen Ahion en Dan, en Abelmaim, en alle de bemuerde steden van Nephthali.

5 Hetwelk als Baasa gehoord heeft, zoo heeft hy afgelaten van te timmeren Rama, en hy heeft zyn werk laten staen.

6 Maer Asa, den koning, heeft tot zich genomen geheel Juda, en zy hebben gehaald de steenen van Rama, en de houten, welke Baasa bereid had tot de timmeringe, en hy heeft daarmede getimmerd Gabaa en Maspha.

7 In dien tyde is gekomen Hanani, een profeet, tot Asa, den koning van Juda, en heeft hem gezeid : Om dat gy betrouwen hebt gehad in den koning van Syrien, en niet in den Heere uwen God, daarom is het heir des konings van Syrien uit uwe hand ontgaen.

8 Waren de Morianen en Libianen, niet veel meerder in getalle in wagens en ros-volk, en in zeer groote menigte bovenmaten : dewelke, toen gy in den Heere geloofdet, hy in uwe hand geleverd heeft?

9 Want de oogen des Heeren aenschouwen geheel aerdryk, en zy geven sterkheid dengenen die met volmaekter herte in hem gelooven. Daerom hebt gy dwaesselyk gedaan, en hierom zullen van dezen tyd voortaan tegen u oorlogen opstaan.

10 En Asa, gram wezende tegen den ziender, heeft hem doen zetten in de banden : want hy was daerom zeer verbolgen : en hy heeft er zeer veel van den volke op dien tyd gedood.

11 Maer de werken van Asa, de eerste en de laetste, zyn geschreven in het boek der koningen van Juda en Israël.

12 En Asa heeft ziek geweest in het negen-en-dertigste jaer zyns ryks, door zeer groote pyne der voeten : en ook in zyne ziekte heeft hy den Heer niet gezocht, maer hy heeft meer betrouwen gehad in der medecynen kunst.

13 En hy is ontslapen met zyne vaderen : en gestorven in het een-en-veertigste jaer zyns ryks.

14 En zy hebben hem begraven in zyn graf, dat hy voor zich zelven gegraven had in Davids stad : en zy hebben hem gelegd op zyn bed vol speceryen, en olien der gemeene vrouwen, dewelke waren gemaakt naer de kunst der apothekers, en zy hebben die op hem verbrand met groote eerlykheid.

KAPITTEL XVII.

EN Josaphat, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd, en hy is magtig geworden tegen Israël.

2 En hy heeft een zeker getal oorlogsman-nen gesteld in alle de steden van Juda, die met muren omlegd waren. En hy beschikte garnizoenen in het land van Juda, en in alle de steden van Ephraïm, die Asa zyn vader ingenomen had.

3 En den Heer heeft met Josaphat geweest, om dat hy gewandeld heeft in David zyns vaders eerste wegen : en hy heeft niet gehoopt in Baalim,

4 Maer in zyns vaders God, en hy is voortgegaan in zyne geboden, en niet naer de zonden van Israël.

5 En den Heer heeft het ryk versterkt in

zyne hand, en geheel Juda heeft Josaphat giften gegeven : en hy heeft ontelleyke groote rykdommen gehad, en veel glorie.

6 En toen zyn hert verkloekt was om des Heeren wegen, zoo heeft hy ook de hoogten en bosschen van Juda weggenomen.

7 Maer in het derde jaer zyns ryks heeft hy van zyne prinsen gezonden Benhail, en Obdias, en Zacharias, en Nathanael, en Micheas, dat zy leeren zouden in de steden van Juda :

8 En met hen de leviten, Semeias, en Nathanas, en Zabadias, Asael ook en Semiramoth, en Jonathan, Adonias ook en Thobias, en Thobadonias, leviten, en met hen Elisama en Joran, priesters.

9 En zy leerden het volk in Juda, hebbende den boek van des Heeren wet : en zy gingen om tot alle de steden van Juda, en leerden het volk.

10 Hierom is de vreeze des Heeren gekomen op alle de ryken der landen, die rondom Juda waren, en zy dorsten tegen Josaphat niet stryden.

11 Maer de Philistynen bragten Josaphat ook giften, en eenen tol van zilver, en de Arabischen bragten vee van rammen, zeven duizend en zeven honderd, en alzoo veel bokken.

12 Alzoo nam Josaphat toe, en hy is groot geworden : en gekomen tot grooter hoogte : en hy heeft in Juda getimmerd huizen gelyk torens, en bemuerde steden.

13 En hy heeft groote werken gemaakt in de steden van Juda : en strydbare mannen en vrome mannen waren in Jerusalem,

14 Waeraf dit getal is by een iegelyks huis en familie : In Juda waren de prinsen des heirs, Ednas den hoofdman, en met hem zeer vrome mannen dry honderd duizend.

15 En na dezen was Johanan een prins, en met hem twee honderd en tachtig duizend.

16 Na dien ook Amasias, den zoon Zechri, den Heere geheiligd, en met hem twee honderd duizend sterke mannen.

17 Dezen volgde den zeer vromen ten stryde Eliada, en met hem twee honderd duizend mannen, die bogen en schilden droegen.

18 Na dezen was ook Jozabad, en met hem honderd en tachtig duizend ligte oorlogsmannen.

19 Deze waren al tot des konings hand, uitgenomen de anderen die hy gesteld had in de bemuerde steden, in geheel Juda.

KAPITTEL XVIII.

ALDUS was Josaphat zeer ryk en vermaerd, en hy is by zwagerschap verenigd met Achab.

2 En hy is naer sommige jaren tot hem nedergegaen in Samarien : tot wiens komste heeft Achab geslagen zeer veel rammen en runderen, voor hem en voor het volk dat met hem gekomen was : en hy bragt hem daertoe met woorden dat hy optrekken zoude in Ramoth Galaad.

3 En Achab, den koning van Israël, heeft gezeid tot Josaphat, den koning van Juda : Komt met my in Ramoth Galaad. Denwelken hy heeft geantwoord : Gelyk ik, alzo zygy : gelyk uw volk, zoo is myn volk : en wy zullen met u wezen in den stryd.

4 En Josaphat zeide tot den koning van Israël : Neemt nu raed, dat bid ik u, aen het woord des Heeren.

5 Hierom heeft den koning van Israël vergaderd vier honderd mannen van de profeten, en hy heeft tot hen gezeid : Moeten wy in Ramoth Galaad gaen om te oorlogen, of dat laten? En zy zeiden : Reist opwaerts, en God zal ze in des konings hand leveren.

6 En Josaphat heeft gezeid : Is hier niet een profeet des Heeren, dat wy het van hem mogten vragen?

7 En den koning van Israël zeide tot Josaphat : Daer is een man, van denwelken wy des Heeren wil vragen mogen : maer ik haet hem, want hy profeteert my geen goed, maer kwaed tot allen tyde : en het is Micheas, den zoon van Jemla. En Josaphat heeft gezeid : Koning, spreekt in alzulker voegen niet.

8 Toen heeft den koning van Israël geroepen eenen van de gesneden kamerlingen, en tot hem gezeid : Roept haestelyk Micheas, den zoon van Jemla.

9 En den koning van Israël en Josaphat, den koning van Juda, zaten beide in hunne koninglyke stoelen, gekleed met koninglyk sieraad : en zy zaten op de plaets by de poort van Samarien, en alle de profeten profeteerden voor hen.

10 Maer Sedecias, den zoon van Chanaana, maekte zich zelve yzeren hoornen, en zeide : Dit zegt den Heer : Hiermede zult gy Syrien opwerpen, tot dat gy ze verdorven hebt.

11 En alle de profeten profeteerden desgelyks, en zeiden : Trekt opwaerts in Ramoth Galaad, en gy zult voorspoedig zyn, en den Heer zal die in des konings hand leveren.

12 En den bode, die gegaen was om Micheas te roepen, heeft tot hem gezeid : Ziet, de woorden van alle de profeten verkondigen den koning met eenen mond goede dingen : hierom bid ik u, dat uw woord niet verscheiden zy van hen, en dat gy ook spreekt dat gelukkig is.

13 Tot denwelken Micheas heeft geantwoord : Zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, al wat myn God my zeggen zal, dat zal ik spreken.

14 Aldus is hy tot den koning gekomen. Tot denwelken den koning zeide : Micheas, moeten wy gaen in Ramoth Galaad om te stryden, of dat laten? Denwelken hy geantwoord heeft : Gaet opwaerts, want het zal al voorspoediglyk geschieden, en de vyanden zullen in uwe handen geleverd worden.

15 En den koning heeft gezeid : Nog eenwerf, en anderwerf bezweer ik u, dat gy my niet zegt, anders dan dat waerachtig is in den naem des Heeren.

16 En hy zeide : Ik heb gezien geheel Israël verstroeid op de bergen, gelyk schapen zonder herder : en den Heer zeide : Deze hebben geene heeren : en iegelyk gaet wederom in zyn huis met vrede.

17 En den koning van Israël zeide tot Josaphat : Heb ik het niet gezeid dat my dezen niets goeds zoude profeteren, maer hetgene dat kwaed is?

18 En Micheas zeide : Daerom hoort de stem des Heeren : Ik heb den Heer zien zitten in zynen heerlyken troon, en al het heir des hemels by hem staende, ter regter en ter slinker zyde.

19 En den Heer heeft gezeid : Wie zal bedriegen Achab, den koning van Israël, dat hy optrekke en valle in Ramoth Galaad? En toen den eenen zeide met dezer maniere, en een ander met eene andere :

20 Zoo is daer een geest voortgekomen, en heeft gestaen voor den Heer, en gezeid : Ik zal hem bedriegen. Tot welken zeide den Heer : Waarmede, zeide hy, zult gy hem bedriegen?

21 En hy antwoordde : Ik zal uitgaen, en wezen een logenachtigen geest in den mond van alle zyne profeten. En den Heer heeft gezeid : Gy zult hem bedriegen, en de overhand krygen : gaet uit, en doet alzoo.

22 Hierom ziet, den Heer heeft nu den geest der logenen gegeven in den mond van alle uwe profeten, en den Heer heeft van u kwade dingen gesproken.

23 En Sedecias, den zoon van Chanaana, ging toe, en sloeg Micheas aen zyne wange, en zeide : Door welken weg is den geest Gods van my overgegaen, om u te spreken?

24 En Micheas heeft gezeid : Gy zult dat zelf zien op dien dag, als gy zult gegaen zyn van de eene kamer in de andere om verborgen te worden.

25 Maer den koning van Israël heeft geboden, zeggende : Neemt Micheas, en leidt hem tot Amon, den prins der stad, en tot Joas, Amelechs zoon.

26 En gy zult zeggen : Dit zegt den koning :

Doet dezen in den kerker, en geeft hem een weinig broods, en een luttel waters, tot dat ik wederkome met vrede.

27 En Micheas heeft gezeid : Is het dat gy wederkomt met vrede, zoo heeft den Heer door my niet gesproken. En hy heeft gezeid : Hoort toe, al te zamen.

28 Aldus zoo zyn opgetrokken den koning van Israël, en Josaphat, den koning van Juda, tot Ramoth Galaad.

29 En den koning van Israël heeft tot Josaphat gezeid : Ik zal myn habyt veranderen, en alzoo zal ik ten stryde gaen, maer gy, doet uwe kleederen aen. En als den koning van Israël zyn habyt veranderd had, zoo is hy in den stryd gekomen.

30 Maer den koning van Syrien had den kapiteinen van zyn rosfolk geboden, zeggende : Vecht niet tegen den minsten, of tegen den meesten, dan alleen tegen den koning van Israël.

31 Aldus toen de prinsen des rosvolks gezien hadden Josaphat, zoo hebben zy gezeid : Dit is den koning van Israël. En zy hebben hem omringeld strydende : maer hy riep tot den Heer, en hy heeft hem geholpen, en hy heeft die van hem gekeerd.

32 Want toen de prinsen des rosvolks zagen, dat hy den koning van Israël niet was, zoo hebben zy hem gelaten.

33 Maer het gebeurde dat er een van den volke eenen pyl schoot in het onzeker, en raakte den koning van Israël tusschen zynen hals en schouderen, en hy zeide tot zynen wagenman : Keert uwe hand om, en voert my uit den heire, want ik ben gewond.

34 En den stryd nam einde op dien dag : maer den koning van Israël stond in zynen wagen tegen de Syriers tot den avond toe, en hy is gestorven als de zon onderging.

KAPITTEL XIX.

EN Josaphat, den koning van Juda, is wederom gekeerd in zyn huis, vredelyk in Jerusalem.

2 Denwelken is te gemoet gekomen Jehu, den zoon Hanani, een ziender, en heeft tot hem gezeid : Den ongoddelyken doet gy hulpe, en met degene die den Heer haten maekt gy vriendschap, en daerom hadt gy den toorn des Heeren verdiend :

3 Maer daer zyn goede werken in u gevonden, om dat gy de bosschen uit den lande van Juda weggenomen hebt, en hebt uw hert bereid, dat gy den Heer uwer vaderen God zoeken zoudt.

4 Aldus heeft Josaphat gewoond in Jerusalem : en hy is wederom uitgegaan tot den volke, van Bersabee aen, tot het gebergte van Ephraïm, en hy heeft ze wederom geroepen tot den Heer hunner vaderen God.

5 En hy heeft gesteld regters des lands, in alle de besloten steden van Juda, door alle plaetsen byzonder,

6 En gebiedende den regters, heeft hy gezeid : Ziet wat gy doet : want gy bedient geen officie des mensch, maer des Heeren : en zoo wat gy oordeelt, dat zal wederom op u komen.

7 De vreeze des Heeren laet met u zyn, en doet alle dingen met neerstigheid : want hy onzen Heer God is geene boosheid, noch uitnemen der persoonen, noch begeerlykheid der giten.

8 In Jerusalem heeft Josaphat ook leviten en priesters gesteld, en prinsen der familien uit Israël, dat zy des Heeren regt en zake oordeelen zouden den bewooners van dien.

9 En hy heeft hun bevolen, zeggende : Alzoo zult gy doen in de vreeze des Heeren getrouwelyk, en met volmaekter herte.

10 Alle zaken van uwe broeders, die tot u komen zullen, die in hunne steden woonen tusschen maegschap en maegschap, zoo waer dat twist is van de wet, van het gebod, van de ceremonien, en van de regtveerdigmakingen : toont hun dat zy tegen den Heer niet zondigen, en dat de gramschap niet kome op u, en op uwe broeders : want alzoo doende zult gy niet zondigen.

11 En Amarias uw priester en bisschop zal den oversten wezen in de dingen die God aengaan : maer Zabadias, Ismahels zoon, die een hoofdman is in het huis van Juda, zal op de werken zyn, die tot des konings dienst behooren : en gy hebt tot meesters de leviten in uwe tegenwoordigheid, versterkt u, en doet neerstiglyk, en den Heer zal met u wezen in het goede.

KAPITTEL XX.

NADEZEN zyn vergaderd de kinderen van Moab, en de kinderen van Ammon, en met hen van de Ammoniten tot Josaphat, om tegen hem te stryden.

2 En de boden zyn gekomen, en hebben het Josaphat te kennen gegeven, zeggende : Eene groote menigte komt tegen u van de plaetsen, die over de zee zyn, en van Syrien, en ziet zy zyn in Asasonthamar, welk is Engaddi.

3 En Josaphat van vreeze verschrikt zynde, heeft zich heel gegeven om den Heere te bidden, en hy heeft eenen vasten doen uitroepen in geheel Juda.

4 En Juda is vergaderd om den Heere te bidden : ook kwamen zy alle uit hunne steden om den Heere te verbidden.

5 En toen Josaphat stond in het midden der vergadering van Juda, en Jerusalem, in des Heeren huis, voor het nieuwe voorhof,

6 Zoo heeft hy gezeid : Heere, onzer vade-

ren God, gy zyt God in den hemel, en gy hebt heerschappy over alle de koningryken der heidenen, in uwe hand is sterkheid en magt, en niemand mag u wederstaen.

7 Hebt gy, onzen God, niet doodgeslagen alle de bewooners van dezen lande voor uw volk Israël, en die gegeven Abrahams uws vriends zede in der eeuwigheid?

8 En zy hebben daerin gewoond, en hebben daerin getimmerd eene heilige woning voor uwen naem, zeggende :

9 Is het dat ons eenige kwade dingen overvallen, het zy het zweerd des oordeels, de pestilentie, en den honger, zoo zullen wy staen voor uw aenschyn voor dit huis, daerin dat uwen naem aengeroepen is : en wy zullen tot u roepen in onze tribulatiën, en gy zult verhooren en zalig maken.

10 Hierom nu ziet de kinderen van Ammon en Moab, en het gebergte van Seir, door dewelke gy niet hebt toegelaten dat Israël gaen zoude, toen zy uit Egypten kwamen, maer hebben van hen afgeweken, en hebben hen niet gedood :

11 Die doen nu contrarie, en zy arbeiden om ons te verdryven uit de bezittingen die gy ons geleverd hebt.

12 Onzen God, zult gy hen dan niet oordeelen? In ons is voorwaer zoo groote sterkheid niet, dat wy dezer menigte zouden mogen wederstaen, die ons overvalt. Maer als wy niet weten wat wy doen moeten, dan hebben wy anders niet meer, dan alleen dat wy onze oogen stieren tot u.

13 En geheel Juda stond voor den Heer, met hunne kleine kinderen en huisvrouwen, en met hunne zonen.

14 En daer was Jahaziel, den zoon Zacharias, des zoons Banaïas, des zoons Jebiel, des zoons Mathanias, een leviet van Asaphs kinderen, op denwelken is geworden den geest Gods in het midden der schare.

15 En hy heeft gezeid : Hoort toe, alle gy van Juda, en die in Jerusalem woont, en gy koning Josaphat : Dit zegt den Heer u : Wilt niet vreezen, noch vervaert u voor deze menigte : want het is uwen stryd niet, maer Gods stryd.

16 Morgen zult gy nederwaerts trekken tegen hen : want zy zullen opkomen door den hellenden berg, genaemd Sis, en gy zult ze vinden in het hoogste der beke, welke is tegenover de woestyn Jeruel.

17 Gy zult het niet zyn die stryden zult, maer alleenlyk staet betrouwelyk, en gy zult des Heeren hulpe op u zien, o Juda, en Jerusalem : wilt niet vreezen, noch weest vervaerd : morgen zult gy tegen hen uitrekken, en den Heer zal met u wezen.

18 Toen is Josaphat, en Juda, en alle de bewooners van Jerusalem, nedergevallen

plat ter aerde voor den Heer, en hebben hem aengebeden.

19 Maer de Leviten van Kaaths zonen, en van de kinderen van Kore, hebben den Heere God van Israël geloofd met luider stemme in de hoogte.

20 En als zy des morgens opgestaen waren, zyn zy uitgegaen door de woestyn Thecua : en als zy voortgereisd waren, heeft Josaphat in het midden van hen staende, gezeid : Hoort my, gy mannen van Juda, en alle de inwooners van Jerusalem : geloof in den Heer uwen God, en gy zult vry zonder vreeze wezen : geloof zynen profeten, en alle dingen zullen voorspoediglyk vergaen.

21 En heeft den volke raed gegeven, en hy heeft des Heeren zangers gesteld, dat zy hem loven zouden by hunne scharen, en dat zy voor het heir gaen zouden, en met gelyker stemme zeggen : Belydt den Heer, want in der eeuwigheid is zyne barmhertigheid.

22 En toen zy begonnen den lofzang te zingen, heeft den Heer hunne lagen tegen hen zelve gekeerd, te weten der kinderen van Ammon, en Moab, en van het gebergte van Seir, dewelke uitgegaen waren, dat zy tegen Juda stryden zouden, en zy zyn geslagen geweest.

23 Want de kinderen van Ammon, en Moab, zyn opgestaen tegen de bewooners van Seirs gebergte, dat zy die dooden en te niet doen zouden : en toen zy dat met den werke volbragt hadden, zoo zyn zy ook tegen malkander gekeerd, en zyn door malkanders wonden gevallen.

24 Maer toen Juda gekomen was aen de spelonk, welke ter woestynwaert ziet, heeft hy gezien van verre al het landschap breed over, vol doode lichamen, en dat er niemand overgebleven was, die de dood had mogen ontgaen.

25 Toen is Josaphat en al het volk met hem gekomen, om der dooden roof af te trekken : en zy hebben onder de doode lichamen gevonden verscheiden huisraad, kleederen ook, en zeer kostelyke vaten, en zy hebben het geroofd, alzoo dat zy het niet al dragen mogten, noch ook binnen dry dagen den roof wegdragen, om dat den roof zoo veel was.

26 Maer op den vierden dag zyn zy vergaderd in de vallei der benedictie : want om dat zy daer den Heere gebenedyd hadden, zoo hebben zy die plaets genoemd de vallei der benedictie, tot op den tegenwoordigen dag.

27 En de mannen van Juda, en de inwooners van Jerusalem, en Josaphat voor hen, zyn wederom gekeerd in Jerusalem

met grooter blydschappe, om dat den Heer hun blydschap had gegeven van hunne vyanden.

28 En zy zyn in Jerusalem gegaen met psalteren, en harpen, en trompetten in des Heeren huis.

29 En den grouwel des Heeren viel op alle de koningryken der landen, toen zy gehoord hadden dat den Heer gestreden had tegen de vyanden van Israël.

30 En het ryk van Josaphat heeft gerust, en den Heer heeft hun vrede gegeven al rondom.

31 Aldus heeft Josaphat geregeerd over Juda, en hy was vyf-en-dertig jaren oud toen hy begon te regeren : en vyf-en-twintig jaren heeft hy geregeerd in Jerusalem : en zyns moeders naem was Azuba, de dochter van Selahi.

32 En hy heeft in Asa zyns vaders weg gewandeld, en hy is daerof niet geweken, doende hetgeen dat behaeglyk was voor den Heer.

33 Maer nogtans heeft hy de hoogten niet weggenomen, en het volk had nog zyn hert niet geschikt tot den Heere hunner vadersen God.

34 Maer dat er meer is van Josaphats werken, van de eersten en de laetsten, dat is geschreven in de woorden van Jehu, des zoons Hanani, dewelke hy gesteld heeft in de boeken der koningen van Israël.

35 Nadezen heeft Josaphat, den koning van Juda, vriendschap gemaakt met Ochozias, den koning van Israël, wiens werken zeer ongoddelyk waren.

36 En hy is mede deelachtig geweest dat zy schepen maekten, die te Tharsis varen zouden : en zy hebben eene vloot schepen gemaakt in Asiongaber.

37 En Eliezer, Dodas zoon, van Maresa, heeft geprofeteerd tot Josaphat, zeggende : Om dat gy een verbond gehad hebt met Ochozias, daerom heeft den Heer uwe werken geslagen, en de schepen zyn gebroken, en zy mogten niet varen tot Tharsis.

KAPITTEL XXI.

EN Josaphat is ontslapen met zyne vaderen, en hy is begraven met hen in Davids stad : en Joram zyn zoon heeft voor hem geregeerd.

2 Denwelken heeft gehad broeders, Josaphats zonen, Azarias, en Jahiel, en Zacharias, en Azarias, en Michael, en Saphatiam : alle deze waren Josaphats des konings van Juda zonen.

3 En hun vader heeft hun gegeven veel gaven van goud en zilver, en renten, met zeer vaste steden in Juda : maer het ryk heeft hy Joram overgegeven, om dat hy den eerstgeboren was.

4 En Joram is opgestaen op zyns vaders koningryk ; en toen hy zich zelve vastgemaakt had, heeft hy alle zyne broeders gedood met den zweerde, en sommige van de prinsen van Israël.

5 Twee-en-dertig jaren oud was Joram, toen hy begon te regeren : en acht jaren heeft hy in Jerusalem geregeerd.

6 En hy heeft gewandeld in de wegen der koningen van Israël, gelyk Achabs huis gedaen had : want Achabs dochter was zyne huisvrouw, en hy heeft kwaed gedaen in des Heeren aenschyn.

7 En den Heer heeft het huis van David niet willen te niet doen, om het verbond, dat hy met hem gemaakt had : en om dat hy beloofd had, dat hy hem een licht geven zoude, en zynen zonen tot allen tyde.

8 In dien dagen zyn die van Edom wederspannig geweest, dat zy onder Juda niet zyn zouden, en zy hebben zich zelve eenen koning gemaakt.

9 En toen Joram met zyne prinsen overgetrokken was, en met al zyn rosfolk dat met hem was, is hy des nachts opgestaen, en heeft de Edomiten geslagen die hem omringd hadden, en alle de hoofdlieden van hun rosfolk.

10 Maer nogtans zyn de Edomiten wederspannig geweest, dat zy onder Juda niet zyn zouden, tot op dezen dag toe : in dien tyde is Lobna ook afgescheiden, dat zy onder zyne hand niet zyn zouden. Want hy had verlaten den Heer zyns vaders God :

11 Daertoe heeft hy ook hoogten getimmerd in de steden van Juda, en heeft die van Jerusalem doen onkuischheid bedryven, en Juda doen overtreden.

12 Maer hem werd eenen brief gebragt van Elias den profeet, daerin geschreven was : Dit zegt den Heer Davids uws vaders God : Om dat gy niet gewandeld hebt in Josaphats uws vaders wegen, en in de wegen van Asa, den koning van Juda,

13 Maer gewandeld hebt door den weg der koningen van Israël, en hebt Juda doen onkuischheid bedryven, en de inwoners van Jerusalem, volgende de onkuischheid des huis van Achab, en daerenboven hebt gy uwe broeders, uws vaders huis, die beter waren dan gy, gedood :

14 Ziet, den Heer zal u met eene groote plage slaen, met uwen volke, en met uwe zonen, en huisvrouwen, en alle uwe substantie.

15 En gy zult met eene de allerkwaedste ziekte uws buiks ziek zyn, tot dat uw ingewand allengskens uitkomen zal te elken dage.

16 Hierom heeft den Heer tegen Joram verwekt den geest der Philistynen, en der

Arabischen, die by de Morianen woonen.

17 En zy zyn opgekomen in het land van Juda, en zy hebben het verdorven, en zy hebben geroofd alle de substantie, die in des konings huis gevonden is, en daertoe ook zyne zonen, en zyne huisvrouwen : en hem bleef anders geen zoon, dan Joachaz, die den allerjongsten was.

18 En boven alle deze dingen heeft hem den Heer geslagen met eene ongeneeslyke ziekte des buiks.

19 En als de dagen den eenen na den anderen kwamen, en der tyden verloop voortging, zoo is volbragt den omloop van twee jaren : en aldus door eene lange verrotting verteerd, alzoo dat hy ook zyn ingewand van onder uitwierp, is hy beroofd te zamen van de ziekte, en van het leven. En hy is gestorven van eene zeer kwade ziekte, en het volk heeft hem geene uitvaart gedaen naer de maniere des verbrandens, gelyk zy zynen ouders gedaen hadden.

20 Twee-en-dertig jaren oud was hy, toen hy begon te regeren, en acht jaren heeft hy in Jerusalem geregeerd. En hy heeft gewandeld niet regt uit, en zy hebben hem begraven in Davids stad : maer nogtans niet in der koningen graven.

KAPITTEL XXII.

EN de inwooners van Jerusalem hebben Ochozias, zynen jongsten zoon, voor hem koning gemaakt : want alle de oudste van geboorte, die voor hem waren, hadden de roovers der Arabischen gedood, die het heirleger overvielen : en Ochozias, Jorams des konings van Juda zoon, heeft geregeerd.

2 Twee-en-veertig jaren oud was Ochozias toen hy begon te regeren, en een jaer heeft hy geregeerd in Jerusalem, en zyns moeders naem was Athalia, de dochter van Amri.

3 En hy is ook ingegaen door de wegen van Achabs huis : want zyne moeder stierde hem dat hy ongoddelyk doen zoude.

4 Hierom heeft hy kwaed gedaen in het aenzigt des Heeren, gelyk Achabs huis : want zy zyn zyne raedsliden geweest na zyns vaders dood, te zynen verderffenisse.

5 En hy heeft naer hunnen raed gewandeld. En hy is gereisd met Joram Achabs des konings van Israëls zoon, ten stryde tegen Hazaël, den koning van Syrien, te Ramoth Galaad : en de Syriers hebben Joram gewond.

6 Denwelken is wederom gekeerd om genezen te worden in Jezrahel : want hy had veel wonden ontvangen in den voorzegden stryd. Toen is Ochozias, den zoon van Joram, den koning van Juda, afgekomen, om

te bezoeken Joram, Achabs zoon, in Jezrahel ziek zynde.

7 Want het was Gods wil tegen Ochozias, dat hy tot Joram komen zoude : en als hy gekomen was, en uitgaen zoude met hem tegen Jehu, den zoon van Namsi, denwelken den Heer gezalfd had om dat hy Achabs huis te niet doen zoude.

8 Hierom toen Jehu Achabs huis omwierp, heeft hy de prinsen van Juda gevonden, en de zonen van Ochozias broeders, die hem dienden, en hy heeft die verslagen.

9 En denzelfden Ochozias zoekende, heeft hy gevangen verborgen wezende in Samarien : en als hy tot hem gebragt was, heeft hy hem gedood, en zy hebben hem begraven : om dat hy Josaphats zoon was, die den Heer gezocht had uit al zyn herte. En daer was voorts geene hoop meer dat er iemand van Ochozias geslacht regeren zoude.

10 Want Athalia, zyne moeder, ziende dat haer zoon dood was, is opgestaen, en heeft al het koninglyk geslacht van Jorams huis gedood.

11 Maer Josabeth des konings dochter heeft genomen Joas, Ochozias zoon, en zy heeft hem ontstolen uit het midden van des konings zonen, toen zy gedood werden : en zy heeft hem verborgen met zyne voedster in de kamer der beddekens : en Josabeth, die hem verborgen had, was Jorams des konings dochter, Joiada des oversten priesters huisvrouw, de zuster van Ochozias, en daerom heeft Athalia hem niet gedood.

12 Aldus is hy met hen verborgen geweest in des Heeren huis zes jaren, in dewelke Athalia in het land geregeerd heeft.

KAPITTEL XXIII.

MAER in het zevende jaer Joiada versterkt zynde, heeft genomen de honderdste mannen, te weten Azarias, Jerohams zoon, en Ismahel, Johanans zoon, Azarias ook, Obeds zoon, en Maasias, Adaias zoon, en Elisaphat den zoon van Zechri : en hy heeft met hen een verbond gemaakt.

2 Dewelke gaende al rondom Juda, hebben vergaderd de Leviten uit alle de steden van Juda, en de prinsen der familien van Israël, en zy zyn gekomen in Jerusalem.

3 Toen heeft alle de menigte een verbond gemaakt in den huize Gods met den koning : en Joiada heeft tot hen gezegd : Ziet des konings zoon zal regeren, gelyk den Heer gesproken heeft over Davids zonen.

4 Daerom dit is het woord dat gy doen zult :

5 Het derde deel van u, die ter sabbatfeesten komt, van de priesters en leviten, en deurwachters zal in de poort wezen : En het derde deel aen des konings huis : en het

derde deel aen de poort, welke genoemd wordt des fondaments : maer al het ander gemeene volk laet wezen in de voorhoven van des Heeren huis.

6 En niemand anders laet gaen in des Heeren huis, dan de priesters, en die daer dienen van de leviten : die laet alleen ingaen, want zy zyn geheiligd, en al het ander gemeene volk laet bewaren des Heeren waken.

7 Maer de leviten laet den koning omringen, hebbende elk hunne wapenen : (en is het dat er iemand anders in den tempel komt, laet dien dooden) en laet hen zyn met den koning als hy ingaen en uitgaen zal.

8 Aldus zoo hebben de leviten, en geheel Juda gedaen naer al dat hun Joiada den oversten priester geboden had : en zy hebben elk genomen de mannen die onder hen waren, en zy kwamen by de ordinantie van den sabbat, met degene die den sabbat voldaen hadden, en uitgegaen waren : want Joiada den oversten priester had de scharen niet laten gaen, dewelke den eenen naer den anderen plegen tot elker weke vervolgens te komen.

9 En Joiada den priester heeft de honderd mannen spiesen gegeven, en groote schilden, en targien des konings David, dewelke hy geheiligd had in des Heeren huis.

10 En hy heeft gesteld al het volk dergener die steekzweerden hielden aen de regter zyde des tempels, tot aen de slinker zyde des tempels, voor den outaer, en den tempel, rondom den koning.

11 En zy hebben des konings zoon uitgebragt, en hebben een kroonement op zyn hoofd gesteld, en het getuigenis, en zy hebben in zyne hand gegeven de wet te houden, en zy hebben hem koning gemaakt : en Joiada den oversten priester heeft hem gezalfd, en zyne zonen : en zy hebben hem goed gewenschen gezeid : Den koning leve.

12 Hetwelk als Athalia gehoord had, te weten de stem dergener die liepen en loofden den koning, zoo is zy tot den volke gegaen in den tempel des Heeren.

13 En toen zy gezien had den koning staende op den graed in den ingang, en de prins en scharen omtrent hem, en al het volk des lands, blydschap makende, en met trompetten geluid makende, en met instrumenten van verscheidene manieren te zamen spelende, en de stemme dergener die loofden, zoo heeft zy hare kleederen gescheurd, en gezeid : Verradery, verradery.

14 En Joiada den oversten priester is uitgegaen tot de honderd mannen en prins des heirs, en heeft hun gezeid : Leidt ze uit

het bevang des tempels, en laet ze buiten met den zweerde gedood worden. En den priester heeft geboden dat men ze niet dooden zoude in des Heeren huis.

15 En zy hebben hunne handen aen haren hals gesteken : en toen zy gekomen was in de poort der peerden van des konings huis, zoo hebben zy haer daer gedood.

16 En Joiada heeft een verbond gemaakt tusschen hem en het geheele volk, en den koning, dat zy zouden wezen des Heeren volk.

17 Hierom is al het volk gegaen in Baals huis, en zy hebben dat verdorven : en zyne autaren, en de standbeelden hebben zy te zamen gebroken : en Mathan Baals priester hebben zy gedood voor de autaren.

18 En Joiada heeft oversten gesteld in des Heeren huis, onder der priesteren en leviten handen, dewelke David bedeed heeft in des Heeren huis : dat zy den Heere zouden heel-brandofferanden offeren, gelyk het geschreven is in Moyses wet, met blydschap en liedkens, naer Davids ordinantie.

19 En hy heeft ook deurwaarders gesteld in de poorten van des Heeren huis, dat daer niemand in komen zoude die onzuiver waren door eenig ding.

20 En hy heeft de honderdste mannen, en de allervroomste mannen met zich genomen, en de prins des volks, en al het gemeene volk des lands, en zy hebben den koning doen afkomen van des Heeren huis, en gaen door het midden der overste poort in des konings huis, en zy hebben hem gesteld in den koninglyken stoel.

21 En al het volk des lands is zeer blyde geweest, en de stad heeft gerust : maer Athalia is met den zweerde verslagen.

KAPITTEL XXIV.

ZEVEN jaren oud was Joas toen hy begon te regeren : en veertig jaren heeft hy geregeerd in Jerusalem, zyns moeders naem was Sebia van Bersabee.

2 En hy heeft gedaen dat goed was voor den Heer alle de dagen van Joiada den priester.

3 En Joiada nam hem twee huisvrouwen, waeraf dat hy gewonnen heeft zonen en dochteren.

4 Hierna zoo heeft het Joas-beliefd dat men des Heeren huis zoude vermaken.

5 En hy heeft vergaderd de priesters en leviten, en tot hen gezeid : Gaet uit tot de steden van Juda, en vergadert van geheel Israël geld tot de vervallingen van ons Gods tempel te vermaken te allen jaren, en doet dat haestelyk : maer de leviten hebben het met kleiner neerstigheid gedaen.

6 En den koning heeft Joiada den prins

geroepen, en tot hem gezeld : Waerom hebt gy niet bezorgd, dat gy de leviten zoudt bedwingen om van Juda en Jerusalem in te halen het geld, hetwelk gesteld is van Moyses des Heeren dienaar, dat geheel Israël het inbrengen zoude in het tabernakel des getuigenis?

7 Want de allerongoddelykste Athalia, en hare zonen hebben het huis Gods verdorven; en met alle de dingen die in des Heeren tempel geheiligd waren, hebben zy Baalims tempel versierd.

8 Toen heeft den koning bevolen, en zy hebben eene kist gemaakt : en die gesteld buiten aen de poort van des Heeren huis.

9 En het is openbaar verkondigd in Juda en Jerusalem dat een iegelyk den Heere den prys brengen zoude, denwelken Moyses des Heeren dienaar gesteld had over geheel Israël in de woestyn.

10 En alle de prinsen hebben zich verblyd, en al het volk : en zy zyn ingegaen en hebben het ingebragt, en geworpen in des Heeren kist alzoo dat die vol werd.

11 En als het tyd was dat zy de kist dragen zouden voor den koning door de leviten handen (want zy zagen daer veel gelds) ging des konings schryver in, en dien den oversten priester gesteld had : en zy storten het geld uit, dat er in de kist was : maer de kist droegen zy weder op hare plaets : en alzoo deden zy van dage te dage, en daer is ontelkyk veel gelds vergaderd.

12 Hetwelk den koning en Joiada hebben gegeven dengenen die over de werken van des Heeren huis waren : en die huurden daarmede steenhouwers, en kunstige ambachtslieden van alle werken, dat zy het huis des Heeren zouden vermaken : en ook smeden van yzer en metael, opdat mogt onderzet worden hetgene dat begon te vallen.

13 En die daer wrochten, hebben neerstiglyk gedaen, en de gescheurdheid der muren werd toegemaakt door hunne handen, en zy hebben des Heeren huis opgerecht in zynen eersten staet, en zy hebben het doen vast staen.

14 En toen zy alle de werken voldaan hadden, zoo hebben zy voor den koning en Joiada gebracht het ander deel des gelds dat er overde : daer af dat gemaakt zyn des tempels gereedschappen ten dienste, tot de heel-brandofferanden, schalen ook, en andere gouden en zilveren vaten : en daer werden geofferd heel-brandofferanden in des Heeren huis, eeuwiglyk in alle de dagen van Joiada.

15 En Joiada is oud geworden vol dagen zynde, en hy is gestorven toen hy honderd en dertig jaren oud was.

16 En zy hebben hem in Davids stad begraven met de koningen, om dat hy wel gedaen had met Israël, en met zynen huize.

17 En na dat Joiada gestorven was, zoo zyn de prinsen van Juda ingegaen, en hebben den koning aengebeden, denwelken, versmeekt zynde door hunnen dienst, heeft hen gevolgd.

18 En zy hebben verlaten den tempel des Heeren hunner vaderen God, en hebben den bosschen, en gesneden beelden gediend, en de gramschap is gekomen tegen Juda en Jerusalem om deze zonde.

19 En hy zond tot hen profeten dat zy tot den Heer wederkeeren zouden, dewelke hun betuigende, zy niet wilden hooren.

20 Hierom zoo heeft Gods geest aengedaen Zacharias Joiadas zoon den priester, en hy stond voor het volk, en zeide tot hen : Dit zegt den Heer God : Waerom overtreedt gy des Heeren gebod hetwelk u niet baten zal, en hebt den Heer verlaten dat hy u verlaten zoude?

21 Dewelke vergaderd zynde tegen hem, hebben hem gesteend naer des konings gebod in het voorhof van des Heeren huis.

22 En Joas den koning is niet gedachtig geweest der bermhertigheid die Joiada zyn vader met hem gedaen had, maer hy heeft zynen zoon gedood. Denwelken, toen hy stierf, zeide : Den Heer moet aanzien, en verzoeken.

23 En als het een jaer verloopen was, zoo is tegen hem opgekomen het heir van Syrien : en het is gekomen in Juda en Jerusalem, en heeft gedood alle de prinses des volks, en al den roef hebben zy den koning gezonden in Damascus.

24 En certain toen daer een klein getal der Syriers gekomen was, zoo heeft den Heer in hunne handen geleverd eene ontelkyke menigte, om dat zy verlaten hadden den Heer hunner vaderen God : en Joas hebben zy ook versmadelyk gehandeld naer zyne verdiensten,

25 En wegtrekkende hebben zy hem gelaten in groote ziekte : en zyne knechten zyn tegen hem opgestaen ter wrake van het bloed des zoons Joiada des priesters, en zy hebben hem gedood op zyn bed, en hy is gestorven : en zy hebben hem begraven in Davids stad, maer niet in der koningen graven.

26 En hem hebben lagen gelegd Zabab, Semmaaths, der Amanietscher vrouwe zoon, en Jozabad, Semariths, der Moabeitscher vrouwe zoon.

27 Maer zyne zonen, en de som des gelds die onder hem vergaderd was, en het vermaken van den huize Gods, zyn neerstiglyk

geschreven in het boek der koningen : en Amasias zyn zoon heeft voor hem geregeerd.

KAPITTEL XXV.

VYF-EN-TWINTIG jaren oud was Amasias toen hy begon te regeren, en negen-en-twintig jaren heeft hy geregeerd in Jerusalem, zyns moeders naem was Joaden van Jerusalem.

2 En hy heeft goed gedaan in des Heeren aenzigt : maer nogtans niet met volkomener herte.

3 En als hy zag dat het koningryk hem vast geworden was, heeft hy de keel afgesteken den knechten, die den koning zynen vader gedood hadden,

4 Maer hunne kinderen heeft hy niet gedood, gelyk daer geschreven is in het boek van Moyses wet, daer den Heer geboden heeft, zeggende : De vaders zullen voor hunne kinderen niet gedood worden, noch ook de kinderen voor hunne vaders, maer een iegelyk zal om zyner zonde wille sterven.

5 Toen heeft Amasias Juda vergaderd, en hy heeft ze gesteld by de familien, hoofdliden over duizend, en honderd mannen in geheel Juda en Benjamin : en hy heeft ze geteld van twintig jaren opwaerts, en hy heeft gevonden dry honderd duizend jongelingen, die ten stryde uittrekken zouden, en voeren konden spiesen en schilden :

6 En hy heeft met loon gehuurd van Israël honderd duizend vrome mannen, om honderd talenten zilvers.

7 Maer een man Gods is tot hem gekomen, en heeft gezeid : O koning, laet het heir van Israël met u niet uitgaen : want den Heer is met Israël niet, en met alle de kinderen van Ephraïm :

8 Maer is het zake dat gy meent dat de oorlogen gelegen zyn in de magt des heirs, zoo zal God maken dat gy zult verwonnen worden van de vyanden : want het is in Gods magt te helpen, en ter vlugte te keeren.

9 En Amasias heeft gezeid tot den man Gods : Wat zal dan geschieden van de honderd talenten zilvers die ik den oorlogsmanen van Israël gegeven heb? En den man Gods heeft hem geantwoord : Den Heer heeft wel waeraf hy u nog meer dan deze geven mag.

10 Hierom heeft Amasias gescheiden het heir, dat to them gekomen was van Ephraïm, om dat het wederom keeren zoude in zyne plaets : maer die, tegen Juda zwaerlyk gestoord, zyn wederom gegaen in hun land-schap.

11 Doch Amasias heeft met betrouwen zyn volk uitgeleid, en is weggetrokken tot de

vallei der zoutgroeven, en heeft de kinderen van Seir geslagen tien duizend.

12 En de andere tien duizend mannen hebben de kinderen van Juda gevangen, en hebben ze geleid tot op de steile hoogte eener steenrotse, en zy hebben ze afgeworpen van boven nederwaerts, dewelke al te zamen geborsten zyn.

13 Maer het heir, hetwelk Amasias wederom gezonden had, dat het met hem niet gaen zoude ten stryde, heeft zich gespreid in de steden van Juda, van Samarien af tot Bethoron toe, en toen zy dry duizend menschen verslagen hadden, zoo hebben zy eenen grooten roof weggenomen.

14 Maer na dat Amasias de Idumiters verslagen had, en de goden van Seir mede gebracht had, zoo heeft hy die voor zich zelve tot goden gesteld, en hy aenbad die, en dien ontstak hy reukwerk ;

15 Waerom den Heer gram zynde tegen Amasias, heeft tot hem gezonden eenen profeet die hem zeggen zoude : Waerom hebt gy de goden aenbeden, die hun volk niet verlost hebben uit uwe hand?

16 En toen hy deze woorden sprak, zoo antwoordde hy dien : Zyt gy des konings raedsheer? Zyt stil, opdat ik u niet doode. En den profeet weggaende : Ik weet wel, zeide hy, dat God gedacht heeft u dood te slaen, om dat gy dit kwaed gedaen hebt, en daerenboven hebt gy ook niet willen doen naer mynen raad.

17 En Amasias, den koning Juda, hebbende eenen zeer kwaden raed genomen, heeft gezonden tot Joas, den zoon van Joachaz, Jehus zoon, den koning van Israël, zeggende : Komt, laet ons malkander zien.

18 En hy zond de boden wederom, zeggende : De wilde distel, die in Libanus is, heeft tot den cederboom van Libanus gezonden, zeggende : Geeft uwe dochter mynen zoon tot eene huisvrouw : en ziet, de beesten, die in het bosch van Libanus waren, zyn voorby gegaen, en hebben den distelstruik vertreden.

19 Gy hebt gezeid : Ik heb Edom geslagen : en daerom wordt uw hert verheven tot hoovaerdy : zit in uw huis, waerom verwekt gy het kwaed tegen u zelve, dat gy vallen zoudt, en Juda met u?

20 Maer Amasias wilde niet hooren, om dat het des Heeren wil was, dat hy geleverd zoude worden in der vyanden handen, om de goden van Edom.

21 Aldus zoo is Joas den koning van Israël opgekomen, en zy hebben malkander hunne aenzigten getoond : maer Amasias, den koning van Juda, was te Bethsames Juda :

22 En Juda is gevallen voor Israël, en is gevloeden in zyne tabernakelen.

23 Maer Amasias, den koning van Juda, den zoon van Joas, Joachaz zoon, heeft Joas, den koning van Israël, gevangen te Bethsames, en heeft hem gebragt in Jerusalem : en heeft de stads muren gebroken van Ephraims poort tot aen de hoekpoort toe, vier honderd cubitus lang.

24 En al het goud en het zilver, en alle de vaten die hy vond in Gods huis, en by Obededom, en ook in de schatten van des konings huis, en ook de kinderen der borgen heeft hy wederom gevoerd in Samarien.

25 En Amasias, Joas zoon, den koning van Juda, heeft geleefd na dat gestorven is Joas, Joachaz zoon, den koning van Israël, vyftien jaren.

26 Dat er meer is van Amasias woorden der eerste en der laetste, is geschreven in het boek der koningen van Juda en Israël.

27 En na dat hy van den Heer gescheiden was, zoo hebben zy hem lagen gelegd in Jerusalem. En toen hy gevloten was in Lachis, zoo hebben zy gezonden, en hem daer gedood,

28 En zy hebben hem wedergebragt op peerden, en begraven met zyne vaderen in Davids stad.

KAPITTEL XXVI.

EN al het volk van Juda heeft zynen zoon Ozias, van zestien jaren, koning gemaakt voor Amasias zynen vader.

2 Hy heeft Ailath opgetimmerd, en heeft die wederom gebragt tot Judas heerlykheid, na dat den koning ontslapen was met zyne vaderen.

3 Zestien jaren oud was Ozias toen hy begon te regeren, en twee-en-vyftig jaren heeft hy in Jerusalem geregeerd : zyns moeders naem was Jechelia van Jerusalem.

4 En hy heeft gedaen dat regt was in des Heeren oogen, naer alle de dingen die Amasias zyn vader gedaen had.

5 En hy heeft den Heer neerstiglyk gezocht in de dagen van Zacharias, die een verstaender en ziender Gods was : en toen hy den Heer zocht, zoo vorderde hy hem in alle dingen.

6 Ten laetsten is hy uitgetrokken, en heeft gestreden tegen de Philistynen, en hy heeft gebroken den muur van Geth, en den muur van Jabnia, en den muur van Azoten : en hy heeft steden getimmerd in Azoten, en in Philistym.

7 En den Heer heeft hem geholpen tegen de Philistynen, en tegen de Arabers die daer woonden in Gurbaal, en tegen de Ammoniten.

8 En de Ammoniten bragten Ozias giften by gewigte : en zynen naem is vermaerd

tot den ingang van Egypten toe, om de menigvuldige victorien.

9 En Ozias heeft torens in Jerusalem getimmerd op de hoekpoort, en op de dalpoort, en op de anderé poorten, in dezelfde zyde des muers, en hy heeft die sterk gemaakt.

10 Hy heeft ook torens in de woestyne getimmerd, en hy heeft zeer veel cisternen gegraven, om dat hy veel klein vee had, zoo wel in de platte velden als in de wilde woestynen : hy heeft ook wyngaerden en wyngaerdeniers gehad in de gebergten, en op den Carmelus : want hy was een man zich bekommerende met landwinninge.

11 En het heir van zyne strydbare mannen, die ten stryde trokken, was onder de hand van Jehiel den schryver, en Maasias des leeraers, en onder de hand van Hananias, die van des konings hoofdmannen was.

12 En al het getal der prinsen, by hunne familien der sterke mannen, was twee duizend en zes honderd,

13 En onder hen het geheel heir van dry honderd en zeven duizend en vyf honderd : die bekwaem waren ter oorloge, en die voor den koning tegen de vyanden streden.

14 En Ozias heeft hun, dat is, den heelen heire, ook bereid schilden en spiesen, en helmetten, en pantsieren, en bogen, en slingers om steenen te werpen.

15 En hy heeft in Jerusalem gemaakt verscheidene instrumenten, dewelke hy stelde in de torens, en in de hoeken van de muren, dat zy zouden schieten pylen, en groote steenen : en zynen naem is verre verbreid, om dat hem den Heer hielp, en hem versterkt had.

16 Maer toen hy versterkt was, zoo is zyn hert verheven tot zynen verderfennisse, en hy heeft den Heer zynen God vergeten : en hy is in den tempel des Heeren gegaen, en heeft willen ontsteken het reukwerk op den altaer van de welriekende offerande.

17 En terstond na hem inkomende Azarias den priester, en met hem tachtig priesters des Heeren, zeer sterke mannen,

18 Hebben den koning wederstaen, en hebben gezeid : Het is uw officie niet, Ozias, dat gy den Heere reukwerk ontsteken zoudt, maer dat hoort toe den priesteren Aarons zonen, die tot zulken dienst geheiligt zyn : gaet uit de heilige plaets, versmaedt dat niet : want het zal u tot geene glorie gerekend worden van den Heere God.

19 En Ozias gram wordende, en houdende met de hand het wierookvat om het reukwerk te ontsteken, heeft de priesters bedreigd. En terstond is daer melaetschheid gekomen in zyn voorhoofd, voor de priesteren.

ters, in des Heeren huis, op den outaer van de welriekende offerande.

20 En toen hem Azarias den oversten priester aengezien had, en alle de andere priesters, zoo hebben zy de lazery gezien in zyn voorhoofd, en zy hebben hem haestiglyk uitgestooten. Maer hy ook vervaerd zynde, haestte zich om uit te gaen, om dat hy terstond gevoeld had de plage des Heeren.

21 Aldus is Ozias den koning melaetsch geweest tot zynen sterfdag toe, en hy heeft gewoond in een afgescheiden huis, vol melaetschheden, waerom dat hy gestooten was uit des Heeren huis. Maer Joatham, zyn zoon, regeerde des konings huis, en hy oordeelde het volk des lands.

22 Dat er meer is van Ozias woorden, der eerste en der laeste, heeft geschreven Isaias, Amos zoon, den profeet.

23 En Ozias is ontslapen met zyne vaderen, en zy hebben hem begraven in den akker der koninglyke graven, om dat hy melaetsch was : en Joatham, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

KAPITTEL XXVII.

VYF-EN-TWINTIG jaren oud was Joatham, toen hy begon te regeren, en zestien jaren heeft hy geregeerd in Jerusalem : zyns moeders naem was Jerusa, Sadoes dochter.

2 En hy heeft gedaen dat regt was voor den Heer, naer al hetgene dat Ozias zyn vader gedaen had, uitgenomen dat hy in des Heeren tempel niet gegaen is, en het volk misdeed nog.

3 Hy heeft getimmerd de hooge poort van des Heeren huis, en in den muur Ophel heeft hy veel getimmerd.

4 Ook heeft hy steden getimmerd, op het gebergte van Juda, en in de bosschagien, kasteelen en torens.

5 Hy heeft gestreden tegen den koning der kinderen van Ammon, en hy heeft ze verwonnen : en de kinderen van Ammon hebben hem gegeven in dien tyde honderd talenten zilvers, en tien duizend korusmaten tarwe, en alzooveel korusmaten gerste : dit gaven hem de kinderen van Ammon, in het tweede en derde jaar.

6 En Joatham is versterkt, om dat hy zyne wegen regt gemaekt had, voor den Heere zynen God.

7 Maer het andere van Joathams woorden, en alle zyne stryden en werken, is geschreven in het boek der koningen van Israël en Juda.

8 Vyf-en-twintig jaren oud was hy, toen hy begon te regeren, en zestien jaren heeft hy in Jerusalem geregeerd.

9 En Joatham is ontslapen met zyne vaderen, en zy hebben hem begraven in Davids stad : en Achaz, zyn zoon, heeft geregeerd in zyne stede.

KAPITTEL XXVIII.

TWINTIG jaren oud was Achaz, toen hy begon te regeren, en zestien jaren heeft hy geregeerd in Jerusalem : hy heeft niet gedaen dat regt was in des Heeren aenzigt, gelyk David zyn vader :

2 Maer hy heeft gewandeld in de wegen der koningen van Israël, daertoe heeft hy Baalim ook standbeelden gegoten.

3 Hy is dengenen die reukwerk gebrand heeft in de vallei Benennom, en hy heeft zyne zonen geheiligt door het vuur, naer de manier der heidenen, die den Heer voor de kinderen Israëls gedood heeft.

4 En hy deed ook sacrificie, en ontstak de welriekende offerande in de hoogten en op de heuvelen, en onder alle boomen die dik gebladerd waren.

5 En den Heer zyn God heeft hem geleverd in de handen des konings van Syrien, denwelken hem geslagen heeft, en heeft eenen grooten roof genomen van zyne heerlykheid, en dien gebragt in Damascus : ook is hy geleverd onder des konings van Israëls handen, en is geslagen met eene groote plage.

6 En Phacee, den zoon Romelia, heeft er van Juda verslagen honderd en twintig duizend op eenen dag, alle oorlogsmannen : om dat zy den Heer hunner vaderen God verlaten hadden.

7 Op denzelfden tyd heeft Zechri, een magtig man van Ephraïm, verslagen Maasias, des konings zoon, en Ezrica, den prins zyns huis, en Elcana ook, den tweeden naest den koning.

8 En de kinderen van Israël hebben gevangen van hunne broeders twee honderd duizend vrouwen, knechtken, en jonge dochterken, en eenen ontellyken grooten roof : en zy hebben dien gebragt in Samarien.

9 Op dien tyd was daer een profeet des Heeren, genaemd Obed : denwelken tegengegaen zynde den heire, komende tot Samarien, heeft gezeid : Ziet, den Heer uwer vaderen God, gram zynde tegen Juda, heeft die in uwe handen geleverd, en gy hebt ze wreedelyk gedood, alzooveel dat uwe wreedheid tot den hemel toe rakte.

10 Daerenboven, wilt gy de kinderen van Juda en Jerusalem, onder uw bedwang brengen, tot knechten en dienstvrouwen : hetwelk geenszins van noode is te doen : want gy hebt hierdoor tegen den Heer uwen God misdaen.

41 Maer hoort mynen raed, en leidt de gevangenen wederom, die gy van uwe broeders herwaerts gebragt hebt, want eene groote gramschap des Heeren is u nakende.

42 Hierom, hebben gestaen de mannen van de prinsen der kinderen van Ephraïm, Azarias, den zoon van Johanan, Barachias, den zoon van Mosollamoth, Ezechias, Selums zoon, en Amasa den zoon van Adali, tegen hen die uit den stryd kwamen.

43 En zy hebben hun gezeid : Gy zult de gevangenen hier niet in brengen, dat wy den Heere niet zondigen. Waerom wilt gy meer toelleggen tot onze zonden, en onze oude misdaden vermeerderen? Want het is voorwaer eene groote zonde, en den toorn van des Heeren razende gramschap is nakende op Israël.

44 En de oorlogsmannen hebben den roof laten gaen, en al dat zy genomen hadden voor de prinsen, en voor de geheele menigte.

45 En de mannen, daer wy te voren af vermaend hebben, stonden, en nemende de gevangenen, en alle die naekt waren, hebben zy gekleed van de rooven : en als zy die gekleed en geschoend hadden, en vermækt met spyze en drank, en zy die ook gezalfd hadden om den arbeid, en hen bezorgd hadden : alle die niet wandelen mogten, en krank van ligchaem waren, hebben zy op lastdragende beesten gezet, en hebben die gebragt te Jericho, der palmen stad, tot hunne broeders, en zy zyn wederom gekeerd in Samarien.

46 In dien tyd zoo heeft den koning Achaz gezonden aen den koning van Assyrien, begerende hulpe.

47 En de Idumiters zyn gekomen, en hebben er vele van Juda verslagen, en zy hebben enen grooten roof genomen.

48 De Philistynen zyn ook breed uitgebreid door de effen veldsteden, en aen het zuiden van Juda; en zy hebben ingenomen Bethsames, en Ajalon, en Gaderoth, Socho ook, en Thamnan, en Gamzo met zyne dorpkens, en zy hebben daerin gewoond.

49 Want den Heer had Juda vernederd, om Achaz wille, des konings van Juda, om dat hy hem ontbloot had van hulpe, en dat hy den Heer versmaed had.

50 En hy heeft tegen hem gebragt Thelgath-Phalnasar, den koning van Assyrien, denwelken hem ook verdrukt heeft, en zonder iemands wederstaan bedorven.

51 Hierom Achaz hebbende beroofd des Heeren huis, en der koningen huis, en der prinsen, heeft den koning van Assyrien giften gegeven, en nogtans heeft dat hem niet geholpen.

52 Daerenboven, zoo heeft hy ten tyde van

zyne benaewdheid de versmaedheid vermeerderd tegen den Heer, denzelfden koning Achaz

53 Heeft door zich zelve gedood slagtofferanden, en geofferd den goden van Damascus, die hem geslagen hadden, en heeft gezeid : De goden der koningen van Syrien helpen hen, dewelke ik verzoenen zal met slagtofferanden, en zy zullen met my zyn, daer die nogtans hem waren ten valle geweest, en geheel Israël.

54 Hierom, als Achaz alle de vaten van Gods huis geroofd had en gebroken, zoo heeft hy gestolen de deuren van Gods tempel, en hy heeft voor zich autaren gemaekt in alle de hoeken van Jerusalem.

55 En ook in alle de steden van Juda heeft hy autaren gemaekt om wierook te branden, en hy heeft tot gramschap verwekt den Heer zynen vaderen God.

56 Maer het andere van zyne woorden, en van alle zyne werken, der eerste en der laetste, zyn geschreven in het boek der koningen van Juda en Israël.

57 En Achaz is met zyne vaderen ontslapen, en zy hebben hem begraven in de stad Jerusalem : want zy hebben hem niet willen ontvangen in de graven der koningen van Israël. En Ezechias, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

KAPITTEL XXIX.

EN Ezechias heeft begonnen te regeren toen hy vyf-en-twintig jaren oud was, en negen-en-twintig jaren heeft hy geregeerd in Jerusalem : zyns moeders naam was Abia, eene dochter van Zacharias.

2 En hy heeft gedaen dat behaeglyk was voor des Heeren aenzigt, naer al dat David zyn vader gedaen had.

3 Op hetzelfde jaer, en op de eerste maend zyns koningryks, heeft hy opengedaen de deuren van des Heeren huis, en hy heeft die hermaekt.

4 En hy heeft priesters en leviten gebragt, en die vergaderd in de ooststrate.

5 En hy heeft tot hen gezeid : Hoort my gy leviten, en wordt geheiligt, reinigt het huis des Heeren uwer vaderen God, en doet weg alle onzuiverheden van de heilige wooninge.

6 Onze vaders hebben gezondigd, en zy hebben kwaed gedaen in het aenschyn van den Heer onzen God, hem verlatende : zy hebben hunne aenzigten afgekeerd van des Heeren tabernakel, en zy hebben den rug gekeerd.

7 Zy hebben de deuren toegesloten, die in het portael waren, en zy hebben de luchters uitgeblust, en reukoffer hebben zy niet gebrand, en de heel-brandofferanden hebben

zy niet geofferd in de heilige plaetse Gode van Israël.

8 Hierom is de razende gramschap des Heeren verwekt op Juda en Jerusalem, en hy heeft ze gegeven ter beroerte en ter verderfensse, en tot eene wispeling, gelyk gy zelve ziet met uwe oogen.

9 Ziet, onze vaders zyn gevallen met den zweerde, onze zonen, en onze dochteren en huisvrouwen zyn gevangen weggeleid om deze groote boosheid.

10 Hierom zoo belieft het my nu, dat wy zullen een verbond maken met den Heer, den God van Israël, en hy zal van ons keeren de razende gramschap van zynen toorn.

11 Myne kinderen, wilt niet onachtzaam zyn : u heeft den Heer verkoren dat gy voor hem staen zoudt, en hem dienen, en hem eeren, en dat gy hem zoudt reukoffer branden

12 Aldus zyn opgestaen de leviten : Mahath, den zoon van Amasai, en Joel, Azarias zoon, van Kaaths zonen : maer van Merari zonen, Cis, den zoon van Abdi, en Azarias, Jalaleels zonen. En van Gersoms zonen, Joah, den zoon van Zemman, en Eden, den zoon van Joah.

13 Maer van Elisaphans zonen, Samri en Jahiel, ook mede van Asaphs zonen, Zacharias, en Mathanias :

14 En ook van Hemans zonen, Jahiel, en Semei : En ook van Idithuns zonen, Semeias, en Oziel.

15 En zy hebben vergaderd hunne broeders, en zy zyn geheiligd en ingegaen naer des konings bevel, en het gebod des Heeren, dat zy Gods huis zouden zuiveren.

16 De priesters ook in den tempel des Heeren gaende om dien te heiligen, hebben uitgedragen alle de onreinigheden, die zy vonden in het portael van des Heeren huis, dewelke de leviten gehaald hebben, en weggedragen buiten over de beek Cedron.

17 En zy begonnen op den eersten dag der eerste maand te reinigen, en op den achtsten dag derzelfder maand zyn zy gegaen in het portael, van des Heeren tempel, en hebben den tempel gezuiverd acht dagen, en op den zestienden dag derzelfder maand hebben zy voldaan dat zy begonnen hadden.

18 En zy zyn ook gegaen tot Ezechias, den koning, en hebben hem gezeid : Wy hebben geheiligd het geheel huis des Heeren, en den autaar des brandoffers, en zyne gereedschappen, en ook de tafel der voorlegginge met alle hare gereedschappen,

19 En al den huisraad des tempels, denwelken den koning Achaz besmet had in zyn ryk, na dat hy overgetreden was : en ziet, alle deze dingen zyn uitgelegd voor des Heeren autaar.

20 En Ezechias den koning, des morgens vroeg opstaende, heeft vergaderd alle de prinsen der stad, en hy is in des Heeren huis opgegaen :

21 En zy hebben te zamen geofferd zeven stieren en zeven rammen, zeven lammeren, en zeven bokken voor de zonde, voor het koningryk, voor de heilige plaets, voor Juda, en hy heeft gezeid den priesteren Aarons zonen, dat zy die ten offer dooden zouden op des Heeren autaar.

22 Aldus hebben zy de stieren gedood, en het bloed hebben de priesters ontvangen, en zy hebben het op den autaar gestort, en zy hebben ook de rammen ten offer gedood, en het bloed van die hebben zy ook op den autaar gestort, en zy hebben de lammeren gedood, en het bloed op den autaar gestort.

23 En zy hebben de bokken voor de zonde gebragt voor den koning, en de geheele menigte, en zy hebben hunne handen op die gelegd :

24 En de priesters hebben ze ten offer gedood, en hebben hun bloed gesproeid voor den autaar voor de zuivering van geheel Israël : want voor geheel Israël had den koning bevolen dat men heel-brandoffer doen zoude, en voor de zonde.

25 En hy heeft de leviten ook gesteld in des Heeren huis met cimbalen, en harpen, en cythers, naer de inzetting van David den koning, en Gad den ziender, en Nathan den profeet; want het was des Heeren gebod door zyner profeten hand.

26 En de leviten stonden houdende Davids orgelen, en de priesters met trompetten.

27 En Ezechias heeft geboden dat zy de brandofferande offeren zouden op den autaar : en als men de brandofferande offerde, zoo begonnen zy de loven te zingen den Heer, en geklank te maken met de trompetten, en met verscheiden orgelen, dewelke David den koning te voren bereid had, te zamen geluid te maken.

28 En toen al de schare aenbad, zoo waren de zangers, en die de trompetten hielden, in hunnen dienst, tot dat den heel-brandoffer volbragt was.

29 En toen de offerande voleind was, zoo is den koning nedergebogen, en alle die met hem waren, en zy hebben aangebeden.

30 En Ezechias en de prinsen hebben geboden den leviten, dat zy den Heer loven zouden met Davids en Asaphs des zienders woorden : dewelke hebben hem geloofd met grooter blydschap, en met gebogen knieën hebben zy aenbeden.

31 Maer Ezechias heeft ook deze woorden daertoe gezeid : Gy hebt uwe handen den

Heere gevuld, gaet toe, en offert de slagtofferanden, en loven in des Heeren huis. Toen heeft de geheele menigte geofferd slagtofferanden, en loven, en heel-brand-offeranden met devoter herte.

32 Maer het getal der brandofferanden welk de menigte offerde, was dit : zeventig verren, honderd rammen, twee honderd lammeren.

33 En zy hebben den Heere geheiligd zes honderd ossen, en dry duizend schapen.

34 Maer de priesters waren luttel, en zy mogten niet genoeg zyn, dat zy der brand-offeranden vellen aftrekken zouden : waerom dat hen de leviten hunne broeders geholpen hebben, tot dat het werk volbragt was, en dat de overste priesters geheiligd waren : want de leviten worden met ligter maniere geheiligd, dan de priesters.

35 Aldus zyn daer zeer vele brandofferanden geweest, met den vette des ingewands der vredeofferen, en de natte offeranden tot de brandofferen : en den dienst van des Heeren huis is volbragt geweest.

36 En Ezechias is blyde geweest, en al het volk, om dat des Heeren dienst volbragt was. Want zeer onverzienlyk had het beliefd dat dit geschieden zoude.

KAPITTEL XXX.

EN Ezechias heeft ook gezonden tot geheel Israël en Juda : en hy heeft brieven geschreven tot Ephraïm en Manasses, dat zy komen zouden tot des Heeren huis in Jerusalem, en dat zy het paschen houden zouden den Heere God van Israël.

2 En als nu den raed des konings en der prinzen en alle der vergaderinge van Jerusalem gehouden was, zoo hebben zy besloten dat zy het paschen houden zouden in de tweede maend.

3 Want zy konden het te zynen tyde niet houden, want de priesters die genoeg mogten zyn, waren niet geheiligd, en het volk was nog niet vergaderd in Jerusalem.

4 En het woord behaegde den koning wel, en alle der menigte.

5 En zy hebben besloten dat zy boden zenden zouden in geheel Israël, van Bersabee tot Dan toe, dat zy komen zouden en houden paschen, den Heere God van Israël in Jerusalem : want vele hadden het niet gedaen gelyk het in de wet beschreven was.

6 En de loopers zyn gereisd met de brieven naer des konings gebod, en zyner prinzen, in geheel Israël en Juda, naer hetgene dat den koning bevolen had openbaerlyk, zeggende : Kinderen van Israël, keert wederom tot den Heer God van Abraham, en Isaac, en Israël : en hy zal wederkeeren

tot de blevelingen, die des konings van Assyrien handen ontvloden zyn.

7 Wilt niet worden gelyk uwe vaders, en uwe broeders, die afgegaen zyn van den Heer hunner vaderen God, en hy heeft ze geleverd ter verderfennis, gelyk gy zelve ziet.

8 Wilt uwe nekken niet verharden, gelyk uwe vaderen : geeft uwe handen den Heere, en komt tot zyne heilige woonstede, die hy geheiligd heeft in der eeuwigheid : dient den Heere uwer vaderen God, en den toorn zyner razende gramschap zal van u gekeerd worden.

9 Want is het zake dat gy wederkeert tot den Heer : zoo zullen uwe broeders en kinderen barmhertigheid hebben voor hunne heeren, die ze gevangen weggeleid hebben, en zy zullen wederkeeren in dit land : want goedertieren en genadig is den Heer uw God : en hy zal zyn aenzigt van u niet afkeeren, is het zake dat gy wederkeert tot hem.

10 Aldus reisden de loopers rasschelyk, van stede te stede, door het land van Ephraïm, en Manasses, tot Zabulon toe, dewelke hen bespotteden en beschimpten.

11 Maer nogtans sommige mannen van Aser, en Manasses, en Zabulon, volgende den raed, zyn gekomen te Jerusalem.

12 Maer in Juda is de hand des Heeren geworden, dat hy hun een hert geven zoude, dat zy doen zouden, naer het gebod des konings en zyner prinzen, het woord des Heeren.

13 En in Jerusalem is veel volks vergaderd, dat zy zouden houden het hoogtyd der ongeheefde brooden, in de tweede maend :

14 En opstaende, zy hebben verdorven de autaren die in Jerusalem waren, en al hetgene daer men den afgoden reukwerk op ontstak omwerpende, hebben zy dat geworpen in de beek Cedron.

15 En zy hebben het paschen ten offer gedood, op den veertienden dag der tweede maend. En de priesters ook, en de leviten ten laetsten geheiligd zynde, hebben brand-offeranden geofferd in des Heeren huis :

16 En zy hebben in hunne orde gestaan naer de ordinantie en wet Moyses, des mans Gods : maer de priesters ontvingen het bloed, dat men storten zoude, van der leviten handen,

17 Om dat er eene groote schare niet geheiligd was : en daerom doodden de leviten paschen dengenen die niet te tyde gekomen waren om den Heere geheiligd te worden.

18 En ook een groot deel des volks van Ephraïm, en Manasses, en Issachar, en

Zabulon; dat niet geheilgd was, heeft het paschen geëten, niet naer dat er geschreven is : en Ezechias heeft voor hen gebeden, zeggende : Den goeden Heer zal genadig wezen,

19 Al dengenen die met geheeler herte verzoeken den Heere hunner vaderen God : en hy zal het hun niet wyten ter zonde, dat zy niet geheilgd zyn.

20 Denwelken heeft den Heer verhoord, en hy is met den volke te vrede geweest.

21 En de kinderen van Israël, die te Jerusalem gevonden waren, hebben gehouden het hoogtyd van de ongeheefde brooden, zeven dagen lang, met groote blydschappen, lovende den Heere tot allen dagen : en de leviten en de priesters, met de muzykinstrumenten, die tot hun officie dienden.

22 En Ezechias heeft gesproken tot het hert van alle de leviten, die goede kennis hadden van den Heer : en zy hebben geëten de zeven dagen des hoogtyds, doodende ten offer de slagtofferanden der vredeofferen, en lovende den Heere hunner vaderen God.

23 En het heeft der geheeler gemeente beliefd dat zy nog zeven andere dagen viëren zouden : hetwelk zy ook gedaen hebben met grooter blydschappen.

24 En Ezechias den koning van Juda had der menigte gegeven duizend verren, en zeven duizend schapen : en de prinsen hadden den volke gegeven duizend verren, en tien duizend schapen : hierom is er eene groote menigte der priesters geheilgd.

25 En al de schare van Juda, zoo wel der priesters en der leviten, als der geheeler groote menigte, die van Israël gekomen was; en ook der vreemdelingen uit den lande van Israël, en dergener die in Juda woonden,

26 Is heel overgoten geweest met vrolykheid. En daer is een blyde hoogtyd geweest in Jerusalem, zulk als van Salomons, Davids zoons, tyden nooit geweest was in de stad.

27 En de priesters en leviten zyn opgestaan, gebenedydende het volk : en hunne stemme werd verhoord : en hun gebed is gekomen tot in de heilige woonstede des hemels.

KAPITTEL XXXI.

EN als deze dingen behoorlyk gedaen waren, zoo is geheel Israël uitgegaen, die gevonden werden in de steden van Juda, en zy hebben der afgoden beelden gebroken, en de boschkens afgehouden, de hoogten omgeworpen, en de autaren verdorven, niet alleen van geheel Juda en Benjamin, maer ook van Ephraïm en Ma-

nasses, tot dat zy het geheel om hadden geworpen : en alle de kinderen van Israël zyn wederom gekeerd in hunne bezittingen en steden.

2 En Ezechias heeft gesteld de scharen der priesteren en leviten by hunne deelingen, een iegelyk in zynen eigen dienst, te weten, zoo wel der priesteren als der leviten tot brandofferanden, en vreedzamige offeranden, dat zy dienen zouden, en belyden, en zingen in de poorten van des Heeren heirscharen.

3 En des konings deel was, dat van zyn eigen substantie zoude geofferd worden de brandofferande, des morgens altyd en des avonds. Op de sabbatten ook, en nieuwe maenden, en de andere hoogtyden, gelyk daer geschreven is in Moyses wet.

4 Hy heeft ook bevolen den volke dat te Jerusalem woonde, dat zy deelen geven zouden den priesteren en leviten, opdat zy zich zouden mogen verlegen tot de wet des Heeren.

5 Hetwelk als het in de ooren der menigte overal gezeid werd, zoo hebben de kinderen van Israël zeer veel eerste gaven gegeven, van koren, wyn en olie, van honig ook : en van alle de dingen welke de aerde voortbrengt, hebben zy tienden geofferd.

6 En daertoe de kinderen van Israël en Juda, die in de steden van Juda woonden, hebben geofferd tienden van ossen en schapen, en tienden der heilige dingen, die zy geloofd hadden den Heere hunnen God : en alle deze dingen brengende, zy hebben gemaakt zeer veel hoopen.

7 In de derde maend begonnen zy de fondamenten van de hoopen te leggen, en in de zevende maend hebben zy die volmaekt.

8 En toen Ezechias en zyne prinsen binnengaeen waren, hebben zy de hoopen gezien, en zy hebben den Heere gebenedyd, en den volke van Israël.

9 En Ezechias heeft den priesteren en leviten gevraagd, waerom dat de hoopen alzoo lagen :

10 En Azarias, den eersten priester van Sadocs geslacht, heeft hem geantwoord, zeggende : Sedert dat de eerste gaven zyn begonnen geofferd te worden in des Heeren huis, hebben wy geëten en zyn verzaed, en daer is zeer veel overgebleven, om dat den Heer zyn volk gebenedyd heeft : en dit is de overvloedigheid van de blevelingen, die gy ziet.

11 Hierom heeft Ezechias geboden dat zy schuren zouden bereiden in des Heeren huis. Hetwelk als zy gedaen hadden,

12 Hebben zy daerin gedragen zoo wel de eerste gaven als de tienden, en al dat zy beloofd hadden, getrouwelyk. En den over-

sten van deze was Chonenias den Leviet, en Semei zyn broeder, den tweeden,

13 Na denwelken was Jahiel, en Azarias, en Nahath, en Asael, en Jerimoth, Jozabad ook, en Eliel, en Jesmachias, en Mahath, en Banaïas, de oversten onder Chonenias handen, en Semei zyns broeders, uit de bevelen Ezechias des konings, en Azarias des oversten priesters van den huize Gods, tot dewelke alle dingen behoorden.

14 Maer Kore, den zoon van Jemna den leviet, en deurwaerder der oostersche poorte, was oversten van de dingen die vrywilliglyk den Heere geofferd werden, en van de eerste gaven, en van de geheiligde in het heilig der heiligen.

15 En onder zyn toezigt waren Eden, en Benjamin, Jesue en Semeias, Amarias ook, en Sechenias, in de steden der priesters, dat zy getrouwelyk hunnen broederen deelen zouden, den minsten en den meesten :

16 Uitgenomen de manspersoonen van dry jaren en daerboven, allen dengenen die in des Heeren tempel gingen, en al wat van dage te dage dienende was in den dienst, en bewaringen, naer hunne deelingen,

17 Den priesteren by hunne familien, en den leviten van het twintigste jaer, en daerboven, by hunne ordinantien en scharen,

18 En der geheel menigte, zoo wel den huisvrouwen als hunnen kinderen, meiskens en knechtken, werden getrouwelyk spyze gegeven, van de dingen die geheiligd waren.

19 En ook van Aarons kinderen waren mannen gesteld, door de akkers, en voorsteden van alle de steden byzonder, die de deelen zouden bedeele, alle den manspersoonen van de priesters en leviten.

20 Aldus heeft Ezechias gedaen alle deze dingen, die wy gezeld hebben in geheel Juda : en hy heeft gedaen dat goed en regt, en waerachtig was voor den Heer zynen God,

21 In alle oefeninge des diensts van des Heeren huis, naer de wet en ceremonien, willende verzoeken zynen Heere met al zyn herte : en hy heeft het gedaen, en is voorspoedig geweest.

KAPITTEL XXXII.

NA deze en diergelyke waarheid, is gekomen Sennacherib, den koning van Assyrien, en in Juda gekomen zynde, hy heeft de besloten steden omlegd, willende die innemen.

2 Hetwelk als Ezechias gezien had, te weten, dat Sennacherib gekomen was, en dat al het geweld der oorlogen gekeerd werd tegen Jerusalem,

3 Heeft hy met de prinsen, en vroomste mannen raed genomen, dat zy zouden verstoppen de hoofden der fonteinen, die buiten de stad waren : en als dat met eene ordinantie van hen allen gesloten was,

4 Heeft hy vergaderd eene zeer groote menigte, en zy hebben verstoep alle de fonteinen, en de riviere die daer vloeide in het midden des lands, zeggende : Op dat de koningen van Assyrien niet komen, en vinden overvloedigheid der wateren.

5 En hy heeft ook opgetimmerd, doende kloekelyk, al den muur die vervallen was, en hy heeft daer torens op gemaakt, en van buiten nog eenen anderen muur : en hy heeft Mello weder vermaekt in Davids stad, en hy heeft wapenen en schilden gemaakt van allerhande manieren :

6 En hy heeft gesteld kapiteinen der vechtende mannen in het heir : en hy heeft ze al te zamen geroepen in de strate der stads-poorte, en gesproken tot hun hert, zeggende :

7 Doet mannelyk, en weest vroom : wilt niet vreezen, noch ontziet den koning van Assyrien, en al de menigte die met hem is : want daer zyn er veel meer met ons dan met hem.

8 Want met hem is een vleeschelyken arm : en met ons is den Heer onzen God, die onzen helper is, en strydt voor ons. En het volk is versterkt met aldusdanige woorden Ezechias des konings van Juda.

9 Als deze dingen geschied waren, zoo heeft Sennacherib, den koning van Assyrien, zyne knechten gezonden in Jerusalem (want met al het heir omlegde hy Lachis) tot Ezechias, den koning van Juda, en tot al den volke dat in de stad was, zeggende :

10 Dit zegt Sennacherib, den koning van Assyrien : Waerop betrouwen hebbende zit gy belegen in Jerusalem?

11 Bedriegt u Ezechias, om dat hy u leveren zoude ter dood, met honger en dorst, voor waer toezeggende dat den Heer uw God u verlossen zal uit des konings van Assyrien hand?

12 Is dit niet denzelfden Ezechias die zyne hoogten omgeworpen heeft, en zyne autaren, en heeft Juda en Jerusalem bevolen, zeggende : Voor eenen autaar zult gy aenbidden, en op dien zult gy den reukoffer verbranden?

13 Weet gy niet wat ik gedaen heb, en myne vaderen alle den volken der aerde? hebben de goden der heidenen, en alle der landen hun landschap mogen verlossen uit myne hand?

14 Wie is er van alle der heidenen goden, dewelke myne vaderen verdorven hebben, die zyn volk heeft mogen verlossen uit myne

hand, dat uw God u ook zoude mogen verlossen van deze hand?

15 Daerom gedooft niet dat u Ezechias bedriege, noch laet u met beuzelingen bedriegen, noch gelooft hem. Want heeft geen god van alle de heidenen en landschappen, zyn volk kunnen verlossen van myne hand, en van myner vaders hand, zoo zal voorts uw God u ook niet mogen verlossen van myne hand.

16 Maer nog meer andere woorden hebben zyne knechten gesproken tegen den Heer God, en tegen Ezechias zynen dienaar.

17 Ook heeft hy brieven geschreven vol blasphemie tegen den Heer, den God van Israël, en hy heeft tegen hem gesproken: Gelyk de goden van de andere heidenen hun volk niet hebben mogen verlossen van myne hand, alzoo zal Ezechias God zyn volk ook niet mogen verlossen uit deze hand.

18 Daerenboven heeft hy ook met luider stemme in Joodscher tale tegen het volk, dat op de muren van Jerusalem zat, alom geroepen, om dat hy hen vervaren zoude, en de stad innemen.

19 En hy heeft tegen den God van Israël gesproken, als tegen de goden van de volken der aerde, die menschen handwerk waren.

20 Hierom hebben Ezechias den koning, en Isaias, Amos zoon, den profeet, gebeden tegen deze blasphemie, en zy hebben geroepen tot den hemel toe.

21 En den Heer heeft eenen engel gezonden, denwelken heeft verslagen alle de vrome en strydbare mannen, en de prinses des konings van Assyrien heir: en hy is met schande wederom gekeerd in zyn land. En als hy in zyns Gods huis gegaan was, hebben hem zyne zonen, die uit zyn ligchaem gekomen waren, dood geslagen met den zweerde.

22 En den Heer heeft Ezechias behouden, en de inwoners van Jerusalem, van Senacherib, des konings van Assyrien hand, en van de hand van alle andere, en hy heeft hem ruste gegeven al rondom.

23 En vele bragten ook slagtofferanden en sacrificien, den Heere in Jerusalem, en giffen Ezechias, den koning van Juda: denwelken nadezen verheven is voor alle de heidenen.

24 In dien dagen was Ezechias ziek tot der dood toe, en hy heeft den Heer gebeden: en dien heeft hem verhoord, en hy heeft hem een teken gegeven.

25 Maer hy heeft niet wedergegeven naer de weldaden die hy ontvangen had, want zyn hert is verheven geweest: en de gram-

schap is over hem gekomen, en tegen Juda en Jerusalem.

26 En namaels is hy verootmoedigd, om dat zyn hert verheven geweest was, zoo wel hy als de inwoners van Jerusalem: en daerom is op hen de gramschap des Heeren niet gekomen, in de dagen van Ezechias.

27 En Ezechias is geweest ryk, en zeer vermaerd, en hy heeft voor zich zelven veel schatten vergaderd van goud, en zilver, en kostelyke gesteenten, en speceryen, en wapenen van alle manieren, en vaten van grooten pryze.

28 En schathuizen van koren, wyn en olie, en kribben van allerhande lastdragende beesten, en stallingen van klein vee,

29 En steden heeft hy voor zich getimmerd: want hy had van schapen, en groot vee ontelleyke kudden, om dat hem den Heer bovenmaten zeer veel substantie gegeven had.

30 Hy is Ezechias, die verstopt heeft de overste fontein der wateren Gihon, en hy heeft die afgekeerd beneden ten westen van Davids stad: in alle zyne werken heeft hy voorspoediglyk gedaen dat hy gewild heeft.

31 Maer nogtans in de ambassadeurs der prinses van Babylonien, die tot hem gezonden waren, om dat zy vragen zouden van het wonderlyk teeken, dat op de aerde geschied was, heeft hem God verlaten, dat hy getenteerd zoude zyn, en dat al bekend zoude worden, dat in zyn hert was.

32 Maer dat er meer is van Ezechias woorden, en van zyne bermhertigheden, dat is geschreven in het visioen Isaias, Amos zoon des profeets, en in het boek der koningen van Juda en Israël.

33 En Ezechias is ontslapen met zyne vaders, en zy hebben hem begraven in de graven van Davids zonen: en geheel Juda, en alle de inwoners van Jerusalem hebben zyne uitvaart eerlyk gehouden: en Manasses zyn zoon heeft voor hem geregeerd.

KAPITTEL XXXIII.

TWAELF jaren oud was Manasses, toen hy begon te regeren, en vyf-en-vyftig jaren heeft hy geregeerd in Jerusalem.

2 En hy heeft kwaed gedaen voor den Heere, naer de afgryslykheid der heidenen, welke den Heer voor de kinderen van Israël te niet gedaen had.

3 En hy, gekeerd zynde, heeft weder opgemaakt de hoogten, welke Ezechias zyn vader afgeworpen had: en hy heeft autaren opgeregt voor Baalim, en boschkens gemaakt, en hy heeft aanbieden al het heir des hemels, en dien eere bewezen.

4 En hy heeft ook autaren getimmerd in

des Heeren huis, daer den Heer af gezeid had : In Jerusalem zal myn naem zyn in der eeuwigheid.

5 En hy heeft die getimmerd, al den heire des hemels in de twee voorhoven van des Heeren huis :

6 En hy heeft zyne zonen doen gaen door het vuer in het dal Benennom : hy had aenmerk op droomen, en volgde de waerzegery uit der vogelen zang, en hy behielp zich met de toovenaers kunsten, hy had by zich toovenaers, en bezweerders : en veel kwade werken heeft hy gedaen voor den Heer, dat hy hem kreiten zoude.

7 En hy heeft ook gesneden, en gegoten beelden gesteld in des Heeren huis, daeraf dat den Heer gesproken heeft tot David, en tot Salomon zynen zoon, zeggende : In dit huis, en in Jerusalem, die ik verkoren heb uit alle de geslachten van Israël, zal ik mynen naem stellen in der eeuwigheid.

8 En ik zal Israëls voet niet laten roeren van den lande, hetwelk ik hunnen vaders gegeven heb : by alzoog nogtans, is het dat zy onthouden te doen hetgene dat ik hun geboden heb, en al de wet, en ceremonien en regten, door de hand van Moyses.

9 Aldus heeft Manasses Juda verleid, en de inwoners van Jerusalem, dat zy kwaed doen zouden, meer dan alle de heidenen, welke den Heer verdorven had van het aenschyn der kinderen van Israël.

10 En den Heer heeft gesproken tot hem, en tot zynen volke, en zy hebben het niet willen aenhooren.

11 Daerom heeft hy op hen gebragt de prinzen van het heir des konings van Assyrien : en zy hebben Manasses gevangen, en hem met ketenen en veteren gebonden, en zoo gebragt in Babylonien.

12 Denwelken, na dat hy benaewd was, heeft gebeden den Heere zynen God : en hy heeft penitentie gedaen, grootelyks voor zynen vadersen God.

13 En hy heeft hem zeer ootmoediglyk gebeden : en uit ganscher herte begeerd : en hy heeft zyn gebed verhoord, en hem wederom gebragt in Jerusalem, in zyn ryk : en Manasses heeft bekend dat den Heer God is.

14 Nadezen heeft hy den muer getimmerd, buiten Davids stad, ten westen van Gihon, in de vallei, van den ingang der visschenpoorte rondom, tot Ophel toe, en hy heeft dien muer zeer hoog gemaakt : en hy heeft prinzen des heirs gesteld in alle de besloten steden van Juda :

15 En hy heeft de vreemde goden weggenomen, en het afgodenbeeld uit des Heeren huis : en de autaren ook, die hy gemaakt had op den berg van des Heeren huis, en

in Jerusalem, en hy heeft het al buiten de stad geworpen.

16 Voorts, zoo heeft hy weder opgemaakt des Heeren autaer, en hy heeft daerop geofferd slagtofferanden, en vreedzamige offeranden, en lofferanden : en hy heeft Juda geboden dat zy den Heere, den God van Israël, dienen zouden.

17 Maer nogtans, deed het volk nog slagtofferanden op de hoogten, den Heere hunnen God.

18 Maer dat er meer is van Manasses werken, en zyn gebed tot zynen God, en de woorden ook der zienders, die tot hem spraken, in den naem des Heeren des Gods van Israël, zyn begrepen in de woorden der koningen van Israël.

19 En zyn gebed ook, en zyne verhooringe, en alle zyne zonden, en versmaedheid, de plaetsen ook, daer hy hoogten getimmerd heeft, en boschkens gemaakt, en standbeelden, eer hy penitentie deed, zyn geschreven in de woorden van Hozai.

20 Aldus is Manasses ontslapen met zyne vadersen, en zy hebben hem begraven in zyn huis : en zyn zoon Amon heeft voor hem geregeerd.

21 Twee-en-twintig jaren oud was Amon toen hy begon te regeren, en twee jaren heeft hy in Jerusalem geregeerd :

22 En hy heeft kwaed gedaen in het aenzigt des Heeren, gelyk Manasses zyn vader gedaen had : en alle den afgoden, die Manasses gemaakt had, heeft hy offerande en dienst gedaen.

23 En hy heeft des Heeren aenzigt niet ontzien, gelyk Manasses zyn vader gedaen had : en hy heeft veel meer kwaed bedreven.

24 En toen zyne knechten tegen hem eene gezworene muiltary gemaakt hadden, zoo hebben zy hem gedood in zyn huis.

25 Maer de andere menigte des volks, verslagen hebbende degene die Amon hadden gedood, heeft Josias, zynen zoon, koning gemaakt voor hem.

KAPITTEL XXXIV.

ACHT jaren oud was Josias toen hy begon te regeren, en een-entertig jaren heeft hy geregeerd in Jerusalem.

2 En hy heeft gedaen dat regt was in het aenschyn des Heeren, en heeft gewandeld in Davids zyns vaders wegen : hy is er niet bezyden gegaen ter regter of terslinker hand.

3 Maer in het achtste jaer van zynen ryke, toen hy nog een kind was, heeft hy begonnen te zoeken den God zyns vaders David : en in het twaelfde jaer, na dat hy begonnen had, zoo heeft hy Juda en Jerusalem gezuiverd van de hoogten en boschkens, en afgoden, en gesneden beelden.

4 En zy hebben voor hem afgebroken de autaren van Baalim : en de afgoden, die daer op gesteld waren, hebben zy in stukken gebroken : en de boschkens en gesneden beelden heeft hy afgehouden, en in stukken gebroken ; en op de graven dergener, die hun slagtofferanden plegen te offeren, heeft hy de stukken verstrooid.

5 En daertoe heeft hy de beenderen der priesters verbrand, op der afgoden autaren, en hy heeft Juda en Jerusalem gezuiverd.

6 En ook in de steden van Manasses en Ephraïm, en Simeon, tot Nephthali toe, heeft hy die al omgeworpen.

7 En toen hy de autaren afgebroken had, en de boschkens, en gesneden beelden al in stukken gebroken, en alle de afgoden tempels omgeworpen had, van al het land van Israël, zoo is hy wederom gekomen te Jerusalem.

8 In het achttiende jaer dan van zynen ryke, als het land nu gezuiverd was, en des Heeren tempel, zoo heeft hy gezonden Saphan, den zoon Eselias, en Maasias, den prins der stad, en Joha, Joachaz zoon, den griffier, dat zy zouden vermaken des Heeren zyns Gods huis.

9 Dewelke zyn gekomen tot Helcias den grooten priester : en van hem genomen hebbende het geld, dat er gebragt was in des Heeren huis, en dat de leviten en deurwaarders vergaderd hadden van Manasses en Ephraïm, en van alle de overgeblevene van Israël, en ook van geheel Juda en Benjamin, en de bewooners van Jerusalem,

10 Zy hebben het in de handen geleverd, dergener die over de werklieden waren in des Heeren huis, dat zy den tempel vermaken zouden, en vast toemaken al dat krank was.

11 En die hebben het geld gegeven den werklieden en den metsers, dat zy steenen koopen zouden van de steengroeven, en hout, tot de gebindten der timmeragie, en tot de overspansels der huizen, welke de koningen van Juda gebroken hadden.

12 Dewelke alle dingen getrouwelyk deden. En de oversten der werklieden waren, Jahath, en Abdias, van de kinderen Merari, Zacharias en Mosollam, van Kaaths kinderen, die het werk voort stierden : al te zamen leviten, kunnende spelen op instrumenten van muzyk.

13 Maer over degene die tot verscheiden gebruik lasten droegen, waren de schryvers en meesters van de leviten deurwaarders.

14 En toen zy het geld uithielden, dat in des Heeren tempel gebragt was, zoo heeft Helcias den priester gevonden den boek van

des Heeren wet, door de hand van Moyses.

15 En hy heeft gezeid tot Saphan den schryver : Den boek der wet heb ik gevonden in des Heeren huis : En hy heeft hem dien gegeven.

16 En dien heeft den boek binnen by den koning gebragt, en hem geboodschapt, zeggende : Alle de dingen die gy in uwer knechten hand gegeven hebt, ziet, die worden volbragt.

17 Het zilver, dat in des Heeren huis gevonden is, hebben zy te hoope gesmolten : en het is gegeven den oversten van de werklieden, en dergener die verscheiden werken maken.

18 Daertoe, zoo heeft hy Helcias den priester, ook dezen boek geleverd. Denwelken als hy voor den koning gelezen had,

19 En hy de woorden der wet gehoord had, heeft hy zyne kleederen gescheurd :

20 En heeft bevolen Helcias, en Ahicam, Saphans zoon, en Abdon, den zoon van Michah, en Saphan ook, den schryver, en Asaas, des konings knecht, zeggende :

21 Gaet henen, en bidt den Heere voor my, en voor de overgeblevene van Israël en Juda, over alle de woorden van dezen boek, die gevonden is : want eene groote verbolgenheid des Heeren is op ons gedropen, om dat onze vaders des Heeren woorden niet bewaerd hebben, dat zy doen zouden al dat in dezen boek geschreven is.

22 Aldus is Helcias weggegaan, en die te zamen van den koning gezonden waren, tot Olda de profetesse, de huisvrouw van Selum, des zoons van Thecuath, des zoons Hasra, des bewaerders van de kleederen : dewelke woonde binnen Jerusalem in het tweede deel : en zy hebben haer gezeid de woorden, die wy boven verteld hebben.

23 En zy heeft hun geantwoord : Dit zegt den Heer God van Israël : Zegt den man die u gezonden heeft aen my :

24 Dit zegt den Heer : Ziet, ik zal kwaed over deze plaats brengen, en op hare bewooners, en alle de vermaledydigen die in dezen boek geschreven zyn, denwelken zy gelezen hebben voor den koning van Juda.

25 Want zy hebben my verlaten, en hebben sacrificie gedaen den vreemden goden, om dat zy my tot gramschap zouden verwekken, in alle de werken van hunne handen, daerom zal myne razende gramschap druipen op deze plaats, en die zal niet uitgeblust worden.

26 Maer tot den koning van Juda, die u gezonden heeft om den Heere te verbidden, spreekt aldus : Dit zegt den Heer God van Israël : Om dat gy gehoord hebt de woorden van den boek,

27 En uw hert vernorwd is, en gy veroot-

moedigd zyt in het aenzigt des Heeren, van deze dingen die gezeid zyn tegen deze plaets, en tegen de bewooners van Jerusalem, en want gy ontiende myn aenzigt, hebt uwe kleederen gescheurd, en hebt gezeend voor my : zoo heb ik u ook verhoord, zegt den Heer.

28 Want ik zal u nu verzamelen tot uwe vaderen, en gy zult in uw graf gedragen worden in vrede : en uwe oogen zullen al het kwaed niet zien, dat ik brengen zal op deze plaets, en op hare bewooners. Hierom hebben zy den koning verteld al dat zy gezeid had.

29 En hy te zamen geroepen hebbende alle de ouders van Juda en Jerusalem,

30 Is opgegaen in des Heeren huis, en te zamen ook alle de mannen van Juda, en bewooners van Jerusalem, de priesters en leviten, en al het volk, van den minsten tot den meesten. Denwelken daer zy het alle hoorden, heeft den koning gelezen alle de woorden des books :

31 En staende in zynen regterstoel, hy heeft een verbond gemaakt voor den Heer, dat hy wandelen zoude naer hem, en dat hy bewaren zoude zyne geboden, en getuigenissen, en regtveerdigmakingen uit ganscher herte, en uit geheel zyne ziel, en doen al dat er geschreven is in den boek die hy gelezen had :

32 En hy heeft daerop ook bezworen alle die bevonden waren in Jerusalem en Benjamin : en de inwooners van Jerusalem hebben gedaen naer het verbond des Heeren, hunner vaderen God.

33 Toen heeft Josias weggenomen alle de afgrysselykheden, uit alle landschappen der kinderen van Israël : en heeft ze alle, die in Jerusalem overgebleven waren, doen dienen den Heere hunnen God. In alle zyne dagen zyn zy niet afgescheiden van den Heere hunner vaderen God.

KAPITTEL XXXV.

EN Josias heeft in Jerusalem gehouden het paschen den Heere, hetwelk ten offer gedood was, op den veertienden dag der eerste maend :

2 En hy heeft de priesters gesteld in hunne officien, en vermaend dat zy dienen zouden in des Heeren huis :

3 En den leviten, naer derwelker leeringe geheel Israël den Heere geheiligt werd, heeft hy gezeid : Stelt de ark in de heiligste plaets des tempels, welken Salomon, Davids zoon, den koning van Israël, getimmerd heeft, want gy zult die geenszins voortaan meer dragen : maer nu dient den Heere uwen God, en zynen volke Israël.

4 En bereidt u, by uwe huizen en maeg-

schappen, in de deelingen van een iegelyken byzonder, gelyk bevolen heeft David, den koning van Israël, en beschreven heeft Salomon, zyn zoon.

5 En dient in de heilige plaets, by de familien en scharen der leviten,

6 En geheiligt zynde, doodt ten offer het paschen : bereidt ook uwen broeders, dat zy mogen doen naer de woorden welke den Heer gesproken heeft door de hand van Moyses.

7 En Josias heeft daerenboven alle den volke, hetwelk daer gevonden was in het hoogtyd van pasehen, gegeven lammeren en jonge bokskens uit de kudden, en van ander klein vee, dertig duizend, en dry duizend runderen : deze waren al van des konings substantie.

8 En zyne vorsten hebben ook vrywilliglyk geofferd, dat zy geloofd hadden, zoo wel den volke als den priesteren en leviten. Maer Helcias, en Zacharias, en Jahiel, de prinsen van des Heeren huis, hebben den priesteren gegeven, om het paschen te houden, klein vee ondereen gemengd, twee duizend zes honderd, en dry duizend ossen.

9 Maer Chonenias, en Semeias ook, en Nathanael, zyne broeders, en ook Hasabias, en Jehiel, en Jozabad, de prinsen der leviten, hebben den andere leviten gegeven om het paschen feestelyk te houden, vyf duizend klein vee, en vyf honderd ossen.

10 En den dienst is bereid, en de priesters hebben gestaan in hun officie : en de leviten ook in hunne scharen, naer des konings gebod.

11 En het paschen is ten offer gedood : en de priesters hebben met hunne hand het bloed gesproeid, en de leviten hebben de vellen der brandofferanden afgetrokken :

12 En zy hebben die uitgescheiden, dat zy die geven zouden by de huizen en familien van een iegelyk, en dat zy den Heere zouden geofferd worden, alzoo daer geschreven is in het boek van Moyses : en van de ossen hebben zy ook desgelyks gedaen.

13 En zy hebben het paschen op het vuur gebraden, alzoo het in de wet geschreven is : maer de vredeofferanden hebben zy gekookt in metalen potten en ketels, en aerden potten, en haestelyk hebben zy het bedeeld, allen den gemeene volke :

14 Maer voor zich en de priesters, hebben zy namaels bereid : want in het offeren der brandofferanden, en der vetten des ingewands, zyn de priesters bekommerd geweest tot den nacht toe : waerom de leviten voor zich zelve, en voor de priesters, Aarons zonen, ten allerlaetsten bereid hebben.

15 Maer de zangers, Asaphs kinderen,

stonden in hunne ordinantie, naer Davids gebod, en Asaphs, en Hemans, en Idithuns, des konings profeten : maer de deurwaerders wachtten aen elke poorte byzonder, alzoo dat zy niet eenen oogenblik gingen van den dienst : waerom dat hunne broeders de leviten hun spyzen bereid hebben.

16 Aldus zoo is alle godsdienst behoorlyk voldaan op dien dag, dat zy het paschen zouden houden, en offeren brandofferanden op des Heeren autaar, naer het gebod des konings Josias.

17 En de kinderen van Israël, die daer gevonden waren, hebben paschen gehouden op dien tyd, en het hoogtyd van de ongeheefde brooden, zeven dagen.

18 Alzulk paschen is er niet geweest in Israël, van Samuël des profeets dagen : maer, ook niemand van alle de koningen van Israël heeft zulk paschen gehouden, gelyk Josias, den priesteren, en leviten, en geheel Juda en Israël die gevonden was, en de inwoners van Jerusalem.

19 In het achttiende jaer des konings Josias, is dat paschen feestelyk gehouden.

20 Na dat Josias den tempel vermaekt had, zoo is Nechao, den koning van Egypten, opgekomen om te oorlogen in Charcamis, by den vloed Euphrates : en Josias is hem tegen getrokken.

21 Maer hy heeft tot hem boden gezonden, en gezeid : Wat heb ik met u te doen, koning van Juda? Ik kom heden tegen u niet, maer ik oorlog tegen een ander huis, tot hetwelk my God haestelyk heeft geboden te gaen : houdt op tegen God te doen, die met my is, dat hy u niet doode.

22 Josias wilde niet wederkeeren, maer hy heeft tegen hem eenen stryd bereid, en hy wilde niet hooren naer de woorden van Nechao, uit den mond Gods : maer hy is voortgereisd om te stryden in het veld van Mageddo.

23 En aldaer gewond zynde van de schutters heeft hy gezeid zynen knechten : Leidt my uit den stryd, want ik ben zeer gewond.

24 Dewelke hebben hem genomen van den eenen wagen op eenen anderen wagen, die hem volgde, op der koningen maniere, en hebben hem weggevoerd in Jerusalem, en hy is gestorven en begraven in zynen vaderen graf : en geheel Juda en Jerusalem hebben hem beweend.

25 Jeremias allermeeest : wiens zangers en zangeressen allegader tot op den dag van heden verhalen de klagtige zangen over Josias : en het is als eene wet geworden in Israël : Ziet, men zegt dat het geschreven is in de klagtige zangen.

26 Maer het andere van Josias woorden,

en van zyne barmhertigheden : die door des Heeren wet geboden zyn :

27 En zyne eerste en laetste werken zyn geschreven in het boek der koningen van Juda en Israël.

KAPITTEL XXXVI.

HIEROM heeft het volk des lands genomen Joachaz den zoon van Josias, en heeft hem koning gemaakt voor zynen vader in Jerusalem.

2 Dry-en-twintig jaren oud was Joachaz toen hy begon te regeren, en dry maenden geregeerde hy in Jerusalem.

3 Maer den koning van Egypten heeft hem afgezet toen hy in Jerusalem kwam, en hy heeft het land geschat op honderd talenten zilvers, en een talent gouds.

4 En hy heeft voor hem koning gemaakt Eliakim, zynen broeder, over Juda en Jerusalem : en hy heeft zynen naem veranderd in Joakim : maer den zelfden Joachaz heeft hy met zich genomen, en weggeleid in Egypten.

5 Vyf-en-twintig jaren oud was Joakim toen hy begon te regeren, en elf jaren geregeerde hy in Jerusalem : en hy heeft kwaed gedaen voor den Heer zynen God.

6 Tegen dezen is opgeklimmen Nabuchodonosor den koning der Chaldeen, en hy heeft hem gebonden zynde met ketenen weggevoerd in Babylonien.

7 Werwaerts dat hy ook de vaten des Heeren overgevoerd heeft, en die gesteld in zynen tempel.

8 De andere van Joakims woorden, en van zyne afgrysselykheden, dewelke hy gedaen heeft, en die in hem gevonden zyn, diē zyn begrepen in het boek der koningen van Juda en Israël. En Joachin, zyn zoon, heeft voor hem geregeerd.

9 Acht jaren oud was Joachin toen hy begon te regeren, en dry maenden en tien dagen heeft hy geregeerd in Jerusalem, en hy heeft kwaed gedaen in het aenschyn des Heeren.

10 En toen het jaer omgeloopen was, zoo heeft Nabuchodonosor, den koning, sommige gezonden die hem ook hebben gebragt in Babylonien, dragende mede de allerkostelykste vaten van des Heeren huis. En hy maakte koning Sedecias zyns vaders broeder over Juda en Jerusalem.

11 Een-en-twintig jaren oud was Sedecias, toen hy begon te regeren, en elf jaren geregeerde hy in Jerusalem :

12 En hy heeft kwaed gedaen in de oogen des Heeren zyns Gods : noch hy heeft zich niet geschaemd voor het aenschyn van Jeremias den profeet, die tot hem sprak uit des Heeren mond.

13 Van den koning Nabuchodonosor is hy ook gescheiden, denwelken hem bezworen had by Gode; en hy heeft zynen nek verhard, en zyn hert, dat hy niet wederkeeren zoude tot den Heere den God van Israël.

14 En ook alle de prinsen der priesters, en het volk hebben booslyk overtreden naer alle de afgrysselykheden der heidenen, en zy hebben het huis des Heeren besmet, hetwelk hy voor zich geheiligt had in Jerusalem.

15 En den Heer, hunner vaderen God, zond tot hen, door de hand van zyne boden des nachts opstaende, en dagelyks vermanende: om dat hy zyn volk en zyne woonstede spaerde.

16 Maer zy bespotteden Gods boden, en zy achtten luttel op zyne woorden, en zy begeten de profeten, tot dat de razende gramschap des Heeren op zyn volk kwam, en dat er geen genezen aen was.

17 Want hy heeft op hen gebragt den koning der Chaldeen, en heeft hunne jongelingen met den zweerde verslagen in het huis zynrer heilige woonstede: hy heeft geene barmhertigheid gehad met de jongelingen en maegden, en oude mannen, ja ook niet met degene die van ouderdom krom gingen, maer hy heeft ze al in zyne handen geleverd.

18 En alle de gereedschappen van des Heeren huis, zoo wel de meeste als de minste, en de tresoren des tempels, en des

konings, en der prinsen heeft hy overgevoerd in Babylonien.

19 De vyanden hebben het huis Gods verbrand, en den muer van Jerusalem gebroken, alle de torens hebben zy verbrand, en al wat kostelyk was hebben zy verdorven.

20 Zoo wie het zweerd ontgaen was, die werd in Babylonien geleid, en heeft den koning gediend en zyne zonen, tot dat den koning van Persen regeerde.

21 Om dat volbragt zoude worden des Heeren woord uit den mond van Jeremias, en dat het land zyne sabbatten zoude houden: want alle de dagen der verwoesting heeft het den sabbat gehouden, tot dat vervuld waren zeventig jaren.

22 Maer in het eerste jaer van Cyrus, den koning van Persen, om te voldoen des Heeren woord, dat hy gesproken had door den mond van Jeremias, heeft den Heer verwekt Cyrus des konings van Persen geest: denwelken heeft doen openbaer uitroepen in al zyn ryk, ook door schriften, zeggende:

23 Dit zegt Cyrus, den koning van Persen: Alle de ryken der aerde heeft my gegeven den Heer God des hemels, en hy heeft my geboden dat ik hem een huis timmeren zoude in Jerusalem, hetwelk is in het Joodsche land: wie is er van u onder al zyn volk? Den Heer zyn God moet met hem zyn, en hy trekke opwaerts.

HET

EERSTE BOEK ESDRAS.

KAPITTEL I.

In het eerste jaer van Cyrus des konings van Persen, om dat volbragt zoude worden het woord des Heeren, uit den mond van Jeremias, zoo heeft den Heer verwekt den geest van Cyrus, den koning van Persen: en hy heeft openbaerlyk doen uitroepen eene stem over al zyn ryk, ook door brieven, zeggende:

2 Dit zegt Cyrus, den koning van Persen: Alle de ryken van aardryk heeft my gegeven den Heer God des hemels, en hy heeft my geboden dat ik hem een huis timmeren zoude in Jerusalem, welk is in Judea.

3 Wie is er van u onder al zyn volk? Zyn God zy met hem. Hy klimme op naer Jerusalem, welk is in het Joodsche land, en

timmere het huis des Heeren des Gods van Israël, hy is den God die te Jerusalem is.

4 En alle andere in alle plaetsen waer dat zy woonen, zullen hem helpen met goud en zilver, en substantie, en klein vee, uitgenomen hetgene dat zy vrywilliglyk offeren den tempel Gods die te Jerusalem is.

5 En daer zyn opgestaen de prinsen der vaderen van Juda en Benjamin, en de priesters en leviten, en alle degene wiens geest den Heer verwekt had, dat zy optrekken zouden, om te timmeren den tempel des Heeren, die te Jerusalem was.

6 En alle degene die rondom waren hebben geholpen door hunne handen met zilveren en gouden vaten, met substantie, en lastdragende beesten met huisraad, uitge-

nomen de dingen die zy vrywilliglyk geofferd hadden.

7 En den koning Cyrus heeft ook voortgebragt de gereedschappen van des Heeren tempel, die Nabuchodonosor gebragt had van Jerusalem, en die gesteld in zyns Gods tempel.

8 En Cyrus, den koning van Persen, bragt die voort door de hand van Mithridates, Gazabars zoon, en heeft die by getalle geleverd Sassabasar den prins van Juda.

9 En dit is hun getal : Gouden schalen dertig, en duizend zilveren schalen, negen-en-twintig messen, dertig gouden kroezen.

10 De tweede zilveren kroezen vier honderd en tien : duizend andere gereedschappen.

11 Alle de vaten gouden en zilveren, waren vyf duizend en vier honderd : alle deze heeft Sassabasar gebragt met degene die optrokken van de overvoeringe van Babylonien te Jerusalem.

KAPITTEL II.

EN dit zyn de kinderen des landschaps, welke Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, in Babylonien overgevoerd had : en zyn wedergekeerd in Jerusalem en Juda, een iegelyk in zyne stad.

2 Die gekomen zyn met Zorobabel, Josue, Nehemias, Saraias, Rahelajas, Mardochai, Belsan, Mesphar, Beguai, Rehun, Baana. Het getal van de mannen des volks van Israël :

3 De kinderen Pharos, twee duizend honderd twee-en-zeventig.

4 De kinderen van Sephatia, dry honderd twee-en-zeventig.

5 De kinderen van Area, zeven honderd vyf-en-zeventig.

6 De kinderen van Phahath-Moab, der kinderen van Josue : Joab, twee duizend acht honderd twaelf.

7 De kinderen van Elam, duizend twee honderd vier-en-vyftig.

8 De kinderen van Zethua, negen honderd vyf-en-veertig.

9 De zonen van Zachai, zeven honderd zestig.

10 De kinderen van Bani, zes honderd twee-en-veertig.

11 De kinderen van Behai, zes honderd dry-en-twintig.

12 De kinderen van Azgad, duizend twee honderd twee-en-twintig.

13 De kinderen van Adonicam, zes honderd zes-en-zestig.

14 De kinderen van Beguai, twee duizend zes-en-vyftig.

15 De kinderen van Adin, vier honderd vier-en-vyftig.

16 De kinderen van Ather, die uit Ezechias waren, acht-en-negentig.

17 De kinderen van Besai, dry honderd dry-en-twintig.

18 De kinderen van Jora, honderd twaelf.

19 De kinderen van Hasum, twee honderd dry-en-twintig.

20 De zonen van Gebbar, vyf-en-negentig.

21 De kinderen van Bethlehem, honderd dry-en-twintig.

22 De mannen van Netupha, zes-en-vyftig.

23 De mannen van Anathoth, honderd acht-en-twintig.

24 De kinderen van Azmaveth, twee-en-veertig.

25 De zonen van Cariathiarim, Cephira en Beroth, zeven honderd dry-en-veertig.

26 De kinderen van Rama en Gabaa, zes honderd een-en-twintig.

27 De mannen van Machmas, honderd twee-en-twintig.

28 De mannen van Bethel en Hai, twee honderd dry-en-twintig.

29 De kinderen van Nebo, twee-en-vyftig.

30 De kinderen van Megbis, honderd zes-en-vyftig.

31 De kinderen van den anderen Elam, duizend twee honderd vier-en-vyftig.

32 De kinderen van Harim, dry honderd twintig.

33 De kinderen van Lod, Hadid, en Ono, zeven honderd vyf-en-twintig.

34 De kinderen van Jericho, dry honderd vyf-en-veertig.

35 De kinderen van Senaa, dry duizend zes honderd dertig.

36 Priesters : De kinderen van Jadaia in het huis van Josue, negen honderd dry-en-zeventig.

37 De kinderen van Emmer, duizend twee-en-vyftig.

38 De kinderen van Pheshur, duizend twee honderd zeven-en-veertig.

39 De kinderen van Harim, duizend zeven-tien.

40 Leviten : De kinderen van Jesue en Cedmihel, der kinderen van Odovias, vier-en-zeventig.

41 Zangers : Asaphs zonen, honderd acht-en-twintig.

42 De kinderen der deurwaerders : de kinderen van Sellum, de kinderen van Ater, de kinderen van Telmon, de kinderen van Accub, de kinderen van Hatita, de kinderen van Sobai : al te zamen, honderd negen-en-dertig.

43 De Nathineen : de kinderen van Siha, de kinderen van Hasupha, de kinderen van Tabbaoth,

44 De kinderen van Ceros, de kinderen van Siaa, de kinderen van Phadon,

45 De kinderen van Lebana, de kinderen van Hagaba, de kinderen van Accub,

46 De kinderen van Hagab, de kinderen Semlai, de kinderen Hanan,

47 De kinderen van Gaddel, de kinderen van Gaher, de kinderen van Raaiä,

48 De kinderen van Rasin, de kinderen van Necoda, de kinderen van Gazam,

49 De kinderen van Aza, de kinderen van Phasea, de kinderen van Besee,

50 De kinderen van Asena, de kinderen van Munim, de kinderen van Nephusim,

51 De kinderen van Bacbuc, de kinderen van Hacupha, de kinderen van Harhur,

52 De kinderen van Besluth, de kinderen van Mahida, de kinderen van Harsa,

53 De kinderen van Bercos, de kinderen van Sisara, de kinderen van Thema,

54 De kinderen van Nasia, de kinderen van Hatipha,

55 De kinderen van Salomons dienaers, de kinderen van Sotai, de zonen van Sophe-reth, de zonen van Pharuda,

56 De zonen van Jala, de kinderen van Dercon, de kinderen van Geddel,

57 De kinderen van Saphatia, de kinderen van Hatil, de kinderen van Phocherefi,

die van Asebaim waren, de kinderen van Ami,

58 Alle de Nathineen, en zonen van Salomons dienaers, dry honderd twee-en-negentig.

59 En degene die opgetrokken waren van Thelmala, Thelharsa, Cherub, en Adon, en Emmer : en zy konden niet bewyzen hunner vaderen huis, en hun zaed, of zy uit Israël waren.

60 De kinderen van Dalaia, de kinderen van Tobia, de kinderen van Necoda, zes honderd twee-en-veertig.

61 En van der priesters kinderen : De kinderen van Hobia, de kinderen van Accos, de kinderen van Berzellai, die genomen heeft van Berzellai des Galaaditers dochters eene huisvrouw, en hy is genoemd met den naam van hen :

62 Deze hebben gezocht de schrifture hunner afkomste, en zy hebben die niet gevonden, en zy zyn verworpen van het priesterschap.

63 En Athersatha heeft hun gezeid, dat zy niet eten zouden van het heilig der heiligen, tot dat er een priester opstond geleerd en volmaekt.

64 Alle de menigte gelyk een mensch, waren twee-en-veertig duizend dry honderd en zestig :

65 Uitgenomen hunne knechten en dienst-vrouwen, dewelke waren zeven duizend dry honderd zeven-en-dertig : en onder deze waren twee honderd zangers en zangeressen.

66 Hunne peerden waren zes honderd zes-en-dertig, hunne muilen twee honderd vyf-en-veertig.

67 Hunne kemelen waren vier honderd vyf-en-dertig, hunne ezelen zes duizend zeven honderd twintig.

68 En sommige van de prinsen der vaderen, toen zy in den tempel des Heeren gingen, die te Jerusalem is, hebben vrywilliglyk geofferd in des Heeren huis, om dat op te timmeren in zyne plaets.

69 Naer hun vermogen hebben zy gegeven de kosten des werks, een-en-zestig duizend gouden penningen, en vyf duizend ponden zilvers, en honderd priesterlyke kleederen.

70 Aldus hebben gewoond de priesters en leviten, en sommige van den volke, en de zangers, en de deurwaerders, en de Nathineen in hunne steden, en geheel Israël in hunne steden.

KAPITTEL III.

EN de zevende maend was nu gekomen, en de kinderen van Israël waren in hunne steden : toen is het volk vergaderd gelyk een man in Jerusalem.

2 En Josue, Josedecs zoon, is opgestaen, en zyne broeders de priesters, en Zorobabel, Salathiels zoon, en zyne broeders, en zy hebben getimmerd den altaer des Gods van Israël, dat zy daerop offeren zouden brandofferanden, gelyk het geschreven is in de wet Moyses des mans Gods :

3 En zy hebben den altaer Gods gesteld op zyne basementen, toen hun de volken des lands rondom vervaernisse aendeden, en zy hebben daerop geofferd brandoffer den Heere, des morgens en des avonds :

4 En zy hebben gebouden het hoogtyd der loovertenten, gelyk het geschreven is, en deden heel-brandofferande tot elken dage, vervolgens naer het gebod, op een iegelyken dag zyn werk.

5 En nadezen den dagelykschen heel-brandoffer, zoo wel in de nieuwe maenden, als in alle de hoogtyden des Heeren, die geheilgd waren, en in alle de dagen in dewelke dat men gewillige gaven den Heere offerde.

6 Van den eersten dag der zevende maend, hebben zy begonnen te offeren de heel-brandofferande den Heere : maer den tempel Gods was nog niet gefondeerd.

7 Maer zy hebben het geld den steenhouders gegeven, en den metsers : en ook spyze, en drank, en olie den Sidoniters, en die van Tyrus, dat zy cedarhouten brengen zouden van Libanus op de zee tot Joppe, alzoó hun dat bevolen had Cyrus, den koning van Persen.

8 Maer in het tweede jaer hunner toekomst

tot den huize Gods in Jerusalem, in de tweede maend, hebben begonnen Zorobabel, Salathiels zoon, en Josue, Josedecs zoon, en de andere van hunne broeders, priesters en leviten, en alle die uit de gevangenis gekomen waren te Jerusalem, en zy hebben gesteld de leviten van twintig jaren, en daerboven, dat zy het werk des Heeren zouden voortdryven.

9 En Josue, met zyne zonen, en zyne broeders, Cedmihel, met zyne zonen, en de zonen van Juda stonden gelyk een man, dat zy aendryven zouden degene die het werk deden in den tempel Gods : namelyk de zonen Henadad en hunne kinderen, en hunne broeders de leviten.

10 Toen nu van de metsers des Heeren tempel gefondeerd was, zoo stonden de priesters in hun sieraed met trompetten : en de leviten, Asaphs zonen, met cimbalen, dat zy God loven zouden door de hand van David, den koning van Israël.

11 En zy zongen te zamen met lofzangen en met belydinge den Heere : Want hy goed is, want in der eeuwigheid zyne barmhertigheid is over Israël. En al het volk riep met groot geroep in den Heere te loven, om dat den tempel des Heeren gefondeerd was.

12 Ook vele van de priesters en leviten, en prinsen der vaderen, en de ouders die den tempel gezien hadden te voren, toen dien gefondeerd was, en dezen tempel in hunne oogen, weenden met luider stemme : en vele roepende met blydschap, hieven hunne stemme op.

13 En daer kon niemand onderkennen de stemme van het geroep dergener die blydschap maakten, voor de stemme van des volks geschrei : want het volk riep al onder een met groot geluid, en de stemme werd verre gehoord.

KAPITTEL IV.

MAER de vyanden van Juda en Benjamin hebben gehoord, dat de kinderen der gevangenis eenen tempel optimmerden den Heere God van Israël :

2 En komende tot Zorobabel, en tot de prinsen der vaderen, hebben zy tot hen gezegd : Laet ons niet u timmeren, want wy zoeken den Heere uwen God ook gelyk gy : ziet, wy hebben slagtofferanden geofferd van de dagen van Asor Haddan, des konings van Assur, die ons hier gebragt heeft.

3 En Zorobabel en Josue, en de andere prinsen der vaderen van Israël hebben hun gezegd : Het betaemt u en ons niet, dat wy den Heere onzen God een huis timmeren zouden, maer wy zullen dat zelve alleen timmeren den Heere onzen God, gelyk ons

Cyrus, den koning van Persen, bevolen heeft.

4 Hierom is het geschied dat het volk des lands belette de handen des volks van Juda, en turbeerde hen in het timmeren.

5 En zy hebben tegen hen gehuurd raedslieden, dat die zouden bederven hunnen raed alle de dagen van Cyrus, den koning van Persen, en tot het ryk van Darius, den koning van Persen.

6 Maer in het koningryk van Assuerus, in het beginsel van zynen ryke, hebben zy geschreven eene klagte tegen de inwooners van Juda en Jerusalem.

7 En in de dagen van Artaxerxes heeft geschreven Beselam, Mithridates en Thaheel, en de andere die in hunnen raed waren, tot Artaxerxes, den koning van Persen : en den brief der klagte was geschreven in Syriersche sprake, en hy werd gelezen in de Syriersche tale.

8 Reum Beelteem, en Samsai den schryver, hebben geschreven eenen brief van Jerusalem aen Artaxerxes, den koning, aldusdanig :

9 Reum Beelteem, en Samsai den schryver, en de andere hunne raedslieden, Dineen, en Apharsathacheen, Terphaleen, Apharseen, en Erchueen, Babylonien, Sanecheen, Dievicien, en Elamiten,

10 En de andere van de natien, die overgebragt heeft den grooten en glorieusen Asenaphar : en heeft ze doen woonen in de steden van Samarien, en in de andere landenschappen over den vloed, in vrede :

11 (Dit is het uitschrift des briefs dien zy tot hem zonden) Artaxerxes, den koning, uwe dienaers, mannen die over den vloed woonen, zeggen groetenisse.

12 Kennelyk zy den koning, dat de Joden, die van u tot ons zyn opgetrokken, zyn gekonien in Jerusalem, eene wederspannige en zeer kwade stad, dewelke zy timmeren opregtende hare muren, en de wanden vermakende.

13 Hierom dan kennelyk zy nu den koning, is het dat deze stad opgetimmerd wordt, en hare muren hermaekt, zoo zullen zy geen tribuet, noch tol, noch jaerlyksche renten geven, en deze schade zal tot de koningen komen.

14 Maer wy gedachtig des zouts dat wy in het paleis geëten hebben, en want ons onbehoorlyk dunkt des konings schade te zien, daarom hebben wy gezonden en gebodschapt den koning,

15 Dat gy zoudt onderzoeken in de boeken van uwer vaderen historien, en gy zult het beschreven vinden in de registers der geschiedenissen : en gy zult weten dat die stad eene wederspannige stad is, en schade

doende den koningen, en den landschapen, en oorlogen zyn in haer verwekt van oude voorleden dagen : om welke zake de stad ook bedorven is.

16 Wy boodschappen dit den koning, want is het by alzoo dat de stad opgetimmerd wordt, en hare muren weder opgemaakt, zoo zult gy geene bezittinge meer hebben over den vloed.

17 Dit woord heeft den koning gezonden tot Reum Beelteem, en Samsai den schryver, en tot de andere die in hunnen raed waren, inwooners van Samariën, en den anderen over den vloed, biedende zaligheid en vrede :

18 De klagte, die gy aen ons gezonden hebt, is openbaerlyk gelezen voor my.

19 En het is van my bevolen : en zy hebben het onderzocht, en gevonden dat die stad van oude dagen tegen de koningen opstaet, en dat daerin verwekt zyn oploopen en oorlogen :

20 Want daer zyn zeer vrome koningen geweest in Jerusalem, dewelke hebben heerschappy gehad over al het landschap, dat er over den vloed is : en zy ontvingen tribut, en tolgeld, en jaerlyksche renten.

21 Hierom nu, hoort het vonnis : Verbiedt de mannen, dat de stad niet opgetimmerd worde, tot dat het by aventure van my geboden worde.

22 Ziet toe dat gy dit niet onachtzamekyk volbrengt, en dat het kwaed tegen de koningen allengskens niet meerder worde.

23 Aldus, zoo is het uitschrift van Artaxerxes des konings gebod gelezen voor Reum Beelteem, en Samsai den schryver, en hunne raedslieden : en zy zyn haestelyk weggegaan tot Jerusalem aen de Joden, en zy hebben hun verboden met den arm en met de magt.

24 Toen is geschorst geweest het werk van des Heeren huis in Jerusalem, en het werd niet gedaen tot het tweede jaer van Darius des konings van Persen ryk.

KAPITTEL V.

EN Aggeus den profeet, en Zacharias, Addos zoon, hebben geprofeteerd, profeterende tot de Joden, die in Judea en Jerusalem waren, in den naem des Gods van Israëel.

2 Toen stonden op Zorobabel, Salathiels zoon, en Josue, Josedeës zoon, en zy begonnen te timmeren den tempel Gods in Jerusalem, en met hen Gods profeten hen helpende.

3 Op denzelfden tyd is tot hen gekomen Thathanai, die een vorst was over den vloed, en Stharbazanai, en hunne raedslieden : en aldus zeiden zy hun : Wie heeft u

raed gegeven, dat gy dit huis optimmeren zoudt, en zyne muren hermaken?

4 Toen zeiden wy hun hoe de mannen heeten die dit deden bouwen.

5 En de ooge huns Gods is gekomen op de ouders der Joden, en zy konden hun niet verbieden. En het heeft hun liefd dat deze zaek zoude overgedragen worden aen Darius, en dan zouden zy genoeg doen tegen de klagte.

6 Dit is den inhoud des briefs, denwelken geschreven heeft Thathanai, den overste des landschaps over den vloed, en Stharbazanai en zyne raedslieden, de Arphasacheen, die over den vloed waren, aen Darius den koning.

7 De woorden, die zy hem gezonden hadden, waren aldus geschreven : Darius den koning zy alle vrede.

8 Kennelyk zy den koning, dat wy gegaen zyn geweest in het joodsche landschap, tot des grooten Gods huize, hetwelk getimmerd wordt van ongehouden steen, en de houten worden in de muren gelegd : en het werk wordt neerstiglyk getimmerd, en het wast in hunne handen.

9 Hierom hebben wy de ouders gevraagd, en aldus hebben wy hun gezeid : Wie heeft u oorlof gegeven dat gy dit huis zoudt timmeren, en deze muren weder opmaken?

10 En wy hebben ook hunne namen van hen gevraagd, dat wy u het zouden boodschappen : en wy hebben geschreven de namen van die mannen, die onder hen de prins zyn.

11 En aldusdanige woorden hebben zy ons geantwoord : zeggende : Wy zyn dienaers des Gods van hemel en aerde, en wy timmeren den tempel, die getimmerd was over deze veel jaren, en die den grooten koning van Israëel getimmerd en opgerigt had.

12 Maer na dat onze vaders tot grammach verwekt hadden den God des hemels, zoo heeft hy die geleverd in de handen van Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, den Chaldeeuschen, en dit huis heeft hy ook gebroken, en zyn volk heeft hy overgevoerd in Babylonien.

13 Maer in het eerste jaer van Cyrus, den koning van Babylonien, zoo heeft Cyrus den koning, een gebod openbaer gesteld, dat het huis Gods zoude getimmerd worden.

14 Want ook de gouden en zilveren vaten van Gods tempel, welke Nabuchodonosor uit den tempel gehaald had, die te Jerusalem was, en had die weggedragen in den tempel van Babylonien, heeft Cyrus den koning uit den tempel van Babylonien gehaald, en zy zyn gegeven eenen genaemd Sassabasar, denwelken hy ook prins gemaekt heeft,

15 En hem gezeid : Neemt deze vaten weg, en gaet henen, en stelt die in den tempel, die in Jerusalem is, en laet het huis Gods getimmerd worden op zyne plaets.

16 Toen is Sassabasar gekomen, en heeft geleid de fondamenten van den tempel Gods in Jerusalem : en van dien tyd tot nu toe wordt dien getimmerd, en nog is dien niet volmaekt.

17 Nu dan dunkt het den koning goed, zoo doe hy zoeken in des konings librarie, die in Babylonien is, of ook van Cyrus den koning geboden is geweest, dat het huis Gods in Jerusalem zoude getimmerd worden, en des konings wille van deze zaken laet tot ons zenden.

KAPITTEL VI.

TOEN gebood Darius den koning : en zy hebben dit gezocht in de librarie der boeken, die in Babylonien opgelegd waren.

2 En daer is gevonden in Ecbatanis, hetwelk is een kasteel in het landschap van Meden, een boek, en daerin was eene zulke gedenkenis geschreven :

3 In het eerste jaer Cyrus des konings : zoo heeft Cyrus den koning geboden, dat het huis Gods zoude getimmerd worden, hetwelk is in Jerusalem, ter plaetse daer zy de slagtofferanden offeren zouden, en dat zy daer leggen zouden fundamenten dragende de hoogten van zestig cubitus, en de breedte van zestig cubitus.

4 Dry vervolgende ryen van ongehouwen steenen, en desgelyke ordinantien ook van nieuwe houten : en de kosten zullen van des konings huis gegeven worden.

5 Maer ook de gereedschappen van den tempel Gods, gouden en zilveren, die Nabuchodonosor genomen had uit den tempel van Jerusalem, en gebragt in Babylonien, laet die wedergeven, en wederom dragen in den tempel binnen Jerusalem, in hunne plaets, dewelke ook in den tempel Gods gesteld zyn.

6 Nu dan daerom, gy Thathanai, overste des lands, welk over den vloed is, Stharbazanai, en uwe raedslieden Apharsacheen, die over den vloed zyt, gaet verre weg van hen.

7 En laet maken dien tempel Gods van den overste der Joden, en van hunne ouders, opdat zy het huis Gods mogen timmeren op zyne plaets.

8 En van my is ook geboden, wat van de priesters der Joden moet gedaan worden hun, dat het huis Gods getimmerd worde, te weten, dat men van des konings kiste, dat is, van de tributen, die gegeven worden van het landschap over den vloed, neer-

stiglyk de kosten geve dien mannen, opdat het werk niet belet worde.

9 En ware het ook van noode, zoo zal men hun geven kalveren, en lammeren, en jonge bokken, tot het heel-brandoffer Gode van den hemel, tarwe, zout, wyn, en olie, naer de behoorte der priesters, die in Jerusalem zyn, zal men hun dagelyks geven, opdat nergens af klagte zy.

10 En laet ze offeranden offeren Gode des hemels, en bidden voor het leven des konings en zynr kinderen.

11 Hierom is van my een gebod gesteld : Dat zoo wat mensch dit gebod verandert, dat men van diens huis ~~zal~~ een hout nemen en dat oprigten, en hem daeraen vast nagaan, en zyn huis zal men gemeen maken.

12 En God, die zynen naem daer heeft doen wonen, moet verderven alle de koningryken, en het volk hetwelk zyne hand uitrekt om te wederstaen en te verderven het huis Gods, dat in Jerusalem is. Ik Darius heb dit gebod gesteld, hetwelk ik neerstiglyk wil volbragt hebben.

13 Hierom Thathanai, den vorst van den landschappen over den vloed, en Stharbazanai, en zyne raedslieden, hebben neerstiglyk gedaen alzoo Darius den koning bevolen had.

14 En de ouders der Joden timmerden, en hadden voorspoed naer de profetie van Aggeus den profeet, en van Zacharias, den zoon van Addo : en zy hebben getimmerd en opgemetst door het bevel Gods van Israël, en naer het bevel van Cyrus, en Darius, en Artaxerxes, de koningen van Persen :

15 En zy hebben dit huis des Heeren volmaekt, tot op den derden dag der maend Adar, welk is het zesde jaer des konings Darius.

16 En de kinderen van Israël, priesters en leviten, en de andere van de kinderen der overvoeringe, hebben gehouden de wydinge van het huis Gods met blydschappen.

17 En zy hebben geofferd in de wydinge van het huis Gods, honderd kalveren, twee honderd rannen, vier honderd lammeren, twaelf bokken van de geiten voor de zonde van geheel Israël, naer het getal van de geslachten van Israël.

18 En zy hebben de priesters gesteld in hunne ordinantien, en de leviten in hunne beurte over Gods werken in Jerusalem, gelyk daer geschreven is in het boek van Moyses.

19 En de kinderen van Israël der overvoeringe, hebben paschen gehouden op den veertienden dag der eerste maend.

20 Want de priesters en leviten waren gereinigd gelyk een mensch : allegader

zuiver om het paeschlam ten offer te dooden voor alle de kinderen der overvoeringe, en hunne broeders de priesters, en zich zelven.

21 En de kinderen van Israël, die wederom gekomen waren van de overvoeringe, en alle die zich gescheiden hadden van de onzuiverheid der heidenen des lands, tot hen, dat zy zoeken zouden den Heere den God van Israël, hebben het geëten.

22 En zy hebben het hoogtyd van de ongeheefde brooden gehouden zeven dagen in blydschappe, om dat den Heer hen verblyd had, en bekeerd het hert des konings van Assur tot hen, om hunne handen te helpen in het werk van het huis des Heeren des Gods van Israël.

KAPITTEL VII.

EN na deze geschiedenissen in het koningryk Artaxerxes des konings van Perſen, was Esdras, den zoon Saraïas, des zoons Azarias, des zoons Helcias,

2 Des zoons Sellum, des zoons Sadoc, des zoons Achitob,

3 Des zoons Amarias, des zoons Azarias, des zoons Maraioth,

4 Des zoons Zarahias, des zoons Ozi, des zoons Bocci,

5 Des zoons Abisue, des zoons Phinees, des zoons Eleazar, des zoons Aaron des priesters van het beginsel.

6 Dezen zelfden Esdras is opgekomen van Babylonien, en hy was een rasch schryver in Moyses wet, dewelke den Heer God heeft gegeven Israël: en den koning heeft hem gegeven, naer de hand des Heeren zyns Gods op hem, alle zyne begeerte.

7 En daer zyn opgetrokken van de kinderen van Israël, en van de kinderen der priesters, en van der leviten kinderen, en van de zangers, en van de deurwaerders, en van de Nathineen in Jerusalem in het zevende jaer Artaxerxes des konings.

8 En zy zyn gekomen in Jerusalem in de vyfde maend, dat is het zevende jaer des konings.

9 Want op den eerſten dag der eerſte maend begon hy op te trekken van Babylonien, en op den eerſten dag der vyfde maend is hy gekomen in Jerusalem, naer de goede hand zyns Gods op hem.

10 En Esdras heeft zyn hert bereid, dat hy de wet des Heeren onderzoeken zoude, en dat hy doen en leeren zoude in Israël het gebod, en het regt oordeel.

11 En dit is den inhoud des briefs van het gebod dat Artaxerxes den koning gegeven heeft Esdras den priester, den geleerden schryver in de woorden en geboden des Heeren, en in zyne ceremonien in Israël.

12 Artaxerxes, koning der koningen, aen Esdras den priester, den allergeleerdſten schryver van de wet Gods des hemels, saluet.

13 Van my is het geboden, dat zoo wien uit den volke van Israël in myn ryk belieft, en van zyne priesters en leviten, te gaen in Jerusalem, dat hy ga met u.

14 Want van des konings aenzigt, en zyner zeven raedsheeren, zyt gy gezonden, dat gy het Joodsche land en Jerusalem bezoeken zoudt in de wet uws Gods, die in uwe hand is:

15 En dat gy dragen zoudt het goud en het zilver dat den koning en zyne raedsheeren vrywilliglyk geofferd hebben Gode van Israël, wiens tabernakel in Jerusalem is.

16 En al het zilver en het goud dat gy vinden zult in al het landschap van Babylonien, en dat het volk zal willen offeren, en van de priesters die vrywilliglyk offeren zullen den huize van hunnen God, welk is in Jerusalem.

17 Ontvangt vryelyk, en koopt neerstiglyk, met dezen gelde, kalveren, rammen, lammeren, en sacrificien, en natte offeranden van dien, en offert die op den altaer van den tempel uws Gods, die in Jerusalem is.

18 Maer ook is het dat u en uwen broeders iets belieft te doen van den anderen goude en zilver, doet dat naer den wille uws Gods.

19 En de gereedschappen die u gegeven worden ten dienste van uws Gods huis, levert die in Gods aenzigt in Jerusalem.

20 En ook de andere dingen die van noode zyn zullen in het huis Gods, zoo veel als u noodelyk zal zyn om uit te leggen, dat zult gy geven van den ſchat, en van het cynsgeld des konings.

21 En van my. Ik Artaxerxes, koning, heb gesteld en geboden alle den bewaerders van de gemeene geldkiste, die over den vloed zyn, dat gy zonder vertrek geeft al dat van u begeert Esdras den priester, den schryver des wets van God des hemels.

22 Tot honderd talenten zilverſ, en tot honderd korusmaten tarwe, en tot honderd baten wyns, en tot honderd baten olie, maer zout zonder mate.

23 Al dat tot den dienst des Gods van den hemel behoort, laet dat neerstiglyk geven in het huis Gods van den hemel: dat hy by aventure niet gram worde tegen het koningryk des konings, en zyner zonen.

24 Ook maken wy u kennelyk van alle de priesters en leviten, en zangers, en deurwaerders, Nathineen, en dienaers des huis van dezen God, dat gy geene magt hebt, tolgeld of tribuet en jaerlyksche renten op hen te ſtellen.

25 Maer gy, Esdras, naer de wysheid uws Gods die in uwe hand is, stelt regters en presidenten, dat zy regt doen mogen alle den volke dat over den vloed is, te weten, dezen die uws Gods wet weten, en de ongeleerde leert vryelyk.

26 En alle die uws Gods wet niet neerstiglyk doet, en des konings, van dien zal een vonnis wezen, het zy ter dood, het zy ter uitbanning, het zy in het verdoemen zyners substantie, of immers tot den kerker.

27 Gebenedyd moet zyn den Heer onzer vaderen God, die dat in des konings herte gegeven heeft, dat hy des Heeren huis, dat in Jerusalem is, glorificeren zoude,

28 En heeft in my zyne barmhertigheid genegen voor-den koning en zyne raedsheeren, en voor alle des konings magtige prinsen : en ik versterkt zynde door de hand des Heeren myns Gods, die in my was, heb vergaderd van Israël de prinsen die met my optrekken zouden.

KAPITTEL VIII.

DIT zyn de prinsen der familien, en hunne afkomst, die met my opgetrokken zyn in het ryk des konings Artaxerxes, van Babylonien.

2 Van Phinees kinderen, Gersom. Van Ithamars zonen, Daniel. Van Davids kinderen, Hattus.

3 Van Sechenias kinderen, en van Pharos kinderen, Zacharias : en met hem zyn geteld honderd en vyftig mannen.

4 Van de kinderen Phathath-Moab : Elieonai, den zoon van Zarehe, en met hem twee honderd mannen.

5 Van Sechenias kinderen, Ezechiels zoon, en met hem dry honderd mannen.

6 Van Adans kinderen, Abed, Jonathans zoon, en met hem vyftig mannen.

7 Van Alams kinderen, Isaïas, den zoon Athalias, en met hem zeventig mannen.

8 Van de kinderen Saphatias : Zebedia, Michaels zoon, en met hem tachtig mannen.

9 Van Joabs kinderen, Obedia, Jahiels zoon, en met hem twee honderd achttien mannen.

10 En van de kinderen Selomith : Josphias zoon, en met hem honderd zestig mannen.

11 Van de kinderen Bebai : Zacharias, Bebaïs zoon, en met hem acht-en-twintig mannen.

12 Van Azgads kinderen, Johanan, Ecceïans zoon, en met hem honderd en tien mannen.

13 Van Adonicams kinderen, die de laetste waren : en dit waren hunne namen : Elipheleth, en Jehiel, en Samaïas, en met hen zestig mannen.

14 Van de kinderen Begui : Uthai, en Zachur, en met hen zeventig mannen.

15 En ik heb ze vergaderd aen den vloed, die nederwaerts loopt tot Ahava, en wy zyn daer gebleven dry dagen : en ik heb gezocht onder het volk en onder de priesters der kinderen van Levi, en ik heb ze daer niet gevonden.

16 Hierom heb ik gezonden Eliezer, en Ariel, en Semeïas, en Elnathan, en Jarib, en den anderen Elnathan, en Nathan, en Zacharias, en Mosollam de prinsen : en Joïarib, en Elnathan de wyzen.

17 En ik heb die gezonden tot Eddo, die den eersten is in de plaets van Chasphia, en ik heb in hunnen mond gesteld de woorden die zy spreken zouden tot Eddo, en zyne broeders Nathineen in de plaets Chasphia, dat zy tot ons brengen zouden dienaers van onzes Gods huis.

18 En zy hebben ons gebragt door de goede hand onzes Gods op ons, eenen zeer geleerden man van de kinderen Moholi, des zoons Levi, des zoons Israël, en Sarabias, en zyne kinderen, en broeders, achttien,

19 En Hasabias, en met hem Isaïas, van de kinderen Merari, en zyne broeders en zyne zonen, twintig :

20 En van de Nathineen, die David en de prinsen gegeven hadden tot der leviten dienst, twee honderd en twintig Nathineen : alle deze werden met hunne namen genoemd.

21 En ik heb daer verkondigd eenen vasten by den vloed Ahava, dat wy gepynigd zouden worden voor den Heer onzen God, en dat wy van hem begeeren zouden eenen regten weg voor ons en onze kinderen, en alle onze substantie.

22 Want ik schaemde my van den koning te begeeren hulpe en rosvolk, die ons beschermen zouden van den vyand op den weg : om dat wy den koning gezeid hebben : De hand onzes Gods is op alle degene die hem zoeken in goedwilligheid : en zyn ryk, en zyne magt, en razende gramschap is op alle die hem verlaten.

23 En wy hebben gevast, en gebeden onzen God hierom : en het is met ons spoediglyk gekomen.

24 En ik heb er van de prinsen der priesters twaelf uitgescheiden, Sarabias, en Hasabias, en met hen van hunne broeders tien.

25 En ik heb hun by gewigte geleverd het zilver en het goud, en de geheiligde vaten van onzes Gods huis, welk den koning geofferd had, en zyne raedsheeren, en zyne prinsen, en geheel Israël van degene die gevonden waren :

26 En ik heb by gewigt in hunne handen geleverd zes honderd en vyftig talenten zil-

vers, en honderd zilveren vaten, honderd talenten gouds :

27 En twintig gouden koppen, die wogen duizend gulden, en twee schoone vaten van den besten metale blinkende gelyk goud.

28 En ik heb tot hen gezeid : Gy zyt des Heeren heiligen, en de vaten zyn heilig, en ook het zilver en goud, hetwelk vrywilliglyk geofferd is den Heere onzer vaderen God :

29 Waekt, en bewaert het, tot dat gy het by gewigt overlevert voor de prinsen der priesteren, en der leviten, en de hoofdlieden der familien van Israël in Jerusalem, in den schat van des Heeren huis.

30 En de priesters en leviten hebben ontvangen het gewigt des zilvers en des gouds, en der vaten, om het te dragen te Jerusalem, in het huis onzes Gods.

31 Aldus zyn wy opgetrokken van den vloed Ahava, op den twaelfden dag der eerste maend, om te reizen naer Jerusalem : en onzes Gods hand was op ons, en zy heeft ons verlost van de hand des vyands, en des lagenleggers in den weg.

32 En wy zyn gekomen te Jerusalem, en hebben daer gebleven dry dagen.

33 En op den vierden dag is gewogen het goud en het zilver, en de vaten in onzes Gods huis, door de hand van Meremoth den zoon Urias des priesters, en met hem was Eleazar Phinees zoon, en met hen Jozabed den zoon van Josue, en Noadaia den zoon van Bennoi den leviet,

34 Naer het getal en gewigte van allen dien : en al het gewigt is beschreven op dien tyd.

35 En ook de kinderen der overreizinge, die van de gevangnisse gekomen waren, hebben heel-brandofferanden geofferd Gode van Israël, twaelf kalveren voor al het volk van Israël, zes-en-negentig rammen, zeven-en-zeventig lammeren, twaelf bokken voor de zonde : alle den Heere tot heel-brand-offerande.

36 En zy hebben gegeven des konings geboden den drossaten, die van des konings aenzigt waren, en den vorsten over den vloed, en zy hebben het volk en het huis Gods verheven.

KAPITTEL IX.

MAER na dat deze dingen volbragt waren, zoo zyn de prinsen by my gekomen, zeggende : Het volk van Israël, en de priesters en leviten zyn niet gescheiden van de volken der landen, en van hunne afgrysselykheden, te weten, der Chananeen, en Hetheen, en Pherezeen, en Jebuseen, en der Ammoniten, en Moabiten, en Egyptenaren, en Amorrhéen :

2 Want zy van hunne dochteren tot huisvrouwen genomen hebben voor zich en hunne zonen, en zy hebben het heilig zaed gemengd met de volken der landen : en der prinsen en wethouderen hand was in deze overtredinge de eerste.

3 En toen ik dit woord gehoord had, zoo heb ik gescheurd myn overkleed en onderkleed, en ik heb uitgetrokken het hair van mynen hoofde en baerd, en ik heb gezeten al treurende.

4 En zy zyn al by my gekomen, die het woord des Gods van Israël vreesden, om de overtredinge dergene die van de gevangnisse gekomen zyn ; en ik zat al droevig tot het avond sacrificie toe :

5 En in des avonds sacrificie ben ik opgestaan van myne verdruktheid, en hebbende gescheurd myn overkleed en onderrok, zoo heb ik myne knieën gebogen, en myne handen uitgereikt tot den Heere mynen God,

6 En ik heb gezeid : Myn God, ik schame en ontzie my myn aenzigt op te heffen tot u : want onze boosheden zyn vermenigvuldigd op ons hoofd, en onze misdaden zyn gewassen tot den hemel toe,

7 Van onzer vaderen dagen af : maer ook hebben wy zelve gezondigd zwaerlyk, tot op dezen dag, en in onze boosheden zyn wy zelve geleverd, en onze koningen, en onze priesters, in de hand van de koningen der aerde, en ten zweerde, en ter gevangnisse, en ten roove, en ter beschaemdheid des aenzigts, gelyk ook op dezen dag.

8 En nu is als een weinig en eenen oogenblik ons gebed gedaen voor den Heere onzen God, dat ons zouden gelaten worden sommige bevelingen, en dat ons eenen staek zoude gegeven worden in zyne heilige plaats, en dat onzen God zoude verlichten onze oogen, en geven ons een kort leven in onzen dienst,

9 Want wy zyn dienstknechten, en in onzen dienst heeft onzen God ons niet verlaten, maer heeft de barmhertigheid over ons gebogen voor den koning van Persen, dat hy ons het leven geven zoude, en verheffen het huis van onzen God, en regten op zyne verwoestheden, en dat hy ons zoude eenen tuin geven in Juda en in Jerusalem.

10 En nu, onzen God, wat zullen wy zeggen nadezen? Want wy hebben uwe geboden verlaten,

11 Die gy geboden hebt door de hand uwer dienaren de profeten, zeggende : Het land daer gy henen gaet om het te bezitten, is een onzuiver land, naer de onzuiverheid der volken, en andere landen, door de afgrysselykheden dergene die het vervuld hebben van den mond tot den mond in hunne besmettingen.

12 Nu dan daerom geeft uwe dochteren hunnen zonen niet, en hunne dochteren neemt niet voor uwe zonen, noch zoekt hunnen vrede en hunnen voorspoed, tot in der eeuwigheid : opdat gy moogt versterkt worden, en eten het goed der aerde, en dat gy erfenamen hebben moogt uwe kinderen tot in der eeuwigheid.

13 En na al dat over ons gekomen is in onze zeer kwade werken, en in onze groote misdaed, want gy onzen God hebt ons verlost van onze boosheid, en hebt ons gegeven zaligheid gelyk het heden is.

14 Dat wy niet omkeeren zouden, en breken uwe geboden, en dat wy ook geene huwelyken maken zouden met de volken van deze afgryselykheden. Zyt gy op ons gram geweest tot ganscher verderfenisse toe, dat gy ons geene bevelingen zoudt laten ter zaligheid?

15 Heere God van Israël, gy zyt regtveerdig : want wy zyn overgebleven, die zouden behouden worden, gelyk het is op dezen dag. Ziet wy zyn voor u in onze misdaed : want daerom mag men voor u niet staen.

KAPITTEL X.

ALS dan Esdras aldus bad, en aenriep God, en weende, en lag voor Gods tempel, zoo is tot hem vergaderd van Israël eene vergaderinge zeer groot bovenmaten van mannen en vrouwen en kinderen, en het volk weende met een groot geschrei.

2 En Sechenias den zoon van Jehiel van Elams kinderen heeft geantwoord, en gezeid tot Esdras : Wy hebben overtreden tegen onzen God, en hebben vreemde vrouwen getrouwd van den volke des lands : en nu, is er eenige penitentie in Israël hieraf,

3 Zoo laet ons een verbond maken met den Heere onzen God, dat wy verwerpen alle de huisvrouwen, en die van deze geboren zyn, naer des Heeren wille, en dergene die des Heeren onzes Gods gebod vreezen : laet dat doen naer de wet.

4 Staet op, het behoort u toe te onderscheiden, en wy zullen met u zyn : wordt versterkt, en doet het.

5 Hierom is Esdras opgestaen, en heeft bezworen de prinsen der priesters en leviten, en geheel Israël, dat zy doen zouden naer dit woord, en zy hebben het gezworen.

6 En Esdras is opgestaen voor het huis Gods, en hy is weggegaen tot de slaepkamer van Johanan Eliasibs zoon, en hy is daerin gegaen, geen brood heeft hy geëten, en geen water heeft hy gedronken : want hy beweeende de overtredinge dergene die van de gevangenis gekomen waren.

7 En daer is een uitroep gedaen in Juda

en in Jerusalem allen den kinderen der overreizinge, dat zy vergaderen zouden in Jerusalem :

8 En al die niet komen zoude binnen dry dagen, naer den raed der prinsen en der ouders, diens substantie zal heel genomen worden, en hy zal verworpen worden uit de vergaderinge der overreizinge.

9 Hierom zyn alle de mannen van Juda en Benjamin te zamen gekomen in Jerusalem dry dagen lang, dat is de negende maend, op den twintigsten dag der maend : en al het volk zat in de strate van den huize Gods, bevende om der zonde wille, en van de regen.

10 En Esdras den priester is opgestaen, en heeft tot hen gezeid : Gy hebt overtreden, en getrouwd vreemde huisvrouwen, dat gy vermeerderen zoudt de misdaed van Israël.

11 En nu belydt den Heere uwer vaderen God, en doet zyn behagen, en scheidt u van de volken des lands, en van de vreemde huisvrouwen.

12 En de geheele menigte heeft geantwoord, en gezeid met luider stemme : Naer uw woord tot ons, alzoo moet geschieden.

13 Maer nogtans aengezien dat het volk veel is, en regenachtig weder, en wy mogen niet lyden buiten te staen, en want dit geen werk is van eenen dage, of van twee (want wy hebben zeer zwaerlyk gezondigd in dit woord)

14 Zoo laet prinsen stellen in de geheele menigte : en dat alle die in onze steden vreemde huisvrouwen genomen hebben, komen ten gezetten tyde, en met hen de ouders van stede te stede, en hunne regters, tot dat de gramschap onzes Gods van ons gekeerd worde aengaende deze zonde.

15 Hierom zoo hebben Jonathan Azahels zoon, en Jaasia den zoon van Thecue, hierover gestaen, en Mosollam en Sebethai de leviten hebben hen geholpen :

16 En de kinderen der overreizinge hebben alzoo gedaen. En Esdras den priester, en de mannen prinsen der familien in hunner vaderen huizen, en zy alle by hunne namen zyn gegaen, en zyn gezeten op den eersten dag der tiende maend, dat zy dit ding onderzoeken zouden.

17 En zy zyn ten einde gekomen van alle de mannen, die vreemde huisvrouwen getrouwd hadden, tot den eersten dag der eerste maend.

18 En daer zyn gevonden van de priesters kinderen, die vreemde huisvrouwen getrouwd hadden. Van de kinderen Josue des zoons Josedec, en zyne broeders, Maasia, en Eliezer, en Jarib, en Godolia.

19 En zy hebben hunne handen gegeven, dat zy hunne wyven zouden weggagen, en voor hunne misdaed eenen ram van de schapen offeren :

20 En van Emmers kinderen, Hanani, en Zebedia.

21 En van Hasims kinderen, Maasia, en Elia, en Semeia, en Jehiel, en Ozias.

22 En van Pheshurs kinderen, Elioenai, Maasia, Ismaël, Nathanael, Jozabed, en Elasa.

23 En van der Leviten kinderen, Jozabed, en Semei, en Celaia, die is Calita, Phataia, Juda, en Eliezer.

24 En van de zangers, Eliasib : En van de deurwaarders, Sellum, en Thelem, en Uri.

25 En van Israël, van Pharoš kinderen, Remeia, en Jezia, en Melchia, en Miamin, en Eliezer, en Melchia, en Banea.

26 En van Elams kinderen, Mathania, Zacharias, en Jehiel, en Abdi, en Jerimoth, en Elia.

27 En van de kinderen Zethua : Elioenai, Eliasib, Mathania, en Jerimuth, en Zabad, en Aziza.

28 En van de kinderen Bebai : Johanan, Hanania, Zabbai, Athalai.

29 En van de kinderen Bani : Mosollam, en Melluch, en Adaia, Jasub, en Saal, en Ramoth.

30 En van de kinderen Phahath Moab, Edna, en Chalal, Banaïas, en Maasias, Mathanias, Beseleel, Bennui, en Manasse.

31 En van Herems kinderen, Eliezer, Josue, Melchias, Semeias, Simeon,

32 Benjamin, Maloch, Samarias :

33 En van Hasoms kinderen, Mathanai, Mathatha, Zabad, Eliphelet, Jermai, Manasse, Semei.

34 Van de kinderen Bani : Maaddi, Amram, en Uel,

35 Baneas, en Badaïas, Cheliau,

36 Vania, Marimuth, en Eliasib,

37 Mathanias, Mathanai, en Jasi,

38 En Bani, en Bennui, Semei,

39 En Salmias, en Nathan, en Adaïas,

40 Mechnedebat, Sisai, Sarai,

41 Ezrel, en Selemiau, Semeia,

42 Sellum, Amaria, Joseph.

43 Van de kinderen Nebo : Jehiel, Mathathias, Zabad, Zabina, Jeddu, en Joel, en Banaia.

44 Alle deze hadden genomen vreemde huisvrouwen, en onder deze waren vrouwen, die kinderen gebaerd hadden.

HET

BOEK NEHEMIAS,

Dat men noemt het tweede Boek Esdras.

KAPITTEL I.

DE woorden Nehemias, des zoons Helchias. En het is geschied in de maend Casleu, in het twintigste jaer, en ik was in het kasteel Susis.

2 En daer is gekomen Hanani een van myne broeders, hy en de mannen van Juda : en ik heb hun gevraagd hoe het met de Joden ging, die behouden en overgebleven waren van de gevangnisse, en hoe het te Jerusalem stond.

3 En zy hebben my gezegd : Die daer gebleven en gelaten zyn van de gevangnisse in het landschap, zyn in groot verdriet en in versmaetheid : en den muur van Jerusalem is gebroken, en hare poorten zyn met den vure verbrand.

4 En toen ik aldusdanige woorden gehoord had, zoo heb ik gezeten, en gweend, en ik heb rouw gehad veel dagen : en ik vastte,

en bad voor het aenschyn Gods van den hemel :

5 En ik heb gezegd : Ik bid u, Heere God van den hemel, sterk, groot, en vreeslyk, die het verbond bewaert en barmhertigheid met degene die u liefhebben, en uwe geboden bewaren :

6 Laet toch uwe ooren toeluisteren, en uwe oogen open zyn, dat gy hoort uws dienaers gebed, hetwelk ik heden bid voor u, nacht en dag voor de kinderen van Israël uwe dienaers : en ik belyde de zonden der kinderen van Israël, met dewelke zy u gezondigd hebben : en ik, en myns vaders huis hebben gezondigd.

7 Door ydelheid zyn wy verleid, en wy hebben uw gebod niet gehouden, en uwe ceremonien, die gy bevolen hebt Moyses uwen dienaar.

8 Weest gedachtig des woords, dat gy Moyses uwen dienaar bevolen hebt, zeg-

gende : Als gy zult overtreden hebben, zoo zal ik u verstrooijen onder de natien :

9 En is het dat gy wederkeert tot my, en bewaert myne geboden , en die doet : al waert gy ook weggevoerd tot het einde des hemels, van daer zal ik u vergaderen, en wederom brengen ter plaetse die ik verkozen heb, dat mynen naem daer woonen zoude.

10 Het zyn immers uwe dienaers en uw volk : dewelke gy verlost hebt in uwe groote sterkheid, en door uwe magtige hand.

11 Ik bid u, Heere, laet uwe oor wezen toehoorende tot uws dienaers gebed, en tot den gebede van uwe dienaers, die uwen naem willen vreezen : en beschikt uwen dienaar heden, en verleent hem bermherdigheid voor dezen man : want ik was des konings schenker.

KAPITTEL II.

EN het is geschied in de maend Nisan, in het twintigste jaer des konings Artaxerxes : en daer was wyn voor hem, en ik heb den wyn opgeheven, en den koning gegeven : en ik was als ziek voor zyn aenschyn.

2 En den koning heeft tot my gezeid : Waerom is uw aenzigt droef, daer ik u nogtans niet ziek zie? dat is zonder zake niet, maer daer is eenig kwaed, ik weet niet wat, in uw hert. En ik heb zeer en bovenmaten gevreesd :

3 En gezeid tot den koning : Koning, leven moet gy in der eeuwigheid : waerom zou myn aenzigt niet treurig zyn, aengezien dat de stad, welke is het huis van myner vaderen begravingen, verwoest is, en hare poorten zyn met den vure verbrand?

4 En den koning heeft my gezeid : Om wat ding bidt gy? En ik heb God van den hemel gebeden,

5 En tot den koning gezeid : Is het dat het den koning goed dunkt, en dat uw dienaar behaegt voor uw aenzigt, dat gy my zendt in Judea tot de stad van myns vaders begravinge, en ik zal die optimmeren.

6 En den koning zeide my, en de koninginne die by hem zat : Tot hoe langen tyd zal uwe reis duren, en wanneer zult gy wederkeeren? En het heeft voor des konings aenzigt beliefd, en hy heeft my gezonden : en ik heb hem eenen tyd gesteld.

7 En ik heb den koning gezeid : Dunkt het den koning goed, zoo geve hy my brieven aen de vorsten des landschaps over den vloed, dat zy my overleiden tot dat ik in het Joodsche land kome :

8 En eenen brief aen Asaph den bewaerder van des konings bosschagie, dat hy my hout geve, dat ik mag dekken de poorten

des torens des huis, en de muren der stad, en het huis, daer ik in komen zal. En den koning heeft het my gegeven naer de goede hand myns Gods met my.

9 En ik ben gekomen tot de vorsten des landschaps over den vloed, en ik heb hun gegeven des konings brieven. En den koning had met my gezonden hoofdmannen der krygsknechten, en peerdenvolk.

10 En Sanaballat den Horoniter, en Tobias, den knecht den Ammaniter hebben gehoord : en zy zyn droef geweest met grooten rouwe, dat er een mensch gekomen was, die der kinderen van Israël voorspoed zocht.

11 En ik ben gekomen te Jerusalem, en was daer dry dagen,

12 En ik stond op des nachts, ik en een luttel mannen met my, en ik heb niemand te kennen gegeven wat God in myn hert gegeven had dat ik doen zoude in Jerusalem, en daer was geene lastdragende beest met my, dan alleen de beest daer ik op zat.

13 En ik ging uit door de dalpoorte des nachts, en voor de draecksfonteine, en tot aen de mestpoorte, en ik bemerkte den gebroken muur van Jerusalem, en hare poorten met den vure verbrand.

14 En ik ging voorts door tot de fonteinpoort, en tot des konings waterloop, en daer was geene plaets voor de beest daer ik op zat, om door te gaen.

15 En ik klom op over de beke des nachts, en bezag den muur, en wederom gekeerd zynde, ben ik gekomen tot de dalpoorte, en zoo ben ik wederom gekomen.

16 Maer de wethouders wisten niet waerheden dat ik gegaen was, of wat ik deed : maer ook de Joden, en de priesters, en de eerlyksten, en wethouders, en de andere, die het werk maakten, had ik tot op dien tyd niets te kennen gegeven.

17 En ik heb tot hen gezeid : Gy weet het verdriet daer wy in zyn; aengezien dat Jerusalem verwoest is, en hare poorten zyn met den vure vernield : komt, en laet ons optimmeren de muren van Jerusalem, dat wy voorts niet meer zyn tot eene versmaedheid.

18 En ik heb hun te kennen gegeven de hand myns Gods, dat die goed met my was, en des konings woorden die hy my gezeid had, en ik zeg : Laet ons opstaen, en timmeren. En hunne handen zyn versterkt geworden in het goede.

19 En Sanaballat den Horoniter, en Tobias, den knecht den Ammaniter, en Gosem den Araber hebben het gehoord, en zy hebben ons bespot, en versmaed, en hebben gezeid : Wat ding is dit, dat gy doet? Wilt gy tegen den koning wederspannig opstaen?

20 En ik heb hun weder geantwoord, en

gezeid tot hen : God des hemels helpt ons, en wy zyn zyne dienaers : Laet ons opstaen en timmeren : maer gy hebt geen deel en regt, en gedenkenisse in Jerusalem.

KAPITTEL III.

EN Eliasib den grooten priester is opgestaen, en zyne broeders de priesters, en zy hebben getimmerd de poorte der kudde : zy hebben die geheiligd en hare deuren gesteld, en tot den toren van honderd cubitus hebben zy die geheiligd, tot aen den toren Hananeel.

2 En neffens hem hebben getimmerd de mannen van Jericho : en neffens hem heeft getimmerd Zachur, Amris zoon.

3 En de vischpoorte hebben opgetimmerd de kinderen van Asnaa : zy hebben die gedekt, en hare deuren gesteld, en sloten, en grendelen. En by die heeft getimmerd Marimuth, den zoon Urias, des zoons Accus.

4 En by hem heeft getimmerd Mosollam, den zoon Barachias, des zoons Mesezebel : en by hen heeft getimmerd Sadoc, des zoon van Baana :

5 En by hen hebben getimmerd de Thecuenen : maer hunne rykste lieden hebben hunne halzen niet ondergesteld in huns Heeren werk.

6 En de oude poorté hebben getimmerd Joiada, den zoon Phasea, en Mosollam den zoon van Besodia : zy hebben die gedekt, en hare deuren gesteld, en sloten, en grendelen :

7 En neffens hen hebben getimmerd Melchias den Gabaoniter, en Jadon den Meronathiter, mannen van Gabaon en Maspha, voor den prins, die was in het landschap over den vloed.

8 En by hem heeft getimmerd Eziel den zoon Araia, een goudsmid : en by hem heeft getimmerd Ananias des apothecaris zoon : en zy hebben Jerusalem gelaten tot aen den muur der breede strate.

9 En by hem heeft getimmerd Raphaia, Hurs zoon, den oversten der wyk van Jerusalem.

10 En by hem heeft getimmerd Jedaia, den zoon van Haromaph tegen zyn huis : en by hem heeft getimmerd Hattus, den zoon Hasebonias.

11 De helft van de wyk heeft getimmerd Melchias, Herems zoon, en Hasub, Phahath Moabs zoon; en den toren der ovens.

12 En by hem heeft getimmerd Sellum, den zoon van Alohes den prins van de helft der wyk van Jerusalem, hy en zyne dochters.

13 En de dalpoorte heeft getimmerd Hanun, en de bewooners van Zanoë : zy hebben die getimmerd, en hare deuren gesteld,

en sloten, en grendelen, en duizend cubitus in den muur tot aen de mestpoorte.

14 En de mestpoorte heeft getimmerd Melchias, Rechabs zoon, den prins der wyk Bethacharam : hy heeft die getimmerd, en gesteld hare deuren, en sloten, en grendelen.

15 En de fonteinpoorte heeft getimmerd Sellun, den zoon Cholhoza, den prins des dorps van Maspha : hy heeft die getimmerd en gedekt, en gesteld hare deuren, en sloten, en grendelen, en de muren van de vischeryen Siloe tot in des konings hof, en tot aen de trappen die nederwaerts gaen van Davids stad.

16 Achter hem heeft getimmerd Nehemias, Asboes zoon, den prins van de helft der wyk van Bethsur, tot tegenover Davids graf, en tot de vischery, die met een groot werk getimmerd is, en tot der vromen huis.

17 Achter hem hebben de Leviten getimmerd, Rehun, den zoon van Benni : na hem heeft getimmerd Hasebias, den prins der helft van de wyk Ceila in zyne wyk.

18 En na hem hebben getimmerd hunne broeders Bavaï Enadads zoon, den prins der helft van Ceila.

19 En by hem heeft getimmerd Azer, den zoon van Josue, den prins van Maspha, de tweede mate, tegen den opgang van den allersterksten hoek.

20 Naest hem op den berg heeft getimmerd Baruch, den zoon van Zachai, de tweede mate, van den hoek tot aen de poorte des huis Eliasib des grooten priesters.

21 Na hem heeft getimmerd Merimuth, den zoon Urias, Haccus zoon, de tweede mate, van de poorte des huis van Eliasib, zoo verre als het huis van Eliasib zich strekte.

22 En na hem hebben getimmerd de priesters, mannen van het platte land der Jordane.

23 Na hem heeft getimmerd Benjamin, en Hasub tegen zyn huis : en na hem heeft getimmerd Azarias, den zoon Maasias, des zoons Ananias, tegen zyn huis.

24 Na hem heeft getimmerd Bennui, den zoon van Henadad, de tweede mate, van Azarias huis, tot aen den keer, en tot aen den hoek.

25 Phalel, den zoon van Ozi tegen den keer, en den toren, die uit des konings huis boven hoog uitstaet, dat is, in het voorhof van den kerker : na hem Phadaia, Pharos zoon.

26 Maer de Nathineen woonden in Ophel tot tegenover de waterpoorte aen het oosten, en den toren die hoog uitstond.

27 Na hem hebben de Thecuenen getimmerd de tweede mate tegenover den grooten

ten uitstaenden toren, tot aen den muer des tempels.

28 Maer opwaerts aen de peerdenpoorte hebben getimmerd de priesters, een iegelyk tegen zyn huis.

29 Na hen heeft getimmerd Sadoc, Emers zoon, tegen zyn huis. En na hem heeft getimmerd Semaia, den zoon Sechanias, den bewaerder der oostpoorte.

30 En na hem heeft getimmerd Hanania, den zoon Selemias, en Hanun, Selephs zoon, den zesden, de tweede mate : na hem heeft getimmerd Mosollam, den zoon Barachias, tegenover zyne schatkamer. Na hem heeft getimmerd Melchias, een goudsmids zoon, tot aen der Nathineen huis, en dergene die oud yzer verkochten tegen de registerspoorte, en tot aen de eetkamer aen den hoek.

31 En tusschen de eetkamer aen den hoek in de poorte der kudde hebben getimmerd de goudsmiden en de kooplieden.

KAPITTEL IV.

MAER het is geschied, toen Sanaballat gehoord had dat wy den muer optimmerden, zoo is hy zeer gram geworden : en bovenmaten zeer beroerd zynde, heeft hy de Joden bespot,

2 En gezeid voor zyne broeders, en voor eene groote vergaderinge der Samaritanen : Wat maken de onmagtige Joden? Zullen de heidenen hun dat toelaten? Zullen zy sacrificie doen, en voldoen al op eenen dag? Zullen zy mogen steenen metsen van de hoopen des stofs, die verbrand zyn?

3 En Tobias den Ammaniter zyn naesten heeft ook gezeid : Laet ze timmeren : is het dat er een vos opklimt, dien zal over hunnen steenen muur springen.

4 Hoort, onzen God, want wy zyn geworden tot eene versmaedheid : keert hun verwyf op hun hoofd, en geeft ze ter versmaedheid in het land der gevangnisse.

5 Wilt hunne boosheden niet bedekken, en hunne zonde laet voor uw aenzigt niet uitgevaegd worden, want zy hebben bespot die timmerende zyn.

6 Aldus hebben wy den muer opgetimmerd, en wy hebben dien geheel aeneengebragt tot de helft toe : en des volks herte is verwekt om te werken.

7 En het is geschied toen Sanaballat en Tobias, en de Arabers, en de Ammaniten, en Azotiten hoorden dat de scheure des muers van Jerusalem overtogen was, en dat de schaerden begonnen gesloten te worden, zoo zyn zy bovenmaten zeer gram geworden,

8 En zyn al te zamen vergaderd, dat zy komen zouden, en stryden tegen Jerusalem, en dat zy lagen leggen zouden.

9 En wy hebben onzen God gebeden, en wy hebben wachters gesteld op den muer dag en nacht tegen hen.

10 En Juda heeft gezeid : De magt der dragers is krank geworden, en daer is zeer veel aerde, wy zullen den muer niet mogen opmaken.

11 En onze vyanden hebben gezeid : Laet hun niet weten, noch kennisse hebben voor dat wy in het midden van hen komen, en hen doodslaen mogen, en doen het werk ophouden.

12 Maer het is geschied, toen de Joden gekomen zyn, die by hen woonden, en ons te kennen gaven tot tien reizen toe, van alle plaetsen, door dewelke zy tot ons gekomen waren.

13 Dat ik heb gesteld op eene plaets achter den muer, al rondom, volk in ordinantie met hunne zweerden en lanssen en bogen.

14 En ik heb het overzien en ben opgestaan : en ik zeide tot de treffelykste mannen en wethouders, en tot het andere deel des gemeenen volks : Wilt niet vreezen van hun aenzigt : weest gedachtig des grooten en vervaerlyken Heeren, en strydt voor uwe broeders, uwe zonen, en uwe dochters, en uwe huisvrouwen, en uwe huizen.

15 En het is geschied, toen onze vyanden hoorden, dat ons gebodschapt was, zoo heeft God hunnen raad te niet gedaen. En wy zyn alle wedergekeerd aen de muren, een iegelyk tot zyn werk.

16 En het is geschied van dien dage voorts, dat de helft van hunne jongelingen deden het werk, en de helft was bereid ten stryde, met lanssen, en schilden, en bogen, en pansieren, en de prinszen waren achter hen, in alle de huizen van Juda,

17 Dergener die daer timmerden aen den muer, en die lasten droegen, en die ze oploeden : met eene hand deed hy het werk, en met de andere hield hy het zweerd :

18 Want een iegelyk van de timmerlieden was met een zweerd gegord aen zyne lendenen. En zy timmerden en blaesden met trompetten neffens my.

19 En ik heb gezeid tot de edelste lieden en wethouders, en tot het andere deel des gemeenen volks : Het werk is groot en breed, en wy zyn op de muren verre den eenen van den anderen gescheiden :

20 Ter plaetse daer gy zult hooren het geklank van de trompet, derwaerts komt by ons : Ons God zal voor ons vechten.

21 En laet ons zelve het werk maken : en de helft van ons houde lanssen van den opgang des dageraeds, tot dat de sterren uitkomen.

22 En op dien tyd heb ik den volke gezeid : Een iegelyk blyve met zynen knecht

in Jerusalem, en gy zult hebben beurten by dage en nacht, om te werken.

23 Maer ik, en myne broeders, en myne knechten, en de hoeders die achter my waren, deden onze kleederen niet af : want een iegelyk werd alleenlyk ontbloot, om gewasschen te zyn.

KAPITTEL V.

EN daer is gekomen een groot geroep des volks, en hunner huisvrouwen tegen hunne broeders de Joden.

2 En daer waren er die zeiden : Onze zonen en onze dochteren zyn bovenmaten veel : laet ons voor hunnen prys nemen tarwe, dat wy eten, en leven mogen.

3 En daer waren er die zeiden : Laet ons onze akkerlanden en wyngaerden, en onze huizen verzeitten, en tarwe nemen in den duren tyd.

4 En de andere zeiden : Laet ons geld ontleenen op cynse van den koning, en laet ons geven onze akkerlanden, en wyngaerden :

5 En nu gelyk onzer broederen vleesch, alzoo is ons vleesch ook : en gelyk hunne zonen, alzoo zyn onze zonen ook : ziet wy stellen onze zonen en dochters in eigendom tot slaverny, en sommige van onze dochters zyn eigen dienstvrouwen, en wy hebben niet waarmede zy zouden mogen verlost worden : en onze akkerlanden, en wyngaerden bezitten andere lieden.

6 En ik ben bovenmaten zeer gram geworden, toen ik hun geroep gehoord had naer deze woorden :

7 En myn hert heeft by zich zelven gepeinsd : en ik heb de edelste mannen en de wethouders gestraft, en hun gezeid : Eischt gy elk woeker van uwe broeders? En ik heb tegen hen vergaderd eene groote vergadering.

8 En heb hun gezeid : Wy, alzoo gy wel weet, hebben verlost onze broeders de Joden, die den heidenen verkocht waren, naer ons vermogen : en zult gy dan uwe broeders verkoopen, en wy zullen die lossen? En zy hebben gezweigen, noch zy hadden niet dat zy antwoorden mogten.

9 En ik heb tot hen gezeid : Het is geen goed ding, dat gy doet : waerom wandelt gy niet in de vreeze van onzen God, dat ons dit niet verweten worde van de heidenen onze vyanden?

10 En ik, en myne broeders, en myne knechten hebben zeer veel gelds en tarwe geleend : laet ons te zamen dit niet wederom eischen, het geld dat men ons schuldig is, laet ons nog borgen.

11 Geeft hun wederom hunne akkerlanden en hunne wyngaerden, en hunne olyfgaer-

den, en hunne huizen : en dat meer is, het honderdste deel van gelde, en tarwe, en wyn, en olie die gy van hen pleegt te eischen, geeft ook voor hen.

12 En zy hebben gezeid : wy zullen die wederom geven, en van hen niet eischen : en wy zullen zoo doen gelyk gy zegt. En ik heb de priesters geroepen, en ik heb ze bezworen, dat zy alzoo doen zouden gelyk ik gezeid had.

13 Daerenboven zoo heb ik mynen schoot uitgeschud, en heb gezeid : Alzoo moet den Heer uitschudden alle man die dit woord niet volbrengt, van zynen huize, en van zynen arbeide : alzoo moet hy uitgeschud worden, en dat hy ydel worde. En de geheele menigte heeft gezeid : Amen. En zy hebben God geloofd. Hierom heeft het volk gedaen gelyk het gezeid was.

14 En van dien dage, dat den koning my geboden had dat ik een overste zoude wesen in het land van Juda, van het twintigste jaer tot het twee-en-dertigste des konings Artaxerxes, binnen twaelf jaren, zoo hebben, noch ik noch myne broeders, de jaerlyksche kostrenten, die men de prinszen schuldig is, niet geëten.

15 Maer de eerste prinszen die voor my geweest waren, hadden het volk verlast, en hadden van hen genomen in brood, en wyn, en geld alle dagen veertig sikkelen : en hunne dienaers hadden het volk ook verdrukt. Maer ik heb alzoo niet gedaen om de vreeze Gods :

16 Maer dat meer is, ik heb getimmerd in het werk van den mure, en geenens akker heb ik gekocht, en alle myne knechten waren vergaderd tot den werke.

17 En de Joden en wethouders honderd en vyftig mannen, en die tot ons kwamen van de heidenen, die rondom ons zyn, waren aen myne tafel.

18 En voor my werd bereid tot elken dage eenen os, zes uitgekozen rammen, zonder het gevogelte, en binnen tien dagen verscheiden wynen, en veel andere dingen gaf ik : en daerenboven heb ik de kostrenten myner heerlykheid niet begeerd : want het volk was zeer verarmd.

19 Weest myns gedachtig myn God in het goede, naer al dat ik dezen volke gedaen heb.

KAPITTEL VI.

EN het is geschied, toen Sanaballat gehoord had, en Tobias, en Gossem den Arabier, en de andere onze vyanden, dat ik de muren opgerigt had, en dat er geenens schaerd meer in was (hoe wel dat ik tot op dien tyd nog geene deuren gesteld had in de poorten).

2 Zoo hebben Sanaballat en Gossem aen my gezonden, zeggende : Komt, en laet ons te zamen een verbond maken in de dorpen op het veld Ono. Maer zy dachten dat zy my kwaed doen zouden.

3 Hierom heb ik boden tot hen gezonden, zeggende : Ik maek een groot werk, en ik mag niet nederwaerts komen : dat by aventure het werk niet verzuimd worde als ik komen zoude, en tot u nederwaerts reizen.

4 En zy hebben aen my gezonden met deze woorden vier reizen : en ik heb hun geantwoord naer het eerste woord.

5 En Sanaballat heeft aen my gezonden naer het eerste woord de vyfde reize zynen knecht, en hy had eenen brief in zyne hand, geschreven in dezer maniere :

6 Het is onder de heidenen gehoord, en Gossem heeft gezeid, dat gy en de Joden denkt wederspanning te worden, en dat gy daerom de muren optimmert, en dat gy u zelve wilt verheffen over hen tot koning : om welke zake

7 Gy zoudt profeten gesteld hebben, die van u openbaerlyk spreken in Jerusalem, zeggende : Daer is een koning in het joodische land. Den koning zal deze woorden hooren : daerom komt nu, dat wy te zamen mogen raad nemen.

8 En ik heb tot hen gezonden, zeggende : Het is niet geschied naer de woorden die gy spreekt : maer uit uw hert versiert gy deze dingen.

9 Want zy alle vervaerden ons, denkende dat onze handen zouden aftrekken van den werke, en dat wy ophouden zouden. Waerom dat ik te meer myne handen versterkt heb :

10 En ben gegaen in het huis van Semaias den zoon Dalaias, des zoons Metabeel bedektelyk. Denwelken heeft gezeid : Laet ons onder ons te zamen spreken in het huis Gods, in het midden des tempels, en sluiten de deuren des huis : want zy zullen komen om u te dooden, en te nacht zullen zy komen om u dood te slaen.

11 En ik heb gezeid : Heeft iemand myns gelyk gevloten ? en wie myns gelyk zal in den tempel gaen, en te leven blyven ? Ik zal daer niet in gaen.

12 En ik heb verstaen, dat hem God niet gezonden had, maer dat hy tot my sprak, als of hy geprofeteerd had, en dat Tobias en Sanaballat hem gehuurd hadden.

13 Want hy had loon daarop ontvangen, dat ik het, vervaerd zynde, doen zoude, en zondigen, en dat zy eenig kwaed hebben zouden, hetwelk zy my mogten verwyten.

14 Weest myner gedachtig, Heere, om Tobias en Sanaballat, naer zulke hunne werken : en ook Nodias des profiets en

der andere profeten, die my vervaerden.

15 En den muer is voldaan op den vyf-entwintigsten dag der maend Elul, binnen twee-en vyftig dagen.

16 Hierom is het geschied, dat toen alle onze vyanden gehoord hadden, dat alle de heidenen vreesden, die rondom ons waren, en dat hun den moed in hen zelve ontfiel, en dat zy wel wisten dat dit werk van God gedaen was.

17 Ook ter dier tyd werden veel brieven van de besten en treffelyksten der Joden gezonden aen Tobias, en van Tobias kwamen zy tot hen.

18 Want daer waren er vele in Judea die hem gezworen hadden, om dat hy was den behuuden zoon van Sechenias des zoons van Area, en Johanan zyn zoon had getrouwd de dochter van Mosollam des zoons Barachias.

19 Ook zoo prezen zy hem voor my, en myne woorden boodschappen zy hem over : en Tobias zond brieven dat hy my vervaren zoude.

KAPITTEL VII.

MAER na dat den muer opgemaekt was, en ik de deuren gesteld had, en geteld de deurwaarders, en de zangers, en de leviten :

2 Zoo heb ik bevolen Hanani mynen broeder, en Hananias den prins des huis van Jerusalem (want hy scheen te wezen gelyk een waerachtig en godvreezend man meer dan de anderen),

3 En ik heb hun gezeid : Laet de poorten van Jerusalem niet opengedaen worden tot de warmte der zonne. En toen zy nog daarby stonden, zoo zyn de poorten gesloten, en vast toegesluisd : en ik heb bewaerders gesteld van de inwoners van Jerusalem, elken byzonder by zyne beurte, en een iegelyken tegen zyn huis.

4 Maer de stad was te zeer breed en groot, en het volk was luttel in het midden van haer, en de huizen waren niet opgetimmerd.

5 En God heeft in myn hert gegeven, en ik heb vergaderd de edelste lieden, en de regters, en het gemeene volk, dat ik ze overtellen zoude : en ik heb gevonden den boek van de tellinghe dergene die eerstmael opgekomen waren, en daer is in gevonden geschreven aldus.

6 Dit zyn de kinderen der landschappen, die opgetrokken zyn van de gevangenis der overgevoerden, dewelke Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, overgevoerd had, en zyn wedergekeerd in Jerusalem, en in Judea, een iegelyk in zyne stad.

7 Die met Zorobabel gekomen zyn, waren Josue, Nehemias, Azarias, Raamias, Nahamani, Mardocheus, Belsam, Mespharath, Begoai, Nahum, Baana. Het getal der mannen des volks van Israël :

8 De kinderen van Pharos, twee duizend honderd twee-en-zeventig.

9 De kinderen Saphatia, dry honderd twee-en-zeventig.

10 De kinderen Area, zes honderd twee-en-veftig.

11 De kinderen Phahath Moab der kinderen van Josue, en Joab, twee duizend acht honderd achttien.

12 De kinderen van Elam, duizend twee honderd vier-en-veftig.

13 De kinderen Zethua, acht honderd vyf-en-veertig.

14 De kinderen Zachai, zeven honderd zestig.

15 De kinderen Bannui, zes honderd acht-en-veertig.

16 De kinderen Behai, zes honderd acht-en-twintig.

17 De kinderen van Azgad, twee duizend dry honderd twee-en-twintig.

18 De kinderen Adonicam, zes honderd zeven-en-zestig.

19 De kinderen Beguai, twee duizend zeven-en-zestig.

20 De kinderen Adin, zes honderd vyf-en-veftig.

21 De kinderen Ater, de kinderen van Hezecias, acht-en-negentig.

22 De kinderen van Hasem, dry honderd acht-en-twintig.

23 De kinderen Besai, dry honderd vier-en-twintig.

24 De kinderen Hareph, honderd twaelf :

25 De kinderen van Gabaon, vyf-en-negentig.

26 De kinderen van Bethlehem, en Netupha, honderd acht-en-tachtig.

27 De mannen van Anathoth, honderd acht-en-twintig.

28 De mannen van Bethazmoth, twee-en-veertig.

29 De mannen van Cariathiarim, Cephira, en Beroth, zeven honderd dry-en-veertig.

30 De mannen van Rama en Geba, zes honderd een-en-twintig.

31 De mannen van Machmas, honderd twee-en-twintig.

32 De mannen van Bethel en Hai, honderd dry-en-twintig.

33 De mannen van den anderen Nebo, twee-en-veftig.

34 De mannen des anderen Elams, duizend twee honderd vier-en-veftig.

35 De kinderen Harem, dry honderd twintig.

36 De kinderen van Jericho, dry honderd vyf-en-veertig.

37 De kinderen van Lod Hadid en Ono, zeven honderd een-en-twintig.

38 De kinderen van Senaa, dry duizend negen honderd dertig.

39 De priesters : De kinderen Idaia in het huis van Josue, negen honderd dry-en-zeventig.

40 De kinderen van Emmer, duizend twee-en-veftig.

41 De kinderen Phashur, duizend twee honderd zeven-en-veertig.

42 De kinderen Arein, duizend zeventien.

De leviten :
43 De kinderen Josue en Cedmihel van de kinderen

44 Odvias, vier-en-zeventig. De zangers :

45 De kinderen van Asaph, honderd acht-en-veertig.

46 De deurwaarders : de kinderen Sellum, de kinderen Ater, de kinderen Telmon, de kinderen Accub, de kinderen Hatita, de kinderen Sobai : honderd acht-en-dertig.

47 De Nathineen, de kinderen van Soha, de kinderen Hasupha, de kinderen Tebbaath,

48 De kinderen Ceros, de kinderen Siaa, de kinderen Phadon, de kinderen Lebana, de kinderen Hagaba, de kinderen Selmai,

49 De kinderen Hanan, de kinderen Geddel, de kinderen Gaher,

50 De kinderen Raaia, de kinderen Rasin, de kinderen Necoda,

51 De kinderen Gezem, de kinderen Aza, de kinderen Phasea,

52 De kinderen Besai, de kinderen Munim, de kinderen Nephussim,

53 De kinderen Bacbuc, de kinderen Hacupha, de kinderen Harhur,

54 De kinderen Besloth, de kinderen Mahida, de kinderen Harsa,

55 De kinderen Bercos, de kinderen Sisara, de kinderen Thema,

56 De kinderen Nasia, de kinderen Hatipha,

57 De kinderen van Salomons dienaers, de kinderen Sotai, de kinderen Sophereth, de kinderen Pharida,

58 De kinderen Jahala, de kinderen Darcen, de kinderen Jeddell,

59 De kinderen Saphatia, de kinderen Hatil, de kinderen Phochereth, die gesproken was van Sabaim, Amos zoon.

60 Alle de Nathineen, en de kinderen van Salomons knechten, waren dry honderd twee-en-negentig.

61 Maer degene die opgetrokken waren van Thelmela, Thelharsa, Cherub, Addon, en Emmer : en konden niet toonen hunner vaderen huis, en hun zaed, of zy uit Israël waren, zyn deze.

62 De kinderen Dalaia, de kinderen Tobia, de kinderen Necoda, zes honderd twee-en-veertig.

63 En van de priesters, de kinderen Habia, de kinderen Accos, de kinderen Berzellai, die genomen had van Berzellai des Galaaditers dochteren eene huisvrouw : en is genaemd met hunnen name.

64 Deze hebben hunne beschryving gezocht in den register der tellinge, en zy hebben ze niet gevonden : en zy zyn verworpen van het priesterschap.

65 En Athersatha heeft hun gezeid dat zy niet zouden eten van het heilig der heiligen, tot dat er opstond een geleerd en wel onderwezen priester.

66 Alle de menigte gelyk een man waren twee-en-veertig duizend dry honderd en zestig,

67 Zonder hunne knechten en dienstvrouwen, dewelke waren zeven duizend dry honderd zeven-en-dertig, en onder die waren zangers en zangeressen, twee honderd vyf-en-veertig

68 Hunne peerden waren zeven honderd zes-en-dertig : hunne muilen waren twee honderd vyf-en-veertig :

69 Hunne kemelen waren vier honderd vyf-en-dertig : hunne ezels waren zes duizend zeven honderd en twintig.

70 Maer sommige van de prinsen der familien hebben gegeven tot den werke. Athersatha heeft gegeven in den schat duizend dragmen gouds, vyftig schalen, vyf honderd en dertig priesterlyke rokken.

71 En van de prinsen der familien hebben er sommige gegeven tot den schat des werks, twintig duizend dragmen gouds, en twee duizend ponden zilver, en twee honderd.

72 En het andere volk heeft gegeven twintig dragmen gouds, en duizend pond zilver, twee-en-zeventig priesterlyke rokken.

73 En de priesters, en leviten, en deurwaarders, en zangers, en het andere gemeene volk, en de Nathineen, en geheel Israël woonden in hunne steden.

KAPITTEL VIII.

EN de zevende maend was gekomen : en de kinderen van Israël waren in hunne steden. En al het volk is vergaderd, gelyk een man aen de strate die daer is aen de waterpoort : en zy hebben Esdras den schryver gezeid, dat hy halen zoude den boek van Moyses wet, welke den Heer Israël geboden had.

2 Toen heeft Esdras de wet gebragt voor de menigte der mannen en vrouwen, en voor alle die het verstaen mogten, op den eersten dag der zevende maend.

3 En hy heeft daerin gelezen openbaerlyk

in de strate die by de waterpoorte was, van 's morgens tot den middag toe, voor het aenschyn der mannen en vrouwen, en der wyzen : en de ooren van al het volk waren opgeregt tot den boek.

4 En Esdras den schryver stond op eenen houten graed, denwelken hy gemaakt had om te spreken : en by hem stonden Mathathias, en Semeia, en Ania, en Uria, en Helcia, en Maasia, te zyner regter zyde : en ter slinker zyde Phadaia, Misael, en Melchia, en Hasum, en Hasbadana, Zacharia, en Mosollam.

5 En Esdras heeft den boek opengedaen voor al het volk : want hy stond hoog boven al het volk : en toen hy dien opengedaen had, zoo heeft al het volk gestaen.

6 En Esdras heeft den Heere den grooten God gebenedyd : en al het volk heeft geantwoord : Amen, Amen : opheffende hunne handen, en zy hebben zich nedergebogen en God aengebeden plat neder ter aerde.

7 Maer Josue, en Bani, en Serebia, Jamin, Accub, Septhai, Odia, Maasia, Celita, Azarias, Jozabed, Hanan, Phalaia, de leviten hebben het volk doen zwygen om de wet te hooren : en het volk stond in zyne stede.

8 En zy hebben in het boek der wet Gods gelezen bescheidelyk en openlyk om te verstaen : en zy hebben het verstaen toen men het las.

9 Toen zeide Nehemias (dit is Athersatha) en Esdras den priester en schryver, en de leviten die het gansche volk bediedden : Dezen dag is geheiligt den Heere onzen God, wilt niet droevig zyn, noch wilt weenen. Want al het volk weende toen zy de woorden der wet hoorden :

10 En hy heeft hun gezeid : Gaet henen, eet vette spyzen, en drinkt zoeten drank, en zendt deelen dengenen die voor zich zelve niet bereid hebben : want het is een heiligen dag des Heeren, en wilt niet bedroefd zyn : want des Heeren blydschap is onze sterkheid.

11 En de leviten maekten stilte onder al het volk, zeggende : Zwygt, want het is heden een heiligen dag, en wilt niet rouwig zyn.

12 Hierom is al het volk gegaen dat zy eten en drinken zouden, en dat zy deelen zenden zouden, en maken groote blydschap : want zy hadden de woorden verstaen, die hy hun geleerd had.

13 En op den tyenden dag zyn vergaderd alle de prinsen der familien van al den volke, de priesters, en leviten tot Esdras den schryver dat hy hun bedieden zoude de woorden der wet.

14 En zy hebben gevonden beschreven in de wet, dat den Heer bevolen had door

Moyses hand, dat de kinderen van Israël in tabernakelen zouden woonen, op den feestdag, in de zevende maend :

15 En dat zy zouden verkondigen, en openbaer uitroepen eene stemme in alle hunne steden en in Jerusalem, zeggende : Gaet uit op den berg, en haelt takken van olyfboomen, en takken van de allerschoonste boomen, takken van myrtusboomen, en takken van palmboomen, en takken van boomen die veel van bladeren zyn, dat men tabernakelen maken mag, gelyk het geschreven is.

16 En het volk is uitgegaen, en zy hebben er gehaald. En zy hebben voor zich tabernakelen gemaakt, een iegelyk in zyn huis, en in zyne voorhoven, en in de voorhoven van Gods huis, en in de strate der waterpoorte, en in de strate van Ephraïms poorte.

17 Aldus heeft alle de vergaderinge dergenen; die uit de gevangnisse gekomen waren, tabernakelen gemaakt, en hebben in de tabernakelen gewoond : want van de dagen van Josue, Nuns zoon, hadden de kinderen van Israël alzo niet gedaen tot op dien dag toe. En daer was eene blydschap groot bovenmaten.

18 En hy heeft gelezen in den boek der wet Gods tot allen dagen, van den eersten dage tot den laetsten dag toe. En zy hebben het hoogtyd gehouden zeven dagen, en op den achtesten dag eene vergadering des volks naer de costume.

KAPITTEL IX.

EN op den vier-en-twintigsten dag dezer maend, zyn de kinderen van Israël te zamen gekomen met vasten, en met zakken gekleed, en aerde op zich.

2 En het zaed der kinderen van Israël is gescheiden van alle vreemde kinderen : en zy stonden, en beleden hunne zonden, en hunner vaders boosheden.

3 En zy zyn te zamen opgerezen om te staen : en zy hebben gelezen in het boek van de wet des Heeren huns Gods, vierwerf des daegs, en vierwerf beleden en aanbadden zy den Heere hunnen God,

4 En op den trap der leviten hebben gestaan Josue, en Bani, en Cedmihel, Sabania, Bonni, Sarebias, Bani, en Chanani : en hebben geroepen met luider stemme tot den Heere hunnen God.

5 En de leviten hebben gezeid tot Josue, en Cedmihel, Bonni, Hasebnias Serebias, Odaïas, Sebnias, Phathahias : Staet op, gebenedydt den Heere uwen God, van der eeuwigheid tot in der eeuwigheid : en gebenedyden moeten zy den hoogen naem uwer glorie met alle gebenedydinge en lof.

6 Gy zelf, Heere, alleen gy hebt gemaakt den hemel, en den hemel der hemelen : en alle hunne heirschare : de aerde en al dat daerin is : de zeeën, en al dat daerin is : en gy maekt deze alle levende, en het heir des hemels aanbidt u.

7 Gy zyt zelf den Heer God, die verkoren hebt Abram en hebt hem geleid uit het vuer der Chaldeen, en zynen naem Abraham gesteld.

8 En gy hebt zyn hert getrouw gevonden voor u : en gy hebt met hem een verbond vastgemaakt, dat gy hem geven zoudt het land der Chananiers, en Hethiters, en Heveiters, en Amorrhiters, en Pherezeiters, en Jebuseiters, en Gergeseiters, opdat gy het zoudt leveren zynen zade : en gy hebt uwe woorden volbragt, want gy zyt regtveerdig.

9 En gy hebt gezien het verdriet onzer vaders in Egypten : en hun geroep hebt gy gehoord op de Roode zee.

10 En gy hebt teekenen en ongewoonlyke mirakelen gedaen op Pharao, en alle zyne knechten, en op al zyn volk van dien lande : want gy wist wel dat zy hooveerdiglyk gedaen hadden tegen hen : en gy hebt u zelve eenen naem gemaakt, gelyk het is op dezen dag.

11 En gy hebt de zee gescheiden voor hen, en zy zyn gegaen door het midden der zee in het drooge : en hunne vervolgers hebt gy geworpen in de diepte gelyk eenen steen in krachtige wateren.

12 En in eene kolom der wolke hebt gy hunnen leidsman geweest in den dag, en door eene kolom des vuers des nachts, dat zy den weg zien zouden, daerover dat zy gingen.

13 En op den berg van Sinai zyt gy ook nedergedaeld, en hebt met hen gesproken van den hemel, en hebt hun gegeven regte oordeelen, en de wet der waarheid, ceremonien, en goede geboden :

14 En uwen geheiligden sabbatdag hebt gy hun getoond, en de geboden, en ceremonien, en de wet hebt gy hun geboden door de hand Moyses uws dienaers.

15 Brood van den hemel hebt gy hun ook gegeven in hunnen honger, en water uit den steen hebt gy hun doen loopen toen zy dorst hadden : en gy hebt hun gezeid dat zy zouden ingaen en bezitten het land, waerover dat gy uwe hand hebt opgeheven dat gy het hun geven zoudt.

16 Maer zy en onze vaders hebben hooveerdiglyk gedaen, en hebben hunne neken verhard, en hebben naer uwe geboden niet gehoord.

17 En zy hebben niet willen hooren, en zy zyn niet gedachtig geweest uwer wonder-

lykheden, die gy hun gedaen hadt. En zy hebben hunne nekken verhard, en hun hoofd daertoe gegeven dat zy wederom zouden keeren tot hunne slaverny, als door moedwilligheid. Maer gy God genadig, goedertieren, en barmhertig, langmoedig, en van veel ontfermens hebt hen niet verlaten.

18 En hoewel dat zy voor zich zelyven een gegoten kalf gemaakt hadden, en gezeid : Dit is uw God, die u uit Egypten geleid heeft : en deden groote blasphemien.

19 Maer nogtans gy door uwe menigvuldige barmhertigheden hebt hen niet gelaten in de woestyne : de kolom der wolken is van hen niet gegaen des daegs, om hen te leiden in den weg, en de kolom des vuers des nachts, om hun den weg te toonen daerdoor zy gaen zouden.

20 En uwen goeden geest hebt gy gegeven die hun leeren zoude, en uw manna hebt gy van hunnen mond niet weggenomen, en water hebt gy hun gegeven in den dorst.

21 Veertig jaren lang hebt gy hun gevoed in de woestyne, en hun heeft niets ontbroken : hunne kleederen zyn niet verouderd, en hunne voeten zyn niet versleten.

22 En gy hebt hun koningryken en volken gegeven, en gy hebt hunne loten gedeeld : en zy hebben bezeten het land van Schon, en het land des konings Hesebon, en het land van Og, den koning van Basan.

23 En gy hebt hunne kinderen vermenigvuldigd gelyk de sterren des hemels, en gy hebt ze gebragt in het land daer gy hunne vaders af gezeid hadt, dat zy daerin gaen zouden en het bezitten.

24 En de kinderen zyn gekomen, en hebben het land bezeten, en gy hebt vernederd voor hen de inwoners des lands van Chananeen, en gy hebt die in hunne handen gegeven, en hunne koningen, en het volk des lands, dat zy dien zouden doen gelyk hun liefste.

25 Aldus hebben zy ingenomen besloten steden en vette landouwen, en zy hebben bezeten huizen vol van allerhande goed : waterputten van andere lieden gemaakt, wyngaerden, en olyfgaerden, en veel vruchtdragende boomen : en zy hebben geëten, en zyn verzaad en vet geworden, en hebben overvloedige wellustigheden gehad door uwe groote goedheid.

26 Maer zy hebben u verwekt tot gramschap en zyn van u gescheiden, en zy hebben uwe wet geworpen achter hunne rugen : en uwe profeten hebben zy gedood, die hen vermaenden dat zy wederkeeren zouden tot u : en zy hebben zeer groote blasphemien gedaen.

27 En gy hebt ze gegeven in de hand van hunne vyanden, en zy hebben hun verdriet

laengedaen. En ten tyde van hun groot lyden, hebben zy tot u geroepen, en gy hebt ze van den hemel gehoord, en naer uwe menigvuldige barmhertigheden hebt gy hun gegeven verlossers, die ze verlossen zouden uit de hand van hunne vyanden.

28 En als zy rust hadden, zoo zyn zy wederom gekeerd dat zy kwaed doen zouden voor uw aenschyn : en gy hebt ze verlaten in hunner vyanden handen, en die hebben ze bezeten. En zy zyn wederom gekeerd, en hebben geroepen tot u : en gy hebt ze van den hemel verhoord, en verlost door uwe barmhertigheden, zeer dikwyls.

29 En gy hebt ze betuigd dat zy wederkeeren zouden tot uwe wet. Maer zy hebben hooftdiliglyk gedaen, en hebben uwe geboden niet gehoord, en in uwe regten hebben zy gezondigd, welke een mensch doen zal, en daer in leven : en zy hebben hunne schouderen afgekeerd, en hunnen nek verhard, en zy hebben niet gehoord.

30 En gy hebt veel jaren over hen vertrokken, en gy hebt ze betuigd met uwen geest door de hand van uwe profeten : en zy hebben niet gehoord, en gy hebt ze geleverd in de hand van de volken der landenschappen.

31 Maer in uwe groote barmhertigheden hebt gy hen niet gebragt tot vernielinge, noch gy hebt ze verlaten : want een God der barmhertigheden, en goedertieren zyt gy.

32 Hierom nu, onzen God, groot, sterk, en vervaerlyk, bewarende het verbond en de barmhertigheid, wilt van uw aanzigt niet keeren al den arbeid die ons gevonden heeft, onze koningen en onze prinsen, en onze priesters, en onze profeten, en onze vaders, en al uw volk van de dagen des konings van Assur, tot op dezen dag toe.

33 En gy zyt regtveerdig in alle de dingen die over ons gekomen zyn : want gy hebt de waerachtigheid gedaen, maer wy hebben booslyk gedaen.

34 Onze koningen, onze prinsen, onze priesters, en onze vaders hebben uwe wet niet gedaen, en zy hebben geen acht geslagen op uwe geboden en getuigenissen, die gy onder hen getuigd hebt.

35 En in hunne koningryken, en in uwe menigvuldige goedheid, die gy hun gegeven had, en in dit zeer breed en vet land, dat gy geleverd had voor hun aanzigt, zoo hebben zy u niet gediend, noch zy zyn wederom gekeerd van hunne allerkwaedste opzetten.

36 Ziet, wy zelyven zyn nog heden eigen knechten : en het land dat gy onzen vaders gegeven hebt, dat zy het brood en het goed van dien eten zouden, en wy zyn zelyven daerin eigen slaven.

37 En de vruchten van dien lande worden overvloediglyk vergaderd voor de koningen, dewelke gy over ons gesteld hebt om onzer zonden wille, en zy hebben heerschappy over onze lichamen, en over onze lastdragende beesten, naer hunne wille, en wy zyn in groote kwellinge.

38 Hierom over alle deze dingen, zoo maken wy zelve een verbond, en schryven het, en onze prinsen, leviten, en priesters bezegelen het.

KAPITTEL X.

DE bezegelaers waren, Nehemias, Athersatha, den zoon Hachelai, en Sedecias,

2 Saraias, Azarias, Jeremias,

3 Pheshur, Amarias, Melchias,

4 Hattus, Sebenia, Melluch,

5 Harem, Merimuth, Obdias,

6 Daniel, Genthon, Baruch,

7 Mosollam, Abia, Miamin,

8 Maazia, Belgai, Semeia : deze priesters.

9 Maer de leviten, Josue, den zoon Azarias, Bennui van de kinderen Henadad, Cedmihel,

10 En hunne broeders : Sebenia, Odaia, Celita, Phalaia, Hanan,

11 Micha, Rohob, Hasebia,

12 Zachur, Serebia, Sabania,

13 Odaia, Bani, Baninu,

14 De hoofden des volks, Pharos, Phathath-Moab, Elam, Zethu, Bani,

15 Bonni, Azgad, Bebai,

16 Adonai, Begoai, Adin,

17 Ater, Hezecia, Azur,

18 Odaia, Hasum, Besai,

19 Hareph, Anathoth, Nebai,

20 Megphas, Mosollam, Hazir,

21 Misizabel, Sadoc, Jeddua,

22 Pheltia, Hanan, Anaia,

23 Osee, Hanania, Hasub,

24 Alohes, Phalea, Sobec,

25 Rehum, Hasebna, Maasia,

26 Echaia, Hanan, Anan,

27 Melluch, Haran, Baana :

28 En de andere van den volke, priesters, leviten, deurwaerders, en zangers, Nathineen, en alle die zich gescheiden hebben van de volken des lands tot de wet Gods, hunne huisvrouwen, hunne zonen, en hunne dochteren,

29 Alle die wys genoeg waren om te verstaen, voor hunne broeders sprekende, hunne magtigste mannen, en degene die kwamen om te gelooven, en te zweren dat zy in de wet Gods zouden wandelen, die hy gegeven had in de hand van Moyses, Gods dienaar, dat zy doen en bewaren zouden alle de geboden des Heeren onzes Gods, en zyne oordeelen en zyne ceremonien,

30 En dat wy onze dochters niet zouden

geven den volke des lands, en hunne dochters niet zouden nemen voor onze zonen.

31 En het volk des lands, die kommerschap en alle dingen ten gebruike inbrengen op den sabbatdag om te verkoopen, dat wy van hen niet nemen zullen op den sabbat, en op den geheiligden dag. En wy zullen vry laten het zevende jaer, en de bezwaringe van alle hand.

32 En wy zullen op ons ordineren geboden, dat wy geven zullen het derde deel van eenen sikkil alle jaren tot het werk des Heeren onzes Gods,

33 Tot de brooden der voorlegginge, en tot het eeuwig sacrifice, en tot het eeuwig brandoffer in de sabbatten, in de nieuwe maenden, in de hoogtyden, en in de geheiligde dagen, en voor de zonde : dat er gebeden mag worden voor Israël, en tot alle gebruik van den huize onzes Gods.

34 Hierom hebben wy loten geworpen over de offeranden des houts, tusschen de priesters, en leviten, en het volk, dat men het halen zoude in het huis onzes Gods, naer de huizen van onze vaderen, by zekere tyden, van de tyden des jaers tot het ander jaer : dat die branden zouden op den altaer des Heeren onzes Gods, gelyk het geschreven is in de wet Moyses :

35 En dat wy brengen zouden de eerste vruchten van onzen lande, en de eerste vruchten van alle boomen, van jaer te jaer, in des Heeren huis.

36 En de eerstgeboren onzer zonen, en van ons vee, gelyk het geschreven is in de wet, en de eerstgeboren van onze runderen, en onzer schapen, dat die geofferd worden in het huis onzes Gods, den priesteren die dienen in het huis onzes Gods :

37 En dat wy de eerste vruchten van onze spyzen, en dranken, en van de vruchten van alle boomen, en van de vergaderinge des wyns, en der olie zouden brengen den priesters, tot de offerkiste onzes Gods, en tiende van onze landen den leviten. De leviten zullen ontvangen de tienden van onze werken uit alle de steden.

38 En den priester, Aarons zoon, zal met de leviten zyn in der leviten tienden, en de leviten zullen offeren het tiende deel van hun tiende in onzes Gods huis, aen de offerkiste in des schats huis :

39 Want tot de offerkiste zullen de kinderen van Israël, en de kinderen van Levi dragen de eerste vruchten van koorn, wyn, en olie : en daer zullen geheiligde vaten zyn, en priesters, en zangers, en deurwaerders, en dienaers, en wy zullen het huis onzes Gods niet verlaten.

KAPITTEL XI.

EN in Jerusalem hebben gewoond de prinzen des volks : maer het ander gemeene volk heeft het tot geworpen, dat zy nemen zouden een deel van de tien deelen, die woonen zouden in Jerusalem de heilige stad, en de negen deelen in de steden.

2 En het volk gebenedyde alle de mannen die zich zelve vrywilliglyk geoffert hadden om in Jerusalem te woonen.

3 Aldus zyn dit de prinzen des landschaps die binnen Jerusalem gewoond hebben, en in de steden van Juda. En een iegelyk heeft gewoond in zyne bezitting, in zyne steden, van Israël, de priesters, de leviten, de Nathineen, en de kinderen van Salomons knechten.

4 En in Jerusalem hebben gewoond van de kinderen Juda, en van de kinderen van Benjamin : en van de kinderen van Juda, Athaias, den zoon Aziam, des zoons Zacharias, des zoons Amarias, des zoons Saphatias, des zoons Malaleel : van de kinderen Phares,

5 Maasia, den zoon Baruch, den zoon Cholhoza, den zoon Hazia, den zoon Adaia, den zoon Joarib, den zoon Zacharias, den zoon des Siloniters :

6 Alle deze waren Phares zonen, die in erusalem gewoond hebben, vier honderd en acht-en-zestig sterke mannen.

7 Maer dit zyn de kinderen van Benjamin : Sellum, den zoon Mosollam, den zoon Joëd, den zoon Phadaias, den zoon Colaïas, den zoon Masias, den zoon Etheel, den zoon Isaïas,

8 En na hem Gebbai, Sellai, negen honderd acht-en-twintig,

9 En Joël, den zoon Zechri, hun overste, en Juda, den zoon Senua, over de stad den tweeden.

10 En van de priesters, Idaia, den zoon Joarib, Jachin,

11 Saraia, den zoon Helcias, den zoon Mosollam, den zoon Sadoc, den zoon Meraioth, den zoon Achitob, den prins des huis Gods,

12 En hunne broeders makende de werken des tempels : acht honderd twee-en-twintig. En Adaia, den zoon Jeroham, den zoon Phelelia, den zoon Amsi, den zoon Zacharias, den zoon Pheshur, den zoon Melchias,

13 En hunne broeders de prinzen der vaderen : twee honderd twee-en-veertig. En Amassai, den zoon van Azreel, den zoon Ahazi, den zoon Mosollamoth, den zoon Emmer,

14 En hunne broeders magtig bovenmaten : honderd acht-en-twintig, en hun

overste was Zabdiel, den zoon der magtigen.

15 En van de Leviten, Semeia, Hasubs zoon, den zoon Azaricam, den zoon Hasabia, den zoon Boni,

16 En Sabathai, en Jozabed, over alle de werken die van buiten waren in het huis Gods, van de oversten der Leviten.

17 En Mathania, den zoon Micha, den zoon Zebedeus, den zoon Asaph, den overste, om te loven en te belyden in het gebed, en Bebecia, den tweeden van zyne broeders, en Abda, den zoon van Samua, den zoon Galal, den zoon Idithun :

18 Alle de leviten in de heilige stad waren twee honderd vier-en-tachtig.

19 En de deurwaarders, Accub, Telmon, en hunne broeders, dewelke bewaerden de deuren : honderd twee-en-zeventig.

20 En de andere van Israël priesters en leviten, in alle de steden van Juda een iegelyk in zyne bezitting.

21 En de Nathineen die in Ophel woonden, en in Siaha, en Gaspha van de Nathineen.

22 En den bisschop der leviten in Jerusalem was Azzi, den zoon Bani, den zoon Hasabias, den zoon Mathanias, den zoon Michas. Van Asaphs kinderen, de zangers in den dienst van den huize Gods.

23 Want des konings gebod was op hen, en eene ordinantie over de zangers tot elken dage,

24 En Phathahia, den zoon Mesezebel van de kinderen Zara, des zoons Juda, was aen des konings hand, naer alle de woorden des volks,

25 En in de huizen, door alle hunne landschappen. Van de kinderen Juda hebben gewoond in Cariatharbe, en in zyne dochters : en in Dibon, en in zyne dochters : en in Cabseel, en in zyne dorpkens,

26 En in Jesue, en in Molada, en in Bethphaleth,

27 En in Hasersual, en in Bersabee, en in zyne dochters,

28 En in Siceleg, en in Mochona, en in zyne dochters.

29 En in Remmon, en in Saraa, en in Jerimuth,

30 Zanoa, Odollam, en in hunne dorpen, Lachis, en in zyne landschappen, Azeca, en in zyne dochters. En zy woonden te Bersabee tot de valleï Ennom.

31 Maer de kinderen Benjamin van Geba, Mechmas, en Hai, en Bethel, en zyne dochters :

32 Anathoth, Nob, Anania,

33 Asor, Rama, Gethaim,

34 Hadid, Seboim, en Neballat, Lod.

35 En Ono de valleï der welkleden.

36 En sommige Leviten hadden deelen in Juda en Benjamin.

KAPITTEL XII.

DIT zyn de priesters en leviten die opgetrokken zyn met Zorobabel, Salathiels zoon, en Josue : Saraia, Jeremias, Esdras,

2 Amaria, Melluch, Hattus,

3 Sebenias, Rheum, Merimuth,

4 Addo, Genthon, Abia,

5 Miamin, Madia, Belga,

6 Semeia, en Joiarib, Idaia, Sellum, Amoc, Helcias,

7 Idaia. Deze waren de prinsen der priesters, en hunne broeders in de dagen van Josue.

8 Maer de leviten waren Jesua, Bennui, Cedmihel, Sarebia, Juda, Mathanias, over de lofzangen zy en hunne broeders :

9 En Becbecia, en Hanni, en hunne broeders een iegelyk in zyn officie.

10 En Josue heeft gewonnen Joacim, en Joacim heeft gewonnen Eliasib, en Eliasib heeft gewonnen Joiada,

11 En Joiada heeft gewonnen Jonathan, en Jonathan heeft gewonnen Jeddoa.

12 In de dagen van Joacim, waren priesters en prinsen der familien : van Saraias, was Maraia : van Jeremia, Hanania :

13 Van Esdras, Mosollam : van Amarias, Johanan :

14 Van Milicho, Jonathan : van Sebenias, Joseph :

15 Van Haram, Edna : van Maraioth, Helci :

16 Van Adaias, Zacharia : van Genthon, Mosallam :

17 Van Abias, Zeehri : van Miamin en van Moadias, Phelti :

18 Van Belga, Sammua : van Semaïas, Jonathan :

19 Van Joiarib, Mathanai : van Jodaia, Azzi :

20 Van Sellai, Celai : van Amoc, Heber :

21 Van Helcia, Hasebia : van Idaia, Nathanael.

22 De Leviten in de dagen Eliasib, en Joiada, en Johanan, en Jeddoa, waren geschreven prinsen der familien, en priesters in het koningryk Darius, van Persen.

23 De kinderen van Levi, prinsen der familien geschreven in het boek van de woorden der dagen, en tot de dagen Jonathan, des zoons Eliasib.

24 En de prinsen der Leviten, Hasebia, Serebia, en Josue, den zoon Cedmihel : en hunne broeders by hunne beurten, dat zy loven zouden en belyden, naer het gebod Davids des mans Gods, en dat zy zouden de wacht houden gelykelyk vervolgens.

25 Mathania en Becbecia, Obedia, Mosollam, Telmon, Accub, de bewaerders der poorten en der portalen voor de poorten.

26 Deze waren in de dagen Joacim, des zoons Josue, des zoons Josedec, en in de dagen Nehemias des prins, en Esdras des priesters en schryvers.

27 Maer in de wydinge des muers van Jerusalem, hebben zy de leviten gezocht van alle hunne plaetsen, dat zy die brengen zouden in Jerusalem, en dat zy de wydinge en blydschap maken zouden met dankbaerheden, en met zange, en met cimbalen, psalteren, en harpen.

28 En de kinderen der zangers zyn vergaderd van de platte veldlandouwen, omtrent Jerusalem, en van de dorpen Nethuphati,

29 En uit den huize Galgal, en van de landschappen van Geba, en Azmaveth : want de zangers hebben voor zich landhuizen gemaekt rondom Jerusalem.

30 En de priesters en leviten zyn gezuiverd, en zy hebben gezuiverd het volk, en de poorten, en den muer.

31 Maer ik deed de prinsen van Juda klimmen op den muer, en ik heb gesteld twee groote chooren van lofzangers. En zy zyn gegaen ter regter zyde op den muer tot de mestpoorte.

32 En na hen is gegaen Osaïas, en de helft der prinsen van Juda,

33 En Azarias, Esdras, en Mosollam, Juda, en Benjamin, en Semeias, en Jeremias,

34 En van de kinderen der priesters met trompetten, Zacharias, den zoon Jonathan, den zoon Semeias, den zoon Mathanias, den zoon Michaïas, den zoon Zechur, den zoon Asaph,

35 En zyne broeders, Semeia, en Azareel, Malalai, Galalai, Maai, Nathanael, en Juda, en Hanani, met de instrumenten der zangen Davids des mans Gods : en Esdras, den schryver voor hen, in de fonteinpoorte.

36 En tegen hen over zyn opgestaen op de trappen van Davids stad in den opgang van den muer op het huis van David, en tot de waterpoorte ten oosten.

37 En de tweede choir der dankzangers ging tegenover, en ik achter hen, en de helft van den volke was op den muer en op der ovens toren, en tot den allerbreedsten muer,

38 En op de poorte van Ephraïm, en op de oude poorte, en op de vischpoorte, en den toren Hananeel, en den toren Emath, en tot de poorte der kudde : en zy stonden in de poorte der bewaringe,

39 En daer stonden twee chooren der lofzangers in het huis Gods, en ik, en de helft van de wethouders met my.

40 En de priesters, Eliachim, Maasia, Miamin, Michea, Elioenai, Zacharia, Hanania, met trompetten.

41 En Maasia, en Semeiar en Eleazar, en Azzi, en Johanan, en Melchia, en Elam, en Ezer. En de zangers zongen klaerlyk, en Jezraia den overste :

42 En zy hebben op dien dag geofferd groote slagtofferanden, en zy zyn blyde geweest : want God had ze verblyd met groote blydschappen : en hunne huisvrouwen en hunne kinderen zyn ook blyde geweest, en de blydschap van Jerusalem is verre gehoord.

43 En zy hebben ook geteld op dien dag mannen over de schatkamers des tresoors tot de vochtige offeranden, en tot de offeranden der eerste vruchten, en tot de tienden, dat de prinsen der stad door hen inbrengen zouden, met eerlykheid van dankzeggingen, de priesters en leviten : want Juda is blyde geworden door de priesteren en leviten daerby staende.

44 En zy hebben bewaerd de bewaring huns Gods, en de bewaring der zuivering, en de zangers, en deurwaerders, naer Davids gebod, en Salomons zyns zoons,

45 Want in de dagen van David en Asaph, waren van den beginne prinsen gesteld der zangers, met liedekens God lovende en belydende.

46 En al Israël, in de dagen van Zorobabel, en in de dagen Nehemias gaven deelen den zangers, en deurwaerders, tot elken dage, en zy heilighden de leviten, en de leviten heilighden de kinderen van Aaron.

KAPITTEL XIII.

OP dien dag is gelezen in den boek van Moyses, daer het volk hoorde : en daer is in gevonden beschreven dat de Ammoniters, en Moabits, niet mogen komen in Gods vergaderinge tot in der eeuwigheid :

2 Om dat zy den kinderen van Israël niet te gemoet kwamen met water en brood : en dat zy tegen hen huerden Balaam, om hen te vermaledyden : en onzen God heeft de maledyding verkeerd in eene benedyding.

3 En het is geschied, toen zy de wet gehoord hadden, dat zy alle de vreemdelingen hebben gescheiden uit Israël.

4 En daerover was Eliasib den priester, die overste geweest was van de schatkamer des huis onzes Gods, en den mage van Tobias.

5 Hierom heeft hy voor zich zelve eene schatkamer gemaakt, en zy waren daer voor hem achterwaerts leggende de gaven, en wierook, en de vaten, en de tienden van tarwe, wyn, en olie, de deelen der leviten, en zangers, en deurwaerders, en de eerste vruchten der priesters.

6 Maer in alle deze dingen was ik in Jerusalem niet, want in het twee-en-dertigste

jaer Artaxerxes des konings van Babylónien, kwam ik tot den koning, en ten einde van dien dagen heb ik den koning gebeden.

7 En ik kwam te Jerusalem, en ik verstond al het kwaed dat Eliasib Tobias gedaen had, doordien dat hy voor hem eene schatkamer maekte in de portalen des huis Gods.

8 En het dacht my zeer kwaed. En ik heb het gereedschap van Tobias huis buiten geworpen uit de schatkamer :

9 En ik heb het geboden, en zy hebben de schatkamer gereinigd : en ik heb daer weder in gedragen het gereedschap van den huize Gods, en het sacrificie, en den wierook.

10 En ik heb vernomen dat de deelen der leviten niet gegeven waren : en dat een iegelyk gevloeden was in zyn landschap van de leviten, en zangers, en van degene die dienden :

11 En ik heb eene klagte gedaen tegen de wethouders, en heb gezeid : Waerom hebben wy het huis Gods verlaten ? En ik heb ze vergaderd, en doen staen in hunne plaetsen.

12 En geheel Juda bragt tienden van tarwe, wyn, en olie in de schuren.

13 En wy hebben gesteld over de schuren Selemias den priester, en Sadoc den schryver, en Phadaias van de leviten, en neffens hen Hanan, Zachurs zoon, den zoon Mathanias : want zy waren getrouw gevonden, en hun werden betrouwd de deelen van hunne broeders.

14 Gedenkt myns, myn God, hierom, en wilt niet uitvegen myne bermhertigheden, die ik gedaen heb in het huis myns Gods, en in zyne ceremonien.

15 In dien dagen heb ik gezien in Juda sommige die waren wynperssen tredende op den sabbat, dragende hoopen, en ladende op ezels wyn, en druiven, en vygen, en allerhande lasten, en brengende die in Jerusalem op den sabbat. En ik heb ze betuigd, dat zy op eenen dag dat men verkoopen mag, zouden verkoopen.

16 En sommige van Tyrien woonden daerbinnen brengende daer in visschen en allerhande waren : en zy verkochten het op de sabbatdagen den kinderen van Juda in Jerusalem :

17 En ik heb de edelste van Juda bekeven, en gezeid tot hen : Wat kwaed is dit, dat gy doet, en ontheiligt den sabbatdag ?

18 Hebben deze dingen onze vaders niet gedaen, en onzen God heeft al dit kwaed op ons bragt, en op deze stad ? En gy vermeerdert de gramschap op Israël, brekende den sabbat.

19 En het is geschied, toen de poorten van Jerusalem gerust hadden op den sabbat, dat

ik het beval : en zy hebben de deuren gesloten, en ik heb bevolen dat zy die niet open-doen zouden, tot na den sabbat : en van myne knechten heb ik over de poorten gesteld, dat er niemand last in brengen zoude op den sabbat.

20 En de kooplieden, en allerhande waren verkoopende bleven buiten Jerusalem, eens en tweemaal.

21 En ik heb ze betuigd en heb hun gezeid : Waerom blyft gy tegenover den muur ? is het zake dat gy dit ten tweede maal doet, zoo zal ik de hand aen u slaen. Hierom van dien tyd voorts zyn zy niet gekomen op den sabbatdag.

22 En ik heb den leviten ook gezeid dat zy gezuiverd zouden worden, en komen om de poorten te bewaren, en om te heiligen den sabbatdag : en daerom op dit stuk wilt myns gedachtig wezen, myn God, en spaert my naer de menigvuldigheid uwer barmhertigheden.

23 Maer in dien dagen heb ik ook gezien Joodsche mannen trouwende tot huisvrouwen Azotinnen, en Ammonitinnen en Moabitinnen.

24 En hunne kinderen spraken half Azootsch, en zy konden niet Joodsch spreken, en zy spraken naer de tale van het eene volk en het andere volk.

25 En ik heb ze bekeven, en vervloekt. En ik heb sommige mannen van hen geslagen, en hun hoofd kael gemaakt, en ik heb ze

bezworen by God, dat zy hunne dochteren den zonen van die niet geven zouden, en dat zy van dier dochters niet nemen zouden voor hunne zonen, en voor zich zelve, zeggende :

26 Heeft door alzulk ding niet gezondigd Salomon, den koning van Israël ? en certein in veel volken was geen koning zyns gelyk, en hy was van zynen God bemind, en God heeft hem gemaakt koning over geheel Israël : en hem hebben hierdoor tot zonde gebragt de uitlandsche vrouwen.

27 Zullen wy dan ook ongehoorzaem wезende al dit groot kwaed doen, dat wy overtreden zullen tegen onzen God, en trouwen uitlandsche huisvrouwen ?

28 En een van de kinderen Joiadas, des zoons Eliasib des grooten priesters was een behuuden zoon geworden van Sanaballat den Horoniter, denwelken ik van my verjaegd heb.

29 Wilt gedachtig wезen, Heere myn God, tegen degene die besmetten het priesterschap, en het priesterlyk en levitelyk regt.

30 Aldus heb ik hen gereinigd van alle de vreemde uitlanders, en ik heb gesteld de ordenen der priesters en leviten, een iegelyken in zynen dienst :

31 En tot de offeranden des houts te gezetten tyden, en in de eerste vruchten : weest myns gedachtig, myn God, in het goede. Amen.

HET

BOEK ESTHER.

KAPITTEL 1.

IN de dagen van Assuerus, die geregeerd heeft van Indien tot het Morianen land toe, over honderd en zeven-en-twintig land-schappen :

2 Als hy zat in den stoel zyns ryks, zoo was de stad Susan het beginsel van zynen ryke.

3 En in den derden jare van zynen ryke heeft hy gemaakt eenen grooten maeltijd allen zynen prinsen en dienaren, den sterkten van Persen, en den heerlyksten van de Meden, en den presidenten van de land-schappen voor hem.

4 Om dat hy vertoonen zoude de rykdommen van de glorie zyns ryks, en de groot-

heid, en beroemelykheid zyner mogenheid, langen tyd, te weten honderd en tachtig dagen lang.

5 En als de dagen des maeltjds uitgingen, heeft hy genood al het volk dat in Susan gevonden is, van den meesten tot den minsten : en hy heeft bevolen dat men zeven dagen lang den maeltijd zoude bereiden in den ingang des hofs en des bosches, hetwelk door des konings oefeninge en hand beplant was.

6 En daer hingen aen alle zyden gespannen tapyten, van hemelsblauw, van witte en van roode kleuren, gehouden met witte linnen en purpere koorden, die door ivooren ringen getrokken waren, en werden van marmeren kolommen onderhouden. En gou-

den en zilveren beddekens waren gesteld op het pavement, hetwelk met smaragdusteenen en marmersteen en geplaveid was : hetwelk eene schildery van wonderlyke verscheiden verwen versierde.

7 En alle die genood waren, dronken uit gouden koppen, en met verscheiden schotelen werden de spyzen ingebragt. Ook werd daer wyn, gelyk der koninglyke hoogheid betaemde, overvloedig en zeer zonderlinge gesteld.

8 En daer was niemand die hen bedwong te drinken, die niet wilden, maer gelyk den koning gesteld had, zettende over de tafelen eenen byzonderen van zyne prinsen, dat een iegelyk nemen zoude dat hy wilde.

9 En Vasthi de koningin heeft eenen maelyd van vrouwen gemaekt in het paleis, daer den koning Assuerus plagt te woonen.

10 Aldus op den zevenden dag, als den koning vrolyker was, en na te veel drinkens van den wyn verwarmd was, zoo heeft hy bevolen Maumam en Bazatha, en Harbona, en Bagatha, en Abgatha, en Zethar, en Charchas, de zeven gesneden kamerlingen, die voor zyn aenzigt dienden.

11 Dat zy zouden inbrengen de koningin Vasthi voor den koning, met de koninglyke kroon op haer hoofd gesteld, om dat hy toonen zoude alle den volken, en prinsen hare schoonheid : want zy was zeer schoon.

12 Dewelke heeft dat geweigerd, en heeft versmaed te komen tot des konings gebod, hetwelk hy door de gesneden kamerlingen ontboden had. Waerom den koning gram zynde, en met eene zeer groote verbolgenheid ontstoken,

13 Heeft gevraegd de wyzen die naer de koninglyke maniere altyd by hem waren, en door welker raed hy alle dingen deed, wetende de wetten, en regten der ouden :

14 (En het waren de eerste en de naeste, Charsena, en Sethar, en Admatha, en Tharsis, en Mares, en Marsana, en Mamuchan, zeven vorsten der Persen en Meden, die des konings aenzigt zagen, en de eersten na hem plagen te zitten.)

15 Wat regt dat men over de koningin Vasthi doen zoude, die des konings Assuerus gebod, hetwelk hy door zyne gesneden kamerlingen geboden had, niet had willen doen.

16 En Mamuchan heeft geantwoord dat het den koning hoorde, en de prinsen : De koningin Vasthi heeft den koning niet alleen te kort gedaen; maer ook alle den lieden, en prinsen die in alle de landschappen des konings Assuerus zyn.

17 Want het woord der koningin zal

voorts uitkomen tot alle vrouwen dat zy hare mannen zullen verachten, en zeggen : Den koning Assuerus heeft geboden dat de koningin Vasthi tot hem inkomen zoude, en zy heeft het niet willen doen.

18 En door dit exempel zullen alle de huisvrouwen van de prinsen der Persen en Meden, kleinachten de geboden van hare mannen : daerom is des konings verbolgenheid regtveerdig.

19 Is het dat u beliest, laet een gebod uitgaen van uw aenzigt, en laet schryven naer de wet der Persen en Meden, dewelke men niet overtreden mag, dat Vasthi de koningin voortaan geenszins meer binnen kome tot den koning, maer dat haer koningryk eene andere, die beter zy dan zy, ontvange.

20 En laet dat over al het ryk uwer landschappen (hetwelk zeer wyd is) verkondigen, en dat alle de huisvrouwen, zoo wel van de meesten als van de minsten, haren mannen eere bewyzen.

21 Zyn raed heeft den koning behaegd, en den prinsen : en den koning heeft gedaen naer den raed van Mamuchan.

22 En hy heeft brieven gezonden tot alle de landschappen van zynen ryke, alzoo dat elk volk hooren en lezen mogt, met verscheiden talen en letteren, dat de mannen prinsen en oversten waren in hunne huizen : en dat men dit zoude verkondigen over alle natien van volken.

KAPITTEL II.

ALS deze dingen aldus geschied waren, na dat de verbolgenheid des konings Assuerus verkoeld was, zoo is hy gedachtig geweest Vasthi, en wat zy gedaen, of wat zy geleden had.

2 En de knechten des konings, en zyne dienaers hebben gezeid : Laet voor den koning zoeken jonge maegden en schoone,

3 En laet uitzenden die bezien mogen door alle de landschappen jonge schoone dochteren en maegden : en dat zy die brengen tot de stad Susan, en die leveren in het vrouwen huis, onder de hand Egeus des gesneden kamerlings, die den overste en bewaerder is van des konings vrouwen : en dat zy nemen vrouwen sieraad, en andere dingen noodelyk tot haer behoef.

4 En welke onder alle des konings oogen behaegt, die zy koningin voor Vasthi. Dit woord behaegde den koning : en gelyk zy bygebragt hadden, alzoo gebod hy dat men doen zoude.

5 Daer was een Joodsch man in de stad van Susan, genaemd Mardocheus, den zoon Jair, des zoons Semei, des zoons Cis, van den geslachte van Jemini,

6 Die overgevoerd was van Jerusalem, ten tyde toen Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, Jechonias, den koning van Juda, weggevoerd had.

7 Denwelken was een voedsterheer van Edissa zyns broeders dochter, die met eenen anderen naem genoemd was Esther: en had beide hare ouders verloren: bovenmaten schoon, en fraei van aanzigt. En na dat haer vader en moeder gestorven waren, zoo heeft zy Mardocheus voor zich zelve verkoren tot eene dochter.

8 En toen des konings gebod vermaerd was, en dat er naer zyn gebod veel schoone maegden te Susan gebragt werden; en Egeus den gesneden kamerling geleverd; zoo is Esther onder de andere jonge dochters hem ook geleverd, dat zy bewaerd zoude worden in het getal der vrouwen.

9 Dewelke heeft hem behaegd, en zy heeft gratie gevonden in zyn aanzigt. En hy heeft den gesneden kamerling bevolen dat hy haestelyk haer zoude geven der vrouwen sieraed, en dat hy haer leveren zoude hare deelen, en zeven de schoonste jongvrouwen van des konings huis, en dat hy zoo wel haer als hare kamenieren zoude versieren en neerstiglyk toemaken.

10 Dewelke heeft niet willen te kennen geven haer volk en haer land: want Mardocheus had haer bevolen dat zy van deze dingen ten eenemaal zwygen zoude:

11 Denwelken wandelde dagelyks voor het portael des huis daer de verkoren maegden in bewaerd werden, zorge dragende voor de zaligheid van Esther, en begeerende te weten wat haer geschieden zoude.

12 Maer als den tyd gekomen was van elke maegd byzonder naer hunne ordinantie, dat zy tot den koning ingaen zouden, als volbragt was al dat tot der vrouwen sieraed behoorde, zoo verliep tot de twaelfde maend: alzoo nogtans dat zy de zes maanden werden gezalfd met olie van myrten, en binnen de zes andere maanden bezigten zy sommige andere kostelyke olien en speceryen.

13 En ingaende tot den koning, zoo ontvingen zy al wat zy begeerden der vrouwensieraed aengaende: en gepalleerd alzoo haer het beliefd, gingen zy van de kamer der vrouwen tot des konings slaepkamer.

14 En die 's avonds ingekomen was, ging 's morgens uit, en van daer werd zy in het tweede huis geleid, die onder de hand Susagazi des gesneden kamerlings waren, die over des konings byslaepsters was: noch zy had geen oorlof by den koning voorts meer te komen, het was dat den koning wilde, en dat hy gebodd namelyk dat die komen zoude.

15 En als den tyd verloopen was naer het vervolgen, zoo naekte den dag dat Esther, de dochter van Abihail, Mardocheus broeder, dewelke hy voor zich tot eene dochter verkoren had, ingaen zoude tot den koning. Dewelke heeft niet begeerd der vrouwen sieraed, maer al dat Egeus, den gesneden kamerling, der maegden bewaerder wilde, dat heeft hy haer tot sieraed gegeven. Want zy was zeer schoon, en van ongeloofelyke schoonheid, zoo scheen zy voor de oogen van alle menschen gratieus en minnelyk.

16 Aldus is zy geleid tot de slaepkamer des konings Assuerus, in de tiende maend, die genoemd wordt Tebeth, in het zevende jaer zyns koningryks.

17 En den koning heeft haer lief gehad boven alle andere vrouwen, en zy had gratie en barmhertigheid voor hem boven alle vrouwen, en hy heeft de kroon des koningryks op haer hoofd gesteld, en heeft haer doen regeren in de plaetse van Vasthi.

18 En hy heeft geboden dat men eenen zeer heerlyken maeltijd zoude bereiden alle zynen prins en knechten, om het verzamelen en de bruiloft van Esther. En hy heeft alle den landschappen rust gegeven, en giften gegeven, naer zyne prinselyke mildheid.

19 En als men ten tweeden male maegden zocht en vergaderde, bleef Mardocheus aen des konings deur:

20 En Esther had nog niet te kennen gegeven haer land, en volk, naer zyn gebod. Want al wat hy gebod dat onderhield Esther: en zy deed alle dingen alzoo zy gewoon was op dien tyd, toen hy haer een klein kind wezende opvoedde.

21 Aldus op dien tyd, toen Mardocheus by des konings poorte woonde, zyn gram geworden Bagathan en Thares, twee van des konings gesneden dienaers die deurwaarders waren, en aen den eersten ingang des paleis de oversten waren: en zy wilden opstaen tegen den koning, en hem dooden.

22 Hetwelk voor Mardocheus niet is verborgen geweest, en hy heeft het terstond geboodschapt Esther der koninginne en zy den koning uit Mardocheus naem, die dit ding haer overgebragt had.

23 Het is onderzocht, en bevonden: en zy zyn alle beide aen de galge gehangen. En het is gesteld in de historien, en geschreven in de kronyken van de jaerlyksche geschiedenissen voor den koning.

KAPITTEL III.

NA deze geschiedenis, heeft den koning Assuerus verheven Aman den zoon Amadathus, die was van Agags ge-

stachte : en hy heeft zynen prinselyken stoel gesteld boven alle prinsen die hy had.

2 En alle des konings dienaers, die binnen de deuren van des konings paleis verkeerden, bogen hunne knieën, en aenbaden Aman : want alzoo had hun den koning bevolen. Maer Mardocheus alleen boog zyne knieën niet, noch aenbad hem.

3 Tot denwelken zeiden des konings knechten die aen des paleis deuren de oversten waren : Waerom onderhoudt gy buiten de andere des konings gebod niet?

4 En toen zy dit dikmaels zeiden, en hy niet hooren wilde, hebben zy dat Aman geboodschapt, begeerende te weten of hy in zynen zin blyven zoude : want hy had hun gezeid dat hy een Jood was.

5 Hetwelk als Aman gehoord had, en hy onderzoek bevonden had, dat Mardocheus hem geene knieën boog noch hem aenbad, zoo is hy bovenmaten zeer gram geworden.

6 En hy achte voor niet zyne handen te steken aen Mardocheus alleen : want hy had gehoord dat hy van het Joodsche volk was; maer hy heeft meer gewild dat hy alle der Joden natie, welke in Assuerus koningryk was, vernielen zoude.

7 Op de eerste maend (die Nisan genoemd wordt) in het twaelfde jaer van Assuerus koningryk, is het lot geworpen in eene kruik, welke in het hebreuwsch genoemd wordt Phur, voor Aman, op wat dag en in welke maend dat der Joden volk zoude moeten gedood worden : en daer is uit gekomen de twaelfde maend, die genoemd wordt Adar.

8 En Aman heeft gezeid tot den koning Assuerus : Daer is een volk over alle de landschappen uws ryks verstrooid, en van zich zelven onderlinge gescheiden, gebrukende nieuwe wetten en ceremonien, en daerenboven ook des konings geboden vermadende. En gy weet allerbest, dat het niet profytelyk is uwen ryke, dat dit volk hoogmoedig worde door vryheid.

9 Dus is het dat u belooft, zoo gebiedt dat dit gedood worde, en ik zal tien duizend talenten by gewigte geven den tesoriers van uwen schat.

10 Toen heeft den koning van zyne hand genomen eenen ring, denwelken hy bezigde, en heeft dien gegeven Aman den zoon Amadathus van Agags geslacht, der Joden vyand,

11 En hy heeft tot hem gezeid : Het zilver dat gy belooft, dat zy uwe; van den volke doet dat u belooft.

12 En des konings schryvers zyn geroepen in de eerste maend Nisan, op den dertien-

den dag derzelfde maend : en daer is geschreven, gelyk Aman bevolen had, tot alle de drossaten des konings, en regters der landschappen, en van verscheiden volken, alzoo dat elk volk lezen mogt, en hooren naer de verscheidenheid der talen, uit des konings Assuerus naem : en de brieven met zynen ring geteekend,

13 Zyn gezonden door des konings loopers, tot alle de landschappen, dat zy dooden zouden, en te niet doen alle de Joden, van de kinderen tot de oude lieden, kleine kinderen, en vrouwen, op eenen dag, dat is op den dertienden dag der twaelfde maend, die Adar genoemd wordt, en dat zy hun goed zouden rooven.

14 En den inhoud der brieven in het kort was dezen, dat alle de landschappen weten zouden, en zich bereiden tegen den voorzeiden dag.

15 De loopers, die gezonden waren, hebben zich gehaest om des konings gebod te voldoen. En terstond heeft in Susan het gebod gehangen, terwyl dat den koning en Aman feestelyken maelyd hielden, en als alle de Joden, die in de stad waren, weenden.

KAPITTEL IV.

WELKE dingen als Mardocheus gehoord had, heeft hy zyne kleederen gescheurd, en hy heeft eenen zak aengedaen, sprociende aschen op zyn hoofd : en op de strate in het midden der stad heeft hy met luider stemme geroepen, toonende de bitterheid zyns moeds,

2 En met dit gekrysch was hy tot de deure des paleis gaende. Want het was niet geoorloofd, dat iemand met eenen zak gekleed in des konings paleis zoude gaen.

3 En in alle landschappen, steden, en plaetsen, tot dewelke des konings wreed bevel gekomen was, was eene zeer groote schreijinge onder de Joden, vasten, gehuil, en weening, en velen van hen bezigten zakken, en aschen voor hun bedde.

4 En de jongvrouwen van Esther, en de gesneden kamerlingen zyn ingegaen, en hebben haer dit geboodschapt. En toen zy dit gehoord had is zy verslagen geweest : en zy heeft hem een kleed gezonden, dat hy den zak uitgedaen hebbende, dat kleed aendoen zoude : hetwelk hy niet heeft willen nemen.

5 En tot zich geroepen hebbende Athach, den gesneden kamerling, denwelken haer den koning tot eenen dienaar gegeven had, zy heeft hem bevolen dat hy gaen zoude tot Mardocheus, en van hem vernemen waerom dat hy dit deed.

6 En Athach uitgegaen zynde, is gegaen

tot Mardocheus, staende in der stad strate, voor de deur des paleis :

7 Denwelken hem al te kennen gegeven heeft dat er geschied was : hoe dat Aman geloofd had, dat hy in des konings schatten zoude voor der Joden dood zilver inbrengen.

8 En den inhoud van het gebod dat binnen Susan hing, heeft hy hem gegeven dat hy het der koninginne toonen zoude, en haer vermanen dat zy tot den koning ingaen zoude, en hem bidden voor haer volk.

9 Athach wedergekomen zynde, heeft het Esther al gebodschapt, dat Mardocheus gezegd had.

10 Dewelke heeft hem geantwoord, en geboden dat hy Mardocheus zeggen zoude :

11 Alle des konings dienaers, en alle de landschappen die onder zyne heerlykheid zyn, weten wel, dat zoo wie, het zy man of vrouw, ongeroepen in des konings binnenste zale komt, zonder eenig vertrek terstond gedood wordt : ten zy dat hy avonture den koning de gouden roede tot hem uitsteekt voor een teeken der goedertierenheid, en dat hy alzoo mag te leven blyven. Daerom hoe zal ik tot den koning mogen binnen komen, die nu binnen derzig dagen tot hem niet ben geroepen geweest?

12 Hetwelk als Mardocheus gehoord heeft,

13 Zoo heeft hy Esther ontboden, zeggende : Meent niet dat gy uwe ziel alleen verlost, om dat gy in des konings huis zyt boven alle de Joden :

14 Want is het dat gy nu zwygt, zoo zullen de Joden door eene andere oorzaak verlost worden : en gy, en uws vaders huis zult vergaen. En wie weet of gy daerom tot het koningryk gekomen zyt, dat gy tot zulken tyd zoudt bereid worden?

15 En Esther heeft wederom Mardocheus deze woorden ontboden :

16 Gaet henen, en vergadert alle de Joden die gy in Susan vinden zult, en bidt voor my. Eet niet, noch drinkt, dry dagen en dry nachten lang : en ik zal met myne dienstjongvrouwen desgelyks vasten, en dan zal ik tot den koning ingaen tegen de wet doende, ongeroepen en my zelven leverende ter dood en ten perykel.

17 Aldus is Mardocheus gegaen, en hy heeft het al gedaen, dat hem Esther bevolen had.

KAPITTEL V.

MAER op den derden dag, kleeedde zich Esther met de koninglyke kleederen, en stond in de voorste zale van des konings huis, welk binnen was tegenover des konings paleis : en hy zat op zynen koningly-

ken stoel in de consistorie des paleis tegen de deure des huis.

2 En als hy Esther de koningin zag staen, zoo heeft zy zynen oogen behaegd, en hy stak uit tot haer de gouden roede, die hy in zyne hand had. Dewelke bykomende heeft het uiterste zynen roede gekust :

3 En den koning heeft tot haer gezeid : Wat wilt gy, Esther koningin? en wat is uwe begeerte? Ook al begeerdet gy de helft van mynen ryke, dat zal u gegeven worden.

4 En zy antwoordde : Is het dat den koning belijft, zoo bid ik hertelyk dat gy tot my heden komen wilt, en Aman met u tot den maelyd, denwelken ik bereid heb.

5 En terstond den koning : Roept, zegt hy, haestlyk Aman dat hy Esthers wille onderdanig zy. Aldus is den koning, en Aman ter maelyd gekomen, denwelken de koningin hun bereid had.

6 En den koning heeft tot haer gezeid, na dat hy overvloediglyk wyn gedronken had : Wat begeert gy dat men u geve? en waerom bidt gy? Ook al begeerdet gy het halve deel van mynen koningryke, dat zult gy verkrygen.

7 Denwelken heeft Esther geantwoord : Myne begeerte, en bede is deze :

8 Heb ik voor het aenzigt des konings gratie gevonden, en belijft het den koning my te geven dat ik bid, en myne begeerte te volbrengen : zoo kome den koning en Aman ter maelyd dien ik hun bereid heb, en morgen zal ik den koning mynen wil openbaren.

9 Aldus is op dien dag Aman uitgegaen blyde en wel gemoed. En als hy Mardocheus zag zittende voor de deure des paleis, en dat hy niet alleen voor hem niet opstond, maer ook zich niet roerde van de plaetse daer hy zat, zoo is hy zeer verholgen geworden :

10 En zich zulks niet gelatende en wedergekeerd zynde in zyn huis, hy heeft te zamen geroept zyne vrienden, en Zares zyne huisvrouw :

11 En hy heeft hun uitgelegd de grootheid zynen rykdommen, en de menigte zynen kinderen, en met wat glorie dat hem den koning boven alle zyne prinsen en dienaers verheven had.

12 En hierna heeft hy gezeid : Ook heeft de koningin Esther niemand anders ter maelyd geroepen met den koning, dan my : by dewelke ik morgen ook met den koning ter noene eten zal.

13 En als ik alle deze dingen heb, zoo dunkt my dat ik niets heb, alzoo lange als ik zie Mardocheus den Jood zitten voor des konings deur.

14 En Zares zyne huisvrouw en zyne andere vrienden hebben hem geantwoord : Gebiedt dat men bereide eenen hoogen balk, hebbende de lengte van vyftig cubitus, en zegt den koning morgen vroeg dat Mardocheus daeraen gehangen worde, en alzoo zult gy met den koning blydelyk gaen ter maelyd. Den raed behaegde hem wel, en hy heeft bevolen dat men eene hooge galge bereiden zoude.

KAPITTEL VI.

DIEN nacht heeft den koning zonder slapen overgebracht, en hy heeft geboden dat men hem brengen zoude de historien, en geschriften van de geschiedenissen der voorleden tyden. Als die voor hem gelezen werden,

2 Zoo is het gekomen tot dier plaetse, daer het geschreven was, hoe dat Mardocheus verkondigd had de lagen van Bagathan en Thares der gesneden kamerlingen, die den koning Assuerus begeerden te vermoorden.

3 Hetwelk als den koning gehoord had, heeft hy gezeid : Wat eer en loon heeft Mardocheus voor deze getrouwigheid ontvangen? Zyne knechten, en dienaers hebben hem gezeid : Hy heeft met allen geen loon ontvangen.

4 En terstond den koning : Wie is er, zegt hy, in de zale? Want Aman was in de bindeste zale van des konings huis gekomen, dat hy den koning inblazen zoude, dat hy Mardocheus zoude doen hangen aen de galge die voor hem bereid was.

5 De knechten hebben geantwoord : Den mensch staet in de zale. En den koning heeft gezeid : Laet hem binnen komen.

6 En als hy binnen gekomen was, heeft hy tot hem gezeid : Wat moet men den man doen, denwelken den koning begeert te eeren? En Aman, denkende in zyn hert, en meenende dat den koning niemand anders dan hem wilde eere aendoen,

7 Heeft geantwoord : Den mensch, denwelken den koning wilt eeren,

8 Moet gekleed worden met koninglyke kleederen, en gezet worden op een peerd welk van des konings zadel is, en ontvangen de koninglyke kroon op zyn hoofd,

9 En den eerlyksten van des konings prinszen, en vorsten zal zyn peerd houden, en door de strate der stad gaende zal hy roepen, en zeggen : Alzoo zal hy geëerd worden, denwelken den koning wilt eeren.

10 En den koning heeft hem gezeid : Haest u, en nemende een eerlyk kleed en een peerd. doet, alzoo gy gezeid hebt, Mardocheus den Jood, die voor de deur des paleis zit. Wacht u dat gy niets achterlaet van al dat gy gesproken hebt.

11 Toen heeft Aman genomen een eerlyk kleed, en een peerd, en heeft Mardocheus gekleed in de strate der stad, en als hy hem op het peerd gesteld had, zoo ging hy voor, en riep : Zulker eere is hy weerdig, denwelken den koning wilt eeren.

12 En Mardocheus is wederom gekomen tot de deur des paleis : en Aman heeft zich gehaest tot zyn huis te gaen, rouw makende, en met bedekten hoofde.

13 En hy heeft Zares zynen huisvrouw, en zynen vrienden verteld al dat hem geschied was. Denwelken hebben geantwoord de wyze mannen die hy in zynen raed had, en zyne huisvrouw : Is het dat Mardocheus van der Joden zaed is, voor denwelken gy hebt begonnen te vallen; zoo zult gy hem niet mogen wederstaen, maer gy zult voor zyn aenzigt vallen.

14 Terwyl dat zy nog spraken, zoo zyn des konings gesneden kamerlingen gekomen, en hebben hem gedwongen haestelyk te komen ter maelyd, denwelken de koningin bereid had.

KAPITTEL VII.

ALDUS is den koning en Aman binnen gegaen, dat zy met de koningin zouden.

2 En den koning heeft haer gezeid ook op den tweeden dag, na dat hy van den wyn verwarmd was : Wat is uwe begeerte, Esther, dat u die gegeven worde? en wat wilt gy gedaen hebben? Ook al begeerdet gy de helft van mynen ryke, zoo zult gy het verwerven.

3 Tot denwelken zy geantwoord heeft : Heb ik gratie in uwe oogten gevonden, o koning, en is het dat u beliest, zoo geeft my myne ziel daer ik voor bid, en myn volk daer ik voor smeek.

4 Want ik en myn volk zyn geleverd dat wy zouden worden vernield, vermoord, en verdorven. En och of wy tot eigen knechten en dienstwyven verkocht wierden : zoo ware het een verdragelyk kwaed, en ik zoude zuchtende zwygen : meer nu is er een ons vyand, wiens wreedheid ook op des konings hoofd weder vloeit.

5 En den koning Assuerus antwoordende, heeft gezeid : Wie is dezen, en van wat magt is hy, dat hy deze dingen durft doen?

6 En Esther heeft gezeid : Ons vyand, en ons allerkwaedsten wederpartyder is dezen Aman. Hetwelk hy hoorende is terstond verbaesd geweest, niet kunnende verdragen het aenzigt des konings, en der koningin.

7 En den koning is gram opgestaen, en van de plaetse des maelyds is hy gegaen in

den hof die met boomen beplant was. Aman is ook opgestaen, om dat hy Esther de koninginne bidden zoude voor zyne ziel, want hy verstond wel dat hem van den koning kwaed bereid was.

8 En als den koning wederom gekomen was uit den hof met boomen beplant, en als hy gekomen was in de eetplaats, heeft hy gevonden dat Aman gevallen was op het beddeken daer Esther op lag, en hy heeft gezeid : Hy wilt ook de koningin verkrachten in myne tegenwoordigheid, in myn huis. Het woord was nog uit des konings mond niet heel gegaen, en zy bedekten terstond zyn aenzigt.

9 En Harbona, een van de gesneden kamerlingen, die in des konings dienst stonden, heeft gezeid : Ziet, daer staet een hout in Amans huis, hetwelk hy bereid had voor Mardocheus, die voor den koning gesproken heeft, hebbende in de hoogte vyftig cubitus. Tot denwelken heeft den koning gezeid : Hangt hem daeraen.

10 Aldus is Aman aen de galg gehangen, die hy bereid had Mardocheus : en des konings gramschap is gelegen.

KAPITTEL VIII.

OP dien dag heeft den koning Assuerus Esther der koninginne gegeven het huis van Aman der Joden vyand, en Mardocheus is binnen gekomen voor des konings aenzigt. Want Esther heeft hem te kennen gegeven, dat hy haers vaders broeder was.

2 En den koning heeft den ring genomen, denwelken hy door zyn gebod van Aman had doen wondernemen, en heeft dien Mardocheus gegeven. Maer Esther heeft Mardocheus gesteld over haer huis.

3 En hiermede nog niet te vrede zynde, zy is den koning te voet gevallen, en heeft geweend, en sprekende tot hem, zy heeft geboden, dat hy zoude gebieden dat men de boosheid van Aman den Agagiter, en zyn allerkwaadste listig voornemen, welk hy verdacht had tegen de Joden, te niet dede.

4 En hy heeft naer de gewoonte den gouden scepter voortgestoken met de hand, waardoor het teken der goedertierenheid getoond werd : en zy opstaende heeft voor hem gestaen,

5 En gezeid : Is het dat den koning belieft, en heb ik genade gevonden in zyne oogen, en dat myn gebed hem niet schynt tegen te wezen, zoo bid ik hertelyk dat met nieuwe brieven mogen verbeterd worden de oude brieven van Aman, der Joden listigen verrader en vyand, door dewelke hy in alle des konings landschappen hen had doen dooden.

6 Want hoe zal ik mogen verdragen de

dood, en het vermoorden van mynen volke?

7 En den koning Assuerus heeft tot Esther de koninginne, en Mardocheus den Jood gezeid : Amans huis heb ik Esther gegeven, en hem heb ik geboden te kruisen, om dat hy zich verstout had zyne hand te steken aen de Joden.

8 Daerom schryft den Joden, gelyk het u belieft, uit des konings naem, tekenende de brieven met mynen vingerring. Want dit was de gewoonte, dat tegen de brieven, die uit des konings naem gezonden werden, en met zynen ring gezegeld waren, niemand dorste zeggen.

9 Als dan geroepen waren des konings schryvers en notarissen (want het was den tyd der derde maend, die Siban genoemd wordt) op den dry-en-twintigsten dag van die zyn de brieven geschreven, gelyk Mardocheus gebod, tot de Joden, en tot de prinzen, regeerders, en registers, die oversten waren van honderd en zeven-en-twintig landschappen, van Judea aen tot het Morianen land : elken landschap, en elken volke byzonder, naer hunne talen en manieren van schryven, en de Joden gelyk zy lezen konden en hooren.

10 En dezelve brieven, die uit des konings naem gezonden werden, waren met zynen vingerring gezegeld, en gezonden door de posten : dewelke loopende door alle landschappen, zouden de oude brieven met de nieuwe boodschappen mogen voorkomen.

11 Denwelken heeft den koning geboden, dat zy de Joden zouden aanspreken van steden tot steden, en gebieden dat zy te zamen vergaderden, om te staen voor hunne zielen, en dat zy alle hunne vyanden met hunne huisvrouwen en kinderen en alle hunne huisgezinnen zouden dooden, en te niet doen, en hun goed rooven.

12 En daer is door alle de landschappen gesteld eenen dag der wrake, dat is den dertienden dag der twaelfde maend Adar.

13 En den inhoud des briefs in het kort was dezen : Dat in alle landen en volken, die onder des konings Assuerus heerlykheid lagen, zoude kennelyk worden, dat de Joden bereid waren om wrake te nemen van hunne vyanden.

14 En de rassche posten zyn uitgereisd, dragende over de boodschappen, en des konings gebod heeft gehangen in Susan.

15 En Mardocheus van den paleize en van des konings aenzigt uitgaende, blonk in koninglyke kleederen, te weten met hemelsblauw, en geelverwige zyden kleederen, dragende eene gouden kroon op zyn hoofd, en boven gekleed met eenen zyden en purperen mantel. En de stad is verheugd en blyde geweest.

16 Maer den Joden scheen een nieuw licht op te staen, blydschap, eere en jolyt.

17 In alle de volken, steden en landschappen, wertwaerts dat des konings geboden kwamen, was een wonderlyk verheugen, maelyden, en goede sier, en feestdag : alzoo grootelyks dat er veel menschen van andere volken en sekten, verzaemd werden met hunnen godsdienst en ceremonien. Want eene groote vervaerdheid van den joodschen naem had deze allegader bevangen.

KAPITTEL IX.

ALDUS op den dertienden dag der twaelfde maend, dewelke wy nu te voren gezeid hebben dat Adar heette, als alle den Joden bereid was dat men ze dooden zoude, en toen hunne vyanden verlangen hadden naer hun bloed te storten, zoo begonnen de Joden ter contrarie de overhand te hebben, en zich te wreken van hunne vyanden.

2 En zy zyn vergaderd tot alle steden en plaetsen, dat zy de hand uitsteken zouden tegen hunne vyanden en vervolgers. En niemand heeft durven wederstaen, om dat de vreeze van hunne grootheid over alle de volken gekomen was.

3 Want der landschappen regters, en kapiteinen, officiers, en alle hooge staten, die over alle byzondere plaetsen en werken gesteld waren, verhieven de Joden uit vreeze van Mardocheus :

4 Van denwelken zy vernomen hadden dat hy prins was des paleis, en dat hy veel vermogt : en de faem van zynen naem wies dagelyks, en door den mond van alle menschen.

5 Aldus zoo hebben de Joden hunne vyanden geslagen met eenen zwaren slag, en zy hebben die gedood, betalende hun, dat zy hun hadden bereid te doen :

6 Alzoo zeer dat zy ook in Susan vyf honderd mannen dood sloegen, behalven de tien zonen van Amari, des Agagters der Joden vyand : derwelker namen zyn deze :

7 Pharsandatha, en Delphon, en Esphatha,

8 En Phoratha, en Adalia, en Aridatha,

9 En Phermesta, en Arisai, en Aridai, en Jezatha.

10 Dewelke als zy verslagen hadden, hebben zy geenen roof willen nemen van hunne goederen.

11 En terstond is het getal dergene die in Susan doodgeslagen waren, tot den koning overgebracht.

12 Denwelken heeft tot de koningin gezeid : In de stad Susan hebben de Joden gedood vyf honderd mannen, en nog andere tien Amans zonen : wat moord meent gy dat zy doen in alle de landschappen? Wat begeert gy meer, en wat wilt gy dat ik gebiede te geschieden?

13 Denwelken zy heeft geantwoord : Is het dat den koning belijft, laet den Joden de magt gegeven worden, dat zy morgen ook doen mogen, gelyk zy heden gedaen hebben in Susan, en de tien Amans zonen laet hangen aen galgen.

14 En den koning heeft geboden dat alzoo zoude gedaen worden. En terstond werd in Susan het gebod opgehangen, en Amans tien zonen zyn gehangen geweest.

15 En als de Joden vergaderd waren op den veertienden dag der maend Adar, zoo zyn in Susan dry honderd mannen gedood : en hun goed is van de Joden niet geroofd.

16 Maer ook over de landschappen die onder des konings heerlykheid lagen, hebben de Joden gestaen voor hunne zielen, doodslaende hunne vyanden en vervolgers : alzoo veel dat het getal der verslagene tot vyf-en-zeventig duizend vol kwam, en niemand raekte iets van hunne goederen.

17 En den dertienden dag der maend Adar, was een dag by hen alle des doodslags, en op den veertienden dag hielden zy op van doodslaen. Denwelken zy hebben geordineerd tot eenen feestdag, dat zy op dien dag tot allen tyden voortaan zouden zich geven tot goede sier, blydschap en maelyden.

18 Maer degene die in Susan den doodslag gedaen hadden, zyn op den dertienden en veertienden derzelfder maend met den slag bekommerd geweest : en op den vyftienden dag hielden zy op van slaen. En daerom hebben zy denzelfden dag gesteld tot eenen feestdag, der goede maelyden en blydschappe.

19 Maer de Joden die in onbemuerte steden en dorpen woonden, hebben den veertienden dag der maend Adar gesteld tot den dag der maelyden en blydschappe. Alzoo dat zy op dien verheugen, en zenden malkander deelen van de maelyden en spyzen.

20 Hierom heeft Mardocheus alle deze dingen geschreyen, en in brieven begrepen, hy heeft die gezonden, die in alle des konings provincien woonden, zoo wel dengeenen die by, als die verre gelegen waren,

21 Dat zy den veertienden en vyftienden dag der maend Adar voor feestdagen zouden ontvangen, en na het omkeeren des jaers, altyd dien zouden niet eene hoogelyke eere vieren :

22 Om dat, op de zelfde dagen, de Joden zich gewroken hadden van hunne vyanden, en om dat de weening en droefheid in eene vrolykheid en blydschap verkeerd waren, en dat deze zouden wezen dagen der blyde maelyden en blydschappe, en dat zy malkander deelen zouden zenden van spyzen, en den armen giftkens geven.

23 En de Joden hebben ontvangen tot eene jaarlyksche maniere, alle de dingen die zy te dien tyde hadden begonnen te doen, en die Mardocheus met brieven had geboden te onderhouden.

24 Want Aman, den zoon van Amadathus, van Agags geslacht, der Joden vyand en wederpartyder, had kwaed tegen hen gedacht, dat hy ze dooden zoude, en te niet brengen : en hy heeft geworpen Phur, dat in onze tale wordt overgezet, lot.

25 En daarna is Esther tot den koning ingegaen, biddende hetelyk, dat zyne opstellingen door des konings brieven zouden te niet gedaen worden : en dat het kwaed, hetwelk hy tegen de Joden gedacht had, wederkeeren zoude op zyn hoofd. Voorts hebben zy hem en zyne zonen aen het kruis gehangen,

26 En van dien tyd zyn deze dagen genoemd Phurim, dat is der loten : om dat toen Phur, dat is het lot, in de kruike geworpen was. En al dat er geschiedde, is begrepen in den brief, dat is, in het deel van dezen zelfden boek :

27 En al dat zy geleden hebben, en dat er voorts veranderd is, hebben de Joden op zich genomen, en op hun zaed, en alle de gene die met hunne religie willen verzaamen, dat niemand geoorloofd zy deze twee dagen zonder hoogtyd voorby te gaen : welke het geschrift betuigt, en de andere tyden der jaren uiteischen, die na malkander vervolgen zullen.

28 Dit zyn de dagen, dewelke geene vergeetelykheid nimmermeer zal uitgaven : en die door alle geslachten, alle de landschappen in de geheele wereld zullen vieren : en daer is geene stad, daer de dagen van Phur-

rim, dat is der loten, niet onderhouden worden van de Joden, en van hunnen geslachte, dat tot deze ceremonien verbonden is.

29 En Esther de koningin, de dochter van Abihail, en Mardocheus den Jood, hebben ook geschreven den tweeden brief, dat met alle neerstigheid dezen hoogen feestdag vast zoude gemaakt worden in toekomstige tyden.

30 En zy hebben gezonden tot alle de Joden, die in honderd zeven-en-twintig landschappen des konings Assuerus verkeerden, dat zy vrede hebben zouden, en ontvangen de waerheid,

31 Onderhoudende de dagen der loten, en dat zy die ten zynen tyde met blydschap zouden vieren : gelyk Mardocheus en Esther geordineerd hadden : en zy hebben ontvangen die te onderhouden te worden van hen, en van hun zaed, de vasten, en roepingen, en der loten dagen,

32 En al dat in de historie van dezen boek, die Esther genoemd is, begrepen is.

KAPITTEL X.

MAER den koning Assuerus heeft al het land, en alle de eilanden der zee tributarissen gemaakt :

2 Wiens sterkheid, en heerlykheid, en weerdigheid, en hoogheid, waarmede hy Mardocheus verheven heeft, zyn beschreven in de boeken der Meden en der Persen :

3 En hoe dat Mardocheus van der Joden geslachte, den tweeden naest den koning Assuerus was : en groot by de Joden, en aengenaem den volke van zyne broederen, zoekende goed voor zyn volk, en sprekende zulke dingen, die tot den vrede zyns zaeds behoorden.

HET

BOEK JOB.

KAPITTEL I.

DAER was een man in het land Hus, die Job heette, en dien man was slecht en regt, God vreezende, en afwykende van het kwaed :

2 En hem zyn zeven zonen geboren en dry dochters.

3 En zyn goed, dat hy bezat, was zeven duizend schapen, en dry duizend kemelen, en vyf honderd paar ossen, en vyf honderd

ezelinnen, en bovenmaten zeer veel huisgezins : en dien man was groot onder alle die oostwaerts woonden.

4 En zyne zonen gingen en hielden maeltiden van huize te huize, een iegelyk op zynen dag. En zy hebben gezonden, en hunne dry zusters geroepen dat zy eten en drinken zouden met hen.

5 En toen de dagen der maeltiden omgegaen waren, zoo zond Job tot hen, en hy heiligde ze, en des morgens vroeg op-

staende, offerde hy brandofferanden voor elken byzonder. Want hy zeide : By aventure mogten myne kinderen gezondigd hebben, en God gebenedyd in hunne herten. Alzoo deed Job tot allen dagen.

6 Want op eenen dag toen Gods kinderen gekomen waren om te staen voor den Heere, zy is Satan ook onder hen geweest.

7 Tot denwelken heeft den Heer gezeid : Van waer komt gy? Denwelken antwoordende heeft gezeid : Ik heb de aerde omgegeaen, en die doorwandeld.

8 En den Heer heeft tot hem gezeid : Hebt gy niet gemerkt mynen dienaar Job, dat er zyns gelyk niet is op de aerde, een slecht en regt mensch, en God vreezende, en afwykende van het kwaed?

9 Denwelken Satan antwoordende, heeft gezeid : Vreest Job God ook om niet?

10 Hebt gy hem niet beheimd, en zyn huis, en al zyn goed in het ronde, zyner handen werk hebt gy gebenedyd, en zyne bezittinge is gewassen op de aerde?

11 Maer reikt uit een luttelken uwe hand, en raekt al dat hy bezit, dan zal hy u in het aenzigt zegenen.

12 Hierom heeft den Heer gezeid tot Satan : Ziet, al dat hy heeft is in uwe hand : alleen steekt uwe hand aen hem niet. En Satan is van het aenzigt des Heeren gegaen.

13 En als op eenen dag zyne zonen en dochters aten, en wyn dronken in huns eerstgeboren broeders huis,

14 Zoo is er een bode gekomen tot Job, denwelken zeide : De ossen akkerden, en de ezellenen weidden daerby,

15 En de Sabeen zyn haestelyk daerin gevallen, en zy hebben het al genomen, en de knechten hebben zy met den zweerde geslagen, en ik ben het alleen ontvloden, dat ik het u boodschappen zoude.

16 En terwyl dat dien nog sprak, zoo is er een ander gekomen, en heeft gezeid : Gods vuer is van den hemel gevallen, en het heeft de schapen en knechten vernield, en ik ben het alleen ontvloden, dat ik het u boodschappen zoude.

17 En toen dien nog sprak, zoo is er een ander gekomen, en heeft gezeid : De Chaldeen hebben dry hoopen gemaekt, en zy hebben de kemelen overvallen, en die weggenomen, en de knechten hebben zy met den zweerde verslagen, en ik ben het alleen ontvloden, om dat ik het u boodschappen zoude.

18 Dezen sprak nog, en ziet daer is een ander ingekomen, en heeft gezeid : Toen uwe zonen en dochteren wyn dronken in hun eerstgeboren broeders huis,

19 Zoo is onverzienlyk een krachtigen wind gekomen van het landschap der woest-

tyne, en heeft te zamen gestooten de vier hoeken van den huize, hetwelk vallende heeft uwe kinderen verdrukt, en zy zyn gestorven, en ik ben het alleen ontvloden, om dat ik het u boodschappen zoude.

20 Toen is Job opgestaen, en heeft zyne kleederen gescheurd, en zyn hoofd geschorren hebbende, nedervallende ter aerde, hy heeft aanbeden,

21 En gezeid : Naekt ben ik gekomen uit myns moeders ligchaem, en naekt zal ik weder derwaerts keeren : Den Heer heeft het gegeven, den Heer heeft het genomen : gelyk het den Heere beliefd heeft, alzoo is het geschied : den naem des Heeren zy gebenedyd.

22 In alle deze dingen heeft Job niet gezondigd met zyne lippen, noch iets dwaeselyks tegen God gesproken.

KAPITTEL II.

EN het is geschied als op eenen dag de kinderen Gods gekomen waren, en stonden voor den Heer, dat Satan ook onder hen gekomen is, en stond in zyne tegenwoordigheid,

2 En den Heer zeide tot Satan : Van waer komt gy? Denwelken antwoordende heeft gezeid : Ik heb het land rondom door getogen.

3 En den Heer heeft tot Satan gezeid : Hebt gy niet aenmerkt mynen knecht Job, en dat er zyns gelyk niet is in de aerde, een man slecht en regt, en God vreezende en afwykende van het kwaed, en nog behoudende zyne onnoozelheid? Maer gy hebt my verwekt tegen hem, dat ik hem zoude lyden aendoen zonder zake.

4 Denwelken Satan antwoordende, heeft gezeid : Vel om vel, en al dat een mensch heeft, zal hy geven voor zyne ziel :

5 Maer anders steekt uit uwe hand, en raekt zyn gebeente en vleesch, en dan zult gy zien dat hy u in het aenzigt zal gebenedyden.

6 Toen heeft den Heer gezeid tot Satan : Ziet daer, hy is in uwe hand, maer nogtans behoudt zyne ziel.

7 Toen voer Satan weg van het aenzigt des Heeren, en heeft Job geslagen met eene alerkwaedste zweeringe, van het hol zyner voeten tot den top zyns hoofds :

8 En hy schrabde met eenen scherf de schortheid, zittende op den mesthoop.

9 En zyne huisvrouw zeide tot hem : Blyft gy nog in uwe slechtheid? gebenedydt God en sterft.

10 Denwelken heeft tot haar gezeid : Als eene van de dwaze vrouwen hebt gy gesproken. Is het dat wy het goed ontvangen hebben van Gods hand, waerom zullen wy het

kwad niet ontvangen? In alle deze dingen heeft Job niet gezondigd met zyne lippen.

11 Aldus Jobs dry vrienden hoorende al het kwaad dat hem geschied was, zyn gekomen elk van zyne plaetsen, Eliphaz den Themaniter, en Baldad den Suhiter, en Sophar den Naamathiter. Want zy hadden overeengedragen dat zy, te zamen komende, hem zouden bezoeken en troosten.

12 En toen zy van verre hunne oogen opgeheven hadden, zoo hebben zy hem niet gekend : en luide roepende hebben zy geweend, en scheurende hunne kleederen, zy hebben stof der aerde op hun hoofd gesproeid ten hemel.

13 En zy hebben met hem gezeten op de aerde zeven dagen en zeven nachten, en niemand sprak hem een woord : want zy zagen dat de smarte zeer groot was.

KAPITTEL III.

HIERNA heeft Job zynen monde openge-
daen, en zynen dag vermaledyd,

2 En heeft gesproken :

3 Vergaen moet den dag daer ik in geboren ben, en den nacht in denwelken gezeid is : Daer is een mensch ontvangen.

4 Dien dag worde verkeerd in duisternissen, en God verzoeke dien niet van boven, en hy worde met geen licht verlicht.

5 De duisternissen moeten dien verdonkeren, en de schaduw des doods, eene donkerheid moet hem bevangen, en hy worde omwonden met bitterheid.

6 Dien nacht bezitte een duister stormende onweder, hy worde niet gerekend onder de dagen des jaers, noch geteld in de maenden :

7 Dien nacht moet alleen blyven, en geens lofs weerdig :

8 Vervloeken moeten zy dien, die den dag vervloeken, die bereid zyn om Leviathan te verwekken :

9 De sterren moeten verduisterd worden van zyne donkerheid : hy verwachtte het licht, en zie het niet, noch den opgang van den opgaenden dageraad :

10 Om dat hy niet gesloten heeft de deuren des buiks, die my gedragen heeft, noch heeft het kwaad van myne oogen weggenomen.

11 Waerom ben ik in de moeder niet gestorven, en toen ik uit het ligchaem gekomen was, waerom stierf ik niet terstond?

12 Waerom ben ik ontvangen op de knieën? waerom ben ik gezoogd met de borsten?

13 Want zoo zoude ik nu slapende zwynen, en in mynen slaep rusten :

14 Met de koningen en raedsheeren des lands, die voor zich betimmeren de verwoeste plaetsen :

15 Of met de prinsen die het goud bezitten, en vullen hunne huizen met zilver :

16 Of gelyk eene verborgen ontydige vrucht zou ik niet wezen, of die ontvangen zynde geen licht hebben gezien.

17 Daer hebben de ongoddelyken opgehouden van geruchte, en daer hebben gerust die vermoeid waren van sterkheid.

18 En die voormaels gevangen waren rusten daer te zamen zonder kwellinge, en zy hebben de stemme des bedwingers niet gehoord.

19 Den grooten en den kleinen zyn daer, en den knecht vry van zynen heer.

20 Waerom is den ellendigen het licht gegeven, en het leven denjenigen die in bitterheden der ziele zyn?

21 Die de dood verwachten, en zy komt niet, gelyk die eenen schat uitgraven :

22 En zy verblyden zich zeer als zy een graf vinden :

23 Den man wiens weg verborgen is, en dien God omvangen heeft met duisternissen?

24 Eer ik eet zoo verzucht ik : en gelyk overvloedende wateren, alzoo is myn gekrysch :

25 Want dat ik gevreesd heb, is over my gekomen : en dat ik zorgde is gebeurd.

26 Heb ik het niet ongemerkt laten henen gaen? was ik niet my stil dragende? had ik niet goede rust? en daer komt over my zulke vervolgenheid.

KAPITTEL IV.

EN Eliphaz den Themaniter antwoordende, heeft gezeid :

2 Is het dat wy u beginnen aen te spreken, gy zult het by aventure zwaerlyk nemen; maer wie mag het voorgenomen woord houden?

3 Ziet, gy hebt er velen geleerd, en moede handen hebt gy versterkt :

4 Uwe woorden hebben gevestigd die wankeibaar waren, en de bevende knieën hebt gy vroom gemaekt :

5 Maer nu is de plage op u gekomen, en gy zyt onmagtig geworden : zy heeft u geraakt, en gy zyt ontsteld.

6 Waer is uwe vreeze, uwe sterkheid, uwe verduldigheid, en de volmaektheid van uwe wegen?

7 Weest gedachtig, dat bid ik u, wie dat er ooit onnoozel verloren is gegaen? of wanneer dat de geregtigen te niet gegaen zyn?

8 Maer eer heb ik gezien dat, die boosheid doen, en smarten zaeijen, en die maeijen,

9 Vergaen zyn door Gods blazen, en dat zy met den geest zyner gramschap vernield zyn :

10 Het brieschen van den leeuw, en de stemme der leeuwinne, en de tanden van de welpen der leeuwen zyn gebroken.

11 Den tiger is vergaen, om dat hy geen roof had, en de welpen van den leeuwe zyn verstrooid.

12 Voorts, zoo is tot my een verborgen woord gezegd, en als diefelyk heeft myne oor ontvangen den oorsprong van zyne heimelyke insprake.

13 In den grouwel van des nachts visioen, als den slaep de menschen pleeg te bevangen,

14 Zoo heeft my vreeze omvangen en bevinge, en alle myne gebeenten verschrikten :

15 En toen den geest voor my voorbyging, zoo stonden my de haren te berge aen mynen lyve.

16 Daer stond een, wiens aenzigt ik niet kende, een beeld voor myne oogen, en ik heb gehoord eene stemme gelyk van een zacht windeken.

17 Zal een mensch, by God geleken ook geregtvaardigd worden, of zal een man pueder wezen dan zyn schepper?

18 Ziet, die hem dienen zyn niet gestadig, en in zyne engelen heeft hy boosheid gevonden :

19 Hoe veel te meer zullen zy die in leemen huizen woonen, die een aerdch fondament hebben, verteerd worden als van de motte?

20 Van 's morgens tot den avond zullen zy afgehouwen worden : en om dat niemand verstaet, zoo zullen zy in der eeuwigheid vergaen.

21 Maer die daer overgebleven zullen zyn, die zullen uit hen weggehaeld worden : zy zullen sterven, en niet in wysheid.

KAPITTEL V.

DAEROM roept, of er iemand is die u antwoorde, en keert u tot eenige van de heiligen.

2 Den dwazen certein doodt de gramschap, en den kleinen doodt de nydigheid.

3 Ik heb den dwazen gezien met eenen vasten wortel, en ik heb zyne schoonheid vermaledyd terstond.

4 Verre zullen zyne kinderen worden van de zaligheid, en zy zullen vernield worden in de poorte, en daer zal niemand zyn die ze verlosse.

5 Wiens oogst den hongerigen eten zal, en den gewapenden zal hem rooven : en de dorstigen zullen zyne rykdommen drinken.

6 Niets geschiedt in de aerde zonder zake, en uit de aerde zal geen lyden opstaen.

7 Den mensch wordt geboren tot arbeid, en den vogel om te vliegen.

8 Daerom zal ik den Heere bidden, en tot mynen God zal ik myne uitsprake stellen :

9 Die daer doet groote en onbegrypelyke dingen, en wonderlyke dingen zonder getal :

10 Die den regen geeft op het aenschyn der aerde, en ververscht het al met wateren :

11 Die de ootmoedigen stelt in het hooge, en de treurenden opregt met gezondheid :

12 Die der kwaden gedachten verstrooit, dat hunne handen niet mogen volbrengen dat zy begonnen hebben :

13 Die de wyzen vangt in hunne schalkheid, en den raed der kwaden verstrooit :

14 In den dag zullen zy loopen in de duisternissen, en als in den nacht zoo zullen zy tasten in den middag.

15 Maer hy zal den behoeftigen verlossen van den zweerde huns monds, en den armen uit de hand van den geweldigen.

16 En den ellendigen zal hope zyn, maer de boosheid zal haren mond moeten toehouden.

17 Zalig is den man die van God gestraft wordt : daerom verwerpt des Heeren kastyding niet :

18 Want hy wondt, en hy geneest : hy slaet, en zyne handen zullen het genezen.

19 In zes tribulaties zal hy u verlossen, en in de zevende zal u geen kwaed genaken.

20 In den honger zal hy u van de dood verlossen, en in den oorlog uit des zweerds hand.

21 Voor den geesel der tonge zult gy verborgen worden, en gy zult de ellendigheid niet vreezen als zy komen zal.

22 In de verwoestheid en in den honger zult gy lagchen, en de beesten der aerde zult gy niet vreezen.

23 Maer met de steenen der landschappen zal uw verbond zyn, en de beesten der aerde zullen met u vredelyk zyn.

24 En gy zult weten dat uw tabernakel vrede heeft, en uwe gedaente bezoekende, zult gy niet zondigen.

25 Gy zult ook weten dat uw zaed zal menigvuldig zyn, en uw geslacht gelyk het kruid der aerde.

26 Gy zult met overvloedigheid in het graf gaen, gelyk een schoof tarwe ingedragen wordt te zynen tyde.

27 Ziet, gelyk wy het onderzocht hebben, alzoo is het : hetwelk gehoord hebbende, overlegt met der herte.

KAPITTEL VI.

EN Job antwoordende, heeft gezegd :

2 Oeh of myne zonden, waardoor ik

de gramschap verdiend heb : en de ellendigheid die ik leide, gewogen ware in eene wage.

3 Zoo zoude deze zwaerder schynen, gelyk het zand der zee : hierdoor komt het dat myne woorden vol pyne zyn :

4 Want de schichten des Heeren steken in my, derwelker verbolgenheid verteert mynen geest gansch, en de vervaernissen Gods stryden tegen my.

5 Zal den wilden ezel brieschen als hy kruid heeft? of zal den os loeijen, als hy voor eene volle kribbe staet?

6 Of zal mogen geëten worden dat onge-zouten is, dat met geen zout gesprengd is? of mag iemand smaken, dat, als het gesmaekt is, de dood aenbrengt?

7 Welke myne ziel te voren niet wilde aen-tasten, dat zyn nu, van benaauwdheden, myne spyzen.

8 Wie mogt geven dat myne begeerte kwame : en dat my God gawe dat ik ver-wacht?

9 En dat hy my verniele die het begonnen heeft : dat hy zyne hand ontbinde, en houwe my af?

10 En dat dit myn troost zy, dat hy my met lyden kwellende, niet spare, en dat ik tegen des heiligen woorden niet zegge.

11 Want wat is myne sterkheid, dat ik zoude mogen verdragen? of welk is myn einde, dat ik lydzaamelyk zoude doen?

12 Myne sterkheid is geene steenen sterkheid, noch myn vleesch is geen metalen.

13 Ziet, my is geene hulpe in my, en myne noodzakelyke vrienden zyn ook van my gescheiden.

14 Zoo wie van zynen vriend de bermher-tigheid neemt, die verlaet de vreeze Gods.

15 Myne broeders zyn voorby my gegaen gelyk de beke die rasschelyk doorgaet in de valleijen.

16 Die den rym vreezen, hen zal den sneeuw overvallen.

17 Ten tyde als zy zullen verstrooid zyn, zoo zullen zy vergaen, en wanneer het heet wordt, dan zullen zy versmelten van hunne plaetse.

18 De paden van hunne gangen zyn ver-weerd : zy zullen te vergeefs wandelen, en vergaen.

19 Aenmerkt de paden van Thema, de we-gen van Saba, en verbeidt een lutteken.

20 Zy zyn beschaemd om dat ik gehoopt heb : en zy zyn ook tot by my gekomen, en zyn met beschaemdheden overdekt.

21 Nu zyt gy gekomen : en nu ziende myne plage vreest gy.

22 Heb ik gezeid : Brengt my iets, en geeft my van uwen goede?

23 Of, Verlost my uit de hand des vyands,

en trekt my uit de hand der magtigen?

24 Leert my, en ik zal zwygen : en dat ik by aventure niet geweten heb, dat onder-wyst my.

25 Waerom hebt gy gelasterd de woorden der waarheid, aengezien dat er van u nie-mand is die my zoude kunnen bestraffen?

26 Alleen om te berispen zoo brengt gy uwe redenen te zamen, en in den wind brengt gy de woorden voort.

27 Gy overvalt eene weeze, en gy arbeit om uwen vriend om te werpen.

28 Maer nogtans volbrengt dat gy begon-nen hebt : biedt de oore, en bezieet of ik lieg.

29 Antwoordt, dat bid ik, zonder kyven : en sprekende oordeelt dat regiveerdig is.

30 En gy zult in myne tonge geene boosheid vinden, en in myne keel zal geene dwaesheid luiden.

KAPITTEL VII.

EEN stryd is des menschen leven op de aerde : en gelyk de dagen eens huerlings zyn zyne dagen.

2 Gelyk een hert de schaduwe begeert, en gelyk een huerling verwacht het einde zyns werks :

3 Alzoo heb ik ook gehad ledige maenden, en der ellendige nachten heb ik er veel gerekend.

4 Is het dat ik slapen ga, zoo zal ik zeg-gen : Wanneer zal ik opstaen? en dan zal ik wederom naer den avond wachten, en ik zal met pynen vervuld worden tot de duisternissen toe.

5 Myn vleesch is gekleed met verrotheid, en met de vuiligheid des stofs, myne huid is dorre geworden, en verkrompen.

6 Mynen dagen zyn rasscher doorgedaen, dan den webendraed van den wever afgesneden wordt, en zy zyn vergaen, zonder eenige hoop.

7 Gedenkt dat myn leven een wind is, en myne oog zal niet wederkeeren om goede dingen te zien,

8 En des menschen gezigt zal my niet aenzien : uwe ooggen zyn op my, en ik zal niet geduren.

9 Gelyk eene wolke wordt te niet, en gaet voorby : alzoo die in de hellen nederwaerts gaet, zal niet weder opklimmen.

10 Noch hy zal meer in zyn huis wederko-men, noch zyneplaats zal hem meer kennen.

11 Daerom zal ik mynen mond niet sparen, ik zal spreken in de tribulatie myns geests : ik zal spraek houden met de bitterheid myner ziele.

12 Ben ik dan de zee, of een walvisch, aengezien dat gy my omvangen hebt met eenen kerker?

13 Is het dat ik zegge : Myn beddeken zal my vertroosten, en ik zal verligt worden, met my zelve sprekende in myne rust-plaetse :

14 Dan zult gy my vervaren door droomen, en door visioenen zult gy my met grouwel bestooten.

15 Daerom heeft myne ziel verkoren gehangen te zyn, en myn gebeente de dood.

16 Ik heb mishoopt, ik zal geenszins voorts langer leven : spaert my, want myne dagen zyn niets.

17 Wat is een mensch, dat gy hem groot acht? of waertoe stelt gy uw hert aen hem?

18 Gy bezoekt hem des morgens vroeg, en onverzienlyk proeft gy hem :

19 Hoe lang zult gy my niet sparen, noch my toelaten, dat ik myn speeksels mogt zwelgen?

20 Ik heb gezondigd, wat zal ik u doen, ó bewaerder der menschen? waerom hebt gy my tegen u gesteld, en ik ben my zelve zwaer geworden?

21 Waerom neemt gy myne zonde niet weg, en waerom haelt gy myne boosheid niet af? ziet, ik zal nu in het stof der aerde slapen : en is het dat gy my 's morgens vroeg zoekt, zoo zal ik dan niet wezen.

KAPITTEL VIII.

EN Baldad den Subiter antwoordende, zeide :

2 Hoe lange zult gy zulke woorden spreken, en hoe lange zal den geest van de spraek uws monds menigvuldig zyn?

3 Meent gy dat God het oordeel onder de voeten treedt? of dat den Almagtigen verkeert dat regtveerdig is?

4 Ook al is het dat uwe kinderen gezondigd hebben, en dat hy die gelaten heeft in de hand van hunne boosheid :

5 Nogtans is het zake dat gy des morgens vroeg opstaet tot God, en dat gy den Almagtigen biddet :

6 Is het dat gy zuiver en regt wandelt, zoo zal hy terstond tot u ontwaken, en zal de woening uwer regtveerdigheid vredelyk maken :

7 Alzoo zeer, dat al ware het dat uwe eersten klein waren, zoo zullen uwe laetsten bovenmaten zeer vermenigvuldigd worden.

8 Want vraegt den voorgaenden geslachte, en onderzoekt neerstiglyk der vaderen geddenkisse :

9 (Want wy zyn van gisteren, en wy weten niet dat onze dagen zyn als eene schaduw op de aerde).

10 En zy zullen het u leeren : zy zullen het u zeggen, en uit hunner herte hunne redenen voortbrengen.

11 Mag de bieze groeijen zonder vochtig-

heid? of het lisch wassen zonder water?

12 Als het nog in het bloeijen is, en met de hand nog niet geplukt wordt, zoo verdort het eer dan alle kruiden :

13 Alzoo zyn de wegen van alle degene die God vergeten, en de hoop van den hypocriet zal vergaen :

14 Zyne dwaesheid zal hem niet behagen, en gelyk de spinnewebbe is zyn betrouwen.

15 Hy zal zich verlaten op zyn huis, en het zal niet staende blyven : hy zal het onderzetten, en het zal niet opryzen.

16 Hy schynt vochtig te zyn eer de zon komt, en in haren opgang zal zyn spruitsel uitkomen.

17 Op eenen hoop steenen zullen zyne wortelen dik worden, en tusschen de steenen zal hy blyven.

18 Is het dat hy hem verslinde van zyne plaetse, zoo zal hy hem loochenen, en zeggen : Ik ken u niet.

19 Want dit is de blydschap zyns wegs, dat er wederom uit de aerde andere spruiten zouden.

20 God zal den simpelen niet wegwerpen, noch de hand reiken den kwaden :

21 Tot dat uwen mond met lagchen vervuld worde, en uwe lippen met jolyt.

22 Die u haten, zullen ter schande worden : en der ongoddelyken tabernakel zal niet staende blyven.

KAPITTEL IX.

EN Job antwoordende, heeft gezeid :

2 Voorwaer ik weet wel dat het zoo is, en dat een mensch niet geregtveerdigd wordt by God geleken.

3 Is het dat hy met hem wilt kyven, zoo zal hy hem niet een voor duizend mogen antwoorden.

4 Hy is wys van herte, en sterk van magte : wie heeft hem wederstaen, en vrede gehad?

5 Die de bergen vervoerd heeft, en zy hebben het niet geweten, die hy omgekeerd heeft in zyne razende gramschap.

6 Die de aerde verroert van hare plaetse, en hare kolommen worden te gader gestooten.

7 Die der zonne gebiedt, en zy gaet niet op : en sluit de sterren als onder eenen zegel :

8 Die alleen de hemelen uitbreidt, en gaet op de baren der zee.

9 Die den Arcturus, en den Orion, en het zevengesternte mackt, en het binnenste van het zuiden.

10 Die groote en onbegrypelyke dingen mackt, en wonderlykheden, derwelker geen getal is.

11 Is het dat hy tot my komt, zoo zal ik

hem niet zien : is het dat hy weggae, dat zal ik niet verstaan.

12 Is het dat hy onvoorziens vraegt, wie zal hem antwoorden? of wie mag zeggen : Waerom doet gy alzoo?

13 God, wiens gramschap niemand mag wederstaen, en onder wien zy gebogen worden die de wereld dragen.

14 Hoe groot ben ik dan, dat ik hem antwoorden zoude, en spreken met myne woorden tot hem?

15 Al ware het zoo dat ik hadde iets regtveerdigs, ik zal niet antwoorden, maer ik zal mynen regter bidden.

16 En als hy my aenroepende verhoord heeft, zoo geloof ik niet dat hy myne stemme gehoord heeft.

17 Want met eenen stormenden wind zal hy my in stukken breken, en hy zal myne wonden vermenigvuldigen ook zonder zake.

18 Hy verleent mynen geest geene rust, en hy vervult my met bitterheden.

19 Is het dat men sterkheid zoekt, hy is den allersterksten : zoekt men gerechtigheid des oordeels, zoo durft niemand voor my getuigenis spreken.

20 Is het dat ik my zelven regtveerdig maken wil, zoo zal mynen mond my verdoemen : en toon ik my onnoozel, zoo zal hy bewyzen dat ik kwaed ben.

21 Ook is het dat ik slecht ben, hetzelfde zal myne ziel niet weten, en myn leven zal my verdrieten.

22 Een ding is er dat ik gezeid heb, dat hy den onnoozelen, en den ongoddelyken vernielt.

23 Is het dat hy geeselt, zoo laet hem eens doodslaen, en hy lagche niet van de pynen der onnoozelen.

24 Het land is gegeven in de hand van den ongoddelyken, hy bedekt deszelfs regteren aenzigt. Is hy het niet, wie is het dan?

25 Myne dagen zyn sneller geweest dan een looper : zy zyn weggevloten, en hebben geen goed gezien.

26 Zy zyn doorgegaen gelyk schepen die appelen voeren, gelyk een arend vliegende tot het aes.

27 Als ik zeg : Ik zal alzoo niet meer spreken : zoo verander ik myn aenzigt, en word met pynen gekweld.

28 Ik verschroomde my in alle myne werken, wetende dat gy den misdoende niet spaert.

29 Maer is het zake dat ik alzoo ook ongoddelyk ben, waerom heb ik dan te vergeefs gearbeid?

30 Is het dat ik gewasschen worde als met sneeuwwateren : en dat myne handen blinken als de allerzuiverste :

31 Nogtans zult gy my in de vuiligheid dopen, en myne kleederen zullen zich van my grouwelen.

32 Want ik zal niet antwoorden eenen man die myns gelyk is : noch die met my in het regt mogt gelykelyk gehoord worden.

33 Daer is niemand die ze beide zoude kunnen straffen, en zyne hand leggen in alle beide :

34 Hy neme zyne roede van my, en zyne vrees vervare my niet.

35 Ik zal spreken, en hem niet vreezen : want ik mag al vreezeende niet antwoorden.

KAPITTEL X.

MYNE ziel verdriet haers levens, ik zal myne spraek tegen my laten gaen, ik zal spreken in de bitterheid myner ziele.

2 Ik zal Gode zeggen : Wilt my niet verdoemen : geef my te kennen, waerom dat gy my aldus oordeelt.

3 Dunkt het u goed te wezen, dat gy my te onregt vervolgt, en verdrukt my het werk uwer handen, en dat gy den raed der ongoddelyken helpt?

4 Hebt gy vleeschelyke oogen : of zult gy zien gelyk een mensch ziet?

5 Zyn uwe dagen ook gelyk eens menschen dagen, en uwe jaren gelyk der menschen tyden?

6 Dat gy myne boosheid zoekt, en myne onregtveerdigheid onderzoekt?

7 En dat gy weten moogt, dat ik niets ongoddelyks gedaen heb, want daerniemand is die uit uwe hand zoude mogen verlossen.

8 Uwe handen hebben my gemaekt, en my gepleisterd al geheel rondom : en werpt gy my zoo onvoorzienlyk van boven neder?

9 Gedenkt, bid ik, dat gy my gemaekt hebt gelyk slym, en tot stof zult gy my wederom brengen.

10 Hebt gy my niet als melk gemolken, en my als eenen kaes geronnen?

11 Met vel en vleesch hebt gy my bekleed : met beenderen en zenuwen hebt gy my te zamen gevoegd :

12 Het leven en barmhertigheid hebt gy my gegeven : en uw bezoeken heeft mynen geest bewaerd.

13 Hoe wel gy dit verbergt in uw hert, nogtans weet ik wel dat gy alle dingen gedachtig zyt.

14 Heb ik gezondigd, en hebt gy my eene ure gespaerd : waerom gedooft gy niet dat ik zuiver zy van myne boosheid?

15 En is het dat ik ongoddelyk ben, zoo is my wee : en ben ik regtveerdig, zoo zal ik myn hoofd niet opheffen, verzaed wezende met pynen en ellendigheden.

16 En om de hooveerdy zult gy my van-

gen als eene leeuwinne, en wederom komende pynt gy my wonderlyk.

17 Gy vernieuwt uwe getuigen tegen my, en vermenigvuldigt uwe gramschap tegen my, en de pynen stryden tegen my.

18 Waerom hebt gy my uit de moeder gebracht? och of ik vernield ware geweest, dat my geene ooge zage.

19 Zoo zoude ik geweest zyn als of ik niet ware, van den buik voorts weggedragen tot den grave.

20 Zal de luttelheid myner dagen niet kortelyk een einde nemen? daerom laet my toe, dat ik een luttelken mag myne pyne beweenen:

21 Eer dat ik ga en niet wederkeere, tot het duistere land, en bedekt met de duisterheid des doods:

22 Het land der ellendigheden en donkerheid, daer de schaduwe des doods is, en geene geschiktheid, maer de eeuwige grouwelykheid inwoonende is.

KAPITTEL XI.

EN Sophar den Naamathiter antwoordende, heeft gezeid:

2 Die veel spreekt, zal hy ook niet hooren? of zal een man van veel woorden ook geregtvaardigd worden?

3 Zullen de menschen voor u alleen zwygen? en als gy andere menschen bespot hebt, zult gy dan van niemand wederzegd worden?

4 Want gy hebt gezeid: Myne sprake is puer, en ik ben zuiver voor uw aenzigt.

5 En och of God met u sprake, en dat hy zyne lippen open dede.

6 Om u te toonen de verborgenheid der wysheid, en dat zyne wet menigvoud is, en dat gy verstondt dat van u veel min geëischt wordt, dan uwe boosheid verdient.

7 By aventure zult gy Gods voetstappen begrypen, en volmaaktelyk den Almagtigen vinden?

8 Hy is hooger dan den hemel, en wat zult gy doen? dieper dan de helle, en van waer zult gy het bekennen?

9 Zyne mate is langer dan de aerde, en breeder dan de zee.

10 Is het dat hy het al omwerpt, en over een benaeuwt, wie zal tegen hem zeggen?

11 Want hy kent de ydelheid der menschen, en ziende de boosheid, aenmerkt hy die niet?

12 Een ydel man wordt tot hooeverdij opgeheven, en als een veulen van eenen wilden ezel, zoo meent hy dat hy vry geboren is.

13 Maer gy hebt uw hert vastgemaakt, en hebt uwe handen tot hem uitgereikt.

14 Is het dat gy de boosheid, die in uwe

hand is, van u weg doet, en dat in uw tabernakel geene onregtvaardigheid blyft:

15 Dan zult gy uw aenzigt mogen opheffen zonder smette, en gy zult gestadig zyn, en niet vreezen.

16 Ook zult gy de ellendigheid vergeten, en gy zult dier gedachtig wezen als der wateren die voorhygegaen zyn.

17 En gelyk het blinkende licht des middags zal u opstaen aen den avond: en als gy zult meenen dat gy heel verteerd zyt, zoo zult gy weder opryzen als de morgenstarre.

18 En gy zult betrouwen hebben door de hoop die u voorgeleid zal worden, en als gy begraven zyt, zoo zult gy vryelyk slapen:

19 Gy zult rusten, en daer zal niemand zyn die u vervaren zal: en veel lieden zullen uw aenzigt aanbidden.

20 Maer de oogen der ongoddelyken zullen te niet gaen; en zullen niet ontlloopen kunnen, en hunne hoop is der ziele afgrysselykheid.

KAPITTEL XII.

EN Job antwoordende, heeft gezeid:

2 Zyt gy dan alleen menschen, en zal de wysheid met u sterven?

3 Ik heb ook een hert alzoowel als gy, noch ik ben niet minder dan gy: want wie weet deze dingen niet die gy weet?

4 Die van zynen vriend bespot wordt, gelyk ik, die zal God aenroepen, en hy zal hem verhooren: want de simpelheid van den onnoozelen wordt begett.

5 Zy is eene versmade lampe by de gedachten van den ryken, bereid tot den gezetten tyde.

6 De tabernakelen van de roovers zyn overvloedig, en zy verwekken God stoutelyk, als hy het al in hunne handen gegeven heeft.

7 Zekerlyk vraegt het de beesten, en zy zullen het u leeren: en vraegt het de vogelen des hemels, en zy zullen het u te kennen geven.

8 Zegt het der aerde, en zy zal u antwoorden: en de visschen der zee zullen het vertellen.

9 Wie weet niet dat alle deze dingen des Heeren hand gemaakt heeft?

10 In wiens hand is de ziel van al dat levende is, en den geest van alle des menschen vleesch.

11 Onderscheidt de oore niet de woorden, en den mond des eters, den smaak der spyzen?

12 In de ouden is wysheid, en in veel tyds voorzienigheid.

13 By hem is wysheid, en sterkheid, hy heeft den raad en verstandigheid.

14 Is het dat hy verderft, zoo is daer niemand die het optimmeren mag : is het dat hy eenen mensch besluit, zoo is er niemand die het opendoen mag.

15 Is het dat hy wateren ophoudt, zoo verdroogt het al : is het dat hy die uittlaet, zoo zullen zy het land omwerpen.

16 By hem is sterkheid en wysheid : hy kent ook dengenen die bedriegt, en dengenen die bedrogen wordt.

17 Hy leidt de raedslieden tot een dwaes einde, en de registers tot de verwonderinge.

18 Den gordel der koningen ontbindt hy, en omgordt huune lendenen met een zeel.

19 Hy leidt de priesters zonder eere, en de edelsten vertreedt hy :

20 Veranderende de lippen van de waerachtigen, en de leeringen der ouders wegnemende.

21 Hy stort versmaedheid uit op de prinsen, en degene die verdrukt waren weder opheffende.

22 Die de diepten openbaert van de duisternissen, en brengt in het licht de schaduwe des doods.

23 Die vermenigvuldigt het volk en verniet ze, en als zy verdorven zyn, zoo stelt hy die wederom in den eersten staet.

24 Die verandert het hert van de prinsen des volks der aerde, en bedriegt ze, dat zy te vergeefs gaen door den omweg.

25 Zy zullen tasten als in de duisternissen, en niet in het licht, en hy zal ze doen dolen als dronken lieden.

KAPITTEL XIII.

ZIET alle deze dingen heeft myne oog gezien, en myne oor heeft het gehoord, en ik heb het elk byzonder verstaen.

2 Naer uwe wetenheid weet ik het ook : noch ik ben niet slechter dan gy.

3 Maer nogtans zal ik spreken tot den Almagtigen, en ik begeer met God te disputeren :

4 Eerstmael toonende dat gy leugenversierders zyt, en liefhebbers van verkeerde leeringen.

5 En och of gy zweegt, dat men u voor wyze lieden achten mogt.

6 Daerom hoort myne straffinge, en het regt oordeel van myne lippen aanmerkt.

7 Heeft God uwer logenen gebrek, dat gy voor hem bedriegelyk spreken zoudt?

8 Wilt gy zynen persoon aanzien, en arbeidt gy voor God te oordeelen?

9 Of zal het hem behagen, voor wien niets mag verborgen worden? of zal hy bedrogen worden gelyk een mensch, met uwe bedriegelykheden?

10 Hy zal u straffen, want gy neemt zyn aenzigt in het heimelyk.

11 Terstond als hy zich verroerd zal hebben, zoo zal hy u verstooren, en zynen grouwel zal u overvallen.

12 Uwe gedenkenisse zal geleden worden der asschen, en uwe nekken zullen tot slyk verkeerd worden.

13 Zwygt een weinig, dat ik spreken mag al dat my myn hert ingeeft.

14 Waerom scheur ik myn vleesch met myne tanden, en draeg myne ziel in myne handen?

15 Ook al sloeg hy my dood, zoo zal ik in hem hopen : maer nogtans zal ik myne wegen in zyn aenschouwen straffen.

16 En hy zal myn zaligmaker zyn : want in zyn aenschouwen zal geen hypocriet komen.

17 Hoort myne reden, en myne donkere woorden ontvangt met uwe ooren.

18 Is het dat ik naer regt gevonnist worde, zoo weet ik dat ik regtveerdig zal gevonden worden.

19 Wie is er die met my mag geoordeeld worden? die kome : waerom word ik zwygende vernield?

20 Alleen twee dingen doet my niet, en dan zal ik van uw aenzigt niet verborgen worden :

21 Uwe hand doet verre van my, en uwen grouwel verschrikke my niet.

22 Roept my, en ik zal u antwoorden : of immer ik zal spreken, en antwoordt gy my.

23 Hoe groote boosheden en zonden heb ik, myne groote misdaden en verzuimenissen toont my.

24 Waerom verbergt gy uw aenzigt, en meent dat ik uw vyand ben?

25 Tegen een blad dat met den wind weggenomen wordt, toont gy uwe magt, en eenen dorren stoppel vervolgt gy :

26 Want gy schryft tegen my bitterheden, en gy wilt my verdoen door de zonden myner jonge jeugd.

27 Gy hebt mynen voet in den vesterstok gesteld, en gy hebt gadegeslagen alle myne wegen, en de voetstappen myner voeten hebt gy bemerkt :

28 Die als verrotheid vertoerd zal worden, en gelyk een kleed dat geëten wordt van de motte.

KAPITTEL XIV.

EEN mensch van de vrouwe geboren, korten tyd levende, wordt vervuld met veel ellendigheden.

2 Die gelyk eene bloem uitkomt en wordt in stukken gewreven, en vliedt weg als eene schaduwe, en nimmermeer blyft hy in eenen staet.

3 En dunkt het u weerdig op alzulken uwe oogen te openen, en dien met u te brengen in het oordeel?

4 Wie mag toch zuiver maken dengenen die van onzuiveren zaden ontvangen is? moogt gy dat niet, die alleen zyt?

5 Kort zyn des menschen dagen, het getal zynner maanden is by u: gy hebt zyne eindden gesteld, die niet zullen mogen voorbygegaen worden.

6 Gaet een luttelken van hem, dat hy ruste, tot dat zynen begeerden dag, als eens huerlings, kome.

7 Een boom heeft hoop: is het dat hy afgehouden wordt, zoo wordt hy wederom groeiende, en zyne takken spruiten uit.

8 Is het dat zyn wortel in de aerde verouderd is, en dat zyn blok in stof der aerde verstorven is,

9 Tot den reuk des waters zal hy groeijen, en eenen krans maken gelyk toen hy eerstmael geplant was:

10 Maer een mensch als hy gestorven is, en gebloot en verteerd, waer is hy toch?

11 Gelyk of de wateren van de zee weggingen, en dat den yloed ydel werd, en verdroogde:

12 Alzoo zal een mensch, als hy ontslapen is, niet weder opstaen; tot dat den hemel versleten is, zoo zal hy niet ontwaken, noch opstaen van zynen slaep.

13 Wie geve my dit, dat gy my in de helle beschermt, en my verbergt, tot dat uwen razenden toorn voorbygegaen zy, en dat gy my tyd stelt in denwelken gy myns gedenkt?

14 Meent gy ook dat een dood mensch wederom leven zal? tot alle de dagen, in dewelke ik nu stryd, zoo verwacht ik tot dat myne veranderinge kome.

15 Gy zult my roepen, en ik zal u antwoorden: den werke uwer handen zult gy uwe regter hand uitreiken.

16 Gy hebt myne gangen geteld, maer spaert myne zonden.

17 Gy hebt als in een zaksken myne verzuimenissen geteekend, maer gy hebt myne boosheid genezen.

18 Een vallende berg vervliedt, en een steen wordt vervoerd van zyne plaats.

19 De wateren helen de steenen, en met de aenvlietinge wordt allengskens de aerde verteerd: en daarom zult gy de menschen desgelyks vernielen.

20 Gy hebt hem een luttelken versterkt om dat hy in der eeuwigheid zoude doorgaen: gy zult zyn aenzigt veranderen, en gy zult hem uitlaten.

21 Het zy of zyne kinderen edel zyn, of onedel, dat zal hy niet verstaen.

22 Nogtans zal zyn vleesch, zoo lang als hy leeft, pyn lyden, en zyne ziel zal op zich zelve bedroefd zyn.

KAPITTEL XV.

EN Eliphaz den Themaniter antwoordende, heeft gezegd:

2 Zal een wys man antwoorden als in den wind sprekende, en zal hy met hitte zyne mage vullen?

3 Gy straft hem met woorden, die uws gelyk niet is, en gy spreekt dat niet oorbaerlyk is.

4 Zoo veel als het in u is, zoo hebt gy de vreeze ydel gemaakt, en gy hebt weggenomen de gebeden voor God.

5 Want uwe boosheid heeft uwen mond geleerd, en zy volgt na de tong van de blasphemeeers.

6 Uwen mond zal u verdoemen, en niet ik: en uwe lippen zullen u antwoorden.

7 Zyt gy den eersten mensch geboren, en voor alle de heuvelen gemaakt?

8 Hebt gy Gods raed gehoord, en zal zyne wysheid minder wezen dan gy?

9 Wat weet gy, dat wy niet weten? wat verstaet gy, dat ons onbekend is?

10 Ouders en zeer oude lieden zyn onder ons, veel ouder dan uwe vaderen.

11 Is het groot dat u God vertroost? maer uwe kwade woorden beletten dat.

12 Waerom verheft uw hert, en hebt, als groote dingen peinzende, verbaesde oogen?

13 Wat zet zich uwen mond tegen God, dat gy uit uwen mond alzulke woorden voortbrengt?

14 Wat is den mensch, dat hy onbesmet zoude zyn, en dat hy regtveerdig zoude schynen geboren van eene vrouwe?

15 Ziet onder zyne heiligen is niemand onveranderlyk, en de hemelen zyn niet zuiver voor hem.

16 Hoe veel te meer den afgrysselyken en onnutten mensch, die ongerechtigheid drinkt als water?

17 Ik zal het u toonen, hoort my: dat ik gezien heb zal ik u vertellen.

18 De wyzen belyden het, en zy verbergen het hunne vaders niet.

19 Denwelken alleen de aerde gegeven is, en daer is geen vreemde door hen gegaen.

20 Alle zyne dagen verhooveerdigt zich den ongoddelyken, en het getal der jaren van zyne trienschap is onzeker.

21 Het geluid der vervaerdheid is altyd in zyne ooren: en als het peis is, zoo vermoedt hy altyd lagen.

22 Hy gelooft niet dat hy zoude mogen wederkeeren van de duisternissen tot den lichte, tot alle zyden omziende naer het zwaard.

23 Als hy zich roert om brood te zoeken, zoo weet hy wel dat in zyne hand bereid is den dag der duisternissen.

24 De tribulatie zal hem vervaren, en de bangheid zal hem omringen, gelyk een koning die ten stryde bereid wordt.

25 Want hy heeft tegen God zyne hand uitgereikt, en tegen den Almagtigen is hy versterkt.

26 Hy heeft tegen hem gelooopen met eenen opgeregtten hals, en met eenen vetten nek is hy gewapend.

27 De fettigheid heeft zyn aenzigt bedekt, en van zyne zyden hangt het smeer nederwaerts.

28 Hy heeft gewoond in de verwoeste steden, en in de verlaten huizen, die op eenen hoop liggen.

29 Hy zal niet ryk worden, noch zyn goed zal duren, noch hy zal zynen wortel in de aerde niet schieten.

30 Hy zal de duisternissen niet ontgaen : de vlamme zal zyne takken verdroogen, en hy zal weggenomen worden door den geest zynsmonds.

31 Hy zal niet gelooven ydelyk door dolinge bedrogen zynde, dat hy niet eenigen prys zal verlost worden.

32 Eer zyne dagen vervuld zullen zyn, zoo zal hy vergaen : en zyne handen zullen verdorren.

33 Zyne druif zal geschonden worden als den wyngaerd in zyn eerste bloeisel, en gelyk een olyfboom zyn bloeisel afwerpende.

34 Want de vergaderinge van den hypocriet is onvruchtbare, en het vuur zal hunne tabernakelen verslinden, die geerne giften ontvangen.

35 Hy heeft droefheid ontvangen, en boosheid gebaard, en zyn buik bereidt te voren bedrieglykheden.

KAPITTEL XVI.

MAER Job antwoordende, heeft gezeid :
2 Ik heb dikmaels zulke dingen gehoord, lastige vertroosters zyt gy al te zamen.

3 Zullen de windige woorden geen einde hebben? of is u iets moedelyk dat gy spreekt?

4 Ik zou ook wel hebben mogen spreken diergelyke dingen als gy : en och of uwe ziel in myner ziele stede ware :

5 Ik zou u ook vertroosten met woorden, en myn hoofd over u roeren :

6 Ik zou u versterken met mynen mond : en roeren myne lippen, als u sparende.

7 Maer wat zal ik doen? Is het dat ik spreke, zoo zal myn lyden niet rusten : en is het dat ik zwyge, zoo zal het van my niet weggaen.

8 Maer nu heeft my myn lyden verdrukt, en te niet zyn alle myne leden gebragt.

9 Myne rimpelen zeggen getuigenis tegen my, en daer wordt een valschen taler verwekt tegen myn aenzigt my wederzeggende.

10 Hy heeft zyne razende gramschap tegen my vergaderd, en my dreigende, heeft hy gekryzeld tegen my met zyne tanden : myn vyand heeft my met vervaerlyke oogen aenzien.

11 Zy hebben op my hunne monden opgedaen, en beschimpende hebben zy myne wange geslagen, zy zyn verzaed geweest met myne pynen.

12 God heeft my besloten by den boozen, en der ongoddelyken handen heeft hy my geleverd.

13 Ik die man, die in voortyden ryk was, ben onverzienlyk verdorven : hy heeft mynen nek gehouden, hy heeft my gebroken, en my voor zich zelve gesteld als een teeken.

14 Hy heeft my omringeld met zyne lansen, hy heeft myne lendenen te zamen gewond, hy heeft niet gespaerd, en hy heeft op de aerde myn ingewand uitgestort.

15 Hy heeft my gehouwen de eene wonde op de andere, hy heeft my overloopen als een reus.

16 Ik heb eenen zak op myne huid genaaid, en ik heb myn vleesch met asschen bedekt.

17 Myn aenzigt is opgezwollen van weenen, en myne wenkbraeuwen zyn verduisterd.

18 Dit heb ik geleden zonder myner hande boosheid, toen myn gebed tot God zuiver was.

19 Gy aerde bedekt myn bloed niet, noch laet myn roep in u plaats vinden om verborgen te zyn.

20 Want ziet in den hemel is myn getuigen, en myn bekenners in de hoogten.

21 Veel van woorden zyn myne vrienden : tot God druipt myne oog.

22 En och of een man alzoo met God geoordeeld wierde, gelyk eens menschen zoon geoordeeld wordt met zynen medegezelle.

23 Want ziet de korte jaren gaen door, en ik wandel het pad, door hetwelk ik niet wederkeeren zal.

KAPITTEL XVII.

MYN geest zal slaauw worden, myne dagen zullen gekort worden, en alleen blyft my over het graf.

2 Ik heb niet gezondigd, en in bitterheden blyft myne oog.

3 Verlost my, en stelt my nevens u, en wiens hand gy wilt laet tegen my stryden.

4 Hun hert hebt gy verre gedaen van de leeringe, en daerom zullen zy niet verheven worden.

5 Den roof belooft hy zynen gezellen, en de oogen van zyne kinderen zullen gebreken.

6 Hy heeft my gesteld als in een gemeen

zegwoord van den gemeenen volke, en een exempel ben ik voor hen.

7 Verduisterd is myne oog van verbolgenheden, en myne leden zyn byna te niet gebragt.

8 De regtveerdigen zullen zich daer af verwonderen, en den onnoozelen zal tegen den hypocriet verwekt worden.

9 En den regtveerdigen zal zynen weg houden, en tot de zuivere handen zal hy sterkheid doen.

10 Daerom bekeert u gy allegader, en komt, en ik zal onder u niet eenen wyzen vinden.

11 Myne dagen zyn overleden, myne gedachten zyn verstrooid, pynende myn hert :

12 Den nacht hebben zy gekeerd in den dag, en wederom na de duisternisse hoop ik het licht.

13 Is het dat ik het verbeide, zoo is de helle myn huis, en in de duisternissen heb ik myn beddeken gemaakt.

14 Den etter heb ik gezeid : Gy zyt myn vader, myne moeder, en myne zuster, den wormen.

15 Hierom waer is nu myn verwachten, en wie aenmerkt myne verduideligheid?

16 In de diepste helle zal het al dat myn is nederdalen : meent gy ook dat my ten minsten daer ruste zal wezen?

KAPITTEL XVIII.

EN Baldad den Suhiter antwoordende, heeft gezeid :

2 Tot wat einde zult gy woorden strooijen? verstaet eerstmael, en laet ons alzoo spreken.

3 Waerom zyn wy geacht als beesten, en zyn onrein geworden voor u?

4 Die uwe ziel doodt in uwe razende gramschap, zal de aerde om uwentwille verlaten worden, en zullen de steenrotsen vervoerd worden van hunne plaets?

5 Zal het licht des ongoddelyken niet uitgedaen worden? noch de vlamme van zynen vure zal niet branden?

6 Het licht zal verduisteren in zyn tabernakel, en het lichtvat, dat op zyn hoofd is, zal uitgedaen worden.

7 De gangen zyner kracht zullen benaauwd worden, en zyn raad zal hem ter neder werpen.

8 Want hy heeft zyne voeten in het net gestoken, en in zyne smetten wandelt hy.

9 De plante zyns voets zal met den strik gehouden worden, en den dorst zal tegen hem verhitten.

10 Zyn strik is in de aerde verborgen, en zyn klippe valle op het pad.

11 Van alle zyden zullen hem de grouwe-

len vervaren, en zyne voeten zullen hem omwinden.

12 Zyne kracht moet van honger vermindert worden, en den honger moet in zyne ribben varen.

13 En verslinde de schoonheid zyner huid, de eerstgeboren dood laet verteeren zyne armen.

14 Zyn betrouwen moet van zyn tabernakel afgetrokken worden, en de verderfennisse trede op hem als een koning.

15 In zyn tabernakel moeten woenen de gezellen van hem die niet is, solfer worde in zyn tabernakel besproeid.

16 Beneden moeten zyne wortelen verdroogd worden, maer boven zoo moet zyn oogst verdorven worden.

17 Zyne gedenkenisse verga van de aerde, en zyn naem worde niet vermaerd in de straten.

18 Hy zal hem verdryven uit het licht in de duisternissen, en van de wereld zal hy hem wegvoeren.

19 Zyn zaed zal niet wezen, noch afkomst onder zyn volk, noch blevelingen in zyne landen.

20 Op zynen dag zullen de minsten verbaesd zyn, de meesten zal den grouwel bevangen.

21 Dit zyn dan de tabernakelen van den boozen, en dit is de plaets van hem, die God niet kent.

KAPITTEL XIX.

EN Job antwoordende, heeft gezeid :

2 Hoe lange pynigt gy myne ziel, en verniet my met woorden?

3 Ziet, gy beschaemt my tienwerf, en gy schaemt u niet my verdrukkende.

4 Want ben ik onwetende geweest, zoo zal myne onwetendheid myne zyn.

5 Maer gy verheft u tegen my, en straft my met myne smadelykheden.

6 Verstaet immers nu dat God my uit geen regtveerdig oordeel gepynigd heeft, en met zyne geeselen my omringd.

7 Ziet ik zal roepen geweld lydende, en niemand zal het hooren : ik zal luide kyschen, en daer is niemand die oordeelt.

8 Myn pad heeft hy alom beheimd, en ik kan daer niet door gaen, en in mynen weg heeft hy duisternissen gesteld.

9 Hy heeft my van myne glorie beroofd, en de kroon van mynen hooft afgenomen.

10 Hy heeft my verdorven aen alle zyden, en ik verga, en gelyk van eenen uitgetrokken boom heeft hy myne hoop weggenomen.

11 Zyne gramschap is tegen my gestoord, en hy heeft my alzoo gehouden als zynen vyand.

12 Zyne roovers zyn te zamen gekomen, en zy hebben voor zich zelve eenen weg over my gemaakt, en myn tabernakel rondom belegd.

13 Myne broeders heeft hy verre van my gemaakt, en myne bekenden zyn als de vreemden van my gegaen.

14 Myne naesten hebben my verlaten : en die my kenden, hebben myns vergeten.

15 De huisgenoten myns huis, en myne dienstvrouwen hebben my gehouden als eenen vreemden, en als een uitlander ben ik in hunne oogen geweest.

16 Mynen knecht heb ik geroepen, en hy heeft niet geantwoord, met mynen eigen mond bad ik hem.

17 Myne huisvrouw heeft mynen adem verfoeid, en ik bad de kinderen myns lichaems.

18 De zotten versmaadden my ook, en als ik van hen gegaen was, zoo lasterden zy my.

19 Zy hebben my verfoeid, die wylen myne raedslieden waren : en dien ik allermee lief had, heeft my veracht.

20 Aen myn vel, het vleesch verteerd zynde, heeft myn gebeente gehangen, en de lippen zyn alleenlyk gelaten omtrent myne tanden.

21 Ontfermt u myns, ontfermt u myns, ten minsten gy myne vrienden, want de hand Gods heeft my geraekt.

22 Waerom vervolgt gy my gelyk God, en wordt van myn vleesch verzaed?

23 Wie zal my verleenen dat myne woorden geschreven worden? wie zal my geven dat zy geschreven worden in eenen boek,

24 Met eene yzeren griffie en in eene plate loods, of immers dat men die groeve in eenen harden steen?

25 Want ik weet wel dat myn verlosser leeft, en in den uitersten dag zal ik uit de aerde opstaen :

26 En wederom zal ik rondom overtrokken worden met mynen velle, en in mynen vleesche zal ik God zien.

27 Denwelken ik zelf zien zal, en myne oogen zullen hem aenzien, en geen ander : deze hoop is opgelegd in mynen boezem.

28 Waerom zegt gy dan nu : Laet ons hem vervolgen, en laet ons den wortel des woords vinden tegen hem?

29 Hierom vliedt van het aenzigt des zweerds : want een wreker der boosheid is het zweerd : en weet dat er een oordeel is.

KAPITTEL XX.

EN Sophar den Naamathiter antwoordende, heeft gezeid :

2 Daerom zoo volgen myne verscheiden

gedachten het eene na het andere, en myn zin wordt getrokken tot verscheidene dingen.

3 De leering, waarmede gy my straft, zal ik hooren, en den geest myns verstands zal my antwoorden.

4 Dit weet ik van het beginsel, van dat den mensch gesteld is op de aerde,

5 Dat den lof der ongoddelyken kort is, en de blydschap van den geveinsden duert als een oogenblik :

6 Al is het dat zyne hooveerdy opklimt tot den hemel, en dat zyn hoofd de wolken raekt :

7 Zoo zal hy als een mesthoop ten einde verdorven worden : en die hem gezien hadden, zullen zeggen : Waer is hy?

8 Gelyk een wegvliegende droom zal hy niet gevonden worden, hy zal voorbygaen als een visioen des nachts.

9 De oog, die hem gezien heeft, zal hem niet zien, en zyne plaets zal hem voorts niet meer beschouwen.

10 Zyne kinderen zullen van armoede vergaen, en zyne handen zullen hem moeite te loon geven.

11 Zyne beenderen zullen vervuld worden met de ontamelykheden zyner jongheid, en die zullen met hem in het stof slapen :

12 Want als het kwaed zal zoet wezen in zynen mond, zoo zal hy het verbergen onder zyne tonge.

13 Hy zal het sparen, en hy zal het niet verlaten, en hy zal het verbergen in zyne keel.

14 Zyn brood zal in zynen buik verkeerd worden in gal der adderen van binnen.

15 De rykdommen, die hy opgeslokken heeft, zal hy uitspouwen, en uit zynen buik zal God die weder uittrekken.

16 Het hoofd der slangen zal hy zuigen, en de tonge der adderen zal hem dooden.

17 (Hy moet niet zien de rivierkens van den vloed, de beken des honigs en der boter.)

18 Hy zal het al met lyden betalen dat hy gedaen heeft, nogtans zal hy niet heel vernield worden : naer de menigte van zyne vonden, alzoo zal hy te lyden hebben.

19 Want hy heeft de armen in stukken brekende ontbloot : het huis heeft hy tot zich getrokken, hetwelk hy niet getimmerd heeft.

20 Noch zyn buik is niet verzaed : en als hy hebben zal dat hy begeerd had, zoo zal hy het niet mogen bezitten.

21 Daer is niets overgebleven van zyne spyze, en daerom zal er niets gedurig blyven van zyne goederen.

22 Als hy verzaed zal wezen, zoo zal hy bangen worden, hy zal verhitten, en alle pyne zal op hem vallen.

23 Och of zyn buik mogt vervuld worden, dat hy op hem uitzenden mogt de gram-schap van zynen razenden toorn, en dat hy op hem oorlog regende.

24 Hy zal vlieden van de yzeren wapenen, en hy zal sterkelyk loopen in den metalen boge.

25 Het zweerd is uitgetrokken, en gaende uit zyne scheede, en blinkende in zyne bitterheid : de grouwelyke zullen over hem gaen en komen.

26 Alle de duisternissen zyn verborgen in zyne verholenheden : hem zal verslinden het vuur dat niet ontstoken wordt, die overgebleven is in zyn tabernakel zal gepynigd worden.

27 De hemelen zullen zyne boosheid openbaren, en de aerde zal tegen hem opstaen.

28 Het groeisel van zynen huize zal open-gedaen worden, het zal nedergetrokken worden in den dag van Gods razende gram-schap.

29 Dit is des ongoddelyken menschen deel van Gode, en de erfelykheyd zynen woorden van den Heere.

KAPITTEL XXI.

MAER Job antwoordende, heeft gezeid :
2 Hoort toch, dat bid ik, myne redenen, en doet penitentie.

3 Verdraegt my, dat ik ook mag spreken, en na myne woorden, dunkt het u goed, zoo lacht.

4 Is myne disputation tegen eenen mensch, dat ik te regte niet behoore droef te zyn?

5 Aenmerkt my, en weest verbaesd, en legt den vinger op uwen mond :

6 En ik ook, wanneer ik denk, zoo vrees ik zeer, en de bevinge schudt myn vleesch.

7 Waerom leven dan de ongoddelyken, en zyn verheven en versterkt met rykdommen?

8 Hun zaed blyft durende voor hen, de schare van hunne naesten, en kindskinderen zyn in hun aenschouwen.

9 Hunne huizen zyn vry, en in vrede, en Gods roede is op hen niet.

10 Hunne koe heeft ontvangen, en is niet misbaren van kalve : hunne veers heeft gekalfd, en zy is niet beroofd van hare dragt.

11 Hunne kleine kinderkens gaen uit als kudden, en hunne kinderen nog niet sprekende verheugen zich met hunne spelen.

12 Zy houden de bomme en de harpe, en zy verblyden zich tot het geluid der orgelen.

13 Zy brengen hunne dagen over met weelden, en op eenen oogenblik dalen zy neder ter hellen.

14 Die Gode gezeid hebben : Gaet weg van

ons, en de kennisse van uwe wegen willen wy niet.

15 Wie is den Almagtigen, dat wy hem dienen zouden? en wat baet het ons is het dat wy hem bidden?

16 Maer nogtans want hun goed niet is in hunne hand, zoo zy der ongoddelyken raed verre van my.

17 Hoe dikmaels zal de lampe der ongoddelyken uitgedaen worden, en den overvloed hun overkomen : en hoe dikmaels zal hy de smarten zynen razerny deelen?

18 Zy zullen zyn als het kaf voor het aenzigt des winds, en gelyk het gensterken welk den stormenden wind verstroot.

19 God zal op de kinderen bewaren de smarten des vaders : en als hy het betalen zal, dan zal hy het weten.

20 Zyne oogen zullen zyne dooding zien, en van de razende gramschap des Almagtigen zal hy drinken.

21 Want wat gaet het hem aen van zynen huize na hem? en of het getal zynen maenden ook half gekort zal worden?

22 Zal iemand Gode wetenheid leeren, die de hoogen vonnist?

23 Dezen sterft vroom en gezond, ryk en gelukkig.

24 Zyn ingewand is vol vets, en met merg worden zyne beenderen ververscht :

25 Maer een anderen sterft in de bitterheid zynen ziele, zonder eenige rykdommen :

26 En nogtans zullen zy te zamen in het stof der aerde slapen, en de wormen zullen ze overdekken.

27 Voorwaer ik heb uwe gedachten wel gekend, en uwe onregte vonnissen tegen my.

28 Want gy zegt : Waer is het huis van den prins? en waer zyn de tabernakelen van de ongoddelyken?

29 Vraegt wien gy wilt van de wandelaers, en gy zult bekennen dat hy deze zelfde dingen verstaet.

30 Want tot den dag der verderfenisse wordt den kwaden bewaerd, en tot den dag der razende gramschap zal hy geleid worden.

31 Wie zal voor hem zynen weg straffen? en dat hy gedaen heeft, wie zal het hem betalen?

32 Hy zal tot de graven geleid worden, en in den hoop der dooden zal hy waken.

33 Zoet was hy den kleinen steenkens der treurige beke, en na zich zal hy alle menschen trekken, en voor zich ontelleyke velen.

34 Waerom vertroost gy my dan te vergeefs, aangemerkt dat getoond is dat uwe antwoord tegen de waarheid strydt?

KAPITTEL XXII.

EN Eliphaz den Themaniter antwoordende, heeft gezeid :

2 Mag een mensch by God geleden worden, ook als hy is van volmaakte wetenheid?

3 Wat baet het Gode dat gy regtveerdig zyt? of wat geeft gy hem, is het dat uw leven onbesmet is?

4 Zal hy vreezen u te straffen, of met u in het regt te komen?

5 En geschiedt zulks u niet om uw eigen kwaad dat zeer groot is, en om uwe boosheden, die oneindiglyk zyn?

6 Want gy hebt den pand van uwe broederen afgehaeld zonder zake, en de naekten hebt gy van kleederen beroofd.

7 Geen water hebt gy den vermoeiden gegeven, en den hungerigen hebt gy brood onttrokken.

8 Door de sterkheid uws arms hebt gy het land bezeten; en, den almagtigsten, hebt gy dat ingehouden.

9 De weduwen hebt gy ydel laten gaen, en de armen der weezen hebt gy in stukken gebroken.

10 Daerom zyt gy met strikken omvangen, en den onvoorzienigen angst verstoort u.

11 En gy meendet dat gy de duisternissen niet zien zoudt, en dat gy met den gedruische van de overvloedende wateren niet zoudt verdrukt worden?

12 Of peinst gy niet dat God hooger dan den hemel is, en dat hy boven den top der sterren verheven is?

13 En gy zegt: Wat weet God? en hy oordeelt als door eenen nevel.

14 De wolken zyn zyne schuiling, noch hy aenmerkt onze dingen niet, en omtrent de herren des hemels wandelt hy.

15 Wilt gy het pad van des wereldds tyden bewaren, hetwelk betreden hebben de booze mannen?

16 Die weggenomen zyn voor hunnen tyd, en den vloed heeft hun fundament omgeworpen:

17 Die Gode zeiden: Gaet van ons: en regt of den Almagtigen niet magtig ware iets te doen, zoo hebben zy hem geacht:

18 Daer hy nogtans hunne huizen met goede vervuld had: derwelker zin zy verre van my.

19 De regtveerdigen zullen zien, en blyde zyn, en den onnoozelen zal ze bespotten.

20 Is hunne opgehevenheid niet afgehouden, en heeft het vuur hunne bevelingen niet verslonden?

21 Daerom vereenigt u met hem, en hebt vrede; en door deze dingen zult gy de beste vruchten hebben.

22 Ontvangt uit zynen mond de wet, en stelt zyne woorden in uw hert.

23 Is het zake dat gy wederkeert tot den Almagtigen, zoo zult gy gesticht worden, en gy zult de boosheid verre van uw tabernakel doen.

24 Hy zal voor aerde harde steenen geven, en voor de harde steenen gouden beken.

25 En den Almagtigen zal tegen uwe vyanden zyn, en het zilver zal u toegehoopt worden.

26 Dan zult gy op den Almagtigen van wellustigheden overvloeden, en uw aenzigt tot God opheffen.

27 Gy zult hem bidden, en hy zal u verhooren, en uwe geloften zult gy betalen.

28 Gy zult een ding voornemen, en het zal u komen, en in uwe wegen zal het licht schynen.

29 Want die verootmoedigd is geweest, zal in glorie zyn: en wie zyne oogen neder slaet, die zal behouden worden.

30 Den onschuldigen zal behouden worden, doch hy zal behouden worden door de zuiverheid van zyne handen.

KAPITTEL XXIII.

EN Job antwoordende, heeft gezeid:

2 Nu is myne rede ook in bitterheid, en de hand myner plage is verzwaerd op myne zuchtunge.

3 Wie zal my geven dat ik hem kenne en vinde, en dat ik kome tot zynen registerstoel?

4 Ik zal voor hem het oordeel stellen, en mynen mond zal ik vullen met straffingen.

5 Opdat ik weten mag de woorden die hy my antwoordt, en dat ik verstaen mag wat hy my zegt.

6 Ik wil niet dat hy met groote magt met my dinge, noch my verdrukke met het zwaer gewigt zynner grootheid.

7 Laet hem de regtveerdigheid my voorleggen, en myn oordeel zal ter victorie komen.

8 Is het dat ik naer het oosten ga, zoo ziet men hem niet: ga ik naer het westen, zoo zal ik hem niet verstaen.

9 Ga ik ter slinker zyde, wat zal ik doen? ik zal hem niet grypen: is het dat ik my keere ter regter zyde, zoo zal ik hem niet zien.

10 Maer hy weet mynen weg, en hy heeft my beproefd als het goud dat door het vuur gaet:

11 Myn voet heeft zyne voetstappen gevolgd, zynen weg heb ik bewaerd, en ik ben daarvan niet bezyden gegaen.

12 Van de geboden zynner lippen ben ik niet afgeweken, en in mynen schoot heb

ik geborgen de woorden zyns monds.

13 Want hy is alleen, en niemand kan afkeeren zyne gedachten : en al dat zyne ziel gewild heeft, dat heeft zy gedaen.

14 En als hy zynen wil in my zal volbragt hebben, zoo zyn er nog veel andere dingen desgelyks hem tegenwoordig.

15 En daerom ben ik van zyn aenzigt verstoord, en hem aenmerkende word ik met vreeze overvallen.

16 God heeft myn hert vermorwd, en den Almagtigen heeft my verstoord.

17 Want ik ben niet vergaen om de aenstaende duisternissen, noch de donkerheid heeft myn aenzigt bedekt.

KAPITTEL XXIV.

VAN den Almagtigen zyn de tyden niet verborgen : maer die hem kennen, weten zyne dagen niet.

2 De andere hebben de palen versted, de kudden hebben zy geroofd, en die gevoed.

3 Der weezen ezel hebben zy weggedreven, en voor eenen pand hebben zy weggenomen der weduwe osse.

4 Zy hebben verkeerd den weg van de armen, en te zamen verdrukt de zachtmoedigen des lands.

5 De andere gaen uit, als wilde ezels in de woestyne tot hun werk : wakende naer den roof, zy bereiden brood hunnen kinderen.

6 Zy maeijen af den akker die hun niet toebehoort : en den wyngaerd van den genen die zy met geweld verdrukt hebben, snyden zy af.

7 Naekt laten zy de menschen, hunne kleederen nemende, die geen deksel hebben in de koude :

8 Dewelke den regen van de bergen nat maekt : en die geen deksel hebbende de steenen omvangen.

9 Geweld hebben zy gedaen, beroovende de weezen, en het gemeene arme volk hebben zy beroofd.

10 Den naekten en gaenden zonder kleeid, en den hungerigen hebben zy de aren ontgenomen.

11 Tusschen de hoopen dergene die dorst lyden na dat zy de persse hebben getreden, hebben zy hunne noenrust genomen.

12 Van de steden hebben zy de mannen doen zuchten, en de ziele der gewonden heeft geroepen, en God laet het niet ongewroken voorbygaen.

13 Zy zyn het licht wederspanning geweest, zy hebben zyne wegen niet geweten, noch zy zyn wedergekeerd door zyne wegen.

14 Ten eersten morgenstond staet een

moordenaar op, hy slaet dood den behoeftigen en den armen : maer by nacht zoo zal hy zyn als een dief.

15 De ooge des overspelers wacht naer de donkerheid, zeggende : Geene oog zal my zien : en hy zal zyn aenzigt bedekken.

16 Hy doorgraeft in het donker de huizen, gelyk zy in den dag malkander toegezeid hadden, en zy hebben van het licht niet geweten.

17 Is het dat onverzienlyk den dageraad schynt, zoo achten zy dien als de schaduw des doods : en al zoo wandelen zy in duisternissen gelyk in het licht.

18 Hy is ligt boven het aenschyn der wateren : vermaledyd zy zyn deel op de aerde, noch hy wandele niet door den weg der wyngaerden.

19 Tot te zeer groote hitte moet hy voortgaen van de sneeuwwateren, en tot de helle zyne zonde.

20 De bermhertigheid moet zyns vergeeten : zyne zoetigheid moeten wormen worden : zyns worde niet meer gedacht : maer in stukken moet hy gebroken worden als een onvruchtbare hout.

21 Want hy heeft eene onvruchtbare gevoed, die niet baert, en der weduwe heeft hy niet welgedaen.

22 Hy heeft de sterke nedergetrokken in zyne sterkheid : en als hy staen zal, zoo zal hy zyn leven niet betrouwen.

23 God heeft hem plaets van penitentie gegeven, maer hy misbruikt die tot hooftveerdij : maer zyne ooggen zyn in zyne wegen.

24 Zy zyn een luttelken verheven, en zy zullen niet blyven staen, zy zullen vernederd worden gelyk alle dingen, en weggenomen, en gelyk de toppen der aren zullen zy in stukken gewreven worden.

25 En is het alzoo niet, wie mag my straffen dat ik gelogen heb, en stellen voor God myne woorden?

KAPITTEL XXV.

MAER Baldad den Suhiter antwoordende, heeft gezeid :

2 Mogendheid en vervaerlykheid is by hem, die eendragtigheid maekt onder zyne hoogsten.

3 Is er ook eenig getal van zyne mannen van oorloge? en over wien zal zyn licht niet opgaen?

4 Mag een mensch ook geregtveerdigd worden by God geleen? of zuiver schynen die geboren is van eene vrouw?

5 Ziet, de maen schynt ook niet, en de sterren zyn niet zuiver voor zyne ooggen.

6 Hoe veel te meer den mensch die etter is, en eens menschen zoon die een worm is?

KAPITTEL XXVI.

EN Job antwoordende, heeft gezeid :
 2 Wiens helper zyt gy? desgenen die onmagtig is? en onderhoudt gy den arm van dengenen die niet sterk is?

3 Wien hebt gy raed gegeven? by aventure dengenen die geene wysheid heeft, gy hebt uwe groote voorzienigheid getoond.

4 Wien hebt gy willen leeren? is het niet dengenen die den adem gemaakt heeft?

5 Ziet, de reuzen zuchten onder het water, en die met hen woonen.

6 Naakt is de helle voor hem, en de verderfennisse heeft geen deksel.

7 Die het noorden uitspant op het ydele, en hangt de aerde op niet.

8 Die de wateren bindt in zyne wolken, dat zy te zamen niet zouden uitbersten nederwaerts.

9 Die het aenzigt van zynen registerstoel houdt, en spreidt zynen nevel daerover.

10 Eenem pale heeft hy rondom de wateren gesteld, tot dat geeind worde het licht en de duisternissen.

11 De kolommen des hemels beven, en zyn vervaerd tot zynen wille.

12 In zyne sterkheid zyn haestelyk de zeeën vergaderd, en zyne voorzienigheid heeft den hooveerdigen geslagen.

13 Zyn geest heeft de hemelen versierd : en met de hulpe zyner hand is uitgebragt het kromme serpent.

14 Ziet, dit is gezeid van een deel zyner wegen : en als wy nauwelyks eenen kleinen druppel van zyne woorden gehoord hebben, wie zal den donder zyner grootheid mogen verstaen?

KAPITTEL XXVII.

EN hiertoe nam Job nog meer opnemende zyne gelykenisse, en heeft gezeid :

2 Zoo waerachtiglyk als God leeft, die myn oordeel weggenomen heeft, en den Almagtigen die myne ziel gebragt heeft tot bitterheid,

3 Want zoo lang als er adem in my is, en den geest Gods in myne neusgaten,

4 Zoo zullen myne lippen geene boosheid spreken, noch myne tong zal geene logen versieren.

5 Verre zy dan van my, dat ik u zoude voor regtveerdig oordeelen : tot dat ik verga, zal ik van myne onnoozelheid niet wyken.

6 Myne gerechtigheid, die ik heb begonnen te houden, zal ik niet verlaten : want myn hert wroegt my niet in al myn leven.

7 Myn vyand zy als den ongoddelyken : en myn wederpartyder als den boozen.

8 Want welk is de hoop van den hypocriet, is het dat hy gieriglyk roof, en dat God zyne ziel niet verlost?

9 Zal God zyn roepen hooren, als de benaewdheid hem overkomen zal?

10 Of zal hy in den Almagtigen mogen geneugte hebben, en God aenroepen tot allen tyde?

11 Ik zal u leeren door de hand Gods, wat den Almagtigen heeft, en ik zal het u niet verbergen.

12 Ziet, gy weet het allegader, en waerom spreekt gy zonder zake ydele dingen?

13 Dit is het deel van den ongoddelyken mensch by God, en de erfelykheid der geweldigen, die zy van den Almagtigen ontvangen zullen.

14 Is het dat zyne kinderen veel worden, zoo zullen zy des zweeds zyn, en zyne kindskinderen zullen niet verzaed worden van broode.

15 Die van hem zullen overgebleven zyn, zullen begraven worden in de dood, en zyne weduwen zullen niet weenen.

16 Al ware het dat hy het zilver te zamen over een vergadert gelyk aerde, en dat hy kleederen bereidt gelyk slyk;

17 Hy zal die wel bereiden, maer den regtveerdigen zal daarmede gekleed worden : en het zilver zal den onnoozelen deelen.

18 Hy heeft als eene motte zyn huis getimmerd, en gelyk een wachter heeft hy eene lommerhutte gemaakt.

19 Als den ryken zal ontslapen, zal hy niets met zich wegdragen : hy zal zyne oogen opendoen en niets vinden.

20 De armoede zal hem omvangen gelyk water, des nachts zal hem het tempeest verdrukken.

21 Den brandende wind zal hem opnemen, en wegvoeren, en gelyk een stormende wind zal hy hem wegnemen van zyne plaets.

22 En hy zal dien op hem zenden, en niet sparen : uit zyne hand zal het vliedende vlieden.

23 Hy zal hem onder zyne handen douwen, en op hem siffelen, aenziende zyne plaets.

KAPITTEL XXVIII.

HET zilver heeft zyner aderen beginselen : en het goud zyne plaets daer het in gesmolten wordt.

2 Het yzer wordt uit de aerde genomen : en den steen, met de hitte gesmolten, wordt in metael verkeerd.

3 Hy heeft der duisternissen tyd gesteld, en het einde van alle dingen aenmerkt hy, ook den steen der duisternisse, en de schaduwe des doods.

4 De beke scheidt van den doorgaenden volke, degene die den voet van den armen mensch vergeten heeft, en de verdooden.
 5 Het land, daer brood uit wies in zyne plaetse, is met den vure omgeworpen.

6 Eene plaets wiens steenen saphiren zyn, en hare kluiten zyn goud.

7 Dien weg heeft geenens vogel geweten, noch de oog van den gier heeft dien gezien.

8 Der kooplieden kinderen hebben dien niet betreden, noch de leeuwinne is daerover gegaen.

9 Tot den kei heeft hy zyne hand uitgestoken, hy heeft met de wortelen de bergen omgeworpen.

10 In de harde steenen heeft hy rivieren uitgehouwen, en al dat kostelyk is heeft zyne oog gezien.

11 En de diepten der vloeden heeft hy doorzocht, en de verborgene dingen heeft hy in het licht gebragt.

12 Maer waer wordt de wysheid gevonden? en welke is de plaets des verstands?

13 Den mensch weet hare weerde niet, noch zy wordt gevonden in het land dergene die zaetelyk leven.

14 Den afgrond zegt: Zy is in my niet: en de zee spreekt: Zy is met my niet.

15 Daer zal geen fyn goud voor haer gegeven worden, noch men zal zilver wegen tot hare vermangelinge.

16 Zy zal niet geleden worden by de geverwde verwen van Indien, noch by den allerkostelyksten sardoniksteen, of den saphir.

17 Geen goud of glas zal by haer geleden worden, noch gouden vaten zullen voor haer vermangeld worden:

18 Geene hooge of uitnemende vaten zullen geacht worden in hare gelykenisse: maer de wysheid wordt getrokken uit de verborgene dingen.

19 By haer zal niet geleden worden den topasus van der Morianen land, noch zy zal tegen de allerzuiverste verf gesteld worden.

20 Van waer komt dan de wysheid: en welke is de plaets des verstands?

21 Zy is verborgen uit de oogen van alle die leven, en den vogelen des hemels is zy onbekend.

22 De verdoemenisse en de dood hebben gezeid: Met onze ooren hebben wy hare fame gehoord.

23 God verstaet haren weg, en hy kent hare plaets.

24 Want hy aenziet de einden der wereld: en al dat onder den hemel is aenschouwt hy.

25 Die den winden heeft een gewigt gemaekt, en weegt de wateren in eene mate.

26 Toen hy den regen een wet stelde, en eenen weg den ruischenden slagregen:

27 Toen heeft hy die gezien, en verteld, en te voren bereid, en onderzocht.

28 En hy zeide den mensch: Ziet de vreeze Gods is de wysheid: en het kwaed te schouwen is verstandigheid.

KAPITTEL XXIX.

EN Job heeft er nog toe gedaen, en opnemende zyne gelykenisse, hy heeft gezeid:

2 Wie mogt my geven dat ik ware als in de voorleden maenden, als in de dagen in dewelke God my bewaerde?

3 Toen zyne lampe op myn hoofd scheen, en ik naer zyn licht wandelde in de duisternissen?

4 Gelyk ik geweest ben in de dagen myner jongheid, als God heimelyk was in myn tabernakel?

5 Toen den Almagtigen met my was: en myne knechten rondom my?

6 Toen ik myne voeten met boter wiesch, en den steen my uitstortte rivieren van olie?

7 Als ik uitging tot de stadspoorte, en men bereidde my eenen stoel op de strate?

8 De jongens zagen my, en bergden zich: en de ouders opstaende stonden.

9 De prinsen hielden op van spreken, en legden hunnen vinger op hunnen mond.

10 De vorsten bedwongen hunne stem, en hunne tong kleefde aen hunne keel.

11 De hoorende oor prees my voor zalig, en de oog ziende gaf my getuigenis:

12 Om dat ik den luid roepende armen verlost had, en de weeze die geenens helper had.

13 De gebenedydinge van dengenen die vergaen zoude zyn, kwam op my, en het hert der weduwe heb ik vertroost.

14 Ik was gekleed met de regtveerdigheid: en ik heb my gekleed met myn regt vonnis, als met een kleed, en koninglyke kroon.

15 Ik ben den blinden eene oog geweest, en een voet den kreupelen.

16 Ik was een vader van de armen: en de zake die ik niet wist, onderzocht ik zeer neerstiglyk.

17 Ik brak in stukken de baktanden van den boozen, en uit zyne tanden haelde ik den roof.

18 En ik zeide: In myn nestken zal ik sterven, en gelyk den palmboom zal ik de dagen vermenigvuldigen.

19 Myn wortel ontlukte omtrent de wateren, en den dauw zal blyven in mynen oogst.

20 Myne glorie zal altoos vernieuwd worden, en myn boog zal in myne hand vermaekt worden.

21 Wie my hoorden die verwachtten vonnis, en aenmerkende zy zwegen tot mynen raed.

22 Mynen woorden dorsten zy niet toedoen, en op hen druipte myne sprake.

23 Zy beidden naer my als naer eenen regen, en hunnen mond deden zy open, als tot eenen avondregen.

24 Wanneer ik tot hen lachte, zoo geloofden zy het niet, en het licht myns aenzigts viel op de aerde niet.

25 Als ik tot hen gaen wilde, zoo zat ik den eersten : en als ik zat gelyk een koning, wiens heir rondom hem staet, zoo was ik nogtans der droevigen trooster.

KAPITTEL XXX.

MAER nu bespotten my die jonger van tyde zyn, derwelker vaders ik niet geweerdigde te stellen met de honden van myne kudde :

2 Derwelker handkracht ik voor niet hield, en werden gehouden des levens onweerdig.

3 Van gebrek en honger onvruchtbaer, dewelke knaegden in de woestyne, verdwynende van verdriet en ellendigheid.

4 En zy aten kruiden, en schorssen van de boomen, en jeneverwortel was hunne spyze.

5 Die uit de valleijen deze dingen rapende, als zy die byzonder gevonden hadden, zoo liepen zy daertoe met een geroep.

6 Die daer woonden in de woestynen der beken, en in hollen der aerde, of op het steenzand.

7 Die tusschen aldusdanige dingen zich verblydden, en te wezen onder doornen achten voor wellustigheid.

8 Kinderen der dwazen en onedelen, en die in het land met allen niet gezien werden.

9 Nu ben ik veranderd in hun liedeken, en ik ben hun geworden tot eene gemeene bysprake.

10 Zy verfoeijen my, en vlieden verre van my, en myn aenzigt ontzien zy niet te bespuwen.

11 Want hy heeft zynen pylkoker opengedaen, en my gepynigd, en eenen toom heeft hy in mynen mond gedaen.

12 Ter regter zyde myner opgaende ellendigheid zyn zy terstond opgestaan : myne voeten hebben zy omgestooten, en hebben die verdrukt met hunne paden, als met waterbaren.

13 Zy hebben myne wegen verstrooid, zy hebben myn lagen gelegd, en de overhand

gekregen, en daer was niemand die te hulpe kwam.

14 Gelyk als den muur gebroken is, en de deure open, zoo hebben zy my overvallen, en tot myne ellendigheid zyn zy afgewenteld.

15 Ik ben gebragt te niet : hy heeft als een wind myne begeerte weggenomen : en gelyk eene wolk is myne zaligheid voorbygegaen.

16 Maer nu zoo verdwynt myne ziel in zich zelve, en de dagen des lydens bezitten my.

17 Des nachts wordt myn gebeente met pynen doorboord : en die my eten slapen niet.

18 In de menigte van die wordt myn kleed verteerd, en zy hebben my omgord als met eenen kaproen van den rok.

19 Ik ben geleken den slyke, en ben gelyk geworden den vonken en den asschen.

20 Ik roep tot u, en gy verhoort my niet : ik sta, en gy ziet op my niet.

21 Gy zyt my verkeerd in eenen wreeden, en in de hardheid uwer hand zyt gy my tegen.

22 Gy hebt my opgeheven, en als op den wind stellende, hebt gy my krachtiglyk omgeworpen.

23 Ik weet wel dat gy my ter dood leveren zult, daer allen levenden een huis gesteld is.

24 Maer nogtans tot hunner verderfennisse steekt gy uwe hand niet uit : en is het dat zy vallen, zoo zult gy ze zelf behouden.

25 Ik weende in voortyden op den genen die in lyden was, en myne ziel had medelyden met den armen.

26 Ik verwachtte het goed, en het kwaed is my toegekomen : ik verbeidde naer het licht, en de duisternissen zyn uitgeborsten.

27 Myne binnensten hebben van hitten overgelopen zonder eenige ruste, de dagen des lydens hebben my verrascht.

28 Ik ging al treurende, zonder verbolgenheid ; opstaende, riep ik in de schare.

29 Ik ben een broeder der draken geweest, en een gezelle der struizen.

30 Myne huid is op my zwart geworden, en myne beenderen zyn verdroogd van hitte.

31 Myne harpe is verkeerd in treuren, en myne orgel in eene stemme der weeneden.

KAPITTEL XXXI.

IK heb een verbond gemaakt met myne oogen, dat ik niet eens peinzen zoude van eene maegd.

2 Want wat deel zoude in my God van boven hebben, en wat erfenisse den Almachtigen van de hoogsten ?

3 Behoort de verderfenisse niet toe den boozen, en de vervreemdheid dengenen die onregtveerdigheid doen?

4 Aenmerkt hy myne wegen niet, en telt hy alle myne gangen niet?

5 Heb ik in ydelheid gewandeld, en heeft myn voet gehaest in het bedrog:

6 Zoo wege hy my in eene geregtige wage, en God wete myne simpelheid.

7 Is myn gang van den weg geweken, en heeft myne oog myn hert gevolgd, en heeft in myne handen eenige smette aengekleefd:

8 Zoo moet ik zaeijen, en een ander ete het: en myne afkomste worde uitgeworteld.

9 Is myn hert bedrogen geweest op eene vrouwe, en heb ik aen myns vriends deure lagen gelegd:

10 Zoo zy myn wyf eens anders hoer, en op haer moeten de vreemden gebogen worden.

11 Want dat is ongeoorloofd, en de aller-grootste boosheid.

12 Het is een vuer tot de verderfenisse toe verslindende, en alle spruiten uitwortelende.

13 Heb ik versmaed in het regt te staen met mynen knecht, en met myn dienstwyf, als zy tegen my twistig waren:

14 Want wat zal ik doen als God zal opstaen om te oordeelen? en als hy vragen zal, wat zal ik hem antwoorden?

15 Heeft hy my in den buik niet gemaakt, die dien ook gemaakt heeft: heeft my dien in de moeder alleen ook niet gefigureerd?

16 Heb ik den armen geweigerd dat zy wilden, en heb ik der weduwe oogen doen beiden.

17 Heb ik mynen beet alleen geëten, en heeft de weeze daer niet af geëten:

18 (Want van myne kindschheid zoo is het medelyden met my gewassen: en van myns moeders ligchaem is die met my uitgekomen.)

19 Heb ik versmaed dengenen die verging om dat hy geen kleed had, en den armen die zonder deksel was:

20 Hebben zyne zyden my niet gebenedyd, is hy van myne schapenvellen niet verwarmd geweest:

21 Heb ik op de weeze myne hand opgeheven, ook als ik my zag in de poorte de overhand hebbende:

22 Zoo moet myne schouder vallen van haer voegsel, en myn arm moet gebroken worden met zyne beenderen.

23 Want altyd heb ik God gevreesd als baren op my zwellende: en zyne zwarigheid heb ik niet kunnen verdragen.

24 Is het dat ik het goud voor myne magt heb gehouden, en heb den fynsten goude gezeid: Myn betrouwen.

25 Heb ik my verblyd om dat ik groot goed had, en om dat myne hand veel gevonden heeft.

26 Heb ik de zon gezien als zy scheen, en de maen klaerlyk voortgaende:

27 En heeft myn hert zich verblyd in het heimelyk, en heb ik myne hand gekust met mynen mond.

28 Welk is de meeste boosheid, en een verloochenen tegen den allerhoogsten God?

29 Heb ik my verblyd van zynen val, die my haette, en heb ik my verheugd om dat hem eenig kwaed gevonden had.

30 Want ik heb myne keel niet gegeven om te zondigen, dat ik vervloekende zyne ziel begeerde.

31 Hebben de mannen myns tabernakels niet gezeid: Wie mogt geven dat wy van zynen vleesche mogten verzaed worden?

32 Buiten is geen pelgrim gebleven, myne deur was voor den wandelaer open.

33 Heb ik als een mensch myne zonde verborgen, en heb ik in mynen boezem myne boosheid bedekt.

34 Ben ik vervaerd geweest voor eene groote menigte, en heeft de versmaedheid van mynen naesten my doen vreezen: en dat ik niet meer gezwegen heb, en uit de deure niet gegaen.

35 Wie mogt my geven eenen hoorder, dat den Almagtigen myne begeerte mogt hooren: en dat hy eenen boek schryve die het zelf vonnist.

36 Dat ik dien op myne schouder mogt dragen, en dat ik dien om my doen mag als eene kroon?

37 Tot elken voetstap myns gangs zal ik hem verkondigen, en als eenen prins zal ik dien offeren.

38 Is het dat myn land tegen my roept, en dat zyne voren met hetzelfde beweenen:

39 Heb ik de vruchten van haer geëten zonder geld, en heb ik de ziel der akkerlieden gekweld:

40 Zoo moeten my voor-tarwe distelen wassen, en voor gerste doornen.

Hier zyn voleind de woorden Job.

KAPITTEL XXXII.

EN deze dry mannen hebben opgehouden van Job te antwoorden, om dat hy zich liet dunken dat hy regtveerdig was.

2 En Eliu den zoon Barachel, een Buziter van Rams geslacht, werd gestoord en verbolgen: en hy is gram geworden tegen Job, om dat hy zeide dat hy regtveerdig was voor God.

3 Maer tegen zyne vrienden is hy verbolgen geweest, om dat zy geene redelyke antwoord gevonden hadden, maer hadden Job alleenlyk gedoemd.

4 Hierom heeft Eliu Job verbeid toen hy sprak : om dat zy ouder waren die daer spraken.

5 Maer toen hy gezien had dat de dry niet hadden kunnen antwoorden, zoo is hy zeer gram geworden.

6 En Eliu den zoon van Barachel den Buziter heeft gezeid : Ik ben den jongsten van tyde, en gy zyt ouder, daarom heb ik, met nedergebogen hoofde, my geschaemd mynen zin te kennen te geven.

7 Want ik hoopte dat den langsten ouderdom spreken zoude, en de veelheid der jaren wysheid zoude leeren.

8 Maer zoo ik zie, den geest is in de menschen, en het inblazen des Almagtigen geeft verstand.

9 Die lange geleefd hebben zyn niet wys, en de ouders verstaen het regt niet.

10 Daerom wil ik ook spreken : hoort my, ik zal u ook myne wysheid toonen,

11 Want ik heb uwe redenen verwacht, ik heb uwe wysheid gehoord, zoo lang als gy met redenen disputeerdet :

12 En zoo lang als my dacht dat gy wat zeidet : zoo merkte ik het aen : maer zoo ik zie, daer is niemand die Job straffen kan, en van u die Jobs redenen zoude mogen antwoorden.

13 Dat gy by aventure niet zegt : Wy hebben de wysheid gevonden, God heeft hem verworpen, en niet den mensch.

14 Hy heeft my niet aengesproken, en ik zal hem niet antwoorden naer uwe woorden.

15 Zy hebben zeer gevreesd, en niet meer voorts geantwoord, zy konden niet meer spreken.

16 Want ik dan verbeid heb, en zy hebben niet gesproken : zy stonden stil, en hebben niet meer geantwoord :

17 Zoo zal ik myn deel ook antwoorden, en myne wysheid toonen.

18 Want ik ben vol woorden, en den geest myns buiks benaauwt my.

19 Ziet mynen buik is gelyk den most zonderen luchtgat, die nieuwe flesschen ontwee breekt.

20 Ik zal spreken, en een luttel den adem verhalen : ik zal myne lippen opendoen, en antwoorden.

21 Ik zal geen manspersoon uitnemen, en ik zal God den mensche niet gelyk maken.

22 Want ik weet niet hoe lange dat ik duren zal, en of my na een luttel tyds myn s chepper halen zal.

KAPITTEL XXXIII.

HIEROM hoort Job myne uitsprake, en aenhoort alle myne woorden.

2 Ziet ik heb mynen mond opengedaen, laet myne tonge in mynen mond spreken.

3 In myn simpel hert zyn myne woorden en een puer vonnis zullen myne lippen spreken.

4 Den geest Gods heeft my gemaakt, en den adem des Almagtigen heeft my levende gemaakt.

5 Is het dat gy moogt, zoo antwoordt my, en tegen myn aanzigt blyft staende.

6 Ziet, God heeft my ook gemaakt, gelyk u, en van denzelfden slym der aerde ben ik ook gemaakt.

7 Maer nogtans myne wonderlykheid verware u niet, en myne kunstige uitspraak zy u niet zwaer.

8 Gy hebt dan gesproken in myne ooren, en de stemme uwer woorden heb ik gehoord :

9 Zuiver ben ik, en zonder misdaed : onbesmet, en daer is geene boosheid in my.

10 Om dat hy klagten in my gevonden heeft, daerom heeft hy gemeend dat ik zyn vyand was.

11 Hy heeft myne voeten in den veterblok gesteld, hy heeft alle myne wegen bewaerd.

12 Daerom dit is hetgene daerin dat gy niet geregtveerdigd zyt : ik zal u antwoorden dat God meerder is dan den mensch.

13 Keekt gy tegen hem, om dat hy u tot alle woorden niet geantwoord heeft?

14 Eens spreekt God, en ten tweede mael zoo verhaelt hy hetzelfde niet.

15 Door eenen droom in des nachts visioen als den slaep de menschen overvalt, en zy in het bedde slapen :

16 Dan opent hy de ooren der mannen, en hen leerende onderwyst hy die met leeringe,

17 Dat hy den mensch zoude afkeeren van hetgene dat hy doet, en hem verlossen van de hooveerdy :

18 Verlossende zyne ziel van de verderfennisse : en zyn leven dat het niet in het zweerd valle.

19 Hy straft ook door pyne in het bedde, en alle zyn gebeente doet hy verdwynen.

20 Afgrysselyk wordt hem in zyn leven het brood, en zynere ziele spyze die te voren lustig was.

21 Zyn vleesch zal verdwynen, en de beenderen, die bedekt waren, zullen gebloot worden.

22 Zyne ziel is der verderfennisse genaekt, en zyn leven den doodelyken dingen.

23 Is het dat er een engel voor hem sprekende is, een uit de duizenden om te verkondigen des menschen geregtigheid :

24 Hy zal zyns genadig wezen, en zal zeggen : Verlost hem, dat hy in de verderfennisse niet nederdale : ik heb gevonden daerdoor ik zyns genadig zal zyn.

25 Zyn vleesch is verteerd van de pynen, laet hem wederom keeren tot de dagen zynere jongheid.

26 Hy zal God bidden, en dien zal hem verzoenlyk zyn : en hy zal zyn aenzigt zien met jolyt, en hy zal den mensch zyne regtveerdigheid wedergeven.

27 Hy zal de menschen aenzien, en zeggen : Ik heb gezondigd, en waerachtiglyk misdaen, en naer dat ik weerd was, heb ik niet ontvangen.

28 Hy heeft zyne ziel verlost, dat zy in de verderfenisse niet gaen zoude, maer dat zy levende het licht zien zoude.

29 Ziet, alle deze dingen werkt God drymael met een iegelyk.

30 Opdat hy hunne zielen zoude wederroepen van de verderfenisse, en dat hy ze verlichten zoude door het licht der levende.

31 Aenmerkt Job, en hoort my : en zwygt als ik spreek.

32 Maer is het dat gy iets hebt te zeggen, zoo antwoordt my, spreekt : want ik wil dat gy openbaerlyk zult schynen regtveerdig.

33 Maer hebt gy niet, zoo hoort my : zwygt, en ik zal u wysheid leeren.

KAPITTEL XXXIV.

ALDUS Eliu voorts uitsprekende, heeft dit ook gezeid :

2 Hoort, gy wyzen, myne woorden, en gy geleerden, luistert naer my :

3 Want de oore proeft de woorden, en de keele onderscheidt de spyzen.

4 Laet ons een oordeel kiezen, en laet ons zien onder ons wat beter is.

5 Want Job heeft gezeid : Ik ben regtveerdig, en God verkeert myn oordeel.

6 Want in my te oordeelen is logen : en myn schicht is geweldig zonder eenige zonde.

7 Wie is er een alzulken man als Job, die spottery drinkt gelyk water :

8 Die gaet met degene die boosheid doen, en wandelt met ongoddelyke mannen?

9 Want hy heeft gezeid : Een man zal Gode niet behagen, al liep hy ook met hem.

10 Daerom gy geregtige mannen hoort my : Verre zy van God de boosheid, en van den Almagtigen de ongerechtigheid.

11 Want des menschen werk zal hy hem betalen, en naer een iegelyk wegen zal hy hun wedergeven.

12 Want voorwaer God zal zonder zake niet verdoemen, noch den Almagtigen zal het oordeel niet verkeeren.

13 Wien heeft hy anders op de aerde gesteld? of wien heeft hy over de wereld gesteld, die hy gemaekt heeft?

14 Is het zake dat hy zyn hert tot hem schikt, zoo zal hy zynen geest en adem tot zich trekken.

15 Alle vleesch zal te zamen vergaen, en den mensch zal in asschen wederkeeren.

16 Daerom, hebt gy verstand, zoo hoort dat er gezeid wordt, en vat de stemme myner sprake.

17 Zal dengenen die het regt vonnis niet bemint, mogen genezen worden? en hoe verdoemt gy hem zoo zeer, die regtveerdig is?

18 Die den koning zegt, gy afreder : die de vorsten noemt ongoddelyk?

19 Die der prinsen persoonen niet uitneemt : noch der tirannen gekend heeft, toen hy in het regt streed tegen den armen : want zyner handen werken zyn zy allegader.

20 Onverzienlyk zullen zy sterven, en ter middernacht zullen de volken verstoord worden, en zy zullen doorgaen, en den gewelddoener zullen zy wegnemen zonder hand.

21 Want zyne oogen zyn op der menschen wegen, alle hunne gangen aenmerkt hy.

22 Daer zyn geene duisternissen, en daer is geene schaduwe des doods, dat zy daer zouden verborgen worden die boosheid werken.

23 Want het is voorts niet meer in des menschen magt, dat hy tot God kome in het oordeel.

24 Hy zal er veel ontellyken vernielen, en andere zal hy doen staen voor die.

25 Want hy weet hunne werken : en daerom zal hy den nacht overbrengen, en zy zullen heel in stukken gebroken worden.

26 Als ongoddelyke heeft hy ze geslagen in de plaetse der zienders.

27 Dewelke van hem gegaen zyn als opzets wille, en alle zyne wegen hebben zy niet willen verstaan :

28 Dat zy tot hem zouden doen komen het geroep van den behoefigen, en dat hy hooren zoude de stemme van den armen.

29 Want als hy vrede verleent, wie is er die verdoemen zal? en wanneer hy zyn aenzigt zal verborgen hebben, wie is er die hem zal kunnen aenschouwen, en over de heidenen, en over alle menschen?

30 Die enen geveinsden mensch doet regeren om des volks zonden.

31 Daerom want ik gesproken heb tot God, zoo zal ik het u ook niet verbieden.

32 Heb ik gedoold, zoo leert gy my : heb ik boosheid gesproken, zoo zal ik voorts daer niet meer toe doen.

33 Eischt God die van u, om dat u die misnoegd heeft? want gy hebt begonnen te spreken, en niet ik : weet gy iets beters, zoo spreek.

34 Verstandige mannen moeten my aenspreken, en een wys man hoore my.

35 Maer Job heeft dwaesselyk gesproken, en zyne woorden luiden naer geene gestichtigheid.

36 Myn vader, laet Job beproefd worden

tot het einde : houdt niet op van den mensch der boosheid.

37 Die tot zyne zonden doet blasphemie, laet hem by middelentyde tusſchen ons benaeuwde worden : en laet hem dan met zyne woorden God ten regte beroepen.

KAPITTEL XXXV.

HIEROM heeft Eliu deze woorden wederom geſproken :

2 Dunkt het u dat uw gepeins opregt is, dat gy zegt : Ik ben regtveerdiger dan God ?

3 Want gy hebt gezeid : U behaegt niet dat regt is : of wat zal het u baten, is het dat ik zondige ?

4 Hierom zal ik antwoorden uwen woorden, en uwen vrienden met u.

5 Ziet opwaerts naer den hemel, en aenziet, en aenschouwt den hemel dat hy hooger is dan gy.

6 Is het dat gy zondigt, wat zult gy hem letten ? en is het dat uwe boosheden vermengvuldigd worden, wat zult gy tegen hem doen ?

7 Voorts ook is het dat gy regtveerdiglyk doet, wat zult gy hem geven, of wat zal hy van uwe hand ontvangen ?

8 Eenen mensch, die uws gelyk is, zal uwe ongoddelykheid hinderen : en den zoon des menschen zal uwe regtveerdigheid helpen.

9 Om de menigte der valsche beklappers zullen zy roepen : en zy zullen jammerlyk weenen om het geweld van den arm der tirannen.

10 En hy heeft niet gezeid : Waer is God die my gemaekt heeft, die gegeven heeft de liedekens in den nacht ?

11 Die ons leert meer dan de beesten der aerde, en die boven de vogelen des hemels ons onderwyst.

12 Daer zullen zy roepen, en hy zal ze niet verhooren, om de hooverdy der kwaden.

13 Daerom zal God niet te vergeefs hooren, en den Almagtigen zal de zake van een iegelyk aenzien.

14 Ook als gy zegt : Hy aenmerkt niet : wordt geoordeeld voor hem, verwacht hem slechts.

15 Want nu brengt hy zyne verbolgenheid niet toe, noch hy wreekt zeer de groote misdaed.

16 Daerom opent Job te vergeefs zynen mond, en zonder wetenheid maekt hy veel woorden.

KAPITTEL XXXVI.

EN Eliu daer nog toe doende, heeft deze woorden geſproken :

2 Verdraegt my nog een luttelken, en ik zal het u te kennen geven : want ik heb nog dat ik voor God spreken zal.

3 Ik zal myne wetenheid verhalen van het beginsel, en mynen ſchepper zal ik regtveerdig bewyzen.

4 Want myne woorden zyn waerachtig en zonder logen, en de volmaekte wetenheid zal voor u getoond worden.

5 God verwerpt de magtigen niet, want hy zelf magtig is.

6 Maer hy behoudt de ongoddelyken niet, en regt oordeel doet hy den armen.

7 Hy zal van den regtveerdigen zyne oogen niet wegnemen, en de koningen stelt hy in den registerſtoel in der eeuwigheid, en zy worden opgeregt.

8 En al waren zy in ketenen, en dat zy gebonden waren met de zeelen der armoede :

9 Zoo zal hy hun te kennen geven hunne werken, en hunne groote misdaden, om dat zy met geweld verdrukkende zyn geweest.

10 En hy zal ook hunne oor openen, om dat hy ze straffen zoude : en hy zal spreken, opdat zy wederom keeren zouden van de boosheid.

11 Is het dat zy het hooren en onderhouden, zoo zullen zy hunne dagen volbrengen in het goede, en hunne jaren in glorie :

12 Maer is het dat zy het niet hooren, zoo zullen zy door het zweerd gaen, en zullen vernield worden in dwaesheden.

13 De geveinsden en loozen verwekken de gramschap Gods, en zy zullen niet roepen als zy zullen gebonden zyn.

14 Hunne ziel zal sterven in het tempeest, en hun leven zal zyn onder de wyfachtige mannen.

15 Hy zal den armen verlossen van zyne benaeuwdeheid, en hy zal in de tribulatie zyne oor opendoen.

16 Daerom zal hy u behouden zeer mildelyk van den engen mond, en die geen fundament onder zich heeft : maer de ruste uwer tafel zal vol veltigheid zyn.

17 Uwe zake is geoordeeld als eens ongoddelyken mensch, de zake en het oordeel zult gy ontvangen.

18 Daerom laet u de gramschap niet verwinnen, dat gy iemand zoudt verdrukken : noch de menigte der giften buige u.

19 Legt neder uwe grootheid zonder tribulatie, en alle de vromen des sterkheids.

20 Verlengt den nacht niet, dat de volken voor hen opklommen mogen.

21 Wacht u dat gy niet afwykt ter boosheid : want deze hebt gy begonnen te volgen na de ellendigheid.

22 Ziet, God is hoog in zyne sterkheid, en niemand is zyns gelyk in de wetgevers.

23 Wie zal mogen onderzoeken zyne wegen ? of wie zoude hem mogen zeggen : Gy hebt onregtveerdigheid gedaen ?

24 Gedenkt dat gy zyn werk niet weet, daer de mannen af gezongen hebben.

25 Alle menschen zien hem, een iegelyk van verre.

26 Ziet, God is groot te boven gaende onze wetenheid : het getal van zyne jaren is niet om rekenen.

27 Die wegneemt de druppelen des regens, en stort de slagregenen gelyk stroomen,

28 Die van de wolken vlieten, die het al overdekken van boven.

29 Is het dat hy de wolken wilt uitstrekken gelyk zyne tent,

30 En bliksemen met zyn licht van boven, zoo zal hy ook de herren der zee overdekken.

31 Want hierdoor oordeelt hy de lieden, en geeft spyze velen menschen.

32 In zyne handen verbergt hy het licht, en beveelt dat het wederom aenkomen zoude.

33 Hy verkondigt daeraf zynen vriend, dat het zyne bezitting is, en dat hy daertoe zoude mogen opklimmen.

KAPITTEL XXXVII.

HIERAF is myn hert verschrikt, en het is verschoten uit zyne plaetse.

2 Hoort de hooringe in de vervaerlykheid van zyne stemme, en het geluid uit zynen mond gaende.

3 Onder alle de hemelen aenmerkt hy, en zyn licht is op de einden der aerde.

4 Na hem zal het geluid brieschen, hy zal donderen met de stemme zynner grootheid ; en hy zal niet onderzocht worden, als zyne stemme zal gehoord worden.

5 God zal donderen met zyne stemme wonderlyk, die groote en ongrondelyke dingen doet.

6 Die den sneeuw beveelt dat hy nederdalen zoude op de aerde, en den regenen des winters, en den slagregen zynner sterkheid.

7 Die in aller menschen handen teekent, dat een iegelyk weten zoude zyn werk.

8 De beest zal in haer hol gaen, en in haer kot zal die wonen.

9 Van het binnenste zal tempeest uitkomen, en van het noorden koude.

10 Als God blaest, zoo wast te zamen den vorst, en wederom zoo worden de wateren zeer breed gestort.

11 De tarwe begeert wolken, en de wolken strooijen hun licht.

12 Dewelke doorzoeken het al rondom, werwaerts dat ze den wil van den regeerder leidt, tot al dat hy hun bevelen zal op het aenzigt van den omgang der aerde :

13 Het zy in een geslacht, het zy in hun land, het zy in wat plaets zynner bermhertig-

heid daer hy gebiedt dat zy zouden gevonden worden.

14 Hoort toe naer deze woorden, Job : staet en aenmerkt Gods wonderlykheden.

15 Weet gy wel wanneer dat God den regenen geboden heeft, dat zy het licht van zyne wolken zouden toonen?

16 Kent gy ook de groote paden der wolken, en de volmaekte wetenheden?

17 Zyn uwe kleederen niet warm, als de aerde van den zuiden wind doorwaeid wordt?

18 Gy hebt by aventure met hem de hemelen gemaakt, die de allervastste zyn, als of zy van metael gegoten waren.

19 Toont ons wat wy hem zeggen mogen : want certein wy worden met duisternissen omvangen.

20 Wie zal hem vertellen dat ik spreek? ook al spreekt een mensch, zoo zal hy verstonnen worden.

21 Maer nu zien zy het licht niet : haestelyk zal de lucht in wolken gedrongen worden, en den doorgaenden wind zal ze verjagen.

22 Van het noorden komt goud, en tot God angstelyken lof.

23 Wy mogen hem niet weerdiglyk vinden : hy is groot van sterkheid, en van oordeel, en van regtveerdigheid, en men mag hem niet uitsprekende vertellen.

24 Daerom zullen hem de mannen vreezen, en zullen niet durven aenschouwen, alle die zich zelve laten dunken dat zy wys zyn.

KAPITTEL XXXVIII.

EN den Heer antwoordende Job in eenen storm, heeft gezeid :

2 Wie is dezen omwindende de sententien met ongeleerde woorden?

3 Gordt uwe lendenen toe als een man : ik zal u vragen, en antwoordt my.

4 Waer waert gy toen ik de fondamenten der aerde legde? geeft my dat te kennen, hebt gy verstand.

5 Wie heeft de maten van haer gesteld, is het dat gy het weet? of wie heeft op haer een richtsnoer uitgetrokken?

6 Waerop zyn hare steunsels vastgemaakt? of wie heeft haren hoeksteen nedergelaten?

7 Toen my de morgenstonds sterren te zamen loofden, en alle Gods kinderen jolyt maakten?

8 Wie heeft de zee met deuren besloten, toen die uitborst als uit de moeder voortkomende?

9 Toen ik de wolken stelde tot haer kleed, en met eenen donkeren nevel die omwond als met kindsdoeken?

10 Ik heb die omringd met myne palen, en

ik heb den grendel en de deuren gesteld :

11 En ik heb gezeld : Tot hier toe zult gy komen, en gy zult niet verder gaen, en hier zult gy breken uwe opheffende baren.

12 Hebt gy na uwe geboorte den morgenstond geboden, en den dageraad zyne plaets gewezen?

13 En hebt gy te zamen stootende gehouden de uitersten der aerde, en de ongoddelyken daeruit geslagen?

14 Den zegel zal wederom gesteld worden als slyk, en hy zal staen als een kleed :

15 Van de ongoddelyken zal hun licht genomen worden, en den hoogen arm zal gebroken worden.

16 Zyt gy in de diepten der zee gegaen, en hebt gy gewandeld in de uitersten van den afgrond?

17 Zyn u geopend de poorten des doods, en hebt gy de duistere poorten gezien?

18 Hebt gy de breedheid der aerde aenmerkt? geeft het my te kennen, weet gy het al,

19 In welken weg dat het licht woont, en welke der duisternissen plaets is :

20 Opdat gy een iegelyk moogt leiden tot zyne palen, en verstaen moogt de paden van zynen huize.

21 Wist gy toen dat gy zoudt geboren worden? en kent gy het getal van uwe dagen?

22 Zyt gy gegaen in de schatten van den sneeuw, of hebt gy de schatten van den lagel gezien?

23 Die ik bereid heb tot den tyd des vyands, tot den dag des stryds en der oorlogen?

24 Door welken weg wordt het licht gespreid, de hitte bedeed op de aerde?

25 Wie heeft den allerkrachtigsten slagregen loop gegeven, en den weg van den luidende donder,

26 Dat het op de aerde regenen zoude, daer geen mensch is in de woestyne, daer niemand der menschen woont.

27 Om dat hy vervullen zoude de plaets die zonder weg was en verlaten, en voortbrengen zoude groeiende kruiden?

28 Wie is des regens vader? of wie heeft gebaard de druppelen des dauws?

29 Uit wiens buik is het ys gekomen? en wie heeft den vorst van den hemel gebaard?

30 In de gelykenissen van steenen worden de wateren hard, en het overste van den afgrond wordt verstyfd.

31 Zult gy te zamen mogen voegen de blinkende zeven sterren, of moogt gy den omloop van de Arcturus sterren verstrooijen?

32 Brengt gy de morgensterre voort te zynen tyde, en doet gy de avondsterre op de kinderen der aerde opgaen?

33 Kent gy de ordinantie des hemels, en zult gy hare redenen in de aerde stellen?

34 Zult gy in den nevel uwe stemme verheffen, en zal het gedruis der wateren u overdekken?

35 Zult gy de bliksemen uitzenden, dat zy gaen zullen, en zullen zy wederom komende u zeggen : Wy zyn hier?

36 Wie heeft in des menschen binnenste de wysheid gesteld? of wie heeft den haen verstand gegeven?

37 Wie zal der hemelen reden uitspreken, en wie zal doen slapen den eendragtigen zang des hemels?

38 Wanneer werd het stof op de aerde gestort, en wanneer werden de kluiten te zamen gevoegd?

KAPITTEL XXXIX.

ZULT gy der leeuwinne haren roof ontnemen, en de ziel van hare jonge welpen verzaden,

2 Als zy rusten in de holen, en listen leggen in de spelonken?

3 Wie bereidt der rave haer aes, als hare jóngen tot God roepen, alom loopende, om dat zy geen aes hebben?

4 Kent gy ook den tyd der baerd der wilde geiten, of hebt gy de barenden hinden gemerkt?

5 Hebt gy hare maenden geteld wanneer zy vol worden, of weet gy den tyd wanneer zy baren?

6 Zy worden gebogen tot de jongen, als zy baren, en laten uit groote steningen.

7 Hare kinderen worden gescheiden, en gaen ter weide : zy gaen uit, en komen niet wederom tot haer.

8 Wie heeft den wilden ezel vry gelaten, en wie heeft zyne banden ontbonden?

9 Dien ik in de woestyne een huis gegeven heb, en zyne tabernakelen in een pekeloort land.

10 Hy versmaedt de menigte der stad, den roep van den dryver hoort hy niet.

11 Hy ziet alom de bergen zynen weide, en allerhande groeiende kruiden onderzoekt hy.

12 Zal den eenhoorn u willen dienen, of zal hy woonen aen uwe kribbe?

13 Zult gy den eenhoorn binden met uwe strengen om te akkeren? of zal hy de kluiten der valleijen breken achter u?

14 Zult gy ook betrouwen hebben op zyne groote sterkheid, en zult gy hem uwe arbeiden laten?

15 Zult gy hem betrouwen dat hy u zaed wedergeven zal, en dat hy in uwen dorschvloer zal vergaderen?

16 De vederen van den struis zyn gelyk de vederen van den valk, en van den havik.

17 Als zy hare eijeren in de aerde laet, dan zult gy by aventure die verwarmen in het zand?

18 Zy vergeet dat den voet die vertreedt, of dat het beest des velds die in stukken breekt.

19 Zy wordt verhard tot hare kinderen, als of die hare niet waren, zy heeft te vergeefs gewrocht, toen zy van geene vreeze gedwongen was.

20 Want God heeft haer van wysheden beroofd, noch hy heeft haer geen verstand gegeven.

21 Als het tyd is, zoo heft zy hare vleugelen om hoog : zy bespot het peerd en den ryder van dien.

22 Zult gy den peerde sterkheid geven, of zult gy om zynen hals bryschinge doen?

23 Zult gy het opwekken als springhanen? de glorie van zyne neusgaten is vervaerlykheid.

24 Het graeft de aerde met den klaeuw, het springt op stoutelyk : het gaet de gewapende te gemoet.

25 Het versmaedt de vreeze, noch het wykt niet voor het zweerd.

26 Op hem zal den pylkoker klinken, en opgeheven worden spies en schild.

27 Hittig en grimmende schert het de aerde, noch het acht niet des trompets geluid.

28 Als het de trompet hoort zoo spreekt het : Vah, en het riekt den stryd van verre, het vermaen van de kapiteinen, en het gehuil des heirs.

29 Krygt den havik door uwe wysheid ook pluimen, uitstreckende zyne vleugelen naer het zuiden?

30 Zal den arend tot uwe geboden opgeheven worden, en zynen nest in hooge plaatsen stellen?

31 Op de steenrotsen blyft hy, en op de steile klippen woont hy, en op de rotsen, daer men niet aen komen kan.

32 Van daer aanziet hy zyn aes, en zyne oogen zien van verre.

33 Zyne jonge zullen bloed lekken : en waer een dood ligchaem is, daer is hy terstond.

34 En den Heer heeft daer nog toe gezeid, en heeft gesproken tot Job :

35 Zoo wie met God kyft, zal hy zoo ligtelyk rusten? Certaine zoo wie God straft, die moet hem antwoorden.

36 En Job antwoordende den Heere, heeft gezeid :

37 Die ligtelyk gesproken heb, wat mag ik antwoorden? myne hand zal ik op mynen mond leggen.

38 Een ding heb ik gesproken, hetwelk och of ik het niet gezeid hadde : en een

ander, tot dewelke ik voorts niet meer doen zal.

KAPITTEL XL.

EN den Heer antwoordende tot Job door een gedruisch, heeft gezeid :

2 Gordt toe uwe lendenen als een man : ik zal u vragen : zegt het my :

3 Zult gy myn oordeel te niet doen : en my verdoemen, opdat gy moogt geregtveerdigd zyn?

4 En hebt gy eenen arm gelyk God, en dondertgy met eene stemme als hy doet?

5 Omhangt u met schoonheid, en wordt verheven zeer hoog, en weest glorieus, en doet schoone kleederen aen.

6 Verstrooit de hooveerdigen in uwe verbolgenheid, en aenziende alle vermetelyken verootmoedigt ze.

7 Aenziet alle de hooveerdigen, en beschaemt ze, en vernielt de ongoddelyken in hunne plaatsen.

8 Bergt ze in het stof te zamen, en hun aenzigt verdrukt in de grachte :

9 En ik zal belyden dat uwe regter hand u zal mogen behouden.

10 Ziet, Behemoth, denwelken ik met u gemaakt heb, zal hooi als eenen os eten :

11 Zyne sterkheid is in zyne lendenen, en zyne kracht is in den navel zyns buiks.

12 Hy zwengt zynen steert gelyk eenen cedarboom, de zenuwen zyners manlykheden zyn verwerd.

13 Zyne beenderen zyn als metalen pypen, zyn morwe gebeente is gelyk yzeren plaatsen.

14 Hy is het beginsel van Gods wegen, die hem gemaakt heeft, zal zyn zweerd aenvoegen.

15 Voor dezen dragen de bergen kruiden : alle de beesten des velds zullen daer spelen.

16 Onder de schaduwte slaapt hy in de heimelyke plaatsen des riets, en in vochtige plaatsen.

17 De schaduwen bedekken zyne schaduwte, hem zullen omringen de wilgen der beke.

18 Ziet, hy zal den vloed opzuipen, en zich niet verwonderen : en hy heeft betrouwen dat de Jordane in zynen mond vlooden zal.

19 In zyne oogen als met eenen vischhaek zal hy hem vangen, en met tuinstaken zal hy zyne neusgaten doorsteken.

20 Moogt gy Leviathan uittrekken met eenen vischhaek, en zult gy met een zeel zyne tonge binden?

21 Zult gy eenen ring in zyne neusgaten stellen, of met eenen armring zyne kaek doorsteken?

22 Zal hy tot u gebeden menigvuldigen, of zal hy u zachte woorden spreken?

23 Zal hy met u een verbond maken, en zult gy hem ontvangen als eenen eeuwigen knecht?

24 Zult gy hem bedriegen als eenen vogel, of zult gy hem binden uwen dienstvrouwen?

25 Zullen hem de vrienden in stukken houwen, en zullen hem de kooplieden deelen?

26 Zult gy de vischnetten met zynen velle vullen, en eenen vischkorf met zynen hoofde?

27 Legt op hem uwe hand : gedenkt der oorlogen, en spreekt voorts niet meer.

28 Ziet, zyne hoop zal hem faelgeren, en daer zy het alle zien zullen, zal hy van boven nedergeworpen worden.

KAPITTEL XLI.

IK zal hem niet verwekken als of ik wreed ware : want wie mag myn aenzigt wederstaen?

2 Wie heeft my te voren gegeven, dat ik het hem weder vergelden mag? al dat onder den hemel is, dat is myne.

3 Ik zal hem niet sparen, en de magtige woorden, en gemaakt om te bidden.

4 Wie zal het aenzigt zyns kleeds ontdekken? en wie zal in het midden zynsmonds gaen?

5 Wie zal opendoen de poorten zyns aenzigts? rondom zyne tanden is vervaerdheid.

6 Zyn ligchaem is gelyk gegoten schilden, te zamen gevoegd met schelpen, die malkander drukken.

7 De eene wordt met de andere gevoegd, dat er niet een klein windeken tusschen komen kan :

8 De eene zal aen de andere kleven, en malkander houdende zullen zy geenszins gescheiden worden.

9 Zyn niezen is gelyk het schynsel des vuers, en zyne oogen gelyk als de klaerheid des dageraeds.

10 Uit zynen mond komen lampen, gelyk toortsen vuers brandende.

11 Uyt zyne neusgaten komt rook, gelyk van eenen heeten en opziedenden pot.

12 Zynen adem doet kolen branden, en eene vlamme gaet uit zynen muil.

13 In zynen hals zal sterkheid woonen, en voor zyn aenzigt zal armoede gaen.

14 De leden van zynen vleesche zyn aen malkander hangende : hy zal tegen hem vloeiden zenden, en tot eene andere plaats zullen zy niet gevoerd worden.

15 Zyn hert zal hard worden gelyk een steen, en zal vast worden gelyk eens smids aembeeld.

16 Als hy zal opgeheven worden, zoo zullen de engelen vreezen, en vervaerd zynde zullen zy gezuiverd worden.

17 Als hem het zweerd aengrypen zal, zoo zal het niet blyven staende, noch spiesse, noch borstgetuig :

18 Want hy zal het yzer achten als kaf, en het metael als verrot hout.

19 Een schutter zal hem niet verjagen, de steenen des slingers zyn hem verkeerd in stroo.

20 Gelyk een stroo zal hy eenen hamer achten, en hy zal bespotten dengenen die de glavie schiet.

21 Onder hem zullen wezen de raden der zonne, en hy zal onder zich het goud sproeijen als slyk.

22 Hy zal de diepte van de zee doen opwallen als eenen pot, en die stellen gelyk als de zalven opzieden.

23 Achter hem zal het pad klaer worden, hy zal den afgrond achten als eenen die oud wordt.

24 Op aerdryk is geene magt, die by hem mag geleen worden, die gemaakt is om dat hy niemand zoude vreezen.

25 Al dat hoog is ziet hy, hy is den koning over alle de kinderen der hooveerdy.

KAPITTEL XLII.

EN Job den Heere antwoordende, heeft gezeid :

2 Ik weet wel dat gy alle ding vermoogt, en dat geen gedacht voor u verborgen is.

3 Wie is dezen die den raad verbergt zonder wetenheid : daerom heb ik onwysselyk gesproken, en dingen die bovenmaten myne kennis te boven gingen.

4 Hoort, en ik zal spreken : ik zal u vragen, en toont het my.

5 Met het gehoor der oore heb ik u gehoord, maer nu ziet u myne oog.

6 Daerom straf ik my zelve, en doe penitentie in stof en in aschen.

7 En na dat den Heer deze woorden gesproken had tot Job, zoo heeft hy gezeid tot Eliphaz den Themaniter : Myne verbolgenheid is gram op u, en op uwe twee vrienden, want gy hebt voor my niet regt gesproken, gelyk myn knecht Job.

8 Daerom neemt voor u zeven stieren, en zeven rammen, en gaet tot mynen knecht Job, en offert brandoffer voor u : en Job myn dienaar zal voor u bidden : zyn aenzigt zal ik ontvangen, dat u de dwaesheid niet gerekend worde tot schuld : want gy hebt tot my geene regte woorden gesproken, gelyk myn knecht Job.

9 Hierom zyn weggegaen Eliphaz den Themaniter, en Baldad den Suhiter, en

Sophar den Naamathiter, en zy hebben gedaen gelyk den Heer tot hen gezeid had, en den Heer heeft Jobs aenzigt ontvangen.

10 En den Heer is ook omgekeerd tot Jobs penitentie, toen hy bad voor zyne vrienden. En den Heer heeft Job al dat hy gehad had, tweevoud wederom gegeven.

11 En tot hem zyn gekomen alle zyne broeders, en alle zyne zusters, en alle die hem te voren kenden, en zy hebben met hem brood geëten in zyn huis : en zy hebben op hem hun hoofd geroerd, en hem vertroost van al het kwaed dat den Heer over hem gebragt had : en zy hebben hem gegeven een iegelyk een schaep, en eenen gouden ooring.

12 En den Heer heeft Jobs laetsten gebenedyd meer dan zyn beginsel. En hy heeft

gekregen veertien duizend schapen, en zes duizend kemelen, et duizend paer ossen, en duizend ezelinnen.

13 En hy heeft gehad zeven zonen, en dry dochteren.

14 En hy heeft den naem van de eene dochter genoemd Dies, en den naem van de tweede Cassia, en den naem van de derde Cornustibii.

15 En daer zyn geene vrouwen gevonden, zoo schoon gelyk Jobs dochteren in al het land : en haer vader gaf haer erfenisse onder hare broeders.

16 En Job heeft na deze geschiedenissen geleefd honderd en veertig jaren; en heeft zyne kinderen gezien, en de kinderen van zyne kinderen tot de vierde generatie toe, en hy is gestorven oud, en vol van dagen.

DAVIDS

PSALTER.

PSALM I.

Beatus vir.

ZALIG is den man die niet weggegaen is in den raed der ongoddelyken, en in der zondaren weg niet heeft gestaen : noch in den zetel der pestilentie gezeten :

2 Maer in de wet des Heeren is zynen wille, en zyne wet zal hy overdenken dag en nacht.

3 En hy zal zyn gelyk een hout dat geplant is aen de vloeden der wateren, dat zyne vrucht zal geven te zynen tyde : en zyn loof zal niet afvallen : en al wat hy doen zal, dat zal voorspoedig wezen.

4 Alzoo niet de ongoddelyken, alzoo niet : maer gelyk het stof, hetwelk den wind werpt van het aenzigt der aerde.

5 Daerom staen de ongoddelyken niet op in het oordeel : noch de zondaers in den raed der regtveerdigen.

6 Want den Heer kent den weg der regtveerdigen : en den weg der ongoddelyken zal vergaen.

PSALM II.

Quare fremuerunt.

WAEROM hebben de heidenen gegrimd, en de lieden overdacht ydele dingen ?

2 Te zamen hebben gestaen de koningen

der aerde, en de prinsen zyn te zamen overeengekomen tegen den Heere, en tegen zynen gezalfden.

3 Laet ons van een breken hunne banden : en van ons werpen hun jok.

4 Die in de hemelen woont zal ze begeken : en den Heer zal ze beschimpen.

5 Dan zal hy tot hen spreken in zyne gramschap, en in zyne verbolgenheid zal hy ze verstooten.

6 Maer ik ben een koning gesteld van hem over Sion zynen heiligen berg, prekende zyn gebod.

7 Den Heer heeft tot my gezeid : Myn zoon zyt gy, ik heb u heden gewonnen.

8 Eischt van my, en ik zal u de heidenen geven tot uwe erfenisse, en tot uwe bezittinge de einden der aerde.

9 Gy zult ze regeren met eene yzeren roede, en gelyk eens potbakkers vat zult gy ze in stukken breken.

10 En nu gy koningen, verstaet : wordt onderwezen, die het aerdryk oordeelt.

11 Dient den Heere met vrees : en verheugt u in hem met bevinge.

12 Aenveerd de leeringe, opdat den Heer by aventure niet gram worde, en dat gy niet vergaet van den regtveerdigen weg.

13 Als zyne gramschap in korten tyd ontstoken zal zyn, zalig zyn zy alle, die in hem betrouwen.

PSALM III.

Domine quid multip.

HEERE, waerom zyn zy vermenigvuldigd die my kwellen? velen staen er op tegen my.

2 Velen zeggen myner ziele : Haer is geene zaligheid in haren God.

3 Maer gy, Heere, zyt myn ontvanger, myne glorie, en verheffende myn hoofd.

4 Met myne stemme heb ik tot den Heere geroepen : en hy heeft my verhoord van zynen heiligen berg.

5 Ik heb geslapen, en ben vast in slaep geweest : en ik ben opgestaen, want den Heer heeft my ontvangen.

6 Ik zal niet vreezen de duizenden des volks die my omringen : staet op, Heere, en behoudt my, myn God.

7 Want gy hebt geslagen alle die my tegen zyn zonder zake : de tanden der zondaren hebt gy al in stukken gebroken.

8 Den Heere behoort toe de zaligheid, en op uw volk is uwe benedictie.

PSALM IV.

Cum invocarem.

ALS ik aenriep, zoo heeft my verhoord den God myner regtveerdigheid : in de tribulatie hebt gy my verbreid. Ontfermt u myner, en verhoort myn gebed.

2 Kinderen der menschen, hoe lang zult gy wezen zwaer van herte? waertoe bemint gy ydelheid, en zoekt logenen?

3 En weet dat den Heer wonderlyk gemaekt heeft zynen heiligen : den Heer zal my verhooren als ik tot hem roepen zal.

4 Weest gram, en wilt niet zondigen : van dat gy in uwe herten zegt, en in uwe slaepkamer, wordt bewogen tot rouwe.

5 Offert het sacrifice der regtveerdigheid, en hoopt in den Heere, velen zeggen : Wie heeft ons goede dingen getoond?

6 Geteekend is op ons het licht uws aenzichts, ó Heere : gy hebt gegeven blydschap in myn herte.

7 Van de vrucht hunner tarwe, wyn, en olie zyn zy vermenigvuldigd.

8 In den vrede zal ik te zamen slapen, en rusten;

9 Want gy, Heere, hebt my zonderlinge in de hoop gesteld.

PSALM V.

Verba mea auribus.

VAT myne woorden, Heere, met uwe ooren, verstaet mynen roep.

2 Luistert naer de stemme myns gebeds, myn koning en myn God.

3 Want tot u zal ik bidden : ó Heere, des

morgens vroeg zult gy myne stemme verhooren.

4 Des morgens vroeg zal ik by u staen, en zien : want gy zyt geen God willende boosheid.

5 Noch by u zal niet woonen den kwaedwilligen : noch de onregtveerdigen zullen voor uwe oogen niet blyven.

6 Gy haet alle die boosheid doen : gy zult verdoen alle die logenen spreken. Den bloedgierigen man, en den bedriegelyken zal den Heer verfoeijen :

7 Maer ik zal door de menigvuldigheid uwer barmhertigheid gaen in uw huis : ik zal aenbidden tot uwen heiligen tempel in uwe vreeze.

8 Heere, leidt my in uwe regtveerdigheid : om myner vyanden wille, zoo beschikt in uw aenschouwen mynen weg.

9 Want in hunnen mond is de waerheid niet : hun hert is ydel.

10 Een open graf is hunne keel, met hunne tongen deden zy bedriegelyk, oordeelt ze, ó God. Laet ze afvallen van hunne gedachten, naer de menigte van hunne boosheden zoo dryft ze uit, want zy hebben u gekreten, ó Heere.

11 En laet ze blyde zyn, alle die in u hopen, in der eeuwigheid zullen zy zich verheugen : en gy zult in hen woonen. En zy zullen in u glorieren alle die uwen naem liefhebben.

12 Want gy zult gebenedyden den regtveerdigen. Heere, als met den schild van uwen goeden wille hebt gy ons gekroond.

PSALM VI.

Domine ne in furore.

HEERE, straft my niet in uwe verbolgenheid, noch in uwe gramschap kastyd my.

2 Ontfermt u myner, Heere, want ik ben krank : geneest my, Heere, want alle myne beenderen zyn heel ontsteld.

3 En myne ziel is zeer verschrikt : en gy, Heere, hoe lange?

4 Wordt omgekeerd, Heere, en verlost myne ziel : maekt my zalig om uwe barmhertigheid.

5 Want daer is niemand in de dood die uws gedachtig is : en wie zal u in de hel belyden?

6 Ik heb gearbeid in myne zuchting, ik zal alle nachten myn bed wasschen : met myne tranen zal ik myne rustplaats begieten.

7 Myne oog is van de verbolgenheid verlagen : ik ben verouderd onder alle myne vyanden.

8 Gaet weg van my alle die boosheid bedryft : want den Heer heeft de stemme myns weenens gehoord.

9 Den Heer heeft myn ootmoedig bidden verhoord, den Heer heeft myn gebed ontvangen.

10 Laet ze beschaemd worden, en zeer krachtiglyk ontsteld alle myne vyanden : laet ze bekeerd worden, en zeer haestelyk zich schamen.

PSALM VII.

Domine Deus meus.

HEERE, mynen God, in u heb ik gehoopt : helpt my uit alle die my vervolgen, en verlost my.

2 Dat hy eens niet grype als een leeuw myne ziel, als er niemand is die verlossen mag, of zalig maken.

3 Heere mynen God, heb ik dit gedaen, en is er boosheid in myne handen :

4 Heb ik met kwaed geloond, die my met kwaed betaelden, zoo moet ik te regt ydel afvallen van myne vyanden :

5 Zoo moet den vyand myne ziel vervolgen, en grypen, en vertreden in de aerde myn leven, en myne glorie tot stof brengen.

6 Staet op, Heere, in uwe gramschap : en word verheven in de palen van myne vyanden. En staet op, Heere mynen God, in het gebod dat gy bevolen hebt :

7 En de vergaderinge der volken zal u omringen. En om deze komt wederom in het hooge :

8 Den Heere oordeelt de lieden. Oordeelt my, Heere, naer myne regtveerdigheid, en naer myne onnoozelheid over my.

9 De erghed der zondaren zal vernield worden, en gy zult den regtveerdigen vorderen, gy God onderzoekende de herten en nieren.

10 Myne hulpe is van den Heer, die zalig maakt die opregt zyn van herte.

11 God is een regtveerdig regter, sterk en lydzamig : zal hy tot alle dagen gram worden ?

12 Ten zy dat gy bekeerd wordt, hy heeft zyn zweerd opgeheven te slaen : zynen boog heeft hy gespannen, en dien bereid.

13 En in dien heeft hy bereid geschutten des doods, zyne pylen heeft hy voor de brandende gemaakt.

14 Ziet, hy heeft wat kwaeds in den zin : met pyne is hy zwanger, en boosheid heeft hy gebaerd.

15 Een en put heeft hy opengedaen, en dien ontgraven : en hy is in de gracht gevallen, die hy gemaakt heeft.

16 Zyne smarte zal wederom keeren op zyn hoofd : en op den top van zynen hoofde zal zyne boosheid nederdalen.

17 Ik zal den Heere loven om zynen geregtigheds wille : en ik zal zingen den naem des allerhoogsten Heere.

PSALM VIII.

Domine Dominus noster.

HEERE onzen Heer, hoe wonderlyk is uwen naem over geheel aerdryk ! Want uwe heerlykheid is verheven boven de hemelen.

2 Uit den mond van de jonge kinderen nog niet sprekende, en der zuigelingen hebt gy den lof volmaekt om uwe vyanden, dat gy verderven zoudt den vyand en den wreker.

3 Want ik zal zien uwe hemelen, de werken uwer vingeren : de maen en sterren die gy gefondeerd hebt.

4 Wat is den mensch dat gy zyns gedachtigt zyt ? of den zoon des menschen, dat gy hem bezoekt ?

5 Gy hebt hem minder gemaakt een luttel beneden de engelen, met glorie en eere hebt gy hem gekroond :

6 En hebt hem gesteld over de werken uwer handen.

7 Alle dingen hebt gy onder zyne voeten geworpen, schapen en ossen : en daertoe nog de dieren des velds ;

8 De vogelen des hemels, en de visschen der zee, die doorwandelen de paden der zee.

9 Heere onzen Heer, hoe wonderlyk is uwen naem over geheel aerdryk !

PSALM IX.

Confitebor tibi Domine.

IK zal u belyden, Heere, uit ganscher herte : ik zal vertellen allen uwe wonderen.

2 Ik zal my verblyden en verheugen in u : ik zal uwen naem loven, ô gy Allerhoogsten.

3 Als gy mynen vyand te rugge zult om dryven : dan zullen zy krank worden, en vergaen van uw aenzigt.

4 Want gy hebt myn regt, en myne zaek uitgeregt : gy hebt op den troon gezeten die daer oordeelt de regtveerdigheid.

5 Gy hebt de heidenen gestraft, en den ongoddelyken is vergaen : hunnen naem hebt gy uitgevaegd in der eeuwigheid, en in de eeuwen der eeuwen.

6 Des vyands zweerden zyn ten einde gekomen ; en hunne steden hebt gy bedorven. Hunne gedenkenisse is vergaen met het geluid :

7 En den Heer blyft in der eeuwigheid. Hy heeft ten geregte zynen troon bereid :

8 En hy zal den omgang der aerde oordeelen in geregtigheid, hy zal de volken oordeelen in de regtveerdigheid.

9 En den Heer is geworden een toevlugt den armen : een helper in de bekwame tyden, in de tribulatie.

10 En laet ze in u hopen die uwen naem

kennen : want gy hebt niet verlaten degene die u zoeken, Heere.

11 Zingt den Heere die in Sion woont : verkondigt onder de heidenen zyn doen :

12 Want zoekende hun bloed is hy des gedachtig geweest : hy heeft niet vergeten den roep van de armen.

13 Ontfermt u myner, Heere : ziet aen myne vernederinge onder myne vyanden.

14 Gy die my verheft van de poorten der dood, dat ik zoude verkondigen al uwen lof in de poorten der dochter van Sion.

15 Ik zal my verheugen in uwe zaligheid : de heidenen zyn vast gestoken in de verderfisse die zy gemaakt hebben. In dezen strik die zy geborgen hebben is hunnen voet gevangen.

16 Zoo bekend men dat den Heer regt doet : in de werken zyner handen is den zondaer bevangen.

17 De zondaren moeten te zamen gekeerd worden ter helle, alle de heidenen die God vergeten.

18 Want altoos zal den armen niet vergeeten worden : de lydzaamheid der armen zal niet vergaen eeuwiglyk.

19 Staet op, Heere, laet den mensch de overhand niet krygen : laet de heidenen geoordeeld worden in uw aenschouwen.

20 Stelt, Heere, eenen wetgever op hen : laet de heidenen bekennen dat zy menschen zyn.

PSALM X by de Hebreeuwen.

WAEROM zyt gy, Heere, verre weggegaen, en versmaedt ons in de bekwaame tyden, in de tribulatie?

2 Zoo lang den ongoddelyken zich verhooveerdigt, zoo heeft den ellendigen te lyden : zy worden bevangen in de raden die zy denken.

3 Want den zondaer wordt geprezen in de begeerten zyner ziele : en den boozen wordt gebenedyd.

4 Den zondaer heeft den Heer vergramd, naer de menigvuldigheid zyner gramschap zal hy het niet zoeken.

5 Hy heeft God in de ooge niet : zyne wegen zyn besmet tot alle tyden. Uwe oordeelen worden weggenomen van zyn aenzigt : over alle zyne vyanden zal hy heerschappy hebben.

6 Want hy heeft gezeid in zyn hert : Ik zal niet omgestooten worden van geslachte tot geslachte, zonder kwaed.

7 Wiens mond is vol vloekens, en bitterheid, en bedrog : onder zyne tonge is arbeid en pyn.

8 Hy zit in de lagen met de ryken, in het heimelyk, dat hy dooden zoude den onnoozelen.

9 Zyne oogen merken op den armen : hy legt lagen in het verborgen als een leeuw in zyne spelonke. Hy legt lagen om te grypen den armen : te grypen den armen als hy hem aenhaelt.

10 In zynen strik zal hy dien vernederen, hy zal zich zelve buigen, en vallen als hy heerschappy gekregen heeft over de armen.

11 Want hy heeft in zyn hert gezeid : God heeft het vergeten, hy heeft zyn aenzigt afgekeerd dat hy het niet zien zoude immermeer.

12 Staet op, Heere God, laet uwe hand verheven worden : vergeet de armen niet.

13 Waerom heeft den ongoddelyken God getergd? want hy heeft in zyn hert gezeid : Hy zal het niet verzoeken.

14 Gy ziet het immers, want gy den arbeid en de smarte aenmerkt : dat gy die zoudt leveren in uwe handen. U is den armen gelaten : der weeze zult gy een helper wezen.

15 Breekt in stukken den arm van den zondaer en boozen : zyne zonde zal gezocht worden, en niet gevonden.

16 Den Heer zal regeren eeuwiglyk, en in de eeuwen der eeuwen : gy heidenen zult vergaen van zyne aerde.

17 De begeerte der armen heeft den Heer verhoord : de bereidinge van hune herten heeft uwe oor verhoord.

18 Om regt te doen den weeze en den ootmoedigen, dat den mensch daer voorts niet meer toe doe om zich zelve groot te maken op de aerde.

PSALM X.

In Domino confido.

In den Heere heb ik betrouwen : hoe zegt gy myner ziele : Vaert over op den berg als eene mussche?

2 Want ziet de zondaers hebben den hoog gespannen, zy hebben hunne schichten bereid in den pylkoker, om te schieten in het donker die regt van herte zyn.

3 Want dat gy volmaekt hadt, hebben zy bedorven : maer wat heeft den regtveerdigen gedaan?

4 Den Heer is in zynen heiligen tempel, des Heeren stoel is in den hemel :

5 Zyne oogen zien op den armen : zyne oogschelen ondervragen de kinderen der menschen.

6 Den Heer ondervraegt den regtveerdigen en ongoddelyken : maer wie boosheid bemint, haet zyne ziel.

7 Hy zal op de zondaren strikken regenen : vuur en solfer, en den wind van de onweders is het deel van hunnen kelk.

8 Want den Heer is regtveerdig, en regtveerdigheden heeft hy liefgehad : gerechtigheid heeft zyn aenzigt aengezien.

PSALM XI.

Salvum me fac.

MAEKT my zalig, Heere, want den heiligen is afgenomen : want de waarheden zyn verminderd van de kinderen der menschen.

2 Onnutte dingen hebben zy gesproken een iegelyk tot zynen naesten : bedriegelyke lippen hebben met verscheide herten gesproken.

3 Den Heer verstrooije alle bedriegelyke lippen, en de hoogsprekende tonge.

4 Die gezeid hebben : Onze tonge zullen wy groot maken, onze lippen zyn van ons, wie is onzen Heer ?

5 Om de ellendigheid van de behoeftigen, en het zuchten der armen, zal ik nu opstaen, zegt den Heer. Ik zal ze stellen in de zaligheid : getrouwelyk zal ik daerin doen.

6 De uitspraken des Heeren zyn zuivere uitspraken : zilver door het vuur onderzocht, beproefd en gezuiverd van de aerde zevenmael.

7 Gy, Heere, zult ons zalig maken : en bewaren van dezen geslachte in der eeuwigheid.

8 In eenen omgang wandelen de ongoddelijken : naer uwe hoogheid hebt gy vermenigvuldigd de kinderen der menschen.

PSALM XII.

Usquequo Domine.

HOE lange zult gy myns vergeten, Heere, tot het einde ? Hoe lange keert gy uw aenzigt van my ?

2 Hoe lange zal ik raden stellen in myne ziel, pyne in myn hert dagelyks ?

3 Hoe lange zal myn vyand verheven worden boven my ?

4 Ziet aen, en verhoort my, Heere myn God. Verlicht myne oogen dat ik tot geenem tyde ontslope in de dood :

5 Dat myn vyand nimmermeer zegge : Ik heb hem verwonnen. Die my kwellen, zullen zich verheugen, is het dat ik omgeworpen worde :

6 Maer ik heb in uwe barmhertigheid gehoopt. Myn hert zal zich verheugen in zynen zaligmaker : ik zal den Heere zingen, die my goede dingen gegeven heeft : en ik zal met zange loven den naem van den allerhoogsten Heere.

PSALM XIII.

Dixit insipiens in corde.

DEN onwyzen heeft gezeid in zyn hert : Daer is geen God. Zy zyn verdorven, en afgrysselyk geworden in hun beneersten : daer is niemand die goed doet, daer is niemand tot eenen toe.

2 Den Heer heeft uitgezien van den hemel op de kinderen der menschen, om dat hy zien zoude of er ook iemand verstandig ware, en God zoekende.

3 Zy zyn al bezyden afgeweken, zy zyn te zamen onnut geworden : daer is niemand die goed doet, daer is niemand tot eenen toe. Een open graf is hunne keel : met hunne lippen deden zy bedriegelyk, der adderen venyn is onder hunne tonge. Derwelker mond is vol vervloeken en bitterheids : rasch zyn hunne voeten om bloed uit te storten. Volkomen bederfenisse, en onzaligheid is in hunne wegen, en den weg des vredes hebben zy niet gekend : daer is geene vreeze Gods voor hunne oogen.

4 Zullen zy het alle niet bekennen die boosheid doen, die myn volk verslinden als de spyze des broods ?

5 Den Heere hebben zy niet aenroepen, zy hebben daer gebeeft van vreeze, daer geene vrees was.

6 Want den Heer is in het regtveerdig geslacht, den raed van den armen hebt gy beschaemd : want den Heer is zyne hoop.

7 Wie zal uit Sion geven de zaligheid Israël ? als den Heer afgekeerd zal hebben de gevangnisse zyns volks, zoo zal zich Jacob verheugen, en Israël zich verblyden.

PSALM XIV.

Domine quis habitabit.

HEERE, wie zal in uw tabernakel wonen ? of wie zal rusten op uwen heiligen berg ?

2 Die zonder smette wandelt, en regt doet :

3 Die de waarheid spreekt in zyn hert, die geen bedrog gedaen heeft met zyne tonge : Noch zynen naesten kwaed heeft gedaen, noch verwyrt genomen heeft tegen zyne naesten.

4 Den kwaedwilligen acht hy niet : maer die den Heere vreezen cert hy : Die zynen naesten zweert, en niet bedriegt.

5 Die zyn geld niet gegeven heeft ten woeker, en geene giften over den onnoozelen ontvangen heeft : Die deze dingen doet, zal niet beroerd worden in der eeuwigheid.

PSALM XV.

Conserva me Domine.

BEHOUDT my, Heere, want ik heb in u gehoopt.

2 Ik heb den Heere gezeid : Myn God zyt gy, want myner goeden behoeft gy niet.

3 In de heiligen, die in zynen lande zyn, heeft hy alle myne willen wonderlyk gemaekt.

4 Hunne krankheden zyn vermenigvuldigd : daarna hebben zy gehaest. Ik zal hunne verzamingen niet vergaderen van de

bloeden : noch ik zal gedachtig zyn hunner namen door myne lippen.

5 Den Heer is het deel myner erve, en myns kelks : gy zyt dengenen die myne erfelykheid my wederom geven zult.

6 Het lot is my gevallen zeer wel : want myne erfenisse is my kostelyk.

7 Ik zal den Heere gebenedyden die my verstand heeft gegeven : daerenboven ook tot den nacht toe hebben my myne nieren gestraft.

8 Ik had den Heer altyd voor oogen : want hy is my ter regter zyde, dat ik niet beroerd worde.

9 Daerom is myn hert verblyd, en myne tonge heeft zich verheugd : daertoe zoo zal myn vleesch ook rusten in de hoop.

10 Want gy zult myne ziel niet laten in de helle : noch gy zult uwen heiligen geven te zien de verderfenisse. Gy hebt my kennelyk gemaekt de wegen des levens, gy zult my volmaken met blydschap door uw wezen : wellustigheden zyn in uwe regter hand eeuwiglyk.

PSALM XVI.

Exaudi Domine justitiam.

VERHOORT, Heere, myne regtveerdigheid : merkt op myn gebed. Met de ooren vat myn gebed, niet met bedriegelyke lippen.

2 Van uw aenzigt laet myn oordeel voortkomen : laet uwe oogen zien de gerechtigheden.

3 Gy hebt myn hert beproefd, en het bezocht des nachts : met den vure hebt gy my onderzocht, en geene boosheid is in my gevonden.

4 Opdat myn mond niet spreke der menschen werken : om de woorden uwer lippen heb ik harde wegen bewaerd.

5 Volmaekt myne gangen in uwe paden : dat myne voetstappen niet slibberen.

6 Ik heb geroepen, want gy God hebt my verhoord : neigt uwe oor te mywaert, en verhoort myne woorden.

7 Maekt wonderlyk uwe bermhertigheden, gy die zalig maekt degene die in u hopen.

8 Van degene die uwer regter hand wederstaen, bewaert my als den appel der oogen. Onder de schaduwe van uwe vleugelen bewaert my :

9 Van het aenzigt der ongoddelyken die my gepynigd hebben. Myne vyanden hebben myne ziel omringd :

10 Hun vet hebben zy gesloten : hunnen mond heeft hooveerdy gesproken.

11 My verwerpende hebben zy my nu omringd : hunne oogen hebben zy opgesteld ter aerde te neigen.

12 Zy hebben my ontvangen als eenen

leeuw bereid tot den roove : en als een welp van den leeuw woonende in verborgen plaetsen.

13 Staet op, Heere, en verrast hem, en treedt hem onder de voeten : verlost myne ziel van den ongoddelyken, uw zweerd

14 Van de vyanden uwer hand. Heere, scheidt ze van de luttel menschen van de aerde in hun leven : van uwe verborgenheden is hunnen buik vervuld. Zy zyn verzaed van kinderen : en zy hebben hunne bevelingen gelaten hunnen kleinen kinderen.

15 Maer ik zal in regtveerdigheid my vertoonen uwen aenzigte : ik zal verzaed worden als uwe glorie zich openbaert.

PSALM XVII.

Diligam te Domine.

IK zal u lief hebben, Heere, myne sterkheid :

2 Den Heer is myne vastigheid, en myn toevlugt, en myn verlosser. Myn God is myn helper, en ik zal in hem hopen. Myn beschermmer, en den hoorn myner zaligheid, en myn ontvanger.

3 Lovende zal ik den Heere aenroepen : en van myne vyanden zal ik behouden zyn.

4 De pynen des doods hebben my omvangen : en de beken der boosheid hebben my verstoord.

5 De pynen der helle hebben my omvangen : my hebben overweldigd rasschelyk de strikken des doods.

6 In myne tribulatie heb ik den Heer aenroepen, en tot mynen God geroepen : En hy heeft van zynen heiligen tempel myne stem gehoord : en mynen roep in zyne tegenwoordigheid, is gegaen in zyne ooren.

7 De aerde is beroerd geweest, en heeft gebeefd : de fondamenten der bergen zyn verbaesd geweest en beelden, om dat hy op hen gestoord is.

8 Een rook is er opgegaen in zyne gramschap : en een vuer heeft uit zyn aenzigt gebrand : kolen zyn daerof ontstoken.

9 Hy heeft de hemelen gebogen, en is nedergedaald : en donkerheid was onder zyne voeten.

10 En hy is op de cherubinen geklommen, en heeft gevlogen : hy heeft gevlogen boven de vederen der winden.

11 En hy heeft de duisternissen gesteld voor zyne verborgen plaetse, rondom van dien is zyn tabernakel : donker water is in de wolken der lucht.

12 Van de klaerheid in zyn aenschouwen zyn de wolken weggetrokken, hagel en kolen des vuers.

13 En den Heer heeft van den hemel gedonderd, en den Allerhoogsten heeft zyne

stemme gegeven : hagel en kolen vuers.

14 En hy heeft zyne pylen uitgeschoten, en die verstrooid : bliksemen heeft hy vernienigvuldig, en die verstoord.

15 En daer zyn uitgesprongen fonteynen der wateren, en de fondamenten van den omgang der aerde zyn ontdekt : Van uwe berispinge, Heere, van het inblazen des geests van uwe gramschap.

16 Hy heeft van het hoogste gezonden, en my opgenomen : en hy heeft my opgenomen van vele wateren.

17 Hy heeft my verlost van myne allersterkste vyanden, en van degene die my haetten : want zy zyn versterkt boven my.

18 Zy hebben my verrast in den dag myner pyningen : en den Heer is myn beschermmer geworden.

19 En hy heeft my uitgeleid in het ruime : hy heeft my zalig gemaakt, want hy heeft my gewild.

20 En den Heer zal my weder loonen naer myne regtveerdigheid : en naer de puerheid van myne handen zal hy my vergelden :

21 Want ik heb bewaerd de wegen des Heeren, en ik heb niets ongoddelyks van mynen God bedreven.

22 Want alle zyne oordeelen heb ik voor oogen : en zyne regtveerdigheden heb ik van my niet verstooten.

23 En ik zal onbesmet zyn met hem : en ik zal my wachten van myne boosheid.

24 En den Heer zal my loonen naer myne regtveerdigheid : en naer de zuiverheid van myne handen in het aenschouwen van zyne oogen.

25 Met den heiligen zult gy heilig zyn, en met den onnoozelen man zult gy onnoozel zyn :

26 En met den uitverkoren zult gy uitverkoren zyn : en met den verkeerden zult gy verkeerd worden.

27 Want gy zult het ootmoedig volk behouden : en de oogen der hooftveerdigen zult gy vernederen.

28 Want gy verlicht myne lampe, Heere : myn God, verlicht myne duisternissen.

29 Want door u zal ik verlost worden van de bekoringe, en met mynen God zal ik door den muur gaen.

30 Myn God onbesmet is zynen weg : de uitspraken des Heeren zyn door het vuur onderzocht : Hy is een beschermmer van alle die in hem hopen.

31 Want wie is God zonder den Heere? of wie is God zonder onzen God?

32 God die my omgord heeft met kracht : en heeft mynen weg onbevlekt gesteld.

33 Die myne voeten volmaekt heeft als der herten, en op de hoogten my stellende.

34 Die myne handen leert ten stryde : en

gy hebt als eenen metalen boge myne armen gesteld.

35 En gy hebt my gegeven de bescherminge uwer zaligheid : en uwe regter hand heeft my ontvangen : En uwe onderwyzinge heeft my verbeterd ten einde : en uwe onderwyzinge zal my leeren.

36 Gy hebt myne gangen ruim gemaakt onder my : en myne voetstappen zyn niet krank geworden :

37 Ik zal myne vyanden vervolgen, en die aengrypen : en ik zal niet omkeeren tot dat zy te niet zyn.

38 Ik zal ze in stukken breken, en zy zullen niet mogen staen : zy zullen vallen onder myne voeten.

39 En gy hebt my met kracht omgord ten stryde : en gy hebt onder myne voeten geworpen die tegen my opstaen.

40 En myne vyanden hebt gy my gegeven ten rugge, en die my haetten hebt gy heel vernield.

41 Zy hebben geroepen, en daer was niemand die ze verlost, tot den Heere : en hy heeft ze niet verhoord.

42 En ik zal ze als stof ontwee stooten voor het aenschyn des winds : als slyk der straten zal ik ze uitvagen.

43 Gy zult my verlossen van het wederzeggen des volks : gy zult my stellen tot een hoofd der heidenen.

44 Een volk dat ik niet gekend heb, heeft my gediend : in het gehoor der ooren is het my onderdanig geweest.

45 De vreemde kinderen hebben my gelogen, de vreemde kinderen zyn verouderd, en zy hebben mank gegaen van hunne paden.

46 Den Heer leeft, en gebenedyd zy myn God, en verheven moet wezen God myner zaligheid.

47 God die my de wrake geeft, en brengt de volken onder my, myn verlosser van myne grammoedigen vyanden.

48 En van degene die tegen my opstaen zult gy my verheffen : van den boozen man zult gy my verlossen.

49 Daerom zal ik u belyden in de natien, Heere : en uwen naem zal ik een psalterlied zingen.

50 Groot makende de zaligheden van zynen koning en bermhertigheid doende zynen gezalfden David, en zynen zade in der eeuwigheid.

PSALM XVIII.

Celi enarrant.

DE hemelen vertellen de glorie Gods, en de werken zyner handen verkondigt het firmament.

2 Den dag werpt op den dage het woord,

en den nacht geeft den nacht te kennen de wetenheid.

3 Daer zyn geene spraken noch woorden, derwelker stemmen niet gehoord worden.

4 In al het aerdryk is hunne stemme uitgegaan : en in de einden van den omgang der aerde hunne woorden.

5 In de zon heeft hy zyn tabernakel gesteld : en hy als eenen bruidegom voortkomende uit zyne slaepkamer : heeft zich verheugd als een reus om den weg te loopen.

6 Van den oppersten hemel is zynen uitgang : En zynen toeloop is tot den oppersten van dien : en daer is niemand die zich verbergen mag van zyne hitte.

7 De wet des Heeren is onbesmet, bekeerende de zielen : het getuigenis des Heeren is getrouw, gevende wysheid den kleinen kinderen.

8 De regtveerdigheden des Heeren zyn regt, verblydende de herten : het gebod des Heeren is klaer; verlichtende de oogen.

9 De vreeze des Heeren is heilig, durende van eeuw tot eeuw : de oordeelen des Heeren zyn waerachtig, geregtveerdigd in zich zelve.

10 Begeerlyk boven goud en zeer kostelyke gesteenten : en zoeter dan honig en honigraten.

11 Want uw dienaar bewaert ze, in die te bewaren is groote vergelding.

12 Wie verstaet de verzuimenissen? van myne verborgenheden zuivert my :

13 En van den vreemde spaert uwen dienaar. Is het dat zy over my geene heerschappy krygen, zoo zal ik onbesmet zyn : en ik zal gezuiverd worden van de allergrootste misdaed.

14 En de redenen myns monds zullen wezen om te behagen : en de aendacht myns herte is in uw aenschouwen altyd. Heere myn helper, en myn verlosser.

PSALM XIX.

Exaudiat te Dominus.

DEN Heer verhoore u in den dag der tribulatie : den naem van Jacob beschermte u. (*Psalm xxiii, 6.*)

2 Hy zende u hulpe van de heilige plaetse : en beschermte u van Sion.

3 Hy zy gedachtig als uw sacrificie : en uw brandoffer worde vet.

4 Hy geve u naer uw herte : en Hy vestige allen uwen raed.

5 Wy zullen ons verblyden in uwe zaligheid : en in den naem onzes Gods zullen wy groot gemaakt worden.

6 Den Heer voldoe alle uwe begeerten : nu heb ik gekend dat den Heere zynen GEZALFDEN behouden heeft. Hy verhoore hem van zynen heiligen hemel : in de mag-

tigen is de zaligheid zynen regter hand.

7 Deze in wagens, en deze in peerden : maer wy zullen in den naem des Heeren onzes Gods aenroepen.

8 Zy zyn verbonden : en gevallen : maer wy zyn opgestaan, en opgerigt.

9 Heere, maekt zalig den koning : en verhoort ons in den dag, als wy u aenroepen.

PSALM XX.

Domine in virtute.

HEERE in uwe kracht zal zich den koning verblyden : en op uwe zaligheid zal hy zich zeer verheugen.

2 Den wensch zyns herten hebt gy hem gegeven : en wat zynen mond begeert hebt gy niet geweigerd.

3 Want gy hebt hem voorkomen met de gebenedydingen uwer zoetigheid : gy hebt op zyn hoofd gesteld eene kroon van kostelyk gesteente.

4 Het leven heeft hy van u begeerd : en gy hebt hem gegeven langheid der dagen eeuwiglyk, en immermeer.

5 Groot is zyne glorie in uwe zaligheid : glorie en groote schoonheid zult gy op hem stellen.

6 Want gy zult hem geven ter gebenedydinge eeuwiglyk en immermeer : gy zult hem verblyden in vreugden met uw aenzigt.

7 Want den koning in den Heer hoopt : en in de barmhertigheid des Allerhoogsten zal hy niet verroerd worden.

8 Laet uwe hand gevonden worden allen uwen vyanden : uwe regter hand moet vinden alle die u haten.

9 Gy zult ze stellen als eenen oven des vuers ten tyde van uwen aenzigte : den Heer zal ze in zyne gramschap verstooren, en het vuur zal ze verbranden.

10 Hunne vrucht zult gy van de aerde vernielen : en hun zaed van de kinderen der menschen.

11 Want zy hebben kwade dingen op u gekeerd ; zy hebben raed opgenomen die zy niet hebben kunnen vast maken.

12 Want gy zult hen ten rugge stellen : in uwe bevelingen zult gy hun aenzigt bereiden.

13 Wordt verheven, Heere, in uwe kracht : wy zullen zingen en met den psalter uwe krachten loven.

PSALM XXI.

Deus, Deus meus respice.

MYN God, myn God, ziet op my : waerom hebt gy my verlaten? verre van myne zaligheid zyn de woorden van myne misdaeden.

2 Myn God, ik zal roepen in den dag, en

gy zult het niet verhooren : en des nachts, en niet tot myne onwysheid.

3 Maer gy woont in het heilige, den lof van Israël.

4 In u hebben gehoopt onze vaders : zy hebben gehoopt, en gy hebt ze verlost.

5 Tot u hebben zy geroepen, en zy zyn behouden geweest : in u hebben zy gehoopt, en zy zyn niet beschaemd geweest.

6 Maer ik ben een worm, en geen mensch : eene versmaetheid der menschen, en eene verworpenheid des volks.

7 Alle die my zagen hebben my bespot : zy hebben met de lippen gesproken, en het hoofd geschud.

8 Hy heeft in den Heer gehoopt, laet hem nu verlossen : hy make hem zalig, want hy wilt hem.

9 Want gy zyt dengen en die my uitgetrokken hebt uit den buik : myne hoop van de borsten myner moeder.

10 In u ben ik geworpen uit den buik : van myns moeders buik zyt gy myn God,

11 Wilt van my niet scheiden : Want de tribulatie is zeer na : want daer is niemand die helpe.

12 My hebben omringd vele kalveren : vette stieren hebben my omlegd.

13 Zy hebben op my hunnen muil geopend, gelyk een leeuw roovende en brieschende.

14 Gelyk water ben ik uitgestort : en alle myne beenderen zyn verspreid. Myn hert is geworden als smeltende wasch, in het midden van mynen buik.

15 Myne kracht is verdroogd als eene scherf, en myne tong kleefde aen het gehemelte myns monds : en tot het stof des doods hebt gy my gebragt.

16 Want my hebben omringd vele honden : den raed der kwaedwilligen heeft my omlegd. Zy hebben doorgraven myne handen, en myne voeten :

17 Zy hebben geteld al myn gebeente. Doch zy hebben my aenmerkt en bezien :

18 Zy hebben myne kleederen voor zich gedeeld, en op myn kleed hebben zy het lot geworpen.

19 Maer gy, Heere, vervreemdt uwe hulpe niet verre van my : tot myner hulpe ziet toe.

20 God, verlost myne ziele van den zweerde : en uit des honds magt myne eenige.

21 Verlost my uit den mond des leeuws : en van de hoornen des eenhoorns myne ootmoedigheid.

22 Ik zal uwen naem vertellen mynen broeders : in het midden der kerken zal ik u loven.

23 Gy die den Heere vreest, looft hem : al het zaed van Jacob, glorificeert hem :

24 Hem vreeze al het zaed van Israël : want hy heeft niet versmaed, noch verontweerdigd het gebed van den armen. Noch hy heeft zyn aenzigt afgekeerd van my : en toen ik tot hem riep, zoo heeft hy my verhoord.

25 By u is mynen lof in de groote vergaderinge : myne beloften zal ik betalen in het aenschouwen van degene die hem vreezen.

26 De armen zullen eten en verzaed worden : en zy zullen den Heere loven die hem zoeken : hunne herten zullen leven in der eeuwigheid en immermeer.

27 Alle de einden der aerde zullen gedachtig worden, en bekeerd tot den Heere : En alle de geslachten der heidenen zullen aanbidden voor zyn aenschouwen.

28 Want des Heeren is het ryk : en hy zal heerschappy hebben over de heidenen.

29 Alle de vetten der aerde hebben geëten en aanbeden : voor zyn aenzigt zullen zy alle vallen die ter aerde nederdalen.

30 En myne ziel zal hem leven : en myn zaed zal hem dienen.

31 De toekomende generatie zal den Heere verkondigd worden : en de hemelen zullen zyne regtveerdigheid verkondigen den volke dat geboren zal worden, hetwelk den Heer gemaakt heeft.

PSALM XXII.

Dominus regit me.

DEN Heer regeert my, en my zal niets gebreken :

2 In de plaats der weide daer heeft hy my gesteld. Op de wateren der vermakinge heeft hy my opgevoed :

3 Myne ziel heeft hy bekeerd. Hy heeft my geleid op de paden der regtveerdigheid, om zynen naem.

4 Want al wandelde ik in het midden van de schaduwe der dood, zoo zal ik geen kwaed vreezen : want gy met my zyt. Uwe roede, en uwen stok : die hebben my getroost.

5 Gy hebt in myn aenschouwen eene tafel bereid, tegen degene die my kwellen. Gy hebt myn hoofd vet gemaakt met olie : en hoe kostelyk is myn dronkenmakende kerk !

6 En uwe barmhertigheid zal my navolgen alle de dagen myns levens : Op dat ik woonen zoude in het huis des Heeren eeuwiglyk.

PSALM XXIII.

Domini est terra.

DES Heeren is de aerde, en hare volheid : den omgang der aerde, en alle die daarin woonen.

2 Want hy heeft die op de zeewateren gefondeerd : en op de vloed en heeft hy die bereid.

3 Wie zal er klimmen op den berg des Heeren? of wie zal staen in zyne heilige plaets?

4 Die onnoozel van handen is, en zuiver van herte, die niet te vergeefs zyne ziel heeft genomen, noch zynen naesten in bedrog gezworen.

5 Dezen zal de benedictie van den Heer ontvangen : en bermhertigheid van God zynen zaligmaker.

6 Ditis het geslacht dergene die hem zoeken, die het aenschyn zoeken van Jacobs God.

7 Doet op uwe poorten gy prinsen, en wordt opgeheven gy eeuwige poorten : en daer zal in komen den koning der glorie.

8 Wie is dezen koning der glorie? den Heer sterk en magtig : den Heer magtig in den stryd.

9 Doet op uwe poorten gy prinsen, en wordt opgeheven gy eeuwige poorten : en daer zal in komen den koning der glorie.

10 Wie is dezen koning der glorie? den Heer der krachten die is den koning der glorie.

PSALM XXIV.

Ad te Domine levavi.

TOT u Heere heb ik myne ziel opgeheven : 2 Myn God, in u heb ik betrouwen, ik zal niet beschaemd worden :

3 Noch laet myne vyanden my niet bespotten : Want alle die u verbeiden zullen niet beschaemd worden.

4 Laet ze beschaemd worden alle die onrechtvaardigheden doen te vergeefs. Toont my, Heere, uwe wegen : en leert my uwe paden.

5 Beschikt my in uwe waarheid, en leert my : want gy zyt God myn zaligmaker, en u heb ik verbeid den geheelen dag.

6 Weest gedachtig uwer bermhertige werken, Heere, en uwer bermhertigheden die van het begin der wereld geweest zyn.

7 Der verzuimenissen myner jongheid, en myner onwetenheden wilt niet gedenken. Naer uwe bermhertigheid weet gy myns gedachtig : om uwe goedheid, Heere.

8 Zoet en regt is den Heer : daarom zal hy eene wet geven dengenen die in den weg misdoen.

9 Hy zal de zachtmoedigen beschikken in het oordeel : hy zal den goedertieren zyne wegen leeren.

10 Alle wegen des Heeren zyn bermhertigheid en waerachtigheid, dengenen die zyn verbond en zyne getuigenissen zoeken.

11 Om uwen naem, Heere, zult gy genadig wezen myner zonde : want zy is veel.

12 Wie is den mensch die den Heere vreest? eene wet heeft hy hem gesteld in den weg die hy gekozen heeft.

13 Zyne ziel zal in goede dingen wonen : en zyn zaed zal de aerde erven.

14 Den Heer is eene vastigheid dengenen die hem vreezen : en zyn verbond laet hy hun weten.

15 Myne oogen zyn altyd tot den Heere : want hy zal uit den strik myne voeten trekken.

16 Ziet op my, en ontfermt u myner : want ik ben eenig en arm.

17 De tribulation myns herten zyn vermenigvuldigd : van myne nooden verlost my.

18 Ziet aen myne ellende en myne zwarigheid : en vergeeft my alle myne misdaden.

19 Aenziet myne vyanden, want zy zyn vermenigvuldigd, en met eenen ongeregtigen haet haten zy my.

20 Bewaert myne ziel, en verlost my : ik zal niet beschaemd zyn, want ik in u gehoopt heb.

21 De onnoozelen en geregtigen hebben my aangehangen : om dat ik u verbeidde.

22 O God, verlost Israël uit alle zyne benauwdheden.

PSALM XXV.

Judica me Domine.

ORDEELT my, Heere, want ik heb in myne onnoozelheid gewandeld : en in den Heere hopende zal ik niet krank worden.

2 Proeft my, Heere, en onderzoekt my : brandt myne nieren en myn hert.

3 Want uwe bermhertigheid is voor myne oogen : en ik heb behagen gehad in uwe waarheid.

4 Ik heb niet gezeten met den raed der ydelheid : en met degene die onregte werken doen zal ik niet ingaan.

5 Ik heb gehaet de vergaderinge der kwaedwilligen : en met de ongoddelyken zal ik niet zitten.

6 Ik zal onder de onnoozelen myne handen wasschen : en ik zal uwen autaer omvangen, Heere :

7 Opdat ik hooren mag de stemme des lofs, en vertellen alle uwe wonderlykheden.

8 Heere, ik heb bemind de sierlykheid uws huis, en de plaets der wooninge uwer glorie.

9 Verdoet met de ongoddelyken, o God, myne ziel niet, en met de bloeddorstige mannen myn leven :

10 In derwelker handen boosheden zyn : hunne rechter hand is gevuld met giften.

11 Maer ik heb in myne onnoozelheid gewandeld : verlost my, en ontfermt u myner.

12 Mynen voet heeft gestaen op den rechten weg : in de vergaderingen zal ik u, Heere, gebenedyden.

PSALM XXVI.

Dominus illuminatio mea.

DEN Heer is myn licht en myne zaligheid, wie zal ik vreezen? Den Heer is een be-

schermmer myns levens, voor wie zal ik beven?

2 Als de kwaaddoeners by my komen, dat zy myn vleesch eten zouden : Die my kwellen myne vyanden, zy zyn krank geworden en gevallen.

3 Is het dat er heiren tegen my staen, zoo zal myn hert niet vreezen. Is het dat er een stryd tegen my opstaet, daerin zal ik hopen.

4 Een ding heb ik van den Heer begeerd, dit zal ik verzoeken, dat ik mag woonen in des Heeren huis alle de dagen myns levens : Opdat ik zien mag den wellust des Heeren, en bezoeken zynen tempel.

5 Want hy heeft my verborgen in zyn tabernakel : in den kwaden dag heeft hy my beschermd in het verborgen van zyn tabernakel.

6 Op eenen steen heeft hy my verheven : en nu heeft hy myn hoofd verheven boven myne vyanden. Ik heb omgegaen, en heb geofferd in zyn tabernakel de offerande des roepen : ik zal zingen, en den Heer een psalter lof zingen.

7 Verhoort, Heere, myne stemme waarmede ik tot u geroepen heb : ontfermt u myner, en verhoort my.

8 Tot u heeft myn hert gezeid, myn aenzigt heeft u verzocht : uw aenzigt, Heere, zal ik verzoeken.

9 Wilt uw aenzigt van my niet afkeeren : wykt niet weg in uwe gramschap van uwen dienaar. Weest myn helper : wilt my niet verlaten, noch versmaedt my, God myn zaligmaker.

10 Want myn vader en myne moeder hebben my verlaten : maer den Heer heeft my opgenomen.

11 Stelt my eene wet, Heere, in uwen weg : en beschikt my in den regten weg, om myne vyanden.

12 Levert my niet in de handen dergene die my kwellen : want tegen my zyn opgestaan booze getuigen, en de boosheid heeft zichzelven gelogen.

13 Ik geloof te zien de goeden des Heeren, in het land der levenden.

14 Verwacht den Heere, en doet mannelyk : en uw hert worde versterkt, en verbeidt den Heere.

PSALM XXVII.

Ad te Domine clamabo.

TOT u, Heere, zal ik roepen, myn God, zwygt van my niet : opdat ik tot eenigen tyd, als gy van my zwygt, niet gelyk worde den genen die nederdalen in den put.

2 Verhoort, Heere, de stemme myner smekkende bede als ik tot u bid : als ik myne handen ophef tot uwen heiligen tempel.

3 Dat gy my niet te zamen levert met de zondaren : en met degene die boosheid werken verdoet my niet : Die vriendelyk

met hunnen naesten spreken, maer boosheid is in hunne herten.

4 Geeft dien naer hunne werken, en naer de ergheid van hunne vonden. Naer de werken van hunne handen geeft hun : en vergeldt hun wederom hunnen loon.

5 Want zy hebben de werken des Heeren niet verstaen, en door de werken zynen handen zult gy ze verderven, en niet optimmeren.

6 Gebenedyd zy den Heer : want hy heeft verhoord de stemme myner smekkende bede.

7 Den Heer is myn helper en myn beschermmer : en in hem heeft myn hert gehoopt, en ik ben geholpen. En myn vleesch is wederom verheugd : en uit der herte zal ik hem belyden.

8 Den Heer is de sterkheid zyns volks : en hy is een beschermmer der behoudenissen van zynen gezalfden.

9 Heere, behoudt uw volk, en gebenedydt uw erfdeel : en regeert ze, en verheft ze tot in der eeuwigheid.

PSALM XXVIII.

Afferte Domino.

BRENGT aen den Heere, gy kinderen Gods : brengt den Heere der rammen kinderen :

2 Brengt den Heere glorie en eer, brengt den Heere glorie zyns naems : aenbidt den Heer in zyn heilig voorhof.

3 De stemme des Heeren gaet op de wateren, God der majesteit heeft gedonderd : den Heer op vele wateren.

4 De stemme des Heeren is in de kracht : de stemme des Heeren is in de heerlijkheid.

5 De stemme des Heeren brekende de cedarboomen : en den Heer zal breken de cedarboomen van Libanus :

6 En hy zal die in stukken breken als het kalf van Libanus : en den beminden als eenen zoon der eenhoornen.

7 De stemme des Heeren doorsnydende de vlamme des vuers :

8 De stemme des Heeren bewegende de woestyne : en den Heer zal beroeren de woestyne van Cades.

9 De stemme des Heeren bereidende de herten, en hy zal ontdekken de dikke plaatsen : en in zynen tempel zullen zy alle glorie zeggen.

10 Den Heer doet den overvloed inwoonen : en den Heer zal zitten een koning in der eeuwigheid.

11 Den Heer zal zynen volke kracht geven : den Heer zal zyn volk gebenedyden in vrede.

PSALM XXIX.

Exaltabo te Domine.

IK zal u verheffen, Heere, want gy hebt my ontvangen : noch gy hebt myne vyanden niet verblyd over my.

2 Heere myn God, ik heb tot u geroepen, en gy hebt my genezen.

3 Heere, gy hebt myne ziel uitgeleid van de helle : gy hebt my behouden van degene die in den put nederdalen.

4 Zingt den Heere, gy zyne heiligen : en belydt de gedenkenisse zynrer heiligheid.

5 Want gramschap is in zyne verholgenheid : en het leven in zynen wil. Tegen den avond zal het weenen duren : en in den morgenstond de blydschap.

6 Maer ik heb gezeid in myne overvloedigheid : Ik zal niet beroerd worden in der eeuwigheid,

7 Heere door uw welbehagen hebt gy myn sieraed kracht gegeven. Gy hebt uw aenzigt van my gekeerd, en ik ben ontsteld geworden.

8 Tot u, Heere, zal ik roepen : en tot mynen God zal ik bidden.

9 Wat profyt is in myn bloed, als ik nedergedaeld zal wezen in de verderfenisse? Zal het stof u belyden, of uwe waarheid verkondigen?

10 Den Heer heeft het gehoord, en hy heeft myner ontfermd : Den Heer is myn helper geworden.

11 Gy hebt myne schreijng in blydschap verkeerd : gy hebt mynen zak in stukken gesneden, en my omvangen met blydschap :

12 Op dat u myne glorie zoude zingen ; en dat ik niet zoude tot druk bewogen worden : Heere myn God, in der eeuwigheid zal ik u belyden.

PSALM XXX.

In te Domine speravi.

IN u Heere heb ik gehoopt, ik zal niet beschaemd worden in der eeuwigheid : door uwe regtveerdigheid verlost my.

2 Buigt tot my uwe oore, haest u om my te verlossen : Weest my een God, een beschermder : en tot een huis des toevlugts, opdat gy my zalig maket.

3 Want myne sterkheid en myn toevlugt zyt gy : en om uwen naem zult gy my voortleiden, en my opvoeden.

4 Gy zult my uitleiden van dezen strik denwelken zy my verborgen hebben : want gy zyt myn beschermder.

5 In uwe handen beveel ik mynen geest : gy hebt my verlost, Heere God der waarheid.

6 Gy haet ze die op ydelheid acht nemen te vergeefs. Maer ik heb in den Heere gehoopt :

7 Ik zal my verheugen en blyde zyn in uwe bermhertigheid. Want gy hebt aenzien myne ellende, gy hebt myne ziel behouden in den nood.

8 Gy hebt my niet besloten in des vyands handen : gy hebt op eenen ruime plaets myne voeten gesteld.

9 Ontfermt u myner, Heere, want ik word gekweld : myne oog is heel ontsteld door de gramschap, daertoe myne ziel, en mynen buik :

10 Want myn leven is vergaen in pynen, en myne jaren in zuchtingen : Myne kracht is in armoede krank geworden : en myne beenderen zyn heel ontsteld.

11 Boven alle myne vyanden ben ik geworden een verwyte, en mynen geburen zeer grootelyks, en eene vreeze mynen bekenden. Die my zagen zyn buiten weg van my gevloeden :

12 Ik ben vergeten als eenen dooden van der herte. Ik ben geworden als een bedorven vat :

13 Want ik heb gehoord het verwyte van velen die rondomme woonen : Toen zy daertoe verzaemden tegen my, zoo hebben zy om myne ziel te vangen raed gehouden.

14 Maer ik heb in u gehoopt, Heere : ik heb gezeid : Myn God zyt gy :

15 In uwe handen zyn myne avonturen. Verlost my uit de hand myner vyanden, en van myne vervolgers.

16 Verlicht uw aenzigt op uwen knecht, maekt my zalig in uwe bermhertigheid :

17 Heere, laet my niet beschaemd zyn, want ik heb u aengeroepen. Beschaemd moeten worden de ongoddelyken, en geleid in de helle.

18 Stom moeten worden de bedriegelyke lippen. Die tegen den regtveerdigen spreken ongeregtheid, met hooveerdy en misbruik.

19 Hoe groot is de menigvuldigheid van uwe zoetigheid, Heere, die gy verborgen hebt dengenen die u vreezen. Gy hebt het voor hen volmaekt die in u hopen, in het aenschouwen van de kinderen der menschen.

20 Gy zult ze verbergen heimelyk by u, van de verstooringe der menschen. Gy zult ze beschermen in uw tabernakel, van het wederzeggen der tongen.

21 Gebenedyd is den Heer : want hy heeft zyne bermhertigheid wonderlyk gemaakt voor my in de bewaerde stad.

22 Maer ik heb gezeid in den overgang myns gemoeds : Ik ben verworpen van het aenschouwen uwer oogen. Daerom hebt gy verhoord de stemme van mynen gebede, als ik tot u riep.

23 Bemint den Heer alle zyne heiligen : want den Heer zal de waarheid verzoeken, en overvloediglyk betalen dengenen die hooveerdy bedryven.

24 Doet mannellyk, en laet uw hert ver-

sterkt worden, alle die in den Heere hoopt.

PSALM XXXI.

Beati quorum remissio.

ZALIG zyn zy derwelker boosheden vergeven zyn : en derwelker zonden bedekt zyn.

2 Zalig is den man, denwelken den Heer de zonde niet toegerekend heeft, en in wiens geest geen bedrog is.

3 Om dat ik gezwezen heb, zoo zyn myne beenderen verouderd, als ik riep den geheelen dag.

4 Want dag en nacht is uwe hand op my verzwaaerd : ik ben omgekeerd in myne ellendigheid, terwyle dat het ruggebeen doorstoken wordt.

5 Myne misdaed heb ik voor u beleden : en myne onregtveerdigheid heb ik niet verborgen. Ik heb gezegd : Ik zal tegen my myne onregtveerdigheid den Heere belyden : en gy hebt vergeven de boosheid myner zonde.

6 Hiervoor zal een iegelyk heiligen tot u bidden, ten bewamen tyde. Maer nogtans in den overvloed van vele wateren zullen zy tot hem niet geraten.

7 Gy zyt myn toevlugt van de kwellinge die my omvangen heeft : myn verheugen verlost my van degene die my omringd hebben.

8 Ik zal u verstand geven, en ik zal u onderwyzen in dezen weg daerdoor gy gaen zult : ik zal myne oogen op u vast houden.

9 Wilt niet worden gelyk een peerd of een muil, dewelke geen verstand hebben. Met het bindsel en toom zoo bedwingt hunne kinnebakken, die tot by u niet komen.

10 Veel zyn de geeselen des zondaers, maer hem die in den Heere hoopt, zal de bermhertigheid omvangen.

11 Verblydt u in den Heere, en verheugt u, gy regtveerdigen, en glorieert alle die opregt van herte zyt.

PSALM XXXII.

Exultate justi.

VERHEUGT u gy regtveerdigen in den Heere : den regten betaamt de lovinge.

2 Belydt den Heere met de harpe : met den psalter van tien snaren zoo zingt hem.

3 Zingt hem een nieuw zanglied : zingt hem wel met luider stemme.

4 Want regt is het woord des Heeren, en alle zyne werken zyn in trouwe.

5 Hy bemint de bermhertigheid en het oordeel : van des Heeren bermhertigheid is de aerde vol.

6 Door des Heeren woord zyn de hemelen vastgemaekt : en door den geest zyns monds alle hunne kracht.

7 Vergaderende als in eene flessche de wateren der zee : stellende in zyne schatten de afgronden.

8 Alle aerde vreeze den Heer : en van hem moeten beroerd worden alle die op aerdryk woonen.

9 Want hy heeft het gezeid, en zy zyn gemaekt : hy heeft het geboden, en zy zyn geschapen.

10 Den Heer verstroot de raden der heidenen : en hy wederlegt de gedachten der volken, en hy wederlegt de raden der princen.

11 Maer den raed des Heeren blyft in der eeuwigheid : de gedachten zyns herten blyven van geslachte tot geslachte.

12 Zalig is het volk wiens God den Heer is : het volk hetwelk hy verkoren heeft tot eene erfenis voor zich zelve.

13 Uit den hemel heeft den Heer nedergezien : hy heeft gezien alle de kinderen der menschen.

14 Van zyne bereide wooninge heeft hy nedergezien over alle die op aerdryk woonen.

15 Die elken byzonder hunne herten gemaekt heeft : die alle hunne werken verstaet.

16 Den koning wordt niet behouden door groote kracht : en een reus zal niet behouden worden door de menigvuldigheid zynner kracht.

17 Bedriegelyk is het peerd ter zaligheid : en in de overvloedigheid zynner magt zal het niet behouden worden.

18 Ziet, de oogen des Heeren zyn over degene die hem vreezen : en op degene die hopen op zyne bermhertigheid.

19 Opdat hy hunne zielen van de dood verlosse : en hen voede in den honger.

20 Onze ziel verbeidt den Heer : want hy is ons helper, en ons beschermmer.

21 Want in hem zal ons hert verblyden : en in zynen heiligen naem hebben wy gehoopt.

22 Laet uwe bermhertigheid, Heere, geschieden over ons : gelyk wy op u gehoopt hebben.

PSALM XXXIII.

Benedicam Dominum in omni.

IK zal den Heer gebenedyden tot allen tyden : altyd is zyn lof in mynen mond.

2 In den Heer zal myne ziel geprezen worden : laet de zagmoedigen hooren, en laet ze zich verblyden.

3 Maekt den Heer groot met my : en laet ons zynen naem verheffen met malkander.

4 Ik heb den Heer verzocht, en hy heeft my verhoord : en uit alle myne verdruktheid heeft hy my verlost.

5 Gaet tot hem, en wordt verlicht : en zoo zullen uwe aenzigten niet beschaemd worden.

6 Dezen armen heeft geroepen, en den Heer heeft hem verhoord : en van alle zyne tribulationen heeft hy hem verlost.

7 Den engel des Heeren zal zich zelven stellen rondom degene die hem vreezen : en hy zal ze verlossen.

8 Smaekt, en ziet want den Heer is zoet : zalig is den man die in hem hoopt.

9 Vreest den Heer alle zyne heiligen : want zy hebben geen gebrek die hem vreezen.

10 De ryken hebben gebrek gehad en hongere geleden : maer die den Heere zoeken zullen niet verminderd worden van alle goed.

11 Komt kinderen, hoort my : de vreeze des Heeren zal ik u leeren.

12 Wie is den mensch die het leven begeert : en bemint te zien goede dagen?

13 Bedwingt uwe tong van kwaed : en uwe lippen dat zy geen bedrog spreken.

14 Wykt af van het kwaed, en doet goed : verzoekt den vrede, en vervolgt dien.

15 Want de oogen des Heeren zyn op de regtveerdigen : en zyne ooren in hunne gebeden.

16 Maer des Heeren aenzigt is over de kwaeddoeners : dat hy van de aerde hunne gedenkenis zoude te niet doen.

17 De regtveerdigen hebben geroepen, en den Heer heeft ze verhoord : en van alle hunne tribulationen heeft hy ze verlost.

18 By is den Heer allen dengen die verdrukt van herte zyn : en de ootmoedigen van geest zal hy behouden.

19 Veel zyn de kwellingen der regtveerdigen : en van alle deze zal ze den Heer verlossen.

20 Den Heer bewaert alle hunne gebeenten : niet een van die zal gebroken worden.

21 De dood der zondaren is de allerkwaedste : en die den regtveerdigen haten, zullen misdoen.

22 Den Heer zal verlossen de zielen van zyne dienaars : en zy zullen niet misdoen alle die in hem hopen.

PSALM XXXIV.

Judica Domine nocentes me.

ORDEELT, Heere, degene die my hinder doen, verwint degene die my bevechten.

2 Neemt aen de wapenen en den schild : en staet op tot myne hulpe.

3 Rukt uit het zweerd, en besluit tegen hen die my vervolgen : zegt myner ziele : Uwe zaligheid ben ik.

4 Lact ze beschaemd worden en bevreesd,

die myne ziel zoeken. Achterwaerts moeten zy gekeerd worden, en beschaemd, die my kwaed denken.

5 Worden moeten zy als stof der aerde voor het aenschyn des winds : en den engel des Heeren worde hen benaeuwende.

6 Hunnen weg moet worden duisternissen en slibberachtig : en den engel des Heeren hen vervolgende.

7 Want zonder zake hebben zy voor my verborgen de dood van hunnen strik : te vergeefs hebben zy myne ziel beschimpt.

8 Laet hem overkomen den strik die hy niet weet : en de gevangenis, die hy verborgen heeft, moet hem aengrypen : en in denzelven strik moet hy vallen.

9 Maer myne ziel zal zich verheugen in den Heere : en zy zal geneugte hebben over haren zalmaker.

10 Alle myne gebeenten zullen zeggen : Heere, wie is uws gelyk? Verlossende den ellendigen uit de hand van degene die sterker zyn dan hy : den behoeftigen en armen van degene die hem berooven.

11 De booze getuigen opstaende, hebben my gevraagd wat ik niet wist.

12 Zy loonden my kwaed voor goed : de onvruchtbaerheid myner ziele.

13 Maer toen zy my kwellyk waren, heb ik my gekleed met een hairen kleed. Ik verootmoedigde myne ziel met vasten : en myn gebed zal in mynen schoot wederom keeren.

14 Als den naesten, als onzen broeder, zoo wel behaegde ik : gelyk een die rouwig en bedroefd is, zoo werd ik verootmoedigd.

15 En zy hebben zich tegen my verblyd, en zyn verzaemd : de geeselen zyn op my vergaderd, en ik wist het niet.

16 Zy zyn verstrooid, en niet tot berouw bewogen, zy hebben my getenteerd, zy hebben my beschimpt met eene schimperny : zy hebben op my gegrimd met hunne tanden.

17 Heere, wanneer zult gy het aenzien? verlost wederom myne ziel van hunne kwaedwilligheid, en van de leeuwen myne eenige.

18 Ik zal u belyden in eene groote vergadering : in een stemmig volk zal ik u loven.

19 Laet ze over my niet blyde zyn die my boosselyk tegen zyn : die my haten zonder zake, en wenken toe met de oogen.

20 Want tot my zoo spraken zy vredelyk : en in de gramschap der aerde sprekende, dachten zy bedriegelykheden.

21 En zy hebben op my hunnen mond wyd opengesperd : zy hebben gezeid : Wel aen, wel aen, onze oogen hebben het gezien.

22 Gy hebt het gezien, Heere, zwygt niet : Heere, gact van my niet.

23 Staet op, en merkt op myn oordeel : myn God, en myn Heer in myne zake.

24 Oordeelt my naer uwe regtveerdigheid, Heere myn God, en laet ze over my niet blyde zyn.

25 Laet ze niet zeggen in hunne herten : Welaen, welaen, onze zielen : noch laet ze zeggen : Wy zullen hem verslinden.

26 Laet ze beschaemd worden en bevreesd te zamen, die zich verblyden van myne kwaden. Laet ze gekleed worden met beschaemdheid en bevreesdheid, die zich be-roemen tegen my.

27 Laet ze verheugd worden en blyde zyn, die myne regtveerdigheid willen : en laet ze altyd zeggen : Groot moet den Heer worden, die den vrede van zynen knecht willen.

28 En myne tonge zal uwe regtveerdigheid bedenken, en u dagelyks pryzen.

PSALM XXXV.

Dixit injustus.

DEN onrechtveerdigen heeft gezeid dat hy misdoen zoude in zich zelve : daer is geene vreeze Gods voor zyne oogen.

2 Want hy heeft bedriegelyk gedaen in zyn aanzigt : dat zyne boosheid gevonden worde tot haet.

3 De woorden zyns monds zyn boosheid en bedrog : hy heeft niet willen verstaen dat hy wel doen zoude.

4 Boosheid heeft hy overlegd in zyn bedde : hy heeft gestaen op alle wegen die niet goed waren, maer de boosheid heeft hy niet gehaet.

5 Heere, in den hemel is uwe bermhertigheid : en uwe waarheid tot de wolken toe.

6 Uwe regtveerdigheid is gelyk Gods bergen : uwe oordeelen zyn groote diepten. De menschen en beesten zult gy behouden, Heere :

7 Gelyk gy, ô God, vermenigvuldigd hebt uwe bermhertigheid. Maer de kinderen der menschen zullen in het deksel uwer vleugelen hopen.

8 Zy zullen dronken worden van de overvloedigheid uws huis : en met den vloed uwer wellustigheid zult gy ze dronken maken.

9 Want by u is de fontein des levens, en in uw licht zullen wy het licht zien.

10 Reikt uit uwe bermhertigheid dengenen die u kennen, en uwe regtveerdigheid dengenen die opregt van herte zyn.

11 Laet den voet der hooveerdy my niet overkomen : en de hand des zondaers roere my niet.

12 Daer zyn zy gevallen die boosheid doen : zy zyn uitgedreven, en zy mogten niet staen.

PSALM XXXVI.

Noli æmulari.

WILT niet navolgen de kwaedwilligen : noch wilt jaloersch zyn op degene die boosheid doen.

2 Want gelyk gras zullen zy haestelyk verdorren : en gelyk groen spyskruid zullen zy terstond nedervallen.

3 Hoopt in den Heere, en doet het goede : en woont op de aerde, en gy zult gevoed worden in hare rykheden.

4 Hebt genoegte in den Heere : en hy zal u geven de begeerte uws herten.

5 Openbaert den Heere uwen weg, en hoopt in hem : en hy zal het doen.

6 En hy zal uwe regtveerdigheid uitbrengen als het licht, en uw regt als den middag :

7 Weest den Heere onderdanig, en bidt hem. Wilt niet navolgen dengenen die voorspoedig is in zynen weg : den mensch die onrechtveerdigheid doet.

8 Houdt op van de gramschap, en verlaet de razende toornigheid : wilt niet navolgen dat gy ook kwaed doet.

9 Want die kwaedwillig zyn, zullen verdreven worden, maer die den Heere verdragen, deze zullen de aerde beërven.

10 En nog een luttelken tyds, en den zondaer zal niet zyn : en gy zult zyne plaets zoeken, en niet vinden.

11 Maer de zachtmoedigen zullen de aerde beërven, en zy zullen genoegte hebben in de menigvuldigheid des vredes.

12 Den zondaer zal gadeslaen den regtveerdigen : en kryselen op hem met zyne tanden.

13 Maer den Heer zal hem bespotten : want hy ziet van verre dat zynen dag komen zal.

14 De zondaren hebben het zweerd uit de scheede getrokken : zy hebben gespannen hunnen boog. Om dat zy nederwerpen zouden den armen, en den behoeftigen : dat zy dooden zouden de opregten van herte.

15 Hun zweerd ga binnen in hun zelfs hert, en hunnen boge worde gebroken.

16 Een weinig is beter den regtveerdigen : boven vele rykdommen der zondaren.

17 Want de armen der zondaren zullen gebroken worden : maer den Heer versterkt de regtveerdigen.

18 Den Heer weet de dagen van den onbesmetten : en hunne erfenisse zal in der eeuwigheid zyn.

19 Zy zullen niet beschaemd worden in den kwaden tyd, en in de dagen des hongers zullen zy verzaed worden :

20 Want de zondaers zullen vergaen. Maer de vyanden des Heeren terstond als zy geëerd zullen zyn, en verheven : vergaende, zoo zullen zy gelyk rook vergaen.

21 Den zondaer zal ontleenen, en niet

betalen : maer den regtveerdigen is barmhertig, en zal geven.

22 Want die hem gebenedyden, zullen de aerde beërven : maer die hem vermaledyden, zullen vergaen.

23 By den Heere zal den gang van den mensch te regte beschikt worden : en zynen weg zal hy willen.

24 Als hy valt, zoo zal hy niet gekwetst worden : want den Heer legt zyne hand daeronder.

25 Ik ben jong geweest, en nu ben ik oud geworden : en ik heb niet gezien den regtveerdigen verlaten, noch zyn zaed brood zoekende.

26 Dagelyks zoo doet hy barmhertigheid, en leent : en zyn zaed zal in gebenedyding zyn.

27 Wykt van het kwaed en doet goed : en blyft daerin eeuwiglyk en immermeer.

28 Want den Heer bemint het regt, en hy zal zyne heiligen niet verlaten : in der eeuwigheid zullen zy bewaerd worden. De onregtveerdigen zullen gepynigd worden, en het zaed van de ongoddelyken zal vergaen.

29 Maer de regtveerdigen zullen de aerde beërven : en zullen op haer woonen eeuwiglyk en immermeer.

30 Den mond van den regtveerdigen zal wysheid bedenken, en zyne tonge zal oordeel spreken.

31 De wet zyns Gods is in zyn hert : en zyne gangen zullen niet omgestooten worden.

32 Den zondaer loert op den regtveerdigen : en hy zoekt hem te dooden.

33 Maer den Heer zal hem niet laten in zyne handen : noch hy zal hem verdoemen, wanneer hy voor hem gewezen zal worden.

34 Verbeidt den Heer, en bewaert zynen weg : en hy zal u verheffen dat gy erfelyk moogt de aerde ontvangen : als de zondaers zullen vergaen, dan zult gy het zien.

35 Ik heb den ongoddelyken gezien verheven, en opgevoerd met de cederboomen van Libanus.

36 En ik ging voorby, en ziet hy was niet : en ik heb hem gezocht, en zyne plaats is niet gevonden.

37 Bewaert de onnoozelheid, en ziet de regtveerdigheid : want het zyn de blevelingen den vreedzamigen mensch.

38 Maer de onregtveerdigen zullen te zamen vergaen : de blevelingen der ongoddelyken zullen vernield worden.

39 Maer de zaligheid van de regtveerdigen is van den Heere : en hy is hun beschermmer in den tyd der tribulatie.

40 En den Heer zal ze helpen en hen verlossen : en hy zal ze uittrekken van de zondaers, en hy zal ze behouden : want zy hebben in hem gehoopt.

PSALM XXXVII.

Domine ne in furore.

HEERE, straft my niet in uwe verbolgenheid, noch in uwe gramschap berispt my niet.

2 Want uwe schichten steken in my : en gy hebt op my uwe hand vastgemaekt.

3 Daer is geene gezondheid in myn vleesch van het aenzigt uwer gramschap : daer is geene vrede mynen beenderen van het aenzigt myner zonden.

4 Want myne boosheden zyn boven myn hoofd gewassen : en gelyk een zwaren last zyn zy op my bezwaard.

5 Stinkende en vuil zyn myne wonden geworden, om myner dwaesheid wille.

6 Ik ben kattyvig geworden en gekromd tot het einde toe : al den dag ging ik droeflyk henen.

7 Want myne lendenen zyn vervuld met bedriegelykheden : en daer is geene gezondheid in myn vleesch.

8 Ik ben gepynigd en vernederd bovenmaten zeer : ik brieschte van het zuchten myns herten.

9 Heere, voor u is alle de begeerte myns herten : en myn zuchten is voor u niet verborgen.

10 Myn hert is heel beroerd, myne kracht heeft my verlaten : en hetzelfde licht van myne oogen is by my niet.

11 Myne vrienden en myne naesten zyn tegen my aengekomen, en hebben gestaen. En die by my waren, stonden van verre :

12 En zy deden geweld die myne ziel zochten. En die my kwaed wilden, hebben ydelheden gesproken : en bedrog hebben zy al den dag bedacht.

13 Maer ik als een dooven hoorde het niet : en als een stommen zynen mond niet opendoende.

14 En ik ben geworden als een mensch die niet hoort : en die geene wedersprake in zynen mond heeft.

15 Want ik in u, Heere, gehoopt heb : gy zult my verhooren, Heere myn God.

16 Want ik heb gezeid : Myne vyanden moeten zich tot geenem tyd verblyden over my : en als myne voeten wankelen, zoo hebben zy zich tegen my hoogelyk beroemd.

17 Want ik ben bereid tot de geeselen : en myne pyne is voor myn aenzigt altyd.

18 Want ik zal myne boosheid verkondigen : en denken voor myne zonde.

19 Maer myne vyanden leven, en zy zyn magtig tegen my : en zy zyn vermenigvuldigd die my ongerechtiglyk haten.

20 Die kwade dingen voor goede loonen, lasterden my : want ik volgde de goedheid.

21 Verlaet my niet, Heere myn God : gaet niet weg van my.

22 Denkt op myner hulpe, Heere God myner zaligheid.

PSALM XXXVIII.

Dixi : custodiam.

IK heb gezeld : Ik zal myne wegen bewaren : opdat ik niet misdoo met myne tonge. Ik heb mynen mond eene hoede gesteld, toen den zondaer tegen my stond.

2 Ik werd stom, en ben vernederd, en ik heb gezwegen van het goede : en myne pyne is vernieuwd.

3 Myn hert is heet geworden binnen my : en in myne aendacht zal het vuur zeer branden.

4 Ik heb gesproken met myne tonge : maekt my kennelyk, Heere, myn einde. En het getal myner dagen hoedanig dat het is : opdat ik weten mag wat my gebreekt.

5 Ziet gy hebt myne dagen in kleine mate gesteld : en myn leven als niet voor u. Maer nogtans zyn het al te zamen ydelheid, alle levende mensch.

6 Maer nogtans zoo gaet een mensch voorby gelyk eene schaduwe : en ook wordt hy te vergeefs beroerd. Hy vergadert schatten : en weet niet wien dat hy die vergaderen zal.

7 En nu wat is myne verbeiding? is dat niet den Heer? en myne substantie is by u.

8 Van alle myne boosheden verlost my : tot eenen schimp hebt gy my den onwyzen gegeven.

9 Ik ben stom geweest, en ik heb mynen mond niet opengedaen, want gy hebt het gedaen :

10 Keert van my uwe plagen.

11 Van de sterkheid uwer hand ben ik vergaen in de straffingen : om de boosheden hebt gy den mensch gekastyd. En gy hebt zyne ziel doen verdwynen als eene spinne : maer nogtans ydelyk wordt alle mensch beroerd.

12 Verhoort myn gebed, Heere, en myn smeekende bidden : wilt met uwe ooren vatten myne tranen. Zwygt niet : want ik ben een vreemdeling by u, en een pelgrim gelyk alle myne vaders.

13 Gedooft my dat ik mag verkoeld worden eer ik wegga, en niet meer hier zy.

PSALM XXXIX.

Expectans expectavi.

VERBEIDENDE heb ik den Heere verbeid, en hy heeft op my gemerkt.

2 En hy heeft myne gebeden verhoord : en hy heeft my geleid uit den put der ellendigheid, en van den slym des dreks. En hy heeft myne voeten gesteld op den steen : en myne gangen geregeerd.

3 En hy heeft in mynen mond gesteld eenen nieuwen zang, een liedeken onzen God. Veel menschen zullen het zien en vreezen : en hopen in den Heere.

4 Zalig is den man wiens hoop is den naem des Heeren : en die niet omgezien heeft naer ydelheden of valsche razernyen.

5 Heere myn God, gy hebt vele uwer wonderlykheden gedaen : en uwer gedachten is niemand uws gelyk. Ik heb verkondigd en gesproken : zy zyn vermenigvuldigd boven het getal.

6 Sacrificie en offerande hebt gy niet gewild : maer de ooren hebt gy my volmaekt. Het brandoffer en het offer voor de zonde hebt gy niet begeerd :

7 Toen zeide ik : Ziet ik kom. In het hoofd van den boek is van my geschreven

8 Dat ik uwen wille doen zoude : myn God, ik heb het gewild, en uwe wet in het midden myns herten.

9 Ik heb uwe regtveerdigheid verkondigd in eene groote gemeente, ziet myne lippen zal ik niet verbieden : Heere, dat weet gy.

10 Uwe regtveerdigheid heb ik niet verborgen in myn hert : van uwe waerheid en uwe zaligheid heb ik gesproken. Ik heb uwe bermhertigheid niet verborgen, en uwe waerachtigheid voor de groote gemeente.

11 Maer gy, Heere, maekt uwe bermhertigheid niet verre van my : uwe bermhertigheid en waerachtigheid hebben my altyd ontvangen.

12 Want de kwade dingen hebben my omvangen, derwelker geen getal is : myne boosheden hebben my bevangen, en ik heb het niet kunnen zien. Zy zyn vermenigvuldigd boven de hairen myns hoofds : en myn hert heeft my verlaten.

13 U believe, Heere, dat gy my verlost : Heere, wilt opzien om my te helpen.

14 Laet ze beschaemd worden en te zamen vreezen, die myne ziel zoeken om die weg te nemen. Laet ze te rugge keeren, en tot schande worden, die my kwaed willen.

15 Laet ze haestelyk hunne beschaemdheid dragen, die my zeggen : Welaen, welaen.

16 Laet verheugen en blyde zyn op u alle die u zoeken : en laet ze altyd zeggen, die uwe zaligheid beminnen : den Heer worde grootelyks geloofd.

17 Maer ik ben een bedelaer en arm : den Heer is voor my bezorgd. Myn helper en myn beschermmer zyt gy : myn God, wilt niet vertoeven.

PSALM XL.

Beatus qui intelligit.

ZALIG is den man die zich aentrekt den behoeftigen en den armen : in den kwaden dag zal hem den Heer verlossen.

2 Den Heer beware hem, en make hem levende, en hy make hem zalig op de aerde: en hy levere hem niet in den wille van zyne vyanden.

3 Den Heer kome hem ter hulpe op het bedde zyner pyne: al zyne rustplaats hebt gy omgekeerd in zyne krankheid.

4 Ik heb gezeid: Heere, ontfermt u myner: geneest myne ziel, want ik heb u misdaen.

5 Myne vyanden hebben tegen my kwaed gezeid: Wanneer zal hy sterven, en wanneer zal zynen naem vergaen?

6 En al kwam hy binnen om te zien, zoo sprak hy ydelheden, zyn hert heeft boosheid vergaderd voor zich zelve. Hy ging buiten uit, en sprak

7 Van dat zelf. Tegen my hebben alle myne vyanden heimelyk gemommeld: tegen my hebben zy kwaed gedacht.

8 Een boos woord hebben zy tegen my gesteld: Meent gy dat hy die slaapt daertoe niet doen zal om op te staen?

9 Ook den mensch myns vredes daer ik in betrouwde: die myn brood at, heeft my grootelyks onder de voeten getreden.

10 Maer gy, Heere, ontfermt u myner, en verwekt my: en ik zal het hun weder loonen.

11 Daeraen heb ik bekend dat gy my gewild hebt: want myn vyand zal zich niet verblyden over my.

12 Maer my hebt gy om de onnoozelheid ontvangen, en gy hebt my vast gemaekt voor uw aenzigt in der eeuwigheid.

13 Gebenedyd is den Heer God van Israël, van der eeuwigheid tot de eeuwe der eeuwen: dat geschiede, dat geschiede.

PSALM XLI.

Quemadmodum desiderat.

GELYK den hert snakt naer de fonteinen der wateren: zoo snakt myne ziel, God, tot u.

2 Myne ziel heeft dorst gehad tot God den magtigen levende: wanneer zal ik komen en openbaren voor het aenschyn Gods?

3 Myne tranen zyn my brood geweest dag en nacht: als my dagelyks gezeid wordt: Waer is uw God?

4 Dezer dingen ben ik gedachtig geweest, en ik heb myne ziel in my uitgestort: want ik zal doorgaen tot de plaetse des wonderlyken tabernakels tot den huize Gods: In de stemme des verheugens, en des belydens: is het geluid desgenen die blydelyk etende is.

5 Waerom zyt gy droef myne ziel? en waerom verstoort gy my? Hoopt in God, want ik zal hem nog belyden: den zaligmaker myns aenzigts,

6 En myn God. In my zelve is myne ziel

verbaesd: daerom zal ik uws gedachtig zyn van het land der Jordane, en van den kleinen berg Hermoniim.

7 Den eenen afgrond aenroept den anderen afgrond, met de stemme van uwe watersluizen. Alle uwe hoogten, en baren zyn over my gegaen.

8 In den dag heeft den Heer zyne barmhertigheid toegezeid, en in den nacht zynen lofsang. By my is het gebed tot God myns levens,

9 Ik zal tot God zeggen: Gy zyt myn ontvanger. Waerom hebt gy myns vergeten? en waerom ga ik bedroefd, als my den vyand pynigt?

10 Als myne beenderen heel gebroken worden, zoo hebben my beschimpt myne vyanden die my pynigen: Als zy my zeggen tot elken dage byzonder: Waer is uw God?

11 Waerom zyt gy droef myne ziel? en waerom verstoort gy my? Hoopt in God, want ik zal hem nog belyden: den zaligmaker myns aenzigts, en myn God.

PSALM XLII.

Judica me Deus.

ORDEELT my, Heere, en onderscheidt myne zake van het onheilig volk, van den boozen en bedriegelyken mensch verlost my.

2 Want gy zyt God myne sterkheid: waerom hebt gy my verstooten? en waerom ga ik al droevig, als my den vyand kwelt?

3 Zendt uit uw licht, en uwe waarheid: deze hebben my geleid, en gebragt tot op uwen heiligen berg, en in uwe tabernakelen.

4 En ik zal ingaen tot Gods autaar: en tot God die myne jongheid blyde maekt. Ik zal u belyden met de harpe, God myn God:

5 Waerom zyt gy droevig myne ziel? en waerom verstoort gy my? Hoopt in God, want ik zal hem nog belyden: den zaligmaker myns aenzigts, en myn God.

PSALM XLIII.

Deus auribus nostris.

GOD, wy hebben het met onze ooren gehoord: onze vaders hebben het ons verkondigd. Het werk dat gy gewrocht hebt in hunne dagen: en in de oude voorledene dagen.

2 Uwe hand heeft de heidenen vernield, en gy hebt ze geplant: gy hebt de volken gepynigt en uitgedreven:

3 Want zy hebben door hun zweerd het land niet bezeten, en hunnen arm heeft ze niet behouden: Maer uwe rechter hand en uwen arm, en het inlichten uws aenzigts: want gy hebt in hen uw behagen gehad.

4 Gy zyt denzelven, myn koning en myn God: die toezegt Jacob zaligheden.

5 Door u zullen wy onze vyanden opwerpen met den hoorn, en door uwen naem zullen wy versmaden die tegen ons opstaen.

6 Want ik zal in mynen boog niet hopen : en myn zweerd zal my niet behouden.

7 Want gy hebt ons behouden van degene die ons pynigen : en die ons haten hebt gy beschaemd.

8 In God zullen wy geprezen worden dagelyks : en uwen naem zullen wy belyden in der eeuwigheid.

9 Maer nu hebt gy ons weggestooten en beschaemd : en gy God zult niet uitgaen in onze heirkrachten.

10 Gy hebt ons achterwaerts afgekeerd naer onze vyanden : en die ons haten be-roofden ons voor zich zelve.

11 Gy hebt ons geleverd als slagtschapen om te eten : en onder de heidenen hebt gy ons verstrooid.

12 Gy hebt uw volk verkocht zonder prys : en daer was geene menigte in hunne verwisselingen.

13 Gy hebt ons gesteld ter versmaedheid onder geburen, eenen spot en schimp die rondom ons zyn.

14 Gy hebt ons den heidenen tot eene gemeene spraek gesteld ; tot eene hoofdschudding onder de volken.

15 Doorgaens is myne schaemte tegen my, en de beschaemdheid myns aenzigts heeft my bedekt.

16 Van de stemme des verwyters en lasteraers : van het aenzigt des vyands en vervolgers.

17 Al dit is op ons gekomen, nogtans hebben wy u niet vergeten : en wy hebben niet ongoddelyk gedaan in uw testament.

18 En ons hert is niet achterwaerts weggegaen : en gy hebt onze paden doen wyken van uwen weg :

19 Want gy hebt ons vernederd in de plaetse der pynelykheid, en ons heeft overdekt de schaduw des doods.

20 Hebben wy vergeten den naem onzes Gods, en hebben wy onze handen uitgestoken tot eenen vreemden God :

21 Zal God dit niet verzoeken ? want hy kent de verborgenheden des herten. Want om u worden wy gedood dagelyks : wy zyn geacht als slagtschapen.

22 Staet op, waerom slaept gy, Heere ? staet op, en verstoot niet zoo ganschelyk.

23 Waerom keert gy uw aenzigt af, waerom vergeet gy onze armoede, en onze tribulatie ?

24 Want onze ziel is in het stof der aerde vernederd : onzen buik kleeft aen de aerde.

25 Staet op, Heere, en helpt ons : en verlost ons om uws naems wille.

PSALM XLIV.

Eructavit.

MYn hert heeft opgeworpen een goed woord : ik schik toe myne werken den koning. Myne tong is de pen van den schryver die rasselyk schryft.

2 Schoon zyt gy van gedaente boven de kinderen der menschen, de gratie is gestort in uwe lippen : daerom heeft u God bemind in der eeuwigheid.

3 Gordt uw zweerd aen uwe dye, gy allermagtigsten.

4 Met uwe gedaente en schoonheid neemt waer, gaet voorspoediglyk voorts, en regeert. Om de waarheid en zagmoedigheid, en regtveerdigheid : en uwe regter hand zal u wonderlyk leiden.

5 Uwe pylen zyn scherp, zy zullen vallen in de herten van des konings vyanden, de volken zullen voor u neder-vallen.

6 Uwen stoel, God, is in der eeuwigheid der eeuwigheden : den schepter uws ryks is een schepter der geregtigheid.

7 Gy hebt bemind de regtveerdigheid, en gehaet de boosheid : daerom heeft God uwen God u gezalft met de olie der blydschap boven uwe medegezellen.

8 Mirrha, en aloës, en kassie van uwe kleederen, van de ivooren huizen : uit dewelke u vervreugd hebben

9. De dochters der koningen in uwe eere. De koningin heeft gestaen aen uwe regter zyde in verguld habyt : alom behangen met menigerhande sieraad.

10 Hoort dochter, en ziet, en neigt neder uwe oor : en vergeet uw volk, en uws vaders huis.

11 En den koning zal lust hebben aen uwe schoonheid : want hy is den Heer uw God, en hem zullen zy aanbidden.

12 En de dochters van Tyrien zullen met giften uw aenzigt bidden : alle de ryken des volks.

13 Alle de glorie van des konings dochter is van binnen, in de gouden boorden.

14 Alom gekleed met menigerhande verwe. Den koning zullen maegden aengebragt worden na haer : hare naesten zullen voor u gebragt worden.

15 Zy zullen gebragt worden met blydschap en verheugen : zy zullen gebragt worden in des konings tempel.

16 In de stede van uwe vaderen zyn u zonen geboren : gy zult ze prinsen stellen over geheel aerdryk.

17 Zy zullen gedachtig zyn uws naems in alle geslachte en geslachte. Daerom zullen de volken u belyden in der eeuwigheid : en tot de eeuwe der eeuwe.

PSALM XLV.

Deus noster refugium.

ONZEN God is een toeylucht, en kracht; een helper in de tribulatie, die ons bovenmaten zeer gevonden hebben.

2 Daerom zullen wy niet vreezen als de aerde zal verbaesd staen : en als de bergen zullen overgevoerd worden in het hert der zee.

3 Hunne wateren hebben geluid gemaekt, en zy zyn beroerd geweest : de bergen hebben gebeefd in zyne sterkheid.

4 Den krachten stroom van den vloed verblydt de stad Gods : den Allerhoogsten heeft zyn tabernakel geheiligd.

5 God zal in het midden van haer niet beroerd worden : God zal haer helpen vroeg in den dageraad.

6 De heidenen zyn te zamen verbaesd, en de koningryken zyn nedergefallen : hy heeft zyne stem gegeven, de aerde is beroerd geweest.

7 Den Heer der krachten is met ons : ons ontvanger Jacobs God.

8 Komt, en beziet de werken des Heeren, wat wonderlyke teekenen hy op de aerde gesteld heeft :

9 Wegnemende de oorlogen tot het einde der aerde. Den boog zal hy verderven, en de wapenen breken : en de schilden zal hy met den vure verbranden :

10 Weest stil, en bemerk dat ik God ben : ik zal verheven worden in de heidenen, en verheven op de aerde.

11 Den Heer der heirkrachten is met ons : ons ontvanger Jacobs God.

PSALM XLVI.

Omnes gentes.

GY heidenen alle slaet de handen te zamen : maekt jolyt Gode met eene stemme des verhegens.

2 Want den Heer hoog verheven, vreeselyk : een groot koning over geheel aerdryk.

3 Heeft de volken ons onderdanig gemaekt : en de heidenen onder onze voeten.

4 Hy heeft ons verkoren tot zyn erfdeel : de schoonheid van Jacob, die hy bemind heeft.

5 God is opgeklommen met jolyt : den Heer met eene stemme der bazuine.

6 Zingt lof onzen Gode, zingt lof : zingt lof onzen koning, zingt lof.

7 Want God is een koning van geheel aerdryk : zingt lof wysselyk.

8 God zal regeren over de heidenen : God zit op zynen heiligen stoel.

9 De prinsen der volken zyn vergaderd met Abrahams God : want de sterke goden der aerde zyn krachtelyk verheven.

PSALM XLVII.

Magnus Dominus.

GROOT is den Heer, en loffelyk bovenmaten, in de stad onzes Gods, in zynen heiligen berg.

2 Den berg Sion wordt gefondeerd met verheugen van geheel aerdryk, de zyden van noorden, eene stad des grooten konings.

3 God zal in hare huizen bekend zyn, als hy haer ontvangen zal.

4 Want ziet de koningen der aerde zyn vergaderd : zy zyn te zamen overeengekomen.

5 Zy dit ziende zyn alzoo verwonderd, zy zyn verbaesd geworden en beroerd :

6 Eene bevinge heeft ze bevangen. Daer zyn pynen als dergene die in barensnood zyn.

7 Door eenen krachten wind zult gy in stukken breken de schepen van Tharsis.

8 Gelyk wy gehoord hebben, alzoo hebben wy gezien in de stad van den Heer der heirkrachten, in de stad onzes Gods : God heeft ze gefondeerd in der eeuwigheid.

9 God, wy hebben ontvangen uwe barmhertigheid in het midden van uwen tempel.

10 Gelyk uwen naem God, alzoo is uwen lof in de eindenen der aerde : uwe regter hand is vol regtvaardigheden.

11 Den berg Sion verblyde zich, en de dochteren van Juda moeten zich verheugen om uwe oordeelen, Heere.

12 Gaet rondom Sion, en omvangt ze : vertelt het in hare torens.

13 Stelt uwe herten in hare kracht : en bedeeft hare huizen, dat gy het vertellen moogt in het ander geslacht.

14 Want dit is God, onzen God in der eeuwigheid, en in de eeuwigheid der eeuwigheden : hy zal ons regeren in der eeuwigheid.

PSALM XLVIII.

Audite hæc omnes gentes.

HOORT dit alle heidenen : Vat het met de ooren, alle die de wereld bewoont :

2 Alle die uit de aerde geboren zyt, en gy kinderen der menschen : te zamen met een ryk en arm.

3 Myn mond zal van wysheid spreken : en de aandacht myns herten voorzienigheid.

4 Ik zal naer de parabel myne oore neigen : en met het psalterspel myne redenen opendoen.

5 Waerom zal ik vreezen op den kwaden dag? de boosheid myner verzenen zal my omvangen :

6 Die betrouwen hebben in hunne kracht : en in de menigvuldigheid van hunne rydommen gloriëren.

7 Een broeder verlost niet, zal een mensch verlossen? hy zal God niet geven zyne verzoening.

8 En den prys van zyner ziele verlossinge: en hy zal arbeiden in der eeuwigheid,
9 En hy zal nog leven eeuwiglyk.

10 Hy zal de dood niet zien, als hy de wyzen zal zien sterven: te zamen zullen de onwyzen en dwazen vergaen. En zy zullen den vreemden hunne rykdommen achterlaten:

11 En hunne graven zullen hunne huizen zyn tot in der eeuwigheid. Hunne tabernakelen blyven van geslachte tot geslachte: zy hebben hunne namen genoemd in hunne landen.

12 En den mensch als hy in eere was, zoo heeft hy hêt niet verstaen: hy is geleken by de onverstandige beesten, en dien gelyk geworden.

13 Dezen hunnen weg is hun een struiksel: en daarna zullen zy met hunnen mond behagen.

14 Gelyk schapen zyn zy in de helle gesteld: de dood zal ze afeten. En de regtveerdigen zullen heerschappy over hen hebben in den morgenstond: en hunne hulp zal verouderen in de helle van hunne glorie.

15 Maer nogtans zal God myne ziel verlossen van de hand der helle, als hy my zal ontvangen hebben.

16 Vreest niet als den mensch ryk geworden is: en als de glorie zyns huis vermenigvuldigd is.

17 Want als hy zal vergaen, zoo zal hy alle dat niet mede nemen: noch zyne glorie zal met hem nederdalen.

18 Want zyne ziel zal in zyn leven gebenedyd worden: hy zal u belyden, als gy hem zult welgedaen hebben.

19 Hy zal ingaen in de geslachten zyner vaderen: en nimmermeer zal hy het licht zien.

20 Den mensch toen hy in eere was, zoo heeft hy het niet verstaen: hy is geleken by de onverstandige beesten, en dien gelyk geworden.

PSALM XLIX.

Deus Deorum.

GOD den Heer der goden heeft gesproken: en hy heeft de aerde geroepen. Van den opgang der zonne tot den ondergang toe:

2 Zoo schynt uit Sion de gedaente zyner schoonheid.

3 God zal openbaerlyk komen: onzen God, en hy zal niet zwygen. Een vuer zal in zyn aenschouwen brandende worden: en rondom een groot tempeest.

4 Hy heeft den hemel van boven geroepen: en de aerde, om te onderscheiden zyn volk.

5 Vergadert hem zyne heiligen: die zyn

verbond ordineren, meer dan de sacrificien.

6 En de hemelen zullen zyne regtveerdigheid verkondigen: want God is den regter.

7 Hoort myn volk, en ik zal spreken: Israël, en ik zal u betuigen: ik ben God uw God.

8 Ik zal u in uwe sacrificien niet straffen: want uwe brandofferen zyn altyd in myn aenzigt.

9 Ik zal van uwen huize geene kalveren nemen: noch bokken van uwe kudden.

10 Want myne zyn alle de wilde beesten der bosschen, het vee op de bergen en de runderen.

11 Ik ken al het gevogelte des hemels: de schoonheid des akkers is met my.

12 Is het dat ik honger heb, zoo zal ik het u niet zeggen: want myne is den omgang der aerde, en hare volheid.

13 Zal ik eten het vleesch van de stieren? of zal ik bloed van de bokken drinken?

14 Offert den Heere het sacrificie des lofs: en betaelt den Allerhoogsten uwe beloften.

15 En aenroept my in den dag des lydens: en ik zal u verlossen, en gy zult my eere bewyzen.

16 Maer tot den zondaer heeft God gezeid: Wat verkondigt gy myne regtveerdigheden, en neemt myn testament in uwen mond?

17 Maer gy hebt de onderwyzinge gehaet: en myne woorden achter u henen geworpen:

18 Zaegt gy eenen dief, gy liept met hem: en met de overspelers steldet gy uw deel.

19 Uw mond overvloeide van kwaedheid: en uwe tong bragt fraeikens voort bedrog.

20 Zittende spraekt gy tegen uwen broeder, en tegen uws moeders zoon steldet gy een struiksel:

21 Dit hebt gy gedaen, en ik heb gezwegen. Gy hebt boosselyk gemeend dat ik uws gelyk zoude wezen: ik zal u straffen, en voor uw aenzigt stellen.

22 Verstaet dit, gy die God vergeet: op dat hy niet eens wegneme, en dat er niemand zy die verlossen mag.

23 Het dankoffar zal my ceren: en daer is den weg door denwelken ik hem toonen zal de zaligheid Gods.

PSALM L.

Miserere mei Deus.

ONTFERMT u myner, God, naer uwe groote barmhertigheid. En naer de menigte van uwe barmhertigheden, zoo doet uit myne boosheid.

2 Wascht my nog meer van myne ongeregtigheid: en van myne zonde zuivert my.

3 Want myne boosheid beken ik: en myne zonde is altyd tegenover my.

4 U alleen heb ik gezondigd, en kwaed voor u gedaen: opdat gy zoudt geregtveerdigd

worden in uwe woorden, en verwinnen als gy geoordeeld wordt.

5 Want ziet ik ben in boosheden ontvangen : en in zonden heeft my myne moeder ontvangen.

6 Want ziet gy hebt de waarheid bemind : de onzekere en verborgen dingen uwer wysheid hebt gy my geopenbaerd.

7 Gy zult my besproeijen met hyzop, en ik zal gezuiverd worden : gy zult my wasschen, en boven sneeuw zal ik wit worden.

8 Myn gehoor zult gy blydschap en vreugd geven : en de verootmoedigde beenderen zullen zich verheugen.

9 Keert uw aenzigt van myne zonden : en alle myne boosheden wilt uitwischen.

10 Een zuiver hert schept in my, ô God : en den regten geest vernieuwt in myne binnensten.

11 Verwerpt my niet van uw aenzigt : en uwen heiligen geest neemt van my niet.

12 Geeft my wederom de blydschap van uwen zaligmaker : en met den principalen geest versterkt my.

13 Ik zal den boozen uwe wegen leeren : en de goddeloozen zullen tot u bekeerd worden.

14 Verlost my van den bloede, God, God myner zaligheid : en myne tong zal hoogelyk loven uwe regtveerdigheid.

15 Heere, gy zult myne lippen opendoen : en mynen mond zal uwen lof verkondigen.

16 Want hadt gy gewild ik zoude immer sacrificie gegeven hebben : maer gy zult in de brandofferande geen genoegte hebben.

17 Een sacrificie is Gode een heelen bedrukten geest : een heel gebroken en verootmoedigd hert zult gy, God, niet versmaiden.

18 Heere, doet goedertierlyk Sion in uwen goeden wille : en laet getimmerd worden de muren van Jerusalem.

19 Dan zult gy ontvangen het sacrificie der regtveerdigheid, offeranden en brandofferen : dan zullen zy op uwen autaar kalveren leggen.

PSALM LI.

Quid gloriaris.

WAT glorieert gy in het kwaed, gy die magtig zyt in boosheid?

2 Doorgaens heeft uwe tong gedacht onregtveerdigheid : gelyk een scherp schaars hebt gy bedrog gedaen.

3 Gy bemint het kwaed meer dan het goed : ongerechtigheid meer dan te spreken gerechtigheid.

4 Gy hebt bemind alle woorden die ter bederfenisse dienen, gy bedriegelyke tonge.

5 Daerom zal u God gansch verderven : hy zal u uittrekken, en vervoeren uit uw taber-

nakel, en uwen wortel uit het land der levenden.

6 De regtveerdigen zullen het zien en vreezen, en zullen over hem lachen, en zeggen :

7 Ziet den mensch die God tot zynen helper niet gesteld heeft : Maer heeft gehoopt in de menigte van zyne rykdommen : en hy is overmagtig geweest in zyne ydelheid.

8 Maer ik als een vruchtbaren olyfboom in het huis Gods, heb gehoopt in de barmhertigheid Gods in der eeuwigheid : en in de eeuwe der eeuwen.

9 Ik zal u belyden eeuwiglyk om dat gy het gedaen hebt : en ik zal uwen naem verwachten, want hy is goed in het aenschyn uwer heiligen.

PSALM LII.

Dixit insipiens.

DEN onwyzen heeft gezeid in zyn hert : daer is geen God.

2 Zy zyn verdorven, en afgryselyk geworden in boosheden : daer is niemand die goed doet.

3 God heeft van den hemel uitgezien op de kinderen der menschen : om te zien of er iemand verstandig is, of God zoekende.

4 Zy zyn allegader afgeweken, te zamen zyn zy onnut geworden : daer is niemand die goed doet, daer is niemand tot eenen toe.

5 Zullen zy het alle niet weten die boosheid doen, die myn volk verslinden als eene spyze des broods?

6 Zy hebben God niet aengeroepen : zy hebben daer gebeeft van vreeze daer geene vreeze was. Want God heeft de beenderen verstrooid van degene die den menschen behagen : zy zyn beschaemd, want God heeft ze versmaed.

7 Wie zal uit Sion geven den zaligmaker van Israël? als God zal wederom gekeerd hebben de gevangnisse van zynen volke, dan zal Jacob verheugen, en Israël blyde zyn.

PSALM LIII.

Deus in nomine tuo.

HEERE, in uwen naem maekt my zalig : en door uwe kracht zoo doet my regt.

2 God, verhoort myn gebed : met de ooren vat de woorden myns monds.

3 Want de vreemden zyn opgestaen tegen my, en de sterken hebben myne ziel gezocht : en zy hebben God niet gesteld voor oogen.

4 Want ziet God helpt my : en den Heer is den ontvanger myner ziele.

5 Keert het kwaed van my tot myne vyanden : en door uwe waarheid zoo vernielt ze.

6 Vrywilliglyk zal ik u sacrificie doen, en ik zal uwen naem belyden, Heere : want hy goed is.

7 Want uit alle tribulatie hebt gy my ver-

lost : en over myne vyanden heeft myne oog nederwaerts gezien.

PSALM LIV.

Exaudi Deus orationem.

GOD, verhoort myn gebed, en versmaedt myn ootmoedig bidden niet :

2 Merkt op my, en verhoort my. Ik ben bedroefd geweest in myne oefening : en ik ben heel ontsteld

3 Van de stemme des vyands, en van de kwellinge des zondaers. Want zy hebben tegen my gekeerd boosheden : en in gram-schap zyn zy my kwellyk geweest.

4 Myn hert is in my heel ontsteld geweest : en den angst der dood is op my gevallen.

5 Vreeze en bevinge zyn op my gekomen : en de duisternissen hebben my overdekt :

6 En ik heb gezeld : Wie zal my vederen geven als van eene duive, en dat ik zal vliegen en rusten ?

7 Ziet, ik heb my verre gemaakt al vliedende : en ik bleef woonende in de woestyne.

8 Ik verbeidde hem die my behouden heeft van de kleinmoedigheid des geests, en van het tēppest.

9 Werpt ze neder, Heer, en deelt hunne tongen : want ik heb boosheid en twist gezien in de stad.

10 De boosheid zal dag en nacht haer omvangen op hare muren : en arbeid is in het midden van haer,

11 En onregtveerdigheid. En van hare straten heeft niet gebroken woeker en bedrog.

12 Want had myn vyand my vermaledyd, dat zoude ik immer verdragen hebben. En had dengenen, die my haette, tegen my zich grootelyks beroemd : ik zoude my by aventure verborgen hebben van hem.

13 Maar gy eendragtig mensch : myn leidsman, en myn bekenden :

14 Die te zamen met my goede spyzen nuttet : in het huis Gods hebben wy gewandeld met eendragtigheid.

15 Laet de dood op hen komen : en laet ze in de helle nederdalen al levende. Want boosheden zyn in hunne woningen : in het midden van hen.

16 Maar ik heb tot God geroepen : en den Heer zal my behouden.

17 's Avonds en 's morgens en des mid-dags zal ik het vertellen en verkondigen : en hy zal myne stemme verhooren.

18 Hy zal myne ziel in vrede verlossen van degene die my aenkomen : want onder velen waren zy met my.

19 God zal het verhooren, en hy zal ze vernederen, die voor der wereld tyden is. Want zy worden niet veranderd, en zy hebben God niet gevreesd :

20 Hy heeft zyne hand uitgereikt ter ver-

geldinge. Zy hebben zyn verbond besmet :

21 Zy zyn afgedceeld door de gramschap zyns aenzigts : en zyn hert is genaekt. Zyne redenen zyn zachter geworden dan olie : en zy zyn schichten.

22 Werpt op den Heer uwe zorg, en hy zal u opvoeden : hy zal den regtveerdigen niet eeuwiglyk in onruste laten.

23 Maer gy, God, zult ze leiden in den put des doods. De bloedstortige mannen, en de bedriegers zullen hunne dagen ter helft niet brengen : maer ik zal in u hopen, Heere.

PSALM LV.

Miserere mei Deus, quoniam.

ONTFERMT u myner, God, want den mensch heeft my overreden : den geheelen dag bevechtende heeft hy my gekweld.

2 Myne vyanden hebben my vertreden al den dag : want daer zyn er velen strydende tegen my.

3 Van de hoogheid des dags zal ik vreezen : maer ik zal in u hopen.

4 In God zal ik myne redenen loffelyk maken, in God heb ik gehoopt : ik zal niet vreezen wat my het vleesch doet.

5 Dagelyks hebben zy myne woorden vervloekt : tegen my zyn alle hunne gedachten in het kwade.

6 Zy zullen inwoonen en verbergen : zy zullen myne verzenen gadeslaen. Gelyk zy myne ziel gewacht hebben,

7 Om niet zult gy ze behouden : in de gramschap zult gy de volken in stukken breken. God,

8 Ik heb myn leven u verkondigd : gy hebt myne oogen gesteld. Gelyk ook in uwe beloften :

9 Dan zullen myne vyanden achterwaerts gekeerd worden : In wat dag dat ik u aenroep : ziet, zoo heb ik bekend dat gy myn God zyt.

10 In God zal ik het woord loven, in den Heer zal ik de reden pryzen : in God heb ik gehoopt, ik zal niet ontzien wat my den mensch doet.

11 In my zyn, ó God, uwe beloften, die ik u tot lovingen zal wedergeven.

12 Want gy hebt myne ziel van de dood verlost, en myne voeten van den val : opdat ik behagen mag voor God in het licht der levenden.

PSALM LVI.

Miserere mei Deus, miserere.

ONTFERMT u myner, God, ontfermt u myner : want in u betrouwt myne ziel. En in de schaduw van uwe vleugelen zal ik hopen, tot dat de boosheid voorbyga.

2 Ik zal roepen tot den allerhoogsten God : tot God die my welgedaen heeft.

3 Hy heeft gezonden van den hemel, en my verlost : hy heeft tot een verwyrt geleverd alle die my vertreden. God heeft zync

bermhertigheid en waarheid gezonden,
 4 En hy heeft myne ziel verlost uit het midden van de welpen der leeuwen : ik heb geslapen heel verbaesd. De kinderen der menschen hunne tanden zyn wapenen en schichten : en hunne tonge is een scherp zwaard.

5 Wordt verheven, ô God, boven de hemelen : en boven alle aerdryk uwe glorie.

6 Eenen strik hebben zy mynen voeten bereid : en zy hebben myne ziel gekromd. Zy hebben voor myn aenzigt eenen kuil gegraven : en zy zyn daerin gevallen.

7 Myn hert is bereid, ô God, myn hert is bereid : ik zal zingen, en eenen psalterlof zeggen.

8 Staet op myne glorie, staet op gy psalterspel en harpe : ik zal opstaen vroeg des morgens.

9 Il zal u belyden in de volken, Heere : en ik zal u eenen lofzang zeggen onder de heidenen :

10 Want uwe bermhertigheid is groot geworden tot de hemelen toe, en tot de wolken uwe waarheid.

11 Wordt verheven boven de hemelen, ô God : en uwe glorie zy over al het aerdryk.

PSALM LVII.

Si vere utique justitiam.

IS het dat gy zekerlyk spreekt regtveerdigheid : zoo oordeelt dat regt is gy kinderen der menschen.

2 Want in het hert doet gy boosheid : en in de aerde bedryven uwe handen onregtveerdigheden.

3 De zondaers zyn vervreemd van de moeder, zy hebben gedood van den buik : zy hebben valscheden gesproken.

4 Hunne razerny is naer de gelykenisse van een serpent : gelyk der doove adderen, en hunne ooren toestoppende,

5 Die niet zal verhooren de stemme van de bezweerders : en des toovenaers die wyselyk bezweert.

6 God zal hunne tanden heel in stukken breken in hunnen mond : de kaektanden der leeuwen zal den Heer breken.

7 Tot niet zullen zy komen als een afvlicdende water : hy heeft zynen boog gespannen tot dat zy krank worden.

8 Gelyk smeltende was zullen zy weggenomen worden : daer is vuer op gevallen, en zy hebben de zon niet gezien.

9 Eer dat uwe doornen den Rhamnus verstonen : gelyk de levenden, alzo zal hy die in zyne gramschap verslinden.

10 Den regtveerdigen zal zich verblyden als hy de wraek zien zal : zyne handen zal hy wasschen in het bloed des zondaers.

11 En den mensch zal zeggen : Is den regtveerdigen ook zekerlyk vrucht : zoo is zekerlyk God die ze oordeelt op de aerde.

PSALM LVIII.

Eripe me de inimicis.

VERLOST my van myne vyanden, myn God : en van degene die tegen my opstaen verlost my.

2 Verlost my van degene die boosheid doen : en van de bloedstortende mannen behoudt my.

3 Want ziet zy hebben myne ziel gevangen : de sterken zyn op my gevallen.

4 Het is myne boosheid niet, noch myne zonde, ô Heere : zonder boosheid heb ik geloopt en beschikt.

5 Staet op my te gemoet en aenziet : en gy, Heere God der heirkrachten, God van Israël, aendenkt om te bezoeken alle de heidenen : wilt niet ontfermen alle degene die boosheid bedryven.

6 Zy zullen omgekeerd worden tegen den avond : en zullen honger lyden als honden, en de stad omgaen.

7 Ziet, zy zullen met hunnen mond spreken, en een zwaard is in hunne lippen : want wie heeft het gehoord?

8 En gy, Heere, zult ze bespotten : en te niet zult gy brengen alle de heidenen.

9 Myne sterkheid zal ik tot u bewaren, want gy God zyt myn ontvanger :

10 Myn God, zyne bermhertigheid zal my voorkomen.

11 God heeft my vertoond over myne vyanden, wilt ze niet dooden : opdat het myn volk op eenigen tyd niet vergete. Verstrooit ze door uwe magt : en zet ze af, Heere myn beschermer :

12 De misdaed huns monds is de sprake van hunne lippen : en laet ze gevangen worden in hunne hooverdy. En van de vervloeking en van de logenen zullen zy verkonddigd worden.

13 In de voleindinge : in den toorn van de voleindinge, en zy zullen niet wezen. En zy zullen weten dat God heerschappy hebben zal over Jacob : en over de einden der aerde.

14 Zy zullen omgekeerd worden tegen den avond, en honger lyden als honden : en zy zullen de stad omgaen.

15 Zy zullen verstrooid worden om te eten : maer is het dat zy niet verzaed worden, zoo zullen zy ook murmureren.

16 Maer ik zal zingen uwe sterkheid : en ik zal vroeg verheffen uwe bermhertigheid. Want gy zyt geworden myn ontvanger, en myn toevlugt in den dag myns lydens.

17 Myn helper, u zal ik zingen, want gy zyt God myn ontvanger : myn God, myne bermhertigheid.

PSALM LIX.

Deus repulisti nos.

GOD, gy hebt ons weggestooten, en verdorven : gy zyt gram geweest, en hebt onzer ontfermt.

2 Gy hebt de aerde doen beven, en die verstoord : geneest hare breuken, want zy is beroerd.

3 Gy hebt uwen volke harde dingen getoond : gy hebt ons gelaefd met den wyn des berouws.

4 Gy hebt dengenen die u vreezen een teeken gegeven : dat zy vlieden zouden van het aenschyn des boogs : Dat uwe beminden zouden verlost worden :

5 Behoudt my met uwe regter hand, en verhoort my.

6 God heeft gesproken in zyne heilige plaets : Ik zal vrolyk zyn, en deelen Sichima : en de vallei der tabernakelen zal ik meten.

7 Myne is Galaad, en myne is Manasses : en Ephraïm is de sterkheid myns hoofds. Juda is myn koning :

8 Moab den pot myner hope. In Idumeen zal ik mynen schoen uitstrekken : my zyn de vreemdelingen onderworpen.

9 Wie zal my leiden tot de vaste stad ? wie zal my leiden tot in Idumeen ?

10 Zult gy dat niet doen, God, die ons verstooten hebt : en zult gy, God, niet uitgaen in onze heirkrachten ?

11 Geeft ons hulpe in de tribulatie : en ydel is des menschen zaligheid.

12 In God zullen wy kracht doen : en hy zal te niet brengen die ons kwellen.

PSALM LX.

Exaudi Deus deprecationem.

VERHOORT, God, myne smeekende bede : merkt op myn gebed.

2 Van de eindén der aerde heb ik tot u geroepen toen myn hert beangst was, zoo hebt gy my in den steen verheven. Gy hebt my geleid,

3 Want gy zyt myne hoop geworden : een toren der sterkheid van des vyands aenzigt.

4 Ik zal wonen in uw tabernakel in der eeuwigheid : ik zal beschermd worden onder het deksel van uwe vleugelen.

5 Want gy, myn God, hebt myn gebed verhoord : gy hebt eene erfenisse gegeven dengenen die uwen naem vreezen.

6 Gy zult dagen toedoen tot des konings dagen : zyne jaren tot den dag der geboorte en der geboorte.

7 Hy blyft in der eeuwigheid in het aenschouwen Gods : wie zal zoeken zyne barmhertigheid en waarheid ?

8 Alzoo zal ik eenen lofzang zeggen uwen

naem immermeer en eeuwiglyk : opdat ik myne beloften betalen mag van dage te dage.

PSALM LXI.

Nonne Deo subjecta.

ZAL myne ziel Gode niet onderdanig zyn ? want van hem is myne zaligheid.

2 Want hy is myn God, en myn zaligmaker : myn ontvanger, ik zal niet meer wankelen.

3 Hoe lang overvalt gy den mensch ? ja gy zoekt hem alle te dooden : als eenen hangende wand, en eenen omgestooten muer.

4 Maer nogtans hebben zy gedacht mynen prys te verstooten, ik heb met dorst geloopt : met hunnen mond gaven zy goede woorden, en met hun hert zoo vermaledyden zy.

5 Maer nogtans myne ziel weet Gode onderdanig : want van hem is myne verdueligheid.

6 Want hy is myn God, en myn zaligmaker : myn helper, en ik zal niet verhuizen.

7 In God is myne zaligheid, en myne glorie : God myner hulpe, en myne hoop is in God.

8 Hoopt in hem alle vergaderingen des volks, stort uit voor hem uwe herten : God is onzen helper in der eeuwigheid.

9 Maer nogtans ydel zyn de kinderen der menschen, logenachtig zyn de kinderen der menschen in de wagen : dat zy bedriegen zouden door ydelheid al te zamen.

10 Wilt niet hopen in de boosheid, en de rooven wilt niet begeeren : is het dat de rykdommen overvloedig zyn, zoo wilt uw hert daeraen niet stellen.

11 Eens heeft God gesproken, deze twee heb ik gehoord, want de magt behoort God toe,

12 En u, Heere, de barmhertigheid : want gy zult eenen iegelyken loonen naer zyne werken.

PSALM LXII.

Deus Deus meus.

GOD myn God, tot u waek ik des morgens vroeg. Myne ziel heeft gedorstigd naer u, hoe menigvuldiglyk dorstigt naer u myn vleesch :

2 In het woeste land, en onbewandeld, en zonder water : alzoo ben ik u geopenbaard geweest in de heilige plaetse, dat ik zoude zien uwe kracht, en uwe glorie.

3 Want beter is uwe barmhertigheid boven vele levens : myne lippen zullen u loven.

4 Alzoo zal ik u gebenedyden in myn leven : en in uwen naem zal ik myne handen opheffen.

5 Als met vet des ingewands, en met smeer, laet myne ziel vervuld worden : en

met lippen des verheugens zal myn mond loven.

6 Ben ik uws gedachtig geweest op myn bedde, in de morgenstonden zal ik denken op u :

7 Want gy zyt myn helper geweest : en in het deksel van uwe vleugelen zal ik my verheugen.

8 Myne ziel heeft u aangehangen : uwe regter hand heeft my ontvangen.

9 Maer zy hebben te vergeefs myne ziel gezocht, zy zullen onder de aerde onderwaerts varen :

10 Zy zullen geleverd worden in de handen des zweerds : der vossen deelen zullen zy wezen.

11 Maer den koning zal zich verblyden in God, zy zullen geprezen worden alle die by hem zweren : want den mond is gestopt van alle degene die booze dingen spreken.

PSALM LXIII.

Exaudi Deus orationem.

VERHOORT, God, myn gebed als ik bid : van de vreeze des vyands verlost myne ziel.

2 Gy hebt my beschermd van de vergaderinge der kwaedwilligen : en van de menigte dergene die boosheid doen.

3 Want zy hebben als zweerden hunne tongen gescherpt : zy hebben den boog gespannen, die een bitter ding is,

4 Opdat zy in het heimelyk schieten zouden den onbesmetten.

5 Onverzienlyk zullen zy hem schieten, en niet vreezen : zy hebben voor zich een boos woord vast voorgenomen. Zy hebben gezeid dat zy de strikken zouden verbergen : zy hebben gezeid : Wie zal ze zien?

6 Zy hebben boosheden onderzocht : de onderzoekers hebben in het onderzoeken gefalgeerd. Den mensch zal gaen tot een hoog hert :

7 En God zal verheven worden. Pylen der kleine kinderen zyn hunne kwetsuren geworden :

8 En hunne tongen zyn tegen hen krank geworden. Verstoord zyn zy alle die ze zagen :

9 En alle mensch heeft gevreesd. En zy hebben verkondigd de werken Gods : en zyne mackselen hebben zy verstaen.

10 Den regtveerdigen zal zich verblyden in den Heer, en in hem hopen, en alle die opregt van herte zyn, zullen geloofd worden.

PSALM LXIV.

Te decet Hymnus.

GOD, u betaemt lofzang in Sion : en u zal de belofte betaeld worden in Jerusalem.

2 Verhoort myn gebed : tot u zal alle vleesch komen.

3 De woorden van den boozen zyn magtiger geworden dan wy : en onzer boosheden zult gy genadig zyn.

4 Zalig is hy denwelken gy verkoren hebt, en aengenomen : hy zal woonen in uwe voorhoven. Wy zullen vervuld worden met de goeden uws huis : heilig is uwen tempel,

5 Wonderlyk in de gerechtigheid. Verhoort ons, God onzen zaligmaker, gy die zyt de hoop der gansche wereld, en verre in de zee.

6 Bereidende de bergen in uwe kracht, omgord met magt :

7 Die verstoort de diepte der zee, het geluid van hare baren. De heidenen zullen verbaesd worden,

8 En vreezen zullen zy van uwe teekenen, die op de aerde woonen : de uitgangen van den morgenstond, en van den avondstond zult gy genoegelyk maken.

9 Gy hebt de aerde bezocht, en die heel vogtig gemaakt : gy hebt vermenigvuldigd haer ryk te maken. Den vloed Gods is vervuld met wateren, gy hebt hunne spyze bereid : want alzoo is haer bereidsel.

10 Hare rivieren maekt dronken, vermenigvuldigt hare spruiten : in hare regendruppelen zal zy groeiende zich verblyden.

11 Gy zult gebenedyden de kroon des jaers uwer goedertierenheid : en uwe velden zullen vol worden met vruchtbaarheid.

12 Vet zullen worden de schoone plaetsen der woestyne : en met vrolykheid zullen de heuvelen omvaen worden.

13 De rammen der schapen zyn gekleed, en de valleijen zullen overvloedig zyn van tarwe : zy zullen roepen, en certein lofzang zegenen.

PSALM LXV.

Jubilate Deo omnis Terra.

MAEKT jolyt Gode alle landschappen, 2 Zegt eenen psalterlof zynen naem : geeft glorie zynen love.

3 Zegt Gode, hoe vreesselyk zyn uwe werken, Heere ! in de menigte van uwe kracht zullen uwe vyanden u liegen.

4 Alle aerdryk aanbide u, en zinge u lof : en zegge lofzang uwen name.

5 Komt, en beziet Gods werken : vervaerlyk in zyne raden op de kinderen der menschen.

6 Die de zee in droogte verkeert, in den vloed zullen zy te voet gaen : daer zullen wy blyde zyn in hem.

7 Die door zyne magt heerschappy heeft in der eeuwigheid, zyne oogen zien op de heidenen : die zich vergrammen moeten niet verheven worden in zich zelve.

8 Gebenedydt gy heidenen onzen God : en doet hooren de stemme zyns lofs.

9 Die myne ziel heeft doen leven : en myne voeten niet heeft laten slibberen.

10 Want gy, God, hebt ons beproefd : met den vure hebt gy ons onderzocht, gelyk het zilver onderzocht wordt.

11 Gy hebt ons geleid in den strik, gy hebt tribulatie op onzen rug gelegd :

12 Gy hebt menschen over onze hoofden gesteld. Wy zyn gegaen door het vuer en water : en gy hebt ons uitgeleid tot in de verkoeling.

13 Ik zal in uw huis gaen met brandofferanden : ik zal u myne beloften betalen,

14 Die myne lippen onderscheiden hebben. En mynen mond heeft gesproken in myne tribulatie.

15 Brandofferanden vol mergs zal ik u offeren met het brandoffer der rammen : ik zal u ossen offeren met bokken.

16 Komt, hoort, en ik zal vertellen, gy alle die God vreest, hoe groote dingen dat hy myner ziele gedaen heeft.

17 Tot hem heb ik met mynen mond geroepen, en ik ben verheugd geweest onder myne tonge.

18 Heb ik boosheid gezien in myn hert, zoo zal het den Heer niet verhooren.

19 Daerom heeft God verhoord, en waergenomen de stemme myns biddens.

20 Gebenedyd zy God, die myn gebed niet afgekeerd heeft, noch zyne bermhertigheid van my.

PSALM LXVI.

Deus misereatur.

GOD zy onzer bermhertig, en hy gebenedyde ons : en hy late zyn aenzigt lichten op ons, en ontferme onzer.

2 Opdat wy mogen kennen op de aerde uwen weg, onder alle heidenen uwe zaligheid.

3 Laet de volken u belyden, God : laet alle volken u belyden.

4 Laet de heidenen zich verblyden en verheugen : want gy oordeelt de volken in regtveerdigheid, en de heidenen regceert gy op de aerde.

5 Laet de volken u belyden, God : laet alle volken u belyden :

6 De aerde heeft hare vrucht gegeven. Gebenedyden moet ons God, onzen God :

7 Gebenedyden moet ons God : en hem moeten vreezen alle de einden der aerde.

PSALM LXVII.

Exsurgat Deus.

GOD sta op, en verstrooid moeten worden alle zyne vyanden : en van zyn aenzigt moeten zy vlieden die hem haten.

2 Gelyk een rook vergaet, alzoo moeten zy vergaen : gelyk was versmelt voor het

aenschyn des vuers, alzoo moeten de zondaers vergaen van het aenschyn Gods.

3 En de geregtigen moeten blydelyk ~~aten~~, en verheugen in het aenschyn Gods : en laet ze genoegte maken in blydschappen.

4 Zingt den Heere, zegt lofzang zynen name : maekt hem eenen weg, die opklimt boven den ondergang : Heer is zynen naem. Verheugt u in zyn aenschouwen, zy zullen verbaesd worden van zyn aenzigt,

5 Die der weezen vader is, en der weduwen regter. God in zyne heilige plaets :

6 God die in een huis doet woonen die van eener maniere zyn. Die de gevangenen uitleidt met sterkheid : desgelyks ook degene die verbitteren, die daer woonen in de graven.

7 God, toen gy uitgingt voor het aenzigt van uwen volke, als gy doorgingt in de woestyne :

8 Toen beefde de aerde, en de hemelen druipten van het aenzigt Gods van Sinaï, van het aenschyn Gods van Israëel.

9 Eenen willigen regen zult gy uitscheiden, God, uwer erfenisse : en zy is krank geworden, maer gy hebt ze volmaekt.

10 Uwe dieren zullen daerin woonen : God, gy hebt in uwe zoetigheid den armen bereid.

11 Den Heer zal het woord geven den evangelischen predikanten, met groote kracht.

12 Den koning der heirscharen van den lieven beminden : en de schoonheid des huis het uitdeelen der rooven.

13 Is het dat gy slaept in het midden der loten, zoo zullen de vederen der duiven verzilverd zyn, en het achterste van haren rugge in bleeke goudverwe.

14 Als den hemelschen de koningen onderscheidt op haer, zoo zullen zy wit gemaakt worden boven den sneeuw in Selmon :

15 Den berg Gods is een vetten berg. Een geronnen berg, een vetten berg :

16 Waerom vermoedt gy de geronnen bergen ? Den berg daer Gode in hehaegd heeft te woonen : want den Heer zal daer woonen altoos.

17 De wagens Gods zyn in tien duizenden menigvuldig, vele duizenden blydschap makende : den Heer is in hen in Sinaï, in de heilige plaets.

18 Gy zyt opgeklommen in het hooge, gy hebt gevangen de gevangnisse : gy hebt gaven ontvangen in de menschen : En ook hebt gy ontvangen degene die niet gelooven, dat den Heer God daerin woont.

19 Gebenedyd zy den Heere tot allen dagen : eene voorspoedige reis zal hy ons maken God die ons zalig maekt.

20 Onzen God is een God om zalig te maken : en den uitgang der dood is des Heeren, des Heeren.

21 Maer nogtans zal God in stukken breken de hoofden van zyne vyanden : den top des hairs dergene die in hunne misdaden wandelen.

22 Den Heer heeft gezeid : Uit Basan zal ik ze bekeeren, ik zal ze bekeeren uit de diepte der zee :

23 Dat uwen voet geverwd worde in het bloed uit de vyanden : de tonge uwer honden, van hem.

24 Zy hebben uwe ingangen gezien, God, de ingangen myns Gods : myns konings, die in de heilige plaats is.

25 De prinsen zyn voorgekomen verzaemd met de zangers, in het midden der jonge dochters der trommelslagerinnen.

26 In de vergaderingen gebenedydt God den Heer, van Israëls fonteynen.

27 Daer is Benjamin het jongskén, in den overgang zyns geests. De prinsen van Juda zyn hunne leidsmannen : de prinsen van Zabulon, de prinsen van Nephthali.

28 Gebiedt God uwer kracht : maekt standvastig, God, hetgene dat gy in ons gewrocht hebt.

29 Van uwen tempel in Jerusalem zullen de koningen u giften offeren.

30 Straft de wilde dieren des riets, de vergaderinge der stieren onder de koeijen der volken : om dat zy uitsluiten zouden die geproefd zyn door het zilver. Verstrooit de heidenen, die oorlogen willen :

31 Daer zullen boden komen uit Egypten : het Morianen land zal zyne handen tot God vooruitsteken.

32 Gy koningryken der aerde, zingt Gode : zingt lof den Heere : Zingt lof Gode,

33 Die op den hemel des hemels klimt ten oosten. Ziet hy zal zynen stemme geven eene stemme van krachte,

34 Geeft Gode glorie, over Israël is zyne heerlykheid, en zyne magt in de wolken.

35 Wonderlyk is God in zyne heiligen, Israëls God zal kracht geven en sterkheid zynen volke : gebenedydt zy God.

PSALM LXVIII.

Salvum me fac Deus.

MAEKT my zalig, God : want de wateren zyn gekomen tot aen myne ziel.

2 Ik ben verstoken in het slym der diepte : en daer is geen vasten grond. Ik ben gekomen in de diepte der zee : en het tempeest heeft my verdronken.

3 Ik heb gearbeid al roepende, heesch is myne keel geworden : myne oogen hebben gefalgeerd, terwyl dat ik hoop in mynen God.

4 Zy zyn vermenigvuldigd boven de hairen myns hoofds die my haten zonder zake. Versterkt zyn myne vyanden die my ver-

volgd hebben ten onregte : dat ik niet ge-roofd heb, betaelde ik toen.

5 God, gy weet myne onwysheid : en myne verzuimenissen zyn voor u niet verborgen.

6 Laet ze in my niet beschaemd zyn die u verbeiden, Heere, ó Heere der heirkrachten. Laet ze niet beschaemd worden van my die u zoeken, Heere God van Israël.

7 Want om u heb ik verwytt verdragen : de beschaemdheid heeft myn aenzigt overdekt.

8 Vreemd ben ik geworden mynen broederen, en een uitlander myner moeder kinderen.

9 Want de heete liefde uws huis heeft my geëten : en de smadige woorden dergene die u beschimpten, zyn op my gevallen.

10 En ik heb in het vasten myne ziel bedekt : en het is my tot een verwytt geworden.

11 En ik heb voor myn kleed genomen een hairen kleed : en ik ben hun geworden tot eene parabel.

12 Tegen my spraken zy die in de poorte zaten : en van my zongen zy die den wyn dronken.

13 Maer ik stort myn gebed tot u, Heere God : het is den tyd des welbehagens. In de menigvuldigheid uwer barmhertigheid verhoort my, in de waerachtigheid uwer zaligheid :

14 Trekt my uit het slyk, dat ik er niet in zinke : verlost my van degene die my haten, en van de diepte der wateren.

15 Laet het tempeest des waters my niet verdrinken, noch de diepte my verslinden : noch laet den put zynen mond over my toesluiten.

16 Verhoort my, Heere, want goedertieren is uwe barmhertigheid : naer de menigvuldigheid uwer barmhertigheden ziet op my.

17 En keert uw aenzigt niet af van uwen dienaar : want ik word gekweld, wilt my haestelyk verhooren.

18 Merkt op myne ziel en verlost ze : om myne vyanden zoo verlost my.

19 Gy weet myn verwytt en myne beschaemdheid, en myne versmaedheid.

20 In uw aenschouwen zyn zy alle die my lyden aendoen : myn hert heeft verwytt verwacht, en ellendigheid. En ik heb iemand verwacht die zich mede bedroeven zoude, en daer was niemand : en die vertroosten zoude, en ik heb hem niet gevonden.

21 En zy hebben in myne spyze galle gegeven : en in mynen dorst hebben zy my edik te drinken gegeven.

22 Hunne tafel worde voor hen tot eenen strik, en tot vergeldingen, en tot een striksel.

23 Verdonkerd moeten hunne oogen wor-

den dat zy niet zien : en hunnen rug maekt altyd krom.

24 Stort uit op hen uwe gramschap : en de razerny uwer gramschappe bevangt ze.

25 Hunne woning worde verwoest : en in hunne tabernakelen zy niemand die daerin woone.

26 Want degene die gy geslagen hebt, hebben zy vervolgd : en boven de pyne van myne wonden hebben zy nog toegedaen.

27 Legt boosheid op hunne boosheid : en laet ze niet ingaen tot uwe regtveerdigheid.

28 Laet ze uitgevaegd worden uit den boek der levenden : en met de regtveerdigen laet ze niet geschreven worden.

29 Ik ben arm en in lyden : uwe zaligheid, God, heeft my ontvangen.

30 Ik zal den naem Gods loven met lofzang : en ik zal hem groot maken met dankzegginge.

31 En het zal den Heere behagen meer dan een jong kalf : hoornen voortbrengende en klauwen.

32 Laet het de armen zien, en laet ze blyde zyn : zoekt God, en uwe ziel zal leven :

33 Want den Heer heeft de armen verhoord en zyne gevangenen heeft hy niet versmaed.

34 Hem moeten loven de hemelen en de aerde, de zee, en alle kruipende dieren daarin.

35 Want God zal Sion behouden : en de steden van Juda zullen getimmerd worden. En zy zullen daarin wonen en tot eene erfenisse zullen zy die verkrygen.

36 En het zaed van zyne knechten zal die bezitten : en die haren naem lief hebben zullen daarin wonen.

PSALM LXIX.

Deus in adjutorium meum intende.

GOD, merkt aen tot myner hulpe : Heere, haest u om my te helpen.

2 Laet ze beschaemd worden en bevreesd die myne ziel zoeken :

3 Laet ze achterwaerts afgekeerd worden, en zich schamen die my kwaed willen : Laet ze terstond beschaemd zynde terug keeren, die my zeggen : Vry zoo, vry zoo.

4 Laet ze verheugd worden en blyde zyn in u alle die u zoeken, en altyd moeten zy zeggen : Groot geacht zy den Heer : die uwe zaligheid beminnen.

5 Maer ik ben behoeftig en arm : God, helpt my. Myn helper en myn verlosser zyt gy : Heere, vertoest niet.

PSALM LXX.

In te Domine speravi.

IN u, Heere, heb ik gehoopt, ik zal niet beschaemd worden in der eeuwigheid :

2 In uwe regtveerdigheid verlost my, en trekt my uit. Neigt tot my uwe oor, en maekt my zalig.

3 Weest my tot eenen beschermende God, en tot eene wel beheimde plaets : dat gy my moogt behouden. Want myne vastigheid en myn toevlugt zyt gy.

4 Myn God, verlost my uit de hand des zondaers, en van de hand desgenen die tegen de wet doet, en des boozen :

5 Want gy zyt myne lydzaamheid, Heere : Heere, myne hoop van myne jongheid aen.

6 In u ben ik versterkt van den buik : van myns moeders buik zyt gy myn beschermer. In u is mynen zang altyd :

7 Als een wonderlyk teeken ben ik er velen geworden : en gy zyt een sterk helper.

8 Vervuld moet myn mond worden met love, dat ik mag zingen uwe glorie : dagelyks uwe grootheid.

9 Verwerpt my niet in den tyd des ouderdoms : als myne kracht zal vergaen zyn, zoo verlaet my niet.

10 Want myne vyanden hebben my gezegd : en die myne ziel wachtten hebben eenen raed gemaekt over een,

11 Zeggende : God heeft hem verlaten, vervolgt en grypt hem : want daer is niemand die hem verlosse.

12 God, maekt u niet verre van my : myn God, ziet toe tot myner hulpe.

13 Laet ze beschaemd worden, en vergaen die myne ziel lasteren : laet ze met versmaedheid en beschaemdheid overdekt worden, die my kwaed zoeken.

14 Maer ik zal altyd hopen : en nog meer toe doen tot al uwen lof.

15 Myn mond zal verkondigen uwe regtveerdigheid : dagelyks uwe zaligheid. Om dat ik het getal niet geweten heb, zoo zal ik gaen in des Heeren magtigheid :

16 Heere, ik zal gedenken alleen uwer regtveerdigheid.

17 God, gy hebt my geleerd van myne jongheid : en tot nu toe zal ik verkondigen uwe wonderen.

18 En tot den ouderdom en grysdom : God, verlaet my niet, tot dat ik verkondige uwen arm, alle den geslachte dat komen zal : Uwe magtigheid,

19 En uwe regtveerdigheid, God, is zeer hoog, groote werken die gy gedaen hebt : God, wie is uws gelyk?

20 Hoe groote tribulation hebt gy my getoond, vele en kwade : en wederom gekeerd zynde, hebt gy my levende gemaekt : en van de afgronden der aerde hebt gy my anderwerf weder gebragt :

21 Gy hebt vermenigvuldigd uwe grootdadigheid : en wederom gekeerd zynde hebt gy my getroost.

22 Want ik zal u ook belyden op de instrumenten des psalterzangs uwe waerachtigheid : God, ik zal u zingen op de harpe, gy heiligen van Israël.

23 Verheugen zullen myne lippen als ik u zingen zal : en myne ziel die gy verlost hebt.

24 Maar ook myne tong zal altoos uwe regtveerdigheid overdenken : als zy beschaemd en vervaerd zullenzyn die my kwaed zoeken.

PSALM LXXI.

Deus judicium.

GOD, geeft u oordeel den koning : en uwe regtveerdigheid des konings zoon : om te oordeelen uw volk in regtveerdigheid, en uwe armen in het regt vonnis.

2 Laet de bergen vrede ontvangen den volke : en de heuvelen de regtveerdigheid.

3 Hy zal oordeelen de armen des volks, en verlossen de kinderen der armen : en vernederen den valschen beklapper.

4 En hy zal blyven met de zon, en voor de maen, van geslachte tot geslachte.

5 Hy zal nederdalen als den regen in het vlies : en gelyk de druppelen druipende op de aerde.

6 In zyne dagen zal opgaen de regtveerdigheid, en de overvloedigheid des vredes : tot dat de maen zal weggenomen worden.

7 En hy zal heerschappy hebben van de zee tot de zee : en van den vloed tot aen de einden van den omgang des aerdryks.

8 Voor hem zullen nedervallen de Morianen : en zyne vyanden zullen de aerde lekken.

9 De koningen van Tharsis, en de eilanden zullen giften offeren : de koningen van Arabien, en Saba zullen gaven aanbrenghen :

10 En hem zullen aanbidden alle de koningen : alle de heidenen zullen hem dienen :

11 Want hy zal verlossen den armen van den magtigen : en den armen, denwelken geen helper was.

12 Hy zal sparen den armen en behoeftigen : en de zielen der armen zal hy behouden.

13 Van de woekeryen en onregtveerdigheid zal hy hunne zielen verlossen : en heerlyk zal hunnen naem zyn voor hem.

14 En hy zal leven, en hem zal gegeven worden van het goud van Arabien, en zy zullen daarmede aanbidden altyd : dagelyks zullen zy hem gebenedyden.

15 En daer zal eene vastigheid wezen op de aerde, op de opperste van de bergen, zyne vrucht zal verheven worden boven Libanusberg : en zy zullen bloeijen van de stad gelyk het gras der aerde.

16 Zynen naem zy gebenedyd in der eeuwigheid : voor de zon blyft zynen naem. En in hem zullen gebenedyd worden alle de geslachten der wereld : alle de heidenen zullen hem groot maken.

17 Gebenedyd zy den Heer den God van Israël : die wonderlyke dingen doet alleen :

18 En gebenedyd zy den naem zynere majesteit in der eeuwigheid : en van zynere majesteit zal vervuld worden alle de aerde : dat geschiede, dat geschiede.

19 Davids loven des zoons Jesse hebben een einde.

PSALM LXXII.

Quam bonus Israël Deus.

HOE goed is Israëls God, dengenen die opregt van herte zyn !

2 Maar myne voeten hadden byna gestruikeld : byna zyn uitgeslibberd myne gangen.

3 Want ik ben van gramme liefde beroerd geweest over de boozen, ziende der zondaren vrede.

4 Want daer is geen aenmerk der dood in hen : en geene gedurigheid in hunne ziekte.

5 In den arbeid der menschen zyn zy niet, en met de menschen zullen zy niet gegeeseld worden :

6 Daerom heeft hen gehouden de hooftveerdy, zy zyn overdekt met hunne boosheid en ongoddelykheid.

7 Hunne boosheid is voortgekomen als uit het binnenste vet : zy zyn doorgegaen tot de begeerlykheid des herten.

8 Zy hebben gedacht en gesproken ergheid : onregtveerdigheid hebben zy tegen den hoogen gesproken.

9 Zy hebben hunnen mond in den hemel gesteld : en hunne tong is doorgegaen op de aerde.

10 Daerom zal myn volk hier bekeerd worden : en volle dagen zullen in hen gevonden worden.

11 En zy hebben gezeid : Hoe weet God, en of er ook wetenheid is in den hoogen ?

12 Ziet, de zondaers, en overvloedende in de wereld hebben bezeten de rykdommen.

13 En ik heb gezeid : Zoo heb ik dan te vergeefs myn hert regtveerdiggemaakt, en myne handen onder de onnoozelen gewasschen :

14 En ben gegeeseld geweest den geheelen dag, en myne kastydning in de morgenstonden.

15 Ware het dat ik zeide : Ik zal het alzoo vertellen : ziet, zoo heb ik het geslachte van uwe kinderen misprezen.

16 Ik dacht dat ik dit kennen zoude, het is eene moeite voor my :

17 Tot dat ik ingaen zal in de heilige plaets Gods : en verstaen hunne uitersten.

18 Maar nogtans om de bedriegelykheden hebt gy het hun gesteld : gy hebt ze nedergeworpen toen zy opgeheven werden.

19 Hoe zyn zy geworden tot verwoestheid, haestelyk zyn zy verdwenen : zy zyn vergaen om hunne boosheid.

20 Gelyk eenen droom dergene die op-

staen, Heere, in uwe stad zult gy hun bēeld te niet brengen.

21 Want myn hert is ontstoken, en myne nieren zyn veranderd :

22 En ik ben te niet gebragt, en ik wist het niet.

23 Als een lastdragende beest ben ik geworden by u : en ik ben altyd by u.

24 Gy hebt myne regter hand gehouden : en naer uwen wille hebt gy my voortgeleid, en met glorie hebt gy my ontvangen.

25 Want wat heb ik in den hemel? en zonder u wat heb ik gewild op de aerde?

26 Myn vleesch en myn hert zyn verdwenen : God myns herten, en myn deel God in der eeuwigheid.

27 Want ziet, die zich verre van u maken, zullen vergaen : gy hebt vernield alle die onkuischeid bedrywende van u scheiden.

28 Maer my is het goed den Heere aen te kleven : te stellen in den Heere God myne hoop : Dat ik mag verkondigen alle uwe groote loven, in de poorten der dochter van Sion.

PSALM LXXIII.

Ut quid Deus.

GOD waerom hebt gy ons verstooten tot het einde : en waerom is gram uw razenden toorn op de schapen uwer weide?

2 Weest gedachtig uwer vergaderinge, dewelke gy bezeten hebt van den beginne. Gy hebt verlost de roede uwer erfenisse : den berg Sion daer gy in gewoond hebt.

3 Heft op uwe handen op hunne hooveerdigheden tot den einde : wat heeft den vyand kwaad bedreven in de heilige plaetse!

4 En zy hebben geglorieerd die u haten : in het midden uwer hooge feest. Zy hebben hunne teekenen gesteld tot teekenen :

5 En zy hebben niet bekend als in den uitgang op het hoogste. Als in het bosch der boomen hebben zy met bylen

6 Hare deuren te zamen uitgehouwen : met eene byl en eene aks hebben zy die nedergeworpen.

7 Zy hebben met het vuur verbrand de heilige plaetse : in de aerde hebben zy besmet het tabernakel uws naems.

8 Zy hebben in hun hert gezeid hun maegschap te zamen : Laet ons doen rusten alle Gods feestdagen van de aerde.

9 Onze teekenen hebben wy niet gezien, daer is nu geen profeet : en hy zal ons niet meer kennen.

10 O God, hoe lange zal den vyand verwyten : en den tegenpartyder uwen naem kreiten tot het einde?

11 Waerom keert gy uwe hand af, en uwe regter hand uit het midden van uwen schoot tot het einde?

12 Maer God onzen koning voor de eeu-

wen, heeft zaligheid gewrocht in het midden der aerde.

13 Gy hebt in uwe magt versterkt de zee : gy hebt te zamen gebroken de hoofden der draken in de wateren.

14 Gy hebt gebroken de hoofden des draeks : gy hebt hem gegeven tot eene spyze den volken der Morianen.

15 Gy hebt doen uibersten de fonteinen en beken : gy hebt gedroogd de vloeden van Ethan.

16 Uwen is den dag, en uwen is den nacht : gy hebt gemaakt den dageraad en de zon.

17 Gy hebt gemaakt alle de eindén der aerde : den zomer en voorzomer hebt gy geschapen.

18 Weest des gedachtig, den vyand heeft den Heer beschimpd : en een dwaes volk heeft uwen naem tot gramschap verwekt.

19 Levert den beesten niet de zielen die u belyden : en de zielen van uwe armen vergeet niet tot het einde.

20 Ziet op uw verbond : want de verdonkerden der aerde zyn vervuld met huizen der boosheden.

21 Laet den ootmoedigen niet afgekeerd worden metschande : den armen en behoeftigen zullen uwen naem loven.

22 Staet op, God, oordeelt uwe zake : weest gedachtig uwer verwytingen, dergene die van den onwyzen geschieden dagelyks.

23 Vergeet niet de stemmen van uwe vyanden : de hooveerdy dergene die u haten klimt altyd.

PSALM LXXIV.

Confitebimur tibi.

WY zullen u belyden, God : wy zullen u belyden, en aenroepen uwen naem.

Wy zullen vertellen uwe wonderlyke dingen : 2 Te zyner tyd zoo zal ik de regtvaardigheden oordeelen.

3 Gesmolten is de aerde en alle die daerop woonen : ik heb hare kolommen vastgemaakt.

4 Ik heb den boozen gezeid : Wilt niet booselyk doen : en den misdadigen : Wilt den hoorn niet verheffen.

5 Wilt niet in het hoog verheffen uwen hoorn : wilt tegen God geene boosheid spreken.

6 Want noch van oosten, noch van westen, noch van de woeste bergen :

7 Want God is den regter. Dezen verneerd hy, en dezen verheft hy :

8 Want den kelk is in des Heeren hand van puren wyn vol mengsel. En hy heeft hem geneigd van dezen in den genen : maer nogtans zynen dróezem is niet geydeld : daeraf zullen drinken alle de zondaers der aerde.

9 Maer ik zal het verkondigen in der eeuwigheid : ik zal zingen den God van Jacob.

10 En alle de hoornen der zondaren zal ik breken : en de hoornen van den regtvaardigen zullen verheven worden.

PSALM LXXV.

Notus in Judæa Deus.

GOD is bekend in het Joodsche land : in Israël zyn grooten naem.

2 En in vrede is zyne plaets gemaakt : en zyne wooning in Sion.

3 Daer heeft hy gebroken de magt der bogen, den schild, het zwaard, en den stryd.

4 Gy verlichtende wonderlyk van de eeuwige bergen :

5 Verbaesd zyn geworden alle de onwyzen van herte. Zy hebben hunnen slaep geslapen : en alle de mannen der rykdommen hebben niets gevonden in hunne handen.

6 Van uwestraffinge, God van Jacob, hebben zy gesluimerd alle die op peerden klommen.

7 Gy zyt vervaerlyk, en wie zal u wederstaen ? van toen is uwe gramschap.

8 Van den hemel hebt gy het oordeel doen hooren : de aerde heeft gebeefd en gerust.

9 Toen God opstond ten oordeel, om dat hy behouden zoude alle de zachtmoedigen der aerde.

10 Want het gepeins des menschen zal u belyden : en de overblevelingen des gepeins zullen u eenen feestelyken dag houden.

11 Geloofte betaelt den Heere uwen God : alle die rondom hem giften aenbrengt. Den vervaerlyken.

12 En hem die der prinsen geest wegneemt : den vervaerlyken onder de koningen der aerde.

PSALM LXXVI.

Voce mea.

MET myne stemme heb ik tot den Heer geroepen : met myne stemme tot God, en hy heeft op my gelet.

2 In den dag myns lydens heb ik God verzocht, met myne handen des nachts voor hem : en ik ben niet bedrogen. Myne ziel wilde zich niet laten troosten.

3 Ik ben Gods gedachtig geweest, en ik heb vreugd gehad : en ik ben geoefend, en mynen geest werd flaeuw.

4 Myne oogen hebben de waken vooraengenomen : ik ben verbaesd geweest, en ik heb niet gesproken.

5 Ik heb gedacht op de oude dagen : en de eeuwige jaren heb ik in myn overdenken gehad.

6 En ik heb bedacht des nachts met myn hert, en ik werd geoefend, en vaegde mynen geest.

7 Zal God in der eeuwigheid verwerpen :

of zal hy daer niet toe doen, dat hy nog genadiger ware ?

8 Of zal hy altoos zyne bermhertigheid afsnyden, van geboorte tot geboorte ?

9 Of zal God vergeten te ontfermen ? of zal hy in zyne gramschap zyne bermhertigheden onthouden ?

10 En ik heb gezegd : Nu heb ik begonnen : dit is de verandering der register hand van den Hoogen.

11 Ik ben gedachtig geweest der werken des Heeren : want ik zal gedachtig wezen van het beginsel uwer wonderlykheden,

12 En ik zal my bedenken in alle uwe werken : en in uwe vonden zal ik geoefend worden.

13 God in den heiligen is uwen weg : wie is er een groot God gelyk onzen God ?

14 Gy zyt God, die wonderlyke dingen doet. Gy hebt bekend gemaakt in de volken uwe kracht :

15 Gy hebt door uwen arm uw volk verlost, de kinderen van Jacob, en Joseph.

16 God, de wateren hebben u gezien, de wateren hebben u gezien en hebben gevreesd : en de afgronden zyn verschrikt geweest.

17 De menigte van het geluid der wateren : eene stemme hebben de wolken gegeven. Want uwe schichten gaen voorby :

18 De stemme van uwen donder is in het rad. Uwe bliksemen hebben gelicht op den omgang der aerde : het aerdryk verroerde zich, en heeft gebeefd.

19 In de zee is uwen weg, en uwe paden in groote wateren : en uwe voetstappen zullen niet gespeurd worden.

20 Gy hebt gelyk schapen uw volk geleid, door de hand van Moyses en Aaron.

PSALM LXXVII.

Attendite popule meus.

MERKT neerstiglyk myn volk op myne wet : neigt uwe oor tot de woorden myns monds.

2 Ik zal in gelykenissen mynen mond openen : ik zal oude geschiedenissen uitspreken.

3 Die wy gehoord hebben en weten : en onze vaders hebben het ons verteld.

4 Zy zyn niet verborgen voor hunne kinderen in het ander geslacht. Vertellende de loven des Heeren, en zyne krachten, en zyne wonderlyke dingen die hy gedaen heeft.

5 En hy heeft eene getuigenis verwekt in Jacob : en eene wet heeft hy gesteld in Israël. Groote dingen heeft hy bevolen onzen vaders, om die te kennen te geven hunnen kinderen :

6 Opdat de nakomelingen het weten zou-

den. De kinderen die geboren zullen worden, en opstaen, en die zullen het vertellen hunnen kinderen,

7 Opdat zy in God hunne hoop mogen stellen, en niet vergeten de werken Gods : en dat zy zyne geboden onderzoeken :

8 Dat zy niet worden gelyk hunne vaderen : een kwaed geslacht en vertoornende. Een geslacht dat zyn hert niet gericht heeft : en welks geest met God niet is getrouw geweest.

9 De kinderen van Ephrem den boog spannende en afschietende : zyn afgefallen in den dag des stryds.

10 Zy hebben niet bewaerd het testament Gods : en in zyne wet hebben zy niet willen wandelen.

11 En zy hebben zyne weldaden vergeten, en de wonderlyke dingen die hy hun getoond heeft.

12 Voor hunne vaderen heeft hy wonderlyke dingen gedaen, in het land van Egypten, in het veld van Taneos.

13 Hy heeft de zee in het midden gescheurd, en hen daer door geleid : en hy heeft de wateren gesteld als in eene flessche.

14 En hy heeft ze geleid met eene wolke des daegs : en den geheelen nacht met verlichten des vuers.

15 Hy heeft gescheurd de steenrots in de woestyne : en hy heeft ze gewaterd als in eenen grooten afgrond.

16 En hy heeft water uit den steen gebragt : en hy heeft er wateren gelyk rivieren uitgeleid.

17 Nog zondigden zy voort tegen hem : zy hebben tot gramschap verwekt den Hoogen in de plaets zonder water.

18 En zy hebben God getenteerd in hunne herten : dat zy begeerden spyzen voor hunne zielen.

19 En zy hebben kwalik gesproken van God : zy hebben gezeid : Zal God ook mogen eene tafel bereiden in de woestyne ?

20 Want hy heeft de steenrotse geslagen, en de wateren vloedden, en de beken liepen over. Zal hy ook mogen brood geven, of eene tafel bereiden zynen volke ?

21 Daerom heeft het den Heer gehoord, en uitgesteld : en het vuur is ontstoken in Jacob, en de gramschap is opgeklimmen in Israël :

22 Om dat zy niet in God geloofd hebben, noch gehoopt in zyne zaligheid :

23 En hy heeft geboden den wolken van boven, en de deuren des hemels openge-
daen.

24 En hy heeft hun geregend manna om te eten, en hemels brood heeft hy hun gegeven.

25 Der engelen brood heeft den mensch

geëten : hy heeft hun spyzen gezonden in overvloedigheid.

26 Hy heeft den zuiden wind weggenomen van den hemel : en met zyne magt den westen wind aangebragt.

27 En hy heeft op hen vleesch geregend gelyk stof : en gelyk het zand der zee gevederde vogelen.

28 En zy zyn gevallen in het midden van hunne legeren : omtrent hunne tabernakelen.

29 En zy hebben geëten, en zyn verzaed geworden uitermate zeer, en hunne begeerte heeft hy hun aangebragt :

30 Hy liet ze hunnen lust verzaden. Nog waren hunne spyzen in hunnen mond :

31 En de gramschap Gods is over hen gekomen. En hy heeft hunne vetten dood geslagen, en de uitgekoren van Israël heeft hy belet.

32 In alle deze dingen hebben zy nog gezondigd : en hebben niet geloofd in zyne wonderlykheden.

33 En hunne dagen zyn vergaen in ydelheden : en hunne jaren met haestigheid.

34 Als hy ze doodde, zoö zochten zy hem : en zy keerden wederom, en des morgens vroeg kwamen zy tot hem.

35 En zy zyn gedachtig geworden, dat God hun helper is : en dat den hoogen God hun verlosser is.

36 En zy hebben hem lief gehad in hunnen mond, en met hunne tonge hebben zy hem gelogen :

37 Maer hun hert was niet regt met hem : noch zy zyn voor getrouw gehouden in zyn verbond.

38 Maer hy is bermhertig, en zal genadig worden hunner zonden : en hy zal ze niet heel vernielen. En hy is zeer mild geweest, dat hy zyne gramschap afkeeren zoude : en hy heeft alle zyne gramschap niet ontstoken :

39 En hy is gedachtig geweest, dat zy vleesch zyn : een geest gaende, en niet wederkomende.

40 Hoe dikmaels hebben zy hem gekreit in de woestyne, en tot gramschap verwekt in het land zonder water ?

41 En zy zyn omgekeerd, en hebben God getenteerd : en den heiligen van Israël hebben zy verbitterd.

42 Zy zyn niet gedachtig geweest zyner hand, des daegs toen hy ze verlostte uit de hand des verdrukkers,

43 Gelyk hy zyne teekenen in Egypten gesteld heeft, en zyne wonderlyke werken in het veld van Taneos.

44 En hy heeft hunne vlooden in bloed verkeerd, en hunne regenen, dat zy niet drinken zouden.

45 Hy heeft op hen vliegen gezonden, en

die hebben ze geëten : en vorschen, en die hebben ze vernield.

46 En hy heeft hunne vruchten de verzegendheid gegeven : en hunnen arbeid den springhaen.

47 En hy heeft met den hagel hunne wyngaerden gedood, en hunne moerboomen door den rym :

48 En hy heeft hunne beesten den hagel geleverd : en hunne bezitting den vure.

49 Hy heeft op hen gezonden de gramschap zyner vervolgenheid : vervolgenheid, en gramschap, en lyden : invallen door kwade engelen.

50 Hy heeft eenen weg gemaakt den pade zyner gramschap, hy heeft van de dood hunne zielen niet gespaerd : en hunne behulpige beesten heeft hy in de dood besloten.

51 En hy heeft geslagen alle de eerstgeborene in het land van Egypten : de eerste vruchten van alle hunnen arbeid in Chams tabernakelen.

52 En hy heeft zyn volk weggenomen gelyk schapen : en die geleid als eene kudde in de woestyne.

53 En hy heeft ze uitgeleid in de hoop, en zy hebben niet gevreesd : en de zee heeft hunne vyanden overdekt.

54 En hy heeft ze geleid in den berg zyner heiligmakinge ; op den berg denwelken zyne regter hand verkregen heeft. En hy heeft van hun aenzigt de heidenen uitgeworpen : en met den lote heeft hy het land gedeeld door het koordeken der deeling.

55 En hy heeft in hunne tabernakelen doen woonen de geslachten van Israël.

56 En zy hebben getenteerd, en verbitterd den hoogen God : en zyne getuigenissen hebben zy niet bewaerd.

57 En zy hebben zich afgekeerd, en niet gehouden het verbond : gelyk hunne vaders, zyn zy omgekeerd tot eenen kwaden boog.

58 Tot gramschap hebben zy hem verwekt in hunne heuvelen : en in hunne gesnedene beelden hebben zy hem tot toornigheid verwekt.

59 God heeft het gehoord, en versmaed : en hy heeft Israël zeer te niet gebragt.

60 En hy heeft verstooten het tabernakel van Silo, zyn tabernakel daer hy gewoon heeft onder de menschen.

61 En hy heeft hunne magt geleverd der gevangenis : en hunne schoonheid in des vyands handen.

62 En hy heeft zyn volk in het zweerd besloten : en zyne erfenisse heeft hy versmaed.

63 Hunne jongelingen heeft het vuur geëten : en hunne maegden werden niet beklaegd.

64 Hunne priesters zyn door het zweerd

gefallen : en hunne weduwen werden niet bewend.

65 En den Heer is ontwaekt als een die slaapt, en als een magtigen die dronken geweest is van wyn.

66 En hy heeft zyne vyanden geslagen in het achterste : een eeuwige verwyt heeft hy hun gegeven.

67 En hy heeft verstooten het tabernakel van Joseph : en het geslacht van Ephraim heeft hy niet verkoren.

68 Maer hy heeft verkoren het geslacht van Juda, den berg van Sion, denwelken hy bemind heeft.

69 En hy heeft getimmerd als der eenhoornen zyne heilige plaets in het land, dat hy gefondeerd heeft in der eeuwigheid.

70 En hy heeft verkoren David zynen knecht, en heeft hem opgenomen van de kudden der schapen : van achter de bevruchte schapen heeft hy hem genomen,

71 Om te voeden Jacob zynen knecht, en Israël zyne erfenisse :

72 En hy heeft ze gevoed in de onnoozelheid zyns herten : en door de verstandigheden zyner handen heeft hy ze geleid.

PSALM LXXVIII.

Deus venerunt gentes.

GOD, de heidenen zyn in uwe erfenisse gekomen, zy hebben onzuiverd uwen heiligen tempel : zy hebben Jerusalem gesteld tot eene wachthutte der fruitboomen.

2 Zy hebben de doode lichamen uwer dienaers, spyze den vogelen des hemels gesteld : het vleesch van uwe heiligen den beesten der aerde.

3 Zy hebben hun bloed uitgestort gelyk water rondom Jerusalem : en daer was niemand die ze begroef.

4 Wy zyn geworden eene versmaedheid onzen geburen : eene schimperry en bespottinge dengenen die rondom ons zyn.

5 Hoe lange zult gy, Heere, gram wezen tot het einde : hoe lange zal uwen yver ontsoken worden als een vuur ?

6 Stort uit uwe gramschap op de heidenen, die u niet gekend hebben : en op de koningryken, die uwen naem niet aengeroepen hebben :

7 Want zy hebben Jacob geëten : en zyne plaets woest gemaakt.

8 Weest niet gedachtig onzer oude boosheden, laet uwe barmhertigheden ons haestelyk voorkomen : want wy zyn uitermaten zeer arm geworden.

9 Helpt ons, God onzen zaligmaker : en om de glorie uws naems, Heere, verlost ons : en weest verzoenlyk onzer zonden om uwen naem :

10 Dat zy by aventure niet zeggen onder

de heidenen : Waer is hun God? en dat het kennelyk worde onder de heidenen voor onze oogen. De wrake des bloeds van uwe dienaren, dat er uitgestort is :

11 Laet voor uw aenschyn komen het zuchten dergene die geveterd zyn. Naer de grootheid uws arms bezit de kinderen der gedooden.

12 En vergeldt onzen geburen zevenvoud in hunnen schoot : hun verwyrt dat zy u, Heere, verweten hebben.

13 Maer wy uw volk, en schapen uwer weiden, zullen u belyden in der eeuwigheid : Van geslachte tot geslachte zullen wy uwen lof verkondigen.

PSALM LXXIX.

Qui regis Israël.

DIE Israël regeert, merkt aen : die Joseph leidt als een schaep. Gy die zit op de cherubynen, wordt vertoond

2 Voor Ephraim, Benjamin, en Manasses. Verwekt uwe magt, en komt, dat gy ons zalig maekt.

3 God, bekeert ons : en vertoont uw aenzigt, en wy zullen zalig zyn.

4 Heere God der heirkrachten, hoe lange zult gy gram wezen op het gebed uws dienaers?

5 Gy zult ons spyzen met den broode der tranen : en drank zult gy ons geven met tranen by mate?

6 Gy hebt ons gesteld tot een wederzeggen onzen geburen : en onze vyanden hebben ons beschimpt.

7 God der heirkrachten, bekeert ons : en vertoont uw aenzicht, en wy zullen zalig zyn.

8 Een en wyngaerd hebt gy uit Egypten overgebragt : gy hebt de heidenen uitgeworpen, en dien geplamt.

9 Den leidsman des wegs zyt gy geweest voor zyn aenschouwen : en gy hebt zyne wortelen geplant, en hy heeft de aerde vervuld.

10 Zyne schaduwe heeft de bergen overdekt : en zyne spruiten de cederboomen Gods.

11 Hy heeft zyne ranken uitgestrekt tot de zee : en tot den vloed zyne scheuten.

12 Waerom hebt gy dan zynen tuin gebroken : en waerom snyden zy zynen wyn af, alle die voorby den weg gaen?

13 Het wilde zwyn uit het bosch heeft dien verdorven : en een zonderling wild dier heeft dien afgeeten.

14 God der heirkrachten, keert u om : ziet nederwaerts van den hemel, en beziet, en bezoekt dezen wyngaerd.

15 En volmaekt dien denwelken uwe regter hand geplant heeft : en over des men-

schen zoon dien gy u gevestigd hebt.

16 Wat er verbrand is met den vure en ondergraven, dat zal van de straffinge uws aenzigts vergaen.

17 Laet uwe hand zyn op den man uwer regter hand : en op den zoon des menschen, denwelken gy voor u gevestigd hebt.

18 En wy scheiden van u niet, gy zult ons levende maken : en uwen naem zullen wy aenroepen.

19 Heere God der heirkrachten, bekeert ons : en vertoont uw aenzigt, en wy zullen zalig wezen.

PSALM LXXX.

Exultate Deo.

LOOFT met verheugen God onzen helper : zingt vrolyk den God van Jacob.

2 Neemt den lofzang, en geeft de bomme : het geneuglyk psalterspel met de harpe.

3 Slaet in de nieuwe maend met de trompette, op den vermaerden dag uws hoogfeests :

4 Want het is een gebod in Israël : en een regt den God van Jacob.

5 Hy heeft dat tot eene getuigenisse in Joseph gesteld, als hy uitging uit den lande van Egypten : de tael die hy niet kende, heeft hy gehoord.

6 Hy heeft zynen rug ontledigd van de lasten : zyne handen hebben in den korf gediend.

7 In de tribulatie hebt gy my aenroepen, en ik heb u verlost : ik heb u verhoord in de verborgenheid des tempeests : ik heb u beproefd by het water des wederzeggen.

8 Hoort myn volk, en ik zal u betuigen : Israël is het dat gy my hoort,

9 Zoo zal onder u geen nieuwen God zyn, noch gy zult geen en vreemden God aenbidden.

10 Want ik ben den Heer uw God, die u geleid heb uit den lande van Egypten : doet uwen mond wyd open, en ik zal dien vervullen.

11 En myn volk heeft myne stem niet gehoord : en Israël heeft op my niet gemerkt.

12 En ik heb ze gelaten naer huns herten begeerte, zy zullen gaen in hunne vonden.

13 Had myn volk my gehoord : had Israël in myne wegen gewandeld :

14 Zoo zoude ik misschien om niet hunne vyanden vernederd hebben : en over degene die hen verdrukten, zoude ik myne hand gezondend hebben.

15 De vyanden des Heeren hebben hem gelogen : en hunnen tyd zal in der eeuwigheid zyn.

16 En hy heeft ze gespysd van de bloeme der tarwe : en uit den steen heeft hy ze met honig verzaed.

PSALM LXXXI.

Deus stetit in synagoga.

GOD heeft gestaen in de vergaderinge
der goden : en in het midden oordeelt
hy de goden.

2 Hoe lange oordeelt gy onregt : en neemt
uit de aenzigten der zondaren?

3 Doet regt den armen en den weeze : en
doet regtveerdigheid den ootmoedigen en
den armen.

4 Verlost den armen : en verlost den
behoefigen uit des zondaers hand.

5 Zy hebben niet geweten noch verstaen,
in duisternissen wandelen zy : alle de fon-
damenten der aerde zullen beroerd worden.

6 Ik heb gezeid : Gy zyt goden en kinde-
ren des Hoogsten gy allegader.

7 Maer gy zult als menschen sterven : en
gelyk een van de prinsen zult gy vallen.

8 Staet op, God, oordeelt de aerde : want
gy zult alle de heidenen tot erfenisse
hebben.

PSALM LXXXII.

Deus, quis similis erit.

GOD, wie zal uws gelyk zyn? zwygt niet,
God, noch laet u bedwingen :

2 Want ziet uwe vyanden hebben geluid
gemaakt : en die u haten hebben het hoofd
opgeheven.

3 Op uw volk hebben zy eenen kwaden
raed gesloten : en zy hebben gedacht tegen
uwe heiligen.

4 Zy hebben gezeid : Komt, en laet ons
die vernielen uit den volke : en laet geene
gedenkenis meer wezen van Israëls naem.

5 Want zy hebben het eendragtiglyk ge-
peinsd : te zamen hebben zy tegen u een
verbond gemaakt,

6 De tabernakelen der Idumiten en Isma-
heliten : Moab en de Agarenen,

7 Gebal, en Ammon, en Amalek : de
vreemdelingen met degene die in Tyrus
woonen.

8 Want Assur is ook met hen gekomen :
zy zyn geworden ter hulpe Lots kinderen.

9 Doet hun gelyk Madian en Sisara : gelyk
Jabin in de beke Cisson.

10 Zy zyn vergaen in Endor : geworden
zyn zy als den drek der aerde.

11 Stelt hunne prinsengelyk Oreben Zeb, en
Zebbee, en Salmana : Alle hunne prinsen :

12 Die gezeid hebben : Laet ons tot erfe-
nisse bezitten Gods heilige plaats.

13 Myn God, stelt die als een rad : en ge-
lyk stroo voor het aenzigt des winds.

14 Gelyk het vuer dat eene bosschagie ver-
brandt : en als eene vlamme de bergen
verbrandende :

15 Alzoo zult gy hen vervolgen in uw

tempeest : en in uwe gramschap zult gy ze
verstooren.

16 Vervult hun aenzigt met schande : en
dan zullen zy uwen naem zoeken, Heere.

17 Laet ze zich schamen en verbaesd we-
zen in de eeuwe der eeuwen : en laet ze
beschaemd worden, en vergaen.

18 En laet ze kennen dat uwen naem is
den Heer : dat gy alleen zyt den Allerhoog-
hoogsten oyer alle de aerde.

PSALM LXXXIII.

Quam dilecta tabernacula.

HOE lieflyk zyn uwe tabernakelen, Heere
der heirkrachten :

2 Myn ziel verlangt en flaeuwyt naer de voor-
hoven des Heeren. Myn hert en myn vleesch
hebben zich verheugd in den levenden God.

3 Want de mussche heeft voor zich zelven
een huis gevonden : en de tortelduive
eenen nest, daer zy hare jongen leggen
mag. Uwe autaren, Heere der heirkrachten :
myn koning en God.

4 Zalig zyn zy die in uw huis woonen : in de
eeuwen der eeuwigheid zullen zy u loven.

5 Zalig is den man wiens hulpe van u is : hy
heeft opklimmingen in zyn hert geordineerd,

6 In het dal der tranen in de plaats die hy
gemaakt heeft.

7 Want den wetgever zal benedyinge ge-
ven, zy zullen gaen van deugde ter deugde :
den God der goden zal gezien worden in
Sion.

8 Heere God der heirkrachten, verhoort myn
gebed : vat met de ooren, God van Jacob.

9 Onzen beschermer God, aenziet : en ziet
in het aenzigt van uwen gezalfden.

10 Want beter is een dag in uwe voorho-
ven, boven duizenden. Ik heb verkoren ver-
worpen te zyn in myns Gods huis : meer dan
te woonen in de tabernakelen der zondaren.

11 Want bermhertigheid en waerachtig-
heid bemint God : gratie en glorie zal den
Heer geven.

12 Hy zal van den goeden niet berooven
degene die in onnoozelheid wandelen :
Heere der heirkrachten, zalig is den mensch
die in u hoopt.

PSALM LXXXIV.

Benedixisti Domine.

GY hebt uw land gebenedyd, Heere : gy
hebt verlost Jacobs gevangenis.

2 Gy hebt vergeven de boosheid uws
volks : gy hebt bedekt alle hunne zonden.

3 Gy hebt zacht gemaakt allen uwe gram-
schap : gy hebt u afgekeerd van de gram-
schap uwer vervolgenheid.

4 Bekeert ons, God onzen Zalmaker : en
keert uwe gramschap van ons.

5 Zult gy in der eeuwigheid op ons gram

zyn? of zult gy uwe gramschap uitstrekken van geslachte tot geslachte?

6 God, gy zult omgekeerd zynde ons levende maken, en uw volk zal zich in u verblyden.

7 Vertoont ons, Heere, uwe bermhertigheid: en uwe zaligheid geeft ons.

8 Ik zal hooren wat den Heer God in my spreekt: want hy zal vrede toezeggen zyn volk. En op zyne heiligen: en degene die ter-herte bekeerd worden.

9 Maer nogtans by degene die hem vreezen is zyne zaligheid: opdat de glorie woone in ons land.

10 De bermhertigheid en waarheid hebben malkander ontmoet: De regtveerdigheid en den vrede hebben malkander gekust.

11 De waarheid is uit de aerde gesproten: en de regtveerdigheid heeft van den hemel uitgezien.

12 Want den Heer zal ons goed doen: en onze aerde zal hare vrucht geven.

13 De regtveerdigheid zal voor hem wandelen: en in den weg zyne gangen stellen.

PSALM LXXXV.

Inclina Domine aurem tuam.

NEIGT, Heere, uwe oor, en verhoort my: want ik ben gebrekkelyk en arm.

2 Bewaert myne ziel, want ik ben heilig: maekt gezond uwen knecht, myn God, die in u hopende is.

3 Ontfermt u myner, Heere, want ik heb tot u geroepen den geheelen dag:

4 Verblydt de ziel uws dienaers, want ik heb tot u, Heere, myne ziel opgeheven.

5 Want gy, Heere, zyt zoet en zachtmoedig: en veel van bermhertigheden allen dengeenen die u aenroepen.

6 Met de oore vat, Heere, myn gebed: en aanmerkt de stemme van myne ootmoedige begeerte.

7 In den dag myns lydens heb ik tot u geroepen: want gy hebt my verhoord.

8 Daer is uws gelyk in de goden niet, Heere: en daer is niemand die doen kan als gy.

9 Alle de heidenen die gy gemaakt hebt, zullen komen, en aanbidden voor u, Heere: en uwen naem glorifiëren.

10 Want gy zyt groot, en doende wonderlyke dingen: gy zyt God alleen.

11 Leidt my, Heere, in uwen weg, en laet my wandelen in uwe waarheid: laet myn hert zich verblyden, opdat het uwen naem mag vreezen.

12 Ik zal u belyden, Heere myn God, met myn geheel hert, en ik zal uwen naem glorifiëren in der eeuwigheid:

13 Want uwe bermhertigheid is groot over my: en gy hebt myne ziel verlost uit de onderste helle.

14 God, de boozen zyn tegen my opge-

staen, en de vergaderinge der magtigen hebben myne ziel gezocht: en zy hebben u niet voor oogen gesteld.

15 En gy, Heere God genadig en bermhertig, lydzamig, en van vele bermhertigheden, en waerachtig,

16 Ziet op my, en ontfermt u myner, geeft uw gebod uwen dienaer: en maekt zalig den zoon uwer dienstvrouw.

17 Doet aen my een teeken in het goede, opdat zy het zien mogen die my haten, en beschaemd worden: want gy, Heere, hebt my geholpen, en my getroost.

PSALM LXXXVI.

Fundamenta ejus.

HAARE fondamenten zyn op de heilige bergen:

2 Den Heer bemint de poorten van Sion boven alle de tabernakelen van Jacob.

3 Heerlyke dingen zyn van u gezeid, gy stad Gods.

4 Ik zal gedachtig wezen Rahab, en Babylonien, die my kennen. Ziet de vreemdelingen, en Tyrus, en het volk der Morianen, deze zyn daer geweest.

5 Zal Sion ook zeggen: Een mensch, en een mensch is in haer geboren: en hy den Allerhoogsten heeft ze zelf gefondeerd?

6 Den Heer zal vertellen in de schrifturen der volken, en der prinsen: dezer die in haer geweest zyn.

7 Gelyk die verblyd zyn, zoo is de wooninge van hen allen in u.

PSALM LXXXVII.

Domine Deus salutis.

HEERE God myner zaligheid: in den dag heb ik geroepen, en des nachts voor u.

2 Laet voor uw aenschyn ingaen myn gebed: neigt uwe oor tot myne bede.

3 Want myne ziel is vol lydens: en myn leven is naby der helle genaekt.

4 Ik ben geacht geweest met degene die in den kuil nederdalen: ik ben geworden als een mensch zonder hulpe,

5 Onder de dooden vry. Gelyk de gewonnenen slapende in de graven, derwelker gy niet meer gedachtigt zyt: en zy zyn van uwe hand verstooten.

6 Zy hebben my gesteld in den ondersten kuil: in de duistere plaetsen, en in de schaduwe der dood.

7 Op my is uwe verbolgenheid gevestigd: en alle uwe vloeden hebt gy over my gebracht.

8 Verre hebt gy myne bekenden van my gemaakt: zy hebben my gesteld zich tot eene afgryselykheid. Ik ben geleverd, en ik ging niet uit:

9 Myne oogen werden krank van gebrek-

kelykheid. Ik heb tot u geroepen, Heere, al den dag : ik heb myne handen tot u uitgestrekt.

10 Zult gy den dooden wonderlyke dingen doen : of zullen ze de medecynmeesters verwekken van de dood, en zullen zy u belyden?

11 Zal ook iemand in het graf uwe bermhertigheid vertellen, en uwe waarheid in de verderfennisse?

12 Zullen in de duisternissen uwe wonderlykheden bekend worden : en uwe regtveerdigheden in het land der vergetenheid?

13 En ik heb tot u, Heere, geroepen : en vroeg zal myn gebed u voorkomen.

14 Heere, waerom verstoot gy myn gebed : waerom keert gy uw aenzigt van my?

15 Arm ben ik, en lyd grooten last van myne jongheid af : maer verheven, ben ik vernederd geweest en verbaesd.

16 Over my zyn uwe gramschappen doorgegaen : en uwe vervaerlykheden hebben my verbaesd gemaakt.

17 Zy hebben my omvangen gelyk water : den geheelen dag hebben zy my omringd te zamen.

18 Gy hebt verre van my gedaen mynen vriend en naesten : en myne bekenden door de ellendigheid.

PSALM LXXXVIII.

Misericordias Domini.

DE bermhertigheden Gods zal ik in der eeuwigheid zingen. Van geslachte tot geslachte, zal ik verkondigen uwe waarheid, met mynen mond.

2 Want gy hebt gezegd : In der eeuwigheid zal de bermhertigheid getimmerd worden in de hemelen : uwe waarheid zal daerin bereid worden,

3 Ik heb een verbond gemaakt met myne uitverkorenen, ik heb David mynen knecht gezworen :

4 Tot in der eeuwigheid zal ik uw zaed bereiden. En ik zal opstichten van geslachte tot geslachte, uwen stoel.

5 De hemelen zullen uwe wonderlykheden belyden, Heere : en ook voorwaer uwe waerachtigheid in de vergaderinge der heiligen.

6 Want wie zal in de wolken den Heere gelyk worden : wie zal Gods gelyk zyn onder de kinderen Gods?

7 God, die geglorificeerd wordt in den raed der heiligen : groot en vervaerlyk boven alle die rondom hem zyn.

8 Heere God der heirkrachten, wie is uws gelyk? magtig zyt gy, Heere, en uwe waarheid is rondom omtrent u.

9 Gy hebt heerschappy over de magt der zee : en gy stilt de beroerte van hare baren.

40 Gy hebt vernederd als eenen gewonden den hooeverdigen : in den arm uwer kracht hebt gy uwe vyanden verstrooid.

41 Uwen is den hemel, en uwe is de aerde, den omgang der aerde en hare volheid hebt gy gefondeerd :

42 Het noorden en de zee hebt gy geschapen. Thabor en Hermon zullen in uwen naem verheugen :

43 Uwen arm is geweldig sterk. Laet gevestigd worden uwe hand, en verheven worde uwe regter hand :

44 Regtveerdigheid en oordeel zyn het bereidsel van uwen stoel. Bermhertigheid en waarheid zullen voor uw aenzigt gaen :

45 Zalig is het volk dat jolyt maken kan. Heere, in het licht van uw aenzigt zullen zy wandelen,

46 En in uwen naem zullen zy zich verheugen den geheelen dag : en door uwe regtveerdigheid zullen zy verheven worden.

47 Want de glorie van hunne kracht zyt gy : en in uw welbehagen zal onzen hoorn verheven worden.

48 Want des Heeren is onze opneming : en des heiligs van Israël onzes konings.

49 Toen hebt gy gesproken in een visioen tot uwe heiligen, en gy hebt gezegd : Ik heb hulpe gesteld in eenen magtigen : en ik heb verheven eenen uitverkoren uit mynen volke.

20 Ik heb gevonden David mynen knecht : met myne heilige olie heb ik hem gezalfd.

21 Want myne hand zal hem helpen : en myn arm zal hem versterken.

22 Den vyand zal geenens voorspoed tegen hem hebben, en den zoon der boosheid zal daer niet toe doen om hem te hinderen.

23 En ik zal te zamen verslaen van zyn aenzigt zyne vyanden : en die hem haten zal ik ter vlugt keeren.

24 En myne waarheid, en myne bermhertigheid zullen met hem zyn : en in mynen naem zal zyn hoorn verheven worden.

25 En ik zal in de zee zyne hand stellen : en in de vloedyn zyne regter hand.

26 Hy zal my aanroepen : Mynen vader zyt gy : mynen God, en ontvanger myner zaligheid.

27 En ik zal hem stellen tot eenen eerstgeboornen, verheven boven de koningen der aerde.

28 In der eeuwigheid zal ik hem bewaren myne bermhertigheid : en myn verbond zal voor hem getrouw zyn.

29 En ik zal in der eeuwigheid der eeuwigheden zyn zaed stellen, en zynen troon gelyk de dagen des hemels.

30 Maer is het dat zyne kinderen myne wet verlaten : en dat zy in myne oordeelen niet wandelen :

31 Is het dat zy myne regtvaardigheden ontheiligen : en myne geboden niet houden.

32 Zoo zal ik met de roede hunne boosheden verzoeken : en met slagen hunne zonden.

33 Maer myne barmhertigheid zal ik van hem niet wegnemen : noch ik zal hem hinderen in myne waarheid.

34 Noch ik zal myn verbond niet ontheiligen : en dat van myne lippen uitgaet zal ik niet van onweerde maken.

35 Eens heb ik gezworen in mynen heiligen, ik zal David niet liegen :

36 Zyn zaed zal in der eeuwigheid blyven.

37 En zyn troon zal gelyk de zon voor myn aenzigt zyn, en gelyk de volle maen in der eeuwigheid : en een getrouw getuige is in den hemel.

38 Maer gy hebt verstooten en versmaed : gy hebt uitgesteld uwen gezalfden.

39 Gy hebt te niet gedaen het verbond uws knechts : gy hebt onheiligt op de aerde zyne heilige plaets.

40 Gy hebt alle zyne tuinen verdorven : gy hebt zyne vastigheid tot angst gesteld.

41 Hem hebben beroofd alle die over den weg gingen : hy is geworden een verwyt zynen geburen.

42 Gy hebt verheven de regter hand van degene die hem verdrukten : gy hebt verblyd alle zyne vyanden.

43 Gy hebt de hulpe van zynen zweerde weggenomen : en gy hebt hem niet geholpen in den stryd.

44 Gy hebt hem verdorven van zyne zuivering : en zynen stoel hebt gy ter aerde in stukken geworpen.

45 Gy hebt de dagen zyns tyds vermindert : gy hebt hem overgoten met beschaemdheid.

46 Hoe lange, Heere, zult gy tot het einde u afkeeren : hoe lange zal uwe gramschap als een vuer zeer ontstoken worden ?

47 Weest gedachtig wat myn leven is : hebt gy ook te vergeefs alle de kinderen der menschen geschapen ?

48 Wie is den mensch die leven zal, en den dood niet zien : die zyne ziel zal verlossen van de hand der helle ?

49 Waer zyn uwe oude barmhertigheden, Heere, gelyk gy David gezworen hebt in uwe waarheid ?

50 Weest gedachtig, Heere, des verwyts van uwe dienaren (hetwelk ik draeg in mynen schoot) van veel heidenen.

51 Dat uwe vyanden verweten hebben, Heere, dat zy verweten hebben de veranderinge van uwen Gezalfden.

52 Gebenedyd zy den Heer in der eeuwigheid : dat moet geschieden, dat moet geschieden.

PSALM LXXXIX.

Domine refugium.

HEERE, gy zyt ons toevlugt geworden : van geboorte tot geboorte.

2 Eer de bergen gemaakt waren, of de aerde geschapen, en de wereld : van eeuwigheid tot eeuwigheid zyt gy God.

3 Keert den mensch niet af ter vernederinge : en gy hebt gezeid : Bekeert u, kinderen der menschen.

4 Want duizend jaren zyn voor uwe oogen als den dag van gisteren die voorleden is, en als de wacht in den nacht,

5 Die voor niet gehouden worden, zoo zullen hunne jaren wezen.

6 Des morgens vroeg laet hem voorbygaen als kruid, des morgens vroeg laet hem bloeijen, en voorbygaen : des avonds laet hem nedervallen, hard worden, en verdord.

7 Want wy zyn krachteloos geworden in uwe gramschap, en in uwen razenden toorn zyn wy verbaesd.

8 Gy hebt onze boosheden voor uw aenzigt gesteld : den tyd onzes levens in het licht van uw aenzigt.

9 Want alle onze dagen zyn vergaen : en in uwe gramschap zyn wy verdwenen. Onze jaren zullen bedacht worden als eene spinne :

10 De dagen onzer jaren zyn in zich zelve zeventig jaren. Maer is het in sterke complexien, zoo worden het tachtig jaren : en dat daerover is, dat is arbeid en pyne. Want de zachtmoedigheid is overgekomen : en wy zullen berispt worden.

11 Wie kent de magt uwer gramschap : en wie mag door uwe vreeze uwe gramschap

12 Tellen ? Uwe regter hand maekt alzoo bekend : en de geleerden van herte in wysheid.

13 Heere, keert toch tot ons, och hoe lange ? en weest verbiddeyk over uwe dienars.

14 Wy zyn vroeg vervuld met uwe barmhertigheid : en wy hebben ons verheugd, en genoegte gehad in alle onze dagen.

15 Wy zyn verblyd geweest om de dagen, in dewelke gy ons verootmoedigd hebt : om de jaren in dewelke wy kwade dingen gezien hebben.

16 Ziet op uwe knechten, en op uwe werken : en regeert hunne kinderen.

17 En laet het schynsel des Heeren onzes Gods op ons wezen, en de werken onzer handen vordert in ons : en het werk onzer handen vordert.

PSALM XC.

Qui habitat.

DIE daer woont in de hulpe des Allerhoogsten, die zal blyven in het beschermen van God des hemels.

2 Hy zal den Heere zeggen : Gy zyt myn ontvanger, en myne toevlugt : myn God, in hem zal ik hopen.

3 Want hy heeft my verlost van den strik der jagers, en van het scherp woord.

4 Met zyne schouderbladeren zal hy u beschaduwen : en onder zyne vleugelen zult gy hopen.

5 Met eenen schild zal u zyne waerheid omvangen : en gy zult niet vreezen van de nachtvreeze.

6 Van den pyl vliegende in den dag, van de bekommeringe doorwandelande in duisternissen : van den aanloop, en van den middagschen duivel.

7 Daer zullen er van uwe zyde duizend vallen, en tien duizend van uwe regter zyde : maer tot aen u zal niet genaken.

8 Maer nogtans zult gy het met uwe oogen aenmerken : en den loon der zondaren zult gy zien.

9 Want gy, Heere, zyt myne hoop : In het allerhoogste hebt gy uwe toevlugt gesteld.

10 Tot aen u zal geen kwaed komen : en geen geesel zal uw tabernakel genaken.

11 Want zyne engelen heeft hy van u bevolen : dat zy u bewaren zouden in alle uwe wegen.

12 In hunne handen zullen zy u dragen : dat gy by aventure uwen voet aen den steen niet stoot.

13 Op de adder en den basiliscus zult gy wandelen : en gy zult vertreden den leeuw en den draek.

14 Om dat hy in my gehoopt heeft, zal ik hem verlossen : ik zal hem beschermen om dat hy mynen naem gekend heeft.

15 Hy zal tot my roepen, en ik zal hem verhooren : met hem ben ik in de tribulatie : ik zal hem verlossen en tot eere brennen.

16 Met langheid der dagen zal ik hem vervullen : en hem vertoonen myne zaligheid.

PSALM XCI.

Bonum est confiteri.

HET is goed den Heer te belyden : en lof te zingen uwen naem, ô gy Allerhoogsten :

2 Om des morgens vroeg uwe bermhertigheid te verkondigen : en uwe waerachtigheid des nachts.

3 In psalterspel van tien snaren : met den lofzang, op de harpe.

4 Want gy hebt my vervreugd, Heere, door uw macksel : en in de werken uwer handen zal ik my verheugen.

5 Hoe grootdadig zyn uwe werken geworden, Heere ! uwe gedachten zyn zeer diep geworden.

6 Een onwys mensch zal ze niet kennen : en een dwaes zal deze niet verstaen.

7 Als de zondaers zullen groeijen gelyk gras : en als zich openbaren zullen alle die boosheid doen : Opdat zy vergaen in der eeuwigheid der eeuwigheden :

8 Maer gy, Allerhoogsten Heere, blyft in der eeuwigheid.

9 Want ziet uwe vyanden, Heere, want ziet uwe vyanden zullen vergaen : en zy zullen alle verstrooid worden die boosheid doen.

10 En myn hoorn zal verheven worden als des eenhoorns : en myn ouderdom in eene vruchtbare ontfermhertigheid.

11 En myne oog heeft myne vyanden versmaet : en van de kwaedwilligen die tegen my opstaen zal myne oor hooren.

12 Den regtveerdigen zal gelyk eenen palmboom bloeijen : gelyk den cederboom van Libanus zal hy vermenigvuldigd worden.

13 Die geplant zyn in des Heeren huis, zullen in de voorhoven van onzes Gods huis bloeijen.

14 Alnog zullen zy vermenigvuldigd worden in eenen vruchtbaren ouderdom : en hun zal wel gedaen worden,

15 Dat zy het verkondigen zouden : Want opregt is den Heer onzen God : en daer is geene ongerechtigheid in hem.

PSALM XCH.

Dominus regnavit.

DEN Heer heeft geregeerd, hy is heerlyk versierd : den Heer heeft sterkheid aangedaen, en hy heeft zich zelven gegord. Want hy heeft den omgang der aerde vastgemaakt, die niet zal beroerd worden.

2 Uw stoel is van toen bereid : van der eeuwigheid zyt gy.

3 De vlooden hebben opgeheven, Heere : de vlooden hebben opgeheven hunne stemme. De vlooden hebben hunne baren opgeheven,

4 Van de stemmen van veel wateren. Wonderlyk zyn de opheffingen der zee : wonderlyk is den Heer in de hoogten.

5 Uwe getuigenissen zyn bovenmaten zeer geloofelyk geworden : uwen huize betaemt heiligheid, Heere, in de langheid der dagen.

PSALM XCHII.

Deus ultionum.

GOD den Heer der wraken : God der wraken heeft vryelyk gedaen.

2 Wordt verheven die de aerde oordeelt : geeft vergeldinge den hooverdigen.

3 Hoe lange zullen de zondaers, Heere, hoe lange zullen de zondaers gloriëren :

4 Hoe lange zullen zy uitklappen en spreken boosheid : en spreken alle die onregtveerdigheid doen ?

5 Uw volk, Heere, hebben zy vernederd, en uwe erfenisse hebben zy gekweld.

6 De weduwe en den vreemdeling hebben zy doodgeslagen : en de weezen hebben zy gedood.

7 En zy hebben gezeid : Den Heer zal het niet zien, noch Jacobs God zal het verstaen.

8 Verstaet gy onwyzen onder het volk : en gy dwazen wordt eens wys.

9 Die de oore geplant heeft, zal hy niet hooren ? of die de oog gemaakt heeft, ziet hy niet ?

10 Die de heidenen straft, zal dien niet berispen : die den mensch wetenheid leert ?

11 Den Heer weet de gedachten der menschen, dat zy ydel zyn.

12 Zalig is den mensch denwelken gy, Heere, onderwyst, en hem van uwe wet leert.

13 Opdat gy hem zoudt verzoeten van de kwade dagen : tot dat den zondaer eene gracht gegraven worde.

14 Want den Heer zal zyn volk niet verstooten : en zyne erfenisse zal hy niet verlaten.

15 Tot dat de regtveerdigheid gekeerd worde in regt oordeel : en die by haer zyn alle die opregt van herte zyn.

16 Wie zal voor my staen tegen de kwaedwilligen ? of wie zal met my staen tegen de kwaeddoeners ?

17 Ten ware dat den Heer my geholpen had : zoo had zeer byna myne ziel in de helle gewoond.

18 Zeide ik : Myn voet heeft gestruikeld : doch hielp my, Heere, uwe barmhertigheid.

19 Naer de menigvuldigheid myner droefnissen in myn hert : zoo hebben uwe vertroosting myne ziel verblyd.

20 Overkomt met u den stoel der boosheid : gy die arbeid maekt in het gebod ?

21 Zy zullen raed houden tegen de ziel van den regtveerdigen : en het onnoozel bloed zullen zy verdoemen.

22 En den Heer is my geworden tot eenen toevlugt : en myn God in de hulpe myner hope.

23 En hy zal hun vergelden hunne boosheid : en in hunne kwaedheid zal hy ze vernielen : den Heer onzen God zal ze vernielen.

PSALM XCIV.

Venite, exultemus.

KOMT, laet ons in den Heere verheugen : laet ons met jolyt zingen Gode onzen zaligmaker :

2 Laet ons hem voorkomen met belydinge : en met lofzangen laet ons hem vrolyk juichen.

3 Want God is een groot Heer : en een groot koning boven alle goden.

4 Want in zyne hand zyn alle de einden der aerde : en de hoogten der bergen zyn ook zyne.

5 Want zyne is de zee, en hy heeft die gemaakt : en het drooge hebben zyne handen geschapen.

6 Komt laet ons aanbidden en nedervallen : en weenen voor den Heere, die ons gemaakt heeft,

7 Want hy is den Heer onzen God : en wy zyn het volk zyner weide, en schapen zyner hand.

8 Is het dat gy heden zyne stemme hoort, zoo wilt uwe herten niet verharden :

9 Gelyk geschiedde in de kreitinge, ten dage der bekoringe in de woestyne : daer my uwe vaders getenteerd hebben, en hebben geproefd, en gezien myne werken.

10 Veertig jaren ben ik verstoord geweest tegen dat geslacht, en ik heb gezeid : Deze dolen altyd met der herte.

11 En deze hebben myne wegen niet gekend : gelyk ik gezworen heb in myne gramschap : Is het dat zy gaen zullen in myne ruste.

PSALM XCV.

Cantate Domino Canticum.

ZINGT den Heere een nieuw lied : zingt den Heere alle aerdryk.

2 Zingt den Heere, en gebenedydt zynen naem : verkondigt van dage te dage zyne zaligheid.

3 Verkondigt onder de heidenen zyne glorie, in allen volken zyne wonderlykheden.

4 Want groot is den Heer, en loffelyk bovenmaten : vervaerlyk boven alle goden.

5 Want alle goden der heidenen zyn duivelen : maer den Heer heeft de hemelen gemaakt.

6 Belydinge en schoonheid is voor hem : heiligheid en heerlijkheid in zyne heiligmakinge.

7 Brengt aen den Heere, gy landen der heidenen, brengt aen den Heere glorie en eere :

8 Brengt aen den Heere glorie zynen name. Neemt slagtofferanden, en gaet in zyne voorhoven.

9 Aanbidt den Heere in zyn heilig voorhof. Beroerd moet van zyn aenzigt worden al het aerdryk :

10 Zegt onder de heidenen, dat den Heer heerschappy heeft. Want voorwaer hy heeft gebeterd den omgang der wereld, die niet beroerd zal worden : hy zal de volken oordeelen in gerechtigheid.

11 Laet blyde zyn de hemelen, en de aerde verheuge zich, laet de zee bruisen en wat daerin is :

12 De velden zullen blyde zyn, en al dat er in is. Dan zullen verheugen alle de boomen der bosschen,

13 Van het aenzigt des Heeren, want hy komt : want hy komt het aerdryk oordeelen. Hy zal den omgang der aerde oordeelen in gerechtigheid, en de volken in zyne waarheid.

PSALM XCVI.

Dominus regnavit, exultet.

DEN Heer heeft heerschappy, laet zich de aerde verheugen : en laet veel eilanden zich verblyden.

2 Wolken en donkerheid zyn rondom hem : regtveerdigheid en oordeel zyn de opregtinge van zynen stoel.

3 Een vuer zal voor hem gaen, en ontsteken rondom zyne vyanden.

4 Zyne bliksemen hebben gelicht op den omgang der aerde : de aerde heeft het gezien, en is verbaesd geweest.

5 De bergen zyn versmolten gelyk was voor het aenschyn des Heeren : van het aenzigt des Heeren het geheele aerdryk.

6 De hemelen hebben zyne regtveerdigheid verkondigd : en alle de volken hebben gezien zyne glorie.

7 Laet ze beschaemd worden alle die gesneden afgodenbeelden aanbidden : en die gloriëren in hunne afgoden. Aanbidt hem alle zyne engelen :

8 Sion heeft het gehoord en is blyde geweest. En de dochteren van Juda hebben zich verheugd, om uwe oordeelen, Heere :

9 Want gy, allerhoogsten Heer, zyt boven al het aerdryk : uitermate zeer zyt gy verheven boven alle de goden.

10 Die den Heer bemint, haet het kwaed : den Heer bewaert de zielen van zyne heiligen, van des zondaers hand zal hy ze verlossen.

11 Een licht is den regtveerdigen opgegaen, en den opregten van herte blydschap.

12 Verblydt u gy regtveerdigen in den Heere : en belydt in de gedenkenisse zyner heiligmaking.

PSALM XCVII.

Cantate Domino Canticum.

ZINGT den Heere een nieuw lied : want hy heeft wonderlykheden gedaen. Zyne regter hand heeft hem zaligheid gewrocht : en zynen heiligen arm.

2 Den Heer heeft zyne zaligheid bekend gemaakt : in het aenschyn der heidenen heeft hy geopenbaerd zyne regtveerdigheid.

3 Hy is gedachtig geworden zyner barmhertigheid, en zyner waarheid den huize

van Israël. Alle de einden des aerdryks hebben gezien de zaligheid onzes Gods.

4 Maekt jolyt den Heere geheel aerdryk : zingt, en verheugt u, en zingt lofzang.

5 Zingt lof den Heere op de harpe, met de harpe en met de stemme des lofzangs :

6 Met uitgeslagen trompetten, en met de stem van eene hoornen trompet. Maekt jolyt voor den Heer den koning :

7 Laet de zee beroerd worden, en hare volheid : den omgang der aerde, en die daerin woonen.

8 De vloeden zullen met de handen te zamen slaende vreugd maken, de bergen zullen zich te zamen verheugen

9 Van het aenschyn des Heeren : want hy komt het aerdryk oordeelen. Hy zal den omgang der aerde oordeelen in regtveerdigheid, en de volken in gelykheid.

PSALM XCVIII.

Dominus regnavit, irascantur.

DEN Heer heeft heerschappy, laet de volken gram zyn : die op Cherubim zit, laet het aerdryk beven.

2 Den Heer is in Sion groot : en verheven boven alle volken.

3 Laet ze belyden uwen grooten naem : want hy is vervaerlyk en heilig :

4 En de eere des konings bemint oordeel. Gy hebt bereid de gerechtigheid : gy hebt oordeel en regtveerdigheid in Jacob gedaen.

5 Verheft den Heer onzen God, en aanbidt de voetbank van zyne voeten : want het is heilig.

6 Moyses en Aaron zyn onder zyne priesters : en Samuel onder degene die zynen naem aenroepen. Zy riepen den Heere aen, en hy verhoorde ze :

7 Door eene kolomme der wolke sprak hy tot hen. Zy bewaerden zyne getuigenissen, en het gebod dat hy hun gegeven heeft.

8 Heere onzen God, gy verhoorde ze : God, gy waert hun genadig, en wrekende over alle hunne vonden.

9 Verheft den Heer onzen God, en aanbidt in zynen heiligen berg : want heilig is den Heer onzen God.

PSALM XCIX.

Jubilare Deo.

MAEKT jolyt voor den Heer, geheel aerdryk : dient den Heere in blydschap. Gaet voor zyn aenschouwen met verheugen.

2 Weet dat den Heer God is : hy heeft ons gemaakt, en niet wy ons zelve : Gy, zyn volk, en schapen zyner weide :

3 Gaet in zyne poorten met belydinge, in

zyne voorhoven met lofzang : belydt hem.
Looft zynen naem :

4 Want den Heer is zoet, in der eeuwigheid is zyne bermhertigheid, en van geslachte tot geslachte is zyne waarheid.

PSALM C.

Misericordiam et iudicium.

BERMHERTIGHEID en oordeel zal ik u zingen, Heere : Ik zal lof zeggen,

2 En verstaen in den onbesmetten weg, wanneer gy tot my komen zult. Ik doorwandelde in de onnoozelheid myns herten, in het midden van mynen huize.

3 Ik stelde voor myne oogen geene onrechtvaardige zake : de overtreders heb ik gehaet. My heeft geen erg hert aangehangen :

4 Den kwaedwilligen van my afwykende kende ik niet.

5 Die zynen naesten heimelyk lasterde, dezen vervolgde ik. Die hooveerdig van ooge, en onverzadelyk van herte was, met dien at ik niet.

6 Myne oogen zyn tot de getrouwen der aerde, dat zy met my zitten zouden : die in den onbesmetten weg wandelde, dezen diende my.

7 Hy zal in het midden myns huis niet woonen die hooveerdigheid doet : die boosheden spreekt, heeft geenens voorspoed gehad in het aenschouwen myner oogen.

8 In den morgenstond doodde ik alle de zondaren der aerde : om dat ik vernielen zoude van des Heeren stad alle die kwaad doen.

PSALM CI.

Domine exaudi orationem.

HEEERE, verhoort myn gebed : en mynen roep laat tot u komen.

2 Keert uw aenzigt van my niet : in wat dag ik gekweld worde, zoo neigt tot my uwe oor. In wat dag dat ik u aanroepen zal, verhoort my haestelyk :

3 Want myne dagen zyn vergaen als een rook : en myne beenderen zyn als een verbranden roost verdord.

4 Ik ben geslagen als hooi, en myn hert is dorre geworden : om dat ik vergeten heb myn brood te eten.

5 Van de stemme myns zuchtens, is myn gebeente aen myn vleesch gekleeft.

6 Ik ben gelyk geworden den pelikaen der woestyne : ik ben geworden als eene nachtrave in het huis.

7 Ik heb gewaakt, en ben geworden als eene mussche alleen woonende in het dak.

8 Den geheelen dag beschimpten my myne vyanden : en die my prezen zwoeren tegen my.

9 Om dat ik assche als brood at, en mynen drank met weenen mengde.

10 Van het aenzigt der verbolgenheid uwer gramschap : want opheffende hebt gy my gestooten.

11 Myne dagen zyn als eene schaduwe geweken : en ik ben als hooi dorre geworden.

12 Maer gy, Heere, blyft in der eeuwigheid : en uwe gedenkenisse van geslachte tot geslachte.

13 Gy, Heere, zult opstaende Sions ontfermen : want het is tyd haers te ontfermen, want den tyd is gekomen.

14 Want uwen dienaren hebben hare steenen behaegd : en harer aerde zullen zy ontfermen.

15 En de heidenen zullen uwen naem vreezen, Heere, en alle de koningen van aerdryk uwe glorie.

16 Want den Heer heeft Sion opgetimmerd : en zy zal gezien worden in zyne glorie.

17 Hy heeft gezien tot den gebede der ootmoedigen : en hy heeft hun gebed niet versmaed.

18 Laet deze dingen schryven tot eene andere geboorte : en het volk dat geschapen zal worden, zal den Heere loven.

19 Want hy heeft nedergezien van zyne hooge heilige plaatse : den Heer heeft van den hemel op de aerde gezien :

20 Om dat hy hooren zoude het zuchten der gevangenen : dat hy ontbinden zoude de kinderen van de gedooden :

21 Om dat zy verkondigen zouden in Sion den naem des Heeren : en zynen lof in Jerusaleem.

22 Als de volken te zamen komen, en de koningen om den Heer te dienen.

23 Heeft hy hem geantwoord in den weg zynyer kracht : De korthed myner dagen verkondigt my.

24 Neemt my niet weg in de helft myner dagen : van geslachte tot geslachte zyn uwe jaren.

25 Van eerst hebt gy, Heere, de aerde gefondeerd : en uwer handen werken zyn de hemelen.

26 Zy zullen vergaen, maer gy blyft altyd : en zy zullen alle gelyk een kleeft verouderen. En gelyk een dekselkleed zult gy ze veranderen, en zullen veranderd worden :

27 Maer gy zyt denzelfden, en uwe jaren zullen niet vergaen.

28 De kinderen uwer knechten zullen woonen : en hun zaed zal beklyven in der eeuwigheid.

PSALM CII.

Benedic anima mea.

GEBENEDYDT myne ziel den Heere : en al dat binnen my is, zynen heiligen naem.

2 Gebenedydt myne ziel den Heere : en wilt niet vergeten alle zyne vergeldingen :

3 Die genadig is allen uwen boosheden : die geneest alle uwe ziekheden.

4 Die van de dood uw leven verlost : die u kroont met barmhertigheid en genadigheden.

5 Die met goeden uwe begeerte vervult : uwe jongheid zal vernieuwd worden als des arends :

6 Den Heer barmhertigheden doende : en oordeel alle dengenen die onrecht lyden.

7 Heeft Moyses zyne wegen bekend gemaakt, den kinderen van Israël zyne liefsten.

8 Den Heer is genadig en ontfermende : langmoedig en zeer barmhertig.

9 Hy zal altoos niet gram zyn : noch tot allen tyden dreigen.

10 Naer onze zonden heeft hy ons niet gedaan : noch ons naer onze boosheden geloond.

11 Want gelyk de hoogheid des hemels boven de aerde is : zoo heeft hy zyne barmhertigheid versterkt over degene die hem vreezen.

12 Zoo verre als het oosten is van het westen : zoo verre heeft hy onze boosheden van ons gedaan.

13 Gelyk den vader ontfermt zyner kinderen, zoo heeft den Heer ontfermt dergener die hem vreezen :

14 Want hy weet wel wat wy voor een werk zyn. Hy is gedachtig geworden dat wy stof zyn.

15 Eens menschen dagen zyn als hooi, gelyk eene bloem des velds zal hy uitgebloeijen.

16 Want den geest zal in hem doorgaen, en hy zal niet blyven staen : en hy zal niet meer zyne plaets kennen.

17 Maer de barmhertigheid des Heeren is van der eeuwigheid tot in der eeuwigheid, op degene die hem vreezen. En zyne gerechtigheid op de kinderen der kinderen.

18 Dengenen die zyn testament onderhouden : En die gedachtig zyn zyner geboden, om die te doen.

19 Den Heer heeft in den hemel zynen stoel bereid : en zyn ryk zal overal heerschappy hebben.

20 Gebenedydt den Heer alle zyne engelen : magtig van krachte, doende zyn woord, om te hooren de stemme zyner woorden.

21 Gebenedydt den Heer alle zyne heirkrachten : zyne dienaers, die zynen wille doet.

22 Gebenedydt den Heer alle zyne werken : in alle plaetse zyner heerschappy, gebenedydt myne ziel den Heere.

PSALM CIII.

Benedic anima mea Domino.

GEBENEDYDT myne ziel den Heere : Heere myn God, gy zyt magtiglyk groot geworden. Belydinge en schoonheid hebt gy aengedaen :

2 Omhangen met licht als met een kleed : Uitspannende den hemel als een vel :

3 Die met wateren zyn overste dekt. Die de wolken maekt uwen opgang : die wandelt boven de vederen der winden.

4 Die de geesten uwe engelen maekt : en het brandende vuur uwe dienaers.

5 Die de aerde gefondeerd hebt op hare vastigheid : zy zal niet wankelbaer worden in der eeuwigheid.

6 Den afgrond, gelyk een kleed, is zyn omhangsel : boven de bergen zullen de wateren staen.

7 Van uwe berisping zullen zy vlieden : van de stemme uws donders zullen zy vreezen.

8 De bergen gaen opwaerts : en de velden nederwaerts, ter plaetse die gy hun gefondeerd hebt.

9 Eenen pael hebt gy gesteld, daer zy niet over gaen zullen : noch zy zullen wederkomen om de aerde te overdekken.

10 Die de fonteinen uitlaet in de valleijen : in het midden der bergen zullen de wateren passeren.

11 Alle de beesten des velds zullen drinken : de wilde ezelen zullen verbeiden in hunnen dorst.

12 Op hen zullen de vogelen des hemels woonen : uit het midden der steenrotsen zullen zy stemmen geven.

13 Ververschende de bergen van boven af : gy maekt het land vol vruchten die gy verleenet.

14 Voortbrengende gras voor de beesten, en kruid tot den dienst der menschen : om dat gy brood uit de aerde zoudt brengen :

15 En dat den wyn des menschen herte verblyde : Om dat hy zyn aenzigt met olie zoude blyde maken : en dat het brood des menschen herte versterken zoude.

16 De boomen des velds zullen verzaed worden, en de cederboomen van Libanus, die hy geplant heeft :

17 Aldaer zullen de musschen nestelen. Des valks huis is hun leidsman :

18 De hooge bergen voor de herten : de steenrotse is een toevlugt den egelen.

19 Hy heeft de maen gemaakt tot zekere tyden ; de zon heeft haren ondergang geweten.

20 Gy hebt de duisternissen gesteld, en het is nacht geworden : daerin zullen overgaen alle de beesten der bosschagien.

21 De welpen der leeuwen brieschende om te rooven, en om spyze voor zich van God te zoeken.

22 De zon is opgegaen, en zy zyn vergaderd in hunne rustplaatsen zullen zy geleid worden.

23 Den mensch zal uitgaen tot zyn werk : en tot zyne hanteringe tot den avond toe.

24 Hoe heerlyk zyn uwe werken geworden, Heere ! gy hebt het al wysselyk geordineerd : de aerde is vervuld met uwe bezitting.

25 Deze zee is groot, en wyd van armen : daer zyn kruipende dieren, derwelker geen getal is. Kleine dieren met de groote :

26 Daer zullen de schepen doorvaren : Dezen draek denwelken gy gemaakt hebt om hem te bespotten :

27 Zy verbeiden alle van u dat gy hun spyze geven zoudt ten tyde.

28 Als gy hun geeft, zoo zullen zy het vergaderen : als gy uwe hand open doet, zoo zullen zy alle met goede verzaed worden.

29 Maer als gy uw aenzigt afkeert, zoo zullen zy ontseld worden : gy zult hunnen geest wegnemen, en zy zullen vergaen en in hun stof wederkeeren.

30 Gy zult uwen geest uitzenden, en zy zullen geschapen worden : en gy zult vernieuwen het aenzigt der aerde.

31 De glorie des Heeren zy in der eeuwigheid : den Heer zal zich verblyden in zyne werken :

32 Die de aerde aenziet, en doet ze beven : die de bergen raekt, en doet ze rooken.

33 Ik zal den Heere zingen in myn leven : ik zal lof zingen mynen God zoo lange als ik ben.

34 Geneuglyk moet hem myne uitspraak wezen : maer ik zal in den Heere geneugte hebben.

35 Laet de zondaers van de aerde vergaen, en de boozen, alzoo dat zy niet zyn : ó myne ziel, gebenedydt den Heere.

PSALM CIV.

Confitemini Domino, et invocate.

BELEDYDT den Heere, en aenroept zynen naem : verkondigt onder de heidenen zyne werken.

2 Zingt hem, en zingt hem lof : vertelt alle zyne wonderlykheden.

3 Wordt lovende in zynen heiligen naem : verblyden moet het hert dergenen die den Heer zoeken.

4 Zoekt den Heer, en wordt versterkt : zoekt zyn aenzigt altyd.

5 Weest gedachtig zyner wonderlyke werken, die hy gedaen heeft : zyne wonderlyke teekenen, en de oordeelen zyns monds.

6 Gy zaed Abrahams, zyns dienaers, kinderen Jacobs zyns uitverkoren.

7 Hy is den Heer onzen God : in alle de aerde zyn zyne oordeelen.

8 Hy is gedachtig geweest in der eeuwigheid zyns verbonds : des woords dat hy toegezeid heeft in duizend geslachten :

9 Dat hy gemaakt heeft Abraham : en zyns eeds met Isaac.

10 En hy heeft dat Jacob gesteld tot een gebod : en Israël tot een eeuwig testament :

11 Zeggende : U zal ik geven het land van Chanaan, het koordeken uwer erfenisse.

12 Toen zy klein van getal waren, en zeer luttel des lands inwooners :

13 Zyn zy doorgegaen van volke te volke, en van het eene ryk tot een ander volk :

14 Hy heeft geen en mensch hen laten hinderen : en hy heeft om hunnentwille koningen gestraft.

15 Wilt mynen gezalfden niet raken : en in myne profeten wilt geen kwaed bedryven.

16 En hy heeft den honger op de aerde geroepen : en al den onderstand des broods heeft hy vernield.

17 Hy heeft voor hen eenen man gezonden : tot eenen knecht is Joseph verkocht geweest.

18 Zy hebben met veteranen zyne voeten gedwongen, yzer is door zyne ziel gegaen,

19 Tot dat zyn woord kwam. De uitspraak des Heeren heeft hem ontstoken :

20 Den koning heeft gezonden, en hem ontbonden : den prins des volks, en heeft hem uit laten gaen.

21 Hy heeft hem gesteld eenen prins zyns huis : en eenen overste van alle zyne bezittinge.

22 Dat hy zyne prinsen onderwyzen zoude als zich zelve : en zyne ouders voorzienigheid leeren.

23 En Israël is in Egypten gegaen : en Jacob is een vreemdeling geweest in het land van Cham.

24 En hy heeft het volk krachtiglyk vermeerderd : en hy heeft ze sterker gemaakt dan hunne vyanden.

25 Hy heeft hun hert omgekeerd, dat zy zyn volk haten zouden : en dat zy bedriegelyk doen zouden tegen zyne knechten.

26 Hy heeft Moyses zynen dienaar gezonden : Aaron, denwelken hy verkoren had.

27 Hy heeft in hen de woorden van zyne teekenen gesteld, en der wonderlyke werken in het land van Cham.

28 Hy heeft duisternissen gezonden, en heeft het donker gemaakt : en hy heeft zyne woorden niet bitter gemaakt.

29 Hy heeft hunne wateren in bloed verkeerd : en hunne visschen heeft hy gedood.

30 Hun land heeft vorsch en voortgebracht tot in het binnenste hunner koningen hui zen.

31 Hy heeft gesproken, en daer zyn honds-vliengen gekomen : en muesien in allen hunne palen.

32 Hy gaf hun hagel ten regen, een verbrandende vuer in hun land.

33 En hy heeft hunne wyngaerden geslagen, en hunne vygeboomen : en heeft gebroken de boomen van hunne palen.

34 Hy heeft gezeid, en daer zyn springhanen gekomen, en rupsen, derwelker geen getal was :

35 En die hebben al het gras in hun land geëten : en alle de vruchten van hunnen lande.

36 En hy heeft al het eerstgeborene in hun land geslagen : de eerste vruchten van allen hunnen arbeid.

37 En hy heeft ze uitgeleid met zilver en goud : en daer was in hunne geslachten niemand ziek.

38 Egypten werd verblyd in hun vertrekken : want hunne vrees was op hen gevallen.

39 Hy heeft eene wolk uitgespreid tot hun beschermen, en een vuer om dat het hun des nachts zoude lichten.

40 Zy hebben begeerd en daer zyn kwakelen gekomen : en met hemels brood heeft hy ze verzaed.

41 Hy heeft de steenrotse gescheurd, en daer zyn wateren uitgevloten : de vloedden zyn op het drooge doorgelopen.

42 Want hy is gedachtig geweest zyns heilig woords, hetwelk hy gesproken heeft tot Abraham zynen dienaar.

43 En hy heeft zyn volk uitgeleid met verheugen, en zyne uitverkorenen met blydschappe.

44 En hy heeft hun gegeven de landschapen der heidenen : en der volken arbeiden hebben zy bezeten.

45 Om dat zy bewaren zouden zyne regtvaardigheden, en zyne wet verzoeken.

PSALM CV.

Confitemini Domino.

BELYDT den Heere, want hy is goed : want in der eeuwigheid is zyne bermhertigheid.

2 Wie zal uitspreken de magtigheden des Heeren, wie zal doen hooren alle zyne loven?

3 Zalig zyn zy die het oordeel bewaren, en regtvaardigheid doen tot allen tyde.

4 Weest onzer gedachtig, Heere, in het welbehagen uws volks : bezoekt ons met uwe zaligheid.

5 Dat wy zien mogen de welvaart uwer uitverkorenen, om blyde te zyn in de blydschap uws volks : opdat gy moogt geloofd worden met uwe erfelykheid.

6 Wy hebben gezondigd met onze vade-

ren : wy hebben onregtveerdiglyk gedaen, en boosheid bedreven.

7 Onze vaderen in Egypten hebben uwe wonderlykheden niet verstaen : zy zyn niet gedachtig geweest der menigte uwer bermhertigheid. En zy hebben u gekreit opklimmende in de zee, in de Roode zee.

8 En hy heeft ze verlost om zynen naam : om dat hy zyne magt zoude kennelyk maken.

9 En hy heeft de Roode zee gestraft, en zy is droog geworden : en hy heeft ze door de diepten geleid gelyk door de woestyne.

10 En hy heeft ze behouden uit de hand dergene die hen haetten : en verlost uit de hand des vyands.

11 En het water heeft overdekt degene die hen verdrukten : daer is niet een van die overgebleven.

12 En zy hebben zyne woorden geloofd : en zy hebben zynen lof gezongen.

13 Haestelyk hebben zy het gedaen, zyne werken hebben zy vergeten : en zy zyn zynen raad niet gehoorzaam geweest.

14 En zy hebben wellusten begeerd in de woestyne : en zy hebben God getenteerd in de dorre plaetse.

15 Hy heeft hun hunne begeerten gegeven : en verzaetheid in hunne zielen gezonden.

16 En zy hebben Moyses in het leger gekreit : Aaron des Heeren geheiligden.

17 De aerde is opengedaen, en zy heeft verslonden Dathan : en zy overdekte de vergaderinge van Abiron.

18 En daer is een vuer ontstoken in hunne vergaderinge : de vlamme heeft de zondaers verbrand.

19 En zy hebben een kalf gemaekt in Horeb : en een gesneden beeld aanbeden.

20 En zy hebben hunne glorie veranderd, in eene gelykenis van een hooi etende kalf.

21 En zy hebben God vergeten die hen verlost heeft, die groote dingen in Egypten gedaen heeft,

22 Wonderen in het land van Cham : vervaerlyke dingen in de Roode zee.

23 En hy heeft gezeid dat hy ze vernielen zoude : had Moyses zyn uitverkoren tegen den breuk niet gestaen in zyn aenzigt : Om dat hy zyne gramschap afkeeren zoude, dat hy ze niet vernielen zoude :

24 En zy hebben voor niet geacht het lieve land : zy hebben zynen woerde niet geloofd,

25 En zy hebben gemurmureerd in hunne tabernakelen : zy hebben des Heeren stemme niet verhoord.

26 En hy heeft zyne hand opgeheven op hen : dat hy ze nederslaen zoude in de woestyne :

27 En dat hy hun zaed onder de natien der heidenen zoude nederwerpen : en hen verstrooijen in de landschappen.

28 En zy hebben de afgodery van Beelphegor aengenomen : en zy hebben de sacrificien der dooden geëten.

29 En zy hebben hem gekreit in hunne vonden : en den val is in hen vermenigvuldigd.

30 En Phinees heeft gestaen, en de verzoening gedaen : en de plaeg is opgehouden.

31 En het is hem gerekend ter regtvaardigheid, van geslachte tot geslachte, tot in der eeuwigheid toe.

32 En zy hebben hem gekreit aen de wateren des twists : en Moyses was door hen gekweld,

33 Want zy verbitterden zynen geest. En hy heeft anders met zyne lippen gesproken :

34 Zy hebben de heidenen niet vernield, zoo hun den Heer gezeid had.

35 En zy zyn gemengeld onder de heidenen, en zy hebben hunne werken geleerd :

36 En hebben gediend hunne gesneden afgodenbeelden : en het is hun geworden tot eene verergernisse.

37 En zy hebben hunne zonen en hunne dochteren den duivelen geëfferd.

38 En zy hebben het onnoozel bloed gestort : het bloed van hunne zonen en hunne dochteren, die zy geëfferd hebben den gesneden beelden van Chanaan. En de aerde is besmet geweest in hun bloed,

39 En onzuiverd in hunne werken : en zy hebben onzuiverheid gedaen in hunne kwade vonden.

40 En den Heer is met eene razende gramschap gestoord geweest op zyn volk : en hy heeft eene walging van zyn erfdeel gehad.

41 En hy heeft ze geleverd in de handen der heidenen : en zy hebben over hen heerschappy gehad die hen haetten.

42 En hunne vyanden hebben hun lyden aengedaen, en zy zyn vernederd onder hunne handen :

43 Dikmaels heeft hy ze verlost. Maer zy hebben hem verbitterd in hunnen raed : en zyn vernederd in hunne boosheden.

44 En hy heeft het gezien als zy verdrukt werden : en hy heeft hun gebed gehoord.

45 En hy is zyns verbonds gedachtig geweest : en het is hem leed geweest naer de menigvuldigheid zynen barmhertigheid.

46 En hy liet ze tot barmhertigheid komen in het aenschyn van alle degene die ze gevangen baden.

47 Maekt ons zalig, Heere onzen God : en vergaderd ons van de natien. Dat wy mogen belyden uwen heiligen naem : en gloriëren in uwen lof.

48 Gebenedyd zy den Heer den God van Israël van eeuwigheid tot eeuwigheden : en al het volk zal zeggen : Dat geschiede, dat geschiede.

PSALM CVI.

Confitemini Domino.

BELYDT den Heere, want hy is goed : want in der eeuwigheid is zyne barmhertigheid.

2 Laet ze zeggen die verlost zyn van den Heere, die hy verlost heeft uit des vyands hand : die hy van de landschappen vergaderd heeft :

3 Van den opgang der zonne, en van den ondergang : van het noorden, en van de zee.

4 Zy hebben gedooeld in de woestyne in de plaetse zonder water : zy hebben geen weg van eene bewoonde stad gevonden,

5 Hongerig en dorstig : hunne ziel verging in hen zelve.

6 En zy hebben geroepen tot den Heere toen zy in lyden waren : en van hunne benaauwdheden heeft hy ze verlost.

7 En hy heeft ze geleid tot in enen regten weg : dat zy gaen zouden tot in de woonstad.

8 Laet den Heere belyden zyne barmhertigheden : en zyne wondere werken den kinderen der menschen.

9 Want hy heeft de ydele ziel verzaed : en de hongerige ziel heeft hy met goeden verzaed.

10 Zittende in duisternissen, en in de schaduw des doods : gevangen in ellendigheid, en in het yzer.

11 Want zy hebben Gods geboden versmaed : en den raed van den Allerhoogsten hebben zy te niet gedaen.

12 En hun hert is vernederd door den arbeid : zy zyn krank geworden, en daer was niemand die ze hielp.

13 En zy hebben geroepen tot den Heer als zy verdrukt werden : en uit hunnen nood heeft hy ze verlost :

14 En hy heeft ze uitgeleid uit de duisternissen, en schaduw des doods : en hunne banden heeft hy in stukken gebroken.

15 Laet den Heere belyden zyne barmhertigheden : en zyne wonderlykheden den kinderen der menschen.

16 Want hy heeft de metalen poorten verdorven : en de yzeren grendelen gebroken.

17 Hy heeft ze ontvangen van den weg hunner boosheid : want om hunne onregtvaardigheden zyn zy vernederd.

18 Van alle spyze heeft hunne ziel gewalgd : en zy zyn gekomen tot de poorten des doods.

19 En zy hebben tot den Heere geroepen toen zy verdrukt werden : en uit hunne benaauwdheden heeft hy ze verlost.

20 Hy heeft zyn woord gezonden, en hen genezen : en hy heeft ze verlost van hunne verderfenissen.

21 Laet den Heere belyden zyne barmhertigheden : en zyne wondere werken voor de kinderen der menschen.

22 En laet ze offeren het offer des lofs : en verkondigen zyne werken met verheugen.

23 Die ter zee varen met schepen, doende hunne werken in groote wateren.

24 Die hebben des Heeren werken gezien, en zyne wonderen in de diepte.

25 Hy heeft gesproken, en den wind des onweders is opgestaan : en hare baren werden opgeheven.

26 Zy klimmen op tot den hemel, en dalen neder tot den afgrond : hunne ziel verdween in de kwaden.

27 Zy zyn verbaesd, en beroerd geweest als een dronken mensch : en wisten geenens raad meer.

28 En zy hebben tot den Heer geroepen als zy verdrukt waren, en uit hunnen nood heeft hy ze verlost.

29 En hy heeft haer onweder gesteld tot eene stille lucht : en hare baren zyn gestild geweest.

30 En zy hebben zich verblyd om dat die gestild zyn geweest : en hy heeft ze geleid tot de haven van hunnen wille.

31 Laet den Heere belyden zyne bermhertigheden : en zyne wonderen den kinderen der menschen.

32 En verheffen moeten zy hem in de vergaderinge des volks : en in den zetel der ouden moeten zy hem loven.

33 Hy heeft vloedten gesteld tot eene woestyne : en loopen der wateren tot droogte.

34 Het vruchtbaer land in een zoutpekelland, om de boosheid dergene die daarin woonen.

35 Hy heeft de woestyne gesteld tot staende wateren : en het land zonder water tot loopende wateren.

36 En hy heeft daer gesteld de hongerigen : en zy hebben daer eene woonstad gesteld.

37 En zy hebben akkers bezaaid, en wyngaerden geplant : en voortgebragt vruchten hunner natuerlyke geboorte.

38 En hy heeft ze gebenedyd, en zy zyn uitermate zeer vermenigvuldigd : en hun vee heeft hy niet geminderd.

39 En zy zyn luttel van getalle geworden : en gekweld door den druk en lyden der kwaden.

40 Daer is eene verachtinge uitgestort over de prinsen : en hy heeft ze doen dolen in de onbewandelde plaetse, en niet in den weg.

41 En hy heeft den armen geholpen van de armoede : en hy heeft de familien gelyk schapen gesteld.

42 De opregte zullen het zien, en zich verblyden : en alle boosheid zal haren mond stoppen.

43 Wie is er wys, en zal deze dingen bewaren? en verstaen de bermhertigheden des Heeren?

PSALM CVII.

Paratum cor meum.

BEREID is myn hert, God, bereid is myn hert : ik zal zingen en lof spelen in myne glorie.

2 Staet op myne glorie, staet op psalterspel en cyther : ik zal opstaen in den dageraad.

3 Ik zal u belyden in de volken, Heere : en u lof zingen in de natien.

4 Want groot is boven de hemelen uwe bermhertigheid : en tot de wolken uwe waerachtigheid.

5 Wordt verheven, God, boven de hemelen, en boven al het aerdryk uwe glorie :

6 Dat uwe beminden verlost mogen worden. Maekt zalig met uwe regter hand, en verhoort my :

7 God heeft gesproken in zynen heiligen : Ik zal vrolyk zyn, en deelen Sichima, en de valleij der tabernakelen zal ik afmeten.

8 Myne is Galaad, en myne is Manasses : en Ephraïm is het ontvangen myns hoofds. Juda myn koning :

9 Moab den metalen pot myner hope. Tot in Idumeen zal ik mynen schoen uitstrekken : de vreemdelingen zyn my vrienden geworden.

10 Wie zal my leiden tot in de vaste stad ? wie zal my leiden tot in Idumeen ?

11 Zult gy het niet doen, ô God, die ons verstooten hebt, en gy God, zult gy niet uitgaan met onze heirkrachten ?

12 Geeft ons hulpe van de tribulatie : want ydel is de zaligheid des menschen.

13 In God zullen wy kracht doen : en hy zal te niet doen onze vyanden.

PSALM CVIII.

Deus laudem meum.

GOD, verzwygt mynen lof niet : want den mond des zondaers, en den mond des bedriegers is over my geopend.

2 Zy hebben tegen my gesproken met eene bedriegelyke tonge, met hatige woorden hebben zy my omvangen : en my bestreden zonder zake.

3 Voor dat zy my zouden hebben bemind, zoo hebben zy my gelasterd : maer ik bad.

4 En zy hebben my bewezen kwaed voor goed : en haet voor myne liefde.

5 Stelt over hem den zondaer : en den duivel sta te zyner regter hand.

6 Als hy geoordeeld wordt, zoo laet hem verdoemd uitgaan : en zyn gebed worde in zonde verkeerd.

7 Luttel moeten zyne dagen worden : en zyn bisdom moet een ander ontvangen.

8 Laet zyne kinderen weezen worden : en zyne huisvrouw weduwe.

9 Zyne kinderen moeten verdwaeld weg-

gevoerd worden, en bedelen : en zy moeten uitgedreven worden van hunne wooningen.

10 Laet den woekeraer alle zyn goed uitzuigen : en de vreemden moeten alle zynen arbeid berooven.

11 Hem zy geen helper : noch daer zy iemand die zynen weezen bermhertigheid doe.

12 Laet zyne kinderen te niet worden : in eene geboorte zoo moet zynen naem vergaen.

13 Ter gedenkenisse laet komen zyner vaderen boosheid in het aenschouwen des Heeren : en zyner moeder zonde laet niet uitgevaegd worden.

14 Laet ze altyd zyn tegen den Heer, en laet van de aerde hunne gedenkenisse vergaen.

15 Om dat hy niet is gedachtig geweest bermhertigheid te doen.

16 En hy heeft vervolgd eenen armen mensch, en eenen bedelaer, en den bedrukten van herten om te dooden.

17 En hy heeft de vermaledyding bemind, en zy zal hem komen : en hy heeft de benedydning niet gewild, en zy zal verre van hem gaen. En hy heeft de maledyding aengedaen als een kleed : en zy is ingegaen als water in zyn binnenste, en gelyk olie in zyne beenderen.

18 Laet ze hem worden als een kleed daer hy mede gedekt wordt : en als een riem, daer hy altyd mede omgord wordt.

19 Dat is hun werk die my lasteren by den Heer : en die kwaed spreken tegen myne ziel.

20 En gy, Heere, Heere, doet met my om uwen naem : want zoet is uwe bermhertigheid. Verlost my,

21 Want ik ben behoefstig en arm : en myn hert is heel verbaesd binnen my.

22 Gelyk eene schaduwe als zy nederdaelt, zoo ben ik weggenomen : en ik ben uitgestooten als de springhanen.

23 Myne knieën zyn zwak geworden van het vasten : en myn vleesch is veranderd om de olie.

24 En ik ben hun versmaedheid geworden : zy hebben my gezien, en hunne hoofden geschud.

25 Helpt my, Heere myn God : maekt my zalig naer uwe bermhertigheid.

26 En laet hun weten dat dit uwe hand is : en dat gy, Heere, zulks gedaen hebt.

27 Zy zullen vermaledyden, en gy zult gebenedyden : laet ze beschaemd worden, die tegen my opstaen : maer uw dienaar zal zich verblyden.

28 Laet ze aengedaen worden met beschaemdheden die my lasteren : en laet ze

met hunne schande overdekt worden als met een dubbel kleed.

29 Ik zal den Heer uitermate zeer danken met mynen mond : en in het midden van veel menschen zal ik hem loven :

30 Want hy gestaen heeft ter regter zyde van den armen, dat hy van de vervolgers myne ziel verlossen zoude.

PSALM CIX.

Dixit Dominus Domino meo.

DEN Heer heeft gezeid tot mynen Heer : Zit aen myne regter hand. Tot dat ik uwe vyanden stelle tot eene schabelle uwer voeten.

2 Den schepter uwer kracht zal den Heer uitzenden uit Sion : hebt heerschappy in het midden van uwe vyanden.

3 Met u is het beginsel in den dag uwer kracht, in het blinkende schynsel der heiligen : uit den buik heb ik u voortgebragt voor de morgensterre.

4 Den Heer heeft het gezworen, en het zal hem niet berouwen : Gy zyt een priester in der eeuwigheid, naer de ordinantie van Melchisedech.

5 Den Heer aen uwe regter zyde, heeft de koningen al heel gebroken in den dag zyner gramschap.

6 Den Heer zal oordeelen onder de natien, en vervullen de vervallingen : hy zal de hoofden blusen in het land van vele lieden.

7 Van de beke zal hy in den weg drinken : daerom zal hy het hoofd opheffen.

PSALM CX.

Confitebor tibi Domine.

IK zal u belyden, Heere, uit ganscher herte : in den raad en vergaderinge der regtveerdigen.

2 Groot zyn de werken des Heeren : uitgezocht naer alle zyne begeerten.

3 Loffelyk en heerlyk is zyn werk : en zyne rechtveerdigheid blyft in der eeuwigheid der eeuwigheden.

4 Eene gedenkenisse zyner wondere werken heeft hy gemaakt, den bermhertigen en genadigen Heere :

5 Spyze heeft hy gegeven dengenen die hem vreezen. Hy zal gedachtig wezen in der eeuwigheid zyns testaments :

6 De magt zyner werken zal hy verkondigen zynen volke :

7 Om dat hy hun geven zoude de erfenisse der heidenen : de werken zyner handen zyn waerachtig en opregt.

8 Getrouw zyn alle zyne geboden : vastgemaakt in de eeuwigheid der eeuwigheden, gemaakt in de waarheid en gerechtigheid.

9 Verlossinge heeft hy zynen volke gezon-

den : hy heeft in der eeuwigheid zyn testament bevolen. Heilig en vervaerlyk is zynen naam :

10 Het beginsel der wysheid is de vreeze Gods. Het verstand is goed allen dengenen die daer naer doen : zynen lof blyft in de eeuwen der eeuwen.

PSALM CXI.

Beatus vir, qui timet.

ZALIG is den man die den Heere vreest : tot zyne geboden is alle zyne begeerte. 2 Magtig op de aerde zal zyn zaed wezen : het geslacht der geregtigen zal gebenedyd worden.

3 Glorie en rykdommen zyn in zyn huis : en zyne regtveerdigheid blyft in de eeuwigheid der eeuwigheden.

4 Een licht is in de duisternissen opgestaan den opregten : den bermhertigen en genadigen en regtveerdigen.

5 Geneugte brengt by den man die ontfermt en leent, hy zal zyne woorden ordineren in het oordeel :

6 Want in der eeuwigheid zal hy niet beroerd worden.

7 In de eeuwige gedenkenisse zal den regtveerdigen wezen : van het kwaed gehoor zal hy niet vreezen. Bereid is zyn hert in den Heere te hopen,

8 Zyn hert is bevestigd : hy zal niet beroerd worden, tot dat hy zyne vyanden onder zich zie.

9 Hy heeft het uitgedeeld, den armen gegeven : zyne regtveerdigheid blyft in de eeuwen der eeuwen, zyn hoorn zal verheven worden in glorie.

10 Den zondaer zal het zien en gram worden, met zyne tanden zal hy krysselen en verdwynen : de begeerte der zondaren zal vergaen.

PSALM CXII.

Laudate pueri.

LOOFT gy kinderen den Heere : looft den naam des Heeren.

2 Den naam des Heeren zy gebenedyd, van nu aen tot in der eeuwigheid.

3 Van den zonnenopgang tot den ondergang is loffelyk den naam des Heeren.

4 Hoog is den Heer boven alle heidenen, en boven de hemelen is zyne glorie.

5 Wie is gelyk den Heer onzen God, die in de hoogten woont,

6 En de ootmoedigen aenziet in den hemel en op de aerde?

7 Verwekkende van de aerde den ellendigen, en van den drek opheffende den armen :

8 Om hem te stellen met de prinsen, met de prinsen zyns volks.

9 Die de onvruchtbare doet woonen in het huis, eene vrolyke moeder der kinderen.

PSALM CXIII.

In exitu Israël de Ægypto.

TOEN Israël uit Egypten toog, en het huis van Jacob uit het grove volk :

2 Toen is het Joodsche volk geworden zyne heiligmaking, Israël zyne magtigheid.

3 De zee heeft het gezien, en is gevlooden : de Jordane is achterwaerts omgekeerd.

4 De bergen hebben opgesprongen gelyk rammen : en de heuvelen gelyk lammeren der schapen.

5 Wat is u zee dat gy gevlooden zyt : en gy Jordane, dat gy achterwaerts omgekeerd zyt?

6 Gy bergen dat gy opgesprongen hebt gelyk rammen, en gy heuvelen als lammeren der schapen.

7 Van het aenzigt des Heeren is de aerde beroerd, van het aenzigt des Gods van Jacob.

8 Die den steen verkeerd heeft in staende wateren, en de steenrotse tot fonteinen der wateren.

PSALM CXV by de Hebreuewen.

NIET ONS, HEERE, NIET ONS : maer uwen naam geeft de glorie.

2 Door uwe bermhertigheid, en waarheid : dat tot eenigen tyden de heidenen niet zeggen : Waer is hun God?

3 Doch onzen God is in den hemel : al dat hy gewild heeft, dat heeft hy gedaen.

4 De afgodenbeelden der heidenen zyn zilver en goud, werken van der menschen handen.

5 Zy hebben eenen mond, en zy zullen niet spreken : zy hebben oogen, en zy zullen niet zien.

6 Zy hebben ooren, en zy zullen niet hooren : zy hebben neuzen, en zy zullen niet rieken.

7 Zy hebben handen, en zy zullen niet tasten : zy hebben voeten, en zy zullen niet wandelen : zy zullen niet roepen met hunne keele.

8 Hun gelyk moeten zy worden die ze maken : en alle die in hen betrouwen.

9 Het huis van Israël heeft in den Heer gehoopt : hy is hun helper en hun beschermmer.

10 Het huis van Aäron heeft in den Heer gehoopt : hy is hun helper en hun beschermmer.

11 Die den Heer vreezen, hebben in den Heer gehoopt : hy is hun helper en hun beschermmer.

12 Den Heer is onzer gedachtig geweest : en heeft ons gebenedyd : hy heeft gebenedyd het huis van Israël : hy heeft gebenedyd het huis van Aäron.

13 Hy heeft gebenedyd alle degene die den Heere vreezen, de kleinen met de grooten.

14 Den Heer doe nog meer op u : op u en op uwe kinderen.

15 Gebenedyd zyt gy van den Heere, die gemaekt heeft hemel en aerde.

16 Den hemel der hemelen behoort den Heere toe : maer de aerde heeft hy gegeven den kinderen der menschen.

17 De dooden zullen u niet loven, Heere : noch alle die nederdalen in de helle.

18 Maer wy die leven gebenedyden den Heere, van nu aen tot in der eeuwigheid.

PSALM CXIV.

Dilexi, quoniam exaudiet.

IK heb bemind, want den Heer zal verhooren de stemme myns gebeds.

2 Want hy heeft zyne oor naer my geneigd : en in myne dagen zal ik aenroepen :

3 De pynen der dood hebben my omvangen : en de perykelen der helle hebben my gevonden. Verdruktheid en pyne heb ik gevonden :

4 Den naem des Heeren heb ik aengeroepen. O Heere, verlost myne ziel :

5 Bermhertig Heere, en regtveerdig, en onzen God doet ontfermhertigheid.

6 Den Heer bewarende de kleinen : ik ben verootmoedigd geweest, en hy heeft my verlost.

7 Keert wederom myne ziel in uwe rust : want den Heer heeft u wel gedaen.

8 Want hy heeft myne ziel verlost van de dood : myne oogen van tranen, myne voeten van den val.

9 Ik zal den Heer behagen in het landschap der levenden.

PSALM CXV.

Credidi, propter quod.

IK heb geloofd, daerom heb ik gesproken : maer ik ben bovenmaten zeer verootmoedigd.

11 Ik heb in mynen overgang gezeid : Alle mensch is logenachtig.

12 Wat zal ik den Heere wederom geven, voor al dat hy my gegeven heeft ?

13 Den kelk der zaligheid zal ik nemen : en den naem des Heeren aenroepen.

14 Myne beloften zal ik den Heere betalen voor alle zyn volk :

15 Kostelyk is in des Heeren aenzigt de dood van zyne heiligen :

16 O Heere, want ik ben uw knecht : ik ben uw knecht, en uwer dienstvrouw zoon. Gy hebt in stukken gebroken myne banden :

17 U zal ik offeren het sacrificie des lofs, en den naem des Heeren aenroepen.

18 Myne beloften zal ik betalen den Heere voor het aenzigt van alle zynen volke :

19 In de voorhoven van des Heeren huis, in het midden van u Jerusalem.

PSALM CXVI.

Laudate Dominum omnes gentes.

LOOFt den Heere alle heidenen : looft hem alle volken :

2 Want op ons is gevestigd zyne bermhertigheid : en de waarheid des Heeren blyft in der eeuwigheid.

PSALM CXVII.

Confitemini Domino.

BElydt den Heere, want hy is goed : want in der eeuwigheid is zyne bermhertigheid.

2 Laet Israël nu zeggen dat hy goed is : dat in der eeuwigheid zyne bermhertigheid is.

3 Laet nu het huis van Aaron zeggen : dat in der eeuwigheid zyne bermhertigheid is.

4 Laet ze nu alle zeggen die den Heere vreezen : dat zyne bermhertigheid in der eeuwigheid is.

5 In myne tribulatie heb ik den Heer aengeroepen : en den Heer heeft my in de ruimte verhoord.

6 Den Heer is myn helper : ik zal niet vreezen wat my den mensch doet.

7 Den Heer is myn helper : en ik zal myne vyanden versmaden.

8 Het is beter betrouwen te hebben op den Heere, dan te betrouwen in den mensch :

9 Het is beter te hopen in den Heere, dan te hopen in de prinsen.

10 Alle de heidenen hebben my omringeld : en het is in den naem des Heeren, dat ik my over hen gewroken heb.

11 Omringelende hebben zy my omringeld : en het is in den naem des Heeren, dat ik my over hen gewroken heb.

12 Zy hebben my omringeld gelyk byen, en zy zyn ontstoken gelyk een vuur in de doornen : en het is in den naem des Heeren, dat ik my over hen gewroken heb.

13 Ik ben gestooten en omgeworpen dat ik vallen zoude : en den Heer heeft my ontvangen.

14 Myne sterkheid en myn lof is den Heer : en hy is my ter zaligheid geworden.

15 Eene stemme des verheugens en der zaligheid is in de tabernakelen der regtveerdigen.

16 De regter hand des Heeren heeft kracht gedaen : de regter hand des Heeren heeft my verheven, de regter hand des Heeren heeft kracht gedaen.

17 Ik zal niet sterven, maer leven : en ik zal vertellen de werken des Heeren.

18 Kastydende heeft my den Heer gekastyd : en hy heeft my der dood niet geleverd.

19 Doet my open de poorten der regtveerdigheid, als ik daerin gegaen ben, zal ik den Heere belyden :

20 Dit is de poorte des Heeren, de regtveerdigen zullen daarin gaen.

21 Ik zal u belyden, want gy hebt my gehoord : en gy zyt my geworden ter zaligheid.

22 Den steen denwelken de timmerlieden verworpen hebben : dezen is geworden tot eenen hoofdsteen des hoeks.

23 Van den Heere is dit gedaen : en het is wonderlyk in onze oogen.

24 Dit is den dag, denwelken den Heer gemaakt heeft : laet ons verheugen, en blyde zyn daarin.

25 O Heere, maekt my zalig, ô Heere, doet voorspoediglyk :

26 Gebenedyd is hy die komt in den naem des Heeren. Wy hebben u gebenedyd van den huize des Heeren :

27 Den Heer is God, en hy heeft ons verlicht. Stelt den hoogen feestdag in de dikte der looveren, tot aen den hoorn des' autaers.

28 Gy zyt myn God, en ik zal u belyden : myn God zyt gy, en ik zal u verheffen. Ik zal u belyden, want gy hebt my verhoord : en zyt my geworden ter zaligheid.

29 Belydt den Heere, want hy is goed : want in der eeuwigheid is zyne barmhertigheid.

PSALM CXVIII.

ALEPH. Beati immaculati.

ZALIG zyn zy die onbesmet zyn in den weg : die wandelen in de wet des Heeren.

2 Zalig zyn zy die zyne getuigenissen onderzoeken : die met geheel herte hem zoeken.

3 Want degene die boosheid doen, hebben in zyne wegen niet gewandeld.

4 Gy hebt bevolen uwe geboden volkomenlyk te onderhouden.

5 Och of myne wegen geschikt wierden, om te onderhouden uwe regtveerdigmakingen.

6 Dan zal ik niet beschaemd worden, als ik wel doorzien zal alle uwe geboden.

7 Ik zal u danken uit een geschikt opregt hert : om dat ik geleerd heb de regte oordeelen uwer regtveerdigheid.

8 Uwe regtveerdigmakingen zal ik bewaren : wilt my niet verlaten te eenemael.

BETH. In quo corrigit.

9 Waerin zal een jongeling zynen weg beteren? in te bewaren uwe woorden.

10 Uit gansch herte heb ik u gezocht :

wilt my niet verstooten van uwe geboden.

11 In myn hert heb ik uwe uitspraken geborgen : opdat ik u niet zondigen zoude.

12 Gebenedyd zyt gy, Heere : leert my uwe regtveerdigmakingen.

13 Met myne lippen heb ik uitgesproken alle de vonnissen uws monds.

14 In den weg van uwe getuigenissen heb ik geneugte gehad, gelyk in allerlei rykdommen.

15 In uwe geboden zal ik geoefend worden : en bemerken uwe wegen.

16 In uwe regtveerdigmakingen zal ik my oefenen : en ik zal uwe woorden niet vergeten.

CHIMEL. Retribue

17 Vergeldt uwen knecht, maekt my levende : en ik zal uwe woorden bewaren.

18 Ontdekt myne oogen : en ik zal aenmerken de wonderlykheden van uwe wet.

19 Een inwooner ben ik op aerde : wilt voor my niet verbergen uwe geboden.

20 Myne ziel heeft lust gehad om te begeeren uwe regtveerdigmakingen, tot allen tyde.

21 Gy hebt de hooveerdigen gestraft : vermaledyd zyn zy die afwyken van uwe geboden.

22 Neemt van my het verwyten en de versmaetheid : want ik heb uwe getuigenissen onderzocht.

23 Want de prinsen hebben gezeten, en spraken tegen my : maer uw dienaar werd geoefend in uwe regtveerdigmakingen.

24 Want ook uwe getuigenissen zyn myne overpeinzing : en uwe regtveerdigmakingen zyn myn raed.

DALETH. Adhæsit.

25 Myne ziel kleeft aen den vloer : maekt my levende naer uw woord.

26 Myne wegen heb ik uitgesproken, en gy hebt my verhoord : leert my uwe regtveerdigmakingen.

27 Den weg uwer regtveerdigmakingen leert my : en ik zal geoefend worden in uwe wonderlykheden.

28 Myne ziel heeft gesluimerd van verdriet : vestigt my door uwe woorden.

29 Den weg der boosheid doet weg van my : en van uwe wet ontfermt u myner.

30 Den weg der waarheid heb ik gekozen : uwe oordeelen heb ik niet vergeten.

31 Ik heb uwe getuigenissen aangehangen, Heere : wilt my niet beschamen.

32 Den weg van uwe geboden heb ik geloopen, als gy myn hert verbreidde.

HE. Legem pone.

33 Heere, stelt my voor eene wet den weg uwer regtveerdigmakingen : en ik zal dien zoeken tot allen tyden.

34 Geeft my verstand, en ik zal uwe wet doorzoeken : en ik zal die bewaren uit gansch herte.

35 Leidt my voorts in het pad van uwe geboden : want dit heb ik gewild.

36 Neigt myn hert tot uwe getuigenissen : en niet tot de gierigheid.

37 Keert myne oogen dat zy geene ydelheid zien : in uwen weg maakt my levende.

38 Stelt uwen knecht uw woord, in uwe vreeze.

39 Keert af myn verwyf, dat ik vermoed heb : want uwe oordeelen zyn geneuglyk.

40 Ziet ik heb begeerd uwe geboden : in uwe regtveerdigheid maakt my levende.

VAU. Et veniat.

41 En laet op my komen uwe bermhertigheid, Heere : uwe zaligheid naer uwen woorde.

42 Dat ik antwoorden mag dengenen die my verwyten : dat ik heb in uwe woorden gehoopt.

43 En neemt van mynen mond niet weg het woord der waarheid altemale : want in uwe oordeelen heb ik vast gehoopt.

44 En ik zal uwe wet altyd bewaren : immermeer en in de eeuwigheid der eeuwigheden.

45 En ik heb gewandeld in de ruimte : want ik heb uwe geboden onderzocht.

46 En ik sprak van uwe getuigenissen in het aenschyn der koningen : en ik werd niet beschaemd.

47 En ik oefende myne gedachten in uwe geboden, die ik bemind heb.

48 En ik heb myne handen opgeheven tot uwe geboden, die ik bemind heb : en ik zal my oefenen in uwe regtveerdigmakingen.

ZAIN. Memor esto.

49 Weest gedachtig uws woords tot behoef uwen knechte, daerin dat gy my hoop gegeven hebt.

50 Deze heeft my getroost in myne ootmoedigheid : want uw woord heeft my levende gemaakt.

51 De hooveerdigen deden booslyk overal : maer van uwe wet ben ik niet afgeweken.

52 Ik ben gedachtig geweest uwer oordeelen van het begin der wereld, Heere : en ik ben vertroost geworden.

53 Eene bezwymeling heeft my bevangen, om de zondaers die uwe wet verlaten.

54 Liedekens waren my uwe regtveerdigmakingen, in de plaats myner pelgrimage.

55 Ik ben des nachts gedachtig geweest, ô Heere, uws naems : en ik heb uwe wet bewaerd.

56 Deze is myne geworden : om dat ik uwe regtveerdigmakingen verzocht heb.

CHETH. Portio mea.

57 Heere, ik heb gezeid : het is myn deel, dat ik uwe wet beware.

58 Ik heb voor uw aenzigt geboden uit gansch herte : ontfermt u myner naer uw woord.

59 Ik bezinde myne wegen : en ik heb myne voeten gekeerd in uwe getuigenissen.

60 Ik ben bereid en niet versaegd : om uwe geboden te onderhouden.

61 De banden der zondaren hebben my omvangen : en uwe wet heb ik niet vergeten.

62 Ter middernacht stond ik op om u te danken, voor de oordeelen uwer regtveerdigmakinge.

63 Deelachtig ben ik alle dergene die u vreezen : en die uwe geboden bewaren.

64 Van uwe bermhertigheid, Heere, is de aerde vol : uwe regtveerdigmakingen leert my.

TETH. Bonitatem.

65 Goedheid hebt gy uwen knecht gedaen, Heere, naer uw woord.

66 Goedheid en onderwyzinge, en wetenheid leert my : want ik heb uwe geboden geloofd.

67 Eer ik verootmoedigd werd, zoo heb ik misdaen : daerom heb ik uwe woorden bewaerd.

68 Goed zyt gy : en in uwe goedheid leert my uwe regtveerdigmakingen.

69 Vermenigvuldigd is op my de boosheid der hooveerdigen : maer ik zal in myn geheel hert onderzoeken uwe geboden.

70 Hun hert is geronnen als melk : maer ik heb uwe wet overpeinsd.

71 Het is my goed dat gy my verootmoedigd hebt : dat ik mag leeren uwe regtveerdigmakingen.

72 Beter is my de wet uws monds, boven duizenden van goud en zilver.

JOD. Manus.

73 Uwe handen hebben my gemaakt, en geformeerd : geeft my verstand dat ik uwe geboden leere.

74 Die u vreezen zullen my zien, en blyde zyn : om dat ik in uwe woorden vast gehoopt heb.

75 Ik heb bekend, Heere, dat uwe oordeelen gerechtigheid zyn : en in uwe waarheid hebt gy my verootmoedigd.

76 Laet uwe bermhertigheid geschieden dat zy my vertrooste, naer uw woord uwen dienaar.

77 Laet uwe bermhertigheden tot my ko-

men, en ik zal leven : want uwe wet is myne diepe aendachtigheid.

78 Laet de hooveerdigen beschaemd worden, want zy hebben te onregte tegen my boosheid bedreven : maer ik zal geoefend worden in uwe geboden.

79 Laet ze tot my gekeerd worden die u vreezen : en die uwe getuigenissen kennen.

80 Laet myn hert onbesmet worden in uwe regtveerdigmakingen, dat ik niet beschaemd worde.

CAPH. Defecit.

81 Myne ziel is bezweken in uwe zaligheid : en in uw woord heb ik vast gehoopt.

82 Myne oogen zyn bezweken, in uw woord, zeggende : Wanneer zult gy my vertroosten?

83 Want ik ben geworden als eene leeren flessche in den rym : uwe regtveerdigmakingen heb ik niet vergeten.

84 Hoe veel zyn de dagen uws dienaers : wanneer zult gy van degene die my vervolgen oordeel doen?

85 De boozen hebben my klappernyen verteld : maer niet als uwe wet.

86 Alle uwe geboden zyn waerachtigheid : te onregt hebben zy my vervolgd, helpt my.

87 Zeer byna hebben zy my verslonden op de aerde : maer ik heb uwe geboden niet verlaten.

88 Naer uwe bermhertigheid maekt my levende : en ik zal bewaren de getuigenissen uws monds.

LAMED. In aeternum Domine.

89 In dereeuwigheid, Heere, blyft uw woord in den hemel.

90 Van geslachte tot geslachte is uwe waarheid : gy hebt de aerde vastgemaekt, en zy blyft altyd.

91 Door uwe ordinantie duert den dag : want alle dingen dienen u.

92 Ten ware zake dat uwe wet myne diepe aendacht ware : zoo ware ik by aventure vergaen in myne ootmoedigheid.

93 In der eeuwigheid zal ik niet vergeten uwe regtveerdigmakingen : want in dezelve hebt gy my levende gemaekt.

94 Uwe ben ik, maekt my zalig : want uwe regtveerdigmakingen heb ik verzoekt.

95 My hebben de zondaers verbeid, om dat zy my verdoen zouden : uwe getuigenissen heb ik verstaen.

96 In alle volmakinge heb ik een einde gezien : uw gebod is breed bovenmaten.

MEM. Quomodo.

97 Hoe heb ik uwe wet bemind? den geheelen dag is zy myne aendacht.

98 Gy maekt my door uw gebod wyzer

dan myne vyanden zyn : want altyd is het met my.

99 Boven alle die my leerden heb ik verstaen : om dat uwe getuigenissen myne aendacht zyn.

100 Boven de ouders heb ik verstand gehad : om dat ik uwe geboden gezocht heb.

101 Van alle kwade wegen heb ik myne voeten afgekeerd : om dat ik uwe woorden bewaren zoude.

102 Van uwe oordeelen heb ik niet afgeweken : want gy hebt my eene wet gesteld.

103 Hoe zoet zyn myner keele uwe woorden, boven honig mynen monde!

104 Uwe geboden maken my verstandig : daarom heb ik gehaet alle de wegen der boosheid.

NOUN. Lucerna.

105 Een lichtvat mynen voeten is uw woord, en een licht mynen paden.

106 Ik heb het gezwooren, en eenen vasten opzet gemaekt, te bewaren de oordeelen uwer regtveerdigheid.

107 Ik ben in allen zyden verootmoedigd, Heere : maekt my levende naer uw woord.

108 De vrywillige offeranden myns monds maekt behagelyk, Heere : en uwe oordeelen leert my.

109 Myne ziel is in myne handen altyd : en uwe wet heb ik niet vergeten.

110 De zondaers hebben my eenen strik gesteld : en van uwe geboden heb ik niet gedood.

111 Tot eene erfenisse heb ik verkregen uwe getuigenissen in der eeuwigheid : want zy zyn myns herten verheugen.

112 Ik heb myn hert gebogen om te doen uwe regtveerdigmakingen in der eeuwigheid, om den wederloon.

SAMECH. Iniquos odio habui.

113 De booze heb ik gehaet : en uwe wet heb ik bemind.

114 Gy zyt myn helper en ontvanger : en in uw woord heb ik vast gehoopt.

115 Wykt van my af gy kwaedwilligen : en ik zal onderzoeken de geboden myns Gods.

116 Ontvangt my naer uw woord, en ik zal leven : en beschaemt my niet van myn verwachten.

117 Helpt my, en ik zal zalig wezen : en ik zal myne gedachten in uwe regtveerdigmakingen altyd oefenen.

118 Gy hebt versmaed alle degene die afscheiden van uwe oordeelen : want onregtveerdig is hun gepeins.

119 Voor overtreders heb ik gehouden alle de zondaers der aerde : daarom heb ik uwe getuigenissen bemind.

120 Doorsteekt myn vleesch met uwe vrees : want uwe oordeelen heb ik gevreesd.

AIN. Feci judicium.

121 Ik heb oordeel en regtveerdigheid gedaan : levert my niet dengenen die my lasteren.

122 Ontvangt uwen dienaar in het goede : laet de hooveerdigen my niet valschelyk beschuldigen.

123 Myne oogen zyn bezwelen in uwe zaligheid : en in het woord uwer regtveerdigheid.

124 Doet uwen dienaar naer uwe barmhertigheid : en uwe regtveerdigmakingen leert my.

125 Uw dienaar ben ik : geeft my verstand, dat ik weten mag uwe getuigenissen.

126 Het is tyd dat gy het doet, Heere : zy hebben uwe wet te niet gebragt.

127 Daerom heb ik uwe geboden bemind boven goud, en topaessteen.

128 Daerom werd ik tot alle uwe geboden geschikt : alle kwade wegen heb ik gehaat.

PHÉ. Mirabilia.

129 Wonderlyk zyn uwe getuigenissen : daerom heeft ze myne ziel onderzocht.

130 De verklaringen van uwe woorden verlicht : en geeft verstand den kleinen kinderen.

131 Mynen mond heb ik opengedaen en adem ingehaald : want uwe geboden begaerde ik.

132 Ziet my aen, en ontfermt u myner, naer het oordeel dergene die uwen naem liefhebben.

133 Myne gangen beschikt naer uw woord : en laet geene heerschappy over my hebben eenige onregtveerdigheid.

134 Verlost my van der menschen versierde logenen : dat ik uwe geboden onderhoude.

135 Uw aanzigt verlicht op uwen knecht, en leert my uwe regtveerdigmakingen.

136 Myne oogen hebben watervloeden voortgebragt : om dat zy uwe wet niet bewaerd hebben.

TSADE. Justus es.

137 Regtveerdig zyt gy, Heere : en regt is uw oordeel.

138 Gy hebt geboden de regtveerdigheid uwe getuigenissen : en uwe waarheid zeer straffelyk.

139 Myne jaloersheid heeft my doen verdwynen : om dat myne vyanden uwe woorden vergeten hebben.

140 Uw woord is zeer vurig : en uw knecht heeft het bemind.

141 Ik ben een jongeling, en versmaed :

uwe regtveerdigmakingen heb ik niet vergeten.

142 Uwe regtveerdigheid is eene regtveerdigheid in der eeuwigheid : en uwe wet is de waarheid.

143 Verdruktheid en benaewdheid hebben my gevonden : uwe geboden zyn myne aendacht.

144 Gerechtigheid zyn uwe getuigenissen in der eeuwigheid : geeft my verstand, en ik zal leven.

COPH. Clamavi in toto corde.

145 Ik heb geroepen uit ganscher herte, verhoort my, Heere : uwe regtveerdigmakingen zal ik zoeken.

146 Ik heb tot u geroepen, maekt my zalig : dat ik bewaren mag uwe geboden.

147 Ik heb den vroegen morgenstond voorgekomen, en ik heb geroepen : want in uwe woorden heb ik zeer gehoopt.

148 Myne oogen zyn tot u voorgekomen in den dageraad : dat ik uwe woorden bedenken zoude.

149 Hooft myne stemme naer uwe barmhertigheid, Heere : en naer uw oordeel maekt my levende.

150 Die my vervolgen hebben genaakt der boosheid : maer van uwe wet zyn zy verre geworden.

151 Heere, gy zyt by my : en alle uwe wegen zyn waerachtig.

152 Van het beginsel heb ik geweten van uwe getuigenissen : dat gy die in der eeuwigheid gefondeerd hebt.

RESH. Vide humilitatem.

153 Ziet myne ellende en verlost my : want uwe wet heb ik niet vergeten.

154 Oordeelt myn oordeel, en verlost my : door uwe woorden maekt my levende.

155 Verre is van de zondaers de zaligheid : want uwe regtveerdigmakingen hebben zy niet gezocht.

156 Uwe barmhertigheden zyn veel, Heere : naer uw oordeel zoo maekt my levende.

157 Velen zyn er die my vervolgen en kwellen : van uwe getuigenissen ben ik niet afgeweken.

158 Ik heb de overtreders gezien, en ik verdween : om dat zy uwe woorden niet bewaerd hebben.

159 Ziet dat ik uwe geboden gehouden heb, Heere : in uwe barmhertigheid maekt my levende.

160 Het beginsel van uwe woorden is de waerachtigheid : in der eeuwigheid zyn alle de vonnissen uwer regtveerdigheid.

SHIN. Principes.

161 De prinsen hebben my vervolgd zon-

der zake : en van uwe woorden heeft myn hert gevreest.

162 Ik zal blyde zyn in uwe woorden : gelyk die eenen grooten roof vindt.

163 De boosheid heb ik ghaet en verfoeid, maer uwe wet heb ik liefgehad.

164 Zevenwerf daegs heb ik u lof gezeid, van de oordeelen uwer regtveerdigheid.

165 Veel vredes is dengenen die uwe wet beminnen : en zy hebben geene verering.

166 Ik verwachtte uwe zaligheid, Heere, en uwe geboden heb ik bemind.

167 Myne ziel heeft uwe getuigenissen bewaerd : en die zeer bemind.

168 Ik heb bewaerd uwe geboden en getuigenissen : want alle myne wegen zyn in uw aenschouwen.

THAU. Appropinquet.

169 Laet myne bede genaken voor uw aenzigt, Heere : naer uwe uitspraek geeft my verstand.

170 Laet myne begeerte komen voor uw aenzigt : naer uwe uitsprake zoo verlost my.

171 Myne lippen zullen lofzang uitspreken, als gy my zult geleerd hebben uwe regtveerdigmakingen.

172 Myne tong zal uwe uitsprake voortzeggen : want alle uwe geboden zyn geregtigheid.

173 Laet uwe hand wezen om my te helpen : want ik heb uwe geboden verkoren.

174 Ik heb uwe zaligheid begeerd, Heere : en uwe wet is myne aendacht.

175 Myne ziel zal leven, en u loven : en uwe oordeelen zullen my helpen.

176 Ik heb gedooit als een schaep dat verloren gegaan is : zoekt uwen dienaar, want uwe geboden heb ik niet vergeten.

PSALM CXIX.

Ad Dominum cum tribularer.

TÓT den Heer heb ik geroepen als ik verdrukt werd : en hy heeft my verhoord.

2 Heere, verlost myne ziel van de booze lippen, en van de bedriegelyke tonge.

3 Wat mogt men u geven, en wat mogt men u toeleggen, tot de bedriegelyke tonge?

4 Scherpe pylen van den magtigen, en verdervende kolen.

5 Wee my, dat myne pelgrimagie verlengd is : ik heb gewoond met de bewoners van Cedar :

6 Zeer lang is myne ziel een vreemdeling geweest.

7 Met degene die vrede haten was ik vredelyk : als ik hen toesprak, zoo stonden zy tegen my op zonder zake.

PSALM CXX.

Levavi oculos meos.

IK heb myne oogen opgeheven tot de bergen, van waer myne hulp komen zal.

2 Myne hulp is van den Heere, die hemel en aerde gemaakt heeft.

3 Hy laet uwen voet niet slipperen : noch hy slape niet die u bewaert.

4 Ziet hy zal niet sluimeren noch slapen, die Israël bewaert.

5 Den Heer bewaert u, den Heer is uwe bescherming op uwe regter hand.

6 Des daegs zal u de zon niet branden : noch de maen des nachts.

7 Den Heer bewaert u van alle kwaed : den Heer beware uwe ziel.

8 Den Heer beware uwen ingang en uitgang : van nu aen en tot in der eeuwigheid.

PSALM CXXI.

Lætatus sum.

IK ben verblyd in hetgene dat my gezeid is : In het huis des Heeren zullen wy gaen.

2 Onze voeten waren staende, in uwe voorhoven, Jerusalem.

3 Jerusalem die opgetimmerd wordt als eene stad : die zich wel by malkander voegt.

4 Want derwaerts zyn de geslachten opgeklimmen, de geslachten des Heeren : het getuigenis van Israël, om te belyden den naam des Heeren.

5 Want aldaer hebben de stoelen gezeten in het geregt, de stoelen over het huis van David.

6 Wenscht Jerusalem vrede : en overvloedigheid zy dengenen die u liefhebben :

7 Laet vrede worden in uwe kracht : en overvloedigheid in uwe torens.

8 Om myne broeders, en mynen naesten wille, sprak ik vrede van u :

9 Om het huis des Heeren onzes Gods, heb ik u goede dingen gezocht.

PSALM CXXII.

Ad te levavi.

TÓT u heb ik myne oogen opgeheven, die in de hemelen woont.

2 Ziet gelyk de oogen der knechten zyn op de handen van hunne heeren, gelyk de oogen der dienstvrouwe op de handen van hare vrouwe : alzoo zyn onze oogen tot den Heer onzen God, tot dat hy onzer ontfermt.

3 Ontfermt u onzer, Heere, ontfermt u onzer : want wy zyn zeer vervuld met versmaedheden :

4 Zeer vol is onze ziel : der ryken spot, en versmaedheid der hooveerdigen.

PSALM CXXIII.

Nisi quia Dominus.

WAS den Heer by ons niet geweest, laet nu Israël zeggen :

2 Was den Heer in ons niet geweest, toen de menschen tegen ons opstonden,

3 Zoo zouden zy by aventure ons levende verslonden hebben : Toen hunne razende gramschap vergramd was op ons,

4 Zoo zoude by aventure het water ons opgeslonden hebben.

5 Onze ziel is door eene beek gegaen : by aventure zoude onze ziel gegaen zyn door een onverdragelyk water.

6 Gebenedyd zy den Heer, die ons niet gegeven heeft tot eenen vang hunnen tanden.

7 Onze ziel is gelyk eene mussche verlost uit den strik der jagers : Den strik is gebroken, en wy zyn verlost.

8 Onze hulp is in den naam des Heeren, die den hemel en de aerde gemaekt heeft.

PSALM CXXIV.

Qui confidunt.

DIE in den Heere betrouwen, zullen wezen als den berg Sion : hy zal niet wandelen in der eeuwigheid, die daer woont

2 In Jerusalem. Bergen zyn rondom haer : en den Heer is rondom zyn volk, van nu aen tot in der eeuwigheid.

3 Want den Heer zal den scepter der zondaren niet laten op het lot der regtveerdigen : opdat de regtveerdigen hunne handen niet uitsteken zouden tot boosheid.

4 Doet wel, Heere, den goeden en opregten van herte.

5 Maer die afwyken tot kwade verbindingen, zal den Heer brengen met degene die boosheid doen : vrede zy over Israël.

PSALM CXXV.

In convertendo.

ALS den Heer wederom verlost de gevangenen van Sion : zoo zyn wy geworden als getroost :

2 Toen werd met blydschap vervuld onzen mond : en onze tonge met verheugen. Dan zullen zy zeggen onder de heidenen : Den Heer heeft groote dingen met hen gedaen.

3 Den Heer heeft groote dingen met ons gedaen : zy zyn blyde geworden.

4 Verandert, Heere, onze gevangenis, gelyk de beek in den zuiden wind.

5 Die in tranen zaeijen, zullen in verheugen maeien.

6 Al gaende gingen zy en weenden, werpende hunne zaden. Maer komende zullen zy komen met verheugen, brengende hunne schooven.

PSALM CXXVI.

Nisi Dominus ædificaverit.

TEN zy dat den Heer het huis timmere, te vergeefs arbeiden zy die het timmeren. Ten zy dat den Heer de stad beware, te vergeefs waekt hy die ze bewaert.

2 Het is u te vergeefs voor den dag op te staen : staet op na dat gy gezeten hebt, die het brood der pynen eet.

3 Als hy zynen uitverkorenen slaep zal gegeven hebben : ziet de erfenisse des Heeren zyn de kinderen : den loon van de vrucht des buiks.

4 Gelyk de schichten in de hand van den magtigen : alzoo zyn de kinderen van de uitgeschudden.

5 Zalig is den man die zyne begeerten vervuld heeft van deze : hy zal niet beschaemd worden, als hy zyne vyanden aanspreken zal in de poorte.

PSALM CXXVII.

Beati omnes, qui timent.

ZALIG zyn zy alle die den Heere vreezen, die wandelen in zyne wegen.

2 Want gy de arbeiden uwer handen zult eten : zalig zyt gy, en u zal wel zyn.

3 Uwe huisvrouw zal wezen als een welgeladen wynstok, in de wanden uws huis. Uwe kinderen zullen zyn als nieuwe plantsoenen der olyfboomen, rondom uwe tafel.

4 Ziet alzoo zal den mensch gebenedyd worden, die den Heere vreest.

5 Den Heer gebenedyde u uit Sion : en zien moet gy de goeden van Jerusalem alle de dagen uws levens.

6 En zien moet gy de kinderen uwer kinderen, vrede over Israël.

PSALM CXXVIII.

Sapè expugnaverunt.

DIKMAELS hebben zy my bestreden van myne jongheid af, laet Israël dat nu zeggen :

2 Dikmaels hebben zy bestreden van myne jongheid af : maer zy hebben geene magt over my gekregen.

3 Op mynen rugge hebben de zondaers getimmerd : zy hebben lang gemaekt hunne boosheid.

4 Den regtveerdigen Heer zal der zondaren nekken afhouden :

5 Laet ze beschaemd worden en te rugge keeren alle die Sion haten.

6 Worden moeten zy als het hooi der dalen : hetwelk wordt verdord eer het uitgetrokken wordt :

7 Waeraf dat hy zyne handen niet vullen zal die daer maeit, en zynen schoot die schooven vergadert.

8 En die voorby gingen hebben niet gezeld : De benedictie des Heeren zy op u : wy hebben u gebenedyd in den naem des Heeren.

PSALM CXXIX.

De profundis.

UIT de diepte heb ik geroepen tot u, Heere :
2 Heere, verhoort myne stem : Laet uwe ooren luisterende wezen naer de stemme myns biddens.

3 Is het dat gy de boosheden gade slaet, Heere : Heere, wie zal het verdragen?

4 Want by u is verzoening : en om uwe wet heb ik u, Heere, verdragen. Myne ziel heeft verdragen in zyn woord :

5 Myne ziel heeft gehoopt in den Heere.

6 Van de morgenhoede tot den nacht toe : zoo laet Israël in den Heere hopen.

7 Want by den Heere is barmhertigheid : en by hem is zeer overvloedige verlossinge.

8 En hy zal Israël verlossen, van alle zyne boosheden.

PSALM CXXX.

Domine non est exaltatum cor.

HEERE, myn hert is niet verheven : noch myne oogen zyn opgeheven : Noch ik heb gewandeld in groote dingen : noch in wonderlyke dingen boven my.

2 Is het dat ik niet ootmoediglyk gevoelde : maer heb ik myn hert opgeheven : Gelyk een zuigeling die gespeend wordt op zyne moeder is, alzoo zy den loon in myne ziel.

3 Laet Israël hopen in den Heere, van nu aen en tot in der eeuwigheid.

PSALM CXXXI.

Memento Domine David.

GEDENKT Heere Davids, en alle zynen zachtmoedigheid :

2 Gelyk hy gezworen heeft den Heere, en eene belofte beloofd Jacobs God :

3 Is het dat ik ga in het tabernakel myns huis, is het dat ik klimme op het bedde myner rustplaetse :

4 Is het dat ik mynen oogen slaep geve, en mynen wenkbraeuwen sluimeringe :

5 En ruste den slaep myns hoofds : tot dat ik vinden zal eene plaets voor den Heere, een tabernakel voor den God van Jacob.

6 Ziet, wy hebben haer gehoord in Ephrata : wy hebben haer gevonden in de velden des wouds.

7 Wy zullen gaen in zyn tabernakel : wy zullen aanbidden in de plaets daer zyne voeten gestaan hebben.

8 Staet op, Heere, in uwe ruste, gy en arke van uwe heiligmaking.

9 Uwe priesters laet aengedaen worden

met regtveerdigheid : en uwe heiligen laet verheugen.

10 Om David uwen knecht, keert niet af het aenzigt van uwen Gezalfden.

11 Den Heer heeft David de waerheid gezworen, en hy zal hem niet bedriegen : van de vrucht uws ligchaems zal ik stellen op uwen stoel.

12 Is het dat uwe kinderen bewaren myn testament, en deze myne getuigenissen, die ik hen leeren zal : en hunne kinderen tot in der eeuwigheid, zullen zitten op uwen stoel.

13 Want den Heer heeft Sion verkoren : hy heeft ze verkoren tot eene wooninge voor zich-zelfen.

14 Dit is myne rust in de eeuwigheid der eeuwigheden : hier zal ik wonen, want ik heb deze verkoren.

15 Hare weduwe zal ik gebenedydende gebenedyden : hare armen zal ik verzaden met brooden.

16 Hare priesters zal ik kleeden met zaligheid : en hare heiligen zullen met een verheugen zich verheugen.

17 Derwaerts zal ik voortbrengen den hoorn van David, ik heb een lichtvat bereid mynen Gezalfden.

18 Zyne vyanden zal ik kleeden met beschaemdheden : maer op hem zal bloeijen myne heiligmaking.

PSALM CXXXII.

Ecce quam bonum.

ZIET hoe goed, en hoe geneuglyk is het de broeders te wonen met malkander eendragtlyk :

2 Gelyk de zalve op het hoofd, dewelke nederdaelt tot in den baerd, den baerd van Aaron. Die nederdaelt tot in den ondersten lyst zyns kleeds :

3 Gelyk den dauw van Hermon, die nederdaelt op den berg Sion. Want daer heeft den Heer bevolen de gebenedyding, en het leven tot in der eeuwigheid.

PSALM CXXXIII.

Ecce nunc benedictie.

ZIET, gebenedydt nu den Heere, alle gy knechten des Heeren : Die staet in het huis des Heeren, de voorhoven van het huis onzes Gods.

2 In de nachten heft op uwe handen in het heilige, en gebenedydt den Heere.

3 Gebenedyden moet u den Heer uit Sion, die gemaekt heeft hemel en aerde.

PSALM CXXXIV.

Laudate nomen Domini.

LOOFT den naem des Heeren, looft gy dienaers den Heere.

2 Die in het huis des Heeren staet, in de voorhoven des huis onzes Gods.

3 Looft den Heere, want den Heer is goed : zingt lof zynen naem, want hy is zoet.

4 Want den Heer heeft Jacob voor zich verkoren, Israël tot zyne bezittinge.

5 Want ik heb bekend dat den Heer groot is, en dat onzen God is boven alle goden.

6 Al dat den Heer geweld heeft, dat heeft hy gedaan in den hemel, en in de aerde, in de zee, en in alle de afgronden.

7 Voortbrengende de wolken van het uiterste der aerde : de bliksemen heeft hy tot regen gemaakt. Die de winden voortbrengt uit zyne verborgene schatten :

8 Die geslagen heeft de eerstgeborenen van Egypten, van de menschen tot de beesten :

9 Hy heeft uitgezonden teekenen, en wonderwerken in het midden van u Egypten : op Pharao, en op alle zyne knechten.

10 Die vele volken verslagen heeft : en gedood sterke koningen.

11 Schon den koning van de Amorrheen, en Og, den koning van Basan, en alle de koningryken van Chanaan.

12 En hy heeft hun land tot eene erfenisse gegeven, eene erfenisse Israël zynen volke.

13 Heere, uwen naem is in der eeuwigheid : Heere, uwe gedenkenisse is van geslachte tot geslachte.

14 Want den Heer zal zynen volke regt oordeel doen; en over zyne knechten zal hy zich laten verzoenen.

15 De afgodenbeelden der heidenen zyn zilver en goud, werken van der menschen handen.

16 Eenen mond hebben zy, en zy zullen niet spreken : zy hebben oogen, en zy zullen niet zien.

17 Zy hebben ooren, en zy zullen niet hooren : want daer is geen adem in hunnen mond.

18 Huns gelyk moeten zy worden die ze maken : en alle die in hen betrouwen.

19 Gy huis van Israël, gebenedydt den Heere : gy huis van Aaron, gebenedydt den Heere.

20 Gy huis van Levi, gebenedydt den Heere : die den Heere vreest, gebenedydt den Heere.

21 Gebenedydt zy den Heere uit Sion, die in Jerusalem woont.

PSALM CXXXV.

Confitemini Domino.

BELYDT den Heere, want hy is goed ; want in der eeuwigheid is zyne bermhertigheid.

2 Belydt den God der goden : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

3 Belydt den Heere der heeren : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

4 Die groote wonderlyke dingen doet alleen : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

5 Die de hemelen gemaakt heeft door het verstand : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

6 Die de aerde vastgemaakt heeft op de wateren : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

7 Die gemaakt heeft de groote lichten : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

8 De zon den dage voor te staen : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

9 De maen en de sterren den nacht voor te staen : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

10 Die Egypten geslagen heeft met hare eerstgeborenen : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

11 Die Israël uitgeleid heeft uit het midden van hen : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

12 Door eene magtige hand, en eenen uitgestreken arm : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

13 Die gedeeld heeft de Roode zee in deelen : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

14 En heeft Israël uitgeleid door het midden van haer : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

15 En heeft nedergeworpen Pharao en zyne magt in de Roode zee : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

16 Die zyn volk geleid heeft door de woestyne : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

17 Die groote koningen verslagen heeft : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

18 En heeft gedood sterke koningen : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

19 Schon den koning van de Amorrheen : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

20 En Og den koning van Basan : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

21 En heeft hun land gegeven tot eene erfenisse : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

22 Eene erfenisse voor Israël zynen dienaar : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

23 Want in onze benaauwdheden is hy onzer gedachtig geweest : want in der

eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

24 En hy heeft ons verlost van onze vyanden : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

25 Die spyze geeft allen vleesche : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

26 Belydt God des hemels : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid. Belydt den Heer der heeren : want in der eeuwigheid duert zyne bermhertigheid.

PSALM CXXXVI.

Super flumina.

Op de vloeden van Babylonien daer hebben wy gezeten en geweend : als wy dachten op Sion :

2 Aen de wilgen in het midden van haer, hebben wy onze muziekinstrumenten gehangen.

3 Want daer hebben zy ons gevraagd, die ons gevangen weg hebben geleid, de woorden van de zangen : En die ons weggeleid hebben : Zingt ons eenen lofzang van de zangliedekens van Sion.

4 Hoe zullen wy zingen den lofzang des Heeren in een vreemd land?

5 Is het dat ik uws vergete Jerusalem, zoo moet vergeten worden myne regter hand.

6 Myne tonge moet kleven aen myne kaken, is het dat ik uws niet gedenke. Is het dat ik Jerusalem niet voorstelle, in het beginsel myner blydschappe.

7 Weest gedachtig, Heere, der kinderen van Edom, in den dag van Jerusalem : Die daer zeggen : Rein af, rein af tot haren bodem toe.

8 Gy ellendige dochter van Babylonien : zalig is hy die u wedergeven zal uwen loon, denwelken gy ons geloond hebt.

9 Zalig is hy, die houden zal, en slaen uwe kleine kinderen tegen den steen.

PSALM CXXXVII.

Confitebor.

Ik zal u belyden, Heere, uit ganscher herte : om dat gy gehoord hebt de woorden myns monds. In het aenschouwen der engelen zal ik u lof zingen :

2 Ik zal aanbidden tot uwen heiligen tempel, en belyden uwen naem. Voor uwe bermhertigheid en waarheid : want gy hebt over al groot gemaakt uwen heiligen naem.

3 Wanneer ik u aanroep, zoo hoort my : gy zult de kracht in myne ziele vermenigvuldigen.

4 U moeten belyden, Heere, alle koningen der aerde : want zy hebben gehoord alle de woorden uws monds :

5 En laet ze zingen in des Heeren wegen : want groot is de glorie des Heeren.

6 Want den Heer is hoog, en hy aenziet de nederen : en de hoogen kent hy van verre.

7 Is het dat ik wandele in het midden der tribulationen, zoo zult gy my levende maken : en over de gramschap van myne vyanden hebt gy uwe hand uitgestoken, en uwe regter hand heeft my zalig gemaakt.

8 Den Heer zal betalen voor my : Heere, uwe bermhertigheid is in der eeuwigheid : de werken van uwe handen wilt niet versmaden.

PSALM CXXXVIII.

Domine probasti me.

HEERE, gy hebt my beproefd en my gekend :

2 Gy hebt myn zitten gekend en myn opstaen :

3 Gy hebt myne gedachten gekend van verre : myn pad, en myn zeelken hebt gy onderzocht.

4 En alle myne wegen hebt gy te voren gezien : want daer is geene spraek in myne tong.

5 Ziet, Heere, gy hebt gekend alle de laetste en oude dingen : gy hebt my gemaakt, en op my hebt gy uwe hand gelegd.

6 Wonderlyk is uwe wetenheid geworden uit my : zy is groot geworden, en ik zal daertoe niet kunnen geraken.

7 Waerhenen zal ik gaen van uwen geest ? of werwaerts zal ik van uw aenzigt vlieden ?

8 Is het dat ik in den hemel klimme, daer zyt gy : is het dat ik nederdale ter helle, daer zyt gy tegenwoordig.

9 Is het dat ik myne vederen neme des morgens vroeg, en ga woonen aen het uiterste der zee :

10 Zoo zal ook uwe hand my derwaerts leiden : en uwe regter hand zal my houden.

11 En ik heb gezegd : By aventure zullen my de duisternissen bedekken : en den nacht is myn verlichten in myne wellusten.

12 Want de duisternissen zullen van u niet verduisterd worden, en den nacht zal als den dag verlicht worden : gelyk zyne duisternissen, alzoo zal ook zyn licht zyn.

13 Want gy hebt myne nieren bezeten : gy hebt my opgenomen van myns moeders ligchaem.

14 Ik zal u belyden, want gy zyt vervaerlyk groot geworden : wonderlyk zyn uwe werken, en myne ziel bekent het zeer wel.

15 Myn gebeente is niet verborgen voor u, hetwelk gy gemaakt hebt in het heimelyk : en myne substantie in het onderste der aerde.

16 Myne onvolmaektheid hebben uwe oogen aengezien, en in uwen boek zullen

zy alle geschreven worden : de dagen zullen gemaekt worden, en niemand daerin.

17 Maer uwe vrienden zyn my uitermate zeer eerlyk geworden, ô God : uitermate zeer is hunne heerlykheid versterkt.

18 Ik zal ze tellen, en zy zullen boven het zand der zee vermenigvuldigd worden : ik ben opgestaen, en nog ben ik met u.

19 Is het dat gy, God, de zondaren doot : zoo gaet gy bloedige mannen van my :

20 Want gy zegt in de gedachte : zy zullen in ydelheden uwe steden ontvangen.

21 Heb ik, Heere, niet gehaet degene die u haten : en verdween ik niet op uwe vyanden ?

22 Met volkomen haet haette ik ze : zy zyn my vyanden geworden.

23 Proeft my, God, en weet myn hert : vraegt my, en bekent myne paden.

24 En beziet of den weg der boosheid in my is : en leidt my in den eeuwigen weg.

PSALM CXXXIX.

Eripe me Domine.

VERLOST my, Heere, van den kwaden mensch : van den boozen man verlost my.

2 Die boosheden gedacht hebben in het herte : en dagelyks kryg aenregten.

3 Zy hebben hunne tonge gescherpt als serpente : venyn der adderen is onder hunne lippen.

4 Bewaert my, Heere, van de hand des zondaers : en van de booze menschen verlost my. Die gedacht hebben myne gangen om te stooten :

5 De hooverdigen hebben my eenen strik verborgen : En zy hebben zeelen uitgerek tot eenen strik : by den weg hebben zy my een struiksel gesteld.

6 Ik heb den Heere gezeid : Myn God zyt gy : verhoort, Heere, de stemme myns smeekens,

7 Heere, Heere, de kracht myner zaligheid : gy hebt beschermt myn hoofd in den dag des stryds :

8 Levert my niet, Heere, door myne begeerlykheid den zondaer : zy hebben tegen my gedacht, verlaet my niet, opdat zy by aventure niet verheven worden.

9 Het hoofd van hunnen omgang : den arbeid van hunne lippen zal hen overdekken.

10 Kolen zullen op hen vallen, in het vuur zult gy ze nederwerpen : in de ellendigheden zullen zy niet staende blyven.

11 Een man van veel woorden zal niet gevorderd worden op de aerde : den onrechtveerdigen man zullen kwade dingen bevangen in de dood.

12 Ik heb gekend dat den Heer het regt van den behoeftigen doen zal : en de wrake van de armen.

13 Maer nogtans zullen de rechtveerdigen uwen naem belyden : en de opregten zullen woonen voor uw aenschyn.

PSALM CXL.

Domine clamavi,

HEERE, ik heb geroepen tot u, verhoort my : luistert naer myne stemme, als ik tot u roepen zal :

2 Laet myn gebed opklimmen gelyk een reukoffer voor uw aenzigt : het opheffen myner handen laet wezen als een avond-sacrificie.

3 Heere, behoedt mynen mond : en bewaert myne lippen.

4 Neigt myn hert niet af tot de woorden der kwaedheid, om te ontschuldigen de onschulden in de zonden. Met de menschen die boosheid doen : en ik zal geene gemeenschap houden met hunne uitverkorenen.

5 Den rechtveerdigen zal my straffen in barmhertigheid, en my berispen : maer de olie des zondaers zal myn hoofd niet vet maken. Want myn gebed is nog in hun welbehagen :

6 Hunne registers gevoegd aen den steen zyn verslonden. Zy zullen myne woorden hooren, want zy vermogten het :

7 Gelyk de vettigheid der aerde uitgeborsten is op de aerde : alzoo zyn onze beenderen verstrooid omtrent de helle :

8 Want tot u, ô Heere, Heere, zyn myne oogen : in u heb ik gehoopt, neemt myne ziel niet weg.

9 Bewaert my van den strik, denwelken zy my gelegd hebben : en van de struikselen dergenen die boosheid doen.

10 In zyne nette zullen de zondaers vallen : alleenlyk ben ik tot dat ik voorby ga.

PSALM CXLI.

Voce mea.

MET myne stemme heb ik geroepen : met myne stemme heb ik tot den Heere hertelyk gebeden :

2 Ik stort voor zyn aenzigt myn gebed uit, en myne tribulatie spreek ik voor hem uit.

3 Als myn geest uit my verflaauwt, en gy hebt myne paden gekend. In dezen weg, daer ik in wandelde, hebben zy my eenen strik verborgen.

4 Ik merkte aen de regterzyde en ik zag : en daer was niemand die my kende. Ik kan niet ontvlieden, en daer is niemand die myne ziel zieht aantrekt.

5 Ik heb tot u geroepen, Heere, ik heb gezeid : Gy zyt myne hoop, myn deel in het land der levenden.

6 Luistert naer myn hertelyk bidden : want ik ben bovenmaten zeer vernederd. Verlost my van degene die my vervol-

gen : want zy zyn my te sterk geworden.

7 Leidt myne ziel uit de gevangenis om uwen naem te belyden : de regtveerdigen verbeiden my, tot dat gy my wederloon geeft.

PSALM CXLII.

Domine exaudi.

HEERE, verhoort myn gebed : met uwe ooren zoo vat myn klagelyk bidden in uwe waarheid : verhoort my in uwe regtveerdigheid.

2 En gaet niet in het regt met uwen dienaar : want in uw aenzigt zal geen levende geregtveerdigd worden.

3 Want den vyand heeft myne ziel vervolgd : hy heeft ik de aerde myne ziel vernederd. Hy heeft my gesteld in het donker gelyk de dooden der wereld :

4 En myn geest is beangst geweest op my, myn hert is in my ontsteld geworden.

5 Ik ben gedachtig geweest der oude dagen, ik heb overdacht alle uwe werken : in de werken uwer handen oefende ik myne gepeinzen.

6 Ik heb myne handen uitgereikt tot u : myne ziel is voor u als aerde zonder water :

7 Heere, verhoort my haestelyk : myn geest is bezweken. Keert uw aenzigt van my niet : en ik zal gelyk zyn dengenen die nederdalen in den put.

8 Doet my vroeg hooren uwe bermhertigheid : want ik heb in u gehoopt. Maekt my kennelyk den weg, daer ik in wandelen mag : want tot u heb ik myne ziel opgeheven.

9 Verlost my van myne vyanden, Heere, tot u ben ik gevloeden :

10 Leert my uwen wille doen, want gy zyt myn God. Uwen goeden geest zal my leiden in den regten weg :

11 Om uwen naem, Heere, zult gy my levende maken in uwe gerechtigheid. Gy zult myne ziel van de tribulatie uitleiden :

12 En door uwe bermhertigheid zult gy myne vyanden heel vernielen. En gy zult vernielen alle die myne ziel verdrukken : want ik ben uw dienaar.

PSALM CXLIII.

Benedictus Dominus Deus.

GEBENEDYD zy den Heer myn God, die myne handen leert ten stryde, en myne vingers ter oorloge.

2 Myne bermhertigheid, en myn toevlugt : myn ontvanger en verlosser : Myn beschermmer, en in hem heb ik gehoopt : die myn volk my onderdanig maekt.

3 Heere, wat is den mensch, dat gy u hem te kennen geeft ? of des menschen zoon, dat gy hem acht ?

4 Den mensch is der ydelheid gelyk geworden : zyne dagen gaen voorby als eene schaduwe.

5 Heere, neigt uwe hemelen, en komt nederwaerts : raekt de bergen, en zy zullen rooken.

6 Bliksemt, en gy zult ze verstrooijen : zendt uit uwe pylen, en gy zult ze verstooren :

7 Zendt uit uwe hand van den hooge, trekt my uit, en verlost my van vele wateren : van de hand der vreemde kinderen.

8 Derwelker mond heeft ydele dingen gesproken : en hunne regter hand is eene regter hand der boosheid.

9 God, ik zal u eenen nieuwen zang zingen : op een psalterspel van tien snaren zal ik u spelen.

10 Die den koningen zaligheid geeft : die David uwen knecht verlost hebt :

11 Verlost my van den kwaden zweerde. En verlost my van de hand der vreemde kinderen, derwelker mond heeft ydelheid gesproken : en hunne regter hand is eene regter hand der boosheid :

12 Derwelker kinderen zyn gelyk nieuwe plantsoenen in hunne jongheid. Hunne dochteren zyn toegemaakt : alom versierd als de gelykenisse van eenen tempel.

13 Hunne kelders zyn vol, overvloeiende van den eenen in den anderen. Hunne schapen zyn vruchtbaar, overvloedig in hunne uitgangen :

14 Hunne runderen zyn vet. Daer is geene vervalting der wanden, noch doorgang : noch geroep in hunne straten.

15 Zalig hebben zy genoemd het volk dat deze dingen heeft : zalig is het volk, wiens den Heer zyn God is.

PSALM CXLIV.

Exaltabo te Deus.

IK zal u verheffen, myn God, gy koning : en ik zal uwen naem gebenedyden in de eeuwigheid der eeuwigheden.

2 Van dage te dage zal ik u gebenedyden : en uwen naem loven in der eeuwigheid, en in de eeuwigheid der eeuwigheden.

3 Groot is den Heer en loffelyk bovenmaten : en zyner grootheid is geen einde.

4 Kindskinderen zullen uwe werken pryzen : en uwe magtigheid zullen zy verkondigen.

5 De heerlykheid van de glorie uwer heilichheid zullen zy spreken : en uwe wonderlyke dingen zullen zy vertellen.

6 En de kracht van uwe vervaerlykheden zullen zy zeggen : en uwe grootheid zullen zy vertellen.

7 De gedekenisse van de overvloedigheid uwer zoetigheid zullen zy uitspreken : en

in uwe regtveerdigheid zullen zy zich verheugen.

8 Genadig en barmhertig is den Heer : lydzamig en zeer barmhertig.

9 Zoet is den Heer eenen iegelyken : en zyne barmhertigheden zyn over alle zyne werken.

10 Alle uwe werken moeten u belyden, Heere : en uwe heiligen moeten u gebenedyden.

11 De glorie uws ryks zullen zy zeggen : en uwe magt zullen zy verkondigen :

12 Opdat zy uwe magt mogen bekend maken den kinderen der menschen : en de glorie van de heerlijkheid uws ryks.

13 Uw ryk is een ryk van alle eeuwen : en uwe heerschappy in alle geslachte en geslachte. Getrouw is den Heer in alle zyne woorden : en heilig in alle zyne werken.

14 Den Heer heft op alle die daer vallen : en hy regt op alle die nedergestooten zyn.

15 De oogen van alle hopen in u, Heere : en gy geeft hun spyze ten bekwamen tyde.

16 Gy opent uwe hand : en vervult alle gedierten met benedictie.

17 Den Heer is regtveerdig in alle zyne wegen : en heilig in alle zyne werken.

18 Den Heer is by alle degene die hem aenroepen : alle degene die hem aenroepen in der waarheid.

19 Den wille dergene die hem vreezen zal hy doen, en hun gebed zal hy verhooren : en hy zal ze zalig maken.

20 Den Heer bewaert alle die hem liefhebben : en alle de zondaren zal hy heel te niet doen.

21 Myn mond zal des Heeren lof spreken : en gebenedyden moet alle vleesch zynen heiligen naem, in der eeuwigheid, en in de eeuwigheid der eeuwigheden.

PSALM CXLV.

Lauda anima mea Dominum.

MYNE ziel looft den Heer, ik zal den Heer loven in myn leven : ik zal den Heere lof zingen zoo lange als ik wezen zal. Wilt u niet betrouwen op de prinsen ;

2 In de kinderen der menschen daer geene zaligheid in is.

3 Zyn geest zal uitgaen, en zal wederkeeren in zyn land : in dien dag zullen alle hunne gedachten vergaen.

4 Zalig is hy wiens helper is den God van Jacob, wiens hoop is in den Heere zynen God :

5 Die gemaakt heeft hemel en aerde, de zee, en al dat er in is.

6 Die de waarheid bewaert in der eeuwigheid, die dengenen die onregt lyden regt doet : die den hungerigen spyze geeft. Den Heer ontbindt de geveterden :

7 Den Heer verlicht de blinden. Den Heer regt op die nedergestooten zyn, den Heer bemint de regtveerdigen.

8 Den Heer bewaert de vreemdelingen, de weeze en weduwe zal hy ontvangen : en de wegen der zondaren zal hy vernielen.

9 Den Heer zal regeren in der eeuwigheid, uwen God Sion, van geslachte tot geslachte.

PSALM CXLVI.

Laudate Dominum.

LOOFt den Heer, want goed is den lofzang onzen God : laet den lof blyde en schoon wezen.

2 Den Heer Jerusalem timmerende : zal de verstrooidheden van Israël vergaderen.

3 Die geneest degene die heel gebroken van herte zyn : en verbindt hunne kwetsuren.

4 Die de menigte der sterren telt : en die alle by namen noemende is.

5 Groot is onzen Heer, en groot is zyne magt : en zynen wysheid is geen getal.

6 Den Heer is ontvangende de zachtmoedige : maer vernederende de zondaers tot der aerde toe.

7 Zingt den Heere voor in belydinge : zingt hem lof op de harpe.

8 Die den hemel bedekt met wolken : en bereidt der aerde regen. Die gras voortbrengt op de bergen : en kruid ten dienste der menschen.

9 Die den beesten hunne spyze geeft : en der raven jongen die hem aenroepen.

10 Hy zal in de sterkheid des peerds geenen lust hebben : noch in eens mans beenen zal hy behagen hebben.

11 Den Heer heeft behagen op degene die hem vreezen : en aen degene die hopen op zyne barmhertigheid.

PSALM CXLVII.

Lauda Jerusalem Dominum.

LOOFt Jerusalem den Heer ; looft uwen God Sion.

13 Want hy heeft vastgemaakt de sloten van uwe poorten : hy heeft uwe kinderen gebenedyd in u.

14 Die uwe palen gesteld heeft vrede : en met de bloeme der tarwe u verzaedt.

15 Die zyn woord uitzendt tot de aerde : rasschelyk loopt zyn woord.

16 Die den sneeuw geeft gelyk wolle : die den nevel gelyk asche sproeit.

17 Hy werpt zyn kristalyn gelyk beten : wie zal kunnen staende blyven voor het aenzigt van zyne koude ?

18 Hy zal zyn woord uitzenden en die smelten ; zyn wind zal blazen, en de wateren zullen vlieten.

19 Die zyn woord verkondigt Jacob :

zyne regtveerdigheden en oordeelen Israël.
 20 Hy heeft alzoo niet gedaen alle natien,
 en zyne oordeelen heeft hy hun niet ge-
 openbaerd. Alleluia.

PSALM CXLVIII.

Laudate Dominum de Cælis.

LOOFT den Heer, gy die van de hemelen
 zyt : looft hem in de hoogten.

2 Looft hem, alle zyne engelen : looft hem,
 alle zyne krachten.

3 Looft hem, zon en maen : looft hem, alle
 sterren en het licht.

4 Looft hem, gy hemelen der hemelen :
 en de wateren die boven de hemelen
 zyn,

5 Laet loven den naem des Heeren. Want
 hy heeft het gezeid, en zy werden gemaekt :
 hy heeft het geboden, en zy werden ge-
 schapen.

6 Hy heeft die vastgesteld in de eeuwigheid,
 en in de eeuwigheid der eeuwigheden : een
 gebod heeft hy gesteld, en het zal niet ver-
 gaen.

7 Looft den Heer, gy die van de aerde zyt,
 draken en alle afgronden.

8 Vuer, hagel, sneeuw, ys, winden der
 tempeesten : die zyn woord doen :

9 Bergen, en alle de heuvelen : vruchtbare
 boomen, en alle cederboomen.

10 Beesten, en allerhande vee, serpente-
 en gevederde vogelen :

11 Koningen der aerde, en alle volken :
 prinsen, en alle regters der aerde.

12 Jongelingen, en maegden : oude lieden
 met de jongen, laet den naem des Heeren
 loven :

13 Want zyn naem alleen is verheven.

14 Zyne belydinge is boven hemel en
 aerde : en hy heeft verheven den hoorn
 zyns volks. Lofzang zy alle zynen heiligen :
 den kinderen van Israël, den volke dat
 hem genaekt.

PSALM CXLIX.

Cantate Domino canticum novum.

ZINGT den Heere eenen nieuwen lofzang :
 zyn lof is in de vergaderinge der heiligen.

2 Laet Israël blyde zyn in hem die hem
 geschapen heeft : en de dochteren van Sion
 laet zich verblyden in haren koning.

3 Laet ze zynen naem loven in de ryen :
 met bomme en met psalterspel laet ze hem
 lof spelen :

4 Want den Heer heeft behagen in zyn
 volk : en hy heeft de zachtmoedigen verhe-
 ven ter zaligheid.

5 De heiligen zullen zich verheugen in
 glorie : zy zullen blyde zyn in hunne slaep-
 kameren.

6 De vrolykheden Gods zyn in hunne keel :
 en zweerden aen beide zyden snydende in
 hunne handen :

7 Om wrake te doen in de natien : straf-
 fingen onder de volken.

8 Om hunne koningen te binden met vete-
 ren : en hunne edelen met yzeren hand-
 boeien.

9 Dat zy in hen mogen doen het beschre-
 ven oordeel : deze glorie is alle zynen hei-
 ligen. Alleluia.

PSALM CL.

Laudate Dominum in sanctis.

LOOFT den Heere in zyne heiligen : looft
 hem in het firmament zynen kracht.

2 Looft hem in zyne heirkrachten : looft
 hem naer de menigte zynen grootheid.

3 Looft hem met het geluid der trompette :
 looft hem met het psalterspel en met de
 harpe.

4 Looft hem met de bomme, en in de
 rye : looft hem met de snaren en orgel.

5 Looft hem met de welluidende cimbalen :
 looft hem met de cimbalen des jolyts :

6 Alle geest love den Heere. Alleluia.

HET

BOEK VAN SALOMONS

PARABELEN OF GELYKENISSEN.

In het Hebreewsch genoemd MISLE, in het Latyn PROVERBIA.

KAPITTEL I.

DIT zyn de parabelen van Salomon, Davids
 zoon, den koning van Israël.

2 Om te weten wysheid en onderwyzing :

3 Om te verstaen de woorden der verstan-
 digheid : en om te ontvangen de onder-
 wyzing der leeringe, regtveerdigheid, en
 oordeel, en gerechtigheid :

4 Oodat den kleinen mag kloekheid gege-

ven worden, den jongeling wetenheid en verstand.

5 Den wyzen hoorende zal wyzer worden : en den verstandigen zal regimenten bezitten.

6 Hy zal de parabele bemerken, en de bedienisse, de woorden der wyzen, en hunne donkere reden.

7 De vreeze des Heeren is het beginsel der wysheid. De dwazen verachten de wysheid en leering.

8 Hoort, myn zoon, de leering uws vaders, en verlaet de wet uwer moeder niet :

9 Opdat er gratie tot uwen hoofde gedaen worde, en eenen halsband aen uwen hals.

10 Myn zoon, is het dat u de zondaers aenlokken consenteert hun niet.

11 Is het dat zy zeggen : Komt met ons, laet ons op het bloed lagen leggen, laet ons bedektelyk lagen leggen tegen den onnoozelen zonder oorzaak :

12 Laet ons dien verslinden gelyk de helle al levende, en geheel als nederdalende in den put.

13 Allerhande kostelyk goed zullen wy vinden, wy zullen onze huizen vullen met rooven.

14 Werpt het lot met ons, laet onzer allen eene borze wezen.

15 Myn zoon, wandelt met hen niet, weert uwen voet van hunne paden.

16 Want hunne voeten loopen tot het kwaed, en zy zyn haestig om bloed te storten.

17 Maer te vergeefs wordt een net gespreid voor de oogen der vogelen.

18 En zy leggen lagen tegen hun eigen bloed, en stellen voorts bedriegelykheden tegen hunne eigene zielen,

19 Alzoo zyn de paden van allen gierigen mensch, zy rooven de zielen der bezitters.

20 De wysheid predikt buiten, op de straten geeft zy hare stemme :

21 Aen het hoofd der scharen roept zy, in de deuren der stadspoorten brengt zy hare woorden voort, zeggende :

22 Hoe lang zult gy kleinen de kindschheid beminnen? en hoe lang zullen de dwazen zich zelve schadelijke dingen begeeren? en de onwyzen de wetenheid haten?

23 Keert u tot myne berispinge : ziet, ik zal u mynen geest voortbrengen, en ik zal u myne woorden toonen.

24 Want ik heb geroepen, en gy hebt geweigerd : ik heb myne hand uitgestoken, en daer was niemand die daarop zag.

25 Gy hebt al mynen raad versmaed, en myne straffingen hebt gy niet geacht.

26 Dus zal ik ook in uwe verderfennisse laghen, en u bespotten, als u hetgene dat gy vreesde, zal overgekomen zyn.

27 Als u overkomen zal zyn eene onver-

zienige katyvigheid, en dat de verderfennisse u overvallen zal als een stormenden wind : als over u komen zal de verdruktheid en benaeuwtheid :

28 Dan zullen zy my aenroepen, en ik zal ze niet aenhooren : 's morgens vroeg zullen zy opstaen, en my niet vinden :

29 Om dat zy de leeringe gehaet hebben, en de vreeze des Heeren niet hebben ontvangen,

30 Noch gevolgd hebben mynen raad, en gelasterd hebben alle myne straffinge.

31 Hierom zullen zy de vruchten huns wegs eten, en van hunne raden zullen zy verzaed worden.

32 Den afkeer der kleinen zal hen dooden, en den voorspoed der dwazen zal ze bederven.

33 Maer die my hoort, zal zonder vervaerdheid rusten, en overvloedigheid gebruiken, als de vreeze der kwaden zal weggenomen zyn.

KAPITTEL II.

MYN zoon, is het dat gy myne reden ontvangt, en myne geboden by u verbergt,

2 Opdat uwe oore wysheid hoore : zoo neigt uw hert om te bekennen de verstandigheid.

3 Want is het dat gy aenroept de wysheid, en uw hert buigt tot de verstandigheid :

4 Is het dat gy die zoekt gelyk geld, en dat gy die als schatten uitgraeft :

5 Dan zult gy verstaen de vreeze Gods, en Gods kennis vinden :

6 Want den Heer geeft wysheid : en uit zynen mond komen verstandigheid en wetenheid.

7 Hy zal bewaren de zaligheid van de opregten, en beschermen degene die simpelky wandelen,

8 Behoedende de paden der regtveerdigheid, en der heiligen wegen bewarende.

9 Dan zult gy verstaen de regtveerdigheid, en het oordeel, en gerechtigheid, en alle goede paden.

10 Is het dat de wysheid in uw hert gaet, en dat de kennis uwer ziele behaegt :

11 Zoo zal den raad u bewaren, en de voorzigtigheid u behouden.

12 Dat gy zult verlost worden van den kwaden weg, en van den mensch die verkeerde dingen spreekt :

13 Die daer verlaten de regte bane, en wandelen door duistere wegen :

14 Die zich verblyden als zy kwalyk gedaen hebben, en verheugen zich in de allerkwaadste dingen :

15 Derwelker wegen verkeerd zyn, en hunne gangen van kwade fame.

16 Opdat gy moogt verlost worden van de

vreemde vrouw, en die van buiten is, die hare woorden zacht maekt.

17 En verlaet den leidsman van hare jonge jeugd,

18 En die het verbond haers Gods vergeten heeft, want haer huis is ter dood geneigd, en ter hellewaert hare paden.

19 Alle die tot haer ingaen, zullen niet wederkeeren, noch zy zullen de paden des levens aennemen.

20 Opdat gy moogt wandelen in den goeden weg : en de paden der regtveerdigen bewaren.

21 Want die opregt zyn, zullen op de aerde woonen, en de simplen zullen daerin blyven.

22 Maer de ongoddelyken zullen van de aerde vernield worden : en die boosselyk doen zullen daeruit geroeid worden.

KAPITTEL III.

MYN zoon, vergeet myne wet niet, en uw hert beware myne geboden.

2 Want langheid der dagen, en jaren des levens, en vrede zullen zy u aenbrengen.

3 Bermhertigheid en waarheid moeten u niet verlaten, doet die rondom uwe keel, en beschryft ze in de tafelen uws herten :

4 En gy zult gratie en goede leeringen vinden voor God en de menschen.

5 Hebt betrouwen in den Heere uit al uw herte, wilt niet staen op uwe eigene kloekheid.

6 In alle uwe wegen zoo peinst op hem, en hy zal uwe gangen beschikken.

7 Zyt niet wys by u zelven : vreest God, en wykt van het kwaed :

8 Want dat zal voorwaer gezondheid wezen uwen navel, en eene verversching van uwe gebeenten.

9 Eert den Heere van uwe goeden, en van de eerstelingen alle uwer vruchten geeft hem :

10 En uwe schuren zullen vervuld worden met verzaedheid, en uwe persen zullen van wyn overvloedig zyn.

11 Myn kind, verwerpt de kastyding des Heeren niet : noch wilt kleinmoedig worden als gy van hem gestraft wordt :

12 Want denwelken den Heer lief heeft, dien straft hy : en heeft welbehagen in hem, als een vader in zyn kind.

13 Zalig is den mensch die wysheid vindt, en die overvloedig is van voorzigtigheid :

14 Beter is het verkrygen van die, dan de komenschap van goud en zilver, hare vruchten zyn de eerste en de allerzuiverste :

15 Zy is beter dan alle rykdommen : en al dat men begeert, mag by haer niet geleken worden.

16 Langheid der dagen is in hare regter

hand, en in hare slinker hand, rykdommen en glorie.

17 Hare wegen zyn schoone wegen, en alle hare paden zyn vreedzaamig.

18 Zy is een hout des levens dengenen die ze aenveerden : en die ze behoudt, is zalig.

19 Den Heer heeft door wysheid de aerde gefondeerd, en den hemel vastgemaekt met voorzienigheid.

20 Door zyne wysheid zyn uitgeborsten de afgronden, en de wolken rennen te zamen met den dauw.

21 Myn zoon, laet dit van uwe oogen niet ontvlieden : Bewaert de wet en den raed :

22 En het zal uwer ziele leven wezen, en gratie uwen monde.

23 Dan zult gy getrouwelyk wandelen in uwen weg, en uw voet zal niet struikelen :

24 Is het dat gy slaapt, zoo zult gy niet vreezen : gy zult rusten, en uw slaep zal zoet zyn.

25 Alzoo dat gy niet zult vreezen van onverzienelyke vervaerdheid, en der ongoddelyken magt u overvallende.

26 Want den Heer zal aen uwe zyde wezen, en uwen voet bewaren dat gy niet gevangen wordt.

27 Wilt hem niet verbieden wel te doen die het vermag : is het dat gy moogt, doet zelf ook wel :

28 Noch zegt uwen vriend : Gaet henen, en komt weder : en morgen zal ik het u geven : als gy het terstond zoudt mogen geven.

29 Bestaet geen kwaed tegen uwen vriend, daer hy zyn betrouwen op u gesteld heeft.

30 Kyft tegen niemand zonder zake, als hy u geen kwaed gedaen heeft.

31 Volgt niet na den onregtveerdigen mensch, noch volgt zyne wegen :

32 Want alle bespotters is den Heere eene afgrysselykheid, en met den simplen is zyne spraek.

33 In den huize des goddeloozen is van den Heere de armoede : maer de wooningen der regtveerdigen zullen gebenedyd worden.

34 Hy zal de spotters bespotten, en den zagmoedigen zal hy gratie geven.

35 Glorie zullen de wyzen beërven : wanneer de dwazen hoog komen, zoo worden zy ter schande.

KAPITTEL IV.

HOORT, kinderen, de onderwyzing uws vaders, en merkt aen dat gy voorzigtigheid moogt weten.

2 Eene goede gave zal ik u geven, verlaet myne wet niet.

3 Want ik ben ook myns vaders zoon ge-

weest, teederkens, en een eeniggeboren voor myne moeder :

4 En hy leerde my, en zeide : Uw hert ontvang myne woorden, bewaert myne geboden, en gy zult leven.

5 Bezit wysheid, bezit voorzigtigheid : vergeet niet, noch wykt af van de woorden myns monds.

6 Verlaet ze niet, en zy zal u bewaren : bemint haer, en zy zal u onderhouden.

7 Het beginsel der wysheid, bezit wysheid, en in alle uwe bezitting krygt voorzigtigheid :

8 Neemt die tot u, en zy zal u verheffen : gy zult van haer geëerd worden, als gy haer zult omhelsd hebben.

9 Zoo zal zy uwen hoofde vermeerderingen van gratien geven, en met eene heerlyke kroon zal zy u overdekken.

10 Hoort, myn zoon, en ontvangt myne woorden, dat de jaren des levens u mogen vermenigvuldigd worden.

11 Den weg der wysheid zal ik u toonen, ik zal u leiden door de paden der gerechtigheid :

12 Dewelke als gy zult ingegaen zyn, zoo zullen uwe gangen niet benaauwd worden, en loopende zult gy geen struiksel hebben.

13 Houdt de onderwyzinge, verlaet ze niet : bewaert ze, want zy is uw leven.

14 Hebt geene geneugte in de wegen der ongoddelyken, noch laet u behagen den weg der kwaden.

15 Vliedt daer af, noch gaet daer door : wykt af, en verlaet dien :

16 Want zy slapen niet, zy en hebben kwaed gedaen : den slaep wordt van hen weggenomen, tot dat zy iemand verdrukt hebben.

17 Zy eten het brood der ongoddelykheid, en drinken den wyn der boosheid.

18 Maer het pad der regtveerdigen, als een blinkende licht, gaet voort en wast tot eenen volkomen dag.

19 Den weg der ongoddelyken is duister : zy weten niet waer zy vallen.

20 Myn zoon, vat myne reden, en tot myne uitspraak neigt uwe oore.

21 Laet ze van uwe oogen niet gaen, bewaert ze in het midden uws herten :

22 Want zy zyn het leven dengenen die ze vinden, en allen vleesche gezondheid.

23 Met aller hoede bewaert uw hert, want daeruit komt het leven.

24 Doet van u den verkeerden mond, en de achterklappende lippen laet verre van u zyn.

25 Laet uwe oogen zien dat regt is, en uwe wenkbraeuwen laet voor uwe gangen gaen.

26 Schikt een pad uwen voeten, en alle uwe wegen zullen gevestigd worden.

27 Wykt niet af ter regter, noch ter linker zyde : keert uwen voet van het kwaed.

Want de wegen, die ter regter zyde zyn, kent den Heer : maer verkeerd zyn zy die ter linker zyde zyn. Maer hy zal uwe loopen regt maken, en uwe wegen zal hy in vrede verlengen.

KAPITTEL V.

MYN zoon, hoort toe naer myne wysheid, en tot myne voorzigtigheid neigt uwe oor,

2 Opdat gy bewaren moogt de gedachten, en dat uwe lippen mogen de onderwyzinge bewaren. Begeeft u niet tot het bedrog der vrouwe :

3 Want druipende honigraten zyn der hoere lippen, en blinkender dan olie is hare keel.

4 Maer hare uitersten zyn bitter gelyk alsem, en scherp als een zweerd op beide zyden snydende.

5 Hare voeten gaen nederwaerts ter dood, en tot de hellen gaen hare gangen door.

6 Door het pad des levens wandelen die niet, ongestadig zyn hare gangen, en onvindelyk.

7 Daerom nu, myn zoon, hoort my, en scheidt niet van de woorden myns monds.

8 Maekt verre van haer uwen weg, en genaekt de deuren van haren huize niet.

9 Geeft den vreemden uwe eere niet, en uwe jaren den wreeden.

10 Dat by aventure de vreemden niet vervuld worden van uw vermogen, en dat uwe arbeiden niet zyn in een vreemd huis,

11 En dat gy dan zuchtet in de uiterste dagen, als gy uw vleesch en ligchaem verteerd zult hebben, en zeggen :

12 Waerom heb ik de onderwyzinge verstaet? en waerom heeft myn hert den straffingen geen gehoor gegeven?

13 Noch heb gehoord de stemme dergene die my leerden, en den meesters heb ik myne oor niet geneigd?

14 Byna ben ik geweest in al het kwaed, in het midden der vergaderinge en synagoge.

15 Drinkt water uit uwe cisterne, en de vloeden van uwen put :

16 Laet uwe fonteynen buiten vlieten, en op de straten deelt uwe wateren.

17 Hebt die alleen, noch laet de vreemden met u deelen.

18 Uwe adere zy gebenedyd, en verblydt u met de vrouw van uwe jonge jeugd :

19 Zeer liefelyk is de hinde, en de ree de alleraengenaemste : laet hare borsten u dronken maken ten allen tyde, in hare liefde hebt uwen wellust altoos.

20 Waerom wordt gy verleid, myn zoon, van eene vreemde, en wordt verwarmd in den schoot van eene andere?

21 Den Heer aenziet des menschen wegen, en alle zyne gangen aenmerkt hy.

22 Zyne eigen boosheden vangen den ongoddelyken, en met de zeelen zyner zonden wordt hy gebonden.

23 Hy zal sterven, om dat hy geen onderwys heeft gehad, en in de menigte zyner dwaesheid zal hy bedrogen worden.

KAPITTEL VI.

MYN zoon, is het dat gy borge geworden zyt voor uwen vriend, zoo hebt gy uwe hand by eenen vreemden verbonden,

2 Gy zyt gestrikt met de woorden uws monds, en gevangen met uwe eigen reden.

3 Daerom doet dat ik u rade, myn zoon, en verlost u zelve: want gy zyt gevallen in uws naesten hand. Loopt te allen zyden, haest u, wekt uwen vriend:

4 Geeft uwen oogen geen en slaep, noch laet uwe wenkbrauwen sluimeren.

5 Trekt u daeruit als een dasken uit de hand, en gelyk een vogel uit des vogelaers hand.

6 Gaet tot de mier, ô gy tragen, en aenmerkt hare wegen, en leert wysheid:

7 Dewelke, daer zy geen en leidman noch gebieder, noch prins heeft,

8 Bereidt in den zomer spyze voor zich zelve, en vergadert in den oogst dat zy etc.

9 Hoe lange zult gy tragen slapen? wanneer zult gy opstaen van uwen slaep?

10 Een luttel zult gy slapen, een weinig sluimeren, en een luttelken uwe handen te zamen leggen om te slapen:

11 En de gebrekkelykheid zal u komen als een wandelaar, en de armoede als een gewapend man. Maer is het dat gy rasch zyt, zoo zal als eene fontein uw oogst komen, en de armoede zal verre van u vlieden.

12 Een afvallende mensch, een onnut man, gaet met eenen verkeerden mond.

13 Hy wenkt met de oogen, hy wryft met den voet, met den vinger spreekt hy,

14 En met een verkeerd hert legt hy op het kwaad toe, en tot allentyde zaeit hy kyvagen.

15 Dezen zal haestelyk zyne verderfenisse overkomen, en onverzienelyk zal hy vernield worden, noch hy zal voorts medicynen hebben.

16 Zes dingen zyn er, die den Heer haet, ja, ook het zevende verfoeit zyne ziel:

17 Opgeheven oogen, eene logenachtige tonge, handen stortende onschuldig bloed,

18 Een hert dat arbeid om te volbrengen zeer kwade gedachten, voeten die rasch zyn om te loopen in het kwaad,

19 Een voortbrenger der logenen, eenen valschen getuige, en die tuschen broeders twist zaeit.

20 Bewaert, myn zoon, de geboden uws

vaders, en verlaet uws moeders wet niet. 21 Bindt die in uw hert altyd, en doet ze om uwen hals.

22 Als gy wandelt, zoo laet ze met u gaen: als gy slaapt, zoo laet ze u bewaren, en ontspringende spreekt met die.

23 Want het gebod is een lichtvat, en de wet een licht, en een weg des levens is de straffinge der onderwyzinge:

24 Opatd zy u beware van de kwade vrouw, en van de smeekende tonge der vreemde.

25 Uw hert begere hare schoonheid niet, dat gy niet gevangen wordt met hare wenken:

26 Want de waerde van eene oneerbare vrouw is nauwelyks van eenen broode: maer de vrouwe roofst eens mans kostelyke ziel.

27 Mag een mensch vuer in zynen schoot verbergen, alzoo dat zyne kleederen niet branden?

28 Of wandelen op vurige kolen, alzoo dat de planten zyner voeten niet verbrand worden?

29 Alzoo ook, wie dat ingaet tot zyns naestens huisvrouw, zal niet zuiver zyn als hy haar genaekt heeft.

30 Het is geene groote misdaed als iemand gestolen heeft: want hy steelt om dat hy zyne hongerige ziel zoude verzaden:

31 En als hy bevonden wordt, zoo zal hy het zeven dubbel wedergeven, en al het goed van zynen huize zal hy overleveren.

32 Maer die een overspeler is, zal om zyns herten gebrekkelykheid zyne ziel verliezen:

33 Leelykheid, en schande vergadert - hy voor zich zelve, en zyn verwyf zal niet uitgedaen worden.

34 Want de jaloerschheid en razende gramschap des mans zal niet sparen in den dag der wrake,

35 Noch hy zal iemands bidden verhooren, noch hy zal voor de verlossinge ontvangen zeer veel gaven.

KAPITTEL VII.

MYN zoon, bewaert myne woorden, en myne geboden verbergt hy u. Zoon,

2 Bewaert myne geboden, en gy zult leven: en myne wet als den appel uwer oogte:

3 Bindt ze in uwe vingers, schryft ze in de tafelen uws herten.

4 Zegt der wysheid: Gy zyt myne zuster: en de voorzigtigheid noemt uwe vriendin,

5 Dat zy u beware van de buiten vrouwe, en van de vreemde vrouwe die hare woorden zoet maakt.

6 Want van de venster myns huis door de tralien heb ik uitwaerts gezien,

7 En ik zie de kleinen, ik merk eenen dwazen jongeling,

8 Die voorbygaet over de strate by den hoek, en gaet nevens den weg van haren huize,

9 In het donker als den dag ten avond-waert ging, in de duisternissen des nachts, en in het donker.

10 En ziet hem komt te gemoet eene vrouw met eener lichte vrouwe sieraed, bereid om de zielen te bedriegen : snaterachtig en ongestadig,

11 Ongedurig der ruste, en niet kunnende in het huis blyven staende met hare voeten,

12 Nu buiten, nu op de straten, nu nevens de hoeken lagen leggende.

13 En den jongeling gegrepen hebbende, kust zy hem, en met een onschamel aenlokkende aenzigt smeekt zy, zeggende :

14 Ik heb slagtofferande voor myne zaligheid beloofd, heden heb ik myne beloften betaeld.

15 Daerom ben ik uitgegaen u te gemoet, begeerende u te zien, en ik heb u gevonden.

16 Ik heb met koordekens myn beddeken te zamen gevoegd, ik heb het overdekt met gebeelde tapyten uit Egypten.

17 Myne slaepkamer heb ik besproeid met mirre, en aloë, en kaneel.

18 Komt, laet ons dorcken worden van de borsten, en gebruiken de begeerde omhelzingen, tot dat den dag klaer opgaet.

19 Want den man is in zyn huis niet, hy is weggegaen eenen zeer verren weg.

20 Eene borze gelds heeft hy met zich gedragen : in den dag der volle maen zal hy wederkomen in zyn huis.

21 Zy heeft hem bestrikt met vele reden, en met smeeking van hare lippen heeft zy hem voortgetrokken.

22 Terstond zoo volgt hy haer als een os ten slagthuize geleid, en gelyk een weeldig lammeke, en den dwaes weet niet dat hy tot de banden getrokken wordt,

23 Tot dat den pyl zyne lever doorschiet : gelyk of een vogel zich haest tot den strik, en hy weet niet dat dit het perykel zynzer ziele aengaet.

24 Daerom nu, myn zoon, hoort my, en merkt aen de woorden myns monds.

25 Laet uw hert niet afgetrokken worden in hare wegen : noch laet u bedriegen met hare paden.

26 Want zy heeft er vele gewonden ter neder geworpen, en velen van de sterksten zyn van haer gedood.

27 De wegen der helle zyn haer huis, doorgaende tot de binnensten der dood.

KAPITTEL VIII.

ROEPTE de wysheid niet, en de voorzienigheid, geeft zy hare stem niet?

2 In de opperste en hooge toppen op den

weg, in het midden der paden staende,

3 By de stadspoorten in dezelfde deuren spreekt zy, zeggende :

4 O gy mannen, tot u roep ik, en myne stemme is tot de kinderen der menschen.

5 Verstaet gy kleine kinderen de kloekheid, en gy onwyzen aenmerkt.

6 Hooft, want ik zal van groote dingen spreken : en myne lippen zullen opengedaen worden, om het regt te verkondigen.

7 Myne keel zal de waarheid bedenken, en myne lippen zullen verfoeijen den ongoddelyken.

8 Regtveerdig zyn alle myne woorden, daer is niet onregts of verkeerd in.

9 Zy zyn opregt dengenen die ze verstaen, en regt uit dengenen die wetenheid vinden.

10 Ontvangt myne onderwyzinge, en niet geld : verkiest de leeringe meer dan goud.

11 Want beter is de wysheid, dan alle de allerkostelykste rykdommen : en al dat begeerlyk is mag by haer niet geleen worden.

12 Ik wysheid woon in den raed, en ik ben in de geleerde gedachten.

13 De vreeze Gods haet het kwaed : vermetelykheid, en hooveerdy, en eenen kwaden weg, en eenen mond met twee tongen verfoei ik.

14 Myne is den raed, en de gerechtigheid, myne is de voorzigtigheid, myne is de sterkheid.

15 Door my regeren de koningen, en de wetstellers ordineren dat regt is :

16 Door my gebieden de prinsen, en de magtigen onderscheiden de regtveerdigheid.

17 Ik bemin die my beminnen : en die vroeg tot my waken zullen my vinden.

18 Met my zyn rykdommen, en glorie, overtreffelyke rykdommen, en regtveerdigheid.

19 Want beter is myne vrucht dan goud, en kostelyk gesteente, en myne spruiten zyn beter dan gekeurd zilver.

20 In de wegen der regtveerdigheid wandel ik, in het midden van de paden des oordeels,

21 Opdat ik ryk maken zoude die my beminnen, en hunne schatten vervullen.

22 Den Heer heeft my bezeten van het beginsel zynrer wegen, eer hy iets maekte van den beginne.

23 Van der eeuwigheid ben ik geordineerd, en van den ouden tyd eer de aerde gemaekt werd.

24 De afgronden waren nog niet, en ik was nu ontvangen : de fonteinen waren nog niet uitgeborsten :

25 De bergen stonden nog niet met hunne zware grootheid : voor de heuvelen begon ik gebaerd te worden :

26 Hy had nog de aerde niet gemaekt, en de vloeden en de herren van den omgang der aerde.

27 Als hy de hemelen bereidde, zoo was ik daerby : als hy de afgronden met eene zekere wet, en met eenen ronden ring omleide :

28 Als hy de lucht boven vastmaekte, en woeg de fonteynen der wateren :

29 Toen hy der zee rondom stelde hare palen, en eene wet den wateren stelde, dat zy over hare eindden niet gaen zouden : als hy de fondamenten der aerde woeg.

30 Toen was ik met hem alle dingen makende : en ik had welluste dagelyks, spelende voor hem tot allen tyde :

31 Spelende in den omgang der aerde : en myne wellustigheid is te zyn met de kinderen der menschen.

32 Daerom kinderen hoort my : Zalig zyn zy, die myne wegen bewaren.

33 Hoort de onderwyzinge, en weest wys, en wilt ze niet verwerpen.

34 Zalig is den man die my hoort, en die aen myne deuren dagelyks waekt, en wacht aen de stylen myner deuren.

35 Die my vindt, zal het leven vinden, en hy zal zaligheid scheppen van den Heer :

36 Maer die in my zondigt, zal zyne ziel kwetsen. Alle die my haten hebben de dood lief.

KAPITTEL IX.

DE wysheid heeft voor zich een huis getimmerd, en uitgehouwen zeven kolommen.

2 Zy heeft hare slagtofferanden ten offer gedood, wyn gemengd en hare tafel voorgesteld.

3 Zy heeft hare dienstvrouwen uitgezonden dat zy roepen zouden tot de borgt, en tot de vesten der stad :

4 Zoo wie klein is, die kome tot my. En tot de onwyzen heeft zy gesproken :

5 Komt, en eet myn brood, en drinkt den wyn die ik u gemengd heb.

6 Verlaet de kindscheit, en leeft, en wandelt door de wegen der voorzigtigheid.

7 Die eenen spotter onderwyst, doet zich zelve onrecht : en die eenen ongoddelyken straft, wint zich zelve eene smette.

8 Wilt den spotter niet straffen, opdat hy u niet hate. Straft den wyzen, en hy zal u liefhebben.

9 Geeft den wyzen eene oorzaak, en hem zal wysheid toegedaen worden. Leert den regtveerdigen, en hy zal zich haesten om te ontvangen.

10 Het beginsel der wysheid is de vreeze des Heeren : en de kennis der heiligen is de voorzigtigheid.

11 Want door my zullen uwe dagen vermenigvuldigd worden, en u zullen jaren des levens toegelegd worden.

12 Is het dat gy wys zyt, zoo zult gy het u zelve zyn : maer zyt gy een bespotter, zoo zult gy alleen het kwaed dragen.

13 De dwaze en roepachtige vrouwe, en vol aenlokingen, en niet metal wetende,

14 Heeft gezeten in de deuren haers huis op eenen zetel in eene hooge plaets der stad,

15 Om dat zy roepen zoude die overweg voorbyggingen, en reizende hunnen weg :

16 Wie is er klein, die wyke te mywaerts. En tot den onverstandigen heeft zy gezegd :

17 De gestolen wateren zyn zoeter, en het verborgen brood is smakelyker.

18 En hy heeft niet geweten dat daer reuzen zyn, en in de diepte der helle zyn hare tafelgasten.

DE PARABELEN VAN SALOMON.

KAPITTEL X.

EEN wys zoon verblydt den vader : maer een zotten zoon is zyns moeders droefheid.

2 De schatten der ongoddelykheid zullen niet helpen : maer de regtveerdigheid zal van de dood verlossen.

3 Den Heer zal de ziel van eenen regtveerdigen met honger niet pynigen, en de lagen der ongoddelyken zal hy omwerpen.

4 Eene slappe hand heeft armoede gemaekt : maer de hand van de sterken bereidt rykdommen. Die zich verlaet op logenen, dezen voedt de winden : en denzelven volgt ook de vliegende vogelen.

5 Die in den oogst vergadert, dat is een wys zoon : maer die in den zomer vast slaapt, dat is een kind der schande.

6 De benedictie des Heeren is op het hoofd van den regtveerdigen : maer den mond der ongoddelyken bedekt de boosheid.

7 De gedenkenisse van den regtveerdigen is met lofflykheden : en den naem der ongoddelyken zal verrotten.

8 Die wys van herte is, zal de geboden ontvangen : een dwaes wordt met de lippen geslagen.

9 Die simpelky wandelt, wandelt betrouwe-lyk : maer die zyne wegen verkeert, zal openbaer worden.

10 Die met de ooge wenkt, zal smarte geven : en die eene onverstandige tong heeft, zal geslagen worden.

11 Den mond van den regtveerdigen is eene ader des levens : en den mond der boozen bedekt de boosheid.

12 Haet verwekt kyvagen : en alle de misdaden overdekt de liefde.

13 In de lippen van den wyzen wordt wysheid gevonden : en op den rugge des dwazen behoort eene roede.

14 De wyzen verbergen de wetenheid : maer den mond van den dwazen is der schandelykheid naby.

15 Eens ryk mans goed, is de stad zyner sterkheid : de vreeze der armen is hunne armoede.

16 Het werk van den regtveerdigen tot het leven : maer de vrucht van den ongoddelyken tot de zonde.

17 Een weg des levens is dengenen die de onderwyzyng bewaert : maer wie straffinge verlaet, doolt.

18 De logenachtige lippen verbergen den haet : wie blameringe voortbrengt, is onwys.

19 In veel spreken zal geene zonde gebreken : maer die zyne lippen regeert, is den allervoorzienigsten.

20 Gekeurd zilver is de tong van eenen regtveerdigen : maer het hert van den ongoddelyken is voor niet.

21 De lippen van den regtveerdigen leeren er zeer velen : maer die ongeleerd zyn, zullen in gebrekkelykheid des herten sterven.

22 De benedictie des Heeren maekt ryken, en met hen zal geene pynelykheid gevoegd worden.

23 Als al lagchende bedryft een dwaes groot kwaed : maer de wysheid is een mans voorzigtigheid.

24 Wat den ongoddelyken vreest, dat zal hem overkomen : den regtveerdigen zal hunne begeerte gegeven worden.

25 Den goddeloozen zal niet meer wezen gelyk een onweder dat haest overgaet en niet meer is : maer den regtveerdigen zal zyn als een eeuwig fundament.

26 Gelyk edik is den tanden, en rook den oogen, alzoo is een traeg mensch dengenen die hem gezonden hebben.

27 De vreeze des Heeren verlengt de dagen : en de jaren der ongoddelyken zullen gekort worden.

28 Het verbeiden der regtveerdigen is blydschap : maer de hoop der ongoddelyken zal vergaen.

29 De sterkheid van den simplen is den weg des Heeren : en de kwaeddoeners zyn bloode.

30 Den regtveerdigen zal in der eeuwigheid niet omgestooten worden : maer de ongoddelyken zullen op de aerde niet woonen.

31 Den mond van den regtveerdigen zal wysheid baren : de tonge van den verkeerden zal vergaen.

32 De lippen van den regtveerdigen aenmerken behagelyke dingen : en den mond der ongoddelyken verkeerde dingen.

KAPITTEL XI.

EENE bedriegelyke wage, is eene afgrypselykheid by God : en een regtveerdig gewigt is zynen wil.

2 Zoo waer hooftveerdigheid is, daer zal ook laster zyn : maer waer ootmoedigheid is, daer is ook wysheid.

3 De simpelheid der regtveerdigen zal ze wel leiden : en de vertredinge der verkeerden zal hen ter neder brengen.

4 De rykdommen zullen niet baten in den dag der wrake : maer de regtveerdigheid zal van de dood verlossen.

5 De regtveerdigheid van den simplen zal zynen weg beschikken : en door zyne ongoddelykheid zal den ongoddelyken vallen.

6 De regtveerdigheid der opregten zal hen verlossen : en in hunne lagen zullen de boozen gevangen worden.

7 Als den ongoddelyken mensch dood is, zoo zal daer voorts geene hoop wezen : en het verbeiden van de zorgvuldigen zal vergaen.

8 Den regtveerdigen is van de benaauwdheid verlost : en den ongoddelyken zal voor hem geleverd worden.

9 Den geveinsden bedriegt met den monde zynen vriend : maer de regtveerdigen zullen door de wetenheid verlost worden.

10 Eene stad verheugt zich wanneer het den regtveerdigen wel gaet : en wanneer de goddeloozen omkomen, zal men lof zingen.

11 Door de benedyinge der regtveerdigen zal eene stad verheven worden : en door den mond der ongoddelyken zal die omgeworpen worden.

12 Die zynen vriend versmaedt, dat is een zot : maer een verstandig man zal zwygen.

13 Die bedriegelyk wandelt, ontdekt de heimelyke dingen : maer die getrouw is, houdt verholten dat hem van zynen vriend betrouwd is.

14 Waer geen regeerder is, daer zal het volk vallen : maer zaligheid is daer veel raden zyn.

15 Hy zal met kwade gekweld worden die voor eenen vreemden borg blyft : maer wie zich voor strikken wacht, die zal vry zyn.

16 Eene gratieuse vrouw zal eere vinden : en de vromen zullen rykdommen hebben.

17 Een bermhertig man doet zyner ziele wel : maer die wreed is, verwerpt ook zyne naeste magen.

18 Den ongoddelyken doet een ongestadig werk : maer dengenen die regtveerdigheid zaeit zal getrouwen loon hebben.

19 De goedertierenheid bereidt het leven : en het navolgen van de kwaden de dood.

20 Afgrysselyk is den Heere een kwaed hert : en zyn wil is in degene die simplyk wandelen.

21 Al is hand aen hand, zoo zal nogtans den kwaden niet ongestraft blyven : maer het zaed der regtveerdigen zal behouden worden.

22 Een gulden ring in den neus van de zog, is eene schoone vrouw en dwaes.

23 De begeerte der regtveerdigen is alle goed : het verbeiden der ongoddelyken is razerny.

24 De andere deelen uit hun eigen goed, en zy worden ryker : de andere rooven dat hun niet toebehoort, en zyn altyd in armoede.

25 Eene ziel die gebenedydt zal vet worden : en die dronken maekt zal zelve ook dronken worden.

26 Die het koren verbergt, zal vermaledyd worden onder de lieden : maer de gebenedydinge zal wezen op het hoofd dergene die het verkoopen.

27 Wel staet hy 's morgens vroeg op die goede dingen zoekt : maer die een onderzoeker der kwade dingen is, zal daerof verdrukt worden.

28 Wie zyn betrouwen stelt op zyne rykdommen, die zal vallen : maer de regtveerdigen zullen als een groen blad groeijen.

29 Die zyn huis verstoort, zal wind tot erfdeel hebben : en die zot is, zal den wyzen dienen.

30 De vrucht des regtveerdigen is een boom des levens : en wie de zielen ontvangt, is wys.

31 Is het dat een regtveerdigen op de aerde lyden moet, hoe veel te meer den ongoddelyken en zondaer?

KAPITTEL XII.

WIE zich geerne laet straffen en onderwyzen, die zal verstandig worden : maer wie ongestraft wilt zyn, die blyft een dwaes.

2 Die goed is zal gratie scheppen van den Heere : maer die zich betrouwt op zyne gedachten, doet ongoddelyk.

3 Geen mensch zal gesterkt worden van ongoddelykheid : en den wortel der regtveerdigen zal niet beroerd worden.

4 Eene neerstige vrouw is eene kroon haren man : en elter in zyn gebente is eene vrouw die dingen doet die der beschaemdheid weerdig zyn.

5 De gedachten der regtveerdigen zyn oor-

deelen : en de raden der ongoddelyken zyn bedriegelyk.

6 De woorden der ongoddelyken leggen lagen den bloede : den mond der regtveerdigen zal ze verlossen.

7 De goddeloozen zullen omgestort worden, en niet meer zyn : maer het huis der regtveerdigen zal altyd blyven.

8 Door zyne leeringe wordt een man bekend : maer die ydel en onzinnig is, zal versmaed worden.

9 Beter is een arm mensch en voor zich zelve genoeg hebbende, dan een die groot zyn wilt, en broods gebrek lydt.

10 Den regtveerdigen kent de ziel van zyne behelpige beesten : maer de binnensten der ongoddelyken zyn wreed.

11 Die zyn land bouwt, zal met brooden verzaed worden : maer wie ledigheid volgt, die is zeer onwys. Die met vermaek zich in den wyn houdt, in zyne vaste plaetsen zal hy lichter achter laten.

12 De begeerte des ongoddelyken is bescherminge der allerkwaedsten : maer den wortel der regtveerdigen zal toenemen.

13 Om de zonden der lippen naekt eenen val den kwaden : maer den regtveerdigen ontvliedt van de benaeuwdeheid.

14 Van de vrucht zyns monds zal een iegelyk met goeden verzaed worden, en naer de werken zyner handen zal hem wederom gegeven worden.

15 Den weg van den zot is regt in zyne oogen : maer die wys is, hoort de raden.

16 Een dwaes toont terstond zyne gramschap : maer die zich gelaet als of men hem geen onregt dede, die is schalk.

17 Wie spreekt dat hy weet, die is een regter der gerechtigheid : maer wie liegt, die is een bedriegelyk getuige.

18 Daer is een die belooft, en hy wordt gestoken als met eenen zweerde der conscientie : maer de tonge der wyzen is gezondheid.

19 Een waerachtigen mond zal vast zyn eeuwiglyk : maer die een haestig getuigen is stoffeert eene logentonge.

20 Bedrog is in het hert dergene die kwaed denken : maer degene die raden des vredes aennemen, volgt blydschap.

21 Het zal den regtveerdigen niet bedroeven al wat hem geschiedt : maer de ongoddelyken zullen vervuld worden met kwaed.

22 Eene afgrysselykheid is het voor den Heer logenachtige lippen : maer die getrouwelyk doen, behagen hem.

23 Een schalk mensch verbergt de wetenheid : en het hert der dwazen roept zyne dwaesheid uit.

24 De hand der sterken zal heerschappy hebben : maer die slap is zal den tributen dienen.

25 Treurigheid in eens mans hert zal hem verootmoedigen, en met eene goede rede zal hy verblyd worden.

26 Wie zyne schade niet acht om zynen vriend, die is regtveerdig : maer den weg der ongoddelyken zal hen bedriegen.

27 Den bedriegelyken zal geene winninge vinden : en den rykdom van eenen mensch zalzyn de weerde van goud.

28 In het pad der regtveerdigheid is het leven : maer den dwaelweg leidt ter dood.

KAPITTEL XIII.

EEN wys kind is des vaders leering : maer die een spotter is, hoort niet als hy gestraft wordt.

2 Van de vrucht zyns monds zal den mensch verzaed worden met goeden : maer de ziel der overtreders is ongeregtig.

3 Die zynen mond bewaert, bewaert zyne ziel : maer die onbedacht is van spreken, zal kwaed gevoelen.

4 Een traeg mensch wilt en hy wilt niet : maer de ziel dergene die werken zal vet worden.

5 Den regtveerdigen zal een logenachtig woord verfoejen : maer den ongoddelyken beschaemt, en zal beschaemd worden.

6 De regtveerdigheid bewaert den weg van den onschuldigen : maer de ongoddelykheid verteert den zondaer.

7 Daer is een als ryk geacht, die nogtans niet heeft : en daer is een als arm, die nogtans in veel rykdommen is.

8 De verlossinge van eens mans ziel, is zynen rykdom : maer die arm is, verdraegt de straffinge niet.

9 Het licht der regtveerdigen verblydt : maer het lichtvat der ongoddelyken zal uitgedaen worden.

10 Tusschen de hooveerdigen zyn altyd kyvagien : maer die alle dingen met raed doen, worden van de wysheid geregeerd.

11 Haestigen rykdom zal geminderd worden : maer die allengskens met der hand vergaderd wordt, zal vermenigvuldigd worden.

12 De hope die uitgesteld wordt, kwelt de ziel : en hout des levens is eene komende begeerte.

13 Wie eenig ding lastert, die verbindt zich zelve in toekomstende tyden : maer die het gebod vreest, zal in vrede wandelen. De bedriegelyke zielen dolen in zonden : maer de regtveerdigen zyn bermhertig, en doen bermhertigheid.

14 De wet van den wyzen is eene fontein des levens, dat hy afwyken zoude van den val des doods.

15 Goede leeringe zal gratie geven : in den

weg van de versmaders is eene verslindende diepte.

16 Een schalk doet alle dingen met rade : maer die dwaes is, opent de dwaesheid.

17 Den bode van den ongoddelyken zal in het kwaed vallen : maer een getrouw legaet is gezondheid.

18 Armoede en schande over hem die de kastyding verlaet : maer wie zich te genoegge geeft dengenen die hem straft, die zal geëerd worden.

19 Als eene begeerte volbragt wordt, zoo doet zy der ziele wellust aen : de zotten versmaden hen die van kwade dingen vlieden.

20 Die met den wyzen gaet, zal wys worden : een vriend der dwazen zal huns gelyk worden.

21 De zondaers vervolgt het kwaed : en den regtveerdigen zullen goede dingen ten loon gegeven worden.

22 Den goeden laet erfgenamen achter, kinderen en kindskinderen : en den rykdom des zondaers wordt voor den regtveerdigen bewaerd.

23 Vele spyzen zyn in de nieuwe akkers der vaderen : en die worden voor andere vergaderd zonder oordeel.

24 Die de roede spaert, haet zynen zoon : maer die dien lief heeft, onderwyst hem neerstiglyk.

25 Den regtveerdigen eet, en vervult zyne ziel : maer den buik der ongoddelyken is onverzadelyk.

KAPITTEL XIV.

EEENE wyze vrouw timmert haar huis : en eene onwyze zal met de handen bederven dat er getimmerd was.

2 Wie den regten weg wandelt en God vreest, die wordt versmaed van hem die den schandelyken weg wandelt.

3 In des zots mond is de roede der hooveerdy : maer de lippen der wyzen zullen hen bewaren.

4 Daer geene ossen zyn, daer is de kribbeydel : maer daer veel graens is, daer is openbaer kennelyk de sterkheid van den os.

5 Een getrouw getuigen zal niet liegen : maer een bedriegelyk getuige brengt logenen voort.

6 Den spotter zoekt wysheid, en hy vindt ze niet : maer den verstandigen is de leeringe ligt.

7 Gaet tegen eenen zotten man, en hy kent de lippen der voorzigtigheid niet.

8 De wysheid van den schalken is zynen weg te verstaen : en de onverzienigheid der dwazen is dolende.

9 Een zot bespot de zonde, en tusschen de regtveerdigen zal de gratie blyven woonen.

10 Het hert dat de bitterheid zyner ziele kent, in diens blydschap zal geen vreemden gemengd worden.

11 Het huis der ongoddelyken zal te niet gedaen worden : de tabernakelen der regtveerdigen zullen groeijen.

12 Daer is een weg, die den mensch schynt regtveerdig te zyn : en de uitersten van dien brengt tot de dood.

13 Het lagchen zal met druk gemengd worden, en het uiterste der blydschap wordt met schreijen bevaen.

14 Met zyne wegen zal een dwaes vervuld worden, en over hem zal een goed man zyn.

15 Den onnoozelen geloofd alle woord : den kloeken bemerkt zyne gangen. Den bedriegelyken zone zal niets goeds wezen : des wyzen knechts werken zullen voorspoedig wezen, en zynen weg zal te regt beschikt worden.

16 Den wyzen vreest, en wykt af van het kwaed : den dwazen springt daer over, en heeft betrouwen.

17 Die onverduldig is zal dwaesheid doen : en een bedriegelyk man zal zeer gehaat worden.

18 De kleine kinderen zullen zothed bezitten, en de kloeke zullen wetenheid verbeiden.

19 De kwaden zullen voor de goeden liggen : en de ongoddelyken voor de poorten der regtveerdigen.

20 Een arm mensch zal ook zynen naesten hatelyk wezen : maer der ryke lieden vrienden zyn velen.

21 Wie zynen naesten versmaedt, die zondigt : maer die des armen ontfermt, zal zalig wezen. Wie in den Heere geloofd, die bemint bermhertigheid.

22 Zy dolen die kwaed doen : de bermhertigheid en waarheid bereiden goede dingen.

23 In alle werk zal overvloedigheid zyn : maer daer zeer veel woorden zyn, daer is dikmaels gebrek.

24 De kroon der wyzen is hun rykdom : de dwaesheid der zotten is onvoorzienigheid.

25 Een getrouw getuige verlost de zielen : en een dubbel geveinsd mensch brengt logenen voort.

26 In de vreeze des Heeren is betrouwen der sterkheid, en zynen kinderen zal hoop zyn.

27 De vreeze des Heeren is eene fontein des levens, dat zy afscheiden van den val der dood.

28 In de menigte des volks is de weerdigheid des konings : en in een luttel volks is de schande des prinsen.

29 Die lydzaam is, wordt door vele voorzienigheid geregeerd : maer die onlydzaam is, toont zyne zothed.

30 Het leven des vleesch is de gezondheid des herten : nydigheid is etter der gebeenten.

31 Die den armen verongelykt, beschimpt zynen schepper : en hy eert hem die ontfermhertigheid doet den armen.

32 Door zyne boosheid zal den ongoddelyken uitgestooten worden : maer den regtveerdigen hoopt in zyne dood.

33 In het hert van den voorzigtigen rust de wysheid, en alle ongeleerden zal hy onderwyzen.

34 De regtveerdigheid verheft het volk : maer de zonde maekt het volk ellendig.

35 Een verstandig knecht is den koning aengenaem : maer een onnut knecht zal zyne gramschap dragen.

KAPITTEL XV.

EEN vriendelyk antwoord breekt de gramschap : een hard woord verwekt heeten toorn.

2 De tonge der wyzen versiert de wetenheid : den mond der dwazen werpt zotterny op.

3 In alle plaetsen aenschouwen de oogen des Heeren de goeden en kwaden.

4 Een vredemakende tonge is den boom des levens : maer die ongemanierd is, zal den geest vernielen.

5 Een dwaes bespot zyns vaders onderwyzinge : maer wie berispingen bewaert, zal schalker worden. In overvloedige regtveerdigheid is de meeste deugd : maer de gedachten der ongoddelyken zullen uitgeroeid worden.

6 In het huis van den regtveerdigen is zeer veel sterkheids : en in de vruchten van den ongoddelyken is verstooringe.

7 De lippen der wyzen zullen de wetenheid breed zaeijen : het hert der dwazen zal ongelijk zyn.

8 De slagtofferanden der ongoddelyken zyn afgryselyk voor den Heere : de beloften der regtveerdigen zyn verzoenelyk :

9 Den weg des ongoddelyken is den Heere afgryselyk : die regtveerdigheid volgt, wordt van hem bemind.

10 Kwaed is de leeringe dergene die den weg des levens verlaten : wie straffingen haet, die zal sterven.

11 De helle en de verderfenisse zyn voor den Heere : hoe veel te meer de herten van de kinderen der menschen?

12 Den bederver van andere bemint dien niet die hem straft : noch hy gaet tot den wyzen.

13 Een vrolyk hert maekt een blyde aanzigt : in den druk des herten wordt den geest nedergeworpen.

14 Het hert van den wyzen zoekt leeringe :

en den mond der dwazen wordt gevoed met onwetenheid.

15 Alle de dagen des armen zyn kwaed : een vry hert is gelyk een gedurigen maeltyd.

16 Het is beter een luttel met de vreezen des Heeren, dan groote schatten en onverzadelyk.

17 Het is beter genood te zyn tot moes met liefde, dan tot een gemest kalf met hate.

18 Een toornig man verwekt kyvagien : die verduuldig is, stilt de twisten die opgezeynen zyn.

19 Den weg der tragen is als een tuin van doornen : den weg der regtveerdigen is zonder struiksel.

20 Een wys kind verblydt den vader : en een zot mensch versmaedt zyne moeder.

21 De zotterny is den zot eene blydschap : en een voorzigtig man beschikt te regte zynen weg.

22 De gedachten worden verstrooid daer geen raed is : maer daer vele raedsliden zyn, worden die gevestigd.

23 Den mensch verblydt zich in de reden zyns monds : en eene rede ten bekwamen tyde is de allerbeste.

24 Het pad des levens is over den geleerden, opdat hy afkeeren zoude van de uiterste helle.

25 Het huis van den hooeverdigen zal den Heer afbreken : en hy zal de palen der weduwe vastmaken.

26 Eene afgrysselykheid zyn den Heere de kwade gedachten : en eene pure rede de allerschoonste zal van hem gevestigd worden.

27 Hy verstoort zyn huis die gierigheid volgt : maer wie giften haet, die zal leven. Door bermhertigheid en geloof worden de zonden gezuiverd : maer door de vreeze des Heeren wykt een iegelyk van het kwaed.

28 Het hert des regtveerdigen zal gehoorzaamheid overdenken : den mond der ongoddelyken stort kwade dingen uit.

29 Verre is den Heer van de ongoddelyken : en de gebeden der regtveerdigen zal hy verhooren.

30 Het licht der oogen zal de ziel verblyden : eene goede fame zal het gebeente vet maken.

31 Eene oor die straffingen des levens hoort, zal in het midden der wyzen wonen.

32 Wie onderwyzende kastydinge verworpt, die versmaedt zyne ziel : maer wie naer straffingen hoort, die is een bezitter des herten.

33 De vreeze des Heeren is eene leeringe der wysheid : en voor de glorie gaet ootmoedigheid.

KAPITTEL XVI.

HET behoort den mensch toe het hert te bereiden : en den Heere de tonge te regeren.

2 Alle de wegen des menschen zyn openbaer zynen oogen : der geesten weger is den Heer.

3 Openbaert den Heere uwe werken, en uwe gedachten zullen te regte beschikt worden.

4 Alle dingen heeft den Heer om zich zelve gemaakt : en den ongoddelyken tot den kwaden dag.

5 Eene afgrysselykheid des Heeren zyn alle de vermetelyken : wanneer zy ook zich alle aen malkander hingen, zoo zal hy niet onnoozel zyn. Het beginsel van eenen goeden weg is regtveerdigheid doen : en die is voor God aengenameer dan offeranden te offeren.

6 Door de bermhertigheid en waerachtigheid wordt gerandzoend de boosheid : en in de vreeze des Heeren wykt men van het kwaed.

7 Als den Heere genoeg de wegen van eenen mensch, zoo zal hy zyne vyanden ook tot vrede bekeeren.

8 Beter is een luttel met regtveerdigheid, dan vele vruchten met boosheid.

9 Het hert van den mensch beschikt zynen weg : maer des Heeren is het zyne gangen te beschikken.

10 Profetie is in des konings lippen, in het oordeel zal zynen mond niet dolen.

11 Gewigt en wage zyn des Heeren oordeelen : en zyne werken zyn alle ponden in den zak.

12 Afgrysselyk zyn zy den koning die ongoddelyk doen : want door de regtveerdigheid wordt den registerstoel gevestigd.

13 Den wille der koningen zyn regtveerdige lippen : die opregte dingen spreekt zal bemind worden :

14 Des konings verbolgenheid, zyn boden der dood : en een wys man zal die te vrede stellen.

15 In de vrolykheid van des konings aenzigt is het leven : en zyne genadigheid gelyk eenen avondregen.

16 Bezit wysheid, want zy is beter dan goud : en krygt voorzigtigheid, want zy kostelyker is dan zilver.

17 Het pad van den regtveerdigen wykt af van het kwaed : een bewaerder zyner ziele bewaert zynen weg.

18 Voor de vernielinge gaet hooeverdij : en voor den val wordt den geest verheven.

19 Het is beter verootmoedigd te worden met de zachtmoedigen, dan rooven te deelen met de hooeverdigen.

20 Een die geleerd is in het woord, zal goede dingen vinden : en wie in den Heere hoopt, die is zalig.

21 Die wys van herte is, zal voorzienig genoemd worden : en die zoet van uitsprake is, zal nog meerder dingen vinden.

22 Eene fontein des levens is de geleerdheid des bezitters : de leeringe der zotten is dwaesheid.

23 Het hert van den wyzen zal zynen mond leeren : en zynen lippen zal het gratie toegeven.

24 Honigraten zyn wel geschikte woorden : de zoetigheid der ziele is de gezondheid der beenderen.

25 Daer is eenen weg die den mensch schynt regt te zyn : en zyne uitersten leiden ter dood.

26 De ziel van dengenen die arbeidt, arbeidt voor zich zelve, want zynen mond heeft hem gedwongen :

27 Een ongoddelyk man graeft het kwaed, en in zyne lippen wordt een vuer ontstoken.

28 Een verkeerd mensch verwekt kyvagen : en een mensch van veel woorden scheidt de prinsen.

29 Een boos man verlokt zynen vriend : en leidt hem door eenen weg die niet goet is.

30 Die met verbaesde oogen verkeerde dingen peinst, bytende zyne lippen volbrengt hy het kwaed.

31 Eene kroon der weerdigheid is den ouderdom, die in de wegen der regtveerdigheid zal gevonden worden.

32 Beter is een verduldigen dan een sterk man : en die zyns moeds heere is, dan een verwinnaer der steden.

33 De loten worden in den schoot geworpen, maer van den Heere worden zy uitgedeeld.

KAPITTEL XVII.

BETER is een droogen beet met blydschappe, dan een huis vol geslagene beesten met kyvagie.

2 Een wys knecht zal heerschappy hebben over zotte kinderen, en tusschen de broeders zal hy de erfelykheid deelen.

3 Gelyk door het vuer het zilver beproefd wordt, en het goud door het forneis : alzoo proeft den Heer de herten.

4 Den kwaden is onderdanig der booze tonge : en den bedriegelyken is gehoorzaam den liegenden lippen.

5 Die eenen armen versmaedt, beschimpt zynen schepper : en die zich van eens anders val verblydt, zal niet ongekastyd wesen.

6 Der ouders kroon zyn de kindskinder-

ren : en de glorie der kinderen zyn hunne vaders.

7 Den dwazen betamen geene wel geschikte woorden : noch eenen prins eene logenachtige lippe.

8 Eene alleraengenaemste peerle is het verwachten des verbeiders : werwaerts dat hy zich keert, verstaet hy het wyselyk.

9 Wie de misdaed verbergt, die zoekt vriendschappen : die met een ander woord verhaelt, scheidt de vereenigden.

10 Meer vordert het berispen aen eenen verstandigen, dan honderd slagen aen eenen zot.

11 Altyd zoekt den kwaden kyvagen : maer den wreeden engel zal tegen hem gezonden worden.

12 Het is beter eene beerinne te ontmoeten als hare jongen geroofd zyn, dan eenen dwazen die zich zelve betrouwt op zyne dwaesheid.

13 Wie kwade dingen voor goede wedergeeft : van diens huize zal het kwaed niet afscheiden.

14 Die het water uitlaet, is een hoofd der kyvagen : en eer hy schande lydt, zoo verlaet hy het regt oordeel.

15 Wie den ongoddelyken regtveerdig zegt te wezen, en die den regtveerdigen verdoemt, die zyn beide afgrysselyk voor den Heer.

16 Wat baet het den zot rykdommen te hebben, als hy de wysheid niet koopen mag? Wie zyn huis hoog maekt, die zoekt den val : en die schouwt te leeren, zal in kwaed vallen.

17 Tot alle tyden heeft hy lief die vriend is : en een broeder wordt in de benaauwdheden geproefd.

18 Een zot mensch zal met de handen te zamen slaen, als hy borge gebleven is voor zynen vriend.

19 Wie tweedragt verzint, die bemint kyvagen : en die zyne deur hoog maekt, zoekt neder te vallen.

20 Een die verkeerd van herte is, zal geen goed vinden : en die zyne tonge keert, zal in het kwaed vallen.

21 Een zot is geboren tot zyne schande : en den vader zal zich ook in den zot niet verblyden.

22 Een blyden moed maekt eene bloeiende jeugd : een droeven geest verdroogt het gebeente.

23 Den ongoddelyken neemt gaven uit den schoot, om dat hy verkeeren zoude de paden des oordeels.

24 In het aenzigt van eenen voorzigtigen schynt klaer de wysheid : de oogen der dwazen zyn in de eindten der aerde.

25 Een dwaes kind is des vaders gram-

schap : en een rouwe der moeder die hem gebaerd heeft.

26 Het is niet goed schade te doen eenen regtveerdigen : noch ook slaen den prins die regt oordeel doet.

27 Wie zyne woorden manierlyk beleidt, die is geleerd en voorzigtig : en een geleerd man is van kostelyken geest.

28 Is het dat een, die ook zot is, zwygt, zoo zal hy voor wys geacht worden : en verstandig is het dat hy zyne lippen bedwingt.

KAPITTEL XVIII.

ORZAKEN zoekt hy die van zynen vriend scheiden wilt : tot alle tyden zal hy versmadelyk zyn.

2 Een zot ontvangt de woorden der wysheid niet : ten zy dat gy zegt hetgene dat in zyn hert verkeert.

3 Den ongoddelyken mensch als hy in diepte der zonden gekomen is, zoo versmaadt hy : maer hem volgen de oneer en het verwyf.

4 Diep water zyn de woorden uit eens mans mond : en de fontein der wysheid is eene overvloedende beek.

5 Den persoon van den ongoddelyken uit te nemen in het oordeel is niet goed, dat gy zoudt afwyken van de waarheid des oordeels.

6 De lippen van den zot mengen zich met twisten : en zyn mond verwekt kyvagen.

7 Den mond van den dwazen is zyne verderfennis : en zyne lippen zyn den val zynzer ziele.

8 De woorden van eenen die met twee tongen spreekt zyn als of zy slecht waren : en zy komen tot het binnenste des buiks. De vreeze werpt den tragen neder : maer de zielen der verwyfde mannen zullen hongeren lyden.

9 Die zacht en slap is in zyne werken, is een broeder desgenen die zyne eigen werken schendt.

10 Een allersterksten toren is den naem des Heeren : tot dien loopt den regtveerdigen, en hy zal verheven worden.

11 Het goed van den ryken is de stad zynrer magt, en als een sterken muur hem omringende.

12 Het hert van eenen mensch wordt verheven eer het verplet wordt : en eer het geglorifiëerd wordt, zoo wordt het vernederd.

13 Die antwoordt eer hy gehoord heeft, toont dat hy dwaes is, en waerd beschaemd te zyn.

14 Eens mans geest onderhoudt zyne krankheid : maer den geest die ligtelyk gram wordt, wie zal dien kunnen verdragen ?

15 Een wys hert zal de wetenheid bezitten : en de oor der wyzen zoekt leeringe.

16 Des menschen gift maekt zynen weg breed, en voor de prinsen maekt hem ruimte.

17 Een regtveerdig mensch beschuldigt eerstmael zich zelve : zyn vriend komt, en die zal hem onderzoeken.

18 Het lot legt de twisten neder, en tuschen de magtigen onderscheidt het ook.

19 Een broeder die van zynen broeder geholpen wordt, is gelyk eene vaste stad : en de oordeelen als grendelen der steden.

20 Van des mans monds vruchten zal zyn buik gevuld worden : en de spruiten van zyne lippen zullen hem verzaden.

21 De dood en het leven zyn in de hand der tonge : die haer liefhebben zullen hare vruchten eten.

22 Wie eene goede vrouw vindt, die vindt goed : en die zal vreugd scheppen van den Heere. Die eene goede vrouw weggjaegt, verdryft het goed : maer die eene overspeelster houdt, is dwaes en onwys.

23 Met smeekende gebeden spreekt een armen : en een ryken zal straffelyk uitspreken.

24 Een vriendelyk man tot den gezelschappe, zal meerder vriend wezen dan een broeder.

KAPITTEL XIX.

BPETER is een armen die in zyne simpelheid wandelt, dan een ryk man zyne lippen wringende en onwys.

2 Daer geene wetenheid der ziele is, daer is geen goed : en die haestig is met de voeten, zal zich stooten.

3 Eens menschen zothed zal zyne gangen omwerpen : en tegen God wordt hy hittig met zynen moed.

4 De rykdommen brengen veel vrienden aen : maer van den armen worden gescheiden ook die hy had.

5 Een valschen getuige zal niet ongepynd zyn : en die logenen spreekt zal niet ontvlieden.

6 Velen eeren den persoon van den magtigen : en zyn vrienden desgenen die giften geeft.

7 De broeders van eenen armen mensch haten hem : daertoe ook zyne vrienden zyn verre van hem gescheiden. Die alleen de woorden volgt, zal niets hebben :

8 Maer wie een bezitter des verstands is, die bemint zyne ziel, en den bewaerder der voorzigtigheid zal goede dingen vinden.

9 Een valschen getuige zal niet ongepunniërd zyn : en die logenen spreekt, zal vergaen.

10 Den dwazen betamen geene wellustig-

heden : noch eenen knecht heerschappy te hebben over prinsen.

11 De leeringe eens mans wordt door verduldigheid bekend : en zyne glorie is boosheden voorby te gaen.

12 Gelyk het brieschen des leeuws, alzoo is de gramschap des konings : en gelyk den dauw op het kruid, alzoo is zyne vrolykheid.

13 Een dwaes kind is des vaders rouwe : en daken altyd doordruipende, is eene kyfachtige vrouw.

14 Huis en rykdommen worden van de ouders gegeven : maer van den Heere sonderlinge eene verstandige huisvrouw.

15 Traegheid brengt slapen in, en een slappe ziel zal honger lyden.

16 Die het gebod bewaert, bewaert zyne ziel : maer die zynen weg veronachtzaemt zal gedood worden.

17 Hy woekert den Heere die bermhertigheid doet den armen : en hy zal hem zynen wederloon vergelden.

18 Onderwyst uwen zoon, wilt niet mishopen : maer om hem te dooden stelt uwe ziel niet.

19 Die onlydzaam is zal schade lyden : en als hy geroofd heeft, zoo zal hy daer een ander toe leggen.

20 Hoort raed en ontvangt kastydende leeringe, opdat gy wys moogt zyn in uwe uitersten.

21 Veel gedachten zyn in eens mans hert : maer den wille des Heeren zal altyd blyven.

22 Een mensch die gebrek lydt is bermhertig : en beter is een armen dan een logenachtig man.

23 De vreeze des Heeren vordert ten leven : en in de volheid zal die wonen, dat hem geen kwaed overkomen zal.

24 Den tragen verbergt zyne hand onder zyne oksele, en hy brengt ze aen zynen mond niet.

25 Als den boozen gegeeseld wordt, zoo zal een dwaes wyzer zyn : maer is het dat gy eenen wyzen berispt, zoo zal hy de kastydinge verstaen.

26 Wie zynen vader lyden aendoet, en verjaegt zyne moeder, die zal schandelyk wezen en onzalig.

27 Zoon, houdt niet op van leeringe te hooren, noch zyt onwetende de woorden der wetenheid :

28 Een onregtveerdig getuige begekt het oordeel : en den mond der ongoddelyken verslindt de boosheid.

29 De oordeelen zyn den bespotters bereid : en slaende hamers der zotten lichamen.

KAPITTEL XX.

DEN wyn is een ding vol onkuishheid, en dronkenschap is een oproerig ding :

zoo wie daerin geneugte heeft, die zal niet wys wezen.

2 Gelyk het brieschen van eenen leeuw, zoo is de verwaerlykheid des konings : die hem verwekt tot gramschap, zondigt tegen zyne ziel.

3 Het is den mensche eer die zich scheidt van twistige kyvagien : maer alle dwazen worden gemengd met schimperyen.

4 Om de koudé heeft den tragen niet willen akkeren : daerom zal hy des zomers brood bidden, en men zal het hem niet geven.

5 Gelyk een diep water alzoo is den raed in eens mans hert : maer een wys mensch zal dien uitputten.

6 Vele mensen worden bermhertig genoemd : maer wie zal eenen getrouwen man vinden ?

7 Een regtveerdigen, die in zyne simpelheid wandelt, zal zalige kinderen achterlaten.

8 Een koning, die op den stoel des oordeels zit, verstroot al het kwaed met zyn aenzien.

9 Wie mag zeggen : Myn hert is zuiver, puer ben ik van zonde ?

10 Gewigt en gewigt, maet en maet, beide is het verzyngje by God.

11 Men kent eenen jongeling aen zyn doen, of hy opregt en puer is van leven.

12 Eene hoorende oor, en eene ziende oog, den Heer heeft ze beide gemaakt.

13 Wilt den slaep niet lief hebben, dat u de armoede niet verdrukke : doet uwe oogen open, en wordt vervuld met brooden.

14 Het is kwaed, het is kwaed, zegt alle kooper : en als hy weggegaen is, dan zal hy zich beroemen.

15 Raed is goud en menigte van kostelyke steenen : maer een kostelyk vat zyn de lippen der wetenheid.

16 Neemt weg het kleed desgenen die borge geworden is voor den vreemden, en voor de buitenlieden neemt den pand weg van hem.

17 Zoet is den mensch het brood der logene : en namaels zal zynen mond vervuld worden met gruis.

18 De gedachten zullen met raden gesterkt worden : en met regimenten behooren de oorlogen gehanteerd te worden.

19 Met den genen die verborgen raden ontdekt, en bedriegelyk wandelt, en zyne lippen wyd open doet, mengt u niet.

20 Die zynen vader en moeder vervloekt, diens lamp zal uitgeblazen worden in het midden der duisternissen.

21 Eene erfenisse waertoe gehaest wordt in het beginsel, die zal in het laetste de gebenedyding derven.

22 Zegt niet : Ik zal kwaed wedergeven : verbeidt den Heer, en hy zal u verlossen.

23 Gewigt en gewigt is eene atgrysselyk-

heid voor den Heer : eene valsche wage is niet goed.

24 Van den Heere worden eens mans gangen beschikt : want wie is er van de menschen die zynen weg verstaen kan?

25 Het is den mensch eenen val den heiligen beloven, en na de beloften wederroepen.

26 Een wys koning verstroot de ongoddelyken, en buigt over hen eenen gewelfden boog der triomfen.

27 Des Heeren lichtvat is des menschen adem, denwelken onderzoekt alle de verborgenheid des buiks.

28 De bermhertigheid en waerheid bewaren den koning, en door goedertierenheid wordt zyn troon gevestigd.

29 Het verheugen der jongelingen is hunne sterkheid : en de weerdigheid der ouderen is grysheid des hairs.

30 De blauwigheid der wonden zal kwade dingen afvagen : en kwetsuren in het heimelykste des buiks.

KAPITTEL XXI.

GEELYK de deeligen der wateren, alzoo is eens konings hert in des Heeren hand : werwaerts dat hy wilt, zal hy het neigen.

2 Een iegelyk denkt zynen weg regt te zyn : maer den Heer weegt de herten.

3 Bermhertigheid en oordeel te doen, behaegt den Heere meer dan slagtofferanden. 4 Het verheffen der oogen is een verbreiden des herten : het lichtvat der ongoddelyken is zonde.

5 De gedachten van den vromen zyn altyd in overvloedigheid : maer alle tragen is altyd in armoede.

6 Wie schatten vergadert met eene logen-tonge, die is ydel en onverstandig, en hy zal gestooten worden tot de strikken der dood.

7 De rooven der ongoddelyken zullen hen afrekken, om dat zy geen oordeel hebben willen doen.

8 Eens mans verkeerden weg is vreemd : maer wie zuiver is, diens werk is opregt.

9 Het is beter te zitten in eenen hoek van den huize, dan met eene kyfachtige vrouw, en in een gemeen huis.

10 De ziel van den ongoddelyken begeert kwaed, zy zal haers naesten niet ontfemen.

11 Als den boozen mensch gestraft wordt, zoo zal het klein kind wyzer zyn : en is het dat het eenen wyzen volgt, zoo zal het wetenheid krygen.

12 Den regtveerdigen bedenkt neerstiglyk van des ongoddelyken huis, opdat hy de ongoddelyken van het kwaed zoude mogen trekken.

13 Wie zyne oor stopt tot den roep van

den armen, die zal ook roepen, en zal niet verhoord worden.

14 Eene verborgen gifte bluscht de gram-schappen : en de gave in den schoot, de heftige verbolgenheid.

15 Eene blydschap is het den regtveerdigen regtveerdig oordeel te doen : en een grouwel dengenen die boosheid doen.

16 Een man die doolt van den weg der leeringe : die zal in de vergaderinge der reuzen woonen.

17 Wie lekkere spyzen bemint, die zal in armoede wezen : en wie wyn en vette spyze liefheeft, die zal niet ryk worden.

18 Voor eenen regtveerdigen zal den ongoddelyken gegeven worden : en voor den opregten, een boozen.

19 Het is beter te woonen in een verlaten land, dan met eene kyfachtige en grammoe-dige vrouw.

20 In den huize des regtveerdigen is een liefelyken schat en olie : en een dwaes verdoet het.

21 Wie regtveerdigheid en bermhertigheid volgt, die zal vinden het leven, regtveerdigheid en glorie.

22 De stad van de sterken heeft een wyzen beklommen, en hy heeft bedorven de sterkte van haer betrouwen.

23 Wie zynen mond bewaert, en zyne tong, die bewaert zyne ziel van benaauwdheden.

24 Den hooveerdigen en vermetelyken wordt ongeleerd geheeten, die in gramschap hooveerdy bedryft.

25 De begeerten dooden den tragen : want zyne handen hebben niet willen werken :

26 Den geheelen dag wensch en begeert hy : maer die regtveerdig is, zal geven, en niet ophouden.

27 De offeranden der ongoddelyken zyn afgrysselyk, want zy geofferd worden uit een schelmstuk.

28 Een logenachtig getuige zal vergaen : een onderdanig man zal victorie spreken.

29 Een ongoddelyk man vaert met den kop door : maer die opregt is, betert zynen weg.

30 Daer is geene wysheid, daer is geene voorzigtigheid, daer is geen raed tegen den Heere.

31 Het peerd wordt bereid tegen den dag des stryds : maer den Heer geeft de zaligheid.

KAPITTEL XXII.

BETER is een goeden naem dan veel rykdommen : boven zilver en goud is eene goede gratie.

2 De ryken en de armen zyn malkander te gemoet gekomen : den Heer heeft hen beide geschapen.

3 Een voorzienig mensch ziet het kwaed, en hy verbergt zich : den onnoozelen is doorgedaen, en werd beschadigd.

4 Het einde van de zedigheid is de vreeze des Heeren, rykdommen, en glorie, en leven.

5 Wapenen en zweerden zyn in den weg des verkeerden : maer den behoeder zyner ziele maakt zich verre daarvan.

6 Het is een gemeen zegwoord : Gelyk zich een jongman gewent, zoo gaet hy daer niet van af, wanneer hy oud wordt.

7 Den ryken gebiedt den armen : en wie ontleent, die is een dienaar desgenen die leent.

8 Die boosheden zaeit, zal kwade dingen maeijen, en met de roede zyner gramschap zal hy te niet worden.

9 Die genegen is tot bermhertigheid, zal gebenedyd worden : want van zyne brooden heeft hy den armen gegeven. Victorie en eer zal hy verkrygen die gaven geeft : maer hy neemt weg de ziel dergene die ze ontvangen.

10 Dryft uit den spotter en met hem zal de kyvagie uitgaen, en twistige zaken en spytig verwyrt zullen ophouden.

11 Wie des herten zuiverheid bemint, die zal om de gratie zyner lippen den koning te vrienden hebben.

12 De oogen des Heeren bewaren de kennisse : en de woorden van den boozen worden omgeworpen.

13 Den tragen zegt : Daer is een leeuw in den weg, in het midden der straten mogt ik gedood worden.

14 Eene diepe gracht is den mond van eene vreemde vrouwe : op denwelken den Heer gram is, die zal daerin vallen.

15 De zotheid is gebonden in eens kinds hert, en de roede der kastydinge zal die uitdrijven.

16 Wie eenen armen bedriegelyk onregt doet, om zyne rykdommen te vermeerderen, die zal het zelf ook eenen rykeren geven, en gebrek hebben.

17 Myn zoon, neigt uwe oor, en hoort de woorden der wyzen : en neemt ter herte myne leeringe.

18 Die u schoon zyn zal : als gy die zult gehouden hebben in uwen buik, en zy zal overvloeden in uwe lippen :

19 Opdat in den Heere uw betrouwen zy, daerom heb ik ze u heden getoond.

20 Ziet ik heb ze u in dry manieren beschreven, in de gedachten, en wetenheid :

21 Om dat ik u zoude toonen de vastigheid, en de uitspraken der waarheid, dat gy zoudt uit deze antwoorden dengenen die u gezonden hebben.

22 Doet geen geweld den armen, om dat

hy arm is : noch verdrukt den behoefligen in de poorte :

23 Want den Heer zal zyne zaek oordeelen, en hy zal ze doorsteken, die zyne ziel doorstoken hebben.

24 Wilt geen vriend zyn van eenen grammoedigen man, nocht wandelt met eenen razenden man.

25 Dat gy by aventure zyne paden niet leert, en uwer ziele verergeringe neemt.

26 Wilt niet zyn met degene die in hunne handen klappen, en die zich zelven stellen tot borgen voor schulden :

27 Want is het dat gy niet hebt waarmede dat gy het betalen moogt, wat noodzake is het dat hy een deksel neme uit uwe slaapkamer?

28 Gaet niet over de oude palen, die uwe vaders gesteld hebben.

29 Hebt gy eenen man gezien rasch in zyn werk? die zal voor koningen staen, en hy zal voor de onedelen niet zyn.

KAPITTEL XXIII.

ALS gy zit om te eten met eenen prins, zoo aanmerkt neerstiglyk wat daer voor u gesteld is :

2 En stelt een mes in uwe keel, is het nogtans alzoó dat gy uwe ziel in uwe magt hebt,

3 Begeert van zyne spyzen niet, daer het brood der logen in is.

4 Wilt niet arbeiden om ryk te worden : maer stelt uwen verstande eene mate

5 Heft uwe oogen niet op tot de rykdommen, die gy niet hebben moogt : want zy zullen voor zich zelven vleugelen maken gelyk des arends, en zullen vliegen in den hemel.

6 Eet niet met eenen nydigen mensch : en begeert van zyne spyzen niet :

7 Want op de maniere eens waerzeggers en guichelaers, oordeelt hy dat hy niet weet. Eet en drinkt, zal hy u zeggen : en zyn hert is met u niet.

8 De spyzen die gy geëten hebt, zult gy weder uitwerpen : en uwe schoone woorden zult gy verliezen.

9 In de ooren der onwyzen spreekt niet : want zy zullen de leering uwer uitsprake versmaden.

10 Raekt de palen der kleine kinderen niet : en in den akker der weezen gaet niet :

11 Want hun naesten is sterk : en hy zal tegen u oordeelen hunne zaek.

12 Laet uw hert tot de leeringe ingaen : en uwe ooren tot de woorden der wetenheid.

13 Wilt den kinde de kastydinge niet onttrekken : want is het dat gy het met de roede slaet, het zal niet sterven :

14 Gy zult hem met de roede slaen : en zyne ziel zult gy van der helle verlossen.

15 Myn zoon, is het dat uwen moed wys is, zoo zal myn hert blyde zyn met u :

16 En myne nieren zullen zich verheugen, als uwe lippen zullen opregte dingen gesproken hebben.

17 Laet uw hert de zondaers niet volgen : maer weest in de vreeze des Heeren dage-lyks :

18 Want gy zult hoop hebben in het uiterste, en uw verwachten zal niet weggenomen worden.

19 Hoort, myn zoon, en zyt wys : en schikt uw hert in den weg.

20 Wilt niet zyn in de maeltiden der dronkaards, noch in de brasseryen dergene die vleesch om te eten zamen brengen :

21 Want die zich tot drinken stellen, en gelagen te voren geven, zullen te niet gaen, en de slaperny zal met gescheurde kleeden gekleed worden.

22 Hoort uwen vader die u gewonnen heeft : en versmaedt uwe moeder niet als zy oud geworden is.

23 Koopt de waarheid, en wilt geene wysheid verkoopen, en leeringe, en verstande-nisse.

24 Den vader van den regtveerdigen verheugt zich met blydschap : die eenen wyzen gewonnen heeft, zal in hem verblyd worden.

25 Laet uwen vader blyde zyn, en uwe moeder, en laet ze vrolyk zyn die u gebaerd heeft.

26 Myn zoon, geeft my uw hert : en laet uwe oogen myne wegen bewaren.

27 Want eene diepe gracht is eene gemeene vrouw : en een engen put is eene vreemde vrouw.

28 Zy legt lagen op den weg gelyk een moordenaer, en wie zy onwys ziet, die zal zy dooden.

29 Wie heeft wee? en wiens vader heeft wee? wie heeft kyvagien? wiens zyn de grachten? wiens zyn de wonden zonder oorzaken? wie heeft de donkerheid der oogen?

30 Zyn die niet dergene die in den wyn woonen, en neerstigheid doen om kroezen uit te drinken?

31 Aenziet den wyn niet als hy geelachtig ziet, als zyne verf in het glas blinkt : hy gaet zoetelyk in,

32 Maer ten einde zal hy byten als eene slange, en gelyk een basiliscus zal hy zyn venyn uitstorten.

33 Uwe oogen zullen vreemde vrouwen zien, en uw hert zal verkeerde dingen spreken.

34 En gy zult zyn als slapende in het

midden der-zee, en als een ontslapen stier-man, die het roer verloren heeft :

35 En gy zult zeggen : Zy hebben my geslagen, en het heeft my niet wee gedaen : zy hebben my getrokken, en ik heb het niet gevoeld : wanneer zal ik ontwaken, en wederom wyn vinden?

KAPITTEL XXIV.

VOLGT niet de kwade mannen, noch begeert met hen te zyn :

2 Want hun hert denkt op rooven, en hunne lippen spreken bedrieglykheden.

3 Met wysheid zal een huis opgetimmerd worden, en dóór voorzigtigheid versterkt.

4 Door geleerdheid zullen de kelders gevuld worden met allerhande kostelyken en schoonen rykdom.

5 Een wys man is sterk : en een geleerd man is vroom en magtig.

6 Want met geschiktheid wordt een oorlog aengenomen : en zaligheid zal wezen daer vele raden zyn.

7 Den dwazen is de wysheid hoog, in de poorte zal hy zynen mond niet opendoen.

8 Die denkt kwaed te doen, zal een zot genoemd worden.

9 Het gepeins van eenen zot is zonde : en een achterklapper is der menschen afgrysse-lykheid.

10 Is het dat gy mishoopt als gy gevallen zyt in den dag der benaeuwdeheid : zoo zal uwe sterkheid geminderd worden.

11 Verlost degene die ter dood geleid worden : en die ter verderfenisse getrokken worden, wilt niet ophouden te verlossen.

12 Is het dat gy zegt : De magt heb ik niet : die de herten binnen ziet, hy verstaet dit, en den behouder uwer ziele is geen ding onbekend, en hy zal den mensch loonen naer zyne werken.

13 Eet, myn zoon, honig, want het is goed, en honigraten zeer zoet uwer keele :

14 Alzoo is ook de leering der wysheid uwer ziele : dewelke als gy zult gevonden hebben, zoo zult gy in de uitersten hoop hebben, en uwe hoop zal niet vergaen.

15 Wilt geene lagen leggen, en zoekt geene ongoddelykheid in het huis van den regtveerdigen, noch verwoest zyne rust.

16 Want zevenmael zal een regtveerdigen vallen, en weder opstaen : maer de ongoddelyken zullen vallen in het kwaed.

* 17 Als uw vyand gevallen is, zoo verblydt u niet, en in zynen val laet uw hert niet verheugen :

18 Dat den Heer dit by aventure niet zie, en het hem misnoege, en dat hy zyne gramschap van hem neme.

19 Wilt niet kyven met de allerkwaedsten, noch wilt volgen de ongoddelyken :

20 Want de kwaden hebben geene hoop der toekomstige dingen, en het lichtvat der ongoddelyken zal uitgeblazen worden.

21 Vreest den Heere, myn zoon, en den koning : en met de achterklappers mengt u niet :

22 Want onvoorzienlyk zal hunne verderfisse opstaen : en wie weet den val van hen beide ?

23 Deze woorden zyn ook tot den wyzen : Het bekennen van personen in het oordeel is niet goed.

24 Die den ongoddelyken zeggen : Gy zyt regtveerdig : die zullen de volken vermaleddiden, en de geslachten zullen die haten.

25 Die hem straffen, zullen geprezen worden : en op hen zal de benedictie komen.

26 De lippen zal hy kussen, die regte woorden antwoordt.

27 Bereidt buiten uw werk, en oefent neerstiglyk uwen akker : en daarna timmert uw huis.

28 Zyt geen getuige zonder zake tegen uwen naesten : noch bedriegt iemand zoetelyk met uwe lippen.

29 Zegt niet : Hoe hy my gedaen heeft, zoo zal ik hem ook doen : ik zal eenen iegelyken loonen naer zyn werk.

30 Door den akker van eenen tragen mensch ben ik gegaen, en door den wyn-gaerd van eenen zotten man :

31 En ziet de netelen hadden het al vervuld, en de doornen hadden zyn overste overdekt, en den ongekalkten muur van steenen was verdorven.

32 Hetwelk als ik gezien had, zoo nam ik het ter herte : en door een exempel heb ik onderwyzing geleerd. Hoe lang zult gy lui mensch slapen : wanneer zult gy van uwen droom opstaen ?

33 Een luttel, zeg ik, zult gy slapen, een weinigsken zult gy sluimeren, en een luttelken uwe handen te zamen leggen om te rusten :

34 En uwe armoede zal u komen als een looper, en de bedelaerschap als een gewa-pend man.

KAPITTEL XXV.

DIT zyn ook de Parabelen van Salomon : dewelke overgezet hebben de mannen van Ezechias, den koning van Juda.

2 Het is Gods eer het woord te verbergen, en de glorie der koningen is de reden te onderzoeken.

3 Den hemel boven, en de aerde beneden, en het hert der koningen is ongrondelyk.

4 Neemt den roest van het zilver, en daer zal een allerzuiverste vat uitkomen.

5 Neemt de ongoddelykheid van des ko-

nings aanzigt, en zyn troon zal door de regtveerdigheid gevestigd worden.

6 Verloont u niet glorieus voor den koning, en in de plaets der grooten staet niet.

7 Want het is beter dat u gezeid worde : Klimt herwaerts op ; dan dat gy vernederd wordt voor den prins.

8 Dat uwe oogen gezien hebben, wilt dat niet ligtelyk in het gekyf voortbrengen : opdat gy het namaels niet zoudt kunnen gebeteren, als gy uwen vriend onteerd zoudt hebben.

9 Uwe zaek trakteert met uwen vriend, en uwe verholendheid openbaert den vreemden niet :

10 Dat hy by aventure u niet bespote als hy het gehoord heeft, en niet ophoude u te verwyten. De gratie en vriendschap verlossen : dewelke bewaert voor u, opdat gy niet versmadelyk wordt.

11 Als gouden appelen in zilveren bedden, is hy die een woord spreekt te zynen tyde.

12 Als een gouden oorsieraed en eene blinkende peerle, is hy die eenen wyzen berispt, en eene onderdanige oor.

13 Gelyk de koude van den sneeuw in den dag des oogsts, alzoo is een getrouw bode hem, die hem uitgezonden heeft, zyne ziel doet hy rusten.

14 Wie veel belooft en niet houdt, die is als eene wolk en wind zonder regen.

15 Door verduldigheid zal een prins verzacht worden, en eene zachte tong zal de hardigheid in stukken breken.

16 Hebt gy honig gevonden, zoo eet dat u genoeg zy, dat gy by aventure niet te zat wordet, en braekt het weder uit.

17 Trekt uwen voet af van uws naesten huis, opdat hy by aventure uws verzaed wezende, u niet hate.

18 Als een schicht, en een zweerd, en een scherpen pyl, is een mensch die tegen zynen naesten valsche getuigenis zegt.

19 Als een verrotten tand, en moeden voet, is hy die zich verlaet op eenen ongetrouwen in den dag der benaauwdheden.

20 En verliest den mantel in den dag der koude. Als edik in weedassche is hy die liedekens zingt den boozen herte. Gelyk de motte den kleede, en den worm den houte : alzoo let eens mans droefheid den herte.

21 Is het dat uw vyand honger heeft, zoo spyst hem : is het dat hy dorst heeft, zoo geeft hem water te drinken :

22 Want gy zult vurige kolen vergaderen op zyn hoofd, en den Heer zal het u weder loonen.

23 Den noordenwind verdryft de regenen, en een droevig aanzigt verdryft eene achterklappende tong.

24 Het is beter te zitten in den hoek van den huize, dan met eene kyfachtige vrouw, en in het gemeen huis.

25 Een goeden bode uit eenen verren lande, is gelyk als koud water eener dorstige ziele.

26 Als eene fontein met den voet geroerd, en eene vervuilde ader, is den regtveerdigen vallende voor eenen ongoddelyken.

27 Gelyk hem die veel honigs eet, dat niet goed is : alzoo ook die een onderzoeker is der majesteit, zal van de glorie verdrukt worden.

28 Gelyk eene opene stad en zonder omgang der muren, alzoo is een man die in het spreken zynen geest niet bedwingen kan.

KAPITTEL XXVI.

GELYK den sneeuw in den zomer, en de regenen in den oogst : alzoo onbetamelyk is den zot de glorie.

2 Gelyk een vogel wegvliegende, en eene mussche gaende werwaerts dat haer lust : alzoo zal een vloek te vergeefs gesproken, op iemand komen.

3 Een geesel den peerde, en een breidel den ezel, en eene roede op den rug der onwyzen.

4 Antwoordt den zot niet naer zyne zothed, dat gy zyns gelyken niet wordt.

5 Antwoordt den zot naer zyne zothed, dat hy zich zelve niet laet dunken dat hy wys is.

6 Als kreupel van voeten, en boosheid drinkende, is hy die zyne zaken uitregt door eenen zotten bode.

7 Gelyk te vergeefs een kreupel schoone beenen heeft : alzoo onbetamelyk is in der zotten mond eene parabele.

8 Gelyk die een gesteente op eenen steenhoop werpt : alzoo doet hy die eenen onwyzen eere aendoet.

9 Gelyk of een doorn uitspruitte in de hand van eenen dronken mensch : alzoo is de parabele in den mond der dwazen.

10 Het vonnis beslecht de zaken : en die den dwazen doet zwygen, verzacht de gramschappen.

11 Gelyk een hond die tot zyne uitbrakinge wederkeert, alzoo is den onwyzen die zyne dwaesheid wederom bedryft.

12 Hebt gy gezien eenen mensch die zich laet dunken dat hy wys is ? aen eenen zot is meer hopen dan aen hem.

13 Den tragen zegt : Den leeuw is in den weg, en de leeuwin in de wegen :

14 Gelyk de deur in hare herre gekeerd wordt, alzoo wentelt den tragen in zyn beddeken.

15 Den tragen verbergt zyne handen onder

zyne okselen, en het wordt hem zuer dat hy ze ten monde heft.

16 Den tragen laet zich dunken dat hy wyzer is dan zeven mannen die wyze reden spreken.

17 Gelyk die eenen hond met de ooren grypt, alzoo is hy die onlydzaam voorbygaet, en onderwindt zich eens anders kyvagie.

18 Gelyk hy schadelyk is die schichten en spiesen schiet ter dood :

19 Alzoo is een man die bedriegelyk zynen vriend hinder doet : en als hy bevonden wordt, zoo zegt hy : Ik heb het al spelende gedaen.

20 Als er hout gebreekt, zoo gaet het vuer uit : en als den heimelyken twistmaker weggedaen wordt, zoo houden op de kyvagien.

21 Gelyk de kolen tot gloeiende kolen, en het hout tot den vure, alzoo verwekt een grammoedig mensch kyvagien.

22 De woorden van den oorblazer zyn of zy simpel waren, en zy komen tot het binnenste des buiks.

23 Gelyk of gy met vuil zilver wilt versieren eenen aerden pot, alzoo zyn de opzwellende lippen met een boos hert verzaemd.

24 By zyne lippen wordt een vyand bekend, hoewel hy in zyn hert bedriegelykheden overlegt.

25 Als hy zyne stemme vriendelyk maekt, gelooft hem niet : want zeven ergheden zyn in zyn hert.

26 Wie den haet bedriegelyk bedekt, diens kwaedheid zal ontdekt worden in den raed.

27 Die eenen kuil graeft, zal daerin vallen : en die eenen steen wentelt, tot hem zal dien wederkeeren.

28 Eene bedriegelyke tonge bemint de waarheid niet : en een slibberachtigen mond doet vallen.

KAPITTEL XXVII.

WILT u niet beroemen van den morgen, niet wetende wat den toekomenden dag voortbrengen zal.

2 Laet een ander u pryzen, en niet uw mond : een vreemden, en niet uwe lippen.

3 Steen is zwaer, en zand is lastig : maer de gramschap van eenen dwazen is zwaerder dan deze beide.

4 De gramschap heeft geene bermhertigheid, noch de uitberstende razerny : en wie zal mogen verdragen den oploop van eenen geest tot gramschap verwekt ?

5 Beter is eene openbare berispinge, dan eene verborgen liefde.

6 Beter zyn de wonden van eenen die lief

heeft, dan bedriegelyke kussingen desgenen die haet.

7 Eene verzade ziel zal honigraten vertreden : en eene hongerige ziel zal ook bittere dingen voor zoet innemen.

8 Gelyk een vogel overvliegende van zynen nest, alzoo is een man die zyne plaets verlaet.

9 Van de zalve en verscheiden reuken verheugt het hert : en door goede raden eens vriends wordt de ziel verzoet.

10 Uwen vriend en uws vaders vriend verlaet niet : en in uws broeders huis gaet niet op den dag uws lydens. Beter is een gebuer naby, dan een broeder verre.

11 Geeft u neerstiglyk ter wysheid, myn zoon, en verblydt myn hert, dat gy den verwytenden moogt eene reden antwoorden.

12 Den voorzigtigen het kwaed ziende is verborgen geweest : de kleine kinderen voorbygaende hebben schade geleden.

13 Neemt zyn kleed die borge gebleven is voor eenen buiten man : en voor de vreemden, neemt hem eenen pand af.

14 Die zynen naesten gebenedydt met eene groote stemme, des nachts opstaende, zal gelyk wezen eenen die vermaledydt.

15 Doordruipende daken in den dag der koude, en eene kyfachtige vrouw worden by een geleken :

16 Die haer tegenhoudt, is gelyk die den wind houdt, en wilt de olie met de hand vatten.

17 Yzer wordt met yzer scherp gemaakt : en een mensch maekt scherp het aenzigt van zynen vriend.

18 Die eenen vygeboom bewaert, zal zyne vruchten eten : en die zyns Heeren bewaerder is, zal geglorificeerd worden.

19 Gelyk in het water klaerlyk schynen de aenzigten dergene die daerin zien, alzoo zyn der menschen herten openbaer den voorzigtigen.

20 De helle en de verderfenisse worden nimmermeer vervuld : desgelyks zyn des menschen oogen ook onverzadelyk.

21 Gelyk het zilver geproefd wordt in den smeltoven, en goud in het forneis : alzoo wordt een mensch geproefd door den mond des pryzers. Het hert van den boozen zoekt kwade dingen : maer een regt hert zoekt wetenheid.

22 Al ware het dat gy eenen zot stiet in den mortier gelyk vochtige gerste, met eenen stamper daerop stootende, zoo zal zyne zothed van hem niet genomen worden.

23 Bekent neerstiglyk het aenzigt van uwe beesten, en aenmerkt uwe kudden :

24 Want gy zult eeuwiglyk de magt niet

hebben : maer de kroon zal gegeven worden van geslachte tot geslachte.

25 De beemden zyn open, en het groeiende kruid wordt vertoond, en het hooi is vergaderd van de bergen.

26 De lammeren zyn om u te kleeden : en de jonge bokskens tot den prys van den akker.

27 Laet u genoeg wezen der geitenmelk tot uwe spyzen, en tot den nooddrift uws huis : en voor uwer dienstvrouwen kost.

KAPITTEL XXVIII.

DEN ongoddelyken vliedt als hem niemand vervolgt : maer den regtveerdigen zal als een leeuw betrouwende zonder vervaerdheid zyn.

2 Om des lands zonde zullen er vele prinsen in het land zyn : en om des menschen wysheid en kennisse van hetgene dat men zegt, zal het leven van den vorst verlengd worden.

3 Een arm man bedriegelyk onregt doende den armen, is gelyk eenen krachtigen slagregen, waerdoor den duren tyd komt.

4 Die de wet verlaten, pryzen den ongoddelyken : die ze bewaren, worden ontstoken tegen hem.

5 Kwade mannen denken op het oordeel niet : maer die den Heer zoeken, aenmerken alle dingen.

6 Beter is een armen wandelende in zyne simpelheid, dan een ryken in verkeerde wegen.

7 Zoo wie de wet bewaert, is een wys zoon : maer wie brassers voedt die beschaemt zynen vader.

8 Wie rykdommen vergadert met woekeryen en door overzettinge, die vergadert ze voor den milden tot der armen profyte.

9 Die zyne ooren afkeert dat hy de wet niet hoore, diens gebed zal afgrysselyk wezen.

10 Wie de regtveerdigen bedriegt in eenen kwaden weg, die zal in zyne verderfenisse vallen : en de simplen zullen zynen goede bezitten.

11 Een ryk man laet zich dunken dat hy wys is : maer een voorzigtig arm mensch zal dien onderzoeken.

12 In het verheugen der regtveerdigen is veel glorie : als de ongoddelyken regeren, zoo vallen de menschen.

13 Wie zyne groote misdaden verbergt, die zal niet voorspoedig zyn : maer die ze beleydt, en laet, zal bermhertigheid verkrygen.

14 Zalig is den man die altyd bevreedsd is :

maer die hard van herte is zal geheel in het kwaed vallen.

15 Een brieschenden leeuw, en een hongrigen beer, is een prins over een arm volk.

16 Een vorst die zonder verstand is, zal er velen verdrukken door valsche versieringe : maer wie gierigheid haet, diens dagen zullen lang worden.

17 Den mensch die met valschelyke lasteringe vervolgt eener ziele bloed, al is het dat hy vliedt tot den poel toe, niemand wederhoudt hem.

18 Die simpelk wandelt, zal zalig worden : die verkeerde wegen wandelt, zal eens te hoop vallen.

19 Wie zyn land bouwt, die zal met brooden verzaad worden : maer wie ledigheid volgt, die zal met armoede vervuld worden.

20 Een getrouw man zal zeer geprezen worden : maer wie zich haest om ryk te worden, die zal niet onnoozel wezen.

21 Wie in het oordeel iemands persoon kent, dien doet niet wel : dezen verlaet ook om eenen beet broods de waerheid.

22 Den man, die zich haest om ryk te worden, en den anderen benydt, die weet niet dat hem de armoede overkomen zal.

23 Die eenen man straft, zal namaels meer gratie by hem vinden dan denegenen die door smeeking der tongen bedriegt.

24 Die iets heimelyk ontnemt zynen vader en zyner moeder : en zegt dat dat geen zonde is, die is een medegezel eens doodslagers.

25 Wie zich zelve beroemt en breed maekt, die verwekt kyvagen : maer die in den Heere hoopt, zal genezen worden.

26 Wie zich op zyn hert vertrouwt, die is zot : maer wie wysselyk wandelt, die zal behouden worden.

27 Die den armen geeft, zal geen gebrek hebben : wie den biddenden versmaedt die zal armoede lyden.

28 Als de ongoddelyken opstaen zullen, zoo zullen zich de menschen verbergen : als die vergaen zullen zyn, dan zullen de regtveerdigen vermenigvuldigd worden.

KAPITTEL XXIX.

EEN man, die met harden nekke versmaedt denegenen die hem straft, dien zal eene haestige verderfenisse overkomen : en de gezondheid zal hem niet volgen.

2 In het vermenigvuldigen der regtveerdigen zal het gemeene volk zich verblyden : als de ongoddelyken de heerschappy aennemen, dan zal het volk zuchten.

3 Een man die wysheid bemint verblydt zynen vader : maer die hoeren voedt, zal zyn goed verkwisten.

4 Een regtveerdig koning zal het land opregten : een gierig man zal het verderven.

5 Een mensch, die met smeekende en geveinsde woorden zynen vriend aanspreekt, spreidt een net zynen voeten.

6 Den ongoddelyken man zonde doende zal eenen strik omvangen : en den regtveerdigen zal het loven en blyde zyn.

7 Den regtveerdigen kent de zake der armen : den ongoddelyken kent de wetenheid niet.

8 Kwaed doende menschen verderven de stad : maer de wyzen keeren de razende gramschap af.

9 Een wys man, is het dat hy met eenen zot twistig kyvende is, het zy of hy zich stoort, of dat hy licht, hy zal geene rust vinden.

10 De bloedgierige mannen haten den simpelen : maer de regtveerdigen zoeken zyne ziel.

11 Zynen geheelen geest stort een zot uit : maer een wys man stelt dien uit, en bewaert hem tot namaels.

12 Een prins die geerne hoort logentalen, heeft alle zyne dienaers ongoddelyk.

13 Een armen en zyn schuldheer hebben malkander ontmoet : hun beider verlichter is den Heer.

14 Een koning, die in de waerheid den armen regt oordeel doet, diens troon zal in der eeuwigheid gevestigd worden.

15 De roede en de straffinge geeft wysheid : maer een kind dat men zynen wil laet gebruiken, beschaemt zyne moeder.

16 In het vermenigvuldigen der ongoddelyken zullen de boosheden vermenigvuldigd worden : en de regtveerdigen zullen hunne nedervallingen zien.

17 Onderwyst uwen zoon, en hy zal u vermaken, en uwer ziele vreugden geven.

18 Als de profetie vergaet, zoo zal het volk verstrooid worden : maer wie de wet bewaert, die is zalig.

19 Een knecht mag met geene woorden geleerd worden : want hy verstaet wel dat gy zegt, en hy versmaedt te antwoorden.

20 Hebt gy eenen man gezien haestig om te spreken? zotheid is meer te hopen, dan zyne beternisse.

21 Die zynen knecht van jongs lekkerlyk opvoedt, zal hem namaels wederspanning gevoelen.

22 Een grammoedig man verwekt kyvagen : en die zeer genegen is tot stoornisse, zal ook om te zondigen meer genegen zyn.

23 Den hooveerdigen volgt vernederinge : en den ootmoedigen van geest zal de glorie ontvangen.

24 Wie met eenen dief deelt, die haet zyne

ziel : hy hoort den bezweerende, en hy geeft het niet te kennen.

25 Die den mensch vreest zal haestelyk vallen : die in den Heere hoopt, zal opgeheven worden.

26 Vele zoeken des prinsen aenzig : en van den Heere komt het oordeel van eenen iegelyken byzonder.

27 De regtveerdigen veryzen den ongoddelyken man : en de ongoddelyken veryzen degene die in den regten weg zyn. Den zoon die het woord bewaert zal buiten de verderfenisse zyn.

KAPITTEL XXX.

DIT zyn de woorden des vergaders, des uitbrakers zoon. Het visioen hetwelk gesproken heeft den man met den welken God is, en die versterkt zynde, als God met hem woonde, gezeid heeft :

2 Ik ben den allerzotsten der mannen, en de wysheid der menschen is met my niet.

3 Ik heb geene wysheid geleerd, en ik ken de wetenheid der heiligen niet.

4 Wie is er opgeklommen ten hemel, en daerof gedaeld ? Wie heeft den wind in zyne handen gehouden ? Wie heeft de wateren te zamen gebonden als in een kleed ? Wie heeft opgewekt alle de hoeken der aerde ?

Welk is zyn naem, en welk is zyns zoons naem, is het dat gy het weet ?

5 Elk vurig woord Gods is een schild den genen die in hem hopen :

6 Doet niet toe tot zyne woorden, dat gy niet gestraft wordet, en logenachtig gevonden.

7 Twee dingen heb ik u gebeden, weigert my die niet eer ik sterf.

8 Ydelheid en logentalen maekt verre van my. Armoede en rykdom geeft my niet : maer geeft my alleen mynen nooddrift.

9 Dat ik by aventure verzaed zynde niet getrokken worde om te loochenen, en zeggen zoude : Wie is den Heer ? of dat ik van gebrekkellykheid niet gedwongen worde om te stelen, en den naem myns Gods te verzweren.

10 Beschuldigt den knecht niet by zynen Heer, dat hy by aventure u niet vermaledyde, en dat gy nedervalt.

11 Daer is een geslacht dat zynen vader vermaledydt, en zyne moeder niet gebenedydt.

12 Daer is een geslacht dat zich zelven laet dunken dat het zuiver is, en nogtans is het niet gewassen van zyne vuiligheid.

13 Daer is een geslacht, wiens oogen hoog zyn, en wiens oogschelen hoog opdragende zyn.

14 Daer is een geslacht dat zweerden heeft voor tanden, en het knaewt met zyne

baktanden, om dat het eten zoude de gebreklykende der aerde, en de armen uit de lieden.

15 Den echel heeft twee dochters, zeggende : Brengt herwaerts, brengt herwaerts. Dry dingen zyn onverzadelyk, en het vierde dat nimmermeer zegt : Het is genoeg.

16 De helle, en der vrouwen buik, en de aerde, die niet verzaed wordt van water : maer het vuer zegt nimmermeer : Het is genoeg.

17 Eene oog die den vader bespot, en die zyns moeders baring versmaedt, moeten de raven der beken uitpikken, en de jongen des arends moeten die eten.

18 Dry dingen zyn my zwaer, en het vierde ken ik met allen niet :

19 Den weg des arends in den hemel, der slangen weg op den steen, eens schips weg in het midden der zee, en eens mans weg in zyne jongheid.

20 Zulk is het leven van eene vrouw die eene overspeelster is, die eet, en haren mond vagende, zegt : Ik heb geen kwaed gedaen.

21 Door dry dingen wordt een land beoerd, en het vierde kan het niet verdragen :

22 Door eenen knecht als hy regeert : door eenen zot als hy van spyze te zat wordt :

23 Door eene booze vrouw als die ten huwelyk genomen is : en door eene dienstvrouw, als zy harer meestersse erfgename is geworden.

24 Vier dingen zyn de minsten der aerde, en dezelve zyn wyzer dan de wyzen :

25 De mieren, een onmagtig volk, die zich zelven in den oogst spyze bereidt :

26 Een haesken, een onsterk volk, die in de steenrotse zyne rustplaats maekt :

27 De springhanen hebben geen koning, en zy gaen allegader by hunne schare :

28 Eene spinne behelpt zich met de handen, en zy woont in der koningen huizen.

29 Dry dingen zyn er die wel gaen, en het vierde, dat gaet gelukkiglyk :

30 Den leeuw, den allersterksten der beesten, zal zich van niemands ontmoeten vervaren :

31 Een haen met opgeschorte lendenen : en een ram : daer is geen koning die hem wederstaen mag.

32 Daer is die zot geschenen heeft, na dat hy omhoog verheven is : want had hy het verstaen, zoo zoude hy zyne hand op zynen mond gelegd hebben.

33 Maer wie de borsten sterkelyk drukt om melk daeruit te trekken, die drukt daer boter uit : en wie zeer krachtelyk uitsnuit, die trekt bloed uit : en die gramschappen verwekt, brengt twisten voort.

KAPITTEL XXXI.

DIT zyn de woorden Lamuëls des konings. Het visioen, waardoor hem zyne moeder geleerd heeft.

2 Wat is het myn beminden, wat is het toch myns ligchaems beminden, wat is het gy beminden myner begeerte?

3 Geeft den vrouwen uwe goeden niet, noch uwe rykdommen om de koningen te vernielen.

4 Wilt den koningen, ó Lamuël, wilt den koningen geenen wyn geven : want daer blyft geen secreet waer dronkenschap regeert.

5 Dat zy by aventure niet drinken, en vergeten de oordeelen, en veranderen de zake van de kinderen des armen.

6 Geeft sterken drank den droevigen, en wyn dengen die bitter van herte zyn :

7 Laet ze drinken en vergeten hunner gebrekelykheid, en dat zy huns druks niet meer gedenken.

8 Doet uwen mond open den stommen, en den zaken van alle de kinderen die voorbygaen :

9 Doet uwen mond open, onderscheidt dat regtveerdig is, en doet regt den gebrekelydenden, en den armen.

10 Wie zal eene sterke vrouw vinden? van verre, en van de uiterste palen is haren prys.

11 Haers mans hert heeft op haer betrouwen, en zy zal geene rooven behoeven.

12 Zy zal hem wedergeven goed, en geen kwaed, alle de dagen haers levens.

13 Zy heeft gezocht wol en vlas, en zy heeft gewrocht door den raed van hare handen.

14 Zy is geworden gelyk een koopmanschip, van verre brengende haer brood.

15 En des nachts is zy opgestaen, en heeft den roof haren huisgenoten gegeven, en spyze haren dienstvrouwen.

16 Zy heeft eenen akker gemerkt, en dien gekocht : van de vrucht harer handen heeft zy eenen wyngaerd geplant.

17 Zy heeft met vromigheid hare lendenen gegord, en haren arm heeft zy sterk gemaakt.

18 Zy heeft gesmaekt, en gezien dat hare hanteringe goed is : haer lichtvat zal des nachts niet uitgedaen worden.

19 Zy heeft hare handen uitgestoken tot sterke dingen, en hare vingers hebben de spille aenveerd.

20 Hare hand heeft zy geopend den ellendigen, en hare palmen uitgestoken tot den armen.

21 Zy zal voor haer huis niet vreezen van de koude des sneeuws : want alle hare huisgenoten zyn gekleed met dubbele kleederen.

22 Een gestrypt kleed heeft zy voor zich zelve gemaakt : fyn wit lynwaed en purper is haer habyt.

23 Edel is haer man in de poorten, als hy zit met de raedsheeren des lands.

24 Lynwaed heeft zy gemaakt en verkocht, en eenen gordel heeft zy den Chananeus geleverd.

25 Sterkheid en schoonheid is haer kleed, en zy zal lagchen in den uitersten dag.

26 Haren mond heeft zy der wysheid opgedaen, en de wet der goedertierenheid is in hare tonge.

27 Zy heeft aenmerkt de paden haers huis, en zy heeft haer brood niet ledig geëten.

28 Hare kinderen zyn opgestaen, en hebben haer voor de allerzaligste geprezen : en haer man heeft ze ook geloofd.

29 Vele dochteren hebben rykdommenvergaderd : maer gy hebt ze al te boven gegaen.

30 Bedriegelyk is de liefelykheid, en ydel is de schoonheid : eene vrouw die God vreest, zal geprezen worden.

31 Geeft haer van de vrucht harer handen : en laethare werken in de poorten haer pryzen.

ECCLESIASTES.

In het Hebreewsch COHELETH, in het Duitsch den PREDIKANT.

KAPITTEL I.

DIT zyn de woorden Ecclesiastes, des zoons David, des konings van Jerusaleem.

2Ydelheid derydelheden, heeft gezeid Ecclesiastes : ydelheid der ydelheden, en het is al ydelheid.

3 Wat heeft den mensch meer van al zynen arbeid, daer hy mede arbeidt onder de zon

4 Het eene geslacht gaet voorby, en het andere geslacht komt aen : maer de aerde staet in der eeuwigheid.

5 De zon staet op, en gaet onder, en zy keert wederom tot hare plaets : en aldaer weder opkomende,

6 Draeit zy door het zuiden, en wordt gekeerd naer het noorden : den wind al doorlopende gaet rondom, en komt wederom in zyne omkeeringen.

7 Alle vloedten gaen in de zee, en de zee vloeit niet over : tot de plaets daer de vloedten uitkomen, keeren zy wederom dat zy wederom vloeijen zouden.

8 Alle dingen zyn zwaer : den mensch kan die niet uitleggen met woorden. De ooge wordt niet verzaed van zien, noch de oore wordt vervuld van hooren.

9 Wat is er dat geweest is? hetzelfde dat wezen zal. Wat is er dat er gemaakt is? hetzelfde dat er gemaakt zal worden.

10 Daer is niets nieuws onder de zon, noch iemand kan zeggen : Ziet dat is nieuw : want het is nu al te voren geweest in de tyden die voor ons geweest zyn.

11 Daer is geene gedenkenisse der voorledene dingen : noch ook der dingen die naemaels zyn zullen, zal gedenkenisse wezen, by degene die wezen zullen in het laetste.

12 Ik Ecclesiastes ben een koning van Israël geweest in Jerusalem,

13 En ik heb in mynen zin voorgenomen te zoeken, en te ondervragen wysselyk van alle dingen die onder de zon geschieden. Deze allerkwadeste bekommerninge heeft God den kinderen der menschen gegeven, dat zy zich daerin bekommeren zouden.

14 Ik heb gezien alle de dingen die onder de zon geschieden : en ziet het is al ydelheid, en pynelykheid des geests.

15 De verkeerden zyn kwaed om te bekeeren : en der zotten getal is zonder einde.

16 Ik heb in myn hert gesproken, zeggende : Ziet ik ben groot geworden, en ik heb alle menschen te boven gegaan in wysheid, die voor my geweest zyn in Jerusalem : en myn verstand heeft vele dingen wysselyk gemerkt, en ik heb die geleerd.

17 En ik heb myn hert daertoe gegeven dat ik weten zoude voorzigtigheid en leeringe, en ook de dolingen, en de zotheid : en ik heb bekend dat hierin ook arbeid was, en pynelykheid des geests :

18 Om dat in veel wysheid veel verbolgenheid is : en wie wetenheid vermeedert, die vermeedert ook den arbeid.

KAPITTEL II.

HIEROM heb ik gezeid in myn hert : Ik zal gaen, en overvloediglyk hanteren de wellustigheden, en nemen myn plaisier.

En ik heb gezien dat dit ook ydelheid was.

2 Het lagchen heb ik geacht voor dwaling : en tot de blydschap heb ik gezeid : Waerom wordt gy bedrogen zonder zake?

3 Ik heb gedacht in myn hert, myn vleesch af te trekken van wyn, dat ik myn hert zoude overgeven ter wysheid, en schouwen dwaesheid, tot dat ik zien zoude wat den kinderen der menschen nut ware : hetwelk hun noodelyk gedaen ware, zoo lang als zy onder den hemel leven.

4 Ik heb myne werken groot gemaakt, ik heb voor my huizen getimmerd, en wyngaerden geplant.

5 Ik heb hoven en boomgaerden gemaakt, en die beplant met boomen van allerlei nature,

6 En watergroeven heb ik voor my gemaakt, dat ik ververschen zoude de boschagie der wassende boomen.

7 Ik heb bezeten knechten en dienstvrouwen, en ik heb groote familie gehad : runderen ook, en groote kudde van schapen, boven alle die voor my zyn geweest in Jerusalem :

8 Ik heb voor my met hoopen vergaderd zilver en goud, en rykdommen van koningen en landschappen : ik heb my gemaakt zangers en zangeressen, en wellustigheden van de kinderen der menschen, nappen en schenkpotten in den dienst om wynen te schenken :

9 En ik heb in rykdommen te boven gegaan alle die voor my geweest zyn in Jerusalem : de wysheid is ook by my gestadig gebleven.

10 En al dat myne oogen begeerden, dat heb ik hun niet geweigerd : noch ik heb myn hert verboden te gebruiken alle wellustigheid, en dat het zich zoude vermaken in al hetgene dat ik bereid had : en dit heb ik voor myn deel geacht, ware het zake dat ik gebruikte mynen arbeid.

11 En toen ik my gekeerd had tot alle de werken die myne handen gemaakt hadden, en tot de arbeiden in dewelke ik te vergeefs gezweet had, zoo heb ik in alles gezien ydelheid en pynelykheid des herten, en dat er niet blyft onder de zon.

12 Ik ben overgegaan om te aenschouwen de wysheid, en de dolingen en de dwaesheid (wat is, zeide ik, een mensch, dat hy zoude mogen volgen den koning zynen Schepper?)

13 En ik heb gezien dat de wysheid te boven ging de dwaesheid, zoo zeer als het licht verscheiden is van de donkerheid.

14 De oogen van den wyzen zyn in zyn hoofd : een dwaes wandelt in duisternissen : en ik heb geleerd dat hun beide een sterven was.

15 En ik heb gezeid in myn hert : Is het dat den zot en ik eenen ondergang hebben,

wat baet het my dat ik meerder neerstigheid heb gedaen om de wysheid te krygen? En als ik gesproken had met myn hert, zoo bemerkte ik dat dit ook ydelheid was.

16 Want daer zal geene gedenkenisse wesen van den wyzen, gelyk noch van den dwazen eeuwiglyk, en de toekomstige tyden zullen alle dingen te zamen door de vergetykelykheid bedekken : den geleerden sterft gelyk den ongeleerden.

17 En daerom heeft my myns levens verdrotten, ziende dat alle dingen kwaed zyn onder de zon, en dat het al ydelheid en pynlykheid des geests is.

18 Wederom verdroot my alle myne neerstigheid, waardoor dat ik onder de zon allerneerstiglykst gearbeid heb, die eenen erfgenaem na my hebben zal,

19 Van denwelken ik niet weet of hy wys of zot zyn zal, en hy zal heerschappy hebben in myne arbeiden, in dewelke ik gezweet heb, en zorgvuldig geweest ben. Is er ook iets zoo ydel?

20 Daerom heb ik opgehouden, en myn hert werdt moedeloos voorts meer te arbeiden onder de zon.

21 Want als een ander arbeidt in wysheid, en leering, en zorgvuldigheid, zoo laet hy eenen ledigen mensch hetgeen dat hy verkregen heeft : en dat is ook ydelheid, en een groot kwaed.

22 Want wat zal het eenen mensch baten van alle zynen arbeid, en kwellinge zyns geests, daer hy onder de zon mede gepynigd is geweest?

23 Alle zyne dagen zyn vol pynen en ellendigheden, en des nachts rust hy niet met zyne gedachten : en is dit niet ydelheid?

24 Is het dan niet beter eten en drinken, en toonen zyner ziele goed van zyne arbeiden? en dit is van de hand Gods.

25 Wie zal alzoo hrassen, en zoo overvloediglyk de wellusten gebruiken als ik?

26 Eenen goeden mensch heeft God in zyn aenzigt gegeven wysheid, en wetenheid, en vrolykheid : maer den zondaer heeft God gegeven pynlykheid, en onnutte zorgvuldigheid, dat hy het eene tot het andere doen zoude en vergaderen, en leveren dat dengeenen die Gode behaegd heeft : maer dat is ook ydelheid, en eene ydele zorgvuldigheid des herten.

KAPITTEL III.

ALLE dingen hebben eenen tyd, en door zyne spatien gaen alle dingen voorby onder den hemel.

2 Daer is een tyd geboren te worden, en een tyd te sterven. Een tyd te planten, en een tyd uit te trekken dat er geplant is.

3 Een tyd dood te slaen, en een tyd te genezen. Een tyd te verderven, en een tyd te timmeren.

4 Een tyd te weenen, en een tyd om te laghen. Een tyd om te beklagen, en een tyd om te dansen.

5 Een tyd om steenen te verstrooijen, en een tyd om te vergaderen. Een tyd om te omhelzen, en een tyd om verre te zyn van omhelzingen.

6 Een tyd te verkrygen, en een tyd te verliezen. Een tyd te bewaren, en een tyd weg te werpen.

7 Een tyd om van een te snyden, en een tyd om aen een te naeijen. Een tyd te zwygen, en een tyd te spreken.

8 Een tyd der liefde, en een tyd des haets. Een tyd der oorlogen, en een tyd des vredes.

9 Wat heeft een mensch meer van zynen arbeid?

10 Ik heb gezien de pynlykheid, die God gegeven heeft den kinderen der menschen, dat zy daerin zeer bekommerd zouden worden.

11 Alle dingen heeft hy goed gemaakt te zynen tyde, en de wereld heeft hy geleverd tot hunne onderzoeking, opdat den mensch niet zoude vinden het werk, dat God gewrocht heeft van het beginsel tot het einde toe.

12 En ik heb gekend dat er niets beters is dan blyde zyn, en wel doen in zyn leven.

13 Want alle mensch, die eet en drinkt, en ziet goed van zynen arbeid, dat is Gods gave.

14 Ik heb geleerd dat alle de werken die God gemaakt heeft, gestadig blyven in der eeuwigheid : wy mogen daer niet toe doen noch afnemen, dewelke God gemaakt heeft om dat hy ontzien zoude wezen.

15 Dat gemaakt is datzelve blyft altyd : de dingen die namaels zyn zullen, zyn nu te voren geweest : en God hermaakt hetgene dat weggegaen is.

16 Ik heb onder de zon gezien in de plaets des oordeels ongoddelykheid, en in de plaets der regtveerdigheid ongerechtigheid.

17 En ik heb in myn hert gezeid : Den regtveerdigen en ongoddelyken zal God oordeelen, en den tyd van alle ding zal dan zyn.

18 Ik heb gezeid in myn hert van de kinderen der menschen, dat hen God proeven zoude, en toonen dat zy gelyk zyn den beesten.

19 Daerom is er een sterven des menschen, en der beesten, en hun beider conditie is gelyk : gelyk den mensch sterft, alzoo sterven die ook : zy trekken alle insgelyks

adem, en een mensch heeft niet meer dan een beest : alle dingen zyn der ydelheid onderworpen.

20 En zy gaen allegader naer eene plaets : van aerde zyn zy gemaekt, en zy keeren weder te zamen in de aerde.

21 Wie weet of den geest van de kinderen van Adam opwaerts trekt, en of den geest van de beesten nederwaerts daelt?

22 En ik heb bevonden dat er niets beters is, dan dat een mensch zich verblydt in zyn werk, en dat dit zyn deel is. Want wie zal hem daertoe brengen dat hy kenne de dingen die na hem komen zullen?

KAPITTEL IV.

IK heb my gekeerd tot andere dingen, en ik heb gezien alle die daer onregt lyden onder de zon, en de tranen der onnoozelen, die geenen trooster hadden : en dat zy hunne geweldigheid niet kunnen wederstaen, die van alle menschen hulp verlaten zyn.

2 En ik heb meer geprezen de dooden dan de levenden :

3 En ik heb nog zaliger dan deze beide geacht dengenen die nog niet geboren is, noch gezien heeft de kwade dingen die onder de zon geschieden.

4 Wederom heb ik aangemerkt den arbeid der menschen, en ik heb gemerkt dat de behendigheden benyd worden van den naesten : en daarom is daer ook ydelheid in, en noodlooze zorg.

5 Den dwaes vouwt zyne handen te zamen, en eet zyn vleesch, zeggende :

6 Beter is eene handvol met ruste, dan beide de handen vol met arbeid, en pynlykheid des herten.

7 Aenmerkende heb ik gevonden nog eene andere ydelheid onder de zon :

8 Daer is eenen, en hy heeft geen en tweeden, noch zoon, noch broeder, en nogtans houdt hy niet op van arbeiden, en zyne oogen worden niet verzaed van rykdommen : noch hy herdenkt, zeggende : Voor wien arbeid ik, en onttrek myne ziel van goede dingen? daerin is ook ydelheid, en eene allerkwadeste pynlykheid.

9 Daarom is het beter dat er twee te zamen zyn dan een : want zy hebben gerief van malkanders gezelschap :

10 Is het dat den eenen valt, hy zal van den anderen staende gehouden worden. Wee dengenen die alleen is : want als hy valt, zoo heeft hy niemand die hem opheft.

11 En is het dat er twee te zamen slapen, zoo zullen zy van malkander verwarmd worden : hoe zal een alleen kunnen warm worden?

12 En is het dat er iemand den eenen verwint, zoo zullen zy twee hem wederstaen : een dry dubbel zeelken zal niet ligtelyk breken.

13 Beter is een arm kind en wys, dan een oud koning en zot, die niet kan voorzien in toekomstende tyden.

14 Dat uit den kerker en uit de ketenen somtyds iemand komt tot het koningryk : en dat een ander in het koningryk geboren van armoede vergaet.

15 Ik heb alle de levenden gezien die onder de zon wandelen met den tweeden jongeling, die voor hem opstaen zal.

16 Zonder einde is het getal des volks van alle die voor hem geweest zyn : en die na maels zyn zullen, zullen zich in hem niet verblyden. Maer dat is ook ydelheid en pynlykheid des geests.

17 Bewaert uwen voet gaende in het huis Gods, en komt by dat gy hooren moogt. Want veel beter is de gehoorzaamheid, dan der dwazen slagtofferanden, die niet weten wat kwaed dat zy doen.

KAPITTEL V.

WILT niet ligtveerdiglyk iets spreken, noch laet uw herte rasch zyn om eene reden uit te zeggen voor God. Want God is in den hemel, en gy zyt op de aerde : daarom laet uwe woorden luttel zyn.

2 Na veel zorgen volgen droomen, en in veel woorden zal dwaesheid gevonden worden.

3 Hebt gy God iets beloofd, vertrekt niet dat te betalen : want eene ongetrouwe en zotte belofte misnoegt hem. Maer wat gy beloofd hebt, dat betaelt :

4 En het is veel beter niet te beloven, dan na de belofte het beloofde niet te betalen.

5 Geeft uwen mond daertoe niet dat gy uw vleesch zoudt doen zondigen : noch zegt voor den engel : Daer is geene voorzienigheid : opdat God by aventure gram zyde tegen uwe woorden, niet verstroomje alle de werken uwer handen.

6 Daer veel droomen zyn, daer zyn veel ydelheden en ontalylke veel reden : maer gy vreesd God.

7 Is het dat gy de ellendigen ziet te onregt beliegen, en geweldige oordeelen, en dat de regtveerdigheid verkeerd wordt in het landschap, verwondert u niet van deze zake : want boven den hoogen is een ander nog hooger, en boven deze zyn ook andere nog hooger.

8 En daerenboven is een koning gebod hebbende over het geheele land dat hem dient.

9 Een gierig mensch zal niet vervuld wor-

den met gelde : en wie de rykdommen liefheeft, die zal daerof geene vrucht nemen : daerom is dat ook ydelheid.

10 Daer veel rykdommen zyn, daer zyn er ook velen die ze eten. En wat baet het den bezitter anders, dan dat hy de rykdommen ziet met zyne oogen?

11 Den slaep is zoet den genen die arbeidt, het zy of hy veel of luttel eet : maer de zathed des ryken laet hem niet slapen.

12 Daer is nog eene andere de allerkwaedste krankheid, dewelke ik gezien heb onder de zon : rykdommen bewaerd tot kwade van hunnen heer.

13 Want zy vergaen in eene allerkwaedste pynlykheid : hy heeft eenen zoon gewonnen, denwelken zal in zeer groote armoede wezen.

14 Gelyk hy naekt gekomen is uit zyns moeders ligchaem, alzo zal hy wederkeeren, en hy zal niet met hem weg dragen van zynen arbeid.

15 Het is met allen eene ellendige krankheid : gelyk hy gekomen is, alzo zal hy wederkeeren. Daerom wat baet het hem dat hy gearbeid heeft in den wind?

16 Alle de dagen zyns levens heeft hy geëten in duisternissen, en in veel zorgen, en in katyvigheid en droefheid.

17 Aldus heeft my dit goed gedacht dat iemand ete en drinke, en gebruike blydschap uit zynen arbeid, waermede hy gearbeid heeft onder de zon al zyn leven lang, dat hem God gegeven heeft, en dit is zyn deel.

18 En alle mensch denwelken God gegeven heeft rykdommen, en goed, en heeft hem magt gegeven dat hy daerof eten mag, en gebruike zyn deel, en verblyde zich van zynen arbeid : dat is Gods gave.

19 Want hy zal niet genoeg gedachtig wezen der dagen zyns levens; om dat God zyn hert met wellusten bekommert.

KAPITTEL VI.

DAER is nog een ander kwaed dat ik gezien heb onder de zon, en dat is immer zeer gemeen by de menschen :

2 Een man, denwelken God rykdommen gegeven heeft, en goed, en eere, en zynen ziele gebreekt niets van al dat hy begeert : en God heeft hem geene magt gegeven dat hy daerof ete, maer een vreemd mensch zal dat verteeren, dat is ydelheid, en groote ellendigheid.

3 Is het dat iemand wint honderd wettige kinderen, en leeft veel jaren, en dat hy veel dagen des ouderdoms heeft, en zyne ziel niet gebruikt de wellusten van haer goed, en dat hy ook begravenisse derft : van dezen zeg ik dat een misgeboren kind beter is dan hy.

4 Want te vergeefs is hy gekomen, en hy gaet tot de duisternissen, en door vergetenheid zal zyn naem uitgevaegd worden.

5 Hy heeft de zon niet gezien, noch gekend het onderscheid van goed en kwaed :

6 Ook al ware het dat hy twee duizend jaren leefde, en niet heeft het goed gebruikt : gaen alle dingen niet haestelyk tot eene plaets?

7 Alle den arbeid des menschen is in zynen mond : maer zyne ziel zal niet vervuld worden.

8 Wat heeft den wyzen meer dan een zot? en wat heeft den armen meer, dan dat hy derwaerts gaet, daer het leven is?

9 Beter is het te zien dat gy begeert, dan te begeeren dat gy niet weet. Maer dat is ook ydelheid, en eene vermetelykheid des geests.

10 Die nog wezen zal, diens naem is nu genoemd : en men weet dat het een mensch is, en dat hy niet vermag tegen eenen die sterker is dan hy in het regt stryden.

11 De woorden zyn zeer veel, en zy hebben in het onderzoeken veel ydelheden.

KAPITTEL VII.

WAT noode is het eenen mensch te onderzoeken dingen die meerder zyn dan hy is, als hy niet weet wat hem oorbuerlyk is in zyn leven in het getal der dagen zynr pelgrimie, en binnen den tyd die gelyk eene schaduwe voorby gaet? Of wie zoude hem mogen te kennen geven wat na hem onder de zon zyn zal?

2 Beter is een goeden naem dan kostelyke zalven : en den dag der dood, dan den dag der geboorte.

3 Beter is het te gaen tot een lykhuis, dan tot het huis des blyden maelyds : want in hetgene wordt vermaend het einde van alle menschen, en den levende peinst wat er toekomende is :

4 Beter is de gramschap dan het lagchen : want door de droefheid des aenzigts, wordt het hert van den misdoende verbeterd.

5 Het hert der wyzen is daer droefheid is, en het hert der dwazen daer blydschap is.

6 Het is beter gestraft te worden van eenen wyzen, dan door het flatteren der dwazen bedrogen te zyn.

7 Want gelyk het geluid der brandende doornen onder eenen pot, alzo is het lagchen van eenen zot : maer dat is ook ydelheid.

8 Logenachtige beklappinge verstoort den wyzen, en zal de kracht zyns herten bederven.

9 Beter is het einde des gebeds, dan het

beginsel. Beter is een verduuldig mensch dan een heroemende.

10 Zyt niet haestig tot gramschap : want de gramschap rust in den schoot van den dwazen.

11 Zegt niet : Wat zake is het, meent gy, dat de voorleden eerste tyden beter geweest zyn dan zy nu zyn ? want zulke vrage is dwaes.

12 Profytelyker is de wysheid met rykdommen, en zy baet meer dengenen die de zon zien.

13 Want gelyk de wysheid beschermt, zoo beschermt het geld ook. Maer dat heeft de wysheid en geleerdheid meer, dat zy het leven geven haren bezitter.

14 Aenmerkt de werken Gods, dat niemand kan beteren dengenen die hy vermaedt.

15 In den goeden dag zoo gebruikt de goede dingen, en voor den kwaden dag wacht u te voren. Want gelyk dezen, zoo heeft God dien ook gemaakt, dat den mensch tegen hem geene regtveerdige klagen vinde.

16 Deze dingen heb ik ook gezien in de dagen myner ydelheid : Den regtveerdigen vergaet in zyne regtveerdigheid, en den ongoddelyken leeft langen tyd in zyne kwaadheid.

17 Wilt niet te veel regtveerdig wezen : noch weest wyzer dan het van noode is, dat gy niet verbaesd wordt.

18 Wilt niet zeer ongoddelyk doen : en wilt niet dwaes wezen, opdat gy niet sterft buiten uwen tyd.

19 Het is goed dat gy den regtveerdigen onderhoudt, maer ook zoo onttrekt uwe hand van dien niet : want wie God vreest, die verzuimt niets.

20 De wysheid heeft den wyzen versterkt boven tien prinsen der stad.

21 Want daer is geen regtveerdig mensch op de aerde, die goed doet, en niet zondigt.

22 Maer ook tot alle woorden, die gezeid worden, wilt uw hert niet geven : dat gy by aventure niet hoort uwen knecht u vermaledydende.

23 Want uwe conscientie weet wel dat gy dikmaels andere vermaledyd hebt.

24 Alle dingen heb ik onderzocht door wysheid. Ik heb gezeid : Ik zal wys worden : en de wysheid ging

25 Nog veel verder van my dan zy was : en eene hooge diepte : wie zal die kunnen vinden ?

26 Ik heb alle dingen doorzocht met myn hert, opdat ik weten zoude en bemerken, en zoeken de wysheid en de reden : en dat ik kennen zoude des zots ongoddelykheid, en de dwalinge der onwyzen :

27 En ik heb eene vrouw gevonden die bitterder is dan de dood, dewelke is een strik der jagers, en eene nette is haer hert, hare handen zyn banden. Die Gode behaegt zal haer ontvlieden : maer die een zondaer is, zal van haer gevangen worden.

28 Ziet dat heb ik gevonden, heeft Ecclesiastes gezeid, het een en het ander, opdat ik de reden vinden zoude,

29 Dewelke myne ziel nog zoekt, en ik heb die niet gevonden. Een man heb ik onder duizend gevonden, maer geene vrouw heb ik onder alle die gevonden.

30 Alleenlyk heb ik dat gevonden dat God den mensch regt gemaakt heeft, en dat hy zich zelven met ontallyke veel vragen gemengd heeft. Wie is zulk als den wyzen ? en wie heeft het ontbindsel des woords bekend ?

KAPITTEL VIII.

DE wysheid des menschen schynt in zyn aenzigt, en den allermagtigsten zal zyn aenzigt veranderen.

2 Ik neem des konings mond waer, en de geboden van Gods eed.

3 Haest u niet weg te gaen van zyn aenzigt, noch blyft in een kwaed werk : want al dat gy wilt, zal hy doen :

4 En zyn woord is vol magts : noch hem mag iemand zeggen : Waerom doet gy al-zoo ?

5 Die het gebod bewaert zal niets kwaeds ondervinden. Het hert van den wyzen verstaet den tyd en het antwoord.

6 Alle zaken hebben haren tyd, en bekwaemheid, en veel is des menschen pynlykheid :

7 Om dat hy niet weet de voorleden dingen, en dat hy de toekomende dingen door geen bode weten kan.

8 Het is in des menschen magt niet den geest te verbieden, en hy heeft geene magt in den dag der dood, noch hem wordt toegelaten te rusten als den oorlog aenstaet, noch de ongoddelykheid zal den ongoddelyken behouden.

9 Alle deze dingen heb ik aenmerkt, en heb myn hert gegeven tot alle de werken die onder de zon geschieden. Somtyds heeft den eenen mensch over den anderen mensch heerschappy tot zyne schade.

10 Ik heb ongoddelyken begraven gezien : dewelke als zy nog leefden, waren in de heilige plaats, en zy werden geprezen in de stad als van regtveerdige werken. Maer dat is ook ydelheid.

11 Want voorwaer om dat het vonnis niet terstond wordt uitgesproken tegen de ongoddelyken, zoo bedryven de kinderen der menschen zonder eenige vreeze kwade werken.

12 Maer nogtans indien dat den zondaer honderdmaal kwaed bedryft, en door de lydzaamheid verdragen wordt, zoo heb ik bekend dat goed zyn zal dengenen die God vreezen, die zyn aenzigt ontzien.

13 Laet den ongoddelyken geen goed wezen, noch laet zyne dagen verlengd worden, maer gelyk eene schaduwe laet ze voorbygaen, die het aenzigt des Heeren niet vreezen.

14 Daer is nog eene andere ydelheid die op de aerde geschiedt. Daer zyn regtveerdigen, denwelken kwade dingen geschieden, als of zy der ongoddelyken werken gedaen hadden : en daer zyn ongoddelyken die zoo vry zyn zonder zorge, als of zy der regtveerdigen werken hadden. Maer dat acht ik ook het allerydelste.

15 Daerom heb ik geprezen de blydschap, dat den mensch niet goed was onder de zon, dan dat hy at en dronk, en blyde ware : en dat hy dit alleen met zich droege van zynen arbeid in de dagen zyns levens, dewelke hem God gegeven heeft onder de zon.

16 En ik heb myn hert daertoe gegeven dat ik de wysheid weten zoude, en verstaen de verstrooiende bekommeringe die op de aerde geschiedt : daer is een mensch, die noch dag noch nacht slaep neemt met zyne oogten.

17 En ik heb verstaen dat den mensch van alle Gods werken die onder de zon geschieden, geene reden vinden kan : en hoe hy meer arbeidt om te zoeken, zoo hy min vinden zal : ook al zegt den wyzen dat hy het weet, zoo zal hy het niet mogen vinden.

KAPITTEL IX.

A LLE deze dingen heb ik overlegd in myn hert, dat ik het zeer neerstiglyk verstaen zoude : Daer zyn regtveerdigen en wyzen, en hunne werken zyn in de handen Gods : en nogtans weet den mensch niet of hy des haets of der liefde waardig is :

2 Maer alle dingen worden tot den toekomenden tyd onzeker gehouden, om dat alle dingen gelykelyk geschieden den regtveerdigen en den ongoddelyken, den goeden en den kwaden, den zuiveren en onzuiveren, dengenen die slagtofferanden offert, en die de sacrificien versmaedt. Gelyk den goeden, zoo vaert ook den zondaer : gelyk den meinedigen, alzoo vaert ook die zweert dat waerachtig is.

3 Dat is het allerkwaedste onder alle dingen dewelke onder de zon geschieden, want dezelfde dingen allen menschen geschieden. Waerom dat de herten van de kinderen der menschen vervuld worden

met kwaedheid en versmaedheid in hun leven, en daarna zullen zy ter hellewaert geleid worden.

4 Daer is niemand die eenwiglyk leeft, en die dezès dings betrouwen heeft : beter is een levenden hond, dan een dooden leeuw.

5 Want de levenden weten dat zy sterven zullen : maer de dooden weten voorts niet meer, noch zy hebben voortaan loon : want hunne gedenkenisse is vergeten.

6 De liefde ook en den haet en de nydigheiden zyn te zamen vergaen, noch zy hebben geen deel in deze wereld, en in het werk dat onder de zon gedaen wordt.

7 Daerom gaet henen en eet met blydschap uw brood, en drinkt met vrolykheid uwen wyn : want uwe werken behagen Gode.

8 Tot allen tyde laet uwe kleederen wit zyn, en laet de olie van uwen hoofde niet gebreken.

9 Gebruikt het leven met uwe huisvrouw die gy bemint, alle de dagen uws ongestadigen levens, die u gegeven zyn onder de zon, al den tyd uwer ydelheid : want dit is uw deel in uw leven en in uwen arbeid, daer gy mede arbeidt onder de zon.

10 Al dat uwe hand doen mag dat doet neerstiglyk : want daer zal noch werk, noch reden, noch wysheid, noch wetenheid zyn in de helle, derwaerts dat gy haestelyk vaert.

11 Ik heb my gekeerd tot een ander ding, en ik heb gezien onder de zon, dat den loop niet toebehoorde den rasschen, noch den stryd den vromen, noch den wyzen het brood, noch den leeraers de rykdommen, noch den kunstenaers de bevalligheid : maer dat den tyd en de aventure in alle dingen zyn.

12 Den mensch weet zyn einde niet : maer gelyk de visschen gevangen worden met den angel, en de vogelen met den strik, alzoo worden de menschen ook gevangen in den kwaden tyd, als hun dien onverhoeds overkomt.

13 Ook heb ik deze wysheid gezien onder de zon, en die gehouden voor de allermeeeste :

14 Daer is geweest eene kleine stad, en luttel mannen waren daerin : een groot koning is tegen deze gekomen en heeft ze belegerd, en heeft daer rondom bolwerken gemaakt, en het beleg is volbragt geweest.

15 En daer binnen is gevonden een arm man en wys, en hy heeft de stad verlost door zyne wysheid, en niemand is voortaan gedachtig geweest des armen menschen.

16 En ik zeide dat de wysheid beter was dan sterkheid : hoe is dan des armen mans wysheid versmaed geweest, en hoe zyn zyne woorden niet gehoord?

47 Der wyzen woorden worden gehoord in stilligheid, meer dan het geroep van eenen prins onder de zotten.

48 Beter is wysheid dan oorlogswapenen : en die in eene zaek zondigt zal veel goeds verliezen.

KAPITTEL X.

DE stervende vliegen bederven de zoetheid der zalven. Kostelyker is de wysheid en glorie, dan eene kleine zothed wat tyds durende.

2 Het hert van den wyzen is in zyne regter hand, en het hert van den zot is in zyne slinker hand.

3 Maer ook een zot in den weg wandelende, want hy onwys is, zoo acht hy alle menschen voor zotten.

4 Is het dat den geest van eenen die magt heeft opklimt boven u, zoo verlaet uwe plaets niet : want genezinge doet ophouden de allermeeste zonden.

5 Daer is een kwaed dat ik gezien heb onder de zon, als by dwalinge uitkomende van des prinsen aenzigt :

6 Dat een dwaes gesteld is in hooger weerdigheid, en dat de ryken beneden zitten.

7 Ik heb gezien knechten te peerd ryden : en prinsen gaende op de aerde als knechten.

8 Wie eene gracht graeft, die zal daer in vallen : en wie eenen tuin ontvlecht, dien zal eene slange byten.

9 Wie steenen verdraegt, die zal daarmede moeite hebben : en die hout klieft, zal daer af gekwetst worden.

10 Is het dat een yzeren wapen bot geworden is, en dat het niet is als te voren, maer dat het plomp is geworden, zoo zal het met veel arbeids gescherpt worden, en na behendige neerstigheid zal wysheid volgen.

11 Is het dat een serpent byt in stilligheid, niet min heeft hy die heimelyk achterklap doet.

12 De woorden van eenen wyzen mond zyn gratie : en de lippen van den onwyzen zullen hem nederwerpen.

13 Het beginsel van zyne woorden is dwaesheid, en het laatste zyns monds is eene zeer kwade doling.

14 Een zot maekt veel woorden. Een mensch weet niet wat voor hem geweest is : en wat na hem zyn zal, wie zal hem dat mogen te kennen geven?

15 Der dwazen arbeid zal hen pynigen, die niet weten in de stad te gaen.

16 Wee u gy land, diens koning een kind is, en diens prinsen 's morgens vroeg eten.

17 Zalig is het land, welks koning edel is, en welks prinsen te hunnen tyde eten om gevoed te zyn, niet tot overdaed.

18 Door luiheden zal de zoldering der kepers nederzinken, en door de slapheid der handen zal het huis doordruipen.

19 Tot lagchen maken zy brood en den wyn, om dat zy drinkende blyde maelyden houden zouden : en den gelde zyn alle dingen onderdanig.

20 In uwe gedachten lastert den koning niet, en in het secreet uwer slaepkamer vermaledydt den ryken niet : want ook de vogelen des hemels zullen uwe stemme overdragen, en die vleugelen heeft zal de meeninge boodschappen.

KAPITTEL XI.

WERPT uw brood op de voorbygaende wateren : want na veel tyden zult gy het vinden.

2 Geeft een deel den zevens en ook den achte : want gy weet niet wat kwaed dat er komen zal op de aerde.

3 Is het dat de wolken vervuld zullen wezen, zoo zullen zy regen op de aerde uitstorten. Is het dat den boom valt ten zuiden of ten noorden, in wat plaetse hy valt, daer zal hy liggen.

4 Wie de winden gadeslaet, die zaeit niet : en wie de wolken aenmerkt, die zal nimmermeer maeijen.

5 Alzoo gy niet weet welk den weg des winds is, en in wat manieren de beenderen te zamen gevoegd worden in den buik van eene bevruchte vrouwe : alzoo weet gy niet dewerken Gods, die maker is van alle dingen.

6 Des morgens vroeg zaeit uw zaed, en 's avonds laet uwe hand niet ophouden : want gy weet niet wat meest voortkomen zal, dit of dat : en is het dat beide te zamen voortkomt, zoo zal het beter zyn.

7 Het licht is zoet, en genoegelyk is het met de oogen de zon te zien.

8 Is het dat een mensch veel jaren leeft, en dat hy in alle deze blyde is, zoo moet hy gedachtig wezen des donkeren tyds, en de menigte der dagen : dewelke als zy gekomen zullen zyn, zoo zullen de voorledene dingen van ydelheden gestraft worden.

9 Hierom zoo verblydt u jongeling in uwe jonge jeugd, en laet uw hert in het goed wezen in de dagen uwer jongheid, en wandelt in de wegen uws herten, en in het aenschouwen uwer oogen : en weet dat voor alle deze dingen God u brengen zal ten oordeel.

10 Doet de gramschap weg van uw hert, en doet weg het kwaed van uwen vleesche. Want de jongheid en wellustigheid zyn ydel.

KAPITTEL XII.

GEDEENKT uws scheppers in de dagen uwer jongheid, eer den tyd des lydens

kome, en eer de jaren genaken van dewelke gy zult zeggen : Zy behagen my niet.

2 Eer de zon verduistere, en het licht, en de maen, en de sterren, en eer de wolken weder komen na den regen :

3 Als de bewaerders des huis beven zullen, en de allersterkste mannen wankelen, en als de molenaersters zullen ledig zyn in kleinen getalle, en als verduisterd zullen worden de zienders door de gaten :

4 En zullen de deuren sluiten in de strate, als de stemme van de maelster, lysachtig wordt, en zullen opstaen tot het geluid van eenen vogel, als alle de dochteren des zangs zullen doof worden.

5 En als de hoogten ook zullen vreezen en ontzien in den weg, als den amandelboom zal bloeijen, en den springhaen zal vet worden, en de kapparen zullen verdorven worden : want den mensch zal gaen in het huis zyner eeuwigheid, en zy zullen de strate omgaen klagelyk weenende.

6 Eer dat het zilveren zeelken gebroken worde, en eer dat de gouden huive wederom loope, en de kruike gebroken worde op de fonteine, en het rad gebroken worde op den put,

7 En eer dat het stof wederkeere in zyne aerde daer het af was, en dat den geest wederga tot God, die hem gegeven had.

8 Ydelheid der ydelheden, heeft Ecclesiastes gezeid, en alle ding is ydelheid.

9 En toen den Ecclesiastes was den allerwysten, zoo heeft hy het volk geleerd, en verteld hetgene dat hy gedaen had : en onderzoekende heeft hy veel gelykenissen gemaakt.

10 Hy heeft nutte woorden gezocht, en beschreven zeer opregte reden, en vol waerheden.

11 De woorden der wyzen zyn als steekyzers, en gelyk nagelen diep ingeslagen, die door der meesters raed gegeven zyn van eenen herder.

12 Meer dan deze myn zoon wilt niet zoeken. Van vele boeken te maken is geen einde : en veel overdenkens is des vleesch es kwellinge.

13 Het einde van spreken laet ons al te zamen hooren. Vreest God, en onderhoudt zyne geboden : want dat is alle mensch :

14 En alle dingen die gedaen worden, zal God in het oordeel brengen voor alle verdoodheid, het zy of het goed is, of kwaed.

HET

BOEK VAN SALOMONS ZANGEN,

Hetwelk men in het Latyn noemt CANTICUM CANTICORUM.

KAPITTEL I.

HY kusse my met den kusse zyns monds : want uwe borsten zyn beter dan wyn,
2 Welriekende naer de allerbeste zalve. Uitgestorte olie is uw naem : daerom hebben u de jonge dochterkens bemind.

3 Trekt my : wy zullen naer u loopen naer den reuk van uwe zalven. Den koning heeft my binnen geleid in zyne kelders : wy zullen ons verheugen en verblyden in u, gedachtig uwer borsten boven den wyn : de opregten hebben u lief.

4 Ik ben zwart, maer schoon van gedaente, gy dochters van Jerusalem, gelyk de tabernakelen van Cedar, als Salomons vellen.

5 Wilt my niet aenmerken dat ik bruin ben, want de zon heeft my ontverwd : myns moeders kinderen hebben tegen my ge-

streden, zy hebben my eene bewaerster der wyngaerden gesteld : ik heb mynen wyngaerd niet bewaerd.

6 Geeft my te kennen, gy denwelken myne ziel bemint, waer gy weidt, waer gy rust in den middag, opdat ik niet beginne herwaerts en derwaerts woestelyk te loopen, naer de kudden uwer gezellen.

7 Is het dat gy u zelven niet kent, ó aller-schoonste onder de vrouwen, zoo gaet uit en volgt achter de voetstappen der kudden, en weidt uwe bokken by de tabernakelen der herderen.

8 By myne rydinge in Pharaos wagen heb ik u geleken myne vriendinne.

9 Schoon zyn uwe wangen als eene der tortelduiven : uwen hals is gelyk als sieraden.

10 Gouden gewronge ketenken zullen wy u maken, geschakeerd met zilver.

11 Toen den koning in zyne rust was, zoo heeft mynen nardus zynen reuk gegeven.

12 Een bondelken mirre is myn lief my, tusschen myne borsten zal hy woonen.

13 Eene druif van cypres is myn lief my, in de wyngaerden van Engaddi :

14 Ziet gy zyt schoon myne vriendinne, ziet gy schoone, uwe ooge zyn als der duiven.

15 Ziet gy zyt schoon myn lief en sierlyk. Ons beddeken is bloemig :

16 De kepers van onzen huize zyn van cederen, de haenbalken van cypressen.

KAPITTEL II.

IK ben eene bloeme des velds, en eene lelie der dellingen.

2 Gelyk eene lelie onder de doornen, alzoo is myne vriendinne onder de dochteren.

3 Gelyk een appelboom onder de boomen der bosschagien, alzoo is myn lief onder de zonen. Onder de schaduwe van dengenen die ik begeerde, heb ik gezeten : en zyne vrucht is zoet myner keele.

4 Hy heeft my geleid in den wynekelder, hy heeft de liefde in my geschikt.

5 Onderzet my met bloemen, omzet my met appelen : want ik kweel van liefde.

6 Zyne slinker hand is onder myn hoofd, en zyne regter hand zal my omhelzen.

7 Ik bezweer u gy dochteren van Jerusalem by de kapretten en herten der velden, dat gy niet wekt, noch doet ontwaken myn lief, tot dat zy zelve wilt.

8 De stemme van mynen beminden, ziet dezen komt springende op de bergen, overspringende de heuvelen :

9 Myn beminden is gelyk een kapret, en een hindeken der herten, ziet hy staet achter onzen wand ziende door de vensters, en van verre ziende door de tralien.

10 Ziet myn beminden spreekt my toe : Staet op haest u myne vriendinne, myne duive, myne schoone, en komt.

11 Want den winter is nu voorby, den regen is over, en vergangen.

12 De bloemen zyn gezien in ons land, den tyd des snoeiens is aangekomen : de stemme der tortelduive is gehoord in ons land :

13 Den vygeboom heeft knoppen gekregen : de bloeiende wyngaerden hebben reuk gegeven. Staet op myne vriendinne, myne schoone, en komt :

14 Myne duive in de gaten der steenrotse, in het hol van den muer, toont my uw aenzigt, laet uwe stemme klinken in myne ooren : want uwe stemme is zoet, en uw aenzigt schoon :

15 Vangt ons de kleine voskens, die de wyngaerden verderven : want onzen wyngaerd is gebloeid.

16 Myn beminden is myn, en ik ben zyne, denwelken gevoed wordt tusschen de lelien.

17 Tot dat den dag opkomt, en de schaduwen nederdalen. Keert wederom : myn beminden, weest gelyk het kapret en het hindeken der herten op de bergen van Bether.

KAPITTEL III.

IN myn beddeken des nachts heb ik gezocht dien myne ziel bemint : ik heb hem gezocht, en niet gevonden.

2 Ik zal opstaen, en omgaen de stad : door de wyken en straten zal ik hem zoeken dien myne ziel bemint : ik heb hem gezocht, en niet gevonden.

3 De wachters hebben my gevonden, die de stad bewaren : Hebt gy hem niet gezien, dien myne ziel bemint ?

4 Een luttelken na dat ik hen voorbygegaen was, heb ik gevonden dengenen die myne ziel bemint : ik heb hem gehouden : en ik zal hem niet laten gaen, tot dat ik hem binnen bréngé in myns moeders huis, en in de slaepkamer dergene die my gebaerd heeft.

5 Ik bezweer u gy dochteren van Jerusalem by de kapretten en herten der velden, dat gy niet wekt, noch wakker maekt myn lief, tot zy zelve wilt.

6 Wie is deze die opklimt uit de woestyne gelyk een roedeken des rooks uit de kostelyke speceryen van mirre, en wierook, en van allerlei poeder des apothekers ?

7 Ziet rondom Salomons beddeken gaen zestig sterken van de allersterksten van Israël :

8 Alle houdende zweerden, en ter oorlogen zeer geleerd : eens iegelyks zweerd op zyne dye, om de nachtvreezen.

9 Den koning Salomon heeft een rosbaer voor zich zelve gemaakt van libanushout :

10 De kolommen van dien heeft hy zilveren gemaakt, het leunsel gouden, den opgang van purper, het middelste heeft hy met liefde geplaveid om de dochteren van Jerusalem :

11 Gaet uit en beziet gy dochters van Sion den koning Salomon in zyne kroon, waermede hem zyne moeder gekroond heeft op den dag zyner bruiloft, en in den dag van zyns herten blydschap.

KAPITTEL IV.

HOE schoon zyt gy myne vriendin, hoe schoon zyt gy ! Uwe oogen zyn als duiven oogen, zonder dat van binuen verborgen is. Uw hair is als de kudden der geiten, die opgeklommen zyn van den berg Galaad.

2 Uwe tanden zyn als kudden van geschoren schapen, die opgeklommen zyn van de wasschery, allegader zyn zy tweelingen voortbrengende, en onder haer is geene onvruchtbaar.

3 Gelyk een purperen hairband zyn uwe lippen : én uwe uitsprake is zoet. Gelyk een afgebroken stuk van eenen granaetappel, alzo zyn uwe wangen, zonder hetgene dat er binnen in verborgen is.

4 Gelyk Davids toren is uw hals, die getimmerd is met voorkanteelen : duizend schilden hangen daeraen, allerhande wapenen der sterken.

5 Uwe twee borsten zyn als twee jonge hindekens eens kaprets tweelingen, die gevoed worden in de lelien.

6 Tot dat den dag opkomt, en dat de schaduwen nederdalen, ik zal gaen tot den berg der mirre, en tot den heuvel des wierrooks.

7 Geheel schoon zyt gy, myne vriendinne, en geene smette is in u.

8 Komt van Libanus, myne bruid, komt van Libanus, komt : gy zult gekroond worden van de hoogte Amana, van den top van Sanir en Hermon, van de slaepholen der leeuwen, van de bergen der luipaerden.

9 Gy hebt myn hert gewond, myne zuster, myne bruid, gy hebt myn hert gewond met eene van uwe oogen, en met een hair van uwen halze.

10 Hoe schoon zyn uwe borsten, myne zuster, myne bruid! schooner zyn uwe borsten dan wyn, en den reuk van uwe welriekende zalven, is boven alle kostelyke speceryen.

11 Druipende honigraten zyn uwe lippen, myne bruid, honig en melk zyn onder uwe tong : en den reuk van uwe kleedren is gelyk den reuk des wierrooks.

12 Een besloten hof zyt gy, myne zuster, myne bruid, een besloten hof, eene toegezegelde fontein.

13 Uwe spruijens zyn een paradys van granaetappelboomen, met de vruchten der appelen. Cipressen met nardus,

14 Nardus en safraen, kassiafistele en kaneel, met allerlei boomen van Libanus, mirre en aloë met alle de beste zalven.

15 Eene fontein der hoven : eenen put der levende wateren, die met een gedruisch vlieten van Libanus.

16 Staet op noordenwind, en komt zuidenwind, en doorwaelt mynen hof, en laet zyne welriekende speceryen vloeijen.

KAPITTEL V.

MYN beminden come in zynen hof, opdat hy ete de vrucht zyner appelboomen.

Ik ben gekomen in mynen hof, myne zuster, myne bruid, ik heb myne mirre gemaeid met myne kostelyke speceryen : ik heb geëten honigraten met mynen honig, ik heb mynen wyn gedronken met myne melk : eet vrienden, en drinkt, en wordt dronken allerlieftsten.

2 Ik slaep, en myn hert waekt : de stemme myns beminden kloppende : doet my open myne zuster, myne vriendinne, myne duive, myne onbesmette : want myn hoofd is vol dauws, en myne hairvlechten vol nachts druppelen.

3 Ik heb mynen rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? ik heb myne voeten gewasschen, hoe zal ik die vuil maken?

4 Myn beminden heeft zyne hand gestoken door het gat, en mynen buik verschrikte van zyn aantasten.

5 Ik ben opgestaen dat ik mynen beminden opendoen zoude : myne handen druipten mirre, en myne vingeren waren vol van de allerbeste mirre.

6 De grendelen myner deure heb ik mynen beminden geopend : maer hy was geweken en voorbygegaen. Myne ziel is gesmolten toen hy sprak : ik heb gezocht, en heb hem niet gevonden : ik heb geroepen, en hy heeft my niet geantwoord.

7 De wachters hebben my gevonden die de stad omgaen : zy hebben my geslagen, en my gewond : de wachters der muren hebben my mynen mantel genomen.

8 Ik bezweer u gy dochteren van Jerusaleem, is het dat gy mynen beminden vindt, dat gy hem boodschapt dat ik van liefde kveel.

9 Hoedanig is uw beminden uit den beminden, ó allerschoonste der vrouwen? hoedanig is uw beminden uit den beminden, dat gy ons alzo bezworen hebt?

10 Myn beminden is wit en roodverwig, uitgekozen uit duizenden.

11 Zyn hoofd is het allersynste goud : Zyne hairvlechten zyn gelyk opgeheven takken der palmboomen, zwart gelyk eene rave.

12 Zyne oogen zyn als de duiven op de rivierkens der wateren, die met melk gewasschen zyn, en rusten neder by de allervolste vloedten.

13 Zyne wangen zyn gelyk hofbeddekens der kostelyke kruiden bezaeid van de apothekers. Zyne lippen zyn lelien druipende de beste mirre.

14 Zyne gouden handen zyn rond gedraeid, vol hyacinten. Zyn buik is ivooren, onderscheiden met saffiren.

15 Zyne beenen zyn marmeren kolommen, die gefondeerd zyn op gouden basementen.

Zyne gedaente is als Libanus, uitgekozen als cederboomen.

46 Zyne keel is de allerzoetste en geheel liefelyk : zulk is myn beminden, en hy is myn vriend, dochteren van Jerusalem.

47 Waer henen is uw beminden weggegaen, ó allerschoonste der vrouwen? weraerts is uw lief afgeweken? en wy zullen hem met u zoeken.

KAPITTEL VI.

MYN beminden is afgesaen in zynen hof tot het beddeken der kostelyke speeryen, dat hy gevoed zoude worden in de hoven, en lelien vergaderen.

2 Myn beminden is myn, en ik ben zyne, die gevoed wordt tusschen de lelien.

3 Schoon zyt gy, myne vriendinne, zoet en sierlyk gelyk Jerusalem : vervaerlyk als eene wel geschikte slagorde der heirlegenen.

4 Keert uwe oogen van my, want zy hebben my doen wegvliegen. Uwe haren zyn gelyk eene kudde geiten die zich openbaerden van Galaad.

5 Uwe tanden zyn als eene kudde schapen die opgeklimmen zyn van de wasschery, alle met tweelingen, en daer is geene onvruchtbaer onder haer.

6 Gelyk de schorse van den granaetappel, alzoo zyn uwe wangen zonder uwe verborgenheden.

7 Zestig zyn de koninginnen, en tachtig concubinen, en der jonge dochteren is geen getal.

8 Eene is myne duive, myne volmaekte, eene is harer moeder uitverkoren dergene die haer gebaerd heeft. De dochteren hebben ze gezien, en als de allerzaligste geprezen : de koninginnen, en concubinen, en zy hebben ze geloofd.

9 Wie is deze die voortkomt als een opgaenden dageraad, schoon als de maen, uitgekozen als de zon, vervaerlyk als eene slagorde der heirlegeren wel geschikt?

10 Ik ben nedergedaeld in den hof der noten, dat ik zien zoude de appelen der dellingen, en dat ik bezien zoude of den wyngaerd gebloeid ware, en of de granaet-appelen uitgesproten waren.

11 Ik heb het niet geweten : myne ziel heeft my verbaesd gemaekt om de wagens van Aminadab.

12 Keert weder, keert weder, gy Sulamitinne : keert weder, keert weder, dat wy u aenzien mogen.

KAPITTEL VII.

WAT zult gy zien in de Sulamitinne anders dan ryen der heirlegers? Hoe schoon zyn uwe gangen in de schoenen, gy

dochter des prinzen ! De voegselen van uwe dyen zyn gelyk halsbanden die gemaekt zyn door de hand des kunstenaers.

2 Uw navel is een gedraaiden nap denwelken nimmer drank gebreekt. Uw buik is gelyk een hoop tarwe omzet met lelien.

3 Uwe twee borsten zyn gelyk twee hindenkens tweelingen van een kapret.

4 Uw hals is gelyk een ivooren toren. Uwe oogen zyn gelyk de vyvers in Hesebon, die in de poorte zyn van de dochter der menigte. Uw neus is als den toren van Libanus die tegenover Damascus ziet.

5 Uw hoofd is als Carmelus : en den krans uws hoofds is als des konings purper gebonden in ploeiën.

6 Hoe schoon zyt gy, en hoe sierlyk allerliefste, in wellustigheden !

7 Uwe hoogte is gelyk geworden den palmboom, en uwe borsten den wyndruiven.

8 Ik heb gezeid : Ik zal op den palmboom klimmen, en zyne vruchten aengrypen : en uwe borsten zullen wezen als de druiven des wyngaerds : en den reuk uws monds als der appelen.

9 Uwe keel is gelyk den besten wyn, weerdig mynen beminden om te drinken, en zynen lippen en tanden om te herknaeuwen.

10 Ik hoor myn lief toe, en tot my is zyne toekeeringe.

11 Komt myn beminden, en laet ons uitgaen in het veld, laet ons wonen in de landhuizen.

12 Laet ons vroeg opstaen tot de wyngaerden, laet ons bezien of den wyngaerd gebloeid is, en of de bloemen vruchten voortbrengen, of de granaet-appelen gebloeid hebben : daer zal ik u myne borsten geven.

13 De mandragoren hebben reuk gegeven. In onze poorten allerlei appelen : nieuwe en oude, myn beminden, heb ik voor u bewaerd.

KAPITTEL VIII.

WIE mogt my u geven mynen broeder zuigende myns moeders borsten, dat ik u buiten vonde, en dat ik u mogt kussen, en dat my nu niemand versmade?

2 Ik zal u grypen, en leiden in myns moeders huis : daer zult gy my leeren, en daer zal ik u eenen drank geven van den gemaekten wyn, en den most van myne granaet-appelen.

3 Zyne slinker hand is onder myn hoofd, en zyne regter hand zal my omhelzen.

4 Ik bezweer u gy dochteren van Jerusalem, dat gy niet wekt, noch doet ontwaken myn lief, tot dat zy zelve wilt.

5 Wie is deze die opklimt van de woestyne

van wellustigheden overvloedende, leunende op haren beminden? Onder den appelboom heb ik u gewekt : daer is uwe moeder onteerd, daer is zy geschonden die u gebaerd heeft.

6 Stelt my als een teeken op uw hert, als een teeken op uwen arm : want de liefde is sterk als de dood : de jaloerschheid is hard als de helle : hare lampen zyn als lampen des vuers en der vlammen.

7 Veel wateren zullen de liefde niet mogen uitblusschen, noch vlooden zullen die overvallen : is het dat een mensch geeft al het goed zyns huis voor de liefde, zoo zal hy het als voor niet versmaden.

8 Onze zuster is klein, en zy heeft geene borsten. Wat zullen wy onze zuster doen op den dag als zy aengesproken zal worden?

9 Is zy een muur, zoo laet ons daerop tim-

meren zilveren voorkanteelen : is zy eene deure zoo laet ons die te zamen voegen met cederen berderen.

10 Ik ben een muur : en myne borsten gelyk een toren, na dat ik geworden ben voor hem als vrede vindende.

11 Een wyngaard had den vreedzamigen in de plaetse die volk heeft : hy heeft dien geleverd den bewaerders, een man brengt voor de vrucht van dien duizend zilveren penningen.

12 Myn wyngaard is voor my. Uwen vreedzamigen behooren er duizend, en twee honderd dengenen die zyne vruchten bewaren.

13 Die daer woont in de hoven, de vrienden luisteren : doet my uwe stemme hooren.

14 Vliet myn beminden, en wordt gelyk den kapret, en den hinde der herten op de bergen der specyeren.

DE PROFETIE

VAN ISAIAS.

KAPITTEL I.

HET visioen van Isaias, Amos zoon, hetwelk hy gezien heeft over Juda en Jerusaleim in de dagen Ozias, Joathan, Achaz, en Ezechias, der koningen Juda.

2 Hooft gy hemelen, en verneemt met de ooren gy aerde, want den Heer heeft gesproken. Ik heb kinderen opgevoed en verheven : maer zy hebben my versmaed.

3 Den os heeft zynen bezitter gekend, en den ezel de kribbe zyns heeren : maer Israël heeft my niet gekend, en myn volk heeft niet verstaen.

4 Wee der zondige natie, den volke zwaer van boosheid, den ergen zade, den boosdigen kinderen : zy hebben den Heer verlaten, den heiligen van Israël hebben zy geblasphemeerd, zy zyn af te rugge vervreemd.

5 Waerop zal ik u voorts slaen, gy die daer ophoopt de overtredinge? Alle hoofd is kwelende, en alle hert is treurende.

6 Van de plante des voets, tot den top, is in hem geene gezondheid : de wonde, en strame, en den opzwellende slag, is niet verbonden, noch geheeld met medicynen, noch onderhouden met olie.

7 Uw land is verwoest, uwe steden zyn met den vure verbrand : uw landschap verslinden voor uwe oogen de vreemden, en het

zal verwoest worden als in de vyandelyke verderfenisse.

8 En de dochter van Sion zal verlaten worden als een lommerhuisken in den wyngaerd, en als eene hutte in den komkommerhof, en gelyk eene stad die verdorven wordt.

9 Had den Heer der heirscharen ons geen zaed gelat'n, wy zouden als Sodoma geweest zyn, en zouden zyn gelyk als Gomorrha.

10 Hooft des Heeren woord, gy vorsten van Sodoma, bevat met de oorende wet onzes Gods, gy volk van Gomorrha.

11 Waertoe my de menigte uwer slagtofferande, zegt den Heer? Ik ben 's vol : De volbrandofferanden der rammen, en het ruetsmeer der vetten, en het bloed der kalveren en der lammeren, en der bokken, heb ik niet gewild.

12 Als gy voor myn gezigt zoudt komen, wie heeft van uwe handen verzocht deze dingen, al om dat gy in myne voorzale zoudt wandelen?

13 Offert voortaan te vergeefs geen sacrificie meer : den reukoffer is my eene afgryselykheid. Den nieuw maendag, den sabbat, en de andere feesten zal ik niet gedoogen, en we vergaderingen zyn onregt :

14 Uwe nieuwe manen, en uwe hoogtyden heeft myne ziel gehaet : zy zyn my moeijelyk geworden, ik heb gearbeid in het verdragen.

15 En als gy uwe handen zult uitreiken, dan zal ik myne oogen van u afkeeren : en als gy het gebed vermenigvuldigt, dan zal ik niet verhooren : want uwe handen zyn vol bloeds.

16 Wordt gewasschen, weest zuiver, en doet weg het kwaed uwer gedachten van myne oogen : houdt op van kwaed te doen.

17 Leert wel doen : zoekt het regt, behelpt den verdrukten, doet regt den weeze, beschermt de weduwe,

18 En komt, en beschuldigt my, zegt den Heer : is het dat uwe zonden geweest zullen zyn als schaerlakengraen, zoo zullen zy gelyk sneeuw wit worden : en al zyn die geweest zoo rood als vermiljoen, zoo zullen die als wolle wit zyn.

19 Is het dat gy wilt, en my hoort, zoo zult gy de goeden der aerde eten.

20 Maer is het dat gy niet wilt, en my tot gramschap verwekt : zoo zal het zweerd u verslinden : want den mond des Heeren heeft gesproken.

21 Hoe is de getrouwe stad vol regts, eene hoere geworden? De regtveerdigheid heeft in haer gewoond, maer nu doodslagers.

22 Uw zilver is verkeerd in schuim : uw wyn is gemengd met water.

23 Uwe prinsen zyn ongetrouw, gezellen der dieven : zy beminnen alle te zamen geschenken, en volgen de dankgiften. Den weeze doen zy geen regt : en der weduwe zake komt niet binnen tot hen.

24 Daerom zegt den Heer den God der heirscharen, den magtigen van Israël : Och, ik zal vertroost worden over myne vyanden, en ik zal gewroken worden van myne vyanden.

25 En ik zal myne hand omkeeren tot u, en ik zal ten loutere uitbranden uw schuim, en wegnemen al uw tin.

26 En ik zal wederom uwe registers opstellen, gelyk zy te voren waren, en uwe raedslieden gelyk van ouds : daarna zult gy genoemd worden de stad des geregtigen, de getrouwe stad.

27 Sion zal door het oordeel verlost worden, en zy zullen ze wederom brengen door de regtveerdigheid :

28 En hy zal de boosdadigen en de zondaren te zamen vernielen : en die den Heer verlaten hebben, zullen verdaen worden.

29 Want zy zullen beschaemd worden van de afgoden, denwelken zy sacrificie gedaen hebben : en gy zult u schamen van de hoven, die gy uitverkoren hadt.

30 Als gy zyn zult gelyk een eik met ryzende loof, en als een hof zonder water.

31 En uwe sterkheid zal wezen als vorkende werkstof, en uw werk als eene geinster : en die zullen beide te zamen ontsto-

ken worden, en daer zal niemand zyn die ze uitblussche.

KAPITTEL II.

HET woord dat gezien heeft Isaïas, Amos zoon, over Juda en Jerusalem.

2 In de laetste dagen zal den berg van des Heeren huis in het opperste der bergen voort al gereed zyn, en hy zal verheven worden boven de heuvelen, en tot hem zullen alle de heidenen vlieten.

3 En daer zullen veel volken gaen, en zeggen : Komt en laet ons opklimmen tot den berg des Heeren, en ten huize des Gods van Jacob, en hy zal ons zyne wegen leeren, en wy zullen wandelen in zyne paden : want van Sion zal de wet uitgaen, en het woord des Heeren van Jerusalem.

4 En hy zal de heidenen oordeelen, en veel volken straffen : en zy zullen hunne zweerden versmeden tot ploegkouters, en hunne lansen tot zeissenen : volk tegen volk zal er geen zweerd heffen, noch zy zullen meer ten stryde geoefend worden.

5 Gy huis van Jacob komt, en laet ons wandelen in het licht des Heeren.

6 Want gy hebt uw volk verworpen, het huis van Jacob : want zy zyn vervuld als hier voormaels, en zy hebben waerzeggers gehad gelyk de Philistynen, en den vreemde kinderen hebben zy aangehangen.

7 Het land is vervuld met zilver en goud : en zyner schatten is geen einde :

8 En zyn land is vervuld met peerden : en ontelkyk zyn zyne wagens. En zyn land is vervuld met afgoden : het werk hunner handen hebben zy aangebeden, hetwelk hunne vingers gemaakt hebben.

9 En den mensch heeft zich gebogen, en den man is vernederd : daerom vergeeft het hun niet.

10 Gaet in den steen, en wordt in de uitgegraven aerde verborgen van het aenschyn der vreeze des Heeren, en van de glorie zynzer majesteit.

11 De ophevide oogen des menschen zyn vernederd, en de hoogheid der mannen zal gebogen worden : den Heer daerentegen zal alleen verheven worden ten dien dage.

12 Want den dag des Heeren der heirscharen op allen hoeverdigen en hoog uitstekenden, en op allen vermetelyken : en zal vernederd worden.

13 En op alle regtopstekenden Libanus cederen, en op alle de eiken van Basan.

14 En op alle hooguitstekende bergen, en op alle opgehevene heuvelen.

15 En op alle hooguitstekenden toren, en op alle vasten mure.

16 En op alle de schepen van Tharsis, en op al dat schoon om zien is.

17 En de ophevigheid der menschen zal gebogen worden, en de hoogheid der mannen zal vernederd worden, en den Heer zal alleen verheven worden ten dien dage :

18 En de afgoden zullen ganschelyk vernield worden,

19 En zy zullen gaen in de spelonken der steenen, en in de scheurkuilen der aerde, van het aenzigt der vreeze des Heeren, en van de glorie zyner majesteit, als hy opgestaen zal zyn om de aerde te slaen.

20 In dien dag zal den mensch weg werpen de afgoden zyns zilvers, en de versierbeelden zyns gouds, dewelke hy voor zich zelveu gemaakt had om dat hy ze zoude aanbidden, mollen en vledermuizen.

21 En hy zal gaen in de steenspletten, en in hollen der steenen van het aenzigt der vreeze des Heeren, en van de glorie zyner majesteit, als hy opgestaen zal zyn om de aerde te slaen.

22 Berust u dan van den mensch, wiens adem in zyne neusgaten is, want hy is hoog geacht.

KAPITTEL III.

WANT ziet den heerschapper den Heer der heirscharen zal van Jerusalem en van Juda wegnemen den magtigen en den sterken, alle de sterkte des broods, en alle de sterkte des waters :

2 Den sterken, en den oorlogsmann, den regter, en den profeet, den waerzegger, en den ouden :

3 Den hoofdman over vyftig, en den eerlyken van aenzigte, en den raedsmann, en den wyzen van de werkmeesters, en den voorvrodende der verholten uitsprake.

4 En ik zal hun kinderen tot prinsen geven, en wylachtige mannen zullen heerschappy over hen hebben.

5 En het volk zal inwelen, man tot man, en een iegelyk tot zynen naesten : het kind zal beroerte maken tegen den ouden, en den onedelen tegen den edelen.

6 Want een man zal aangrypen zynen broeder zyns vaders huisgenoot : Gy hebt een kleed, weest onzen prins dan, deze vervalinge zy onder uwe hand.

7 Hy zal antwoorden ten dien dage, zeggende : Ik ben geen medicyn, en in myn huis is geen brood, noch kleed : wilt my niet prins des volks maken.

8 Want Jerusalem is gevallen, en Juda is mede gevallen : want hunne tongen en hunne vonden zyn tegen den Heer, dat zy beroepen zouden de oogen zyner majesteit.

9 De bekennisse huns aenzigts heeft hun hertaeld : en zy hebben hunne zonde genoemd als Sodoma, en zy hebben ze niet

verborgen : wee hunner ziele, want hun kwade dingen vergolden zyn.

10 Zegt den regtveerdigen dat het wel is : want de vrucht zyner vonden zal hy eten.

11 Wee den ongoddelyken ten kwade : want den wederloon zyner handen zal hem geschieden.

12 Myn volk hebben zyne schatters geplunderd, en de wyven hebben hen overheerd. Myn volk, die u zalig noemen, dezelve bedriegen u, en den weg uwer gangen verspreijen zy.

13 Den Heer staet om te oordeelen, en hy staet om te oordeelen de volken.

14 Den Heer zal ten oordeel komen met de ouders zyns volks, en met zyne prinsen : want gy hebt den wyngaerd afgeeten, en den roef van den armen is in uw huis.

15 Waerom verslyt gy myn volk, en vermorzelt de aenzigten der armen, zegt den Heer den God der heirscharen ?

16 En den Heer heeft gezeid : Om dat de dochters van Sion verheven zyn, en hebben gewandeld met eenen uitgestrekten hals, en traden daer met de oogwinken henen, en pletshanden, zy wandelden met hare voeten, en met eenen gemaekten gang gingen zy voort :

17 Daerom zal den Heer kael maken den schedel der dochteren van Sion, en den Heer zal haar hair afblooten.

18 In dien dag zal den Heer wegnemen het sieraed der schoenen, en de maenkens,

19 En de halsbanden, en de keelbaggen, en de armspangen, en de myters,

20 En de hairsnoeren, en de beensieraden, en de kleine gewrongene ketenken, en de riekkerken, en de ooringen,

21 En de vingerringen, en de peerlen op het voorhoofd hangende,

22 En de vierkleederen, en de mantelken, en de linnen doeken, en de hechnaelden,

23 En de spiegels, en de fyne doeken, en de huiven, en de lamperen.

24 En daer zal zyn voor den zoeten reuk, stank ; en voor den riem, een zeelken ; en voor het gekrold hair, kaelheid ; en voor den borstlap, een hairen kleed.

25 En uwe allerschoonste mans zullen met den zweerde vallen, en uwe sterken in den stryd.

26 En hare poorten zullen treuren en rouwe dragen, en zy zal verlaten op de aerde zitten.

KAPITTEL IV.

EN zeven vrouwen zullen eenen man aenveerden ten dien dage, zeggende : Ons brood zullen wy eten, en met onze kleederen zullen wy bedekt worden : laet slechts uwen naem ons tegenwoordig worden, neemt weg onze versmaetheid.

2 In dien dag zal des Heeren spruit wezen in heerlijkheid en glorie, en der aerde vruchte hooge, en een verheugen dengenen die behouden zullen yz van Israël.

3 En het zal geschieden : Wie daer achtergelaten zal yz in Sion, en overblevig in Jerusalem, die zal heilig heeten, een iegelyk die ingeschreven is den levende in Jerusalem.

4 Zoo wanneer den Heer afwascht de vuiligheden der dochteren van Sion, en Jerusalems bloed van haer midden afwassche door den geest des oordeels, en den geest des brands.

5 En den Heer zal scheppen over alle plaatsen des bergs van Sion, en daer hy aengeroepen is, 's daegs eene wolke, en 's nachts eenen rook en het schynsel van een vlamme vuer : want boven alle glorie is de bescherming.

6 En het tabernakel zal wezen tot eene lommerhutte des daegs van de hitte, en tot eene bevrydinge en verberginge van den storm en van den regen.

KAPITTEL V.

IK zal mynen beminden zingen het liedeken van myns ooms zoon van zynen wyngaerd. Mynen lieven is een wyngaerd gebeurd in den horen den zoon der olie.

2 En hy heeft dien betuigen, en daer de steenen uit gekozen, en heeft den uitverkoren geplamt, en eenen toren in het midden van dien gebouwd, en eene perse daerin getimmerd : en verbeid dat hy druiven voortbrengen zoude, en hy heeft wilde druiven voortgebracht.

3 Nu dan gy bewooners van Jerusalem, en gy mannen van Juda, oordeelt tusschen my en mynen wyngaerd.

4 Wat is het dat ik mynen wyngaerd meer schuldig was te doen, en hem niet gedaen heb? Of is het want ik verwacht heb dat hy druiven voortbrengen zoude, en hy heeft wilde druiven voortgebracht?

5 En nu zal ik u toonen wat ik mynen wyngaerd doen zal : ik zal zynen tuin afnemen, en hy zal wezen tot eene beroovinge : ik zal zynen wand omwerpen, en hy zal tot eene vertredinge wezen.

6 En ik zal hem verwoest zetten : hy zal niet gesnoeid worden, en hy zal niet gegraven worden : en de bramen en doornen zullen er op wassen : en den wolken zal ik gebiedten dat zy over hem geen en regen regen.

7 Want den wyngaerd van den Heer der heirscharen is het huis van Israël : en den man van Juda zyne verfraaijende spruite : en ik heb verwacht dat hy het regt doen zoude, en ziet het onregt : en regtveerdigheid, en ziet het getier.

8 Wee u die het eene huis aen het andere te zamen voegt, en den eenen akker aen den anderen koppelt tot den pale der plaetse : zult gy alleen woonen in het midden der aerde?

9 In myne ooren zyn deze dingen, zegt den Heer der heirscharen : Ten zy dat er veel groote huizen verwoest worden, en schoone zonder bewooner.

10 Want tien dagwanden der wyngaerden zullen een fleschken uitbrengen, en dertig mudden zaedkoorns zullen dry mudden maken.

11 Wee u die 's morgens vroeg te zamen opstaat om de dronkenschap te volgen, en te drinken tot den avond toe, dat gy van den wyn verhittet.

12 De harpe en liere, en de bomme, en fluite, en den wyn zyn in uwe maeltiden : en des Heeren werk aanziet gy niet, noch de werken zynen handen aenmerkt gy.

13 Daerom is myn volk gevangen geleid, om dat het geene kennis heeft gehad, en zyne edelen zyn vergaen van honger, en zyne menigte is van dorst uitgedroogd.

14 Daerom heeft de hel hare ziel verbreid, en heeft haren muil opengedaen zonder eenigen kant : en zyne sterken zullen dalen, en zyn volk, en hoogen en glorieuzen tot haer.

15 En den mensch zal gebogen worden, en den man vernederd, en der hoogen oogen nedergedrukt.

16 En den Heer der heirscharen zal verheven worden in den regte, en den heiligen God zal geheiligt worden in de regtveerdigheid.

17 En de lammeren zullen weiden naer hunne orde, en de aankomelingen zullen eten de woestynen in vruchtbaerheid verkeerdt.

18 Wee die de ongerechtigheid sleept met der ligtveerdigheid koordekens, en de zonde als eene strenge des wagens.

19 Die zegt : Hy haeste zich, en zyn werk kome geringe, opdat wy het zien : en den raed van den heiligen van Israël genake en kome, en wy zullen dat weten.

20 Wee die het kwaed goed noemt, en het goed kwaed : stellende de duisternissen het licht, en het licht de duisternissen : stellende het bitter voor het zoet, en het zoet voor het bitter.

21 Wee u die wys zyt in uwe oogen, en by u zelve voorzienig.

22 Wee u die vroom zyt om wyn te drinken, en sterke mannen om dronkenschap te mengen.

23 Die den boozen gelyk geeft om der geschenken wille, en de regtveerdigheid des regtveerdigen afneemt.

24 Daerom gelyk de tonge des vuers de stoppelen verslindt, en als de hitte der vlamme verbrandt; alzoo zal hun wortel als vonkassche zyn, en hun spruitscheut zal als stof opgaen. Want zy hebben verworpen de wet van den Heere der heirscharen, en de uitsprake des heiligen van Israël hebben zy geblasphemieerd.

25 Daerom is den toorn des Heeren gestoord op zyn volk, en hy heeft er zyne hand op uitgestrekt, en heeft het geslagen: en de bergen zyn verstoord geweest, en hunne doode lichamen zyn geworden als drek in het midden der straten. In alle deze dingen is niet afgekeerd zyn toorn, maer zyne hand is nog uitgestrekt.

26 En hy zal eene baniere opheffen verre in de natien, en hy zal tot hem wispelen van de eindten der aerde: en ziet, hy zal haestig rasschelyk komen.

27 In hem is geen de moede is, of arbeidende: hy zal niet sluimeren noch slapen, noch den gordel zynler lendenen zal onthonden worden, noch zyn schoenriem zal gebroken worden.

28 Zyne pylen zyn scherp, en alle zyne bogen zyn gespannen. De poothoornen zynler peerden zyn als een kei, en zyne raderen zyn als het gedruisch van een teempest.

29 Zyn gebrul als des leeuws, hy zal brullen als jonge leeuwen: en hy zal grimmen, en houden den roof: en hy zal dien omvangen, en daer zal niemand wezen die het ontnemen zal:

30 En hy zal hem overruischen ten dien dage als een geruisch der zee: wy zullen op de aerde zien, en ziet de duisternissen der tribulatie, en in hare duisterheid is het licht verdonkerd.

KAPITTEL VI.

IN het jaer als den koning Ozias gestorven is, heb ik gezien den Heer zittende op eenen hoogen en verheven stoel: en de dingen die onder hem waren, vervulden den tempel:

2 De seraphinen stonden daerop: zes vleugelen had den enen, en zes vleugelen den anderen: met de twee bedekten zy zyn aenzigt, en met de twee bedekten zy zyne voeten, en met de twee vlogen zy.

3 En zy riepen tot malkander, en zeiden: Heilig, heilig, heilig is den Heer den God der heirscharen, geheel aerdryk is vol van zyne glorie.

4 En de overste posten der herren zyn beroerd geweest van de stemme desgenen die riep, en het huis is vol rooks geworden.

5 En ik heb gezeid: Wee my, dat ik gezwegen heb, want ik ben een besmet

man van lippen, en ik woon in het midden des volks dat besmette lippen heeft, en den koning den Heer der heirscharen heb ik gezien met myne oogen.

6 En tot my is gevlogen een van de seraphinen, en in zyne hand was een gloeiende koolken, dat hy met eene tange genomen had van den altaer.

7 En heeft mynen mond geraekt, en gezeid: Ziet, ik heb hiermede uwe lippen geraekt, en uwe ongerechtigheid zal u afgenomen worden, en uwe zonde zal gezuiverd worden.

8 En ik heb gehoord de stemme des Heeren, zeggende: Wie zal ik zenden? En wie zal er ons gaen? En ik heb gezeid: Ziet hier ben ik, zendt my.

9 En hy heeft gezeid: Gaet, en gy zult dezen volke zeggen: Hoort al hoorende, en wilt niet verstaan: en ziet het visioen, en wilt niet kennen.

10 Verblindt het hert van dezen volke, en bezwaert zyne ooren: en sluit zyne oogen: dat het by aventure niet zie met zyne oogen, en met zyne ooren hoore, en met zyn herte versta, en dat het bekeerd worde, en dat ik het geneze.

11 En ik heb gezeid: Heere hoe lange? En hy heeft gezeid: Tot dat de steden verwoest worden zonder bewoener, en de huizen zonder mensche, en het land zal woest verlaten worden.

12 En den Heer zal de menschen verre weg doen, en zy zal vermenigvuldigd worden die verlaten was in het midden der aerde.

13 En nog zal in haer wezen vertiendinge, en zy zal bekeerd worden, en zy zal zyn tot een toonsel, gelyk den terebinthusboom, en gelyk den eik die zyne takken uitbreidt: het zal heilig zaed wezen, dat in haer staen zal.

KAPITTEL VII.

EN het is geschied in de dagen van Achaz, Joathans zoon, des zoons Ozias des konings Juda, dat Rasin den koning van Syrien opgekomen is, en Phacee den zoon Romelias den koning van Israël, tot Jerusalem, om daertegen te stryden: en zy hebben ze niet kunnen overkrygen.

2 En zy hebben den huize van David geboodschaft, zeggende: Syria heeft gerust op Ephraim, en zyn hert is beroerd geweest, en zyns volks hert, gelyk de boomen der bosschen beroerd worden van het aenzigt des winds.

3 En den Heer heeft gezeid tot Isaias: Gaet uit te gemoet Achaz, gy en Jasub uw zoon die achtergelaten is, tot het uiterste van den waterloop des oversten vyvers in des volders akkers weg.

4 En gy zult tot hem zeggen : Ziet dat gy zwygt : wilt niet vreezen, en uw hert ontzie niet van deze twee steerten der rookende vuerbranden, in den toorn van de razende gramschap Rasin des konings van Syrien, en des zoons Romelias :

5 Om dat Syrien tegen u raed genomen heeft tot kwaed, Ephraïm en den zoon Romelias, zeggende :

6 Laet ons opklimmen tot Juda, en laet ons hem wekken, en laet ons hem afrekken tot ons, en laet ons in het midden van hem tot koning stellen, den zoon Tabeel.

7 Dit zegt den Heer God : Het zal niet staen, en dit zal niet zyn :

8 Maer het hoofd van Syrien is Damascus, en het hoofd van Damascus, is Rasin : en nog vyf-en-zestig jaren, en Ephraïm zal aflaten een volk te zyn :

9 En het hoofd van Ephraïm is Samaria, en het hoofd van Samarien den zoon Romelias. Is het dat gy het niet gelooft, zoo zult gy niet blyven.

10 En den Heer heeft nog voorts bestaen te spreken tot Achaz, zeggende :

11 Eischt u een teeken van den Heere uwen God in de diepte der helle, of boven in de hoogte.

12 En Achaz heeft gezeid : Ik zal het niet eischen, en ik zal den Heer niet tenteren.

13 En hy heeft gezeid : Daerom hoort gy huis van David : Is het u weinig moeijelyk te zyn den menschen, dat gy ook moeijelyk zyt mynen Gode?

14 Daerom zal den Heer zelf u een teeken geven. Ziet eene maegd zal ontvangen, en baren eenen zoon, en zynen naem zal genoemd worden Emmanuel.

15 Boter en honig zal hy eten, opdat hy mag weten te verwerpen het kwaed, en te verkiezen het goed.

16 Want eer het kind zal kunnen het kwaed verwerpen, en het goed verkiezen, zoo zal het land dat gy verzaekt verlaten worden van het aenzigt zyner twee koningen.

17 Den Heer zal aenbrengen op u, en op uw volk, en op uws vaders huis, dagen die niet gekomen zyn sinds de dagen des scheidens Ephraïm van Juda met den koning van Assyrien.

18 En het zal wezen in dien dag dat den Heer wispelen zal der vliege die daer is in het uiterste der vlooden van Egypten, en der bye die daer is in het land van Assur,

19 En zy zullen komen en rusten allegader in de beken der valleijen, en in de steenhopen, en in alle de plantsoenhoven, en in alle de gaten.

20 In dien dag zal den Heer scheren met

een gehuerd scheermes, door diegene die over den vloed zyn, door den koning van Assyrien, het hoofd en het hair der voeten, en den ganschen baerd.

21 En het zal wezen op dien dag : Een mensch zal eene koe uit de runderen vœden, en twee schapen,

22 En van de overvloedigheid des melks zal hy boter eten : want boter en honig zal hy eten al die achtergelaten zal wezen in het midden des lands.

23 En het zal wezen in dien dag : alle plaetse daer duizend wyngaerdstruiken zullen zyn, van duizend zilverlingen, die zullen tot doornen en tot bramen wezen.

24 Met pylen en boge zullen zy daerin gaen : want bramen en doornen zullen wezen in den ganschen lande.

25 En alle bergen die met den bouweele geëgd zullen worden, tot daer zal geene vervaerdheid der doornen en der bramen komen, en het zal wezen tot eene weide des runds, en tot een vertreden des vees.

KAPITTEL VIII.

EN den Heer heeft tot my gezeid : Neemt u eenen grooten boek, en schryft daerin met eene menschen griffie : Trekt haestelyk de rooven af, rooft haestelyk.

2 En ik heb tot my genomen getrouwe getuigen, Urias den priester, en Zacharias den zoon Barachias :

3 En ik ben gegaen tot de profetersse, en zy heeft ontvangen en gebaerd eenen zoon. En den Heer heeft tot my gezeid : Noemt zynen naem, Spoedt u de rooven af te trekken : Haest u te rooven.

4 Want eer het kind noemen kan zynen vader en zyne moeder, zoo zal de sterkheid van Damascus weggenomen worden, en de rooven van Samarien voor den koning van Assyrien.

5 En den Heer heeft nog voorts bestaen met my te spreken, zeggende :

6 Om dat dit volk verworpen heeft de wateren van Siloe, die met stilligheid gaen, en heeft liever aengenomen Rasin, en den zoon Romelias :

7 Daerom ziet zoo zal den Heer op hen aenbrengen vele en sterke wateren des vloods, den koning van Assyrien, en alle zyne glorie : en hy zal klimmen over alle zyne rivierbeken, en hy zal vlooden op alle zyne oeveren :

8 En hy zal gaen door Juda, overvloedende, en doorgaende zal hy tot den halze komen. En het uitstrekken zyner vleugelen, zal uws lands breedte vervullende zyn, ó Emmanuel.

9 Wordt vergaderd gy volken, en wordt verwonnen, en hoort alle gy verre landen :

wordt versterkt, en wordt verwonnen, gordt u aen, en wordt verwonnen :

10 Overdraegt eenen raed, en dien zal verstrooid worden : spreekt een woord, en het zal niet geschieden : want met ons is God.

11 Want dit zegt den Heer tot my : Als in eene sterke hand heeft hy my geleerd, dat ik niet gaen zoude in den weg van dezen volke, zeggende :

12 Zegt niet, medezweeringe : want al dat dit volk spreekt, dat is medezweeringe : en hunne vreeze wilt niet ontzien, noch weet verschroomd.

13 Heiligt den Heer der heirscharen : hy zy uwe vreeze, en hy zy uwe vervaerdheid.

14 En hy zal u wezen tot eene heiligmakinge. Maer tot eenen steen des aenstootens, en tot eenen steen des ontstichtels den twee huizen van Israël, tot eenen strik en tot eenen val den bewooners van Jerusaleem.

15 En velen van die zullen zich stooten, en zy zullen vallen, en verplet worden, en zy zullen verstrikt en gevangen worden.

16 Bindt het getuigenis, zegelt de wet in myne discipelen.

17 En ik zal den Heer verwachten die zyn aenzigt verborgen heeft van het huis van Jacob, en ik zal hem verbeiden.

18 Ziet, hier ben ik en myne kinderen, die my den Heer gegeven heeft tot een teeken, en tot een wonder bediedsel in Israël, van den Heere der heirscharen die daer woont in den berg Sion.

19 En als zy tot u zeggen zullen : Vraegt het van de tooverslangen, en van de waerzeggers, die kryselen in hunne tooveryen : Zal het volk van zynen God niet bevragen voor de levenden van de dooden ?

20 Ter wetwaert meer, en tot het getuigenisse. Is het dat zy niet zeggen naer dit woord, zoo zal hun des morgenstonds licht niet wezen,

21 En zal door haer gaen, en zal vallen en honger hebben : en honger hebbende, zal gram zyn, en zal zynen koning vervloeken, en zynen God, en opwaerts zien.

22 En zal ter aerde zien, en ziet tribulatie, en duisternissen, en onmagt, en angst, en vervolgende donkerheid, en zal niet kunnen ontvlieden van zynen angst.

KAPITTEL IX.

IN den eersten tyd is geligt geweest het land van Zabulon, en het land van Nephthali : en ten laetsten is bezwaerd geweest den weg der zee over de Jordane des Galilea der heidenen.

2 Het volk dat er wandelde in duisternissen heeft een groot licht gezien : dengenen die

in het landschap des doods schaduwewoonen, hun is het licht opgestaen.

3 Gy hebt het volk vermenigvuldigd, maer gy hebt de blydschap niet groot gemaekt. Zy zullen zich voor u verblyden, gelyk die zich verblyden in den oogst, gelyk zich de verwinnars verheugen als zy den roof genomen hebben, als zy de rooven uitdeelen.

4 Want het jok van zynen last, en de roede zynere schoudere, en den schepter zyns verschatters hebt gy verwonnen, als in den dag van Madian.

5 Want alle geweldige roovinge met geruchte, en het kleed met bloede gemengd, zal wezen ter verbrandinge, en een voedsel des vuers.

6 Want een KLEIN KINDEKEN is ons GEBOREN, en een zoon is ons gegeven, en de heerschappy is geworden op zyne schoudere : en zyn naem zal genoemd worden, Wonderlyk, Raedgever, God, Sterk, Vader der toekomende wereld, Prins des vredes.

7 Zyne heerlykheid zal vermenigvuldigd worden, en des vredes zal geen einde wezen : op den stoel van David, en over zyn ryk zal hy zitten : om dat te vestigen, en te versterken door het oordeel, en regtvaardigheid : van nu voorts, en tot in der eeuwigheid : zulks zal doen den yver des Heeren der heirscharen.

8 Den Heer heeft een woord gezonden in Jacob, en het is gevallen in Israël,

9 En al het volk van Ephraim zal het weten, en die te Samarien woonen in hoo-verdy en grootheid des herten, zeggende :

10 De gebakken steenen zyn gevallen, maer wy zullen met vierkante steenen bouwen : zy hebben de wilde vygeboomen afgehouden, maer wy zullen daarvoor cederboomen veranderen.

11 En den Heer zal de vyanden van Rasin verheffen boven hem, en zyne vyanden zal hy in een geruchte keeren.

12 Syrien van het oosten, en de Philistynen van het westen : en zy zullen Israël verslinden met geheelen monde. In alle deze dingen zoo is zynen toorn niet afgekeerd, maer zyne hand is nog uitgestrekt :

13 En het volk is niet wedergekeerd tot dengenen die hem slaende is, en den Heere der heirscharen hebben zy niet verzocht.

14 En den Heer zal vernielen van Israël het hoofd en den steert, den nederbuiger en den bedwinger op eenen dag.

15 Den ouden van veel jaren, en den eerlyken, die is het hoofd : en den profeet logen leerende, die is den steert.

16 En degene die dit volk zalig maken, zullen wezen verleidende : en die voor zalig

geprezen worden, zullen van boven neder-geworpen worden.

17 Daerom over zyne jongelingen zal zich den Heer niet verblyden : en zyner weezen en weduwen zal hy niet ontfermen : want een iegelyk is een hypocriet, en een schalk, en alle mond heeft zotheid gesproken. In alle deze dingen is zyn toorn niet afgekeerd : maer zyne hand is alnog uitgestrekt.

18 Want de ongoddelykheid is als een vuer ontstoken, brame en doorne zal zy verslinden : en zy zal ontstoken worden in de dikte der bosschagien, en zal te zamen gerumpeld worden door de hooveerdigheid des rooks.

19 In de gramschap van den Heere der heirscharen is de aerde verstoord, en het volk zal wezen als een voedsel des vuers : den man zal zynen broeder niet sparen.

20 En zal afwyken ter regter hand en honger lyden : en zal eten aen de slinker hand, en niet verzaed worden : een iegelyk zal het vleesch van zynen arm verslinden : Manasses Ephraïm, en Ephraïm Manasses, zy te zamen tegen Juda.

21 In alle deze dingen is zynen toorn niet afgekeerd, maer zyne hand is nog uitgestrekt.

KAPITTEL X.

WEE denegen die onregte wetten maken : en schryvende hebben onregtveerdigheid geschreven :

2 Opdat zy in het regt de armen verdrukken zouden, en geweld doen de zake der ootmoedigen myns volks : opdat de weduwen zouden hunnen roof zyn, en dat zy de weezen berooven zouden.

3 Wat zult gy doen in den dag der bezoeking, en der ellende die van verre komt? Tot wiens hulpe zult gy vlieden? En waer zult gy uwe glorie laten,

4 Opdat gy niet gebogen wordt onder den band, en dat gy niet de gedooden niet valt? Op alle deze dingen zoo is zynen toorn niet afgekeerd, maer nog is zyne hand uitgestrekt.

5 Wee Assur, hy is myns toorns roede, en den stok is hy, in hunne hand is myne vervolgenheid.

6 Tot den bedriegelyken volke zal ik hem zenden, en tegen het volk myns toorns zal ik hem bevelen dat hy afneeme de rooven, en dat hy den buit roove, en stelle het tot eene vertredinge als het slyk der straten.

7 Maer het zal hem alzo niet denken, en zyn hert zal het alzo niet meenen : maer zyn hert zal wezen om te vernielen, en tot uitroeijing van niet weinig volks.

8 Want hy zal zeggen :

9 Zyn myne vorsten niet te zamen konin-

gen? Is Calano niet alzo gelyk Charcamis : en is Emath niet alzo gelyk Arphad? Is Samaria niet alzo gelyk Damascus?

10 Gelyk myne hand gevonden heeft de ryken des afgods, alzo zal zy ook de versierbeelden van die van Jerusalem en Samarien.

11 Zal ik niet, gelyk ik Samarien en hare afgoden gedaen heb, alzo ook doen Jerusalem en hare versierbeelden?

12 En het zal zyn : als den Heer zal volbragt hebben alle zyne werken op den berg Sion, en in Jerusalem, zal ik bezoeken op de vrucht van het grootdadige hert des konings Assur, en op de glorie der hoogte zynen oog.

13 Want hy heeft gezeid : In de sterkheid myner hand heb ik het gedaen, en in myne wysheid heb ik het verstaen : en ik heb uitgenomen de palen der volken, en hunne prinszen heb ik beroofd, en ik heb ter neder getrokken als magtig die in het hooge zaten.

14 En myne hand heeft als eenen nest gevonden de sterkheid der volken : en gelyk de eijeren vergaderd worden, die verlaten zyn, alzo heb ik al het land vergaderd : en daer is niet een geweest die de veere roerde, en den bek open deed, en kikte.

15 Zal eene byl gloriëren tegen hem die daarmede houwt? of zal eene zage zich opheffen tegen hem daer zy af getrokken wordt? gelyk of eene roede zich ophef tegen hem die ze opheft, en dat een stok zich ophef, die immers een hout is.

16 Daerom zal den heerschappende Heere der heirscharen in zyne vetten eene magerheid zenden : en onder zyne glorie ontstoken, zal zy branden als de verbrandinge des vuers.

17 En het licht van Israël zal wezen in het vuer, en zynen Heiligen in de vlamme : en zyn doorn zal ontstoken worden en verslonden, en de bramen op eenen dag.

18 En de glorie zyns wouds, en van zynen Carmelus zal van de ziel tot den vleesche verteerd worden, en hy zal van vervaerdheid vlugtig wezen.

19 En de bevelingen van de houten zyner bosschagien zullen om de luttelheid geteld worden, en een kind zal hen schryven.

20 En het zal wezen op dien dag : het overblyfsel van Israël, en degene die gevloeden zyn van Jacobs huis, zal voorts niet meer maken te steunen op denegenen die hen slaet : maer het zal steunen op den Heere den heiligen van Israël in dewaerheid.

21 De bevelingen zullen bekeerd worden, de bevelingen, zeg ik, van Jacob tot God den sterken.

22 Want zoo uw volk Israël ware als het zand der zee, zoo zullen de belevingen daeraf bekeerd worden, eene verkorte voleinding zal regtveerdigheid overvloeden.

23 Want een voleinden en verkorting zal den Heer den God der heirscharen maken midden in de gansche aerde.

24 Daerom dit zegt den Heer den God der heirscharen : Wilt niet vreezen myn volk, bewooner van Sion, van Assur : met de roeden zal hy u slaen, en zynen stok zal hy op u heffen in den weg van Egypten.

25 Want nog een weinig, en een luttelken, en myne verbolgenheid, en myn toorn zal voleinden over hunne boosheid.

26 En den Heer der heirscharen zal over hen verwekken eene geesele, gelyk de plage van Madian in de steenrotse Oreb, en zyne roede op de zee, en hy zal die opheffen in den weg van Egypten.

27 En het zal wezen in dien dag : zyn last zal afgenomen worden van uwe schoudere, en zyn jok van uwen halze, en het jok zal verrotten van het aenzigt der olie.

28 Hy zal komen in Ajath, hy zal doorgaen in Magron : by Machmas zal hy zyn vaten bestellen.

29 Zy zyn haestelyk doorgegaen, Gaba is onze legerstede : Rama is verbaesd geweest : Saüls Gabaath is gevloeden.

30 Briescht met uwe stemme, gy dochter van Gallim, ziet toe Laisa, gy arme Anathoth.

31 Medemena is verhuisd : gy bewooners van Gabim wordt versterkt.

32 Nog een dag is het om te Nobe te staen : hy zal zyne hand roeren op den berg der dochter van Sion, den heuvel van Jerusalem.

33 Ziet den heerschapper den Heer der heirscharen zal het fleschken breken met vervaerdheden, en de hooguitstekenden van staturen zullen afgehouden worden, en de hoogen zullen vernederd worden.

34 En de dikten der bosschagie zullen afgehouden worden met het yzer : en Libanus zal met de hoogsten vallen.

KAPITTEL XI.

EN daer zal eene roede uitgaen van den wortel van Jesse, en eene bloem zal uit haren wortel opgaen.

2 En op hem zal rusten den geest des Heeren : den geest der wysheid, en des verstands, den geest des raeds, en der sterkheid, den geest der wetenheid, en der godvruchtigheid.

3 En hem zal vervullen den geest der vreeze des Heeren : hy zal naer de zieninge der oogen niet oordeelen, noch naer den gehoorren der ooren zal hy straffen :

4 Maer hy zal met regtveerdigheid de armen regten, en hy zal met geregtigheid

straffen voor de zagmoedigen der aerde : en hy zal de aerde slaen met de roede zynsmonds, en met den adem zynner lippen zal hy den ongoddelyken dooden.

5 En regtveerdigheid zal den gordel zynner lendenen wezen : en het geloof een riem zynner nieren.

6 Den wolf zal met den lamme woonen : en den luipaerd met den bok liggen : het kalf en den leeuw, en het schaep zullen te zamen woonen, en een klein kindeken zal ze dryven.

7 Het kalf en den beer zullen weiden : hunne jongen zullen te zamen rusten : en den leeuw zal als een os kaf eten.

8 En daer zal geneugte hebben een sprakeloos kind van de borste op den hof der addere : en in het hol van den basiliscus zal een gespeend kind zyne hand steken.

9 Zy zullen geen hinder doen, of dooden op mynen ganschen heiligen berg : want de aerde is vervuld met de kennis des Heeren, als de wateren der zee overdekende.

10 In dien dag den wortel van Jesse, die daer staet een teeken der volken, dezen zullen de heidenen bidden, en zyn graf zal glorieus wezen.

11 En het zal wezen op dien dag : den Heer zal ten tweeden zyne hand toewerpen om te bezitten de reste zyns volks, die achtergelaten zal worden van de Assyriërs, en van Egypten, en van Phethros, en van het Moorenland, en van Elam, en van Sennaar, en van Emath, en van de eilanden der zee.

12 En hy zal een teeken opheffen in de natiën, en hy zal vergaderen de voorvlugtige van Israël, en de verstrooide van Juda zal hy vergaderen van de vier hoeken der aerde.

13 En den yver van Ephraïm zal afgenomen worden, en de vyanden van Juda zullen vergaen : Ephraïm zal Juda niet benyden, en Juda zal niet stryden tegen Ephraïm.

14 En zy zullen vliegen op de schouderen van Philistyn door de zee, zy zullen te zamen berooven de kinderen van het oosten : Idumeen en Moab zullen het gebod van hunne hand zyn, en de kinderen van Ammon zullen onderdanig zyn.

15 En den Heer zal verwoesten de tonge der zee van Egypten, en hy zal zyne hand heffen op den vloed door de sterkheid zyns geests : en hy zal dien in zeven rivierbeken smyten, alzoo dat de geschociden daer door zullen gaen.

16 En daer zal weg zyn mynen overgebleven volke, dat achtergelaten zal worden van de Assyriërs : gelyk als het Israël geweest is op den dag, als hy uit den lande van Egypten opging.

KAPITTEL XII.

EN gy zult zeggen op dien dag : Ik zal u belyden, Heere, want gy zyt op my gram geweest : uw toorn is gekeerd, en gy hebt my vertroost.

2 Ziet God is myn zaligmaker, ik zal getrouwelyk doen, en ik zal niet vreezen : want myne sterkheid en myn lof is den Heer, en hy is my geworden ter zaligheid.

3 Gy zult wateren scheppen met blydschappe, uit des zaligmakers fonteinen :

4 En gy zult zeggen op dien dag : Belydt den Heer, en aenroept zynen naem : maekt onder de natien zyne vonden kennelyk : weetst gedachtig dat zyn naem verheven is.

5 Zingt den Heere, want hy heeft grootdadiglyk gedaen : verkondigt dat in geheel aerdryk.

6 Verheugt u, en looft gy wooninge van Sion : want den heiligen van Israël is groot in het midden van u.

KAPITTEL XIII.

DEN last van Babylonien, denwelken gezien heeft Isaias, Amos zoon.

2 Verheft de baniere op den nevelachtigen berg, verheft de stemme, heft op de hand, en laet de vorsten de poorten ingaen.

3 Ik heb mynen geheiligden bevolen, en ik heb myne sterken geroepen in myne gramschappe, zich verheugende in myne glorie.

4 De stemme der menigte is op de bergen, als van veel volken : eene stemme des gedruisches der koningen en der vergaderde heidenen : den Heer der heirscharen heeft bevolen den krygshere,

5 Komende van verre lande, van de uiterste des hemels : den Heer en de vaten van zyne razende gramschap, om te verderven al het land.

6 Huilt, want den dag des Heeren is naby : als eene verwoesting zal hy van den Heere komen.

7 Daerom zullen alle handen lam worden, en alle menschen hert zal verdwynen,

8 En in stukken gewreven worden. Steekten en pynen zullen hen bevangen, als eene barende vrouwe zullen zy pyne lyden : een iegelyk zal tot zynen naesten verbaesd zyn, verbrande aenzigten zullen hunne aenzigten zyn.

9 Ziet den dag des Heeren zal komen, wreed en vol van verbolgenheden, en gramschap, en razenden toorn, om de aerde te stellen in verwoestheden, en om hare zondaers te vernielen van haer.

10 Want de sterren des hemels en haer schynsel zullen haer licht niet uitspreiden : de zon is verduisterd in haren opgang, en de maen zal niet blinken in haer licht.

11 En ik zal verzoek doen op de kwaden der wereld, en tegen de ongoddelyken hunne boosheid, en ik zal doen rusten de hooveerdy der ongeloovigen, en de vermetelykheid der sterken zal ik vernederen.

12 Kostelyker zal een man zyn dan goud, en een mensch dan syn gezuiverd goud.

13 Daerover zal ik den hemel verstoorren : en de aerde zal beroerd worden van hare plaetse, om de verbolgenheid des Heeren der heirscharen, en om den dag van de gramschap zyns toorns.

14 En het zal wezen als een vliedende dasken, en gelyk een schaep : en daer zal niemand zyn die vergadere : een iegelyk zal zich tot zyn volk keeren, en zy zullen elk tot hun land vlieden.

15 Al die gevonden zal worden, zal gedood worden : en al die overkomt zal door het zweerd vallen.

16 Hunne kleine kinderen zullen dood gestooten worden voor hunne oogen : hunne huizen zullen beroofd worden, en hunne huisvrouwen zullen geschonden worden.

17 Ziet ik zal op hen verwekken de Meden, die geen zilver zullen zoeken, noch goud zullen willen :

18 Maer met pylen zullen zy de kleine kinderen dooden, en den zigenden buiken zullen zy niet ontfermen, en de kinderen zal hunne ooge niet sparen.

19 En Babylonie de glorieuze onder de koningryken, de heerlyke hooveerdy der Chaldeen, zal wezen gelyk den Heer omgeworpen heeft Sodoma en Gomorrha.

20 Zy zal niet bewoond worden tot het einde toe, en zy zal niet gefondeerd worden van het geslachte tot geslachte : noch den Arabier zal daer zyne tenten stellen, noch de herders zullen daer rusten.

21 Maer daer zullen beesten rusten, en hunne huizen zullen vol draken worden : en daer zullen struizen woenen, en de hairachtigen zullen daer huppelen :

22 En de uilen zullen malkander tegen roepen in hare huizen, en de meerminnen in de tempels der wellustigheden.

KAPITTEL XIV.

HET is by dat zyn tyd kome, en zyne dagen zullen niet lang uitgesteld worden. Want den Heer zal Jacobs ontfermen, en hy zal er nog verkiezen van Israël, en hy zal ze doen rusten op hunne aerde : den vreemdeling zal tot hen verzaemd worden, en den huize van Jacob aenkleven.

2 En de volken zullen ze houden, en zy zullen ze aenbrengen tot in hunne plaetse : en het huis van Israël zal ze bezitten op de aerde des Heeren tot knechten en dienstmaegden : en zy zullen wezen vangende

degene die hen gevangen hadden, en zullen hunne verschatters ten onder brengen.

3 En het zal wezen in dien dag : als den Heer u zal rust gegeven hebben van uwen arbeid, en van uwe overlastinge, en van den harden dienst, waer gy te voren mede gediend hebt :

4 Gy zult nemen deze parabele tegen den koning van Babylonie, en zeggen : Hoe heeft den verschatter opgehouden ? Hoe heeft het tribuet gerust ?

5 Den Heer heeft heel in stukken gebroken den stok der ongoddelyken, de roede van de heerschappenden,

6 De volken slaende met onweerde, met eene ongeneeslyke wonde, de heidenen ten onder brengende met toorne, wreedelyk vervolgende.

7 Al aerdryk heeft gerust en is stil geweest, zy is blyde geweest, en heeft zich verheugd :

8 De abeelboomen zyn ook blyde geweest over u, en de cederboomen van Libanus : van dat gy geslapen hebt, zoo is er niemand opgekomen die ons afhouwe.

9 De helle beneden is gestoord geweest ten ontmoete van uwe toekomst, zy heeft u de reuzen verwekt. Alle de prinsen der aerde zyn opgestaan van hunne stoelen, alle de prinsen der natien.

10 Zy zullen allegader antwoorden, en tot u zeggen : Gy zyt ook gewond gelyk wy, ons gelyk zyt gy geworden.

11 Uwe hooverdy is tot der hellen toe nedergetrokken, uw dood ligchaem is nedergevallen : onder u zal de motte gestrooid worden, en uw deksel zullen worden zyn.

12 Hoe zyt gy van den hemel gevallen Lucifer, die 's morgens vroeg opgingt ? hoe zyt gy nedergevallen ter aerde, die de heidenen wondet ?

13 Die in uw hert zeidet : In den hemel zal ik opklimmen, boven Gods sterren zal ik mynen stoel verheffen, ik zal zitten op den berg des testaments, in de noord zyden.

14 Ik zal klimmen boven de hoogte der wolken, ik zal gelyk wezen den Allerhoogsten.

15 Maer nogtans zoo zult gy ter helle nedergetrokken worden in de diepte des poels :

16 Die u zien zullen, zullen te uwaert bukken, en u bezien van verre : Is dit niet den man die het aerdryk verstoord heeft, die den koningryken geweld gedaen heeft,

17 Die de wereld eene woestyne gesteld heeft, en derzelver steden verdorven, en zynen gevangenen heeft hy den kerker niet opgedaen ?

18 Alle de koningen der heidenen zyn

allegader ontslapen in glorie, den man in zyn huis.

19 Maer gy zyt verworpen van uwen grave, als een onnutten struik, besmet, en omwonden met degene die gedood zyn met den zweerde, en zyn nedergedaeld tot de fondamenten des poels, als eene rotte pry.

20 Gy zult geen gezelschap hebben, ook niet met hen in de begrafenis : want gy hebt uw land bedorven, gy hebt uw volk gedood : in der eeuwigheid zal niet genoemd worden het zaed der allerkwaedsten.

21 Bereid zyne kinderen ter doodinge om hunner vaderen ongerechtigheid : zy zullen niet opstaen, noch zy zullen de aerde beërven, noch zy zullen het aenzigt van der wereld steden vervullen.

22 En ik zal over hen opstaen, zegt den Heer der heirscharen : en ik zal te niet doen den naem van Babylonien, en de blevelingen, en het spruitsel en het geslachte, zegt den Heer.

23 En ik zal ze stellen tot eene erfenisse des egels, en tot broeken der wateren, en ik zal ze vagen met den bezem wryvende, zegt den Heer der heirscharen.

24 Den Heer der heirscharen heeft gezworen, zeggende : Is het dat het niet zyn zal als ik gemeend heb : en geschieden alzoo ik het met der herte overlegd heb :

25 Dat ik den Assyrier vernielen zal in myn land, en op myne bergen hem vertreden : en zyn jok zal van hen afgenomen worden, en zynen last zal van hunne schouderen genomen worden.

26 Dat is den raed dien ik gedacht heb over al het land, en dit is de uitgestrekte hand over alle de heidenen.

27 Want den Heer der heirscharen heeft het geordineerd : en wie zal het mogen van onweerde maken ? en zyne hand is uitgestoken : en wie zal die afkeeren ?

28 In het jaer, toen den koning Achaz gestorven is, zoo is dezen last geschied :

29 Verblydt u niet gy geheel land van Philistea, want de roede van uwen slager is versplinterd : want van der slangen wortel zal een basiliscus uitkomen, en zyn zaed verslindende het gevogelte.

30 En de eerstgeborenen der armen zullen gevoed worden, en de armen zullen met betrouwen rusten : en ik zal door den honger uw wortel doen vergaen, en uwe blevelingen zal ik dooden.

31 Huil gy poorte, roept gy stad : gansch Philistea is nedergeworpen : want van het noorden zal den rook komen, en daer is geen die zyne schare ontvlieden zal.

32 En wat zal men antwoorden den boden des volks ? Dat den Heer heeft Sion gefon-

deerd, en in hem zullen de armen zyns volks hopen.

KAPITTEL XV.

DEN last van Moab. Want des nachts Ar Moab verwoest is, zoo heeft zy gezwezen : want des nachts den muur van Moab verdorven is, zoo heeft zy gezwezen.

2 Het huis is opgeklommen, en Dibon tot de hoogten om te weenen over Nabo, en over Medaba zal Moab huilen : in alle zyne hoofden zal kaelheid wezen, en alle baerd zal geschoren worden.

3 In hare dryscheidige wegen zyn zy omgord met zakken : op hare daken en in hare straten is alle gehuil nedergedaeld tot weeninge.

4 Hesebon en Eleale zal roepen, tot Jasa toe is hunne stemme gehoord, daerover zullen de bereiden ten stryde van Moab huilen, zyne ziel zal tot zich zelve huilen.

5 Myn hert zal tot Moab roepen : zyne handboomen tot Segor, de dryjarige veerse : want door den opgang van Luth zal hy weenende opgaen, en in den weg Oronaim zullen zy het geroep der droefenis opheffen.

6 Want de waeren Nemrim zullen verlaten wezen, want het kruid is verdroogd, het groeisel is vergaen, alle groenigheid is verstorven.

7 Naer de grootheid des werks is ook hunne bezoeking : tot de beke der wilgen zullen zy hen leiden.

8 Want het geroep zal omgaen de palen van Moab : tot Gallim toe zal zyn gehuil zyn, en tot den put Elim zyn geroep.

9 Want de waeren van Dibon zyn vol bloeds : want ik zal op Dibon meerderingen stellen : dengenen die van Moab den leeuwe zullen vlieden, en den bevelingen des lands.

KAPITTEL XVI.

ZENDT uit Heere het lam, den heerschapper der aerde, van den steen der woestyne tot den berg der dochter van Sion.

2 En het zal geschieden : als een vliedende vogel, en als jonge vogelkens uit den nest wegvliegende, alzoo zullen de dochters van Moab wezen in den doorgang van Arnon.

3 Aengaet den raed, verzaemt den raed : maekt uwe schaduw des middags gelyk als een nacht : bergt de vliedenden, en de dwalenden meldt niet.

4 By u zullen myne vlugtigen woonen : Moab weest hunne verberginge voor des verdervers aenzigt : want het stof is voleind, den ellendigen is ten einde gebragt : hy is ontbroken die de aerde betrad.

5 En den regterstoel zal in bermhertigheid

bereid worden, en hy zal daerop zitten met opregtigheid in Davids tabernakel, oordeelende en zoekende het oordeel, en haestelyk vergeldende dat regt is.

6 Wy hebben gehoord de hooveerdy van Moab, hy is zeer hooveerdig : zyne hooveerdy, en zyn hoogmoed, en zyne onweerde is meerder dan zyne sterkheid.

7 Daerom zal Moab huilen tot Moab, hy zal altemael huilen : spreekt dengenen die zich verblyden op de gebakken kareelmuren :

8 Want de voorsteden van Hesebon zyn verwoest, en den wyngaerd van Sabama hebben de heeren der heidenen afgehouden : hare spruiten zyn tot Jazer gekomen : zy hebben gedood in de woestyne, zyne ranken zyn verlaten geweest, zy zyn gegaen over de zee.

9 Daerom zal ik beschrijven in de weeninge Jazer den wyngaerd van Sabama : ik zal u dronken maken met myne tranen Hesebon en Eleale : want over uwe wynsnydinge, en over uwen oogst is de stemme der treders ingevallen.

10 En de blydschap en het verheugen zal afgenomen worden van Carmelus, en in de wyngaerden zal hy niet verheugen noch jolyt maken. Den wyn zal hy in de perse niet treden, die dien plagt te treden : de stemme der treders heb ik weggenomen.

11 Daerom zal myn buik tot Moab als eene harpe geluid maken, en myn ingewand tot den gebakken kareelmuer.

12 En het zal zyn : als het openbaer wezen zal dat Moab gearbeid heeft op zyne hoogten, hy zal ingaen tot zyne geheiligde plaetsen om te bidden, en hy zal des niet vermogen.

13 Dat is het woord dat den Heer gesproken heeft tot Moab van toen :

14 En nu heeft den Heer gesproken, zeggende : Binnen dry jaren, als de jaren van eenen huerling, zal de glorie van Moab weggenomen worden over al het veel volk, en hy zal gelaten worden klein en weinig, in geener maniere veel.

KAPITTEL XVII.

DEN last van Damascus. Ziet, Damascus, zal geene stad meer zyn, en zy zal zyn als een steenhoop in de vervalling.

2 De verlatene steden van Aroër zullen voor de kudden wezen, en die zullen daer rusten, en daer zal niemand zyn die ze vervare.

3 En de hulpe zal afmanken van Ephraïm, en het ryk van Damascus : en de bevelingen van Syrien zullen als de glorie der kinderen van Israël wezen, zegt den Heer der heirscharen.

4 En het zal zyn in dien dag : de glorie van Jacob zal verdunnen, en de vettheid zyns vleesch es zal verdwynen.

5 En hy zal wezen als vergaderende in den oogst dat er overgebleven is, en zynen arm zal aren vergaderen : en hy zal zyn als eenen die arens zoekende in de vallei van Raphaim.

6 En in hem zal achtergelaten worden als eene wyndruif, en gelyk een afslaan des olyfbooms van twee of dry olyven in het opperste van den tak, of vier of vyf zyne vruchten op zyne toppen : zegt den Heer Israëls God.

7 In dien dag zal den mensch gebragt worden tot dengenen die hem gemaakt heeft, en zyne ooggen zullen tot den heiligen van Israël aenzien :

8 En hy zal niet geneigd worden tot de autaren die zyne handen gemaakt hebben : en hy zal niet aenzien de boschkens en de afgodentempels die zyne vingeren gewrocht hebben.

9 In dien dag zullen de steden zyner sterkte verlaten zyn gelyk ploegen, en op het veld staende granen die verlaten waren van het aengezigt der kinderen van Israël, en gy zult verwoest wezen.

10 Want gy vergeten hebt God uwen zaligmaker, en uws sterken helpers zyt gy niet gedachtig geweest : daerom zult gy planten eene getrouwe plantinge, en gy zult vreemd groeisel zaeijen.

11 In den dag uwer plantinge is het wilden wyngaerd, en des morgens vroeg zal uw zaed bloeijen : den oogst is weggenomen in den dag der erfenisse, en hy zal zwaerlyk bedroefd zyn.

12 Wee der menigte van veel volken, als eene menigte der ruischende zee : en gerucht der scharen als het geluid van veel wateren.

13 De volken zullen geluid maken, als het geluid van overvloeiende wateren, en hy zal hem straffen, en hy zal verre vlieden : en hy zal weggenomen worden als het stof der bergen van het aenschyn des winds, en als een onweder voor het tempeest.

14 In den avondstond, en ziet verstoorring : in den morgenstond, en hy zal niet blyven staende, dit is het deel dergene die ons verdorven hebben, en het erfot dergene die ons berooven.

KAPITTEL XVIII.

WEE den lande de vleugelbelle, die daer is over de vlooden van het Moorenland,

2 Dat in de zee boden zendt, en in vaten van papier op de wateren. Gaet henen gy rassche engelen tot den afgestreepten en

gescheurden volke : tot den vervaerlyken volke, na dewelke geen ander is : tot den wachtenden en vertreden volke, wiens vlooden hun land beroofd hebben :

3 Alle gy bewooners der wereld, die op het aerdryk woont, als het teeken opgeheven zal worden op de bergen, zult gy het zien, en het geklank des trompets zult gy hooren :

4 Want dit zegt den Heer tot my : Ik zal rusten, en ik zal aenmerken in myne plaets, gelyk het middags licht klaer is, en als eene wolke des dauws in de dagen des oogsts.

5 Want voor den oogst is hy geheel uitgebloeid, en de onrype volkomenheid zal uitspruiten, en zyne takskens zullen afgesneden worden met sikkelen : en die achtergelaten werden, zullen afgesneden en uitgeslagen worden.

6 En zy zullen te zamen gelaten worden den vogelen der bergen, en den beesten der aerde : en op hem zullen de vogelen wezen den eeuwigden zomer door, en alle de beesten der aerde zullen op hem winteren.

7 In dien tyd zal eene gifte gebragt worden den Heere der heirscharen, van den afgestreepten en gescheurden volke : van den vervaerlyken volke, na hetwelk geen ander geweest is, van het verwachtende en vertreden volk, welks vlooden hun land beroofd hebben, tot de plaetse van den naem des Heeren der heirscharen, den berg van Sion.

KAPITTEL XIX.

DEN last van Egypten. Ziet, den Heer zal klimmen op eene lichte wolke, en komen in Egypten, en de afgodenbeelden van Egypten zullen beroerd worden van zyn aenzigt, en het hert van Egypten zal in het midden van haer verdwynen.

2 En ik zal de Egyptenaers tegen de Egyptenaers te gader doen loopen : en den man zal stryden tegen zynen broeder, en den man tegen zynen vriend, en stad tegen stad, en ryk tegen ryk.

3 En den geest van Egypten zal verscheurd worden in zyn binnenste ingewand, en zynen raed zal ik ter neder werpen : en zy zullen vragen hunne afgodenbeelden, en hunne waerzeggers, en waerzeggende duivels, en toovenaers.

4 En ik zal Egypten leveren in de handen der wreede heeren, en een sterk koning zal ze overheerschappen, zegt den Heer den God der heirscharen.

5 En het water zal verdroogen van de zee, en den vloed zal verlaten worden en verdroogen.

6 En de vlooden zullen vergaen : de rivierbeken der dyken zullen verminderd en

verdroogd worden. Het riet en de bies zal verdwynen :

7 Den grond van de rivierbeke zal gebloot worden van zynen oorsprong, en alle verschachtig zaedgewas zal verdroogen, verdorren en te niet zyn.

8 En de visschers zullen treuren, en zy zullen alle droefheid maken, die den vischhaek in de riviere werpen, en die het net uitspreijen over het aenzigt der wateren zullen verdwynen.

9 Zy zullen beschaemd worden die in het vlas wrochten, hekelende en wevende subtile.

10 En hunne waterachtige plaetsen zullen verdorrende zyn : alle die grachten maekten om vissen te vangen.

11 Dwaes zyn de prinsen van Tanis, de wyze raedslieden van Pharao hebben onwyzen raed gegeven : hoe zult gy zeggen tot Pharao : Ik ben een kind der wyzen, een kind der oude koningen?

12 Waer zyn nu uwe wyzen? laet ze u verkindigen, en u te kennen geven wat den Heer der heirscharen gedacht heeft over Egypten.

13 Dwaes zyn geworden de prinsen van Tanis, de prinsen van Memphis zyn verdwenen, zy hebben Egypten bedrogen, den hoek van zyne volken.

14 Den Heer heeft in het midden van hen gemengd den geest der zwymelinge : en zy hebben Egypten doen dolen in al zyn werk, gelyk een dronken en brakende mensch doolt.

15 En Egypten zal geen werk hebben, hetwelk een hoofd make, en eenen steert nederbuigende, en bedwingende.

16 In dien dag zal Egypten wezen als vrouwen, en zy zullen verbaesd zyn, en vreezen van het aenzigt der beroerte van de hand des Heeren der heirscharen, die hy over haer roeren zal.

17 En het land van Juda zal Egypten wezen tot eene vervaerdheid : al die des gedachtig zal wezen, zal zich verschroomen van het aenzigt des raeds des Heeren der heirscharen, denwelken hy gedacht heeft over haer.

18 In dien dag zullen daer vyf steden wezen in het land van Egypten, sprekende de tale van Chanaan, en zwerende by den Heere der heirscharen : De stad der zonne zal de eene genoemd worden.

19 In dien dag zal daer een autaeer des Heeren zyn in het midden des lands van Egypten, en den titel des Heeren by haren pale,

20 Zal wezen tot een teeken, en eene getuigenis den Heere der heirscharen in het land van Egypten. Want zy zullen roepen tot den Heere van het aenzigt desgenen die

ze kwelt, en hy zal hun zenden eenen zaligmaker, en voorvegter die ze verlosse.

21 En den Heer zal gekend worden van Egypten, en de Egyptenaren zullen den Heer kennen in dien dag, en hem eeren met slagtofferanden en giften : en zy zullen den Heer gelosten geloven en betalen.

22 En den Heer zal Egypten met eene plage slaen, en hy zal haer genezen, en zy zullen wederkeeren tot den Heere, en hy zal met hen vernoegd worden, en hy zal ze genezen.

23 In dien dag zal daer een weg wezen van Egypten tot de Assyriërs, en den Assyrier zal in Egypten komen, en den Egyptenaar tot de Assyriërs, en de Egyptenaren zullen Assur dienen.

24 In dien dag zal Israël den derden zyn den Egyptenaar en den Assyrier : eene gebenedydinge in het midden der aerde.

25 Dewelke den Heer der heirscharen gebenedyd heeft, zeggende : Gebenedyd zy myn volk van Egypten, en het werk myner handen den Assyrier : maer myne erfenisse is Israël.

KAPITTEL XX.

IN het jaer als Tharthan gekomen is in Azoten, toen hem gezonden had Sargon, den koning van de Assyriërs, en hy gestreden had tegen Azoten, en die ingenomen had :

2 Ter dien tyd heeft den Heer gesproken door de hand van Isaias, Amos zoon, zeggende : Gaet, en ontbindt den zak van uwe lendenen, en uwe schoenen neemt weg van uwe voeten. En hy heeft alzoo gedaen, gaende naekt en ongeschoeid.

3 En den Heer heeft gezeid : Gelyk myn knecht Isaias gewandeld heeft naekt en ongeschoeid, zoo zal er een teeken en een wonder werk wezen van dry jaren over Egypten, en over het Moorenland,

4 Alzoo zal den koning van Assyrien voortdryven de gevangnisse van Egypten, en de overvoeringe van het Moorenland, der jongens en der ouden, naekt en ongeschoeid, met onteekte billen tot versmaedheid van Egypten.

5 En zy zullen vreezen en beschaemd wezen van het Moorenland hunne hoop, en van Egypten hunne glorie.

6 En den bewoner van dit eiland zal zeggen in dien dag : Ziet dit was onze hoop, tot dewelke wy gevloeden zyn ter hulpe, dat zy ons verlossen zouden van het aenzigt des konings der Assyriërs : en hoe zullen wy het mogen ontvlieden?

KAPITTEL XXI.

DEN last van de verlatene zee. Gelyk de stormen komen uit het zuidwesten,

komt hy van de woestyne, uit den grouwe-lyken lande.

2 Een hard visioen is my gebodschapt : wie ongeloofig is, die doet ontrouwelyk : en die een verderver is, verderft. Klimt op gy Elam, belegt ze gy Mede : al haer zuchten heb ik doen ophouden.

3 Daerom zyn myne lendenen met pyne vervuld, eene dringheid heeft my bevangen als de bangheid eener barende : ik ben ter neder gevallen toen ik het hoorde, ik ben ontsteld geweest toen ik het zag.

4 Myn hert is verdwenen, de duisternissen hebben my heel verbaesd gemaakt : Babylon myne beminde is my gesteld tot een mirakel.

5 Stelt de tafel, beziet van de kykplaetse de etende en drinkende : staet op gy vorsten, vat den schilde.

6 Want deze dingen heeft my den Heer gezeid : Gaet en stelt eenen kykwachter : en die verkondige al dat hy zie.

7 En hy heeft gezien eenen wagen van twee ryders, eenen opklimmer des ezels, en eenen opklimmer des kemels : en hy heeft neerstiglyk beschouwd met veel aenzien.

8 En den leeuw heeft geroepen : Op den kykwachter des Heeren ben ik, staende gestadiglyk den dag door : en op myne wachte ben ik, staende geheele nachten.

9 Ziet hier komt het hoedegezig, dezen opzitter man van eenen twee ryderswagen, en hy heeft geantwoord, en gezeid : Gevalen, gevallen is Babylon, en alle de gesneden beelden van hare goden zyn in stukken gebroken tegen de aerde.

10 Myne dorschinge, en myns dorschvloers kinderen, hetgene dat ik gehoord heb van den Heere der heirscharen Israëls God, dat heb ik u verkondigd.

11 Den last van Duma roept tot my van Seir : Wachter wat is het van den nacht? wachter wat is het van den nacht?

12 Den wachter heeft gezeid : Den morgenstond komt en den nacht : is het dat gy het vraegt, zoo vraegt het : bekeert u, komt.

13 Den last in Arabien. In de Bosschagie's avonds zult gy slapen, in de paden van Dedanim.

14 Ontmoetende brengt den dorstigen water, die woont in het zuidenland, loopt met brooden den vliedende tegen.

15 Want van het aenzigt der zweerden zyn zy gevloten, van het aenzigt des nakende zweerds, van het aenzigt des gespannen boogs, van het aenzigt des zwaren stryds :

16 Want dit zegt den Heer tot my : Alnog binnen eenen jare, als binnen eens huer-

lings jare, en alle de glorie van Cedar zal weggenomen worden.

17 En de bevelingen van het getal der sterke schutters van Cedars kinderen zullen geminderd worden : want den Heer Israëls God heeft gesproken.

KAPITTEL XXII.

DEN last van de valleije des gezigts. Wat is u ook, dat gy ook gansch op de daken geklommen zyt?

2 Vol geroeps, gy volle stad, gy verheugende stad : uwe gedooden zyn geene gedooden met den zweerde, noch gestorven in den oorloge.

3 Alle uwe prinsen zyn te zamen gevloten, en zy zyn hardelyk gebonden : alle die daer gevonden zyn, zyn te zamen gebonden, zy zyn verre weggevloten.

4 Daerom heb ik gezeid : Gaet weg van my, ik zal bitterlyk weenen : bemoeit u niet my te troosten over de verwoestheid der dochter myns volks.

5 Want het is den dag der doodinge en der vertredinge, en der weeningen den Heere Gode der heirscharen in de vallei des gezigts onderzoekende den muur, en grootdadig op den berg.

6 En Elam heeft den pylkoker genomen, den wagen des menschen te peerde, en den schild heeft den wand gebloot.

7 En uwe uitgekozen valleijen zullen vol wagens met vier peerden zyn, en het peerdevolk zal zyn leger stellen in de poorte.

8 En het overdeksel van Juda zal ontdekt worden, en gy zult zien op dien dag de wapenkamer van het huis des wouds.

9 En de spleten van Davids stad zult gy zien, want zy veel geworden zyn : en gy hebt vergaderd de wateren van den ondersten vyver.

10 En de huizen van Jerusalem hebt gy geteld, en gy hebt de huizen afgebroken om den muur te sterken.

11 En gy hebt eene walgracht gemaakt tusschen de twee muren by het water van den ouden vyver : en gy hebt niet opwaerts gezien tot hem die deze gemaakt had, en haren werkmeester hebt gy van verre niet gezien.

12 En den Heer God der heirscharen zal op dien dag roepen tot weeninge, en tot een rouwig geklag, tot kaelheid, en tot omgording der zakken :

13 En ziet blydschap en vreugd, kalveren dooden, en rammen keelen, vleesch eten, en wyn drinken : Laet ons eten en drinken : want morgen zullen wy sterven.

14 En in myne ooren is ontdekt de stemme des Heeren der heirscharen : Zoo verre u vergeven worde deze boosheid tot dat gy

sterft, zegt den Heer den God der heirscharen.

15 Dit zegt den Heer den God der heirscharen : Gaet henen, en gaet binnen tot hem die in het tabernakel woont, tot Sobna den overste des tempels, en gy zult tot hem zeggen :

16 Wat doet gy hier, of als wie zyt gy hier? dat gy u zelve hier een graf uitgehouwen hebt, gy hebt in de hoogte eene gedenkenisse neerstiglyk uitgehouwen, in den steen een tabernakel voor u.

17 Ziet, den Heer zal u doen wegdragen gelyk eenen haen der hinnen weggedragen wordt, en als een kleed zoo zal hy u doen opheffen.

18 Kroonende zal hy u kroonen met tribulatie, als eenen bal zal hy u werpen in een breed en ruim land : daer zult gy sterven, en daer zal den wagen uwer glorie zyn, de versmaedheid des huis des Heeren.

19 En ik zal u van uwen state uitstooten, en u van uwen dienst afzetten.

20 En het zal zyn in dien dage : Ik zal roepen mynen dienaar Eliacim, Helcias zoon,

21 En ik zal hem uwen rok aendoen, en met uwen gordel zal ik hem versterken, en uwe magt zal ik in zyne hand geven : en hy zal wezen als een vader dengenen die in Jerusalem woonen, en den huize van Juda.

22 En ik zal den sleutel des huis van David geven op zyne schoudere : en hy zal opendoen, en daer zal niemand zyn die sluite : en hy zal sluiten, en daer zal niemand wezen die het opendoe.

23 En ik zal hem vastmaken tot eenen staeknagel in eene getrouwe plaetse, en hy zal wezen tot eenen stoel der glorie zyns vaders huize.

24 En zy zullen op hem hangen alle de glorie van zyns vaders huis, verscheide manieren van vaten, alle kleine vaetkens, van de vaten der mengkruiken tot allerlei vat der muzikanten.

25 In dien dag, zegt den Heer der heirscharen : Zal den staeknagel weggenomen worden, die vast gemaekt was in de getrouwe plaetse : en hy zal gebroken worden en vallen, en het zal verloren gaen dat er aengehangen had : want den Heer heeft gesproken.

KAPITTEL XXIII.

TYRUS last. Huilt gy schepen der zee : want het huis is verwoest, van daer zy plagten te komen : van het land van Cethim is het hun geopenbaerd.

2 Zwygt gy die in het eiland woont : Sidons kooplieden overzeilende de zee, hebben u vervuld.

3 Door veel wateren is er zaed van Nilus, den oogst des vloods is hare korenvrucht : en zy is geworden de koopmanschap der heidenen.

4 Schaemt u Sidon : want de zee zegt : De sterkheid der zee zeggende : Ik ben in barens nood niet geweest, en ik heb niet gebaerd, en ik heb geene jongelingen opgevoed, noch ik heb maegden tot vollen wasdom gebragt.

5 Als het gehoord zal zyn in Egypten, zoo zullen zy droevig zyn, als zy het hooren zullen van Tyrus :

6 Vaert door de zee, huilt gy die in het eiland woont :

7 Is die niet de uwe, die gloriëerde van de voorledene dagen in hare oudheid? hare voeten zullen haer verre leiden, om buitens lands te gaen.

8 Wie heeft dat gedacht over Tyrus de gekroonde hier voormaels, welker kooplieden prinsen waren, en hare kramers de heerlyken der aerde?

9 Den Heer der heirscharen heeft dat gedacht, dat hy nedertrekken zoude de hooveerdy van alle glorie, en ter versmaedheid brengen zoude alle de heerlyken der aerde.

10 Gaet door uw land als een vloed, gy dochter der zee, gy hebt voorts meer geen en gordel.

11 Hy heeft zyne hand uitgereikt op de zee, hy heeft de koningryken verstoord : den Heer heeft geboden tegen Chanaan om dat hy zyne sterken zoude vernielen,

12 En hy heeft gezeid : Gy zult niet meer maken te gloriëren, valsche beschuldige lydende gy maegd dochter van Sidon : in Cethim opstaende vaert over de zee, daer zal u ook geene ruste wezen.

13 Ziet, het land der Chaldeen is zulkvolk niet geweest, Assur heeft haer gefondeerd : in de gevangenis hebben zy zyne vromen overgevoerd, zy hebben zyne huizen ondergraven, zy hebben haer gesteld tot eene vervallinge.

14 Huilt gy schepen der zee, want uwe sterkheid is verdorven.

15 En het zal wezen in dien dag : Gy, ó Tyrus, zult vergeten zyn zeventig jaer, en gelyk de dagen eens konings : maer na zeventig jaren zal Tyrus hebben als een hoerliedeken.

16 Neemt de harpe, gaet om de stad, gy vergetene hoere : zingt wel, verhaelt dikmaels het liedeken, dat uws gedenkenisse zy.

17 En het zal wezen na de zeventig jaren : Den Heer zal Tyrus verzoeken, en hy zal die wederom brengen tot hare winloozen : en zy zal wederom hoereren met alle de ryken

der aerde, op het aenzigt der aerde :

18 En hare kooppanteringen en hare winloonen zullen den Heere geheiligd wezen : zy zullen niet opgesloten worden, noch achterwaerts gelegd : want dengenen, die voor den Heere wonen, zal hare neeringe zyn, dat die mogen eten tot verzaedheid, en gekleed worden tot den ouderdom toe.

KAPITTEL XXIV.

ZIET, den Heer zal de aerde verstrooijen, en hy zal die blooten, en hy zal haer aenzigt kwellen, en hy zal hare bewooners verstrooijen.

2 En gelyk het volk, zoo zal den priester zyn : en gelyk den knecht, alzoo zyn heer : gelyk de dienstmaegd, alzoo hare vrouw : gelyk den kooper, alzoo die verkoopt : gelyk den woekeraer, alzoo den ontleener : gelyk die schuld wedereischt, zoo die schuldig is.

3 Met verstrooiinge zal de aerde verstrooid worden, en met beroovinge zal zy beroofd worden. Want den Heer heeft dit woord gesproken.

4 De aerde heeft getreurd en is vervloten, en krank geworden : de wereld is vervloten, krank is geworden de hoogheid van het volk der aerde.

5 En de aerde is besmet geworden van hare bewooners : want zy hebben de wetten overtreden, zy hebben het regt veranderd, zy hebben verstrooid het eeuwig verbond.

6 Daerom zal de vermaledydig de aerde verslinden, en hare bewooners zullen zondigen : en daerom zullen hare ingezetenen razen, en daer zullen luttel menschen gelaten worden.

7 De wynsnydinge is rouwig geweest, den wynstruik is krank geworden, zy hebben alle gezucht die blyde van herte waren.

8 De blydschap der bommen heeft opgehouden, het geluid der bly zynde is gestild, de zoetigheid der harpen heeft stil gezwegen.

9 Zy zullen met het liedeken den wyn niet drinken : bitter zal den drank wezen dengenen die hem drinken.

10 De stad der ydelheid is geslecht, alle de huizen zyn gesloten, niemand daerin gaende.

11 Daer zal op de straten geroep zyn over den wyn : alle blydschap is verlaten : de blydschap der aerde is weggenomen.

12 Woestheid is in de stad gelaten, en het jammer zal de poorten verdrukken.

13 Want deze dingen zullen wezen in het midden der aerde, in het midden der volken : gelyk of een luttel olyven, die overgebleven waren, afgeslagen worden van den olyfboom : en de krapdruiven als de wynsnydinge voleind is.

14 Deze zullen hunne stemme opheffen en loven : als den Heer zal geglorifiëerd wezen, dan zullen zy brieschen van de zee.

15 Daerom glorifiëert den Heere door de leeringen : in de eilanden der zee den naem des Heeren des Gods van Israël.

16 Van de einden der aerde hebben wy loven gehoord, de glorie des regtveerdigen. En ik heb gezeid : Myn secreet my, myn secreet my, wee my : de overtreders hebben overtreden, en met de overtredinge der overtreders hebben zy overtreden.

17 Vreeze, en grachte, en strik over u, die een bewooner der aerde zyt.

18 En het zal zyn : Zoo wie vliet van de stemme der vreezen, die zal in de grachte vallen : en wie zich zelven zal geholpen hebben uit de gracht, die zal gehouden worden van den strik : want de watersluizen van de hoogten zyn opengedaen, en de fondamenten der aerde zullen verschudden.

19 Met eene brekinge zal de aerde gebroken worden, met vermorzeling zal de aerde vermorzeld worden, met eene beroeringe zal de aerde beroerd worden.

20 Met eene waggeling zal de aerde gewaggeld worden als een dronken mensch : en zy zal weggenomen worden als een tabernakel van eenen nacht : en hare boosheid zal haer bezwaren, en zy zal vallen, en zal niet meer maken op te staen.

21 En het zal zyn : In dien dag zal den Heer verzoek doen over het heir des hemels in de hoogte : en over de koningen der aerde, die op de aerde zyn.

22 En zy zullen vergaderd worden in de vergaderingen van eenen bondel in den poel, en zy zullen daer gesloten worden in den kerker : en na veel dagen zullen zy bezocht worden.

23 En de maen zal zich schamen, en de zon zal beschaemd worden, als den Heer der heirscharen regeren zal op den berg Sion, en in Jerusalem, en als hy in het aenschouwen van zyne ouderen zal geglorifiëerd zyn.

KAPITTEL XXV.

HEERE gy zyt myn God, ik zal u verheffen, en uwen naem belyden : want gy hebt wonderlyke dingen gedaen, oude getrouwe gedachten, amen.

2 Want gy hebt de stad gesteld tot eenen gruishoop, de sterke stad tot eene vervalinge, een huis der vreemden : alzoo dat het geene stad zy, en in der eeuwigheid niet opgetimmed worde.

3 Daerover zal u loven het sterk volk, de stad der magtige natien zal u vreezen.

4 Want gy zyt geworden den armen sterkheid, sterkheid den behoeftigen in zyne tri-

bulatie : eene hoop van den storm, een lommerdeksel van de hitte : want den geest der magtigen is als een stormwind den wand bestootende.

5 Gelyk de hitte in den dorst, zult gy den oproer der vreemden vernederen : en als met eene hitte onder eene droogende wolke, zoo zult gy de ranken der sterken doen verdwynen.

6 En den Heer der heirscharen zal alle den volken maken op dezen berg eenen maeltijd der vetten, eenen maeltijd van de wynsnydinge, der vetten die vol mergs zyn, der geklaerde wynsnydinge.

7 En hy zal nederwerpen op dezen berg het aenzigt van den band op alle volken gebonden, en de webbe die hy begonnen heeft op alle natien.

8 Hy zal de dood ter neder werpen in de eeuwigheid : en den Heer God zal de tranen afnemen van allen aenzigt, en het verwyf van zynen volke zal hy wegnemen van het geheel aerdryk : want den Heere heeft gesproken.

9 En het zal zeggen in dien dage : Ziet dit is onzen God, wy hebben hem verwacht, en hy zal ons zalig maken : dit is den Heere, wy hebben hem verheid, wy zullen ons verheugen en verblyden in zyne zaligheid.

10 Want de hand des Heeren zal rusten op dezen berg : en Moab zal gedorschen worden daeronder gelyk het kafstroo gekaft wordt met den kafwagen.

11 En hy zal zyne handen onder hem uitstrekken gelyk een zwemmer die uitstrekt om te zwemmen : en hy zal zyne glorie vernederen met het verstuiken zynen handen.

12 En de yastigheden van uwe hoogen muren zullen nedervallen en vernederd worden, en nedergetrokken ter aerde tot den stoffe.

KAPITTEL XXVI.

IN dien dag zal dit liedeken gezongen worden in het land van Juda : De stad onzer sterkheid Sion den Zaligmaker zal in haer gesteld worden tot eenen muer, en tot eene voorburgt.

2 Doet open de poorten, en laet inkomen het regtveerdig volk, bewarende de waerheid.

3 De oude dolinge is weggegaan : gy zult den vrede houden, den vrede, want wy hebben in u gehoopt.

4 Gy hebt gehoopt in den Heere, in de eeuwige tyden, in den Heere den sterken God in der eeuwigheid.

5 Want hy zal ze nederkrommen die daer woonen in de hoogte, de hoogte stad zal hy vernederen. Hy zal ze vernederen tot der aerde toe, hy zal ze ter neder trekken tot den stoffe toe.

6 Den voet zal ze vertreden, de voeten van den armen, de gangen der ellendigen.

7 Het pad van den regtveerdigen is regt, regt is het toepad van den regtveerdigen om te wandelen.

8 En in het pad uwer oordeelen, Heere, hebben wy u verheid : uwen naem, en uwe gedenkenisse in de begeerte der ziele.

9 Myne ziel heeft u begeerd des nachts : maer ook met mynen geest, met myns herten borst zal ik des morgens tot u waken. Als gy uwe oordeelen zult hebben gedaen op de aerde, zoo zullen de bewooners der aerde regtveerdigheid leeren.

10 Laet ons barmhertig wezen den ongoddelyken, en hy zal geene regtveerdigheid leeren : in het land der heiligen heeft hy booze dingen gedaen, en zal de glorie des Heeren niet zien.

11 Heere, laet uwe hand verheven worden, en dat zy het niet zien : laet ze zien, en laet ze beschaemd worden de zelooze volken : en laet het vuer uwe vyanden verslinden.

12 Heere, gy zult ons vrede geven : want alle onze werken hebt gy ons gewrocht.

13 Heere onzen God, ons hebben heeren bezeten zonder u, alleenlyk laet ons in u gedachtig wezen uws naems.

14 Dat de stervenden niet leven, dat de reuzen niet verryzen : daerom hebt gy ze bezocht en vernield, en hebt te niet gedaen alle hunne gedenkenisse.

15 Gy hebt den volke toegegeven, Heere, gy hebt den volke toegegeven : zyt gy ook geglorifiëerd ? gy hebt verlengd alle de einden der aerde.

16 Heere, in de benaauwdheid hebben zy u gezocht, in de tribulatie der murmuringe is hun uwe leeringe.

17 Gelyk eene zwangere vrouw, als zy schier te baren komt, roept zy pyn lydende in hare pynen : alzoo zyn wy geworden van uw aenzigt, Heere.

18 Wy hebben ontvangen, en als barende geweest, en wy hebben gebaerd den geest : wy hebben geene zaligheden gedaen op de aerde, daerom zyn de bewooners der aerde niet gevallen.

19 Uwe dooden zullen leven, myne verslagene zullen verryzen : ontwaekt, en looft gy die in het stof woot : want den dauw des lichts is uwen dauw, en het land der reuzen zult gy nedertrekken ten valle.

20 Gaet henen myn volk, gaet binnen in uwe slaepkammers, sluit uwe deuren op u, verbergt u een weinig tot eenen oogenblik, tot dat myne verbolgenheid voorbyga.

21 Want ziet den Heer zal uitgaen uit zyne plaetse, dat hy bezooke de ongerechtigheid van den bewooner der aerde tegen hem : en de aerde zal haer bloed ontdekken, en

zy zal niet meer hare verslagene bedekken.

KAPITTEL XXVII.

IN dien dag zal den Heer bezoeken met zynen harden en grooten en sterken zweerde over Leviathan het handboomig serpent, en over Leviathan het gekronkeld serpent, en hy zal dooden den walvisch die in de zee is.

2 In dien dag zal den wyngaerd van den puren wyn hem zingen.

3 Ik ben den Heer die dien bewaer, haestelyk zal ik hem schenken : opdat men by aventure tegen hem niet verzoeke, nacht en dag bewaer ik hem.

4 My is geene verbolgenheid : wie zal my geven tot eene brame en doorne in den stryd : zal ik over hem gaen, zal ik hem te zamen verbranden?

5 Of zal hy liever myne sterkheid houden, zal hy my vrede maken, vrede zal hy my maken?

6 Die met een weeldig gedruisch ingaen tot Jacob, Israël zal bloeijen en groeijen, en zy zullen het aenzigt der wereld vervullen met zade.

7 Heeft hy hem geslagen naer de wonde desgenen die hem sloeg? of is hy gedood gelyk hy zyne gedooden doodgeslagen heeft?

8 In de mate tegen de mate zult gy haar, als zy verworpen zal zyn, oordeelen : hy heeft het overdacht met zynen harden geest door den dag der hitte.

9 Daerom zal hierover vergeven worden de ongerechtigheid den huize van Jacob : en dit is alle de vrucht, dat zyne zonde afgenomen worde, als hy alle de steenen des autaaers zal gesteld hebben als gestooten asschensteenen, de boschkens en de afgodentempelen zullen niet staen.

10 Want de vaste stad zal verwoest zyn, de schoone zal verlaten worden, en desolaet als eene woestyne : daer zal het kalf weiden, en daer zal het rusten, en verteeren zyne rystoppen.

11 In de droogte zullen hare oogsten heel gebroken worden, de vrouwen komende en haar leerende : want het is geen wys volk, daerom zal hy zyns niet ontfermen, die het gemaakt heeft : en die het geschapen heeft zal het niet sparen.

12 En het zal wezen : In dien dag zal den Heer slaen van den grond des vloods tot de beke van Egypten, en gy zult vergaderd worden een en een, gy kinderen van Israël.

13 En het zal zyn : In dien dag zal men blazen met eene groote trompette, en zy zullen komen die verloren waren van het land der Assyrianen, en die uitgeworpen waren in den lande van Egypten, en zy zullen

den den Heer aenbidden op den heiligen berg te Jerusalem.

KAPITTEL XXVIII.

WEER der kroone der hooveerdye, den dronkenen van Ephraïm, en der afvallende bloeme, der glorie van haer verheugen, die daer waren op den top, der allervetste valleije, dwalende van den wyn.

2 Ziet den magtigen en sterken Heer, gelyk het gedruisch des hagels : een brekenden stormwind, gelyk het geweld van veel wateren overvloedende en uitgelaten over een wyd land.

3 Met de voeten zal vertreden worden de kroon der hooveerdye van de dronkenen van Ephraïm.

4 En de bloeme van de glorie zyns verheugens zal afvallende zyn, die daer is op den top van de vette valleij, als vroegfruit voor de rypigheid des herfstis : hetwelk als den ziender aenzien zal, zoo zal hy dat verblindende terstond als hy het met de hand houden zal.

5 In dien dag zal den Heer der heirscharen wezen eene kroon der glorie, en een krans des verheugens den overblyfsele van zynen volke :

6 En een geest des oordeels dengenen die zit op den registerstoel, en eene sterkheid dengenen die wederkeeren van den oorloge ter poorte.

7 Maer deze hebben het ook om des wyns wille niet geweten, en van dronkenheid hebben zy gedood : den priester en den profeet hebben het van dronkenheid niet geweten, zy zyn opgezopen van wyn, zy hebben gedwaeld in de dronkenheid, zy hebben niet gekend den ziender, zy hebben het oordeel niet geweten.

8 Want alle de tafelen zyn vol uitbrakinge en vuiligheden, alzoo dat er voorts geene plaats meer was.

9 Wien zal hy wetenheid leeren? en wien zal hy het gehoor doen verstaen? De gespeenden van den melke, de afgetrokkenen van de borsten.

10 Want gebiedt, herbiëdt, gebiedt, herbiëdt, beidt, beidt, herbeidt, herbeidt, een luttel daer, een luttel daer.

11 Want met de sprake der lippe, en met eene andere tonge zal hy spreken tot dezen volke.

12 Denwelken hy gezeid heeft : Dit is myne ruste, vermaekt den vermoeiden, en dat is myne verkoeling : en zy hebben het niet willen hooren.

13 En het woord des Heeren zal hun wezen : Gebiedt, herbiëdt, gebiedt, herbiëdt, beidt, beidt, herbeidt, herbeidt, een luttel daer, een luttel daer : opdat zy henen gaen

en achterwaerts vallen, en heel gebroken worden, en gestrikt, en gevangen.

14 Daerom hoort het woord des Heeren, gy spottende mannen, die daer heerschappy hebt over myn volk dat te Jerusalem is.

15 Want gy hebt gezeld : Wy hebben een verbond geslagen met de dood, en met de helle hebben wy een compact gemaakt. Wanneer de overvloedende geesele door zal gaen, zal zy op ons niet komen : want wy hebben de logene onze hope gesteld, en met de logene zyn wy beschansd geweest.

16 Daerom dit zegt den Heer God : Ziet ik zal in de fondamenten van Sion eenen steen leggen, eenen geproefden, eenen kostelyken, eenen hoeksteen in het fundament gefondeerd. Die het gelooft, zy niet haestig.

17 En ik zal het oordeel in het gewigt stellen, en de regtveerdigheid in de mate : en den hael zal omwerpen de hoop der logene : en de wateren zullen de bescherminge overvloeden.

18 En uw verbond met de dood zal te niet gedaen worden, en uw compact met de helle zal niet staende blyven : als de overvloedende geesele doorgaen zal, zoo zult gy dien tot eene vertredinge wezen.

19 Zoo wanneer dat de geesel doorgaen zal, zoo zal zy u wegnemen : want des morgens vroeg in den dageraad zal zy doorgaen in den dag en in den nacht, en daer zal maer alleen de kwellinge den gehoore het verstand geven.

20 Want het bedde is benaauwd, alzo dat den eenen moet afvallen : en den korten mantel kan die beide niet bedekken.

21 Want den Heer zal staen gelyk op den berg der deelingen : gelyk hy in de valleij, die in Gabaon is, gram zal wezen : om dat hy zyn werk maken zoude, zyn werk is vreemd : opdat hy zyn werk werken zoude, zyn werk is vreemd van hem.

22 En nu wilt niet bespotten, dat by aventure uwe banden niet toegestrikt worden : want eene voleindinge en eene verkorting heb ik gehoord van den Heere der heirscharen op al het aerdryk.

23 Bevat met de ooren, en hoort myne stemme, luistert toe, en hoort myne uitspraak.

24 Zal den ploegende alle den dag akkeren om te zaeijen, en zyne aerde doorsnyden en eggen?

25 Zal hy, als hy haer overste effen gemaakt heeft, daer niet githzaed zaeijen en komyn spraeijen, en tarwe stellen schiksgewys, en gerste en miliczaed, en vitsen elk aen zynen kant?

26 En hy zal hem leeren in den wysdom : zyn God zal hem onderwyzen.

27 Want het githzaed zal met geene zagen

uitgedorschen worden, noch het rad van den dorschwagen zal over het komyn omgaen : maer met eene roede zal het githzaed uitgedorschen worden, en het komyn met eenen stok.

28 Dan het broodwerk zal gemorzeld worden : maer den dorschcr zal dat niet eeuwiglyk dorschen, noch het rad van den dorschwagen zal het kwellen, noch met zyne schrabklauwen het vermorzelen.

29 En dit is van den Heer der heirscharen uitgegaen, om dat hy den raed zoude wonderlyk maken, en groot maken de regtveerdigheid.

KAPITTEL XXIX.

WEE Ariel, Ariel de stad die David won : het jaer is tot den jare gedaen : de hoogtyden zyn verschenen.

2 En ik zal Ariel rondom met wallen beleggen, en zy zal droevig zyn en treurende, en het zal my zyn als Ariel.

3 En ik zal het omringen als eenen ronden ring in uwen omvang, en ik zal tegen u eenen wal leggen, en ik zal sterke bolwerken leggen om u te belegeren.

4 Gy zult vernederd worden, uit de aerde zult gy spreken, en uit de aerde zal uwe sprake gehoord worden : en uwe stemme zal wezen als tooverslangen uit de aerde, en uwe uitsprake zal van de aerde heimelyk vezelen.

5 En de menigte dergene die u verwannen, zal zyn als dun stof : en als eene doorgaende stofvonke, de menigte dergene die tegen u de overhand gehad hebben :

6 En het zal wezen onvoorziens terstond. Van den Heer der heirscharen zal zy gevisiteerd worden, door den donder, en bevinge der aerde, en in eene luide stemme des stormwinds en tempeests, en der vlamme des verslindende vuers.

7 En als een droom van des nachts visioen zal wezen de menigte van alle de heidenen die gestreden hebben tegen Ariel, en alle die ten kryge gediend hebben, en beleid hebben, en tegen haer de overhand gekregen hebben.

8 En gelyk een hongerig mensch droomt dat hy eet, maer als hy ontsprongen is, zoo is zyne ziel ydel : en gelyk den dorstigen droomt dat hy drinkt, en als hy ontsprongen is, zoo heeft hy mat zynde, nog dorst, en zyne ziel is ydel : alzo zal de menigte alle der heidenen zyn, die gestreden hebben tegen den berg Sion.

9 Weest verbaesd, en verwondert u, weest twantelende en wankelbaer : wordt dronken, en niet van wyn : wordt beroerd, en niet van dronkenheid.

10 Want den Heer heeft u gemengd den

geest des slapens, hy zal uwe oogen sluiten, uwe profeten en prinsen die visioenen zien, zal hy verstoppén.

11 En het visioen van allegader zal u wezen als de woorden eens verzegelden boeks, denwelken als zy geven zullen dengenen die letteren kent, zullen zy zeggen : Leest dezen : en hy zal antwoorden : Ik kan niet, want hy is verzegeld :

12 En den boek zal gegeven worden eenen die geene letteren kent, en men zal hem zeggen : Leest : en hy zal antwoorden : Ik ken geene letteren.

13 En den Heer heeft gezegd : Om dat dit volk my naekt met zynen monde, en met zyne lippen my glorifiëert, maer zyn hert is verre van my, en zy hebben my gevreesd met der menschen gebod, en leeringen :

14 Daerom ziet ik zal daertoe doen, dat ik verwonderinge maken zal dezen volke met een groot en vervaerlyk mirakel : want de wysheid zal vergaen van zyne wyzen, en het verstand van zyne verstandigen zal verborgen worden.

15 Wee u die diep van herte zyt, dat gy voor den Heere den raed verbergt : derwelker werken zyn in duisternissen, en zeggen : Wie ziet ons, en wie kent ons ?

16 Erg is dit uw gedacht : regt of de potaerde tegen den potbakker dachte, en dat een werk zeide tot zynen maker : Gy hebt my niet gemaakt : en dat het aerdewerk zeide tot zynen maker : Gy verstaet des u niet.

17 Zal Libanus nog korts en binnen eenen kleinen tyd niet verkeerd worden in Charmel, en zal Charmel niet voor een woud geacht worden ?

18 En op dien dag zullen de dooven de woorden van den boek hooren, en uit de donkerheid en uit den nevel zullen de oogen der blinden zien.

19 En de zachtmoedigen zullen blydschap daertoe doen in den Heere, en de arme menschen zullen in den heiligen van Israël zich verheugen :

20 Want hy is magteloos geworden die te voren de overhand had, den bespotters ten einde gekomen, en zy zyn alle afgehouden die daer waekten op de ongerechtigheid :

21 Die de menschen deden zondigen met den woorde, en vertraden dengenen die in de poorte strafte, en zy hebben te vergeefs geweken van den geregtigen.

22 Daerom dit zegt den Heer, die Abraham verlost heeft, tot den huize van Jacob : Nu zal Jacob niet beschaemd worden, en nu zal zyn aenzigt niet rood van schaemte worden :

23 Maer als hy zyne kinderen zien zal, de

werken myner handen in zyn midden mynen naem heilig makende, en zy zullen heilig maken den heiligen van Jacob, en Israëls God zullen zy verkondigen.

24 En de doolgeestigen zullen het verstand weten, en de tegenveselaers zullen de wet leeren.

KAPITTEL XXX.

WEE u, gy avvallige kinderen, zegt den Heer, dat gy eenen raed maken zoudt, en niet uit my : en dat gy eene webbe weven zoudt, en niet door mynen geest, dat gy zonde op zonde hoopen zoudt :

2 Die daer wandelt om dat gy nederwaerts gaen zoudt in Egypten, en mynen mond hebt gy het niet gevraegd, hopende hulpe in de sterkheid van Pharao, en betrouwen hebbende in de schaduw van Egypten.

3 En de sterkheid van Pharao zal u wezen tot eene beschaemdheid, en het betrouwen der schaduw van Egypten tot eene schande.

4 Want uwe prinsen waren in Tani, en uwe boden zyn tot Hanes toe gekomen.

5 Zy zyn alle beschaemd geweest over het volk, hetwelk hun niet baten mogt : zy zyn ter hulpe niet geweest, en tot eenig oorbaer, maer tot eene beschaemdheid, en tot een verwyt.

6 Den last van de lastdragende beesten des zuiden lands. In het land der tribulatie en der bangheid de leeuwinne en den leeuw uit hen, de adder en den vliegende basiliscus, brengende op de schouderen der lastdragende beesten hunne rykdommen, en op den bult der kemelen hunne schatten, tot den volke, dat hen niet zal kunnen helpen.

7 Want Egyptus zal te vergeefs en ydelyk helpen : daerom heb ik geroepen over dit : Het is niet dan hooveerdy, houdt u stil.

8 Nu dan ingegaen zynde schryft haer in het langdurig beukenhout, en schryft dit net, neerstiglyk in eenen boek, en het zal in den uitersten dage wezen tot eene getuigenisse tot in der eeuwigheid.

9 Want het is een volk tot gramschap verwekkende, en logenachtige kinderen, kinderen die niet hooren willen de wet Gods.

10 Die den zienders zeggen : Wilt niet zien : en den aenzienders : Wilt voor ons geene dingen aenzien die regt zyn : spreekt ons behagelyke dingen, ziet voor ons dolingen.

11 Neemt van my den weg, keert af van my het pad, laet den heiligen van Israël ophouden van ons aenzigt.

12 Daerom dit zegt den heiligen van Israël : Om dat gy dit woord misprezen hebt, en hebt gehoopt in spytelyke valsche be-

schuldinge, en op den oploop, en hebt daerop gesteund :

43 Daerom zal u deze boosheid zyn gelyk eene vervallende gescheurdheid, en gevisiteerd in eenen hoogen muur, want haestelyk als men het niet meent, zal hare verderfennisse komen.

44 En hy zal heel vermorzeld worden gelyk eene potbakkers flessche vermorzeld wordt met eene magtige vermorzeling : en daer zal van hare gebrokene stukken niet een scherf gevonden worden daer een luttel vuers mede mogt gedragen worden van den brand, of daer men een luttel waters mede scheppen mogt uit de grachte.

45 Want dit zegt den Heer den God van Israël : Is het dat gy wederkeert, en rust, zoo zult gy zalig wezen : in het stilzwygen en in de hoop zal uwe sterkheid zyn. En gy hebt het niet gewild :

46 En hebt gezeid : Geenszins, maer wy zullen tot de peerden vlieden : daerom zult gy vlieden. En wy zullen op snelle beesten klimmen : daerom zullen zy sneller zyn, die u vervolgen zullen.

47 Duizend menschen van het aenzigt der vervaerdheid van eenen mensch : en van het aenzigt der vervaerdheid van vyf zult gy vlieden, tot dat gy zult verlaten worden, als een mastboom des schips op den top van den berg, en als een teeken op den heuvel.

48 Daerom verbeidt den Heer dat hy uwer bermhertig zoude wezen : en daerom zal hy verheven worden u sparende : want God is een Heere des oordeels : zalig zyn zy alle die hem verwachten.

49 Want het volk van Sion zal in Jerusalem woonen : weenende zult gy geenszins weenen, ontfermende zal hy uws ontfermen : tot de stemme uws roepens terstond als hy het hoort, zal hy u antwoorden.

20 En den Heer zal u geven een benaewd brood en kort water : en hy zal uwen leeraer voorts niet meer doen van u wegvliegen : en uwe oogen zullen wezen ziende uwen leermeester.

21 En uwe ooren zullen hooren het woord des vermaenders achter den rugge : Dit is den weg, wandelt daarin : en keert niet af, noch ter regter noch ter slinker hand.

22 En gy zult besmetten de platen van de gesneden beelden uws zilvers, en het kleed van den gegoten beelde uws gouds, en gy zult die verstrooijen gelyk de onzuiverheid der maenzuchtige vrouwe. Gaet uit, zult gy hun zeggen :

23 En uwen zade zal regen gegeven worden, zoo waer gy zaeit in het land : en het brood van het koren des lands zal overvloedig en vet zyn : het lam zal weiden in dien dag in uwe bezittinge zeer ruimelyk :

24 En uwe stieren, en de veulens der ezelen die het land bouwen, zullen toegemengd mengvoeder eten, alzoo het in den dorschvloer gewand is.

25 En op alle hooge bergen, en op alle verhevene heuvelen zullen rivierbeken van loopende wateren wezen in den dag der doodinge van velen, als de torens vallen zullen.

26 En het licht der mane zal zyn als het licht der zonne, en het licht der zonne zal zevenvoudig zyn, als het licht der zeven dagen, in den dag in denwelken den Heer verbinden zal de wonde zyns volks, en dat hy de kwetsure van hunne wonde zal genezen hebben.

27 Ziet, den naem des Heeren komt van verre, zyn toorn is brandende, en zwaer om te dragen : zyne lippen zyn vervuld met verbolgenheid, en zyne tong als een verslindende vuur.

28 Zyn adem als eene overvloedende beke tot het midden des halzen, om de heidenen te niet te brengen, en den breidel der dolinge die in de kinnebakken der volken was.

29 Een zangliedeken zal u wezen als eene stemme der geheiligde feesten, en blydschap des herten als een die gaet met eene fluite, om in te gaen in den berg des Heeren tot den sterken van Israël.

30 En den Heer zal maken dat men hooren zal de glorie zyner stemme, en zyns arms grouwel zal hy toonen in des toorns dreigennisse, en in de vlamme van een verslindende vuur : hy zal verpletten met den stormwind en hagelsteen.

31 Want Assur met de roede geslagen, zal van des Heeren stemme verschrikken.

32 En den doorgang der roede zal gefondeerd zyn, dewelke zal den Heer doen rusten op hem, door hommen en harpen : en met de allertreffelykste oorlogen zal hy ze afvechten.

33 Want Topheth is al te voren van gisteren af bereid, van den koning bereid, diep en verbreid. Zyne voedselen zyn vuur en veel houts : het blazen des Heeren is als eene beek solfers haer ontstekende.

KAPITTEL XXXI.

WEE dengenen die nederdalen in Egypten ter hulpe, in de peerden hopende, en betrouwen hebbende op de wagens, om dat er velen zyn : en op de ruiters, om dat zy bovenmaten zeer magtig zyn : en zy hebben geen betrouwen gehad op den heiligen van Israël, en den Heer hebben zy niet verzocht.

2 Maer hy wys wezende heeft het kwaed aengebragt, en zyne woorden heeft hy niet

weggenomen : en zal opstaan tegen het huis der allerkwaedsten, en tegen de hulpe dergene die boosheid doen.

3 Egypten is mensch, en geen God : en hunne peerden zyn vleesch, en geen geest : en den Heer zal zyne hand buigen, en den helper zal ter neder vallen, en hy zal vallen dien de hulpe gedaen wordt, en zy zullen alle te zamen vernield worden.

4 Want dit zegt den Heer tot my : Gelyk of een leeuw brieschende en eens leeuws welp over zynen roof, als hem te gemoet komt eene menigte der herderen, niet zal van hunne stemme vervaerd zyn, en van hunne menigte niet zal verschrikt zyn : alzoo zal den Heer der heirscharen nederdalen om te stryden op den berg Sion, en op zynen heuvel.

5 Gelyk vliegende vogelen, alzoo zal den Heer der heirscharen Jerusalem beschermen, beschermende en verlossende, doorgaende en behoudende.

6 Bekeert u wederom gelyk gy in de diepte weggegaen waert, gy kinderen van Israël.

7 Want in dien dag zal een man wegwerpen de afgodenbeelden van zynen zilvere, en de afgodenbeelden van zynen goude, die uwe handen u gemaakt hebben tot zonde.

8 En Assur zal vallen door het zweerd niet des mans, en het zweerd niet des menschen zal hem verslinden, en hy zal vlieden niet van het aanzigt des zweerds : en zyne jongelingen zullen tribuet geven :

9 En zyne sterkheid zal van vervaerdheid weggaen, en zyne prinsenvliedende zullen beven : heeft den Heer gezeid : Wiens vuur is in Sion, en wiens oven is in Jerusalem.

KAPITTEL XXXII.

ZIET, den koning zal in regtveerdigheid regeren : en de vorsten zullen in het oordeel heerschen.

2 En den man zal wezen als die verborgen wordt van den wind, en die zich verbergt van het onweder, gelyk de rivierbeken der wateren in den dorst, en de schaduw van eene hooguitstekende steenrots in een woest land.

3 De oogen der zienders zullen niet verdwisten, en de ooren der hoorders zullen neerstiglyk toehooren.

4 En het hert der dwazen zal de wetenheid verstaan, en de tonge der stamelaers zal rasschelyk en bescheidelyk spreken.

5 Dengenen die onwys is zal voortaan niet meer prins genoemd worden : noch den bedriegelyken zal meer overste heeten :

6 Want den dwazen zal zotternyen spreken, en zyn hert zal boosheid doen, opdat hy

volbrengen mag de geveinsdheid, en spreke tot den Heere bedriegelyk, en dat hy ydel make de ziele van den hungerigen, en dat hy den drank den dorstigen onttrekke.

7 De gereedschappen van den bedriegelyken zyn de allerkwaedste : want hy heeft gedachten byeen geraemd om de zachtmoedigen te verderven door de logentale, als den armen regten wysdom sprak.

8 Maer den prins zal denken zulke dingen die eenen prins betamen, en hy zal over de vorsten staen.

9 Gy ryke vrouwen staet op, en hoort myne stemme : gy betrouwende dochters bevat met de ooren myne uitsprake.

10 Want na de dagen en het jaer zult gy betrouwende heel ontsteld worden : want de wysnydinge is volbragt, de vergaderinge zal voortaan niet meer komen.

11 Verwondert u gy ryke vrouwen, wordt heel verbaesd gy betrouwende. Ontkleedt u en wordt beschaemd, omgordt uwe lendenen.

12 Over de borsten maekt rouwe, over het lustig landschap, over den vruchtbaren wyngaard.

13 Op myns volks aerde zullen doornen en bramen opkomen : hoe veel te meer op alle de huizen der blydschap van de verheugende stad ?

14 Want het huis is verlaten, de menigte der stad is gelaten, duisternissen en tastinge zyn er geworden over de spelonke tot in der eeuwigheid. De blydschap der wilde ezels is de weide der kudden.

15 Tot dat op ons gestort worde den geest uit den hoogen : en de woestyne zal wezen in de plaetse van Charmel, en Charmel zal voor een woud gerekend worden.

16 En den regten wysdom zal in de woestyne woonen, en de regtveerdigheid zal in Charmel zitten.

17 En het werk der regtveerdigheid zal vrede wezen, en de oefeninge der regtveerdigheid stilzwigen, en vryheid tot in der eeuwigheid.

18 En myn volk zal zitten in de schoonheid des vredes, en in de tabernakelen des betrouwens, en in eene rykelyke ruste.

19 Maer den hael in het nedervallen des wouds, en met eene vernederinge zal de stad vernederd worden.

20 Zalig zyt gy die daer zaeit op alle wateren, daerin zendende den voet van den os en van den ezel.

KAPITTEL XXXIII.

WEE u die roof, zult gy ook niet beroofd worden : en die versmaedt, zult gy ook niet versmaed worden : als gy de beroovinge voleind hebt, dan zult gy beroofd

worden : als gy vermoeid zynde ophouden zult van versmaden, dan zult gy versmaed worden.

2 Heere, ontfermt u onzer : want u hebben wy verwacht : weest vroeg onzen arm, en onze zaligheid in den tyd der tribulatie.

3 Van de stemme des engels zyn de volken gevloeden, en van uwe verheffinge zyn de heidenen verstrooid.

4 En uwe rooven zullen vergaderd worden gelyk de kruidwormen vergaderd worden, gelyk als de grachten daer af vol zyn.

5 Den Heer is groot geworden, want hy heeft gewoond in de hoogte : hy heeft Sion vervuld met regten wysdom en regtveerdigheid.

6 En het geloof zal in uwe tyden wezen : de rykdommen der zaligheid, de wysheid en wetenheid : de vreeze des Heeren is zyn schat.

7 Ziet, de zienden zullen buiten roepen, de engelen des vredes zullen bitterlyk weenen.

8 De wegen zyn verstrooid, den wandelaar over den weg is er gerust, het verbond is van onweerde gemaakt, hy heeft de steden verworpen, de menschen heeft hy niet geacht.

9 De aerde is treurig geweest en is uitgekwoollen : Libanus is beschaemd geweest, en is heel doof geworden, en Saron is geworden gelyk de woestyne : en Basan en Carmelus zyn ter bederfennisse overschud.

10 Nu zal ik opstaen, zegt den Heer : nu zal ik verheven worden, nu zal ik opgevoerd worden.

11 Gy zult hitte ontvangen en stroo baren : uw geest zal u als een vuer verslinden.

12 En de volken zullen zyn als asche van den brande, de vergaderde doornen zullen met den vure verbrand worden.

13 Hoort gy die verre zyt, wat dingen ik gedaen heb, en bekent gy nageburen myne sterkheid.

14 De zondaers zyn in Sion vervaerd geweest, de beyinge heeft de hypocrieten bezeten, wie van u zal mogen woonen met het verslindende vuer? wie van u zal daer woonen met de eeuwige hitten?

15 Die daer wandelt in regtveerdigheden, en spreekt de waarheid, die de gierigheid wegwerpt uit valsche beschuldigingekomende, en zyne handen uitschudt van allen giften, die zyne ooren stopt dat hy geen bloed hoore, en zyne oogen sluit dat hy geen kwaed zie.

16 Dezen zal in de hoogte woonen, de beheimde plaetsen der steenrotsen zyn zyne hoogte : het brood is hem gegeven, zyne wateren zyn getrouw.

17 Zyne oogen zullen den koning in zyn

sieraed zien, zy zullen de aerde van verre zien.

18 Uw hert zal vreeze bedenken : waer is den geleerden? waer is den bewigtiger van de woorden der wet? waer is den leeraer der kleine kinderen?

19 Het onschamel volk zult gy niet zien, het volk van hooger talen : alzoo dat gy niet zoudt kunnen verstaen de taelkloekigheid zyner tonge, daer geene wysheid in is.

20 Aenschouwt Sion de stad onzes hoogtyds : uwe oogen zullen Jerusalem zien, de rykelyke wooninge, het tabernakel dat geenszins zal mogen vervoerd worden : noch zyne nagelen zullen weggenomen worden in der eeuwigheid, en geene van zyne koordekens zullen gebroken worden :

21 Want aldaer is alleen heerlyk onzen Heere : eene plaetse der vloedden, de allerbreedste en wyd open rivierbeke : door haer zal geen schip met riemen doorvaren, noch groote galye zal daerover varen.

22 Want den Heer is onzen regter, den Heer is onzen wetgever, den Heer is onzen koning : hy zal ons zalig maken.

23 Uwe zeelkens zyn ontspannen, en zy zullen niet vermogen : uw mastboom zal alzoo wezen, dat gy uw teeken niet zult mogen verbreiden. Dan zullen de buiten van veel rooven gedeeld worden : de kreupelen zullen den roof wegrooven.

24 Noch den gebuer zal zeggen : Ik ben onmagtig geworden : het volk dat daerin woont, zyne ongerechtigheid zal van hem genomen worden.

KAPITTEL XXXIV.

KOMT aen gy heidenen, en hoort, en gy volken aenmerkt : laet het de aerde hooren en hare volheid, het aerdryk, en al haer spruitsel.

2 Want de verbolgenheid des Heeren is over alle de heidenen, en zyn toorn op al hun heir : hy heeft ze gedood, en hy heeft ze geleverd ter doodinge.

3 Hunne gedooden zullen verworpen worden, en van hunne doode lichamen zal een stank opgaen : de bergen zullen verrotten van hunnen bloede.

4 En al de heirschare der hemelen zal verdwynen, en de hemelen zullen te zamen gewonden worden als een boek : en alle hunne heirschare zal afvallen, gelyk het loof afvalt van den wyngaerd en van den vygeboom.

5 Want myn zweerd is in den hemel dronken geworden : ziet het zal op Edom nederdalen, en op het volk myner doodingen ten oordeele.

6 Het zweerd des Heeren is vervuld met bloede, het is vet geworden van den vette

des ingewands, van den bloede der lammeren en der bokken, van den bloede der gemergde rammen : want de slagtofferande des Heeren is in Bosra, en een grooten doodslag in het land van Edom.

7 En de eenhoorns zullen nederdalen met hen, en de stieren met de magtigen : hun land zal heel dronken worden van den bloede, en hunne aerde van het ruet der vetten :

8 Want dit is den dag des Heeren wrake, het jaer van de vergeldingen des oordeels van Sion.

9 En hare beken zullen verkeerd worden in pek, en hare aerde in solfer : en haer land zal wezen tot brandende pek.

10 Nacht en dag zal het niet uitgebluscht worden, in der eeuwigheid zal haren rook opgaen : van geslachte tot geslachte zal ze verwoest worden, in de eeuwe der eeuwen zal er niemand door haer gaende wezen.

11 En haer zullen bezitten den ezelpitoor, en den egel : den ibisoojveaer, en de rave zullen daerin woonen : en over haer zal eene rye getrokken worden, dat zy te niet gebragt worde, en een regt lood ter verwoestinge.

12 Hare edelen zullen daer niet zyn : den koning zullen zy meer aenroepen, en alle hare prinszen zullen te niet zyn.

13 En in hare huizen zullen uitkomen doornen en netelen, en den stekeldisteles in hare vesten : en het zal wezen tot eene rusplaats der draken, en eene weide der struizen.

14 En de duivelen zullen daer te gemoet komen den ezalave, en den hairachtigen zal daer roepen den eenen tegen den anderen : daer heeft de wildeheimare ook gelegen, en heeft voor zich ruste gevonden.

15 Daer heeft den egel eene fosse gevonden, en heeft daer zyne jongen opgevoed, en heeft daer rondom gegraven en gebroed in hare schaduwte : daer zyn de vrouwen vergaderd den eenen tot den anderen.

16 Onderzoekt neerstiglyk in den boek des Heeren, en leest : daer heeft niet eenen van dien gebroken, den eenen heeft den anderen niet gezocht : want dat uit mynen mond komt, heeft hy my bevolen, en zynen geest heeft ze vergaderd.

17 En hy heeft hun het lot geworpen, en zyne hand heeft ze hun gedeeld by mate : tot in der eeuwigheid zullen zy die bezitten, van geslachte tot geslachte zullen zy in hare woonen.

KAPITTEL XXXV.

DE verlatene wildernisse en zonder weg zal zich verblyden, en de woestyne zal zich verheugen, en zal bloeijen als eene lylie.

2 Groeijende zal zy groeijen, en zich verheugen vol blydschap en lovende : de glorie van Libanus is haer gegeven : de schoonheid van Carmelus en van Saron, zy zullen de glorie des Heeren zien en de schoonheid onzes Gods.

3 Versterkt de slappe handen, en de kranke knieën maekt vroom.

4 Zegt den kleinmoedigen : Wordt versterkt, en wilt niet vreezen : ziet uw God zal aenbrengen de wrake der vergeldinge : God zal zelf komen, en hy zal u zalig maken.

5 Dan zullen geopend worden de oogen der blinden, en de ooren der dooven zullen open zyn.

6 Dan zal den kreupel springen als een hert, en de tonge der stommen zal geopend zyn : want in de woestyne zyn de wateren gescheiden, en de beken in de verlatene plaetse.

7 En het land dat droog was zal wezen tot een staende water, en het dorstig land tot fonteynen der wateren. In de rustplaatsen daer te voren draken woonden, daer zal opgaen de groenheid des riets en der bieze.

8 En daer zal een pad wezen, en een weg, en het zal den heiligen weg genoemd worden : geen besmetten zal daer door gaen, en dit zal u wezen een regten effen weg, alzoo dat de dwazen daer door niet zullen dolen.

9 Daer zal geen leeuw wezen, en geen kwaed beest zal aldaer opklimmen, noch zy zal daer gevonden worden : en zy zullen wandelen die verlost zullen wezen.

10 En die verlost zyn van den Heer, zullen bekeerd worden, en zy zullen in Sion komen met lofzang : en eeuwige blydschap zal er wezen op hunne hoofden : blydschap en vrolykheid zullen zy verkrygen, en pyne en zuchtinge zullen wegvlieden.

KAPITTEL XXXVI.

En het is geschied in het veertiende jaer des konings Ezechias, dat opgekomen is Sennacherib, den koning van Assyrien, op alle de vaste steden van Juda, en heeft die ingenomen.

2 En den koning van Assyrien heeft Rabsaces van Lachis gezonden tot Jerusalem aen den koning Ezechias met zware magt, en hy heeft gestaen in den waterloop van den oversten vyver in den weg van des volders akker.

3 En tot hem is uitgegaen Eliacim, den zoon Helcias, die overste des huis was, en Sobna den schryver, en Joabe den zoon Asaph den registergriffier.

4 En Rabsaces heeft tot hen gezeid : Zegt Ezechias : Dit zegt den grooten koning, den

koning van Assyrien : Wat betrouwen is dit daer gy u op betrouwt?

5 By wat raed of sterkheid schikt gy u om wederpennig te zyn? op wien hebt gy betrouwen, dat gy van my gescheiden zyt?

6 Ziet, gy betrouwt u op dezen gebroken rietstok, op Egypten : op denwelken is het dat een mensch steunt, zoo zal het in zyne hand gaen, en die doorsteken : alzoo is Pharaon den koning van Egypten alle dengenen die op hem betrouwen.

7 Maer is het dat gy my antwoordt : In den Heere onzen God hebben wy betrouwen : is hy niet dengenen wiens hoogten en autaren Ezechias afgeworpen heeft, en heeft tot Juda en Jerusalem gezeid : Voor dezen autaar zult gy aanbidden?

8 En nu geeft u zelve over mynen heere den koning van Assyrien, en ik zal u geven twee duizend peerden, en gy zult uit u de opzitters van die niet kunnen leveren.

9 En hoe zult gy kunnen verdragen het aenzigt des registers van eene plaetse, van myns heeren minste dienaers? maer is het dat gy u betrouwt op Egypten, op de wagens, en in het rosvolk :

10 En nu, ben ik zonder den Heere opgekomen tot dit land dat ik het verderven zoude? den Heer heeft tot my gezeid : Trekt opwaerts op dit land, en verderft het.

11 En Eliacim heeft gezeid en Sobna, en Joahe tot Rabsaces : Spreekt tot uwe dienaers in syriersche tale : want wy verstaen die : spreekt tot ons niet in de joodsche tale in de ooren des volks dat op den muur is.

12 En Rabsaces heeft tot hen gezeid : Heeft myn heere my gezonden tot uwen heere en tot u, dat ik alle deze woorden spreken zoude : en niet veel meer tot de mannen die op den muur zitten, dat zy hunnen drek eten zouden, en de pisse hunner voeten drinken met u?

13 En Rabsaces heeft gestaen, en geroepen met luider stemme in joodscher tale, en gezeid : Hooft de woorden des grooten konings, des konings van Assyrien.

14 Dit zegt den koning : Dat Ezechias u niet verleide, want hy zal u niet kunnen verlossen.

15 En Ezechias geve u geen betrouwen op den Heere, zeggende : Verlossende zal ons den Heer verlossen, deze stad zal niet gegeven worden in de hand des konings van Assyrien.

16 Wilt Ezechias niet hooren : want dit zegt den koning van Assyrien : Maekt met my de zalige zegeninge, en komt uit tot my, en ete een iegelyk zynen wyngaerd en een iegelyk zynen vygeboom : en drinke een iegelyk het water van zyne cisterne,

17 Tot dat ik kome, en u hale tot een land, hetwelk is gelyk uw land, een tarweland, en wynland, een land des broods, en der wyngaerden.

18 En Ezechias verstoore u niet, zeggende : Den Heer zal verlossen. Hebben der heidenen goden een iegelyk hun land verlost uit de hand des konings van Assyrien?

19 Waer is den God van Emath en Arphad? waer is den God van Sepharvaim? hebben zy Samariën verlost uit myne hand?

20 Wie is er van alle dezer landen goden die zyn land verlost heeft uit myne hand, dat den Heer Jerusalem zoude mogen verlossen uit myne hand?

21 En zy hebben gezwegen, en zy hebben hem niet een woord geantwoord. Want den koning had bevolen, zeggende : Antwoordt hem niet.

22 En Eliacim den zoon Helcias, die overste des huis was, is ingegaen, en Sobna den schryver, en Joahe, Asaphs zoon den registergriffier, tot Ezechias met gescheurde kleederen, en zy hebben hem verkondigd Rabsaces woorden.

KAPITTEL XXXVII.

EN het is geschied, toen Ezechias den koning gehoord heeft, dat hy zyne kleederen gescheurd heeft, en hy is omwonden geweest met eenen zak, en hy is gegaen in des Heeren huis.

2 En hy heeft gezonden Eliacim die overste des huis was, en Sobna den schryver, en de ouders van de priesteren bedekt met zakken tot Isaias, Amos zoon den profeet,

3 En zy hebben tot hem gezeid : Dit zegt Ezechias : Een dag des verdriets en der straffinge en der blasphemie is dezen dag : want de kinderen zyn gekomen tot barens toe, en daer is geene magt om te baren.

4 Of den Heer uw God in eeniger maniere hoorde Rabsaces woorden, denwelken den koning van Assyrien zyn heere gezonden heeft, om te blasphemieren den levenden God, en om te beschimpen met de woorden, dewelke den Heer uw God gehoord heeft : daerom heft op een gebed voor de bevelingen die daer gevonden zyn.

5 En des konings Ezechias dienaers zyn gekomen tot Isaias.

6 En Isaias heeft tot hen gezeid : Dit zult gy uwen heer zeggen : dit zegt den Heer : Vreest niet van het aenzigt der woorden die gy gehoord hebt, met dewelke des konings van Assyrien knechten my geblasphemeerd hebben.

7 Ziet, ik zal hem eenen geest geven, en hy zal eene boodschap hooren, en hy zal wederkeeren naer zyn land, en ik zal hem

doen nedervallen met den zweerde in zyn land.

8 Maer Rabsaces is wedergekeerd, en hy heeft den koning van Assyrien gevonden strydende tegen Lobna. Want hy had gehoord dat hy vertrokken was van Lachis,

9 En hy heeft er gehoord van Tharaca den koning van het Moorenland die zeiden : Hy is uitgetrokken om tegen u te stryden. Hetwelk als hy gehoord had, zoo heeft hy boden gezonden tot Ezechias, zeggende :

10 Dit zult gy zeggen Ezechias den koning van Juda, sprekende : Uw God bedriege u niet, daer gy u in betrouwt, zeggende : Jerusalem zal niet gegeven worden in de hand des konings van Assyrien.

11 Ziet, gy hebt gehoord al dat de koningen van Assyrien gedaen hebben alle den landen die zy omgeworpen hebben, en zult gy mogen verlost worden?

12 Hebben de goden der heidenen hen verlost, die myne vaderen omgeworpen hebben Gozam, en Haram, en Reseph, en de kinderen van Eden die in Thalassar waren?

13 Waer is den koning van Emath, en van Arphad, en den koning der stad Sepharvaim, Ana, en Ava?

14 En Ezechias heeft de brieven genomen van der boden hand, en hy heeft die gelezen, en is opgegaen in des Heeren huis, en Ezechias heeft die wyd open gedaen voor den Heere.

15 En Ezechias heeft gebeden tot den Heere, zeggende :

16 Heere der heirscharen Israëls God, die boven Cherubim zit : gy zyt alleen God van alle de ryken des aerdryks, gy hebt gemaakt den hemel en de aerde.

17 Neigt, Heere, uwe oore, en hoort : opent, Heere, uwe oogen en ziet, en hoort alle Sennacheribs woorden die hy gezonden heeft om te blasphemeren den levenden God.

18 Maer waerachtiglyk, Heere, de koningen van Assyrien hebben de landen woest gemaakt en hunne landschappen.

19 En zy hebben hunne goden den vure gegeven : want het waren geene goden, maar werken van het menschen handen, hout en steen : en zy hebben die heel in stukken gebroken.

20 En nu, Heere onzen God, behoudt ons van zyne hand : en laet alle de ryken der aerde bekennen, dat gy alleen den Heer zyt.

21 En Isaias den zoon van Amos heeft gezonden tot Ezechias, zeggende : Dit zegt den Heer Israëls God : Daer gy my omgebeden hebt van Sennacherib den koning van Assyrien :

22 Dit is het woord dat den Heer gesproken heeft over hem : U heeft versmaed en u heeft bespot de maegd de dochter van Sion : achter u heeft haer hoofd geschud de dochter van Jerusalem.

23 Wien hebt gy beschimpt, en wien hebt gy geblasphemeerd, en op wien hebt gy uwe stemme verheven, en de hoogheid uwer oogen opgeheven? Tot den heiligen van Israël.

24 Door de hand van uwe knechten hebt gy den Heere beschimpt : en gy hebt gezegd : In de menigte van myne wagens ben ik opgeklimmen de hoogheid der bergen, de hoogten van Libanus : en ik zal afhouden de hoogten zynen cederboomen, en zyne uitgekozene abeelboomen, en ik zal gaen op de hoogheid van zynen allerhoogsten top, het woud van zynen Carmelus.

25 Ik heb gegraven en water gedronken, en ik heb met de voetstappen myns voets uitgedroogd alle de rivierbeken der dyken.

26 Hebt gy niet gehoord wat ik in voortyden hem gedaen heb? van de oude dagen heb ik dat geschapen : en nu heb ik het aangebragt : en het is geworden tot eene uitwortelinge der te zamen strydende heuvelen, en der vaste beslotene steden.

27 Hare bewooners hebben gebeeft, met de gekorte handen, en zyn beschaemd geweest : en zy zyn geworden als het hooi des velds, en gras der weide, en kruid der daken, hetwelk verdroogd is eer het ryp werd.

28 Uwe wooninge en uwen uitgang en ingang heb ik gekend, en uwe razerny tegen my.

29 Als gy raesdet tegen my, zoo is uwe hooeverdty opgeklimmen in myne ooren : daarom zal ik eenen ring in uwe neusgaten stellen, en eenen breidel in uwe lippen, en ik zal u wederom leiden in den weg, waer door gy gekomen zyt.

30 Maer u zal dit een teeken wezen : Eet in dit jaer hetgene dat er van zelfs wast, en in het tweede jaer eet het fruit : maer in het derde jaer zaeit en maeit, en plant wyngaerden, en eet hunne vruchten.

31 En hetgene dat er behouden zal wezen van het huis van Juda, en dat er overgebleven is, zal eenen wortel schieten nederwaerts, en zal vrucht voortbrengen opwaerts :

32 Want van Jerusalem zullen bevelingen uitgaen, en de behoudnisse van den berg Sion : den yver des Heeren der heirscharen zal dit doen.

33 Daarom zegt dit den Heer van den koning der Assyriërs : Hy zal in deze stad niet komen, en hy zal daer geenens pyl op schieten, en den schild zal ze niet innemen,

en hy zal in haren omgang geen en wal maken.

34 In den weg waer door hy gekomen is, daer door zal hy wederkeeren, en in deze stad zal hy niet komen, zegt den Heer :

35 En ik zal deze stad beschermen, om die te behouden om mynentwille, en om Davids myns dienaers wille.

36 En den engel des Heeren is uitgegaen, en hy heeft er geslagen in de heirlegeren van de Assyriërs honderd en vyf-en-tachtig duizend. En zy zyn des morgens opgestaan, en ziet het waren alle doode lichamen.

37 En Sennacherib, den koning van Assyrien, is uitgegaen en vertrokken, en wedergekeerd, en hy heeft gewoond in Ninive.

38 En het is geschied als hy in den tempel aenbad Nesroch zynen god, dat Adramelech en Sarasar zyne zonen hem met den zweerde geslagen hebben : en zyn gevloeden in het land van Ararat, en Asarhaddon, zyn zoon, heeft in zyne stede geregeerd.

KAPITTEL XXXVIII.

IN die dagen is Ezechias ziek geweest tot der dood toe : en tot hem is ingekomen Isaias, Amos zoon, den profeet, en hy heeft hem gezeid : Dit zegt den Heer : Beschikt uw huis, want gy zult sterven, en niet leven.

2 En Ezechias heeft zyn aenzigt omgekeerd tegen den wand, en heeft gebeden tot den Heere,

3 En gezeid : Ik bid u hertelyk, Heere, weest toch gedachtig hoe dat ik voor u gewandeld heb in de waarheid, en in een volkomen hert, en dat ik hetgene dat in uwe oogen goed is, gedaen heb. En Ezechias heeft geweend met eene groote weeninge.

4 En het woord des Heeren is geschied tot Isaias, zeggende :

5 Gaet en zegt Ezechias : Dit zegt den Heer Davids uws vaders God : Ik heb u gebed gehoord, en uwe tranen gezien : ziet, ik zal tot uwe dagen toeleggen vyftien jaren :

6 En van de hand des konings van Assyrien zal ik u verlossen, en deze stad, en ik zal u beschermen.

7 Maer dit zal u een teeken wezen van den Heer, dat den Heer dit woord doen zal dat hy gesproken heeft :

8 Ziet, ik zal doen wederom keeren de schaduwe der linien, waardoor zy nedergedaeld was in Achaz uerwyzer in de zon, achterwaerts tien linien. En de zon is wederom gekeerd tien linien door de graden, waardoor zy nedergedaeld was.

9 Het geschrift van Ezechias des konings van Juda, toen hy ziek was geweest, en gezond was geworden van zyne ziekte.

10 Ik heb gezeid : In de helft myner dagen zal ik gaen tot de poorten der helle. Ik heb gezocht het overblyfsel van myne jaren.

11 Ik heb gezeid : Ik zal den Heere mynen God niet zien in het land der levenden. Ik zal geen mensc voort meer zien, en geen inwooner der ruste.

12 Myne generatie is weggenomen : en opgewonden van my als eene hutte der herders : Myn leven is afgesneden als van eenen wever, toen ik nog begon : heeft hy my afgesneden : van den morgenstond tot den avond zult gy my voleinden.

13 Ik hoopte tot den morgenstond, als een leeuw zoo heeft hy alle myne gebeenten in stukken gebroken : Van den morgenstond tot den avond zult gy my voleinden :

14 Als eener zwaluwe jong zoo zal ik roepen, ik zal bedenken als eene duive : Myne oogen zyn gekrenkt opwaerts ziende naer de hoogten : Heere, ik lyde geweld, antwoordt voor my.

15 Wat zal ik zeggen, of wat zal hy my antwoorden, als hy het zelf gedaen heeft? Ik zal u alle myne jaren overdenken in de bitterheid myner ziele.

16 Heere, is het dat men alzo leeft, en is in alzulke dingen het leven myns geests, zoo zult gy my straffen, en my levende maken.

17 Ziet, in den vrede is myne bitterheid het allerbitterste : Maer gy hebt myne ziel verlost, dat zy niet vergaen zoude, gy hebt achter uwen rugge geworpen alle myne zonden.

18 Want de helle zal u niet belyden, noch de dood zal u loven, zy zullen uwe waarheid niet verwachten, die in den poel nederdalen.

19 Den levenden, den levenden zal u belyden, als ik heden ook doe : den vader zal den kinderen te kennen geven uwe waarheid.

20 Heere, behoudt my, en wy zullen onze psalterloven zingen, alle de dagen onzes levens in des Heeren huis.

21 En Isaias heeft geboden dat zy nemen zouden enen klont vygen, en dat zy dien zouden plaesteren op de wonde, en dat die genezen zoude worden.

22 En Ezechias heeft gezeid : Wat zal het teeken zyn dat ik opgaen zal in des Heeren huis?

KAPITTEL XXXIX.

IN dien tyd heeft Merodach Baladan, Baladans zoon, den koning van Babylonien gezonden brieven en giften tot Ezechias : want hy had gehoord dat hy ziek was geweest, en genezen was.

2 En Ezechias is daer af verblyd geweest en

hy heeft hem getoond de apotheken der kostelyke speceryen, en des zilvers en gouds, en der welriekende kruiden, en de allerbeste zalve, en alle de schatkamers van zynen huisrade, en al dat er gevonden is in zyne schatten. Daer was geen ding dat Ezechias hun niet toonde in zyn huis, en in al zyne magt.

3 Maer Isaias den profeet is ingegaen tot Ezechias den koning, en hy heeft hem gezegd : Wat hebben deze mannen gezegd, en van waer zyn die tot u gekomen? En Ezechias heeft gezegd : Van verre lande zyn zy gekomen tot my, van Babylonien.

4 En hy heeft gezegd : Wat hebben zy in uw huis gezien? En Ezechias heeft gezegd : Al dat in myn huis is, hebben zy gezien : daer is geen ding geweest in myne tresoren, dat ik hun niet getoond heb.

5 En Isaias heeft tot Ezechias gezegd : Hoort het woord des Heeren der heerscharren.

6 Ziet, de dagen zullen komen, en alle dingen die in uw huis zyn, zullen weggevoerd worden naer Babylonien en wat uwe vaders tot schatten vergaderd hebben tot op dezen dag toe : daer zal niet gelaten worden, zegt den Heer.

7 En van uwe zonen die van u komen zullen, die gy zult gewonnen hebben, zullen zy wegnemen, en die zullen gesneden kamerlingen zyn in des konings van Babylonien paleis.

8 En Ezechias heeft gezegd tot Isaias : Het woord des Heeren is goed dat hy gesproken heeft. En hy heeft gezegd : Laet alleen vrede en waerachtigheid worden in myne dagen.

KAPITTEL XL.

WORDT getroost, wordt getroost myn volk, zegt uw God.

2 Spreekt naer Jerusalems hert, en roept ze aen : want hare kwaedheid is voleind, hare boosheid is vergeven : zy heeft van des Heeren hand dubbel ontvangen voor alle hare zonden.

3 Daer is eene stemme van den roepende in de woestyne : Bereidt den weg des Heeren, maekt regt in de woestyne onzes Gods paden.

4 Alle valleije zal verheven worden, en alle berg en heuvele zal vernederd worden, en de kromme wegen zullen regt wezen, en de scherpe plaetsen tot effen wegen.

5 En de glorie des Heeren zal geopenbaerd worden, en alle vleesch zal te zamen zien dat des Heeren mond gesproken heeft.

6 Eene stemme van hem die zeggende is : Roept. En ik heb gezegd : Wat zal ik roepen? Alle vleesch is hooi, en alle zyne glorie is als de bloeme des velds.

7 Het hooi is verdroogd, en de bloem is gevallen, want den adem des Heeren heeft daarop geblazen. Waerachtiglyk het volk is hooi :

8 Het hooi is verdroogd, en de bloem is gevallen : Maer het woord onzes Heeren blyft in der eeuwigheid.

9 Klimt op den hoogen berg, gy die Sion eene blyde boodschap verkondigt : verheft met sterkheid uwe stem, die Jerusalem eene blyde boodschap verkondigt : verheft ze, wilt niet vreezen. Zegt den steden van Juda : Ziet, uw God :

10 Ziet, den Heer den God zal met sterkheid komen, en zyn arm zal heerschappy hebben : ziet, zynen loon is met hem, en zyn werk voor hem.

11 Als een herder zal hy zyne kudde voeden : in zynen arm zal hy de lammeren vergaderen, en in zynen schoot zal hy ze opheffen, de bevruchten zal hy zelf dragen.

12 Wie heeft de wateren met de vuist gemeten, en wie heeft den hemel met de palme gewogen? wie heeft er met dry vingeren gewogen de groote zwaerheid der aerde, en wie heeft met den gewigte de bergen gewogen, en de heuvelen in eene wage?

13 Wie heeft den geest des Heeren geholpen? of wie is zyn raedsman geweest, en heeft het hem getoond?

14 Met wien heeft hy raed gehouden, en wie heeft hem onderwezen, en wie heeft hem geleerd het pad der regtveerdigheid, en hem geleerd de wetenheid, en heeft hem getoond den weg der voorzienigheid?

15 Ziet, de heidenen zyn geacht als den druppel eens eemers, en als een aesken der wage : ziet de eilanden zyn als klein stof.

16 En Libanus zal niet genoeg wezen om te ontsteken, en zyne beesten zullen niet genoeg wezen tot het brandoffer.

17 Alle de heidenen als of zy niet waren, zoo zyn zy voor hem, en als niet, en ydelheid, zoo zyn zy van hem geacht.

18 Wien hebt gy dan God gelyk gemaakt? of wat beeld zult gy hem stellen?

19 Heeft den beeldsnyder het gesneden beeld niet gemaakt? of heeft den goudsmid met goud dat niet gefigureerd, en van zilveren platen den zilversmid?

20 Een sterk en onverrottelyk hout heeft hy uitgekozen : den wyzen kunstenaar zoekt hoe dat hy het beeld mogt stellen dat het niet beroerd worde.

21 Weet gy het niet? hebt gy het niet gehoord? is het u niet verkondigd van het beginsel? hebt gy niet verstaen de fundamenten der aerde?

22 Die op den omgang der aerde zit, en zyne bewooners zyn als springhanen : die

de hemelen uitrekt als niet, en spant ze uit als eene tent om daer in te woonen.

23 Die der secreten onderzoekers brengt als of zy niet waren, de registers der aerde heeft hy als het ydel gemaakt :

24 En toch hunnen tronk is geweest noch geplamt, noch gezaaid, noch geworteld in de aerde : zoo heeft hy onverzienlyk op hen geblazen, en zy zyn verdroogd, en den stormende wind zal ze als een stroo wegvoeren.

25 En hy wien hebt gy my geleken, en gelyk gemaakt, zegt den heiligen?

26 Heft omhoog uwe oogen, en beziet wie deze dingen geschapen heeft : die in getal hunne heirschare uitleidt, en roept ze alle by namen : door de menigte zyner sterkheid en magtigheid, en zyner kracht, zoo is er niet een overgebleven.

27 Waerom zegt gy, ó Jacob, en spreekt gy, ó Israël : Myn weg is verborgen voor den Heere, en van mynen God is myn oordeel weggegaen?

28 Weet gy niet, of hebt gy het niet gehoord? God den eeuwigen Heer die geschapen heeft de eindten der aerde : hy zal niet krachteloos worden noch arbeiden, en daer is geene onderzoekinge van zyne wysheid.

29 Die den vermoeiden kracht geeft : en dengeenen die niet zyn, sterkheid, en de kracht vermenigvuldigt.

30 De kinderen zullen moede worden en arbeiden, en de jongelingen zullen in krankheid vallen.

31 Maer die in den Heere hopen, zullen hunne sterkheid veranderen, zy zullen vreden aennemen als arenden, zy zullen loopen en niet arbeiden, zy zullen wandelen en niet amagtig worden.

KAPITTEL XLI.

LAET de eilanden my toezwygen, en laet de volken veranderen de sterkheid : laet ze aenkomen, en dan spreken, laet ons te zamen ten oordeel genaken.

2 Wie heeft den regtveerdigen van het oosten gewekt? wie heeft hem geroepen dat hy hem volgen zoude? hy zal in zyn aanzigt de heidenen geven, en de koningen zal hy te onder hebben : hy zal ze als stof zynen zweerde geven, en gelyk eene stoppele van den wind weggevoerd, zynen boge.

3 Hy zal ze vervolgen, hy zal doorgaen in vrede, men zal den weg niet gewaer worden in zyne voeten.

4 Wie heeft deze dingen gewrocht en gemaakt, roepende de geslachten van den beginne? Ik den Heer, den eersten en den laetsten ben ik.

5 De eilanden hebben het gezien en gevreest, de uitersten der aerde zyn van

wonder verbaesd, zy hebben genaekt, en zyn aengekomen.

6 Een iegelyk zal zynen naesten helpen, en zynen broeder zal hy zeggen : Zyt vroom.

7 Den kopersmid met den hamer slaende heeft versterkt dengeenen die toen ter tyd smeedde, zeggende : Van te zamen voeginge is het goed : en hy heeft hem vastgemaakt met nagelen, dat hy niet beroerd zoude worden.

8 En gy Israël myn dienaar, gy Jacob die ik verkozen heb, Abrahams myns vriends zaed :

9 In denwelken ik u gegrepen heb van het uiterste der aerde, en van hare verre plaetsen heb ik u geroepen, en ik heb u gezegd : Myn knecht zyt gy, ik heb u verkozen, en ik heb u niet verworpen.

10 Vreest niet, want ik ben met u : wilt niet afwyken, want ik ben uw God : ik heb u versterkt, en ik heb u geholpen, en de regter hand van mynen regtveerdigen heeft u ontvangen.

11 Ziet, zy zullen beschaemd worden, en zy zullen zich schamen alle die tegen u stryden : zy zullen zyn als of zy niet waren, en de mannen zullen vergaen die tegen u zeggen.

12 Gy zult ze zoeken en niet vinden, uwe wederspannige mannen : zy zullen zyn als of zy niet waren : en gelyk de vernielinge zullen zyn de menschen tegen u stryden.

13 Want ik ben den Heer uw God aengrypende uwe hand, en tot u zeggende : Vreest niet, ik heb u geholpen.

14 Wilt niet vreezen, gy worm van Jacob die dood zyt in Israël : ik heb u geholpen, zegt den Heer : en uw verlosser, den heiligen van Israël.

15 Ik heb u gesteld als eenen nieuwen dorschenden wagen, hebbende zagende tanden : gy zult de bergen dorschen en vermorselen : en de heuvelen zult gy als stof stellen.

16 Gy zult ze wannen, en den wind zal ze wegvooien, en den stormwind zal ze verstrooijen : en gy zult u verheugen in den Heere, in den heiligen van Israël zult gy blyde zyn.

17 De ellendigen en armen zoeken wateren, en daer zyn geene : hunne tong is van dorst verdord. Ik den Heer, zal ze verhooren; ik Israëls God, zal ze niet verlaten.

18 Ik zal in de bergachtige heuvelen vlooden opendoen, en in het midden der velden fonteynen : ik zal de woestyne stellen tot staende wateren, en het land zonder weg tot rivieren der wateren.

19 Ik zal in de woestyne brengen den cederboom, en den doornboom, en den mirtusboom, en den olyfboom : ik zal in de

verlatene plaetse stellen den abeelboom, den olmboom, en te zamen den beukenboom.

20 Opdat zy zien en weten en herdenken, en verstaan mogen te zamen, dat de hand des Heeren dat gedaen heeft, en dat den heiligen van Israël dat geschapen heeft.

21 Doet naken uw oordeel, zegt den Heer : brengt voort, is het dat gy by aventure iets hebt, heeft den koning van Jacob gezeid :

22 Laet ze bykomen en ons verkondigen al dat er toekomen zal : de voorledene dingen die geweest zyn verkondigt : en wy zullen ons hert stellen, en wy zullen hunne uitersten weten, en de toekomende dingen geeft ons te kennen.

23 Verkondigt ons wat dingen dat er komen zullen in den toekomenden tyd, en wy zullen weten dat gy goden zyt : doet ook wel of kwalyk, is het dat gy het vermoogt : en laet ons spreken en zien te zamen.

24 Ziet, gy zyt van niet, en uw werk is van hetgene dat niet is : hy is eene afgrysselykheid die u verkozen heeft.

25 Ik heb eenen verwekt van het noorden, en hy zal komen van den opgang der zon : hy zal mynen naam roepen, en hy zal de wehouders aenbrengen als slyk der aerde, en als een potbakker de aerde tredende.

26 Wie heeft verkondigd, van den eersten dat wy het weten mogen : en van den beginne dat wy het zeggen mogen : Gy zyt regtveerdig? daer is geen verkondigende, noch te voren zeggende, noch hoorende uwe woorden.

27 Den eersten zal tot Sion zeggen : Ziet, ik ben hier tegenwoordig, en Jerusalem zal ik eenen evangelist geven.

28 En ik heb gezien, en daer was nog niemand van die, die raad hield, en die gevraagd zynde een woord antwoordde.

29 Ziet, zy zyn allegader onregtveerdig, en ydel zyn hunne werken : wind en ydelheid zyn hunne afgodenbeelden.

KAPITTEL XLII.

ZIET, myn knecht, ik zal hem ontvangen : myn uitverkoren, in hem heeft myne ziel zich zelve behaegd : ik heb mynen geest gegeven op hem, hy zal het oordeel den heidenen uitspreken.

2 Hy zal niet roepen, noch eenen persoon uitmennen, noch zyne stemme zal buiten gehoord worden.

3 Het geroerd riet zal hy niet heel in stukken breken : en het rookende vlas zal hy niet uitblusschen : in de waarheid zal hy het oordeel uitspreken.

4 Hy zal niet droef zyn, noch verstoortachtig, tot dat hy het oordeel op het aerdryk stelle : en zyne wet zullen de eilanden verwachten.

5 Dit zegt den Heer God scheppende de hemelen, en die uittrekkende : vastmakende de aerde, en hetgene dat uit haer spruit : gevende adem den volke dat op haer is, en den geest dengenen die haer betreden.

6 Ik den Heer heb u geroepen door de regtveerdigheid, en ik heb uwe hand gegrepen, en ik heb u bewaerd. En ik heb u gegeven tot een verbond des volks, tot een licht der heidenen :

7 Dat gy opendoen zoudt de oogen der blinden, en dat gy uitleiden zoudt uit de beslotene gevangnisse den gebonden, van den huize des kerkers die daer zitten in duisternissen.

8 Ik den Heer, dit is myn naem : myne glorie zal ik niemand anders geven, en mynen lof den gesnedenen afgodenbeelden.

9 De dingen die de eerste geweest zyn, ziet, die zyn gekomen : nieuwe dingen verkondig ik ook : eer zy opstaen zullen, zoo zal ik u die doen hooren.

10 Zingt den Heere een nieuw lied, zyn lof is van het uiterste der aerde : gy die nederdaelt in de zee, en hare volheid, gy eilanden, en hunne bewooners.

11 Laet opgeheven worden de woestyne en hare steden : Cedar zal in huizen woonen : looft gy bewooners der steenrotsen, van den top der bergen zullen zy roepen.

12 Zy zullen den Heere glorie stellen, en zynen lof zullen zy in de eilanden verkondigen.

13 Den Heer zal als een sterken uitgaen, als een oorlogsman zal hy den yver verweken : hy zal krysch en roepen : op zyne vyanden zal hy versterkt worden.

14 Ik heb altyd gezwezen, ik ben stil geweest, ik ben verduldig geweest, als eene vrouw die in barens nood is zal ik spreken : ik zal verstrooijen, en te zamen verslinden.

15 Ik zal woest maken de bergen en de heuvelen, en al hun gras zal ik verdroogen : en ik zal de vloedden stellen tot eilanden, en de staende wateren zal ik verdroogen.

16 En ik zal de blinden leiden in den weg die zy niet kennen, en in die paden, die zy niet geweten hebben, zal ik ze doen wandelen : ik zal de duisternissen voor hen stellen tot een licht, en de kromme plaetsen tot rechte : deze woorden heb ik hun gedaen, en ik heb ze niet verlaten.

17 Zy zyn achterwaerts gekeerd : laet ze beschaemd worden met beschaemdheid die betrouwen hebben in een gesneden beeld, die den gegoten beelde zeggen : Gy zyt onze goden.

18 Gy dooven hoort, en gy blinden ziet op om te zien.

19 Wie is er blind, dan myn knecht? en wie is er doof, dan die tot denwelken ik

myne boden gezonden heb? wie is er blind, dan dengenen die verkocht is? en wie is er blind, dan des Heeren knecht?

20 Die veel dingen ziet, zult gy niet gadeslaen? die open ooren hebt, zult gy niet hooren?

21 En den Heer heeft gewild, dat hy hem heilig maken zoude, en dat hy de wet groot achten zoude, en verheffen.

22 Maer het is geplunderd en verwoest volk: een strik der jongelingen zyn zy allegader, en in de kerkershuizen zyn zy verborgen: zy zyn geworden tot eenen roof, en daer is niemand die ze verlosse: tot eene berooving, en daer is niemand die zegge: Geeft ze wederom.

23 Wie is er onder u die dat hoore, aenmerke en luistere naer toekomende dingen?

24 Wie heeft Jacob gegeven tot eene beroovinge, en Israël den verdervers? is dat niet den Heer zelf, wien wy gezondigd hebben? en zy hebben in zyne wegen niet willen wandelen en zy hebben zyne wet niet gehoord.

25 En hy heeft op hem uitgestort de verbolgenheid zyns toorns, en eenen sterken oorlog, en hy heeft hem verbrand in het ronde, en hy heeft het niet gekend: en hy heeft hem ontstoken, en hy heeft het niet verstaen.

KAPITTEL XLIII.

EN nu dit zegt den Heer scheppende u Jacob, en makende u Israël: Wilt niet vreezen, want ik heb u verlost, en ik heb u geroepen met uwen naem: gy zyt myne.

2 Als gy door de wateren gaet, zoo zal ik met u zyn, en de vloedten zullen u niet overdekken: als gy in het vuur zult wandelen, zoo zult gy niet verbranden, en de vlamme zal in u niet branden:

3 Want ik den Heer uw God den heiligen van Israël uw behouder, heb tot uwe verzoeninge gegeven Egypten, en het Moorenland en Saba voor u.

4 Terwyl gy weerdig zyt geworden in myne oogen, en glorieus: zoo heb ik u liefgehad, en ik zal de menschen geven voor u, en de volken voor uwe ziel.

5 Wilt niet vreezen, want ik ben met u: van het oosten zal ik uw zaed aenbrengen, en van het westen zal ik u vergaderen.

6 Ik zal het noorden zeggen: Geeft: en het zuiden: Wilt niet beletten: brengt aen myne zonen van verre, en myne dochteren van het uiterste der aerde:

7 En alle dengenen die mynen naem aenroept, dien heb ik tot myne glorie geschapen, ik heb hem geformeerd en gemaakt.

8 Leidt buiten uit het blinde volk, en oogen hebbende: het doove, en het heeft ooren.

9 Alle de heidenen zyn vergaderd te zamen, en de geslachten zyn verzaemd: wie onder u mogt dit verkondigen, of wie zal ons doen hooren de dingen die de eerste zyn? laet ze dier getuigen geven, en laet ze geregiveerd worden, en laet ze hooren en zeggen: Waerachtiglyk.

10 Gy zyt myne getuigen, zegt den Heer, en myn knecht, denwelken ik verkoren heb: opdat gy het weten en my gelooven moogt, en dat gy verstaen moogt, dat ik het zelf ben. Voor my is geen God gemaakt, en na my zal er geen zyn.

11 Ik ben, ik ben den Heer, en daer is zonder my geen behouder.

12 Ik heb het verkondigd, en behouden: ik heb het doen hooren, en onder u is geen vreemde geweest: gy zyt myne getuigen, zegt den Heer, en ik ben God.

13 En van het beginsel ben ik het zelf, en daer is niemand die van myne hand verlosse: ik zal werken, en wie zal dat afkeeren?

14 Dit zegt den Heer uw verlosser, den heiligen van Israël: Om uwentwille heb ik in Babylonien gezonden, en ik heb alle de grendelen afgetrokken, en de Chaldeen die in hunne schepen gloriëren.

15 Ik ben den Heer uw heiligen, schepende Israël uw koning.

16 Dit zegt den Heer, die in de zee gegeven heeft eenen weg, en in de wateren der beken een pad.

17 Die den wagen en het peerd heeft uitgeleid: de heirschare en de krygsmagt, zy zyn te zamen ontslapen, en zy zullen niet opstaen: zy zyn heel verwreven als vlas, en zy zyn uitgebluscht.

18 Wilt niet gedachtig wezen der voorledene dingen, en de oude dingen wilt niet aenmerken.

19 Ziet, ik maak nieuwe dingen, en die zullen nu opstaen, gy zult ze voorwaer kennen: ik zal in de woestyne eenen weg stellen, en in de onbewandelde plaetse rivieren.

20 Het beest des velds zal my glorifiëren, de draken en struizen: om dat ik in de woestyne wateren gegeven heb, en rivieren in de plaetse zonder weg, om dat ik zoude te drinken geven mynen volke, mynen uitverkoren.

21 Dit volk heb ik voor my gemaakt, het zal mynen lof vertellen.

22 Gy hebt my niet aengeroepen, Jacob, noch gy hebt in my gearbeid, Israël.

23 Gy hebt my niet geofferd den ram van uw brandoffer, en met uwe slagtofferanden hebt gy my niet geglorifiëerd: Ik heb u niet doen slaven in de offerande, noch ik heb u arbied gegeven in den wieroek.

24 Gy hebt my met geld geen en calamus gekocht, en met den velle van uwe slagtofferanden hebt gy my niet dronken gemaakt. Maer gy hebt my toch doen slaven in uwe zonden, gy hebt my arbeid doen hebben in uwe boosheden.

25 Ik ben het, ik ben het zelf, die uwe boosheden uitwisch om mynentwille, en uwer zonden zal ik niet gedachtig wezen.

26 Brengt my wederom in het gedenken, en laet ons te zamen geoordeeld worden: vertelt het, is het dat gy iets hebt om geregtvaardigd te worden.

27 Uw eersten vader heeft gezondigd, en uwe bedieders hebben overtreden tegen my.

28 En ik heb de heilige prins en bekleet, ik heb Jacob gegeven ter doodinge, en Israël ter blasphemie.

KAPITTEL XLIV.

EN nu hoort, Jacob myn dienaar, en Israël denwelken ik verkoren heb:

2 Dit zegt den Heer u makende en figurende, van uws moeders buik af uw helper: Wilt niet vreezen myn knecht Jacob, en gy allerregisten, denwelken ik verkoren heb.

3 Want ik zal wateren uitstorten op den dorstigen, en vlooden op de drooge: ik zal mynen geest uitstorten op uw zaad: en myne gebenedydinge op uw geslachte.

4 En zy zullen groeijen tusschen de kruiden als wilgen omtrent de voorbyvlietende wateren.

5 Dezen zal zeggen: Den Heere behoort ik toe: en den anderen zal roepen in Jacobs naem, en dezen zal met zyne hand schryven: Den Heere: en in Israëls naem zal hy vergeleken worden.

6 Dit zegt den Heer den koning van Israël, en zyn verlosser den Heer der heirscharen: Ik ben den eersten, en ik ben den laetsten, en behalve my is er geen God.

7 Wie is er myns gelyk? die roepe en verkondige: en bediede my het vervolgen, van dat ik het oude volk gesteld heb: laet die hun verkondigen de toekomstige dingen, en die wezen zullen.

8 Wilt niet vreezen, noch wordt verslagen: van toen heb ik het u doen hooren, en ik heb het verkondigd: gy zyt myne getuigen. Is er een God zonder my, en een schepper, denwelken ik niet kenne?

9 De makers des afgods zyn allegader niets, en hunne allerlieftsten zullen hun niet baten: zy zyn getuigen van dien dat zy niet zien of verstaen, dat zy beschaemd moeten worden.

10 Wie heeft eenen God gemaakt, en eenig gesneden beeld gegoten, nergens toe nuttelyk?

11 Ziet, alle de mededeelers van dien zullen beschaemd worden: want het zyn werkmeesters uit de menschen: zy zullen alle verzamelen, zy zullen staen en beven van vreeze, en zy zullen te zamen beschaemd worden.

12 Den yzersmid heeft het met de vyl gewrocht: in de kolen en met den hamer heeft hy het gefigureerd, en hy heeft het gewrocht met den arm zyn sterkerheid: hy zal hongeren hebben en flauw worden, hy zal geen water drinken, en hy zal moede worden.

13 Den kunstenaar des houtwerks heeft de richtkooorde uitgestrekt, hy heeft dat gefigureerd met eene uithalende schave: hy heeft dat gemaakt met hoeskeffers, en met eenen passer heeft hy dat rond gemaakt: en hy heeft eens mans beeld gemaakt als eenen schoonen mensch woonende in den huize.

14 Hy heeft de cederboomen afgehouden, hy heeft eenen pekboom gehaald: en eenen eikenboom, die gestaen had onder de boomen des wouds: hy heeft eenen pijnboom geplant, denwelken den regen gevoed heeft.

15 En dien is den menschen geworden tot een vuur des heerds: hy heeft er afgemen, en hy is warm geworden: en hy heeft het ontstoken, en heeft brooden gebakken: maer van hetgene dat er overde, heeft hy eenen god gewrocht, en hy heeft hem aenbeden: hy heeft een gesneden beeld gemaakt, en hy heeft zich daervoor gebogen.

16 De helft van dien heeft hy met den vure verbrand, en van zyne helft heeft hy vleesch geëten: hy heeft een potgeregt gekookt, en hy is verzaad geweest, en is verwarmd, en hy heeft gezeid: Wel aen, ik ben warm geworden, ik ben den heerd gewaar geworden.

17 Maer van het overblyfsel van dien heeft hy eenen god en een gesneden beeld voor zich zelve gemaakt: hy wordt daervoor gebogen, en hy aenbidt dat, en bidt, zeggende: Verlost my, want gy zyt myn god.

18 Zy hebben het niet geweten, noch verstaen: want zy hebben vergeten dat hunne oogen niet zien zouden, en dat zy met hun hert niet verstaen zouden.

19 Zy herdenken in hunne gedachte niet, noch bekennen, noch zy gevoelen dat zy zeggen zouden: De helft daer af heb ik met den vure verbrand, en ik heb op zyne kolen brooden gebakken: ik heb vleesch gekookt en geëten, en zal ik van dat er overt eenen afgod maken? zal ik voor den blok van een hout nedervallen?

20 Zyn eene stuk is asche: een onwys hert heeft dat aenbeden, en hy zal zyne ziel niet verlossen, noch hy zal zeggen: By aventure is er eene bedriegery in myne regter hand.

21 Weest dezer dingen gedachtig, Jacob en Israël, want gy zyt myn dienaar, ik heb u gemaakt, myn knecht zyt gy Israël, vergeet myns niet.

22 Ik heb als eene wolke uwe boosheden uitgewischt, en als eenen nevel uwe zonden : keert wederom tot my, want ik heb u verlost.

23 Looft gy hemelen, want den Heer heeft barmhertigheid gedaen : maakt jolyt, gy uitersten van aerdryk, gy bergen geeft een wedergeluid des lofs, de bosschagie, en alle hare boomen : want den Heer heeft Jacob verlost, en Israël zal gloriëren.

24 Dit zegt den Heer uw verlosser, en uw maker uit den buik : Ik ben den Heer alle dingen doende, de hemelen uitspannende alleen, vastmakende de aerde, en niemand met my.

25 Van onweerde makende der wäerzeggers teekenen, en de toovenaers in razerny verkeerende. Keerende de wyzen achterwaerts om : en hunne wysheid dwaes makende.

26 Verwekkende het woord zyns knechts, en den raed zynrer boden volbrengende. Die tot Jerusalem zeg : Gy zult bewoond worden ; en den steden van Juda : Gy zult opgetimmerd worden, en hare verwoeste plaatsen zal ik opregten.

27 Die der diepte zeg : Weest verlaten, en uwe vloed zal ik droog maken.

28 Die Cyrus zeg : Gy zyt myn herder, en alle mynen wille zult gy volbrengen. Die tot Jerusalem zeg : Gy zult opgetimmerd worden ; en den tempel : Gy zult gefondeerd worden.

KAPITTEL XLV.

DIT zegt den Heer mynen gezalfden Cyrus wiens regter hand ik gegrepen heb, dat ik voor zyn aenzigt de heidenen onderdanig zoude maken, en der koningen ruggen keeren, en ik zal de deuren voor hem open doen, en de poorten zullen niet gesloten worden.

2 Ik zal voor u gaen : en ik zal de glorieusen der aerde vernederen : de metalen poorten zal ik heel in stukken breken, en de yzeren grendelen zal ik breken.

3 En ik zal u de verborgene schatten geven, en de verborgene dingen der verhoenheden : opdat gy weten moogt dat ik den Heer ben die uwen naem noem, Israëls God.

4 Om mynen knecht Jacob, en om Israël mynen uitverkorenen, en ik heb u genoemd met uwen naem : ik heb u vergeleken, en gy hebt my niet gekend.

5 Ik ben den Heer, en daer is geen meer : buiten my is er geen God : ik heb u gegord, en gy hebt my niet gekend :

6 Om dat zy weten zouden die van den opgang der zon zyn, en die van den ondergang zyn, dat er geen zonder my is : Ik ben den Heer, en daer is geen ander,

7 Makende het licht, en scheppende de duisternissen, makende vrede, en schepende het kwaed : ik ben den Heer alle deze dingen doende.

8 Dauwt gy hemelen van boven, en de wolken laet regenen den regtveerdigen : laet de aerde geopend worden, en laet ze voortbrengen den Zaligmaker : en laet de regtveerdigheid mede voortkomen : ik den Heer heb hem geschapen.

9 Wee dengenen die tegen zynen schepper zegt, een scherf van de aerde des lands van Samo : zal de potaerde haren potbakker zeggen : Wat maakt gy, en uw werk heeft de handen niet ?

10 Wee hem die den vader zegt : Wat genereert gy ? en der vrouwe : Wat baert gy ?

11 Dit zegt den Heer den heiligen van Israël zyn schepper : Vraegt my toekomende dingen over myne kinderen, en op het werk myner handen beveelt my.

12 Ik heb de aerde gemaakt, en ik heb den mensch op haer geschapen : myne handen hebben de hemelen uitgespannen, en alle haren heire heb ik bevolen.

13 Ik heb hem verwekt ter regtveerdigheid, en alle zyne wegen zal ik te regte beschikken : hy zal myne stad optimmeren, en myne gevangennisse zal hy laten gaen, niet door prys of door gaven, zegt den Heer den God der heirscharen.

14 Dit zegt den Heer : Den arbeid van Egypten, en de koopmanschap van het Moorenland, en Sabaim de hooge mannen zullen tot u overkomen, en zy zullen uwe zyn : Zy zullen u nawandelen, gebonden met handboeijen zullen zy reizen : en zy zullen u aanbidden, en u smeekende bidden : Alleenlyk in u is God, en zonder u is er geen God.

15 Voorwaer gy zyt een verborgene God, Israëls God den zaligmaker.

16 Zy zyn beschaemd en alle van schaemte rood geweest : de stichters der dolingen zyn te zamen weggegaen ter beschaemtheid.

17 Israël is behouden in den Heere met eene eeuwige zaligheid : gy zult niet beschaemd worden, en gy zult u niet schamen tot in de eeuwe der eeuwen.

18 Want dit zegt den Heer scheppende de hemelen, denzelven Heer figurerende de aerde, en die makende, hy is haer schepper : hy heeft ze niet te vergeefs geschapen : om dat zy bewoond zoude worden heeft hy die gemaakt. Ik ben den Heer, en daer is geen ander.

19 Ik heb in het verborgen niet gesproken, in eene duistere plaats der aerde : ik heb Jacobs zaden niet gezeid : Zoekt my te vergeefs. Ik ben den Heer sprekende regtveerdigheid, verkondigende regte dingen.

20 Wordt vergaderd en komt, en naekt te zamen die behouden zyt uit de heidenen : zy hebben niet geweten die het hout van hun snydsel opheffen, en zy bidden den god die niet zalig maekt.

21 Verkondigt en komt, en houdt raed te zamen : wie heeft dat doen hooren van den beginne, van toen dat te voren gezeid ? ben ik niet den Heer, en daer is voorts geen God zonder my ? daer is geen regtveerdig en behoudende God zonder my.

22 Bekeert u tot my, en gy zult zalig wezen, alle gy einden der aerde : want ik ben God, en daer is geen ander.

23 By my zelve heb ik gezworen, uit mynen monde zal gaen het woord der regtveerdigheid, en het zal niet wederkeeren : want my zullen alle knieën gebogen worden, en alle tongen zweren.

24 Aldus in den Heer, zal hy zeggen, zyn de regtveerdigheden myne en de heerlijkheid : tot hem zullen zy alle komen en beschaemd worden die hem wederstaen.

25 In den Heer zal geregtveerdigd en geprezen worden al het zaed van Israël.

KAPITTEL XLVI.

BEL is gebroken, Nabo is vermorzeld : hunne beelden zyn geworden den beesten en den vee, uwe lasten van zwaren gewigte tot vermoeidheid.

2 Zy zyn heel verdwenen en te zamen vermorzeld : zy hebben niet mogen zalig maken dengenen die ze droeg, en hunne ziel zal in de gevangenis gaen.

3 Hoort my, gy Jacobs huis, en al het overblyfsel des huis van Israël, die gedragen wordt van mynen buik, die van my in de moeder gedragen wordt.

4 Tot den ouderdom ben ik denzelven, en tot de grysheid zal ik dragen : ik heb het gemaekt, en ik zal het halen : ik zal het dragen, en zalig maken.

5 Wien hebt gy my vergeleken, en gelyk geacht, en geleken, en wien hebt gy my gelyk gemaekt ?

6 Die het goud te hoope brengt, uit den buidel, en het zilver met eene wage weegt : hurende eenen goudsmid, dat hy eenen god maken zoude : en zy vallen neder, en aanbidden.

7 Zy dragen dien op hunne schouderen dragende, en stellende dien in zyne plaats : en hy zal staen, en van zyne plaats niet beroerd worden. Maer ook als zy tot hem roepen zullen, zoo zal hy het niet hooren :

van de tribulatie zal hy ze niet verlossen.

8 Weest dezès gedachtig, en wordt beschaemd : keert wederom ter herte, gy overtreeders.

9 Weest gedachtig des voorleden ouden tyds, want ik ben God, en daer is voorts meer geen God, noch daer is iemand myns gelyke :

10 Verkondigende het laetste van het beginsel, en van het beginsel dat er nog niet gedaen is, zeggende : Myn raed zal staen, en al myn wille zal geschieden :

11 Roepende van het oosten den vogel, en van verre lande den man van mynen wille : en ik heb gesproken, en ik zal het aanbrennen : ik heb het geschapen, en ik zal het doen.

12 Hoort my gy die hard van herte zyt, die verre zyt van de regtveerdigheid.

13 Ik heb myne regtveerdigheid naby gebracht, en zy zal niet verre gesteld worden, en myne zaligheid zal niet toeven. Ik zal in Sion zaligheid geven, en in Israël myne glorie.

KAPITTEL XLVII.

DAELT neder, zit in het stof, gy maegd, dochter van Babylonien, zit op de aerde : daer is geen stoel voor de dochter der Chaldeen, want gy zult voortaan niet meer genoemd worden week en teeder.

2 Neemt den molen en maelt meel : maekt bloot uwe leelykheid, ontdekt uwe schouren, ontdekt uwe beenen, gaet door de vlooden.

3 Uwe schande zal ontdekt worden, en uwe versmadelykheid zal gezien worden : ik zal wrake nemen, en my zal geen mensch wederstaen.

4 Onzen verlosser, den Heer der heirscharen is zyn naem, den heiligen van Israël.

5 Zit zwygende, en gaet in de duisternissen, dochter der Chaldeen : want gy zult voorts niet genoemd worden de vrouw der koningryken.

6 Ik ben gram op myn volk, ik heb myne erfenisse besmet, en ik heb ze gegeven in uwe hand : gy hebt hun geene barmhertigheden gesteld : op den ouden hebt gy uw jok zeer bezwaerd.

7 En gy hebt gezeid : In der eeuwigheid zal ik vrouw wezen : gy hebt deze dingen op uw hert niet gelegd, noch gy zyt uws uiterste gedachtig geweest.

8 En nu hoort dit, gy delicate, en vryelyk woonende, die zegt in uw hert : Ik ben het, en behalve my is daer niemand meer : ik zal geene weduwe ziten, en ik zal geene onvruchtbaerheid weten.

9 Deze twee zullen u onverzienlyk komen in eenen dag, onvruchtbaerheid en weduw-

schap. Allegader zyn zy op u gekomen om de menigte uwer tooveryen, en om de onmatelike hardheid uwer toovenaers.

10 En gy hebt betrouwen gehad in uwe kwaedheid, en gy hebt gezeid : Daer is niemand die my ziet. Uwe wysheid en deze uwe wetenheid heeft u bedrogen. En gy hebt gezeid in uw hert : Ik ben het, en anders geene.

11 Het kwaed zal over u komen, en gy zult zynen oorsprong niet weten : en de ellendigheid zal op u vallen, dewelke gy niet zult kunnen verzoenen : u zal onverzienlyk katyvigheid overkomen, die gy niet weten zult.

12 Staet met uwe toovenaers, en met de menigte uwer tooveryen, in dewelke gy gearbeid hebt van uwe jongheid af, of u by aventure iets helpen mogte, of dat gy mogt sterker worden.

13 Gy hebt gefalgeerd in de menigte uwer raden : laet de waerzeggers des hemels staen en u behouden, die de sterren aenschouwden, en telden de maenden, dat zy daeruit u zouden verkondigen de dingen die u toekomende zyn.

14 Ziet zy zyn geworden als stroo, het vuur heeft ze verbrand : zy zullen hunne ziel niet verlossen van de hand der vlamme : het zyn geene gloeiende kolen, daer zy af warm mogten worden, noch het is een heerd, dat zy daeraen zitten zouden.

15 Alzoo zy u geworden alle de dingen daer gy in gearbeid hadt : uwe kooplieden van uwe jongheid, een iegelyk heeft in zynen weg gedood : daer is niemand die u behoude.

KAPITTEL XLVIII.

HOORT dit, gy huis van Jacob, die Israël genoemd wordt met den name, en die uit de wateren van Juda gekomen zyt, die daer zweert in den naem des Heeren, en gedachtig zyt Israëls God, niet in de waarheid noch in de regtveerdigheid.

2 Want van de heilige stad zyn zy geroepen, en op den God van Israël zyn zy gevestigd : Heere der heirscharen is zynen naem.

3 De eerste dingen heb ik van toen verkondigd, en uit mynen mond zyn zy uitgegaen, en ik heb ze doen hooren : onverzienlyk heb ik het gewrocht, en zy zyn gekomen.

4 Want ik wist wel dat gy hard zyt, en dat uw nek eene yzeren zenuwe is, en uw voorhoofd metalen.

5 Ik heb het u te voren gezeid van toen : eer zy kwamen zoo heb ik het u te kennen gegeven, opdat gy by aventure niet zeggen zoudt : Myne afgoden hebben deze dingen

gedaen, en myne gesnedene en gegotene beelden hebben deze dingen bevolen.

6 Dat gy gehoord hebt, beziet het al : maer hebt gy het verkondigd? Ik heb u nieuwe dingen doen hooren van toen, en zy zyn bewaerd geweest die gy niet weet :

7 Nu zyn die geschapen, en niet van dien tyd : en voor den dag, en gy hebt ze niet gehoord, dat gy by aventure niet zegt : Ziet ik heb ze geweten.

8 Gy hebt ze noch gehoord, noch gekend, noch uwe oor is van toen geopend geweest : want ik weet dat gy overtredende overtreden zult, en eenen overtreders van den buik heb ik u genoemd.

9 Om myns naems wille zal ik mynen toorn verre weg doen : en met mynen lof zal ik u breidelen, opdat gy niet vergaet.

10 Ziet, ik heb u gelouterd, maer niet als zilver, ik heb u uitverkoren gemaakt in den oven der armoede.

11 Om mynentwille, om mynentwille zal ik het doen, dat ik niet geblasphemeerd worde : en myne glorie zal ik geen anderen geven.

12 Hoort my, Jacob, en Israël denwelken ik roep : ik zelve, ik ben den eersten en den laetsten.

13 En myne hand heeft de aerde gefondeerd, en myne regter hand heeft de hemelen gemeten : ik zal ze roepen, en zy zullen te zamen staen.

14 Wordt vergaderd gy allegader, en hoort : wie van dien heeft deze dingen verkondigd? Den Heer heeft hem bemind, hy zal zynen wille doen in Babylonien, en zynen arm in de Chaldeen.

15 Ik, ik heb gesproken, en heb hem geroepen : ik heb hem aangebragt, en zyn weg is voorspoedig geworden.

16 Komt tot my, en hoort dat : ik heb van het beginsel in het verborgen niet gesproken : van den tyd eer dat het geschiedde zoo was ik daer : en nu heeft my den Heer God gezonden, en zyn geest.

17 Dit zegt den Heer uw verlosser, den heiligen van Israël : Ik ben den Heer uw God, leerende u oorbaerlyke dingen, regerende u in den weg daer gy in wandelt.

18 Och of gy myne geboden waargenomen hadt : zoo zoude uw vrede als eenen vloed gemaakt zyn geweest, en uwe regtveerdigheid als de golven der zee.

19 En uw zaed zoude als zand geweest zyn, en het geslacht uws buiks als zyne steenkens : het zou niet verstorven zyn, en zyn naem zoude niet vergaen zyn van mynen aenzigte.

20 Gaet uit Babylonien, vliedt van de Chaldeen, in de stemme des verheugens verkondigt : maekt dat men dit hoore, en

brengt het uit totaen de uitersten der aerde. Zegt : Den Heer heeft zynen knecht Jacob verlost.

21 Zy hebben geen dorst gehad in 'de woestyn, toen hy ze uitleidde : hy heeft hun water uit den steen voortgebragt, en hy heeft de steenrotse gekloven, en de wateren hebben gevloeid.

22 De ongoddelyken hebben geen vrede, zegt den Heer.

KAPITTEL XLIX.

HOORT toe, gy eilanden, en luistert toe, gy volken van verre : Den Heer heeft my van den buik geroepen, van myns moeders buik is hy myns naems gedachtig geweest.

2 En hy heeft mynen mond gesteld als een scherp zweerd : in de schaduwe zyner hand heeft hy my beschermd, en hy heeft my gesteld als eenen uitgekozen pyl : in zynen pylkoker heeft hy my verborgen.

3 En hy heeft my gezeid : Myn knecht zyt gy Israël, want in u zal ik gloriëren.

4 En ik heb gezeid : Te vergeefs heb ik gearbeid, zonder zake, en ydelyk heb ik myne sterkheid verdaen : zoo is dan myn oordeel by den Heer, en myn werk by mynen God.

5 En nu zegt den Heer, scheppende my uit den buik zich tot eenen knecht, dat ik Jacob wederom brengen zoude tot hem, en Israël zal niet vergaderd worden : en ik ben geglorifiëerd geweest in des Heeren oogen, en myn God is myne sterkheid geworden.

6 En hy heeft gezeid : Het is lutel dat gy my zoudt een knecht zyn om te verwekken de geslachten van Jacob, en om den overgebleven gist van Israël te bekeeren : Ziet, ik heb u gegeven tot een licht der heidenen, dat gy myne zaligheid zyn zoudt tot het uiterste der aerde :

7 Dit zegt den Heere den verlosser van Israël, zyn heiligen, tot eene versmadelyke ziele, tot een verfoeid volk, tot den knecht der heeren : De koningen zullen zien, en de prinszen zullen te zamen opstaen, en zy zullen aanbidden om den Heer, want hy getrouw is, en den heiligen van Israël die u verkozen heeft.

8 Dit zegt den Heer : In den aengenamen tyd heb ik u verhoord, en in den dag der zaligheid heb ik u geholpen : en ik heb u bewaerd, en ik heb u gegeven tot een verbond des volks, dat gy de aerde verwekken zoudt, en bezitten de verstrooide erfenissen :

9 Dat gy zeggen zoudt den genen die gevangen zyn : Gaet uit : en den genen die in duisternissen zyn : Wordt onstopt. Op de wegen zullen zy weiden, en in alle effen plaatsen zyn hunne weiden.

10 Zy zullen noch honger noch dorst hebben, en de hitte en de zon zal ze niet slaen : want hun ontfermer zal ze regeren, en aen de fonteinen der wateren zal hy ze te drinken geven.

11 En ik zal alle myne bergen stellen tot eenen weg, en myne paden zullen verheven worden.

12 Ziet deze zullen van verre komen, en ziet die van het noorden en van de zee, en deze van zuidenland.

13 Looft gy hemelen, en verheugt u gy aerde, en gy bergen zingt den lof met jolyt : want den Heer heeft zyn volk vertroost, en zyner armen zal hy ontfermen.

14 En Sion heeft gezeid : Den Heer heeft my verlaten, en den Heer heeft myns vergeten.

15 Is het mogelyk dat eene vrouw zoude haer sprakeloos kind vergeten, dat zy niet zoude ontfermen den zoon haers buiks ? en al ware het dat zy het vergate, ik zal nogtans uws niet vergeten.

16 Ziet in myne handen heb ik u beschreven : uwe muren zyn altyd voor myne oogen.

17 Uwe timmerlieden zyn gekomen : uwe verdervers en verstrooijers zullen van u uitgaen.

18 Heft op uwe oogen in het ronde en ziet, alle deze zyn vergaderd, zy zyn u gekomen : ik leef, zegt den Heer, dat gy met alle deze zult als met een sieraed gekleed worden, en gy zult ze u zelve omhangen als eene bruid.

19 Want uwe woestynen, en uwe verlatene plaatsen, en het land uwer vervallinge, zullen nu te engé zyn voor de bewooners, en zy zullen verre ter vlugt gedreven worden die u verslonden.

20 Nog zullen de kinderen uwer onvruchtbaerheid in uwe ooren zeggen : De plaats is my eng, maekt my ruimte dat ik wonen mag.

21 En gy zult zeggen in uw herte : Wie heeft my deze voortgebragt ? ik ben onvruchtbaer en niet barende, overgevoerd en gevangen : en wie heeft deze opgevoed ? ik ben eene verlatene en alleene : en waer waren deze ?

22 Dit zegt den Heer den God : Ziet ik zal tot de heidenen myne hand opheffen, en tot de volken zal ik myn teeken verheffen. En zy zullen uwe zonen brengen in de armen, en uwe dochteren zullen zy op de schouderen dragen.

23 En de koningen zullen uwe voedsterheeren zyn, en de koninginnen uwe voedsteren : met geneigden hoofden ter aerde zullen zy u aanbidden, en het stof uwer voeten zullen zy lekken. En gy zult weten

dat ik den Heer ben, over wien niet zullen beschaemd worden die hem verwachten.

24 Zal den roef van den sterken genomen worden? of dat gevangen is van den vromen, zal dat mogen ontslagen wezen?

25 Want dit zegt den Heer: Waerachtiglyk dat gevangen is, zal van den sterken genomen worden: en dat weggenomen is van den vromen, zal behouden worden. Maer degenē die u geoordeeld hebben zal ik oordeelen, en uwe kinderen zal ik behouden.

26 En ik zal uwe vyanden spyzen met hun vleesch: en als met moste zullen zy met hunnen bloede dronken worden: en alle vleesch zal weten dat ik den Heer ben u ontslagende, en uw verlosser den sterken van Jacob.

KAPITTEL L.

DIT zegt den Heer: Welk is dezen scheibrief van uwe moeder, waarmede ik ze verlaten heb? of wie is myn schuldheer denwelken ik u verkocht heb? ziet om uwe ongerechtigheid zyt gy verkocht, en om uwe booze overdaed heb ik uwe moeder verlaten.

2 Want ik ben gekomen, en daer was niemand: ik heb geroepen, en daer was niemand die het hoorde. Is myne hand verkort en gekleind, dat ik niet zoude kunnen verlossen? of is in my geene magt om te bevryden? Ziet door myne straffinge zal ik de zee verwoest maken, ik zal de vloedten tot eene drooge plaets stellen: de visschen zullen verrotten zonder water, en zy zullen sterfen van dorst.

3 Ik zal de hemelen overtrekken met duisternissen, en eenen zak zal ik hun overkelstel stellen.

4 Den Heer heeft my eene welgeleerde tonge gegeven, dat ik weten zoude te onderhouden dengenen die vermoeid is met den woorde: hy regt op des morgens, des morgens regt hy my de oore op, dat ik hem hooren zoude als den meester.

5 Den Heer God heeft my de oore geopend, en ik zeg er niet tegen: ik ben niet achterwaerts gegaen.

6 Myn ligchaem heb ik gegeven den slaenden, en myne wangen den uitrukkenden: myn aenzigt heb ik niet afgekeerd van de berispende en bespouwende.

7 Den Heer den God is myn helper, daarom ben ik niet beschaemd: daarom heb ik myn aenzigt gesteld als eenen allerhardsten steen, en ik weet dat ik niet zal beschaemd worden.

8 Hy is naby die my regtveerdig maekt, wie zal tegen my spreken? laet ons te zamen staen, wie is myn tegenpartyder? hy kome tot my.

9 Ziet den Heer den God is myn helper: wie is er die my verdoemen mag? Ziet zy zullen allegader als een kleed versleten worden, de motte zal ze eten.

10 Wie is er van u den Heer vreezende, hoorende de stemme zyns knechts? die in de duisternissen gewandeld heeft, en dien geen licht is dat hy hope in den naem des Heeren, en steune op zynen God.

11 Ziet gy zyt allegader het vuur ontstekende, omgord met vlammen, wandelt in het licht uws vuers, en in de vlammen die gy ontstoken hebt: van myne hand is u dit geschied, in pynen zult gy slapen.

KAPITTEL LI.

HOORT my die daer volgt dat regtveerdig is, en die den Heere zoekt: merkt op den steen, daer gy uit gehouwen zyt, en op het hol des puts daer gy af gesneden zyt.

2 Merkt op Abraham uwen vader, en op Sara die u gebaerd heeft: want ik heb hem maer een geroepen, en ik heb hem gebenedyd, en ik heb hem vermenigvuldigd.

3 Den Heer dan zal Sion vertroosten, en hy zal vertroosten alle hare vervallingen: en hy zal hare verwoestheid stellen als hertenlust, en hare verlatenheid als den hof des Heeren. Blydschap en vrolykheid zal daerin gevonden worden, dank en lofzang.

4 Merkt op my myn volk, en myn geslachte hoort my: want eene wet zal van my uitgaen, en myn oordeel zal ten lichte der volken rusten.

5 Myn regtveerdigen is naby, myn zaligmaker is uitgegaen, en myne armen zullen de volken oordeelen: my zullen de eilandten verwachten, en mynen arm zullen zy verbeiden.

6 Heft opwaerts ten hemel uwe oogen, en beziet onder de aerde nederwaerts: want de hemelen zullen als een rook smelten, en de aerde zal als een kleed versleten worden, en hare bewooners zullen als deze vergaen: Maer myne zaligheid zal in der eeuwigheid wezen, en myne regtveerdigheid zal niet gebreken.

7 Hoort my, gy die den regtveerdigen kent myn volk, myne wet is in hunne herten: wilt niet ontzien het verwyf der menschen, en hunne blasphemien wilt niet vreezen.

8 Want gelyk een kleed alzoo zal ze den worm eten: en als wol zoo zal hen de motte verslinden: Maer myne zaligheid zal in der eeuwigheid wezen, en myne regtveerdigheid tot de geslachten der geslachten.

9 Staet op, staet op, doet sterkheid aen, ó gy arm des Heeren: staet op gelyk van ouds hier voortyds, in de geslachten der eeuwen. Hebt gy niet den hooveerdigen geslagen, den draek gewond?

10 Hebt gy niet de zee verdroogd, het water van de magtige diepte : die de diepte der zee tot eenen weg gesteld hebt, dat de verlosten daer door gaen zouden?

11 En nu die verlost zyn van den Heere, zullen wederom komen, en zy zullen in Sion komen lovende, en eeuwige blydschap zal zyn op hunne hoofden, blydschap en vrolykheid zullen zy houden, pyne en zuchtinge zullen vlieden.

12 Ik, ik zelve zal u vertroosten : wie zyt gy dat gy vreezen zoudt van eenen sterfelyken mensch, en van des menschen zoon, denwelken als hooi verdorren zal?

13 En gy hebt vergeten den Heer uwen maker, die de hemelen gespannen heeft, en de aerde gefondeerd : en gy hebt gevreesd doorgaens den ganschen dag van het aanzigt zyns toorns, die u kwelde en voorgenomen had te verderven : waer is nu den razenden toorn des kwellers?

14 Haestelyk zal hy komen gaende om open te doen, en hy zal niet doodslaen tot de gansche vernielinge, noch zyn brood zal gebreken.

15 Maer ik ben den Heer uw God, die de zee verstoort, en hare baren heffen op : Heere der heirscharen is myn naem.

16 Ik heb myne woorden gesteld in uwen mond, en in de schaduwe myner hand heb ik u beschermd, dat gy de hemelen planten zoudt, en de aerde fonderen : en tot Sion zeggen : Myn volk zyt gy.

17 Wordt verheven, wordt verheven, staet op Jerusalem, die gedronken hebt uit de hand des Heeren den kelk zynen gramschap : tot den grond van den kelk des slaeps hebt gy gedronken, en gy hebt gedronken tot den giste.

18 Daer is niemand die ze onderhoude van alle de kinderen die zy voortgebragt heeft : en daer is niemand die hare hand aengrypt uit alle de kinderen die zy opgevoed heeft.

19 Twee dingen zyn er die u tegen gekomen zyn : wie zal bedroefd worden over u? verwoestheid, en vernieling, en den honger, en het zweerd, wie zal u vertroosten?

20 Uwe kinderen zyn verworpen, zy hebben geslapen in het begin van alle wegen, als eene bestrikte wilde geite : vol van des Heeren verbolgenheid, van de straffinge uws Gods.

21 Daerom hoort dit gy arm vrouwken, en dronken niet van wyne.

22 Dit zegt uw heerschapper den Heer, en uw God, die vechten zal voor zyn volk : Ziet ik heb van uwe hand genomen den kelk des slaeps, den grond van den kelk myner verbolgenheid, gy zult dien voorts niet meer drinken.

23 En ik zal dien stellen in hunne hand, die u vernederd hebben, en uwer ziele gezeid hebben : Buigt u, dat wy daer over doorgaen : en gy hebt uw ligchaem gesteld als aerde, en als eenen weg den voorbygaenders.

KAPITTEL LII.

STAET op, staet op, doet aen uwe sterksheid Sion, doet aen de kleederen uwer glorie Jerusalem, stad des heiligen : want den onbesneden en onzuiveren zal voorts niet meer maken door u te gaen.

2 Schudt u uit het stof, staet op, zit Jerusalem : ontbindt de banden van uwen hals, gy gevangene dochter van Sion.

3 Want dit zegt den Heer : Om niet zyt gy verkocht, en zonder geld zult gy gelost worden.

4 Want dit zegt den Heer God : In Egypten is myn volk nedergedaeld eerstmael, om dat het daer een uitlandsche bewooner zyn zoude : en Assur heeft zonder eenige oorzaak hem geweldig onregt gedaen.

5 En is hier iets voor my, zegt den Heer, aengezien dat myn volk om niet weggeleid is? Hunne heerschappers doen ongerechtiglyk, zegt den Heer, en altoos den geheelen dag wordt mynen naem geblasphemeerd.

6 Daerom zal myn volk mynen naem weten in dien dag : want ziet ik zelf, die daer sprak, ben tegenwoordig.

7 Hoe schoon zyn op de bergen de voeten van dengenen die den vrede verkondigt en preekt : die het goed verkondigt, die de zaligheid preekt, zeggende tot Sion : Uw God zal regeren!

8 De stemme uwer wachters : zy hebben de stemme opgeheven, zy zullen te zamen loven : want zy zullen het oog aen oog zien als den Heer Sion zal bekeerd hebben.

9 Verblydt u en looft te zamen, gy woestynen van Jerusalem : want den Heer heeft zyn volk vertroost, hy heeft Jerusalem verlost.

10 Den Heer heeft zynen heiligen arm bereid in de oogen van alle de heidenen : en alle de hoeken der aerde zullen zien de zaligheid onzes Gods.

11 Gaet weg, gaet weg, gaet daer uit, het besmette wilt niet aentasten : gaet uit het midden van haer, wordt gezuiverd die des Heeren vaten draegt.

12 Want gy zult met geen gerucht uitgaen, noch gy zult met der vlugte haestelyk loopen : want den Heer zal voor u gaen, en God van Israël zal u vergaderen.

13 Ziet myn knecht zal het verstaen, hy zal verheven worden en opgevoerd, en hy zal zeer hoog wezen.

14 Gelyk er velen over u verbaesd zyn ge-

weest, alzoo zal zyn aenzien onder de mannen zonder glorie wezen, en zyne gedaente onder de zonen der menschen.

15 Dezen zal veel heidenen besproeijen, over hem zullen de koningen hunnen mond toe houden : want denwelken van hem niet verteld was, die hebben het gezien : en die het niet gehoord hadden, hebben het aengemerkt.

KAPITTEL LIII.

WIE heeft onzen gehoorde geloofd? en wien is den arm des Heeren geopenbaerd?

2 En hy zal opgaen als een spruitken voor hem, en gelyk een wortel van de dorstige aerde : hy heeft geene gedaente noch schoonheid : en wy hebben hem gezien, en daer was geen aenschouwen, en wy hebben hem begeerd :

3 Versmaed en den laetsten der mannen, eenen man vol smarten, en krankheid beproevende : en als verborgen was zyn aenzigt en versmaed, waerom dat wy hem ook niet geacht hebben.

4 Voorwaer hy heeft onze kwalen geleden, en onze smarten heeft hy gedragen : en wy hebben hem geacht als eenen melaetschen en geslagen van God, en vernederd.

5 Maer hy is gewond geweest om onze boosheden, en gekwetst om onze groote misdaden : de kastydinge onzes vredes was op hem, en met zyne stramen zyn wy genezen.

6 Wy allegader hebben als schapen gedood, een iegelyk is in zynen weg afgeweken : en den Heer heeft op hem gelegd de boosheid van ons allen.

7 Hy is geofferd geweest, om dat hy het gewild heeft, en hy heeft zynen mond niet opengedaen : als een schaep zal hy ter doodinge geleid worden, en als een lam voor den genen die het scheert, zal hy stom wezen, en hy zal zynen mond niet opendoen.

8 Van de bangheid en van het oordeel is hy weggenomen : wie zal zyne generatie uitspreken? want hy is afgesneden van de aerde der levenden : om de groote misdaed myns volks heb ik hem geslagen.

9 En hy zal de ongoddelyken geven voor de begravinge, en den ryken voor zyne dood : om dat hy geene boosheid gedaen heeft, noch bedrog in zynen mond geweest is.

10 En den Heer heeft hem willen heel in stukken breken in de krankheid : is het dat hy voor de zonde zyne ziel stelt, zoo zal hy langdurig zaed zien, en den wil des Heeren zal door zyne hand voorspoedigen voortgang hebben.

11 Om dat zyne ziel gearbeid heeft, zal hy zien en verzaed worden : door zyne kennis zal er dezen myn regtveerdig knecht veel regtveerdig maken, en hunne boosheden zal hy dragen:

12 Daerom zal ik er hem zeer veel bedeele, en der sterken rooven zal hy deelen, om dat hy ter dood zyne ziel geleverd heeft, en dat hy met den misdadigen gerekend is geweest : en hy heeft de zonden van velen gedragen, en voor de overtreders gebeden.

KAPITTEL LIV.

LOOFST gy onvruchtbare die niet baert : zingt lof en briescht die niet baerde : want meer kinderen heeft de verlatene, dan degene die eenen man heeft, zegt den Heer.

2 Verbreidt de plaetse uwer tente, en rekt uit de vellen van uwe tabernakelen, en spaert niet : maakt uwe zeelkens lang, en maakt uwe spannagelen vast.

3 Want gy zult u daer door maken ter regter en ter linker zyden : en uw zaed zal de heidenen beërven, en het zal de verlatene steden bewoonen.

4 Wilt niet vreezen, want gy zult niet ter schande worden, noch gy zult van schaemten rood worden : want gy zult u niet schamen, want gy zult de beschaemdheden uwer jongheid vergeten, en het verwyf van uw weduwschap zult gy voortaan niet meer gedenken.

5 Want hy zal heerschappy over u hebben die u gemaakt heeft ; den Heer der heirscharen is zyn naem : en uw verlosser den heiligen van Israël zal den God van geheel aerdryk genoemd worden.

6 Want als eene verlatene vrouwe en treurig van geeste heeft u den Heer geroepen, en eene huisvrouw van de jongheid af verworpen, heeft uwen God gezeid.

7 Eenen oogenblik en een luttelken heb ik u verlaten, en met groote barmhertigheden zal ik u vergaderen.

8 In eenen oogenblik der verbolgenheid heb ik myn aenzigt een weinig van u verborgen, en in eene eeuwige barmhertigheid heb ik uws ontfermt : heeft gezeid uw verlosser den Heer.

9 Dit is my als in de dagen van Noë, denwelken ik gezworen heb, dat ik de wateren van Noë voorts niet meer brengen zoude op de aerde : alzoo heb ik gezworen dat ik op u niet gram zyn zoude, en dat ik u niet straffen zoude.

10 Want de bergen zullen bewogen worden, en de heuvelen zullen beven : maer myne barmhertigheid zal van u niet scheiden, en het verbond van mynen vrede zal

niet verroerd worden : heeft gezeid uw ontfermer den Heer.

11 Gy arme met het onweder geslagen zonder eenigen troost. Ziet, ik zal uwe steenen vervolgens leggen, en ik zal u fonderen met sappieren.

12 En ik zal stellen van jaspissteen uw voorgeweër : en uwe poorten van gesnedene steenen, en alle uwe palen met lustige steenen :

13 Alle uwe kinderen geleerd van den Heer : en veelheid des vredes uwen kinderen.

14 En met regtveerdigheid zult gy gefondeerd worden : gaet verre van de valsche beschuldige, want gy zult niet vreezen : en van de verschriktheid, want die zal u niet genaken.

15 Ziet, den vreemden bywooner zal komen, die met my niet was : die wylen uw vreemdeling was, zal met u verzaemd worden.

16 Ziet, ik heb den smid geschapen, blazende in het vuer de kolen, en voortbrengende een instrument tot zynen werke, en ik heb den doodslager geschapen om te vernielen.

17 Alle instrument dat gemaakt is tegen u, zal niet voorspoedig wezen : en alle tonge die u wederstaet in het oordeel, zult gy oordeelen. Dit is de erfenisse van des Heeren dienaers, en hunne regtveerdigheid by my, zegt den Heer.

KAPITTEL LV.

ALE gy dorstigen komt tot de wateren : en die geen geld hebt komt haestelyk, koopt, en eet : komt, koopt zonder geld, en zonder eenige wisseling, wyn en melk.

2 Waerom hangt gy uw geld, en niet aen brooden, en uwen arbeid, en niet tot verzaetheid? Hoort my hoorende, en eet het goed, en uwe ziel zal in de vettigheid verlustigd worden.

3 Neigt uwe oor, en komt tot my : hoort, en uwe ziel zal leven, en ik zal met u een eeuwig verbond maken, Davids getrouwe bermhertigheden.

4 Ziet, ik heb hem gegeven tot eenen getuige den volken, tot eenen vorst en meester den heidenen.

5 Ziet, het volk dat gy niet kendet zult gy roepen : en de heidenen die u niet gekend hebben, zullen tot u loopen, om den Heere uwen God, en den heiligen van Israël, want hy u geglorifiëerd heeft.

6 Zoekt den Heer als hy mag gevonden worden : roept hem aen als hy by is.

7 Dat den ongoddelyken verlaet zynen weg, en den ongeregtigen man zyne gedachten, en laet hem wederkeeren tot den

Heere, en hy zal zyns ontfermen, en tot onzen God : want hy overtuigt in het vergeven.

8 Want myne gedachten zyn uwe gedachten niet : noch uwe wegen zyn myne wegen, zegt den Heer.

9 Want gelyk de hemelen verheven worden van de aerde, alzoo zyn myne wegen verheven van uwe wegen, en myne gedachten van uwe gedachten.

10 En gelyk den regen en den sneeuw nederdaelt van den hemel, en keert daer voorts niet wederom, maer maekt de aerde dronken, en begiet die, en doet die uitspruiten, en geeft zaed den zaeijer, en brood den eter :

11 Alzoo zal myn woord zyn, dat uit mynen mond gaen zal : het zal tot my niet ledig wederkeeren, maer het zal doen al dat ik gewild heb, en het zal voorspoedig wezen in de dingen daer ik het toe gezonden heb.

12 Want in blydschap zult gy uitgaen, en in vrede zult gy geleid worden : de bergen en heuvelen zullen voor u lof zingen, en alle de boomen des lands zullen met de handen te zamen slaen.

13 Voor klein distelachtig onkruid zullen abeelboomen opgaen : Voor netelen zal mirtus wassen : en den Heer zal vernaemd wezen tot een eeuwig teeken, dat niet zal afgenomen worden.

KAPITTEL LVI.

DIT zegt den Heer : Onderhoudt het oordeel, en doet regtveerdigheid : want myne zaligheid is naby om te komen, en myne regtveerdigheid om geopenbaerd te worden.

2 Zalig is den man, die dat doet, en des menschen zoon, die dat aengrypen zal : bewarende den sabbat, dat hy dien niet ontzuivere, bewarende zyne handen dat hy geen kwaed doe.

3 En den zoon des vreemdelings die den Heere aenkleeft spreke niet, zeggende : Met eene verscheidinge zal den Heer my scheiden van zynen volke. En den gesneden man zegge niet : Ziet, ik ben een dorren boom.

4 Want dit zegt den Heer den gesneden mannen : Zoo wie myne sabbatten bewaren, en verkiezen dat ik gewild heb, en houden myn verbond :

5 Dien zal ik in myn huis en binnen myne muren plaets geven, en eenen beteren naem dan der zonen en dochteren : eenen eeuwig naem zal ik hun geven, die niet vergaen zal.

6 En de kinderen des vreemdelings die den Heer aenhangen, dat zy hem eeren zouden, en zynen naem liefhebben, opdat zy hem tot dienaers zyn zouden : alle die den

sabbat bewaert dat hy dien niet besmette, en houdende myn verbond :

7 Ik zal die aanbrenge op mynen heiligen berg, en ik zal ze verblyden in het huis myns gebeds : hunne heel-brandofferanden en hunne slagtofferanden zullen my behagen op mynen autaar : want myn huis zal een huis des biddens genoemd worden alle den volken.

8 Den Heer den God, die Israëls verstrooiden vergadert, spreekt : Nog zal ik tot hem vergaderen zyne vergaderden.

9 Alle gy beesten des velds, komt om te verslinden, alle gy beesten der bosschagien.

10 Hunne wachters zyn alle blind, zy allegader hebben het niet geweten : stomme honden die niet bassen kunnen, ziende ydelheden, slapende, en droomen liefheb-bende.

11 En de alleronschamelste honden hebben van geene verzaedheid geweten : de herders zelven hebben de verstandigheid niet geweten : zy zyn allegader in hunnen weg afgeweken, een iegelyk tot zyne gierigheid, van den oversten tot den laetsten.

12 Komt, laet ons wyn nemen, en laet ons vervuld worden met dronkenschap : en gelyk het heden is, zoo zal het morgen ook zyn, en nog veel meer.

KAPITTEL LVII.

DEN regtveerdigen vergaet, en daer is niemand die het overdenkt in zyn hert : en de bermhertige mannen worden weggeraapt, want daer is niemand die het verstaet : want voor de kwaedheid is den regtveerdigen weggeraapt.

2 Laet den vrede komen, laet hem rusten in zyne slaapkamer, die gewandeld heeft met zyn regt bestier.

3 Maer komt herwaerts aen, gy kinderen der waerzegster : gy zaed des overspelers en der onkuische vrouwe.

4 Met wien hebt gy uwen spot gehad? over wien hebt gy den mond opgespeerd, en de tonge uitgestoken? zyt gy niet booze kinderen, een logenachtig zaed?

5 Die uwen troost neemt in de goden onder alle looverachtig hout, ten offer doodende de kleine kinderkins in de beken, onder de hooguitstekende steenrotsen?

6 In de deelen der beke is uw deel, dit is uw erflot : en hun hebt gy drankoffer vergoten en sacrificie geofferd, zal ik over deze dingen niet verbolgen zyn?

7 Op den hoogen en verheven berg hebt gy uw bedde gesteld, en daarop zyt gy geklommen dat gy uwe slagtofferanden ten offer doden zoudt.

8 En achter de deur en achter den deurstyl hebt gy uwe gedenkenisse gesteld :

want by my hebt gy ontdekt, en den overspeler ontvangen : gy hebt uw bed verbreed, en met hen een verbond gemaekt : gy hebt hun bed bemind met onschamel handelinghe.

9 En gy hebt u voor den koning versierd met zalve, en gy hebt uwe blanketselen vermenigvuldigd. Gy hebt uwe ambassaden verre henen gezonden, en gy zyt vernederd tot de hellen toe.

10 In de menigte uwer wegen hebt gy gearheid, gy hebt niet gezeid : Ik zal rusten : het leven hebt gy naer uwe hand gevonden, daarom hebt gy niet gebeden.

11 Waervoor bezorgd zynde hebt gy gevreesd, om dat gy gelogen hebt, en myns niet gedachtig zyt geweest, noch gy hebt gedacht in uw hert? om dat ik zwygende ben, en als niet ziende, en gy hebt myns vergeten.

12 Ik zal uwe regtveerdigheid verkondigen, en uwe werken zullen u niet baten.

13 Als gy roepen zult, zoo laet uwe vergaderden u verlossen, en den wind zal hen allegader wegvoeren, de lucht zal ze wegdragen : Maer die op my betrouwen heeft, zal de aerde beërven, en hy zal bezitten mynen heiligen berg.

14 En ik zal zeggen : Maekt den weg, geeft plaetse om te reizen, wykt af van den wege, neemt de struikselen weg van myns volks weg.

15 Want dit zegt den Hoogen en verheven, woonende in de eeuwigheid : en zynen heiligen naem is in de hoogte en in de heilige plaetse woonende, en met den gebroken en ootmoedigen geest : dat hy zoude levende maken den geest der ootmoedigen, en levendig maken het hert der rouwmoedigen.

16 Want ik zal niet eeuwiglyk kyven, noch ik zal tot den einde gram wezen : want den geest zal van mynen aenzigte uitgaan, en de ademen zal ik maken.

17 Om de boosheid van zyne gierigheid ben ik gram, en heb hem geslagen : ik heb van u myn aenzigt verborgen, en ik ben verbolgen geweest : en hy is weggegaen dwalende in den weg zyns herten.

18 Zyne wegen heb ik gezien, en heb hem genezen, en hem wederom gebragt, en ik heb weder troost gegeven, hem en zynen droevigen.

19 Ik heb geschapen de vrucht der lippen den vrede, vrede hem die verre is, en die by is, heeft den Heer gezeid, en ik heb hem genezen.

20 Maer de ongoddelyken zyn gelyk eene ziedende zee, die niet stille zyn kan, en hare baren loopen over ter vertredinge, en tot slyke.

21 Den ongoddelyken is geen vrede, zegt den Heer den God.

KAPITTEL LVIII.

ROEP, houdt niet op, verheft uwe stem als eene trompet, en verkondigt mynen volke hunne groote misdaden, en den huize van Jacob hunne zonden.

2 Want zy zoeken my van dage te dage, en zy willen myne weger weten : als een volk dat regtveerdigheid gedaen heeft, en het oordeel zyns Gods niet verlaten heeft : zy vragen van my de vonnissen der regtveerdigheid : zy willen Gode naby komen.

3 Waerom hebben wy gevest, en gy hebt het niet aangezien : onze zielen verootmoedigd, en gy hebt het niet willen weten? Ziet op uwen vastendag weet gy uwe belofte te bekomen, en alle uwe schuldenaers maent gy.

4 Ziet, gy vast tot kyvagien en twistrygelheid, en gy slaet met de vuist ongoddelyk. Wilt niet vasten gelyk gy gedaen hebt tot heden toe, dat in het hooge uw geroep gehoord worde.

5 Is het alzulken vasten dat ik verkozen heb, dat een mensch den dag door zyne ziel pynige? is dat het vasten dat een mensch zyn hoofd kromme als eenen reep, en eenen zak en assche onderlegge? zult gy dit vasten noemen, en eenen dag den Heere aengenaem?

6 Is dit niet meer het vasten dat ik verkozen heb? ontbindt de bindselen der ongoddelykheid, ontdoet de afframende bondelkens, laet ze vry gaen die heel gebroken zyn, en scheurt af allerlei bezwaringe.

7 Breekt den hungerigen uw brood, en de armen en dwalenden leidt in uw huis : als gy eenen naekten ziet, zoo dekt hem, en versmaecht uw vleesch niet.

8 Dan zal uw licht als een morgenstond uitbersten, en uwe gezondheid zal snellyk voortkomen, en uwe regtveerdigheid zal voor uw aanzigt gaen, en de glorie des Heeren zal u vergaderen.

9 Dan zult gy aenroepen, en den Heer zal het verhooren : gy zult roepen, en hy zal zeggen : Ziet, ik ben hier, is het dat gy van het midden van u de ketene wegneemt, en dat gy ophoudt van uwen vinger uit te steken, en te spreken dat nergens toe dient.

10 Als gy den hungerigen uwe ziel zult uitgestort hebben, en dat gy de gepynigde ziele vervuld zult hebben, dan zal uw licht in de duisternissen opgaen, en uwe duisternissen zullen wezen als den middag.

11 En den Heer zal u altyd rust geven, en hy zal uwe ziel vervullen met klaer schynsel, en uwe gebeenten zal hy verlossen, en gy zult zyn als een gewaterden hof, en als

eene waterfontein, wiens wateren niet gebreken zullen.

12 En in u zullen opgetimmerd worden de oude verwoeste plaetsen : gy zult ophalen de fondamenten der generatie en generatie : en gy zult genoemd worden een tuinmaker, afkeerende de wegen ter ruste.

13 Is het dat gy uwen voet van den sabbat afkeert, latende uwen wille te doen in mynen heiligen dag, en dat gy hem noemt den lustigen sabbat, en het glorieus heilig des Heeren, en dat gy hem glorifiëert als gy uwe wegen niet doet, en dat uwe belofte niet bevonden worde om woorden te hebben :

14 Dan zult gy op den Heere genoegte hebben, en ik zal u verheffen op de hoogte der aerde, en ik zal u spyzen met Jacobs uws vaders erfenisse, want den mond des Heeren heeft gesproken.

KAPITTEL LIX.

ZIET, de hand des Heeren is niet afgekort dat zy niet zoude kunnen zalig maken, noch zyne oor is bezwaerd dat zy niet zoude verhooren :

2 Maer uwe boosheden hebben afgescheiden tusschen u en uwen God, en uwe zonden hebben zyn aanzigt verborgen van u, dat hy het niet verhooren zoude.

3 Want uwe handen zyn besmet met bloede, en uwe vingers met ongerechtigheid : uwe lippen hebben logenen gesproken, en uwe tong spreekt ongerechtigheid.

4 Daar is niemand die de regtveerdigheid aenroept, noch die naer de waarheid oordeelt : maer zy betrouwen zich op niet, en zy spreken ydelheden : met arbeid zyn zy zwanger geweest, en ongerechtigeden hebben zy gebaerd.

5 Der adderen eijeren hebben zy gekipt, en der spinnewebbe hebben zy geweven : zoo wie van hunne eijeren eet die zal sterven : en dat er gebroed is, zal tot eenen basiliscus openbersten.

6 Hunne webben zullen tot geen kleed wezen, noch zy zullen gedekt wezen met hunne werken : hunne werken zyn onnutte werken, en het werk der boosheid is in hunne handen.

7 Hunne voeten loopen tot kwaed, en haesten zich dat zy onnoozel bloed uitstorten zouden : hunne gedachten zyn onnutte gedachten : verwoestheid en vernielinge zyn in hunne wegen.

8 Zy hebben den weg des vredes niet gekend, en daer is geen oordeel in hunne gangen : hunne wegen zyn hun krom geworden : alle die daerin treedt, weet van geen vrede.

9 Daerom is het oordeel verre van ons geworden, en de regtveerdigheid zal ons niet omvangen : wy hebben het licht verwacht, en ziet het zyn duisternissen : het schynsel, en wy hebben in duisternissen gewandeld.

10 Wy hebben als blinden den wand getast, en als een zonder oogen zoo hebben wy getast : wy hebben ons gestooten ten middage als in de duisternissen, in donkere plaetsen als dooden.

11 Wy zullen alle brieschen als beeren, en gelyk duiven overpeinzende zullen wy zuchten : wy hebben het oordeel verwacht, en het is niet : de zaligheid, en zy is verre van ons geworden.

12 Want onze boosheden zyn vermenigvuldigd voor u, en onze zonden hebben ons hertaeld : want onze groote misdaden hebben wy over ons, en onze ongerechtigheden hebben wy gekend,

13 Zondigen, en liegen tegen den Heere : en wy zyn afgekeerd dat wy niet gaen zouden na den rugge van onzen God, opdat wy spreken zouden valsche beschuldiging en overtredinge : wy hebben ontvangen, en hebben van uit er herte logentalen gesproken.

14 En het regte is te rugge gekeerd, en de regtveerdigheid heeft verre gestaen : want de waarheid is op de strate neêrgefallen, en de gerechtigheid heeft niet mogen binnengaan.

15 En de waarheid is geworden ter vergeetnisse : en die van het kwaed geweken was, is ten roove geleverd : en den Heer heeft het gezien, en het scheen kwalyk voor zyne oogen, want daer geen regt is.

16 En hy heeft gezien dat er geen man is : en hy is vertwyfeld van zinnen geworden, dat er niemand was die hem schutten kwam : en zyn arm heeft hem zelve helpende ontslaen, en zyne regtveerdigheid zelve heeft hem ondersteund.

17 Hy heeft de regtveerdigheid aengedaen als een pansier, en den helm der zaligheid is op zyn hoofd : hy heeft aengedaen de kleederen der wrake, en hy is overdekt als met eenen mantel des yvers.

18 Als tot der wrake, gelyk tot eene vergelding der verbolgenheid zynen vyanden, en tot eene wedergevinge zynen vyanden : den eilanden zal hy van gelyken betalen.

19 En die uit het westen zyn, zullen den naem des Heeren vreezen, en die van den opgang der zonne, zyne glorie : als hy zal komen als een geweldigen stroom, denwelken des Heeren geest dryft :

20 En voor Sion een verlosser zal komen, en voor degene die van de ongerechtigheid wederkeeren in Jacob, zegt den Heer :

21 Dit is myn verbond met hen, zegt den Heer : Myn geest die in u is, en myne woorden die ik in uwen mond gesteld heb, zullen van uwen mond niet scheiden, en van uws zaeds mond, en van uws zaeds zaeds mond, zegt den Heer, van nu voorts aen tot in der eeuwigheid.

KAPITTEL LX.

STAET op en wordt verlicht, Jerusalem : S want uw licht is gekomen, en de glorie des Heeren is over u opgegaan.

2 Want ziet, de duisternisse zal de aerde overdekken, en donkerheid de volken : maer over u zal den Heer opgaan, en zyne glorie zal in u gezien worden.

3 En de heidenen zullen wandelen in uw licht, en de koningen in het schynsel van uwen opgang.

4 Heft op uwe oogen rondom, en ziet : alle deze zyn vergaderd, zy zyn u gekomen : uwe zonen zullen van verre komen, en uwe dochters zullen van bezyden opstaen.

5 Dan zult gy aenschouwen en overvlieten, en uw hert zal zich verwonderen en verbreed worden, als tot u zal bekeerd zyn de menigte der zee, de sterkheid der heidenen u gekomen zal zyn.

6 Overvloedigheid van kemelen zal u overdekken, dromedarissen van Madian en Ephraïm : alle die van Saba zullen komen, goud en wierook brengende : en lof den Heere verkondigende.

7 Het gansche vee van Cedar zal u vergaderd worden, de rammen van Nabaioth zullen u dienen : zy zullen geofferd worden op mynen verzoenautaar, en het huis myner majesteit zal ik glorieus maken.

8 Wie zyn deze die als wolken vliegen, en als duiven tot hunne vensteren?

9 Want de eilanden verwachten my, en de schepen der zee in het beginsel, dat ik uwe kinderen zoude aenbrengen van verre : hun zilver en hun goud is by hen voor den naem des Heeren uws Gods, en den heiligen van Israël, want hy u geglorifiëerd heeft.

10 En de uitlanders kinderen zullen uwe muren optimmeren, en hunne koningen zullen u dienen : want in myne verbolgenheid heb ik u geslagen : en in myne verzoening heb ik uwer ontfermd.

11 En uwe poorten zullen altyd geopend worden : dag en nacht zullen zy niet gesloten worden, opdat tot u gebragt worde de sterkheid der heidenen, en dat hunne koningen toegeleid worden.

12 Want het volk en het ryk dat u niet dienen zal, zal vergaen : en de heidenen zullen met verwoesting verdorven worden.

13 De glorie van den Libanus zal tot u komen, den abeelboom en den beuken-

boom, en den pynboom mede om te versieren de plaetse myner heiliginge, en de plaetse myner voeten zal ik glorieus maken.

14 En tot u zullen krom komen alle de kinderen dergene die u vernederd hebben, en zy zullen aenbidden de voetstappen van uwe voeten alle die u lasterden, en zy zullen u noemen de stad des Heeren, Sion des heiligen van Israël.

15 Om dat gy verlaten zyt geweest en gehaet, en dat er niemand was die door u passeerde, zoo zal ik u stellen tot eene hoogheid der eeuwigheden, tot eene blydschap van geslachte tot geslachte :

16 En gy zult zuigen de melk der heidenen, en met de borsten der koningen zult gy gezoogd worden : en gy zult weten dat ik den Heer ben u zalig makende, en uw verlosser, den sterken van Jacob.

17 Voor metael zal ik goud brengen, en voor yzer zal ik zilver brengen : en voor hout metael, en voor steenen yzer : en ik zal uwe bezoeking stellen vrede, en uw oversten regtveerdigheid.

18 Daer zal voorts geene ongerechtigheid gehoord worden in uw land, verwoestheid en vernieling in uwe palen, en de zaligheid zal uwe muren bezitten, en uwe poorten de lovinge.

19 Gy zult de zon niet meer hebben om des daegs te lichten, noch der mane schynsel zal u verlichten : maer den Heer zal u wezen tot een eeuwig licht, en uw God tot uwe glorie.

20 Uwe zon zal niet meer ondergaen, en uwe maen zal niet breken : want den Heer zal u zyn tot een eeuwig licht, en de dagen uws rouws zullen een einde nemen.

21 Maer uw volk alle enkel regtveerdigen zullen in der eeuwigheid de aerde beërven, het spruitsel myner plantinge, het werk myner handen om glorie te scheppen.

22 Den minsten zal tot duizend wezen, en het kleinken tot een allermagtigste volk : ik den Heer zal te zyner tyd dit onverzienlyk doen.

KAPITTEL LXI.

DEN geest Gods is op my, om dat den Heer my gezalfd heeft : om den zachtmoedigen te verkondigen heeft hy my gezonden, dat ik genezen zoude de bedrukten van herte, en dat ik den gevangenen prediken zoude vergiffnisse, en den beslotenen opendoeninge.

2 Dat ik prediken zoude het verzoenlyk jaer den Heere, en den dag der wrake onzen God : dat ik troosten zoude alle rouwigen :

3 Dat ik Sions rouwmoedigen bestellen zoude : en hun geven eene kroon voor de assche, olie der blydschap voor den rouwe, den prysmantel voor den geest des treu-

rens : en in haer zullen genoemd worden de sterken der regtveerdigheid, de plantinge des Heeren om glorie te scheppen.

4 En zy zullen betimmeren van ouds verwoeste plaetsen, en de oude vervallingen zullen zy opregten, en zy zullen wederom vermaken de verwoeste steden, de afgeworpene van geslachte tot geslachte.

5 En de vreemden zullen staen, en zy zullen uw vee weiden : en de kinderen der vreemdelingen zullen uwe akkerlieden en wyngaarders wezen.

6 Doch gy zult des Heeren priesters genoemd worden : Onzes Gods dienaers, zal men u zeggen : De sterkheid der heidenen zult gy eten, en in hare glorie zult gy u verheffen.

7 Voor uwe dubbele schande en beschaemdheid zullen zy zich van hun deel beloven : daarom zullen zy in hun land dubbel bezitten, eeuwig blydschap zullen zy hebben.

8 Want ik ben den Heer beminnde het oordeel, en hatende den roof in de brandofferande : en ik zal het werk van hen verleen en te wezen met de waarheid, en een eeuwig verbond zal ik met hen maken.

9 En men zal in de heidenen hun zaed weten, en hun spruitsel in het midden der volken : alle die hen zien, zullen ze kennen dat deze zyn het zaed, hetwelk den Heer gebenedyd heeft.

10 Verblydende zal ik my verblyden in den Heer, en myne ziel zal zich verheugen in mynen God : want hy heeft my gekleed met de kleederen der zaligheid : en met de kleedinge der regtveerdigheid heeft hy my alom behangen, als eenen bruidegom versierd met eene kroon, en als eene bruid versierd met hare hals sieraden.

11 Want gelyk de aerde haer spruitsel voortbrengt, en gelyk een hof zyn zaed uit doet groeijen, alzoo zal den Heer den God de regtveerdigheid en den lof doen groeijen voor alle heidenen.

KAPITTEL LXII.

OM Sions wille zal ik niet zwygen, en om Jerusalems wille zal ik niet rusten, tot dat haer regtveerdigen uitkome als eene stralende klaarheid, en dat haer zaligmaker als eene lampe ontstoken worde.

2 En de heidenen zullen uwen regtveerdigen zien, en alle koningen uwen edelen : en u zal genoemd worden een nieuwen naem, denwelken des Heeren mond genoemd heeft.

3 En gy zult zyn eene kroon der glorie in des Heeren hand, en een koninglyk sieraad des ryks in de hand uws Gods.

4 Gy zult voortaan niet meer genoemd

worden Verlaten : en uw land zal niet meer Verwoest geheeten worden : maer gy zult genoemd worden, Myn wille in haer, en uw land bewoond, want den Heer heeft behagen gehad in u : en uw land zal bewoond worden.

5 Want den jongeling zal met de maegd woonen, en uwe kinderen zullen in u woonen. En den bruidegom zal zich verblyden over de bruid, en uw God zal zich over u verblyden.

6 Op uwe muren, Jerusalem, heb ik wachters gesteld, den geheelen dag en den geheelen nacht zullen zy in der eeuwigheid niet zwygen. Die des Heeren gedachtig zyt, wilt niet zwygen,

7 Noch geeft hem stilte tot dat hy het vastmake, en tot dat hy Jerusalem stelle tot een lof in het land.

8 Den Heer heeft gezworen in zyne regter hand, en in den arm zynen sterkheid : Is het dat ik uwe tarwe voortaan meer geve tot spyze uwer vyanden : en is het dat de vreemde kinderen uwen wyn drinken, in denwelken gy gearbeid hebt.

9 Want die het vergaderen zullen, zullen het eten, en den Heer loven : en die het te hoope brengen, zullen het drinken in myne heilige voorzalen.

10 Gaet door, gaet door de poorten, bereidt den volke den weg, maekt de bane effen, en verkiest de steenen, en heft een teeken tot de volken.

11 Ziet den Heer heeft het doen hooren in den uiterste der aerde, zegt der dochtere van Sion : Ziet uw zaligmaker komt : ziet zyn loon is met hem, en zyn werk is in zyne tegenwoordigheid.

12 En zy zullen ze noemen, Een heilig volk, verlost van den Heer. Maer gy zult genoemd worden : De gezochte stad, en niet de Verlatene.

KAPITTEL LXIII.

WIE is dezen die daer komt van Edom met geverwde kleederen van Bosra? dezen schoonen in zyn kleed, gaende in de menigvuldigheid zynen sterkheid. Ik ben die regtveerdigheid spreek, en ik ben een voorvechter om te behouden.

2 Waerom is dan uw kleed rood, en uwe kleederen als dergene die in de wynperse treden?

3 De wynperse heb ik alleen getreden, en van den volke is geen man met my : ik heb ze getreden in mynen toorn, en ik heb ze vertreden in myne gramschap : en hun bloed is gesprengd op myne kleederen, en ik heb alle myne kleederen besmet.

4 Want den dag der wrake in myn hert, het jaer myns vergeldens is gekomen.

5 Ik heb alom gezien, en daer was geen helper : ik heb gezocht, en daer was niemand die hielp : en myn arm heeft my behouden, en myne vervolgenheid heeft my geholpen.

6 En ik heb de volken in mynen toorn vertreden, en ik heb ze dronken gemaekt in myne vervolgenheid, en ik heb hunne kracht ter aerde nedergetrokken.

7 Des Heeren bermhertigheden zal ik bedenken, den lof des Heeren over al dat ons den Heer vergolden heeft, en op de menigte der goeden den huize van Israël, die hy hun gegeven heeft naer zyne genadigheid, en naer de menigte zynen bermhertigheden.

8 En hy heeft gezeid : Maer nogtans het is myn volk, kinderen niet miszakende : en hy is hun geworden een zaligmaker.

9 In alle hunne tribulatie is hy niet getribuleerd geweest, en den engel zyns aenzichts heeft ze behouden : in zyne liefde, en in zyne genadigheid heeft hy ze zelf verlost, en hy heeft ze gedragen en opgeheven alle de dagen der eeuwen.

10 Maer zy hebben tot gramschap verwekt, en hebben gekweld den geest van zynen heiligen : en hy is hun verkeerd tot eenen vyand, en hy heeft ze overkrygd.

11 En hy is gedachtig geweest der dagen des voortyds van Moyses, en van zyn volk : Waer is hy die ze uitgeleid heeft uit de zee met de herders van zyne kudde? waer is hy die in het midden van hen gesteld heeft den geest van zynen heiligen?

12 Die aen de regter hand Moyses uitgeleid heeft met den arm van zyne majesteit, die de wateren gedeeld heeft voor hen, om dat hy zich zelve maken zoude eenen eeuwigen naam :

13 Die hen geleid heeft door de afgronden als een peerd in de woestyne niet struikelende.

14 Als een dier in het veld nederwaerts gaende, den geest des Heeren is zyn leidsmann geweest : alzoo hebt gy uw volk aangebragt, opdat gy u zelve maken zoudt eenen naam der glorie :

15 Merkt aen van den hemel, en ziet van uwe heilige woonstede, en uwer glorie : waer is uw yver en uwe sterkheid, de menigte uwer ingewanden en uwer grondhertigheden? zy onthouden zich van over my te komen.

16 Want gy zyt onzen vader, en Abraham heeft ons niet gekend, en Israël heeft van ons niet geweten : gy Heere zyt onzen vader, onzen verlosser, van ouds is uw naam.

17 Waerom hebt gy ons Heere doen dolen van uwe wegen : onze herten verhard dat wy u niet vreezen zouden? keert u wederom

om uwe dienaren, de geslachten van uwe erfenisse.

18 Als niet hebben zy u heilig volk bezeten : onze vyanden hebben uwe heiligmakinge vertreden.

19 Wy zyn geworden als in het beginsel, toen gy over ons geene heerschappy hadt, noch uwen naem over ons aengeroepen was.

KAPITTEL LXIV.

OCH of gy de hemelen scheurdet, en nederdaeldet : van uw aenzigt zouden de bergen afvloeiën.

2 Als eene verbrandige des vuers zouden zy verdwynen, de wateren zouden met den vure branden, opdat uw naem zoude bekend worden uwen vyanden : van uw aenzigt zouden de heidenen verbaesd worden.

3 Als gy wonderlyke dingen doen zult, zoo zullen wy het niet verdragen : gy zyt nedergedaeld, en van uw aenzigt zyn de bergen afgevloeid,

4 Van het begin der wereld hebben zy het niet gehoord, noch met de ooren gevat : geene ooge, God, heeft gezien zonder u, dat gy bereid hebt dengenen die u verwachten.

5 Gy zyt te gemoet gekomen den vrolyken en dengenen die regtveerdigheid doet : in uwe wegen zullen zy uws gedenken : ziet gy zyt gram, en wy hebben gezondigd : wy zyn altyd daarin geweest, en wy zullen zalig gemaakt worden.

6 En wy allegader zyn geworden als een onzuiveren, en als het laken der maenzuchtige vrouwe zyn alle onze regtveerdigheden : en wy zyn allegader gevallen als een loof, en onze boosheden hebben ons als een wind weggenomen.

7 Daer is niemand die uwen naem aenroep : die opsta, en u houde : gy hebt uw aenzigt van ons verborgen, en gy hebt ons doodgestooten in de hand onzer boosheid.

8 En nu gy Heere zyt onzen vader, maer wy zyn slym : en onzen maker zyt gy, en uwer handen werken zyn wy allegader.

9 Wilt Heere niet ten vollen gram zyn, en wilt voorts niet meer gedachtig wezen onzer boosheid : ziet, aenmerkt, uw volk zyn wy allegader.

10 De stad van uwen heiligen is woest geworden, Sion is woest geworden, Jerusalem is verlaten.

11 Het huis onzer heiligmakinge en onzer glorie, daer u onze vaders geloofd hebben, is geworden tot eene verbrandige des vuers, en alle onze lustigheden zyn verkeerd tot vervallingen.

12 Zult gy u hieboven onthouden Heere, zult gy zwygen, en ons zeer krachtiglyk kwellen?

KAPITTEL LXV.

ZY hebben my gezocht die te voren niet vraagden, zy hebben my gevonden die my niet gezocht hebben : ik heb gezeid : Ziet ik, ziet ik, tot den volke dat mynen naem niet aenriep.

2 Ik heb myne handen uitgestrekt den geheelen dag tot den ongeloovigen volke dat wandelt in eenen weg die niet goed is, na zyne gedachten.

3 Het volk dat my tot gramschap verwekt voor myn aenzigt altyd : die slagofferanden doen in de hoven, en sacrificie doen op de gebakkene steenen :

4 Die in de graven woonen, en in de tempels der afgoden slapen : die verkensvleesch eten, en onrein vleeschop is in hunne vaten.

5 Die zeggen : Gaet van my, en genaekt my niet, want gy zyt onzuiver : deze zullen een rook wezen in myne razende gramschap, een brandende vuer al den dag.

6 Ziet, het is voor my geschreven : ik zal niet zwygen, maer ik zal hunne boosheden wederom geven en vergelden in hunnen schoot.

7 En uwer vaders boosheden te zamen, zegt den Heer, die sacrificie gedaen hebben op de bergen, en op de heuvelen my beschimpt hebben, en ik zal hun eerste werk wederom meten in hunnen schoot.

8 Dit zegt den Heer : Gelyk of er een beziken gevonden wordt in de druif, en dat men zegt : Verderft dat niet, want het is eene benedictie : alzoo zal ik doen om myne knechten, dat ik het niet geheel verderve.

9 En ik zal van Jacob zaed uitbrengen, en van Juda eenen die myne bergen bezitten zal : en myne uitverkorenen zullen ze beërven, en myne dienaers zullen daarin woonen.

10 En de veldachtige landen zullen wezen tot kooijen der kudden, en de valleije Achor tot eene rustplaats des grooten vees, mynen volke die my gezocht hebben.

11 En gy die den Heer gelaten hebt, die mynen heiligen berg vergeten hebt, die der fortune eene tafel stelt, en offert daer drankoffer op.

12 Ik zal u tellen met den zweerde, en gy zult allegader in den doodslag nedervallen : om dat ik geroepen heb, en gy hebt niet geantwoord : ik heb gesproken, en gy hebt niet gehoord : en gy deed kwaed in myne oogen, en dat ik niet gewild heb, dat hebt gy verkozen.

13 Daerom dit zegt den Heer den God : Ziet myne knechten zullen eten, en gy zult honger lyden : ziet myne knechten zullen drinken, en gy zult dorst lyden.

14 Ziet myne knechten zullen blyde zyn, en gy zult beschaemd worden : Ziet myne knechten zullen loven overmits verheugen des herten, en gy zult roepen van rouwe des herten, en van bedruktheid des geests zult gy huilen.

15 En gy zult uwen naem tot eenen eed laten mynen uitverkorenen : en den Heer den God zal u dooden, en zyne knechten zal hy met eenen anderen naem noemen.

16 In denwelken, zoo wie gebenedydt is op de aerde, die zal in God gebenedydt worden, Amen : en die op de aerde zweert, zal by den Heer zweren, Amen : want de voorledene benaauwdheden zyn vergeten, en want die verborgen zyn van myne oogen.

17 Want ziet ik schep nieuwe hemelen en nieuwe aerde : en de voorledene zullen in de gedenkenisse niet zyn, en zy zullen op het hert niet klimmen.

18 Maer gy zult blyde zyn, en u verheugen in der eeuwigheid, in deze dingen die ik schep : want ziet ik schep Jerusalem tot een verheugen, en haer volk tot eene blydschap.

19 En ik zal my verheugen in Jerusalem, en blyde zyn in myn volk : en in haer zal voorts niet meer gehoord worden de stemme des weenens, en de stemme des roepens.

20 Daer zal geen onmondig kind der dagen meer zyn, en geen oud man die zyne dagen niet vervulle : want een kind van honderd jaren zal sterven, en een zondaer van honderd jaren zal vermaledyd zyn.

21 En zy zullen huizen timmeren, en bewoonen : en zy zullen wyngaerden planten, en de vruchten van die eten.

22 Zy zullen niet timmeren, en dat een ander daerin woonen zal : zy zullen niet planten, en dat een ander eten zal : want gelyk de dagen eens booms, zullen myns volks dagen zyn, en de werken van hunne handen zullen verouderen :

23 Myne uitverkorenen zullen niet te vergeefs arbeiden, noch zy zullen genereren in verstooringe, want het is het zaed van de gebenedyden des Heeren, en hunne kinds-kinderen met hen.

24 En het zal zyn eer zy roepen zullen, dat ik ze verhooren zal : en als zy nog spreken, zal ik het hooren.

25 Den wolf en het lam zullen te zamen weiden, en den leeuw en den os zullen kaffen : en den serpente zal stof zyn brood wezen : zy zullen geen hinder doen, noch dooden op mynen ganschen heiligen berg, zegt den Heer.

KAPITTEL LXVI.

DIT zegt den Heer : Den hemel is myn stoel, en de aerde het banksken myner

voeten : wat huis is dit dat gy my timmeren zult? en welk is deze plaats myner ruste?

2 Alle deze dingen heeft myne hand gemaakt, en alle deze dingen zyn gemaakt, zegt den Heer : maer tot wien zal ik zien dan tot den armen, en den heel gebroken van geeste, en die van myne woorden beeft?

3 Die een rund offert, is als dengenen die eenen man doodslaet : die een klein vee ten offer slaet, is gelyk die eenen hond de hersenen uitslaet : die eene offerande offert, is gelyk dengenen die het bloed der zwynen offert : die des wierooks gedenkt, is gelyk dengenen die den afgod gebenedydt. Alle deze dingen hebben zy verkozen in hunne wegen, en in hunne afgrysselykheden heeft hunne ziel genoegte gehad.

4 Daerom zal ik ook hunne bespottingen verkiezen, en dat zy vreesden zal ik hun aenbrengen : want ik heb geroepen, en daer was niemand die antwoordde : ik heb gesproken, en zy hebben niet gehoord : en zy hebben kwaed gedaen in myne oogen, en dat ik niet gewild heb, hebben zy verkozen.

5 Hoort des Heeren woord, gy die beeft van zynen woorden : uwe broeders die u haten en verwerpen om mynen naem, hebben gezeid : Den Heer zy geglorifiëerd, en wy zullen het zien in uwe blydschap : maer zy zullen beschaemd worden.

6 De stemme des volks van de stad, de stemme van den tempel, de stemme des Heeren gevende zynen vyanden de vergeldinge.

7 Eer zy in barens arbeid was heeft zy gebaerd : en eer haer baren kwam, zoo heeft zy een mannelyk kind gebaerd.

8 Wie heeft ooit zulks gehoord? en wie heeft desgelyks gezien? zal de aerde baren op eenen dag? of zal een volk gebaerd worden te zamen, om dat Sion in arbeids nood geweest is, en hare kinderen gebaerd heeft?

9 Zal ik die de andere doe baren, ook zelf niet baren? zegt den Heer, zal ik die den anderen vruchtbaerheid geef onvruchtbaer wezen? zegt den Heer uw God.

10 Verblydt u met Jerusalem, en verheugt u in haer alle die haer liefhebt : verblydt u met haer met eener blydschappe, gy allegader die over haer droevig zyt,

11 Dat gy zuigen moogt, en verzaed worden van de borst harer vertroostinge : dat gy melken moogt, en overvloeden van weelden van hare volkomen glorie.

12 Want dit zegt den Heer : Ziet ik zal op haer af doen dalen als een vloed des vredes, en als eene overvloedende beek de glorie der heidenen, die gy zuigen zult : gy zult

aen de borsten gedragen worden, en op de knieën zullen zy u troetelen.

13 Gelyk of iemand van zyne moeder getroeteld wordt, alzoo zal ik u troosten, en in Jerusalem zult gy vertroost worden.

14 Gy zult het zien, en uw hert zal blyde zyn, en uwe beenderen zullen gelyk kruid uitspruiten, en de hand Gods zal bekend worden zynen dienaren, en hy zal verbolgen zyn tegen zyne vyanden.

15 Want ziet den Heer zal in het vuer komen, en als een stormwind zyne wagens : om te vergelden met verbolgenheid zynen toorn, en zyne straffinge in eene vlamme des vuers :

16 Want met den vure zal den Heer oordeelen, en met zyn zweerd tot alle vleesch, en de gedooden van den Heer zullen vernienigvuldigd worden.

17 Die geheiligd werden en zich zelve voor zuiver hielden in de hoven achter de deure van binnen, die verkensvleesch aten, en afgrysselykheid, en de muis : die zullen te zamen vernield worden, zegt den Heer.

18 Maer ik kom om te vergaderen hunne werken, en hunne gedachten met alle heidenen en talen : en zy zullen komen en myne glorie zien.

19 En ik zal in hen een teeken stellen, en ik zal er uit hen zenden, die behouden zul-

len wezen, tot de heidenen in de zee, in Afrika, en Lydien schichten spannende : in Italien en in Griekenland, tot de eilanden verre, tot degene die van my niet gehoord hebben, en myne glorie niet gezien hebben. En zy zullen myne glorie den heidenen verkondigen,

20 En zy zullen alle uwe broeders herwaerts brengen van alle de heidenen tot eene gave voor den Heere, op peerden en op wagens, en in rosbaren, en op muilen, en met karren tot mynen heiligen berg Jerusalem, zegt den Heer, gelyk of de kinderen van Israël eene gifte bragten in een zuiver vat in des Heeren huis.

21 En ik zal van hen aanemen tot priesters en leviten, zegt den Heer :

22 Want gelyk de nieuwe hemelen en nieuwe aerde, die ik doe staen voor my, zegt den Heer : alzoo zal uw zaed staen, en uw naem.

23 En de eene maend zal uit de andere maend wezen, en den eenen sabbat uit den anderen : alle vleesch zal komen om te aanbidden voor myn aenzigt, zegt den Heer.

24 En zy zullen uitgaen, en zien de doode lichamen der mannen die overtreeden hebben tegen my : hun worm zal niet sterven, en hun vuer zal niet uitgebluscht worden : en zy zullen wezen tot eene verzadinge des gezigts allen vleesche.

DEN PROFEET

JEREMIAS.

KAPITTEL I.

DE woorden van Jeremias, des zoons Helcias, van de priesters die geweest zyn in Anathoth in het land van Benjamin.

2 Het woord des Heeren dat tot hem geschied is in de dagen van Josias, Amons zoon des konings van Juda, in het dertiende jaer van zynen ryke.

3 En het is geschied in de dagen van Joakim, den zoon van Josias, den koning van Juda, tot de voleindinge des elfden jaers Sedecias, Josias zoon, des konings van Juda, tot de overvoeringe van Jerusalem, in de vyfde maend.

4 En het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

5 Eer ik u maekte in den buik, zoo heb ik u gekend : en eer gy uit de moeder kwaemt,

zoo heb ik u geheiligd, en ik heb u tot eenen profet in de heidenen gegeven.

6 En ik heb gezeid : A, a, a, Heere God : ziet ik kan niet spreken, want ik ben een kind.

7 En den Heer heeft tot my gezeid : Wilt niet zeggen : Ik ben een kind : want tot al waertoe ik u zenden zal, zult gy gaen : en al dat ik u gebieden zal, zult gy spreken.

8 Vreest niet van hun aenzigt : want ik ben met u om u te verlossen, zegt den Heer.

9 En den Heer heeft zyne hand uitgestoken en mynen mond geraekt : en den Heer heeft tot my gezeid : Ziet, ik heb myne woorden gegeven in uwen mond :

10 Ziet, ik heb u heden gesteld over de heidenen, en over de koningryken, dat gy zoudt uittrekken, en verderven, en vernielen, en verstrooijen, en timmeren, en planten.

11 En het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende : Wat ziet gy, Jeremias? En ik heb gezeid : Eene wakkere roede zie ik.

12 En den Heer heeft tot my gezeid : Gy hebt wel gezien, want ik zal waken over myn woord dat ik het doe.

13 En het woord des Heeren is ten tweede mael tot my geschied, zeggende : Wat ziet gy? En ik heb gezeid : Eenen heeten ziedende pot zie ik, van het noorden herwaerts.

14 En den Heer heeft tot my gezeid : Van het noorden zal het kwaed vertoond worden over alle de inwoners der aerde.

15 Want ziet, ik zal te zamen roepen alle de maegschappen van de ryken in het noorden, zegt den Heer : en zy zullen komen, en iegelyk zal zynen troon stellen in den ingang der poorten van Jerusalem, en op alle hare muren rondom, en over alle de steden van Juda.

16 En ik zal myne oordeelen spreken met hen over alle de kwaedheid dergene die my verlaten hebben, en hebben den vreemden goden vogtige offeranden geofferd, en hebben aengebeden het werk hunner handen.

17 Daerom omgordt uwe lendenen, en staet op, en spreekt tot hen al dat ik u gebiede. Vreest niet van hun aanzigt : want ik zal u hun aanzigt niet doen vreezen.

18 Want ik heb u heden gegeven tot eene vaste stad, en tot eene yzeren kolom, en tot eenen metalen muur over al het aerdryk, den koningen van Juda, haren prinsen en priesteren, en den volke des lands.

19 En zy zullen tegen u stryden, en zy zullen u niet verwinnen : want ik ben met u, zegt den Heer, om u te verlossen.

KAPITTEL II.

EN het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

2 Gaet henen en roept in de ooren van Jerusalem, zeggende : Dit zegt den Heer : Ik ben uws gedachtig geweest ontfermende uwer jongheid, en der liefde uws ondertrouwens, als gy my volgdet in de woestyne, in het land dat niet bezaeid wordt.

3 Heilig is Israël den Heere, de eerste van zyne vruchten : alle die hem verslinden, misdoen : kwade dingen zullen over hen komen, zegt den Heer.

4 Hoort des Heeren woord, gy huis van Jacob, en alle geslachten des huis van Israël;

5 Dit zegt den Heer : Wat ongerechtigheid hebben uwe vaders in my gevonden, om dat zy van my vervreemd zyn, en hebben gewandeld na de ydelheid, en zyn ydel geworden?

6 En zy hebben niet gezeid : Waer is den Heer die ons heeft doen opklimmen uit den lande van Egypten : die ons geleid heeft door de woestyne, door het onbewoonlyk en onbewandeld land, door het land des dorsts, en door de gelykenisse des doods, door het land daer geen man door gewandeld heeft, noch mensch in gewoond?

7 En ik heb u geleid in het land van den Carmelus, dat gy zyne vruchten en zyn allerbeste eten zoudt : en als gy daerin gekomen zyt, zoo hebt gy myn land besmet, en myne erfenisse hebt gy gesteld tot eene afgrysselykheid.

8 De priesters hebben niet gezeid : Waer is den Heer? en die de wet hielden, hebben my niet gekend, en de herders hebben overtreden tegen my : en de profeten hebben geprofeteerd door Baal, en zy hebben de afgoden gevolgd.

9 Daerom zal ik nog met regt tegen u stryden, zegt den Heer, en met uwe kinderen twistig wezen.

10 Gaet door de eilanden van Cethim, en beziet : en zendt tot in Cedar, en aenmerkt zeer neerstiglyk : en beziet of desgelyks geschied is.

11 Of eenig volk zyne goden veranderd heeft, en die zyn nogtans voorwaer geene goden : maer myn volk heeft zyne glorie verkeerd in eenen afgod.

12 Gy hemelen wordt verbaesd hieraf, en gy hunne poorten wordt gansch verlaten, zegt den Heer.

13 Want een dubbel kwaed heeft myn volk gedaan : Zy hebben my verlaten de fonteyne des levende waters, en zy hebben voor zich geborsten putten gegraven, die geen water houden kunnen.

14 Is Israël een eigen knecht, of van eenen eigen knecht des huisgezins geboren? waarom is hy dan geworden tot eenen roof?

15 Op hem hebben de leeuwen gebriescht, en hunne stemme gegeven : Zy hebben zyn land tot eene verlatene plaats gesteld : zyne steden zyn verbrand, en daer is niemand die daerin woont.

16 De kinderen van Memphis, en van Taphnis, hebben u ontzuiverd tot den top uws hoofds.

17 Is u dit niet geschied, om dat gy den Heer uwen God verlaten hebt in dien tyd, toen hy u leidde door den weg?

18 En nu, wat wilt gy u in den weg van Egypten om te drinken troebel water? en wat hebt gy te doen met den weg van Assyrien, dat gy het water van de rivier drinken zoudt?

19 Uwe kwaedheid zal u berispen, en uwe afkeeringe zal u straffen. Weet, en ziet dat

het u kwaed en bitter is, dat gy den Heer uwen God verlaten hebt, en dat myne vreeze by u niet is, zegt den Heer God der heirscharen.

20 Van het begin der wereld hebt gy myn jok gebroken, en myne banden in stukken getrokken, en gy hebt gezeid : Ik zal niet dienen. Want op alle hooge heuvelen, en onder alle dikke gelooverde boomen werd gy, hoere, nedergestrekt.

21 Maer ik heb u geplant tot eenen uitverkozen wyngaerd, alle waerachtig zaed : hoe zyt gy my verkeerd tot den kwade, gy vreemden wyngaerd?

22 Is het dat gy u wascht met niter, en dat gy voor u vermenigvuldigt het kruid borith, zoo zyt gy besmet in uwe boosheid voor my, zegt den Heer God.

23 Hoe zegt gy : Ik ben niet besmet, ik heb na Baalim niet gewandeld? beziet uwe wegen in de valleije, weet wat gy gedaen hebt : een ligt looper zyne wegen overloopende.

24 Een wilden ezel gewend in de woestyne, heeft in de begeerte zyner ziele den wind zyner liefde naer zich getrokken : niemand zal haer afkeeren : alle die haer zoeken, zullen niet moede worden : in hare maenstonden zullen zy haer vinden.

25 Verbiedt uwen voet van naektheid, en uwe keel van den dorst. En gy hebt gezeid : Ik heb mishoopt, ik zal het geenszins doen : want ik heb de vreemden lief gehad, en na die zal ik wandelen.

26 Gelyk een dief beschaemd wordt als hy bevonden wordt, alzoo zyn die van Israëls huize beschaemd, zy en hunne koningen, hunne prins en priesters, en hunne profeten.

27 Zeggende den houte : Gy zyt myn vader : en den steene : Gy hebt my gewonnen. Zy hebben tot my den rug gekeerd, en niet het aenzigt, en ten tyde huns lydens, zullen zy zeggen : Staet op en verlost ons.

28 Waer zyn uwe goden, die gy voor u gemaakt hebt? laet die opstaen, en u verlossen, in den tyd uws lydens : want naer het getal uwer steden waren uwe goden, ó Juda.

29 Wat wilt gy in het regt met my stryden? gy hebt my allegader verlaten, zegt den Heer.

30 Te vergeefs heb ik uwe kinderen geslagen, zy hebben geene onderwyzinge ontvangen : uw zweerd heeft uwe profeten verslonden, als een verdervenden leeuw

31 Is uw geslacht. Beziet het woord des Heeren : Ben ik in Israël eene woestyn geworden, of een spadig land? heeft dan myn volk tot my gezeid : Wy zyn weggegaen, wy zullen voortaan niet meer tot u komen?

32 Zal eene maegd haer sieraed vergeten, of eene bruid den band van haer borstsieraed? maer myn volk heeft my vergeten ontellyke veel dagen.

33 Wat arbeidt gy om uwen weg goed te toonen, om liefde te zoeken, die daerboven ook uwe kwaedheden geleerd hebt uwe wegen,

34 En in uwe vleugelen is gevonden het bloed van de zielen der armen en der onnoozelen? ik heb ze in de grachten niet gevonden, maer in alle de dingen die ik te voren verhaeld heb.

35 En gy hebt gezeid : Ik ben zonder zonde, en onnoozel : en daerom laet uwe verbolgenheid van my afgekeerd worden. Ziet, ik zal in het regt met u stryden, om dat gy gezeid hebt : Ik heb niet gezondigd.

36 Hoe snoode bovenmaten zyt gy geworden, uwe wegen hernemende! en van Egypten zult gy beschaemd worden, gelyk gy beschaemd zyt van Assur.

37 Want van deze zult gy ook uitgaen, en uwe handen zullen op uw hoofd wezen : want den Heer heeft uw betrouwen vernield, en gy zult niets voorspoedigs hebben.

KAPITTEL III.

MEN zegt gemeenlyk : Is het dat een man zyne huisvrouw verlaten heeft, en dat die van hem gaende eenen anderen man getrouwd heeft : zal dien man wederom tot haer komen? zal die vrouw niet ontzuiverd en besmet zyn? maer gy hebt onkuishheid bedreven met vele boelen : nogtans keert wederom tot my, zegt den Heer.

2 Heft op uwe oogen regt uit voor u, en beziet waer gy niet nedergestrekt zyt : gy zat in de wegen, hen verwachtende als een moordenaar in de woestyne, en gy hebt het land besmet met uwe onkuisheden, en met uwe kwaedheden.

3 Daerom zyn opgehouden de druppelen des regens, en daer is geen spaden regen geweest : eener gemeene onkuische vrouwe voorhoofd hebt gy gekregen, gy hebt u niet willen schamen.

4 Daerom ten minsten noemt my nu voortaan : Myn vader, den leidsman van myne maegdelykheid zyt gy :

5 Zult gy gram zyn tot in der eeuwigheid, of zult gy volhardig blyven tot den einde? Ziet, gy hebt gesproken, en gedaen kwade dingen, en gy zyt des magtig geweest.

6 En den Heer heeft tot my gezeid in de dagen Josias des konings : Hebt gy niet gezien wat de versmaedster Israël gedaen heeft? Zy is by zich zelven weggegaen, op alle hooge bergen, en onder alle de gebla-

derde boomen, en daer heeft zy onkuishheid bedreven.

7 En ik heb gezeid, toen zy alle deze dingen gedaen had : Keert wederom tot my : en zy is niet wederom gekomen. En de overtreedster hare zuster Juda heeft gezien,

8 Dat ik de versmaedster Israël, om dat zy onkuishheid bedreven had, verlaten had, en dat ik haer eenen scheinbrief gegeven had : en de overtreedster Juda hare zuster heeft niet gevreesd, maer zy is weggegaen, en heeft zelve ook onkuishheid bedreven.

9 En door de ligtveerdigheid van hare onkuishheid heeft zy het land besmet, en zy heeft overspel gedaen met steen en hout.

10 En in alle deze dingen is de overtreedster hare zuster Juda tot my niet wederom gekeerd, in haer geheel hert, maer met eene logen, zegt den Heer.

11 En den Heer heeft tot my gezeid : De versmaedster Israël heeft hare ziel geregtveerdigd, by het gelijken van de overtreedster Juda.

12 Gaet henen en roept deze woorden tegen het noorden, en gy zult zeggen : Keert weder, gy versmaedster Israël, zegt den Heer, en ik zal myn aenzigt van u niet keeren : want ik ben heilig, zegt den Heer, en ik zal niet gram wezen tot in der eeuwigheid.

13 Maer nogtans kent uwe ongerechtigheid, want gy hebt tegen den Heere uwen God overtreden : en gy hebt uwe wegen verstrooid den vreemden onder alle dikke gebladerde boomen, en myne stemme hebt gy niet gehoord, zegt den Heer.

14 Bekeert u wederom, gy kinderen wederkomende, zegt den Heer : want ik ben uw man : en ik zal u aennemen, eenen uit de stad, en twee uit den geslachte, en ik zal u leiden in Sion.

15 En ik zal u herders geven naer myn hert, en zy zullen u voeden met wetenheid en leering.

16 En als gy zult vermenigvuldigd zyn, en gewassen in het land in die dagen, zegt den Heer : zoo zullen zy voorts niet meer zeggen : De ark van des Heeren testament : noch zy zal op het hert klimmen, noch zy zullen dier gedenken : noch zy zal bezocht worden, noch het zal meer geschieden.

17 In dien tyd zullen zy Jerusalem noemen den koninglyken stoel des Heeren : en tot haer zullen vergaderd worden alle de heidenen, in den naem des Heeren in Jerusalem, en zy zullen niet wandelen na de ergheid van hun allerkwaedste hert.

18 In die dagen zal het huis van Juda gaen tot den huize van Israël, en zy zullen te zamen komen van het noordenland, tot

den lande dat ik uwen vaderen gegeven heb.

19 Maer ik heb gezeid : O hoe veel kinderen zal ik u geven, mede ook het lustige land, de zeer vermaerde erfelykheid van de heirscharen der heidenen? En ik heb gezeid : Gy zult my vader noemen, en gy zult niet ophouden na my te gaen.

20 Maer gelyk of eene vrouwe haren minnaer versmaedde, alzoo heeft my het huis van Israël versmaed, zegt den Heer.

21 Eene stem is er in de wegen gehoord, een geschrei en gehuil der kinderen van Israël : want zy hebben hunnen weg boos gemaekt, zy hebben den Heer hunnen God vergeten.

22 Bekeert u wederom, gy kinderen wederkomende, en ik zal uwe afkeering genezen. Ziet, wy komen tot u : want gy zyt den Heer onzen God.

23 Waerachtiglyk de heuvelen waren logenachtig, en de menigte der bergen : voorwaer in den Heere onzen God is de zaligheid van Israël.

24 De beschaemdheid heeft onzer vaderen arbeid geëten van onze jongheid, hunne kudde van klein vee, en hun groot vee, hunne zonen, en hunne dochteren.

25 Wy zullen in onze beschaemdheid slapen, en onze schande zal ons overdekken : want den Heer onzen God hebben wy gezondigd, en onze vaderen van onze jongheid af tot op dezen dag toe : en wy hebben niet gehoord de stemme van den Heer onzen God.

KAPITTEL IV.

In het dat gy wederom keert, Israël, zegt den Heer, zoo bekeert u tot my : is het dat gy uwe ergernisse wegdoet van myn aenzigt, zoo zult gy niet beroerd worden.

2 En gy zult zweren : Den Heer leeft in de waarheid, en in het oordeel, en in de regtveerdigheid : en de heidenen zullen hem gebenedyden, en hem loven.

3 Want dit zegt den Heer den man van Juda en van Jerusalem : Vernieuwt voor u eenen nieuwen akker, en wilt op de doornen niet zaaien :

4 Wordt besneden den Heere, en neemt af de onbesnedenheid uwer herten, gy mannen van Juda, en bewooners van Jerusalem : opdat by aventure myne vervolgenheid niet uitga als een vuer, en ontstoken worde, en dat er niemand zy die het uitblussche, om de kwaedheid uwer gedachten.

5 Verkondigt in Juda, en maekt dat het gehoord worde in Jerusalem : spreekt en roept met eene trompet in het land : roept luide, en zegt : Wordt vergaderd, en laet ons gaen in de vaste steden,

6 Heft een teeken op in Sion. Wordt ver-

sterkt, wilt niet staen, want ik breng een kwaed van het noorden, en eene groote verderving.

7 Den leeuw is opgeklommen uit zyne rustplaetse, en der heidenen roover heeft zich opgeheven : hy is uitgegaen uit zyne plaets, opdat hy uw land zoude stellen in eene verwoesting : uwe steden zullen verwoest worden, blyvende zonder bewoener.

8 Hierom zoo omgordt u met hairen, klederen, krysch en huilt : want de gramschap van des Heeren verbolgenheid is niet afgekeerd van ons.

9 En het zal zyn in dien dag, zegt den Heer : Dat vergaen zal des konings hert, en het hert der prinsen : en de priesters zullen verbaesd worden, en de profeten heel verslagen.

10 En ik heb gezeid : Ach! ach! ach! Heere God, hebt gy dan dit volk en Jerusalem bedrogen, zeggende : Het zal vrede met u wezen : en ziet het zweerd is gekomen tot de ziele toe?

11 In dien tyde zal men dezen volke en Jerusalem zeggen : Een brandende wind is in de wegen die in de woestyne zyn des wegs van de dochtere myns volks, niet om te wannen en te zuiveren.

12 Een vollen geest zal my van dezen komen : en nu zal ik myne oordeelen met hen spreken.

13 Ziet, hy zal als eene wolke opklimmen, en als een tempeest is zyn wagen : zyne peerden zyn sneller dan arenden : wee ons, want wy zyn verdorven.

14 Jerusalem, wascht uw hert van de kwaedheid, dat gy moogt behouden worden : hoe lange zullen de kwade gedachten in uw hert wonen?

15 Want de stemme des boodschappers is van Dan, en die den afgod kennelyk maekt van den berg Ephraïm.

16 Zegt de heidenen : Ziet, het is gehoord in Jerusalem dat de wachters komen uit verre landen, en om hunne stemme te geven op de steden van Juda.

17 Als wachters der akkers zyn zy over haer geworden in het ronde : want zy heeft my tot gramschap verwekt, zegt den Heer.

18 Uwe wegen en uwe gedachten hebben u deze dingen gedaen : deze uwe kwaedheid, want zy bitter is, want zy uw hert geraekt heeft.

19 Myn buik, myn buik doet my wee, de zinnen myns herten zyn in my ontsteld : ik zal niet zwygen, want myne ziel heeft het geklank der trompet gehoord, een oorlogsgeroep.

20 Verdervinge op verdervinge is er geroepen, en al het land is verwoest : haes-

telyk zyn myne tabernakelen verwoest, onverzienlyk myne vellen.

21 Hoe lang zal ik den vliedende zien, het geklank der trompet hooren?

22 Want myn dwaes volk heeft my niet bekend : het zyn onwyse kinderen en onverstandige : zy zyn wys om kwaed te doen, maer wel doen kunnen zy niet.

23 Ik heb de aerde aengezien, en ziet zy was ydel en te niet : en de hemelen, en daer was geen licht in.

24 Ik heb de bergen gezien, en ziet zy werden bevende, en alle heuvelen zyn verstoord.

25 Ik zag en daer was geen mensch : en al het gevogelte des hemels was weggegaen.

26 Ik heb opgezien, en ziet den Carmelus was verwoest : en alle zyne steden zyn verdorven van des Heeren aenzigt, en van het aenzigt der gramschap zyner verbolgenheid.

27 Want dit zegt den Heer : Al het land zal verlaten zyn, maer nogtans zal ik het niet heel te niet brengen.

28 De aerde zal rouwig zyn, en de hemelen zullen treurig zyn van boven : om dat ik het gesproken heb, ik heb het gedacht, en het heeft my niet berouwd, noch ik ben daer af gekeerd geweest.

29 Van de stemme des rosvolks, en des schutters is de geheele stad gevlooden : zy zyn gegaen op de hooge plaetsen, en zy zyn geklommen op de steenrotsen : alle de steden zyn verlaten, en daer woont geen mensch in.

30 Maer gy verwoeste wat zult gy doen? als gy u zult gekleed hebben met roode zyde kleederen, als gy u zult versierd hebben met een gouden halssieraed, en dat gy uwe oogen zult geschilderd hebben met sibius, zoo zult gy te vergeefs gepalleerd worden : uwe minnaers hebben u versmaed, zy zullen uwe ziel zoeken.

31 Ik heb eene stem gehoord als van eene vrouwe die in barensood is, benaeuwde heiden als van eene die baert : De stemme der dochter van Sion is tusschen degene die sterven, en hare handen uitsteken : wee my, want myne ziel heeft my begeven om de gedooden.

KAPITTEL V.

GAET alom de wegen van Jerusalem, en aenziet, en merkt, en zoekt in hare straten of gy eenen man vindt die regt doet, en het geloof zoekt : en ik zal zyns genadig zyn.

2 Maer al is het ook dat zy zeggen : Den Heer leeft : dat zullen zy valschelyk zweeren.

3 Heere uwe oogten aenzien het geloof : gy hebt ze geslagen, en zy hebben geen wee gehad : gy hebt ze verdrukt, en zy hebben geene onderwyzyng willen ontfangen : zy hebben hunne aenzigten harder gemaakt dan eenen steen, en zy hebben niet willen wederkeeren.

4 Maer ik heb gezeid : Zy zyn by aventure arm of dwaes, niet wetende den weg des Heeren, hun Gods oordeel.

5 Daerom zal ik tot hunne edellieden gaen, en tot hen spreken : want zy hebben des Heeren weg gekend, hun Gods oordeel, en ziet deze hebben nog meer het jok te zamen gebroken, de banden in stukken getrokken.

6 Daerom heeft ze den leeuw uit het bosch geslagen, den wolf heeft ze met den avond verwoest, den luipaerd wakende op hunne steden : alle die daeruit komt, zal gevangen worden : want hunne overtredingen zyn vermenigvuldigd, zy zyn verhard in hunnen afkeer.

7 Waerover zal ik uwer mogen genadig wezen ? Uwe kinderen hebben my verlaten, en zy zweren by degene die geene goden zyn : ik heb ze verzaed, en zy hebben onkuischheid bedreven, en in der hoere huis deden zy onkuischheid.

8 Hittige en bespringende peerden zyn zy geworden : Een iegelyk wenschte tot zyns naestens huisvrouw.

9 Zal ik over deze dingen geen bezoek doen, zegt den Heer ? en zal myne ziel in zulk volk geene wrack doen ?

10 Klimt op zyne muren, en verderft ze, maer wilt ze niet heel te niet brengen : neemt zyne ranken af, want zy behooren den Heere niet toe.

11 Want met overtredinge heeft het huis van Israël, en het huis van Juda tegen my overtreden, zegt den Heer.

12 Zy hebben den Heer geloochend, en gezeid : Hy is het niet : en het kwaed zal over ons niet komen, het zweerd en den honger zullen wy niet zien.

13 De profeten hebben in den wind gesproken, en daer is geen antwoord in hen geweest : daerom zullen deze dingen hun overkomen.

14 Dit zegt den Heer den God der heirscharen : Om dat gy dit woord gesproken hebt : ziet ik geef myne woorden in uwen mond tot een vuur, en dit volk tot hout, en het zal ze verslinden.

15 Ziet ik zal over u, gy huis van Israël, een volk brengen van verre, zegt den Heer : een sterk volk, een oud volk, een volk wiens tale gy niet kennen zult, en gy zult niet verstaen wat zy spreken.

16 Zyn pylkoker is als een open graf, zy zyn alle sterk.

17 En het zal uw koren eten, en uw brood : het zal uwe zonen en uwe dochteren verslinden : uw klein vee, en uwe runderen zal het eten : het zal uwen wyngaerd, en uwen vygeboom afteeren : en het zal uwe vaste steden vernielen, waeringy uw betrouwen hebt, met den zweerde.

18 Maer nogtans in die dagen, zegt den Heer, zal ik u niet geheel vernielen.

19 Maer is het dat gy zegt : Waerom heeft ons onzen God alle deze dingen gedaen ? zoo zult gy tot hen zeggen : Alzoo gy my verlaten hebt, en hebt den vreemden goden gediend in uw land, alzoo zult gy den vreemden dienen in een land dat uwe niet is.

20 Verkondigt dat den huize van Jacob, en maekt dat het gehoord worde in Juda, zeggende :

21 Hoort gy dwaes volk, die geen hert hebt : die oogten hebbende niet ziet : en ooren hebt, en niet hoort.

22 Zult gy my dan niet vreezen, zegt den Heer : en zult gy van myn aenzigt geen rouw hebben ? Die het zand tot eenen pael gesteld heb der zee, een eeuwig gebod dat niet voorbygaen zal : en hare baren zullen zich opheffen, en zy zullen niet vermogen, en zy zullen opzwellen, en zy zullen daer over niet gaen :

23 Maer dezen volke is een ongeloovig en een verbitterende hert geworden, zy zyn afgescheiden, en weggegaen.

24 En zy hebben in hun herte niet gezeid : Laet ons den Heer onzen God vreezen, die ons geeft den tydigen en spadigen regen te zynen tyde : die ons bewaert de volheid van den jaerlykschen oogst.

25 Uwe boosheden hebben deze dingen afgekeerd : en uwe zonden hebben het goed van u belet :

26 Want in myn volk zyn ongoddelyken gevonden, lagen leggende als vogelaers, strikken en voetstroppen leggende om mannen te vangen.

27 Gelyk een vogelslag vol vogelen, alzoo zyn hunne huizen vol bedrogs : daerom zyn zy groot en ryk geworden.

28 Zy zyn dik geworden en vet : en zy hebben myne woorden overtreden zeer kwalik. Der weduwe zake hebben zy niet gevonnisd, der weezen zaken hebben zy niet naer regt beslecht, en het oordeel der armen hebben zy niet geoordeeld.

29 Zal ik over deze dingen geen regt doen ? zegt den Heer ; of zal over alzulk volk myne ziel zich niet wreken ?

30 Verwonderinge en wonderlyke dingen zyn op de aerde geschied :

31 De profeten profeteerden logenen, en de priesters prezen dat met hunne handen

te zamen slaende : en myn volk heeft zulke dingen liefgehad : wat zal dan geschieden in zyn uiterste ?

KAPITTEL VI.

WORDT versterkt, gy kinderen van Benjamin, in het midden van Jerusalem, en in Thecua maekt geluid met de trompette, en over Bethacarem regt op de baniere : want daer is kwaed gezien van het noorden, en eene groote vernieling.

2 Ik heb de dochter van Sion geleken by eene schoone en eene weeldige vrouw.

3 Tot haer zullen de herders komen met hunne kudden : zy hebben in haer de tenten geslagen al rondom : een iegelyk zal die weiden die onder zyne hand zyn.

4 Heiligt over haer eenen stryd : staet te zamen op, en laet ons opklimmen in den middag : wee ons, want den dag is afgeweken, want de schaduwen zyn langer geworden 's avonds.

5 Staet op, en laet ons opklimmen in den nacht, en laet ons hare huizen verderven,

6 Want dit zegt den Heer den God der heirscharen : Houwt hare boomen af, en maekt omtrent haer eenen wal, dit is de stad der bezoeking, alle onregt is in het midden van haer.

7 Gelyk een put zyn water koud maekt, alzoo heeft zy hare kwaetheid koud gemaekt : ongerechtigheid en verderfenis zal in haer gehoord worden, voor my is altyd ziekte en plage.

8 Wordt onderwezen Jerusalem, dat by aventure myne ziel van u niet ga, dat ik u by aventure niet verwoest make, een onbevoonlyk land.

9 Dit zegt den Heer der heirscharen : Zy zullen de belevelingen van Israël vergaderen tot eene druif toe, zoo men in den wyngaerd doet : keert uwe hand om als een wynsnyder tot den korf.

10 Wien zal ik aanspreken ? en wien zal ik betuigen dat hy het hoore ? ziet hunne ooren zyn onbesneden, en zy mogen niet hooren : ziet des Heeren woord is hun geworden tot eenen spot : en zy zullen het niet ontvangen.

11 Daerom ben ik vol van des Heeren verbolgenheid, ik kan des niet verdragen : stort ze uit op het klein kind buiten, en op de vergaderinge der jongelingen te zamen : want de vrouw zal met den man gevangen worden, den ouden man met dengenen die vol van dagen is.

12 En hunne huizen zullen overgaen tot anderen, hunne akkers en huisvrouwen te zamen : want ik zal myne hand uistrekken op de bewooners des lands, zegt den Heer.

13 Want voorwaer van den minsten tot

den meesten, zoo zyn zy alle neerstiglyk bekommerd met gierigheid : en van den profeet tot den priester toe, doen zy alle-gader bedrog.

14 En zy genazen myns volks kwetsure met versmaedheid, zeggende : Vrede, vrede : en het was geen vrede.

15 Zy zyn beschaemd geweest, want zy hebben afgrysselyklyk gedaen : ja waerlyker zy zyn niet beschaemd geweest niet beschaemdheid, en zy hebben zich niet kunnen schamen. Daerom zullen zy vallen tusschen degene die vallen : in den tyd van hunne verzoeking zullen zy vallen, zegt den Heer.

16 Dit zegt den Heer : Staet op de wegen, en beziet, en vraegt naer de oude wegen, welk den goeden weg is, en wandelt in dien : en gy zult verkoeling vinden voor uwe zielen. En zy hebben gezeid : Wy zullen er niet in wandelen.

17 En ik heb over u gesteld wachters. Hoort der trompette geluid. En zy hebben gezeid : Wy zullen niet hooren.

18 Daerom hoort, gy heidenen, en bekent gy vergaderinge, hoe groote dingen dat ik hun doen zal.

19 Hoort gy aerde : Ziet ik zal kwade dingen brengen op dit volk, de vrucht van zyne gedachten : om dat zy myne woorden niet gehoord hebben, en myne wet verwerpen hebben.

20 Waertoe brengt gy my wierook van Saba, en den welriekende calamus van verren lande ? uwe brandofferen zyn niet aengenaem, en uwe slagofferanden hebben my niet behaegd.

21 Daerom dit zegt den Heer : Ziet, ik zal in dit volk eenen val doen komen, en onder hen zullen vallen de vaders en de kinderen te zamen, den nagebuer en den naesten, en zy zullen vergaen.

22 Dit zegt den Heer : Ziet daer komt een volk van het noordenland, en een groot volk zal te zamen opstaen van de einden der aerde.

23 Den schicht en schild zal het aennemen : het is wreed, en het zal niet sparen : zyne stem zal als de zee geluid geven : en zy zullen op peerden klimmen bereid als een man ten stryde, tegen u, gy dochter van Sion.

24 Wy hebben zyn gerucht gehoord, onze handen zyn onmagtig geworden : tribulatie heeft ons bevangen, pynen als eener barende vrouw.

25 Wilt niet uitgaen tot de velden, en wandelt in den weg niet : want het zweerd des vyands den grouwel is in het ronde.

26 Myns volks dochter, omgordt u met een hairen kleed en besproeit u met assche,

den rouwe van eenen eenigen zoon maekt voor u, een bitter geschrei, want haestelyk zal den verderver op ons komen.

27 Ik heb u een vroom proever onder myn volk gemaakt : en gy zult weten en proeven hunnen weg.

28 Alle deze prinszen zyn afwykende, ongetrouwelyk wandelende, het metael, en yzer zyn heel verdorven.

29 Den blaesbalk falgeerde, het lood is in het vuur heel verteerd, den smelter heeft ze te vergeefs gesmolten : want hunne kwaedheden zyn niet verteerd geweest.

30 Noemt ze verworpen zilver, want den Heer heeft ze verworpen.

KAPITTEL VII.

HET woord dat geschied is tot Jeremias van den Heere, zeggende :

2 Staet in de poorte van des Heeren huis, en preekt daer dit woord, en zegt : Hoort des Heeren woord geheel Juda, die door deze poorten ingaet om den Heere te aanbidden.

3 Dit zegt den Heer der heirscharen den God van Israël : Maekt uwe wegen en uwe neerstigheden goed : en ik zal by u woonen in deze plaetse.

4 Wilt niet betrouwen in de woorden der logene, zeggende : Des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel is het.

5 Want is het dat gy uwe wegen wel beschikt, en uwe neerstigheden : is het dat gy regt doet tusschen den man en zynen naesten,

6 En dat gy den aankomeling, en den weeze en der weduwe geen bedriegelyk onregt doet, en dat gy ook geen onnoozel bloed stort in deze plaets, en dat gy naer geene vreemde goden wandelt ten kwade voor u zelve :

7 Zoo zal ik met u woonen in deze plaets : in het land dat ik uwen vaders gegeven heb van de eeuwigheid en tot in de eeuwigheid.

8 Ziet, gy hebt uw betrouwen in de logentallen, die u niet baten zullen :

9 Stelen, dooden, overspel doen, valschelyk zweren, Baalim vogtige offerande doen, en gaen na vreemde goden, die gy niet kent.

10 En gy zyt gekomen, en hebt gestaen voor my in dit huis, in hetwelk myn naem aengeroepen is, en gy hebt gezeid : Wy zyn verlost om dat wy alle deze afgrysselykeden gedaen hebben.

11 Is dan dit huis eene spelonk der moordenaren geworden, daer myn naem aengeroepen is, in uwe oogen? ik, ik ben het : ik heb het gezien, zegt den Heer.

12 Gaet tot myne plaets in Silo, daer myn

naem gewoonde heeft van het beginsel : en beziet wat ik die gedaen heb om de kwaetheid myns volks Israël :

13 En nu, want gy alle deze dingen gedaen hebt, zegt den Heer : en ik tot u gesproken heb 's morgens opstaende, en sprekende, en gy hebt niet gehoord : en ik heb u geroepen, en gy hebt niet geantwoord :

14 Zoo zal ik dezen huize doen, daer in myn naem aengeroepen is, en daer gy betrouwen in hebt : en der plaetse die ik u gegeven heb, en uwen vaders, gelyk ik Silo gedaen heb.

15 En ik zal u verwerpen van myn aenzigt, gelyk ik alle uwe broeders verworpen heb, al het geheel zaed van Ephraim.

16 Daerom wilt gy niet bidden voor dit volk, noch neemt voor hen lof en gebed aen, en wederstaet my niet : want ik zal u niet verhooren.

17 Ziet gy niet wat deze doen in de steden van Juda, en in de straten van Jerusalem?

18 De kinderen vergaderen het hout, en de vaders ontsteken het vuur, en de vrouwen beslaen het vet des ingewands, om vlaeijen te maken der koningin des hemels, en dat zy zouden vogtig offer doen den vreemden goden, en my tot gramschap verwekken.

19 Verwekken zy my tot gramschap? zegt den Heer : doen zy dit zich zelve niet tot beschaemtheid huns aenzichts?

20 Daerom dit zegt den Heer God : Ziet myne razende gramschap en myne verbolgenheid wordt te zamen gegoten op deze plaets, op de mannen, en op het vee, en op de boomen des lands, en op de vruchten der aerde, en het zal ontstoken worden, en het zal niet uitgebluscht worden.

21 Dit zegt den Heer der heirscharen, den God van Israël : Doet uwe brandofferanden tot uwe slagtofferanden, en eet vleesch.

22 Want ik heb niet gesproken met uwe vaders, en ik heb hun niet bevolen in den dag toen ik ze leidde uit den lande van Egypten, van het woord der brandofferanden, en slagtofferanden.

23 Maer dit woord heb ik hun bevolen, zeggende : Hoort myne stemme en ik zal u een God zyn, en gy zult my een volk zyn : en wandelt door alle wegen, die ik u bevolen heb, opdat u wel zy.

24 En zy hebben niet gehoord, noch zy hebben hunne ooren geneigd : maer zy volgden hunnen eigen wille, en de kwaetheid van hun kwaed hert : en zy zyn gekomen achterwaerts en niet voorwaerts,

25 Van den dag dat hunne vaders uitgegaen zyn uit den lande van Egypten, tot op dezen dag toe. En ik heb tot u gezonden

alle myne dienaers de profeten des daegs, des morgens vroeg opstaende, en zendende.

26 En zy hebben my niet gehoord, noch hebben hunne oore geneigd : maer zy hebben hunnen nek verhard : en hebben erger gedaen dan hunne vaderen.

27 En gy zult tot hen spreken alle deze woorden, en zy zullen u niet hooren : en gy zult ze roepen, en zy zullen u niet antwoorden.

28 En gy zult tot hen zeggen : Dit is het volk dat de stemme des Heeren zyns Gods niet gehoord heeft, noch onderwyzing ontvangen heeft : het geloof is vergaen, en het is weggenomen van hunnen mond.

29 Scheert het hair uws hoofds, en werpt het weg, en neemt in het regt eene klage-lyke weening : want den Heer heeft verworpen en verlaten de geslachten zyner razende gramschap,

30 Want de kinderen van Juda hebben kwaed gedaen in myne oogen, zegt den Heer. Zy hebben hunne verergernissen gesteld in het huis, daer myn naem aengeropen is, om dat zy dat besmetten zouden :

31 En zy hebben opgetimmerd de hoogten van Topheth, welk is in de vallei des zoons van Ennom : om dat zy verbranden zouden hunne zonen, en hunne dochteren met den vure : dat ik niet geboden heb, noch gedacht in myn hert.

32 Daerom ziet de dagen komen, zegt den Heer, en daer zal niet meer gezeid worden Topheth, en de vallei des zoons Ennom : maer de vallei der doodinge : en zy zullen begraven in Topheth om dat er geene plaets is.

33 En de doode lichamen dezès volks zullen wezen tot eene spyze den vogelen des hemels, en den beesten der aerde, en daer zal niemand wezen die ze afjage.

34 En ik zal doen rusten van de steden van Juda, en van de straten van Jerusalem de stemme der blydschappe, en de stemme der vrolykheid, de stemme des bruidegoms, en de stemme der bruid : want het land zal in eene verwoesting wezen.

KAPITTEL VIII.

IN dien tyd, zegt den Heer : Zullen zy uitwerpen de gebeenten der koningen van Juda, en de gebeenten van hare prinses, en de gebeenten der priesteren, en de gebeenten der profeten, en de gebeenten dergene die in Jerusalem gewoond hebben, uit hunne graven :

2 En zy zullen die uitspreiden ter zonne en ter mane, en tot al het heir des hemels, welk zy bemind hebben, en denwelken zy gediend hebben, en na dewelke zy gewandeld hebben, en die zy gezocht hebben, en aengebeden : zy zullen niet vergaderd wor-

den, en zy zullen niet begraven worden : tot eenen mesthoop zullen zy op het aenschyn der aerde zyn.

3 En zy zullen de dood meer dan het leven verkiezen, alle die overgebleven zullen zyn van dit allerkwaedste geslacht, in alle de plaetsen die verlaten zyn, tot dewelke ik ze uitgedreven heb, zegt den Heer der heirscharen.

4 En gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer : Zal hy die valt niet opstaen ? en die afgekeerd is, zal hy niet wederkeeren ?

5 Waerom is dan dit volk in Jerusalem afgekeerd met eene krygele afkeeringe ? Zy hebben de logen aengenomen, en zy hebben niet willen wederkeeren.

6 Ik heb toegehoord en geluisterd : niemand spreekt er dat goed is, daer is niemand die penitentie doe van zyne boosheid, zeggende : Wat heb ik gedaen ? Zy zyn alle gekeerd tot hunnen loop, als een peerd met een gedruisch gaende ten stryde.

7 Den kiekendief heeft in den hemel zynen tyd gekend : de tortelduif, en de zwaluwe, en den ooijsaer hebben den tyd van hun aenkomen bewaerd : maer myn volk heeft des Heeren oordeel niet gekend.

8 Hoe zegt gy : Wy zyn wys, en des Heeren wet is by ons ? voorwaer de logenachtige griffie der schryvers heeft eene logen gewrocht.

9 De wyzen zyn beschaemd, zy zyn verwaerd en gevangen : want des Heeren woord hebben zy verworpen, en daer is geene wysheid in hen.

10 Daerom zal ik hunne vrouwen geven den vreemdelingen, hunne akkeren den erigenamen : want van den minsten tot den meesten volgen zy alle de gierigheid : van den profeet tot den priester maken zy alle logentale.

11 En zy genazen de kwetzinge van de dochter myns volks ter schande, zeggende : Vrede, vrede : als het geen vrede was.

12 Zy zyn beschaemd, want zy hebben afgryselykheid gedaen : ja dat meer is, zy zyn niet beschaemd met beschaemdheden, en zy hebben zich niet kunnen schamen : daerom zullen zy vallen onder degene die te zamen vallen zullen, in den tyd der verzoeking zullen zy te zamen vallen, zegt den Heer.

13 Ik zal ze alzo aflezen, zegt den Heere : dat daer geene druif aen de wynstruiken, en geene vygen in den vygeboom blyve, het loof is ook afgevallen : en ik heb hun gegeven dat er over gaen.

14 Waerom zitten wy ? komt te zamen, en laet ons in eene vaste stad gaen, en laet ons daer stil zyn : want den Heer onzen God heeft ons doen zwygen, en hy heeft ons te

drinken gegeven water van galle : want wy hebben den Heere gezondigd.

15 Wy hebben den vrede gewacht, en daer was geen goed : den tyd der genezingen, en ziet het is angst.

16 Van Dan is het snorken van zyne peerden gehoord, van de stemme des kryschens van zyne stryders is het geheele aerdryk beroerd geweest; en zy zyn gekomen en hebben het land verslonden, en zyne volheid : de stad en hare bewooners.

17 Want ziet ik zal tot u zenden basiliscus serpentes, waertegen geene betoovering is : en die zullen u byten, zegt den Heer.

18 Myn rouw is boven rouwe, myn hert is in my treurig.

19 Ziet de stemme der roepende dochter myns volks van een verre land : Is den Heer in Sion niet, of is haer koning in haer niet? Waerom hebben zy my dan tot gramscapen verwekt in hunne gesnedene beelden, en in de vreemde ydelheden?

20 Den oogst is voorbygegaen, den zomer is voleind : en wy zyn niet verlost.

21 Op de verderfenisse der dochter myns volks ben ik rouwig geweest en bedroefd, verbaasdheid heeft my bevangen.

22 Is er geene gomme in Galaad? of is daer geen medecyn? waerom is dan het lidteeken van myns volks dochter niet toegeheeld?

KAPITTEL IX.

WIE zal mynen hoofde water geven, en mynen oogen eene fonteyne der wateren? en ik zal beweeuen dag en nacht de gedooden van myns volks dochter.

2 Wie zal my geven in de woestyne eene herberge der wandelaren, en dat ik myn volk verlate, en van hen scheide? want het zyn alle overspelers, eene vergadering der overtreders.

3 En zy hebben hunne tonge uitgespannen als eenen boog der logene, en niet der waarheid : zy zyn versterkt op de aerde, want zy zyn van het eene kwaed tot het andere uitgegaen, en my hebben zy niet gekend, zegt den Heer.

4 Een iegelyk wachte zich zelve van zynen naesten, en hy hebbe geen betrouwen in elken zynen broeder : want elk broeder zal vertredende vertreden, en elk vriend zal bedriegelyk wandelen.

5 En een man zal zynen broeder bespotten, en zy zullen de waarheid niet spreken : want zy hebben hunne tonge geleerd logene spreken : om onregtelyk te doen hebben zy gearbeid.

6 Uwe wooning is in het midden des bedrogs : in het bedrog hebben zy my niet willen kennen, zegt den Heer.

7 Daerom dit zegt den Heer der heirscharen : Ziet ik zal ze smelten, en ik zal ze proeven : want wat zal ik anders doen van het aenzigt der dochter myns volks?

8 Een wondende pyl is hunne tonge, zy heeft bedrog gesproken : in haren mond spreekt zy vrede met haren vriend, en heimelyk stelt zy hem lagen.

9 Zal ik over deze dingen niet verzoeken, zegt den Heer? of zal in zulk volk myne ziel zich niet wreken?

10 Op de bergen zal ik eene weenige en eene klaginge aennemen, en op de schoone plaetsen der woestyne een jammerlyk geklag : want zy verbrand zyn, om dat er geen man is die daer door gaet : en zy hebben de stemme des bezitters niet gehoord : van den vogel des hemels tot het kleine vee toe, zyn zy al overgevaren en weggegaen.

11 En ik zal Jerusaleem geven tot hoopen des zands, en tot nesten der draken : en de steden van Juda zal ik geven ter verwoestinge, om dat er geen bewooner is.

12 Wie is er een wys man die dat versta, en tot wien mogt het woord van den mond des Heeren geschieden, dat hy dit verkondige, waerom dat de aerde vergaen is, en verbrand als de woestyne, om dat er niemand is die daer door ga?

13 En den Heer heeft gezeid : Om dat zy myne wet verlaten hebben, die ik hun gegeven heb, en hebben myne stemme niet gehoord, en hebben daerin niet gewandeld.

14 En zy zyn weggegaen na de boosheid huns herten, en na Baalim : hetwelk zy geleerd hebben van hunne vaders.

15 Daerom dit zegt den Heer der heirscharen, den God van Israël : Ziet ik zal dit volk spyzen met alsen, en ik zal hun te drinken geven water van galle.

16 En ik zal ze verstrooijen onder de heidenen die zy niet gekend hebben noch hunne vaders : en ik zal na hen het zweerd zenden, tot dat zy vernield zullen wezen.

17 Dit zegt den Heer der heirscharen : Aenschouwt en roept de beklagsters, dat zy komen : en zendt tot de vrouwen, die wys zyn, en dat zy haestelyk komen :

18 En zich haesten, en over ons eene beklaginge aennemen : laet onze oogen tranen voortbrengen, laet onze oogschelen van wateren nedervloeden.

19 Wat eene stemme des klachtigen weenens is gehoord van Sion : hoe zeer zyn wy verdorven en beschaemd? om dat wy het land verlaten hebben, want onze tabernakelen zyn afgeworpen.

20 Daerom hoort, gy vrouwen, het woord des Heeren : en laet uwe ooren vatten de sprake zyns monds : en leert uwe dochte-

ren de beklaginge : en eene iegelyke hare geburinne de klachtige beweeninge.

21 Want de dood is opgeklimmen door onze vensters, zy is gegaan in onze huizen om te vernielen de kleine kinderen van buiten, de jongelingen van de straten.

22 Spreekt : dit zegt den Heer : en het doode ligchaem eens mensch zal vallen als drek op het aenschyn des lands, en als hooi achter des maeijers rugge, en daer is niemand die het vergadere.

23 Dit zegt den Heer : Den wyzen betrouwe zich niet in zyne wysheid, en den sterken gloriëre in zyn sterkheid niet, en den ryken gloriëre in zyne rykdommen niet :

24 Maer die gloriëert, zal daerin gloriëren, dat hy my weet, en kent dat ik den Heer ben, die barmhertigheid doe, en regt en regtveerdigheid op de aerde : want deze dingen behagen my, zegt den Heer.

25 Ziet de dagen zullen komen, zegt den Heer : en ik zal verzoek doen op alle den genen die eene besnedene voorhuid heeft,

26 Over Egypten, en op Juda, en op Edom, en op de kinderen van Ammon, en Moab, en op alle die geschoren hair hebben, woonende in de wildernisse : want alle heidenen zyn onbesneden, maer al het geheel huis van Israël is onbesneden van herte.

KAPITTEL X.

HOORT het woord dat den Heer gesproken heeft over u, gy huis van Israël.

2 Dit zegt den Heer : Naer de wegen der heidenen wilt niet leeren : er van de teekenen des hemels wilt niet vreezen, die de heidenen vreezen :

3 Want de wetten der volken zyn ydel : want het handwerk des werkmans heeft den boom des wouds afgehouden met eene byl.

4 Met zilver en goud heeft hy dat versierd : met nagelen en hameren heeft hy het te zamen gevoegd, dat het niet van een scheiden zoude.

5 In de gelykenisse van eenen palmboom zyn zy gemaakt, en zy zullen niet spreken : zy zullen al dragende weggenomen worden, want zy kunnen niet gaen. Daerom wilt die niet vreezen, want zy mogen noch kwalijk, noch wel doen.

6 Uws gelyks is niemand Heere : gy zyt groot, en groot is uw naam in sterkheid.

7 Wie zal u niet vreezen, ô gy koning der volken? want de sierlykheid is uwe : onder alle wyzen der heidenen, en in alle hunne ryken is er niemand uws gelyk.

8 Te zamen zullen de zotten en de onwyzen geproefd worden : de leeringe hunner ydelheid is een hout.

9 Omwonden zilver wordt van Tharsis

gebragt, en het goud van Ophaz : des kunstenaers werk, en der hand des metaelgieters : hyacintus en purper is hunne kledinge. Alle deze zyn der kunstige werklieden werk.

10 Maer den Heer is een waerachtig God : hy is een levende God, en een eeuwig koning : van zyne verbolgenheid zal de aerde beven : en de heidenen zullen zyne dreiging niet verdragen.

11 Hierom zult gy hun aldus zeggen : De goden die de hemelen en de aerde niet gemaakt hebben, moeten vergaen van de aerde, en van hetgene dat onder den hemel is.

12 Die de aerde maekt in zyne sterkheid, die de wereld bereidt in zyne wysheid, en in zyne voorzienigheid de hemelen uitspant.

13 Tot zyne stemme geeft hy eene menigte der wateren in den hemel en hy verheft de nevelen van de uitersten der aerde : hy maekt de bliksemen tot regenen, en hy brengt den wind uit zyne schatten.

14 Alle mensch is dwaes geworden van de wetenheid, alle werkman is beschaemd geweest in het gesneden afgodenbeeld : want het is valsch dat hy gegoten heeft, en in hen is geen geest.

15 Het zyn ydele dingen, en een werk weerdig om te belagchen : in den tyd hunner verzoekinge zullen zy vergaen.

16 Desgelyks is Jacobs deel niet : want die alle dingen gemaakt heeft, hy is het zelf : en Israël is de roede zyner erfenisse : den Heer der heirscharen is zyn naem.

17 Vergadert van de aerde uwe beschaemtheid, die in het beleg woont.

18 Want dit zegt den Heer : Ziet ik zal de bewooners van dezen lande verre werpen te dezer reize : en ik zal ze kwellen, alzoo dat zy zullen gevonden worden.

19 Wee my van myne kwetzinge, myne plage is de allerkwadeste. Maer ik heb gezegd : Waerlyk dit is myne krankheid, en ik zal ze dragen.

20 Myn tabernakel is verdorven en alle myne zeelkens zyn vaneen gebroken, myne kinderen zyn uitgegaan van my, en zy zyn niet meer : en daer is niemand die voortaan myne tente uitspanne, en myne vellen opregte.

21 Want de herders hebben dwaesselyk gedaen, en den Heer hebben zy niet gezocht : daarom hebben zy het niet verstaen, en alle hunne kudde is verstrooid.

22 Ziet de stemme des gehoors is gekomen, en eene groote beroerte van den noordenlande : dat hy de steden van Juda stelle in verwoestheid, en tot eene woonstede der draken.

23 Ik weet wel, Heere, dat eens menschen weg in zyne magt niet is : noch het is in des mans magt dat hy wandeled, en te regte beschikke zyne wegen.

24 Straft my, Heere, maer nogtans in het oordeel ; en niet in uwe razende gramschap, dat gy my by aventure niet te niete brengt.

25 Stort uwe verbolgenheid uit op de heidenen die u niet gekend hebben, en op de landschappen die uwen naem niet aengeroepen hebben : want zy hebben Jacob geëten, en hem verslonden, en zy hebben hem heel verteerd, en zyne sierlykheid hebben zy verstoord.

KAPITTEL XI.

HET woord dat geschied is van den Heere tot Jeremias, zeggende :

2 Hoort de woorden van dezen verbonde, en spreekt tot de mannen van Juda, en tot de bewooners van Jerusalem,

3 En gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer God van Israël : Vermaledyd zy den man, die de woorden van dit verbond niet hoort,

4 Hetwelk ik geboden heb uwen vaderen, in den dag als ik ze uitleidde uit den lande van Egypten, uit den yzeren forneize, zeggende : Hoort myne stemme, en doet alle dingen die ik u gebied, en gy zult my tot een volk zyn, en ik zal u tot eenen God zyn :

5 Dat ik verwekke den eed, denwelken ik gezworen heb uwen vaderen, dat ik hun geven zoude een land vloeiende van melk en honig, alzoo het dezen dag is. En ik heb geantwoord en gezeid : Amen, Heere.

6 En den Heer heeft tot my gezeid : Roept luide alle deze woorden in de steden van Juda, en buiten Jerusalem, zeggende : Hoort de woorden van dezen verbonde, en doet die :

7 Want ik heb uwe vaders betuigende betuigd, in den dag als ik ze geleid heb uit den lande van Egypten tot dezen dag toe : des morgens vroeg opstaende heb ik ze betuigd, en heb gezeid : Hoort myne stem :

8 En zy hebben niet gehoord, noch zy hebben hunne ooren geneigd : maer zy zyn weggegaen, een iegelyk in de boosheid van zyn kwaed hert : en ik heb over hen gebracht alle de woorden van dit verbond, hetwelk ik geboden heb dat zy het doen zouden, en zy hebben het niet gedaan.

9 En den Heer heeft tot my gezeid : Daer is eene gezworene muiltary gevonden onder de mannen van Juda, en onder de bewooners van Jerusalem.

10 Zy zyn wedergekeerd tot de eerste

boosheden hunner vaderen, die niet hebben willen hooren myne woorden : en hierom zyn die ook weggegaen na de vreemde goden, dat zy hen dienen zouden. Het huis van Israël en het huis van Juda hebben myn verbond van onweerde gemaekt, hetwelk ik vastgemaekt had met hunne vaderen.

11 Daerom dit zegt den Heer : Ziet, ik zal over hen kwade dingen brengen, daer zy niet zullen kunnen uit komen : en zy zullen tot my roepen, en ik zal ze niet verhooren.

12 En de steden van Juda en de bewooners van Jerusalem zullen gaen, en roepen tot de goden denwelken zy vogtige offeranden doen, en zy zullen hen niet verlossen in den dag van hun verdriet.

13 Want naer het getal van uwe steden waren uwe goden, ô Juda : en naer het getal der wegen van Jerusalem hebt gy de autaren der schandelykheid gesteld, autaren om Baalim offerande te doen.

14 Daerom wilt niet bidden voor dit volk, en neemt geen lof en gebed aen voor hen : want ik zal het niet verhooren ten tyde van hunnen roep tot my, in den tyd van hun lyden.

15 Wat is het dat myn beminden in myn huis veel groote misdaden gedaen heeft ? zal het heilig vleesch uwe kwaedheden van u afnemen, in dewelke gy geglorieerd hebt ?

16 Eenen weeldigen olyfboom, schoon, vruchtbaer, en welgedaen heeft den Heer uwen naem genoemd : doch nu door een gesproken woord is er een groot vuer in hem ontstoken, en alle zyne spruitsels zyn verbrand geweest.

17 En den Heer der heirscharen die u geplant heeft, heeft op u kwaed gesproken : om de kwaden des huis van Israël en des huis van Juda, dewelke zy zich zelven gedaen hebben om my te tergen, offerende natte sacrificien Baalim.

18 Maer gy, Heere, hebt het my getoond, en ik heb het gekend : gy hebt my hun voornemen bewezen.

19 En ik was als een zachtmoedig lam dat gedragen wordt ter slagtoffer : en ik heb niet geweten dat zy raden op my gedacht hadden, zeggende : Laet ons hout in zyn brood doen, en laet ons hem uitschrabben van het land der levenden, en laet zynen naem niet meer vermaend worden.

20 Maer gy, Heere Sabaoth die regtveerdiglyk oordeelt, en proeft de nieren en de herten, laet my uwe wrack zien van hen : want u heb ik myne zaek geopenbaerd.

21 Daerom dit zegt den Heer tot de mannen van Anathoth, die uwe ziel zoeken, en

zeggen : Gy zult niet profeteren in den naam des Heeren, en gy zult niet sterven in onze handen.

22 Daerom dit zegt den Heer der heerscharen : Ziet ik zal verzoek doen op hen : de jongelingen zullen sterven met den zweerde, hunne zonen en hunne dochteren zullen van honger sterven.

23 En daer zullen geene blevelingen wezen van hen : want ik zal een kwaed brengen over de mannen van Anathoth, het jaer van hunne verzoekinge.

KAPITTEL XII.

GY zyt regtveerdig, Heere, is het dat ik met u disputere : maer nogtans zal ik regtveerdige dingen tot u spreken : Waerom wordt der ongoddelyken weg voorspoedig : waerom is wel allen dengenen die overtreden en booslyk doen ?

2 Gy hebt ze geplant, en zy hebben wortelen geschoten : zy nemen toe, en brengen vrucht voort : gy zyt hunnen mond naby, en verre van hunne nieren.

3 En gy, Heere, kent my, gy hebt my gezien, en gy hebt myn hert met u geproefd : vergadert ze als eene kudde ter slagtoferande, en heiligt ze in den dag der doedinge.

4 Hoe lang zal de aerde droef wezen, en hoe lang zal het kruid van het geheel land-schap verdorren, om de kwaedheid dergene die daerin woonen ? het gedierte is vernield, en het gevogelte, want zy hebben gezeid : Hy zal ons uiterste niet zien.

5 Is het dat gy met den voetvolke loopende gearbeid hebt : hoe zult gy mogen te stryde loopen met de peerden ? en als gy in het land des vredes vry zonder zorges geweest zyt, wat zult gy doen in de hoopeerdy der Jordaen ?

6 Want uws broeders, en uws vaders huis, die hebben ook zelve gestreden tegen u, en zy hebben naer u geroepen met volle stemme : geloofst hen niet, als zy u goede dingen spreken.

7 Ik heb myn huis verlaten, ik heb myne erfenisse gelaten : ik heb myne beminde ziel gegeven in de hand van hare vyanden.

8 Myne erfenisse is my geworden als een leeuw in het bosch : zy heeft tegen my eene stemme gegeven, daerom heb ik ze gehaet.

9 Is myne erfenisse my een vogel van verscheidene kleuren ? of is het een vogel overal geverwd ? komt en wordt vergaderd, alle gy beesten der aerde, haest u om te verslinden.

10 Veel herders hebben mynen wyngaerd verdorven, zy hebben myn deel vertreden : zy hebben myn lustig deel gegeven tot eene verlatene plaetse der woestyne.

11 Zy hebben die gesteld tot eene verstrooijinge, en zy heeft over my geweend : met eene verwoesting is alle de aerde verwoest : want daer is niemand die het met der herte overdenkt.

12 Op alle de wegen der woestyne zyn de verdervers gekomen, want des Heeren zweerd zal verslinden van het uiterste der aerde tot haer uiterste : daer is geen vrede allen vleesche.

13 Zy hebben tarwe gezaeid, en doornen gemaaid : zy hebben eene erfenisse ontvangen, en het zal hun niet baten : gy zult beschaemd worden van uwe vruchten, om de gramschap van den razenden toorn des Heeren.

14 Dit zegt den Heer tegen alle myne al-lerkwaedste geburen, die de-erfenisse aantasten, dewelke ik bedeed hebbe mynen volke Israël : Ziet, ik zal ze uitroeijen uit hunnen lande, en het huis van Juda zal ik uittrekken uit het midden van hen.

15 En als ik hen zal uitgetrokken hebben, zoo zal ik omgekeerd worden, en zal hunner ontfermen : en ik zal ze wederom leiden, den man in zyne erfenisse, en den man in zyn land.

16 En het zal wezen : is het zake dat zy geleerd zynde leeren de wegen myns volks, dat zy zweren by mynen naam : Den Heer leeft, gelyk zy myn volk hebben leeren zweren in Baal : zoo zullen zy getimmerd worden in het midden myns volks.

17 Maer is het zake dat zy niet hooren, zoo zal ik dat volk uitroeijen met eene uitroeijinge, en met eene verderfenisse, zegt den Heer.

KAPITTEL XIII.

DIT zegt den Heer tot my : Gaet henen en krygt voor u een linnen nederkleed, en gy zult dat leggen om uwe lendenen, en gy zult dat in het water niet steken.

2 En ik heb een linnen nederkleed gekregen naer des Heeren woord, en ik heb het gesteld om myne lendenen.

3 En des Heeren woord is tot my geschied ten tweede mael, zeggende :

4 Neemt het nederkleed dat gy gekregen hebt, hetwelk omtrent uwe lendenen is, en opstaende gaet henen tot Euphrates, en bergt dat aldaer, in een gat van de steenrotse.

5 En ik ben weggegaan, en heb dat geborgen in Euphrates, gelyk my den Heer bevolen had.

6 En het is geschied na veel dagen dat den Heer gezeid heeft tot my : Staet op, en gaet tot Euphrates : en neemt van daer het nederkleed, dat ik u bevolen heb dat gy dat daer bergen zoudt.

7 En ik ben weggegaen tot Euphrates, en ik heb gegraven, en heb genomen het nederkleed van de plaetse daer ik het verborgen had : en ziet het nederkleed was heel verrot, alzoo dat het tot geen gebruik bekwaem was.

8 En het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

9 Dit zegt den Heer : Alzoo zal ik doen rotten de hooveerdy van Juda, en de zeer groote hooveerdy van Jerusalem :

10 Dit zeer kwaed volk, die myne woorden niet hooren willen, en wandelen in de ergheid huns herten : en zyn weggegaen na de vreemde goden, dat zy hun dienen zouden, en hen aanbidden : en zy zullen wezen gelyk dit nederkleed, dat tot geen gebruik bekwaem is.

11 Want gelyk een nederkleed vast hangt aen des mans lendenen, alzoo had ik aen my vastgemaekt het geheele huis van Israël, en het geheele huis van Juda, zegt den Heer : dat zy my zouden wezen tot een volk en tot eenen naem, en tot eenen lof, en tot eene glorie : en zy hebben het niet gehoord.

12 Hierom zult gy tot hen zeggen dit woord : Dit zegt den Heer den God van Israël : Alle flessche zal met wyn vervuld worden. En zy zullen tot u zeggen : Weten wy niet dat alle flessche met wyn gevuld zal worden?

13 En gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer : Ziet, ik zal vervullen alle de bewooners van dezen lande, en de koningen die van Davids stamme zitten op zynen troon, en de priesters en profeten, en alle de bewooners van Jerusalem, met dronkenheid :

14 En ik zal ze verstrooijen elken man van zynen broeder, en de vaders en de kinderen te zamen, zegt den Heer : ik zal niet sparen, noch ik zal toegeven : noch ik zal ontfermen dat ik ze niet zoude vernielen.

15 Hoort, en vat met de ooren. Wilt u niet verheffen, want den Heer heeft gesproken.

16 Geeft den Heere uwen God glorie, eer het donker beginne te worden, en eer uwe voeten struikelen aen de donkere bergen : gy zult het licht verwachten, en hy zal het stellen in de schaduwe des doods, en in eene duisterheid.

17 Is het dat gy dat niet hoort, zoo zal myne ziel in het heimelyk weenen van het aenzigt der hooveerdy : weenende zal zy weenen, en myne oog zal tranen uitleten, om dat des Heeren kudde gevangen is.

18 Zegt den koning, en der koninginne : Wordt vernederd, zit : want de kroon uwer glorie is van uwen hoofde gevallen.

19 De steden van zuiden zyn gesloten, en daer is niemand die ze open doe : geheel

Juda is overgevoerd met eene volkomene overvoeringe.

20 Heft uwe oogen op, en beziet die van het noorden komt : waer is de kudde die u gegeven is, uw edel vee?

21 Wat zult gy zeggen als hy u bezoeken zal? want gy hebt ze geleerd tegen u, en gy hebt ze onderwezen tegen uw hoofd : zullen de pynen u niet bevangen, als eene vrouw die in barensnood is?

22 Is het dat gy zegt in uw hert : Waerom zyn my deze dingen gekomen? Om de menigte uwer ongerechtigheid zyn uwe schamegheden ontdekt, de planten uwer voeten zyn besmet.

23 Is het dat een Moriaen mag zyne huid veranderen, of een luipaerd zyne gespikeldheid : zoo zult gy ook mogen weldoen, als gy kwaed geleerd hebt.

24 En ik zal ze verstrooijen als stoppelen die van den wind weggenomen worden in de woestyne.

25 Dit is uw lot en het deel uwer mate van my, zegt den Heer, want gy hebt myns vergeten, en gy hebt betrouwen gehad in de logene.

26 Daerom heb ik uwe dyen ontdekt tegen uw aenzigt, en uwe schandelykheid is geopenbaerd,

27 Uwe overspelen, en uwe wrenschen, de misdaed uwer onkuischheid : op de heuvelen in den akker heb ik uwe afgrysselykheden gezien. Wee u, Jerusalem, gy zult na my niet gezuiverd worden : hoe lang zal het nog zyn?

KAPITTEL XIV.

HET woord des Heeren dat geschied is tot Jeremias, van de propoosten der droogte.

2 Het Joodsche land heeft geweend, en zyne poorten zyn vervallen, en zy zyn verduisterd in de aerde, en den roep van Jerusalem is opgeklommen.

3 De meesten hebben hunne minsten gezonden ten watere : zy zyn gekomen om te putten, zy hebben geen water gevonden, zy hebben hunne vaten ydel wederom gedragen : zy zyn beschaemd geweest en gepynigd, en zy hebben hunne hoofden bedekt.

4 Om de verwoestinge der aerde, want daer is geen regen op de aerde gekomen, de akkerlieden zyn beschaemd geweest, zy hebben hunne hoofden bedekt.

5 Want de hinde baerde op het veld, en zy heeft het achter gelaten : om dat er geen kruid was.

6 En de wilde ezelen hebben gestaen in de steenrotsen, zy hebben den wind getrokken gelyk de draken, hunne oogen hebben zich begeven, om dat er geen kruid was.

7 Is het dat onze boosheden ons antwoorden : Heere, zoo doet het om uwen naem, want onze afkeeringen zyn vele, wy hebben u gezondigd.

8 De verwachtinge van Israël, zyn zaligmaker in den tyd der tribulatie : waerom zult gy als een vreemdeling wezen op de aerde, en als een wandelaer afwykende om te herbergen?

9 Waerom zult gy wezen als een ongestadig man, als een sterken die niet verlossen kan? maer gy, Heere, zyt in ons, en uw naem is aengeroepen over ons, verlaet ons niet.

10 Dit zegt den Heer dezen volke, hetwelk bemind heeft zyne voeten te roeren, en dat niet gerust heeft, en den Heere niet behaegd heeft : Nu zal hy gedachtig wezen hunner boosheden, en hunne zonden verzoeken.

11 En den Heer heeft tot my gezeid : Wilt voor dit volk niet bidden in het goede.

12 Als zy vasten, zoo zal ik hunne gebeden niet verhooren : en is het dat zy brandofferanden en slagtofferanden offeren, zoo zal ik die niet ontvangen : want ik zal ze met den zweerde en honger, en pestilentie vernielen.

13 En ik heb gezeid : Ai! ai! ai! Heere God : De profeten zeggen hun : Gy zult geen zweerd zien, en daer zal geen duren tyd onder u wezen, maer waerachtigen vrede zal hy u geven in deze plaets.

14 En den Heer heeft tot my gezeid : De profeten profeteren valschelyk in mynen naem : ik heb ze niet gezonden, en ik heb hun niet geboden, noch ik heb tot hen gesproken : een logenachtig visioen, en de bedriegelyke profetie, en de verleidinge huns herten profeteren zy u.

15 Hierom, zegt den Heer van de profeten, die in mynen naem profeteren, die ik niet gezonden heb, zeggende : Het zweerd en den duren tyd zal in dit land niet zyn : Met den zweerde en met den honger zullen de profeten vernield worden.

16 En de volken denwelken zy profeteren, zullen geworpen zyn in de wegen van Jerusaleem van honger en van het zweerd, en daer zal niemand zyn die ze begrave : zy en hunne huisvrouwen, hunne zonen en hunne dochteren : en ik zal op hen uitstorten hun eigen kwaed.

17 En gy zult tot hen zeggen dit woord : Laet myne oogen tranen voortbrengen, nacht en dag, en laet ze niet zwygen : want de maegd de dochter myns volks is met eene groote verderfenisse verdorven, met een zeer uitnemende kwade kwetsure.

18 Is het dat ik uitga tot de velden, ziet daer zyn de verslagenen met den zweerde : en is het dat ik in de stad ga, ziet zoo zyn

zy daer die uitgemergd zyn van honger. Want de profeten en de priesters zyn weggegaen in het land dat zy niet kenden.

19 Hebt gy verwerpende Juda verworpen? of heeft uwe ziel Sion verontweerdigd? waerom hebt gy ons dan geslagen, alzoo dat er geene gezondheid is? wy hebben vrede verwacht, en daer is geen goed : en den tyd der genezinge, en ziet daer is verstooringe.

20 Heere, wy hebben onze ongoddelykheden bekend, onzer vaderen boosheden, want wy hebben tegen u gezondigd.

21 Geeft ons niet ten verwyte om uwen naem, noch maekt ons eene versmaedheid des stoels uwer glorie : weest gedachtig dat gy uw verbond met ons niet krachteloos maekt.

22 Zyn er ook onder de gesnedene afgoden der heidenen die regenen? of mogen de hemels slagregenen geven? zyt gy niet den Heer onzen God, denwelken wy gewacht hebben? want gy hebt alle deze dingen gedaan.

KAPITTEL XV.

EN den Heer heeft tot my gezeid : Al ware het dat Moyses en Samuël voor my stonden, zoo is myne ziel tot dezen volke niet : dryft ze weg uit van mynen aenzigte, en laet ze henen varen.

2 Is het dat zy tot u zeggen : Waer zullen wy henen? zoo zult gy tot hen zeggen : Dit zegt den Heer : Die ter dood geschikt is, ter dood : en die ten zweerde geschikt is, ten zweerde : en die ten honger geschikt is, ten honger : en die ter gevangenis geschikt is, ter gevangenis.

3 En ik zal over hen verzoeken vierderlei plagen, zegt den Heer : Het zweerd ter doodinge, en de honden om te verscheuren, en de vogelen des hemels, en de beesten der aerde om te verslinden, en te verstrooijen.

4 En ik zal ze geven tot eene hitte alle den koningryken der aerde : om Manasses wille, Ezechias zoon, des konings van Juda, voor al dat hy gedaen heeft in Jerusalem.

5 Want wie zal uws ontfermen, Jerusalem? of wie zal voor u bedroefd zyn? of wie zal gaen om te bidden voor uwen vrede?

6 Gy hebt my verlaten, zegt den Heer, gy zyt achterwaerts gegaen : en ik zal myne hand uitstrekken op u, en ik zal u dooden : ik heb groote mocite gehad met u te bidden.

7 En ik zal ze verstrooijen, met eene wan in de poorten van het aerdryk : ik heb myn volk gedood, en verstrooid, en nogtans zyn zy van hunne wegen niet wedergekeerd.

8 Zyne weduwen zyn my vermenigvuldigd boven het zand der zee : ik heb hun overgebracht over des jongelings moeder, eenen verderver in den middag : ik heb op de steden onverzienlyk vervaerdheid gezonden.

9 Zy is krank geworden die daer zeven kinderen gebaerd had, hare ziel is flauw geworden : de zon is haer ondergegaen als het nog dag was : zy is beschaemd geweest, en zy heeft zich geschaemd : en hare overgeblevenen zal ik ten zweerde geven, voor het aanzigt van hunne vyanden, zegt den Heer.

10 Wee my, myne moeder : waerom hebt gy my gebaerd eenen man des gekyfs, eenen man des twists in al het land? ik heb ten woeker niet geleend, noch iemand heeft my gewoekerd : zy vermaledyden my allegader.

11 Den Heer zegt : Is het dat uwe blevelingen niet zullen wezen ten goede, is het dat ik u niet ontmoet heb in den tyd des lydens, en in den tyd der kwellingen tegen den vyand.

12 Zal het yzer met het yzer van het noorden verzaemd worden door een verbond, en het koper?

13 Uwe rykdommen en uwe schatten zal ik geven ten roove om niet, om alle uwe zonden wille, en in alle uwe palen.

14 En ik zal uwe vyanden aenbrengen van den lande dat gy niet kent : want daer is een vuer ontstoken in mynen razenden toorn, op u zal het branden.

15 Gy weet het, Heere, weest myns gedachtig en verzoekt my, en beschermt my van degene die my vervolgen : wilt my in uwe verdueligheid niet ontvangen : weet dat ik voor u verwyrt geleden heb.

16 Uwe reden zyn gevonden, en ik heb ze geëten, en uw woord is my geworden tot eene blydschap myns herten : want uw naam is op my aengeroepen, Heere God der heirscharen.

17 Ik heb niet gezeten in den raad der spelers, en ik heb geglorieërd van het aanzigt uwer hand : ik zat alleen, om dat gy my vervuld hadt met dreiging.

18 Waerom is myn rouw eeuwig geworden, en waerom heeft myne ongenезelyke wonde geweigerd genezen te worden? zy is my geworden als eene logen der ongetrouwe wateren.

19 Hierom dit zegt den Heer : Is het dat gy u bekeert, zoo zal ik u bekeeren, en gy zult voor myn aanzigt staen : en is het dat gy het kostelyk scheidt van het snoode, zoo zult gy als myn mond wezen : zy zullen zelve tot u bekeerd worden, en gy zult tot hen niet bekeerd worden.

20 En ik zal u dezen volke geven tot eenen metalen sterken muur : en zy zullen stryden tegen u, en zullen u niet verwinnen : want ik ben met u om u te behouden, en om u te verlossen, zegt den Heer.

21 En ik zal u verlossen uit de hand van de allerkwaedsten, en ik zal u verlossen van de hand der sterken.

KAPITTEL XVI.

EN het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

2 Gy zult geene huisvrouw nemen, en gy zult geene zonen noch dochteren hebben in deze plaets.

3 Want dit zegt den Heer op de zonen en dochteren die gewonnen worden in deze plaetse, en over hunne moeders die ze gebaerd hebben : en over hunne vaders van welker geslachte zy geboren zyn in dit land :

4 Met de dooden der ziekheden zullen zy sterven : zy zullen niet beweend worden, en zy zullen niet begraven worden, tot eenen mesthoop zullen zy wezen op het aanzigt der aerde : en met den zweerde, en van den honger zullen zy vernield worden : en hunne doode lichamen zullen wezen tot aes den gevogelte des hemels, en den beesten der aerde.

5 Want dit zegt den Heer : Wilt niet gaen in het huis des maelyds, noch gaet om te beweenen, noch troost ze : want ik heb mynen vrede afgenomen van dezen volke, zegt den Heer : myne bermhertigheid, en bermhertige werken.

6 En de grooten met de kleinen zullen sterven in dit land : zy zullen niet begraven worden, noch beweend, noch zy zullen zich snyden, noch daer zal kaelheid gemaekt worden om hunnentwille.

7 En zy zullen onder hen den beweenen-den geen brood breken, om te vertroosten over den dooden : en zy zullen hun den drank des kelks niet geven, om te vertroosten over hun vader en moeder.

8 En in het huis des maelyds wilt niet gaen om met hen te zitten om te eten en te drinken :

9 Want dit zegt den Heer der heirscharen, den God van Israël : Ziet ik zal van deze plaetse in uwe 'oogen en in uwe dagen wegnemen de stemme der blydschappen, en de stemme der vrolykheid : de stemme des bruidegoms en de stemme der bruid.

10 En als gy dezen volke alle deze woorden zult verkondigd hebben, en zy u zeggen : Waerom heeft den Heer op ons al dit groot kwaed gesproken? welke is onze boosheid? en welke is onze zonde die wy gezondigd hebben den Heere onzen God?

11 Zoo zult gy tot hen zeggen : Om dat uwe vaders my gelaten hebben, zegt den Heer ; en weggegaen zyn na de vreemde goden, en hebben die gediend, en die aenghebeden ; en hebben my verlaten, en hebben myne wet niet bewaerd.

12 Maer gy ook hebt nog kwalyker gedaen dan uwe vaderen : want ziet een iegelyk wandelt na de erghed van zyn kwaed hert, dat hy my niet hooren zoude.

13 En ik zal u uitjagen uit dit land, in het land dat gy noch uwe vaderen kent : en aldaer zult gy de vreemde goden dienen dag en nacht, die u geene ruste geven zullen.

14 Daerom ziet de dagen zullen komen, zegt den Heer : en men zal niet meer zeggen : Den Heer leeft, die de kinderen van Israël uitgeleid heeft uit den lande van Egypten,

15 Maer, Den Heer leeft, die de kinderen van Israël uitgeleid heeft van het noordenland en van alle de landen, tot dewelke ik hen uitgedreven had : en ik zal ze wederom leiden tot hun land, hetwelk ik hunne vaderen gegeven heb.

16 Ziet ik zal veel visschers zenden, zegt den Heer, en die zullen ze visschen : en daarna zal ik hun veel jagers zenden, en die zullen ze jagen van alle bergen, en van alle heuvelen, en van de hollen der steenrotsen.

17 Want myne oogen zyn op alle hunne wegen : zy zyn niet verborgen van myn aenzigt, en hunne boosheid is niet verborgen geweest van myne oogen.

18 En ik zal ten eersten vergelden hunne tweevoudige boosheden en zonden : want zy hebben myn land besmet met de doode lichamen hunner afgodery, en met hunne afgrysselykheden hebben zy myne erfenisse vervuld.

19 Heere, myne stérkheid en myne kracht, en myn toevlugt in den dag der tribulatie : tot u zullen de heidenen komen van het uiterste der aerde, en zy zullen zeggen : Voorwaer onze vaderen hebben de logene bezeten, ydelheid die hun niet gebaet heeft.

20 Zal een mensch zich zelve goden maken, die geene goden zyn?

21 Daerom ziet ik zal hun toonen tot dit mael : ik zal hun toonen myne hand, en myne kracht : en zy zullen weten dat myn naem is den Heer.

KAPITTEL XVII.

DE zonde van Juda is geschreven met eene yzeren griffie in eenen diamanten nagel, uitgegraveerd op de breedheid huns herten, en op de hoornen van hunne autaren.

2 Als hunne kinderen zullen gedachtig wezen hunner autaren en hunner boschens, en der gelooverde boomen op de hooge bergen,

3 Sacrificie doende in het veld : zoo zal ik uwe sterkheid en alle uwe schatten tot eenen roof geven, uwe hoogten om de zonden in alle uwe palen.

4 En gy zult alleen verlaten worden van uwe erfenisse, die ik u gegeven heb : en ik zal u doen dienen uwe vyanden in het land dat gy niet kent : want gy hebt een vuur ontstoken in myne razende gramschap, het zal tot in der eeuwigheid branden.

5 Dit zegt den Heer : Vermaledyd is den mensch die zich betrouwt op eenen mensch, en stelt het vleesch tot zynen arm, en wiens hert van den Heere scheidt.

6 Want hy zal wezen als de heide in de wildernisse, en hy zal het niet zien als het goed komen zal : maer hy zal in de droogte woonen, in de wildernisse, in het zoute land, en dat onbewoonelyk is.

7 Gebenedyd is den man die in den Heere betrouwen heeft, en den Heer zal zyn betrouwen zyn.

8 En hy zal wezen als een hout dat verplant is by de wateren, dat zyne wortelen schiet naer de vogtigheid : en het zal niet vreezen als de hitte komt. En zyn loof zal groen wezen, en in den tyd der droogte zal het niet bezorgd wezen, en het zal tot geene tyden ophouden van vruchten voort te brengen.

9 Het hert van een iegelyk is erg en ongrondelyk : wie zal dat kennen?

10 Ik ben den Heer het hert onderzoekende, en de nieren proevende : die eenen iegelyken geve naer zynen weg, en naer de vrucht zynen vonden.

11 Het veldhoen heeft gebroed hetgene dat het niet gelegd heeft : het heeft rykdommen vergaderd zonder discretie, in het midden zynen dagen zal het die verlaten, en in zyn laatste zal het onwys wezen.

12 Den stoel van de glorie der hoogheid van het beginsel, is de plaets onzer heiligmakinge.

13 O Heere, gy zyt Israëls verwachten : alle die u verlaten, zullen beschaemd worden : die van u scheiden, zullen in de aerde geschreven worden : want zy hebben verlaten de ader der levende wateren, den Heere :

14 Geneest my, Heere : en ik zal genezen worden : behoudt my, en ik zal behouden wezen : want gy zyt myn lof.

15 Ziet zy zeggen tot my : Waer is des Heeren woord? laet het komen.

16 En ik ben niet verbaesd geweest, u volgende die den herder zyt : en des menschen

dag heb ik niet begeerd, gy weet het. Dat uit myne lippen gegaen is, dat is opregt geweest voor uw aenzigt.

17 Wilt my niet wezen tot eene vervaernisse, gy myne hoop in den dag des lydens.

18 Laet ze beschaemd worden die my vervolgen, en laet my niet beschaemd worden : laet hen vreezen, en laet my niet vreezen : brengt over hen den dag des lydens, en verderft ze met een dubbele verderfennisse.

19 Dit zegt den Heer tot my : Gaet henen, en staet in de poorte van de kinderen des volks, waer door dat de koningen van Juda ingaen en uitgaen, en in alle de poorten van Jerusalem :

20 En gy zult tot hen zeggen : Hoort des Heeren woord, gy koningen van Juda, en geheel Juda, en alle gy bewooners van Jerusalem, die door deze poorten ingaet.

21 Dit zegt den Heer : Bewaert uwe zielen, wilt geene lasten dragen op den sabbatdag, noch brengt die in door de poorten van Jerusalem.

22 En wilt geene lasten werpen uit uwe huizen op den sabbatdag, en alle werk zult gy niet doen : heiligt den sabbatdag, alzoo ik uwen vaderen geboden heb.

23 En zy hebben niet gehoord, noch zy hebben hunne ooren geneigd : maer zy hebben hunnen nek verhard, dat zy my niet hooren zouden, en dat zy geene onderwyzinge ontvangen zouden.

24 En het zal zyn : Is het dat gy my hoort, zegt den Heer, dat gy geene lasten indraegt door de poorten dezer stad op den sabbatdag : en is het dat gy den sabbatdag heiligt, dat gy daerin geen werk doet :

25 Zoo zullen daer koningen en prinsen door de poorten dezer stad inkomen, zittende op Davids troon, en rydende op wagens en peerden, zy en hunne prinsen, de mannen van Juda, en de bewooners van Jerusalem : en deze stad zal bewoond worden in der eeuwigheid.

26 En zy zullen komen van de steden van Juda, en van rondom Jerusalem, en van het land Benjamin, en van de platte veldlanden, en van de gebergten, en van het zuiden, brengende heel-brandoffer, en slagtoffer, en spysoffer, en wierook, en zy zullen het brengen tot eene offerande in des Heeren huis.

27 Maer is het dat gy my niet hoort, dat gy den sabbatdag zoudt heiligen, en geenen last draegt, en dat gy niet inbrengt door de poorten van Jerusalem, op den sabbatdag : zoo zal ik een vuer ontsteken in hare poorten, en het zal de huizen van Jerusalem verslinden, en het zal niet uitgebluscht worden.

KAPITTEL XVIII.

HET woord dat gedaen is tot Jeremias van den Heere, zeggende :

2 Staet op, en gaet nederwaerts in het potbakkershuis, en daer zult gy myne woorden hooren.

3 En ik ging neder in des potbakkers huis, en ziet hy maekte een werk op het wiel.

4 En het vat brak dat hy maekte van de aerde met zyne handen : en omgekeerd zynde heeft hy daer een ander vat af gemaakt, alzoo het hem beliefde dat hy het maken zoude.

5 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

6 Zal ik u niet kunnen doen, gy huis Israëls, gelyk dezen potbakker, zegt den Heer? Ziet gelyk de potaerde in des potbakkers hand is, alzoo zyt gy in myne hand, gy huis van Israël.

7 Onverzienlyk zal ik spreken tegen een volk en tegen een koningryk, dat ik dat zal uitroeijen en verderven, en vernielen.

8 Is het dat dit volk penitentie doet van zyn kwaed, dat ik tegen hem gesproken heb : zoo zal ik ook rouw hebben van het kwaed dat ik gedacht heb hem te doen.

9 En ik zal onverzienlyk spreken van een volk en ryk, om dat op te timmeren en te planten.

10 Is het dat het kwaed doet in myne oogen, alzoo dat het myne stemme niet hoort : zoo zal ik rouwe hebben van het goed dat ik gesproken heb hun te doen.

11 Daerom nu zegt den mannen van Juda, en den bewooners van Jerusalem, zeggende : Dit zegt den Heer : Ziet ik verdenk kwaed tegen u, en ik peins tegen u een gepeins : een iegelyk keere wederom van zynen kwaden weg, en maekt regt uwe wegen, en uwe neerstigheden.

12 Welke hebben gezeid : Wy hebben mishoort : want wy zullen na onze gedachten gaen, en een iegelyk zal de ergheid van zyn kwaed hert doen.

13 Daerom dit zegt den Heer : Vraegt de heidenen : Wie heeft alzulke grouwelyke dingen gehoord, welke de maegd van Israël te veel gedaen heeft?

14 Zal den sneeuw van Libanus vergaen van den steen des akkers? of mag men uitroeijen het uiterstende koud water, en nederwaerts vloeiende?

15 Want myn volk heeft myns vergeten, te vergeefs vochtige offeranden doende, en zich stootende in hunne wegen, in de paden der wereld om dat zy daer door wandelen zouden in den ongebaenden weg :

16 Opdat hun land worden zoude tot eene verwoesting, en tot eene eeuwige bespot-

tinge : alle die daer door voorbygaet zal zich zeer verwonderen en zyn hoofd schudden.

17 Als een brandende wind zal ik ze verstrooijen voor den vyand : ik zal hun den rugge en niet het aenzigt toonen in den dag hunner verderfenisse.

18 En zy hebben gezeid : Komt, en laet ons tegen Jeremias gedachten denken : want de wet zal niet vergaen van den priester, noch den raed van den wyzen, noch het woord van den profeet : komt en laet ons hem slaen met de tonge, en laet ons niet hooren naer alle zyne reden.

19 Aenmerkt, Heer, op my, en hoort de stemme van myne tegenpartyders.

20 Betaelt men voor goed, kwaed, dat zy myner ziele eene grachte gegraven hebben? Weest gedachtig dat ik in uw aenschyn gestaan heb, om voor hen goed te spreken, en om uwe verbolgenheid van hen te keeren.

21 Daerom geeft hunne kinderen ten honger, en geleidt ze in de hand des zweerds : laet hunne huisvrouwen wezen zonder kinderen, en weduwen : en laet hare mans verslagen worden met de dood : laet hunne jongelingen met den zweerde doorstoken worden in den stryd.

22 Laet den roep gehoord worden van hunne huizen : want gy zult over hen den moordenaar haestelyk brengen : want zy hebben eene grachte gegraven, dat zy my vangen zouden, en zy hebben strikken verborgen mynen voeten.

23 Maer gy, Heere, weet alle hunnen raed tegen my ter dood : wilt hunne boosheden niet genadig wezen, en laet hunne zonde van uw aenzigt niet uitgewischt worden : laet ze te zamen vallen voor uw aenzigt, in den tyd uwer razende gramschap zoo misbruikt ze.

KAPITTEL XIX.

DIT zegt den Heer : Gaet en neemt eens potbakkers aerde fleschken van de ouders des volks, en van de ouders der priesteren :

2 En gaet uit tot de vallei van Ennoms zoon, die daer is by den ingang der potbakkers poorte : en gy zult daer prediken de woorden die ik tot u zal spreken.

3 En gy zult zeggen : Hoort de woorden des Heeren, gy koningen van Juda, en bewoners van Jerusalem : dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Ziet, ik zal een lyden brengen over deze plaets, alzoo dat hem zyne ooren zullen tuiten, wie het hooren zal :

4 Om dat zy my verlaten hebben, en hebben deze plaets vreemd gehouden : en

hebben daerin vochtige offeranden gedaen den vreemden goden, dewelke zy niet gekend hebben, en hunne vaders, en de koningen van Juda : en zy hebben deze plaets vervuld met den bloede der onnoozelen.

5 En zy hebben de hoogten van Baalim opgetimmerd, om hunne kinderen met den vure te verbranden tot een brandoffer Baalim : dat ik niet geboden heb, noch gesproken, noch het is in myn hert opgekomen.

6 Daerom, ziet de dagen zullen komen, zegt den Heer : en deze plaets zal niet meer genoemd worden Topheth, en de vallei der kinderen van Ennom : maer de vallei der doodinge.

7 En ik zal den raed van Juda en Jerusalem verstrooijen in deze plaets : en ik zal ze met den zweerde ter neder werpen in het aenschyn van hunne vyanden, en in de hand dergene die hunne ziel zoeken : en ik zal hunne doode lichamen geven den vogelen des hemels, en den beesten der aerde.

8 En ik zal deze stad stellen tot eene verwondering, en tot eene bespottig : alle die daer voorbygaet zal zich verwonderen en wispelen over alle hare plagen.

9 En ik zal ze spyzen met den vleesche van hunne zonen, en met den vleesche van hunne dochteren : en een iegelyk zal zyns vriends vleesch eten, in het beleg en in de benaauwdheid, waerin dat hunne vyanden, en die hunne ziel zoeken hen besluiten zullen :

10 En gy zult het aerden fleschken breken in de oogen der mannen die met u gaen zullen.

11 En gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer der heirscharen : : Alzoo zal ik dit volk en deze stad al in stukken breken, als een potbakkers pot gebroken wordt, dat men niet meer heel maken kan : en in Topheth zullen zy begraven worden, om dat er geene andere plaets is om te begraven.

12 Alzoo zal ik deze plaetse doen, zegt den Heer, en hare bewoners : en ik zal deze stad stellen gelyk Topheth.

13 En de huizen van Jerusalem, en de huizen der koningen van Juda zullen wezen als de plaetse van Topheth, onzuiver : alle de huizen op derwelker daken zy sacrificie gedaen hebben alle den heire des hemels, en drankofferen geofferd den vreemden goden.

14 Maer Jeremias is gekomen van Topheth, waerhenen dat hem den Heer gezonden had om te profeteren, en hy heeft gestaan in het voorhof van des Heeren huis, hy heeft gezeid tot al het volk :

15 Dit zegt den Heer der heirscharen

Israëls God : Ziet, ik zal brengen op deze stad, en op alle hare steden, alle de kwaden die ik tegen haar gesproken heb : want zy hebben hunnen nek verhard, dat zy myne woorden niet hooren zouden.

KAPITTEL XX.

EN Phassur, Emmers zoon, den priester, die prins gesteld was in des Heeren huis, heeft Jeremias gehoord deze woorden profeterende.

2 En Phassur heeft Jeremias den profeet geslagen, en hy heeft hem in den veterstok gestoken, die daer was in Benjamins overste poorte, in des Heeren huis.

3 En als het morgenstond geworden was, zoo heeft Phassur Jeremias uitgebragt uit den veterstok, en Jeremias heeft tot hem gezeid : Den Heer heeft uwen naem niet genoemd Phassur, maer vervaerdheid van alle zyden.

4 Want dit zegt den Heer : Ziet, ik zal u tot eene vervaernisse geven, u en alle uwe vrienden : en zy zullen vallen met den zweerde van hunne vyanden, en uwe oogen zullen het zien : en geheel Juda zal ik geven in des konings van Babylonien hand : en hy zal ze overvoeren in Babylonien, en hy zal ze met den zweerde slaen.

5 En al het goed van deze stad, en allen haren arbeid, en alle hare kostelykheid, en alle de schatten der koningen van Juda zal ik geven in de handen hunner vyanden : en zy zullen ze berooven en wegdragen, en brengen in Babylonien.

6 Maer gy Phassur, en alle uwe huisgenooten zult in de gevangenisse gaen : en in Babylonien zult gy komen, en aldaer zult gy sterven, en aldaer zult gy begraven worden, gy en alle uwe vrienden, denwelken gy logenen geprofeteerd hebt.

7 Gy hebt my verleid, Heere, en ik ben verleid geweest : gy zyt sterker geweest dan ik, en gy hebt my verwonnen : ik ben geworden tot eenen spot al den dag, zy bespotten my allegader.

8 Want ik spreek nu van lang te voren, luide roepende boosheid, en verwoestheid roep ik : en des Heeren woord is my geworden tot een verwyf, en doorgaens tot eene bespottinge.

9 En ik heb gezeid : Ik zal zyns niet gedachtig wezen, noch ik zal voorts meer spreken in zynen naem : en het is in myn hert geworden als een blakende vuer, en besloten in myn gebeente : en ik werd flauw, niet kunnende verdragen.

10 Want ik heb schimperyen van velen gehoord, en eene vervaerdheid al rondom : Vervolgt hem en laet ons hem vervolgen : van alle de mannen die myne vreedzamigen

waren, en myne zyde bewarende : of hy eenigzins mogt bedrogen worden, en dat wy mogten magtig worden tegen hem, en dat wy wrake van hem krygen mogten.

11 Maer den Heer is met my als een sterk vechter : daerom zullen zy vallen die my vervolgen, en krank wezen : zy zullen krachtiglyk beschaemd worden, om dat zy het eeuwig verwyf niet verstaen hebben, hetwelk nimmermeer zal uitgewischt worden.

12 En gy Heere der heirscharen, proever van den regtveerdigen, die de nieren en het hert ziet : laet my, dat bid ik u, de wraek zien van hen : want ik heb u myne zaek geopenbaerd.

13 Zingt den Heere, looft den Heere : want hy heeft de ziel van den armen verlost uit der kwaden hand.

14 Vermaledyd zy den dag daer ik in geboren ben : den dag, in denwelken myne moeder my gebaerd heeft, zy niet gebe-nedyd.

15 Vermaledyd zy den man die mynen vader geboodschapt heeft, zeggende : U is een mannelyk kind geboren : en heeft hem als met eene blydschap verblyd.

16 Dien mensch zy gelyk de steden, welke den Heer omgeworpen heeft, en het heeft hem niet berouwd : laet hem den roep des morgens hooren, en het gehuil in den tyd des middags :

17 Die my niet gedood heeft van myns moeders ligchaem, alzoo dat myne moeder my een graf was geworden, en haer ligchaem eene eeuwige ontvangenis.

18 Waerom ben ik uit der moeder ligchaem gekomen, dat ik arbeid en smart zien zoude, en dat myne dagen in beschaemdheid zouden overgebragt worden?

KAPITTEL XXI.

HET woord dat er geschied is tot Jeremias van den Heere als den koning Sedecias tot hem gezonden heeft Phassur, Melchias zoon, en Sophonias, den zoon Maasias den priester, zeggende :

2 Vraegt voor ons den Heere : want Nabuchodonosor den koning van Babylonien strydt tegen ons : of den Heere by aventure met ons dede naer alle zyne wonderlykheden, en dat hy van ons trokke.

3 En Jeremias heeft tot hen gezeid : Aldus zult gy Sedecias zeggen :

4 Dit zegt den Heer den God van Israël : Ziet ik zal de oorlogsgereedschappen omkeeren, die in uwe handen zyn, en met dewelke gy strydt tegen den koning van Babylonien, en tegen de Chaldeen, die u beleggen rondom de muren : en ik zal die vergaderen in het midden van deze stad.

5 En ik zal u bestryden met eene uitge-

streckte hand, en met eenen sterken arm, en in eene razende gramschap, en met verbolgenheid, en in eenen grooten toorn.

6 En ik zal de bewooners dezer stad slaen, de menschen en de beesten zullen van de groote pestilentie sterven.

7 En daarna, zegt den Heer : zal ik geven Sedecias den koning van Juda, en zyne knechten, en zyn volk, die in deze stad overgebleven zyn van de pestilentie, en van den zweerde, en den honger, in Nabuchodonosor des konings van Babylonien, en in hunner vyanden handen, en in de hand dergene die hunne ziel zoeken : en hy zal ze slaen met den scherpe van den zweerde, en hy zal niet gebogen worden, noch hy zal sparen noch ontfermen.

8 En tot dit volk zult gy zeggen : Dit zegt den Heer : Ziet, ik geef voor u den weg des levens, en den weg der dood.

9 Zoo wie in deze stad woont, die zal sterven door het zweerd en den honger, en de pestilentie : maer wie uitgaet en overvliedt tot de Chaldeen die u beleggen, die zal leven, en zyne ziel zal hem wezen als een roof.

10 Want ik heb myn aenzigt gesteld op deze stad tot kwaed en niet tot goed, zegt den Heer : in de hand van den koning van Babylonien zal die gegeven worden, en hy zal ze met den vure verbranden.

11 En den huize des konings van Juda : Hoort des Heeren woord,

12 Gy huis van David, dit zegt den Heer : Oordeelt vroeg het oordeel, verlost dengenen die met geweld verdrukt is uit de hand van den onregtdoener : dat hy aventure myne verbolgenheid niet uitga als een vuer, en ontstoken worde, en er niemand zy die uitblussche om de kwaedheid van uwe beneerstigingen.

13 Ziet, ik spreek tot u gy bewoonster der vaste en veldachtige valleijen, zegt den Heer : die daer zegt : Wie zal ons slaen ? en wie zal in onze huizen gaen ?

14 En ik zal over u verzoeken naer de vrucht uwer beneerstigingen, zegt den Heer : en ik zal vuer ontsteken in zyn bosch : en dat zal het al verslinden rondom hem.

KAPITTEL XXII.

DIT zegt den Heer : Gaet nederwaerts in des konings van Juda huis, en gy zult daer spreken dit woord,

2 En zeggen : Hoort des Heeren woord, gy koning van Juda, die op den stoel van David zit : gy en uwe dienaers, en uw volk die ingaet door deze poorten.

3 Dit zegt den Heer : Doet regt en regtveerdigheid, en verlost dengenen die met geweld verdrukt is van de hand des onregt-

doeners : en den vreemdeling, en den weeze, en de weduwe wilt niet bedroeven, of verdrukt ze niet te onregt : en het onnoozel bloed wilt niet uitstorten in deze plaets.

4 Want is het dat gy doende dit woord doet : zoo zullen door de poorten van dezen huize koningen ingaen van Davids geslachte, zittende op zynen troon, en rydende op wagens en peerden, zy en hunne dienaers, en hun volk.

5 Is het dat gy deze woorden niet hoort : zoo heb ik by my zelven gezworen, zegt den Heer, dat dit huis zal tot eene verwoestheid wezen.

6 Want dit zegt den Heer over het huis des konings van Juda : Galaad, gy zyt my het hoofd van Libanus : is het dat ik u niet stelle tot eene verwoestheid, tot onbewoonlyke steden.

7 En ik zal over u heiligen den man die doodslaet, en zyne wapenen : en zy zullen uwe uitgekozenen cederboomen afhouden, en die neder in het vuer werpen.

8 En daer zullen veel lieden doorgaen door deze stad : en een iegelyk zal tot zynen naesten zeggen : Waerom heeft den Heer alzoo dezer groote stad gedaen ?

9 En zy zullen antwoorden : Om dat zy het verbond des Heeren huns Gods verlaten hebben, en hebben vreemde goden aanbeden, en hen gediend.

10 Wilt den dooden niet beweenen, noch maekt rouwig misbaer op hem met een geschrei : beklaegt dengenen die uitgaet, want hy zal voortaan niet wederkeeren, noch hy zal het land zynen geboorte zien.

11 Want dit zegt den Heer tot Sellum den zoon Josias den koning van Juda, die geregeerd heeft voor Josias zynen vader, die uitgegaen is van deze plaetse. Hy zal hier niet meer binnen komen :

12 Maer in de plaetse tot dewelke ik hem overgevoerd heb, daer zal hy sterven, en dit land zal hy niet meer zien.

13 Wee dengenen die zyn huis timmert in onregtveerdigheid, en zyne eetplaetsen niet in het oordeel : zynen-vriend zal hy zonder zake verdrukken, en zynen loon zal hy hem niet geven.

14 Die daer zegt : Ik zal my een wyd huis timmeren, en ruime eetkameren : die zich zelven vensters opendoet, en maekt de balken der zolderingen van cederen, en schildert die met rooden cinaber.

15 Zult gy regeren om dat gy u gelykt by den cederboom ? uw vader heeft hy niet geeten en gedronken, en gedaen oordeel en regtveerdigheid, toen als het hem wel was ?

16 Hy heeft de zake van den armen en behoeftigen geoordeeld zich ten goede : was

dat niet daerom, want hy my gekend heeft? zegt den Heer.

17 Maer uwe oogen en uw hert zyn ter gierigheid, en om het onnoozel bloed te storten, en tot onregt, en ten loop van den kwaden werke.

18 Daerom dit zegt den Heer tot Joakim den zoon Josias den koning van Juda : Zy zullen hem niet beschreijen : Wee broeder, en wee zuster : zy zullen hem te zamen niet roepen : Wee heere, en wee edelman.

19 Met eens ezels begrafenisse zal hy begraven worden, verrot en verworpen buiten de poorten van Jerusalem.

20 Klimt op Libanus en roept : en in Basan geeft uwe stemme, en roept tot de voorhygaende, want alle uwe beminnaers zyn vernield.

21 Ik heb tot u gesproken in uwe overvloedigheid, gy hebt gezeid : Ik zal niet hooren : dit is uw weg van uwe jongheid aen, want gy hebt myne stemme niet gehoord :

22 Alle uwe herders zal den wind voeden, en uwe liefhebbers zullen in de gevangnisse gaen : en dan zult gy beschaemd worden, en gy zult u schamen van alle uwe kwaedheid.

23 Gy die op den Libanus zit, en nestelt in de cedarboomen, hoe hebt gy te zamen gezocht als u de pynen overgekomen waren, als de pynen der barende vrouwe?

24 Ik leef, zegt den Heer : want al waer Jechonias den zoon Joakim des konings van Juda, een ring in myne regter hand, zoo zal ik hem daeruit trekken.

25 En ik zal u geven in de hand dergene die uwe ziel zoeken, en in hunne hand derwelker aanzigt gy ontziet, en in Nabuchodonosors des konings van Babylonien hand, en in de hand der Chaldeen.

26 En ik zal u, en uwe moeder die u gebaerd heeft, zenden in een vreemd land, daer gy niet in geboren zyt, en daer zult gy sterven :

27 En in het land, waertoe zy hunne ziel opheffen dat zy derwaerts wederkeeren zouden : zullen zy niet wederkeeren.

28 Is dezen man Jechonias een aerden gebakken en gebroken vat? Is hy een vat zonder alle wellustigheid? waerom zyn hy en zyn zaed verworpen, en verre weggevoeren in een land, dat zy niet gekend hebben?

29 Aerde, aerde, aerde, hoort des Heeren woord.

30 Dit zegt den Heer : Schryft dezen man onvruchtbaer, eenen man die in zyne dagen niet voorspoedig wezen zal : want uit zynen zade zal geen man wezen, die op Davids stoel zitte, en die voorts meer magt hebbe in Juda.

KAPITTEL XXIII.

WEE den herderen die de kudde myner weide vernielen en verscheuren, zegt den Heer.

2 Daerom ditzegt den Heer Israëls God, tot de herders die myn volk weiden : Gy hebt myne kudde verstrooid, en hebt die uitgeworpen, en gy hebt die niet bezocht : ziet ik zal op u bezoeken de kwaedheid uwer beneerstigingen, zegt den Heer.

3 En ik zal de bevelingen van myne kudde vergaderen van alle landen, tot welke ik die zal uitgedreven hebben : en ik zal ze wederom keeren tot hunne velden : en zy zullen wassen, en vermenigvuldigd worden.

4 En ik zal over hen herders verwekken, en die zullen ze voeden : zy zullen voortaan niet meer vreezen, en zy zullen niet beangst zyn : en daer zal niemand uit den getalle gezocht worden, zegt den Heer.

5 Ziet de dagen komen, zegt den Heer : en ik zal David een regtveerdig spruitsel verwekken : en den koning zal regeren, en zal wys zyn : en hy zal regt en regtveerdigheid doen op de aerde.

6 In die dagen zal Juda behouden worden, en Israël zal getrouwelyk woonen : en dat is den naem denwelken zy hem noemen zullen, Onzen regtveerdigen Heer.

7 Daerom ziet de dagen komen, zegt den Heer, en men zal voortaan niet meer zeggen : Den Heer leeft, die de kinderen van Israël geleid heeft uit den lande van Egypten :

8 Maer : Den Heer leeft, die het zaed des huis van Israël uitgeleid en aengebragt heeft van het noorderland, en van alle de landen tot dewelke ik ze uitgedreven had : en zy zullen woonen in hun land.

9 Tot de profeten : Myn hert is heel gebroken in het midden van my, al myn gebeente heeft gebeefd : ik ben geworden als een dronken man, als een man die verwonnen is van den wyne, van des Heeren aanzigt, en van het aanzigt zyner heilige woorden.

10 Want de aerde is vol van overspelers, want de aerde is treurig geweest van het aanzigt der vermaledydinge, de velden der woestyne zyn droog geworden : hun loop is kwaed geworden, en hunne sterkheid ongelijk.

11 Want den profeet en priester zyn besmet geweest : en in myn huis heb ik hun kwaed gevonden, zegt den Heer.

12 Daerom zal hun weg zyn als eene slibberinge in duisternisse : want zy zullen gestooten worden, en daerin vallen : want ik zal op hen kwade dingen brengen, het jaer van hunne verzoeking. zegt den Heer.

43 En in de profeten van Samariën heb ik dwaesheid gezien : en zy profeteerden door Baal, en bedrogen myn volk Israël.

44 En in de profeten van Jerusalem heb ik gezien de gelykenisse dergene die overspel doen, en den weg der logene : en zy hebben de handen der allerkwaedsten versterkt, dat een iegelyk niet zoude bekeerd worden van zyne kwaetheid : zy zyn my alle geworden als Sodoma, en hare bewoners als Gomorra.

45 Hierom zegt den Heer der heirscharen tot de profeten : Ziet ik zal ze spyzen met alsem, en ik zal ze drinken met galle : want van de profeten van Jerusalem is de besmettinge gekomen op alle de aerde.

46 Dit zegt den Heer der heirscharen : Wilt der profeten woord niet hooren, die u profeteren, en u bedriegen : zy spreken het visioen huns herten, niet uit des Heeren mond.

47 Zy zeggen den genen die my blasphemeren : Den Heer heeft het gesproken : Vrede zal u zyn : en tot eenen iegelyken die in zyns herten ergheid wandelt, hebben zy gezeid : Op u zal geen kwaed komen.

48 Want wie is tegenwoordig geweest in des Heeren raed, en heeft gezien en gehoord zyne reden? Wie heeft zyn woord aenmerkt, en gehoord?

49 Ziet, den storm van des Heeren verbolgenheid zal uitgaen, en een uitberstende tempeest zal op de hoofden der ongoddelyken komen.

50 Den razenden toorn des Heeren zal niet wederkeeren tot dat hy het doe, en tot dat hy volbrengende gedachte zyns herten : in de laetste dagen zult gy zynen raed verstaen.

51 Ik zond de profeten niet, en zy liepen : ik sprak tot hen niet, en zy profeteerden.

52 Ware het dat zy gestaen hadden in mynen raed, en hadden mynen volke te kennen gegeven myne woorden, zoo zoude ik voorwaer hen afgekeerd hebben van hunnen kwaden weg, en van hunne allerkwaedste gedachten.

53 Meent gy dat ik een God ben van naby? zegt den Heer; en niet een God van verre?

54 Zal een man verborgen worden in het heimelyk : en dat ik hem niet zien zal? zegt den Heer; vervul ik niet hemel en aerde? zegt den Heer.

55 Ik heb gehoord dat de profeten gezeid hebben, in mynen naem logenen profeterende, en zeggende : Ik heb gedroomd, ik heb gedroomd.

56 Hoe lang is dit in de herten der profeten, die logenen te voren zeggen, en profeteren de verleidingen huns herten?

57 Die maken willen dat myn volk myns naems vergeete, om hunne droomen, dewelke

een iegelyk tot zynen naesten vertelt : gelyk hunne vaders mynen naem vergeten hebben om Baal.

58 Een profet die eenen droom heeft, vertelle dien droom : en die myn woord heeft, spreke myn woord waerachtiglyk : wat is het kaf te achten tegen de tarwe? zegt den Heer :

59 Zyn myne woorden niet als vuer, zegt den Heer : en als een hamer den steen heel in stukken brekende?

60 Daerom ziet ik spreek tot de profeten, zegt den Heer : die myne woorden stelen een iegelyk van zynen naesten.

61 Ziet ik zeg tot de profeten, zegt den Heer : die hunne tongen aennemen, en zeggen : Den Heer zegt.

62 Ziet, ik zeg tot de profeten die logenen droomen, zegt den Heer : die deze verteld hebben, en hebben myn volk verleid met hunne logenen, en in hunne mirakelen : als ik ze niet gezonden had, noch hun bevolen had, die mynen volke niet gebaet hebben, zegt den Heer.

63 Daerom is het dat u dit volk, of eenig profet, of priester vraegt, zeggende : Wat is des Heeren last? zoo zult gy tot hen zeggen : Gy zyt den last. Want ik zal u wegwerpen, zegt den Heer.

64 En den profet, en den priester, en het volk, dat er zegt : Des Heeren last op dien man zal ik verzoeken, en op zyn huis.

65 Dit zult gy zeggen een iegelyk tot zynen naesten, en tot zynen broeder : Wat heeft den Heer geantwoord? en wat heeft den Heer gesproken?

66 En den last des Heeren zal men niet meer gedenken : want eenen iegelyken zal zyn woord een last wezen : en gy hebt verkeerdt de woorden des levenden Gods, des Heeren der heirscharen onzes Gods.

67 Dit zult gy zeggen tot den profet : Wat heeft u den Heer geantwoord? en wat heeft den Heer gesproken?

68 Maer is het dat gy des Heeren last zegt : daerom dit zegt den Heer : Om dat gy dit woord gezeid hebt : Des Heeren last : en ik heb tot u gezonden, zeggende : Wilt niet zeggen : Des Heeren last :

69 Daerom ziet, ik zal u dragende weghalen, en ik zal u verlaten, en de stad die ik u en uwen vaderen gegeven heb van myn aenzigt.

70 En ik zal u geven tot een eeuwig verwyt, en tot eene eeuwige schande, die nimmermeer zal door vergetelykheid uitgewischt worden.

KAPITTEL XXIV.

DEN Heer heeft my getoond : en ziet twee korven vol vygen, gezet voor des Hee-

ren tempel, na dat Nabuchodonosor den koning van Babylonien overgevoerd had Jechonias Joakims zoon den koning van Juda, en zyne prinsen, en de kunstige werklieden, en de besluiters van Jerusalem, en die gebragt heeft in Babylonien.

2 Den eenen korf had vygen bovenmaten zeer goed, gelyk de vygen van den eersten tyd plegen te zyn : en den eenen korf had vygen uitermate zeer kwaed, die men niet eten mogt, om dat zy kwaed waren.

3 En den Heer heeft gezeid tot my : Wat ziet gy, Jeremias? En ik heb gezeid : Goede vygen zeer goed : en kwade zeer kwaed : die men niet eten mogt, om dat zy kwaed zyn.

4 En het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

5 Dit zegt den Heer Israëls God : Gelyk deze vygen die goed zyn : alzoo zal ik bekenne de overvoeringe van Juda, dewelke ik uitgezonden heb uit deze plaetse in der Chaldeen land, in het goede.

6 En ik zal myne oogen op hen stellen om te verzoenen, en ik zal ze wederom leiden in dit land : en ik zal ze timmeren en niet verderven, en ik zal ze planten, en niet uitroeijen.

7 En ik zal hun een hert geven dat zy my kennen, datik den Heer ben : en zy zullen my tot een volk wezen, en ik zal hun tot eenen God wezen : want zy zullen wederom tot my keeren in al hun hert.

8 En gelyk de allerkwaedste vygen die men niet eten mag, om dat zy kwaed zyn : dit zegt den Heer, alzoo zal ik Sedecias den koning van Juda geven, en zyne prinsen, en de andere van Jerusalem, die overgebleven zyn in deze stad, en die in het land van Egypten woonen.

9 En ik zal ze geven tot eene kwellinge en pyniging alle den ryken der aerde : en tot eene versaemheid en tot eene gelykenisse, en tot een gemeen zegwoord, en tot eene vermaledydinge, in alle plaetsen tot dewelke ik ze uitgeworpen heb.

10 En ik zal onder hen zenden het zweerd, en den honger, en pestilentie : tot dat zy heel vernield zullen wezen van den lande, dat ik hun en hunne vaders gegeven heb.

KAPITTEL XXV.

HET woord dat geschied is tot Jeremias van al het volk van Juda, in het vierde jaer Joakims des zoons Josias des konings van Juda, (dit is het eerste jaer van Nabuchodonosor den koning van Babylonien.)

2 Hetwelk Jeremias den profeet gesproken heeft tot al het volk van Juda, en tot alle de bewoners van Jerusalem, zeggende :

3 Van het dertiende jaer Josias, Amons

zoon, des konings van Juda tot op dezen dag toe; dit is het dry-en-twintigste jaer, zoo is het woord des Heeren tot my geschied, en ik heb tot u gesproken des nachts opstaende en sprekende : en gy hebt niet gehoord.

4 En den Heer heeft tot u gezonden alle zyne dienaren de profeten, des morgens vroeg opstaende en zendende, en gy hebt niet gehoord, noch gy hebt uwe ooren geneigd om te hooren,

5 Als hy zeide : Keert een iegelyk wederom van zynen kwaden weg, en van uwe allerkwaedste gedachten : en gy zult in het land woonen, dat den Heer u, en uwen vaders gegeven heeft, van de eeuwe en tot in de eeuwigheid.

6 En wilt niet gaen naer de vreemde goden om die te dienen, en hen te aanbidden : noch verwekt my ter gramschappe in de werken uwer handen, en ik zal u niet pynigen.

7 En gy hebt my niet gehoord, zegt den Heer, om dat gy my tot gramschap verwekken zoudt in de werken uwer handen, tot uwen kwade.

8 Daerom dit zegt den Heer der heirscharen : Om dat gy naer myne woorden niet gehoord hebt :

9 Ziet, ik zal zenden en opnemen alle de natien van de noorderlanden, zegt den Heer, en Nabuchodonosor den koning van Babylonien mynen knecht : en ik zal die brengen tot op dit land, en op degene die het bewoonen, en over alle de natien die daer rondom zyn : en ik zal ze dooden, en die stellen tot eene verwonderinge, en eene bespottinge, en tot eeuwige wildernissen.

10 En ik zal uit hen te niet doen de stemme der blydschappe, en de stemme der vrolykheid, de stemme des brudegoms, en de stemme der bruid, de stemme van den molen, en het licht van den lichtvate.

11 En al dit land zal wezen tot eene woestyne, en eene groote verwondering : en alle deze volken zullen Nabuchodonosor den koning van Babylonien dienen zeventig jaren.

12 En als de zeventig jaren vervuld zullen wezen, dan zal ik verzoeken over den koning van Babylonien, en op dat volk, zegt den Heer, hunne boosheid, en op der Chaldeen land : en ik zal die stellen tot eeuwige woestynen.

13 En ik zal op dat land brengen alle myne woorden, die ik daertegen gesproken heb, al dat er geschreven is in dezen boek, al dat Jeremias geprofeteerd heeft tegen alle de heidenen :

14 Want zy hebben die gediend als de hei-

denen veel waren, en groote koningen : en ik zal hun vergelden naer hunne werken, en naer de maekselen van hunne handen.

15 Want aldus zegt den Heer der heirscharen, den God van Israël : Neemt den kelk van dezen wyn der razende gramschap van myne hand : en gy zult van dien schenken alle den heidenen, tot dewelke ik u zenden zal.

16 En zy zullen drinken en verbaesd worden, en zullen razen van het aenschyn des zweerds, hetwelk ik onder hen zenden zal.

17 En ik heb den kelk genomen uit des Heeren hand, en ik heb dien geschonken alle den heidenen, tot dewelke den Heer my gezonden heeft :

18 Jerusalem en den steden van Juda, en haren koningen en haren prinsen : om dat ik die geven zoude tot eene woestyne, en tot eene groote verwondering, en tot eene bespottinge, en tot eene vermaledyding, gelyk dezen dag is :

19 Pharao, den koning van Egypten, en zynen knechten, en zynen prinsen, en alle zynen volke.

20 En allen te zamen in het gemeene : alle den koningen des lands Ausitis, en alle den koningen des lands van Philistyn, en van Ascalon, en van Gaza, en van Accaron, en den overblevelingen van Azoten,

21 En Idumeen, en Moab, en den kinderen Ammon :

22 En alle den koningen van Tyrien, en alle den koningen van Sidon, en den koningen des lands der eilanden die over de zee zyn.

23 En Dedan, en Thema, en Buz, en alle dengenen die het hair afgeschoren hebben.

24 En alle den koningen van Arabien, en alle den koningen van het westen, die in de woestyne woonen.

25 En alle den koningen van Zambri, en alle den koningen van Elam, en alle den koningen van de Meden :

26 En ook alle den koningen van het noorden, van by en van verre, eenen iegelyken tegen zynen broeder : en alle den ryken der aerde, die op haer aenschyn zyn : en den koning Sesach zal na hen drinken.

27 En gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Drinkt, en wordt dronken, en braekt uit; en valt, en staet niet op van het aenzigt des zweerds, hetwelk ik onder u zenden zal.

28 En als zy den kelk niet willen nemen van uwe hand om te drinken, zoo zult gy tot hen zeggen : Dit zegt den Heer der heirscharen : Gy zult drinkende drinken :

29 Want ziet, in de stad waerin myn naem

aengeroepen is, zal ik beginnen te pynigen : en zult gy als onnoozelen en vry gaen? gy zult niet vry gaen : want ik roep het zweerd over alle de bewoners der aerde, zegt den Heer der heirscharen.

30 En gy zult tot hen profeteren alle deze woorden, en tot hen zeggen : Den Heer zal van de hoogte brieschen, en van zyne heilige wooninge zal hy zyne stemme geven : hy zal brieschende brieschen over zyn sie-raed : daer zal een blyden zang gezongen worden als der wyntreders tegen alle de bewoners der aerde.

31 Het geluid is gekomen tot het uiterste der aerde : want den Heer heeft een oordeel met de heidenen : hy wordt geoordeeld met alle vleesch : de ongoddelyken heb ik den zweerde geleverd, zegt den Heer.

32 Dit zegt den Heer der heirscharen : Ziet daer zal eene pyniging uitgaen van het eene volk tot in het andere : en een grooten storm zal er uitgaen van de uiterste der aerde.

33 En de verslagenen des Heeren in dien dage zullen wezen van het eene einde der aerde tot haer ander einde : zy zullen niet beschreid worden, en zy zullen niet vergaderd worden, noch begraven worden : tot eenen mesthoop zullen zy op het aenzigt der aerde liggen.

34 Huilt, gy herders en roept : en bestrooit u met asche, gy edelsten der kudde : want uwe dagen zyn vervuld, dat gy zult gedood worden, en uwe verstrooijingen, en gy zult vallen als kostelyke vaten.

35 En de vlugt zal vergaen van de herders, en de behoudenisse van de edelsten der kudde.

36 De stemme van der herderen geroep, en het gehuil van de edelsten der kudde, om dat den Heer hunne weiden verdorven heeft.

37 En de beemden des vredes hebben te zamen stil gezwezen van het aenzigt der gramschappe van des Heeren razenden toorn.

38 Hy heeft als een leeuw zyn hutteken verlaten : want hun land is geworden tot eene verwoesting van het aenzigt der gramschap van de duive, en van het aenzigt der gramschap van des Heeren razenden toorn.

KAPITTEL XXVI.

IN het beginsel des ryks van Joakim, Joasias zoon, des konings van Juda, is dit woord geschied van den Heere, zeggende : 2 Dit zegt den Heer : Staet in het voorhof van des Heeren huis, en gy zult spreken tot alle de steden van Juda, van dewelke zy komen om te aanbidden in des Heeren huis,

alle de reden die ik u bevolen heb, dat gy die tot hen spreken zoudt : wilt het woord niet achterwaerts houden.

3 Of zy by aventure hoorden, en bekeerd wierden een iegelyk van zynen kwaden weg : opdat my ook berouwen mogt het kwaed dat ik hun denke te doen, om hun boos levens wille.

4 En gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer : Is het dat gy my niet hoort, dat gy wandelt in myne wet, die ik u gegeven heb,

5 Alzoo dat gy de woorden van myne dienars de profeten hoort, die ik tot u gezonden heb des nachts opstaende en beschikende, en gy hebt ze niet gehoord :

6 Zoo zal ik dit huis geven als Silo, en deze stad zal ik geven tot eene vermaledyding alle den natien der aerde.

7 En de priesters en profeten en al het volk hebben Jeremias gehoord, deze woorden sprekende in des Heeren huis.

8 En toen Jeremias sprekende voleind had, al dat hem den Heer bevolen had dat hy spreken zoude, tot alle den volke, zoo hebben hem de priesters en profeten, en al het volk gevangen genomen, zeggende : Laet hem de dood sterven.

9 Waerom heeft hy in des Heeren naem geprofeteerd, zeggende : Gelyk Silo zal dit huis wezen : en deze stad zal verwoest worden, om dat er geen bewooner zal zyn ? En al het volk is vergaderd tegen Jeremias in des Heeren huis.

10 En de prinsen van Juda hebben deze woorden gehoord : en zy zyn opgeklommen van des konings huis in des Heeren huis, en zy hebben gezeten in den ingang van de poorten des nieuwen huis des Heeren.

11 En de priesters en profeten hebben gesproken tot de prinsen, en tot al het volk, zeggende : Dezen man is het oordeel des doods schuldig : want hy heeft geprofeteerd tegen deze stad, alzoo gy gehoord hebt met uwe ooren.

12 En Jeremias heeft gezeid tot alle de prinsen, en tot al het volk, zeggende : Den Heer heeft my gezonden dat ik profeteren zoude tot dit huis, en tot deze stad alle de woorden die gy gehoord hebt.

13 Daerom maekt nu uwe wegen, en uwe neerstigheden goed, en hoort de stemme des Heeren uws Gods : en den Heer zal berouw hebben van het kwaed, dat hy gesproken heeft tegen u.

14 Maer ziet, ik ben in uwe handen : doet my dat goed en regt is in uwe oogen :

15 Maer nogtans weet en bekend dat gy, is het dat gy my doodt, het onnoozel bloed zult leveren tegen u zelve, en tegen deze stad, en hare bewooners : want den Heer

heeft my in de waerheid tot u gezonden, dat ik in uwe ooren spreken zoude alle deze woorden.

16 En de prinsen en al het volk hebben gezeid tot de priesters en profeten : Dezen man is het oordeel des doods niet schuldig : want in den naem des Heeren onzes Gods heeft hy tot ons gesproken.

17 Hierom zyn daer mannen van de ouders des lands opgestaan : en hebben gezeid tot alle de vergaderinge des volks, sprekende :

18 Micheas van Morasthi is een profeet geweest in de dagen Ezechias des konings van Juda, en hy zeide tot al het volk van Juda, zeggende : Dit zegt den Heer der heirscharen : Sion zal als een akker geakkerd worden : en Jerusalem zal tot eenen hoop steenen wezen : en den berg des huis tot hoogten der bosschagien.

19 Heeft hem Ezechias den koning van Juda en geheel Juda ter dood verwezen ? hebben zy niet den Heer gevreesd, en des Heeren aenzigt geboden : en het heeft den Heere berouwd van het kwaed dat hy tegen hen gesproken had ? Daerom wy doen een groot kwaed tegen onze zielen.

20 En daer was ook een man profeterende in den naem des Heeren, Urias, den zoon Semei, van Cariathiarim : en hy heeft geprofeteerd tegen deze stad, en tegen dit land, gelyk alle de woorden van Jeremias.

21 En den koning Joakim heeft gehoord, en alle zyne magtigen en prinsen, alle deze woorden : en den koning zocht hem te dooden. En Urias heeft het gehoord en heeft gevreesd, en hy is gevloden en gegaen in Egypten.

22 En den koning Joakim heeft mannen gezonden in Egypten, Elnathan, Achobors zoon, en mannen met hem in Egypten.

23 En zy hebben Urias uit Egypten geleid : en hem gebragt tot den koning Joakim : en hy heeft hem met den zweerde geslagen : en hy heeft zyn dood ligchaem geworpen in de graven van den onede'en gemeenen volke.

24 Hierom is de hand van Ahicam, Saphans zoon, met Jeremias geweest, dat hy niet geleverd zoude worden in des volks hand, en dat zy hem dooden zouden.

KAPITTEL XXVII.

IN het beginsel van den ryke Joakim, Josias zoon, des konings van Juda, is dit woord geschied tot Jeremias van den Heere, zeggende :

2 Dit zegt den Heer tot my : Maekt voor u banden en ketenen : en gy zult die hangen aan uwen hals.

3 En gy zult die zenden tot den koning van

Edom, en tot den koning van Moab, en tot den koning der kinderen van Ammon, en tot den koning van Tyrien, en tot den koning van Sidon : door de hand der boden die te Jerusalem gekomen zyn tot Sedecias, den koning van Juda.

4 En gy zult hun gebieden dat zy tot hunne heeren spreken : Dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Dit zult gy zeggen tot uwe heeren :

5 Ik heb de aerde gemaekt, en de menschen, en de beesten, die op het aenzigt der aerde zyn, in myne groote sterkheid, en in mynen uitgestreken arm : en ik heb die gegeven dengenen die het my belieft.

6 En nu daarom heb ik alle deze landen gegeven in Nabuchodonosor, des konings van Babylonien, myns knechts hand : daertoe heb ik hem ook de beesten des velds gegeven dat zy hem dienen.

7 En alle de heidenen zullen hem dienen, en zynen zoon, en zyns zoons zoon : tot dat zyns lands, en zynen tyd kome : en veel volken en groote koningen zullen hem dienen.

8 Maer het volk en het ryk dat Nabuchodonosor, den koning van Babylonien niet dienen wilt, en zoo wie zynen hals niet buigt onder des konings van Babylonien jok : op dat volk zal ik het verzoeken met den zweerde, en met den honger, en met de pestilentie, zegt den Heer : tot dat ik ze verniele in zyne hand.

9 Daerom gy wilt niet hooren uwe profeten, en uwe waerzeggers, en de droomers, en de bedieders uit der vogelen zang, en de toovenaers, die u zeggen : Gy zult den koning van Babylonien niet dienen.

10 Want zy u logenen profeteren : dat zy u verre zouden maken van uwen lande, en dat zy u uildryven zouden, en dat gy vergaen zoudt.

11 Maer het volk dat zynen nek onderwerpt onder des konings van Babylonien jok, en hem dient : dat zal ik laten gaen in zyn land, zegt den Heer : en het zal dat land bouwen, en daerin woonen.

12 En tot Sedecias, den koning van Juda, heb ik gesproken naer alle deze woorden, zeggende : Buigt uwe halzen onder des konings van Babylonien jok, en dient hem, en zynen volke, en gy zult leven.

13 Waerom zult gy en uw volk sterven met den zweerde en met den honger, en met de pestilentie, gelyk den Heer gesproken heeft, tot den volke dat niet dienen wilt den koning van Babylonien?

14 Wilt niet hooren de woorden der profeten die tot u zeggen : Gy zult den koning van Babylonien niet dienen : want zy spreken u logenen.

15 Want ik heb ze niet gezonden, zegt den Heer : en zy profeteren in mynen naem valschelyk : dat zy u uildryven zouden, en dat gy vergaen zoudt, zoo wel gy, als de profeten die u profeteren.

16 En tot de priesters, en tot dit volk heb ik gesproken, zeggende : Dit zegt den Heer : Wilt niet hooren de woorden van uwe profeten, die u profeteren, zeggende : Ziet, des Heeren vaten zullen wederkeeren van Babylonien nu terstond, want zy profeteren u eene logen.

17 Daerom wilt ze niet hooren, maer dient den koning van Babylonien, opdat gy leven moogt. Waerom wordt deze stad tot eene verwoesting gegeven?

18 En is het dat zy profeten zyn, en dat des Heeren woord in hen is : zoo laet ze te gemoet gaen den Heere der heirscharen, dat de vaten, die gelaten waren in des Heeren huis, en in des konings van Juda huis, en in Jerusalem, niet komen in Babylonien.

19 Want dit zegt den Heer der heirscharen tot de kolommen, en tot de zee, en tot de basementen, en tot de andere gereedschappen, die gebleven zyn in deze stad :

20 Die Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, niet weggenomen heeft, toen hy Jechonias Joakims zoon den koning van Juda overvoerde van Jerusalem in Babylonien, en alle de edelsten van Juda in Jerusalem.

21 Want dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God, tot die gereedschappen, die gebleven zyn in des Heeren huis, en in des konings van Juda huis, en in Jerusalem :

22 In Babylonien zullen zy overgevoerd worden, en daer zullen zy zyn tot den dag van hunne bezoeking, zegt den Heer : en ik zal die doen brengen, en wederom stellen in deze plaets.

KAPITTEL XXVIII.

EN het is geschied in dat jaer, in het beginsel des ryks van Sedecias, den koning van Juda, in het vierde jaer, in de vyfde maend, dat tot my gezeid heeft Hananias, Azurs zoon den profeet van Gabaon, in des Heeren huis voor de priesters, en al het volk, zeggende :

2 Dit zegt den Heer der heirscharen den God van Israël : Ik heb des konings van Babylonien jok heel gebroken.

3 Nog twee jaren der dagen, en ik zal wederom brengen tot deze plaets alle de vaten van des Heeren huis, die Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, weggedragen heeft van deze plaets, en heeft die overgevoerd in Babylonien.

4 En Jechonias, Joakims zoon den koning

van Juda, en alle de overvoeringe van Juda die in Babylonien gegaen zyn, zal ik wederom keeren tot deze plaets, zegt den Heer: want ik zal des konings van Babylonien jok heel in stukken breken.

5 En Jeremias den profeet heeft gezeid tot Hananias den profeet in de oogen der priesters, en in de oogen van al het volk dat er stond in des Heeren huis.

6 En Jeremias den profeet heeft gezeid: Amen, alzoo moet den Heer doen: den Heer wil uwe woorden verwekken, die gy geprofeteerd hebt: dat de vaten wederom mogen gebragt worden in des Heeren huis, en alle de overvoeringe van Babylonien tot deze plaets.

7 Maer nogtans hoort dit woord dat ik spreek in uwe ooren, en in alle des volks ooren:

8 De profeten die voor my en voor u geweest zyn van den beginsele, en die geprofeteerd hebben op veel landen, en over groote ryken, van oorloge, en van verdrukkinge, en van hongere.

9 Een profeet die peis te voren gezeid heeft: als zyn woord komt, dan zal men kennen den profeet, denwelken den Heer gezonden heeft in der waarheid.

10 En Hananias den profeet heeft de ketenen genomen van Jeremias hals, en hy heeft die gebroken.

11 En Hananias heeft gezeid in het aenschyn van al het volk, zeggende: Dit zegt den Heer: Alzoo zal ik Nabuchodonosor, des konings van Babylonien jok breken, na twee jaren der dagen, van al der volken halze.

12 En Jeremias den profeet is zynen weg henen gegaen. En des Heeren woord is geschied tot Jeremias, na dat Hananias den profeet de ketenen gebroken had van Jeremias des profets halze, zeggende:

13 Gaet henen, en gy zult Hananias zeggen: Dit zegt den Heer: Gy hebt de houten ketenen gebroken: en gy zult daervoor yzeren ketenen maken.

14 Want dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God: Ik heb een yzeren jok gelegd op den hals van alle deze volken, dat zy dienen zouden Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, en zy zullen hem dienen: en daerenboven heb ik hem de beesten der aerde gegeven.

15 En Jeremias den profeet heeft gezeid tot Hananias den profeet; Hoort, Hananias: den Heer heeft u niet gezonden, en gy hebt dit volk doen betrouwen in eene logen.

16 Daerom dit zegt den Heer: Ziet ik zal u zenden van het aenzigt der aerde: in dit jaer zult gy sterven: want gy hebt tegen den Heere gesproken.

17 En Hananias den profeet is gestorven in dat jaer, in de zevende maend.

KAPITTEL XXIX.

EN dit zyn de woorden des boeks, die Jeremias den profeet gezonden heeft van Jerusalem tot de bevelingen van de ouders der overvoeringe, en tot de priesters en profeten, en tot al het volk dat Nabuchodonosor overgevoerd had van Jerusalem in Babylonien:

2 Na dat Jechonias den koning uitgegaen was, en de koningin, en de gesneden kamerlingen, en de prinsen van Juda en Jerusalem, en de kunstige werklieden, en de besluiters van Jerusalem:

3 Door de hand van Elasa Saphans zoon, en Gamarias Helcias zoon, dewelke Sedecias den koning van Juda gezonden heeft tot Nabuchodonosor den koning van Babylonien, in Babylonien, zeggende:

4 Dit zegt den Heer der heirscharen den God van Israël, alle der overvoeringe die ik overgevoerd heb van Jerusalem in Babylonien:

5 Timmert huizen, en woont: en plant hoven, en eet de vruchten van die.

6 Neemt huisvrouwen, en wint zonen en dochteren: en geeft uwen zonen huisvrouwen, en uwer dochteren geeft mannen, en laet ze zonen en dochteren baren: en wordt daer vermenigvuldigd, en wilt niet luttel van getalle wezen.

7 En zoekt den vrede van de stad, tot dewelke ik u heb doen overvoeren: en bidt voor die tot den Heer: want in haren vrede zal u vrede zyn.

8 Want dit zegt den Heer der heirscharen den God van Israël: Laet u niet verleiden van uwe profeten, die in het midden van u zyn, en uwe waerzeggers: en hebt geen acht op uwe droomen die gy droomt:

9 Want zy profeteren u valschelek in mynen naem: en ik heb ze niet gezonden, zegt den Heer.

10 Want dit zegt den Heer: Als in Babylonien zullen beginnen vervuld te worden zeventig jaren, dan zal ik u bezoeken: en ik zal op u verwekken myn goed woord, om u wederom te leiden tot deze plaets.

11 Want ik weet de gedachten die ik denk op u, zegt den Heer, gedachten des vredes, en niet des lydens, dat ik u geve het einde en verduidigheid.

12 En gy zult my aenroepen, en gaen: en gy zult my bidden, en ik zal u verhooren.

13 Gy zult my zoeken en vinden: als gy my zult gezocht hebben in al uw herte.

14 En ik zal van u gevonden worden, zegt den Heer: en ik zal uwe gevangnisse wederom leiden, en ik zal u vergaderen van

alle de heidenen, en van alle de plaetsen tot dewelke ik u uitgedreven heb, zegt den Heer : en ik zal u doen wederom keeren van de plaetse, tot dewelke ik u heb doen overvoeren.

15 Om dat gy gezegd hebt : Den Heer heeft ons profeten verwekt in Babylonien :

16 Want dit zegt den Heer tot den koning die op Davids stoel zit, en tot al het volk dat deze stad bewoont, tot uwe broeders die met u niet zyn gegaen in de overvoeringe :

17 Dit zegt den Heer der heirscharen : Ziet ik zal op hen zenden het zweerd, en den honger, en de pestilentie : en ik zal ze stellen als kwade vygen, die niet mogen geëten worden, om dat zy zeer kwaad zyn.

18 En ik zal ze vervolgen met den zweerde, en met den honger, en met de pestilentie; en ik zal ze geven tot eene kwellinge alle den ryken des lands; tot eene vermaledydinge, en tot eene verwonderinge, en tot eene bespottinge, en tot eene versmaedheid alle den heidenen, tot dewelke ik ze uitgestooten heb :

19 Om dat zy myne woorden niet gehoord hebben, zegt den Heer : die ik tot hen gezonden heb door myne knechten de profeten, des nachts opstaende, en zendende : en gy hebt niet gehoord, zegt den Heer.

20 Daerom gy, hoort des Heeren woord, alle de overvoeringe die ik uitgezonden heb van Jerusalem in Babylonien.

21 Dit zegt den Heer der heirscharen, Israëls God tot Achab Colias zoon, en tot Sedecias Maasias zoon, die u profeten in mynen naam valschelyk. Ziet ik zal ze leveren in Nabuchodonosors, des konings van Babylonien hand : en hy zal ze slaen in uwe oogen.

22 En uit hen zal eene vermaledydinge opgenomen worden onder alle gevangenen uit Juda, die te Babel zyn, en zeggen : Den Heer stelle u gelyk Sedecias, en gelyk Achab, dewelke den koning van Babylonien georoost heeft in het vuur :

23 Om dat zy dwaesheid gedaen hadden in Israël, en dat zy overspel gedaen hadden met de huisvrouwen van hunne vrienden, en zy hebben het woord gesproken in mynen naam valschelyk, dat ik hun niet bevolen had : ik ben regter en getuige, zegt den Heer.

24 En tot Semeias den Nehelamiter zult gy zeggen :

25 Dit zegt den Heer der heirscharen, den God van Israël : Om dat gy boeken gezonden hebt in uwen naam, tot al het volk dat in Jerusalem is, en tot Sophonias Maasias zoon den priester, en tot alle de priesters, zeggende :

26 Den Heer heeft u gegeven tot priester, voor Joiada den priester, dat gy den oversten zoudt zyn in des Heeren huis over allen man die van den waerzeggenden geest beroerd wordt, en die profeteert, dat gy hem zoudt stellen in den veterstok, en in den kerker.

27 En nu waerom hebt gy Jeremias den Anathothier niet gestraft, die u profeteert?

28 Want daerboven heeft hy gezonden in Babylonien tot ons, zeggende : Het is nog lang : timmert huizen, en woont daer : en plant hoven en eet de vruchten van die.

29 Hierom heeft Sophonias den priester dezen boek gelezen in de ooren Jeremias des profets.

30 En het woord des Heeren is geschied tot Jeremias, zeggende :

31 Zendt tot alle de overvoeringe, zeggende : Dit zegt den Heer tot Semeias den Nehelamiter : Om dat u Semeias geprofeeteerd heeft, en ik hem niet gezonden heb : en heeft u doen betrouwen in logentale :

32 Daerom dit zegt den Heer : Ziet ik zal verzoeken over Semeias den Nehelamiter, en op zyn zaed : en hem zal geen man wezen zittende in het midden van dezen volke, en hy zal het goed niet zien dat ik mynen volke doen zal, zegt den Heer : want hy heeft ze met zyne reden van den Heer af doen wyken.

KAPITTEL XXX.

DIT is het woord dat geschied is tot Jeremias van den Heere, zeggende :

2 Dit zegt den Heer Israëls God, zeggende : Schryft u alle de woorden, die ik tot u gesproken heb, in eenen boek.

3 Want ziet de dagen komen, zegt den Heer : en ik zal wederom keeren de wederkeeringe myns volks Israël en Juda, zegt den Heer : en ik zal ze wederom keeren tot den lande dat ik hunnen vaderen gegeven heb : en zy zullen dat bezitten.

4 En dit zyn de woorden, welke den Heer gesproken heeft tot Israël en tot Juda.

5 Want dit zegt den Heer : Wy hebben eene stemme der vervaerdheid gehoord : vreeze, en het is geen vrede.

6 Vraegt, en beziet of een man genereert : waerom heb ik dan gezien dat alle mans hand is op zyne lendenen als eener barende vrouwe, en alle aenzigten zyn verkeerd in de geelzuchtverwe?

7 Wee, want dien dag is groot, noch daer is zyns gelyke : en het is den tyd der tribulatie van Jacob, en uit haer zal hy behouden worden.

8 En het zal zyn in dien dag, zegt den Heer der heirscharen : dat ik zyn jok in stukken zal breken van uwen halze, en

zyne banden zal ik van een scheuren, en de vreemden zullen niet meer over hem heerschappy hebben:

9 Maer zy zullen den Heere hunnen God dienen, en David hunnen koning, denwelken ik in hun verwekken zal.

10 Daerom vreest niet, gy myn knecht Jacob, zegt den Heer, noch verschrikt u, Israël: want ziet ik zal u verlossen van den verre lande, en uw zaed van het land hunner gevangenis, en Jacob zal wederkomen, en rusten, en overvloeden van allen goeden, en daer zal niemand wezen die hy vreezen zoude:

11 Want ik ben met u, zegt den Heer, om u te behouden: want ik zal een einde maken met alle heidenen, daeronder ik u verstrooid heb: maer ik zal u niet gansch verderven: maer ik zal u kastyden in het oordeel, opdat gy u niet laet dunken dat gy onschuldig zyt.

12 Want dit zegt den Heer: Uwe kwetsure is ongeneeslyk, uwe wonde is zeer kwaed.

13 Daer is niemand die uw vonnis oordeelen mag om te verbinden: u is geene bate van geneezinge.

14 Alle uwe liefhebbers hebben u vergeeten, en zy zullen u niet zoeken: want ik heb u geslagen met eens vyands kwetsure, met eene wreede kastydinge: om de menigte uwer boosheid zyn uwe zonden hard geworden.

15 Waerom roept gy om uwe kwetsinge? uwe smart is ongeneeslyk: om de menigte uwer boosheid, en om uwe harde zonden heb ik u deze dingen gedaen.

16 Daerom, alle die u eten, zullen verstonen worden: en alle uwe vyanden zullen in de gevangenis geleid worden: en die u verderven, zullen verdorven worden, en alle uwe roovers zal ik tot roof geven.

17 Want ik zal uwe strame heelen, en van uwe wonden zal ik u genezen, zegt den Heer. Want zy hebben u Sion uitgeworpen genoemd: Dit is zy die geenzen verzoeker had.

18 Dit zegt den Heer: Ziet ik zal wederkeeren de wederkeeringe van Jacobs tabernakelen, en zyner daken zal ik ontfermen, en de stad zal getimmerd worden in hare hoogte, en den tempel zal naer zyne ordinantie gefondeerd worden.

19 En uit hen zal lof komen, en eene stemme der spelenden: en ik zal ze vermenigvuldigen, en zy zullen niet verminderd worden: en ik zal ze heerlyk maken, en zy zullen niet versmaed worden.

20 En zyne kinderen zullen wezen als van den beginne, en zyne vergaderinge zal voor my blyven: en ik zal het verzoeken tegen alle degene die hem kwellen.

21 En zyn vorst zal uit hem wezen: en een prins zal uit het midden van hem voortgebracht worden: en ik zal hem aenbrengen, en hy zal tot by my komen: want wie is dezen die zyn hert daeran legge dat hy my genaken zoude? zegt den Heer.

22 En gy zult my tot een volk wezen, en ik zal u tot eenen God wezen.

23 Ziet den storm des Heeren, de uitgaende razende gramschap, een vallende slagregen zal op het hoofd van de ongoddelijken rusten.

24 Den Heer zal de gramschap der verbolgenheid niet afkeeren, tot dat hy doe en volbrengende gedachten zyns herten: in het uiterste der dagen zult gy deze dingen kennen.

KAPITTEL XXXI.

IN dien tyd, zegt den Heer: Zal ik een God wezen allen den geslachten van Israël, en zy zullen my tot een volk wezen.

2 Dit zegt den Heer: Het volk dat van den zweerde overgebleven was, heeft gratie gevonden in de woestyne: Israël zal tot zyne rust gaen.

3 Den Heer heeft my van verre geopenbaerd. En met eene eeuwige liefde heb ik u liefgehad: daerom heb ik u aengehaeld, ontfermende.

4 En ik zal u wederom optimmeren, en gy zult opgetimmerd worden, gy maegd van Israël: gy zult nog versierd worden met uwe tamboeren, en gy zult uitgaen in den dans dergene die spelen.

5 Gy zult nog wyngaerden planten op de bergen van Samarien: zy zullen plantende planten, en tot dat den tyd komt zullen zy den wyn niet snyden:

6 Want het zal een dag wezen, in denwelken de wachters roepen zullen op den berg Ephraïm: Staet op, en laet ons opklimmen in Sion tot den Heer onzen God.

7 Want dit zegt den Heer: Verheugt u met blydschap Jacob, en wrensch tegen het hoofd der heidenen: geeft overal geluid, en zingt, en zegt: Verlost, Heere, uw volk, de belevingen van Israël.

8 Ziet ik zal ze aenbrengen van het noorderland, en ik zal ze vergaderen van het uiterste der aerde: onder dewelke zullen wezen blinden en kreupelen, en de bevruchte en barenden te zamen, eene groote vergaderinge herwaerts wederkeerende.

9 Met een geschrei zullen zy komen: en in barmhertigheid zal ik ze wederom leiden: en ik zal ze aenbrengen door de beken der wateren in den regten weg, en zy zullen zich daertegen niet stooten: want ik ben Israël een vader geworden, en Ephraïm is myn eerstgeboren zoon.

10 Hoort des Heeren woord, gy heidenen, en verkondigt in de eilanden die verre zyn, en zegt : Die Israël verstrooid heeft, zal hem weder vergaderen : en hy zal hem bewaren als een herder zyne kudde.

11 Want den Heer heeft Jacob verlost, en hy zal hem verlossen uit de hand desgenen die magtiger was.

12 En zy zullen komen en loven op den berg Sion : en zy zullen te zamen komen tot des Heeren goeden, op de tarwe, en wyn, en olie, en de vrucht van het klein en groot vee : en hunne ziel zal zyn als een verschen hof, en zy zullen voortaan niet meer honger hebben.

13 Dan zal de maegd zich verblyden in den ryendans, de jongens, en ouders te zamen : en ik zal hunne droefheid in blydschap verkeeren, en ik zal ze troosten, en blyde maken van hunnen rouwe.

14 En ik zal de ziele der priesteren dronken maken met vettigheid : en myn volk zal van myne goeden vervuld worden, zegt den Heer.

15 Dit zegt den Heer : Daer is eene stemme des beklagens gehoord in de hoogte, des rouws en des weenens, Rachel beweene hare zonen, en niet willende getroost zyn over die, want zy niet zyn.

16 Dit zegt den Heer : Laet uwe stemme rusten van schreijen, en uwe oogen van tranen : want daer is loon voor uw werk, zegt den Heer : en zy zullen wederom komen van des vyands landen.

17 En uwen uitersten is hoop, zegt den Heer : en de kinderen zullen wederkeeren tot hunne palen.

18 Hoorende heb ik Ephraïm gehoord overvarende varen : Gy hebt my gekastyd, en ik ben onderwezen als een ongetemd jong stierken : bekeert my en ik zal bekeerd worden : want gy zyt den Heere myn God.

19 Want na dat gy my bekeerd hebt, zoo heb ik penitentie gedaen : en na dat gy het my getoond hebt, zoo heb ik myne heupe geslagen. Ik ben beschaemd geweest en heb my geschaemd, want ik heb het verwyt myner jongheid geleden.

20 Is Ephraïm my een eerlyk zoon, is het een leer kind : want van dat ik van hem gesproken heb, zoo zal ik zyns nog gedachtig wezen. Daerom zyn de binnenste myns herten ontsteld geweest over hem : ontfermende zal ik zyner ontfemen, zegt den Heer.

21 Stelt u eene hooge wachtplaatse, zet voor u bitterheden : schikt u hert in den regten weg, daer gy in gewandeld hebt : keert wederom, gy dochter van Israël, keert wederom tot deze uwe steden.

22 Hoe lange wordt gy met weeldigheden ongebonden, gy wilde dochter? want den Heer heeft een nieuw ding geschapen op de aerde : Eene vrouw zal eenen man omvangen.

23 Dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God. Zy zullen nog dit woord zeggen in het land van Juda, en in zyne steden, als ik hunne gevangnisse zal omgekeerd hebben : Den Heer gebenedyde u gy schoonheid der regtveerdigheid, heiligen berg :

24 En in hem zullen woonen Juda, en alle zyne steden te zamen : de akkerlieden en de dryvers der kudden.

25 Want ik heb de vermoeide ziele dronken gemaakt, en alle hongerige ziele heb ik verzaad.

26 Daerom ben ik als uit eenen slaep gewekt : en ik heb het gezien, en myn slaep was my zoet.

27 Ziet, de dagen komen, zegt den Heer : en ik zal het huis van Israël en het huis van Juda bezaaijen met menschen zaed, en met den zade der behelpige beesten.

28 En gelyk ik op hen gewaakt heb om hen uit te trekken, en af te braken, en te verstrooijen, en te vernielen, en te pynigen : alzoo zal ik op hen waken, om te planten en te timmeren, zegt den Heer.

29 In die dagen zullen zy voortaan niet meer zeggen : De vaderen hebben eene zure druif geëten, en der kinderen tanden zyn verboomd geworden.

30 Maer een iegelyk zal in zyne boosheid sterven : alle mensch die eene zure druif eet, diens tanden zullen boomig worden.

31 Ziet, de dagen komen, zegt den Heer : en ik zal den huize van Israël, en den huize van Juda een nieuw verbond maken :

32 Niet gelyk het verbond dat ik met uwe vaderen gemaakt heb, in den dag als ik hunne hand genomen heb, dat ik ze uit den lande van Egypten leiden zoude : het verbond dat zy gebroken hebben, en ik heb heerschappy over hen gehad, zegt den Heer.

33 Maer dit zal het verbond zyn dat ik maken zal met den huize van Israël : na die dagen, zegt den Heer : Ik zal myne wet geven in hun binnenste, en in hun hert zal ik die schryven : en ik zal hun tot eenen God wezen, en zy zullen my tot een volk wezen.

34 En een man zal voortaan zynen naesten niet meer leeren, en een man zynen broeder, zeggende : Kent den Heer : want zy zullen my alle kennen, van hunnen minsten tot den meesten, zegt den Heer : want ik zal hunner boosheid genadig wezen, en hunner zonden zal ik niet meer gedenken.

35 Dit zegt den Heer die de zonne geeft

tot een licht des dags, de ordinantie der maen en der sterren tot des nachts licht : die de zee verstoort, en hare baren geven geluid : Den Heer der heirscharen is zyn naem.

36 Is het dat deze wetten vergaen voor my, zegt den Heer : dan zal Israëls zaed ook vergaen, zegt den Heer, dat geen volk zy voor my tot allen dagen.

37 Dit zegt den Heer : Is het dat men de hemelen boven meten mag, en onderzocht mogen worden de fundamenten der aerde beneden : zoo zal ik ook wegwerpen al het zaed van Israël, om al dat zy gedaen hebben, zegt den Heer.

38 Ziet, de dagen komen, zegt den Heer : en den Heere zal eene stad getimmerd worden van den toren Hanameel tot aen de poorte des hoeks.

39 En de meetkoorde zal voorts over uitgaen in zyn aenschouwen op den heuvel Gareb : en het zal omgaen Goatha,

40 En alle de vallei der doode lichamen, en der assche, en alle de contrye der dood tot de beke van Cedron, en tot den hoek van de oostpoorte der peerden, zal zyn des Heeren heilgdom : het zal niet uitgetrokken worden, noch het zal voorts verdorven worden in der eeuwigheid.

KAPITTEL XXXII.

HET woord dat geschied is tot Jeremias van den Heere, in het tiende jaer Sedecias des konings van Juda : dit is het achttiende jaer van Nabuchodonosor.

2 Toen omlegde Nabuchodonosor heir Jerusalem : en Jeremias den profeet was gesloten in het voorhof des kerkers, die in des konings van Juda huis was.

3 Want Sedecias den koning had hem besloten, zeggende : Waerom profeteert gy : zeggende : Dit zegt den Heer : Ziet, ik zal deze stad geven in des konings van Babylonien hand, en hy zal die innemen?

4 En Sedecias, den koning van Juda, zal uit der Chaldeen hand niet ontvlieden : maer hy zal geleverd worden in des konings van Babylonien handen : en zyn mond zal spreken met des konings mond, en zyne oogen zullen des konings oogen zien.

5 En hy zal Sedecias in Babylonien leiden : en hy zal daer zyn tot dat ik hem bezoeken zal, zegt den Heer. Maer is het dat gy tegen de Chaldeen strydt, zoo zult gy geenens voorspoed hebben.

6 En Jeremias heeft gezeid : Des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

7 Ziet, Hanameel Sellums uws ooms zoon zal komen tot u, zeggende : Koopt voor u mynen akker die in Anathoth is, in het land van Benjamin : want hy behoort u toe van naderschap dat gy dien koopt.

8 En Hanameel, myns ooms zoon, is tot my gekomen, naer des Heeren woord tot het portael des kerkers, en hy heeft tot my gezeid : Bezit mynen akker die in Anathoth is, in het land van Benjamin : want de erfenisse behoort u toe, en gy zyt de namage om te bezitten. En ik heb verstaen dat het des Heeren woord was.

9 En ik heb den akker gekocht van myns ooms zoon, die in Anathoth is : en ik heb hem gewogen zeven stateren zilver, en tien zilveren penningen.

10 En ik heb het in eenen boek geschreven, en geteekend, en ik heb daer getuigen toe genomen : en ik heb het zilver in eene wage gewogen.

11 En ik heb ontvangen den boek der bezittinge geteekend, en de voorwaerden des koops, en de beloften, en de warandschap, en de zegelen van buiten.

12 En ik heb den bock der bezittinge gegeven Baruch, den zoon Neri des zoons Maasias, voor de oogen Hanameel, myns ooms zoon, en in de oogen der getuigen die in den boek des koops geschreven waren, in de oogen van alle de Joden die in het portael des kerkers zaten.

13 En ik heb Baruch voor hen geboden, zeggende :

14 Dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Neemt deze boeken, dezen gezegelden boek des koops, en dezen boek die open is : en legt die in eenen aerden gebakken pot, dat zy blyven mogen veel dagen.

15 Want dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Nog zullen in dit land bezeten worden huizen en akkers en wyngaerden.

16 En ik heb tot den Heer gebeden na dat ik den boek der bezittinge Baruch den zoon van Neri gegeven had, zeggende :

17 Ai! ai! ai! Heere God : ziet, gy hebt hemel en aerde geschapen in uwe groote sterkheid, en in uwen uitgestreken arm : geen woord zal u zwaer om doen zyn :

18 Die bermhertigheid doet in duizenden, en vergeldt der vaderen boosheid in hunner kinderen schoot na hen : Allersterksten, grooten, en magtigen, Heere der heirscharen is uw naem.

19 Groot van rade, en onbegrypelyk van gedachte : wiens oogen open zyn over alle wegen van Adams kinderen, om dat gy eenen iegelyken zoudt betalen naer zyne wegen, en naer de vrucht van zyne vonden.

20 Die teekens en wonderlyke werken gesteld hebt in het land van Egypten tot op dezen dag toe, en in Israël, en in de menschen, en gy hebt u zelyven eenen naem gemaekt gelyk dezen dag is.

21 En gy hebt uw volk Israël uitgeleid uit

den lande van Egypten, door teekenen en wondere werken, en door uwe sterke hand, en met eenen uitgestrekten arm, en met groote vervaardheid.

22 En gy hebt hun dit land gegeven, hetwelk gy hunnen vaderen gezworen hebt dat gy hun dat geven zoudt : een land vloeiende van melk en honig.

23 En zy zyn daerin gegaen, en hebben dat bezeten : en zy zyn uwer stemme niet onderdanig geweest : en zy hebben in uwe wet niet gewandeld : al dat gy hun geboden hebt dat zy doen zouden, dat hebben zy niet gedaan, en al deze kwade dingen zyn op hen gekomen.

24 Ziet, de bolwerken zyn opgeregt tegen de stad, dat zy zoude ingenomen worden : en de stad is in der Chaldeen handen geleverd, die tegen haer stryden van het aenzigt des zweerds, des hongers, en der pestilentie : en al wat gy gesproken hebt, dat is hun geschied, gelyk gy zelve ziel.

25 En gy Heere God zegt my : Koopt den akker om zilver, en neemt daer getuigen toe : als de stad gegeven is in de hand der Chaldeen?

26 En des Heeren woord is geschied tot Jeremias, zeggende :

27 Ziet ik ben den Heer God van allen vleesche : zal my eenig woord zwaer vallen?

28 Daerom dit zegt den Heer : Ziet ik zal deze stad leveren in der Chaldeen hand, en in des konings van Babylonien hand, en zy zullen die innemen.

29 En de Chaldeen zullen komen, stryden tegen deze stad, en zy zullen die met den vure ontsteken, en die verbranden, en de huizen op derwelker daken zy sacrificie deden Baal, en offerden den vreemden goden drankofferanden, om my te kreiten.

30 Want de kinderen van Israël, en de kinderen van Juda, waren altyd kwaed doende in myne oogen van hunne jonkheid aen : de kinderen van Israël die tot nu toe my kreiten in de werken hunner handen, zegt den Heer.

31 Want in myne razende gramschap, en in myne verbolgenheid is my deze stad geworden, van den dag dat zy die getimmerd hebben tot op dezen dag toe, in denwelken zy zal weggenomen worden van myn aenschyn.

32 Om de kwaedheid der kinderen van Israël, en der kinderen van Juda, die zy gedaen hebben my tot gramschap verwekkende, zy en hunne koningen, en hunne prinsen, en hunne priesteren, en hunne profeten, de mannen van Juda, en de bewoners van Jerusalem.

33 En zy hebben tot my de ruggen gekeerd

en niet de aenzigten : toen ik ze in den dageraad leerde en onderwees, en zy niet hooren wilden, dat zy onderwys ontvangen zouden.

34 En zy hebben hunne afgoden in het huis gesteld, waerin myn naem aengeroepen is, om dat zy dat ontzuiveren zouden.

35 En zy hebben de hoogten van Baal getimmerd, die in de vallei des zoons Ennom zyn, opdat zy hunne zonen en dochteren zouden wyden Moloch : dat ik hun niet geboden heb, en het is in myn hert niet geklommen, dat zy deze afgryslykheid doen zouden, en dat zy Juda tot zonde brengen zouden.

36 En nu om deze dingen, dit zegt den Heer Israëls God tot deze stad, van dewelke gy zegt dat in de hand des konings van Babylonien geleverd zal worden door het zweerd, en door den honger, en door de pestilentie.

37 Ziet ik zal ze vergaderen van alle de landen, tot dewelke ik ze uitgedreven heb in myne razende gramschap, en in mynen toorn, en in myne groote verbolgenheid : en ik zal ze wederom brengen tot deze plaetse, en ik zal ze doen getrouwelyk woonen.

38 En zy zullen my tot een volk wezen, en ik zal hun tot eenen God wezen.

39 En ik zal hun een hert geven en eenen weg, dat zy my vreezen tot allen dagen : en dat hun wel zy, en hunnen kinderen na hen.

40 En ik zal met hen een eeuwig verbond maken, en ik zal niet ophouden van hun wel te doen : en myne vreeze zal ik in hun hert geven, dat zy van my niet weggaen.

41 En ik zal over hen blyde wezen, als ik hen zal welgedaen hebben : en ik zal ze in dit land planten in der waarheid in al myn herte, en in alle myne ziel.

42 Want dit zegt den Heer : Gelyk ik over dit volk al dit groot kwaed gebragt heb : alzoo zal ik over hen brengen al het goed dat ik tot hen spreek.

43 En de akkeren zullen bezeten worden in dit land : waeraf dat gy zegt dat het verwoest is, om dat er geen mensch noch beest gebleven is, en dat het gegeven is in der Chaldeen hand.

44 De akkeren zullen met geld gekocht worden, en zy zullen in eenen boek geschreven worden, en daer zal den zegel op gedrukt worden, en daer zal getuige toe genomen worden : in het land van Benjamin, en rondom Jerusalem, in de steden van Juda, en in de steden der gebergten, en in de veldsteden, en in de steden die aen het zuiden zyn : want ik zal hunne gevangnisse wederkeeren, zegt den Heer.

KAPITTEL XXXIII.

EN het woord des Heeren is geschied tot Jeremias ten tweeden, toen hy nog gesloten was in den voorburgt des kerkers, zeggende :

2 Dit zegt den Heer die dat maken zal, en scheppen, en bereiden, Heer is zyn naem.

3 Roept tot my, en ik zal u verhooren : en ik zal u groote dingen verkondigen, en vaste dingen die gy niet weet.

4 Want dit zegt den Heer Israëls God tot de huizen dezer stad, en tot de huizen des konings van Juda, die verdorven zyn, en tot de sterkten, en tot het zwaard.

5 Dergene die komen dat zy stryden zouden met den Chaldeen, en vervullen die met doode lichamen der menschen die ik geslagen heb in myne razende gramschap, en in myne verbolgenheid, verbergende myn aenzigt van deze stad om alle hunne kwaedheid.

6 Ziet ik zal hun lidteekenen en gezondheid overtrekken, en ik zal ze genezen : en ik zal openbaren het verbidden des vredes en der waarheid.

7 En ik zal wederom bekeeren de bekeeringe van Juda, en de bekeeringe van Jerusalem : en ik zal ze optimalteren als van den beginne.

8 En ik zal ze zuiveren van alle hunne boosheid in dewelke zy my gezondigd hebben : en ik zal alle hunne boosheden genadig wezen, in dewelke zy my verlaten hebben, en my versmaed.

9 En het zal my wezen tot eenen naem, en tot eene blydschap, en tot eenen lof, en tot een verheugen alle den heidenen der aerde, die gehoord zullen hebben alle de goede dingen die ik hun doen zal : en zy zullen vervaerd zyn, en verbaesd in alle de goeden, en in alle den vrede die ik hun doen zal.

10 Dit zegt den Heer : Nog zal in deze plaets (dewelke gy zegt dat verwoest is, om dat er noch mensch, noch beest is : in de steden van Juda, en buiten Jerusalem, die verlaten zyn zonder mensch en zonder bewoner, en zonder vee) gehoord worden

11 De stemme der blydschap, en de stemme der vrolykheid, de stemme des bruidegoms en der bruid, de stemme dergene die zeggen : Belydt den Heere der heirscharen, want den Heer is goed, want in der eeuwigheid is zyne bermhertigheid : en dergene die beloofde gaven dragen in des Heeren huis : want ik zal wed'om brengen de omkeeringe des lands, gelyk het van het beginsel was, zegt den Heer.

12 Dit zegt den Heer der heirscharen : Nog zal in deze verlatene plaetse zonder mensch

en zonder behulpige beest, en in alle hare steden wezen eene wooninge der herders van de rustende kudden.

13 In de bergsteden, en in de veldsteden, en in de steden, die ten zuiden zyn : en in het land van Benjamin, en rondom Jerusalem, en in de steden van Juda zullen nog kudden gaen door de hand desgenen die ze tellen zal, zegt den Heer.

14 Ziet de dagen zullen komen, zegt den Heer : en ik zal het goed woord verwekken, dat ik gesproken heb tot den huize van Israël, en tot den huize van Juda.

15 In die dagen, en in dien tyd zal ik David doen groeijen een groeisel der regtveerdigheid : en dat zal oordeel en regtveerdigheid doen in het land.

16 In die dagen zal Juda behouden worden, en Jerusalem zal vryelyk woonen : en dat is den naem dien zy hem noemen zullen, Den Heer onzen regtveerdigen.

17 Want dit zegt den Heer : Van David zal geen man gebreken, die zitte op den troon des huis van Israël.

18 En van de priesters en van de leviten zal geen man gebreken van myn aenzigt, die brandofferanden offere, en het sacrifice onsteke, en slagtofferanden sla tot allen dagen.

19 En het woord des Heeren is geschied tot Jeremias, zeggende :

20 Dit zegt den Heer : Is het dat myn verbond mag van onweerde gemaakt worden met den dag, en myn verbond met den nacht, alzoo dat het geen dag en nacht zoude wezen te zynen tyde :

21 Zoo zal ook myn verbond mogen van onweerde wezen met David mynen knecht, dat uit hem geen zoon zy die regere in zynen troon, en leviten, en priesters myne dienaers.

22 Gelyk de sterren des hemels niet mogen geteld worden, en het zand der zee gemeten : alzoo zal ik vermenigvuldigen David myns knechts zaed, en de leviten myne dienaers.

23 En het woord des Heeren is geschied tot Jeremias, zeggende :

24 Hebt gy niet gezien wat dit volk gesproken heeft, zeggende : De twee geslachten, die den Heer verkozen had, zyn verworpen : en myn volk hebben zy versmaed, om dat het voortaan geen volk meer is voor hen?

25 Dit zegt den Heer : Is het dat ik myn verbond tusschen den dag en den nacht, en de wetten den hemel en der aerde niet gesteld heb :

26 Zoo zal ik voorwaer Jacobs en Davids myns knechts zaed ook verwerpen, alzoo dat ik van zynen zade niet nemen zal prinsen van Abraham, Isaac, en Jacobs zade :

want ik zal hunne bekeeringe wederom brengen, en ik zal hunner ontfermen.

KAPITTEL XXXIV.

HET woord dat gedaen is tot Jeremias van den Heere, als Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, en al zyn heir, en alle de ryken des lands die onder de magt zynere hand waren, en al het volk strecken tegen Jerusalem, en tegen alle hare steden, zeggende :

2 Dit zegt den Heer den God van Israël : Gaet henen, en spreek tot Sedecias, den koning van Juda, en gy zult tot hem zeggen : Dit zegt den Heer : Ziet ik zal deze stad leveren in des konings van Babylonien hand, en hy zal die met den vure ontsien.

3 En gy zult zyne handen niet ontylieden : maer gy zult met eene gevangenis gevangen worden, en gy zult in zyne handen geleverd worden : en uwe oogen zullen des konings van Babylonien oogen zien, en zyn mond zal met uwen mond spreken, en gy zult in Babylonien gaen.

4 Nogtans hoort des Heeren woord, ó Sedecias koning van Juda : Dit zegt den Heer tot u : Gy zult niet sterfen,

5 Maer gy zult in vrede sterfen, en naer de verbrandinge uwer vaderen de voorledene koningen die voor u geweest zyn, alzoo zullen zy u verbranden : en beklagen, wee Heere : want ik heb het woord gesproken, zegt den Heer.

6 En Jeremias den profeet heeft gesproken tot Sedecias, den koning van Juda, alle deze woorden in Jerusalem.

7 En des konings van Babylonien heir streed tegen Jerusalem, en tegen alle de steden van Juda die daer overgebleven waren, tegen Lachis, en tegen Azecha : want deze waren daer nog overgebleven van de steden van Juda, vaste beslotene steden.

8 Het woord dat er geschied is tot Jeremias van den Heere, na dat den koning Sedecias het verbond gemaakt had met alle den volke in Jerusalem, predikende :

9 Dat een iegelyk zynen eigen knecht, en een iegelyk zyne eigene dienstvrouw, die hebreeuwsche mans of hebreeuwsche vrouwen waren, zoude vry laten : en dat zy geenszins zouden heerschappy over hen hebben, dat is in den Jode en in zynen broedere.

10 Aldus hebben het alle de prinsen en al het volk gehoord, die het verbond aangenomen hadden, dat een iegelyk zynen knecht, en een iegelyk zyn dienstwyf zouden vry laten, en dat zy voortz geene heerschappy over hen hebben zouden : aldus hebben zy

het gehoord, en zy hebben ze vry gelaten.

11 En zy zyn daarna wederom gekeerd : en zy hebben hunne knechten en dienstwywen wederom getrokken, die zy vry gelaten hadden, en hebben ze onder hun bedwang gebragt tot knechten en dienstvrouwen.

12 En het woord des Heeren is geschied tot Jeremias van den Heere, zeggende :

13 Dit zegt den Heer God van Israël : Ik heb een verbond gemaakt met uwe vaderen in den dag dat ik ze uitgeleid heb uit den lande van Egypten, uit den huize der slavernye, zeggende :

14 Als de zeven jaren vervuld zullen zyn, zoo verlate een iegelyk zynen broeder den hebreeuwschen die hem verkocht is, en hy zal u zes jaren dienen : en gy zult hem van u vry laten : en uwe vaderen hebben my niet gehoord, noch zy hebben hunne ooren geneigd.

15 En gy zyt heden omgekeerd, en hebt gedaen dat regt was in myne oogen, dat gy vryheid zoudt verkondigen een iegelyk tot zynen vriend : en gy hebt een verbond gemaakt in myn aenzigt in het huis waerin dat myn naem aengeroepen is over haer.

16 En gy zyt wederom gekeerd, en hebt mynen naem besmet : en gy hebt wederom gebragt een iegelyk zynen knecht, en een iegelyk zyn dienstwyf, die gy gelaten hadt om vry te zyn, en zich zelve magtig : en gy hebt ze onder bedwang gebragt, dat zy zouden wezen uwe knechten en dienstwyven.

17 Daerom dit zegt den Heer : Gy hebt my niet gehoord, dat gy vryheid prediken zoudt, een iegelyk zynen broeder, en een iegelyk zynen vriend : ziet ik verkondige u eene vryheid, zegt den Heer, ten zweerde, ten pestilentie, en ten honger : en ik zal u geven tot eene beweging alle den ryken der aerde.

18 En ik zal de mannen die myn verbond overtreden hebben, en niet gehouden hebben de woorden des verbonds, tot dewelke zy consent gegeven hadden voor myn aenzigt, het kalf dat zy gehouwen hebben in twee stukken, en zyn doorgegaen tusschen zyne deelen :

19 De prinsen van Juda, en de prinsen van Jerusalem, de gesneden kamerlingen, en de priesters, en al het volk des lands, die doorgegaen zyn tusschen de deelen des kalfs :

20 En ik zal ze geven in de handen van hunne vyanden, en in de handen dergenen die hunne ziel zoeken, en hun dood lichaem zal wezen tot eene spyze den vogelen des hemels, en den beesten der aerde.

21 En Sedecias, den koning van Juda, en

zyne prinsen, zal ik geven in hunner vyanden hand, en in de hand dergene die hunne ziel zoeken, en in de hand van de heiren des konings van Babylonien, die van u weggegaen zyn.

22 Ziet ik gebied, zegt den Heer, en ik zal ze wederom brengen in deze stad, en zy zullen daertegen stryden, en die innemen, en met den vure verbranden : en de steden van Juda zal ik tot eene verwoestheid stellen, zoo dat daer niemand meer woonen zal.

KAPITTEL XXXV.

HET woord dat geschied is tot Jeremias van den Heere in de dagen Joakim Josias zoon des konings van Juda, zeggende :

2 Gaet henen tot der Rechabiten huis : en spreek tot hen, en gy zult ze leiden in des Heeren huis in een van de schatkamers, en gy zult hun wyn te drinken geven.

3 En ik heb tot my genomen Jezonias den zoon Jeremias des zoons Habsanias, en zyne broeders, en alle zyne zonen, en al het geheel huis der Rechabiten :

4 En ik heb ze in des Heeren huis geleid, tot de schatkamer der kinderen Hanan des zoons Jegedelias des mans Gods, dewelke by de schatkamer der prinsen was, over den schat Maasias Sellums zoon, die den bewaerder des portaels was.

5 En ik heb voor de kinderen van der Rechabiten huis schalen vol wyns gesteld, en kelken : en ik heb tot hen gezeid : Drinkt wyn.

6 Dewelke hebben geantwoord : Wy zullen geen en wyn drinken : want Jonadab Rechabs zoon, onzen vader, heeft ons geboden, zeggende : Gy zult geen en wyn drinken, noch uwe kinderen tot in der eeuwigheid :

7 En gy zult geen huis timmeren, en geen zaed zaeijen, en geene wyngaerden planten noch hebben : maer gy zult in tabernakelen woonen alle uwe dagen, opdat gy veel dagen leven moogt op het aenzigt der aerde, in dewelke gy pelgrims zyt.

8 Hierom zyn wy onderdanig geweest der stemme van Jonadab des zoons Rechab onzen vader, in al dat hy ons bevolen heeft, alzoo dat wy geen en wyn zouden drinken tot alle onze dagen, wy en onze huisvrouwen, onze zonen en dochteren :

9 En dat wy geene huizen zouden timmeren om te bewoonen : en wyngaerd, en akkerland, en zaed hebben wy niet gehad :

10 Maer wy hebben gewoond in tabernakelen, en wy zyn onderdanig geweest naer alle de dingen die ons Jonadab onzen vader bevolen had.

11 Maer toen Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, opgekomen was tot ons land, zoo hebben wy gezeid : Komt, en laet ons in Jerusalem gaen van het aenzigt des heirs der Chaldeen, en van des heirs van Syrien aenzigt : en wy zyn in Jerusalem gebleven.

12 En het woord des Heeren is geschied tot Jeremias, zeggende :

13 Dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Gaet henen, en zegt den mannen van Juda, en den bewooners van Jerusalem : Zult gy geene onderwyzinge ontvangen, om mynen woorden gehoorzaam te zyn? zegt den Heer.

14 Jonadab Rechabs zoons woorden, die hy zynen kinderen bevolen heeft dat zy geen en wyn drinken zouden, zyn magtig geweest : en zy hebben geen en wyn gedronken tot op dezen dag toe, om dat zy hun vaders geboden onderdanig geweest zyn : maer ik heb tot u gesproken, van 's morgens vroeg opstaende en sprekende, en gy zyt my niet onderdanig geweest.

15 En ik heb tot u gezonden alle myne dienaers de profeten, des morgens vroeg opstaende, en zendende, en zeggende : Bekeert u een iegelyk van zynen allerkwaadsten weg, en maekt uwe neerstigheden goed : en wilt de vreemde goden niet volgen, noch dient die : en gy zult woonen in het land, dat ik u en uwen vaderen gegeven heb : en gy hebt uwe oor niet geneigd, noch gy hebt my gehoord.

16 Aldus hebben de kinderen van Jonadab Rechabs zoon huns vaders gebod, dat hy hun geboden had, vastgemaekt : maer dit volk is my niet onderdanig geweest.

17 Daerom dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Ziet ik zal op Juda en over al de bewooners van Jerusalem aenbrengen al dit lyden dat ik gesproken heb tegen hen : en zy hebben niet gehoord : ik heb ze geroepen, en zy hebben my niet geantwoord.

18 Maer den huize der Rechabiten heeft Jeremias gezeid : Dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Om dat gy onderdanig geweest zyt Jonadabs uws vaders gebode, en hebt alle zyne bevelingen bewaerd, en hebt gedaen al hetgene dat hy u bevolen had :

19 Daerom dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Daer zal geen man gebreken van Jonadabs Rechabs zoons geslachte, staende voor myn aenzigt tot allen dagen.

KAPITTEL XXXVI.

EN het is geschied in het vierde jaar van Joakim Josias zoon den koning van Juda, dat dit woord gedaen is geweest tot Jeremias van den Heer, zeggende :

2 Neemt eenen schryfboek, en gy zult daerin schryven alle de woorden die ik u gesproken heb tegen Israël en Juda, en tegen alle de heidenen : van den dag dat ik tot u gesproken heb, van Josias dagen tot op dezen dag toe :

3 Of by aventure het huis van Juda hoorde al het kwaed dat ik denk hun te doen, wilde wederkeeren een iegelyk van zynen allerkwaedsten weg : en ik zal hunner boosheid genadig wezen, en hunner zonde.

4 Hierom heeft Jeremias geroepen Baruch Nerias zoon : en Baruch heeft uit Jeremias mond geschreven alle des Heeren woorden, die hy tot hem gesproken heeft in eenen schryfboek :

5 En Jeremias heeft Baruch bevolen, zeggende : Ik ben gesloten, en ik mag in des Heeren huis niet gaen.

6 Daerom gaet gy daerin, en leest uit den boek, die gy geschreven hebt uit mynen mond, de woorden des Heeren daer het het volk hoore in des Heeren huis in den dag des vastens : daerenboven ook dat het geheel Juda hoore, die van hunne steden komen, gy zult het hun lezen :

7 Of by aventure hun gebed vallen mogt voor Gods aenzigt, en dat een iegelyk wederom keerde van zynen kwaedsten weg : want de razende gramschap en de verbolgenheid is groot, die den Heer gesproken heeft tegen dit volk.

8 En Baruch den zoon Nerias heeft gedaan naer al hetgene dat hem Jeremias den profeet geboden had, lezende uit den boek des Heeren woorden in des Heeren huis.

9 En het is geschied in het vyfde jaer van Joakim Josias zoon des konings van Juda, in de negende maend : dat zy eenen vasten hebben verkondigd voor het aenschyn des Heeren al den volke in Jerusalem, en alle der menigte die daer te zamen gekomen was, uit de steden van Juda in Jerusalem.

10 En Baruch heeft gelezen uit den boek Jeremias woorden in des Heeren huis in de schatkamer van Gamarias Saphans zoon den schryver, in het overste portael, in den ingang der nieuwe poorte van des Heeren huis daer het al het volk hoorde.

11 En toen Micheas den zoon Gamarias des zoons Saphan gehoord had alle des Heeren woorden uit den boek :

12 Zoo is hy nedergedaeld in des konings huis, tot de schatkamer des schryvers : en ziet daer zaten alle de prinsen : Elisama den schryver, en Dalaias den zoon Semeias, en Elnathan Achobors zoon, en Gamarias Saphans zoon, en Sedecias Hananias zoon, en alle de prinsen.

13 En Micheas heeft hun geboodschap alle de woorden die hy Baruch uit den boek

had hooren lezen in de ooren des volks.

14 Hierom hebben alle de prinsen gezonden tot Baruch, Judi den zoon Nathaniaas des zoons Selemias, des zoons Chusi, zeggende : Den boek daer gy uit gelezen hebt, daer het het volk hoorde, neemt in uwe hand, en komt. Aldus heeft Baruch Nerias zoon den boek in zyne hand gedragen, en is tot hen gekomen.

15 En zy hebben tot hem gezeid : Zit, en leest deze woorden in onze ooren. En Baruch heeft ze gelezen in hunne ooren.

16 Hierom toen zy gehoord hadden alle deze woorden, zoo zyn zy verbaesd geweest een iegelyk tot zynen naesten, en zy hebben gezeid tot Baruch : Wy moeten den koning alle deze woorden boodschappen.

17 En zy hebben hem gevraagd, zeggende : Geeft ons te kennen, hoe dat gy alle deze woorden geschreven hebt uit zynen mond.

18 En Baruch heeft hun gezeid : Hy sprak uit zynen mond, als lezende, tot my alle deze woorden : en ik schreef ze in eenen boek met inkt.

19 En de prinsen hebben tot Baruch gezeid : Gaet henen en verbergt u, gy en Jeremias, opdat niemand wete waer gy zyt.

20 En zy zyn gegaen tot den koning in het voorhof : maer den boek hebben zy te bewaren gegeven in de schatkamer Elisama des schryvers : en zy hebben alle de woorden verkondigd daer het den koning hoorde.

21 En den koning heeft Judi gezonden dat hy den boek halen zoude : denwelken nemende dien uit de schatkamer Elisama des schryvers, heeft hem gelezen daer het den koning hoorde, en alle de prinsen die om trent den koning stonden.

22 En den koning zat in het winterhuis, in de negende maend : en daer was een heerdeden voor hem gesteld vol vurige kolen.

23 En als Judi dry bladerkens of vier gelezen had, zoo sneed hy den boek met des schryvers schrabmesken, en hy wierp dien in het vuur dat er op het heerdeden was, tot dat al den boek verdaen was met den vure dat in het heerdeden was.

24 En den koning en alle zyne knechten, die alle deze reden gehoord hebben, hebben niet gevreesd, noch hunne kleederen gescheurd.

25 Maer nogtans Elnathan en Dalaias, en Gamarias hebben tegen den koning gesproken, dat hy den boek niet verbranden zoude : en hy heeft ze niet gehoord.

26 En den koning heeft bevolen Jeremiel den zoon Amelech, en Saraiaas Ezriels zoon, en Selemias Abdeels zoon, dat zy Baruch den schryver zouden vangen, en Jeremias den profeet : maer den Heer had ze verborgen.

27 En des Heeren woord is geschied tot

Jeremias den profeet, na dat den koning den boek verbrand had, en de woorden die Baruch geschreven had uit Jeremias mond, zeggende :

28 Neemt wederom eenen anderen boek : en schryft daerin alle de eerste woorden die in den eersten boek waren, denwelken Joakim den koning van Juda verbrand heeft.

29 En tot Joakim den koning van Juda zult gy zeggen : Dit zegt den Heer : Gy hebt dien boek verbrand, zeggende : Waerom hebt gy daerin geschreven verkondigende : Den koning van Babylonien zal haestelyk komen, en hy zal dit land bederven, en hy zal daeruit doen ophouden de menschen en de beesten ?

30 Daerom dit zegt den Heer tegen Joakim, den koning van Juda : Daer zal van hem niemand zyn die op Davids troon zitte : en zyn ligchaem zal geworpen worden tot de hitte des daegs, en tot den vorst des nachts.

31 En ik zal verzoeken tegen hem, en tegen zyn zaed, en tegen zyne knechten hunne boosheden, en ik zal brengen over hen, en over de bewooners van Jerusalem, en over de mannen van Juda, al het kwaed dat ik tot hen gesproken heb, en zy hebben niet gehoord.

32 En Jeremias heeft eenen anderen boek gehaald, en heeft dien gegeven Baruch Neriaas zoon den schryver : denwelken heeft daerin geschreven uit Jeremias mond alle de reden van den boek, denwelken Joakim den koning van Juda verbrand had met den vure : en daertoe zyn er nog veel meer reden toegeedaen dan daer te voren waren.

KAPITTEL XXXVII.

EN den koning Sedecias Josias zoon heeft geregeerd voor Jechonias Joakims zoon : denwelken Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, gesteld heeft in het land van Juda tot koning :

2 En hy, en zyne knechten, en het volk des lands is des Heeren woorden niet onderdanig geweest, die hy gesproken heeft in de hand van Jeremias den profeet.

3 En den koning Sedecias heeft gezonden Juchal Selemias zoon, en Sophonias Maasias zoon den priester, tot Jeremias den profeet, zeggende : Bidt voor ons den Heer onzen God.

4 En Jeremias wandelde vryelyk in het midden des volks : want zy hadden hem in de gevangenis des kerkers niet gestoken. Aldus is Pharaos heir getrokken uit Egypten : en de Chaldeen, die Jerusalem beleghden, hoorende alzulke tydinge, zyn van Jerusalem afgetrokken.

5 En des Heeren woord is tot Jeremias den profeet geschied, zeggende :

6 Dit zegt den Heer God van Israël : Aldus zult gy den koning van Juda zeggen, die u gezonden heeft om my te vragen : Ziet, Pharaos heir dat uitgetrokken is tot uwer hulpe, zal wederom keeren in zyn land in Egypten.

7 En de Chaldeen zullen wederom komen, en stryden tegen deze stad : en zy zullen die innemen, en die met den vure verbranden.

8 Dit zegt den Heer : Wilt uwe zielen niet bedriegen, zeggende : De Chaldeen zullen gaende weggaen, en de Chaldeen zullen van ons gaen, want zy zullen niet weggaen.

9 En al ware het ook dat gy al het heir der Chaldeen versloegt, die tegen u stryden, en dat ervan dien achtergelaten wierden eenige gewonden : die zullen elk uit hunne tenten opstaen, en zy zullen deze stad met den vure ontsien.

10 Hierom toen der Chaldeen heir weggaen was van Jerusalem om Pharaos heir,

11 Zoo is Jeremias van Jerusalem uitgegaen dat hy gaen zoude in het land van Benjamin, en dat hy daer de bezittinge deelen zoude in der borgers aenschouwen.

12 En als hy gekomen was tot Benjamins poort, zoo was daer poortier by beurten een genaemd Jerias den zoon Selemias, des zoons Hananias, en hy heeft Jeremias den profeet aenveerd, zeggende : Gy vliedt tot de Chaldeen.

13 En Jeremias heeft geantwoord : Het is logen, ik vlied tot de Chaldeen niet. En hy heeft hem niet gehoord : maer Jerias heeft Jeremias gegrepen, en hem gebragt tot de prinsen.

14 Waerom de prinsen gestoord zynde tegen Jeremias, hebben hem geslagen en doen steken in den kerker, die in Jonathan des schryvers huis was : want hy was den overste van den kerker.

15 Aldus is Jeremias gegaen in het huis van den poel, en in de gevangenis : en Jeremias heeft daer gezeten veel dagen.

16 Maer Sedecias den koning zendende heeft hem doen halen : en hy heeft hem in zyn huis in het heimelyk gevraagd, en gezegd : Meent gy ook dat er eenig woord is van den Heer ? En Jeremias heeft gezeid : Ja. En hy zeide : In des konings van Babylonien hand zult gy geleverd worden.

17 En Jeremias heeft gezeid tot den koning Sedecias : Wat heb ik u misdaen, en uwen knechten, en uwen volke, dat gy my in des kerkers huis gestoken hebt ?

18 Waer zyn uwe profeten, die u profeteerden, en zeiden : Den koning van Babylonien zal op u niet komen, en op dit land ?

49 Daerom hoort nu, bid ik, myn heer den koning : Laet myn gebed van weerden zyn in uw aenzigt : en zendt my niet wederom in Jonathans des schryvers huis, dat ik daer niet sterve.

20 Hierom heeft den koning Sedecias geboden dat Jeremias zoude geleverd worden in den voorburg des kerkers : en dat men hem eenen wrong broods geven zoude alle dagen, zonder de toespyze, tot dat alle de brooden van de stad zouden verteerd zyn : en Jeremias is gebleven in den voorburg des kerkers.

KAPITTEL XXXVIII.

M AER Saphatias Mathans zoon, en Gedelias Phassurs zoon, en Juchal Selemias zoon, en Phassur Melchias zoon, hebben gehoord de reden die Jeremias sprak tot al het volk, zeggende :

2 Dit zegt den Heer : Zoo wie in deze stad blyft, die zal sterven met den zweerde, en door den honger, en door pestilentie : maer zoo wie daeruit vliedt tot de Chaldeen, die zal leven, en zyne ziel zal gezond zyn, en levende.

3 Dit zegt den Heer : Leverende zal deze stad geleverd worden in de hand van des konings van Babylonien heir, en hy zal die innemen.

4 En de prinsen hebben den koning gezegd : Wy bidden dat men dezen man doode : want door een listig opzet maekt hy der strydende mannen handen onmagtig, die in deze stad gebleven zyn, en alle des volks handen, sprekende tot hen deze woorden : want voorwaer dezen man zoekt dezen volke geen vrede, maer kwaed.

5 En den koning Sedecias heeft gezegd : Ziet hy is in uwe handen, want het is niet beoorlyk dat den koning u iets zoude weigeren.

6 Toen hebben zy Jeremias genomen en hebben hem geworpen in den put van Melchias Amelechs zoon, die in den voorburg des kerkers was : en zy hebben Jeremias neder gelaten met zeelen in den put daer geen water in was, maer slyk : aldus is Jeremias nedergedaeld in het slyk.

7 En Abdemelech den Moriaen een gesneden kamerling die in des konings huis was, heeft gehoord dat zy Jeremias in den put geworpen hadden : maer den koning zat in Benjamins poorte.

8 En Abdemelech is uitgegaen van des konings huis, en hy heeft tot den koning gesproken, zeggende :

9 Myn heer koning, deze mannen hebben kwalyk gedaen al wat zy gedaen hebben tegen Jeremias den profet, werpende hem in den put, dat hy daer van honger sterven

zoude, want daer zyn geene brooden meer in de stad.

10 Aldus heeft den koning Abdemelech den Moriaen geboden, zeggende : Neemt met u van hier dertig mannen, en heft Jeremias uit den put, eer dat hy sterve.

11 Hierom Abdemelech met hem nemende dertig mannen, is gegaen in des konings huis, dat er was onder de bottelrye : en hy heeft van daer genomen oude lakenen, en oude dingen die verrot waren, en hy heeft die neder gelaten tot Jeremias in den put met zeelkens.

12 En Abdemelech den Moriaen heeft gezegd tot Jeremias : Legt deze oude lakenen en deze gescheurde en verrotte dingen onder de ellebogen van uwe handen, en op de zeelen : en Jeremias heeft alzoo gedaen.

13 En zy hebben Jeremias met zeelen uitgetrokken, en gebragt uit den put : en Jeremias is gebleven in den voorburg des kerkers.

14 En den koning Sedecias heeft gezonden, en tot hem genomen Jeremias den profet tot in de derde deure die daer was in des Heeren huis : en den koning heeft Jeremias gezegd : Ik vraag u een woord, verbergt niets voor my.

15 Maer Jeremias heeft tot Sedecias gezegd : Is het zake dat ik het u te kennen geve, zult gy my dan niet dooden? en is het dat ik u raed geve, zoo zult gy my niet hooren.

16 Hierom heeft Sedecias Jeremias al heimelyk gezworen, zeggende : Zoo waerachtiglyk als den Heer leeft, die ons deze ziel gemaekt heeft, ik zal u niet dooden, noch leveren in de handen van deze mannen die uwe ziel zoeken.

17 En Jeremias heeft tot Sedecias gezegd : Dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Is het dat gy reizende uitgaet tot des konings van Babylonien prins, zoo zal uwe ziel leven, en deze stad zal met den vure niet verbrand worden : en gy zult behouden worden en uw huis.

18 Maer is het dat gy niet uitgaet tot des konings van Babylonien prins, zoo zal deze stad geleverd worden in der Chaldeen handen, en zy zullen die met den vure verbranden : en gy zult hunne hand niet ontvlieden.

19 En den koning Sedecias heeft gezegd tot Jeremias : Ik ben bezorgd om de Joden die overgetrokken zyn tot de Chaldeen : dat ik by aventure mogt geleverd worden in hunne handen, en dat zy my bespotten zouden.

20 Maer Jeremias heeft geantwoord : Zy zullen u niet leveren. Hoort toch des Heeren stemme, die ik tot u spreek, en u zal wel zyn, en uwe ziel zal leven.

21 Maer is het dat gy niet wilt uitgaen : zoo is dit het woord dat my den Heere getoond heeft :

22 Ziet, alle de vrouwen die overgebleven zyn in des konings van Juda huis, zullen uitgeleid worden tot de prinszen des konings van Babylonien : en zy zullen zeggen : Uwe vreedzamige mannen hebben u verleid, en te magtig geweest tegen u, zy hebben uwe voeten in het slyk en in de slibberachtige aarde gezonken, en zy zyn van u weggegaen.

23 En alle uwe huisvrouwen en uwe kinderen zullen uitgeleid worden tot de Chaldeen : en gy zult hunne handen niet ontvlieden, maer gy zult ook door des konings van Babylonien hand gevangen worden : en deze stad zullen zy met den vure verbranden.

24 Hierom heeft Sedecias gezeid tot Jeremias : Laet niemand deze woorden weten, en gy zult niet sterven.

25 Maer is het dat de prinszen hooren dat ik tot u gesproken heb, en dat zy tot u komen en u zeggen : Geeft ons te kennen wat gy met den koning gesproken hebt, wilt het voor ons niet verbergen, en wy zullen u niet dooden : en wat den koning met u gesproken heeft :

26 Zoo zult gy tot hen zeggen : Ik heb myne gebeden nedergestort voor den koning, dat hy my niet wederom zoude doen leiden in Jonathans huis, en dat ik daer sterven zoude.

27 Hierom zyn alle de prinszen tot Jeremias gekomen, en zy hebben hem gevraagd : en hy heeft hun gezeid naer alle de woorden, die hem den koning gezeid had, en zy lieten af van hem : want daer was niets gehoord.

28 Maer Jeremias bleef in het portael des kerkers, tot den dag dat Jerusalem ingenomen was : en het is gebeurd dat Jerusalem ingenomen werd.

KAPITTEL XXXIX.

IN het negende jaer van Sedecias, den koning van Juda, in de tiende maend, is gekomen Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, en al zyn heir tot Jerusalem, en zy belagen die.

2 En in het elfde jaer van Sedecias, in de vierde maend, op den vyfden dag der maend, is de stad opgedaen.

3 En alle des konings van Babylonien prinszen zyn daer binnen gegaen, en hebben gezeten in de middelste poorte : Neregel, Sereser, Semegarnabu, Sarsachim, Rabsares, Neregel, Sereser, Rebmag, en alle de andere prinszen des konings van Babylonien.

4 En toen Sedecias, den koning van Juda, en alle de strydbare mannen hen gezien

hadden, zyn zy gevloden : en zy zyn des nachts uitgegaen uit de stad, door den weg van des konings hof, en door de poorte die tusschen twee muren was, en zy zyn uitgegaen door den weg der woestynen.

5 En het heir der Chaldeen heeft ze vervolgd : en zy hebben Sedecias gevangen in het veld der woestynen van Jericho, en hebben hem gevangen gebragt tot Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, in Reblatha, welk is in het land van Emath : en hy heeft tot hem oordeelen gesproken.

6 En den koning van Babylonien heeft Sedecias zonen gedood in Reblatha, voor zyne oogen : en alle de edelen van Juda heeft den koning van Babylonien gedood.

7 Ook heeft hy Sedecias oogen uitgestoken : en hy heeft hem met veteranen gebonden, dat hy in Babylonien zoude geleid worden.

8 En des konings huis, en het huis van het gemeene volk hebben de Chaldeen met den vure verbrand, en den muur van Jerusalem hebben zy omgeworpen.

9 En de blevelingen des volks die in de stad gebleven waren, en de overgevloden die tot hem overgetrokken waren, en de overtalligen van den gemeenen volke, die daer overgebleven waren, heeft Nabuzardan, den kapitein der ruiters, in Babylonien overgevoerd.

10 En van het gemeene arme volk die niet met allen hadden, heeft Nabuzardan, den kapitein des rosvolks, in het land van Juda gelaten : en hy heeft hun wyngaerden en putten gegeven op dien dag.

11 En Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, had geboden van Jeremias Nabuzardan, den kapitein der ruiters, zeggende :

12 Neemt hem, en stelt uwe oogen op hem, en doet hem geen kwaed : maer zoo hy wilt, alzoo doet hem.

13 Aldus heeft Nabuzardan, den kapitein der ruiters, gezonden, en Nabusezban, en Rabsares, en Neregel, en Sereser, en Rebmag, en alle de edelsten des konings van Babylonien,

14 Hebben gezonden, en genomen Jeremias uit het portael des kerkers, en hebben hem geleverd Godolias, den zoon Ahicam, des zoons Saphan, dat hy in zyn huis gaen zoude, en wonen onder het volk.

15 Maer tot Jeremias was des Heeren woord geschied, toen hy gesloten was in het portael des kerkers, zeggende :

16 Gaet henen, en zegt Abdemelech den Moriaen, zeggende : Dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Ziet, ik zal myne woorden brengen op deze stad, ten kwade en niet ten goede : en zy zullen voor uw aenzigt zyn op dien dag.

47 En ik zal u verlossen in dien dag, zegt den Heer : en gy zult niet geleverd worden in de handen der mannen die gy ontziet :

48 Maer verlossende zal ik u verlossen, en gy zult met den zweerde niet vallen : maer uwe ziel zal u ter zaligheid wezen, om dat gy in my hebt betrouwen gehad, zegt den Heer.

KAPITTEL XL.

HET woord dat geschied is tot Jeremias van den Heere, na dat hy vry gelaten was van Nabuzardan, den kapitein des heirs van Rama, als hy hem gehaald heeft met ketenen gebonden in het midden van alle degene die overreisden van Jerusalem en Juda, en geleid werden in Babylonien.

2 Hierom den prins des heirs nemende Jeremias heeft tot hem gezeid : Den Heer uw God heeft dit kwaed gesproken op deze plaets,

3 En den Heer heeft ook aangebragt : en gedaen gelyk hy gesproken heeft : want gy hebt den Heere gezondigd, en gy hebt zyne stemme niet gehoord, en dit woord is u geschied.

4 Daerom ziet, nu heb ik u heden ontbonden van de ketenen die aen uwe handen zyn : is het dat u belijft dat gy met my komt in Babylonien, zoo komt : en ik zal myne oogen op u stellen : maer is het dat u mishaget met my te komen in Babylonien, zoo blyft hier : ziet, al dit land is voor uw aenschyn : wat gy verkiest, en werwaerts dat u belijft te gaen, derwaerts reist.

5 En wilt met my niet komen : maer woont by Godolias, den zoon van Ahicam, den zoon Saphan, denwelken den koning van Babylonien over de steden van Juda gesteld heeft : daerom woont met hem in het midden des volks : of waer dat u belijft te gaen, daer gaet. En den kapitein des heirs heeft hem ook spyze en giftkens gegeven, en heeft hem laten gaen.

6 En Jeremias is gekomen tot Godolias, Ahicams zoon, in Masphath, en hy heeft met hem gewoond in het midden des volks, dat er gelaten was in het land.

7 En toen alle de prinszen des heirs die verstrooid waren geweest door de landschappen, zy en hunne gezellen gehoord hadden dat den koning van Babylonien Godolias, Ahicams zoon, gesteld had over het land, en dat hy hem de mannen, en vrouwen, en kleine kinderen en van des lands armen bevolen had die in Babylonien niet overgevoerd waren :

8 Zoo zyn zy gekomen tot Godolias in Masphath : en Ismahel, Nathanias zoon, en Johanan, en Jonathan, den zoon van Caree, en Sareas, Thanehumeths zoon, en de kin-

deren van Ophi, die van Netophathi waren, en Jezonias, den zoon Maachathi, zy en hunne mannen.

9 En Godolias, den zoon Ahicam, des zoons Saphan, heeft hun en hunne medegezellen gezworen, zeggende : Wilt niet vreezen de Chaldeen te dienen, woont in het land, en dient den koning van Babylonien, en u zal wel zyn.

10 Ziet, ik woon in Masphath, dat ik mag antwoorden der Chaldeen gebode, die tot ons gezonden worden : maer vergadert gy de wynsnydinge, en den oogst, en de olie, en sluit dat op in uwe vaten, en blyft in uwe steden, die gy houdt.

11 Maer ook alle de Joden die daer waren in Moab, en onder de kinderen van Ammon, en in Idumeen, en in alle de landschappen, gehoord hebbende dat den koning van Babylonien bevelingen gelaten had in het Joodsche land, en dat hy over hen gesteld had Godolias, den zoon Ahicam, des zoons Saphan :

12 Zoo zyn, zeg ik, alle de Joden wedergekeerd van alle de plaetsen waer zy henen gevloeden waren, en zy zyn gekomen in het land van Juda tot Godolias in Masphath : en zy hebben den wyn vergaderd, en uitermate grooten oogst.

13 Maer Johanan, Caree zoon, en alle de prinszen des heirs, die verstrooid waren geweest in de landschappen, zyn gekomen tot Godolias in Masphath.

14 En zy hebben hem gezeid : Weet dat Baalis den koning van de kinderen van Ammon heeft gezonden Ismahel, Nathanias zoon, om uwe ziel te slaen. En Godolias, Ahicams zoon, heeft hun niet geloofd.

15 Maer Johanan, Caree zoon, heeft gezeid tot Godolias bezyden in Masphath, sprekende : Ik zal gaen, en verslaen Ismahel, Nathanias zoon, zonder iemands weten, dat hy uwe ziel niet versla, en dat alle de Joden verstrooid worden, die tot u vergaderd zyn, en zoo zullen alle de bevelingen van Juda vergaen.

16 En Godolias, Ahicams zoon, heeft geantwoord tot Johanan, Caree zoon : Wilt dit woord niet doen : want gy spreekt valsche-lyk van Ismahel.

KAPITTEL XLJ.

EN het is geschied in de zevende maend, dat Ismahel, den zoon Nathanias, des zoons Elisama, van het koninglyk zaed is gekomen, en de edelsten des konings, en tien mannen met hem, tot Godolias, Ahicams zoon, in Masphath : en zy hebben daer te zamen brooden geeten in Masphath.

2 Maer Ismahel, Nathanias zoon, is opgestaen, en de tien mannen die met hem wa-

ren, en zy hebben Godolias, den zoon Ahicam, Saphans zoon, geslagen met den zweerde, en zy hebben hem verslagen, denwelken den koning van Babylonien over het land gesteld had.

3 En alle de Joden die met Godolias waren in Masphath, en de Chaldeen die daer gevonden waren, en de oorlogsmannen heeft Ismahel verslagen.

4 Maer op den tweeden dag na dat hy Godolias doodgeslagen had, als het nog niemand wist,

5 Zoo zyn daer mannen gekomen van Sichem, en van Silo, en van Samarien, tachtig mannen met afgeschoren baerden en gescheurde kleederen, en mismaekt van aenzigt : en zy hadden giften en wierook in hunne hand, dat zy die offeren zouden in des Heeren huis.

6 Hierom is Ismahel, Nathanas zoon, uitgegaan hen te ontmoet van Masphath gaende, en weenende ging hy : en als hy hen te ontmoet gekomen was, zoo heeft hy tot hen gezeid : Komt tot Godolias, Ahicams zoon.

7 En toen zy gekomen waren tot het midden der stad, zoo heeft ze Ismahel, Nathanas zoon gedood, omtrent het midden van den poel, hy en de mannen die met hem waren.

8 Maer daer zyn tien mannen onder hen gevonden die tot Ismahel gezeid hebben : Wilt ons niet dooden : want wy hebben schatten in eenen akker van tarwe en gerste, en olie, en honig. En hy heeft opgehouden : en hy heeft ze niet gedood met hunne broeders.

9 En den poel daer Ismahel alle de doode lichamen der mannen in geworpen heeft, die hy geslagen had om Godolias wille, is dengenen die Asa den koning gemaakt heeft om Baasa den koning van Israël : dezen heeft Ismahel, Nathanas zoon, met de gedooden gevuld.

10 En Ismahel heeft alle de bevelingen des volks gevangen geleid, die in Masphath waren : des konings dochters, en al het volk dat in Masphath gebleven was : die Nabuzardan, den kapitein des heirs, bevelen had Godolias, Ahicams zoon. En Ismahel, Nathanas zoon, heeft ze gevangen genomen, en hy is weggegaan, dat hy overtrekken zoude tot de kinderen van Ammon.

11 En Johanan, Caree zoon, heeft gehoord, en alle de prinsen der oorlogsmannen die met hem waren, al het kwaed dat Ismahel, Nathanas zoon, gedaan had.

12 En medegenomen hebbende alle de mannen, zy zyn gereisd, dat zy stryden zouden tegen Ismahel, Nathanas zoon, en zy hebben hem gevonden by veel wateren, die in Gabaon zyn.

13 En als al het volk, dat met Ismahel was, Johanan Caree zoon gezien hadden, en alle de prinsen der oorlogsmannen die met hem waren, zoo zyn zy verblyd geweest.

14 En al het volk, dat Ismahel in Masphath gevangen had, is wedergekeerd : en wedergekeerd zynde is het weggegaan tot Johanan, Caree zoon.

15 Maer Ismahel, Nathanas zoon, is gevloeden met acht mannen van Johanans aenzigt, en is weggegaan tot de kinderen van Ammon.

16 Aldus heeft Johanan, Caree zoon, en alle de prinsen der oorlogsmannen, die met hem waren, genomen alle de bevelingen des gemeenen volks, die zy wederom gebragt hadden van Ismahel, Nathanas zoon, van Masphath, na dat hy Godolias, Ahicams zoon geslagen had : sterke mans te stryden, en vrouwen, en kinderen, en gesneden kamerlingen, die hy wederom gebragt had van Gabaon.

17 En zy zyn weggegaan, en zyn nederge-slagen vreemdelingen in Chamaam, welk is by Bethlehem, dat zy voortreizen zouden, en gaen in Egypten

18 Van der Chaldeen aenzigt : want zy ontzagen hen, om dat Ismahel, Nathanas zoon, Godolias Ahicams zoon, doodgeslagen had, denwelken den koning van Babylonien overste gemaakt had in het land van Juda.

KAPITTEL XLII.

EN alle de prinsen der strydbare mannen, en Johanan, Caree zoon, en Jezonias, Osias zoon, en het ander gemeene volk van den kleinen tot den grooten zyn gekomen:

2 En hebben gezeid tot Jeremias den profeet : Laet ons gebed vallen voor uw aenzigt : en bidt voor ons den Heer uwen God, voor alle deze bevelingen, want wy luttel zyn overgebleven van zeer velen, gelyk uwe oogen ons aenzien :

3 En den Heer uw God verkondige ons eenen weg door denwelken wy reizen mogen, en het woord dat wy doen mogen.

4 En Jeremias den profeet heeft tot hen gezeid : Ik heb het gehoord : ziet ik bid tot uwen Heere uwen God naer uwe woorden : al het woord dat hy my antwoorden zal, dat zal ik u te kennen geven : en ik zal voor u niets verbergen.

5 En zy hebben gezeid tot Jeremias : Den Heer zy tusschen ons een getuige der waarheid en des geloofs, is het zake dat wy al het woord, waarmede dat den Heer uw God u zenden zal tot ons, alzoo niet doen.

6 Het zy of het goed zy, of kwaed, wy zullen der stemme des Heeren onzes Gods, tot denwelken wy u zenden, onderdanig

wezen : opdat ons wel zy als wy de stemme des Heeren onzes Gods gehoord zullen hebben.

7 En toen daer tien dagen verleden waren, zoo is des Heeren woord geschied tot Jeremias.

8 En hy heeft geroepen Johanan, Caree zoon, en alle de prinsen der oorlogsmannen die met hem waren, en het geheele volk van den minsten tot den meesten.

9 En hy heeft tot hen gezeid : Dit zegt den Heer Israëls God tot denwelken gy my gezonden hebt, dat ik uwe gebeden nederstorten zoude in zyn aenzigt :

10 Is het dat gy rustende blyft in dit land, zoo zal ik u stichten, en niet verderven : ik zal u planten en niet uitroeijen : want ik ben nu te vrede gesteld van het kwaed dat ik u gedaen heb.

11 Wilt niet vreezen van des konings van Babylonien aenzigt, denwelken gy vervaerd zynde ontziet : wilt hem niet ontzien, zegt den Heer : want ik ben met u om u te behouden, en te verlossen uit zyne hand,

12 En ik zal u bermhertigheid geven, en ik zal u ontfermen, en ik zal u doen woonen in uw land.

13 Maer is het dat gy zegt : Wy zullen in dit land niet woonen, noch wy zullen des Heeren onzes Gods stemme hooren,

14 Zeggende : Geenszins, maer wy zullen tot den lande van Egypten reizen : daer zullen wy geene oorlogen zien, noch het geklank van de trompet hooren, en geen honger lyden : en daer zullen wy woonen.

15 Daerom hoort nu des Heeren woord, gy bevelingen van Juda : Dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Is het dat gy uw aenzigt stelt om te gaen in Egypten, en dat gy daerin gaet om daer te woonen :

16 Zoo zal het zweerd dat gy ontziet u daer bevangen in het land van Egypten : en den honger, daer gy voor zorgvuldig zyt, zal u aenkleven in Egypten, en gy zult daer sterven.

17 En alle de mannen die hun aenzigt stellen dat zy in Egypten gaen zouden om daer te woonen, zullen sterven met den zweerde, en honger, en pestilentie : daer zal niemand van hen overblyven noch ontvlieden van het aenzigt des kwaeds, dat ik op hen aenbrengen zal.

18 Want dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Gelyk myn razenden toorn, en myne verbolgenheid te zamen gegoten is op de inwooners van Jerusalem : alzoo zal myne verbolgenheid te zamen gegoten worden op u, als gy zult in Egypten gegaen zyn, en gy zult wezen tot eenen eed, en tot verwondering, en tot vermaledyding, en

tot verwyf : en gy zult voortaan deze plaets geenszins meer zien.

19 Het woord des Heeren op u, gy bevelingen van Juda : Wilt in Egypten niet gaen : gy zult het wetende weten, dat ik u heden betuigd heb,

20 Dat gy uwe zielen bedrogen hebt : want gy hebt my gezonden tot den Heer onzen God, zeggende : Bidt voor ons tot den Heere onzen God, en naer al dat den Heer onzen God u zal zeggen, alzoo verkondigt ons, en wy zullen het doen.

21 En ik heb het u heden verkondigd, en gy hebt de stemme des Heeren uws Gods niet gehoord over alle de dingen, waerom dat hy my aen u gezonden heeft.

22 Daerom zult gy nu wetende weten, dat gy met den zweerde, honger, en pestilentie sterven zult in de plaets daer gy hebt willen henen gaen, dat gy daer woonen zoudt.

KAPITTEL XLIII.

EN het is geschied toen Jeremias voldaan had sprekende tot het volk alle de woorden des Heeren hunnen God, om dewelke hem den Heer hunnen God tot hen gezonden had, alle deze woorden :

2 Zoo heeft gezeid Azarias Osaïas zoon, en Johanan Caree zoon, en alle de hooveerdige mannen, zeggende tot Jeremias : Gy spreekt eene logen : den Heer onzen God heeft u niet gezonden, zeggende : Gaet niet in Egypten om daer te woonen.

3 Maer Baruch Nérias zoon verwekt u tegen ons, om dat hy ons leveren zoude in der Chaldeen hand, dat hy ons dooden zoude, en doen overvoeren in Babylonien.

4 En Johanan Caree zoon, en alle de prinsen der oorlogsmannen, en al het volk hebben des Heeren stemme niet gehoord dat zy blyven zouden in het land van Juda.

5 Maer Johanan Caree zoon en alle de prinsen der oorlogsmannen nemende alle die van de bevelingen van Juda waren, die wedergekeerd waren van alle de heidenen, tot dewelke zy te voren versprooid waren geweest, dat zy in het land van Juda woonen zouden :

6 De mannen, en vrouwen, en kleine kinderen, en des konings dochters, en alle de zielen die Nabuzardan, den kapitein des heirs, gelaten had met Godolias, den zoon Ahicams des zoons Saphan, en Jeremias den profeet, en Baruch Nérias zoon.

7 En zy zyn in het land van Egypten gegaen, want zy zyn des Heeren stemme niet onderdanig geweest : en zy zyn gekomen tot Taphnis toe.

8 En het woord des Heeren is geschied tot Jeremias in Taphnis, zeggende :

9 Neemt groote steenen in uwe hand, en

gy zult ze bergen in den krocht, die daer is onder den muer van gebakken steenen gemaekt in de poorte van Pharaos huis in Taphnis, daer het de Joodsche mannen zien :

10 En gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Ziet ik zal zenden, en tot my nemen Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, mynen knecht : en ik zal zynen troon stellen op deze steenen, die ik verborgen heb, en hy zal zynen ryksstoel daerop zetten.

11 En hy zal komende het land van Egypten slaen : die ter dood geschikt zyn, ter dood : en die ter gevangenis geschikt zyn, ter gevangenis : en die ten zweerde geschikt zyn, ten zweerde.

12 En hy zal het vuer ontsteken in de tempelen der afgoden van Egypten, en hy zal ze verbranden, en hy zal ze gevangen leiden : en het land van Egypten zal overdekt worden, gelyk een herder overdekt wordt met zynen mantel : en hy zal daeruit gaen met vrede.

13 En hy zal de afgodenbeelden breken van der zonne huis, die in het land van Egypten zyn : en de tempels der afgoden van Egypten zal hy met den vure verbranden.

KAPITTEL XLIV.

HET woord dat er gedaen is door Jeremias, tot alle de Joden die in het land van Egypten woonden, woonende in Magdalo, en in Taphnis, en in Memphis, en in het land van Phatures, zeggende :

2 Dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Gy hebt al dit kwaed gezien, dat ik op Jerusalem gebragt heb, en op alle de steden van Juda : en ziet, zy zyn heden verwoest, en in hen is geen bewooner :

3 Om de kwaedheid die zy gedaen hebben, dat zy my tot gramschap verwekken zouden, en zouden gaen en sacrificie doen, en dienen de vreemde goden, dewelke noch zy, noch gy, noch uwe vaders kenden.

4 En ik heb tot u gezonden alle myne knechten de profeten des nachts opstaende en zendende, en zeggende : Wilt het woord van aldusdanige afgryslykheid niet doen, die ik gehaet heb.

5 En zy hebben niet gehoord, en zy hebben hunne ooren niet geneigd dat zy bekeeren zouden van hunne kwaedheden, en dat zy den vreemden goden niet zouden sacrificie doen.

6 En myne verbolgenheid en myn razenden toorn is te zamen gestort, en is ontstoken in de steden van Juda, en in de straten van Jerusalem : en zy zyn tot eene woestyne verkeerd, en eene verderfenis gelyk dezen dag is.

7 En nu, dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Waerom doet gy dat groot kwaed tegen uwe zielen, dat van u vergaen zoude man en vrouwe, de kleine kinderen, en de zuigelingen, uit het midden van Juda, en dat u geen overblyfsel achtergelaten worde :

8 Kreitende my door de werken van uwe handen, sacrificie doende den vreemden goden, in het land van Egypten, daer gy in genaen zyt om daer te woonen : en daer heel vernield te worden, en dat gy wezen zoudt tot eene vermaledydinge, en tot eene beschimping alle den heidenen der aerde.

9 Hebt gy vergeten uwer vaders kwaedheden, en der koningen van Juda, en het kwaed van zyne huisvrouwen, en uwe kwaden, en uwer huisvrouwen kwaed, die zy gedaen hebben in het land van Juda, en in de contryen van Jerusalem?

10 Zy zyn niet gezuiverd geweest tot op dezen dag toe : en zy hebben niet gevreesd, en zy hebben in des Heeren wet niet gewandeld, en in myne geboden die ik gegeven heb voor u en voor uwe vaders.

11 Daerom dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Ziet, ik zal myn aenzigt tegen u stellen in het kwaed : en ik zal geheel Juda verderven.

12 En ik zal de bevelingen van Juda nemen, die hunne aenzigten gesteld hebben dat zy in het land van Egypten gaen zouden, en daer woonen : en zy zullen alle vernield worden in het land van Egypten : zy zullen vallen door het zweerd, en door den honger : en zy zullen verdaen worden van den minsten tot den meesten, door het zweerd en door den honger zullen zy sterven : en zy zullen wezen tot eenen eed, en tot een mirakel, en tot eene vermaledydinge, en tot eene versmaedheid.

13 En ik zal des lands van Egypten bewoners bezoeken, gelyk ik verzocht heb op Jerusalem met den zweerde, honger, en pestilentie.

14 En daer zal niemand wezen die het ontvliede, en overblyve van der Joden bevelingen, die gaen om vreemdelingen te zyn in het land van Egypten : en weder te keeren in het land van Juda, tot hetwelk zy hunne zielen opheffen, dat zy wederkeeren zouden, en aldaer woonen : zy zullen niet weder komen dan degene die vlieden.

15 En alle de mannen hebben Jeremias geantwoord, wetende dat hunne huisvrouwen de vreemde goden dienden : en alle de vrouwen derwelker eene groote menigte daer stond, en al het volk dergene die daer woonden in het land van Egypten in Phatures, zeggende :

16 Het woord [dat gy tot ons gesproken

hebt in des Heeren naem, zullen wy van u niet hooren :

17 Maer wy zullen doende doen al het woord dat uit onzen mond komen zal, opdat wy sacrificie mogen doen der koninginne des hemels, en dat wy haer mogen drankofferande offeren, gelyk wy en onze vaderen, onze koningen, en onze prinsen gedaen hebben in de steden van Juda, en in de straten van Jerusalem, en wy zyn verzaed geweest met brooden, en ons was wel, en wy hebben geen kwaed gezien.

18 Maer van dien tyde dat wy hebben opgehouden der koninginne des hemels sacrificie te doen, en haer drankofferanden te offeren, zoo lyden wy gebrek van alles, en wy zyn vernield geweest met den zweerde, en met den honger.

19 Maer is het dat wy der koninginne des hemels sacrificie doen, en haer drankofferanden offeren : hebben wy haer zonder onze mans vladen gemaekt om haer te dienen, en drankofferanden te offeren?

20 En Jeremias heeft gezeid tot al het volk, tegen de mannen, en tegen de vrouwen, en tegh al het gemeene volk, die hem dit woord geantwoord hadden, zeggende :

21 Is het niet de offerande die gy geofferd hebt in de steden van Juda, en in de straten van Jerusalem, gy en uwe vaderen, uwe koningen, en uwe prinsen, en het volk des lands, is den Heer dezer gedachtig geworden, en is het op zyn hert geklommen?

22 En den Heer mogt voorts niet meer dragen, om de boosheid uwer beneerstigingen, en om de afgryselykheden die gy gedaen hebt : en uw land is geworden tot eene verwoesting, en tot eene verwonderinge, en tot eene vermaledydinge, om dat er geen inwooner is, gelyk dezen dag is.

23 Om dat gy den afgoden sacrificie gedaen hebt, en den Heere gezondigd hebt : en des Heeren stemme niet gehoord hebt, en dat gy in zyne wet en in zyne geboden, en in zyne getuigenissen niet gewandeld hebt : daerom zyn u deze kwade dingen geschied, gelyk dezen dag is.

24 En Jeremias heeft gezeid tot al den volke, en tot alle de vrouwen : Hoort des Heeren woord geheel Juda, die in het land van Egypten zyt.

25 Dit spreekt den Heer der heirscharen Israëls God, zeggende : Gy en uwe huisvrouwen hebt het met uwen monde gesproken, en met uwe handen volbragt, zeggende : Laet ons onze beloften doen, die wy beloofd hebben, dat wy sacrificie doen zouden der koninginne des hemels, en laet ons haer drankofferanden offeren, gy hebt

uwe beloften volbragt, en gy hebt die met den werke voldaan.

26 Daerom hoort des Heeren woord geheel Juda die in het land van Egypten woont : Ziet, ik heb gezworen by mynen grooten naem, zegt den Heer : dat myn naem voorts niet meer zal genoemd worden uit den mond van een iegelyk joodsch man, zeggende : Den Heer God leeft in al het land van Egypten.

27 Ziet, ik zal op hen wakker wezen ten kwade en niet ten goede : en alle de mannen van Juda die in het land van Egypten zyn, zullen vernield worden met den zweerde en met den honger, tot dat zy heel te niet worden.

28 En zoo wie het zweerd vlieden, die zullen wederom keeren van het land van Egypten in het land van Juda een luttel mannen : en alle de blevelingen van Juda van degene die in het land van Egypten gaen, om daer te woenen, zullen weten wiens woord dat volbragt zal worden, het myne, of het hunne.

29 En dit is u een teeken, zegt den Heer : dat ik bezoeke op u in deze plaets : opdat gy weten moogt dat myne woerden waerachtiglyk zullen volbragt worden tegen u in het kwade.

30 Dit zegt den Heer : Ziet, ik zal Pharao Ephree, den koning van Egypten, leveren in zyner vyanden hand, en in de hand dergene die zyne ziel zoeken : gelyk ik Sedecias, den koning van Juda, geleverd heb in de hand van Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, zynen vyand, en die zyne ziel zoekende was.

KAPITTEL XLV.

HET woord dat Jeremias den profeet gesproken heeft tot Baruch, Nerias zoon, toen hy deze woorden geschreven had in eenen boek uit Jeremias mond in het vierde jaer Joakim Josias zoon, des konings van Juda, zeggende :

2 Dit zegt den Heer Israëls God tot u, Baruch :

3 Gy hebt gezeid : Wee my ellendigen, want den Heere heeft nog pyne tot myne pyne gedaen : ik heb gearbeid in myn zuchten, en ik heb geene ruste gevonden.

4 Dit zegt den Heer : Gy zult aldus tot hem zeggen : Ziet, die ik getimmerd heb die verderve ik : en die ik geplant heb, die trek ik uit, en al dit land.

5 En zoekt gy voor u zelve groote dingen? wilt ze niet zoeken : want ziet, ik zal een kwaed over alle vleesch brengen, zegt den Heer : en ik zal uwe ziel geven ter zaligheid in alle plaetsen tot dewelke gy reizen zult.

KAPITTEL XLVI.

HET woord des Heeren dat er geschied is tot Jeremias den profeet, tegen de heidenen

2 Tot Egypten, tegen Pharaos Nechao des konings van Egypten heir, dat by den vloed Euphrates was in Charcamis, denwelken Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, geslagen heeft in het vierde jaer van Joakim, Josias zoon den koning van Juda.

3 Bereidt den schild en den beukelaer, en gaet uit ten stryde.

4 Spant te zamen de peerden, en gy ryders zit daerop : staet in de helmen, maekt schoon de lansen, doet uwe pansieren aen.

5 Waerom dat? ik heb ze vervaerd gezien, en de ruggen keerende, hunne sterken verslagen : zy zyn haestelyk gevloeden, en zy hebben niet omgezien : aen alle zyden is vervaerdheid, zegt den Heer.

6 Den rasschen vliede niet, noch den sterken meene dat hy mag behouden worden : aen het noorden by den vloed Euphrates zyn zy verwonnen en gevallen.

7 Wie is dezen die als eenen vloed opklimt : en als de rivieren zoo zwellen zyne baren op?

8 Egypten klimt op als een vloed, en als vlooden zoo worden zyne baren beroerd, en hy zal zeggen : Ik zal opklimmende de aerde overdekken : ik zal de stad en hare bewooners verdueren.

9 Klimt op de peerden, en verheugt u in de wagens, en laet de vromen voortkomen, die van het Moorianen land, en de Libyanen, den schild houdende, en de Lydianen schichten nemende en werpende.

10 En dien dag des Heeren der heirscharen zal een dag der wrake zyn, dat hy zoude wrake nemen van zyne vyanden : het zweerd zal verslinden en verzaed worden, en het zal dronken worden van hunnen bloede : want daer is eene slagtofferande des Heeren Gods der heirscharen in het noordland by den vloed Euphrates.

11 Klimt op in Galaad, en neemt terpentyn, gy maegd gy dochter van Egypten : te vergeefs vermenigvuldigt gy de medicynen, gy zult geene gezondheid hebben.

12 De heidenen hebben uwe schandelykheid gehoord, en uw gehuil heeft de aerde vervuld : want den sterken heeft gestooten tegen den sterken, en zy zyn beide te zamen gevallen.

13 Het woord dat den Heer gesproken heeft tot Jeremias den profeet, van dien dat Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, komen zoude, en slaen het land van Egypten :

14 Verkondigt Egypten, en doet het hoo-

ren in Magdalo, laet het geluid komen in Memphis, en in Taphnis, zegt : Staet en bereidt u : want het zweerd zal verslinden hetgene dat rondom u is.

15 Waerom is uw sterken verrot geworden? hy heeft niet gestaen : want den Heer heeft hem omgestooten.

16 Hy maekt dat hunner velen vallen, dat den eenen met den anderen daer neder ligt : en zy zullen zeggen : Staet op, en laet ons wederkeeren tot ons volk, en tot den lande onzer geboorte, van het aenzigt des zweerds van de duive.

17 Noemt Pharaos, des konings van Egypten, naem, gerucht heeft den tyd aengebragt.

18 Ik leef (zegt den koning, den Heer der heirscharen is zyn naem) want gelyk Thabor onder de bergen, en gelyk Carmelus in de zee, zoo zal hy komen.

19 Gy inwoonster dochter van Egypten, maekt voor u gereedschappen der vervoeringe : want Memphis zal eene woestyne wezen, en verlaten worden, en onbewoond.

20 Egyptus is een welgedaen en schoon veerskalf : haer zal een dryver komen uit het noorden.

21 En hare huerlingen die in het midden van haer verkeerden, zyn gekeerd als gemeste kalveren, en zy zyn te zamen gevloeden, en hebben niet kunnen staen : want den dag van hunnen doodslag is gekomen op hen, den tyd van hunne bezoeking.

22 Hunne stemme zal als des kopers geluid geven : want zy zullen met een heir haestelyk komen, en met bylen zullen zy hun komen, als hout afbouwende.

23 Zy hebben hare bosschagie afgebouwen, zegt den Heer, die niet mag geteld worden : zy zyn vermenigvuldigd boven de springhanen, en hun is geen getal.

24 De dochter van Egypten is beschaemd, en geleverd in des volks van noorden hand.

25 Den Heer der heirscharen Israëls God heeft gezeid : Ziet ik zal verzoek doen over het gerucht van Alexandrien, en over Pharaos, en over Egypten, en over hare goden, en over hare koningen, en over Pharaos, en over degene die in hem betrouwen.

26 En ik zal ze geven in de hand dergene die hunne ziel zoeken, en in Nabuchodonosor, des konings van Babylonien hand, en in zyner knechten hand : en nadezen zal zy bewoond worden als in de voorledene dagen, zegt den Heer.

27 En gy vreest niet, ó myn knecht Jacob, en weest niet vervaerd, Israël : want ik zal u verlossen van verre, en uw zaed van het land uwer gevangenis : en Jacob zal wederom keeren, en rusten, en voorspoedig

wezen : en daer zal niemand wezen die hem vervaren zal.

28 En gy myn knecht Jacob, wilt niet vreezen, zegt den Heer : want ik ben met u, want ik zal alle de heidenen vernielen, tot dewelke ik u uitgedreven heb : maer u zal ik niet vernielen, maer ik zal u kastyden in het oordeel, en ik zal u niet als den onnoozelen sparen.

KAPITTEL XLVII.

DES Heeren woord dat geschied is tot Jeremias den profeet tegen de Palestynen, eer dat Pharao Gaza versloeg :

2. Dit zegt den Heer : Ziet daer komen wateren op van het noorden, en zy zullen wezen als eene overvloedende beek, en zy zullen de aerde overdekken, en hare volheid, de stad en hare bewooners : de menschen zullen roepen, en alle de bewooners des lands zullen huilen,

3 Van het geruisch der pomperye van zyne wapenen en oorlogslieden, van zynen wagens beroerte, en van de menigte zynen raderen. De vaders hebben naer de kinderen niet omgezien, zoo versaegd als zy waren.

4 Voor de toekomst des dags, in denwelken alle de Philistynen zullen verdorven worden, en Tyrus en Sidon met alle hare andere hulpen, zullen verdorven worden. Want den Heer heeft de Palestynen verwoest, de bevelingen des eilands van Capadocien.

5 Daer is eene kaelheid gekomen over Gaza : Ascalon heeft stil gezwegen, en de bevelingen van hare valleije : hoe lange zult gy in stukken gehouwen worden ?

6 O gy zwerd des Heeren, hoe lang zult gy niet rusten ? Gaet in uwe scheede, wordt verkoeld, en zwygt.

7 Hoe zal het rusten, als den Heer het geboden heeft tegen Ascalon, en tegen hare contryen by de zee, en het aldaer bevel gegeven heeft ?

KAPITTEL XLVIII.

TEGEN Moab dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Wee Nabo, want zy is verdorven en beschaemd : Cariathaim is ingenomen : de sterke is beschaemd, en zy heeft gebeeft.

2 Moab heeft voortaan geen verheugen meer tegen Hesebon : zy hebben kwaed gedacht. Komt en laet ons die vernielen uit den volke : daerom zult gy zwygende heel stil wezen, en het zwerd zal u volgen.

3 Men hoort een geschrei te Oronaim : van grooten jammer en vernielinge.

4 Moab is in stukken gebroken : boodschapt zynen kleinen kinderen het geroep.

5 Want door den opgang naer Luthi zal hy schreiende opgaen in geween : want in den nedergang van Oronaim hebben de vyanden het gehuil der vernielinge gehoord :

6 Vliedt, behoudt uwe zielen : en gy zult wezen als de heide in de woestyne.

7 Om dat gy betrouwen hebt gehad in uwe sterkten, en in uwe schatten, daerom gy zult ook ingenomen worden : en Chamos zal gevangelyk henen gaen met zyne priesters, en prinsen al te zamen.

8 En den roover zal tot alle steden komen, en geene stad zal behouden worden : en de valleijen zullen vergaen, en de platte veldlanden zullen verstrooid worden : want den Heer heeft het gezeid :

9 Geeft Moab de bloeme, want hy zal al bloeiende uitgaen : en zyne steden zullen verwoest zyn, en onbewoonelyk.

10 Vermaledyd is hy die des Heeren werk bedriegelyk doet : en vermaledyd is hy die zyn zwerd verbiedt van bloede.

11 Moab is vruchtbaer geweest van zyne jongheid, en hy heeft in zyne gist gerust, en hy is niet vergoten van het eene vat in het andere vat, en hy is in de gevangnisse niet weggegaen : daerom is zyn smaek in hem gebleven, en zyn reuk is niet veranderd.

12 Daerom ziet de dagen komen, zegt den Heer : en ik zal hem zenden ordeneersders en nederzetters der fleschkens, en zy zullen hem nederleggen, en zyne vaten uitscheppen, en hunne fleschkens zullen zy tegen een stooten.

13 En Moab zal beschaemd worden van Chamos, gelyk het huis van Israël beschaemd is van Bethel, waerin hy betrouwen had.

14 Hoe zegt gy : Wy zyn sterke en vrome mannen om te stryden ?

15 Moab is verwoest, en zyne steden hebben zy uitgeroeid : en zyne uitgekozene jongelingen zyn nedergegaen ter doodinge : zegt den koning, den Heer der heirscharen is zyn naem.

16 De verderfenisse van Moab is naby om te komen : en zyn kwaed zal bovenmaten zeer haestelyk toeloopen.

17 Troost hem alle, gy die alom omtrent hem zyt, en gy alle die zynen naem kent, zegt : Hoe is de sterke roede gebroken, den glorieuzen stok ?

18 Daelt neder van de glorie, en zit in den dorst, gy wooninge der dochter van Dibon : want den verderyer van Moab zal tot u opklommen, en hy zal uwe sterke plaetsen afbreken.

19 Staet in den weg, en ziet van verre gy wooninge van Aroër : vraegt den vliedende :

en dengenen die het ontgaen is, zegt : Wat is er geschied?

20 Moab is beschaemd, want hy is verwonnen : huilt, en roept, verkondigt in Arnon dat Moab verwoest is.

21 En het oordeel is gekomen tot het platte veldachtig land : op Helon, en op Jasa, en op Mephaath,

22 En op Dibon, en op Nabo, en op het huis Deblathaim,

23 En op Cariathaim, en op Bethgamul, en op Bethmaon,

24 En op Carioth, en op Bosra : en op alle de steden van Moabs land, die verre en die by zyn.

25 Moabs hoorn is afgeslagen, en zyn arm is in stukken gebroken, zegt den Heer.

26 Maekt hem dronken, want hy is tegen den Heere opgeheven : en Moab zal zyne hand stooten in zyne uitbrakinge, en hy zal zelf ook tot eenen spot wezen :

27 Want hy is u tot eenen spot geweest Israël : als of gy hem onder de dieven gevonden hadt : daarom zult gy om uwe woorden, die gy tegen hem gesproken hebt, gevangen geleid worden.

28 Verlaat de steden, en woont in de steenrotse, gy bewooners van Moab : en weest als de duive nestelende in den opersten mond van den gate.

29 Wy hebben Moabs hooveerdy gehoord, hy is zeer hooveerdig : zyne hoogheid en zyne vermetelykheid, en zyne hooveerdy, en zyns herten hoogheid.

30 Ik ken, zegt den Heer, zyne beroemelykheid : en dat zyne magt zulks niet vermag, en meer wilt doen dan hy kan.

31 Daarom zal ik op Moab huilen, en tot geheel Moab zal ik roepen, tot de klagende mannen van den muur van gebakkene steenen gemaakt.

32 Van Jazers beweeninge zal ik u weenen, gy wyngaerd Sabama : uwe ranken zyn over de zee gegaen, en tot de zee van Jazer zyn zy doorgekomen : op uwen oogst, en uwe wynsnydinge is den rooven gevallen.

33 De blydschap en het verheugen is weggenomen van Carmelus, en van het land van Moab, en den wyn heb ik van de persen afgenomen : den druiventreder zal het gewoonlyk verwekkende liedeken geenszins zingen.

34 Van het geroep van Hesebon tot Eleale en Jasa hebben zy hunne stemme gegeven : en van Segor tot Oronaim toe het dryjarig kalf : en de wateren van Nemrim zullen de allerkwadste wezen.

35 En ik zal van Moab wegnemen, zegt den Heer, dengenen die op de hoogten offert, en zynen goden sacrificie doet.

36 Daarom zal myn hert tot Moab als eene

fluite wedergeluid geven : en myn hert zal tot de mannen des muers van gebakkene steenen een geluid van fluiten geven : om dat hy meer gedaen heeft dan hy vermogt, daerom zyn zy vergaen.

37 Want elk hoofd zal kaelheid hebben, en elken baerd zal geschoren wezen : in alle handen te zamen bindinge, en op elken rugge een hairn kleet.

38 Op alle de daken van Moab, en in zyne straten zal allerhande gewezen zyn : want ik heb Moab gebroken als een onnut vat, zegt den Heer.

39 Hoe is hy verwonnen, en hoe hebben zy gehuild? hoe heeft Moab zynen nek nedergezonden, en is beschaemd geweest? en Moab zal tot eene bespotting wezen, et tot een exempel alle dengenen die rondom hem zyn.

40 Dit zegt den Heer : Ziet hy zal als een arend vliegen, en hy zal zyne vleugelen uitrekken tot Moab.

41 Carioth is ingenomen, en de sterke vaste plaetsen zyn gewonnen : en het hert der sterke mannen van Moab zal op dien dag wezen als het hert van eene vrouw die in barensnood is.

42 En Moab zal ophouden een volk te zyn : om dat hy tegen den Heer geloriëerd heeft.

43 Angst en grachte, en strik zyn op u, ó gy bewooner van Moab, zegt den Heer.

44 Zoo wie dat vliedt van het aenzigt des angsts, die zal in de gracht vallen : en wie uit de gracht opklimt, die zal met den strik gevangen worden : want ik zal over Moab brengen het jaer van hunne verzoeking, zegt den Heer.

45 In de schaduwe van Hesebon hebben zy gestaen die van den strik vloden : want daer is een vuer gegaen uit Hesebon, en eene vlam uit het midden van Schon, en den top van de kinderen des geruchts.

46 Wee u, gy Moab, gy zyt vergaen, ó gy volk van Chamos : want uwe zonen en uwe dochteren zyn bevangen in de gevangnisse.

47 En ik zal wederom keeren de gevangnisse van Moab, in de uiterste dagen, zegt den Heer. Tot hier toe zyn het Moabs oordeelen.

KAPITTEL XLIX.

TOT Ammons kinderen. Dit zegt den Heer : Heeft Israël geene kinderen? of zal hy geen en erfgaem hebben? Waerom heeft Melchom dan Gad bezeten : en waerom heeft zyn volk in de steden van hen gewoond?

2 Daarom ziet de dagen komen, zegt den Heer : en ik zal doen hooren over Rabbath

der kinderen van Ammon een krygsgescrei, en het zal op eenen hoop woest liggen, en hare dochteren zullen met den vure verbrand worden, en Israël zal zyne bezitters bezitten, zegt den Heer.

3 Huilt Hesebon, want Hai is verwoest. Roept, gy dochteren van Rabbath, omgordt u met hairen kleederen : weent en gaet alom nevens de tuinen : want Melchom zal ter overvoeringe geleid worden, zyne priesters en zyne prinsen te zamen.

4 Wat gloriëert gy in de valleijen? uwe vallei is vervloten, gy teere dochter, die in uwe schatten betrouwen hadt en zeydet : Wie zal tot my komen?

5 Ziet ik zal op u vervaerdheid brengen, zegt den Heer den God der heirscharen, van alle degene die rondom u zyn : en gy zult verstrooid worden een iegelyk van uwen aenzigte, en daer zal niemand zyn die de vliedende vergadere.

6 En nadezen zal ik de gevangenen der kinderen van Ammon doen wederkomen, zegt den Heer.

7 Tot Idumeen. Dit zegt den Heer der heirscharen : Is er voorts geene wysheid meer in Theman? Den raed is vergaen van de kinderen, hunne wysheid is onnut geworden.

8 Vliedt en keert de ruggen, daelt neder in de diepe holen der aerde, gy bewoners van Dedan : want ik heb Esaus verderfnisse op hem gebragt, den tyd zyner bezoeking.

9 Ware het dat de wynsnyders op u gekomen waren, zy zouden daer niet een krappeken gelaten hebben : waren de dieven des nachts gekomen, zy zouden geroofd hebben dat hun genoeg was geweest.

10 Maer ik heb Esau ontdekt, ik heb zyne verholenheden geopenbaerd, en hy zal niet mogen verholen blyven : zyn zaed is verwoest, en zyne broeders, en zyne geburen, en het zal niet wezen.

11 Verlaet uwe weezen : ik zal ze doen leven : en uwe weduwen zullen in my hopen.

12 Want dit zegt den Heer : Ziet, die niet veroordeeld waren dat zy den kerk drinken zouden, zullen dien drinkende drinken : zult gy als onnoozelen achtergelaten worden? gy zult niet onnoozel wezen, maer gy zult dien drinkende drinken.

13 Want by my zelve heb ik gezworen, zegt den Heer, dat Bosra tot eene wildernisse, en tot een verwyl, en tot eene woestyne, en tot eene vermaledydinge zal wezen : en alle hare steden zullen wezen tot eeuwige woestynen.

14 Ik heb een gehoor gehoord van den Heere, en daer is een legaet aen de heide-

nen gezonden : Vergadert u, en komt tegen haer, en laet ons te zamen opstaen ten stryde :

15 Want ziet, ik heb u zeer klein gesteld onder de heidenen, versmadelyk onder de menschen.

16 Uwe vermetelykheid heeft u bedrogen, en uws herten hooveerdigheid : gy die daer woont in de holen der steenrotse, en arbeidt om te aengrypen de hoogheid des heuvels : als gy als een arend uwen nest zult hoog gemaekt hebben, van daer zal ik u aftrekken, zegt den Heer.

17 En Idumea zal verwoest wezen : alle die daer door gaen zal, zal zich verwonderen en wispelen over alle hare plagen.

18 Gelyk Sodoma omgeworpen is en Gomorrha, en hare geburinnen, zegt den Heer : daer zal geen man woonen, en geen menschen zoon zal die bewoonen.

19 Ziet, hy zal als een leeuw opklimmen van de hooveerdigheid der Jordane tot de vrome schoonheid : want ik zal onverzienlyk hem tot haer doen loopen : en wie zal den uitverkoren wezen die ik boven hem stellen zal? want wie is myns gelyk? en wie zal my verdragen? en wie is dezen herder die myn aenzigt zal mogen wederstaen?

20 Daerom hoort des Heeren raed die hy gesloten heeft tegen Edom : en de gedachten die hy gedacht heeft tegen de bewoners van Theman : Is het dat hen de kleinen der kudden niet nederwerpen, ten zy dat zy met hen hunne wooninge verstroomen.

21 Van het geluid van hunnen val is de aerde beroerd geweest : in de roode zee is het geroep van hunne stemme gehoord.

22 Ziet, als een arend zal hy opklimmen, en wegliegen : en hy zal zyne vleugelen uittrekken op Bosra : en het hert der sterken van Idumeen zal wezen in dien dag, als het hert van eene barende vrouwe.

23 Tot Damascus : Emath is beschaemd, en Arphad : want zy hebben eene de allerkwaedste tyding gehoord, zy zyn verbaesd in de zee : van zorgvuldigheid hebben zy niet kunnen rusten.

24 Damascus is onmagtig geworden, zy is ter vlugt gekeerd, angst heeft haer bevangen : benauewdheid en pynen hebben haer bevangen als der barende vrouwe.

25 Hoe hebben zy de loffelyke stad verlaten, de stad der blydschap!

26 Daerom zullen hare jongelingen vallen in hare straten : en alle de oorlogslieden zullen stil zwygen in dien dag, zegt den Heer der heirscharen.

27 En ik zal een vuer ontsteken in den muur van Damascus, en dat zal Benadads vesten verslinden.

28 Tot Cedar, en tot de ryken van Asor, dewelke Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, geslagen heeft. Dit zegt den Heer : Staet op, en trekt opwaerts tot Cedar, en verderft de kinderen van het oosten.

29 Hunne tabernakelen en hunne kudden zullen zy nemen : hunne vellen, en alle hunne gereedschappen, en hunne kemelen zullen zy voor zich zelven wegnemen : en zy zullen de vreeze roepen over hen rondom.

30 Vliedt, gaet krachtiglyk weg, zit in de diepten der aerde, die in Asor woont, zegt den Heer : want Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, heeft tegen u eenen raed gehouden, en hy heeft tegen u gedachten gedacht.

31 Staet te zamen op, en trekt opwaerts tot het geruste volk, en dat betrouwelyk woont, zegt den Heer : zy hebben noch deuren noch grendelen : zy woonen alleen.

32 En hunne kemelen zullen wezen ten roove, en de menigte van de behelpige beesten tot eenen buit : en ik zal ze verstrooijen in alle winden, die heel geschoren zyn van haire : en in alle hunne palen rondom zal ik de verderfisse op hen brengen, zegt den Heer.

33 En Asor zal wezen tot eene woning der draken, verwoest tot in der eeuwigheid : daer zal geen man blyven, en geen zoon des menschen zal ze bewoonen.

34 Het woord des Heeren dat geschied is tot Jeremias den profeet tegen Elam, in het beginsel van Sedecias des konings van Juda koningryk, zeggende :

35 Dit zegt den Heer der heirscharen : Ziet, ik zal Elams boog breken, en hun sterk geweld.

36 En ik zal over Elam brengen de vier winden van de vier hoeken des hemels : en ik zal ze verstrooijen in alle deze winden : en daer zal geen volk zyn tot dewelke de vlugtige van Elam niet komen zullen.

37 En ik zal Elam doen vreezen voor hare vyanden, in het aenschyn dergene die hunne ziel zoeken : en ik zal het kwaed op hen brengen, de gramschap van mynen razenden toorn, zegt den Heer : en ik zal het zweerd achter hen zenden tot dat ik ze verniele.

38 En ik zal mynen stoel stellen in Elam, en ik zal daeruit verderven de koningen en prins, zegt den Heer.

39 Maer in de laetste dagen zal ik Elams gevangenen doen wederkeeren, zegt den Heer.

KAPITTEL L.

HET woord dat den Heer gesproken heeft van Babylonien en van der Chaldeen land, in Jeremias des profeets hand.

2 Verkondigt onder de heidenen, en maekt

dat men het hoore : heft op een teeken, preek en wilt het niet verbergen : zegt : Babylon is gewonnen, 'Bel is beschaemd, Merodach is verwonnen, zyne gesneden afgodenbeelden zyn beschaemd, hunne afgoden zyn verwonnen.

3 Want tegen haer is een volk opgeklommen van het noorden, die haer land zal tot eene woestyne maken : en daer zal niemand zyn die daerin woone, van den mensche tot de beesten toe : en zy zyn beroerd geweest, en zyn weggegaen.

4 In die dagen, en in dien tyd, zegt den Heer : zullen de kinderen van Israël komen, zy en de kinderen van Juda te zamen : wandelende en weenende zullen zy zich haesten, en zy zullen den Heere hunnen God zoeken.

5 In Sion zullen zy den weg vragen, hunne aanzigten zyn herwaerts. Zy zullen komen, en tot den Heere verzaemd worden met een eeuwig verbond, hetwelk door geene vergetelykheid zal uitgedaen worden.

6 Eene verlorene kudde is myn volk geworden : hunne herders hebben ze verleid, en zy hebben ze doen dwalen op de bergen : van den berg zyn zy op den heuvel voortgegaen, zy hebben hunne rustplaats vergeten.

7 Alle die ze gevonden hebben, hebben ze geëten : en hunne vyanden hebben gezeid : Wy hebben niet gezondigd : om dat zy gezondigd hebben den Heere, de schoonheid der regtveerdigheid, en den Heere die hunner vaders hope is.

8 Gaet weg uit het midden van Babylonien, en gaet uit der Chaldeen land : en weest als jonge bokskens voor de kudde.

9 Want ziet ik verwek, en zal brengen in Babylonien eene vergaderinge van groote volken van het noordenland : en die zullen bereid worden tegen haer, en daer af zal zy verwonnen worden : zyn pyl is als den pyl van eenen sterken man die doodslaet, hy zal niet ydel wederkeeren.

10 En Chaldeenland zal tot eenen roof wezen : alle die het verderven, zullen vervuld worden, zegt den Heer.

11 Om dat gy u verheugt en groote dingen spreekt, beroovende myne erfenisse : om dat gy uitgestort zyt als een kalf op het kruid, en hebt gebruld als een stier.

12 Uwe moeder is uitermate zeer beschaemd, en zy is het stof gelyk geworden, die u gebaerd heeft : ziet, zy zal de uiterste wezen onder de volken, verwoest, zonder weg, en droog.

13 Van des Heeren gramschap zal zy niet bewoond worden, maer zy zal geheel tot eene wildernisse gebragt worden : alle die door Babylonien passeert, zal zich zeer ver-

wonderen en spotten over alle hare plagen.

14 Bereidt u tegen Babylonien al rondom gy allegader die den boge spant : bestrydt ze, spaert geene pylen : want zy heeft den Heere gezondigd.

15 Roept tegen haer : zy heeft allezins de hand gegeven, hare fondamenten zyn gevallen, hare muren zyn verdorven, want het is des Heeren wrake : neemt wrake van haer : gelyk zy gedaen heeft, alzoo doet haer.

16 Verderft den zaeijer van Babylonien, en die de sikkel houdt in den tyd des oogsts : van het aanzigt des zweerds der duive zal een iegelyk wederom tot zyn volk gekeerd worden, en een iegelyk zal tot zyn land vlieden.

17 Israël is eene verstrooide kudde, de leeuwen hebben hem verdreven : eerst heeft hem geëten den koning van Assyrien : dezen allerlaetsten Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, heeft hem zyn gebeente uitgedaen.

18 Daerom dit zegt den Heer der heirscharen Israëls God : Ziet, ik zal den koning van Babylonien bezoeken, en zyn land, gelyk ik bezocht heb den koning van Assur :

19 En ik zal Israël wederom leiden tot zyne wooninge : en Carmelus zal afgeweid worden, en Basan, en op den berg van Ephraïm en Galaad zal zyne ziel verzaed worden.

20 In die dagen, en in dien tyd, zegt den Heer : zal Israëls boosheid gezocht worden, en zy zal niet zyn : en de zonde van Juda, en men zal ze niet vinden : want ik zal hun genadig wezen, degene die ik daer zal achtergelaten hebben.

21 Klimt op het land dergene die heerschappy hebben, en bezoekt op zyne bewoners, verstroot, en slaet dood dat achter hen is, zegt den Heer : en doet naer alle dingen die ik u geboden heb.

22 Daer is eene stemme des oorlogs in het land en eene groote vernieling.

23 Hoe is den hamer van geheel aerdryk gebroken en heel vernield ? hoe is Babylon onder de heidenen in eene woestyne veranderd ?

24 Ik heb u bestrikt, en gy zyt gevangen, Babylon, en gy wist het niet : gy zyt gevonden en gegrepen : want gy hebt den Heer gekreten.

25 Den Heer heeft zynen schat opengedaen, en de vaten zynner gramschap voortgebragt : want dit is des Heeren des Gods der heirscharen werk in der Chaldeen land.

26 Komt tot haer van de uiterste palen, doet open dat zy mogen uitgaen die haer vertreden : neemt de steenen weg van den weg, en brengt ze tot hoopen, en slaet ze

dood : noch laet daer iets overblyven.

27 Verstrooit alle hare sterken, laet ze nederdalen ter doodinge : wee hen, want hunnen dag is gekomen, den tyd van hunne bezoeking.

28 De stemme der vliedenden, en dergene die ontgaen waren uit den lande van Babylonien, dat zy in Sion zouden verkondigen de wrake des Heeren onzes Gods, de wrake zyns tempels.

29 Verkondigt zeer velen in Babylonien alle den genen die den boog spannen : staet tegen haer al rondomme, en laet er niemand ontvlieden : vergeldt haer naer haer werk : naer al dat zy gedaen heeft, doet haer : want zy is tegen den Heer opgerigt, tegen den heiligen van Israël.

30 Daerom zullen hare jongelingen vallen in hare straten : en alle hare oorlogsslieden zullen stil zwygen in dien dag, zegt den Heer.

31 Ziet, ik spreek tot u gy hooveerdigen, zegt den Heer den God der heirscharen : want uw dag is gekomen, den tyd uwer bezoeking.

32 En den hooveerdigen zal vallen, en heel nedervallen, en daer zal niemand zyn die hem opregte : en ik zal een vuer ontsteken in zyne steden, en dat zal het al verslinden rondom hem.

33 Dit zegt den Heer der heirscharen : De kinderen van Israël, en de kinderen van Juda te zamen leiden valsche beschuldiginge : alle die hen gevangen hebben, houden ze, zy willen ze niet laten gaen.

34 Hun sterken verlosser, wiens naem is Heere der heirscharen, zal in het oordeel hunne zake beschermen, dat hy de aerde vervare, en beroere de bewoners van Babylonien.

35 Het zweerd komt tot de Chaldeen, zegt den Heer, en tot de inwooners van Babylonien, en tot hare prinsen en wyzen.

36 Het zweerd komt tot hare waerzeggers, die dwaes zyn zullen : het zweerd tot hare sterken die vreezen zullen.

37 Het zweerd komt tot hare peerden, en tot hare wagens, en tot al het gemeene volk dat in het midden van haer is : en zy zullen zyn gelyk vrouwen : het zweerd tot hare schatten, die geroofd zullen worden.

38 Droogheid zal op hare wateren wezen, en zy zullen verdroogen : want het is een land der afgoden, en zy gloriëren in monsters.

39 Daerom zullen de draken woonen met de gruwelyke moorders : en de struizen zullen daerin woonen, en zy zal voortaan niet meer bewoond worden tot in der eeuwigheid, noch zy zal opgetimmerd worden van geslachte tot geslachte.

40 Gelyk den Heer omgeworpen heeft Sodoma en Gomorra, en hare byliggende steden, zegt den Heer : daer zal geen man woonen, en geen zoon des menschen zal ze bewoonen.

41 Ziet, daer komt een volk van het noorden, en een groot volk, en veel koningen zullen er opstaen van de uitersten der aerde.

42 Zy zullen boge en schilde grypen : zy zyn wreed en ongenadig : hunne stemme zal als de zee geluid geven, en zy zullen op peerden klimmen : als een man ten stryde bereid tegen u, dochter Babylon.

43 Den koning van Babylonien heeft hunne fame gehoord, en zyne handen zyn slap geworden : benaauwdheid heeft hem bevangen, pyne als eener barende vrouwe.

44 Ziet, hy zal als een leeuw opklimmen van de hooveerdy der Jordane, tot de magtige schoonheid : want ik zal hem haestelyk doen loopen tot haer : en wie zal den uitverkoren zyn die ik over haer stellen zal? want wie is myns gelyk? en wie zal my verdragen? en wie is dezen herder die mynen aenzigte wederstaen zal?

45 Daerom hoort des Heeren raed, dien hy met der herte begrepen heeft tegen Babylonien : en zyne gedachten die hy gedacht heeft op der Chaldeen land : Is het dat de kleinen der kudden hen niet affrekken, ten zy dat hunne wooninge met hen niet verdorven worde.

46 Van het geluid der Babylonische gevangnisse heeft de aerde gebeefd, en het geroep is onder de heidenen gehoord.

KAPITTEL LI.

DIT zegt den Heer : Ziet, ik zal verwekken op Babylonien en hare bewooners, die het hert opwaerts geheven hebben tegen my als eenen pestilentiëlen wind.

2 En ik zal in Babylonien wanners zenden, en zy zullen ze wannen, en zy zullen haer land verderven : want zy zyn op haer gekomen van alle zyden in den dag van haer verdriet.

3 Hy spanne niet, die zynen boog spant, en die een pansier aanheeft klimme niet opwaerts : wilt hare jongelingen niet sparen, slaet dood al haer oorlogsvolk.

4 En de verslagenen zullen vallen in der Chaldeen land, en de gewonden in hare landschappen.

5 Want Israël en Juda zyn niet verlaten geweest van hunnen God den Heer der heirscharen : maer hun land is vervuld geweest met misdaed tegen den heiligen van Israël.

6 Vliedt uit het midden van Babylonien, en een iegelyk behoude zyne ziel : wilt niet

zwygen van hare boosheid, want het is den tyd der wrake van den Heer : hy zal haer wedergeven hare vergeldinge.

7 Babylon is geweest een gouden kelk in des Heeren hand, dronken makende geheel aerdryk : van haren wyn hebben de heidenen gedronken, en daerom zyn zy beroerd geweest.

8 Haestelyk is Babylon gevallen, en heel gebroken : huilt op haer, neemt terpentyn tot hare smarte, of zy by aventure genezen wierd.

9 Wy hebben Babylonien gemeesterd, en zy is niet genezen : laet ze ons verlaten, en laet ons gaen een iegelyk in zyn land : want haer oordeel is tot den hemel gekomen, en het is verheven tot de wolken.

10 Den Heer heeft onze regtveerdigheden voortgebracht : komt, en laet ons in Sion vertellen des Heeren ons Gods werk.

11 Scherpt de pylen, vult de pylkokers : den Heer heeft den geest der koningen van Meden verwekt : en tegen Babylonien is zyne meening, dat hy die verderven zoude : want het is des Heeren wrake, de wrake zyns tempels.

12 Heft een teeken op de muren van Babylonien, vermeerderd de hoede : stelt hoeders in het hooge, bereidt de lagen : want den Heer heeft gedacht en gedaen al dat hy gesproken had tegen de inwooners van Babylonien.

13 Die daer woont op veel wateren, ryk van schatten : uw einde is gekomen dat u de voeten zullen afgesneden worden.

14 Den Heer der heirscharen heeft gezwooren by zyne ziel : Want ik zal u vervullen met menschen als met kruidwormen, en den wyntrederszang zal over u gezongen worden.

15 Die de aerde gemaakt heeft in zyne sterkheid, en heeft de aerde bereid in zyne wysheid, en met zyne voorzienigheid heeft de hemelen uitgerekt.

16 Als hy eene stemme geeft, zoo worden de wateren vermenigvuldigd in den hemel : die de wolken opheft van het uiterste der aerde, hy heeft de bliksemen tot regen gemaakt : en hy heeft den wind gebracht uit zyne schatten.

17 Alle mensch is dwaes geworden van wetenheid : alle metaelgieter is beschaemd geworden in het gesneden afgodenbeeld : want zyn maeksel is valsch, en daer is geen geest in.

18 Het zyn ydele werken, en weerdig om te bespotten, in den tyd van hunne bezoekekinge zullen zy vergaen.

19 Jacobs deel is niet gelyk deze : want die het al gemaakt heeft, is het zelve, en Israël is den schepter zyn erfenisse : den Heer der heirscharen is zyn naem.

20 Gy stoot my te zamen de oorlogsinstrumenten, en ik zal de heidenen in u te zamen stooten, en ik zal in u de ryken verderven :

21 En ik zal in u te zamen stooten het peerd en zynen beryder : en ik zal in u te zamen stooten den wagen en den beklimmer van dien :

22 En ik zal in u tegen een stooten den man en de vrouwe : en ik zal in u te zamen stooten den ouden man en het kind : en ik zal in u te zamen stooten den jongeling en de maegd :

23 En ik zal in u te zamen stooten den herder en zyne kudde : en ik zal in u te zamen stooten den akkerman en zyne akkerbeesten : en ik zal in u te zamen stooten de vorsten en wethouders.

24 En ik zal Babylonien en alle de bewoners van Chaldeen vergelden al het kwaed dat zy gedaen hebben in Sion in uwe oogen, zegt den Heer.

25 Ziet, ik tot u gy pestilentiël berg, zegt den Heer, die het geheele aerdryk verderft : en ik zal myne hand op u uitreiken, en ik zal u afwentelen van de steenrotsen, en ik zal u geven tot eenen berg der verbrandinge.

26 En zy zullen van u geen en een steen nemen tot eenen hoek, en eenen steen in de fondamenten, maer gy zult verdorven zyn in der eeuwigheid, zegt den Heer.

27 Heft op het teeken op de aerde : maekt geklank met de bazuinen onder de heidenen, heiligt de heidenen over haer : verkondigt tegen haer den koningen van Ararat, Menni en Ascenez : telt tegen haer Taphsar, brengt peerden aen als kruidwormen, die eenen angel hebben.

28 Heiligt tegen haer de heidenen, de koningen van Meden hare vorsten, en alle hare raedsheeren, en al het land harer magt.

29 En het land zal beven, en ontsteld worden : want des Heeren gedachte zal wakker worden tegen Babylonien, dat hy het land van Babylonien zoude verwoest maken en onwoonbaer.

30 De sterken van Babylonien hebben opgehouden van den stryd, zy hebben in vaste plaetsen gewoond : hunne magt is verslonden, en zy zyn geworden als vrouwen : hare tabernakelen zyn ontstoken, hare grendelen zyn heel gebroken.

31 Den looper zal den loopenden te gemoet komen : en den bode zal den boodschappen den ontmoeten : om den koning van Babylonien te verkondigen, dat zyne stad gewonnen is van het uiterste tot den uiterste :

32 En dat de havens der wateren ingenomen zyn, en dat de broeken met den vure

ontstoken zyn, en de oorlogslieden verbaesd zyn.

33 Want dit zegt den Heer der heerscharen, Israëls God : De dochter van Babylonien is als een dorschvloer, den tyd van hare wanninge : nog een luttelken, en den tyd van haren oogst zal komen.

34 Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, heeft my geëten, hy heeft my verslonden : hy heeft my gemaekt als een ydel vat, hy heeft my opgezopen als een draek, hy heeft zynen buik vervuld met myne teerigheid, en hy heeft my uitgeworpen.

35 De boosheid is tegen my, en myn vleesch is over Babylonien, zegt de wooning van Sion : en myn bloed is op de bewoners van Chaldeen, zegt Jerusalem.

36 Daerom dit zegt den Heer : Ziet, ik zal uwe zaak oordeelen, en uwe wrack wreken, en ik zal hare zee woest maken, en ik zal hare aderen verdroogen.

37 En Babylon zal overhoop liggen, eene wooning der draken, eene verwondering, en eene bespottung, om dater geen bewooner is.

38 Zy zullen te zamen gelyk leeuwen brieschen, zy zullen hun hair verschudden, als der leeuwen welpen.

39 Ik zal hunne dranken in de hitte stellen, en ik zal ze dronken maken dat zy ontslapen zullen, en slapen den eeuwigen slaep, en dat zy niet opstaen zullen, zegt den Heer.

40 Ik zal ze geleiden als lammeren ten slagtoffer, als rammen met de bokken.

41 Hoe is Sesach gewonnen, en hoe is ingenomen de heerlyke stad der gansche aerde? hoe is Babylon geworden tot eene verwondering onder de heidenen?

42 De zee heeft Babylon overloopen, met de menigte van hare baren is zy overdekt.

43 Hare steden zyn tot eene verbaesdheid geworden : haer land onbewoonlyk, en verwoest, een land daer niemand in woone, noch een zoon des menschen door ga.

44 En ik zal verzoek doen op Bel in Babylonien, en ik zal uitwerpen hetgene dat hy opgezopen had uit zynen mond : en de heidenen zullen tot hem niet meer vergaderen : want den muur van Babylonien zal voorwaer ook nedervallen.

45 Gaet uit het midden van haer myn volk : opdat een iegelyk zyne ziel behoude van de gramschap der vervolgenheid des Heeren.

46 En opdat by aventure uw hert niet vermorde, en dat gy vreezen zoudt het gehoor dat in het land zal gehoord worden : en in het jaer zal het gehoor komen, en na dit jaer een gehoor, en eene boosheid in het land, en een heerschapper boven den heerschapper.

47 Daerom ziet, de dagen komen, en ik zal

het verzoeken op de gesnedene afgoden van Babylonien : en al haer land zal beschaemd worden, en alle hare verslagenen zullen vallen in het midden van haer.

48 En over Babylonien zullen juichen hemel en aerde, en al dat in hen is : want van het noorden zullen haer de roovers komen, zegt den Heer.

49 En gelyk Babylon gedaen heeft dat de verslagenen in Israël vallen zouden : alzoo zullen de verslagenen van Babylonien vallen op alle de aerde.

50 Die het zweerd gevloeden hebt, komt, wilt niet staen : weest van verre des Heeren gedachtig, en laet Jerusalem op uw herte klimmen.

51 Wy zyn beschaemd, want wy hebben het verwyt gehoord : de beschaemdheid heeft onze aenzigten bedekt : want de vreemden zyn gekomen op de heiligmaking van des Heeren huis.

52 Daerom ziet, de dagen komen, zegt den Heer : en ik zal verzoeken op hare gesnedene afgoden, en in al haer land zal den gewonden huilen.

53 Is het dat Babylon in den hemel klimt, en dat zy in de hoogte hare magt vestigt : zoo zullen van my hare verdersers komen, zegt den Heer.

54 Eene stemme des geroeps is uit Babylonien, en eene groote vernieling in der Chaldeen land :

55 Want den Heer heeft Babylonien verwoest, en hy heeft uit haer eene groote stemme verdorven : en hunne baren zullen geluid geven als veel wateren : hunne stemme heeft geluid gegeven :

56 Want op haer, dat is op Babylonien, is een roover gekomen, en hare sterken zyn gevangen, en hunnen boog is onmagtig geworden : want den sterken wreker den Heer zal vergeldende vergelden.

57 En ik zal dronken maken hare prinsen, en hare wyzen, en hare vorsten, en hare wethouderen, en hare sterke mannen : en zy zullen eenen eeuwigen slaep slapen, en zy zullen niet ontwaken, zegt den koning, den Heer der heirscharen is zyn naem.

58 Dit zegt den Heer der heirscharen : Den allerbreedsten muur van Babylonien zal met eene ondergravinge ondergraven worden, en hare hooge poorten zullen met den vure verbrand worden, en der volken arbeiden, en der heidenen zullen te niet met den vure wezen, en heel te niet gaen.

59 Het woord dat Jeremias den profeet geboden heeft Saraïas den zoon Nerias des zoons Maasias, als hy met Sedecias den koning reisde in Babylonien, in het vierde jaer van zynen ryke : en Saraïas was den prins der profetie.

60 En Jeremias heeft geschreven al het kwaed dat komen zoude op Babylonien in eenen boek : alle deze woorden die geschreven zyn tegen Babylonien.

61 En Jeremias heeft gezeid tot Saraïas : Als gy zult in Babylonien gekomen zyn, en gy zult gezien hebben en gelezen alle deze woorden,

62 Zoo zult gy zeggen : Heere, gy hebt gesproken tegen deze plaets, dat gy die verderven zoudt : alzoo dat er niet zy die ze bewoone, van den mensche tot den vee toe, en dat daer zyn zoude eene eeuwige woestyne.

63 En als gy dezen boek zult al heel gelezen hebben, zoo zult gy aen dien eenen steen binden, en dien werpen in het midden van Euphrates :

64 En gy zult zeggen : Alzoo zal Babylon verzonken worden, en zy zal niet weder opstaen van het aenzigt des verdriets, dat ik op haer brenge, en zy zal van een scheiden. Tot hier toe zyn Jeremias woorden.

KAPITTEL LII.

EN zoon van een-en-twintig jaren was Sedecias, toen hy begon te regeren : en elf jaren heeft hy geregeerd in Jerusalem, en zyns moeders naem was Amital, Jeremias dochter van Lobna.

2 En hy heeft kwaed gedaen in des Heeren oogen, naer al hetgene dat Joakim gedaen had.

3 Want des Heeren razende gramschap was in Jerusalem en in Juda, tot dat hy die verwierp van zynen aenzigte : en Sedecias is afgescheiden van den koning van Babylonien.

4 En het is geschied in het negende jaer van zynen ryke, in de tiende maend, op den tienden dag der maend : dat Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, gekomen is, hy, en al zyn heir tegen Jerusalem, en zy hebben die omlegd, en zy hebben tegen haer bolwerken opgeregt al rondom.

5 En de stad is alom belegd geweest tot des konings Sedecias elfde jaer.

6 Maer in de vierde maend, op den negenden dag der maend, zoo heeft den honger de stad bevangen : en het volk des lands had geen voedsel.

7 En de stad is gebroken geweest, en alle hare oorlogslieden zyn gevloeden, en zyn uitgegaen van de stad des nachts, door den weg der poorte, die daer is tussehen de twee muren, en leidt tot des konings hof (terwyl dat de Chaldeen de stad rondom belegden) en zy zyn weggegaen door den weg die daer leidt in de woestyne.

8 En der Chaldeen heir heeft den koning vervolgd : en zy hebben Sedecias gegrepen

in de woestyne, die daer is by Jericho : en al zyn gezelschap is van hem gevloeden.

9 En toen zy den koning gevangen hadden, zoo hebben zy hem gebragt tot den koning van Babylonien, in Reblatha, welk is in het land van Emath : en hy heeft tot hem oordeelen gesproken.

10 En den koning van Babylonien heeft Sedecias zonen gedood voor zyne oogen : en hy heeft ook alle de prinsen van Juda gedood in Reblatha.

11 En hy heeft Sedecias oogen uitgestoken, en hem met veters gebonden, en den koning van Babylonien heeft hem gebragt in Babylonien : en hy heeft hem gezet in des kerkers huis tot den dag zyner dood.

12 Maer in de vyfde maend, op den tienden dag der maend, dat is Nabuchodonosors, des konings van Babylonien, negentiende jaer : zoo is Nabuzardan, den prins der oorlogen, die voor den koning van Babylonien stond, gekomen in Jerusaleem.

13 En hy heeft des Heeren huis aangestoken, en des konings huis, en alle de huizen van Jerusaleem, en alle groote huizen heeft hy met den vure verbrand.

14 En den geheelen muur van Jerusaleem rondom heeft het heir der Chaldeen, dat met den kapitein der oorlogen was, verdorven.

15 Maer van de armen des volks, en van het overgebleven gemeene volk dat in de stad gebleven was, en van de vlugtigen die overgevloden waren tot den koning van Babylonien, en tot de andere van de menigte, heeft Nabuzardan, den prins der oorlogen, overgevoerd.

16 Maer van de armen des lands heeft er Nabuzardan, den prins der oorlogen, gelaten tot wyngaerders en akkerlieden.

17 En de metalen kolommen die in des Heeren huis waren, en de basementen, en de metalen zee die in des Heeren huis was, hebben de Chaldeen gebroken, en zy hebben al het metael van dien gedragen in Babylonien.

18 En de metalen potten, en de vleeschkrouwels, en de psalterispelen, en de schalen, en de mortierkens, en alle de metalen gereedschappen die in den dienst geweest waren, hebben zy weggenomen :

19 En de waterkruiken, en de vaten tot de reukofferande, en de schenkbekers, en de bekkens, en de kandelaers, en mortieren, en de kroezen : alle die gulden waren, gulden : en die zilveren waren, zilveren, heeft den kapitein des heirs genomen :

20 Twee kolommen, en eene zee, twaelf metalen kalveren, die onder de basementen waren, die den koning Salomon gemaakt

had in des Heeren huis : daer was geen getal des gewigts van alle deze vaten.

21 Maer van de kolommen, waren achttien cubitus lengte in eene kolom : en een zeelken van twaelf cubitus ging daer rondom : voorts was de dikte daer af van vier vingeren, en binnen waren zy hol.

22 En op beide waren metalen kapiteelen : de hoogte van het eene kapiteelken was van vyf cubitus : en daer waren ook nettekens en granaetappelen op de kroon in het ronde, allegader van metale. Desgelyks was het ook van de tweede kolom en de granaetappelen.

23 En daer waren zes-en-negentig granaetappelen nederwaerts hangende : en alle de honderd granaetappelen werden met nettekens omringd.

24 En den opperveldheer heeft genomen Saraias, den eersten priester, en Sophonias, den tweeden priester : en dry bewaerders des portaels.

25 En uit de stad heeft hy genomen eenen gesneden man, die gezet was over de oorlogslieden : en zeven mannen van degene die des konings aanzigt zagen, die in de stad gevonden zyn : en den schryver den prins der krygsknechten, die de nieuwe ruiters proefde : en zestig mannen van den volke des lands, die gevonden zyn in het midden der stad.

26 En Nabuzardan, den opperveldheer, heeft ze genomen, en geleid tot den koning van Babylonien in Reblatha.

27 En den koning van Babylonien heeft ze geslagen en gedood in Reblatha in het land van Emath : en Juda is weggevoerd uit zynen lande.

28 Dit is het volk hetwelk Nabuchodonosor overgevoerd heeft : In het zevende jaer, dry duizend dry-en-twintig Joden :

29 In het achttiende jaer van Nabuchodonosor van Jerusaleem acht honderd twee-en-dertig zielen :

30 In het dry-en-twintigste jaer van Nabuchodonosor, heeft Nabuzardan, den prins der oorlogen, overgevoerd zeven honderd en vyf-en-veertig Joden zielen. Aldus waren alle de zielen vier duizend zes honderd.

31 En het is geschied in het zeven-en-dertigste jaer des overvoerens van Joachin, den koning van Juda, in de twaelfde maend, op den vyf-en-twintigsten dag der maend, dat Evilmerodach, den koning van Babylonien, in hetzelfde jaer zyns ryks, opgeheven heeft Joachin, des konings van Juda hoofd, en heeft hem geleid uit des kerkers huis.

32 En hy heeft hem met goed gesproken, en hy heeft zynen troon gesteld boven de troonen der koningen, die by hem waren in Babylonien.

33 En hy heeft zyns kerkers kleederen veranderd, en hy at altyd brood voor hem alle de dagen zyns levens.

34 En zyne spyzen waren eeuwige spyzen die hem gegeven werden van den koning van Babylonien, gesteld tot elken dage byzonder, tot den dage zyner dood, alle de dagen zyns levens.

THRENI,

Dat is de beklagingen van JEREMIAS, die in het Hebreewsch genoemd worden CINOTH.

KAPITTEL I.

ALEPH. Hoe zit de stad vol volks alleen : hoe is de vrouwe der heidenen geworden als eene weduwe! de prinsesse der landschappen is geworden onder tribuet.

2 *Beth*. Weenende heeft zy geweend des nachts, en hare tranen zyn op hare wangen : daer is niemand die ze trooste uit alle hare beminden : alle hare vrienden hebben haer versmaed, en zy zyn hare vyanden geworden.

3 *Ghimel*. Juda is verhuisd om de kwellinge en menigte der slavernye : hy heeft gewoond onder de heidenen, en hy heeft geene ruste gevonden : alle zyne vervolgers hebben hem achterhaeld tusschen de benauwdheden.

4 *Daleth*. De wegen van Sion treuren, om dat er geene zyn die ter hoogste komen : alle hare poorten zyn verdorven : hare priesters zyn zuchtende : hare maegden mismaekt, en zy is verdrukt van bitterheid.

5 *He*. Hare vyanden zyn geworden in het hoofd, hare vyanden zyn ryk geworden : want den Heer heeft op haer gesproken om de menigte van hare zonden : hare kleine kinderen zyn in de gevangnisse geleid, voor het aanzigt des vervolgers.

6 *Vau*. En van de dochter van Sion is alle hare schoonheid weggegaen : hare prinsen zyn geworden als rammen die geene weiden vinden : en zy zyn weggegaen zonder sterkhed voor het aanzigt des navolgers.

7 *Zain*. Jerusalem is gedachtig geweest der dagen haers lydens, en harer overtredinge, alle hunner lustige dingen die zy hadden van oude dagen, als het volk viel in der vyanden hand, en dat er geen helper was : de vyanden hebben haer gezien, en hebben hare sabbatten bespot.

8 *Heth*. Jerusalem heeft eene zonde gezondigd, daerom is zy ongestadig geworden : alle die haer eerden hebben haer versmaed, want zy hebben hare versmaedheid gezien : maer zy is zuchtende achterwaerts omgekeerd.

9 *Theth*. Hare vuiligheden zyn aen hare voeten, en zy is haers einde niet gedachtig geweest : zy is krachtiglyk afgezet, geenen trooster hebbende : Heere, ziet myn lyden, want den vyand is opgeregt.

10 *Iod*. Den vyand heeft zyne hand gelegd op alle hare kleinodien : want zy heeft gezien dat de heidenen gegaen waren in hare heiligste plaats, waeraf dat gy geboden hadt, dat zy in uwe vergaderinge niet komen zouden.

11 *Caph*. Al haer volk is zuchtende, en brood zoekende : zy hebben allerhande kostelykheden gegeven om spyze, om de ziel te vermaken. Ziet, Heere, en aenmerkt, dat ik snoode geworden ben.

12 *Lamed*. O gy allegader die voorbygaet over den weg, aenmerkt en beziet, of er eenige pyn is gelyk myne pyn : want hy heeft my als den wyngaerd afgesneden, zoo den Heer gesproken heeft in den dag van zyne razende gramschap.

13 *Mem*. Van de hoogte heeft hy vuer in myn gebeente gezonden, en hy heeft my geleerd : en hy heeft eene nette mynen voeten uitgespreid, hy heeft my te rugge gestooten : hy heeft my verlaten gemaekt, dat ik dagelyks treuren moet.

14 *Nun*. Het jok van myne boosheden heeft gewaekt : zy zyn in zyne hand te gader gewonden, en gelegd op mynen hals : myne kracht is krank geworden : den Heer heeft my geleverd in de hand, waervan dat ik niet zal kunnen opstaen.

15 *Samech*. Den Heer heeft alle myne heerlyken weggenomen uit het midden van my : hy heeft den tyd tegen my geroepen, dat hy myne uitverkorenen zoude vernielen : den Heer heeft de perse getreden der maegd der dochter van Juda.

16 *Ain*. Daerom ben ik weenende, en myne oog wateren voortbrengende : want den trooster myne ziel bekeerende is verre van my geworden : myne kinderen zyn verloren geworden, want den vyand heeft de overhand gekregen.

17 *Phe.* Sion heeft hare handen uitgestoken, daer is niemand die haer vertrooste : den Heer heeft tegen Jacob bevolen, rondom hare vyanden : Jerusalem is tusschen hen geworden als eene onreine maenzuchtige vrouwe.

18 *Sadi.* Den Heer is regtveerdig, want ik heb zynen mond tot gramschap verwekt. Hoort toch, alle volken, en beziat myne pyne : myne maegden en myne jongelingen zyn in de gevangenis weggegaen.

19 *Coph.* Ik heb myne vrienden geroepen, zy hebben my bedrogen : myne priesters en myne ouders zyn in de stad vernield : want zy hebben spyze voor zich gezocht, dat zy hunne ziele vermaken zouden.

20 *Resch.* Heere, ziet dat ik gekweld worde, myn buik is heel ontsteld : myn hert is omgekeerd in my zelven, want ik ben vol bitterheid : buiten verslaet het zweerd, en het huis is desgelyks de dood.

21 *Schin.* Zy hebben gehoord dat ik verzucht, en daer is niemand die my vertrooste : alle myne vyanden hebben myn kwaed gehoord, zy zyn verblyd geweest, om dat gy het gedaen hebt : gy hebt den dag des troosts aangebragt, en zy zullen myns gelyk worden.

22 *Thau.* Laet al hun kwaed inkomen voor u : en snydt ze af gelyk gy my afgesneden hebt, om alle myne boosheden : want myne zuchtigen zyn veel, en myn hert is treurende.

KAPITTEL II.

ALEPH. Hoe heeft den Heer met eene donkerheid in zyne razende gramschap de dochter van Sion overdekt : hoe heeft hy van den hemel ter aerde geworpen de edele vrouwe van Israël, en is niet gedachtig geweest des bankskens zynen voeten, in den dag zynen razende gramschap.

2 *Beth.* Den Heer heeft ter neder geworpen, en niet gespaerd alle de schoonheden van Jacob : hy heeft in zynen razenden toorn verdorven alle de vaste plaetsen der maegd van Juda, en hy heeft ze ter aerde geworpen : hy heeft haer ryk besmet, en hare prinsen.

3 *Ghimel.* Hy heeft in de gramschap van den razenden toorn gebroken al den hoorn van Israël : hy heeft zyne regter hand achterwaerts afgekeerd, van des vyands aenzigt : en hy heeft in Jacob ontstoken als een vuer der vlamme al rondom verslindende.

4 *Daleth.* Hy heeft zynen boog gespannen als een vyand, hy heeft zyne regter hand vastgemaekt als een tegenpartijder : en hy heeft gedood al dat schoon om zien was in des dochters van Sion tabernakel, hy heeft als een vuer zyne verbolgenheid uitgestort.

5 *He.* Den Heer is geworden als een vyand : hy heeft Israël nedergeworpen, hy heeft alle hare vesten nedergeworpen : hy heeft hare vaste plaetsen verdorven, en hy heeft in de dochter van Juda vervuld den verootmoedigden man, en de verootmoedigde vrouwe.

6 *Vau.* En hy heeft zyne tent als eenen hof verstrooid, hy heeft zyn tabernakel verdorven : den Heer heeft in Sion den sabbat en den feestdag laten vergeten : en tot verwytt gesteld, en tot verbolgenheid van zyne razende gramschap den koning en den priester.

7 *Zain.* Den Heer heeft zynen autaar verstooten, hy heeft zyne heiligmakinge vernaliedyd : hy heeft in des vyands hand geleverd de muren van haren toorn : zy hebben eene stemme gegeven in des Heeren huis, als in den hoogen feestdag.

8 *Heth.* Den Heer heeft gedacht te verderven den muur der dochter van Sion : hy heeft zyn zeelken uitgespannen, en hy heeft zyne hand niet afgekeerd van de verderfenis : en het voorgeweerd des muers heeft getreurd, en den muur is te zamen ook gebroken.

9 *Theth.* Hare poorten zyn in de aerde gezonken : hy heeft hare grendelen verdorven en vernield : haren koning en hare prinsen onder de heidenen : daer is geene wet, en hare profeten hebben geen visioen van den Heer gevonden.

10 *Iod.* Zy hebben op de aerde gezeten, de ouders der dochter van Sion hebben te zamen gezwezen : zy hebben met assche hunne hoofden besproeid, zy zyn met haren kleederen omgord, de maegden van Jerusalem hebben hare hoofden ter aerde nedergeslagen.

11 *Caph.* Myne oogen falgeerden door de tranen, myne binnenste zyn heel ontsteld : myne lever is uitgestort op de aerde over de vernielinge van de dochter myns volks, als het kleine kind, en den zuigeling verging in de straten der stad.

12 *Lamed.* Zy zeiden tot hunne moeders : Waer is de tarwe en den wyn? als zy vergingen als gewonden in de straten der stad : als zy den geest gaven in hunner moeders schoot.

13 *Mem.* By wien zal ik u gelyken? of wien zal ik u gelyk maken, gy dochter van Jerusalem : wien zal ik u vergelyken en troosten, gy maegd dochter van Sion? want uwe vernieling is groot gelyk de zee : wie zal u genezen?

14 *Nun.* Uwe profeten hebben u valsche en dwaze dingen gezien, noch zy ontdekten uwe boosheid, dat zy u tot penitentie verwekken zouden : maer zy hebben u ge-

zien valsehe opnemingen en uitdrijvingen.

15 *Samech*. Alle die voorbygaen over den weg, hebben over u de handen te zamen geslagen : zy hebben gespot en hun hoofd geschud over de dochter van Jerusalem, zeggende : Is dit de stad van volkomene schoonheid, de blydschap van geheel aerdryk?

16 *Phe*. Alle uwe vyanden hebben hunnen mond opengedaen op u : zy hebben gespot, en met hunne tanden gekrysteld, en gezeid : Wy zullen ze verslinden : ziet, dit is den dag denwelken wy verwachten : wy hebben hem gevonden, wy hebben hem gezien.

17 *Ain*. Den Heer heeft gedaen dat hy gedacht heeft, hy heeft zyn woord volbragt dat hy bevolen had van de oude dagen : hy heeft u verdorven, en hy heeft u niet gespaerd, en hy heeft uwen vyand over u verblyd, en hy heeft den hoorn uwer vyanden verheven.

18 *Sadi*. Hun hert heeft tot den Heer geroepen op de muren der dochter van Sion : Brengt tranen voort als eene beek des daegs, en des nachts : geeft u zelve geene ruste, noch laet den appel uwer oogen zwygen.

19 *Coph*. Staet op, looft in den nacht in het beginsel der waken : stort uw hert uit gelyk water voor des Heeren aenschyn : heft uwe handen op tot hem voor de ziel uwer kleine kinderen, die in den honger gestorven zyn, in het hoofd van alle scheiwegen.

20 *Resch*. Ziet, Heere, en aenmerkt wien gy alzoo afgesneden hebt : zullen dan de vrouwen hunne vrucht eten, de kleine kinderen van de mate eener palme? wordt den priester en profeet doodgeslagen in de heilige plaetse des Heeren?

21 *Schin*. Het kind en den ouden man hebben op de aerde buiten gelegen : myne maegden en myne jongelingen zyn gevallen met den zweerde : gy hebt ze gedood op den dag uwer razende gramschap : gy hebt ze geslagen en niet ontfermt.

22 *Thau*. Gy hebt ze geroepen als tot eenen hoogelyken feestdag die my vervaren zouden van rondom, en daer is niemand geweest, in den dag des Heeren gramschap, die het ontvlieden mogt en achtergelaten werd : die ik opgevoed heb en overgebracht, dezen heeft myn vyand vernield.

KAPITTEL III.

ALEPH. Ik ben een man ziende myne armoede in de roede zyner verbolgenheid.

2 *Aleph*. Hy heeft my gedreven, en gebragt in de duisternisse en niet in het licht.

3 *Aleph*. Hy heeft zyne hand tegen my

ganschelyk gekeerd, en omgekeerd doorgaens.

4 *Beth*. Hy heeft myne huid en myn vleesch oud gemaakt, myne gebeenten heeft hy heel gebroken.

5 *Beth*. Hy heeft in mynen omgang getimmerd, en heeft my omvangen met galle en arbeid.

6 *Beth*. Hy heeft my in duistere plaetsen gesteld, als de eeuwige dooden.

7 *Ghimel*. Hy heeft tegen my rondom getimmerd, dat ik niet uitgaen zoude : hy heeft mynen vetere bezwaerd.

8 *Ghimel*. Maer als ik geroepen heb, en gebeden, zoo heeft hy myn gebed uitgesloten.

9 *Ghimel*. Hy heeft myne wegen besloten met vierkantige steenen, hy heeft myne wegen omgeworpen.

10 *Daleth*. Hy is my geworden een heer, lagen leggende : een leeuw in verborgene plaetsen.

11 *Daleth*. Hy heeft myne wegen omgekeerd, en hy heeft my heel gebroken : en hy heeft my verlaten gemaakt.

12 *Daleth*. Hy heeft zynen hoog gespannen, en my gesteld als een teeken tegen den pyl, om daer naer te schieten.

13 *He*. Hy heeft in myne nieren gezonden de dochteren van zynen pylkooker.

14 *He*. Ik ben tot eenen spot geworden alle mynen volke, hun zang alle den dag.

15 *He*. Hy heeft my met bitterheden vervuld, hy heeft my met alsem dronken gemaakt.

16 *Vau*. En hy heeft myne tanden by getalle gebroken, hy heeft my met assche gespysd.

17 *Vau*. En myne ziel is verstooten geweest van den vrede : ik heb de goede dingen vergeten.

18 *Vau*. En ik heb gezeid : Myn einde is vergaen, en myne hoop van den Heer.

19 *Zain*. Weest gedachtig myner armoede, en myner overtredinge, des alsems, en der galle.

20 *Zain*. Met eene gedenkenisse zal ik gedenken, en myne ziel zal in my verdwynen.

21 *Zain*. Dit herdenkende in myn hert, daarom zal ik hopen.

22 *Heth*. Des Heeren bermhertigheden zyn het dat wy niet heel verdaen zyn : want zyne bermhertigheden hebben niet gefalgeerd.

23 *Heth*. Ik weet vroeg in den dageraad, uwe trouw is groot.

24 *Heth*. Myn deel is den Heer, heeft myne ziel gezeid : Daerom zal ik hem verbeiden.

25 *Teth*. Den Heer is goed dengenen die

in hem hopen, der ziele die hem zoekt.

26 *Teth.* Het is goed met stilligheid te verwachten Gods zaligheid.

27 *Teth.* Het is den man goed, als hy het jok gedragen heeft van zyne jongheid.

28 *Iod.* Hy zal alleen zitten en zwygen : want hy heeft het op zich geheven.

29 *Iod.* Hy zal in het stof zynen mond stellen, of er by aventure eenige hoop ware.

30 *Iod.* Hy zal dengenen die hem slaet de wange bieden, hy zal met versmaedheden verzaed worden.

31 *Caph.* Want den Heer zal in der eeuwigheid niet verstooten.

32 *Caph.* Want heeft hy verworpen, zoo zal hy ook ontfermen, naer de menigvuldigheid zynr barmhertigheden.

33 *Caph.* Want hy vernedert noch verwerpt gerne de kinderen der menschen.

34 *Lamed.* Omdat hy onder zyne voeten zoude vertreden alle de gevangenen der aerde.

35 *Lamed.* Om dat hy des mans oordeel zoude afwyken, voor het aenschouwen van des Allerhoogsten aenzigt.

36 *Lamed.* Om dat hy den mensch verkeerren zoude in zyn oordeel, den Heer heeft het niet geweten.

37 *Mem.* Wie is dezen die gezeid heeft dat men het doen zoude, als het den Heer niet beval?

38 *Mem.* Zullen uit des Allerhoogsten mond noch goede noch kwade dingen komen?

39 *Men.* Wat heeft den levenden mensch gemurmureerd, den man voor zyne zonden?

40 *Nun.* Laet ons onze wegen onderzoeken en laet ons zoeken, en tot den Heer nederkeeren.

41 *Nun.* Laet ons onze herten opheffen en met de handen tot den Heer naer de hemelen.

42 *Nun.* Wy hebben boosselyk gedaen, en tot gramschap verwekt : daerom zyt gy onverbiddelyk.

43 *Samech.* Gy hebt ons in de razende gramschap overdekt en geslagen : en hebt gedood, en niet gespaerd.

44 *Samech.* Gy hebt tegen u eene wolk geteld, om dat het gebed niet doorgaen zoude.

45 *Samech.* Gy hebt my gesteld tot eene uitroeiinge en verwerpinge in het midden der volken.

46 *Phe.* Alle de vyanden hebben op ons hunnen mond opengedaen.

47 *Phe.* De profetie is ons geworden een vreeze en een strik, en eene vernieling.

48 *Phe.* Myne oogen loopen als waterbeken, in de vernieling van de dochter myns volks.

49 *Ain.* Myne oog is gepynigd, en heeft niet gezwegen, om dat er geene rust was.

50 *Ain.* Tot dat den Heer aenzag, en van de hemelen zag.

51 *Ain.* Myne oog heeft myne ziel beroofd in alle de dochteren myner stad.

52 *Sadi.* Met der jagt hebben myne vyanden my gevangen als eenen vogel, zonder zake.

53 *Sadi.* Myn leven is in den put gevallen, en zy hebben eenen steen op my gelegd.

54 *Sadi.* De wateren zyn over myn hoofd gevloeid : ik heb gezeid : Ik ben verdorven.

55 *Coph.* Ik heb uwen naem aengeroepen, Heere, van den uitersten poel.

56 *Coph.* Gy hebt myne stemme gehoord : keert uw aenzigt niet af van myn verzuchten, en van myn roepen.

57 *Coph.* Gy zyt naby gekomen in den dag als ik u aengeroepen heb, gy hebt gezeid : Vreest niet.

58 *Resch.* Heere, gy hebt de zaak myner ziel geoordeeld, gy verlosser myner ziele.

59 *Resch.* Heere, gy hebt hunne ongerechtigheid gezien tegen my : oordeelt myn oordeel.

60 *Resch.* Gy hebt alle de razende gramschap gezien, alle hunne gedachten tegen my.

61 *Schin.* Heere, gy hebt al hun verwyt gehoord, alle hunne gedachten tegen my.

62 *Schin.* De lippen dergene die tegen my opstaen; en hunne gedachten tegen my al den dag.

63 *Schin.* Ziet hunne zitting en hun weder opstaen, ik ben hun psalterzang.

64 *Thau.* Heere, gy zult hun vergelding geven, naer de werken hunner handen.

65 *Thau.* Gy zult hun geven den schild des herten, uwen arbeid.

66 *Thau.* Gy zult ze vervolgen in de razende gramschap, en gy zult ze vernielen van onder den hemel Heere.

KAPITTEL IV.

ALEPH. Hoe is het goud verduisterd, hoe is de beste verwe veranderd, hoe zyn de steenen der allerheiligste plaetse verstrooid in het hoofd van alle straten?

2 *Beth.* De heerlyke kinderen van Sion, en gekleed met den besten goude, hoe zyn zy geacht voor aerden vaten, het werk van eens potbakkers hand?

3 *Ghimel.* Maer de lamien hebben de borst gebloed, zy hebben hunne jongskens gezoogd : de dochter myns volks is wreed, als een struis in de woestyne.

4 *Daleth.* De tonge van den zuigenden kinde heeft gekleefd aen zyn gehemelte in den dorst : de kleine kinderen hebben brood geeischt, en daer was niemand die het hun brak.

5 *He.* Die wellustiglyk aten, zyn gestorven in de wegen : die in geel zyden kleederen opgevoed werden, moesten in den drek liggen.

6 *Vau.* En de boosheid van myns volks dochter is meerder geworden dan de zonde der Sodomiten, die omgeworpen is in eenen oogenblik, en aen haer heeft men geene handen gelegd.

7 *Zain.* Hare Nazareen zyn witter geworden dan sneeuw, blinkender dan oud ivoor, schooner dan saffieren.

8 *Heth.* Hun aanzigt is zwarter geworden dan kolen, en zy zyn niet bekend geweest in de straten : hunne huid heeft aen hun gebeente gekleefd : zy is verdroogd, en geworden als een hout.

9 *Teth.* Beter ware het den verslagenen met den zweerde, dan die gedood waren met den honger : want deze zyn verdwenen, verteerd wezende van de onvruchtbaerheid der aerde.

10 *Iod.* De handen der bermhertige vrouwen hebben hare kinderen gekookt : zy zyn hare spyze geworden in de bederfenisse van de dochter myns volks.

11 *Caph.* Den Heer heeft zyne razende gramschap volbragt, hy heeft den toorn van zyne verbolgenheid ontstoken : en hy heeft een vuer gestort in Sion, en dat heeft hare fondamenteu verslonden.

12 *Lamed.* De koningen der aerde, en alle de bewooners der wereld hebben niet geloofd dat den tegenpartyder en vyand inkomen zoude door de poorten van Jerusalem :

13 *Mem.* Om de zonden van hare profeten en om de boosheden van hare priesters, die in het midden van haer het regtveerdig bloed uitgestort hebben.

14 *Nun.* Zy hebben blind gewandeld in de straten, zy zyn met bloede besmet : en als zy het niet mogten, zoo hebben zy hunne slippers gehouden.

15 *Samech.* Gaet weg gy besmetten, hebben zy tot hen geroepen : gaet weg, gaet van hier, wilt niet raken : want zy hebben voorwaer gekeven, en zyn beroerd geweest : zy hebben onder de heidenen gezeid : Hy zal voortaan daer niet toe doen om meer te wonen met hen.

16 *Phe.* Des Heeren aanzigt heeft ze gedeeld, hy zal er niet toe doen dat hy ze aanzie : voor der priesteren aanzigten hebben zy zich niet geschaemd, noch der ouden hebben zy ontfermt.

17 *Ain.* Als wy nog heel staende waren, zoo hebben onze oogen ons begeven tot onze ydele hulpe, als wy neerstiglyk aenmerkten tot den volke, dat niet behouden mocht.

18 *Sadi.* Onze voetstappen hebben geslipperd in den weg van onze straten, ons einde is naby gekomen : onze dagen zyn voleind, want ons einde is gekomen.

19 *Coph.* Onze vervolgers zyn rasscher geweest dan de arenden des hemels : op de bergen hebben zy ons vervolgd, in de woestyne hebben zy ons lagen gelegd.

20 *Resch.* Den geest onzesmonds Christus den Heere is gevangen in onze zonden : denwelken wy gezeid hebben : In uwe schaduw zullen wy leven onder de heidenen.

21 *Schin.* Verblydt u, en weest vrolyk, dochter van Edom, die daer woont in het land van Hus : tot u zal den kelk ook komen, gy zult dronken gemaekt worden, en gebloed worden.

22 *Thau.* Uwe boosheid is volbragt, dochter van Sion, hy zal voorts daer niet meer toe doen om u te vervoeren : hy heeft uwe boosheid bezocht, dochter van Edom, hy heeft uwe zonden ontdekt.

KAPITTEL V.

GEDENK, Heere, wat ons geschied is : aenmerkt, en ziet onze versmaetheid.

2 Onze erfenisse is gekeerd tot de vreemden, onze huizen tot de buitenlieden.

3 Wy zyn weezen geworden zonder vader, onze moeders gelyk weduwen.

4 Ons water hebben wy om geld gedronken : ons hout hebben wy om prys gekocht.

5 Met onze nekken werden wy gedreven, den vermoeiden werd geene rust gegeven.

6 Wy hebben Egypten de hand gegeven, en den Assyriërs dat wy zouden met broode verzaed worden.

7 Onze vaders hebben gezondigd, en zy zyn niet : en wy hebben hunne boosheden gedragen.

8 De knechten hebben over ons heerschappy gehad : daer is niemand geweest die uit hunne hand verlossen zoude.

9 In onze zielen haelden wy brood voor ons, van het aanzigt des zweerds in de woestyne.

10 Onze huid is als een oven verbrand, van het aanzigt der onwederen des hongers.

11 Zy hebben de vrouwen vernederd in Sion, en de maegden in de steden van Juda.

12 De prinsen zyn met der hand gehangen : en de aanzigten der ouden hebben zy niet geëerd.

13 De jongelingen hebben zy onzuiverlyk misbruikt : en de kinderen zyn door het hout gevallen.

14 De ouders zyn vergaen in de poorten : en de jongelingen van den dans der zangers.

15 De blydschap onzes herten is vergaen : onzen dans is in geween verkeerd.

16 De kroone onzes hoofds is gevallen : wee ons, want wy gezondigd hebben.

17 Daerom is ons hert treurig geworden, daerom zyn onze oogen verduisterd :

18 Om den berg van Sion, want hy heel verdorven is, de vossen hebben op hem gewandeld.

19 Maer gy, Heere, zult in der eeuwigheid

blyven, uw stoel van geslachte tot geslachte.

20 Waerom vergeet gy ons in der eeuwigheid? zult gy ons verlaten in de langheid der dagen?

21 Bekeert ons, Heere, tot u, en wy zullen bekeerd worden : vernieuwt onze dagen, als van het beginsel.

22 Maer gy hebt ons wegwerpende verstootten, gy zyt legen ons zeer verstoord.

DEN PROFEET

EZECHIEL.

KAPITTEL I.

EN het is gescheid in het dertigste jaer, in de vierde maend, in den vyfden dag der maend, als ik was in het midden der gevangenen by den vloed Chobar, dat de hemelen geopend zyn, en ik heb Gods visioenen gezien.

2 In de vyfde maend, dit is het vyfde jaer van des konings Joachins overvoeringe,

3 Is het woord des Heeren gedaen tot Ezechiel den zoon Busi, den priester in der Chaldeen land, nevens den vloed Chobar : en de hand des Heeren is aldaer op hem geschied.

4 En ik heb gezien, en ziet daer kwam een stormende wind van het noorden : en eene groote wolk, en een inwoelende vuer, en een klaer schynsel rondom van dien : en van zyn midden was als eene gedaente van klaerblinkende metael, dat is uit het midden des vuers :

5 En uit zyn midden was eene gelykenis van vier dieren : en dit was de gedaente van die, de gelykenisse des menschen was in hen,

6 En elk had vier aenzigten, en elk vier vleugelen,

7 En hunne voeten waren regte voeten, en de plante van hunne voeten was als de plante van eens kalfs voet, en glinsteren als de gedaente van gloeiende metael.

8 En menschen handen waren onder hunne vleugelen aen de vier zyden : en zy hadden aenzigten en vleugelen aen vier zyden.

9 En hunne vleugelen waren te zamen gevoegd des eenen tot den anderen. Zy keerden niet wederom als zy voortgingen : maer een iegelyk ging voor zyn aenzigt.

10 En de gelykenisse van hunne aenzigten was : eens menschen aenzigt, en eens leeuwen aenzigt aen de regter zyde van hen vieren : maer eens ossen aenzigt was aen de slinker zyde van hen vieren, en des arends aenzigt was boven hen vieren.

11 En hunne aenzigten, en hunne vleugelen waren boven uitgestrekt : de twee vleugelen van elk dier werden te zamen gevoegd, en de twee bedekten hunne lichamen :

12 En een iegelyk van hen wandelde voor zyn aenzigt : waer dat het dryven des geests was, derwaerts gingen zy, en zy keerden niet wederom, als zy wandelden.

13 En de gelykenisse der dieren, en hunne gedaente was als van brandende kolen des vuers, en als de gedaente van lampen. Dit was het al omloopende gezigte in het midden der dieren, eene klaarheid der vuers, en uit den vure eenen bliksem uitkomende.

14 En de dieren gingen, en keerden wederom in de gelykenisse van eenen schynenden bliksem.

15 En toen ik de dieren zag, zoo openbaerde daer een rad op de aerde nevens de dieren, hebbende vier aenzigten.

16 En de gedaente der raderen, en hun werk was als eene gedaente der zee : en de gelykenisse van hen vieren was een : en hunne gedaente en werken waren als of het een rad ware in het midden van het andere rad.

17 Aen hunne vier zyden gingen zy al gaende : en zy keerden niet wederom als zy wandelden.

18 En in de raderen was ook eene lengte, en eene hoogte, en eene vervaerlyke gedaente : en het heel lichaem was vol oogen in den omgang van hen vieren.

19 En als de dieren wandelden, zoo wandelden de raderen ook te zamen nevens die : en als de dieren van de aerde geheven werden, zoo werden de raderen ook te zamen opgeheven.

20 Zoo waer henen den geest ging, als den geest derwaerts ging, zoo werden de raderen ook te zamen opgeheven, hem volgende : want den geest des levens was in de raderen.

21 Met de gaenden gingen zy, en met de staenden stonden zy : en met de verhevenen van de aerde werden de raderen te zamen ook opgeheven, volgende die : want den geest des levens was in de raderen.

22 En op de hoofden der dieren was eene gelykenisse van het firmament, als de gedaente van een vervaerlyk kristal, en uitgestrekt op hunne hoofden van boven.

23 Maer onder het firmament waren hunne regte vleugelen des eenen aen het andere : een iegelyk bedekte met twee vleugelen zyn ligchaem, en het andere werd desgelyks bedekt.

24 En ik hoorde het geluid der vleugelen, als het geluid van veel wateren, als het geluid van den hoogen God : als zy wandelden, het was als een geluid van eene menigte, als het geluid van heirlegeren. En als zy stonden zoo werden hunne vleugelen nederwaerts gelaten.

25 Want als de stemme gedaen werd op het firmament, hetwelk op hun hoofd was, zoo stonden zy, en lieten hunne vleugelen nederwaerts zinken.

26 En op het firmament, dat boven was op hunne hoofden, was gelyk de gedaente van den saffiersteen, de gelykenisse van den troon : en op de gelykenisse van den troon was de gelykenisse als de gedaente van eenen mensch van boven.

27 En ik heb gezien als de gedaente des blinkenden fyn metaels, als de gedaente des vuers, van binnen dat, al rondom : van zyne lendenen en van daer opwaerts, en van zyne lendenen tot beneden toe, heb ik gezien als eene gedaente eens blinkende vuers in het ronde :

28 Gelyk de gedaente van den regenboog als hy in de wolke is in den dag des regens, dit was de gedaente der blinkende klaerheid al rondom.

KAPITTEL II.

DIT was het gezigte van de gelykenisse der glorie des Heeren, en ik heb het gezien, en ben gevallen op myn aenzigt, en ik heb gehoord de stemme van eenen die tot my sprak. En hy heeft tot my gezeid : Zoon des menschen, staet op uwe voeten, en ik zal met u spreken.

2 En den geest is in my gegaen na dat hy tot my gesproken had, en hy heeft my op myne voeten gesteld : en ik heb eenen gehoord tot my sprekende,

3 En zeggende : Zoon des menschen, ik zend u tot de kinderen van Israël, tot de afscheidige lieden, die van my gescheiden zyn : hunne vaderen hebben myn verbond overtreden tot op dezen dag toe.

4 En het zyn kinderen van hard aenzigt en ontemmelyk van herte, tot dewelke ik u zende, en gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heere God :

5 Of zy het by aventure hoorden, en of zy by aventure ophielden, want het is een kreitende huis : en zy zullen weten dat er een profeet geweest is in het midden van hen.

6 Daerom, gy zoon des menschen, vreest hen niet, noch ontziet hunne woorden : want de ongeloovigen en verkeersers zyn met u, en gy woont met schorpioenen : vreest hunne woorden niet, noch ontziet hunne aenzigten : want het is een kreitende huis.

7 Daerom zult gy myne woorden tot hen spreken, of zy by aventure hoorden en ophielden : want zy zyn kreiters.

8 Maer gy zoon des menschen, hoort al dat ik tot u spreek : en wilt niet kreitende zyn, gelyk het kreitende huis is : doet uwen mond open, en eet al dat ik u geef.

9 En ik heb gezien, en ziet daer was eene hand tot my gezonden in dewelke was een ongevouwen boek : en hy heeft hem voor my opengedaen, denwelken was geschreven binnen en buiten : en daerin waren geschreven beklagingen, en een lied, en wee.

KAPITTEL III.

EN hy heeft tot my gezeid : Zoon des menschen, eet al dat gy vindt : eet den zynen boek, en gaende spreekt tot de kinderen van Israël.

2 En ik heb mynen mond opengedaen, en hy heeft my gespysd met dien boek :

3 En hy heeft tot my gezeid : Zoon des menschen, uw buik zal eten, en uwe binnensten zullen vervuld worden met dezen boek, denwelken ik u geef. En ik heb hem geëten ; en hy is in mynen mond geworden zoet als honig.

4 En hy heeft tot my gezeid : Zoon des menschen, gaet tot den huize van Israël, en gy zult myne woorden spreken tot hen.

5 Want gy wordt niet gezonden tot een volk van diepe reden, en van onbekende tale, tot het huis van Israël :

6 Noch tot vele volken van diepe reden, en van onbekende tale, derwelker reden gy niet zoudt kunnen gehooien : en al ware

het alzoó dat gy tot die gezonden wierdt, zy zouden u hooren.

7 Maer het huis van Israël wilt u niet hooren : want zy willen my niet hooren : want al het huis van Israël is van onschamelen voorhoofde, en hard van herte.

8 Ziet, ik heb uw aenzigt gemaakt magtiger dan hun aenzigt, en uw voorhoofd harder dan hun voorhoofd.

9 Als eenen diamant en als eenen kei heb ik uw aenzigt gegeven : vreest hen niet, noch weest vervaerd van hun aenzigt : want het is een kreitende huis.

10 En hy heeft tot my gezeid : Zoon des menschen, alle myne woorden, die ik tot u spreek, neemt aen in uw hert, en hoort ze met uwe ooren :

11 En gaet henen, en gaet binnen tot het overgevoerde volk tot de kinderen uws volks, en gy zult tot hen spreken, en hun zeggen : Dit zegt den Heer God : of zy by aventure hoorden en rustten.

12 En den geest heeft my opgenomen, en ik heb achter my gehoord eene stemme van eene groote beroerte : Gebenedyd zy de glorie des Heeren van hare plaetse.

13 En het ruischen der vleugelen van de dieren slaende den eenen tegen den anderen, en het gedruisch der raderen volgende de dieren, en het geruchte van eene groote beroerte.

14 En den geest heeft my opgeheven, en opgenomen : en ik ben weggegaen al bitter in de vervolgenheid myns geests : want des Heeren hand was met my, versterkende my.

15 En ik ben gekomen tot het overgevoerde volk, tot den hoop der nieuwe korenvruchten, tot degene die woonden by den vloed Chobar, en ik heb gezeten daer die zaten : en ik ben daer gebleven zeven dagen, treurende in het midden van hen.

16 En als de zeven dagen verleden waren, zoo is het woord des Heeren tot my geschied, zeggende :

17 Zoon des menschen, ik heb u tot eenen wachter gegeven den huize van Israël : en gy zult van mynen mond het woord hooren, en gy zult hun dat verkondigen uit my.

18 Is het by alzoó dat ik tot den ongoddelyken zegge : Gy zult de dood sterven : dat gy hem dat niet verkondigt, noch ook spreekt, dat hy zich afkeere van zynen ongoddelyken weg, en leve : zoo zal denzelven ongoddelyken in zyne boosheid sterven, maer zyn bloed zal ik van uwe hand verzoeken.

19 Maer is het dat gy den ongoddelyken verkondigt, en dat hy niet bekeerd wordt van zyne ongoddelykheid, en van zynen ongoddelyken weg : zoo zal hy voorwaer in

zyne boosheid sterven : maer gy hebt uwe ziel verlost.

20 Maer ook is het dat den regtveerdigen afgekeerd zynde van zyne regtveerdigheid, en ongerechtigheid doet : zoo zal ik een struiksel voor hem stellen, hy zal sterven, om dat gy het hem niet gewaerschouwd hebt : hy zal in zyne zonde sterven, en zyne regtveerdigheden, die hy gedaen heeft, zullen in geene gedenkenisse wezen : maer zyn bloed zal ik van uwe hand vereischen.

21 Maer is het dat gy den regtveerdigen verkondigt, dat den regtveerdigen niet zondige, en is het dat hy niet zondigt : zoo zal hy levende leven, om dat gy het hem verkondigt hebt, en gy hebt uwe ziel verlost.

22 En de hand des Heeren is op my geworden, en hy heeft tot my gezeid : Opstaende gaet uit in het veld, en daer zal ik met u spreken.

23 En ik opstaende ben uitgegaen op het veld : en ziet, de glorie des Heeren stond daer, gelyk de glorie die ik gezien heb by den vloed Chobar : en ik ben gevallen op myn aenzigt.

24 En den geest is in my gegaen, en hy heeft my gesteld op myne voeten : en hy heeft my gesproken en gezeid tot my : Gaet binnen, en besluit u in het midden uws huis.

25 En gy zoon des menschen, ziet, u zyn gegeven banden, en zy zullen u daarmede binden : en gy zult niet uitgaen uit het midden van hen.

26 En uwe tonge zal ik doen kleven aen uw gehemelte, en gy zult stom zyn, en niet als een berispende man : want het is een kreitende huis.

27 Maer als ik u zal toegesproken hebben, zoo zal ik uwen mond opendoen, en gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer God : Wie hoort, die hoore : en wie rust, die ruste : want het is een kreitende huis.

KAPITTEL IV.

EN gy, zoon des menschen, neemt u eenen gebakken steen, en gy zult dien stellen voor u, en gy zult daarop beschryven de stad Jerusalem.

2 En gy zult tegen haar ordeneren eene belegging, en gy zult bolwerken opregten, en eenen wal te hoope dragen, en gy zult tegen haar heirlegeren maken, en gy zult tegen haar de instrumenten stellen in het ronde, om de muren te breken.

3 En neemt u eene yzeren roostpanne, en gy zult die stellen tot eenen yzeren muur tusschen u, en tusschen de stad : en gy zult uw aenzigt vast stellen tegen haar, en zy zal wezen tot eene belegginge, en gy zult ze

omringen : dit is een teeken den huize van Israël.

4 En gy zult slapen op uwe slinker zyde, en gy zult de boosheden des huis van Israël stellen op dat getal der dagen, in dewelke gy daerop slapen zult, en gy zult hunne ongerechtigheid aennemen.

5 En ik heb u de jaren van hunne ongerechtigheid gegeven, in het getal der dagen dry honderd en negentig dagen : en gy zult de ongerechtigheid des huis van Israël dragen.

6 En als gy deze dingen zult volbragt hebben, zoo zult gy slapen op uwe regter zyde, ten tweede male : en gy zult aennemen de ongerechtigheid des huis van Juda veertig dagen. Eenen dag voor een jaer, eenen dag, zeg ik, voor een jaer heb ik u gegeven.

7 En gy zult uw aenzigt keeren tot de beleggung van Jerusalem, en uw arm zal uitgestrekt worden : en gy zult profeteren tegen haer.

8 Ziet, ik heb u omvangen met banden : en gy zult u niet omkeeren van de eene zyde op de andere zyde, tot dat gy volbrengt de dagen van uwe beleggung.

9 En gy neemt voor u tarwe, en gerste, en boonen, linsen, en milien zaed, en vitsen : en gy zult die werpen in eenen pot, en gy zult voor u brooden maken naer het getal der dagen, in dewelke gy slapen zult op uwe zyde : dry honderd en negentig dagen zult gy dat eten.

10 En uwe spyze die gy eten zult, zal wezen in gewigte twintig stateren des daags : van den eenen tyd tot den anderen tyd zult gy dat eten.

11 En het water zult gy by eene mate drinken, het zesde deel van eene hinmate : van den eenen tyd tot den anderen tyd zult gy dit drinken.

12 En gy zult dat eten als een gersten brood onder de asche gebakken : en met den drek, die uit den mensch gaet, zult gy dat overdekken voor hunne oogen.

13 En den Heer heeft gezeid : Alzoo zullen de kinderen van Israël hun brood eten, besmet onder de heidenen, tot dewelke ik ze uiddryven zal.

14 En ik heb gezeid : Ai! ai! ai! Heere God, ziet, myne ziel is niet besmet, en ik heb geene doode pryde van zelfs gestorven, of van de beesten verscheurd, geëten, van myne kindscheit tot nu toe, en geen onrein vleesch is in mynen mond gegaen.

15 En hy heeft tot my gezeid : Ziet, ik heb u ossen mest gegeven voor menschelijken drek : en gy zult uw brood daerin maken.

16 En hy heeft tot my gezeid : Zoon des menschen : Ziet ik zal den staf des broods breken in Jerusalem : en zy zullen het brood

eten by gewigte, en in zorgvuldigheden : en het water zullen zy by eene mate, en in be-naeuwdheden drinken :

17 Opdat, wanneer het brood en het water falgeren zal, een iegelyk valle tegen zynen broeder : en dat zy verdwynen in hunne boosheden.

KAPITTEL V.

EN gy zoon des menschen, neemt u een scherp zweerd, hair scherende : en zult dat doen gaen over uw hoofd en over uwen baerd : en gy zult tot u nemen eene weegschale, en gy zult ze deelen.

2 Het derde deel zult gy met den vure verbranden in het midden der stad, naer het volbrengen van de dagen der beleggung : en gy zult het derde deel tot u nemen, en gy zult dat met den zweerde in stukken houwen rondom de stad : maer het andere derde deel zult gy in den wind verstrooijen, en ik zal het zweerd daerna bloot maken.

3 En gy zult daer af nemen een klein getal : en gy zult die binden in het uiterste van uwen mantel.

4 En van die zult gy wederom nemen, en gy zult ze werpen in het midden des vuers, en gy zult ze met den vure verbranden : en daeruit zal een vuer komen in het geheel huis van Israël.

5 Dit zegt den Heer God : Dit is Jerusalem, in het midden der heidenen heb ik ze gesteld, en rondom haer de landen.

6 En zy heeft myne oordeelen versmaed, dat zy nog ongoddelyker zyn zoude dan de heidenen : en myne geboden heeft zy versmaed meer dan de landen die rondom haer zyn : want zy hebben myne oordeelen verworpen, en in myne geboden hebben zy niet gewandeld.

7 Daerom dit zegt den Heer God : Want gy de heidenen te boven gegaen hebt, die rondom u zyn, en want gy in myne geboden niet gewandeld hebt, en myne regten niet gedaen hebt, en naer de oordeelen der heidenen, die rondom u zyn, niet gedaen hebt :

8 Daerom dit zegt den Heer God : Ziet ik tot u, en ik zal zelve oordeelen doen in het midden van u in de oogen der heidenen.

9 En ik zal in u doen dat ik niet gedaen heb, en derwelker gelyken ik voortaan niet meer doen zal, om alle uwe afgrysselykheden.

10 Daerom zullen de vaderen hunne kinderen eten in het midden van u, en de kinderen zullen hunne vaderen eten : en ik zal in u oordeelen doen, en ik zal alle uwe belevingen in den wind wannen in alle winden.

44 Daerom ik leef, zegt den Heer God : Alleen om dat gy myne heiligheid geschon- den hebt, in alle uwe ergernissen, en in alle uwe afgrysselykheden : zoo zal ik ook heel in stukken breken, en myne oog zal niet sparen, en ik zal niet ontfermen.

42 Het derde deel van u zal van de pestilentie sterven, en het zal van den honger verteerd worden in het midden van u : en het derde deel van u zal met den zweerde vallen rondom u : maer uw derde deel zal ik in alle winden verstrooijen, en ik zal het zweerd uit de scheede trekken na hen.

43 En ik zal mynen razenden toorn volbrengen, en ik zal myne verbolgenheid doen rusten in hen, en ik zal vertroost worden : en zy zullen weten dat ik den Heer dit gesproken heb in mynen yver, als ik myne verbolgenheid zal volbragt hebben in hen.

44 En ik zal u geven tot eene woestyne en eene versmaedheid den heidenen die rondom u zyn, voor het aenschyn van alle de gene die daer voorbygaen.

45 En gy zult wezen eene versmaedheid, en blasphemie, een exempel, en eene verwondering onder de heidenen die rondom u zyn, als ik in u zal gedaen hebben de oordeelen, in myne razende gramschap en verbolgenheid, en in de berispingen des toorns.

46 Ik den Heer heb het gesproken : Als ik de allerkwaedste pylen des hongers in hen zal geschoten hebben : dewelke zullen doodelyk zyn, en die ik schieten zal om u te verderven : en ik zal den honger op u vergaderen, en in u vernielen den staf des broods.

47 En ik zal onder u zenden den honger, en de allerkwaedste beesten tot vernielinge van den laetsten man : en de pestilentie en het bloed zullen door u gaen, en ik zal het zweerd op u brengen. Ik den Heer heb het gesproken.

KAPITTEL VI.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, stelt uw aenzigt tegen de bergen van Israël, en gy zult tot hen profeteren,

3 En zeggen : Gy bergen van Israël, hoort des Heeren Gods woord : Dit zegt den Heer God den bergen, en den heuvelen, den steenrotsen, en den valleijen : Ziet ik zal op u het zweerd brengen, en ik zal uwe hoogten heel verderven,

4 En uwe autaren afbreken, en uwe afgodenbeelden zullen gebroken worden : en ik zal uwe gedooden nederwerpen voor uwe afgoden.

5 En ik zal de doode lichamen der kinderen van Israël geven voor het aenzigt van

uwe afgodenbeelden : en ik zal uwe gebeenten verstrooijen rondom uwe autaren,

6 In alle uwe wooningen. De steden zullen verwoest wezen, en de hoogten zullen afgebroken en verstrooid worden : en uwe autaren zullen vergaen, en gebroken worden : en uwe afgoden zullen ophouden, en uwer afgoden tempelen zullen vernield worden, en uwe werken zullen te niet gebragt worden.

7 En den verslagen zal vallen in het midden van u : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

8 En ik zal ze onder u laten, die het zweerd ontvloden zullen wezen onder de heidenen, als ik u in de landen verstrooid zal hebben.

9 En uwe verlost en zullen myns gedenken onder de heidenen, tot dewelke zy gevangen zyn geleid : want ik heb heel in stukken gewreven hun hert dat onkuisheid bedryvende is, en weggaende van my : en hunne oogen onkuisheid doende na hunne afgoden : en zy zullen zich zelve mishagen van de kwade dingen die zy gedaen hadden in alle hunne afgrysselykheden.

10 En zy zullen weten dat ik den Heer niet te vergeefs gesproken heb, dat ik hun dit kwaed doen zoude.

11 Dit zegt den Heer God : Slaet uwe hand, en stoet uwen voet, en zegt : Wee over alle de afgrysselykheden der kwaden des huis van Israël : want zy zullen door het zweerd, en door den honger en door de pestilentie vallen.

12 Die verre is zal van de pestilentie sterven : maer die naby is zal met den zweerde vallen : en die achtergelaten en belegen zal wezen, zal van honger sterven : en ik zal myne verbolgenheid in hen volbrengen.

13 En gy zult weten dat ik den Heer ben, als uwe gedooden zullen wezen in het midden van uwe afgoden rondom van uwe autaren, op alle de hooge heuvelen, en op alle de opperste toppen der bergen, en onder alle looverachtige boomen, en onder alle eike dik van bladeren, de plaetse daer zy welriekende wierook ontstoken hebben alle hunnen afgoden.

14 En ik zal myne hand over hen uitsteken : en ik zal het land verwoest maken, en verlaten van de woestyne Deblatha in alle hunne woonsteden : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

KAPITTEL VII.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 En gy zoon des menschen, dit zegt den Heer den God van Israëls land : Het einde komt, het einde komt op de vier hoeken van aerdryk.

3 Nu is het einde op u, en ik zal myne razende gramschap in u zenden : en ik zal u oordeelen naer uwe wegen : en ik zal tegen u stellen alle uwe afgryselykheden.

4 En myne oog zal over u niet sparen, en ik zal niet ontfermen : maer uwe wegen zal ik op u leggen, en uwe afgryselykheden zullen in het midden van u wezen : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

5 Dit zegt den Heer God : Eene pyninge, ziet daer komt eene pyninge

6 Het einde komt, het einde komt, het is tegen u wakker geworden : ziet het komt.

7 De vernielinge komt over u, die op de aerde woont : den tyd komt, den dag der doodinge is naby, en niet van de glorie der bergen.

8 Nu zal ik terstond myne gramschap uitstorten op u, en ik zal myne razende gramschap in u volbrengen : en ik zal u oordeelen naer uwe wegen, en ik zal u opleggen alle uwe groote misdaden :

9 En myne oog zal niet sparen, noch ik zal ontfermen, maer uwe wegen zal ik u opleggen, en uwe afgryselykheden zullen in het midden van u wezen : en gy zult weten dat ik den slaenden Heer ben.

10 Ziet den dag, ziet hy komt : de vernielinge is uitgegaen, de roede is gebloeid, de hooveerdy is gegroeid :

11 De boosheid is opgestaen in de roede der ongoddelykheid : niet uit hen, en niet uit den volke, noch uit hun geluid : en daer zal geene rust in hen zyn.

12 Den tyd is gekomen, den dag is naby gekomen : wie koopt, die zy niet blyde : en wie verkoopt, die zy niet droevig : want de gramschap komt over al zyn volk.

13 Want die verkoopt, zal tot hetgene dat hy verkocht heeft, niet wederkeeren, en alnog is in de levenden hun leven : want het visioen zal tot alle hunne menigte niet wederkeeren : en den man zal in de boosheid zyns levens niet gesterkt worden.

14 Slaet de trompette, laet ze alle bereid worden, en daer is niemand die ten stryde ga : want myne gramschap is over al zyn volk.

15 Het zweerd buiten : en de pestilentie, en den honger binnen : die in het veld is, zal met den zweerde sterven : en die in de steden zyn, zullen van de pestilentie en van den honger verslonden worden.

16 En zy zullen behouden worden die van hen vlieden zullen : en zullen op de bergen zyn als de duiven der valleijen allegader vervaerd, een iegelyk in zyne boosheid.

17 Alle handen zullen onmagtig worden, en alle knieën zullen van wateren vloeijen.

18 En zy zullen zich met hairen kleederen omgorden, en de vreeze zal ze overdekken,

en in alle aenzigten zal beschaemdheid wezen, en in alle hunne hoofden kaelheid.

19 Hun zilver zal buiten geworpen worden, en hun goud zal tot eenen mesthoop zyn. Hun zilver en hun goud zal hen niet mogen verlossen in den dag van des Heeren razende gramschap. Zy zullen hunne ziele niet verzaden, en hunne buiken zullen niet vervuld worden : want het is hun tot een struiksel van hunne boosheid geworden.

20 En het sieraed van hunne halsbanden hebben zy ter hooveerdy gesteld, en de beelden van hunne afgryselykheden, en de afgodenbeelden hebben zy daer af gemaekt : daarom heb ik hun dit gegeven tot eene onreinigheit :

21 En ik zal dat geven in der vreemden hand om te rooven, en den ongoddelyken des lands tot eenen roof, en zy zullen dat besmetten.

22 En ik zal myn aenzigt van hen keeren, en zy zullen myne verborgenheid schenden : en de bespieders zullen daerin gaen, en zy zullen het besmetten.

23 Maekt eene besluitinge : want het aerryk is vol van het oordeel des bloeds, en de stad is vol boosheid.

24 En ik zal de allerkwadsten van de heidenen aanbrengen, en die zullen hunne huizen bezitten : en ik zal doen rusten de hooveerdy der magtigen, en zy zullen hunne heilige plaetsen bezitten.

25 Als de benaewdheid overkomt, zoo zullen zy vrede verzoeken, en daer zal geen zyn.

26 Daer zal verbaesdheid op verbaesdheid komen, en het eene gehoor op het andere gehoor : en zy zullen een visioen vragen van den profeet, en de wet zal vergaen van den priester, en den raed van de ouderen.

27 Den koning zal weenen, en den prins zal met droefheid gekleed worden, en de handen van het volk der aerde zullen heel ontsteld worden. Naer hunne wegen zal ik hun doen, en naer hunne oordeelen : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

KAPITTEL VIII.

EN het is geschied in het zesde jaer, in de zesde maend, in den vyften dag der maend : dat ik zat in myn huis, en de ouders van Juda zaten voor my, en daer viel des Heeren Gods hand op my.

2 En ik heb gezien, en ziet eene gelykenisse als een aenzien des vuers : van de gedaente zyner lendenen, en beneden was het vuur : en van zyne lendenen en opwaerts was het als eene gedaente des klaerschyngsels, en als de gedaente van tyn blinkende metael.

3 En eene uitgezondene gelykenisse van eene hand heeft my gegrepen met de hair-
vlechte myns hoofds : en den geest heeft
my opgeheven tusschen de aerde en den he-
mel : en hy heeft my gebragt in Jerusalem
door Gods visioen by de binnenste deure,
die ten noordwaert zag, daer den afgod der
jaloerschheid gesteld was, om den toorn te
verwekken.

4 En ziet, de glorie des Heeren van Israël
was daer, naer het visioen dat ik gezien
had op het veld.

5 En hy heeft tot my gezeid : Zoon des
mensen, heft uwe oogen op tot den weg
van het noorden. En ik heb myne oogen
opgeheven tot den weg van het noorden :
en ziet van het noorden van de poorte des
autaers was den afgod der jaloerschheid in
den ingang.

6 En hy heeft tot my gezeid : Zoon des
mensen, meent gy ook dat gy ziet wat
deze doen, die groote afgrysselykheden, die
het huis van Israël hier doet, dat ik verre
gaen zoude van myne heilige plaetse? en
omgekeerd zynde zult gy nog meerdere
afgrysselykheden zien.

7 En hy heeft my binnen geleid tot de deur
des voorhofs : en ik heb gezien, en ziet,
daer was een gat in den wand.

8 En hy heeft tot my gezeid : Zoon des
mensen, doorgraef den wand. En als ik
den wand doorgraven had, zoo is daer eene
deur gezien.

9 En hy heeft tot my gezeid : Gaet binnen,
en beziet de allerkwaadste afgrysselykhe-
den, die deze hier doen.

10 En binnengekomen zynde heb ik ge-
zien, en ziet allerhande gelykenisse van
kruipende dieren, en de afgrysselykheid
der beesten, en alle de afgoden des huis
van Israël waren geschilderd op den wand
rondom overal.

11 En zeventig mannen van de ouders des
huis van Israël, en Jezonias, Saphans zoon,
stond in het midden van hen, dergene die
daer stonden voor de schilderyen : en een
iegelyk had een wierookvat in zyne hand :
en een domp des nevels ging op van den
wierook.

12 En hy heeft tot my gezeid : Voorwaer,
zoon des mensen, gy ziet wat de ouders
des huis van Israël doen in de duisternis-
sen, een iegelyk in het heimelyk zyner
slaapkamer : want zy zeggen : Den Heer
ziet ons niet, den Heer heeft het land verla-
ten.

13 En hy heeft tot my gezeid : Nog omge-
keerd zynde zult gy meerdere afgrysselyk-
heden zien, die deze doen.

14 En hy heeft my binnen geleid door de
deure van des Heeren huis, die noordwaerts

zag : en daer zaten de vrouwen beschrijvende
Adonis.

15 En hy heeft tot my gezeid : Voorwaer,
gy zoon des mensen, hebt het gezien :
maer omgekeerd zynde zult gy afgrysselyk-
heden zien nog meerder dan deze.

16 En hy heeft my binnengeleid in het
voorhof van des Heeren huis binnen : en
ziet in de deure van des Heeren tempel,
tusschen het portael en den altaer, waren
als vyf-en-twintig mannen hebbende de rug-
gen tegen des Heeren tempel, en hunne
aenzigten ten oosten : en zy aenbaden tegen
den opgang der zonne.

17 En hy heeft tot my gezeid : Voorwaer,
gy zoon des mensen, hebt het gezien :
is dat den huize van Juda ligt, dat zy deze
afgrysselykheden doen zouden, die zy hier
gedaen hebben? dat zy de aerde met boos-
heid vervullende omgekeerd zyn om my te
kreiten? en ziet zy brengen eenen tak tot
hunnen neus.

18 Daerom zal ik het ook doen in de
razende gramschap : myne ooge zal niet
sparen, noch ik zal ontfermen : en als zy
roepen tot myne ooren met luider stemme,
zoo zal ik ze niet verhooren.

KAPITTEL IX.

EN hy heeft geroepen in myne ooren met
luider stemme, zeggende : De bezoek-
kingen der stad zyn naby gekomen, en een
iegelyk heeft zyn instrument der doodinge
in zyne hand.

2 En ziet, daer kwamen zes mannen van
den weg der overste poorte, die noord-
waerts ziet : een iegelyk had een doodelyk
wapen in zyne hand : ook was er in het
midden van hen een man met lynwaed
gekleed, en eens schryvers inktpot was aen
zyne lendenen : en zy zyn binnengegaen,
en hebben gestaen nevens den metalen
altaer :

3 En de glorie des Heeren van Israël is
opgenomen van den cherub, die op hem
was aen den dorpel des huis : en hy heeft
den man geroepen, die met lynwaden klee-
deren gekleed was, en had eens schryvers
inktpot aen zyne lendenen.

4 En den Heer heeft tot hem gezeid : Gaet voort
door het midden der stad, in het midden
van Jerusalem : en teekent een teeken op
de voorhoofden der mannen die zuchten en
rouwig zyn over alle de afgrysselykheden,
die in het midden van haer geschieden.

5 En hy heeft de anderen gezeid dat ik het
hoorde : Gaet voort door de stad hem vol-
gende, en slaet : en laet uwe oog niet
sparen, noch hebt barmhertigheid.

6 Den ouden man, den jongeling, en de
maegd, de kleine kinderkes, en de vrouwen,

slaet dood tot den laetsten mensch toe : maer alle degene op dewelke gy een teeken ziet, slaet niet dood, en begint van myne heilige plaets. Hierom hebben zy begonnen van de ouderen, die voor des huis aenzigt waren.

7 En hy heeft tot hen gezeid : Besmet het huis, en vult de voorhoven met de verslagenen : gaet uit. En zy zyn uitgegaen, en zy sloegen degene die in de stad waren.

8 En als den slag voldaan was, zoo ben ik overgebleven : en ik ben op myn aenzigt gevallen, en al roepende zeg ik : Wee, wee, wee, Heere God : zult gy dan verderven alle de bevelingen van Israël, uitstortende uwe razende gramschap op Jerusalem ?

9 En hy heeft tot my gezeid : De boosheid des huis van Israël, en Juda, is bovenmaten zeer groot, en de aerde is vervuld met bloed, en de stad is vol geworden van afkeeringe : want zy hebben gezeid : Den Heer heeft het land verlaten : en den Heer ziet niet.

10 Daerom zal myne oog niet sparen, noch ik zal ontfermen : ik zal hunnen weg op hunne hoofden keeren.

11 En ziet, den man die met lynwaed gekleed was, die den inktpot had op zynen rugge, heeft een woord gesproken, zeggende : Ik heb gedaen alzoo gy my geboden haddt.

KAPITTEL X.

EN ik heb gezien, en ziet, in het firmament dat er was op het hoofd van de cherubims, als eenen saffiersteen, als de gedaente van de gelykenisse eens troons, is daarboven gezien geweest.

2 En hy heeft gezeid tot den man die met lynwaed gekleed was, en zeide : Gaet binnen in het midden van de wielen, die onder de cherubims zyn, en vult uwe hand met de kolen des vuers, die tusschen de cherubims zyn, en stort die uit op de stad. En hy is daerin gegaen voor myn aenschouwen :

3 En de cherubims stonden aen de register zyde des huis als den man daerin ging, en eene wolk heeft het binnenste voorhof vervuld.

4 En de glorie des Heeren is opgeheven boven den cherub aen den dorpel des huis : en het is vervuld geweest met de wolke, en het voorhof is vervuld geweest met de klaerheid van des Heeren glorie.

5 En het geluid van de vleugelen der cherubims, werd gehoord tot het buitenste voorhof, gelyk de stemme Gods almachtig sprekende.

6 En als hy geboden had den man die met lynwaed gekleed was, zeggende : Neemt vuur uit het midden der wielen, die tus-

schen de cherubims zyn : zoo is hy daerin gegaen, en heeft gestaen by het wiel.

7 En een cherub heeft zyne hand uitgestoken uit het midden der cherubims, tot den vure dat er was tusschen de cherubims : en hy heeft het genomen, en heeft het in de hand gegeven desgenen die met linnen kleederen gekleed was : denwelken dat nemende is uitgegaen.

8 En in de cherubims openbaerde de gelykenisse van eene 's menschen hand onder hunne vleugelen.

9 En ik heb gezien, en daer waren vier wielen by de cherubims : het eene wiel was by den eenen cherub, en het andere wiel by den anderen cherub : en de gedaente der wielen was als het gezigt van den chrizolitussteen.

10 En het aenzien van die was eene gelykenisse van de vier : als of er een wiel ware in het midden van een ander wiel.

11 En als zy wandelden, zoo gingen zy aen vier zyden : en zy keerden niet wederom als zy wandelden, maer tot de plaetse waertoe het wykte om te gaen die het eerste was, derwaerts volgden ook de anderen, en zy keerden niet wederom.

12 En alle hunne lichamen, en halzen, en handen, en vleugelen, en omringen waren vol oog, in het ronde der vier wielen.

13 En deze wielen heeft hy genoemd omrollende, daer ik het hoorde.

14 Maer het eene had vier aenzigten : het eene aenzigt was een cherub aenzigt : en het tweede aenzigt was een 's menschen aenzigt : en in het derde was eens leeuwen aenzigt : en in het vierde eens arends aenzigt.

15 En de cherubims zyn opgeheven : het is hetzelfde dier, dat ik gezien had by den vloed Chobar.

16 En als de cherubims wandelden, zoo gingen de wielen ook te zamen nevens die : en als de cherubims hunne vleugelen ophieven, dat zy van de aerde zouden opgeheven worden, zoo rustten de raderen niet, maer zy waren daer ook nevens.

17 Als die stonden, zoo stonden zy : en met de verhevenen werden zy verheven : want den geest des levens was in die.

18 En de glorie des Heeren is uitgegaen van den dorpel des tempels : en heeft gestaen op de cherubims.

19 En de cherubims hunne vleugelen opheffende zyn verheven geweest van de aerde voor my : en als die uitgingen, zoo zyn de wielen ook nagevolgd : en het heeft gestaen in den ingang van de poorte van des Heeren huis die oostwaerts was : en de glorie des Gods van Israël was daer over hen.

20 Dit is hetzelfde dier, dat ik gezien heb onder den God van Israël by den vloed Chobar : en ik heb verstaen dat het cherubims waren.

21 Vier aenzigten had het eene, en vier vleugelen het eene : en de gelykenisse van eene 's menschen hand was onder hunne vleugelen.

22 En de gelykenisse van hunne aenzigten was als dezelve aenzigten die ik gezien had by den vloed Chobar, en de gedaente en het gedruisch eens iegelyks, was voorwaerts gaen.

KAPITTEL XI.

EN den geest heeft my opgeheven, en heeft my ingebracht tot de oostersche poorte van des Heeren huis, die tegen den zonnen opgang ziet : en ziet, in den ingang der poorte waren vyf-en-twintig mannen : en ik heb gezien in het midden van hen Jezonias Azurs zoon, en Pheltias Banaïas zoon, de prinsen des volks.

2 En hy heeft tot my gezegd : Zoon des menschen, dit zyn de mannen die boosheid denken, en trakteren eenen allerkwaedsten raed in deze stad,

3 Zeggende : Zyn de huizen niet hier voortyds getimmerd ? dit is den metalen pot, en wy zyn het vleesch.

4 Daerom profeteert van hen, profeteert, gy zoon des menschen.

5 En den geest des Heeren is in my gevallen, en heeft tot my gezegd : Spreekt : Dit zegt den Heer : Alzoo hebt gy gesproken, gy huis van Israël, en ik ken de gedachten van uwe herten.

6 Gy hebt er zeer veel gedood in deze stad, en gy hebt hare wegen met verslagenen vervuld.

7 Daerom dit zegt den Heer God : Uwe verslagenen, die gy in het midden van haer gesteld hebt, die zyn het vleesch, en dit is den metalen pot : en ik zal u leiden uit het midden van haer.

8 Gy hebt het zweerd gevreesd, en ik zal het zweerd over u brengen, zegt den Heer God.

9 En ik zal u uitdrijven uit het midden van haer, en ik zal u leveren in der vyanden hand, en ik zal u in oordeelen doen.

10 Met den zweerde zult gy vallen : in de palen van Israël zal ik u oordeelen, en gy zult weten dat ik den Heer ben.

11 Deze zal u niet wezen tot eenen metalen pot, en gy zult in het midden van haer niet wezen tot vleesch : in de palen van Israël zal ik u oordeelen.

12 En gy zult weten dat ik den Heer ben : want gy hebt in myne geboden niet gewandeld, en myne oordeelen hebt gy niet gedaan, maer naer de regten der heidenen,

die rondom u zyn, hebt gy gedaan.

13 En het is geschied toen ik profeteerde, dat Pheltias Banaïas zoon gestorven is : en ik ben op myn aenzigt gevallen roepende met luider stemme, en ik heb gezegd : Wee, wee, wee, Heere God : maekt gy eene vol-eindinge der blevelingen van Israël ?

14 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

15 Zoon des menschen, uwe broeders, uwe broeders, uwe naeste mannen, en al het huis van Israël, alle denwelken de bewoners van Jerusalem gezegd hebben : Gaet verre van den Heere, het land is ons gegeven tot eene bezittinge.

16 Daerom dit zegt den Heer God : Om dat ik ze verre gedaan heb onder de heidenen, en want ik ze verstrooid heb in de landen : zoo zal ik hun wezen tot eene kleine heiligmakinge in de landen, tot dewelke zy gekomen zyn.

17 Daerom spreekt : Dit zegt den Heer God : Ik zal u vergaderen van de volken, en verzamelen van de landen, in dewelke gy verstrooid zyt, en ik zal u geven de aerde van Israël.

18 En zy zullen daerin gaen, en zy zullen alle de ergernissen, en alle de afgryslykheden wegnemen van haer.

19 En ik zal hun een hert geven, en eenen nieuwen geest zal ik in hun binnenste geven : en ik zal het steenen hert van hun vleesch wegnemen, en ik zal hun een vleeschachtig hert geven :

20 Opdat zy in myne geboden wandelen, en myne oordeelen bewaren, en die doen : en dat zy my zyn mogen tot een volk, en ik hun tot eenen God zy.

21 Derwelker herte wandelt naer de verergnissen en naer hunne afgryslykheden, dezer weg zal ik op hun hoofd stellen, zegt den Heer God.

22 En de cherubims hebben hunne vleugelen opgeheven, en de wielen met hen : en de glorie van Israëls God was boven die.

23 En de glorie des Heeren is opgeklommen van het midden der stad, en heeft gestaen op den berg die aen de oostzyde der stad is.

24 En den geest heeft my opgeheven, en gebragt in het land van Chaldeen tot in het overgevoerde volk, in een visioen in Gods geest : en het visioen dat ik gezien had is van my weggenomen.

25 En ik heb tot het overgevoerde volk gesproken alle des Heeren woorden, die hy my getoond had.

KAPITTEL XII.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, gy woont in het midden van het kreitende huis : die oogen hebben om te zien, en niet zien : en ooren om te hooren, en hooren niet : want het is een kreitende huis.

3 Daerom, gy zoon des menschen, maekt voor u gereedschappen des overvoeringe, en gy zult wegtrekken in den dag voor hen : en gy zult verhuizen van uwe plaats tot eene andere plaats, voor hun aenschouwen, of zy by aventure aanzagen : want het is een kreitende huis.

4 En gy zult uwen huisraed buiten uitdragen, als den huisraed van eenen die vertrekt in den dag voor hun aenschouwen : maer gy zult des avonds uitgaan voor hen, gelyk een die verhuist uitgaet.

5 Voor hunne oogen doorbreekt u den wand : en gy zult daerdoor gaen.

6 In hun aenschouwen zult gy op de schouderen gedragen worden, in de donkerheid zult gy uitgedragen worden : gy zult uwaenzigt bedekken, en gy zult de aerde niet zien : want ik heb u tot een wonderlyk teeken gegeven den huize van Israël.

7 Hierom heb ik gedaen alzoo hy my geboden had : ik heb myne gereedschappen uitgebragt als de gereedschappen van eenen die vertrekt by dage : en des avonds heb ik voor my den wand doorbroken met de hand : en in de duisterheid ben ik uitgegaan, en op de schouderen gedragen voor hun aenschouwen.

8 En des Heeren woord is tot my geschied des morgens, zeggende :

9 Zoon des menschen, heeft het huis van Israël, het kreitende huis niet gezeid : Wat maekt gy?

10 Zegt tot hen : Dit zegt den Heer God : Op den vorst die in Jerusalem is, is dezen last, en op al het huis van Israël, dat in het midden van hen is.

11 Zegt : Ik ben uw voorteeiken : alzoo ik gedaen heb, zoo zal hun geschieden, zy zullen ter vervoeringe en gevangenis se gaen.

12 En den prins, die in het midden van hen is, zal op de schouderen gedragen worden, in de duisterheid zal hy uitgaan : zy zullen den wand doorgraven om hem uit te leiden : zyn aenzigt zal bedekt worden, dat hy de aerde met de ooge niet zie.

13 En ik zal myn net over hen uitspreijen, en hy zal gevangen worden in myn net : en ik zal hem brengen in Babylonien in der Chaldeen land : en dat zal hy niet zien, en daer zal hy sterven.

14 En alle die omtrent hem zyn, zyne hulpe, en alle zyne heiren zal ik verstrooijen in alle winden : en het zweerd zal ik achter hen uit de scheede trekken.

15 En zy zullen weten dat ik den Heer ben, als ik die zal verstrooid hebben onder de heidenen, en dat ik ze zal alom gezaeid hebben in de landen.

16 En ik zal er van hen een luttel mannen achterlaten van het zweerd, en van den honger, en van de pestilentie : opdat zy alle hunne groote misdaden vertellen mogen onder de heidenen, tot dewelke zy ingaen zullen : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

17 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

18 Zoon des menschen, eet uw brood in uwe verstoortheid : en uw water drinkt met haestigheid en treuringe.

19 En gy zult zeggen tot den volke des lands : Dit zegt den Heer God tot hen die in Jerusalem woonen in het land van Israël : Hun brood zullen zy met zorgvuldigheid eten, en hun water zullen zy in de verlatenheid drinken : opdat het land verlaten worde van zyne menigte, om de boosheid van alle degene die daerin woonen.

20 En de steden, die nu bewoond worden, zullen verwoest wezen, en het land verlaten : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

21 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

22 Zoon des menschen, wat gemeen zeggen is dit u in het land van Israël? dergene die zeggen : De dagen zullen nog lang uitgesteld worden, en alle visioen zal vergaen.

23 Daerom zegt tot hen : Dit zegt den Heer God : Ik zal dit gemeene woord doen rusten, noch men zal het voortaan meer gemeenlyk zeggen in Israël : en spreekt tot hen, dat de dagen aengekomen zyn, en het woord van alle visioen.

24 Want alle visioen zal voortaan niet meer ydel zyn, noch de profetie twyfelachtig in het midden der kinderen van Israël.

25 Want ik den Heer zal spreken : en zoo wat woord dat ik spreken zal, dat zal geschieden, en het zal niet meer lang uitgesteld worden, maer in uwe dagen, gy kreitende huis, zal ik een woord spreken, en ik zal dat doen, zegt den Heer God.

26 En het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

27 Zoon des menschen, ziet het huis van Israël dergene die zeggen : Het visioen dat dezen ziet, is tot veel dagen : en tot langen tyd profeteert dezen.

28 Daerom zegt tot hen : Dit zegt den Heer God : Al myn woord zal voortaan niet meer lang vertrekken : het woord dat ik gesproken zal hebben, dat zal volbragt worden, zegt den Heer.

KAPITTEL XIII.

EN het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, profeteert tot de profeten van Israël, die profeteren : en gy zult hun zeggen die uit hun eigen hert profeteren : Hooft des Heeren woord :

3 Dit zegt den Heer God : Wee den dwazen profeten, die hunnen geest volgen, en niets zien.

4 Als vossen in de woestynen, zoo waren uwe profeten, Israël :

5 Gy zyt niet tegen opgeklommen, noch gy hebt eenen muur gesteld voor het huis van Israël, dat gy in den stryd staen zoudt in den dag des Heeren.

6 Zy zien ydele dingen, en zy profeteren logenen, zeggende : Den Heer zegt : daer den Heer hen niet gezonden heeft : en zy zyn gestadig gebleven het woord te vestigen.

7 Hebt gy niet een ydel visioen gezien, en eene logenachtige profetie gesproken ? en gy zegt, den Heer zegt : daer ik niet gesproken heb.

8 Daerom dit zegt den Heer God : Om dat gy ydele dingen gesproken hebt, en logenen gezien : daerom ziet ik kom tot u, zegt den Heer God :

9 En myne hand zal zyn op de profeten, die ydele dingen zien, en logenen profeteren : in myns volks raad zullen zy niet wezen, en in het geschrift des huis van Israël zullen zy niet geschreven worden, noch zy zullen in het land van Israël komen : en gy zult weten dat ik den Heere God ben :

10 Om dat zy myn volk bedrogen hebben, zeggende : Vrede, en het is geen vrede : en hy heeft den wand opgeregt, en zy beplakten dien met leem zonder kaf.

11 Zegt tot hen, die zonder beslag plakken, dat den wand vallen zal : want daer zal een overvloedenden regen wezen, en ik zal overgroote steenen geven van boven daerop vallende, en den verstrooienden stormwind.

12 Want voorwaer ziet den wand is gevallen : en zal u niet gezeid worden : Waer is de plakkerij, die gy geplakt hebt ?

13 Daerom dit zegt den Heer God : En ik zal doen uitbersten den geest der tempeesten in myne verbolgenheid, en een overvloeijenden plasregen zal in myne razende gramschap wezen : en groote steenen in mynen toorn ter vernielinge.

14 En ik zal den wand breken, denwelken gy geplakt hebt zonder beslag : en ik zal dien der aerde effen gelyk maken : en zyn fondament zal ontdekt worden : en hy zal vallen, en hy zal vernield worden in het

midden van haer : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

15 En ik zal myne verbolgenheid volbrengen in den wand, en in degene die hem plakken zonder beslag, en ik zal tot u zeggen : Den wand is niet, en zy zyn niet die dien plakken.

16 De profeten van Israël, die tot Jerusalem profeteren, en haer zien het visioen des vredes : en het is geen vrede, zegt den Heer God.

17 En gy zoon des menschen, stelt uw aenzigt tegen de dochteren uws volks, die uit hun hert profeteren : en profeteert over die,

18 En zegt : Dit zegt den Heer God : Wee dergene die kussens te zamen naeijen, onder alle ellebogen der hand : en oorkussens maken onder de hoofden van allen ouderdom om zielen te vangen : en als zy de zielen myns volks vingen, zoo maekten zy hunne zielen levende.

19 En zy ontheilgden my tot mynen volke, om eene handvol gerste, en een stuk broods, om dat zy dooden zouden de zielen die niet sterven, en levende maken de zielen die niet leven, ligende mynen volke dat de logenen geloof.

20 Daerom dit zegt den Heer God : Ziet, ik tot uwe kussens, met dewelke gy de vliegende zielen vangt : en ik zal die verscheuren van uwe armen : en ik zal de zielen vry laten, die gy vangt, de zielen om te vliegen.

21 En ik zal uwe oorkussens verscheuren, en ik zal myn volk verlossen uit uwe hand, noch zy zullen voorts meer in uwe handen wezen om te rooven : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

22 Om dat gy het hert des regtveerdigen hebt doen treuren valschelyk, denwelken ik niet bedroefd heb : en hebt de handen van den ongoddelyken versterkt, dat hy niet wederkeeren zoude van zynen kwaden wege, en leven.

23 Daerom zult gy geene ydele dingen zien, en gy zult voorts geene profetien meer profeteren, en ik zal myn volk verlossen uit uwe hand : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

KAPITTEL XIV.

EN tot my zyn gekomen de mannen der ouderen van Israël, en zy hebben voor my gezeten.

2 En het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

3 Zoon des menschen, deze mannen hebben hunne onzuiverheden gesteld in hunne herten, en de ergernisse van hunne boosheid hebben zy gesteld tegen hun aenzigt :

zal ik gevraagd zynde, hun antwoorden?

4 Daerom spreekt hun, en gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer God : Den mensch, den mensch van Israëls huize, die zyne onreinigheden gesteld heeft in zyn hert, en die de ergernisse van zyne boosheid gesteld heeft tegen zyn aenzigt, en komt tot den profeet vragende my door hem : ik den Heer zal hem antwoorden naer de menigte zyner onzuiverheden :

5 Opdat het huis van Israël gevangen worde met hun hert, waarmede zy van my gescheiden zyn in alle hunne afgoden.

6 Daerom zegt tot den huize van Israël : Dit zegt den Heer God : Keert wederom, en gaet weg van uwe afgoden, en van alle uwe besmettingen keert uwe aenzigten af :

7 Want den mensch, den mensch van Israëls huis, en van de bekeerde heidenen, zoo wie een aenkomeling is in Israël, is het dat hy van my vervreemd wordt, en dat hy zyne afgoden stelt in zyn hert, en dat hy de ergernisse zyner boosheid stelt tegen zyn aenzigt, en dat hy komt tot eenen profeet, om my te vragen door hem : ik den Heer zal hem antwoorden door my.

8 En ik zal myn aenzigt stellen op dien mensch, en ik zal hem maken tot een exempel en tot een gemeen zegwoord, en ik zal hem vernielen uit het midden myns volks : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

9 En als den profeet gedooft heeft, en een woord gesproken heeft : ik den Heer heb dien profeet bedrogen : en ik zal myne hand op hem uitsteken, en hem te niet doen van mynen volke Israël.

10 En zy zullen hunne boosheid dragen : naer de boosheid des vragers, zoo zal de boosheid van den profeet wezen :

11 Opdat het huis van Israël van my niet meer dole, noch besmet worde in alle hunne overtredingen : maer dat zy my wezen mogen tot een volk, en dat ik hun zyn zoude tot eenen God, zegt den Heer der heirscharen.

12 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

13 Zoon des mensen, als een land my zondigt, alzoo dat het overtredende overtreedt, zoo zal ik myne hand daarop uitreiken, en ik zal de roede zyns broods vernielen : en ik zal daerin zenden den honger, en ik zal daarvan dooden den mensch en het behulpig vee.

14 En is het dat deze dry mannen in het midden van hen zyn, Noë, Daniel, en Job : deze zullen door hunne regtveerdigheid hunne zielen verlossen, zegt den Heer der heirscharen.

15 Is het dat ik de kwaedste beesten bringe op het land, dat ik het verderven

zoude ; en dat het onwandelbaer geworden zy, om dat er niemand door gaet om der beesten wille :

16 Is het dat deze dry mannen daerin zyn, zoo waerachtiglyk als ik leve, zegt den Heer God, zy zullen noch zonen noch dochteren verlossen : maer zy zullen alleen verlost worden, maer het land zal verwoest worden.

17 Of is het dat ik het zweerd op dat land bringe, en dat ik den zweerde zegge : Gaet voort door het land : en dat ik van dien lande versla den mensch en het vee :

18 En dat deze dry mannen in het midden van het land zyn : alzoo waerlyk als ik leve, zegt den Heer God, zy zullen noch zonen noch dochteren verlossen : maer zy zullen alleen verlost worden.

19 Maer is het dat ik de pestilentie zende op dat land, en dat ik myne verbolgenheid daarop uitstorte door het bloed, dat ik daarvan wegnemen zoude den mensch en het vee :

20 En dat Noë, Daniel, en Job, in het midden van het land zyn : alzoo waerachtiglyk als ik leve, zegt den Heer God, zy zullen noch zoon noch dochter verlossen : maer zy zullen in hunne regtveerdigheid hunne zielen verlossen.

21 Want dit zegt den Heer God : Is het ook dat ik myne vier kwaedste oordeelen, het zweerd, en den honger, en de kwade beesten, en de pestilentie zendt op Jerusalem, om dat ik van haer verslaen zoude den mensch en het vee :

22 Nogtans zal in haer gelaten worden eene behoudenis de dergene die zonen en dochteren uitleiden : ziet, deze zullen tot u uitkomen, en gy zult hunnen weg zien, en hunne vonden : en gy zult vertroost worden over het kwaed dat ik gebragt heb in Jerusalem, in al hetgene dat ik ingebragt heb op haer.

23 En zy zullen u troosten, als gy hunnen weg zult gezien hebben, en hunne vonden : en gy zult bekennen dat ik niet te vergeefs gedaen heb, al hetgene dat ik in haer gedaen heb, zegt den Heer God.

KAPITTEL XV.

EN des Heeren woord geschiedde tot my, zeggende :

2 Zoon des mensen, wat zal men maken van des wynstruiks hout, uit alle de houten der bosschen, die onder de houten der bosschagien zyn ?

3 Zal men daer af een hout nemen, dat men een werk daer af make, of zal men daer af eenen haek maken, dat er eenig gereedschap aen hange ?

4 Ziet, het is den vure gegeven tot eene

spyzte : beide zyne einden heeft het vuur verteerd, en zyne helft is tot assche gebracht : zal het ook bekwaem zyn tot eenig werk?

5 Ook toen het geheel was, zoo was het niet bekwaem tot eenig werk : hoe veel te meer, als het vuur het verslonden en verbrand heeft, zal men geen werk daerof maken?

6 Daerom, dit zegt den Heer God : Gelyk het hout des wyngaards onder de houten der bosschagien is, hetwelk ik den vure gegeven heb om te verslinden, alzoo zal ik de bewoners van Jerusalem leveren.

7 En ik zal myn aenzigt tegen hen stellen : zy zullen uit den vure gaen, en het vuur zal ze vernielen : en gy zult weten dat ik den Heer ben, als ik myn aenzigt zal tegen hen gesteld hebben,

8 En dat ik het land zal ongangbaer maakt hebben, en verwoest : om dat zy overtreders geweest zyn, zegt den Heer God.

KAPITTEL XVI.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, maakt Jerusalem kennelyk alle hare afgrysselykheden :

3 En gy zult zeggen : Dit zegt den Heer God van Jerusalem : Uw wortel, en uw geslacht is van het land van Chanaan : uw vader is een Amorrhiter en uwe moeder is eene Cethetische.

4 En toen gy geboren waert, op den dag uwer geboorte, zoo is uw navel niet afgesneden geweest, en gy zyt niet met het water gewasschen geweest ter gezondheid, noch met zout gezouten, noch in wendeldoeken gewonden.

5 De oog heeft over u niet gespaerd, dat die u iets doen zoude van deze dingen, uws ontfermende : maer gy zyt geworpen geweest op het aenzigt der aerde, in de verwerpinge uwer ziele, in den dag als gy geboren waert.

6 En ik nevens u voorbygaende heb gezien dat men u vertrad in uw bloed : en ik heb u gezeid als gy in uw bloed waert : Leef. Ik heb, zeg ik, u gezeid : In uw bloed leeft.

7 Ik heb u menigvuldig gemaakt als het spruitsel des velds : en gy zyt vermenigvuldigd en groot geworden : en gy zyt voortgegaen, en zyt gekomen tot der vrouwen sierlykheid : uwe borsten zyn opgezwollen, en uw hair is gegroeid : en gy waert naekt en vol schandelykheid.

8 En ik ben omtrent u voorbygegaen, en ik heb u gezien : en ziet, uw tyd was den tyd dergene die vryen : en ik heb myn kleed over u gespreid, en ik heb uwe schan-

delykheid bedekt. En ik heb u gezworen, en ik heb een verbond met u aengenomen, zegt den Heer God : en gy zyt myne geworden.

9 En ik heb u met water gewasschen, en ik heb uw bloed gezuiverd van u : en ik heb u met olie gezalfd.

10 En ik heb u gekleed met kleederen van verscheidene verwen, en ik heb u met hiacinten geschoeid : en ik heb u gegord met fyn wit lynwaed, en ik heb u gekleed met fyne kleederen.

11 En ik heb u versierd met een sieraad, en ik heb braseletten aen uwe handen gegeven, en eenen halsband om uwen hals.

12 En ik heb eenen oorring op uwen mond gegeven, en ringen uwen ooren, en eene sierlyke kroon op uw hoofd.

13 En gy zyt versierd geweest met goud en zilver, en gy zyt gekleed geweest met fyn lynwaed, en van borduerwerk, en van velerhande verwen : bloeme van tarwe, en honig, en olie hebt gy geëten, en gy zyt uitermate zeer sierlyk geworden : en gy zyt gevorderd tot een koningryk.

14 En uw naem is uitgegaen tot de heidenen, om uwer schoonheid wille : want gy waert volmaekt door myn sieraad, dat ik op u gesteld had, zegt den Heer God.

15 En gy betrouwen hebbende in uwe schoonheid, hebt onkuischheid bedreven in uwen naem : en gy hebt uwe onkuischheid geboden eenen iegelyken die voorbyging, dat gy zyne worden zoudt.

16 En nemende van uwe kleederen, hebt gy u hoogten gemaakt van hier en daerof te zamen genaaid : en gy hebt daarop onzuiverheid gedaen, gelyk niet geschied is, noch geschieden zal.

17 En gy hebt het gereedschap van uw sieraad genomen, van mynen goude en van mynen zilvere, die ik u gegeven heb : en gy hebt u gemaakt mannelyke beelden, en gy hebt daarmede onkuischheid bedreven.

18 En gy hebt uwe kleederen van verscheidene verwen genomen, en gy hebt de beelden gekleed : en myne olie en myn reukwerk hebt gy voor hen gesteld.

19 En myn brood, dat ik u gegeven heb, de tarwebloem, en olie, en honig, waarmede dat ik u opgevoed heb, die hebt gy in hun aenschyn gesteld tot eenen reuk der zoetigheid, en het is geschied, zegt den Heer God.

20 En gy hebt genomen uwe zonen en uwe dochteren, die gy my gebaerd hebt : en gy hebt ze dien ten offer gedood om verslonden te worden. Is uwe onkuischheid klein?

21 Gy hebt myne kinderen ten offer gedood, en gy hebt, die wydende, hun gegeven.

22 En na alle uwe afgrysselykheden en onkuishheden, zoo zyt gy niet gedachtig geweest der dagen uwer jonge jeugd, als gy naekt waert, en vol beschaemdheid, vertreden in uw bloed.

23 En het is geschied na alle uwe kwaedheid (Wee, wee u, zegt den Heer God).

24 En gy hebt u een bordeel getimmerd, en gy hebt voor u een hoerenkot gemaekt in alle straten.

25 Tot alle hoeken der wegen hebt gy een teeken van uwe hoereringe gesteld : en gy hebt uwe sierlykheid afgrysselyk gemaekt : en gy hebt uwe voeten ontloken alle den voorbygaenden, en gy hebt uwe hoereringen vermenigvuldigd.

26 En gy hebt onkuishheid bedreven met de zonen van Egypten uwe geburen, die groot van vleesche zyn : en gy hebt uwe hoereringen vermenigvuldigd om my te verwekken tot gramschap.

27 Ziet, ik zal myne hand uitreiken over u, en ik zal uwe regtveerdigmaking wegnemen : en ik zal u geven in de zielen dergene die u haten, der Philistynen dochteren, die zich schamen van uwen zeer misdadigen weg.

28 En gy hebt gehooreerd met de zonen van Assyrien, om dat gy nog niet verzaed waert : en na dat gy gehooreerd had, zoo zyt gy alzoog nog niet verzaed geweest.

29 En gy hebt uwe onkuishheid vermenigvuldigd in het land van Chanaan met de Chaldeen : en nog alzoog zyt gy niet verzaed geweest.

30 Waarmede zal ik uw hert zuiveren, zegt den Heer God : als gy alle deze werken van eene gemeene en onschamele vrouw doet?

31 Want gy hebt uw bordeel getimmerd in het beginsel van alle wege, en uwe hoogte hebt gy gemaekt in alle strate : en gy zyt niet geworden als eene hoer, die met verdriet haren loon vermeerdert,

32 Maer als eene overspeelster, die boven haren man nog vreemde mannen inbrengt.

33 Alle der gemeene vrouwen geeft men loon : maer gy hebt uwen boeleersders loonen gegeven, en gy gaeft hun giften dat zy tot u van alle zyden inkomen zouden, om met u onkuishheid te bedryven.

34 En in u is geschied tegen de gewoonte der vrouwen in uwe hoereringen, en na u zal geene hoereringe wezen : want daerin dat gy loonen gegeven hebt, en geene loonen ontvangen hebt, zoo is in u contrarie geschied.

35 Daerom gy hoer, hoort des Heeren woord.

36 Dit zegt den Heer God : Om dat uw geld uitgestort is, en uwe schandelykheid ontdekt is in uwe onkuishheden over uwe boe-

leersders, en op de afgoden van uwe afgrysselykheden in uwer kinderen bloed, die gy hun gegeven hebt :

37 Ziet, ik zal alle uwe boeleersders vergaderen, met dewelke gy zyt verzaemd geweest, en alle die gy liefgehad hebt, met alle degene die gy haettet : en ik zal die over u vergaderen van alle zyden, en ik zal uwe schandelykheid voor hen ontdekken, en zy zullen alle uwe leelykheid zien.

38 En ik zal u oordeelen met de oordeelen der overspeelsters, en die bloed uitstorten : en ik zal u geven tot den bloede der razende gramschap en des hittigen yvers.

39 En ik zal u in hunne hand geven, en zy zullen uw bordeel bederven : en uw hoerenkot afbreken : en zy zullen u blooten van uwe kleederen, en zy zullen wegnemen de gereedschappen van uwe sierlykheid : en u naekt laten, en vol versmaetheid :

40 En zy zullen op u eene menigte brengen, en zy zullen u met steenen steenigen, en met hunne zweerden doodslaen.

41 En zy zullen uwe huizen met den vuur verbranden, en zy zullen in u oordeelen doen in de oogen van veel vrouwen : en gy zult ophouden van onkuishheid te bedryven, en gy zult voorts geene loonen meer geven.

42 En myne verbolgenheid zal rusten in u : en myn yver zal van u weggenomen worden, en ik zal rusten, en ik zal niet meer gram wezen.

43 Om dat gy niet zyt gedachtig geweest der dagen uwer jongheid, en hebt my vergramd in alle deze dingen : daerom heb ik uwe wegen ook op uw hoofd gegeven, zegt den Heer God : en ik heb niet gedaen naer uwe booze misdaden in alle uwe afgrysselykheden.

44 Ziet, alle die een gemeen zegwoord zegt, zal dat op u aennemen, zeggende : Gelyk de moeder, alzoog is hare dochter ook.

45 Gy zyt uws moeders dochter, die haren man verworpen heeft, en hare kinderen : en gy zyt eene zuster uwer zusteren, die hare mans en hare kinderen verworpen hebben : uwe moeder was eene Cetheische, en uw vader was een Amorrhiter.

46 En uwe oudste zuster is Samaria, zy en hare dochters, die aen uwe slinker zyde woonen : en uwe zuster die jonger is dan gy, die aen uwe regter zyde woont, is Sodomia en hare dochters.

47 Maer gy hebt ook in haren weg niet gewandeld, noch gy hebt naer hare booze misdaden gedaen een luttelken min : maer gy hebt byna boozere misdaden gedaen dan zy, in alle uwe wegen.

48 Alzoog waerachtiglyk als ik leef, zegt den Heer God : zoo hebben uwe zuster So-

doma en hare dochters zelve niet gedaen, gelyk gy gedaen hebt, en uwe dochteren.

49 Ziet, dit was de boosheid van Sodoma uwer zuster, hooverdy, verzaedheid van broode, en overvloedigheid, hare en harer dochteren ledigheid : en zy reikten den armen en behoeftigen de hand niet.

50 En zy zyn verheven geweest, en zy hebben afgrysselykheden voor my gedaen : en ik heb ze weggenomen alzoo gy gezien hebt.

51 En Samaria heeft de helft van uwe zonden niet gezondigd : maer gy hebt ze te boven gegaen met uwe groote misdaden, en gy hebt uwe zusters geregteverdigd, in alle uwe afgrysselykheden die gy gedaen hebt.

52 Daerom draegt gy ook uwe beschaemdheid, die uwe zusters te boven gegaen zyt met uwe zonden, boosselyker doende dan zy : want zy zyn geregteverdigd van u : daerom wordt gy ook beschaemd, en draegt uwe schandelykheid, die uwe zusters geregteverdigd hebt.

53 En ik zal ze bekeeren, die wederom stellende met de bekeeringe der Sodomiten met hunne dochteren, en met de bekeeringe van Samarien en hare dochteren : en ik zal uwe wederkeeringe bekeeren in het midden van haer.

54 Opdat gy uwe schandelykheid draget, en dat gy beschaemd moogt worden in alle de dingen, die gy gedaen hebt, die vertroostende.

55 En uwe zuster Sodoma, en hare dochteren zullen wederom keeren tot haren ouden staet : en Samaria en hare dochteren zullen wederom komen tot haren ouden staet : en gy en uwe dochteren zult wederom keeren tot uwen ouden staet.

56 Maer Sodoma uwe zuster, is niet gehoord geweest in uwen mond, in den dag uwer hooverdye,

57 Eer uwe kwaedheid ontdekt werd : gelyk in dezen tyd, tot een verwyf der dochteren van Syrien, en alle der dochteren van de Palestynen rondom u, die u omringen in het ronde.

58 Uwe groote misdaed, en uwe schandelykheid hebt gy gedragen, zegt den Heer God.

59 Want dit zegt den Heer God : En ik zal u doen gelyk gy den eed versmaed hebt, dat gy het verbond breken zoudt :

60 En ik zal gedachtig wezen myns verbonds met u in de dagen uwer jongheid : en ik zal u een eeuwig verbond verwekken.

61 En gy zult uwer wegen gedachtig zyn, en zult beschaemd worden : als gy ontvangen zult uwe zusters die ouder zyn dan gy, met degene die jonger zyn : en ik zal ze

u geven tot dochteren, maer niet uit uwen verbonde.

62 En ik zal myn verbond met u verwekken : en gy zult weten dat ik den Heer ben,

63 Opdat gy gedenken moogt, en beschaemd worden, en dat gy niet meer hebbet om den mond open te doen van uwe beschaemdheid, als ik met u zal verzoend zyn in al dat gy gedaen hebt, zegt den Heer God.

KAPITTEL XVII.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, brengt een raedsel voort, en vertelt eene parabel tot den huize van Israël,

3 En gy zult zeggen : Dit zegt den Heer God : Een grooten arend met groote vleugelen, met een lang getrek van leden, vol pluimen en verscheidene verwen, is tot den Libanus gekomen, en heeft genomen het merg van den cederboom.

4 Den top van zyne bladeren heeft hy afgetrokken : en heeft dien overgedragen in het land van Chanaan, in de stad der kooplieden heeft hy dien gesteld.

5 En hy heeft van des lands zaed genomen, en hy heeft dat in de aerde gelegd voor zaed, dat het zynen wortel vastmaken zoude op veel wateren : in het opperste des lands heeft hy dat gezet.

6 En als het gegroeid was, zoo is het gewassen in eenen brederen wyngaerd van kleiner lengte, zyne ranken zagen te hemwaert : en zyne wortelen waren onder hem, Aldus is het dan een wyngaerd geworden, en hy heeft ranken voortgebragt, en heeft nieuwe ranken uitgeschoten.

7 En daer is een anderen grooten arend geworden, met groote vleugelen, en veel pluimen : en ziet dezen wyngaerd was als zyne wortelen uitschietende tot dien, hy heeft zyne struiken tot hem uitgestrekt, dat hy hem ververschen zoude van de groefkens zyns groeisel.

8 In goede aerde op veel wateren is hy geplant : dat hy looveren voortbrengen zoude, en vrucht dragen, dat hy tot eenen grooten wyngaerd zyn zoude.

9 Zegt : Dit zegt den Heer God : Zal dezen daerom voorspoed hebben? zal hy zyne wortelen niet uittrekken, en zyne vruchten afstroopen, en verdroogen alle de ranken van zyn groeisel, en verdorren : en niet met eenen grooten arm, noch met veel volks, dat hy dien zoude tot de wortelen toe uittrekken?

10 Ziet, hy is geplant : zal hy daerom voorspoedig wezen? en zal hy niet, als hem een dorren wind raekt, verdroogen, en in de groefkens zynen spruite verdorren?

11 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

12 Zegt tot het kreitende huis : Weet gy niet wat deze dingen beteekenen? Zegt : Ziet, den koning van Babylonien komt in Jerusalem : en hy zal den koning en zyne prinszen met zich nemen, en hy zal ze brengen tot zich zelve in Babylonien.

13 En hy zal van den zaden des koningryks nemen, en hy zal met hem een verbond maken : en zal van hem eenen eed ontvangen; maer hy zal ook de sterken des lands wegnemen :

14 Opdat het een vernederd ryk zyn zoude, en dat het niet verheven worde, maer dat het zyn verbond beware, en dat onderhoude.

15 Denwelken van hem scheidende heeft boden gezonden tot Egypten, dat hy hem peerden en veel volks geven zoude. Zal hy ook voorspoedig wezen, of zaligheid verkrijgen, die deze dingen gedaen heeft? en die het verbond breekt, zal hy het ontvlieden?

16 Alzoo waerachtiglyk als ik leef, zegt den Heer : zoo zal hy in de plaats des konings, die hem koning gemaakt heeft, wiens eed hy gebroken heeft, en het verbond gebroken heeft, dat hy met hem had, in het midden van Babylonien sterven.

17 En Pharao zal tegen hem geenzen stryd maken met een groot heir, of met veel volks : in het leggen des dyks, en in het opregten der wallen, om dat hy veel zielen doodten zoude.

18 Want hy had den eed versmaed, om dat hy het verbond zoude breken, en ziet, hy heeft zyne hand gegeven : en als hy alle deze dingen gedaen heeft, zoo zal hy het niet ontvlieden.

19 Daerom dit zegt den Heer God : Zoo waerachtiglyk als ik leef, zoo zal ik den eed die hy versmaed heeft, en het verbond dat hy overtreden heeft, op zyn hoofd zetten.

20 En ik zal myn net over hem uitspreiden, en hy zal in myn net gevangen worden : en ik zal hem brengen tot in Babylonien, en daer zal ik hem oordeelen in de overtredinge, waarmede hy my versmaed heeft.

21 En alle zyne vluchtigen met al zyn heir, zullen door het zweerd vallen : maer die daer overblyven, zullen in alle winden verstrooid worden : en gy zult weten dat ik het den Heer gesproken heb.

22 Dit zegt den Heer God : En ik zal nemen van het merg des hoogen cederbooms, en zal dat zetten : en van den top zyner takken zal ik dat teer is afbreken, en ik zal het planten op den hoogen en uitstekenden berg.

23 Op den hoogen berg van Israëel zal ik dat planten, en het zal uitspruiten tot een spruitsel, en het zal vrucht voortbrengen, en het zal wezen tot eenen grooten cederboom : en onder hem zullen wonen alle de vogelen, en al het gevogelte zal onder de schaduw van zyne bladeren nestelen.

24 En alle de boomen des landschaps zullen weten, dat ik den Heer den hoogen boom vernederd heb, en den nederen boom verheven heb : en den groenen boom verdroogd heb, en den dorren boom doen groeijen heb. Ik den Heer, heb het gesproken en gedaen.

KAPITTEL XVIII.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Wat is het dat gy onder u de parabel keert in dit gemeene zegwoord in het land van Israëel, zeggende : De vaderen hebben eene zure druif geëten, en der kinderen tanden werden boomig?

3 Ik leef, zegt den Heer God, is het dat u deze parabel meer wezen zal tot een gemeen zegwoord in Israëel.

4 Ziet alle zielen zyn myne : gelyk des vaders ziel, alzoo is des zoons ziel myne : de ziel die zondigt, die zal sterven.

5 En is het dat een man regtveerdig is, en dat hy oordeel en regtveerdigheid doet,

6 Dat hy op de bergen niet eet, en zyne oogen niet opheft tot de afgoden des huis van Israëel : en dat hy zyns naasten huisvrouw niet schendt, en tot geene maen-zuchtige vrouwe gaet :

7 En dat hy geenzen mensch bedroeft : dat hy zynen schuldenaer den pand wederom geeft, dat hy met geweld niet roof : dat hy zyn brood den hungerigen geeft, en dat hy den naekten met een kleed bedekt :

8 Op woeker niet leent, en dat hy niet meer ontvangt : dat hy zyne hand van boosheid afkeert, en dat hy waerachtig oordeel doet tusschen man en man :

9 Dat hy in myne geboden wandelt, en myne oordeelen bewaert, opdat hy de waarheid doe : dezen is regtveerdig, hy zal het leven leven, zegt den Heer God.

10 Maer is het dat hy wint eenen zoon die een bloedstortende moordenaar is, en dat hy eene van deze dingen doet :

11 En dat hy voorwaer alle die dingen niet doet, maer is op de bergen etende, en zyns naasten huisvrouw ontzuiverende :

12 Den behoefligen en den armen bedroevende, rooven roovende, den pand niet wedergevende, en zyne oogen opheffende tot de afgoden, afgryslykheid doende :

13 Ten woeker gevende, en meer ontvangen : meent gy dat zulken leven zal? hy

zal niet leven. Als hy deze versmadelyke dingen gedaen heeft, hy zal de dood sterven, zyn bloed zal in hem wezen.

14 Maer is het dat dien eenen zoon verkrygt, denwelken ziende alle zyns vaders zonden, die hy gedaen heeft, vreest dat hy desgelyks niet doe :

15 Dat hy op de bergen niet eet, en zyne oogen niet heft op de afgoden des huis van Israël, en dat hy zyn naesten huisvrouw niet schendt :

16 En geenens man bedroeft, den pand niet behoudt, en geenens roof rooft, zyn brood den hongrigen geeft, en den naekten bedekt met eenen kleede :

17 Zyne hand afkeert van het onregt der armen, dat hy geenens woeker en overschot ontvangt, dat hy myne oordeelen doet, en in myne geboden wandelt : dezen zal in zyns vaders boosheden niet sterven, maer zal het leven leven.

18 Zyn vader want hy te onregt beschuldigd heeft, en geweld gedaen zynen broeder, en kwaed gewrocht heeft in het midden zyns volks, ziet dien is gestorven in zyne boosheid.

19 En gy zegt : Waerom zal den zoon zyns vaders boosheid niet dragen? Dat is daerom, want den zoon heeft oordeel en regtveerdigheid gedaen, alle myne geboden heeft hy bewaerd, en hy heeft die gedaen, hy zal het leven leven.

20 Eene ziel, die zondigt, zal zelve sterven : den zoon zal zyns vaders boosheid niet dragen, en den vader zal zyns zoons boosheid niet dragen : de regtveerdigheid des regtveerdigen zal op hem zyn, en de ongoddelykheid van den ongoddelyken zal op hem zyn.

21 Maer is het dat den ongoddelyken penitentie doet van alle zyne zonden die hy gedaen heeft, en dat hy alle myne geboden onderhoudt, en doet oordeel en regtveerdigheid : zoo zal hy het leven leven, en niet sterven.

22 Alle zynere boosheden die hy gedaen heeft, zal ik niet gedenken : in zyne regtveerdigheid die hy gedaen heeft, zal hy leven.

23 Is het mynen wille de dood van den ongoddelyken, zegt den Heer God, en niet dat hy bekeerd worde van zyne wegen, en leve?

24 Maer is het dat den regtveerdigen zich afkeert van zyne regtveerdigheid, en boosheid doet, naer alle de afgrysselykheden, die een ongoddelyken pleegt te doen, zal hy leven? alle zyne regtveerdigheden die hy gedaen heeft, zal men niet gedenken : in de overtredinge, waardoor hy overtreden heeft, en in zyne zonde, die hy gedaen heeft, daerin zal hy sterven.

25 En gy hebt gezegd : Den weg des Heeren is niet regtveerdig. Hoort dan, gy huis van Israël : Is myn weg niet regtveerdig, en zyn niet meer uwe wegen kwaed?

26 Want als zich den regtveerdigen afkeert van zyne regtveerdigheid, en boosheid doet, zoo zal hy daerin sterven : in de onregtveerdigheid, die hy gedaen heeft, zal hy sterven.

27 En als zich den ongoddelyken afkeert van zyne ongoddelykheid, die hy gedaen heeft, en dat hy oordeel en regtveerdigheid doet : zoo heeft hy zyne ziel levende gemaakt.

28 Want hy aenmerkende, en zich zelve afkeerende van alle zyne boosheden, die hy gedaen heeft, zal het leven leven, en niet sterven.

29 En de kinderen van Israël zeggen : Den weg des Heeren is niet regtveerdig. Zyn myne wegen niet regtveerdig, gy huis van Israël, en zyn niet meer uwe wegen kwaed?

30 Daerom zal ik eenen iegelyken naer zyne wegen oordeelen, gy huis van Israël, zegt den Heer God. Bekeert u en doet penitentie van alle uwe boosheden : en de boosheid zal u ten valle niet wezen.

31 Werpt van u alle uwe overtredingen, in dewelke gy overtreden hebt, en maekt u een nieuwen hert, en eenen nieuwen geest : waerom zult gy sterven, gy huis van Israël?

32 Want ik wil de dood des stervenden niet, zegt den Heer God, keert wederom, en leeft.

KAPITTEL XIX.

EN gy neemt aen een geschrei over de En prinsen van Israël,

2 En gy zult zeggen : Waerom heeft uwe moeder de leeuwinne onder de leeuwen geslapen, in het midden der leeuwens, waerom heeft zy hare jongen opgevoed?

3 En zy heeft een van hare jonge leeuwens uitgebragt, het is een leeuw geworden : en het heeft geleerd den roof rooven, en menschen eten.

4 En de heidenen hebben van hem gehoord, en zy hebben hem, niet zonder hunne wonden, gevangen : en zy hebben hem in ketenen gebragt in het land van Egypten.

5 Dewelke als zy gezien heeft dat zy krank geworden was, en dat haer verbeiden verloren was : zoo heeft zy een van hare leeuwens genomen, zy heeft het tot eenen leeuw gemaakt.

6 Denwelken wandelde onder de leeuwen, en hy is een leeuw geworden : en hy heeft geleerd den roof rooven, en menschen verslinden :

7 Hy heeft geleerd weduwen maken, en

hunne steden tot verwoestheid brengen : en het land is verwoest geweest, en zyne volheid, van de stemme zyns gebriesches.

8 En de volken zyn tot hem vergaderd van alle zyden van de landschappen, en zy hebben hun net op hem uitgespreid, in hunne wonden is hy gevangen.

9 En zy hebben hem in eene bewaernisse gestoken, en in ketenen hebben zy hem gebracht tot den koning van Babylonien : en zy hebben hem in den kerker gestoken, dat men zyne stem voortaan niet meer hooren zoude op de bergen van Israël.

10 Uwe moeder is gelyk een wyngaerd in uw bloed op het water geplant geweest : hare vruchten en hare looveren zyn gewassen uit vele wateren.

11 En haer zyn geworden vaste roeden tot schepteren dergene die heerschappy hebben, en hare lengte is opgeheven onder de looveren : en zy heeft hare hoogheid gezien in de menigte van hare ranken.

12 En zy is uitgetrokken in de gramschap, en nedergeworpen op de aerde, en den dorren wind heeft hare vruchten verdroogd : zy zyn verdord, en de roeden van hare magt zyn verdroogd : het vuer heeft ze geëten.

13 En nu is zy overgeplant in de woestyne, in het onbewandeld en dorstig land.

14 En daer is een vuer uitgegaan uit de roede harer ranken, hetwelk hare vrucht geëten heeft : en in haer was geene sterke roede, den schepter der heerschappenden. Het is eene beweeninge, en het zal tot eene beweeninge zyn.

KAPITTEL XX.

EN het is geschied in het zevende jaer, in de vyfde maend, den tienden dag der maend : dat de mannen van de ouders van Israël gekomen zyn, om den Heer te vragen, en zy zyn voor my gezeten.

2 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

3 Zoon des menschen, spreek tot de ouders van Israël, en gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer God : Zyt gy gekomen om my te vragen? zoo waerachtiglyk als ik leve, ik zal u niet antwoorden, zegt den Heer God.

4 Is het dat gy ze oordeelt, is het dat gy oordeelt zoon des menschen, toont hun hunner vaderen afgrysselykheden.

5 En gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer God : Op den dag als ik Israël verkozen heb, en myne hand opgeheven heb voor het geslachte des huis van Jacob, en hun geopenbaerd heb in het land van Egypten, en myne hand opgeheven heb om hunnedenwille, zeggende : ik ben den Heere uw God :

6 In dien dage heb ik myne hand voor hen opgeheven, dat ik ze leiden zoude uit den lande van Egypten, in het land dat ik hun voorzien had, vloeiende van melk en honig : welk is uitnemende boven alle landen.

7 En ik heb tot hen gezeid : Een iegelyk werpe weg de ergernisse van zyne oogen, en wilt niet besmet worden in de afgoden van Egypten : ik ben den Heer uw God.

8 En zy hebben my verwekt tot gramschap, en zy hebben my niet willen hooren : een iegelyk heeft de afgrysselykheid zynen oogen niet weggegoopen, noch zy hebben de afgoden van Egypten gelaten : en ik heb gezeid dat ik myne verbolgenheid op hen uitstorten zoude, en dat ik myne gramschap in hen volbrengen zoude, in het midden van het land van Egypten.

9 En ik heb het gedaen om mynen naem, dat dien niet geschonden zoude worden voor de heidenen, in derwelker midden zy waren, en onder dewelke ik hun geopenbaerd ben, dat ik ze zoude uitleiden uit den lande van Egypten.

10 Aldus heb ik ze uitgedreven uit den lande van Egypten, en ik heb ze uitgeleid in de woestyne.

11 En ik heb hun myne geboden gegeven, en myne oordeelen heb ik hun getoond, dewelke een mensch doende, daerin leven zal.

12 Daerenboven heb ik hun myne sabbatten gegeven, dat die een teeken zouden wezen tusschen my en hen : en dat zy weten zouden dat ik den Heer ben die hen heilig maak.

13 En het huis van Israël heeft my tot gramschap verwekt in de woestyne, in myne geboden hebben zy niet gewandeld, en myne oordeelen hebben zy verworpen, dewelke een mensch doende, daerin leven zal : en myne sabbatten hebben zy krachtiglyk zeer ontzuiverd : Hierom heb ik gezeid dat ik myne razende gramschap uitstorten zoude op hen in de woestyne, en dat ik ze vernielen zoude.

14 En ik heb het gedaen om myns naems wille, opdat dien niet geschonden zoude worden voor de heidenen, uit dewelke ik ze uitgedreven had in hun aenschouwen.

15 Daerom heb ik myne hand op hen geheven in de woestyne, dat ik ze niet zoude brengen in het land dat ik hun gegeven had, vloeiende van melk en honig, het beste van alle landen :

16 Om dat zy myne oordeelen verworpen hebben, en in myne geboden niet gewandeld hebben, en myne sabbatten ontzuiverd hebben : want hun hert ging na de afgoden.

17 En myne oog heeft hen gespaerd dat ik ze niet dooden zoude : en ik heb ze niet heel vernield in de woestyne.

18 Maer ik heb tot hunne kinderen gezeid in de wildernisse : In uwer vaderen geboden wilt niet wandelen, noch bewaert hunne oordeelen noch wordt met hunne afgoden ontzuiverd :

19 Ik ben den Heer uw God : wandelt in myne geboden, en bewaert myne oordeelen, en doet die :

20 En heiligt myne sabbatten, opdat die een teeken zyn mogen tusschen my en u, en dat men wete dat ik den Heer uw God ben.

21 En de kinderen hebben my tot gramschap verwekt, zy hebben in myne geboden niet gewandeld : myne oordeelen hebben zy niet bewaerd dat zy die doen zouden : dewelke als een mensch doet, zoo zal hy daerin leven : en myne sabbatten hebben zy gebroken : en ik heb gedreigd dat ik myne razende gramschap op hen storten zoude, en dat ik myne gramschap op hen volbrengen zoude in de woestyne.

22 Maer ik heb myne hand afgekeerd, en ik heb het gedaen om mynen naem, dat dien niet zoude geschonden worden voor de heidenen, uit dewelke ik hen uitgedreven heb in hunne oogen.

23 Wederom heb ik myne hand opgeheven tegen hen in de woestyne, dat ik ze zoude verstrooijen onder de natien, en wannen in de landen :

24 Om dat zy myne oordeelen niet gedaen hadden, en myne geboden verworpen hadden, en myne sabbatten gebroken hadden, en dat hunne oogen na hunner vaderen afgoden geweest waren.

25 Daerom heb ik hun ook geboden gegeven die niet goed waren, en oordeelen daer zy niet in leven zullen :

26 En ik heb ze besmet in hunne offeranden, als zy offerden al dat de moeder opendoet, om hunne misdaden : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

27 Daerom spreekt tot den huize van Israël, gy zoon des menschen : en gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer God : Nog hebben uwe vaderen my ook daarmede geblasphemeerd, toen zy my versmaed hadden versmadende :

28 En dat ik ze geleid had in het land, waerop dat ik myne hand geheven heb dat ik het hun geven zoude : zy hebben naer alle hooge heuvelen gezien, en alle looverachtige boomen, en zy hebben daer hunne slagtofferanden geofferd : en zy hebben daer de kreitinge van hunne offerande gegeven, en zy hebben daer den reuk van hunne zoetigheid gesteld, en zy hebben hunne vochtige offeranden geofferd.

29 En ik heb tot hen gezeid : Wat is de hoogte daer gy henen gaet ? en zynen naem is genoemd Hoogte tot op dezen dag toe.

30 Daerom zegt tot den huize van Israël : Dit zegt den Heer God : Voorwaer gy wordt in uwer vaderen weg besmet, en na hunne ergernissen bedryft gy onkuischheid ;

31 En in de offerande van uwe giften, als gy uwe kinderen door het vuur leidt, wordt gy besmet in alle uwe afgoden tot heden toe : en zal ik u antwoorden, huis van Israël ? Zoo waerachtiglyk als ik leef, zegt den Heer God, ik zal u niet antwoorden.

32 En de gedachte uws herten zal ook niet geschieden, dergene die zeggen : Wy zullen zyn als de heidenen, en als de geslachten der aerde, dat wy eeren zullen de houten en steenen.

33 Zoo waerachtiglyk als ik leef, zegt den Heer God, ik zal met eene sterke hand, en met eenen uitgestrekten arm, en met eene uitgestorte razende gramschap over u regeren.

34 En ik zal u uitleiden van de volken : en u vergaderen van de landen, onder dewelke gy verstrooid zyt, met eene sterke hand, en met eenen uitgestrekten arm, en met eene uitgestorte razende gramschap zal ik over u regeren.

35 En ik zal u brengen in de wildernisse der volken, en ik zal daer met u geoordeeld worden aenzigt tegen aenzigt.

36 Gelyk ik met een oordeel gestreden heb tegen uwe vaders in de woestyne des lands van Egypten, alzoo zal ik u oordeelen, zegt den Heer.

37 En ik zal u onder mynen schepter brengen, en ik zal u brengen in de banden des verbonds.

38 En ik zal van u de overtreders, en ongoddelyken kiezen, en ik zal ze leiden uit den lande van hunne pelgrimagie, en in het land van Israël zullen zy niet komen : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

39 En gy huis van Israël, dit zegt den Heer God : Wandelt een iegelyk na uwe afgoden, en dient hen. Maer is het dat gy daerin my ook niet hoort, en dat gy mynen heiligen naem voortaan besmet met uwe giften, en met uwe afgoden :

40 Op mynen heiligen berg, op den hoogen berg van Israël, zegt den Heer God, daer zal my al het huis van Israël dienen : alle, zeg ik, in het land, in hetwelk zy my behagen zullen, en daer zal ik uwe eerste gaven zoeken, en het beginsel van uwe tienden, in alle uwe heiligmakingen.

41 Tot eenen reuk der zoetigheid zal ik u ontvangen, als ik u uitgeleid zal hebben uit de volken, en u vergaderd van de landen, waer gy in verstrooid zyt, en ik zal in u

geheiligd worden in de oogen der natien.

42 En gy zult weten dat ik den Heer ben, als ik u zal gebragt hebben tot den lande van Israël, in het land waervoor dat ik myne hand opgeheven heb, dat ik het uwen vaders geven zoude.

43 En gy zult daer gedachtig wezen uwer wegen, en alle uwer groote misdaden, waarmede gy besmet zyt geweest : en gy zult u zelve mishagen in uw aenschouwen in alle uwe kwaedheden, die gy gedaen hebt.

44 En gy zult weten dat ik den Heer ben, als ik u zal welgedaen hebben om mynen naem, en niet naer uwe kwade wegen, noch naer uwe allerkwaadste misdaden, gy huis van Israël, zegt den Heer God.

45 En het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

46 Zoon des menschen, stelt uw aenzigt tegen den weg van het zuiden, en druipt tot den zuiden wind, en profeteert tot den woude van den zuidschen akker.

47 En gy zult den bossche van het zuiden zeggen : Hoort des Heeren woord : dit zegt den Heer God : Ziet ik zal in u een vuur aansteken, en ik zal in u verbranden al het groene hout, en al het drooge hout : en de ontstoken vlamme zal niet uitgebluscht worden : en alle de gedaente zal in haer verbrand worden van het zuiden tot het noorden.

48 En alle vleesch zal zien dat ik den Heer dat ontstoken heb, en het zal niet uitgebluscht worden.

49 En ik heb gezeid : Ai! ai! ai! Heere God, zy zeggen van my : Spreekt dezen niet met parabelen?

KAPITTEL XXI.

EN het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, stelt uw aenzigt tot Jerusalem, en druipt tot de heilige plaetsen, en profeteert tegen de aerde van Israël :

3 En gy zult den lande van Israël zeggen : Dit zegt den Heer God : Ziet ik tot u, en ik zal myn zweerd uit zyne scheede werpen, en ik zal in u doodslaen den regtveerdigen en den ongoddelyken.

4 En om dat ik onder u gedood heb den regtveerdigen en den ongoddelyken, daarom zal myn zweerd uit zyne scheede gaen tot alle vleesch van het zuiden tot het noorden toe :

5 Opdat alle vleesch mag weten, dat ik den Heer myn onwederroepelyk zweerd uit zyne scheede getrokken heb.

6 En gy zoon des menschen, zucht met gansche gebrokenheid der lendenen, en met bitterheden verzucht voor hen.

7 En als zy u zullen zeggen : Waerom zucht gy? zoo zult gy zeggen : Om het gehoor : want het komt, en alle hert zal verdwynen, en alle handen zullen onmagtig worden, en alle geest zal krank worden, en over alle knieën zullen wateren vloeijen : ziet het komt, en het zal geschieden, zegt den Heer God.

8 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

9 Zoon des menschen, profeteert, en gy zult zeggen : Dit zegt den Heer God : Spreekt : Het zweerd, het zweerd is scherp gemaekt en geslepen.

10 Om slagtofferanden te dooden is het scherp gemaekt : en om dat het blinken zoude zoo is het gepolisterd, gy die myns zoons schepter roert, hebt alle boomen afgehouden.

11 En ik heb het gegeven om te schaven, dat men het met de hand houden mag : dit is het gescherpt zweerd, en dit is gepolisterd, om dat het zoude wezen in de hand des doodslagers.

12 Roept en huilt, gy zoon des menschen, want dit zweerd is gekomen in myn volk, dit is in alle de vorsten van Israël, die gevloeden waren : zy zyn den zweerde geleverd met mynen volke, daarom slaet met de hand op uwe dy,

13 Want het is geproefd : en dat, als het den schepter omgeworpen heeft, en het zal niet zyn, zegt den Heer God.

14 Daerom, gy zoon des menschen, profeteert, en slaet hand tegen hand, en laet het zweerd twee dubbel worden, en laet dryvoud worden het zweerd der verslagenen : dit is het zweerd des grooten doodslags, dat ze doet verbaesd worden.

15 En met der herte verdwynen, en het vermenigvuldigt de vallingen. In alle hunne poorten heb ik gegeven de verstooringe des schermen zweerds, en dat geslepen is om te blinken, gekleed ten slage.

16 Wordt scherp, gaet ter regter zyde of ter linker, werwaerts dat den lust uws aenzigts is.

17 En ik zal ook handgeslag maken met de eene hand tegen de andere, en ik zal myne verbolgenheid volbrengen : ik den Heer heb het gesproken.

18 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

19 En gy zoon des menschen, stelt voor u twee wegen, dat het zweerd des konings van Babylonien kome : uit eenen lande zullen zy beide komen : en met der hand zal hy daer naer geraden, in het beginsel des wegs van de stad zal hy het geraden.

20 Gy zult den weg stellen dat het zweerd kome tot Rabbath der kinderen van Ammon,

en tot Juda in het allervastste Jerusalem.

21 Want den koning van Babylonien heeft gestaen in den tweescheidigen weg, in het hoofd van twee wegen, zoekende waerzeggerij, mengende de pylen : heeft hy de afgoden gevraagd, en uit de ingewanden raed gezocht.

22 Aen zyne regter hand is de waerzeggerij geschied over Jerusalem, dat hy de instrumenten om de muren te breken stellen zoude, dat hy zynen mond opendoen zoude in den doodslag, dat hy zyne stemme zoude opheffen in het gehuil, dat hy de gereedschappen om de muren te breken stellen zoude tegen de poorten, dat hy den dyk te hoop dragen zoude, dat hy bolwerken opmaken zoude.

23 En hy zal wezen als te vergeefs een antwoord der waerzeggerijen zoekende in hunne oogen, en der sabbatten ledigheid navolgende : maer hy zal der boosheid gedanken om te verwinnen.

24 Dacrom, dit zegt den Heer God : Om dat gy gedachtig zyt geweest uwer boosheid, en uwe overtredingen ontdekt hebt, en uwe zonden zyn openbaer geworden in alle uwe gedachten : om dat gy, zeg ik, dier gedachtig zyt geweest : zoo zult gy met de hand gevangen worden.

25 Maer gy onrein en ongoddelyk vorst van Israël, wiens dag komt in den voorgeschieden dag der boosheid :

26 Dit zegt den Heer God : Neemt af den myter, doet weg de kroon : is het dezen niet die den nederen verheven heeft, en den hoogen vernederd ?

27 Tot boosheid, boosheid, boosheid zal ik die stellen : en dat is niet gedaen tot dat hy kwam, wien het oordeel toebehoort, en ik zal hem overleveren.

28 En gy zoon des menschen, profeteert, en zegt : Dit zegt den Heer God tot de kinderen van Ammon, en tot hun verwyf, en gy zult zeggen : Zwaard, zwaard, trekt u uit de scheede om te dooden, slypt u dat gy moogt doodslaen en blinken.

29 Als men uwe ydele dingen zag, en logenen profeteerde : dat gy zoudt gegeven worden op de halzen der gewonde ongoddelyken, derwelker dag komt in den voorgeschieden tyd der boosheid.

30 Keert wederom tot uwe scheede in de plaetse, daer gy in geschapen zyt, in het land uwer geboorte zal ik u oordeelen.

31 En ik zal op u uitstorten myne verolgenheid : in het vuer myner razende gramschap zal ik op u blazen, en ik zal u geven in de handen der onwyze menschen, en dergene die verderfenisse maken.

32 Gy zult eene spyze des vuers zyn, uw bloed zal in het midden des lands zyn, gy

zult vergeten worden : want ik den Heer heb het gesproken.

KAPITTEL XXII.

EN het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

2 En gy zoon des menschen, oordeelt gy niet, oordeelt gy niet de stad des bloeds ?

3 En gy zult haer alle hare afgrysselykheden toonen, en zeggen : Dit zegt den Heer God : Eene stad bloedstortende in het midden van zich zelve, opdat haren tyd komen zoude : en die afgoden gemaakt heeft tegen zich zelve, opdat zy besmet zoude worden.

4 In uw bloed, dat van u uitgestort is, hebt gy misdaen : en in uwe afgoden, die gy gemaakt hebt, zyt gy besmet : en gy hebt uwe dagen doen genaken, en gy hebt den tyd van uwe jaren aangebragt : daerom heb ik u tot eene versmaedheid den heidenen gegeven, en tot eene bespottinge alle den landen.

5 Die by, en die verre van u zyn, zullen van u triomferen : gy besmette, edele, groot van verderfenisse.

6 Ziet de prinsen van Israël zyn elk met hunnen arm in u geweest om bloed uit te storten.

7 Vader en moeder hebben zy versmaeden aangedaen in u, den vreemdeling hebben zy te onrecht beschuldigd in het midden van u, den weeze en de weduwe hebben zy by u bedroefd :

8 Myne heilige plaetsen hebt gy versmaed, en myne sabbatten hebt gy besmet.

9 Achterklappende mannen zyn in u geweest, om bloed uit te storten, en op de bergen hebben zy binnen u geëten, groote misdaed hebben zy gedaen in het midden van u.

10 De schamelykheden des vaders hebben zy ontdekt in u, de onzuiverheid der maen-zuchtige vrouwe hebben zy vernederd in u.

11 Een iegelyk heeft in zyns naestens huisvrouw afgrysselykheid bedreven, en den zweer heeft zyne behuwde dochter onbehoorlyk besmet in u, den broeder heeft zyne zuster zyns vaders dochter verkracht in u.

12 Zy hebben giften by u ontvangen om bloed uit te storten : woeker en overschot hebt gy ontvangen, en uwe naesten hebt gy gieriglyk onrecht gedaen : en gy hebt myns vergeten, zegt den Heer God.

13 Ziet ik heb myne handen te zamen geslagen over uwe gierigheid die gy gedaen hebt : en op het bloed dat er gestort is in het midden van u.

14 Zal het uw hert verdragen, of zal uwe hand te boven komen, in de dagen die ik u

doen zal? ik den Heer heb het gesproken, en ik zal het doen.

15 En ik zal u verstrooijen in de natien, en ik zal u wannen in de landen, en ik zal uwe onzuiverheid doen vergaen van u.

16 En ik zal u bezitten in het aenzigt der heidenen : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

17 En het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

18 Zoon des menschen, het huis van Israël is my gekeerd tot een schuim : alle deze, metael, en tin, en yzer, en lood in het midden van het forneis, zyn schuim van zilver geworden.

19 Daerom, dit zegt den Heer God : Om dat gy alle verkeerd zyt in schuim, daerom zal ik u vergaderen in het midden van Jerusalem.

20 Met eene vergadering van zilver, en metael, en tin, en yzer, en lood in het midden des forneis : dat ik daerin vuer ontsteken zoude om te smelten. Alzoo zal ik u vergaderen in myne razende gramschap, en in mynen toorn, en ik zal rusten : en ik zal u smelten.

21 En ik zal u vergaderen, en ik zal u ontsteken in het vuer myner razende gramschap, en gy zult gesmolten worden in het midden van dat.

22 Gelyk het zilver gesmolten wordt in het midden van het forneis, alzoo zult gy in het midden van Jerusalem zyn : en gy zult weten dat ik den Heer ben, als ik myne verbolgenheid zal uitgestort hebben op u.

23 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

24 Zoon des menschen, zegt haer : Gy zyt eene onreine aerde, en niet beregend in den dag der razende gramschap.

25 Een gezworen verbond der profeten is in het midden van haer, gelyk een leeuw brieschende, en den roof roovende, zoo hebben zy de zielen verslonden, zy hebben rykdommen en geld ontvangen, zy hebben hare weduwen vermenigvuldigd in het midden van haer.

26 Hare priesters hebben myne wet versmaed, en zy hebben myne heilige plaets besmet : tussehen heilig, en niet heilig, hebben zy geen onderscheid gehad : en tussehen den besmetten, en zuiveren, hebben zy niet verstaan : en van myne sabbatten hebben zy hunne oogen afgekeerd, en ik werd besmet in het midden van hen.

27 Hare prinsen in het midden van haer, waren als wolven den roof grypende, om bloed uit te storten, en om zielen te verderven, en om gieriglyk naer winningen te staan.

28 En hare profeten plakten ze zonder

beslag, ziende ydele dingen, en profeterende hun logenen, zeggende : Dit zegt den Heer God, als den Heer niet gesproken heeft.

29 De volken des lands deden onregte beschuldigingen, en zy roofden geweldiglyk : den behoeftigen en den armen kwelden zy, en den aenkomeling verdrukten zy met onregte beschuldiginge zonder oordeel.

30 En ik heb uit hen eenen man gezocht, die eenen tuin daertegen stellen zoude, en die staan zoude tegen my voor het land, dat ik het niet verderven zoude : en ik heb hem niet gevonden.

31 En ik heb op hen myne verbolgenheid uitgestort, in het vuer myner gramschap heb ik ze verslonden : hunnen weg heb ik op hun hoofd wederom vergolden, zegt den Heer God.

KAPITTEL XXIII.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, daer zyn twee vrouwen geweest eener moeder dochteren.

3 En zy hebben onkuischheid bedreven in Egypten, in hare jongheid hebben zy onkuischheid bedreven : daer werden hare borsten gedrukt, en de mammekens harer jeugd gebroken.

4 En hare namen waren Oolla de oudste, en Ooliba, hare zuster, de jongste : en ik heb ze gehad, en zy hebben my zonen en dochteren gebaerd. Voorts waren hare namen Samaria Oolla, en Jerusalem Ooliba.

5 Aldus heeft Oolla boven my onkuischheid bedreven, en zy heeft geraesd op hare boeleerders, op de Assyrianen die haer bykwamen,

6 Gekleed met blaauwe zyde, op de prinsen en wehouderen, op alle de jongelingen der lustigheid, op de ruiters beklimmers der peerden.

7 En zy heeft hare onkuischheden gegeven op hen alle de uitgezogenen zonen der Assyrianen : en in alle degene op dewelke zy van liefde raesde, in hunne onzuiverheden is zy besmet geweest.

8 Daerenboven ook heeft zy hare onkuischheden, die zy in Egypten deed, niet gelaten : want die hebben ook met haer geslapen in hare jongheid, en die hebben de borsten harer jongheid gebroken, en zy hebben hunne onkuischheid op haer uitgestort.

9 Daerom heb ik ze geleverd in de handen van hare boeleerders, in de handen der kinderen van Assur, over derwelker wellustigheid zy geraesd heeft.

10 Zy hebben hare schandelykheid ontdekt, hare zonen en dochteren hebben zy genomen, en haer hebben zy met den zweerde doodgeslagen : en het zyn vermaerde vrou-

wen geworden, en zy hebben oordeelen in haer bedreven.

11 Hetwelk als hare zuster Ooliba gezien had, zoo heeft zy meer dan die geraesd van onzuivere wellustigheid : en zy heeft hare onkuischheid boven haers zusters onkuischheid

12 Tot de zonen der Assyrianen onschame-lyk geboden, den vorsten en wethouderen die tot haer kwamen gekleed met kleederen van verscheidene kleuren, den ruiters die te peerde reden, en den jongelingen die allegader van uitnemende maeksel waren.

13 En ik heb gezien dat den eenen weg van haer beide besmet was.

14 En zy heeft hare onkuischheden vermeerderd : en als zy gezien had de geschilderde mannen aen den wand, de beelden van de Chaldeen met verwen uitgeteekend,

15 En die met ridderlyke riemen om hunne lendenen gegord, en geverwde hoeden op hunne hoofden, de gedaente van alle de vorsten, de gelykenisse der zonen van Babylonien, en des lands der Chaldeen, daer zy in geboren zyn,

16 Zoo heeft zy geraesd over die met de begeerlykheid harer oogen, en zy heeft boden tot hen gezonden in Chaldeen.

17 En als de kinderen van Babylonien tot haer gekomen waren, tot der borsten bedde, zoo hebben zy haer besmet met hunne onkuische werken, en zy is van hen besmet geweest, en hare ziele is verzaed geweest van die.

18 Zy heeft ook hare onkuischheden bloot gemaakt, en hare schandelykheid ontdekt : en myne ziel is van haer gescheiden, gelyk myne ziel gescheiden was van hare zuster.

19 Want zy heeft hare onkuischheden vernienigvuldigd, gedenkende der dagen harer jongheid, in dewelke zy onkuischheid gedaen heeft in het land van Egypten.

20 En zy heeft geraesd van wellustigheid, op hunne verzaming, derwelker vleesch is als der ezelen vleesch : en als der peerden vloed, is hun vloed.

21 En gy hebt verzocht de groote misdaed uwer jongheid, als uwe borsten in Egypten gedrukt zyn, en de mammen uwer jeugd gebroken.

22 Daerom Ooliba, dit zegt den Heer God : Ziet, ik zal uwe liefhebbers verwekken tegen u : waeraf dat uwe ziel verzaed is geweest : en ik zal die tegen u vergaderen al rondom,

23 De zonen van Babylonien, en alle de Chaldeeusche edelen, en tirannen, en prinsen, alle de zonen der Assyrianen, jongelingen van uitnemende maeksel, vorsten, en alle wethouderen, de prinsen der prinsen,

en de vermaerde beryders der peerden :

24 En zy zullen over u komen bereid met wagens en raderen, eene menigte van volken : met pansieren, en schilden, en helmen zullen zy tegen u gewapend worden van alle zyden : en ik zal voor hen oordeel geven, en zy zullen u oordeelen naer hunne oordeelen.

25 En ik zal mynen yver in u zetten, die zy met u hanteren in de razende gram-schap : uwen neus en uwe ooren zullen zy afsnyden : en dat er overblyft, zullen zy met den zweerde al in stukken houwen : zy zullen uwe zonen en uwe dochteren vangen, en het overblyfsel zal met den vure verslonden worden.

26 En zy zullen u ontblooten van uwe kleederen, en zy zullen de vaten uwer glorie nemen.

27 En ik zal uwe groote misdaed doen op-houden van u, en uwe onkuischheid van den lande van Egypten : en gy zult uwe oogen ook niet opheffen tot hen, en gy zult Egypten niet meer gedenken.

28 Want dit zegt den Heer God : Ziet ik zal u leveren in de hand dergene die gy haet, in de handen dergene van dewelke uwe ziel verzaed is.

29 En zy zullen met u doen in hate, en zy zullen alle uwe arbeiden wegnemen, en zy zullen u naekt laten, en vol schandelykheid, en de schandelykheid uwer onkuischheden zal ontdekt worden, uwe groote misdaed, en uwe hoereringen.

30 Zy hebben u deze dingen gedaen om dat gy onkuischheid gedaen hebt na de heidenen, onder dewelke gy besmet zyt in hunne afgoden.

31 In uws zusters weg hebt gy gewandeld, en ik zal haren kelk in uwe hand geven.

32 Dit zegt den Heer God : Uws zusters kelk zult gy drinken diep en breed : gy zult tot den allermeesten spot en begekinge wezen.

33 Met dronkenheid en pyne zult gy vervuld worden : met den kelk des treurens, en der droefheid, met den kelk van uwe zuster Samaria.

34 En gy zult dien drinken, en uitdrinken tot den gist toe, en zyne brokkelingen zult gy verslinden, uwe borsten zult gy verscheuren : want ik heb het gesproken, zegt den Heer God.

35 Daerom dit zegt den Heer God : Want gy myns vergeten hebt, en hebt my geworpen achter rugge, draegt gy ook uwe misdaed, en uwe onkuischheden.

36 En den Heer heeft tot my gezeid, zeggende : Zoon des menschen, oordeelt gy niet ook Oolla, en Ooliba, en verkondigt gy haer niet hare groote misdaden?

37 Want zy hebben overspel gedaen, en daer is bloed in hare handen, en met hare afgoden hebben zy onkuishheid bedreven : daerenboven hebben zy hare zonen die zy my gebaerd hebben, hun geofferd om te verslinden.

38 Maer zy hebben my dit ook gedaen : Zy hebben myne heilige plaats ontzuiverd op dien dag, en myne sabbatten hebben zy ont-heiligd.

39 En toen zy hare kinderen haren afgoden offerden, en dat zy gingen in myne heilige plaats op dien dag, om dat zy die ontzuiveren zouden : zoo hebben zy deze dingen ook gedaen in het midden van mynen huize.

40 Zy hebben gezonden tot de mannen die van verre kwamen, tot dewelke zy eenen bode gezonden hadden : aldus ziet zy zyn gekomen, om dewelke gy u gewasschen hebt, en hebt uwe oogen alom bestreken met sibijs, en gy zyt versierd geweest met allerhande vrouwen sieraed.

41 Gy hebt gezeten in een allerschoonste bedde, en daer is eene tafel versierd geweest voor u : myn reukwerk en myne zalve hebt gy daarop gesteld.

42 En aen de tafel was eene stemme van eene verheugende menigte : en in de mannen, die van de menigte der menschen aengebragt werden, en kwamen van de woestyne, die hebben armringen in hunne handen gedaen, en schoone kroonen op hunne hoofden.

43 En ik heb haer gezeid die gesleten was in de overspelen : Nu zal deze in hare onkuishheid ook onkuishheid bedryven.

44 En zy zyn tot haer ingegaen als tot eene gemeene oneerbare vrouwe : alzoo gingen zy binnen tot Oolla en Ooliba de booze vrouwen.

45 Daerom zyn de mannen regtveerdig : deze zullen ze oordeelen naer het oordeel der overspeelsters, en naer het oordeel dergene die bloed uitstorten : want zy zyn overspeelsters en het bloed is in hare handen.

46 Want dit zegt den Heer God : Brengt tot haer de menigte, en levert ze tot een geruchte, en tot eenen roof :

47 En laet ze gesteengd worden met de steenen der volken, en laet ze met hunne zweerden doorstoken worden : hare zonen en dochteren zullen zy dooden, en hare huizen zullen zy met den vure verbranden.

48 En ik zal de groote misdaed van de aerde af doen, en alle vrouwen zullen leeren dat zy niet doen naer hare groote misdaed.

49 En zy zullen uwe groote misdaed op u geven, en de zonden van uwe afgoden zult gy dragen : en gy zult weten dat ik den Heer God ben.

KAPITTEL XXIV.

EN des Heeren woord is tot my geschied, op den tienden dag der maend, zeggende : 2 Zoon des menschen, schryft u den naam van dezen dage, in denwelken den koning van Babylonien versterkt is tegen Jerusalem heden.

3 En gy zult zeggen door een gemeen zegwoord tot het kreitende huis eene parabel, en gy zult tot hen spreken : Dit zegt den Heer God : Stelt eenen pot : stelt eenen, zeg ik, en doet daer water in.

4 Vergadert zyne stukken in dien, alle goede stukken, uitgekozen, en vol beenderen den achtersten bout en de schouder.

5 Neemt tot u een het allervetste schaepp, legt ook hoopen van beenderen onder den pot : zyne kokerny heeft zeer heet gezoden, en zyne beenderen zyn van een gezoden in het midden van dien.

6 Daerom dit zegt den Heer God : Wee der stad des bloeds, den pot wiens roest in hem is, en zyn roest is van hem niet vergaen : by deelen, en by zyne deelen werpt hem uit, het lot is op hem niet gevallen.

7 Want zyn bloed is in het midden van hem, op eenen allergladsten steen heeft hy dien uitgestort : hy heeft hem niet uitgestort op de aerde, dat hy zoude mogen overdekt worden met het stof.

8 Om dat ik myne verbolgenheid daerover brengen zoude, en met eene wraek wreken : zoo heb ik zyn bloed gegeven op eenen gladsten steen, om dat het niet bedekt zoude worden.

9 Daerom dit zegt den Heer God : Wee der stad des bloeds, wiens vuer ik groot maken zal.

10 Vergadert de beenderen, die ik met den vure ontsteken zal : het vleesch zal verteerd worden, en alle de vergaderinge zal gekookt worden, en de beenderen zullen verdwynen.

11 Stelt ook dien pot op vurige kolen ydel, opdat zyn metael heet worde en smelte : en dat in het midden van hem gesmolten worde zyne besmettinge, en dat zyne roestigheid verteerd worde :

12 Met veel arbeids is er gezweet, en zyn dikken roest is van hem niet uitgegaen, noch door het vuer.

13 Uwe onzuiverheid is zeer ysselyk : want ik heb u willen zuiveren, en gy zyt niet gezuiverd van uwe vuiligheden : maer gy zult ook niet eer gezuiverd worden, tot dat ik myne verbolgenheid zal doen rusten in u.

14 Ik den Heer heb het gesproken : Het zal komen, en ik zal het doen : ik zal niet

voorbygaen, noch sparen, noch ik zal te vreden gesteld worden : naer uwe wegen, en naer uwe vonden zal ik u oordeelen, zegt den Heer.

13 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

16 Zoon des menschen, ziet ik neem van u de begeerlykheid uwer oogen, door eene plage : en gy zult niet klagen, noch schreijen, noch uwe tranen zullen vloeijen.

17 Verzucht al zwygende, gy zult der dooden beschreijinge niet doen : uwe kroon zy rondom u gebonden, en uwe schoenen zullen aen uwe voeten zyn, noch gy zult uw aenzigt met een kleed bedekken, noch gy zult de spyzen der rouwigen eten.

18 Hierom heb ik tot den volke gesproken des morgens vroeg, en myne huisvrouw is 's avonds gestorven : en ik heb 's morgens gedaen, alzoo hy my bevolen had.

19 En het volk heeft tot my gezeid : Waerom geeft gy ons niet te kennen wat deze dingen beteekenen, die gy doet?

20 En ik heb tot hen gezeid : Des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

21 Spreek den huize van Israël : Dit zegt den Heer God : Ziet, ik zal myne heilige plaats ontreinigen, de hooveerdy van uwen ryke, en de begeerlykheid uwer oogen, en waeraf dat uwe ziel beangst is : en uwe zonen en uwe dochters, die gy achter gelaten hebt, zullen met den zweerde vallen.

22 En gy zult doen gelyk ik gedaen heb : Uwen mond zult gy met geen kleed bedekken, en de spyzen dergene die rouw maken zult gy niet eten.

23 Gy zult kroonen op uwe hoofden hebben, en schoenen aen uwe voeten : gy zult niet klagen noch weenen, maer gy zult verdwynen in uwe boosheden, en een iegelyk zal tot zynen broeder zuchten.

24 En Ezechiel zal u wezen tot een wonder teeken der toekomstige dingen : naer alle de dingen die hy gedaen heeft zult gy doen als dit komen zal : en gy zult weten dat ik den Heer God ben.

25 En gy zoon des menschen, ziet in den dag als ik hunne sterkheid van hen nemen zal, en de blydschap der weeddigheid, en de begeerlykheid van hunne oogen, waerop dat hunne zielen rusten, hunne zonen en hunne dochteren :

26 In dien dag als den vliedende tot u komt, dat hy het u verkondigen zoude :

27 In dien dag, zeg ik, zal uw mond opengegaen worden met dengenen die gelyoden is : en gy zult spreken en voorts niet meer zwijgen : en gy zult hun tot een wonder teeken zyn, en gy zult weten dat ik den Heer ben.

KAPITTEL XXV.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, stelt uw aenzigt tegen de kinderen van Ammon, en gy zult van hen profeteren.

3 En gy zult tot de kinderen van Ammon zeggen : Hoort het woord des Heeren Gods : Dit zegt den Heer God : Om dat gy gezeid hebt : Wel aen, wel aen over myne heilige plaats, om dat die besmet is : en over het land van Israël om dat het verwoest is : en over het huis van Juda, om dat zy in de gevangnisse geleid zyn :

4 Daerom zal ik u den kinderen van het oosten tot eene erfenisse geven, en zy zullen hunne schaaepstallen in u stellen, en zy zullen in u stellen hunne tenten : zy zullen uwe korenvruchten eten : en zy zullen uw melk drinken.

5 En ik zal Rabbath geven tot eene wooninge der kemelen, en de kinderen van Ammon tot eene rustplaats de vee : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

6 Want dit zegt den Heer God : Om dat gy met de hand blyde geslag hebt gemaakt, en met den voet gesmeten, en hebt u verblyd met geheelere begeerte over het land van Israël :

7 Daerom zal ik myne hand uitsteken op u, en ik zal u leveren tot eene beroovinge der heidenen, en ik zal u doodslaen van de volken, en verderven van de landen, en vernielen : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

8 Dit zegt den Heer God : Om dat Moab en Seir gezeid hebben : Ziet gelyk alle de heidenen, alzoo is het huis van Juda :

9 Daerom ziet ik zal Moabs schouder ontdekken van de steden, van zyne steden, zeg ik, en van zyne palen de heerlyken der aerde, Bethiesimoth, en Beelmeon, en Caria-thaim,

10 Den kinderen van het oosten met de kinderen van Ammon, en ik zal ze geven tot erfenisse : dat er voortaan geene gedenkenisse der kinderen van Ammon onder de heidenen zy.

11 En in Moab zal ik regt doen : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

12 Dit zegt den Heer God : Om dat Idumea wrack gedaen heeft, dat zy zich wreken zoude van de kinderen van Juda, en heeft gezondigd misdoende, en heeft wrake begeerd van hen :

13 Daerom dit zegt den Heer God : Ik zal myne hand uitsteken op Idumea, en ik zal van haer wegnemen den mensch en het vee, en ik zal ze woest maken van het zuiden : en die in Dedan zyn, zullen met den zweerde vallen.

14 En ik zal myne wraek geven over Idumea door Israëls myns volks hand : en zy zullen in Edom doen naer myne gramschap, en naer mynen razenden toorn : en zy zullen myne wraek weten, zegt den Heer God.

15 Dit zegt den Heer God : Om dat de Palestynen wraek gedaen hebben, en hebben zich zelven gewroken met geheeler herte, doodslaende, en volbrengende de oude vyandschappen :

16 Daerom dit zegt den Heer God : Ziet, ik zal myne hand uitsteken op de Palestynen, en ik zal de doodslagers doodslaen, en ik zal de bevelingen van het landschap aen de zee vernielen :

17 En ik zal in hen groote wraek doen, straffende in razende gramschap : en zy zullen weten dat ik den Heer ben, als ik myne wraek zal gegeven hebben op hen.

KAPITTEL XXVI.

EN het is geschied in het elfde jaer, op den eersten dag der maend, dat het woord des Heeren tot my geschied is, zeggende :

2 Zoon des menschen, om dat Tyrus gezeid heeft van Jerusalem : Wel aen, de poorten der volken zyn gebroken, zy is tot my gekeerd : ik zal vervuld worden, zy is verwoest.

3 Daerom dit zegt den Heer God : Ziet ik tot u Tyrus, en ik zal tot u doen opkomen veel volken, gelyk de stormende zee opkomt.

4 En zy zullen de muren van Tyrus breken, en hare torens verdueren : en ik zal haer stof van haer schrabben, en ik zal ze geven tot eenen allerklaersten steen.

5 Het zal eene plaets wezen om de vischnetten te droogen in het midden der zee, want ik heb het gesproken, zegt den Heer God : en zy zal tot eene beroovinge der heidenen wezen.

6 En hare dochteren ook, die in het veld zyn, zullen met den zweerde doodgeslagen worden : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

7 Want dit zegt den Heer God : Ziet, ik zal tot Tyrus brengen Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, van het noorden, den koning der koningen, met peerden, en wagens, en rosfolk, en met eene groote vergadering en volk.

8 Uwe dochteren die op het veld zyn, zal hy met den zweerde doodslaen : en hy zal u omleggen met bolwerken, en hy zal eenen wal te hoop dragen in het ronde, en hy zal tegen u den schild opheffen.

9 En de instrumenten om de muren te bestryden en te bestooten, zal hy bereiden

tegen uwe muren, en uwe torens zal hy verdueren met zyne oorlogswapenen.

10 Door de overvloedigheid van zyne peerden zal u hun stof overdekken : van het geluid des rosvolks, en der raderen, en der wagens zullen uwe muren beven, als hy in uwe poorten zal gegaen zyn, als door den ingang van eene gebrokene stad.

11 Met zynen peerden klauwen zal hy alle uwe straten vertreden : uw volk zal hy met den zweerde slaen, en uwe edele standbeelden zullen op de aerde vallen.

12 Zy zullen uwe rykdommen verdueren, zy zullen uwe koopgoederen berooven : en uwe muren verdueren, en uwe heerlyke huizen zullen zy omwerpen : en uwe steenen, en uwe houten, en uw stof zullen zy in het midden der wateren stellen.

13 En ik zal doen rusten de menigte van uwe liedekens, en het geluid van uwe harpen zal niet meer gehoord worden.

14 En ik zal u maken tot eene allerblinkerste steenrotse, gy zult eene plaets wezen om de netten te droogen, noch gy zult voorts meer opgetimmerd worden : want ik heb het gesproken, zegt den Heer God.

15 Dit zegt den Heer God aen Tyrus : Zullen van het geluid uwer vallinge, en van het zuchten uwer gedooden als die gedood zullen worden in het midden van u, de eilanden niet beven?

16 En alle de prinsen der zee zullen van hunne stoelen nederdalen, en zy zullen hunne mantels afleggen, en hunne kleederen van verscheidene verwen zullen zy wegwerpen, en zy zullen met verwonderinge bevangen worden : zy zullen op de aerde zitten, en verbaesd zynde van uwen onverzienlyken val, zullen zy zich verwonderen.

17 En op u eene beklaging opnemende, zullen zy tot u zeggen : Hoe zyt gy vergaen, die in de zee woont, gy heerlyke stad, die sterk geweest zyt in de zee met uwe bewooners, dewelke alle menschen ontzagen?

18 Nu zullen de schepen verbaesd zyn in den dag uwer vreeze : en de eilanden zullen ontsteld worden in de zee, om dat er niemand uit u komt.

19 Want dit zegt den Heer God : Als ik u zal gegeven hebben tot eene verwoeste stad, gelyk de steden die niet bewoond worden : en als ik den afgrond over u zal gebracht hebben, en dat u veel wateren overdekt zullen hebben :

20 En dat ik u zal nedergetrokken hebben met degene die in den poel nederdalen tot het eeuwige volk, en dat ik u gesteld zal hebben in het uiterste land, gelyk de oude woestyne met degene die in den poel ge-

bragt worden, dat gy niet bewoond wordet : voorts als ik glorie zal gegeven hebben in het land der levenden.

21 Zoo zal ik u te niet brengen, en gy zult niet zyn, en gezocht zynde zult gy voorts niet meer gevonden worden in der eeuwigheid, zegt-den Heer God.

KAPITTEL XXVII.

EN het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

2 Daerom, gy zoon des menschen, neemt op Tyrus eene beklagings :

3 En gy zult Tyrus zeggen, die in den ingang der zee woont, der volken koopmanschappe tot veel eilanden : Dit zegt den Heer God : O Tyrus, gy hebt gezeid : Ik ben van volmaekte sierlykheid,

4 En in het hart van de zee gelegen. Uwe nageburen die u getimmerd hebben, hebben uwe sierlykheid volmaekt :

5 Met abeelboomen van Sanir hebben zy u opgetimmerd met alle de zolderingen der zee : zy hebben den cederboom van Libanus genomen dat zy u eenen mastboom zouden maken.

6 Zy hebben eiken van Basan geschaefd tot uwe roeiriemen : en uwe schipbanken der roeijers hebben zy u gemaakt van ivoor uit Indien, en de roefkens van de eilanden van Italien.

7 Verscheiden kostelyk lynwaed van Egypten is u geweven tot een zeil, dat het aen den mast zoude gehangen worden : hemelsblauwe zyde, en purper laken van de eilanden Elisa, zyn uw overdeksel geworden.

8 De bewoners van Sidon, en die van Arad zyn uwe roeijers geweest : uwe wyzen, Tyrus, zyn uwe stierlieden geworden.

9 De oude mannen van Giblien, en hare wyzen hebben scheepslieden gehad tot den dienst van uwen verscheiden huisraad : alle de schepen der zee, en hunne scheepslieden zyn geweest in het volk van uwe koopmanschap.

10 De Persen, en Lydianen, en Libyanen waren in uw heir uwe oorlogsmannen : den schild en den helm hebben zy in u gehangen om uwe versiering.

11 De zonen van Arad met hunne heiren waren op uwe muren rondom : maer de Pigmeen, die in uwe torens waren, hebben ook hunne pylkokers aen uwe muren gehangen rondom : zy hebben uwe schoonheid volmaekt.

12 Die van Carthago uwe kooplieden, hebben met de menigte van allerhande rykdommen, met zilver, yzer, tin, en lood uwe markten vervuld.

13 Griekenland, Thubal en Mosoch, deze zyn uwe kooplieden geweest : slaven, en metalen huisraad hebben zy uwen volke aangebragt.

14 Van het huis Thogorma hebben zy peerden, en ryders te peerd, en muilen gebragt tot uwe markt.

15 De kinderen van Dedan waren uwe kooplieden : veel eilanden zyn de koopmanschap uwer hand : zy hebben ivooren en hebeninen tanden verwisseld om uwen prys.

16 Den Sirier was uw koopman om de menigte van uwe werken, peerlen, en purpere, en gebeeld werk, en kostelyk fyn lynwaed, en zyde, en chodchod hebben zy voorgesteld in uwe markt.

17 Juda en het land van Israëel zyn uwe kooplieden geweest in uitgelezen tarwe, zy hebben balsam, en honig, en olie, en terpentyn te koop gesteld in uwe markt.

18 Dien van Damascus is uw koopman geweest in de menigte van uwe werken, in de menigte van verscheidene rykelykheden, in vetten wyn, in wollen van de beste verwe.

19 Dan, en Griekenland, en Mosel hebben in uwe markten voorgesteld kunstelyk gemaakt yzerwerk : en stakte, en calamus in uwe koopmanschappe.

20 Die van Dedan waren uwe kooplieden in tapyten om te zitten.

21 Arabien, en alle de prinsen van Cedar, zy waren kooplieden uwer hand : met lammeren, en rannen, en bokken zyn uwe kooplieden tot u gekomen.

22 De verkoopers van Saba en Reema, zy zyn uwe kooplieden geweest : met alle de kostelykste speceryen, en kostelyk gesteente, en goud, hetwelk zy voorgesteld hebben in uwe markt.

23 Haran, en Chene, en Eden uwe kooplieden : Saba, Assur en Chelmad uwe verkoopers.

24 Zy waren uwe kooplieden in menigerlei dingen, met dekkleederen van hemelsblauw verf, en van verscheiden beeldwerk, en van kostelyke schatten, dië omwonden en gebonden waren met zeelen : cederboomen hadden zy ook in uwe koopmanschappen.

25 De schepen der zee waren uwe principaelste in uwe koopmanschap : en gy zyt vervuld geweest, en uitermate zeer heerlyk geweest in het hert van de zee.

26 In veel wateren hebben uwe roeijers u gebragt : den zuiden wind heeft u vernield in het hert der zee.

27 Uwe rykdommen, en uwe schatten, en uwe menigerhande instrumenten, uwe scheepslieden, en uwe stierlieden die uwen huisraad hielden, en over uw volk waren : en ook mede uwe oorlogsmannen, die in u waren, met alle uwe menigte die in het

midden van u is : zullen vallen in het hert der zee in den dag van uwen val.

28 Van het geluid des roepens van uwe stierlieden zullen de schipvloten verbaesd worden :

29 En zy zullen van hunne schepen nederdalen alle die den roerriem hielden : de scheepslieden en alle de stierlieden der zee zullen op het land staen :

30 En zy zullen op u jammerlyk gekrysch maken met eene groote stemme, en zy zullen bitterlyk roepen : en stof op hunne hoofden werpen, en met assche zullen zy besproeid worden.

31 En zy zullen op u eene kaelheid scheren, en zy zullen omgord worden met hairen kleederen : en zy zullen u beweenen in de bitterheid der ziele, met een allerbitterste geschrei.

32 En zy zullen op u aennemen eenen droeven zang, en zy zullen u beklagen : Welke stad is er als Tyrus, die stom geworden is in het midden van de zee?

33 Die in den uitgang van uwe koopmanschappen van de zee veel volken vol gemaekt hebt : in de menigte van uwe rykdommen, en van uwe volken hebt gy de koningen der aerde ryk gemaekt.

34 Nu zyt gy van de zee gebroken, uwe rykdommen zyn in de diepten der wateren, en alle uwe menigte die in het midden van u was, is gevallen.

35 Alle de bewooners der eilanden hebben zich zeer verwonderd van u : en alle hunne koningen met het tempeest geslagen, hebben hunne aenzigten veranderd.

36 De kooplieden der volken floten u aen : dat gy zyt tot niet gebragt, en gy zult niet zyn tot in der eeuwigheid.

KAPITTEL XXVIII.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, zegt den prins van Tyrus : Dit zegt den Heer God : Om dat uw hert verheven, is, en dat gy gezeid hebt : Ik ben God, en in Gods stoel ben ik gezeten in het hert van de zee : daer gy een mensch zyt, en niet God, en gy hebt uw hert gegeven als Gods hert.

3 Ziet, gy zyt wyzer dan Daniel : alle secreet is voor u niet verborgen.

4 In uwe wysheid en voorzienigheid hebt gy u sterkheid gemaekt : en gy hebt goud en zilver verkregen in uwe schatten.

5 En hebt door uwe groote wysheid en hanteringe zoo groote magt verkregen : waardoor uw hert zich zoo heeft verheven.

6 Daerom dit zegt den Heer God : Om dat uw hert verheven is als Gods hert :

7 Daerom ziet, ik zal vreemde lieden op u

aenbrengen, de allersterkste der heidenen : en zy zullen hunne zweerden bloot maken over de schoonheid uwer wysheid, en zy zullen uwe schoonheid besmetten.

8 Zy zullen u doodslaen en nedertrekken : en gy zult sterven in de verderfenisse der gedooden in het hert der zee.

9 Zult gy dan zeggende spreken : Ik ben God, voor degene die u dooden zullen : daer gy een mensch zyt, en niet God, in de hand dergene die u dooden?

10 Gy zult de dood der onbesnedenen sterven in de hand der vreemden : want ik heb het gesproken, zegt den Heer God.

11 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende : Zoon des menschen, heft op eene beklaginge over den koning van Tyrus :

12 En gy zult hem zeggen : Dit zegt den Heer God : Gy teeken der gelykenisse vol wysheid, en volmaekt van schoonheid,

13 In de wellustigheden van Gods paradys zyt gy geweest : alle kostelyk gesteente was uw overdeksel : sardius, topatius, en jaspis, chrisolitus, en onix, en berillus, saffirus, en carbunculus, en smaragdus : het goud is het werk uwer schoonheid : en uwe gaten zyn bereid geweest op den dag als gy gemaekt zyt.

14 Gy waert cherub uitgestrekt en overdekkende, en ik heb u gesteld in den heiligen berg Gods, in het midden van de vurige steenen hebt gy gewandeld.

15 Gy waert volkomen in uwe wegen, van den dag uwer scheppinge, tot dat er boosheid in u gevonden was.

16 In de menigte van uwe koopmanschappen zyn uwe binnensten vervuld geweest met boosheid, en gy hebt gezondigd : en ik heb u uitgeworpen van Gods berg, en ik heb u verdorven : ó gy beschermende cherub, uit het midden van de vurige steenen.

17 En uw hert is opgeheven in uwe schoonheid : gy hebt uwe wysheid verloren in uwe schoonheid, ik heb u in de aerde geworpen : voor der koningen aenzigt heb ik u gegeven dat zy u zien zouden.

18 In de menigte van uwe boosheden, en in de boosheid van uwe koopmanschappen hebt gy uwe heiligmakinge besmet : daerom zal ik een vuer uitbrengen uit het midden van u, dat u ete, en ik zal u geven tot assche op de aerde voor het aenschyn van alle die u zien zullen.

19 Alle die u zien zullen in de heidenen, zullen zich zeer verwonderen van u : gy zyt te niet geworden, en gy zult niet wezen in der eeuwigheid.

20 En het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

21 Zoon des menschen, stelt uw aenzigt

tegen Sidon : en gy zult van haer profeteren,

22 En zeggen : Dit zegt den Heer God : Ziet, ik zeg tot u Sidon, en ik zal geëerd worden in het midden van u : en zy zullen weten dat ik den Heer ben, als ik in haer regt zal gedaen hebben, en dat ik in haer zal geheiligt zyn.

23 En ik zal in haer zenden de pestilentie, en bloed in hare straten : en de verslagenen zullen in het midden van haer vallen met den zweerde rondom : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

24 En zy zal den huize van Israël niet meer wezen een struiksel der bitterheid, en een doorne pyne inbrengende van alle zyden, rondom van degene die hen tegen zyn : en zy zullen weten dat ik den Heer God ben.

25 Dit zegt den Heer God : Als ik het huis van Israël zal vergaderd hebben van de volken onder dewelke dat zy verstrooid zyn, dan zal ik in hen geheiligt worden voor de heidenen : en zy zullen in hun land woonen, dat ik mynen knecht Jacob gegeven heb.

26 En zy zullen daerin zonder vreeze woonen : en zy zullen huizen timmeren, en wyngaerden planten, en zy zullen betrouwe-lyk woonen, als ik de oordeelen zal gedaen hebben in alle degene die hen tegen zyn rondom : en zy zullen weten dat ik den Heer hun God ben.

KAPITTEL XXIX.

IN het tiende jaer, in de tiende maend, op den elfden dag van de maend, is des Heeren woord geschied tot my, zeggende :

2 Zoon des menschen, stelt uw aenzigt tegen Pharao, den koning van Egypten, en gy zult van hem profeteren, en van geheel Egypten :

3 Spreekt, en gy zult zeggen : Dit zegt den Heer God : Ziet ik tot u Pharao, koning van Egypten, gy grooten draek, die daer rust in het midden van uwe vlooden, en zegt : Den vloed is myne, en ik heb my zelve gemaakt.

4 En ik zal eenen breidel stellen in uwe kinnebakken : en ik zal de visschen van uwe vlooden aen uwe schellen doen kleven : en ik zal u uittrekken uit het midden van uwe vlooden, en alle uwe visschen zullen aen uwe schellen hangen.

5 En ik zal u werpen in de woestyne, en alle de visschen van uwen vloed : op het aenzigt der aerde zult gy vallen, gy zult niet vergaderd worden, noch te zamen gebragt : den beesten der aerde, en den vogelen des hemels heb ik u gegeven om te verslinden.

6 En alle de bewooners van Egypten zullen

weten dat ik den Heer ben : om dat gy een rietstok geweest zyt den huize van Israël.

7 Als zy u met de hand aengrepen, en gy zyt gebroken, en gy hebt alle hunne schoudere gescheurd : en dengenen die op u steunden, zyt gy in stukken gebroken, en gy hebt alle hunne nieren slap gemaakt.

8 Daerom dit zegt den Heer God : Ziet, ik zal over u een zweerd brengen : en ik zal van u dooden den mensch en het vee.

9 En het land van Egypten zal wezen tot eene woestyne, en tot eene wildernisse : en zy zullen weten dat ik den Heer ben : om dat gy gezeid hebt : Den vloed is myne, en ik heb dien gemaakt.

10 Daerom ziet ik tot u, en tot uwe vlooden : en ik zal het land van Egypten geven tot woestynen, met den zweerde verwoest, van den toren Syenes tot de palen van het Moorianenland.

11 Daer zal geen 's menschen voet door-gaen, noch voet der beesten zal daer gaen : en het zal niet bewoond worden veertig jaren lang.

12 En ik zal het land van Egypten geven verwoest in het midden van de verwoeste landen, en hare steden in het midden der steden die omgeworpen zyn, en zy zullen verwoest zyn veertig jaren : en ik zal de Egyptenaers verstrooijen in de natien, en ik zal ze waeijen in de landen.

13 Want dit zegt den Heer God : Na het einde van veertig jaren zal ik Egypten vergaderen van de volken, in dewelke zy verstrooid waren.

14 En ik zal wederom brengen de gevangnisse van Egypten, en ik zal ze stellen in het land van Phathures, in het land van hunne geboorte : en zy zullen daer wezen tot een klein koningryk :

15 Onder de andere ryken zal het de allernederste zyn, en het zal voortaan niet meer verheven worden over de natien, en ik zal ze verminderen dat zy geene heerschappy zullen hebben over de volken.

16 Noch zy zullen den huize van Israël meer wezen tot een betrouwen, leerende boosheid, dat zy vlieden zouden, en hen volgen : en zy zullen weten dat ik den Heer God ben.

17 En het is geschied in het zeven-en-twintigste jaer, in de eerste maend, in den eersten dag der maend : dat het woord des Heeren tot my is geschied, zeggende :

18 Zoon des menschen : Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, heeft zyn heir doen dienen met eenen grooten dienst tegen Tyrus : alle hoofd is kael gemaakt, en alle schouder is van haire gebloot : en hem is geen loon gegeven noch zynen heire van Tyrus, voor den dienst, daer-

mede dat hy my gediend heeft tegen haer.

19 Daerom dit zegt den Heer God : Ziet, ik zal Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, geven in het land van Egypten : en hy zal hare menigte nemen, en hy zal hare buiten rooven, en haren roof rooven : en het zal voor den loon zynen heire zyn.

20 En voor het werk waarmede hy my gediend heeft, heb ik hem het land van Egypten gegeven, om dat hy voor my ge- arbeid heeft, zegt den Heer God.

21 In dien dag zal den hoorn des huis van Israël uitspruiten, en ik zal u eenen openen mond geven in het midden van hen : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

KAPITTEL XXX.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, profeteert en zegt : Dit zegt den Heer God : Huilt, Wee, Wee, den dag :

3 Want den dag is naby, en den dag des Heeren is nakende : den dag der wolke, het zal den tyd der heidenen zyn.

4 En het zweerd zal in Egypten komen : en het zal eene vervaerdheid zyn in het Moorianenland, als de gewonden zullen vallen in Egypten, en dat hare menigte zal weggenomen zyn, en hare fondamenten verdorven.

5 Het Moorianenland, en die van Libyen, en de Lydianen, en al het andere gemeene volk, en Chub, en de kinderen van het land des verbonds, zullen met hen door het zweerd vallen.

6 Dit zegt den Heer God : En zy zullen vallen die Egypten onderhouden, en de hooverdy van hare heerschappye zal verdorven worden : van den toren van Sienes zullen zy met den zweerde vallen in haer, zegt den Heer der heirscharen.

7 En zy zullen verstrooid worden in het midden van de verwoeste landen, en de steden zullen in het midden van de verlatene steden wezen.

8 En zy zullen weten dat ik den Heer ben : als ik zal het vuer gegeven hebben in Egypten, en dat alle hare helpers zullen verdorven zyn.

9 In dien dag zullen er boden uitgaen van my aanzigt in groote schepen, om te vernielen het betrouwen van het Moorianenland, en daer zal eene vervaerdheid in hen wezen in den dag van Egypten : want hy zal zonder twyfel komen.

10 Dit zegt den Heer God : En ik zal doen ophouden de menigte van Egypten door Nabuchodonosor, des konings van Babylonien hand.

11 Hy en zyn volk met hem, de sterkste der volken zullen aangebragt worden, om het land te bederven : en zy zullen hunne zweerden uittrekken op Egypten : en zy zullen het land vullen met gedooden.

12 En ik zal de bodemen der vloeden droog maken, en ik zal het land leveren in de hand van de allerkwaedsten : en ik zal het land verderven, en zyne volheid in de handen der vreemden : ik, den Heer, heb het gesproken.

13 Dit zegt den Heer God : En ik zal de afgodenbeelden vernielen, en ik zal de afgoden doen ophouden van Memphis : en daer zal voorts geen vorst meer wezen van het land van Egypten : en ik zal eene der vervaernisse geven in het land van Egypten.

14 En ik zal het land van Phathures verderven, en ik zal vuer geven in Taphnis, en ik zal oordeelen doen in Alexandrien.

15 En ik zal myne verbolgenheid uitstoren op Pelusium de magt van Egypten, en ik zal de menigte van Alexandrien dooden,

16 En ik zal een vuer geven in Egypten : als eene vrouwe in barensnood zal Pelusium pyne lyden, en Alexandrien zal verdorven wezen, en in Memphis zullen dagelyksche angsten wezen.

17 De jongelingen van Heliopolis en van Bubasti zullen met den zweerde vallen, en zy zullen gevangen weggeleid worden.

18 En in Taphnis zal den dag zwart worden, als ik daer vernield zal hebben de schepters van Egypten, en dat in haer zal vergaen zyn de hooverdy van hare magtigheid : eene wolk zal haer overdekken, maer hare dochteren zullen in de gevangenisse geleid worden.

19 En ik zal oordeelen doen in Egypten : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

20 En het is geschied in het elfde jaer, in de eerste maend, in den zevenden dag der maend, dat het woord des Heeren tot my geschied is, zeggende :

21 Zoon des menschen, ik heb Pharaos des konings van Egypten arm gebroken : en ziet, hy is niet bewonden geweest, dat hem zyne gezondheid zoude wedergegeven worden, dat hy met doeken zoude gebonden worden, en geveescht met linnen doekskens, en dat hy zyne magt weder gekregen hebbende, zoude mogen het zweerd houden.

22 Daerom dit zegt den Heer God : Ziet ik tot Pharao, den koning van Egypten, en ik zal zynen sterken arm, maer gebroken, heel in stukken breken : en ik zal het zweerd van zyne hand nederwerpen :

23 En ik zal Egypten verstrooijen onder de heidenen, en ik zal ze waeijen in de landen.

24 En ik zal des konings van Babylonien armen versterken, en ik zal myn zweerd in zyne hand geven : en ik zal Pharaos armen in stukken breken, en de verslagenen zullen met zuchtige zuchten voor zyn aenzigt.

25 En ik zal des konings van Babylonien armen versterken, en de armen van Pharao zullen te zamen nedervallen : en zy zullen weten dat ik den Heer ben, als ik myn zweerd zal gegeven hebben in des konings van Babylonien hand, en dat hy die uitgestrekt zal hebben over het land van Egypten.

26 En ik zal Egypten verstrooijen in de natien, en ik zal ze verjagen in de landen, en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

KAPITTEL XXXI.

EN het is geschied in het elfde jaer, in de derde maend, in den eersten dag der maend, dat des Heeren woord tot my geschied is, zeggende :

2 Zoon des menschen, zegt Pharao, den koning van Egypten, en zynen volke : Wien zyt gy gelyk geworden in uwe grootheid?

3 Ziet, Assur is als een cederboom in Libanus, schoon van takken, en van bladeren boschachtig, en verheven van hoogte, en tusschen de dikke looveren is zyn top opgeheven.

4 De wateren hebben hem opgevoed, den afgrond heeft hem verheven : zyne vloeden vloeiden rondom zyne wortelen, en hy heeft zyne rivieren uitgelaten tot alle de boomen des landschaps.

5 Daerom is zyne hoogte verheven boven alle de boomen des landschaps : en zyne spruitsels zyn vermenigvuldigd, en zyne takken zyn hoog opgeschoten om de veel wateren.

6 En als hy zyne schaduwe uitgestrekt had, zoo hebben alle de vogelen des hemels in zyne takken nesten gemaakt, en onder zyne looveren hebben alle de beesten des wouds hunne jongen geworpen, en onder zyne schaduwe woonde eene vergadering van veel volken.

7 En hy was zeer schoon in zyne grootheid, en in het verbreiden van zyn spruitsel : want zyn wortel was nevens veel wateren.

8 De cederboomen waren niet hooger dan hy in Gods paradys, de abeelboomen zyn zyner hoogte niet gelyk geweest, en de platanusboomen waren zyne looveren niet gelyk : geen boom van Gods paradys is geleken by hem, en by zyne schoonheid.

9 Want ik heb hem schoon gemaakt, en met veel en dikke looveren : en alle de

boomen der wellustigheid die in Gods paradys waren hebben hem benyd.

10 Hierom zegt den Heer God : Om dat hy verheven is in hoogte, en heeft zyn opgerste gegeven groeiend en dik, en om dat zyn hert opgeheven is in zyne hoogte :

11 Zoo heb ik hem geleverd in de hand van den allersterksten der heidenen, hy zal het hem doende doen : naer zyne ongoddelijkheid heb ik hem uitgeworpen.

12 En de vreemden, en de allerwreedsten der natien zullen hem afhouden, en zy zullen hem werpen op de bergen, en in alle de valleijen zullen zyne takken vallen, en zyne spruiten zullen gebroken worden in alle de steenrotsen der aerde : en van zyne lommeringe zullen alle de volken der aerde weggaen, en zy zullen hem verlaten.

13 In zynen val hebben alle de vogelen des hemels gewoond, en in zyne takken zyn alle de beesten des landschaps geweest.

14 Daerom zullen in hunne hoogte niet verheven worden alle de boomen der wateren, noch zy zullen hunne hoogte stellen tusschen de boschachtige en looverachtige boomen, en alle die met de wateren versocht worden, zullen in hunne hoogte niet staen : want zy zyn al geleverd ter dood tot den laetsten lande, in het midden van de kinderen der menschen, tot degene die nederdalen in den poel.

15 Dit zegt den Heer God : In den dag als hy ter hellenwaert gedaeld is, zoo heb ik geweent ingebragt, ik heb hem overdekt met den afgrond : en ik heb zyne vloeden belet, en heb veel wateren bedwongen : Libanus is over hem bedroefd, en alle de boomen des velds zyn geschud geweest.

16 Van het geluid zyns vals heb ik de heidenen beroerd, als ik hem leidde ter helle, met degene die in den poel daelden : en in de nederste aerde zyn vertroost geweest alle de schoone en heerlyke boomen der wellustigheid in Libanus, alle die ververscht werden met de wateren.

17 Want zy zullen ook met hem nederdalen in de helle tot de verslagenen met den zweerde : en eens iegelyks arm zal onder zyne lommeringe zitten in het midden der natien.

18 Wien zyt gy gelyk, ó gy heerlyken en hoogen onder de boomen der wellustigheid? Ziet, gy zyt geleid met de boomen der wellustigheid tot het uiterste land : in het midden van de onbesnedenen zult gy slapen, met degene die met den zweerde verslagen zyn : dezen is Pharao, en alle zyne menigte, zegt den Heer God.

KAPITTEL XXXII.

EN het is geschied in het twaelfde jaer, in de twaelfde maend, in den eersten dag

der maend, dat het woord des Heeren tot my geschied is, zeggende :

2 Zoon des menschen, neemt aen eene beklaginge op Pharao, den koning van Egypten, en gy zult tot hem zeggen : Den leeuw der heidenen zyt gy gelyk geworden, en den draek die in de zee is : en gy waaidet met den hoorn in uwe vloeden, en gy verstoordet de wateren met uwe voeten, en gy vertradt hare vloeden.

3 Daerom dit zegt den Heer God : Ik zal over u myn net uittrekken in de menigte van veel volken, en ik zal u uittrekken met myn vischnet.

4 En ik zal u op het land werpen, op het aenzigt des akkers zal ik u wegwerpen : en ik zal alle de vogelen des hemels op u doen woonen, en ik zal van u verzaden alle de beesten der aerde.

5 En ik zal uw vleesch geven op de bergen, en ik zal de heuvelen vervullen met uwen etter.

6 En ik zal de aerde nat maken met den stank van uwen bloede op de bergen, en de valleijen zullen van u vervuld worden.

7 En als gy gedood zyt, zoo zal ik den hemel overdekken, en ik zal zyne sterren doen zwart worden : de zon zal ik met eene wolk bedekken, en de maen zal haar licht niet geven.

8 Alle lichten des hemels zal ik doen treuren over u : en ik zal de duisternissen geven op uw land, zegt den Heer God, als uwe gewonden in het midden der aerde gevallen zyn zullen, zegt den Heer God.

9 En ik zal het hert van veel volken kreiten, als ik uwe vernielinge zal gebragt hebben in de heidenen over de landen die gy niet weet :

10 En ik zal veel volken zeer doen verwonderen over u : en hunne koningen zullen met uitermate zeer grooten grouwel vreezen over u, als myn zweerd zal beginnen te vliegen op hunne aenzigten : en zy zullen elk haestelyk verbaesd worden voor hunne ziel in den dag van uwen val.

11 Want dit zegt den Heer God : Des konings van Babylonien zweerd zal u komen.

12 Met de zweerden van de sterken zal ik uwe menigte ter nederwerpen : alle deze volken zyn onverwinnelyk : en zy zullen de hooeverdij van Egypten verderven, en hare menigte zal verstrooid worden.

13 En ik zal vernielen alle hare beesten die daer waren op veel wateren : en den voet des menschen zal ze voortaan niet meer verstooren, noch der beesten klauwe zal ze meer troebel maken.

14 Dan zal ik hunne wateren zeer puer maken, en hunne vloeden zal ik als olie aenbrengen, zegt den Heer God :

15 Als ik het land van Egypten zal woest

gemaakt hebben, en het land zal verwoest worden van zyne volheid : als ik alle zyne bewooners zal geslagen hebben : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

16 Het is eene beschreijinge, en zy zullen hem beschreijen : de dochteren der heidenen zullen hem beschreijen over Egypten, en over zyne menigte zullen zy hem beschreijen, zegt den Heer God.

17 En het is geschied in het twaelfde jaer, in den vyftienden dag der maend, dat het woord des Heeren is geschied tot my, zeggende :

18 Zoon des menschen, zingt een drukelyk klagende liedeken over de menigte van Egypten : en trekt dezelve neder, en de dochteren der magtige volken tot den uitersten lande met degene die in den poel nederdalen.

19 Hoe dat gy schooner zyt, daelt neder, en slaapt met de onbesnedenen.

20 In het midden van de onbesnedenen zullen zy met den zweerde vallen : het zweerd is gegeven, zy hebben haar aange-trokken, en alle hare volken.

21 De magtigste van de vromen zullen tot haar spreken uit het midden der hellen, die met hare helpers nedergedaeld zyn, en hebben geslapen onbesneden, gedood met den zweerde.

22 Daer is Assur en alle zyne menigte : rondom hem zyn zyne graven : alle de verslagenen, en die met den zweerde gevallen zyn.

23 Derwelker graven gegeven zyn in de uiterste poelen : en zyne menigte is geworden rondom zyn graf : allegader verslagen en met den zweerde vallende, die hier voortyds eene vervaerdheid gegeven hadden in het land der levenden.

24 Daer is Elam en alle zyne menigte, rondom zyn graf ; alle deze zyn verslagen, en met den zweerde vallende : die onbesneden nedergedaeld zyn tot de uiterste aerde : die hunne vreeze gesteld hebben in het land der levenden, en zy hebben hunne schandelykheid gedragen met degene die in den poel nedergedaeld zyn.

25 In het midden van de verslagenen hebben zy zyne rustplaats gesteld, in alle zyne volken : rondom hem is zyn graf : alle deze waren onbesneden en gedood met den zweerde : want zy hebben hunne vervaerdheid gegeven in het land der levenden, en zy hebben hunne schandelykheid gedragen met degene die in den poel nedergedaeld zyn : in het midden van de verslagenen zyn zy gesteld.

26 Daer is Mosoch en Thubal, en alle zyne menigte : rondom hem zyn zyne graven ; alle deze waren onbesneden en verslagen,

en met den zweerde vallende : want zy hebben hunne vreeze gegeven in het land der levenden.

27 En zy zullen niet slapen met de sterken, en met de vallenden en onbesnedenen die ter helle nedergedaeld zyn met hunne wapenen, en hebben hunne zweerden gesteld onder hunne hoofden, en hunne boosheden waren in hun gebeente : want zy zyn een grouwel van de sterken geworden in het land der levenden.

28 Daerom zult gy ook in het midden van de onbesnedenen vernield worden, en gy zult slapen met degene die verslagen zyn met den zweerde.

29 Daer is Idumea, en hare koningen, en alle hare vorsten, die gegeven zyn met hun heir met degene die verslagen zyn met den zweerde : en die met de onbesnedenen ontslapen zyn, en met degene die nedergedaeld zyn in den poel.

30 Daer zyn alle de prinsen van het noorden, en alle de jagers : die weggeleid zyn met de verslagenen, vreezezende, en in hunne sterkheid beschaemd : die geslapen hebben onbesneden met degene die verslagen zyn met den zweerde, en hebben hunne beschaemtheid gedragen met degene die in den put nederdalen.

31 Pharao heeft ze gezien, en hy is vertroost geweest over alle zyne menigte, die verslagen is met den zweerde, Pharao en al zyn heir, zegt den Heer God :

32 Want ik heb myne vreeze gegeven in het land der levenden, en hy is ontslapen in het midden van de onbesnedenen met degene die met den zweerde verslagen zyn : Pharao en alle zyne menigte, zegt den Heer God.

KAPITTEL XXXIII.

EN het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, spreekt tot de kinderen van uwen volke, en gy zult tot hen zeggen : Een land, als ik het zweerd daarop zal gebragt hebben, en dat het volk des lands neemt eenen man van zyne minsten, en dat zy dien over zich stellen tot eenen wachter :

3 En dat die het zweerd ziet komen op het land, en hy trompt met de trompette, en verkondigt den volke :

4 En is het dat iemand, wie dat hy zy, hoorende het geluid van de trompette zich niet wacht, en dat het zweerd komt, en neemt hem weg : zoo zal zyn bloed op zyn hoofd zyn.

5 Het geluid der trompette heeft hy gehoord, en hy heeft zich zelf niet gewacht, zyn bloed zal op hem zyn : maer is het dat

hy zich zelfen wacht, zoo zal hy zyne ziel behouden.

6 Maer is het dat den wachter het zweerd ziet komen, en geen geluid geeft met de trompette : en dat het volk zich zelfen niet bewaert, en dat het zweerd komt, en neemt van hen eene ziel : dien is voorwaer in zyne boosheid gevangen, maer zyn bloed zal ik van des wachters hand verzoeken.

7 En gy zoon des menschen, ik heb u tot eenen wachter gegeven den huize van Israël : daerom als gy eenig woord uit mynen mond hoort, zoo zult gy hun dat verkondigen uit my.

8 Is het dat ik tot den ongoddelyken zegge : O ongoddelyken, gy zult de dood sterven : is het dat gy niet spreekt dat zich den ongoddelyken van zynen weg hoeden zoude : zoo zal den ongoddelyken in zyne boosheid sterven, maer zyn bloed zal ik van uwe hand verzoeken.

9 Maer is het dat gy den ongoddelyken verkondigt dat hy zich van zyne wegen bekeere, en dat hy zich niet bekeert van zynen weg : zoo zal hy in zyne boosheid sterven : maer gy hebt uwe ziel verlost.

10 Daerom, gy zoon des menschen, zegt tot den huize van Israël : Aldus hebt gy gesproken, zeggende : Onze boosheden en onze zonden zyn op ons, en daerin verdwynen wy : hoe zullen wy dan kunnen leven ?

11 Zegt tot hen : Ik leef, zegt den Heer God : ik wil de dood van den ongoddelyken niet, maer dat den ongoddelyken zich bekeere van zynen weg, en leve. Wordt bekeerd, wordt bekeerd van uwe allerkwaadste wegen : en waerom zult gy sterven, gy huis van Israël ?

12 Daerom, gy zoon des menschen, zegt tot de kinderen uws volks : De regtveerdigheid van den regtveerdigen zal hem niet verlossen, in wat dag dat hy zondigt : en de ongoddelykheid van den ongoddelyken zal hem niet letten, in wat dag dat hy bekeerd wordt van zyne ongoddelykheid : en den regtveerdigen zal niet mogen leven in zyne regtveerdigheid, in wat dag dat hy zondigt.

13 Ook al zeg ik den regtveerdigen dat hy het leven zal leven, en dat hy betrouwen hebbende op zyne regtveerdigheid boosheid doet : zoo zullen alle zyne regtveerdigheden vergeten worden, en in zyne boosheid die hy gedaen heeft, daerin zal hy sterven.

14 Maer is het dat ik den ongoddelyken zegge : Gy zult de dood sterven, en dat hy penitentie doet van zyne zonde, en dat hy regt en regtveerdigheid doet,

15 En dat den ongoddelyken den pand wedergeeft, en dat hy den roef wederom

geeft, in de geboden des levens wandelt, en dat hy niets onregtveerdigs doet : hy zal het leven leven, en zal niet sterven.

16 Alle zyne zonden, die hy gezondigd heeft, zullen niet gerekend worden : hy heeft regt en regtveerdigheid gedaen, hy zal het leven leven.

17 En de kinderen uws volks hebben gezegd : Den weg des Heeren is van geen regtveerdigen gewigte : en hun weg is onregtveerdig.

18 Want als den regtveerdigen afgescheiden is van zyne regtveerdigheid, en heeft boosheden gedaen, zoo zal hy daerin sterven.

19 En als den ongoddelyken weggaet van zyne ongoddelykheid, en doet regt en regtveerdigheid, zoo zal hy daarin leven.

20 En gy zegt : Den weg des Heeren is niet regt. Een iegelyk van u zal ik naer zyne wegen oordeelen, gy huis van Israël.

21 En het is geschied in het twaelfde jaer, in de tiende maend, in den vyfden dag der maend van onze overvoeringe, dat tot my gekomen is eenen die gevloten was van Jerusaleem, zeggende : De stad is verwoest.

22 En de hand des Heeren was op my geweest des avonds, eer hy kwam die gevloten was : en hy heeft mynen mond opengedaen tot dat hy tot my kwam des morgens vroeg, en als myn mond geopend was, zoo heb ik niet meer gezwezen.

23 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

24 Zoon des menschen, die in de vervallene plaatsen woonen op het land van Israël, zeggen sprekende : Abraham was een, en hy heeft het land by erfenisse bezeten : maer wy zyn velen, ons is het land tot eene bezittinge gegeven.

25 Daerom zult gy tot hen zeggen : Dit zegt den Heer God : Die in het bloed eet, en uwe oogen opheft tot uwe onzuiverheden, en het bloed stort : zult gy het land erfelyk bezitten ?

26 Gy hebt op uwe zweerden gestaen, gy hebt afgrysselykheden gedaen, en een iegelyk heeft zyns naestens huisvrouw besmet : en zult gy het land erfelyk bezitten ?

27 Dit zult gy tot hen zeggen : Aldus zegt den Heer God : Ik leef, want degene die in de vervallene plaatsen woonen, zullen met den zweerde vallen : en die in den akker is, zal den beesten geleverd worden om verslonden te worden : maer die in de vaste plaatsen en spelonken zyn, zullen van de pestilentie sterven.

28 En ik zal het land geven tot eene woestyn, en wildernisse, en zyne hooftveerdige sterkheid zal vergaen : en alle de bergen

van Israël zullen verwoest worden, om dat er niemand is die over hen doorgaet.

29 En zy zullen weten dat ik den Heer ben, als ik hun land zal woest gemaekt hebben, en verlaten om alle hunne afgrysselykheden, die zy gewrocht hebben.

30 En gy zoon des menschen : de kinderen uws volks, die van u spreken by de muren, en in de deuren der huizen, en zeggen den eenen tot den anderen, een man tot zynen naesten sprekende : Komt, en laet ons hooren wat dat het woord is uitgaende van den Heer.

31 En zy komen tot u, regt of er een volk in kwame, en zy zitten voor u myn volk : en zy hooren uwe woorden, en zy doen die niet : want zy keeren die tot een liedeken hunsmonds, en hun hert volgt hunne gierigheid.

32 En gy zyt hun als een muziekliedeken, hetwelk met zacht en zoet geluid gezongen wordt : en zy hooren uwe woorden, en zy doen die niet.

33 En als het komt dat er voorzeid is (want ziet het komt) dan zullen zy weten dat er een profeet onder hen geweest is.

KAPITTEL XXXIV.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, profeteert van de herders van Israël : profeteert, en gy zult den herderen zeggen : Dit zegt den Heer God : Wee den herderen van Israël die zich zelve voeden : worden de kudden van de herders niet gevoed ?

3 De melk aet gy, en met de wollen werdt gy gekleed, en dat vet was, dooddet gy : maer myne kudde voeddet gy niet.

4 Dat krank was hebt gy niet versterkt, en dat ziek was hebt gy niet genezen, dat gebroken was hebt gy niet verbonden, en dat verworpen was hebt gy niet wederom gebracht, en dat verloren was hebt gy niet gezocht : maer met straffigheid had gy heerschappy over hen, en met magt.

5 En myne schapen zyn verstrooid, om dat er geen herder was : en zy zyn geworden tot verslindinge alle de beesten des velds, en zy zyn verstrooid geworden.

6 Myne kudden hebben gewandeld op alle bergen, en op alle hooge heuvelen : en over al het aenzigt der aerde zyn myne kudden verstrooid, en daer was niemand die ze verzocht, daer was, zeg ik, niemand die ze verzocht.

7 Daerom gy, herders, hoort des Heeren woord :

8 Ik leef, zegt den Heer God : want om dat myne kudden geworden zyn tot eenen roof, en myne schapen tot vershuding alle

den beesten des velds, om dat er geen herder was : (want myne herders hebben myne kudde niet verzocht :) maar de herders voedden zich zelve, en myne kudde voedden zy niet.

9 Daerom gy, herders, hoort des Heeren woord :

10 Dit zegt den Heer God : Ziet ik zelve over de herders zal myne kudde verzoeken van hunne handen, en ik zal ze doen ophouden dat zy voortaan de kudde niet meer voeden zullen, en dat de herders zich zelve niet meer voeden zullen : en ik zal myne kudde verlossen uit hunnen mond : en zy zal hun niet meer tot eene spyze wezen.

11 Want dit zegt den Heer God : Ziet ik zal zelve myne schapen verzoeken, en ik zal ze bezoeken.

12 Gelyk een herder zyne kudde bezoekt in den dag, als hy is in het midden van zyne verstrooide schapen : alzoo zal ik myne schapen bezoeken, en ik zal ze verlossen van alle de plaetsen, in dewelke zy verstrooid waren, in den dag der wolke en der duisterheid.

13 En ik zal ze uitleiden van de volken, en ik zal ze vergaderen van de landen, en ik zal ze inleiden in hun land : en ik zal ze voeden op de bergen van Israël, in de rivieren, en in alle de woonsteden der aarde.

14 In de allerovervloedigste weiden zal ik ze voeden, en op de hooge bergen van Israël zullen hunne weiden wezen : daer zullen zy rusten in de groene kruiden, en in vette weiden zullen zy gevoed worden op de bergen van Israël.

15 Ik zal myne schapen voeden : ik zal ze doen rusten, zegt den Heer God.

16 Dat verloren was zal ik wederom zoeken, en dat verworpen was zal ik wederom brengen, en dat gebroken was zal ik verbinden, en dat krank was zal ik sterk maken, en dat vet en sterk is zal ik bewaren : en ik zal ze voeden gelyk het regt is.

17 Maer gy myne kudden, dit zegt den Heer God : Ziet ik oordeel tusschen vee en vee, der rammen en der bokken.

18 Was het u niet genoeg de goede weiden af te weiden? daerenboven hebt gy de bevelingen uwer weiden vertreden met uwe voeten : en als gy het allerpuerste water dronkt, zoo hebt gy het andere met uwe voeten troebel gemaakt.

19 En myne schapen weidden van hetgene dat met uwe voeten vertreden was : en dat uwe voeten troebel gemaakt hadden, dat dronken zy.

20 Daerom dit zegt den Heer God tot u : Ziet ik onderscheide zelve tusschen het vette en het magere vee :

21 Om dat gy met de zyden en schouderen stiet, en dat gy met uwe hoornen opwierpt al het krank vee, tot dat zy buiten verstrooid werden :

22 Zoo zal ik myne kudde behouden, en zy zal voorts niet meer wezen tot eenen roef, en ik zal oordeelen tusschen vee en vee.

23 En ik zal op haer verwekken eenen herder die ze voede, David mynen knecht : hy zal ze weiden, en hy zal hun wezen tot eenen herder.

24 En ik den Heer zal hun wezen tot eenen God : en myn knecht David een prins in het midden van hen : ik den Heer heb het gesproken.

25 En ik zal met hen maken het verbond des vredes, en ik zal de allerkwaedste beesten doen ophouden van de aerde : en die in de woestynen woonen zullen vryelyk slapen in de bosschen.

26 En ik zal ze stellen rondom van mynen heuvel tot eene benedictie : en ik zal enen regen nederbrengen in zynen tyd : het zullen regenen der gebenedydinge wezen.

27 En het hout des velds zal zyne vrucht geven, en de aerde zal haer spruitsel geven, en zy zullen in hun land wezen zonder vrees, en zy zullen weten dat ik den Heer ben, als ik de ketenen van hun jok zal in stukken gebroken hebben, en hen verlost zal hebben van de hand dergene die heerschappy over hen hebben.

28 En zy zullen niet meer tot eenen roove wezen den heidenen, noch de beesten des lands zullen hen verslinden : maer zy zullen met betrouwen woonen zonder eenige verwaerdheid.

29 En ik zal hun verwekken het genoemde spruitsel : en zy zullen voortaan niet meer verminderd wezen van honger op de aerde, noch zy zullen voortaan meer het verwyrt der heidenen dragen.

30 En zy zullen weten dat ik den Heer hun God met hen ben, en zy myn volk het huis van Israël : zegt den Heer God.

31 En gy myne kudden, de kudden myner weide zyt menschen : en ik den Heer uw God, zegt den Heer God.

KAPITTEL XXXV.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, stelt uw aenzigt tegen den berg van Seir, en gy zult van hem profeteren : en hem zeggen :

3 Dit zegt den Heer God : Ziet ik tot u, gy berg van Seir, en ik zal myne hand uitsteken over u, en ik zal u maken verlaten en verwoest.

4 Twee steden zal ik verderven, en gy zult

verwoest wezen : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

5 Om dat gy een eeuwig vyand zyt geweest, en dat gy de kinderen van Israël besloten hebt in de handen des zweerds, in den tyd van hunne tribulatie, in den tyd der uiterste boosheid.

6 Daerom zoo waerachtiglyk als ik leef, zegt den Heer God : zoo zal ik u den bloede leveren, en het bloed zal u vervolgen : en als gy het bloed hatet, zoo zal het bloed u vervolgen.

7 En ik zal den berg van Seir geven verwoest en verlaten : en ik zal van hem wegnemen den gaenden en den wederkomenden.

8 En ik zal zyne bergen vervullen met zyne verslagenen : op uwe heuvelen, en in uwe valleijen, en in de beken zullen de verslagenen met den zweerde vallen.

9 Tot eeuwige woestynen zal ik u leveren, en uwe steden zullen niet bewoond worden : en gy zult weten dat ik den Heer God ben.

10 Om dat gy gezeid hebt : Twee volken, en twee landen zullen myne zyn, en ik zal ze ter erfenisse bezitten : als den Heer daer was :

11 Daerom zoo waerachtiglyk als ik leef, zegt den Heer God, zoo zal ik doen naer uwe gramschap en naer uwe nydigheid, die gy gedaen hebt hen hatende : en ik zal door hen bekend worden, als ik u zal geoordeeld hebben.

12 En gy zult weten dat ik den Heer alle uwe schimpnynen gehoord heb die gy gesproken hebt van de bergen van Israël, zeggende : Zy zyn verlaten, zy zyn ons gegeven om te verslinden.

13 En gy zyt opgestaen over my met uwen mond, en gy hebt uwe woorden tot lasteringe gesproken tegen my : ik heb het gehoord.

14 Dit zegt den Heer God : Als al het land blyde wezen zal, zoo zal ik u tot eene woestynen maken.

15 Gelyk gy u verblyd hebt over de erfelykheid des huis van Israël, om dat het verdorven is, alzoo zal ik u doen; gy zult verdorven wezen gy berg van Seir, en geheel Idumeeland : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

KAPITTEL XXXVI.

MAER gy, zoon des menschen, profeteert den bergen van Israël, en gy zult zeggen : Gy, bergen van Israël, hoort des Heeren woord :

2 Dit zegt den Heer God : Om dat den vyand van u gezeid heeft : Ei, wel gedaen, de eeuwige hoogten zyn ons tot eene erfenisse gegeven :

3 Daerom profeteert, en zegt : Dit zegt den Heer God : Om dat gy verwoest zyt, en getreden rondom, en geworden tot eene erfenisse den anderen volken, en zyt den lieden in den mond gekomen, en geworden het verwyrt des volks :

4 Daerom, gy bergen van Israël, hoort des Heeren Gods woord : Dit zegt den Heer God den bergen en den heuvelen, den beken en valleijen, den verwoesten en vervallen wanden, en den verlaten steden, die beroofd zyn en beschimpd van de andere heidenen in het ronde.

5 Daerom dit zegt den Heer God : Want ik door mynen hittigen yver gesproken heb van de andere heidenen, en van geheel Idumeeland, die myn land voor zich zelve gegeven hebben tot eene erfenisse met blydschappen uit geheeler herte en uit der meeningen, en zy hebben het uitgeworpen dat zy het verderven zouden :

6 Daerom profeteert over het land van Israël, en gy zult zeggen den bergen, en heuvelen, den hoogten en valleijen : Dit zegt den Heer God : Ziet ik heb gesproken in mynen grammen toorn en in myne razende gramschap, om dat gy de beschaemdheid der heidenen geleden hebt.

7 Daerom dit zegt den Heer God : Ik heb myne hand opgeheven dat de heidenen, die rondom u zyn, zelve hunne beschaemdheid dragen zouden.

8 Maer gy, bergen van Israël, spruit uit uwe takken, en brengt uwe vruchten voort mynen volke Israël : want het is by dat het kome :

9 Want ziet ik tot u, en ik zal tot u bekeerd worden, en gy zult geakkerd worden, en zult zaed ontvangen.

10 En ik zal in u de menschen vermenigvuldigen, en al het huis van Israël : en de steden zullen bewoond worden, en de vervallene plaetsen zullen weder opgetimmerd worden.

11 En ik zal u vervullen met menschen, en vee : en die zullen vermenigvuldigd worden en wassen : en ik zal u doen wonen als van het beginsel, en ik zal u met meerdere goeden begaven dan gy van het beginsel gehad hebt : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

12 En ik zal menschen, te weten myn volk Israël op u brengen, en zy zullen u tot eene erfenisse bezitten : en gy zult tot eene erfenisse wezen, en gy zult voorts niet meer daertoe doen dat gy zonder hen zoudt zyn.

13 Dit zegt den Heer God : Om dat zy van u zeggen : Gy zyt eene verslindster der menschen, en uw volk versmachtende :

14 Daerom zult gy voorts niet meer men-

schen eten, en uw volk zult gy voort niet meer dooden, zegt den Heer God :

15 Noch ik zal in u meer laten hooren de versmaedheid der heidenen, en het verwyf der volken zult gy geenszins dragen, en uw volk zult gy niet meer verliezen, zegt den Heer God.

16 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

17 Zoon des menschen, het huis van Israël heeft gewoond in zyn land, en zy hebben dat besmet in hunne wegen, en met hunne werken : gelyk de onreinigheid der maenzuchtige vrouwen is hunnen weg geworden voor my.

18 En ik heb myne verbolgenheid uitgestort op hen, om het bloed dat zy gestort hebben op de aerde, en in hunne afgoden hebben zy die besmet.

19 En ik heb ze verstrooid onder de heidenen, en zy zyn verwaaid in de landen : naer hunne wegen, en naer hunne vonden heb ik ze geoordeeld.

20 En zy zyn ingegaen tot de heidenen, tot dewelke zy ingegaen zyn, en zy hebben mynen heiligen naem besmet, als van hen gezeid werd : Dit is des Heeren volk, en uit zynen lande zyn zy gegaen.

21 En ik heb mynen heiligen naem gespaerd, denwelken het huis van Israël besmet had onder de heidenen, tot dewelke zy ingegaen waren.

22 Daerom zult gy den huize van Israël zeggen : Dit zegt den Heer God : Ik zal het om uwentwille niet doen, huis van Israël, maer om mynen heiligen naem dien gy besmet hebt onder de heidenen, tot dewelke gy ingegaen zyt.

23 En ik zal mynen grooten naem heiligen, die, onder de heidenen besmet is, dien gy besmet hebt in het midden van hen : opdat de heidenen mogen weten dat ik den Heer ben, zegt den Heer der heirscharen, als ik geheiligd zal wezen in u voor hen :

24 Want ik zal u nemen van de heidenen, en ik zal u vergaderen van alle de landen, en ik zal u leiden in uw land.

25 En ik zal op u uitstorten zuiver water, en gy zult gezuiverd worden van alle uwe besmettingen, en van alle uwe afgoden zal ik u zuiveren.

26 En ik zal u een nieuw hert geven, en eenen nieuwen geest zal ik stellen in het midden van u : en ik zal het versteende hert van uwen vleesche nemen, en geven u een vleesachtig hert.

27 En mynen geest zal ik in het midden van u stellen : en ik zal maken dat gy in myne geboden zult wandelen, en dat gy myne oordeelen zult houden, en doen.

28 En gy zult wonen in het land dat ik

uwen vaderen gegeven heb : en gy zult my wezen tot een volk, en ik zal u tot eenen God zyn.

29 En ik zal u verlossen van alle uwe besmettingen : en ik zal de tarwe roepen, en ik zal ze vermenigvuldigen, en ik zal u geenem honger opleggen.

30 En ik zal de vrucht der boomen vermenigvuldigen, en het groeisel des velds, opdat gy het verwyf des hongers niet meer draget onder de heidenen.

31 En gy zult gedachtig wezen uwer allerkwaadste wegen, en der werken die niet goed zyn : en uwe boosheden, en uwe groote misdaden zullen u mishagen.

32 Ik zal het om uwentwille niet doen, zegt den Heer God, dat zy u bekend : wordt beschaemd, en schaemt u over uwe wegen, gy huis van Israël.

33 Dit zegt den Heer God : Op den dag als ik u zal gezuiverd hebben van alle uwe boosheden, en dat ik de steden zal doen bewoonen, en dat ik de vervallingen zal weder opgetimmerd hebben,

34 En dat het verwoste land geoefend zal wezen, dat wylen verwoest was in de oogen van allen wandelaer,

35 Zoo zullen zy zeggen : Dat ongeoeffende land is geworden als een hof der wellustigheden : en verwoeste, en verlatene, en omgegravene steden hebben vast besloten gezeten.

36 En de heidenen alle die achter gebleven zullen wezen rondom u, zullen weten dat ik den Heer de verdorven steden opgetimmerd heb, en de ongeoeffende plaetsen beplant, ik, den Heer, heb het gesproken en gedaen.

37 Dit zegt den Heer God : Nog zal het huis van Israël my daerin vinden dat ik het hun doen zal : Ik zal ze vermenigvuldigen als eene kudde der menschen,

38 Als eene heilige kudde als Jerusalems kudde in zyne hoogfeesten : Alzoo zullen de verlaten steden wezen vol kudden der menschen : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

KAPITTEL XXXVII.

DE hand des Heeren is op my geworden, en heeft my uitgeleid in den geest des Heeren : en hy heeft my gelaten in het midden des velds, hetwelk was vol beenderen :

2 En hy heeft my daerom geleid in het ronde : en daer waren er zeer velen op het aenzigt des velds, en zeer droog.

3 En hy heeft tot my gezeid : Zoon des menschen, meent gy ook dat deze beenderen leven zullen ? En ik heb gezeid : Heere God, gy weet het.

4 En hy heeft tot my gezeid : Profeteert

van deze beenderen : en gy zult hun zeggen : Gy drooge beenderen, hoort des Heeren woord.

5 Dit zegt den Heer God tot deze beenderen : Ziet, ik zal den geest in u zenden, en gy zult leven.

6 En ik zal over u zenuwen geven, en ik zal op u doen vleesch wassen, en ik zal over u trekken eene huid : en ik zal u eenen geest geven, en gy zult leven, en gy zult weten dat ik den Heer ben.

7 En ik heb geprofeteerd alzoó hy my geboden had : en daer is een geluid geschied, terwyl dat ik profeteerde, en ziet daer geschiedde eene beroeringe : en de beenderen gingen aen beenderen, een iegelyk aen zyn lid.

8 En ik heb gezien, en ziet over die zyn zenuwen en vleesch opgekomen : en op hen is eene huid gespreid, en zy hadden geen geest.

9 En hy heeft tot my gezeid : Profeteert tot den geest, profeteert, zoon des menschen, en gy zult tot den geest zeggen : Dit zegt den Heer God : Van de vier winden komt geest, en blaest in op deze verslagenen, en laet ze levende worden.

10 En ik heb geprofeteerd, gelyk hy my geboden had : en den geest is daerin gegaen, en zy hebben geleefd : en gestaen op hunne voeten een heir uitermate zeer groot.

11 En hy heeft tot my gezeid : Zoon des menschen, alle deze beenderen is het huis van Israël : zy zeggen : Onze beenderen zyn verdroogd : en onze hope is vergaen, en wy zyn afgesneden.

12 Daerom profeteert, en gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer God : Ziet, ik zal uwe graven opendoen, en u leiden uit uwe graven myn volk : en ik zal u leiden in het land van Israël.

13 En gy zult weten dat ik den Heer ben, als ik uwe graven zal opengedaen hebben, en u zal uitgeleid hebben uit uwe graven myn volk :

14 En als ik mynen geest in u zal gegeven hebben, en dat gy leven zult, en ik zal u doen rusten op uwe aerde : en gy zult weten dat ik den Heer gesproken heb en gedaen, zegt den Heer God.

15 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

16 En gy, zoon des menschen, neemt voor u een hout : en schryft daerop : Des Juda, en der kinderen van Israël zyn gezellen : en neemt een ander hout, en schryft daerop : Des Joseph het hout van Ephraïm, en alle des huis van Israël en zyn gezellen.

17 En voegt die te zamen, het eene aen het andere voor u tot eenen houte : en zy

zullen u tot eene vereeniging wezen in uwe hand.

18 Maer als tot u zullen gezeid hebben de kinderen uws volks sprekende : Geeft gy ons niet te kennen wat gy u hiermede wilt?

19 Zoo zult gy tot hen spreken : Dit zegt den Heer God : Ziet, ik zal tot my nemen Josephs hout, hetwelk in Ephraïms hand is, en de geslachten van Israël, die aen hem gevoegd zyn : en ik zal die te zamen geven met den houte van Juda, en ik zal die maken tot eenen houte : en zy zullen een wezen in zyne hand.

20 En de houten daer gy op geschreven hebt, zullen in uwe hand wezen voor hunne oogen.

21 En gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heer God : Ziet, ik zal de kinderen van Israël tot my nemen uit het midden der natien, daer zy toe weggegaen zyn : en ik zal hen van alle zyden vergaderen, en ik zal ze brengen tot hunne aerde.

22 En ik zal ze maken tot een volk, in het land op de bergen van Israël, en een koning zal over hen alle heerschappye hebben : en het zullen voorts geene twee volken zyn, noch zy zullen meer gedeeld worden in twee ryken.

23 Noch zy zullen voorts meer besmet worden in hunne afgoden, en in hunne afgryslykheden, en alle boosheden : en ik zal ze behouden van alle hunne plaetsen in dewelke zy gezondigd hebben, en ik zal ze zuiveren : en zy zullen my wezen een volk, en ik zal hun een God wezen.

24 En myn knecht David zal een koning over hen zyn, en een herder van hen allen : in myne oordeelen zullen zy wandelen, en myne geboden zullen zy bewaren, en die doen.

25 En zy zullen op het land woonen dat ik mynen dienaar Jacob gegeven heb, daer uwe vaderen in gewoond hebben : en zy zullen daerop woonen, zy en hunne kinderen, en hunne kinds kinderen, tot in der eeuwigheid : en David myn dienaar zal hun prins zyn in der eeuwigheid.

26 En ik zal hun vastmaken het verbond des vredes, een eeuwig verbond zal hun wezen : en ik zal ze fonderen en vermenigvuldigen, en ik zal myne heiligmakinge geven in het midden van hen in der eeuwigheid.

27 En myn tabermakel zal in hen wezen : en ik zal hun God wezen, en zy zullen myn volk zyn.

28 En de heidenen zullen weten dat ik den Heer den heiligmaker van Israël ben, als myne heiligmaking zyn zal in het midden van hen in der eeuwigheid.

KAPITTEL XXXVIII.

EN des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

2 Zoon des menschen, stelt uw aenzigt tegen Gog, het land van Magog, den prins des hoofds van Mosoch en Thubal : en profeteert van hem,

3 En gy zult tot hem zeggen : Dit zegt den Heer God : Ziet ik zeg u, Gog den prins des hoofds van Mosoch en Thubal,

4 En ik zal u omdraeijen, en ik zal eenen breidel stellen in uwe kinnebakken : en ik zal u uitleiden en al uw heir, de peerden en ruiters te peerd, alle gekleed met pansieren, eene groote menigte, spiese en schilden, en zweerde aengrypende.

5 De Persen, Moorianen, en Libyanen met hen, alle gewapend met schilden en helmen.

6 Gomer en alle zyne hoopen, het huis van Thogorma de zyden van het noorden, en alle zyne magt, en veel volken met u.

7 Bereidt en beschikt u, en alle uwe menigte die tot u gehoopt is : en weest hun tot een bevelsman.

8 Na veel dagen zult gy verzogt worden : in het uiterste der jaren zult gy tot den lande komen, dat wedergekeerd is van den zweerde, en vergaderd is van veel volken tot de bergen van Israël, die eenpaerlyk verwoest zyn geweest : dit land is van de volken uitgebragt, en zy zullen allegader daar betrouwelyk in woonen.

9 En gy zult opklimmende als een tempeest komen, en als eene wolke, dat gy de aerde zoudt overdekken, gy en alle uwe scharen en veel volken met u.

10 Dit zegt den Heer God : In dien dag zullen de woorden op uw hert komen, en gy zult de allerkwaedste gedachte denken :

11 En gy zult zeggen : Ik zal opklimmen tot den lande zonder muur : ik zal komen tot de rustenden, en zonder vreeze woonenden : deze woonen alle zonder muur, zy hebben geene grendelen of poorten :

12 Om dat gy de buiten zoudt rooven, en den roof aengrypen, om dat gy uwe handen brengen zoudt op degene die verwoest waren geweest, en namaels tot hunnen eersten staet weder gesteld, en over het volk dat vergaderd is uit de heidenen, dat heeft begonnen te bezitten, en te wezen een bewoener van den navel der aerde.

13 Saba en Dedan, en de kooplieden van Tharsis, en alle hare leeuwen zullen u zeggen : Komt gy om de rooven te nemen ? Ziet om den roof te rooven hebt gy uwe menigte vergaderd, dat gy nemen zoudt zilver en goud, en wegdragen huisraad en rykdom, en dat gy ontallyke rooven zoudt rooven.

14 Daerom profeteert, zoon des menschen, en gy zult zeggen tot Gog : Dit zegt den Heer God : Zult gy het niet weten op dien dag als myn volk Israël betrouwelyk woonen zal ?

15 En gy zult van uwe plaets komen van de noordzyde, gy en veel volken met u allegader beklimmers der peerden, eene groote vergadering en een krachtig heir.

16 En gy zult op myn volk Israël klimmen als eene wolk, dat gy het land overdekken zoudt. In de uiterste dagen zult gy zyn, en ik zal u brengen op myn land : opdat de heidenen my kennen mogen, als ik in u zal geheiligd worden in hunne oogen, ô Gog.

17 Dit zegt den Heer God : Zyt gy dan denigen van wien ik gesproken heb in de oude dagen, in de hand van myne knechten de profeten van Israël, die geprofeteerd hebben in de dagen van die tyden, opdat ik u op hen brengen zoude ?

18 En het zal wezen in dien dag, in den dag van Gogs aenkomste op het land van Israël, zegt den Heer God, dat myne verbolgenheid opklimmen zal in myne razende gramschap.

19 En in mynen heeten toorn, en in het vuer myner gramschap heb ik het gesproken Want in dien dag zal eene groote beroerte wezen, op het land van Israël :

20 En van myn aenzigt zullen beroerd worden de visschen der zee, en de vogelen des hemels, en de beesten des velds, en alle kruipende gedierte dat op aerde beroerd wordt, en alle de menschen die op het aenzigt der aerde zyn : en de bergen zullen omgeworpen worden, en de tuinen zullen vallen, en alle muur zal nedervallen op de aerde.

21 En ik zal tegen hem te zamen roepen op alle myne bergen het zweerd, zegt den Heer God : een iegelyks zweerd zal in zynen broeder gestierd worden.

22 En ik zal over hem regt doen met de pestilentie en met bloede, en met eenen krachten slagregen, en met onmetelyke hagelsteen : vuer, en solfer zalik regenen op hem, en op zyn heir, en op veel volken die met hem zyn.

23 En ik zal groot gemaakt en geheiligd worden : en ik zal bekend worden in de oogen van veel heidenen, en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

KAPITTEL XXXIX.

MAER gy, zoon des menschen, profeteert tegen Gog, en gy zult zeggen : Dit zegt den Heer God : Ziet ik zeg tot u Gog, den prins des hoofds van Mosoch en Thubal :

2 En ik zal u omdraeijen, en ik zal u uitleiden, en ik zal u doen opkomen van de

noordzyden : en ik zal u brengen op de bergen van Israël.

3 En ik zal uwen boge slaen in uwe slinker hand, en uwe pylen zal ik uit uwe regter hand nedervwerpen.

4 Op de bergen van Israël zult gy vallen, gy en alle uwe heiren, en uwe volken die met u zyn : den wilden dieren, den vogelen, en allen gevogelte, en den beesten der aerde heb ik u gegeven te verslinden.

5 Op het aenzigt der aerde zult gy vallen : want ik heb het gesproken, zegt den Heer God.

6 En ik zal het vuer zenden in Magog, en in degene die betrouwelyk woonen in de eilanden : en zy zullen weten dat ik den Heer ben.

7 En mynen heiligen naem zal ik bekend maken in het midden myns volks Israël, en ik zal mynen heiligen naem niet meer besmetten : en de heidenen zullen weten dat ik den Heer den heiligen van Israël ben.

8 Ziet het komt, en het is gedaen, zegt den Heer God : dit is den dag waeraf dat ik gesproken heb.

9 En de bewooners zullen uitgaen uit de steden van Israël, en zy zullen ontsteken en verbranden de wapenen, de schilden, en de lansen, den boog, en de pylen, en de handstokken, en de spiesen : en zy zullen die met den vure verbranden zeven jaren.

10 En zy zullen geene houten brengen van de landen, noch afhouden van de bosschen : want zy zullen de wapenen met den vure verbranden, en zy zullen berooven degene dien zy ten roove geweest waren, en zy zullen hunne verdersers berooven, zegt den Heer God.

11 En het zal wezen in dien dag : dat ik Gog zal geven eene vermaerde plaats tot een graf in Israël : de vallei der wandelaers aen de oostzyde der zee, dewelke zal doen verwonderen de voorbygangers : en zy zullen Gog daer begraven, en alle zyne menigte, en het zal genoemd worden de vallei der menigte van Gog.

12 En het huis van Israël zal ze begraven, dat zy het land zouden zuiveren zeven maenden.

13 En al het volk der aerde zal hem begraven, en het zal hun een vermaerden dag wezen, in denwelken ik geëerd ben, zegt den Heer God.

14 En zy zullen altyd mannen stellen het land doorzoekende, die begraven zullen, en verzoeken degene die daer gebleven waren op het aenzigt der aerde, om die te zuiveren : en na zeven maenden zullen zy beginnen te zoeken.

15 En zy zullen omgaen het land doorwandefende : en als zy een 's menschen

gebeente zien zullen, zoo zullen zy dat stellen by eenen titel, tot dat de begravers dat begraven zullen in de vallei van Gogs menigte.

16 Maer den naem der stad is Amona, en zy zullen het land zuiveren.

17 Daerom gy, zoon des menschen, dit zegt den Heer God : Zegt allen gevogelte, en alle den vogelen, en alle den beesten des velds : Vergadert u, haest u, loopt te zamen van alle zyden, tot myne slagtofferande die ik u ten offer dood, eene groote slagtofferande op de bergen van Israël : dat gy moogt vleesch eten en bloed drinken.

18 Der sterken vleesch zult gy eten, en het bloed van de prinsen der aerde zult gy drinken : der rammen, der lammeren, en der bokken, en der stieren, en der gemeste beesten, en allerhande vette dieren.

19 En gy zult het vet des ingewands eten tot verzaedheid, en gy zult het bloed drinken tot dronkenheid, van de slagtofferande die ik u ten offer dooden zal :

20 En gy zult verzaed worden op myne tafel van den peerde, en van den sterken ruiter te peerde, en van alle de oorlogsmannen, zegt den Heer God.

21 En ik zal myne glorie stellen in de heidenen : en alle de heidenen zullen myn oordeel zien, dat ik zal gedaen hebben, en myne hand die ik op hen zal gelegd hebben.

22 En het huis van Israël zal weten dat ik den Heer hun God ben, van dien dag en voortaan.

23 En de heidenen zullen weten dat het huis van Israël in zyne boosheid gevangen is, om dat zy my verlaten hebben, en dat ik myn aenzigt van hen verborgen heb : en dat ik ze geleverd heb in de handen der vyanden, en dat zy allegader met den zweerde gevallen zyn.

24 Naer hunne onzuiverheid, en naer hunne groote misdaed heb ik hun gedaen, en ik heb myn aenzigt van hen verborgen.

25 Daerom dit zegt den Heer God : Nu zal ik de gevangenis van Jacob wederom leiden, en ik zal ontfemen des geheelen huis van Israël : en ik zal mynen yver aennemen voor mynen heiligen naem.

26 En zy zullen hunne beschaemdheid dragen, en alle de overtredinge waarmede zy overtreden hebben tegen my, als zy in hun land zullen gewoond hebben betrouwelyk niemand vreezezende :

27 En als ik ze zal wederom geleid hebben van de volken en vergaderd van hunner vyanden landen, en dat ik zal geheiligd zyn in hen, in de oogen van veel heidenen.

28 En zy zullen weten dat ik den Heer hun God ben, omdat ik ze zal overgevoerd

hebben onder de natien; en dat ik ze zal vergaderd hebben op hun land, en dat ik niemand van hen daer gelaten heb.

29 En ik zal myn aenzigt niet meer van hen verbergen, om dat ik mynen geest zal uitgestort hebben op het geheele huis van Israël, zegt den Heer God.

KAPITTEL XL.

In het vyf-en-twintigste jaer onzer overvoe-
ringe, in het beginsel des jaers, op den
tienden dag der maend, in het veertiende
jaer na dat de stad geslagen was : in dezen
zelven dag is op my geworden de hand des
Heeren, en hy heeft my daer gebragt.

2 In Gods visioen heeft hy my gebragt in
het land van Israël, en heeft my gelaten op
eenen uitermate zeer hoogen berg : waerop
was gelyk een gestichte van eene stad,
streckende zuidwaerts.

3 En hy heeft my daerin geleid : en ziet
een man wiens gedaente was, als de ge-
daente des metaels, en een lynen koordeken
was in zyne hand, en een meetriet was in
zyne hand : en hy stond in de poorte.

4 En dienzelfden man heeft tot my gespro-
ken : Zoon des menschen, ziet met uwe
oogen, en hoort met uwe ooren, en stelt uw
hart tot alle de dingen die ik u toonen zal :
want om dat men het u toonen zoude, daerom
zyt gy hier gebragt : verkondigt al dat gy
ziet den huize van Israël.

5 En ziet daer was een muur van buiten
rondom het huis van alle zyden, en in des
mans hand was een meetriet van zes cubitus
en eene palme : en hy heeft de breedheid
van het gesticht gemeten met een riet, en
de hoogte ook met een riet.

6 En hy is gekomen tot de poorte die
tegen over den oostenweg zag, en hy is op-
geklommen op hare trappen : en heeft den
dorpel der poorte gemeten met een riet in
de breedte, dat is den eenen dorpel met een
riet in de breedte :

7 En de slaepkamer met een riet in de
lengte, en een riet in de breedte : en tus-
schen de slaepkamers vyf cubitus :

8 En den dorpel der poorte by het portael
der poorte van binnen, met een riet.

9 En hy heeft het portael der poorte geme-
ten van acht cubitus, en zynen voorvorst tot
twee cubitus : maer het portael der poorte
was binnen.

10 Voorts waren de slaepkamers der
poorte aen den oostweg, dry aen deze zyde,
en dry aen de andere zyde : de dry hadden
eene mate, en de voorvorsten van buiten
hadden eene mate aen beide de zyden.

11 En hy heeft gemeten de breedheid van
den dorpel der poorte, van tien cubitus :
en de lengte der poorte, dertien cubitus.

12 En den uitersten kant voor de slaepka-
mers van eenen cubitus : en eenen cubitus
was het einde van beide de zyden : maer
de slaepkamers waren van zes cubitus aen
deze zyde, en aen de andere zyde.

13 En hy heeft de poort gemeten van het
dak der slaepkamer tot haer dak toe, de
breedte van vyf-en-twintig cubitus : deur
tegen deur.

14 En hy heeft de voorvorsten gemaekt
tot zestig cubitus : en aen den voorvorst
het voorhof der poorte van alle zyden in het
ronde.

15 En voor het aenzigt der poort, die strekte
tot het aenzigt des portael van de binnenste
poort, vyftig cubitus.

16 En de kromme vensters in de slaepka-
mers, en in hunne voorvorsten, die binnen
de poort waren van alle zyden rondom :
desgelyks waren ook in de portalen ven-
sters in het ronde van binnen, en voor de
voorvorsten was eene schildery van palm-
boomen.

17 En hy heeft my uitgeleid tot het buitenste
voorhof, en ziet daer waren schatkamers,
en het pavement belegd met steenen, in het
voorhof rondom : dertig schatkamers rondom
van het pavement.

18 En het pavement in den voorvorst der
poorten naer de lengte der poort was be-
neden.

19 En hy heeft de breedte gemeten van
het aenzigt der onderste poorte tot den
voorvorst des binnensten voorhofs, van bui-
ten, honderd cubitus oostwaerts en noord-
waerts.

20 En de poorte die naer den weg van
noorden des uitersten voorhofs zag, heeft
hy ook gemeten zoo wel in de lengte als in
de breedte.

21 En hare slaepkamers dry aen deze
zyde, en dry aen de andere zyde : en haren
voorvorst, en haer portael naer de mate
der eerste poorte, hare lengte van vyftig
cubitus, en de wydte van vyf-en-twintig cu-
bitus.

22 Maer hare vensters, en het portael, en
de gesnedene werken waren naer de mate
der poorte die oostwaerts zag : en haren
opgang was van zeven trappen, en een por-
tael voor haer.

23 En de poort van het binnenste voorhof
tegen de poort van het noorden en van het
oosten : en hy heeft gemeten van poorte tot
poorte honderd cubitus.

24 En hy heeft my uitgeleid tot den zuiden
weg, en ziet de poorte die zuidwaerts zag :
en hy heeft haren voorvorst en haer portael
gemeten naer de voorzeide maten.

25 En hare vensters, en hare portalen
rondom gelyk de andere vensters : van vyf-

tig cubitus in de lengte, en in de breedte van vyf-en-twintig cubitus.

26 En met zeven trappen klom men tot haer: en het portael was voor hare deur: en daer waren uitgesnedene palmboomen een aen de eene zyde, en een aen de andere zyde in haren voorvorst.

27 En de poorte van het binnenste voorhof in den zuiden weg: en hy heeft gemeten van poorte tot poorte in den zuidenweg, honderd cubitus.

28 En hy heeft my ingeleid tot het binnenste voorhof aen de zuidpoorte: en hy heeft de poorte gemeten naer de voorzeide maten.

29 Hare slaepkamer, en haren voorvorst, en haer portael met dezelfde maten: en hare vensters, en haer portael in het ronde vyftig cubitus van lengte, en vyf-en-twintig cubitus van breedte.

30 En een portael in het ronde was in de lengte van vyf-en-twintig cubitus, en van breedte vyf cubitus.

31 En haer portael aen het buitenste voorhof, en hare palmboomen in den voorvorst: en daer waren acht trappen, door dewelke men opklom door haer.

32 En hy heeft my geleid in het binnenste voorhof door den oostweg: en hy heeft de poorten gemeten naer de voorzeide maten.

33 Hare slaepkamer, en haren voorvorst, en haer portael als boven: en hare vensters en hare portalen in het ronde; in de lengte van vyftig cubitus, en in de breedte van vyf-en-twintig cubitus.

34 En haer portael, dat is van het buitenste voorhof: en de uitgesnedene palmboomen waren in haren voorvorst aen de eene en aen de andere zyde: en met acht trappen was haren opgang.

35 En hy heeft my geleid tot de poort die ten noorden ziet: en hy heeft gemeten naer de voorledene maten.

36 Hare slaepkamer, en haren voorvorst, en haer portael, en hare vensters in het ronde, waren in de lengte van vyftig cubitus, en in de breedte van vyf-en-twintig cubitus.

37 En haer portael zag tot het buitenste voorhof: en uitgesneden werk van palmboomen was in haren voorvorst aen de eene en aen de andere zyde: en met acht graden was haren opgang.

38 En tot elke schatkamer was eene deur in de voorvorsten der poorten: daer wieschen zy de brandofferanden.

39 En in het portael van de poort waren twee tafelen aen de eene zyde, en twee tafelen aen de andere zyde: dat daerop zoude geofferd worden het brandoffer, en voor de zonde, en voor de verzuimenisse.

40 En aen de buitenste zyde, die opklimt tot de deur der poorte die ten noorden gaet, waren twee tafelen: en aen de andere zyde voor het portael der poorte waren twee tafelen.

41 Vier tafelen aen de eene zyde, en vier tafelen aen de andere zyde: aen de zyde der poorte waren acht tafelen, waerop dat zy het slagtoffer doodden.

42 Maer de vier tafelen tot het brandoffer waren van vierkantige steenen gemaekt: in de lengte van anderhalven cubitus, en in de breedte van anderhalven cubitus: en in de hoogte van eenen cubitus: waerop dat zy de vaten stellen zullen, in dewelke de brandofferande en de slagtofferanden ten offer gedood worden.

43 En hare lysten waren van eene palm, wederom gekromd van binnen in het ronde: maer op de tafelen was vleesch der offerande.

44 En buiten de binnenste poort waren der zangers schatkamers in het binnenste voorhof, dat daer was in de zyde der poorte noordwaerts ziende: en hun aanzigt was tegen den zuidweg, de eene aen de zyde van de oostpoorte, die zag tegen den noordweg.

45 En hy heeft tot my gezeid: Dit is de schatkamer die ziet tegen den zuidweg, die zal den priesteren toebehooren, die wake houden in de bewaringe des tempels.

46 Maer de schatkamer die ten noordweg ziet, zal den priesteren toebehooren, die wake houden tot den dienst des autaers: dit zyn Sadoks kinderen die van Levis kinderen tot den Heere komen, dat zy hem dienen zouden.

47 En hy heeft het voorhof gemeten in de lengte van honderd cubitus, en in de breedte van honderd cubitus in het vierkant: den autaar voor het aenschyn des tempels.

48 En hy heeft my binnen geleid in het portael des tempels: en hy heeft het portael gemeten vyf cubitus aen de eene zyde, en vyf cubitus aen de andere zyde: en de breedte der poort dry cubitus aen de eene zyde, en dry cubitus aen de andere zyde.

49 En de lengte van het portael van twintig cubitus, en de breedte van elf cubitus, en met acht trappen ging men daerop. En daer waren kolommen in de voorvorsten: de eene aen de eene zyde, en de andere aen de andere zyde.

KAPITTEL XLI.

EN hy heeft my geleid in den tempel, en hy heeft de voorvorsten gemeten, zes cubitus van breedte aen de eene zyde, en zes cubi-

tus van breedte aen de andere zyde, de breedte van het tabernakel.

2 En de breedte der poort was van tien cubitus : en de zyden van de poort waren van vyf cubitus aen de eene zyde, en vyf cubitus aen de andere zyde : en hy heeft hare lengte gemeten van veertig cubitus, en de breedte van twintig cubitus.

3 En daer binnen gegaen zynde, heeft hy in den voorvorst der poort gemeten twee cubitus : en de poort van zes cubitus : en de breedte der poort van zeven cubitus.

4 En hy heeft hare lengte gemeten van twintig cubitus, en de breedte van twintig cubitus, voor het aenschyn des tempels : en hy heeft tot my gezegd : Dit is het heilig der heiligen.

5 En hy heeft den wand des huis gemeten van zes cubitus : en de breedte der zyde van vier cubitus aen alle zyden rondom het huis.

6 En de zyden, de eene zyde aen de andere, waren tweemaal dry-en-dertig : en zy waren uitstekende, die ingingen door den wand des huis, in de zyden rondom, dat zy besluiten zouden, en niet raken den wand des tempels.

7 En daer was eene straet in het ronde, opwaerts klimmende door eenen wendelgraed, en die leidde tot de eetkamer des tempels in het ronde : daerom was den tempel wyder in het opperste : en alzoo ging men opwaerts van beneden tot het bovenste door het midden.

8 En ik heb in het huis gezien de hoogte rondom, gefondeerde zyden tot de mate des riets, van zes cubitus ruimte :

9 En de breedte langs den wand ter zyde van buiten van vyf cubitus : en het binnenste huis was in de zyden des huis.

10 En tusschen de schatkamers de breedte van twintig cubitus rondom het huis van alle zyden.

11 En de deur der zyde ten gebede : de eene deur aen den noordweg, en de eene deur aen den zuidweg : en de breedte der plaetse tot den gebede, was van vyf cubitus in het ronde.

12 En het gestichte dat afgescheiden was, en gekeerd tot den weg die ter zeewaert ziet, was van de breedte van zeventig cubitus. Maer den wand des gestichts was vyf cubitus in de breedte rondom : en zyne lengte was negentig cubitus.

13 En hy heeft des huis langheid gemeten, honderd cubitus : en het gesticht dat afgescheiden was, en zyne wanden, honderd cubitus lengte.

14 Maer de breedte voor het aenzigt des huis : en desgenen dat er verscheiden was tegen het oosten, was honderd cubitus.

15 En hy heeft gemeten de langheid des gestichts tegen zyn aenzigt, dat afgescheiden was aen het achterste : de schatkamers van beide zyden, van honderd cubitus : en den binnensten tempel, en de portalen des voorhofs.

16 De dorpels, en de kromme vensters, en de schatkamers in het ronde aen dry deelen, tegen elks dorpel, en overtrokken met houte alom in het ronde : maer de aerde was tot de vensters, en de vensters waren gesloten op de deuren.

17 En tot het binnenste huis, en van buiten, over al den wand rondom van binnen en van buiten, tot de mate.

18 En daer waren cherubynen en palmboomen, kunstiglyk gemaakt : en een palmboom was tusschen cherub en cherub, en een cherub had twee aenzigten.

19 Een 's menschen aenzigt by den palmboom van deze zyde, en een leeuwen aenzigt nevens den palmboom van de andere zyde : uitgesneden over al het huis in het ronde.

20 Van de aerde tot het opperste der poorte waren cherubynen en palmboomen uitgegroefd in den wand des tempels.

21 Den vierkanten dorpel, en het aenzigt van de heilige plaets, was aenzigt tegen aenzigt.

22 De hoogte van den houten autaar was van dry cubitus : en zyne lengte was van twee cubitus : en zyne hoeken, en zyne lengte, en zyne wanden waren van hout. En hy heeft tot my gesproken : Dit is de tafel voor den Heer.

23 En twee deuren waren in de tempel, en in de allerheiligste plaetse.

24 En in de twee deuren van beide de zyden waren twee deurkens die tegen mal-kander gevouwen wierden : want daer waren twee deuren aen beide de zyden van de deuren.

25 En in de deuren des tempels waren gesneden cherubynen, en een gesneden werk van palmboomen, alzoo die ook in de wanden uitgesneden waren : waerom dat de houten ook grooter waren in het voorste deel des portaels van buiten.

26 Waerop dat waren de kromme vensters, en de gelykenis der palmboomen, aen de eene en de andere zyde, aen de schouderkens des portaels : naer de zyden des huis, en de breedte der wanden.

KAPITTEL XLII.

EN hy heeft my uitgeleid tot het buitenste voorhof door den weg noordwaerts leidende, en hy heeft my gebragt in de schatkamer die daer was tegen het afgescheiden gesticht, en tegen het huis noordwaerts strekkende.

2 In het aenzigt der lengte honderd cubitus van de noorddeur : en der breedte vyftig cubitus.

3 Tegen de twintig cubitus des binnensten voorhofs, en tegen het pavement met steenen gepaveid van het buitenste voorhof, daer het portael was gevoegd aen het dryvoudig portael.

4 En voor de schatkamers eene wandelplaets van tien cubitus der breedte, tot de binnenste des wegs ziende, van eenen cubitus. En hare deuren waren ten noorden :

5 Daer des schatkamers in het opperste neder waren : want zy onderhielden de portalen die uit die uitstaken, van de ondersten en van de middelsten des gestichts.

6 Want het waren dry zolderingen, en zy hadden geene kolommen, gelyk de kolommen van de voorplaetsen waren : daerom staken zy uit van de ondersten, en van de middelsten van de aerde vyftig cubitus.

7 En den omgaenden buitensten muer achter de schatkamers die daer waren in den weg van het buitenste voorhof voor de schatkamers : zyne lengte was van vyftig cubitus.

8 Want de lengte van de schatkamers des buitensten voorhofs was vyftig cubitus : en de lengte voor het aenzigt des tempels, honderd cubitus.

9 En onder deze schatkamers was een ingang dergene die daerin gingen van het oosten van het buitenste voorhof.

10 In de breedheid van den omgaenden muer des voorhofs, die daer was tegen den oostenweg in het aenzigt van het afgescheiden gesticht, en voor het gesticht waren de schatkamers.

11 En eenen weg voor haer aenzigt, naer de gelykenisse der schatkamers, die in den noordenweg waren : naer hare lengte alzo was ook hare breedte : en al haren ingang, en gelykenissen, en hare deuren

12 Waren naer de deuren der schatkamers, die in den weg waren ziende zuidwaerts : eene deur in het hoofd van den weg : welken weg was voor het afgescheiden portael, dengenen die door den oostenweg ingingen.

13 En hy heeft tot my gezeid : De schatkamers van het noorden, en de schatkamers van het zuiden, die voor het afgescheiden gesticht zyn : dit zyn de heilige schatkamers : in dewelke de priesters eten, die tot den Heer komen in het heilig der heiligen : daer zullen zy het heilig der heiligen leggen, en de offerande voor de zonde, en voor de verzuimenisse : want de plaetse is heilig.

14 Maer als de priesters zullen ingekomen zyn, zoo zullen zy niet uitgaen uit de heilige plaetsen tot in het buitenste voorhof : en

daer zullen zy hunne kleederen te bewaren leggen, daer zy in dienen, want zy heilig zyn : en zy zullen met de andere kleederen gekleed worden, en alzo zullen zy voortgaen tot den volke.

15 En als hy de maten van het binnenste huis volbragt had, zoo heeft hy my uitgeleid door den weg der poort die daer zag tot den oostenweg : en hy heeft dien gemeten aen alle zyden rondom.

16 En hy heeft gemeten tegen den oostenwind met den meetriete, vyf honderd rieten met den meetriete rondom.

17 En hy heeft gemeten tegen den noordenwind, vyf honderd rieten met den meetriete rondom.

18 En tegen den zuidenwind heeft hy vyf honderd rieten gemeten met den meetriete rondom.

19 En tegen den westenwind heeft hy vyf honderd rieten gemeten met den meetriete.

20 Naer de vier winden heeft hy haren muer gemeten aen alle zyden rondom, de lengte vyf honderd cubitus, en de breedte vyf honderd cubitus, onderscheidende tuschen de heilige plaetse, en des gemeenen volks plaetse.

KAPITTEL XLIII.

EN hy heeft my geleid ter poorte die tot den oostenweg zag.

2 En ziet de glorie Gods van Israël ging binnen door den oostenweg : en hy had eene stemme als eene stemme van veel wateren, en de aerde blonk van zyne majesteit.

3 En ik heb een visioen gezien naer de gedaente die ik gezien had, als hy kwam dat hy de stad verderven zoude : en de gedaente was naer het gezigt dat ik gezien had by den vloed Chobar : en ik ben gevallen op myn aenzigt.

4 En des Heeren majesteit is in den tempel gegaen, door den weg der poort die oostwaerts zag.

5 En den geest heeft my opgeheven, en heeft my gebragt in het binnenste voorhof : en ziet het huis was vervuld met des Heeren glorie.

6 En ik heb gehoord eenen tot my sprekende van den huize, en daer stond een man by my.

7 En hy heeft tot my gezeid : Zoon des menschen, dit is de plaetse van mynen stoel, en de plaetse myner voeten voetstappen, daer ik woone in het midden der kinderen van Israël in der eeuwigheid : en het huis van Israël zal voortaan mynen heiligen naem niet besmetten, zy en hunne koningen, in hunne onkuischheden, en in hunner koningen vallen, en in de hoogten.

8 Die hunnen dorpel gemaekt hebben by mynen dorpel, en hunne stylen nevens myne stylen : en daer was een muur tuschen my en hen : en zy hebben mynen heiligen naem besmet in de afgrysselykheden die zy gedaen hebben : waerom dat ik ze vernield heb in myne gramschap.

9 Nu dan laet ze hunne onkuischheid verre wegstooten, en hunner koningen vallen van my : en ik zal in het midden van hen woonen altyd.

10 Maer gy, zoon des menschen, toont den huize van Israël den tempel, en laet ze beschaemd worden van hunne boosheden, en laet ze het gesticht meten.

11 En laet ze zich schamen van alle de dingen die zy gedaen hebben : De figure des huis en zyner timmeragien, ingangen en uitgangen, en alle zyne beschryvinge, en alle zyne geboden, en alle zyne ordinantie, en alle zyne wetten toont hun, en gy zult ze schryven in hunne oogen : dat zy alle zyne beschryvingen bewaren, en zyne geboden, en dat zy die doen.

12 Dit is de wet des huis in het opperste des bergs : Al zyn pael in het ronde is het heilig der heiligen : dit is dan de wet des huis.

13 En dit zyn de maten des autaers in den waerachtigsten cubitus, die eenen cubitus en eene palme had : in zynen grond was een cubitus, en een cubitus in de lengte, en zyn begryp was tot zynen uitersten kant, rondom eene palme; dit was ook de groeve des autaers.

14 En van den grond der aerde tot de laatste hoogte twee cubitus, en de breedte was van eenen cubitus : en van de minste hoogte tot de meeste hoogte waren vier cubitus, en de breedte was van eenen cubitus.

15 Maer het opperste deel des autaers was van vier cubitus : en van het opperste des autaers tot boven toe waren vier hoornen.

16 En het opperste was van twaelf cubitus in de lengte, tot twaelf cubitus in de breedte : vierkantig met gelyke zyden.

17 En het opperste des autaers van veertien cubitus in de lengte, door veertien cubitus in de breedte in zyne vier hoeken : en eene kroon rondom van dien van eenen halven cubitus, en zyn grond was van eenen cubitus in het ronde : maer zyne trappen waren gekeerd ten oosten.

18 En hy heeft tot my gezeid : Zoon des menschen, dit zegt den Heer God : Dit zyn de manieren des autaers op wat dag dat hy gemaekt zal wezen : dat daerop de brandofferande geofferd worde, en het bloed uitgestort.

19 En gy zult het geven den priesteren en

den leviten, die van Sadoks zade zyn die tot my komen, zegt den Heer God, dat zy my offeren een kalf van de runderen voor de zonde.

20 En nemende tot u van zynen bloede zult gy dat doen op zyne vier hoeken, en op de vier hoeken van den oppersten steen, en op de kroon rondom : en gy zult het zuiveren en verzoenen.

21 En gy zult het kalf nemen, dat voor de zonde geofferd is : en gy zult dat verbranden in eene verscheidene plaetse des huis, buiten de heilige plaets.

22 En op den tweeden dag zult gy eenen onbesmetten bok der geiten offeren voor de zonde : en zy zullen den autaer zuiveren, gelyk zy dien gezuiverd hebben met den kalve.

23 En als gy voldaan zult hebben dien te zuiveren, zoo zult gy een onbesmet kalf van de runderen nemen, en eenen onbesmetten ram van de kudde.

24 En gy zult die offeren in des Heeren aenzigt : en de priesters zullen daer zout op leggen, en zy zullen die offeren tot een heel-brandoffer den Heere.

25 Zeven dagen lang zult gy eenen bok offeren voor de zonde alle dagen : en een kalf van het groot vee, en eenen ram van het klein vee, zullen zy onbesmet offeren.

26 Zeven dagen zullen zy den autaer verzoenen, en dien zuiveren : en zy zullen zyne hand vullen.

27 En als de dagen volbragt zullen zyn, op den achtsten dag en daerover, zullen de priesters op den autaer uwe brandofferanden doen, en die zy voor den vrede offeren : en ik zal u verzoend wezen, zegt den Heer God.

KAPITTEL XLIV.

EN hy heeft my omgekeerd tot den weg van de buitenste poort der heilige plaets die oostwaerts ziet : en die was gesloten.

2 En den Heer heeft tot my gezeid : Deze poorte zal gesloten zyn : zy zal niet geopend worden, en geen man zal door haer ingaen : want den Heer Israëls God is door haer ingegaen, en zy zal voor den prins gesloten zyn.

3 Den prins zal zelf in haer zitten om brood te eten voor den Heere : door den weg van het portael der poort zal hy in-komen, en door haren weg zal hy uitgaen.

4 En hy heeft my gebragt door den weg van de noordsche poorte, voor het aenschyn des huis : en ik heb gezien, en ziet de glorie des Heeren heeft des Heeren huis vervuld : en ik ben op myn aenzigt gevallen.

5 En den Heer heeft tot my gezeid : Zoon des menschen, stelt uw hert, en ziet met

uwe oogen, en hoort met uwe ooren al dat ik spreek tot u, van alle de ceremonien van des Heeren huis, en van alle zyne wetten : en gy zult uw hert stellen in de wegen des tempels door alle de uitgangen van de heilige plaets.

6 En gy zult zeggen tot den huize van Israël dat my kreitende is : Dit zegt den Heer God : Laet u genoeg wezen alle uwe booze misdaden, huis van Israël :

7 Om dat gy vreemde kinderen inbrengt die onbesneden van herte zyn, en onbesneden van vleesche, dat zy in myne heilige plaets zyn zouden, en dat zy myn huis besmetten zouden : en gy offert myne brooden, het vet des ingewands, en het bloed : en gy breekt myn verbond in alle uwe groote misdaden.

8 En gy hebt de geboden van myne heilige plaets niet gehouden : en gy hebt de bewaerders myner ceremonien gesteld in myne heilige plaets voor u zelve.

9 Dit zegt den Heer God : Alle vreemdeling onbesneden van herte, en onbesneden van vleesche, zal in myne heilige plaets niet gaen, alle vreemden zoon die in het midden der kinderen van Israël is.

10 Maer ook de leviten die verre van my gescheiden zyn in de dolingen der kinderen van Israël, en hebben van my gedooft na hunne afgoden, en hebben hunne boosheid gedragen :

11 Zy zullen in myne heilige plaets de huisbewaerders zyn, en deurwaerders van de poorten des huis, en dienaers des huis : zy zullen des volks slagtofferanden doodslaan : en zy zullen in hun aenzigt staen, om hen te dienen.

12 Om dat zy hen gediend hebben voor het aenschyn van hunne afgoden, en zy zyn den huize van Israël geworden tot een struiksel der boosheid : daerom heb ik myne hand opgeheven op hen, zegt den Heer God, en zy hebben hunne boosheid gedragen :

13 En zy zullen tot my niet genaken, dat zy het priesterschap voor my zouden bedienen, noch zy zullen tot alle myne heilige plaetse komen nevens het heilig der heiligen : maer zy zullen hunne beschaemdheid dragen, en hunne groote misdaden die zy gedaen hebben.

14 En ik zal ze geven tot deurwaerders des huis in al zynen dienst, en in alle dingen die daerin gedaen zullen worden.

15 Maer de priesters en leviten Sadoks zonen, die de ceremonien van myne heilige plaets bewaerd hebben, als de kinderen van Israël van my dooden, die zullen tot my komen om my te dienen : en zy zullen in myn aenzigt staen, om my het vet des inge-

wands en het bloed te offeren, zegt den Heer God.

16 Deze zullen in myne heilige plaets gaen, en zy zullen tot myne tafel gaen, dat zy my dienen, en myne ceremonien bewaren.

17 En als zy in de poorten des binnensten voorhofs komen zullen, zoo zullen zy met linnen kleederen gekleed worden : en op hen zal niets wollens komen als zy dienen in de poorten van het binnenste voorhof, en daer inwaerts.

18 Linnen huiven zullen op hunne hoofden zyn, en linnen nederkleederen zullen aen hunne lendenen zyn, en zy zullen niet toegord worden in het zweet.

19 En als zy uit het buitenste voorhof zullen gaen tot den volke, zoo zullen zy zich ontkleeden van hunne kleederen daer zy in gediend hadden, en zy zullen die bezyden leggen in de schatkamer van de heilige plaets, en zy zullen zich met andere kleederen kleeden : en zy zullen het volk niet heiligen in hunne kleederen.

20 Maer hun hoofd zullen zy niet scheren, noch hun hair voeden : maer scherende zullen zy hunne hoofden al rondom scheren.

21 En alle priester zal geen en wyn drinken, als hy in het binnenste voorhof gaen zal.

22 En eene weduwe, en eene verstootene vrouwe zullen zy tot geene huisvrouw nemen, maer maegden van het zaed des huis van Israël : maer ook eene weduwe die eens priesters weduwe is, zullen zy nemen ten huwelyke.

23 En zy zullen myn volk leeren wat onderscheid dat er is tusschen hetgene dat heilig is en dat besmet is, en tusschen rein en onrein zullen zy hun toonen.

24 En als er eenige tweedragt is, zoo zullen zy in myne oordeelen staen, en oordeelen : zy zullen myne wetten en myne geboden in alle myne hooge feestdagen bewaren, en myne sabbatten zullen zy heiligen.

25 En tot eenen dooden mensch zullen zy niet ingaen, opdat zy niet besmet worden, dan tot vader en moeder, en zoon en dochter, en broeder en zuster, die haren tweeden man niet gehad heeft : in dewelke zullen zy onzuiverd worden.

26 En na dat hy gezuiverd zal wezen, zoo zal men hem zeven dagen tellen.

27 En op den dag zyns ingangs in de heilige plaets tot het binnenste voorhof om my te dienen in de heilige plaets, zal hy voor zyne zonde offeren, zegt den Heer God.

28 Zy zullen geene erfenisse hebben, ik ben hunne erfenisse : en gy zult hun geene bezittinge geven in Israël, want ik ben hunne bezittinge.

29 De slagtofferande, en de offerande voor de zonde, en voor de verzuimenisse zullen zy eten : en alle beloofde gawe in Israël zal hun toebehooren.

30 En de eerstelingen van alle eerstgeboeren, en alle de vogtige offeranden, van al dat er geofferd wordt, zullen den priesteren toebehooren : en de beste van uwe spyzen zult gy den priester geven, dat hy de gebenedydinge zynen huize oplegge.

31 Al dat van zelfs gestorven is, en dat van eenige beeste gevangen is, van de vogelen en klein vee, dat zullen de priesters niet eten.

KAPITTEL XLV.

EN als gy het land zult beginnen te deelen met den lote, zoo scheidt uit de eerste gaven den Heere dat geheiligd zy van het land, in de lengte van vyf-en-twintig duizend, en in de breedte tien duizend : dit zal geheiligd wezen aen alle zyne palen rondom.

2 En het zal van alle zyden geheiligd worden vyf honderd by vyf honderd, aen vier zyden alom : en vyftig cubitus in zyne voorsteden rondom.

3 En van deze mate zult gy meten de lengte van vyf-en-twintig duizend, en in de breedte van tien duizend, en daerin zal den tempel zyn, en het heilig der heiligen.

4 De geheiligde plaetse des lands zal den priesteren den dienaren van de heilige plaets toebehooren, die tot des Heeren dienst gaen : en het zal hunne plaets wezen tot huizen, en tot eene heilige plaets der heiligheid.

5 En vyf-en-twintig duizend lengte, en tien duizend breedte zullen den leviten toebehooren, die den huize dienen : zy zullen twintig schatkamers bezitten.

6 En de bezittinge der stad zult gy geven in de breedte vyf duizend, en in de lengte vyf-en-twintig duizend, naer de afscheidinge van de heilige plaets, den geheelen huize van Israël.

7 En den prins zult gy geven aen de eene en de andere zyde, tot een afscheiden der heilige plaetse, en tot eene bezittinge der stad, tegen het aanzigt van het afscheiden der heilige plaetse, en tegen het aanzigt der stads bezittinge : van de zyde der zee, tot de zee toe, en van de oostzyde tot het oosten toe. En de lengte naer elk deel van den westpale tot den oostpale.

8 Van den lande zal zyne bezittinge wezen in Israël, en de prinsen zullen niet meer myn volk berooven : maer zy zullen het land den huize van Israël geven naer hunne geslachten.

9 Dit zegt den Heer God : Laet het u genoeg wezen, gy prinsen van Israël : laet

achter de boosheid en den roof, en doet regt en regtveerdigheid, scheidt uwe palen van mynen volke, zegt den Heer God.

10 Eene regtveerdige wage, en eene regtveerdige ephimate, en eene regtveerdige batusmate zult gy hebben.

11 Eph en batus zullen gelyk en van eener mate wezen : alzoo dat batus houde het tiende deel van corusmate, en ephi het tiende deel van corusmate : naer de corusmate zal haer vergelyken wezen.

12 En eene sikkel heeft twintig hellingen. Voorts twintig sikkelen, en vyf-en-twintig sikkelen, en vyftien sikkelen, maken een pond.

13 En dit zyn de eerstelingen die gy nemen zult : het zesde deel van ephi van eene corusmate tarwe, en het zesde deel van ephi van eene corusmate gerste.

14 En de mate der olie, een batus olie is het tiende deel van eene corusmate : en tien batus maken eene corusmate : want tien batusmaten vullen eene corusmate.

15 En eenen ram van eene kudde van twee honderd van degene die de kinderen van Israël voeden tot een sacrificie, en tot eene brandofferande, en tot vredeofferanden, om te verzoenen voor hen, zegt God den Heer.

16 Al het volk des lands zal gehouden worden in deze eerstelingen den prinse in Israël.

17 En boven den prins zullen zyn brandofferanden, en het sacrificie, en de vogtige offeranden in de hoogtyden, en in de nieuwe maenden, en in de sabbatten, in alle de hooge feestdagen des huis van Israël : hy zal sacrificie doen voor de zonde, en brandofferande, en vredeofferanden, om te verzoenen voor het huis van Israël.

18 Dit zegt den Heer God : In de eerste maend, in den eersten dag der maend, zult gy nemen een kalf uit de runderen onbesmet, en gy zult de heilige plaets zuiveren.

19 En den priester zal nemen van den bloede dat voor de zonde zyn zal : en hy zal dat stellen aen de stylen des huis, en aen de vier hoeken van het opperste des autars, en aen de stylen der poort van het binnenste voorhof.

20 En alzoo zult gy doen op den zevenden dag der maend voor elken die onwetende is geweest, en met dwalinge bedrogen is geweest, en gy zult zuivering doen voor het huis.

21 In de eerste maend, op den veertienenden dag der maend, zal u het hoogtyd van paschen zyn : zeven dagen zal men ongeheefde brooden eten.

22 En den prins zal op dien dag offeren voor zich zelve, en voor al het volk des lands, een kalf voor de zonde.

23 En in den hoogtyd van zeven dagen, zal hy den Heere eene brandofferande doen, zeven kalveren, en zeven rammen zonder smette, alle dagen zeven dagen lang : en voor de zonde eenen bök der geiten alle dagen.

24 En hy zal een sacrificie ephi tot elk kalf doen, en een ephi tot elken ram : en hy zal eene hinate olie doen tot elken ephi.

25 In de zevende maend, op den vyftien- den dag der maend, in het hoogtyd zal hy doen als het voorzeid is tot zeven dagen : zoo wel voor de zonde, als tot de brandof- ferande, en in het sacrificie, en in de olie.

KAPITTEL XLVI.

DIT zegt den Heer God : De poorte van het binnenste voorhof, die oostwaerts ziet, zal gesloten worden zes dagen, in de welke men werk doet : maer op den sabbat- dag zal die opengedaen worden, ook zal zy geopend worden in den eersten dag der nieuwe maenden.

2 En den prins zal inkomen door den weg van het portael der poort van buiten, en hy zal in den ingang der poort staen : en de priesters zullen zyne brandofferande doen, en zyne vredeofferanden : en hy zal aen- bidden op den dorpel der poort, en hy zal uitgaen : maer de poort zal niet gesloten worden tot den avond toe.

3 En het volk des lands zal aenbidden aen de deur dier poorte, in de sabbatten, en in de eerste dagen der maenden voor den Heere.

4 Maer dit brandoffer zal den prins den Heere offeren : in den sabbatdag zes onbesmette lammeren, en eenen onbesmetten ram.

5 En een sacrificie ephi tot elken ram : maer van de lammeren het sacrificie dat zyne hand zal geven : en een hin olie tot elken ephi.

6 Maer op den eersten dag der maend, zal hy offeren een onbesmet kalf van de runderen : en zes lammeren, en zes rammen die onbesmet zullen wezen.

7 En een ephi tot elk kalf, en een ephi tot elken ram zal hy tot een sacrificie doen : maer van de lammeren, alzoo zyne hand vinden zal : en een hin olie tot elken ephi.

8 En als den prins inkomen zal, dat hy inga door den weg van het portael der poort, en door denzelfden weg uitga.

9 En als het volk des lands ingaen zal voor des Heeren aenzigt in de hoogfeesten : zoo wie door de noordpoorte inkomt om te aenbidden, die ga uit door den weg van de zuidpoorte : voorts zoo wie inkomt door den weg van de zuidpoorte, die ga uit door

den weg van de noordpoorte : hy zal niet wederkeeren door den weg der poorte daer hy door ingekomen is, maer hy zal tegen die over uitgaen.

40 En den prins in het midden van hen zal met de ingaenden ingaen, en met de uitgaenden uitgaen.

41 En in de markten, en in de hooge feest- dagen zal het sacrificie van ephi wezen tot elk kalf, en een ephi tot elken ram : maer van de lammeren zal het sacrificie wezen alzoo zyne hand vinden zal : en een hin olie tot elken ephi.

42 Maer als den prins eene vrywillige heel- brandofferande doet, of vrywillige vrede- offeranden den Heere : zoo zal men hem de poort opendoen die ten oosten ziet, en hy zal zyne brandofferande doen, en zyne vredeofferande, gelyk men dat pleegt te doen op den sabbat : en hy zal uitgaen, en de poort zal men sluiten na dat hy uitge- gaen is.

43 En hy zal een onbesmet lam van het- zelfde jaer den Heere alle dagen doen tot een brandoffer : des morgens zal hy dat altyd doen.

44 En hy zal een sacrificie daerop doen des morgens vroeg het zesde deel van een ephi, en van olie een derde deel van een hin, dat het gemengd worde met bloeme van tarwemeel : dit is den Heere een wet- tig sacrificie altyd durende en eeuwig.

45 En hy zal een lam, en een sacrificie, en olie doen des morgens vroeg : tot eene eeuwige brandofferande.

46 Dit zegt den Heer God : Is het dat den prins eene gifte geeft iemand van zyne zo- nen : zoo zal zyne erfenisse zyner kinderen wezen, zy zullen die erfelyk bezitten.

47 Maer is het dat hy eene gave geeft van zyne erfelykheid eenen van zyne knechten, zoo zal het dien toebehooren tot den jare der vryheid, en het zal wederkeeren tot den prins : maer zyne erfenisse zal zynen kin- deren toebehooren.

48 En den prins zal van des volks erfenisse niet nemen met geweld, en van hunne bezit- ting : maer van zyne bezittinge zal hy eene erfenisse zynen kinderen geven : opdat myn volk niet verstrooid worde een iegelyk van zyne bezittinge.

49 En hy heeft my ingeleid door den in- gang, die daer was aen de zyde der poort, tot de schatkamers van de heilige plaetse, tot de priesters, die daer noordwaerts za- gen : en daer was eene plaetse strekkende naer het westen.

20 En hy heeft tot my gezeid : Dit is de plaetse daer de priesters koken zullen voor de zonde, en voor de verzuimenisse : daer zy het sacrificie koken zullen, dat zy niet

uitdragen zouden in het buitenste voorhof, en dat het volk geheiligd worde.

21 En hy heeft my uitgeleid tot het buitenste voorhof, en hy heeft my rondom geleid door de vier hoeken des voorhofs : en ziet daer was een klein voorhofken in den hoek des voorhofs, elk byzonder voorhofken in de hoeken des voorhofs.

22 In de vier hoeken des voorhofs waren de voorhofkens gesteld, van veertig cubitus in de lengte, en dertig in de breedte : van eener mate waren de vier.

23 En daer was een muur gaende rondom de voorhofkens : en daer waren keukens gemaekt onder de portalen al rondom.

24 En hy heeft tot my gezeid : Dit is het huis der keukens, waerin dat de dienaers van des Heeren huis, des volks slagtofferanden koken zullen.

KAPITTEL XLVII.

EN hy heeft my omgekeerd tot de poorte des huis, en ziet daer gingen wateren uit van onder den dorpel des huis ten oosten : want des huis aenzigt zag naer het oosten : maer de wateren daelden neder aen de regter zyde des tempels, aen de zuidzyde des autaers.

2 En hy heeft my uitgeleid door den weg van de noordpoort, en hy heeft my gekeerd tot den weg buiten de buitenste poort, den weg die oostwaerts zag : en ziet de wateren waren overvloedende aen de regter zyde.

3 Als den man uitging oostwaerts, die het zeelken in zyne hand had, zoo heeft hy ook gemeten duizend cubitus : en hy heeft my door het water geleid tot de enkelen toe.

4 Wederom heeft hy duizend gemeten, hy heeft my door het water geleid tot de knieën toe :

5 En hy heeft er duizend gemeten, en hy heeft my door het water geleid tot de lendenen toe. En hy heeft er duizend gemeten, de beek daer ik niet door gaen mogt : want de wateren van de diepe beek waren opgeheven, die men niet doorgaen mag.

6 En hy heeft tot my gezeid : Voorwaer gy, zoon des menschen, hebt het gezien. En hy heeft my uitgeleid, en gekeerd tot den oever der beke.

7 En als ik my omgekeerd had, ziet zoo waren in den oever der beke uitermate veel boomen aen beide de zyden.

8 En hy heeft tot my gezeid : Deze wateren die uitgaen tot de hoopen des oostzavels, en dalen neder tot de effen landen der woestyne, zullen in de zee gaen, en uitgaen, en de wateren zullen genezen worden.

9 En alle levende ziel, die kruipt verwaerts dat de beek komt, zal leven : en daer zullen veel genoeg visschen zyn na dat deze wate-

ren tot daer zullen gekomen zyn, en zy zullen genezen worden, en zy zullen alle leven, waertoe dat de beek komt.

10 En de visschers zullen daerop staen, van Engaddi tot Engallim zal het eene drooginge der netten zyn : daer zullen vele gedaenten van zyne visschen zyn, gelyk de visschen der groote zee, van zeer groote menigte :

11 En in hare oevers, en in de broekachtige plaetsen zullen zy niet genezen worden, want zy zullen tot zoutgroeven gegeven worden.

12 En op de beek zullen aen hare oevers van beide zyden allerhande vruchtdragende boomen opschieten : daer zal geen loof afvallen, en zyne vrucht zal niet falgeren : tot elke maend zal het eerste vruchten voortbrengen, want zyne wateren zullen uit de heilige plaets gaen : en zyne vruchten zullen tot eene spyze wezen, en zyne bladeren tot medicyne.

13 Dit zegt den Heer God : Dit is den pael waerin gy het land bezitten zult, in de twaelf geslachten van Israël : want Joseph heeft een dubbelt koordeken.

14 Maer gy zult ze bezitten elk gelykelyk als zyn broeder : waerop dat ik myne hand geheven heb, dat ik ze uwen vaderen geven zoude : en dit land zal u vallen tot eene bezitting.

15 En dit is des lands pael : aen de noordzyde van de groote zee den weg Hethalon, als men komt naer Sedada,

16 Emath, Berotha, Sabarim, die daer is tusschen den pael van Damascus, en van de byliggende palen van Emath, het huis van Tichon, welk is by den pael van Auran.

17 En den pael zal wezen van de zee tot het voorhof Enon den pael van Damascus, en van het noorden tot het noorden : den pael van Emath, de noordzyde.

18 Maer de oostzyde van het midden van Auran, en van het midden van Damascus, en van het midden van Galaad, en van het midden des lands van Israël is de Jordane scheidende aen de oostzee, gy zult ook meten de oostzyde.

19 Maer de zuidzyde is van Thamar tot de wateren des wederzeggens van Cades : en de beek tot de groote zee : en dit is de zuidzyde ten zuiden.

20 En de zyde der zee, de groote zee van den byliggenden pael regt door tot dat men komt tot Emath : dit is de zyde van de zee.

21 En gy zult u dit land deelen, naer de geslachten van Israël :

22 En gy zult die u tot eene erfenisse maken, en den aenkomelingen, die tot u komen zullen, die kinderen winnen zullen in het midden van u : en zy zullen u wezen

als ingeborenen onder de kinderen van Israël : zy zullen met u de bezittinge deelen in het midden der geslachten van Israël.

23 Maer in wat geslachte dat een aankomeling is, daer zult gy hem eene bezittinge geven, zegt den Heer God.

KAPITTEL XLVIII.

EN dit zyn de namen der geslachten van de noordpalen by den weg van Hethalon, als men gaet naer Emath, het voorhof van Enan den pael van Damascus, noordwaerts nevens den weg van Emath. En de zee zal haer wezen de oostzyde, Dan eene.

2 En aen den pael van Dan, van den oostpael tot de zyde der zee, Aser eene :

3 En op den pael van Aser, van de oostzyde tot de zyde der zee, Nephthali eene.

4 En op den pael van Nephthali van de oostzyde tot de zee, Manasse eene.

5 En op den pael van Manasse, van de oostzyde tot de zyde der zee, Ephraïm eene.

6 En op den pael van Ephraïm, van de oostzyde tot de zyde der zee, Ruben eene.

7 En op den pael van Ruben, van de oostzyde tot de zyde der zee, Juda eene.

8 En op den pael van Juda, van de oostzyde tot de zyde der zee, zullen de eerstelingen zyn, die gy uitscheiden zult, tot vyf-en-twintig duizend van breedte en lengte, gelyk elke deelen byzonder van de oostzyde tot de zyde der zee : en de heilige plaats zal in haer midden wezen.

9 De eerstelingen die gy den Heere uitscheiden zult : zullen wezen de lengte van vyf-en-twintig duizend, en de breedte van tien duizend.

10 En dit zullen de eerstelingen zyn der heilige plaats der priesteren : tot het noorden van lengte vyf-en-twintig duizend, en tot de zee van lengte tien duizend, maer ook ten oosten van breedte tien duizend, en tot den middag van lengte vyf-en-twintig duizend : en de heilige plaats des Heeren zal in het midden van haer wezen.

11 Den priesteren zal de heilige plaats toebehooren, van Sadoks kinderen, die myne ceremonien bewaerd hebben, en niet gedood hebben, als de kinderen van Israël doolden, gelyk de Levieten ook gedood hebben.

12 En de eerste gaven van de eerstelingen des lands zullen hun wezen het heilig der heiligen, naer den pael der Levieten.

13 Maer ook den Levieten desgelyks, naer de gaven der priesters vyf-en-twintig duizend van lengte, en van breedte tien duizend. Alle de lengte was van vyf-en-twintig duizend, en de breedte van tien duizend.

14 En zy zullen daer af niet verkoopen,

noch verwisselen, noch de eerstelingen des lands zullen overgezet worden, want zy zyn den Heere geheiligd.

15 Maer de vyf duizend die daer over en in de breedte door de vyf-en-twintig duizend, zullen de ongeheiligde plaatsen der stad wezen tot eene wooninge, en tot voorsteden : en de stad zal wezen in het midden van haer.

16 En dit zyn hare maten : aen de noordzyde vyf honderd en vier duizend : en aen de zuidzyde vyf honderd en vier duizend : en aen de oostzyde vyf honderd en vier duizend : en aen de westzyde vyf honderd en vier duizend.

17 En de voorsteden der stad aen de noordzyde, zullen zyn twee honderd en vyftig, en ten zuiden twee honderd vyftig, en ten oosten twee honderd vyftig, en ter zeewaert twee honderd vyftig.

18 Maer dat er over is in de lengte naer de eerste gaven der heilige plaetse, tien duizend ten oosten, en tien duizend ten westen, zullen wezen als de eerste gaven der heilige plaetse : en hare koornvruchten zullen wezen tot brooden dengenen die de stad dienen.

19 En die de stad dienen, zullen werken uit alle de geslachten van Israël.

20 Alle de eerstelingen van vyf-en-twintig duizend, by de vyf-en-twintig duizend in het vierkant, zullen afgescheiden worden tot de eerste gaven der heilige plaetse, en tot eene bezitting der stad.

21 Maer dat er overblyft, dat zal den prins toebehooren, van alle de zyden der eerste gaven van de heilige plaetse, en tot eene bezitting der stad tegen over de vyf-en-twintig duizend der eerste gaven, tot den oostpael : en ook aen de zee tegen over de vyf-en-twintig duizend tot den pael der zee, desgelyks zal het ook in des prins deel wezen : en het zullen der heilige plaetse eerste gaven wezen en de heilige plaats des tempels in zyn midden.

22 Maer van der Levieten bezittinge, en van de bezittinge der stad in het midden der deelen des prins : tusschen de palen van Juda, en tusschen de palen van Benjamin, zal den prins toebehooren.

23 En den anderen geslachten : Van de oostzyde tot de westzyde, Benjamin eene.

24 En tegen den pael van Benjamin van de oostzyde tot de westzyde, Simeon eene.

25 En naest den landpael van Simeon, zal Issachar zyn deel hebben van oosten tot aen het westen.

26 En op den pael van Issachar, van de oostzyde tot de westzyde, Zabulon eene.

27 En op den pael van Zabulon, van de oostzyde tot de zyde der zee, Gad eene.

28 En op den pael van Gad, tot de zuidzyde zuidwaerts : en het einde zal wezen van Thamar, tot de wateren des wederzeggens van Cades, de erfenisse tegen de groote zee.

29 Dit is het land dat gy ten lote zult stellen den geslachten van Israël : en dit zyn hunne deelingen, zegt den Heer God.

30 En dit zyn de uitgangen der stad : Van de noordzyde zult gy meten vyf honderd en vier duizend.

31 En de stadspoorten naer de namen der geslachten van Israël, dry poorten van het noorden : Rubens poort eene, Judas poort eene, Levis poort eene.

32 En aen de oostzyde, vyf honderd en vier duizend : en dry poorten, Josephs poort eene, Benjamins poort eene, Dans poort eene.

33 En tot de zuidzyde zult gy meten vyf honderd en vier duizend : en dry poorten, Simeons poort eene, Issachars poort eene, Zabulons poort eene.

34 En tot de westzyde, vyf honderd en vier duizend, en hunne poorten dry : Gads poort eene, Asers poort eene, Nephthalis poort eene.

35 In het ronde, achttien duizend : en den naem der stad van dien dag, den Heer aldaer.

DEN PROFEET

DANIEL.

KAPITTEL I.

IN het derde jaer des ryks van Joakim, den koning van Juda, is Nabuchodonosor, den koning van Babylonien, gekomen in Jerusalem, en heeft die belegen :

2 En den Heer heeft in zyne hand geleverd Joakim den koning van Juda, en een deel van de vaten des huis Gods : en hy heeft die weggedragen in het land van Sennaar, in zyns Gods huis, en de vaten heeft hy gedragen in het huis van zyns Gods schat.

3 En den koning heeft gezeid tot Asphenez, den overste van de gesneden kamerlingen, dat hy van de kinderen van Israël zoude inbrengen, en van het koninglyk zaed en der prinsen,

4 Kinderen, in dewelke geene smetten waren, schoon van gedaente, en geleerd in alle wysheid, schalk door wetenheid, en geleerd door onderwyzinge, en die in des konings paleis zouden mogen staen, en hy hen leeren zoude de letteren en de tale der Chaldeen.

5 En den koning heeft hun hunnen jaerlykschen kost gesteld alle de dagen van zyne spyzen, en van den wyn daer hy zelf af dronk, opdat zy dry jaren opgevoed zynde, daarna staen zouden voor des konings tegenwoordigheid.

6 Aldus zyn onder hen geweest van de kinderen van Juda, Daniel, Ananias, Misaël, en Azarias.

7 En den overste der kamerlingen heeft hunne namen ingesteld : Daniel, Baltassar : Ananias, Sidrach : Misaël, Misach : en Azarias, Abdenago.

8 Maer Daniel heeft in zyn herte een opzet gemaakt, dat hy niet zoude besmet worden van des konings tafel, noch van den wyn zyns dranks : en hy heeft den overste der kamerlingen gebeden dat hy niet zoude besmet worden.

9 En God heeft Daniel de gratie gegeven, en bermhertigheid voor het aenschyn van den prins der kamerlingen.

10 En den prins der kamerlingen heeft tot Daniel gezeid : Ik vrees mynen heer den koning, die u spyze en drank gesteld heeft : denwelken is het dat hy uwe aenzigten ziet magerder boven de andere jongelingen van uwen ouderdom, zoo zult gy myn hoofd voor den koning verdoemen.

11 En Daniel heeft gezeid tot Malasar, denwelken den prins der kamerlingen gesteld had over Daniel, Ananias, Misaël, en Azarias :

12 Proeft ons uwe dienaers, bid ik, tien dagen, en dat men ons geve grove potagie om te eten, en water om te drinken :

13 En aenschouwt onze aenzigten, en der kinderen aenzigten die met koninglyke spyze gevoed worden : en alzoo gy zien zult, zoo zult gy doen met uwe dienaers.

14 Denwelken alzulke reden gehoord hebbende, heeft ze geproefd tien dagen.

15 En na tien dagen hebben hunne aenzigten beter geschenen en vollyviger boven alle de kinderen, die met des konings spyze gevoed werden.

16 Maer Malasar nam de spyzen, en den wyn van hunnen drank : en hy gaf hun grove potagie.

17 En dezen kinderen heeft den Heer wetenheid gegeven, en geleerdheid in alle boek, en in alle wysheid : en Daniel heeft hy gegeven het verstand van alle visioenen en droomen.

18 Aldus toen de dagen verleden waren, na dewelke den koning gezeid had dat men ze inbrengen zoude : zoo heeft ze den overste der gesneden kamerlingen binnen gebracht in het aenzigt van Nabuchodonosor.

19 En toen den koning tot hen gesproken had, zoo zyn er alzulke niet gevonden van allegader, als Daniel, Ananias, Misaël, en Azarias : en zy hebben in het aenzigt des konings gestaen.

20 En alle woord der wysheid en des verstands, dat den koning van hen gevraagd heeft, heeft hy in hen gevonden tienmael boven alle de waerzeggers en wyzen die in al zyn ryk waren.

21 En Daniel is geweest tot het eerste jaer des konings Cyrus.

KAPITTEL II.

IN het tweede jaer van Nabuchodonosors ryk, heeft Nabuchodonosor eenen droom gezien, en zyn geest is verschrikt geweest, en zyn droom is hem ontgaen.

2 En den koning heeft geboden dat men te zamen roepen zoude de waerzeggers en de wyzen, en de toovenaers, en de Chaldeen : dat zy den koning zouden zyne droomen te kennen geven : dewelke als zy gekomen waren, zoo hebben zy voor den koning gestaen.

3 En den koning heeft tot hen gezeid : Ik heb eenen droom gezien, en verbaesd van herte weet ik niet wat ik gezien heb.

4 En de Chaldeen hebben den koning geantwoord in syriersche tale : Koning, leeft in der eeuwigheid : zegt den droom uwen dienaren, en zyne beduidenisse zullen wy te kennen geven.

5 En den koning antwoordende, heeft tot de Chaldeen gezeid : Het woord is my vergeten : ten zy dat gy my den droom te kennen geeft, en zyne beduidenisse, zoo zult gy vergaen, en uwe huizen zullen gemeen gemaakt worden.

6 Maer is het dat gy den droom en zyn beduidsel vertelt, zoo zult gy loonen, en giften, en veel eeren van my ontvangen : aldus zoo zegt my den droom en zyn beduidsel.

7 Zy hebben ten tweede geantwoord, en gezeid : Den koning zegge den droom zynen dienaren, en het beduidsel van dien zullen wy zeggen.

8 Den koning heeft geantwoord, en gezeid : Voorwaer ik ken dat gy den tyd vertrekt, wetende dat het woord my ontgaen is.

9 Daerom is het dat gy my den droom niet te kennen geeft, zoo is er een vonnis van u, dat gy ook een bedriegelyk beduidsel en vol bedrogs versierd hebt, dat gy my zoudt mogen aanspreken tot dat den tyd voorbyga. Daerom zegt my den droom, opdat ik weten mag dat gy ook zyn waerachtig beduidsel spreekt.

10 Hierom hebben de Chaldeen voor den koning antwoordende, gezeid : Daer is geen mensch op de aerde die uw woord, ó koning, zoude mogen volbrengen : en ook zoo is er geen van de koningen groot en magtig, die zulk woord vraegt van allen waerzegger, en vroede, en Chaldeer.

11 Want het woord, dat gy koning vraegt, is zwaer : en daer zal niemand gevonden worden, die dat verklare in des konings aenzigt : uitgenomen de goden, derwelker wandeling met de menschen niet is.

12 Als den koning dit gehoord had, zoo heeft hy in eene razende gramschap, en in eene groote toornigheid geboden, dat alle de wyzen van Babylonien sterven zouden.

13 En als het vonnis uitgegaen was, zoo werden de wyzen gedood : en Daniel en zyne gezellen werden gezocht dat zy sterven zouden.

14 Toen heeft Daniel gevraagd van de wet, en van het vonnis van Arioch den prins van des konings heir, die uitgegaen was dat hy de wyzen van Babylonien dooden zoude.

15 En hy heeft hem gevraagd, die van den koning magt ontvangen had, om wat zake dat zoo wreed vonnis van des konings aenzigt uitgegaen was. Als dan Arioch de zaek aen Daniel te kennen gegeven had,

16 Zoo heeft Daniel, binnengegaen zynde, den koning gebeden, dat hy hem tyd geven zoude, om de verklaringe den koning te zeggen.

17 En hy is in zyn huis gegaen, en hy heeft Ananias, en Misaël, en Azarias, zynen gezellen de zaek te kennen gegeven :

18 Dat zy barmhertigheid zoeken zouden van het aenzigt des Gods van den hemel, op deze verholenheid, en dat Daniel en zyne gezellen niet zouden sterven met de andere wyzen van Babylonien.

19 Toen is Daniel de verholenheid door een visioen des nachts geopenbaerd : en Daniel heeft God van den hemel gebenedyd,

20 En sprekende heeft hy gezeid : Den naem des Heeren zy gebenedyd van der eeuwigheid, en tot in der eeuwigheid : want de wysheid en sterkheid behooren hem toe.

21 En hy verandert de tyden en eeuwen : hy verstelt de koningryken, en hy stelt ze : hy geeft den wyzen wysheid, en wetenheid den genen die de onderwyzinge verstaen :

22 Hy openbaert de diepe en verborgen dingen, en hy weet de dingen die in duisterheden gesteld zyn : en het licht is met hem.

23 Ik belyd u, myner vaderen God, en ik loof u : want gy hebt my wysheid en sterkheid gegeven : en nu hebt gy my getoond hetwelk wy u gebeden hebben, want gy hebt ons des konings woord geopenbaerd.

24 Hierna Daniel ingegaen zynde tot Arioch, denwelken den koning gesteld had dat hy de wyzen van Babylonien dooden zoude, heeft hem aldus toegesproken : Wilt de wyzen van Babylonien niet dooden : leidt my binnen voor des konings aenzigt, en ik zal den koning het bediedsel vertellen.

25 Toen heeft Arioch haestelyk Daniel tot den koning ingeleid, en hy heeft hem gezeid : Ik heb eenen man gevonden uit de kinderen der overvoeringe van Juda, die den koning het bediedsel verkondigen zal.

26 Den koning heeft geantwoord, en gezeid tot Daniel, wiens naem was Baltassar : Meent gy ook dat gy my waerachtiglyk moogt te kennen geven den droom dien ik gezien heb, en zyn bediedsel?

27 En Daniel antwoordende voor den koning, heeft gezeid : De verholendheid die den koning vraegt, kunnen de wyzen, toovenaers en waerzeggers, en bedieders den koning niet te kennen geven :

28 Maer daer is een God in den hemel, de verholenheden openbarende, denwelken heeft u, koning Nabuchodonosor, te kennen gegeven hetgene dat toekomen zal in de laatste tyden. Uw droom, en de visioenen uws hoofds in uw bed zyn alzulke :

29 Gy koning, hebt begonnen te peinzen in uw bedde, wat dat hierna wezen zoude : en die de verholenheden openbaert, heeft u getoond, wat dingen dat er toekomende zyn.

30 Ook zoo is my deze verholendheid geopenbaerd niet door de wysheid, die in my is meer dan in alle levenden : maer om dat het bediedsel den koning zoude openbaer worden, en dat gy de gedachten uws herten weten zoudt.

31 Gy koning zaegt, en ziet daer was als een zeer groot standbeeld : dat groot beeld, en hoog van lengte stond tegen u, en zyn aenschouwen was vervaerlyk.

32 Het hoofd van dit beeld was van den besten goude, en de borst, en de armen waren van zilver, maer den buik en de dyen waren van metael.

33 En de beenen waren van yzer, maer van de voeten was het eene deel van yzer, en het andere deel van gebakken aerde.

34 Gy zaegt aldus dat er een steen afgehouden is van den berg zonder handen : en die heeft dat beeld geslagen in zyne voeten, die van yzer en van gebakken aerde waren, en heeft ze geheel in stukken gebryzeld.

35 Toen zyn te zamen ook heel gebroken, het yzer, het gebakken aardewerk, het metael, het zilver en het goud, en zy zy verkeerdt als stof van den zomerschen dorschvloer, dat met den wind weggevoerd is : en daer is geene plaets van die gevonden : maer den steen die het standbeeld geslagen had, is in eenen grooten berg geworden, en hy heeft het geheel aerdryk vervuld.

36 Dat is den droom : en zyn bediedsel zullen wy ook voor u zeggen, ô koning.

37 Gy zyt den koning der koningen : en God des hemels heeft u gegeven het ryk, en de sterkheid, en de heerlykheid, en glorie :

38 En alle de dingen daer de kinderen der menschen in woonen, en de beesten des velds : de vogelen des hemels heeft hy ook in uwe hand gegeven, en onder uwe magt heeft hy alle dingen gesteld : daerom zyt gy het gulden hoofd.

39 En na u zal een ander ryk opstaen minder dan gy : en een ander derde ryk van metael, hetwelk over de geheele aerde zal heerschappy hebben.

40 En het vierde ryk zal wezen gelyk het yzer : want gelyk het yzer alle dingen breekt en temt, alzoo zal dit ryk alle deze dingen breken en vernielen.

41 Maer voorts want gy gezien hebt het eene deel der voeten, en teenen van potbakkersaerde gebakken, en een deel yzeren : dat zal een gedeeld ryk wezen, hetwelk nogtans van het spruitsel des yzers opstaen zal, dat gy gezien hebt, het yzer met den scherve gemengd uit den slyke.

42 En de teenen der voeten eensdeels van yzer, en eensdeels van gebakken aerde : eensdeels zal het ryk vast wezen, en eensdeels verdorven.

43 En dat gy gezien hebt het yzer gemengd met den gebakken scherve van slyk : zy zullen voorwaer gemengd worden met menschelyken zaden, maer zy zullen malkander niet aenkleven, gelyk het yzer niet mag gemengd worden met den aerden scherv.

44 Maer in de dagen van die koningryken

zal God des hemels een ryk verwekken, dat in der eeuwigheid niet zal verdorven worden, en zyn ryk zal geen anderen volke gegeven worden : en het zal verderven, en te niet doen alle deze ryken : en hetzelfde zal in der eeuwigheid staen.

45 Gelyk gy gezien hebt, dat van den berg eenen steen afgehouden is zonder handen, en dien heeft vernield den gebakken scherf, en het yzer, en het metael, en het zilver en het goud : den grooten God heeft den koning getoond de dingen die namaels komen zullen. En den droom is waerachtig, en zyne beduiding is getrouw.

46 Toen is den koning Nabuchodonosor gevallen op zyn aenzigt, en heeft Daniel aenbeden, en hy heeft geboden dat men hem slagtofferanden en reukofferanden offeren zoude.

47 Hierom heeft den koning sprekende gezeid tot Daniel : Waerlyk uw God is den God der goden, en den Heer der koningen, en openbarende de verholenheden : om dat gy hebt kunnen ontsluiten deze verborgenheid.

48 Toen heeft den koning Daniel hoog verheven, en hy heeft hem veel en groote gaven gegeven : en heeft hem gesteld prins over alle de landschappen van Babylonien : en overste der wethouders boven alle de wyzen van Babylonien.

49 Maer Daniel heeft van den koning begeerd : en hy heeft over de werken des landschaps van Babylonien gesteld Sidrach, Misach en Abdenago : Maer Daniel zelve was binnen des konings poorten.

KAPITTEL III.

NABUCHODONOSOR, den koning heeft een gulden standbeeld gemaekt zestig cubitus hoog, zes cubitus breed, en hy heeft dat gesteld in het veld Dura des landschaps van Babylonien.

2 Aldus heeft Nabuchodonosor den koning gezonden om te vergaderen alle de landsheeren, regeerders, en regters, hoofdliden, en vorsten, en bevelsmannen, en alle prinsen der landschappen, dat zy vergaderen zouden tot de wydinge van het standbeeld, dat Nabuchodonosor den koning opgeregt had.

3 Toen zyn vergaderd de landsheeren, regeerders, en regters, de hoofdliden en vorsten, en de edelsten die in magt gesteld waren, en alle de prinsen der landschappen, dat zy te zamen komen zouden tot de wydinge des standbeelds, dat Nabuchodonosor den koning opgeregt had. En zy stonden in de tegenwoordigheid des beelds, dat Nabuchodonosor den koning gesteld had :

4 En een uitroeper riep sterkelyk : Men zegt u gy volken, natien, en talen :

5 In de ure als gy hooren zult het geluid der trompet, en der fluite, en harpe, en schalmeije, en psalterspele, en der vedele, en van allerhande manieren van muziekspele, zoo aanbiddt nedervallende het gulden standbeeld, dat Nabuchodonosor den koning gesteld heeft.

6 Maer of daer iemand ware die dat niet aanbaddt nedergebogen zynde, die zal op dezelfde ure geworpen worden in het forneis des brandende vuers.

7 Aldus nadezen terstond als alle de volken gehoord hebben het geluid der trompet, en der fluite, en harpe, en schalmeije, en psalterspele, en der vedele, en allerhande manieren van muziekspele : zoo hebben alle de volken, geslachten en talen, nedervallende aengebeden het gulden beeld, dat Nabuchodonosor den koning gesteld had.

8 En terstond in dien tyd de Chaldeeusche mannen aenkomende, hebben de Joden beschuldigd :

9 En zy hebben Nabuchodonosor den koning gezeid : Koning, leeft in der eeuwigheid :

10 Gy koning hebt een gebod gesteld, dat alle mensch die hooren zal het geluid van de trompette, fluite en der harpe, der schalmeije, en psaltere, en vedele, en allerhande maniere van muziekspele, zich zelve zoude nederwerpen, en aanbidden het gulden beeld :

11 En ware daer iemand die nedervallende het niet aanbade, dat men dien werpen zoude in het forneis des brandende vuers.

12 Nu zyn er dan joodsche mannen die gy gesteld hebt op de werken des landschaps van Babylonien, Sidrach, Misach, en Abdenago : deze mannen hebben, o koning, uw gebod versmaed : uwe goden eeren zy niet, en het gulden standbeeld, dat gy opgeregt hebt, aanbidden zy niet.

13 Toen heeft Nabuchodonosor met razende gramschap en toorn geboden, dat men aenbrengen zoude Sidrach, Misach, en Abdenago : dewelke zyn terstond gebragt voor des konings aenzigt.

14 En den koning Nabuchodonosor uitsprekende, heeft hun gezeid : Is het ook waer, Sidrach, Misach, en Abdenago, dat gy myne goden niet eert, en het standbeeld van goud, dat ik gesteld heb, niet aanbiddt ?

15 Daerom nu is het dat gy bereid zyt, tot wat ure dat gy zult hooren het geluid van de trompette, fluite, harpe, schalmeije, en psalterie, en vedele, en allerhande maniere van muziekspele, zoo werpt u neder, en aanbiddt het standbeeld dat ik gemaekt heb : en is het dat gy het niet aanbiddt, zoo zult

gy op dezelfde ure geworpen worden in het forneis des brandende vuers : en wie is den God die u verlossen zal uit myne hand?

16 Sidrach, Misach, en Abdenago antwoordende, hebben den koning Nabuchodonosor gezeid : Het is van geen en noode dat wy van deze dingen antwoorden.

17 Want ziet onzen God dien wy eeren, mag ons uittrekken van het forneis des brandende vuers, en van uwe handen, ô koning, verlossen.

18 Maer is het dat hy het niet wilt doen, zoo zy u koning bekend, dat wy uwe goden niet eeren, en dat wy het gouden standbeeld dat gy opgerecht hebt niet aanbidden.

19 Toen is Nabuchodonosor vervuld met razende gramschap : en de gedaente zyns aenzichts is veranderd over Sidrach, Misach, en Abdenago, en hy heeft bevolen dat men het forneis zevenmael meer ontsteken zoude, dan men het plagt te ontsteken.

20 En den allersterksten mannen van zynen heire heeft hy geboden dat zy Sidrach, Misach, en Abdenago met gebonden voeten werpen zouden in het forneis des brandende vuers.

21 En terstond zyn de mannen gebonden met hunne nederkleederen, en hoeden, en schoenen, en kleederen, geworpen in het midden van den forneize des brandende vuers.

22 Want des konings gebod dwong ze : en het forneis was uitermate zeer ontstoken. Maer de mannen die Sidrach, Misach, en Abdenago geworpen hadden, heeft de vlamme des vuers gedood.

23 En deze dry mannen, dat is Sidrach, Misach, en Abdenago, zyn gevallen in het midden van den forneize des brandende vuers te zamen gebonden.

24 Toen is Nabuchodonosor den koning zeer verbaesd geweest, en hy is haestelyk opgestaan, en heeft tot zyne edelsten gezeid : Hebben wy niet dry mannen gebonden in het midden des vuers geworpen? Dewelke den koning antwoordende hebben gezeid : Ja wy voorwaer, ô koning.

25 En hy heeft geantwoord en gezeid : Ziet ik zie vier mannen ongebonden, en wandelende in het midden des vuers, en daer is geene verderfense in hen, en de gedaente van den vierden is gelyk den zoon Gods.

26 Toen is Nabuchodonosor bygekomen tot aen de deur des forneis des brandende vuers, en hy zeide : Sidrach, Misach, en Abdenago, dienaers des hoogen Gods, gaet uit en komt. En terstond zyn Sidrach, Misach, en Abdenago uitgegaen uit het midden des vuers.

27 En de drossaten, en wethouderen, en

regteren, en magtigen des konings, te zamen vergaderd zynde, aenzagen de mannen dat het vuer geene magt had gehad in hunne lichamen, en dat het hair van hun hoofd niet verzengd was, en dat hunne mantels niet veranderd waren, en dat den reuk des vuers door hen niet gegaen was.

28 En Nabuchodonosor uitberstende, heeft gezeid : Gebenedyd is hun God, te weten Sidrachs, en Misachs, en Abdenagos, die zynen engel gezonden heeft, en heeft zyne dienaers verlost, die in hem geloofd hebben : en hebben des konings woord veranderd, en zy hebben hunne lichamen geleverd dat zy geen en god dienen zouden, noch aanbidden, uitgenomen hunnen God.

29 Daerom is van my dit gebod gesteld, dat alle volk, geslachte, en tale, zoo wie eene blasphemie spreekt tegen den God van Sidrach, Misach en Abdenago, die worde verdorven, en zyn huis worde verwoest : want daer is geen anderen God, die alzoo zoude mogen verlossen.

30 Toen heeft den koning verheven Sidrach, Misach, en Abdenago, in het landschap van Babylonien.

31 Nabuchodonosor den koning allen volken, natien, en talen, die over het geheele aerdryk woonen : Vrede worde u vermenigvuldigd.

32 Teekenen en wonderlyke dingen, heeft hy my gedaen den hoogen God. Aldus heeft het my beliefd

33 Zyne teekenen openbaer te verkondigen, want zy groot zyn : en zyne wonderlykheden, want zy sterk zyn : en zyn ryk is een eeuwig ryk, en zyne magt is van geslachte tot geslachte.

KAPITTEL IV.

IK Nabuchodonosor had ruste in myn huis, en floreerde in myn paleis :

2 En heb eenen droom gezien, die my vervaard heeft : en myne gedachten in myn bedde, en de visioenen myns hoofds hebben my ontsteld.

3 En door my is dit gebod verkondigd, dat men voor myn aenzigt inbrengen zoude alle de wyzen van Babylonien, en dat zy het verklaren des drooms my zeggen zouden.

4 Toen kwamen daerin de waerzeggers, tovenaers, Chaldeen, en bezienders des ingewands, en ik heb den droom verteld in hunne tegenwoordigheid : en zy hebben my de bediedenisse niet te kennen gegeven :

5 Tot dat Daniel den medegezel binnen is gekomen voor myn aenzigt, wiens naam was Baltassar, naer myns Gods naem, die den geest der heilige goden in zich zelve heeft : en ik heb den droom voor hem gezeid.

6 Baltassar prins der waerzeggers, want ik weet dat gy den geest der heilige goden in u hebt, en geene verborgenheid is u onmogelyk : vertelt my het visioen van myne droomen, die ik gezien heb, en vertelt my hun bediedsel.

7 Het visioen myns hoofds in myn bedde : Ik zag, en ziet eenen boom was in het midden der aerde, en zyne hoogte was uitermate groot.

8 Het was een grooten boom, en sterk : en zyne hoogte raekte tot den hemel : en zyn aenzien was tot de uiterste palen van geheel aerdryk.

9 Zyne bladeren waren zeer schoon, en zyne vruchten waren uitermate veel : en het voedsel van alle dieren was in hem, onder hem woonden de dieren en beesten, en in zyne takken verkeerden alle de vogelen des hemels : en van hem at alle vleesch.

10 Ik zag in myns hoofds visioen, op myn bedde, en ziet een heilig wachter is van den hemel nedergedaeld.

11 Hy heeft luide geroepen, en alzoo gezeid : Houwt af den boom, en houwt zyne takken af : schudt zyne bladeren af, en verstroot zyne vruchten : laet de beesten vlieden, die daeronder zyn, en de vogelen des hemels van zyne takken.

12 Maer nogtans laet het spruitsel van zyne wortelen in de aerde, en laet het gebonden worden met eenen yzeren en metalen band, in de kruiden die buiten zyn, en laet dat met den dauw des hemels nat worden, en laet zyn deel wezen met de wilde dieren in het kruid der aerde.

13 Zyn hert laet veranderd worden van een menschelyk hert, en laet hem het hert van eene wilde beest gegeven worden : en laet zeven tyden op hem veranderen.

14 In het vonnis der wakers is het gesloten, en het is het woord en de begeerte der heiligen : tot dat de levenden bekennen dat den Allerhoogsten heerschappy heeft in het ryk der menschen, en dat hy dat geven zal wien dat hy wilt, en den allernedersten mensch zal hy daerover stellen.

15 Dezen droom heb ik Nabuchodonosor koning gezien : daerom gy Baltassar vertelt haestelyk de bediedenis : want alle de wyzen van mynen ryke kunnen my het bediedsel niet zeggen : maer gy vermoogt het, want den geest der heilige goden is in u.

16 Toen begon Daniel, wiens naem Baltassar is, in zich zelve stillyk te peinzen, byna eene ure : en zyne gedachten maakten hem verbaesd. En den koning antwoordende heeft gezeid : Baltassar, den droom en het bediedsel versla u niet. Baltassar heeft geantwoord, en gezeid : Myn heere,

dezen droom zy dengenen die u haten, en zyn bediedsel zy uwen vyanden.

17 Den boom dien gy gezien hebt hoog en sterk, diens hoogte raekt tot den hemel, en zyn aenzien in alle landen :

18 En zyne takken de allerschoonste, en zyne vruchten uitermate vele, en de spyze van een iegelyk daeraen, en onder dien woonden de beesten des velds, en in zyne takken woonden de vogelen des hemels :

19 Dat zyt gy, koning, die groot geworden zyt en magtig : en uwe grootheid is gewassen, en gekomen tot den hemel toe, en uwe magt is tot de palen van geheel aerdryk.

20 Maer dat den koning gezien heeft den waker, en heiligen nederdalen van den hemel, en zeggen : Houwt den boom af, en verstroot dien, maer nogtans laet de spruite zyner wortelen in de aerde, en laet hem binden met yzer en metael in de kruiden buiten, en laet hem gesproeid worden met den dauw des hemels, en met de wilde beesten laet zyn voedsel wezen, tot dat de zeven tyden over hem veranderd worden :

21 Dit is het bediedsel van de sententie des Allerhoogsten, die gekomen is op mynen heer den koning :

22 Zy zullen u verjagen van de menschen, en met de beesten, en wilde dieren zal uwe wooning zyn, en gy zult hooi als een os eten, en met den dauw des hemels zult gy bestort worden : en zeven tyden zullen over u veranderen, tot den tyde dat gy weten zult, dat den Hoogsten regeert op het ryk der menschen, en wien hy wilt, dien geeft hy dat.

23 Maer dat hy geboden heeft dat men het spruitsel van zyne wortelen laten zoude, dat is des booms : uw ryk zal u blyven, na dat gy zult bekend hebben dat er eene hemelsche magt is.

24 Waerom gy koning laet mynen raed u behagen, en verlost uwe zonden met aelmoessen, en uwe boosheden met de barmhertigheden aen de armen : by aventure zal hy uwe misdaden vergeven.

25 Alle deze dingen zyn gekomen over Nabuchodonosor den koning.

26 Na het einde van twaelf maenden wandelde hy in de zale van Babylonien.

27 En den koning heeft geantwoord, en gezeid : Is dit niet de groote Babylon, die ik getimmerd heb tot een huis des ryks, in de magt myner sterkheid, en in de glorie myner sierlykheid?

28 En als de rede nog in des konings mond was, zoo is er eene stem van den hemel gevallen, zeggende : U wordt gezeid, Nabuchodonosor koning : Het koningryk zal van u weggaaen,

29 En zy zullen u van de menschen uitjagen, en met de wilde dieren zal uwe woning wezen : gy zult hooi als een os eten, en zeven tyden zullen over u veranderd worden, tot dat gy weet dat den Hoogsten heerschappy heeft in der menschen ryk, en dat hy dat geeft wien dat hy wilt.

30 En ter zelfder ure werd het woord volbragt over Nabuchodonosor, en hy is van de menschen verworpen geweest, en hy heeft hooi als een os geëten, en met den dauw des hemels is zyn ligchaem nat geworden : tot dat zyne hairen wiessen in de gelykenisse eens arends vederen, en zyne nagelen als der vogelen klauwen.

31 Aldus dan na het einde der dagen heb ik Nabuchodonosor myne oogen opgeheven tot den hemel, en myn verstand is my wedergegeven : en ik heb den Allerhoogsten gebenedyd, en den levenden in der eeuwigheid heb ik geloofd en geglorifiëerd : want zyne magt is eene eeuwige magt, en zyn ryk is van geslachte tot geslachte.

32 En alle de bewoners der aerde zyn by hem als niet geacht : want hy doet naer zynen wille, zoo wel in de krachten des hemels, als in de bewoners der aerde : en daer is niemand die zyner hand wederstaet, en hem zegge : Waerom hebt gy het gedaan?

33 In den zelve tyd is myn verstand wederom tot my gekeerd, en ik ben gekomen tot de eere en siertlykheid myns ryks : en myne gedaente is tot my wedergekeerd : en myne edellieden en wethouders hebben my wederom gezocht, en my is nog wederom gesteld in myn ryk : en my is nog meerder heerlijkheid daertoe gegeven.

34 Daerom ik Nabuchodonosor loof nu, en prys grootelyk, en glorifiëer den koning des hemels : want alle zyne werken zyn waerachtig, en zyne wegen zyn oordeelen, en hy mag degene die in hooveerdy wandelen, vernederen.

KAPITTEL V.

BALTASSAR, den koning, heeft eenen grooten maelyd gemaakt, duizend van zyne alleredelsten : en een iegelyk dronk naer zynen ouderdom.

2 Aldus hy nu dronken zynde heeft geboden dat men halen zoude de gulden vaten, die Nabuchodonosor zyn vader weggedragen had van den tempel die in Jerusalem was, dat den koning en zyne edelsten daer uit drinken zouden, en zyne huisvrouwen, en concubinen.

3 Toen zyn de gulden vaten gehaald, die hy weggedragen had uit den tempel die te Jerusalem geweest was : en den koning, en zyne edelste mannen, zyne huisvrouwen,

en concubinen, hebben daeruit gedronken.

4 Zy dronken wyn, en loofden hunne gulden, en zilveren, metalen, yzeren, en houten, en steenen goden.

5 In de zelfde ure zyn daer gezien vingeren als van eene schryvende menschen hand tegen den kandelaar op het bovenste van den wand der koninglyke zale : en den koning zag de ledemens der hand die daer schreef.

6 Toen werd des konings aenzigt veranderd, en zyne gedachten maekten hem verbaesd : en de verzamelingen van zyne nieren scheidden van een, en zyne knieën stieten tegen malkander.

7 Hierom heeft den koning luide geroepen dat men inbrengen zoude de wyzen, de Chaldeen en waerzeggers. En den koning uitsprekende heeft gezeid tot de wyzen van Babylonien : Zoo wie deze schrifture leest, en haer beduidsel my openbaer maekt, die zal met purper gekleed worden, en hy zal eenen gulden halsband aen zynen hals hebben, en hy zal den derden in myn ryk zyn.

8 En toen zyn alle de wyzen des konings binnengekomen, en zy hebben het geschrift niet kunnen lezen, noch de beduiding den koning zeggen.

9 Waerom den koning Baltassar genoeg verbaesd is geweest, en zyn aenzigt werd veranderd : maer zyne edelmannen werden ook verbaesd.

10 En de koningin, om dit ding dat den koning geschied was en zyne edelen, is in het huis des maelyds gegaan : en uitsprekende zy heeft gezeid : Koning, leeft in der eeuwigheid : laet uwe gedachten u niet ontstellen, noch uw aenzigt worde veranderd.

11 Daer is een man in uw ryk, die den geest der heilige goden in zich heeft : en in uws vaders dagen zyn de wetenheid en wysheid in hem gevonden : want den koning Nabuchodonosor uw vader heeft hem gemaakt oversten prins van de wyzen, der toovenaers, der Chaldeen, en der waerzeggers, uw vader zeg ik, ô koning.

12 Want een meerderen geest, en voorzienigheid, en verstandigheid, de beduiding der droomen, en de betooning der secreet dingen, en de ontbinding der beslotene dingen zyn in hem gevonden, dat is in Daniel : denwelken den koning heeft gesteld den naem Baltassar. Daerom laet nu Daniel roepen, en hy zal u de beduidinge vertellen.

13 Hierom is Daniel binnengeleid voor den koning. Tot wien den koning voorsprekende, heeft gezeid : Zyt gy Daniel van de kinderen der gevangenis van Juda, die

myn vader den koning hier gebragt heeft van Judeen?

14 Ik heb van u gehoord dat gy den geest der goden hebt : en dat de wetenheid, en verstandigheid, en wysheid overvloediglyker in u gevonden zyn.

15 En nu zyn voor myn aenschouwen ingekomen de wyze kunstenaers, dat zy deze schrifture lezen zouden, en dat zy het bediedsel daer af my te kennen geven zouden : en zy hebben den zin van deze woorden niet kunnen uitzeggen.

16 Maer ik heb van u gehoord dat gy moogt duistere dingen verklaren, en gebonden dingen onthinden : daerom is het zake dat gy deze schrifture kunt lezen, en haer bediedsel my te kennen geven, zoo zult gy met purper gekleed worden, en gy zult eenen gouden halsband om uwen hals hebben, en gy zult den derden prins in myn ryk wezen.

17 Waerop heeft Daniel, antwoordende, voor den koning gezeid : Uwe giften behoudt voor u, en de gaven uws huis geeft iemand anders : maer de schrifture zal ik u lezen, ó koning, en haer bediedsel zal ik u toonen.

18 O koning, den allerhoogsten God heeft Nabuchodonosor uwen vader gegeven het ryk, en de mogendheid, glorie en eere.

19 En om de heerlijkheid, die hy hem gegeven had, ontzagen en vreesden hem alle volken, geslachten en talen : wie hy wilde, die doodde hy : en wie hy wilde, die sloeg hy : en wie hy wilde, die verhief hy : en wie hy wilde, die vernederde hy.

20 Maer toen zyn hert verheven is geweest, en zyn geest gevestigd ter hooveerdy, zoo is hy afgezet van zyns koningryks stoel, en zyne glorie is hem afgenomen :

21 En van de kinderen der menschen is hy verworpen geweest, maer zyn hert is ook met de beesten gesteld geweest, en met de wilde ezelen was zyne wooning : hy at ook hooi als een os, en van den dauw des hemels is zyn ligchaem nat geweest, tot dat hy kende dat den Allerhoogsten magt heeft in der menschen ryk : en dat hy daerop verwekken zal wien dat hy wilt.

22 En gy ook zyn zoon Baltassar hebt uw hert niet verootmoedigd, als gy alle deze dingen wist :

23 Maer tegen den heerscher des hemels zyt gy opgeheven : en de vaten zyns huis zyn voor u gehaald : en gy, en uwe edelmannen, en uwe huisvrouwen, en uwe concubinen, hebt daer wyn uit gedronken : en uwe zilveren, en gulden, en metalen, yzeren, en houten, en steenen goden, die niet zien, noch hooren, noch gevoelen, hebt gy geprezen : maer den God die uwen adem,

en alle uwe wegen in zyne hand heeft, dien hebt gy niet geëerd.

24 Daerom is van hem gezonden het lid des hands, die dit geschreven heeft, dat er geschreven is.

25 En dit is de schrifture die daer in ordene gesteld is : MANE, THECEL, PHARES.

26 En dit is het bediedsel der rede. MANE : God heeft uw ryk geteld, en hy heeft het voleind.

27 THECEL : gy zyt gewogen in eene wage, en gy zyt gevonden te luttel hebbende.

28 PHARES : uw ryk is gescheiden, en het is gegeven den Meden en den Persen.

29 Toen is Daniel, den koning dat gebiedende, gekleed geweest met purper, en eenen gulden halsband is om zynen hals gedaen : en van hem is uitgeroepen dat hy magt zoude hebben als den derden in het ryk.

30 Op den zelfden nacht is Baltassar den Chaldeeuschen koning doodgeslagen.

31 En Darius uit Meden is na hem gekomen in het ryk, geboren zynde twee-enzestig jaren.

KAPITTEL VI.

HET heeft Darius beliefd, en hy heeft over het ryk gesteld honderd en twintig drossaten, dat die zyn zouden in al zyn ryk.

2 En over hen dry prinsen, van dewelke Daniel den eenen was : dat de drossaten dezen rekening doen zouden, en dat den koning geene moeite hebben zoude.

3 Aldus heeft Daniel te boven gegaen alle de prinsen en drossaten : want den geest Gods was meerder in hem.

4 Maer den koning dacht hem te stellen over al het ryk : waerom dat de prinsen en drossaten eene oorzaak zochten om tegen Daniel te vinden van des rykswege : en zy hebben geene zaak of kwaed vermoeden kunnen vinden, om dat hy getrouw was, en dat er geene schuld en kwaed vermoeden in hem te vinden was.

5 Hierom hebben de mannen gezeid : Wy zullen tegen dezen Daniel geene oorzaak vinden, dan by aventure in zyns Gods wet.

6 Toen hebben de prinsen en drossaten den koning looselyk ingeblazen, en hebben aldus tot hem gesproken : Koning Darius, leeft in der eeuwigheid :

7 Alle de prinsen des ryks, en de wethouders, en drossaten, en raedsheeren, en registers, hebben eenen raed gesloten dat er een koninglyk gebod uitga, en een uitroep : Dat al dengenen die eenige bede bidt van eenigen God, en mensch, tot dertig dagen toe, dan alleen van u koning, geworpen worde in den kuil der leeuwen.

8 Hierom dan, ó koning, vestigt het vonnis, en schryft het gebod : opdat men het niet verandere dat er geordineerd is van de Meden en Persen, en dat het niemand geoorloofd zy dat te overtreden.

9 En den koning Darius heeft het gebod openbaer gesteld, en vastgemaekt.

10 Hetwelk als Daniel bevonden had, dat is, dat er eene wet gesteld was, zoo is hy in zyn huis gegaen : en de vensters open-gedaen hebbende in zyne eetkamer tegen Jerusalem, drymael 's daegs boog hy zyne knieën, en hy aanbad, en beleed voor zynen God, gelyk hy te voren ook gewoon was te doen.

11 Hierom deze mannen zeer neerstiglyk onderzoekende, hebben Daniel bevonden zynen God biddende, en aenroepende.

12 Een aankomende zy hebben den koning gesproken van den uitroep : O koning, hebt gy niet gesteld, dat alle mensch, die iemand had van de goden en van de menschen tot dertig dagen toe, dan u, koning, geworpen zoude worden in der leeuwen kuil? Tot dewelke heeft den koning antwoordende gezeid : Dat is een waerachtig woord, naer het vonnis der Meden en der Persen, dat men niet mag overtreden.

13 Toen hebben zy antwoordende gezeid voor den koning : Daniel van de kinderen der gevangnisse van Juda heeft op uwe wet niet geacht, en van den uitroep die gy gesteld hebt : maer tot dry tyden des daegs bidt hy met zynen gebede.

14 Welk woord als den koning gehoord had, zoo is hy genoeg bedroefd geweest : en hy heeft zyn hert gesteld om Daniel dat hy hem verlossen zoude, en tot den ondergang der zonne arbeide hy om hem te verlossen.

15 Maer de mannen den koning verstaende, hebben tot hem gezeid : Weet, koning, dat dit eene wet is der Meden en der Persen, dat men alle gebod dat den koning stelt, niet mag veranderen.

16 Toen heeft den koning geboden : en zy hebben Daniel aangebragt, en zy hebben hem geworpen in den kuil der leeuwen. En den koning heeft tot Daniel gezeid : Uw God, dien gy altyd eert, zal u verlossen.

17 En daer is een steen gehaald, en geleid op den mond van den kuil : denwelken den koning toegezegeld heeft met zynen ring, en met den ring van zyne edelmannen, dat er niet gedaen zoude worden tegen Daniel.

18 En den koning is gegaen in zyn huis, en hy is slapen gegaen zonder avondmael te eten, en daer zy geene spyzen voor hem gebragt, en daertoe is den slaep ook van hem weggegaen.

19 Toen is den koning des morgens vroeg

opstaende, haestelyk gegaen tot der leeuwen kuil :

20 En nakende der leeuwen kuil, hy heeft Daniel met weenende stemme aengeroepen, en heeft hem aengesproken : Daniel, des levende Gods knecht, uw God, denwelken gy altyd dient, meent gy dat hy u ook heeft mogen verlossen van de leeuwen?

21 En Daniel den koning antwoordende, heeft gezeid : Koning, leeft in der eeuwigheid :

22 Myn God heeft zynen engel gezonden, en heeft der leeuwen muilen gesloten, en zy hebben my niet gehinderd : om dat er voor hem regtveerdigheid in my gevonden is : maer ook voor u, koning, heb ik geene misdaed gedaen.

23 Toen is den koning zeer verblyd geweest van hem, en hy heeft bevolen dat men Daniel uithalen zoude uit den kuil : en Daniel is uit den kuil gebragt, en daer is geene kwetsure in hem gevonden, om dat hy zynen God geloofd had.

24 Maer door des konings gebod zyn daer gebragt de mannen die Daniel beschuldigd hadden : en zy zyn in der leeuwen kuil geworpen, zy, en hunne kinderen, en hunne huisvrouwen : en zy zyn niet gekomen tot het pavement des kuils, de leeuwen en hebben ze gegrepen, en zy hebben alle hunne beenderen in stukken gebroken.

25 Toen heeft Darius geschreven alle den volken, geslachten, en talen woonende in al het aerdryk : Den vrede worde u vermenigvuldigd.

26 Van my is een gebod gesteld dat men in alle myne heerlykheid en ryk ontzien en vreezen zal Daniels God : want hy is den levenden God, en eeuwig tot in der eeuwigheid : en zyn ryk zal niet verstrooid worden, en zyne magt is in der eeuwigheid.

27 Hy is een verlosser en zaligmaker, doende teekenen en wonderlykheden in den hemel en in de aerde : die Daniel verlost heeft uit der leeuwen kuil.

28 En Daniel is gestadig gebleven tot het ryk van Darius, en het ryk van Cyrus van Persen.

KAPITTEL VII.

IN het eerste jaer Baltassars des konings van Babylonien, heeft Daniel eenen droom gezien : en het visioen zyns hoofds in zyn bedde : en hy den droom schryvende, heeft dien met eene korte rede begrepen : en kortelyk dien begrypende, heeft hy gezeid :

2 Ik zag in myn visioen des nachts, en ziet de vier winden des hemels streden in de groote zee.

3 En vier groote beesten klommen op uit de zee, verscheiden onder malkander.

4 De eerste was als eene leeuwinne, en zy had vleugelen van eenen arend : ik aenzag het tot dat hare vleugelen uitgetrokken werden, en zy is weggeheven van de aerde, en zy stond op de voeten als een mensch, en haer is een menschen hert gegeven.

5 En ziet eene andere beest gelyk een beer stond bezyden : en dry ryen waren in haren mond, en in hare tanden, en aldus zeiden zy haer : Staet op, en eet zeer veel vleesch.

6 Nadezen aenzag ik, en ziet daer was eene andere als een luipaerd, en zy had vier vleugelen als een vogel op zich, en vier hoofden waren in de beest, en haer is magt gegeven.

7 Nadezen zag ik in het visioen des nachts, en ziet de vierde beest vervaerlyk en wonderlyk, en sterk uitermate, zy had groote yzeren tanden, etende, en vernielende, en de andere met hare voeten vertredende : maer zy was ongelyk den anderen beesten, die ik voor haer gezien had, en zy had tien hoornen.

8 Ik aenmerkte de hoornen, en ziet daer is een ander klein hoornken gesproten uit het midden van hen : en dry van de eerste hoornen zyn uitgeroeid van zynen aenzigte : en ziet daer waren oogen als menschen oogen in dezen hoorn, en een mond groote dingen sprekende.

9 Ik zag tot dat de troonen gesteld zyn geweest, en dat den ouden van dagen gezeten heeft : zyn kleed was klaerblinkende als sneeuw, en het hair zyns hoofds als zuiver wol : zyn troon was gelyk vlammen vuers : zyne raderen gelyk ontstoken vuur.

10 Een vurigen en zeer snellen vloed ging uit van zyn aenzigt. Duizend duizenden dienden hem, en tienwerf duizendmael honderd duizenden stonden nevens hem : het oordeel is gezeten, en de boeken zyn open gedaen.

11 Ik aenzag om de stemme der groote reden, die dien hoorn sprak : en ik heb gezien dat de beeste gedood was, en dat haer ligchaem verdorven was, en den vure geleverd om te verbranden :

12 En dat de magt van de andere beesten weggenomen was, en dat hare tyden des levens gesteld waren tot eenen tyd, en eenen tyd.

13 Hierom zag ik in het visioen des nachts, en ziet met de wolken kwam eenen als eens menschen zoon, en hy is tot den ouden van dagen gekomen : en in zyn aenzigt hebben zy hem gepresenteerd.

14 En hy heeft hem gegeven magt en eere, en het ryk : en alle volken, geslachten en

talen zullen hem dienen : zyne magt is eene eeuwige magt, die niet zal weggenomen worden, en zyn ryk, dat niet zal verdorven worden.

15 Myn geest vergrouwelde zich, ik Daniel ben vervaerd geweest in deze dingen, en de visioenen myns hoofds hebben my verstoord.

16 Ik ben gegaen tot eenen van degene die daarby stonden, en ik vraegde de waarheid van alle deze dingen. Denwelken heeft my gezeid de beduidenisse der woorden, en hy heeft my geleerd :

17 Deze vier groote beesten zyn vier ryken, die opstaen zullen van de aerde.

18 En zy zullen ontvangen het ryk van den heiligen allerhoogsten God : en zy zullen het ryk behouden tot de eeuw, en tot de eeuw der eeuwen.

19 Daerna heb ik neerstiglyk willen weten van de vierde beest, die zeer ongelyk was alle der andere, en uitermate zeer vervaerlyk : hare tanden en klauwen waren van yzer : zy at en vernielde, en de overblevelingen vertrad zy met hare voeten :

20 En van de tien hoornen, die zy op haer hoofd had : en van den anderen die daeruit gesproten was, waervoor dat de dry hoornen gevallen waren : en van den hoorn die oogen had, en eenen muil groote dingen sprekende, die ook meerder was dan de andere.

21 Ik zag, en ziet, dien hoorn maekte oorlog tegen de heiligen, en hy had de overhand,

22 Tot dat den ouden der dagen gekomen is, en heeft regt gedaen den Hoogen heiligen, en den tyd is aengekomen, en de heiligen hebben het ryk verkregen.

23 En hy heeft alzoo gezeid : De vierde beest zal het vierde ryk zyn op de aerde, hetwelk meerder zal zyn dan alle de ryken, en het zal geheel aerdryk verslinden, en het zal die vertreden en heel vernielen.

24 Maer de tien hoornen des ryks zullen tien koningen zyn : en daer zal een anderen na die opstaen, en hy zal magtiger zyn dan de eerste, en hy zal de dry koningen vernederen.

25 En hy zal woorden tegen den Hoogsten spreken, en de heiligen des Allerhoogsten zal hy vernielen : en hy zal meenen dat hy zoude mogen de tyden en de wetten veranderen, en die zullen in zyne hand geleverd worden tot eenen tyd, en twee tyden, en tot de helft van eenen tyd.

26 En het oordeel zal zitten, opdat de magt afgenomen en gebroken worde, en verga tot het einde toe.

27 En dat het ryk, en de magt, en de grootheid des ryks, die onder al den hemel

is, gegeven worde den volke der heiligen des Allerhoogsten : wiens ryk is een eeuwig ryk, en alle koningen zullen hem dienen en onderdanig zyn.

28 Tot hiertoe is het einde des woords. Ik Daniel werd zeer met myne gedachten ontsteld, en myn aenzigt is in my veranderd : maer ik heb het woord in myn hert bewaerd.

KAPITTEL VIII.

IN het derde jaer des ryks van Baltassar den koning, is my een visioen geopenbaerd. Ik Daniel na hetgene dat ik gezien had in het beginsel,

2 Heb gezien in myn visioen, als ik was in het kasteel Susan, hetwelk is in het landschap van Elam : en ik heb gezien in een visioen dat ik was op de poorte Ulai.

3 En ik heb myne oogen opgeheven, en gezien : en ziet, daer stond een ram voor het broek, hebbende hooge hoornen, en den eenen hooger dan den anderen, en opwasende. Hierna

4 Heb ik eenen ram gezien met de hoornen waeijende tegen het westen, en tegen noorden, en tegen zuiden, en alle de beesten mogten hem niet wederstaen, noch verlost worden van zyne hand : en hy heeft gedaen naer zynen wil, en hy is groot geworden.

5 En ik verstond : en ziet, daer kwam een bok der geiten van het westen op het aenzigt van het gheele aerdryk, en hy raekte de aerde niet : maer den bok had eenen uitnemenden hoorn tusschen zyne oogen.

6 En hy is gekomen tot dien gehoorden ram, denwelken ik had zien staen voor de poorte, en hy is tot hem geloopt met den geweldige zynen sterkheid.

7 En als hy gekomen was by den ram, zoo is hy op hem fel geworden, en hy heeft den ram geslagen : en hy heeft zyne twee hoornen al in stukken gebroken, en den ram mogt hem niet wederstaen : en als hy hem ter aerde geworpen had, hy heeft hem vertreden, en niemand mogt den ram verlossen uit zyne hand.

8 En den bok der geiten is bovenmaten zeer groot geworden : en toen hy opgewassen was, zoo is zynen grooten hoorn gebroken, en daer zyn vier hoornen gesproten onder dien, naer de vier winden des hemels.

9 En uit eenen van die is een klein hoornken uitgekomen : en het is groot geworden tegen het zuiden, en tegen het oosten, en tegen de sterkheid.

10 En het is groot geworden tot de sterkheid des hemels : en het heeft nedergeworpen van de sterkheid en van de sterren, en het heeft ze vertreden.

11 En tot den prins der sterkheid is het groot geworden : en het heeft van hem weggenomen het eeuwig sacrificie, en het heeft nedergeworpen de plaetse zynen heiligma-kinge.

12 En hem is magt gegeven tegen het daggelysch sacrificie om der zonden wille : en de waarheid zal nedergeworpen worden in de aerde, en het zal het doen, en het zal voorspoedig wezen.

13 En ik heb gehoord eenen van de heiligen sprekende : en den eenen heiligen heeft den anderen gezeid, ik weet niet wien, zeggende : Hoe lang zullen het visioen en het eeuwig sacrificie, en de zonde der verwoestinge die geschied is : en de heilige plaets, en de sterkheid vertreden worden?

14 En hy heeft hem gezeid : Tot den avond en morgenstond, twee duizend dry honderd dagen : en de heilige plaets zal gezuiverd worden.

15 En het is geschied als ik Daniel het visioen zag, en het verstand zocht : ziet, zoo heeft er voor myn aenschouwen gestaen als de gedaente van eenen man.

16 En ik heb des mans stemme gehoord tusschen Ulai : en hy heeft geroepen en gezeid : Gabriël, doet dezen het visioen verstaen.

17 En hy is gekomen, en heeft gestaen daerby daer ik stond : en als hy gekomen was, zoo ben ik vreezende gevallen op myn aenzigt, en hy heeft tot my gezeid : Zoon des menschen, verstaet, dat in den tyd des eindes het visioen volbragt zal worden.

18 En toen hy tot my sprak, zoo ben ik ter aerde plat nedergefallen : en hy heeft my geraekt, en gesteld in mynen regten stand,

19 En hy heeft tot my gezeid : Ik zal u toonen wat dingen dat er toekomende zyn in het uiterste der maledictie : want den tyd heeft zyn einde.

20 Den ram denwelken gy gezien hebt hoornen hebbende, dat is den koning der Meden en der Persen.

21 Maer den bok der geiten, dat is der Grieken koning, en den grooten hoorn, die tusschen zyne oogen was, hy is den eersten koning.

22 Maer dat er, na dat dien gebroken was, vier voor hem opgestaen zyn : daer zullen vier koningen van zynen volke opstaen, maer niet in zyne sterkheid.

23 En na hun ryk, als de boosheden zullen gewassen zyn, zoo zal er een koning opstaen onschamel van aenzigte, en verborgen reden verstaende.

24 En zyne sterkheid zal vroom worden, maer niet in zyne krachten : en boven dat men gelooven mag, zal hy het al verwoes-

ten, en hy zal voorspoedig wezen, en hy zal het doen. En hy zal de sterken doodslaen, en het volk der heiligen

25 Naer zynen wille, en het bedrog zal voorspoedig gemaakt worden in zyne hand : en hy zal zyn hert groot maken, en hy zal er in de overvloedigheid van alle dingen zeer veel dooden : en hy zal tegen den prins der prinsen opstaen, en zonder hand zal hy vernield worden.

26 En het visioen van 's avonds en 's morgens, dat er gezeid is, dat is waerachtig : daerom teekent gy het visioen, want het zal na veel dagen wezen.

27 En ik, Daniel heb gekweeld, en ben ziek geworden een deel dagen : en als ik opgestaen was, zoo deed ik des konings werken, en ik verwonderde my van het visioen, en daer was niemand die het bediedde.

KAPITTEL IX.

IN het eerste jaer van Darius, Assuerus zoon, van den zade der Meden, die heerschappy gehad heeft over der Chaldeen ryk :

2 In het eerste jaer zyns ryks, heb ik, Daniel, verstaen in de boeken het getal der dagen, waeraf het woord des Heeren gedaen is geweest tot Jeremias den profeet, dat vervuld zouden worden de zeventig jaren der verlatenisse van Jerusalem.

3 En ik heb myn aenzigt gesteld tot den Heere mynen God om te bidden, en te smeeken met vasten, met eenen zak, en met asche.

4 En ik heb den Heer mynen God gebeden, en heb beleden, en gezeid : Ik bid u, Heer God, groot en vervaerlyk, bewarende het verbond en de barmhertigheid dengenen die u liefhebben, en uwe geboden bewaren.

5 Wy hebben gezondigd, wy hebben boosheid gedaen, wy hebben ongoddelyk geleefd : en wy zyn afgeweken van uwe geboden en oordeelen.

6 Wy zyn niet onderdanig geweest uwen dienaren de profeten, die gesproken hebben in uwen naem tot onze koningen, onze prinsen, onze vaders en al den volke des lands.

7 U Heere zy regtveerdigheid : maer ons beschaemdheid des aenzigts, gelyk dat heden is den manne van Juda, en den bewooneren van Jerusalem, en geheel Israël, dengenen die by zyn, en dengenen die verre zyn in alle de landen, waertoe dat gy ze uitgeworpen hebt om hunne boosheden, waarmede zy tegen u gezondigd hebben.

8 Heere, ons zy beschaemdheid des aenzigts, onzen koningen, onzen prinsen,

en onzen vaders, die gezondigd hebben.

9 Maer u onzen Heere onzen God, zy barmhertigheid, en genade, want wy zyn van u weggegaen :

10 En wy hebben de stemme des Heeren onzes Gods niet gehoord, dat wy wandelen zouden in zyne wet, die hy ons gesteld heeft door zyne dienaers de profeten.

11 En al Israël heeft uwe wet overtreden, en zy zyn afgeweken dat zy uwe stem niet hooren zouden, en de vermaledyinge en vervloeking heeft op ons gedropen, die geschreven is in het boek van Moyses Gods knecht, want wy hebben tegen hem gezondigd.

12 En hy heeft zyne woorden gevestigd die hy op ons gesproken had, en over onze prinsen die ons geoordeeld hebben, dat hy over ons brengen zoude een groot kwaed, hoedanig nooit geweest is onder al den hemel, gelyk er gedaen is in Jerusalem.

13 Als er geschreven is in Moyses wet, al dit kwaed is op ons gekomen : en wy hebben uw aenzigt niet gebeden, Heere onzen God, dat wy wederom keeren zouden van onze boosheden, en dat wy denken zouden uwe waarheid.

14 En den Heer heeft gewaekt over het kwaed, en hy heeft dat op ons gebragt : regtveerdig is den Heer onzen God in alle zyne werken die hy gedaen heeft : want wy hebben zyne stem niet gehoord.

15 En nu, o Heere onzen God, die uw volk uitgeleid hebt uit den lande van Egypten door eene sterke hand, en hebt u zelve eenen naem gemaakt naer dezen dag : wy hebben gezondigd, wy hebben boosheid gedaen.

16 Heere in alle uwe regtveerdigheid : laet toch, bid ik, uwe gramschap en uw razenden toorn afgekeerd worden van uwe stad Jerusalem, en van uwen heiligen berg. Want om onze zonden, en om onzer vaders boosheid, zyn Jerusalem en uw volk tot eene versmaedheid alle dengenen die rondom ons zyn.

17 Daerom verhoort nu onzen God uws knechts gebed, en zyne smeekingen : en toont uw aenzigt op uwe heilige plaets, dewelke verwoest is, om uws zelfs wille.

18 Neigt, Heere, uwe oor, en hoort : opent uwe oogen, en ziet onze verwoesting, en de stad waerop dat uw naem aengeroepen is : want wy storten onze gebeden niet in onze regtveerdigheden voor uw aenzigt, maer in uwe vele barmhertigheden.

19 Verhoort Heere, wordt verzoend Heere : aenmerkt en doet het : wilt niet vertoeven om u zelve, myn God : want uw naem is aengeroepen op de stad en op uw volk.

20 En toen ik nog sprak en bad, en beleed

myne zonden, en de zonden myns volks van Israël, en dat ik myne gebeden stortte voor myns Gods aenzigt, voor den heiligen berg myns Gods :

21 Toen ik nog sprak in het gebed, ziet den man Gabriël, dien ik gezien had in het visioen van eerst, haestelyk vliegende heeft my geraekt ten tyde van het avondsacrificie.

22 En hy heeft my geleerd en tot my gesproken, en gezeid : Daniel, nu ben ik uitgekomen dat ik u leeren zoude, en dat gy het verstaen zoudt.

23 Van het beginsel van uwe gebeden is het woord uitgegaan : en ik ben gekomen om dat ik het u zou te kennen geven, want gy een man der begeerten zyt : aldus dan aanmerkt de reden en verstaet het visioen.

24 Zeventig weken zyn gekort op uw volk en op uwe heilige stad, opdat de overtredinge voleind worde, en dat de zonde een einde neme, en dat de boosheid te niet gedaen worde, en dat de eeuwige regtveerdigheid aangebragt worde, en dat het visioen en de profetie volbragt worden, en dat den Heiligen der heiligen gezalfd worde.

25 Daerom weet en aanmerkt : Van den uitgang des woords dat Jerusalem wederom getimmerd zoude worden, tot Christus den vorst, zullen zeven weken, en twee-en-zestig weken wezen : en de strate zal wederom opgetimmerd worden, en de muren in de benaeuwde tyden.

26 En na de twee-en-zestig weken zal Christus gedood worden : en het zal zyn volk niet zyn dat hem loochenen zal. En het volk zal de stad en de heilige plaets verderven met den toekomenden vorst : en haer einde zal verwoestheid wezen, en na het einde van den oorloge de voorgeschikte verwoesting.

27 En hy zal het verbond vastmaken met velen, binnen eene week : en in het midden van de weke zal de slagtofferande vergaen, en het sacrificie : en in den tempel zal de afgryselykheid der verwoesting zyn : en tot de voleindinge, en tot het einde zal de verwoesting duren.

KAPITTEL X.

IN het derde jaer van Cyrus den koning van Persen, is het woord geopenbaerd aan Daniel genaemd Baltassar, en het was een waerachtig woord, en eene groote sterkheid : en hy heeft de reden verstaen : want het verstand is van noode in het visioen.

2 In die dagen was ik Daniel rouwig, de dagen van dry weken,

3 Geen lustig brood heb ik geëten, en vleesch en wyn zyn in mynen mond niet gegaen, en ik ben ook niet gezalfd geweest

met olie : tot dat voleind waren de dagen van dry weken.

4 Maer op den vier-en-twintigsten dag der eerste maend was ik by den grooten vloed, welk is Tigris.

5 En ik heb myne oogen opgeheven en gezien : en ziet, daer was een man met linnen gekleed, en zyne lendenen waren omgord met het fynste goud :

6 En zyn ligchaem was als een chrisolitussteen, en zyn aenzigt was als de gedaente des bliksems, en zyne oogen als eene brandende lampe : en zyne armen en de leden die nederwaerts zyn tot de voeten toe, zyn als de gedaente van blinkende metael : en de stemme van zyne woorden als eene stemme der menigte.

7 En ik Daniel heb alleen het visioen gezien : maer de mannen die met my waren hebben het niet gezien : maer eene uitermate groote vervaerdheid overviel hen, en zy liepen in eene verborgene plaets.

8 En ik alleen verlaten zynde heb dit groot visioen gezien, en in my is geene sterkheid gebleven : maer myne gedaente is in my ook veranderd geweest, en ik ben onmagtig geworden, en ik had geene magt.

9 En ik heb de stem van zyne woorden gehoord : en hoorende lag ik heel verslagen op myn aenzigt, en myn aenzigt kleefde vast aan de aerde.

10 En ziet, eene hand heeft my geraekt, en heeft my opgeregt op myne knieën, en op de vingers van myne handen.

11 En hy heeft tot my gezeid : Daniel, man der begeerten, verstaet de woorden die ik tot u spreek, en staet in uwen graed : want ik ben nu gezonden tot u. En toen hy my dit woord gezeid had, heb ik bevende gestaen.

12 En hy heeft tot my gezeid : Wilt niet vreezen, Daniel : want van den eersten dag dat gy uw hert gesteld hebt om te verstaen, dat gy u pyningen zoudt voor uws Gods aenzigt, zoo zyn uwe woorden verhoord : en ik ben gekomen om uwe woorden.

13 Maer den prins van der Persen ryk heeft my wederstaen een-en-twintig dagen : en ziet Michael een van de eerste prinsen is gekomen tot myner hulpe, en ik ben daer gebleven by den koning van Persen.

14 En ik ben gekomen dat ik u leeren zoude de dingen die uwen volke toekomende zyn in de uiterste dagen : want het visioen duert nog tot veel dagen.

15 En toen hy my sprak met aldusdanige woorden, zoo heb ik myn aenzigt ter aerde nedergeworpen, en ik heb gezwezen.

16 En ziet als eene gelykenisse van des menschen zoon heeft myne lippen geraekt : en mynen mond opendoende heb ik gespro-

ken, en ik heb gezeid tot dengenen die tegen my stond : Myn Heere , in uw gezigt zyn myne voegselen der leden ontbonden, en in my is geene kracht gebleven.

17 En hoe zal myns Heeren knecht mogen spreken met mynen Heer? daer is geene kracht in my gebleven, maer ook zoo wordt myn adem besloten.

18 Hierom heeft my anderwerf geraekt eenen wezende gelyk des menschen gezigt, en hy heeft my versterkt,

19 En gezeid : Wilt niet vreezen gy man der begeerten : vrede zy met u : wordt versterkt, en weest vroom. En toen hy met my sprak, zoo ben ik vroom geworden, en ik heb gezeid : Spreekt, myn Heer, want gy hebt my versterkt.

20 En hy heeft gezeid : Weet gy niet waerom dat ik tot u gekomen ben? en nu zal ik wederom keeren, dat ik stryden zoude tegen den koning van Persen. Als ik dan uitkwam, zoo openbaerde zich den prins der Grieken komende.

21 Maer nogtans zal ik u verkondigen dat er openbaerlyk geteekend is in de schriftuer der waarheid : en niemand is myn helper in alle deze dingen, dan Michael uw prins.

KAPITTEL XI.

En ik stond van het eerste jaer van Darius van Meden, dat hy versterkt zoude worden en magtig.

2 En nu zal ik u de waarheid verkondigen. Ziet daer zullen nog dry koningen staen in Persen, en den vierden zal ryk worden met uitermate zeer veel rykdommen boven alle : en als hy zal magtig geworden zyn met zyne rykdommen, zoo zal hy ze alle verweken tegen het ryk der Grieken.

3 Maer daer zal een sterk koning opstaen, en die zal heerschappy hebben met veel krachts : en hy zal doen dat hem believen zal.

4 En als hy staen zal, zoo zal zyn ryk vernield worden, en het zal gedeeld worden in de vier winden des hemels : maer niet in zyne nakomelingen, noch ook naer zyne magt, waarmede hy heerschappy gehad heeft : want zyn ryk zal gescheurd worden ook tot vreemden, uitgenomen deze.

5 En den koning van zuiden zal versterkt worden : en van zyne prinsen zal er een magtig worden boven hem, en hy zal heerschappy hebben met eene heerlykheid : want zyne heerschappy zal groot zyn.

6 En na het einde der jaren zullen zy met een verbond vereenigd worden : en de dochter des konings van het zuiden zal komen tot den koning van het noorden om vriendschap te maken, en hy zal de sterk-

heid des arms niet verkrygen, noch zyn zaed zal staen : en zy zal geleverd worden, en die haer aangebragt hebben, hare jongelingen, en die haer versterkten in die tyden.

7 En van het spruitsel harer wortelen zal eene planting staen : en hy zal komen met een heir, en hy zal komen in het land-schap des konings van het noorden : en hy zal ze misbruiken, en hy zal ze verkrygen.

8 Daerenboven ook hunne goden en gesneden afgoden, en ook kostelyke vaten van zilver en goud zal hy gevangen wegnemen in Egypten. Hy zal de overhand krygen tegen den koning van het noorden.

9 En den koning van het zuiden zal in het ryk komen, en hy zal wederkeeren tot zyn land.

10 Maer zyne zonen zullen verwekt wezen, en zy zullen vergaderen eene menigte van zeer veel heiren : en hy zal komen haestende en overvloedende : en hy zal wederkeeren en verwekt worden, en zal stryden met zyne magt.

11 En den koning van het zuiden verwekt zynde zal uitgaen, en hy zal stryden tegen den koning van noorden, en hy zal eene zeer groote menigte bereiden, en de menigte zal in de handen geleverd worden.

12 En hy zal eene menigte vangen, en zyn hert zal verheven worden, en hy zal er veel duizenden nederwerpen, maer hy zal de overhand niet hebben.

13 Want den koning van het noorden zal wederom gekeerd worden, en hy zal eene menigte bereiden veel meerder dan te voren : en ten einde der tyden en jaren zal hy komen haestende met een groot heir en uitermate groote rykdommen.

14 En in die tyden zullen er vele opstaen tegen den koning van het zuiden : en ook de kinderen van de overtreders uws volks zullen verheven worden om het visioen te volbrengen, en zy zullen vallen.

15 En den koning van het noorden zal komen, en hy zal eenen dyk te hoop dragen, en hy zal de allersterkste steden innemen : en de armen van het zuiden zullen het niet verdragen, en zyne uitverkorenen zullen opstaen om te wederstaen, en daer zal geene sterkheid wezen.

16 En op hem komende zal hy het maken naer zyn behagen, en daer zal niemand zyn die tegen zyn aenzigt sta : en hy zal in het kostelyk land staen, en het zal verteerd worden in zyne hand.

17 En hy zal zyn aenzigt stellen om te komen te houden al zyn ryk, en hy zal regte dingen met hem doen : en hy zal hem de dochter der vrouwen geven, om dat hy dat

zoude omwerpen : en het zal niet staen, noch het zal zyne wezen.

18 En hy zal zyn aenzigt keeren tot de eilanden, en hy zal er vele innemen : en hy zal den prins zyns verwyts doen ophouden, en zyne versmaedheid zal op hem wedergekeerd worden.

19 En hy zal zyn aenzigt wederom keeren tot de heerlijkheid van zynen lande, en hy zal zich stooten, en zal vallen, en zal niet gevonden worden.

20 En in zyne plaets zal staen een allersnoodsten, en des koninglyks sieraeds onwaardig : en binnen korte dagen zal hy vernield worden, niet in razende gramschap, of in den stryd.

21 En in zyne plaets zal een versmaden staen, en hem zal geene koninglyke eere aangedaen worden : en hy zal al heimelyk komen, en hy zal het ryk verkrygen door bedrog.

22 En de armen van den strydbaren zullen verwonnen worden van zyn aenzigt en vernield : en daertoe den prins des verbonds.

23 En na de vriendschap zal hy met hem bedrog maken : en hy zal optrekken, en hem verwinnen met een luttel volks.

24 En hy zal in overvloedige en vruchtbarige steden gaen : en hy zal doen dat zyne vaders niet gedaen hebben, en de vaders zyner vaderen : de buiten, en den roof, en hunne rykdommen zal hy verstrooijen, en tegen de allervastste gedachten zal hy raed aangaen : en dat tot eenen tyd.

25 En zyne sterkheid, en zyn hert zal verwekt worden tegen den koning van het zuiden met een groot heir : en den koning van het zuiden zal verwekt worden ter oorloge met veel en uitermate sterke hulpen : en zy zullen niet staen, want zy zullen tegen hem ruden houden.

26 En die met hem brood eten, zullen hem vernielen, en zyn heir zal verdrukt worden : en daer zullen veel gedooden vallen.

27 En de twee koningen herte zal wezen om kwaed te doen, en aen eene tafel zullen zy logenen spreken, en zy zullen niet vorderen : want het einde is nog tot op eenen anderen tyd.

28 En hy zal wederkeeren in zyn land met veel rykdommen : en zyn hert zal wezen tegen het heilig testament, en hy zal het doen, en hy zal wederkeeren in zyn land.

29 Ten gezetten tyde zal hy wederkeeren, en zal komen ten zuiden : en het laetste zal het eerste niet gelyk wezen.

30 En over hem zullen groote schepen komen, en de Romeinen : en hy zal geslagen worden, en hy zal wederom keeren en hy zal verbolgen worden tegen het testament

der heilige plaetse, en hy zal het doen : en hy zal wederkeeren en denken tegen degene die misdaen hebben tegen het testament der heilige plaetse.

31 En zyne armen zullen aldaer staen, en zy zullen de heilige plaetse der sterkheid besmetten, en zy zullen het eeuwig sacrifice wegnemen, en zy zullen de afgrysselykheid geven tot eene verwoesting.

32 En de ongoddelyken zullen in het testament bedriegelyk veinzen : maer het volk dat zynen God kent zal het verkrygen en doen.

33 En de geleerden in het volk zullen er velen leeren : en zy zullen vallen door het zweerd, en door de vlamme, en in de gevangnisse, en in den roof der dagen.

34 En als zy zullen gevallen zyn, zoo zullen zy opgeheven worden met eene zeer kleine hulpe : en daer zullen er velen met hen verzaemd worden bedriegelyk.

35 En van de geleerden zullen er vallen, opdat zy zouden gesmolten worden, en uitgekozen, en wit gemaakt, tot den voorgeschikten tyd : want daer zal nog een anderen tyd wezen.

36 En den koning zal naer zynen wille doen, en hy zal verheven worden, en groot gemaakt tegen alle goden : en tegen den God der goden zal hy groote dingen spreken, en hy zal voorspoedig wezen, tot dat de gramschap vervuld worde : want de uitsprake des oordeels is volbragt.

37 En zyner vaderen God zal hy niet achten : en hy zal in de begeerten der vrouwen wezen, en geenen van de goden achten : want hy zal tegen alle dingen opstaen.

38 Maer den god Maozim zal hy in zyne plaetse eeren : en den god denwelken zyne vaderen niet gekend hebben zal hy eeren met goud en zilver, en kostelyk gesteente, en met kostelyke dingen.

39 En hy zal maken dat hy Maozim zal bevryden met eenen vreemden god, denwelken hy gekend heeft, en hy zal de glorie vermenigvuldigen, en hy zal hun magt geven in veel dingen, en hy zal het land deelen om niet.

40 En in den voorgeschikten tyd zal tegen hem stryden den koning van het zuiden, en als een tempeest zal tegen hem komen den koning van het noorden, met wagens, en met rosvolk, en met eene groote vlote schepen, en hy zal in de landen gaen, en hy zal vernielen, en doorgaen :

41 En hy zal in het glorieus land gaen, en daer zullen er vele vallen : maer deze zullen alleen behouden worden van zyne hand, Edom en Moab, en het beginzel der kinderen van Ammon.

42 En hy zal zyne hand zenden in de landen : en het land van Egypten zal niet ontvlieden.

43 En hy zal heerschappy hebben over de schatten des gouds, en des zilvers, en in alle kostelykheden van Egypten : ook zal hy door Libyen en het Moorianenland gaen.

44 En het geruchte zal hem vervaren van het oosten, en van het noorden : en hy zal in eene groote menigte komen, op dat hy er velen verniele en doode.

45 En hy zal vastmaken zyn tabernakel Apadno, tusschen twee zeeën op den heerlyken en heiligen berg : en hy zal komen tot zyn hoogste, en niemand zal hem helpen.

KAPITTEL XII.

IN dien tyde zal Michael den grooten prins opstaen, die voor uws volks kinderen staet : en daer zal een tyd komen diesgelyks niet geweest is van dien tyd dat de heidenen begonnen te zyn, tot dien tyd toe. En in dien tyd zal uw volk behouden worden, al die gevonden zal worden geschreven in den boek.

2 En velen van deze die in het stof der aerde slapen, zullen ontwaken : de sommige ten eeuwigen leven, en de andere ter versmaedheid, dat zy het altyd zien zouden.

3 Maer die geleerd zullen wezen, zullen blinken als het schynsel des firmaments : en die er velen ter regtveerdigheid leeren, als sterren in de eeuwige eeuwigheden.

4 Maer gy Daniel sluit de woorden, en teekent den boek tot den gezetten tyde : daer zullen er vele doorgaen, en de wetenheid zal menigerhande wezen.

5 En ik Daniel heb gezien, en ziet gelyk twee andere stonden daer : den eenen op deze

zyde op den oever van den vloed, en den anderen op de andere zyde, aen den anderen oever des vloods.

6 En ik heb gezeid tot den man die met linnen gekleed was, die op het water des vloods stond : Tot wat tyde zal het einde wezen van deze wonderlykheden?

7 En ik heb den man gehoord, die met het linnen gekleed was, die op de wateren des vloods stond, als hy zyne regter en slinker hand opgeheven had in den hemel, en gezworen had door den levenden in der eeuwigheid, dat het zoude wezen tot eenen tyd, en twee tyden, en de helft eens tyds. En als volbragt zal wezen de verstrooiinge der hand des heiligen volks, dan zullen alle deze dingen volbragt worden.

8 En ik heb het gehoord, en ik heb het niet verstaen. En heb gezeid : Myn Heere, wat zal na deze dingen wezen?

9 En hy heeft gezeid : Gaet henen, Daniel, want deze woorden zyn gesloten en toegesegeld tot den voorgeschikten tyd.

10 Velen zullen er uitgekozen en wit gemaakt worden, en als vuur geproefd worden : en de ongoddelyken zullen ongoddelyk doen, en alle de ongoddelyken zullen het niet verstaen, maer de geleerden zullen het verstaen.

11 En van den tyd als het eeuwig sacrificie zal afgedaen worden, en dat de afgrysselykheid gesteld zal wezen tot eene verwoestinge, zullen wezen duizend twee honderd negentig dagen.

12 Zalig is hy die verbeidt, en komt tot de duizend dry honderd en vyf-en-dertig dagen.

13 Maer gaet gy tot den voorgeschikten tyd : en gy zult rusten, en gy zult staen in uw deel tot het einde der dagen.

DEN PROFEET

O S E A S.

KAPITTEL I.

HET woord des Heeren dat geschied is tot Oseas den zoon Beerī, in de dagen Ozias, Joathan, Achaz, Ezechias, der koningen van Juda, en in de dagen Jeroboam Joas zoon des konings van Israël.

2 Het beginsel dat den Heer gesproken heeft in Oseas : en den Heere heeft gezeid

tot Oseas : Gaet henen, en neemt u eene huisvrouw der onkuischheden, en maekt kinderen der onkuischheden : want het land onkuischelyk doende, zal onkuischheid bedryven van den Heere.

3 En hy is weggegaen, en heeft genomen Gomer, Debelaïms dochter : en zy heeft ontvangen, en hem eenen zoon gebaerd.

4 En den Heer heeft tot hem gezeid :

Noemt zynen naem Jezrahel : want nog een luttel tyds, en ik zal Jezrahels bloed verzoeken op Jehus huis, en ik zal het ryk des huis van Israël doen rusten.

5 En in dien dag zal ik Israëls boog al in stukken breken, in Jezrahels valleije.

6 En zy heeft nog ontvangen, en eene dochter gebaerd. En den Heer heeft hem gezegd : Noemt haren naem Zonder bermhertigheid : want ik zal voorts daer niet meer toe doen om des huis van Israël te ontfermen, maer met eene vergetelykheid zal ik hen vergeten.

7 En des huis van Juda zal ik ontfermen, en ik zal ze behouden in den Heere hunnen God : en ik zal ze niet behouden door den boog en het zweerd, en door oorloge, en door peerden en peerdenvolk.

8 En zy heeft de dochter Zonder bermhertigheid gespeend. En zy heeft ontvangen, en gebaerd eenen zoon.

9 En hy heeft gezegd : Noemt zynen naem : Het volk dat myn niet is : want gy zyt myn volk niet, en ik zal uw niet wezen.

10 En het getal der kinderen van Israël zal wezen als het zand der zee, dat zonder mate is, en het zal niet geteld wezen. En het zal wezen, dat ter plaetse daer hun gezegd zal worden : Gy zyt myn volk niet : hun zal gezegd worden : Kinderen des levenden Gods.

11 En de kinderen van Juda, en de kinderen van Israël zullen vergaderd worden te zamen : en zy zullen zich zelven een hoofd stellen, en zy zullen uit den lande opklimmen : want den dag van Jezrahel is groot.

KAPITTEL II.

ZEGT uwen broederen, Dat zy myn volk zyn : en uwer zustere, Dat zy is die bermhertigheid verkregen heeft.

2 Oordeelt uwe moeder, oordeelt ze : want zy is myne huisvrouw niet, en ik ben haar man niet : laet ze hare onkuischheden afnemen van haar aenzigt, en hare overspelen van het midden harer borsten.

3 Dat ik ze by aventure niet naekt ontkleede, en dat ik ze stelle gelyk den dag harer geboorte : en dat ik ze stelle als eene woestyne, en haar stelle als een land zonder weg, en dat ik ze doode met dorst.

4 En hare kinderen zal ik niet genadig zyn : want het zyn kinderen der onkuischheden.

5 Want hunne moeder heeft onkuischheid bedreven, zy is beschaemd geweest, die ze ontvangen heeft : want zy heeft gezegd : ik zal na myne minnaers gaen, die my brooden geven, en myne wateren, myn wolle, en myn vlas, myne olie, en mynen drank.

6 Daerom ziet ik zal uwen weg betuinen

met doornen, en ik zal dien met eenen muur beleggen, en zy zal hare paden niet vinden.

7 En zy zal hare boeieleders volgen, en zy zal ze niet achterhalen : zy zal ze zoeken, en niet vinden, en zy zal zeggen : Ik zal gaen, en wederkeeren tot mynen eersten man : want toen was my beter dan het nu is.

8 En deze heeft niet geweten dat ik haer gegeven heb tarwe, wyn en olie, en dat ik haer het zilver vermenigvuldigd heb, en het goud hetwelk zy Baal opgeofferd hebben.

9 Daerom zal ik my omkeeren, en ik zal myne tarwe nemen te zynen tyde, en mynen wyn te zynen tyde, en ik zal myne wolle en myn vlas verlossen, dewelke hare schandelykheid bedekten.

10 En nu zal ik hare dwaesheid ontdekken in de oogen van hare boeieleders : en geen man zal haer verlossen uit myne hand :

11 En ik zal alle hare blydschap doen ophouden, haren hoogen feestdag, haer feest van de nieuwe maend, haren sabbat, en alle hare feestelyke tyden.

12 En ik zal haren wyngaerd en haren vygeboom verderven : waeraf dat zy gezegd heeft : Dit zyn myne loonen, die myne boeieleders my gegeven hebben : en ik zal ze stellen tot een woud, en de beesten des velds zullen ze eten.

13 En ik zal op haer verzoeken de dagen van Baalim, in dewelke zy reukoffer ontstak, en werd versierd met haren oorring, en met haren halsband, en ging na hare boeieleders, en vergat myns, zegt den Heer.

14 Daerom ziet, ik zal ze zoetelyk aanspreken, en leiden ze in de woestyne : en ik zal tot haer herte spreken.

15 En ik zal haer geven hare wyngaerders uit dezelfde plaetse, en de valleije van Achor om de hope te openen : en zy zal daer zingen naer de dagen harer jongheid, en naer de dagen van hare opklimminge uit den lande van Egypten.

16 En het zal zyn in dien dag, zegt den Heer : dat zy my noemen zal : Myn man : en zy zal my voortaan niet noemen Baali.

17 En ik zal de namen van Baalim wegneemen van haren monde, en zy zal hunnen naem voortaan niet meer gedenken.

18 En ik zal met hen een verbond maken in dien dag, met de beste des velds, en met den gevogelte des hemels, en met den kruipende gedierte der aerde : en den boge, en het zweerd, en den oorlog zal ik vernielen van de aerde : en ik zal ze doen slapen betrouwelyk.

19 En ik zal u voor my trouwen in der

eeuwigheid : en ik zal u my trouwen in de regtveerdigheid, en in het oordeel, en in barmhertigheid en ontfermenissen.

20 En ik zal u my trouwen in het geloof : en gy zult weten dat ik den Heer ben.

21 En het zal wezen in dien dag : Dat ik zal verhooren, zegt den Heer, ik zal de hemelen verhooren, en zy zullen de aerde verhooren.

22 En de aerde zal de tarwe verhooren, en den wyn, en de olie : en deze zullen Jezrahel verhooren.

23 En ik zal ze my bezaeijen tot een land, en ik zal haers ontfermen, die geweest is Zonder ontfermhertigheid.

24 En ik zal zeggen tot dien die myn volk niet is : Gy zyt myn volk : en hy zal zeggen : Gy zyt myn God.

KAPITTEL III.

EN den Heer heeft gesproken tot my : Gaet nog, hebt lief eene vrouw, die bemind is van eenen boeleerder, en eene overspeelster : gelyk den Heer bemint de kinderen van Israël : en zy zien tot vreemde goden, en zy beminnen de flesschen der wyndruiven.

2 En ik heb ze vóór my gegraven om vyftien zilveren penningen, en om eene corusmate gerste, en om eene halve corusmate gerste.

3 En ik heb tot haer gezeid : Gy zult my veel dagen verwachten : gy zult geene onkuischheid doen, en gy zult geens mans zyn : maer ik zal u ook verbeiden.

4 Want de kinderen van Israël zullen veel dagen zitten zonder koning, en zonder prins, en zonder sacrificie, en zonder outaer, en zonder ephod, en zonder theraphim :

5 En hierna zullen de kinderen van Israël wederkeeren, en zoeken den Heer hunnen God, en David hunnen koning : en zy zullen den Heer vreezen, en zyn goed in het uiterste der dagen.

KAPITTEL IV.

HOORT des Heeren woord, kinderen van Israël, want den Heer heeft een oordeel met de bewoners der aerde : want daer is geene waarheid, en daer is geene barmhertigheid, en Gods kennisse is op de aerde niet.

2 Vermaledydinge, en logene, en doodslag, en diefte, en overspel zyn overvloedig geweest, en het bloed heeft het bloed geraekt.

3 Daerom zal de aerde treuren, en al die daerop woont zal krank worden met de beesten des velds, en met de vogelen des hemels : en ook zullen de visschen der zee verzameld worden.

4 Maer nogtans een iegelyk oordeele niet : en geen man worde gestraft : want uw volk is als degene die den priester tegenspreken.

5 En gy zult heden vallen, en den profeet zal ook met u vallen : in den nacht heb ik uwe moeder doen zwynen.

6 Myn volk heeft gezwezen, om dat het geene wetenheid had : want gy de wetenheid verstooten hebt, zoo zal ik u ook verstooten, dat gy my het priesterschap niet zult bedienen : en gy hebt de wet uws Gods vergeten, ik zal uwer kinderen ook vergeten.

7 Naer hunne menigte alzoo hebben zy my gezondigd : hunne glorie zal ik tot versmaedheid verkeeren.

8 Myns volks zonden zullen zy eten, en tot hunne boosheid zullen zy hunne zielen verheffen.

9 En gelyk het volk, alzoo zal ook wezen den priester : en ik zal op hem verzoeken zyne wegen, en zyne gedachten zal ik hem vergelden.

10 En zy zullen eten, en niet verzaed worden : zy hebben onkuischheid bedreven, en niet opgehouden : want zy hebben den Heere verlaten in niet te bewaren.

11 De onkuischheid, en den wyn, en de dronkenheid nemen het hert weg.

12 Myn volk heeft in zyn hout gevraagd, en zyn stok heeft het hem verkondigd : want den geest der onkuischheden heeft hen bedrogen, en zy hebben onkuischheid gedaen van hunnen God.

13 Op de hoogten der bergen deden zy sacrificie, en op de heuvelen ontstaken zy reukoffer : onder den eikenboom, en den populierboom, en terebintynboom, om dat zyne schaduwe goed was, daerom zullen uwe dochteren onkuischheid doen : en uwe bruiden zullen overspeelsters zyn.

14 Ik zal op uwe dochteren niet verzoeken, als zy onkuischheid zullen bedreven hebben, en over uwe bruiden als zy overspel zullen gedaen hebben : want zy verkeerden met de hoeren, en met de verwyfde mans deden zy sacrificie, en het onverstandig volk zal geslagen worden.

15 Is het dat gy Israël onkuischheid bedryft, zoo misdooft immer Juda niet : en wilt niet gaen in Galgala, en klimt niet op in Bethaven, noch zweert : Den Heer leeft.

16 Want gelyk eene pylyke koe is Israël afgeweken : nu zal ze den Heer voeden als een lam in de breedheid.

17 Ephraïm is deelachtig der afgoden, verlaet hem.

18 Hunnen maeltijd is afgescheiden, met onkuischheid hebben zy onkuischheid bedreven : hare beschermers hebben begeerd schandelykheid aen te brengen.

19 Den wind heeft hen gebonden in zyne vleugelen, en zy zullen beschaemd worden van hunne sacrificien.

KAPITTEL V.

HOORT dit gy priesters, en aenmerkt gy huis van Israël, en des konings huis luistert toe : want over u zal regt gedaen worden : want gy zyt een strik geworden der beschouwinge, en een uitgespreid net op den berg Thabor.

2 En de slagtofferanden hebt gy afgekeerd in de diepte : en ik ben een onderwyzer van hen allen.

3 Ik ken Ephraïm, en Israël is niet verborgen voor my : want Ephraïm heeft nu onkuischheid bedreven, Israël is ontzuiverd.

4 Zy zullen niet eens denken dat zy wederkeeren zouden tot hunnen God : want den geest der onkuischheden is in het midden van hen, en den Heer hebben zy niet gekend.

5 En de vermetelykheid van Israël zal antwoorden in zyn aenzigt : en Israël en Ephraïm zullen vallen in hunne boosheid, en Juda zal ook met hen vallen.

6 Met hunne kudden van klein vee, en met hun groot vee zullen zy gaen om den Heer te zoeken, en zy zullen hem niet vinden : want hy is van hen weggenomen.

7 Tegen den Heer hebben zy overtreden, want zy hebben vreemde kinderen gewonnen : nu zal hen de maend verslinden met hunne deelen.

8 Maekt geklank met de bazuine in Gabaa, met de trompet in Rama : huilt in Bethaven achter uwen rugge Benjamin.

9 Ephraïm zal tot eene verwoestinge zyn, in den dag der berispinge : in de geslachten van Israël heb ik trouwe getoond.

10 De prinszen van Juda zyn geworden als die den pael voorder tot zichwaert nemen : ik zal op hen myne gramschap als water uitstorten.

11 Ephraïm is onregte beschuldigingelydende, gebroken door het oordeel : want hy heeft begonnen weg te gaen na de onreinigheden.

12 En ik zal wezen als eene motte Ephraïm : en als verrotheid den huize van Juda.

13 En Ephraïm heeft zyne kwale gezien, en Juda zynen band : en Ephraïm is weggegaen tot Assur, en hy heeft gezonden tot den koning den wreker : en hy zal u niet kunnen genezen, noch hy zal den band van u kunnen ontbinden.

14 Want ik ben Ephraïm als eene leeuwinnē, en als het welp eens leeuws den huize van Juda : ik zal ze vangen, en zal gaen : ik zal ze wegdragen, en daer is niemand die ze verlosse.

15 Ik zal gaende wederom keeren tot myne plaetse : tot dat gy ontbreekt, en myn aenzigt zoekt.

KAPITTEL VI.

IN hun lyden zullen zy des morgens vroeg te zamen opstaan tot my : Komt en laet ons wederkeeren tot den Heere.

2 Want hy heeft gevangen, en hy zal ons gezond maken : hy zal ons slaen, en genezen.

3 Hy zal ons levende maken na twee dagen : in den derden dag zal hy ons verwekken, en wy zullen leven in zyn aenschyn. Wy zullen weten, en volgen om den Heer te kennen : als een vroegden dageraad is zyn uitgang bereid, en hy zal ons komen als een tydigen en spaden regen der aerde.

4 Wat zal ik u doen Ephraïm ? wat zal ik u doen Juda ? uwe bermhertigheid als des morgenstonds wolke, en als den dauw vroeg vergaende.

5 Daerom heb ik ze geschaefd door de profeten, ik heb ze gedood met de woorden myns monds : en uwe oordeelen zullen als een licht uitkomen.

6 Want ik heb bermhertigheid gewild, en niet de offerande, en Gods kennis meer dan brandofferen.

7 Maer zy hebben als Adam het verbond overtreden, daer hebben zy tegen my overtreden.

8 Galaad is eene stad dergene die den afgod maken, vertreden van den bloede.

9 En als de kinnebakken der mannen der moordenaren, mededeelachtig der priesteren, die in den weg doodslaen degene die naer Sichem reizen : want zy hebben boosheid bedreven.

10 In het huis van Israël heb ik een grouwelyk ding gezien : daer zyn de onkuischheden van Ephraïm : Israël is besmet.

11 En gy ook Juda stelt u zelve den oogst, als ik de gevangenis myns volks zal wederom gekeerd hebben.

KAPITTEL VII.

TOEN ik Israël wilde genezen, zoo is Ephraïms boosheid ontdekt, en de kwaedheid van Samariën, want zy hebben logentael gewrocht : en den dief is binnengegaen roovende, het rooverken van buiten.

2 En opdat zy by aventure niet zeggen in hunne herten, dat ik alle hunne kwaedheid gedachtig ben geweest : zoo hebben hen nu hunne vonden omvangen, voor myn aenzigt zyn die gedaen.

3 In hunne kwaedheid hebben zy den koning verblyd : en in hunne logenen de prinszen.

4 Alle de overspelers zyn als een oven

ontstoken van den bakker : de stad heeft een luttelken gerust van het mengsel des heefs, tot dat het heel geheefd was.

5 Het is ons konings dag : de prinsën hebben begonnen te razen van den wyn : hy heeft zyne hand uitgestoken met de bespotters.

6 Want zy hebben hun hert als eenen oven daer toe gegeven, als hy hun lagen legde : al den nacht heeft hy geslapen hen kokende, des morgens is hy ontstoken als het vuer der vlamme.

7 Zy zyn alle heet geworden als een oven, en zy hebben hunne regters verslonden : alle hunne koningen zyn gevallen : daer is niemand onder hen die tot my roepe.

8 Ephraïm werd, zelve onder de volken gemengd : Ephraïm is geworden een aschenbrood, dat niet gekeerd wordt.

9 De vreemden hebben zyne magt geëten, en hy heeft het niet geweten : en ook zyn de gryze hairen in hem uitgestort, en hy heeft het niet geweten.

10 En de hooverdy van Israël zal verootmoedigd worden in zyn aenzigt : en zy zyn niet wederom gekeerd tot den Heere hunnen God, en zy hebben hem niet gezocht in alle deze dingen.

11 En Ephraïm is geworden als eene verleide duive geen hert hebbende : zy aenriepen Egypten, zy zyn tot de Assyrianen weggegaan.

12 En als zy zullen gereisd zyn, zoo zal ik myn net op hen spreijen : als eenen vogel des hemels zal ik ze nedertrekken : ik zal ze slaen naer het gehoor van hunne vergaderinge.

13 Wee hen, want zy zyn van my weggegaan : zy zullen verdorven worden, om dat zy tegen my overtreden hebben : en ik heb ze verlost : en zy hebben tegen my logenen gesproken.

14 En zy hebben tot my niet geroepen in hun hert, maer zy zullen huilen in hunne bedden : op de tarwe en den wyn herknaeuwden zy, zy zyn van my weggegaan.

15 En ik heb ze geleerd, en ik heb hunne armen gesterkt : en tegen my hebben zy kwaedheid gepeinsd.

16 Zy zyn wedergekeerd, om dat zy zyn zouden zonder jok : zy zyn geworden als een bedriegelyken boog : hunne prinsën zullen door het zweerd vallen, om de razerny hunner tonge. Dit is hunne bespottinge in het land van Egypten.

KAPITTEL VIII.

LAET in uwe keele eene trompet wezen, als den arend op des Heeren huis : om dat zy myn verbond gebroken hebben, en myne wet overtreden.

2 Zy zullen my aenroepen : Myn God, wy Israël hebben u gekend.

3 Israël heeft het goed verworpen, den vyand zal hem vervolgen.

4 Zy hebben geregeerd, en niet uit my : zy zyn prinsën geweest, en ik heb het niet geweten : hun zilver, en hun goud, hebben zy voor zich zelve tot afgoden gemaakt, dat zy vergaen zouden :

5 Uw kalf is weggeworpen, ó Samaria, myn razenden toorn is gram geworden op hen. Hoe lang zullen zy niet mogen gezuiverd wezen ?

6 Want hy is ook uit Israël : den kunstenaar heeft hem gemaakt, en het is geen God : want het kalf van Samarien zal tot de spinnewebben wezen.

7 Want zy zullen wind zaeijen, en den stormwind maeijen : het staende stroo daer is geen groeisel in, het zal geen meel maken : en al is het dat het maakt, dat zullen de vreemden eten.

8 Israël is verslonden : hy is nu geworden onder de natien alseen onrein vat.

9 Want zy zyn opgeklommen tot Assur, als een wilden ezel zich zelve verlaten alleen : Ephraïm hebben giften gegeven den liefhebberen.

10 En zy hebben ook om loon de natien gehuurd, nu zal ik ze vergaderen : en zy zullen een luttel tyds rusten van des konings en der prinsën last.

11 Want Ephraïm heeft veel autaren gemaakt om te zondigen : de autaren zyn hem geworden tot misdaed.

12 Ik zal hem schryven myne menigerhande wetten, die als vreemde zyn geacht.

13 Zy zullen slagtofferanden offeren, zy zullen vleesch ten offer dooden en eten, en den Heer zal ze niet ontvangen : nu zal hy hunner boosheid gedenken, en zal hunne zonden bezoeken : zy zullen wederom in Egypten keeren.

14 En Israël heeft zyns makers vergeten, en hy heeft afgodentempels getimmerd : en Juda heeft veel vaste steden gemaakt : en ik zal het vuer in zyne steden zenden, en het zal zyne huizen verslinden.

KAPITTEL IX.

WILT u niet verblyden, Israël, wilt u niet verheugen als de volken : want gy hebt onkeusheid bedreven van uwen God, gy hebt den loon liefgehad in alle dorschvloeren van tarwe.

2 Den dorschvloer en de perse zal ze niet voeden : en den wyn zal hun falgeren.

3 Zy zullen in des Heeren land niet woonen : Ephraïm is wedergekeerd in Egypten, en in de Assyriërs heeft hy geëten dat onzuiver is.

4 Zy zullen den Heer geen en offeren, en zy zullen hem niet behagen : hunne sacrificien zullen zyn als het brood der rouwen, alle die het eten, zullen besmet worden : want hun brood is hunner ziele, het zal in des Heeren huis niet komen.

5 Wat zult gy doen in den hoogen dag, in den dag van des Heeren feest?

6 Want ziet zy zyn weggereisd van de verwoestheid : Egypten zal ze vergaderen, Memphis zal ze begraven : hun begeerlyk zilver zal de netele beërven, de klisse zal in hunne tabernakelen zyn.

7 De dagen der bezoeking zyn gekomen, de dagen der vergelding zyn gekomen : weet, Israël, dat gy een dwaes profeet zyt, en een razende geestelyk man, om de menigte uwer boosheid, en de menigte uwer onzinnigheid.

8 Den wachter van Ephraïm is met mynen God : Den profeet is een strik des vals geworden op alle zyne wegen, de razerny is in het huis zyns Gods.

9 Zy hebben diep gezondigd, als in de dagen van Gabaa : hy zal hunne boosheden gedanken, en hunne zonden zal hy bezoeken.

10 Als druiven in de wildernisse heb ik Israël gevonden : als de eerste vruchten van den vygeboom op zynen top heb ik hunne vaderen gezien : en zy zyn ingegaen tot Beelphegor, en zy zyn vervreemd ter beschaemdheid, en zy zyn afgrysselyk geworden, als de dingen die zy bemind hebben.

11 Ephraïm is als een vogel weggevlagen, hunne glorie is van de baringe, en van den buik, en van het ontvangen.

12 En al is het dat zy ook hunne kinderen opvoeden, ik zal ze zonder kinderen maken onder de menschen : en wee hen, als ik van hen zal weggegaen zyn.

13 Ephraïm, zoo ik gezien heb, was als Tyrus gefondeerd in schoonheid : en Ephraïm zal zyne kinderen tot den doodslager uitleiden.

14 Geeft hun Heere. Wat zult gy hun geven? Geeft hun eenen buik zonder kinderen, en drooge borsten.

15 Alle hunne ergheden zyn in Galgal, want daer heb ik ze gehaet : om de kwaadheid van hunne vonden zal ik ze uit mynen huize werpen : ik zal ze voortaan niet meer liefhebben, alle hunne prinsen zyn weggaende.

16 Ephraïm is geslagen, hun wortel is uitgedroogd : zy zullen geenszins vrucht doen. En is het ook dat zy baren, zoo zal ik de allerliefsten huns buiks dooden.

17 Myn God zal ze verwerpen, om dat zy hem niet gehoord hebben : en zy zullen ongestadig wezen in de natien.

KAPITTEL X.

ISRAEL is een verwoesten wynstruik vol scheuten, zyne vrucht is hem gelyk geworden : naer de menigte zynen vrucht heeft hy de autaren vermenigvuldigd, naer de vruchtbaerheid zynen aerde is hy overvloedig van afgodenbeelden geweest.

2 Hun hert is gedeeld, zy zullen nu vergaen : hy zal hunne afgodenbeelden breken, hy zal hunne autaren verderven.

3 Want zy zullen nu zeggen : Wy hebben geen koning : want wy vreezen den Heer niet : en wat zal ons den koning doen?

4 Spreekt woorden van het onnutte visioen, en gy zult een verbond maken : en het oordeel zal als bitterheid groeijen op de voren des akkers.

5 De bewooners van Samarien hebben de koeijen van Bethaven geëerd : want zyn volk heeft op hem geweehd, en zyne tempelbewaerders hebben zich op hem verheugd in zyne glorie, want hy is van hem weggegaen.

6 Want hy is voorwaer ook in Assur gedragen tot eene gifte den koning den wreker : de beschaemdheid zal Ephraïm bevangen, en Israël zal beschaemd worden in zynen wille.

7 Samaria heeft zynen koning doen weggaen als het schuim op het aanzigt des waters.

8 Ende hoogten des afgods zullen verdorven worden, Israëls zonde : de klissen en bramen zullen op hunne autaren klimmen : en zy zullen den bergen zeggen : Bedekt ons ; en den heuvelen : Valt op ons.

9 Van de dagen van Gabaa heeft Israël gezondigd, daer hebben zy gestaen : den stryd zal ze niet bevangen in Gabaa op de kinderen der boosheid.

10 Naer myne begeerte zal ik ze straffen : de volken zullen op hen vergaderd worden, als zy zullen berispt worden om hunne twee boosheden.

11 Ephraïm is een veerskalf geleerd de dorscherye lief te hebben, en ik ben gegaen over de schoonheid van zynen halze : ik zal klimmen op Ephraïm, Juda zal akkeren, Jacob zal voor zich zelve de voren breken.

12 Zacet voor u in regtveerdigheid, en macit in den mond der bermhertigheid, vernieuwt u eenen nieuwen akker : want het is tyd om den Heere te verzoeken, als hy zal gekomen zyn die u regtveerdigheid leeren zal.

13 Gy hebt ongoddelykheid geakkerd, gy hebt boosheid gemaaid, gy hebt de vrucht der logenen geeten : want gy hebt betrouwen gehad in uwe wegen, in de menigte van uwe sterken.

14 Daer zal een geruchte opstaen onder uw volk : en alle uwe sterkten zullen verdorven worden, gelyk Salmana verdorven is geweest, van het huis desgenen die Baal wreekte in den dag des stryds, als de moeder op de kinderen gedood werd.

15 Alzoo heeft u Bethel gedaen van het aenzigt der kwaedheid van uwe ergheden.

KAPITTEL XI.

GELYK den morgenstond voorbygaet, alzoo is den koning van Israëel voorbygegaen. Want Israël is een kind, en ik heb hem liefgehad : en uit Egypten heb ik mynen zoon geroepen.

2 Zy hebben ze geroepen, alzoo zyn zy weggegaen van hun aenzigt : zy offerden Baalim, en den afgodenbeelden deden zy sacrificie.

3 En ik was als Ephraïms voedsterheere, ik droeg ze in myne armen : en zy wisten niet dat ik ze genas.

4 Met Adams zeelkens zal ik ze trekken, in de banden der liefde : en ik zal hun wezen als het jok verheffende op hunne wangen : en ik ben tot hem afgeweken opdat hy eten zoude.

5 Hy zal niet wederkeeren in het land van Egypten, en Assur zelve zal zyn koning zyn : want zy hebben niet willen bekeerd worden.

6 Het zweerd heeft begonnen in zyne steden, en het zal zyne uitverkorenen vernielen, en het zal uwe hoofden verslinden.

7 En myn volk zal twyfelachtig hangen naer myne wederkomste : en hun zal te zamen een jok opgelegd worden, dat niet zal afgenomen worden.

8 Hoe zal ik u overgeven, Ephraïm? hoe zal ik u beschermen, Israël? hoe zal ik u geven als Adama, zal ik u stellen als Seboim? Myn herte is in my omgekeerd, myn rouwe is te zamen beroerd.

9 Ik zal de razende gramschap myns toorns niet doen : ik zal niet omgekeerd worden om Ephraïm te vernielen : want ik ben God en geen mensch : in het midden van u heilig, en ik zal in de stad niet gaen.

10 Na den Heere zullen zy wandelen : als een leeuw zal hy brieschen : want hy zal brieschen, en de kinderen der zee zullen vreezen.

11 En zy zullen wegvliegen als een vogel uit Egypten, en als eene duive uit den lande van Assyrien : en ik zal ze stellen in hunne huizen, zegt den Heer.

12 Ephraïm heeft my omringd in het loochenen, en het huis van Israël in het bedrog : maer Juda den getuige is met God nedergedaeld, en met de heiligen getrouw.

KAPITTEL XII.

EPHRAIM voedt den wind, en volgt de hitte : al den dag vermenigvuldigt hy logene en verwoesting : en hy heeft een verbond met de Assyriërs aengegaen, en hy droeg olie in Egypten.

2 Aldus is des Heeren oordeel met Juda, en de bezoeking op Jacob : naer zyne wegen en naer zyne vonden zal hy hem vergelden.

3 In den buik heeft hy zynen broeder verdeden : en in zyne sterkheid is hy voorspoedig geweest met den engel.

4 En is 'magtiger geweest dan den engel, en is versterkt geweest : hy heeft geweend, en hem gebeden : in Bethel heeft hy hem gevonden, en aldaer heeft hy met ons gesproken.

5 En den Heer God der heirscharen, den Heer is zyne gedenkenisse.

6 En gy zult tot uwen God bekeerd worden : bewaert de bermhertigheid en het oordeel, en hoopt in uwen God altyd.

7 Chanaan, in zyne hand is eene bedriegelyke wage, hy heeft de onregte beschuldiging bemind.

8 En Ephraïm heeft gezeid : Maer nogtans ben ik ryk geworden, ik heb voor my eenen afgod gevonden : alle myne arbeiden zullen voor my niet vinden de boosheid, die ik gezondigd heb.

9 En ik ben den Heer uw God uit Egyptenland af, ik zal u nog doen zitten in tabernakelen, als in de dagen des feestdags.

10 En ik heb gesproken tot de profeten, en ik heb de visioenen vermenigvuldigd, en in der profeten hand ben ik vergeleken.

11 Is in Galaad een afgod, zoo waren zy dan te vergeefs in Galgal den ossen offerende : want hunne autaren waren als hoopen op de voren des akkers :

12 Jacob is gevloeden in het landschap van Syrien, en Israël heeft gediend om eene huisvrouw, en om de huisvrouw heeft hy gediend.

13 Maer door eenen profeet heeft den Heer Israël uit Egypten geleid : en door eenen profeet is hy behouden geweest.

14 Ephraïm heeft my tot gramschap verwekt in zyne bitterheden, en zyn bloed zal op hem komen, en zyn verwyf zal hem zyn Heere vergelden.

KAPITTEL XIII.

TOEN Ephraïm sprak, zoo heeft een grouwel Israël overvallen, en hy heeft misdaen in Baal, en hy is gestorven.

2 En nu hebben zy daertoe gedaen om te zondigen : en zy hebben voor zich gemaekt een gegoten beeld van hun zilver, als de

gelykenisse der afgoden, het is geheel der kunstenaars werk : tot deze zeggen zy : Gymenschen die de kalveren aanbidt, doet slagtofferanden.

3 Daerom zullen zy zyn als eene morgenstonds wolk, en als den morgenstonds dauwe voorbygaende, als het stof met den stormenden wind weggenomen uit den dorschvloer, en als den rook des schoorsteens.

4 Maer ik ben den Heer uw God uit Egyptenland af : en gy zult geen God behalve my kennen, en daer is geen verlosser behalve my.

5 Ik heb u gekend in de woestyne, in het land der wildernisse.

6 By hunne weiden zyn zy vervuld en verzadigd geweest : zy hebben hun hert opgeheven, en zy hebben myns vergeten.

7 En ik zal hun wezen als eene leeuwinne, als een luipaard in den weg der Assyriënen.

8 Ik zal hun te gemoet komen gelyk eene beerinne, als hare jongen geroofd zyn, en ik zal verscheuren het binnenste van hunne levere : en ik zal ze daer vernielen als een leeuw, de beste des velds zal ze van een scheuren.

9 Die verderfenisse is uwe, ó Israël : alleenlyk is in my uwe hulpe.

10 Waer is uw koning? laet hem nu allermeest u verlossen in alle uwe steden : en uwe regters, van dewelke gy gezeid hebt : Geeft my koning en prinsen.

11 Ik zal u eenen koning geven in myne razende gramschap, en ik zal hem wegemen in myne verbolgenheid.

12 De boosheid van Ephraïm is te zamen gebonden, zyne zonde is verborgen.

13 De pynen eener barende vrouwe zullen hem overkomen : hy is een zoon niet wys : want hy zal nu niet staen in het vernielen der kinderen.

14 Van de hand der dood zal ik ze behouden, van de dood zal ik ze verlossen : ó dood, ik zal uwe dood wezen : ik zal uw bete wezen, ó helle : de vertroosting is verborgen van myne oogen.

15 Want hy zal tusschen de broeders dee-

len : en den Heer zal eenen brandenden wind aenbrengen, van de woestyne opgaende : en hy zal hare aderen verdroogen, en hare fonteinen verderven, en hy zal rooven den schat van alle begeerlyke vaten.

KAPITTEL XIV.

VERGAEN moet Samarië, want zy heeft haren God tot bitterheid verwekt : laet ze met den zweerde vergaen, hunne kleine kinderen laet doodgestooten worden, en hunne bevruchte vrouwen opengesneden.

2 Bekeert u, Israël, tot den Heer uwen God : want gy zyt gevallen in uwe boosheid.

3 Neemt woorden met u, en bekeert u tot den Heere : en zegt hem : Neemt alle boosheid af, en ontvangt het goed : en wy zullen betalen de kalveren onzer lippen.

4 Assur zal ons niet verlossen, wy zullen op geen peerd klimmen, noch wy zullen voortaan meer zeggen : Dat onze goden zyn de werken onzer handen : want gy zult ontfermen op den weeze die onder u is.

5 Ik zal hunne kwetsingen genezen, ik zal ze vrywilliglyk liefhebben : want myne razende gramschap is van hen afgekeerd.

6 Ik zal Israël als een dauw zyn, hy zal groeijen als eene lelie, en zyn wortel zal uitschieten als den wortel van Libanus.

7 Zyne takken zullen gaen, en als een olyfboom zal zyne glorie zyn : en zyn reuk als van Libanus.

8 Die in zyne schaduwe zitten, zullen bekeerd worden : zy zullen leven van de tarwe, en zy zullen groeijen als een wyn gaerd : zyne gedenkenisse zal zyn als den wyn van Libanus.

9 Ephraïm, wat legt my voorts aen de afgoden? ik zal hem verhooren, en ik zal hem beschikken als eenen groeienden abeelboom : uit my is uwe vrucht gevonden.

10 Wie is er wys, en zal deze dingen verstaen? en wie is er verstandig, en zal deze dingen weten? want des Heeren wegen zyn regt, en de regtveerdigen zullen daerin wandelen : maer de overtreders zullen daarin vallen.

DEN PROFEET

JOEL.

KAPITTEL I.

HET woord des Heeren, dat er geschied is tot Joël, Phatuels zoon.

2 Hoort dit, gy ouders, en vat het met de ooren alle gy bewooners der aerde : of dit

geschied is in uwe dagen, of in uwer vaderen dagen?

3 Vertelt daer af uwen kinderen, en uwe kinderen hunnen kinderen, en hunne kinderen den anderen geslachte.

4 Het overblyfsel der rapse heeft den

springhaen geëten, en het overblyfsel van den springhaen heeft den kruidworm geëten, en het overblyfsel van den kruidworm heeft de verzengdheid geëten.

5 Ontspringt gy dronkenen, en weent, en huilt alle die wyn drinkt in zoetigheid : want hy is vergaen van uwen monde.

6 Want daer is een volk geklommen op myn land, sterk en ontellyk : zyne tanden zyn als der leeuwen tanden : en zyne baktanden zyn als van des leeuwen welpen.

7 Hy heeft mynen wyngaerd tot eene woestyne gesteld, en mynen vygeboom heeft hy de schorse afgescheld : hy heeft dien blootende beroofd en weggeworpen : zyne takken zyn wit geworden.

8 Maekt een geschrei als eene maegd omgord zynde met eenen zak, over den man harer jonge jeugd.

9 Het sacrificie en het drankoffer is vergaen van des Heeren huis : de priesters des Heeren dienaers hebben geweend.

10 Het landschap is beroofd, de aerde heeft geweend : want de tarwe is verdorven, den wyn is beschaemd, de olie staet jammerlyk.

11 De akkerlieden zyn beschaemd, de wyngaerders hebben gehuild over de tarwe en gerste, want den oogst des velds is vergaen.

12 Den wyngaerd is verstoord, en den vygeboom is uitgekwynd : den granaetappelboom, en den dadelboom, en den appelboom, en alle de boomen des velds zyn verdroogd : want de blydschap is ten jammer geworden van de kinderen der menschen.

13 Omgordt u, en weent gy priesters, huilt gy dienaers des autuers : gaet binnen, ligt op eenen zak, myns Gods dienaers : want het sacrificie en het drankoffer is vergaen van uws Gods huis.

14 Heiligt eenen vasten, roept de vergaderinge, vergadert de ouders, alle de bewoners des lands in uws Gods huis : en roept tot den Heere :

15 Ai, ai, ai, voor dien dag : want des Heeren dag is naby, en hy zal als eene woesting van den magtigen komen.

16 Zyn de spyzen niet vergaen voor uwe oogen van onzes Gods huis, de blydschap en het verheugen ?

17 De beesten zyn verrot in hunnen mest, de schuren zyn afgebroken, de korenzolders zyn verdorven : want de tarwe is beschaemd.

18 Waerom heeft het vee verzucht, waerom hebben de kudde der runderen geloeid ? om dat zy geene weide hebben : en de kudden des kleinen vees zyn verloren gegaen.

19 Tot u, Heere, zal ik roepen : want het

vuer heeft de schoonheden der woestyne geëten, en de vlamme heeft alle de boomen des landschaps ontstoken.

20 Maer ook zoo hebben de beesten des velds, als eene dorre aerde dorstende naer den regen, opwaerts gezien tot u : want de fonteynen der wateren zyn verdroogd, en het vuer heeft de schoonheden der woestyne verslonden.

KAPITTEL II.

BLAEST de trompette in Sion, huilt op mynen heiligen berg, laet alle de bewoners des lands verbaesd worden : Want den dag des Heeren komt,

2 Want den dag der duisternissen en des nevels is naby, den dag der wolken, en des stormenden winds : als den morgenstond uitgespreid op de bergen, is er een volk dat veel en sterk is : zyns gelyk is niet geweest van den beginne, en na hem zal geen wezen tot de jaren der generatie en generatie.

3 Voor zyn aenzigt is een verslindende vuer, en achter hem eene verbrandende vlamme : als een hof der weelde is de aerde voor hem, en achter hem eene woestyne der verlatenisse, want daer is niemand die hem ontvliede.

4 Zy zyn gesteld als peerden : en als peerdevolk zoo zullen zy loopen.

5 Als het geluid der wagens zullen zy opspringen op de hoofden der bergen, als het geluid van eene vlamme vuers de stoppele verslindende, als een sterk volk bereid ten strydé.

6 Van zyn aenzigt zullen de volken gepynigd worden : alle de aenzigten zullen verkeerdt worden als een zwarten pot.

7 Zy zullen loopen als sterken : als oorlogsmannen zullen zy den muur opklimmen : de mannen zullen in hunne wegen gaen, en zy zullen niet afwyken van hunne paden.

8 Een iegelyk zal zynen broeder niet bennaeuwen, zy zullen elk in hunnen pad wandelen : maer zy zullen ook door de vensters vallen, en zy zullen niet afbreken.

9 Zy zullen in de stad gaen, op den muur zullen zy loopen : zy zullen op de huizen klimmen, door de vensters zullen zy inkomen als een dief.

10 Van zyn aenzigt heeft de aerde gebeefd, de hemelen zyn beroerd : de zon en de maen zyn verduisterd geweest, en de sterren hebben haer schynsel wederom getrokken.

11 En den Heer heeft zyne stemme gegeven voor het aenzigt van zyn heir : want zyne heirlegers zyn uitermate zeer vele, want zy zyn sterk, en doende zyn woord : want des Heeren dag is groot, en zeer vervaerlyk : en wie zal hem verdragen ?

12 Daerom nu zegt den Heer : Bekeert u tot my uit al uw herte, in vasten, in weenen, en in klagen.

13 En snydt uwe herten, en niet uwe klederen, en bekeert u tot den Heere uwen God : want hy is goedertieren en barmhertig, verduelig, en van veel barmhertigheid, en mild in het vergeven over de kwaadheid.

14 Wie weet of hy bekeerd werde, en vergave, en liete na zich de benedictie, sacrifice en vochtige offer voor den Heere onzen God?

15 Blaest met de trompet in Sion, heiligt den vasten, roept de menigte,

16 Vergadert het volk, heiligt de vergaderinge, doet te hoope komen de ouders, verzaemt de kleine kinderen, en die de borsten zuigen : laet den bruidegom uit zyne slaapkamer gaen, en de bruid uit hare bruiloftkamer.

17 Tusschen het portael en den autaar zullen de priesters des Heeren dienaers weenen, en zeggen : Spaert, Heere, spaert uw volk, en geeft uwe erfenisse niet tot versmaedheid, dat de heidenen over hen heerschappye zouden hebben : waerom zeggen zy onder de volken : Waer is hun God?

18 Den Heer heeft zyn land zeer sterkelyk lief gehad, en hy heeft zyn volk gespaerd :

19 En den Heer heeft geantwoord, en gezeid zynen volke : Ziet, ik zal u zenden tarwe, en wyn, en olie, en gy zult daerdoor verzaed worden : en ik zal u niet meer geven tot versmaedheid onder de heidenen.

20 En dengenen die van het noorden is, zal ik verre maken van u : en ik zal hem uitdryven tot een onwandelbaer en verwoest land : zyn aenzigt zal wezen tegen de oostzee, en zyn uiterste tot de uiterste zee : en zyn stank zal opgaen, en zyn etter zal opklimmen, want hy heeft hooveerdiglyk gedaen.

21 Wilt niet vreezen, ó aerde, verheugt u en weest blyde, want den Heer heeft groot geacht dat hy het doen zoude.

22 Wilt niet vreezen, gy dieren des landschaps : want de schoone plaetsen der woestyne hebben gegroeid, want de boomen hebben hunne vrucht voorgebragt, den vygeboom, en den wyngaerd hebben hunne kracht gegeven.

23 En gy kinderen van Sion, verheugt u, en verblydt u in den Heere uwen God : want hy heeft u gegeven den leeraer der regtveerdigheid, en hy zal tot u doen nederdalen den vroegen en spaden regen, als in het beginsel.

24 En de dorschvloeren zullen met tarwe vervuld worden, en de wynpersen zullen overvloeden van wyn en olie.

25 En ik zal u wederom geven de jaren,

die den springhaen geëten heeft, en den kruidworm en de verzengdheid, en de rupse : myne groote magt, die ik onder u gezonden heb.

26 En gy zult etende eten, en verzaed worden : en gy zult loven den naem des Heeren uws Gods, die wonderlyke dingen met u gedaen heeft : en myn volk zal in der eeuwigheid niet beschaemd worden.

27 En gy zult weten dat ik in het midden van Israël ben : en ik ben den Heer uw God, en daer is geen meer : en myn volk zal niet beschaemd worden in der eeuwigheid.

28 En het zal zyn nadezen : dat ik mynen geest uitstorten zal op alle vleesch : en uwe zonen zullen profeteren, en uwe dochteren : uwe ouders zullen droomen droomen, en uwe jongelingen zullen visioenen zien.

29 Maer ook op myne knechten en dienstvrouwen zal ik in die dagen mynen geest uitstorten.

30 En ik zal wonderlyke teekenen geven in den hemel en op de aerde, bloed, en vuer, en domp des rooks.

31 De zonne zal verkeerd worden in duisternisse, en de maen in bloed : eer den grooten en vervaerlyken dag des Heeren komen zal.

32 En het zal zyn : dat al die mynen naem aenroept, zal zalig zyn : want op den berg van Sion en in Jerusalem zal verlossinge zyn, alzoo den Heer gezeid heeft, en in de overgeblevenen, die den Heere zal geroepen hebben.

KAPITTEL II.

WANT ziet, in die dagen, en in dien tyd als ik gekeerd zal hebben de gevangnisse van Juda en Jerusalem,

2 Dan zal ik alle de heidenen vergaderen, en ik zal ze leiden in het dal van Josaphat : en ik zal daer met hen disputeren van myn volk, en myne erfenisse Israël, die zy verstrooid hebben onder de heidenen, en hebben myn land gedeeld.

3 En op myn volk hebben zy het lot geworpen : en zy hebben het knechtken in het bordeel gesteld, en het meiskeen hebben zy verkocht om wyn, om dat zy drinken zouden.

4 Maer wat is my en u, gy Tyrus en Sidon, en al gy pale der Palestyenen? zult gy my de wrake vergelden? en is het dat gy u wreekt tegen my, zoo zal ik terstond de vergeldinge rasschelyk betalen op uw hoofd.

5 Want gy hebt myn zilver en goud genomen : en myne begeerlyke en allerschoonste dingen hebt gy gedragen in uwe tempelen der afgoden.

6 En de kinderen van Juda en Jerusalem hebt gy verkocht den kinderen der Grieken, om dat gy die verre maken zoudt van hunne palen.

7 Ziet, ik zal ze verwekken van de plaetse, waerin gy die verkocht hebt : en ik zal uwe vergeldinge wederom keeren tegen uw hoofd.

8 En ik zal uwe zonen en uwe dochteren verkoopen in de handen der kinderen van Juda, en zy zullen die verkoopen den Sa-been, den verre gelegen volke, want den Heer heeft het gesproken.

9 Roept dat onder de heidenen, heiligt den oorlog, verwekt de sterken : laet ze aenkomen, laet alle de oorlogsmannen opkomen.

10 Vermaekt uwe ploegkouteren tot zweerden, en uwe spaden tot lanssen. Den kranken zegge : Ik ben sterk.

11 Berst uit, en komt alle gy heidenen van rondomme, en wordt vergaderd : daer zal den Heer uwe sterken doen sterven.

12 Laet de heidenen te zamen opstaen, en opklimmen in het dal van Josaphat : want daer zal ik zitten om alle de heidenen te oordeelen in het ronde.

13 Slaet de zeissenen in, want den oogst is ryp geworden : komt en daelt neder, want de perse is vol, de persen loopen over : want hunne kwaedheid is vermenigvuldigd.

14 Volken, volken in het dal der intwee-

snydinge : want des Heeren dag is by het dal der intweesnydinge.

15 De zonne en de mane zyn verduisterd, en de sterren hebben haer schynsel wederom getrokken.

16 En den Heer zal van Sion brieschen, en van Jerusalem zal hy zyne stemme geven : en de hemelen en de aerde zullen beroerd worden : en den Heer zal zyns volks hope zyn, en de sterkheid der kinderen van Israël.

17 En gy zult weten dat ik den Heer uw God ben, woonende in Sion op mynen heiligen berg : en Jerusalem zal heilig wezen, en de vreemden zullen door haer niet meer gaen.

18 En het zal wezen in dien dag : dat de bergen zullen zoetigheid druipen, en de heuvelen zullen van melk vloeijen : en over alle de rivieren van Juda zullen wateren gaen : en eene fonteyne zal uit des Heeren huis gaen, en die zal versverschen de beke der doornen.

19 Egypten zal tot eene verwoesting wezen, en Idumeen tot eene woestyne der verderfense : om dat zy booslyk gedaen hebben tegen de kinderen van Juda, en hebben het onnoozel bloed uitgestort in hun land.

20 En Judeen zal in der eeuwigheid bewoond worden, en Jerusalem tot geslachte en geslachte.

21 En ik zal hun bloed zuiveren, dat ik niet gezuiverd had : en den Heer zal wonen in Sion.

DEN PROFEET

AMOS.

KAPITTEL I.

DE woorden van Amos, die geweest is onder de herderen van Thecue : die hy gezien heeft over Israël in de dagen Ozias des konings van Juda, en in de dagen van Jeroboam Joas zoon des konings van Israël, twee jaren voor de aerdbevinge.

2 En hy heeft gezeid : Den Heer zal van Sion brieschen, en van Jerusalem zal hy zyne stemme geven : en de schoone plaetsen der herderen hebben getreurd, en den top van Carmelus is uitgedroogd.

3 Dit zegt den Heer : Op de dry groote misdaden van Damascus, en op de vier zal ik hem niet bekeeren : om dat zy met yzeren dorschwagens Galaad gedorscht hebben.

4 En ik zal het vuer zenden in Azaëls huis,

en het zal verslinden het huis van Benadad.

5 En ik zal den grendel van Damascus breken : en ik zal den bewooner vernielen van des afgods veld, en dengenen die den scepter houdt van den huize der wellustigheid : en het volk van Syrien zal overgevoerd worden in Cyrenen, zegt den Heer.

6 Dit zegt den Heer : Op de dry groote misdaden van Gaza, en op de vier zal ik hem niet bekeeren : om dat zy de volkomen gevangnisse overgevoerd hebben, dat zy die besluiten zouden in Idumeen.

7 En ik zal het vuer zenden in den muur van Gaza, en het zal zyne huizen verslinden.

8 En ik zal den bewooner vernielen van Azoten, en dengenen die den scepter houdt van Ascalon : en ik zal myne hand omkee-

ren op Accaron, en de overgeblevenen der Philistynen zullen vergaen, zegt den Heer God.

9 Dit zegt den Heer : Op de dry groote misdaden van Tyrus, en op de vier zal ik hem niet bekeeren : om dat zy de volkomen gevangenis besloten hebben in Idumeen, en niet gedachtig zyn geweest des verbonds der broederen.

10 En ik zal het vuur zenden in den muur van Tyrus, en het zal zyne huizen verslinden.

11 Dit zegt den Heer : Op de dry groote misdaden van Edom, en op de vier zal ik hem niet bekeeren : om dat hy met den zweerde zynen broeder vervolgd heeft, en zyne barmhertigheid gebroken, en heeft daerenboven zyne razende gramschap gehouden, en heeft zyne vervolgenheid gehouden tot het einde toe.

12 Ik zal een vuur zenden in Theman : en het zal verslinden de huizen van Bosra.

13 Dit zegt den Heer : Op de dry groote misdaden der kinderen van Ammon, en op de vier zal ik hem niet bekeeren : om dat hy opengesneden heeft de bevruchte vrouwen van Galaad om zynen pael te verbreiden.

14 En ik zal een vuur ontsteken in den muur van Rabba : en het zal zyne huizen verbranden met een gehuil in den dag der oorlogen, en in den storm in den dag der beroeringe.

15 En Melchom zal in de gevangenis gaen, hy en zyne prinsen te zamen, zegt den Heer.

KAPITTEL II.

DIT zegt den Heer : Op de dry groote misdaden van Moab, en op de vier zal ik hem niet bekeeren : om dat hy verbrand heeft de gebeenten des konings van Idumeen tot de assche toe.

2 En ik zal een vuur zenden in Moab, en het zal verslinden de huizen van Carioth : en Moab zal in het geluid sterven, in het geklank der trompette :

3 En ik zal den regter vernielen uit het midden van hem, en alle zyne prinsen zal ik met hem dooden, zegt den Heer.

4 Dit zegt den Heer : Op de dry groote misdaden van Juda, en op de vier zal ik hem niet bekeeren : om dat hy des Heeren wet verworpen heeft, en zyne geboden niet bewaerd heeft : want hunne afgoden hebben hen bedrogen, waerna dat hunne vadersen weggegaen waren.

5 En ik zal een vuur in Juda zenden, en het zal verslinden de huizen van Jerusalem.

6 Dit zegt den Heer : Op de dry groote misdaden van Israël, en op de vier zal ik

hem niet bekeeren : om dat hy den regtveerdigen om geld verkocht heeft, en den armen om schoenen.

7 Die den armen hoofden op het stof der aerde vertreden, en den weg der ellendigen verkeeren : en den zoon en zyn vader gingen tot eene jonge dochter, dat zy mynen heiligen naem onzuiveren zouden.

8 En op de verpande kleederen hebben zy gezeten by alle autaren : en den wyn der verdoemden dronken zy in het huis huns Gods.

9 En ik heb den Amorrhiter uitgedreven van hun aenzigt : wiens lengte was als de lengte der cederboomen, en hy was sterk als een eike : en ik heb zyne vrucht boven vernield, en zyne wortelen onder.

10 Ik ben het die u heb doen opklimmen uit den lande van Egypten, en heb u geleid in de woestyne veertig jaren, dat gy bezitten zoudt het land der Amorrheen.

11 En ik heb van uwe kinderen sommige verwerkt tot profeten, en van uwe jongelingen tot Nazareen : is het alzo niet gy kinderen van Israël, zegt den Heer?

12 En gy schonkt den Nazareen wyu en den profeten hebt gy geboden, zeggende : Profeteert niet.

13 Ziet ik zal kerren onder u gelyk een wagen met hooi geladen kert.

14 En de vlugt zal vergaen van den raschen, en den sterken zal zyne kracht niet behouden, en den vromen zal zyne ziel niet verlossen :

15 En die den boge houdt, zal niet staen, en die rasch in zyne voeten is, zal niet behouden worden, en den peerdruiter zal zyne ziel niet verlossen :

16 En den vromen van herte zal onder de sterken naekt vlieden in dien dag, zegt den Heer.

KAPITTEL III.

HOORT het woord dat den Heer gesproken heeft tot u, gy kinderen van Israël : op al het maegschap dat ik geleid heb uit den lande van Egypten, zeggende :

2 Alleenlyk heb ik u gekend uit alle de geslachten der aerde : daerom zal ik op u verzoeken alle uwe boosheden.

3 Zullen er twee te zamen wandelen, ten zy dat zy eendragtig zyn?

4 Zal den leeuw brieschen in het woud, ten zy dat hy eenen roof heeft? zal des leeuws welp eene stemme uit zyn hol geven, ten zy dat hy wat gegrepen heeft?

5 Zal den vogel in het net op aerde vallen zonder vogelaer? zal den strik van de aerde genomen worden eer hy iets gevangen heeft?

6 Zal de trompet in de stad geklank maken,

en dat het volk zich niet zal verschrikken? zal er eenig kwaed zyn in de stad, dat den Heer niet gedaen zal hebben?

7 Want den Heer God zal geen woord doen, hy en zal tot zyne dienaers de profeten zyn secreet openbaren.

8 Den leeuw zal brieschen, wie zal niet vreezen? den Heer God heeft gesproken, wie zal niet profeteren?

9 Maekt dat het gehoord worde in de huizen van Azoten, en in de huizen des lands van Egypten : en zegt : Wordt vergaderd op de bergen van Samarien, en ziet veel razer-nyen in het midden van haer, valsche beschuldiginghe lydende in hare binnensten.

10 En zy hebben niet kunnen doen dat regt is, zegt den Heer, vergaderende als schatten de boosheid, en rooven in hunne huizen.

11 Daerom dit zegt den Heer God : Het land zal gekveld en omringd worden : en uwe sterkheid zal van u afgetrokken worden, en uwe huizen zullen beroofd worden.

12 Dit zegt den Heer : Gelyk of den herder uit des leeuws muil uittrokke twee beenen, of het uiterste der oore : alzoo zullen de kinderen van Israël verlost worden, die in Samarien woonen, in de plage des bedden, en in het bedde van Damascus.

13 Hoort, en betuigt in Jacobs huis, zegt den Heer God der heirscharen :

14 Want in den dag als ik zal beginnen te bezoeken de overtredingen van Israël, zoo zal ik op hem verzoeken, en over de autaren van Bethel : en de hoornen des autars zullen afgehouden worden, en zullen op de aerde vallen.

15 En ik zal het winterhuis slaen met den zomerhuize : en de ivooren huizen zullen vergaen, en veel huizen zullen gebroken worden, zegt den Heer.

KAPITTEL IV.

HOORT dit woord, gy vette koeijen, die op den berg van Samarien zyt : die valsch onregt doet den behoefligen, en de armen heel in stukken breekt : die nwen heeren zegt : Haelt, en wy zullen drinken.

2 Den Heer God heeft gezworen by zynen heiligen : want ziet, de dagen zullen komen op u, en zy zullen u opheffen in spiesen, en uwe bevelingen in ziedende potten.

3 En gy zult door de spleten uitgaen de eene tegen de andere, en gy zult geworpen worden in Armon, zegt den Heer.

4 Komt tot Bethel, en doet ongoddelyk : tot Galtala, en vermenigvuldigt de overtredinge, en offert des morgens vroeg uwe slagofferanden, dry dagen lang uwe tien-den.

5 En doet dankoffer van den geheefden : en roept de vrywillige offeranden, en verkondigt het : want alzoo hebt gy het gewild, gy kinderen van Israël, zegt den Heer God.

6 Waerom heb ik u ook gegeven verboomdheid der tanden in alle uwe steden, en gebrek der brooden in alle uwe plaetsen : en gy zyt niet wedergekeerd tot my, zegt den Heer.

7 Ik heb ook van u den regen verboden, toen het nog dry maenden waren tot den oogst : en ik heb het doen regenen op de eene stad, en op de andere stad heb ik het niet doen regenen : het eene deel is beregend geweest : en het deel daarop ik het niet heb doen regenen, is verdroogd.

8 En daer zyn twee en dry steden gekomen tot eene stad, dat zy water zouden drinken, en zy zyn niet verzaed geweest : en gy zyt tot my niet wedergekeerd, zegt den Heer.

9 Ik heb u geslagen met den dorren wind, en met de verzengdheid, de menigte van uwe hoven en van uwe wyngaerden : uwe olyfgaerden, en uwe vyngaerden heeft de rupse geëten : en gy zyt tot my niet wedergekeerd, zegt den Heer.

10 Ik heb op u de dood gezonden in den weg van Egypten, ik heb uwe jongelingen met den zweerde geslagen, tot de gevangnisse van uwe peerden : en ik heb den stank van uwe heirlegeren doen opgaen tot in uwe neusgaten : en gy zyt tot my niet wedergekeerd, zegt den Heer.

11 Ik heb u omgeworpen, gelyk God Sodoma en Gomorra omgeworpen heeft, en gy zyt geworden als een brand uitgetrokken uit den vure : en gy zyt niet wedergekeerd tot my, zegt den Heer.

12 Daerom zal ik u deze dingen doen, Israël : en na dat ik deze dingen zal gedaen hebben, zoo bereidt u, ô Israël, uwen Gode te gemoet.

13 Want ziet, denjenigen die de bergen maekt, en den wind schept, en den mensche zyne uitsprake verkondigt, die den vroegen nevel maekt, en gaet op de hoogten der aerde : Den Heer der heirscharen is zyn naam.

KAPITTEL V.

HOORT dit woord, dat ik hef op u, wezende een geschrei. Het huis van Israël is gevallen, en het zal niet meer daertoe doen, om op te staen.

2 De maegd van Israël is verworpen in haer land, daer is niemand die ze ophele.

3 Want dit zegt den Heer God : De stad waeruit dat er duizend gingen, daer zullen

er honderd overblyven : en daer er honderd uitgingen, daer zullen er tien worden overbehouden in het huis van Israël.

4 Want dit zegt den Heer den huize van Israël : Zoekt my, en gy zult leven.

5 En wilt Bethel niet zoeken, en in Galgala wilt niet ingaen, en tot in Bersabee zult gy niet doorgaen : want Galgala zal gevangen weggeleid worden, en Bethel zal onnut wezen.

6 Zoekt den Heere, en leeft : dat by aventure het huis van Joseph niet verbrand worde als een vuer, en daer zal niemand wezen die Bethel uitblussche.

7 Die het oordeel verkeert in alsem, en de regtveerdigheid in de aerde verlaet.

8 Dengenen die Arcturussterre maekt en Orion, en die de duisternissen verkeert in den morgenstond, en den dag verandert in den nacht : die de wateren der zee roept, en stort die uit op het aenzigt der aerde : Heere is zyn naem.

9 Die de verwoesting begrymt op den sterken, en de heroovinge brengt op den magtigen.

10 Zy hebben gehaet dengenen die berispt in de poorte : en die volmaektelyk sprak hebben zy verfoeid.

11 Daerom want gy den armen beroofd, en den uitgekozen roof van hem naemt : zoo zult gy huizen met vierkantige steenen timmeren, en gy zult daer niet in wonen : gy zult de allerliefste wyngaerden planten, en gy zult den wyn van dien niet drinken.

12 Want ik uwe vele groote misdaden beken : en uwe sterke zonden : gy vyanden, van den regtveerdigen giften nemende, en de armen verdrukkende in de poorte :

13 Daerom zal den wyzen in dien tyd zwygen, want den tyd is kwaed.

14 Zoekt het goed, en niet het kwaed, dat gy levet : en den Heer den God der heirscharen zal met u zyn, alzoo gy gezeid hebt.

15 Haet het kwaed, en bemint het goed, en stelt in de poorte het oordeel : of by aventure den Heer der heirscharen ontfermde den belevlingen van Joseph.

16 Daerom dit zegt den Heer der heirscharen, den heerschapper : in alle straten zal geschrei wezen : en in alle de plaetsen die buiten zyn zal men zeggen : wee, wee : en zy zullen den akkerman tot de weeninge roepen, en tot beklaginge degene die beklaagen kunnen.

17 En in alle wyngaerden zal geklag wezen : want ik zal in het midden van u doorgaen, zegt den Heer.

18 Wee degene die den dag des Heeren begeeren : waertoe begeert gy dien voor u ? dezen dag des Heeren zal duisternissen wezen, en geen licht.

19 Als of een man vlood van eens leeuws aenzigt, en dat hem een beer te gemoet kwame : en dat hy in huis ginge en rustte met zyne hand op den wand, en dat hem eene slange beet.

20 Is des Heeren dag niet duisternissen, en geen licht : en donkerheid is daerin, en geen schynsel ?

21 Ik heb gehaet en verworpen uwe feestdagen : en ik zal den reuk van uwe vergaderingen niet ontvangen.

22 En is het dat gy my heel-brandofferanden offert, en uwe giften, ik zal ze niet ontvangen : en de beloften van uwe vetten zal ik niet aenzien.

23 Neemt van my het gerucht van uwe liedekens, en de zangen uwer liere zal ik niet hooren.

24 En het oordeel zal als water ontdekt worden, en de regtveerdigheid als eene sterke beke.

25 Hebt gy my slagtofferanden en sacrificie geofferd in de woestyne veertig jaren, gy huis van Israël ?

26 Ja gy hebt gedragen een tabernakel uwen Moloch, en het beeld van uwe afgoden, de sterre uws Gods, die gy u zelven gemaakt hebt.

27 En ik zal u doen verhuizen over Damascus, zegt den Heer, God der heirscharen is zyn naem.

KAPITTEL VI.

WEE u die ryk zyt op den berg van Sion, en betrouwen hebt in den berg van Samarien : gy edelen, hoofden der volken, hooftedryglyk gaende in het huis van Israël.

2 Gaet door in Chalane, en beziet, en gaet van daer in Emath de groote : en gaet neder in Geth der Palestynen, en tot alle de beste ryken van deze : of hunnen pale breeder is dan uwen pale.

3 Die afgescheiden zyt tot den kwaden dag : en genaekt den stoel der boosheid.

4 Die in ivooren bedden slaept, en wellustigheid bedryft in uwe rustplaetsen : die het lam eet van de kudde, en de kalveren uit het midden der runderen.

5 Die zingt naer het geluid des psalterspels : gelyk David hebben zy gemeend dat zy ook de instrumenten des zangs hadden.

6 Drinkende den wyn uit schalen, en met de beste zalven gezalfd : en zy hadden geen medelyden op de vernielinge van Joseph.

7 Daerom zullen zy nu verhuizen vooraen onder die die gevankelyk weggevoerd worden : en het bedryf der wellustigen zal weggenomen worden.

8 Den Heer God heeft gezworen by zyne ziel, zegt den Heer God der heirscharen :

Ik versmaed de hooveerdye van Jacob, en ik haet zyne huizen : en ik zal de stad leveren met hare bewooners.

9 En is het dat er overgebleven zullen zyn tien mannen in een huis, die zullen ook sterven.

10 En zyn naeste zal hem nemen, en hy zal hem verbranden, dat hy de beenderen uit den huize drage : en hy zal hem zeggen die in het binnenste des huis is : Is er nog iemand by u?

11 En die zal antwoorden : Het is het einde. En hy zal hem zeggen : Zwygt, en gedenkt den naem des Heeren niet.

12 Want ziet den Heere heeft het geboden, en hy zal het meeste huis slaen met vervaltingen, en het minste huis met scheuren.

13 Mogen de peerden loopen op de harde steenrotsen, of mag men akkeren met buffels, want gy hebt het oordeel in bitterheid verkeerd, en de vrucht der regtveerdigheid in alsem?

14 Die u verblydt in niet : die zegt : Hebben wy in onze sterkheid ons niet hoornen aengenomen?

15 Want ziet ik zal op u verzoeken, gy huis van Israël, zegt den Heer der heirscharen, een volk : en zy zullen u vernielen van den ingang van Emath tot de beke der woestyne.

KAPITTEL VII.

DEZE dingen heeft my den Heere God getoond : en ziet den maker der springhanen in het beginsel der spruiten van den spaden regen, en ziet den spaden regen na de afscheeringe des konings.

2 En het is geschied : toen hy gansch afgeëten had het kruid des lands, dat ik gezeid heb : Heere God weest toch genadig, bid ik : wie zal Jacob verwekken, want hy zeer klein is?

3 Den Heere heeft daarop bermhertigheid gehad : Het zal niet zyn, zegt den Heer.

4 Deze dingen heeft my den Heere God getoond : en ziet den Heere God riep het oordeel tot den vure : en het verslond de groote diepte, en het heeft te zamen geëten een deel.

5 En ik heb gezeid : Heere God, laet af toch, dat bid ik : wie zal Jacob verwekken, want hy is klein?

6 Den Heere is daarop bermhertig geweest : Maer dit zal ook niet wezen, zeide den Heere God.

7 Deze dingen heeft my den Heer getoond : en ziet den Heer was staende op eenen bezetten muur, en in zyne hand was eens metsers truweel.

8 En den Heer heeft tot my gezeid : Wat ziet gy, Amos? en ik heb gezeid : Eens metsers truweel. En hy heeft gezeid : Ziet ik

zal een truweel stellen in het midden van myn volk Israël : ik zal er niet meer toe doen om die over te leiden.

9 En zy zullen afwerpen de hoogten des afgods, en de heiligmakingen van Israël zullen verwoest worden : en ik zal opstaen op het huis van Jeroboam met den zweerde.

10 En Amasias den priester van Bethel heeft gezonden aen Jeroboam den koning van Israël, zeggende : Amos is wederspannig geworden tegen u in het midden des huis van Israël : de aerde zal niet mogen verdragen alle zyne woorden.

11 Want dit zegt Amos : Jeroboam zal met den zweerde sterven, en Israël zal gevangen verhuizen uit zynen lande.

12 En Amasias heeft gezeid tot Amos : Gy die ziet, gaet henen, vliedt in het land van Juda : en eet daer brood, en daer zult gy profeteren.

13 En gy zult er niet meer toe doen om in Bethel te profeteren : want het is des konings heiligmakinge, en het huis des ryks.

14 En Amos heeft geantwoord, en gezeid tot Amasias : Ik ben geen profeet, en ik ben geen profets zoon : maer ik ben een veeherder, plukkende de wilde vygen.

15 En den Heere heeft my genomen toen ik de kudde volgde : en den Heer heeft tot my gezeid : Gaet henen, en profeteert tot mynen volke Israël.

16 En nu hoort des Heeren woord : Gy zegt : Gy zult op Israël niet profeteren, en gy zult niet druipen op het afgodenhuis.

17 Daerom dit zegt den Heer : Uwe huisvrouw zal in de stad onkuisheid bedryven : en uwe zonen en uwe dochteren zullen door het zweerd vallen, en uw land zal met het koordeken gemeten worden : en gy zult in het besmette land sterven, en Israël zal gevangen weggaen van zyn land.

KAPITTEL VIII.

DEZE dingen heeft my den Heere God getoond : en ziet een korfken met appelen.

2 En hy heeft gezeid : Wat ziet gy, Amos? En ik sprak : Een korfken met appelen. En den Heere heeft tot my gezeid : Het einde is gekomen op myn volk Israël : ik zal er niet meer toe doen dat ik door hem gaen zal.

3 En de herren des tempels zullen kerren in dien dag, zegt den Heere God : daer zullen er veel sterven : in alle plaetsen zal het zwygen aengenomen worden.

4 Hoort dat, gy die den armen verdrukt, en doet de behoeftigen der aerde vergaen,

5 Zeggende : Wanneer zal de maend voorbygaen, en wy zullen onze koopgoeden verkoopen : en den sabbat, en wy zullen de

tarwe voort doen : opdat wy de mate verminderen mogen, en den sikkcl vermeerderen, en valsche wagen heimelyk voorstellen.

6 Opdat wy door het zilver mogen bezitten de behoeftigen, en de armen om schoenen, en dat wy de krinsen van de tarwe verkoopen mogen?

7 Den Heer heeft gezworen tegen de hooeverdye van Jacob : Is het dat ik vergete tot het einde alle hunne werken.

8 Zal de aerde hierover niet beroerd worden, en zal alle haer bewooner niet weenen : en hy zal opkomen als een geheelen vloed, en hy zal nedervloeden als de riviere van Egypten?

9 En het zal zyn op dien dag, zegt den Heer : dat de zonne zal ondergaen in den middag, en ik zal de aerde doen verduisteren in den dag des lichts :

10 En ik zal uwe feestdagen verkeerē in weeninge, en alle uwe zangliedekens in kermen : en ik zal op alle uwe ruggen zakken overtrekken, en op alle hoofden kaelheid : en ik zal ze stellen als den rouwe van den eeniggeboren, en zyn uiterste als eenen bitteren dag.

11 Ziet de dagen komen, zegt den Heere : en ik zal den honger op het land zenden : niet den honger des broods, noch den dorst des waters, maer om te hooren het woord des Heeren.

12 En zy zullen beroerd worden van de zee tot de zee, en van het noorden tot het oosten : zullen zy rondom gaen des Heeren woord zoekende, en zy zullen het niet vinden.

13 In dien dag zullen de schoone maegden vergaen, en de jongelingen van dorst.

14 Die by de misdaad van Samarien zweeren, en zeggen : Uw God leeft, ô Dan : en den weg van Bersabee leeft, en zy zullen vallen, en voortaan niet meer opstaen.

KAPITTEL IX.

IK heb den Heere zien staen op den altaer, en hy heeft gezeid : Slaet de herre, en laet de overste dorpels beroerd worden : want de gierigheid is in het hoofd van hen allen, en den uitersten van hen zal ik met den zweerde verslaen : hun zal geen vlieden wezen. Zy zullen vlieden, en daer zal niemand van hen behouden worden die vlieden zal.

2 Is het dat zy nederdalen tot der helle, van daer zal ze myne hand uitleiden : en is het dat zy opklimmen tot den hemel, van daer zal ik ze nederwaerts trekken.

3 En is het dat zy verborgen zyn op den top van Carmelus, van daer zal ik ze onderzoekende wegnemen : en is het dat zy zich verbergen van myne oogen, in de diepten der zee, daer zal ik den serpente gebieden, en het zal ze byten.

4 En is het dat zy in de gevangenis gaen voor hunne vyanden, daer zal ik den zweerde bevelen, en dat zal ze dooden : en ik zal myne oogen op hen stellen in het kwaed, en niet in het goed.

5 En den Heer den God der heirscharen, die de aerde raekt, en zy zal verdwynen : en alle die op haer woonen zullen treuren : en het zal al opgaen als eene riviere, en het zal afvloeden als den vloed van Egypten.

6 Die in den hemel zyne opklimminge timmert, en zyn bondelken op de aerde gefondeerd heeft : die de wateren der zee roept, en stort die uit op het aenzigt der aerde, Den Heere is zyn naem.

7 Zyt gy, kinderen van Israël, my niet als der Morianen kinderen, zegt den Heer? Heb ik Israël niet doen opklimmen uit den lande van Egypten : en de Palestynen van Cappadocien, en de Syriers van Cyrenen?

8 Ziet, de oogen des Heeren Gods zyn op het zondigende ryk, en ik zal dat vernielen van het aenzigt der aerde : maer nogtans zal ik vernielende niet vernielen het huis van Jacob, zegt den Heer.

9 Want ziet, ik zal het bevelen, en ik zal in alle de heidenen te zamen stooten het huis van Israël, als men in den teemst te zamen hutselt : en daer zal niet een steenken op de aerde vallen.

10 Door het zweerd zullen sterven alle de zondaers myns volks : die zeggen : Het kwaed zal niet naken, en het zal op ons niet komen.

11 In dien dag zal ik Davids tabernakel verwekken, dat gevallen is : en ik zal wederom timmerem de scheuren zyner muren, en dat er heel gevallen was, zal ik wederom vermaken : en ik zal het wederom timmeren als in de oude dagen.

12 Dat zy mogen bezitten de blevelingen van Idumeen, en alle de natien, om dat myn naem over hen aengeroepen is : zegt den Heer, doende deze dingen.

13 Ziet, de dagen komen, zegt den Heere : en den ploeger zal achterhalen den maeijer, en den wyntreder dengenen die het zaed zaait : en de hemelen zullen zoetigheid druipen, en alle heuvelen zullen gebouwd worden.

14 En ik zal de gevangenis myns volks Israëls wederom keeren : en zy zullen de verlatene steden optimmeren, en zy zullen daerin woonen : en wyngaerden planten, en zy zullen hunnen wyn drinken : en zy zullen hoven maken, en de vrucht van die zullen zy eten.

15 En ik zal ze planten op hun land : en ik zal ze niet meer uitroeiē van hun land, hetwelke ik hun gegeven heb, zegt den Heere uw God.

ABDIAS.

KAPITTEL I.

HET visioen van Abdias. Dit zegt den Heere God tot Edom : Wy hebben een gehoor gehoord van den Heere, en hy heeft eenen bode tot de heidenen gezonden : Staet op, en laet ons te zamen tegen hem opstaen ten stryde.

2 Ziet, ik heb u klein gemaekt onder de heidenen : gy zyt zeer versmadelyk.

3 De hooveerdye uws herten heeft u opgeheven die daer woont in de spleten der steenrotsen, die uwen stoel verheft : die in uw herte zegt : Wie zal my nedertrekken ter aerde?

4 Is het dat gy verheven wordt als een arend, en is het dat gy tusschen de sterren uwen nest stelt : van daer zal ik u nedertrekken, zegt den Heer.

5 Ware het dat de dieven tot u ingegaen waren, of de moordenaers in den nacht, hoe zoudt gy stil gezwegen hebben? zouden zy niet gestolen hebben dat hun genoeg geweest ware? waren de wynsnyders tot u ingegaen, zouden zy u ten minste niet een druifken achtergelaten hebben?

6 Hoe hebben zy Esau doorzocht, en zyne verborgenheden onderzocht?

7 Tot het einde hebben u alle de mannen uws verbonds uitgezonden : zy hebben u bespot : de mannen uws vredes hebben de overhand gehad tegen u : die met u eten, zullen lagen leggen onder u : in hem is geene wysheid.

8 Zal ik niet op dien dag, zegt den Heer, de wyzen van Idumeen te niet doen, en de voorzienigheid van den berg Esau?

9 En uwe sterken zullen vreezen van het zuiden, opdat den man verga van den berg Esau.

10 Om de doodinge, en om de boosheid tegen uwen broeder Jacob, zal u de beschaemdheid overdekken, en gy zult in der eeuwigheid vergaen.

11 In den dag als gy tegen hem stond, als de vreemden zyn heir vingen, en de buitenlanders binnen zyne poorten gingen, en op Jerusalem het lot wierpen : zoo waert gy ook als een van die.

12 En gy zult niet versmaden in uws broeders dag, in den dag zyner pelgrimagie : en

gy zult u niet verblyden op de kinderen van Juda, in den dag van hunne verderfenisse : en gy zult zoo hoog niet spreken in den dag der benaeuwdeheid.

13 Noch gy zult in myns volks poorte gaen in den dag van hunnen val : noch gy zult ook versmaden in hunne kwaden in den dag van hunne verwoesting : en gy zult niet uitgezonden worden tegen hun heir in den dag hunner verwoesting.

14 Noch gy zult staen in de uitgangen der wegen, dat gy die zoudt doodslaen die vlieden : en gy zult hunne bevelingen niet besluiten in den dag der tribulatie.

15 Want des Heeren dag is naby op alle de heidenen : alzoo gy gedaen hebt, zoo zal u geschieden : uwe vergeldinge zal hy u wederom keeren op uw hoofd.

16 Want gelyk gy gedronken hebt op mynen heiligen berg, zoo zullen alle de heidenen gestadiglyk drinken : en zy zullen drinken, en opzuipen, en zy zullen wezen als of zy niet waren.

17 En op den berg van Sion zal behoudennisse wezen, en hy zal heilig wezen : en het huis van Jacob zal ze bezitten, die hen bezeten hadden.

18 En Jacobs huis zal een vuer wezen, en Josephs huis eene vlamme, en het huis van Esau stoppelen : en zy zullen door hen ontstoken worden, en zy zullen ze verslinden : en des huis van Esau zullen geene bevelingen wezen : want den Heer heeft het gesproken.

19 En deze die ten zuiden zyn, zullen den berg van Esau tot eene erve bezitten : en die in de veldachtige plaatsen zyn van de Philistynen : en zy zullen bezitten het landschap van Ephraïm, en het landschap van Samarien : en Benjamin zal Galaad bezitten.

20 En de overvoeringe van dit heir der kinderen van Israël, zal alle der Chananeen plaatsen bezitten tot Sarepta toe : en de overvoeringe van Jerusalem, die in Bosphorus is, zal de steden van het zuiden bezitten.

21 En de zaligmakers zullen opklimmen op den berg van Sion, om te oordeelen den berg van Esau : en het ryk zal den Heere toebehooren.

JONAS.

KAPITTEL I.

EN des Heeren woord is geschied tot Jonas den zoon Amathi, zeggende :

2 Staet op en gaet in de groote stad Nive, en predikt in haer : want hare kwaetheid is opgekomen voor my.

3 En Jonas is opgestaen dat hy vlieden zoude in Tharsis van des Heeren aenzigt, en hy is nedergedaeld in Joppe, en heeft een schip gevonden dat naer Tharsis voer : en hy heeft diens schiploon gegeven, en is daerin nedergegaen, opdat hy met hen zoude gaen tot Tharsis van des Heeren aenzigt.

4 Maer den Heer heeft eenen grooten wind gezonden in de zee : en daer is een groot tempeest opgestaen in de zee, en het schip was in perykel van gebroken te worden.

5 En de scheepslieden hebben gevreesd, en de mannen hebben tot hunnen God geroepen : en zy hebben de vaten die in het schip waren, in de zee geworpen, opdat het schip daer af zoude verligt worden : en Jonas is nederwaerts gedaeld tot het binnenste des schips, en sliep eenen zwaren slaep.

6 En den stierman is tot hem gekomen, en hy heeft hem gezeid : Waertoe wordt gy van den slaep verwonnen ? staet op en aenroep uwen God, of God hy aventure van ons dachte, en dat wy niet verloren gingen.

7 En den eenen man zeide tot zynen medegezelle : Komt en laet ons loten, en weten waerom dat ons dit kwaed geschiedt. En zy hebben loten geworpen : en het lot is gevallen op Jonas.

8 En zy hebben tot hem gezeid : Geeft ons te kennen, ter zake van wien dat ons dit kwaed geschiedt : wat is uw werk ? welk is uw land ? en waerhenen gaet gy ? of van wat volk zyt gy ?

9 En hy heeft tot hen gezeid : Ik ben een hebreuwsch man, en den Heere den God des hemels vreeze ik, die gemaakt heeft de zee, en het drooge land.

10 En de mannen hebben gevreesd met eene groote vreeze, en zy hebben tot hem gezeid : Waerom hebt gy dit gedaen ? (Want de mannen hebben gekend dat hy van des Heeren aenzigt vlood, want hy had het hun te kennen gegeven.)

11 En zy hebben tot hem gezeid : Wat zullen wy u doen, opdat de zee ophoude van ons ? want de zee ging en hief zich op.

12 En hy heeft tot hen gezeid : Neemt my, en werpt my in de zee, en de zee zal van u ophouden : want ik weet wel dat om mynent wille dit groot tempeest over u komt.

13 En de mannen roeiden dat zy weder ten droogen lande zouden komen, en zy konden niet : want de zee ging, en verhief zich tegen hen.

14 En zy hebben tot den Heere geroepen, en gezeid : Wy bidden Heere dat wy niet vergaen om de ziele van dezen man, en geeft op ons niet het onnoozel bloed : want gy Heere hebt gedaen gelyk gy gewild hebt.

15 En zy hebben Jonas genomen, en in de zee geworpen : en de zee heeft stille gestaen van haren storm.

16 En de mannen hebben den Heere gevreesd met groote vreeze, en zy hebben den Heere slagtofferanden geofferd, en beloften beloofd.

KAPITTEL II.

EN den Heer heeft eenen grooten visch bereid dat hy Jonas opslokken zoude : en Jonas was in des visschen buik dry dagen, en dry nachten.

2 En Jonas heeft gebeden tot den Heere zynen God, uit des visschen buik.

3 En hy heeft gezeid : Ik heb geroepen uit myne tribulatie tot den Heere, en hy heeft my verhoord : uit den buik der helle heb ik geroepen, en gy hebt myne stemme verhoord.

4 En gy hebt my geworpen in de diepte in het hert der zee, en den vloed heeft my omvangen : alle uwe watergolven, en uwe baren zyn over my doorgaen.

5 En ik heb gezeid : Ik ben verworpen van uwer oogen aenschouwen : maer nogtans zal ik wederom zien uwen heiligen tempel.

6 De wateren hebben my omringd tot der ziele : den afgrond heeft my omringd, de zee heeft myn hoofd overdekt.

7 Tot het onderste der bergen ben ik nedergedaeld : de grendelen der aerde hebben my besloten in der eeuwigheid : en gy zult myn leven opheffen van de verderfisse, Heere myn God.

8 Als myne ziel in my beangst was, zoo

ben ik des Heeren gedachtig geweest : opdat myn gebed tot u kome tot uwen heiligen tempel.

9 Die de ydelheden te vergeefs bewaren, verlaten zyne bermhertigheid.

10 Maer ik zal met de stemme des lofs uwe offerande doen : al dat ik geloofd heb, zal ik voor myne zaligheid betalen den Heere.

11 En den Heer heeft den vissche gezeid : en hy heeft Jonas uitgespogen op het drooge land.

KAPITTEL III.

EN des Heeren woord is geschied tot Jonas ten tweede male, zeggende :

2 Staet op, en gaet in de groote stad Ninive : en predikt daer de prekinge die ik tot u spreek.

3 En Jonas is opgestaen, en is weggegaen tot in Ninive naer des Heeren woord : en Ninive was eene groote stad van dry dagreizen.

4 En Jonas begon in de stad te gaen tot eene dagreize : en hy heeft geroepen en gezeid : Nog veertig dagen, en Ninive zal omgeworpen worden.

5 En de mannen van Ninive hebben in God geloofd : en zy hebben gepredikt dat men vasten zoude, en zy trokken zakken aen van den meesten tot den minsten.

6 En het woord is gekomen tot den koning van Ninive : en hy is opgestaen van zynen koninglyken stoel, en hy heeft zyn kleed van zich afgeworpen, en hy heeft eenen zak aengetrokken, en hy heeft gezeten in de asche.

7 En hy heeft geroepen en gezeid in Ninive, uit des konings en zyner prinsen mond, zeggende : De menschen, en de beesten, en de runderen, en het kleine vee zal men niet laten eten noch gevoed worden : en zy zullen geen water drinken.

8 En laet de menschen te zamen met de beesten, met zakken overdekt worden, en laet ze roepen tot den Heere sterkelyk, en iegelyk man bekeere zich van zynen kwaden wege, en van de boosheid die in zyne handen is.

9 Wie weet of zich God omkeerde, en dat hy het vergave : en dat hy wederkeerde van de razende gramschap zyns toorns, en dat wy niet vergingen?

10 En God heeft hunne werken gezien, dat zy bekeerd waren van hunnen kwaden wege : en het heeft Gode ontfermt over de

kwadheid die hy gesproken had hun te doen, en hy heeft het niet gedaen.

KAPITTEL IV.

EN Jonas is gekweld geweest met een groot verdriet, en hy is gram geweest :

2 En heeft tot den Heere gebeden, en gezeid : Ik bidde u, Heere, is dit niet myn woord, toen ik nog in myn land was? daerom heb ik my te voren gehaest dat ik vlieden zoude in Tharsis : want ik weet dat gy God goedertieren en bermhertig zyt, verduuldig en van veel ontfermhertigheden, en vergevende over de boosheid.

3 En nu Heere neemt, dat bid ik u, myne ziel van my : want de dood is my beter dan het leven.

4 En den Heer heeft gezeid : Meent gy ook dat gy wel te regte gram zyt?

5 En Jonas is uit de stad gegaen, en hy heeft gezeten tegen het oosten der stad : en hy heeft voor zich zelve daer een lommerhutten gemaakt, en hy heeft daeronder gezeten in de lommere, tot dat hy zien zoude wat der stad geschieden zoude.

6 En den Heere God heeft eerdveld bereid, en het is geklommen boven Jonas hoofd, dat er eene schaduwe zoude wezen op zyn hoofd, en hem bedekken : want hy had gearbeid : en Jonas is blyde om dit eerdveld geweest, met eene groote blydschap.

7 En den Heer heeft eenen worm bereid in het opgaen van den dageraad tegen den morgen : en dien heeft het eerdveld gekweest, en het is verdroogd geweest.

8 En als de zonne opgegaen was, zoo heeft den Heere eenen heeten en brandenden wind geboden : en de zonne heeft op Jonas hoofd gestoken, en hy leed groote hitte : en hy heeft zynen ziele begeerd dat hy sterven zoude, en heeft gezeid : Het is my beter te sterven dan te leven.

9 En den Heer heeft gezeid tot Jonas : Meent gy ook dat gy wel te regte gram zyt op dit eerdveld : En hy heeft gezeid : Ik ben wel te regte gram tot der dood toe.

10 En den Heer heeft gezeid : Gy zyt bedroefd om het eerdveld, daer gy niet aen gearbeid hebt, noch gedaen hebt dat het wassen zoude, hetwelk binnen eenen nacht opgesproten is, en op eenen nacht vergaen is.

11 En zal ik Ninive de groote stad niet sparen, daer er meer dan honderd en twintig duizend menschen zyn, die niet weten wat onderscheid dat is tusschen hunne regter en slinker hand, en veel beesten?

MICHEAS.

KAPITTEL I.

DES Heeren woord dat geschied is tot Micheas den Morasthiter, in de dagen Joathan, Achaz en Ezechias der koningen van Juda : dat hy gezien heeft op Samarien en Jerusalem.

2 Hoort alle gy volken, en laet de aerde en hare volheid aenmerken : en den Heere God zy u tot eenen getuige ; den Heere van zynen heiligen tempel.

3 Want ziet den Heere zal uitgaen van zyne plaetse : en hy zal nederwaerts dalen, en treden op de hoogten der aerde.

4 En de bergen zullen onder hem te niet gaen : en de valleijen zullen gedeeld worden, als het was van het aenzigt des vuers, als wateren die steig nederwaerts loopen.

5 In Jacobs groote misdaed is dit al, en in de zonden des huis van Israël. Welk is Jacobs groote misdaed ? is dat niet Samarien ? en welk zyn de hoogten van Juda ? is dat Jerusalem niet ?

6 En ik zal Samarien stellen als eenen hoop steenen in den akker, als men eenen wyngaerd plant : en ik zal hare steenen nederwaerts trekken in de valleije, en hare fondamenten zal ik ontdekken.

7 En alle hare gesnedene beelden zullen in stukken gehouwen worden, en alle hare loonen zullen met den vure verbrand worden, en alle hare afgoden zal ik stellen tot verderfenis : want zy zyn van der hoere loon vergaderd, en tot der hoere loon zullen zy wederkeeren.

8 Daerop zal ik kermen en huilen : ik zal beroofd en naekt gaen : ik zal een gekrysch maken als der draken, en een geweën als der struizen.

9 Want hare wonde is zonder hoop van genezen, want zy is gekomen tot Juda, zy heeft de poorte myns volks geraekt tot Jerusalem toe.

10 Wilt het in Geth niet verkondigen, wilt met geene tranen weenen, in het huis des stofs, besproeit u zelve met stof.

11 En gaet door voor u zelve gy schoone wooninge, beschaemd met schande : zy is niet uitgegaan die in den uitgang woont : het geschrei van der geburinne huis zal zy van u ontvangen, die voor zich zelve gestaen heeft.

12 Want zy is in het goede krank geworden, die in de bitterheden woont : want het kwaed is nedergedaeld van den Heere in de poorte van Jerusalem.

13 Het gedruisch van den wagen der verbaesdheid den bewooner van Lachis : die het beginsel der zonde is der dochtere van Sion : want in u zyn de misdaden van Israël gevonden.

14 Daerom zal hy de posten geven op de erfenisse van Geth : de huizen der logenen tot een bedrog den koningen van Israël.

15 Nog zal ik u eenen erfgenaem aenbrengen, gy die in Maresa woont : tot Odollam toe zal de glorie van Israël komen.

16 Wordt kael, en wordt geschoren, op de kinderen uwer wellustigheden : maekt uwe kaelheid breed als den arend : want zy zyn gevangen geleid uit u.

KAPITTEL II.

WEE die onnuttigheit denkt, en doet kwaed in uwe bedden : in het licht van den morgenstond doen zy dat, want hunne hand is tegen God.

2 En zy hebben de akkeren begeerd, en geweldiglyk genomen, en zy hebben de huizen geroofd : en zy deden onregt den man en zynen huize, den man en zynen erfenisse.

3 Daerom dit zegt den Heer : Ziet ik denk op deze familie kwaed : waeraf gy uwe halzen niet trekken zult, en gy zult niet hooveerdig wandelen, want den tyd is zeer kwaed.

4 In dien dag zal op u eene parabel genomen worden, en een zang zal gezongen worden met zoetigheid dergenen die zeggen zullen : Met verwoestinge zyn wy verwoest : het eene deel myns volks is verwisseld : hoe zal het van my scheiden, als hy wederkeert, die onze landschappen deelen zoude ?

5 Daerom zal er niemand zyn die u het zeelken der lotinge werpe in des Heeren vergaderinge.

6 Spreekt niet, zeggende : Het zal op deze niet druipen, de beschaemdheid zal ze niet bevangen.

7 Zegt het huis van Jacob : Is des Heeren geest gekort, of zyn zyne gedachten alzulke ? Zyn myne woorden niet goed met dengenen die regt wandelt ?

8 En ter contrarie is myn volk tot eenen wederpartyder opgestaen : boven den rok hebt gy den mantel weggenomen : en degene die simpelk doorgingen hebt gy ter oorloge omgekeerd.

9 Myns volks vrouwen hebt gy uitgestooten uit den huize van hare wellustigheden : van hare kleine kinderen hebt gy mynen lof afgenomen in der eeuwigheid.

10 Staet op, en gaet, want gy hebt hier geene ruste : om zyne onzuiverheid zal hy verdorven worden met de allerkwaedste verrottinge.

11 Och of ik niet ware een man den geest hebbende, en dat ik liever logentale sprake : ik zal u druipen ten wyne, en ter dronkenheid : en dit volk zal wezen hetgene daer men op druipt.

12 Met eene vergaderinge zal ik u Jacob geheel vergaderen : ik zal over een te zamen leiden de belevelingen van Israël, en ik zal hem te zamen stellen als eene kudde in den schaepstal, als het vee in het midden der schaepskooijen, zy zullen gerucht maken van de menigte der menschen.

13 Want hy zal opklimmen, den weg opendoende voor hen : zy zullen scheiden, en gaen door de poorte, en zy zullen door haer ingaen : en hun koning zal doorgaen voor hen, en den Heere vooraen.

KAPITTEL III.

EN ik heb gezeid : Hoort gy prinsen van Jacob, en gy vorsten des huis van Israël : behoort u niet toe het regt te weten,

2 Die het goed haet, en het kwaed bemint : die geweldiglyk hunne huid van boven hen afneemt, en hun vleesch boven af van hunne beenderen?

3 Die myns volks vleesch geëten hebben, en hebben hun vel boven afgestroopt : en hebben hun gebeente gebroken, en hebben ze in stukken gehouwen als in eenen metalen ketel, en als vleesch in het midden van eenen pot.

4 Dan zullen zy tot den Heere roepen, en hy zal ze niet verhooren : en hy zal zyn aenzigt van hen verborgen in dien tyd, alzoo zy valschelyk gedaen hebben in hunne vonden.

5 Dit zegt den Heere op de profeten die myn volk verleiden : die met hunne tanden byten, en verkondigen den vrede : en is het dat er iemand niet wat geeft in hunnen mond, zoo heiligen zy op hem den oorlog.

6 Daerom zal u den nacht voor een visioen wezen, en de duisternissen zullen u wezen voor eene waerzeggerij : en de zonne zal ondergaen op de profeten, en den dag zal op hen verduisterd worden.

7 En zy zullen beschaemd worden die visioenen zien, en de waerzeggers zullen beschaemd worden : en zy zullen hunne aenzigten bedekken, om dat er geen antwoorde Gods is.

8 Maer nogtans ik ben vervuld met de sterkheid van den geest des Heeren, met oordeel en kracht : dat ik Jacob zoude zyne groote misdaed verkondigen, en Israël zyne zonde.

9 Hoort dat gy prinsen des huis van Jacob, en registers des huis van Israël : die het oordeel versmaedt, en alle regte dingen verkeert.

10 Die Sion timmert in het bloed, en Jerusalem in boosheid.

11 Hare prinsen oordeelden om giften, en hare priesters leerden om loon, en hare profeten profeteerden om geld : en zy rusten op den Heere, zeggende : Is den Heer niet in het midden van ons? de kwaden zullen op ons niet komen.

12 Daerom zal ter zake van u, Sion als een akker geakkerd worden, en Jerusalem zal als een hoop steenen wezen, en den berg des tempels tot hoogten des bosschagien.

KAPITTEL IV.

EN het zal wezen : In het uiterste der dagen dat den berg des Heeren zal bereid zyn op den top der bergen, en hoog boven de heuvelen : en de volken zullen tot hem vlieden.

2 En veel volken zullen zich haesten, en zeggen : Komt, en laet ons opklimmen op des Heeren berg, en tot den huize des Gods van Jacob : en hy zal ons leeren van zyne wegen, en wy zullen in zyne paden gaen : want van Sion zal de wet uitgaen, en het woord des Heeren van Jerusalem.

3 En hy zal oordeelen tuschen veel volken, en hy zal sterke volken straffen in verre landen : en zy zullen hunne zweerden vermaken tot ploegkouteren, en hunne lansen tot spaden : het eene volk zal tegen het andere gaen zweerd nemen : en zy zullen voortaan niet meer leeren oorlogen.

4 En elk man zal zitten onder zynen wyngaard, en onder zynen vygeboom, en daer zal niemand wezen die ze vervare : want des Heeren der heirscharen mond heeft het gesproken.

5 Want alle volken zullen wandelen een iegelyk in zyns Gods naem : maer wy zullen wandelen in den naem des Heeren onzes Gods in der eeuwigheid : en immermeer.

6 In dien dag, zegt den Heer, zal ik den kreupelgaende vergaderen : en haer die ik verstooten had, zal ik opnemen, en die ik gepynigd had :

7 En ik zal den kreupelgaende stellen tot

bevelingen : en haer die gearbeid had tot een magtig volk : en den Heer zal over hen regeren op den berg van Sion, van nu en tot in der eeuwigheid.

8 En gy toren der kudde, nevelachtige der dochter van Sion tot u zal het komen : en de eerste magt zal komen, het ryk der dochter van Jerusalem.

9 Nu waerom wordt gy van droefheid verkrompen? hebt gy geen koning, of is uw raedsman vergaen, dat u de pyne bevangens heeft als eene vrouwe die in barensnood is?

10 Hebt wee, en arbeitd genoeg gy dochter van Sion, als eene die in barensnood is : want gy zult nu uit de stad gaen, en gy zult in het landschap woonen, en gy zult komen tot Babylonien : daer zult gy verlost worden : daer zal u den Heer verlossen uit de hand uwer vyanden.

11 En nu zyn op u veel heidenen vergaderd, die zeggen : Laet ze gesteenigd worden : en laet onze ooge op Sion zien.

12 Maer zy hebben des Heeren gedachten niet gedacht, en zy hebben zynen raed niet verstaan : want hy heeft ze vergaderd als het hooi van den dorschvloer.

13 Staet op, en dorscht gy dochter van Sion : want ik zal uwen hoorn yzeren maken, en uwe klauwen zal ik metalen maken : en gy zult veel volken vernielen, en gy zult den Heere dooden hunne rooven, en hunne sterkheid den Heere van geheel aerdryk.

KAPITTEL V.

NU zult gy verdorven worden gy moordenaers dochter : zy hebben eene belegginge gesteld op ons, met de roede zullen zy slaen de wange des regters van Israël.

2 EN GY BETHLEHEM Ephrata, gy zyt zeer klein in de duizenden van Juda : uit u zal my uitgaen die een heerschapper zal zyn in Israël, en zyn uitgang is van het beginsel, van de dagen der eeuwigheid.

3 Daerom zal hy ze geven tot den tyd, in denwelken die in barensnood is, baren zal : de bevelingen van zyne broederen zullen bekeerd worden tot de kinderen van Israël.

4 En hy zal staen, en zal voeden in de sterkheid des Heeren, in de hoogheid des naems van den Heere zynen God : en zy zullen bekeerd worden, want hy zal nu groot gemaakt worden tot de palen der aarde.

5 En dezen zal den vrede wezen : als den Assyrier komen zal in ons land, en als hy treden zal in onze huizen : en wy zullen op hem verwekken zeven herders, en acht heerlyke vorsten.

6 En zy zullen het land van Assur weiden met den zweerde, en het land van Nemrod met zyne lansen : en hy zal van Assur verlossen, als hy in ons land komen zal, en als hy treden zal in onze palen.

7 En de bevelingen van Jacob zullen wezen in het midden van veel volken, als den dauw van den Heere, en als druppelen op het kruid, die geen man verwacht, en niet verbeidt naer de kinderen der menschen.

8 En de bevelingen van Jacob zullen wezen in de heidenen in het midden van veel volken, als den leeuw onder de beesten der bosschen, en als een welp des leeuws onder de kudden der schapen : denwelken als hy doorgaet, en vertreedt, en vangt, zoo is er niemand die het verlosse.

9 Uwe hand zal verheven worden op uwe vyanden, en alle uwe vyanden zullen vergaen.

10 En het zal zyn in dien dag, zegt den Heer : Dat ik uwe peerden zal weghalen uit het midden van u, en ik zal uwe wagens vernielen.

11 En ik zal verderven de steden uws lands, en alle uwe sterkten zal ik verderven, en ik zal de tooveryen wegnemen van uwe hand, en de waerzeggeren zullen in u niet wezen.

12 En ik zal uwe gesneden afgoden doen vergaen, en uwe standbeelden uit het midden van u : en gy zult voorts niet meer de werken uwer handen aanbidden.

13 En ik zal uwe bosschen uitroeijen uit het midden van u : en ik zal uwe steden vernielen.

14 En ik zal met razende gramschap en met verbolgenheid wrake doen aen alle de heidenen die niet gehoord hebben.

KAPITTEL VI.

HOORT wat den Heer spreekt : Staet op, kyft in het regt tegen de bergen, en laet de heuvelen uwe stemme hooren.

2 Laet de bergen des Heeren oordeel hooren, en de sterke fondamenten der aarde : want des Heeren oordeel is met zynen volke, en met Israël zal hy geoordeeld worden.

3 Myn volk, wat heb ik u gedaan, of wat ben ik u kwellyk geweest? antwoordt my.

4 Om dat ik u heb uitgeleid uit den lande van Egypten, en heb uit den huize der slaven u verlost : en voor uw aenzigt gezonden Moyses, en Aaron, en Maria?

5 Myn volk weest, bid ik, gedachtig wat Balach den koning van Moab dachte, en wat hem antwoordde Balaam Beors zoon, van Setim tot Galgala toe, dat gy Gods regtveerdigheden kennen zoudt.

6 Wat zal ik weerdigs den Heere offeren? zal ik de knie buigen den hoogen God? zal ik hem brandofferen en jarige kalveren offeren?

7 Mag den Heere verzoend worden door de duizenden der rammen, of in veel duizenden der vette bokken? zal ik mynen eerstgeboren geven voor myne groote misdaed, de vrucht myns buiks, voor de zonde myner ziele?

8 Ik zal u, ó mensch, te kennen geven wat goed is, en wat den Heere van u begeert: Voorwaer regt te doen, en barmhertigheid te beminnen, en zorgvuldiglyk te wandelen met uwen God.

9 Des Heeren stemme roept tot de stad, en zaligheid zal wezen dengenen die uwen naem vreezen: Hoort gy geslachten, en wie zal dat pryzen?

10 Alnog is het vuer in het huis van den ongoddelyken, de schatten der boosheid, en eene mindere mate vol gramschappe.

11 Zal ik de onregte wage regtveerdig maken, en de bedriegelyke gewigten des zakskens?

12 Door dewelke hare ryke lieden vervuld zyn met ongerechtigheid, en degene die daerin woonen spraken logentale, en hunne tonge is bedriegelyk in hunnen mond.

13 En daarom heb ik u begonnen te slaen met verderfisse, om uwe zonden.

14 Gy zult eten, en niet verzaed worden: en uwe vernedering is in het midden van u: en gy zult aengrypen en niet behouden: en die gy behouden zult, zal ik ten zweerde geven.

15 Gy zult zaeijen, en niet maeijen: gy zult de oliveten treden, en met de olie niet gesmeerd worden: en gy zult den most treden, en den wyn niet drinken.

16 En gy hebt bewaerd de geboden van Amri, en al het werk des huis van Achab: en gy hebt gewandeld naer hunnen wille, opdat ik u geven zoude ter verderfisse, en die daerin woonen tot eenen spot, en myns volks verwyrt zult gy dragen.

KAPITTEL VII.

WEE my, want ik ben geworden als die in den herfst de krappen der wynsnydingen vergadert: en daer is geene druif om te eten, vroegtydige vygen heeft myne ziel begeerd.

2 Den heiligen is van de aerde vergaen, en den opregten is onder de menschen niet: zy leggen alle lagen in het bloed, den man jaegt zynen broeder tot der dood.

3 Het kwaed van hunne handen zeggen zy goed te zyn: wat den prins begeert, dat regt uit den register: en den grooten heeft de begeerte zyner ziele gesproken, en zy hebben ze verstoord.

4 Die den besten onder hen is, is als den doornboom: en die regt is, als den doorn van den tuin. Den dag uwer beschouwinge, uwe bezoeking komt: nu zal hunne verwoesting wezen.

5 Wilt den vriend niet gelooven: en wilt u niet betrouwen op den vorst: van haer die in uwen schoot slaept, bewaert de sloten uwsmonds.

6 Want den zoon doet zynen vader vermaadheid aen, en de dochter staet op tegen hare moeder, de behuwde dochter tegen hare zweerinne: en des menschen vyanden zyn zyne huisgenoten.

7 Maer ik zal tot den Heere aenzien, ik zal verwachten God mynen zaligmaker: myn God zal my hooren.

8 Myne vyandinne verblydt u niet over my, om dat ik gevallen ben: ik zal opstaen als ik in de duisternisse zal gezeten zyn, den Heer is myn licht.

9 Des Heeren toorn zal ik dragen, want ik heb tegen hem gezondigd, tot dat hy myne zaek oordeele en my regt doe: hy zal my uitleiden in het licht, ik zal zyne regtveerdigheid zien.

10 En myne vyandinne zal het aenzien, en zy zal bedekt worden met beschaemdheid, die tot my zegt: Waer is den Heere uw God? Myne oogen zullen op haer zien: nu zal zy tot eene vertredinge wezen, als het slyk der straten.

11 Het is den dag dat uwe wanden zouden vermaakt worden: in dien dag zal de wet verre worden.

12 In dien dag zal ook tot u Assur komen, en tot de vaste steden: en van de vaste steden tot den vloed, en tot de zee van de zee, en tot den berg van den berg.

13 En het land zal tot eene verwoesting wezen, om zyne bewooners, en om de vrucht van hunne gedachten.

14 Voedt uw volk met uwe roede, de kudde uwer erfenisse, die alleen woonen in het woud, in het midden van Carmelus: Basan en Galaad zullen gevoed worden naer de oude dagen.

15 Naer de dagen van uwen uitgang uit den lande van Egypten zal ik hem wonderlyke dingen toonen.

16 De heidenen zullen het zien, en zy zullen beschaemd worden op alle hunne sterkheid: zy zullen de hand op den mond leggen, hunne ooren zullen doof zyn.

17 Zy zullen het stof lekken als een serpent, als de kruipende dieren der aerde zullen zy verstoord worden uit hunne woonsteden: den Heere onzen God zullen zy ontzien, en zy zullen u vreezen.

18 Wat God is er uws gelyk, die de boosheid afneemt, en gact voorby de zonde der

blevelingen uwer erfenisse? hy zal niet meer zyne razende gramschap daerin zenden : want hy is willende de bermhertigheid.

19 Hy zal wederom keeren en onzer ontfermen : hy zal onze boosheden afleggen,

en hy zal in de diepte der zee alle onze zonden werpen.

20 Gy zult Jacob de waarheid geven, Abraham de bermhertigheid : die gy onzen vaders van de oude dagen gezworen hebt.

DEN PROFEET

NAHUM.

KAPITTEL I.

DEN last van Ninive : Den boek des visioens van Nahum den Elceseus.

2 God is jaloersch en een wrekende Heere : een wrekende Heere, en hebbende razenden toorn : een wrekende Heere tegen zyne vyanden, en hy zelve is gram op zyne vyanden.

3 Den Heer is verduelig, en groot van sterkheid, en zuiverende zal hy niet onnoozel maken. Den Heere in tempeest en stormenden wind zyn zyne wegen, en de nevelen zyn het stof van zyne voeten.

4 Straffende de zee, en die verdroogende : en alle de vlooden uitdroogende. Basan is krank geworden, en Carmelus, en de bloeme van Libanus is verdwenen :

5 De bergen zyn beroerd van hem, en de heuvelen zyn verwoest : en de aerde heeft gebeeft van zyn aenzigt, en de wereld, en alle die daerin wonen.

6 Wie zal voor het aenzigt van zyne verbolgenheid staan? en wie zal wederstaen in de gramschap van zynen razenden toorn? zyne verbolgenheid is uitgestort als een vuer : en de steenrotsen zyn gesmolten van hem.

7 Den Heere is goed, en versterkende in den dag der tribulatie : en kennende degene die op hem hopen.

8 En in den voorbygaenden overvloed zal hy eene voleindinge maken van zyne plaetse : en de duisternissen zullen zyne vyanden vervolgen.

9 Wat denkt gy tegen den Heere? hy zal eene voleindinge maken : daer zal geene dubbele tribulatie opstaen.

10 Want gelyk de doornen malkander omvangen, alzoo is den maeltijd van hen die te zamen drinken : zy zullen vernield worden als de stoppele vol droogheid.

11 Uit u zal uitgaen die kwaadheid denkt

tegen den Heere : met der herte overleggende overtredinge.

12 Dit zegt den Heer : Is het dat zy volmaekt zyn : en alzoo vele, zoo zullen zy aldus heel geschoren worden, en hy zal doorgaen : ik heb u gekastyd, en ik zal u voorts niet meer kastyden.

13 En ik zal nu zyne roede breken van uwen rugge, en uwe banden zal ik van een trekken.

14 En den Heer zal over u gebieden, uit uwen naem zal niet meer gezaeid worden : van uws Heeren huis zal ik het gesneden en gegoten beeld dooden, ik zal uw graf stellen, want gy zyt ongeëerd.

15 Ziet, op de bergen zyn de voeten van dengenen die blyde boodschappen brengt, en verkondigt den vrede : Juda viert uwe feestdagen, en betaelt uwe beloften : want hy zal niet meer daertoe doen dat Belial in u doorga : hy is geheel te niete gegaen.

KAPITTEL II.

HY is opgeklommen die voor u verstrooijen zal, die belegginge bewaren zal, aenschouwt den weg, versterkt de lendenen, maakt de kracht zeer vroom.

2 Want den Heere heeft Jacobs hooveerdy vergolden, gelyk de hooveerdy van Israël : want de verwoesters hebben ze verstrooid, en hunne ranken hebben zy verdorven.

3 Den schild van zyne sterken is vurig, de mannen des heirs zyn in roode kleederen : de getuigen van den wagen zyn vurig in den dag van zyne bereidinge, en de dryvers zyn ontslapen.

4 In de wegen zyn zy verstoord geweest : de wagens zyn in stukken gestooten in de straten : hun aenzien gelyk lampen, als bliksemen allezins loopende.

5 Hy zal zynen sterken gedennen, zy zullen vallen in hunne wegen : zy zullen haestiglyk op hare muren klimmen, en de lommertente zal bereid worden.

6 De poorten der vlooden zyn opengedaen, en den tempel tot der aerde toe afgebroken.

7 En den ruitcr is gevangen weggeleid : en hare dienstvrouwen werden gedreven, zuchtende als duiven, murmurerende in hare herten.

8 En Ninive als eene visscherye der wateren zyn hare wateren : maer zy hebben gevlooden : staet, staet; en daer is niemand die wederkeere.

9 Roofthet zilver, roofthet goud : en daer is geen einde der rykdommen van alle de lustige vaten die men begeeren mogte.

10 Zy is gebroken, en gespleten, en verscheurd : en het herte is verdwynende, en daer is eene lammigheid der knieën, en eene ontbreking in alle de nieren : en de aenzigten van hen allen zyn als de zwartheid van den potte.

11 Waer is de wooninge der leeuwen, en de weide van der leeuwen welpen, waertoe dat den leeuw gegaen is, dat hy daerbinnen komen zoude, het welp eens leeuws, en daer is niemand die ze vervare?

12 Den leeuw heeft genoeg gevangen voor zyne jongen, en hy heeft voor zyne leeuwinen gedood : en hy heeft zyne spelonken met den roof vervuld, en zyne rustplaetse met buit.

13 Ziet ik tot u, zegt den Heere der heirscharen, en ik zal onsteken tot den rook uwe wagens, en het zweerd zal uwe leeuwskens eten : en ik zal uwen roof van de aerde verdryven, en de stemme van uwe boden zal niet meer gehoord worden.

KAPITTEL III.

WEE gy moordadige stad, die vol logene en roovery zyt : den roof zal van u niet gaen.

2 Het geluid der zweepen, en het geluid van gedruisch der raderen, en de wrinschen der peerden, en der hittige wagens, en der ryders daerop klimmende :

3 En der blinkende zweerden, en der glinsterende spiesen, en der verslagene menigte, en des zwaren vals : en daer is geen einde der doode lichamen, en zy zullen vallen over hunne lichamen.

4 Om de menigte van de onkuischheden der schoone en aengename hoere, die tooveren heeft, die de heidenen verkocht heeft in hare onkuischheden, en de geslachten in hare tooveren :

5 Ziet, ik kome tot u, zegt den Heere der heirscharen, en ik zal uwe schamelheden ontdekken in uw aenzigt, en ik zal den heidenen uwe naektheid toonen, en den koningryken uwe schandelykheid.

6 En ik zal op u werpen de afgrysselykhe-

den, en ik zal u versmaedheden aendoen, en ik zal u stellen tot een exempel.

7 En het zal zyn : dat al die u ziet, zal van u vlieden, en zeggen : Ninive is verdorven : wie zal het hoofd op u schudden? van waer zal ik u eenen trooster zoeken?

8 Zyt gy beter dan Alexandria der volken, die in de vlooden woont? de wateren zyn rondom haer : wiens rykdommen zyn de zee : de wateren zyn hare muren.

9 Het Moorienland is hare sterkheid, en Egypten, en daer is geen einde. Africa en de Libyanen zyn in uwe hulpe geweest.

10 Maer die is zelve ook in de overvoeringe geleid in de gevangenisse : hare kleine kinderen zyn dood gestooten in het hoofd van alle straten, en op hare edelen hebben zy het lot geworpen, en alle hare overste lieden zyn vastgesteld in veteranen.

11 En daarom zult gy ook dronken gemaakt worden, en versmaed wezen : en gy zult hulpe zoeken van den vyand.

12 Alle uwe sterkten zyn als de vygeboomen met hunne vroege vygen : is het dat zy geschud worden, zoo zullen zy vallen in den mond des eters.

13 Ziet, uw volk is als vrouwen in het midden van u : de poorten uws lands zullen uwen vyanden ter openinge ontploken worden, het vuer zal uwe grendelen verslinden.

14 Schept voor u zelve water om de belegginge, regt op uwe bolwerken : gaet in het slyk, en treedt, ondertredende houdt den baksteen.

15 Daer zal u het vuer eten : gy zult met den zweerde vergaen, het zal u verslinden als den kruidworm : wordt vergaderd als de kruidwormen : wordt vermenigvuldigd als de springhanen.

16 Gy hebt uwe koopmanschappen meer gedaen dan de sterren des hemels zyn : den kruidworm heeft zich uitgespreid, en is weggevlogen.

17 Uwe hoeders waren als springhanen : en uwe kleine kinderen als de springhanen der springhanen, die te zamen zitten in de tuinen in den dag der koude : de zonne is opgestaen, en zy zyn weggevlogen, en hunne plaetse is niet bekend geweest waer zy geweest zyn.

18 Uwe herders hebben gesluimerd, koning van Assur : uwe prinszen zullen begraven worden : uw volk is verborgen geweest in de bergen, en daer is niemand die ze vergadere.

19 Uwe vernielinge is niet duister, uwe wonde is de allerkwaedste : alle die uw gehoor gehoord hebben, hebben hunne hand te zamen gedrukt over u : want over wien is uwe kwaedheid altyd niet gegaen?

HABACUC.

KAPITTEL I.

DEN last, die Habacuc den profeet gezien heeft.

2 Heere, hoe lange zal ik roepen, en gy zult niet verhooren? Hoe lange zal ik tot u kryschen geweld lydende, en gy zult niet zalig maken?

3 Waerom hebt gy my de boosheid getoond en den arbeid, om te zien den roof en de ongerechtigheid tegen my? en het oordeel is gedaen, geweld gaet over het regt.

4 Daerom is de wet verscheurd, en het oordeel is ten einde niet gekomen : want den ongoddelyken heeft de overhand tegen den regtveerdigen, daerom gaet daer een verkeerd oordeel uit.

5 Aen ziet onder de heidenen, en beziet : en verwondert u, en wordt verbaesd : want daer is een werk gedaen in uwe dagen, hetwelk niemand gelooven zal als het verteld zal worden.

6 Want ziet, ik zal de Chaldeen verwekken, een bitter en snel volk, wandelende op de breedheid der aerde, om dat het bezitten zoude de tabernakelen die zyne niet zyn.

7 Het is grouwelyk en vervaerlyk : uit hem zelve zal zyn oordeel en last komen.

8 Zyne peerden zyn ligter dan luipaerden, en rasscher dan de avondwolven; en hun rosfolk zal verre uitgespreid worden : want hun rosfolk zal van verre komen, zy zullen vliegen als den arend haestende om te eten.

9 Zy zullen alle tot den roove komen, hun aenzigt zal een brandende wind zyn : en hy zal als het zand de gevangnisse vergaderen.

10 En hy zal van de koningen triomferen, en de tirannen zullen zyn geksmaren zyn : hy zal op alle de sterkten lagchen, en hy zal eenen dyk te hoop brengen, en die innemen.

11 Dan zal den geest veranderd worden, en doorgaen, en hy zal vallen : deze zyne sterkheid is zyns Gods.

12 En zyt gy niet van het beginsel Heere myn God, myn heiligen, en wy zullen niet sterven? Heere gy hebt hem tot eene straffe gesteld : en den sterken hebt gy gefondeerd om dat gy hem straffen zoudt.

13 Uwe oogen zyn zuiver, dat gy geen kwaed zien zoudt; en gy zult niet mogen zien tot de boosheid. Waerom ziet gy op degene die booze dingen doen, en waerom zwygt gy als den ongoddelyken verslindt dengenen die regtveerdiger is dan hy?

14 En gy zult de menschen maken als vischen der zee, en als het kruipende gedierte dat geenens prins heeft.

15 Hy heeft het geheel met den angel opgeheven, hy heeft het getrokken in zyn vischnet, en hy heeft het vergaderd in zyn net. Daerom zal hy blyde zyn en zich verheugen.

16 Daerom zal hy zynen vischnette slagtoffer offeren, en zynen nette sacrificie doen : want daerin is zyn deel vet geworden, en zyne spyze is uitverkoren.

17 Daerom heeft hy dan zyn vischnet uitgespreid, en hy zal niet sparen altyd de heidenen dood te slaen.

KAPITTEL II.

OP myne hoede zal ik staen, en ik zal mynen gang vastmaken op de sterkte : en ik zal beschouwen, opdat ik zien mag wat my gezeid wordt, en wat ik antwoorden zal tot dengenen die my berispt.

2 En den Heere heeft my geantwoord, en gezeid : Schryft het visoen, en legt het breed uit op de schryftafelkens : opdat hy het overloope die het leest.

3 Want het visioen is nog verre, en het zal openbaren ten einde, en het zal niet liegen. Is het dat het toeft, zoo verwacht het : want het zal komende komen, en zal niet toeven.

4 Ziet, die ongeloovig is, diens ziele zal niet regt zyn in hem zelve : maer den regtveerdigen zal in zyn geloove leven.

5 En gelyk den wyn dengenen die hem drinkt bedriegt : alzoo zal een hooveerdig man zyn, en hy zal niet versierd worden : die zyne ziel als de helle verbreid heeft : en hy is gelyk de dood, en hy wordt niet vervuld : en hy heeft tot zich vergaderd alle de heidenen, en tot zich gehoopt alle volken.

6 Zullen alle deze op hem niet eene gelykenisse nemen, en de sprake van zyne raed-selen : en men zal zeggen : Wee hem die vermenigvuldigt dat het zyne niet is? hoe

lange bezwaert hy ook tegen zich zelve dik slyk?

7 Zullen zy niet onverzienlyk opstaen die u byten zullen : en zullen zy niet gewekt worden die u verscheuren, en gy zult hun tot een roof wezen.

8 Want gy hebt veel volken beroofd, zoo zullen zy u alle berooven die daer overgebleven zullen wezen van de volken, om des menschen bloed, en om de boosheid des lands der stad, en alle dergenen die daerin woonen.

9 Wee den genen die kwade gierigheid vergadert voor zynen huize, dat zyn nest mogt in het hooge wezen, en hy meent dat hy verlost wordt uit de hand des kwaeds.

10 Gy hebt uwen huize beschaemdheid gedacht, gy hebt veel volken heel in stukken gehouwen, en uwe ziel heeft gezondigd.

11 Want den steen zal uit den muur roepen : en het hout dat onder de gebinselen der timmeragien is, zal antwoorden.

12 Wee die eene stad timmert in het bloed, en bereidt eene stad met boosheid.

13 Zyn deze dingen niet van den Heer der heirscharen? Want de volken zullen arbeiden in veel vuers : en de heidenen te vergeefs, en zy zullen gebreken.

14 Want het land zal vervuld worden, dat zy kennen zouden de glorie des Heeren, als wateren de zee overdekkende.

15 Wee die zynen vriend te drinken geeft, doende zyne galle daarin, en dronken makende, om dat hy zyne naektheid zien zoude.

16 Gy zyt vervuld met schande voor glorie : drinkt gy ook, en ontslaept : den kelk van des Heeren regter hand zal u omvangen, en de uitbrakinge der schande op uwe glorie.

17 Want de boosheid van Libanus zal u overdekken, en de verwoestheid der dieren zal ze vervaren van des menschen bloed, en van de boosheid der aerde, en der stad, en alle dergenen die daarin woonen.

18 Wat helpt het gesneden beeld, dat zyn maker dat gesneden heeft, het gegoten, en bedriegelyk beeld? dat zyn maker in het maeksel gehoopt heeft, dat hy stomme afgodenbeelden maken zoude.

19 Wee die den houte zegt : Ontspringt : Staet op, den zwygenden steen : meent gy dat hy het zal mogen leeren? Ziet dezen is overdekt met goud en zilver, en daer is geen geest in zyn binnenste.

20 Maer den Heere is in zynen heiligen tempel : laet van zyn aenzigt zwygen geheel aerdryk.

KAPITTEL III.

HABACUCS gebed voor de onwetenden.

2 Heere, ik heb uw gehoor gehoord, en ik heb gevreesd. Heere, uw werk is in het midden der jaren, maekt het levende : in het midden der jaren zult gy het bekend maken : als gy zult gram wezen, zoo zult gy der barmhertigheid gedenken.

3 God zal van het zuiden komen, en den heiligen van den berg Pharan. Altyd. Zyne glorie heeft de hemelen bedekt : en de aerde is vol van zynen lof.

4 Zyn schynsel zal als een licht zyn : hoornen zyn in zyne handen : Daer is zyne sterkheid verborgen :

5 Voor zyn aenzigt zal de dood gaen. En den duivel zal voor zyne voeten uitgaen.

6 Hy heeft gestaen, en de aerde gemeten. Hy heeft aengezien, en van een gescheiden de heidenen : en de bergen der wereld zyn vernield. De heuvelen der wereld zyn nedergekromd, van de wegen zyn eeuwigheid.

7 Om de boosheid heb ik gezien de tenten van het Moorianenland, de vellen des lands van Madian zullen verstoord worden.

8 Zyt gy tegen de vlooden gram, ó Heere? of is uwe razende gramschap op de vlooden? of uwe verbolgenheid in de zee? Die op uwe peerden klimt : en uwe wagens zyn behoudenisse.

9 Verwekkende zult gy uwen boge verwekken : de eeden den geslachten die gy gesproken hebt. Altyd. Gy zult de vlooden der aerde snyden :

10 De bergen hebben u gezien, en zyn droevig geweest : den stroom der wateren is overgegaan. Den afgrond heeft zyne stemme gegeven : de hoogheid heeft hare handen opgeheven.

11 De zonne en de mane hebben gestaen in hare woonstede, in het licht van uwe pylen zullen zy gaen, in het blinksel uwer blinkende speere.

12 Met eene grimminge zult gy de aerde vertreden : in de razende gramschap zult gy de heidenen verbaesd maken.

13 Gy zyt uitgegaan ter zaligheid uws volks : ter zaligheid met uwen gezalfden : Gy hebt het hoofd geslagen van des ongoddelyken huis : gy hebt het fundament gebloot tot den hals toe.

14 Gy hebt zyne schepteren vermaledyd, den hoofde van zyn oorlogsvolk, komende als een stormenden wind om my te verstrooijen. Hun verheugen is gelyk van eenen die den armen verslindt in het verborgen.

15 Gy hebt in de zee eenen weg gemaekt uwen peerden, in het slyk van veel wateren.

46 Ik heb gehoord, en myn buik is heel ontsteld geweest : van de stemme hebben myne lippen gebeefd. Laet den etter in myne beenderen gaen, en laet hem onder my uitloopen : Opdat ik mag rusten in den dag der tribulatie : dat ik mag opklimmen tot ons gegord volk.

47 Want den vygeboom zal niet bloeijen : en daer zal geen groeisel wezen in de wyngaerden. Het werk van den olyfboom zal

liegen : en de velden zullen geene spyze voortbrengen. Het kleine vee zal van den schaepstal afgesneden worden : en daer zal geen groot vee wezen aen de kribben.

18 Maer ik zal in den Heere blyde zyn : en ik zal my verheugen in God mynen Jesus.

19 God den Heer is myne sterkheid : en hy zal myne voeten stellen als der herten. En den verwinner zal my leiden op myne hoogten zingende met psalmen.

DEN PROFEET

SOPHONIAS.

KAPITTEL I.

HET woord des Heeren dat geschied is tot Sophonias den zoon Chusi, des zoons Godolias, des zoons Amarias, des zoons Ezechias, in de dagen van Josias Amons zoon des konings van Juda.

2 Vergaderende zal ik het al vergaderen van het aenzigt der aerde, zegt den Heer :

3 Vergaderende den mensch en het vee, vergaderende het gevogelte des hemels en de visschen der zee : en de ongoddelyken zullen de nederlage hebben : en ik zal de menschen vernielen van het aenzigt der aerde, zegt den Heer.

4 En ik zal myne hand uitsteken op Juda, en op alle de bewooners van Jerusalem : en ik zal van deze plaetse te niete doen de bevelingen van Baal, en de namen der tempelbewaarders met de priesters :

5 En degene die op de daken aanbidden het heir des hemels, en aanbidden en zweren by den Heere, en zweren by Melchom.

6 En die zich afkeeren van achter den rugge des Heeren, en die den Heere niet gezocht hebben, noch naer hem gevraagd hebben.

7 Zwygt van het aenschyn des Heeren Gods : want des Heeren dag is by, want den Heere heeft eene slagtofferande bereid, hy heeft zyne geroepenen geheilgd.

8 En het zal wezen : in den dag van des Heeren slagtofferande, dat ik zal verzoeken op de prinsen, en op des konings zonen, en op alle degene die gekleed zyn met vreemde kledinge :

9 En ik zal verzoeken op een iegelyken die vermetelyk wandelt op den dorpel op dien dag : die het huis des Heeren huns Gods vervullen met ongerechtigheid en bedrog.

40 En in dien dag, zegt den Heer, zal wezen eene stemme des geroeps van de poorte der visschen, en een gehuil van de tweede, en eene groote vernielinge van de heuvelen.

41 Huijt gy bewooners van Pila : al het volk van Chanaan heeft gezwegen, zy zyn alle vergaen die omwonden waren met zilver.

42 En het zal wezen in dien tyd : ik zal Jerusalem onderzoeken met lichters, en ik zal verzoeken op de mannen die gevestigd zyn in hunne drekken : die in hunne herten zeggen : Den Heer zal niet wel doen, en hy zal niet kwalijk doen.

43 En hunne sterkheid zal wezen tot eene beroovinge, en hunne huizen tot eene woestyne : en zy zullen huizen timmeren, en die niet bewoonen : en zy zullen wyngaerden planten, en hunnen wyn niet drincken.

44 Den grooten dag des Heeren is naby, hy is naby, en uitermate zeer snel : de stemme van des Heeren dag is bitter, daer zal den sterken gepynigd worden.

45 Dien dag is een dag der gramschappe, een dag der tribulatie en der benaauwdheid, den dag der verderfenisse en der ellendigheid, den dag der duisternissen en der donkerheid, den dag des nevels en des onweders,

46 Den dag der trompet en des geklanks op de beslotene steden, en op de hooge hoeken.

47 En ik zal de menschen kwellen, en zy zullen wandelen als blinden, want zy hebben den Heere gezondigd : en hun bloed zal uitgestort worden gelyk aerde, en hunne lichamen als drekken.

48 Maer ook zal hun zilver en goud hen niet mogen verlossen in den dag van des

Heeren gramschap : met den vure van zynen heeten toorn zal het geheele aerdryk verslonden worden, want hy zal eene volindinge met haeste maken alle dengenen die de aerde bewoonen.

KAPITTEL II.

KOMT te zamen, vergadert u, gy onminlyk volk :

2 Eer dat het bevel bare als stof den voorbygaenden dag, eer dat over u kome de gramschap van des Heeren razenden toorn, eer op u kome den dag der verbolgenheid des Heeren.

3 Zoekt den Heere alle gy zachtmoedigen der aerde, die zyn oordeel gedaen hebt : zoekt den regtveerdigen, zoekt den zachtmoedigen : of gy eenigzins mogt verborgen worden in den dag van des Heeren razenden toorn.

4 Want Gaza zal verdorven wezen, en Ascalon tot eene woestyne, Azoten zullen zy in den middag uitwerpen, en Accaron zal uitgeroeid worden.

5 Wee u die bewoont het zeelken der zee, gy volk der verdorvenen : het woord des Heeren is op u Chanaan der Philistynen land, en ik zal u verderven alzoó dat er geen bewooner zyn zal.

6 En het zeelken der zee zal eene ruste der herders wezen, en schaepstallen des vees :

7 En zyn zeelken dengenen die gebleven zal wezen van Judas huis : daer zullen zy gevoed worden, in de huizen van Ascalon zullen zy tegen den avond rusten : want den Heer hun God zal ze verzoeken, en hy zal hunne gevangnisse afkeeren.

8 Ik heb het verwyrt van Moab gehoord, en de blasphemien der kinderen van Ammon : die zy mynen volke verweten hebben, en zy zyn groot geworden op hunne palen.

9 Daerom zoo waerachtiglyk als ik leve, zegt den Heer der heirscharen Israëls God, Moab zal als Sodoma wezen, en de kinderen van Ammon als Gomorrha, droogheid der doornen, en hoopen zouts, en eene wildernisse tot in der eeuwigheid : de bevelingen myns volks zullen ze rooven, en de overgeblevenen myner lieden zullen ze bezitten.

10 Dit zal hun geschieden om hunne hooveerdigheid : om dat zy geblasphemeerd hebben, en grootmoedig geweest zyn over het volk des Heeren der heirscharen.

11 Den Heer is grouwelyk over hen, en hy zal vernielen alle de goden des aerdryks : en de mannen zullen hem aenbidden van hunne plaetse, alle de eilanden der heidenen.

12 Maer ook gy Moorianen zult gedood wezen met mynen zweerde.

13 En hy zal zyne hand uitreiken over het noorden, en hy zal Assur verderven : en hy zal de schoone tot eene woestyne stellen, en tot eene plaetse zonder weg, en als eene wildernisse.

14 En de kudden zullen in het midden van haer rusten, alle de beesten der heidenen : en den onocrotalus en den egel zullen binnē hare dorpelen woenen : de stemme van dat er zingt in de venster, de rave op den oversten dorpel : want ik zal hare magt verminderen.

15 Dit is de glorieuse stad woonende met betrouwen : die in haer herte zeide : Ik ben het, en buiten my is geene andere meer : hoe is zy geworden tot eene woestyne, eene rustplaetse der beesten ? al die door haer gaet zal wispelen, en zyne hand roeren.

KAPITTEL III.

WEE u gy verwekster, en verlostē stad, gy duive.

2 Zy heeft de stemme niet gehoord, en zy heeft het kastydende onderwys niet ontvangen : in den Heere heeft zy zich niet betrouwd, tot haren God heeft zy niet gemaekt.

3 Hare prinsē in het midden van haer waren als brieschende leeuwen : hare regters waren als wolven des avonds, zy lieten niet over tot 's morgens toe.

4 Hare profeten waren ontzinnig, ongetrouwe mannen : hare priesters hebben het heilig besmet, zy hebben onregtveerdiglyk gedaen tegen de wet.

5 Den regtveerdigen Heere in het midden van haer zal geene ongeregtigheid doen : vroeg, vroeg zal hy zyn oordeel in het licht geven, en het zal niet verborgen wezen : en den ongeregtigen heeft zich niet geschaemd.

6 Ik heb de heidenen vernield, en hunne hoeken zyn gebroken : hunne wegen heb ik woest gemaekt, mits dat er niemand is die daer door gaet : hunne steden zyn verwoest, want daer geen man gebleven is of bewooner.

7 Ik heb gezeid : Maer nogtans zult gy my vreezen, gy zult kastydinge ontvangen : en hare wooninge zal niet vergaen om alle de dingen in dewelke ik ze verzocht heb : maer nogtans in den dageraad opstaende hebben zy alle hunne gedachten kwaed gemaekt.

8 Daerom verbeidt my, zegt den Heer, in den dag myner verryzenisse in het toekomstige : want het is myn oordeel dat ik vergaderen zal de heidenen, en verzamē de koningryken : en ik zal op hen uitstorten myne verbolgenheid, alle de gramschap van mynen razenden toorn : want in het vuer

van myne gramme liefde zal al het aerdryk verslonden worden.

9 Want dan zal ik den volken eene uitverkorene lippe geven, dat zy allegader aenroepen zullen in den naam des Heeren, en hem dienen met eener schoudere.

10 Over de vlooden van het Moorianenland, van daer zullen myne ootmoedigen, kinderen van myne verstrooiden my eene gave brengen.

11 In dien dag zult gy niet beschaemd wezen over alle uwe vonden, met dewelke gy tegen my overtreden hebt : want dan zal ik van het midden van u wegnemen de hoogsprekers uwer hooveerdye, en gy zult niet meer daertoe doen om voorts verheven te worden in mynen heiligen berg.

12 En ik zal in het midden van u laten een arm en behoeftig volk : en zy zullen hopen in den naam des Heeren.

13 De blevelingen van Israël zullen geene ongerechtigheid doen, noch zy zullen logentaal spreken, en in hunnen mond zal geene bedriegelyke tonge gevonden worden : want zy zullen weiden en rusten, en daer zal niemand wezen die ze vervare.

14 Looft gy dochter van Sion : maekt jolyt Israël, verblydt en verheugt u met al uw herte gy dochter van Jerusalem.

15 Den Heere heeft uw oordeel weggenomen, hy heeft uwe vyanden afgekeerd : den koning van Israël den Heer is in het midden van u, gy zult voorts geen kwaad vreezen.

16 In dien dag zal men te Jerusalem zeggen : Wilt niet vreezen : Sion, laet uwe handen niet slap worden.

17 Den Heer uw God is in het midden van u sterk, hy zal behouden : hy zal op u blyde zyn met blydschap, hy zal zwygen in uwe liefde, hy zal zich op u verheugen met love.

18 De ydelen die van de wet gescheiden waren, zal ik vergaderen, want zy waren uit u : dat gy voortaan geen verwyf meer van hen hebbet.

19 Ziet ik zal ze alle dooden, die u lyden aengedaen hebben in dien tyd : en ik zal den kreupelen behouden : en haer die uitgeworpen was zal ik vergaderen : en ik zal ze stellen tot lof, en tot eenen naam, in al het land van hunne beschaemdheid.

20 In dien tyd dat ik u zal aenbrengen : en in den tyd dat ik u vergaderen zal : want ik zal u geven tot eenen naam, en tot lof alle den volken der aerde, als ik uwe gevangenisze zal wederom gekeerd hebben voor uwe oogen, zegt den Heer.

DEN PROFEET

AGGEUS.

KAPITTEL 1.

IN het tweede jaer Darius des konings, in de zesde maend, in den eersten dag der maend, is het woord des Heeren geschied in de hand van Aggeus des profeets tot Zorobabel Salathiels zoon, den prins van Juda, en tot Jesus Josedeus zoon den grooten priester, zeggende :

2 Dit zegt den Heer der heirscharen, zeggende : Dit volk zegt : Den tyd is nog niet gekomen om des Heeren huis te timmeren.

3 En het woord des Heeren is geschied in de hand des profeets Aggeus, zeggende :

4 Is dat u tyd dat gy zoudt woonen in gewelfde huizen, en dit huis zoude verwoest zyn ?

5 En nu dit zegt den Heer der heirscharen : Stelt uwe herten op uwe wegen.

6 Gy hebt veel gezaeid, en luttel inge-

bragt : gy hebt geëten, en gy zyt niet verzaed : gy hebt gedronken, en gy zyt niet dronken geworden : gy hebt u gedekt, en gy zyt niet warm geworden : en die loonen vergaderd heeft, heeft ze geworpen in eene doorgate borze.

7 Dit zegt den Heer der heirscharen : Stelt uwe herten op uwe wegen :

8 Klimt op den berg, draegt houten, en timmert het huis : en het zal my aengenaem zyn : en ik zal geëerd worden, zegt den Heer.

9 Gy hebt gezien tot meer, en ziet het is min geworden : en gy hebt het in het huis gebragt, en ik heb het uitgeblazen : om wat zake zegt den Heere der heirscharen ? want myn huis is verwoest, en gy haest u een iegelyk tot zynen huize.

10 Daerom zyn de hemelen over u verboden, dat zy geen en dauw geven zouden,

en de aerde is verboden dat zy haer groeisel niet geven zoude :

11 En ik heb de droogte op de aerde geroepen, en op de bergen, en op de tarwe, en op den wyn, en op de olie, en al dat de aerde voortbrengt, en op de menschen, en op de beesten, en op al den arbeid der handen.

12 En Zorobabel Salathiels zoon, en Jesus Josedecs zoon, den grooten priester, en alle de bevelingen des volks hebben gehoord de stemme huns Gods, en de woorden Aggeus des profeets, gelyk den Heer hun God hem gezonden heeft tot hen : en het volk heeft gevreesd van des Heeren aenzigt.

13 En Aggeus des Heeren bode van des Heeren boden heeft den volke gezeid, zeggende : Ik ben met u, zegt den Heer.

14 En den Heer heeft verwerkt den geest van Zorobabel Salathiels zoon, des prins van Juda, en den geest van Jesus Josedecs zoon, den grooten priester, en den geest der anderen van alle den volke : en zy zyn binnen ingegaen, en zy maekten het werk in het huis des Heeren der heirscharen huns Gods.

KAPITTEL II.

IN den vier-en-twintigsten dag der maend, in de zesde maend, in het tweede jaer Darius des konings.

2 In de zevende maend, den een-en-twintigsten dag der maend, is het woord des Heeren geschied in de hand Aggeus des profeets, zeggende :

3 Spreekt tot Zorobabel Salathiels zoon, den prins van Juda, en tot Jesus Josedecs zoon, den grooten priester, en tot de andere van den volke, zeggende :

4 Wie is er onder u overgebleven, die dit huis gezien heeft in zyne eerste glorie ? en wat ziet gy dit nu ? is dit alzoo niet, regt of het niet ware in uwe oogen ?

5 En nu wordt versterkt Zorobabel, zegt den Heer : en weest versterkt Jesus zoon van Josedec, grooten priester, en wordt versterkt, al het volk der aerde, zegt den Heer der heirscharen : en maekt (want ik ben met u, zegt den Heere der heirscharen.)

6 Het woord dat ik met u vastgemaekt heb toen gy uit den lande van Egypten gingt : en myn geest zal in het midden van u wezen, wilt niet vreezen.

7 Want dit zegt den Heere der heirscharen : Het is nog een luttelken tyds, en ik zal hemel en aerde beroeren, en de zee en het drooge land.

8 En ik zal alle de heidenen beroeren : En die van alle volken begeerd is, zal komen :

en ik zal dit huis met glorie vervullen, zegt den Heere der heirscharen.

9 Myne is het zilver, en myne is het goud, zegt den Heere der heirscharen.

10 Want de glorie van dezen laetsten huize zal meerder wezen dan des eersten, zegt den Heere der heirscharen : en in deze plaetse zal ik vrede geven, zegt den Heere der heirscharen.

11 In den vier-en-twintigsten dag der negende maend, in het tweede jaer Darius des konings, is het woord des Heeren geschied tot Aggeus den profeet, zeggende :

12 Dit zegt den Heer der heirscharen : Vraegt van de priesters de wet, zeggende :

13 Is het dat een mensch geheiligd vleesch draegt in de slippe van zynen kleede, en dat hy met het opperste van dien raekte brood of toespyze, of wyn, of olie, of eenigerhande spyze : zal het geheiligd worden ? En de priesters antwoordende, hebben gezeid : Neen.

14 En Aggeus heeft gezeid : Is het dat iemand die besmet is in eene ziel, iets van deze raekt, zal het besmet worden ? En de priesters hebben geantwoord, en gezeid : Het zal besmet worden.

15 En Aggeus heeft geantwoord, en gezeid : Alzoo is dit volk, en alzoo is dit geslachte voor myn aenzigt, zegt den Heer, en alzoo is al het werk van hunne handen : en alle de dingen die zy daer geofferd hebben, zullen besmet zyn.

16 En nu stelt uwe herten van dezen dag en daer te voren, eer den eenen steen op den anderen steen gelegd werd in des Heeren huis.

17 Als gy gingt tot den hoop van twintig mudden, en het werden tien : en dat gy gingt binnen tot de persen, dat gy daer vyflig flesschen zoudt uitpersen, en het werden twintig.

18 Ik heb u geslagen met eenen brandenden wind, en met de verzengdheid, en met den hagel alle de werken uwer handen : en daer was niemand onder u die wederom tot my keerde, zegt den Heere.

19 Stelt uwe herten van dezen dag, en hier namaels van den vier-en-twintigsten dag der negende maend : van den dag dat de fondamenten gelegd zyn van den tempel des Heeren, zet het op uw herte.

20 Is het zaed nu in de spruite : en hebben den wyngaerd en den vygeboom, en den granaetappelboom en den olyfboom alnu gebloeid ? van dezen dag aen zal ik gebenedyden.

21 En des Heeren woord is ten tweede mael tot Aggeus geschied, op den vier-en-twintigsten dag, zeggende :

22 Spreekt tot Zorobabel den prius van

Juda, zeggende : Ik zal den hemel te zamen met de aerde beroeren.

23 En ik zal den stoel der koningryken omwerpen, en ik zal vernielen de sterkheid van der heidenen ryke : en ik zal den wagen omwerpen en zynen beklimmer : en de peerden zullen nederdalen, en hunne beklim-

mers : den man in zyns broeders zweerd. 24 In dien dag, zegt den Heere der heirscharen, zal ik u tot my nemen Zorobabel, Salathiels zoon, myn knecht, zegt den Heer : en ik zal u stellen als eenen zegel : want ik heb u verkoren, zegt den Heere der heirscharen.

DEN PROFEET

ZACHARIAS.

KAPITTEL I.

In de achtste maend, in het tweede jaer van Darius, is het woord des Heeren geschied tot Zacharias, den zoon Barachias, des zoons Addo, den profeet, zeggende :

2 Den Heer is gram op uwe vaderen met toornigheid.

3 En gy zult tot hen zeggen : Dit zegt den Heere der heirscharen : Bekeert u tot my, zegt den Heere der heirscharen : en ik zal my tot u bekeeren, zegt den Heere der heirscharen.

4 Weest niet gelyk uwe vaderen, tot dewelke de eerste profeten riepen, zeggende : Dit zegt den Heere der heirscharen : Bekeert u van uwe kwade wegen, en van uwe allerkwadeste gedachten : en zy hebben het niet gehoord, noch zy hebben op my geacht, zegt den Heere.

5 Waer zyn uwe vaders? en de profeten, zullen zy in der eeuwigheid leven?

6 Maer nogtans myne woorden, en myne wettelyke geboden, die ik geboden heb mynen knechten den profeten, hebben die uwe vaders niet bevangen? en zy zyn bekeerd geweest, en hebben gezeid : Gelyk den Heere der heirscharen gedacht heeft ons te doen naer onze wegen en naer onze vonden, zoo heeft hy ons gedaan.

7 In den vier-en-twintigsten dag der elfde maend Sabath, in het tweede jaer van Darius, is des Heeren woord geschied tot Zacharias, den zoon Barachias, des zoons Addo, den profeet, zeggende :

8 Ik heb gezien in den nacht, en ziet, een man klimmende op een rood peerd, en hy stond onder de mirtenspruiten, die in de diepte waren : en na hem waren roode, en bonte, en witte peerden.

9 En ik heb gezeid : Wat zyn deze, myn Heere? en den engel die in my sprak, heeft tot my gezeid : Ik zal u toonen wat deze zyn.

10 En den man antwoordde, die onder de mirtenspruiten stond, en hy heeft gezeid : Deze zyn het, die den Heere gezonden heeft, dat zy het land zouden doorwandelen.

11 En zy hebben geantwoord den engel des Heeren, die onder de mirtenspruiten stond, en zy hebben gezeid : Wy hebben het land doorwandeld, en ziet, al het land wordt bewoond, en rust.

12 En des Heeren engel heeft geantwoord, en gezeid : Heere der heirscharen, hoe lange zult gy niet ontfermen Jerusalem, en der steden van Juda, op dewelke gy gram zyt? dit is nu het zeventigste jaer?

13 En den Heere heeft den engel die in my sprak geantwoord goede woorden, troostelyke woorden.

14 En den engel die in my sprak heeft tot my gezeid : Roept, zeggende : Dit zegt den Heer der heirscharen : Ik heb geyverd op Jerusalem en Sion met eene groote jaloezy.

15 En met eene groote gramschap ben ik gram op de ryke heidenen : want ik ben een luttel gram geweest, en zy hebben het geholpen in het kwade.

16 Daerom dit zegt den Heere : Ik zal tot Jerusalem wederom keeren in bermhertigheden : myn huis zal in haer getimmerd worden, zegt den Heere der heirscharen : en het rigtkoordeken zal uitgerekt worden op Jerusalem.

17 Roept nog, zeggende : Dit zegt den Heere der heirscharen : Nog zullen myne steden overvloeden van goeden : en den Heere zal Sion nog troosten, en hy zal Jerusalem nog verkiezen.

18 En ik heb myne oogen opgeheven, en gezien : en ziet vier hoornen :

19 En ik heb gezeid tot den engel die in my sprak : Wat zyn deze? en hy heeft tot my gezeid : Dit zyn de hoornen die Juda gestooten hebben, en Israël en Jerusalem.

20 En den Heer heeft my getoond vier timmerlieden.

21 En ik heb gezegd : Wat komen deze doen ? Denwelken sprak, zeggende : Dit zyn de hoornen die Juda gestooten hebben elken man byzonder, en niemand van hen heeft zyn hoofd opgeheven : en deze zyn gekomen om die te vervaren, dat zy de hoornen der heidenen nederwerpen zouden, die den hoorn opgeheven hebben op het land van Juda, dat zy het zouden verstrooijen.

KAPITTEL II.

EN ik heb myne oogen opgeheven, en ik heb gezien : en ziet daer was een man, en in zyne hand was eens meters koordeken.

2 En ik heb gezegd : Waer henen gaet gy ? En hy heeft tot my gezegd : Om Jerusalem te meten, en dat ik zien mag hoe groot dat hare breedte, en hoe groot dat hare lengte is.

3 En ziet, den engel die in my sprak, ging uit, en een anderen engel ging uit hem te gemoete.

4 En hy heeft tot hem gezegd : Loopt, en spreekt tot dezen knecht, zeggende : Zonder muur zal Jerusalem bewoond worden, overmits de menigte der menschen en der beesten in het midden van haer.

5 En ik zal haer zyn, zegt den Heer, een vurigen muur in het ronde : en tot eene glorie in het midden van haer.

6 O, ó vliedt van het noordenland, zegt den Heere : want in de vier winden des hemels heb ik u verstrooid, zegt den Heere.

7 O Sion, vliedt, die by de dochter van Babylonien woont :

8 Want dit zegt den Heere der heirscharen : Na de glorie heeft hy my gezonden tot de heidenen die u beroofd hebben : want wie u raekt, die raekt den appel myner ooge :

9 Want ziet, ik heffe myne hand op hen, en zy zullen tot eenen roof zyn dengenen die hen dienden : en gy zult weten dat den Heere der heirscharen my gezonden heeft.

10 Looft en verblydt u, gy dochter van Sion : want ziet ik kom, en ik zal in het midden van u woonen, zegt den Heere.

11 En daer zullen veel volken tot den Heere verzaemd worden in dien dag, en zy zullen my tot een volk wezen, en ik zal in het midden van u woonen : en gy zult weten dat den Heere der heirscharen my tot u gezonden heeft.

12 En den Heere zal Juda zyn deel bezitten in het geheiligd land : en hy zal Jerusalem nog verkiezen.

13 Alle vleesch zwyge van des Heeren aenzigt : want hy is opgestaen van zyne heilige woonstad.

KAPITTEL III.

EN den Heere heeft my getoond Jesus den grooten priester staende voor den engel des Heeren : en satan stond aen zyne regter zyde, dat hy hem tegen zyn zoude.

2 En den Heere heeft tot satan gezegd : Den Heere berispe in u, satan : en den Heere berispe in u, die Jerusalem gekozen heeft : is dit niet een gebrand hout uit den vure getrokken ?

3 En Jesus was gekleed met onreine klederen : en hy stond voor des engels aenzigt.

4 Denwelken heeft geantwoord, en gezegd tot degene die voor hem stonden, zeggende : Neemt deze onreine klederen van hem. En hy heeft tot hem gezegd : Ziet, ik heb uwe ongeregtheid van u genomen, en ik heb u met feestelyke klederen aengedaen.

5 En hy heeft gezegd : Stelt eenen zuiveren myter op zyn hoofd. En zy hebben eenen zuiveren myter gesteld op zyn hoofd, en zy hebben hem met klederen gekleed : en des Heeren engel stond.

6 En des Heeren engel betuigde Jesus, zeggende :

7 Dit zegt den Heere der heirscharen : Is het dat gy in myne wegen wandelt, en myne bewaringe bewaert : zoo zult gy ook myn huis oordeelen, en myne voorhoven bewaren, en ik zal u wandelaers geven van degene die hier nu bystaen.

8 Hooft Jesus grooten priester, gy en uwe vrienden, die in uwe tegenwoordigheid woonen, want het zyn wonderbare mannen. Want ziet ik zal mynen knecht den Opgang aenbrengen.

9 Want ziet den steen, dien ik gegeven heb voor Jesus : op eenen steen zyn zeven oogen : ziet ik zal zyn uitgesneden werk uitsnyden, zegt den Heer der heirscharen : en ik zal de boosheid zyns lands wegnemen in eenen dag.

10 In dien dag, zegt den Heere der heirscharen, zal een man zynen vriend roepen onder den wyngaerd, en onder den vygebroom.

KAPITTEL IV.

EN den engel is wedergekeerd, die in my sprak, en hy heeft my verwekt als eenen man die van zynen slaep verwekt wordt.

2 En hy heeft tot my gezegd : Wat ziet gy ? En ik heb gezegd : Ik heb gezien, en ziet eenen kandelaer geheel gulden, met eene lampe daerboven op, daer zeven lampen aen waren : en zeven gietpottkens aen de lampen, die op zyn hoofd waren.

3 En twee olyfboomen daerboven : den

eenen aen de regter zyde der lampe, en den anderen aen de slinker zyde.

4 En ik heb geantwoord, en ik zeg tot den engel die in my sprak, zeggende : Wat zyn deze, myn heere?

5 En den engel die in my sprak, heeft geantwoord, en tot my gezeid : Weet gy niet wat deze dingen zyn? En ik heb gezeid : Neen ik, myn heere.

6 En hy heeft geantwoord eu tot my gezeid, zeggende : Dit is des Heeren woord tot Zorobabel, zeggende : Niet in eenig heir, noch in magt, maer in mynen geest, zegt den Heere der heirscharen.

7 Wie zyt gy grooten berg voor Zorobabel? tot effenheid : en hy zal den principaelsten steen uitbrengen, en hy zal de gratie zynner gratie gelyk maken.

8 En het woord des Heeren is tot my geschied, zeggende :

9 Zorobabels handen hebben dit huis gefondeerd, en zyne handen zullen het volmaken : en gy zult weten dat den Heere der heirscharen my tot u gezonden heeft.

10 Want wie heeft de kleine dagen versmaet? en zy zullen blyde zyn, en zien den tinnen steen in Zorobabels hand. Deze zeven zyn de oogen des Heeren, die alom loopen over geheel aerdryk.

11 En ik heb geantwoord, en tot hem gezeid : Wat zyn deze twee olyfboomen ter regter zyde van den kandelaer, en tot zyne slinker zyde?

12 En ik heb ten tweede geantwoord en gezeid tot hem : Wat zyn deze twee aren der olyfboomen, die by de twee gouden bekken zyn, in dewelke zyn de gieterkens van goud?

13 En hy heeft tot my gezeid, zeggende : Weet gy niet wat deze zyn? En ik heb gezeid : Neen, myn heere.

14 En hy heeft gezeid : Dit zyn twee zonen der olie des lichts, die by den Heerschapper van geheel aerdryk staen.

KAPITTEL V.

EN ik heb my omgekeerd, en heb myne E oogen opgeheven, en gezien : en ziet eenen vliegende boek.

2 En hy heeft tot my gezeid : Wat ziet gy? En ik heb gezeid : Ik zie eenen vliegenden boek : zyne lengte is van twintig cubitus, en zyne breedte is van tien cubitus.

3 En hy heeft my gezeid : Dit is de vermaledydinge die uitgaet op het aenzigt van het geheele aerdryk : want allen dief, alzoo daer afgeschreven is, zal geoordeeld worden : en al die zweert, zal daeruit desgelyks geoordeeld worden.

4 Ik zal dien uitleiden, zegt den Heere der heirscharen : en hy zal komen tot den

huize des diefs, en tot den huize desgenen die by mynen naem valschelyk zweert : en hy zal wonen in het midden van zyn huis, en hy zal dat vernielen, en zyne houten, en zyne steenen.

5 En den engel is uitgegaen, die in my sprak, en hy heeft tot my gezeid : Heft op uwe oogen, en bezieet wat dit is, dat er uitgaet.

6 En ik heb gezeid : Wat is het? En hy heeft gezeid : Dit is de uitgaende kruike. En hy heeft gezeid : Deze is hunne ooge in het geheele aerdryk.

7 En ziet daer werd een talent loods gebracht, en ziet eene vrouwe zittende in het midden van de kruike.

8 En hy heeft gezeid : Deze is de ongoddelykheid. En hy heeft ze geworpen in het midden van de kruike, en heeft den looden klont in haren mond geworpen.

9 En ik heb myne oogen opgeheven, en gezien : en ziet twee vrouwen uitgaende, en den geest was in hare vleugelen, en zy hadden vleugelen als eens kiekendiefs vleugelen : en zy hebben de kruike opgeheven tuschen de aerde en den hemel.

10 En ik heb gezeid tot den engel die in my sprak : Waer henen dragen deze de kruike?

11 En hy heeft tot my gezeid : Om dat haer een huis zoude getimmerd worden in het land van Sennaar, en dat het gevestigd en aldaer gesteld worde op zyn basement.

KAPITTEL VI.

EN ik heb my omgekeerd, en heb myne E oogen opgeheven, en gezien : en ziet vier uitgaende wagens met vier peerden uit het midden van twee bergen : en de bergen waren metalen bergen.

2 In den eersten wagen waren roode peerden, en in den tweeden wagen zwarte peerden,

3 En in den derden wagen witte peerden, en in den vierden wagen bonte sterke peerden.

4 En ik heb geantwoord, en gezeid tot den engel die in my sprak : Wat zyn deze, myn heere?

5 En den engel heeft geantwoord, en tot my gezeid : Dit zyn de vier winden des hemels, die uitgaen om dat zy staen zouden voor den Heerschapper van geheel aerdryk.

6 Daer de zwarte peerden in waren, die gingen uit naer het noordenland : en de witte zyn na hen uitgegaen : en de bonte zyn uitgegaen naer het zuidenland.

7 Maer die de allersterkste waren zyn uitgegaen, en zochten om te gaen, en alom te loopen door al het aerdryk. En hy heeft

gezeid : Gaet henen, en doorwandelt de aerde : en zy hebben de aerde doorwandeld.

8 En hy heeft my geroepen, en heeft tot my gesproken, zeggende : Ziet die daer uitgaen in het noordenland, deze hebben mynen geest doen rusten in het noordenland.

9 En des Heeren woord is tot my geschied, zeggende :

10 Neemt van de overvoeringe van Holdai en van Tobia en van Idaia ; en gy zult komen in dien dag, en gy zult gaen in het huis Josias des zoons Sophonias, die van Babylonien gekomen zyn.

11 En gy zult nemen goud en zilver : en gy zult kroonen maken, en gy zult ze stellen op het hoofd van Jesus Josedeas zoon des grooten priesters,

12 En gy zult tot hem spreken, zeggende : Ditzegt den Heere der heirscharen, zeggende : Ziet den man. Opgang is zyn naem : en onder hem zal het opgaen, en hy zal eenen tempel den Heere timmeren.

13 En hy zal den Heere den tempel opregten : en hy zal de glorie dragen, en hy zal zitten, en heerschappy hebben op zynen stoel : en zal priester zyn op zynen stoel, en den raad des vredes zal tusschen de twee zyn.

14 En ziet de kroonen zullen wezen voor Helem en Tobia en Idaia, en Hem den zoon Sophonias, eene gedenkenisse in des Heeren tempel.

15 En die verre zyn, zullen komen, en zy zullen timmeren in den tempel des Heeren : en gy zult weten dat den Heere der heirscharen my tot u gezonden heeft. Maer dit zal wezen, is het dat gy met het gehoor hoort des Heeren uws Gods stemme.

KAPITTEL VII.

EN het is geschied in het vierde jaer Darius des konings, dat het woord des Heeren geschied is tot Zacharias, in den vierden dag der negende maend, welke is Casleu.

2 En Sarasar en Rogommelech, en de mannen die met hem waren, hebben gezonden tot des Heeren huis, om des Heeren aenzigt te bidden.

3 Dat zy zeggen zouden den priesteren van het huis des Heeren der heirscharen, en den profeten, sprekende : Moet ik weenen in de vyfde maend, of moet ik my heiligen, gelyk ik nu gedaen heb veel jaren?

4 En het woord des Heeren der heirscharen is tot my geschied, zeggende :

5 Spreekt tot al het volk der aerde, en tot de priesters, zeggende : Toen gy vasttet en weendet, in de vyfde en zevende maend door deze zeventig jaren : hebt gy voor my den vasten gevestigd?

6 En als gy geëten hebt, en gedronken, hebt gy dan niet voor u zelve geëten, en voor u zelve gedronken?

7 Zyn dit niet de woorden die den Heere gesproken heeft in de hand van zyne eerste profeten, toen Jerusalem nog bewoond was, en ryk was, zy en de steden rondom haer, en dat zy zuidwaerts en tot de veldlanden bewoond werd?

8 En des Heeren woord is tot Zacharias geschied, zeggende :

9 Dit spreekt den Heere der heirscharen, zeggende : Oordeelt waerachtig oordeel, en doet barmhertigheid en ontfermenisse, een iegelyk met zynen broeder.

10 En de weduwe, en den weeze, en den aankomeling, en den armen wilt te onrecht niet beschuldigen : en een man denke geen kwaed zynen broeder in zyn herte.

11 En zy wilden niet aenmerken, en zy hebben de schoudere omgekeerd weggaende, en hunne ooren hebben zy bezwaerd dat zy niet hooren zouden.

12 En zy hebben hun herte gesteld als eenen diamant, dat zy de wet niet hooren zouden, en de woorden die den Heere der heirscharen gezonden heeft in zynen geest, door de hand van de voorgaende eerste profeten : en daer is eene groote verbolgenheid geschied van den Heere der heirscharen.

13 En het is geschied alzoo hy gesproken heeft, en zy hebben niet gehoord : alzoo zullen zy roepen, en ik zal ze niet verhooren, zegt den Heere der heirscharen.

14 En ik heb ze verstrooid door alle de ryken die zy niet kennen : en het land is van hen verlaten, om dat er niemand was doorgaende en wederkeerende : en zy hebben het lustig land gesteld tot eene woestyne.

KAPITTEL VIII.

EN het woord des Heeren der heirscharen is geschied, zeggende :

2 Dit zegt den Heere der heirscharen : Ik heb Sion zeer geyverd met grooten yver, en met groote verbolgenheid ben ik voor haer jaloersch geweest.

3 Dit zegt den Heere der heirscharen : Ik ben wedergekeerd tot Sion, en ik zal woenen in het midden van Jerusalem : en Jerusalem zal genoemd worden de stad der waarheid, en den berg des Heeren der heirscharen den geheiligden berg.

4 Dit zegt den Heere der heirscharen : Nog zullen de oude mans en oude vrouwen woenen in de straten van Jerusalem : en den man zal van grooten ouderdom met den stok gaen.

5 En de straten der stad zullen vervuld

worden met kleine onmondige kinderen, en meiskens spelende op hare straten.

6 Dit zegt den Heere der heirscharen : Is het dat het zwaer om doen schynen zal in de oogen der bevelingen van dezen volke in die dagen, zal het in myne oogen ook zwaer wezen, zegt den Heere der heirscharen?

7 Dit zegt den Heere der heirscharen : Ziet ik zal myn volk verlossen van het oostenland, en van het land van den zonnenondergang.

8 En ik zal ze aenbrengen, en zy zullen wonen in het midden van Jerusalem : en zy zullen my tot een volk zyn, en ik zal hun tot eenen God zyn, in de waarheid en in de rechtveerdigheid.

9 Dit zegt den Heere der heirscharen : Laet uwe handen versterkt worden, die in deze dagen hoort deze woorden door den mond der profeten in den dag, in denwelken dat het huis des Heeren der heirscharen gefondeerd was, dat den tempel zoude getimmerd worden.

10 Want voorwaer voor die dagen was den loon der menschen niet, noch den loon der behulpige beesten, noch den uitgaende en ingaende hadden geen vrede in de tribulatie : en ik heb alle menschen gelaten, eenen iegelyken tegen zynen naesten.

11 Maer nu zal ik naer de eerste voorledene dagen den bevelingen van dezen volke niet doen, zegt den Heere der heirscharen :

12 Maer het zal een zaed des vredes wezen : den wyngaerd zal zyne vrucht geven, en de aerde zal haer groeisel geven, en de hemelen zullen hunnen dauwe geven : en ik zal de bevelingen van dezen volke alle deze dingen doen bezitten.

13 En het zal zyn : gelyk gy waert eene vermaledydinge onder de heidenen, gy huis van Juda, en huis van Israël : alzo zal ik u verlossen, en gy zult de benedictie wezen : wilt niet vreezen, laet uwe handen versterkt worden :

14 Want dit zegt den Heere der heirscharen : Alzo ik gedacht heb dat ik u zoude pynigen, toen uwe vaderen my tot gramscap verwekt hadden, zegt den Heere,

15 En ik heb niet ontfermd : alzo heb ik wederom gekeerd zynde, gedacht in deze dagen, dat ik den huize van Juda en Jerusalem weldoen zoude : wilt niet vreezen.

16 Dit zyn dan de woorden die gy doen zult : Spreekt de waarheid een iegelyk met zynen naesten : oordeelt dat opregt is, en het oordeel des vredes in uwe poorten.

17 En een iegelyk denke geen kwaed tegen zynen vriend in uwe herten : en bemint geen valschen eed : want alle deze dingen zyn het die ik hate, zegt den Heere.

18 En het woord des Heeren der heirscharen is tot my geschied, zeggende :

19 Dit zegt den Heere der heirscharen : Den vasten der vierde, en den vasten der vyfde, en den vasten der zevende, en den vasten der tiende maend zal den huize van Juda wezen tot blydschap en vrolykheid, en tot heerlyke feestdagen : alleenlyk bemint de waarheid en den vrede.

20 Dit zegt den Heere der heirscharen : Hoe lange zal het zyn tot dat de volken komen zullen, en wonen in veel steden,

21 En dat de inwooners zullen gaen den eenen tot den anderen, zeggende : Laet ons gaen, en bidden des Heeren aenzigt, en laet ons den Heere der heirscharen zoeken : ik zal ook gaen.

22 En daer zullen veel volken en magtige natien komen om den Heere der heirscharen te zoeken in Jerusalem, en om des Heeren aenzigt te verbidden.

23 Dit zegt den Heer der heirscharen : In de dagen in dewelke tien menschen zullen aengrypen uit alle de talen der heidenen, en zy zullen aengrypen de slippe van eenen Joodschen man, zeggende : Wy zullen met u gaen : want wy hebben gehoord dat den Heer met u is.

KAPITTEL IX.

DEN last van des Heeren woord in het land van Hadrach en van Damascus zyner ruste : want des Heeren is des menschen oog, en alle der geslachten van Israël.

2 Emath is ook in zyne palen, en Tyrus en Sidon : want zy hebben voorwaer de wysheid voor zich sterk aengenomen.

3 En Tyrus heeft zyne sterkte getimmerd, en heeft zilver te hoope vergaderd als aerde, en goud als het slyk der straten.

4 Ziet den Heer zal ze bezitten, en hy zal hare sterkheid in de zee slaen, en deze zal met den vuur verslonden worden.

5 Ascalon zal het zien, en vreezen : en Gaza, en hy zal uitermate zeer rouwig zyn : en Accaron, want hare hope beschaemd is : en den koning zal van Gaza vergaen, en Ascalon zal niet bewoond worden.

6 En den scheider zal ziten in Azoten, en ik zal de hooftveerdigheid der Philistynen vernielen.

7 En ik zal zyn bloed van zynen mond nemen, en zyne afgrysselykheden uit het midden van zyne tanden, en hy zal ook achtergelaten worden onzen Gode, en hy zal wezen als een vorst in Juda, en Accaron als Jebuseus.

8 En ik zal myn huis omringen met de gene die voor my stryden, gaende en wederkeerende, en den schatter zal over hen

niet meer doorgaen: want ik heb het nu gezien in myne oogen.

9 Verheugt u genoeg gy dochter van Sion, maekt jolyt dochter van Jerusalem: Ziet uw koning zal u komen regtveerdig, en een zaligmaker: hy is arm, en zit op eenen ezel, en op een veulen der ezelinne jonge.

10 En ik, zal den wagen met vier peerden vernielen uit Ephraïm, en het peerd van Jerusalem, en den boge des oorlogs zal gebroken worden: en hy zal vrede den heidenen spreken, en zyne magt zal zyn van de zee tot de zee, en van de vloed tot de einden der aerde.

11 En gy hebt ook in het bloed uws testaments uwe gevangenen uitgelaten, uit den poel daer geen water in is.

12 Bekeert u tot de sterkte, gy die op hope gevangen ligt, en ik zal u heden ook verkondigende dubbel wederom geven.

13 Want ik heb Juda voor my uitgerect als eenen boge, ik heb Ephraïm vervuld: en ik zal uwe zonen verwekken Sion, op uwe kinderen gy Griekenland: en ik zal u stellen als het zwaard der sterken.

14 En den Heere zal op hen gezien worden, en zyn schicht zal als den bliksem uitgaen: en den Heere God zal met eene trompet slaen, en hy zal gaen in het gedruisch van het zuiden.

15 Den Heere der heirscharen zal ze beschermen, en zy zullen verslinden, en onderwerpen met de steenen des slingers: en die het drinken, zullen dronken worden als van wyne, en zy zullen vervuld worden als schalen, en als de hoornen des autaers.

16 En den Heer hun God zal ze zalig maken in dien dag, als de kudde zyns volks: want de heilige steenen zullen opgeheven worden op zyn land.

17 Want wat is zyne goedheid, of wat is zyne schoonheid, dan de tarwe der uitverkorenen, en den wyn maegden voortbrengende?

KAPITTEL X.

BEGEERT van den Heere regen in den spaden tyd, en den Heere zal sneeuw maken, en hy zal hun den plasregen geven, elken kruide in het veld.

2 Want de afgodenbeelden hebben onnutigheid gesproken, en de waerzeggers hebben logene gezien, en de droomers hebben te vergeefs gesproken: zy troosten ydelyk: daerom zyn zy weggeleid als eene kudde: zy zullen verdriet lyden, om dat zy geen en herder hebben.

3 Op de herders is myn razenden toorn vergramd, en op de bokken zal ik verzoeken: want den Heere der heirscharen heeft zyne

kudde bezocht, het huis van Juda, en hy heeft ze gesteld als een peerd zynere glorie in den stryd.

4 Uit hem is den hoek, en uit hem den nagel, uit hem den oorlogsboge, uit hem zal alle schatter te zamen uitkomen.

5 En zy zullen wezen als sterken vertredende het slyk der straten in den stryd: en zy zullen stryden, want den Heere is met hen: en de beklimmers der peerden zullen beschaemd worden.

6 En ik zal het huis van Juda versterken, en het huis van Joseph zal ik behouden: en ik zal ze bekeeren, want ik zal hunner ontfermen: en zy zullen wezen gelyk zy waren toen ik ze niet verworpen had: want ik ben den Heere hun God, en ik zal ze verhooren.

7 En zy zullen zyn als de sterken van Ephraïm, en hun herte zal zich verblyden als van den wyne: en hunne kinderen zullen het zien, en blyde zyn, en hun herte zal verheugen in den Heere.

8 Ik zal naer hen wispelen, en ik zal ze vergaderen, want ik heb ze verlost: en ik zal ze vermenigvuldigen, gelyk zy te voren vermenigvuldigd waren.

9 En ik zal ze zaeijen onder de volken, en van verre zullen zy myns gedachtig wezen: en zy zullen leven met hunne kinderen, en zy zullen wederkeeren.

10 En ik zal ze wederom leiden uit den lande van Egypten, en van de Assyrien zal ik ze vergaderen, en tot den lande van Galaad en Libanus zal ik ze aenbrengen, en hun zal geene plaetse gevonden worden:

11 En hy zal doorgaen in de engheid der zee, en hy zal in de zee de baren slaen, en alle de diepten des vloedts zullen beschaemd worden, en de hoeverdye van Assur zal vernederd worden, en den schepter van Egypten zal weggaen.

12 Ik zal ze versterken in den Heere, en in zynen naem zullen zy wandelen, zegt den Heere.

KAPITTEL XI.

DOET open Libanus uwe poorten, en laet het vuer uwe cederboomen eten.

2 Huilt abeelboom, want den cederboom is gevallen, want de heerlyken zyn bedorven: Huilt gy eikenboomen van Basan, want het beheimde woud is afgehouden.

3 De stemme van het gehuil der herders, want hunne heerlykheid is verdorven: de stemme van der leeuwen gebriesch, want de hoeverdy der Jordane is verdorven.

4 Dit zegt den Heere myn God: Voedt de slagschappen,

5 Dewelke die ze bezeten hadden doodden, ze, en zy waren niet droevig, en zy verkochten ze, zeggende: Gebenedyd is den

Heere, wy zyn ryk geworden : en hunne herders spaerden hen niet.

6 En ik zal voortaan niet meer sparen over de bewooners der aerde, zegt den Heere : ziet ik zal de menschen leveren, eenen iegelyken in zyns naesten hand, en in zyns konings hand : en zy zullen het land in stukken houwen, en ik zal het niet verlossen uit hunne handen.

7 En ik zal de slagtschapen voeden daerom, ô gy armen van de kudde : en ik heb tot my genomen twee roeden, de eene heb ik genoemd Schoonheid, en de andere heb ik genoemd het Zeelken : en ik heb de kudde gevoed.

8 En ik heb dry herders afgesneden in eene maend, en myne ziel is benaeuwd in hen : want hunne ziel is veranderd geweest in my.

9 En ik heb gezeid : Ik zal u niet voeden : dat sterft, dat sterve : en dat afgehouden wordt, dat worde afgehouden : en de overgeblevenen laet verslinden een iegelyk zyns naesten vleesch.

10 En ik heb myne roede genomen, die genoemd was Schoonheid, en heb die afgesneden, opdat ik myn verbond te niet doen zoude, dat ik had gemaekt met alle volken.

11 En het is te niet gebragt op dien dag : en de armen van de kudde hebben het alzoo gekend, die het my bewaren, want het is des Heeren woord.

12 En ik heb tot hen gezeid : Is het goed in uwe oogen, haelt mynen loon : en is het niet, zoo rust. En zy hebben mynen loon gewegen dertig zilveren penningen.

13 En den Heere heeft tot my gezeid : Werpt dat tot den beeldmaker, het is den eerlyken prys met denwelken ik geweerd ben van hen. En ik heb de dertig zilveren penningen genomen : en ik heb ze geworpen in des Heeren huis aen den beeldmaker.

14 En ik heb myne tweede roede afgesneden die Zeelken heette, om dat ik ontbinden zoude de broederlykheid tusschen Juda en Israël.

15 En den Heere heeft tot my gezeid : Nog neemt tot u de gereedschappen van eenen dwazen herder.

16 Want ziet ik zal eenen herder op de aerde verwekken, die de verlatenen niet bezoeken zal, het verstrooide niet zoeken zal, en het gebroken niet genezen zal, en hetgene dat staet, zal hy niet opvoeden, en het vleesch der vetten zal hy eten, en hunne klauwen zal hy afscheuren.

17 O gy herder, en afgod, de kudde verlatende : het zweerd op zynen arm, en op zyne regter ooge : zyn arm zal van dorheid

verdroogd worden, en zyne regter ooge verduisterende zal verdonkerd worden.

KAPITTEL XII.

DEN last van des Heeren woord over Israël. Den Heere den hemel uitrekende, en de aerde fonderende, en schepende des menschen geest daerin, zegt :

2 Ziet ik zal Jerusalem stellen eenen overdorpel der gulzigheid alle den volken in het ronde : maer Juda zal ook in de belegginge wezen tegen Jerusalem.

3 En het zal zyn : In dien dag dat ik Jerusalem zal stellen eenen steen des lasts, alle den volken : alle degene die hem opheffen zullen, zullen met intweesnydinge gescheurd worden : en tegen haer zullen vergaderd worden alle de ryken der aerde.

4 In dien dag, zegt den Heere, zal ik alle peerd tot verbaesdheid slaen, en zynen beryder tot onzinnigheid : en op het huis van Juda zal ik myne oogen opendoen, en alle de peerden der volken zal ik met blindheid slaen.

5 En de vorsten van Juda zullen zeggen in hun herte : Laet de bewooners van Jerusalem my versterkt worden in den Heere der heirscharen hunnen God.

6 In dien dag zal ik de vorsten van Juda stellen als eenen haerd vuers in het hout, en als eenen brand vuers in het hooi : en zy zullen verslinden ter regter en ter linker zyden alle volken rondomme : en Jerusalem zal wederom bewoond worden in zyne plaetse in Jerusalem.

7 En den Heere zal behouden de tabernakelen van Juda als in het beginsel : opdat het huis van David niet grootelyks gloriëre, en de glorie dergenen die in Jerusalem woenen tegen Juda.

8 In dien dag zal den Heere beschermen de bewooners van Jerusalem, en het zal zyn dat zoo wie uit hen misdoen zal in dien dag, die zal zyn als David : en Davids huis als Gods huis, als den engel des Heeren in hun aenzigt.

9 En het zal zyn in dien dage : dat ik zal zoeken om te vernielen alle de heidenen die tegen Jerusalem komen.

10 En ik zal uitstorten op Davids huis, en op de bewooners van Jerusalem, den geest der gratie, en der bedingen : en zy zullen opzien tot my, denwelken zy doorstoken hebben : en zy zullen hem beschrijven met eene beschreijinge als over eenen eeniggeboren zoon, en zy zullen rouwig zyn over hem, als men pleegt rouwig te zyn over de dood van den eerstgeboren.

11 In dien dag zal een groot geklag zyn in Jerusalem, als de beschreijinge van Adadremmon in het veld van Mageddon.

12 En het land zal geschrei maken : elke familie en familie byzonder : de familien des huis van David byzonder, en hunne vrouwen byzonder :

13 De familien des huis van Nathan byzonder, en hunne vrouwen byzonder : de familien des huis van Levi byzonder, en hunne vrouwen byzonder : de familien van Semei byzonder, en hunne vrouwen byzonder.

14 Alle de andere familien, elke familie byzonder, en hunne vrouwen byzonder.

KAPITTEL XIII.

IN dien dage zal er eene opene fontein zyn den huize van David, en den bewoone- ren van Jerusalem, tot afwasschinge des zondaers, en der maenzuchtige.

2 En het zal zyn in dien dag, zegt den Heer der heirscharen : Dat ik te niet doen zal alle de namen der afgoden van de aerde, en men zal dier voorts niet meer gedachtig wezen : en de valsche profeten, en den onzuiveren geest zal ik van de aerde nemen.

3 En het zal zyn, als er iemand voorts meer zal geprofeeteerd hebben, zoo zullen hem zeggen zyn vader en zyne moeder, die hem gewonnen hebben : Gy zult niet leven : want gy hebt logentael gesproken in des Heeren naem : en zyn vader en zyne moeder, die hem gewonnen hebben, zullen hem doorsteken, als hy profeteren zal.

4 En het zal zyn : In dien dage dat de profeten zullen beschaemd worden, een iegelyk uit zyn visioen als hy zal geprofeeteerd hebben : en zy zullen niet overdekt worden met eenen mantel van zaklaken gemaekt, om te liegen :

5 Maer hy zal zeggen : Ik ben geen profet, ik ben een mensch een akkerman : want Adam is myn exempel van myne jon- gheid af.

6 En hem zal gezeid worden : Wat zyn deze wonden in het midden van uwe handen ? En hy zal zeggen : Hiermede ben ik gewond in hun huis die my beminden.

7 O zweerd wordt verwekt tegen mynen herder, en op den man die my aenhangt, zegt den Heere der heirscharen : slaet den herder, en de schapen zullen verstrooid worden : en ik zal myne hand keeren tot de kleine kinderen.

8 En zy zullen in alle landen zyn, zegt den Heere : de twee deelen zullen daerin vernield worden, en zullen ontbreken, en het derde deel zal daerin achtergelaten worden.

9 En ik zal het derde deel door het vuer leiden, en ik zal ze branden gelyk het zilver gebrand wordt : en ik zal ze proeven gelyk het goud geproefd wordt. Hy zal mynen

naem roepen, en ik zal hem verhooren. Ik zal zeggen : Gy zyt myn volk : en hy zal zeggen : Heere myn God.

KAPITTEL XIV.

ZIET de dagen des Heeren zullen komen, en uwe rooven zullen gedeeld worden in het midden van u.

2 En ik zal alle de heidenen vergaderen in Jerusalem ten stryde, en de stad zal ingenomen worden, en de huizen zullen verdorven worden, en de vrouwen zullen geschonden worden : en de helft van de stad zal in de gevangennisse gaen, en het overblyfsel des volks zal uit de stad niet wegge- nomen worden.

3 En den Heere zal uitgaen en stryden tegen de heidenen, gelyk hy gestreden heeft in den dag des stryds.

4 En zyne voeten zullen staen in dien dag op den berg der olyfboomen, die tegen Jerusalem is oostwaerts : en den berg der olyfboomen zal gescheurd worden, van zyne helft oostwaerts en westwaerts, met eene zeer groote scheure : en de helft van den berge zal afgescheiden worden noordwaerts, en zyne helft zuidwaerts.

5 En gy zult vlieden tot de valleije van zyne bergen, want de valleije der bergen zal te zamen gevoegd worden tot den naes- ten toe : en gy zult vlieden gelyk gy gevlo- den hebt van het aenzigt der aerdbevinge, in de dagen van Ozias den koning van Juda : en den Heere myn God zal komen, en alle zyne heiligen met hem.

6 En het zal wezen in dien dag : Het zal geen licht zyn, maer koude en vorst.

7 En daer zal een dag zyn, die den Heere bekend is, geen dag noch nacht : en in den tyd des avonds zal het licht zyn.

8 En het zal wezen in dien dag : Dat daer zullen levende wateren uitgaen van Jerusa- lem : de helft van die tot de oostzee, en de helft van die tot de uiterste zee : zy zullen in den zomer en winter wezen.

9 En den Heere zal koning wezen over alle de aerde : in dien dag zal het een Heere wezen, en zyn naem zal een wezen.

10 En al het land zal wederkeeren tot de woestyne, van den heuvel Remmon, tot de zuidzyde van Jerusalem : en hy zal verhe- ven worden, en woonen in zyne plaetse, van de poorte van Benjamin tot de plaetse der eerste poorte, tot de poorte der hoe- ken : en van den toren Hananeel, tot des konings persen.

11 En zy zullen daerin woonen, en daer zal voorts geene verbanninge meer zyn : maer Jerusalem zal vryelyk zitten.

12 En dit zal de plage zyn, waermede den Heer alle de heidenen slaen zal, die gestre-

den hebben tegen Jerusalem : Het vleesch eens iegelyks staende op zyne voeten, zal verdwynen, en zyne oogen zullen verdwynen in hare gaten, en hunne tonge zal verdwynen in haren mond.

13 In dien dag zal daer een groot gerucht des Heeren in hen zyn : en den man zal zyns naesten hand aengrypen, en zyne hand zal vastgemaakt worden op zyns naesten hand.

14 Maer Juda zal ook stryden tegen Jerusalem : en de rykdommen van alle de heidenen zullen vergaderd worden in het ronde, goud en zilver, en veel genoeg klederen.

15 En alzoo zal den val der peerden, en muilen, en kemelen, en ezelen, en alle der beesten die in de heirlegeren wezen zullen, zyn gelyk dezen val.

16 En alle die overgebleven zullen zyn, van alle de heidenen, die gekomen zyn tegen Jerusalem, zullen opklimmen van jare te jare, om te aanbidden den koning den Heere der heirscharen, en dat zy vieren zouden het feestelyk hoogtyd der tabernakelen.

17 En het zal wezen : Dat zoo wie van de

geslachten des lands niet opklimt tot Jerusalem, om te aanbidden den koning den Heere der heirscharen, op hem zal geen regen wezen.

18 En is het zoo dat het geslachte van Egypten niet opwaerts gaet, en niet komt : zoo zal dien regen op hen niet wezen, maer hun zal een val wezen waarmede den Heere slaen zal alle de heidenen die niet opklimmen om te vieren de feeste der tabernakelen.

19 Dit zal zyn de zonde van Egypten, en dit zal de zonde van alle de heidenen zyn, die niet opklimmen om te vieren het feest der tabernakelen.

20 In dien dag zal het zyn, dat hetgene dat op des peerds toom is, den Heere heilig zal wezen : en de ziedpotten in des Heeren huis zullen wezen als schalen voor den autaar.

21 En alle ziedpot in Jerusalem en in Juda zal geheiligt wezen den Heere der heirscharen : en alle die slagtofferanden dooden, zullen komen, en zullen daeraf nemen, en zy zullen daerin koken : en daer zal voortaan geen koopman meer wezen in het huis des Heeren der heirscharen, in dien dag.

DEN PROFEET

MALACHIAS.

KAPITTEL I.

DEN last van des Heeren woord tot Israël, in de hand Malachias.

2 Ik heb u liefgehad, zegt den Heer, en gy hebt gezeid : Waerin hebt gy ons liefgehad? Was Esau Jacobs broeder niet, zegt den Heer, en ik heb Jacob liefgehad?

3 Maer Esau heb ik gehaet, en heb zyne bergen tot eene woestyne gesteld, en zyne erfenisse tot draken der wildernisse.

4 Maer is het dat Idumeen zegt : Wy zyn verdorven, maer wederkeerende zullen wy optimmeren dat er verdorven is : dit zegt den Heere der heirscharen : Deze zullen timmeren, en ik zal het verderven : en zy zullen genoemd worden de palen der ongoddelykheid, en het volk, op hetwelk den Heere gram is tot in der eeuwigheid.

5 En uwe oogen zullen het zien : en gy zult zeggen : Laet den Heere grootelyks geprezen worden, op den pale van Israël.

6 Den zoon eert zynen vader, en den knecht zynen heer : daerom is het dat ik Vader ben, waer is myne eere : en ben ik den Heer, waer is myne vreeze, zegt den Heer der heirscharen? tot u, ô gy priesters die mynen naem versmaedt, en hebt gezeid : Waerin hebben wy uwen naem versmaedt?

7 Gy offert op mynen autaar besmet brood, en gy zegt : Waerin hebben wy u besmet? Daerin dat gy zegt : Des Heeren tafel is versmaedt.

8 Is het dat gy eene blinde slagtofferande offert om te dooden, is het niet kwaed? en is het dat gy offert dat kreupel en ziek is om ten offer te dooden, is het niet kwaed? biedt dat uwen prins, is het dat het hem behagen zal, of dat hy uw aenzigt ontvangen zal, zegt den Heere der heirscharen.

9 En nu bidt Gods aenzigt, dat hy uwer ontfirme (want van uwe hand is dit geschied)

of hy eenigzins uwe aenzigten ontvinge, zegt den Heere der heirscharen.

10 Wie is er onder u, die de deuren sluite, en mynen autaer ontsteke om niet? myn wille is tot u niet, zegt den Heere der heirscharen: en ik zal geene gifte ontvangen van uwe hand.

11 Want van den opgang der zonne tot den ondergang is myn naem groot onder de heidenen, en in alle plaetse wordt mynen naem sacrificie gedaen, en eene zuivere offerande geofferd: want myn naem is groot onder de heidenen, zegt den Heere der heirscharen.

12 En gy hebt dien besmet, mits dien dat gy zegt: Des Heeren tafel is besmet, en dat er op gelegd wordt is versmadelyk, met den vure die dat verslindt.

13 En gy hebt gezegd: Ziet, dit is van den arbeid, en gy hebt dat weggeblazen, zegt den Heere der heirscharen, en gy hebt van de rooven ingebracht dat mank en krank was, en hebt dat tot eene gifte ingebracht: al ik dat ontvangen van uwe hand, zegt den Heere?

14 Vermaledyd is den bedriegelyken die in zyne kudde een manneken heeft, en eene belofte doende offert den Heere dat krank is: want ik ben een groot koning, zegt den Heere der heirscharen, en myn naem is vervaerlyk onder de heidenen.

KAPITTEL II.

EN nu tot u is dit gebod, ó gy priesters.

2 Is het dat gy het niet hooren wilt, en dat gy het ter herte niet trekken wilt, dat gy mynen naem glorie geeft, zegt den Heer der heirscharen: zoo zal ik op u armoede zenden, en ik zal uwe benedictien vermaledyden, en ik zal die vermaledyden: om dat gy het op het herte niet gelegd hebt.

3 Ziet, ik zal u den arm wegwerpen, en ik zal op uwe aenzigten strooijen den drek van uwe hooge feestdagen, en hy zal u met zich nemen.

4 En gy zult weten dat ik tot u dit gebod gezonden heb, dat myn verbond zyn zoude met Levi, zegt den Heere der heirscharen.

5 Myn verbond is met hem geweest des levens en des vredes: en ik heb hem vreeze gegeven, en hy heeft my gevreesd, en van myns naems aenzigt vreesde hy.

6 De wet der waarheid is in zynen mond geweest, en geene boosheid is in zyne lippen gevonden, in den vrede en gerechtigheid heeft hy met my gewandeld, en hy heeft er velen afgekeerd van de boosheid.

7 Want de lippen der priesters zullen de wetenheid bewaren, en de wet zullen zy uit

zynen mond verzoeken: want hy is een engel des Heeren der heirscharen.

8 Maer gy zyt van den weg afgegaen, en hebt er velen verergerd in de wet: gy hebt het verbond van Levi gebroken, zegt den Heere der heirscharen.

9 Daerom heb ik u ook versmadelyk gemaakt, en vernederd alle den volken, gelyk gy myne wegen niet bewaerd hebt, en hebt de aenzigten uitgenomen in de wet.

10 Hebben wy alle niet eenen vader? heeft ons niet een God geschapen? waerom versmaedt dan een iegelyk van ons zynen broeder, brekende het verbond van onze vaders?

11 Juda heeft overtreden, en daer is afgrysselykheid geschied in Israël, en in Jerusaleem: want Juda heeft de heiliging des Heeren besmet, die hy bemind heeft, en hy heeft de dochter gehad van eenen vreemden god.

12 Den Heere zal den man vernielen, die dat gedaen heeft, den meester en den discipel van Jacobs tabernakelen, en eene gifte offendende den Heere der heirscharen.

13 En dit hebt gy wederom gedaen: gy overdekt met tranen des Heeren autaer, met weeninge en gehuil, alzoo dat ik voortaan niet meer zal zien naer het sacrificie, noch ik zal iets verzoenlyks nemen van uwe hand.

14 En gy hebt gezegd: Om wat zake? om dat den Heere betuigd heeft tusschen u en de huisvrouw uwer jonge jeugd, die gy versmaed hebt, en dit is uwe medegezelle, en de huisvrouw uws verbonds.

15 Heeft ze eenen niet gemaakt, en dat er overt is het niet zyn geest? En wat zoekt den eenen anders dan Gods zaed? Daerom bewaert uwen geest, en de huisvrouw uwer jongheid wilt niet versmaden.

16 Als gy ze haet, zoo laet ze gaen, zegt den Heere Israëls God: en de boosheid zal zyn kleed overdekken, zegt den Heere der heirscharen: bewaert uwen geest, en wilt hem niet versmaden.

17 Gy hebt den Heere doen arbeiden in uwe reden: en gy hebt gezegd: Waerin hebben wy hem doen arbeiden? Daerin dat gy zegt: Al die kwaed doet, is goed voor des Heeren aenzigt, en zulke behagen hem: of immer waer is den God des oordeels?

KAPITTEL III.

ZIET ik zend mynen engel, en hy zal den weg bereiden voor myn aenzigt. En terstond zal tot zynen heiligen tempel komen den heerscher dien gy zoekt, en den engel des testaments, dien gy wilt. Ziet hy komt, zegt den Heere der heirscharen:

2 En wie zal mogen denken den dag zyner

toekomst, en wie zal staen om hem te zien? Want hy is als smeltende vuer, en als der volders kruid :

3 En hy zal zitten smeltende, en zuiverende het zilver, en hy zal de kinderen van Levi zuiveren, en hy zal ze zygen als goud, en als zilver, en zy zullen zyn den Heere offerende sacrificien in regtveerdigheid.

4 En het sacrificie van Juda en Jerusaleem zal den Heere behagen, als de dagen der eeuwigheid, en als de oude jaren.

5 En ik zal tot u komen in het oordeel, en ik zal een rasch getuige wezen den tooveraren, en den overspeleren, en den meeneedigen, en die onregt doen met geweld aen den dagloon van den huerling, der weduwen en den weezen, en die den uitlander verdrukken, en my niet gevreesd hebben, zegt den Heere der heirscharen.

6 Want ik ben den Heere, en ik word niet veranderd : en gy kinderen van Jacob zyt niet vernield.

7 Want van uwer vaderen dagen zyt gy weggegaen van myne wettige geboden, en hebt die niet bewaerd. Keert weder tot my, en ik zal tot u wederkeeren, zegt den Heere der heirscharen. En gy hebt gezeid : Waerin zullen wy wederkeeren?

8 Zal een mensch God doorsteken, want gy my doornagelt? En gy hebt gezeid : Waarmede doornagelen wy u? In de tienden, en in de eerste vruchten.

9 En in de armoede zyt gy vermaledyd, en alle gy volk doornagelt my.

10 Brengt alle de tienden in de schuere, en laet daer spyze wezen in myn huis, en proeft my hierop, zegt den Heere : is het dat ik u de sluizen des hemels niet opendoe, en u uitstorte de benedictie tot overvloedigheid toe,

11 En ik zal voor u straffen den verslinder, en hy zal de vrucht uws lands niet verderven : noch daer zal een onvruchtbaren wyngaerd in het veld zyn, zegt den Heere der heirscharen.

12 En alle de heidenen zullen u zalig zeggen : want gy zult een lustig land zyn, zegt den Heere der heirscharen.

13 Uwe woorden zyn hard geworden op my, zegt den Heere.

14 En gy hebt gezeid : Wat hebben wy tegen u gesproken? Gy hebt gezeid : Hy is ydel, die den Heere dient : en wat bate

hebben wy dat wy zyne geboden gehouden hebben, en dat wy droevig gewandeld hebben voor den Heere der heirscharen?

15 Daerom zeggen wy nu zalig de vermetelyken : want zy zyn voorwaer opgesticht ongoddelykheid doende, en zy hebben God getenteerd, en zyn behouden geweest.

16 Toen hebben zy gesproken die den Heere vreezen, een iegelyk met zynen naesten : En den Heere heeft het aenmerkt, en gehoord : en den boek der gedenkenisse is geschreven voor hem, dengenen die den Heere vreezen, en die zynen naem denken.

17 En zy zullen my zyn, zegt den Heere der heirscharen, in dien dag dat ik het doe, tot een eigen goed : en ik zal hen sparen, gelyk een vader zynen zoon spaert die hem dient.

18 En gy zult bekeerd worden, en zien wat onderscheid dat er is tusschen den regtveerdigen en den onregtveerdigen : en tusschen dengenen die God dient, en die hem niet dient.

KAPITTEL IV.

WANT ziet den dag zal komen, ontstoken als een forneis : en alle de hooverdigen en alle die ongoddelykheid doen, zullen wezen stroo : en den toekomenden dag zal hen ontsteken, zegt den Heere der heirscharen, die hun niet laten zal den wortel en het spruitsel.

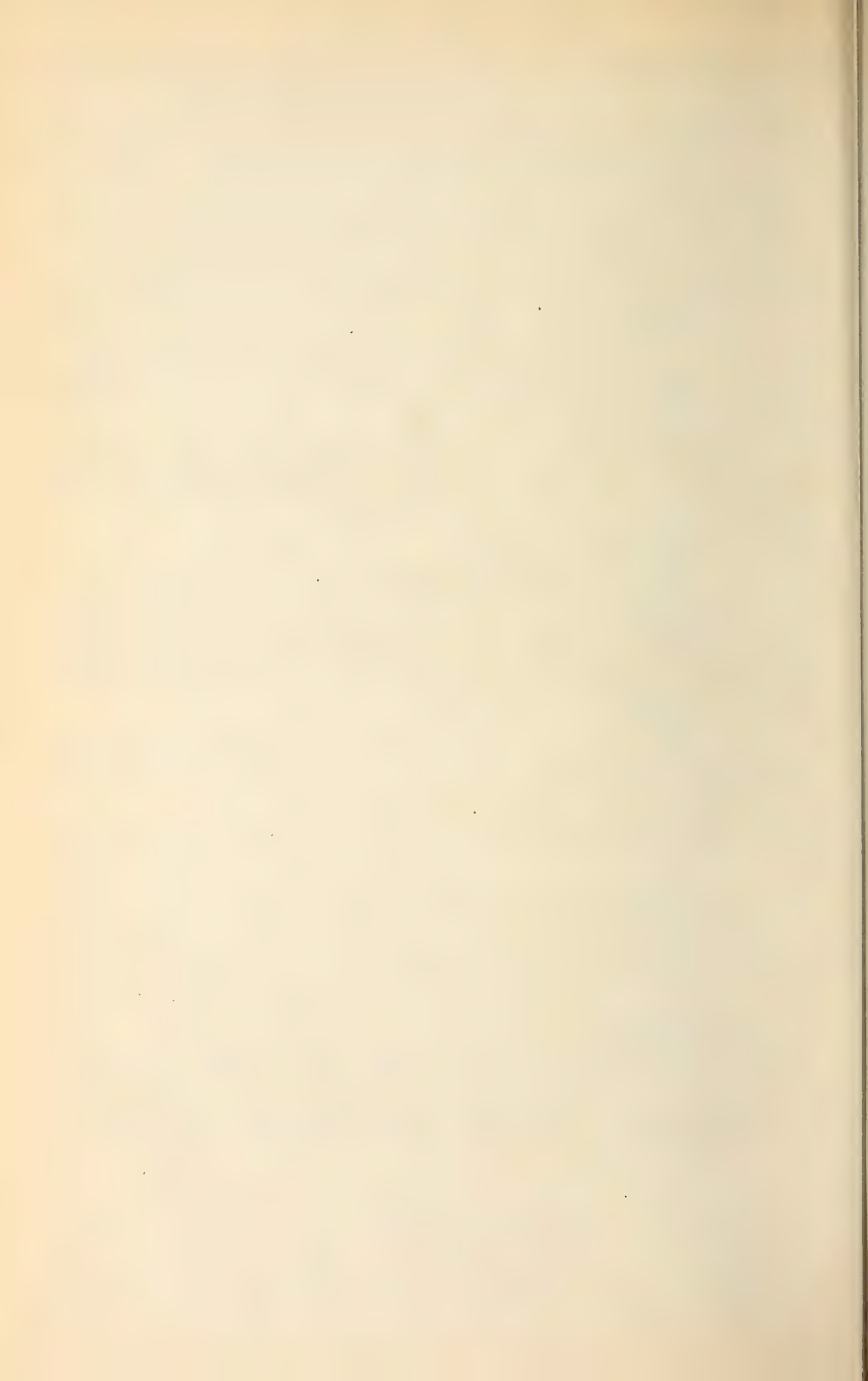
2 En u die mynen naem vreest zal opgaen de zonne der regtveerdigheid, en gezondheid in zyne vederen : en gy zult uitgaen, en springen als kalveren van de runderen.

3 En gy zult de ongoddelyken vertreden, en zy zullen wezen assche onder de plante van uwe voeten, in den dag dat ik het doe, zegt den Heere der heirscharen.

4 Weest gedachtig der wet van Moyses mynen dienaar, die ik hem bevolen heb in Horeb tot geheel Israël, der geboden en oordelen.

5 Ziet ik zal u zenden Helias den profeet, eer den grooten en vervaerlyken dag des Heeren komen zal.

6 En hy zal het herte der vaderen tot de zonen bekeeren, en het herte der zonen tot hunne vaderen : dat ik by aventure niet kome, en sla de aerde met de vermaledydinge.

HET
NIEUWE TESTAMENT
VAN
ONZEN HEERE JEZUS CHRISTUS.

~~~~~
VERTAELD VOLGENS DE GEMEENE LATYNSCHE OVERZETTINGE.

MET APPROBATIEN.

GOEDKEURINGE

VAN DEN HEERE BOEKKEURDER DES BISDOMS VAN ANTWERPEN.

Om te kennen de weerdigheid van het boek, dat hier wordt in het licht gegeven, heeft men enkelyk noodig de oogen te slaen op den titel van hetzelfde : Het is het *Nieuwe Testament van ONZEN HEERE JEZUS CHRISTUS, vertaeld volgens de gemeene latynsche overzettinge*, enz. Dat is, een kort verhael van het leven, de werken, de leeringen, en het lyden van den Zaligmaker der wereld, den grondsteen van den heiligen godsdienst, denwelken Jezus Christus heeft komen planten op der aerde : het is het boek der kinderen Gods, in hetwelk zy leeren kennen hunne goddelyke geboorte, het regt en voordeel derzelve, benevens de heilige regels en de wetten, naer dewelke zy hun leven moeten bestieren, om niet onweerdig te zyn aen zoo eene uitmuntende verhevenheid, dewelke oneindelyk overtreft al hetgene de wereld geven kan. Verders, wat aengaet deze vertalinge, ik verklare dat zy nauwkeurig overeenkomt met de *Vulgate* of gemeene latynsche overzettinge, en dat zy volgens den aerd en het tegenwoordig gebruik van onze nederduitsche tale, zeer klaer en fraei is. Waerom zy, als ook om meer andere redens, door den druk mag worden in het licht gegeven, tot bevestiging van het catholyk geloove, tot voortplantinge der goede zeden en tot glorie van het hoogzalig evangelie van onzen Heere Jezus Christus, die gebenedyd moet zyn in der eeuwigheid.

Actum binnen Antwerpen, 5 february 1717.

A. VAN ERTBORN,

S. T. L. Can. Grad. L. C.

KEUR-OORDEEL

VAN EENIGE GODSGELEERDEN VAN LOVEN.

Examinavi hanc *Novi Testamenti* versionem belgicam, secundum *textum Vulgatæ*; censeoque commendari eam imprimis posse hoc nomine, quòd sit *verborum tenacior cum perspicuitate sententiæ*. Sunt gravissimi theologi, etiam quidam ex ordine nostro, qui, præter fidelitatem translationis, nitorem quoque laudant et concinnitatem sermonis; de quibus proclivè est credere, idiomatis vernaculi eos esse peritiores. Mihi equidem constat, loca omnia difficiliora et obscuriora *Vulgatæ* hic valdè feliciter translata et illustrata esse, in cæteris autem passim reperiri interpretationem fidelem et planam, in notis verò et tabulis multum judicii et eruditionis.

Datum Lovanii, hac die 25 Maii 1717.

FRANCISCUS MARTIN, S. Theologiæ Doctor, Regius Sacrarum
Litterarum Professor, et Linguae Græcæ Interpres publicus
in Academiâ Lovaniensi.

VERTALING.

Onderzocht hebbende deze *nederduitsche vertaling van het Nieuwe Testament van ONZEN HEERE JEZUS CHRISTUS, opgesteld volgens de gemeene latynsche overzettinge*, oordeele ik, dat zy verdient hoog geprezen te worden, uit dien hoofde, dat zy de *nauwkeurige overzettinge der woorden met de heldere klaerheid van den zin heeft weten te vervoe-gen*. Eenige hoogachtbare godsgeleerden, onder welke sommigen doctor zyn gelyk wy, pryzen niet alleen de getrouwigheid der overzettinge, maer ook de nettigheid en sierlykheid der tale; van dewelke men ligt gelooven zal, dat zy in hunne moederlyke tale beter ervaren zyn; aen my nogtans is het blykelyk, dat al de moeiljke en duistere plaatsen van de *Vulgate* hier zeer gelukkiglyk overgezet en verklaerd zyn, dat verders de vertalinge getrouw en verstaenbaer valt.

Gedaen te Loven, den 25 mei 1717.

FRANCISCUS MARTIN, *Koninglyke Professor van de H. Schriftuer, Doctor en Regent van de H. Godsgelerdheid en openbare Leermeeester der Grieksche Tale binnen de Universiteit van Loven.*

Ik hebbe met groot genoegen en voldoeninge gelezen deze nieuwe vertalinge van het *Nieuwe Testament van ONZEN HEERE JEZUS CHRISTUS*, en hebbe bemerkt, dat dezelve niets behelst hetgene strydende is aen het catholyk geloof, noch aen goede zeden. Daerenboven bevinde dezelve getrouw te wezen volgens de *Vulgate*: zoo dat zy my bezonder wel bevalt, en zeer net en verstaenbaer voorkomt, fraejier en klaerder, als ik wete tot nog toe eene in onze nederduitsche tale gezien te hebben. Waerom oordeele dezelve, tot verbreidinge van het eeuwige en aanbiddelyk evangelie, voordeelig te mogen gedrukt worden.

Gegeven tot Loven, den 31 mei 1717.

Fr. JOANNES LIBENS, *Augustyn, Doctor en Professor van de H. Godsgelerdheid in de Universiteit van Loven.*

Alzoo ik met groote vreugd gezien hebbe, dat deze vertalinge van het *Nieuwe Testament van ONZEN HEERE JEZUS CHRISTUS, opgesteld volgens de gemeene latynsche overzettinge*, enz., den lof en de goedkeuringe verdiend heeft, ook van verscheidene hooge godsgeleerden, en doctors dezer universiteit van Loven, van dewelke ik wete, dat zy zeer nauwkeurig overzien is; zoo kan ik aen dezelve ook onze toestemminge niet weigeren, verklarende dat zy my ten uiterste behaegt, zoo om hare nette en duidelyke overstellinge van den zin en de letter der *Vulgate*, als om hare sierlyke vloeiendheid. Waerom ik mede van gevoelen ben, dat zy door den druk voordeelig gemeen zal gemaekt worden: vermits men zoo tot onderwyzinge, troost en zaligheid der geloovigen, als tot beschaemdminge der oncatholyken, die onze Moeder de H. Kerk over dit stuk niet ophouden te lasteren, niets treffelykers kan verrigten, als de zaligmakende waerheden der H. Schrifture door dusdanige opregte overzettinge aen het licht te brengen: by wier onwetendheid, eertyds de H. oudvader J. Chrysostomus, en nog onlangs de H. Theresia geklaegd hebben, dat alle kwaed en onheil onder de christenen voortkwam.

Gegeven tot Loven, 4 juny 1717.

J. B. SCHOEPS, *Licenciaet en Professor ordinarius in de H. Godsgelerdheid, en Plebaen van de Collegiale Kerke van Sint-Peters binnen Loven.*

TAFEL DER BOEKEN

VAN HET

NIEUWE TESTAMENT.

	<i>Kap.</i>
Het H. Ev. volgens Mattheus . . .	XXVIII
Het H. Ev. volgens Marcus . . .	XVI
Het H. Ev. volgens Lucas . . .	XXIV
Het H. Ev. volgens Joannes . . .	XXI
De Werken der Apostelen . . .	XXVIII

Brieven van den H. Paulus.

Aen die van Roomen . . .	XVI
I. Aen die van Corinthen . . .	XVI
II. Aen die van Corinthen . . .	XIII
Aen die van Galatien . . .	VI
Aen die van Ephesen . . .	VI
Aen die van Philippen . . .	IV
Aen die van Colossen . . .	IV
I Aen die van Thessaloniken . . .	V
II Aen die van Thessaloniken . . .	III

	<i>Kap.</i>
I. Aen Timotheus . . .	VI
II. Aen Timotheus . . .	IV
Aen Titus . . .	III
Aen Philemon . . .	I
Aen de Hebreëuwen . . .	XIII

Algemeene brieven.

Brief van den H. Jacobus . . .	V
I. Brief van den H. Petrus . . .	V
II. Brief van den H. Petrus . . .	III
I. Brief van den H. Joannes . . .	V
II. Brief van den H. Joannes . . .	I
III. Brief van den H. Joannes . . .	I
Brief van den H. Judas . . .	I
De Apocalypsis of de Openbaringe van den H. Joannes . . .	XXII

HET H. EVANGELIE VAN JEZUS CHRISTUS

VOLGENS DE BESCHRYFING VAN

MATTHEUS.

KAPITTEL I.

HET geslachtboek van JEZUS CHRISTUS, zoon van David, zoon van Abraham.

2 Abraham won Isaac. Isaac won Jacob. Jacob won Judas en zyne broeders.

3 Judas won Phares en Zara by Thamar. Phares won Esron. Esron won Aram.

4 Aram won Aminadab. Aminadab won Naasson. Naasson won Salmon.

5 Salmon won Booz by Rahab. Booz won Obed by Ruth. Obed won Jesse. Jesse won David, den koning.

6 De koning David won Salomon by die Uria's huisvrouw geweest was.

7 Salomon won Roboam. Roboam won Abias. Abias won Asa.

8 Asa won Josaphat. Josaphat won Joram. Joram won Ozias.

9 Ozias won Joatham. Joatham won Achaz. Achaz won Ezechias.

10 Ezechias won Manasses. Manasses won Amon. Amon won Josias.

11 Josias won Jechonias en zyne broeders, in de overvoering naer Babylonien.

12 En na de babylonische overvoering Jechonias won Salathiël. Salathiël won Zorobabel.

13 Zorobabel won Abiud. Abiud won Eliacim. Eliacim won Azor.

14 Azor won Sadoc. Sadoc won Achim. Achim won Eliud.

15 Eliud won Eleazar. Eleazar won Mathan. Mathan won Jacob.

16 Jacob won Joseph, den man van Maria, uit denwelke JEZUS geboren is, die genoemd wordt CHRISTUS.

17 Al de geslachten dan van Abraham tot David, zyn veertien geslachten; en van David tot de babylonische overvoering, veertien geslachten; en van de babylonische overvoering tot Christus toe, veertien geslachten.

18 Doch de geboorte van Christus gebeurde aldus : Als zyne moeder Maria ten houwelyk gegeven was aen Joseph, eer zy te samen kwamen, wierd zy bevrucht bevonden, ontvangen hebbende van den Heiligen Geest.

19 Joseph dan haer man, alzoo hy regt-

veerdig was, en haer geene openbare schande wilde aendoen, was van zin haer heimelyk te verlaten.

20 Maer terwyl hy in deze gedachten was, ziet, zoo verscheen hem een engel des Heeren, in den slaep, zeggende : Joseph, Davids zone! weest niet bevreesd Maria uwe huisvrouw tot u te nemen; want helgene in haer geboren is, is van den Heiligen Geest.

21 En zy zal eenen zoon baren, en gy zult zynen naem JEZUS noemen: want hy zal zyn volk verlossen van hunne zonden.

22 Doch dit is alles geschied, opdat volbragt zoude worden helgene van den Heere door den propheet aldus gezeid is :

23 Ziet, eene maegd zal bevrucht worden, en zy zal eenen zoon baren, en men zal zynen naem EMMANUEL noemen : dat is te zeggen, God met ons. (*Isaïas vii, 14.*)

24 Joseph dan uit den slaep opstaende, deed gelyk hem de engel des Heeren bevolen had, en nam zyne huisvrouw tot zich.

25 En hy had haer niet bekend als zy baerde haren eerstgeboren zoon, aen wien hy den naem van JEZUS gaf.

KAPITTEL II.

ALS nu Jezus geboren was te Bethlehem in Juda, ten tyde van den koning Herodes, ziet, zoo kwamen de wyzen uit den Oosten te Jerusalem, zeggende :

2 Waer is de Koning der Joden, die geboren is? want wy hebben zyne sterre in den Oosten gezien, en zyn gekomen om hem te aenbidden.

3 De koning Herodes dit hoorende, wierd ontsteld, en geheel Jerusalem met hem.

4 En hebbende al de opper-priesters en de schriftgeleerden des volks te samen vergaderd, onderzocht van hen, waer de Christus zoude geboren worden.

5 Zy zeiden hem : Te Bethlehem in Juda : want zoo is er door den propheet geschreven :

6 En gy Bethlehem, land van Juda, zyt eenszins de minste in priusen van Juda : want uit u zal de Vorst voortkomen, die myn volk Israël bestieren zal. (*Mich. v, 2.*)

7 Dan riep Herodes de wyzen in het heime-

lyk, en vernam neerstelyk van hen naer den tyd, dat de sterre hun verschenen was.

8 En hen naer Bethlehem zedende, zeide hy : Gaet, en onderzoek neerstelyk naer het kind; en als gy het zult gevonden hebben, zoo boodschapt het my, opdat ik het ook kome aanbidden.

9 Zy den koning gehoord hebbende, zyn vertrokken. En ziet, de sterre, welke zy in den Oosten gezien hadden, ging voor hen, tot dat zy komende boven de plaetse, daer het kind was, bleef staen.

10 Als zy nu de sterre zagen, waren zy verheugd met eene zeer groote blydschap.

11 En in het huis komende, vonden zy het kind met Maria, zyne moeder; en nedervallende hebben zy het aanbeden; en hunne schatten geopend hebbende, droegen zy hem geschenken op, goud, wierook en myrrhe.

12 En door eene openbaring in den slaep vermaend zynde, dat zy niet weder zouden keeren tot Herodes, zyn zy door eenen anderen weg wedergekeerd naer hun land.

13 Als zy nu vertrokken waren, zoo verscheen de engel des Heeren aen Joseph in den slaep, zeggende : Staet op en neemt het kind en zyne moeder, en vlugt naer Egypten, en blyft daer tot dat ik het u zeggen zal; want Herodes zal het kind zoeken om het te dooden.

14 Hy dan opstaende, nam het kind en zyne moeder des nachts, en vertrok zich naer Egypten :

15 Alwaer hy bleef tot de dood van Herodes; opdat volbragt zoude worden hetgene de Heer door den propheet gezeid heeft : Uit Egypten, heb ik mynen Zoon ge-roepen. (*Oseas xi, 1.*)

16 Herodes dan ziende dat hy van de wyzen bedrogen was, wierd zeer vergramd; en hy deed gaen dooden al de kinderen die in Bethlehem en binnen al deszelfs landpalen waren, van twee jaren af en daeronder, volgens den tyd dien hy van de wyzen nauwkeuryk onderzocht had.

17 Dan wierd volbragt hetgene door den propheet Jeremias aldus gezeid was :

18 In Rama is een gerucht gehoord, veel gekerm en gehuil : Rachel beweenende hare kinderen, wilde niet getroost worden, omdat zy er niet meer waren. (*Jeremias xxxi, 15.*)

19 Als Herodes nu gestorven was, ziet, zoo verscheen de engel des Heeren aen Joseph in den slaep in Egypten,

20 Zeggende : Staet op, en neemt het kind en zyne moeder, en trekt naer het land van Israël : want die op het kinds leven uit waren, zyn gestorven.

21 Hy dan opgestaen zynde, nam het kind

en zyne moeder, en kwam in het land van Israël.

22 Maer verstaende dat Archelaüs in Judeën regeerde in plaetse van zynen vader Herodes, vreesde hy derwaerts te gaen; en in den slaep vermaend zynde, vertrok zich naer het land van Galileën,

23 En kwam woenen in eene stad met name Nazareth : opdat volbragt zoude worden hetgene door de profeten voorzeid was : dat hy Nazareër zoude genoemd worden.

KAPITTEL III.

IN dien tyd kwam Joannes de Dooper prediken in de woestyne van Judeën,

2 Zeggende : Doet penitentie; want het ryk der hemelen is aenstaende.

3 Want dit is degene, van denwelken de propheet Isaias sprak, als hy zeide : Eene stemme zal roepen in de woestyne : Bereidt den weg des Heeren, maekt zyne voetpaden regt. (*Isaias xl, 3.*)

4 En deze Joannes had een kleed van kemelshair, en eenen leëren riem om zyne lenden; en zyne spyze was sprinkhanen en wilde honig.

5 Dan gingen tot hem uit die van Jerusaleem, en geheel Judeën, en al het land rondom de Jordane.

6 En zy wierden van hem in de Jordane gedoopt, belydende hunne zonden.

7 Hy dan ziende velen van de phariseëen en van de sadduceëen tot zyn doopsel komen, zeide tot hen : Gy slange-broedsel, wie heeft u gewaerschoofd te vlugten voor de toekomende gramschap?

8 Doet dan weerdige vruchten van penitentie :

9 Noch zegt niet hy u zelve : Wy hebben Abraham tot vader; want ik zegge u, dat God magtig is om uit deze steenen aen Abraham kinderen te verwekken.

10 Want de hyl is alreeds aen den wortel der boomen gesteld. Alle boom dan, die geene goede vruchten voortbrengt, zal uitgekap en in het vuer geworpen worden.

11 Ik doop u wel met water tot penitentie; maer die na my komt is magtiger als ik, wiens schoenen ik niet weerdig ben te dragen; die zal u doopen met den Heiligen Geest en met vuer.

12 Hy heeft zynen wan in de hand, en hy zal zynen dorschvloer uitzuiveren, en zyne tarwe op den zolder vergaderen; maer het kaf zal hy met een onuitblusschelyk vuer verbranden.

13 Dan kwam Jezus van Galileën aen de Jordane tot Joannes, om van hem gedoopt te worden.

14 Maer Joannes wederhield hem, zeg-

gende : Ik moet van u gedoopt worden, en komt gy tot my?

15 Maer Jezus antwoordende, zeide hem : Laet dit nu zoo wezen; want zoo betaemt het ons alle gerechtigheid te volbrengen. Dan liet hy hem geworden.

16 En Jezus gedoopt zynde, kwam terstond uit het water; en ziet, de hemelen wierden hem geopend, en hy zag den geest Gods nederdalen gelyk eene duive, en op hem komen.

17 En ziet, daer kwam eene stemme uit den hemel, zeggende : Dit is myn welbeminte Zoon, in wien ik myn welbehagen genomen heb.

KAPITTEL IV.

DAN is Jezus van den geest naer de woestyne geleid, om van den duivel bekoord te worden.

2 En na dat hy veertig dagen en veertig nachten gevast had, kreeg hy honger.

3 En de bekoorder bykomende, zeide hem : Is het dat gy den Zone Gods zyt, zoo zegt dat deze steenen brooden worden.

4 Maer hy antwoordde, zeggende : Daer staet geschreven : De mensch leeft niet by brood alleen, maer by alle woord dat uit Gods mond voortkomt. (*Deuteron. viii, 3.*)

5 Dan nam hem de duivel op naer de heilige stad, en stelde hem op de tinne des tempels,

6 En zeide tot hem : Indien gy den Zone Gods zyt, zoo werpt u van boven neder; want daer staet geschreven, dat hy zyne engelen over u last gegeven heeft, en dat zy u op de handen zullen dragen, opdat gy doch uwen voet niet zoudt stooten aen eenen steen. (*Psalms xc, 11.*)

7 Jezus antwoordde hem : Daer staet ook geschreven : Gy zult den Heere uwen God niet tergen. (*Deuteron. vi, 16.*)

8 De duivel nam hem wederom op naer eenen zeer hoogen berg, en toonde hem al de koningryken der wereld met hunne pracht.

9 En hy zeide tot hem : Al deze dingen zal ik u geven, zoo gy nedervallend my aenbidt.

10 Dan zeide Jezus tot hem : Gaet weg, Satan! want daer staet geschreven : Den Heere uwen God zult gy aenbidden, en hem alleen dienen. (*Deuteron. vi, 13.*)

11 Dan verliet hem de duivel : en terstond kwamen de engelen, en dienden hem.

12 Doch Jezus gehoord hebbende dat Joannes gevangen was, vertrok hy zich naer Galileë.

13 En de stad Nazareth verlatende, ging hy woonen te Capharnaüm, eene plaats gelegen aen de zee, op de uiterste palen van Zabulon en Nephtalim;

14 Opdat volbragt zoude worden hetgene door den propheet Isaias voorzeid is :

15 Het land van Zabulon, en het land van Nephtalim, de weg naer de zee over de Jordane, het Galileë der heidenen,

16 Een volk, dat in duisternisse zat, heeft een groot licht gezien; en aen degenen die in het land van de schaduwe der dood zaten, is een licht verschenen. (*Isaias ix, 1.*)

17 Van dien tyd af begon Jezus te prediken, zeggende : Doet penitentie; want het ryk der hemelen is aenstaende.

18 En als Jezus wandelde langs de zee van Galileë, zag hy twee gebroeders, Simon, die Petrus genoemd wordt, en Andreas, zynen broeder, werpende het net in de zee; want zy waren visschers.

19 En hy zeide tot hen : Volgt my, en ik zal u visschers der menschen maken.

20 Zy dan terstond de netten verlatende, zyn hem gevolgd.

21 En van daer voortgaende, zag hy twee andere gebroeders, Jacobus, zone van Zebedeus, en Joannes, zynen broeder, in het schip met hunnen vader Zebedeus, hunne netten vermaken; en hy riep ze.

22 Zy terstond de netten en hunnen vader verlatende, zyn hem gevolgd.

23 En Jezus ging door geheel Galileë, leerende in hunne synagogen, predikende het evangelie van het ryk, en genezende alle kwalen en ziekten onder het volk.

24 En zyn naem door geheel Syrien verspreid zynde, bragten zy tot hem allen die kwalik te pas, en met verscheidene kwalen en smerten bevangen waren, en bezetenen, en maenzieken, en lammen; en hy genas ze.

25 En vele scharen volgden hem, van Galileë, van Decapolis, van Jerusalem, van Judeë, en van over de Jordane.

KAPITTEL V.

ALS Jezus dan de menigte des volks zag, klom hy op eenen berg; en zoo hy nedergezeten was, kwamen zyne discipelen by hem.

2 En zynen mond open doende, leerde hy hen, zeggende :

3 Zalig zyn de armen van geest; want het ryk der hemelen komt hun toe.

4 Zalig zyn de zachtmoedigen; want zy zullen het aerdryk bezitten.

5 Zalig zyn zy die weenen; want zy zullen vertroost worden.

6 Zalig zyn zy die hongérig en dorstig zyn naer de regtvaardigheid; want zy zullen verzadigd worden.

7 Zalig zyn de barmhertigen; want zy zullen barmhertigheid verwerven.

8 Zalig zyn de zuiveren van herte; want zy zullen God zien.

9 Zalig zyn de vreedzamigen; want zy zullen Gods kinderen genoemd worden.

10 Zalig zyn zy die vervolging lyden om de regtveerdigheid; want het ryk der hemelen komt hun toe.

11 Zalig zyt gylieden, als men u zal lasteren en vervolgen, en liegende, alle kwaed tegen u zal spreken, om mynentwille :

12 Verblydt en verheugt u, want uw loon is zeer groot in den hemel. Want zoo hebben zy de propheten vervolgd, die voor u geweest zyn.

13 Gy zyt het zout der aerde. Doch indien het zout zyne kracht verliest, waarmede zal men het zouten? het is nergens meer bekwaem toe, als om weggeworpen te worden.

14 Gy zyt het licht der wereld. Eene stad die boven op eenen berg gelegen is, kan niet verborgen worden.

15 Noch men ontsteekt geen licht, om het onder een korenvat te zetten; maer men stelt het op den kandelaar, opdat het zoude lichten voor allen, die in het huis zyn.

16 Laet uw licht alzo schynen voor de menschen, dat zy uwe goede werken zien, en glorie geven aen uwen Vader die in den hemel is.

17 En wilt niet denken dat ik gekomen ben om de wet of de propheten te niet te doen; ik ben niet gekomen om die te niet te doen, maer om ze te voltrekken.

18 Want ik zegge u voorwaer : hemel en aerde zal eer vergaen, als dat er een letterken of stipken van de wet zal vergaen, hetwelk niet volbragt worde.

19 Zoo wie dan een van deze minste geboden overtreedt, en de menschen alzo leert, die zal de minste in het ryk der hemelen genoemd worden; maer die doen en leeren zal, zal groot genoemd worden in het ryk der hemelen.

20 Want ik zegge u : ten zy dat uwe regtveerdigheid grooter zy, als die van de schriftgeleerden en de phariseën, gy zult in het ryk der hemelen niet komen.

21 Gy hebt gehoord dat aen de ouden gezeid is : Gy zult niet dood slaen (*Exodus* xx, 13); en zoo wie dood slaet, zal strafbaer zyn voor het gegeret.

22 Maer ik zegge u, dat al wie vergramd is op zynen broeder, strafbaer zal zyn voor het gegeret. En dat zoo wie tot zynen broeder zegt : Raca! strafbaer zal zyn voor den grooten raed. En zoo wie zegt : Gy, dwaze! schuldig zal zyn aen het helsche vuer.

23 Als gy dan uwe gifte opdraegt aen den autaar, en aldaer indachtig wordt, dat uw broeder iets tegen u heeft;

24 Zoo laet uwe gifte daer voor den autaar, en gaet u eerst verzoenen met uwen broe-

der; en dan zult gy uwe gifte komen opdragen.

25 Maekt in tyds overeen te komen met uwe tegenparty, terwyl gy nog met hem op den weg zyt; opdat u mogelyk de tegenparty aen den regter niet over geve, en de regter u aen den dienaar levere, en gy in de gevangenis geworpen wordt.

26 Ik zegge u voorwaer : gy zult er niet uit komen, voor dat gy den laetsten penning betaeld zult hebben.

27 Gy hebt gehoord dat aen de ouden gezeid is : Gy zult geen overspel doen. (*Exodus* xx, 14.)

28 Maer ik zegge u, dat al die eene vrouw aenziet om dezelve te begeeren, nu alreeds overspel met haer bedreven heeft in zyn herte.

29 Indien dan uwe regter oog u verergert, trekt ze uit en werpt ze van u; want het is u beter dat er een van uwe lidmaten verloren ga, als dat uw geheel ligchaem geworpen worde in de helle.

30 En zoo uwe regter hand u verergert, kapt ze af en werpt ze van u; want het is u beter, dat er een van uwe lidmaten verloren ga, als dat uw geheel ligchaem in de helle zoude varen.

31 Ook is er gezeid : Zoo wie zyne huisvrouw verlaet, dat hy haer eenen scheidbrief geve. (*Deuteron*. xxiv, 1.)

32 Maer ik zegge u, dat al wie zyne huisvrouw verlaet, het zy om overspel, die doet haer overspel begaen; en die de verlatene trouwt, doet overspel.

33 Wederom hebt gy gehoord, dat aen de ouden gezeid is : Gy zult geenens valschen eed zweeren; maer gy zult den Heere uwe eeden volbrengen. (*Levit*. xix, 12.)

34 Doch ik zegge u : zweert geenszins; noch by den hemel, want hy Gods troon is;

35 Noch by de aerde, want zy de voetbank zyner voeten is; noch by Jerusalem, want zy de stad is van den grooten Koning;

36 Gy zult ook by uw hoofd niet zweeren, want gy kunt er niet een hair wit of zwart van maken.

37 Maer laet uw woord zyn, ja, ja; neen, neen; want wat daer meer by is, komt van het kwaed.

38 Gy hebt gehoord dat er gezeid is : Oog voor oog, en tand voor tand. (*Exodus* xxi, 24.)

39 Maer ik zegge u : wederstaet niet aen dien u kwaed doet; maer zoo u iemand op de regter wange slaet, biedt hem ook de andere;

40 En zoo iemand u in het regt wil trekken, om uw onderkleed te nemen, laet hem ook den mantel;

41 En zoo u iemand dwingt eene myl verre

te gaen, gaet met hem nog twee andere mylen.

42 Geeft aen dien van u eischt, noch keert u niet af van denjenigen, die iets van u wil leenen.

43 Gy hebt gehoord dat er gezegd is : Gy zult uwen evennaesten liefhebben en uwen vyand haten. (*Levit. xix, 18.*)

44 Maer ik zegge u : bemint uwe vyanden, doet wel aen die u haten, en bidt voor die u vervolgen en belasteren ;

45 Opdat gy kinderen moogt wezen van uwen Vader die in den hemel is ; die zyne zonne doet opgaen over goeden en kwaden, en zynen regen afzendt over regtveerdigen en onregtveerdigen.

46 Want indien gy maer bemint die u beminnen, wat loon zult gy hebben ? En doen dit ook de publicanen niet ?

47 En indien gy alleenlyk uwe broeders groet, wat doet gy doch bezonders ? En doen de heidenen dit ook niet ?

48 Weest gylieden dan volmaekt, gelyk uw hemelsche Vader volmaekt is.

KAPITTEL VI.

ZIET toe dat gy uwe regtveerdigheid niet doet voor de menschen, om van hen gezien te worden : anders zult gy geen loon hebben by uwen Vader, die in den hemel is.

2 Wanneer gy dan aelmoesen doet, zoo laet het niet uitrompetten voor u, gelyk de schynheiligen in de synagogen en op de straten doen ; opdat zy van de menschen zouden geëerd worden. Voorwaer ik zegge u : zy hebben hunnen loon al ontvangen.

3 Maer als gy aelmoesen geeft, laet uwe slinker hand niet weten, wat uwe regter hand doet ;

4 Opdat uwe aelmoes in het heimelyk geschiede : en uw Vader die het in het heimelyk ziet, zal het u loonen.

5 Zoo ook als gy bidt, doet niet gelyk de schynheiligen, die geern bidden in de synagogen en op de hoeken der straten, al staende, om van de menschen gezien te worden. Voorwaer ik zegge u : zy hebben hunnen loon al ontvangen.

6 Maer gy, wanneer gy bidt, gaet binnen in uwe kamer, en de deure gesloten hebbende, bidt uwen Vader in het heimelyk : en uw Vader die het in het heimelyk ziet, zal het u loonen.

7 Doch als gy bidt, zoo gebruikt niet veel woorden, gelyk de heidenen, welke meenen, dat zy door de menigte hunner woorden zullen verhoord worden.

8 En maakt u dan aen hen niet gelyk ; want uw Vader weet wel wat gy van noode hebt, aleer gy hem bidt.

9 Gy zult dan aldus bidden : Onze Vader, die in den hemel zyt ! geheilgd zy uw naem.

10 Dat uw ryk aenkome. Dat uw wil geschiede, op der aerde als in den hemel.

11 Geeft ons heden ons dagelyksch brood.

12 En vergeeft ons onze schulden, gelyk wy vergeven aen onze schuldenaren.

13 En leidt ons niet in bekoringe ; maer verlost ons van den kwaden. Amen.

14 Want indien gy aen de menschen hunne misdaden vergeeft, zoo zal ook uw hemelsche Vader uwe zonden aen u vergeven.

15 Maer indien gy aen de menschen niet vergeeft, zoo zal ook uw Vader uwe zonden aen u niet vergeven.

16 En wanneer gy vast, zoo weest niet droevig gelyk de schynheiligen, die de gedaente van hun aenzigt veranderen, opdat de menschen zouden zien dat zy vasten. Voorwaer ik zegge u, dat zy hunnen loon al ontvangen hebben.

17 Als gy dan vast, zoo zalft uw hoofd, en wascht uw aenzigt ;

18 Opdat het van de menschen niet gemerkt worde dat gy vast, maer van uwen Vader die in het heimelyk is : en uw Vader die het in het heimelyk ziet, zal het u loonen.

19 En vergadert voor u geene schatten op de aerde, daer de roest en de motten die verderven, en daer de dieven die uitgraven en stelen.

20 Maer vergadert schatten voor u in den hemel, daer de roest en de motten die niet verteeren, en daer de dieven die niet uitgraven noch stelen.

21 Want daer uw schat is, daer is ook uw hert.

22 Het licht uws ligchaems is uwe oog : indien uwe oog eenvoudig is, zoo zal uw geheel ligchaem verlicht zyn.

23 Maer indien uwe oog ondeugende is, zoo zal uw geheel ligchaem verduisterd zyn. Indien dan het licht dat in u is, duisternis is, hoe groot zal de duisternis zelve zyn ?

24 Niemand kan twee heeren dienen : want of hy zal den eenen haten en den anderen liefhebben : of hy zal den eenen verdragen en den anderen versmaden. Gy kunt God en den rykdom niet dienen.

25 Daerom zegge ik u : weest niet bekommerd voor uw leven, wat gy eten zult ; noch voor uw ligchaem waarmede gy gekleed zult worden. Is het leven niet meer als het voedsel, en het ligchaem niet meer als de kleeding ?

26 Aenschouwt de vogelen des hemels. Zy zaeijen, noch maeijen, noch zy verzamelen niet in de schuren ; en uw hemelsche Va-

der voedt ze. En zyt gy niet veel weerdiger als die?

27 En wie is er doch onder u, die met al zyne bekommernisse zyne lengte eene elle kan vergrooten?

28 Wat zyt gy ook voor de kleeding bekommerd? Aenschouwt de lelien des velds, hoe zy groeijen : zy arbeiden of spinnen niet.

29 Ik zegge u nogtans, dat Salomon zelf in al zyne pracht, niet is gekleed geweest gelyk eene van die.

30 Indien dan God het veldgewas, dat heden is, en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt; hoe veel te meer u, gy, kleinen van geloof?

31 En weest dan niet bekommerd, zeggende : Wat zullen wy eten of drinken; of waarmede zullen wy gekleed worden?

32 Want al deze dingen onderzoeken de heidenen. En uw Vader weet wel, dat gy dit alles van noode hebt.

33 Zoekt dan eerst het ryk Gods en zyne regtvaardigheid; en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

34 Zoo dan weest niet bekommerd voor den morgen : want de dag van morgen zal voor zich zelve bekommerd zyn. Elke dag heeft genoeg met zyne eigene kwelling.

KAPITTEL VII.

EN oordeelt niet, opdat gy niet geoordeeld wordt.

2 Want met het oordeel, waarmede gy oordeelt, zult gy geoordeeld worden; en met de maat, waarmede gy meet, zal u weder gemeten worden.

3 Wat ziet gy doch eenen splinter in de oog van uwen broeder; gy die eenen balk in uwe eigene oogen niet bemerkt?

4 Of hoe zegt gy tot uwen broeder : Laet my den splinter uit uwe oog trekken, terwijl er een balk in uwe eigen oog is?

5 Gy schynheilige! doet eerst den balk uit uwe eigen oog, en dan zult gy zien om den splinter uit de oog van uwen broeder te trekken.

6 En geeft het heilig aan de honden niet, noch werpt uwe peerlen niet voor de varks; opdat zy misschien dezelve niet onder de voeten treden, en zich omkeerende u verscheuren.

7 Vraegt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gy zult vinden; klopt, en u zal geopend worden.

8 Want al die vraegt, verkrygt; en al die zoekt, die vindt; en aen dengenen die klopt, zal men open doen.

9 Of wat mensch is er onder ulieden die, indien zyn zoon brood van hem vraegt, hem eenen steen zal geven?

10 Of zoo hy visch vraegt, hem eene slang zal geven?

11 Indien gy dan, gy die boosaerdig zyt, aen uwe kinderen wel goede dingen weet te geven; hoe veel te meer zal uw Vader, die in den hemel is, goede gaven geven aen degenen die er hem om bidden?

12 Doet dan aen de menschen al hetgeen gy wilt dat zy aen u doen. Want hierin bestaat de wet en de propheten.

13 Gaet in door de enge poort : want de poort is wyd, en de weg is breed, die tot het verderf leidt; en velen zyn er die langs daer ingaen.

14 Hoe eng is de poort, en hoe nauw is de weg die tot het leven leidt! en hoe weinig zyn er die hem vinden!

15 Wacht u voor de valsche propheten, die in schaepskleederen tot u komen, maer van binnen grypende wolven zyn.

16 Uit hunne vruchten zult gy hen kennen. Plukt men wel druiven van de doornen, of vygen van de distelen?

17 Alzoo brengt elke goede boom goede vruchten voort; maer een kwade boom brengt kwade vruchten voort.

18 Een goede boom kan geene kwade vruchten voortbrengen; noch een kwade boom goede vruchten.

19 Alle boom die geene goede vruchten voortbrengt, zal uitgekapt en in het vuer geworpen worden.

20 Zoodan uit hunne vruchten zult gy hen kennen.

21 Zy zullen niet allen in het ryk der hemelen komen, die tot my zeggen : Heere, Heere! maer die volbrengt den wil van mynen Vader die in den hemel is, die zal in het ryk der hemelen komen.

22 Velen zullen in dien dag tot my zeggen : Heere, Heere! hebben wy in uwen naem niet gepropheteerd, en in uwen naem de duivelen uitgejaegd, en in uwen naem vele mirakelen gedaen?

23 En dan zal ik hun openlyk zeggen : Ik heb u nooit gekend; gaet weg van my, gy die boosheid bedryft.

24 Zoo wie dan deze myne woorden hoort en volgens dezelve doet, die zal gelyk zyn aen eenen verstandigen man, die zyn huis op eene steenrots gebouwd heeft,

25 En de regen is gevallen, de waterstroommen zyn gekomen, de winden hebben gewaaid, en hebben geweld op dat huis gedaen : en het is niet gevallen, omdat het op eene rotse gegrond was.

26 Maer zoo wie deze myne woorden hoort en volgens dezelve niet doet, die zal gelyk zyn aen eenen dwaazen man, die zyn huis op het zand gebouwd heeft,

27 En de regen is gevallen, de waterstroom-

men zyn gekomen, de winden hebben gewaaid, en hebben geweld op dat huis gedaan : en het is nedergefallen en zyne verderving is groot geweest.

28 Als Jezus deze woorden voleindigd had, verwonderde zich het volk over zyne leer :

29 Want hy leerde hen als magt hebbende, en niet gelyk hunne schriftgeleerden en phariseën.

KAPITTEL VIII.

ALS hy nu van den berg afgekomen was, volgde hem eene groote menigte volk.

2 En ziet, daer kwam een melaetsche, die hem aanbad, zeggende : Heere ! indien gy wilt, gy kunt my zuiveren.

3 En Jezus de hand uitstekende, raakte hem, zeggende : Ik wille ; word gezuiverd ! En terstond wierd zyne melaetschheid gezuiverd.

4 En Jezus zeide tot hem : Ziet toe dat gy het aen niemand zegt ; maer gaet henen, vertoont u aen den priester, en draegt de gifte op, die Moyses geboden heeft tot eene getuigenisse voor hen. (*Levitic. xiv, 2.*)

5 Als hy nu binnen Capharnaüm gekomen was, kwam tot hem een honderdste-man, die hem bad,

6 Zeggende : Heere ! myn knecht ligt te huis met eene lammigheid geslagen, en lydt zware pyne.

7 Jezus zeide tot hem : Ik zal hem komen genezen.

8 Maer de honderdste-man antwoordende, zeide : Heere ! ik ben niet weerdig dat gy onder myn dak zoudt komen ; maer spreek alleen een woord, en myn knecht zal gezond worden.

9 Want ik ben ook een mensch, die hoe wel onder de magt van een ander staende, soldaten onder my hebbe ; en ik zeg tot den eenen : Gaet daer ! en hy gaet er ; en tot den anderen : Komt hier ! en hy komt ; en tot mynen knecht : Doet dit ! en hy doet het.

40 Jezus, dit hoorende, was verwonderd, en zeide tot degenen die hem volgden : Ik zeg u voorwaer, dat ik zoo groot een geloof in Israël niet gevonden heb.

41 Ook zegge ik u, dat er velen van den Oosten en van den Westen zullen komen, en met Abraham en Isaac en Jacob zullen zitten in het ryk der hemelen ;

42 Maer dat de kinderen des ryks in de buitenste duisternissen zullen geworpen worden ; daer geweest zal zyn en knerseling der tanden.

43 Dan zeide Jezus tot den honderdsten-man : Gaet, en dat u geschiede, gelyk gy

geloofd hebt. En op dezelfde ure is de knecht gezond geworden.

14 En als Jezus in het huis van Petrus gekomen was, zag hy zyne schoonmoeder met de koorts te bedde liggen ;

15 En hy raakte hare hand aen, en de koorts verliet haer ; en zy stond op, en diende hen.

16 Als het nu avond geworden was, bragten zy vele bezetenen tot hem. En hy wierp de booze geesten uit met een woord, en genas allen die kwalyk te pas waren.

17 Opdat volbragt zoude worden hetgene door den propheet Isaias gezeld is : Hy heeft onze krankheden op zich genomen, en onze ziekten gedragen. (*Isaias liii, 4.*)

18 Jezus dan vele scharen rondom zich ziende, beval dat men naer de overzyde van het meir zoude varen.

19 En een schriftgeleerde by hem komende, zeide : Meester ! ik zal u volgen al waer gy gaet.

20 Jezus zeide tot hem : De vossen hebben hollen, en de vogelen des hemels nesten ; maer de Zoon des menschen heeft niet waer hy zyn hoofd mag nederleggen.

21 Een ander van zyne discipelen zeide tot hem : Heere ! laet my eerst gaen om mynen vader te begraven.

22 Maer Jezus zeide tot hem : Volgt gy my, en laet de dooden hunne dooden begraven.

23 En als hy in het schipken gegaen was, zyn hem zyne discipelen gevolgd.

24 En ziet, daer ontstond een groot tempeest in de zee, zoo dat het schipken van de baren overdekt wierd : doch hy sliep.

25 De discipelen dan tot hem komende, wekten hem op, zeggende : Heere ! helpt ons ; wy vergaen !

26 Jezus zeide tot hen : Wat zyt gy bevreesd, gy kleinen van geloof ? Dan stond hy op, en bestrafte de winden en de zee ; en het weer wierd zeer stil.

27 En de menschen waren verwonderd, zeggende : Wie is deze, aen wien ook de winden en de zee gehoorzamen ?

28 Als hy nu aen de overzyde gekomen was, in het land der Gerasenen, zoo ontmoetten hem twee bezetenen, die uit de graven kwamen, en zoo wreed waren, dat niemand langs dien weg konde voorbygaen.

29 En ziet, zy riepen, zeggende : Jezus, Gods Zoon ! wat hebt gy met ons te doen ? Zyt gy hier gekomen om ons voor den tyd te pynigen.

30 Doch niet zeer verre van daer was eene groote kudde verken, die weidde.

31 En de duivelen baden hem, zeggende :

Indien gy ons hier uitjaegt, zoo laet ons in de kudde verkens gaen.

32 Hy antwoordde hun : Gaet henen. Zy gingen dan uit, en voeren in de verkens. En ziet, de geheele kudde liep langs de hoogte met geweld neder in de zee, en zy stierven in het water.

33 En degenen die ze weidden, vlugten weg; en in de stad komende, verhaelden zy alles, ook hetgene aen de bezetenen geschied was.

34 En terstond trok de geheele stad naer buiten Jezus te gemoet; en hem gezien hebbende, verzochten zy, dat hy van hunne palen zoude willen vertrekken.

KAPITTEL IX.

EN in het schipken gegaen zynde, voer hy over, en kwam in zyne stad.

2 Dan bragten zy tot hem eenen lammen, liggende op een bedde; en Jezus hun geloof ziende, zeide tot den lammen : Betrouwt, zone! uwe zonden worden u vergeven.

3 En ziet, daer waren sommigen van de schriftgeleerden, die in zich zelve zeiden : Deze blasphemeert.

4 Jezus ziende hunne gedachten, zeide : Waerom denkt gy kwaed in uwe herten?

5 Wat is er lichter, te zeggen : Uwe zonden worden u vergeven, of te zeggen : Staet op en wandelt?

6 Doch opdat gy zoudt weten dat de Zoon des menschen magt heeft op der aerde om de zonden te vergeven : Staet op, zeide hy alsdan tot den lammen, neemt uw bedde op en gaet naer uw huis.

7 En hy stond op, en ging naer zyn huis.

8 Als nu de scharen dit zagen, waren zy verbaesd, en loofden God, die aen de menschen zoodanige magt gegeven had.

9 Jezus van daer voortgaende, zag eenen mensch in het tolhuis zitten, genoemd Mattheus, en zeide tot hem : Volgt my. En hy opstaende, is hem gevolgd.

10 En het geschiedde als hy in huis tertafel zat, dat er vele publicanen en zondaers met Jezus en zyne discipelen kwamen aenzitten.

11 Hetwelk de phariseën ziende, zeiden zy tot zyne discipelen : Waerom eet uw Meester met de publicanen en zondaers?

12 Jezus dit hoorende, zeide : De gezonden hebben den geneesmeester niet van noode, maer wel de zieken.

13 Daerom gaet, leert wat het te zeggen is : Ik wil bermhertigheid, en geene slagtofferande (*Oseus vi, 6*); want ik ben niet gekomen om de regtveerdigen te roepen, maer om de zondaers.

14 Dan kwamen de discipelen van Joannes

tot hem, zeggende : Hoe komt het dat wy en de phariseën dikmaels vasten, en dat uwe discipelen niet vasten?

15 Jezus zeide tot hen : Hoe kunnen des bruidegoms speelgenooten treuren, zoo lang de bruidegom met hen is? Maer de dagen zullen komen dat de bruidegom van hen zal weggenomen worden, en dan zullen zy vasten.

16 Ook zet niemand een stuksken nieuw laken op een oud kleed : want het aengezet stuk scheurt wederom van het kleed af, en dan wordt de scheur nog erger.

17 Men doet ook geen en nieuwen wyn in oude leëren flesschen; anders zoo bersten de flesschen, de wyn loopt uit, en de flesschen worden bedorven; maer men doet den nieuwen wyn op nieuwe flesschen, en zoo worden zy beide behouden.

18 Terwyl hy hun deze dingen zeide, kwam er een overste tot hem, die hem aenbad, zeggende : Heere! myne dochter is zoo terstond overleden; maer komt, legt uwe hand op haer, en zy zal levendig worden.

19 En Jezus opstaende, volgde hem met zyne discipelen.

20 En ziet, daer kwam eene vrouw van achter die twaelf jaren lang had het bloedvloeijen gehad; en raakte den boord van zyn kleed aen.

21 Want zy zeide in zich zelve : Indien ik alleen zyn kleed mag raken, zoo zal ik gezond worden.

22 Jezus zich omkeerende, en haer ziende, zeide : Betrouwt, dochter! uw geloof heeft u gezond gemaakt. En ter zelfder ure is de vrouw gezond geworden.

23 Als Jezus in het huis van den oversten gekomen was, en de treurspelers en het woelende volk zag, zeide hy :

24 Gaet weg, want het dochterken is niet dood, maer het slaapt. En zy lachten hem uit.

25 Als nu het volk uitgedreven was, ging hy binnen, en nam het dochterken by de hand. En het stond op.

26 En het gerucht hiervan verspreidde zich door dat geheele land.

27 Als Jezus van daer voortging, zyn hem twee blinden gevolgd, roepende en zeggende : Davids Zone, ontfermt u onzer!

28 En als hy te huis gekomen was, kwamen de blinden tot hem. Jezus zeide tot hen : Gelooft gy ook dat ik magtig ben om u dit te doen! Zy antwoordden hem : Ja zeker, Heere!

29 Dan raakte hy hunne oogen, zeggende : Dat u geschiede volgens gy geloof.

30 En hunne oogen wierden geopend. Doch Jezus heeft hun wel scherpelyk ver-

boden, zeggende : Ziet toe dat het niemand wete.

31 Maer zy gingen henen, en maekten hem vermaerd door dat geheele land.

32 Na dat zy uitgegaen waren, bragt men tot hem een' mensch, die stom en bezeten was.

33 En de booze geest uitgejaegd zynde, sprak de stomme ; en de scharen waren verwonderd, zeggende : Nooit is er iet zulks gezien in Israël.

34 Maer de phariseën zeiden : Hy jaegt de duivelen uit door den prins der duivelen.

35 En Jezus trok door alle steden en dorpen, leerende in hunne synagogen, prekende het Evangelie van het ryk, en genezende alle kwalen en ziekten.

36 En ziende de menigte des volks, had hy medelyden met hen, omdat zy deerlyk gesteld en verstrooid lagen, gelyk schapen die geen en herder hebben.

37 Dan zeide hy tot zyne discipelen : De oogst is wel groot, maer daer zyn weinige werklieden ;

38 Bidt dan den Heere van den oogst, dat hy werklieden in zynen oogst zende.

KAPITTEL X.

EN zyne twaelf discipelen samen geroepen hebbende, gaf hy hun magt over de onzuivere geesten, om dezelve uit te jagen, en om alle kwalen en ziekten te genezen.

2 Deze zyn nu de namen van de twaelf apostelen : De eerste was Simon, die Petrus genoemd wordt ; en Andreas, zyn broeder ;

3 Jacobus, de zoon van Zebedeus, en Joannes, zyn broeder ; Philippus en Bartholomeus ; Thomas en Mattheus, de tollenaar ; Jacobus, de zoon van Alphéus, en Thaddeus ;

4 Simon Cananeus ; en Judas Iscariotes, die hem verraden heeft.

5 Deze twaelf zond Jezus af en gebod hun, zeggende : Gaet niet op den weg der heidenen, noch in de steden der Samaritanen.

6 Maer gaet liever tot de verlorene schapen van het huis van Israël.

7 En henen gaende, preekt en zegt : Dat het ryk der hemelen aenstaende is.

8 Geneest de kranken, verwekt de dooden, zuivert de melaschten, jaegt de duivelen uit : voor niet hebt gy het ontvangen, geeft het ook voor niet.

9 En draegt geen goud noch zilver, noch geld in uwe borzen ;

10 Geenen reiszak op den weg, noch twee kleederen, noch schoenen, noch stok : want een werkman is zynen kost weerdig.

11 En in wat stad of dorp gy zult komen,

onderzoekt wie daer binnen weerdig is ; en blyft daer tot dat gy vertrekt.

12 Doch in het huis komende, groet het, zeggende : Vrede zy aen dit huis.

13 En indien dat huis zulks weerdig is, zoo zal uw vrede daerover komen ; maer is het zulks niet weerdig, uw vrede zal tot u wederkeeren.

14 En zoo iemand u niet ontvangt, noch naer uwe woorden hoort, vertrekt uit het huis of uit de stad, en schudt het stof van uwe voeten af.

15 Ik zegge u voorwaer, dat het in den dag des oordeels verdragelyker zal zyn voor het land van Sodoma en van Gomorrha, als voor die stad.

16 Ziet, ikzende u als schapen in het midden van de wolven. Daerom zyt voorzigtig als de slangen, en eenvoudig als de duiven.

17 En wacht u van de menschen. Want zy zullen u aen de raden overleveren, en in hunne synagogen zullen zy u geeselen.

18 En gy zult ook om mynentwil voor stadhouders en koningen geleid worden, om voor hen en de heidenen getuigenis te geven.

19 Doch als zy u zullen overleveren, weest niet bezorgd, hoe of wat gy zeggen zult : want het zal u ter zelfder ure ingegeven worden wat gy zeggen moet.

20 Want gy zyt het niet die daer spreekt ; maer het is de Geest van uwen Vader die spreekt in u.

21 Voorts zal de eene broeder den anderen ter dood leveren, en de vader den zoon ; en de kinderen zullen opstaen tegen de ouders, en hun de dood aendoen.

22 En gy zult van alle menschen gehaet worden om mynen naem ; maer die tot het einde toe volherden zal, die zal zalig zyn.

23 Als zy u dan in de eene stad zullen vervolgen, zoo vlugt in de andere. Ik zegge u voorwaer, dat gy de steden van Israël niet zult doorreisid hebben, of de Zoon des menschen zal komen.

24 De discipel is niet boven den meester, noch de knecht boven zynen heer.

25 Het moet den discipel genoeg wezen, dat hy zy gelyk zyn meester, en de knecht gelyk zyn heer. Indien zy den vader des huisgezins Beëlzebub genoemd hebben, hoe veel te meer zyne huisgenooten ?

26 Vreest hen dan niet. Want daer is niets zoo bedekt of het zal ontdekt worden ; en niets zoo verborgen of het zal bekend worden.

27 Hetgene ik u in het duister zegge, zegt dat in het licht ; en hetgene u in de oor gezeld wordt, preekt dat op de daken.

28 En vreest hen niet die het ligchaem dooden ; maer die de ziel niet kunnen

dooden; doch vreest liever hem, die ziel en ligchaem kan verdoemen in de helle.

29 Verkoopt men niet twee musschen voor een penningsken? En nogtans valt er niet een van die op de aerde, zonder den wil van uwen Vader.

30 Ja ook al de haren van uw hoofd zyn geteld.

31 Weest dan niet bevreesd : gy zyt immers weerdiger als vele musschen.

32 Zoo wie my dan zal erkennen voor de menschen, dien zal ik ook erkennen voor mynen Vader die in den hemel is.

33 Maer zoo wie my loochent voor de menschen, dien zal ik ook loochenen voor mynen Vader die in den hemel is.

34 En denkt niet dat ik gekomen ben om vrede op der aerde te brengen; ik ben niet gekomen om den vrede, maer om het zweerd te brengen.

35 Want ik ben gekomen om den mensch tweedragtig te maken tegen zynen vader, en de dochter tegen hare moeder, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder;

36 En iemands eigene huisgenooten zullen zyne vyanden zyn.

37 Die vader of moeder meer liefheeft als my, is my niet weerdig; en die zoon of dochter boven my liefheeft, is my niet weerdig.

38 En die zyn kruis niet op neemt, en my volgt, is my niet weerdig.

39 Die zyn leven ontziet, zal het verliezen; en die zyn leven om mynentwil verliest, zal hetzelfde vinden.

40 Die u ontvangt, ontvangt my; en die my ontvangt, ontvangt hem die my gezonden heeft.

41 Die eenen propheet ontvangt in den naem van propheet, zal den loon van eenen propheet ontvangen; en die eenen regtveerdigen ontvangt in den naem van regtveerdigen, zal den loon van eenen regtveerdigen ontvangen.

42 En zoo wie maer eenen beker koud water te drinken geeft aen eenen van deze allerminsten, als zynde een discipel; ik zegge u voorwaer, dat hy zynen loon niet verliezen zal.

KAPITTEL XI.

EN het is geschied als Jezus het onder- rigten van zyne twaelf discipelen geëindigd had, dat hy van daer voortging, om in hunne steden te leeren en te prediken.

2 Doch als Joannes in de gevangenis de werken van Christus gehoord had, zond hy twee van zyne discipelen, en liet hem vragen :

3 Zyt gy dengene die komen moet, of hebben wy nog eenen anderen te verwachten?

4 En Jezus antwoordende, zeide tot hen : Gaet, boodschapt aen Joannes hetgene gy gehoord en gezien hebt :

5 De blinden zien, de kreupelen wandelen, demelaetschen worden gezuiverd, de dooven hooren, de dooden verryzen, en aen de armen wordt het evangelie verkondigd ;

6 En zalig is hy, die in my niet verergerd wordt.

7 Als zy nu weggingen, begon Jezus van Joannes tot het volk te zeggen : Wat zyt gy in de woestyne gaen zien? een riet met den wind over en weër gedreven?

8 Wat zyt gy doch gaen zien? eenen mensch die zacht gekleed is? Ziet, die zacht gekleed gaen, zyn in de huizen der koningen.

9 Wat zyt gy dan gaen zien? eenen propheet? Ja, zeg ik u, en nog meer als eenen propheet.

10 Want het is deze, van wien geschreven staet : Ziet ik zende mynen engel voor uw aenschyn, die uwe weg voor u bereiden zal. (*Malach. iii, 1.*)

11 Ik zegge u voorwaer, dat er onder de kinderen der vrouwen geen grootere is opgestaen als Joannes de Dooper; maer die de minste is in het ryk der hemelen, is grooter als hy.

12 En van de dagen van Joannes den Dooper tot nu toe, lydt het ryk der hemelen geweld, en de geweldigen nemen het in.

13 Want tot Joannes toe hebben al de propheeten en de wet toekomstige dingen voorzien.

14 En zoo gy het wilt aennemem, hy is de Elias die komen moet.

15 Die ooren heeft om te hooren, dat hy hoore.

16 Doch waerby zal ik dit geslacht vergelyken? Het is gelyk aen de kinderen die op de merkt zitten, en die tot hunne gezellen roepende,

17 Zeggen : Wy hebben voor u op de fluit gespeeld, en gy hebt niet gedanst; wy hebben treurliedekens voor u gezongen, en gy hebt niet geweend.

18 Want Joannes is gekomen noch etende noch drinkende, en zy zeggen : Hy heeft den duivel in.

19 De Zoon des menschen is gekomen etende en drinkende, en zy zeggen : Ziet den gulzigaerd en wynzuiper, den vriend der publicanen en zondaers. Doch de wysheid is regtveerdig geoordeeld van hare kinderen.

20 Dan begon hy aen de steden, in dewelke zyne meeste mirakelen geschied waren, te verwyten dat zy geene penitentie gedaen hadden.

21 Wee u, Corozain! wee u, Bethsaïda! want indien de mirakelen die in u geschied zyn, in Tyrus en Sidon geschied waren, zy

zouden al over lang in hairen kleederen en assche penitentie gedaen hebben.

22 Daerom zeg ik u : het zal voor Tyrus en Sidon verdragelyker zyn in den dag des oordeels, als voor ulieden.

23 En gy Capharnaüm, meent gy tot aen den hemel verheven te zyn? Gy zult tot in de helle vernederd worden. Want indien de mirakelen, die in u geschied zyn, in Sodoma geschied waren, misschien zou zy tot dezen dag toe blyven staen hebben.

24 Daerom zeg ik u, dat het voor het land van Sodoma zal verdragelyker zyn in den dag des oordeels, als voor u.

25 Op denzelfden tyd sprak Jezus aldus : Ik dank u, Vader! Heere van hemel en aerde! dat gy deze dingen hebt verborgen voor de wyzen en verstandigen, en veropenbaerd aen de kleinen.

26 Ja wel, Vader! omdat het u zoo behaegd heeft.

27 Alle dingen zyn my van mynen Vader overgegeven. En niemand kent den Zoon als de Vader; of niemand kent den Vader als de Zoon, en aen dien het de Zoon wilt openbaren.

28 Komt tot my, allen die belast en beladen zyt, en ik zal u verkwikken.

29 Neemt myn jok op u, en leert van my, dat ik zachtaemoedig en ootmoedig van herte ben, en gy zult rust voor uwe zielen vinden.

30 Want myn jok is zoet, en myn pak is ligt.

KAPITTEL XII.

IN dien tyd ging Jezus langs de granen op eenen sabbatdag; en, zyne discipelen honger hebbende, begonnen de airen te plukken, en te eten.

2 Hetwelk de phariseën ziende, zeiden tot hem : Ziet, uwe discipelen doen hetgene niet geoorloofd is te doen op de sabbatdagen.

3 Maer hy antwoordde hun : Hebt gy niet gelezen wat David deed, als hy, en die by hem waren, honger hadden? (I. *Koningen* xxi, 6.)

4 Hoe hy in het huis Gods gegaen is en de voorgestelde brooden geëten heeft, die het hem niet geoorloofd was te eten, noch aen die met hem waren, als aen de priesters alleen?

5 Of hebt gy in de wet niet gelezen, dat de priesters den sabbat op de sabbatdagen in den tempel overtreden, en nogtans onschuldig zyn? (*Numeri* xxviii, 9.)

6 Nu ik zegge u, dat die hier tegenwoordig is, meerder is als de tempel.

7 Doch indien gy wist wat dit te zeggen is : Ik wil bermhertigheid en geene offe-

rande (*Oseas* vi, 6), nooit zoudt gy de onschuldigen veroordeeld hebben.

8 Want de Zoon des menschen is de Heer ook van den sabbatdag.

9 En van daer voortgaende, kwam hy in hunne synagoge.

10 En ziet, daer was een mensch die eene verdroogde hand had; en zy vraagden hem, zeggende : Is het ook geoorloofd op den sabbatdag te genezen? om hem te kunnen beschuldigen.

11 Maer hy zeide tot hen : Wie is er onder u die een schaepe heeft, en hetzelfde, indien het op den sabbatdag in eene gracht valt, niet zal aenvatten, en daeruit trekken?

12 Hoe veel is nu een mensch niet weerdiger als een schaepe? Zoo dan is het geoorloofd op de sabbatdagen wel te doen.

13 Dan zeide hy tot den mensch : Steek uwe hand uit. Hy stak ze uit, en zy wierd in gezondheid hersteld gelyk de andere.

14 En de phariseën uitgaende, hielden raed tegen hem, hoe zy hem zouden verderven.

15 Maer Jezus dit wetende, vertrok van daer; en velen volgden hem, dewelke hy allen genas.

16 En hy beval hun dat zy hem niet kenbaer zouden maken.

17 Opdat volbragt zoude worden hetgene door den propheet Isaias gezeid is :

18 Ziet, myn Zoon, welken ik uitverkoren heb; myn beminde, in wien myne ziel haer welbehagen genomen heeft. Ik zal mynen geest op hem doen rusten, en hy zal het oordeel aen de heidenen verkondigen. (*Isaias* xlii, 1.)

19 Hy zal niet twisten noch roepen, en niemand zal zyne stemme op de straten hooren;

20 Het gekrookte riet zal hy niet voortbreken, en de rookende wieke zal hy niet uitblusschen, tot dat hy de gerechtigheid ter overwinning zal brengen;

21 En in zynen naem zullen de heidenen hopen.

22 Dan is er een bezetene, die blind en stom was, tot hem gebragt; en hy genas hem zoodanig, dat hy sprak en zag.

23 En al de scharen stonden versteld, en zeiden : Is dit niet de Zoon van David?

24 Maer de phariseën dit hoorende, zeiden : Hy jaegt geene duivelen uit, als door Beëlzebub, den prins der duivelen.

25 Doch Jezus hunne gedachten kennende, zeide tot hen : Alle ryk dat tegen zich zelf verdeeld is, zal verwoest worden; en geene stad of huis dat tegen zich zelf verdeeld is, zal blyven staen.

26 Alzoo indien de eene duivel den anderen uitjaegt, zoo is hy tegen zich zelven ver-

deeld; hoe zal dan zyn ryk blyven staen?

27 En indien ik door Beëlzebub de duivelen uitjage, door wien jagen uwe kinderen hen uit? daerom zullen die zelfs uwe regters zyn.

28 Maer indien ik door den Geest Gods de duivelen uitjage, zoo is dan het ryk Gods tot u gekomen.

29 Hoe kan ook iemand in het huis van eenen sterken man ingaen, en zynen huisraad rooven, ten zy hy eerst dien sterken vastbinde, om alsdan zyn huis te berooven?

30 Die met my niet is, is tegen my; en die met my niet vergadert, die verstrooit.

31 Daerom zegge ik u: alle zonde en lastering zal aen de menschen vergeven worden; maer de lastering tegen den Geest zal niet vergeven worden.

32 En zoo wie iets zegt tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maer zoo wie tegen den Heiligen Geest spreekt, het zal hem niet vergeven worden, noch in dit leven, noch in het toekomstende.

33 Of houdt den boom goed en zyne vruchten goed; of houdt den boom kwaed en zyne vruchten kwaed: want uit de vruchten wordt de boom bekend.

34 Gy slangen-gebroedsels! hoe zoudt gy goed kunnen spreken, daer gy kwaed zyt? want uit de volheid des herten spreekt de mond.

35 Een goede mensch brengt uit eenen goeden schat goede dingen voort; en een kwade mensch brengt uit eenen kwaden schat kwade dingen voort.

36 Doch ik zegge u, dat de menschen in den dag des oordeels rekening zullen geven van elk ydel woord, hetwelk zy zullen gesproken hebben.

37 Want uit uwe woorden zult gy regtveerdig verklaard worden; en uit uwe woorden zult gy veroordeeld worden.

38 Dan spraken tot hem eenigen der schriftgeleerden en phariseën, zeggende: Meester! wy wilden wel een teeken van u zien.

39 Maer hy antwoordde, en zeide tot hen: Dit boos en overspelig geslacht zoekt een teeken; en daer zal hun geen teeken gegeven worden, als het teeken van den profeet Jonas.

40 Want gelyk Jonas dry dagen en dry nachten in den buik van den walvisch geweest is, zoo zal de Zoon des menschen dry dagen en dry nachten in het hert der aerde zyn. (*Jonas* ii, 1.)

41 Het volk van Ninive zal in het oordeel opstaen met dit geslacht, en hetzelfde veroordeelen: omdat zy penitentie gedaen heb-

ben op het prediken van Jonas; en ziet, die hier is, is meer als Jonas.

42 De koningin van het Zuiden zal in het oordeel opstaen met dit geslacht, en hetzelfde veroordeelen: omdat zy van het uiterste der aerde gekomen is, om de wysheid van Salomon te hooren (*III Koningen* x, 1); en ziet, die hier is, is meer als Salomon.

43 Wanneer de onzuivere geest uit den mensch gegaen is, wandelt hy door waterlooze plaatsen, zoekende ruste, en hy vindt geen.

44 Dan zegt hy: Ik zal wederkeeren naer myn huis van waer ik ben uitgegaen. En daer komende, vindt hy het ledig, gevaegd en versierd.

45 Dan gaet hy henen, en neemt nog zeven andere geesten met zich, die booser als hy zyn, en zy gaen daerin woonen; en het laetste van dien mensch wordt erger als het eerste. Zoo zal het ook gaen met dit boos geslacht.

46 Terwyl hy nog tot het volk sprak, zoo stonden zyne moeder en broeders daer buiten, zoekende hem te spreken.

47 En iemand zeide tot hem: Ziet, uwe moeder en uwe broeders staen daer buiten en vragen naer u.

48 Maer hy antwoordde aen dengenen die hem dit zeide: Wie is myne moeder, en wie zyn myne broeders?

49 En de hand uitstekende over zyne discipelen: Ziet hier, zeide hy, myne moeder, en myne broeders!

50 Want zoo wie de wil doet van mynen Vader die in den hemel is, die is myn broeder, zuster, en moeder.

KAPITTEL XIII.

OP denzelfden dag ging Jezus uit den huize en zat omtrent de zee.

2 En daer vergaderde zoo groote menigte van volk by hem, dat hy in een schip ging zitten, en al het volk stond op den oever.

3 En hy sprak tot hen vele dingen door gelykenissen, zeggende: Ziet, een zaeijer ging uit om te zaeijen.

4 En als hy zaeide, viel er een deel van het zaed langs den weg, en de vogelen des hemels kwamen en aten het op.

5 Het ander viel op steenachtige plaatsen, daer het niet veel aerde had; en het sproot terstond uit, omdat de aerde die het had niet diep was;

6 Maer als de zon was opgekomen, wierd het verbrand; en het verdroogde, want het had geen wortel.

7 Het ander viel tusschen de doornen; en de doornen opwassende, versmachtten het.

8 Doch het ander viel in goede aerde, en

het gaf vruchten; het een honderd, het ander zestig, en het ander dertig voor een.

9 Die ooren heeft om te hooren, dat hy hoore.

10 En de discipelen by hem komende, vraagden hem: Waerom spreekt gy tot hen door gelykenissen?

11 Hy antwoordde hun: Omdat het u vergund is de verborgenheden van het ryk der hemelen te kennen, maer aen hen is het niet vergund.

12 Want aen al die heeft, zal gegeven worden, en hy zal overvloed hebben; maer zoo wie niet heeft, van dien zal zelfs hetgene hy heeft, afgenomen worden.

13 Daerom spreke ik tot hen door gelykenissen, omdat zy ziende niet zien; en hoorende niet hooren, noch verstaen.

14 En in hen wordt volbragt deze prophetie van Isaïas: Met het gehoor zult gy hooren, en niet verstaen; en ziende zult gy zien, en niet bemerken:

15 Want het hert van dit volk is bezwaard geworden, en zy zyn hard van gehoor geworden, en hebben hunne oogen toegesloten; opdat zy met de oogen niet zouden zien, noch met de ooren hooren, noch met het hert verstaen en bekeerd worden, en ik hen geneze. (*Isaïas* vi, 9.)

16 Maer uwe oogen zyn zalig, omdat zy zien; en uwe ooren omdat zy hooren.

17 Want ik zegge u voorwaer, dat vele propheten en regtveerdigen hebben gewenscht te zien hetgene gy ziet, en zy hebben het niet gezien; en te hooren hetgene gy hoort, en zy hebben het niet gehoord.

18 Luistert gy dan naer de gelykenisse van den zaeijer.

19 Als iemand het woord van het ryk hoort, en daer niet op let, zoo komt de booze, en neemt weg hetgene in zyn hert gezaeid was: dit is degene, daer het zaed langs den weg valt.

20 Die het zaed op steenachtige plaetsen ontvangt, is degene die het woord hoort, en hetzelfde aenstonds met blydschap aenneemt;

21 Doch hy heeft geen en wortel in zich zelve, en volhardt maer voor eenigen tyd; maer als er verdrukking en vervolging opkomt om het woord, zoo wordt hy terstond vergerd.

22 En die het zaed tusschen de doornen ontvangt, is degene die het woord aenhoort; maer de bekommernissen dezer wereld en het bedrog der rykdommen versmachten het woord, en het wordt vruchteloos.

23 Maer die het zaed in goede aerde ontvangt, is degene die het woord aenhoort en daarop let; die ook vruchten draegt, en voortbrengt, het een honderd, het ander zestig, en het ander dertig voor een.

24 Hy stelde hun nog eene andere gelykenisse voor, zeggende: Het ryk der hemelen is gelyk aen eenen mensch, die goed zaed in zynen akker gezaeid had.

25 Maer terwyl de menschen sliepen, kwam zyn vyand en zaeide onkruid in het midden der tarwe, en ging henen.

26 Als nu het kruid was opgewassen, en vruchten voortbragt, dan openbaerde zich ook het onkruid;

27 En de dienaers van den vader des huisgezins kwamen hem zeggen: Heere! hebt gy niet goed zaed in uwen akker gezaeid? hoe komt er dan het onkruid in?

28 Hy antwoordde hun: Dit heeft een vyand gedaen. De dienaers zeiden tot hem: Wilt gy dat wy het gaen byeen plukken?

29 Hy antwoordde: Neen. Opdat gy het onkruid uitplukkende, niet te samen met hetzelfde de tarwe uit trekt.

30 Laet het alle beide opgroeijen tot den oogst; en ten tyde van den oogst zal ik tot de maeijers zeggen: Plukt eerst het onkruid byeen, en bindt het in bussels, om te verbranden; maer vergadert de tarwe op mynen graenzolder.

31 Eene andere gelykenisse stelde hy hun voor, zeggende: Het ryk der hemelen is gelyk aen een mostaerdzaed. hetwelk een mensch nam, en in zynen akker zaeide;

32 Dat wel het kleinste onder alle zaden is, maer als het opgewassen is, is het grooter als alle moeskruiden; en het wordt een boom, zoo dat zelfs de vogelen des hemels in zyne takken komen nederzitten.

33 Hy zeide nog eene andere gelykenisse tot hen: Het ryk der hemelen is gelyk aen eenen deesem, welken eene vrouw nam en verborg in dry maten meel, tot het geheel verdeesemd was.

34 Al deze dingen zeide Jezus door gelykenissen tot de scharen, en zonder gelykenissen sprak hy tot hen niet:

35 Opdat volbragt zoude worden, hetgen e door den propheet gezeid was: Ik zal mynen mond in gelykenissen open doen; ik zal dingen te voorschyn brengen, die verborgen waren van de schepping der wereld af. (*Psalms* lxxii, 2.)

36 Dan liet hy het volk gaen, en kwam naer huis; en zyne discipelen kwamen tot hem, zeggende: Legt ons uit de gelykenisse van het onkruid des akkers.

37 Hy antwoordde en zeide tot hen: Die het goed zaed zaeit, is de Zoon des menschen.

38 De akker is de wereld; het goed zaed zyn de kinderen des ryks; het onkruid zyn de kinderen van den boozen;

39 De vyand die het gezaeid heeft, is de duivel; de oogstyd is het einde der

wereld; en de maeijers zyn de engelen.

40 Gelyk dan het onkruid vergaderd, en in het vuur verbrand wordt, alzoo zal het gaen in het einde der wereld.

41 De Zoon des menschen zal zyne engelen zenden, en die zullen alle ververgernissen, en degenen die boosheid bedryven, uit zyn ryk byeen vergaderen.

42 En zy zullen die werpen in den vurigen oven: daer geweest en knerseling der tanden zyn zal.

43 Dan zullen de regtveerdigen blinken gelyk de zon in het ryk huns Vaders. Die ooren heeft om te hooren, dat hy hoore.

44 Het ryk der hemelen is gelyk aen eenen schat, die in eenen akker verborgen is, welken een mensch die hem vindt, verborgen houdt, en uit blydschap over denzelven, gaet verkoopen al dat hy heeft, en koopt dien akker.

45 Nog is het ryk der hemelen gelyk aen eenen koopman, die schoone peerlen zoekt,

46 En die eene kostelyke peerl gevonden hebbende, gaet verkoopen al wat hy heeft, en koopt denzelve.

47 Het ryk der hemelen is ook gelyk aen een vischnet, dat in zee geworpen zynde, allerhande slach van visschen vergadert;

48 Dewelke zy, als hetzelve nu vol is, optrekken, en omtrent den oever zittende, de goede daernit kiezen in hunne vaten, en de kwade wegwerpen.

49 Alzoo zal het gaen in het einde der wereld. De engelen zullen uitgaen, en zullen de boozen afscheiden uit het midden der regtveerdigen.

50 En die werpen in den vurigen oven: daer geweest en knerseling der tanden zyn zal.

51 Hebt gy al deze dingen verstaen? Zy antwoordden hem: Ja wy!

52 Hy zeide tot hen: Daerom zyn alle leeraers, die wel onderwezen zyn in de zaken van het ryk der hemelen, gelyk aen eenen vader des huisgezins, die uit zynen schat nieuwe en oude dingen te voorschyn brengt.

53 Als Jezus deze gelykenissen geëindigd had, is hy van daer vertrokken.

54 En in zyn vaderland komende, leerde hy hen in hunne synagogen, zoodat zy zich verwonderden, en zeiden: Van waer heeft deze die wysheid en die mirakelen?

55 Is dit niet de zoon van den timmerman? is zyne moeder niet Maria genoemd, en zyne broeders Jacobus, en Joseph, en Simon, en Judas?

56 En zyn zyne zusters niet allen by ons? van waer heeft hy dan al die dingen?

57 En zy wierden in hem verergerd. Maer Jezus zeide tot hen: Daer is geen propheet

zonder eer, als in zyn vaderland, en in zyn huis.

58 En hy deed daer niet vele mirakelen, om hunne ongeloovigheid.

KAPITTEL XIV.

IN dien tyd hoorde de vorst Herodes het gerucht dat van Jezus liep.

2 En hy zeide tot zyne dienaren: Dit zal Joannes de Dooper zyn, die van de dood verreen is: daarom geschieden die krachtige werken door hem.

3 Want Herodes had Joannes gevangen gezet, om Herodias de huisvrouw van zynen broeder.

4 Omdat Joannes tot hem zeide: Het is u niet geoorloofd haar te hebben.

5 Doch hem willende ter dood brengen, vreesde hy het volk: want zy hielden hem voor eenen propheet.

6 Maer op den geboortedag van Herodias, danste de dochter van Herodias in het midden; hetwelk aen Herodes zoo behaegde,

7 Dat hy haar met eed beloofde te geven, al wat zy van hem zoude eischen.

8 Zy dan van hare moeder te voren opgemaakt zynde: Geeft my, zeide zy, hier in eenen schotel het hoofd van Joannes den Dooper.

9 En de koning wierd bedroefd: nogtans om den eed, en om degenen die met hem aen tafel zaten; gebod hy, dat men het zoude geven.

10 En hy zond, en deed Joannes in de gevangenis onthoofden.

11 En zyn hoofd wierd in eenen schotel gebracht, en aen die dochter gegeven, die het by hare moeder bragt.

12 Doch zyne discipelen kwamen zyn lichaem weghalen, begroeven hetzelve, en gingen het aen Jezus boodschappen.

13 Als Jezus dit hoorde, vertrok hy van daer in een schipken naer eene eenzame plaets alleen; en het volk dit hoorende, volgde hem te voet uit de steden.

14 En uitkomende zag hy eene groote menigte van volk: hy had medelyden met hen, en genas hunne zieken.

15 Als het nu avond geworden was, kwamen zyne discipelen tot hem, zeggende: Deze plaetse is woest, en de tyd is nu voorby; zendt het volk weg, opdat zy in de dorpen te eten gaen koopen,

16 Maer Jezus zeide tot hen: Het is niet noodig dat zy gaen; geeft gy hun te eten.

17 Zy antwoordden hem: Wy hebben hier niet, als vyf brooden en twee visschen.

18 Hy zeide tot hen: Brengt my die hier.

19 En als hy het volk bevolen had op het gras neder te zitten, nam hy de vyf brooden en de twee visschen, en naer den hemel

ziende, zeggende hy die; hy brak de brooden, hy gaf ze aen de discipelen, en de discipelen aen het volk.

20 En zy aten allegader, en wierden verzaed; en men nam twaelf volle korven op, van het overschot der brokkelingen.

21 Doch het getal van die er geëten hadden, was vyf duizend mannen, behalve de vrouwen en kleine kinderen.

22 En terstond gebod Jezus aen zyne discipelen in het schipken te gaen, en vooraf naer de andere zyde te varen, terwyl hy het volk zoude henen zenden.

23 Als het volk weggezonden was, klom hy op eenen berg om te bidden. En nu avond zynde, zoo was hy daer alleen.

24 Daerentusschen wierd het schipken in het midden der zee geslingerd van de baren: want de wind was hun tegen.

25 Maer in de vierde nachtwake kwam hy tot hen, wandelende op de zee.

26 En ziende hem op de zee wandelen, wierden zy ontsteld, zeggende: Het is een spook. En zy schreeuwden van vreeze.

27 Doch Jezus sprak hen terstond aen, en zeide: Hebt goeden moed; ik ben het, vreest niet.

28 Petrus antwoordende, zeide: Heere, zoo gy het zyt, gebiedt my tot u te komen op het water.

29 En hy zeide: Komt. Petrus uit het schipken afredende, wandelde op het water, om tot Jezus te komen.

30 Maer ziende eenen sterken wind, wierd hy bevreest; en alzoo hy begon te zinken, riep hy, zeggende: Heere! bewaert my.

31 En Jezus terstond de hand uitstekkende, nam hem vast, en zeide tot hem: Gy kleine van geloof, waerom hebt gy getwyfeld?

32 En als zy in het schipken getreden waren, hield de wind op.

33 En die in het schipken waren, kwamen hem aanbidden, zeggende: Gy zyt waerlyk de Zone Gods.

34 Als zy nu overgevaren waren, kwamen zy in het land van Genesar.

35 En als de inwooners van die plaetse hem kenden, zonden zy door geheel dat land, en bragten tot hem allen die kwalyk te pas waren,

36 Hem biddende dat zy maer den boord van zyn kleed mogten aanraken. En allen die hem raakten, wierden genezen.

KAPITTEL XV.

DAN kwamen eenige schriftgeleerden en phariseën, die van Jerusalem waren, tot Jezus, zeggende:

2 Waerom overtreden uwe discipelen de overlevering der ouderlingen? Want zy was-

schen hunne handen niet, wanneer zy spyzen nutten.

3 Maer hy antwoordde hun: En waerom overtreedt gy het gebod Gods om uwe overlevering: want God heeft gezeid:

4 Eert vader en moeder; en wederom: Zoo wie vader of moeder kwalyk toespreekt, dat hy de dood sterve. (*Exodus* xx, 12.)

5 Maer gy zegt, dat ieder mag zeggen tot zynen vader of moeder: Al myne offergifte zal u profytig zyn:

6 Doch ondertusschen eert hy zynen vader en zyne moeder niet. En alzoo hebt gy Gods gebod te niet gedaen door uwe overlevering.

7 Gy schynheiligen! Isaias heeft zeer wel van u gepropheteerd, zeggende:

8 Dit volk eert my met de lippen; maer hun hert is verre van my. (*Isaias* xxix, 13.)

9 Doch te vergeefs dienen zy my, leerende leeringen en geboden der menschen.

10 En het volk by zich geroepen hebbende, zeide hy tot hen: Luistert toe en verstaet dit wel:

11 Hetgene in den mond gaet, besmet den mensch niet; maer hetgene uit den mond voortkomt, dat besmet den mensch.

12 Dan kwamen zyne discipelen, en zeiden tot hem: Weet gy wel dat de phariseën u dit hebbende hooren zeggen, verergerd zyn?

13 Maer hy antwoordde, zeggende: Alle plantsoen, dat myn hemelsche vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden.

14 Laet hun daer. Zy zyn blind, en leidsmans van blinden. En als de eene blinde den anderen leidt, zoo vallen zy alle beide in de gracht.

15 Dan zeide Petrus tot hem: Legt ons die verholen spreuk uit:

16 Jezus antwoordde: Zyt glyleden ook nog zoo onverstandig?

17 En verstaet gy nog niet, dat al wat in den mond komt, in den buik gaet, en in het vertrek uitgeworpen wordt?

18 Maer hetgene door den mond uitgaet, komt uit het hert, en dat besmet den mensch.

19 Want het is uit het hert dat voortkomen de kwade gedachten, doodslagen, overspelen, hoereryen, dieveryen, valsche getuigenissen, en godslasteringen.

20 Dit zyn de dingen die den mensch besmetten; maer met ongewassen handen te eten dat besmet den mensch niet.

21 Jezus van daer weggaende, trok naer den kant van Tyrus en Sidon.

22 En ziet, eene cananese vrouw uit die gewesten komende, riep tot hem, zeggende: Heere, Davids Zone, ontfermt u myner! myne dochter wordt deerlyk van den duivel gekwollen.

23 Doch hy antwoordde haer niet een woord. En zyne discipelen by hem komende, baden, zeggende : Laet haer toch gaen, want zy roept ons na.

24 Maer hy antwoordde hun : Ik ben niet gezonden als tot de verlorene schapen van het huis van Israël.

25 Doch zy aenkomende, aenbad hem, en zeide : Heere, helpt my!

26 Hy antwoordde haer : Het is niet redelyk, dat men het brood der kinderen neme, en voor de honden werpe.

27 Zy zeide : Het is waer, Heere! en nogtans eten ook de hondkens van de brokskens, die van de tafel van hunne heeren vallen.

28 Dan antwoordde Jezus haer, zeggende : O vrouw! groot is uw geloof; dat u geschiede gelyk gy wilt. En op dezelfde ure wierd hare dochter genezen.

29 Jezus van daer voortgaende, kwam langs de zee van Galileë; en op eenen berg klimmende, ging hy daer nederzitten.

30 En het volk kwam met hoopen tot hem, met zich medeleidende stommen, blinden, kreupelen, verminkten, en vele anderen, die zy voor zyne voeten wierpen; en hy genas die.

31 Zoo dat het volk zich verwonderde, ziende de stommen spreken, de kreupelen wandelen, de blinden zien; en zy gaven glorie aen den God van Israël.

32 En Jezus zyne discipelen te samen ge-roepen hebbende, zeide : Ik heb medelyden met dit volk, want het is nu alreeds dry dagen dat zy gestadelyk by my blyven, en niet te eten hebben; en ik wil hen niet nuchteren laten gaen, opdat zy onder wege niet bezwyken.

33 De discipelen antwoordden hem : Van waer zullen wy in eene woestyne zoo vele brooden halen, om zoo groote menigte te verzaden?

34 Jezus vraagde hun : Hoe vele brooden hebt gy? Zy antwoordden hem : Zeven, en weinige vischkens.

35 Dan gebood hy aen het volk, dat zy op de aerde zouden nederzitten.

36 En de zeven brooden, en de visschen genomen, en de dankzegging gesproken hebbende, brak hy die, en gaf ze aen zyne discipelen, en de discipelen gaven ze aen het volk.

37 En zy aten allegader, en wierden verzaed; en men nam zeven volle manden op van het overschot der brokkelingen.

38 Doch het getal van degenen die geëten hadden, was vier duizend mannen, behalve de vrouwen en kleine kinderen.

39 En na dat hy het volk had laten gaen, zoo ging hy in het schipken, en kwam in de palen van Magedan.

KAPITTEL XVI.

DAN kwamen de phariseën en de saduceën hem tenteren; en verzochten van hem, dat hy een teeken van den hemel aen hen zoude vertoonen.

2 Maer hy antwoordde hun aldus : 's Avonds zegt gy : Het zal schoon weër zyn; want de hemel is rood.

3 En 's morgens : Van daeg zal het onweër zyn; want de hemel schynt droevig rood.

4 Zoo weet gy dan de gedaente des hemels wel te onderscheiden; en zoudt gy de teekenen der tyden niet kunnen onderkennen? Dit boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken; maer daer zal hun geen teeken gegeven worden, als het teeken van den prophheet Jonas. En hen daer latende, ging hy weg.

5 En als zyne discipelen waren overgevaren, hadden zy vergeten brood mede te nemen.

6 En Jezus zeide tot hen : Ziet toe, en wacht u van den deesem der phariseën en sadduceën.

7 Zy dachten dan, en zeiden onder malkanderen : Het is dat wy geene brooden medegenomen hebben.

8 Maer Jezus dit verstaende, zeide : Wat overlegt gy daer onder malkanderen, gy kleinen van geloof, dat gy geene brooden hebt?

9 Verstaet gy nog niet, of gedenkt u niet van de vyf brooden onder vyf duizend menschen, en hoe vele korven gy daarvan opnaemt?

10 Noch van de zeven brooden onder vier duizend menschen, en hoe vele manden gy daarvan opnaemt?

11 Hoe verstaet gy niet, dat ik u van geen brood sprak, als ik zeide : Dat gy u zoudt wachten van den deesem der phariseën en sadduceën?

12 Dan verstonden zy dat hy niet gezeid had, dat men zich moest wachten van den zuerdeesem des broods, maer van de leeringen der phariseën en der sadduceën.

13 Als nu Jezus omtrent Cesarea van Philippus gekomen was, vraagde hy aen zyne discipelen : Wie zeggen de menschen dat de Zoon des menschen is?

14 Zy antwoordden hem : Eenigen, dat hy is Joannes de Dooper; anderen, dat hy is Elias; anderen, Jeremias; of een van de propheten.

15 Jezus zeide tot hen : Maer gylieden, wie zegt gy dat ik ben?

16 Simon Petrus antwoordende, zeide : Gy zyt de Christus, de Zoon van den levenden God.

47 Jezus antwoordde hem : Zalig zyt gy Simon Barsona ! want vleesch en bloed heeft u dit niet veropenbaard, maer myn Vader die in den hemel is.

48 En ik zegge tot u, dat gy zyt Petrus, en op deze steenrots zal ik myne kerke bouwen; en de poorten der helle zullen tegen haer niet vermogen.

49 En ik zal u de sleutelen van het ryk der hemelen geven; en al wat gy op de aerde zult gebonden hebben, zal ook in den hemel gebonden zyn; en al wat gy op de aerde zult ontbonden hebben, zal ook in den hemel ontbonden zyn.

20 Dan gebod hy aen zyne discipelen dat zy aen niemand zouden zeggen, dat hy Jezus de Christus was.

21 Van dan af begon Jezus aen-zyne discipelen te vertoonen, dat hy zoude moeten naer Jerusalem gaen, en veel moeten lyden van de ouderlingen, en schriftgeleerden, en opper-priesters, en gedood worden, en ten derden dage verrijsen.

22 Doch Petrus hem ter zyde leidende, begon hem te berispen, zeggende : Verre zy dat van u, Heere ! dat zal u niet overkomen.

23 Maer hy zich omkeerende, zeide tot Petrus : Gaet weg achter my, gy tegenstryder ! gy zyt my tot ontstichting : want gy hebt geen smaeck in hetgene God aengaet, maer alleen in menschelyke dingen.

24 Dan zeide Jezus tot zyne discipelen : Zoo iemand naer my wil komen, dat hy zich zelve verloochene, en zyn kruis opneme, en my volge.

25 Want zoo wie zyn leven wil behouden, die zal het verliezen; maer die zyn leven om mynentwil verliest, die zal het vinden.

26 En wat baet het eenen mensch dat hy de geheele wereld wint, indien hy zyne ziel verliest? of wat verwisseling zal een mensch voor zyne ziel geven?

27 Want de Zoon des menschen zal in de glorie van zynen Vader komen met zyne engelen, en dan zal hy elk loonen volgens zyne werken.

28 Ik zeg u voorwaer : daer zyn eenigen van die hier staen, die de dood niet zullen smaken, voor dat zy den Zoon des menschen zien komen in zyn ryk.

KAPITTEL XVII.

ZES dagen daerna, nam Jezus met zich Petrus, en Jacobus, en Joannes, zynen broeder, en leidde hen op eenen hoogen berg alleen.

2 En in hunne tegenwoordigheid veranderde hy van gedaente; zyn aenzigt blonk gelyk de zon, en zyne kleederen wierden wit gelyk sneeuw.

3 En ziet, hem verschenen Moyses en Elias met hem sprekende.

4 Doch Petrus sprak aldus tot Jezus : Heere ! het is goed voor ons hier te zyn; laet ons hier dry tenten maken, eene voor u, eene voor Moyses, en eene voor Elias.

5 Terwyl hy nog sprak, zoo overlommerde hen eene heldere wolke. En daer kwam eene stemme uit de wolke, zeggende : Dat is myn welbeminde Zoon, in wien ik myn behagen genomen hebbe; hoort naer hem !

6 De discipelen dit hoorende, zyn op hun aenzigt nedergevallen, en zeer bevreesd geworden.

7 Doch Jezus bykomende, raekte hen aen, en zeide : Staet op en vreest niet.

8 En hunne oogen opheffende, zagen zy niemand als Jezus.

9 En als zy den berg afgingen, gebod hun Jezus, zeggende : Geeft dit vertoon niemand te kennen, tot dat de Zoon des menschen van der dood zal verreezen zyn.

10 Zyne discipelen vraegden hem : Wat zeggen dan de schriftgeleerden, dat Elias eerst moet komen?

11 Hy antwoordde hun : Het is wel waer, dat Elias eerst moet komen en alles herstellen :

12 Nogtans ik zeg ulieden, dat Elias alreeds gekomen is, en zy hebben hem niet gekend; maer zy hebben met hem geleeft gelyk zy gewild hebben. Alzoo zal ook de Zoon des menschen van hen te lyden hebben.

13 Dan verstonden de discipelen, dat hy hun van Joannes den Dooper gesproken had.

14 Als hy nu by het volk gekomen was, kwam er een mensch tot hem, vallende voor hem neder op zyne knien, en zeide : Heere ! ontfermt u over mynen zoon die de maen-ziekte heeft, en zware pyne lydt : want hy valt dikwyls in het vuur, en dikwyls in het water;

15 En ik heb hem voor uwe discipelen gebracht, maer zy konden hem niet genezen.

16 Dan zeide Jezus : O ongeloovig en verkeerd geslacht, hoe lang zal ik met u zyn? hoe lang zal ik u verdragen? Brengt hem hier by my.

17 En Jezus den duivel bestraft hebbende, ging hy uit hem weg, en van die uer af, werd het kind genezen.

18 Dan kwamen de discipelen by Jezus in het heimelyk, zeggende : Hoe komi het dat wy hem niet konden uitdryven?

19 Jezus antwoordde hun : Om uwe ongeloovigheid. Want ik zegge u voorwaer : indien gy een geloof hadt gelyk een mostaerdzaad, gy zoudt tot dien berg zeggen : Gaet van

hier, derwaerts! en hy zou gaen; en niets zoude er u onmogelyk zyn.

20 Maer dit slach wordt niet uitgedreven als door bidden en vasten.

21 Terwyl zy in Galileën verkeerden, zeide Jezus tot hen: De Zoon des menschen zal geleverd worden in de handen der menschen.

22 En zy zullen hem dooden, doch ten derden dage zal hy verryzen. En zy wierden hierover zeer bedroefd.

23 Als zy te Capharnaüm gekomen waren, kwamen degenen die den tolpenning ontvingen by Petrus, en zeiden: Betaelt uw Meester den tol niet?

24 Hy zeide: Ja. En als hy in huis gekomen was, zoo voorkwam hem Jezus, zeggende: Wat dunkt u Simon? van wie is het dat de koningen der aerde tol of schattinge nemen? van hunne kinderen, of van de vreemden?

25 Hy antwoordde: Van de vreemden. Jezus zeide hem: Zoo zyn de kinderen dan vry.

26 Doch opdat wy hen niet verergeren, gaet naer de zee, en werpt uwen haek uit; en neemt den eersten visch die opkomt, en zynen mond geopend hebbende, zult gy er eenen dubbelen tolpenning in vinden: Neemt dien, en geeft hem aen hen, voor my en voor u.

KAPITTEL XVIII.

OP denzelfden tyd kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende: Wie is de meeste in het ryk der hemelen?

2 Jezus een klein kind tot zich geroepen hebbende, stelde het in het midden van hen,

3 En zeide: Voorwaer ik zegge u: het zy gy u bekeert, en wordt als kleine kinderen, gy zult in het ryk der hemelen niet komen.

4 Zoo wie dan zich zelven vernedert gelyk dit klein kind, die is de meeste in het ryk der hemelen.

5 En die zulk een klein kind ontvangt in mynen naem, die ontvangt my.

6 Maer zoo wie een van deze kleinen, die in my gelooven verergert, het ware hem beter dat hy met eenen meulensteen aen zynen hals gebonden, vermoord wierd in de diepte der zee.

7 Wee de wereld van wege de verergernissen! want het is wel noodzakelyk dat er verergernissen komen, maer wee dien mensch door wien de verergernis komt!

8 Zoo dan uwe hand of uw voet u verergert, kapt ze af, en werpt ze van u; het is beter voor u, verminkt of kreupel tot het leven in te gaen, als twee handen of twee voeten hebbende, in het eeuwig vuur geworpen te worden.

9 En indien uwe oog u verergert, trekt ze uit, en werpt ze van u: het is beter voor u met eene oog tot het leven in te gaen, als twee oogen hebbende, in het helsch vuur geworpen te worden.

10 Ziet toe dat gy niemand van deze kleinen versmaedt: want ik zegge u, dat hunne engelen in den hemel altyd zien het aenschyn van mynen Vader die in den hemel is.

11 Want de Zoon des menschen is gekomen, om zalig te maken hetgene verloren was.

12 Wat dunkt u? indien iemand honderd schapen heeft, en dat er een van die verdood is; laet hy niet de negen-en-negentig op de bergen, en gaet het verdoodde zoeken?

13 En indien het gebeurt dat hy het vindt, ik zegge u voorwaer, dat hy zich daerover meer verblydt, als over de negen-en-negentig die niet verdood waren.

14 Alzoo is het ook de wil niet van uwen Vader die in den hemel is, dat er een van die kleinen zal verloren gaen.

15 Daerom, is het dat uw broeder tegen u zondigt, zoo gaet en berispt hem tusschen u en hem alleen. Indien hy naer u hoort, zoo hebt gy uwen broeder gewonnen.

16 Doch indien hy naer u niet hoort, zoo neemt er nog eenen of twee met u, opdat alles door den mond van twee of dry getuigen bevestigd worde.

17 Indien hy hun ook geen gehoor geeft, zegt het aen de kerke, en zoo hy ook de kerke niet hoort, zoo houdt hem als eenen heiden en eenen publicaen.

18 Ik zeg u voorwaer: al wat gy op de aerde zult binden, zal ook gebonden zyn in den hemel; en al wat gy op de aerde zult ontbinden, zal ook ontbonden zyn in den hemel.

19 Daerenboven zegge ik u, dat indien er twee van u overeenstemmen op de aerde; al wat zy begeeren, zal hun van mynen Vader, die in den hemel is, worden.

20 Want overal, daer twee of dry in mynen naem vergaderd zyn, daer ben ik in het midden van hen.

21 Dan kwam Petrus tot hem, en zeide: Heere! hoe menigmael zal ik het aen mynen broeder vergeven, als hy tegen my zal zondigen? tot zeven mael toe?

22 Jezus zeide hem: Ik zegge u niet tot zeven mael, maer tot zeventig mael zeven mael.

23 Daerom wordt het ryk der hemelen vergeleken by eenen koning, die rekening met zyne dienaers heeft willen houden.

24 En als hy had begonnen te rekenen, wierd er een voor hem gebragt, die hem tien duizend talenten schuldig was.

25 Doch hy niet hebbende om te betalen, gebod zyn heer, dat men hem, zyne vrouw, en kinderen, en al wat hy had, verkoopen zou en betalinge doen.

26 Maer de knecht viel neder, en bad hem, zeggende : Hebt wat verduldigheid met my, en ik zal u alles betalen.

27 En de heer medelyden met dien knecht hebbende, liet hem gaen, en schold hem de schuld kwyt.

28 Maer diezelfde knecht uitgegaen zynde, vond eenen van zyne medeknechten, die hem honderd denarissen schuldig was, en hy greep hem aen, en wrong hem de keel toe, zeggende : Betaelt dat gy schuldig zyt.

29 De medeknecht dan nedervallende, bad hem, zeggende : Hebt wat verduldigheid met my, en ik zal u alles betalen.

30 Doch hy wilde niet; maer ging heuen en wierp hem in de gevangnisse, tot dat hy de schuld betalen zoude.

31 Als nu zyne mededienaers dezen handel zagen, wierden zy zeer bedroefd, en gingen hunnen heer verhalen al wat er geschied was.

32 Dan riep hem zyn heer, en zeide tot hem : Gy booze knecht! ik heb u al uwe schuld kwytgescholden, omdat gy er my om geboden hebt;

33 Behoordet gy dan ook niet medelyden met uwen medeknecht te hebben, gelyk ik medelyden met u gehad hebbe?

34 En zyn heer vergramd zynde, gaf hem over aen de beulen, tot dat hy al de schuld betalen zoude.

35 Zoo zal myn hemelsche Vader ook met u handelen, indien gy het elk aen uwen broeder uit er herten niet vergeeft.

KAPITTEL XIX.

ALS nu Jezus deze redenen voleindigd hadde, vertrok hy uit Galileën, en kwam binnen de palen van Judeën, over de Jordane.

2 En hem volgden vele scharen, die hy aldaer genas.

3 De phariseën kwamen ook tot hem om hem te tenteeren, en vragden : Is het geoorloofd aen eenen man zyne vrouw te verlaten, om wat oorzaak het ook moge wezen?

4 Hy antwoordde, en zeide hun : Hebt gy niet gelezen, dat die den mensch in het begin geschapen heeft, hen man en vrouw geschapen heeft?

5 En dat er gezeld is : Hierom zal de mensch vader en moeder verlaten, en zyne vrouw aanhangen; en zy zullen twee in een ligchaem zyn. (*Genesis ii, 24.*)

6 Overzulks zyn zy niet meer twee, maer een ligchaem. Dat dan de mensch niet

scheide, hetgene dat God verzameld heeft.

7 Waerom dan, zeiden zy, heeft Moyses geboden eenen scheidbrief te geven, en haer te verlaten? (*Deuteron. xxiv, 1.*)

8 Hy antwoordde hun : Het is om de versteendheid van uw herte, dat Moyses u heeft toegelaten van uwe vrouw te scheiden; maer van het begin is het zoo niet geweest.

9 Daerom zegge ik u, dat zoo wie van zyne vrouw scheidt, behalve om overspel, en eene andere trouwt, die doet overspel; en die de verlatene trouwt, doet ook overspel.

10 Zyne discipelen zeiden tot hem : Indien de zaak van den man met de vrouw aldus gelegen is, zoo is het niet raedzaam te trouwen.

11 Hy zeide hun : Een ieder begrypt dit niet, maer die alleen, aen wien het ver Gund is.

12 Want daer zyn sommige onhouwbaren, die uit des moeders ligchaem alzoo geboren zyn; en daer zyn er die zich zelve onhouwbaer gemaakt hebben om het ryk der hemelen. Die het vatten kan, dat hy het vatte.

13 Dan wierden er kleine kinderen tot hem gebracht, opdat hy hun de handen opleggen zoude, en bidden. Doch de discipelen bestraften ze.

14 Maer Jezus zeide tot hen : Laet de kinderkens met vrede, en belet ze niet by my te komen, want voor zoodanigen is het ryk der hemelen.

15 En als hy hun de handen opgelegd had, is hy van daer weggegaen.

16 Dan kwam er een die tot hem zeide : Goede Meester! wat goed zal ik doen om het eeuwig leven te hebben?

17 Jezus antwoordde hem : Wat spreekt gy my van goed? God alleen is goed! Doch indien gy tot het leven wilt ingaen, onderhoudt de geboden.

18 Hy vragde hem : Welke? Jezus zeide : Gy zult niet dood slaen; gy zult geen overspel doen; gy zult niet stelen; gy zult geene valsche getuigenisse geven.

19 Eert uwen vader en uwe moeder; en, hebt uwen evennaesten lief gelyk u zelve.

20 De jongeling zeide tot hem : Al deze dingen heb ik van jongs af aen onderhouden; wat ontbreekt er my nog?

21 Jezus zeide hem : Wilt gy volmaekt zyn? gaet, verkoopt al wat gy hebt, en geeft het aen den armen, en gy zult eenen schat in den hemel hebben; en komt alsdan, en volgt my.

22 Maer de jongeling deze woorden horende, ging droevig weg : want hy bezat groote goederen.

23 En Jezus zeide tot zyne discipelen : Ik zeg u voorwaer, dat het moeilijk zal zyn aen eenen ryken mensch in het ryk der hemelen te komen.

24 Ja, ik zegge u nog eens : Het is ligter dat een kemel door de oog van eene naelde ga, als dat een ryk mensch in het ryk der hemelen kome.

25 Als de discipelen dit hoorden, waren zy zeer verwonderd, en zeiden : Wie kan dan zalig worden ?

26 Doch Jezus hen aenziende, zeide : Dit is onmogelyk by de menschen ; maer by God zyn alle dingen mogelyk.

27 Dan nam Petrus het woord op, en zeide tot hem : Ziet, wy hebben alles verlaten en zyn u gevolgd : wat zal ons dan geworden ?

28 Jezus antwoordde hun : Ik zegge u voorwaer, dat gy, die my gevolgd zyt, in de herstelling, als de Zoon des menschen op den zetel zyner glorie zal gezeten zyn, ook op twaelf zetels zult zitten, en oordeelen de twaelf geslachten van Israël.

29 En zoo wie zyn huis, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of land om mynen naem verlaet, die zal honderd mael zoo veel ontvangen, en het eeuwigh leven bezitten.

30 Doch velen van de eersten, zullen de laetsten zyn ; en velen van de laetsten, de eersten.

KAPITTEL XX.

HET ryk der hemelen is gelyk aen eenen vader des huisgezins, die 's morgens vroeg uitging om werklieden in zynen wyngaerd te huren.

2 En als hy met de werklieden overeen gekomen was voor eenen denaris daegs, zond hy ze in zynen wyngaerd.

3 En uitgegaen zynde omtrent de derde uer, zag hy er anderen op de merkt ledig staen.

4 Hy zeide tot hen : Gaet gy ook in mynen wyngaerd, en dat regt is, zal ik u geven.

5 En zy gingen. Wederom ging hy uit omtrent de zesde en de negende uer, en deed desgelyks.

6 Omtrent de elfde uer wederom uitgegaen zynde, vond hy er nog anderen staen, en zeide tot hen : Wat staet gy hier den geheelen dag ledig ?

7 Zy antwoordden hem : Omdat ons niemand gehuurd heeft. Hy zeide tot hen : Gaet gy ook in mynen wyngaerd.

8 Als het nu avond geworden was, zoo zeide de heer des wyngaerds tot zynen hofmeester : Roept de werklieden, en geeft ze hunnen loon, beginnende van de laetsten tot de eersten.

9 Die dan, dewelke omtrent de elfde uer gehuurd waren, aengekomen zynde, ontvingen elk eenen denaris.

10 Doch als de eersten kwamen, meenden zy, dat zy meer ontvangen zouden ; maer zy kregen ook elk eenen denaris.

11 En dien ontvangende, murmurcerden zy tegen den vader des huisgezins,

12 Zeggende : Deze laetsten hebben maer eene uer gearbeid, en gy hebt hen aen ons gelyk gemaekt, die den last van den dag en de hitte gedragen hebben.

13 Maer hy antwoordde, en zeide tot eenen van hen : Vriend, ik doe u geen ongelyk. Zyt gy niet voor eenen denaris met my overeen gekomen ?

14 Neemt hetgene u toekomt, en gaet henen. Ik wil ook aen dezen laetsten zoo veel geven als aen u.

15 En is het my niet geoorloofd te doen wat ik wille ; is uwe oog kwaed omdat ik goed ben ?

16 Alzoo zullen de laetsten, de eersten zyn ; en de eersten, de laetsten. Want velen zyn ergeroepen ; maer weinigen uitverkoren.

17 En Jezus gaende naer Jerusalem, nam zyne twaelf discipelen alleen, en zeide tot hen :

18 Ziet, wy gaen naer Jerusalem, en de Zoon des menschen zal overgeleverd worden aen de opper-priesters en schrifgeleerden, en zy zullen hem ter dood verwyzen ;

19 En hem leveren aen de heidenen, om bespot, gegeeseld, en gekruist te worden ; en op den derden dag zal hy verzyen.

20 Dan kwam de moeder der kinderen van Zebedeus tot hem met hare zonen, en hem aanbiddende, verzocht zy iets van hem.

21 Hy vraagde haer : Wat begeert gy ? Zy zeide hem : Zegt dat deze myne twee zonen in uw ryk zitten, de eene aen uwe regter hand, de andere aen uwe slinker hand.

22 Maer Jezus antwoordende, zeide : Gylieden weet niet wat gy vraegt. Kunt gy den kelk drinken, dien ik drinken zal ? Zy antwoordden hem : Ja wy.

23 Hy antwoordde hun : Gy zult mynen kelk wel drinken ; maer te zitten aen myne regter hand of slinker hand, staet my niet toe u te geven, maer aen dien, voor wien het bereid is van mynen Vader.

24 De tien anderen dit hoorende, namen het zeer kwalik van de twee gebroeders.

25 Maer Jezus riep hen by zich, en zeide : Gy weet, dat de prinsen der volkeren over hen heerschen, en dat de grooten magt over hen gebruiken.

26 Doch het zal onder ulieden zoo niet gaen ; maer zoo wie onder u de meeste wil worden, dat hy uw dienaar zy.

27 En die onder u de eerste wil wezen, dat hy uw knecht zy.

28 Gelyk de Zoon des menschen niet gekomen is, om gediend te worden, maer om te dienen, en om zyn leven te geven tot verlossing voor velen.

29 En van Jericho vertrekkende, zoo is hem gevolgd eene groote menigte van volk.

30 En ziet, twee blinden, die by den weg zaten, hoorende dat Jezus voorby ging, riepen, en zeiden : Heere, Davids Zone, ontfermt u onzer!

31 Maer het volk berispte hen, opdat zy zwygen zouden. Doch zy riepen nog meer, zeggende : Heere, Davids Zone, ontfermt u onzer!

32 Jezus bleef alsdan staen, en hen geroepen hebbende, zeide : Wat wilt gy dat ik u doe?

33 Zy antwoordden hem : Heere! dat onze oogen geopend worden.

34 Jezus medelyden met hen hebbende, raekte hunne oogen, en terstond zagen zy, en zyn hem gevolgd.

KAPITTEL XXI.

ALS zy niet verre van Jerusalem waren, gekomen zynde te Bethphage, by den berg van Oliveten, zoo zond Jezus twee discipelen af.

2 En zeide tot hen : Gaet naer het dorp dat daer regt over u ligt, en terstond zult gy eene ezelinne gebonden vinden, en een veulen met haer : maekt ze los, en brengt ze by my.

3 En zoo iemand iets zegt, antwoordt dat ze de Heer van noode heeft; en hy zal ze terstond laten volgen.

4 Dit alles is geschied, opdat volbragt zoude worden hetgene door den propheet aldus gezeid is :

5 Zegt aen de dochter van Sion : Ziet uw Koning komt zachtmoedig tot u, zittende op eene ezelinne en op een veulen, het jong van eene jokdragende beeste. (*Zach. ix, 9.*)

6 De discipelen dan henen gaende, deden gelyk Jezus hun bevolen had.

7 En zy bragten de ezelinne en het veulen, legden hunne kleederen op dezelve, en deden hem daerop zitten.

8 En eene groote menigte van het volk spreidden hunne kleederen op den weg; anderen kaptten takken van de boomen, en strooiden ze langs den weg.

9 En de scharen, zoo die voorgingen als die volgden, riepen, zeggende : Hosanna den Zone van David! Gebenedyd is hy, die daer komt in den naem des Heeren! Hosanna in het allerhoogste!

10 En als hy binnen Jerusalem gekomen

was, raekte de gansche stad in roeren, zeggende : Wie is dit?

11 Maer het volk zeide : Dit is Jezus, de propheet van Nazareth in Galileën.

12 En Jezus ging in den tempel Gods, en dreef daeruit allen die in den tempel verkochten en kochten; en hy wierp de tafelen der wisselaers, en de zetels dergenen die duiven verkochten, omverre;

13 Hun zeggende : Daer staet geschreven : Myn huis zal het huis des gebeds genoemd worden (*Isaïas lvi, 7*); en gy hebt er eenen kuil van roovers af gemaakt.

14 En daer kwamen by hem in den tempel blinden en kreupelen, die hy genas.

15 Doch als de opper-priesters en de schriftgeleerden de wonderheden zagen die hy deed, en de kinderen die in den tempel riepen, en zeiden : Hosanna den Zone van David! zoo namen zy het zeer kwalyk;

16 En zeiden tot hem : Hooft gy wel wat zy zeggen? Ja, zeer wel, antwoordde hun Jezus. Hebt gy dan nooit gelezen : Gy hebt den volmaekten lof getrokken uit den mond der kleine kinderen en zuigelingen? (*Psalms viii, 3.*)

17 En hen daer latende, ging hy buiten de stad naer Bethanien, en bleef aldaer.

18 Des morgens wederkeerende, had hy honger.

19 En eenen vygeboom omtrent den weg ziende, kwam hy er naer toe, en niet anders als eenige bladeren daerop vindende, zeide tot denzelven : Dat er nooit in der eeuwigheid eenige vrucht uit u voortkome. En terstond is de vygeboom verdroogd.

20 Hetwelk de discipelen ziende, waren zy verwonderd, zeggende : Hoe haestelyk is hy verdroogd!

21 Maer Jezus antwoordende, zeide tot hen : Ik zeg u voorwaer : indien gy geloof hebt, en niet twyfelt, gy zult niet alleen dit van den vygeboom doen; maer ook zoo gy tot dezen berg zegt : Heft u op, en werpt u in de zee! het zal geschieden.

22 En al wat gy met geloof in het gebed zult verzoeken, dat zult gy verkrygen.

23 Als hy in den tempel gekomen was, kwamen de opper-priesters en de ouderlingen des volks, terwyl hy leerde, by hem, zeggende : Door wat magt doet gy deze dingen? en wie heeft u deze magt gegeven?

24 Jezus antwoordde en zeide tot hen : Ik zal u ook eene vraag voorstellen, en is het dat gy my daerop antwoordt, zoo zal ik u ook zeggen door wat magt ik deze dingen doe.

25 Van waer was het doopsel van Joannes? van den hemel, of van de menschen? Maer zy dachten by zich zelven aldus :

26 Indien wy zeggen : Van den hemel; zoo zal hy ons antwoorden : Waerom hebt gy

hem dan niet geloofd? En indien wy zeggen : Van de menschen; zoo hebben wy het volk te vreezen : want zy hielden alle-gader Joannes voor eenen propheet.

27 Zy antwoordden dan aen Jezus : Wy weten het niet. Doch hy zeide tot hen : Ik zegge u dan ook niet door wat magt ik deze dingen doe.

28 Maer wat dunkt u hiervan? Daer was een man die twee zonen had, en komende by den eersten, zeide hy : Zoon, gaet ! werkt van daeg in mynen wyngaerd.

29 Doch hy antwoordde en zeide : Ik wil niet. Maer daarna berouw hebbende, ging hy er naer toe.

30 Dan kwam hy tot den tweeden, en zeide desgelyks. Maer die antwoordde, zeggende : Ik ga, heere ! en hy ging niet.

31 Wie van de twee heeft den wil des vaders gedaen? Zy antwoordden hem : De eerste. Jezus zeide tot hen : Ik zegge u voorwaer, dat de publicanen en de oneerbare vrouwen u zullen voorgaen in het ryk Gods.

32 Want Joannes is tot u gekomen in den weg der gerechtigheid, en gy hebt hem niet geloofd; maer de publicanen en oneerbare vrouwen hebben hem geloofd; en gy dit ziende, hebt zelfs daarna geen berouw gehad, noch in hem geloofd.

33 Hoort nog eene andere gelykenisse : Daer was een vader des huisgezins, die eenen wyngaerd had geplant; eene hage daer rondom geleid; eene wynpers daerin gegraven, en eenen toren gebouwd; en denzelven aen landslieden verhuurd hebbende, reisde hy buiten het land.

34 Als nu de tyd der vruchten gekomen was, zond hy zyne knechten tot de landslieden, om de vruchten daarvan te halen.

35 Doch de landslieden zyne knechten vastgrypende, sloegen den eenen, doodden den anderen, en steenigden eenen derden.

36 Hy zond dan wederom andere dienaers, meerder in getal als de eersten; en die handelden zy desgelyks.

37 Ten laetste zond hy zynen zoon tot hen, zeggende : Zy zullen mynen zoon ontzien.

38 Maer als de landslieden den zoon zaggen, zeiden zy onder malkanderen : Dit is de erfgenaem; komt, laet ons hem dooden, en wy zullen zyne erfenis hebben.

39 En hem vastgrypende, stieten zy hem buiten den wyngaerd, en doodden hem.

40 Als dan de heer des wyngaerds komen zal, hoe zal hy met die landslieden handelen?

41 Zy antwoordden hem : Hy zal die boozen volgens hunne boosheid vernielen, en zynen wyngaerd aen andere landslieden verhuuren, die hem op zynen tyd vruchten zullen opbrengen.

42 Jezus zeide tot hen : Hebt gy nooit in de Schriftuer gelezen : De steen dien de bouwmeesters verworpen hebben, is geworden tot een hoeksteen : De Heer heeft dit gedaen, en het is wonderlyk in onze oogen? (*Psalm cxvii*, 22.)

43 Daerom zegge ik u, dat het ryk Gods u zal afgenomen worden, en gegeven aen een volk, hetwelk er de vruchten van zal voortbrengen.

44 En die over dien steen zal vallen, zal vermorzeld worden; en op wien hy valt, dien zal hy verpletten.

45 Als de opper-priesters en phariseën zyne gelykenissen gehoord hadden, verstonden zy wel dat hy van hen sprak.

46 En zy zochten hem te vangen, maer zy vreesden de scharen; want die hielden hem voor eenen propheet.

KAPITTEL XXII.

JEZUS sprak hen wederom aen in gelykenissen, zeggende :

2 Het ryk der hemelen is gelyk aen eenen koning, die eene bruiloft voor zynen zoon had opgericht,

3 En zyne knechten uitzond, om de genoodden ter bruiloft te roepen; doch zy wilden niet komen.

4 Wederom zond hy andere knechten met bevel, om tot de genoodden te zeggen : Ziet, ik heb myn middagmael bereid gemaekt; myne ossen en gemeste beesten zyn gedood, en alles is bereid; komt ter bruiloft.

5 Maer zy dit niet achtende, gingen henen; de eene naer zyn pachthof, de andere naer zynen koophandel.

6 Doch de anderen namen zyne knechten, en die groote versmaedheden aengedaen hebbende, doodden zy die.

7 De koning dan dit hoorende, werd vergramd, en zyne legers afzendende, vernielde hy die doodslagers, en stak hunne stad in brand.

8 Dan zeide hy tot zyne knechten : De bruiloft is wel bereid, maer de genoodden waren ze niet weerdig.

9 Gaet dan op de uitgangen der wegen, en roept ter bruiloft allen die gy er zult gevonden hebben.

10 En de knechten uitgaende op de wegen, vergaderden allen die zy vonden, goeden en kwaden; en de bruiloft werd vol van gasten.

11 Maer als de koning binnen kwam, om te zien degenen die ter tafel zaten, zoo zag hy daer eenen mensch die geen bruiloftskleed aen had;

12 En zeide tot hem : Vriend, hoe zyt gy hier ingekomen, zonder een bruiloftskleed aen te hebben? Maer hy bleef stom.

13 Dan zeide de koning tot de dienaers : Bindt hem handen en voeten, en werpt hem in de buitenste duisternisse : daer zal ge-ween zyn en knerseling der tanden.

14 Want velen zyn er geroepen ; maer weinigen uitverkoren.

15 Alsdan de phariseën weggaende, hiel-den te samen raed, hoe zy hem in zyne woorden zouden vatten.

16 En zy zonden hunne discipelen met de herodianen tot hem, zeggende : Meester ! wy weten dat gy opregt zyt, en den weg Gods in de waarheid leert, zonder iemand te ontzien ; want gy let niet op het aenzigt der menschen :

17 Zegt ons dan, wat dunkt u ? is het geoor-loofd den cyns te geven aen den keizer of niet ?

18 Maer Jezus kennende hunne valsheid, zeide : Wat kwelt gy my ? gy schynheiligen !

19 Toont my den cyns-penning. En zy toonden hem eenen denaris.

20 En Jezus vraagde hun : Wiens beeld en opschrift is dit ?

21 Zy antwoordden hem : Des keizers. Dan zeide hy tot hen : Geeft dan aen den keizer, dat den keizer toekomt ; en aen God dat God toekomt.

22 En als zy dit hoorden, stonden zy ver-wonderd, en hem daer latende, gingen zy henen.

23 Op dien dag kwamen de sadduceën by hem, welke zeggen, dat er geene verryzenis is ; en zy stelden hem deze vraag voor :

24 Meester ! Moyses heeft ons bevolen (*Deuteron. xxv, 6*) : Indien iemand gestorven is zonder kinderen te hebben, dat zyn broe-der zyne huisvrouw zoude trouwen, en aen zynen broeder eenen nakomeling verwek-ken.

25 Daer waren dan by ons zeven broe-ders, waervan de eerste getrouwd zynde, stierf, en geene kinderen hebbende, liet hy zyne vrouw aen zynen broeder achter.

26 Desgelyks ook de tweede en de derde, tot zeven toe.

27 Eindelyk, na hen allen is ook de vrouw gestorven.

28 Wiens vrouw van de zeven zal zy dan zyn in de verryzenis ? Want zy hebben ze alle zeven gehad.

29 Doch Jezus antwoordde hun, zeggende : Gy doolt. en gy verstaet de Schriftuer noch de kracht Gods niet.

30 Want in de verryzenis zal men noch trouwen noch ten houwelyk geven ; maer zy zullen zyn gelyk de engelen Gods in den hemel.

31 En wat belangt de verryzenis der dooden, hebt gy nooit deze woorden gele-zen die God tot u gesproken heeft :

32 Ik ben de God van Abraham, de God van Isaac en de God van Jacob (*Exodus iii, 6*) ? God is immers geen God van dooden ; maer van levenden.

33 En het volk dit hoorende, was verwon-derd over zyne leering.

34 Als nu de phariseën hoorden dat hy den mond gestopt had aen de sadduceën, verga-derden zy byeen.

35 En een van hen, zynde een wetgeleerde, vroegde hem, om hem te tenteeren :

36 Meester ! welk is het groot gebod van de wet ?

37 Jezus zeide tot hem : Gy zult den Heere uwen God liefhebben uit geheel uw herte, uit geheel uwe ziel en uit al uw verstand.

38 Dit is het grootste en het eerste gebod.

39 En het tweede, gelyk aen dit, is : Gy zult uwen evennaesten liefhebben gelyk u zelven.

40 Van deze twee geboden hangt de geheele wet en de profeten af.

41 En terwyl de phariseën vergaderd waren, stelde hun Jezus deze vraag voor :

42 Wat dunkt u van den Christus ? Wiens Zoon is hy ? Zy zeiden : Davids Zoon.

43 Hy vraagde hun : Hoe komt dan, dat hem David in den geest, Heere noemt ? zeg-gende :

44 De Heer heeft tot mynen Heere gezeid : Zit aen myne regter hand, tot dat ik uwe vyanden stelle tot eene voetbank uwer voe-ten. (*Psalm civ, 1.*)

45 Indien David hem Heere noemt, hoe is hy dan zyn Zoon ?

46 En niemand konde hem dit beantwoor-den. Ook verstoutte zich niemand van dien dag af, hem nog te ondervragen.

KAPITTEL XXIII.

DAN sprak Jezus tot het volk en tot zyne discipelen,

2 Zeggende : De schriftgeleerden en de phariseën zyn gezeten op den stoel van Moyses ;

3 Onderhoudt dan, en doet alles hetwelk zy u gebieden te doen ; maer doet niet vol-gens hunne werken : want zy zeggen het en zy doen het niet.

4 Want zy binden zware en onverdrage-lyke lasten te samen, en leggen die op de schouderen der menschen : maer zy willen die met hunnen vinger niet eens aanraken.

5 Al hunne werken doen zy om van de menschen gezien te worden : daerom dragen zy breede gedenkschriften en groote boor-den aen hunne kleederen.

6 Zy zoeken de eerste plaatsen op de maeltijden, en de eerste zetels in de syna-gogen ;

7 En de begroeting op de merkt, en van de

menschen meester genoemd te worden.

8 Maer gylieden, laet u geen en meester noemen : want gy hebt maer eenen Meester ; en gy allegader zyt broeders.

9 En noemt ook niemand uwen vader op der aerde ; want gy hebt maer eenen Vader, die in den hemel is.

10 En laet u ook geen leeraer noemen : want gy hebt maer eenen Leeraer, te weten Christus.

11 Die onder ulieden de meeste is, zal uw dienaar zyn.

12 Want die zich verheft, die zal vernederd worden ; en die zich vernedert, zal verheven worden.

13 Maer wee u, schynheilige schriftgeleerden en phariseën ! omdat gy het ryk der hemelen voor de menschen sluit. Want gy gaet er niet in ; en die er zouden ingaen, laet gy niet toe daerin te gaen.

14 Wee u, schynheilige schriftgeleerden en phariseën ! omdat gy de huizen der weduwen opeet, biddende lange gebeden : hierom zult gy een zwaerder oordeel ontvangen.

15 Wee u, schynheilige schriftgeleerden en phariseën ! die de zee en het land rond reist, om eenen nieuwbekenden te maken ; en als hy het geworden is, zoo maekt gy hem een kind van de helle, twee mael meer als gy zyt.

16 Wee u, blinde leidsmans ! die zegt : Zoo wie by den tempel zweert, dat is niets ; maer die by het goud van den tempel zweert, is schuldig.

17 Gy dwazen en blinden ! wat is er doch meerder ; het goud, of de tempel die het goud heilig maekt ?

18 En zoo wie by den autaar zweert, dat is niets ; maer die zweert by de gifte die er op ligt, is schuldig.

19 Gy blinden ! wat is er toch meerder ; de gifte, of de autaar, die de gifte heilig maekt ?

20 Zoo wie dan by den autaar zweert, die zweert by denzelfen, en by al wat er op is ;

21 En zoo wie by den tempel zweert, die zweert by den tempel, en by den genen die er in woont ;

22 En die by den hemel zweert, die zweert by Gods troon, en by hem die er op zit.

23 Wee u, schynheilige schriftgeleerden en phariseën ! die tienden geeft van munte, van anys, en van korn ; en die de gewichtigste zaken van de wet achterlaet, de gerechtigheid, de barmhertigheid en het geloof. Deze dingen moest gy doen en de andere niet achterlaten.

24 Blinde leidsmans ! die eene mugge uitzift, en eenen kemel doorzwelgt.

25 Wee u, schynheilige schriftgeleerden

en phariseën ! die het buitenste van den beker en van den schotel zuivert ; doch van binnen vol zyt van roovery en onreinigheid.

26 Gy blinde phariseër ! zuivert eerst het binnenste van den beker en van den schotel ; opdat hetgene van buiten is, ook zuiver moge worden.

27 Wee u, schynheilige schriftgeleerden en phariseën ! want gy zyt gelyk de gewitte grafsteden die van buiten schoon voor de menschen schynen ; maer van binnen vol doodsbeenderen en allerhande vuiligheid zyn :

28 Zoo schynt gy ook van buiten wel regtveerdig voor de menschen ; maer van binnen zyt gy vol geveinsdheid en boosheid.

29 Wee u, schynheilige schriftgeleerden en phariseën ! die de graven der propheten bouwt, en de grafkelders der regtveerdigen oppront ;

30 En zegt : Waren wy ten tyde van onze vaders geweest, wy zouden geene gemeenschap met hen gehad hebben, in het vergieten van het bloed der propheten.

31 Aldus geeft gy getuigenis tegen u zelve, dat gy de kinderen zyt van degenen die de propheten gedood hebben.

32 Vervult gylieden dan ook de mate uwer vadersen.

33 Gy serpente, en slangengebroedsels ! hoe zult gy de helse verdoemenis ontvlugten ?

34 Daerom, zoo ga ik propheten, en wyzen, en leeraers tot u afzenden ; en sommigen van hen zult gy dooden en kruisen ; sommigen zult gy geeselen in uwe synagogen, en vervolgen van de eene stad tot de andere ;

35 Opdat op u kome al het regtveerdig bloed, dat op de aerde vergoten is ; van het bloed van den regtveerdigen Abel af tot het bloed van Zacharias, den zoon van Barachias, dien gy gedood hebt tusschen den tempel en den autaar.

36 Ik zegge u voorwaer, dat al deze dingen zullen komen over dit geslacht.

37 Jerusalem, Jerusalem ! die de propheten doodt, en steenigt degenen die tot u gezonden worden ! hoe dikwyls heb ik uwe kinderen willen vergaderen, gelyk eene hinde hare kiekens vergadert onder hare vleugelen ; en gy hebt niet gewild !

38 Ziet, uw huis zal onbewoond gelaten worden.

39 Want ik zegge u : gy zult my voortaan niet meer zien, tot dat gy zegt : Gebenedyd is hy die daer komt in den naem des Heeren !

KAPITTEL XXIV.

JEZUS uit den tempel vertrekkende, ging weg, en zyne discipelen kwamen tot

hem, om hem de gebouwen des tempels te toonen.

2 Maer hy antwoordde hun, zeggende : Ziet gy dit alles wel? Ik zegge u voorwaer, dat hier niet een steen op den anderen zal blyven, die niet zal afgesmeten worden.

3 En nu op den berg van Oliveten gezeten zynde, kwamen de discipelen by hem alleen, en zeiden : Zegt ons toch wanneer dit zal geschieden, en wat het teeken zal zyn van uwe komste, en van het einde der wereld?

4 Jezus antwoordde hun, zeggende : Ziet toe, dat u niemand verleide.

5 Want daer zullen er velen komen onder mynen naem, en zeggen : Ik ben de Christus; en zy zullen er velen verleiden.

6 Gy zult van oorlogen, en geruchten der oorlogen hooren. Ziet toe, dat gy niet beroerd wordt; want deze dingen moeten geschieden, maer nog is het het einde niet.

7 Want het eene volk zal tegen het andere opstaen, en het eene koningryk tegen het andere; en daer zal pest, en hongersnood, en aerdbeving zyn op verscheidene plaetsen.

8 En dit alles is maer het beginsel der smerten.

9 Dan zullen zy u overleveren om gepynigd te worden; zy zullen u dooden, en gy zult om mynen naem hatelyk zyn aen alle volkeren.

10 En dan zullen er velen verergerd worden; zy zullen malkanderen verraden, en malkanderen haten.

11 En daer zullen vele valsche profeten opstaen, die er velen zullen verleiden.

12 En aengezien de boosheid overgroot zal zyn, zoo zal de liefde van velen verflauwen.

13 Doch die tot het einde toe volherd zal hebben, die zal zalig zyn.

14 Ook zal dit evangelie des ryks de geheele wereld door gepredikt worden, tot getuigenisse aen alle volkeren; en dan zal het einde komen.

15 Wanneer gy dan den grouwel der verwoesting, die door den propheet Daniël voorzeid is, zult zien staen in de heilige plaetse (*Daniel ix, 27*); (die het leest, dat hy het zie te verstaen);

16 Zoo wie dan in Judeën is, dat hy vlugte naer de bergen.

17 En die op het dak is, dat hy niet af come om iets uit zyn huis te nemen.

18 Ook die op het veld is, dat hy niet wederkeere, om zyne kleederen te halen.

19 Doch wee degenen die bevrucht zullen zyn, of kinderen zuigen in die dagen!

20 Bidt ook dat uwe vlugt niet geschiede in den winter, of op den sabbatdag.

21 Want de verdrukking zal alsdan zoo groot zyn, dat er zoodanige van het begin

der wereld tot nu toe niet geweest is, noch ook zyn zal.

22 En ten ware dat die dagen verkort geweest waren, niet een mensch zoude behouden worden; maer om de uitverkorenen zullen die dagen verkort worden.

23 Indien iemand u alsdan zegt : Ziet, hier is de Christus, of daer is hy, geloofd het niet.

24 Want daer zullen valsche christussen en valsche profeten opstaen, die groote teekenen en wondere werken zullen doen; zoo dat ook, indien het mogelyk ware, de uitverkorenen in doling geleid zouden worden.

25 Ziet, ik heb het u nu voorzeid.

26 Indien zy dan tot u zeggen : Ziet, hy is in de woestyne; gaet niet uit : Ziet, hy is in de binnenplaetsen; geloofd het niet.

27 Want gelyk een bliksem uit den oosten komt, en schynt tot in den westen, alzoo zal ook de komste van den Zoon des menschen zyn.

28 Alwaer het ligchaem zal zyn, daer zullen zich de arenden vergaderen.

29 Terstond na de verdrukkinge, die in die dagen zal zyn, zal de zon verduisterd worden, en de maen zal haer licht niet geven; de sterren zullen van den hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen beroerd worden.

30 En dan zal het teeken van den Zoon des menschen in den hemel verschynen, en al de volkeren der aerde zullen dan weenen; en zy zullen den Zoon des menschen zien komen op de wolken des hemels, met groote magt en glorie

31 En hy zal zyne engelen zenden met eene trompet van groot geluid, en zy zullen zyne uitverkorenen vergaderen van de vier hoeken der wereld; van den eenen kant des hemels tot den anderen.

32 Leert dan een gelykenisse van den vygeboom. Als zyne takken teer zyn, en de bladeren uitbotten, zoo weet gy dat de zomer aenstaende is.

33 Zoo ook, als gy deze dingen ziet, zoo weet dat het aenstaende en voor de deur is.

34 Ik zegge u voorwaer, dat dit geslacht niet zal voorbygaen, tot dat al deze dingen geschieden.

35 Hemel en aerde zullen voorbygaen; maer myne woorden zullen niet voorbygaen.

36 Doch van dien dag en van die uer weet niemand, zelfs niet de engelen des hemels, als myn Vader alleen.

37 En gelyk het was in de dagen van Noë, zoo zal ook zyn de komste van den Zoon des menschen.

38 Want gelyk zy in de dagen voor den

algemeenen watervloed, bezig waren met eten en drinken, met trouwen en ten houwelyk te geven, tot op den dag toe, dat Noë in de ark ging,

39 En niet dachten op den watervloed tot dat hy kwam, en hen allen wegnam; alzoo zal ook zyn de komste van den Zoon des menschen.

40 Dan zullen er twee op het veld zyn; de eene zal medegenomen worden, en de andere daergelaten.

41 Twee zullen er malen in eenen meulen; de eene zal medegenomen worden, en de andere daergelaten.

42 Waekt dan, want gy weet niet op welke uer dat uw Heer komen zal.

43 Maer weet dat, indien de vader des huisgezins wiste op welke uer de dief komen zoude, hy zekerlyk zoude waken, en zyn huis niet laten doorgraven.

44 Daerom weest gy ook bereid: want de Zoon des menschen zal komen op eene uer die gy niet weet.

45 Wie is toch die getrouwe en voorzigtige knecht, die van zynen heere gesteld is over het huisgezin, om aen elk spyze op zynen tyd te geven?

46 Zalig is die knecht, die als zyn heer komt, van hem aldus doende zal gevonden worden.

47 Ik zegge u voorwaer, dat hy hem over al zyne goederen zal stellen.

48 Maer is het dat die knecht ondeugend zynde, in zyne herte zegt: Myn heer zal zoo haest niet komen;

49 En dat hy zyne medeknechten begint te slaen, en met de dronkaerds te eten en te drinken;

50 Zoo zal de heer van dien knecht komen op eenen dag als hy het niet verwacht, en op eene ure die hy niet weet.

51 En hy zal hem afscheiden, en deel geven onder de schynheiligen. Daer zal geveenen zyn en knerseling der tanden.

KAPITTEL XXV.

DAN zal het ryk der hemelen gelyk zyn aen tien maegden, die hare lampen nemende, den bruidegom en de bruid te gemoet gingen.

2 En vyf van haer waren dwazen, en vyf waren wyzen.

3 De vyf dwazen hare lampen nemende, hadden geene olie met zich genomen;

4 Maer de wyzen namen olie in hare vaten, met de lampen.

5 Als nu de bruidegom vertoefde, begonnen zy allegader te sluimeren, en vielen in slaep.

6 Doch te middernacht ontstond er een ge-roep: Ziet, de bruidegom komt; gaet hem te gemoet!

7 Dan stonden al die maegden op, en bereidden hare lampen.

8 Doch de dwazen zeiden tot de wyzen: Geeft ons van uwe olie, want onze lampen gaen uit.

9 Maer de wyzen gaven voor antwoord, zeggende: Daer mogt misschien niet genoeg zyn voor ons en voor ulieden; daerom gaet liever tot de verkoopers, en koopt er voor u zelven.

10 Maer terwyl zy gingen om te koopen, kwam de bruidegom, en die bereid waren, gingen met hem binnen ter bruiloft; en de deure wierd gesloten.

11 Eindelyk kwamen ook de andere maegden, zeggende: Heere, heere, doet ons open!

12 Maer hy antwoordde, zeggende: Ik zegge u voorwaer, ik kenne u niet.

13 Daerom, waekt: want gy weet noch dag noch ure.

14 Want het gaet gelyk met eenen mensch, die gaende buiten 's lands reizen, zyne knechten riep, en hun zyne goederen in handen gaf.

15 Aen den eenen gaf hy vyf talenten; aen den anderen twee; en aen den anderen een; elk volgens zyn vermogen, en hy vertrok terstond.

16 Die dan de vyf talenten ontvangen had, ging daarmede koophandel dryven, en won er nog vyf by.

17 Desgelyks ook die er twee ontvangen had, won er nog twee by.

18 Maer die er een ontvangen had, ging het in de aerde graven, en het geld van zynen heer verbergen.

19 Na eenen langen tyd kwam de heer van die knechten, en hield rekening met hen.

20 Die vyf talenten ontvangen had, bragt hem nog vyf andere talenten, zeggende: Heere! gy hadt my vyf talenten gegeven; ziet daer, ik heb er nog vyf bygewonnen.

21 Zyn heer zeide tot hem: Welaen, gy goede en getrouwe knecht! omdat gy over weinig zyt getrouw geweest, zoo zal ik u over veel stellen; gaet binnen in de vreugd uws heeren.

22 Die twee talenten ontvangen had, kwam ook by en zeide: Heere! gy hebt my twee talenten gegeven; ziet daer, ik heb er nog twee bygewonnen.

23 Zyn heer zeide tot hem: Welaen, goede en getrouwe knecht! omdat gy over weinig zyt getrouw geweest, zoo zal ik u over veel stellen; gaet binnen in de vreugd uws heeren.

24 Maer die een talent ontvangen had, ook bykomende, zeide: Heere! ik weet dat gy een streng mensch zyt; dat gy maekt, daer

gy niet gezaeid hebt, en vergadert van daer gy niet gestrooid hebt;

25 Daerom bevreesd zynde, ben ik henen gegaen, en heb uw talent in de aerde verborgen. Ziet, daer hebt gy dat u toekomt.

26 Maer zyn heer antwoordde hem, en zeide : Gy ondeugende en luije knecht ! gy wist dat ik maeije daer ik niet gezaeid heb, en vergadere van daer ik niet gestrooid heb ;

27 Gy moest dan myn geld aen de wisselaers gegeven hebben, en zoo zoude ik, als ik kwam, hetgene my toekomt, met winste weder ontvangen hebben.

28 Neemt hem dan het talent af, en geeft het aen dengenen die tien talenten heeft.

29 Want aen al die heeft, zal nog gegeven worden, en hy zal overvloed hebben ; maer van dengenen, die niet heeft, zal ook hetgene hy schynt te hebben, afgenomen worden.

30 Werpt dan dien onnutten knecht in de buitenste duisternissen : daer geweest zal zyn en knerseling der tanden.

31 Doch als de Zoon des menschen zal komen in zyne glorie, en al zyne engelen met hem, dan zal hy gaen zitten op den troon zynen majesteit.

32 En al de volkeren zullen voor hem vergaderd worden ; en hy zal ze van malkanderen scheiden, gelyk de herder de schapen scheidt van de bokken.

33 En hy zal de schapen stellen aen zyne regter hand, en de bokken aen de slinker hand.

34 Dan zal de Koning zeggen tot degenen die aen zyne regter hand zyn : Komt, gebenedyden myns Vaders ! bezit het ryk, hetwelk van het beginsel der wereld voor u bereid is.

35 Want ik heb honger gehad, en gy hebt my gespysd ; ik heb dorst gehad, en gy hebt my te drinken gegeven ; ik was vreemdeling, en gy hebt my geherbergd ;

36 Ik was naekt en gy hebt my gekleed ; ziek, en gy hebt my bezocht ; ik was in de gevangenis, en gy zyt tot my gekomen.

37 Dan zullen hem de regtveerdigen antwoorden, en zeggen : Heere ! wanneer hebben wy u hongrig gezien, en hebben u gespysd ? of dorstig, en hebben u te drinken gegeven ?

38 Wanneer hebben wy u vreemdeling gezien, en u geherbergd ? of naekt, en u gekleed ?

39 Of wanneer hebben wy u ziek gezien, of in de gevangenis, en zyn tot u gekomen ?

40 En de Koning zal hun antwoorden, zeggende : Ik zegge u voorwaer : zoo dikwyls als gy dit aen eenen van deze myne

minste broeders gedaen hebt, zoo hebt gy het aen my gedaen.

41 Dan zal hy ook zeggen tot degenen die aen zyne slinker hand zyn : Gaet weg van my, gy vervloekten ! in het eeuwig vuur, hetwelk bereid is voor den duivel en zyne engelen.

42 Want ik ben hongrig geweest, en gy hebt my niet te eten gegeven ; ik ben dorstig geweest, en gy hebt my niet te drinken gegeven ;

43 Ik was vreemdeling, en gy hebt my niet geherbergd ; ik was naekt, en gy hebt my niet gekleed ; ziek, en in de gevangenis, en gy hebt my niet bezocht.

44 Dan zullen dezen hem ook aldus antwoorden : Heere ! wanneer hebben wy u hongrig, of dorstig, of vreemdeling, of naekt, of ziek, of in de gevangenis gezien, en hebben u niet gediend ?

45 Maer hy zal hun antwoorden, zeggende : Ik zegge u voorwaer : zoo dikwyls gy dit aen eenen van deze minsten niet gedaen hebt, zoo hebt gy het ook aen my niet gedaen.

46 En dezen zullen gaen in de eeuwige pynen ; en de regtveerdigen in het eeuwig leven.

KAPITTEL XXVI.

EN het gebeurde, als Jezus al deze redenen geëindigd had, dat hy tot zyne discipelen zeide :

2 Gy weet dat het na twee dagen paschen is, en dat de Zoon des menschen zal geleverd worden, om gekruist te worden.

3 Te zelfden tyde zyn de opper-priesters en de ouderlingen des volks vergaderd in de zaal van den oppersten priester, genaemd Caïphas ;

4 En zy hielden te samen raed om Jezus met list te vangen en te dooden.

5 Doch zy zeiden : Het mag niet zyn op den feestdag, opdat er geen oproer ontsta onder het volk.

6 En als Jezus nu was te Bethanien in het huis van Simon, den melaetschen,

7 Zoo kwam er eene vrouw tot hem, die eene albaster flessche met kostelyke zalve had, en stortte die uit, op zyn hoofd, daer hy ter tafel zat.

8 Hetwelk zyne discipelen ziende, namen het zeer kwalijk, zeggende : Waertoe dient deze verkwisting ?

9 Want die konde duer verkocht, en aen den armen gegeven worden.

10 Maer Jezus dit verstaende, zeide tot hen : Waerom valt gy deze vrouw moeilyk ? zy heeft immers een goed werk aen my gedaen.

11 Want gy hebt altyd arme menschen met u ; maer my hebt gy niet altyd.

12 En als zy deze zalve op myn ligchaem gegoten heeft, dat heeft zy gedaen om my te begraven.

13 Ik zegge u voorwaer : Overal, door geheel de wereld, al waer dit evangelie zal gepredikt zyn geweest, zal ook, wat deze gedaen heeft, tot haren lof verhaeld worden.

14 Dan ging er een van de twaelf, genoemd Judas Iscariotes, tot de opper-priesters,

15 En zeide tot hen : Wat wilt gy my geven, en ik zal hem aen u leveren ? En zy hebben hem dertig zilveren penningen toegezeid.

16 Van dien tyd af zocht hy gelegenheid om hem te leveren.

17 Doch op den eersten dag der ongedeesemde brooden, kwamen de discipelen by Jezus vragen : Waer wilt gy dat wy het paeschmael voor u bereiden ?

18 Jezus antwoordde hun : Gaet naer de stad tot zulk eenen, en zegt hem : De Meester zegt : Myn tyd is aenstaende ; by u kome ik het paeschmael houden met myne discipelen

19 De discipelen deden gelyk Jezus hun bevolen had, en zy bereidden het paeschmael.

20 Als het nu avond geworden was, zat hy met zyne discipelen ter tafel ;

21 En terwyl zy aten, zeide hy : Ik zeg u voorwaer, dat een van ulieden my verraden zal.

22 Zy zeer bedroefd geworden zynde, begonnen een voor een te vragen : Ben ik het, Heere ?

23 Hy antwoordde hun, zeggende : Die met my de hand in den schotel dopt, die zal my verraden.

24 Het is waer ; de Zoon des menschen gaet henen, gelyk van hem geschreven is ; maer wee dien mensch, door wien de Zoon des menschen zal verraden worden ! het ware beter voor dien mensch, dat hy nooit geboren was geweest.

25 Judas die hem verraden heeft, nam dan het woord op, en zeide : Ben ik het, Meester ? Hy antwoordde hem : Gy hebt het gezegd.

26 En terwyl zy aten, heeft Jezus het brood genomen, en dat gezegend hebbende, heeft het gebroken, en aen zyne discipelen gegeven, zeggende : Neemt, en eet ; dit is myn ligchaem.

27 En den beker nemende, heeft hy eene dankzegging gesproken, en dien aen hen gegeven, zeggende : Drinkt allegader hier uit ;

28 Want dit is myn bloed van het nieuw verbond dat voor velen zal vergoten worden tot vergiffenisse der zonden.

29 Ook zegge ik u, dat ik voortaan van dit gewas des wyngaerds niet meer drinken zal, tot op dien dag, als ik het met ulieden nieuw zal drinken in het ryk myns Vaders.

30 En den lofzang gedaen hebbende, zyn zy gegaen naer den berg van Oliveten.

31 Dan zeide Jezus tot hen : Gy zult allen van dezen nacht ten opzigte van my verergerd worden ; want daer staet geschreven : Ik zal den herder slaen, en de schapen van de kudde zullen verstrooid worden. (Zach. xiii, 7.)

32 Maer na dat ik zal verreezen zyn, zal ik u voorgaen naer Galileë.

33 Doch Petrus antwoordde hem, en zeide : Al ware het dat zy allen in u verergerd wierden, nooit zal ik verergerd worden.

34 Jezus zeide tot hem : Ik zeg u voorwaer, dat gy my van dezen nacht, eer de haen zal kraaijen, drymael zult verlooehen.

35 Petrus antwoordde hem : Al moest ik ook met u sterven, zoo zal ik u niet verlooehen. Desgelyks zeiden ook al de discipelen.

36 Dan kwam Jezus met hen in eene plaets genaemd Gethsemani, en hy zeide tot zyne discipelen : Zit hier neder, terwyl ik derwaerts ga om te bidden.

37 En met zich nemende Petrus en de twee zonen van Zebedeus, begon hy bedroefd en zeer benauwd te worden.

38 Dan zeide hy tot hen : Myne ziele is bedroefd tot der dood toe ; wacht hier en waekt met my.

39 En een weinig voortgaende, viel hy neder op zyn aenschyn, biddende en zeggende : Vader ! indien het mogelyk is, laet dezen kelk van my gaen. Nogtans niet gelyk ik, maer gelyk gy wilt.

40 Daarna kwam hy tot zyne discipelen ; en vindende hen slapen, zeide hy tot Petrus : En hebt gy dan niet eene uer met my kunnen waken ?

41 Waekt en bidt, opdat gy niet valt in bekoringe. De geest is wel gewillig, maer het vleesch is krank.

42 Hy ging wederom voor de tweede mael bidden, zeggende : Vader ! indien deze kelk niet mag voorbygaen, tenzy ik hem drinke, dat uw wil geschiede !

43 En komende vond hy hen wederom slapen : want hunne oogen waren bezwaerd.

44 En hen daerlatende, ging hy wederom bidden voor de derde mael, zeggende dezelfde woorden.

45 Dan kwam hy by zyne discipelen en zeide tot hen : Slaept nu, en rust ; ziet, de uer is gekomen dat de Zoon des menschen

in de handen der zondaren gaet geleverd worden.

46 Staet op, laet ons gaen; ziet, die my verreaft, is hierby.

47 Terwyl hy nog sprak, zoo kwam Judas, een van de twaelf, daer aen; en veel volk met hem met zweerden en stokken, die van de opper-priesters en ouderlingen des volks gezonden waren.

48 Doch die hem verried, had hun een teeken gegeven, zeggende: Denwelken ik kussen zal, die is het; neemt hem vast.

49 En terstond tot Jezus komende, zeide hy: Weest gegroet, Meester! en hy kuste hem.

50 Jezus antwoordde hem: Vriend, waertoe zyt gy gekomen? Dan traden zy toe, sloegen de handen aen Jezus, en namen hem gevangen.

51 En ziet, een van die met Jezus waren, de hand uitstekende, trok zyn zweerd uit, en treffende eenen knecht van den oppersten priester, sloeg hem eene oor af.

52 Dan zeide Jezus tot hem: Steekt uw zweerd weder in de scheede: want allen die het zweerd zullen uitrekken, zullen door het zweerd vergaen.

53 Of meent gy dat ik mynen Vader niet kan verzoeken, en dat hy my niet terstond meer als twaelf legioenen engelen zoude toezenden?

54 Hoe zoude dan volbragt worden hetgene er geschreven staet, dat het aldus moet geschieden?

55 Op dezelfde tyd zeide Jezus tot dat volk: Gy komt hier met zweerden en stokken om my te vangen, gelyk tot eenen moordenaar. Ik zat dagelyks by u, leerende in den tempel, en gy hebt my niet vastgenomen.

56 Doch dit alles is geschied, opdat de Schriften der propheten zouden volbragt worden. Dan verlieten hem alle de discipelen, en vlugten weg.

57 Die dan Jezus gevangen hadden, leidden hem tot Caïphas, den oppersten priester, daer de schriftgeleerden en de ouderlingen vergaderd waren.

58 En Petrus volgde hem van verre tot in het voorhof van den oppersten priester. En binnen getreden zynde, ging hy by de dienaers zitten, om het einde te zien.

59 Maer de opper-priesters en de geheele raad zochten valsche getuigenissen tegen Jezus, om hem ter dood te brengen.

60 Doch zy vonden niet, al was het dat er vele valsche getuigen te voorschyn kwamen. Maer eindelyk kwamen er twee valsche getuigen,

61 En zeiden: Deze heeft gezeid: Ik kan den tempel Gods omverre werpen, en den-

zelve na dry dagen weder opbouwen.

62 De opperste priester opstaende, zeide tot hem: En antwoordt gy niets op hetgene dezen tegen u getuigen?

63 Doch Jezus zweeg stille. Dan sprak hem de opperste priester aldus aen: Ik bezweer u by den levenden God, dat gy ons zegt, of gy zyt de Christus, de Zone Gods?

64 Jezus antwoordde hem: Gy hebt het gezeid. En ik zeg ulieden, dat gy hierna den Zone des menschen zult zien zitten aen de regter hand der kracht Gods, en komen op de wolken des hemels.

65 Dan scheurde de opperste priester zyne kleederen, zeggende: Hy heeft geblaspheméerd, wat hebben wy nog getuigen van noode? Gy hebt daer zyne blasphemie gehoord;

66 Wat dunkt u? En zy antwoordden, zeggende: Hy is de dood schuldig.

67 Dan spogen zy in zyn aenzigt, én sloegen hem met vuisten; en anderen gaven hem kaekslagen,

68 Zeggende: Christus, propheteert ons! wie is het die u geslagen heeft?

69 Petrus onderiusschen zat buiten in het voorhof; en daer kwam eene dienstmaegd by hem, zeggende: Gy waert ook met Jezus van Galileën.

70 Maer hy loochende het voor hen allen, en zeide: Ik weet niet wat gy zegt.

71 En zoo hy de deure uitging, zag hem eene andere dienstmaegd, en zeide tot degenen die daer waren: Deze was ook met Jezus van Nazareth.

72 En hy loochende het wederom met eed, zeggende: Dat hy den mensch niet kende.

73 Een weinig daarna, kwamen degenen die daer stonden, nader, en zeiden tot Petrus: Zekerlyk! gy zyt ook van dat volk; want uwe spraek maekt u genoeg bekend.

74 Dan begon hy te vloeken en te zweeren, dat hy den mensch niet kende. En terstond kraaide de haen.

75 En Petrus wierd het woord gedachtig, dat Jezus hem gezeid had: Eer de haen zal kraaijen, zult gy my drymael verloochenen. En buiten gegaen zynde, heeft hy bitterlyk geweend.

KAPITTEL XXVII.

ALS nu de morgenstond gekomen was, hielden al de opper-priesters en ouderlingen des volks raad tegen Jezus, om hem ter dood te brengen.

2 En zy leidden hem gebonden weg en gaven hem over aen Pontius Pilatus, den stadhouder van het land.

3 Judas die hem verraden had, ziende dat hy veroordeeld was, heeft alsdan berouw

gekregen, en de dertig zilveren penningen wedergebragt aen de opper-priesters en ouderlingen,

4 Zeggende : Ik heb gezondigd, verradende het onnoozel bloed. Maer zy antwoordden : Wat gaet ons dat aen? gy moogt er voor zorgen.

5 En de zilveren penningen in den tempel nederwerpende, trok hy henen, en ging zich met een strop verhangen.

6 Maer de opper-priesters de penningen opnemende, zeiden : Wy mogen die in de offerkist niet werpen, want het is bloedgeld.

7 En raed gehouden hebbende, kochten zy er den akker van eenen potbakker voor, tot eene begraefplaetse der vreemdelingen.

8 Daerom is die akker tot op den dag van heden, genaemd Haceldama, dat is, bloed-akker.

9 Dan is volbragt hetgene door den profeet Jeremias aldus voorzien was : Zy hebben ontvangen de dertig zilveren penningen, die den prys waren van dengenen die op prys gesteld was, denwelken zy van de kinderen van Israël gekocht hadden :

10 En zy hebben die gegeven voor den akker van eenen potbakker; gelyk de Heer my bevolen heeft.

11 Doch Jezus stond voor den stadhouder. En de stadhouder ondervraegde hem, zeggende : Zyt gy den Koning der Joden? Jezus antwoordde hem : Gy zegt het.

12 En als hy van de opper-priesters en de ouderlingen beschuldigd wierd, zoo antwoordde hy niets.

13 Dan zeide Pilatus tot hem : Hoort gy niet hoe veel zy tegen u getuigen?

14 Maer hy antwoordde hem op niet een woord; zoo dat de stadhouder ten hoogste verwonderd was.

15 Doch de stadhouder was gewoon op den hoogsten feestdag eenen gevangenen aen het volk los te laten, dien zy begeerden.

16 En hy had alsdan eenen vermaerden gevangenen, genaemd Barabbas.

17 Terwyl zy dan vergaderd waren, vraegde hun Pilatus : Wien wilt gy dat ik u loslate, Barabbas, of Jezus, die Christus genaemd wordt?

18 Want hy wist wel dat zy hem uit nydigheid geleverd hadden.

19 Ook terwyl hy op den registerstoel zat, liet zyne huisvrouw hem zeggen : Bemoeit u toch niet met dien regveerdigen; want ik heb heden in den droom veel om hem geleden.

20 Ondertusschen stookten de opper-priesters en de ouderlingen het volk op, dat zy Barabbas zouden eischen, en Jezus ter dood brengen.

21 Als dan de stadhouder hun vraegde : Welken van de twee wilt gy dat ik u zal loslaten? Zoo antwoordden zy : Barabbas.

22 Pilatus zeide tot hen : Wat zal ik dan doen met Jezus, die Christus genaemd wordt?

23 Zy antwoordden allegader : Dat men hem kruise! De stadhouder zeide tot hen : Wat kwaed heeft hy toch gedaen! Maer zy riepen nog sterker, zeggende : Dat men hem kruise!

24 Als Pilatus dan zag dat hy niet verder, maer dat de oproer vermeederde, zoo nam hy water, en waschte zyne handen voor het volk, zeggende : Ik ben onschuldig van het bloed van dezen regveerdigen; gylieden moogt er voor zorgen.

25 Al het volk antwoordde : Dat zyn bloed over ons kome, en over onze kinderen!

26 Dan liet hy hun Barabbas los; maer Jezus, na dat hy gegeeseld was, gaf hy hun over om gekruist te worden.

27 Dan namen de soldaten van den stadhouder, Jezus mede naer het regterhuis, en vergaderden de gansche bende omtrent hem.

28 En hem ontkleed hebbende, hingen zy hem eenen purperen mantel om.

29 En eene kroon van doornen vlechtende, stelden die op zyn hoofd, en eenen rietstok in zyne regter hand. En voor hem nederknielende, bespotteden zy hem, zeggende : Weest gegroet, Koning der Joden!

30 En hem bespouwende, namen zy den rietstok, en sloegen hem op zyn hoofd.

31 Na dat zy hem bespot hadden, trokken zy hem den mantel af, deden hem zyne kleederen aen, en leidden hem henen, om hem te kruisen.

32 Wanneer zy uitgingen, vonden zy eenen man van Cyrenen, genaemd Simon, welken zy dwongen om het kruis te dragen.

33 En gekomen zynde ter plaetse genaemd Golgotha, dat is te zeggen, de plaets der doodshoofden,

34 Zoo gaven zy hem wyn te drinken met galle gemengd. En als hy het geproefd had, wilde hy het niet drinken.

35 En na dat zy hem gekruist hadden, deelden zy zyne kleederen, het lot werpende; opdat volbragt zoude worden hetgene door den profeet aldus voorzien is : Zy hebben myne kleederen onder malkanderen gedeeld, en over myn kleed hebben zy het lot geworpen. (Psalm xxi, 19.)

36 En zy bleven daer zitten, om hem te bewaren.

37 Ook stelden zy zyne beschuldiging schriftelyk boven zyn hoofd : DIT IS JEZUS, DEN KONING DER JODEN.

38 Dan wierden er twee moordenaers ne-

vens hem gekruist; een aen zyne regter, en een aen zyne slinker zyde.

39 En die voorby gingen, blasphemeerden tegen hem, schuddende hunne hoofden,

40 En zeggende: Welaen! gy die den tempel Gods afbreekt, en in dry dagen wederom opbouwt, verlost u zelve! Indien gy Gods Zoon zyt, zoo komt af van het kruis.

41 Desgelyks bespotteden hem ook de opper-priesters met de schriftgeleerden en ouderlingen, zeggende:

42 Anderen heeft hy verlost, en zich zelve kan hy niet verlossen. Indien hy de Koning van Israël is, dat hy nu afkome van het kruis, en wy zullen hem gelooven.

43 Hy heeft op God betrouwd: dat God hem nu verlosse, indien hy hem bemint! want hy heeft gezeid: Ik ben Gods Zoon.

44 Hetzelfde verweten hem ook de moordenaers die met hem gekruist waren.

45 Doch van de zesde uer van den dag, tot de negende toe, ontstond er eene groote duisternis over geheel het aerdryk.

46 En omtrent de negende uer riep Jezus met luider stemme, zeggende: *Eli, Eli, lamma sabachthani!* dat is: Myn God, myn God! waerom hebt gy my verlaten?

47 Sommigen die daer stonden, dit hoorende, zeiden: Hy roept Elias.

48 En terstond liep er een van hen eene spongie halen, vervulde die met azyn, stak ze op een riet, en gaf hem te drinken.

49 De anderen zeiden: Wacht, laet ons zien of Elias hem zal komen verlossen.

50 Doch Jezus wederom roepende met luider stemme, gaf zynen geest.

51 En ziet, de gordyn des tempels scheurde in twee stukken van boven tot beneden; de aerde beefde; de steenrotsen borsten;

52 De graven gingen open; en vele ligchamen der heiligen, die ontslapen waren, zyn opgestaen;

53 En uit de graven gaende, na zyne verryzenisse, kwamen zy in de heilige stad, en verschenen aen vele menschen.

54 En de honderdste-man, en die met hem waren om Jezus te bewaren, ziende de aerdbeyning, en hetgene daer geschiedde, wierden zeer bevreesd, en zeiden: Waerlyk, dit was de Zone Gods!

55 Daer stonden ook vele vrouwen van verre, die van Galileë af, Jezus gevolgd waren, en hem dienden.

56 Onder dewelke was Maria Magdalena, en Maria, de moeder van Jacobus en Joseph, en de moeder der kinderen van Zebedeus.

57 Als het nu avond geworden was, kwam er een ryk man van Arimathea, met name Joseph, die ook een discipel van Jezus was.

58 Deze by Pilatus gaende, verzocht het ligchaem van Jezus. Dan gebood Pilatus dat men hem het ligchaem zoude geven.

59 Joseph het ligchaem nemende, wond het in een zuiver lynen kleed.

60 En legde het in zyn nieuw graf, hetwelk hy in eene steenrots uitgekap had; en eenen grooten steen tegen den ingang van het graf gewenteld hebbende, ging hy weg.

61 En Maria Magdalena en de andere Maria waren daer, zittende tegenover het graf.

62 's Anderen daegs, zynde de dag na de voorbereiding, kwamen de opper-priesters en de phariseën gezamenlyk by Pilatus,

63 Zeggende: Myn heer! wy zyn indachtig geworden, dat die verleider, als hy nog leefde, gezeid heeft: Na dry dagen zal ik verryzen.

64 Gebiedt dan dat men het graf tot den derden dag toe beware; opdat misschien zyne discipelen hem niet komen stelen, en zeggen tot het volk: Hy is van de dood opgestaen: En alzoo zoude de laetste dwaling erger zyn als de eerste.

65 Pilatus antwoordde hun: Gy hebt wakers; gaet henen, en bewaert het, gelyk gy het verstaet.

66 Zy gingen dan henen het graf met wacht bezetten, en den steen zegelen.

KAPITTEL XXVIII.

ZEER laet na den sabbat-dag, als het licht begon te verschynen van den eersten dag van de weke, kwam Maria Magdalena, en de andere Maria, het graf bezien.

2 En ziet, daer ontstond eene groote aerdbeyning: want daer daelde een engel des Heeren uit den hemel neder, en kwam den steen afwentelen, en op denzelven nederzitten.

3 Zyn aenschyn was gelyk een bliksem, en zyn kleed gelyk de sneeuw.

4 De wakers beefden van vreeze voor hem en zy wierden gelyk dooden.

5 Maer de engel sprak de vrouwen aen, zeggende: Weest gylieden niet bevreesd; want ik weet dat gy Jezus zoekt, die gekruist is.

6 Hy is hier niet: want hy is verrezen, gelyk hy gezeid heeft. Komt, en ziet de plaets daer de Heer gelegen heeft.

7 En gaet haestelyk, zegt aen zyne discipelen dat hy verrezen is. Ziet, hy zal u voorgaen naer Galileë. Ik zeg het u nu te voren.

8 En terstond met groote vreeze en groote blydschap uit het graf gaende, liepen zy de boodschap dragen aen zyne discipelen.

9 En ziet, Jezus kwam hen te gemoet, zeggende: Weest gegroet! En zy naderende, omhelsden zyne voeten, en aanbadden hem.

10 Dan zeide Jezus tot hen : Vreest niet ; gaet, boodschapt aen myne broeders dat zy naer Galileë gaen. Daer zullen zy my zien.

11 Als zy nu waren weggegaen, kwamen eenigen van de wakers in de stad, en boodschapten aen de opper-priesters alles wat er geschied was.

12 En zy met de ouderlingen vergaderd zynde, en raed gehouden hebbende, gaven aen de soldaten eene groote somme geld.

13 En zeiden : Zegt gylieden : Zyne discipelen zyn hem des nachts komen stelen terwyl wy sliepen.

14 En indien dit aen den stadhouder ter ooren komt, zoo zullen wy hem dit wel doen gelooven, en zullen u buiten zorges stellen.

15 Zy namen dan het geld aen, en deden gelyk zy onderwezen waren. En dit gerucht is alom verbreid onder de Joden, tot op den dag van heden.

16 Doch de elf discipelen zyn gegaen naer Galileë, op den berg dien Jezus hun gesteld had.

17 En hem ziende, aanbadden zy hem ; sommigen nogtans twyfelden.

18 Jezus dan nader komende, sprak hun aldus aen : My is alle magt gegeven in den hemel en op de aerde.

19 Gaet dan, onderwyst alle volkeren, hen doopende in den naem des Vaders, en des Zoons; en des Heiligen Geests.

20 Leerende hun onderhouden, al wat ik u bevolen heb. En ziet, ik ben met ulieden, al de dagen, tot het einde der wereld toe.

HET H. EVANGELIE VAN JEZUS CHRISTUS

VOLGENS DE BESCHRYVING VAN

M A R C U S.

KAPITTEL I.

HET begin van het evangelie van Jezus Christus, den Zone Gods.

2 Gelyk er geschreven staet by den propheet Isaïas : Ziet, ik zende mynen engel voor uw aenschyn, die uwen weg voor u bereiden zal. (*Malach. iii, 1.*)

3 Eene stemme zal roepen in de woestyne : Bereidt den weg des Heeren ; maekt zyne voetpaden regt. (*Isaïas xl, 3.*)

4 Joannes was in de woestyne doopende, en predikende het doopsel van penitentie tot vergiffenis der zonden.

5 En het geheele joodsche land, en al die van Jerusalem gingen tot hem, en wierden van hem gedoopt in de wateren van de Jordane, belydende hunne zonden.

6 Joannes was gekleed met kemelshair, en had eenen leëren riem om zyne lenden, etende sprinkhanen, en wilden honig. En hy predikte, zeggende :

7 Daer komt na my een die magtiger is als ik ben, wiens schoenriemen ik niet waardig ben nederbukkende te ontbinden.

8 Ik heb ulieden wel met water gedoopt ; doch hy zal ulieden doopen met den Heiligen Geest.

9 Het gebeurde in die dagen, dat Jezus kwam van Nazareth in Galileë, en gedoopt wierd van Joannes in de Jordane.

10 En zoo haest als hy uit het water kwam, zag hy de hemelen open, en de Geest gelyk eene duive nederdalen, en op hem blyven.

11 En daer kwam eene stemme uit den hemel : Gy zyt myn welbeminde Zoon ; in u heb ik myn welbehagen genomen !

12 En terstond dreef hem de Geest naer de woestyne.

13 Hy bleef in de woestyne veertig dagen en veertig nachten ; hy wierd bekoord van den duivel ; hy was by de beesten, en de engelen dienden hem.

14 Maer na dat Joannes gevangen was, kwam Jezus in Galileë, predikende het evangelie van het ryk Gods ;

15 Zeggende : De tyd is vervuld, en het ryk Gods is aenstaende ; doet penitentie en geloof aen het evangelie.

16 En wandelende langs de zee van Galileë, zag hy Simon en Andreas, zynen broeder, hunne netten in zee werpen ; want zy waren visschers ;

17 En Jezus zeide tot hen : Volgt my na, en ik zal u visschers van menschen maken.

18 Zy, terstond hunne netten verlatende, volgden hem.

19 En van daer een weinig voortgaende, zag hy Jacobus, zone van Zebedeus, en Joannes, zynen broeder, die ook in een schip hunne netten vermaekten.

20 En terstond riep hy hen; dewelke hunnen vader Zebedeus en de huerlingen in het schip latende, zyn hem gevolgd.

21 Zy kwamen dan binnen Capharnaüm; en terstond op eenen sabbat-dag in de synagoge komende, leerde hy hen.

22 En zy waren verwonderd over zyne leerlinge: want hy leerde hen als magt hebbende, en niet gelyk de schriftgeleerden.

23 Doch daer was een mensch in hunne synagoge, met eenen onzuiveren geest bezeten, dewelke schreeuwde,

24 Zeggende: Wat hebt gy gemeens met ons, Jezus van Nazareth? zyt gy gekomen om ons te verdueren? Ik weet wel wie gy zyt, gy zyt de Heilige Gods!

25 Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwygt stil, en vertrekt uit den mensch.

26 Dan verwekte de onzuivere geest in hem geweldige trekkingen, en een groot geschreeuw makende, ging hy van hem uit.

27 Zy wierden allegader zoo verbaesd, dat zy onder malkanderen vraagden, en zeiden: Wat wil dit zyn? wat is dit voor eene nieuwe leering? hy gebiedt met magt, ook over de onzuivere geesten, en zy zyn hem onderdanig.

28 En terstond wierd zyn naem verbreid door het geheele land van Galileë.

29 Zoo haest zy nu uit de synagoge vertrokken waren, kwamen zy met Jacobus en Joannes in het huis van Simon en Andreas;

30 En de schoonmoeder van Simon lag met de koorts te bedde; en ten eerste spraken zy hem van haer.

31 Hy dan naderende, nam haer by de hand en rigtte haer op. Terstond verliet haer de koorts, en zy diende hen.

32 Als het nu avond geworden was, na den ondergang der zonne, bragten zy by hem, allen die kwalijk te pas of met den duivel bezeten waren.

33 En de gansche stad was voor de deur vergaderd.

34 En hy genas er velen die met verscheidene ziekten gekwollen waren, en joeg vele duivelen uit; doch hy liet hen niet toe, te zeggen dat zy hem kenden.

35 Des morgens zeer vroeg voor den dag opstaende en uitgaende, trok hy naer eene eenzame plaetse, daer hy ging bidden.

36 Simon en die met hem waren, volgden hem na.

37 Als zy hem gevonden hadden, zeiden zy tot hem: Heel de wereld zoekt u.

38 Hy zeide tot hen: Laet ons naer de omlyggende steden en dorpen gaen, opdat ik daer ook predike: want daerom ben ik gekomen.

39 Hy predikte dan in hunne synagogen door geheel Galileë; en joeg de duivelen uit.

40 En daer kwam een melaetsche by hem, die hem bad, en met gebogen kniën zeide: Indien gy wilt, gy kunt my zuiveren.

41 Jezus medelyden met hem hebbende, stak zyne hand uit, raekte hem, en zeide: Ik wille, word gezuiverd!

42 Als hy dit gezeid had, verdween terstond de melaetschheid, en hy wierd zuiver.

43 En terstond dede hy hem weg gaen, na dat hy hem wel scherpelyk verboden had,

44 Zeggende: Ziet toe, dat gy dit aen niemand zegt; maer gaet henen, vertoont u aen den opper-priester, en offert op voor uwe zuivering, hetgene Moyses geboden heeft, tot eene getuigenisse voor hen.

45 Doch hy henen gaende, begon de zaak te verkondigen en overal te verbreiden; zoo dat Jezus nu niet meer openlyk in de stad mogt komen, maer zich bleef houden op onbewoonde plaetsen; doch men kwam van alle kanten tot hem.

KAPITTEL II.

En na eenige dagen kwam hy wederom te Capharnaüm.

2 En zoo men hoorde dat hy in huis was, vergaderden daer zoo vele menschen, dat ook de plaets omtrent de deure hen niet bevatten konde; en hy predikte hun het woord.

3 En zy kwamen tot hem, eenen lammen medebrengende die van vier menschen gedragen wierd.

4 En alzoo zy dien ter oorzake van de menigte niet konden voor hem brengen, namen zy het dak af daer hy was, en eene opening gemaakt hebbende, lieten zy het rustbedde, daer de lamme op lag, nederdalen.

5 Jezus hun geloof ziende, zeide tot den lammen: Zoon! uwe zonden worden u vergeven.

6 Doch daer zaten eenigen van de schriftgeleerden, die dachten in hunne herten:

7 Hoe spreekt deze aldus? Hy blasphemert! Wie kan de zonden vergeven als God alleen?

8 Jezus terstond door zynen geest verstaende, dat zy zoodanige gedachten by zich zelve hadden, zeide tot hen: Waerom laet gy zulke gepeizen in uwe herten dalen?

9 Wat is er ligter, te zeggen tot den lam

men : De zonden worden u vergeven, of te zeggen : Staet op, neemt uw bedde op, en wandelt?

10 Doch opdat gy zoudt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft op der aerde, om de zonden te vergeven,

11 Staet op, zeide hy tot den lammen, ik zeg het u : Neemt uw bedde op, en gaet henen naer uw huis.

12 Hy stond straks op, en zyn bedde opgenomen hebbende, ging hy henen in de tegenwoordigheid van een ieder, zoo dat zy allegader zich verwonderden, en glorie aen God gaven, zeggende : Nooit hebben wy iet zulks gezien.

13 Wederom ging hy uit naer de zee; en al het volk kwam tot hem en hy leerde hen.

14 En in het voorbygaen zag hy Levi, zone van Alpheus, op den tol zitten, en hy zeide tot hem : Volgt my. En hy opstaende, is hem gevolgd.

15 En het gebeurde, als hy in deszelfs huis ter tafel zat, dat er vele publicanen en zondaers met Jezus en zyne discipelen aengezeten waren : want daer waren er velen die hem ook volgden.

16 Als dan de schriftgeleerden en de phariseën zagen, dat hy met de publicanen en met de zondaers at, zoo zeiden zy tot zyne discipelen : Waerom eet en drinkt uw Meester met de publicanen en zondaers?

17 Jezus dit hoorende, zeide tot hen : De gezonden hebben den geneesmeester niet van noode, maer wel de zieken. Want ik ben niet gekomen om de regtveerdigen te roepen, maer om de zondaers.

18 Doch de discipelen van Joannes en van de phariseën, waren vastende; en zy kwamen hem vragen : Hoe komt dat de discipelen van Joannes en van de phariseën vasten; en dat uwe discipelen niet vasten?

19 Jezus antwoordde hun : Mogen dan des brudegoms speelgenooten vasten, zoo lang de bruidegom met hen is? Neen, zoo lang zy den bruidegom by zich hebben, kunnen zy niet vasten.

20 Maer de dagen zullen komen dat de bruidegom van hen zal weggenomen worden; en dan, in die dagen, zullen zy vasten.

21 Niemand naeit een stuk nieuw laken aen een oud kleeid; of anders scheurt het nieuw stuk van het oud weder wat af, en dan wordt de scheur nog grooter.

22 Niemand doet ook nieuwen wyn op oude leeren flesschen; of anders doet de nieuwe wyn de flesschen bersten; de wyn loopt uit, en de flesschen worden bedorven. Maer nieuwe wyn moet op nieuwe flesschen gedaen worden.

23 Het gebeurde ook dat de Heer op eenen sabbat-dag langs de granen wandelde, en dat zyne discipelen al gaende de airen begonnen af te plukken.

24 En de phariseën zeiden tot hem : Ziet, waerom doen zy op den sabbat-dag hetgene niet geoorloofd is?

25 Hy antwoordde hun : Hebt gy nooit gelezen wat David deed als hy gebrek had, en hy zelf, en die by hem waren, honger hadden?

26 Hoe hy in het huis Gods gegaen is ten tyde van den oppersten priester Abiathar, en de voorgestelde brooden geëten heeft, die het niemand geoorloofd was te eten als aen de priesters; en hoe hy die ook gegeven heeft aen degenen die met hem waren? (1 Koningen xxi, 6.)

27 Hy zeide hun ook : De sabbat-dag is om den mensch gemaakt, en niet de mensch om den sabbat-dag.

28 Zoo is dan de Zoon des menschen de Heer ook van den sabbat-dag.

KAPITTEL III.

HY ging wederom in de synagoge, en daer was een mensch die eene verdroogde hand had.

2 En zy letteden op hem, of hy op den sabbat-dag genezen zoude, om hem te kunnen beschuldigen.

3 Hy zeide dan tot den mensch, die de verdroogde hand had : Staet op in het midden.

4 En hy vroegde hun : Is het geoorloofd op den sabbat-dag goed, of kwaed te doen? iemand het leven te behouden, of te beneemen? Doch zy zwegen stille.

5 En na dat hy hen rondom met gramschap aengezien had, bedroefd zynde over de verblindheid huns herten, zoo zeide hy tot den mensch : Steekt uwe hand uit. Hy stak ze uit, en zyne hand wierd teenemaal hersteld.

6 Dan gingen de phariseën uit, en hielden terstond raed tegen hem met de herodianen, hoe zy hem zouden verderven.

7 Maer Jezus vertrok met zyne discipelen naer de zee, en hem volgde veel volk van Galileë en Judeë,

8 Van Jerusalem, van Idumeë, en van over de Jordane; en die van omtrent Tyrus en Sidon, hoorende de dingen die hy deed, kwamen met groote menigte tot hem.

9 Hy zeide dan tot zyne discipelen, dat zy hem een schipken zouden beschikken, om niet gedrongen te worden door de menigte des volks.

10 Want gelyk hy er zeer velen genas, allen die eenige kwalen hadden, kwamen met geweld op hem aendringen, om hem te kunnen aanraken.

41 En de onzuivere geesten, zoo zy hem zagen, vielen voor hem neder, en riepen, zeggende :

42 Gy zyt de Zone Gods ! Doch hy verbood hun scherpelyk, dat zy hem niet zouden kenbaer maken.

43 En op eenen berg klimmende, riep hy by zich die het hem liefde; en zy kwamen tot hem.

44 En hy stelde er twaelf, die met hem zouden zyn, en die hy zoude zenden om te prediken.

45 Hy gaf hun magt om de ziekten te genezen, en de duivelen uit te jagen.

46 Simon, aen welken hy den naem van Petrus gaf;

47 En Jacobus, den zoon van Zebedeus, en Joannes, broeder van Jacobus; aen dewelke hy den naem gaf van Boanerges, dat is te zeggen, donderaers.

48 En Andreas, en Philippus, en Bartholomeus, en Mattheus, en Thomas, en Jacobus, den zoon van Alpheus, en Thaddeus, en Simon Cananeus;

49 En Judas Iscariotes, die hem verraden heeft.

20 Als zy in huis kwamen, vergaderde daer wederom zoo veel volk, dat zy ook zelfs niet eten konden.

21 En zyne bloedvrienden dit hoorende, kwamen uit om hem vast te houden : want zy zeiden dat hy uitzinnig geworden was.

22 Doch de schriftgeleerden, die van Jerusalem afgekomen waren, zeiden : Hy heeft Beëlzebub in, en door den prins der duivelen jaegt hy de duivelen uit.

23 Maer hen bygeroepen hebbende, zeide hy hun by gelykenisse : Hoe kan de eene duivel den anderen uitjagen ?

24 Indien een koningryk tegen zich zelf verdeeld is, dat koningryk kan niet blyven staen.

25 En indien een huis tegen zich zelf verdeeld is, dat huis kan niet bestaen.

26 Overzulk, indien de duivel tegen zich zelve opstaet, en verdeeld is, zoo kan hy niet bestaen, maer hy gaet ten einde.

27 Niemand kan den huisraad van eenen sterken man in zyn huis komen plunderen, tenzy hy eerst dien sterken vastbindt, om alsdan zyn huis te berooven.

28 Ik zeg u voorwaer, dat aen de kinderen der menschen alle zonden, en alle blasphemien, die zy zullen uitgesproken hebben, vergeven zullen worden.

29 Maer zoo wie blaspheemeert tegen den Heiligen Geest, die zal in der eeuwigheid geene vergiffenisse ontvangen; maer zal schuldig blyven van eenewige zonde.

30 Omdat zy zeiden : Hy is met den onzuiveren geest bezeten.

31 Ondertusschen kwamen zyne moeder en zyne broeders, en buiten staende, zonden zy om hem te roepen.

32 Doch het volk zat rondom hem neder; en men zeide hem : Uwe moeder, en uwe broeders zyn daer buiten, en vragen naer u.

33 Hy gaf hun voor antwoord : Wie is myne moeder, en wie zyn myne broeders ?

34 Want zoo wie den wille Gods doet, die is myn broeder, en myne zuster, en myne moeder.

KAPITTEL IV.

HY begon nog eens te leeren omtrent de zee; en daer vergaderde zoo veel volk by hem, dat hy, klimmende in een schip, op zee ging zitten; en al het volk was op het land by de zee.

2 En hy leerde hun vele dingen door gelykenissen, en zeide tot hen, volgens zyne manier van leeren :

3 Luistert toe : Een zaeijer ging uit om te zaeijen.

4 En als hy zaeide, viel er een deel van het zaed langs den weg; en de vogelen des hemels kwamen, en aten het op.

5 Het ander viel op steenachtigen grond, daer het niet veel aerde had; en het sproot terstond uit, omdat de aerde die het had, niet diep was.

6 Maer als de zon was opgekomen, wierd het verbrand, en het verdroogde, want het had geenen wortel.

7 Het ander viel tusschen de doornen; en de doornen opwassende, versmachtten het, zoo dat het geene vruchten gaf.

8 Doch het ander viel in goede aerde; en het gaf vruchten die opkwamen en groeiden; het een bragt voort dertig, het ander zestig en het ander honderd voor een.

9 En hy zeide : Die ooren heeft om te hooren, dat hy hoore.

10 Als hy nu alleen was, vraagden hem de twaelf, die by hem waren, naer de gelykenisse;

41 En hy zeide tot hen : Aen u is het vergund de verborgenheid van het ryk Gods te kennen; maer aen hen, die buiten zyn, geschiedt alles in gelykenisse;

42 Opdat zy ziende zouden zien, en niet zien; hoorende zouden hooren, en niet verstaen; en opdat zy niet bekeerd, noch hunne zonden hun vergeven zouden worden.

43 Ook zeide hy tot hen : En verstaet gy deze gelykenisse niet? hoe zult gy dan al de gelykenissen verstaen?

44 De zaeijer is, die het woord zait.

45 Daer het woord langs den weg gezaid wordt, zyn degenen die het nauwelyks gehoord hebben, of de duivel komt, en neemt

het woord weg, dat in hunne herten gezaeid was.

16 Desgelyks, die het zaed op steenachtige plaetsen ontvangen, zyn degenen, die als zy het woord hooren, hetzelfde terstond met blydschap aennemen;

17 Doch zy hebben geen en wortel in zich zelve, en volherden maer voor eenigen tyd; en daarna als er verdrukking en vervolging om het woord opkomt, zoo worden zy terstond verergerd.

18 En anderen zyn er die tusschen de doornen het zaed ontvangen: dat zyn die, dewelke het woord aenhooren;

19 Doch de bekommernissen dezer wereld, het bedrog der rykdommen, en de begeerlykheden tot meer andere dingen, inkruipende, versmachten het woord, en het wordt vruchteloos.

20 Maer die het zaed in goede aerde ontvangen, zyn degenen die het woord aenhooren, aennemen, en vruchten dragen, heteene dertig, het ander zestig, en het ander honderd voor een.

21 Hy zeide hun ook: Laet men het licht wel komen, om het onder het korenvat, of onder het bedde te zetten; is het niet om op den kandelaer te stellen?

22 Want daer is niets verborgen, of het zal openbaer worden; noch daer geschiedt niets in het heimelyk, als opdat het te voorschyn zoude komen.

23 Die ooren heeft om te hooren, dat hy hoore.

24 Hy zeide nog tot hen: Let op hetgene gy hoort. Met de mate waarmede gy meet, zal u weder gemeten worden; en u zal ook toegeworpen worden.

25 Want aen al die heeft, zal noch gegeven worden; maer van al die niet heeft, zal ook hetgene hy heeft, afgenomen worden.

26 Wederom zeide hy: Het is met het ryk Gods, gelyk met eenen mensch die het zaed in de aerde werpt;

27 Of hy slaapt, of opstaet, by nacht en by dage; het zaed spruit voort, en groeit, zonder dat hy het weet.

28 Want de aerde brengt van zelve de vruchten voort: eerst kruid, daarna airen, en daarna volmaekt graen in de airen.

29 En als de vruchten nu voortgebragt zyn, zoo zendt hy straks de zeisen daerin, omdat de oogst gekomen is.

30 Nog zeide hy: Waerby zullen wy het ryk Gods vergelyken? of door wat gelykenisse zullen wy het afbeelden?

31 Het is gelyk aen een mostaerdzaed, hetwelk, als het in de aerde gezaeid wordt, het kleinste is onder alle zaden die in de aerde zyn;

32 Doch als het gezaeid is, komt het op,

het wordt grooter als alle moeskruiden; en maekt zoo groote takken, dat de vogelen des hemels onder zyne schaduwe zich kunnen nederzetten.

33 Hy verkondigde hun het woord door vele zulke gelykenissen, volgens dat zy het konden verstaen.

34 En zonder gelykenissen sprak hy tot hen niet; doch hy legde alles uit aen zyne discipelen, als zy alleen waren.

35 Op denzelfden dag, als het avond geworden was, zeide hy tot hen: Laet ons overgaen naer de andere zyde.

36 En het volk daerlatende, namen zy hem mede, alzo hy in het schip was; en daer waren nog andere schipkens met hem.

37 En daer kwam een groote stormwind op, en de baren sloegen zoodanig in het schip, dat het vol wierd.

38 Doch hy was achter op het schip, slappende op een hoofdkussen. Zy wekten hem op, en zeiden tot hem: Wel Meester! draegt gy het u niet aen, dat wy vergaen?

39 Hy opstaende, bestrafte den wind, en zeide tot de zee: Zwygt en weest stille! Straks ging de wind liggen en het weer werd zeer stil.

40 Dan zeide hy tot hen: Waerom zyt gy zoo bevreesd? en hebt gy nog geen geloof? Doch zy wierden met groote vreeze bevangen, en zeiden tot malkanderen: Wie is toch deze, aen wien ook de wind en de zee gehoorzamen?

KAPITTEL V.

ZY kwamen dan over aen de andere zyde van de zee, in het land der Gerasenen.

2 En zoo haest als hy uit het schip getreden was, kwam hem terstond te gemoet, uit de graven, een mensch bezeten van eenen onzuiveren geest,

3 Die zyne wooninge in de graven had; en niemand konde hem ook zelfs met ketenen meer binden.

4 Want dikwyls met boeijen en ketenen gebonden zynde, had hy de ketenen gebroken, en de boeijen verbryzeld; en niemand konde hem temmen.

5 Hy was altyd nacht en dag in de graven en op de bergen, schreeuwende, en zich zelve doorkervende met steenen.

6 Hy dan Jezus van verre ziende, kwam geloopt en aanbade hem;

7 En riep met luider stemme, zeggende: Jezus, Zone van den allerhoogsten God! wat heb ik met u te doen? ik bezweer u by God dat gy my niet pynigt!

8 Want hy zeide tot hem: Gy onzuivere geest, vertrekt uit dien mensch!

9 Hy vroegde hem ook: Hoe is uw naem?

Waerop hy antwoordde : Myn naem is Le-gioen; want wy zyn met ons velen.

10 En hy bad hem zeer, dat hy hem uit dat land niet jagen zou.

11 Daer was dan eene groote kudde ver-ken, die weidde langs het gebergte.

12 En de duivelen baden hem, zeggende : Zendt ons in de verken, opdat wy daer mogen invaren.

13 Jezus liet hun dat terstond toe. En die onzuivere geesten, uitgaende, voeren in de verken; en de kudde liep met groot geweld van de hoogte af in de zee, tot omtrent twee duizend toe; en zy vermoorden in de zee.

14 Die de verken weidden, vlugten weg, en gingen het boodschappen in de stad en op het land. En het volk ging uit, om te zien wat er geschied was.

15 Zy kwamen dan tot Jezus, en als zy den mensch zagen die bezeten was geweest, zittende gekleed en wel by zyn verstand, wierden zy bevreesd.

16 Die het gezien hadden, verhaelden hun ook, hoe het met den bezetenen was toegegaen; en van de verken.

17 Doch zy begonnen hem te verzoeken dat hy uit hunne palen zoude willen vertrekken.

18 Als hy nu in het schip ging, begon degene, die bezeten was geweest, hem te bidden, dat hy met hem mogt blijven.

19 Doch Jezus liet hem dit niet toe, maar zeide tot hem : Gaet naer huis tot uw volk, en verkondigt hun de groote dingen die de Heer u gedaen heeft, en hoe hy u is barmhertig geweest.

20 Hy ging dan henen, en begon in het landschap van Decapolis te prediken, hoe groote dingen Jezus hem gedaen had; en heel-de wereld was verwonderd.

21 Doch Jezus wederom met het schip aen de andere zyde overgevaren zynde, zoo vergaderde daer omtrent de zee zeer veel volk by hem.

22 En de overste van eene synagoge, met name Jairus, kwam daer; en hem ziende, viel hy hem te voet,

23 Hem zeer biddende, en zeggende: Myne dochter ligt in haer uiterste; komt, legt de hand op haer, opdat zy moge gezond worden, en in het leven blijven.

24 Hy ging dan met hem, en hem volgde eene groote menigte die hem zeer drongen.

25 En eene vrouw, die twaalf jaren met bloedvloeijen gegaen had;

26 Die ook veel geleden had van vele geneesmeesters, daer zy al haer goed in gestoken had, zonder geholpen te zyn, ja zelfs nog kwalyker te pas geworden was,

27 Hebbende hooren spreken van Jezus,

kwam zy van achter onder het volk, en raakte zyn kleed aen;

28 Want zy zeide : Indien ik maer zyn kleed mag raken, zoo zal ik gezond worden.

29 En terstond is de vloed van haer bloed opgedroogd; en zy gevoelde in haer lichaem, dat zy van de kwael genezen was.

30 Jezus terstond in zich zelven de kracht kennende die van hem uitgegaen was, en zich tot het volk omkeerende, zeide : Wie heeft myne kleederen daer aengeraekt?

31 Zyne discipelen antwoordden hem : Gy ziet dat het volk u van alle kanten dringt, en gy vraegt : Wie heeft my daer aengeraekt?

32 Doch hy zag al rondom, om degene, die dit gedaen had, te zien.

33 Maer de vrouw wetende wat aen haer geschied was, kwam al vreezende en bevende voor hem nedervallen, en zeide hem de gansche waarheid.

34 Hy zeide tot haer : Dochter! uw geloof heeft u gezond gemaekt; gaet in vrede, en weest genezen van uwe ziekte.

35 Terwyl hy nog sprak, kwamen er huisgenooten van den oversten der synagoge zeggen : Uwe dochter is dood, wat valt gy den Meester nog langer moeiljelyk?

36 Maer Jezus, hoorende hetgene er gezeid werd, zeide tot den oversten : Vreest niet, geloof maer.

37 En hy liet niemand toe hem te volgen, als Petrus, en Jacobus, en Joannes, den broeder van Jacobus.

38 En komende in het huis van den oversten der synagoge, zag hy daer een gewoel van menschen, die weenden en zeer jammerlyk schreiden.

39 En ingaende, zeide hy tot hen : Wat zyt gy toch ontsteld, en weent gy aldus! het dochterken is niet dood, maar het slaapt.

40 Doch zy lachten hem uit. Maer hy, al het volk uitgedreven hebbende, nam den vader, en de moeder, en degenen, die by hem waren, mede, en ging binnen daer het dochterken lag.

41 En het kind by de hand nemende, zeide hy : *Talitha cumi!* dat is te zeggen : Dochterken, ik zeg u, staet op!

42 Het dochterken stond terstond op, en wandelde; want het was twaalf jaren oud; en zy waren ten uiterste verwonderd.

43 Doch hy beval hun wel scherpelyk, dat men dit niemand zoude laten weten; en zeide, dat men haer zoude te eten geven.

KAPITTEL VI.

JEZUS van daer vertrokken zynde, kwam in zyn vaderland, en zyne discipelen volgden hem.

2 Als de sabbat-dag aengekomen was, zoo begon hy in de synagoge te leeren; en

velen, die hem hoorden, waren verwonderd over zyne leering, zeggende : Van waar heeft hy al deze dingen? en wat is dit voor eene wysheid die hem gegeven is, dat er ook zulke wonderheden door zyne handen geschieden?

3 Is dit niet de timmerman, de zoon van Maria, de broeder van Jacobus, en Joseph, en Judas, en Simon? zyn ook zyne zusters hier by ons niet? Aldus wierden zy in hem verergerd.

4 Doch Jezus zeide tot hen : Daer is geen propheet zonder eere, als in zyn vaderland, in zyn huis, en onder zyn geslacht.

5 En hy konde daer geene mirakelen doen; behalve dat hy aen weinige zieken de handen oplegde en hen genas.

6 En hy verwonderde zich over hunne ongeloovigheid; en ging rondom in de omliggende dorpen leeren.

7 Hy riep ook de twaelf by zich, en begon hen twee en twee te zenden, hun magt gevende over de onzuivere geesten.

8 Hy belastte hun, dat zy niets over den weg zouden mededragen, als alleen eenen stok; geen en reiszak, noch brood, noch geld in hunne borze.

9 Maer dat zy sandalen aen hunne voeten zouden binden; en dat zy geen-twee kleeden zouden aantrekken.

10 Hy zeide hun ook : In wat huis gy gaen zult, blyft daer, tot dat gy van die plaetse vertrekt.

11 En zoo wie u niet ontvangt, noch naer u hoort, vertrekt van daer, en schudt het stof van uwe voeten af, tot getuigenisse tegen hen.

12 Zy gingen dan, en predikten dat men penitentie zoude doen.

13 En zy joegen vele duivelen uit, zalfden vele zieken met olie, en maakten ze gezond.

14 De koning Herodes dit hoorende (want zyn naem was zeer vermaerd geworden), zeide : Joannes de Dooper is van de dood verreezen, daerom geschieden door hem die krachtige werken.

15 Maer anderen zeiden : Het is Elias. Anderen wederom : Het is een propheet, gelyk aen eenen van de profeten.

16 Doch Herodes, dit al hoorende, zeide : Het is Joannes, dien ik onthoofd heb, die van de dood verreezen is.

17 Want dezelfde Herodes had gezonden om Joannes te vangen, en hy had hem in de gevangenis gehoeft, om Herodias, de huisvrouw van zynen broeder Philippus, die hy getrouwd had.

18 Om dat Joannes tot Herodes zeide : Het is u niet geoorloofd de huisvrouw van uwen broeder te hebben.

19 Herodias was dan op hem uit, en wilde hem ter dood brengen, maer zy konde niet.

20 Want Herodes had ontzag voor Joannes, wetende dat het een regtveerdig en heilig man was : hy hield ook veel van hem, deed vele dingen op zyn woord, en hoorde hem geern.

21 Maer een bekwame dag voorgevallen zynde, wanneer Herodes op zynen geboortedag eene maeltijd had opgerigt voor de prinsen, de krygs-oversten, en de grooten van Galileën;

22 En de dochter van deze Herodias binnen gekomen zynde, en gedanst hebbende tot behagen van Herodes, en van degenen die met hem ter tafel zaten, zoo zeide de koning tot het dochterken : Eischt van my, wat gy wilt, en ik zal het u geven.

23 Ja, hy zwoer haer : Al wat gy van my eischen zult, zal ik u geven, al ware het ook de helft van myn ryk!

24 Zy ging dan uit en vroegde aen hare moeder : Wat zal ik eischen? Die haer antwoordde : Het hoofd van Joannes den Dooper.

25 Zy terstond met haeste tot den koning binnen gaende, eischte aldus : Ik verzoeke dat gy my hier terstond het hoofd van Joannes den Dooper in eenen schotel geeft.

26 De koning wierd zeer bedroefd; doch om den eed, en om degenen die met hem aen tafel zaten, wilde hy haer niet bedroeven;

27 Maer zendende eenen van zyne lynchwacht, gebod hy, dat men het hoofd in eenen schotel zoude brengen. Deze dan onthoofdde hem in de gevangenis.

28 En bragt zyn hoofd in eenen schotel, en hy gaf het aen het dochterken, en het dochterken gaf het aen hare moeder.

29 Zyne discipelen dit gehoord hebbende, kwamen zyn ligchaem weghalen, en legden het in een graf.

30 Doch de apostelen kwamen te samen tot Jezus, en boodschapten hem, al hetgene zy gedaen en geleerd hadden.

31 Hy zeide tot hen : Komt wat ter zyde in eene eenzame plaets, en rust een weinig. Want daer waren er zoo veel die af en aen gingen, dat zy zelfs geen en tyd hadden om te eten.

32 Zy gingen dan in een schip en vertrokken ter zyde af naer eene eenzame plaets.

33 Het volk dat hen zag weggaen, en velen die het wisten, liepen te voet uit alle steden te samen derwaerts, en kwamen voor hen daer.

34 Jezus dan, uitkomende, zag eene groote menigte volks, en wierd bewogen tot medelyden over hen : want zy waren gelyk scha-

pen die geenen herder hebben, en hy begon hun vele dingen te leeren.

35 Als het nu al laet geworden was, kwamen zyne discipelen tot hem, zeggende : Deze plaats is woest, en het is nu al laet geworden ;

36 Zendt ze weg, opdat zy in de naestgelegene dorpen en vlekken, spyze voor zich gaen koopen om te eten.

37 Doch hy antwoordde hun, en zeide : Geeft gy hun te eten. Zy zeiden hem wederom : Zoo moesten wy dan voor twee honderd denarissen brood gaen koopen om hun te eten te geven.

38 Hy vraegde hun : Hoe veel brooden hebt gy ? gaet en ziet het. Als zy het vernomen hadden, zeiden zy : Vyf, en twee visschen.

39 Hy gebod hun dan, dat zy ze allen in verscheidene hoopen op het groene gras zouden doen nederzitten.

40 En zy zaten neder in verscheidene hoopen, met honderden en met vyftigen byeen.

41 Jezus de vyf brooden en de twee visschen genomen hebbende, zag naer den hemel, zegende en brak de brooden, en gaf ze aen zyne discipelen om ze aen het volk voor te stellen ; hy deelde ook de twee visschen onder hen allen.

42 En zy aten allegader, en wierden verzaed.

43 En men nam twaelf volle korven op, van het overschot der brokkelingen, en ook van de visschen.

44 Doch die geëten hadden, waren vyf duizend mannen.

45 En terstond gebod hy aen zyne discipelen in het schipken te gaen, om vooraf naer Bethsaïda over te varen, terwyl hy het volk zoude henen zenden.

46 Als hy hen had weggezonden, zoo ging hy op eenen berg om te bidden.

47 Doch, als het nu avond was geworden, was het schip in het midden van de zee, en hy alleen op het land.

48 En ziende, dat zy zeer arbeidden om te roeijen (want de wind was hun tegen), kwam hy omtrent de vierde nachtwake tot hen op de zee wandelen ; en hy wilde ze voorbygaen.

49 Maer zy, ziende hem op de zee wandelen, meenden dat het een spook was, en zy begonnen te schreeuwen.

50 Want zy zagen hem allegader, en waren ontsteld. Doch terstond sprak hy hen aen, en zeide tot hen : Hebt goeden moed ; ik ben het, vreest niet.

51 En hy klom tot hen in het schip, en de wind hield op ; waerover zy nog meer in zich zelve verbaesd wierden.

52 Want zy hadden dat van de brooden niet gevat, omdat hun hert verblind was.

53 Als zy nu overgevaren waren, kwamen zy in het land van Genesareth, en legden daer aen.

54 En als zy uit het schip gegaen waren, kende men hem terstond.

55 En de menschen geheel dat land doorloopende, begonnen zy degenen, die kwalyk te pas waren, op bedden te dragen, al waer zy hoorden dat hy was.

56 En in welke dorpen, steden, of land-schappen dat hy kwam, leidden zy de zieken op de straten, en baden hem, dat zy maer den boord van zyn kleed mogten raken ; en allen, die hem aenraekten, wierden genezen.

KAPITTEL VII.

EN daer kwamen tot hem phariseën en eenige schriftgeleerden te samen, die van Jerusalem gekomen waren ;

2 En als zy zagen dat eenigen van zyne discipelen met onreine, dat is, met ongewasschen handen de spyze nutteden, zoo berispten zy hen.

3 Want de phariseën en al de Joden eten niet zonder de handen eerst wel gewasschen te hebben, onderhoudende de overleveringe der ouderlingen.

4 Ook als zy van de merkt komen, zoo eten zy niet, het zy dat zy gewasschen zyn. Daer zyn nog vele andere dingen die hun te onderhouden gegeven zyn, het wasschen van de bekers, kannen, koperen vaten, en bedden.

5 De phariseën en de schriftgeleerden vraagden hem dan : Hoe komt het, dat uwe discipelen niet onderhouden de overleveringe der ouderlingen, maer dat zy met ongewasschen handen de spyze nutten ?

6 Hy antwoordde hun, zeggende : Schynheiligen ! zeer wel heeft Isaias van u gepropheeteerd, gelyk er geschreven staet : Dit volk eert my met de lippen, maer hun hert is verre van my. (*Isaias* xxix, 13.)

7 Doch te vergeefs dienen zy my, leerende leeringen en geboden der menschen.

8 Want het gebod Gods achterlatende, onderhoudt gy de overlevering der menschen, het wasschen der kannen en bekers ; en vele andere diergelyke dingen die gy doet.

9 En hy zeide hun : Gy doet wel fraei Gods gebod te niet, om uwe overlevering te onderhouden.

10 Want Moyses heeft gezeid : Eert gwen vader en uwe moeder. (*Exodus* xx, 12.) En wederom : Zoo wie vader of moeder kwalyk toespreekt, dat hy de dood sterve. (*Exodus* xxi, 17.)

11 Maer gy zegt : Zoo iemand maer zegt tot vader of moeder : Alle Corban (dat is, offergifte) die van my geofferd wordt, zal u profytig zyn;

12 En verders laet gy hem voor zynen vader of moeder niets anders doen,

13 Te niet doende het woord Gods om uwe overlevering die gy hebt ingesteld; en vele zulke en diergelyke dingen doet gy.

14 En het volk wederom by zich roepende, zeide hy tot hen : Luistert allegader naer my, en verstaet dit wel :

15 Daer is niets buiten den mensch, hetwelk binnen hem komende, hem kan besmetten; maer het zyn de dingen die van binnen uit den mensch komen, die den mensch besmetten.

16 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, dat hy het hoore.

17 En als hy van het volk in huis gekomen was, zoo ondervraegden hem zyne discipelen aengaende die gelykenisse.

18 Hy antwoordde hun : Zyt gy dan ook zoo onverstandig? verstaet gy niet, dat al wat van buiten in den mensch inkomt, hem niet kan besmetten?

19 Want het komt in zyn hert niet, maer het gaet in den buik, en het gaet uit, en het wordt in het vertrek gelost, al de spyze reinig latende.

20 Maer, zeide hy, hetgene van binnen uit den mensch uitgaet, dat besmet den mensch.

21 Want van binnen uit het herte van den mensch komen voort de kwade gedachten, overspelen, hoereryen, doodslagen,

22 Dieveryen, gierigheden, ondeugendheden, bedrog, dertelheden, afgunstigheid, lasteringen, hooveerdy, dwaesheid.

23 Al deze booze dingen komen van binnen voort, en besmetten den mensch.

24 Van daer opstaende, ging hy naer de palen van Tyrus en Sidon; en in een huis gaende, wilde hy dat het niemand zoude weten: doch hy konde niet verborgen blyven :

25 Want terstond eene vrouw, wier dochter van eenen onzuiveren geest bezeten was, van hem gehoord hebbende, kwam binnen en viel hem te voet.

26 Het was eene heidensche vrouw, uit Syropheniten van geboorte. En zy bad hem, dat hy den duivel uit hare dochter zoude willen jagen.

27 Jezus antwoordde haer : Laet eerst de kinderen verzaed worden; want het is niet redelyk, dat men het brood der kinderen neme, en voor de honden werpe.

28 Doch zy antwoordde en zeide hem : Het is waer, Heere! en nogtans eten ook de hondkens onder de tafel, van de brokskens der kinderen.

29 Dan zeide hy tot haer : Om dit woord, gaet! de duivel is van uwe dochter uitgegaen.

30 Als zy te huis kwam, zoo vond zy de dochter op het bedde liggen, en dat de duivel van haer uitgegaen was.

31 Jezus vertrok dan wederom van Tyrus en Sidon, en kwam naer de zee van Galileë, door het midden der palen van Decapolis.

32 En zy bragten by hem eenen die doof en stom was, biddende dat hy de hand op hem zoude willen leggen.

33 En hem ter zyde uit het volk geleid hebbende, stak hy hem zyne vingeren in de ooren, en raekte zyne tong met speeksel aan;

34 En, opziende naer den hemel, verzuchtte hy, en zeide tot hem : *Ephphatha!* dat is te zeggen, wordt geopend!

35 Terstond wierden zyne ooren geopend, de band van zyne tong wierd ontbonden, en hy sprak zeer wel.

36 Doch Jezus gebod hun dat zy het aen niemand zouden zeggen. Maer hoe meer hy het hun verbood, hoeveel te meer zy het verkondigden;

37 En hoe meer zy zich verwonderden, zeggende : Hy heeft alles wel gedaen; de dooven heeft hy doen hooren, en de stommen doen spreken.

KAPITTEL VIII.

WEDEROM, in die dagen, als er veel volk was, en dat zy niet te eten hadden, zoo riep Jezus zyne discipelen te samen, en zeide tot hen :

1 Ik heb medelyden met dit volk; want het is nu al dry dagen dat zy gestadelyk by my blyven, en niet te eten hebben.

3 En indien ik hen nuchteren naer huis laet gaen, zoo zullen zy onderwege bezwyken : want sommigen van hen zyn van verre gekomen.

4 Zyne discipelen antwoordden hem : Van waer zou iemand dit volk hier in de woestyne met brood kunnen verzaden?

5 Hy vroegde hun dan : Hoe veel brooden hebt gy? Zy zeiden : Zeven.

6 Dan gebod hy het volk op de aerde neder te zitten; en de zeven brooden genomen, en de dankzegging gesproken hebbende, brak hy de brooden, en gaf ze aen zyne discipelen om voor te zetten; en zy zetten de ze aen het volk voor.

7 Zy hadden ook nog weinige vischkens, die hy ook zeggende, en gebod voor te zetten.

8 Zy aten dan, en wierden verzaed; en men nam zeven manden op van het overschot der brokkelingen.

9 Doch het getal van degenen die geëten hadden, was omtrent vier duizend. En hy liet ze gaen.

10 Terstond ging hy met zyne discipelen in het schip, en kwam in het land van Dalmanutha.

11 Dan kwamen de phariseëen en begonnen met hem te twistreden, verzoekende van hem, om hem te tenteeren, een teeken van den hemel.

12 Hy, in den geest verzuchtende, zeide : Waertoe zoekt dit geslacht een teeken ! Ik zeg ulieden voorwaer, dat er geen teeken zal gegeven worden aen dit geslacht.

13 En hen daerlatende, ging hy wederom in het schip, en voer naer de andere zyde.

14 Doch zy hadden vergeten brood mede te nemen, en hadden niet meer als een brood by zich in het schip.

15 Hy vermaende hen dan, zeggende : Ziet toe, en wacht u van den deesem der phariseëen, en van den deesem van Herodes.

16 Waerop zy dachten, en zeiden onder malkanderen : Het is dat wy geene brooden hebben.

17 Hetwelk Jezus verstaende, zeide tot hen : Wat overlegt gy daer, dat gy geene brooden hebt ! verstaet gy dan of begrypt gy nog niet ? zyt gy nog zoo verblind van herte ?

18 Hebt gy oogen zonder te zien, ooren zonder te hooren ? of hebt gy geen geheugen ?

19 Als ik de vyf brooden brak onder vyf duizend menschen, hoe veel korven vol brokkelingen naemt gy op ? Twaelf, zeiden zy.

20 En als ik zeven brooden brak onder vier duizend, hoe veel manden met brokkelingen naemt gy op ? Zy antwoordden hem : Zeven.

21 Hy zeide hun : Hoe zyt gy dan nog zoo onverstandig ?

22 Als hy nu te Bethsaïda gekomen was, bragten zy tot hem eenen blinden, en baden hem, dat hy hem zoude willen aenraken.

23 Hy de hand van den blinden vastnemende, leidde hem buiten het dorp ; en hem in de oogen spouwende, en zyne handen daerop gelegd hebbende, vroegde hy hem, of hy iets zag ?

24 Hy, opziende, zeide : Ik zie de menschen als boomen wandelen.

25 Daarna legde hy nog eens de handen op zyne oogen ; en hy begon te zien, en wierd zoodanig genezen, dat hy alle dingen klaerlyk zag.

26 En hy zond hem naer zyn huis, zeggende : Gaet naer uw huis, en is het dat gy in het dorp komt, zoo zegt het niemand.

27 Jezus ging met zyne discipelen van

daer, naer de dorpen van Cesarea van Philippus ; en onderwege stelde hy aen zyne discipelen deze vraag voor : Wie zeggen de menschen dat ik ben ?

28 Zy antwoordden hem : Eenigen zeggen dat gy Joannes de Dooper zyt ; anderen zeggen, Elias ; en anderen, dat gy zyt gelyk een van de propheten.

29 Dan zeide hy tot hen : Maer gylieden, wie zegt gy dat ik ben ? Petrus antwoordende, zeide tot hem : Gy zyt de Christus.

30 En hy gebood hun wel scherpelyk, dat zy dit van hem aen niemand zouden zeggen.

31 Dan begon hy hun te leeren, dat de Zoon des menschen veel moest lyden, en verworpen worden van de ouderlingen, opper-priesters, en schriftgeleerden, en gedood worden, en na dry dagen verrijsen.

32 Hy sprak hier openlyk van. Doch Petrus hem ter zyde leidende, begon hem te berispen.

33 Doch hy, zich omkeerende, en zyne discipelen aenziende, bestrafte Petrus, zeggende : Gaet weg achter my, gy tegenstryder ! want gy hebt geen smaken in hetgene God aengaet, maer alleen in menschelyke dingen.

34 En als hy het volk met zyne discipelen te samen geroepen had, zeide hy tot hen : Zoo iemand naer my wil komen, dat hy zich zelve verloochene, en zyn kruis opneme, en my volge.

35 Want zoo wie zyn leven wilt behouden, die zal het verliezen ; maer zoo wie zyn leven om my en om het evangelie verliest, die zal het behouden.

36 En wat zal het eenen mensch baten dat hy de geheele wereld wint, indien hy zyne ziele verliest ?

37 Of wat verwisseling zal een mensch voor zyne ziele geven ?

38 Want zoo wie zich over my en myne woorden schamen zal tusschen dit overspelig en zondig geslacht, de Zoon des menschen zal zich ook over hem schamen, als hy met de heilige engelen zal komen in de glorie zyns Vaders.

39 Hy zeide hun ook : Ik zeg u voorwaer, dat er eenigen zyn van degenen die hier staen, die de dood niet zullen smaken, voor dat zy het ryk Gods met zyne kracht zullen hebben zien komen.

KAPITTEL IX.

ZES dagen daarna, nam Jezus met zich Petrus, en Jacobus, en Joannes, en leidde hen ter zyde alleen op eenen hoogen berg. En in hunne tegenwoordigheid veranderde hy van gedaente.

2 Zyne kleederen wierden blinkende, en

zeer wit gelyk sneeuw, zoo dat ze geen volder ter wereld zoo wit zoude kunnen maken.

3 En hun verschenen Moyses en Elias, die met Jezus spraken.

4 Dan sprak Petrus aldus tot Jezus : Meester ! Het is goed voor ons hier te zyn ; laet ons hier dry tenten maken, eene voor u, eene voor Moyses, en eene voor Elias.

5 Want hy wist niet wat hy zeide ; omdat zy zoo met vreeze bevangen waren.

6 En daer kwam eene wolk die hen overlommerde, en eene stemme uit de wolk, zeggende : Dit is myn welbeminde Zoon, hoort naer hem !

7 Doch haestelyk rondom ziende, zagen zy niemand meer, als Jezus alleen met hen.

8 Als zy den berg afgingen, gebod hy hun, dat zy aen niemand verhalen zouden, hetgene zy gezien hadden, tot dat de Zoon des menschen van de dood zoude verreezen zyn.

9 En zy hielden de zaek by zich zelve, onderzoekende, wat dit te zeggen was : Als hy van de dood zoude verreezen zyn.

10 En zy vraagden hem : Wat zeggen dan de phariseën en de schriftgeleerden, dat Elias eerst moet komen ?

11 Hy antwoordde en zeide hun : Elias zal wel eerst komen, en alles herstellen ; en gelyk er geschreven staet van den Zoon des menschen, hy zal veel lyden en vermaeld worden. (*Isaias liii, 3.*)

12 Doch ik zeg u, dat Elias nu al gekomen is (en zy hebben met hem geleefd gelyk zy gewild hebben), volgens dat er van hem geschreven staet.

13 Als hy by zyne discipelen kwam, zag hy eene groote menigte omtrent hen, en eenige schriftgeleerden met hen twistredenen.

14 Zoo haest als het volk Jezus zag, wierden zy allen verbaesd en verslagen, en tot hem toeloopende, groetten zy hem.

15 Dan vroegde hy hun : Waerover twist gy onder malkanderen ?

16 Een uit den hoop nam het woord op, en zeide : Meester ! ik heb mynen zoon tot u gebragt, die met eenen stommen geest bezeten is ;

17 Dewelke, al waer hy hem aengrypt, hem nederwerpt ; en hy schuimt, knerselt met zyne tanden en verdroogt. Ik verzocht van uwe discipelen, dat zy hem uitjagen zouden ; doch zy konden het niet doen.

18 Hy antwoordde hun, zeggende : O ongeloovig geslacht ! hoe lang zal ik by u zyn ? hoe lang zal ik u verdragen ? brengt hem hier by my.

19 Zy bragten hem daer. En zoo haest als hy hem zag, ontstelde zich de geest ; en ter

aerdé vallende, wentelde hy zich al schuimende.

20 Jezus vroegde aen zynen vader : Hoe lang is het geleden dat hem dit is aengekomen ? Hy antwoordde : Van zyne kindscheit af ;

21 En hy heeft hem menigmael in het vuer en in het water geworpen, om hem te vernielen ; maer is het dat gy iets vermoogt, helpt ons toch, en hebt medelyden met ons.

22 Jezus antwoordde hem : Indien gy kunt gelooven, alles is mogelyk aen dengenen die geloof.

23 Terstond riep de vader van het kind en zeide met tranen : Ik geloove, Heere ! komt myne ongeloovigheid ter hulpe.

24 Als Jezus dan zag dat het volk toeliep, bestrafte hy den onzuiveren geest, en zeide tot hem : Gy doove en stomme geest ! ik gebied u dat gy van hem uitgaet, en voortaan niet meer in hem komt.

25 En al schreeuwende, en zich geweldig herwaerts en derwaerts trekkende, ging hy van hem uit ; en hy wierd gelyk een doode, zoo dat er velen zeiden : Hy is dood.

26 Maer Jezus hem by de hand nemende, hief hem op, en hy stond regt.

27 Als hy nu in huis gegaen was, vraagden hem zyne discipelen in het heimelyk : Waerom konden wy hem niet uildryven ?

28 Hy antwoordde hun : Dit slach kan nergens door verjaegd worden, als door bidden en vasten.

29 En van daer reizende, trokken zy langs Galileë ; en hy wilde niet dat het iemand wiste.

30 Doch hy onderwees zyne discipelen, en zeide tot hen : De Zoon des menschen zal geleverd worden in de handen der menschen, en zy zullen hem dooden ; en gedood zynde, zal hy ten derden dage verzyen.

31 Maer zy verstonden dit niet, en zy vreesden hem daer naer te vragen.

32 Zy kwamen dan te Capharnaüm. En als zy te huis waren, vroegde hy hun : Wat hebt gylieden verhandeld onderwege ?

33 Zy zwegen stille : want zy hadden op den weg onder malkanderen getwist, wie van hen de meeste was.

34 En nederzittende, riep hy de twaelf, en zeide tot hen : Zoo wie de eerste wil wezen, die zal de laetste en de dienaar van allen zyn.

35 En een klein kind nemende, stelde hy het in het midden van hen, en hetzelfde omhelzende, zeide hy tot hen :

36 Al wie zulk een kind ontvangt in mynen naem, die ontvangt my ; en al wie my ont-

vangt, en ontvangt niet my, maer denge-
nen, die my gezonden heeft.

37 Dan nam Joannes het woord op, en
zeide : Meester! wy hebben iemand, die
ons niet volgt, in uwen naem de duivelen zien
uitjagen, en wy hebben het hem verboden.

38 Maer Jezus zeide : Verbiedt hem dat
niet : want niemand, die eenig mirakel in
mynen naem doet, kan terstond kwalijk van
my spreken.

39 Want die tegen u niet is, die is met u.

40 En zoo wie u eenen beker water te
drinken geeft in mynen naem, omdat gy
aen Christus toebehoort, ik zeg u voorwaer,
hy zal zynen loon niet verliezen.

41 En zoo wie eenen van deze kleinen, die
in my gelooven, verergert, het ware beter
voor hem, dat hy met eenen meulensteen
aen zynen hals gebonden, in de zee gewor-
pen werd.

42 Indien ook uwe hand u verergert, kapt
ze af; het is beter voor u, verminkt tot het
leven in te gaen, als twee handen heb-
bende, naer de helle te gaen in het onuit-
blusschelyk vuur,

43 Daer hun worm niet sterft, en het vuur
niet uitgebluscht wordt.

44 En indien uvoet u verergert, kapt
hem af; het is beter voor u, kreupel tot het
eeuwig leven in te gaen, als twee voeten
hebbende, in het onuitblusschelyk vuur der
helle geworpen te worden,

45 Daer hun worm niet sterft, en het vuur
niet uitgebluscht wordt.

46 En indien uwe oog u verergert, trekt
ze uit; het is beter voor u, met eene oog in
het ryk Gods te gaen, als twee oogen heb-
bende, in het helsch vuur geworpen te wor-
den,

47 Daer hun worm niet sterft, en het vuur
niet uitgebluscht wordt.

48 Want zy zullen allegader met vuur ge-
zouten worden, gelyk alle slagtoffer met
zout moet gezouten worden.

49 Het zout is wel goed; maer indien het
zout krachteloos wordt, waarmede zult gy
dat zouten? Hebt zout in u, en behoudt den
vrede onder malkanderen.

KAPITTEL X.

VAN daer opgestaen zynde, ging hy naer
de palen van Judeën over de Jordane.
En daer vergaderde wederom veel volk by
hem, die hy ook wederom volgens zyne
gewoonte onderwees.

2 En de phariseën kwamen hem onder-
vragen : of het aen eenen man geoorloofd
is zyne vrouwe te verlaten; en zy tenteerden
hem.

3 Doch hy antwoordde hun, zeggende :
Wat heeft Moyses u bevolen?

4 Zy zeiden : Moyses heeft toegestaen
eenen scheidbrief te schryven, en haer te
verlaten. (*Deuteron: xxiv, 1.*)

5 Jezus antwoordde hun, en zeide : Het is
gewees om de verhertheid uwer herten,
dat hy u dit bevel heeft voorgeschreven;

6 Maer van het begin der scheppinge, heeft
God hen maer man en vrouw gemaakt.

7 Daerom zal de mensch zynen vader en
zyne moeder verlaten, en zyne vrouw bybly-
ven.

8 En de twee zullen een vleesch wezen;
zoo dat zy nu maer een vleesch zyn, en geen
twee.

9 Dat dan de mensch niet scheid, het-
gene God vereenigd heeft.

10 Te huis zynde, ondervraegden hem zyne
discipelen wederom over dezelfde zake.

11 En hy zeide tot hen : Zoo wie zich van
zyne vrouwe scheidt, en eene andere trouwt,
die doet overspel met deze.

12 Zoo ook, indien eene vrouw haren man
verlaet, en met eenen anderen trouwt, die
doet overspel.

13 Dan bragt men kleine kinderen tot
hem, opdat hy die zoude aenraken; maer
de discipelen bestraffen degenen, die ze
aenbragten.

14 Jezus, dit ziende, nam het zeer kwalijk,
en zeide tot hen : Laet de kinderkens by
my komen, en belet ze niet; want voor
zoodanigen is het ryk Gods.

15 Ik zeg u voorwaer : zoo wie het ryk
Gods niet aanneemt, gelyk een klein kind,
die zal er niet ingaen.

16 Hen dan omhelsd, en hun de handen
opgelegd hebbende, zegende hy hen.

17 Als hy zich nu op den weg begeven
had, kwam er een aengelopen, die, voor
hem nederknielende, hem vroegde : Goede
Meester! wat moet ik doen om het eeuwige
leven te verkrygen?

18 Jezus antwoordde hem : Wat noemt gy
my goed? niemand is er goed, als God
alleen.

19 Gy weet de geboden : Doet geen over-
spel; slaet niemand dood; steelt niet; geeft
geene valsche getuigenisse; doet niemand
te kort; eert uwen vader en moeder. (*Exodus*
xx, 13.)

20 Hy antwoordde hem, zeggende : Mees-
ter! al deze dingen heb ik van jongs af aen
onderhouden.

21 Jezus hem aenziende, beminde hem,
en zeide : Een ding ontbreekt u; gaet, ver-
koopt al wat gy hebt, en geeft het den
armen, en gy zult eenen schat in den hemel
hebben, en komt alsdan, en volgt my.

22 Doch hy wierd bedroefd door deze
woorden, en ging droevig weg : want hy
bezat groote goederen.

23 Jezus, rondom gezien hebbende, zeide tot zyne discipelen : Hoe moeilijyk zal het zyn aen degenen, die rykdommen hebben, in het ryk Gods te komen!

24 De discipelen waren verbaesd over zyne woorden; doch Jezus zeide hun nog eens : Lieve kinderen! hoe moeilijyk is het voor degenen, die op hunne rykdommen betrouwen, in het ryk der hemelen te komen!

25 Het is lichter dat een kemel door de oog van eene naelde gaet, als dat een ryk mensch in het ryk Gods gaet.

26 Zy wierden nog meer verwonderd, zeggende onder malkanderen : Wie kan er dan zalig worden?

27 Doch Jezus, hen aenziende, zeide : By de menschen is dit onmogelyk, maer niet by God : want by God zyn alle dingen mogelyk.

28 Dan begon Petrus tot hem te zeggen : Ziet, wy hebben alles verlaten, en zyn u gevolgd.

29 Jezus antwoordde, zeggende : Voorwaer ik zeg ulieden : daer is niemand, die zyn huis, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of kinderen, of land, om my en om het evangelie zal verlaten hebben,

30 Die niet honderd mael zooveel zal ontvangen, zelfs in dezen tyd, van huizen, en broeders, en zusters, en moeders, en kinderen, en land, te samen met vervolgingen; en in de toekomstige eeuw, het eeuwige leven.

31 Doch velen van de eersten, zullen de laetsten zyn; en velen van de laetsten, de eersten.

32 Als zy nu op den weg waren, en optrrokken naer Jerusalem, ging Jezus hen voor; en zy waren verbaesd, en volgden al vreezende. En de twaelf wederom by zich nemende, begon hy hun te zeggen, wat hem al zoude overkomen.

33 Ziet, wy gaen opwaerts naer Jerusalem, en de Zoon des menschen zal overgeleverd worden aen de opper-priesters, schriftgeleerden, en ouderlingen; en zy zullen hem ter dood verwyzen, en hem leveren aen de heidenen.

34 En die zullen hem bespotten, bespouwen, geeselen, en dooden; en op den derden dag zal hy verryzen.

35 Dan kwamen Jacobus en Joannes, de zonen van Zebedeus, tot hem, zeggende : Meester! wy wilden wel dat gy ons toestond, hetgene wy te verzoeken hebben.

36 Hy antwoordde hun : Wat wilt gy dat ik u doe?

37 Vergunt ons, zeiden zy, dat wy in uwe glorie mogen zitten, de eene aen uwe regter hand, en de andere aen uwe slinker hand.

38 Maer Jezus zeide tot hen : Gy weet niet

wat gy vraegt. Kunt gy den kelk drinken, dien ik drinke, of gedoopt worden met het doopsel, met hetwelk ik gedoopt worde?

39 Zy antwoordden hem : Ja wy. Doch Jezus zeide tot hen : Gy zult den kelk wel drinken, dien ik moet drinken; en gedoopt worden met het doopsel, met hetwelk ik moet gedoopt worden;

40 Maer te zitten aen myne regter hand of slinker hand, staet my niet toe u te geven, maer aen die, voor wie het bereid is.

41 De tien, dit gehoord hebbende, namen het zeer kwalijk van Jacobus en Joannes.

42 Doch Jezus riep ze, en zeide tot hen : Gy weet dat de prinsen, die men ziet onder de volkeren, over hen heerschen, en dat hunne grooten magt over dezelve gebruiken.

43 Doch het zal onder ulieden zoo niet gaen; maer zoo wie de meeste onder u wil worden, die zal uw dienaar zyn.

44 En die onder ulieden de eerste wil wezen, zal de knecht van allen zyn.

45 Want zelfs de Zoon des menschen is niet gekomen om gediend te worden, maer om te dienen, en om zyn leven te geven tot verlossing van velen.

46 En zy kwamen te Jericho. En als hy met zyne discipelen en eene groote menigte volk van Jericho vertrok, zoo zat hy den weg, en bedelde, Bartimeus de blinde, zoon van Timeus.

47 Deze, hoorende dat Jezus van Nazareth daer was, begon te roepen en te zeggen : Jezus, Davids Zoon, ontfermt u myner!

48 Doch velen bestraften hem, opdat hy zwygen zoude; maer hy riep nog veel meer : Davids Zoon, ontfermt u myner!

49 Jezus bleef alsdan staen, en gebood dat men hem roepen zoude. En zy riepen den blinden, zeggende : Hebt goeden moed, staet op, hy roept u.

50 Hy dan zyn opperkleed afwerpende, sprong op, en kwam tot hem.

51 Jezus sprak hem aen, en zeide : Wat wilt gy dat ik u doe? De blinde antwoordde hem : Lieve Meester! dat ik zien mag.

52 Dan zeide Jezus tot hem : Gaet, uw geloof heeft u genezen. En terstond wierd hy ziende, en volgde hem op den weg.

KAPITTEL XI.

ALS zy niet verre van Jerusalem waren, omtrent Bethanien, by den berg van Oliveten, zond hy twee van zyne discipelen af, 2 En zeide tot hen : Gaet naer het dorp dat daer voor u ligt, en zoo haest gy daer zult binnenkomen, zult gy een veulen gebonden vinden, daer nog geen mensch opgezeten heeft; maekt het los, en brengt het hier.

3 En zoo u iemand zegt : Waerom doet gy dat ? zoo zegt : De Heer heeft het van noode. En terstond zal hy het laten volgen.

4 Zy gingen dan henen, en vonden het veulen buiten voor de deure, op eenen tweeweg vastgebonden; en zy maekten het los.

5 Eenigen van degenen, die daer stonden, vraegden hun : Waerom maekt gy het veulen los ?

6 Zy antwoordden daerop, gelyk Jezus hun bevolen had; en men liet hen gaen.

7 Zy bragten dan het veulen tot Jezus, en legden hunne kleederen daerop; en hy ging er opzitten.

8 Vele menschen dan spreidden hunne kleederen op den weg; anderen kapten groene takken van de boomen en spreidden ze op den weg.

9 En zy riepen, zoo die voorgingen, als die volgden, zeggende : Hosanna !

10 Gebenedyd is hy, die daer komt in den naam des Heeren ! Gebenedyd is het ryk van onzen vader David, hetwelk nu aenkomt ! Hosanna in het allerhoogste !

11 Hy kwam dan te Jerusalem in den tempel, en na dat hy alles rondom gezien had, als het nu avond was, ging hy met de twaelf buiten, naer Bethanien.

12 Als zy des anderendaegs van Bethanien kwamen, zoo had hy honger ;

13 En van verre eenen vygenboom, die bladeren had, gezien hebbende, kwam hy er naer toe, of hy er ook wat op zoude vinden; doch als hy er by kwam, vond hy niets als bladeren : want het was de vygentyd niet.

14 Hy sprak dan aldus tot dien boom : Dat er van nu af, tot in der eeuwigheid, niemand eenige vrucht meer van u ete ! En zyne discipelen hoorden dit.

15 Als zy te Jerusalem gekomen waren, ging hy in den tempel, en dreef er uit allen, die verkochten en kochten in den tempel; en hy wierp omverre, de tafelen der wisselaars en de zetels dergenen, die duiven verkochten.

16 En hy liet niet toe, dat iemand eenig vat door den tempel zoude dragen.

17 Hy leerde hun ook, zeggende : Staet er niet geschreven : Myn huis zal het huis des gebeds genoemd worden by alle volkeren ? en gy hebt er eenen kuil van roovers af gemaekt. (*Isaias lvi, 7.*)

18 De opper-priesters en schriftgeleerden, dit gehoord hebbende, onderzochten, hoe zy hem zouden kunnen ter dood brengen : want zy vreesden hem, omdat al het volk zeer verwonderd was over zyne leering.

19 Als het avond geworden was, vertrok hy buiten de stad.

20 En des morgens zagen zy in het voor-

bygaen, dat de vygenboom verdroogd was, van den wortel af.

21 Petrus, dit indachtig wordende, zeide tot hem : Ziet, Meester ! de vygenboom, dien gy vervloekt hebt, is verdroogd.

22 Jezus, antwoordende, zeide hun : Hebt geloof in God.

23 Ik zeg u voorwaer, dat zoo wie tot dezen berg zal zeggen : Heft u op, en werpt u in de zee; zonder in zyn hert te twyfen, maer geloovende dat hetgene hy zegt geschieden zal, het zal hem geschieden.

24 Daerom zeg ik u : al wat gy in het gebed zult verzoekén, gelooft dat gy het zult verkrygen, en het zal u geworden.

25 Doch als gy staet om te bidden, indien gy iets hebt tegen iemand, zoo vergeeft het hem; opdat uw Vader, die in de hemelen is, u ook uwe zonden vergeve.

26 Want indien gy niet vergeeft, zoo zal ook uw Vader, die in de hemelen is, uwe zonden aen u niet vergeven.

27 Zy kwamen dan wederom te Jerusalem. En terwyl hy in den tempel wandelde, kwamen de opper-priesters, de schriftgeleerden, en de ouderlingen by hem,

28 En zy vraegden hem : Door wat magt doet gy deze dingen ? en wie heeft u de magt gegeven om zulks te doen ?

29 Jezus antwoordde, en zeide tot hen : Ik zal u ook eené vraag voorstellen; en als gy my die zult beantwoord hebben, dan zal ik u ook zeggen, door wat magt ik deze dingen doe :

30 Het doopsel van Joannes, was dat van den hemel, of van de menschen ? antwoordt my.

31 Doch zy dachten, en zeiden in zich zelve : Indien wy zeggen, van den hemel; zoo zal hy antwoorden : Waerom hebt gy hem dan niet geloofd ?

32 En indien wy zeggen, van de menschen; zoo hebben wy het volk te vreezen : want zy hielden allegader voor vast, dat Joannes waerlyk een profeet was.

33 Zy antwoordden dan aen Jezus : Wy weten het niet. En Jezus zeide tot hen : Ik zeg u dan ook niet, door wat magt ik deze dingen doe.

KAPITTEL XII.

DAN begon hy met gelykenissen tot hen te spreken : Daer was een mensch, die eenen wyngaerd had geplant, en daer eene hage rondom geleid, en eene wynpers daerin gegraven, en eenen toren opgebouwd; en denzelven aen landslieden verhuurd hebbende, reisde hy buiten het land.

2 En als het tyd was, zond hy eenen knecht tot de landslieden, om van de vrucht des wyngaerds van hen te ontvangen.

3 Doch zy grepen hem vast, sloegen hem, en zonden hem zonder vruchten henen.

4 Hy zond hun wederom eenen anderen knecht, welken zy in het hoofd kwetsten, en groote versmaedheid aendeden.

5 Hy zond wederom eenen anderen, dien zy ter dood bragten, en daarna vele anderen, van welke zy eenigen sloegen, en sommigen doodden.

6 Alzoo hy dan nog eenen eenigen zone had, welken hy zeer beminde, zond hy dien ten laetste ook tot hen af, zeggende : Zy zullen immers mynen zoon ontzien.

7 Maer de landslieden zeiden tot malkanderen : Deze is de erfgenaem ; komt, laet ons hem doodden, en zoo zal de erfenis aen ons zyn.

8 En hem vastgrypende, doodden zy hem, en stieten hem buiten den wyngaerd.

9 Wat zal dan de heer van dien wyngaerd doen ? Hy zal komen, en die landslieden vernielen, en den wyngaerd aen anderen besteden.

10 Hebt gy deze Schriftuer-plaetse nooit gelezen : De steen, dien de bouwmeesters verworpen hebben, is geworden tot eenen hoeksteen ;

11 De Heer heeft dit gedaen, en het is wonderlyk in onze oogen ? (*Psalms cxvii, 22.*)

12 Doch alzoo zy verstonden, dat hy deze gelykenis op hen zeide, zochten zy hem te vangen, maer zy vreesden het volk. En hem daerlatende, gingen zy weg.

13 En zy zonden eenigen van de phariseën en van de herodianen tot hem, om hem te vatten in zyne woorden.

14 Deze dan aenkommende, zeiden tot hem : Meester ! wy weten dat gy opregt zyt, en niemand ontziet ; want gy let niet op het aanzigt der menschen, maer gy leert den weg Gods volgens de waarheid : is het geoorloofd den cyns aen den keizer te geven of niet ?

15 Maer hy, kennende hunne geveinsdheid, zeide tot hen : Wat kwelt gy my ? brengt my hier eenen denaris, opdat ik hem bezie.

16 Zy bragten hem eenen. En hy vroegde hun : Wiens beeld, en opschrift is dit ? Des keizers, zeiden zy.

17 Dan antwoordde hun Jezus aldus : Geeft dan aen den keizer, dat den keizer toekomt, en aen God, dat God toekomt. En zy stonden daerover verwonderd.

18 Dan kwamen by hem de sadduceën, welke zeggen dat er geene verryzenis is, en zy stelden hem deze vraag voor :

19 Meester ! Moyses heeft ons geschreven : Indien iemands broeder komt te sterven, en eene vrouw zonder kinderen achterlaet, dan zyn broeder met deze vrouw moet trouwen,

om eenen nakomeling te verwekken aen zynen broeder. (*Deuteron. xxv, 5.*)

20 Daer waren dan zeven broeders, waarvan de eerste eene vrouw nam, en stierf zonder kinderen achter te laten.

21 Daarna trouwde de tweede met haer, en hy stierf ook zonder kinderen achter te laten ; en de derde desgelyks.

22 En alzoo zyn zy alle zeven met haer getrouwd geweest, en zy hebben geene kinderen achtergelaten. Eindelyk, na hen alle-gader, is ook de vrouw gestorven.

23 In de verryzenis dan, als zy zullen verreezen zyn, wiens van dezen zal zy de vrouw zyn ? want zy hebben haer alle zeven tot hunne vrouw gehad.

24 Doch Jezus antwoordde hun, zeggende : Zyt gy niet daerom in dolinge, omdat gy de Schriftuer, noch de kracht Gods niet verstaet ?

25 Want als de doodden zullen verreezen zyn, zullen zy niet trouwen, noch getrouwd worden ; maer zy zullen zyn gelyk de engelen in den bemel.

26 Wat nu belangt dat de doodden verryzen, hebt gy nooit in het boek van Moyses gelezen, hoe God in den doornbosch aldus tot hem gesproken heeft : Ik ben de God van Abraham, de God van Isaac, en de God van Jacob ? (*Exodus iii, 6.*)

27 Hy is geen God van doodden, maer van levenden. Gylieden doolt dan zeer.

28 Dan kwam er een van de schriftgeleerden, die hen had hooren twistredenen, en ziende dat hy aen de sadduceën wel geantwoord had, vroegde hy hem, welk gebod het eerste van allen was ?

29 Jezus antwoordde hem : Het eerste van al de geboden is : Hoort toe, Israël ! de Heer, uw God, is maer een God.

30 Gy zult den Heer, uwen God, liefhebben uit geheel uw herte, uit geheel uwe ziel, uit al uw verstand, en uit al uwe krachten. Dit is het eerste gebod. (*Deuteron. vi, 4.*)

31 En het tweede, gelyk aen dit, is : Gy zult uwen evennaesten liefhebben gelyk u zelve. Daer is geen ander gebod, grooter als deze.

32 De schriftgeleerde zeide tot hem : Meester ! gy hebt zeer wel de waarheid gezegd, dat er maer een God is, en geen andere buiten hem ;

33 En dat hem te beminnen uit geheel zyn hert, uit al zyn verstand, uit geheel zyne ziel, en uit al zyne krachten, en den evennaesten te beminnen gelyk zich zelve, meer is als alle brandoffers en slagtofferanden.

34 Jezus ziende, dat hy wyselyk geantwoord had, zeide tot hem : Gy zyt niet verre van het ryk Gods.

35 Jezus dan, leerende in den tempel, zeide tot hen : Hoe zeggen de schriftgeleerden, dat de Christus de zoon van David is?

36 Want David zelf heeft door den Heiligen Geest gezeid : De Heer heeft tot mynen Heere gezeid : Zit aan myne rechter hand, tot dat ik uwe vyanden stelle tot eene voetbank uwer voeten. (*Psalms* cix, 4.)

37 Aengezien dan David zelf hem Heere noemt, hoe is hy dan zyn zoon? En het meeste deel van het volk hoorde hem geern.

38 En hy zeide tot hen, al leerende : Wacht u van de schriftgeleerden, die geern met lange tabbaerden wandelen en zoeken gegroet te worden op de merkt;

39 En op de eerste zetels te zitten in de synagogen; en op de eerste plaatsen in de maeltijden;

40 Die de huisgezinnen der weduwen inslokken, onder schyn van lang te bidden. Dezen zullen een zwaerder oordeel ontvangen.

41 En als Jezus regt over de offerkiste zat, bezag hy, hoe het volk geld daer inwierp; en vele rijke menschen wierpen veel daarin.

42 Daer kwam dan ook eene arme weduwe, die er twee kleine penningkens, dat is een oordje, inwierp.

43 En zyne discipelen byeenroepende, zeide hy tot hen : Ik zeg u voorwaer, dat deze arme weduwe meer als al de anderen in de offerkiste geworpen heeft :

44 Want dezen hebben allegader gegeven van hetgene hun overschoot; maer zy heeft er ingeworpen van hetgene daer zy zelve gebrek aan had; al wat zy had, haren geheelen nooddrift.

KAPITTEL XIII.

ALS hy uit den tempel ging, zeide een van zyne discipelen tot hem : Meester ! ziet eens, wat steenen en gebouwen !

2 Jezus antwoordde hem : Ziet gy wel al die groote gebouwen? Zy zullen zoo verwoest worden, dat er niet een steen op den anderen zal blyven.

3 En als hy zat op den berg van Oliveten, regt tegenover den tempel, vraagden hem Petrus, Jacobus, Joannes, en Andreas, in het heimelyk :

4 Zegt ons, wanneer dit zal geschieden, en wat het teeken zal zyn, als al deze dingen zullen beginnen volbragt te worden?

5 Jezus, antwoordende, begon hun te zeggen : Ziet toe, dat u niemand verleide.

6 Want daer zullen er velen komen onder mynen naam, en zeggen : Ik ben het; en zy zullen er velen verleiden.

7 Als gy dan zult hooren van oorlogen, en

van geruchten van oorlogen, zoo schroomt niet: want deze dingen moeten geschieden; maer nog is het het einde niet.

8 Want het eene volk zal tegen het andere opstaen, en het eene koningryk tegen het andere; daer zal aerdbevinge en hongersnood zyn op verscheidene plaetsen. Dit zyn de beginselen der smerten.

9 Maer ziet wel toe voor u zelve: want zy zullen u aen de raden overleveren, en in de synagogen zult gy geslagen worden; en gy zult staen voor stadhouders en koningen, ter oorzake van my, om hun getuigenisse te geven.

10 Ook moet het evangelie eerst aen alle volkeren verkondigd worden.

11 Als zy u dan zullen leiden om u over te leveren, zoo zyt te voren niet bekommerd, wat gy zeggen zult; maer zegt hetgene u op dezelfde uer zal ingegeven worden: want gy zyt het niet die spreekt, maer het is de Heilige Geest.

12 Doch de eene broeder zal den anderen ter dood leveren, en de vader zynen zoon; en de kinderen zullen opstaen tegen de ouders, en hun de dood aendoen.

13 En gy zult van alle menschen gehaet worden om mynen naam; maer die tot het einde toe volherd zal hebben, zal zalig zyn.

14 Wanneer gy dan den grouwel der verwoesting zult zien staen daer hy niet staen moet (*Daniel* ix, 27); (die het leest, dat hy het zie te verstaen) dat alsdan die in Judeën zyn, naer de bergen vlugten;

15 En die op het dak is, dat hy niet afkome in het huis, noch daer binnenga om iets uit zyn huis te nemen.

16 Ook die op het veld is, dat hy niet wederkeere, om zyn kleed te halen.

17 Doch wee die bevrucht zullen zyn, of kinderen zuigen in die dagen!

18 Bidt ook dat dit niet voorvalle in den winter.

19 Want de verdrukking van die dagen zal zoodanig zyn, dat er nooit diergelyke geweest is, van het begin dat God de wereld geschapen heeft, tot nu toe, noch ook zyn zal.

20 En het ware de Heere die dagen verkort hadde, daer zoude niet een mensch behouden zyn geweest; maer om de uitverkorenen, die hy verkoren heeft, heeft hy die dagen verkort.

21 Indien iemand u alsdan zegt : Ziet, hier is de Christus; of, daer is hy; geloof het niet.

22 Want daer zullen valsche christussen en valsche propheten opstaen, die teekenen en wonderheden zullen doen, om zels de uitverkorenen, indien het mogelyk ware, te verleiden.

23 Weest dan op uwe hoede; ziet, ik heb u alles voorzeid!

24 Doch na de verdrukking in die dagen, zal de zon verduisterd worden, en de maen zal haer licht niet geven;

25 De sterren zullen van den hemel vallen; en de krachten, die in de hemelen zyn, zullen beroerd worden.

26 Dan zal men den Zoon des menschen zien komen op de wolken, met groote magt en glorie.

27 En dan zal hy zyne engelen zenden, en zyne uitverkorenen vergaderen van de vier hoeken der wereld; van het uiterste der aerde, tot het opperste des hemels.

28 Leert dan eene gelykenisse van den vygenboom. Als nu zyne takken teer zyn, en de bladeren uitbotten, zoo weet gy dat de zomer aenstaende is :

29 Zoo ook, als gy deze dingen zult zien geschieden, zoo weet, dat het aenstaende, en voor de deure is.

30 Ik zeg u voorwaer, dat dit geslacht niet zal voorbygaen, tot dat al deze dingen geschieden.

31 Hemel en aerde zullen voorbygaen; maer myne woorden zullen niet voorbygaen.

32 Doch van dien dag, of van die uer, weet niemand, zelfs niet de engelen in den hemel, noch de Zoon; als alleen de Vader.

33 Ziet toe; waekt en bidt : want gy weet niet wanneer het die tyd zyn zal.

34 Het is gelyk een mensch, die buiten 's lands reizende, zyn huis aen zyne knechten gelaten heeft (gevende hun magt, elk tot zyn werk), en den deurwachter bevolen heeft te waken.

35 Waekt dan; want gy weet niet, wanneer de heer des huizes komen zal; des avonds laet, of des middernachts, of met het hanengekraei, of in den morgenstond;

36 Opdatt hy, onvoorziens komende, u niet vinde slapen.

37 En hetgene ik tot ulieden zeg, dat zeg ik tot een ieder : waekt.

KAPITTEL XIV.

NA twee dagen kwam de feest van paschen, en van de ongedeesemde brooden; en de opper-priesters en schriftgeleerden onderzochten, hoe zy hem met list zouden vangen en dooden.

2 Doch zy zeiden : Het mag niet zyn op den feestdag; opdat er geen oproer onder het volk ontsta.

3 Als hy nu te Bethanien in het huis van Simon, den melaetschen, was; terwyl hy aen tafel zat, zoo kwam er eene vrouw, die had eene albaster flessche met kostelyke zalve, gemaakt van onvervalschten nardus;

en de flessche opengebroken hebbende, stortte zy die uit op zyn hoofd.

4 En daer waren er eenigen, die dit by zich zelve zeer kwalijk namen, en zeiden : Waertoe dient deze verkwisting der zalve?

5 Want deze zalve had boven de dry honderd denarissen kunnen verkocht en aen den armen gegeven worden. En zy waren zeer misnoegd tegen haer.

6 Maer Jezus zeide : Laet ze geworden; waerom valt gy haer moeiljelyk? zy heeft een goed werk aen my gedaen.

7 Want gy hebt altyd arme menschen met u, en gy kunt hun goed doen als gy wilt; maer my hebt gy niet altyd.

8 Zy heeft gedaen dat zy heeft gekunnen; zy is op voorbaet myn ligchaem komen zalven ter begrafenisse.

9 Ik zeg u voorwaer : overal, door geheel de wereld, al waer dit evangelie zal gepredikt zyn geweest, zal ook, wat deze gedaen heeft, tot haren lof verhaeld worden.

10 Dan ging Judas Iscariotes, een van de twaelf, tot de opper-priesters, om Jezus aen hen over te leveren;

11 Dewelke, als zy dit hoorden, verblyd waren, en beloofden hem geld te geven. Hy zocht dan, hoe hy hem met eene bekwame gelegenheid zoude overleveren.

12 Op den eersten dag der ongedeesemde brooden, als men het paesch-lam offerde, vraagden hem zyne discipelen : Waer wilt gy dat wy het paesch-mael voor u gaen bereid maken om het te eten?

13 Hy zond dan twee van zyne discipelen, en zeide tot hen : Gaet naer de stad en u zal ontmoeten een mensch, die eene kruik water draegt; volgt hem,

14 En, alwaer hy zal ingaen, zegt daer aen den heer van het huis : De Meester vraegt : Waer is de eetplaats, daer ik het paesch-mael met myne discipelen mag eten?

15 En hy zal u eene groote eetzael toonen, die al gespreid is; bereidt het ons aldaer.

16 Zyne discipelen gingen dan, en kwamen in de stad, en vonden het gelyk hy hun gezeid had, en zy bereidden het paesch-mael.

17 Als het nu avond geworden was, kwam hy met de twaelf.

18 En als zy ter tafel zaten, en aten, zoo zeide Jezus : Ik zeg u voorwaer, dat een van ulieden, die met my eet, my verraden zal.

19 Zy begonnen droef te worden, en hem een voor een te vragen : Ben ik het?

20 Hy antwoordde hun : Het is een van de twaelf, die met my de hand in den schotel dopt.

21 Het is waer, de Zoon des menschen

gaet henen, gelyk van hem geschreven is; maer wee dien mensch, door wien de Zoon des menschen zal verraden worden! Het ware beter voor dien mensch, dat hy nooit geboren ware geweest. (*Psalm* xl, 9.)

22 En terwyl zy aten, Jezus het brood nemende en zegenende, heeft het gebroken, en aen hen gegeven, zeggende: Neemt, dit is myn ligchaem.

23 En den beker genomen hebbende, heeft hy eene dankzegging gesproken, en dien aen hen gegeven; en zy dronken daer allegader uit.

24 En hy zeide tot hen: Dit is myn bloed van het nieuw verbond, dat voor velen zal vergoten worden.

25 Ik zeg u voorwaer, dat ik voortaan van dit gewas des wyngaerds niet drinken zal, tot op dien dag, als ik het nieuw zal drinken in het ryk Gods.

26 En den lofzang gedaen hebbende, zyn zy gegaen naer den berg van Oliveten.

27 Dan zeide Jezus tot hen: Gy zult allegader van dezen nacht over my verergerd worden: want daer staet geschreven: Ik zal den herder slaen, en de schapen zullen verstrooid worden. (*Zach.* xiii, 7.)

28 Doch na dat ik zal verreezen zyn, zal ik u voorgaen naer Galileën.

29 Maer Petrus zeide tot hem: Al ware het dat zy allegader over u verergerd wierden, nogtans ik niet.

30 Jezus antwoordde hem: Ik zeg u voorwaer, dat gy heden in dezen nacht, eer de haen tweemaal gekraeid zal hebben, my drymael zult verloochenen.

31 Maer hy zeide nog meer: Al moest ik ook met u sterven, zoo zal ik u niet verloochenen! Desgelyks zeiden ook al de anderen.

32 Dan kwamen zy in eene hofstede, genoemd Gethsemani, en hy zeide tot zyne discipelen: Zit hier neder, tot dat ik zal gebieden hebben.

33 Hy nam dan Petrus, Jacobus, en Joannes met zich, en begon benauwd te worden, en zeer beangst.

34 Dan zeide hy tot hen: Myne ziel is bedroefd tot der dood toe; wacht hier, en waekt.

35 En een weinig voortgegaen zynde, viel hy ter aerde neder; en hy bad, dat die uer, indien het mogelyk was, van hem mogt voorbygaen;

36 En zeide: Abba, Vader! alle dingen zyn u mogelyk; neemt dezen kelk van my weg! nogtans, niet dat ik wille, maer dat gy wilt.

37 Dan kwam hy, en vond hen slapen. En hy zeide tot Petrus: Simon, slaapt gy? hebt gy dan niet eene uer kunnen waken?

38 Waekt en bidt, opdat gy in geene bekoringen valt: de geest is wel gewillig, maer het vleesch is krank.

39 En hy ging wederom bidden, gebrukende dezelfde woorden.

40 En, wederkeerende, vond hy ze wederom slapen; want hunne oogen waren bezwaerd. En zy wisten niet wat zy hem zouden antwoorden.

41 Hy kwam dan voor de derde mael, en zeide tot hen: Slaept nu en rust. Het is genoeg, de uer is gekomen. Ziet, de Zoon des menschen gaet geleverd worden in de handen der zondaren.

42 Staet op, laet ons gaen; ziet, die my verraedt, is hier by.

43 En terwyl hy nog sprak, kwam Judas Iscariotes, een van de twaelf, daer aen, en veel volk met hem, met zweerden en stokken, van wege de opper-priesters, de schriftgeleerden, en de ouderlingen.

44 Nu, de verrader had hun een teeken gegeven, zeggende: Denwelken ik kussen zal, die is het; neemt hem vast, en leidt hem voorzigtiglyk weg.

45 En zoo haest als hy daer kwam, ging hy tot hem, en zeide: Weest gegroet, Meester! en hy kuste hem.

46 Terstond sloegen zy de handen aen hem, en namen hem gevangen.

47 Doch een van degenen, die er tegenwoordig waren, het zweerd uittrekkende, sloeg den knecht van den oppersten priester, en kapte hem eene oor af.

48 Doch Jezus sprak hen aldus aen: Gy komt hier gelyk tot eenen moordenaar, met zweerden en stokken, om my te vangen.

49 Ik was dagelyks by u, leerende in den tempel, en gy hebt my niet vastgenomen; maer het is opdat de Schriftuer volbragt worde.

50 Dan verlieten hem zyne discipelen, en vlugten allegader weg.

51 Doch zeker jongeling, hebbende maer een lynen kleed over zyn naekt ligchaem, kwam hem gevolgd, en zy grepen dien aen.

52 Maer hy, het lynen kleed verlatende, is naekt van hen weggevlugt.

53 Zy leidden dan Jezus naer den oppersten priester; daer al de priesters, de schriftgeleerden, en de ouderlingen vergaderd waren.

54 En Petrus volgde hem van verre, tot binnen het voorhof van den oppersten priester: en hy ging zich met de dienaers by het vuur zetten te warmen.

55 Nu, de opper-priesters, en de geheele raed, zochten eenige getuigenisse tegen Jezus, om hem ter dood te brengen; doch zy vonden geene:

56 Want velen gaven valsche getuige-

nissen tegen hem; maer hunne getuigenissen waren niet genoegzaam.

57 Daer stonden dan eenigen op, en getuigden valschelyk tegen hem, zeggende :

58 Wy hebben hem hooren zeggen : Ik zal dezen tempel, die met handen gemaekt is, afbreken; en binnen dry dagen eenen anderen, met geene handen gemaekt, opbouwen.

59 Doch de getuigenis van dezen, was ook niet genoegzaam.

60 De opperste priester dan, in het midden opstaende, ondervraegde Jezus, zeggende : Antwoordt gy niets op hetgene dezen tegen u getuigen?

61 Maer hy zweeg stil, en antwoordde niet met al. De opperste priester ondervraegde hem wederom, en zeide tot hem : Zyt gy de Christus, de Zoon van God gebenedyd?

62 Jezus antwoordde hem : Ik ben het. En gylieden zult den Zone des menschen eens ziet zitten aen de regter hand van de kracht Gods, en zien komen op de wolken des hemels.

63 Dan scheurde de opperste priester zyne kleederen, zeggende : Wat hebben wy nog getuigen van noode?

64 Gy zelve hebt de blasphemie gehoord. Wat dunkt ulieden? En zy veroordeelden hem allegader, dat hy de dood schuldigh was.

65 Dan begonnen hem sommigen te bespouwen, zyn aenzigt te overdekken, en met vuisten te slaen, zeggende : Propheteert ! En de dienaers gaven hem kaeckslagen.

66 Terwyl nu Petrus beneden in de voorzael was, kwam er eene van de dienstmaegden van den oppersten priester;

67 En ziende Petrus zich warmen, bezag zy hem, en zeide : Gy waert ook met Jezus van Nazareth.

68 Maer hy loochende het, zeggende : Ik kenne hem niet, noch ik weet niet wat gy zegt. En zoo hy buiten voor de voorzael ging, kraeide de haen.

69 En wederom eene dienstmaegd hem ziende, begon zy te zeggen tot degenen, die er omtrent stonden : Deze is ook een van dat volk.

70 Maer hy loochende het nog eens. En een weinig daarna, zeiden die daer stonden, wederom tot Petrus : Zekerlyk ! gy zyt van dat volk; want gy zyt ook een Galileër.

71 Dan begon hy te vloeken en te zweeren : Ik kenne dien man niet, daer gy van sprekent.

72 En terstond kraeide de haen voor de tweede mael; en Petrus wierd het woord indachtig, dat Jezus tot hem gezeid had : Eer de haen twee mael zal gekraeid hebben, zult gy my dry mael verloochen. En hy begon te weenen.

KAPITTEL XV.

ZOO haest de morgenstond aengekomen was, hielden de opper-priesters raed, met de ouderlingen, de schriftgeleerden, en den ganschen raed; en Jezus gebonden hebbende, leidden zy hem weg, en leverden hem over aen Pilatus.

2 Pilatus ondervraegde hem : Zyt gy de Koning der Joden? Hy antwoordde hem : Gy zegt het.

3 Doch de opper-priesters beschuldigden hem van vele dingen.

4 Pilatus ondervraegde hem dan wederom, en zeide : Antwoordt gy niet? ziet eens, hoe vele dingen zy tegen u getuigen!

5 Doch Jezus heeft verders niets meer geantwoord; zoo dat Pilatus verwonderd was.

6 Maer hy was gewoon hun op den hoogsten feestdag, eenen gevangen, dien zy begeerden, los te laten.

7 Daer was dan een, genoemd Barabbas, die met eenige muitmakers gevangen was, en die in den oproer eenen doodslag gedaen had.

8 Als dan het volk opgekomen was, begonnen zy te verzoeken, hetgene hy voor hen altyd gewoon was te doen.

9 Pilatus antwoordde hun, zeggende : Wilt gy dat ik u den koning der Joden loslate?

10 Want hy wist wel dat de opper-priesters hem uit nydigheid overgeleverd hadden.

11 Maer de opper-priesters maekten het volk op, dat hy hun liever Barabbas zoude loslaten.

12 Doch Pilatus sprak hun wederom aldus aen : Wat wilt gy dan, dat ik doen zal met den Koning der Joden?

13 Zy riepen wederom : Kruist hem!

14 Pilatus zeide tot hen : Wat kwaed heeft hy toch gedaen? Maer zy riepen nog sterker : Kruist hem!

15 Pilatus dan, willende voldoen aen het volk, liet hun Barabbas los; en Jezus, na dat hy gegeeseld was, gaf hy over om gekruist te worden.

16 Dan leidden hem de soldaten in de voorzael van het regthuis, en riepen de gansche bende te samen.

17 En zy deden hem eenen purperen mantel aen; en eene kroone van doornen vlechtende, stelden zy hem die op;

18 En begonnen hem aldus te groeten : Weest gegroet, Koning der Joden!

19 Ook sloegen zy op zyn hoofd met eenen rietstok, bespogen hem, en aenbaden hem al knielende.

20 En na dat zy hem bespot hadden, trok-

ken zy hem den purperen mantel af, deden hem zyne kleederen aan, en leidden hem uit, om hem te kruisen.

21 En zy dwongen zekeren Simon van Cyrenen, die daer voorbyging, en van het land kwam, zynde de vader van Alexander en Rufus, zyn kruis te dragen.

22 Zy leidden hem dan tot op de plaetse Golgotha; dat is te zeggen, de plaets der doodshoofden;

23 En gaven hem wyn te drinken, met myrrhe gemengeld; maer hy nam het niet.

24 En als zy hem gekruist hadden, deelden zy zyne kleederen, werpende het lot, wat elk daervan zoude hebben.

25 Doch het was de derde uer, als zy hem kruisen.

26 En de oorzaak van zyne verwyzyng was aldus geschreven: DE KONING DER JODEN.

27 Zy kruisten ook met hem twee moorde-naers, eenen aen zyne regter, en eenen aen zyne linker zyde.

28 Dan is de Schrifteur volbragt, welke zegt: En hy is onder de kwaaddoeners gerekend. (*Isaïas liii, 12.*)

29 En die voorbygingen, blasphemeerden tegen hem, schuddende hunne hoofden, en zeggende: Welaen! gy, die den tempel Gods afbreekt, en in dry dagen wederom opbouwt;

30 Verlost u zelve, en komt af van het kruis.

31 Desgelyks bespotteden hem ook de opper-priesters, met de schriftgeleerden, onder malkanderen zeggende: Anderen heeft hy verlost, en zich zelve kan hy niet verlossen;

32 Dat die Christus, die Koning van Israël, nu afkome van het kruis, opdat wy het zien en gelooven: En die met hem gekruist waren, beschimpten hem ook.

33 Als het de zesde uer geworden was, stond er eene duisternis over geheel het aerdryk, tot de negende uer toe.

34 En op de negende uer riep Jezus met luider stemme, zeggende: *Eloi, Eloi! lamma sabachthani?* dat is, myn God, myn God! waerom hebt gy my verlaten?

35 Eenigen van de omstaanders dit hoorende, zeiden: Ziet, hy roept Elias.

36 Dan liep er een, en ging eene spongie met azyn vervullen, en die op eenen rietstok stekende, gaf hy hem te drinken, zeggende: Wacht, laet ons zien, of Elias komen zal, om hem af te helpen.

37 Doch Jezus, met luider stemme geroepen hebbende, gaf zynen geest.

38 En de gordyn des tempels scheurde in twee stukken, van boven tot beneden.

39 De honderdste-man die regt over hem stond, ziende dat hy aldus roepende den

geest gegeven had, zeide: Waerlyk, deze mensch was Gods Zoon!

40 Daer waren ook vrouwen, die dit van verre aenschouwden; onder dewelke was Maria Magdalena, Maria, de moeder van Jacobus den minderen, en van Joseph, en Salome;

41 Welke ook, als hy in Galileën was, hem volgden en dienden; en vele anderen, die te samen met hem naer Jerusalem opgetrokken waren.

42 En als het nu avond geworden was (want het was de dag der voorbereiding, die voor den sabbat-dag komt),

43 Kwam Joseph, die van Arimathea was, een aenzienlyk raedsheer, die ook het ryk Gods was verwachtende; en stoutelyk tot Pilatus gaende, verzocht hy het ligchaem van Jezus.

44 Doch Pilatus was verwonderd, dat hy alreeds zoude gestorven zyn; en den kapitein ontboden hebbende, vroegde hy hem, of hy al dood was?

45 Als hy zulks van den kapitein verstaen had, gaf hy het ligchaem aen Joseph.

46 Joseph, een lynen kleed gekocht hebbende, deed hem af, wond hem in den doek, en legde hem in een graf, hetwelk uit eene steenrotse gekapt was; en hy wentelde eenen steen tegen den ingang van het graf.

47 Doch Maria Magdalena, en Maria, de moeder van Joseph, lettelden toe, waer hy gelegd wierd.

KAPITTEL XVI.

ALS de sabbat-dag voorby was, hebben Maria Magdalena, Maria, de moeder van Jacobus, en Salome, welriekende kruiden gekocht, om Jezus te komen balsemen.

2 En zeer vroeg, op den eersten dag der weke, kwamen zy tot het graf, met den zonnenopgang;

3 En zeiden tot malkanderen: Wie zal ons den steen van den ingang van het graf afwentelen?

4 Maer, opziende, zagen zy dat de steen afgewenteld was; want hy was zeer groot.

5 En in het graf gaende, zagen zy eenen jongeling ter regter zyde zittende, gekleed met een lang wit kleed; en zy wierden zeer verbaesd.

6 Maer hy zeide tot haer: Verschrikt niet; gy zoekt Jezus van Nazareth, die gekruist is; hy is verrezen, hy is hier niet; ziet hier de plaetse daer zy hem gelegd hadden.

7 Gaet, zegt aen zyne discipelen, en aen Petrus, dat hy u voorgaet naer Galileën; daer zult gy hem zien, gelyk hy u gezeid heeft.

8 Zy, uitgegaen zynde, vlugten van het graf; want zy waren met schroom en vreeze

bevangen; en zy zeiden niemand iets, zoodanig waren zy verschrikt.

9 Dochals Jezus verreezen was, des morgens op den eersten dag van de weke, is hy eerst verschenen aen Maria Magdalena, uit welke hy zeven duivelen gejaegd had.

10 Deze ging het boodschappen aen degenen, die met hem geweest waren, die nu treurden en weenden.

11 Doch, hoorende zeggen dat hy leefde, en dat hy van haer gezien was, geloofden zy het niet.

12 Daerna verscheen hy in eene andere gedaente aen twee van hen, als zy wandelden om te gaen naer een landhuis.

13 Dewelken het ook aen de anderen gingen boodschappen; maer zy geloofden hen ook niet.

14 Ten laetste verscheen hy aen de elf, terwyl zy aen tafel zaten; en hy verweet hun hunne ongeloovigheid, en de hardigheid van hun hert; omdat zy aen degenen, die hem verreezen gezien

hadden, geen geloof hadden gegeven.

15 Hy zeide ook tot hen: Gaet door de geheele wereld; predikt het evangelie aen al de schepselen.

16 Die gelooven zal en gedoopt zal zyn, die zal zalig worden; maer die niet zal geloofd hebben, die zal verdoemd worden.

17 En deze teekenen zullen volgen degenen, die gelooven: zy zullen in mynen naem de duivelen uitjagen, zy zullen nieuwe talen spreken;

18 Zy zullen serpente opnemen; en indien zy iets doodelyks mogten gedronken hebben, het zal hun niet schadigen; zy zullen de handen leggen op de zieken, en die zullen gezond worden.

19 Als nu de Heer Jezus met hen gesproken had, is hy opgenomen ten hemel, en hy zit aen de regter hand Gods.

20 Doch zy, wegreizende, predikten overal; en de Heer werkte mede, en bevestigde hunne woorden, door de mirakelen, die er op volgden.

HET H. EVANGELIE VAN JEZUS CHRISTUS

VOLGENS DE BESCHRYVING VAN

L U C A S.

KAPITTEL I.

AENGEZIEN dat er velen ondernomen hebben een verhael van die dingen op te stellen, dewelke onder ons met volle zekerheid gebeurd zyn,

2 Gelyk degenen, die het van het begin af zelve gezien hebben, en bedienaers des woords geweest zyn, ons hebben overgeleverd;

3 Zoo heeft het my ook goed gedacht, na dat ik alles van voren af neerstelyk achterhaeld hadde, hetzelfde aen u, allervroomste Theophilus! vervolgens te schryven.

4 Opdat gy overtuigd moogt zyn van de waarheid der dingen, daer gy van onderwezen zyt.

5 Daer was ten tyde van Herodes, koning van Judeën, zeker priester, met name Zacharias, van de beurte van Abia; en zyne huisvrouw was van de dochteren van Aaron, en haer naem Elisabeth.

6 Zy waren beide regtveerdig voor God, wandelende onberispelyk in al de geboden en bevelen des Heeren.

7 Maer zy hadden geen zone, omdat Elisabeth onvruchtbaer was, en dat zy beide verre op hunne dagen gekomen waren.

8 Het geschiedde dan, als hy het priesterlyk ambt, volgens zyne beurte, voor God bediende;

9 Dat, naer het gewoonlyk gebruik der priesteren, het lot op hem viel, om in den tempel des Heeren de reukofferande te gaen doen.

10 Al de menigte des volks was buiten, bezig met bidden, ter ure van de reukofferande.

11 Doch hem verscheen een engel des Heeren, staende ter regter zyde van den outaer des reukoffers.

12 Zacharias, dit ziende, wierd ontsteld, en met eene groote vreeze bevangen.

13 Maer de engel zeide hem: Vreest niet, Zacharias! want uw gebed is verhoord; en uwe huisvrouw Elisabeth zal u eenen zone baren, en gy zult zynen naem Joannes noemen.

14 Hy zal u tot blydschap en vreugd wezen; en vylen zullen zich in zyne geboorte verblyden.

15 Want hy zal groot zyn voor den Heere; wyn noch sterken drank zal hy niet drinken, en hy zal met den Heiligen Geest vervuld worden, ook van het ligchaem zyner moeder af.

16 Hy zal velen van de kinderen van Israël tot den Heere, hunnen God, bekeeren.

17 En hy zal voor hem gaen in den geest en de kracht van Elias, om de herten van de vaders te keeren tot de kinderen, en de ongeloovigen tot de wysheid der regtveerdigen, om voor den Heere een volmaekt volk bereid te maken.

18 Zacharias zeide tot den engel: Waeruit zal ik dat weten; want ik ben oud, en myne huisvrouw is verre op hare dagen gekomen?

19 Doch de engel gaf hem voor antwoord: Ik ben Gabriël, die sta voor God, en ik ben afgezonden om tot u te spreken, en u deze blyde boodschap te verkondigen.

20 En ziet, gy zult stom zyn, en niet kunnen spreken, tot den dag toe dat deze dingen geschieden zullen; omdat gy myne woorden niet geloofd hebt, die op hunnen tyd volbragt zullen worden.

21 Ondertusschen bleef het volk naer Zacharias wachten, en zy waren verwonderd, dat hy zoo lang in den tempel vertoefde.

22 Maer, uitgekomen zynde, kon hy tot hen niet spreken; dan, zy merkten dat hy een visioen in den tempel gezien had, volgens dat hy hun met teekenen was aenwyzende; en hy bleef stom.

23 Als nu de dagen zyner bedieninge omwaren, ging hy naer zyn huis.

24 En na deze dagen wierd Elisabeth, zyne huisvrouw, bevrucht, en zy hield zich vyf maanden verborgen, zeggende:

25 Aldus heeft de Heer my gedaen, in dezen tyd, wanneer hy heeft neêrgezien, om myne versmaedheid onder de menschen weg te nemen.

26 En in de zesde maend, is de engel Gabriël van God afgezonden in eene stad van Galileë, met name Nazareth,

27 Tot eene maegd, die ten houwelyk gegeven was aen zekeren man, genoemd Joseph, uit het geslacht van David, en de naam van de maegd was Maria.

28 En de engel by haer binnengekomen zynde, zeide: Weest gegroet, gy vol van gratie! de Heer is met u! gebenedyd zyt gy boven alle vrouwen.

29 Zy, dit hoorende, wierd ontsteld over zyne woorden, en zy dacht wat dit voor eene groetenis mogt wezen.

30 Doch de engel zeide tot haer: Vreest niet, Maria! want gy hebt genade by God gevonden.

31 Ziet, gy zult bevrucht worden, en

eenen zoon baren, en gy zult zynen naem JEZUS noemen.

32 Deze zal groot zyn, en de Zoon des Allerhoogsten genoemd worden; en God de Heer zal hem den troon van zynen vader David geven;

33 En hy zal over het huis van Jacob Koning zyn in der eeuwigheid; en zyn ryk zal geen einde hebben.

34 Dan zeide Maria tot den engel: Hoe zal dit gebeuren, mits ik geen man bekenne?

35 En de engel gaf haer voor antwoord: De Heilige Geest zal over u afdalen, en de kracht van den Allerhoogsten zal u overlommeren; daarom zal ook het Heilig dat uit u zal geboren worden, genoemd worden de Zoon Gods.

36 En ziet, Elisabeth, uwe nicht, is ook zelve in haren ouderdom bevrucht geworden van eenen zoon; en dit is de zesde maend van haer, die onvruchbaer genoemd wierd.

37 Want by God zal er niets onmogelyk zyn.

38 Toen zeide Maria: Ziet hier de dienstmaegd des Heeren; dat my geschiede naer uw woord. En de engel is van haer vertrokken.

39 In diezelfde dagen, begaf zich Maria op de reize met haest naer het gebergte, in eene stad van Juda;

40 En binnengekomen zynde in het huis van Zacharias, groette zy Elisabeth.

41 En het geschiedde, zoo haest als Elisabeth de groetenis van Maria hoorde, dat het kind in haer ligchaem opsprong; en Elisabeth wierd vervuld met den Heiligen Geest.

42 En zy riep met luider stemme, zeggende: Gebenedyd zyt gy boven alle vrouwen, en gebenedyd is de vrucht uws ligchaems!

43 Van waer komt my dit, dat de moeder myns Heeren tot my komt?

44 Want ziet, zoo haest als de stem uwer groetenisse in myne ooren klonk, sprong myn kind van blydschap op in myn ligchaem.

45 Zalig zyt gy, die geloofd hebt: want hetgene u van den Heer gezeid is, zal volbragt worden.

46 Dan zeide Maria: Myne ziel verheft grootelyks den Heer;

47 En myn geest is verheugd in God, mynen Zaligmaker;

48 Omdat hy de nederigheid zyner dienstmaegd heeft aengezien: want ziet, van nu af zullen alle geslachten my gelukkig noemen.

49 Want hy heeft my groote dingen gedaen, die almogende is; en heilig is zyn naem.

50 Zyne bermhertigheid komt van geslacht tot geslacht over degenen, die hem vreezen.

51 Hy heeft de kracht van zynen arm uitgewerkt; hy heeft ze verstrooid, die hoogmoedig waren in de gedachten huns herten.

52 Hy heeft de magtigen van den troon afgetrokken, en de nederigen heeft hy verheven.

53 De hongerigen heeft hy met goederen vervuld, en de ryken ydel weggezonden.

54 Hy heeft Israël, zynen dienaar, opgenomen, indachtig wezende zynen bermhertigheid.

55 Gelyk hy aen onze vaders had toegezegd, aen Abraham en aen zyne nakomelingen tot in der eeuwigheid.

56 Doch Maria bleef by haer omtrent dry maenden, en keerde weder naer haer huis.

57 Ondertusschen wierd de tyd vervuld, dat Elizabeth zoude baren, en zy baerde eenen zonc.

58 Hare geburen en magen, gehoord hebbende, dat de Heer zyne bermhertigheid over haer verheerlykt hadde, waren met haer verblyd.

59 En op den achtsten dag kwamen zy het kind besnyden, en noemden het Zacharias, volgens den naem van zynen vader.

60 Doch de moeder nam het woord op, en zeide: Geenszins: maer hy zal Joannes genoemd worden.

61 Zy zeiden tot haer: Daer is niemand onder uw maegschap, die zoo genoemd wordt.

62 Zy wenkten dan toe aen zynen vader, hoe hy hem wilde genoemd hebben.

63 Dewelke, een tafelboekskens geëischt hebbende, daerop schreef: Joannes is zyn naem. En zy stonden allegader verwonderd.

64 Terstond wierd zyn mond geopend en zyne tonge losgemaakt, en hy sprak, God lovende.

65 En daer kwam eene vrees over allen, die daer omtrent woonden, en al deze dingen wierden verbreed door geheel het geberge van Judeën.

66 Allen, die het hoorden, bewaerden het in hun hert, en zeiden: Wie meent gy dat dit kind zal wezen? Want de hand des Heeren was met hem.

67 En Zacharias, zyn vader, wierd vervuld met den Heiligen Geest, en hy propheteerde, zeggende:

68 Gebenedyd zy de Heer, God van Israël, omdat hy zyn volk bezocht en verlost heeft,

69 En ons opgewekt heeft eenen magtigen Zaligmaker, in het huis van David, zynen dienaar;

70 Gelyk hy had toegezeid door den mond van zyne heilige propheten, die er van alle tyden geweest zyn.

71 Dat hy ons zoude verlossen van onze vyanden, en uit de handen van allen, die ons hâten;

72 Om bermhertigheid te doen aen onze voorouders, en zyn heilig verbond gedachtig te zyn;

73 Volgens den eed, dien hy gezworen had aen onzen vader Abraham, van ons te vergunnen,

74 Dat wy, verlost zynde uit de handen onzer vyanden, hem zouden dienen zonder vreeze,

75 In heiligheid en regtveerdigheid voor zyn aenschyn, al de dagen van ons leven.

76 En gy, ô kind! zult een propheet van den Allerhoogsten genoemd worden: want gy zult voor het aenschyn des Heeren gaen, om zyne wegen te bereiden;

77 Om aen zyn volk te geven de kennis der zaligheid, tot vergiffenis hunner zonden,

78 Door de innerlyke bermhertigheid van onzen God, waerdoor hy ons bezocht heeft, die opgaende zyn van hierboven;

79 Om te verlichten degenen, die in de duisternis, en in de schaduw der dood zitten, en om onze voeten te bestieren in den weg van vrede.

80 Doch het kind groeide op, en wierd versterkt in den geest; en hy was in de woestyne tot den dag van zyne vertooninge aen Israël.

KAPITTEL II.

EN het gebeurde op denzelfden tyd, dat er een gebod uitging van keizer Augustus, dat men geheel de wereld zoude opschryven.

2 Deze eerste opschryving is geschied, als Quirinus stadhouder van Syrien was.

3 En ieder ging om zich aen te geven, elk in zyne eigene stad.

4 Dan trok Joseph ook op van Galileën; uit de stad Nazareth, naer Judeën, tot de stad van David, die Bethlehem genoemd wordt; omdat hy was van het huis en geslacht van David,

5 Om zich aen te geven met Maria, zyne bruid, die bevrucht was.

6 En het geschiedde dat, terwyl zy daer waren, de dagen vervuld wierden dat zy baren zoude.

7 En zy baerde haren eerstgeboren zoon, wond hem in doeken, en legde hem neder in eene kribbe; omdat er voor hen geene plaets was in de herberg.

8 In diezelfde landstreek waren herders wakende, en de nachtwacht houdende over hunne kudde.

9 En ziet, daer stond een engel des Heeren by hen, en hen omringelde een goddelijk licht; waerdoor zy ten uiterste bevreesd waren.

10 Doch de engel zeide tot hen : Vreest niet; want ziet, ik brenge u eene blyde boodschap, die tot groote vreugd zal zyn voor al het volk :

11 Want heden is u in de stad van David geboren de Zaligmaker, die Christus de Heer is.

12 En dit zal u tot een teeken zyn : gy zult een kindeken vinden in doeken gewonden, liggende in eene kribbe.

13 En schielyk kwam er by den engel eene menigte van het hemelsch heir, God lovende, en zeggende :

14 Glorie zy aen God in het allerhoogste, en op der aerde vrede aen de menschen van goeden wille !

15 En als de engelen van hen vertrokken waren naer den hemel, zeiden de herders tot malkanderen : Laet ons henen gaen naer Bethlehem, en zien de zake die daer geschied is, welke de Heer ons heeft bekend gemaakt.

16 Zy zyn met er haeste gekomen, en zy vonden Maria, en Joseph, en het kindeken liggen in eene kribbe.

17 Dit ziende, wierden zy overtuigd van hetgene, dat hun wegens dit kind gezeid was.

18 En allen, die het hoorden, waren verwonderd over hetgene hun van de herders verteld wierd.

19 Doch Maria bewaerde al deze dingen, dezelve overleggende, in haer hert.

20 De herders keerden wederom, God lof en glorie gevende, over al de dingen, die zy gehoord en gezien hadden, volgens hetgene, dat hun was gezeid geweest.

21 De achtste dag gekomen zynde, wanneer het kind moest besneden worden, zoo wierd zyn naem JEZUS genoemd; welke naem hem gegeven was van den engel, eer dat hy in het ligchaem was ontvangen.

22 En na dat vervuld waren de dagen van hare zuivering, volgens de wet van Moyses, bragten zy hem naer Jerusalem, om hem op te dragen aen den Heere.

23 Volgens dat er geschreven staet in de wet des Heeren : Dat alle eerstgeboreling van het mannelyk geslacht den Heere zal toegeheiligd worden ;

24 En om te geven de offerande, volgens hetgene in de wet gezeid wordt, een paar tortelduiven, of twee jonge duiven.

25 Daer was een man te Jerusalem, met name Simeon, die een regtveerdig en godvreezend man was, verwachtende de vertroosting van Israël; en de Heilige Geest was in hem.

26 Hy had eene openbaringe van den Heiligen Geest ontvangen, dat hy de dood niet smake zoude, voor dat hy eerst den Gezalfden des Heeren zoude gezien hebben.

27 Hy kwam dan door den Geest in den tempel, en als de ouders hun kind Jezus binnibragten, om voor hem te doen naer de gewoonte van de wet,

28 Zoo nam hy hem in zyne armen, en loofde God, en zeide :

29 Nu zult gy, Heere ! uwen dienaar volgens uw woord laten gaen in vrede ;

30 Want myne oogen hebben gezien uwen Zaligmaker,

31 Denwelken gy bereid hebt ten aanzien van alle volkeren ;

32 Om te zyn een licht, tot verlichting der heidenen, en tot glorie van uw volk van Israël.

33 Zyn vader en zyne moeder waren verwonderd over hetgene van hem gezeid wierd ;

34 En Simeon zeggende hem, en zeide tot Maria, zyne moeder : Ziet, deze is gesteld tot val en oprigting van velen in Israël, en tot een teeken hetwelk zal tegengesproken worden ,

35 (Ja ook zal het zweerd door uwe ziele zelve gaen), opdat de gedachten van vele herten zouden ontdekt worden.

36 Daer was ook eene prophetesse, Anna, de dochter van Phanuël, uit het geslacht van Aser; deze was verre op hare dagen gekomen, en zy had zeven jaren na haren maegdom met haren man geleefd.

37 En was nu weduwe geweest tot haer vier-en-tachtigste jaer toe; en zy ging van den tempel niet, God dienende nacht en dag met vasten en bidden.

38 Deze dan ter zelve ure bykomende, loofde ook den Heere, en sprak van hem aen allen, die de verlossinge van Israël verwachtten.

39 Als zy nu alles naer de wet des Heeren volbragt hadden, keerden zy weder naer Galileë, in hunne stad Nazareth.

40 En het kind wies op, en wierd versterkt, vervuld zynde met wysheid; en de gratie Gods was in hem.

41 Zyne ouders gingen alle jaren naer Jerusalem, op het hoogtyd van paschen.

42 Als hy dan twaelf jaren oud geworden was, zyn zy, volgens de gewoonte van het hoogtyd, opgetrokken naer Jerusalem :

43 En als zy wederkeerden, na dat de dagen geëindigd waren, zoo bleef het kind Jezus te Jerusalem, zonder dat het zyne ouders wisten.

44 Doch zy, meenende dat hy in het gezelschap was, reisden eenen dag voort, en

zochten hem onder hunne maegschap en onder hunne kennissen.

45 Maer hem niet vindende, keerden zy weder naer Jerusalem, om hem te zoeken.

46 En het gebeurde, na dry dagen, dat zy hem vonden in den tempel, zittende in het midden der leeraren, hen hoorende en ondervragende.

47 Doch allen, die hem hoorden, stonden versteld over zyne wysheid en zyne antwoorden.

48 Als zy dit zagen, stonden zy verwonderd, en zyne moeder zeide tot hem: Zone! waerom hebt gy ons aldus gedaen? ziet, uw vader en ik zochten u met droefheid.

49 Hy zeide tot hen: Waerom zocht gy my? wist gy niet, dat ik met de dingen, die mynen Vader aengaen, moet bezig zyn?

50 Maer zy verstonden niet hetgene, dat hy tot hen zeide.

51 Hy trok dan met hen af, en kwam te Nazareth, en was hun onderdanig. Doch zyne moeder bewaerde al deze dingen in haer hert.

52 En Jezus nam toe in wysheid, in jaren, en in behagelykheid by God en by de menschen.

KAPITTEL III.

IN het vyftiende jaer der regering van keizer Tiberius, als Pontius Pilatus stadhouder was van Judeën, Herodes vorst van Galileën, Philippus, zyn broeder, vorst van Itureën, en van het landschap Trachonitus, en Lisanias vorst van Abilenen;

2 Onder de hooge priesters Annas en Caïphas, kwam het woord des Heeren over Joannes, den zone van Zacharias, in de woestyne.

3 Hy kwam in al het land omtrent de Jordane, prekende den doop van penitentie tot vergiffenis der zonden.

4 Gelyk er geschreven staet in het boek der woorden van den propheet Isaias: Eene stemme zal roepen in de woestyne: Bereidt den weg des Heeren, maekt zyne voetpaden regt!

5 Alle valleije zal vervuld worden en alle berg en heuvel zal vernederd worden; de kromme wegen zullen gereg worden, en de oneffene zullen geëffend worden.

6 En alle menschen zullen den Zaligmaker Gods zien. (*Isaias* xl, 3.)

7 Hy zeide dan tot de scharen, die uitkwamen om van hem gedoopt te worden: Gy slangen-broedsels! wie heeft u gewaerschoofd te vlugten van de toekomstige gramschap?

8 Doet dan weerdige vruchten van penitentie, doch begint niet te zeggen: Wy hebben Abraham tot vader; want ik zegge

u, dat God magtig is om uit deze steenen aen Abraham kinderen te verwekken.

9 Want de byl is alreeds aen den wortel der boomen gesteld; alle boom dan, die geene goede vruchten voortbrengt, zal uitgekapt, en in het vuur geworpen worden.

10 De scharen vraagden hem: Wat zullen wy dan doen?

11 Hy antwoordde hun: Die twee kleeden heeft, dat hy een geve aen dengenen, die er geen heeft, en die spyze heeft, dat hy van 's gelyken doe.

12 Daer kwamen ook publicanen om gedoopt te worden, en zy zeiden tot hem: Meester! wat zullen wy doen?

13 Hy zeide hun: Eischt niet meer als u gesteld is.

14 De soldaten vraagden hem ook, zeggende: En wy, wat zullen wy doen? Hy antwoordde hun: Doet niemand overlast, noch te kort, en weest te vrede met uwen krygsloon.

15 En alzoo het volk in gedachten was, en dat zy allen in hunne herten overpeisden, of Joannes wel de Christus zoude zyn;

16 Zoo antwoordde Joannes, zeggende voor een iegelyk: Ik doope u wel met water, maer daer zal een komen, die magtiger is als ik, wiens schoenriemen ik niet weerdig ben te ontbinden, die zal u doopen met den Heiligen Geest en met vuur.

17 Hy heeft zynen wan in de hand, en hy zal zynen dorschvloer zuiveren, en de tarwe op zynen zolder vergaderen; maer het kaf zal hy met een onuitblusschelyk vuur verbranden.

18 Hy verkondigde het volk, al vermanende, nog vele andere dingen.

19 Maer als de vorst Herodes van hem berispt wierd over Herodias, de huisvrouw van zynen broeder, en over al de boosheden, die hy bedreef;

20 Zoo heeft hy er dit nog boven alle andere bygevoegd, dat hy Joannes in den kerker gesmeten heeft.

21 Doch het gebeurde, als al het volk gedoopt wierd, dat als Jezus ook gedoopt was en zyn gebed deed, de hemel geopend wierd;

22 En de Heilige Geest daelde op hem neder, in de lichamelijke gedaente van eene duive, en daer kwam eene stemme uit den hemel, zeggende: Gy zyt myn welbeminde Zoon, in u heb ik myn welbehagen genomen!

23 En Jezus begon, zynde omtrent den ouderdom van dertig jaren; hy die was, zoo men meende, de zoon van Joseph, die voortkwam van Heli, die voortkwam van Mathat,

24 Die voortkwam van Levi, die voortkwam

van Melchi, die voortkwam van Janne, die voortkwam van Joseph,

25 Die voortkwam van Mathathias, die voortkwam van Amos, die voortkwam van Nahum, die voortkwam van Hesli, die voortkwam van Nagge,

26 Die voortkwam van Mahath, die voortkwam van Mathathias, die voortkwam van Semei, die voortkwam van Joseph, die voortkwam van Juda,

27 Die voortkwam van Joanna, die voortkwam van Resa, die voortkwam van Zorobabel, die voortkwam van Salathiël, die voortkwam van Neri,

28 Die voortkwam van Melchi, die voortkwam van Addi, die voortkwam van Cosan, die voortkwam van Elmadan, die voortkwam van Her,

29 Die voortkwam van Jezus, die voortkwam van Eliëzer, die voortkwam van Jorim, die voortkwam van Mathat, die voortkwam van Levi,

30 Die voortkwam van Simeon, die voortkwam van Juda, die voortkwam van Joseph, die voortkwam van Jona, die voortkwam van Eliakim,

31 Die voortkwam van Melea, die voortkwam van Menna, die voortkwam van Mathatha, die voortkwam van Nathan, die voortkwam van David,

32 Die voortkwam van Jesse, die voortkwam van Obed, die voortkwam van Boöz, die voortkwam van Salmon, die voortkwam van Naasson,

33 Die voortkwam van Aminadab, die voortkwam van Aram, die voortkwam van Esron, die voortkwam van Phares, die voortkwam van Juda,

34 Die voortkwam van Jacob, die voortkwam van Isaac, die voortkwam van Abraham, die voortkwam van Thare, die voortkwam van Nachor,

35 Die voortkwam van Sarug, die voortkwam van Ragau, die voortkwam van Phaleg, die voortkwam van Heber, die voortkwam van Sale,

36 Die voortkwam van Caïnan, die voortkwam van Arphaxad, die voortkwam van Sem, die voortkwam van Noë, die voortkwam van Lamech,

37 Die voortkwam van Mathusale, die voortkwam van Enoch, die voortkwam van Jared, die voortkwam van Malaleël, die voortkwam van Caïnan,

38 Die voortkwam van Enos, die voortkwam van Seth, die voortkwam van Adam, die voortkwam van God.

KAPITTEL IV.

JEZUS dan, vol van den Heiligen Geest, keerde weder van de Jordane, en werd

door den Geest in de woestyne gedreven; 2 Alwaer hy veertig dagen bleef en van den duivel bekoord wierd. Hy at niet binnen die dagen; en als die voleindigd waren, kreeg hy honger.

3 Dan zeide de duivel tot hem : Is het dat gy de Zoon Gods zyt, zegt aen dezen steen dat hy brood worde.

4 Jezus antwoordde hem : Daer staet geschreven, dat de mensch niet leeft by brood alleen, maer by alle woord van God. (Deuteron. viii, 3.)

5 De duivel bragt hem op eenen hoogen berg, en toonde hem al de koningryken der wereld in eenen oogenblik tyds.

6 En zeide tot hem : Al deze magt, en al de glorie derzelve zal ik u geven : want zy zyn my overgeleverd, en ik geef ze aen dien ik wil.

7 Zoo gy my zult aanbeden hebben, zal dit alles het uwe zyn.

8 Jezus hem antwoordende, zeide : Daer staet geschreven : Den Heere, uwen God, zult gy aanbidden, en hem alleen dienen.

9 Hy bragt hem ook te Jerusalem, en hem stellende op de tinne des tempels, zeide hy tot hem : Is het dat gy de Zoon Gods zyt, zoo werpt u van boven neder :

10 Want daer staet geschreven, dat hy zyne engelen over u last gegeven heeft, opdat zy u zouden bewaren;

11 En dat zy u op de handen zullen dragen, opdat gy toch uwen voet niet zoudt stooten aen eenen steen.

12 Jezus, hem antwoordende, zeide : Daer is gezeld : Gy zult den Heere, uwen God, niet tergen.

13 En als de duivel alle bekoringe voltrokken had, vertrok hy van hem voor eenen tyd.

14 Doch Jezus keerde weder naer Galileën door de kracht des Geests, en daer liep een gerucht van hem door geheel dat land.

15 Hy leerde in hunne synagogen, en wierd van al de wereld grootelyks geprezen.

16 En te Nazareth komende, daer hy opgevoed was, ging hy naer zyne gewoonte, op den sabbatdag, in de synagoge, en stond op om te lezen.

17 Men gaf hem het boek van den propheet Isaïas, en het boek opengedaen hebbende, vond hy de plaats daer geschreven stond :

18 De Geest des Heeren is op my; daerom heeft hy my gezalfd, en gezonden, om aen de armen het evangelie te verkondigen, om te genezen degenen, die een vermorzeld hert hebben.

19 Om te preken de verlossing aen de gevangenen, en het wederkrygen des gezichts aen de blinden; om de verdrukten in vry-

heid te stellen, en te verkondigen het aengenaem jaer des Heeren en den dag der vergeldinge. (*Isaias lxi, 1.*)

20 Als hy het boek toegevouwen had, gaf hy het aen den dienaar weder, en ging nederzitten, en allen, die in de synagoge waren, hadden de oogen op hem.

21 Hy begon hun dan te zeggen: Heden is deze Schriftuer vervuld in uwe ooren.

22 Zy gaven hem allen getuigenisse, en verwonderden zich over de aengename woorden die uit zynen mond kwamen, en zeiden: Is deze niet de zoon van Joseph?

23 Dan zeide hy tot hen: Gy zult my buiten twyfel dit spreekwoord toepassen: Geneesmeester! geneest u zelven; doet ook hier in uw vaderland zoo groote dingen gelyk wy gehoord hebben dat te Capharnaüm geschied zyn.

24 Maer, zeide hy, ik zegge u voorwaer: geen propheet is aengenaem in zyn vaderland.

25 Ik zegge u in der waarheid: daer waren ten tyde van Elias vele weduwen in Israël, als de hemel dry jaren en zes maanden gesloten was, zoo dat er een groote hongersnood opstond door geheel het land.

26 Nogtans wierd Elias tot geene van die gezonden, maer alleen tot eene weduwe van Sarepta, gelegen onder het gebied van Sidon.

27 En daer waren vele melaetschen in Israël, ten tyde van den propheet Eliseus; nogtans wierd er niemand van hen gezuiverd als alleen Naaman van Syrien.

28 Allen, die in de synagoge waren, dit hoorende, wierden met gramschap vervuld.

29 En opstaende, dreven zy hem uit de stad, en leidden hem tot op den top van den berg, op welken hunne stad gebouwd was, om hem van boven neder te werpen.

30 Maer hy ging door het midden van hen, en vertrok zich.

31 Hy kwam nederwaerts af naer Capharnaüm, eene stad van Galileë, en leerde hun daer op de sabbatdagen.

32 En zy stonden verbaesd over zyne leering, want zyn woord was krachtig.

33 Daer was in de synagoge een mensch, bezeten met eenen onzuiveren duivel, die met luider stemme riep,

34 Zeggende: Laet ons gerust; wat hebt gy gemeens met ons, Jezus van Nazareth? zyt gy gekomen om ons te verderven? Ik weet wel wie gy zyt, gy zyt de Heilige Gods.

35 Jezus berispte hem, zeggende: Zwygt stil, en gaet uit hem. En als hem de duivel in het midden hadde nedergeworpen, ging hy uit hem, zonder hem te hinderen.

36 En daer ontstond eene verbaesheid

onder hen allen, en zy spraken tot malkanderen, zeggende: Wat is dit? hy gebiedt met gezag en kracht aen de onzuivere geesten, en zy gaen weg.

37 En zyn naem wierd verbreid door geheel dat land.

38 Jezus, gaende uit de synagoge, kwam in het huis van Simon. Doch de schoonmoeder van Simon was met eene zware koortse bevangen, en zy baden hem voor haer.

39 Hy, by haer staende, gebod aen de koortse, dewelke haer verliet; en, terstond opstaende, diende zy hem.

40 Als nu de zon ondergegaen was, allen, die zieken hadden met verscheidene krankheden bevangen, bragten die tot hem; en hy op iedereen de handen leggende, genas ze.

41 De duivelen gingen ook uit velen, schreeuwende, en zeggende: Gy zyt de Zone Gods! Hy bestrafte ze, en liet hen niet spreken, omdat zy wisten dat hy de Christus was.

42 Als het nu dag geworden was, ging hy uit en vertrok naer eene eenzame plaets; de scharen zochten hem, kwamen by hem, en zy wederhielden hem, opdat hy van hen niet zoude weggaan.

43 Maer hy zeide tot hen: Ik moet ook aen de andere steden het ryk Gods verkondigen: want daertoe ben ik gezonden.

44 En hy predikte in de synagogen van Galileë.

KAPITTEL V.

DOCH het gebeurde eens, dat het volk hem overviel, om het woord Gods te hooren, als hy stond by het meir van Genesareth.

2 En hy zag twee schepen aen den oever van het meir liggen, daer de visschers waren uitgegaen, om de netten te waschen.

3 Gaende dan in een van die schepen, hetwelk aen Simon toebehoorde, verzocht hy hem, dat hy het een weinig van land zoude afsteken; en nedergezeten zynde, leerde hy het volk van uit het schipken.

4 Doch als hy ophield van spreken, zeide hy tot Simon: Steekt in zee, en werpt uwe netten uit tot de vangst.

5 Simon antwoordde hem: Meester! wy hebben den ganschen nacht gearbeid zonder iets te vangen; maer op uw woord zal ik het net uitwerpen.

6 En, dit gedaen hebbende, vingen zy eene zoo groote menigte visschen, dat hun net scheurde.

7 Zy wenkten dan hunne medegezellen, die in het ander schipken waren, dat zy zouden komen, om hen te helpen. Zy kwamen,

en vulden beide de schipkens, tot zinkens toe.

8 Simon Petrus, dit ziende, viel Jezus te voet, zeggende : Heere! gaet van my, want ik ben een zondig mensch.

9 Want hy, en allen, die met hem waren, wierden met verbaesdheid bevangen, over de vangst der visschen, die zy gevangen hadden.

10 Gelyk ook Jacobus en Joannes, de zonen van Zebedeus, die de medegezellen van Simon waren. En Jezus zeide tot Simon : Vreest niet; gy zult voortaan menschen vangen.

11 En de schepen aen land gebragt hebbende, volgden zy hem, alles verlatende.

12 Het gebeurde, als hy in eene zekere stad was, dat een man vol van melaetschheid, Jezus ziende, nederviel op zyn aenzigt, en hem bad, zeggende : Heere! indien gy wilt, gy kunt my zuiveren.

13 Jezus, de hand uitstekende, raakte hem aen, zeggende : Ik wille, wordt gezuiverd! En terstond verdween de melaetschheid.

14 Hy beval hem, dat hy het niemand zeggen zoude; maer, gaet henen, zeide hy, vertoont u aen den priester; en draegt voor uwe zuivering op, hetgene Moyses bevolen heeft, tot eene getuigenis voor hen. (*Leviticus* xiv, 4.)

15 Doch de spraek van hem liep meer en meer voort; en het volk kwam met groote menigte om hem te hooren, en van hunne ziekten genezen te worden.

16 Maer hy vertrok zich naer de woestyne, en bad aldaer.

17 Het geschiedde op zekeren dag, dat hy was leerende, en dat er phariseën en wetgeleerden zaten, die van alle dorpen van Galileë, en Judeë, en Jerusalem gekomen waren; doch de kracht des Heeren werkte om hem te genezen.

18 En ziet, eenige mannen bragten eenen lammen mensch op een bedde, en zy zochten hem in te brengen, en voor hem te stellen.

19 Maer niet vindende, waer langs zy hem zouden indragen, om de menigte des volks, zoo klommen zy op het dak, en lieten hem met het bedde door de tichelen nederdalen in het midden voor Jezus.

20 Dewelke, ziende hun geloof, zeide : Mensch! uwe zonden worden u vergeven.

21 De schriftgeleerden en de phariseën begonnen by zich zelve te denken, en te zeggen : Wat is dit voor eenen, die blasphemien spreekt? wie kan de zonden vergeven, als God alleen?

22 Doch Jezus, hunne gedachten bemerkte hebbende, zeide tot hen : Wat peist gy in uwe herten?

23 Wat is er ligter te zeggen : De zonden worden u vergeven, of te zeggen : Staet op en wandelt?

24 Doch, opdat gy zoudt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft op der aerde, om de zonden te vergeven : Ik zeg het u, staet op! zeide hy tot den lammen, neemt uw bedde op, en gaet naer uw huis.

25 En terstond voor hen opstaende, nam hy het bedde op, daer hy opgelegen had, en ging naer zyn huis, God grootelyks lovende.

26 Zy wierden allegader bevangen met verbaesdheid, en loofden God; en vol van vreeze, zeiden zy : Wy hebben heden wonderlyke dingen gezien.

27 Daarna ging hy uit, en zag eenen publicaan, met name Levi, op den tol zitten, en hy zeide tot hem : Volgt my.

28 En alles verlatende, stond hy op en volgde hem.

29 Doch Levi rigtte hem eene groote maeltyd op in zyn huis, en daer was een groote hoop van publicanen, en van anderen, die met hem aen tafel zaten.

30 Maer hunne schriftgeleerden en phariseën murmureerden, zeggende tot zyne discipelen : Waerom eet en drinkt gy met de publicanen en zondaers?

31 Doch Jezus het woord nemende, zeide tot hen : De gezonden hebben geenene geneesmeester van noode, maer wel de zieken.

32 Ik ben niet gekomen om de regtveerdigen, maer om de zondaers tot penitentie te roepen.

33 Zy zeiden hem dan : Waerom is het dat de discipels van Joannes dikmaels vasten, en gebeden doen, gelyk ook die van de phariseën, en dat de uwe eten en drinken?

34 Hy antwoordde hun : Kunt gy des bruidegoms speelgenooten doen vasten, terwyl de bruidegom nog met hen is?

35 Maer de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zyn; en dan, in die dagen, zullen zy vasten.

36 Hy zeide hun ook eene gelykenisse : Niemand zet een stuk van een nieuw kleed op een oud kleed; anders breekt hy het nieuw kleed, en het stuk van het nieuw komt met het oud niet overeen.

37 En niemand doet nieuwen wyn in oude leëren flesschen; of anders doet de nieuwe wyn de flesschen bersten, de wyn loopt uit, en de flesschen worden bedorven.

38 Maer men moet nieuwen wyn op nieuwe flesschen doen, en zoo worden zy beide behouden.

39 Niemand, die gewoon is ouden wyn te drinken, begeert straks nieuwen wyn; want hy zegt, dat de oude beter is.

KAPITTEL VI.

HET gebeurde, op den tweeden voornaemsten sabbatdag, als hy langs het bezaaide land ging, dat zyne discipelen airen afplukten, en dat zy ze aten, die uitwryvende tusschen de handen.

2 En eenigen van de phariseën zeiden tot hen : Waerom doet gy, hetgene niet geoorloofd is op de sabbatdagen?

3 Jezus, het woord opnemende, antwoorde hun : En hebt gy dan niet gelezen, hetgene David deed als hy, en die met hem waren, honger hadden?

4 Hoe hy gegaen is in het huis Gods, en genomen heeft de voorgestelde brooden, dezelve heeft geëten en gegeven aen degenen, die by hem waren; daer het niet geoorloofd was die te eten, als alleen aen de priesters? (I *Koningen* xxi, 6.)

5 Hy voegde daerby: De Zoon des menschen is de Heer ook van den sabbatdag.

6 Het gebeurde nog op eenen anderen sabbatdag, dat hy in de synagoge kwam, en leerde; en daer was een mensch, wiens regter hand verdroogd was.

7 Doch de schriftgeleerden en phariseën letteden op hem, of hy op den sabbatdag genezen zoude; opdat zy iets zouden vinden om hem te beschuldigen.

8 Maer hy kende hunne gedachten, en zeide tot den mensch, die de verdroogde hand hadde : Rigte u op, en staet in het midden. Hy rigtte zich op, en stond daer.

9 Jezus zeide dan tot hen : Ik vrage u, of het geoorloofd is op den sabbatdag goed of kwaed te doen? iemand het leven te behouden, of te benemen?

10 En hen allen rondom aenzien hebbende, zeide hy tot den mensch : Steekt uwe hand uit. Hy stak ze uit, en zyne hand wierd ten eenemaal hersteld.

11 Zy wierden geheel uitzinnig, en spraken te samen met malkanderen, wat zy met Jezus doen zouden.

12 Het gebeurde ook, in die dagen, dat hy op eenen berg ging, om te bidden, en hy was vernachtende in het gebed tot God.

13 En als het dag geworden was, riep hy zyne discipelen, en koos er twaelf uit hen, die hy apostelen noemde :

14 Simon, denwelken hy den naem van Petrus gaf, en Andreas, zynen broeder, Jacobus en Joannes, Philippus en Bartholomeus,

15 Mattheus en Thomas, Jacobus, zone van Alphaeus, en Simon, genoemd de ieveraer,

16 En Judas, zone van Jacobus, en Judas van Iscariotes, die de verrader geweest is.

17 En met hen afkomende, stond hy op eene vlakke plaetse, gelyk ook de schare

van zyne discipelen, en eene groote menigte volk van geheel Judeën, en Jerusalem, en van den zeekant van Tyrus en Sidon;

18 Die gekomen waren om hem te hooren, en van hunne krankheden genezen te worden, te samen met eenigen, die van onzuivere geesten gekwollen waren; en zy wierden genezen.

19 En al het volk zocht hem aen te raken : want daer ging eene kracht van hem uit, die hen allen gezond maekte.

20 En de oogen op zyne discipelen slaende, zeide hy : Zalig zyt gy, die arm zyt! want het ryk Gods komt u toe.

21 Zalig zyt gy, die nu honger lydt! want gy zult verzaed worden. Zalig zyt gy, die nu weent! want gy zult lagchen.

22 Zalig zult gy zyn als de menschen u zullen haten, en als zy u zullen afscheiden, en lasteren, en uwen naem als kwaed verwerpen, om den Zone des menschen.

23 Verblydt u alsdan, en verheugt u; want ziet, uw loon is zeer groot in den hemel : want zoo handelden hunne voorouders met de propheten.

24 Maer wee u, ryken! want gy hebt uwen troost al weg.

25 Wee u, die verzaed zyt! want gy zult honger lyden. Wee u, die nu lacht? want gy zult treuren en weenen.

26 Wee u, als de menschen u pryzen! want zoo deden hunne voorvaders aen de valsche propheten.

27 Maer ik zeg u, die toehoort : bemint uwe vyanden; doet wel aen degenen, die u haten.

28 Wenscht goed aen degenen, die u vervloeken, en bidt voor degenen, die u lasteren.

29 En zoo u iemand op de eene wange slaet, biedt hem ook de andere; en zoo iemand uwen mantel neemt, weigert hem ook het onderkleed niet.

30 Geeft aen allen, die iets van u verzoecken; en zoo wie u het uwe neemt, eischt het niet weder.

31 Gelyk gy wilt, dat de menschen u doen, doet hun ook zoo.

32 Doch indien gy maer bemint degenen, die u beminnen, wie zal u dat dankwyten? want de zondaers beminnen ook degenen, die hen beminnen.

33 En indien gy maer wel doet aen degenen, die u wel doen, wie zal u dat dankwyten? aengezien de zondaers ook hetzelfde doen.

34 En is het dat gy maer leent aen degenen, van wie gy hoopt geleend te krygen, wie zal u dat dankwyten? aengezien de zondaers aen malkanderen ook leenen, om gelyke vriendschap te ontvangen.

33 Gylieden dan, bemint uwe vyanden, doet goed, en leent zonder iets daarvan te hopen; en uw loon zal groot wezen, en gy zult de kinderen zyn van den Allerhoogsten, omdat hy goedertieren is over de ondankbaren en over de boozen.

36 Weest dan bermhertig, gelyk uw Vader bermhertig is,

37 En oordeelt niet, en gy zult niet geoordeeld worden; en verwyst niet, en gy zult niet verwezen worden; vergeeft, en u zal vergeven worden;

38 Geeft, en u zal gegeven worden; men zal u in den schoot geven eene goede, opgehoopte, welgeschudde en overlopende mate: want met dezelfde mate waarmede gy meet, zal u weder gemeten worden.

39 Hy zeide hun ook deze gelykenis: Kan de eene blinde den anderen wel leiden? vallen zy niet beide in de gracht?

40 De discipel is niet boven den meester; maer iedereen zal volmaekt zyn, als hy gelyk is aen zynen meester.

41 Wat ziet gy toch eenen splinter in de ooge van uwen broeder, daer gy den balk, die in uwe eigen ooge is, niet bemerkt?

42 Of hoe kunt gy tot uwen broeder zeggen: Broeder! laet my den splinter uit uwe ooge trekken; gy, die eenen balk in uwe eigen ooge niet ziet? Gy, schynheilige! doet eerst den balk uit uwe eigen ooge, en dan zult gy zien om den splinter uit de ooge van uwen broeder te trekken.

43 Het is geen goede boom, die kwade vruchten voortbrengt, noch een kwade boom, die goede vruchten voortbrengt.

44 Want ieder boom wordt gekend aen zyne vruchten; men plukt geene vygen van de doornen, noch men snydt geene druiven van de braembosch.

45 Een goed mensch brengt goede dingen voort uit den goeden schat zyns herten; en een kwaad mensch brengt kwade dingen voort uit zynen kwaden schat: want uit de volheid des herten spreekt de mond.

46 Wat noemt gy my al, Heere, Heere! zonder te doen, hetgene ik u zegge?

47 Ik zal u gaen toonen, aen wien hy gelyk is, die tot my komt, myne woorden hoort, en volgens dezelve doet.

48 Hy is gelyk aen eenen mensch, die een huis bouwde, en diep gegraven hebbende, het fundament daarvan legde op eene steenrotse: als nu de watervloed kwam, sloeg de stroom tegen dat huis; maer hy kon het niet verroeren, omdat het op eene rotse gegrond was.

49 Maer die ze hoort, en niet doet, is gelyk aen eenen mensch, die zyn huis bouwde op de aerde, zonder fundament; tegen hetwelk de stroom sloeg, en het viel terstond om-

verre, en de verduering van dat huis was zeer groot.

KAPITTEL VII.

NA dat hy al zyne woorden voleindigd hadde, ten aenhooren van het volk, kwam hy binnen Capharnaüm.

2 Alwaer de knecht van zekeren honderdsten man, die van hem in weerde gehouden wierd, tot der dood toe ziek was.

3 En als hy van Jezus gehoord had, zond hy tot hem de ouderlingen van de Joden, hem biddende, dat hy zynen knecht wilde komen genezen.

4 Zy, tot Jezus gekomen zynde, baden hem ten uiterste, zeggende: Hy is weerdig, dat gy hem dit vergunt:

5 Want hy heeft ons volk lief, en heeft ons zelf eene synagoge gebouwd.

6 Jezus ging dan met hen, en als hy nu niet verre van het huis was, zond de bonderste-man hem door zyne vrienden zeggen: Heere! neemt de moeite niet; want ik ben niet weerdig, dat gy onder myn dak zoudt komen.

7 Daerom heb ik my zelven ook niet weerdig geacht, om tot u te komen; maer spreekt alleen een woord en myn knecht zal genezen worden.

8 Want ik ben ook een mensch, die hoevel onder de magt van een ander staende, soldaten onder my hebbe; en ik zeg tot den eenen: Gaet daer! en hy gaet er; en tot den anderen: Komt hier! en hy komt; en tot mynen knecht: Doet dit! en hy doet het.

9 Jezus, dit hoorende, was verwonderd, en zich omkeerende, zeide hy tot het volk, hetwelk hem volgde: Ik zegge u voorwaer, dat ik zoo groot een geloof in Israël niet gevonden heb.

10 Die gezonden waren, weder te huis gekomen zynde, vonden den knecht, die ziek geweest was, genezen.

11 Daarna ging Jezus naer eene stad, genoemd Naïm, vergezelschap van zyne discipelen en van eene groote menigte volks.

12 Doch als hy aen de poorte van de stad kwam, zoo wierd er een doode uitgedragen, een eenige zoon van zyne moeder dewelke weduwe was; en daer was veel volk van de stad met haer.

13 De Heer, haer ziende, wierd door medelyden tot haer bewogen, en zeide haer: Weent niet.

14 En bygekomen zynde, raekte hy de bare aen (doch de dragers stonden stille), en hy zeide: Jongeling, ik zegge u, staet op!

15 De doode zat overeinde en begon te spreken, en Jezus leverde hem aen zyne moeder.

16 Doch zy wierden allen met schrik bevangen, en gaven God glorie, zeggende : Daer is een groot propheet onder ons opgestaen, en God heeft zyn volk bezocht.

17 Dit gerucht van hem wierd verbreed door geheel Judeën, en door het omliggende land.

18 Doch de discipelen van Joannes gingen hem dit alles boodschappen.

19 En hy riep er twee van hen by zich, en zondt ze tot Jezus, zeggende : Zyt gy degene, die komen moet, of hebben wy nog eenen anderen te verwachten?

20 Deze mannen, tot hem gekomen zynde, zeiden : Joannes de Dooper heeft ons tot u gezonden, en hy vraegt, of gy degene zyt, die komen moet, dan of wy nog eenen anderen te verwachten hebben?

21 Op dezelfde ure genas hy er velen van ziekten, kwalen en booze geesten, en gaf het gezigt aan vele blinden.

22 En antwoordende, zeide hy hun : Gaet, boodschapt aen Joannes, hetgene gy gehoord en gezien hebt; de blinden zien, de kreupelen wandelen, de melaetschen worden gezuivêrd, de dooven hooren, de dooden verryzen, aen de armen wordt het evangelie verkondigd.

23 En zalig is hy, die in my niet verergerd wordt.

24 Als nu de gezondenen van Joannes weggegaen waren, begon hy van Joannes tot het volk te zeggen : Wat zyt gy in de woestyne gaen zien? een riet met den wind over en weder gedreven?

25 Wat zyt gy toch gaen zien? eenen mensch met zachte kleederen gekleed? ziet, die kostelyke kleederen dragen, en in wel lustigheid zyn, die zyn in de huizen der koningen.

26 Wat zyt gy dan gaen zien? eenen propheet? ja, zeg ik u, en nog meer als eenen propheet.

27 Het is deze, van wien geschreven staet : Ziet, ik zende mynen engel voor uw aenschyn, die uwen weg voor u bereiden zal. (*Malac. iii, 1.*)

28 Want ik zegge u, dat er onder de kinderen der vrouwen geen grooter propheet is opgestaen als Joannes de Dooper; maer die de minste is in het ryk Gods, is grooter als hy.

29 Al het volk, dat hem hoorde, en de publicanen, die met den doop van Joannes gedoopt waren, gaven God regt.

30 Maer de phariseën en wetgeleerden van hem niet gedoopt zynde, versmaadden het voornemen, dat God over hen had.

31 De Heer zeide ook : Waerby zal ik dan de menschen van dit geslachte vergelyken? en waeraen zyn zy gelyk?

32 Zy zyn gelyk aen de kinders, die op de merkt zitten en malkanderen toeroepende, zeggen : Wy hebben voor u op de fluit gespeeld, en gy hebt niet gedanst; wy hebben treurliedekens voor u gezongen, en gy hebt niet geweend.

33 Want Joannes de Dooper is gekomen, noch brood etende, noch wyn drinkende, en gy zegt : Hy heeft den duivel in.

34 De Zoon des menschen is gekomen, etende en drinkende, en gy zegt : Ziet, den gulzigaerd en wynzuiper, den vriend der publicanen en zondaers.

35 Doch de wysheid is regtveerdig geoordeeld van al hare kinderen.

36 Een van de phariseën verzocht hem by zich ten eten; hy kwam in het huis van den phariseër, en zat aen tafel.

37 En ziet, eene vrouw van de stad, die eene zondaresse was, verstaen hebbende, dat hy in het huis van den phariseër ter tafel zat, bragt eene albaster flessche met zalve;

38 En staende van achter aen zyne voeten, begon zy die te besproeijen met hare tranen, droogde dezelve af met het hair van haer hoofd, kuste zyne voeten, en zalfde ze met de zalve.

39 De phariseër, die hem geroepen had, dit ziende, zeide in zyn gemoed : Indien deze een propheet was, hy zoude immers wel weten, wie en wat voor eene vrouw deze is, die hem aenraekt, en dat ze eene zondaresse is.

40 Doch Jezus antwoordende, zeide hem : Simon! ik heb u wat te zeggen. Hy zeide : Meester! zegt het.

41 Een bankhouder had twee schuldenaers; de eene was hem vyf honderd denarissen schuldig en de andere vyftig;

42 En alzoo zy niet hadden om te betalen, schold hy het hun beide kwyt. Wie van deze twee zal hem meest liefhebben?

43 Simon antwoordende, zeide : Ik meen dengenen, aen wien hy meest heeft kwytgescholden. Hy zeide hem : Gy hebt wel geoordeeld.

44 En zich naer de vrouw keerende, zeide hy tot Simon : Ziet gy deze vrouw wel? ik ben in uw huis gekomen, en gy hebt my geen water voor myne voeten gegeven; maer zy heeft ze besproeid met hare tranen, en afgedroogd met haar hair.

45 Gy hebt my geen kus gegeven, en zy, sedert dat ze binnengekomen is, heeft niet opgehouden myne voeten te kussen.

46 Gy hebt myn hoofd niet geene olie gezalfd, en zy heeft myne voeten met balsam gezalfd.

47 Daerom zegge ik u : Haar worden vele zonden vergeven, omdat zy veel bemind

heeft. Doch aen wien min vergeven wordt, die bemint ook min.

48 Dan zeide hy tot haer : Uwe zonden worden u vergeven.

49 En die mede aen tafel zaten, begonnen by zich zelve te zeggen : Wat is dat voor eenen, die ook de zonden vergeeft?

50 Doch hy zeide tot de vrouw : Uw geloof heeft u behouden ; gaet in vrede.

KAPITTEL VIII.

NADERHAND reisde hy door de steden en dorpen, prekende en verkondigende het ryk Gods; en de twaelf waren met hem :

2 Alsook eenige vrouwen, die verlost waren van booze geesten, en genezen van hare krankheden : Maria, genoemd Magdalena, uit dewelke zeven duivelen waren uitgegaan ;

3 Joanna, de vrouwe van Chusa, den hofmeester van Herodes ; en Susanna, en vele anderen, die hem bystonden van hare goederen.

4 Als er nu eene groote menigte volks vergaderde en dat ze van de steden tot hem kwamen, zeide hy in gelykenisse :

5 Een zaeijer ging uit om zyn zaed te zaeijen ; als hy zaeide, viel er een deel van het zaed langs den weg, en het werd vertreden, en de vogelen des hemels aten het op.

6 Het ander viel op de steenen, en zoo het opschoot, is het verdroogd ; omdat het geene vochtigheid had.

7 Het ander viel tusschen de doornen, en de doornen te samen opwassende, hebben het versmacht.

8 En het ander viel in goede aerde, en opgewassen zynde, bragt het vruchten voort, honderd voor een. Dit zeggende, riep hy : Die ooren heeft om te hooren, dat hy hoore.

9 Doch zyne discipelen vraegden hem, wat dit voor eene gelykenisse was.

10 Aen dewelken hy zeide : Aen u is het vergund te kennen de verborgenheid van het ryk Gods; maer de anderen in gelykenissen, opdat zy ziende niet zouden zien, en hoorende niet verstaen.

11 Dit is dan de gelykenis. Het zaed is het woord Gods.

12 Doch daer het langs den weg valt, zyn degenen, die het hooren ; daarna komt de duivel, en neemt het woord van hun herte weg, opdat zy geloovende, niet zouden zalig worden.

13 Daer het op de steenen valt, zyn degenen, die als zy het woord hooren, hetzelfde met blydschap aennemen; doch zy hebben geen wortel : want zy gelooven voor eenen tyd, en ten tyde der bekoringe wyken zy af.

14 Daer het tusschen de doornen valt, zyn degenen, die het gehoord hebbende, naderhand door de bekommernissen, rykdommen, en de wellusten van dit leven versmacht wordende, geene vruchten voortbrengen.

15 Maer daer het in goede aerde valt, zyn degenen, die met een goed en opregt herte het woord hooren, dat bewaren, en vruchten voortbrengen in lydzaamheid.

16 Niemand ontsteekt eene keers, om die met een vat te bedekken, of onder het bedde te stellen; maer hy stelt ze op den kandelaer, opdat degenen, die binnenkomen, het licht mogen zien.

17 Want daer is niets verborgen, of het zal openbaar worden; noch daer is niets heimelyk, of het zal bekend worden, en te voorschyn komen.

18 Let er dan op, hoe dat gy hoort : want aen al die heeft, zal nog gegeven worden; en van dengenen, die niet heeft, zal zelfs afgenomen worden, hetgene hy meent te hebben.

19 Dan kwamen zyne moeder en zyne broeders naer hem toe; maer zy konden by hem niet komen, om de menigte van het volk.

20 En hem werd geboodschapt : Uwe moeder en uwe broeders staen daer buiten, en zoeken u te zien.

21 Doch antwoordende, zeide hy : Myne moeder en myne broeders zyn, die het woord Gods hooren, en hetzelfde volbrengen.

22 Het gebeurde op zekeren dag, dat hy met zyne discipelen in een schipken ging, en tot hen zeide : Laet ons naer den anderen kant van het meir overvaren; en zy staken af.

23 Terwyl zy voeren, viel hy in slaep : en daer ontstond zulk een stormwind op het meir, dat zy vol water raekten, en in gevaer waren.

24 Zy dan by hem komende, wekten hem op, zeggende : Meester ! wy vergaen ! Hy, opstaende, bestrafte den wind en de watergolven; zy hielden op, en daer kwam eene kalmte.

25 Dan zeide hy tot hen : Waer is uw geloof? Maer zy, bevreesd zynde, verwonderden zich onder malkanderen, zeggende : Wie meent gy dat deze is, dat hy ook aen de winden en aen de zee gebiedt, en zy zyn hem gehoorzaam?

26 Doch zy kwamen aen het land der Gerasenen, dat regt over Galileën ligt.

27 En als hy nu aen land gekomen was, kwam hem een man te gemoet, die van over langen tyd bezeten was met den duivel, en die geene kleederen droeg, noch in geen huis woonde, maer in de graven.

28 Deze, zoo haest hy Jezus zag, viel voor hem neder, en roepende met luider stemme, zeide hy : Jezus, Zone van den Allerhoogsten God! wat heb ik met u te doen? ik bid u, pynigt my niet!

29 Want hy gebood den onzuiveren geest, dat hy uit den mensch zoude vertrekken : want hy hem van over langen tyd bezeten had. En, niettegenstaende dat men hem met ketenen bond en met de boeijen aen de voeten bewaerde, zoo brak hy de banden, en wierd van den duivel gedreven naer de woeste plaatsen.

30 Doch Jezus vroegde hem : Hoe is uw naem? Hy antwoordde : Myn naem is Legion; want daer waren vele duivelen in hem gegaen.

31 En zy baden hem, dat hy hun niet zoude gebieden naer den afgrond te gaen.

32 Daer omtrent was eene groote kudde verkens, weidende op den berg; zy baden hem dan, dat hy hun wilde toelaten daerin te gaen, en hy liet het hun toe.

33 De duivelen gingen dan uit den mensch, en voeren in de verkens; en terstond liep de kudde met geweld van boven af in het meir, en versmoorde.

34 Degenen, die ze weidden, dit gezien hebbende, namen de vlugt, en gingen het boodschappen aen die van de stad, en van de dorpen.

35 Zy kwamen uit om te zien wat er geschied was, en tot Jezus gekomen zynde, vonden zy den mensch, uit wien de duivels uitgegaen waren, aen zyne voeten zittende, gekleed en wel by zyn verstand; en zy wierden verschrikt.

36 Die het gezien hadden, vertelden hun ook, hoe hy van het Legioen genezen was.

37 En al het volk van het land der Gerassen kwam hem bidden, dat hy van hen vertrekken wilde : want zy waren met groote vreeze bevangen. Hy ging dan in het schip, en keerde wederom.

38 En de man, uit denwelken de duivels waren uitgegaen, bad hem, om met hem te mogen wezen; maer Jezus zond hem henen, zeggende :

39 Keert weder naer uw huis, en verhaelt hoe groote dingen dat God u gedaen heeft. Hy ging dan henen, en verkondigde door de heele stad, hoe groote dingen dat Jezus hem gedaen had.

40 Het gebeurde, als Jezus wederkwam, dat hem het volk ontving : want zy waren hem al verwachtende.

41 En ziet, daer kwam een man, met name Jairus, die de overste der synagoge was, en viel voor Jezus te voet, hem biddende, dat hy in zyn huis wilde komen,

42 Omdat hy eene eenige dochter had van

omtrent twaelf jaren oud, die op haer sterven lag. Doch het gebeurde, terwyl hy ging en van het volk gedrongen wierd,

43 Dat er eene vrouw, die met het bloedvloeijen nu twaelf jaren gegaen had, en al haer goed verkwist had in de medecynmeesters, zonder van iemand kunnen genezen te worden,

44 Van achter aenkwam, en den boord van zyn kleed raakte; en aanstonds wierd haer bloedvloeijen gestelpt.

45 Jezus zeide : Wie heeft my aengeraekt? Doch gelyk het een ieder ontkende, zeide Petrus, en die met hem waren : Meester! de scharen dringen en benauwen u; en gy zegt : Wie heeft my aengeraekt?

46 Maer Jezus zeide : Iemand heeft my aengeraekt; want ik wete dat er eene kracht van my is uitgegaen.

47 De vrouw dan, ziende dat het niet verborgen was, kwam al bevende voor zyne voeten nedervallen; verklaerde voor al het volk, om wat reden zy hem aengeraekt had; en hoe zy aanstonds genezen was.

48 Hy zeide tot haer : Dochter! uw geloof heeft u gezond gemaakt; gaet in vrede.

49 Terwyl hy nog sprak, kwam er iemand aen den oversten der synagoge zeggen : Uwe dochter is gestorven; doet den Meester geene moeite aen.

50 Jezus, dit woord gehoord hebbende, zeide tot den vader van de dochter : Vreest niet, geloofd maer, en zy zal behouden zyn.

51 Als hy in huis kwam, liet hy niemand met hem binnenkomen als Petrus, en Jacobus, en Joannes, en de vader en de moeder van het dochterken.

52 Doch zy schreiden allen, en beweenden haer. Maer hy zeide : Schreit niet, het dochterken is niet dood, maer het slaapt.

53 Zy lachten hem uit, wel wetende dat het dood was.

54 Maer hy, haer by de hand nemende, riep, en zeide : Dochterken, staet op!

55 Haer geest keerde weder. Zy stond terstond op, en hy gebood dat men haer te eten zoude geven.

56 Hare ouders stonden verbaesd; en hy beval hun dat zy hetgene er geschied was aen niemand zeggen zouden.

KAPITTEL IX.

ZYNE twaelf apostelen byeengeroepen hebbende, gaf hy hun kracht en magt over alle duivelen, en om de ziekten te genezen.

2 Hy zond ze om het ryk Gods te prediken, en de krankten te genezen;

3 En hy zeide hun : Draegt niets mede op den weg, noch stok, noch reiszak, noch brood, noch geld; noch hebt geene twee kleederen.

4 En in wat huis dat gy komen zult, blyft er, zonder van daer te gaen.

5 Doch indien zy u ergens niet ontvangen, vertrekt uit die stad, en schudt ook het stof van uwe voeten af, tot eene getuigenis tegen hen.

6 Zy trokken dan henen, en gingen alom door de dorpen, verkondigende het evangelie, en genezende overal de zieken.

7 De vorst Herodes hoorde al hetgene dat Jezus deed, en hy stond in twyfel, omdat er van sommigen gezeid wierd, dat Joannes van der dood was opgestaen;

8 Van sommigen wederom, dat Elias verschenen was; en van anderen, dat een van de oude propheten verreen was.

9 Herodes zeide dan: Ik heb Joannes onthoofd; maer wat is dat voor eenen, daer ik zulke dingen van hoor? En hy zocht hem te zien.

10 De apostelen wederom gekomen zynde, vertelden Jezus al hetgene zy gedaen hadden. En hen medenemende, vertrok hy zich naer eene eenzame plaats, omtrent Bethesda.

11 Hetwelk, als het volk vernomen had, zyn zy hem gevolgd; hy ontving ze, sprak hun van het ryk Gods, en geneesde degenen, die genezing van noode hadden.

12 Als nu de dag begon te vallen, kwamen de twaelf hem zeggen: Zendt het volk weg, opdat zy in de dorpen en in de omliggende plaatsen gaen vernachten, en eten vinden: want wy zyn hier in eene woeste plaats.

13 Hy zeide tot hen: Geeft gy hun te eten. Zy zeiden hem: Wy hebben niet meer als vyf brooden, en twee visschen; tenzy misschien, dat wy zelven gingen, en spyze kochten voor al dat volk.

14 Daer waren omtrent de vyf duizend mannen. Doch hy zeide tot zyne discipelen: Doet ze nederzitten by hoopen, van vyftig te samen.

15 Zy deden het zoo, en geboden hun allen neder te zitten.

16 En de vyf brooden met de twee visschen nemende, zag hy naer den hemel, zegende ze, brak dezelve, en gaf ze aen zyne discipelen, om aen het volk voor te stellen.

17 Zy aten allegader, en wierden verzaed. En daer wierden, van hetgene hun overschoot, twaelf korven met brokkelingen weggedragen.

18 Het gebeurde eens, als hy in eenzaamheid was biddende, dat de discipelen met hem waren, en hy vroegde hun: Wie zegt het volk dat ik ben?

19 Zy antwoordden hem: Eenigen, dat gy Joannes den Dooper zyt; anderen, dat gy Elias zyt; en anderen, dat een van de oude propheten verreen is.

20 Hy zeide hun: Maer gylieden, wie zegt gy dat ik ben? Simon Petrus antwoordende, zeide: De Gezalfde Gods.

21 Hy beval hun strengelyk, dat zy dit aen niemand zouden zeggen,

22 Zeggende: De Zoon des menschen moet veel lyden, en van de ouderlingen, en opperste priesters, en de schriftgeleerden verworpen worden, en gedood worden, en ten derden dage verrizen.

23 Voorts zeide hy tot een iegelyk: Zoo iemand naer my wil komen, dat hy zich zelven verloochene, en zyn kruis dagelyks opneme, en my volge.

24 Want die zyn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; en die zyn leven om mynentwille zal verloren hebben, die zal het behouden.

25 Doch wat zal het den mensch baten, dat hy de geheele wereld wint, is het dat hy zich zelve verliest, of zyn eigen beschadigt?

26 Want die zich over my en myne woorden zal geschaemd hebben, over dien zal zich de Zoon des menschen ook schamen, als hy komen zal in zyne glorie, in de glorie van zynen Vader, en van de heilige engelen.

27 Doch ik zeg u in der waarheid; daer zyn hier eenigen tegenwoordig, die de dood niet zullen smaken, voor dat zy het ryk Gods zullen gezien hebben.

28 Omtrent acht dagen na deze woorden, nam hy met hem Petrus, en Jacobus, en Joannes, en ging op eenen berg om te bidden.

29 Terwyl hy bad, veranderde zyn aanzigt van gedaente; zyne kleederen wierden wit, en blinkende.

30 En ziet, twee mannen spraken met hem, te weten: Moyses en Elias,

31 Die in glorie verschenen, en spraken van zynen uitgang, denwelken hy te Jerusaleem zoude volbrengen.

32 Doch Petrus, en die met hem waren, waren overvallen van den slaep, en wakker wordende, zagen zy zyne glorie, en de twee mannen, die by hem stonden.

33 Als zy van hem afscheidden, zeide Petrus tot Jezus: Meester! het is goed voor ons hier te zyn; laet ons hier dry tenten maken, eene voor u, eene voor Moyses, en eene voor Elias; niet wetende wat hy zeide.

34 Terwyl hy dit zeide, kwam er eene wolk die hen overlommerde; en als zy hen in de wolk zagen ingaen, wierden zy bevreesd.

35 En daer kwam eene stem uit de wolk, zeggende: Dit is myn welbeminde Zoon; hoort naer hem!

36 Terwyl men deze stemme hoorde, werd Jezus alleen gevonden; zy hielden dit stil, zonder iemand iets alsdan te zeggen van hetgene zy gezien hadden.

37 Als zy des anderendaegs van den berg afkwamen, ontmoette hen veel volk.

38 En daer was een man onder de menigte, dewelke uitriep, zeggende : Meester ! ik bid u, slaet uwe oogen op mynen zoon ; want ik heb maer dien alleen.

39 De geest grypt hem aen, en terstond schreeuwt hy, hy stoot en smyt hem dat hy schuimt, en hem verplettende, gaet hy nog nauwelyks van hem weg.

40 Doch ik heb uwe discipelen gebeden, dat zy hem zouden uitdryven ; maer zy konden niet.

41 Jezus antwoordde, en zeide : O ongehoovig en verkeerd geslacht, hoe lang zal ik by u zyn, en u verdragen ? Brengt my uwen zoon hier.

42 Terwyl hy aenkwam, stiet hem de duivel, en wierp hem neder.

43 Maer Jezus bestrafte den onzuiveren geest, genas het kind, en gaf het zynen vader weder.

44 Zy stonden allegader verslagen over de grootheid Gods ; en ieder zich verwonderende over al hetgene hy deed, zoo zeide hy tot zyne discipelen : Stelt gylieden deze woorden in uw hert : De Zoon des menschen zal in de handen der menschen geleverd worden.

45 Maer zy verstonden dat niet, en het was voor hen verborgen ; zoo dat zy het niet begrepen : zy vreesden ook hem diesaengaende te vragen.

46 Doch daer viel hun een gepeis in, wie van hen de meeste mogt wezen.

47 Maer Jezus, ziende de gedachten van hunne herten, nam een kind, en dat by zich stellende,

48 Zeide hy tot hen : Al wie zoo een kind in mynen naem ontvangt, die ontvangt my ; en al wie my ontvangt, die ontvangt den genen, die my gezonden heeft : want die de minste is onder u, die is de meeste.

49 Joannes nam het woord op, en zeide : Meester ! wy hebben iemand in uwen naem de duivelen zien uitjagen, en wy hebben het hem verboden, omdat hy ons niet volgt.

50 Jezus zeide tot hem : Verbiedt het hem niet ; want die tegen u niet is, die is met u.

51 Als de dagen nu voltrokken wierden, dat hy van hier zoude opgenomen worden, nam hy een standvastig gelaet aen, om naer Jerusalem te trekken.

52 En hy zond eenige boden vooraf, dewelke, henen gaende, in een samaritaensch stedeken kwamen, om voor hem een logies te bereiden.

53 Maer zy wilden hem niet ontvangen, omdat zyn gelaet te kennen gaf, dat hy naer Jerusalem ging.

54 Als zyne discipelen, Jacobus en Joan-

nes, dit zagen, zeiden zy : Heere ! wilt gy dat wy zeggen, dat het vuer uit den hemel dale, om die menschen te verslinden ?

55 Maer hy, zich omkeerende, berispte hen, zeggende : Gy weet niet van wat geest dat gy zyt.

56 De Zoon des menschen is niet gekomen om de menschen te dooden, maer om te behouden. En zy vertrokken naer een ander dorp.

57 Doch het gebeurde, terwyl zy op den weg wandelden, dat er iemand tot hem zeide : Ik zal u volgen, al waer gy gaet.

58 Jezus zeide hem : De vossen hebben hollen, en de vogelen des hemels nesten ; maer de Zoon des menschen heeft niet waer hy zyn hoofd mag nederleggen.

59 En hy zeide tot eenen anderen : Volgt my. Maer die zeide : Heere ! laet my eerst mynen vader gaen begraven.

60 Jezus antwoordde hem : Laet de dooden hunne dooden begraven ; maer gaet gy henen, en verkondigt het ryk Gods.

61 Nog een andere zeide : Heere ! ik zal u volgen ; maer laet my eerst afscheid nemen van degenen, die te huis zyn.

62 Jezus zeide tot hem : Niemand, die zyne hand aen de ploeg slaet, en achterwaerts omziet, is bekwaem tot het ryk Gods.

KAPITTEL X.

HIERNA verkoos de Heer nog twee-en-zeventig anderen, en zond die voor hem, twee en twee, in al de steden en plaetsen, daer hy zoude komen ;

2 En hy zeide hun : De oogst is wel groot ; maer daer zyn weinige werklieden. Bidt dan den Heere van den oogst, dat hy werklieden in zynen oogst zende.

3 Gaet henen ; ziet, ik zende u gelyk lammeren in het midden van de wolven.

4 Draegt geene borze, noch reiszak, noch schoenen mede ; noch groet niemand op den weg.

5 In wat huis dat gy komen zult, zegt vooraf : Vrede zy aen dit huis !

6 En indien daer een kind van vrede is, zoo zal uw vrede op hem rusten ; zoo niet, zoo zal hy tot u wederkeeren.

7 Blyft ook in het zelfde huis, etende en drinkende van hetgeen, dat zy hebben : want een werkmans is zynen loon waardig. En gaet van het een huis in het ander niet.

8 En in wat stad gy komen zult, daer men u ontvangt, eet van hetgene, dat men u voorstelt.

9 Geneest de kranken, die er mogen zyn, en zegt hun : Het ryk Gods is u naby gekomen.

10 Maer in wat stad, dat gy komen zult,

daer men u niet ontvangt, gaet uit op de straten, en zegt :

11 Het stof zelfs, dat ons van uwe stad aenhangt, schudden wy op u af; weet nogtans, dat het ryk Gods nabygekomen is.

12 Ik zeg ulieden : voor Sodoma zal het in dien dag verdragelyker zyn, als voor die stad.

13 Wee u, Corozain ! wee u, Bethsaïda ! want indien de mirakelen, die in u geschied zyn, in Tyrus en Sidon geschied waren, zy zouden al over lang in hairen kleederen en assche penitentie zitten doen.

14 Daerom zal het voor Tyrus en Sidon in het oordeel verdragelyker zyn, als voor ulieden.

15 En gy, Capharnaüm ! die tot aen den hemel toe verheven zyt, gy zult tot de helle toe nedergedrukt worden.

16 Die ulieden hoort, hoort my ; en die u veracht, veracht my ; en die my veracht, veracht dengenen, die my gezonden heeft.

17 Doch de twee-en-zeventig keerden weder met blydschap, zeggende : Heere ! de duivelen zelf zyn ons onderworpen in uwen name.

18 Hy zeide hun : Ik zag den boozen vyand, als eenen bliksem, van den hemel vallen.

19 Ziet, ik heb u magt gegeven om serpentes, en schorpioenen, en al de kracht des vyands met den voet te treden, en daer is niets dat u zal hinderen.

20 Niettemin, verblydt u daer niet in, dat de geesten u onderworpen zyn ; maer verblydt u, dat uwe namen in den hemel geschreven zyn.

21 Op dezelfde ure verheugde zich Jezus in den Heiligen Geest, en zeide : Ik love en danke u, Vader ! Heere van hemel en van aerde ! dat gy deze dingen verborgen hebt voor de wyzen en verstandigen, en dezelve veropenbaard hebt aen de kleinen. Ja, Vader ! omdat het u alzoo behaegd heeft.

22 Alles is my van mynen Vader in handen gesteld ; en niemand kent wie de Zoon is, als de Vader ; noch wie de Vader is, als de Zoon ; en aen wien het de Zoon wilt veropenbaren.

23 En zich keerende tot zyne discipelen, zeide hy : Zalig zyn de oogden die zien hetgene gy ziet.

24 Want ik zegge u, dat vele propheten en koningen hebben gewenscht te zien hetgene gy ziet, en zy hebben het niet gezien, en te hooren hetgene gy hoort, en zy hebben het niet gehoord.

25 Daer stond dan een wetgeleerde op, en zeide om hem te tenteeren : Meester ! wat moet ik doen om het eeuwig leven te bezitten ?

26 Hy zeide hem : Wat staet er in de wet geschreven ? hoe leest gy daer ?

27 Hy antwoordde : Gy zult den Heer, uwen God, liefhebben uit geheel uw herte, uit geheel uwe ziele, uit al uwe krachten, en uit geheel uw verstand ; en uwen evennaesten gelyk u zelven. (*Deuteron. vi, 5.*)

28 Hy zeide hem : Gy hebt wel geantwoord ; doet dat, en gy zult leven.

29 Maer hy, willende zich zelven verschoonen, zeide tot Jezus : En wie is myn evennaeste ?

30 Jezus dit opnemende, zeide : Daer kwam een zeker mensch van Jerusalem naer Jericho, en hy viel in de handen van de moordenaers, die hem uitgeschud en verscheidene wonden gegeven hebbende, weggingen, latende hem half dood liggen.

31 Doch het gebeurde, dat zeker priester langs denzelfden weg kwam gegaen ; en hem gezien hebbende, ging hy voorby.

32 Zoo ook een Leviet, als hy omtrent de plaets was, en hem zag, ging ook voorby.

33 Maer een Samaritaan, over weg gaende, kwam omtrent hem ; en hem ziende, wierd door meêdoogendheid bewogen.

34 En bykomende, verbond hy zyne wonden, gietende daer olie en wyn in ; en hem op zyne lastdragende beest leggende, bragt hem in eene herberge, en droeg zorg voor hem.

35 Des anderdaags, langde hy twee denarissen uit, en gaf die aen den weerd, zeggende : Draegt zorg voor hem, en al dat gy daerboven zult verschoten hebben, zal ik u, als ik wederkeere, wederom geven.

36 Welke van die dry dunkt u de naeste geweest te zyn van dengenen, die in de handen van de moordenaers gevallen was ?

37 Hy antwoordde : Dengenen die hem bermhertigheid gedaen heeft. Jezus zeide tot hem : Gaet, doet gy ook zoo.

38 Het gebeurde, terwyl zy voortreisden, dat hy in een dorp kwam, alwaar een vrouwspersoon, met name Martha, hem in haer huis ontving.

39 Deze had eene zuster, genoemd Maria, dewelke zittende aen de voeten des Heeren, zyn woord aenhoorde.

40 Doch Martha was bezig met veel diensens, en bykomende, zeide zy : Heere ! laet gy er u niet aen gelegen, dat myne zuster my alleen laat dienen ? Zegt haer dan, dat ze my helpe.

41 En de Heer antwoordende, zeide haer : Martha, Martha ! gy zyt zorgvuldig en bekommerd met vele dingen ;

42 Doch een alleen is er noodig : Maria heeft het beste deel verkoren, hetwelk haer niet zal ontnomen worden.

KAPITTEL XI.

HET is gebeurd, als hy op zekere plaets in het gebed was, dat zoo hy ophield, een van zyne discipelen tot hem zeide : Heere! leert ons bidden, gelyk Joannes aen zyne discipelen ook geleerd heeft.

2 Hy zeide tot hen : Als gy bidt, zegt : Vader? uw naem zy geheilgd. Dat uw ryk aenkomme.

3 Geeft ons heden ons dagelyksch brood.

4 En vergeeft ons onze zonden, aengezien wy ook vergeven aen iegelyk die ons schuldig is. Noch leidt ons niet in bekoringe.

5 Hy zeide ook tot hen : Indien iemand van u eenen vriend had, en in den middernacht tot hem ging, en zeide : Vriend! leent my dry brooden;

6 Want myn vriend is van de reize by my gekomen, en ik heb niets om hem voor te stellen;

7 En dat hy van binnen antwoordde : Wilt my niet moeiljelyk vallen, de deure is nu gesloten en myne kinders zyn met my te bedde; ~~Ik~~ kan niet opstaan om u die te geven.

8 Is het dat hy blyft kloppen, ik zeg u : al ware het dat hy niet op stond, om hem die te geven ter oorzaak dat hy zyn vriend is, nogtans om zyne onbeleeftheid zal hy opstaan, en hem geven zoo veel hy er van noode heeft.

9 Alzoo zeg ik u ook : vraegt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gy zult vinden; klopt, en u zal geopend worden.

10 Want al die vraegt, verkrygt; en al die zoekt, vindt; en aen dengenen die klopt, zal men opendoen.

11 Wat vader is er onder u, die zynen zoon eenen steen zal geven, als hy hem brood vraegt; of een serpent, als hy van hem visch eischt?

12 Of eenen scorpionen zal geven, als hy hem een ei vraegt?

13 Indien gy dan, gy die boosaerdig zyt, aen uwe kinderen wel goede dingen weet te geven, hoe veel te meer zal uw hemelsche Vader eenen goeden Geest geven aen degenen, die er hem om bidden?

14 Hy dreef eens eenen duivel uit, die stom was. En als hy den duivel uitgedreven had, zoo sprak de stomme; en de scharen stonden verwonderd.

15 Maer sommigen onder hen zeiden : Hy jaegt de duivelen uit door Beëlzebub, den prins der duivelen.

16 Anderen, om hem te tenteeren, verzochten van hem een teeken uit den hemel.

17 Maer hy, ziende hunne gedachten, zeide hun : Alle ryk, dat tegen zich zelf verdeeld is, zal verwoest worden; en alle huis dat tegen zich zelf verdeeld is, zal vervallen.

18 Is het zake dan, dat Satan ook tegen zich zelven verdeeld is, hoe zal zyn ryk blyven staen? want gy zegt, dat ik door Beëlzebub de duivelen uitjage.

19 Doch indien ik door Beëlzebub de duivelen uitjage, door wien jagen uwe kinderen die uit? Daerom zullen zy zelven uwe regters zyn.

20 Maer is het dat ik door den vinger Gods de duivelen uitjage, zoo is dan het ryk Gods tot u gekomen.

21 Als een sterk welgewapend man zyn hof bewaert, zoo is al dat hy bezit, in vrede.

22 Maer is het dat er een sterker als hy komt, en hem overwint, zoo neemt hy al zyne wapenen weg, daer hy op betrouwde, en deelt den roof uit.

23 Die met my niet is, die is tegen my, en die met my niet vergadert, die verstroot.

24 Wanneer de onzuivere geest uit den mensch gegaen is, wandelt hy door waterlooze plaetsen, zoekende ruste; maer die niet vindende, zegt hy : Ik zal wederkeeren naer myn huis, van daer ik ben uitgegaen.

25 En daer komende, vindt hy het gevaegd, en versierd.

26 Dan gaet hy henen, en neemt met zich noch zeven andere geesten, die boozter zyn als hy, en zy gaen daerin woenen; en het laatste van dien mensch wordt erger als het eerste.

27 Terwyl hy deze dingen zeide, zoo hief eene vrouw onder het volk hare stem op, en zeide tot hem : Gelukkig is de schoot, die u gedragen heeft; en gelukkig zyn de borsten, die gy gezogen hebt.

28 Waerop hy zeide : Ja, gelukkig zyn ze, die het woord Gods aenhooren, en onderhouden.

29 Doch het volk byeenvergaderende, begon hy te zeggen : Dit geslacht is een boosaerdig geslacht; zy verzoeken een teeken, maer daer zal hun geen teeken gegeven worden, als het teeken van den propheet Jonas.

30 Want gelyk Jonas een teeken geweest is aen de Niniviten, alzoo zal de Zoon des menschen ook wezen aen dit geslacht.

31 De koningin van den Zuiden zal in het oordeel opstaan met dit geslacht, en het zelve veroordeelen; omdat zy van het uiterste der aerde gekomen is, om de wysheid van Salomon te hooren; en ziet, die hier is, is meer als Salomon!

32 Het volk van Ninive zal in het oordeel opstaan met dit geslacht, en het zelve veroordeelen; omdat zy penitentie gedaen hebben op het prediken van Jonas; en ziet, die hier is, is meer als Jonas!

33 Niemand ontsteekt eene lampe, om die

in het verborgen of onder een korenvat te stellen; maer op eenen kandelaer, opdat die binnenkomen, het licht mogen zien.

34 De lamp van uw ligchaem is uwe oog. Indien uwe oog zuiver is, zoo zal uw geheel ligchaem verlicht zyn; maer indien ze ondeugende is, zoo zal ook uw ligchaem duister zyn.

35 Ziet dan toe, dat het licht, hetwelk in u is, geene duisternis zy.

36 Indien dan uw ligchaem geheel verlicht is, en geenszins duister is, zoo zal het heel verlicht zyn, en gelyk eene lampe met haer schynsel u verlichten.

37 Terwyl hy sprak, bad hem een phariseër, dat hy het noenmael by hem zoude nemen; en binnengegaen zynde, zat hy aen tafel.

38 Maer de phariseër begon, by zich zelve denkende, te zeggen: Waerom mag hy zich niet gewasschen hebben voor de maeltyd?

39 Doch de Heer zeide tot hem: Gy phariseën! gy zuivert het buitenste van den beker, en van den schotel; maer uw binnenste is vol van rooverye en boosheid.

40 Gy dwazen! heeft hy, die het buitenste gemaekt heeft, het binnenste ook niet gemaekt?

41 Niettemin geeft aelmoesen van hetgene gy hebt, en ziet, alles is zuiver.

42 Maer wee u, phariseën! die de tienden geeft van munte, van ruit, en van alle moeskruiden; en die verzuimt de gerechtigheid, en de liefde Gods. Deze dingen moest gy doen, en de anderen niet achterlaten.

43 Wee u, phariseën! die de eerste zetels bemint in de synagogen, en de begroetingen op de merken.

44 Wee u! want gy zyt als graven, die men niet ziet, en de menschen die er over wandelen weten het niet.

45 Een van de wetgeleerden het woord nemende, zeide hem: Meester! als gy zoo spreekt, doet gy ons ook smaedeigh aen.

46 Maer hy zeide: Wee u ook, wetgeleerden! die de menschen bezwaert met onverdragelyke lasten; en gy wilt ze zelve niet met eenen vinger aenraken.

47 Wee u, die opbouwt de graven der propheten, dewelke uwe voorouders hebben gedood!

48 Voorwaer, gy geeft te kennen, dat gy toestemt aen het werk van uwe vaders: want zy hebben ze gedood, en gy bouwt hunne graven op.

49 Daerom zeide ook de wysheid Gods: Ik zal hun propheten en apostelen toezenden, en zy zullen sommigen van die vermoorden, en de anderen dooden;

50 Opdat van dit geslacht afgeëischt worde

het bloed van al de propheten, hetwelk vergoten is van het beginsel der wereld;

51 Van het bloed van Abel af, tot het bloed van Zacharias, die vermoord is tusschen den autaar en den tempel. Ja, ik zeg het u, het zal van dit geslacht afgeëischt worden!

52 Wee u, wetgeleerden! omdat gy den sleutel der wetenschap hebt weggenomen; gy zyt er niet ingegaen, en die er ingingen, hebt gy belet.

53 Als hy deze dingen tot hen zeide, zoo begonnen de phariseën en de wetgeleerden hevig aen te gaen, en hem opwerpingen te doen wegens vele dingen;

54 Leggende hem listen en lagen; en zoekende iets uit zynen mond te vatten, om hem te beschuldigen.

KAPITTEL XII.

DOCH eene groote menigte des volks rondom hem staende in zulker voege, dat zy elkanderen onder de voeten traden, begon hy tot zyne discipelen te zeggen: Wacht u van den deesem der phariseën, dat is, van schynheiligheid:

2 Want daer is niets zoo bedekt, of het zal ontdekt worden; en niets zoo verborgen, of het zal bekend worden.

3 Want hetgene gy in het heimelyk gezeid hebt, zal in het licht verkondigd worden; en hetgene gy in de oor gezeid hebt, in de kamer, zal op de daken gepredikt worden.

4 Ik zeg u dan, myne vrienden: vreest niet voor degenen, die het ligchaem dooden, en daarna niets meer doen kunnen;

5 Maer ik zal u toonen, wien gy vreezen moet; vreest dengenen, die na dat hy het leven benomen heeft, de magt heeft om in de helle te werpen. Ja, zeg ik u, vreest dien!

6 Verkoopt men niet vyf musschen voor twee penningskens? nogtans niet een van die is er by God in vergeting.

7 Ja zelfs de haren van uw hoofd zyn allen geteld. Vreest dan niet; gy zyt meer als vele musschen.

8 Ook zeg ik u: zoo wie my voor de menschen zal erkennen, dien zal de Zoon des menschen ook erkennen voor de engelen Gods.

9 Maer die my zal loochenen voor de menschen, die zal ook geloochend worden voor de engelen Gods.

10 Is het dat iemand iets zegt tegen den Zone des menschen, het zal hem vergeven worden; maer is het dat iemand lastert tegen den Heiligen Geest, dat zal hem niet vergeven worden.

11 Doch als zy u zullen leiden in de synagogen, en tot de registers en de bevelhebbers,

zyt niet bekommerd, hoe of waarmede gy u verantwoordt zult, of wat gy zult zeggen :

12 Want de Heilige Geest zal u op dezelfde ure leeren, wat gy zeggen moet.

13 Iemand onder het volk zeide tot hem : Zegt aen mynen broeder, dat hy ons erfdeel met my verdeele.

14 Maer hy antwoordde hem : Wel mensch ! wie heeft my tot regter of erscheider over u gesteld ?

15 En hy zeide hun : Ziet toe, en wacht u van alle gierigheid : want iemands leven hangt niet af van de overvloedigheid der dingen, die hy bezit.

16 Hy zeide hun ook deze gelykenis : Daer was een ryk man, wiens land overvloedige vruchten had voortgebragt ;

17 En hy dacht by zich zelven : Wat zal ik doen ? want ik heb niet, waerin ik myne vruchten zoude vergaderen ?

18 En hy zeide : Dit zal ik doen ; ik zal myne schuren afbreken, zal ze grooter maken, en daerin zal ik al myn gewas en goederen vergaderen ;

19 En zal tot myne ziel zeggen : Myne ziel ! gy hebt vele goederen voor vele jaren opgelegd ; rust nu, eet en drinkt, en weest vrolyk.

20 Doch God zeide tot hem : Gy dwaze ! dezen nacht zal men uwe ziele van u weder-eischen ; en hetgene gy bereid hebt, voor wien zal het wezen ?

21 Alzoo is het met dengenen, die voor zich zelven schatten vergadert, en volgens God niet ryk is.

22 Daerom, zeg ik u, zeide hy tot zyne discipelen : Weest niet bezorgd voor uw leven, wat gy eten zult ; noch voor uw lichaem, waarmede gy gekleed zult worden.

23 Het leven is meer als het voedsel, en het ligchaem meer als de kleeding.

24 Aenschouwt de raven : zy zaeijen of zy maeijen niet ; zy hebben noch kelder noch schure, en God voedt ze. Hoe veel weerdiger zyt gy als de vogelen ?

25 En wie is er toch van ulieden, die met bekommerd te zyn, zyne lengte eene elle kan verhoogen ?

26 Is het dat gy dan ook het minste niet kunt, wat zyt gy voor de reste bekommerd ?

27 Aenmerkt de leliën, hoe zy groeijen ; zy arbeiden, noch spinnen niet ; doch ik zeg u, dat Salomon zelf, in al zyne glorie, niet is gekleed geweest gelyk eene van die.

28 Indien dan God het gewas, dat heden op het veld is, en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, hoeveel te meer u, gy kleinen van geloof !

29 Weest dan niet bezorgd, wat gy eten of drinken zult ; noch laet uwe gedachten zoo hoog niet vliegen.

30 Want het is het volk van de wereld, hetwelk deze dingen zoekt ; en uw Vader weet wel, dat gy die van noode hebt.

31 Maer zoekt gy eerst het ryk Gods en zyne regtveerdigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

32 Vreest niet, kleine kudde ! want het heeft uwen Vader beliefd u zyn ryk te geven.

33 Verkoopt hetgene gy bezit, en geeft aelmoesen ; maekt u zakken, die niet verslyten, en onvergankelyke schatten in den hemel, daer de dief niet omtrent komt, en die de mot niet bederft.

34 Want daer uw schat is, daer zal ook uw hert zyn.

35 Dat uwe lenden opgeschorst zyn, en uwe lampen brandende in uwe handen.

36 Weest gelyk aen degenen, die hunnen heer verwachten, tegen dat hy van de bruiloft wederkomt, opdat, als hy komt kloppen, hem terstond opengedaen worde.

37 Zalig zyn die knechten, die de heer, als hy komt, zal wakende vinden. Ik zeg u voorwaer, dat hy zich zal opschorsen, hen zal ter tafel doen zitten, en omgaende hen zal dienen.

38 En hetzy dat hy kome in de tweede, hetzy in de derde nachtwake, zalig zyn die knechten, indien hy ze aldus bevindt.

39 Maer weet, dat indien de vader des huisgezins wiste, op wat ure de dief zoude komen, hy zekerlyk zoude waken, en zyn huis niet laten doorgraven.

40 Weest gy dan ook bereid : want de Zoon des menschen zal komen op eene uer, die gy niet meent.

41 Petrus zeide tot hem : Heere ! is het tot ons, dat gy die gelykenis zegt, of tot een iegelyk ?

42 De Heer zeide hem : Wie is toch de getrouwe en voorzichtige hofmeester, denwelken de heer gesteld heeft over zyne dienstboden, om elk op zynen tyd zyne maet koren te geven ?

43 Zalig is die knecht, denwelken zyn meester, als hy komt, aldus zal doende vinden.

44 Ik zeg u waerlyk, dat hy hem zal stellen over al hetgene hy bezit.

45 Maer indien die knecht in zyn hert begint te zeggen : Myn heer verbeidt te komen ; en dat hy de knechten en de dienstmaegden begint te slaen ; te eten en te drinken ; en dronken te worden ;

46 Zoo zal de heer van dien knecht komen op eenen dag als hy het niet verwacht, en op eene ure die hy niet weet ; hy zal hem afscheiden en hem zyn lot geven met de ontrouwen.

47 Doch de knecht, die den wille van

zynen heere geweten heeft, en zich niet bereid gehouden heeft, noch gedaen volgens zynen wille, die zal met veel slagen gestraft worden;

48 Maer die het niet geweten heeft, en iets gedaen heeft dat slagen verdient, zal met weinige slagen gestraft worden. Men zal veel afeischen van denjenigen, aen denwelken veel gegeven is; en men zal meer vragen van denjenigen, aen denwelken meer betrouwd is.

49 Ik heb het vuur komen brengen op der aerde, en wat wil ik anders, als dat het onstoken worde?

50 Ik moet met een doopsel gedoopt worden, en hoe ben ik geperst, tot dat het volbragt worde!

51 Meent gy, dat ik den vrede op der aerde ben komen brengen? Geenszins, zeg ik u; maer eer de verdeeling.

52 Want van nu af, daer er vyf in een huis zyn, zullen er dry verdeeld zyn tegen twee, en twee tegen dry.

53 De vader zal tegen den zone verdeeld zyn, en de zoon tegen den vader; de moeder tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder; de schoonmoeder tegen hare schoondochter, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.

54 Ook zeide hy tot het volk: Als gy eene wolk ziet opkomen uit den westen, terstond zegt gy: Daer komt regen; en het gebeurt zoo.

55 En als gy den zuidenwind ziet waeijen, zoo zegt gy: Het zal heet worden; en het geschiedt.

56 Schynheiligen! gy weet de gesteltenisse van den hemel en van de aerde te onderscheiden; hoe onderscheidt gy dan dezen tyd niet?

57 En waarom oordeelt gy ook uit u zelven niet hetgene dat regt is?

58 Als gy met uwe tegenpartye tot den oversten gaet, zoo tracht onder wege van haer ontslagen te worden; opdat zy u niet trekke voor den regter, en de regter u aen den schouten-dienaer overlevere, en de schouten-dienaer u in den kerker smyte.

59 Ik zeg u: gy zult er niet uitgaen, voor dat gy ook het laatste penningken zult betaeld hebben.

KAPITTEL XIII.

OP denzelfden tyd waren er eenigen tegenwoordig, die hem spraken van de Galileërs, welker bloed Pilatus gemengeld had met dat van hunne offeranden.

2 Hy antwoordde hun: Meent gy dat deze Galileërs grootere zondaers geweest zyn, als al de andere Galileërs, omdat zy dit geleden hebben?

3 Geenszins, zeg ik u; maer ten zy gy penitentie doet, gy zult allen desgelyks verloren gaen.

4 Van des gelyken ook die achttien, op welken een toren gevallen is in Siloë, die hen gedood heeft; meent gy dat die de meeste schuld gehad hebben van allen, die binnen Jerusalem woonden?

5 Geenszins, zeg ik u; maer ten zy gy penitentie doet, gy zult allen desgelyks verloren gaen.

6 Hy zeide hun ook deze gelykenis: Zeker man had eenen vygenboom, die geplant was in zynen wyngaerd, en als hy kwam om vruchten te vinden, vond hy er geene.

7 Hy zeide dan tot den wyngaerdenier: Ziet, dit is nu het derde jaer, dat ik come vruchten zoeken op mynen vygenboom, en ik vind er geene; kapt hem daer uit, waertoe besletst hy nog de aerde?

8 De wyngaerdenier antwoordde hem: Heere! laet hem nog dit jaer staen, ik zal er ondertusschen rondom graven, en er mest op leggen;

9 Misschien zal hy vruchten voortbrengen; zoo niet, gy kunt hem daarna doen uitkappen.

10 Jezus leerde nog eens in hunne synagoge op eenen sabbatdag;

11 En daer was eene vrouw, bezeten met eenen geest, die haer nu achttien jaren lang had ziek gehouden; en zy was zoo toegebogen, dat zy geenszins opwaerts zien konde.

12 Zoo haest Jezus haer zag, riep hy ze tot hem, en zeide haer: Vrouw! gy wordt verlost van uwe krankheid.

13 En hy legde de handen op haer; waerop zy zich terstond oprigtte, en God glorie gaf.

14 Maer de overste der synagoge, kwalijk nemende dat Jezus haer op eenen sabbatdag genezen had, zeide tot het volk: Daer zyn zes dagen op dewelke men kan werken, komt op die dagen om genezen te worden, en niet op den sabbatdag.

15 Hierop zeide de Heer tot hem: Gy schynheilige! is er iemand van ulieden, die op den sabbatdag zynen os of ezel niet los maekt van de kribbe, om naer de watering te leiden?

16 Mogt dan deze dochter van Abraham, die, gelyk gy ziet, Satan nu achttien jaren lang heeft gebonden gehouden, niet verlost worden van dezen band op eenen sabbatdag?

17 En gelyk hy dit zeide, stonden al zyne vyanden beschaemd; en al het volk was verblyd over al de loffelyke dingen, die van hem gedaen wierden.

18 Hy zeide dan: Waeraen is het ryk Gods gelyk, en waerby zal ik het vergelyken?

19 Het is gelyk aen een mostaerdzaed, hetwelk iemand nemende zaait in zynen hof;

hetgene opgroeiende zoo groote boom wordt, dat de vogelen des hemels in zyne takken woonen.

20 Hy zeide wederom : Waerby zal ik het ryk Gods vergelyken ?

21 Het is gelyk aen eenen deesem, welken eene vrouw nam en verborg in dry maten meels, tot dat het geheel verdeesemd was.

22 En hy doorreisde de steden en dorpen, leerende, en zynen weg vervorderende naer Jerusalem.

23 Een zeide tot hem : Heere! zyn er weinigen die zalig worden? Hy antwoordde hun :

24 Doet geweld om in te komen door de enge poorte : want velen, zeg ik u, zullen er zoeken in te gaen, maer zy zullen niet kunnen.

25 En als de vader des huisgezins zal binnengegaen zyn, en de deure zal gesloten hebben, zult gy, buiten staende, beginnen te zeggen : Heere, Heere! doet ons open! en dan zal hy u antwoorden : Ik weet niet van waer gy zyt.

26 Dan zult gy beginnen te zeggen : Wy hebben geëten en gedronken in uwe tegenwoordigheid, en gy hebt geleerd op onze straten.

27 Maer hy zal antwoorden : Ik weet niet van waer gy zyt; vertrekt u van my allen, die boosheid bedryft!

28 Aldaer zal geweest zyn en knerseling der tanden, als gy zien zult dat Abraham, Isaac en Jacob, en al de propheten in het ryk Gods zyn, en dat gy er zult buiten gesloten worden.

29 Doch daer zullen er van den oosten en den westen, en van den noorden en den zuiden komen, die in het ryk Gods hunne plaetse aen de tafel zullen hebben.

30 En, daer zyn laetsten, die de eersten, en eersten, die de laetsten zullen zyn.

31 Denzelfden dag kwamen tot hem eenige phariseëen, en zeiden hem : Gaet henen, en vertrekt u van hier; want Herodes zoekt u te dooden.

32 Hy zeide hun : Gaet, zegt aen dien vos : Ziet, ik jage de duivelen uit, en genees de zieken heden en morgen, en den derden dag zal ik myn einde nemen.

33 Nogtans moet ik heden en morgen en den dag daarna nog voortgaen : want het mag niet zyn, dat een propheet zoude sterfen buiten Jerusalem.

34 Jerusalem, Jerusalem! die de propheten doodt, en steenigt degenen, die tot u gezonden worden, hoe dikmaels heb ik uwe kinderen willen vergaderen, gelyk een vogel zyne jongskens onder zyne vleugelen, en gy hebt niet gewild?

35 Ziet, uw huis zal onbewoond gelaten worden. En ik zeg u : gy zult my niet meer zien, tot dat gy zegt : Gebenedyd is hy, die daer komt in den naem des Heeren!

KAPITTEL XIV.

HET gebeurde, dat hy kwam op eenen sabbatdag in het huis van eenen oversten der phariseëen, om het mael te nemen, en zy letteden op hem.

2 Daer was een mensch voor hem, die de waterzucht had.

3 En Jezus sprak tot de wetgeleerden en phariseëen, zeggende : Mag men wel genezen op eenen sabbatdag?

4 Doch zy zwegen stil. Hy dan, den mensch met der hand nemende, genas hem, en zond hem henen.

5 Verders zeide hy tot hen : Wie is er onder u, die op den sabbatdag zynen os of ezel niet uittrekt, als hy in eenen put gevallen is?

6 Zy konden hem hierop niet antwoorden.

7 Gelyk hy zag, hoe de genoodden de eerste plaets aen tafel kozen, zeide hy hun deze gelykenis :

8 Als gy ter bruiloft genood zyt, stelt u op de eerste plaetse niet, uit vreeze dat er misschien iemand treffelyker genood mogt zyn als gy,

9 En dat hy, die u en hem genood heeft, aen u niet zegge : Geeft de plaetse aen dezen; en gy alzoo met schaemte de laetste plaetse zoudt moeten nemen.

10 Maer als gy genood zyt, gaet u stellen op de laetste plaetse; opdat, als degene komt, die u genood heeft, hy tot u zegge : Vriend! gaet hooger op. Dan zult gy eere behalen van degenen, die mede aen tafel zitten.

11 Want al wie zich verheft, zal vernederd worden; en al wie zich vernedert, zal verheven worden.

12 Hy zeide ook tot dien, dewelke hem genood had : Als gy eenen maelyd of een avondmael oprigt, noodt niet uwe vrienden, of uwe broeders, of maegschap, of geburen, die ryk zyn; opdat zy u misschien niet weder noodden, en u aldus vergelding geven.

13 Maer als gy eenen maelyd houdt, noodt de armen, gebrekkelyken, kreupelen, en blinden;

14 En gy zult gelukkig zyn, omdat zy u niet hebben wederom te geven : want het zal u vergolden worden in de verryzenis der regtvaardigen.

15 Iemand van degenen, die aen tafel waren, dit gehoord hebbende, zeide tot hem : Zalig is die, dewelke brood zal eten in het ryk Gods.

16 Hierop zeide Jezus tot hem : Zeker man had een groot avondmael opgerigt, tot hetwelk hy er velen genood had.

17 De ure des avondmaels gekomen zynde, zond hy zynen knecht aen de genoodden zeggen, dat zy komen zouden, mits alles nu gereed was.

18 Maer zy begonnen allen eenpaerlyk zich te verontschuldigen. De eerste zeide hem : Ik heb een pachthof gekocht, en moet het noodzakelyk gaen bezien: ik bid u, gelieft my te ontschuldigen.

19 De andere zeide : Ik heb vyf koppelen ossen gekocht, ik ga die beproeven; ik bid u, gelieft my te ontschuldigen.

20 Een andere zeide : Ik heb eene vrouw getrouwd, en daarom kan ik niet komen.

21 De knecht wederom gekomen zynde, zeide dit alles aen zynen meester. Dan wierd de vader des huisgezins vertoornd, en zeide tot zynen knecht : Gaet straks naer de merkten en straten van de stad, en brengt hier binnen de armen, gebrekkelyken, kreupelen, en blinden.

22 De knecht zeide hem : Heere! het is volbragt, gelyk gy geboden hebt, en daer is nog plaats.

23 De heer zeide tot den knecht : Gaet naer de wegen en hagen, en dwingt ze binnen te komen, opdat myn huis vervuld worde.

24 Want ik zeg u, dat niemand van die mannen, die genood waren, myn avondmael zal smaken.

25 Als er eens eene groote menigte volk met hem gingen, zich omkeerende, zeide hy tot hen :

26 Is het dat iemand tot my komt, en niet haet zynen vader, en moeder, en vrouwe, en kinderen, en broeders, en zusters; ja, ook zyn eigen zelve, die kan myn discipel niet zyn.

27 En die zyn kruis niet draegt, en my navelgt, kan myn discipel niet zyn.

28 Want wie is er onder u, die als hy eenen toren wilt bouwen, niet eerst zittende en rekent de kosten die er toe noodig zyn, of hy genoeg heeft om denzelven te voltrekken?

29 Uit vreeze dat, hy het niet kunnende ten einde brengen, na dat hy de fondamenten gelegd heeft, allen, die het zien, hem beginnen uit te lagchen.

30 Zeggende : Deze mensch heeft begonnen te bouwen, maer hy heeft het niet kunnen ten einde brengen.

31 Of wat koning is er, die gaende om slag te leveren tegen eenen anderen koning, niet eerst neder zit, en by zich zelve overlegt, of hy met tien duizend mannen kan optrekken tegen dien, dewelke met twintig duizend tegen hem komt?

32 Anderszins, terwyl hy nog ver van daer is, zendt hy gezanten naer hem, om hem voorslag van vrede te doen.

33 Zoo ook, al die onder u niet verzaekt aen al dat hy bezit, die kan myn discipel niet zyn.

34 Het zout is goed; maer indien het zout zyne kracht verliest, waarmede zal men het zouten?

35 Het is noch tot het land, noch tot den meshoop bekwaem; maer het wordt weggegoorpen. Die ooren heeft om te hooren, dat hy hoore.

KAPITTEL XV.

GELYK de publicanen en zondaers by Jezus kwamen, om hem te hooren,

2 Zoo murmureerden de phariseën en schriftgeleerden hierover, zeggende : Deze ontvangt de zondaers, en eet met hen.

3 Doch hy stelde hun dezegelykenisse voor :

4 Wie is er onder u, die honderd schapen heeft, en een van dezelve verloren hebbende, de negen-en-negentig niet laet in de wildernis, en gaet zoeken hetgene, dat verloren was, tot dat hy het vinde?

5 En als hy het gevonden heeft, legt hy het niet met blydschap op zyne schouderen?

6 En te huis komende, roept hy niet zyne vrienden en geburen byeen, tot hen zeggende : Verblydt u met my; want ik heb gevonden myn schaepken, hetwelk verloren was?

7 Ik zeg u ook zoo, dat er in den hemel meerder blydschap zal zyn om eenen zondaer, die penitentie doet, als om negen-en-negentig regteverdigen, die geene penitentie van noode hebben.

8 Of wat vrouw is er, die tien dragmen heeft, en eene van dezelve verloren hebbende, de keers niet ontsteekt, haer huis uitvaegt, en zoekt tot dat zy ze vindt?

9 En als zy ze gevonden heeft, roept zy niet hare vriendinnen en geboervrouwen byeen, en zegt ze haer niet : Verblydt u met my; want ik heb gevonden de dragme, die ik verloren had?

10 Zoo ook, zeg ik u, zal er blydschap zyn onder de engelen Gods, om eenen zondaer, die penitentie doet.

11 Hy zeide ook : Zeker man had twee zonen;

12 Waervan de jongste tot zynen vader zeide : Vader! geeft my het deel van het goed dat my toekomt. En de vader verdeelde hun het goed.

13 Weinige dagen daarna, de jongste hebbende alles byeen vergaderd, is naer een ver gelegen land henen gereisd, alwaar hy al zyn goed in een ontuchtig leven heeft verkwist.

14 En na dat hy alles verteerd had, stond er een groote hongersnood in dat land, en hy begon gebrek te lyden.

15 Hy ging dan henen, en begaf zich in den dienst van eenen inwooner van dat land, die hem naer zyne hoeve zond, om de verken te hoeden.

16 Aldaer wenschte hy zynen buik te vullen met de schellen, die de verken aten; en niemand gaf ze hem.

17 Doch, tot zich zelve komende, zeide hy : Hoe vele huerlingen zyn er niet in myns vaders huis, die brood hebben in overvloed, en ik verga hier van honger?

18 Ik zal opstaen, en naer mynen vader gaen, en hem zeggen : Vader! ik heb gezondigd tegen den hemel en tegen u;

19 Ik ben niet meer waardig uw zoon genoemd te worden; handelt my gelyk eenen van uwe huerlingen.

20 Hy stond dan op, en kwam tot zynen vader. Terwyl hy nog ver af was, zag hem zyn vader, en wierd bewogen tot medelyden; en toeloopende, viel hy hem om den hals, en kuste hem.

21 De zoon zeide hem : Vader! ik heb gezondigd tegen den hemel en tegen u; ik ben niet waardig uw zoon genoemd te worden.

22 Doch de vader zeide tot zyne knechten : Brengt hier ras den eersten tabbaerd, en doet hem dien aen; steekt hem den ring aen de hand, en doet hem schoenen aen de voeten.

23 Brengt het gemeste kalf, en doodt het; laet ons eten, en vrolyk zyn :

24 Want deze myn zoon was dood, en hy is verreen; hy was verloren, en hy is gevonden. Zy begonnen dan vrolyk te zyn.

25 Ondertusschen was zyn oudste zoon op het veld; als hy nu wederkeerde, en aen het huis naderde, hoorde hy het zingen en dansen.

26 Hy eenen van de knechten geroepen hebbende, vraegde hem, wat dit te zeggen was?

27 De knecht zeide hem : Uw broeder is gekomen, en uw vader heeft het gemeste kalf gedood, omdat hy hem in goede gezondheid heeft wederom gekregen.

28 Hy nam dit zeer kwalijk, en hy wilde niet binnengaen. Zyn vader kwam dan uit, en begon het hem te verzoeken.

29 Maer hy antwoordende, zeide tot zynen vader : Ik heb u nu zoo lang gediend, ik heb uw gebod nooit overtreden; en gy hebt nooit een geitje gegeven, om met myne vrienden vrolyk te zyn.

30 Maer zoo haest als deze uw zoon, die al zyn goed met de hoeren verkwist heeft, gekomen is, hebt gy het gemeste kalf voor hem dood gedaan.

31 De vader zeide hem : Zone! gy zyt altyd by my, en al dat ik heb, is het uwe.

32 Maer wy moesten vrolyk en blyde zyn, omdat deze uw broeder dood was, en verreen is; verloren was, en gevonden is.

KAPITTEL XVI.

JEZUS zeide ook tot zyne discipelen : Zeker man, die zeer ryk was, had eenen hofmeester, en deze wierd by hem beschuldigd, als of hy zyn goed verkwist had.

2 Hy riep hem dan, en zeide hem : Wat hoor ik van u? Doet rekening van uw hofmeesterschap; want gy zult voortaan myn hofmeester niet meer mogen wezen.

3 De hofmeester zeide by zich zelve : Wat zal ik doen, want myn heer gaet my het hofmeesterschap afnemen! Graven kan ik niet; te bedelen schaem ik my.

4 Ik weet wat ik doen zal, opdat zy my in hunne huizen ontvangen, als ik van het hofmeesterschap zal afgezet zyn.

5 En de schuldenaers van zynen meester een voor een by zich roepende, zeide hy tot den eersten : Hoe veel zyt gy mynen heer schuldig?

6 Deze antwoordde : Honderd vaten olie. De hofmeester zeide hem : Neemt, daer is uw handschrift; zit met er haeste neder, en schryft vyftig.

7 Daerna zeide hy tot eenen anderen : En gy, hoe veel zyt gy schuldig? Deze antwoordde : Honderd mudden tarwe. Neemt, zeide hy, uwen brief, en schryft tachtig.

8 En de meester prees dezen ontrouwen hofmeester, omdat hy voorzigtig gedaen had; want de kinderen van deze wereld zyn voorzigtiger in hunnen handel, als de kinderen des lichts.

9 Ik zeg u dan ook : Maekt u vrienden van de onregtveerdige rykdommen; opdat, als gy te kort zult komen, zy u ontvangen in de eeuwige woonplaatsen.

10 Die in kleine dingen getrouw is, zal in groote dingen ook getrouw zyn; en die in kleine dingen ongetrouw is, die zal in groote dingen ook ongetrouw zyn.

11 Is het dat gy dan niet getrouw zyt geweest in de onregtveerdige rykdommen, wie zal u de waerachtige betrouwen?

12 En is het dat gy niet getrouw zyt geweest in eens anders goed, wie zal u geven hetgene uw eigen is?

13 Geen knecht kan twee heeren dienen; want, of hy zal den eenen haten en den anderen liefhebben, of hy zal den eenen aenhangen, en den anderen verachten. Gy kunt God en het geld niet te samen dienen.

14 De phariseën, die gierig waren, hoorden dit al aen, en lachten hem uit.

15 En hy zeide hun : Gy zyt die, dewelke

u voor de menschen regtveerdig maekt; maer God kent uwe herten; want hetgene, dat groot is in de oogen der menschen, is voor God een grouwel.

16 De wet en de propheten hebben geduerd tot Joannes toe; van dien tyd af wordt het ryk Gods verkondigd, en een ieder doet er geweld op.

17 Doch lighter zal hemel en aerde vergaen, als dat er een stipken van de wet zoude vervallen.

18 Al die zich van zyne huisvrouw scheidt, en eene andere trouwt, doet overspel; en die eene vrouw trouwt, die van haren man gescheiden is, doet overspel.

19 Daer was een ryk man, die in purper en fyn lynwaed gekleed ging, en die alle dagen prachtelyke maeltijd hield.

20 Daer was ook een bedelaer, met name Lazarus, die vol zweeren aen zyne deure lag.

21 Deze wenschte verzaed te worden met de brokskens, die van de tafel van den ryken vielen; en niemand gaf ze hem; en de honden kwamen zelfs zyne zweeren lekken.

22 Ondertusschen het gebeurde dat de bedelaer stierf, en van de engelen gedragen wierd in den schoot van Abraham. Doch de ryke stierf ook, en wierd begraven in de helle.

23 Terwyl hy in de pynen was, hief hy zyne oogen op, zag Abraham van verre, en Lazarus in zynen schoot.

24 Hy riep dan, en zeide: Vader Abraham! ontfermt u myner, en zendt Lazarus, opdat hy het uiterste van zynen vinger in het water steke, om myne tonge te verkoelen; want ik worde gepynigd in deze vlamme.

25 Abraham zeide tot hem: Zone! gedenkt, dat gy het in uw leven goed gehad hebt, en Lazarus integendeel kwaed; nu wordt hy getroost, en gy wordt gepynigd.

26 En boven al dit, is er tusschen ons en ulieden eene groote afscheiding, zoo dat degenen die van hier naer u zouden willen over gaen, niet kunnen; gelyk men ook van u, naer ons niet kan overkomen.

27 Hy zeide: Ik bid u dan, vader! dat gy hem zenden wilt naer myns vaders huis;

28 Opdat hy myne vyf broeders, die ik nog heb, waerschouwe, opdat zy ook in deze plaetse der pynen niet komen.

29 Abraham antwoordde hem: Zy hebben Moyses en de propheten; dat zy naer hen hooren.

30 Neen, vader Abraham! maer indien iemand van de dooden tot hen ging, zy zouden penitentie doen.

31 Hierop antwoordde hy: Is het dat zy naer Moyses en de propheten niet hooren, zoo zullen zy ook niet gelooven, zelfs, al

ware het dat er iemand van de dood verrees.

KAPITTEL XVII.

EN hy zeide tot zyne discipelen: Het is onmogelyk, dat er geene ververgernissen komen; maer wee dengenen, door wien zy komen!

2 Het ware hem beter, dat hy met eenen meulensteen aen den hals gehangen, in de zee geworpen wierd, als dat hy eene van deze kleinen verergere.

3 Ziet wel voor u. Is het dat uw broeder tegen u zondigt, berispt hem; en indien het hem leed is, vergeeft het hem.

4 Zelfs is het dat hy zevenmael daegs tegen u zondigt, en dat hy zich zevenmael daegs weder tot u keert, en zegt: Het is my leed; vergeeft het hem.

5 De apostelen zeiden eens tot den Heere: Vermeerdert ons geloove.

6 En de Heere zeide hun: Ware het dat gy een geloof hadt gelyk een mostaerdzaed, gy zoudt aen dien moerbezienboom zeggen: Ontwortelt u, en verplant u in de zee! en hy zou u gehoorzamen.

7 Wie is er onder u, die eenen knecht hebbende, om zyn land te akkeren, of beesten te weiden, hem zoo haest, als hy van het veld wederkeert, zeggen zal: Gaet henen en zit aen tafel?

8 Zal hy hem niet zeggen: Maekt my het avondmael gereed, schorst u op, en dient my, tot dat ik geëten en gedronken heb, en daarna zult gy eten en drinken?

9 Of zal hy hem verplicht zyn, omdat hy gedaen heeft hetgene hy hem geboden had?

10 Ik meene het niet: zoo ook, gylieden, als gy gedaen zult hebben alles wat u geboden is, zegt: Wy zyn onnutte knechten; wy hebben gedaen hetgene wy moesten doen.

11 Het gebeurde, als hy naer Jerusalem ging, dat hy zynen weg nam door het midden van Samarien en Galileën.

12 En hy kwam in zeker dorp, alwaer hem tien melaetschen tegenkwamen, die van verre bleven staen,

13 En hunne stemmen verhieven, zeggende: Jezus, Meester, ontfermt u onzer!

14 Zoo haest Jezus hen zag, zeide hy tot hen: Gaet, vertoont u aen de priesters. En het gebeurde, terwijl zy er naertoe gingen, dat zy allen wierden gezuiverd.

15 Een van die, gelyk hy zag dat hy gezuiverd was, keerde weder, met luider stemme God lovende.

16 En hy viel op zyn aenzigt voor zyne voeten, hem bedankende: en deze was een Samaritaan.

17 Jezus zeide: Zyn ze niet alle tien ge-

zuiverd? waer zyn dan de andere negen?

18 Doch daer is niemand gevonden, die wederom kwam om God glorie te geven, als deze vreemdeling.

19 En hy zeide tot hem : Staet op, en gaet henen; uw geloof heeft u gezond gemaekt.

20 Alzoo hem van de phariseën gevraagd wierd, wanneer het ryk Gods komen zoude, antwoordde hy hun : Het ryk Gods zal niet komen met uiterlyke aenmerkelykheid.

21 En men zal niet zeggen : Ziet, het is hier, of het is daer : want ziet, het ryk Gods is binnen in u.

22 Hy zeide ook tot zyne discipelen : De tyd zal komen, dat gy zult wenschen te zien eenen dag van den Zoon des menschen; maer gy zult hem niet zien.

23 En zy zullen u zeggen : Ziet, hy is hier, ziet hy is daer; doch gaet er niet naertoe, noch volgt ze niet na.

24 Want gelyk de bliksem schittert van den eenen kant van den hemel tot den anderen, alzoo zal ook de Zoon des menschen zyn als zyn dag daer zyn zal.

25 Maer eerst zal hy veel moeten lyden, en van dit volk verstooten worden.

26 Gelyk het gebeurde ten tyde van Noë, zoo zal het ook gebeuren ten tyde van den Zoon des menschen.

27 Zy aten, en dronken; zy trouwden, en wierden ten houwelyk gegeven, tot op den dag toe, dat Noë in de arke ging; en de watervloed kwam, die hen allen deed vergaen.

28 Gelyk het ook gebeurde ten tyde van Loth. Zy aten, en dronken; zy kochten, en verkochten; zy plantten en bouwden;

29 Maer op den dag als Loth uit Sodoma vertrok, viel er een regen van vuer en solfer uit den hemel, die hen allen vernielde.

30 Alzoo zal het zyn op den dag, op welken de Zoon des menschen veropenbaerd zal worden.

31 Is het dat iemand alsdan op zyn dak is, en zyn huisraed in zyn huis, dat hy niet af kome, om denzelven te halen; en die op het veld is, dat hy ook niet wederkeere.

32 Gedenkt op de vrouwe van Loth.

33 Zoo wie zyn leven zoekt te behouden, die zal het verliezen; en zoo wie het verliest, die zal het behouden.

34 Ik zeg u, dat er in dien nacht, van twee, die op een bedde zullen zyn, de eene medegenomen zal worden, en de andere daergelaten.

35 Van twee, die te samen zullen malen, de eene zal medegenomen worden, en de andere daergelaten; van twee, die op eenen akker zullen zyn, de eene zal medege-

nomen en de andere daergelaten worden.

36 Zy zeiden hem hierop : Waer naertoe, Heere?

37 Hy antwoordde hun : Alwaer het lichaem zyn zal, daer zullen zich de arenden vergaderen.

KAPITTEL XVIII.

HY toonde hun ook in eene gelykenisse, hoe dat men altyd bidden moet, zonder te verflauwen,

2 Zeggende : Daer was in zekere stad een regter, die noch God vreesde, noch de menschen ontzag.

3 In dezelfde stad was ook eene weduwe, dewelke tot hem kwam, zeggende : Doet my regt tegen myne wederpartye.

4 En hy wilde het in langen tyd niet doen. Maer daerna zeide hy tot zyn eigen zelve : Alhoewel ik God niet vrees, noch de menschen ontzie;

5 Nogtans, omdat deze weduwe my moeilik valt, zal ik haer regt doen: opdat zy eindelyk komende, my niet uit make.

6 Hoort, zeide de Heer, wat die onregtveerdige regter zegt.

7 En God dan, zal hy geen regt doen aen zyne uitverkorenen, die dag en nacht tot hem roepen; en zal hy over hen nog uitstel nemen?

8 Ik zeg u, dat hy hun haest zal regt doen; maer meent gy dat de Zoon des menschen nog geloof zal vinden, als hy op de wereld zal komen?

9 Hy zeide ook deze gelykenisse aen sommigen, die van zich zelve een goed betrouwen hadden, als of zy regtveerdig waren, en die de anderen verachten.

10 Daer gingen twee menschen op naer den tempel, om te bidden; de eene was een phariseër, en de andere een publicaen.

11 De phariseër regt staende, bad aldus by zich zelve : Ik bedank u, God! dat ik niet ben gelyk de andere menschen, die roovers, onregtveerdigen, en overspelers zyn, zelfs ook niet gelyk deze publicaen.

12 Ik vaste tweemaal ter weke, ik geve tienden van alles dat ik bezit.

13 Doch de publicaen van verre staende, wilde zelfs de oogen naer den hemel niet opheffen, maer sloeg op zyne borst, zeggende : O God! weest my zondig mensch genadig!

14 Ik zeg u, dat deze geregtveerdigd naer zyn huis gegaen is, en niet de andere : want al die zich verheft, zal vernederd worden, en al die zich vernedert, zal verheven worden.

15 Zy bragten ook tot hem eenige kleine kinderen, opdat hy die zoude aenraken; doch de discipelen dit ziende, bestrafden hen.

16 Maer Jezus, hen byeenroepende, zeide : Laet de kinderzens by my komen, en belet ze niet : want voor zoodanigen is het ryk Gods.

17 Ik zeg u voorwaer : zoo wie het ryk Gods niet aanneemt gelyk een klein kind, die zal er niet ingaen.

18 Dan stelde hem zeker overste deze vraag voor : Goede Meester! wat moet ik doen om het eeuwig leven te beërven?

19 Jezus zeide hem : Waerom noemt gy my goed? niemand is er goed als God alleen.

20 Gy weet de geboden : Gy zult niet dood slaen; gy zult geen overspel doen; gy zult niet stelen; gy zult geene valsche getuigenisse geven; eert uwen vader en uwe moeder. (*Exodus* xx, 13.)

21 Hy zeide : Ik heb dit alles onderhouden van myne jeugd af.

22 Jezus dit hoorende, zeide hem : Daer ontbreekt u nog eene zake; verkoopt alles dat gy hebt, en geeft het den armen, en gy zult eenen schat in den hemel hebben; en komt, volgt my na.

23 Als hy dit hoorde, wierd hy bedroefd : want hy was zeer ryk.

24 En Jezus ziende, dat hy bedroefd geworden was, zeide : Hoe moeilijk zal het zyn aen degenen, die rykdommen hebben, in het ryk Gods te komen!

25 Want het is lichter, dat een kemel door de ooge van eene naelde ga, als dat een ryk mensch in het ryk Gods kome.

26 Die het hoorden, zeiden : Wie kan er dan zalig worden?

27 Hy zeide hun : Hetgene onmogelyk is by de menschen, is mogelyk by God.

28 Dan zeide Petrus : Ziet, wy hebben alles verlaten, en zyn u gevolgd.

29 Hy zeide hun : Voorwaer ik zeg ulieden : daer is niemand, die om het ryk Gods verlaet zyn huis, of ouders, of broeders, of vrouwe, of kinderen;

30 Die niet veel meer wederom zal ontvangen in dezen tyd, en in de toekomende eeuw het eeuwig leven.

31 Doch Jezus nam de twaelf by zich, en zeide hun : Ziet, wy gaen opwaerts naer Jerusalem, en alles zal volbragt worden, dat wegens den Zoon des menschen geschreven is door de propheten.

32 Want hy zal overgeleverd worden aen de heidenen, en hy zal bespot, en gegeeseld, en bespogen worden.

33 En na dat zy hem zullen gegeeseld hebben, zullen zy hem dooden; en den derden dag zal hy verrizen.

34 Maer zy verstonden hiervan niet het minste; en deze zaek was voor hen verborren, noch zy begrepen niet hetgene er gezegd wierd.

35 Als hy omtrent Jericho kwam, zat er een blinde by den weg en bedelde.

36 En hoorende het volk met menigte voorbygaen, vroegde hy wat er te doen was.

37 Zy zeiden hem, dat Jezus van Nazareth daer voorbyging.

38 En hy riep, zeggend : Jezus, Davids Zone, ontfermt u myner!

39 Die voren gingen, berispten hem, opdat hy zwygen zoude; maer hy riep nog veel meer : Davids Zone, ontfermt u myner!

40 Jezus bleef dan staen, en gebod dat men denzelven by hem zoude brengen. En als hy bygekomen was, vroeg hy hem,

41 Zeggende : Wat wilt gy, dat ik u doe? Hy antwoordde : Heere! dat ik zien mag.

42 Jezus zeide hem : Wordt ziende : uw geloof heeft u genezen.

43 Terstond wierd hy ziende, en volgde hem, God verheffende. En al het volk, als zy dit zagen, loofden God.

KAPITTEL XIX.

EN binnenkomende, wandelde hy door Jericho.

2 En ziet, daer was een man, genoemd Zacheus; deze was een opper-publicaen, die ryk was.

3 En hy zocht te zien, wie Jezus was; maer hy konde niet om de menigte des volks, mits dat hy klein van persoon was.

4 Hy liep dan vooruit, en klom op eenen wilden vygenboom, om hem te zien; want hy aldaer moest voorbykomen.

5 En als Jezus op die plaets gekomen was, zag hy op, en hem ziende, zeide hy tot hem : Zacheus! haest u, komt af; want ik moet van dag in uw huis verblyven.

6 Hy kwam haestig af, en ontving hem met blydschap.

7 Allen, die dit zagen, murmureerden, zeggende : Hy is by eenen ondeugenden mensch gaen herbergen.

8 Maer Zacheus, voor den Heere staende, zeide : Ziet, Heere! ik geve de helft van al myn goed aen den armen, en indien ik iemand ergens in te kort gedaen heb, ik geve het vier dubbel wederom.

9 Jezus zeide tot hem : Heden is de zaligheid over dit huis gekomen, omdat deze ook een kind van Abraham is.

10 Want de Zoon des menschen is gekomen, om te zoeken en zalig te maken, hetgene verloren was.

11 Terwyl zy hier naer luisterden, voegde hy er nog by deze gelykenisse, omdat hy niet verre van Jerusalem was, en dat zy meenden, dat het ryk Gods zoo ten eerste verschynen zoude.

12 Hy zeide dan : Zeker man van groote afkomste is gegaen naer een vergelegen

land, om bezittinge van een koningryk te nemen, en daarna weder te komen.

13 Na dat hy dan zyne tien knechten had byeengeroepen, gaf hy hun tien ponden, en zeide hun : Dryft er koophandel mede, tot dat ik kome.

14 Maer zyne bōrgers hem hatende, zonden hem gezanten achterna, zeggende : Wy willen zoodanigen koning over ons niet hebben.

15 Hy is dan wederom gekomen, na dat hy bezit van zyn ryk genomen had, en deed zyne knechten, aen dewelke hy geld gegeven had, byeenroepen, om te weten wat elk door zynen koophandel gewonnen had.

16 De eerste kwam dan, en zeide : Heere ! uw pond heeft er nog tien andere gewonnen.

17 Hy antwoordde hem : Welaen, goede knecht ! omdat gy getrouw zyt geweest in weinig, zult gy bevel hebben over tien steden.

18 De andere kwam ook, en zeide : Heere ! uw pond heeft er vyf andere gewonnen.

19 Hy zeide tot dezen ook : En gy zult over vyf steden bevel hebben.

20 Een andere kwam, en zeide : Heere ! ziet hier is uw pond, hetwelk ik gebonden heb in mynen neusdoek :

21 Want ik vreesde u, omdat gy een stuer mensch zyt; gy neemt weg, hetgene gy niet gegeven hebt, en gy maeit, daer gy niet gezaeid hebt.

22 Hy antwoordde : Ik oordeele u uit uwen eigen mond, gy booze knecht ! gy wist dat ik een stuer mensch was, die wegneme, hetgene ik niet gegeven heb, en maeije, daer ik niet gezaeid heb.

23 Waerom hebt gy dan myn geld niet gegeven in de wisselbank ? dan had ik het na myne komste met winste kunnen wederom eischen.

24 En hy zeide tot de omstaenders : Neemt hem zyn pond af, en geeft het aen den genen, die tien ponden heeft.

25 Zy zeiden hem : Heere ! hy heeft tien ponden.

26 Daerom, zeg ik u, dat aen al die heeft, nog zal gegeven worden, en hy zal overvloed hebben; doch van degenen, die niet heeft, zal ook het weinige dat hy heeft afgenomen worden.

27 Nu, wat aengaet myne vyanden, die my voor hunnen koning niet gewild hebben, brengt ze hier, en doodt ze in myne tegenwoordigheid.

28 Dit gezeid hebbende, ging hy vooruit, optrekkende naer Jerusalem.

29 En als hy kwam omtrent Betphage en Bethanien, aen den berg, die genoemd wordt den berg van Oliveten, zond hy twee van zyne discipelen,

30 Zeggende : Gaet naer dat dorp, dat daer voor u ligt, en daerin komende, zult gy een ezelinne-veulen gebonden vinden, daer nooit mensch opgezeten heeft; maekt het los, en brengt het hier.

31 En is het dat u iemand vraegt, waerom gy het losmaekt, zegt : Omdat het de Heer van noode heeft.

32 Zy gingen dan henen die hy gezonden had, en zy vonden het veulen staen, gelyk hy hun gezeid had.

33 Doch terwyl zy het losmaekten, degene, dien het veulen toebehoorde, zeide tot hen : Waerom maekt gy het veulen los ?

34 Zy antwoordden : Omdat het de Heer van noode heeft.

35 Zy bragten het dan by Jezus, en hunne kleederen op het veulen werpende, zetteden zy Jezus daarop.

36 Terwyl hy voortging, spreidden zy hunne kleederen langs den weg.

37 En gelyk hy naderde aen het afgaen van den berg van Oliveten, begon geheel de bende der discipelen van blydschap God met luider stemme te loven, over al de wonderheden, die zy gezien hadden ;

38 Zeggende : Gebenedyd is de Koning, die komt in den naem des Heeren ! Vrede zy in den hemel, en glorie in het allerhoogste ?

39 Eenigen van de phariseën, die onder het volk waren, zeiden tot hem : Meester ! berispt uwe discipelen.

40 Hy antwoordde hun : Ik zeg u, dat zoo deze zwijgen, de steenen zelfs zullen roepen.

41 En gelyk hy naderde, en de stad zag, weende hy over haer, zeggende :

42 Och of gy erkendet, zelfs nog op dezen uwen dag, hetgene u tot vrede dient ! Maer nu is het voor uwe oogen verborgen.

43 Want de dagen zullen over u komen, dat uwe vyanden met eenen wal u zullen omringen, u zullen insluiten, en van alle kanten benauwen.

44 Dat zy u, met uwe kinderen die binnen u zyn, ten gronde zullen verderven, en den eenen steen op den anderen in u niet laten; omdat gy den tyd van uwe bezoeking niet gekend hebt.

45 En in den tempel gekomen zynde, begon hy er degenen, die daer kochten en verkochten, uit te dryven;

46 Hun zeggende : Daer staet geschreven : Myn huis is een huis des gebeds; doch gy hebt er eenen kuil van roovers af gemaekt. (Isaïas lvi, 7.)

47 En hy leerde dagelyks in den tempel. Maer de prinzen der priesteren, de schriftgeleerden, en de voornaemsten des volks zochten hem van kant te helpen.

48 Maer zy vonden geenē middel, om iets tegen hem te doen : Want al het volk hoorde hem aen met de uiterste verwondering.

KAPITTEL XX.

OP eenen van deze dagen, als hy bezig was met het volk in den tempel te leeren, en het evangelie te prediken, zyn de opper-priesters, en schriftgeleerden, met de ouderlingen byeengekomen,

2 En hebben hem gezeid : Zegt ons, door wat magt gy deze dingen doet, of wie is het, die u deze magt gegeven heeft?

3 Jezus antwoordde hun : Ik zal u ook eene vraag voorstellen ; antwoordt my eens :

4 Het doopsel van Joannes was dat van den hemel, of van de menschen?

5 Doch zy dachten en zeiden in zich zelve : Indien wy zeggen : Van den hemel ; zoo zal hy antwoorden : Waerom hebt gy hem dan niet geloofd?

6 En indien wy zeggen : Van de menschen ; al het volk zal ons steenigen, want zy zyn verzekerd, dat Joannes een propheet was.

7 Zy antwoordden dan, dat zy niet wisten, van waer het was.

8 Jezus zeide hun : Ik zeg u dan ook niet, door wat magt ik deze dingen doe.

9 Dan begon hy het volk deze gelykenisse te zeggen : Iemand had eenen wyngaerd geplant, en besteedde hem aen eenige landslieden, en ging voor langen tyd uit reizen.

10 Als het nu tyd was, zond hy eenen knecht tot de landslieden, opdat zy hem vruchten zouden geven van zynen wyngaerd ; maer de landslieden sloegen hem, en zonden hem zonder vruchten henen.

11 Hy zond hun dan eenen tweeden knecht ; maer zy sloegen dezen ook, en na dat zy hem groote versmaetheid aengedaen hadden, zonden hem van des gelyken zonder vruchten henen.

12 Hy zond dan eenen derden, dien zy almede kwetsten, en wegjoegen.

13 Dan zeide de heer des wyngaerds : Wat zal ik doen ! Ik zal mynen liefsten zonen zenden ; misschien zullen zy ontzag hebben, als zy hem zullen zien.

14 Maer zoo haest de landslieden hem zagen, dachten zy en zeiden onder malkanderen : Deze is de erfgenaem ; komt, laet ons hem dooden, opdat de erfenis aen ons zy.

15 Zy hebben hem dan buiten den wyngaerd gestooten, en dood geslagen. Wat zal dan de heer van dien wyngaerd hun doen ?

16 Hy zal komen en die landslieden vernielen, en zynen wyngaerd aen anderen besteden. Als zy dit hoorden, zeiden zy : Verre zy dat van ons !

17 Hy hen aenziende, zeide : Wat is dit dan te zeggen, dat er geschreven staet : De steen, dien de bouwmeesters verworpen hebben, is geworden tot eenen hoeksteen ! (*Psalm cxvii, 22.*)

18 Al die over dezen steen zal vallen, zal verbryzeld worden ; en op dien hy vallen zal, zal hy vermorzelen.

19 De prinsen der priesteren, en de schriftgeleerden meenden de handen aen hem te slaen ; want zy wierden gewaar, dat hy die gelykenisse op hen gezeid had ; maer zy vreesden het volk.

20 Zy namen hem dan waer, en zonden bespieders uit, die zich voor regtzinnigen zouden uitgeven, om hem te vatten in zyne woorden ; opdat zy hem aen de overheid, en aen de magt van den stadhouder zouden kunnen overleveren.

21 En zy stelden hem deze vrage voor : Meester ! wy weten, dat gy opregt spreekt en leert, en dat gy niemand aanziet, maar den weg Gods volgens de waarheid leert ;

22 Is het geoorloofd den cyns aen den keizer te geven, of niet ?

23 Hy hunne listigheid bemerkende, antwoordde hun : Wat kwelt gy my ?

24 Toont my eenen denaris. Wiens beeld en opschrift staet er op ? Zy antwoordden, en zeiden hem : Des keizers.

25 Hy zeide hun : Geeft dan aen den keizer dat den keizer toekomt, en aen God dat God toekomt.

26 En zy konden zyne woorden voor het volk niet berispen ; en over zyn antwoord verwonderd zynde, zwegen zy stil.

27 Daer kwamen ook by hem eenigen van de sadduceën, dewelke zeggen dat er geene verryzenisse, is, en zy ondervraagden hem,

28 En zeiden : Meester ! Moyses heeft ons geschreven : Indien iemands broeder getrouwd zynde, sterft, en geene kinderen achter laet, dat zyn broeder zyne huisvrouw trouwen moet, om aen zynen broeder eenen nakomeling te verwekken. (*Deuteron. xxv, 5.*)

29 Daer waren dan zeven broeders ; de eerste heeft eene vrouw getrouwd, en is gestorven zonder kinderen achter te laten.

30 De volgende heeft haer ook getrouwd, en is ook gestorven zonder kinderen.

31 De derde heeft haer ook getrouwd ; en desgelyks alle zeven, en zy zyn allen gestorven zonder nakomeling achter te laten.

32 Eindelyk na hen allegader is de vrouw ook gestorven.

33 Wiens vrouw van hen allen zal zy zyn in de verryzenisse ; want zy hebben ze alle zeven voor huisvrouw gehad ?

34 Jezus zeide tot hen : De kinderen dezer

eeuwe trouwen, en worden ten houwelyk gegeven;

35 Maer die dewelke zullen weerdig gevonden worden deelachtig te zyn aen de toekomende eeuw, en aen de verryzenisse van der dood, die zullen noch trouwen, noch getrouwd worden.

36 Noch zy zullen niet meer kunnen sterven, omdat zy gelyk zullen zyn aen de engelen, en dat zy zullen kinderen Gods zyn, dewyl zy kinderen van de verryzenisse zullen wezen.

37 Nu, dat de dooden verryzen zullen, heeft Moyses zelf genoeg bewezen, als hy by den braembosch zynde, zeide, dat God is de God van Abraham, en de God van Isaac, en de God van Jacob. (*Exodus* iii, 6.)

38 God is immers geen God van dooden, maer van levenden; want zy leven alligader voor hem.

39 Eenigen van de schriftgeleerden het woord opnemende, zeiden tot hem: Meester! gy hebt wel gezeid.

40 En niemand durfde hem verders iets meer vragen.

41 Maer hy zeide tot hen: Hoe zeggen zy, dat de Christus de zoon van David is?

42 En nogtans zegt David zelf in het boek der psalmen: De Heer heeft tot mynen Heer gezeid: Zit aen myne regter hand,

43 Tot dat ik uwe vyanden stelle tot eene voetbank uwer voeten. (*Psalms* cix, 1.)

44 Hoe is hy dan de zoon van David, aengezien hem David Heere noemt?

45 Hy zeide dan tot zyne discipelen, daer al het volk het hoorde:

46 Wacht u van de schriftgeleerden, die geerne met lange tabbaerden wandelen, die zoeken gegroet te worden op de merkten, die in de synagogen de eerste zetels, en in de maeltyden de eerste plaetsen beminnen;

47 Die onder schyn van lang te bidden, inslokken de huisgezinnen der weduwen. Dezen zullen een zwaerder oordeel ontvangen.

KAPITTEL XXI.

EN aenziende hoe de ryken hunne giften in de offerkiste wierpen;

2 Zag hy ook eene arme weduwe twee kleine penningskens daerin werpen.

3 En hy zeide: Ik zeg u voorwaer, dat deze arme weduwe meer als al de anderen daer heeft ingeworpen;

4 Want al de anderen hebben aen God geofferd van hetgene hun overschoot; maer deze heeft uit hare armoede gegeven, al wat zy had tot haren nooddruft.

5 En alzo eenigen zeiden van den tempel, dat hy van schoonen steen gemaekt en van giften treffelyk voorzien was, antwoordde hy:

6 De tyd zal komen, dat al hetgene gy hier ziet, zoo verwoest zal worden, dat er niet een steen op den anderen zal blyven.

7 Zy vraagden hem, en zeiden: Meester! wanneer zal dat zyn, en aen wat teeken zal men zien kunnen, dat het haest gebeuren zal?

8 Hy zeide: Ziet toe, dat gy niet verleid wordt; want velen zullen komen in mynen naem, zeggende: Ik ben de Christus; en die tyd is al naby; daerom wilt ze niet volgen.

9 En als gy zult hooren van oorlogen en van oproerten, ontstelt u niet: want deze dingen moeten eerst geschieden, maer nog zal het niet terstond het einde zyn.

10 Alsdan, zeide hy hun, zal het eene volk tegen het andere opstaen, en het eene koningryk tegen het andere;

11 En op verscheidene plaetsen zullen groote aardbevingen zyn, en peste, en hongersnood, en daer zullen schrikkelyke dingen en wondere teekenen in den hemel gezien worden.

12 Maer voor dit alles, zullen zy de handen op u slaen, en u vervolgen, u leidende in de synagogen en de gevangenissen; en zy zullen u brengen voor koningen en stadhouders, om mynen naem.

13 En dat zal u dienen, om voor hen getuigenisse te geven van de waarheid.

14 Daerom stelt vast in uwe herten, van niet te overdenken, hoe dat gy u zult verantwoorden.

15 Want ik zelf zal u eenen mond en eene wysheid geven, aen dewelke al uwe vyanden niet zullen kunnen tegenspreken, noch wederstaen.

16 Doch gy zult van uwe ouders zelfs, en broeders, en maegschap, en vrienden verraden worden; en zy zullen er verscheidene van u ter dood brengen.

17 En gy zult van alle menschen gehaet worden om mynen naem.

18 Maer daer zal nogtans niet een hair van uw hoofd verloren gaen.

19 Door uwe lydzaamheid zult gy uwe zielen bezitten.

20 Doch als gy zien zult dat Jerusalem door een leger wordt omringeld, weet zeker dat hare verwoesting dan aenstaende is.

21 Die alsdan in Judeën zyn, dat ze naer de bergen vlugten; en die binnen de stad zyn, dat ze zich vertrekken, en die buiten op het land zyn, dat ze niet binnen komen.

22 Want dat zyn dagen van wrake, opdat alles, dat er geschreven staet, volbragt worde.

23 Doch wee die bevrucht zullen zyn, en kinderen zuigen in die dagen! want daer zal over dat land groote verwoesting, en

over dit volk groote gramschap komen.

24 En zy zullen door het scherp des zweerds nedergeslagen, en naer alle volkeren gevangen geleid worden; en Jerusalem zal van de heidenen onder de voeten getreden worden, tot dat de tyd der heidenen vervuld is.

25 En daer zullen teekenen in de zonne zyn, en in de mane, en in de sterren, en op de aerde benauwdheid onder de volkeren, uit verbaesdheid van het gedruisch der baren van de zee;

26 Zoo dat de menschen van vreeze bezwyken zullen door het aenkomen van die dingen, die de heele wereld zullen overkomen: want de krachten der hemelen zullen beroerd worden.

27 En alsdan zullen zy den Zone des menschen zien komen op eene wolke, met groote magt en glorie.

28 Als deze dingen beginnen te geschieden, ziet opwaerts, en heit uwe hoofden op: want uwe verlossing naby is.

29 Hy zeide hun ook eene gelykenisse: Aenmerkt den vygenboom, en al de boomen.

30 Als gy ze ziet uitbotten, zoo weet gy dat de zomer aenstaende is.

31 Zoo ook, als gy al deze dingen zult zien geschieden, weet dat het ryk Gods aenstaende is.

32 Ik zeg u voorwaer, dat dit geslacht niet zal voorbygaen, tot dat al deze dingen geschieden.

33 Hemel en aerde zullen voorbygaen; maer myne woorden zullen niet voorbygaen.

34 Let dan op u zelven, opdat uwe herten door dronkenschap, of brasseryen, of tydelijke bekommernissen niet bezwaerd worden; en dat die dag u niet onvoorziens overvalle.

35 Want hy zal gelyk een strik overkomen over allen, die op den ganschen aerdbodem zyn.

36 Daerom waekt, en bidt altyd, opdat gy weerdig moogt gevonden worden te ontvlugten al deze dingen, die gebeuren zullen, en opdat gy moogt staen voor den Zone des menschen.

37 Voorts leerde hy des daegs in den tempel, en des nachts buiten gaende, verbleef hy op den berg, genoemd Oliveten.

38 En al het volk kwam des morgens vroeg in den tempel, om hem te hooren.

KAPITTEL XXII.

ONDERTUSSCHEN naderde de feestdag der ongedeesemde brooden, die men paschen noemt.

2 En de opper-priesters met de schriftgeleerden zochten eenen middel, hoe zy hem

ter dood zouden brengen; want zy vreesden het volk.

3 Doch Satan voer in Judas, genoemd Iscariotes, een van de twaelf.

4 Hy ging dan henen, en sprak met de opper-priesters en hoofdmannen, op wat maniere hy hem leveren zoude.

5 Zy waren hierover verblyd, en kwamen met hem overeen, van hem eene zekere somme geld te geven.

6 En hy zeide het hun toe; hy zocht dan de gelegenheid om hem zonder oproer te leveren.

7 Ondertusschen de dag der ongedeesemde brooden kwam aen, op denwelken het paeschlam moest gedood worden.

8 En hy zond Petrus en Joannes af, hun zeggende: Gaet en maekt ons het paeschmael bereid, opdat wy het eten.

9 Zy zeiden hem: Waer wilt gy, dat wy het bereiden?

10 Hy zeide tot hen: Zoo haest gy in de stad zult komen, zal u een man ontmoeten, dragende eene kruike water; volgt hem in het huis daer hy ingaet;

11 En zegt aen den vader des huisgezins van dat huis: De Meester vraegt u: Waer is de eetzael, daer ik het paeschmael met myne discipelen mag eten?

12 En hy zal u eene groote eetzael toonen, die al gespreid is; bereidt het aldaer.

13 Zy gingen, en vonden het gelyk hy gezegd had, en zy bereidden het paeschmael.

14 Als nu de uer gekomen was, ging hy ter tafel zitten, en de twaelf apostelen met hem.

15 En hy zeide hun: Ik heb zeer verlangd dit paeschmael met u te eten, eer ik gailyden:

16 Want ik zeg u, dat ik er voortaan niet van eten zal, tot dat het volbragt zal zyn in het ryk Gods.

17 En eenen beker genomen hebbende, dankte hy, en zeide: Neemt, en deelt hem onder u.

18 Want ik zeg u, dat ik van het gewas des wyngaerts niet drinken zal, tot dat het ryk Gods zal gekomen zyn.

19 Daerna nam hy het brood, en eene dankzegginge gesproken hebbende, brak hy het, en gaf het hun, zeggende: Dit is myn ligchaem, hetwelk voor u gegeven wordt; doet dit tot myner gedachtenisse.

20 Insgelyks nam hy ook den beker, na dat hy het avondmael gehouden had, zeggende: Deze beker is het nieuw verbond in myn bloed, hetwelk voor u vergoten zal worden.

21 Niettemin, ziet, de hand van mynen verrader is met my aen tafel.

22 Het is waer, de Zoon des menschen

gaet henen, gelyk het vast besloten is; nogtans wee dien mensch, door wien hy zal verraden worden!

23 En zy begonnen malkanderen te onderzoeken, wie het van hen mogt wezen, die dat doen zoude.

24 Daer ontstond ook een geschil onder hen, wie van hen de meeste scheen te wezen.

25 Maer hy zeide hun : De koningen der volkeren voeren heerschappye over hen, en die magt over hen hebben, worden genadigen genoemd.

26 Zoo mag het onder u niet gaen; maer die de meeste is onder u, dat hy gelyk de minste worde, en die de overste is, gelyk een dienaar.

27 Want wie is er meerder, die aen tafel zit, of die dient? Is het niet dengene die aen tafel zit? En ondertusschen ik ben in het midden van u, gelyk een die dient.

28 Doch gy zyt het, die met my standvastig gebleven zyt in myne kwellingen.

29 En ik bereide voor u ook een ryk, gelyk myn Vader voor my bereid heeft;

30 Opdat gy in myn ryk eet en drinkt aen myne tafel, en zit op troonen, om te oordeelen de twaelf geslachten van Israël.

31 De Heer zeide ook : Simon, Simon! ziet, Satan heeft verzocht om u te mogen ziften, gelyk de tarwe;

32 Maer ik heb voor u gebeden, opdat uw geloof niet bezwyke : en gy, eens bekeerd zynde, versterkt uwe broeders.

33 Petrus antwoordde hem : Heere! ik ben bereid met u in den kerker, en tot der dood toe te gaen.

34 Maer Jezus zeide : Ik zeg u, Petrus! de haen zal van daeg niet gekraeid hebben, of gy zult al dry mael geloochend hebben, dat gy my kent.

35 Verders zeide hy hun : Als ik u uitzond zonder borze, of reiszak, of schoenen, heeft u wel iets ontbroken?

36 Niets, zeiden zy. Hy zeide hun dan : Maer die nu eene borze heeft, dat hy ze opneme, van des gelyken die eenen reiszak heeft; en die er geen en heeft, dat hy zyn kleed verkoope, en een zwaard koope.

37 Want ik zeg u, dat in my dit ook nog moet volbragt worden, dat er geschreven staet : Men heeft hem gesteld onder de booswichten (*Isaïas liii, 12*) : want hetgene van my voorzeid is, gaet een einde nemen.

38 Zy zeiden : Heere! ziet hier zyn twee zwaarden. Hy zeide hun : Het is genoeg.

39 En uitgaende, vertrok hy zich volgens zyne gewoonte naer den berg van Oliveten, en zyne discipelen volgden hem.

40 Als hy ter plaetse gekomen was, zeide hy tot hen : Bidt, dat gy niet valt in bekoringe.

41 En hy is de verte van eenen steenworp van hen afgeweken, en op zyne knien vallende, begon hy te bidden,

42 Zeggende : Vader! indien gy wilt, neemt dezen kelk van my weg! maer nogtans dat myn wil niet geschiede, maer de uwe.

43 Doch hem verscheen een engel van den hemel, die hem versterkte. En als hy in eenen zeer benauwdten stryd gekomen was, bad hy des te vuriger.

44 En zyn zweet wierd als droppelen bloed, die op de aerde aflieden.

45 Als hy opstond van zyn gebed, en by zyne discipelen kwam, vond hy ze slapen van droefheid.

46 En hy zeide tot hen : Wat slaapt gy; staet op en bidt, opdat gy niet valt in bekoringe.

47 Terwyl hy nog sprak, ziet, daer kwam een hoop volk aen, en een van de twaelf, genoemd Judas, ging hen voor, en naderde tot Jezus om hem te kussen.

48 Jezus zeide tot hem : Hoe, Judas! ver-raedt gy den Zoon des menschen met eenen kus?

49 Die by hem waren, ziende wat er aenstaende was, zeiden hem : Heere! willen wy met het zwaard slaen?

50 En daer sloeg een van hen op eenen knecht van den hoogen priester, en kapte hem de regter oore af.

51 Doch Jezus zeide hun : Houdt daarvan op. En zyne oore geraekt hebbende, genas hy hem.

52 Jezus zeide dan tot de opper-priesters, en oversten des tempels, en de ouderlingen, die om hem gekomen waren : Gy komt hier met zwaarden en stokken, gelyk tot eenen moordenaar.

53 Als ik dagelyks by u in den tempel was, hebt gy de hand aen my niet geslagen; maer dit is uwe uer, en de magt der duisternissen.

54 Zy hem dan vastnemende, bragten hem in het huis van den oppersten priester; doch Petrus volgde van verre.

55 En als zy nu vuer ontstoken hadden in het midden van het voorhof, en te samen nederzaten, zat Petrus ook onder hen.

56 Doch eene dienstmaegd hem ziende by het licht zitten, en hem bezien hebbende, zeide : Deze was ook met hem.

57 Maer hy loochende hem, zeggende : Vrouw! ik ken hem niet.

58 Een weinig daarna zag hem een ander, en zeide : Gy zyt ook van dat volk. Maer Petrus zeide : O mensch! ik ben er niet van.

59 Omtrent eene ure daarna, bevestigde het nog een ander, zeggende : Zekerlyk

deze was ook met hem, want hy is ook een Galileër.

60 Petrus zeide : O mensch! ik weet niet wat gy zegt. En aenstonds, terwyl hy nog sprak, kraaide de haen.

61 De Heer, zich keerende tot Petrus, zag hem aen. En Petrus wierd indachtig het woord des Heeren, hoe hy hem gezeid had : Eer de haen zal kraeijen, zult gy my dry mael verloochen.

62 En Petrus, buiten gegaen zynde, heeft bitterlyk geweend.

63 Nu de mannen, die Jezus vasthielden, bespotteden en sloegen hem.

64 Zy verbonden hem de oogen, sloegen hem in het aenzigt, en vragden hem, zeggende : Propheteert, wie is het die u geslagen heeft?

65 En zy zeiden vele andere blasphemien tegen hem.

66 Gelyk het dag geworden was, kwamen de ouderlingen des volks, de opper-priesters, en de schriftgeleerden byeen, en bragten hem in hunnen raed, en zeiden : Is het dat gy de Christus zyt, zegt het ons.

67 Hy antwoordde hun : Indien ik het u zegge, gy zult my niet gelooven;

68 En indien ik u ook iets vragde, gy zult my niet antwoorden, noch laten gaen.

69 Doch voortaan zal de Zoon des menschen zitten aen de regter hand van de magt Gods.

70 Zy zeiden hem allegader : Zoo zyt gy dan de Zoon van God? Hy antwoordde : Gy zegt het, want ik ben het.

71 Zy zeiden dan : Wat hebben wy nog getuigenisse van noode? want wy hebben het zelve uit zynen mond gehoord.

KAPITTEL XXIII.

A LSDAN geheel de vergadering opstaende, leidde zy hem naer Pilatus.

2 En begonnen hem te beschuldigen, zeggende : Dezen hebben wy bevonden, dat hy ons volk verleidt, en dat hy verbiedt de schattingen aen den keizer te geven, en dat hy zegt, dat hy Christus, de Koning is.

3 Pilatus vragde hem dan : Zyt gy de Koning der Joden? Hy antwoordde : Gy zegt het.

4 Pilatus zeide tot de opper-priesters en tot het volk : Ik vinde geene schuld in dezen mensch.

5 Maer zy hielden nog sterker aen, en zeiden : Hy maekt het volk op, leerende door geheel Judeën, van Galileën af, alwaer hy begonnen heeft, tot hier toe.

6 Pilatus hoorende spreken van Galileën, vragde of hy van Galileën was?

7 En verstaen hebbende, dat hy van het gebied van Herodes was, zond hy hem tot

Herodes, die op dien tyd ook te Jerusalem was.

8 Herodes was zeer verblyd als hy Jezus zag : want hy had van over langen tyd gewenscht hem te zien; omdat hy veel van hem had hooren zeggen, en dat hy hoopte dat hy hem een mirakel zoude zien doen.

9 Hy ondervraegde hem dan over vele dingen; maer hy gaf hem geen antwoord.

10 Ondertusschen stonden de opper-priesters, met de schriftgeleerden, hem heviglyk beschuldigende.

11 Maer Herodes, met zyn hof, verachtte en bespotte hem, hem een wit kleed aendoende, en zond hem weder tot Pilatus.

12 En op denzelfden dag zyn Herodes en Pilatus vrienden geworden, want zy van te voren vyanden waren.

13 Doch Pilatus hebbende de opper-priesters, de hoofdmannen, en het volk doen byeenkomen,

14 Zeide tot hen : Gy hebt my dezen mensch aengebragt als eenen, die het volk oproerig maekt, en gelyk gy ziet, na dat ik hem ondervraegd heb in uwe tegenwoordigheid, zoo vinde ik geene schuld in den man, van hetgene daer gy hem mede beschuldigt.

15 Noch ook Herodes : want ik heb u tot hem gezonden; en gelyk gy ziet, daer is hem niets gedaen, als of hy de dood weerdig was.

16 Ik zal hem dan kastyden, en laten gaen.

17 Doch hy moest hun op den feestdag eenen loslaten.

18 En al het volk begon eenpaerlyk te roepen : Maekt dezen van kant, en laet ons Barabbas los.

19 Deze was om zekeren oproer, in de stad gebeurd, en om eenen doodslag, in de gevangenis geworpen.

20 Pilatus sprak hun dan wederom toe, willende Jezus loslaten.

21 Maer zy schreeuwden er tegen aen : Kruist hem, kruist hem!

22 Hy zeide hun voor den derden keer : Wat kwaed heeft hy toch gedaen? ik vinde geene schuld der dood in hem; ik zal hem dan kastyden en laten gaen.

23 Maer zy drongen aen, met groot geroep verzoekende, dat men hem zoude kruisen, en hun geschreeuw nam meer en meer toe.

24 En Pilatus vonniste, dat hun verzoek zoude geschieden.

25 Hy liet hun dan dengenen, die zy verzoekten, die om eenen doodslag en oproer in de gevangenis geworpen was, vry gaen; en hy gaf Jezus over aen hunnen wille.

26 Gelyk zy hem henen leidden, grepen zy zekeren Simon van Cirenen aen, die van het land kwam; en legden hem het kruis op, om het achter Jezus te dragen.

27 Hem volgde eene groote menigte van volk, en vrouwen, die hem bekloegen en bewenden.

28 Maer Jezus, zich tot haer keerende, zeide : Dochters van Jerusalem ! weent niet over my, maer weent over u zelve, en over uwe kinderen.

29 Want de dagen zullen komen, dat men zeggen zal : Zalig zyn de onvruchtbaren, en de schooten die niet gebaerd hebben, en de borsten die niet gezoogd hebben.

30 Dan zullen zy tot de bergen beginnen te zeggen : Valt op ons ; en tot de heuvelen : Overdekt ons.

31 Want doen zy dit aen het groen hout, wat zal er aen het droog geschieden ?

32 Daer wierden ook twee andere kwaaddoeners met hem geleid, om gedood te worden.

33 Als zy gekomen waren op de plaetse, genoemd Calvariën, hebben zy hem daer gekruist, en ook de kwaaddoeners, den eenen aen de regter hand, en den anderen aen de linker hand.

34 En Jezus zeide : Vader ! vergeeft het hun : want zy weten niet wat zy doen. En zy, deelende zyne kleederen, wierpen het lot.

35 Het volk stond daer, en zag het aen ; doch de overste met het volk te samen beschimpten hem, zeggende : Anderen heeft hy verlost, dat hy zich zelve verlosse, indien hy de Christus is, de uitverkorene Gods.

36 De soldaten bespotten hem ook, en reikten hem azyn toe ;

37 Zeggende : Zyt gy de Koning der Joden, zoo verlost u zelve.

38 Daer was ook een opschrift boven hem geschreven, met grieksche, latynsche en hebreuwsche letteren : DIT IS DE KONING DER JODEN.

39 En een van de kwaaddoeners, die daer hingen, lasterde hem, zeggende : Is het dat gy de Christus zyt, zoo verlost u zelve, en ons te samen.

40 Maer de andere berispte hem, en zeide : Vreest gy dan ook God niet, daer gy in dezelfde straffe zyt ?

41 Doch wy regtveerdiglyk, want wy ontvangen loon naer werken ; maer deze heeft niets kwaeds gedaen.

42 En hy zeide tot Jezus : Heere ! weest my gedachtig, als gy in uw ryk zult komen.

43 Jezus antwoordde hem : Ik zeg u voorwaer : heden zult gy met my zyn in het paradys.

44 Als het omtrent de zesde ure was, kwam er eene duisternis over geheel het aerdryk, tot de negende ure toe.

45 En de zon wierd verduisterd, en het

voorhangsel van den tempel scheurde in het midden door.

46 En Jezus roepende met luider stemme, zeide : Vader ! in uwe handen beveel ik mynen geest. En dit zeggende, gaf hy zynen geest.

47 De kapitein, ziende wat er geschied was, gaf God glorie, zeggende : Waerlyk, deze man was regtveerdig.

48 En al de menigte des volks, die tot deze aenschouwingen vergaderd waren, ziende hetgene er geschiedde, keerden weder, slaende op hunne borsten.

49 Doch al zyne bekenden, en de vrouwen, die hem gevolgd waren van Galileën, stonden van verre, en zagen het alles aen.

50 En ziet, een man, met name Joseph, die een raedsheer was, een goed en regtveerdig man,

51 Dewelke in hunnen raed en daed niet had toegestemd, zynde van Arimathea, eene stad van Judeën, en die ook het ryk Gods verwachtte ;

52 Ging henen tot Pilatus, en verzocht hem het ligchaem van Jezus.

53 En hetzelfde afgedaen hebbende, wond hy het in een linnen kleed, en legde het in een uitgehouwen graf, daer nog nooit iemand ingelegd was.

54 Het was alsdan de dag der voorbereidingen, en de sabbatdag begon aen te komen.

55 De vrouwen, die met hem van Galileën gekomen waren, volgden van achter na, en bezagen het graf, en hoe het ligchaem daerin gelegd was.

56 En wederkeerende, maekten zy welriekende kruiden en zalven bereid ; doch zy hielden zich stil op den sabbatdag, volgens het gebod.

KAPITTEL XXIV.

MAER de eerste dag van de weke, kwamen zy tot het graf, zeer vroeg in den morgenstond, medebrengende welriekende kruiden, die zy bereid gemaakt hadden ;

2 En vonden den steen van het graf afgewenteld.

3 Daer ingaende, vonden zy het ligchaem van den Heere Jezus niet.

4 Terwyl zy dan in het gemoed daerover verslagen waren, ziet, zoo stonden er twee mannen by haer, met blinkende kleederen.

5 En alzoo zy bevreesd wierden, en het aenzigte ter aerde sloegen, zeiden die tot haer : Wat zoekt gy den levenden met de dooden ?

6 Hy is hier niet ; maer hy is verrezen. Gedenkt, hoe hy tot u gesproken heeft, als hy nog in Galileën was,

7 Zeggende, dat de Zoon des menschen

moest geleverd worden in de handen van de zondaers, en gekruist worden, en ten derden dage verrijsen.

8 Zy wierden dan zyne woorden indachtig.

9 En wederom gekeerd zynde van het graf, verhaelden zy al deze dingen aen de elf, en aen al de anderen.

10 Die dit aen de apostelen verhaelden, waren Maria Magdalena, Joanna, en Maria, de moeder van Jacobus, en de andere, die met haar waren.

11 Doch deze woorden schenen hun als ydel geklap, en zy geloofden haar niet.

12 Petrus nogtans stond op, en liep naer het graf; en zich voorover buigende, zag hy alleen de lynwaden doeken liggen; en hy ging henen, by zich zelven verwonderende hetgene geschied was.

13 Op denzelfden dag gingen er twee van hen naer een dorp, hetwelk zestig stadien van Jerusalem lag, met name Emmaüs.

14 Zy spraken onder malkanderen van al deze dingen, die er geschied waren.

15 En het is gebeurd, terwyl zy te samen spraken en overlegden, dat Jezus zelf kwam genaderd, en met hen ging.

16 Maer hunne oogen wierden wederhouden, opdat zy hem niet zouden kennen.

17 En hy zeide tot hen: Wat zyn het voor redenen, die gy met malkanderen voert al wandelende, en waerom zyt gy droef?

18 Een van hen, wiensnaem was Cleophas, antwoordde hem, zeggende: Zyt gy alleen zoo vreemd in Jerusalem, dat gy niet weet wat daer deze dagen geschied is?

19 Wat? zeide hy. Zy zeiden: Rakende Jezus van Nazareth, dewelke een groot propheet was, magtig in werken en woorden voor God en al het volk;

20 En hoe hem de opper-priesters, en onze prinsen geleverd hebben, om ter dood verwezen te worden, en hoe zy hem gekruist hebben.

21 Doch wy hoopten, dat hy het was, die Israël zoude verlossen: en na al dit, zoo is het heden de derde dag, dat die dingen gebeurd zyn.

22 Maer ook hebben ons sommige van de vrouwen, die onder ons zyn, verbaesd gemaakt, dewelke voor den dag aen het graf geweest zyn,

23 En zyn ligchaem niet gevonden hebbende, ons zyn komen zeggen, dat zy ook een visioen van engelen gezien hebben, die zeggen dat hy leeft.

24 En daer zyn eenigen van de onzen naer het graf gegaen, en hebben het zoo bevonden, gelyk de vrouwen gezeid hadden; maer hem hebben zy niet gevonden.

25 Dan zeide hy tot hen: O gy dwazen, en dragen van herten, om te gelooven al het-

gene de propheten gesproken hebben!

26 Moest de Christus deze dingen niet lyden, en alzoo ingaen in zyne glorie?

27 En beginnende van Moyses en al de propheten, legde hy hun uit hetgene van hem geschreven stond in geheel de Schrifture.

28 Daerentusschen kwamen zy aen het dorp, daer zy henen gingen, en hy geliet zich, als of hy verder zoude reizen.

29 Maer zy dwongen hem, zeggende: Blyft by ons, want het wordt avond, en de dag is nu in het afgaen. En hy ging met hen binnen.

30 Als hy nu met hen aen tafel zat, nam hy het brood, zegende het, brak het, en gaf het hun.

31 Hunne oogen gingen open, en zy kenden hem; en hy verdween uit hunne oogen.

32 Dan zeiden zy tot elkanderen: Was ons hert niet brandende in ons, terwyl hy sprak op den weg, en ons de Schrifture opende?

33 En opstaende ter zelfder ure, keerden zy weder naer Jerusalem; en vonden de elf, en die met hen waren, te samen vergaderd;

34 Dewelke zeiden, dat de Heer waerlyk verreezen was, en zich aen Simon vertoond had.

35 Zy verhaelden ook wat er op den weg gebeurd was, en hoe zy hem gekend hadden in het breken des broods.

36 Terwyl zy deze dingen zeiden, zoo stond Jezus in het midden van hen, en zeide tot hen: Vrede zy met ulieden! ik ben het, wilt niet vreezen.

37 Zy wierden verslagen en verschrikt, en meenden, dat zy eenen geest zagen.

38 Maer hy zeide tot hen: Wat zyt gy ontsteld, en wat komen die gedachten in uw hert?

39 Ziet myne handen en voeten, want ik ben het zelf. Tast en ziet, een geest heeft noch vleesch noch beenderen, gelyk gy my ziet hebben.

40 Als hy dit gezeid had, toonde hy zyne handen en voeten.

41 Maer gelyk zy het nog niet geloofden, en van blydschap verbaesd stonden, zeide hy: Hebt gy hier iets om te eten?

42 Zy stelden hem een stuk van eenen gebraden visch voor, en eenen honiggraet.

43 Als hy geëten had in hunne tegenwoordigheid, zoo nam hy de overblyfselen en gaf ze hun.

44 En hy zeide tot hen: Deze zyn de woorden, die ik tot u gesproken heb, als ik nog by u was, dat alles moest vervuld worden, hetgene van my geschreven staet in de wet van Moyses, in de propheten, en in de psalmen.

45 Dan heeft hy hun het verstand geopenend, opdat zy de Schrifture zouden verstaen;

46 En hy zeide hun : Alzoo staet er geschreven, en alzoo moest de Christus lyden, en ten derden dage van de dood verriyzen (*Psalm xviii, 6*);

47 En de penitentie en de vergiffenisse der zonden in zynen naem gepredikt worden aen alle volkeren, beginnende van Jerusalem.

48 Doch gylieden zyt getuigen van deze dingen.

49 Ik ga u zenden de belofte myns vaders; blyft dan in de stad, tot dat gy met de kracht van hierboven bekleed wordt.

50 En hy leidde hen buiten naer Bethanien, en zyne handen opheffende, zeggende hy hen.

51 En terwyl hy hen zeggende, scheidde hy van hen af, en voer opwaerts naer den hemel.

52 Zy aanbadden hem, en keerden weder met groote blydschap naer Jerusalem;

53 En waren gedurig in den tempel, God lovende en dankende. Amen.

HET H. EVANGELIE VAN JEZUS CHRISTUS

VOLGENS DE BESCHRYFING VAN

JOANNES.

KAPITTEL I.

IN den beginne was het Woord, en het Woord was by God, en het Woord was God.

2 Dit was in het begin by God.

3 Alle dingen zyn door hetzelfde gemaakt, en zonder dat is er niets gemaakt van al dat er gemaakt is.

4 In hetzelfde was het leven, en het leven was het licht der menschen.

5 En het licht schynt in de duisternisse, en de duisternis heeft het niet begrepen.

6 Daer was een mensch van God afgezonden, met name Joannes.

7 Deze kwam als getuige, om getuigenisse van het licht te geven, opdat zy allen door hem gelooven zouden.

8 Hy was het licht niet, maer om getuigenis te geven van het licht.

9 Dit was het waerachtig licht, hetwelk alle menschen verlicht, komende in deze wereld.

10 Hy was in de wereld, en de wereld is door hem gemaakt, en de wereld heeft hem niet gekend.

11 Hy kwam in zyn eigen, en de zynen namen hem niet aen.

12 Maer aen allen, die hem aengenomen hebben, heeft hy de magtvergund van kinderen Gods te worden, aen hen, die in zynen naem gelooven.

13 Welke niet uit den bloede, noch uit

den wille des vleeschs, noch uit den wille des mans, maer uit God geboren zyn.

14 En het Woord is vleesch geworden, en het heeft onder ons gewoond; en wy hebben zyne glorie gezien, eene glorie als van den eeniggeborenen des Vaders, vol van gratie en waarheid.

15 Joannes geeft getuigenisse van hem, en heeft geroepen, zeggende : Deze was het, daer ik van zeide : Die na my komen moet, is voor my gesteld; want hy was voor my.

16 En uit zyne volheid hebben wy allen ontvangen, en gratie voor gratie.

17 Want de wet is door Moyses gegeven, de gratie en de waarheid is door Jezus Christus gekomen.

18 Niemand heeft ooit God gezien; de eeniggeboren Zoon, die in den schoot des Vaders is, die heeft hem kenbaer gemaakt.

19 En dit is de getuigenis, die Joannes gaf, als de Joden tot hem priesters en Levieten van Jerusalem afzonden, om hem te vragen : Wie zyt gy?

20 Want hy beleed, en niet loochende, en beleed : Ik ben Christus niet.

21 En zy vraagden hem : Wat dan? zyt gy Elias? Hy zeide : Ik ben het niet. Zyt gy dan propheet? Hy antwoordde : Neen.

22 Zy zeiden tot hem : Wie zyt gy dan, opdat wy antwoord mogen geven aen degenen, die ons gezonden hebben? wat zegt gy van u zelve?

23 Ik ben, zeide hy, eene stemme roepende in de woestyne : Maekt regt den weg

des Heeren! gelyk de propheet Isaias gezegd heeft. (*Isaias* xl, 3.)

24 Doch die afgezonden waren van de phariseën.

25 Zy vraagden hem dan, en zeiden tot hem: Wat doopt gy dan, indien gy de Christus niet zyt, noch Elias, noch de propheet?

26 Joannes antwoordde hun, zeggende: Ik doope met water; maer midden onder ulieden is er een, dien gy niet kent;

27 Deze is het, die na my komen moet, die voor my gesteld is, wiens schoenriem ik niet weerdig ben te ontbinden.

28 Deze dingen zyn te Bethanien gebeurd over de Jordane, daer Joannes was doopende.

29 Des anderdaegs zag Joannes Jezus tot hem komen, en zeide: Ziet daer het Lam Gods, ziet die wegneemt de zonden der wereld!

30 Dit is hy, daer ik van sprak: Na my komt er een man, die voor my gesteld is, want hy voor my was.

31 En ik kende hem niet; maer opdat hy aen Israël zoude kenbaer worden, daerom ben ik met water komen doopen.

32 En Joannes getuigde, zeggende: Ik heb den Geest gelyk eene duive van den hemel zien nederdalen, en hy bleef op hem.

33 Ik kende hem niet; maer die my gezonden heeft om met water te doopen, zeide my: Op wien gy den Geest zult zien nederdalen, en op hem blyven, deze is het die doopt met den Heiligen Geest.

34 Ik heb het gezien, en ik heb getuigenisse gegeven, dat hy de Zone Gods is.

35 Den volgenden dag stond Joannes wederom met twee van zyne discipelen.

36 En ziende Jezus daer wandelen, zeide hy? Ziet daer het Lam Gods!

37 De twee discipelen hoorden hem dit zeggen, en zy volgden Jezus.

38 Jezus zich omkeerende, en ziende dat zy hem volgden, zeide tot hen: Wat zoekt gy? Zy antwoordden hem: Rabbi! (dat is te zeggen, Meester) waer woont gy?

39 Hy zeide hun: Komt, en ziet het. Zy kwamen en zagen waer hy woonachtig was, en zy bleven dien dag by hem. Het was dan ontrent de tiende uer.

40 En Andreas, de broeder van Simon Petrus, was een van de twee, die dit van Joannes gehoord hadden, en Jezus gevolgd waren.

41 Deze vindt eerst zynen broeder Simon, en zeide hem: Wy hebben den Messias gevonden (dat is te zeggen, den Christus).

42 Hy bragt hem by Jezus. En Jezus hem aenziende, zeide: Gy zyt Simon, de zoon van Jonas; gy zult Cephas genoemd worden (dat is te zeggen, Petrus).

43 Des anderdaegs, als Jezus vertrekken wilde naer Galileë, zoo vond hy Philippus, en zeide tot hem: Volgt my.

44 Philippus was van Bethsaïda, uit de stad van Andreas en Petrus.

45 Philippus vond Nathanaël, en zeide hem: Daer Moyses in de wet, en de propheeten van geschreven hebben, dien hebben wy gevonden, Jezus, Josephs zone, van Nazareth.

46 En Nathanaël zeide tot hem: Kan er van Nazareth iets goeds komen? Philippus antwoordde hem: Komt en ziet het.

47 Als Jezus Nathanaël tot hem zag komen, zeide hy van hem: Ziet daer eenen opregten Israëliet, in denwelken geen bedrog is.

48 Nathanaël zeide tot hem: Waervan kent gy my? Jezus gaf hem voor antwoord: Eer Philippus u riep, als gy onder den vygenboom waert, heb ik u gezien.

49 Waerop Nathanaël zeide: Meester! Gy zyt de Zone Gods, gy zyt de Koning van Israël.

50 Jezus antwoordde hem: Omdat ik u gezegd heb, dat ik u onder den vygenboom gezien hebbe, daerom geloof gy; gy zult al grootere dingen zien als deze.

51 Hy zeide hem nog: Voorwaer, voorwaer, ik zeg ulieden: gy zult den hemel open zien, en de engelen Gods op en afgaen over den Zone des menschen.

KAPITTEL II.

EN dry dagen daarna, wierd er eene bruiloft gehouden te Cana in Galileë, en de moeder van Jezus was daer.

2 En Jezus was er ook ter bruiloft genood met zyne discipelen.

3 Doch alzoo er wyn ontbrak, zeide de moeder van Jezus tot hem: Zy hebben geen wyn.

4 Jezus zeide tot haer: Vrouwe! wat bemoeit gy u met myne zaken? myne uer is nog niet gekomen.

5 Zyne moeder zeide tot de dienaers: Doet al wat hy u zeggen zal.

6 Nu daer waren zes steenen kruiken gezet, volgens het gebruik dat de Joden hadden van zich te wasschen, houdende elk twee of dry metreten.

7 Jezus zeide hun: Vult de kruiken met water. En zy vulden ze tot boven toe.

8 Dan zeide hy tot hen: Schept nu, en draegt het aen den hofmeester. En zy droegen het.

9 Als nu de hofmeester het water, dat wyn geworden was, geproefd had, gelyk hy niet wist van waer het kwam (maer de dienaers wisten het wel die het water geput hadden), zoo riep den hofmeester den bruidegom,

10 En zeide hem: Alle man stelt eerst den goeden wyn voor, en als zy wel gedronken

hebben, dan stelt hy slechteren; maer gy hebt den goeden wyn tot nu toe bewaerd.

11 Dit eerste zyner mirakelen heeft Jezus gedaen te Cana in Galileë; en hy heeft zyne glorie geopenbaerd, en zyne discipelen geloofden in hem.

12 Daerna trok hy af naer Capharnaüm, hy, en zyne moeder, zyne broeders, en zyne discipelen; doch zy bleven daer weinige dagen.

13 Alzoo de paschen der Joden naby was, trok Jezus op naer Jerusalem.

14 En hy vond in den tempel, die ossen, en schapen, en duiven verkochten, alsook de wisselaers, die daer zaten.

15 En hebbende eene zweep van koordekens gemaekt, dreef hy ze allen uit den tempel, met de schapen, en de ossen; en hy goot het geld der wisselaers uit, en wierp hunne tafels omverre.

16 En tot al degenen, die duiven verkochten, zeide hy : Neemt deze dingen weg van hier, noch maekt van het huis myns Vaders geen huis van koopmanschap.

17 Alsdan wierden zyne discipelen indachtig, dat er geschreven staet : De iever van uw huis heeft my verslonden. (*Psalm lxxviii, 9.*)

18 De Joden dan namen het woord aen, en zeiden hem : Wat mirakelen toont gy ons, dat gy dit zoo al doet?

19 Jezus antwoordde, en zeide hun : Breekt dezen tempel af, en binnen dry dagen zal ik hem oprigten.

20 Waerop de Joden zeiden : Men heeft zes-en-veertig jaren lang over dezen tempel gebouwd, en zoudt gy hem oprigten binnen dry dagen?

21 Maer hy sprak van den tempel zyns lichaems.

22 Daerom, als hy van der dood verzezen was, zoo wierden zyne discipelen indachtig, dat hy dit gezeid hadde; en zy gaven geloof aen de Schrifture, en aen het woord dat Jezus gesproken had.

23 Terwyl hy nu op den feestdag van paschen te Jerusalem was, hebben daer velen in zynen naem geloofd, ziende zyne mirakelen, die hy deed.

24 Maer Jezus betrouwde zich zelve aen hen niet, omdat hy ze allen kende;

25 En dat hy niet van noode had, dat hem iemand getuigenisse gaf van den mensch; want hy wist, wat in den mensch was.

KAPITTEL III.

DAER was zeker man onder de phariseën, met name Nicodemus, een overste der Joden.

2 Die des nachts tot Jezus kwam, en hem zeide : Meester ! wy weten dat gy een leraer

zyt, die van Gods wege gekomen is; want niemand kan deze mirakelen doen, die gy doet, ten zy dat God met hem is.

3 Jezus gaf hem voor antwoord : Voorwaer, voorwaer, ik zeg u : ten zy iemand op een nieuw herboren worde, zoo kan hy het ryk Gods niet zien.

4 Nicodemus zeide tot hem : Hoe kan een mensch geboren worden, daer hy nu oud is? kan hy dan weder in het ligchaem zyner moeder gaen, en herboren worden?

5 Jezus antwoordde : Voorwaer, voorwaer, ik zeg u : ten zy iemand herboren worde uit het water en den Heiligen Geest, zoo kan hy in het ryk Gods niet komen.

6 Hetgene uit het vleesch geboren is, is vleesch, en hetgene uit den Geest geboren is, is geest.

7 Zyt niet verwonderd, omdat ik u gezeid heb : Gy moet op een nieuw geboren worden.

8 De geest blaest daer hy wilt, en gy hoort zyne stemme wel, maer gy weet niet van waer hy komt, noch waer hy henen gaet; het is even eens met dengenen, die uit den Geest geboren is.

9 Nicodemus antwoordde, en zeide hem : Hoe kunnen deze dingen geschieden?

10 Jezus gaf hem voor antwoord : Zyt gy een leeraer in Israël, en weet gy deze dingen niet?

11 Voorwaer, voorwaer, ik zeg het u : wy spreken van hetgene wy weten, en wy getuigen hetgene wy gezien hebben; en gy neemt onze getuigenisse niet aen.

12 Is het dat gy niet gelooft, als ik ulieden van aardsche dingen sprek, hoe zult gy gelooven, als ik u van de hemelsche dingen zou spreken?

13 Ook is er niemand boven in den hemel geweest, als die van den hemel nederge daeld is, de Zone des menschen, die in den hemel is.

14 En gelyk Moyses het serpent in de woestyne verheven heeft, alzoo moet de Zone des menschen verheven worden;

15 Opdat al die in hem gelooft, niet verloren ga, maer het eeuwige leven hebbe.

16 Want zoo lief heeft God de wereld gehad, dat hy zynen eenigen Zone gegeven heeft, opdat al die in hem gelooft, niet verloren ga, maer het eeuwige leven hebbe.

17 Want God heeft zynen Zoon in de wereld niet gezonden, om de wereld te veroordeelen, maer opdat de wereld door hem zou zalig worden.

18 Die in hem gelooft, wordt niet veroordeeld; maer die niet gelooft, is van nu af veroordeeld, omdat hy niet gelooft in den naem van den eeniggeboren Zone Gods.

19 En de veroordeeling is hierin, dat het licht in de wereld gekomen is, en dat de

menschen de duisternisse meer bemind hebben, als het licht, omdat hunne werken kwaed waren.

20 Want al die kwaed doet, haet het licht; en hy komt by het licht niet, opdat zyne werken niet bestraft worden.

21 Maer die de waarheid doet, komt by het licht, opdat zyne werken kenbaer worden, dat zy in God gedaen zyn.

22 Daerna kwam Jezus en zyne discipelen in het joodsche land, alwaer hy met hen verbleef, en doopte.

23 Ook was Joannes bezig met doopen te Ennon by Salim, omdat daer veel water was; en het volk kwam daer en wierd gedoopt.

24 Want Joannes was alsdan nog in den kerker niet geworpen.

25 Daer ontstond dan een geschil tusschen de discipelen van Joannes en de Joden over de zuivering.

26 En zy kwamen tot Joannes en zeiden: Meester! degene die met u over de Jordane was, van denwelken gy getuigenisse gegeven hebt, ziet, die doopt nu, en zy gaen allegader tot hem.

27 Joannes antwoordde, en zeide: De mensch kan niets ontvangen, ten zy dat het hem van den hemel gegeven is.

28 Gy zelve geeft my getuigenisse, dat ik gezegd hebbe: Ik ben de Christus niet, maer ik ben voor hem afgezonden.

29 Die de bruid heeft, dat is de bruidegom; maer de vriend van den bruidegom, die daer staet, en hem aenhoort, is ten uiterste verblyd om de stemme des bruidegoms. Deze myne blydschap is nu vervuld.

30 Hy moet aangroeijen, en ik moet verminderen.

31 Die van hierboven komt, is boven al. Die van de aerde komt, die is van de aerde, en spreekt van de aerde. Die van den hemel gekomen is, is boven al.

32 En hy getuigt hetgene hy gezien en gehoord heeft; en niemand neemt zyne getuigenisse aan.

33 Zoo wie zyne getuigenisse aanneemt, die onderteekent, dat God waarachtig is.

34 Want deze, dien God gezonden heeft, spreekt Gods woorden: want God geeft hem den Geest niet met mate.

35 De Vader bemint den Zoon, en hy heeft alle dingen in zyne handen gesteld.

36 Die in den Zoon gelooft, heeft het eeuwig leven; doch zoo wie den Zoon geen gehoor geeft, die zal het leven niet zien, maer de granschap Gods blyft over hem.

KAPITTEL IV.

JEZUS dan vernomen hebbende, dat de pharisëen gehoord hadden, dat hy meer

discipelen maekte, en meer doopte als Joannes;

2 (Alhoewel Jezus zelf niet doopte, maer zyne discipelen)

3 Zoo verliet hy Judeën, en vertrok wederom naer Galileën.

4 Doch gelyk hy zynen weg door Samariën moest nemen,

5 Zoo kwam hy in eene stad van Samariën, genoemd Sichar, by het erfland, dat Jacob aen zynen zoon Joseph gaf.

6 En aldaer was de bornput van Jacob. Jezus dan, vermoeid zynde van de reize, zat zoo neder op den bornput. Het was omtrent de zesde ure.

7 Daer kwam eene vrouw van Samariën water putten. Jezus zeide tot haer: Geeft my eens te drinken.

8 Want zyne discipelen waren naer de stad gegaen, om spyze te koopen.

9 Deze samaritaensche vrouw dan zeide tot hem: Hoe eischt gy, die een Jood zyt, van my te drinken, die eene samaritaensche vrouw ben? want de Joden houden geene gemeenschap met de Samaritanen.

10 Jezus antwoordde, en zeide haer: Ware het dat gy wist de gave Gods, en wie het is, die tot u zegt: Geeft my te drinken; zoo zoudt gy wel van hem geëischt hebben, en hy zoude u levende water gegeven hebben.

11 De vrouw zeide hem: Myn Heer! gy hebt niet om mede te putten, en de put is diep; van waer hebt gy dan levende water?

12 Zyt gy meerder als onze vader Jacob, die ons den put gegeven heeft, en daarvan zelf gedronken heeft, met zyne kinderen, en zyn vee?

13 Jezus antwoordde haer wederom: Al wie van dit water drinkt, zal wederom dorst krygen; doch wie van het water drinken zal, dat ik hem zal geven, die zal in der eeuwigheid geen dorst hebben;

14 Maer het water, dat ik hem geven zal, zal in hem eene fontein van water worden, dat springen zal ten eeuwigen leven.

15 De vrouw zeide tot hem: Heere! geeft my dat water, opdat ik geen dorst lyde, noch hier moet komen putten.

16 Jezus zeide haer: Gaet, roept uwen man, en komt dan hier.

17 De vrouw gaf voor antwoord: Ik heb geen man. Waerop Jezus zeide: Wel hebt gy gezegd, dat gy geen man hebt?

18 Want gy hebt vyf mans gehad, en dien gy nu hebt is uwen man niet; daer zegt gy de waarheid aan.

19 De vrouw zeide tot hem: Heere! ik zie dat gy een propheet zyt.

20 Onze voorouders hebben op dezen berg hunne aanbiddinge gedaen; en gyliden

zegt, dat te Jerusalem de plaetse is, alwaer men aanbidden moet.

21 Jezus zeide haer : Vrouw ! geloofst my, de uer komt aen, dat gy noch op dezen berg, noch te Jerusalem den Vader zult aanbidden.

22 Gy aenbidt dat gy niet kent; wy aanbidden dat wy kennen : want de zaligheid komt van de Joden.

23 Maer de uer komt, en zy is nu hier, dat de opregte aanbidders den Vader zullen aanbidden in den geest en in de waarheid : zulke aanbidders zyn het, die de Vader zoekt.

24 God is een geest; en die hem aanbidden, moeten hem in den geest en in de waarheid aanbidden.

25 De vrouw zeide hem : Ik wete dat de Messias komen moet (die Christus genoemd wordt); als hy dan zal gekomen zyn, die zal ons alles verkondigen.

26 Jezus zeide tot haer : Ik ben het, die met u sprek.

27 En terstond kwamen zyne discipelen, en zy waren verwonderd, dat hy met de vrouw sprak. Niemand zeide nogtans : Wat vraegt gy, of wat spreekt gy met haer?

28 De vrouw dan liet haren eemer daer, ging henen naer de stad, en zeide aen de menschen :

29 Komt en ziet dengenen, die my alles gezegd heeft wat ik gedaen hebbe. Zou dat de Christus niet zyn?

30 Zy trokken dan de stad uit en kwamen tot hem.

31 Ondertusschen baden hem de discipelen, zeggende : Meester ! eet wat.

32 Maer hy zeide hun : Ik heb eene spyze te eten, die gy niet kent.

33 De discipelen zeiden dan tot malkanderen : Zou wel iemand hem te eten gebragt hebben?

34 Jezus zeide hun : Myne spys is, dat ik doe den wille van dengenen, die my gezonden heeft, en dat ik zyn werk volbreng.

35 Zegt gy niet : Het is nog vier maanden, en dan komt de oogst aen? Ziet, zeg ik u, heft uwe oogen op, en aenschouwt de landen, hoe zy van nu af al wit zyn tot den oogst.

36 En die maeit, ontvangt den loon en vergadert vruchten tot het eeuwig leven; opdat degene die zaait, en degene die maeit, zich gelykelyk verblyden.

37 Want hierin heeft die spreuk hare waarheid, dat het een ander is die zaait, en een ander die maeit.

38 Ik heb u gezonden om te maeijen, hetgene gy niet bearbeid hebt; anderen hebben den arbeid gedaen, en gy zyt in hunnen arbeid ingekomen.

39 Doch vele Samaritanen van die stad geloofden in hem, op het woord van die vrouw welke getuigde : Hy heeft my alles gezegd, wat ik gedaen heb.

40 Als de Samaritanen dan tot hem gekomen waren, baden zy hem, dat hy daer wilde blyven; en hy bleef er twee dagen.

41 En velen meer geloofden in hem, om zyne eigene woorden;

42 En zy zeiden tot de vrouwe : Het is nu niet meer om uw zeggen, dat wy gelooven; want wy hebben hem zelve gehoord, en wy weten dat dit waerlyk de Zaligmaker der wereld is.

43 En twee dagen daarna vertrok hy van daer, en ging naer Galileë.

44 Want Jezus zelf had verklaerd, dat een propheet in zyn vaderland niet geëerd is.

45 Als hy dan in Galileë gekomen was, hebben hem de Galileërs wel ontvangen, omdat zy alles gezien hadden hetgene hy te Jerusalem op den feestdag gedaen had; want zy waren ook op den feestdag geweest.

46 Hy kwam dan wederom te Cana in Galileë, alwaer hy van water wyn gemaakt had. En daer was zeker koninglyk hoveling, wiens zoon ziek lag te Capharnaüm.

47 Deze gehoord hebbende, dat Jezus van Judeë in Galileë kwam, ging tot hem, en bad hem dat hy af wilde komen, en zynen zoon genezen; want hy op zyn sterven lag.

48 Jezus dan zeide tot hem : Ten zy dat gylieden mirakelen en wonderheden ziet, zoo geloofst gy niet.

49 De hoveling zeide tot hem : Heere ! komt toch eer myn zoon sterft.

50 Jezus zeide hem : Gaet henen, uw zoon is wel te pas. De man gaf geloof aen het woord, dat Jezus hem zeide, en ging henen.

51 En als hy nu afging, kwamen hem zyne knechten te gemoet, en bragten hem de boodschap, zeggende, dat zyn zoon wel te pas was.

52 Hy vroegde hun dan de ure, op dewelke hy beter geworden was. Zy zeiden hem : Gisteren te zeven ure verliet hem de koortse.

53 De vader erkende dan, dat het dezelfde ure was, op dewelke Jezus hem gezegd had : Uw zoon is wel te pas. En hy geloofde, hy en geheel zyn huisgezin.

54 Dit tweede mirakel heeft Jezus wederom gedaen, als hy van Judeë in Galileë gekomen was.

KAPITTEL V.

NADERHAND als het een hoogtyd der Joden was, trok Jezus op naer Jerusalem.

2 Nu daer is te Jerusalem by de Schaepspoorte een bad, in het hebreeuwsch bygenoemd Bethesda, hebbende vyf gaenderen.

3 In hetzelfde lag eene groote menigte van zieken, blinden, kreupelen, lammen, wachtende naer de roeringe des waters.

4 Want de engel des Heeren daelde op zekeren tyd neder in het bad, en roerde het water; en die de eerste na de roeringe des waters in het bad ging, wierd genezen, met wat ziekte hy ook bevangen was.

5 Daer was dan zeker mensch, die achtendertig jaren gelegen had met zyne ziekte.

6 Jezus ziende dezen liggen, en wetende dat hy nu langen tyd gelegen had, zeide tot hem: Wilt gy gezond worden?

7 De zieke antwoordde hem: Heere! ik heb niemand, om my in het bad te dragen, als het water geroerd is; en terwyl ik aankom, zoo gaet een ander voor my daerin.

8 Jezus zeide tot hem: Staet op, neemt uw bedde op, en gaet.

9 En aenstonds wierd die mensch gezond; hy nam zyn bedde op, en ging. En die dag was een sabbatdag.

10 De Joden zeiden dan aen dengenen, die genezen was: Het is sabbatdag, gy moogt uw bedde niet dragen.

11 Hy antwoordde hun: Die my genezen heeft, my gezegd: Neemt uw bedde op, en gaet.

12 Zy vragden hem dan: Wat mensch is dat, die u gezegd heeft: Neemt uw bedde op, en gaet?

13 Maer die genezen was, wist niet wie het was: want Jezus had zich vertrokken van het volk, dat daer ter plaetse was.

14 Naderhand vond Jezus hem in den tempel, en zeide tot hem: Ziet, gy zyt genezen; zondigt voortaan niet meer, opdat u niets erger overkome.

15 Die mensch ging henen, en boodschapte aen de Joden, dat het Jezus was, die hem genezen had.

16 Daerom vervolgden de Joden Jezus, omdat hy deze dingen op den sabbatdag deed.

17 Maer Jezus antwoordde hun: Myn Vader werkt tot nu toe, en zoo werke ik ook.

18 Om die reden dan zochten de Joden nog meer hem te dooden, dat hy niet alleen den sabbatdag brak, maer ook zeide, dat God zyn Vader was, makende zich zelven aen God gelyk. Jezus sprak hen dan aldus aen:

19 Voorwaer, voorwaer, ik zegge u: de Zoon kan van zich zelven niets doen, dan hetgene hy den Vader ziet doen: want al wat hy doet, dat doet ook insgelyks de Zoon.

20 Want de Vader heeft den Zone lief, en hy toont hem al wat hy doet; en hy zal hem nog grootere werken toonen als deze, zoo dat gy u zult verwonderen.

21 Want gelyk de Vader de dooden verwekt, en levendig maekt; alzoo maekt ook de Zoon levende, die hy wilt.

22 Ook oordeelt de Vader niemand, maer hy heeft al het oordeel gegeven aen den Zone;

23 Opdat zy allen den Zone zouden eeren, gelyk zy den Vader eeren. Die den Zone niet eert, die eert den Vader niet, die hem gezonden heeft.

24 Voorwaer, voorwaer, ik zegge u: die naer myn woord hoort, en hem geloofd, die my gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en hy komt in de verdoemenisse niet, maer is van de dood overgegaan in het leven.

25 Voorwaer, voorwaer, ik zegge u: de uer komt, en is nu hier, dat de dooden de stemme zullen hooren van den Zone Gods, en die ze hooren, zullen leven.

26 Want gelyk de Vader het leven in zich zelven heeft, zoo heeft hy ook aen den Zone gegeven het leven te hebben in zich zelven;

27 En hy heeft hem magt gegeven om het oordeel te doen, omdat hy Zoon des menschen is.

28 Zyt daerover niet verwonderd: want de uer komt aen, dat allen, die in de graven zyn, de stemme zullen hooren van den Zone Gods;

29 En die goed gedaen hebben, zullen te voorschyn komen, en verryzen tot het leven; maer die kwaed gedaen hebben, zullen verzyzen tot de verdoemenisse.

30 Ik kan door my zelven niets doen. Gelyk ik hoore, zoo oordeel ik, en myn oordeel is regtveerdig; omdat ik mynen wille niet zoeken, maer den wille van dengenen, die my gezonden heeft.

31 Indien ik van my zelven getuigenisse geve, zoo is myne getuigenisse niet waerachtig.

32 Daer is een ander, die van my getuigenisse geeft, en ik weet dat de getuigenisse, die hy van my geeft, waerachtig is.

33 Gy hebt tot Joannes gezonden, en hy heeft getuigenisse van de waarheid gegeven.

34 Voor my, ik neme geene getuigenisse van eenen mensch; maer dit zegge ik, opdat gy moogt zalig worden.

35 Hy was eene brandende en lichtende fakkel; en gy hebt u in zyn licht een weinig tyds willen verheugen.

36 Maer ik heb eene getuigenisse grooter als die van Joannes: want de werken, die de Vader my gegeven heeft te volbrengen, die werken zelve, die ik doe, geven getuigenisse van my, dat de Vader my gezonden heeft.

37 En de Vader, die my gezonden heeft, heeft zelf van my getuigenisse gegeven. Zyne

stemme hebt gy nooit gehoord, noch zyne gedaente gezien.

38 En zyn woord vat in u geene plaetse, omdat gy niet geloofd aen dengenen, dien hy gezonden heeft.

39 Gy onderzoekt de Schrifturen, omdat gy daerin het eeuwig leven meent te hebben : en die zyn het, die van my getuigenisse geven.

40 En nog wilt gy tot my niet komen, om het leven te hebben.

41 Ik neme geene glorie van menschen.

42 Maer ik kenne u daer voor, dat gy geene liefde Gods in u hebt.

43 Ik ben gekomen in den naem van mynen Vader, en gy neemt my niet aen; is het dat er een ander in zynen eigen naem komt, dien zult gy aennemen.

44 Hoe zoudt gy kunnen gelooven, gy die de glorie van malkanderen ontvangt, en de glorie, dewelke van God alleen komt, niet zoekt.

45 En denkt niet, dat ik u by den Vader beschuldigen zal; daer is een, die u beschuldigt, dat is Moyses, daer gy op betrouwt.

46 Want zoo gy Moyses geloofd, gy zoudt my ook wel gelooven : Want het is van my dat hy geschreven heeft.

47 Maer is het dat gy zyne schriften niet geloofd, hoe zult gy myne woorden gelooven?

KAPITTEL VI.

DAERNA trok Jezus weg over de zee van Galileë, dit is, van Tiberias.

2 En hem volgde eene groote menigte, omdat zy de mirakelen zagen, die hy over de zieken deed.

3 Jezus ging dan op eenen berg, en zat daer met zyne discipelen.

4 En paschen, het hoogtyd der Joden, was naby.

5 Jezus dan zyne oogen opheffende, en ziende dat er eene zeer groote menigte tot hem kwam, zeide tot Philippus : Waer zullen wy brood koopen, opdat dit volk moge eten?

6 Doch dit zeide hy om hem te beproeven : want hy wist wel wat hy doen zoude.

7 Philippus antwoordde hem : Om twee honderd denarissen brood is voor hen niet genoeg, opdat elk een klein stukken kryge.

8 Een van zyne discipels, Andreas, de broeder van Simon Petrus, zeide tot hem :

9 Hier is een jongskén, dat vyf gersten brooden heeft, en twee vischkens; maer wat is dat onder zoo velen?

10 Jezus zeide dan : Doet de menschen ne-

derzitten. Nu daer was veel gras op die plaetse : zy zaten dan neder, omtrent vyf duizend mannen in getal.

11 Doch Jezus nam de brooden, en de dankzegginge gedaen hebbende, deelde ze aen degenen, die nedergezeten waren; insgelyks ook van de vischkens, zoo veel als zy wilden.

12 En als zy verzaed waren, zeide hy tot zyne discipelen : Vergadert de overgeschotene brokkelingen, opdat er niets verloren ga.

13 Zy vergaderden dan, en vulden twaelf korven met brokkelingen, die van vyf gersten brooden waren overgeschoten aen degenen, die geëten hadden.

14 Die menschen dan, gezien hebbende het mirakel dat Jezus gedaen had, zeiden : Deze is waerlyk de propheet, die in de wereld komen moest.

15 Doch Jezus wetende, dat zy komen zouden, om hem met geweld te nemen en koning te maken, vlugtte wederom naer den berg alleen.

16 Als het nu avond geworden was, gingen zyne discipelen af naer de zee.

17 En in het schip gegaen zynde, voeren zy over zee naer Capharnaüm. Het was nu al donker geworden, zonder dat Jezus by hen gekomen was.

18 En de zee verhieft zich, door den grooten wind die er waeide.

19 Als zy nu omtrent vyf-en-twintig of dertig stadien geroeid hadden, zagen zy Jezus op de zee wandelen, en naby aen het schip komen; en zy wierden verveerd.

20 Maer hy zeide tot hen : Ik ben het, vreest niet.

21 Zy hebben hem dan willen in het schip nemen; en aanstonds was het schip aen het land, daer zy henen voeren.

22 Des anderdaegs, het volk, dat aen den overkant van de zee stond, hebbende gezien dat daer geen ander schipken was geweest, als dat een; en dat Jezus in dat schipken met zyne discipelen niet gegaen was; maer dat de discipelen alleen vertrokken waren;

23 Alzoo er nu andere schipkens van Tiberias overkwamen, omtrent de plaetse daer zy het brood, door de dankzegginge des Heeren, genut hadden;

24 En dat het volk zag, dat Jezus daer niet was, noch zyne discipelen, zoo gingen zy in de schipkens, en kwamen te Capharnaüm, zoekende Jezus.

25 En hem over de zee gevonden hebbende, zeiden zy tot hem : Meester! wanneer zyt gy hier gekomen?

26 Jezus antwoordde hun, en zeide : Voorwaer, voorwaer, ik zeg u : gy zoekt my niet om de mirakelen die gy gezien hebt, maer

omdat gy van de brooden geëten hebt, en verzaed zyt geweest.

27 Werkt niet om de spyze, die vergaet, maer om de spyze, die byblyft ten eeuwigen leven, welke de Zoon des menschen u geven zal : want hem heeft God de Vader met zynen zegel bemagtigd.

28 Zy zeiden hem dan : Wat zullen wy doen, om de werken Gods te oefenen ?

29 Jezus gaf hun voor antwoord : Dit is het werk Gods, dat gy gelooft in dengenen, dien hy gezonden heeft

30 Zy zeiden hem hierop : Wat mirakel doet gy dan, opdat wy het mogen zien, en u gelooven ? wat werkt gy toch uit ?

31 Onze voorouders hebben het manna in de woestyne geëten, gelyk 'er geschreven staet : Brood van den hemel heeft hy hun te eten gegeven. (*Exodus xvi, 15.*)

32 Maer Jezus antwoordde hun : Voorwaer, voorwaer, ik zegge u : Moyses heeft u het brood uit den hemel niet gegeven; maer het is myn Vader die u het waerachtig brood uit den hemel geeft.

33 Want het brood Gods is degene, die van den hemel gedaeld is, en die aen de wereld het leven geeft.

34 Zy zeiden dan tot hem : Heere ! geeft ons altyd dat brood.

35 Jezus zeide hun : Ik ben het brood des levens; zoo wie tot my komt, die zal geen honger hebben, en die in my gelooft, zal nimmermeer dorst hebben.

36 Maer ik heb het u gezeid, gy hebt my gezien, en evenwel gy gelooft niet.

37 Al wat de Vader my geeft, zal tot my komen; en dengenen, die tot my komt, zal ik niet verwerpen.

38 Want ik ben van den hemel gedaeld, niet om mynen wille te doen, maer den wille van dengenen, die my gezonden heeft.

39 Doch dit is de wille des Vaders, die my gezonden heeft, dat ik van al hetgene hy my gegeven heeft, niets late verloren gaen, maer hetzelfde doe verryzen in den jongsten dag.

40 Dit is de wille myns Vaders, die my gezonden heeft, dat al degene die den Zone ziet, en in hem gelooft, het eeuwig leven hebbe; en ik zal hem doen verryzen in den jongsten dag

41 De Joden dan murmureerden tegen hem, omdat hy gezeid had : Ik ben het levende brood, die uit den hemel gedaeld ben.

42 En zy zeiden : Is dit Jezus niet, de zoon van Joseph, wiens vader en moeder wy kennen ? hoe zegt hy dan dat hy uit den hemel gedaeld is ?

43 Maer Jezus gaf hun voor antwoord :

Murmureert toch niet onder malkanderen.

44 Niemand kan tot my komen, ten zy de Vader, die my gezonden heeft, hem trekke; en ik zal hem doen verryzen in den jongsten dag.

45 Daer staet geschreven by de propheten : En zy zullen allen van God geleerd worden. (*Isaïas liv, 13.*) Al degene dan, die het van den Vader gehoord en geleerd heeft, kome tot my.

46 Niet dat iemand den Vader gezien heeft, ten zy die van God is; die heeft den Vader gezien.

47 Voorwaer, voorwaer, ik zegge u : die in my gelooft, heeft het eeuwig leven.

48 Ik ben het brood des levens.

49 Uwe voorouders hebben het manna in de woestyne geëten, en zy zyn gestorven.

50 Dit is het brood, dat van den hemel afkomt, opdat zoo wie daarvan eet, niet sterve.

51 Ik ben het levende brood, die uit den hemel gedaeld ben.

52 Zoo iemand van dit brood eet, die zal in der eeuwigheid leven; en het brood dat ik geven zal, is myn vleesch, welk ik zal geven voor het leven der wereld.

53 De Joden dan streden onder malkanderen, zeggende : Hoe kan deze zyn vleesch te eten geven ?

54 Jezus zeide hun : Voorwaer, voorwaer, ik zegge u : ten zy dat gy het vleesch van den Zone des menschen eet, en zyn bloed drinkt, zoo zult gy het leven in u niet hebben.

55 Die myn vleesch eet en myn bloed drinkt, heeft het eeuwig leven; en ik zal hem doen verryzen in den jongsten dag.

56 Want myn vleesch is waerlyk spys, en myn bloed is waerlyk drank.

57 Die myn vleesch eet, en myn bloed drinkt, blyft in my en ik in hem.

58 Gelyk de levende Vader my gezonden heeft, zoo leve ik om den Vader; en die my eet, zal ook om my leven.

59 Dit is het brood, dat van den hemel gedaeld is; niet gelyk het manna, dat uwe voorouders geëten hebben, en zyn gestorven. Die dit brood eet, zal leven in der eeuwigheid.

60 Deze dingen zeide hy, leerende in de synagoge binnen Capharnaüm.

61 Velen dan van zyne discipelen, zulks hoorende, zeiden : Dit is een hard zeggen; wie kan dat aanhooren ?

62 Doch Jezus, wetende by zich zelve dat zyne discipelen daerover murmureerden, zeide tot hen : Verergert u dat ?

63 Indien gy dan den Zone des menschen eens ziet opvaren, daer hy te voren was ?

64 Het is de Geest die levende maekt : het

vleesch haet niet met allen. De woorden, die ik u gesproken heb, zyn geest en leven.

65 Maer daer zyn eenigen onder ulieden, die niet gelooven. Want Jezus wist van het beginsel af, wie zy waren, die niet geloofden, en wie hem verraden zoude.

66 Hy zeide ook : Daerom heb ik u gezeid, dat niemand tot my kan komen, ten zy het hem van mynen Vader gegeven worde.

67 Van dien tyd af keerden velen van zyne discipelen terug, en zy gingen niet meer met hem.

68 Jezus zeide dan tot de twaelf : Wilt gy ook niet weggaen?

69 Maer Simon Petrus antwoordde hem : Heere! tot wien zouden wy gaen? gy hebt de woorden van het eeuwigh leven.

70 En wy hebben geloofd en erkend, dat gy de Christus zyt, de Zoon van den levenden God.

71 Jezus antwoordde hun : Heb ik u niet alle twaelf verkozen? en niettemin een van ulieden is een duivel.

72 Dit zeide hy van Judas, Simons zone, de Iscarioter; want deze was het die hem verraden zoude, daer hy een van de twaelf was.

KAPITTEL VII.

NADERHAND wandelde Jezus in Galileë; want hy wilde in Judeë niet wandelen, omdat de Joden hem zochten te dooden.

2 Doch alzoo het hoogtyd der Joden, de looverfeest, naby was;

3 Zoo zeiden hem zyne broeders : Vertrekt van hier, en gaet naer Judeë; opdat ook uwe discipelen uwe werken zien, die gy doet.

4 Want niemand doet iets in het verborgen; maer hy zoekt vermaerd te zyn. Mits gy deze dingen doet, zoo vertoont u aen de wereld.

5 Want ook zyne broeders geloofden in hem niet.

6 Jezus zeide dan tot hen : Myn tyd is nog niet gekomen, maer uw tyd is altyd gereed.

7 De wereld kan u niet haten; maer my haet ze, omdat ik van haer getuige, dat hare werken kwaed zyn.

8 Gaet gy henen naer dit hoogtyd; voor my ik ga naer dit hoogtyd niet : want myn tyd is nog niet vervuld.

9 Dit gezeid hebbende, bleef hy in Galileë.

10 Doch na dat zyne broeders opgetrokken waren, dan ging hy ook naer het hoogtyd, niet openbaerlyk, maer als in het heimelyk.

11 De Joden dan zochten hem op het hoogtyd, en zeiden : Waer is hy?

12 En daer was veel gemompel van hem onder het volk; want sommigen zeiden : Hy is goed; landeren zeiden : Neen, maer hy verleidt het volk.

13 Niemand nogtans sprak vrymoedelyk van hem, uit vreeze van de Joden.

14 Als het hoogtyd nu ten halve was, ging Jezus op naer den tempel, en leerde daer.

15 En de Joden verwonderden zich, zeggende : Hoe weet deze de Schrifture, daer hy ze niet geleerd heeft?

16 Jezus gaf hun voor antwoord : Myne leering is de myne niet, maer desgenen, die my gezonden heeft.

17 Is het dat iemand zynen wille wilt doen, die zal kennisse krygen van de leerlinge, of zy van God is, dan of ik uit my zelve spreke.

18 Die uit zich zelve spreekt, zoekt zyne eigene glorie; maer wie de glorie zoekt van den genen, die hem gezonden heeft, die is oprecht, en in hem is geen bedrog.

19 En heeft Moyses u niet de wet gegeven? en nogtans niemand van u doet de wet.

20 Waerom zoekt gy my om het leven te brengen? Het volk antwoordde, en zeide : Gy hebt den duivel in, wie zoekt u om het leven te brengen?

21 Jezus gaf hun voor antwoord : Een werk heb ik gedaen, en daerover staet gy allegader verwonderd.

22 Nogtans alhoewel u Moyses de besnydenisse gegeven heeft (niet dat ze van Moyses komt, maer van de vaders), zoo besnydt gy wel iemand op den sabbatdag.

23 Indien men dan de besnydenisse ontvangt op den sabbatdag, zonder daerom de wet van Moyses gebroken wordt, neemt gy my dat kwalyk af, dat ik eenen mensch op den sabbatdag geheel gezond gemaekt hebbe?

24 Oordeelt niet naer den schyn; maer oordeelt een regt oordeel.

25 Eenigen dan van die van Jerusaleem zeiden : Is dit niet degene, dien zy zoeken te dooden?

26 En ziet, hy spreekt daer in het openbaer, zonder dat ze hem iets zeggen. Zouden de oversten nu wel overtuigd zyn, dat hy de Christus is?

27 Maer wy weten van waer deze is; daer nogtans, als de Christus zal gekomen zyn, niemand weten zal van waer hy is.

28 Jezus riep dan, leerende in den tempel, en zeide : Ja, gy kent my, en gy weet van waer ik ben; en ik ben van my zelve niet gekomen, maer die my gezonden heeft, is waerachtig; dan gy kent hem niet.

29 Ik kenne hem, want ik ben van hem, en hy heeft my gezonden.

30 Zy zochten hem dan gevangen te nemen, doch niemand sloeg de handen aen hem, omdat zyne uer nog niet gekomen was.

31 Maer velen van het volk geloofden in hem, en zeiden : Zal de Christus, als hy

komen zal, wel meer mirakelen doen, als deze doet?

32 De phariseën hoorden het volk dit van hem mompelen; en de oversten en phariseën zonden dienaers uit, om hem te vangen.

33 Jezus zeide dan tot hen : Nog een weinig tyds ben ik met u, en dan ga ik tot dengen, die my gezonden heeft.

34 Gy zult my zoeken, en niet vinden; en daer ik ben, kunt gy niet komen.

35 De Joden zeiden dan onder malkanderen : Waer zal hy henen gaen, dat wy hem niet vinden zullen? zal hy tot de verstrooide heidenen gaen, en de heidenen leeren?

36 Wat wilt dat bedieden, dat hy zegt : Gy zult my zoeken, en niet vinden; en daer ik ben, kunt gy niet komen?

37 Doch op den laetsten dag van het hoogtyd, die de grootste was, stond Jezus op, en riep, zeggende : Zoo wie dorst heeft, die kome tot my, en drinke.

38 Die in my geloofd, daer zullen, gelyk de Schriftuer zegt, stroomen van levende water vloeijen uit zyn binnenste. (*Isaias lviij, 11.*)

39 Dit zeide hy van den Geest, welken dengen, die in hem gelooven, ontvangen zouden : want de Geest was nog niet gegeven, omdat Jezus nog niet was in zyne glorie.

40 Velen dan van het volk, deze zyne woorden gehoord hebbende, zeiden : Dit is voorzeker de propheet.

41 Anderen zeiden : Dit is de Christus. Maer sommigen zeiden : Zou dan de Christus van Galileën komen?

42 Zegt de Schriftuer niet, dat de Christus uit het geslacht van David komen zal, en uit het stedeken Bethlehem, daer David van was. (*Micheas v, 2.*)

43 Zoo dat er tweedragt ontstond onder het volk, om zynentwille.

44 En sommigen van hen wilden hem gevangen nemen; nogtans sloeg niemand de hand aen hem.

45 De dienaers dan kwamen tot de opperpriesters en phariseën, die tot hen zeiden : Waerom hebt gy hem niet medegebragt?

46 De dienaers antwoordden : Nooit mensch heeft zoo gesproken, gelyk deze mensch.

47 De phariseën zeiden hierop : Zyt gy dan ook verleid?

48 Is er wel iemand van de oversten, of van de phariseën, die in hem geloofd heeft?

49 Maer deze hoop, die de wet niet kent, is vervloekt!

50 Nicodemus, deze is degene die des nachts tot Jezus kwam, die een van hun getal was, zeide tot hen :

51 Onze wet verwyst die wel iemand, zonder hem eerst te hooren, en kennisse te nemen van hetgene hy doet?

52 Zy gaven hem voor antwoord : Hoe, zyt gy ook een Galileër? Onderzoekt de Schrifture, en ziet dat er nooit propheet uit Galileën voortkwam.

53 En zy trokken henen, elk naer zyn huis.

KAPITTEL VIII.

DOCH Jezus ging op den berg van Oliveten.

2 En des morgens vroeg kwam hy wederom in den tempel, daer al het volk tot hem kwam, en nedergezeten zynde, onderwees hy hen.

3 En de schriftgeleerden en phariseën bragten tot hem eene vrouw, die in overspel bevonden was; en haer in het midden gesteld hebbende,

4 Zeiden zy tot hem : Meester! deze vrouw is daer zoo in overspel bevonden.

5 Doch Moyses heeft ons in de wet belast, zoodanigen te steenigen. Gy dan, wat zegt gy hiervan? (*Levitic. xx, 10.*)

6 Doch dit zeiden zy om hem te tenteeren, opdat zy hem zouden kunnen beschuldigen. Maer Jezus, nederbukkende, schreef met den vinger op de aerde.

7 Dan alzoo zy hem bleven vragen, rigtte hy zich op, en zeide tot hen : Die onder u zonder zonde is, die werpe den eersten steen op haer.

8 En wederom nederbukkende, schreef hy op de aerde.

9 Als zy dit hoorden, gingen zy henen, de eene voor, de andere na, beginnende van de oudsten; en Jezus bleef er alleen met de vrouwe, die in het midden stond.

10 Jezus zich oprigtende, zeide tot haer : Vrouwe! waer zyn ze, die u beschuldigden? heeft u niemand verwezen?

11 Zy antwoordde : Niemand, Heere! En Jezus zeide : Ik zal u ook niet verwyzen; gaet henen, maer zondigt voortaan niet meer.

12 Jezus sprak dan wederom tot hen, en zeide : Ik ben het licht der wereld; die my volgt, wandelt niet in de duisternisse, maer zal hebben het licht des levens.

13 De phariseën zeiden hem dacrop : Gy geeft getuigenisse van u zelve; uwe getuigenis is niet waerachtig.

14 Jezus gaf hun voor antwoord : Al is het dat ik getuigenis van myzelve geve, myne getuigenis is nogtans waerachtig : want ik wete van waer ik gekomen ben, en waer ik henen ga; maer gy weet niet van waer ik kome, of waer ik henen ga.

15 Gy oordeelt naer het vleesch; ik oordeele niemand.

16 En al ware het dat ik oordeelde, myn oordeel zoude waerachtig zyn : want ik ben alleen niet, maer ik, en de Vader, die my gezonden heeft.

17 En in uwe wet staet geschreven, dat de getuigenis van twee persoonen waerachtig is. (*Deuteron. xvii, 6.*)

18 Nu ik ben het, die getuigenisse geef voor my zelve, en de Vader, die my gezonden heeft, geeft ook getuigenisse voor my.

19 Zy zeiden hem dan : Waer is uw Vader? Jezus antwoordde : Gy kent noch my, noch mynen Vader; ware het dat gy my kendet, gy zoudt ook mynen Vader wel kennen.

20 Deze dingen zeide Jezus, leerende in den tempel by de schatkamer; en nogtans sloeg niemand de hand aen hem, omdat zyne uer nog niet gekomen was.

21 Jezus zeide hun wederom : Ik ga henen, en gy zult my zoeken, en gy zult in uwe zonden sterven; daer ik henen ga, kunt gy niet komen.

22 De Joden zeiden dan : Zou hy wel zich zelve het leven benemen, omdat hy zegt : Daer ik ben kunt gy niet komen?

23 Hy zeide hun verders : Gy zyt van hierbeneden, ik ben van daerboven; gy zyt van deze wereld, ik ben van deze wereld niet.

24 Daerom heb ik u gezeid, dat gy in uwe zonden sterven zult : want indien gy niet gelooft dat ik ben, zoo zult gy in uwe zonden sterven.

25 Zy zeiden hem dan : Wie zyt gy? Jezus antwoordde hun : Ik ben, die ik u zegge, van den beginne.

26 Ik heb al veel van u te zeggen, en te oordeelen; maer die my gezonden heeft, is waerachtig; en hetgene ik uit hem gehoord heb, dat spreke ik in de wereld.

27 En zy verstonden niet, dat hy van God, zynen Vader, sprak.

28 Jezus heeft hun dan gezeid : Als gy den Zone des menschen om hoog zult heheven hebben, dan zult gy kennen dat ik ben, en dat ik van my zelve niets doe; maer dat ik spreke, gelyk de Vader my geleerd heeft, en niet anders.

29 En die my gezonden heeft, is met my, en hy heeft my niet alleen gelaten, omdat ik altyd doe hetgene hem behagelyk is.

30 Als hy deze dingen zeide, geloofden velen in hem.

31 Jezus zeide dan tot de Joden, die in hem geloofden : Is het dat gy in myn woord blyft, zoo zult gy opregtelyk myne discipels zyn.

32 En gy zult de waarheid kennen, en de waarheid zal u vrydom geven.

33 Zy antwoordden hem : Wy zyn de nakomelingen van Abraham, en nooit zyn wy iemands slaven geweest; hoe zegt gy dan : Gy zult in vrydom zyn?

34 Jezus antwoordde hun : Voorwaer, voorwaer, ik zegge u : al wie de zonde doet, is een slaef van de zonde.

35 Doch een slaef blyft in den huize niet

voor altyd, maer de zoon blyft er voor altyd.

36 Is het dat u dan de zoon in vrydom stelt, zoo zult gy opregtelyk vry zyn.

37 Ik wete wel, dat gy de kinderen van Abraham zyt; maer gy zoekt my te dooden, omdat myn woord in u geene plaets grypt.

38 Ik spreke hetgene ik by mynen Vader gezien heb; en gy doet ook hetgene gy by uwen vader gezien hebt.

39 Zy zeiden wederom : Onze vader is Abraham. Jezus antwoordde hun : Zyt gy Abrahams kinderen, doet Abrahams werken.

40 Maer nu zoekt gy my te dooden, eenen mensch, die u de waarheid gesproken hebbe, dewelke ik van God gehoord heb. Dit heeft Abraham niet gedaen.

41 Gy doet de werken van uwen vader. Zy zeiden hem dan : Wy zyn uit geene bastaerd-kinderen; wy hebben God alleen voor vader.

42 Jezus zeide hun dan : Dat God uw Vader ware, gy zoudt my immers liefhebben; mits ik uit God gesproten ben, en van hem gekomen : want ik ben van my zelve niet gekomen, maer hy heeft my gezonden.

43 Waerom kent gy myne tale niet? Omdat gy niet hooren kunt hetgene ik u zegge.

44 De duivel is uw vader, en gy wilt de genegenheden van uwen vader volbrengen. Hy was een menschenmoordenaar van den beginne en hy bleef in de waarheid niet staen, omdat er geene waarheid in hem is.

Als hy leugens spreekt, zoo spreekt hy uit zyn eigen : want hy is een leugenaar, en de vader der leugens.

45 Maer my, als ik de waarheid zeg, gelooft gy niet.

46 Wie van u zal my van zonde overtuigen? Indien ik u de waarheid zegge, waerom gelooft gy my niet?

47 Die uit God is, hoort naer Gods woorden. Daerom hoort gy er niet naer, omdat gy uit God niet zyt.

48 De Joden dan antwoordden, en zeiden hem : Zeggen wy niet wel, dat gy een Samaritaan zyt, en den duivel inhebt?

49 Jezus antwoordde : Ik heb den duivel niet in; maer ik eere mynen Vader, en gy onteert my.

50 Voor my, ik zoeke myne glorie niet; daer is een, die ze zoeken zal, en die regt zal doen.

51 Voorwaer, voorwaer, ik zegge u : zoo wie myn woord onderhoudt, die zal de dood niet zien in der eeuwigheid.

52 De Joden zeiden dan : Nu zien wy dat gy den duivel inhebt. Abraham en de profeten zyn gestorven, en gy zegt : Zoo wie myn woord onderhoudt, die zal de dood niet smaken in der eeuwigheid?

53 Zyt gy dan meerder als onze vader Abraham, die gestorven is, gelyk de propheten ook gestorven zyn? Wien maekt gy u zelve?

54 Jezus antwoordde : Indien ik my zelve glorie geve, zoo is myne glorie van geener weerde. Het is myn Vader, die my glorie geeft, dien gy zegt dat uw God is.

55 Doch gy kent hem niet, maer ik kenne hem; en zoo ik zeide dat ik hem niet kenne, ik zoude leugenachtig zyn gelyk gy; maer ik kenne hem, en ik onderhoude zyn woord.

56 Abraham, uw vader, heeft van verlangen opgesprongen om mynen dag te zien. Hy heeft hem gezien, en is verblyd geweest.

57 De Joden dan zeiden tot hem : Gy zyt nog geen vyftig jaren oud, en hebt gy Abraham gezien?

58 Jezus antwoordde hun : Voorwaer, voorwaer, ik zegge u : ik ben eer Abraham geboren wierd.

59 Zy namen dan steenen op, om op hem te werpen; maer Jezus verborg zich, en ging uit den tempel.

KAPITTEL IX.

EN in het voorbygaen, zag Jezus eenen mensch, die blind geboren was.

2 En zyne discipels vraagden hem : Meester! wie heeft er gezondigd, deze of zyne ouders, dat hy blind geboren is?

3 Jezus antwoordde : Het is niet dat hy gezondigd heeft, noch zyne ouders; maer opdat de werken Gods in hem zouden vertoon worden.

4 Ik moet de werken doen van dengenen, die my gezonden heeft, zoo lang het dag is; de nacht komt, als wanneer niemand werken kan.

5 Zoo lang ik in de wereld ben, ben ik het licht der wereld.

6 Als hy dit gezeid hadde, spoog hy op de aerde, en maekte slyk van het speeksel, en streek hem het slyk op de oogen;

7 En zeide hem : Gaet henen, wascht u in het bad van Siloë (het welk beteekent, Gezonden). Hy ging dan henen, waschte zich, en kwam ziende wederom.

8 Zoo dan zyne geburen, en die hem te voren hadden zien bedelen, zeiden : Is dat niet degene, die daer zat en bedelde? Sommigen zeiden : Hy is het.

9 Anderen zeiden : Geenszins, maer hy gelykt hem wel. Doch hy zeide : Ik ben het zelf.

10 Zy zeiden hem dan : Hoe zyn u de oogen geopend?

11 Hy antwoordde : Die man, die Jezus genoemd wordt, heeft slyk gemaekt, en myne oogen gestreken, en heeft my gezeid : Gaet henen naer het bad van Siloë, en

wascht u. Ik ben henen gegaen, heb my gewasschen, en ik zie.

12 Zy zeiden hem : Waer is die? Hy antwoordde : Ik weet het niet.

13 Zy bragten hem, die blind geweest was, tot de phariseën.

14 Nu het was sabbatdag, als Jezus het slyk maekte en zyne oogen opende.

15 De phariseën vraagden hem dan wederom, hoe hy ziende geworden was. Hy zeide hun : Hy heeft my slyk op de oogen gelegd, ik heb my gewasschen, en ik zie.

16 Waerop sommigen van de phariseën zeiden : Deze mensch is van God niet, die den sabbatdag niet onderhoudt. Maer anderen zeiden : Hoe kan een kwaed mensch zulke mirakelen doen? En daer was tweedragt onder hen.

17 Zy zeiden dan nog eens tot den blinden : Gy, wat zegt gy van dengenen, die uwe oogen geopend heeft? Hy antwoordde : Het is een propheet.

18 De Joden dan geloofden van hem niet dat hy blind geweest was en ziende geworden, tot dat zy de ouders van dengenen, die ziende geworden was, geroepen hadden.

19 Aen dewelke zy vraagden, zeggende : Is dit uw zoon, dien gy zegt dat blind geboren is? Hoe is het dan dat hy nu ziet?

20 Zyne ouders gaven hun voor antwoord : Wy weten dat dit onze zoon is, en dat hy blind geboren is;

21 Maer hoe hy nu ziet, weten wy niet; of wie zyne oogen geopend heeft, dat weten wy niet. Ondervraegt hem zelve, hy heeft zyne jaren, dat hy zich zelve verantwoordde.

22 Dit zeiden zyne ouders, omdat zy de Joden vreesden : want de Joden hadden alreadyc onder hen besloten, dat zoo iemand hem voor den Christus zoude erkennen, hy uit de synagoge zoude verbannen worden.

23 Daerom zeiden zyne ouders : Hy heeft zyne jaren, ondervraegt hem zelve.

24 Zy riepen dan nog eens den mensch, die blind geweest was, en zeiden hem : Geeft glorie aen God, wy weten dat dit een kwaed mensch is.

25 Hy antwoordde hun : Of hy een kwaed mensch is, weet ik niet; een ding weet ik, dat ik blind geweest ben, en dat ik nu zie.

26 Zy zeiden hem dan : Wat heeft hy u gedaen? hoe heeft hy u de oogen geopend?

27 Hy antwoordde hun : Ik heb het u nu gezeid, en gy hebt het gehoord; wat wilt gy het wederom hooren? wilt gy ook zyne discipels worden?

28 Zy overgongen hem dan met smadige woorden, en zeiden : Weest gy zyn discipel; wat ons aengaet, wy zyn de discipels van Moyses.

29 Wy weten dat God aen Moyses gesproken

heeft; maer dezen weten wy niet van waer hy is.

30 Die mensch antwoordde, en zeide hun : Dit is wel iet wonders, dat gy niet weet van waer hy is, daer hy myne oogen geopend heeft.

31 Wy weten nogtans dat God de zondaers niet verhoort; maer zoo iemand Gods dienaar is en zynen wille doet, dien verhoort hy.

32 Zoo lang de wereld staet, is het nooit gehoord, dat iemand de oogen geopend heeft van eenen, die blind geboren was.

33 Zoo deze van God niet was, hy zoude niets kunnen doen.

34 Zy gaven hem voor antwoord : Gy zyt vol zonden van uwe geboorte af, en gy zult ons leeren? En zy stieten hem buiten.

35 Jezus hoorde, dat zy hem buiten gestooten hadden, en hem gevonden hebbende, zeide hy tot hem : Gelooft gy in den Zone Gods?

36 Waerop hy antwoordde : Wie is het, Heere! opdat ik in hem geloove?

37 Jezus zeide hem : Gy hebt hem gezien, en die met u spreekt, die is het zelf.

38 Dan zeide hy : Ik geloof, Heere! En nedervallende, aenbad hy hem.

39 En Jezus zeide : Tot een oordeel ben ik in de wereld gekomen, opdat degenen, die niet zien, zouden zien, en die zien, zouden blind worden.

40 En eenigen van de phariseën, die met hem waren, hoorden dit, en zeiden tot hem : Zyn wy dan ook blind?

41 Hy antwoordde hun : Indien gy blind waert, zoo zoudt gy geene zonde hebben; maer nu gy zegt : Wy zien; daarom blyft uwe zonde.

KAPITTEL X.

VOORWAER, voorwaer, ik zegge u : die niet door de deure ingaet in den schaapestal, maer van elders inklimt, die is een dief en moordenaar.

2 Maer die door de deure ingaet, is de herder der schapen.

3 Aen dezen doet de deurwachter open, en de schapen hooren naer zyne stemme; en hy roept zyne schapen elk by hunnen name, en hy leidt ze uit.

4 En als hy zyne schapen uitgelaten heeft, zoo gaet hy hen voor, en de schapen volgen hem, omdat zy zyne stemme kennen.

5 Doch eenen vreemden volgen zy niet, maer zy vlugten van hem, omdat zy de stemme van den vreemden niet kennen.

6 Deze parabel zeide Jezus tot hen; maer zy verstonden niet wat hy hun zeide.

7 Jezus zeide hun dan wederom : Voorwaer, voorwaer, ik zegge u : ik ben de deure der schapen.

8 Allen, die er nog gekomen zyn, zyn dieven en moordenaers; en de schapen hebben naer hen niet geluisterd.

9 Ik ben de deure. Zoo wie door my inkomt, die zal behouden zyn; en hy zal uit en ingaen, en voedsel vinden.

10 De dief komt niet als om te stelen, te dooden en te verderven; ik ben gekomen, opdat zy het leven zouden hebben, en overvloedelyk hebben.

11 Ik ben de goede Herder. De goede herder geeft zyn leven voor zyne schapen.

12 Maer de huerling, en die de herder niet is, aen wien de schapen niet toebehooren, ziet den wolf komen en hy verlaet de schapen, en neemt de vlugt; en de wolf rooft en verstroot de schapen.

13 Doch de huerling vlugt, omdat hy een huerling is, en dat hy zich de schapen niet aendraegt.

14 Ik ben de goede Herder; en ik kenne de mynen, en de mynen kennen my,

15 Gelyk de Vader my kent en ik den Vader kenne. En ik geve myn leven ten beste voor myne schapen.

16 Ik heb nog andere schapen, die van dezen schaapestal niet zyn; die moet ik er ook toe brengen, en zy zullen naer myne stemme hooren; en het zal eene kudde worden, en een herder.

17 Daerom heeft my de Vader lief, omdat ik myn leven allegge, om hetzelfde wederom aen te nemen.

18 Niemand neemt het my af, maer ik leg het af uit myn zelfen; en ik heb de magt om het af te leggen, en ik heb de magt om het weder aen te nemen. Dit is het gebod, dat ik van mynen Vader ontvangen hebbe.

19 Daer ontstond wederom tweedragt onder de Joden om deze woorden.

20 Want velen van hen zeiden : Hy heeft den duivel in, en hy is uitzinnig; wat hoort gy hem aen?

21 Anderen zeiden : Dit zyn geene woorden van eenen, die den duivel inheeft. Kan de duivel de oogen van de blinden wel opendoen?

22 Nu men hield de feest van de tempelweidingen binnen Jerusalem, en het was winter.

23 En Jezus wandelde in den tempel, in de gaenderye van Salomon.

24 De Joden kwamen hem dan omringen, en zeiden hem : Hoe lang zult gy ons gemoed in twyfel houden? Zyt gy de Christus, zegt het ons openlyk.

25 Jezus antwoordde hun : Ik zeg het u, en gy gelooft my niet. De werken, die ik doe in den naem van mynen Vader, die geven getuigenis van my.

26 Maer gy gelooft niet, omdat gy van myne schapen niet zyt.

27 Myne schapen hooren naer myne stemme, en ik ken ze, en zy volgen my.

28 En ik geef hun het eeuwig leven; in der eeuwigheid zullen zy niet verloren gaen, en niemand zal ze uit myne handen rooven.

29 Hetgene myn Vader my gegeven heeft, is grooter als al dat er is; en niemand kan ze rooven uit de handen van mynen Vader.

30 Ik en de Vader zyn een.

31 Dan namen de Joden steenen op, om hem te steenigen.

32 Jezus zeide tot hen: Ik heb u vele goede werken getoond van wege mynen Vader; om welk van die werken steenigt gy my?

33 De Joden antwoordden hem: Wy steenigen u niet om eenig goed werk, maer om de blasphemie, en omdat gy, die een mensch zyt, u zelve God maekt.

34 Jezus antwoordde hun: Staet er niet geschreven in uwe wet: Ik hebbe gezeid, dat gy goden zyt. (*Psalm lxxxi, 6.*)

35 Is het dat gy die goden noemt, tot dewelke het woord Gods gesproken is, en dat de Schriftuer niet kan missen;

36 Hoe zegt gy, dat ik, dien de Vader geheiligd en in de wereld gezonden heeft, blasphemere; omdat ik gezeid heb, dat ik de Zone Gods ben?

37 Zoo ik de werken myns Vaders niet doe, geloof my niet;

38 Maer is het dat ik die doe, en dat gy my niet wilt gelooven, geloof de werken; opdat gy moogt weten en gelooven dat de Vader in my is, en ik in den Vader.

39 Zy zochten hem dan te vangen; maer hy ontging hunne handen.

40 En hy trok wederom over de Jordane, ter plaetse daer Joannes eerst doopte; en hy verbleef daer.

41 En velen kwamen tot hem, en zeiden: Joannes deed wel geene mirakelen;

42 Maer al hetgene Joannes van dezen gezeid heeft, was waerachtig. En daer geloofden er velen in hem.

KAPITTEL XI.

DAER was zeker mensch, die ziek lag, Lazarus, van Bethanien, het dorp van Maria en van Martha, hare zuster.

2 Deze Maria was degene, die den Heere met balsem zalfde, en zyne voeten met haer hair afdroogde; wier broeder Lazarus ziek lag.

3 Zyne zusters zonden dan tot Jezus, en zeiden: Heere! ziet, degene, dien gy lief hebt, is ziek.

4 Hetwelk Jezus hoorende, zeide hun: Deze ziekte zal tot zyne dood niet strekken, maer tot Gods glorie, opdat de Zone Gods daardoor verheerlykt worde.

5 Doch Jezus had Martha, en hare zuster Maria, en Lazarus lief.

6 Als hy nu hoorde dat hy ziek was, zoo bleef hy nog wel twee dagen op dezelfde plaetse.

7 Dan daerna zeide hy tot zyne discipels: Laet ons weder naer Judeën trekken.

8 De discipelen zeiden hem: Meester! nu even zochten de Joden u te steenigen, en gaet gy wederom derwaerts?

9 Jezus antwoordde: Zyn er niet twaalf uren in den dag? Zoo iemand in den dag wandelt, die stronkelt niet, omdat hy het licht dezer wereld ziet.

10 Maer is het dat hy in den nacht wandelt, zoo stronkelt hy, omdat hy geen licht heeft.

11 Als hy aldus gesproken had, zeide hy tot hen: Lazarus, onze vriend, slaept; maer ik ga om hem van den slaep te ontwekken.

12 Zyne discipels zeiden dan: Heere! is het dat hy slaept, zoo is hy behouden.

13 Doch Jezus had van zyne dood gesproken, en zy meenden, dat hy van den natuerlyken slaep sprak.

14 Alsdan zeide hun Jezus openlyk uit: Lazarus is dood.

15 En ik ben blyde om uwentwille, dat ik daer niet geweest ben, opdat gy moogt gelooven. Maer laet ons naer hem toe gaen.

16 Thomas dan, genoemd Didymus, zeide tot zyne medediscipelen: Laet ons ook gaen, om met hem te sterven.

17 Als Jezus dan aenkwam, vond hy dat hy nu al vier dagen in het graf gelegen hadde.

18 En alzoo Bethanien maer omtrent vyftien stadien van Jerusalem was;

19 Zoo waren er velen van de Joden tot Martha en Maria gekomen, om haer te troosten over haren broeder.

20 Martha dan, gehoord hebbende dat Jezus aenkwam, ging hem te gemoet; maer Maria zat in huis.

21 En Martha zeide tot Jezus: Heere! waert gy hier geweest, myn broeder ware niet gestorven.

22 Maer nog tegenwoordig weet ik wel, dat al wat gy van God zult verzoeken, God u dat geven zal.

23 Jezus zeide tot haer: Uw broeder zal verryzen.

24 Martha zeide tot hem: Ik wete wel, dat hy verryzen zal, in de verryzenisse ten jongsten dage.

25 Jezus zeide haer: Ik ben de verryzenis en het leven; die in my geloof, zal leven al ware hy al dood;

26 En al die leeft en in my geloof, die zal in der eeuwigheid niet sterven. Geloof gy dat?

27 Zy antwoordde hem : Ja ik, Heere ! ik geloove dat gy de Christus zyt, de Zoon van den levenden God, die in deze wereld gekomen zyt.

28 Dit gezeld hebbende, ging zy henen, en riep Maria, hare zuster, in stilte, zeggende : De Meester is daer, en hy roept u.

29 Deze, dat hoorende, stond haestelyk op, en ging naer hem toe :

30 Want Jezus was nog in het dorp niet gekomen ; maer was nog ter plaetse, daer Martha hem ontmoet hadde.

31 De Joden dan, die met Maria in huis waren, en haer vertroostten, ziende dat zy zoo haestelyk opgestaan was en uitgegaan, volgden haer, zeggende : Zy gaet naer het graf, om daer te weenen.

32 Doch Maria, gekomen zynde daer Jezus was, en hem ziende, viel hem te voet, en zeide tot hem : Heere ! waert gy hier geweest, myn broeder ware niet gestorven.

33 Als nu Jezus haer zag weenen, en de Joden, die met haer gekomen waren, insgelyks weenen, zoo wierd hy zeer ontroerd in zynen geest, en hy ontstelde zich zelve ;

34 En zeide : Waer hebt gy hem gelegd ? Zy zeiden hem : Heere ! komt en ziet het.

35 En Jezus weende.

36 De Joden zeiden dan : Ziet, hoe lief hy hem hadde !

37 Maer sommigen van hen zeiden : Kon hy, die de oogen van den blindgeborenen geopend heeft, niet maken dat deze niet stierf ?

38 Jezus dan, zich zelve wederom zeer ontroerende, kwam by het graf. Het was eenē spelonk, en zy was met eenen steen toegelegd.

39 Jezus zeide : Neemt den steen weg. Martha, de zuster van den overledenen, zeide hem : Heere ! hy stinkt nu al, want hy is vier dagen dood.

40 Jezus zeide tot haer : Heb ik u niet gezegd, dat indien gy gelooft, gy de glorie Gods zult zien ?

41 Zy namen den steen dan weg. Doch Jezus zyne oogen omhoog heffende, zeide : Vader ! ik bedanke u, omdat gy my verhoord hebt.

42 En ik wist wel, dat gy my altyd verhoort ; maer ik zegge dit om het volk dat hier rondom staet, opdat zy gelooven, dat gy my gezonden hebt.

43 Dit gezeld hebbende, riep hy met luider stemme : Lazarus, komt uit !

44 En aenstonds kwam de doode te voorschyn, hebbende de handen en voeten gebonden met windelen, en zyn aenzigt was met eenen zweetdoek omwonden. Jezus zeide hun : Ontbindt hem, en laet hem gaen.

45 Velen van de Joden, die tot Maria en Martha gekomen waren, en gezien hadden,

hetgene Jezus gedaen had, geloofden in hem.

46 Maer eenigen van hen gingen naer de phariseën, en zeiden hun wat Jezus gedaen hadde.

47 De opper-priesters dan, en de phariseën vergaderden den raed, en zeiden : Wat maken wy, want deze mensch doet vele mirakelen ?

48 Indien wy hem alzoo laten geworden, zoo zullen zy allen in hem gelooven, en de Romeinen zullen komen en zullen onze plaets en volk verwoesten.

49 Doch een uit hen, met name Caïphas, als zynde de hooge priester van dat jaer, zeide tot hen : Gy verstaet u de zake niet ;

50 En gy denkt niet eens, dat het u beter is, dat er een mensch sterve voor het volk, als dat het gansche volk verloren ga.

51 Doch dit zeide hy uit zich zelve niet ; maer alzoo hy de hooge priester was van dat jaer, zoo propheteerde hy, dat Jezus zoude sterven voor het volk ;

52 En niet alleen voor dat volk, maer opdat hy de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot een vergaderen zoude.

53 Van dien dag af dan waren zy er op uit, om hem ter dood te brengen.

54 Daerom wandelde Jezus niet meer in het openbaer onder de Joden, maer hy vertrok naer een gewest by de woestyne, in eenē stad, genoemd Ephrem, en verbleef daer met zyne discipelen.

55 Doch gelyk de paschen der Joden naby was, zoo trokken er velen uit dat gewest naer Jerusalem op, om zich te zuiveren.

56 Zy zochten Jezus dan, en zeiden tot malkanderen, in den tempel staende : Wat dunkt u, dat hy op het hoogtyd niet gekomen is ?

57 Maer de opper-priesters en de phariseën hadden last gegeven, dat, zoo iemand wist waer hy was, hy het zoude aenbrengen, opdat zy hem zouden vangen.

KAPITTEL XII.

ZES dagen dan voor paschen kwam Jezus te Bethanien, daer Lazarus gestorven was, dien hy van der dood verwekt had.

2 En zy maekten hem daer een avondmael gereed. Martha diende, en Lazarus was een van degenen, die met hem ter tafel zaten.

3 Maria dan nam een pond kostelyke zalve van onvervalschten nardus, en zalfde de voeten van Jezus, en droogde dezelve af met haer hair ; en het huis wierd vervuld van den geur der zalve.

4 Dan zeide een van zyne discipelen, Judas, de Iscarioter, die hem verraden zoude :

5 Waerom deze zalve niet verkocht voor dry honderd denarissen, en den armen gegeven ?

6 Doch dit zeide hy, niet dat hy zich de armen aendroeg; maer omdat hy een dief was, en de borze hebbende, droeg hetgene daarin gegeven wierd.

7 Maer Jezus zeide: Laet haer toch toe, dat zy dit voor den dag myner begrafenisse bewaerd mag hebben.

8 Want de armen hebt gy altyd met u; maer my hebt gy niet altyd.

9 Eene groote menigte dan van de Joden, verstaen hebbende dat hy daer was, kwamen niet alleen om Jezus, maer ook om Lazarus te zien, dien hy van der dood verwekt had.

10 Doch de opper-priesters sloegen te samen raed, om ook Lazarus te dooden.

11 Want velen van de Joden vielen af om zynentwyl, en geloofden in Jezus.

12 Des anderdaags, het volk, dat met groote menigte op het hoogtyd gekomen was, hoorende dat Jezus naer Jerusalem kwam;

13 Namen zy palmtakken, gingen hem te gemoet, en riepen; Hosanna! Gebenedyd zy de Koning van Israëel, die daer komt in den naem des Heeren!

14 En Jezus, eenen jongen ezel bekomen hebbende, zat daerop, gelyk er geschreven staet:

15 Vreest niet, gy dochter van Sion! ziet, uw Koning komt, zittende op het veulen van eene ezelinne. (*Zacharias ix, 9.*)

16 Dit verstonden zyne discipelen in het eerste niet; maer als Jezus in zyne glorie was, dan wierden zy indachtig, dat dit van hem geschreven stond, en dat zy hem dat bewezen hadden.

17 Het volk dan, dat met hem was, als hy Lazarus uit het graf riep, en van der dood verwekte, gaf hiervan getuigenisse.

18 Daerom kwam hem ook zoo veel volk te gemoet, omdat zy gehoord hadden, dat hy dit mirakel gedaen hadde.

19 De phariseeën dan zeiden onder mal-kanderen: Gy ziet wel, dat wy niets winnen; ziet, de geheele wereld loopt hem na.

20 Doch daar waren eenige heidenen onder degenen, die opgekomen waren, om te aenbidden op het hoogtyd.

21 Dewelke dan by Philippus kwamen, die van Bethsaida in Galileë was, en hem baden, zeggende: Myn Heer! wy zouden geern Jezus eens zien.

22 Philippus kwam het aen Andreas zeggen, Andreas wederom en Philippus zeiden het aen Jezus.

23 Doch Jezus gaf hun voor antwoord: De uer is gekomen, dat de Zoon des menschen zal verheerlykt worden.

24 Voorwaer, voorwaer, ik zegge u: ten zy het tarwegraen in de aerde valle en sterve, zoo blyft het alleen; maer is het dat het sterft, zoo brengt het vele vruchten voort.

25 Die zyn leven lief heeft, zal het in het verlies brengen; en die zyn leven haet in deze wereld, zal het behouden ten eeuwigen leven.

26 Zoo wie my dient, die volgt my; en daer ik ben, zal ook myn dienaar wezen. Zoo iemand my gediend zal hebben, die zal van mynen Vader geëerd worden.

27 Nu is myne ziel onsteld; en wat zal ik zeggen? Vader! verlost my van deze ure! Maer daerom ben ik in deze ure gekomen.

28 Vader! verheerlykt uwen naem. Daer kwam dan eene stem uit den hemel: Ik heb hem verheerlykt, en ik zal hem nog verheerlyken.

29 Het volk dan, dat daer stond, en dit hoorde, zeide dat het een donderslag geweest was. Anderen zeiden: Het is een engel, die hem heeft aengesproken.

30 Jezus antwoordde, en zeide: Deze stem is om mynentwille niet geschied, maer om ulieden.

31 Nu gaet het oordeel der wereld aen; nu gaet de prins dezer wereld uitgedreven worden.

32 En als ik van de aerde zal omhoog geheven zyn, zal ik alles tot my trekken.

33 Dit zeide hy, te kennen gevende wat dood hy sterven zoude.

34 Het volk antwoordde hem: Wy hebben uit de wet gehoord, dat de Christus in der eeuwigheid blyft. (*Psalm cix, 4.*) Hoe zegt gy dan, dat de Zoon des menschen omhoog moet geheven worden? Wie is die Zoon des menschen?

35 Dan zeide Jezus tot hen: Nog een weinig tyds is het licht met u. Wandelt, terwyl gy het licht nog hebt, opdat de duisternis u niet bevange: want die in de duisternisse wandelt, weet niet waar hy gaet.

36 Terwyl gy het licht nog hebt, zoo geloof in het licht, opdat gy kinderen des lichts moogt zyn. Deze dingen sprak Jezus, en ging henen, en verborg zich van hen.

37 Maer alhoewel hy zoo vele mirakelen voor hen gedaen hadde, zoo geloofden zy in hem niet.

38 Opdat dit woord, gesproken door den propheet Isaïas, volbragt zoude worden: Heere! wie heeft aen onze woorden geloof gegeven? en aen wien is de arm des Heeren veropenbaerd? (*Isaïas liii, 1.*)

39 Daerom konden zy niet gelooven, omdat Isaïas wederom gezeid hadde:

40 Hy heeft hunne oogen verblind, en hun herte versteend; opdat zy met de oogen niet zouden zien, noch met het herte verstaen, noch bekeerd worden, en ik hen geneze. (*Isaïas vi, 10.*)

41 Deze dingen heeft Isaïas gezeid, als hy

zyne glorie zag, en van hem gesproken heeft.

42 Velen nogtans ook van de oversten geloofden in hem; maer uit opzigt van de phariseën beleden zy het niet, om uit de synagoge niet verbannen te worden.

43 Want zy hadden de eere van de menschen liever, als de eere van God.

44 Doch Jezus riep, en zeide : Die in my gelooft, die gelooft niet in my, maer in den genen, die my gezonden heeft.

45 En die my ziet, ziet dengenen, die my gezonden heeft.

46 Ik, die het licht ben, ben in de wereld gekomen, opdat al die in my gelooft, niet in de duisternisse blyve.

47 En zoo iemand myne woorden hoort, en die niet onderhoudt, ik oordeele hem niet; want ik ben niet gekomen om de wereld te oordeelen, maer om de wereld zalig te maken.

48 Die my versmaedt, en myne woorden niet aanneemt, heeft iemand, die hem oordeelen zal; het woord, dat ik gesproken heb, zal hem oordeelen in den laetsten dag.

49 Want ik heb uit my zelve niet gesproken; maer de Vader, die my gezonden heeft, die heeft my zelf bevel gegeven, wat ik zeggen en spreken zoude.

50 En ik weet, dat zyn bevel het eeuwige leven is. Hetgene ik dan spreke, dat spreke ik zoo, gelyk de Vader my gezeid heeft.

KAPITTEL XIII.

Voor het hoogtyd van paschen, Jezus, wetende dat zyne uer gekomen was, om uit deze wereld tot zynen Vader over te gaen; gelyk hy de zynen, die in de wereld waren, had lief gehad, zoo heeft hy ze ten einde toe lief gehad.

2 En het avondmael gedaen zynde; als nu de duivel aen Judas, Simons zone, den Iscarioter, in het hert had ingegeven, dat hy hem verraden zoude;

3 Wetende, dat de Vader hem alles in handen gegeven had, en dat hy van God uitgegaen was, en tot God ging;

4 Stond hy op van het avondmael, en legde zyne kleederen af; en eenen lynen doek genomen hebbende, omgordde zich daarmede.

5 Daarna goot hy water in een bekken, en begon de voeten der discipelen te wasschen, en met den doek af te droogen, dien hy had omgeslagen.

6 Hy kwam dan tot Simon Petrus; maer Petrus zeide hem : Heere! zoudt gy my de voeten wasschen?

7 Jezus gaf hem voor antwoord : Gy weet nu niet wat ik doe, maer daarna zult gy het weten.

8 Petrus zeide tot hem : In der eeuwigheid zult gy my de voeten niet wasschen! Jezus antwoordde hem : Ten zy dat ik u wassche, gy zult geen deel met my hebben.

9 Simon Petrus zeide hem : Heere! niet alleen myne voeten, maer ook handen en hoofd.

10 Jezus zeide tot hem : Die gewasschen is, heeft niet van noode als zyne voeten te wasschen, anders is hy geheel rein. En gyliden zyt rein, maer niet allegader.

11 Want hy wist wel wie het was, die hem verraden zoude; daerom zeide hy : Gy zyt niet allegader rein.

12 Na dat hy dan hunne voeten gewasschen, en zyne kleederen genomen had, ging hy wederom aen tafel zitten, en zeide tot hen : Weet gy wel, wat ik u gedaen hebbe?

13 Gy noemt my Meester en Heere; en gy zegt wel, want ik ben het.

14 Is het dat ik dan uwe voeten gewasschen heb, die Heer en Meester ben, zoo moet gy ook den eenen den anderen de voeten wasschen.

15 Want ik heb u een exempel gegeven, opdat gelyk ik u gedaen heb, gy ook zoo doen zoudt.

16 Voorwaer, voorwaer, ik zegge u : de knecht is niet meerder als zyn heer, noch de gezant meerder als die hem gezonden heeft.

17 Is het dat gy deze dingen weet, zalig zyt gy, zoo gy ze doet.

18 Ik zegge dit niet van u allen; ik wete, wie ik verkozen hebbe; maer de Schriftuer moet vervuld worden : Die met my brood eet, zal van achter tegen my uitslaen (*Psalms* xl, 9.)

19 Ik zeg het u van nu af, eer het geschiede; opdat, als het geschied zal zyn, gy moogt gelooven dat ik ben.

20 Voorwaer, voorwaer, ik zegge u : zoo wie ontvangt, dien ik zal gezonden hebben, die ontvangt my; en die my ontvangt, die ontvangt dengenen, die my gezonden heeft.

21 Als Jezus dit gezeid had, wierd hy ontseld in zynen geest, en hy verklaarde openlyk, en zeide : Voorwaer, voorwaer, ik zegge u, dat een van ulieden my verraden zal.

22 De discipelen zagen dan op malkanderen, twyfelende van wien hy sprak.

23 Nu daer lag in den schoot van Jezus een van zyne discipelen, dien Jezus lief had :

24 Simon Petrus dan gaf hem eenen wenk, en zeide : Wie is het, daer hy van spreekt?

25 Hy dan, op de borst van Jezus nederustende, vroegde hem : Heere! wie is het?

26 Jezus antwoordde : Het is degene, aen wien ik ingedopt brood zal geven. En brood

ingedopt hebbende, gaf hy het-aen Judas, Simons zone, den Iscarioter.

27 En na dat hy het stuksken genomen had, zoo voer de duivel in hem. En Jezus zeide tot hem : Hetgene gy doet, doet dat haestelyk.

28 Maer niemand van degenen, die aen tafel zaten verstond, waertoe hy hem dit zeide.

29 Want sommigen meenden, omdat Judas de borze had, dat Jezus hem gezeid had : Koopt hetgene ons noodig is tot het hoogtyd, of dat hy iets aen de armen geven zoude.

30 Als hy dan het stuksken genomen had, zoo ging hy terstond uit. En het was nacht.

31 Als hy nu uitgegaan was, zeide Jezus : Nu is de Zoon des menschen verheerlykt, en God is in hem verheerlykt.

32 Is God in hem verheerlykt, zoo zal God hem ook in zich zelven verheerlyken; en terstond zal hy hem verheerlyken.

33 Lieve kinderen! nog een weinig tyds ben ik met u. Gy zult my zoeken, en gelyk ik aen de Joden gezeid hebbe : Daer ik henen ga, kunt gy niet komen; alzoo zeg ik u nu ook.

34 Ik geef u een nieuw gebod, dat gy malkanderen lief hebt, en malkanderen bemint, gelyk ik u bemind hebbe.

35 Hieraen zullen zy allen kennen, dat gy myne discipelen zyt, indien gy liefde tot malkanderen draegt.

36 Simon Petrus zeide hem : Heere! waer gaet gy henen? Jezus antwoordde : Daer ik henen ga, kunt gy my nu niet volgen, maer daarna zult gy my volgen.

37 Petrus zeide tot hem : Waerom kan ik u nu niet volgen? Ik zal myn leven voor u geven.

38 Jezus antwoordde hem : Zult gy uw leven voor my geven? Voorwaer, voorwaer, ik zegge u : de haen zal niet kraeijen, of gy zult my drymael verloochend hebben.

KAPITTEL XIV.

DAT uw hert niet ontsteld worde. Gy geloofd in God, geloofd ook in my.

2 In het huis myns Vaders zyn vele wooningen. Ware het anders, ik zoude het u gezeid hebben : want ik ga, om voor u eene plaetse gereed te maken.

3 En na dat ik zal vertrokken zyn, en u eene plaetse zal gereed gemaekt hebben, zoo zal ik wederom komen, en u tot my nemen, opdat gy ook moogt wezen daer ik ben.

4 Gy weet waer ik henen ga, en gy weet den weg.

5 Thomas zeide hem : Heere! wy weten niet waer gy henen gaet; en hoe kunnen wy den weg weten?

6 Jezus zeide tot hem : Ik ben de weg, de waarheid en het leven, niemand komt tot den Vader als door my.

7 Indien gy my gekend hadt, zoo zoudt gy mynen Vader ook wel gekend hebben; en gy zult hem haest kennen, en gy hebt hem gezien.

8 Philippus zeide hem : Heere! toont ons den Vader, en het is ons genoeg.

9 Jezus antwoordde hem : Ik ben nu zoo langen tyd met ulieden, en hebt gy my nog niet gekend? O Philippus! die my ziet, ziet ook den Vader. Hoe zegt gy dan : Toont ons den Vader?

10 Geloofd gy niet, dat ik in den Vader ben, en dat de Vader in my is? De woorden, die ik u spreke, spreek ik uit my zelven niet; maer het is de Vader, dewelke in my verblyft, die de werken doet.

11 Geloofd gylieden niet, dat ik in den Vader, en de Vader in my is? geloofd het ten minste om de werken.

12 Voorwaer, voorwaer, ik zegge u : die in my geloofd, zal de werken, die ik doe, ook doen, en hy zal er nog grooter als deze doen, omdat ik tot den Vader ga.

13 En al wat gy van den Vader in mynen naem verzoeken zult, dat zal ik doen; opdat de Vader verheerlykt worde in den Zone.

14 Zoo gy my iets verzoekt in mynen naem, ik zal het doen.

15 Indien gy my lief hebt, onderhoudt myne geboden.

16 En ik zal den Vader bidden, en hy zal u eenen anderen Trooster geven, opdat hy in der eeuwigheid met u blyve;

17 Den Geest der waarheid, welken de wereld niet ontvangen kan, omdat zy hem niet ziet, noch kent; maer gy zult hem kennen, want hy zal by u blyven, en in u zyn.

18 Ik zal u geene weezen laten; ik zal tot u komen.

19 Nog een weinig, en de wereld ziet my voortaan niet meer, maer gy zult my zien, want ik leef, en gy zult ook leven.

20 In dien dag zult gy weten, dat ik in mynen Vader ben, en gy in my, en ik in u.

21 Die myne geboden heeft, en dezelve onderhoudt, die is het die my bemint; en die my bemint, zal van mynen Vader bemind worden; en ik zal hem beminnen, en my zelven aen hem veropenbaren.

22 Judas, niet de Iscarioter, zeide tot hem : Heere! hoe komt het, dat gy u zelven aen ons veropenbaren zult, en niet aen de wereld?

23 Jezus gaf hem voor antwoord : Zoo wie my bemint, die zal myn woord onderhouden; en myn Vader zal hem beminnen, en wy zullen tot hem komen, en by hem onze woonplaetse maken.

24 Die my niet bemint, onderhoudt myne woorden niet; en het woord, dat gy gehoord hebt, is het myne niet, maer des Vaders, die my gezonden heeft.

25 Dit heb ik u gezeid, als ik by u bleef.

26 Maer de Trooster, de Heilige Geest, welken de Vader in mynen name zal zenden, die zal u alles leeren en u indachtig maken al hetgene ik u gezeid hebbe.

27 Ik laet u den vrede, ik geve u mynen vrede : ik geef u geen, gelyk de wereld u geeft. Dat uw hert niet ontsteld worde, noch bevreest zy.

28 Gy hebt gehoord, dat ik u gezeid hebbe : Ik ga, en ik kome tot u. Zoo gy my lief hadt, gy zoudt u toch verblyden, omdat ik tot den Vader ga : want de Vader is meerder als ik.

29 En nu heb ik het u gezeid, eer het geschiedt; opdat gy, als het geschied zal zyn, moogt gelooven.

30 Ik zal voortaan met u niet veel meer spreken : want de prins dezer wereld komt; doch in my heeft hy niets.

31 Maer opdat de wereld wete, dat ik den Vader beminne, en dat ik zoo doe, gelyk de Vader my belast heeft : Staet op, laet ons van hier gaen.

KAPITTEL XV.

IK ben de ware wynstruik, en myn Vader is de wyngaerdenier.

2 Alle ranken, die in my geene vrucht dragen, zal hy afsnyden, en al die vruchten dragen, zal hy zuiveren, opdat zy meer vruchten voortbrengen.

3 Gyliden zyt nu zuiver, om de woorden, die ik u gesproken heb.

4 Blyft in my, en ik in u. Gelyk eene rank geene vruchten kan dragen uit zich zelve, ten zy dat zy in den wynstruik blyft, zoo gy ook niet, ten zy dat gy in my blyft.

5 Ik ben de wynstruik, en gy zyt de ranken. Die in my blyft, en ik in hem, die brengt vele vruchten voort : want zonder my kunt gy niets doen.

6 Zoo wie in my niet blyft, die zal weggevoeren worden, gelyk eene rank, en hy zal verdroogen, en men zal hem oprapen, en in het vuur werpen, om te branden.

7 Zoo gy in my blyft en myne woorden in u blyven, al wat gy wilt, zult gy eischen, en het zal u geworden.

8 Hierin wordt myn Vader verheerlykt, dat gy vele vruchten voorbrengt, en myne discipelen wordt.

9 Gelyk de Vader my bemind heeft, zoo heb ik u ook bemind. Blyft in myne liefde.

10 Is het dat gy myne geboden onderhoudt, zoo zult gy in myne liefde blyven; gelyk ik

ook de geboden myns Vaders onderhouden heb, en blyve in zyne liefde.

11 Deze dingen zeg ik u, opdat myne vreugd in u zy, en uwe vreugd volmaekt worde.

12 Dit is myn gebod, dat gy malkanderen bemint, gelyk ik u bemind hebbe.

13 Niemand bewyst grootere liefde als deze, dat hy zyn leven geve voor zyne vrienden.

14 Gy zyt myne vrienden, indien gy doet dat ik u gebiede.

15 Ik zal u geene knechten meer noemen, want de knecht weet niet wat zyn heer doet; maer ik heb u vrienden genoemd, omdat ik al hetgene ik van mynen Vader gehoord heb, u hebbe bekend gemaakt.

16 Gy hebt my niet verkozen, maer ik heb u verkozen, en u gesteld, omdat gy zoudt gaen, en vruchten voortbrengen, en dat uwe vrucht zoude blyven; opdat de Vader u geve, al wat gy hem bidden zult in mynen naem.

17 Dit beveel ik u, dat gy malkanderen lief hebt.

18 Zoo de wereld u haet, weet dat zy my al voor u gehaet heeft.

19 Indien gy van de wereld geweest waert, zoo zoude de wereld het hare bemind hebben; maer omdat gy van de wereld niet zyt, en dat ik u uit de wereld verkozen hebbe, daarom haet u de wereld.

20 Zyt myn woord indachtig, dat ik u gezeid hebbe : De knecht is niet meerder als zyn heer. Hebben zy my vervolgd, zy zullen u ook vervolgen; hebben zy myne woorden waergenomen, zy zullen de uwe ook waernemen.

21 Maer dit alles zullen zy u aendoen om mynen name, omdat zy dengenen, die my gezonden heeft, niet kennen.

22 Indien ik niet gekomen ware, noch tot hen gesproken hadde, zoo zouden zy geene zonde hebben; maer nu hebben zy geene verschooning van hunne zonde.

23 Die my haet, haet ook mynen Vader.

24 Had ik onder hen geene werken gedaen, die niemand anders gedaen heeft, zy zouden geene zonde hebben; maer nu hebben zy die gezien, en niettemin my en mynen Vader gehaet.

25 Maer het is opdat het woord, hetgene in hunne wet geschreven staet, zoude volbragt worden : Zy hebben my gehaet zonder reden. (*Psalm xxiv. 19.*)

26 Doch als de Trooster zal gekomen zyn, dien ik u van den Vader zal afzenden, de Geest der waarheid, die van den Vader voortkomt, die zal van my getuigenisse geven.

27 En gy zult er ook getuigenisse van ge-

ven, omdat gy van het begin af met my ge-weest zyt.

KAPITTEL XVI.

DEZE dingen heb ik u gezeid, opdat gy niet verergerd wordt.

2 Zy zullen u uit de synagogen bannen; ja, de uer komt aen, dat al die u ter dood brengt, zal meenen God dienst te doen.

3 En deze dingen zullen zy u aendoen, omdat zy den Vader nog niet kennen.

4 Doch ik heb u dit gezeid, opdat, als de uer zal gekomen zyn, gy gedenken moogt, dat ik het u gezeid hebbe.

5 En ik heb het van het begin af niet gezeid, omdat ik by u was. Maer nu ga ik weg tot den genen, die my gezonden heeft, en niemand van u vraegt my eens: Waer gaet gy henen?

6 Maer, omdat ik deze dingen tot u gesproken hebbe, heeft de droefheid uw herte vervuld.

7 Doch ik zeg u de waarheid. Het is u dienstig dat ik ga: want zoo ik niet wegga, zoo zal de Trooster tot u niet komen; maer zoo ik wegga, zal ik hem tot u zenden.

8 En als hy zal gekomen zyn, zal hy de wereld overtuigen van de zonde, van de regtveerdigheid, en van het oordeel:

9 Van de zonde, omdat zy in my niet geloofd hebben;

10 Van de regtveerdigheid, omdat ik tot den Vader ga, en dat gy my niet meer zien zult;

11 En van het oordeel, omdat de prins dezer wereld van nu af geoordeeld is.

12 Ik heb u nog al veel te zeggen, maer gy kunt het nu niet dragen.

13 Doch als hy, de Geest der waarheid, zal gekomen zyn, die zal u alle waarheid leeren: want hy zal uit zich zelven niet spreken, maer al wat hy gehoord zal hebben, zal hy spreken, en de toekomende dingen zal hy u verkondigen.

14 Hy zal my verheerlyken; want van het myne zal hy het ontvangen, en u verkondigen.

15 Al wat de Vader heeft, is het myne; daarom zeide ik, dat hy het van het myne ontvangen zal en u verkondigen.

16 Nog een weinig tyds, en gy zult my niet meer zien; en wederom een weinig tyds, en gy zult my zien: want ik ga tot den Vader.

17 Hierop zeiden eenigen van zyne discipelen tot malkanderen: Wat wilt hy ons hiermede zeggen: Nog een weinig tyds, en gy zult my niet meer zien; en wederom een weinig tyds, en gy zult my zien: want ik ga tot den Vader?

18 Zy zeiden dan: Wat wilt hy daarmede zeggen: Een weinig tyds? wy weten niet, wat hy zegt.

19 Jezus dan merkende, dat zy hem wilden vragen, zeide tot hen: Gy onderzoekt onder malkanderen over hetgene ik gezeid hebbe: Nog een weinig tyds, en gy zult my niet zien; en wederom een weinig tyds, en gy zult my zien,

20 Voorwaer, voorwaer, ik zegge u: gy zult schreijen en weenen, maer de wereld zal zich verblyden; doch gy zult bedroefd zyn, maer uwe droefheid zal in blydschap veranderen.

21 Als eene vrouw baert, heeft zy droefheid, omdat hare uer gekomen is; maer als zy een kind gebaerd heeft, zoo gedenkt ze de smerte niet meer, om de blydschap, dat er een mensch ter wereld gekomen is.

22 Alzoo hebt gy nu ook wel droefheid; maer ik zal u wederom zien, en uw hert zal zich verblyden, en niemand zal uwe blydschap ontnemen.

23 En in dien dag zult gy my niets meer vragen. Voorwaer, voorwaer, ik zegge u: al wat gy den Vader zult bidden in mynen naam, hy zal het u geven.

24 Tot nog toe hebt gy niets verzocht in mynen naam; eischt, en gy zult verkrygen, opdat uwe vreugd volmaekt zy.

25 Deze dingen heb ik u gezeid in gelykenissen. De uer komt nu aen, dat ik u niet meer in gelykenissen spreken zal, maer openlyk van den Vader zal verkondigen.

26 In dien dag zult gy in mynen naam verzoeken; en ik zegge u niet, dat ik den Vader voor u bidden zal;

27 Want de Vader zelf bemint u, omdat gy my bemind hebt, en geloofd, dat ik van God ben uitgegaen.

28 Ik ben van den Vader uitgegaen, en in de wereld gekomen; nu verlaet ik wederom de wereld, en ga tot den Vader.

29 Zyne discipels zeiden hem: Ziet, gy spreek nu openlyk, en gy gebruikt niet eene gelykenisse.

30 Nu zien wy wel, dat gy alles weet, en niet van noode hebt, dat u iemand onder-vrage; daarom gelooven wy, dat gy van God zyt uitgegaen.

31 Jezus antwoordde hun: Geloof gy nu?

32 Ziet, de uer komt aen, en is al gekomen, dat gy verstrooid zult worden, elk naer het zyne, en my alleen zult laten; maer ik ben niet alleen, want de Vader is met my.

33 Deze dingen heb ik u gezeid, opdat gy in my vrede moogt hebben. In de wereld zult gy verdrukkinge hebben; maer betrouwt, ik heb de wereld verwonnen.

KAPITTEL XVII.

ALS Jezus dit gezeid had, hebbende de oogten naer den hemel opgeheven, zeide hy: Vader! de uer is gekomen, verheerlykt

uwen Zone, opdat uw Zoon u ook verheerlyke.

2 Gelyk gy hem magt gegeven hebt over alle menschen, opdat hy aen allen, die gy hem gegeven hebt, het eeuwig leven verleene.

3 Doch dit is het eeuwig leven, dat zy u kennen, den eenigen waren God, en Jezus Christus, dien gy gezonden hebt.

4 Ik heb u verheerlykt op der aerde; het werk, dat gy my gegeven hadt te doen, heb ik voltrokken.

5 Nu dan, ô Vader! verheerlykt my by u zelven, met de glorie, die ik by u gehad heb, aleer dat de wereld was.

6 Ik heb uwen naem kenbaer gemaekt aen de menschen, die gy my uit de wereld gegeven hebt. Zy behoorden u toe, en gy hebt ze my gegeven; en uw woord hebben zy onderhouden.

7 Nu weten zy, dat alles, wat gy my gegeven hebt, van u is.

8 Want de woorden, die gy my gegeven hebt, heb ik hun gegeven; en zy hebben ze aengenomen, en waarlyk erkend, dat ik van u uitgegaan ben, en zy hebben geloofd, dat gy my gezonden hebt.

9 Het is voor hen, dat ik bidde; ik bid voor de wereld niet, maer voor degenen, die gy my gegeven hebt, want zy u toebehooren.

10 En al het myne is het uwe, en het uwe is het myne, en ik ben in hen verheerlykt.

11 En nu ben ik in de wereld niet meer, maer zy zyn in de wereld, en ik kome tot u. Heilige Vader! bewaert ze in uwen naem, die gy my gegeven hebt, opdat zy een zyn, gelyk wy.

12 Als ik met hen was, bewaerde ik hen in uwen naem. Die gy my gegeven hebt, heb ik bewaerd, en niemand van hen is verloren, dan de zoon der verderfenisse, opdat de Schriftuer volbragt worde (*Psalm cviii, 7.*)

13 Maer nu kome ik tot u; en deze dingen zegge ik, in de wereld zynde, opdat zy de volheid myner blydschap in zich mogen hebben.

14 Ik heb hun uw woord gegeven, en de wereld heeft hen gehaet, omdat zy van de wereld niet zyn, gelyk ik ook van de wereld niet ben.

15 Ik bidde niet, dat gy ze uit de wereld wegneemt, maer dat gy ze van het kwaed bewaren wilt.

16 Zy zyn van de wereld niet, gelyk ik ook van de wereld niet ben.

17 Heiligt ze door de waarheid; uw woord is de waarheid.

18 Gelyk gy my in de wereld gezonden hebt, zoo heb ik hen ook in de wereld gezonden.

19 En voor hen heilige ik my zelven, opdat zy ook geheiligt mogen zyn door de waarheid.

20 En ik bidde niet alleen voor hen, maer ook voor degenen, die in my gelooven zullen door hun woord.

21 Opdat zy allegader een zyn, gelyk gy, ô Vader! in my, en ik in u; dat zy ook in ons een mogen zyn, opdat de wereld geloove, dat gy my gezonden hebt.

22 En de glorie, die gy my gegeven hebt, heb ik hun gegeven; opdat zy een mogen zyn, gelyk wy ook een zyn.

23 Ik in hen, en gy in my; opdat zy volkomenlyk een zyn, en dat de wereld wete, dat gy my gezonden hebt, en hen bemind hebt, gelyk gy my hebt bemind.

24 Vader! ik wil dat, daer ik ben, zy, die gy my gegeven hebt, ook met my mogen zyn; opdat ze myne glorie aenschouwen mogen, die gy my gegeven hebt; want gy my bemind hebt voor de scheppinge der wereld.

25 Regtveerdige Vader! de wereld heeft u niet gekend; maer ik heb u gekend, en dezen hebben erkend, dat gy my gezonden hebt.

26 En ik heb uwen naem bekend gemaekt, en zal hem bekend maken; opdat de liefde, met dewelke gy my bemind hebt, in hen moge zyn, en ik in hen.

KAPITTEL XVIII.

ALS Jezus deze dingen gezeid hadde, ging hy met zyne discipelen uit over de beke van Cedron, alwaer een hof was, in denwelken hy met zyne discipelen inging.

2 Doch Judas, die hem verried, wist deze plaetse ook; omdat Jezus daer dikmaels met zyne discipelen was vergaderd geweest.

3 Judas dan, eene bende krygsvolk met zich genomen hebbende, en eenige dienaers van wege de opper-priesters en phariseën, kwam derwaerts met lanteernen, fakkels en wapenen.

4 Jezus dan, wetende al wat hem overkomen zoude, ging hem tegen en zeide tot hen: Wien zoekt gy?

5 Zy antwoordden hem: Jezus van Nazareth. Jezus zeide hun: Ik ben het. En Judas, die hem verried, stond ook met hen.

6 Zoo haest hy hun dan zeide: Ik ben het; weken zy achterwaerts, en vielen ter aerde.

7 Hy vraagde hun dan wederom: Wien zoekt gy? En zy zeiden: Jezus van Nazareth.

8 Jezus antwoordde: Ik heb u gezeid, dat ik het ben. Indien gy my dan zoekt, zoo laet dezen weggan.

9 Opdat het woord, hetwelk hy hun gezeid had, zoude volbragt worden: Ik heb van degenen, die gy my gegeven hebt, niemand laten verloren gaen. (*Joannes xvii, 12.*)

10 Simon Petrus dan, een zweerd hebbende, trok het uit, sloeg op den knecht van den hoogen priester, en kapte zyne regter oore af. En de naem van den knecht was Malchus.

11 Maer Jezus zeide tot Petrus : Steekt uw zweerd in de scheede. Zal ik den kelk, dien de Vader my gegeven heeft, niet drinken?

12 De krygsbende dan, en de kolonel, en de dienaers der Joden, namen Jezus vast, en bonden hem.

13 En zy leidden hem eerst tot Annas, omdat hy de schoonvader was van Caïphas, die de hooge priester van dat jaer was.

14 Doch het was Caïphas, die de Joden den raed gegeven had, dat het beter was, dat er een mensch sterven zoude voor het volk.

15 Ondertusschen Simon Petrus, en nog een ander discipel, volgden Jezus. Doch deze discipel was by den hoogen priester bekend, en ging met Jezus binnen in de zale van den hoogen priester.

16 Maer Petrus bleef buiten aen de deure staen. De andere discipel, die by den hoogen priester bekend was, kwam uit, en sprak de deurbewaerster, en zy liet Petrus binnen.

17 Deze dienstmaegd dan, die de deure bewaerde, zeide tot Petrus : Zyt gy ook niet een van de discipels van dien man? Hy zeide : Ik ben er niet van.

18 En de knechten en de dienaers stonden by een vuur van kolen, en warmden zich, omdat het koud was. En Petrus stond ook met hen, zich warmende.

19 De hooge priester dan ondervraegde Jezus, rakende zyne discipelen, en zyne leeringe.

20 Jezus antwoordde hem : Ik heb openlyk voor al de wereld gesproken; ik heb altyd in de synagoge geleerd en in den tempel, daer al de Joden byeenkomen, en ik heb niets in het verborgen gesproken.

21 Wat ondervraegt gy my? ondervraegt degenen, die het gehoord hebben, wat ik tot hen gesproken hebbe; ziet, dezen weten, wat ik gezeid heb.

22 Maer zoo hy dit gezeid had, gaf een van de dienaers, die daerby stond, eenen kaekslag aen Jezus, zeggende : Zult gy aen den hoogen priester aldus antwoorden?

23 Jezus antwoordde hem : Heb ik kwalyk gesproken, geeft reden van het kwaed; maer heb ik wel gesproken, waerom slaet gy my?

24 Doch Annas had hem gebonden tot Caïphas, den hoogen priester, gezonden.

25 Daerentusschen stond Simon Petrus zich warmende. Zy zeiden hem dan : Zyt gy ook niet van zyne discipelen? Hy loochende het, en zeide : Ik ben er niet van.

26 Een van de knechten des hoogen pries-

ters, die maegschap was van dengenen, wiens oor Petrus afgekapt hadde, zeide tot hem : Heb ik u niet met hem in den hof gezien?

27 Maer Petrus loochende het wederom; en terstond kraaide de haen.

28 Zy leidden Jezus dan van Caïphas naer het regterhuis. Het was des morgens vroeg, en zy gingen in het regterhuis niet binnen, opdat zy niet besmet zouden worden, maer zouden mogen het paeschlam eten.

29 Pilatus kwam dan tot hen buiten, en zeide : Wat beschuldiging bringt gy in tegen dezen mensch?

30 Zy gaven hem voor antwoord : Indien hy geen kwaaddoener ware, wy zouden hem u niet geleverd hebben.

31 Pilatus zeide dan tot hen : Neemt gy hem zelve, en oordeelt hem naer uwe wet. Maer de Joden zeiden hem : Het is ons niet geoorloofd iemand ter dood te brengen.

32 Opdat volbragt zoude worden het woord, dat Jezus gesproken had, als hy te kennen gaf wat dood hy sterven zoude.

33 Pilatus ging dan wederom binnen in het regterhuis, en riep Jezus, en zeide tot hem : Zyt gy de Koning der Joden?

34 Jezus antwoordde hem : Zegt gy dat uit u zelve, of hebben het u anderen van my gezeid!

35 Pilatus zeide hierop : Ben ik een Jood? Uw eigen volk en opper-priesters hebben u aen my geleverd; wat hebt gy gedaan?

36 Jezus antwoordde : Myn ryk is van deze wereld niet. Indien myn ryk van deze wereld was, zoo zouden myne dienaers wel voor my stryden, opdat ik aen de Joden niet zoude geleverd worden; maer nu, myn ryk is van hier niet.

37 Pilatus zeide dan tot hem : Zoo zyt gy dan Koning? Jezus antwoordde : Gy zegt het, ik ben Koning. Daertoe ben ik geboren, en daertoe ben ik in de wereld gekomen, om aen de waarheid getuigenisse te geven. Al die uit de waarheid is, hoort myne stemme.

38 Pilatus zeide hem : Wat is de waarheid? En als hy dit gezeid had, ging hy wederom uit tot de Joden, en zeide tot hen : Ik vinde geene schuld in hem.

39 Doch gy zyt gewend, dat ik u te paschen enen loslate; wilt gy dan, dat ik u den Koning der Joden loslate?

40 Zy riepen dan wederom allegader, zeggende : Niet dezen, maer Barabbas! Doch Barabbas was een moordenaar.

KAPITTEL XIX.

ALS DAN nam Pilatus Jezus, en deed hem geeselen;

2 En de soldaten, eene kroone van doornen

vlechtende, stelden die op zyn hoofd, en hingen hem een purperen kleed om.

3 En dan kwamen zy, en zeiden tot hem : Weest gegroet, Koning der Joden ! En zy gaven hem kaekslagen.

4 Pilatus dan ging nog eens uit, en zeide tot hen : Ziet, ik bringe hem u hier buiten, opdat gy weten moogt, dat ik in hem geene schuld vinde.

5 Jezus kwam dan uit, dragende de doorren kroon en het purperen kleed. En Pilatus zeide tot hen : Ziet den mensch !

6 Als de opper-priesters en de dienaers hem zagen, riepen zy, zeggende : Kruist hem, kruist hem ! Pilatus zeide hun : Neem gy hem zelve, en kruist hem ; want ik vinde in hem geene schuld.

7 De Joden antwoordden hem : Wy hebben eene wet, en volgens die wet moet hy sterven, omdat hy zich zelve Gods Zone gemaekt heeft.

8 Als Pilatus dan deze woorden gehoord had, was hy te meer bevreesd ;

9 En wederom in het regterhuis binnengegaen zynde, zeide hy tot Jezus : Van waer zyt gy ? Maer Jezus gaf hem geen antwoord.

10 Pilatus zeide dan tot hem : Hoe, spreekt gy my niet ? weet gy niet, dat ik magt heb om u te kruisen, en magt heb om u los te laten ?

11 Jezus antwoordde : Gy zoudt geene magt over my hebben, ten ware het u van hierboven gegeven was ; daerom heeft degene, die my aen u geleverd heeft, grootere zonde begaen.

12 Van dan af zocht Pilatus hem los te laten ; maer de Joden riepen, en zeiden : Is het dat gy hem loslaet, zoo zyt gy des keizers vriend niet ; want al die zich zelve koning maekt, verklaert zich tegen den keizer.

13 Als Pilatus deze woorden gehoord had, bracht hy Jezus buiten en ging op den registerstoel zitten, ter plaetse Lithostrotos genoemd, en in het hebreuwsch Gabbatha.

14 Doch het was de dag der voorbereidinge van paschen, omtrent de zesde ure ; en hy zeide tot de Joden : Ziet uwen Koning !

15 Maer zy riepen : Neem hem weg, neemt hem weg, kruist hem ! Pilatus zeide hun : Zal ik uwen Koning kruisen ? De opper-priesters antwoordden : Wy hebben geen koning als den keizer.

16 Dan gaf hy hem aen hen over, om gekruist te worden. Zy namen Jezus dan, en leidden hem weg.

17 En zyn kruis dragende, ging hy uit tot op de plaetse, die genoemd wordt der Doodshoofden, in het hebreuwsch Golgotha ;

18 Alwaer zy hem kruisten, en twee ande-

ren met hem, van elke zyde eenen, en Jezus in het midden.

19 Pilatus had ook een opschrift geschreven, en boven aen het kruis gesteld, en het opschrift was : JEZUS VAN NAZARETH, KONING DER JODEN.

20 Velen dan van de Joden lazen dit opschrift ; want de plaets daer Jezus gekruist was, was naby de stad. En het was geschreven in het hebreuwsch, in het grieksch, en in het latyn.

21 De opper-priesters zeiden dan tot Pilatus : Gy moest niet schryven, Koning der Joden ; maer, dat hy gezeid heeft : Ik ben de Koning der Joden.

22 Pilatus antwoordde hun : Dat ik geschreven heb, heb ik geschreven.

23 En de soldaten, als zy hem gekruist hadden, namen zyne kleederen, en maakten er vier deelen van, voor elken soldaat een deel ; en ook zyn onderkleed. Doch alzoo het onderkleed zonder naed was, en van boven af tot onder geheel doorweven,

24 Zoo zeiden zy tot malkanderen : Laet ons dat niet snyden, maer laet ons het lot werpen, wie het hebben zal ; opdat de Schriftuer volbragt zoude worden, die zegt : Zy hebben myne kleederen onder hen gedeeld, en over myn kleed hebben zy het lot geworpen. (*Psaln xxi, 18.*) Dit deden dan de soldaten.

25 Ondertusschen stonden by het kruis van Jezus zyne moeder, en zyne moeders zuster, Maria, de vrouw van Cleophas, en Maria Magdalena.

26 Jezus dan, ziende zyne moeder, en den discipel, dien hy lief had, daer staen, zeide hy tot zyne moeder : Vrouwe ! ziet daer uwen zone.

27 Daerna zeide hy aen den discipel : Ziet daer uwe moeder. En van die ure af heeft de discipel haer tot zich genomen.

28 Daerna, Jezus wetende, dat nu alles volbragt was, opdat de Schriftuer volbragt zoude worden, zeide hy : Ik hebbe dorst. (*Psaln lxxviii, 21.*)

29 Alzoo daer een vat vol azyn gesteld was, zoo vulden zy eene sponsie met azyn, en die op een hysopusriet stellende, bragten ze aen zynen mond.

30 Als Jezus nu den azyn genomen had, zoo zeide hy : Het is al volbragt. En zyn hoofd buigende, gaf zynen geest.

31 De Joden dan, mits het de dag der voorbereidinge was, omdat de lichamen niet aen het kruis zouden blyven op den sabbatdag (want die sabbatdag was een hooge dag), verzochten van Pilatus, dat men hun de beenen zoude breken, en hen wegnemen.

32 De soldaten kwamen dan, en braken

de beenen van den eersten, en ook van den anderen, die met hem gekruist was;

33 Maer als zy by Jezus kwamen, en zagen, dat hy nu dood was, braken zy zyne beenen niet.

34 Dan een van de soldaten doorstak zyne zyde met eene lanse, en terstond kwam er bloed en water uit.

35 En die het gezien heeft, geeft er getuigenisse van; en zyne getuigenisse is waerachtig. En hy weet, dat hy de waarheid zegt, opdat gy het ook gelooven zoudt.

36 Want deze dingen zyn geschied, opdat de Schrifteur volbragt zoude worden : Geen van zyne beenderen zult gy breken. (*Exodus* xii, 46.)

37 En wederom eene andere Schrifteur zegt : Zy zullen zien dengenen, dien zy doorstoken hebben. (*Zacharias* xii, 10.)

38 Hierna Joseph, van Arimathea, als zynde een discipel van Jezus, maer in het heimelyk om de vreeze der Joden, verzocht van Pilatus, dat hy het ligchaem van Jezus zoude mogen wegnemen; en Pilatus liet het toe. Hy kwam dan, en nam het ligchaem van Jezus weg.

39 Nicodemus, die voordezen by nacht tot Jezus gekomen was, kwam ook, brengende eene mengeling van mirrhe en aloë, van omtrent honderd pond.

40 Zy namen dan het ligchaem van Jezus, en bonden het in linnen doeken met de speceryen, gelyk het by de Joden de gewoonte is te begraven.

41 Doch ter plaetse, daer hy gekruist was geweest, was een hof, en in dien hof een nieuw graf, daer nog niemand in gelegd was.

42 Om de voorbereidinge dan van de Joden, en omdat het graf naby was, legden zy Jezus daerin.

KAPITTEL XX.

EN op den eersten dag van de weke, kwam Maria Magdalena des morgens vroeg, als het nog duister was, naer het graf; en zy zag dat de steen van het graf weggenomen was.

2 Zy liep dan, en kwam by Simon Petrus, en by den anderen discipel, dien Jezus lief had, en zeide tot hen : Zy hebben den Heere uit het graf weggenomen, en wy weten niet, waer zy hem gelegd hebben.

3 Petrus ging dan uit, als ook de andere discipel, en zy kwamen naer het graf.

4 Zy liepen beide te samen; maer de andere discipel liep sneller als Petrus vooruit, en kwam de eerste aen het graf.

5 En nederbukkende, zag hy de linnen doeken liggen; nogtans ging hy er niet in.

6 Simon Petrus, die hem volgde, kwam

dan, en ging in het graf, en hy zag de doeken liggen;

7 En den zweetdoek, die op zyn hoofd geweest was, niet by de doeken gelegen, maer ter zyde op eene plaats ineengerold.

8 Dan ging de andere discipel, die eerst aen het graf gekomen was, ook binnen; en hy zag het, en geloofde :

9 Want zy verstonden nog de Schrifture niet, dat hy van der dood verrijsen moest.

10 De discipels dan gingen wederom naer huis.

11 Maer Maria stond buiten het graf, en weende. Terwyl zy dan weende, bukte zy neder, en zag in het graf;

12 En zy zag er twee engelen in het wit gekleed, zittende de eene aen het hoofd, en de andere aen de voeten, daer het ligchaem van Jezus gelegen had.

13 Deze zeiden tot haer : Vrouwe! waerom weent gy? Zy antwoordde hun : Omdat zy mynen Heere weggenomen hebben, en ik weet niet, waer zy hem gelegd hebben.

14 Dit gezegd hebbende, keerde zy zich om, en zag Jezus staen; maer zy wist niet, dat het Jezus was.

15 Jezus zeide tot haer : Vrouwe! waerom weent gy? wien zoekt gy? Zy, meenende dat het de hovenier was, zeide hem : Myn Heer! zoo gy hem weggenomen hebt, zegt my, waer gy hem gelegd hebt, en ik zal hem van daer nemen.

16 Jezus zeide tot haer : Maria! Zy, zich omkeerende, zeide tot hem : Rabboni! dat is te zeggen, Meester.

17 Jezus zeide tot haer : Raekt my niet aen, want ik ben nog niet opgeklommen tot mynen Vader; maer gaet tot myne broeders, en zegt hun : Ik klim op tot mynen Vader, en uwen Vader, tot mynen God, en uwen God.

18 Maria Magdalena kwam dan de discipelen boodschappen, dat zy den Heere gezien hadde, en dat hy haer deze dingen gezegd hadde.

19 En als het nu avond was, op denzelfden dag, die de eerste der weke was, en dat de deure gesloten was, daer de discipelen vergaderd waren, uit vreeze der Joden, kwam Jezus in het midden staen, en zeide tot hen : Vrede zy met ulieden!

20 En als hy dit gezegd had, toonde hy hun zyne handen en zyde. De discipelen dan waren verblyd, dan zy den Heere zagen.

21 Hy zeide dan nog eens : Vrede zy met ulieden! gelyk de Vader my gezonden heeft, alzoo zende ik u ook.

22 Dit gezegd hebbende, blies hy op hen, en zeide hun : Ontvangt den Heiligen Geest.

23 Wiens zonden gy vergeven zult, die

worden hun vergeven; en wiens zonden gy houden zult, die zyn gehouden.

24 Maer Thomas, een van de twaelf, genoemd Didymus, was met hen niet als Jezus kwam.

25 De andere discipels zeiden hem dan: Wy hebben den Heere gezien. Maer hy antwoordde hun: Ten zy dat ik in zyne handen de gaten van de nagelen zie, en mynen vinger steke in de plaetse der nagelen, en myne hand steke in zyne zyde, ik zal het niet gelooven.

26 En acht dagen daarna, als zyne discipelen wederom binnen waren, en Thomas met hen, kwam Jezus met geslotene deure, en stond in het midden, en zeide: Vrede zy met ulieden!

27 Dan zeide hy tot Thomas: Steekt uwen vinger hierin, en beziet myne handen; en brengt uwe hand hierby, en steekt ze in myne zyde; noch zyt niet ongeloovig, maer geloovig.

28 Thomas antwoordde, en zeide hem: Myn Heer en myn God!

29 Jezus zeide hem: Omdat gy my gezien hebt, Thomas! hebt gy geloofd; zalig zyn ze die gelooven, zonder gezien te hebben.

30 Jezus heeft nog vele andere mirakelen in de tegenwoordigheid van zyne discipelen gedaan, die in dit boek niet geschreven zyn.

31 Maer deze zyn geschreven, opdat gy gelooven zoudt, dat Jezus de Christus is, de Zone Gods; en dat gy, geloovende, het leven hebben zoudt in zynen naam.

KAPITTEL XXI.

NADERHAND vertoonde zich Jezus wederom aen zyne discipelen by de zee van Tiberias; doch hy vertoonde zich aldus:

2 Simon Petrus, en Thomas, genoemd Didymus, en Nathanaël, die van Cana in Galileë was, en de zonen van Zebedeus, en twee andere van zyne discipelen waren te samen.

3 Simon Petrus zeide hun: Ik ga visschen. Zy antwoordden hem: Wy komen ook met u. En zy gingen uit en klommen te scheep; maer dien nacht vingen zy niets.

4 Als nu de morgenstond aengekomen was, zoo stond Jezus op den oever; en de discipels wisten nogtans niet, dat het Jezus was.

5 Jezus zeide hun dan: Kinderen! hebt gy geene toespyze? Zy antwoordden hem: Neen.

6 Hy zeide tot hen: Werpt het net aen den regter kant van het schip, en gy zult er vinden. Zy wierpen het dan, en zy konden het nu niet trekken, om de menigte der visschen.

7 De discipel dan, dien Jezus lief had, zeide tot Petrus: Het is de Heer! Simon

Petrus, als hy verstaen had, dat het de Heer was, sloeg zyn bovenkleed aen (want hy was ontkleed), en wierp zich in de zee.

8 Maer de andere discipelen kwamen te scheep, want zy waren niet verder van het land, als omtrent twee honderd cubitus, medeslepende het net met visschen.

9 Zoo zy dan aen land getreden waren, zagen zy brandende kolen liggen, en visch daerop gelegd, en brood.

10 Jezus zeide hun: Brengt hier van de visschen, die gy nu gevangen hebt.

11 Simon Petrus ging op, en trok het net aen land, vol met honderd dry-en-vyftig groote visschen; en al is het dat er zoo vele waren, zoo wierd het net niet gescheurd.

12 Jezus zeide tot hen: Komt, neemt het noenmael. En niemand van die aenzaten durfde hem vragen: Wie zyt gy? wel wetende, dat het de Heer was.

13 Jezus kwam dan, nam het brood, en gaf het hun, en visch van des gelyken.

14 Dit was nu de derde keer, dat Jezus aen zyne discipelen verschenen is, na dat hy van der dood verreezen was.

15 Als zy dan het noenmael gehouden hadden, zeide Jezus aen Simon Petrus: Simon, Joannes zone! hebt gy my meer lief als dezen? Hy zeide hem: Ja ik, Heere! gy weet, dat ik u beminne. Jezus zeide tot hem: Weidt myne lammeren.

16 Hy vroegde hem nog eens: Simon, Joannes zone! hebt gy my lief? Hy zeide hem: Ja, Heere! gy weet, dat ik u beminne. Jezus zeide hem: Hoedt myne lammeren.

17 Hy vroegde hem voor den derden keer: Simon, Joannes zone! bemint gy my? Petrus werd bedroefd, omdat hy hem tot dry keeren vroegde: Bemint gy my? En hy zeide: Heere! gy weet alle dingen; gy weet dat ik u beminne. Jezus zeide tot hem: Weidt myne schapen.

18 Voorwaer, voorwaer, ik zegge u: als gy jonger waert, zoo gorddet gy u zelven om, en gy wandeldet, daer gy wildet; maer als gy zult oud geworden zyn, zoo zult gy uwe handen uitsteken, en een ander zal u omgorden, en u leiden, daer gy niet wilt.

19 Doch dit zeide hy, te kennen gevende door wat dood hy God zoude verheerlyken. En dit gezeid hebbende, zeide hy tot hem: Volgt my na.

20 Petrus zich omkeerende, zag den discipel, dien Jezus lief hadde, volgen, die ook in het avondmael op zyne borst lag, en zeide: Heere! wie is het die u verraden zal?

21 Als Petrus hem dan zag, zeide hy tot Jezus: Heere! wat zal van dezen geworden?

22 Jezus zeide hem: Zoo ik wil, dat hy

blyve, tot dat ik kome, wat raekt u dat? volgt gy my.

23 De spraek ging dan onder de broeders, dat die discipel niet sterven zoude. Nogtans had Jezus hem niet gezeid : Hy zal niet sterven; maer : Zoo ik wil, dat hy blyve, tot dat ik kome, wat raekt u dat?

24 Dit is de discipel, die getuigenisse van

deze dingen geeft, en dit geschreven heeft; en wy weten, dat zyne getuigenis waerachtig is.

25 Daer zyn nog vele andere dingen, die Jezus gedaen heeft, dewelke, ware het dat zy elk in het bijzonder beschreven wierden, ik meene, dat zelf de wereld de boeken, die te schryven zouden zyn, niet zoude kunnen bevatten.

DE WERKEN

DER

APOSTELN.

KAPITTEL I.

IN het eerste boek, ô Theophilus! heb ik gehandeld van al hetgene Jezus van het beginsel af gedaen en geleerd heeft,

2 Tot den dag dat hy is opgenomen, na dat hy de apostelen, die hy had verkoren, door den Heiligen Geest onderrigt had.

3 Aen wie hy zich ook met verscheidene bewysteekenen, na zyn lyden, levendig vertoond heeft, hun veertig dagen lang verschoynende, en sprekende van het ryk Gods.

4 En met hen etende, beval hy hun, dat zy niet zouden vertrekken van Jerusalem, maer verwachten de belofte des Vaders, dewelke gy, zeide hy, uit mynen mond gehoord hebt.

5 Want Joannes doopte wel met water; maer gy zult met den Heiligen Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen.

6 Die dan te samen gekomen waren, vraagden hem, zeggende : Heere! zult gy op dezen tyd het ryk aen Israël herstellen?

7 Doch hy zeide tot hen : Het komt u niet toe de tyden en stonden te weten, die de Vader in zyne magt gesteld heeft;

8 Maer gy zult ontvangen de kracht des Heiligen Geests, die in u zal nederdalen; en gy zult my tot getuigen zyn in Jerusalem, en in geheel Judeën, en Samarien, en tot het uiterste der wereld.

9 En als hy dit gezeid had, is hy, daer zy het zagen, opgenomen, en eene wolke nam hem weg uit hunne oogen.

10 En gelyk zy omhoog naer den hemel hem zagen opvaren, ziet, daer stonden twee mannen by hen in witte kleederen,

11 Dewelke ook zeiden : Galileesche mannen! wat staet gy en ziet naer den hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal alzo komen, gelyk gy hem hebt gezien ten hemel varen.

12 Dan keerden zy weder naer Jerusalem van den berg, die genoemd wordt de Olyfberg, die digt by Jerusalem is, liggende eene sabbatdag reize van daer.

13 En als zy binnengekomen waren, gingen zy op de opperzale, alwaer verbleven Petrus en Joannes, Jacobus en Andreas, Philippus en Thomas, Bartholomeus, en Mattheus, Jacobus, de zoon van Alpheus, Simon, de Ieveraer, en Judas, de zoon van Jacobus.

14 Deze waren allen eendragtelyk volherdende in het gebed, met de vrouwen, en met Maria, de moeder van Jezus, en zyne broeders.

15 In die dagen stond Petrus op in het midden der broeders (daer was een getal van omtrent honderd en twintig menschen te samen), en zeide :

16 Mannen broeders! daer moet volbragt worden hetgene de Heilige Geest, door den mond van David, in de Schrifture voorzeid heeft van Judas, die de aanleider was van degenen, die Jezus gevangen hebben.

17 Hy was van ons getal, en hy had lot en deel ontvangen in deze bedieninge.

18 Hy had eenen akker bekomen uit den loon der ongeretigheid, en zich verhangen hebbende, is hy midden door geborsten, en al zyn ingewand is uitgestort.

19 En het is kennelyk geworden aen al de inwooners van Jerusalem, zoo dat die akker in hunne tale genoemd wierd Haceldama, dat is, de Bloedakker.

20 Want daer staet geschreven in het boek der psalmen : Dat hunne woning woest worde, en niemand daerin woone. (*Psalm lxxiii*, 25.) En : Dat een ander zyne bisschoppelyke bediening kryge. (*Psalm cviii*, 7.)

21 Daer moet dan uit deze mannen, die ten allen tyde met ons verkeerd hebben, zoo

lang de Heer Jezus met ons heeft op en nedergegaan,

22 Van den doop van Joannes af, tot den dag dat hy van ons is opgenomen, iemand gesteld worden, om met ons getuige te zyn van zyne verryzenisse.

23 En zy stelden er twee, Joseph, genoemd Barsabas, bygenoemd de Regtveerdige, en Matthias.

24 En biddende, zeiden zy : Gy Heere! die de herten kent van allen, toont, wien van deze twee gy verkozen hebt,

25 Om aen te nemen de plaetse van deze bedieninge, en van het apostelschap, daer Judas van afgevallen is, om weg te gaen naer zyne plaetse.

26 En zy trokken het lot over hen, en het lot viel op Matthias, en hy wierd aengeteld by het getal der elf apostelen.

KAPITTEL II.

EN als de dagen van Sinxen vervuld wierden, waren zy allen te samen in dezelfde plaetse.

2 En daer kwam schielyk een gedruisch uit den hemel, gelyk van eenen sterken opkomenden wind, en vervulde het geheel huis, daer zy zaten.

3 En hun verschenen verdeelde tongen gelyk vuer, en het bleef boven een ieder van hen zitten.

4 En zy wierden allen vervuld met den Heiligen Geest, en begonnen verscheidene talen te spreken, volgens dat de Heilige Geest hun gaf uit te spreken.

5 Nu daer verbleven te Jerusalem Joden, godvruchtige mannen uit alle volkeren, die onder den hemel zyn.

6 En zoo dit gerucht verbreid was, kwam er eene menigte te samen, en stond geheel verslagen; omdat een ieder hen hoorde spreken in zyne eigene tale.

7 Zy waren dan allen verbaesd, en zeiden met verwonderinge : Ziet, zyn al dezen, die hier spreken, niet van Galileën?

8 Hoe hooren wy ze dan, elk in onze tale, daer wy in geboren zyn?

9 Parthers, en Meders, en Elamiters, en inwooners van Mesopotamien, van Judeën en Capadocien, Pontus en Asien,

10 Phrygien en Pamphylien, Egypten en het land van Lybien, by Cyrenen, en vreemdelingen van Roomen.

11 Zoo Joden als nieuwbekeerden, Cretoisen en Arabiers; wy hebben hen hooren spreken in onze talen Gods groote daden.

12 Zy waren dan allen verbaesd en verwonderd, en zeiden tot malkanderen : Wat wilt dit toch zyn!

13 Maer anderen zeiden, al spottende : Zy zyn vol van den nieuwen wyn.

14 Doch Petrus, staende met de elf, hief zyne stemme op, en zeide tot hen : Joodsche mannen! en gy allen, die te Jerusalem woont! dat dit u bekend zy, en luistert naer myne woorden.

15 Dezen zyn niet dronken, gelyk gy meent, aengezien het de derde uer van den dag is.

16 Maer dit is hetgene door den propheet Joël gezeid is :

17 En het zal geschieden in de laetste dagen, zegt de Heer, dat ik van mynen geest zal uitstorten over alle vleesch; en uwe zonen en uwe dochteren zullen propheeten, en uwe jongelingen zullen visioenen zien, en uwe ouderlingen zullen droomen hebben. (Joël ii, 28.)

18 Ja, ik zal zekerlyk in die dagen van mynen geest uitstorten over myne dienstknechten en over myne dienstmaegden, en zy zullen propheeten.

19 En ik zal wonderheden boven in den hemel, en teekenen beneden op der aerde geven, bloed, en vuer, en damp van rook.

20 De zon zal in duisternisse veranderen, en de maen in bloed, eer de groote en klaerblykelyke dag des Heeren komen zal.

21 En dan zullen allen, die den naem des Heeren zullen aengeroepen hebben, zalig zyn.

22 Gy mannen van Israël! hoort naer deze woorden : Gy weet wel van Jezus van Nazareth, eenen man, dien God onder u aenzienelyk gemaekt had, door mirakelen, wonderdaden en teekenen, die God in het midden van u door hem gedaen heeft;

23 Dezen, overgeleverd zynde door eenen besloten raed en voorzienigheid Gods, hebt gy door de handen der boozen gekruist, en gedood.

24 Dan God heeft hem opgewekt, de smerten der dood ontlost hebbende; omdat het onmogelyk was, dat hy daerin zoude gebleven zyn.

25 Want David zegt van hem : Ik zie den Heere altyd voor my tegenwoordig, en ik heb hem aen myne regter hand, opdat ik niet waggele.

26 Daerom is myn hert verblyd, en myne tonge heeft zich verheugd; ja, ook myn vleesch zal in hope rusten :

27 Want gy zult myne ziel in de helle niet verlaten, noch uwe heiligen aen de bedervingen laten onderworpen zyn. (Psalm xv, 8.)

28 Gy hebt my de wegen des levens bekend gemaekt; gy zult my door uw aenschyn met blydschap vervullen.

29 Mannen broeders! laet my toe, dat ik u vrymoedelyk van den patriarch David zegge, dat hy gestorven en begraven is; en

zyn graf is nog by ons tot op den dag van heden.

30 Doch alzoo hy een propheet was, en wel wiste, dat God hem met eede gezworen had, dat er een uit zyn bloed zou voort-spruiten, die op zynen troon zoude zitten (*Psalm cxxxi, 11*);

31 Zoo heeft hy, het toekomende voorziende, van de verryzenisse van Christus gesproken, dat hy in de helle niet verlaten is, noch dat zyn vleesch aen de bedervinge niet is onderworpen geweest.

32 Dezen Jezus heeft God verwekt; waer- van wy allen getuigen zyn.

33 Na dat hy dan door de regter hand Gods verheven is, en de belofte des Heiligen Geests van den Vader ontvangen heeft, zoo heeft hy denzelven uitgestort, gelyk gy nu ziet en hoort.

34 Want David is niet opgeklommen ten hemel, maer hy zegt zelf : De Heer heeft gezeid tot mynen Heere : Zit aen myne regter hand ;

35 Tot dat ik uwe vyanden stelle tot eene voetbank uwer voeten. (*Psalm cix, 1.*)

36 Dat dan het geheel huis van Israël zekerlyk wete, dat God dezen zelfden Jezus, dien gy gekruist hebt, tot Heere en Christus gemaakt heeft.

37 Dit gehoord hebbende, wierden zy in het herte geraekt, en zeiden tot Petrus en tot de andere apostelen : Wat zullen wy doen, mannen broeders ?

38 Petrus antwoordde hun : Doet penitentie, en dat een ieder van u gedoopt worde in den name van Jezus Christus, tot vergevinge uwer zonden ; en gy zult de gave des Heiligen Geests ontvangen.

39 Want de belofte is voor u en voor uwe kinderen, en voor al degenen, die verre zyn, zoo veel als er de Heer, onze God, toe roepen zal.

40 Hy onderrigte hen nog met vele andere redenen, en vermaende hen, zeggende : Behoudt u van dit verkeerd geslachte !

41 Die dan zyn woord aennamen, wierden gedoopt ; en daer zyn op dien dag omtrent dry duizend zielen aengekomen.

42 En zy waren volherdende in de leeringe der apostelen, in de gemeenschap en het breken des broods, en in de gebeden.

43 En ieder wierd met vreeze bevangen, en daer geschiedden vele wonderheden en teekenen door de apostelen in Jerusalem, zoo dat zy allen verschrikt stonden.

44 Nu allen, die geloofden, waren vereenigd, en hadden alle dingen gemeen.

45 Zy verkochten hunne goederen en land- den, en deelden die uit aen een ieder, naer dat hy van noode hadde.

46 Ook waren zy dagelyks volherdende

eendragtelyk in den tempel, en brekende het brood in de huizen, namen zy hun voedsel met verheuginge en eenvoudigheid des herten :

47 Te samen God lovende, en aengenaem zynde by al het volk. En de Heer vermeerderde dagelyks het getal dergenen, die zalig wierden.

KAPITTEL III.

DAERNA Petrus en Joannes gingen op naer den tempel, tot het gebed van de negende ure.

2 En daer wierd een man gedragen, die van zyn moeders ligchaem af kreupel was, welken zy dagelyks bragten aen de deure des tempels, genoemd de Schoone, om eene aelmoes te verzoeken van degenen, die naer den tempel gingen.

3 Deze, als hy Petrus en Joannes zag, zoo als zy in den tempel ingingen, bad hy om eene aelmoes te hebben.

4 En Petrus, met Joannes, de oogen op hem slaende, zeide : Ziet ons aen.

5 Hy zag hen dan sterrelyks aen, hopende dat hy iets van hen zoude krygen.

6 Maer Petrus zeide : Zilver en goud heb ik niet ; maer hetgene ik heb, dat geef ik u. In den name van Jezus Christus van Naza-reth, staet op, en wandelt !

7 En hem by de regter hand vattende, hief hy hem op ; en terstond wierden zyne beenen en voeten gestyfd.

8 En opspringende, stond hy, en wandelde ; en hy ging met hen in den tempel, wandelende, springende, en God lovende.

9 En al het volk zag hem wandelen, en God loven.

10 En merkende, dat hy het was, die aen de Schoonpoorte des tempels om aelmoesen gezeten had, wierden zy met verwonderinge en verbaesdheid vervuld over hetgene hem gebeurd was.

11 En alzoo hy Petrus en Joannes vasthield, liep al het volk met verbaesdheid tot hen in de gaenderye van Salomon, gelyk men ze noemt.

12 Petrus, dit ziende, sprak het volk aldus aen : Mannen van Israël ! waerom verwondert gy u hierover, of waerom hebt gy de oogen op ons geslagen, als of wy dezen mensch door onze kracht of deugdzaamheid hadden doen wandelen ?

13 De God van Abraham, van Isaac en van Jacob, de God onzer vaders, heeft verheerlykt zynen Zoon Jezus, denwelken gy hebt overgeleverd, en verloochend in de tegenwoordigheid van Pilatus, als hy oordeelde, dat men hem los zoude laten.

14 Doch gy hebt den Heiligen en Regtveerdigen verloochend, en hebt verzocht, dat

men u den doodslager zoude geven;

15 En den Gever des levens hebt gy gedood; maar God heeft hem van de dood verwekt, waarvan wy getuigen zyn.

16 En door het geloove in zynen name heeft hy dezen, denwelken gy ziet en kent, gesterkt; en het geloof, dat van hem komt, heeft dien volkomene gezondheid gegeven in de tegenwoordigheid van u allen.

17 Maer nu, broeders! ik wete wel, dat gy het door onwetendheid gedaen hebt, gelyk ook uwe oversten;

18 Doch God heeft aldus volbragt, hetgene hy door den mond van al de propheten voorzeid hadde, dat zyn Christus zoude lyden.

19 Doet dan penitentie, en bekeert u, opdat uwe zonden mogen uitgewischt worden;

20 Tegen dat door den Heere de tyden van verkwikkinge zullen komen; en dat hy Jezus Christus, u te voren gepredikt, zenden zal.

21 Dewelke ondertusschen van den hemel moet ontvangen worden, tot den tyd dat alle dingen zullen hersteld worden, van dewelke God gesproken heeft door den mond van zyne heilige propheten, die van het begin der wereld af geweest zyn.

22 Moyses heeft immers gezeid: De Heer, uw God, zal u eenen propheet verwekken uit uwe broeders, gelyk my; hem zult gy hooren in alles dat hy tot u zeggen zal.

23 En zoo wie dezen propheet niet zal aenhooren, die zal uit het volk uitgeroeid worden. (*Deuteron. xviii, 15.*)

24 Ook zoo hebben al de propheten, van Samuël af, en die naderhand gepropheteerd hebben, deze dagen voorzeid.

25 Gylieden zyt de kinderen der propheten, en des verbonds, hetwelk God aen onze vaders bevestigd heeft, zeggende tot Abraham: In uw zaed zullen alle geslachten der aerde gezegend worden. (*Genesis xii, 3.*)

26 Het is eerst voor u, dat God zynen Zoon verwekt heeft, en gezonden om u te zegenen; opdat zich een ieder van zyne boosheid zoude bekeeren.

KAPITTEL IV.

MAER terwyl zy tot het volk spraken, zoo kwamen daer de priesters, de hoofdman des tempels, en de sadduceën aengegaen;

2 Zeer moeijelyk zynde, omdat zy het volk leerden, en in Jezus de verryzenisse der dooden verkondigden.

3 En zy sloegen de handen aen hen, en stelden ze in bewaringe tot des anderen daegs: want het was nu avond.

4 Doch velen van degenen, die het woord

gehoord hadden, geloofden: en het getal der mannen wierd vyf duizend.

5 En het geschiedde des anderendaegs, dat hunne oversten, de ouderlingen en de schriftgeleerden te Jerusalem vergaderden;

6 Met Annas, den oppersten priester, en Caïphas, en Joannes, en Alexander, en allen, die van het priesterlyk geslacht waren.

7 En hen in het midden stellende, vroegden zy: Door wat magt, of in wiens name hebt gy dit gedaen?

8 Petrus, alsdan vervuld zynde met den Heiligen Geest, zeide tot hen: Gy oversten des volks, en ouderlingen, hoort toe!

9 Naedien wy heden staen geregt te worden over de weldaet aen eenen Kranken mensch bewezen, waardoor hy genezen is;

10 Zoo zy u allen kennelyk, en aen al het volk van Israël, dat het geschied is door den name van onzen Heere Jezus Christus, van Nazareth, denwelken gy gekruist hebt, dien God van de dood verwekt heeft; door dezen is het, dat die mensch hier voor u gezond staet.

11 Hy is de steen, die gy, bouwmeesters, verworpen hebt, en die de hoeksteen geworden is.

12 En daer is geene zaligheid in iemand anders: want daer is geen andere naem onder den hemel aen de menschen gegeven, door denwelken wy moeten zalig worden.

13 Doch zy ziende de vrymoedigheid van Petrus en Joannes, en vernomen hebbende dat zy ongeleerde en slechte menschen waren, zoo waren zy verwonderd; zy kenden hen ook, dat zy met Jezus geweest waren.

14 Daerenboven ziende den mensch, die genezen was, met hen staen, zoo konden zy er niets tegen zeggen.

15 Zy geboden hun dan uit den raed te vertrekken, en overlegden met malkanderen,

16 Zeggende: Wat zullen wy deze menschen doen? want het is bekend aen allen, die te Jerusalem woonen, dat er door hen een mirakel geschied is; het is blykelyk, en wy kunnen het niet loochenen.

17 Maer opdat het niet verder onder het volk verbreid worde, laet ons hun straffelyk verbieden, dat zy voortaan in dezen name aen niemand meer spreken.

18 En hen geroepen hebbende, verboden zy hun, dat zy geenszins zouden spreken of leeren in den name van Jezus.

19 Maer Petrus en Joannes antwoordende, zeiden tot hen: Oordeelt gy zelven, of het regt is voor Gods aenschyn, aen u meer te gehoorzamen als aen God?

20 Want wy kunnen, hetgene wy gezien

en gehoord hebben, niet nalaten te spreken.

21 Zy dreigden hen dan, en lieten hen gaen, niet vindende hoe zy ze straffen zouden, om des volks wille; mits zy allen God loofden over hetgene er in dezen voorval geschied was.

22 Want de man, aen wien dit mirakel van genezinge gedaen was, was meer als veertig jaren oud.

23 Als zy dan losgelaten waren, kwamen zy by hun volk, en verhaelden hun 'al wat de opper-priesters en de ouderlingen tot hen gezeid hadden.

24 Dewelke dit hoorende, eendragtelyk hunne stemme tot God verhieven, en zeiden: Heere! gy zyt die hemel en aerde, de zee, en al wat er in is, gemaekt hebt;

25 Die door den Heiligen Geest, door den mond van onzen vader David, uwen dienaar, gezeid hebt: Waerom hebben de heidenen oproer gemaekt, en de volkeren ydele dingen voorgenomen?

26 De koningen der aerde zyn opgestaen, en de prinsen zyn te samen gekomen, tegen den Heere, en tegen zynen Christus, (*Psalm ii, 1.*)

27 Want in der waarheid, Herodes en Pontius Pilatus zyn met de heidenen en het volk van Israël in deze stad te samen gekomen, tegen uw heilig Kind Jezus, hetwelk gy gezaefd hebt;

28 Om te doen hetgene uwe hand, en uw raed voorgeschikt had te geschieden.

29 Nu dan, Heere! ziet op hunne dreigingen, en geeft uwen dienaren, dat zy met alle vrymoedigheid uw woord mogen uitspreken;

30 Uwe hand uitstekende, opdat er genezingen, mirakelen en wonderheden geschieden in den name van uwen heiligen Zoon Jezus.

31 En als zy gebeden hadden, zoo beefde de plaetse, daer zy vergaderd waren; en zy wierden allen vervuld met den Heiligen Geest, en spraken het woord Gods met vrymoedigheid.

32 En de menigte der geloovigen hadden maer een herte, en eene ziele; en niemand zeide, dat iets van hetgene hy bezat, zyn eigen was, maar alle dingen waren onder hen gemeen.

33 De apostelen gaven met groote kracht getuigenisse van de verryzenisse van onzen Heere Jezus Christus; en de gratie was groot in hen allen.

34 Want daer was niemand onder hen, die gebrek leed; omdat allen, die landen of huizen bezaten, die verkochten, en den prys van hetgene zy verkocht hadden, bragten,

35 En legden voor de voeten der apostelen. En men deelde aen een ieder uit, naer dat elk van noode had.

36 Joseph dan, die van de apostelen bygenoemd wierd Barnabas (dat is te zeggen, zoon van vertroostinge), een Leviet, geboortig van Cyprus,

37 Had ook eenen akker, dien hy verkocht, en hy bragt het geld, en legde het voor de voeten van de apostelen.

KAPITTEL V.

MAER zeker man, genoemd Ananias, met Saphira, zyne huisvrouw, verkocht een stuk land;

2 En hy hield iets achter van den prys, met kennisse van zyne huisvrouw, en brengeende een zeker deel, legde hy dat voor de voeten der apostelen.

3 Maer Petrus zeide: Ananias! hoe heeft Satan uw herte bekoord, dat gy zoudet liegen tegen den Heiligen Geest, en achterhouden van den prys des akkers?

4 En bleef hy onverkocht niet aen u! en verkochtzynde, was de prys niet in uwe magt? Waerom hebt gy dit alzoo in uw herte besloten! Gy hebt niet gelogen tegen de menschen, maar tegen God.

5 Ananias, deze woorden hoorende, viel neder en gaf zynen geest. En allen, die dit hoorden, wierden met groote vreeze bevangen.

6 Eenige jongelingen, opstaende, namen hem weg; en hem uitdragende, begroeven zy hem.

7 Omtrent dry uren daerna, zoo kwam zyne huisvrouw binnen, niet wetende wat er geschied was;

8 En Petrus sprak haer aldus aen: Zegt my, vrouwe! hebt gy lieden den akker maer zoo veel verkocht? Zy zeide: Ja, maer zoo veel.

9 Dan zeide Petrus tot haer: Hoe hebt gy aldus te samen overeengekomen om den Geest des Heeren te tergen? ziet, de voeten van degenen, die uwen man begraven hebben, zyn aen de deure, en zullen u ook uitdragen.

10 Terstond viel zy voor zyne voeten, en gaf haren geest. De jongelingen inkomende, vonden haer dood; zy droegen haer uit, en begroeven ze by haren man.

11 En daer ontstond eene groote vreeze onder de geheele gemeente, en onder allen, die dit hoorden.

12 Doch daer geschiedden vele mirakelen en wonderheden onder het volk door de handen der apostelen. En zy waren allen eendragtelyk in de gaenderye van Salomon.

13 Maer niemand anders durfde zich by hen voegen; doch het volk gaf hun grooten lof.

14 En het getal van degenen, die in den Heere geloofden, zoo van mans als van vrouwen, wierd meer en meer vermenigvuldigd :

15 Zoo dat ze de zieken op de straten uitdroegen, en op bedden en matrassen legden; opdat, als Petrus kwam, ook enkelyk zyne schaduwe iemand van hen mogt overlommen, en zy alzoo van hunne ziekten genezen worden.

16 Ook kwam er eene menigte uit de naburige steden gezamenlyk naer Jerusalem, brengende zieken met hen, en die gekwollen waren van onzuivere geesten; dewelke allen genezen wierden.

17 De hooge priester dan opstaende, en allen, die met hem waren (te weten de sekte van de sadduceën), wierden met nydigheid vervuld;

18 Zy sloegen de handen aen de apostelen, en stelden ze in de openbare gevangenis.

19 Maer de engel des Heeren des nachts de deure der gevangenis opendoende, leidde hen uit, en zeide :

20 Gaet henen, en staende in den tempel, spreek tot het volk al deze woorden des levens.

21 Als zy dit gehoord hadden, gingen zy des morgens vroeg in den tempel, en leerden daer. Doch de hooge priester, en die met hem waren, kwamen en riepen den raed en al de ouderlingen van de kinderen van Israël te samen, en zonden naer den kerker om hen te halen.

22 Doch als de dienaers daer gekomen waren, en de gevangenis geopend hebbende, hen niet vonden, zoo keerden zy wederom, en boodschapten het,

23 Zeggende : Wy hebben de gevangenis wel gesloten gevonden met alle verzekeringe, en de wachters voor de deure staen; maer opendoende, vonden wy er niemand binnen.

24 Als de hoofdman des tempels en de opper-priesters deze redenen hoorden, wierden zy daerover zeer beducht, niet wetende wat hiervan geworden zoude.

25 Maer daer kwam iemand hun boodschappen : Ziet, de mannen, dewelke gy in de gevangenis gesteld hadt, staen in den tempel, en leeren het volk.

26 Dan ging de hoofdman, met de dienaers henen en bragt ze mede, zonder geweld, want zy vreesden van het volk gesteenigd te worden.

27 Als zy hen daer gebragt hadden, stelden zy hen in den raed, en de hooge priester vroegde hen af,

28 Zeggende : Hebben wy u niet scherpelyk bevolen in dezen name niet te leeren? En ziet, gy hebt heel Jerusalem vervuld met

uwe leeringe, en gy wilt ons het bloed van dien mensch te laste leggen.

29 Petrus en de apostelen antwoordden : Men moet God meer gehoorzamen als de menschen.

30 De God onzer vaderen heeft Jezus verwekt, denwelken gy aen het kruis gehangen, en gedood hebt.

31 Dezen heeft God door zyne magt verheven, tot *oppersten Heer en Zaligmaker, om aen Israël de penitentie en vergiffenis der zonden te geven.

32 En wy zyn getuigen van deze dingen, gelyk ook de Heilige Geest, welken God gegeven heeft aen al degenen, die hem gehoorzamen.

33 Als zy dit hoorden, borsten zy van spyt, en hielden raed om hen te dooden.

34 Maer zeker phariseër, met name Gamaliël, een leeraer der wet, groot geacht by al het volk, opstaende in den raed, gebood dat men die mannen een weinig zoude doen buiten gaen.

35 Hy zeide dan tot hen : Mannen van Israël! Ziet toe, wat u te doen staet met deze menschen.

36 Want over eenigen tyd was er een zekere Theodas, die zeide dat hy iets bezonders was, en omtrent vier honderd mannen hingen hem aen; hy is omgebragt, en allen, die hem geloof gaven, zyn verstrooid en te niet geraekt.

37 Na dezen is opgestaen Judas Galileus, in de dagen der opschryvinge, en trok een deel volks naer zich; doch hy is ook te niet gegaen, en allen, die hem aenhangen, zyn verstrooid.

38 Zoo zegge ik u nu ook, onthoudt u van deze menschen, en laet ze geworden : want komt deze raed, of dit werk van menschen, zoo zal het te niet gaen :

39 Maer komt het van God, zoo zult gy het geenszins te niet kunnen doen; opdat gy niet bevonden zoudt worden aen God zelven tegen te stryden. En zy vielen in zyn gevoelen.

40 En de apostelen binnenroepende, na dat zy hen hadden doen geeselen, verboden zy hun, op eeniger maniere in den name van Jezus te spreken, en lieten hen gaen.

41 Zy gingen dan uit den raed henen, blyde zynde, omdat zy weerdig gevonden waren voor den name van Jezus versmaedheid te lyden.

42 Zy hielden ook niet op van alle dagen in den tempel en in de huizen te leeren, en Christus Jezus, te verkondigen.

KAPITTEL VI.

TEN zelfden tyde, alzoo het getal der discipelen vermeerderde, ontstond er eene

murmuratie op van de Grieken tegen de Hebreuwen; omdat hunne weduwen in de dagelyksche uitdeeling verzuimd wierden.

2 Daerom de twaelf de menigte der discipelen byeenroepende, zeiden: Het is niet behoorlyk, dat wy het woord Gods zouden daer laten, om de tafels te bedienen.

3 Daerom, broeders! kiest onder u zeven mannen, die goede getuigenisse hebben, vol van den Heiligen Geest en van wysheid, dewelke wy over dit werk mogen aenstellen.

4 En wy zullen ons geheel tot het gebed, en tot de bediening van het woord begeben.

5 Deze reden behaegde aen geheel de gemeente; en zy verkozen Stephanus, eenen man vol van geloove en van den Heiligen Geest, en Philippus, en Prochorus, en Nicanor, en Timon, en Parmenas, en Nicolaüs, eenen aankomeling van Antiochien.

6 Dezen stelden zy voor de apostelen; die, na dat zy gebeden hadden, hun de handen oplegden.

7 En het woord des Heeren nam toe, en het getal der discipelen vermenigvuldigde zeer binnen Jerusalem; daer was ook eene groote menigte van de priesters, die zich onderwierpen aen het geloove.

8 Stephanus, vol van gratie en van kracht, deed wonderheden en groote teekenen onder het volk.

9 Maer sommigen uit de synagoge, van degenen, die genoemd worden Vrygelatenen, van die van Cirenen, van die van Alexandrien, van die van Cilicien, en van die van Asien, stonden op, en disputeerden met Stephanus.

10 Maer zy konden aen de wysheid en den Geest, die er sprak, niet wederstaen.

11 Dan maekten zy mannen op, die zeggen zouden, dat zy hem lasteringen tegen Moyses en tegen God hadden hooren spreken.

12 Dus stelden zy het volk, de ouderlingen, en de schriftgeleerden in oproer; en op hem vallende, grepen zy hem aen, en bragten hem in den raed;

13 En zy stelden daer valsche getuigen, welke zeiden: Deze mensch houdt niet op van woorden te spreken tegen de heilige plaetse en tegen de wet.

14 Want wy hebben hem hooren zeggen, dat die Jezus van Nazareth deze plaetse te niet zal doen, en dat hy de instellingen, die Moyses ons overgeleverd heeft, zal veranderen.

15 En allen, die in den raed zaten, de oogen op hem hebbende, zagen zyn aenschyn als het aenschyn van eenen engel.

KAPITTEL VII.

DAN vraagde hem de hooge priester, of deze dingen alzoo waren?

2 Hy antwoordde: Broeders en vaders! hoort my spreken: de God der glorie openbaerde zich aen onzen vader Abraham, als hy in Mesopotamien was, eer hy nog in Charan woonde.

3 En hy zeide tot hem: Gaet uit uw land en uit uw maegschap, en komt in het land, dat ik u toonen zal. (*Genesis xii, 1.*)

4 Dan ging hy uit het land der Chaldeen, en kwam te Charan woonen. En van daer (zyn vader gestorven zynde), heeft God hem overgebragt in dit land, dat gy nu bewoont.

5 En hy heeft hem geene erve daerin gegeven, ook zelfs niet eenen voet aerde; maer hy beloofde hem hetzelfde tot eene bezittinge te geven, en aen zyne nakomelingen, daer hy nog geen zone had.

6 En God zeide hem, dat zyne nazaten in een vreemd land als vreemdelingen zouden woonen, en dat zy onder slavernye zouden gebragt worden, en mishandeld vierhonderd jaren lang. (*Genesis xv, 13.*)

7 Maer het volk, onder hetwelk zy zullen slaven geweest zyn, zal ik straffen, zeide de Heer. En daarna zullen zy uitgaen uit dat land, en zullen my dienen in deze plaetse.

8 Hy gaf hem dan het verbond der besnydenisse; en alzoo won hy Isaac, en besneed hem op den achtsten dag; en Isaac won Jacob, en Jacob won de twaelf patriarchen.

9 En de patriarchen, door nyd ontstoken zynde, verkochten Joseph, om naer Egypten gevoerd te worden: doch God was met hem.

10 En hy heeft hem uit al zyne verdrukkingen getrokken, en hem bevalligheid en wysheid gegeven voor het aenschyn van Pharao, den koning van Egypten, die hem stelde oversten van Egypten, en van geheel zyn ryk.

11 Doch daer kwam een hongersnood, en groote benauwdheid, over al het land van Egypten en Chanaan; en onze vaders vonden niet om te eten.

12 Maer als Jacob gehoord had, dat er graen in Egypten was, zond hy er onze vaders voor den eersten keer henen.

13 En in de tweede reizē werd Joseph van zyne broeders gekend, en Pharao verstond van wat geslacht hy was.

14 Dan zond Joseph zynen vader Jacob halen, en geheel zyn geslacht, bestaende in vyf-en-zeventig zielen.

15 En Jacob kwam af in Egypten, en hy is gestorven, gelyk ook onze vaders.

16 Dewelken men heeft overgebragt naer

Sichem, en gelegd in het graf, hetwelk Abraham voor eene somme gelds gekocht had van de kinderen van Hemor, Sichems zone.

17 Maer als nu de tyd der belofte naderde, die God aen Abraham met eede beloofd had, zoo groeide het volk aen, en vermenigvuldigde in Egypten;

18 Tot dat er een andere koning in Egypten opstond, die Joseph niet kende.

19 Deze ging arglistiglyk te werk met ons geslacht, en handelde kwalyk met onze vaders, zoo dat zy hunne nieuwgeborene kinderen moesten wegwerpen, opdat zy in het leven niet zouden blyven.

20 Op denzelfden tyd wierd Moyses geboren, die aengenaem was aen God, en wierd dry maenden opgevoed in zyns vaders huis.

21 En buiten nedergelegd zynde, heeft hem de dochter van Pharao opgenomen, en voedde hem op voor zich zelve tot eenen zone.

22 En Moyses wierd onderwezen in al de wysheid der Egyptenaren; en hy was magtig in woorden en werken.

23 Maer veertig jaren oud geworden zynde, kwam hem in den zin, dat hy zyne broeders, de kinderen van Israël, wilde gaen bezoeken.

24 En ziende daer iemand ongelyk lyden, beschermde hy hem, en nam wraek voor den verdrukten, verslaende den Egyptenaar.

25 Doch hy meende dat zyne broeders wel verstonden, dat God hen door zyne hand verlossen zoude: maer zy verstonden het niet.

26 Des anderendaegs kwam hy by eenigen, die keven, en hy zocht hen met malkanderen te verzoenen, zeggende: Mannen! gy zyt broeders; waarom hindert gy malkanderen?

27 Maer degene, die zynen naesten ongelyk deed, stiet hem weg, zeggende: Wie heeft u tot oversten en regter over ons gesteld?

28 Wilt gy my ook ombrengen, gelyk gy gisteren dien Egyptenaar omgebracht hebt?

29 Op dat woord nam Moyses de vlugt, en bleef als vreemdeling in het land van Madian, daer hy twee zonen won.

30 En na veertig jaren, zoo verscheen hem een engel in de woestyne van den berg Sina, tusschen de vlamme van eenen vurigen braembosch.

31 Moyses dit ziende, was verwonderd over het visioen; en als hy nader kwam om te zien, zoo hoorde hy de stemme des Heeren, die tot hem zeide:

32 Ik ben de God uwer vaders, de God van Abraham, de God van Isaac, en de God

van Jacob. Maer Moyses, gansch bevende, durfde het niet aenzien.

33 Dan zeide de Heer tot hem: Doet de schoenen van uwe voeten af, want de plaets, daer gy opstaet, is eene heilige aerde.

34 Ziende heb ik gezien de verdrukkinge van myn volk, dat in Egypten is; ik heb hunne zuchten gehoord, en ben nedergekomen, om hen te verlossen. Komt gy nu dan, en ik zal u naer Egypten zenden.

35 Deze Moyses, denwelken zy verstooten hadden, zeggende: Wie heeft u tot oversten en regter gesteld! dezen heeft God tot oversten en verlosser gezonden, onder de bestieringe van den Engel, die hem in den braembosch verschenen was.

36 Deze heeft hen uitgeleid, doende wonderen daden en mirakelen in het land van Egypten, en in de Roode zee, en in de woestyne, veertig jaren lang.

37 Het is deze Moyses, die tot de kinderen van Israël gezeid heeft: God zal u eenen propheet uit uwe broeders verwekken, gelyk my; hem zult gy hooren. (*Deut. xviii, 15.*)

38 Deze is het, die, als het volk in de woestyne vergaderd was, met den Engel verkeerde (dewelke met hem sprak op den berg Sina) en met onze vaders; en die de woorden des levens ontving, om ons die te geven.

39 Aen wien onze vaders niet wilden gehoorzamen, maer verstieten hem, en keerden met hun herte wederom naer Egypten,

40 Zeggende tot Aaron: Maekt ons goden, die voor ons gaen; want wy weten niet, wat aen dezen Moyses, die ons uit het land van Egypten geleid heeft, mag overgekomen zyn. (*Exodus xxxii, 1.*)

41 En ten zelfden tyde maekten zy een kalf, en deden offeranden aen den afgod, en verheugden zich in het werk hunner handen.

42 Dan keerde God zich van hen af, en hy leverde hen over om te aanbidden het heirleger des hemels, gelyk er geschreven is in het boek der propheten: Gy huis van Israël, hebt gy my toch offeranden of sacrificien opgeofferd in de woestyne veertig jaren lang? (*Amos v, 25.*)

43 Ja, gy hebt het tabernakel van Moloch aengenomen, en het gesternte van uwen god Remphan, beelden, die gy gemaakt hebt om te aanbidden. Daerom zal ik u vervoeren tot over Babylon.

44 Onze vaders in de woestyne hadden het tabernakel der getuigenisse, gelyk God, sprekende tot Moyses, belast had, dat hy het voor hen zoude maken, naer het voorbeeld, dat hy gezien had.

45 Hetwelk onze vaders ontvangen hebende, bragten het met Josuë in het land,

dat van de heidenen bezeten wierd, die God voor hun aenschyn heeft weggedreven, tot de dagen van David toe;

46 Die aen God is aengenaem geweest, en verzocht, dat hy eene woonplaetse voor den God van Jacob mogte bouwen.

47 Doch het is Salomon geweest, die hem een huis gebouwd heeft.

48 Maer de Allerhoogste woont in geene tempels, die met handen gemaekt zyn; gelyk de propheet zegt :

49 De hemel is myn troon, en de aerde is myne voetbank. Wat huis zult gy my bouwen? zegt de Heere; of hoedanig zal myne rustplaetse wezen?

50 Heeft myne hand al deze dingen niet gemaekt? (*Isaïas lxi, 1.*)

51 Gy hardnekkigen en onbesnedenen van herten en van ooren! gy wederstaet altyd aen den Heiligen Geest; gelyk uwe vaders, zoo ook gyliden.

52 Wien van de propheten hebben uwe vaders niet vervolgd? zy hebben gedood degenen, die de toekomst voorzeiden van den Regtveerdigen, wiens verraders en moordenaers gy nu geworden zyt?

53 Gy, die de wet door de bedieninge der engelen ontvangen hebt, en niet hebt onderhouden!

54 Als zy dit hoorden, borsten zy van spyt, en zy knerselden met de tanden op hem.

55 Maer hy, vol zynde van den Heiligen Geest, hief zyne oogen op naer den hemel; en hy zag Gods glorie, en Jezus, staende aen de regter hand Gods, en hy zeide : Ziet, ik zie de hemelen open, en den Zone des menschen staen aen de regter hand Gods.

56 Maer zy, met luider stemme roepende, stopten hunne ooren, en vielen eenpaerlyk op hem aen;

57 En hem buiten de stad gedreven hebbende, steenigden zy hem. En de getuigen legden hunne kleederen af aen de voeten van eenen jongeling, genoemd Saulus.

58 En zy steenigden Stephanus, die bad en zeide : Heere Jezus! ontvang mynen geest.

59 En op zyne knien vallende, riep hy met luider stemme : Heere! rekent hun deze zonde niet. En als hy dit gezeid hadde, is hy in den Heere ontslapen. En Saulus stemde mede toe in zyne moord.

KAPITTEL VIII.

TEN zelfden dage ontstond er eene groote vervolging tegen de kerke, die te Jerusalem was; en zy wierden allen verstrooid door het land van Judeën en Samarien, behalve de apostelen.

2 Doch eenige godvreezende mannen be-

groeven Stephanus, en maekten grooten rouw over hem.

3 Saulus daerentusschen verwoeste de kerke, gaende van huis tot huis, en zoo mannen als vrouwen medetrekende, leverde ze in de gevangnisse.

4 Doch die verstrooid waren, gingen alom het woord Gods verkondigen.

5 Philippus dan gaende naer de stad van Samarien, preekte hun Christus aen.

6 En het volk luisterde eendragtelyk naer hetgene van Philippus gezeid wierd, hoorende en ziende de mirakelen, die hy deed.

7 Want de onzuivere geesten gingen uit vele bezetenen, met luider stemme schreeuwende.

8 En vele lammen en kreupelen werden genezen.

9 Daer ontstond dan eene groote vreugd in die stad. Ook was daer zeker man, met name Simon, die te voren in dezelfde stad met tooverye had omgegaan, en het volk van Samarien verleid had, zeggende, dat hy wat groots was.

10 En zy luisterden allen naer hem, van den minsten tot den meesten, en zeiden : Deze is de groote kracht Gods.

11 Doch dat zy naer hem luisterden, was omdat hy langen tyd met zyne tooveryen hunne zinnen verdraeid hadde.

12 Maer als zy geloofden hetgene Philippus hun verkondigde van het ryk Gods, en gedoopt werden in den name van Jezus Christus, zoo mannen als vrouwen,

13 Dan geloofde Simon ook zelf; en na dat hy gedoopt was, bleef hy Philippus aenhangen; en ziende de mirakelen en groote wonderdaden, die er geschieden, stond hy zeer verbaesd.

14 Als nu de apostelen, die te Jerusalem waren, gehoord hadden, dat Samarien het woord Gods aengenomen had, zonden zy Petrus en Joannes naer hen af.

15 Dewelke daer gekomen zande, voor hen baden, opdat zy den Heiligen Geest mogten ontvangen.

16 Want hy was nog over niemand van hen gekomen; maer alleenlyk waren zy gedoopt in den name van den Heere Jezus.

17 Dan legden zy de handen op hen, en zy ontvingen den Heiligen Geest.

18 Als Simon zag, dat door de oplegginge van de handen der apostelen, den Heiligen Geest gegeven wierd, zoo bood hy hun geld,

19 Zeggende : Geeft my ook die magt, dat allen, op dewelke ik de handen legge, den Heiligen Geest ontvangen. Maer Petrus zeide tot hem.

20 Uw geld zy met u tot uwe verderfennisse, gy die gemeend hebt, dat de gave Gods door geld te verkrygen is!

21 En gy hebt noch deel noch lot in deze zake : want uw hert is niet opregt voor God.

22 Daerom doet penitentie over deze uwe boosheid, en bidt God, of u misschien dit opzet uws herten vergeven worde.

23 Want ik zie, dat gy met eene bittere galle vergald zyt, en gebonden met de banden der boosheid.

24 Doch Simon antwoordende, zeide : Bidt gylieden den Heere voor my, opdat my niets van hetgene gy gezeid hebt, overkome.

25 Zyt dan, na dat zy het woord des Heeren betuigd en gepredikt hadden, keerden weder naer Jerusalem, en verkondigden het evangelie in vele dorpen van Samariën.

26 Doch een engel des Heeren sprak tot Philippus, en zeide : Staet op, en gaet naer den kant van den zuiden, op den weg, die van Jerusalem naer Gaza afgaet, die daer woest is.

27 En hy stond op, en hy ging er henen. En ziet, een Mooriaen, een magtig heer, kamerling van Candace, koninginne der Mooren, die gesteld was over al hare schatten, was komen zyne aanbiddinge te Jerusalem doen.

28 En in het wederkeeren zat hy op zynen wagen, en las den propheet Isaïas.

29 Doch de Geest zeide tot Philippus : Gaet aen, en voegt u by dien wagen.

30 Philippus dan toeloopende, hoorde dat hy den propheet Isaïas las, en zeide : Meent gy dat gy ook verstaet hetgene gy leest?

31 Hy antwoordde : Hoe zoude ik toch kunnen, ten zy dat het my iemand uitlegge? En hy bad Philippus op te klimmen, en by hem te zitten.

32 Nu de plaets der Schrifture, die hy las, was deze : Gelyk een schaep is hy ter dood geleid ; en even als een lam, hetwelk zonder stemme is voor dengenen, die het scheert, alzoo heeft hy zynen mond niet opgedaen.

33 In zyne vernederinge is hy ter dood verwezen. Wie zal zyn geslacht kunnen beschryven? want zyn leven zal van de aerde weggenomen worden. (*Isaïas liii, 7.*)

34 De kamerling sprak daerop tot Philippus, en zeide : Ik bidde u, van wien zegt de propheet dit? van zich zelve, of van iemand anders?

35 Dan deed Philippus zynen mond open, en begon hem met deze Schriftuerplaetsen Jezus te verkondigen.

36 En terwyl zy over den weg reisden, kwamen zy by een water ; en de kamerling zeide : Ziet, daer is water ; wat belet my gedoopt te worden?

37 Philippus zeide : Is het dat gy uit gan-scher herte gelooft, zoo mag het geschieden.

Hy antwoordde dan : Ik geloof dat Jezus Christus de Zone Gods is.

38 En hy deed den wagen stilstaen ; en zy gingen beide af in het water, Philippus en de kamerling, en hy doopte hem.

39 En als zy uit het water gekomen waren, zoo nam de Geest des Heeren Philippus weg ; en de kamerling zag hem niet meer ; maer hy reisde zynen weg voort met blydschap.

40 En Philippus bevond zich binnen Azoten, en van daer voorttrekkende, predikte hy het evangelie aen alle steden, tot dat hy te Cesareën kwam.

KAPITTEL IX.

STAULUS ondertusschen, wezende nog vol van dreigementen en moorden tegen de discipelen des Heeren, ging by den hoogen priester,

2 En verzocht van hem brieven aen de synagogen van Damascus ; opdat, zoo hy er eenigen van dezen aenhang vond, het zy mans of vrouwen, hy die geboeid naer Jerusalem zoude brengen.

3 Maer in het reizen, als hy nu aen Damascus naderde, zoo omringelde hem schie-lyk een licht van den hemel.

4 En ter aerde vallende, hoorde hy eene stemme, die tot hem zeide : Saulus, Saulus ! waerom vervolgt gy my?

5 Hy antwoordde : Wie zyt gy, Heere ? De Heer zeide : Ik ben Jezus, dien gy vervolgt ; het is u hard tegen den prikkel achter uit te slaen.

6 Dan zeide hy al bevende en verbaesd zynde : Heere, wat wilt gy, dat ik doe?

7 De Heere antwoordde hem : Staet op, en gaet in de stad, en daer zal u gezeid worden, wat gy doen moet. Doch de mannen, die met hem reisden, stonden verbaesd, hoorende wel eene stemme, maer niemand ziende.

8 Saulus stond dan op van de aerde, en zyne ooggen opendoende, zag hy niet ; en zy leidden hem by de hand, en bragten hem binnen Damascus.

9 Alwaer hy dry dagen was zonder zien ; en hy at, noch dronk niet.

40 Doch te Damascus was een discipel, met name Ananias, tot denwelken de Heere in een visioen zeide : Ananias ! En hy antwoordde : Hier ben ik, Heere !

41 De Heere zeide tot hem : Staet op, en gaet in de straet, die genoemd word de Regtestraet, en vraegt in het huis van Judas, naer eenen man, met name Saulus, geboren van Tarsus : want ziet, hy bid daer.

42 En hy heeft een visioen gehad, dat een man, met name Ananias, by hem binnen-

kwam, en de handen op hem legde, opdat hy het gezigt zoude wederkrygen.

13 Ananias antwoordde : Heere! ik heb van verscheidenen gehoord, hoe veel kwaed deze man gedaen heeft aen uwe heiligen te Jerusalem;

14 En hy heeft ook magt van de opperpriesters, om hier gevangen te nemen allen, die uwen naem aenroepen.

15 Maer de Heer zeide tot hem : Gaet henen; want hy is my een uitverkoren instrument, om mynen naem te dragen voor de heidenen, voor de koningen, en voor het volk van Israël.

16 En ik zal hem toonen, hoeveel hy om mynen naem zal moeten lyden.

17 Ananias ging dan henen, en kwam in het huis; en de handen op hem leggende, zeide : Broeder Saulus! de Heer Jezus, die u verschenen is op den weg, dien gy kwaemt, heeft my gezonden, opdat gy weder zien zoudt, en vervuld worden met den Heiligen Geest.

18 En terstond vielen er gelyk schellen van zyne oogen en hy kreeg zyn gezigt weder; en opstaende wierd hy gedoopt.

19 En als hy voedsel genomen had, wierd hy versterkt; en hy bleef eenige dagen by de discipelen, die te Damascus waren.

20 Terstond predikte hy van Jezus in de synagogen, dat hy de Zone Gods was.

21 En allen, die het hoorden, stonden versteld, en zeiden : Is hy het niet, die te Jerusalem zoo vervolgde degenen, die dezen naem aenriepen, en die hier tot dien einde gekomen is, om hen geboeid tot de opperpriesters te brengen?

22 Maer Saulus wierd meer en meer versterkt, en maekte de Joden beschaemd, die te Damascus woonden, bewyzende dat dit de Christus was.

23 En na verloop van vele dagen besloten de Joden te samen, dat zy hem zouden ombrengen.

24 Maer hunne listen wierden aen Saulus bekend gemaekt; en gelyk zy de poorten dag en nacht bewaerden, om hem te vermoorden;

25 Zoo namen hem de discipels, en lieten hem des nachts langs den muur af in eene mande.

26 En als hy te Jerusalem gekomen was, zocht hy zich by de discipelen te voegen; doch zy vreesden hem allegader, niet geloovende, dat hy een discipel was.

27 Dan nam hem Barnabas, en bragt hem by de apostelen; en hy vertelde hun, hoe hy op den weg den Heere gezien had, en dat hy met hem gesproken had; en hoe hy te Damascus vrymoediglyk te werk was gegaan in den name van Jezus.

28 En hy ging met hen uit en in te Jerusalem, en droeg zich kloekelyk in den naem des Heeren.

29 Hy sprak ook met de heidenen, en disputeerde met de Grieken; maer zy zochten hem te dooden.

30 Hetwelk als de broeders vernomen hadden, leidden zy hem naer Cesareën, en zonden hem voorts naer Tarsus.

31 Onderiusschen was de kerk door geheel Judeën, Galileën en Samarien in vrede, en zy wierd gesticht, en ging voorts in de vreeze des Heeren, en zy wierd vervuld met den troost van den Heiligen Geest.

32 Doch het gebeurde, dat Petrus, overal passerende, ook kwam tot de heiligen, die te Lidda woonden.

33 En daer vond hy eenen man, met name Eneas, die lam was; en nu acht jaren lang te bedde gelegen had.

34 Petrus zeide tot hem : Eneas! de Heer Jezus Christus maekt u gezond; staet op, en maekt zelf uw bedde. En hy stond terstond op.

35 En allen, die te Lidda en te Saron woonden, zagen hem, en bekeerden zich tot den Heere.

36 Binnen Joppe was ook eene discipelinne, genoemd Tabita, anderszins gezeid Dorcas, dewelke vol was van goede werken, en aelmoesen, die zy deed.

37 Doch het geschiedde in die dagen, dat zy ziek wierd, en stierf; en als zy haer gewasschen hadden, legden zy haer op de bovenkamer.

38 En alzoo Lidda naby was aen Joppe, zoo zonden de discipelen, hoorende dat Petrus daer was, twee mannen tot hem, bidde dat hy niet zoude vertoeven van tot hen over te komen.

39 Petrus ging straks met hen; en als hy daer gekomen was, bragten zy hem op de bovenkamer. En al de weduwen stonden rondom hem, weenende en toonende hem de rokken en kleederen, die Dorcas haer maekte.

40 Petrus, hebbende hen allen doen uitgaen, boog zyne knien en bad; en zich gekeerd hebbende tot het ligchaem, zeide : Tabita! staet op. Zy opendoende hare oogen, en Petrus gezien hebbende, zat zy overeinde.

41 Ily gaf haer dan de hand, en hief haer op, en de heiligen en weduwen geroepen hebbende, heeft hy ze hun levendig geleverd.

42 En dit wierd bekend door geheel Joppe, en daer geloofden er velen in den Heere.

43 En hy bleef langen tyd te Joppe, by eenen zekeren Simon, leërtouwer.

KAPITTEL X.

THE Cesarea was een man, met name Cornelius, kapitein van de krygsbende, die de Italiaensche genoemd wierd;

2 Hy was godvruchtig en godvreezende met geheel zyn huisgezin, doende vele aelmoesen aen het volk, en God altyd bidde.

3 Deze zag eens klaerlyk in een visioen, omtrent de negende ure van den dag, eenen engel Gods tot hem inkomen, en hem zeggen: Cornelius!

4 En hy, hem aenziende, wierd met schrik bevangen, en zeide: Wat is het, Heere? Hy antwoordde hem: Uwe gebeden en uwe aelmoesen zyn opgeklommen voor het aenschyn Gods; en hy is ze indachtig geworden.

5 Nu dan, zendt eenig volk naer Joppe, en ontbiedt eenen zekeren Simon, die Petrus genoemd wordt.

6 Hy is te huis by zekeren Simon, leértouwer, wiens huis by de zee staet; deze zal u zeggen, wat gy doen moet.

7 En als de engel, die hem aensprak, vertrokken was, riep hy twee van zyne huisgenooten, en eenen godvreezenden soldaet van degenen, die onder zyn gebied stonden;

8 En hun alles verhaeld hebbende, zond hy hen naer Joppe.

9 En des anderendaëgs, terwyl zy op de reize waren, en nu by de stad kwamen, ging Petrus boven, omtrent de zesde ure, om te bidden.

10 En alzoo hy honger kreeg, wilde hy wat eten: Doch terwyl zy de spyze gereed maekten, kwam hem eene opgetogenheid des geests over.

11 En hy zag den hemel open, en iets afdaalen gelyk een groot linnen laken, hetwelk met de vier hoeken nedergelaten wierd, van den hemel tot op de aerde.

12 Waerin alle slach van viervoetige en kruipende dieren der aerde was, en alle gevogelte des hemels.

13 En daer kwam eene stemme tot hem: Staet op, Petrus! slaet dood, en eet.

14 Maer Petrus zeide: Verre zy dat van my, Heere? want nooit heb ik iets geëten, dat onzuiver of onrein was.

15 En de stemme zeide wederom voor den tweeden keer tot hem: Hetgene God gereinigt heeft, zult gy niet zeggen onrein te wezen.

16 Dit geschiedde tot dry mael toe; en terstond wierd het laken weder opgenomen in den hemel.

17 En terwyl Petrus by zich zelve twyfelde, wat dit voor een visioen mogt zyn, dat hy gezien had, ziet, de mannen, die van

Cornelius gezonden waren, gevraegd hebbende naer het huis van Simon, stonden voor de deure.

18 En geroepen hebbende, vraegden zy, of Simon, die Petrus genoemd wierd, daer te huis was.

19 Daerentusschen Petrus nog al op zyn visioen denkende, zeide de Geest tot hem: Daer zyn dry mannen, die u zoeken.

20 Staet dan op, gaet naer beneden, en reist met hen zonder te twyfelen: want ik heb ze gezonden.

21 Petrus afkomende by de mannen, zeide: Ziet, hier ben ik, dien gy zoekt; om wat oorzaak zyt gy hier gekomen?

22 Zy antwoordden: De kapitein Cornelius, een regtveerdig en godvreezend man, en die eenen goeden naem heeft by al het joodsche volk, is van Gods wege door eenen heiligen engel vermaend, dat hy u ten zynen huize zoude ontbieden, en u hooren spreken.

23 Hy leidde ze dan binnen, en ontving ze in huis. En des anderendaëgs opstaende, vertrok hy met hen, en eenigen van de broeders van Joppe gingen met hem.

24 Den volgenden dag kwamen zy te Cesarea, alwaer Cornelius hen verwachtte, hebbende zyn maegschap en beste vrienden te samen geroepen.

25 En als Petrus nu binnen zoude komen, ging hem Cornelius te gemoet, en voor zyne voeten nedervallende, aenbad hy hem.

26 Maer Petrus rigte hem op, zeggende: Staet op, ik ben ook maer een mensch.

27 En met hem sprekende, ging hy binnen, en vond daer velen, die byeengekomen waren.

28 En hy zeide tot hen: Gyliden weet, dat het grouwelyk is aen een joodsch man, gemeenschap te hebben of te gaen by eenen vreemdeling; maer God heeft my getoond, dat ik niemand besmet of onzuiver noemen zoude.

29 En daerom ben ik, ontboden zynde, zonder eenig tegenzeggen gekomen: Ik vrage dan, waerom hebt gy my ontboden?

30 Cornelius zeide: Over vier dagen was ik myn gebed doende op de negende ure in myn huis; en ziet, daer kwam voor my een manspersoon staen met een zeer wit kleed, die my zeide:

31 Cornelius! uw gebed is verhoord, en God is uwe aelmoesen indachtig geworden.

32 Zendt dan naer Joppe, en ontbiedt Simon, die Petrus genoemd wordt; hy is te huis by Simon, den leértouwer, omtrent de zee.

33 Ik heb dan terstond tot u gezonden, en gy hebt wel gedaen met te komen. Nu dan, wy zyn allegader in uwe tegenwoordigheid,

om te aenhooren al dat u van den Heere belast is.

34 Petrus, zynen mond geopend hebbende, zeide : In der waerheid, nu bevinde ik, dat God geen uitnemer van persoonen is ;

35 Maer dat onder alle volkeren, al die hem vreest en deugdelyk leeft, hem aengenaem is.

36 Dit heeft hy kenbaer gemaekt aen de kinderen van Israël, hun verkondigende den vrede door Jezus Christus, die de Heer van allen is.

37 Gylieden weet immers, hetgene er geschied is door geheel Judeën ; en hetgene begonnen is van Galileën, na den doop, dien Joannes gepredikt heeft ;

38 Hoe dat God Jezus van Nazareth gezalft heeft met den Heiligen Geest, en met sterkte ; die het land doorreisde, wel doende en genezende allen, die onder het geweld des duivels waren : want God was met hem.

39 En wy zyn getuigen van alles, dat hy in het land van Judeën en binnen Jerusalem gedaen heeft ; dien zy gedood hebben, hem hangende aen een hout.

40 Doch God heeft hem ten derden dage verwekt, en heeft hem doen verschynen ;

41 Niet aen al het volk, maer aen de getuigen daertoe van God voorgeschikt, aen ons, die met hem geëten en gedronken hebben, na dat hy van de dood verreezen was.

42 En hy heeft ons geboden aen het volk te prediken, en te betuigen, dat hy is degene, die gesteld is van God, om te zyn Regter over de levenden en de dooden.

43 Van dezen geven al de propheten getuigenisse, dat allen, die in hem gelooven, vergiffenisse zullen krygen van hunne zonden door zynen naam.

44 Petrus deze woorden nog sprekende, viel de Heilige Geest over allen, die het woord aenhoorden.

45 En de besnedene geloovigen, die met Petrus gekomen waren, stonden verbaesd, omdat de gratie van den Heiligen Geest ook over de heidenen uitgestort wierd.

46 Want zy hoorden hen verscheidene talen spreken, en God verheffen.

47 Dan zeide Petrus : Kan iemand wel weigeren, dat dezen met water zonden gedoopt worden, die den Heiligen Geest ontvangen hebben, gelyk wy ?

48 En hy beval, dat men hen zoude doopen in den name van den Heere Jezus Christus. Dan baden zy hem, dat hy eenige dagen by hen zoude blyven.

KAPITTEL XI.

DOCH de apostelen en de broeders, die in Judeën waren, hoorden dat ook de

heidenen het woord Gods aengenomen hadden.

2 En als Petrus te Jerusalem aengekomen was, zoo disputeerden de besnedenen tegen hem,

3 Zeggende : Waerom zyt gy gegaen by mannen, die onbesneden waren, en hebt gy met hen geëten ?

4 Maer Petrus begon hun de zake vervolgens uit te leggen.

5 Ik was, zeide hy, in de stad Joppe, myn gebed doende ; en ik kreeg in de opgetogenheid myns geests een visioen : daer daelde iets neder gelyk een groot linnen laken, hetwelk by de vier hoeken afgelaten wierd van den hemel, en tot by my kwam ;

6 In hetwelk, als ik met aendachtigheid inzag, en bemerkte, zag ik daer viervoetige dieren der aerde, wilde beesten, kruipende dieren, en vogelen des hemels.

7 Ook hoorde ik eene stemme, die tot my zeide : Staet op, Petrus ! slaet dood, en eet.

8 Maer ik zeide : Geenszins, Heere ! want nooit is er iets onzuivers of besmets in mynen mond gegaen.

9 Doch de stemme van den hemel zeide my voor den tweeden keer : Hetgene God gereinigd heeft, zult gy niet onzuiver noemen.

10 Dit geschiedde tot dry mael toe ; en alles wierd wederom opgenomen in den hemel.

11 En ziet, ten zelfden tyde stonden daer dry mannen voor het huis, daer ik in was, die van Cesareën tot my gezonden waren.

12 En de Geest zeide my, dat ik met hen zoude gaen, zonder twyfel. En deze zes broeders gingen ook met my, en wy kwamen in het huis van den man ;

13 En hy verhaelde ons, hoe hy in zyn huis eenen engel had zien staen, die tot hem zeide : Zendt naer Joppe, en ontbiedt Simon, die Petrus genoemd wordt ;

14 Die zal u dingen zeggen, waardoor gy, en geheel uw huis, zult zalig worden.

15 En zoo ik begon te spreken, viel de Heilige Geest op hen, gelyk hy ook op ons deed in het begin.

16 En ik wierd indachtig het woord des Heeren, dat hy gezeid heeft : Joannes doopte wel met water, maer gylieden zult gedoopt worden met den Heiligen Geest. (*Kapittel i, 5.*)

17 Indien dan God hun dezelfde gratie gegeven heeft, gelyk aen ons, die in den Heere Jezus Christus geloofd hebben, wie was ik toch, om God te kunnen beletten ?

18 Dit gehoord hebbende, zwegen zy, en gaven glorie aen God, zeggende : Zoo heeft dan God ook aen de heidenen de penitentie gegeven tot het leven !

19 Nu degenen, die verstrooid waren geweest door de verdrukkinge, dewelke om Stephanus was voorgevallen, waren voortgegaen tot Phenicien, Cyprus, en Antiochien toe; aen niemand het woord predikende, als aen de Joden alleen.

20 Doch daer waren onder hen eenige mannen van Cyprus en van Cyrenen, die binnen Antiochien gekomen zynde, ook predikten aen de Grieken, en hun verkondigden den Heere Jezus.

21 En de hand des Heeren was met hen; en een groot getal geloofde, en bekeerde zich tot den Heere.

22 Als nu de mare van deze dingen aen de kerke van Jerusalem ter ooren kwam, zoo zonden zy Barnabas af naer Antiochien.

23 Die, daer gekomen zynde, en Gods genade gezien hebbende, zich zeer verblydde, en hen allen aanwakte, opdat zy met een opregt voornemen des herten den Heere zouden getrouw blyven.

24 Want hy was een goed man, vol van den Heiligen Geest en van geloove; en daer wierd eene groote menigte aen den Heere toegevoegd.

25 Doch Barnabas vertrok naer Tarsus, om Saulus te zoeken; en hem gevonden hebbende, bragt hy hem naer Antiochien.

26 En zy verbleven daer een geheel jaer in die kerke, en onderwezen veel volk; zoo dat te Antiochien eerst de discipelen CHRISTENEN genoemd wierden.

27 Ten zelfden tyde kwamen eenige profeten van Jerusalem over naer Antiochien.

28 En een van hen, met name Agabus, stond op en gaf door den Geest te kennen, dat er een groote hongersnood zoude komen over geheel de wereld; dewelke ook gekomen is onder Claudius.

29 De discipelen dan besloten, elk naer zyn vermogen, iets te zenden tot bystand van de broeders, die in Judeën woonden.

30 Hetwelk zy ook deden, en zonden het aen de priesters, door de handen van Barnabas en Saulus.

KAPITTEL XII.

Op denzelfden tyd sloeg de koning Herodes de handen aen eenigen van de kerke, om hen kwalyk te handelen.

2 En hy deed Jacobus, den broeder van Joannes, sterven door het zweerd.

3 En ziende, dat dit aengenaem was aen de Joden, ging hy voort, en nam ook Petrus gevangen. Het waren dan de dagen der ongedeesemde brooden.

4 Als hy hem gevangen had, stelde hy hem in den kerker, en gaf hem te bewaren aen vier wachten, elke van vier soldaten, wil-

lende hem na paschen voor het volk brengen.

5 Petrus wierd dan in de gevangenis bewaerd, en daer wierd van de kerke een gedurig gebed tot God voor hem gedaen.

6 Als Herodes hem nu zoude voorbrengen, sliep Petrus dien zelfden nacht tusschen twee soldaten, gebonden met twee ketenen; en de wachters voor de deure bewaerden den kerker.

7 En ziet, daer kwam een engel des Heeren, en een licht bestraelde de plaetse, en stootende Petrus aen zyne zyde, wekte hem, zeggende: Staet ras op. En de ketenen vielen hem van de handen.

8 De engel zeide hem: Omgordt u, en doet uwe schoenen aen. Hy dede het zoo. Ook zeide hy hem: Slaet uwen mantel om, en volgt my.

9 Hy ging dan uit, en volgde hem, en hy wist niet, dat hetgene door den engel gedaen wierd, waerachtelyk geschiedde, maer hy meende dat hy een visioen zag.

10 Als zy nu de eerste en de tweede wacht voorbygegaen waren, kwamen zy aen de yzeren poorte, die naer de stad leidt, welke van zelve voor hen openging; en uitgegaen zynde, gingen zy eene straet voort, en terstond scheidde de engel van hem.

11 En Petrus tot zich zelfden gekomen zynde, zeide: Nu wete ik voorwaer, dat de Heer zynen engel gezonden heeft, en my verlost heeft uit de handen van Herodes, en uit alle de verwachtinge van het joodsche volk.

12 En zich bedenkende, ging hy naer het huis van Maria, de moeder van Joannes, die ook Marcus genoemd wierd, alwaer velen vergaderd, en te samen in het gebed waren.

13 En als hy aen de deure klopte, kwam er eene dochter voor om te luisteren, met name Rhode.

14 En, kennende de stemme van Petrus, deed zy van blydschap de deure niet open; maer liep binnen boodschappende dat Petrus voor de deure stond.

15 Zy zeiden tot haer: Gy raest; maer zy verzekerde dat het zoo was. Doch zy zeiden: Het is zyn engel.

16 Daerentusschen bleef Petrus kloppen. En als zy opgedaen hadden, zagen zy hem, met groote verwonderinge.

17 Maer hy hen met de hand wenkende, dat zy zwygen zouden, verhaelde noe hem de Heer uit den kerker geleid had, en zeide: Boodschapt dit aen Jacobus, en aen de broeders. En uitgaende, ging hy naer eene andere plaetse.

18 Als het nu dag geworden was, was er geene kleine ontsteltenis onder de solda-

ten, wat er van Petrus mogt geschied wezen.

19 Herodes dan, hebbende hem doen zoeken en niet gevonden, na dat hy onderzoek gedaen had op de wachters, deed die opleiden : en vertrok van Judeën naer Cesa-reën, alwaer hy verbleef.

20 Doch hy was verbitterd op die van Tyrus en Sidon. Maer zy kwamen eendragtelyk by hem, en hebbende Blastus, die des konings kamerling was, gewonnen, verzochten zy vrede, omdat hun land by den koning gespsyd wierd.

21 Doch op eenen gestelden dag, kwam Herodes gekleed met zyn koninglyk kleed, op zynen registerstoel zitten, en deed eene aanspraak tot hen.

22 En het volk riep hem toe : Dit zyn woorden van eenen God, en niet van eenen mensch !

23 Doch hy wierd terstond van den engel des Heeren geslagen, omdat hy God de eere niet hadde gegeven; en van de wormen opgeëten zynde, is hy gestorven.

24 Ondertusschen nam het woord des Heeren toe, en verbreidde zich meer en meer.

25 Doch Barnabas en Saulus, na dat zy hunnen dienst volbragt hadden, keerden weder van Jerusalem, met hen genomen hebbende Joannes, die ook genoemd wierd Marcus.

KAPITTEL XIII.

DAER waren in de kerke van Antiochien profeten en leeraers, onder dewelke waren Barnabas, en Simon, genoemd Niger, en Lucius van Cyrenen, en Manahan, die met Herodes, den vorst, samen opgevoed was, en Saulus.

2 En als zy in den dienst des Heeren bezig waren, en in het vasten, zeide de Heilige Geest tot hen : Scheidt my Saulus en Barnabas af tot het werk, daer ik ze toe geschikt hebbe.

3 Alsdan gevast en gebeden hebbende, legden zy hun de handen op, en lieten ze gaen.

4 Zy dan, van den Heiligen Geest gezonden zynde, vertrokken naer Seleucien, en van daer voeren zy naer Cypren.

5 En als zy te Salaminen aangekomen waren, predikten zy het woord Gods in de synagogen der Joden. Zy hadden ook Joannes tot eenen mededienaer.

6 En als zy nu het geheel eiland doorreisd hadden, tot Paphos toe, vonden zy eenen zekeren Jode, die een tooveraer en valsche propheet was, met name Barjesus ;

7 Dewelke was by den stadhouder Sergius Paulus, die een verstandig man was, en die Barnabas en Saulus onthoden hebbende,

zeer begeerig was om het woord Gods te hooren.

8 Maer Elymas, de tooveraer (want alzoo wordt zyn naem vertaald), stond hen tegen, zoekende den stadhouder van het geloove af te keeren.

9 Maer Saulus, die ook Paulus genoemd wordt, vervuld met den Heiligen Geest, en hem sterk aenziende,

10 Zeide : O gy, die vol zyt van alle bedrog en arglistigheid, kind van den duivel, vyand van alle regtveerdigheid ! zult gy niet ophouden van de regte wegen des Heeren te verdraeijen ?

11 En nu, ziet de hand des Heeren over u, en gy zult blind zyn, en gy zult de zonne niet zien tot zekeren tyd. Terstond kwam hem eene duisternis en donkerheid over ; en rondom gaende, zocht hy iemand, die hem de hand geven zoude.

12 De stadhouder ziende dit uitwerksel, nam het geloof aen, verbaesd staende over de leering des Heeren.

13 En Paulus, met degenen, die met hem waren, van Paphos afgevaren zynde, kwamen te Pergen, in Pamphiliën. Maer Joannes, van hen scheidende, keerde weder naer Jerusalem.

14 Doch zy, van Pergen vertrekkende, kwamen te Antiochien, in Pisidiën ; en op den sabbatdag in de synagoge gaende, zaten zy neder.

15 Na het lezen van de wet en van de profeten, zonden de oversten der synagoge tot hen zeggen : Mannen broeders ! is het dat gy eenig vermaen te doen hebt aen het volk, zoo spreekt.

16 Paulus dan opstaende, gaf met de hand een teeken, dat zy zwygen zouden, en zeide : Mannen van Israël ! en gy allen, die den Heere vreest ! hoort toe.

17 De God van het volk van Israël heeft onze voorvaders uitverkoren, en het volk verheven, als zy vreemdelingen waren in het land van Egypten, en hy heeft ze met eenen verheven arm daeruit geleid.

18 Ook heeft hy den tyd van veertig jaren hunnen handel in de woestyne verdragen.

19 En zeven natien uitgeroeid hebbende in het land van Chanaan, heeft hy hun het land derzelve door lotinge verdeeld,

20 Na het verloop van omtrent vier honderd en vyftig jaren. En daarna gaf hy hun registers tot den propheet Samuël toe.

21 Alsdan verzochten zy eenen koning ; en God gaf hun Saül, den zone van Cis, eenen man uit het geslacht van Benjamin, veertig jaren lang.

22 En dezen weggenomen hebbende, heeft hy hun David tot koning opgewekt ; aen wien hy getuigenisse gaf, zeggende : Ik heb David

gevonden, den zone van Jesse, eenen man naer myn herte, die mynen wil doen zal in alles.

23 Uit het zaed van dezen man heeft God, volgens zyne belofte aen Israëel, den Zaligmaker Jezus verwekt;

24 Hebbende Joannes, voor zyne komste, aen al het volk van Israëel gepredikt den doop van penitentie.

25 En als Joannes zynen loop volbragt, zeide hy : Ik ben degene niet, dien gy meent; maer ziet, hy komt na my, wiens schoenen ik niet weerdig ben te ontbinden.

26 Mannen broeders! kinderen van het geslachte van Abraham, en die onder ulieden God vreezen! aen u is dit woord der zaligheid gezonden.

27 Want de inwooners van Jerusalem, en hunne oversten, hem niet kennende, noch ook de woorden der propheten, die alle sabbatdagen gelezen worden, hebben zy die door hun vonnisse volbragt.

28 Want alhoewel zy geene oorzaak der dood in hem vonden, verzochten zy nogtans Pilatus, om hem ter dood te brengen.

29 En als zy nu alles, dat van hem geschreven was, volbragt hadden, hem afgedaen hebbende van het kruis, legden zy hem in het graf.

30 Maer God heeft hem ten derden dage van der dood verwekt.

31 En hy is vele dagen lang gezien geweest van degenen, die met hem opgetrokken waren van Galileë naar Jerusalem, welke tot nog toe zyne getuigen zyn by het volk.

32 Wy verkondigen u dan de belofte, die aen onze vaderen gedaen is :

33 Want God nu dezelve aen ons, die hunne kinderen zyn, volbragt heeft, verwekkende Jezus van de dood, gelyk er ook in den tweeden psalm geschreven staet : Gy zyt myn zoon, heden heb ik u voortgebragt. (*Psalm ii*, 7.)

34 Nu dat hy hem zoo van der dood verwekt heeft, dat hy tot de bedervinge niet meer zal wederkeeren, heeft hy aldus verklaerd : Ik zal de beloften tot David gedaen, aen ulieden getrouwelyk verleen. (*Isaïas lv*, 3.)

35 En daerom zegt hy nog op eene andere plaetse : Gy zult uwen Heiligen aen de bedervinge niet laten onderworpen zyn. (*Psalm xv*, 10.)

36 Want David, als hy in zynen tyd aen den wille Gods gediend hadde, is ontslapen, by zyne voorvaderen gelegd, en aen de bedervinge onderworpen geweest;

37 Maer degene, dien God van der dood verwekt heeft, is aen de bedervinge niet onderworpen geweest.

38 U zy dan kenbaer, ó mannen broeders;

dat door hem u de vergiffenisse der zonden verkondigd wordt;

39 En dat al die gelooft, in hem geregtveerdigd wordt van al hetgene, daer gy niet van hebt kunnen geregtveerdigd worden door de wet van Moyses.

40 Ziet dan toe, dat u niet overkome hetgene in de propheten gezeid is :

41 Ziet, gy versmaders! verwondert u, en wordt verslagen : want ik zal in uwe dagen een werk uitwerken, een werk, hetwelk, zoo het u iemand verhaelt, gy niet zult gelooven.

42 En als zy uitgingen, verzocht men hun, dat zy den volgenden sabbatdag van dezelfde dingen nog zouden spreken.

43 En als de synagoge gescheiden was, velen van de Joden, en van de godvruchtige vreemdelingen, volgden Paulus en Barnabas; die hun neerstelyk aenpreekten te volherden in de gratie Gods.

44 En den volgenden sabbatdag kwam byna de heele stad byeen, om het woord Gods te hooren.

45 Maer de Joden, ziende dien toeloop van het volk, wierden vol van nydigheid, en stredden en lasterden tegen hetgene van Paulus gezeid wierd.

46 Dan zeiden Paulus en Barnabas vrymoedelyk uit : U moest eerst het woord Gods voorgehouden worden; maer aangezien gy dat verwerpt, en u zelve onweerdig oordeelt van het eeuwig leven, ziet, wy keeren ons tot de heidenen.

47 Want zoo heeft ons de Heere bevolen : Ik heb u gesteld tot een licht der heidenen, opdat gy de zaligheid zoudt wezen tot aen de uiterste gewesten der aerde. (*Isaïas xlix*, 6.)

48 De heidenen, dit hoorende, waren verblyd, en verheerlykten het woord des Heeren; en allen, die voorgeschikt waren tot het eeuwig leven, namen het geloof aen.

49 Het woord des Heeren wierd verbroeid door het geheele land.

50 Maer de Joden hitsten eenige godsdienstige en aenzienelyke vrouwen op, met de voornaemsten van de stad, en verwekten eene vervolginge tegen Paulus en Barnabas, en joegen hen uit hunne palen.

51 Dan schuddeden zy het stof van hunne voeten op hen af, en kwamen te Iconien.

52 Doch de discipelen wierden vervuld met blydschap, en met den Heiligen Geest.

KAPITTEL XIV.

EN het gebeurde te Iconien, dat zy te samen in de synagoge der Joden gingen, en zoodanig spraken, dat er eene zeer groote menigte van Joden en Grieken het geloof aennamen.

2 Maer de Joden, die ongeloofig bleven, hitsten de heidenen op, en verbitterden hun gemoed tegen de broeders.

3 Zy bleven daer dan langen tyd, vrymoe-delyk handelende in den Heere, die getuigenisse gaf aen het woord zyner genade, door de wonderheden en mirakelen, die hy deed geschieden door hunne handen.

4 Doch het volk van de stad wierd verdeeld; eenigen hielden het met de Joden, en anderen met de apostelen.

5 Maer als er een oploop van de heidenen en de Joden, met hunne voornaemste hoofden, ontstaen was, om de apostelen te mishandelen, en te steenigen;

6 Zoo zyn zy, dit gewaer wordende, gevlugt naer de steden van Lycaonien, Lystren en Derben, en naer het omliggende land; alwaer zy het evangelie verkondigden.

7 En te Lystren zat een man, die magteloos zynde in de voeten, van zyn moeders ligchaem af kreupel was, en die nooit ge-gaen hadde.

8 Deze hoorde Paulus spreken; dewelke, de oogen op hem slaende, en ziende dat hy gelukkig hadde om genezen te worden,

9 Zeide met luider stemme : Stelt regt op uwe voeten ! En hy sprong op, en wandelde.

10 En als het volk zag hetgene Paulus gedaen hadde, zoo hieven zy hunne stemme op, zeggende in de lycaonische tale : De goden zyn in de gedaente van menschen tot ons nedergedaeld.

11 En zy noemden Barnabas Jupiter, en Paulus noemden zy Mercurius, omdat hy het woord voerde.

12 Ja zelfs de priester van Jupiter, die voor de stad stond, stieren enkransen voor de poorte brengende, wilde met het volk offerande doen.

13 Hetwelk als de apostelen, Barnabas en Paulus, hoorden, zoo scheurden zy hunne kleederen, sprongen onder het volk, en riepen,

14 Zeggende : Mannen ! wat gaet gy doen ? wy zyn ook sterfelyke menschen gelyk als gy zyt, en wy verkondigen u, dat gy van deze ydelheden zoudt keeren tot den levenden God, die hemel, en aerde, en zee, met al wat er in is, geschapen heeft ;

15 Die in de voorgaende eeuwen al de natien hare wegen heeft laten ingaen.

16 Alhoewel hy nogtans zich zelven niet zonder getuigenisse gelaten heeft, toonende zyne weldaden van den hemel, ons regen verleeneende en vruchtbare tyden en onze herten vervullende met spyze en vrolykheid.

17 En dit al zeggende, konden zy nauwe-lyks het volk wederhouden, van hun offe-rande te doen.

18 Doch daer kwamen eenige Joden van Antiochien en van Iconien over; en het volk omgezet hebbende, steenigden zy Paulus, en sleepten hem buiten de stad, meenende dat hy dood was.

19 Maer alzoo de discipelen hem omringelden, stond hy op, en kwam in de stad, en des anderendaags vertrok hy met Barnabas naer Derben.

20 En na dat zy aen die stad het evangelie verkondigd, en velen onderwezen hadden, keerden zy weder naer Lystren, Iconien, en Antiochien;

21 Versterkende de gemoederen van de discipelen, en hen vermanende, dat zy in het geloof zouden vastblyven; en dat men door vele tribulatie moet komen in het ryk Gods.

22 En als zy hun in iedere kerke priesters gesteld hadden, met bidden en vasten, hebben zy hen aen den Heere bevolen, in wien zy geloofd hadden.

23 En voortreizende door Pisidien, kwamen zy in Pamphilien.

24 En het woord Gods te Pergen gepredikt hebbende, daelden zy al af naer Attalien.

25 En van daer voeren zy naer Antiochien, van waer zy overgegeven waren geweest aen de genade Gods, tot het werk, dat zy volbragt hebben.

26 Als zy dan aengekomen waren, en de gemeente vergaderd hadden, verhaelden zy hoe groote dingen God met hen gedaen had; en dat hy de deure des geloofs aen de heidenen had geopend.

27 En zy bleven daer al langen tyd met de discipelen.

KAPITTEL XV.

En eenigen van Judeën afkomende, leeden de broeders : Ten zy dat gy besneden wordt volgens het gebruik van Moyses, zoo kunt gy niet zalig worden.

2 Gelyk er dan groote twist en wederstand van Paulus en Barnabas tegen hen ontstond, wierd er besloten, dat Paulus en Barnabas, en ook eenigen van de anderen, zouden gaen naer Jerusalem tot de apostels en de priesters over dit geschil.

3 Zy dan, uitgeleid zynde van de gemeente, gingen door Phenicien en Samarien, verhalende de bekeeringe der heidenen; waerdoor zy aen al de broeders groote blydschap veroorzaekten.

4 Als ze nu te Jerusalem aengekomen waren, wierden zy van de gemeente, en van de apostelen, en van de ouderlingen ontvangen, en zy vertelden hoe groote dingen God met hen gedaen hadde.

5 Maer dat er eenigen van de sekte der

phariseën, die het geloof hadden aengenomen, waren opgestaan, zeggende, dat men de heidenen moest besnyden, en hun gebieden de wet van Moyses te onderhouden.

6 De apostelen dan en de ouderlingen kwamen byeen, om deze zake te overleggen.

7 En gelyk dat zeer betwist wierd, stond Petrus op, en zeide tot hen : Mannen broeders ! gy weet dat God my van over langen tyd onder ons verkozen heeft, opdat de heidenen door mynen mond het woord van het evangelie zouden hooren, en gelooven.

8 En God, die de herten kent, heeft voor hen getuigenisse gegeven, gevende hun den Heiligen Geest, zoo wel als aen ons.

9 En hy heeft geen onderscheid gemaekt tusschen ons en hen, zuiverende hunne herten door het geloof.

10 Nu dan, waerom tergt gy God met een jok op den hals der discipelen te leggen, hetwelk noch onze vaders, noch wy hebben kunnen dragen ?

11 Maer wy gelooven, dat wy door de gratie van den Heere Jezus Christus zalig worden, gelyk zy ook.

12 De geheele vergadering zweeg stil ; en zy hoorden Paulus en Barnabas verhalen, hoe groote mirakelen en wonderheden God door hen onder de heidenen gedaen had.

13 En na dat dezen zwegen, nam Jacobus het woord op, en zeide : Mannen broeders ! hoort my aen.

14 Simon heeft verhaeld, hoe God de heidenen begon te bezoeken, om uit hen een volk aen te nemen voor zynen name.

15 Hiermede komen de woorden der propheten overeen, gelyk er geschreven staet :

16 Hierna zal ik wederkeeren, en zal het vervallen huis van David weder opbouwen, en hetgene dat er van ingevallen was, zal ik herstellen, en ik zal het oprigten.

17 Opdat de andere menschen, en al de volkeren, over dewelke myn naem wordt aengeroepen, den Heere mogen zoeken. Dit zegt de Heer, die deze dingen doet. (*Amos ix, 11.*)

18. God kent zyn eigen werk van in der eeuwigheid.

19 Daerom oordeele ik, dat men degenen, die uit de heidenen tot God bekeerd worden, niet moet ontrusten ;

20 Maer dat men hun schryven zal, dat zy zich onthouden van de besmettingen der afgoden, van hoererye, van versmachte beesten, en van bloed.

21 Want wat Moyses aengaet, daer zyn er al van oude tyden in elke stad, die hem prediken in de synagogen, alwaer hy alle sabbatdagen wordt voorgelezen.

22 Dan heeft het aen de apostelen en ou-

derlingen, met de geheele kerke, goed gedacht, eenige mannen uit hen te verkiezen, en met Paulus en Barnabas naer Antiochien af te zenden : te weten Judas, bygenoemd Barsabas, en Silas ; mannen, die de voornaemste onder de broeders waren.

23 En zy schreven door hen aldus : De apostelen, de ouderlingen, en de broeders, doen de broeders uit de heidenen, die te Antiochien, en in Syrien, en in Cilicien zyn, groeten.

24 Alzoo wy vernomen hebben, dat eenigen, hier van ons afkomende, u door hunne woorden ontrust, en uwe gemoederen verslagen hebben, zonder dat wy hun daertoe last gegeven hadden ;

25 Zoo heeft het ons, cenpaerlyk vergaderd zynde, goed gedacht eenige mannen te verkiezen, en tot u af te zenden, met onze allerliefste Barnabas en Paulus,

26 Mannen, die zich zelve ten beste hebben gegeven voor den naem van onzen Heere Jezus Christus.

27 Wy hebben dan Judas en Silas gezonden, die u hetzelfde ook mondeling zullen verhalen.

28 Want het heeft den Heiligen Geest, en ons goed gedacht, ulieden geen anderen last op te leggen, als deze noodzakelyke dingen :

29 Dat gy u zult onthouden van hetgene den afgoden geofferd is, van bloed, van versmacht vleesch, en van hoererye ; van welke dingen gy u wachtende, zult wel doen. Vaert wel.

30 Zy dan, alzoo afgezonden zynde, kwamen te Antiochien ; en als de gemeente vergaderd was, leverden zy den brief :

31 Denwelken als zy gelezen hadden, waren verblyd over die vertroostinge.

32 Doch Judas en Silas, mits zy ook propheten waren, vertroostten de broeders, en versterkten ze met vele woorden.

33 En na dat zy daer eenigen tyd geweest waren, lieten de broeders hen met vrede wederkeeren, tot degenen, die hen gezonden hadden.

34 Maer Silas vond goed daer te blyven ; en Judas vertrok alleen naer Jerusalem.

35 Paulus en Barnabas bleven ook te Antiochien, leerende en verkondigende, met vele anderen, het woord des Heeren.

36 Doch na eenige dagen zeide Paulus tot Barnabas : Laet ons wederkeeren, en de broeders gaen bezoeken in al de steden, daer wy het woord des Heeren verkondigd hebben, en zien hoe zy al varen.

37 Barnabas wilde Joannes, die ook Marcus genoemd wordt, met zich nemen :

38 Doch Paulus verstoonde, dat men hem niet moest medenemen, die te Pamphiliën

van hen afgeweken was, en met hen niet was tot het werk gegaan.

39 Daer ontstond dan een verschil tusschen hen, zoo dat zy van malkanderen scheidten; en Barnabas, met hem nemende Marcus, voer naer Cypren;

40 Doch Paulus verkoos Silas, en begaf zich op de reize, bevolen zynde aen de genade Gods door de broeders.

41 En hy doorreisde Syrien en Cilicien, versterkende de gemeenten, en haer bevelende de geboden van de apostelen en de ouderlingen te onderhouden.

KAPITTEL XVI.

HY kwam te Derben, en te Lystren: en ziet, daer was een discipel, met name Timotheus, de zoon van eene geloovige joodsche vrouwe, en van eenen heidenschen vader;

2 Van welken de broeders, die te Lystren en te Iconien waren, goede getuigenisse gaven.

3 Paulus wilde, dat deze met hem zoude reizen; en hem medenemende, besneed hy hem om de Joden, die in die plaetse waren; want zy wisten allegader, dat zyn vader heidensch was.

4 Als zy de steden doorreisden, gaven zy hun de bevelen te onderhouden, die van de apostelen en de ouderlingen te Jerusalem besloten waren.

5 En de kerken wierden bevestigd in het geloof, en wierden dagelyks overvloediger in getal.

6 Als zy nu Phrygien, en het land van Galatien waren doorgetrokken, wierd hun van den Heiligen Geest verboden het woord Gods te verkondigen in Asien.

7 En in Mysien gekomen zynde, zochten zy naer Bithynien te gaen, maer de Geest van Jezus liet het hun niet toe.

8 Mysien dan doorgereisd hebbende, gingen zy af naer Troas,

9 En daer werd Paulus by nachte een visioen vertoond. Daer stond een man van Macedonien, die hem bad, en zeide: Komt over naer Macedonien, en helpt ons.

10 Zoo haest hy dit visioen gezien had, zochten wy straks naer Macedonien te reizen, verzekerd zynde dat God ons geroepen had, om hun het evangelie te verkondigen.

11 Van Troas dan afvarende, liepen wy regt op Samothracien aen, en kwamen des anderendaegs te Neapolis;

12 En van daer te Philippen, eene nieuw gestichte stad, de eerste, die er is van dien kant van Macedonien. En wy bleven in deze stad eenige dagen.

13 En op den sabbatdag gingen wy buiten de stad omtrent de riviere, alwaar het

scheen, dat men gewoonelyk het gebed hield. En als wy daer gezeten waren, spraken wy de vrouwen aen, die daer vergaderd waren.

14 En eene vrouw, met name Lydia, koopvrouw in purper, van de stad van Thyatiren, dewelke godvreezende was, hoorde ons aen; en de Heer opende haer herte, om acht te nemen op hetgene Paulus zeide.

15 En als zy, en haer huisgezin gedoopt was, bad zy zeer, zeggende: Indien gy my oordeelt den Heere getrouw te zyn, zoo komt in myn huis, en neemt er uw verblyf. En zy dwong ons.

16 En het gebeurde, als wy naer de plaetsen van het gebed gingen, dat er ons een meisken ontmoette, die eenen waerzeggenden geest had, dewelke met waerzeggen veel gewin aen hare meesters toebragt.

17 Deze liep Paulus en ons na, en riep, zeggende: Deze mannen zyn dienaers van God, den Allerhoogsten, die u den weg der zaligheid verkondigen.

18 Dit deed zy vele dagen, maer Paulus kwalyk te vrede zynde, keerde zich om, en zeide tot den geest: Ik beveel u, in den name van Jezus Christus, dat gy van haer uitgaet. En hy ging er uit op dezelfde ure.

19 Hare meesters ziende, dat de hope van haer gewin weg was, namen Paulus en Silas vast, en trokken hen naer de vierschaer voor de oversten;

20 En hen stellende voor de wethouders, zeiden zy: Deze mannen stellen onze stad in roeren, want het zyn Joden.

21 En zy leeren eene maniere van leven, dewelke ons niet geoorloofd is aen te nemen, noch te volgen; aengezien wy Romeinen zyn.

22 En het volk liep tot hoopen tegen hen; en de wethouders, latende hun de kleederen afscheuren, deden ze geeselen.

23 En na dat zy hun vele slagen gegeven hadden, stelden zy hen in de gevangenis, belastende aen den cipier, dat hy ze zorgvuldiglyk bewaren zoude.

24 Deze, dusdanig gebod ontvangen hebbende, stelde hen in den binnenkerker, en sloot hunne voeten aen den blok.

25 Omtrent den middernacht, Paulus en Silas, hun gebed doende, zongen lofsangen tot God; en de gevangenen hoorden hen.

26 En daer ontstond schielyk eene groote aardbevinge, zoo dat de fondamente van den kerker daverden. En straks gingen al de deuren open, en de boeien van al de gevangenen sprongen los.

27 Doch de cipier, wakker geworden zynde, en de deuren van den kerker open ziende, trok zyn zweerd uit, en wilde zich

zelveu het leven benemen, meenende dat de gevangenen gevlugt waren.

28 Maer Paulus riep met luider stemme, zeggende : Doet u zelveu geen leed ; want wy zyn allegader nog hier.

29 Hy dan, licht gevraagd hebbende, liep binnen, en geheel verschrikt zynde, viel hy Paulus en Silas te voet.

30 En hen uitleidende, zeide hy : Myne heeren ! wat moet ik doen , om zalig te worden ?

31 Zy zeiden hem : Geloofst in den Heere Jezus, en gy zult zalig zyn, gy en geheel uw huisgezin.

32 En zy predikten hem het woord des Heeren, en aen allen degene die in zyn huis waren.

33 Op dezelfde ure van den nacht, nam hy hen, en waschte hunne wonden af; en terstond wierd hy gedoopt met geheel zyn huis.

34 En als hy hen in zyn huis gebragt hadde, stelde hy hun de tafel voor, en verheugde zich met geheel zyn huisgezin, dat hy in God geloofde.

35 Als het nu dag geworden was, deden de wethouders door de stadsdienaers zeggen : Laet die menschen los.

36 De cipier kwam hiervan de boodschap brengen aen Paulus, zeggende : De wethouders hebben doen zeggen, dat men u zoude loslaten. Gaet dan uit, en vertrekt in vrede.

37 Maer Paulus zeide hun : Hoe ! na dat zy ons, die roomsche borgers zyn, in het openbaer gegeeseld hadden zonder kennisse van zake, hebben zy ons in den kerker gesmeten, en zouden zy ons nu weggagen ? Neen, alzoo niet; maer dat zy zelveu komen, en ons daeruit leiden.

38 De stadsdienaers boodschapten dit aen de wethouders, die benauwd wierden, hoorende dat het Romeinen waren.

39 Zy kwamen hen dan smeeken; en hen uit den kerker leidende, baden zy, dat zy uit de stad wilden gaen.

40 Uit de gevangenisge gegaen zynde, gingen zy naer Lydia; en de broeders gezien hebbende, troostten zy hen, en reisden weg.

KAPITTEL XVII.

ZY namen hunnen weg door Amphipolis en Apollonien, en kwamen te Thessaloniken, alwaer eene synagoge der Joden was.

Paulus, volgens zyne gewoonte, ging er binnen, en handelde met hen, gedurende dry sabbatdagen, uit de Schrifturen,

3 Verklarende en aenwyzende, dat de Christus moest lyden, en verriyzen van der

dood; en dat de Jezus, dien hy hun verkondigde, de Christus was.

4 Eenigen van hen geloofden, en voegden zich by Paulus en Silas; alsook eene groote menigte van de godvreezende heidenen, en vele vrouwen van aenzien.

5 Maer de Joden, dit benydende, en nemende met zich eenige booswichten uit het gespuis van het volk, maekten eenen oploop, en stelden de stad in roeren; en eenen aenval doende op het huis van Jason, zochten hen voor het volk te brengen.

6 Maer gelyk zy hen niet vonden, trokken zy Jason en eenige broeders voor de oversten der stad, roepende : Dezen zyn het, die hier ook de stad komen in roeren stellen;

7 En Jason heeft ze in huis genomen. Zy allen doen tegen de bevelen van den keizer, zeggende, dat er een andere koning is, te weten Jezus.

8 Zy maekten dan het gemeen volk gaende, alsook de oversten van de stad, die dit hoorden.

9 Maer voldocning van Jason en van de anderen ontvangen hebbende, lieten zy hen gaen.

10 De broeders zonden aenstonds Paulus en Silas by nachte naer Bereën; dewelke, als zy daer gekomen waren, in de synagoge gingen der Joden.

11 Maer dezen waren edelmoediger als die van Thessaloniken; en zy ontvingen het woord met alle genegenheid, onderzoekende dagelyks in de Schrifture, of hetgene men hun zeide ook zoo was.

12 Zoo dat er velen van hen geloofden, alsook niet weinig treffelyke mans en vrouwen onder de heidenen.

13 Maer als de Joden van Thessaloniken verstaen hadden, dat het woord Gods ook te Bereën van Paulus gepredikt wierd, kwamen zy ook derwaerts het volk ontrusten, en oproerig maken.

14 Dan zonden de broeders Paulus straks weg, om naer den zeekant te gaen; maer Silas en Timotheus bleven daer.

15 Degene die Paulus uitgeleide deden, bragten hem tot Athenen toe; en een bevel van hem ontvangen hebbende, aen Silas en Timotheus, dat zy op het spoedigste by hem zouden komen, reisden zy weder henen.

16 Terwyl nu Paulus hen te Athenen verwachtte, wierd zyn geest in hem ontstoken, ziende dat de stad zoo toegedaen was aen de afgoderye.

17 Hy disputeerde dan in de synagoge met de Joden, en met degenen, die godvreezende waren; en alle dagen op de merkt met degenen, die zich daer lieten vinden.

18 Daer waren ook eenige epicurische en stoische filosofen met hem aen het

twisten; en sommigen zeiden: Wat wilt deze klapper toch zeggen? maer anderen zeiden: Het schynt dat hy een verkondiger is van nieuwe goden; omdat hy hun Jezus en de verryzenis verkondigde.

19 Zy namen hem dan en bragten hem op de plaetse Areopagus, zeggende: Mogen wy ook weten, wat dit voor eene nieuwe leering is, daer gy van spreekt?

20 Want gy brengt ons eenige nieuwe dingen aen, die wy nog niet gehoord hebben; wy willen dan, eens weten, wat daer van zyn mag.

21 Nu, al die van Athenen, en de vreemdelingen, die zich daer onthielden, besteedden hunnen tyd nergens anders in, als met wat nieuws te zeggen of te hooren.

22 Paulus dan, staende in het midden van den Areopagus, zeide: Mannen van Athenen! ik zie, dat gy in alles byna te zeer godsdienstig zyt.

23 Want als ik in het voorbygaen de beelden van uwe goden bezag, heb ik onder anderen eenen autaar gevonden, op welken geschreven stond: AEN DEN ONBEKENDEN GOD. Degene dan, dien gy dient zonder te kennen, die is het, dien ik u verkondige.

24 God, die de wereld gemaekt heeft, en al dat er in is, alzoo hy Heer van hemel en aerde is, die woont in geene tempels, die met handen gemaekt zyn;

25 Noch hy is niet vereerd met werken van menschelyke handen, al of hy iets van doen had; mits hy zelf aen iedereen het leven, den adem, en alle dingen geeft.

26 Ook heeft hy uit eenen het geheele menschelyk geslacht voortgebragt, om het gansche aerdryk te bewoonen, hebbende hun vaste tyden gesteld, en palen hunner wooninge;

27 Opdat zy God zouden zoeken, of zy hem mogten voelen, of vinden; alhoewel hy niet verre van iedereen van ons is.

28 Want het is in hem dat wy leven, dat wy ons roeren, en dat wy bestaan. Ja, gelyk sommigen van uwe poëten gezeid hebben: Wy zyn zelfs van zyn geslacht.

29 Indien wy dan van Gods geslacht zyn, zoo moeten wy niet denken, dat het goddelyk wezen, of aen goud, of aen zilver, of aen steen, die naer kunst gesneden zyn, of aen eenige menschelyke verbeelding gelyk is.

30 God dan, hebbende die tyden van onwetendheid laten doorgaen, verkondigt nu overal aen alle menschen, dat zy zouden penitentie doen:

31 Omdat hy eenen dag gesteld heeft, op denwelken hy de wereld volgens de regteverdigheid zal oordeelen, door eenen man, dien hy daertoe geschikt heeft; waervan hy verzekering aen alle menschen gegeven

heeft, met hem te verwekken van de dood.

32 Maer als zy hoorden van de verryzenisse der dooden, lachten sommigen daermede; maer anderen zeiden: Wy zullen u hiervan nog wederom hooren.

33 Aldus ging Paulus uit het midden van hen weg.

34 Doch eenige mannen bleven hem by, en namen het geloof aen; onder dewelke ook Dionysius, raedsheer van den Areopagus, en eene vrouw met name Damaris, en anderen met hen.

KAPITTEL XVIII.

DAERNA vertrok Paulus van Athenen, en kwam te Corinthen.

2 En vindende daer zekeren Jode, met name Aquilas, geboortig van Pontus, die onlangs uit Italien gekomen was, met Priscilla zyne huisvrouw, omdat Claudius alle Joden uit Roomen had doen vertrekken, zoo voegde hy zich by hen.

3 En mits hy van hetzelfde ambacht was, zoo bleef hy by hen, en werkte: want hun ambacht was tenten maken.

4 Ondertusschen disputeerde hy alle sabbatdagen in de synagoge, tusschenmengelende den naem van den Heere Jezus; en hy overtuigde Joden en Grieken.

5 Als nu Silas en Timotheus van Macedonien gekomen waren, preekte Paulus nog veel vuriger, bewyzende aen de Joden, dat Jezus de Christus is.

6 Maer alzoo zy tegenstreden en lasterden, schudde hy zyne kleederen af, en zeide tot hen: Uw bloed come op uw hoofd! ik ben er zuiver van; voortaan trekke ik voort naer de heidenen.

7 En van daer weggaende, kwam hy in het huis van eenen, genoemd Titus Justus, die godvreezende was, wiens huis naest de synagoge stond.

8 En Crispus, de overste der synagoge, geloofde in den Heere met geheel zyn huisgezin; en velen van de Corinthianen gehoor gevende, namen het geloof aen, en wierden gedoopt.

9 Ook zeide de Heer des nachts in een visioen tot Paulus: Zyt niet bevreesd; maer spreekt, en dat gy niet zwygt:

10 Want ik ben met u, en niemand zal aen u komen om u te hinderen: want ik heb veel volk in de stad.

11 Hy bleef dan aldaer een jaer en zes maanden stil, leerende hun het woord Gods.

12 Maer als Gallio stadhouder van Achaïen was, stonden de Joden gelyker hand op tegen Paulus, en bragten hem voor de vier-schaer,

13 Zeggende: Deze raedt de menschen eenen godsdienst aen, die tegen de wet is.

14 Maer alzoo Paulus zynen mond begon te openen, zeide Gallio tot de Joden: Indien er eenig onrecht of boos schelmstuk was, ó joodsche mannen! ik zou u met reden geduldelyk aenhooren;

15 Doch is het dat uw geschil maer is over woorden, en namen, en over uwe wet; daer moogt gy zelve[n] in voorzien: ik wil daarvan geen regter zyn.

16 En hy dreef ze van voor de vierschaer weg.

17 Maer zy allen grepen Sosthenes aen, den oversten der synagoge, en sloegen hem voor de vierschaer, zonder dat Gallio zich iet van deze dingen aentrok.

18 Als nu Paulus nog vele dagen daer gebleven was, nam hy zyn afscheid van de broeders, en voer te schepe naer Syrien, met Priscilla en Aquilas, na dat hy zich te Cenchreën het hoofd had geschoren, om eene belofte, die hy gedaen had.

19 Te Ephesen komende, liet hy hen daer; doch hy, in de synagoge gegaen zynde, disputeerde met de Joden;

20 Die hem verzochten, dat hy daer nog langeren tyd zoude blyven; doch hy heeft het hun niet toegestaan.

21 Maer hy nam zyn afscheid, zeggende: Ik zal, indien het God belieft, tot u nog eens wederkomen. En zoo vertrok hy van Ephesener.

22 Te Cesareën gekomen zynde, trok hy op, en de gemeente gegroet hebbende, kwam hy af naer Antiochien.

23 En na dat hy daer eenigen tyd geweest was, is hy voortgereisd, doorwandelande van stad tot stad het landschap van Galatien, en van Phrygien, versterkende al de discipelen.

24 Alsdan kwam er te Ephesen zeker Jode, met name Apollos, geboortig van Alexandrien, een welsprekend man, en zeer kloek in de Schrifturen.

25 Deze was onderwezen in de religie des Heeren, en sprak met eenen grooten iever, leerende neerstelyk hetgene Jezus aëngaet; alhoewel hy van geen anderen doop wiste, als van dien van Joannes.

26 Hy begon dan vrymoedelyk in de synagoge te handelen. En als Priscilla en Aquilas hem gehoord hadden, namen zy hem mede, en legden hem den weg des Heeren nauwkeuriger uit.

27 Als hy nu naer Achaien wilde gaen, moedigden de broeders hem aen, en schreven aen de discipelen, dat zy hem ontvangen zouden. En aldaer gekomen zynde, was hy zeer voordeelg aen de geloovigen.

28 Want hy overtuigde de Joden krachtelyk in het openbaer, bewyzende door de Schrifture, dat Jezus de Christus was.

KAPITTEL XIX.

HET gebeurde, terwyl dat Apollos te Corinthen was, dat Paulus de hooger gelegene landen doorreisde hebbende, te Ephesen kwam; en vindende daer eenige discipelen,

2 Vraegde hy hun: Hebt gy, die geloofd, ook den Heiligen Geest ontvangen? Zy antwoordden hem: Wy hebben zelfs nog niet gehoord, dat er een Heilige Geest is.

3 Hy zeide verders: Door wat doopsel zyt gy dan gedoopt? Zy zeiden: Door het doopsel van Joannes.

4 Dan sprak Paulus: Joannes heeft wel het volk met den doop van penitentie gedoopt: maer hy zeide, dat ze moesten gelooven in dengenen, die na hem komen zoude, dat is, in Jezus.

5 Dit gehoord hebbende, wierden zy gedoopt in den naam van den Heere Jezus.

6 En als Paulus hun de handen opgelegd hadde, kwam de Heilige Geest over hen, en zy spraken verscheidene talen, en propheeteerden.

7 Nu zy waren in alles omtrent de twaelf mannen.

8 En hy ging in de synagoge, en sprak met vrymoedigheid, dry maenden lang disputeerende, en hen onderwyzende van het ryk Gods.

9 Maer alzoo er sommigen verhard bleven, en niet geloofden, en van den weg des Heeren voor al het volk kwalyk spraken, vertrok hy van hen; en zyne discipelen afzonderd hebbende, leerde hy dagelyks in de schole van eenen zekeren Tyrannus.

10 Dit duerde twee jaren lang. Zoo dat alle degenen, die in Asien woonden, het woord des Heeren hoorden, zoo Joden als heidenen.

11 En God deed ongemeene mirakelen door de handen van Paulus;

12 Zoo dat ook, als de zweetdoeken en de riemen, die zyn ligchaem geraekt hadden, op de zieken gedragen wierden, de ziekte hen verliet, en de booze geesten van hen uitgingen.

13 Eenigen van de Joden, die duivelbezweerders waren, en overal omlieden, ondernamen ook den naam van den Heere Jezus aen te roepen over degenen, die met booze geesten bezeten waren, zeggende: Ik bezweer u by Jezus, die van Paulus gepredikt wordt.

14 Die dit deden, waren zeven zonen van zekeren Sceva, eenen joodschen opperpriester.

15 Maer de booze geest antwoordende, zeide tot hen: Jezus ken ik, en ik weet wie Paulus is; maer, wie zyt gy toch?

16 En de mensch, daer de booze geest in was, hun op het lyf vallende, wierd er twee meester, en overweldigde ze; zoo dat zy naekt en gekwetst uit den huize vlugten.

17 Dit wierd kenbaer aen al de Joden en de heidenen, die te Ephesen woonden; en zy wierden allen met vreeze bevangen, en de naam van den Heere Jezus Christus wierd zeer verheerlykt.

18 En velen van degenen, die geloofden, kwamen belyden en zeggen, wat ze al gedaen hadden.

19 Ook velen van degenen, die met verborgene kunsten hadden omgegaen, bragten hunne boeken mede, en verbrandden ze voor al de wereld; en de weerdye daarvan opgerekend zynde, vonden zy dat het beliep de somme van vyftig duizend denarissen.

20 Zoo magtig wies het woord Gods aen, en wierd versterkt.

21 Dit nu gedaen zynde, nam Paulus door den geest voor, dat hy Macedonien en Achaien doorreisde hebbende, naer Jerusaleem zoude gaen, zeggende: Na dat ik daer zal geweest zyn, moet ik ook Roomen zien.

22 Hy dan, twee van degenen, die hem dienden, Timotheus en Erastus, naer Macedonien afgezonden hebbende, bleef nog eenigen tyd in Asien.

23 Doch ten zelfden tyde ontstond er geen kleine oproer, ter oorzake van den weg des Heeren.

24 Want zeker zilversmid, met name Demetrius, die zilveren tempelkens van Diana maekte, en dus zeer wel te winnen gaf aen degenen, die van dat ambacht waren:

25 Riep hen te samen, als ook de anderen, die in diergelyke dingen werkten, en zeide: Mannen! gy weet, dat al ons gewin van dit werk komt.

26 Daerentusschen gy ziet en hoort, hoe dat deze Paulus eene groote menigte des volks, niet alleen van Ephesen, maer byna van geheel Asien, door zyn klappen afkeert, zeggende dat het geene goden zyn, die met handen gemaakt worden.

27 En niet alleen loopen wy gevaer, dat het deel dat wy daerin hebben, verfoeid worde, maer ook zal de tempel van de groote Diana te niet gaen; en zelfs zal hare majesteit, dewelke van geheel Asien en de wereld zoo geëerd wordt, allengskens ten onder gaen.

28 Dit gehoord hebbende, wierden zy vol gramschap, en zy schreeuwden en riepen: Groot is de Diana van Ephesen!

29 En geheel de stad raekte overhoop, en zy liepen gezamen der hand met gedruisch naer de schouwplaats, medeslepende Cajus en Aristarchus, Macedoniërs, die met Paulus gekomen waren.

30 Paulus wilde zich dan onder het volk begeven, maer de discipelen lieten het niet toe.

31 Sommigen ook van de voornaemsten van Asien, die zyne vrienden waren, zonden tot hem, en baden, dat hy zich op de schouwplaats niet begeven zoude.

32 De eene dan riep dit, de andere wat anders; want het was eene geheel verwarde vergadering; en het meeste deel wist zelfs niet, uit wat oorzake zy byeen gekomen waren.

33 Ook wierd er zeker Alexander uit den hoop getrokken, doordien de Joden hem voortstieten. Alexander dan, met de hand een teeken gevende, dat zy zwygen zouden, wilde zich voor het volk verantwoorden.

34 Maer als zy verstonden, dat hy een Jode was, maekten zy al te samen een geschreeuw, en riepen omtrent de twee uren lang: Groot is de Diana van Ephesen!

35 En als de stadsschryver het volk gestild had, zeide hy: Mannen van Ephesen! wie is er toch, die niet weet, dat de stad van Ephesen byzonderen dienst bewyst aen de groote Diana, de dochter van Jupiter?

36 Aengezien dan deze dingen onwedsprekelyk zyn, zoo behoort gy u stil te houden, en niets ligtveerdig te doen.

37 Want deze mannen, die gy hier gebragt hebt, zyn noch kerkshenders, noch lasteraers van uwe godinne.

38 Is het dat Demetrius, en de kunstenaers, die met hem zyn, tegen iemand iets hebben, daer worden regtsdagen gehouden, en daer zyn stadhouders; dat ze malkanderen in het regt aenspreken.

39 Of zoo gy iets anders verzoekt, dat zal men in eene wettelyke vergadering kunnen afdoen.

40 Want wy staen ook in gevaer van over den oproer van heden beschuldigd te worden, alzoo daer niemand pligtig is, dien men als oorzaak van dezen oploop zoude kunnen aengeven. Dit gezeid hebbende, liet hy de vergadering scheiden.

KAPITTEL XX.

NA dat nu de oproer gestild was, riep Paulus de discipelen, en hen vermaend hebbende, nam hy zyn afscheid, en vertrok om naer Macedonien te gaen.

2 Als hy die landen doorreisde, en hun menigvuldige vermaningen gegeven hadde, kwam hy in Griekenland.

3 Alwaer als hy dry maanden geweest was, en meende naer Syrien over te varen, wierden hem van de Joden lagen gelegd; waerom hy geraden vond van weder te keeren door Macedonien.

4 En met hem gingen Sopater, zoon van

Pyrrhus, van Bereën; Aristarchus en Secundus van Thessaloniken; Gajus van Derben, en Timotheus; Tychicus en Trophimus van Asien.

5 Dezen vooruitgegaen zynde, wachtten ons te Troas.

6 Na de dagen van de ongedeesemde brooden, voeren wy af van Philippen, en kwamen binnen vyf dagen by hem te Troas, alwaer wy zeven dagen bleven.

7 Als wy op den eersten dag van de weke bygeekomen waren, om het brood te breken, zoo deed Paulus, die des anderdaegs vertrekken zoude, hun een sermooen, en trok zyne reden uit tot in den middernacht.

8 Daer waren zeer vele lampen in de openzale, daer wy vergaderd waren.

9 En zeker jongeling, met name Eutychus, die in de venster zat, wierd, terwyl Paulus wat lang preekte, met eenen zwaren slaep overvallen; en, in het slapen omslaende, viel hy van de derde zoldering af tot beneden toe, en wierd dood opgenomen.

10 Maer Paulus tot hem afgekomen zynde, ging op hem liggen, en hem omhelzende, zeide: Ontstelt u niet, want zyne ziele is in hem.

11 En als hy wederom boven gegaen was, en het brood gebroken en genut had, en hun zoo lang had aengesproken, tot dat de dag kwam, is hy vertrokken.

12 En den jongeling die leefde, leidden zy weg, en zy waren zeer getroost.

13 Wy dan te schepe gaende, voeren af naer Asson, daer wy Paulus moesten innemen: want hy had het zoo beschikt, dat hy den weg te voet zou doen.

14 Als hy nu te Asson by ons gekomen was, namen wy hem in, en kwamen te Mitylenen.

15 En van daer varende, kwamen wy des anderdaegs tegenover Chio, en daegs daarna legden wy aen te Samos, en den volgende dag kwamen wy te Miletan aen.

16 Want Paulus had voorgenomen Ephesen voorby te varen, om in Asien niet opgehouden te worden: want hy haeste zich, om, zoo het mogelyk was, op den sinxendag te Jerusalem te zyn.

17 Hy zond dan van Miletan naer Ephesen, en ontbood de priesters van die kerke.

18 Als zy by hem gekomen, en nu te samen waren, zeide hy tot hen: Gy weet, hoe ik met u altyd ben omgegaen, van den eersten dag af, dat ik in Asien gekomen ben;

19 Dienende den Heere met alle ootmoedigheid, en met tranen, en in gevaerlykheden, die my overgekomen zyn door de lagen der Joden;

20 Hoe ik u niets geweigerd heb van al hetgene u dienstig was, noch achtergelaten u te verkondigen en te leeren, het zy in het openbaer, het zy van huis tot huize;

21 Prekende aen Joden en aen heidenen de penitentie tot God, en het geloof in onzen Heere Jezus Christus.

22 En nu ziet, gebonden zynde in den Geest, zoo ga ik naer Jerusalem, niet wetende, wat my daer zal overkomen;

23 Alsdan de Heilige Geest my van stad tot stad openlyk betuigt, dat my boeijen en smerten te Jerusalem verwachten.

24 Maer ik vrees al deze dingen niet, noch myn leven is my zoo kostelyk niet; als ik maer mynen loop mag volbrengen, en de bedieninge des woords, die ik van den Heere Jezus ontvangen heb, om te prediken het evangelie van de gratie Gods.

25 En ziet, ik weet nu, dat gy voortaan myn aanzigt niet meer zien zult, gy allen, wier land ik doorreis heb, u prekende het ryk Gods.

26 Daerom van daeg zoo neme ik u tot getuige, dat ik van het bloed van u allen zuiver ben.

27 Want ik heb niet gemyd, u al den raed van God te verkondigen.

28 Let dan wel op u zelve, en op de geheele kudde, over dewelke de Heilige Geest u tot bisschoppen gesteld heeft, om de kerke Gods, die hy door zyn bloed verkregen heeft, te bestieren.

29 Ik weet, dat er na myn vertrek grypende wolven onder u zullen inkomen, die de kudde niet sparen zullen;

30 En dat er uit u zelve mannen zullen opstaen, die verkeerde leeringen zullen leeren, om de discipelen naer zich te trekken.

31 Daerom waekt, gedenkende hoe ik dry jaren lang, nacht en dag, niet heb opgehouden, met tranen een ieder van u te vermanen.

32 En nu bevele ik u aen God, en aen het woord zyner genade, aen hem, die magtig is den bouw te voltrekken, en u een erfdeel te geven met al de heiligen.

33 Ik heb niemands zilver, of goud, of kleed begeerd.

34 Gy weet zelve, dat deze handen my bezorgd hebben hetgene ik, en degene die met my waren, van noode hadden.

35 Ik heb u in alles getoond, hoe men aldus arbeidende, de zwakken moet ondersteunen, en gedenken het woord van den Heere Jezus, als hy gezeid heeft: Het is zaliger te geven, als te ontvangen.

36 Dit gezeid hebbende, boog hy zyne knien, en bad met hen allen.

37 En zy begonnen allegader overvloed-

lyk te weenen; en vielen Paulus om den hals, en kusten hem:

38 Zynde allermeeft bedroefd over hetgene hy gezeid had, dat ze zyn aenzigt niet meer zien zouden. En zy geleidden hem tot aen het fchip.

KAPITTEL XXI.

ALS wy nu van hen afgerukt, en aen het varen waren, kwamen wy met eene regte ftreek op Cöüs, en des anderdaegs naer Rhodes, en van daer te Patara.

2 En als wy daer een fchip gevonden hadden; dat naer Phenicien overvoer, gingen wy daerop, en voeren af.

3 Als wy Cyprus in het gezigt gekregen hadden, hetzelve aen de slinker hand latende, voeren wy naer Syrien, en kwamen te Tyrus aen; want daer moest het fchip ontladen.

4 Alzoo wy daer discipelen vonden, bleven wy daer zeven dagen. Deze zeiden door den Geest aen Paulus, dat hy naer Jerusaleem niet gaen zoude.

5 Als wy die dagen overgebragt hadden, gingen wy onze reize vervorderen; en zy deden ons allen, met hunne vrouwen en kinderen, uitgeleide tot buiten de ftad; alwaer wy, nederknielende op den oever, ons gebed deden.

6 En afscheid van malkanderen genomen hebbende, gingen wy op het fchip; en zy keerden weder naer huis.

7 Wy dan, onze vaert voltrekkende, kwamen van Tyrus nederwaerts te Ptolemeden; en de broeders gegroet hebbende, bleven wy eenen dag by hen.

8 Des anderdaegs vertrokken wy, en kwamen te Cesareën; en gaende in het huis van Philippus, den evangelist, die een van de zeven was, bleven wy by hem.

9 Deze had vier dochters, die maegden waren, en propheteerden.

10 Terwyl wy daer eenige dagen verbleven, kwam er zeker propheet over van Judeën, met name Agabus.

11 Deze, by ons gekomen zynde, nam den gordelriem van Paulus, en zich de handen en voeten bindende, zeide: Dit zegt de Heilige Geest: Den man, wiens gordelriem dit is, zullen de Joden te Jerusaleem aldus binden, en leveren in de handen der heidenen.

12 Als wy dit gehoord hadden, baden wy, en degene die van die plaetse waren, dat hy naer Jerusaleem niet gaen zoude.

13 Dan antwoordde Paulus, en zeide: Wat doet gy met zoo te weenen, en myn herte te bedroeven? want ik ben niet alleen bereid te Jerusaleem gebonden te worden, maer ook te sterven, om den name van den Heere Jezus.

14 En alzoo hy zich niet liet gezeggen, hielden wy ons te vrede, en zeiden: De wille des Heeren moet gefchieden.

15 Die dagen voorby zynde, maekten wy ons gereed, en trokken op naer Jerusaleem.

16 Daer kwamen ook eenige discipelen van Cesareën met ons, medebrengende eenen ouden discipel, Mnason genoemd, geboortig van Cyprus, by denwelken wy zouden logeren.

17 Als wy te Jerusaleem gekomen waren, ontvingen ons de broeders zeer vriendelyk.

18 Den volgenden dag, ging Paulus met ons by Jacobus, alwaer al de priesters vergaderd waren.

19 Na dat Paulus hen gegroet had, verhaelde hy van stuk tot stuk, wat God al door zynen dienst onder de heidenen gedaen had.

20 Als zy dit hoorden, loofden zy God grootoelyks, en zeiden tot hem: Gy ziet, broeder! hoe vele duizenden van de Joden het geloof aengenomen hebben; maer het zyn allen ieveraers van de wet.

21 En zy hebben van u hooren zeggen, dat gy de Joden, die onder de heidenen woonen, van Moyses leert afwyken, zeggende, dat zy hunne kinderen niet moeten besnyden, noch naer het gebruik leven.

22 Wat dan gedaen? Dat volk zal noodzakelyk eens moeten byeenkomen: want zy zullen hooren, dat gy overgekomen zyt.

23 Doet dan dat wy u zeggen: Wy hebben vier mannen, die eene belofte gedaen hebben.

24 Neemt die met u, en zuivert u met hen te samen, en draegt gy voor hen de onkosten, die er zyn, om hun hoofd te mogen scheren; aldus zal een ieder weten, dat hetgene zy van u gehoord hebben, valsch is; maer dat gy zelf voortgaet in het onderhouden van de wet.

25 Wat aengaet de heidenen, die het geloof aengenomen hebben, wy hebben hun ons oordeel overgeschreven, dat zy zich maer moeten onthouden van hetgene de afgoden geofferd is, van bloed, van versmacht vleesch, en van hoererye.

26 Paulus dan, de mannen medegenomen hebbende, en met hen gezuiverd zynde, kwam des anderdaegs in den tempel, verkondigende wanneer de tyd van hunne zuivering zoude uitgaen, en wanneer de offerande voor ieder van hen zoude opgeofferd worden.

27 Doch als de zeven dagen nu ten einde liepen, zoo maekten de Joden van Asien, die hem in den tempel gezien hadden, al het volk op, en sloegen de handen aen hem, roepende:

28 Helpt gy, mannen van Israël! daer is

hy, die tegen ons volk, tegen de wet, en tegen deze plaetse, een ieder overal gaet leeren; daerenboven heeft hy ook de heidenen in den tempel gebragt, en deze heilige plaetse onteerd.

29 Want zy hadden Trophimus, den Ephesiaen, met hem in de stad gezien, en zy meenden, dat Paulus hem in den tempel gebragt had.

30 De geheele stad raekte in roeren, en al het volk liep op hoope; en Paulus vastnemende, trokken zy hem uit den tempel; en terstond wierden de deuren gesloten.

31 Doch gelyk zy hem zochten te vermoorden, kwam de tyding aen den oversten van de wacht, dat geheel Jerusalem in roeren stond.

32 Deze straks soldaten en kapiteins met zich nemende, liep naer hen toe. Als zy den oversten met de soldaten zagen, hielden zy op van Paulus te slaen.

33 De overste bykomende, greep hem aen, en deed hem met twee ketenen binden, en vraegde wie hy was, en wat hy gedaen had.

34 Maer in dat gewoel riep de eene dit, en de andere dat. En alzoo hy ter oorzaak van het gewoel niets zekers konde verstaen, deed hy hem in het kasteel leiden.

35 En als hy aen de trappen kwam, was het zoo, dat hy van de soldaten gedragen wierd, om het geweld van het volk.

36 Want een hoop volks volgde hem, al roepende: Maekt hem van kant!

37 Als Paulus nu zoo in het kasteel zoude geleid worden, zeide hy tot den oversten: Is het my geoorloofd iets tot u te zeggen? De overste zeide: Kunt gy grieksch?

38 Zyt gy niet dien Egyptenaer, die voor deze dagen eenen oproer maekte, en naer de woestyne vier duizend moordenaers met u leidde?

39 Paulus antwoordde hem: Ik ben voorwaer een joodsch man van Tarsus, in Cilicien, een burger van die stad, dewelke genoeg bekend is. Ik bid u, laet my tot het volk eens spreken.

40 Als hy het toegelaten had, deed Paulus, staende op de trappen, het volk een teeken met de hand. Daer kwam eene groote stilte; en hy sprak hun aldus aen in de hebreuwsche tale.

KAPITTEL XXII.

MANNEN broeders en vaders! aenhoort de verantwoordinge, die ik nu voor u doen zal.

2 Als zy hoorden, dat hy hen in de hebreuwsche tale toesprak, hielden zy zich zoo veel te stiller.

3 Hy zeide hun dan: Ik ben een joodsch

man, geboortig van Tarsus, in Cilicien; maer ik ben opgevoed in deze stad, aen de voeten van Gamaliël; onderwezen volgens de waarheid van de wet van onze vaders; zynde een ieveraer van de wet, gelyk gy ook allen tegenwoordig zyt.

4 Ik ben het, die deze religie vervolgd hebbe tot der dood toe, bindende en in de gevangennisse smytende zoo mans als vrouwen;

5 Gelyk de hooge priester en al de ouderlingen van my getuigen zullen; zoo verre, dat ik brieven van hen aen de broeders gekregen hebbende, naer Damascus gereisd ben, opdat ik degenen, die daer waren, zoude vangen, en naer Jerusalem medebrengen, om gestraft te worden.

6 Maer het gebeurde, als ik op den weg was, en aen Damascus naderde, omtrent den middag, dat my op eenen oogenblik een groot licht van den hemel als een bliksem omringelde.

7 En ter aerde nedervallende, hoorde ik eene stemme, die tot my zeide: Saulus, Saulus! Waerom vervolgt gy my?

8 Ik antwoordde: Wie zyt gy, Heere? En hy zeide tot my: Ik ben Jezus van Nazareth, dien gy vervolgt.

9 En die met my waren, zagen het licht wel; maer de stemme van degenen, die met my sprak, hoorden zy niet.

10 En ik zeide: Heere! wat zal ik doen? En de Heer zeide tot my: Staet op, gaet naer Damascus, en daer zal u alles gezeid worden, wat gy doen moet.

11 En alzoo ik niet zag door de groote klaerheid van dat licht, wierd ik van myne medegezellen met de hand geleid, en kwam te Damascus.

12 En zekere Ananias, een man naer de wet, die eenen goeden naem hadde by al de Joden, die daer woonden,

13 Kwam tot my, en naby staende, zeide tot my: Broeder Saulus! ziet op, en op denzelfden stond zag ik hem aen.

14 Hy zeide dan: De God onzer vaders heeft u voorgeschikt, dat gy zynen wille zoudt kennen, en den Regtvaardigen zoudt zien, en zyne stemme zoudt hooren uit zynen mond.

15 Want gy zult zyn getuige zyn by alle menschen, van hetgene gy gezien en gehoord hebt.

16 Nu dan, waerom vertoeft gy? staet op, lacht u doopen, en wascht uwe zonden af, aenroepende zynen naem.

17 Het gebeurde daarna, als ik te Jerusalem wedergekomen was, en dat ik bad in den tempel, dat ik in eene optoginge van geest geraakte;

18 En dat ik hem zag, tot my zeggende:

Haest u, en vertrekt ras uit Jerusalem; want zy zullen de getuigenisse, die gy van my geeft, niet aennemen.

19 Ik zeide : Heere! zy weten wel, dat ik het was, die in de gevangnisse smeed, en in de synagogen geeselde, degenen, die in u geloofden;

20 En als het bloed van uwen martelaer Stephanus vergoten wierd, dat ik daer bystond, en daerin toestemde, en dat ik de kleederen bewaerde van degenen, die hem vermoordden.

21 Maer hy zeide tot my : Gaet gy henen, want ik zal u verre van hier tot de heidenen zenden.

22 Tot dit woord toe hoorden zy hem aen; maer dan hieven zy hunne stemmen op, zeggende : Maekt zoo eenen van de aerde weg, want het is schande dat hy leeft!

23 En gelyk zy zoo schreeuwden, en hunne kleederen afsmeten, en het stof deden in de lucht vliegen;

24 Zoo gebood de overste hem in het kasteel te leiden, en hem te geeselen en te pynigen, om te weten, waerom zy aldus tegen hem riepen.

25 Als zy hem nu met de koorden vastgebonden hadden, zeide Paulus tot eenen kapitein, die er bystond : Is het u geoorloofd eenen burger van Roomen, die zelfs niet eens veroordeeld is, te geeselen?

26 Hetwelk de kapitein gehoord hebbende, ging het den oversten boodschappen, en zeide : Wat gaet gy doen? want deze man is een burger van Roomen.

27 De overste kwam dan by hem, en zeide : Zegt my, of gy een burger van Roomen zyt? Hy antwoordde : Ja ik.

28 De overste zeide : Ik heb dat burgerschap door veel geld moeten bekomen. En ik, zeide Paulus, ben burger geboren.

29 Terstond gingen zy van hem af, die hem zouden gepynigd hebben. De overste was ook bevreesd, als hy verstond dat hy burger van Roomen was, omdat hy hem had doen binden.

30 En des anderdaags willende nauwkeuriger weten, waerom hy van de Joden beschuldigd wierd, liet hy hem de boeiën afdoen, en belastte, dat de priesters en geheel de raad byeen zouden komen; en Paulus medebrengende, stelde hy hem voor hen.

KAPITTEL XXIII.

EN Paulus, den raad styfaenziende, zeide : Mannen broeders! ik heb tot den dag van heden voor God verkeerd met eene geheele goede consciëtie.

2 Doch de hooge priester Ananias gebood aen degenen, die by hem stonden, dat zy hem voor den mond zouden slaen.

3 Dan zeide Paulus tot hen : God zal u slaen, gy witgeplaesterde muur! Hoe, zit gy om my te oordeelen naer de wet, en doet gy my tegen de wet slaen?

4 De omstaenders zeiden : Zult gy den hoogen priester Gods aldus uitschelden?

5 Paulus antwoordde : Ik wist niet, broeders! dat het de hooge priester was, want daer staet geschreven : Den oversten uws volks zult gy niet kwalyk toespreken. (*Exodus* xxii, 28.)

6 En Paulus wetende, dat een deel van hen sadduceën, en het ander phariseën waren, riep uit in den raad : Mannen broeders! ik ben een phariseër, een zoon der phariseën; het is over de hope en de verryzenis der dooden, dat ik geoordeeld worde.

7 Als hy dit gezeid had, rees er een twist op tussehen de phariseën en de sadduceën; en de vergadering wierd verdeeld.

8 Want de sadduceën zeggen, dat er geene verryzenis, noch engel, noch geest is; maer de phariseën belyden het alle beide.

9 Daer ontstond dan een groot geroep, en eenigen der phariseën stonden op, en streden, zeggende : Wy vinden niets kwaeds in dezen man; mogelyk mag hem een geest of een engel gesproken hebben.

10 En alzoo de twist zeer groot wierd, deed de overste, vreezende dat Paulus van hen zoude verscheurd worden, de soldaten afkomen, om hem uit het midden van hen weg te nemen, en naer het kasteel te brengen.

11 Den volgenden nacht stond de Heer by hem, en zeide : Zyt kloek, want gelyk gy van my getuigenisse gegeven hebt te Jerusalem, alzoo moet gy van my getuigenisse te Roomen geven.

12 Als het nu dag geworden was, spanden sommigen van de Joden te samen, en verbonden zich zelven met eenen vloek, van nooit te eten noch te drinken, voor dat zy Paulus zouden vermoord hebben.

13 Zy waren meer dan veertig mannen, die deze samenzwering gedaen hadden.

14 En zy gingen by de opper-priesters en ouderlingen, en zeiden : Wy hebben ons zelven met eenen zwaren vloek verbonden, dat wy geene spyzen zullen proeven, voor dat wy Paulus vermoord hebben.

15 Nu dan, laet gylieden den oversten van wege den raad weten, dat hy hem morgen voor u afbrengt, als of gy nader onderzoek van hem wildet doen; en wy zyn bereid hem te vermoorden, eer hy by u komt.

16 Maer als de zoon van Paulus zuster dezen aanslag gehoord had, kwam hy in het kasteel, en gaf het Paulus te kennen.

17 Paulus, eenen van de kapiteins by zich

roepende, zeide : Brengt dezen jongeling eens by den oversten; want hy heeft hem wat te zeggen.

18 Hy nam hem dan mede, en leidde hem by den oversten, en zeide : Paulus, de gevangene, heeft my verzocht, dat ik dezen jongeling by u zoude brengen, die u wat te zeggen heeft.

19 De overste hem by de hand nemende, ging met hem ter zyde af, en vroegde hem : Wat is het, dat gy my bekend te maken hebt?

20 Hy zeide : De Joden zyn overeengekomen u te verzoeken, dat gy Paulus morgen in den raad zoudt brengen, als of zy hem nauwkeuriger wilden onderzoeken.

21 Maar gelooft ze niet : want daer zyn meer als veertig mannen onder hen, die hem lagen leggen, die zich door eenen vloek verbonden hebben, niet te zullen eten noch te drinken, voor dat zy hem om het leven gebragt hebben; en zy staen zoo gereed, verwachtende uwe toestemminge.

22 De overste liet dan den jongeling gaen, hem bevelende aen niemand te zeggen, dat hy hem dit had te kennen gegeven.

23 En twee kapiteins geroepen hebbende, zeide hy tot hen : Maekt tegen de derde ure des nachts twee honderd soldaten gereed, zeventig ruiters, en twee honderd pykeniers, om naer Cesareën te trekken;

24 En maekt ook zadelbeesten gereed, opdat zy Paulus daarop zetten, en zonder letsel tot den stadhouder Felix mogen brengen.

25 Want hy vreesde, dat de Joden hem mogten wegnemen, en vermoorden; en dat hy daarna opspraak zoude lyden, als of hy geld genoten had.

26 En hy schreef eenen brief van dezen inhoud : Claudius Lysias aen den allervroomsten stadhouder Felix, geluk!

27 Alzoo deze man van de Joden vastgenomen was, en nu stond, om zoo van hen omhals gebragt te worden, ben ik seffens met krygsvolk aengekomen, en heb hem verlost, verstaen hebbende, dat hy een burger van Roomen was.

28 En willende de oorzaak weten, waerover zy hem betigten, bragt ik hem in hunnen raad.

29 Maar ik bevond, dat hy beschuldigd wierd over eenige geschillen van hunne wet; doch dat hem geene misdaed opgelegd wierd, hetgene de dood of de banden verdiende.

30 En alzoo my te kennen gegeven waren de lagen, die zy hem bereid hadden, heb ik hem tot u gezonden; en de beschuldigers ook aangezeid, dat zy hunne zaak by u zouden voorstellen. Vaert wel.

31 De soldaten dan, volgens hetgene hun belast was, Paulus medenemende, bragten hem by nacht tot Antipatren.

32 En des anderdaegs keerden zy weder naer het kasteel, latende de ruiters met hem voorttrekken.

33 Dewelke, als zy te Cesareën aengekomen waren, gaven den brief over aen den stadhouder, en zy stelden Paulus ook voor hem.

34 Als hy den brief gelezen had, zoo vroegde hy van wat provincie hy was; en verstaende dat hy van Cilicien was,

35 Zeide hy : Ik zal u hooren, als uwe beschuldigers zullen gekomen zyn : en hy deed hem in het paleis van Herodes bewaren.

KAPITTEL XXIV.

VYF dagen daarna, kwam de hooge priester Ananias af, met eenige ouderlingen, en met zekeren advocaet Tertullus, die tegen Paulus voor den stadhouder verschenen.

2 En als Paulus geroepen was, begon Tertullus hem aldus te beschuldigen : Aengezien wy door u in grooten vrede leven, en dat door uwe voorzigtigheid vele dingen verbeterd worden,

3 Zoo erkennen wy zulks ten allentyden en plaetsen, met alle dankbaerheid, ó allervroomste Felix!

4 Doch om u niet lang op te houden, zoo bid ik u, dat gy ons volgens uwe goeder-tierenheid in het kort wilt aanhooren.

5 Wy hebben dezen man bevonden te zyn eene peste, die al de Joden de geheele wereld door in roeren stelt, en het hoofd is van de oproerige sekte der Nazareërs;

6 Die ook getracht heeft den tempel te ontheiligen; waerom wy hem ook vastgenomen hadden, en naer onze wet wilden oordeelen.

7 Maar de overste Lysias seffens aenkommende, heeft hem met groot geweld uit onze handen getrokken;

8 Gebiedende, dat zyne beschuldigers voor u zouden komen; denwelken gy onderzoekende, zult zelf van al hetgene, waerover wy hem beschuldigen, kunnen kennis nemen.

9 De Joden bevestigden het, en zeiden, dat deze dingen alzoo waren.

10 Doch Paulus, de stadhouder hem teeken gevende dat hy spreken zoude, gaf deze antwoord : Aengezien ik wete, dat gy van over vele jaren regter over dit volk gewest zyt, zoo zal ik my zelve zoo veel te vrymoedelyker verantwoorden :

11 Want gy kunt vernemen, hoe het niet meer als twaelf dagen geleden is, dat ik

gegaen ben, om myne aanbidding te Jerusaleem te doen;

12 En zy hebben my met niemand in den tempel vinden disputeren, noch eenige vergaderinge van volk maken, het zy in de synagogen,

13 Het zy in de stad; noch zy kunnen u niet bewyzen hetgene, daer zy my nu van beschuldigen.

14 Maer dit bekenne ik u, dat ik volgens de religie, die zy eene ketterye noemen, den Vader en mynen God alzoo diene, dat ik geloove al wat in de wet en de profeten geschreven staet;

15 Hopende op God, gelyk zy zelve ook verwachten, dat er eene verryzenis zal geschieden van de regtveerdigen en onregtveerdigen.

16 Daerom trachte ik myne consciencie altyd zonder berisping te bewaren voor God en voor de menschen.

17 Doch na vele jaren ben ik gekomen om aelmoesen aen myn volk, en om offeranden en beloften te doen :

18 Waarmede zy my bezig gevonden hebben, als ik gezuiverd was in den tempel, zonder eenig volk, of gerucht.

19 Nu dit waren eenige Joden van Asien, die voor u behoorden te verschynen, en my te beschuldigen, indien zy iets tegen my hadden.

20 Of wel laet dezen zelve zeggen, of zy eenige misdaed in my bevonden hebben, als ik voor den raed stond;

21 Ten ware om dit enkel woord alleen, hetwelk ik onder hen staende, heb uitgeroepen : Over de verryzenis der dooden, word ik heden van u geoordeeld!

22 Felix dan, die goede kennisse van deze religie had, stelde hen uit, zeggende : Als de overste Lysias zal herwaerts gekomen zyn, dan zal ik u hooren.

23 En hy belastte aen eenen kapitein, dat hy hem bewaren zoude, en dat men hem meer vryheid zoude laten, en niet beletten, dat iemand van de zynen hem zou komen dienst doen.

24 Na eenige dagen kwam Felix, met zyne huisvrouw Drusilla, die eene Jodinne was, en riep Paulus, en hoorde van hem het geloof in Christus Jezus.

25 Maer als hy van de regtveerdigheid, zuiverheid, en het toekomende oordeel sprak, wierd Felix verschrikt, en zeide : Het is nu genoeg, gaet henen; ik zal u doen roepen als ik beteren tyd zal hebben.

26 Hopende ook dat hem geld van Paulus zoude gegeven worden, onthoofde hy hem dikwyls, en sprak met hem.

27 Doch als er twee jaren verloopen waren, kreeg Felix voor nazaet Portius Festus. En

Felix willende aen de Joden gunst bewyzen, liet Paulus gevangen.

KAPITTEL XXV.

ALS Festus dan in het land gekomen was, ging hy dry dagen daarna van Cesareën opwaerts naer Jerusaleem.

2 En de opper-priesters, en de voornaemsten der Joden, gingen by hem tegen Paulus, en baden hem,

3 Verzoekende tegen hem die gunste, dat hy hem te Jerusaleem zoude doen brengen, lagen gereed hebbende om hem op den weg om het leven te brengen.

4 Maer Festus antwoordde, dat Paulus te Cesareën bewaerd wierd, en dat hy zelf in het kort derwaerts reizen zoude.

5 Dat degenen dan, zeide hy, die onder u iets vermogen, mede afkomen; en zoo er eenige misdaed in den man is, dat zy hem beschuldigen.

6 En als hy daer by hen niet meer als acht of tien dagen geweest was, vertrok hy naer Cesareën; en des anderdaegs op den registerstoel gezeten zynde, gebood hy dat men Paulus zoude daerbrengen.

7 Als hy binnengeleid was, stonden de Joden, die van Jerusaleem afgekomen waren, rondom hem, vele en zware stukken hem optigende, die zy niet konden goed maken;

8 Want Paulus verweerde zich, en zeide : Noch tegen de wet der Joden, noch tegen den tempel, noch tegen den keizer heb ik iets misdaen.

9 Doch Festus, willende de Joden begunstigen, nam het woord aen, en zeide tot Paulus : Wilt gy naer Jerusaleem gaen, en aldaer voor my over deze dingen gehoord worden?

10 Maer Paulus zeide : Ik sta voor den registerstoel des keizers, daer moet ik geoordeeld worden, ik heb de Joden niet gehinderd, gelyk gy ook wel weet.

11 Want heb ik hun ongelyk gedaen, of iets dat de dood verdient, zoo weigere ik niet te sterven; maer is het dat er niets is van al hetgene, waarmede zy my beschuldigen, zoo kan my niemand uit gunst aen hen overgeven. Ik appelere naer den keizer.

12 Festus, met zynen raed gesproken hebbende, gaf voor antwoord : Appeleert gy naer den keizer? gy zult naer den keizer gaen.

13 Als nu eenige dagen voorbygegaen waren, kwam de koning Agrippa, met Bernice, te Cesareën, om Festus te begroeten.

14 En alzoo zy daer vele dagen bleven, gaf Festus de zake van Paulus te kennen aen den koning, zeggende : Hier is een man van Felix gevangen gelaten;

15 Om denwelken, als ik te Jerusaleem was, de opper-priesters en de ouderlingen der Jo-

den by my kwamen, eischende vonnis tegen hem.

16 Maer ik antwoordde hun, dat het de gewoonte niet is by de Romeinen, eenen mensch te verwyzen, voor dat degene, die beschuldigd wordt, zyne betigters tegenwoordig heeft, en de vryheid bekome, om zich te verantwoorden tegen het opgelegde sehelmstuk.

17 Daerom, als zy herwaerts gekomen waren, zoo heb ik zonder uitstel, des anderdaags, zittende op den registerstoel, den man doen voor my brengen.

18 Maer de betigters, die tegen hem verschenen, bragten geene beschuldiginge in, daer ik kwaed vermoeden van had.

19 Zy hadden alleenelyk eenige geschillen met hem over hunnen godsdienst, en over zekeren gestorvenen Jezus; denwelken Paulus zeide te leven.

20 Ik dan, gansch verlegen zynde over dat geschil, vraagde, of hy naer Jerusalem wilde gaen, en aldaer over die dingen geoordeeld worden.

21 Maer alzoo Paulus daarvan appeeerde, verzoekende dat zyne zake bewaerd zoude worden ter kennis van zyne keizerlyke majesteit, zoo heb ik hem doen bewaren, tot dat ik hem naer den keizer zoude zenden.

22 Agrippa zeide tot Festus: Ik wilde dien man ook zelf wel eens hooren. Morgen, zeide hy, zult gy hem hooren.

23 Des anderdaags dan, als Agrippa en Berenice met groote pracht waren aangekomen, en met de oversten en de voornaemste mannen van de stad in de audientie-zael waren ingegaen, wierd Paulus door het bevel van Festus daer in gebragt.

24 En Festus zeide: Koning Agrippa! en gy mannen alle, die hier met ons tegenwoordig zyt! gy ziet daer den man, over denwelken geheel de vergadering der Joden my te Jerusalem is komen spreken, verzoekende en roepende, dat hy niet langer behoorde te leven.

25 Doch ik heb bevonden, dat hy niets misdaden heeft, hetwelk de dood zoude verdienen. Dan gelyk hy zelf naer zyne keizerlyke majesteit appeeerde, heb ik besloten hem derwaerts te zenden.

26 Maer ik heb niets zekers, om aen mynen heere van hem te schryven; daerom heb ik hem voor ulieden gebragt, en voornamelyk voor u, koning Agrippa! opdat ik, na dit onderzoek, iets moge hebben, om te schryven.

27 Want het dunkt my onredelyk eenen gevangenen over te zenden, zonder de beschuldigingen, die er tegen hem zyn, te kennen te geven.

KAPITTEL XXVI.

AGRIPPA zeide dan tot Paulus: Het wordt u toegelaten voor u zelven te spreken. En Paulus zyne hand uitstekende, begon zich aldus te verantwoorden:

2 Ik achte my gelukkig, koning Agrippa! dat ik my heden by u zal verdedigen over al hetgene, daer de Joden my van beschuldigen.

3 Te meer, omdat gy al de gewoonten en de geschillen, die onder de Joden zyn, zeer wel weet. Daerom bid ik u, dat gy my verduidlyk wilt hooren.

4 Wat aengaet myn leven, hetwelk ik van jongs af onder myn volk te Jerusalem geleefd heb, dat is al de Joden bekend.

5 Want zy weten wel, indien zy het getuigen willen, dat ik al van ouds volgens het nauwkeurigste gevoelen van onze religie geleefd hebbe, als zynde een phariseër.

6 En nu sta ik hier in het regt getrokken, omdat ik hope op de belofte, die van God aen onze voorouders gedaen is;

7 Tot dewelke onze twaelf geslachten, God nacht en dag dienende, hopen te komen. Over deze hope, ó koning! worde ik van de Joden beschuldigd.

8 Dunkt het ulieden dan ongeloovelyk, dat God de dooden verwekt?

9 Voor my, ik meende eerst ook al, dat ik veel tegenstand tegen den naam van Jezus van Nazareth moest doen.

10 Hetwelk ik ook te Jerusalem gedaen heb, en ik heb velen van de heiligen in de gevangenis gesmeten, volgens de magt, die my van de opperste priesters gegeven was; en als zy gedood wierden, gaf ik er myne stemme toe.

11 Ook ging ik in alle synagogen hen dikmaels pynigen, en dwong ze tot blasphemeren; en nog meer tegen hen door dulligheid gedreven zynde, vervolgde ik ze tot in de buitenlandsche steden.

12 Tot welken einde, als ik met magt en bevel van de opper-priesters naer Damascus trok,

13 Zoo zag ik op den weg in het midden van den dag, ó koning! een licht van den hemel, dat klaerder als de zonne was, rondom my flikkeren, en rondom degenen, die te samen met my waren.

14 En als wy allen ter aerde gevallen waren, hoorde ik eene stemme tot my zeggen in de hebreuwsche tale: Saulus, Saulus! waarom vervolgt gy my? Het is u hard tegen den prikkel achter uit te slaen.

15 Ik zeide: Wie zyt gy, Heere? En de Heer zeide: Ik ben Jezus, dien gy vervolgt.

16 Maer rigt u op, en staet op uwe voeten, want ik ben u daertoe verschenen, om u

tot eenen bedienaer en tot eenen getuige te stellen van die dingen, die gy gezien hebt, en die ik u nog verschynende, zal openbaren :

17 Ik, die u verlossen zal van dit volk, en van de heidenen, tot dewelken ik u nu zende.

18 Om hunne oogen te openen, opdat zy van de duisternissen bekeerd worden tot het licht, en uit de magt van den boozen vyand tot God, en dat zy door het geloof in my vergiffenis der zonden, en een erfdeel onder de heiligen mogen ontvangen.

19 Ik ben dan, ó koning Agrippa ! niet ongeloovig geweest aen het hemelsch visioen.

20 Maer ik heb eerst aen die van Damascus, en daarna te Jerusalem, en door al het land van Judeën, en aen de heidenen verkondigd, dat zy penitentie zouden doen, en zich bekeeren tot God, doende weerdige werken van penitentie.

21 Dit is de oorzaak, waarom my de Joden, als ik in den tempel was, gevangen namen en zochten te vermoorden.

22 Maer door de hulpe Gods beschermd zynde, sta ik er nog tot op den dag van heden, gevende getuigenisse aen klein en groot, zonder iets te zeggen, buiten hetgene de propheten en Moyses gezeid hebben te zullen geschieden.

23 Dat de Christus lyden moest, dat hy de eerste van de dood verryzen zoude, en dat hy het licht aen dit volk, en aen de heidenen zoude verkondigen.

24 Als hy deze dingen sprak tot zyne verantwoordinge, zeide Festus met luider stemme : Gy wordt uitzinnig, Paulus ! de groote geleerdheid brengt u tot uitzinnigheid.

25 Waerop Paulus zeide : Ik worde niet uitzinnig, ó allervroomste Festus ! maer ik spreek woorden van waarheid en van een gezond verstand.

26 Want de koning weet hiervan, tot denwelken ik ook vrymoedelyk spreke ; omdat ik meene, dat hem niets daarvan verborgen is : want het zyn geene dingen, daer iets van in eenen hoek geschied is.

27 En gelooft gy, ó koning Agrippa ! de propheten niet ? Ik wete, dat gy ze gelooft.

28 Agrippa zeide tot Paulus : Gy beweegt my byna om Christen te worden.

29 Paulus zeide daerop : God gawe, dat gy niet alleen byna, maer ook ten eenemaal, met allen, die my tegenwoordig aenhooren, zoodanig wierd als ik ben, uitgenomen deze banden.

30 De koning stond alsdan op, en de stadhouder, en Berenice, en die met hem gezeten waren.

31 En ter zyde gegaen zynde, spraken zy met malkanderen, en zeiden : Die man heeft niets gedaen, dat de dood of de gevangenis verdient.

32 En Agrippa zeide tot Festus : Men zoude hem mogen loslaten, had hy niet geappeleerd tot den keizer.

KAPITTEL XXVII.

ALS het dan besloten was, dat Paulus naer Italien zoude varen, en dat men hem nevens andere gevangenen aen eenen kapitein van het keizerlyk regiment, met name Julius, zoude overleveren ;

2 Gingen wy op een schip van Adramitten, en staken af, beginnende te varen langs de kusten van Asien. Aristarchus, de Macedoniër, van Thessaloniken, bleef met ons.

3 Des anderdaegs kwamen wy te Sidon aen ; en Julius, beleeftelyk met Paulus handelende, liet hem toe by zyne vrienden te gaen, en zich zelve te bezorgen.

4 Als wy van daer afgestoken waren, voeren wy beneden Cyprus henen, omdat de winden ons tegen waren.

5 En de zee van Cilicien en Pamphiliën doorevarende, kwamen wy aen te Lystren, eene stad van Lycien ;

6 Alwaer de kapitein, een schip vindende van Alexandrien, dat naer Italien voer, stelde hy ons daerin.

7 En gelyk wy vele dagen langzaam voortvoeren, en nauwelyks tegenover Gnidus gekomen waren, overmits het ons de wind niet toe liet, zoo voeren wy langs Creten by Salmoë.

8 En daer nauwelyks voorbyzeilende, kwamen wy aen eene plaetse, die Schoonhaven genoemd wordt, daer de stad Thallassa naby was.

9 Maer alzoo de tyd zeer verloopen was, en dat de schipvaart gevaerlyk begon te worden, want de vasten nu al voorby was, zoo vermaende Paulus hen, zeggende :

10 Mannen ! ik zie dat de schipvaart zeer moeiljelyk, en vol van gevaer zal gaen worden ; niet alleen voor de ladinge en voor het schip, maer ook voor ons eigen leven.

11 Maer de kapitein geloofde den stierman en den schipper meer, als hetgene gezeid wierd van Paulus.

12 En alzoo de haven niet dienstig was om te overwinteren, vonden de meesten geraden, van daer af te varen, of zy nog misschien te Phenix konden geraken, hetwelk eene haven van Creta is, op den zuid-westen en noord-westen gelegen, om aldaer te overwinteren.

13 Doch, gelyk de zuidenwind begon te waeijen, meenden zy tot hun voornemen te komen ; en afgévaren zynde van Asson,

zeilden zy langs de kustèn van Creta.

14 Maer niet lange daarna, sloeg daer een stormwind tegen aen, dien men noemt den noord-oostenwind.

15 En gelyk het schip met geweld wierd weggenomen, en tegen den wind niet konde opzeilen, gaven wy het op, en lieten het schip met den wind henen dryven.

16 En op zeker eiland, genoemd Claudia, aenloopende, konden wy nauwelyks den boot bemagtigen.

17 Maer hem opgekregen hebbende, gebruikten zy alle middelen, het schip van onder toebindende; en vreezende op eene zandplaet te stooten, streken zy het zeil en dreven zoo henen.

18 Maer gelyk wy door het tempeest geweldig geslingerd wierden, wierpen zy den dag daarna een deel goed buiten boord;

19 En den derden dag smeten zy met hunne eigene handen de schipsgereedschap uit.

20 Alzoo er in vele dagen noch zon noch sterren schenen, en dat er ons geen klein onweder over het hoofd hing, zoo was ons nu alle hoop van onze behoudenis benomen.

21 Gelyk men ook lang zonder eten geweest was, zoo stond Paulus in het midden van hen op, en zeide: Mannen, gy hadt wel naer my behooren te luisteren, en van Creta niet af te varen, om alzoo dit ongemak en deze schade niet te hebben.

22 Niettemin ik rade u nog welgemoed te zyn: want daer zal niemand van u vergaen, maer alleen het schip.

23 Want dezen nacht is er een engel van den God, dien ik toebehoore en dien ik diene, by my geweest,

24 Zeggende: Vreest niet, Paulus! gy moet voor den keizer verschynen; en ziet, God heeft ze u geschonken allen, die met u varen.

25 Daerom weest wel gemoed, mannen! want ik geloof God, dat het zoo zyn zal, gelyk my gezeid is.

26 Maer wy moeten op zeker eiland komen.

27 Na dat nu de veertiende nacht aengekomen was, zoo als wy in de Adriatische zee dreven, meenden de schippers, omtrent den middernacht, dat zy eenig land zagen.

28 En het dieplood uitwerpende, vonden zy twintig vademen diepte; en een weinig voortvarende, vonden zy vyftien vademen.

29 Doch vreezende, dat wy ergens op eene klipachtige plaetse zouden stooten, wierpen zy vier ankers van het achterste van het schip af, en verlangden, dat het dag mogt worden.

30 Maer gelyk de bootsgezellen uit het schip zochten te vlugten, en nu den boot in zee neder gelaten hadden, onder schyn van de ankers uit het voorste van het schip te werpen.

31 Zoo zeide Paulus tot den kapitein en de soldaten: Ten zy dat dezen in het schip blyven, zoo kunt gy niet behouden worden.

32 De soldaten kapten dan de touwen van den boot af, en lieten hem henen varen.

33 Als het begon dag te worden, verzocht Paulus hen allen, dat zy voedsel zouden nemen, zeggende: Het is heden de veertiende dag, dat gy blyft wachten zonder eten, en dat gy niets genomen hebt.

34 Daerom bid ik u, dat gy voedsel neemt tot uwe behoudenis: want niemand van ulieden zal een haar van zyn hoofd verliezen.

35 Als hy dit gezeid had, nam hy brood, en God gedankt hebbende, in het aanzien van hen allen, brak hy hetzelfde en begon te eten.

36 Zy wierden dan allen beter gemoed, en namen ook voedsel.

37 Doch wy waren op het schip in het geheel twee honderd zes-en-zeventig zielen.

38 Als zy nu van spyze verzaed waren, ontlastten zy het schip, werpende het graen in de zee.

39 Als het dan dag geworden was, kenden zy het land niet; maer zy bemerkten zekeren inham, die eenen oever had, waerin zy het schip, indien zy konden, dachten in te brengen.

40 Zy ligten dan de ankers, en makende te samen de roerbanden los, betrouwden zy zich aen de zee; en het razeil opgehaeld en naer den wind gezet hebbende, voeren zy naer den oever.

41 Maer op eene zeebank geraekt zynde, daer de zee wederzyds aenspoelde, stieten zy het schip daarop, en het voorste deel vastzittende, bleef wel onberoerlyk, maer het achterste deel brak af, door het geweld van de zee.

42 De raed van de soldaten was, dat zy de gevangenen zouden omhals brengen, opdat er niemand, na dat hy uitgezwommen was, het zoude ontvlugten.

43 Maer de kapitein, willende Paulus behouden, verbood het hun te doen, en hy beval, dat die zwemmen konden, eerst zouden uitspringen, om het te ontkomen, en aen land te raken;

44 En de anderen droegen zy, sommigen op planken, en sommigen op de stukken van het schip: en zoo is het geschied, dat zy allegader behouden aen land kwamen.

KAPITTEL XXVIII.

ALS wy het ontkomen waren, verstonden wy, dat het eiland Melita genoemd wierd. Doch de barbaren bewezen ons zeer groote beleefdheid.

2 Want zy verkwikten ons allegader met een groot vuer, hetgene zy ontstaken om den slagregen, die er overkwam? en om de koude.

3 Maer gelyk Paulus een deel rys byeen-geraept, en op het vuer gelegd had, kroop er door de hitte eene slange uit, en vloog hem aen de hand.

4 Als de barbaren deze beest aen zyne hand zagen, zeiden zy tot malkanderen: Deze mensch is zeker een moordenaar, denwelken, na dat hy de zee ontkomen is, de wrack niet laet leven.

5 Maer hy, de beest in het vuer afschudende, leed er geen hinder van.

6 Doch zy meenden, dat hy zoude opzwelen, en terstond dood vallen; maer als zy lang gewacht hadden, en zagen dat hem geen leed geschiedde, veranderden zy van gevoelen, en zeiden, dat hy een God was.

7 Omtrent dezelfde plaetse, waren de landgoederen van den oversten van het eiland, met name Publius, die ons in zyn huis ontving, en dry dagen vriendelyk onthield.

8 Doch het geviel, dat de vader van Publius met de koorts en met den rooden loop ziek lag; denwelken Paulus ging bezoeken, en gebeden hebbende, legde hy hem de handen op, en genas hem.

9 Dit geschied zynde, kwamen tot hem allen, die in het eiland eenige ziekten hadden, en zy wierden genezen.

10 Die ons ook groote ere bewezen, en als wy henen voeren, bezorgden zy ons van al dat wy van noode hadden.

11 Na verloop van dry maenden, voeren wy af met een schip van Alexandrien, hetwelk in het eiland uitgewinterd had, voerende het teeken van Castor en Pollux.

12 En als wy te Syracusen aengekomen waren, bleven wy daer dry dagen.

13 Van daer langs de kusten varende, kwamen wy te Rhegium aen; en een dag daerna, de wind zuiden loopende, kwamen wy den tweeden dag te Puteolon;

14 Alwaer wy, eenige broeders gevonden hebbende, verzocht wierden zeven dagen by hen te blyven; en alzoo kwamen wy te Roomen.

15 Als het de broeders van daer gehoord hadden, kwamen zy ons te gemoet tot op de merkt van Appius, en de Dry Herbergen; Paulus hen gezien hebbende, dankte God, en schiep moed.

16 Als wy te Roomen gekomen waren, wierd het Paulus toegelaten, op zich zelve te woonen, met eenen soldaet, die hem bewaerde.

17 Na dry dagen riep hy de voornaemsten der Joden te samen; en als zy vergaderd waren, zeide hy tot hen: Alhoewel ik, mannen broeders! niets tegen ons volk, of tegen het gebruik onzer vaderen gedaen heb, zoo ben ik nogtans gehooid van Jerusalem in de handen der Romeinen overgeleverd.

18 Dewelke, my onderzocht hebbende, los wilden laten, naedien er geene schuld der dood in my was.

19 Maer gelyk er de Joden zich tegenstelden, ben ik gedwongen geweest naer den keizer te appeleren; niet als of ik ergens in myn volk te beschuldigen had.

20 Om deze oorzaak dan heb ik verzocht u te zien en te spreken: want om de hope van Israël ben ik met deze keten gebonden.

21 Maer zy zeiden hem: Wy hebben noch brieven u aengaende van Judeën ontvangen, noch daer is niemand van de broeders overgekomen, die iets kwaeds van u geboodschapt of gesproken heeft.

22 Doch wy verzoeken van u te hooren, wat gy gevoelt: want ons is bekend van deze sekte, dat zy overal wordt tegengesproken.

23 Als zy hem dan dag gesteld hadden, kwamen er zeer velen tot hem in zyne verblyfplaetse, aen dewelken hy het ryk Gods met bewyzingen uitlegde, trachtende hen van Jezus uit de wet van Moyses en uit de propheten te onderrigten, van den morgend tot den avond toe.

24 En sommigen geloofden hetgene er gezeid wierd, maer anderen geloofden niet.

25 En alzoo zy onder malkanderen niet overeen kwamen, scheidden zy van een; waerop Paulus met een woord zeide: Wel heeft de Heilige Geest door den propheet Isaias tot onze voorvaders gesproken,

26 Zeggende: Gaet henen tot dit volk, en zegt hun: Met uwe ooren zult gy hooren, en niet verstaen; en ziende zult gy zien, en niet bemerken.

27 Want het herte van dit volk is bezaerd geworden, en zy zyn hard van gehoor geworden, en hebben hunne oogen toegenepen; opdat zy met de oogen niet zouden zien, noch met de ooren hooren, noch met het herte verstaen, bekeerd worden, en ik hen geneze. (Isaias vi, 9.)

28 U zyn dan kennelyk, dat deze zaligmakinge Gods aen de heidenen toegezonden is, en zy zullen er ook naer hooren.

29 Als hy dit gezeid had, gingen de Joden van hem weg, hebbende groot geschil onder malkanderen.

30 Voorts bleef hy twee geheele jaren in het verblyf, dat hy gehuurd had; en hy ontving allen, die tot hem kwamen;

31 Prekende het ryk Gods, en leerende hetgene den Heere Jezus belangt, met alle vrymoedigheid, en zonder beletsel.

BRIEF VAN DEN H. APOSTEL PAULUS

AEN DIE

VAN ROOMEN.

KAPITTEL I.

PAULUS, dienaar van Jezus Christus, geroepen om apostel te zyn, afgezonderd tot het prediken van het evangelie Gods,

2 Hetwelk hy eertyds beloofd had door zyne profeten in de Heilige Schrifture,

3 Wegens zynen Zoon, die naer het vleesch, van David afgekomen is,

4 En die met kracht verklaard is te zyn de Zone Gods, naer den Geest der heiligmaking, door de verryzenis van de dood, te weten onzen Heere Jezus Christus;

5 Door wien wy ontvangen hebben de gratie en het apostelschap, om alle volkeren te brengen tot de gehoorzaamheid des geloofs, in zynen naam;

6 Onder dewelken gelyeden ook zyt, geroepen zynde van Jezus Christus!

7 Aen allen, die te Roomen zyt, Gods beminden, geroepene heiligen! zy gratie en vrede van God, onzen Vader, en van den Heere Jezus Christus.

8 Vooreerst dan bedanke ik mynen God door Jezus Christus over u allen, omdat uw geloof verkondigd wordt door de geheele wereld.

9 Want God, dien ik uit er herte dien in het evangelie van zynen Zoon, is my getuige, hoe ik zonder ophouden uwer in-dachtig ben;

10 Altyd biddende in myne gebeden, dat ik door Gods belofte eens eene gelukkige reize mogte verkrygen, om tot u te komen.

11 Want ik verlange zeer om u te zien, opdat ik u eenige geestelyke gaven mogte mededeelen, om u te versterken:

12 Dat is, om te samen met u getroost te worden door uw en myn geloof, dat onder ons gemeen is.

13 Want ik wille niet, dat u-onbekend zy, broeders! dat ik dikwyls voorgenomen heb tot u te komen (doch ben tot nog toe belet geweest); opdat ik ook eenige vrucht mogte hebben onder ulieden, gelyk onder de andere volkeren

14 Ik ben schuldenaar aen Grieken en barbaren, aen wyzen en onwetende.

15 Zoo dat ik, wat wy aengaet, bereid ben, om ook aen u, die te Roomen zyt, het evangelie te verkondigen.

16 Want ik schame my over het evangelie niet, aengezien het is eene kracht Gods, dienende tot de zaligheid aen allen, die gelooven; eerst aen de Joden, en ook aen de heidenen.

17 Want de regtvaardigheid Gods wordt ons daerin veropenbaerd uit het geloof tot het geloof, gelyk er geschreven staet: De regtveerdige leeft door het geloof.

18 Ook wordt er geopenbaerd de gram-schap Gods van den hemel, over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van die menschen die Gods waarheid onregtveerdiglyk ten onder houden.

19 Omdat hetgene kennelyk is van God, onder hen is bekend geworden: want God heeft het hun bekend gemaekt.

20 Want hetgene van hem onzienelyk is, zyne eeuwige magt en godheid, worden van de schepping der wereld af, uit de schepselen verstaen en aenmerkt; zoo dat die menschen niet te verontschuldigen zyn:

21 Aengezien zy, God gekend hebbende, hem niet als God verheerlykt of gedankt hebben, maer verydeld zyn in hunne redenen, en hun onverstandig hert verduisterd geworden is;

22 Zich uitgevende voor wyzen, zyn zy dwaes geworden;

23 En hebben de eer van den onbederfelyken God bewezen aen de afbeeldinge van eenen bederfelyken mensch, en van vliegende, en viervoetige, en kruipende dieren.

24 Daerom heeft God hen overgeleverd aen de onzuivere begeerlykheden van hun herte, zoo dat zy hunne lichamen by zich zelven onteerd hebben.

25 Die Gods waarheid vermangeld hebben voor de leugen, en het schepsel geëerd en gediend hebben boven den Schepper,

welke gebenedyd is in der eeuwigheid. Amen.

26 Hierom heeft God hen overgeleverd tot schandelyke driften : want hunne vrouwen hebben het natuerlyk gebruik veranderd in een gebruik, hetwelk tegen de natuur is.

27 Desgelyks ook de mans, daerlatende het natuerlyk gebruik der vrouwe, zyn in hunne lusten tot malkanderen ontsloken geworden, mans met mans vuiligheid bedryvende, en aldus de behoortlyke vergeldinge hunner dwalinge in zich zelve ontvangende.

28 En gelyk zy versmaed hebben God te erkennen, zoo heeft God hen overgeleverd aan eenen bedorven zin; zoo dat zy dingen doen, die niet betamen;

29 Zynde vervuld met alle ongerechtigheid, smaadheid, hoererye, gierigheid, boosheid, vol van nydigheid, moorddadigheid, twist, bedrog, kwaedaerdigheid;

30 Oorblazers, achterklappers, godslasteraers, bespotters, hooveerdigen, opgeblazen, uitvindes van kwade dingen, ongehoorzamen aan de ouders;

31 Onverstandig, ongeschikt, zonder liefde, ongetrouw, ongenadig.

32 Dewelke, daer zy Gods regtveerdigheid kenden, nogtans niet bemerkten, dat degenen die zulke dingen doen, de dood schuldig zyn; en niet alleen die ze doen, maar ook die toestemmen aan degenen, die ze doen.

KAPITTEL II.

OVERZULKS zyt gy niet te verontschuldigen, ó mensch! wie gy zyt, die oordeelt : want, doordien gy een ander oordeelt : zoo veroordeelt gy u zelve : aangezien gy dezelfde dingen doet, die gy veroordeelt.

2 Doch wy weten, dat God verwyst, volgens de waarheid, degenen, die zulke dingen doen.

3 En meent gy, ó mensch! die veroordeelt degenen, dewelke zoodanige dingen doen, terwyl gy ze zelve doet, dat gy het oordeel Gods ontvlugten zult?

4 Of versmaedt gy de rykdommen zyner goedheid, en lydzzaamheid, en langmoedigheid? weet gy niet, dat de goedertierenheid Gods u tot penitentie aanleidt?

5 Maer door uwe hardnekkigheid en onbekeerlyk hert, vergadert gy voor u zelve eenen schat van gramschap tegen den dag der gramschap en der openbaringe van Gods regtveerdig oordeel.

6 Die een ieder vergelden zal volgens zyne werken :

7 Te weten aan degenen, die met volher-

dinge in goede werken, de glorie, eer en onbederfelykheid zoeken, het eeuwig leven;

8 Doch gramschap en toorn aan degenen, die twistachtig zyn, en zich aan de waarheid niet onderwerpen, maar de ongerechtigheid aenhangen;

9 Verdrukkinge en benauwdheid over alle ziel des menschen, die kwaed doet, eerst der Joden, en ook der heidenen;

10 Maer glorie, en eer, en vrede over allen, die goed doen; eerst de Joden, en ook de heidenen.

11 Want by God is geene uitneming van personen.

12 Zoo dan, allen die zonder wet gezondigd hebben, zullen zonder wet verloren gaen; en allen die onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden.

13 Want de hoorders der wet zyn het niet, die by God regtveerdig zyn; maar de volbrengers der wet zullen geregtveerdig worden.

14 Want, als wanneer de heidenen, die de wet niet hebben, natuerlyk de dingen der wet doen, zoodanigen de wet niet hebbende, zyn aan zich zelve eene wet;

15 Toonende, dat hetgene de wet gebiedt, in hun herte geschreven is, hun eigen gemoed hun daarvan getuigenisse gevende door de gedachten, die onder malkanderen hun beschuldigen, of ook verontschuldigen;

16 Op den dag, op welken God de verborgene dingen der menschen zal oordeelen door Jezus Christus, volgens het evangelie, dat ik verkondige.

17 Nu dan gy, die een Jood genoemd wordt, en steunt op de wet, en roemt op God,

18 Die zynen wille kent, en goedkeurt hetgene het nuttigste is, zynde onderwezen door de wet;

19 Die u zelve acht een leidsman der blinden te wezen, een licht dergenen, die in duisternisse zyn,

20 Een leeraer der onwetenden, een meester der kinderen, als hebbende den regel der wetenschap en waarheid in de wet;

21 Hoe leert gy u zelve niet, gy die een ander leert? gy die predikt, dat men niet stelen mag, steelt zelf;

22 Gy die zegt, dat men geen overspel doen mag, doet zelf overspel. Gy die eenen grouwel van de afgoden hebt, begaet heiligschendery;

23 Gy die u op de wet beroemt, onteert God door de overtreding der wet.

24 Want gelyk er geschreven staet; de naam Gods wordt door ulieden gelasterd onder de heidenen (*Isaias lii, 5.*)

25 De besnydenis is wel profytig, indien gy de wet onderhoudt; maer indien gy de wet overtreedt, zoo is uwe besnydenis tot eene onbesnedenheid geworden.

26 Indien dan een onbesneden de regtveerdigheden der wet onderhoudt, zal hy niet voor besneden gehouden worden, hoe wel hy onbesneden is?

27 En zal degene, die van natuer onbesneden is, als hy de wet volbrengt, u niet oordeelen, die de letter en de besnydenis hebbende, nogtans een overtreder der wet zyt?

28 Want die het in het openbaer is, dat is de Jode niet; noch dat is de besnydenis niet, die in het openbaer in het vleesch is.

29 Maer die het in het verborgen is, die is de regte Jode; en de besnydenis des herten naer den geest, niet naer de letter, dat is de besnydenis; en deze heeft zynen lof, niet by de menschen, maer by God.

KAPITTEL III.

WELK is dan het voorregt van den Jode, of welk is het profyt van de besnydenisse?

2 Die zyn veel in alle manieren: vooreerst, omdat aen hen de uitspraken Gods zyn toebetrouwd geweest

3 Want al is het, dat er sommigen van hen ongeloovig geweest zyn, zal hunne ongeloovigheid de getrouwheid Gods te niet doen? Verre van daer.

4 Want God is waerachtig, en alle mensch is leugenachtig; gelyk er geschreven staet: Opdat gy wordt regtveerdig bevonden in uwe woorden, en verwint, als gy geoordeeld wordt. (*Psalm 1, 4.*)

5 Doch indien onze ongerechtigheid de regtveerdigheid Gods bevestigt, wat zullen wy zeggen? Is God dan onregtveerdig, als hy de straffe uitvoert?

6 (Ik spreke menschelyker wyze.) Verre van daer; anderszins, hoe zoude God de Regter der wereld zyn?

7 Maer indien de waerheid Gods door myne leugentaal overvloediger blykt tot zyne glorie, wat worde ik dan nog als zondaer veroordeeld?

8 En waerom (gelyk sommigen door lasteringe zeggen, dat wy leeren) zullen wy het kwaed niet doen, opdat er het goed van kome? De verdoemenisse van dezen is regtveerdig.

9 Wat dan? Overtreffen wy hen? Geenszins: want wy hebben van nu af, zoo de Joden als de heidenen overtuigd, dat zy allen onder de zonde zyn;

10 Volgens dat er geschreven staet: Daer is niemand regtveerdig, ja niet eene;

11 Daer is niemand verstandig; daer is niemand, die God zoekt.

12 Zy zyn allegader afgeweken; zy zyn al te samen onnuttig geworden; daer is niemand, zelfs niet eene, die het goede doet.

13 Hunne keel is een open graf; zy handelen bedriegelyk door hunne tongen; daer is vergif van serpente onder hunne lippen;

14 Hun mond is vol van vervloeking en bitterheden;

15 Hunne voeten zyn vlytig, om bloed te storten;

16 Hun handel is, te verdrukken en ellendig te maken;

17 En den weg des vreden hebben zy niet gekend.

18 Zy hebben de vreeze Gods niet voor oogen. (*Psalm xiii, 3.*)

19 Nu, wy weten dat alles, wat de wet zegt, zy dat spreekt tot degenen, die onder de wet zyn; opdat aldus alle mond gestopt worde, en al de wereld strafbaer zy voor God.

20 Daerom zal er uit de werken van de wet, niemand by hem geregtveerdigd worden: want door de wet komt maer de kennis der zonde.

21 Maer nu is de regtveerdigheid Gods zonder wet geopenbaerd, hebbende getuigenisse door de wet en de propheten:

22 Te weten de regtveerdigheid Gods, gegeven door het geloof in Jezus Christus, aen allen en over allen, die in hem gelooven: want daer is geen onderscheid.

23 Want zy hebben allegader gezondigd, en zy hebben niets, om te roemen by God;

24 Wordende onverdiend geregtveerdigd door zyne gratie, door de verlossinge, die in Christus Jezus is;

25 Die van God voorgesteld is tot eene verzoeninge, door het geloof in zyn bloed; om aldus zyne regtveerdigheid te betoonen, en te vergeven de voorgaende zonden;

26 Dewelke God verdragen heeft, om te betoonen zyne regtveerdigheid in dezen tyd; opdat men zie, dat hy regtveerdig is, en de Regtveerdigmaker van degenen, die in Jezus Christus geloof.

27 Waer is dan uw roem? Hy is uitgesloten. Door welke wet? door de wet der werken? Neen; maer door de wet des geloofs.

28 Wy besluiten dan, dat de mensch geregtveerdigd wordt door het geloof, zonder de werken van de wet.

29 Is God maer de God der Joden? is hy ook de God niet der heidenen? Hy is het zekerlyk ook van de heidenen.

30 Want het is toch dezelfde God, die de besnedenen regtveerdigt uit het geloof, en de onbesnedenen door het geloof.

31 Doen wy dan de wet te niet door het geloof? Verre van daer; ja zelfs, wy bevestigen de wet.

KAPITTEL IV.

WAT voordeel zullen wy dan zeggen, dat Abraham, onze vader, volgens het vleesch bekomen heeft?

2 Want indien Abraham door de werken geregtvaardigd is, hy heeft wel iets om te roemen, doch niet by God.

3 Maer wat zegt de Schriftuer? Abraham heeft geloofd aen God, en het is hem gerekend tot regtvaardigheid. (*Genesis* xv, 6.)

4 Doch aen dengenen, die werkt, wordt de loon niet toegerekend als eene gunst, maer als eene schuld.

5 Maer als iemand, die niet werkt, geloofd in dengenen, die den goddeloozen regtvaardig maekt, zoo wordt hem zyn geloof tot regtvaardigheid gerekend, volgens het besluit van Gods genade.

6 Gelyk ook David dien mensch gelukkig noemt, aen wien God de regtvaardigheid toerekent zonder werken.

7 Zalig zyn zy, wier boosheden vergeven zyn, en wier zonden bedekt zyn;

8 Zalig is de man, aen wien de Heere de zonde niet heeft toegerekend. (*Psalms* xxxi, 1)

9 Is nu deze zaligheid alleen voor de besnedenen, of is zy ook voor de onbesnedenen? Wy zeggen immers dat aen Abraham het geloof gerekend is tot regtvaardigheid.

10 Wanneer is hem dit toegerekend? als hy nu besneden was, of als hy nog onbesneden was? Niet als hy besneden was, maer eer hy besneden was.

11 En hy heeft het teeken der besnydenis ontvangen, als eenen zegel van de regtvaardigheid des geloofs, die hy had, wanneer hy nog onbesneden was; opdat hy de vader zou zyn van allen, die, onbesneden zynde, gelooven; en dat het geloove hun ook zoude gerekend worden tot regtvaardigheid;

12 En opdat hy ook zoude zyn de vader der besnedenen, die niet alleenlyk de besnydenis hebben, maer die ook navolgen de voetstappen des geloofs, hetwelk onze vader Abraham, nog onbesneden zynde, gehad heeft.

13 Want de belofte, dat hy de wereld tot erfdeel zoude hebben, is aen Abraham of aen zyn geslachte niet gedaen door de wet, maer door de regtvaardigheid des geloofs.

14 Indien dan degenen, die tot de wet behooren, de erfgenamen zyn, zoo is het geloof ydel, zoo is de belofte te niet gedaen.

15 Want de wet brengt de gramschap voort: want daer geene wet is, daer is ook geene overtredinge.

16 Het is dan door het geloof, opdat de belofte vast zoude gaen door genade voor al de nakomelingen, niet alleen voor dege-

nen, die de wet hebben, maer ook voor degenen, die het geloof hebben van Abraham, die de vader is van ons allen;

17 (Gelyk er geschreven staet: Ik heb u tot eenen vader van vele volkeren gesteld.) (*Genesis* xvii, 4.) Hetwelk hy is voor God, aen wien hy geloofd heeft, als aen dengenen, die de dooden levendig maekt, en de dingen, die niet zyn, doet komen, als of zy waren.

18 Hy heeft dan, hopende tegen hope, geloofd, dat hy een vader van vele volkeren zoude worden, volgens hetgene hem gezeid was: Uwe nakomelingen zullen ontelbaer zyn.

19 En hy is in het geloof niet verzwakt geweest, noch heeft geen acht genomen op zyn afgeleefd ligchaem, als hy nu byna honderd jaren oud was; noch op Sara, wier tyd van vruchtbaarheid voorby was.

20 Hy heeft niet getwyfeld door eenig mistrouwen op de belofte van God, maer is versterkt in het geloof, glorie gevende aen God;

21 Zynde ten volle verzekerd, dat hy, al wat hy beloofd heeft, ook magtig is te doen.

22 Daerom is het hem ook tot regtvaardigheid gerekend.

23 Doch het is voor hem alleen niet geschreven, dat het hem tot regtvaardigheid gerekend is;

24 Maer ook voor ons, aen wie het desgelijks zal toegerekend worden, indien wy gelooven in hem, die onzen Heere Jezus Christus verwekt heeft van de dood;

25 Dewelke geleverd is, om onze misdaden, en verzezen, om ons regtvaardig te maken.

KAPITTEL V.

AENGEZIEN wy dan geregtvaardigd zyn door het geloof, laet ons vrede hebben met God, door onzen Heere Jezus Christus;

2 Door wien wy ook toegang hebben door het geloof tot deze gave, in dewelke wy blyven staen, en ons verheugen in de hope van de glorie der kinderen Gods.

3 En niet alleen dit, maer wy verheugen ons ook in de verdrukkingen, wetende dat de verdrukkinge verdueligheid voortbrengt;

4 De verdueligheid beproevinge; en de beproevinge hope;

5 Doch de hope laet ons niet beschaemd; want de liefde Gods is uitgestort in onze herten, door den Heiligen Geest, die ons geven is.

6 Want waerom zou Christus op den gestelden tyd, als wy nog krank en goddeloos waren, voor ons gestorven zyn?

7 Nauwelyks sterft iemand voor eenen

regtveerdigen; want misschien zou iemand ondernemen voor eenen goeden mensch te sterven.

8 Maer hierin doet God zyne liefde tot ons uitschynen, dat in den tyd, als wy nog zondaers waren,

9 Christus voor ons gestorven is. Veel meer dan zullen wy, nu geregtveerdigd zynde door zyn bloed, door hem verlost worden van de gramschap.

10 Want indien wy, nog vyanden zynde, met God verzoend zyn door de dood van zynen Zoon, veel meer zullen wy, nu verzoend zynde, zalig worden door zyn leven.

11 En niet alleen dit, maer wy verheugen ons ook in God, door onzen Heere Jezus Christus, door welken wy nu de verzoeninge verkregen hebben.

12 Want gelyk de zonde door eenen mensch in deze wereld gekomen is, en de dood door de zonde, alzoo is ook de dood tot alle menschen doorgedaen, door dien, in welken zy allegader gezondigd hebben.

13 Want tot den tyd der wet toe, was de zonde wel in de wereld; maer de zonde wierd niet geacht, als er de wet niet was.

14 En de dood heeft geregeerd van Adam af tot Moyses toe, ook over degenen, die niet gelyk Adam, door overtredinge gezondigd hebben, dewelke eene afbeelding was van den genen, die komen moest.

15 Maer het is met de genade zoo niet gelyk met de zonde; want indien er door de zonde van eenen, velen gestorven zyn, veel meer heeft zich de genade en gave Gods, door de gratie van eenen mensch, te weten Jezus Christus, uitgestort over velen.

16 Het is met de gave niet, gelyk met de zonde, door eenen mensch; want het oordeel ter verdoemenisse, is wel uit eene zonde; maer door de gratie wordt men geregtveerdigd van vele zonden.

17 Want indien de dood geregeerd heeft door eenen mensch, en door de zonde van eenen; veel meer zullen die, dewelke den overvloed der gratie, en de gave der regtveerdigheid ontvangen, in het leven regeren door eenen, te weten Jezus Christus.

18 Gelyk dan, door de zonde van eenen, alle menschen vervallen zyn tot de verdoemenis; alzoo worden ook, door de regtveerdigheid van eenen, alle menschen geregtveerdigd tot het leven.

19 Want gelyk er, door de ongehoorzaamheid van eenen mensch, velen zyn zondaers geworden, zoo zullen er ook, door de gehoorzaamheid van eenen, velen geregtveerdigd worden.

20 Doch de wet is daerentusschen ingekomen, opdat de zonde zou overvloedig wor-

den; maer als de zonde overvloedig geworden is, zoo is de genade nog overvloediger geworden;

21 Opdat, gelyk de zonde geregeerd had ter dood, alzoo ook de genade zou regeren, door de regtveerdigheid, ten eeuwigen leven, door Jezus Christus, onzen Heere.

KAPITTEL VI.

WAT zullen wy dan zeggen? zullen wy in de zonde blyven, opdat de gratie overvloediger worde?

2 Verre van ons, want hoe zullen wy, die aen de zonde gestorven zyn, nog in dezelve leven?

3 En weet gy niet, dat wy allen, die gedoopt zyn in Christus Jezus, in zyne dood gedoopt zyn?

4 Wy zyn dan met hem begraven door het doopsel, om te sterven; opdat, gelyk Christus van de dood verreezen is, door de glorie des Vaders, wy ook aldus in een nieuw leven zouden wandelen.

5 Want indien wy in hem ingegriffeld zyn, door de gelykwordinge aen zyne dood, zoo moeten wy het ook zyn door de gelykwordinge aen zyne verryzenisse:

6 Dit wetende, dat onze oude mensch te samen met hem gekruist is, opdat het ligchaem der zonde te niet zou gedaen worden, en dat wy voortaan de zonde niet meer zouden dienen.

7 Want die gestorven is, die is bevryd van de zonde.

8 Nu, indien wy met Christus gestorven zyn, zoo gelooven wy ook, dat wy te samen met hem zullen leven:

9 Wetende, dat Christus, van der dood verreezen zynde, nu niet meer sterft? en dat de dood over hem geene heerschappy meer zal hebben.

10 Want dat hy gestorven is, dat is eens geweest, om de zonde; maer dat hy leeft, dat is voor God.

11 Zoo ook gyliden, acht u zelve voor dood aen de zonde; maer levende voor God, in Christus Jezus, onzen Heere.

12 Dat dan de zonde geene heerschappy voere in uw sterfelyk ligchaem, zoo dat gy aen deszelfs begeerlykheden zoudt gehoorzamen.

13 Noch geeft uwe lichamen niet over aen de zonde tot wapenen der boosheid; maer geeft u zelve aen God, als van de dood levendig geworden zynde, en geeft uwe lidmaten aen God tot wapenen der regtveerdigheid.

14 Want de zonde zal over u geene heerschappy hebben, aengezien gy niet zyt onder de wet, maer onder de gratie.

15 Wel hoe dan? zullen wy zondigen, om-

dat wy niet zyn onder de wet, maer onder de gratie? Verre van ons.

16 En weet gy niet, dat aen wien gy u zelve overgeeft als slaven, om hem te gehoorzamen, gy slaven blyft van hem, aen wien gy gehoorzaamt, het zy van de zonde, die tot de dood, het zy van de gehoorzaamheid, die tot de regtveerdigmakinge brengt?

17 Maer God zy gedankt, dat gy, slaven der zonde geweest zynde, nu uit er herten gehoorzaam geworden zyt aen den regel van die leeringe, in dewelke gy onderwezen zyt;

18 En aldus vrygemaekt zynde, slaven zyt geworden der regtveerdigheid.

19 Ik spreke menschelyker wyze, om de krankheid van uw vleesch; gelyk gy uwe lidmaten, om slaven te zyn, overgegeven hebt aen de onzuiverheid, en aen de boosheid, om kwade werken te doen; geeft nu alzoo uwe lidmaten over tot slaven aen de regtveerdigheid, om u heilig te maken.

20 Want als gy slaven der zonde waert, zoo waert gy vry van de regtveerdigheid.

21 En wat vrucht hebt gy alsdan gehad in die dingen, over dewelkegy u nu schaemt? want het einde daarvan is de dood.

22 Maer nu, vrygemaekt zynde van de zonde, en slaven geworden zynde van God, hebt gy uwe vrucht in de heiligmakinge, en uw einde is het eeuwig leven.

23 Want de loon van de zonde is de dood, maer de gifte van Gods genade is het eeuwig leven, door Jezus Christus, onzen Heere.

KAPITTEL VII.

EN weet gy niet, broeders! (want ik spreke tot degenen, die de wet kennen) dat de wet heerschappy heeft over den mensch, zoo lang als hy leeft?

2 Want eene vrouw, aen haren man onderworpen, is aen hem verbonden, zoo lang hy leeft; maar als haer man gestorven is, zoo is zy van die wet des houwelyks ontslagen.

3 Daerom, indien zy binnen het leven van haren man, met eenen anderen man trouwt, zal zy voor eene overspeelster gehouden worden; maer, indien haer man komt te sterven, zoo is zy van die wet ontslagen, zoo dat zy geene overspeelster is, als zy met eenen anderen man trouwt.

4 Zoo ook, myne broeders! zyt gy aen de wet gestorven door het ligchaem van Christus, opdat gy zoudt toebehooren aen eenen anderen, die van de dood verreezen is; opdat wy vruchten voor God zouden voortbrengen.

5 Want als wy nog onder het vleesch waren, zoo werkten de zondige driften, die

door de wet opstonden, in onze lidmaten, om vruchten voort te brengen voor de dood.

6 Maer nu zyn wy ontslagen van de wet, nu zy, onder dewelke wy gehouden wierden, dood is; zoo dat wy nu dienen, niet in den ouderdom van de letter, maer in de nieuwigheid des geests.

7 Wat zullen wy dan zeggen? dat de wet zonde is? Dit zy verre van ons. Maer ik kende de zonde niet, als door de wet: en ik zou de begeerlykheid niet gekend hebben, ten ware de wet zeide: Gy zult niet begeeren. (*Deuteron. v. 21.*)

8 Maer de zonde, gelegenheid nemende door het gebod, heeft in my alle begeerlykheid uitgewerkt: want zonder de wet was de zonde dood.

9 Ik leefde ook eertyds zonder wet; maer als het gebod gekomen was, is de zonde wederom levendig geworden,

10 En ik ben gestorven. En alzoo is bevonden, dat het gebod, hetwelk my tot het leven dienen moest, gediend heeft tot de dood.

11 Want de zonde gelegenheid nemende door het gebod, heeft my verleid, en door hetzelfde gedood.

12 Zoo dan de wet is heilig, en het gebod is heilig, en regtveerdig, en goed.

13 Is dan hetgene goed is, voor my doodelyk geworden? Geenszins. Maer het is de zonde die, opdat de zonde zou uitschynen door iet dat goed was, in my de dood veroorzaekt heeft; zoo dat de zonde boven mate zondig geworden is, door het gebod.

14 Want wy weten, dat de wet geestelyk is; maer ik ben vleeschelyk verkocht, om onder de zonde te zyn.

15 Want hetgene ik doe, keure ik niet goed; mijs ik niet doe het goed, dat ik wille, maer het kwaed doe, dat ik hate.

16 Nu, indien ik doe hetgene ik niet wille, zoo stemme ik de wet toe, dat zy goed is.

17 En alzoo ben ik het nu niet, die dat doe, maer het is de zonde, die in my woont.

18 Want ik weet wel, dat in my, dat is, in myn vleesch, geen goed woont: want het willen heb ik wel, maer het goed te volbrengen, dat vinde ik niet.

19 Want het goede, dat ik wille, doe ik niet; en het kwaed, dat ik niet wille, dat doe ik.

20 Doch indien ik doe hetgene ik niet wille, zoo ben ik het nu niet die het doe, maer het is de zonde, die in my woont.

21 Zoo dan als ik wille het goede doen, ik bevinde eene andere wet, omdat het kwaed by my is.

22 Want ik heb behagen in de wet Gods, volgens den inwendigen mensch;

23 Maer ik zie eene andere wet in myne lidmaten, dewelke strydt tegen de wet van mynen geest, en my gevangen houdt onder de wet der zonde, die in myne lidmaten is.

24 Ellendig mensch die ik ben! wie zal my verlossen van dit ligchaem der dood!

25 De gratie Gods, door Jezus Christus, onzen Heere. Zoo dan, ik ben dezelfde, die volgens den geest onderdanig ben aen de wet Gods, maer volgens het vleesch, aen de wet der zonde.

KAPITTEL VIII.

DAER is dan nu geene verdoemenis voor degenen, die in Christus Jesus zyn, als zy niet volgens het vleesch wandelen.

2 Want de wet van den Geest des levens in Christus Jezus, heeft my verlost van de wet der zonde en der dood.

3 Want hetgene aen de wet onmogelyk was, omdat zy krachteloos gemaekt wierd door het vleesch, dat heeft God gedaen, afzende zynen Zoon, in de gedaente van het zondig vleesch; en om de zonde, heeft hy in dat vleesch de zonde veroordeeld.

4 Opdat de regtvaardigheid der wet zou volbragt worden in ons, diē niet volgens het vleesch, maer volgens den Geest wandelen.

5 Want die volgens het vleesch leven, betrachten de dingen, die het vleesch aengaen; maer die volgens den Geest leven, betrachten hetgene den Geest aengaet.

6 Doch de genegenheid des vleeschs is de dood; maer de genegenheid des Geests is het leven en de vrede.

7 Want de genegenheid des vleeschs is vyandschap tegen God: want zy is noch kan aen de wet Gods niet onderworpen zyn.

8 Die dan vleeschelyk zyn, kunnen aen God niet behagen.

9 Doch gyliden leeft niet volgens het vleesch, maer volgens den Geest, indien nogtans de Geest Gods in u woont, Doch zoo iemand den Geest van Christus niet heeft, die behoort hem niet toe.

10 Maer indien Christus in ulieden is, zoo is wel het ligchaem dood om de zonde; de geest nogtans is levendig door de regtvaardigheid.

11 En indien de Geest van dengenē, die Jezus van de dood verwekt heeft, in u woont, zoo zal hy, die Jezus Christus van de dood verwekt heeft, ook uwe sterfelyke lichamen levendig maken door zynen Geest, die in u woont.

12 Overzulks, broeders! wy zyn niet schuldig aen het vleesch, om volgens het vleesch te leven.

13 Want indien gy leeft volgens het vleesch,

zoo zult gy sterven; maer indien gy door den Geest de werken des vleeschs doodt, zoo zult gy leven.

14 Want allen, die door den Geest Gods gedreven worden, zyn kinderen Gods.

15 Ook hebt gy niet wederom ontvangen den Geest der slavelyke vreeze; maer gy hebt ontvangen den Geest der aengenomene kinderen, door welken wy roepen: Abba, Vader!

16 Want die Geest geeft zelf getuigenisse aen onzen geest, dat wy kinderen Gods zyn.

17 En indien wy kinderen zyn, zoo zyn wy ook erfgenamen; te weten, erfgenamen van God, en medeērfgenamen van Christus; indien wy nogtans met hem lyden, opdat wy ook met hem tot de glorie komen.

18 Want ik stelle vast, dat het lyden van dezen tyd niet is te weerderen tegen de toekomstige glorie, die in ons zal geopenbaerd worden.

19 Ook verwachten de schepselen, met groot verlangen, die openbaringe van de kinderen Gods.

20 Want de schepselen zyn aen de ydelheid onderworpen, niet niet hunnen dank, maer om hem, die ze daeraen onderworpen heeft;

21 Op hope, dat zy zelve ook eens zullen verlost worden van de slaverny der bederfisse, tot de vryheid en de glorie van de kinderen Gods.

22 Want wy weten, dat tot nog toe alle schepselen zuchten, en gelyk in barensnood zyn.

23 En niet alleen zy, maer ook wy zelve, die de eerste vruchten des Geests al hebben, wy zuchten ook in ons zelve, verwachtende de aennemingē tot kinderen Gods, de verlossingē van ons ligchaem.

24 Want wy zyn zalig geworden door de hope. Doch als men ziet hetgene men hoopte, dat is geene hope meer: want wie hoopt nog hetgene hy ziet?

25 Maer indien wy iets hopen hetgene wy niet zien, dat verwachten wy met verduldigheid.

26 Aldus komt ook de Geest onze zwakheden te hulpe: want wy weten niet wat wy bidden zullen, gelyk het behoort; maer de Geest bidt zelf voor ons, met onuitsprekelyke zuchten.

27 En die de herten doorgrondt, weet wat de Geest begeert; aengezien hy voor de heiligen bidt volgens den wille Gods.

28 Nu, wy weten, dat alles tot goed strekt aen degenen, die God beminnen, aen die, dewelke volgens zyn voornemen geroepen zyn om heilig te zyn.

29 Want die hy te voren gekend heeft, die

heeft hy ook te voren geschikt, om gelykvormig te worden aen het beeld van zynen Zoon, opdat deze de eerstgeborene onder vele broeders zou zyn.

30 En die hy daertoe geschikt heeft, die heeft hy ook geroepen; en die hy geroepen heeft, die heeft hy ook geregtvaardigd; en die hy geregtvaardigd heeft, die heeft hy ook tot de glorie gebragt.

31 Wat zullen wy hierop dan zeggen? Indien God voor ons is, wie vermag er iets tegen ons?

32 Die zelfs zynen eigenen Zoon niet gespaerd, maer hem voor ons allen geleverd heeft, hoe zal hy ons met hem ook niet alles vergunnen?

33 Wie zal de uitverkorenen Gods durven beschuldigen? Het is God, die ze regtvaardigt.

34 Wie durft ze veroordeelen? Christus Jezus, die gestorven is, is ook verrezen; die aen de regter hand Gods is, die is het ook, die ons voorspreekt.

35 Wie zal ons dan afscheiden van de liefde van Christus? verdrukking, of benauwdheid, of honger, of naektheid, of gevaer, of vervolging, of het zwaard?

36 Gelyk er geschreven staet: Om uwentwil worden wy dagelyks ter dood gebragt; wy zyn geacht als schapen, die tot de slagting geschikt zyn. (*Psalm xliii, 21.*)

37 Maer in al deze dingen zyn wy verwinnaers, door hem, die ons bemind heeft.

38 Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch prinsdommen, noch krachten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch geweld,

39 Noch hoogte, noch diepte, noch eenig ander schepsel ons zal kunnen afscheiden van de liefde Gods, in Christus Jezus, onzen Heere.

KAPITTEL IX.

IK zeg de waarheid in Christus. Ik liege niet, myn gemoed my getuigenis gevende door den Heiligen Geest,

2 Dat ik eene groote droefheid heb, en een gedurig hertzeer.

3 Want ik wensche zelf afgescheiden te zyn van Christus, voor myne broeders, die myne bloedverwanten zyn naer het vleesch;

4 Welke de Israëlitzen zyn, die aengenomen zyn tot kinderen; aen wie de glorie, het verbond, het geven van de wet, de godsdienst, en de beloften toebehooren;

5 Die van de oudvaders voortkomen, en uit wie Christus naer het vleesch is voortgekomen, die boven alles God is, gebenedyd in der eeuwigheid. Amen.

6 Niet nogtans zoo, dat het woord Gods zoude te niet gegaen zyn: want het zyn niet

allen Israëlitzen, die van Israël afkomen.

7 Noch het zyn niet allen Abrahams kinderen, die van zyne afkomst zyn; maer uit Isaac zullen uwe kinderen voortkomen. (*Genesis xxi, 12.*)

8 Dat is: Niet al de kinderen zyns vleeschs zyn kinderen Gods; maer zyne kinderen volgens de belofte worden voor de nazaten gerekend.

9 Want de belofte luidt aldus: Omtrent dezen zelfden tyd zal ik komen, en Sara zal eenen zoon hebben.

10 En niet alleen dit, maer ook Rebecca, als zy bevrucht was uit eenen, te weten uit onzen vader Isaac.

11 Want alee de kinderen nog geboren waren, of iets goeds of kwaeds gedaen hadden, opdat Gods besluit volgens de verkiezing zoude vastblyven,

12 Niet ter oorzake van hunne werken, maer ter oorzake van den roep; zoo wierd er tot haer gezeid:

13 De oudste zal den jongsten dienen; gelyk er geschreven staet: Jacob heb ik bemind, en Esau heb ik gehaet. (*Malachias i, 3.*)

14 Wat zullen wy dan zeggen? Is er ongerechtigheid by God? Verre van daer.

15 Want hy zegt tot Moyses: Ik zal bermhertig zyn aen dien ik wille bermhertigheid doen. (*Exodus xxxiii, 19.*)

16 Het hangt dan niet van dengenen, die wilt, of van dengenen, die loopt, maer van God, die bermhertigheid doet.

17 Ook zegt de Schrifstuer tot Pharao: Daertoe heb ik u gesteld, opdat ik u myne magt zoude toonen, en opdat myn naem zoude verkondigd worden door de geheele wereld. (*Exodus ix, 16.*)

18 Zoo dan hy doet bermhertigheid aen dien hy wilt, en hy verhardt dien hy wilt.

19 Gy zult my nu zeggen: Waerom klaegt hy dan nog? want wie wederstaet aen zynen wil?

20 O mensch! wie zyt gy toch, om tegen God te antwoorden? zegt het maeksel wel tegen dengenen, die het gemaakt heeft: Waerom hebt gy my aldus gemaakt?

21 Of heeft de potbakker de magt niet, om uit dezelfde potaerde, het eene vat ter eere te maken, en het andere ter oneere?

22 En of God, willende zyne gramschap bewyzen, en zyne magt bekend maken, met vele langmoedigheid verdragen heeft de vaten der gramschap, die bereid waren tot het verderf;

23 Om de rykdommen zyner glorie te vertoon over de vaten der bermhertigheid, die hy tot de glorie bereid gemaakt heeft;

24 Over ons, die hy geroepen heeft, niet alleen uit de Joden, maer ook uit de heidenen.

25 Gelyk hy by Oseas zegt : Ik zal hetgene myn volk niet was, myn volk noemen, en die niet bemind was, zal myn beminde zyn, en die geene barmhertigheid bekomen had, zal barmhertigheid bekomen.

26 En het zal geschieden, dat op die plaetse, daer tot hen gezeid was : Gy zyt myn volk niet; zy daer zullen genoemd worden kinderen van den levenden God. (*Oseas i, 10 en ii, 24.*)

27 Ook roept Isaias wegens Israël : Al ware het getal der kinderen van Israël gelyk het zand der zee, zoo zullen de overblyfselen behouden worden. (*Isaias x, 22.*)

28 Want de Heer, volgens zyne regtveerdigheid vervullende en verkortende, zal eene afsnyding op de aerde uitwerken.

29 En gelyk Isaias te voren gezeid had : Ten ware dat ons de Heere der heirkrachten eenig zaed had overgelaten, wy zouden geworden zyn als Sodoma en gelyk Gomorrha. (*Isaias i, 9.*)

30 Wat zullen wy dan zeggen? De heidenen, die de regtveerdigheid niet zochten, hebben de regtveerdigheid verkregen; te weten, de regtveerdigheid, die uit het geloof is.

31 En Israël, in tegendeel, de wet der regtveerdigheid zoekende, is tot de wet der regtveerdigheid niet gekomen.

32 Waerom dat? Omdat zy die zochten, niet uit het geloof, maer als uit de werken: want zy hebben zich gestooten tegen den steen van aanstooting.

33 Gelyk er geschreven staet : Ziet, ik stel in Sion eenen steen van aanstooting, eenen steen om over te vallen; en al die in hem gelooft, zal niet beschaemd gelaten worden. (*Isaias viii, 14 en xxviii, 16.*)

KAPITTEL X.

VOORWAER, broeders! de toegenegenheid myns herten, en myn gebed tot God, is voor de zaligheid van Israël.

2 Want ik geve hun deze getuigenisse, dat zy eenen iever voor God hebben, maer zonder verstand.

3 Omdat zy niet kennende de regtveerdigheid Gods, en hunne eigene regtveerdigheid zoekende op te rigten, aen de regtveerdigheid Gods niet onderworpen geweest zyn.

4 Want de voltrekking der wet is Christus, om regtveerdig te maken allen, die gelooven.

5 Nu, Moyses heeft van de regtveerdigheid, die uit de wet is, aldus geschreven : De mensch, die deze dingen doet, zal door de zelve leven. (*Leviticus xviii, 5.*)

6 Maer van de regtveerdigheid, die uit het geloof is, spreekt hy aldus : Zegt niet in uw

herte : Wie zal in den hemel opklimmen, dat is, Christus van boven afhalen.

7 Of, wie zal in den afgrond nederdalen? dat is, Christus uit de dood weder opbrennen. (*Deuteron. xxx, 12.*)

8 Maer wat zegt de Schriftuer? Het woord is digt by u, in uwen mond, en in uw herte. (*Deuteron. xxx, 14.*) Dit is het woord des geloofs, hetwelk wy u verkondigen.

9 Want indien gy den Heere Jezus met uwen mond belydt, en in uw herte gelooft, dat God hem van de dood verwekt heeft, zoo zult gy zalig zyn.

10 Want met er herte gelooft men ter regtveerdigheid, en met den mond wordt de belydenisse gedaen ter zaligheid.

11 Daerom zegt de Schriftuer : Al die in hem gelooft, zal niet beschaemd gelaten worden. (*Isaias xxviii, 16; I Petrus ii, 6, 7, 8.*)

12 Hier is geen onderscheid tusschen Joden en heidenen; want zy hebben allegaer denzelfden Heere, die milddadig is over allen, die hem aenroepen.

13 Want al die den naem des Heeren aenroept, zal zalig worden.

14 Maer hoe zullen zy hem aenroepen, in wien zy niet gelooven? of hoe zullen zy in hem gelooven, van wien zy niet gehoord hebben? en hoe zullen zy er van hooren, indien het hun niemand verkondigt?

15 En hoe zal men verkondigen, indien men niet gezonden wordt? Volgens hetgene er geschreven staet : Hoe schoon zyn de voeten van degenen, die den vrede verkondigen, die goede dingen boodschappen? (*Isaias lii, 7.*)

16 Doch zy gehoorzamen niet allegaer aen het evangelie : daerom zegt Isaias : Heere! wie heeft er geloof gegeven aen hetgene hy van ons gehoord heeft? (*Isaias liii, 1.*)

17 Zoo komt dan het geloof door het gehoor, en het gehoor door het woord van Christus.

18 Doch nu vraag ik : Hebben zy het niet allegaer gehoord? Ja zeker, hun geluid is gegaen tot alle landen, en hunne woorden tot het uiterste der wereld. (*Psalms xviii, 4.*)

19 Of heeft Israël, zeg ik, daer geene kennis van gehad? Vooreerst Moyses zegt : Ik zal ulieden jaloersch maken om een volk, hetwelk geen volk is; ik zal u tot gramschap verwekken tegen een onverstandig volk. (*Deuteron. xxxii, 21.*)

20 Isaias durft ook nog zeggen : Ik ben gevonden van degenen, die my niet zochten; ik ben openbaer geworden aen degenen die naer my niet vraagden. (*Isaias lxi, 1.*)

21 Maer van Israël zegt hy : Den ganschen dag heb ik myne handen uitgerekst, tot

een ongeloofig en tegensprekende volk. (*Isaias lxx, 2.*)

KAPITTEL XI.

NU vraag ik dan : Heeft God zyn volk verstooten? Verre van daer : want ik ben ook een Israëliet, van Abrahams afkomste, uit het geslacht van Benjamin.

2 God heeft zyn volk, hetwelk hy te voren gekend heeft, niet verstooten. Weet gy niet wat de Schriftuer zegt van Elias? hoe hy God uitspreekt tegen Israël, zeggende :

3 Heere! zy hebben uwe profeten gedood, uwe autaren hebben zy omgeworpen; ik ben alleen overgebleven, en zy zyn op myn leven uit. (*III Koningen xix, 10.*)

4 Maer wat wordt hem van God geantwoord? Ik heb my zeven duizend mannen overgehouden, die de knien voor Baal niet gebogen hebben. (*III Koningen xix, 18.*)

5 Alzoo is er dan ook in dezen tyd een overblyfsel, volgens de genadige verkiezing, behouden.

6 Nu, indien het uit genade is, zoo is het niet uit de werken : want anders zou de genade geene genade wezen.

7 Wat zal men dan besluiten? Dat Israël, hetgene hy zocht, niet bekomen heeft; maer de uitverkorenen hebben bekomen, en de anderen zyn verblind geworden;

8 Gelyk er geschreven staet : God heeft hun gegeven eenen verdwelmden geest; geene oogen om te zien, en geene ooren om te hooren; tot op den dag van heden. (*Isaias xxix, 9, 10 en vi, 9, 10.*)

9 David zegt ook : Dat hunne tafel hun worde tot eenen strik, tot eene valle, tot eenen steen van aenstooting, en tot eene vergelding;

10 Dat hunne oogen verduisterd worden, zoo dat zy niet zien; en buigt hunnen rugge altyd nederwaerts. (*Psalms lxxviii, 23.*)

11 Ik vrage dan : Hebben zy zoo gestronkeld, dat zy teenemaal vervallen zyn? Geenszins; maer door hunnen val is de zaligheid aen de heidenen gekomen, om hen tot jaloesheid te verwekken.

12 Doch indien hun val de rykdom van de wereld is geweest, en hunne vermindering de rykdom der heidenen, hoeveel te meer zal hunne volheid dat zyn!

13 Want ik zegge tot u, ô heidenen! zoo lang als ik de apostel der heidenen ben, zal ik myne bediening verheerlyken;

14 Of ik misschien myn geslacht tot jaloesheid mogt verwekken, en eenigen van hen tot de zaligheid brengen.

15 Want indien hunne verwerping de verzoening der wereld is, wat zal dan hunne aenneming anders zyn, als eene herleving uit de dood?

16 Indien de eerste vruchten heilig zyn, zoo is ook de geheele hoop heilig, en indien de wortel heilig is, zoo zyn het de takken ook.

17 Nu, indien er eenige van de takken gebroken zyn, en dat gy, die een wilde olyfboom waert, daerin geënt zyt, en aen den wortel en het sap des olyfbooms zyt deelachtig geworden,

18 Beroemt u niet tegen de takken; en zoo gy u beroemt, weet dat gy den wortel niet draegt, maer dat de wortel u draegt.

19 Gy zult my zeggen : De takken zyn afgebroken, opdat ik er zou ingeënt worden.

20 Zeer wel; zy zyn om hunne ongeloofigheid afgebroken, en gy staet door het geloof; doch verheft u niet, maer vreest :

21 Want indien God de natuurlyke takken niet gespaerd heeft, hy kan u ook wel niet sparen.

22 Bemerkt dan de goedertierenheid en de strengheid Gods? te weten zyne strengheid over degenen, die gevallen zyn, en zyne goedertierenheid over u, indien gy blyft volherden in de goedheid; anders zult gy ook uitgekapt worden.

23 En zy, indien zy in de ongeloofigheid niet blyven, zullen er wederom in geënt worden : want God is magtig hen wederom in te enten.

24 Want indien gy uit den natuurlyken wilden olyfboom gesneden, tegen de natuur op den goeden olyfboom geënt zyt; hoeveel te meer zullen zy, die de natuurlyke takken zyn, op hunnen eigenen olyfboom geënt worden?

25 Want ik wille niet, broeders! dat u dit mysterie onbekend zy, opdat gy niet zoudt laetdunkende zyn by u zelve; te weten, dat de blindheid ten deele over Israël gekomen is, tot dat de menigte der heidenen zou binnengekomen zyn :

26 En dat alzoo geheel Israël zou zalig worden, volgens hetgene er geschreven staet : Daer zal een Verlosser uit Sion komen, die de goddeloosheid zal afweeren van Jacob.

27 En dit is myn verbond met hen, als ik hunne zonden zal weggenomen hebben. (*Isaias lix, 20.*)

28 Zoo zyn zy wel vyanden aengaende het evangelie, om uwentwille, maer volgens de verkiezing zyn zy de welbeminden, om hunne voorouders :

29 Want God berouwt zich niet over zyne gaven, noch over zynen roep.

30 Gelyk dan gyliden ook eertyds aen God niet geloofd hebt, maer nu bermhertigheid verkregen hebt, om hunne ongeloofigheid;

31 Alzoo zyn zy nu ook ongeloofig geweest aen de bermhertigheid, die u geschiedt;

opdat zy ook eens bermhertigheid mogen verkrygen.

32 Want God heeft alles besloten onder de ongeloovigheid, opdat hy aen alles zou bermhertig zyn.

33 O afgrond van de rykdommen, van de wysheid en van de wetenschap Gods! hoe onbegrypelyk zyn zyne oordeelen, en hoe onbespeurelyk zyn zyne wegen!

34 Want wie heeft er het voornemen des Heeren gekend? of wie is er zyn raedsman geweest?

35 Of wie heeft hem eerst gegeven, om vergeldinge daervoor te ontvangen?

36 Alles is uit hem, en door hem, en in hem: aen hem zy de glorie in der eeuwigheid. Amen.

KAPITTEL XII.

IK bid u dan, broeders! door de bermhertigheid Gods, dat gy uwe lichamen aen God opdraegt, tot eene levende, heilige en behagelyke offerande; dat uwe godsdienst redelyk zy.

2 En maakt u niet gelykvormig aen deze wereld, maer wordt hervormd door de vernieuwinge van uwen geest, opdat gy moogt onderkennen, welk over u is de wille Gods, die zoo goed, aengenaem en volmaekt is.

3 Ik zegge dan, volgens de gratie, die my gegeven is, aen allen die onder ulieden zyn, dat niemand hooger gevoelen van zich zelve hebbe, als het moet zyn; maer dat men gematiglyk van zich zelve gevoele, en volgens de mate des geloofs, die God aen ieder uitgedeeld heeft.

4 Want gelyk wy in een ligchaem vele lidmaten hebben, en dat al die lidmaten niet hetzelfde werk doen;

5 Alzoo zyn wy velen ook een ligchaem in Christus, en wy zyn allegader lidmaten onder malkanderen.

6 Wy hebben dan verscheidene gaven, volgens de gratie, die aen ons gegeven is, het zy de gave van prophetie, om die te gebruiken volgens den regel des geloofs;

7 Of van bedieninge, om te dienen; of van geleerdheid, om te leeren;

8 Of van vermaning, om te vermanen; van uitdeeling, om die te doen met eenvoudigheid; van overste te zyn, met zorgvuldigheid; van werken van bermhertigheid te doen, met blymoedigheid.

9 Dat uwe liefde zonder geveinsdheid zy; schroomt het kwaed, en houdt u aen het goed.

10 Bemint malkanderen met eene broederlyke liefde; dat de eene den anderen niet eerbiedigheid voorkome.

11 En weest niet traeg in uwe pligt; zy virig van geest; dient den Heere.

12 Verbyldt u in de hope; weest verduelig in de verdrukkinge; gedurig in het gebed.

13 Deelt mede tot den nooddrift der heiligen; weest vlytig, om te herbergen.

14 Geeft uwen zegen aen degenen, die u vervolgen; zegent ze, en vervloekt ze niet.

15 Verbyldt u met degenen, die blyde zyn; weent met degenen, die weenen.

16 Weest al eensgezind onder malkanderen; en tracht niet naer hooge dingen, maer voegt u naer hetgene nederig is. En weest niet laetdunkende by u zelve.

17 En geeft niemand kwaed voor kwaed wederom; weest bezorgd om goed te doen, niet alleen voor God, maer ook voor alle menschen.

18 Indien het mogelyk is, en zoo veel als het in u is, houdt vrede met alle menschen.

19 En wreekt u zelve niet, allerliefsten! maer geeft plaetse aen de gramschap: want daer staet geschreven: My komt de wrake toe en ik zal het u vergelden, zegt de Heere. (*Deuteron.* xxxii, 35.)

20 Ja indien uw vyand honger heeft, spyst hem; indien hy dorst heeft, geeft hem te drinken: want dit doende, zult gy vurige kolen op zyn hoofd vergaderen.

21 En laet u niet overwinnen van het kwaed, maer verwint gy het kwaed door het goed.

KAPITTEL XIII.

DAT een ieder onderworpen zy aen degenen, die in magt en overheid zyn: want daer is geene magt als van God; en die er zyn, zyn van God geschikt.

2 Zoo dan, die zich tegen de magt stelt, die wederstaet aen de schikking van God; en die aen deze wederstaen, trekken het oordeel over zich.

3 Want de overheden zyn niet te vreezen als men goede, maer als men kwade werken doet. Wilt gy dan de magten niet vreezen? doet goed, en gy zult lof van haer behalen.

4 Want zy zyn Gods bedienaers tot uw goed. Doch indien gy kwaed doet, zoo vreest; mits zy het zweerd niet te vergeefs dragen: want zy zyn Gods bedienaers, om te wreken en te straffen dengenen, die kwaed doet.

5 Daerom is het noodzakelyk, dat gy onderdanig zyt; niet alleen om de straffe, maer ook om de conscientie.

6 Want daarom geeft gy ook schattingen: omdat zy Gods bedienaers zyn, gestadig volhardende in deze bedieninge.

7 Geeft dan aen een ieder hetgene hem toekomt: geeft schatting, aen dien gy de schatting, tol, aen dien gy den tol, vreeze.

aen dien gy de vreeze, eere, aen dien gy de eere schuldig zyt.

8 En weest niemand iets schuldig, als malkanderen te beminnen: want die zynen evennaesten bemint, heeft de wet volbragt.

9 Want dit alles: Gy zult geen overspel doen, gy zult niet doodslaan, gy zult niet stelen, gy zult geene valsche getuigenisse geven, gy zult niets begeren (*Exodus* xx, 13, 14, 15, 16, 17); en al ander gebod, dat wordt al begrepen in dit woord: Gy zult uwen evennaesten beminnen gelyk u zelve. (*Leviticus* xix, 18.)

10 De liefde tot den evennaesten doet hem geen kwaed. Zoo is dan de liefde de vervulling der wet.

11 Dit zeg ik bezonderlyk, omdat wy weten, dat de tyd en de uer is gekomen, om uit den slaep te ontwaken: want nu is de zaligheid ons nader, als zy was, wanneer wy eerst geloofden.

12 De nacht loopt ten einde en de dag komt aen. Laet ons dan de werken der duisternissen afleggen, en aentrekken de wapenen des lichts.

13 Laet ons, gelyk in den dag, eerlyk wandelen; niet in brasseryen en dronkenschappen, niet in slaepkamers en onzuiverheden, niet in twist en afgunstigheid;

14 Maer trekt aen den Heere Jezus Christus, en bezorgt uw ligchaem zoo niet, dat gy zyne heegerlykheden voldoet.

KAPITTEL XIV.

ZYT behulpzaam aen dengenen, die nog zwak in het geloof is, zonder met hem te twistredenen.

2 Want de eene gelooft, dat hy alles eten mag; doch die zwak is, eet maer moeskruiden.

3 Dat degene, die eet, niet verachte dengenen, die niet eet. En die niet eet, dat hy niet veroordeele dengenen, die eet: want God heeft hem tot zich getrokken.

4 Wie zyt gy, om eens anders knecht te veroordeelen? Het zy dat hy staet of valt, dat raekt zynen Heere. Doch hy zal vaststaen, want God heeft de magt, om hem vast te stellen.

5 Zoo ook, eenigen maken onderscheid tusschen den eenen dag en den anderen; anderen achten alle dagen gelyk te zyn. Laet een ieder hierin zyn eigenemeeninge volgen.

6 Die den dag onderscheidt, doet het om den Heere; die eet, het is voor den Heere, dat hy eet; want hy dankt God; en die niet eet, het is voor den Heere, dat hy niet eet, en hy dankt ook God.

7 Want niemand van ons leeft voor zich zelve, en niemand sterft voor zich zelve.

8 Want het zy dat wy leven, wy leven

voor den Heere; het zy dat wy sterven, wy sterven voor den Heere. Het zy dan dat wy leven, het zy dat wy sterven, wy behooren den Heere toe.

9 Want daerom is Christus gestorven en verreezen, opdat hy zoude heerschappy voeren over levenden en dooden.

10 Gy dan, wat veroordeelt gy uwen broeder? of gy ook, wat veracht gy uwen broeder? Wy zullen immers allegader staen voor den registerstoel van Christus.

11 Want daer staet geschreven: Zoo waer als ik leve, zegt de Heer, voor my zullen alle knien buigen, en alle tongen zullen God erkennen. (*Isaias* xlv, 23.)

12 Zoo dan, een ieder van ons zal voor zich zelve aen God rekeninge geven.

13 Daerom laet ons voortaan malkanderen niet meer veroordeelen, maer oordeelt dit liever, dat gy aen uwen broeder geene aenstooting of verergernisse moogt geven.

14 Ik wete en ben verzekerd door den Heere Jezus, dat er niets onrein is uit zich zelve; maer indien iemand meent iets onrein te wezen, voor dien is het onrein.

15 Doch indien uw broeder door uw eten bedroefd wordt, zoo handelt gy nu niet volgens de liefde. En brengt toch door uw eten dien in het verderf niet, voor wien Christus gestorven is.

16 Laet dan, hetgene ons vergund is, niet gelasterd worden.

17 Want het ryk Gods bestaet noch in spys, noch in drank; maer in regtveerdigheid, vrede en blydschap, door den Heiligen Geest.

18 Want die Christus hierin dient, die behaegt aen God, en wordt goedgekeurd by de menschen.

19 Laet ons dan betrachten hetgene tot vrede strekt, en ons houden aen hetgene tot stichtinge van malkanderen dient.

20 Wacht u van Gods werk omverre te stooten door de spyze. Alle dingen zyn wel rein, maer de mensch doet kwaed, die eet met verergernisse.

21 Het is goed geen vleesch te eten en geen wyn te drinken, noch iets anders, door hetwelk uw broeder ontsticht, of vergerd of verzwakt wordt.

22 Geloof gy? hebt dit by u zelve voor God. Zalig is hy, die zich zelve niet veroordeelt, in hetgene hy doen wil.

23 Maer degene die twyfelt, en nogtans eet, die is veroordeeld, omdat hy niet doet volgens zyn geloof. En al wat niet is volgens het geloof, is zonde.

KAPITTEL XV.

DOCH wy, die sterker zyn, moeten de zwakheden der zieken dragen, zonder ons te behagen in ons zelve.

2 Dat een ieder van u aen zynen even-naesten behage in het goede, tot zyne stichtinge.

3 Want Christus zelf heeft zyn eigen behagen niet gezocht, maer gelyk er geschreven staet : De versmadingen van degenen, die u versmaden, zyn op my gevallen. (*Psalm lxxviii*, 9.)

4 Want al wat er geschreven is, is tot onze onderrigting geschreven; opdat wy door de verduuldigheid en de vertroosting der Schrifturen, hope zouden hebben.

5 De God dan van verduuldigheid en vertroosting geve u, dat gy allen eensgezind zyt onder malkanderen, volgens Jezus Christus.

6 Opdat gy met een hert en met eenen mond moogt glorie geven aen den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus.

7 Daerom ondersteunt malkanderen, gelyk Christus u ook ondersteund heeft ter eere Gods.

8 Want ik zeg u, dat Christus Jezus een bedienaer geweest is ten opzichte der besnedenen, om te bevestigen de waarheid Gods, in het volbrengen van de beloften aen hunne voorvaderen gedaen.

9 Maer dat de heidenen God moeten loven over zyne barmhertigheid, gelyk er geschreven staet : Daerom, Heere! zal ik u loven onder de heidenen, en aen uwen naem zal ik eenen lofzang zingen. (*Psalm xvii*, 49.)

10 En wederom zegt hy : Verblydt u, ó heidenen! met zyn volk.

11 En elders : Looft den Heere, gy alle heidenen! en gy alle volkeren, verheft hem! (*Psalm cxvi*, 1.)

12 En wederom zegt Isaias : Daer zal een opstaen uit den wortel van Jesse, om over de heidenen te gebieden; en op hem zullen de heidenen hopen. (*Isaias xi*, 10.)

13 Verders, de God der hope vervulle ulieden met alle blydschap en vrede in het geloof; opdat uwe hope overvloediger worde door de kracht van den Heiligen Geest.

14 Myne broeders! ik ben wel verzekerd van u, dat gy zelve vol van liefde zyt, vervuld met alle wetenschap, zoo dat gy malkanderen kunt vermanen.

15 Doch ik heb u wat vrymoediger geschreven, broeders! om u daeraen indachtig te maken, volgens de gratie, die my van God gegeven is;

16 Dat ik een bedienaer van Christus Jezus ben, ten opzichte van de heidenen, bedienende de offerande van Gods evangelie; opdat de opdracht der heidenen aengenaem worde, zynde geheiligd door den Heiligen Geest.

17 Ik mag dan roemen in Christus Jezus, over hetgene God aengaet.

18 Want ik zoude niets durven spreken van dingen, die Christus door my niet werkt, om de heidenen te doen gehoorzamen door woorden en door werken;

19 Door kracht van teekenen en mirakelen, en door de kracht van den Heiligen Geest; zoo dat ik alles van Jerusalem af tot Illyrien toe, met het evangelie van Christus vervuld hebbe.

20 En ik heb dit evangelie aldus gaen verkondigen, niet daer Christus nu al bekend was, om niet op eens anders fondament te bouwen, maer volgens hetgene er geschreven staet :

21 Die, aen welke van hem niet was geboodschapt, die zullen het zien; en die er niet van gehoord hadden, zullen er kennis van krygen. (*Isaias lii*, 15.)

22 Hierdoor wierd ik menigmael belet tot te komen; en ben belet geweest tot nu toe.

23 Maer nu geene plaetse meer vindende in deze landen, en verlangende nu van over vele jaren, om tot u te komen;

24 Zoo hope ik, als ik naer Spanjen zal gaen reizen, u in het voorbygaen te bezoeken, en van ulieden derwaerts geleid te worden, na dat ik eerst uwe tegenwoordigheid wat zal genoten hebben.

25 Nu reize ik naer Jerusalem, om eenigen dienst te doen aen de heiligen.

26 Want die van Macedonien en Achaien hebben goedgevonden eene algemeene aelmoes te doen aen de armen onder de heiligen, die te Jerusalem zyn.

27 Het heeft hun aldus behaegd, en zy zyn het ook schuldig; want aengezien de heidenen hunne geestelyke goederen deelachtig geworden zyn, zoo zyn zy van hunnen kant schuldig hun met de lichamelijke dienst te bewyzen.

28 Als ik dan dit volbragt, en hun deze vrucht in handen zal gesteld hebben, zoo zal ik langs u myne reize op Spanjen nemen.

29 En ik weet, dat ik, tot u komende, met eenen overvloedigen zegen van het evangelie van Christus komen zal.

30 Ik bid u dan, broeders! door onzen Heere Jezus Christus, en door de liefde van den Heiligen Geest, dat gy my te hulpe komt door uwe gebeden tot God voor my;

31 Opdat ik moge verlost worden van de ongeloofigen, die in Judeën zyn, en dat de opdracht van mynen dienst aen de heiligen in Jerusalem moge aengenaem wezen;

32 Opdat ik met vreugd, indien het God belieft, tot u moge komen, en met u wat ruste nemen.

33 De God des vredens zy met u allen. Amen.

KAPITTEL XVI.

IK beveel u onze zuster Phebe, die in den dienst der kerke te Cenchreën is;

2 Opdat gy haer ontvangt in den Heere, gelyk het de heiligen betaemt, en haer behulpzaam zyt in alle zaken, daer zy u mogt van noode hebben; want zy is er zelve aen velen behulpzaam geweest, en ook aen my in het byzonder.

3 Groet Prisca en Aquilas, myne medehelpers in Christus Jezus;

4 Die voor myn leven hunnen hals gesteld hebben; en dewelke niet ik alleen ben dankbaar, maer ook al de kerken der heidenen.

5 Groet ook hunne huisgemeente. Groet mynen lieven Epenetus, die de eerste vrucht van Christus in Asien is.

6 Groet Maria, die veel voor u gearbeid heeft.

7 Groet Andronicus en Junia, myne bloedverwanten, en medegevangenen, welke uitsteken onder degenen, die het apostolisch ambt bedienen, en die allen voor my in Christus geweest zyn.

8 Groet Amplias, mynen welbeminden in den Heere.

9 Groet Urbanus, onzen medewerker in Christus Jezus, en mynen beminden Stachys.

10 Groet Apelles, die vroom is in Christus.

11 Groet die van het huis van Aristobulus. Groet mynen neef Herodion. Groet de geloovigen van het huis van Narcissus.

12 Groet Tryphena en Tryphosa, die in den Heere arbeiden. Groet onze zeer lieve Persis, die veel gearbeid heeft in den Heere.

13 Groet Rufus, die een uitverkorene in den Heere is, en zyne moeder, die ook de myne is.

14 Groet Asyncritus, Phlegon, Hermas, Patrobas, Hermes, en de broeders, die met hen zyn.

15 Groet Philogus en Julias, Nereus en

zyne zuster, en Olympias, en al de heiligen, die met hen zyn.

16 Groet malkanderen met eenen heiligen kus. Al de christene gemeenten groeten u.

17 Ik bid u, broeders! dat gy acht neemt op degenen, die tweedragt en verergernissen verwekken tegen de leeringe, die gy ontvangen hebt; en mydt u van die.

18 Want zoodanigen dienen Christus, onzen Heere, niet, maer hunnen buik; en door zoete woorden en vleijeryen verleiden zy de herten der eenvoudigen.

19 Uwe gehoorzaamheid is verbreed door alle plaatsen; en daerom verblyde ik my van uwentwege. Doch ik wensche, dat gy wys zyt in het goede, en onnoozel in het kwade.

20 Dat de God des vredes den boozen vyand met er haeste onder uwe voeten verplette. De gratie van onzen Heere Jezus Christus zy met ulieden.

21 Timotheus, myn medehelper, en Lucius, en Jason, en Sosipater, myne bloedverwanten, doen u groeten.

22 Ik Tertius, die den brief geschreven heb, groete u in den Heere.

23 Caius, de huismeester van my en de geheele kerk, doet u groeten. Erastus, de ontvanger van de stad, groet u, en de broeder Quartus.

24 De gratie van onzen Heere Jezus Christus zy met u allen. Amen.

25 Aen hem, die de magt heeft van u te bevestigen in het evangelie, en in de leeringe van Jezus Christus, welke ik verkondigde volgens de openbaringe van het mysterie, hetwelk in de vorige tyden verborgen zynde,

26 Nu geopenbaerd is door de Schriften der propheten, volgens het bevel van den eeuwigen God, en bekend gemaakt is aen al de volkeren, opdat zy aen het geloof gehoorzamen zouden;

27 Aen God, die alleen wys is, zy door Jezus Christus eere en glorie in alle eeuwigheid Amen.

EERSTEN BRIEF VAN DEN H. APOSTEL PAULUS

AEN DIE

VAN CORINTHEN.

KAPITTEL I.

PAULUS, door den wille Gods geroepen tot apostel van Jezus Christus, en de broeder Sosthenes;

2 Aen de kerke Gods, die te Corinthen is;

aen degenen, die door Jezus Christus geheilgd, tot de heiligheid geroepen zyn; en aen allegader, die in alle plaatsen den naem van Jezus Christus aanroepen, die hun Heer is, gelyk de onze;

3 De gratie en de vrede van God, onzen

Vader, en van den Heere Jezus Christus, zy over u.

4 Ik dank altyd mynen God voor ulieden, over de genade Gods, die u door Jezus Christus bewezen is;

5 Dat gy in alles door hem verrykt zyt, in alle uitsprake en in alle wetenschap;

6 Zynde aldus in u bevestigd hetgene u van Christus betuigd was.

7 Zoo dat het u aen geene gaven ontbreekt, terwyl gy verwacht de openbaringe van onzen Heere Jezus Christus.

8 Ook zal hy u tot het einde toe bevestigen, en onberispelyk bewaren tot den dag van de komste van onzen Heere Jezus Christus.

9 God, door wien gy geroepen zyt tot de gemeenschap van zynen Zone, onzen Heere Jezus Christus, is getrouw.

10 Doch ik bid u, broeders! door den naem van onzen Heere Jezus Christus, dat gy allegader hetzelfde spreekt, en dat er geene scheuringen onder ulieden blyven; maar dat gy volkomenlyk in eenen zin en een gevoelen ulieden vereenigen wilt.

11 Want my is kenbaer gemaakt van u, myne broeders! door de huisgenooten van Chloë, dat er twisten onder u zyn.

12 Hetgene ik zeggen wille, is dit, dat een ieder onder ulieden zegt: Ik ben aen Paulus; ik aen Apollos; ik aen Cephas; en ik aen Christus.

13 Is Christus dan verdeeld? is Paulus voor u gekruist? of zyt gy in den naem van Paulus gedoopt?

14 God zy gedankt, dat ik niemand van ulieden gedoopt hebbe, behalven Crispus en Caius;

15 Opdat niemand zegge, dat gy in mynen naem gedoopt zyt.

16 Ik heb ook nog die van het huis van Stephanus gedoopt; verders weet ik niet, dat ik iemand anders gedoopt hebbe.

17 Want Christus heeft my niet gezonden, om te doopen, maer om het evangelie te verkondigen; en dat niet met vernufte woorden, opdat het kruis van Christus niet krachteloos geacht worde.

18 Want het woord van het kruis is wel eene dwaesheid voor degenen, die verloren gaen; maer voor degenen, die zalig worden, dat is voor ons, is het de kracht Gods.

19 Daerom staet er geschreven: Ik zal de wysheid der wyzen te niet doen, en het verstand der verstandigen verwerpen. (*Isaias* xxix, 14.)

20 Waer zyn nu de wyzen? waer zyn de geleerden? waer zyn de onderzoekers der wereldsche dingen? En heeft God de wysheid dezer wereld niet dwaes betoond?

21 Want aengezien de wereld, door hare wysheid, God in zyne wyze werken niet gekend heeft, zoo heeft het God behaegd door eene dwaze predikatie de geloovigen zalig te maken.

22 Want de Joden vragen mirakelen, en de heidenen zoeken wysheid.

23 Maer wy prediken den gekruisten Christus, die eene aenstooting aen de Joden is, en eene dwaesheid aen de heidenen:

24 Doch aen de Joden en de heidenen, die geroepen zyn, is die Christus de kracht en de wysheid Gods.

25 Want hetgene dwaes schynt in God, gaet de wysheid der menschen te boven; en hetgene zwak schynt in God, gaet de sterkte der menschen te boven.

26 Want, broeders! aenziet uwen roep eens; hoe dat er niet vele wyzen volgens het vleesch, niet vele magtigen, niet vele edelen geroepen zyn.

27 Maer die dwaes voor de wereld zyn, heeft God uitverkoren, om de wyzen beschaemd te maken; en die zwak voor de wereld zyn, heeft hy verkozen, om de magtigen beschaemd te maken.

28 En die voor de wereld onedel, verworpen, en van geener weerde waren, heeft hy verkozen, om degenen, die iets schynen te zyn, beschaemd te maken.

29 Opdat geen mensch voor Gods aenschyn zoude roemen.

30 Door hem is het, dat gy in Jezus Christus zyt, die van God ons gegeven is tot onze wysheid, tot regtveerdigheid, tot heiligmakinge en tot verlossinge;

31 Opdat, gelyk er geschreven staet, degene die roemt, op den Heere roeme. (*Jeremias* ix, 24.)

KAPITTEL II.

WAT my aengaet, broeders! als ik tot ulieden gekomen ben, om u de leeringe van Christus te verkondigen, zoo ben ik niet gekomen met hoogdravende woorden van welsprekendheid of wysheid.

2 Want ik vond niet goed iets anders onder u te willen weten, als Jezus Christus, en dien gekruist;

3 En ik was by u met groote zwakheid en met groote vreeze en benauwdheid.

4 Ook bestond myn spreken en myn prediken niet in opgepronkte redenen van menschelyke wysheid, maer in een geestelyk en krachtig bewys;

5 Opdat uw geloof niet op de wysheid van de menschen, maer op de kracht Gods zoude steunen.

6 Doch wy spreken de wysheid onder de volmaekten; niet nogtans de wysheid de-

zer wereld, noch van de prinsen dezer wereld, die te niet gedaen worden;

7 Maer wy prediken Gods wysheid, die zeer verholten en verborgen is geweest, en die God voor alle eeuwen tot onze glorie voorgeschikt had;

8 Welke niemand van de prinsen dezer wereld gekend heeft: want hadden zy die gekend, nooit zouden zy den Heere der glorie gekruist hebben.

9 Maer het is gelyk er geschreven staet: Noch oog heeft gezien, noch oor heeft gehoord, noch ooit is het iemand in het herte gedaeld, wat God bereid heeft voor degenen, die hem beminnen. (*Isaias* lxiv, 4.)

10 Doch God heeft het ons geopenbaerd door zynen Geest: want de Geest doorgrondt alles, ook de verholenheden Gods.

11 Want wie van de menschen weet hetgene in den mensch omgaet, als de geest van den mensch, die in hem is? alzoo weet ook niemand de dingen Gods, als de Geest Gods.

12 Nu, wy hebben den geest dezer wereld niet ontvangen, maer den Geest, die uit God is; opdat wy de gaven, die ons van God vergund zyn, zouden kennen;

13 Dewelke wy ook verkondigen, niet met woorden, die de menschelyke wysheid leert, maer met die, dewelke de Heilige Geest leert, handelende geestelyker wyze van geestelyke zaken.

14 Doch de vleeschelyke mensch vat de dingen niet, die den Geest Gods aengaen: want zy schynen hem eene dwaesheid, en hy kan ze niet verstaen, omdat er op eene geestelyke manier moet van geoordeeld worden.

15 Maer de geestelyke mensch oordeelt van alles, en hy wordt van niemand geoordeeld.

16 Want wie kent den zin des Heeren, en wie zal hem onderrigten? Doch wy vatten den zin van Christus.

KAPITTEL III.

OOK heb ik u, ó broeders! niet kunnen aanspreken als geestelyke, maer als vleeschelyke, als kleine kinderen in Christus.

2 Ik heb u met melk gevoed, en niet met vaste spyze: want gy waert dan daertoe niet bekwaem; ja, gy zyt het nog niet, omdat gy vleeschelyk zyt.

3 Want dewyl er onder ulieden afgunstigheid en tweedragt is, zyt gy dan niet vleeschelyk? en uw handel is die niet menschelyk?

4 En als de eene zegt: Ik ben met Paulus, en de andere: Ik met Apollos; zyt gy niet menschelyk? wat is dan Apollos? en wat is Paulus?

5 Het zyn dienaers van dengenen, wiens geloof gy hebt aengenomen, en elk volgens dat de Heer hem gegeven heeft.

6 Ik heb geplant, Apollos heeft besproeid, maer God heeft den wasdom gegeven.

7 Zoo dan, noch die plant, noch die besproeit is iets, maer God, die den wasdom geeft.

8 Doch die plant, en die besproeit, zyn hetzelfde; maer een ieder zal zynen loon ontvangen volgens zynen arbeid.

9 Want wy zyn Gods medewerkers, en gy zyt het land, dat God akkert, en de bouw, dien God opbouwt.

10 Ik heb volgens de gratie Gods, die my gegeven is, als een wys bouwmeester het fundament gelegd; en een ander bouwt er op; maer dat elk toezie, hoe hy daerop bouwe.

11 Want niemand mag een ander fundament leggen, als dat er gelegd is, hetwelk is Christus Jezus.

12 Zoo iemand op dit fundament bouwt met goud, zilver, kostelyke gesteenten, hout, hooi, stoppelen;

13 Eens ieders werk zal veropenbaerd worden, want de dag des Heeren zal het te voorschyn brengen. Het zal door het vuer ontdekt worden; en hoedanig eens ieders werk is, zal het vuer uitwyzen.

14 Zoo iemands werk, hetwelk hy er op gebouwd heeft, staende blyft, die zal zynen loon ontvangen.

15 Zoo iemands werk uitgebrand wordt, die zal schade lyden; hy zal nogtans behouden worden, maer gelyk als door het vuer.

16 Weet gy niet, dat gy de tempel Gods zyt, en dat de Geest Gods in u woont?

17 Doch zoo iemand den tempel Gods schendt, God zal hem vernielen: want de tempel Gods is heilig, en gy zyt die tempel.

18 Dat niemand zich zelve bedriege. Indien iemand onder ulieden meent wys te zyn in deze wereld, dat hy dwaes worde, om wys te wezen.

19 Want de wysheid dezer wereld is eene dwaesheid by God, volgens dat er geschreven staet: Ik zal de wyzen in hunne loosheid vatten. (*Job* v, 13.)

20 En wederom: de Heer weet, dat de gedachten der wyzen ydel zyn. (*Psalm* xciii, 11.)

21 Dat dan niemand zich beroeme op menscheh.

22 Want alles is het uwe: het zy Paulus, het zy Apollos, het zy Cephas, het zy wereld, het zy leven, het zy dood, het zy tegenwoordige, het zy toekomstige dingen, alles behoort u toe.

23 Doch gy behoort aen Christus toe, en Christus aen God.

KAPITTEL IV.

DAT alle mensch ons aenzie als bedienaers van Christus, en als uitdeelaers van Gods mysterien.

2 Doch in de uitdeelaers wordt er verzocht, dat ze getrouw bevonden worden.

3 Voor my, daer is my weinig aen gelegen, dat ik van u geoordeeld worde, of door eenig menschelyk oordeel; ja, ik oordeel ook my zelve niet;

4 Want hoewel ik my nergens in schuldig kenne, ik ben daerom niet geregtveerdigd; maer het is de Heer, die myn regter is.

5 Overzulks oordeelt niet voor den tyd, tot dat de Heer kome, die hetgene in duisternisse verborgen is, in het licht zal brengen, en de begeerten der herten openbaren zal; en dan zal een ieder van God zynen lof ontvangen.

6 Nu, broeders! ik heb deze dingen in my, en in Apollos verbeeld, om uwentwille; opdat gy in ons zoudt leeren geen hooger gevoelen te hebben, als er geschreven staet, en dat gy om eens anders wille niet opgeblazen zoudt worden tegen malanderen.

7 Want wie is het, die onderscheid tusschen u maekt? wat hebt gy, hetwelk gy niet ontvangen hebt? Doch indien gy het ontvangen hebt, wat beroemt gy u, als of gy het niet ontvangen hadt?

8 Gy zyt nu al verzaed, gy zyt nu al ryk geworden, gy regeert al zonder ons; en God gave, dat gy waerachtiglyk geregerdet, opdat wy ook met u mogten regeren.

9 Want my dunkt, dat God ons, apostelen, als de verworpensten, als die ter dood verwezen zyn, ten toon gesteld heeft: want wy zyn een schouwspel geworden voor de wereld, voor engelen en voor menschen;

10 Wy zyn dwaes om Christus wille; my gyliden, gy zyt wys in Christus; wy zyn zwak, maer gy zyt kloek; gy zyt verheven, maer wy veracht.

11 Tot op deze ure lyden wy honger en dorst; wy zyn naekt; wy worden smadelyk onthaeld, en hebben nergens vaste plaetse.

12 Wy arbeiden, werkende met onze eigene handen; myn scheldt ons uit, en wy geven zegen; myn vervolgt ons; en wy verdragen het;

13 Wy worden gelasterd, en wy bidden; wy zyn tot nog toe als de vuiligheid dezer wereld geworden, en als hetgene van een ieder weggeworpen wordt.

14 Deze dingen schryve ik niet om u beschaemd te maken; maer ik vermane u, als myne lieve kinderen.

15 Want al hadt gy tien duizend leermeeesters in Christus, zoo hebt gy evenwel niet

vele vaders: want ik ben het, die u in Christus Jezus door het evangelie gewonnen heb.

16 Ik bid u dan, zyt myne navolgers, gelyk ik het van Christus ben.

17 Hierom heb ik Timotheus tot u gezonden, die myn beminde en getrouwe Zoon is in den Heere, dewelke u mynen handel in Christus zal indachtig maken, en hetgene ik in alle kerken leere.

18 Maer eenigen zyn opgeblazen, als of ik niet stond tot u te komen.

19 Doch ik zal zeer haest tot u komen, zoo het den Heere belieft, en ik zal kennisse nemen, niet van de woorden der opgeblazenen, maer van hunne kracht.

20 Want het ryk Gods bestaet niet in woorden, maer in kracht.

21 Wat wilt gy? dat ik met de roede tot u kome, of met liefde, en in den geest van zachtmoedigheid?

KAPITTEL V.

MEN hoort voor zeker, dat onder u onkuischheid gebeurt; en wel zoodanige onkuischheid, dat die zelfs onder de heidenen niet gehoord wordt; te weten, dat iemand de huisvrouw van zynen vader misbruikt.

2 En gy zyt nog opgeblazen, in plaets van dat gy dit zoudt beweenen, opdat degene, die dit werk begaen heeft, uit het midden van ulieden zoude afgesneden worden?

3 Ik voor my, met het ligchaem afwezig, maer met den geest tegenwoordig, heb alreeds, als tegenwoordig zynde, geoordeeld van dengenen, die dit bedreven heeft;

4 Dat hy door u, en door my met den geest by u vergaderd, in den naem van onzen Heere Jezus Christus, door de magt van onzen Heere Jezus Christus.

5 Zy geleverd aen den boezen vyand, tot verdrukkinge des vleeschs; opdat de geest behouden worde in den dag van onzen Heere Jezus Christus.

6 Het staet u niet wel te roemen. Weet gy niet, dat een weinig deesem het gansch beslag zuer maekt?

7 Zuivert u dan van den ouden deesem, opdat gy een nieuw beslag moogt wezen, gelyk gy moet zonder deesem zyn: want Christus is ons paeschlam, dat voor ons geofferd is.

8 Laet ons dan fecst houden, niet met den ouden deesem, noch met den deesem van boosheid en ondeugd; maer met ongedeesemde brooden van opregtigheid en waarheid.

9 Ik heb u in eenen brief geschreven, dat gy geene gemeenschap zoudt hebben met onkuischen;

10 Doch niet teenemael met onkuischen

van deze wereld, of met gierigaards, of roovers, of afgodendienaers : anders zoudt gy wel buiten deze wereld moeten gaen.

11 Maer hetgene ik u geschreven heb, is, dat gy geene gemeenschap zult hebben met iemand, die den naam van broeder hebbende, een onkuische is, of een gierigaard, of afgodendienaer, of lasteraer, of dronkaard, of roover; ja, dat gy met zoodanigen zelfs niet eten zoudt.

12 Want wat heb ik van degenen, die buiten zyn, te oordeelen? Maer moet gy niet oordeelen van degenen, die binnen zyn?

13 Doch degenen, die buiten zyn, zal God oordeelen. Snyder dan dien boozen van ulieden af.

KAPITTEL VI.

HOE! durft iemand van ulieden, die eenig geschil met eenen anderen heeft, hem in het regt roepen voor de onregtvaardigen, en niet voor de heiligen?

2 Weet gy niet, dat de heiligen deze wereld zullen oordeelen? Doch indien de wereld door u moet geoordeeld worden, zyt gy dan onweerdig om van de minste dingen te oordeelen?

3 Weet gy niet, dat wy de engelen zullen oordeelen? Hoeveel te meer dan de dingen, die dit leven aengaen?

4 Als gy dan geschillen hebt aengaende de dingen van dit leven, zoo stelt liever de personen, die minst aanzienelyk in de kerke zyn, om daarvan te oordeelen.

5 Ik zegge dit, om u beschaemd te maken. Hoe! is er dan niet een wys man onder ulieden, die regt kan doen tusschen zyne broeders?

6 Maer moet de eene broeder den anderen in het regt roepen, en dat voor de ongeloofigen?

7 Het is zeker alreeds een misbruik onder u, dat gy malkanderen in het regt roept. Waerom verdraegt gy niet liever het ongelijk? waerom lydt gy niet liever schade?

8 En nog doet gy zelven ongelijk en schade, en dat aen uwe broeders.

9 Weet gy niet, dat de onregtvaardigen het ryk Gods niet zullen bezitten? Bedriegt u niet; noch hoereers, noch afgodendienaers, noch overspelers,

10 Noch onkuischen, noch sodomits, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, noch lasteraers, noch roovers zullen het ryk Gods bezitten.

11 En zoodanig zyn wel sommigen van ulieden geweest; maer gy zyt afgewasschen, gy zyt geheiligd, gy zyt geregtvaardigd in den naam van onzen Heere Jezus Christus, en door den Geest van onzen God.

12 Alles is my geoorloofd, maer alles is niet dienstig; alles is my geoorloofd, maer ik zal my onder geene slaverny laten brengen van iets, dat er zyn mag.

13 De spys is voor den buik; en de buik voor de spyze, en God zal het een zoo wel als het ander eens vernietigen. Maer het ligchaem is niet voor de hoerery, maer voor den Heere, en de Heer is voor het ligchaem.

14 Want God, die den Heer verwekt heeft, zal ons door zyne magt ook verwekken.

15 Weet gy niet, dat uwe lichamen lidmaten van Christus zyn? zal ik dan de lidmaten van Christus nemen, en die tot lidmaten van eene hoere maken? Verre zy dit van my.

16 Weet gy niet, dat die zich met eene hoere verwoegt, een ligchaem met haer wordt? Want de twee, is er gezeid, zullen een ligchaem maken. (*Genesis ii, 24*).

17 Maer die zich met God vereenigt, wordt een geest met hem.

18 Vlucht de hoerery. Alle andere zonde, die de mensch doet, is buiten het ligchaem; maer die hoerery bedryft, zondigt tegen zyn eigen ligchaem.

19 Weet gy niet, dat uw ligchaem de tempel is van den Heiligen Geest, die in u is, dien gy van God hebt ontvangen, en dat gy u zelven niet meer toebehoort?

20 Want gy zyt gekocht voor eenen hoogen prys. Eert God dan, en draegt hem in uwe lichamen.

KAPITTEL VII.

WAT aangaet de dingen, waarvan gy my geschreven hebt, het is goed voor den mensch geene vrouw aen te raken.

2 Maer om de hoerery te myden, laet een ieder zyne eigene vrouw hebben, en elke vrouw haren eigen man.

3 Dat de man aen de vrouw geve hetgene hy verplicht is, en desgelyks de vrouw aen den man.

4 De vrouw heeft de magt over haer ligchaem niet, maer de man; desgelyks heeft ook de man de magt over zyn ligchaem niet, maer de vrouw.

5 En onttrekt dit van malkanderen niet, ten zy met samenstemminge voor eenen tyd, om u met het gebed bezig te houden; en komt dan wederom byeen als te voren, om uwe zwakheid, opdat de booze vyand u niet bekore.

6 Nu, dit zeg ik by gedoogzaamheid, en niet als een gebod.

7 Want ik wilde wel, dat gy allegader waert gelyk ik ben; maer elk heeft zyne byzondere gave van God, de eene aldus, en de andere alzoo.

8 Doch ik zegge tot de ongetrouwen, en tot de weduwen : het is goed voor hen alzo te blyven, gelyk ik doe.

9 Maer indien zy zich niet onthouden, dat ze trouwen : want het is beter te trouwen als te branden.

10 Maer aen de getrouwen beveelt, niet ik, maer de Heer, dat de vrouw zich van den man niet scheidt;

11 Of indien zy gescheiden is, dat zy ongetrouwd blyve, of zich met haren man verzoene, en dat ook de man zyne vrouwe niet verlate.

12 Doch aen de anderen zeg ik, niet de Heer : Zoo een broeder eene ongeloofige vrouwe heeft, en zy te vreden is met hem te wonen, dat hy ze niet verlate;

13 En zoo eene geloovige vrouw eenen ongeloofigen man heeft, en hy tevreden is met haer te wonen, dat zy den man niet verlate.

14 Want de ongeloofige man is geheiligd door de geloovige vrouw, en de ongeloofige vrouw is geheiligd door den geloovigen man; anders zouden uwe kinderen onrein wezen, daer zy nu heilig zyn.

15 Maer indien de ongeloofige zich afscheidt, laet hem scheiden. Want een broeder of eene zuster is in zoodanige voorvalen niet slafelyk gebonden; maer God heeft ons tot vrede geroepen.

16 Want wat weet gy, ô vrouwe! of gy uwen man zult zalig maken? of wat weet gy, ô man! of gy uwe vrouw zult zalig maken?

17 Voorts, dat een ieder leve volgens de gave, die de Heer hem verleend heeft, en volgens dat hy van God geroepen is. Zoo leere ik in alle kerken.

18 Is iemand geroepen, besneden zynde, dat hy niet zoek onbesneden te zyn. Is iemand onbesneden geroepen, dat hy zich niet late besnyden.

19 Het is niet gelegen in de besnydenisse, noch in de onbesnedenheid, maer in het onderhouden van Gods geboden.

20 Dat een ieder in dien staet blyve, in denwelken hy was als hy geroepen wierd.

21 Zyt gy, een slaef zynde, geroepen, weest daerover niet bekommerd; ja, al ware het dat gy kondet de vryheid bekomen, doet er meer profyt mede.

22 Want die, een slaef zynde, tot den Heere geroepen is, is een vrygemaekte des Heeren; en desgelyks, die, vry zynde, geroepen is, wordt een slaef van Christus.

23 Gy zyt voor eenen hoogen prys gekocht, maakt u geene slaven van de menschen.

24 Dat een ieder, ô broeders! blyve voor God in den staet, in welken hy was als hy geroepen wierd.

25 Wat nu de maegden aengaet, ik heb daarvan geen bevel des Heeren; maer dit rade ik, als barmhertigheid bekomen hebbende van den Heer, om hem getrouw te zyn:

26 Ik meene dan, dat het goed is om de tegenwoordige noodzakelykheid, dat het, zeg ik, goed is voor den mensch alzo te blyven.

27 Zyt gy aen eenē vrouw gebonden, zoekt niet ontbonden te zyn; zyt gy er van ontbonden, zoo zoekt geene vrouwe.

28 Doch indien gy eene vrouw neemt, gy zondigt niet; en indien eene maegd trouwt, zy zondigt niet; nogtans dusdanigen zullen moeiljkheden des vleeschs hebben. Doch ik zoek u te sparen.

29 Dit zeg ik dan, broeders! de tyd is kort; overzulks dat degenen, die vrouwen hebben, zyn als of zy er geene hadden;

30 En die weenen, als of zy niet weenden; die blyde zyn, als of zy niet blyde waren; die koopen, als of zy niet bezaten;

31 En die deze wereld gebruiken, als of zy ze niet gebruikten: want de schyn dezer wereld gaet voorby.

32 Ik wilde wel, dat gy zonder bekomernisse waert. Die zonder vrouw is, is bezorgd voor de dingen, die den Heere raken, hoe hy den Heere behagen zal;

33 Maer die getrouwd is, is bezorgd voor de dingen der wereld, hoe hy zyne vrouw behagen zal, en hy is verdeeld.

34 Zoo ook eene ongetrouwde vrouw, en eene maegd, is bezorgd voor de dingen des Heeren, opdat zy heilig zy met het ligchaem en met den geest. Maer die getrouwd is, is bezorgd voor de dingen der wereld, hoe zy aen haren man behagen zal.

35 Doch dit zeg ik tot uw voordeel; niet om u eenen strik te leggen, maer om u te raden tot hetgene betameliker is, en hetgene bekwaamheid geeft, om zonder beletsel den Heere te bidden.

36 Doch zoo iemand meent, dat het onbetamelik is, dat hy zyne dochter, bovenjarig zynde, ongetrouwd laet, en dat het zoo moet wezen, dat hy doe zoo het hem goeddunkt; hy zondigt niet, indien zy trouwt.

37 Maer die by zich zelve oordeelt, en niets heeft, dat hem dwingt, maer vermag te doen hetgene hy wil, en die in zyn herte besloten heeft zyne dochter maegd te bewaren, die doet wel.

38 Zoo dan, wie zyne dochter uittrouwt, die doet wel; maer wie ze niet uittrouwt, die doet nog beter.

39 De vrouw is verbonden aen de wet, zoo langen tyd als haer man leeft; maer als haer man ontslapen is, dan is zy ontslagen: zy mag trouwen met dien zy wil, mits zy dit doe in den Heere;

40 Maer zy zal gelukkiger zyn, indien zy alzoo blyft, volgens mynen raed. En ik meene, dat ik den Geest Gods ook hebbe.

KAPITTEL VIII.

WAT nu aengaet de spyzen, die aen de afgoden geofferd zyn, wy weten, dat wy allegader daervan de wetenschap wel hebben; doch de wetenschap blaest op, maer de liefde geeft stichting.

2 Indien iemand zich laet voorstaen, dat hy iets weet, die weet nog niets, gelyk men het behoort te weten.

3 Maer indien iemand God bemint, die is van hem gekend.

4 Zoo dan, rakende de spyzen, die aen de afgoden opgeofferd worden, wy weten, dat een afgod niets ter wereld is, en dat er niet meer als een God is.

5 Want alhoewel er zyn, die men hemelsche of aardsche goden noemt, gelyk er aldus vele goden en vele heeren zyn;

6 Wy hebben nogtans maer eenen God, den Vader, uit wien alle dingen zyn, en wy voor hem; en eenen Heer, Jezus Christus, door wien alle dingen zyn, en wy door hem.

7 Doch een ieder heeft deze kennis niet. Maer sommigen ook nu nog meenende, dat een afgod iets is, eten nogtans van hetgene aen den afgod opgeofferd is; en mits hunne conscientie nog krank is, zoo wordt ze besmet.

8 Doch de spys maekt ons by God niet aangenaem: want of wy eten, daerom zullen wy niets meerder hebben; en of wy niet eten, daerom zullen wy niets minder hebben.

9 Maer ziet toe, dat misschien deze uwe vryheid aen de zwakken niet aenstootelyk zy.

10 Want indien iemand u, die de wetenschap hebt, aen den offerdich ziet aenzitten, zal hy, die nog zwak is, in zyn gemoed niet aengedreven worden, om ook van de offerspyze te eten?

11 En zoo zal, door uwe wetenschap, uw zwakke broeder verloren gaen, voor wien Christus gestorven is.

12 Doch als gy aldus tegen de broeders zondigt, en hun zwak gemoed kwetst, zoo zondigt gy tegen Christus.

13 Daerom, indien de spys mynen broeder verergeret, zoo zal ik liever myn leven lang geen vleesch eten, om mynen broeder niet te verergeren.

KAPITTEL IX.

BEN ik niet vry? ben ik geen apostel? heb ik onzen Heere Jezus Christus niet gezien? zyt gylieden niet myn werk in den Heere?

2 Al ware ik geen apostel ten opzichte van anderen, zoo ben ik het nogtans ten opzichte van ulieden: want gy zyt het merkteeken van myn apostelschap in den Heere.

3 Dit is myne verantwoording by degenen, die van my willen oordeelen.

4 Hebben wy dan geene magt, om te eten en te drinken?

5 Hebben wy de magt niet, om eene vrouw uit de zusters alom met ons te leiden, gelyk de andere apostelen, de broeders des Heeren, en Cephas?

6 Of ben ik het en Barnabas alleen, die de magt niet hebben om zulks te doen?

7 Wie dient ooit in den oorlog op zyne eigene kosten? wie plant er eenen wyngaerd, zonder van deszelfs vruchten te eten? of wie weidt er eene kudde zonder van het melk der kudde te eten?

8 Spreek ik hier alleenlyk volgens het menschelyk gebruik? en zegt ook de wet hetzelfde niet?

9 Want daer staet geschreven in de wet van Moyses: Gy zult den os niet muilbanden, terwyl hy den dorschvloer betreedt. Is God bezorgd voor de ossen? (*Deuteron. xxv. 4.*)

10 En is het niet veel meer voor ons, dat hy dit zegt? Ja zeker, het is voor ons geschreven; omdat degene, die ploegt, moet ploegen op hope; en die dorscht, op hope van deelachtig te zyn aen de vrucht.

11 Indien wy voor u geestelyke goederen gezaeid hebben, is het eene groote zaak, dat wy van uwe aardsche goederen maeijen?

12 Indien anderen deze magt over u gebruiken, waerom wy niet veel meer? Doch wy hebben deze magt niet gebruikt, maer wy verdragen alles, om geen beletsel aen het evangelie van Christus te stellen.

13 Weet gy niet, dat degenen, die in den tempel dienen, van hetgene in den tempel is, eten; en dat die aen den autaar dienen, van den autaar hun deel hebben?

14 Aldus heeft de Heer ook bevolen, dat degenen, die het evangelie verkondigen, van het evangelie leven.

15 Maer ik heb geene van deze dingen gebruikt. Ook heb ik dit niet geschreven, opdat men aldus aen my zoude doen: want het ware my beter te sterven, als dat my iemand deze myne glorie zoude ontmaken.

16 Want dat ik het evangelie verkondige, daerover heb ik niet te roemen, aengezien het my als eene noodige pligt is opgelegd; en wee my, indien ik het niet verkondige!

17 Doch indien ik dit gewillig doe, zoo zal ik geloond worden; maer doe ik het ongewillig, zoo is het de bediening, die my toegetrouwd is.

18 Wat heb ik dan voor mynen loon? Dat

ik het evangelie verkondigende, hetzelfde zonder onkosten verkondige, om myne magt in het evangelie niet te misbruiken.

19 Want daer ik vry was ten opzichte van allegader, heb ik my eens ieders dienaar gemaakt, opdat ik er te meer zou winnen.

20 Ik ben met de Joden gelyk een Jode geworden, opdat ik de Joden zou winnen.

21 Ik ben met de degenen, die onder de wet zyn, geweest als of ik onder de wet was, hoewel ik nu onder de wet niet was; opdat ik degenen, die onder de wet waren, zou winnen. En met degenen, die zonder wet waren, als of ik zonder wet was, hoewel ik voor God niet was zonder wet, maar onder de wet van Christus; opdat ik degenen, die zonder wet waren, zou winnen.

22 Met de zwakken ben ik geworden als zwak zynde, om de zwakken te winnen. Ik ben alles met allen geworden, opdat ik ze allen zou zalig maken.

23 Doch dit alles doe ik om het evangelie, opdat ik er mede deelachtig aen mag worden.

24 Weet gy niet, dat degenen, die in de strydbaan loopen, wel allegader loopen, maar dat een alleen den prys behaalt? loopt dan zoo, dat gy hem moogt behalen.

25 Nu, allen die om prys stryden, onthouden zich van alles: en dit om eene verganklyke kroon te ontvangen, maar wy om eene onverganklyke.

26 Ik loope dan, niet gelyk in het wilde; ik stryde, niet gelyk slagen in de lucht gevende;

27 Maar ik onderdrukke myn ligchaem, en brenge het onder bedwang, opdat ik, na een ander gepredikt te hebben, niet zelf verworpen worde.

KAPITTEL X.

WANT, broeders! ik wille niet, dat u onbekend zy, dat onze voorvaderen allegader onder de wolke geweest zyn, en dat zy allegader door de zee gegaen zyn;

2 Dat zy allegader onder Moyses gedoopt zyn geweest in de wolk en in de zee;

3 Dat zy allegader dezelfde geestelyke spyze geëten hebben, en allegader denzelfden geestelyken drank gedronken hebben:

4 Want zy dronken uit de geestelyke steenrotse, die hen volgde, en die steenrotse was Christus.

5 Maar God had in het meeste deel van hen geen behagen: want zy zyn vergaen in de woestyne.

6 Doch deze dingen zyn geschied, om ons een voorbeeld te zyn, opdat wy geene begerste tot het kwaed zouden hebben, gelyk zy gehad hebben.

7 En wordt dan geene afgodendienaers

gelyk sommigen van hen, van dewelken geschreven staet: Het volk ging zitten om te eten en te drinken, en zy stonden op om te spelen. (*Exodus xxxii, 6.*)

8 En laet ons ook geene hoererye bedryven, gelyk sommigen van hen bedreven hebben, waerom er dry-en-twintig duizend op eenen dag gedood zyn. (*Numeri xxv, 1.*)

9 En laet ons Christus niet tergen, gelyk hem sommigen van hen getergd hebben, en van de slangen vernield zyn. (*Numeri xxi, 5, 6.*)

10 En murmureert ook niet, gelyk sommigen van hen gemurmureerd hebben, die verslagen zyn door den verdervenden engel. (*Numeri xi, 1.*)

11 Al deze dingen zyn hun in voorbeeldinge geschied, en zy zyn beschreven tot onze onderrigtinge, die de laatste tyden ontmoet hebben.

12 Dat overzulks die meent te staen, toezie, dat hy niet valle.

13 De bekoring, die u bevangen heeft, is maar menschelyk geweest. God is getrouw; hy zal niet toelaten, dat gy zoudt bekoord worden boven uw vermogen; maar hy zal u met de bekoring eene uitkomst geven, zoo dat gy ze zult kunnen verdragen.

14 Daerom, myne allerliefsten! vlugt den afgodendienst.

15 Ik sprak tot u als tot verstandige lieden; oordeelt gy zelveu hetgene ik zegge.

16 De kelk der zegeninge, welken wy zegenen, is die niet de gemeenschap des bloeds van Christus? en het brood, hetwelk wy breken, is dat niet de gemeenschap van het ligchaem des Heeren?

17 Want wy, die velen zyn, zyn te samen een brood en een ligchaem, aengezien wy allegader aen een brood deelachtig worden.

18 Aenziet de Israëlitzen naer het vleesch: die van de offerande eten, zyn die niet deelachtig aen den autaar?

19 Niet dat ik zeggen wille, dat de spys aen de afgoden opgeofferd, iets is, of dat een afgod iets is;

20 Maar ik zegge, dat hetgene de heidenen opofferen, zy dit aen de duivelen opofferen, en niet aen God. Nu, ik wille niet, dat gy met de duivelen gemeenschap hebt.

21 Gy kunt den kelk des Heeren niet drinken, en den kelk der duivelen; gy kunt geen deel hebben aen de tafel des Heeren, en aen de tafel der duivelen.

22 Of zullen wy den Heere tergen? zyn wy magtiger als hy?

23 Alles is my geoorloofd, maar alles is niet dienstig. Alles is my geoorloofd, maar alles sticht niet.

24 Dat niemand zoek zyn eigen voordeel, maar dat van een ander.

25 Eet van alles dat in het vleeschhuus verkocht wordt, niets onderzoekende, om der conscientie wille.

26 Want de aerde, en al wat er in is, behoort den Heere toe. (*Psalm xxiii, 1.*)

27 Indien iemand van de ongeloovigen u noodigt, en gy daer gaen wilt, eet van alles, dat u voorgesteld wordt, niets ondervragende, om der conscientie wille.

28 Maer in geval u iemand zegt: Dit is aen de afgoden geofferd, zoo eet het niet, om degenen, die het u gezeid heeft, en om de conscientie.

29 Ik zegge niet om uwe conscientie, maer om die van een ander. Doch waerom zal ik myne vryheid, om eens anders conscientie laten veroordeelen?

30 Zoo ik er met dankzegginge deelachtig aen ben, waerom zou ik gelasterd worden over hetgene, waervoor ik God bedanke?

31 Zoo dan, het zy dat gy eet, het zy dat gy drinkt, het zy dat gy iets anders doet, doet het alles ter eere Gods.

32 En geeft geene ontstichtinge, noch aen Joden noch aen heidenen, noch aen de kerke Gods.

33 Gelyk ik ook aen allegader in alles trachte te behagen, niet zoekende myn eigen voordeel, maer dat van velen, opdat zy mogen zalig worden.

KAPITTEL XI.

WEEST myne navolgers, gelyk ik het van Christus ben.

2 Ik pryze u, broeders! dat gy my in alles gedachtig zyt, en dat gy onderhoudt myne bevelen, gelyk ik ze u heb overgegeven.

3 Doch ik wensche, dat gy weet, dat Christus het hoofd is van alle man; dat de man het hoofd is van de vrouw, en dat God het hoofd is van Christus.

4 Alle man, die bidt of propheteert met gedekten hoofde, onteert zyn hoofd.

5 Maer alle vrouw, die bidt of propheteert met ongedekten hoofde, onteert haer hoofd: want het is even veel, als of zy kael geschoren was.

6 Want indien eene vrouw niet moet gedekt zyn, dat zy dan geschoren worde; doch indien het schande is voor eene vrouw, het haar afgesneden, of kael geschoren te zyn, dat zy haer hoofd dekke.

7 De man moet zyn hoofd niet dekken, aengezien hy het beeld en de glorie van God is; maer de vrouw is de glorie van den man:

8 Want de man is niet uit de vrouw, maer de vrouw uit den man genomen;

9 En de man is niet geschapen om de vrouw, maer de vrouw om den man.

10 Daerom moet de vrouw deze overheid

op haer hoofd hebben, uit ontzag voor de engelen.

11 Nogtans is de man niet zonder de vrouw, noch de vrouw zonder den man, in den Heere.

12 Want gelyk de vrouw uit den man komt, zoo komt ook de man door de vrouw; maer alles komt van God.

13 Oordeelt gy zelven, of het wel betaemt, dat eene vrouw met ongedekten hoofde God bidt.

14 Leert u de natuer zelve niet, dat het schande is voor eenen man lang hair te dragen?

15 Maer het is eere voor eene vrouwe lang hair te hebben, omdat haer het lang hair voor een hoofdeksel gegeven is.

16 Doch zoo het iemand lust te twisten, wy, noch ook de kerke Gods, hebben zoodanige gewoonte niet.

17 Doch ik pryze niet hetgene ik ga zeggen; te weten, dat gy niet tot voordeel, maer tot achterdeel te samen vergadert.

18 Vooreerst hoor ik, dat er, als gy in de kerke te samen komt, scheuringen onder u zyn; en ik geloove het ten deele.

19 Want daer moeten zelfs ketterryen zyn, opdat degenen, die opregt zyn onder u, bekend worden.

20 Zoo dan, als gy byeenkomt, het is geen avondmael des Heeren, dat gy eet.

21 Want in het eten neemt elk zyn eigen avondmael vooraf; en alzoo heeft de eene honger, en de andere doet overdaed.

22 En hebt gy dan geene huizen, om te eten en te drinken? of versmaedt gy de kerke Gods, en wilt gy beschaemd maken degenen, die niet hebben? Wat zal ik u zeggen? zal ik u pryzen? Neen, hierin pryze ik u niet.

23 Want ik heb van den Heer ontvangen hetgene ik u heb overgeleverd, dat de Heer Jezus op denzelfden nacht als hy verraden wierd, het brood nam,

24 En gedantk hebbende, hetzelve brak, en zeide: Neemt, en eet; dit is myn lichaem, hetwelk voor ulieden zal geleverd worden; doet dit tot myner gedachtenisse.

25 Alzoo ook na het avondmael, nam hy den kelk, zeggende: Deze kelk is het nieuw verbond in myn bloed; doet dat, zoo dikwyls als gy hem drinken zult, tot myner gedachtenisse.

26 Want zoo dikwyls als gy dit brood zult eten, en dezen kelk zult drinken, zult gy de dood des Heeren verkondigen, tot dat hy komt.

27 Overzulks, zoo wie onweerdelyk dit brood zal eten, of den kelk des Heeren zal drinken, die zal schuldig zyn aen het lichaem en het bloed des Heeren.

28 Dat dan de mensch zich zelven beproeve, en aldus van dit brood etc, en van dien kelk drinke.

29 Want die er onweerdelyk van eet en drinkt, die eet en drinkt zyn eigen oordeel, niet onderscheidende het ligchaem des Heeren.

30 Daerom zyn er onder u vele zieken en krankten, en velen die sterven.

31 Want indien wy ons zelven oordeelden, wy zouden niet geoordeeld worden.

32 Doch als wy aldus geoordeeld worden, zoo worden wy van den Heere gekastyd, opdat wy niet met deze wereld verdoemd worden.

33 Zoo dan, myne broeders! als gy te samen komt om te eten, zoo verwacht malkanderen.

34 Indien iemand honger heeft, dat hy te huis etc, opdat gy niet tot uwe veroordeeling te samen komt. De andere dingen zal ik schicken, als ik zal gekomen zyn.

KAPITTEL XII.

AENGAENDE de geestelyke gaven, broeders! ik wille niet, dat gy daerin onwetende zyt.

2 Gy weet, dat gy u, als gy nog heidenen waert, tot de stomme afgoden liet henen trekken, gelyk men u leidde.

3 Ik verklaar u dan, dat niemand, sprekende door den Geest Gods, Jezus verzaekt; en niemand kan Jezus Heere noemen, als door den Heiligen Geest.

4 Nu, daer zyn verscheidene gaven, maar de Geest is dezelfde;

5 En daer zyn verscheidene bedieningen, maar de Heer is dezelfde;

6 En daer zyn verscheidene werkingen, maar het is dezelfde God, die alles in een ieder uitwerkt.

7 Doch de openbaring des Geests wordt aen ieder gegeven, volgens dat het profytig is.

8 Want aen den eenen wordt door den Geest gegeven met wysheid te spreken; aen den anderen, met geleerdheid te spreken door denzelfden Geest;

9 Aen den anderen wordt door denzelfden Geest het geloof gegeven; aen den anderen de gave van te genezen, ook door denzelfden Geest;

10 Aen anderen de kracht van mirakelen te doen; aen anderen de prophetie; aen anderen van de geesten te onderscheiden; aen anderen van verscheidene talen te spreken; aen anderen die te vertalen.

11 Al deze dingen werkt een en dezelfde Geest, bedeelende een ieder gelyk het hem belieft.

12 Want gelyk het ligchaem een is, en

vele lidmaten heeft, en dat, alhoewel er in het ligchaem vele lidmaten zyn, zy nogtans maar een ligchaem maken, zoo is het ook met Christus.

13 Want wy zyn allegader in eenen Geest gedoopt, om een ligchaem te maken, het zy Joden, het zy heidenen, het zy slaven, het zy vrygeborenen; en wy zyn allegader ge-laefd door eenen Geest.

14 Doch een ligchaem bestaet niet in een, maar in vele lidmaten.

15 Indien de voet zeide: Omdat ik de hand niet ben, zoo ben ik van het ligchaem niet, zoude hy daerom van het ligchaem niet zyn?

16 En indien de oor zeide: Aengezien ik de oog niet ben, zoo ben ik van het ligchaem niet, zoude zy daerom van het ligchaem niet wezen?

17 Indien geheel het ligchaem maar oog ware, waer zoude het gehoor zyn? of indien geheel het ligchaem maar gehoor ware, waer zoude de reuk zyn?

18 Maar nu heeft God al de lidmaten in het ligchaem gesteld, en elk gelyk het hem be-liefd heeft.

19 Indien zy allegader maar een lidmaet waren, waer zoude het ligchaem zyn?

20 Maar nu zyn er vele lidmaten, die maar een ligchaem maken.

21 De oog kan tegen de hand niet zeggen: Ik heb u niet van noode; noch ook het hoofd tegen de voeten: Gy zyt my niet noodig.

22 Ja, integendeel, de lidmaten des ligchaems, die de zwakste schynen te wezen, zyn de noodzakelykste;

23 En die ons schynen de minst geachte lidmaten des ligchaems te zyn, die doen wy de meeste eere aen; en die minst eerlyk zyn, die bewyzen wy de meeste eere.

24 Want onze eerbare lidmaten hebben het niet van noode; maar God heeft het ligchaem aldus te samen gevoegd, dat men aen de slechtste de meeste eere geeft;

25 Opdat er geene tweedragt in het ligchaem zoude zyn, maar dat de lidmaten voor malkanderen gelyke zorge zouden dragen.

26 Want als het eene lidmaet iet lydt, zoo lyden al de lidmaten mede; en als het eene lidmaet eere krygt, zoo zyn al de lidmaten mede verheugd.

27 Doch gylieden zyt het ligchaem van Christus, en lidmaten onder malkanderen.

28 En aldus heeft God sommigen in de kerke gesteld; ten eerste, apostelen; ten tweede, propheten; ten derde, leeraers; daarna, die mirakelen doen; dan, die de gave hebben van zieken te genezen, van behulpzaam te zyn, van te bestieren, van ver-

scheidene talen te spreken, van die te vertalen.

29 Of zyn het allegader apostelen? zyn het allegader profeten? zyn het allegader leeraers?

30 Doen zy allegader mirakelen? hebben zy allegader de gave van genezingen? spreken zy allegader verscheidene talen? zyn het allegader vertalers?

31 Doch tracht met iever, om de beste gaven te bekomen. Maer ik ga u eenen weg aenwyzen, die nog uitmuntender is.

KAPITTEL XIII.

AL sprak ik de talen van alle menschen en van de engelen, indien ik de liefde niet heb, zoo ben ik maer als eene klinkeende belle, of klaterend metael.

2 En al had ik de gave van prophetie, dat ik alle verborgenheden kende, en alle wetenschap bezat; en al had ik al het geloof, zoo dat ik bergen verzette; indien ik de liefde niet heb, zoo ben ik niet met al.

3 En al deelde ik al myne goederen uit tot spyze der armen, en al gaf ik myn ligchaem over om te branden; indien ik de liefde niet had, het zoude my niet baten.

4 De liefde is verduelig, zy is vriendelyk. De liefde is niet afgunstig, zy gaet niet ligtveerdiglyk te werk, zy is niet opgeblazen;

5 Zy is niet eierzuchtig, zy zoekt hare eigene bate niet, zy is niet grammoedig, zy denkt geen kwaed;

6 Zy verblydt zich niet over de ongerechtigheid, maer zy verheugt zich over de waarheid;

7 Zy laet alles over haer gaen, zy geloof alles, zy hoopt alles, zy verdraegt alles.

8 De liefde zal nooit vergaen; maer het zy prophetien, die zullen te niet gaen; het zy de talen, die zullen ophouden; het zy de wetenschap, die zal te niet gedaen worden.

9 Want de wetenschap en prophetie, die wy nu hebben, zyn onvolmaakt;

10 Maer als hetgene volmaakt is, zal gekomen zyn, dan zal hetgene onvolmaakt is, vernietigd worden.

11 Als ik een kind was, sprak ik als een kind, ik oordeelde als een kind, ik redeerde als een kind; maer als ik een man geworden ben, heb ik afgelegd al dat kinderlyk was.

12 Nu zien wy als door eenen spiegel, en in een raedsel, maer dan, aenschyn aen aenschyn. Nu heb ik eene onvolmaakte kennis, maer dan zal ik hem zoo kennen, gelyk ik gekend worde.

13 Nu blyven deze dry dingen: geloof, hoop, liefde; maer de voornaemste van deze is de liefde.

KAPITTEL XIV.

TRACHT vuriglyk tot de liefde, hebt iever tot de geestelyke gaven, maer voornamelyk tot het propheteren.

2 Want die eene vreemde tale spreekt, spreekt tot de menschen niet, maer tot God: want niemand verstaet hem, en hetgene hy door den Geest spreekt, zyn verholene dingen.

3 Maer die propheteert, spreekt de menschen aen, om hen te stichten, te vermanen en te troosten.

4 Die eene vreemde tale spreekt, sticht zich zelve; maer die propheteert, is tot stichting aen de kerke Gods.

5 Ik wille wel, dat gy allegader vreemde talen spreekt; maer ik heb nog liever, dat gy propheteert: want die propheteert, is meerder als die vreemde talen spreekt, ten zy dat hy ze ook uitlegge, opdat er de gemeente van gesticht worde.

6 En zekerlyk, broeders! indien ik u met vreemde talen kwam aenspreken, wat voordeel zou ik u toebrengen, ten zy ik tot u sprak met verklaringe, of met wetenschap, of met prophetie, of met leering?

7 Want zelfs de ongevoellike dingen, die geluid geven, het zy eene fluit, het zy eene harpe; indien ze geene verscheidenheid van toonen geven, hoe zal men weten, wat er gefluit of gespeeld wordt?

8 En indien de trompet een onbekend geluid geeft, wie zal zich tot den stryd bereiden?

9 Zoo ook, indien gy spreekt in eene tale, die niet verstaen wordt, hoe zal men weten, wat er gezeid wordt? want gy zult maer in de lucht spreken.

10 Daer zyn immers zoo vele soorten van talen in de wereld, en niemand, is er zonder de zyne.

11 Doch indien ik de beteekeninge van hunne tale niet versta, zoo zal ik aen dien, tot wien ik spreek, als een barbarisch mensch zyn, en die my aenspreekt, zal voor my als een barbarisch mensch zyn.

12 Zoo dan, terwyl gy zoo ieverig zyt naer de geestelyke gaven, tracht ze in overvloed te hebben tot stichtinge der gemeente.

13 Overzulk dat degene, die eene vreemde tale spreekt, bidde, dat hy ze moge uitleggen.

14 Want indien ik bid in eene vreemde tale, zoo bidt myn geest wel, maer myn verstand is zonder vrucht.

15 Wat dan gedaen? Ik zal met den geest bidden, maer ik zal ook met het verstand bidden. Ik zal met den geest lofzangen zingen, maer ik zal ook met het verstand lofzangen zingen.

16 Anderszins, indien gy alleenlyk met den geest God looft, hoe zal iemand van het gemeene volk amen zeggen op uwe dankzegginge, aengezien hy niet weet, wat gy zegt.

17 Uwe dankzegging is wel goed, maer een ander wordt er niet door gesticht.

18 Ik danke mynen God, dat ik al uwe talen kan spreken;

19 Maer in de kerke heb ik liever vyf woorden te spreken, die ik versta, om de anderen te onderwyzen, als tien duizend woorden in eene vreemde tael.

20 Broeders! weest geene kinderen in verstand; maer weest kinderen omtrent de boosheid, en weest volmaekt in verstand.

21 In de wet staet geschreven: Ik zal dit volk met andere tongen en met andere talen spreken, en ook alzoo zullen zy naer my niet hooren, zegt de Heer. (*Isaias* xxviii, 11.)

22 De talen zyn dan tot een teeken, niet voor de geloovigen, maer voor de ongeloovigen; en de prophetien, niet voor de ongeloovigen, maer voor de geloovigen.

23 Indien de geheele gemeente te samen kwam, en dat zy allegader vreemde talen spraken, en daer eenige ongeleerden of ongeloovigen binnenkwamen, zouden zy niet zeggen, dat gy uitzinnig waert?

24 Maer indien zy allegader propheteren, en dan een ongeloovige of ongeleerde binnenkomt, zoo wordt hy van hen allen overtuigd, zoo wordt hy van hen allen geoordeeld.

25 Hetgene in zyn herte verborgen was, wordt openbaer; zoo dat hy op zyn aenzigt nedervallende, God aanbidden zal, en beuigen, dat God waerlyk onder ulieden is.

26 Hoe dan gedaen, broeders? Als gy te samen komt, heeft iemand van u eenen lofzang, heeft hy eene onderwyzinge, heeft hy eene openbaringe, heeft hy eene vreemde tale, heeft hy de uitlegginge; dat alles tot stichtinge geschiede.

27 Indien iemand eene vreemde tale spreekt, dat het door twee of ten hoogste dry geschiede, en dat met beurten; en dat er een zy, die het vertale.

28 Doch indien er geen vertaler is, dat zy in de vergaderinge zwijgen; dat zy voor zich zelve spreken, en voor God.

29 Dat er ook maer twee of dry propheten spreken, en dat de anderen oordeelen.

30 Is het dat eenen anderen, die daer zit, iets geopenbaerd wordt, dat de eerste zwijge.

31 Want gy kunt allegader de eene na den anderen propheteren, opdat zy allegader geleerd en getroost worden.

32 En de geesten der propheten zyn aen de propheten onderworpen.

33 Want God is geen God van tweedragt, maer van vrede; gelyk ik ook leere in al de gemeenten der heiligen.

34 Dat de vrouwen in de kerken zwijgen: want het is haer niet geoorloofd te spreken, maer onderdanig te zyn; gelyk de wet ook gebiedt.

35 Doch indien zy iets willen leeren, dat zy het te huis aen hare mans vragen: want het staet leelyk voor eene vrouw in de kerke te spreken.

36 Is het van ulieden, dat het woord Gods eerst voortgekomen is, of is het tot u alleen gekomen?

37 Zoo iemand meent een propheet of geestelyk man te zyn, die moet weten, dat de dingen, die ik u schryve, de geboden des Heeren zyn.

38 En zoo iemand die niet kent, die zal niet gekend worden.

39 Zoo dan, broeders! tracht met iever om te propheteren, en verbiedt niet vreemde talen te spreken.

40 Maer dat alles betamelyk en met goede orde geschiede.

KAPITTEL XV.

VOORTS, broeders! ik maek u indachtig het evangelie, hetwelk ik u heb verkondigd, hetwelk gy ook ontvangen hebt, in hetwelk gy ook staende blyft;

2 Door hetwelk gy ook zalig wordt. Of gy het nog behoudt, gelyk ik het u gepredikt heb; anders had gy te vergeefs het geloof aengenomen.

3 Want ik heb u vooreerst overgeleverd hetgene ik ook ontvangen had; dat Christus voor onze zonden gestorven is volgens de Schrifture;

4 Dat hy ook begraven is, en dat hy ten derden dage verreen is volgens de Schrifturen;

5 Dat hy gezien is van Cephas, en daarna van de elf;

6 Dat hy naderhand gezien is van meer als vyf honderd broeders te samen; waervan nog velen tegenwoordig in het leven zyn, maer sommigen zyn gestorven.

7 Daarna is hy gezien van Jacobus, daarna van al de apostelen.

8 En voor het laetste is hy ook verschenen aen my, die maer een misdragtig kind ben.

9 Want ik ben de minste der apostelen, die niet weerdig ben een apostel genoemd te worden, omdat ik de kerke Gods vervolgd heb.

10 Doch hetgene ik ben, ben ik door de gratie Gods; en zyne gratie, aen my bewezen, is niet ledig geweest, maer ik heb meer als zy allegader gearbeid; niet ik

nogtans, maer de gratie Gods, die met my is.

11 Doch het zy ik, het zy de anderen, dit verkondigen wy, en dit hebt gy geloofd.

12 Aengezien u dan verkondigd wordt, dat Christus van de dood verreezen is, hoe zeggen sommigen onder u, dat er geene verryzenis der dooden is?

13 Want indien er geene verryzenis der dooden is, zoo is Christus ook niet verreezen.

14 En indien Christus niet verreezen is, zoo is dan ons prediken vruchteloos, zoo is uw geloof ook vruchteloos;

15 Ja, zoo worden wy zelfs bevonden valsche getuigen van God te zyn: want wy hebben van God getuigd, dat hy Christus verwekt heeft; dien hy niet verwekt heeft, indien de dooden niet verryzen.

16 Want indien de dooden niet verryzen, zoo is Christus ook niet verreezen.

17 Doch indien Christus niet verreezen is, zoo is uw geloof te vergeefs, want gy zyt nog in uwe zonden.

18 En die in Christus zyn overleden, zyn diensvolgens ook verloren.

19 Indien wy maer voor dit leven op Christus hopen, zoo zyn wy de ellendigste van alle menschen.

20 Maer nu, Christus is van de dood verreezen, en is geworden de eerstverreezene van allen, die gestorven zyn.

21 Want gelyk de dood door eenen mensch gekomen is, zoo moet ook de verryzenis van de dood door eenen mensch komen.

22 En gelyk alle menschen door Adam sterven, zoo zullen zy ook allegader door Christus herleven.

23 Doch elk op zynen tyd: de eerstverreezene is Christus; daarna die Christus toebehooren, die in zyne komste geloofd hebben.

24 Daarna zal het einde zyn, wanneer hy het ryk aan God den Vader zal overgeeven hebben; na dat hy alle heerschappy, en alle magt en kracht zal vernietigd hebben.

25 Want hy moet als Koning heerschappy voeren, tot dat hy hem al zyne vyanden onder de voeten werpe.

26 Nu, de laatste vyand, die vernietigd zal worden, is de dood: want hy heeft alles onder zyne voeten geworpen.

27 Maer als er staet: Alle dingen zyn hem onderworpen; zonder twyfel, het is behalve dengenen, die alle dingen aan hem onderworpen heeft.

28 Als hem dan alles zal onderworpen zyn, dan zal ook de Zoon zelf onderworpen worden aen dengenen, die hem alles onderworpen heeft, opdat God alles in allen zy.

29 Anders, wat zal het zyn met degenen, die voor de dooden gedoopt worden, indien

de dooden niet verryzen? waertoe worden zy dan voor hen gedoopt?

30 Waertoe zyn wy ook op alle uren in perykelen?

31 Ik sterve dagelyks; dit betuige ik, o broeders! by de glorie, die ik over u ontvange door Christus Jezus, onzen Heere.

32 Als ik te Ephesen, menschelyker wyze gesproken, met beesten gevochten heb, wat zal het my baten, indien de dooden niet verryzen? Laet ons eten en drinken, want morgen zullen wy sterven.

33 En laet u niet verleiden. De kwade samspraken bederven de goede zeden.

34 Ontwaekt als regtveerdigen, en wilt niet zondigen. Want daer zyn er eenigen, die geene kennis Gods hebben; ik zeg het tot uwer schaemte.

35 Maer iemand zal zeggen: Hoe verryzen de dooden? en met wat ligchaem zullen zy komen?

36 Gy onverstandigen! hetgene gy zaeit, krygt immers het leven niet, ten zy dat het eerst sterve;

37 En als gy iets zaeit, gy zaeit het gewas niet, dat er van komen moet, maer het enkel graen; by exempel van tarwe of van iets anders.

38 Maer God geeft het zyn gewas, gelyk het hem belieft; en aen ieder kruid het zyne in het byzonder.

39 Alle vleesch is hetzelfde vleesch niet; maer anders is het vleesch der menschen, anders dat van de beesten, anders dat van de vogelen, en anders dat van de visschen.

40 Daer zyn ook hemelsche ligchaemen en aardsche ligchamen; maer de hemelsche ligchamen hebben eenen anderen glans als de aardsche.

41 Anders is de glans der zonne; anders is de glans der mane, en anders de glans der sterren; ook verschilt de eene sterre in glans van de andere.

42 Alzoo is het ook met de verryzenisse der dooden. Hetgene in de aerde geworpen wordt in bederfelykheid, zal verryzen in onbederfelykheid.

43 Hetgene in de aerde geworpen wordt met oneere, zal verryzen met glorie; hetgene magteloos in de aerde geworpen wordt, zal verryzen met sterkte.

44 Nu wordt het als een vleeschelyk ligchaem in de aerde geworpen, dan zal het als een geestelyk ligchaem verryzen. Gelyk er een vleeschelyk ligchaem is, zoo is er ook een geestelyk ligchaem; volgens dat er geschreven staet:

45 Adam, de eerste mensch, is geschapen met eene levende ziele (*Genesis* ii, 7); maer de tweede Adam, met eenen geest, die levendig maakt.

46 Doch het geestelyke is niet eerst geweest; maer het vleeschelyke, en daarna het geestelyke.

47 De eerste mensch was aerdsch, als zynde van aerde; de tweede mensch is hemelsch, als komende uit den hemel.

48 Gelyk die is, die van de aerde genomen was, zoo zyn de aerdsche menschen; en gelyk de hemelsche is, zoo zyn ook de hemelsche menschen.

49 Gelyk wy dan het beeld van den aerdschen mensch gedragen hebben, zoo zullen wy ook het beeld van den hemelschen dragen.

50 Dit is dan, broeders! hetgene ik zegge, dat vleesch en bloed het ryk Gods niet kunnen bezitten; en dat de bederflykheid niet bezitten zal de onbederflykheid.

51 Ziet, ik zeg u eene verborgene zake; wy zullen wel allegader verryzen, maer wy zullen niet allegader veranderd worden.

52 In eenen wenk, in eenen oogenblik, zoo haest als de laetste trompet zal blazen (want men zal de trompet blazen), zullen de dooden onbederflyk verryzen, en wy zullen veranderd worden.

53 Want dit bederflyk ligchaem moet de onbederflykheid aendoen; en dit sterflyk de onsterflykheid.

54 En als dit sterflyk zal aengedaen hebben de onsterflykheid, dan zal volbragt worden dit woord der Schrifture: De dood is verslonden en geheel overwonnen. (*Oseas xiii, 14.*)

55 Waer is nu, ô dood! uwe victorie? waer is nu, ô dood! uw schicht?

56 De schicht van de dood is de zonde, en de kracht der zonde is de wet.

57 Doch God zy gedankt, die ons de victorie gegeven heeft door onzen Heere Jezus Christus.

58 Zoo dan, myne lieve broeders! weest standvastig en onberoerlyk, altyd meer en meer het werk des Heeren betrachtende; wel wetende, dat uw arbeid niet vruchteloos is in den Heere.

KAPITTEL XVI.

RAKENDE de aelmoesen, die vergaderd worden voor de heiligen, gelyk ik aen de kerken van Galatien bevolen heb, doet gylieden ook zoo.

2 Dat een ieder van u op den eersten dag van de weke wat by zich zelve ter zyde legge, vergaderende volgens zyn goeddunken, opdat men dit niet ga vergaderen, als ik zal gekomen zyn.

3 En als ik gekomen zal zyn, dan zal ik degenen, die gy door uwe brieven goedgekeurd zult hebben, afzenden, om uwe gifte naer Jerusalem over te brengen.

4 Of indien het de moeite weerdig is, dat ik zelf ga, zoo zullen zy met my gaen.

5 Ik zal by u komen, als ik Macedonien zal doorgetrokken zyn: want ik zal door Macedonien reizen.

6 En misschien zal ik by u wat blyven, of ook overwinteren, opdat gy my moogt geleiden naer die plaetsen, daer ik naertoe zal reizen.

7 Want ik wil u nu niet in het voorbygaen bezoeken, maer ik hoop eenigen tyd by u te verblyven, indien het de Heer toelaet.

8 Doch ik zal tot Sinxen toe, nog te Ephesen blyven.

9 Want my is hier eene zeer groote en krachtige deure geopend, en daer zyn ook vele vyanden.

10 Indien Timotheus komt, ziet toe, dat hy zonder vreeze by u moge zyn: want hy werkt in het werk des Heeren, gelyk ik ook doe.

11 Dat hem dan niemand versmade; maer geleidt hem in vrede, opdat hy by my kome: want ik verwacht hem met de broeders.

12 Wat aengaet onzen broeder Apollos, ik verklaer u, dat ik hem zeer gebeden heb, dat hy u met de broeders zoude gaen bezoeken; maer hy had gansch geen zin, om nu tot u te komen; doch hy zal komen, als het hem gelegen zal zyn.

13 Waekt, staet vast in het geloove, houdt u mannelyk, en weest kloek.

14 Dat alles wat gy doet, met liefde geschiede.

15 Ik bid u, broeders! gy kent het huisgezin van Stephanas, en van Fortunatus en Achaicus, dat zy de eerste vruchten van Achaïen zyn, en dat zy zich zelve ten dienste van de heiligen geschikt hebben;

16 Zyt onderworpen aen zoodanigen, en aen allen, die medewerken en arbeiden.

17 Ik ben verblyd over de aenkomste van Stephanas, Fortunatus en Achaicus, want zy hebben vervuld hetgene van uwen kant ontbrak:

18 Want zy hebben mynen geest verkwikt, en ook den uwen. Eert dan zoodanigen.

19 De kerken van Asien groeten ulieden. Aquilas en Priscilla, met hunne huisgemeente, by welke ik ook te huis ben, groeten u hertelyk in den Heere.

20 Al de broeders doen u groeten. Groet malkanderen met eenen heiligen kus.

21 Ik, Paulus, schryve u deze groetenisse met myne eigene hand.

22 Zoo wie onzen Heere Jezus Christus niet bemint, die zy vervloekt. Maran atha!

23 De gratie van onzen Heere Jezus Christus zy met ulieden.

24 Myne liefde is tot u allegader in Christus Jezus. Amen.

VAN CORINTHEN.

KAPITTEL I.

PAULUS, door den wille Gods, apostel van Jezus Christus, en de broeder Timotheus, aen de kerke Gods, die te Corinthen is, en aen al de heiligen, die in geheel Achaïen zyn :

2 De gratie, en de vrede van God, onzen Vader, en van den Heere Jezus Christus, zy met ulieden.

3 Geloofd zy God, den Vader van onzen Heere Jezus Christus, den Vader der barmhertigheid, en den God aller troost ;

4 Die ons vertroost in al onze verdrukkinge, opdat wy ook zouden kunnen vertroosten allen, die in eenige verdrukkinge zyn, door de vertroosting, met dewelke wy zelve van God vertroost worden.

5 Want gelyk het lyden van Christus in ons overvloedig is, zoo is ook door Christus onze vertroosting overvloedig.

6 Doch het zy dat wy verdrukt worden, het is tot uwe vertroosting en zaligheid, het zy dat wy vertroost worden, het is ook tot uwe vertroosting ; het zy dat wy aangewakkerd worden, dat is ook tot uwe aanwakkeringe en tot uwe zaligheid, die uitgewerkt wordt door het verdragen van dezelfde verdrukkingen, welke wy ook lyden.

7 Zoo dat wy eene vaste hope voor u hebben, wetende, dat gelyk gy deelachtig zyt aen de verdrukkingen, gy ook alzoo aen de vertroosting zult deelachtig wezen.

8 Want, broeders ! wy willen u niet onbekend laten de verdrukkinge, die ons in Asien geschied is ; hoe dat wy boven mate bezwaard zyn geweest, en boven onze krachten, zoo dat het ons ook verdroot te leven.

9 Ja, wy hadden zelfs al by ons zelve het vonnis der dood gestreken, opdat wy niet op ons zelve zouden betrouwen, maer op God, die de dooden verwekt ;

10 Die ons uit zoo groote perykelen verlost heeft, en nog verlost ; op wien wy ook hopen, dat hy ons nog verlossen zal.

14 Waertoe gy ook zult medewerken door uw gebed voor ons, opdat voor de gratie aen ons gegeven uit inzigte van vele personen, ook door velen voor ons dankzeggingen gedaen worden.

12 Want dit is onze roem, dat onze con-

scientie ons getuigt, dat wy met eenvoudigheid des herten, en met opregtheid Gods, en niet volgens de menschelyke wysheid, maer volgens Gods gratie, in deze wereld verkeerd hebben, maer voornamelyk by ulieden.

13 Want wy schryven u niets anders als dingen, die gy leest en wel weet ; en ik hoop, dat gy ze weten zult tot het laatste toe ;

14 Gelyk gy nu ten deele wel bemerkt, dat wy uw roem zyn, en gy de onze, tegen den dag des Heeren Jezus Christus.

15 En met dit betrouwen had ik eerst voorgenomen tot u te komen, opdat gy eene tweede gunst zoudt ontvangen ;

16 En langs u naer Macedonien te trekken ; en wederom van Macedonien tot u te komen, en zoo van u naer Judeën geleid te worden.

17 Aengezien ik dan dit voornemen had, ben ik misschien ligtveerdiglyk te werk gegaen ? of als ik iets voorneme, zyn het menschelyke voornemens, daer ja en neen in te vinden is ?

18 De waerachtige God weet, dat in het woord tot u gesproken, geen ja en neen geweest is.

19 Want de Zoon Gods, Jezus Christus, die onder u door ons verkondigd is, door my, en Silvanus, en Timotheus, is zoodanig niet, dat by hem ja en neen te vinden was ; maer alles gaet vast in hem.

20 Want door hem zyn al de beloften Gods vast en waerachtig, tot Gods glorie door ons.

21 Doch het is God, die ons met u bevestigt in Christus, en die ons gezalfd heeft ;

22 Die ook zynen zegel op ons gesteld heeft ; en tot onderpand, zynen Geest in onze herten gegeven heeft.

23 Voor my, ik roep God tot getuige over myne ziele, dat ik om u te sparen nog niet te Corinthen ben gekomen.

24 Niet dat wy heerschappy voeren over uw geloove ; maer wy zyn medehelpers tot uwe blydschap : want gy staet vast door het geloove.

KAPITTEL II.

Ik nam dan voor my, dat ik niet tot droefheid wederom tot u zou komen.

2 Want is het dat ik u bedroef, wie is er toch, die my kan verblyden, als die zelf, welke door my bedroefd is?

3 En dit schreef ik u ook, opdat ik tot u komende, niet de eene droefheid op de andere zou hebben, van die, over welke ik my behoorde te verblyden; betrouwende van u allegader, dat myne blydschap ook blydschap is van u allen.

4 Want ik heb u met groote persinge en benuwdheid des herten, en met vele tranen geschreven, niet opdat gy zoudt bedroefd worden, maer opdat gy zoudt weten, hoe overgroote liefde ik tot u drage.

5 Doch indien iemand my bedroefd heeft, die heeft my alleen niet bedroefd, maer plieden allegader eenigzins, om het niet zwaerder te maken.

6 Die bestraffing, welke geschied is door velen, is alsnu voor hem genoeg;

7 Zoo dat gy het hem nu integendeel liever vergeven, en hem vertroosten moet, opdat hy misschien niet door eene al te overvloedige droefheid verslonden worde.

8 Daerom bid ik u, dat gy uwe liefde aen hem doet blyken.

9 Want daerom is het ook, dat ik u geschreven heb, om eene proeve van u te nemen, of gy in alles gehoorzaam zyt.

10 Nu, aen wien gy iets vergeeft, aen dien vergeve ik het ook: want indien ik ook iets vergeven heb, ik heb het om uwentwille vergeven in den naam van Christus;

11 Opdat de booze vyand over ons geene voordeelen behale: want zyne aanslagen zyn ons niet onbekend.

12 Voorts als ik te Troas kwam, om het evangelie van Christus, al was my daer eene deure geopend in den Heere,

13 Zoo heb ik nogtans geene ruste gehad in mynen geest, omdat ik er Titus, mynen broeder, niet vond; maer van hen myn afscheid nemende, trok ik voort naer Macedonien.

14 Doch God zy gedankt, die ons altyd doet triompheren in Christus Jezus, en den geur zyner kennisse door ons verspreidt in alle plaatsen.

15 Want wy zyn voor God de goede geur van Christus, zoo in degenen, die zalig worden als in degenen, die verloren gaen;

16 Voor de eenen, een geur der dood, die hen doet sterven; maer voor de anderen een geur des levens, die hen doet leven. En wie is er toch bekwaem tot deze dingen?

17 Want wy doen niet gelyk velen, die het woord Gods vervalschen; maer het is met opregtheid, het is van Gods wege, voor God, en in Christus, dat wy het verkondigen.

KAPITTEL III.

BEGINNEN wy wederom ons zelven te pryzen? of hebben wy van noode, gelyk sommigen, brieven van recommandatie tot ulieden, of van ulieden?

2 Gy zyt zelven onze brief, geschreven in onze herten, die bekend is en gelezen wordt van alle menschen:

3 Want het is openbaer, dat gy de brief zyt van Christus, door ons aengediend en geschreven, niet met inkt, maer met den Geest van den levenden God; niet op steenen tafelen, maer op tafelen van vleesch, op uwe herten.

4 Zoodanig betrouwen hebben wy door Christus by God.

5 Niet dat wy van ons zelven bekwaem zyn om iets te denken, als uit ons zelven; maer onze bekwaemheid komt van God.

6 Die ons ook tot bekwame dienaers gemaakt heeft van het nieuw verbond, niet van de letter, maer van den Geest: want de letter doodt, maer de Geest maekt levendig.

7 Doch indien de doodelyke bediening van de letter, in steenen gesneden, met zulk eenen glans geschied is, dat de kinderen van Israël het aanzigt van Moyses niet konden aenschouwen om den glans zyns aanzigts, en deze nogtans moest vernietigd worden;

8 Hoeveel te meer zal dan niet de bediening des Geestes met glorie geschieden?

9 Want indien de bediening der verdopenisse met glorie geweest is, veel meer zal haer de bediening der regtvaardigheid in glorie overtreffen.

10 Ja, zelfs die glorie is geene glorie, ten opzichte van de uitnemendheid van deze glorie.

11 Want indien hetgene te niet gaet, zynen glans gehad heeft, veel meer moet hetgene dat blyft, zynen glans hebben.

12 Terwyl wy dan zoodanige hope hebben, zoo spreken wy met groote vrymoedigheid;

13 En niet gelyk Moyses, die een deksel op zyn aanzigt legde, opdat de kinderen van Israël niet diep zouden inzien hetgene moest vernietigd worden.

14 Aldus is hun verstand verduisterd geworden. Want tot op den dag van heden blyft hetzelfde deksel, als zy het oude testament lezen, zonder dat het weggenomen worde; want dit wordt door Christus weggenomen.

15 Maer tot heden toe, als Moyses gelezen wordt, zoo blyft het deksel over hun herte liggen.

16 Doch als hun hert zich tot den Heere

zal keeren, zoo zal het deksel weggenomen worden.

17 Nu, de Heer is een Geest; en daer de Geest des Heeren is, daer is de vryheid.

18 Wy dan allegader, die met ongedekten aenzigte de glorie des Heeren bespiegelen, worden volgens hetzelfde beeld in gedaente veranderd van de eene glorie tot de andere, gelyk door den Geest des Heeren.

KAPITTEL IV.

DAEROM dan, deze bedieninge hebbende, volgens de barmhertigheid aen ons bewezen, zoo verflauwen wy niet.

2 Maer wy verwerpen de schandige werken, die men tracht te bedekken, niet wandelende met arglistigheid, noch het woord Gods vervalschende; maer door de openbaringe der waarheid ons zelve lofwaardig makende by de conscientie van alle menschen, in de tegenwoordigheid Gods.

3 Doch indien ons evangelie nog bedekt is, zoo is het bedekt voor degenen, die verloren gaen;

4 Voor de ongeloofigen, wier herten de God dezer eeuw verblind heeft, opdat het licht en de glans van het evangelie van Christus, die het beeld Gods is, hen niet zoude bestralen.

5 Want wy verkondigen ons zelve niet, maer Jezus Christus, onzen Heere, en dat wy uwe dienaren zyn om Jezus.

6 Want dezelfde God, die bevolen heeft, dat het licht uit de duisternisse zoude schynen, die heeft ook zyn licht doen schynen in onze herten, om anderen te verlichten in de kennis van de glorie Gods, in het aenschyn van Jezus Christus.

7 Doch wy dragen dezen schat in aerden vaten, opdat die uitmuntende kracht, niet aen ons, maer aen God zy.

8 Wy worden in alles geperst, maer nogtans niet verdrukt; wy zyn in moeilijkheden, maer bezwyken niet;

9 Wy worden vervolgd, maer niet verlaten; nedergeworpen, maer vergaen niet;

10 Altyd de dood van Jezus in ons ligchaem omdragende, opdat ook het leven van Jezus in ons ligchaem vertoond worde.

11 Want wy worden al levende geduriglyk ter dood geleverd om Jezus wille, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelyk vleesch vertoond worde.

12 Aldus werkt de dood in ons, en het leven in ulieden.

13 Doch terwyl wy denzelfden Geest des geloofs hebben, gelyk er geschreven staet: Ik heb geloofd, daerom heb ik gesproken (*Psalm cxv, 10*); zoo gelooven wy ook, en daerom is het dat wy spreken;

14 Wetende, dat degene, die Jezus ver-

wekt heeft, ons ook door Jezus verwekken, en met u aldaer stellen zal.

15 Want alles is om uwentwille; opdat de genade overvloedig zynde, door de dankzegginge van velen te overvloediger strekke ter eere Gods.

16 Daerom verflauwen wy niet; maer alhoewel onze uitwendige mensch verdorven wordt, zoo wordt nogtans de inwendige van dag tot dag vernieuwd.

17 Want onze tegenwoordige verdrukking, die zeer kort en ligt is, werkt in ons een eeuwig gewigt van eene boven mate uitstekende glorie.

18 Overzulks letten wy niet op de zienelyke, maer op de onzienelyke dingen. Want de zienelyke dingen zyn tydelyk, maer de onzienelyke zyn eeuwig.

KAPITTEL V.

WANT wy weten, dat indien dit ons aerdich woonhuis afgebroken wordt, wy een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaekt, maer eeuwig durende, in den hemel.

2 Want hierom zuchten wy, verlangende met onze wooninge, die hemelsch is, overkleed te worden.

3 Indien wy nogtans bekleed en niet naekt bevonden worden.

4 Want zoo lange wy in deze wooninge zyn, zuchten wy, bezwaerd zynde, omdat wy niet willen ontkleed maer overkleed worden, opdat hetgene sterfelyk is, verslonden worde door het leven.

5 Nu, het is God, die ons hiertoe bereid maekt, die ons ook zynen Geest tot onderpand gegeven heeft.

6 Wy hebben dan altyd goeden moed, wetende, dat zoo lange wy in het ligchaem zyn, wy afwezig zyn van den Heere.

7 Want wy wandelen door het geloove, en niet door het aenschouwen.

8 Zoo hebben wy dan goeden moed, en wenschen liever uit het ligchaem te vertrekken, en by den Heere tegenwoordig te zyn.

9 En daerom trachten wy, het zy wy uit, het zy wy in het ligchaem zyn, aen hem te behagen.

10 Want wy moeten allegader verschynen voor den registerstoel van Christus, opdat een ieder ontvange volgens hetgene hy in zyn ligchaem zynde, gedaen heeft, het zy goed of kwaed.

11 Overzulks, wetende hoe zeer de Heer te vreezen is, zoo trachten wy de menschen te overtuigen, doch voor God zyn wy bekend. En ik hoop, dat wy ook aen uwe conscientie bekend zyn.

12 Niet dat wy wederom ons zelve aen-

pryzen, maer wy geven u gelegenheid om over ons te roemen, opdat gy u zoudt kunnen verantwoordt tegen degenen, die hunnen roem stellen in den uiterlyken schyn, en niet in het herte.

13 Want het zy dat wy als buiten ons zelve gerukt worden, het is voor God, het zy dat wy ons matigen, het is voor ulieden.

14 Want de liefde van Christus dringt ons; overdenkende, dat indien een voor allegader gestorven is, zy dan allegader gestorven zyn.

15 Christus is voor allegader gestorven, opdat degenen, die leven, niet meer voor zich zelve leven, maer voor degenen, die voor hen gestorven en verzeen is.

16 Overzulkz kennen wy voortaan niemand meer naer het vleesch; en al is het dat wy Christus naer het vleesch gekend hebben, nogtans kennen wy hem nu zoo niet meer.

17 Indien iemand dan in Christus is, die is een nieuw schepsel; de oude dingen zyn voorbygegaen, alles is nu nieuw geworden.

18 En het komt al van God, die ons door Christus met zich verzoend heeft, en ons de bedieninge der verzoening gegeven heeft.

19 Want God was in Christus de wereld met zich verzoenende, hunne misdaden niet toerekenende; en hy heeft ons het verkondigen der verzoeninge opgelegd.

20 Zoo dan, wy bedienen het gezantschap van Christus, en het is als God zelf die door ons vermaent. Wy bidden van Christus wege, verzoent u met God.

21 Want hy heeft hem, die geene zonde gekend heeft, voor ons als zondig gehandeld, opdat wy door hem voor God zouden geregtvaardigd worden.

KAPITTEL VI.

MEDEWERKENDE dan, vermanen wy u, dat gy de genade Gods niet te vergeefs ontvangt.

2 Want hy zegt: In den aengenamen tyd heb ik u verhoord, en in den dag der zaligheid heb ik u geholpen; ziet, hier is nu de aengename tyd; ziet, hier is nu de dag der zaligheid. (*Isaias* xlix, 8.)

3 Wy geven ook aen niemand eenige ontstichtinge, opdat onze bediening niet veracht worde.

4 Maer wy gedragen ons in alles gelyk die-naren Gods; in vele verduldigheid, in verdrukkingen, in noodzakelykheden, in benauwdheden,

5 In slagen, in gevangenissen, in oproeren, in arbeid, in waken, in vasten,

6 In reinigheid, in wetenschap, in langmoedigheid, in liefgetaligheid, in den Heiligen Geest, in ongeveinsde liefde,

7 In het woord der waarheid, in de kracht Gods, door de wapenen der regtveerdigheid, ter regter en ter slinker zyde;

8 Door eere en oneere, door goeden en kwaden naem; als verleiders, daer wy regtzinnig zyn; als onbekenden, daer wy bekend zyn;

9 Als stervenden, daer wy nogtans leven; als gekastyd, daer wy niet gedood zyn;

10 Als bedroefd, daer wy altyd blyde zyn; als arm, daer wy er velen ryk maken; als niets hebbenden, daer wy alles bezitten.

11 O inwooners van Corinthen! onze mond is tot u open, ons hert is uitgebreid.

12 Gy hebt geene kleine plaetse in ons gemoed, maer gy hebt eene kleine plaetse in uw gemoed.

13 Doch (ik spreek tot u als tot myne kinderen) geeft wy gelyke vergeldinge, verbreidt ook uw herte.

14 En trekt geen een jok met de ongeloo-vigen; want wat samendeelinghe heeft de regtveerdigheid met de ongerechtigheid? of wat gemeenschap heeft het licht met de duisternisse?

15 Wat samenstemming heeft Christus met Belial? of wat deel heeft de geloovige met den ongeloo-vigen?

16 Of wat overeenkomste heeft de tempel Gods met de afgoden? Doch gyliden zyt de tempel van den levenden God, gelyk God gezegd heeft: Ik zal in hen wonen en onder hen wandelen; ik zal hun God zyn, en zy zullen myn volk zyn. (*Levitic.* xxvi, 12.)

17 Daerom gaet uit het midden van hen, en scheidt u van hen af, zegt de Heer, noch raekt niets aen, hetgene onrein is. (*Isaias* lii, 11.)

18 Ik zal u tot my nemen, en ik zal uw Vader zyn, en gy zult myne zonen en dochters zyn, zegt de Heer almachtig. (*Jeremias* xxi, 9.)

KAPITTEL VII.

AENGELIEN wy dan deze beloften hebben, allerliefsten! zoo laet ons van alle besmettingen des vleesches en des geestes ons zelve zuiveren, voltrekkende onze heiligmakinge in de vreeze Gods.

2 Geeft ons plaetse; wy hebben niemand ongelyk gedaen, wy hebben niemand vergerd, wy hebben niemand bedrogen.

3 Ik zegge dit niet, om u te veroordeelen: want ik heb alreeds gezegd, dat gy in onze herten zyt, om samen te sterven en samen te leven.

4 Ik spreek tot u met groote vrymoedigheid, ik heb veel op u te roemen; ik ben met troost vervuld, myne vreugd is overvloedig in al onze verdrukkinge.

5 Want als wy in Macedonien gekomen

waren, zoo had ons ligchaem geene ruste, maer wy leden alle verdrukkinge; van buiten stryd, van binnen vreeze.

6 Maer God, die de nederigen vertroost, heeft ons ook vertroost door de aenkomste van Titus;

7 En niet alleen door zyne komste, maer ook door den troost, met welken hy van u getroost is; hebbende hy ons verhaeld uw verlangen, uw geweene, uwen iever over my, zoo dat ik des te meer ben verblyd geweest.

8 Want al is het dat ik u in mynen brief bedroefd heb, het is my niet leed; en al ware het my leed geweest, ziende dat die brief u voor eenen korten tyd bedroefd heeft,

9 Zoo verblyde ik my nu, niet omdat gy bedroefd geweest zyt, maer omdat gy bedroefd zyt geweest tot penitentie: want gy zyt bedroefd geweest volgens God, zoo dat gy gansch geen nadeel van ons geleden hebt.

10 Want de droefheid, die volgens God is, werkt eene penitentie ter zaligheid, die standvastig is; maer de droefheid dezer wereld brengt de dood voort.

11 Ziet eens wat eene groote zorgvuldigheid door deze droefheid volgens God, in u uitgewerkt is? wat eene verantwoordinge, wat een misnoegen, wat eene vreeze, wat een verlangen, wat een iever, wat eene wrake? In alles hebt gy u zelve getoond onbesmet te zyn in die zake.

12 Zoo dan, dat ik u geschreven heb is zoo zeer niet geschied om dengen, die het ongelijk gedaen had, of om dengen, die het geleden had, maer om onze zorgvuldigheid te doen blyken, die wy voor ulieden dragen in de tegenwoordigheid Gods.

13 Daerom zyn wy vertroost geweest. En in onze vertroosting zyn wy nog veel overvloediger verblyd geweest over de blydschap van Titus, omdat zyn geest van u allegader verkwikt is;

14 En dat, indien ik iets by hem van ulieden geroemd hebbe, ik niet beschaemd ben gemaakt; maer gelyk wy u alles in waerheid gesproken hebben, zoo is ook hetgene wy by Titus geroemd hadden, waerachtig bevonden.

15 En zyne grondhertige genegenheid is te overvloediger tot u, als hy overdenkt, hoe gy allegader zyt gehoorzaam geweest, en hoe gy hem al vreezende en bevende ontvingen hebt.

16 Ik ben blyde, dat ik in alles op u betrouwen mag.

KAPITTEL VIII.

Ik laet u ook weten, broeders! de gratie, die God gegeven heeft aen de kerken van Macedonien:

2 Dat hunne blydschap zoo veel te menigvuldiger is geweest, als zy door grootere verdrukkinge zyn beproefd geweest, en dat hunne groote armoede overvloedelyk uitgestort heeft rykdommen van hunne eenvoudigheid.

3 Want ik getuige van hen, dat zy niet alleen volgens hun vermogen, maer zelfs boven hun vermogen, gewillig zyn geweest;

4 Ons met vele aenzoeeking biddende, dat wy de goedwillige gifte, en de mededeeling tot hetgene ten dienste der heiligen gegeven wordt, zouden aennemen.

5 En zy deden niet alleen gelyk wy gehoopt hadden, maer zy gaven zich zelve, eerst aen den Heere, en daarna aen ons, door den wille Gods.

6 Zoo dat wy Titus verzochten, dat gelyk hy begonnen had, hy ook in ulieden dien dienst zoude voltrekken;

7 En dat, gelyk gy in alles overvloedig zyt, in geloove, in wetenschap, en in allen iever, daerenboven ook in liefde tot ons, gy ook in deze goedwilligheid moogt overvloedig zyn.

8 Ik zeg dit niet als gebiedende, maer om door den iever van anderen ook de opregtheid van uwe liefde te doen blyken.

9 Want gy weet de goedwilligheid van onzen Heere Jezus Christus, die, daer hy ryk was, om uwentwille arm geworden is, opdat gy door zyne armoede ryk zoudt worden.

10 En ik geve u hierin eenen raed, die ulieden profytig is, denwelken gy niet alleen begonnen hebt te doen, maer daer gy ook de begeerte van gehad hebt, al van het vooredene jaer.

11 Voltrekt nu dan die zake, opdat gelyk de begeerte was in het willen, zy ook zoo zy tot het volbrengen van hetgene gy hebt.

12 Want als de wil bereid is, zoo wordt hy aengenomen volgens hetgene iemand heeft, en niet volgens hetgene hy niet heeft.

13 Want ik versta niet, dat anderen verlichtinge zouden hebben, en gy overlatinge; maer dat er gelykheid zy;

14 En dat in den tegenwoordigen tyd, uw overvloed hun gebrek te hulpe kome; opdat ook hun overvloed uw gebrek eens moge behulpzaam zyn, en dat er aldus gelykheid worde, gelyk er geschreven staet:

15 Aen degene, die veel vergaderd had, schoot niet over, en die weinig vergaderd had, kwam niet te kort. (Exodus xvi, 18.)

16 Doch God zy gedankt, die dezelfde zorgvuldigheid voor ulieden in het herte van Titus gegeven heeft.

17 Want hy heeft niet alleen het verzoek aengenomen, maer, mits hy zeer zorgvuldig was, is hy ook van zelfs tot u henen gereisd.

18 Wy hebben ook met hem gezonden den broeder, die om het evangelie vermaerd is in al de gemeenten,

19 En die daerenboven van de kerken verkozten is, om met ons te reizen tot het bezorgen van dezen dienst, dien wy bedienen tot de glorie des Heeren, en volgens onze gewillige genegenheid;

20 Zoekende wy te myden, dat ons niemand lastere over deze groote somme, die wy bezorgen.

21 Want wy betrachten het goede, niet alleen voor God, maer ook voor de menschen.

22 Wy hebben ook door het groot betrouwen, dat wy op u hebben, met hen gezonden onzen broeder, dien wy in vele dingen dikwyls vlytig bevonden hebben; en nu nog veel vlytiger.

23 Het zy dan aen Titus, die myn medegenezel en medehelper by ulieden is, het zy aen onze broeders, die de afgezanten der gemeenten, en de glorie van Christus zyn;

24 Geeft hun een bewys van uwe liefde, in het aanzien van al de gemeenten, en betoont hetgene, waerover wy van u geroemd hebben.

KAPITTEL IX.

DOCH van deze bedieninge, die voor de heiligen geschied, is het my onnoodig aen u verder te schryven.

2 Want ik ken uwe gewillige genegenheid, over dewelke ik van u roeme by die van Macedonien, zeggende, dat die van Achaïen al van het voorledene jaer bereid zyn geweest; zoo dat er uw ieverig voornemen velen heeft afgewakkerd.

3 Daerom heb ik deze broeders gezonden, opdat hetgene wy van u roemen in deze zake, niet ydel zoude bevonden worden, en dat gy, volgens myn zeggen, bereid zoudt zyn;

4 Opdat, zoo die van Macedonien met my kwamen, en ulieden onbereid vonden, wy alsdan (om niet te zeggen gy) hierover niet zouden beschaemd staen.

5 Daerom dan heb ik noodig geacht de broeders te verzoeken, dat zy vooraf tot u zouden gaen, en bezorgen dat deze beloofde goedwilligheid te voren bereid zy; zoo nogtans, dat zy eene gifte zy van goedwilligheid, en niet van gierigheid.

6 Want ik zeg u, dat die gespaerlyk zaeit, ook gespaerlyk zal maaijen, en die mildelyk zaeit, ook mildelyk zal maaijen.

7 Dat een ieder geve gelyk hy in zyn herte goedvindt, niet met droefheid of uit bedwang: want God bemint den blymoedigen gever (*Proverbia* xxviii, 27);

8 En God is magtig u met allen zegen

overtloediglyk te begiften; opdat gy in alles altyd genoeg voorzien zynde, overvloedig moogt zyn tot alle goede werken;

9 Gelyk er geschreven staet: Hy heeft uitgedeeld en aen de armen gegeven; zyne regtveerdigheid zal in der eeuwigheid blyven. (*Psalms* cxi, 9.)

10 Hy die aen den zaeijer zaed verleent en brood om te eten, zal u ook zaed geven, en vermenigvuldigen, en de vruchten uwer regtveerdigheid meer en meer doen opwassen;

11 Opdat gy in alles moogt ryk en overvloedig zyn tot alle opregtigheid, dewelke maekt dat God door ons gedankt wordt.

12 Want de bedieninge van dezen dienst vervult niet alleen hetgene aen de heiligen ontbreekt, maer zy maekt ook dat de Heer overvloediglyk van velen gedankt wordt;

13 Mits zy door de proeve van deze bedieninge aen God glorie geven voor de onderdanigheid, dewelke gy betuigt aen het evangelie van Christus, en over uwe opregte mededeelinge, zoo aen hen als aen alle anderen;

14 En zy bidden voor ulieden, naer u verlangende, om de uitnemende gratie van God, die in ulieden is.

15 God zy gedankt over zyne onuitsprekelyke gaven.

KAPITTEL X.

VERDERS, ik Paulus zelf bid ulieden, door de zachtmoedigheid en de goederliedenheid van Christus, ik, die by u tegenwoordig zynde, wel slecht en verworpen ben, maer afwezig zynde, stoutmoedig ben tegen u.

2 Ik bid u dan, dat ik, tegenwoordig zynde, niet stoutmoedig moete zyn met die vrymoedigheid, met welke ik geacht word stoutelyk te handelen tegen sommigen, die ons houden, als of wy naer het vleesch wandelden.

3 Want al wandelen wy in het vleesch, wy stryden nogtans niet volgens het vleesch:

4 Want de wapenen van onzen kryg zyn niet vleeschelyk, maer krachtig in God, om de sterkten neder te werpen, vernietigende de raedslagen,

5 En alle hoogmoedigheid, die zich verheft tegen de kennisse Gods; en om alle verstanden gevangen te nemen tot onderwerpinge aen Christus;

6 Hebbende ook het vermogen gereed, om alle ongehoorzaamheid te wreken, als uwe gehoorzaamheid zal volbragt zyn.

7 Oordeelt ten minste volgens den uijwendigen schyn: zoo iemand zich laet voorstaen, dat hy Christus toebehoort, dat die wederom by zich zelve denke, dat gelyk

hy Christus toebehoort, wy hem ook toebehooren.

8 Want al roemde ik wat meer van onze magt, dewelke de Heer ons gegeven heeft tot uwe stichtinge, en niet te uwer verdinge, ik zou my daerover niet moeten schamen.

9 Maer opdat ik niet schyne u verveerd te maken met brieven :

10 (Want de brieven, zeggen zy, zyn wel deftig en krachtig; maer zelf in persoon is hy zwak, en zyne aanspraak is versmadelijk.)

11 Zoo moet hy weten, die van zulk gevoelen is, dat wy, tegenwoordig zynde, zoodanig met de werken zullen zyn, als wy, afwezig zynde, spreken door onze brieven.

12 Want wy willen ons zelve niet voegen of vergelyken met sommigen, die zich zelve pryzen; maer wy meten ons zelve af volgens hetgene wy zyn, en wy vergelyken ons by ons eigne zelve.

13 Wy zullen dan niet boven mate roemen, maer volgens den regel en de mate, die God ons toegevoegd heeft, welke maet zich ook tot ulieden uitstrekt.

14 Want wy strekken ons niet te wyd uit, als of wy tot u niet gekomen waren : want wy zyn tot u toe gekomen met het evangelie van Christus.

15 Wy roemen dan niet boven mate en op den arbeid van anderen, maer wy hopen, dat wy ons met het aanwassen van uw geloove, in u nog veel verder zullen uitstrekken volgens onze regelmate;

16 Zullende het evangelie ook in de landen, welke voorby u gelegen zyn, gaen verkondigen, zonder te roemen in eens anders betrek, en in hetgene alreeds was bereid gemaakt.

17 Doch die roemt, dat hy in den Heere roeme.

18 Want niet die zich zelve pryst, moet goedgekeurd worden, maer die van God geprezen wordt.

KAPITTEL XI.

OCH of gy myne dwaesheid een weinig verdragen wildet; en verdraegt ze toch!

2 Want ik ievere voor u met eenen goddelijken iever: want ik heb ulieden voorbereid, om u als eene reine maegd aen eenen bruidegom, aen Christus op te dragen.

3 Doch ik vrees, dat gelyk het serpent door zyne arglistigheid Eva verleid heeft, alzoo ook uw gemoed mogt bedorven worden, en gy afvallen van de christelyke eenvoudigheid.

4 Want indien degene, die tot u komt, eenen anderen Christus verkondigde, als

wy verkondigd hebben, of indien gy eenen anderen geest ontvingt, als dien gy ontvangen hebt, of een ander evangelie, als dat gy aengenomen hebt, zoo mogt gy hem met regt verdragen.

5 Maer ik laet my voorstaen, dat ik geenszins min gedaen hebbe als de voornaemste apostelen.

6 Want al ben ik slecht van woorden, ik ben het nogtans niet van wetenschap. Doch wy zyn in alles aen u wel bekend geworden.

7 Of heb ik hierin misdaen, dat ik my zelve vernederd hebbe, om u te verheffen, en dat ik u het evangelie Gods voor niet verkondigd hebbe?

8 Andere gemeenten heb ik beroofd, van hen bystand nemende, om u te dienen.

9 Ja, als ik by ulieden was en gebrek had, zoo ben ik nogtans niemand lastig gevallen: want hetgene my ontbrak, hebben de broeders, die van Macedonien kwamen, toegebracht; en ik heb my in alles gewacht, dat ik u tot geen last zoude zyn, en ik zal er my nog van wachten.

10 Ik zeg u by de waarheid van Christus, die in my is, dat my deze roem in de gewesten van Achaïen niet zal benomen worden.

11 Waerom toch? is het omdat ik u niet beminne? Dat weet God!

12 Maer ik doe dit, en zal het nog doen, om alle genegenheid af te snyden aen degene, die gelegenheid zoeken om daerop te roemen, dat zy aen ons gelyk bevonden worden.

13 Want zoodanigen zyn valsche apostelen, bedriegelyke werklieden, de gedaente aantrekkende van apostelen van Christus.

14 En dit is geen wonder: want de booze vyand zelf vertoont zich in de gedaente van eenen engel des lichts.

15 Het is dan zoo wonder niet, dat ook zyne dienaers zich in de gedaente van dienaers der regtveerdigheid vertoonen. Doch het einde zal volgens hunne werken zyn.

16 Ik zegge nog eens: dat niemand my voor dwaes aanzie; of immers verdraegt my dan als eenen dwazen, opdat ik ook een weinig moge roemen.

17 Hetgene ik dan zeg, zeg ik niet volgens den Heere, maer ik spreek als dwaeslyk in dit stuk van roemen.

18 Terwyl er velen roemen naer het vleesch, zoo zal ik ook roemen.

19 Want aengezien gyliden verstandig zyt, zoo verdraegt gy geern de dwazen.

20 Want gy verdraegt het, indien u iemand in slaverny brengt, indien u iemand opoet, indien u iemand berooft, indien iemand zich verheft, indien u iemand in het aenzigte slaet.

21 Ik zeg dit tot onze schande, als die hier in te zwak zyn geweest. Durft dan iemand ergens op roemen, ik spreek nu als dwaeslyk, ik durve het ook.

22 Zyn zy Hebreuwen? Ik ben het ook. Zyn zy Israëlitzen? Ik ook. Zyn zy van Abrahams geslachte? Ik ook.

23 Zyn zy dienaers van Christus? Ik spreek nu als dwaes, ik ben het nog meer. Meerder in last en arbeid, uitstekender in gevangenissen, overvloediger in slagen, dikwyls in doodsgevaer.

24 Vyf maal heb ik van de Joden de veertig slagen min eenen ontvangen.

25 Dry maal heb ik met roeden gegeeseld, eens ben ik gesteenigd, dry maal heb ik schipbreuke geleden, eenen nacht en dag ben ik in de diepte der zee geweest.

26 Ik ben dikwyls op de reize geweest, in perykelen op de waterstroomen, in perykelen van de moordenaers, in perykelen van myn eigen volk, perykelen van de heidenen, perykelen in steden, perykelen in wildernissen, perykelen op zee, perykelen onder de valsche broeders;

27 In arbeid en moeite, in veel wakens, in honger en dorst, in veel vastens, in koude en naektheid.

28 Behalve deze dingen, die uitwendig zyn, overvalt my dagelyks de zorg voor alle kerken.

29 Wie wordt er zwak, zonder dat ik zwak worde? wie wordt er verergerd, zonder dat ik brande?

30 Indien men roemen moet, zoo zal ik op de dingen van myne zwakheid roemen.

31 God, die de Vader is van onzen Heere Jezus Christus, hy die in der eeuwigheid gebenedyd is, weet dat ik niet liege.

32 Als ik te Damascus was, deed de stadhouder van den koning Aretas, de stad Damascus bezetten, om my te vangen.

33 En ik wierd door eene venster in eene mander langs den muur nedergelaten, en aldus ben ik zyne handen ontvlugt.

KAPITTEL XII.

INDIEN men nog roemen moet, alhoewel het niet betaemt, zoo zal ik komen tot de visioenen en openbaringen des Heeren.

2 Ik ken eenen mensch in Christus, die over veertien jaren (het zy in het ligchaem, het zy buiten het ligchaem, dat weet ik niet, God weet het), opgenomen is geweest tot in den derden hemel;

3 En ik weet, dat die mensch (het zy in het ligchaem, het zy buiten het ligchaem, dat weet ik niet, God weet het),

4 Is opgenomen geweest tot in het paradys, en daer verholene woorden gehoord heeft,

die het eenen mensch niet geoorloofd is uit te spreken.

5 Van zoodanigen mensch zal ik roemen, maer van my zelve zal ik niet roemen, ten zy in myne zwakheden.

6 Nogtans, indien ik my ook wilde beroemen, ik zou daerom niet dwaes zyn: want ik zou de waarheid zeggen. Maer ik laet dat daer, opdat niemand my achte boven hetgene hy in my ziet, of hetgene hy van my hoort.

7 En opdat de uitnemendheid der openbaringen my niet zoude verheffen, zoo is my een prikkel in het vleesch gegeven, een dienaar van den boozen vyand, om my kaekslagen te geven.

8 En opdat hy van my vertrekken zoude, heb ik dry maal den Heere gebeden;

9 Die my heeft geantwoord: Myne gratie is u genoegzaam: want myne kracht toont hare volmaaktheid door de zwakheid. Daerom zal ik geern in myne zwakheden roemen, opdat de kracht van Christus in my woone.

10 Daerom heb ik myn behagen in myne zwakheden, in versmaedheden, in noodzakelykheden, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus wille: want als ik verzwakt worde, dan ben ik sterk.

11 Ik ben onverstandig geworden, gy hebt er my toe gedwongen: want ik behoorde van u geprezen te worden, aengezien ik nergens in minder ben geweest, als de uitmuntendste der apostelen, alhoewel ik niets ben.

12 De kenteekenen van myn apostelschap zyn onder ulieden uitgewerkt met alle verduldigheid, door mirakelen, en wonderheden, en krachtige werken.

13 Want wat is er, dat gy minder gehad hebt als de andere kerken, ten zy dat ik ulieden niet lastig ben geweest? Vergeeft my dit ongelyk.

14 Ziet, dit is nu de derde keer, dat ik gereed ben om tot u te komen, en nog zal ik u niet tot last zyn. Want ik zoek het uwe niet, maer u: want de kinderen moeten geene schatten voor de ouders vergaderen, maer de ouders voor de kinderen.

15 Ook wille ik zeer geern geven, en zelf ten beste gegeven worden voor uwe zielen, alhoewel ik, ulieden zoo zeer beminnde, weinig bemind worde.

16 Maer al is het dat ik u niet lastig ben geweest, zoo heb ik nogtans, arglistig zynde, u met bedrog gevangen.

17 Heb ik u door iemand van degenen, die ik tot u gezonden heb, iets afgeperst?

18 Ik heb Titus verzocht, en heb nog eenen broeder met hem gezonden: Heeft Titus u iets afgeperst? hebben wy niet in denzelfden geest gewandeld, en in dezelfde voetstappen?

19 Meent gy wederom, dat wy ons by ulieden verontschuldigen? Wy spreken voor God, in Christus; doch alles, allerliefsten! tot uwe stichtinge.

20 Want ik vrees, dat, als ik komen zal, ik u zoodanig niet vinden zal als ik wel wilde, en dat ik van u zoodanig ook niet zal gevonden worden als gy wel zoudt willen; en dat er misschien twisten, afgunstigheden, moedigheden, gekyf, achterklap, oorblazingen, verwaandheden, en oproerigheden onder ulieden zullen zyn;

21 En dat my God, als ik komen zal, wel wederom mogt vernederen by ulieden; en dat ik er velen zal moeten beweenen van degenen, die al gezondigd en geene penitentie gedaen hebben over de onzuiverheden, en de hoerery, en de wulpschheden, die zy bedreven hebben.

KAPITTEL XIII.

ZIET, dit is nu de derde keer dat ik tot ulieden kome. Alles zal door den mond van twee of dry getuigen bevestigd worden. (*Deuteron. xix, 15.*)

2 Ik heb het alreeds gewaarschouwd, tegenwoordig zynde; ik waerschouw het nu nog, en als afwezig zynde, schryve het aen degenen, die voor dezen gezondigd hebben, en aen al de anderen, dat zoo ik nog eens kome, ik hen geenszins sparen zal.

3 Zoekt gy dan Christus te beproeven, die in my spreekt, en die by u niet zwak maer magtig is?

4 Want alhoewel hy naer hetgene dat zwak

was, gekruist is, nogtans leeft hy nu door de kracht Gods: alzoo zyn wy ook zwak met hem, maer zullen ook met hem leven door de kracht Gods, die onder ulieden is.

5 Onderzoekt u zelve of gy in het geloove zyt, beproeft u zelve. Of bevindt gy in u zelve niet, dat Jezus Christus in u is? Ten zy dat gy misschien afkeurig zyt.

6 Doch ik hoop, dat gy verstaen zult, dat wy niet afkeurig zyn.

7 Maer wy bidden God, dat gy gansch geen kwaed moogt doen; niet opdat wy opregt mogen schynen, maer opdat gy moogt wel doen, al ware het dat wy ook als afkeurig schenen.

8 Want wy vermogen niets tegen de waarheid, maer alleen voor de waarheid.

9 Want wy verblyden ons, dat gy sterk zyt, terwyl wy krank zyn. En dit bidden wy ook, dat gy gansch volmaekt moogt zyn.

10 Daerom schryve ik dit in myn afwezen, opdat ik, tegenwoordig zynde, niet strafelyk zoude moeten handelen volgens de magt, welke de Heer my gegeven heeft tot opbouwinge, en niet tot nederwerpinge.

11 Voorts, broeders! verblydt u, weest volmaekt, vertroost u, hebt een en het zelfde gevoelen, leeft in vrede, en de God van vrede en van liefde zal met u zyn.

12 Groet malkanderen met eenen heiligen kus. Al de heiligen groeten u.

13 De gratie van onzen Heere Jezus Christus, en de liefde Gods, en de gemeenschap van den Heiligen Geest zy met u allegader. Amen.

BRIEF VAN DEN H. APOSTEL PAULUS

AEN DIE

VAN GALATIEN.

KAPITTEL I.

PAULUS, apostel, niet van menschen, noch door menschen, maer door Jezus Christus, en door God den Vader, die hem verwekt heeft van de dood;

2 En al de broeders, die met my zyn, aen de kerken van Galatien:

3 Genade zy ulieden en vrede van God den Vader, en van onzen Heere Jezus Christus;

4 Die zich zelve gegeven heeft voor onze zonden, om ons te verlossen van de tegen-

woordige booze wereld, volgens den wille van onzen God en onzen Vader;

5 Aen wien zy glorie in alle eeuwigheid. Amen.

6 Ik ben verwonderd, dat gy zoo haest van dengenen, die u tot de gratie van Christus geroepen heeft, overgaet tot een ander evangelie.

7 Niet dat er een ander is, maer het is dat er sommigen zyn, die u ontroeren, en die het evangelie van Christus zoeken te verkeeren.

8 Doch al ware het ook, dat wy, of een

engel uit den hemel, u een ander evangelie verkondigden, als hetgene wy u verkondigd hebben, dat hy vervloekt zy.

9 Ik heb het alreeds gezeid, en ik zeg u nog eens; zoo iemand u een ander evangelie verkondigt, als hetgene gy ontvangen hebt, dat hy vervloekt zy.

10 Is het aen de menschen, dat ik voldoevinge moet geven, of is het aen God? of zoek ik aen de menschen te behagen? Indien ik aen de menschen nog zocht te behagen, zoo zou ik geen dienaar van Christus zyn.

11 Doch ik verklaar u, broeders! dat het evangelie, hetwelk door my verkondigd is, niets menschelyks heeft.

12 Want ik heb het van geen menschen ontvangen of geleerd, maar door de openbaring van Jezus Christus.

13 Want gy hebt wel gehoord, hoedanig myn handel eertyds in het jodendom was; hoe ik de kerke Gods boven mate vervolgde, en dezelve verwoestte;

14 En hoe ik in het jodendom te boven ging velen van myn geslachte, zynde een uitmuntende ieveraer voor myne vaderlyke overleveringen.

15 Maer wanneer het God, die my van uit myn moeders ligchaem heeft afgezonderd, en door zyne genade geroepen heeft,

16 Beliefd heeft zynen Zone aen my te openbaren, opdat ik hem onder de heidenen zoude verkondigen, zoo heb ik terstond by geen vleesch noch bloed te rade gegaan;

17 Noch ik ben niet naer Jerusalem gekeerd tot degenen, die al voor my apostels geweest waren; maar ik trok in Arabien, en keerde dan weder naer Damascus.

18 Daerna kwam ik na verloop van dry jaren, wederom te Jerusalem, om Petrus te bezoeken, en bleef by hem vyftien dagen.

19 Anders heb ik niemand van de apostelen gezien, als Jacobus, den broeder des Heeren.

20 Ziet, ik verklaar u voor God, dat ik niet liege in hetgene ik u schryve!

21 Daerna ben ik gekomen in de gewesten van Syrien en Cilicien.

22 Doch ik was by de gemeenten van Judeën, die in Christus gelooven, onbekend van aenzien.

23 Alleenlyk hadden zy hooren zeggen: Die ons eertyds vervolgde, verkondigt nu het geloove, hetwelk hy eertyds verwoestte.

24 En zy gaven glorie aen God wegens my.

KAPITTEL II.

VEERTIEN jaren daarna trok ik wederom op naer Jerusalem met Barnabas, en nam ook Titus mede.

2 Ik ging er naertoe volgens eene openbaring, en het evangelie, hetwelk ik onder de heidenen verkondigde, stelde ik hun voor; maer byzonderlyk aen degenen, die de aenzienelyksten waren, opdat ik niet te vergeefs mogt loopen, of geloopen hebben.

3 Maer Titus, die by my was, werd niet genoodzaakt, al was hy een heiden, zich te laten besnyden.

4 Zelfs niet om de valsche broeders, die ingekropen en ingeslopen waren, om te bespieden onze vryheid, welke wy hebben in Christus Jezus, opdat zy ons onder slaverny zouden brengen;

5 Aen welken wy ook niet eene ure geweken hebben door onderwerpinge, opdat de waarheid van het evangelie by ulieden zoude stand houden.

6 Doch aengaende degenen, die iets byzonders geacht wierden (hoedanig zy eertyds geweest zyn, daer is my niet aen gelegen. God aenziet den persoon der menschen niet); degenen, zeg ik, die iets byzonders geacht wierden, hebben my niets toegebracht.

7 Maer integendeel, als zy zagen, dat het evangelie my toebetrouwd was ten opzichte der onbesnedenen, gelyk aen Petrus ten opzichte der besnedenen;

8 (Want die in Petrus gewerkt heeft, om hem te maken apostel der besnedenen, heeft ook in my gewerkt, om het te zyn ten opzichte der heidenen);

9 En als zy verstonden de gratie, die my gegeven was, zoo gaven Jacobus, en Cephas, en Joannes, die de pilaren schenen te zyn, my en Barnabas de regter hand van vereeniging, opdat wy onder de heidenen, en zy onder de besnedenen, zouden prediken.

10 Mits dat wy maer de armen zouden gedachtig zyn; hetwelk ik dan ook zorgvuldig gedaen heb.

11 Maer als Petrus te Antiochien gekomen was, wederstond ik hem in zyn aenzigt, omdat hy berispelyk was.

12 Want voor dat daer eenigen van Jacobus kwamen, zoo at hy met de heidenen; maer als die gekomen waren, zoo onttrok hy zich, en scheidde zich van hen af, uit vreeze van de besnedenen.

13 En de andere Joden gebruikten met hem dezelfde veinzing; zoo dat ook Barnabas tot de veinzing van hen vervoerd wierd.

14 Maer als ik zag, dat zy niet regt volgens het evangelie handelden, zoo zeide ik tot Petrus in de tegenwoordigheid van hen allen: Indien gy, die een Jode zyt, volgens de heidensche wyze leeft, en niet volgens de joodsche wyze, waerom dwingt gy dan de heidenen volgens de joodsche wyze te leven?

15 Wy zyn immers Joden van afkomste, en niet uit de heidenen, die zondaers waren;

16 Nogtans wetende, dat de mensch niet wordt geregtveerdigd door de werken der wet, maer door het geloove van Jezus Christus, zoo gelooven wy ook in Jezus Christus, opdat wy door het geloove van Christus mogen geregtveerdigd worden, en niet door de werken der wet; omdat er door de werken der wet geen mensch zal geregtveerdigd worden.

17 Doch indien wy, zoekende door Christus geregtveerdigd te worden, ook zelve zondaers bevonden wierden, zoude Christus dan niet een bedienaer der zonde zyn? Hetwelk nogtans verre van daer is.

18 Want indien ik wederom opbouwe hetgene ik omverre geworpen heb, zoo betoon ik my zelve een overtreder te zyn.

19 Doch ik ben door de wet aen de wet gestorven, opdat ik voor God zoude leven. Ik ben met Christus gekruist.

20 En ik leve nu; of beter, ik niet meer, maer Christus leeft in my. Het leven, dat ik nu leve in dit ligchaem, dat leve ik door het geloove van den Zone Gods, die my heeft bemind, en zich zelve voor my geleverd heeft.

21 Ik wille de gratie Gods niet verzaken: want indien men de regtveerdigheid door de wet verkrygt, zoo is Christus te vergeefs gestorven.

KAPITTEL III.

Ogy uitzinnige Galaters! wie heeft u dus betooverd, om aen de waarheid niet gehoorzaam te zyn, daer u Jezus Christus aldus voor de oogen afgebeeld is, als of hy onder u gekruist was?

2 Dit alleen wilde ik wel van u weten: is het door de werken der wet, dat gy den Geest ontvangen hebt, of door het geloove, hetwelk gy gehoord hebt?

3 Zyt gy zoo uitzinnig, dat gy door den Geest begonnen hebbende, nu wilt voleindigen door het vleesch?

4 Hebt gy dan te vergeefs zoo veel geleden? Zoo het nogtans te vergeefs is!

5 Degene dan die u den Geest verleent, en mirakelen onder u uitwerkt, doet hy dit door de werken der wet, of door het geloove, hetwelk men verkondigt?

6 Gelyk er staet van Abraham, dat hy Gode geloofde, en dat het hem tot regtveerdigheid gerekend is (*Genesis* xv, 6);

7 Zoo verstaet dan, dat degenen die het geloove hebben, Abrahams kinderen zyn.

8 Ook heeft de Schriftuer, voorziende, dat God de volkeren door het geloove zoude regtveerdigen, aen Abraham te voren ver-

kondigd: In u zullen al de volkeren gezegend worden. (*Genesis* xii, 3.)

9 Zoo dan, die het geloove hebben, die zullen gezegend worden met den geloovigen Abraham.

10 Want allen die uit de werken der wet zyn, zyn onder den vloek: want daer staet geschreven: Vervloekt is hy, die niet onderhoudt al dat er in het boek der wet is voorgeschreven. (*Deuteron*. xxvii, 26.)

11 Nu het is klaer, dat er door de wet niemand by God geregtveerdigd wordt: want de regtveerdige leeft door het geloove.

12 Doch de wet steunt op het geloove niet, maer zy zegt: Die deze dingen doet, zal door dezelve leven. (*Leviticus* xviii, 5.)

13 Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, zynde voor ons een vloek geworden (want daer staet geschreven: Vervloekt is hy, die aen het hout opgehangen is) (*Deuteron*. xxi, 23);

14 Opdat de zegening van Abraham over de volkeren zoude komen door Jezus Christus, opdat wy den beloofden Geest zouden ontvangen door het geloove.

15 Broeders! ik spreek nu volgens het menschelyk gebruik: niemand zal het verbond zelfs van eenen mensch, als het bevestigd is, vernietigen, of iets daerby doen.

16 Nu de beloften zyn toegezeid aen Abraham en aen zynen nakomeling. (*Genesis* xxi, 18, enz.) Hy zegt niet: Aen uwe nakomelingen, als van velen; maer: Aen uwen nakomeling, als van eenen, dewelke Christus is.

17 Dit is dan hetgene ik zegge: het verbond van God bevestigd zynde, wordt door de wet, die vier honderd en dertig jaren daarna gemaakt is, niet vernietigd, noch de belofte verrydeld.

18 Want indien het erfdeel uit de wet komt, zoo komt het dan nu niet uit de belofte; nogtans heeft ze God door de belofte aen Abraham vergund.

19 Waertoe is dan de wet? Zy is om de overtredingen ingesteld, tot dat dien nakomeling zoude komen, op wien de belofte gedaen was, zynde zy door de engelen gesteld in de handen van eenen middelaer.

20 Nu een middelaer is het niet van eenen alleen, en God is maer een.

21 Is dan de wet tegen Gods beloften? Geenszins: want indien er eene wet gegeven was, die konde levendig maken, zoo zoude waerlyk de regtveerdigheid uit de wet komen.

22 Maer de Schriftuer heeft alles onder de zonde besloten, opdat de belofte door het geloove van Christus aen de geloovigen zoude gegeven worden.

23 Doch eer het geloof kwam, waren wy onder de wet in bewaringe opgesloten, tot dat het geloof zoude geopenbaerd worden.

24 Zoo is dan de wet onze leidsman geweest, ons aanleidende tot Christus, opdat wy door het geloove zouden geregtveerdigd worden.

25 Maer na dat het geloof gekomen is, zoo zyn wy niet meer onder den leidsman.

26 Want gy zyt allegader kinderen Gods, door het geloove in Christus Jezus.

27 Want gy allegader, die in Christus gedoopt zyt, hebt Christus aengetrokken.

28 Daer is hier geen onderscheid van Jode of heiden, van slave of vryen mensche, van man of vrouwe : want gy zyt allegader een in Christus Jezus.

29 En indien gy aen Christus toebehoort, zoo zyt gy dan Abrahams kinderen, en erfgenamen volgens de belofte.

KAPITTEL IV.

IK zegge verders : zoo langen tyd als een erfgenaem minderjarig is, zoo verschilt hy niet van eenen dienstknecht, alhoewel hy heer van alles is;

2 Maer hy staet onder voogden en bezorgers tot den tyd toe, die van den vader gesteld is.

3 Alzoo waren wy ook, als wy nog minderjarig waren, onderworpen aen de eerste onderwyzingen dezer wereld.

4 Maer als de tyd vervuld was, heeft God zynen Zone gezonden, geboren uit eene vrouwe, onderworpen aen de wet;

5 Opdat hy degenen, die onder de wet waren, zoude verlossen, en dat wy tot kinderen zouden aengenomen worden.

6 En aengezien gy kinderen zyt, zoo heeft God den Geest van zynen Zone in uwe herten gezonden, dewelke roept : Abba, Vader!

7 Overzulks, zoo zyt gy geen dienstknecht meer, maer de zoon. En zyt gy de zoon, zoo zyt gy ook erfgenaem door God.

8 Maer eertyds, als gy den waren God niet kende, zoo waert gy dienaers van die geene ware goden waren.

9 Doch nu gy God hebt leeren kennen, ja van God gekend zyt, hoe keert gy nu nog weder tot die zwakke en arme beginselen, aen dewelke gy u van nieuws wilt onderwerpen?

10 Gy onderhoudt de dagen en de maenden, de tyden en de jaren.

11 Ik vrees voor u, dat ik wel te vergeefs onder u mogt gearbeid hebben.

12 Weest voor my, gelyk ik voor u ben; ik bid het u, broeders! gy hebt my geen leed gedaen.

13 Gy weet, dat ik u eerst met groote

zwakheid des ligchaems het evangelie verkondigd hebbe;

14 Ook hebt gy my om de beproevinge, die ik in myn ligchaem onderstond, niet versmaed noch verstooten; maer gy hebt my als eenen engel Gods, ja als Christus Jezus zelve ontvangen.

15 Waer is nu uw geluk? Want ik moet u die getuigenisse geven, dat indien het mogelyk geweest ware, gy zelfs uwe oogen zoudt uitgetrokken en my gegeven hebben.

16 Ben ik dan uw vyand geworden met u de waarheid te zeggen.

17 Zy hebben geen regten iever voor u; maer zy willen u aftrekken, opdat gy hun zoudt aenhangen.

18 Doch het is goed, altyd het goede te befeveren, en niet alleenlyk terwyl ik by ulieden tegenwoordig ben.

19 Myne kinderkens! om dewelke ik wederom in barensnood ben, tot dat Christus in u voltrokken is.

20 Ik wilde wel, dat ik nu by u ware, en dat ik myne stemme mogt veranderen; want ik ben wegens u verlegen.

21 Zegt my eens, gy die onder de wet wilt zyn, hebt gy de wet wel gelezen?

22 Want daer staet geschreven, dat Abraham twee zonen gehad heeft, den eenen by de slavinne, den anderen by de vrye huisvrouwe.

23 Doch die van de slavinne is naer het vleesch geboren; maer die van de vrye huisvrouwe, door de belofte.

24 Welke dingen eene afbeelding van iets anders zyn : want dit beteekent de twee testamenten; het eene op den berg Sina, tot slaverny barende, hetwelk door Agar beteekend is :

25 Want Sina is een berg in Arabien, die eene overeenkominge heeft met het tegenwoordig Jerusalem, hetwelk onder slaverny is met zyne kinderen.

26 Maer het Jerusalem van hierboven is vry, en dat is onze moeder.

27 Want daer staet geschreven : Verblydt u, gy onvruchtbare, die niet baerdet! berst uit van blydschap, gy die geene moeder wierdt! want degene die verlaten was, heeft meer kinderen gekregen, als die eenen man hadde. (*Isaïas* liv, 1.)

28 Doch wy, broeders! zyn kinderen der belofte, gelyk Isaac.

29 Maer gelyk alsdan degene, die naer het vleesch geboren was, vervolgte dengenen, die naer den geest was geboren, alzoo gaet het nu ook.

30 Maer wat zegt de Schriftuer? Jaegt de slavinne weg met haren zone : want de zoon der slavinne zal geen erfgenaem zyn

met den zoon der vrye huisvrouw. (*Genesis* xxi, 10.)

31 Zoo dan, broeders! wy zyn geene kinderen der slavinne, maer van de vrye huisvrouw: door die vryheid, met dewelke Christus ons vrygemaekt heeft.

KAPITTEL V.

STAAET hierin vast, en laet u niet wederom onder het jok der slaverny brengen.

2 Ziet, ik Paulus zeg ulieden, dat indien gy besneden wordt, Christus u niet zal baten.

3 En ik verklare bovendien aen allen mensch, die zich laet besnyden, dat hy schuldig is de geheele wet te onderhouden.

4 Gy hebt geen deel in Christus, gy die door de wet wilt geregtvaardigd worden; gy zyt van de gratie vervallen.

5 Want wy hopen door den Geest, de regtvaardigheid te ontvangen uit het geloove.

6 Want in Christus Jezus geldt er geene besnydenis noch onbesnedenheid, maer het geloof, werkende door de liefde.

7 Gy liept zeer wel, wie heeft u belet aen de waarheid te gehoorzamen?

8 Deze meening, die men u wysmaekt, komt niet van degenen, die u roept.

9 Een weinig deesem verzuert het geheele beslag.

10 Ik betrouw van u in den Heere, dat gy geen ander gevoelen zult hebben; maer die u ontoeroert, zal de straffe dragen, wie hy ook zy.

11 Voor my, broeders! indien ik nog de besnydenisse verkondige, waerom word ik dan nog vervolgd? De aenstootelykheid van het kruis is dan weggenomen.

12 Och of zy ook afgesneden wierden, die u ontrusten!

13 Want gy zyt tot de vryheid geroepen, broeders! Wacht u maer, dat gy de vryheid niet misbruikt om naer het vleesch te leven; maer dient malkanderen door de liefde des Geests.

14 Want de geheele wet wordt in dit woord begrepen: Gy zult uwen evennaesten beminnen, gelyk u zelve. (*Leviticus* xix, 18.)

15 Indien gy dan malkanderen toebyl, en afknaegt, ziet toe, dat gy van malkanderen niet verslonden wordt.

16 Ik zeg u dan: wandelt door den Geest, en gy zult de lusten des vleesches niet volbrengen.

17 Want het vleesch begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vleesch; en zy stryden tegen malkanderen, zoo dat gy niet doet al wat gy wel zoudt willen.

18 Doch indien gy door den Geest gedreven wordt, zoo zyt gy onder de wet niet.

19 Nu de werken des vleeschs zyn wel

bekend, te weten: overspel, hoerery, onzuiverheid, wulpschheid,

20 Afgodery, toovery, vyandschappen, twistingen, afgunstigheden, toornigheden, gekyf, tweedragt, ketteryen,

21 Nydigheid, doodslagen, dronkenschapen, brasseryen, en diergelyke, van dewelke ik u waarschouwe, gelyk ik u alreeds ge-warschouwd heb, dat degenen die zulke dingen doen, het ryk Gods niet zullen bekomen.

22 Maer de vruchten des Geests zyn: liefde, blydschap, vrede, verdueligheid, goeder-tierenheid, goedheid, langmoedigheid,

23 Zachtmoedigheid, getrouwigheid, zedigheit, eerbaerheid, reinigheid. Tegen zoodanigen is er geene wet.

24 Doch die aen Christus toebehooren, hebben hun vleesch gekruist, met zyne be-geerlykheden en kwade lusten.

25 Indien wy door den Geest leven, zoo laet ons door den Geest wandelen.

26 En laet ons niet eierzuchtig worden naer ydele eere, malkanderen tergende, malkan-deren benydende.

KAPITTEL VI.

BROEDERS! indien er iemand by onbe-dachtheid gevallen is in eenige mis-daed, gyliden, die geestelyk zyt, onderrigt hem met eenen geest van zachtmoedigheid, acht nemende op u zelve, opdat gy ook niet bekoord wordt.

2 Draegt malkanders lasten, en alzoo zult gy de wet van Christus volbrengen.

3 Want zoo iemand meent iets te zyn, daer hy niets is, die bedriegt zich zelve.

4 Doch dat een ieder beproeve zyn eigen werk, en zoo zal hy in zich zelve alleen roem mogen hebben, en niet in eenen ande-ren.

5 Want elk zal zyn eigen pak dragen.

6 Dat die onderwezen wordt in het woord, mededeel van zyne goederen degenen, die hem onderwyst.

7 En bedriegt u niet; God laet zich niet bespotten.

8 Hetgene de mensch gezaeid heeft, dat zal hy ook maaien: want die in zyn vleesch zaait, zal van zyn vleesch verderfisse maaien; maer die in den Geest zaait, zal van den Geest het eeuwig leven maaien.

9 Laet ons dan niet verslappen in het goede te doen; want, indien wy niet bezwyken, zoo zullen wy te zynen tyd maaien.

10 Daerom, terwyl wy tyd hebben, zoo laet ons goed doen aen alle menschen, maer allermeest aen de huisgenooten des geloofs.

11 Ziet eens, hoe langen brief ik u ge-schreven heb met myne hand.

12 Allen die hunnen roem stellen in het

ligchaem, die doen u daerom maer besnyden, opdat zy geene vervolginge om het kruis van Christus zouden lyden.

13 Want zy zelve, die besneden worden, onderhouden de wet niet; maer zy willen u besneden hebben, om wegens uw ligchaem te kunnen roemen.

14 Maer verre zy van my, dat ik in iets anders zoude roemen, als in het kruis van onzen Heere Jezus Christus, door wien de wereld aen my gekruist is, en ik aen de wereld.

15 Want in Christus Jezus heeft noch de besnydenis, noch de onbesnedenheid eenige kracht, maer de herschepping.

16 En zoo wie dezen regel zullen volgen, de vrede en de barmhertigheid zy over hen, en over het Israël Gods.

17 Verders, dat my niemand meer lastig zy: want ik draeg de merkteekenen van den Heere Jezus in myn ligchaem.

18 De gratie van onzen Heere Jezus Christus zy met uwen geest, broeders! Amen.

BRIEF VAN DEN H. APOSTEL PAULUS

AEN DIE

VAN EPHESEN.

KAPITTEL I.

PAULUS, apostel van Jezus Christus, door den wille Gods, aen al de heiligen en geloovigen in Christus Jezus, die te Epheesen zyn:

2 Genade zy ulieden en vrede van God, onzen Vader, en van den Heere Jezus Christus.

3 Geloofd zy God, de Vader van onzen Heere Jezus Christus, die ons door Christus gezegend heeft met allen geestelyken zegen en hemelsche gaven.

4 Gelyk hy ons in hem verkozen heeft voor de scheppinge der wereld, opdat wy heilig en onbevlekt voor zyn aenschyn zouden zyn door de liefde;

5 Die ons voorgeschikt heeft volgens het welbehagen van zynen wille, om ons aen te nemen tot zyne kinderen door Jezus Christus;

6 Tot lof en glorie van zyne gratie, met dewelke hy ons begunstigd heeft in zynen beminden Zone;

7 In denwelken wy de verlossinge hebben door zyn bloed, en vergiffenisse der zonden, volgens de rykdommen van zyne gratie,

8 Die hy overvloedig in ons heeft uitgestort met alle wysheid en kennis;

9 Om ons, volgens zyn welbehagen, bekend te maken het geheim van zynen wille, waardoor hy by zich zelve besloten had,

10 Dat hy, de gestelde tyd vervuld zynde, alles in Christus zoude vereenigen, zoo hetgene in de hemelen, als hetgene op der aerde is;

11 In wien wy ook ons lot bekomen hebben, te voren verkozen zynde volgens het voornemen van dengenene, die alles uitwerkt volgens den raed van zynen wille;

12 Opdat wy zouden dienen tot lof van zyne glorie, wy die eerst op Christus gehoopt hebben.

13 In wien gy ook geroepen zyt na dat gy gehoord hebt het woord der waarheid, het evangelie uwer zaligheid; in hetwelke gy ook geloovende, gezegeld zyt met den beloofden Heiligen Geest;

14 Die de onderpand is van ons erfdeel, tot dat de volle verlossinge komt, die ons verkregen is, tot lof van zyne glorie.

15 Waerom ik ook, hoorende het geloove, hetwelk gy hebt in den Heere Jezus, en uwe liefde tot al de heiligen,

16 Niet ophoude dankzeggingen voor u te doen, uwer gedachtig zynde in myne gebeden;

17 Opdat de God van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der glorie, u geve eenen Geest van wysheid en veropenbaringe, om hem te kennen;

18 En dat hy de oogen van uw herte verlichte, opdat gy moogt weten, hoedanig de hope is, daer hy u toe geroepen heeft, en hoedanig de rykdommen zyn, en de glorie van zyne erfenisse voor de heiligen;

19 Als ook hoe uitnemende de grootheid van zyne kracht is over ons, die gelooven, volgens de krachtige uitwerkinge van zyne sterkte,

20 Die hy heeft uitgewerkt in Christus, als hy hem van de dood verwekt heeft, en ge-

steld in den hemel aen zyne regter hand,

21 Boven alle overheid en kracht en magt en heerschappy, en alle weerdigheid, die genoemd wordt niet alleen in deze, maer ook in de toekomstige wereld.

22 En alles heeft hy onder zyne voeten gesteld, en heeft hem gegeven voor hoofd aen de geheele kerke;

23 Dewelke zyn ligchaem is, en de voltrekking van dengenen, die alles in alles vervult.

KAPITTEL II.

EN hy heeft u ook levendig gemaakt, als gy dood waert door uwe misdaden en zonden;

2 In dewelke gy eertyds gewandeld hebt volgens den loop dezer wereld, en volgens den prins van de magt dezer lucht, dat is den geest, die nu werkt in de ongeloovigen;

3 Onder dewelke wy ook eertyds allegader verkeerd hebben volgens de lusten van ons vleesch, uitwerkende de genegenheden van ons vleesch en van onze gepeizen; en wy waren van nature kinderen der gramschap, even gelyk al de anderen.

4 Maer God, die ryk is in barmhertigheid, heeft ons door zyne overgroote liefde, met welke hy ons bemind heeft,

5 Als wy nog dood waren door de zonden, levendig gemaakt in Christus, door wiens gratie gy zalig geworden zyt;

6 En hy heeft ons mede verwekt, en doen zitten in den hemel in Christus Jezus;

7 Om te doen blyken in de toekomstige tyden de overvloedige rykdommen zyner genade, door zyne goedheid over ons in Christus Jezus.

8 Want gy zyt uit genade zalig geworden door het geloove, en dat niet uit u zelven; want het is eene gave Gods;

9 Het is niet uit de werken, opdat zich niemand beroeme.

10 Want wy zyn zyn macksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, dewelke God ons te voren bereid had, om daerin te wandelen.

11 Daerom weest gedachtig, dat gy eertyds heidenen waert volgens het vleesch, die genoemd wierdt onbesnedenen van degenen, die men besnedenen noemt, om de besnydenisse, die met des menschen hand in het vleesch geschiedt;

12 En dat gy in dien tyd zonder Christus waert, vervreemd van het burgerschap van Israël, en vreemdelingen ten opzichte van de verbonden der belofte, geene hope hebbende, en zonder God in deze wereld.

13 Maer nu in Christus Jezus, zyt gy, die eertyds verre waert, naby gekomen door het bloed van Christus.

14 Want hy is onze vrede, die van beide volkeren een gemaakt heeft, en den middelmuur, die hen vaneen scheidde, te weten de vyandschappen, door zyn ligchaem afgebroken heeft;

15 De wet vol van geboden door zyne leering vernietigende, om van de twee in zich zelven eenen mensch te scheppen, makende den vrede onder hen;

16 En om hen beide nu als een ligchaem, door het kruis met God te verzoenen, de vyandschappen in zich zelven doodende.

17 Aldus is hy den vrede komen verkondigen, zoo aen u, die verre waert, als aen hen, die naby waren :

18 Want door hem hebben wy beiden in eenen Geest toegang tot den Vader.

19 Zoo zyt gy dan nu geene vreemdelingen en uitlanders meer, maer gy zyt medeburgers der heiligen, en huisgenooten Gods :

20 Opgebouwd zynde op het grondwerk der apostelen en propheten, waarvan Jezus Christus zelf de voornaemste hoeksteen is.

21 Op denwelken het geheele gebouw opgerigt zynde; opryst tot eenen heiligen tempel aen den Heere.

22 Waerop gyliden ook medegebouwd wordt tot eene wooninge Gods, door den Heiligen Geest.

KAPITTEL III.

OM deze oorzake ben ik Paulus, een vangene van Christus Jezus, om u, o heidenen!

2 Want gy hebt wel gehoord, hoe my de bedieninge der genade Gods onder ulieden gegeven is ;

3 En hoe my deze verholenheid door openbaringe bekend gemaakt is, waarvan ik hierboven in het kort geschreven heb ;

4 Waeruit gy, lezende, kunt verstaen myne kennisse in dit mysterie van Christus ;

5 Hetwelk in de andere tyden aen de kinderen der menschen niet bekend is geweest, gelyk het nu aen zyne heilige apostelen en propheten door den Geest geopenbaerd is :

6 Te weten, dat de heidenen mede-erfgenamen zouden zyn, en van hetzelfde ligchaem, en mededeelachtig aen de belofte Gods, in Christus Jezus door het evangelie ;

7 Waervan ik de bedienaer geworden ben, volgens de gave der genade Gods, die my gegeven is door de uitwerkinge van zyne kracht.

8 Aen my, die de allerminste ben van al de heiligen, is deze genade gegeven, om de onbegrypelyke rykdommen van Christus onder de heidenen te verkondigen,

9 En aen alle menschen bekend te maken,

hoedanig de beschikkinge is van dit mysterie, hetwelk voor alle eeuwen verborgen geweest is in God, die alle dingen geschapen heeft.

10 Opdat aen de overheden en de magten, die in de hemelen zyn, de menigvuldige wysheid Gods door de kerke zoude bekend worden,

11 Volgens het besluit, hetwelk hy van der eeuwigheid gemaakt heeft in Christus Jezus, onzen Heere ;

12 In wien wy eene vrymoedigheid en toegang met betrouwen hebben door het geloove in hem.

13 Daerom bid ik, dat gy toch niet verflauwt om myne verdrukkingen voor ulieden; want die zyn uwe glorie.

14 Om deze oorzaak buig ik myne knien voor den Vader van onzen Heere Jezus Christus,

15 Die het hoofd en beginsel is van heel dat huisgezin, hetwelk in den hemel en op der aerde is;

16 Opdat hy u volgens de rykdommen zyn'er glorie geve, dat gy door zynen Geest met kracht moogt versterkt worden naer den inwendigen mensch;

17 En dat Christus door het geloove in uwe herten woone, en gy, geworteld en gegrond in de liefde,

18 Moogt begrypen met al de heiligen, welke de breedte, de lengte, de diepte, en de hoogte is,

19 En ook moogt kennen de liefde van Christus, die alle kennis te boven gaet, om met alle volheid Gods vervuld te worden.

20 Ondertusschen, aen hem, die magtig is, door de kracht, die in ons werkt, veel meer te doen als al wat wy begeeren of denken,

21 Zy glorie in de kerke, door Jezus Christus, in alle geslachten en door alle eeuwen. Amen.

KAPITTEL IV.

IK bid u dan, ik de gevangene des Heeren, dat gy den staet, waertoe gy geroepen zyt, weerdiglyk beleeft.

2 Met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met verduldgheid, verdragende malkanderen met liefde;

3 Trachtende de eenigheid des Geestes door den band van vrede te bewaren.

4 Een ligchaem, en een van Geest, gelyk gy ook tot dezelfde hope geroepen zyt.

5 Daer is maer een Heer, een geloof, een doopsel.

6 Een God en Vader van allen, die boven al, en over al, en in ons allen is.

7 Doch aen een ieder van ons is de gratie

gegeven, volgens de mate van de gifte van Christus.

8 Daerom staet er geschreven : Opklimmende omhoog, heeft hy de gevangenis gevangen gevoerd, en aen de menschen giften gegeven, (*Psalm lxxvii*, 48.)

9 Nu waerom staet er, dat hy opgeklommen is, als omdat hy eerst nedergedaeld was in de onderste deelen der aerde?

10 Het is dezelfde die nedergedaeld is, dewelke ook is opgeklommen boven alle hemelen, opdat hy alles zoude vervullen.

11 Hy zelf dan heeft sommigen tot apostelen, sommigen tot propheten, anderen tot evangelisten, en anderen tot herders en leeraers gegeven;

12 Om de heiligen tot de volmaektheid te brengen, hunne bediening uit te werken, en het ligchaem van Christus op te bouwen.

13 Tot dat wy allen te samen komen tot de eenigheid des geloofs en der kennis van den Zone Gods; tot den staet van eenen volmaekten man, tot de mate van den volkomenen wasdom van Christus;

14 Opdat wy nu niet zouden zyn gelyk kleine kinderen, en geslingerd worden gelyk de baren, met alle winden van leerlinge, door het bedrog van alle menschen, en door de arglistigheid, met dewelke zy ons zoeken tot dwaling te verleiden;

15 Maer dat wy de waarheid in liefde bewerkende, in alles mogen aanwassen in Christus, die ons hoofd is;

16 Van wien geheel het ligchaem, samengevoegd en aen malkanderen vereenigd zynde, door alle gewrichten, die volgens zyne werkinge aanbrengen naer de mate van elk lidmaet, den aanwas krygt om zich in liefde op te bouwen.

17 Dit zeg ik dan, en vermaen u in den Heere, dat gy nu niet meer zoudt wandelen, gelyk de heidenen wandelen in de ydelheid van hunne gedachten;

18 Verduisterd zynde in hun verstand, en vervreemd van het leven van God, door de onwetendheid, die in hen is, en door de blindheid van hun herte.

19 Die nu, tot het wanhopen gekomen zynde, zich zelve hebben overgegeven aen alle wulpschheid, om allerlei onzuiverheid met eenen onverzadelyken drift te bedryven.

20 Maer gylieden hebt van Christus alzo niet geleerd.

21 Want gy hebt hem gehoord, en zyt van hem onderwezen volgens de waarheid, die in Jezus is;

22 Dat gy ten opzichte van uw voorgaende leven, den ouden mensch moet afleggen, die bedorven wordt door de verleidende begeerlykheden;

23 En dat gy vernieuwd moet worden in den geest uws gemoeds,

24 En aantrekken den nieuwen mensch, die volgens God geschapen is in regtveerdigheid en ware heiligheid.

25 Daerom, afleggende de leugentael, dat een ieder de waarheid spreke met zynen evennaesten : want wy zyn lidmaten onder malkanderen.

26 Wordt gy gram, zoo zondigt niet; en laet de zon niet ondergaen over uwe gramschap.

27 En geeft geene plaetse aen den duivel.

28 Die te voren stal, dat hy niet meer stele, maer liever arbeide en met zyne handen iets goeds werke, opdat hy moge hebben om mede te deelen aen dengenen, die gebrek lydt.

29 Dat er geene vuile rede uit uwen mond kome, maer alleenlyk die goed zy tot stichtinge des geloofs, opdat zy moge behagen aen degenen, die ze hooren.

30 En bedroeft den Heiligen Geest Gods niet, wiens zegel op u geschild is tot den dag der verlossinge.

31 Dat alle bitterheid, en oplopendheid, en gramschap, en geroep, en lastering, en alle boosheid verre van u zy.

32 Maer weest liefgetallig tot malkanderen, barmhertig, vergevende aen malkanderen, gelyk ook God door Christus aen u vergeven heeft.

KAPITTEL V.

WEEST dan navolgers van God, gelyk zyne welbeminde kinderen;

2 En wandelt in de liefde, gelyk Christus ons ook lief gehad heeft, en zich zelve voor ons geleverd heeft, als eene opdracht en slagtoffer van eenen zoeten geur aen God.

3 Dat de hoerery of eenige andere vuiligheid, of gierigheid, ook zelfs niet genoemd worde onder ulieden, gelyk het heiligen betaemt;

4 Noch ook oneerbaerheid, of zotte klap, of guitery, die nergens toe dient; maer liever dankzegging.

5 Want gy moet wel weten, dat geen hoereerder, noch onkuische, noch giergaerd, die een afgodendienaer is, erdeel heeft in het ryk van Christus en van God.

6 Dat niemand u verleide met ydele woorden : want om deze dingen komt de gramschap Gods over de wederspannige menschen.

7 En hebt dan niets gemeens met hen.

8 Want eertyds waert gy duisternissen, maer nu zyt gy licht in den Heere; wandelt gelyk kinderen des lichts;

9 (Nu, de vrucht des lichts bestaet in alle

goedheid, en regtveerdigheid, en waerheid.)

10 Onderzoekt wat er aengenaem is aen God.

11 En hebt geene gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternissen; maer bestrafte ze liever.

12 Want hetgene in het heimelyk van hen gedaen wordt, is zelfs schandelyk te zeggen.

13 Doch al dat strafbaer is, wordt door het licht openbaer : want het licht is het, hetwelk alles openbaert.

14 Daerom wordt er gezeid : Ontwaekt, gy die daer slaept! en staet op van de dood, en Christus zal u verlichten.

15 Ziet dan toe, broeders! dat gy voorzigtiglyk wandelt, niet als dwazen maer als verstandigen,

16 Den tyd afkoopende, want het zyn booze dagen.

17 Daerom zyt niet onverstandig, maer tracht te kennen, welke de wille Gods is.

18 En drinkt u niet dronken in den wyn, daer de wulpschheid uitkomt; maer wordt vervuld met den Heiligen Geest;

19 Onderhoudende malkanderen met psalmen, lofzangen, en geestelyke liedekens, zingende en spelende tot den Heere uit er herten;

20 Altyd voor alles God den Vader bedankende, in den naem van onzen Heere Jezus Christus;

21 Malkanderen onderdanig zynde in de vreeze van Christus.

22 Dat de vrouwen aen hare mans onderdanig zyn, gelyk aen den Heere :

23 Want de man is het hoofd van de vrouw, gelyk Christus het hoofd is van de kerke, die zyn ligchaem is, waarvan hy de Zaligmaker is.

24 Gelyk dan de kerke aen Christus onderdanig is, alzoo moeten ook de vrouwen aen hare mans in alles onderdanig zyn.

25 En gy, mannen! bemint uwe huisvrouwen, gelyk ook Christus de kerke bemind heeft, en zich zelve voor haer heeft ten beste gegeven;

26 Opdat hy haer zoude heilig maken, haer zuiverende met het doopsel des waters door het woord des levens;

27 Opdat hy zich eene kerke bereiden zoude, vol van glorie, zonder vlekke, of rimpel, of iets dergelyks, maer heilig en onbevlekt.

28 Alzoo moeten ook de mans hunne vrouwen beminnen, gelyk hunne eigene ligchamen. Die zyne vrouw bemint, die bemint zich zelve.

29 Niemand heeft ooit zyn eigene vleesch gehaet, maer hy voedt en onderhoudt het, gelyk ook Christus aen de kerke doet;

30 Omdat wy lidmaten van zyn ligchaem

zyn, uit zyn vleesch, en uit zyne been-
deren.

31 Daerom zal de man vader en moeder
verlaten, en zyne huisvrouw aenhangen; en
zy twee zullen een ligchaem zyn. (*Gene-
sis ii, 24.*)

32 Dit mysterie is groot; ik zeg dit ten
opzichte van Christus en van de kerke.

33 Zoo dan, dat ook een ieder van ulieden
zyne huisvrouw beminne, gelyk zich zel-
ven; en dat de vrouw eerbiedig zy tot
haren man.

KAPITTEL VI.

GY, kinders! weest uwe ouders geho-
zaem in den Heere; want dat is rede-
lyk.

2 Eert uwen vader en uwe moeder, het-
welk het eerste gebod is met belofte;

3 Opdat het welga met u, en dat gy lang
moogt leven op der aerde.

4 En gy, vaders! wacht u van uwe kinde-
ren tot gramschap te verwekken; maer
voedt ze op, hen onderwyzende en beris-
pende volgens den Heere.

5 Gy, dienstknechten! weest onderdanig
aen die uwe heeren zyn naer het ligchaem,
en dat met vreeze en ontzag, met eenvou-
digheid des herten, gelyk aen Christus zel-
ven;

6 Niet alleen voor de oogen dienende,
gelyk om de menschen te behagen, maer
gelyk dienaers van Christus, volbrengende
den wille Gods uit er herte;

7 En dient ze met goedwilligheid, als of
gy den Heere diendet, en niet de menschen:

8 Wetende, dat elk van den Heere ont-
vangen zal volgens het goed, hetwelk hy
zal gedaen hebben, het zy een dienstknecht,
het zy een vrygeborene.

9 En gy, heeren! doet hun van des gely-
ken; laet het dreigen daer, wetende, dat
zoo hun als uw Heer in den hemel is, en
dat er by hem geene uitnemning van per-
soonen is.

10 Verders, myne broeders! wordt ver-
sterkt in den Heere en in de kracht van zyne
sterkte.

11 Trekt al de goddelyke wapenen aen,

opdat gy moogt staen tegen de listige lagen
des duivels.

12 Want onze stryd is niet tegen vleesch
en bloed, maer tegen de overheden, tegen
de magten, tegen de meesters van deze
duistere wereld, tegen de booze geesten in
de lucht.

13 Daerom neemt al de goddelyke wape-
nen aen, opdat gy moogt wederstaen in den
kwaden dag, en, tot alles wel bereid
zynde, moogt staende blyven.

14 Staet dan vast, uwe lendenen omgor-
dende met de waarheid, het harnas der regi-
veerdigheid aenhebbende,

15 En uwe voeten geschoend hebbende,
om bereid te zyn tot het evangelie van den
vrede;

16 Vooral aennemende den schild des ge-
loofs, met denwelken gy al de vurige pylen
van den boozen vyand kunt uitblusschen.

17 Neemt ook den helm der zaligheid aen,
en het geestelyk zweerd, dat is het woord
Gods.

18 Bidt ten allen tyde in den geest, met
allerleije gebeden en smeekingén, daerin
wakende met alle vlytigheid, en biddende
voor al de heiligen;

19 En voor my, opdat my het woord ge-
geven worde, om mynen mond met vrymoe-
digheid te openen, en de verborgenheid van
het evangelie kenbaer te maken;

20 Waervan ik het gezantschap bediene in
de boeijen, en opdat ik het met vryheid
durve spreken, gelyk het behoort.

21 Doch opdat gy ook moogt weten het-
geene my aengaet, en wat ik doe, zoo zal u
Tychicus, onze welbeminde broeder en ge-
trouwe dienaar in den Heere, alles te kennen
geven;

22 Dezen heb ik tot dien einde tot u ge-
zonden, opdat gy zoudt weten, hoe het al
met ons gaet, en ook dat hy uwe herten
vertroosten zoude.

23 Vrede zyn aen de broeders, en liefde
met geloove, van God den Vader, en van den
Heer Jezus Christus.

24 De gratie zy met al degenen, die onzen
Heere Jezus Christus opregtelyk beminnen.
Amen.

BRIEF VAN DEN II. APOSTEL PAULUS

AEN DIE

VAN PHILIPPEN.

KAPITTEL I.

PAULUS en Timotheus, dienaers van Jezus Christus, aen al de heiligen in Christus Jezus, die te Philippen zyn, met de bishoppen en de diakenen :

2 Genade zy ulieden en vrede van God, onzen Vader en van den Heere Jezus Christus.

3 Ik danke mynen God zoo dikwyls als ik op u denke :

4 Altyd in al myne gebeden met blydschap het gebed voor u allegader opdragende,

5 Omdat gy deelachtig geworden zyt aen het evangelie van Christus, van den eersten dag af tot nu toe ;

6 Vertrouwende, dat degenen die het goed werk in u begonnen heeft, hetzelfde ook voltrekken zal tot den dag van Jezus Christus ;

7 Gelyk het redelyk is, dat ik van u allegader dit gevoelen hebbe, want ik draeg u in myn herte en in myne boeijen, en in de verdediginge en de bevestiginge van het evangelie, als die deelgenooten zyt van myne blydschap.

8 Want God is my getuige, hoe zeer ik u allegader beminne met eene innerlyke genegenheid in Jezus Christus.

9 En dit bid ik, dat uwe liefde meer en meer toeneme in wetenschap en in alle kennis ;

10 Opdat gy moogt onderkennen wat het beste is, en dat gy moogt opregt zyn en zonder aenstootinge, tot den dag van Christus.

11 Vervuld zynde met vruchten der regtveerdigheid, door Jezus Christus, tot eere en lof van God.

12 Doch ik laet u weten, broeders ! dat hetgene my overgekomen is, meer tot voortzettinge van het evangelie gediend heeft ;

13 Zoo dat myne boeijen om Christus, door het geheele hof des keizers, en by al de anderen vermaerd zyn ;

14 En dat velen van de broeders in den Heere, betrouwen scheppende uit myne boeijen, het woord Gods te vrymoediger en onbevreesd durven spreken.

15 Het is waer dat sommigen uit afgunstigheid en moedigheid Christus prediken,

en anderen uit eene goede begeerte, 16 Sommigen uit liefde, wetende, dat ik tot het beschermen van het evangelie gesteld ben ;

17 Maer anderen verkondigen Christus uit twistiever, en niet regtzinnig, meenende tot myne boeijen nog meer lyden toe te brengen.

18 Doch wat is my daeraen gelegen als Christus maer verkondigd wordt, op wat maniere het wezen mag, het zy by gelegenheid, het zy uit opregten iever ? ik verblyde my daerin, en ik zal er my in verblyden.

19 Want ik weet, dat my dit ter zaligheid strekken zal door uw gebed, en door de instortinge van den Geest van Jezus Christus ;

20 Volgens myne vaste verwachtinge en hope, dat ik nergens in beschaemd zal staen ; maer dat door al myne vrymoedigheid, Christus, gelyk voor dezen, zoo ook nu, zal geëerd worden in myn ligchaem, het zy door leven, het zy door sterven.

21 Want Christus is myn leven, en het sterven is my eene winste.

22 Doch indien ik nog in het ligchaem blyve, zoo trek ik vrucht uit mynen arbeid ; en aldus weet ik niet, wat ik kiezen zal.

23 Ik word van beide de kanten geperst, verlangende om ontbonden en met Christus te zyn, hetwelk verre het beste is ;

24 Maer om uwentwille is het noodiger, dat ik nog in het ligchaem blyve.

25 En daarom betrouw ik vastelyk dat ik nog zal blyven, en u allegader byblyven, tot uwen voortgang, en tot blydschap uws geloofs ;

26 Opdat uwe blydschap door my nog overvloediger worde in Christus Jesus, als ik wederom by u zal gekomen zyn.

27 Ziet maer toe, dat gy weerdelyk volgens het evangelie van Christus wandelt, opdat, zoo ik by u kome, ik dan zien mag, of in myn afwezen van u hooren mag, dat gy eendragtig staet in eenen geest, gezamentlyk strydende voor het geloove van het evangelie ;

28 En dat gy nergens in verschrikt wordt van degenen, die er zich tegenstellen. Hetgene aen hen eene oorzaak is des verderfs, is aen ulieden eene oorzaak van zaligheid, en dit komt u van God.

29 Want het is u vergund niet alleen in

Christus te gelooven, maer ook voor hem te lyden ;

30 Denzelfden stryd hebbende, in welken gy my hebt gezien, en die gy nu van my gehoord hebt.

KAPITTEL II.

INDIEN er dan eenige vertroosting in Christus is, indien er eenige verkwikking der liefde, indien er eenige gemeenschap van geest, indien er eenige teerheid van medelyden is ;

2 Zoo vervult myne blydschap, en maekt dat gy het teenemael eens zyt, hebbende dezelfde liefde, hetzelfde gemoed, en hetzelfde gevoelen.

3 En doet niets door twist of ydele glorie; maer dat in ootmoedigheid een ieder den anderen boven zich zelve achte.

4 Niet beoogende zyne eigene bate, maer die van een ander.

5 Want gy moet in u hetzelfde gevoelen hebben, hetwelk ook in Christus Jezus was ;

6 Die het goddelyk wezen hebbende, het voor zich geen roef geacht heeft aen God gelyk te zyn ;

7 En nogtans zich zelve vernietigd heeft, het wezen van eenen dienaar aennemende, zynde aen de menschen gelyk geworden, en door het uitwendig een mensch bevonden.

8 Hy heeft zich zelve vernederd, zynde gehoorzaam geworden tot der dood toe, ja tot de dood des kruis.

9 Daerom heeft hem God ook ten hoogste verheven, en hem eenen naem gegeven, die boven alle namen is ;

10 Opdat in den naem van Jezus alle knien gebogen worden, het zy van die in den hemel, het zy van die op de aerde, het zy van die onder de aerde zyn ;

11 En dat alle tong belyde, dat Jezus Christus de Heer is ter glorie van God, den Vader.

12 Zoo dan, myne allerliefsten! gelyk gy altyd gehoorzaam geweest zyt, maekt dat gy niet alleen in myn bywezen, maer veel meer nu in myn afwezen, met vreeze en achterdenken uwe zaligheid werkt.

13 Want het is God, die in u uitwerkt het willen en het volbrengen volgens zyn welbehagen.

14 Doet dan alles zonder murmureren en twisten ;

15 Opdat men van u niet wete te klagen, en dat gy eenvoudig zyt, en onberispelyke kinderen Gods, in het midden van een bedorven en verkeerd geslachte, onder hetwelk gy blinkt als lichtende fakkels in de wereld.

16 Behoudt het woord des levens, opdat

ik in den dag van Christus moge roemen, dat ik niet te vergeefs geloopen noch te vergeefs gearbeid hebbe.

17 Ja, al moest de offerande en de opdragt uws geloofs ook met myn bloed begoten worden, zoo verheug ik my, en verblyde my daerover met u allen.

18 En gylieden, verblydt u ook met my, en verheugt u met my.

19 Doch ik hope in den Heere Jezus, dat ik Timotheus haest tot u zal zenden; opdat ik ook wel gemoed moge zyn, als ik verstaen zal hebben hoe het met ulieden is.

20 Want ik heb niemand zoo eens met my gezind, die met zoo eene opregte genegenheid voor u bezorgd is.

21 Want zy zoeken allegader hun eigen voordeel, en niet dat van Jezus Christus.

22 Doch zyne beproeving is u bekend, dat hy met my, als een zoon met eenen vader, in het evangelie gediend heeft.

23 Dezen hope ik dan tot ulieden te zenden, zoo haest als ik myne zaken zal beschikt hebben.

24 Doch ik betrouwe in den Heere, dat ik ook zelf haest tot u komen zal.

25 Ondertusschen heb ik noodig geacht tot u te zenden onzen broeder Epaphroditus, die myn medewerker en medegezel is in den stryd, en uw afgezant, om my te dienen in myne noodwendigheden ;

26 Want hy verlangde naer u allegader, en was zeer bekommerd, omdat gy gehoord hadt, dat hy ziek geweest is.

27 Want hy is zelfs doodelyk ziek geweest; maer God heeft medelyden over hem gehad, en niet alleen over hem, maer ook over my, opdat ik niet zoude de eene droefheid op de andere hebben.

28 Daerom heb ik hem te spoediger gezonden, opdat gy, hem ziende, u wederom verblyden zoudt, en ik ook zonder droefheid zoude zyn.

29 Ontvangt hem dan met alle blydschap in den Heere, en houdt zoedanigen in weerde.

30 Want om het werk van Christus was hy zeer naby de dood gekomen, gevende zyn leven ten beste, om hetgene er van uwen kant ontbrak, tot mynen dienst te vervullen.

KAPITTEL III.

VOORTS, myne broeders! verblydt u in den Heere. Dezelfde dingen aen u te schryven is my niet verdrietig, en om u is het noodig.

2 Let op de honden, let op de kwade werklieden, let op de valsche besnedenen.

3 Want wy zyn de opregte besnedenen, die God in den Geest dienen, en die op

Jezus Christus roemen, zonder op het lichamelijke te betrouwen.

4 Alhoewel ik, ook hebbe om volgens het vleesch te roemen; ja, indien er iemand volgens het vleesch mag roemen, ik mag het nog meer;

5 Zynde besneden op den achtsten dag, van het geslachte van Israël, uit den stam van Benjamin, een Hebreeuw geboren uit Hebreewen, naer de wet een phariseër;

6 Door iever vervolgende de kerke Gods, en wat aengaet de regtveerdigheid, die in de wet is, levende onberispelyk.

7 Maer hetgene my eene winste was, heb ik om Christus wille voor schade geacht.

8 Ja zelfs, alles achte ik schade, ten opzichte van de uitmuntende kennis van Jezus Christus, mynen Heere; om wien ik van al die dingen afstand gedaen heb, en dezelve niet meer achte als vuiligheid, opdat ik Christus moge gewinnen;

9 En in hem moge bevonden worden, niet de regtveerdigheid hebbende, die uit de wet komt, maer die, dewelke komt, uit het geloove van Christus Jezus, de regtveerdigheid, die uit God komt door het geloove;

10 En dat ik hem moge kennen, en de kracht van zyne verryzenisse, en de gemeenschap van zyn lyden, terwyl ik aen zyne dood gelykvormig worde;

11 En dat ik aldus op eenige maniere tot de verryzenisse der dooden moge geraken.

12 Niet dat ik het alreeds bekomen hebbe, of dat ik alreeds volmaekt ben; maer ik jaeg er naer, of ik het eens mogt aenvatten, gelyk my Christus Jezus daertoe heeft aengevat.

13 Broeders! ik laet my niet voorstaen, dat ik het al bekomen hebbe. Maer eene zake doe ik; hetgene achter my is, vergetende, en my zelve uitstreckende tot hetgene voor my is,

14 Zoo jaeg ik naer myn oogwit, naer den prys, tot welken God ons van boven roept door Christus.

15 Laet ons dan, zoo veel als er onder ons volmaekt zyn, dit gevoelen hebben; en indien gy iets anders gevoelt, God zal u daer van ook kennisse geven.

16 Ondertusschen, voor zoo verre wy nu gekomen zyn, laet ons daerin hetzelfde gevoelen hebben, en in denzelfden regel blyven.

17 Broeders! weet myne navolgers, en let op degenen, die wandelen volgens het voorbeeld, hetwelk gy in ons hebt.

18 Want velen, van dewelken ik u dikwyls zeide, en nu ook al weenende zegge, wandelen gelyk vyanden van het kruis van Christus;

19 Wier einde de verdoemenis zal wezen, wier God hun buik is, die roemen op hunne

eigene schande, en die op de aedsche dingen hunne zinnen stellen.

20 Doch onze handel is in den hemel, van waer wy ook den Zaligmaker verwachten, onzen Heere Jezus Christus.

21 Die ons vernederd ligchaem zal hervormen, om het gelykvormig te maken aen zyn glorieus ligchaem, volgens die werkende kracht, door dewelke hy ook alles aen zich kan onderwerpen.

KAPITTEL IV.

ZOO dan, myne welbeminde en zeer lieve broeders, myne vreugd en myne kroon! staet aldus in den Heere, ó allerlyfsten!

2 Ik bid Evodia, en ik bid Syntyche, dat zy eensgezind zyn in den Heere.

3 En ik bid u ook, myn opregte medegezel! helpt haer, die met my gearbeid hebben in het evangelie, met Clemens en myne andere medehelpers, wier namen staen in het boek des levens.

4 Verblydt u altyd in den Heere; ik zegge het nog eens: verblydt u!

5 Dat uwe zeegbaerheid aen alle menschen bekend zy. De Heer is naby.

6 Weest nergens in bekommerd, maer laet uwe begeerten in alles door bidden en smeeken met dankzegginge aen God bekend worden.

7 En dat de vrede Gods, die alle verstand te boven gaet, uwe herten en uwe zinnen beware in Christus Jezus.

8 Voorts, broeders! laet uwe gedachten zyn op al dat waerachtig is, al dat eerlyk is, al dat regtveerdig is, al dat heilig is, al dat beminnelek is, al dat stichtig is, al dat deugdelyk is, al dat loffelyk is.

9 Doet volgens hetgene gy van my geleerd hebt, en ontvangen, en gehoord, en in my gezien hebt; en de God van den vrede zal met u zyn.

10 Ik ben grootelyks verblyd geweest in den Heere, dat gy nu eindelyk uwe zorges voor my wederom hebt doen herleven; die gy wel altyd voor my gehad hebt, maer de gelegenheid ontbrak u.

11 Niet dat ik dit zegge uit gebrek: want ik heb geleerd my te vrede te houden met hetgene ik hebbe.

12 Ik weet in vernederinge, ik weet ook in overvloed te leven. Ik ben overal en tot alles geoefend; en tot verzadiging, en tot honger, en tot overvloed, en tot gebrek.

13 Ik vermag alles door hem, die my versterkt.

14 Gy hebt nogtans wel gedaen, dat gy deelgenomen hebt in myne verdrukkinge.

15 Doch gy weet ook wel, ó inwooners van Philippen! dat als wanneer ik het evangelie begonnen hebbe te prediken, en dat

ik uit Macedonien vertrokken ben, geene gemeente met my onderhandelinge gehouden heeft, zoo veel belangt het geven en ontvangen, als gy alleen.

16 Want gy hebt my ook te Thessaloniken meer als eens, hetgene my noodig was, toegezonden.

17 Niet dat ik de gifte zoek, maer ik zoek, dat de vrucht overvloedig zy tot uwe rekening.

18 Ik heb nu alles ontvangen, en heb overvloed; ik ben ten volle voorzien, hebbende ontvangen van Epaphroditus hetgene gy gezonden hebt, als eenen liefelyken reuk,

eene aengename offerande, behagelyk aen God.

19 Doch myn God, volgens zyne rykdommen, vervulle uwe begeerten met glorie door Christus Jezus.

20 Aen onzen God en Vader zy glorie in alle eeuwigheid. Amen.

21 Groet al de heiligen in Christus Jezus.

22 De broeders, die met my zyn, groeten ulieden. Al de heiligen groeten u, doch voornamelyk die van het huis des keizers zyn.

23 De gratie van onzen Heere Jezus Christus zy met uwen Geest. Amen.

BRIEF VAN DEN H. APOSTEL PAULUS

AEN DIE

VAN COLOSSEN.

KAPITTEL I.

PAULUS, apostel van Jezus Christus, door den wille Gods, en de broeder Timotheus,

2 Aen de heilige en de geloovige broeders in Christus Jezus, die te Colossen zyn :

3 Genade zy ulieden, en vrede van God, onzen Vader, en van den Heere Jezus Christus. Wy danken God, den Vader van onzen Heere Jezus Christus, en bidden altyd voor u ;

4 Gehoord hebbende uw geloove in Christus Jezus, en de liefde, die gy draegt tot al de heiligen,

5 Om de hope, die u bewaerd wordt in den hemel, waarvan gy gehoord hebt in het verkondigen van de waarheid van het evangelie ;

6 Hetwelk tot u gekomen is, gelyk het ook door de geheele wereld is verbreid, alwaer het vruchten voortbrengt, en aenwast, gelyk het onder u doet van dien dag af dat gy het gehoord hebt, en de gratie Gods in der waarheid gekend hebt ;

7 Volgens dat gy onderrigt zyt van Epaphras, onzen welbeminden mededienaer, die voor ulieden een getrouwe dienaar van Christus Jezus is ;

8 Die ons ook bekend gemaakt heeft uwe geestelyke liefde.

9 Daerom is het, dat wy van den dag af dat wy het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden, en te verzoeken, dat gy

moogt vervuld worden met de kennisse van zynen wille, in alle wysheid en geestelyk verstand ;

10 Opdat gy een leven moogt leven, dat God weerdig is, hem in alles behagende, vruchten voortbrengende in alle goede werken en aenwassende in de kennisse Gods ;

11 Versterkt zynde met alle sterkte, door zyne uitmuntende kracht, tot alle lydsaemheid en langmoedigheid, vervoegd met blydschap ;

12 Dankende God den Vader, die ons door zyn licht weerdig gemaakt heeft, om deel te hebben in het erfdeel der heiligen ;

13 Die ons getrokken heeft uit de magt der duisternisse, en ons overgevoerd heeft tot het ryk van zynen welbeminden Zone ;

14 Door wiens bloed wy afgekocht zyn, en vergiffenisse der zonden hebben ;

15 Die het beeld van den onzienelyken God is, en geboren is voor alle schepselen.

16 Want door hem zyn alle dingen geschapen, die in de hemelen en op de aerde zyn, zienelyke en onzienelyke, het zy de troonen, het zy de heerschappyen, het zy de prinsdommen, het zy de magten; alles is door hem en om hem geschapen.

17 En hy is voor alles, en alles bestaet door hem.

18 En hy is het hoofd van het lichaem van de kerke, hy, die het begin is, en de eerstgeborene onder de dooden, opdat hy in alles de eerste plaetse bezitte.

19 Want het heeft den Vader behaegd.

dat in hem alle volheid zoude woonen;

20 En dat hy door hem alles met zich verzoenen zoude, hebbende door het bloed, aen zyn kruis vergoten, den vrede gemaakt tusschen al dat op de aerde, en dat in de hemelen is.

21 En hy heeft ulieden ook, daer gy te voren vervreemd en vyanden waert, door uwen zin tot de booze werken,

22 Nu door de dood van zyn sterfelyk ligchaem verzoend, opdat gy heilig, onbesmet, en onberispelyk voor hem zoudt verschynen.

23 Indien gy nogtans in het geloove gegrond en vast blyft, en onberoerlyk in de hope van het evangelie, hetwelk gy gehoord hebt, hetwelk verkondigd is aen alle schepselen, die onder den hemel zyn; en van hetwelk ik, Paulus, een bedienaer gesteld ben;

24 Die my nu verblyde in myn lyden voor u, en vervulle in myn vleesch hetgene er nog ontbreekt van het lyden van Christus, voor zyn ligchaem, hetwelk de kerke is;

25 Wier bedienaer ik gesteld ben volgens den last, die my van God gegeven is, om het woord Gods onder ulieden volkomenlyk te verkondigen,

26 Te weten het mysterie, dat van alle eeuwen en voor alle geslachten verborgen geweest is, maer nu geopenbaerd is aen zyne heiligen;

27 Aen dewelke God heeft willen bekend maken den uitmuntenden rykdom van dit mysterie onder de heidenen, hetwelk Christus is, de hope van uwe glorie.

28 Denwelken wy verkondigen, vermanende alle menschen, hen onderwyzende in alle wysheid, opdat wy alle menschen volmaakt mogen maken in Christus Jezus;

29 Waertoe ik arbeide, strydende volgens zyne uitwerkinge, die krachtelyk in my werkt.

KAPITTEL II.

WANT ik wille wel, dat gy weet, wat eene becomminge ik voor u hebbe, en ook voor die van Laodiceën, en voor al degenen, die myn lichamelijk wezen niet gezien hebben;

2 Opdat hunne herten, te samengevoegd door de liefde, mogen vertroost worden, en vervuld met al de rykdommen van verstand, om te kennen het mysterie van God den Vader, en van Jezus Christus;

3 In wien al de schatten van de wysheid en van de kennis verborgen zyn.

4 Doch ik zegge dit, opdat niemand u verleide met woorden.

5 Want al ben ik by u niet met het ligchaem, zoo ben ik nogtans met den geest

by ulieden, en ik zie met blydschap uwe goede orde, en de vastigheid van uw geloove in Christus.

6 Gelyk gy dan den Heere Jezus Christus hebt ontvangen, blyft alzoo in hem wandelen;

7 Geworteld en opgebouwd in hem, en bevestigd door het geloove, hetwelk gy geleerd hebt, meer en meer daerin aanwassende door gedurige dankzegginge.

8 Ziet toe, dat u niemand misleid door de philosophie en ydele bedriegeryen, die maer zyn volgens de overleveringe der menschen, volgens de grondregelen der wereld, en niet volgens Christus :

9 Want in hem woont wezenlyk al de volheid der Godheid.

10 En gy zyt vervuld door hem, die het hoofd is van alle prinsdommen en magten;

11 Door wien gy ook besneden zyt met eene besnydenisse, niet die met handen gedaen wordt door het aftrekken van iets van het lichamelijk vleesch, maer met de besnydenisse van Christus;

12 Zynde met hem begraven geworden in het doopsel, in hetwelk gy ook met hem verreezen zyt door het geloove van de kracht Gods, die hem van de dood verwekt heeft;

13 En die u ook, als gy dood waert door uwe misdaden en door de onbesnedenheid uws vleesch, met hem wederom levendig gemaakt heeft, vergevende u al uwe misdaden;

14 Uitwisschende het handschrift, dat ons tegen was, hetzelfde gansch wegnemende en nagelende aen het kruis;

15 En de prinsdommen en magten ontwappend hebbende, heeft hy die openlyk ten toon gesteld, door zich zelven over hen triumpherende.

16 Dat u dan niemand veroordeele om spyze of om drank, of in het stuk van feestdagen, of van nieuwe maen, of sabbatdagen;

17 Welke schaduwen zyn van dingen, die toekomende waren, en waarvan Christus de daed is.

18 Dat u niemand bedriege, willende ootmoedig schynen door eenen gewaanden dienst der engelen, intredende in dingen, die hy niet verstaet, ydelyk opgeblazen zynde door zyne vleeschelyke gedachten;

19 En zich niet houdende aen het hoofd, uit hetwelk het geheele ligchaem door de gewrichten, die de lidmaten byeenvergaderen, gevoed zynde en samengevoegd, opwast door eenen goddelyken wasdom.

20 Indien gy dan die eerste onderwyzingen dezer wereld met Christus afgestorven zyt, waerom bindt gy u nog, als of gy in de wereld leefdet, aen al die instellingen?

21 Raekt dat niet, proeft dat niet, roert dat niet aen;

22 Alle welke dingen door hun eigen gebruik te niet gaen, en bestaen in bevelen en leeringen der menschen;

23 Die maer alleen eenigen schyn van wysheid hebben in hunnen eigen godsdienst, en vernederingen, in het uitmergelen van het ligchaem, en in de kleine zorg, die zy dragen om het vleesch te verzaden.

KAPITTEL III.

INDIEN gy dan met Christus verrezen zyt, zoo zoekt de dingen, die boven zyn, daer Christus is zittende aen de regter hand Gods;

2 Bevroedt de dingen, die daerboven, en niet die op der aerde zyn.

3 Wat gy zyt gestorven, en uw leven is met Christus in God verborgen.

4 Als Christus, die uw leven is, verschynen zal, dan zult gy ook met hem verschynen in glorie.

5 Doet dan sterven uwe aerdsche lidmaten, de hoerery, onkuischheid, vuile driften, kwade begeerlykheid, en de gierigheid die eene afgodery is;

6 Om welke dingen de gramschap Gods op de ongeloovige menschen komt;

7 In dewelke gy ook eertyds gewandeld hebt, als gy daerin leefdet.

8 Maer nu, zoo legt ook al deze dingen af, de gramschap, kornelheid, kwaedheid, lasteringen, en bant de oneerlyke woorden uit uwen mond.

9 En liegt niet tegen malkanderen; trekt den ouden mensch uit met zyne werken,

10 En trekt den nieuwen mensch aen, dien vernieuwd wordt door de kennisse volgens het beeld van dengenen, die hem geschapen heeft;

11 Alwaer geen verschil is van heiden en Jode, besnedenen en onbesnedenen, barbarer of Schytiaen, slaef of vryen mensch; maer daer het Christus alles is, en in alles.

12 Trekt dan aen, als uitverkorenen Gods, heiligen en welbeminden, eene inborst van medelyden, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtafmoedigheid, verduuldigheid;

13 Verdragende malkanderen, en vergevende den eenen aen den anderen, indien iemand eenige klagte tegen een ander mogt hebben: gelyk het de Heer aen u vergeven heeft, zoo moet gy ook doen.

14 Maer boven dit alles, zoo trekt de liefde aen, die de band der volmaektheid is.

15 En dat de vrede van Christus de overhand hebbe in uwe herten, tot denwelken gy ook geroepen zyt, om een ligchaem te wezen; en weet dankbarig.

16 Dat het woord van Christus overvloe-

delyk in ulieden woone, met alle wysheid; leert en vermaent malkanderen door psalmen, lofzangen en geestelyke liedekens, zingende voor God uit er herten met aengenaemheid.

17 Al wat gy doet, het zy in woorden of in werken, doet het alles in den naem van den Heere Jezus Christus, God den Vader door hem dankende.

18 Gy vrouwen! weest aen uwe mannen onderdanig, gelyk het betaemt in den Heere.

19 Mans! bemint uwe vrouwen, en weest niet bitter tegen haer.

20 Kinderen! weest uwe ouders in alles gehoorzaam: want dit is behagelyk aen den Heere.

21 Vaders! tergt uwe kinderen niet, opdat zy niet kleinmoedig worden.

22 Dienstknechten! zyt uwe lichamelijke heeren in alles onderdanig, niet alleen voor de oogen dienende als om de menschen te believen, maer met een eenvoudigh herte, in de vreeze Gods.

23 Al wat gy doet, doet het uit er herten, als of gy het voor den Heer deedt, en niet voor de menschen:

24 Wetende, dat gy van den Heere het erfdeel zult ontvangen tot vergeldingen; want gy dient den Heere Christus.

25 Doch die onregt doet, zal vergeldinge krygen voor het onregt, dat hy gedaen heeft: en daer is geene uineming van persoonen by God.

KAPITTEL IV.

GY heeren! doet aen uwe knechten hetgene de regtveerdigheid en de gerechtigheid vereischt, wetende, dat gy ook eenen Heere hebt in den hemel.

2 Weest gedurig in het gebed, wakende daerin met dankzegginge;

3 En bidt ook voor ons, dat God ons eene deure opene, om te verkondigen het woord van het mysterie van Christus, om hetwelke ik ook in de boeien ben;

4 Opdat ik het bekend make, zoo gelyk ik het moet spreken.

5 Draegt u wyselyk tot degenen, die buiten zyn, den tyd waernemende.

6 Dat uwe rede altyd minzaam zy, en gemengeld met het zout; zoodaniglyk, dat gy weet, hoe gy een ieder moet beantwoorden.

7 Hoe het met myne zaken staet, zal Tychicus, de beminde broeder en getrouwe dienaar, en myn mededienaar in den Heere, u bekend maken.

8 Denwelken ik te dien einde tot u gezonden heb, opdat hy vernemen zoude, hoe het al met u gelegen is, en dat hy uwe herten zoude vertroosten;

9 Te samen met Onesimus, den beminden en getrouwen broeder, die van uwent is. Zy zullen u alles, wat hier omgaet, bekend maken.

10 Aristarchus, myn medevangene, groot ulieden; en Marcus, de neef van Barnabas, die u bevolen is. Indien hy tot u komt, ontvang hem wel.

11 Ook groet u Jezus, die Justus genoemd wordt. Dezen zyn het alleen van de besnedenen, die myne medewerkers zyn in het ryk Gods, en die my tot troost geweest zyn.

12 Epaphras, die van uwent is, groet u, een dienaar van Christus Jezus, die altyd voor u bezorgd is in de gebeden, opdat gy volmaaktelyk en volkomenlyk vast blyft in den wille Gods.

13 Want ik mag van hem getuigen, dat hy eenen grooten iever voor u heeft, gelyk ook voor die van Laodiceën en van Hierapolis.

14 Lucas, de medecynmeester, onze welbeminde, groet u, gelyk ook Demas.

15 Groet de broeders van Laodiceën, met Nymphas, en zyne huisgemeente.

16 Als deze brief by u zal gelezen zyn, zoo maekt, dat hy ook in de gemeente van Laodiceën gelezen worde, en leest gylieden ook den brief van die van Laodiceën.

17 En zegt aen Archippus: Let op de bedieninge, die gy ontvangen hebt van den Heere, om ze te volbrengen.

18 Ik Paulus schryve u deze groetenisse met myne eigene hand. Weest myne boeijen gedachtig. De gratie zy met ulieden. Amen.

EERSTE BRIEF VAN DEN H. APOSTEL PAULUS

AEN DIE

VAN THESSALONIKEN.

KAPITTEL I.

PAULUS, en Silvanus, en Timotheus, aen de kerke van Thessaloniken, in God onzen Vader, en den Heere Jezus Christus;

2 Genade zy ulieden en vrede. Wy danken God gedurig voor u allen, uwer gedachtig zynde in onze gebeden zonder ophouden;

3 Gedenkende voor God, onzen Vader, de werken van uw geloof, den arbeid van uwe liefde, en de verduideligheid van uwe hope op onzen Heere Jezus Christus:

4 Want wy weten, ó broeders van God bemind! hoe gy uitverkoren zyt.

5 Want ons evangelie is by u niet alleen in woorden geweest, maer ook met mirakelen, en met den Heiligen Geest, en met eene volle overtuiging; gelyk gy weet, hoedanig wy onder u geweest zyn om uwentwille.

6 Gy zyt navolgers geworden van ons, en ook van den Heere, hebbende het woord aengenomen in vele verdrukkinge, met eene blydschap van den Heiligen Geest;

7 Zoo dat gy een voorbeeld geworden zyt aen al de geloovigen van Macedonien en Achaïen.

8 Want van u is het woord des Heeren vermaerd geworden, niet alleen in Macedonien en in Achaïen, maer ook in alle plaet-

sen is uw geloof in God verbreid, zoo dat het onnoodig is, dat wy er iets van spreken:

9 Want zy verhalen zelve van ons, hoedanigen ingang wy tot u gehad hebben, en hoe gy van de afgoden tot God bekeerd zyt, om den levenden en waren God te dienen.

10 En om van den hemel te verwachten zynen Zoon Jezus, dien hy van de dood verwekt heeft, en die ons verlost heeft van de toekomstige gramschap.

KAPITTEL II.

WANT gy weet zelve, broeders! dat onze ingang tot u niet ydel geweest is.

2 Maer, gelyk gy weet, te voren veel lydens en versmaedheden onderstaen hebbende te Philippen, zoo hebben wy nogtans, op onzen God betrouwende, vrymoedelyk het evangelie Gods met veel strydens onder ulieden verkondigd.

3 Want wy hebben u geene leeringe van dolinge, of van onzuiverheid, of van bedrog voorgesteld;

4 Maer, gelyk wy van God goedgekeurd zyn, opdat het evangelie ons toebetrouwd zoude worden, zoo spreken wy het ook om te behagen, niet aen de menschen, maer aen God, die onze herten beproeft.

5 Want wy hebben nooit met vleijende woorden omgegaan, gelyk gy wel weet, noch met bedekte gierigheid; God is er getuige van!

6 Noch eere van de menschen gezocht, het zy van ulieden, het zy van anderen.

7 Alhoewel wy u hadden kunnen tot last zyn als apostelen van Christus, zoo zyn wy nogtans toegevende onder u geworden, gelyk eene voedster, die hare kinderen opweekt.

8 Aldus tot u genegen zynde, wenschen wy met groote begeerte u niet alleen het evangelie Gods, maer ook ons eigen leven over te geven; zoo lief waert gy ons geworden.

9 Want, broeders! gy zyt onzen arbeid en moeite wel indachtig: en hoe wy, nacht en dag werkende, opdat wy aen niemand van ulieden zouden tot last zyn, het evangelie Gods onder u verkondigd hebben.

10 Gy zyt getuigen, en God zelf, hoe heilig, en regtveerdig, en onberispelyk wy ons gedragen hebben tot u, die het geloof aangenomen hebt.

11 Gelyk gy weet, dat wy met een ieder van u gehandeld hebben, gelyk een vader met zyne kinderen;

12 U aanwakkerende, vertroostende en vermanende, dat gy een leven zoudt leven, dat God weerdig is, die u tot zyn ryk en glorie geroepen heeft.

13 Daerom danken wy ook God zonder ophouden, dat gy, het woord Gods van ons gehoord en ontvangen hebbende, hetzelfde aangenomen hebt, niet als een woord van menschen, maer gelyk het waerlyk is, als het woord van God, die in u, geloovigen! krachtelyk werkt.

14 Want, broeders! gy zyt navolgers geworden van de christelyke gemeenten Gods, die in Judeën zyn: want gy hebt dezelfde dingen geleden van uwe medeburgers, gelyk zy van de Joden;

15 Die den Heere Jezus gedood hebben, en de propheten, en die ons vervolgd hebben; die aen God niet behagen, en vyanden van alle menschen zyn;

16 Die ons beletten aen de heidenen tot hunne zaligheid te spreken, vervullende aldus hunne zonden: want Gods gramschap is over hen gekomen ten einde toe.

17 Doch wy, broeders! voor eenen korten tyd van u afgescheiden zynde met het aenschyn, maer niet met het herte, hebben zoo veel te vuriger getracht met groot verlangen uw aenschyn te zien.

18 Want wy hebben tot u willen komen, en ik Paulus meer als eens; maer de booze vyand heeft het ons belet.

19 Want welke is toch onze hope, of onze

vreugd, of de kroon van onzen roem? Zyt gy het niet voor onzen Heere Jezus Christus, als hy komen zal?

20 Gy zyt waerlyk onze glorie en onze vreugd.

KAPITTEL III.

DAEROM, niet langer kunnende wachten, hebben wy liever gehad alleen te Athenen te blyven;

2 En hebben Timotheus, onzen broeder, Gods dienaar, en onzen medewerker in het evangelie van Christus, afgezonden, om ulieden te versterken en te vermanen volgens uw geloof;

3 Opdat niemand beroerd zoude worden over deze verdrukkingen: want gy weet wel, dat wy daertoe gesteld zyn.

4 Want ook, als wy by u waren, zoo voorzeiden wy u, dat wy verdrukkingen zouden te lyden hebben, gelyk het ook geschied is, en gy wel weet.

5 Ik dan, niet langer kunnende wachten, heb hem gezonden, om kennis te nemen van uw geloove, uit vreeze, dat de bekoorder u mogt bekoord hebben, en dat onze arbeid mogt vruchteloos geworden zyn.

6 Maer als nu Timotheus van u tot ons wederkwam, en ons uw geloove en uwe liefde verhaelde, en dat gy eene gedurige gedachtenis van ons hebt, verlangende om ons te zien, gelyk wy ook om ulieden;

7 Zoo zyn wy, broeders! hierover in u vertroost geworden, in al onzen nood en verdrukkinge, door uw geloove:

8 Want nu leven wy, als gy maer vast blyft staen in den Heere.

9 En wat dankbaerheid kunnen wy voor u aen God wedergeven, in al de blydschap, met welke wy om uwentwille verblyd zyn voor onzen God?

10 Nacht en dag zeer vuriglyk biddende, dat wy toch uw aenschyn mogen zien, en voltrekken hetgene er ontbreekt aen uw geloove.

11 Doch God geve, dat hy zelf, die onze Vader is, en onze Heer Jezus Christus, onzen weg bestiere tot u;

12 En dat de Heer u doe aanwassen en overvloedig make in liefde tot malkanderen en tot alle menschen, gelyk de onze tot u is;

13 Om uwe herten te bevestigen, opdat zy onberispelyk zouden zyn in heiligheid voor onzen God en Vader, in de komste van onzen Heere Jezus Christus met al zyne heiligen. Amen.

KAPITTEL IV.

VOORTS dan, broeders! bidden en vermanen wy u in den Heere Jezus, dat,

gelyk gy van ons geleerd hebt, hoe gy behoort te wandelen en aen God te behagen, gy alzoo wandelt, opdat gy meer en meer moogt toenemen.

2 Want gy weet, hoedanige bevelen ik u gegeven hebbe door den Heere Jezus.

3 Want dit is de wille Gods, dat gy heilig zoudt zyn, en u onthouden van de hoererye;

4 Dat een ieder van u wete zyn ligchaem te bezitten in heiligheid en eere;

5 Niet met eenen drift der begeerlykheid, gelyk de heidenen doen, die God niet kennen.

6 Dat niemand zynen broeder verdrukke, of bedriege in eenigen handel: want de Heer is een wreker van al deze dingen, gelyk wy u voorzeid en betuigd hebben.

7 Want God heeft ons niet geroepen tot onzuiverheid, maer tot heiligheid.

8 Daerom die dit veracht, veracht geen mensch, maer God, die zynen Heiligen Geest ook in ons gegeven heeft.

9 Aengaende de broederlyke liefde, het is niet noodig, dat wy ulieden daarvan schryven: want gy hebt van God zelve geleerd malkanderen te beminnen;

10 En dit doet gy ook ten opzichte van alle broeders, door geheel Macedonien. Maer wy bidden u, broeders! dat gy er meer en meer in toeneemt;

11 En dat gy u tracht gerust te houden, uwe eigene dingen waer te nemen, en met uwe eigene handen te werken, gelyk wy u bevolen hebben;

12 En dat gy u eerlyk draegt voor degenen, die buiten zyn, en van niemand iets van noode hebt.

13 Doch, broeders! wy willen ulieden niet onwetende laten aengaende de overledenen, opdat gy u niet bedroeft, gelyk de anderen, die geene hope hebben.

14 Want indien wy gelooven, dat Jezus gestorven en verreezen is, zoo zal ook God degenen, die in Jezus overleden zyn, met hem opvoeren.

15 Want dit zeggen wy u op het woord des Heeren, dat wy, die levendig zullen overblyven tot de komste des Heeren, niet zullen voorkomen degenen, die overleden zyn.

16 Want op het roepteeken, op de stemme van den aertsengel, en op de trompet van God, zal de Heer zelf van den hemel afdalen, en die in Christus gestorven zyn, zullen eerst verryzen.

17 Daarna zullen wy, die levendig overgebleven zyn, te samen met hen opgevoerd worden in de wolken, om Christus te ontmoeten in de lucht; en alzoo zullen wy altyd met den Heere zyn.

18 Vertrtoost dan malkanderen met deze redenen.

KAPITTEL V.

DOCH wat aengaet de tyden en stonden, het is onnoodig, broeders! u daarvan te schryven.

2 Want gy weet zelve wel, dat de dag des Heeren komen zal, gelyk een dief in den nacht.

3 Want als zy zullen zeggen: Het is vrede, het is ruste, dan zal hun onvoorziens de verderfenis overkomen, gelyk de barensnood aen eene bevruchte vrouwe; en zy zullen het niet ontgaen.

4 Maer gylieden, broeders! zyt niet in duisternisse, dat u die dag als een dief zoude kunnen bevangen.

5 Want gy zyt allegader kinderen van het licht en van den dag. Wy zyn niet van den nacht, noch van de duisternisse.

6 Zoo laet ons dan niet slapen, gelyk de anderen, maer laet ons waken en matig leven.

7 Want die slapen, slapen in den nacht, en die dronken zyn, zyn in den nacht dronken.

8 Maer wy, die kinderen van den dag zyn, laet ons matig zyn, gewapend met het harnas des geloofs en der liefde, hebbende voor eenen helm de hope der zaligheid.

9 Want God heeft ons niet geschikt tot straffe, maer om de zaligheid te bekomen door onzen Heere Jezus Christus;

10 Die voor ons gestorven is, opdat wy, het zy wy waken, het zy wy slapen, altyd met hem zouden leven.

11 Daerom vertroost malkanderen, en sticht de eene den anderen, gelyk gy ook doet.

12 Doch wy bidden u, broeders! dat gy in achtinge houdt degenen, die onder ulieden arbeiden, die uwe oversten zyn in den Heere, en u vermanen.

13 Dat gy ze in groote weerde houdt, en bemint om hunnen arbeid. Hebt vrede met hen.

14 Ook bidden wy u, broeders! bestraft de ongeregelden, vertroost de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken, weest verduelig tot een iegelyk.

15 Dat niemand kwaed met kwaed loone; maer tracht altyd goed te doen aen malkanderen, en aen een iegelyk.

16 Weest altyd blyde.

17 Bidt zonder ophouden.

18 Dankt God in alles: want dit is de wille Gods in Christus Jezus over u allegader.

19 Ziet toe, dat gy den Geest niet uitbluscht.

20 En versmaedt de prophetien niet.
21 Doch beproeft alles, en houdt hetgene goed is.

22 Onthoudt u van al dat schyn van kwaed heeft.

23 Dat de God van den vrede zelf u heilige in alles, opdat geheel uw geest, en uwe ziel, en ligchaem, onbeylekt bewaerd worden tot de komste van onzen Heere Jezus Christus.

24 Die u geroepen heeft, is getrouw; hy zal het ook doen.

25 Broeders! bidt voor ons.

26 Groet al de broeders met eenen heiligen kus.

27 Ik bezweere u by den Heere, dat deze brief voor al de heilige broeders gelezen worde.

28 De gratie van onzen Heere Jezus Christus zy met ulieden. Amen.

TWEEDE BRIEF VAN DEN H. APOSTEL PAULUS

AEN DIE

VAN THESSALONIKEN.

KAPITTEL I.

PAULUS, en Silvanus, en Timotheus, aen de kerke van Thessaloniken, in God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus :

2 Genade zy u, en vrede van God, onzen Vader, en van den Heere Jezus Christus.

3 Wy moeten God altyd danken voor ulieden, broeders! gelyk het betamelyk is, omdat uw geloof zeer aenwast, en dat uwe liefde tot malkanderen zeer toeneemt.

4 Zoo dat ook wy zelve over u roemen in de kerken Gods, over uwe verdueligheid en geloove tusschen al uwe vervolgingen en verdrukkingen, die gy verdraegt;

5 Tot een bewys van Gods regtveerdig oordeel, opdat gy moogt weerdig geacht worden te bekomen het ryk Gods, voor hetwelk gy ook lydt.

6 Want het is regtveerdig by God, met verdrukkingen te vergelden degenen, die u verdrukken;

7 En aen ulieden, die verdrukt wordt, verkwikkinge met ons te geven, alswanneer de Heer Jezus van den hemel met de magt zynen engelen verschynen zal;

8 Om met een vlamme vuer, wrake te nemen over degenen, die God niet kennen, en die aen het evangelie van onzen Heere Jezus Christus niet gehoorzamen;

9 Die gestraft zullen worden met de eeuwige verdoemenisse, door het aenschyn des Heeren, en door de glorie zynen magt;

10 Als hy komen zal om glorie te ontvangen in zyne heiligen, en zich wonderbaer te maken in al de geloovigen : want de leering, die wy onder u verkondigd hebben, zal bevestigd worden in dien dag.

11 Daerom is het, dat wy ook altyd voor u bidden, opdat onze God u weerdig make tot hetgene, daer hy u toe geroepen heeft, en dat hy al het welbehagen zynen goedheid, en het werk des geloofs krachtelyk volbrengt;

12 Opdat de naem van onzen Heere Jezus Christus in u verheven worde, en gy in hem, volgens de genade van onzen God, en van den Heere Jezus Christus.

KAPITTEL II.

DOCH wy bidden u, broeders! door de komste van onzen Heere Jezus Christus, en door onze vereeniging met hem,

2 Dat gy u niet ligtelik laet beroeren in uw gevoelen, noch u laet verveerd maken, noch door geest, noch door woorden, noch door eenigen brief, die door ons zoude afgezonden zyn, als of de dag des Heeren nu zoo aenstaende ware.

3 Dat u niemand op eenige wyze verleide : want eerst moet de afval komen, en moet geopenbaerd worden die mensch overgegeven aen de zonde, die zoon des verderfs,

4 Die zich tegenstelt en verheft boven al dat God genoemd, of als God aanbeden wordt; zoo verre, dat hy in den tempel Gods zal zitten, zich uitgevende, als of hy God ware.

5 En hebt gy niet onthouden, dat ik, als ik nog by ulieden was, u deze dingen zeide?

6 En nu weet gy wel, wat hem tegenhoudt, opdat hy op zynen tyd geopenbaerd worde.

7 Want het mysterie der boosheid begint van nu af te werken. Dat alleenlyk die

heeft, het behoude, tot dat hy weggenomen worde.

8 En dan zal die booswicht geopenbaerd worden, welken de Heer Jezus zal te niet doen door het blazen zynsmonds, en vernielen door den glans van zyne tegenwoordigheid.

9 Hem, die komen zal volgens de werkinge van den boozen vyand, met alle kracht, en teekenen, en leugenachtige mirakelen;

10 En met alle boosheid, tot verleidinge van degenen, die verloren gaen; omdat zy de liefde der waarheid niet aengenomen hebben, om zalig te worden. Daerom zal God hun eene uitwerkinge van bedriegerij toezenden, zoo dat zy de leugentael gelooven zullen;

11 Opdat allen, die de waarheid niet geloofd hebben, maer in de ongerechtigheid hun behagen hebben genomen, veroordeeld worden.

12 Maer wy moeten God altyd danken voor ulieden, broeders! die van God bemind zyt, omdat God u van den beginne verkozen heeft ter zaligheid, door den Heiligmakenden Geest, en door het geloove der waarheid;

13 Waertoe hy u geroepen heeft door ons evangelie, om te bekomen de glorie van onzen Heere Jezus Christus.

14 Overzulks dan, broeders! staet vast, en houdt de overleveringen, die gy geleerd hebt, het zy door ons woord, het zy door onzen brief.

15 En dat onze Heere Jezus Christus zelf, en God onze Vader, die ons bemind heeft, en ons eene eeuwige vertroostinge en eene goede hope uit genade gegeven heeft,

16 Uwe herten vertrooste, en u bevestige in alle goede werken en goede leeringen.

KAPITTEL III.

VOORTS, broeders! bidt voor ons, opdat het woord Gods verspreid worde, en in eere zy, gelyk by ulieden;

2 En dat wy mogen verlost worden van de ongeregelde en kwade menschen: want het geloof is niet gemeen aen een ieder.

3 Doch God is getrouw, die u zal versterken en bewaren van het kwaed.

4 En wy betrouwen van ulieden in den Heere, dat gy doet en doen zult hetgene wy gebieden.

5 Doch de Heere bestiere uwe herten in de liefde Gods, en in het verwachten van Christus.

6 Nu, wy bevelen u, broeders! in den naem van onzen Heere Jezus Christus, dat gy u aftrekt van alle broeders, die ongeregeld handelen, en niet volgens de overleveringe, die zy van ons ontvangen hebben.

7 Want gylieden weet, hoe gy ons behoort na te volgen: aengezien wy ons niet ongeregeld onder u gedragen hebben;

8 Noch iemands brood voor niet geëten hebben, maer met arbeid en met vermoeidheid, nacht en dag werkende, om niemand van ulieden te bezwaren.

9 Niet dat wy daer geene magt toe hadden, maer opdat wy ons zelve u tot een voorbeeld zouden geven, om ons na te volgen.

10 Ook verklaerden wy u, als wy by u waren, dat zoo iemand niet wilt werken, hy ook niet moet eten.

11 Want wy hebben gehoord, dat er sommigen onder ulieden zyn, die ongeregeld handelen, die niet werken, maer zich met ydele dingen bemoeijen.

12 Doch aen zoodanigen bevelen wy, en bidden hen door den Heer Jezus Christus, dat zy in stilte werkende, hun eigen brood eten.

13 Maer gy, broeders! houdt niet op van wel te doen.

14 En zoo iemand niet gehoorzaemt aen hetgene, dat door onzen brief bevolen wordt, let op hem en snydt de gemeenschap met hem af, opdat hy beschaemd worde.

15 En houdt hem nogtans niet als eenen vyand, maer bestraft hem als eenen broeder.

16 De Heer van den vrede geve u eenen altyddurenden vrede in alle plaatsen. De Heer zy met u allegader.

17 Ik, Paulus, schryve u deze groetenisse met myne eigene hand. Dit is myn teeken in alle brieven: alzoo schryve ik.

18 De gratie van onzen Heere Jezus Christus zy met u allegader. Amen.

TIMOTHEUS.

KAPITTEL I.

PAULUS, apostel van Jezus Christus, volgens het bevel van God, onzen Zaligmaker, en van Jezus Christus, onze hope,
 2 Aen Timotheus, mynen welbeminden Zone in het geloove : genade, bermhertigheid, en vrede zy u van God den Vader, en Christus Jezus, onzen Heere.

3 Doet gelyk ik u verzocht heb, als ik naer Macedonien ging, dat gy te Ephesen zoudt blyven, opdat gy aen sommigen zoudt bevelen geene andere leeringe te leeren ;

4 En zich niet bezig te houden met fabelen en geslachten op te rekenen zonder einde, die veeleer twistredenen voortbrengen, als goddelyke stichtinge, welke door het geloove komt.

5 Doch het einde der geboden is de liefde, uit een zuiver nerte, uit een goed gemoed, en uit een ongeveinsd geloove.

6 Van dewelke sommigen afgedwaeld zynde, tot ydel geklap zyn afgeweken ;

7 Willende leeraers der wet zyn, daer zy niet verstaen, noch wat zy zeggen, noch wat zy bevestigen.

8 Wy weten wel, dat de wet goed is, indien iemand dezelve wettelyk gebruikt,

9 En erkent, dat de wet voor den regtveerdigen niet gesteld is, maer voor onregtveerdigen en wederspanningen, voor goddeloozen en zondaren, voor booswichten en ongoddelyken, voor moordenaers van vader of moeder, voor doodslagers,

10 Hoereerders, sodomiters, menschenstreelers, leugenaers en meenedigen, en voor al het andere, dat strydt tegen de goede leeringe :

11 Dewelke overeenkomt met het glorieus evangelie van den hoogzaligen God, hetwelk my toebetrouwd is.

12 Ik danke onzen Heere Jezus Christus, die my versterkt heeft, dat hy my getrouw geacht heeft, stellende my in deze bedieninge.

13 My, die te voren een lasteraer, een vervolger, en een verdrukker was ; maer ik heb Gods bermhertigheid verkregen, omdat ik het onwetende gedaen heb in myne ongeloofigheid.

14 En de gratie van onzen Heere heeft my

overstroomd met geloove en liefde in Christus Jezus.

15 Het is een waerachtig woord, en teene-mael weerdig aanveerd te worden, dat Jezus Christus in deze wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van dewelke ik de eerste ben.

16 Maer daerom heb ik bermhertigheid verkregen, opdat Jezus Christus in my, die de eerste ben, alle langmoedigheid zoude betoonen tot een voorbeeld aen degenen, die in hem gelooven zullen tot het eeuwig leven.

17 Aen den Koning van alle eeuwen, aen den onsterfelyken, onzienelyken en eenigen God, zy eere en lof in alle eeuwigheid. Amen.

18 Dit bevel bevele ik u, myn zoon Timotheus ! dat gy volgens de prophetien, die over u voordezen uitgesproken zyn, strydt eenen kloeken stryd ;

19 Behoudende het geloove en eene goede conscientie, dewelke sommigen verstootende, in het geloove schipbreuke geleden hebben.

20 Onder dewelken zyn Hymeneus en Alexander, die ik aen den boozen vyand overgegeven heb, opdat zy leeren zouden niet meer te blasphemeren.

KAPITTEL II.

ZOO dan vooral vermaen ik u, dat er smeeking, gebeden, verzoeking, en dankzeggingen gedaen worden voor alle menschen :

2 Voor de koningen, en allen, die in overheid gesteld zyn ; opdat wy een gerust en vreedzaam leven mogen leiden, in alle gedurigheid en eerlykheid.

3 Want dat is goed en aengenaem voor God, onzen Zaligmaker ;

4 Die wilt, dat alle menschen zalig worden, en tot de kennis der waarheid komen.

5 Want daer is een God, en een Middelaer tusschen God en de menschen, Christus Jezus, die mensch is ;

6 Die zich zelve tot verlossinge gegeven heeft voor alle menschen, en tot getuigenisse op de gestelde tyden ;

7 Waertoe ik als verkondiger en apostel

gesteld ben (ik zegge de waarheid, ik liege niet), als leeraer der heidenen in het geloove en in de waarheid.

8 Ik wille dan, dat de mans op alle plaatsen bidden, zuivere handen opheffende, zonder grammoedigheid en twistinge.

9 Desgelyk ook, dat de vrouwen bidden met een zedig gewaad, zich opschikkende met schaemte en met matigheid, en niet met gekrold hair, of met goud, of peerlen, of kostelyke kleedinge;

10 Maer, gelyk het vrouwen betaemt, die de godvruchtigheid belyden, door goede werken.

11 Dat eene vrouw in stilzwygendheid zich late onderwyzen met alle onderdanigheid.

12 Ik late de vrouwe niet toe, anderen te leeren, noch over den man gezag te gebruiken, maer dat zy zich stille houde.

13 Want Adam is eerst geschapen, daerna Eva.

14 En Adam werd niet verleid; maer de vrouwe, verleid zynde, verviel tot de overtredinge.

15 Zy zal nogtans zalig worden door het opkweeken der kinderen, indien zy vast blyft in het geloove, in de liefde, in heiligheid, en zedigheid.

KAPITTEL III.

HET is eene vaste waarheid, dat iemand, die het bisschoppelyk ambt begeert, een goed werk begeert.

2 Een bisschop dan moet onberispelyk zyn, hy mag maer eene vrouwe getrouwd hebben, hy moet zyn matig, voorzigtig, zedig, kuisch, hy moet de vreemdelingen geern ontvangen, geleerd zyn;

3 Niet genegen zyn tot wyn, noch tot smyen; maer zedig, niet twistachtig, niet begeerig tot geld.

4 Die zyn eigen huisgezin wel bestiert, houdende de kinderen in onderdanigheid met alle eerbaerheid:

5 Want indien iemand zyn eigen huis niet weet te bestieren, hoe zal die voor de kerke Gods zorge dragen?

6 Hy moet niet nieuweyls bekeerd zyn, opdat hy niet door hooferdigheid vervoerd zynde, in de verwyzinge gelyk de duivel vervalle.

7 Ook moet hy eenen goeden naem hebben by degenen, die buiten zyn, opdat hy niet in verachtinge en in den strik van den duivel vervalle.

8 De diakenen desgelyk moeten eerlyk zyn, niet dobbel van tonge, niet tot veel wyn genegen, geen vuil gewin zoekende;

9 Bewarende het mysterie des geloofs in een zuiver gemoed.

10 En dezen moeten ook eerst beproefd

worden, en aldus de bedieninge aanveerden, indien zy zonder misdaden zyn.

11 De vrouwen van des gelyken moeten eerlyk zyn, niet achterklappig, matig, getrouw in alles.

12 Dat men diakenen neme, die maer eene vrouwe getrouwd hebben, die hunne kinderen en huisgezinnen wel bestieren.

13 Want die wel zullen gediend hebben, zullen hooger opgaen, en groote vrymoedigheid bekomen in het geloove van Jezus Christus.

14 Deze dingen schryf ik u, hoewel hopende, dat ik haest by u zal komen;

15 Opdat gy, indien ik te lange vertoeve, zoudt weten, hoe gy u behoort te gedragen in het huis Gods, hetwelk de kerk van den levenden God is, de pilaer en de ondersteuning van de waarheid.

16 Buiten twyfel, het is een groot mysterie van godvruchtigheid, dat zich goopenbaerd heeft in het vleesch, geregtveerdigd is door den Geest, verschenen is aen de engelen, verkondigd aen de volkeren, door het geloove aengenomen in de wereld, opgenomen in de glorie.

KAPITTEL IV.

DOCH de Geest zegt uitdrukkelijk, dat er in de navolgende tyden sommigen zullen afwyken van het geloove, luisterende naer dwalende geesten, en naer duivelsche leeringen,

2 Van geveinsde bedriegers, die eene zwartgebrandmerkte conscientie hebben,

3 Verbiende het houwelyk, en het gebruik van spyzen, die God geschapen heeft, om met dankzegginge genut te worden van de geloovigen en van degenen, die de waarheid kennen.

4 Want alle schepsel Gods is goed, en men moet geene dingen verwerpen, die met dankzegginge genut worden:

5 Want zy worden geheiligt door het woord Gods en door het gebed.

6 Indien gy deze dingen aen de broeders voorstelt, zoo zult gy een goed dienaar van Christus Jezus zyn, opgevoerd met de woorden des geloofs en der goede leeringe, welke gy altyd gevolgd hebt.

7 Doch verwerpt de ongoddelyke fabelen, en oudewyvenklap; en oefent u zelve tot godvruchtigheid.

8 Want de ligchamelijke oefening is van klein voordeel, maer de godvruchtigheid is nut tot alles, bezittende de belofte van het tegenwoordige en van het toekomende leven.

9 Dit is eene vaste waarheid, en teene-mael weerdig aanveerd te worden.

10 Want daarom lyden wy ongemak en

opspake, omdat wy hopen op den levenden God, die de Zaligmaker is van alle menschen, voornamelyk van de geloovigen.

11 Verkondigt en leert deze dingen.

12 Dat niemand uwe jongheid verachte; maer weet aen de geloovigen tot een voorbeeld, in het spreken, in het verkeereren met de menschen, in liefde, in geloove, in reinigheid.

13 Houdt u bezig met lezen, met vermanen, en met onderwyzen, tot dat ik komen zal.

14 Ziet toe, dat gy de gratie, die in u is, niet verzuimt, die u gegeven is door de prophetie, met oplegginge van de handen der priesteren.

15 Overpeist deze dingen, maekt uw werk daervan, opdat uw voortgang aen een ieder bekend zy.

16 Let op u zelve, en op het leeren, en weet daerin volstandig: want alzoo doende, zult gy u zelve zalig maken, en degenen, die u hooren.

KAPITTEL V.

EN berispt de oude mannen niet straffelyk, maer vermaent ze als vaders, en de jongelingen als broeders;

2 De oude vrouwen als moeders, de jonge als zusters, met alle reinigheid.

3 Eert de weduwen, die waerlyk weduwen zyn.

4 Doch indien eene weduwe kinderen of kindskinderen heeft, dat zy eerst leere haer eigen huisgezin wel te bestieren, en de onderlinge pligt aen de ouders te bewyzen: want dit is aen God aengenaem.

5 Doch die waerlyk weduwe en verlaten is, moet op God hopen, en volherden in smeeken en bidden nacht en dag.

6 Want die in de weelde leeft, is levende dood.

7 Beveelt haer dit dan, opdat zy onberispelyk mogen zyn.

8 Zoo iemand geene zorg draegt voor de zynen, en bovenal voor zyne huisgenooten, die verloochent zyn geloove, en is erger als een ongeloovige.

9 Dat men geene weduwe aenneme onder de zestig jaren, dat zy maer eens getrouwd zy geweest;

10 Getuigenisse hebbende van deugdelyke werken; dat zy hare kinderen wel opgevoed heeft, dat zy de vreemdelingen heeft geherbergd, de voeten der heiligen gewassen, dienst bewezen aen de bedrukten, en allerhande goede werken betracht.

11 Maer de jongere weduwen zult gy niet aennemen: want na dat zy zich tot de dertelheden begeven hebben tot smaet van Christus, zoo willen zy trouwen;

12 Vallende in de verdoemenisse, omdat

zy de eerste trouwe geschonden hebben.

13 Daerenboven leeren zy ook langs de huizen omloopen; en zyn niet alleen ledig, maer ook klapachtig en nieuwsgierig, sprekende hetgene niet betaemt.

14 Ik heb dan liever, dat de jonge weduwen vrouwen, kinderen kweeken, hun huisgezin waarnemen, en geene oorzaak geven aen de vyanden, van ons te lasteren.

15 Want daer zyn er alreeds eenigen afgeweken, om den duivel te volgen.

16 Zoo er iemand is van de geloovigen, die weduwen heeft, dat hy ze bezorge, opdat de kerk niet belast worde, en dat zy genoeg moge hebben voor degenen, die ware weduwen zyn.

17 Dat men aen de priesters, die de bestieringe wel waarnemen, dubbele eere bewyze, voornamelyk aen die, dewelke arbeiden in het prediken en in het leeren.

18 Want de Schriftuer zegt: Gy zult den os niet muilbanden, als hy den dorschvloer treedt. (*Deuteron. xxv, 4.*) En: Een werkmans is zynen loon weerdig. (*Mattheus x, 10.*)

19 En neemt tegen eenen priester geene beschuldiging aen, ten zy onder twee of dry getuigen.

20 Bestraft degenen die zondigen voor een iegelyk, opdat ook de anderen mogen vreezen.

21 Ik betuig u voor God, en Christus Jezus, en voor de uitverkorene engelen, dat gy deze dingen onderhoudt zonder inge-nomenheid, niets doende door eenzydigheid.

22 Ziet toe, dat gy niemand de handen haestelyk oplegt, noch maekt u niet deelachtig aen eens anders zonden; houdt u zelve zuiver.

23 En drinkt voortaan geen water meer, maer gebruikt een weinig wyn om uwe mage, en uwe menigvuldige krankheden.

24 Daer zyn menschen, wier zonden openbaer zyn, aleer men het onderzoekt; doch die van anderen komen daarna te voorschyn.

25 Daer zyn ook desgelyks goede werken openbaer; doch die het niet zyn, kunnen nogtans niet verborgen blyven.

KAPITTEL VI.

ALLE dienstknechten, die onder het jok zyn, moeten hunne heeren alle eere weerdig achten, opdat de naam des Heeren, en zyne leering niet gelasterd worde.

2 En die geloovige heeren hebben, moeten ze niet verachten, omdat zy broeders zyn; maer hen des te meer dienen, omdat zy geloovig zyn en liefde weerdig, als zynde aen dezelfde weldaad deelachtig. Leert deze dingen, en vermaent.

3 Zoo iemand anders leert, en zich niet

voegt naer de zalige leeringe van onzen Heere Jezus Christus, en naer de onderwyzinge, die volgens de godvruchtigheid is,

4 Dat is een hooveerdige, die niets weet, maer ligt kweelt omtrent eenige geschillen en stryd van woorden; uit dewelke ontsaen afgunstigheden, twistigheden, lasteringen, kwade vermoedens,

5 Krakeelen van menschen, die het verstand bedorven hebben, en van de waarheid beroofd zyn, meenende dat de godvruchtigheid tot gewin moet dienen.

6 Doch de godvruchtigheid is een groot gewin, als men met het zyne te vrede is.

7 Want wy hebben niets in deze wereld ingebracht, en het is zeker, dat wy er ook niets kunnen uitdragen.

8 Hebbende dan om ons te voeden en te dekken, zoo laet ons daarmede te vrede zyn.

9 Want die ryk willen worden, vallen in bekoringe en in den strik des duivels, en in vele onnutte en schadelyke begeerlykheden, die de menschen doen verzinken in het verderf en in de verdoemenisse.

10 Want de begeerte van geld is de wortel van alle kwaed; waertoe zich sommigen begevende, afgedwaeld zyn van het geloove, en zich ingewikkeld hebben in veel verdriet.

11 Gy dan, ó man Gods! vlugt deze dingen, maer betracht de regtveerdigheid, de godvruchtigheid, het geloove, de liefde, de verduuldigheid, de zachtmoedigheid.

12 Strydt treffelyk in den stryd des geloofs, bereikt het eeuwig leven, waertoe gy geroepen zyt, die zoo schoone belydenisse gedaen hebt voor vele getuigen.

13 Ik beveel u voor God, die het alles levendig maekt, en voor Christus Jezus, die zoo schoone getuigenisse gegeven heeft onder Pontius Pilatus :

14 Dat gy het bevel onbevlekt en onberispelyk onderhoudt, tot de wederkomste van onzen Heere Jezus Christus ;

15 Dewelke op haren tyd vertoond zal worden door dengenen, die gelukkig en alleen magtig is, die de Koning der koningen en de Heer der heeren is ;

16 Hy die alleen de onsterfelykheid bezit, en een licht bewoont daer niemand toe genaken kan ; wien geen mensch ooit gezien heeft, ja ook niet zien kan ; aen wien de eer en het eeuwig gebied toekomt. Amen.

17 Gebiedt aen de ryken van deze wereld, niet hoogmoedig te zyn, noch te betrouwen op de ongestadige rykdommen, maer op den levenden God, die ons alles overvloedelyk verleent tot ons gebruik.

18 Dat zy weldoende zyn, ryk worden in de goede werken, geern uitreiken, een ander mededeelen ;

19 En voor zich door hunne schatten eenen vasten grond leggen voor het toekomstige, opdat zy het ware leven mogen bereiken.

20 O Timotheus ! bewaert den toebetrouwden pand, vlugtende de ongoddelyke nieuwigheden van woorden, en de twistzoekingen der valschgewaande wetschap ;

21 Welke sommigen voorgevende, van het geloove vervallen zyn. De gratie zy met u. Amen.

TWEEDE BRIEF VAN DEN II. APOSTEL PAULUS

AEN

TIMOTHEUS.

KAPITTEL I.

PAULUS, apostel van Jezus Christus, door den wille Gods, om de belofte des levens, hetwelk in Christus Jezus is,

2 Aen Timotheus, mynen welbeminden zoon: genade, barmhertigheid, en vrede zy u van God den Vader, en van onzen Heere Jezus Christus.

3 Ik danke God, denwelken ik diene van ouders tot ouders met een zuiver gemoed,

dat ik zonder ophouden uwer gedenke in myne gebeden nacht en dag ;

4 Verlangende om u te zien, uwe tranen indachtig zynde, opdat ik met blydschap vervuld moge worden.

5 My in gedachten brengende dat ongeveinsd geloove, hetwelk in u is, hetwelk ook eerst gewoond heeft in uwe grootmoeder Loïs, en in uwe moeder Eunice ; en ik ben verzekerd, dat het ook in u woont.

6 Daerom is het dat ik u vermane, dat gy

weder op zoudt wekken de gratie Gods, die in u is door de oplegginge myner handen.

7 Want God heeft ons geen geest van vreesachtigheid gegeven, maer van kloekheid, liefde, en matigheid.

8 Schaemt u dan niet over het belyden van onzen Heere, noch over my, zynen gevangenen; maer arbeidt mede voor het evangelie, volgens de kracht Gods;

9 Die ons verlost heeft, en geroepen door zynen heiligen roep; niet volgens onze werken, maer volgens zyn voornemen, en de gratie, die ons gegeven is in Christus Jezus, voor alle eeuwen;

10 En die nu geopenbaerd is door de verschyninge van onzen Zaligmaker Jezus Christus, die de dood heeft te niet gedaen, en het leven en de onsterfelykheid door het evangelie te voorschyn gebragt:

11 In hetwelke ik gesteld ben verkondiger, apostel, en leeraer der heidenen;

12 Ter welker oorzaak ik deze dingen ook lyde, maer ik schame het my niet: want ik weet, aen wien ik mynen pand betrouwd hebbe, en ben verzekerd, dat hy magtig is denzelven te bewaren tot dien dag.

13 Houdt tot voorbeeld de goede leerlingen, die gy van my gehoord hebt, in het geloove en in de liefde, die in Christus Jezus is.

14 Bewaert door den Heiligen Geest, die in ons woont, den schoonen pand, aen u toebetrouwd.

15 Gy weet wel, dat allen, die in Asien zyn, van my zyn afgekeerd; onder dewelken zyn Phygellus en Hermogenes.

16 De Heer verleene bermhertigheid aen het huis van Onesiphorus: want hy heeft my dikmaels verkwikt, en heeft zich over myne boeijen niet geschaemd.

17 Maer als hy te Roomen gekomen was, heeft hy my zorgvuldelyk gezocht en gevonden.

18 De Heer geve hem, dat hy bermhertigheid by hem vinde in dien dag. Hoe groote diensten hy my ook te Ephesen gedaen heeft, is u zeer wel bekend.

KAPITTEL II.

GY dan, myn zoon! versterkt u door de gratie, die in Christus Jezus is.

2 En hetgene gy van my gehoord hebt door vele getuigen, levert dat over aen getrouwe menschen, die bekwaem zullen zyn om ook anderen te leeren.

3 Draegt den arbeid als een kloek soldaet van Christus Jezus.

4 Niemand, die in den kryg God dient, bemoeit zich met tydelyke zaken, opdat hy moge behagen aen den genen, in wiens dienst hy zich begeben heeft.

5 En ook die in den kamp strydt, wordt niet gekroond, ten zy dat hy wettelyk gestreden heeft.

6 De akkerman moet arbeiden, en dan eerst van de vruchten genieten.

7 Let wel op hetgene ik zegge: want de Heer zal u in alles verstand geven.

8 Weest gedachtig, dat de Heer Jezus Christus, die uit het geslacht van David is, van de dood verreezen is, volgens myn evangelie;

9 Om hetwelke ik verdrukkinge lyde tot de boeijen toe, als een kwaaddoener; maer het woord Gods is niet gebonden.

10 Daerom verdraeg ik alles om de uitverkorenen, opdat zy ook de zaligheid, die in Christus Jezus is, mogen bekomen, met de hemelsche glorie.

11 Het is eene vaste waarheid, dat, indien wy met hem gestorven zyn, wy ook met hem zullen leven.

12 Indien wy mede verdragen, zoo zullen wy ook mede regeren; indien wy hem verloochen, zoo zal hy ons ook verloochen.

13 Indien wy ongetrouw zyn, hy blyft evenwel getrouw; hy kan zich zelven niet loochen.

14 Geeft deze vermaningen, die betuigende voor den Heere. En twist niet om woorden; want het dient nergens toe, als tot verderf van degenen, die het hooren.

15 Tracht zorgvuldelyk om u zelven loffelyk voor God te gedragen, als een arbeider, die zich niet moet schamen, die het woord der waarheid opregtelyk bedient.

16 Doch mydt de ongoddelyke en ydele klapperyn: want zy nemen meer en meer toe in goddeloosheid.

17 En hunne rede kruipt voort als een kanker. Van dit volk zyn Hymeneus en Philetus;

18 Die van de waarheid afgevallen zyn, zeggende, dat de verryzenis alreeds geschied is; en zy hebben het geloove van sommigen omgeworpen.

19 Maer het vast grondgebouw van God blyft staen, hebbende dezen zegel: De Heer kent de zynen; en: Dat hy afstand doe van ongerechtigheid, al die den naem des Heeren aenroept.

20 Doch in een groot huis zyn niet alleen gouden en zilveren, maer ook houten en aerden vaten; en eenigen dienen tot een eerlyk, anderen tot een slecht gebruik.

21 Indien iemand dan zich van die dingen zuiver houdt, die zal een vat zyn tot eerlyk gebruik geheiligd, en dienstig voor den Heere, bekwaem tot alle goede werken.

22 Vlucht de driftigheden der jongheid, en tracht naer regtvaardigheid, geloove, liefde

en vrede, met degenen, die den Heere aenroepen uit een zuiver herte.

23 Maer schouwt de dwaze en onnutte vraagstukken, wetende, dat zy maer twistingen baren.

24 Doch een dienaar des Heeren moet niet twisten, maer goedertieren zyn tot iedereen, bereid om ze te leeren, verdraegzaam;

25 Berispende met zedigheid degenen, die aen de waarheid wederstaen, of hun God eens penitentie mogt geven, om de waarheid te kennen;

26 En dat zy mogten ontwaken uit de strikken des duivels, van wien zy gevangen gehouden worden tot zynen wille.

KAPITTEL III.

DOCH gy moet weten, dat er in de laetste dagen gevaerlyke tyden zullen komen.

2 Want de menschen zullen vol zyn van eigenliefde, geldgierig, laetdunkende, hoo-verdig, lasteraers, wederspannig tegen de ouders, ondankebaer, ondeugend,

3 Zonder liefde, zonder trouwe, achterklappers, onmatig, wreed, zonder liefde tot het goede,

4 Verraders, moedwillig, opgeblazen, en meer liefhebbers van de wellusten als van God;

5 Die wel eenen schyn zullen hebben van godvruchtigheid, maer de kracht daarvan verloochenen. Vlugt ook de zoodanigen.

6 Want onder dit getal zyn die in de huizen insluipen, en gevangen leiden de vrouwlieden, die met zonden beladen zyn, en door velerlei begeerlykheden gedreven worden;

7 Die altyd leeren, en nooit tot de kennis des waarheid komen.

8 Doch gelyk Jannes en Mambres aen Moyses tegenstonden, zoo staen ook dezen de waarheid tegen; menschen, bedorven van verstand, verkeerd aengaende het geloove.

9 Maer zy zullen niet verder voortgaen: want hunne dwaesheid zal voor een ieder openbaer worden, gelyk ook die van de voorgenoomden geweest is.

10 Doch gy hebt wel begrepen myne leeringe, mynen omgang, myn inzicht, geloove, langmoedigheid, liefde, verduuldigheid.

11 Myne vervolgingen en lyden, dat my overgekomen is te Antiochien, te Iconien en te Lystren: hoedanige vervolgingen ik onderstaen hebbe, en hoe de Heer my uit al deze verlost heeft,

12 En ook allen, die godvruchtig willen leven in Christus Jezus, zullen vervolginge lyden.

13 Doch de ondeugende menschen en ver-

leiders zullen erger en erger worden, dwalende, en in dwalinge verleidende.

14 Maer gy, blyft vast in hetgene gy geleerd hebt, en hetgene u toebetrouwd is, wetende, van wien gy het geleerd hebt:

15 En dat gy van uwe kindschheid af de heilige Schrifture geweten hebt, die u onderwyzen kan tot de zaligheid, door het geloove, hetwelk in Christus Jezus is.

16 Alle Schriftuer is van God ingegeven, en dienstig om te leeren, om te wederleggen, om te bestraffen, en om te onderwyzen in de regteverdigheid.

17 Opdat een man Gods volmaekt zy, bereid gemaakt zynde tot alle goede werken.

KAPITTEL IV.

IK betuig u dan voor God, en voor onzen Heere Jezus Christus, die levenden en dooden zal oordeelen, in zyne toekomst en koninglyke heerschappy:

2 Predikt het woord, dringt het aen, tydig en ontydig; wederlegt, vermaent, berispt, in alle verduuldigheid en onderwyzinge.

3 Want daer zal een tyd komen, wanneer zy de opregte leeringe niet zullen verdragen; maer zoekende in de pooren geketeld te worden, zullen zy zich eenen hoop leeraers volgens hunne genegenheden vergaderen;

4 En zy zullen het gehoor afkeeren van de waarheid, en zich keeren tot fabelen.

5 Maer gy, waekt in alles, draegt den arbeid, doet het werk van eenen evangelischen leeraer, volbrengt uwen dienst. Weest matig.

6 Want ik sta nu haest myn bloed te vergieten, en de tyd van myne ontbindinge is nakende.

7 Ik heb eenen goeden stryd gestreden, mynen loop voltrokken, het geloove behouden.

8 Verders wordt voor my de kroon der regteverdigheid bewaerd, met dewelke my de Heer in dien dag vergelden zal, een regteverdig Register; en niet alleen my, maer ook degenen, die zyne komste beminnen.

9 Spoedt u met er haest, om by my te komen.

10 Want Demas heeft my verlaten, beminnde deze wereld, en is weggereisd naar Thessaloniken. Crescens is naer Galatien, Titus naer Dalmatien.

11 Lucas is alleen by my. Neemt Marcus met u, en brengt hem mede: want hy is my zeer nut tot de bedieninge.

12 Tychicus heb ik naer Ephesen gezonden.

13 Als gy komt, brengt den reismantel mede, dien ik te Troas by Carpus gelaten heb, en de boeken; doch voornamelyk de papieren.

14 Alexander, de koperslager, heeft my veel kwaed bewezen; de Heer zal hem loonen volgens zyne werken.

15 Wacht gy u ook voor hem: want hy heeft onze woorden zeer tegengestaen.

16 In myne eerste verantwoordinge heeft my niemand bygestaen, maer zy hebben my allegader verlaten. Doch dat het hun niet toegerekend worde.

17 Doch de Heer heeft my bygestaen, en hy heeft my versterkt, opdat het prediken door my voltrokken worde, en alle volkeren het zouden hogren: en ik ben verlost uit den muil van den leeuw.

18 De Heer heeft my verlost van alle kwaed: en hy zal my verlossen en brengen in zyn hemelsch ryk. Hem zy glorie in alle eeuwen. Amen.

19 Groet Prisca en Aquilas, en het huisgezin van Onesiphorus.

20 Erastus is te Corinthen gebleven. En Trophemus heb ik ziek te Mileten gelaten.

21 Haest u, dat gy voor den winter komt. Eubulus, en Pudens, en Linus, en Claudia, en al de broeders, groeten u.

22 De Heer Jezus Christus zy met uwen geest. De gratie zy met ulieden. Amen.

BRIEF VAN DEN H. APOSTEL PAULUS

AEN

TITUS.

KAPITTEL I.

PAULUS, dienaar van God, en apostel van Jezus Christus, om het geloove en de waarheid, die volgens de godvruchtigheid is, te doen kennen aen de uitverkorenen;

2 Tot hope van het eeuwig leven, hetwelk God, die niet liegt, beloofd heeft van voor alle eeuwen;

3 En op zynen tyd kenbaer gemaakt heeft door het verkondigen van zyn woord, hetwelk aen my toebetrouwd is volgens het bevel van God, onzen Zaligmaker;

4 Aen Titus, mynen lieven zone, naer het geloove, dat ons gemeen is: genade zy u, en vrede van God den Vader, en van Christus Jezus, onzen Zaligmaker.

5 Te dezer oorzaak heb ik u in Creten gelaten, opdat gy hetgene er nog ontbrak, zoudt ten regte brengen, en dat gy door alle steden priesters zoudt instellen, gelyk ik u bevolen heb.

6 Indien iemand onberispelyk is, maer eens getrouwd, geloovige kinderen hebbende, dewelke men niet beschuldigen kan van wulpschheid, of niet ongehoorzaam.

7 Want een bisschop moet onberispelyk zyn, als zynde een huismeester van God, niet hooverdig, niet grammoedig, niet gegeven tot wyn, tot smyten, of tot vuil gewin;

8 Maer hy moet de vreemdelingen geern ontvangen, het goede beminnen, matig, regtveerdig, heilig, en zuiver zyn;

9 Vasthoudende het woord, dat volgens de leeringe des geloofs is, opdat hy magtig zy om volgens de opregte leeringe te vermanen, en de tegensprekers te wederleggen.

10 Want daer zyn er velen, meest onder de Joden, die wederspanning zyn, ydele klappen en verleiders;

11 Aen wien men den mond moet stoppen, die geheele huizen verkeerren, leerende hetgene niet betaemt, uit inzicht van vuil gewin.

12 Een van hen, zynde hun eigen propheet, heeft gezeid: Die van Creten zyn altyd leugenachtig, kwade beesten, luije buiken.

13 Deze getuigenis is waerachtig. Daerom bestraft ze scherpelyk, opdat zy gezond worden in het geloove;

14 En niet luisteren naer joodsche fabelen, en naer bevelen van menschen, die zich afkeeren van de waarheid.

15 Alles is rein aen degenen, die rein zyn; doch aen besmetten en ongeloovigen is er niets rein, maer hun verstand en consciencie zyn besmet.

16 Zy geven voor, dat zy God kennen, maer met de werken loochenen zy hem, want zy grouwelyke en wederspannige menschen zyn, en ondeugende tot alle goede werken.

KAPITTEL II.

MAER gy, leert hetgene de opregte leeringe betaemt.

2 Leert aen de oude mannen, dat zy matig,

eerlyk, voorzigtig, opregt in het geloove, in de liefde, in de verdueligheid moeten zyn.

3 Aen de oude vrouwen, dat zy zich moeten gedragen, gelyk het heiligen betaemt, geene achterklapsters zyn, niet onderworpen aen veel wyndrinken, maer gevende goede onderwyzyng;

4 Opdat zy aen de jonge vrouwen de wysheid leeren, hare mannen te beminnen, hare kinderen lief te hebben;

5 Voorzigtig, zuiver, matig te zyn, haer huisgezin wel gade te slaen, goedaerdig, en aen hare mans onderdanig te zyn, opdat het woord Gods niet gelasterd worde.

6 Vermaent de jongmans ook, dat zy matig moeten zyn.

7 Veroot u zelve overal tot voorbeeld van goede werken, in het leeren, in onbedorven en zedig te zyn in uwen handel.

8 Dat uwe woorden opregt en onberispelyk zyn, opdat onze tegenparty beschaemd worde, en niets kwaeds hebbe van ons te zeggen.

9 Vermaent de dienstknechten, dat zy aen hunne heeren onderdanig moeten zyn, in alles trachten te behagen, niet tegensprekende;

10 Hun niets onttrekkende, maer in alles eene goede trouwe bewyzende, opdat zy de leeringe van God, onzen Zaligmaker, in alles versieren.

11 Want de gratie van God, onzen Zaligmaker, is verschenen aen alle menschen,

12 Ons onderwyzende, dat wy de goddeloosheid en de wereldsche begeerlykheden verzakende, matelyk, en regtveerdelyk, en godvruchtelyk in deze wereld zouden leven;

13 Verwachtende de zaligheid, die wy verhoppen, en de verschyninge der glorie van onzen grooten God en Zaligmaker Jezus Christus;

14 Die zich zelve voor ons gegeven heeft, om ons af te koopen van alle ongerechtigheid, en ons voor zich te zuiveren tot een aengenaem volk, ieverig tot goede werken.

15 Verkondigt deze dingen, vermaent en bestraft met volle gezag. Dat niemand u verachte.

KAPITTEL III.

VERMAENT hen, dat zy aen de vorsten en overheden moeten onderdanig zyn, hunne bevelen gehoorzamen, tot alle goed werk bereid zyn;

2 Dat zy niemand lasteren, niet twistig zyn, maer zeegebuer, alle zachtmoedigheid toonende tot alle menschen.

3 Want wy waren ook eertyds onverstandig, ongehoorzaem, afdwalende, aen veelere begeerlykheden en wellusten onderworpen, in boosheid en afgunstigheid levende, weerdig gehaat te worden, en hattend malkanderen.

4 Maer als de goedertierenheid van God, onzen Zaligmaker, en zyne liefde tot de menschen geopenbaerd is geworden,

5 Zoo heeft hy ons, niet om de werken der regtveerdigheid, die wy gedaen hadden, maer volgens zyne barmhertigheid zalig gemaekt, door het bad, in hetwelke wy herboren en vernieuwd zyn geweest door den Heiligen Geest :

6 Denwelken hy rykelyk over ons uitgestort heeft, door Jezus Christus, onzen Zaligmaker;

7 Opdat wy, geregtveerdigd zynde door zyne gratie, volgens onze hope erfgenen zouden worden van het eeuwig leven.

8 Dit is eene vaste waarheid, en in deze dingen wille ik, dat gy ze krachtelyk bevestigt, opdat degenen, die in God gelooven, hun beste doen om een ander met goede werken voor te gaen. Dit is goed, en voordeelich aen de menschen.

9 Maer vlugt de dwaze geschillen, het oprekenen van afkomste, en het twisten en stryden over de wet : want dit zyn onnutte en ydele dingen.

10 Schouwt eenen ketterschen mensch, na hem eens en andermael vermaend te hebben;

11 Wetende, dat zoodanig mensch verkeerd is, en dat hy zondigt, mits hy door zyn eigen oordeel overtuigd is.

12 Als ik Artemas of Tychicus tot u zal gezonden hebben, zoo spoedt u om te Nicopolis by my te komen : want aldaer heb ik geschikt te overwinteren.

13 Zendt Zenas, den wetgeleerden, en Apollos vooraf, en bezorgt, dat hun niets ontbreke.

14 Dat de onzen leeren neerstig zyn in goede werken te bewyzen, daer het de nood vereischt, opdat zy niet zonder vruchten zyn.

15 Allen, die by my zyn, doen u groeten. Groot degenen, die ons beminnen in het geloove. De gratie Gods zy met u allegader. Amen.

PHILEMON.

PAULUS, gevangene om Jezus Christus, en de broeder Timotheus, aen Philemon, onzen beminden en medehelper;

2 Aen onze lieve zuster Appia, aen Archippus, onzen medestryder, en aen de gemeente, die ten uwen huize is :

3 Genade zy ulieden en vrede van God, onzen Vader, en van den Heere Jezus Christus.

4 Ik danke mynen God, altyd uwer gedachtig zynde in myne gebeden.

5 Alzoo ik versta uwe liefde, en het geloove, hetwelk gy hebt tot den Heere Jezus, en tot al de heiligen;

6 Zoo dat de milddadigheid uws geloofs uitschynt, en bekend wordt door al de goede werken, die gylieden doet om Christus Jezus.

7 Want ik heb groote vreugd en troost geschept in uwe liefde, omdat de herten der heiligen, door u, ó broeder! verkwikt zyn.

8 Daerom, hoewel ik groote vryheid zoude kunnen gebruiken in Christus Jezus, om u te gebieden hetgene betaemt;

9 Nogtans om de liefde, zoo wille ik, omdat gy zoodanig zyt, u liever bidden, ik Paulus, een oud man, en nu ook gevangene om Jezus Christus.

10 Ik bid u voor mynen zone Onesimus, dien ik in myne boeijen gewonnen heb;

11 Die u voordezen onnut geweest is, maer nu zeer profytig is aen my en aen u.

12 Ik zend hem u weder; en gy, neemt hem aen als myn eigen herte.

13 Ik had hem wel willen by my houden, opdat hy in uwe plaetse my zoude dienen in myne boeijen voor het evangelie;

14 Maer ik heb niets willen doen zonder uw goedvinden, opdat uwe goedwilligheid

niet als uit bedwang, maer vrywillig zoude zyn.

15 Want misschien is hy daerom voor eenen korten tyd van u afgescheiden geweest, opdat gy hem voor eeuwig zoudt wederkrygen;

16 Nu voortaan niet als eenen slave, maer die van slave een beminde broeder geworden is, byzonderlyk aen my, hoeveel te meer dan aen u, aen wien hy zoo wel naer het ligchaem als naer den Heere toebehoort.

17 Indien gy my dan voor eenen byzonderen vriend houdt, zoo ontvangt hem gelyk my zelve.

18 En zoo hy u ergens in beschadigd heeft, of iets schuldig is, stelt dat op myne rekening.

19 Ik, Paulus, heb dit met myne eigene hand geschreven; ik zal het betalen, om u niet te zeggen, dat gy ook u zelve aen my schuldig zyt.

20 Ja, broeder! laet my dit genoegen van u hebben in den Heere; verkwikt het binnenste myns herten in den Heere.

21 Ik schryve u dit, betrouwende op uwe gehoorzaamheid, wetende, dat gy ook doen zult boven hetgene ik zegge.

22 Bereidt my daerenboven ook eene verblyfplaetse: want ik hope, dat ik door uwe gebeden aen ulieden nog zal vergund worden.

23 Epaphras, myn medegevangene in Christus Jezus, groet u;

24 Gelyk ook Marcus, Aristarchus, Demas, en Lucas, myne medehelpers.

25 De gratie van onzen Heere Jezus Christus zy met uwen geest. Amen.

HEBREEUWEN.

KAPITTEL I.

NA dat God eertyds menigmael en op menigerhande manieren gesproken had tot onze voorouders door de profeten,

2 Zoo heeft hy in deze laetste tyden tot ons gesproken door zynen Zone, welken hy erfgenaem gesteld heeft van alles, door wien hy ook de wereld geschapen heeft.

3 Die, zynde de luister zynner glorie, en het afdruksel van zyn wezen, en alles ondersteunende door zyn krachtig woord, na dat hy door zich zelve de zuivering der zonden te wege gebragt hadde, gezeten is in het allerhoogste, aen de regter hand van de opperste Majesteit :

4 Zynde zoo verre boven de engelen verheven, als hy eenen meer uitstekenden naam boven hen geërfd heeft.

5 Want tot wien van de engelen heeft hy ooit gezeid : Gy zyt myn Zoon ; heden heb ik u voortgebragt ? (*Psalm ii, 7.*) En elders : Ik zal zyn Vader wezen, en hy zal myn Zoon zyn ? (*II Koningen vii, 14.*)

6 En als hy wederom zynen eerstgeboren Zone in de wereld brengt, zoo zegt hy : Dat al de engelen Gods hem aanbidden. (*Psalm xcvi, 7.*)

7 Van de engelen wordt er wel gezeid, dat hy van de geesten zyne gezanten maeckt, en de vurige vlammen tot zynen dienst gebruikt (*Psalm ciii, 4*);

8 Maer tot den Zone zegt hy : Uw troon, ó God, blyft in alle eeuwigheid, de staf uws ryks is een staf van gerechtigheid.

9 Gy hebt de regteveerdigheid bemind, en de ongerechtigheid gehaet ; daerom, ó God ! heeft uw God u gezalfd met eene olie van vreugd, boven allen, die met u deelachtig zullen zyn. (*Psalm xlv, 7, 8.*)

10 En wederom : Gy, Heere ! hebt van den beginne het aerdryk gegrondvestigd, en de hemelen zyn de werken uwer handen ;

11 Zy zullen vergaen, maer gy blyft altyd ; zy zullen allegader gelyk een kleed verslyten ;

12 En gy zult ze veranderen gelyk een dekkleed, en zy zullen veranderd worden, maer gy zyt altyd dezelfde en uwe jaren zullen nooit eindigen. (*Psalm ci, 26.*)

13 Tot wien van de engelen heeft hy ook ooit gezeid : Zit aen myne regter hand, tot

dat ik uwe vyanden stelle tot eene voetbank uwer voeten ? (*Psalm cix, 1.*)

14 Zyn al de engelen niet dienende geesten, die afgezonden worden ten dienste dergenen, die de erfenisse der zaligheid zullen bekomen ?

KAPITTEL II.

DAEROM moeten wy des te meer acht nemen op hetgene wy gehoord hebben, om niet te zyn gelyk uitlopende vaten.

2 Want indien het woord, hetwelk door de engelen gesproken is, zyne vastigheid gehad heeft, en alle overtreding en ongehoorzaamheid de regtveerdige straffe, die zy verdiende, ontvangen heeft ;

3 Hoe zullen wy die ontvlugten, indien wy zoo groote zaligheid veronachtzamen ? dewelke, eerst verkondigd zynde door den Heere, door degenen, die ze van hem gehoord hadden, onder ons is bevestigd geworden ;

4 God zyne getuigenisse daerby voegende, door teekenen, mirakelen, en menigvuldige krachtige werkingen, en door de uitdeelingen des Heiligen Geests, volgens zyn welbehagen.

5 Want God heeft de toekomende wereld, van dewelke wy spreken, niet onderworpen aen de engelen.

6 Maer iemand heeft op eene zekere plaetse betuigd, zeggende : Wat is toch de mensch, dat gy zynner gedachtig zyt ; of wat is eens menschen zoon, dat gy hem komt bezoeken ?

7 Gy hebt hem een weinig vernederd onder de engelen ; met glorie en eere hebt gy hem gekroond, en hebt hem gesteld over de werken uwer handen.

8 Alles hebt gy onderworpen onder zyne voeten. (*Psalm viii, 5.*) Doch zeggende, dat hy hem alles onderworpen heeft, zoo heeft hy niets uitgenomen, hetwelk hem niet onderworpen zoude zyn. En nu zien wy wel nog niet, dat hem alles onderworpen is ;

9 Maer wy zien dien Jezus, die een weinig vernederd was onder de engelen, om het lyden der dood, met eere en glorie gekroond, hebbende God genadelyk gewild, dat hy voor alle menschen de dood zoude smaken.

10 Want het betaemde hem, om wien en

door wien alle dingen zyn, dat hy vele kinderen tot de glorie willende brengen, den oppersten uitwerker van hunne zaligheid door het lyden zoude voltrekken.

11 Want hy die heiligt, en zy die geheiligt worden, komen allegader uit eenen; om welke reden hy zich ook niet schaemt hen zyne broeders te noemen, zeggende :

12 Ik zal uwen naem verkondigen aan myne broeders; in het midden der vergaderinge zal ik u loven. (*Psalm xxi, 22.*)

13 En wederom : Ik zal myn betrouwen op hem stellen. (*Psalm xvii, 2.*) En nog elders : Ziet hier ben ik, met de kinderen, die my God gegeven heeft. (*Isaïas viii, 18.*)

14 Aengezien dan de kinderen van vleesch en bloed waren, zoo heeft hy ook daarvan willen zyn, opdat hy door zyne dood zoude vernielen degenen, die het gebied der dood had, dat is de duivel :

15 En hen zoude verlossen, die door de vreeze der dood, het geheele leven lang in slaverny waren.

16 Want nergens heeft hy de engelen aengenomen, maer het geslachte van Abraham heeft hy aengenomen.

17 Overzulks heeft hy in alles aen zyne broeders gelyk moeten worden, opdat hy medelydende zoude worden, en een opregte Opperste Priester by God, om de misdaden des volks te verzoenen.

18 Want mits hy zelf door het lyden beproefd is, zoo kan hy ook degenen, die beproefd worden, te hulpe komen.

KAPITTEL III.

DAEROM, heilige broeders ! die deel hebt in den hemelschem roep, slaet uwe oogen op Jezus den Gezant en den Oppersten Priester van het geloove, dat wy belyden;

2 Die getrouw is aen degenen, die hem gesteld heeft, gelyk Moyses in geheel zyn huis was.

3 Want hy is zooveel meerdere glorie weerdig geacht boven Moyses, gelyk er aen degenen, die het huis gebouwd heeft, meerdere eer toekomt als aen het huis.

4 Want elk huis wordt van iemand gebouwd; doch het is God, die het alles gebouwd heeft.

5 En Moyses is wel getrouw geweest in geheel zyn huis, als een dienaar, om te verkondigen de dingen, die er te zeggen waren;

6 Maer Christus is als Zoon over zyn eigen huis; en dit huis zyn wy zelven, indien wy nogtans het betrouwen en de glorieryke hope tot het einde toe standvastig behouden.

7 Daerom, gelyk de Heilige Geest zegt :

Heden, indien gy zyne stemme hoort, 8 Zoo verhardt uwe herten niet, gelyk geschiedde in de woestyne, in de verbitteringe, in den dag der terginge :

9 Alwaer uwe voorvaderen my getergd, my beproefd, en myne werken gezien hebben, veertig jaren lang.

10 Daerom was ik vergramd op dit geslachte, en ik zeide: Altyd dwalen zy met het herte, en myne wegen hebben zy niet gekend.

11 Dan heb ik in myne gramschap gezwooren, dat zy in myne ruste niet zullen ingaen. (*Psalm xciv, 8, enz.*)

12 Ziet toe, broeders ! dat toch niemand van ulieden bevonden worde met een boos herte van ongeloovigheid, om af te wyken van den levenden God.

13 Maer wakkert malkanderen dagelyks aen, zoo lange als die heden duert, opdat er niemand van ulieden verhard worde door de bedrieglykheid der zonde.

14 Want wy zyn deelgenooten van Christus geworden, indien wy nogtans het wesen, dat hy in ons begonnen heeft, tot het einde toe standvastig behouden;

15 Terwyl er gezeid wordt: Indien gy heden zyne stemme hoort, zoo verhardt uwe herten niet, gelyk in die verbitteringe geschied is.

16 Want sommigen, als zy ze gehoord hadden, hebben hem verbitterd; alhoewel niet allen, die door Moyses uit Egypten ge-gaen zyn.

17 Doch op wie is hy vergramd geweest veertig jaren lange? Was het niet op degenen, die gezondigd hadden, welker lichamen in de woestyne zyn te neder geveld?

18 En aen welke hy heeft gezworen, dat zy in zyne ruste niet zouden ingaen, als aen degenen, die ongeloovig geweest waren?

19 Ook zien wy, dat zy er niet hebben kunnen ingaen om hunne ongeloovigheid.

KAPITTEL IV.

LAET ons dan vreezen, dat men niet iemand van ulieden, verzuimende de belofte van in te gaen in zyne ruste, zie achterblyven.

2 Want aen ons is die blyde tydinge alzoowel verkondigd als aen hen; doch het woord, dat zy gehoord hebben, heeft hun geen voordeel bygebragt, omdat het in degenen, die het hoorden, met geen geloove verzaemd was.

3 Want wy, die geloofd hebben, zullen ingaen in de ruste, terwyl hy gezeid heeft: Ik heb gezworen in myne gramschap, dat zy in myne ruste niet zullen ingaen! (*Psalm xciv, 11.*) Daer nogtans zyne werken van de scheppinge der wereld voltrokken waren.

4 Want hy spreekt ergens van den zeveden dag aldus: God heeft op den zevenden dag gerust van al zyne werken. (*Gen. ii, 2.*)

5 En nogtans zegt hy in deze plaetse wederom: Zy zullen niet ingaen in myne ruste!

6 Aengezien er dan nog eene ruste overig is, daar sommigen moeten ingaen, en dat de eersten, aen wie eerst die blyde tyding verkondigd was, daer niet ingegaen zyn om hunne ongeloovigheid;

7 Zoo wist God zekeren dag aen, dien hy door David heden noemt, zoo langen tyd daarna, gelyk hierboven gezeid is, zeggende: Heden, indien gy zyne stemme hoort, zoo verhardt uwe herten niet.

8 Want indien Josuë hen in die ruste gebragt had, zoo zoude hy van geen en anderen rustdag daarna meer gesproken hebben.

9 Overzulks blyft er nog een rustdag over voor het volk Gods.

10 Want die in de ruste Gods ingegaen is, die rust ook van zyne werken, gelyk God van de zyne.

11 Laet ons dan neerstelyk trachten in die ruste in te gaen, opdat niemand in dergelyke ongeloovigheid vervalle.

12 Want Gods woord is levendig en krachtig, en scherpsnydender als een zweerd van beide kanten snydende; het dringt door, tot het binnenste van de ziele en van den geest, van de gewrichten en het merg der beenderen, en het weet de gedachten en de genegenheden des herten te onderscheiden.

13 Noch daer is geen schepsel aen het zelve verborgen; maer alle dingen zyn naakt en open voor zyne oogen, van welk wy nu spreken.

14 Aengezien wy dan Jezus, den Zone Gods, die door de hemelen opgevaren is, voor Oppersten Priester hebben, zoo laet ons vasiblyven by hetgene wy belyden.

15 Want wy hebben geen en oppersten priester, die geen medelyden kan hebben met onze zwakheden; maer die in alles beproefd is, even gelyk wy, behalve dat hy zonder zonde was.

16 Laet ons dan met betrouwen gaen tot den troon der genade, om barmhertigheid te verkrygen, en gratie te vinden tot onze hulpe op den bekwamen tyd.

KAPITTEL V.

WANT alle opperste priester, uit de menschen genomen, wordt voor de menschen gesteld in de dingen, die God aengaen, om giften en offeranden op te dragen voor de zonden.

2 Hy moet kunnen medelyden hebben

met de onwetenden en dwalenden, mits hy zelf ook met zwakheid omringeld is.

3 En daerom moet hy ook, zoo wel voor zich zelve als voor het volk, verzoenende offeranden opdragen.

4 Doch niemand mag aen zich zelve die eere toeëigenen, maer die er van God toe geroepen wordt, gelyk Aaron.

5 Daerom heeft Christus ook zich zelve de eere niet gegeven, om opperste priester te worden, maer hy, dit tot hem gezeid heeft: Gy zyt myn Zoon; heden heb ik u voortgebragt. (*Psalm ii, 7.*)

6 Gelykerwys hy tot hem nog op eene andere plaetse zegt: Gy zyt Priester in der eeuwigheid, op de wyze van Melchisedech. (*Psalm cix, 4.*)

7 Ook heeft hy ten tyde van zyn sterfelyk leven, gebeden en smekingen met een krachtig geroep en met tranen opgeofferd aen den genen, die hem uit de dood konde trekken; en hy is verhoord geweest om zyne eerbiedigheid.

8 En alhoewel hy Gods Zoon was, zoo heeft hy nogtans uit hetgene hy geleden heeft, de gehoorzaamheid geleerd.

9 En nu tot de volmaektheid gekomen zynde, is hy aen allen, die hem gehoorzamen, eene oorzaak der eeuwige zaligheid geworden,

10 Zynde van God verklaerd Opperste Priester, op de wyze van Melchisedech.

11 Waervan wy groote dingen te zeggen hebben, en die moeijelyk zyn om uit te leggen, omdat gy zoo traeg zyt om die te aenhooren.

12 Want daer gy nu al meesters behoordette zyn volgens den tyd, zoo hebt gy wederom van noode, dat men u nog leere de eerste beginselen van Gods woord; en gy zyt geworden als die geene vaste spyze, maer melk van noode hebben.

13 Want al die nog met melk gevoed wordt, is onbekwaem tot de leeringe der regtveerdigheid, mits hy nog een kind is.

14 Maer de vaste spys is voor de volmaekten, voor degenen, die door ervarenheid de zinnen geoefend hebben tot onderscheidinge van goed en kwaed.

KAPITTEL VI.

OVERZULKS, daerlatende de eerste beginselen van de leeringe van Christus, laet ons tot volmaektere dingen voortvaren; zonder wederom te leggen den grond van de penitentie over de doode werken, en van het geloove, in God;

2 Van de leeringe des doopsels, als ook van de oplegginge der handen, de verryzenisse der dooden, en het eeuwig oordeel.

3 Dit zullen wy dan doen, indien het God toelaet.

4 Want het is onmogelyk, dat die eens verlicht zyn geweest, die ook de hemelsche gave gesmaekt hebben, en deelachtig geworden zyn aen den Heiligen Geest,

5 Die ook het zoete woord Gods, en de krachten van het toekomstige leven gesmaekt hebben,

6 En afgevallen zyn, wederom zouden vernieuwd worden tot bekeeringe, omdat zy voor zooveel het in hen is, wederom kruisen den Zone Gods, en openlyk ten toon stellen.

7 Want de aerde, die den regen, welke dikmaels op haer nedervalt, indrinkt, en bekware vruchten voortbrengt voor degenen, van wie zy geakkerd wordt, is van God gezegend.

8 Maer die distelen en doornen voortbrengt, verdient verworpen te worden; hare vervloeking is aenstaende, en haer einde is, verbrand te worden.

9 Doch wy betrouwen wat beters en zaligers van ulieden, allerliefsten! al is het dat wy zoo spreken.

10 Want God is niet onregtveerdig, om te vergeten uwe werken, en de liefde, die gy bewezen hebt in zynen naem, door den dienst, dien gy aen de heiligen gedaen hebt, en nog doet.

11 Maer wy wenschen, dat een ieder van u denzelfden iever tot het einde toe bewyze, opdat uwe hope vast en volkomen zy;

12 Dat gy niet traeg zoudt worden, maer navolgers zoudt zyn van degenen, die door geloove en langmoedigheid de beloften zullen beërven.

13 Want als God aen Abraham de belofte deed, omdat hy by niemand die meerder was, konde zweeren, zoo zwoer hy by zich zelve,

14 Zeggende: Voorwaer, ik zal u overvloedelyk zegenen, en u ten uiterste vermenigvuldigen. (*Genesis* xxii, 16, 17.)

15 En aldus heeft hy, langmoedelyk verwachtende, de belofte verkregen.

16 Want gelyk de menschen zweeren by iemand, die meerder is als zy, en dat de bevestiging door eed een einde maekt aen al hunne geschillen;

17 Zoo ook God, willende aen de erfgenamen der belofte, de onveranderlykheid van zyn voornemen overvloedelyk betoonen, heeft er den eed bygevoegd.

18 Opdat wy, door twee onberoerlyke zaken, in welke het onmogelyk is, dat God zoude liegen, eene zeer vaste vertroosting zoude hebben, wy die onzen toevlugt genomen hebben, om de voorgestelde hope te verkrygen.

19 Dewelke aen onze ziele dient voor eenen vasten en zekeren anker, die ingehecht is tot in het binnenste van het heilig der heiligen.

20 Alwaer Jezus als voorganger voor ons is ingegaen, Opperste Priester geworden zynde in der eeuwigheid, op de wyze van Melchisedech.

KAPITTEL VII.

WANT deze Melchisedech, koning van Salem, priester van den allerhoogsten God, die Abraham, als hy wederkeerde van het slaen der koningen, te gemoet ging, en hem zeggende;

2 Aen wien ook Abraham van alles tienden gaf, en die volgens de vertalinge genoemd wordt, vooreerst koning der regtveerdigheid, daarna ook koning van Salem, dat is koning des vredes;

3 Zonder vader, zonder moeder, zonder afkomste, noch begin noch einde des levens hebbende, maer eene afbeelding zynde van den Zone Gods, blyft priester in der eeuwigheid.

4 Aenmerkt dan hoe groot hy moest zyn, aen wien ook zelf de patriarch Abraham tienden gaf van den buit.

5 Het is wel waer dat de kinderen van Levi, het priesterschap ontvangende, regt hebben om volgens de wet tienden te nemen van het volk, dat is, van hunne broederen, alhoewel die ook uit Abraham voortgesproten zyn.

6 Maer hy, die onder hun geslachte niet gerekend wordt, heeft tienden van Abraham ontvangen, en heeft zelfs hem gezegend, die de beloften had.

7 Nu, het is buiten alle tegensprake, dat die minder is, gezegend worde van iemand, die meerder is.

8 Daerenboven, die hier de tienden ontvangen, zyn sterfelyke menschen; maer van dezen wordt er getuigd, dat hy leeft.

9 Verders Levi, die hier de tienden ontvangt, heeft ook zelf, om zoo te zeggen, aldaer in Abraham de tienden gegeven:

10 Want hy was nog in Abraham, zynen voorvader, besloten, wanneer Melchisedech dezen te gemoet ging.

11 Indien dan de volmaektheid te bekomen was door het priesterschap van Levi, onder hetwelke het volk ook de wet ontvangen heeft, wat was het noodig, dat er nog een ander priester op de wyze van Melchisedech zoude opstaan, die niet zoude zyn op de wyze van Aaron?

12 Doch als het priesterschap veranderd wordt, zoo moet er ook noodzakelyk verandering der wet geschieden.

13 Want degene, op wien deze dingen ge-

zeid worden, is uit een ander geslachte, uit hetwelke niemand den autaar bediend heeft.

14 Want het is klaerblykelyk, dat onze Heer uit die van Juda gesproken is; aen welk geslachte Moyses aengaende het priesterschap niets had bevolen.

15 En het blykt nog klaerder, aengezien dat een ander priester opstaet naer de gelykenisse van Melchisedech;

16 Die niet volgens de wet der vleeschelyke afkomste gesteld is, maer volgens de kracht van een onsterfelyk leven :

17 Gelyk er van hem getuigd wordt: Gy zyt Priester in der eeuwigheid op de wyze van Melchisedech. (*Psalm cix, 4.*)

18 De voorgaende wet is dan te niet gedaen om hare zwakheid en onnuttigheid.

19 Want de wet heeft niets tot de volmaektheid gebragt, maer zy was eene inleiding tot eene betere hope, door dewelke wy tot God naderen.

20 Daerenboven voor zooveel hy het niet is geworden zonder eed :

21 (Want dezen zyn priesters gesteld zonder eed, maer hy is het met eed gesteld van dengen, die tot hem gezeid heeft : De Heer heeft gezworen, en het zal hem niet berouwen : Gy zyt Priester in der eeuwigheid.)

22 Zooveel te treffelyker is het verbond, van hetwelk Jezus borg geworden is.

23 Ook zyn de andere priesters velen in getal geweest, omdat zy door de dood belet wierden altyd te blyven ;

24 Maer hy, mits hy in der eeuwigheid blyft, heeft een eeuwigdurend priesterschap.

25 Waerom hy ook ten allen tyde kan zalig maken degenen, die door hem tot God komen, aengezien hy altyd levende is, om voor ons te bidden.

26 Want het betaemde, dat wy zoodanigen Opper-Priester hadden, die heilig, onnoozel, en onbesmet was ; afgescheiden van de zondaers, en verhevener als de hemelen ;

27 Die niet van noode had, gelyk de priesters, alle dagen eerst voor zyne eigene misdaden offerande te doen, en daarna voor die van het volk ; want dat heeft hy eens gedaen, zich zelve opdragende.

28 De wet dan stelt tot priesters menschen, die aen zwakheid onderworpen zyn ; maer het woord, daer de eed bygevoegd is, hetwelk na de wet gevolgd is, stelt den Zone, die voor altyd volmaekt is.

KAPITTEL VIII.

HET kort begrip dan van hetgene wy zeggen, is dit, dat wy zoodanigen Oppersten Priester hebben, die gezeten is in

den hemel aen de regter hand van den troon van de opperste Majesteit ;

2 Die bedienaer is van het heilig der heiligen en van het ware tabernakel, hetwelk de Heer heeft opgerigt, en geen mensch.

3 Want alle opperste priester wordt gesteld, om giften en offeranden op te dragen ; waerom het noodig was, dat deze ook iets hadde, hetwelk hy zoude offeren.

4 Nu, indien hy het maer ware op der aerde, zoo zoude hy zelfs geen priester wezen, mits dat er waren, die volgens de wet giften opdroegen ;

5 Die de bedieninge van het afbeeldsel en van de schaduwe der hemelsche dingen waernemen, volgens hetgene God aen Moyses zeide, als hy het tabernakel zoude opbouwen : Let er op, zeide hy, dat gy alles maekt naer het voorbeeld, hetwelk u op den berg getoond is. (*Exodus xxv, 40.*)

6 Doch nu heeft hy zoo veel betere bedieninge verkregen, als hy Middelaer van een beter verbond is, hetwelk op betere beloften gevestigd is.

7 Want indien aen dat eerste verbond niets had onbroken, zoo zoude men geene plaetse voor een tweede gezocht hebben.

8 Maer het gebrek aanwyzende, zegt hy tot hen : Ziet, de dagen zullen komen, zegt de Heer, dat ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken ;

9 Niet volgens het verbond, hetwelk ik met hunne vaders gemaekt heb, ten dage als ik hen by de hand nam, om hen uit Egypten te leiden : want zy zyn in myn verbond niet gebleven, en ik heb hen ook niet geacht, zegt de Heer.

10 Maer dit is het verbond, hetwelk ik na die dagen met het huis van Israël zal maken, zegt de Heer : Ik zal myne wetten drukken in hun verstand, en zal ze in hun herte schryven ; en ik zal hun God zyn, en zy myn volk.

11 En dan zal niemand zynen evennaesten en zynen broeder leeren, zeggende : Kent den Heere ; want zy zullen my allegader kennen van den minsten onder hen tot den meesten toe.

12 Want ik zal hun genadig zyn over hunne ongerechtigheden, en ik zal hunne zonden niet meer gedenken. (*Jeremias xxxi, 31.*)

13 Nu, als hy dit verbond zegt een nieuw te wezen, zoo heeft hy het eerste verklaerd verouderd te zyn. Doch hetgene veroudert en afgaet, moet haest verdwynen.

KAPITTEL IX.

NU, het eerste had ook wel wetten van godsdienst, en een aerdsh heilig der heiligen ;

2 Want daer was een tabernakel gemaakt. In het eerste deel waren de kandelaers, en de tafel met de voorgestelde brooden, welk deel het heilig genoemd wierd.

3 Maer achter de tweede gordynscheidinge was het tabernakel, wat het heilig der heiligen genoemd wierd;

4 Hebbende een gouden wierookvat, en de arke des verbonds van alle kanten met goud overdekt, in dewelke was eene gouden flessche met manna, en de roede van Aaron, die gebloeid had, en de tafelen des verbonds;

5 En boven op dezelve waren de klaerblinkende cherubynen overlommerende de verzoenplaetse: van welke dingen het nu geen tyd is stuk voor stuk te handelen.

6 Die dan aldus toebereid zynde, zoo gingen de priesters wel ten allen tyde binnen het eerste tabernakel, om de bedieninge der offerande waer te nemen;

7 Maer in het tweede ging alleen de opperste priester eens des jaers; niet zonder bloed, hetwelk hy offerde voor zyne eigene en des volks onwetendheden.

8 Gevende de Heilige Geest ons te kennen, dat de weg tot het heilig der heiligen nog niet geopenbaerd was, zoo lange als het eerste tabernakel nog stand had;

9 Hetwelk als dan eene afbeelding was van hetgene in dien tyd geschiedde, in denwelken giften en offeranden opgedragen wierden, dewelke de conscientie van dengenen, die dezen dienst aen God bewees, niet konden heiligen;

10 Als bestaende alleenlyk in spyzen en dranken, en in verscheidene wasschingen en lichamelijke zuiveringen aen hen opgelegd, tot den tyd der verbeteringe.

11 Maer Christus, de Opperste Priester der toekomstige goederen, gekomen zynde, is eens vooral in het heilig der heiligen ingegaen door een grooter en volmaektier tabernakel, hetwelk door geene handen, dat is, niet op de gemeene wyze gemaakt was.

12 Noch met het bloed van bokken of kalveren, maer met zyn eigen bloed, hebbende eene eeuwige verlossinge uitgewerkt.

13 Want indien het bloed van bokken en stieren, en de assche van eene jonge koe op de onreinen gesproeid zynde, nen konde reinigen door eene lichamelijke zuivering;

14 Hoeveel te meer zal het bloed van Christus, die door den Heiligen Geest zich zelve onbevlekt aen God opgedragen heeft, onze conscientie zuiveren van doode werken, om den levenden God te dienen?

15 Daerom is hy ook middelaer van het nieuw testament, opdat, door zyne dood,

dewelke geschied is tot verzoeninge der overtredingen, die onder het voorgaende testament begaen waren, degenen, die geroepen zyn de belofte der eeuwige erfenisse ontfangen zouden.

16 Want alwaer een testament is, daer moet noodzakelyk de dood van dengenen, die het gemaakt heeft, tusschenkomen:

17 Want een testament wordt door de dood bevestigd; anders is het van geene waarde, zoo lange hy nog leeft, die het gemaakt heeft.

18 Daerom is ook zelfs het eerste niet zonder bloed vastgesteld.

19 Want als Moyses al de geboden der wet aen al het volk voorgelezen had, zoo nam hy het bloed der kalveren en bokken, met water en purpere wolle en hysope, en besproeide daarmede ook zelfs het boek en al het volk,

20 Zeggende: dit is het bloed des verbonds, hetwelk God met u gemaakt heeft. (*Exodus* xxiv, 8.)

21 En hy besproeide desgelyks het tabernakel, en al de vaten tot den dienst behorende, met het bloed.

22 Ook worden byna alle dingen volgens de wet door bloed gezuiverd; en zonder bloedstorting geschiedt er geene vergifenis.

23 Het was dan wel noodig, dat de voorbeelden der hemelsche dingen hierdoor gezuiverd wierden; maer voor de hemelsche dingen zelve, zyn er waardigere offeranden als deze.

24 Want Jezus is niet ingegaen in een heilig der heiligen met handen gemaakt, en dat een afbeeldsel was van het waerachtig; maer in den hemel zelve, om nu voor ons te verschynen voor het aenschyn Gods.

25 Hy is er ook niet ingegaen, om zich zelve dikwyls op te offeren, gelyk de opperste priester alle jaren ingaet in het heilig der heiligen met eens anders bloed.

26 Anderzins zou hy dikwyls moeten lyden hebben van het begin der wereld af; maer nu is hy eens verschenen in de voleindinge der eeuwen, om de zonde door zyne offerande te niet te doen.

27 En gelyk het aen de menschen gesteld is eens te sterven, en daarna het oordeel;

28 Zoo is ook Christus eens opgeofferd geworden, om de zonden van velen weg te nemen; maer den tweeden keer zal hy verschynen zonder zonde, tot de zaligheid van degenen, die hem verwachten.

KAPITTEL X.

WANT de wet, hebbende maer eene schaduw der toekomstige goederen, en niet de zake in haer eigen zelve, kan

nooit door dezelfde offeranden, welke men alle jaren onophoudelyk opdraegt, tot de volmaektheid brengen degenen, die zich tot die begeven.

2 Anderzins zoude men opgehouden hebben van dezelve op te offeren, omdat degenen, die dezen dienst pleegden, eens gezuiverd zynde, zich voorts aan geene zonde meer zouden schuldig bevonden hebben.

3 Daerentusschen blyft men alle jaren in dezelfde gedachtenisse der zonde houden.

4 Want het is onmogelyk, dat door het bloed van stieren en bokken, de zonden weggenomen worden.

5 Daerom zeide hy, als hy in deze wereld kwam : Slagtoffer en offerande hebt gy niet gewild; maer gy hebt my een ligchaem toebeleid;

6 Brandoffers en verzoenoffers voor de zonde hebben u niet behaegd.

7 Dan zeide ik (gelyk in het begin des boeks van my geschreven is) : Ziet, ik kome om uwen wil te doen, ô God! (*Psalm xxxix, 7.*)

8 Te voren gezeid hebbende : Slagtoffers, offeranden, brandoffers, en verzoenofferanden voor de zonde hebt gy niet gewild, noch zy hebben u niet behaegd (hetgene dingen zyn, die volgens de wet opgeofferd worden);

9 Zoo zegt hy er by : Ziet, ik kome, ô God! om uwen wil te doen. Hy neemt het eerste weg, om het tweede vast te stellen.

10 In dezen wil zyn wy geheiligd door de offerande van het ligchaem van Jezus Christus, die eens geschied is.

11 En elke priester stond dagelyks voor God in zynen dienst, en offerde dikwyls dezelfde offeranden op, die nooit konden de zonden wegnemen.

12 Maer hy, eene eenige offerande voor de zonden opgedragen hebbende, zit nu voor eeuwig aan de registerhand Gods;

13 Voorts nu wachtende, dat zyne vyanden gesteld zullen worden tot eene voetbank zynen voeten.

14 Want door eene offerande heeft hy voor in der eeuwigheid volmaekt degenen, die geheiligd worden.

15 En dit betuigt ons ook de Heilige Geest: want na dat hy gezeid had :

16 Dit is het verbond, hetwelk ik na die dagen met hen zal aengaen, zegt de Heer, ik zal myne wetten in hun herte drukken, en ik zal ze schryven in hun verstand;

17 En ik zal hunne zonden en ongerechtigheden niet meer gedenken. (*Jeremias xxxi, 33.*)

18 Doch alwaer de zonden vergeven zyn, daer is geene offerande meer voor dezelve.

19 Zoo dan, broeders! aengezien wy eenen vrymoedigen toegang hebben tot het heilig

der heiligen door het bloed van Christus, 20 Welken nieuwen en levenden weg hy ons gebaend heeft, door de gordyne, dat is door zyn vleesch;

21 En aengezien wy eenen Oppersten Priester hebben over het huis Gods;

22 Zoo laet ons toegaen met een opregt herte, in volle verzekeringe des geloofs, hebbende de herten gezuiverd van zonden en de ligchamen afgewasschen met zuiver water.

23 Laet ons vasthouden de belydenisse van onze hope, zonder te waggelen : want hy is getrouw, die het beloofd heeft.

24 En laet ons op malkanderen letten, om den eenen den anderen aan te wakkeren tot liefde en tot goede werken.

25 Zonder onze vergaderingen te verlaten, gelyk sommigen gewoon zyn te doen, maer malkanderen vertroostende : en zooveel te meer, hoe gy den dag meer ziet naderen.

26 Want zoo wy al willens zondigen, na dat wy de kennis der waarheid ontvangen hebben, zoo is er geene offerande voor de zonde meer te verwachten;

27 Maer een schrikkellyk oordeel en een brandend vuur, hetwelk de vyanden verslinden zal.

28 Zoo wie de wet van Moyses overtreedt, die wordt zonder eenige barmhertigheid gedood, op het zeggen van twee of dry getuigen.

29 Hoeveel zwaerdere straffe meent gy dan, dat die verdient, die den Zone Gods met voeten getreden, en het bloed des verbonds, door hetwelk hy geheiligd was, als onrein geacht, en den Geest der genade met versmaetheid gehandeld heeft?

30 Want wy weten, wie het is, die gezeid heeft : My komt de wraek toe, en ik zal het vergelden (*Deuteron. xxxii, 35*) : En wederom : De Heer zal zyn volk oordeelen.

31 Het is schroomelyk te vallen in de handen van den levenden God.

32 Herdenkt toch de vorige tyden, in dewelke gy verlicht zynde, veel strydens en lydens hebt onderstaen.

33 Eensdeels als gy door versmaedheden en door verdrukkingen ten toon gesteld wierdt; en ten anderen als gy medegenooten waert van degenen, die aldus gehandeld wierden.

34 Want gy hebt ook met de gevangenen medelyden gehad, en de beroovinge van uwe goederen met vreugd verdragen; wetende, dat gy een beter en vaster goed in den hemel te verwachten hebt.

35 En laet dan toch uw betrouwen niet verloren gaen, hetwelk groote vergeldinge te verwachten heeft.

36 Want gy hebt verdueligheid van noode,

opdat gy den wille Gods volbrengende, de beloofde goederen moogt bekomen.

37 Want nog een korte tyd, en die komen moet, zal komen, en hy zal niet vertoeven.

38 Doch de regtveerdige leeft uit het geloove; maer indien hy zich zelve daarvan onttrekt, zoo zal myn gemoed in hem geen behagen nemen.

39 Maer wy zyn niet van degenen, die zich onttrekken tot hunne verderfennis, maer van degenen, die gelooven tot behoudennis van hunne ziele.

KAPITTEL XI.

DOCH het geloof is een vaste grond van hetgene wy hopen, een bewys der dingen, die men niet ziet.

2 Want daerdoor hebben de oudvaders getuigenisse bekomen.

3 Door het geloove weten wy, dat de wereld opgemaekt is door Gods woord, zoo dat de zienelyke dingen uit onzienelyke zyn voortgekomen.

4 Door het geloove heeft Abel eene weerdigere offerande als Caïn aen God opgedragen; waerdoor hy getuigenisse bekomen heeft, dat hy regtveerdig was, gevende God getuigenisse aen zyne giften; en door hetzelfde spreekt hy nog na zyne dood.

5 Door het geloove is Henoch opgevoerd, opdat hy geene dood onderstaen zoude; en men vond hem niet meer, omdat God hem opgevoerd had. Want voor de opvoering had hy getuigenisse, dat hy aen God behaegde.

6 Doch zonder geloove is het onmogelyk aen God te behagen. Want die tot God komt, moet gelooven, dat hy is, en dat hy een vergelder is van degenen, die hem zoeken.

7 Door het geloove heeft Noë, goddelyk vermaend van de dingen, die nog niet gezien wierden, en bevreesd zynde, de arke gebouwd tot behoudennis van zyn huisgezin; door dewelke hy ook de wereld veroordeeld heeft, en erfgenaem der regtveerdigheid geworden is, die bestaet door het geloove.

8 Door het geloove heeft Abraham, ge-roepen zynde, gehoorzaemd, gaende naer de plaetse, die hy ten erfdeel ontvangen zoude; en hy trok uit, niet wetende, waer hy henen ging.

9 Door het geloove ging hy zyn verblyf nemen in het land der belofte, als in een vreemd land, woonende in tenten met Isaac en Jacob, medeërfgenenam derzelfde belofte.

10 Want hy verwachtte de stad, die vaste gronden heeft, van welke de kunstenaar en bouwmeester God zelf is.

11 Door het geloove heeft ook Sara, onvruchtbaar zynde, kracht gekregen om eene vrucht te ontvangen, en dat, als de tyd van baren in haer al voorby was, omdat zy geloofde dat hy getrouw was, die het beloofd had.

12 Daerom is ook uit eenen, en deze nu al van ligchaem verstorven zynde, zulk eene menigte voortgekomen, gelyk de sterren des hemels, en gelyk het zand, dat aen den oever der zee ontelbaar is.

13 Deze allegader zyn in het geloove gestorven, zonder de beloften ontvangen te hebben, maer dezelve van verre aenziende, en begroetende, en belydende, dat zy uitlanders en vreemdelingen waren op der aerde.

14 Want die aldus spreken, geven te kennen, dat zy een vaderland zoeken.

15 Doch indien zy gedacht hadden op hetgene, daer zy uitgegaen waren, zy hadden immers tyds genoeg om weder te keeren.

16 Maer zy verlangden naer een beter, dat is naer een hemelsch vaderland. Daerom is ook God niet beschaemd hun God genoemd te worden, want hy voor hen eene stad bereid had.

17 Door het geloove heeft Abraham, als hy beproefd wierd, Isaac opgedragen, en hy offerde zynen eenigen Zoon, hy die de beloften ontvangen had,

18 Tot wien gezeid was: Uit Isaac zal uwe afkomste gerekend worden (*Genesis* xxi, 12),

19 Overwegende, dat God ook magtig was hem van de dood te verwekken; waerom hy hem ook tot eene afbeelding wedergekregen heeft.

20 Door het geloove heeft Isaac den zegen aen Jacob en Esau gegeven, ook aengaende toekomstende dingen.

21 Door het geloove heeft Jacob, stervende, een ieder van Josephs zonen gezegend, en hy aenbad op het opperste van zynen stok.

22 Door het geloove heeft Joseph, als hy stierf, gemeld van den uitgang der kinderen van Israël, en beval hun zyne beenderen.

23 Door het geloove wierd Moyses, als hy geboren was, van zyne ouders dry maanden verborgen, omdat zy zagen, dat het een schoon kind was; zonder dat zy het gebod des konings vreesden.

24 Door het geloove ontkende Moyses, nu groot geworden zynde, dat hy de zoon van Pharaos dochter was;

25 Verkiezende liever verdrukt te worden met het volk Gods, als de tydelyke genoegte der zonde te genieten;

26 Achtende, dat de smaet van Christus grootere rykdom was als alle schatten van

Egypten : want hy aenzag de vergeldinge.

27 Door het geloove verliet hy Egypten, zonder de grammoedigheid des konings te vreezen : want hy was zoo standvastig, als of hy den Onzienelyken gezien had.

28 Door het geloove heeft hy het paeschmael gehouden, en met het bloed de besproeiingje gedaen, opdat degene, die de eerstgeborenen verwoestte, hen niet zoude raken.

29 Door het geloove gingen zy door de Roode zee, als door het drooge land ; hetwelk de Egyptenaers ook willende beproeven, verdronken zyn.

30 Door het geloove zyn de muren van Jericho omgevallen, na eenen omgang van zeven dagen.

31 Door het geloove ontkwam Rahab, die eene hoere was, het verderf der ongeloovigen, omdat zy de verspieders met vrede ontvangen had.

32 En wat zal ik nog meer zeggen ? want de tyd zoude my ontbreken, indien ik ging verhalen van Gedeon, Barac, Samson, Jephthe, David, Samuël, en de propheten ;

33 Die door het geloove koningryken verwonnen hebben, de regtveerdigheid uitgewerkt, de beloften verkregen, de muilen der leeuwen gestopt,

34 De kracht des vuers gebluscht hebben ; die de scherpsnydende zweerden ontkomen zyn, van hunne ziekten genezen, in den oorlog kloek geworden zyn, en de vreemde legers op de vlugt gedreven hebben.

35 Vrouwen hebben hare dooden verreezen wedergekregen ; anderen zyn op pynbanken uitgerekt, zonder de voorgestelde verlossing te willen aannemen, opdat zy eene betere verryzenisse bekomen zouden ;

36 Anderen hebben bespottingen en geeselingen, daerenboven ook boeijen en gevangenissen onderstaen.

37 Zy zyn gesteenigd, in stukken gezaegd, gekwollen, en door het zweerd ter dood gebracht ; zy gingen herwaerts en derwaerts, bekleed met schaepsvellen en met geitenveller, behoeftig, verdrukt, mishandeld ;

38 Dewelke de wereld niet weerdig was ; dolende in wildernissen, in bergen, en holen, en kuilen der aerde.

39 Daerentusschen hebben al dezen, die zoo eene goede getuigenisse om hun geloof gehad hebben, de beloofde goederen niet verkregen ;

40 Hebbende God tot onzen besten het zoo beschikt, dat zy niet zonder ons hun volle geluk zouden bekomen.

KAPITTEL XII.

AENZEIEN wy dan met zoo eene groote wolke van getuigen omringeld zyn, laet

ons, ons ontlastende van alle gewigt en van de strikken der zonde, met lydzaamheid loopen in de strydbane, die ons voorgesteld is ;

2 Onze oogen slaende op den eersten aenleider en den voltrekker des geloofs, op Jezus, die, zich de vreugd voor oogen stellende, het kruis verdragen heeft, de schande vermadende, en nu zit aen de regter hand van den troon Gods.

3 Neemt dan uw oogmerk op dengenen, die zoodanige tegensprake van de zondaren tegen zich zelve verdragen heeft, opdat gy niet bezwykt, gevende den moed verloren.

4 Want gy hebt nog niet wederstaen tot het vergieten uws bloeds toe, in het stryden tegen de zonde.

5 Hebt gy de troostige vermaninge vergeeten, die u als kinderen aldus aanspreekt : Myn kind ! verstoot de kastydinge des Heeren niet, noch bezwykt niet, als gy van hem bestraft wordt :

6 Want wien de Heer bemint, dien kastydt hy, en hy geeselt elk, dien hy voor zyn kind aenneemt. (*Proverbia* iii, 11.)

7 Weest standvastig in de kastydinge. God handelt met ulieden als met zyne kinderen. Want wat kind is er, hetwelk de vader niet kastydt ?

8 Indien gy dan zonder kastydinge zyt, van dewelke al de anderen hun deel gekregen hebben, zoo zyt gy dan onwettige kinderen.

9 Verders, wy hebben wel onze vaders volgens het ligchaem tot kastyders gehad, en wy hadden ontzag voor hen ; hoeveel te meer dan zullen wy aen den Vader onzer zielen onderdanig zyn, opdat wy leven ?

10 Want zy kastyden ons volgens hun goeddunken, en dat alleenlyk ten opzichte van dezen korten tyd ; maar deze kastydt ons tot ons voordeel, opdat wy zouden deelachtig worden aen zyne heiligheid.

11 Het is waer, alle kastyding, als ze tegenwoordig is, schynt geene zaak van vreugd, maar van verdriet te zyn ; maar daarna zal zy aen degenen, die er door geoefend zyn, eene geruste vrucht van regtveerdigheid geven.

12 Daerom rigt de slappe handen en de verzwakte knien weder op.

13 Ziet toe, dat gy den regten weg ingaet ; die krank in het gaen is, dat hy niet afdwale, maar integendeel genezen worde.

14 Tracht naer vrede met alle menschen, en naer de heiligheid, zonder dewelke niemand God zien zal.

15 Ziet toe, dat niemand aen de gratie Gods ontbreke ; dat niemand, als een bittere wortel zyne uitspruitsels uitwerpende, be-

roerte make, en velen daardoor ontreinigd worden.

16 Dat er niemand hoereerder zy, of onheilich, gelyk Esau, die voor eenen schotel spyze het regt zyner eerstgeboorte wegaf.

17 Want gy moet weten, dat hy ook daerna, als hy den zegen begeerde te beërven, verstooten wierd : want hy konde geene wederroeping verwerwen, hoewel hy die met tranen verzocht had.

18 Gy zyt niet gekomen tot eenen tastelyken berg, tot een brandende vuur, tot eenen stormwind, en donkerheid, en onweder,

19 Noch tot een trompet-geklank, en geluid der woorden, hetwelk zoodanig was, dat die het hoorden, baden, dat men hen niet meer zoude aanspreken.

20 Want zy konden niet verdragen hetgene er geboden wierd : Dat ook eene beest, die den berg zoude raken, moest gesteenigd worden. (*Exodus xix, 12.*)

21 Ja, het gezigt was zoo vreeslyk, dat ook Moyses zeide : Ik ben verschrikt, en beve van vreeze.

22 Maer gy zyt gekomen tot den berg Sion, tot de stad van den levenden God, tot het hemelsch Jerusaleem, tot de menigte van vele duizenden der engelen,

23 En tot de vergaderinge der eerstgeboorlingen, die opgeschreven zyn in den hemel; en tot God, den Register van allen, en tot de zielen der volmaakte regtveerdigen :

24 Tot Jezus, den Middelaer van het nieuw verbond, en tot de besproeiinge van zyn bloed, hetwelk beter spreekt als dat van Abel.

25 Ziet toe, dat gy dengenen, die daer spreekt, niet veracht. Want indien zy het niet zyn ontkomen, die hem verwierpen, die hun op de aerde sprak, veel min wy, is het dat wy ons van hem, die ons van den hemel aanspreekt, afkeeren;

26 Wiens stemme alsdan de aerde deed beven; maer rakende dezen tyd heeft hy beloofd, zeggende : Nog eens, en ik zal niet alleen de aerde bewegen, maer ook den hemel. (*Aggai ii, 7.*)

27 Nu dat hy zegt : Nog eens, geeft te verstaen de ophoudinge der veranderlyke dingen, als volbragt zynde; opdat de dingen, die onveranderlyk zyn, zouden blyven.

28 Overzulks, een onveranderlyk ryk aannemende, laet ons de gratie behouden, door dewelke wy God volgens zyn behagen mogen dienen, met vreeze en eerbiedigheid :

29 Want onze God is een verslindende vuur.

KAPITTEL XIII.

DAT de broederlyke liefde in ulieden blyve.

2 En vergeet niet de vreemdelingen te herbergen : want hierdoor hebben sommigen, zonder dat zy het wisten, engelen geherbergd.

3 Weest de gevangenen indachtig, als of gy mede gevangen waert; en de bedrukten, als die zelve ook in een ligchaem woont.

4 Dat het huwelyk door een ieder eerlyk beleefd worde, en dat het huwelyksbedde onbevlekt zy : want de hoereerders en overspelers zal God veroordeelen.

5 Dat uw handel zonder gierigheid zy; houdt u te vreden met het tegenwoordige, want hy heeft gezeid : Ik zal van u niet afwyken, ik zal u geenszins verlaten. (*Josue i, 5.*)

6 Zoo dat wy vrymoedelyk zeggen : De Heer is myn helper, ik zal niet vreezen hetgene my de menschen mogen doen. (*Psalms cxvii, 6.*)

7 Denkt op uwe leidsmannen, die u het woord Gods verkondigd hebben; en uwe oogen slaende op het einde huns levens, volgt hun geloof na.

8 Jezus Christus is dezelfde, gisteren, heden en in der eeuwigheid.

9 En laet u door geene verschillende en vreemde leeringen verleiden : want het is best zyn herte door de gratie te versterken, en niet met zekere spyzen, hetwelk aen degenen, die dat onderhielden, niet voordelig geweest is.

10 Wy hebben eenen outaer, van denwelken zy, die het tabernakel nog bedienen, niet kunnen eten.

11 Want de lichamen der beesten, welker bloed voor de zonde door den oppersten priester in het heilig der heiligen wierd ingebragt, werden verbrand buiten de legerplaetse.

12 Daerom heeft ook Jezus, opdat hy door zyn bloed het volk zoude heiligen, buiten de poorte geleiden.

13 Laet ons dan tot hem uitgaen buiten de legerplaetse, zyne smaetheid dragende.

14 Want wy hebben hier geene blyvende stad, maer wy zoeken de toekomstige.

15 Laet ons dan door hem altyd eene offerande van lof aen God opdragen, dat is te zeggen, de vrucht van onze lippen, die zynen naem loven en danken.

16 En vergeet niet weldoende en mild te wezen : want door zoodanige offeranden behaegt men aen God.

17 Weest aen uwe bestierders gehoorzaam, en zyt hun onderdanig; opdat zy, die over uwe zielen waken, als zullende rekening

daervan geven, hetzelfde met vreugd mogen doen en niet al zuchtende : want dat zoude u geenszins tot voordeel strekken.

18 Bidt voor ons; want wy betrouwen, dat wy eene opregte conscientie hebben, wenschende ons in alles wel te gedragen.

19 En ik verzoek u des te meer, dat gy dit doen wilt, opdat ik zooveel te spoediger u moge hersteld worden.

20 Verders, de God van den vrede, die onzen Heere Jezus Christus, den grooten Herder der schapen, door het bloed van het eeuwig verbond, van de dood verwekt heeft;

21 Make u bekwaem tot alle goed werk

om zynen wil te doen; werkende hy in ulieden hetgene hem behagelyk is, door Jezus Christus, aen wien zy glorie in alle eeuwigheid. Amen.

22 Doch ik bid u, broeders! dat gy dit woord van vertroostinge ten beste neemt; want ik heb u maer in het kort geschreven.

23 Weet, dat onze broeder Timotheus losgelaten is, met wien ik, indien hy spoedig komt, u zal komen bezoeken.

24 Groet al uwe bestierders, en al de heiligen. De broeders van Italien doen ulieden groeten.

25 De gratie zy met u allegader. Amen.

ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

H. APOSTEL JACOBUS.

KAPITTEL I.

JACOBUS, dienaer van God, en van onzen Heere Jezus Christus, wenscht aen de twaelf geslachten, die alom verstrooid zyn, zaligheid.

2 Acht het voor de allergrootste vreugd, myne broeders! als u velerlei beproevingen overkomen;

3 Wetende, dat de beproeving van uw geloof verduuldigheid baert.

4 Doch de verduuldigheid moet eene volmaekte oefeninge hebben, opdat gy volmaekt moogt zyn, en gansch voltrokken, nergens in te kort blyvende.

5 En zoo iemand onder u wysheid van noode heeft, dat hy ze van God verzoeke, die aen een ieder mildelyk geeft, zonder te verwyten; en zy zal hem gegeven worden.

6 Maer hy moet ze verzoeken met geloove, en geenszins twyflen : want die twyfelt, is gelyk aen eene bare van de zee, die van den wind gedreven en geslingerd wordt.

7 En zoo een mensch moet niet peizen, dat hy iets van den Heere verkrygen zal.

8 Een mensch, wiens gemoed verdeeld is, is ongestadig in al zyne wegen.

9 Dat een broeder, die in nederheid is, zich verheuge in zyne verhevenheid;

10 Doch de ryke in zyne nederheid : want hy zal voorbygaen als eene bloeme des velds.

11 Want daer komt eens een heete zonne-

schyn, en het veldkruid verdroogt, hare bloem valt af, en verliest den luister van hare schoonheid. Alzoo zal ook de ryke verslensen in zyne wegen.

12 Zalig is degene, die de beproevinge uitstaet, want na dat hy beproefd zal zyn, zal hy de kroone des levens ontvangen, die God beloofd heeft aen degenen, die hem beëmmen.

13 Dat niemand, als hy bekoord wordt, zegge, dat hy van God bekoord wordt : want gelyk God tot geen kwaed bekoord kan worden, zoo bekoort hy ook niemand.

14 Maer een ieder wordt bekoord, als hy door zyne eigene begeerlykheid vervoerd en verlokt wordt.

15 Daerna de begeerlykheid ontvangen hebbende, baert de zonde, en de zonde voltrokken zynde, brengt de dood voort.

16 Wilt dan niet dolen, myne welbeminde broeders!

17 Alle goede gifte, en alle volmaekte gave komt van hierboven, en daelt af van den Vader des lichts, by wien geene verandering, noch schaduwe van verwisseling is.

18 Hy is het, die ons volgens zynen wille gebaerd heeft door het woord der waerheid, opdat wy als de eerstelingen van zyne schepselen zouden zyn.

19 Zoo dan, myne allerlieftste broeders! dat alle mensch vlytig zy om te hooren, maer traeg om te spreken, en traeg in gram te worden.

20 Want de gramschap van eenen man

werkt niet uit hetgene voor God regtveerdig is.

21 Overzulks alle onreinigheid, en overtollige boosheid afleggende, ontvang met zachmoedigheid het woord dat men zaeit, en dat uwe zielen kan zalig maken.

22 Weest uitwerkers van het woord, en niet alleen aanhoorders, u zelve bedriegende.

23 Want zoo iemand een aanhoorder van het woord is, en geen uitwerker, die is gelyk aan eenen man, die zyn natuerlyk wezen eens ziet in eenen spiegel;

24 En die zich zelve gezien hebbende, heren gaet, en terstond vergeten heeft, hoedanig hy was.

25 Maer die de volmaakte wet der vryheid wel inziет, en daer inblyft, zynde geen vergetylike aanhoorder geworden, maer een die het uitwerkt, deze zal door zyn uitwerken zalig zyn.

26 Indien iemand zich inbeeldt, dat hy godsdienstig is, daer hy zyne tonge niet betoomt, maer zyn gemoed verleidt, de godsdienst van zoodanigen is ydel.

27 De zuivere en onbevleete godsdienst by God onzen Vader is deze: Weezen en weduwen te bezoeken in hunne bedruktheid, en zich onbesmet te bewaren van deze wereld.

KAPITTEL II.

MYNE broeders! ziet toe, dat gy, hebbende het geloof van onzen glorieryken Heere Jezus Christus, geene uitneminge van personen maekt.

2 Want indien in uwe vergaderinge een man inkomt, die eenen gouden ring aan heeft, met een kostelyk kleed, en dat er ook een arme inkomt, die slecht in de kleederen is,

3 En dat gy uwe oogen slaende op dengenen, die kostelyk gekleed is, tot hem zegt: Neemt gy hier deze goede plaats; doch tot den armen zegt: Staet gy daer, of zit daer onder aan myne voetbank;

4 En is dat niet by u zelve onderscheid maken, en in uwe oordeelen voortgaen op verkeerde gedachten?

5 Hooft toe, myne allerliefste broeders! heeft God niet de armen van deze wereld verkozen, om ryk te zyn in het geloof, en erfgenamen van het ryk, hetwelk God beloofd heeft aan degenen, die hem liefhebben?

6 En daerentusschen gy oontert den armen. Zyn het niet de ryken, die u door hunne magt verdrukken, en die u voor de regtbank trekken?

7 Zyn zy het niet, die schande aendoen aan den weerdigen naem, naer denwelken gy genoemd wordt?

8 Indien gy niettemin de koninglyke wet volbrengt, volgens de Schrifture: Gy zult uwen evennaesten liefhebben gelyk u zelve (*Leviticus* xix, 18), zoo doet gy wel.

9 Maer indien gy uitneminge van personen maekt, zoo begaet gy zonte, en gy wordt van de wet als overtreders verwezen.

10 Want zoo wie de geheele wet onderhoudt, en maer in een dinge overtreedt, die is schuldig aan alles geworden.

11 Want die gezeid heeft: Gy zult geen overspel doen, die heeft ook gezeid: Gy zult niet dood slaen. Indien gy dan wel geen overspel doet, maer nogtans iemand dood slaet, zoo zyt gy een overtreder der wet geworden.

12 Spreekt zoo, en doet zoo, als die door de wet der vryheid nu gaet geoordeeld worden.

13 Want die geene bermhertigheid gedaen heeft, zal onbermhertelyk geoordeeld worden; maer de bermhertigheid zal het oordeel overtreffen.

14 Wat zal het iemand baten, myne broeders! te zeggen, dat hy het geloove heeft, indien hy toch de werken niet heeft? zal het geloof hem kunnen zalig maken?

15 Indien dan een broeder of zuster naekt is, en in gebrek van dagelykschen nooddrift;

16 En iemand van ulieden hun zegt: Gaet in vrede, weest warm, en wel verzaed; zonder hun te geven hetgene aan het lichaem noodig is, waertoe zal dat helpen?

17 Aldus ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is in zich zelve dood.

18 Iemand zou dan wel mogen zeggen: Gy hebt het geloove, en ik heb de werken. Betoont my uw geloof zonder werken; en ik zal u myn geloof betoonen uit de werken.

19 Gy gelooft, dat er een God is. Het is wel gedaen; maer de duivelen gelooven het ook, en zy beven daarvan.

20 Doch wilt gy weten, ó ydel mensch! dat het geloof zonder de werken dood is?

21 Abraham, onze vader, is hy niet door de werken geregteerdigd, als hy zynen zoon Isaac offerde op eenen altaar?

22 Ziet gy wel, dat het geloof met zyne werken medewerkte, en dat door de werken het geloof voltrokken wierd?

23 En dat aldus de Schrifture vervuld wierd, die zegt: Abraham heeft geloofd aan God, en het is hem gerekend tot regtveerdigheid, en hy is Gods vriend genoemd geweest. (*Genesis* xv, 6.)

24 Gy ziet dan, dat de mensch door de werken geregteerdigd wordt, en niet door het geloof alleen.

25 Van des gelyken ook Rahab, de hoere, is zy niet door de werken geregtvaardigd, als zy de uitgezondenen heeft ontvangen, en door eenen anderen weg uitgelaten?

26 Want gelyk een ligchaem zonder de ziele dood is, alzoo is ook het geloof zonder de werken dood.

KAPITTEL III.

MYNE broeders! tracht niet vele meesters te wezen, wetende, dat gy te zwaarder oordeel op u neemt.

2 Want wy doen allegader vele misslagen. Zoo wie in het spreken zich niet misgrypt, die is een volmaekt man, en magtig om ook geheel het ligchaem in toom te houden.

3 Ziet, wy doen de peerden den toom in den mond, opdat zy ons zouden gehoorzamen, en dus wenden wy geheel hun ligchaem om;

4 Ziet ook hoe de schepen, alhoewel zy groot zyn en van sterke winden gedreven worden, nogtans omgevoerd worden van een zeer klein roer, waarhenen de drift des stiermans begeert.

5 Alzoo is ook de tonge wel een klein lidmaet, maer zy kan zich over groote dingen beroemen. Ziet eens wat vuken enen grooten bosch in brand steekt.

6 De tong is ook een vuer, eene wereld van boosheid. Aldus de tong, die onder onze lidmaten gesteld is, besmet het geheele ligchaem, en zy onsteekt den ganschen omloop van ons leven, en wordt ontstoken van de helle.

7 Want alle slach van wilde beesten, van vogels, van kruipende gedierten, en van zeemonsters, worden getemd, en zyn getemd geweest van de menschen;

8 Maer geen mensch kan de tonge temmen. Zy is een onbedwingelyk kwaed, vol van doodelyk vergif.

9 Door haer loven wy God, onzen Vader, en door dezelve vervloeken wy de menschen, die naer Gods beeld gemaekt zyn.

10 Zegenen en vervloeken komt voort uit denzelfden mond. Myne broeders! dit mag zoo niet geschieden.

11 Geeft eene fonteyne wel zoet en bitter water uit dezelfde ader?

12 Kan ook, myne broeders! een vygenboom wel druiven voortbrengen, of een wyngaerd vygen? Alzoo ook kan geene zoute fonteyne zoet water geven.

13 Is er iemand onder ulieden, die wys en verstandig is? Dat hy uit zynen goeden handel de werken betoone met eene zachtmoedige wysheid.

14 Maer indien gy in uwe herten bittere nydigheid en genegenheid tot twisten hebt,

zoo beroemt u niet, noch bedriegt u niet tegen de waarheid.

15 Want dat is de wysheid niet, die van hierboven komt, maer het is eene aerdsche, zinnelyke, duivelsche wysheid.

16 Want daer nyd en twist is, daer is verwerringe en alle boos bedryf.

17 Maer de wysheid, die van hierboven is, die is vooreerst kuisch, daarna ook vreedzaamig, matig, gezeggelyk, gevoegelyk in het goede, vol van barmhertigheid en goede vruchten, onpartydig, ongeveinsd.

18 Nu de vrucht der regtvaardigheid wordt in vrede gezaeid, voor degenen, die den vrede betrachten.

KAPITTEL IV.

VAN waer komen de oorlogen en twistingen onder u? Is het niet uit uwe begeerlykheden, die stryd voeren in uwe leden?

2 Gy zyt begeerig, en gy krygt het niet; gy zyt moorddadig en vol nydigheid, en gy kunt het niet bekomen; gy twist en oorlooft, en nog hebt gy het niet, omdat gy het niet verzoekt.

3 Gy bidt, en gy verkrygt niet, omdat gy kwalyk bidt, om het te verdoen in uwe begeerlykheden.

4 Gy, overspelige menschen! weet gy niet, dat de vriendschap van deze wereld eene vyandschap met God is? Zoo wie dan vriend wil zyn van deze wereld, die wordt vyand van God.

5 Of meent gy, dat de Schrifluer te vergeefs zegt: De Geest, die in u woont, begeert met jaloerschheid?

6 Ook geeft hy eene meerdere gratie. Daerom wordt er gezeid: God wederstaet de hooveerdigen, maer hy geeft gratie aen de ootmoedigen. (*Proverbia* iii, 34.)

7 Weest dan onderdanig aen God; wederstaet aen den duivel, en hy zal van u wegvlugten.

8 Nadert tot God, en hy zal tot u naderen. Zuivert uwe handen, gy zondaers! en reinigt uwe herten, gy die dobbelhartig zyt!

9 Weest bedrukt, treurt en weent. Dat uw lagchen in treuren verandere, en uwe blydschap in droefheid.

10 Vernedert u voor het aenschyn des Heeren, en hy zal u verheffen.

11 Broeders! spreekt niet kwalyk van malkanderen. Die van zynen broeder kwaed zegt, en zynen broeder veroordeelt, die spreekt tegen de wet en veroordeelt de wet. Doch als gy de wet veroordeelt, zoo zyt gy geen volbrenger der wet, maer een regter.

12 Daer is maer een Wetgever en Regter, die de magt heeft om te verderven en te

behouden. Maer gy, wie zyt gy toch, die uwen evennaesten veroordeelt?

13 En gy nu ook, die zegt : Van daeg of morgen zullen wy naer zoo eene stad gaen, en daer zullen wy een jaer verblyven, wy zullen er koophandel dryven, en winste doen;

14 Daer gy niet weet, wat er morgen gebeuren zal. Want wat is toch uw leven? Het is een damp, die een weinig tyds gezien wordt, en daarna verdwynt.

15 In plaetse, dat gy zoudt zeggen : Indien het den Heere belieft, en zoo wy het beleven, zullen wy dit of dat doen.

16 Maer nu roemt gy in uwe laetdunkendheden. Alle dusdanige beroeming is kwaed.

17 Zoo dan, die het goede weet, dat er te doen is, en het niet doet, die is pligtig aen zonde.

KAPITTEL V.

NU gy dan, ô ryken! weent en huilt over de ellenden, die u gaen overkomen.

2 Uwe rykdommen zyn verrot, en uwe kleederen zyn van de motten opgeëten.

3 Uw goud en zilver is verroest, en diezelfde roest zal tegen u dienen voor getuige, en zal uw vleesch verteeren als een vuer. Gy hebt voor u schatten van gramschap vergaderd tegen de laetste dagen.

4 Ziet, de loon van de werklieden, die uwe landeryen gemaeid hebben, welken gy hebt achtergehouden, die roept; en hun geroep is gekomen aen de ooren van den Heere der heirkrachten.

5 Gy hebt lekker en dertel geleefd op der aerde, gy hebt u opgemest met al dat uw herte lustte, als of het eene offerfeest was.

6 Gy hebt den regtveerdigen verwezen en ter dood gebracht, zonder dat hy u wederstaen heeft.

7 Maer gy, ô broeders! weest verduldig tot de komste des Heeren. Ziet, de akkerman verwacht de kostelyke vruchten der aerde, verduldiglyk aenziende, tot dat hy den vroegen en den laten regen ontvange.

8 Weest gyliden dan ook verduldig, en

versterkt uwe herten, want de komste des Heeren is aenstaende.

9 En zucht niet tegen malkanderen, broeders! opdat gy niet veroordeeld wordt. Ziet, de Regter staet voor de deure.

10 Neemt, broeders! tot exempel van eene bittere dood, van lyden en van verduldigheid de propheten, die in den naem des Heeren gesproken hebben.

11 Ziet, wy houden die voor gelukkig, die geleden hebben. Gy hebt de lydzzaamheid van Job gehoord, en het einde des Heeren gezien : want de Heer is barmhertig en medelydende.

12 Doch vooral, myne broeders! zweert niet, noch by den hemel, noch by de aerde, noch door eenigen anderen eed; maer laet uw woord zyn : ja, ja, en neen, neen; opdat gy niet in veroordeeling vervalt.

13 Is er iemand van u in lyden? dat hy bidde. Is iemand wel gemoedigd? dat hy eenen lofzang zinge.

14 Is iemand onder u krank? dat hy de priesters van de kerke by zich roepe, en dat zy over hem bidden, hem zalvende met olie in den naem des Heeren.

15 En het gebed des geloofs zal den kranken behouden, de Heer zal hem verligtinge geven, en zoo hy in zonden is, die zullen hem vergeven worden.

16 Belydt aen malkanderen uwe misdaden, en bidt elk voor den anderen, opdat gy moogt behouden worden : want het ieverig gebed van den regtveerdigen vermag veel.

17 Elias was een sterfelyk mensch, gelyk wy zyn; doch hy bad eens met iever, dat het niet zoude regenen op der aerde, en het regende niet in dry jaren en zes maenden.

18 Hy bad wederom, en de hemel gaf regen, en de aerde bragt hare vruchten voort.

19 Myne broeders! indien iemand onder ulieden van de waarheid is afgedwaeld, en dat hem iemand ten regte brengt,

20 Die moet weten, dat degene, die eenen zondaer van zynen dwaelweg ten regte brengt, eene ziele van de dood verlost, en eene menigte van zonden zal bedekken.

H. APOSTEL PETRUS.

KAPITTEL I.

PETRUS, apostel van Jezus Christus, aen de vreemdelingen, die verstrooid zyn door het land van Pontus, van Galatien, Cappadocien, Asien, en Bithynien,

2 Die verkoren zyn volgens de voorkennis van God den Vader, om door den Geest geheiligt te worden, om te gehoorzamen en besproeid te worden met het bloed van Jezus Christus : de genade en vrede zy over ulieden vermenigvuldigt.

3 Geloofd zy God, den Vader van onzen Heere Jezus Christus, die volgens zyne groote barmhertigheid ons heeft doen herboren worden tot de hope des levens, door de verryzenisse van Jezus Christus uit den doode,

4 Tot dat onbederfelyk, onbesmettelyk, en onverslenselyk erfdeel, hetwelk in den hemel voor ulieden bewaerd wordt;

5 Die door de kracht Gods zorgvuldelyk beschut wordt door het geloove tot de zaligheid, welke staet om geopenbaerd te worden in den laetsten tyd;

6 Waerin gy u verheugen moet, al is het noodig, dat gy nu voor een weinig tyds verdrukt wordt door velerhande beproevingen;

7 Opdat uw geloof aldus beproefd zynde, dat veel kostelyker is als goud, dat door vuer beproefd wordt, moge bevonden worden tot lof, tot glorie en eere, in de openbaringe van Jezus Christus;

8 Denwelken gy liefhebt, alhoewel gy hem niet gezien hebt, in wien gy nu ook, alhoewel gy hem niet ziet, geloovende, u verheugt met eene onuitsprekelyke en overtreffelyke blydschap;

9 Bekomende voor loon van uw geloove de zaligheid der zielen.

10 Van welke zaligheid de propheten, die de genade voorzeid hebben, die u toegeschikt was, onderzocht en doorzocht hebben.

11 Trachtende te ontdekken, welken en hoedanigen tyd de Geest van Christus, die in hen was, aanwees; voorzeggende het lyden, dat Christus moest overkomen, en de menigvuldige glorie, die er op volgen zoude.

12 Aen dewelken veropenbaerd wierd, dat zy die dingen niet voor zich zelve, maer

voor ulieden bedienden, welke dingen u nu verkondigt zyn door degenen, die u het evangelie gepredikt hebben door den Heiligen Geest, die van den hemel afgezonden is, waerin ook de engelen begeerig zyn in te zien.

13 Overzulks opschorsende de lenden uwer ziele, en matelyk levende, hebt eene volmaekte hope op de genade, die u aangeboden wordt in de openbaringe van Jezus Christus.

14 Gelyk als gehoorzame kinderen, u niet meer voegende naer de vorige begeerlykheden uwer onwetendheid.

15 Maer gelyk degene, die u geroepen heeft, heilig is, zoo maekt dat gy ook in al uwen handel heilig zyt.

16 Want daer staet geschreven : Weest heilig, mits ik heilig ben. (*Leviticus xi, 44.*)

17 En gemerkt gy voor uwen vader aenroept degenen, die zonder uitneminge van persoonen een ieder oordeelt volgens zyne werken, zoo wandelt met vreeze gedurende den tyd van uwe pelgrimagie;

18 Gedenkende, dat gy niet door vergankelyke dingen, door zilver of goud, zyt afgekocht van den ydelen handel, die u van uwe voorouders was overgeleverd;

19 Maer door het dierbaer bloed van dat onbevlekt en zuiver Lam, Christus,

20 Die wel voorgeschikt was van voor de scheppinge der wereld, maer geopenbaerd is in de laetste tyden, om uwentwille.

21 Die door hem gelooft in God, welke hem van der dood verwekt heeft, en verheerlykt met glorie, opdat uw geloof en uwe hope op God zoude zyn.

22 Uwe zielen dan gezuiverd hebbende door eene opregte gehoorzaamheid van liefde, zoo bemint malkanderen vuriglyk uit een eenvoudig herte met eene ware broederlyke liefde.

23 Zynde herboren, niet uit een bederfelyk, maer uit een onbederfelyk zaed, door het woord van God, die leeft en blyft in der eeuwigheid.

24 Want alle vleesch is als gras, en al zyne glorie is als eene gras-bloem; het gras verdroogt, en de bloem valt af.

25 Maer het woord des Heeren blyft in der eeuwigheid; en dit is het woord, dat u door het evangelie verkondigt is.

KAPITTEL II.

OVERZULKS afleggende alle ergheid, bedrog, geveinsdheid, nydigheid en achterklap;

2 Weest als nieuwgeborene kinderkens, verlangende naer de geestelyke en onverschelde melk, opdat gy door dezelve moogt opwassen ter zaligheid :

3 Want gy alreeds gesmaekt hebt, hoe zoet de Heer is.

4 Tot denwelken gy naderende, als tot eenen levenden steen, die wel by de menschen verworpen, maer by God uitverkoren en kostelyk is;

5 Zoo wordt gy zelve ook op hem als levende steenen gebouwd, en tot een geestelyk huis, en tot een heilig priesterdom, om geestelyke offeranden op te dragen, die door Jezus Christus aengenaem zyn aen God.

6 Daerom staet er in de Schrifte : Ziet, ik stelle in Sion eenen opperhoeksteen, die uitgelezen en kostelyk is; al die in hem geloof zal niet beschaemd worden. (*Isaïas xxviii, 16.*)

7 Voor ulieden dan, die geloof, is hy kostelyk; maer voor de ongeloofigen is de steen, die van de bouwmeesters verworpen zynde, geworden de voornaemste hoeksteen,

8 Tot eenen stronkelsteen, en eenen steen, daer zy over vallen, zy die zich stooten aen het woord, en ongeloofig zyn, daer zy ook toe gesteld zyn.

9 Maer gy zyt een uitverkoren geslacht, een koninglyk priesterdom, een heilig volk, een aengewonnen volk; opdat gy de grootheden zoudt verkondigen van den genen, die u uit de duisternisse tot zyn wonderbaer licht heeft geroepen.

10 Gy die eertyds zyn volk niet waert, maer nu Gods volk geworden zyt; en die eertyds geene bermhertigheid hadt verkregen, maer nu bermhertigheid verkregen hebt.

11 Allerliefsten ! ik vermaan u, dat gy als vreemdelingen en pelgrims u onthoudt van de vleeschelyke begeerlykheden, die oorlog voeren tegen de zielen :

12 Draegt u eerlyk onder de heidenen, opdat ze in plaetse van u voor kwaaddoeners uit te maken, zy uit de goede werken, die ze in u bemerken, God mogen verheerlyken in den dag der bezoeking.

13 Weest dan om God onderdanig aen alle menschelyke overheid, het zy aen den koning, als zynde de opperste ;

14 Het zy aen de stadhouders, als zynde van hem gezonden, om de kwaaddoeners te straffen, en lof te geven aen degenen die wel doen.

15 Want dit is de wille Gods, dat gy door wel te doen aen de onwetende en onverstane menschen den mond zoudt stoppen.

16 Zynde als vrye menschen, doch de vryheid niet gebrukende tot eenen dekmantel der ondeugendheid, maer als dienaers van God.

17 Eert een iegelyk, bemint uwe broeders, vreest God, geeft den koning eere.

18 Gy dienstknachten ! weest met alle eerbiedigheid onderdanig aen uwe heeren, niet alleen aen degenen die goed en beleefd zyn, maer ook aen degenen, die onbeleefd zyn.

19 Want dit is Gode aengenaem, dat iemand, om hem te behagen, kwellingen verdraegt, ten onregte lydende.

20 Want wat eere is dat, indien gy de slagen verdraegt, die ge krygt als ge misdaen hebt? Maer indien gy in lyden komt met wel te doen, en dat verdraegt, dat is Gode aengenaem.

21 Want daertoe zyt gy geroepen, mits Christus zelf voor ons geleden heeft, u een exempel nalatende, opdat gy zyne voetstapen zoudt volgen.

22 Hy die geene zonde gedaen had, en in wiens mond geen bedrog is gevonden.

23 Die, als hy gelasterd wierd, niet tegen lasterde, als hem lyden aengedaen wierd, niet dreigde; maer zich zelve overgaf aen den genen, die hem onregtveerdelyk oordeelde.

24 Die zelf onze zonden in zyn ligchaem tot op het kruis gedragen heeft, opdat wy, aen de zonden gestorven zynde, voor de regtveerdigheid zouden leven. Het is door zyne wonden, dat wy genezen zyn.

25 Want gy waert als dwalende schapen; maer nu zyt gy wedergekeerd tot den Herder en den Bisschop uwer zielen.

KAPITTEL III.

DAT van des gelyken ook de vrouwen onderdanig zyn aen hare mans; opdat, zoo er sommigen aen het woord nog niet gelooven, zy door de maniere van leven van de vrouwen zonder het woord gewonnen worden,

2 Aenmerkende uwen zuiveren wandel, en eerbiedigheid.

3 Dat het vrouwsieraed niet zy uitwendig, in het krollen des hairs, of in het omhangen van goud, of in opgepronkte kleedinge;

4 Maer in den verborgen mensch in het herte, door het onbederfelyke sieraed van eenen zachtmoedigen en zedigen geest, hetwelke kostelyk is voor Gods oogen.

5 Want aldus versierden zich ook eertyds

de heilige vrouwen, die hare hope op God hadden, en aen hare mans onderdanig waren.

6 Zoo was Sara gehoorzaam aen Abraham, hem haren heere noemende, welker dochters gy geworden zyt, als gy wel doet, en u door geene vreeze laet onstellen.

7 De mannen van des gelyken moeten met haer op eene verstandige maniere leven, aen het vrouwgeslacht, als aen het zwakste, eere bewyzende, als die ook medeërfgenen zyn van de gratie des levens; opdat uwe gebeden niet verstoord worden.

8 Eindelyk, weest allen eendragtig, medelydende, uwe broeders beminende, barmhertig, vriendelyk, ootmoedig;

9 Geen kwaed met kwaed vergeldende, noch lasteringe met lasteringe, maer hen integendeel zegenende: want daertoe zyt gy geroepen, opdat gy den zegen zoudt beërven.

10 Want die het leven bemint, en goede dagen zoekt te hebben, dat hy zyne tonge bedwinge van het kwaed, en zyne lippen van bedrog te spreken.

11 Dat hy afwyke van het kwade, en het goede doe; dat hy den vrede zoeken, en denzelven najagen.

12 Want de oogen des Heeren zyn op de regtveerdigen, en zyne ooren tot hunne gebeden. Maer het gezigt des Heeren is tegen de kwaeddoeners.

13 En wie kan u toch hinderen, indien gy met iever het goede betracht?

14 Ja zelfs, al is het dat gy iets lydt om de regtveerdigheid, dat is uw geluk. Vreest dan hunne dreigementen niet, noch ontstelt er u niet over;

15 Maer heiligt den Heere Christus in uwe herten; en zyt altyd bereid, om voldoeninge te geven aen een ieder, die u reden zal afvragen van de hope, die in u is;

16 Met zachtmoedigheid en eerbiedigheid eene goede conscientie betoonende, opdat degenen die uwen goeden wandel in Christus lasteren, beschaemd worden, als zy kwaed van u spreken.

17 Want het is beter, als Gods wille zoo is, wel doende te lyden, als kwalyk doende.

18 Want Christus zelf heeft eens voor onze zonden de dood geleden, hy, die regtveerdig was voor de onregtveerdigen, opdat hy ons aen God zoude opdragen; die wel is gedood naer het vleesch, maer levende gemaekt door den Geest.

19 In denwelken hy ook is gaen prediken aen de geesten, die in de gevangnisse waren,

20 Die eertyds ongeloovig geweest waren, als God hen met verduuldigheid verwachtte ten tyde van Noë, wanneer de arke ge-

bouwd wierd; waerin weinige, dat is, acht zielen door het water behouden wierden.

21 Hetwelk eene afbeelding was van het doopsel, bestaende niet in eene afwasching van vuiligheid des ligchaams, maer in de toezegging van eene goede conscientie voor God, hetgene ons nu ook behoudt door de verryzenisse van Jezus Christus;

22 Die, opgeklommen zynde ten hemel, is aen de regter hand Gods; daer hem de engelen, de magten, en de krachten onderdanig zyn, na dat hy de dood verslonden heeft, opdat wy erfgenamen zouden worden van het eeuwig leven.

KAPITTEL IV.

AENGEZIEN dan Christus in het vleesch geleden heeft, zoo wapent u ook met dezelfde gedachten, peizende, dat dengenen die geleden heeft in het vleesch, de zonden is afgestorven.

2 Om nu niet meer volgens de begeerlykheden der menschen, maer volgens den wille Gods den tyd, die in dit ligchaem overig is, te beleven.

3 Want het is genoeg, in den voorgaenden tyd, volgens de genegenheden der heidenen te werk gegaen te hebben; levende in on-tuchtigheden, in wellusten, in dronkenschap, brasseryen, drinkeryen en in de grouwelyke diensten der afgoden:

4 Hetwelk hun vreemd voorkomt, dat gy nu niet meer medeloopst tot dezelfde uitgestorte overdadigheid, u daerom lasterende.

5 Doch zy zullen rekeninge geven aen dengenen, die bereid staet om te oordeelen levenden en dooden.

6 Want daerom is ook het evangelie aen de dooden verkondigd, opdat zy wel naer het ligchaem voor de menschen geoordeeld zynde, nogtans naer den geest zouden leven voor God.

7 Verders het einde van alle dingen is aenstaende; weest dan voorzichtig en waekt in het gebed.

8 Maer vooral hebt eene vurige liefde tot malkanderen; want de liefde bedekt menigte van zonden.

9 Weest vlytig om malkanderen te herbergen, zonder murmureren.

10 Dat een ieder de gave, die hy ontvangen heeft, bestede ten dienste van een ander, als goede uitdeelsers van de velerhande gratie Gods;

11 Indien iemand spreekt, dat hy spreke als of het Gods woorden waren; indien iemand in bedieninge is, dat hy ze bediene als uit de kracht, die God verleent, opdat God in alles verheerlykt worde, door Jezus Christus, aen wien de glorie en

de heerschappye toekomt in der eeuwigheid. Amen.

12 Allerlieftsten! laet het u niet vreemd dunken, dat gy door het vuer beproefd wordt, als of u iets nieuws overkwam.

13 Maer verblydt u, dat gy deelachtig zyt aen het lyden van Christus, opdat gy u ook verblyden en verheugen moogt in de openbaringe zynrer glorie.

14 Gelukkig zyt gy, indien u versmading wordt aengedaen om den name van Christus: want de eere, de glorie, de kracht Gods en zyn Geest rust op u.

15 Doch dat niemand van u lyde als een doodslager, of dief, of kwaaddoener, of als een, die op eens anders goed uit is,

16 Maer is het als christen, dat hy het zich niet schame, maer God daerover glorie geve.

17 Want de tyd is hier, dat God zyn oordeel beginnen zal van zyn eigen huis. Doch indien hy het van ons begint, wat zal het einde zyn van degenen, die aen het evangelie Gods niet gehoorzamen?

18 En indien de regtveerdige nauwelyks zalig wordt, waer zal de goddelooze en de zondaer blyven?

19 Zoo dan, dat degenen, die lyden volgens den wille Gods, hunne zielen aen hem, als aen hunnen getrouwen Schepper, door goede werken bevelen.

KAPITTEL V.

IK bidde de priesters, die onder ulieden zyn, als medepriester, en getuige van het lyden van Christus, en ook deelachtig aen de glorie, die eens geopenbaerd zal worden:

2 Bestiet de kudde Gods, die onder u is, en hebt er toezigt over, niet uit bedwang, maer gewilliglyk volgens God; noch om vuil gewin, maer uit er herte;

3 Noch als heerschappye voerende over het

erfdeel, maer als zynde het voorbeeld geworden van de kudde uit een opregt gemoed.

4 En als de Opper-Herder verschynen zal, zult gy eene onverslenselyke kroone van glorie verkrygen.

5 Zoo ook, gy jongelingen! weest onderdanig aen de priesters; en gy altemael aen malkanderen, u de ootmoedigheid indruk-kende: want God wederstaet aen de hoo-verdigen, maer aen de ootmoedigen geeft hy zyne gratie.

6 Vernedert u dan onder de magtige hand Gods, opdat hy u verheffe op zynen tyd van bezoeking.

7 Werpt al uwe bekommernisse op hem, want hy is voor u bezorgd.

8 Leeft matelyk, en waekt: want uw vyand, de duivel, loopt om als een brieschende leeuw, zoekende wien hy moge verslinden.

9 Wederstaet hem, versterkt door het geloove, gedenkende, dat uwe broeders, die in de wereld zyn, hetzelfde te lyden hebben.

10 Doch de God van alle genade, die ons door Jezus Christus tot zyne glorie geroepen heeft, die zal ons na een weinig lydens voltrekken, versterken, en grondig bevestigen.

11 Hem zy de glorie en de heerschappye in alle eeuwigheid. Amen.

12 Ik heb u door Silvanus, eenen getrouwen broeder, zoo ik meene, in het kort geschreven, vermanende en getuigende, dat die, in dewelke gy vaststaet, de waerachtige gratie Gods is.

13 De medeverkorene gemeente, die in Babylon is, en Marcus, myn zoon, doen u groeten.

14 Groet malkanderen met eenen heiligen kus. De gratie zy met u allen, die in Christus Jezus zyt.

TWEEDE BRIEF

VAN DEN

H. APOSTEL PETRUS.

KAPITTEL I.

SIMON Petrus, dienaar en apostel van Jezus Christus, aen degenen, die hetzelfde geloove gelyk wy ontvangen hebben, met

de regtveerdigheid van onzen God en Zaligmaker Jezus Christus:

2 Genade en vrede zy ulieden vermenigvuldigd, door de kennis van God en van Christus Jezus, onzen Heere.

3 Gelyk ons van zyne goddelyke kracht alle dingen, die tot het leven en de godvruchtigheid dienen, geschonken zyn, door de kennisse van degenen, die ons geroepen heeft door zyne eigene glorie en kracht:

4 Waerdoor hy ons de overgrootte en kostelyke beloofde gaven geschonken heeft, opdat gy door dezelve deelachtig zoudt worden aen de goddelyke natuer, ontvlugtende de bedorvenheid, die door de begeerlykheid in de wereld is;

5 Zoo tracht ook met alle neerstigheid, om by uw geloove de deugd te voegen, by de deugd de wetenschap,

6 By de wetenschap de matigheid, by de matigheid de verduideligheid, by de verduideligheid de godvruchtigheid,

7 By de godvruchtigheid de broederlyke liefde, en by de broederlyke liefde de liefde Gods.

8 Want zoo deze dingen by ulieden te vinden zyn, en daer overvloedig zyn, zy zullen u niet ledig noch vruchteloos laten in de kennisse van onzen Heere Jezus Christus.

9 Want die deze dingen niet heeft, is een blinde, die naer den weg moet tasten, en die vergeten heeft, hoe hy van zyne oude zonden gezuiverd is.

10 Daerom, broeders! doet des te meer uw beste om uwen roep en verkiezing te verzekeren door goede werken: want zoo doende zult gy nooit in zonde vallen.

11 En zoo zal u een opene ingang gebaend worden tot het eeuwig ryk van onzen Heere en Zaligmaker, Jezus Christus.

12 Overzulks zal ik niet nalaten u altyd van deze dingen te vermanen, alhoewel gy ze genoeg weet, en in de waarheid, daer ik nu van spreke, bevestigd zyt.

13 Want ik achte het regt te zyn, dat ik u, zoo lang als ik in deze tente ben, door vermaningen opwekke.

14 Wel wetende, dat ik myne tente haest zal afleggen, gelyk onze Heere Jezus Christus my dat ook verklaerd heeft.

15 Doch ik zal zorg dragen, dat gy ook geduriglyk, na myne dood, deze dingen zult kunnen gedenken.

16 Want wy hebben geene fraeiverdichte fabelen gevolgd, als wy u de kracht en de komste van onzen Heere Jezus Christus verkondigd hebben. Maer wy zyn zelven aenschouwers geweest van zyne majesteit.

17 Want hy ontving eere en glorie van God den Vader, als er van uit dien treffelyken glans diergelyke stemme tot hem afkwam: Dit is myn welbeminde Zoon, in wien ik myn welbehagen genomen hebbe, hoort naer hem! (*Mattheus* xvii, 5.)

18 En deze stemme hoorden wy van den

hemel afkomen, als wy met hem op den heiligen berg waren.

19 Ook hebben wy prophetische woorden, die vaster gaen, op dewelke gy wel doet met acht te nemen, als op een licht, schynende in eene duistere plaetse, tot dat de dag aencome, en de morgensterre opga in uwe herten.

20 Dit vooral wetende, dat geene prophetische Schrifture door eigene verklaringe uitgelegd wordt.

21 Want het is niet door den wille des menschen, dat de prophetie eertyds is aengebragt; maer het is door het ingeven van den Heiligen Geest, dat de heilige mannen Gods gesproken hebben.

KAPITTEL II.

DOCH daer zyn ook valsche propheten onder het volk geweest, gelyk er ook onder ulieden leugenachtige leeraers zullen zyn, die verderfelyke ketteryen zullen invoeren, en die den Heere, die hen gekocht heeft, verloochenende, zich een haestig verderf zullen op den hals halen.

2 En velen zullen hunne dertelheden navolgen, door dewelke de weg der waarheid zal gelasterd worden;

3 En zy zullen met gemaekte woorden van u koopmanschap maken; maer hun oordeel is nu van overlang op weg, en hun verderf slaept niet.

4 Want is het dat God de engelen, die gezondigd hebben, niet gespaerd heeft, maer dezelve in de helle stootende, aen de boeien der duisterheid heeft overgeleverd, om gepynigd en tot het oordeel bewaerd te worden;

5 En is het dat hy de eerste wereld niet gespaerd, maer Noë, den verkondiger der regtveerdigheid, alleen met zeven anderen bewaerd heeft, als hy den vloed der wateren over de wereld der goddeloozen uitstortte;

6 Heeft hy ook de steden van Sodoma en Gomorra in asche leggende, door eene gansche verwoesting gestraft, om een voorbeeld te stellen voor degenen, die goddeloos zouden leven;

7 En heeft hy den regtveerdigen Loth, die door den overlast en den ontuchtigen handel der booswichten verdrukt wierd, daeruit verlost:

8 (Want deze man, die in hooren en zien regtveerdig was, woonde onder degenen, die zyne regtveerdige ziele van dag tot dag door hunne booze werken pynigden;)

9 Zoo weet de Heer de godvruchtigen uit de kwelling te verlossen, en de boozen tot den dag des oordeels te bewaren, om gestraft te worden;

10 Maer voornamelyk degenen, die door

vleeschelyken drift in onzuivere begeerlykheden wandelen, die de overheid verachten, die stout zyn, en eigenzinnig, en die niet schroomen sekten in te voeren, noch te lasteren;

11 Daer de engelen, alhoewel zy in kracht en sterkte meerder zyn, nogtans malkanderen door geene vervloeking verwyzen.

12 Maer dezen wezende als onredelyke dieren, die natuerlyk geschapen zyn tot roof en tot verderf, lasteren hetgene zy niet verstaen, en zullen in hunne bedorvenheid verloren gaen,

13 En den loon krygen van hunne ongerechtigheid. Zy, die hunne genoegten stellen in dagelyks goede sier te maken; die klad-den en schandvlekken zyn, uitgestort in weelde, als zy zyn in hunne maeltiden, die ze met u houden;

14 Die de oogen vol van overspel hebben, en van onophoudelyke zonden; die de ongestadige zielen verlokken; die het herte geoefend hebben in gierigheid, kinderen der vervloeking;

15 Die, den regten weg verlatende, afgedwaeld zyn, en involgen den weg van Balaam, zone van Basor, die den loon der ongerechtigheid liefhad;

16 Maer die berispt wierd over zyne dwaesheid: want eene stomme lastdragende beest, de spraek van eenen mensch aennemende, bedwong de uitzinnigheid van den propheet.

17 Zy zyn waterlooze fonteinen, en wolken, die van draeiwinden gedreven worden, voor wie de donkere duisternis bewaerd wordt.

18 Want, zeer opgeblazene en ydele dingen sprekende, verlokken zy door de ontuchtige begeerlykheden des vleeschs, hen, die kortste voren waren ontvloden degenen, die in dolinge wandelen;

19 Hun vryheid belovende, daer zy zelve slaven der bedorvenheid zyn: want iemand is de slave van dengenen, daer hy van overwonnen is.

20 Want indien zy, de besmettingen van de wereld ontvlugt zynde, door de kennis van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus, zich wederom in dezelve inwikkende, laten overwonnen worden, zoo is hun het laatste erger geworden als het eerste.

21 Want het ware hun beter, den weg der regtvaardigheid niet gekend te hebben, als, denzelven gekend hebbende, weder terug te keeren van het heilig gebod, dat hun was overgeleverd.

22 Doch hun is overgekomen hetgene een waerachtig spreekwoord zegt: De hond is wedergekeerd tot zyn uitbraeksel, en de zogge gewassen zynde, wederom tot het modderslyk.

KAPITTEL III.

ALLERLIEFSTEN! dit is nu de tweede brief, dien ik u schryve, in denwelken ik uw opregt gemoed door myne vermaningen opwekke;

2 Opdat gy gedenken zoudt de woorden der heilige propheten, daer ik van gemeld heb, als ook de geboden, die gy van ons, die uwe apostels zyn, van wege den Heere en Zaligmaker ontvangen hebt.

3 Dit vooral wetende, dat er in de laatste tyden bedriegers zullen komen, die naer hunne eigene begeerlykheden zullen wandelen,

4 Zeggende: Waer is toch de belofte van zyne komste? want sedert dat onze voorouders overleden zyn, blyven alle dingen, gelyk zy in het begin der schepping geweest zyn.

5 Want het is al willens, dat zy niet weten, dat er in den eersten de hemel was door Gods woord; gelyk ook de aerde, die uit het water en door het water bestond.

6 En dat door deze dingen de wereld, die dan was, van het water overstroomd zynde, vergaen is.

7 Maer de hemel en de aerde, gelyk die nu door hetzelfde woord hersteld zyn, worden bewaerd tot het vuer, tegen den dag des oordeels, en des verderfs der goddelooze menschen.

8 Doch dat deze eene zaek u niet onbekend zy, allerliefsten! dat by den Heere een dag is als duizend jaren, en duizend jaren als een dag.

9 De Heer stelt zyne belofte niet uit, gelyk sommigen dat meenen; maer hy handelt langmoedelyk om uwentwille, niet willende, dat er eenigen verloren gaen, maer dat zy allen wederkomen tot penitentie.

10 Doch de dag des Heeren zal komen als een dief, in denwelken de hemel met groot gedruisch zal vergaen, en de elementen door de hitte zullen smelten, en de aerde, met de werken, die er in zyn, zullen verbrand worden.

11 Aengezien dan al deze dingen vergaen moeten, hoe heilig behoort gy in uwen handel niet te zyn, en hoe godvruchtig van leven?

12 Verwachtende en verlangende naer de komste van den dag des Heeren, in denwelken de hemel door het vuer vergaen zal, en de elementen door de hitte des vuers versmelten zullen.

13 Maer volgens zyne belofte, verwachten wy eenen nieuwen hemel en eene nieuwe aerde, in dewelke de regtvaardigheid zal woonen.

14 Daerom, allerliefsten! deze dingen ver-

wachtende, doet uw best, dat gy onbevlekt en ongeschonden voor hem moogt bevonden worden in vrede.

15 En denkt, dat de langmoedigheid van onzen Heere uwe zaligheid is; gelyk ook onze zeer lieve broeder Paulus, volgens de wysheid, die hem gegeven is, u geschreven heeft.

16 Gelyk hy doet in al zyne brieven, in dewelke hy van deze dingen spreekt; alwaer sommige plaatsen moeiljelyk om

verstaen zyn, die de ongeleerde en ligtveerdige menschen verdraeijen, gelyk ook andere Schriftuerplaatsen, tot hun eigen verderf.

17 Gy dan, broeders! hiervan nu onderrigt zynde, wacht u, dat gy door de dolinge der dwaze menschen niet mede vervoerd wordt, en alzo afvalt van uwe vastigheid.

18 Maer wast aen in de gratie en in de kennisse van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Hem zy glorie, en nu, en ten eeuwigen dage. Amen.

EERSTE BRIEF

VAN DEN

H. APOSTEL JOANNES.

KAPITTEL I.

HET Woord des levens, hetgene van den beginne was, hetgene wy gehoord hebben, hetgene wy met onze oogen gezien hebben, hetgene wy aendachtelyk aenschouwd hebben, hetgene wy met onze handen getast hebben:

2 (Want het leven is geopenbaerd geworden, en wy hebben het gezien, en wy geven er getuigenisse van, en verkondigen u dat eeuwig leven, hetwelk by den Vader was, en ons verschenen is.)

3 Hetgene wy dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wy u, opdat gy ook gemeenschap met ons zoudt hebben, en dat onze gemeenschap zy met den Vader, en met zynen Zone Jezus Christus.

4 En deze dingen schryven wy u, opdat gy u zoudt verblyden, en dat uwe blydschap zoude volmaekt zyn.

5 Dit is dan hetgene wy van hem gehoord hebben, en hetgene wy u verkondigen, dat God het licht is, en dat er gansch geene duisternis in hem is.

6 Indien wy zeggen, dat wy gemeenschap met hem hebben, en nog in de duisternisse wandelen, zoo liegen wy, en wy doen de waarheid niet.

7 Maer indien wy in het licht wandelen, gelyk hy zelf in het licht is, zoo hebben wy gemeenschap met malkanderen, en het bloed van zynen Zone Jezus Christus zuivert ons van alle zonden.

8 Indien wy zeggen, dat wy geene zonde hebben, zoo bedriegen wy ons zelven, en de waarheid is in ons niet.

9 Doch indien wy onze zonden belyden, hy is getrouw en regtveerdig, om ons onze zonden te vergeven, en ons te reinigen van alle onregtveerdigheid.

10 Indien wy zeggen, dat wy niet gezondigd hebben, zoo maken wy hem leugenachtig, en zyn woord is in ons niet.

KAPITTEL II.

MYNE kinderken! ik schryve u deze dingen, opdat gy niet zoudt zondigen; doch zoo iemand gezondigd heeft, wy hebben eenen voorspreker by den Vader, Jezus Christus, den Regtveerdigen;

2 Want hy is de verzoening van onze zonden, en niet alleen voor de onze, maer ook voor die van de geheele wereld.

3 En hieruit weten wy, dat wy hem kennen, indien wy zyne geboden onderhouden.

4 Die zegt, dat hy hem kent, en zyne geboden niet onderhoudt, is een leugenaer, en de waarheid is in ons niet.

5 Maer die zyn woord onderhoudt, in dezen is de liefde Gods waerlyk volmaekt, en daeruit weten wy, dat wy in hem zyn.

6 Die zegt, dat hy in hem blyft, moet ook zelf zoo wandelen, gelyk hy gewandeld heeft.

7 Allerliefsten! het is geen nieuw gebod, dat ik u schryve, maer een oud gebod, hetwelk gy van het beginsel af gehad hebt; en dat oud gebod is het woord, dat gy gehoord hebt.

8 En niettemin is het een nieuw gebod, dat ik u schryve, hetwelk waerachtig is zoo in hem, als in ulieden; omdat de duisternis

voorby is, en dat het waerachtig licht nu schynt.

9 Die zegt, dat hy in het licht is, en zynen broeder haet, die is tot nog toe in de duisternis.

10 Die zynen broeder liefheeft, blyft in het licht, en hy stronkelt nergens aen.

11 Maer die zynen broeder haet, die is in duisternisse, en hy wandelt in het duister, niet wetende, waer hy henen gaet, omdat de duisternis zyne oogen verblind heeft.

12 Kinderkens! ik schryve u, omdat uwe zonden vergeven worden door zynen naem.

13 Vaders! ik schryve u, omdat gy hem kent, die van den beginne geweest is. Jongelingen! ik schryve u, omdat gy den boozen overwonnen hebt.

14 Kleine kinderen! ik schryve u, omdat gy tot kennis van den Vader gekomen zyt. Ik schryve u, jonge lieden! omdat gy kloek zyt en het woord Gods in u blyft, en dat gy den boozen overwonnen hebt.

15 En hebt toch de wereld niet lief, noch hetgene in de wereld is. Zoo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is in hem niet.

16 Want al dat in de wereld is, dat is of begeerlykheid des vleesch, of begeerlykheid der oogen, of hooverdye des levens; al hetwelke niet is uit den Vader, maer uit de wereld.

17 Doch de wereld gaet voorby, en ook hare begeerlykheid, maer die den wille Gods doet, die blyft in der eeuwigheid.

18 Kinderkens! het is de laetste uer, en, gelyk gy gehoord hebt, dat de antichrist moet komen, zoo zyn er van nu af al vele antichristen opgestaan, waeruit wy weten, dat het de laetste ure is.

19 Zy zyn uit ons uitgegaan, maer zy waren van de onzen niet: want indien zy van de onzen geweest waren, zoo zouden zy wel by ons gebleven zyn; doch het is, opdat het blyken zoude, dat zy niet allegader van de onzen zyn.

20 Maer gylieden hebt de zalvinge van den Heiligen, en gy weet alle dingen.

21 Ik heb u niet geschreven, als aen degenen, die de waarheid niet kennen, maer als aen degenen, die ze kennen, en die weten, dat geene leugentael uit de waarheid is.

22 Wie is er een leugenaer, als dengen die loochent, dat Jezus de Christus is? Dit is een antichrist, die den Vader en den Zone loochent.

23 Al die den Zone loochent, die heeft ook den Vader niet, en die den Zone belydt, die heeft ook den Vader.

24 Dat dan hetgene gy van het begin gehoord hebt, in u blyve. Indien hetgene gy

van het begin gehoord hebt, in u blyft, zoo zult gy ook in den Zone en in den Vader blyven.

25 En dit is de belofte, die hy ons zelf beloofd heeft, te weten het eeuwig leven.

26 Dit heb ik u geschreven van degenen, die u verleiden.

27 Doch wat u belangt, dat de zalving, die gy van hem ontvangen hebt in u blyve; zoo hebt gy niet van noode, dat iemand u leere. Maer gelyk zyne zalving u van alles leert, en dat het de waarheid is en geene leugentael, zoo blyft dan by hetgene zy u geleerd heeft.

28 Nu dan, kinderkens! blyft daerby, opdat als hy verschynen zal, wy mogen betrouwen hebben en dat wy van hem niet beschaemd gemaakt worden in zyne komste.

29 Indien gy weet, dat hy regtveerdig is, zoo weet dit ook, dat al dengen die de regtveerdigheid doet, uit hem geboren is.

KAPITTEL III.

ZIET eens, hoe groote liefde de Vader ons bewezen heeft, dat wy Gods kinderen genoemd worden, en ook zyn. Daerom kent ons de wereld niet, omdat zy hem niet kent.

2 Allerliefsten! wy zyn nu kinderen Gods; maer hêt is nog niet geopenbaerd, wat wy zullen zyn. Doch wy weten, dat als hy verschynen zal, wy hem zullen gelyk zyn, want wy zullen hem zien gelyk hy is.

3 En al die deze hope heeft op hem, die heiligt zich zelven, gelyk hy ook heilig is.

4 Al die zonde doet, die doet ook ongerechtigheid: want de zonde is ongerechtigheid.

5 En gy weet dat hy verschenen is, om onze zonden weg te nemen, en dat in hem geene zonde is.

6 Al die in hem blyft, die zondigt niet, en al die zondigt, die heeft hem noch gezien, noch gekend.

7 Kinderkens! dat u niemand verleide. Die de regtveerdigheid doet, die is regtveerdig, gelyk hy ook regtveerdig is.

8 Die de zonde doet, is uit den duivel; want de duivel zondigt van het begin af. Daertoe is de Zone Gods verschenen, opdat hy de werken des duivels zoude vernielen.

9 Al die uit God geboren is, doet geene zonde, omdat Gods zaad in hem blyft; en hy kan niet zondigen, omdat hy uit God geboren is.

10 Hieruit kent men de kinderen Gods, en de kinderen des duivels; al die niet regtveerdig is, die is uit God niet, noch ook die zynen broeder niet bemint:

11 Want dit is hetgene u verkondigd is, en hetgene gy van den beginne gehoord hebt, dat gy malkanderen zoudt beminnen.

12 Niet doende gelyk Caïn, die uit den boozen was, en zynen broeder dood sloeg. En waerom sloeg hy hem dood? Omdat zyne werken boos, en die van zynen broeder regtveerdig waren.

13 En verwondert u niet, broeders! indien de wereld u haet.

14 Wy weten, dat wy van de dood overgevoerd zyn tot het leven, omdat wy onze broeders beminnen. Die ze niet bemint, blyft in de dood.

15 Die zynen broeder haet, is een doodslager; en gy weet wel, dat een doodslager het eeuwig leven in zich niet blyft behouden.

16 Hieruit hebben wy de liefde Gods gekend, dat hy zyn leven voor ons ten beste heeft gegeven. Daerom moeten wy ook ons leven ten beste geven voor onze broeders.

17 Die de goederen van deze wereld heeft, en zynen broeder ziet gebrek lyden, en zyn ingewand voor hem sluit, hoe blyft de liefde Gods in hem?

18 Myne kinderkens! laet ons niet beminnen met woorden of met de tonge, maer met der daed en met der waarheid.

19 Hieruit kennen wy, dat wy de waarheid toebehooren, en wy zullen onze herten daervan overtuigen in zyne tegenwoordigheid.

20 Want indien ons herte ons berispt, God is nog al meerder als ons herte, en hy weet alle dingen.

21 Allerliefsten! indien ons herte ons niet berispt, zoo hebben wy betrouwen voor God.

22 En al wat wy verzoeken, wy zullen het van hem verkrygen, omdat wy zyne geboden onderhouden, en doen hetgene hem behagelyk is.

23 En dit is zyn gebod, dat wy gelooven in den naem van zynen Zone Jezus Christus, en dat wy malkanderen liefhebben, gelyk hy ons geboden heeft.

24 Die zyne geboden onderhoudt, blyft in God, en God in hem; en uit den Geest, dien hy ons gegeven heeft, daeruit weten wy, dat hy in ons blyft.

KAPITTEL IV.

ALLERLIEFSTEN! gelooft alle geesten niet, maer beproeft de geesten, of zy van God zyn: want daer zyn vele valsche propheten in de wereld opgestaen.

2 Hieraen wordt de Geest, die van God is, gekend: alle geest, die belydt, dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God.

3 En alle geest, die Jezus niet ten volle belydt, is uit God niet; maer die is van den antichrist, van denwelken gy gehoord hebt, dat hy komen moet en die van nu af al in de wereld is.

4 Kinderkens! gylieden zyt uit God, en gy hebt hem overwonnen; aengezien dat degene, die in u is, grooter is als degene, die in de wereld is.

5 Zy zyn van de wereld, en daerom spreken zy van de wereld, en de wereld hoort naer hen.

6 Wy zyn uit God. Die God kent, die aenhoort ons, die uit God niet is, die aenhoort ons niet. Hieraen kennen wy den geest der waarheid, en den geest der dolinge.

7 Allerliefsten! laet ons malkanderen beminnen, want de liefde is uit God: en al die bemint, die is uit God geboren, en hy kent God!

8 Die niet bemint, kent God niet, want God is liefde.

9 Hierin heeft de liefde Gods tot ons gebleken, dat God zynen eenigen geboren Zone in de wereld gezonden heeft, opdat wy door hem zouden leven.

10 Hierin bestaet de liefde, niet dat wy God bemind hadden, maer dat hy ons eerst bemind heeft, en zynen Zone gezonden heeft tot verzoeninge van onze zonden.

11 Allerliefsten! heeft God ons alzoo bemind, zoo moeten wy ook malkanderen beminnen.

12 Niemand heeft ooit God gezien. Indien wy malkanderen beminnen, zoo blyft God in ons, en zyne liefde is in ons volmaekt.

13 Hieruit weten wy, dat wy in hem blyven, en hy in ons, omdat hy ons van zynen Geest gegeven heeft.

14 En wy hebben het gezien, en geven getuigenisse, dat de Vader zynen Zone gezonden heeft, tot eenen Zaligmaker der wereld.

15 Al die belydt, dat Jezus de Zone Gods is, God blyft in hem, en hy in God.

16 En wy hebben de liefde gekend, die God tot ons heeft, en geloove daeraen gegeven. God is de liefde, en die in de liefde blyft, die blyft in God, en God in hem.

17 Hierin bestaet de volmaektheid der liefde van God tot ons, dat wy betrouwen hebben in den dag des oordeels, omdat wy in de wereld zoo zyn, gelyk hy is.

18 Daer is geene vreeze in de liefde, maer de volmaekte liefde dryft de vreeze uit: want de vreeze brengt pyne mede, en die vrees is in de liefde niet volmaekt.

19 Laet ons dan God beminnen, aengezien hy ons eerst bemind heeft.

20 Indien iemand zegt, dat hy God bemint, en zynen broeder haet, hy is een leu-

genaer; want indien hy zynen broeder, dien hy ziet, niet bemint, hoe kan hy God, dien hy niet ziet, beminnen?

21 Ook hebben wy dit gebod van God ontvangen, dat, die God bemint, ook zynen broeder moet beminnen.

KAPITTEL V.

AL die gelooft, dat Jezus de Christus is, die is uit God geboren; al die bemint den Vader, die voortbrengt, bemint ook dengenen, die uit hem geboren is.

2 Hieruit weten wy, dat wy de kinderen Gods beminnen, is het dat wy God beminnen, en zyne geboden onderhouden.

3 Want de liefde Gods bestaet daerin, dat wy zyne geboden onderhouden, en zyne geboden zyn niet zwaer:

4 Want al die uit God geboren is, overwint de wereld, en de victorie, door dewelke wy de wereld overwinnen, is ons geloof.

5 Wie is het die de wereld overwint, als degene, die gelooft, dat Jezus de Zone Gods is?

6 Hy is Jezus de Christus, die gekomen is door water en bloed, niet door het water alleen, maer door het water en het bloed. En het is de Geest, die getuigenisse geeft, dat Christus de waarheid is.

7 Want daer zyn er dry, die getuigenisse geven in den hemel: de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en deze dry zyn een.

8 En dry zyn er, die getuigenisse geven op der aerde; de Geest, het water en het bloed; en deze dry zyn een.

9 Indien wy de getuigenisse der menschen aannemen, de getuigenis van God is immers meerder. Nu het is God zelf, die deze meerdere getuigenisse gegeven heeft van zynen Zone.

10 Die in den Zone Gods gelooft, heeft de getuigenisse Gods in zich zelve; die den Zone niet gelooft, die maekt hem leugen-

achtig, omdat hy geen geloof geeft aen de getuigenisse, die God van zynen Zone gegeven heeft.

11 En dit is de getuigenis, dat God ons het eeuwig leven gegeven heeft, en dit leven is in zynen Zone.

12 Die den Zone heeft, die heeft het leven, die den Zone niet heeft, die heeft het leven niet.

13 Deze dingen schryve ik u, opdat gy weten zoudt, dat gy het eeuwig leven hebt, gy die gelooft in den naem van den Zone Gods.

14 En dit is het betrouwen, hetwelke wy op hem hebben, dat hy ons verhoort in al hetgene, dat wy volgens zynen wille verzoeken.

15 En is het dat wy weten, dat hy ons verhoort in al dat wy verzoeken, zoo weten wy ook, dat wy de dingen, die wy van hem verzocht hebben, nu al bezitten.

16 Indien iemand zynen broeder eene zonde ziet doen, die ter dood niet gaet, dat hy bidde, en het leven zal hem, die niet ter dood zondigt, gegeven worden; maer daer is eene zonde, die ter dood gaet, voor die zegge ik niet, dat iemand zoude bidden.

17 Alle ongerechtigheid is zonde. Doch daer is eene zonde, die ter dood gaet.

18 Wy weten, dat al die uit God geboren is, niet zondigt: want deze geboorte uit God bewaert hem, en de booze raekt hem niet aen.

19 Wy weten, dat wy uit God zyn, en dat de geheele wereld onder den boozen gesteld is.

20 En wy weten, dat de Zone Gods gekomen is, en ons het verstand gegeven heeft, om den waren God te kennen, en te zyn in zynen waerachtigen Zone. Deze is de ware God, en het eeuwig leven.

21 Kinderkens! wacht u van de afgoden. Amen.

TWEEDE BRIEF

VAN DEN

H. APOSTEL JOANNES.

DE ouderling aen mevrouw Electa en hare kinderen, die ik in de waarheid liefhebbe, en niet alleen ik, maer ook allen, die de waarheid kennen.

2 Om de waarheid, die altyd in ons blyft,

en die met ons zal zyn in der eeuwigheid:

3 Genade, barmhertigheid en vrede zy met ulieden van God den Vader, en van Jezus Christus, den Zone des Vaders, in de waarheid en in de liefde.

4 Ik ben zeer verblyd geweest, omdat ik er onder uwe kinderen bevonden hebbe, die in de waarheid wandelen, gelyk wy een gebod gekregen hebben van den Vader.

5 En nu bid ik u, mevrouwe! (niet als of ik u een nieuw gebod schreef, maer hetgene wy van den beginne gehad hebben,) dat wy malkanderen zouden beminnen.

6 Nu daer is de liefde in gelegen, dat wy naer zyne geboden wandelen. Want dit is het gebod waerin, gelyk gy van den beginne gehoord hebt, gy moet wandelen.

7 Want daer zyn vele verleiders in de wereld opgestaen, die niet belyden, dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is. Zoodanige is een verleider en een antichrist.

8 Ziet wel voor u, dat gy niet verliest,

hetgene gy gearbeid hebt, maer den vollen loon moogt bekomen.

9 Al die afwykt, en niet blyft in de leeringe van Christus, bezit God niet; maer die in deze leeringe blyft, die bezit den Vader en den Zone.

10 Indien iemand by u komt, en deze leeringe niet mede brengt, ontvangt hem in uw huis niet, noch groet hem niet.

11 Want die hem groet, die neemt deel aen zyne booze werken.

12 Ik had nog meer aen u te schryven, doch ik heb het door papier en inkt niet willen doen: want ik hope by u te komen en u mondelings te spreken, opdat uwe vreugd volkomen zy.

13 De kinderen van uwe zuster Electa groeten u.

DERDE BRIEF

VAN DEN

H. APOSTEL JOANNES.

DE ouderling aen den allerliefsten Gajus, dien ik in de waarheid beminne.

2 Allerliefste! ik bidde, dat het met al uwe zaken en uwe gezondheid zoo wel moge gaen, gelyk het wel gaet met uwe ziele.

3 Ik ben zeer verblyd geweest, als de broeders kwamen, en getuigenis gaven van uwe opregtigheid, en hoe gy in de waarheid wandelt.

4 Niets is er my aengener, als te hooren, dat myne kinderen in de waarheid wandelen.

5 Allerliefste! gy doet getrouwelyk in al dat gy doet aen de broeders, en dat aen de vreemdelingen,

6 Die getuigenisse gegeven hebben van uwe liefde in de tegenwoordigheid van de gemeente; en gy zult wel doen met hen op de reize te stellen, gelyk God weerdig is.

7 Want het is om zynen naem, dat zy de reize hebben aengenomen, zonder van de heidenen iets te ontvangen.

8 Wy moeten dan zoodanigen wel ontvangen, opdat wy medewerkers der waarheid mogen worden.

9 Ik zoude aen de gemeente wel geschre-

ven hebben; maer Diotrophes, die onder hen den meester tracht te maken, neemt ons niet aen.

10 Daerom, indien ik kome, zoo zal ik zyne werken in gedachtenisse brengen, die hy aenrigt, snappende tegen ons met booze woorden; en als of hem dit nog niet genoeg ware, hy zelf ontvangt de broeders niet, en verbiedt het aen degenen, die het willen doen, en jaegt ze buiten de gemeente.

11 Allerliefste! volgt het kwade niet na, maer het goede. Die wel doet, is uit God; die kwalik doet, kent God niet.

12 Van Demetrius geeft iedereen getuigenisse, en de waarheid zelve; en wy geven van hem ook getuigenisse, en gy weet, dat onze getuigenis waerachtig is.

13 Ik had u nog veel te schryven, maer ik heb het niet willen doen met penne en inkt.

14 Want ik hope u haest te zien, en dan zullen wy mondelings spreken.

15 Vrede zy met u. De vrienden doen u groeten. Groet de vrienden elk in het byzonder.

H. APOSTEL JUDAS.

JUDAS, dienaer van Jezus Christus, en broeder van Jacobus, aen de geroepenen, die van God den Vader bemind, en van Jezus Christus bewaerd zyn :

2 Bermhertigheid, vrede en liefde zy ulieden vermenigvuldigd.

3 Allerblijft! gelyk ik ten uiterste bezorgd ben om u te schryven, rakende uwe gemeene zaligheid, zoo was het toch noodig, dat ik u schreef, om u te bidden, dat gy kloekelyk strydt voor het geloove, hetwelk eens aen de heiligen is overgeleverd.

4 Want daer zyn eenige goddelooze menschen ingekropen, die al van over lang beschreven zyn tot dit oordeel, die de genade van onzen God verkeeren in wulpscheit, en den eenigen Opperheer, onzen Heere Jezus Christus, verloochenen.

5 Doch ik wil u indachtig maken, hetgene gy voordezen al weet, dat Jezus, het volk uit het land van Egypten verlost hebbende, daarna degenen, die niet geloofden, vernield heeft.

6 En dat hy de engelen, die hunne eerste heerlykheid niet bewaerd, maer hunne woonsteden verlaten hebben, in eeuwige boeijen onder de duisternisse heeft opgesloten, tot het oordeel van dien grooten dag.

7 Gelyk ook Sodoma en Gomorrha, en de omliggende steden, die op dergelyke wyze zich in onkuisheid hadden uitgestort, en het vreemde vleesch waren nagelooopen, tot een voorbeeld geworden zyn van het eeuwige vuur, dragende de straffe.

8 Niettemin zoo onteeren dezen ook desgeliks hun vleesch, verachten de overheid, en lasteren de majesteit.

9 Daer de aertsengel Michaël, als hy met den duivel in geschil was, twistende over het ligchaem van Moyses, hem nogtans niet durfde door vermaledydinge verwyzen, maer zeide : Dat de Heer u bedwingē!

10 Doch dezen lasteren al hetgene zy niet verstaen, en al wat zy natuerlyk als onredelyke dieren weten, daerin worden zy bedorven.

11 Wee hun! want zy den weg van Caïn zyn ingegaen, en met Balaam misleid zynde, door den loon vervoerd worden; en door de oproerigheid zyn zy met Core in het verderf geraekt.

12 Het zyn de schandvlekken van de liefdemaclyden, die ze houden, als ze met u daer aanzitten en zich opvullen zonder eere of schaemte. Het zyn waterlooze wolken, die van den wind herwaerts en derwaerts gedreven worden; het zyn verslensde boomen, die onvruchtbaer, door en door verstorven, en onworteld zyn.

13 Het zyn woeste baren van de zee, die het schuim van hunne schandelykheden uitwerpen; het zyn dwaelsterren, voor wie eene onstuimige duisternis in der eeuwigheid bewaerd wordt.

14 Het is ook van dezen, dat Enoch, de zevende van Adam, aldus gepropheteerd heeft : Ziet den Heere, die komt met duizenden van zyne heiligen,

15 Om het oordeel aen te stellen tegen een iegelyk, en alle goddeloozen te straffen over al hunne goddelooze werken, die zy goddelooslyk bedreven hebben; en over al de smadelyke woorden, die de goddelooze zondaers tegen God gesproken hebben.

16 Het zyn murmureersders, die altyd klagen, die naer hunne lusten wandelen; welker mond opgeblazene dingen spreekt, en die de menschen wonderlyk verheffen uit eigen baet.

17 Maer gy, allerliefsten! weest gedachtig de woorden, die door de apostelen van onzen Heere Jezus Christus voorzeid zyn;

18 Dewelke u zeiden, dat er in de laetste tyden bedriegers zullen komen, die naer hunne lusten in goddeloosheden zullen wandelen.

19 Dezen zyn het, die zich afscheiden, zinnelyke menschen, die geen Geest hebben.

20 Maer gy, allerliefsten! u zelven opbouwende op uw allerheiligste geloove, en biddende door den Heiligen Geest,

21 Bewaert u zelven in de liefde Gods, verwachende de bermhertigheid van onzen Heere Jezus Christus, ten eeuwigen leven.

22 Bestraft degenen, die van nu af al veroordeeld zyn.

23 Maer behoudt de anderen, hen trekkende uit het vuur; en hebt medelyden met hen, in vreeze; hatende ook zelfs het kleed, hetwelk van het vleesch besmet is.

24 Voorts aen hem, die magtig is u van zonde te bewaren, en u onbevlekt voor

zyne majesteit te stellen, met vreugde in de komste van onzen Heere Jezus Christus;

25 Den eenigen God, die onze Zaligmaker

is door Jezus Christus, onzen Heere, zy glorie, grootachtbaerheid, heerschappye, en magt voor alle tyden, en nu en in alle eeuwigheid. Amen.

DE APOCALYPISIS OF OPENBARINGE

VAN DEN

H. APOSTEL JOANNES.

KAPITTEL I.

DE openbaring van Jezus Christus, welke God hem gegeven heeft, om aen zyne dienaers de dingen te vertoonen, die haest geschieden moeten; en dewelke hy door zynen engel, dien hy afzond, kenbaer gemaekt heeft aen zynen dienaar Joannes,

2 Die het woord Gods verkondigd heeft, en getuigenisse heeft gegeven van Jezus Christus, en van al wat hy gezien heeft.

3 Zalig is hy, die de woorden van deze prophetie leest en hoort, en die de dingen bewaert, die daerin geschreven staen: want de tyd is aenstaende.

4 Joannes aen de zeven kerken, die in Asien zyn: genade zy ulieden en vrede van dengenen, die is, die was, en die komen moet, en van de zeven Geesten, die voor zynen troon zyn;

5 En van Jezus Christus, die de getrouwe Getuige is, de Eerstgeborene onder de dooden, en de Opperheer van de koningen der aerde; die ons bemind heeft, en ons van onze zonden afgewassen heeft in zyn bloed,

6 En die ons koningen en priesters voor God zynen Vader gemaekt heeft; hem zy glorie en heerschappye in alle eeuwigheid. Amen.

7 Ziet, hy komt op de wolken, en alle oog zal hem zien, ook degenen, die hem dootsken hebben; en al de geslachten der aerde zullen om hem voor hunne borsten kloppen. Ja zekerlyk. Amen.

8 Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde, zegt de Heere God, die is, die was, en die komen moet, de Almogende.

9 Ik, Joannes, die uw broeder ben, en met u deel hebbe in de verdrukkinge, in het ryk, en in de verduldigheid van Christus Jezus, ben geweest in het eiland, genoemd Patmos, om het woord Gods, en om de getuigenisse voor Jezus.

40 Ik was op eenen dag des Heeren in den

geest opgetogen, en ik hoorde achter my eene sterke stemme, als van eene trompette,

11 Dewelke zeide: Hetgene gy ziet, schryft dat in een boek; en zendt het aen de zeven kerken, die in Asien zyn, te Ephesen, te Smyrna, te Pergamen, te Thyatiren, te Sardis, te Philadelphien, en te Laodiceen.

12 En ik keerde my om, om te zien wat stemme dat tot my sprak; en my omgekeerd hebbende, zag ik zeven gouden kandelaren;

13 En in het midden der zeven gouden kandelaren, iemand die den Zone des menschen geleek, gekleed met een lang kleed, en onder de borst omgord met eenen gouden sluijer;

14 Zyn hoofd en hair was zoo wit als witte wolfe, ja als een sneeuw; en zyne oogen waren gelyk eene vlamme vuers;

15 Zyne voeten gelyk het fynste koper, als het in den oven gloeit; en zyne stemme was gelyk het gedruisch van vele wateren.

16 En hy had in zyne regter hand zeven sterren, en uit zynen mond kwam eenscherp zweerd snydende van beide kanten, en zyn aenzigt was klaerschynende als de zonne, zynde op haer sterkste.

17 En zoo als ik hem zag, viel ik gelyk dood voor zyne voeten; doch hy legde zyne regter hand op my, zeggende: Vreest niet, ik ben de eerste en de laetste;

18 Ik die leve; ik ben wel dood geweest, maar ziet, ik leve nu in alle eeuwigheid; en ik heb de sleutels van de dood en van de helle.

19 Schryft dan hetgene gy gezien hebt, hetgene tegenwoordig is, en hetgene na dezen te geschieden staet:

20 Dit is het geheim van de zeven sterren, die gy in myne regter hand gezien hebt, en van de zeven gouden kandelaren. De zeven sterren*zyn de engelen der zeven kerken. En de zeven kendelaers zyn de zeven kerken.

KAPITTEL II.

SCHRYFT aen den engel van de kerke van Ephesen : Dit zegt degene, die de zeven sterren in zyne regter hand houdt, die daer wandelt in het midden der zeven gouden kandelaaren :

2 Ik weet uwe werken, uwen arbeid, en uwe verduidelijking, en dat gy de kwaden niet kunt verdragen; en gy hebt beproefd degenen, die zich voor apostelen uitgeven, daer zy het niet zyn, en gy hebt hen leugenaars bevonden;

3 Gy zyt verduidelijkt, en gy hebt om mynen naem geleden, en gy zyt niet bezweken.

4 Maer dit heb ik tegen u, dat gy van uwe eerste liefde zyt afgeweken.

5 Gedenkt dan van waer gy gevallen zyt, doet penitentie en herneemt uwe eerste werken. Of anders kome ik zoo by u, en zal uwen kandelaer van zyne plaetse wegnemen, indien gy geene penitentie doet.

6 Maer dit hebt gy, dat gy de werken der Nicolaïten haet, die ik ook hate.

7 Die ooren heeft, dat hy hoore wat de Geest tot de kerken zegt : Aen den verwinnaer zal ik te eten geven van den boom des levens, indien in het paradys van mynen God staet.

8 En schryft aen den engel van de kerke van Smyrna : Dit zegt degene, die de eerste en de laatste is, die dood geweest is, en nu leeft :

9 Ik weet uwe verdrukkinge, en uwe armoede; maer gy zyt ryk, en gy wordt gelasterd van degenen, die zich voor Joden uitgeven, daer zy het niet zyn, maer wel eene synagoge van den boozen vyand.

10 En vrees niets van hetgene gy nog te lyden hebt. Ziet, de duivel zal eenigen van ulieden in de gevangenis werpen, opdat gy beproefd moogt worden; en gy zult tien dagen verdrukkinge hebben. Zyt getrouw tot der dood toe, en ik zal u de kroone des levens geven.

11 Die ooren heeft, dat hy hoore wat de Geest tot de kerken zegt : De verwinnaer zal van de tweede dood niet beschadigd worden.

12 En schryft aen den engel van de kerke van Pergamen : Dit zegt degene, die het zweerd heeft, dat van beide kanten scherp-snydende is :

13 Ik weet, waer dat gy woont, daer de troon is van den boozen vyand; gy behoudt mynen naem, en gy hebt myn geloof niet verloochend; ook zelfs niet in die dagen, als Antipas, myn getrouwe getuige, by ulieden, daer de booze vyand woont, gedood is.

14 Maer ik heb iets weinigs tegen u; dat gy er daer hebt, die de leeringe van Balaam

houden, die aen Balaam leerde voor de kinderen van Israël eenen steen te stellen om over te vallen, om hen te doen eten en hoereren. (*Numeri* xxii, 23, 25.)

15 Alzoo hebt gy er ook, die de leeringe der Nicolaïten houden.

16 Doet dan ook penitentie; of anderszins zal ik zoo straks by u komen, en zal hen bestryden met het zweerd van mynen mond.

17 Die ooren heeft, dat hy hoore wat de Geest aen de kerken zegt : Aen den verwinnaer, zal ik een verborgen manna geven, en ik zal hem eenen witten keursteen geven, en op dien steen eenen nieuwen naem geschreven, welken niemand kent, als die hem ontvangt.

18 En schryft aen den engel van de kerke van Thyatiren : Dit zegt de Zone Gods, die oogen heeft gelyk eene vlamme vuers, en wiens voeten gelyk het fynste koper zyn.

19 Ik kenne uwe werken, uw geloove, uwe liefde, uwe zorgte voor den armen, en uwe verduidelijking, en dat uwe laatste werken de eerste te boven gaen;

20 Maer ik heb iets weinigs tegen u; dat gy het wyf Jesabel, die zich voor eene prophetesse uitgeeft, toelaet te leeren, en myne dienaars te verleiden, die zy doet hoereren, en de geofferde spyzen der afgoden eten.

21 Ik heb haer tyd gegeven om penitentie te doen, maer zy wilt zich niet bekeeren van hare hoererye.

22 Ziet, ik ga haer te bedde neêrslagen, en die met haer boeleren, zullen in de uiterste bedruktheid komen, ten zy dat ze penitentie doen over hunne werken.

23 Hare kinderen zal ik met de dood slaen, en al de kerken zullen weten, dat ik het ben, die de nieren en de herten doorgronde; en ik zal een ieder van u loon naer werken geven.

24 Doch ik zegge tot ulieden, en tot alle anderen, die te Thyatiren zyn, dat ik aen u allen, dewelke deze leeringe niet houden, en des duivels diepe verholenheden, gelyk zy die noemen, niet kennen, geene andere zwarigheid zal verzenden;

25 Maer houdt toch vast hetgene gy hebt, tot dat ik kome.

26 Zoo wie de verwinnaer zal zyn, en myne werken tot het einde toe onderhouden zal hebben, aen hem zal ik magt geven over de volkeren;

27 Hy zal ze regeren met eenen yzeren staf, en gelyk een aerden vat zullen zy gemorzel worden;

28 Gelyk ik ook van mynen Vader ontvangen heb; en ik zal hem de morgensterre geven.

29 Die ooren heeft, dat hy hoore wat de Geest aen de kerken zegt.

KAPITTEL III.

SCHRYFT ook aen den engel van de kerke van Sardis : Dit zegt degene, die de zeven Geesten Gods, en de zeven sterren heeft : ik kenne uwe werken ; gy hebt den naem, dat gy leeft, en gy zyt dood.

2 Ontwaakt, en versterkt het overige, dat stond om te sterven : want ik bevinde uwe werken niet vol voor mynen God.

3 Weest dan indachtig, wat gy ontvangen en gehoord hebt, en bewaert het, en doet penitentie : want indien gy niet waekt, ik zal tot u komen als een dief, en gy zult niet weten, wat ure ik tot u komen zal.

4 Gy hebt nogtans binnen Sardis eenige weinige personen, die hunne kleederen niet besmet hebben ; en zy zullen met my in witte kleederen wandelen, omdat zy het weerdig zyn.

5 De verwinnaer, die zal aldus in witte kleederen gekleed worden ; en ik zal zynen naem niet uitdoen uit het boek des levens, en ik zal zynen naem belyden voor mynen Vader en voor zyne engelen.

6 Die ooren heeft, dat hy hoore wat de Geest aen de kerken zegt.

7 En schryft aen den engel van de kerke van Philadelphien : Dit zegt de Heilige, de Waerachtige, die den sleutel van David heeft ; die opent en niemand sluit, die sluit en niemand opent :

8 Ik kenne uwe werken. Ziet, ik heb voor u eene deure opengesteld, die niemand sluiten kan ; omdat gy kleine kracht hebt, en nogtans myn woord hebt behouden, en mynen naem niet geloofchend.

9 Ziet, ik zal er u geven uit de synagoge van den boozen vyand, die zich voor Joden uitgeven, daer zy het niet zyn, maer zy liegen het. Ziet, ik zal ze zoo doen komen en u te voet vallen, en zy zullen weten, dat ik u liefhebbe.

10 Omdat gy volgens myn woord de verduldigheid bewaerd hebt, zoo zal ik u ook bewaren van de ure van bekoringe, die over de geheele wereld komen zal, om te beproeven degenen, die op der aerde wonen.

11 Ziet, ik zal haest komen. Houdt hetgene gy hebt, opdat niemand uwe kroone neme.

12 De verwinnaer, dien zal ik tot eenen pilaar stellen in den tempel van mynen God, en hy zal er niet meer uitgaen ; en ik zal den naem van mynen God op hem schrijven, en den naem van de stad van mynen God, van het nieuwe Jerusalem, dat van mynen God uit den hemel afdaelt, en ook mynen nieuwen naem.

13 Die ooren heeft, dat hy hoore wat de Geest aen de kerken zegt.

14 En schryft aen den engel van de kerke van Laodiceën : Dit zegt degene, die de Waerheid zelve is, de getrouwe en waerachtige Getuige, die het Begin van het schepsel Gods is.

15 Ik weet uwe werken en dat gy noch koud noch heet zyt. Och of gy koud of heet waert.

16 Maer omdat gy lauw zyt, en noch koud, noch heet zyt, zoo zal ik u gaen spouwen uit mynen mond.

17 Want gy zegt : Ik ben ryk, en wel voorzien, en ik heb niets vandoen ; en gy weet niet, dat gy ellendig, deerlyk, arm, blind en naekt zyt.

18 Ik rade u, dat gy van my goud koopt, dat door het vuer gezuiverd is, opdat gy ryk moogt worden ; en witte kleederen om aen te doen, opdat uwe schandelyke naektheid zich niet openbare ; en ook oogenzalf om uwe oogen te bestryken, opdat gy zien moogt.

19 Ik berispe en kastyde degenen, die ik beminne. Zyt dan ieverig, en doet penitentie.

20 Ziet, ik sta aen de deure, en ik kloppe. Zoo iemand myne stemme hoort, en my de deure opent, ik zal tot hem binnengaen, en met hem avondmael houden, en hy met my.

21 De verwinnaer, dien zal ik vergunnen met my te zitten op mynen troon, gelyk ik ook verwonnen heb, en met mynen Vader op zynen troon gezeten ben.

22 Die ooren heeft, dat hy hoore wat de Geest tot de kerken zegt.

KAPITTEL IV.

DAERNA, zoo zag ik op, en daer ging eene deure open in den hemel ; en de stemme, die ik eerst gehoord had, als die van eene trompette met my sprekende, zeide : Komt hierboven, en ik zal u vertoon, hetgene hierna te geschieden staet.

2 En terstond wierd ik in den geest opgetogen ; en ziet, daer was een troon gesteld in den hemel, en iemand op den troon gezeten.

3 En die daer opzat, was van aenzien gelyk aen den steen jaspis en sardius ; en daer was een regenboog rondom den troon, die in het aenzien gelyk was aen den steen smaragd.

4 Rondom den troon waren nog vier-en-twintig troonen ; en op die troonen zaten vier-en-twintig ouderlingen, bekleed met witte kleederen, en met gouden kroonen op hunne hoofden.

5 En van den troon kwamen bliksemen

uit, donderslagen en stemmen; en daer waren zeven lampen brandende voor den troon, welke zyn de zeven Geesten Gods.

6 En voor den troon was als eene glazen zee, gelyk kristal; en in het midden en rondom den troon vier gedierten, vol oogen van voor en van achter.

7 Het eerste gedierte was gelyk aen eenen leeuw, het tweede gedierte gelyk aen een kalf, het derde gedierte had het aanzigt als van eenen mensch, en het vierde gedierte was gelyk aen eenen vliegende arend.

8 En de vier gedierten hadden elk zes vleugelen, rondom en van binnen waren zy vol oogen; en zy hielden niet op van dag en nacht te zeggen: Heilig, heilig, heilig! is de Heere God, de Almagtige, die was, en die is, en die komen moet.

9 En als die gedierten glorie en eere en dankzeggingen bewezen aen degenen, die op den troon zat, die leeft in alle eeuwigheid;

10 Zoo vielen de vier-en-twintig ouderlingen neder voor degenen, die op den troon zat, en zy aenbaden hem, die leeft in alle eeuwigheid, en zy wierpen hunne kroonen voor den troon neder, zeggende:

11 Weerdig zyt gy, ô Heere, onze God! te ontvangen de glorie, de eere en de magt; want gy hebt alle dingen geschapen, en door uwen wille is het, dat zy bestaen, en dat zy geschapen zyn.

KAPITTEL V.

En ik zag in de regter hand van degenen, die op den troon gezeten was, een boek beschreven van binnen en van buiten, toegezegeld met zeven zegelen.

2 En ik zag eenen magtigen engel uitroepen met luider stemme: Wie is er weerdig het boek te openen, en zyne zegels open te breken?

3 En niemand konde, noch in den hemel, noch op der aerde, noch onder de aerde, het boek openen, noch hetzelfde inzien.

4 En ik weende zeer, omdat er niemand weerdig gevonden was het boek te openen, of het in te zien.

5 Doch een van de ouderlingen zeide my: Weent niet! ziet daer, de Leeuw uit het geslachte van Juda, de spruit van David heeft de victorie behaald, om het boek te mogen openen, en zyne zeven zegelen open te breken.

6 Ik zag op, en ziet, in het midden van den troon en van de vier gedierten, en in het midden van de ouderlingen, stond een Lam, zynde als gedood, hebbende zeven hoorns, en zeven oogen; hetwelk de zeven Geesten Gods zyn, afgezonden over al het aerdryk.

7 En het kwam, en nam het boek uit de regter hand van degenen, die op den troon gezeten was.

8 En als het het boek geopend hadde, vielen de vier gedierten, en de vier-en-twintig ouderlingen voor het Lam neder, hebbende elk harpen en gouden schalen, vol van reukwerk, hetwelk zyn de gebeden der heiligen.

9 En zy zongen een nieuw lied, zeggende: Weerdig zyt gy, ô Heere! het boek te nemen, en zyne zegelen open te doen, omdat gy zyt gedood geweest, en dat gy ons door uw bloed afgekocht hebt voor God, uit alle geslachten, talen, volkeren, en natien.

10 En gy hebt ons voor onzen God tot koningen en priesters gemaakt; en wy zullen regeren op de aerde.

11 Ik zag nog, en hoorde rondom den troon, rondom de gedierten, en rondom de ouderlingen eene stemme van vele engelen, en hun getal was met duizende duizenden;

12 Zeggende met luider stemme: Het Lam, dat gedood is geweest, is weerdig te ontvangen de magt, de godheid, de wysheid, de sterkte, de eere, de glorie, en de dankzegginge.

13 En alle schepselen, die in den hemel, en op der aerde, en onder de aerde, en in de zee zyn, en al wat er in is, hoorde ik zeggen: Aen degenen, die op den troon gezeten is, en aen het Lam, zy de dankzegginge, de eere, de glorie en de magt in alle eeuwigheid.

14 En de vier gedierten zeiden: Amen. En de vier-en-twintig ouderlingen vielen neder op hunne aenzigten, en aenbaden degenen, die leeft in alle eeuwigheid.

KAPITTEL VI.

En ik zag, dat het Lam een van de zeven zegelen opengedaen hadde, en ik hoorde een van de vier gedierten als met eene donderstemme zeggen: Komt, en ziet!

2 En gelyk ik opzag, zoo kwam daer een wit peerd te voorschyn, en die er op zat, had eenen boge; hem werd eene kroon gegeven, en hy ging als een verwinnaer uit, om nog te overwinnen.

3 Als het den tweeden zegel opengedaen hadde, hoorde ik het tweede gedierte zeggen: Komt, en ziet!

4 En daer verscheen een ander peerd, dat ros was; en aen degenen, die er op zat, werd magt gegeven, om den vrede van der aerde weg te nemen, en dat zy malkanderen zouden dooden; en hem werd een groot zweerd gegeven.

5 En als het den derden zegel opengedaen hadde, hoorde ik het derde gedierte zeg-

gen : Komt, en ziet! En daer kwam een zwart peerd te voorschyn, en die er op zat, had eene weegschael in zynê hand.

6 En ik hoorde als eene stemme in het midden der vier gedierten zeggen : Twee pond tarwe voor eenen denaris, en zes pond gerst ook voor eenen denaris; doch beschadigt den wyn en de olie niet.

7 En als het den vierden zegel geopend hadde, hoorde ik eene stemme van het vierde gedierte, zeggende : Komt, en ziet!

8 En daer verscheen een bleek peerd, en die er op zat, wierd de dood genoemd; en de helle volgde hem na; en hem wierd magt gegeven over de vier deelen der aerde, om te dooden door het zweerd, door den honger, door de dood, en door de wilde beesten.

9 En als het den vyfden zegel opengedaen hadde, zag ik beneden onder den autaer de zielen, die gedood waren om het woord Gods, en om de getuigenisse, die zy behielden.

10 En zy riepen met luider stemme, zeggende : Heere! die heilig en waerachtig zyt, hoe lange verbeidt gy van regt te doen, en ons bloed te wreken over degenen, die op der aerde woonen?

11 Dan wierden aen ieder van hen witte lange kleederen gegeven; en hun werd gezêid, dat zy nog een weinig tyds rusten zouden, tot dat het getal van hunne mededienaers en broeders zoude vervuld worden, die ook, gelyk zy, moesten omgebragt worden.

12 Ik zag ook, als het den zesden zegel opengedaen hadde, en straks ontstond er eene groote aardbeving; de zonne wierd zwart gelyk eenen haren zak, en de maen wierd geheel als bloed;

13 En de sterren des hemels vielen op de aerde, gelyk een vygenboom zyne onrype vygen afwerpt, als hy door eenen sterken wind geschud wordt.

14 En de hemel verdween als een rolboek, dat ineengerold wordt; en al de bergen en eilanden wierden van hunne plaetsen verzet.

15 En de koningen der aerde, de vorsten, en de veldoversten, de ryken, en magtigen, en allen, zoo slaven als vrygeborenen, verborgen zich in de holen, en in de rotsen der bergen;

16 En zy zeiden tot de bergen en tot de rotsen : Valt op ons, en verbergt ons voor het aenschyn van dengenen, die op den troon zit, en voor de gramschap van het Lam.

17 Want de groote dag van hunne gramschap is gekomen, en wie zal er kunnen bestaan?

KAPITTEL VII.

DAERNA zag ik vier engelen, die, staende op de vier hoeken der aerde, de vier winden wederhielden, opdat zy niet zouden waeijen op de aerde, noch op de zee, noch op eenigen boom.

2 Ook zag ik eenen anderen engel opkomen van den opgang der zonne, die het merk had van den levenden God; en hy riep met luider stemme tot de vier engelen, die de magt hadden, om de aerde en de zee te beschadigen,

3 Zeggende : Beschadigt de aerde, noch de zee, noch de boomen niet, tot dat wy de dienaren van onzen God zullen geteekend hebben op hunne voorhoofden.

4 En ik hoorde het getal dergenen, die geteekend waren : honderd en vier-en-veertig duizend waren er geteekend uit al de geslachten van de kinderen van Israël.

5 Daer waren twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Juda; twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Ruben; twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Gad;

6 Twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Aser; twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Nephthali; twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Manasse;

7 Twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Simeon; twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Levi; twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Issachar;

8 Twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Zabulon; twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Joseph; twaelf duizend geteekenden uit het geslachte van Benjamin.

9 Hierna zag ik eene groote menigte, die niemand konde tellen, uit alle natien, en geslachten, en volkeren, en talen, staende voor den troon, en voor het Lam, gekleed met witte lange kleederen, en met palmtakken in hunne handen.

10 En zy riepen met luider stemme, zeggende : Het is aen onzen God, dat de zaligheid toekomt, die gezeten is op den troon, en aen het Lam.

11 En al de engelen stonden rondom den troon en rondom de ouderlingen en de vier gedierten : en zy vielen voor den troon op hunne aenzigten, en zy aanbadden God,

12 Zeggende : Amen. Lof, en glorie, en wysheid, en dankzegginge, cere, en magt, en sterkte zy aen onzen God in alle eeuwigheid. Amen.

13 Alsdan sprak een van de ouderlingen my aldus aen : Wie zyn dezen, die daer

met witte lange kleederen gekleed zyn, en van waer zyn zy gekomen?

14 Ik antwoordde hem : Myn Heer! gy weet het. Hy zeide my : Dit zyn degenen die, uit groote verdrukkinge gekomen zyn, en die hunne tabbaerden gewasschen, en dezelve wit gemaakt hebben in het bloed van het Lam.

15 Daerom zyn zy voor den troon Gods, en dienen hem dag en nacht in zynen tempel; en die op den troon gezeten is, zal hen als eene tente overlommeren.

16 En zy zullen noch honger noch dorst meer hebben; en de zonne of de hitte zullen hun geen leed meer doen.

17 Want het Lam, hetwelk in het midden van den troon is, zal hen bestieren, en hen leiden tot de fonteyne van levende wateren; en God zal alle tranen afvagen van hunne oogen.

KAPITTEL VIII.

ALS het Lam den zevenden zegel open-gedaen hadde, ontstond er eene stilte in den hemel, omtrent van eene halve ure.

2 En ik zag de zeven engelen, die voor Gods aenschyn stonden; en hun wierden zeven trompetten gegeven.

3 Ook kwam daer een andere engel voor den autaar regtstaen, hebbende een gouden wierookvat; en hem wierden vele reukwerken gegeven, opdat hy de gebeden van alle heiligen zoude opofferen op den gouden autaar, dewelke voor Gods troon is.

4 En de rook des reukoffers, bestaende uit de gebeden der heiligen, ging op voor God, van de hand des engels.

5 En de engel nam het wierookvat, vervulde hetzelfde met vuer van den autaar, en wierp dat op de aerde; en daer ontstonden donderslagen, gedruisch, bliksems, en groote aerdbeving.

6 En de zeven engelen, die de zeven trompetten hadden, maakten zich bereid om die te blazen.

7 Als de eerste engel de trompet blies, zoo kwam'er hagel, en vuer met bloed gemengeld, en het werd op der aerde neder-geworpen; en het derde deel der aerde, en het derde deel der boomen werd verbrand, en al het groen gewas werd verzengd.

8 Als de tweede engel de trompet blies, zoo werd er als een groote berg van vuer, al brandende in de zee geworpen; en het derde deel der zee veranderde in bloed.

9 En het derde deel der schepselen, die leven hadden in de zee, is gestorven; en het derde deel der schepen is vergaen.

10 Als de derde engel de trompet blies, zoo viel er eene groote sterre van den hemel af, brandende als eene fakkel; en zy

viel op het derde deel der rivieren, en op de fonteynen.

11 En die sterre had den naem van Alsem; en het derde deel der wateren werd gelyk alsem, en vele menschen stierven van de wateren, omdat zy bitter geworden waren.

12 Als de vierde engel de trompet blies, werd het derde deel der zonne geslagen, en het derde deel van de maen, en het derde deel van de sterren; zoo dat zy in hun derde deel verduisterd zynde, de dag beroofd werd van het derde deel zyns lichts, en de nacht van des gelyken.

13 Ik zag nog, en hoorde de stemme van eenen arend, die door het midden des hemels vloog, en riep met eene sterke stemme : Wee, wee, wee! dengeenen, die op der aerde woonen, van wege de volgende trompetblazingen der dry engelen, die nog blazen zullen.

KAPITTEL IX.

EN als de vyfde engel de trompet blies, zag ik eene sterre, die van den hemel op de aerde gevallen was, en haer werd de sleutel van den put des afgronds gegeven.

2 En zy deed den put des afgronds open; en uit den put ging een rook op, gelyk de rook van eenen grooten oven; zoo dat de zonne en de lucht van den rook des puts verduisterd wierden.

3 En uit den rook des puts kwamen sprinkhanen voort op der aerde, aen dewelke dezelfde magt gegeven wierd, die de schorpioenen der aerde hebben.

4 En hun werd geboden, dat zy het gras der aerde niet zouden beschadigen, noch eenig groen, noch eenigen boom, maer alleen de menschen, die het merkteeken Gods op hunne voorhoofden niet hebben.

5 En hun werd de magt gegeven, niet om hen te doden, maer om hen te pynigen vyf maanden lang; en de pyne, die zy hun aandeden, is gelyk de pyniging van eenen schorpioen, als hy eenen mensch steekt.

6 In die dagen zullen de menschen de dood zoeken, maer die niet vinden; zy zullen wenschen te sterven, en de dood zal van hen vlugten.

7 Nu de gedaente van de sprinkhanen was gelyk aen peerden, die gereed staen tot den slag; op hunne hoofden waren als kroonen, die van goud schenen, en hunne aenzigten waren als menschen aenzigten.

8 Zy hadden hair als vrouwenhair, en hunne tanden waren als leeuwentanden.

9 Zy hadden borstharnassen als van yzer; en het gedruisch van hune vleugelen was gelyk het gedruisch van wagens met vele peerden, die naer den stryd loopen.

10 De steerten, die ze hadden, waren gelyk

aen die van schorpioenen, en daer waren angels in hunne steerten; en hunne magt was de menschen te beschadigen vyf maanden lang.

11 Zy hadden voor hunnen koning, den engel des afgronds, genoemd in het hebreuwsch Abaddon, in het grieksch Apollyon, dat is te zeggen, Verderver.

12 De eene wee is voorby; maer daer komen er nog twee na deze.

13 Als de zesde engel de trompet blies, zoo hoorde ik eene stemme, komende uit de vier hoeken van den gouden altaer, die voor Gods aenschyn staet,

14 Dewelke zeide aen den zesden engel, die de trompette had: Ontbindt de vier engelen, die op de groote rivier Euphrates gebonden zyn.

15 En de vier engelen wierden ontbonden, die gereed waren tegen de ure, en dag, en maend, en jaer, om het derde der menschen te dooden.

16 En het getal van dit leger der ruiterye was twintig duizend mael tien duizend; want ik hoorde het tellen.

17 En dus zag ik in dat visioen de peerden; die er op zaten, hadden vurige, en hemelsblauwe, en solferkleure borstharnassen; en de hoofden der peerden waren als leeuwenhoofden, en uit hunnen mond kwam vuer, en rook, en solfer.

18 En door deze dry plagen, het vuer, den rook, en het solfer, die uit hunnen mond kwamen, wierd het derde deel der menschen gedood.

19 Want de magt van die peerden is in hunnen mond, en in hunne steerten; omdat hunne steerten gelyk zyn aen serpente, en dat zy hoofden hebben, daer zy mede hinder dooen.

20 Doch de andere menschen, die door deze plagen niet gedood zyn, hebben evenwel geene penitentie gedaen over de werken hunner handen, opdat ze niet meer zouden aanbidden de duivelen, de gouden, zilveren, koperen, steenen en houten afgoden, dewelke noch zien, noch hooren, noch gaen kunnen.

21 Noch zy hebben geene penitentie gedaen over hunne doodslagen, noch over hunne tooverye, noch over hunne hoereryen, noch over hunne dieveryen.

KAPITTEL X.

IK zag eenen anderen sterken engel, die van den hemel afdaelde, en bekleed was met eene wolke; een regenboog was er boven zyn hoofd; en zyn aenzigt was als de zonne, en zyne voeten als vurige kolommen.

2 Hy had in zyne hand een open boeksen; en hy stelde zynen regten voet op

de zee, en zynen slinken op de aerde.

3 En hy riep met eene groote stemme, gelyk als een leeuw briescht. En als hy geroepen had, lieten de zeven donderslagen hunne stemme hooren.

4 Als de zeven donderslagen hunne stemmen gesproken hadden, zoude ik ze gaen opschryven; maer ik hoorde eene stemme van den hemel, tot my zeggen: Zegelt toe hetgene de zeven donderslagen gesproken hebben, doch schryft het niet.

5 En de engel, dien ik had zien staen op de zee, en op de aerde, hief zyne hand op naer den hemel,

6 En hy zwoer by degenen, die leeft in alle eeuwigheid, die den hemel en al wat er in is, de aerde en al wat er in is, de zee en al wat er in is, geschapen heeft, dat er geen tyd meer zyn zoude;

7 Maer dat ten dage, dat de zevende engel zyne stemme zal laten hooren, als hy de trompette zal beginnen te steken, alsdan het mysterie Gods zoude vervuld worden, gelyk hy dat door de propheten, zyne dienaren, verkondigd heeft.

8 Ook hoorde ik die stemme van den hemel wederom tot my spreken, en zeggen: Gaet, en neemt het open boekken uit de hand van den engel, die op de zee en op de aerde staet.

9 Ik ging dan tot den engel, hem zeggende, dat hy my het boekken geven zoude. En hy zeide my: Neemt het boekken, en eet het op; het zal uw ingewand bitter maken, maer in uwen mond zal het zoo zoet zyn als honig.

10 Ik nam dan het boekken uit de hand van den engel, en ik at het op; en het was in mynen mond zoo zoet als honig, doch als ik het opgeeten had, wierd myn ingewand bitter.

11 Dan zeide hy tot my: Gy moet nog wederom propheten voor vele volkeren, en natien, en talen, en koningen.

KAPITTEL XI.

MY werd ook een riet gegeven, gelyk eene meetroede; en my werd gezegd: Staet op, en meet den tempel Gods, en den altaer, en degenen, die daer aanbidden.

2 Doch het voorhof, dat buiten den tempel is, laet dat daer, zonder het te meten, want het is aen de heidenen gegeven; en zy zullen de heilige stad met de voeten treden, twee-en-veertig maanden lang.

3 Maer ik zal myne twee getuigen last geven, en zy zullen propheten duizend twee honderd en zestig dagen, met zakken bekleed.

4 Dit zyn de twee olyfboomen en de twee kandelaren, die voor het aenschyn van den Heere des aerdryks staen.

5 En zoo iemand hen zal willen hinderen, zoo zal er vuer uit hunnen mond komen, en hunne vyanden verslinden; zoo wie hun wilt leed doen, die moet aldus gedood worden.

6 Zy zyn het, die de magt hebben om den hemel te sluiten, opdat het niet regene in de dagen hunner propheteringe; en zy hebben magt over de wateren, om die in bloed te veranderen, en om de aerde met allerlei plagen te slaen, zoo dikmaels als zy willen.

7 Doch als zy hunne getuigenisse zullen geëindigd hebben, zal de beest, die uit den afgrond opkomt, hun den oorlog aendoen, en hen overwinnen, en hen dooden;

8 Hunne lichamen zullen op de straten liggen van de groote stad, dewelke geestelyker wyze genoemd wordt Sodoma en Egypten, alwaer ook hun Heer gekruist is.

9 En menschen van verscheidene geslachten, en volkeren, en talen, en landen zullen hunne lichamen dry dagen en half zien, en zy zullen niet toelaten, dat ze in het graf gelegd worden.

10 En de inwooners der aerde zullen over hen verheugd en vrolyk zyn, en malkanderen geschenken zenden, omdat die twee propheten zeer geplaegd hadden degenen, die op der aerde woonden.

11 Maer na dry dagen en half, kwam de geest des levens van Gods wege in hen; zy stonden op hunne voeten, en daer viel eene groote vreeze op degenen, die hen zagen.

12 Dan hoorden zy eene sterke stemme uit den hemel, die tot hen zeide: Komt hier omhoog. En zy klommen ten hemel in eene wolke, daer het hunne vyanden aenzagen.

13 Ter zelfder ure ontstond er eene groote aerdbeving, en het tiende deel van de stad viel omverre, en in die aerdbevinge bleven dood zeven duizend menschen; de overigen verschrikt zynde, gaven glorie aen den God des hemels.

14 De tweede wee is voorby; en ziet, de derde wee zal haest komen.

15 Als de zevende engel de trompet blies, ontstonden daer groote stemmen in den hemel, zeggende: Het koningryk van deze wereld is het ryk van onzen Heere, en van zynen Christus geworden, en hy zal Koning zyn in alle eeuwigheid. Amen.

16 En de vier-en-twintig onderlingen, die voor Gods aenschyn op hunne troonen zitten, vielen neder op hunne aenzigten, en aenbaden God, zeggende:

17 Wy danken u, Heere, almachtige God! die zyt, die waert, en die komen moet! dat gy uwe groote magt aangetrokken, en uw koningryk aanveerd hebt.

18 De volkeren zyn toornig geworden, en

uwe gramschap is aengekomen, en de tyd om de dooden te oordeelen, en om den loon te geven aen de propheten, uwe dienaren, en aen de heiligen, en aen degenen, die uwen naem vreezen, zoo kleinen als grooten; en om degenen, die het aerdryk bedorven, te verderven.

19 Dan wierd de tempel Gods geopend in den hemel, en men zag de arke zyns verbonds in zynen tempel; en daer ontstonden bliksemen, gedruisch, aerdbeving, en groote hagel.

KAPITTEL XII.

DAER verscheen ook een groot teeken in den hemel: Eene vrouw, bekleed met de zonne, en de maen onder hare voeten, en op haer hoofd eene kroon van twaalf sterren;

2 Zy was bevrucht, en riep, in barensnood zynde, en in de smerte van het baren.

3 Daer verscheen nog een ander teeken in den hemel; te weten, een groote rosse draek, hebbende zeven hoofden, en tien hoorns, en op zyne hoofden zeven kroonen.

4 Hy trok met zynen steert het derde deel van de sterren des hemels, en wierp ze op de aerde. En deze draek ging staen voor de vrouwe, die baren zoude, om haer kind te verslinden, zoo haest zy zoude verlost zyn.

5 Zy baerde eenen mannelyken zone, die al de volkeren regeren zoude met eenen yzeren staf; en haer kind wierd opgenomen tot God en tot zynen troon.

6 Doch de vrouw vlugtte in de woestyne, alwaer zy eene plaetse had, die haer van God bereid was, opdat ze daer gevoed zoude worden duizend twee honderd en zestig dagen.

7 Dan ontstond er een groote stryd in den hemel: Michaël en zyne engelen streden tegen den draek, en de draek en zyne engelen streden ook.

8 Maer zy konden er niet tegen op, en daer is voor hen geene plaats meer in den hemel te vinden.

9 Want die groote draek is nedergeworpen, dat oud serpent, die duivel genoemd wordt en Satan, die de geheele wereld verleidt, die is nedergeworpen op de aerde; en zyne engelen zyn er met hem geworpen.

10 En ik hoorde eene groote stemme in den hemel zeggen: Nu is de gelukzaligheid, die kracht en het ryk van onzen God, en de magt van zynen Christus vastgesteld; want de betigter onzer broeders, die hen voor het aenschyn Gods dag en nacht beschuldigde, is nedergeworpen.

11 Zy hebben hem verwonnen door het

bloed van het Lam, en door het woord, daer ze getuigenisse aen gegeven hebben; ver-smadende hun leven tot der dood toe.

12 Daerom verblydt u, ó hemelen! en gy, die er in woont! Wee u aerde, en zee! want de duivel is tot u afgedaeld met grooten toorn, wetende, dat zyn tyd kort is.

13 De draek dan ziende, dat hy op de aerde geworpen was, ging de vrouwe vervolgen, die den mannelyken zone gebaerd hadde.

14 En daer wierden aen de vrouwe twee vleugelen van eenen grooten arend gegeven, om in de woestyne te vliegen naer hare plaetse, daer zy eenen tyd, en tyden, en eenen halven tyd gevoed wordt, van vreeze van het serpent.

15 Dan schoot het serpent uit zynen mond achter de vrouwe als eenen waterstroom, om haer te doen wegrukken door den vloed.

16 Maer de aerde kwam de vrouwe te hulpe, en zich opendoende, verzwolg den waterstroom, dien de draek uit zyne muil gesposen had.

17 En de draek wierd toornig tegen de vrouwe, en hy ging den oorlog aendoen aen hare andere kinderen, die de geboden Gods onderhouden, en getuigenisse blyven geven aen Jezus Christus.

18 En hy ging staen op het zand der zee.

KAPITTEL XIII.

DAN zag ik uit de zee eene beest opkomen, die zeven hoofden en tien hoorns had, en op hare hoorns tien kroonen, en op hare hoofden namen van blasphemie.

2 De beest, die ik zag, was gelyk eenen luipaerd, hare voeten als beerenvoeten, en hare muil als eene leeuwenmuil; en de draek gaf haer zyne kracht en zyne groote magt.

3 Ik zag ook, dat een van hare hoofden als doodelyk gekwetst was; doch hare doodelyke wonde wierd genezen; en geheel het aerdryk volgde de beest met verwonderinge.

4 En zy aanbaden den draek, die aen de beest de magt gegeven had; ook aanbaden zy de beest zeggende: Wie is aen de beest gelyk? en wie zal tegen haer kunnen vechten?

5 Aen-dezelve wierd een mond gegeven; die groote dingen en blasphemien sprak, en zy kreeg magt om zulks te doen twee-en-veertig maenden lang.

6 Zy opende haren mond tot blasphemien tegen God, om zynen naem te lasteren, en zyn tabernakel, en degenen, die in den hemel wonen.

7 Ook wierd haer magt gegeven, om den

oorlog te voeren tegen de heiligen, en om hen te overwinnen. En zy kreeg magt over alle geslachten, volkeren, talen, en natien.

8 Al de inwooners der aerde aanbaden dezelve, wier namen niet geschreven zyn in het boek des levens van het Lam, dat gedood is, van het begin der wereld.

9 Zoo wie ooren heeft, dat hy hoore.

10 Die in gevangenis geleid heeft, zal in gevangenis gaen. Die door het zweerd gedood heeft, moet door het zweerd gedood worden. Hier blykt de verdueligheid, en het geloof der heiligen.

11 Ik zag nog eene andere beest uit de aerde opkomen, dewelke twee hoorns had, die gelyk waren aen die van het Lam; maer zy sprak gelyk de draek.

12 En zy oefende al de magt van de eerste beest in hare tegenwoordigheid; en zy maekte, dat het aerdryk en die er op wonen, de eerste beest aanbaden, wier doodelyke wonde genezen was.

13 En zy deed groote teekenen, zoo dat zy ook het vuur van den hemel deed afdalen op de aerde, in het aanzien van de menschen.

14 En zy verleidde de inwooners der aerde door de teekenen, die haer gegeven zyn te doen in de tegenwoordigheid van de beest; zeggende tot de inwooners der aerde, dat zy een beeld zouden oprigten aen de beest, dewelke door het zweerd gekwetst geweest zynde, nog in het leven was.

15 Haer wierd magt gegeven, om eenen geest aen het beeld der beest te geven, opdat het beeld der beest ook spreken zoude, en om te maken, dat allen die het beeld der beest niet aanbidden, gedood worden.

16 Ook zal zy maken, dat alle kleinen en grooten, ryken en armen, vryen en slaven, een merkteeken krygen in hunne regter hand, of op hun voorhoofd;

17 En dat niemand mag koopen of verkoopen, als die dat merkteeken of den naem van de beest of het getal van zynen naem heeft.

18 Hierin is de wysheid. Die verstand heeft rekene het getal van de beest: want het is het getal van eenen mensch; en haer getal is zes honderd zes-en-zestig.

KAPITTEL XIV.

NOG zag ik, en ziet, het Lam stond op den berg Sion, en met hem honderd viere-en-veertig duizend, die zynen naem, en den naem zyns Vaders geschreven hadden op hunne voorhoofden.

2 Ik hoorde eene stemme uit den hemel, als een gedruisch van vele wateren, en als het geluid van eenen grooten donder; en de stemme, die ik hoorde, was als de klank

van harpslagers, die op hunne harpen spelen.

3 Zy zongen als een nieuw gezang, voor den troon en voor de vier gedierten, en voor de ouderlingen. En niemand kon dat gezang zingen, als die honderd en vier-en-veertig duizend, die van de aerde zyn afgekocht.

4 Dezen zyn het, die met vrouwen zich niet besmet hebben, want het zyn maegden. Dezen volgen het Lam alwaer het henen gaet. Dezen zyn uit de menschen afgekocht, tot eene voorofferande voor God, en voor het Lam.

5 Daer is in hunnen mond geene leugentaal gevonden : want zy zyn onbevlekt voor Gods troon.

6 Ook zag ik eenen anderen engel, die vloog door het midden des hemels, hebbende het eeuwige evangelie, om hetzelfde aen alle ingezetenen der aerde, aen alle natien, geslachten, talen, en volkeren te verkondigen;

7 Zeggende met luider stemme : Vreest den Heere, en geeft hem eere; want de uer van zyn oordeel is gekomen. Aenbidt hem, die den hemel, de aerde, de zee, en de fonteinen gemaakt heeft.

8 Een andere engel volgde, en zeide: Zy is gevallen, zy is gevallen die groote stad Babylon, die van den wyn der gramschap van hare hoererye alle volkeren heeft doen drinken.

9 En een derde engel volgde hem, zeggende met luider stemme : Zoo wie de beest of haer beeld aenbidt, of haer merkteeken op zyn voorhoofd, of in zyne hand ontvangt,

10 Die zal ook drinken van den wyn der gramschap Gods, dewelke ongemengeld in den beker van zynen toorn geschonken is; en hy zal gepynigd worden met vuer en solfer in het gezigte der heilige engelen, en voor het aenschyn van het Lam.

11 En de rook hunner pyniging zal opgaen in alle eeuwigheid; en noch dag noch nacht zullen zy ruste hebben, die de beest en haer beeld aanbeden hebben, en zoo wie het merkteeken van zynen naem ontvangen heeft.

12 Hier blykt de verduldigheid der heiligen, die de geboden Gods, en het geloove van Jezus onderhouden.

13 Dan hoorde ik eene stemme uit den hemel tot my zeggen : Schryft! zalig zyn de dooden, die in den Heere sterven. Van nu voortaan, zegt de Geest, zullen zy rusten van hunnen arbeid : want hune werken volgen hen.

14 Nog zag ik, en daer verscheen eene witte wolk, en op de wolke zat iemand, die

gelijk was aen den Zone des menschen, hebbende eene gouden kroon op zyn hoofd, en in zyne hand eene scherpe zeisen.

15 Een andere engel kwam uit den tempel, en riep met luider stemme tot dengenen, die op de wolke zat : Slaet met uwe zeisen, en maeit! want de uer van te maeijen is gekomen, nadien de oogst der aerde ryp is.

16 Die dan op de wolke zat, sloeg met zyne zeisen op het aerdryk, en het aerdryk wierd afgemaaid.

17 Nog een andere engel kwam er uit den tempel, die in den hemel is, dewelke ook eene scherpe zeisen had.

18 En een andere engel kwam van uit den altaer, die magt had over het vuer; en hy riep met luider stemme tot dengenen, die de scherpe zeisen had, zeggende : Slaet met uwe scherpe zeisen, en snydt af de druiftrossen van den wyngaerd der aerde; want zyne druiven zyn ryp.

19 De engel sloeg dan met zyne scherpe zeisen op het aerdryk, en sneed de druiven van den wyngaerd des aerdryks, en wierp ze in de groote wynperse van de gramschap Gods.

20 En de wynpers wierd buiten de stad getreden, en het bloed liep uit de wynperse, dat het tot aen de toomen der peerden stond duizend zes honderd stadien verre.

KAPITTEL XV.

IK zag nog een ander groot en wonderbaer teeken in den hemel, zeven engelen, die de zeven laetste plagen hadden : want hiernede is de gramschap Gods geëindigd.

2 En ik zag als eene glazen zee, met vuer gemengeld, en degenen, die de beest, haer beeld, en het getal van haren naem verwonnen hadden welke regt stonden aen die glazen zee, hebbende goddelyke harpen.

3 Zy zongen het gezang van Moyses, den dienaar Gods, en het gezang van het Lam, zeggende : Groot en wonderbaer zyn uwe werken, ô Heere, almachtige God! regtveerdig en waerachtig zyn uwe wegen, ô Koning der eeuwen!

4 Wie zal u niet vreezen, ô Heere! en glorie geven aen uwen naem? Want gy zyt alleen heilig; en alle volkeren zullen tot u komen, en aanbidden voor uw aenschyn, omdat uwe oordeelen geopenbaerd zyn.

5 Daerna zag ik nog, en ziet, de tempel van het tabernakel der getuigenisse wierd geopend in den hemel.

6 En de zeven engelen, die de zeven plagen hadden, kwamen uit den tempel, gekleed met zuiver blinkende lynwaed, en aen de borst omgord met gouden sluijers.

7 Dan gaf een der vier gedierten aen de

zeven engelen zeven gouden schalen, vol van de gramschap Gods, die leeft in alle eeuwigheid.

8 En den tempel werd vervuld met rook van wege de majesteit en de kracht Gods; en niemand konde in den tempel ingaen, tot dat de zeven plagen der zeven engelen geëindigd waren.

KAPITTEL XVI.

EN ik hoorde eene sterke stemme uit den tempel, zeggende tot de zeven engelen: Gaet henen, en giet de zeven schalen van de gramschap Gods over het aerdryk!

2 De eerste ging henen, en goot zyne schale op de aerde; en daer kwam een kwaedaerdig en boos gezweer op de menschen, die het merkteeken van de beest hadden, en op degenen, die haar beeld aanbaden.

3 De tweede engel goot zyne schale op de zee, en zy wierd als het bloed van eenen dooden; en het stierf al wat leven had in de zee.

4 De derde goot zyne schale op de rivieren en op de fonteynen, en zy wierden bloed.

5 En ik hoorde den engel der wateren zeggen: Regtveerdig zyt gy, Heere! gy, die zyt en die waert, heilig zyt gy, die dit geoordeeld hebt;

6 Omdat zy het bloed der heiligen en der propheten vergoten hebben, zoo hebt gy hun ook bloed te drinken gegeven: want zy zyn het weerdig.

7 Ik hoorde ook eenen anderen van uit den autaar zeggen: Ja, Heere, almachtige God! waerachtig en regtveerdig zyn uwe oordeelen.

8 De vierde engel goot zyne schale op de zonne; en haar werd magt gegeven om de menschen te plagen met eene vurige hitte.

9 En de menschen door die groote hitte ontstoken zynde, blasphemeerden den naem Gods, die de magt had over deze plagen; en zy deden geene penitentie, om hem glorie te geven.

10 De vyfde engel goot zyne schale op den troon van de beest; en haar ryk werd verduisterd; zy beten in hunne tongen van pyne;

11 En zy blasphemeerden den God des hemels, ter oorzake van hunne pynen en wonden, en zy deden geene penitentie over hunne werken.

12 De zesde engel goot zyne schale op de groote riviere Euphrates; en haar water droogde uit om den weg te banen aen de koningen van den oosten.

13 Dan zag ik uit den mond van den draeck, en uit den mond van de beest, en uit den mond van den valschen propheet, dry onzuivere geesten uitkomen, gelyk als kikvorschen.

14 Het zyn duivelsche geesten, die wonderteekenen doen, en gaen by de koningen van het gansche aerdryk, om hen te vergaderen tot den krygslag, tegen den grooten dag van den almachtigen God.

15 Ziet, ik kome als een dief. Zalig die waekt, en die zyne kleederen bewaert; opdat hy niet naekt wandeel, en dat men zyne schandelykheid niet zie!

16 En hy zal ze vergaderen ter plaetse, genoemd in het hebreuwsch Armagedon.

17 De zevende engel goot zyne schale in de lucht; en daer kwam uit den tempel, van uit den troon eene sterke stemme, zeggende: Het is gedaen.

18 En daer ontstonden bliksemen, gedruisch en donderslagen; ook ontstond er zoo groote aardbeving, dat er zoodanige nooit geweest was, van dat er menschen op der aerde geweest zyn, zulk eene aardbeving en zoo groot.

19 En de groote stad scheurde in dry deelen, en de steden der heidenen vielen omverre; en God wierd het groot Babylon indachtig, om aen die stad te drinken te geven den wynbeker van de verbolgenheid zynner gramschap.

20 En al de eilanden vlugttten weg, en de bergen verdwenen.

21 En daer viel hagel, groot als een talentpond, van den hemel op de menschen; en de menschen blasphemeerden God om de plage des hagels: want het was eene zeer groote plage.

KAPITTEL XVII.

EN een van de zeven engelen, die de zeven schalen hadden, kwam my aanspreken, en zeide: Komt, ik zal u het vonnis toonen van de groote hoere, die daer zit op vele wateren;

2 Met dewelke de koningen der aerde gehoereerd hebben; en de inwoners der aerde zyn dronken geworden van den wyn harer hoererye.

3 Hy voerde my dan weg in den geest naer eene woestyne, en ik zag daer eene vrouwe zitten op eene roodscharlakene beest, die vol was van namen van blasphemie, en die zeven hoofden en tien hoorns had.

4 De vrouw was omhangen met purper en roodscharlaken, en versierd met goud, met kostelyke gestenten, en met perlen; en zy had in hare hand eenen gouden beker, vol van grouwel, en van de onzuiverheid harer hoererye.

5 En. op haer voorhoofd, was deze naem geschreven : Myserie; het groote Babylon, de moeder van de hoereryen en van de grouwelen der aerde.

6 Ik zag ook dat de vrouw dronken was van het bloed der heiligen, en van het bloed der martelaren van Jezus; en ik stond verwonderd als ik ze zag, met eene groote verwonderinge.

7 Dan zeide de engel tot my : Waerom verwondert gy u? Ik zal u het mysterie zeggen van de vrouwe, en van de beest, die haer draegt, en die de zeven hoofden, en de tien hoorns heeft.

8 De beest, die gy gezien hebt, is er geweest, maer zy is er niet meer; zy zal opkomen uit den afgrond, en geworpen worden in het verderf; en de inwooners der aerde, wier namen niet geschreven zyn in het boek des levens van het begin der wereld, zullen verwonderd zyn, ziende de beest, die geweest is, en niet meer is.

9 Nu hier is de zin, die wysheid inheeft : de zeven hoofden zyn zeven bergen, op dewelke de vrouw gezeten is. Het zyn ook zeven koningen.

10 Vyf van die zyn er gevallen; een is er nog, en de andere is nog niet gekomen; en als hy zal gekomen zyn, moet hy weinigen tyd blyven.

11 De beest, die geweest is, en niet meer is, die is zelve de achtste, en zy is van de zeven, en gaet naer haren ondergang.

12 De tien hoorns, die gy gezien hebt, zyn tien koningen, die hun ryk nog niet ontvangen hebben, maer zy zullen als koningen magt ontvangen voor eene ure, met de beest.

13 Dezen hebben allen hetzelfde voorneemen, en zy zullen hunne kracht en magt aen de beest overgeven.

14 Zy zullen tegen het Lam vechten, maer het Lam zal hen overwinnen : want het is de Heer der heeren, en de Koning der koningen, en die met hem zyn, zyn de geroepenen, de uitverkorenen, en de geloovigen.

15 Hy zeide my nog : De wateren, die gy gezien hebt, daer de hoere opzit, zyn volkeren, natien en talen.

16 De tien hoorns, die gy op de beest gezien hebt, die zullen de hoere haten, en zy zullen haer verwoesten en naekt uitschudden; haer vleesch zullen zy opeten, en zullen haer door het vuer verbranden.

17 Want God heeft hun in het herte gegeven, te doen, dat hem behagelyk is, opdat zy hun ryk geven aen de beest, tot dat de woorden Gods volbragt worden.

18 En de vrouwe, die gy gezien hebt, is de groote stad, die koninglyk gebied heeft over de koningen der aerde.

KAPITTEL XVIII.

DAERNA zag ik eenen anderen engel van den hemel afdalen, hebbende groote magt; en de aerde wierd verlicht van zyne glorie.

2 Hy riep zoo sterk als hy mogt, zeggende : Zy is gevallen, zy is gevallen die groote stad Babylon! en zy is geworden de woonstede der duivelen, de schuilplaets van alle onreine geesten en de nest van alle onrein en hatelyk gevogelte!

3 Omdat alle volkeren gedronken hebben van den wyn der gramschap van hare hoererye, en omdat de koningen der aerde met haer gehooreerd hebben, en de kooplieden der aerde ryk geworden zyn by de pracht van hare weelde.

4 Ik hoorde nog eene andere stemme uit den hemel zeggen : Vertrekt uit haer, myn volk! opdat gy niet deelachtig wordet aen hare misdaden, en opdat gy niet ontvangt van hare plagen.

5 Want hare zonden zyn gekomen tot aen den hemel, en de Heer is hare ongerechtigheden indachtig geworden.

6 Handelt haer weder, gelyk zy u gehandeld heeft, en vergeldt haer dobbel naer hare werken; schenkt haer dobbel in den beker, waerin zy u geschonken heeft.

7 Zoo zeer als zy zich zelve verheven heeft in glorie, en in weelde uitgestort, doet haer zoo veel pyne en droefheid aen; want zy zegt in haer herte : Ik zitte als eene koningin, ik ben geene weduwe, noch my zal geene droefheid overkomen.

8 Daerom zullen hare plagen, dood, droefheid en honger, op eenen dag komen, en zy zal door het vuer verbrand worden : want God, die haer oordeelt, is magtig.

9 De koningen der aerde, die met haer gehooreerd, en in weelde geleefd hebben, zullen over haer weenen, en misbaer maken, als zy den rook van haren brand zullen aenschouwen;

10 En van verre staende om de vreeze van hare pynen, zullen zy zeggen : Wee, wee, gy groote stad Babylon, gy sterke stad! uw oordeel is gekomen op eene ure.

11 De kooplieden der aerde zullen ook weenen en over haer in droefheid zyn, omdat niemand hunne koopmanschap voortaan meer koopen zal :

12 De koopmanschap van goud, en zilver, van kostelyke gesteenten, van peerlen, van fyn lynwaed, van purper, van zyde, van scharlaken, en van allerlei welriekende hout, van allerhanden huisraad van ivoor of van kostelyken steen, van koper, van yzer, van marmer;

13 En de kaneel, het reukwerk, de welrie-

kende zalven, de wierook, wyn, olie, meelbloeme, tarwe, lastbeesten, schapen, peerden, karrossen, slaven, en vrye menschen.

14 De boomvruchten ook, daer gy zoo op verlust waert, zyn u ontgaen, alle lekkeryn en pracht zyn voor u te niet gegaen, en men zal ze voortaan nooit meer vinden.

15 De kooplieden dezer dingen, die by haer ryk geworden waren, zullen van verre staen, uit vreeze van hare pynen; en weenende en treurende,

16 Zullen zy zeggen: Wee, wee, de groote stad! die gekleed ging met fyn lynwaed, met purper, en scharlaken, en die met goud, kostelyke gesteenten en peerlen was opgepronkt;

17 Al die groote rykdommen heeft zy verloren op eene ure. En alle stiermans, en al het volk, dat daer te scheep vaert, en de schippers, en die ter zee handelen, stonden van verre;

18 En zy riepen, ziende de plaetse van haren brand, en zeiden: Wat stad was by deze groote stad te vergelyken?

19 Zy wierpen stof op hunne hoofden, en riepen al weenende en treurende, en zeiden: Wee, wee, die groote stad! by dewelke alle, degenen die schepen in zee hadden, ryk geworden zyn van hare kostelykheid; zy is verwoest op eene ure.

20 Verheugt u over haer, ô hemel! en gy, heilige apostelen en propheten! want God heeft u regt gedaen over haer.

21 En een sterke engel nam eenen grooten steen op gelyk eenen meulensteen, en wierp hem in de zee, zeggende: Aldus zal die groote stad Babylon met geweld nedergevoeren worden, en zy zal voortaan niet meer te vinden zyn.

22 En de stemme van harpslagers, van zangers van fluitspelers en van trompetters zal in u niet meer gehoord worden; en geen kunstenaar van eenige kunstwerken zal in u meer gevonden worden, noch het gedruisch der meulens zal men in u niet meer hooren.

23 Het licht der keerse zal in u niet meer schynen, noch de stemme van bruidegom en van bruid zal in u niet meer gehoord worden; want uwe kooplieden waren de prinsen der aerde, en alle volkeren wierden verleid door uwe betooveringen.

24 Ook is het bloed der propheten en der heiligen, en van alle degenen die op der aerde gedood zyn, in haer gevonden.

KAPITTEL XIX.

DAERNA hoorde ik als eene stemme van vele menigen in den hemel, die zeiden: Alleluia! de gelukzaligheid, de glorie, en de kracht komt onzen God toe.

2 Want zyne oordeelen zyn waerachtig en regtveerdig; omdat hy verwezen heeft de groote hoere, die het aerdryk door hare hoerery bedorven had, en omdat hy het bloed zynen dienaren uit hare handen gewroken heeft.

3 En zy zeiden nog eens: Alleluia! En haer rook ging op in alle eeuwigheid.

4 De vier-en-twintig ouderlingen en de vier gedierten vielen neder, en aenbaden God, die op den troon zat, zeggende: Amen, Alleluia!

5 En daer kwam eene stemme uit den troon, die zeide: Geeft lof aen onzen God, gy allen, die zyne dienaers zyt, en die hem vreest, zoo klein als groot!

6 Nog hoorde ik als de stemme van eene groote menigte, en als het gedruisch van vele wateren, en als het geluid van groote donderslagen, zeggende: Alleluia! want de Heer, onze almogende God, regeert.

7 Laet ons blyde zyn, en onze vreugde toonen, en laet ons hem glorie geven: want de bruiloft van het Lam is gekomen, en zyne bruid heeft zich bereid gemaakt.

8 En haer is gegeven, dat zy zich bekleede met zuiver en blinkende fyn lynwaed; en dit fyn lynwaed is de regtveerdigheid der heiligen.

9 Dan zeide hy tot my: Schryft! zalig zyn ze, die tot het avondmael van de bruiloft des Lams geroepen zyn. Ook zeide hy my: Dit zyn de waerachtige woorden Gods.

10 En ik viel voor zyne voeten neder, om hem te aanbidden, doch hy zeide my: Ziet toe, dat gy het niet doet: Ik ben een dienaar met u, en met uwe broeders, die de getuigenisse van Jezus behouden. Aenbidt God: want de geest der prophetie is de getuigenis van Jezus.

11 Dan zag ik den hemel geopend, en daer verscheen een wit peerd, en die er op zat, wierd genoemd de Getrouwe en de Waerachtige; hy oordeelt, en hy strydt met regtveerdigheid.

12 Zyne oogen waren als eene vlamme vuers; op zyn hoofd had hy vele kroonen, en droeg daer eenen naem geschreven, die niemand kent, als hy zelf.

13 Hy was gekleed met een kleed, dat in bloed geverwd was; en zyn naem is, het Woord Gods.

14 De legers, die in den hemel zyn, volgden hem op witte peerden, gekleed met wit en zuiver fyn lynwaed.

15 Uit zynen mond kwam een scherp zweerd snydende van beide kanten, om de volkeren met hetzelfde te verslaen; en hy zal ze regeren met eenen yzeren staf. Hy treedt ook de wynperse der verbolgen gramschap van den almagtigen God.

16 En op zyn kleed en op de dye zyns beens heeft hy dit schrift : De Koning der koningen en de Heer der heeren.

17 En ik zag eenen engel in de zonne staen, die riep met luider stemme, zeggende tot al de vogelen, die door het midden des hemels vlogen : Komt en vergadert u tot het groot avondmael van God ;

18 Om te eten het vleesch der koningen, het vleesch der krygsoversten, het vleesch der magtigen, het vleesch der peerden en dergenen, die er op zitten, en het vleesch van alle menschen, vryen en slaven, kleinen en grooten.

19 Dan zag ik de beest, en de koningen der aerde, en hunne legers vergaderd, om slag te leveren tegen dengenen, die op het peerd zat, en tegen zyn leger.

20 Doch de beest werd vastgegrepen, en met haer den valschen propheet, die wonderteekenen in hare tegenwoordigheid gedaen had, door dewelke hy verleid had degenen, die het merkteeken van de beest ontvangen, en haer beeld aanbeden hadden. Deze twee zyn levendig in den poel des vuers geworpen, die met solfer brandt.

21 De anderen wierden gedood door het zweerd, dat uit den mond kwam van dengenen, die op het peerd zat ; en al de vogelen wierden van hun vleesch verzaed.

KAPITTEL XX.

IK zag eenen engel van den hemel afkomen, die den sleutel des afgronds, en eene groote ketting in zyne hand had.

2 En hy greep den draek vast, dat oud serpent, hetwelk de duivel en de Satan is ; en hy bond hem vast voor duizend jaren.

3 Hy wierp hem in den afgrond, sloot hem toe, en stelde daer eenen zegel op, opdat hy de volkeren niet meer verleiden zoude, tot dat de duizend jaren voleindigd waren, na dewelke hy voor een weinig tyds moet onthouden worden.

4 Ik zag ook troonen en eenigen die er op zaten, aen wie de magt van te oordeelen gegeven werd ; en de zielen van degenen, die onthoofd waren om de getuigenisse van Jezus, en om het woord Gods, en die de beest noch haer beeld niet aanbeden hadden, noch hare merkteekenen op hunne voorhoofden, of in hunne handen ontvangen hadden ; en zy leefden en regeerden met Christus duizend jaren.

5 De andere dooden wierden niet levende, voor dat de duizend jaren geëindigd waren. Dit is de eerste verryzenis.

6 Zalig en heilig is hy, die deel heeft in de eerste verryzenisse ; de tweede dood heeft over hen geene magt ; maer zy zullen pries-

ters van God en van Christus zyn, en met hem duizend jaren regeren.

7 En als de duizend jaren zullen geëindigd zyn, dan zal de Satan uit zynen kerker onthouden worden, en hy zal er uitgaen om de volkeren te verleiden, die op de vier hoeken der wereld zyn, den Gog en den Magog, en hy zal ze vergaderen tot den slag. Hun getal is als het zand der zee.

8 En zy trokken op over het vlakke veld, en omringelden de legerplaetse der heiligen, en de beminde stad.

9 Doch het vuur daelde van God uit den hemel, en verslond ze ; en de duivel, die hen verleidde, wierd in den poel van vuur en solfer geworpen.

10 Alwaer ook de beest en de valsche propheet dag en nacht gepynigd zullen worden in alle eeuwigheid.

11 Dan zag ik eenen grooten witblinkenden troon, en dengenen, die er op gezeten was, van wiens aenschyn de aerde en de hemel wegvlugtten, en zy wierden nergens meer gevonden.

12 Ook zag ik de dooden, groot en klein, voor den troon staen ; en de boeken wierden geopend. Nog wierd er een ander boek geopend, die het boek des levens is. En de dooden wierden geoordeeld uit hetgene in de boeken geschreven stond, volgens hunne werken.

13 De zee gaf de dooden, die in haer waren ; de dood en de helle gaven ook hare dooden, die daerin waren ; en een ieder wierd geoordeeld volgens zyne werken ;

14 En de helle en de dood wierden geworpen in den poel des vuers. Dit is de tweede dood.

15 En die niet gevonden wierd geschreven te zyn in het boek des levens, wierd geworpen in den poel des vuers.

KAPITTEL XXI.

DAN zag ik eenen nieuwen hemel en eene nieuwe aerde : want de eerste hemel, en de eerste aerde was verdwenen, en de zee was er niet meer.

2 En ik, Joannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jerusalem, van God afdalen uit den hemel, toebereid als eene bruid, die opgepronkt is voor haren bruidegom.

3 En ik hoorde eene groote stemme uit den troon zeggen : Ziet daer het tabernakel van God met de menschen, en hy zal met hen woonen ; zy zullen zyn volk zyn, en God zelf met hen wezende, zal hun God zyn.

4 En God zal al de tranen van hunne oogen afdroogen ; en daer zal voortaan geene dood meer zyn, noch droefheid, noch gekryt, noch pyne zal er meer wezen : want de eerste dingen zyn voorbygegaen.

5 En die op den troon zat, zeide : Ziet, ik maek alles nieuw. Ook zeide hy my : Schryft! want deze woorden zyn ten uiterste getrouw en waerachtig.

6 Hy zeide my verders : Het is gedaen. Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde. Ik zal den genen, die dorst heeft, te drinken geven uit de fonteyne des levens, voor niet.

7 Dengenen die verwint, zal deze dingen beërven; en ik zal zyn God zyn, en hy zal myn Zoon zyn.

8 Maer aengaende de vreesachtigen, de ongeloofigen, de grouwelyken, de doodslagers, de hoereerders, de tooveraers, de afgodisten, en alle leugenaers, hun deel zal zyn in den poel van vuur en solfer; hetwelk de tweede dood is.

9 Dan kwam een van de zeven engelen, die de schalen hadden vol van de zeven laetste plagen, en hy sprak my aldus aen : Komt, en ik zal u de bruid, de vrouwe van het Lam toonen.

10 En hy voerde my op in den geest naer eenen grooten en hoogen berg, en toonde my de heilige stad Jerusalem, die van God uit den hemel afdaelde,

11 Verlicht zynde door de heerlykheid Gods; en haer glans was gelyk een kostelyk gesteente, gelyk eenen jaspissteen, glinsterende als kristal.

12 Zy had eenen hoogen en grooten muur, die twaelf poorten had; en in de poorten waren twaelf engelen, en namen daerop geschreven, welke de namen zyn van de twaelf geslachten der kinderen van Israël.

13 Daer waren dry poorten naer den oosten, dry poorten naer den noorden, dry poorten naer den zuiden, en dry poorten naer den westen.

14 De muur van de stad had twaelf fondamenten, waerop de twaelf namen stonden van de twaelf apostelen des Lams.

15 En die met my sprak, had eene gouden meetroede, om de stad, en hare poorten, en den muur te meten.

16 De stad lag in het vierkant, zynde in de lengte zoo groot als in de breedte. Hy mat dan de stad met de gouden meetroede op twaelf duizend stadien. Hare lengte, hoogte, en breedte waren gelyk.

17 Hy mat ook haren muur op honderd en vier-en-veertig cubitus, naer de mate van eenen mensch, welke ook die van den engel was.

18 Haer muur was opgebouwd van jaspissteen; doch de stad zelve was van zuiver goud, gelyk aen zuiver klaer glas.

19 En de fundamenten van den muur der stad waren versierd met alle kostelyke gesteenten. Het eerste fundament was jaspis-

steen, het tweede saphiersteen, het derde chalcedonsteen, het vierde smaragdsteen.

20 Het vyfde sardonixsteen, het zesde sardiussteen, het zevende goudsteen, het achtste berylsteen, het negende topaessteen, het tiende chrysoparsesteen, het elfde hyacinthsteen, het twaelfde amethyststeen.

21 De twaelf poorten waren twaelf peerlen, zoo dat elke poort in het byzonder van eene peerle was; en de straet van de stad was zuiver goud, gelyk een helder glas.

22 En ik zag geen een tempel in dezelve : want de Heer, de almogende God, is haer tempel, en ook het Lam.

23 En die stad heeft geene zonne of maen noodig om haer te verlichten, want de heerlykheid Gods verlicht haer, en het Lam is hare lichtende fakkel.

24 De volkeren zullen in haer licht wandelen, en de koningen der aerde zullen hunne glorie en eere daer binnenbrengen.

25 Hare poorten zullen by dage niet gesloten worden; en wat den nacht aengaet, daer zal geen zyn.

26 En men zal de glorie en de eer der volkeren daer binnenbrengen.

27 Daer zal niet, dat bevlekt is, in haer binnenkomen, noch iets, dat grouwelykheid bedryft of leugen; maer alleenlyk degenen, die geschreven staen in het boek des levens van het Lam.

KAPITTEL XXII.

HY toonde my ook eene riviere van levende water, zoo helder als kristal, die voortkwam uit den troon van God, en van het Lam.

2 In het midden van hare straet, en aen beide kanten van de riviere stond de boom des levens, die twaelf vruchten draegt, brengende alle maenden zyne vrucht voort; en de bladeren des booms zyn tot genezinge der volkeren.

3 Daer zal geene vervloeking meer zyn; maer de troon van God en van het Lam zal daer wezen, en zyne dienaers zullen hem dienen.

4 Zy zullen zyn aenschyn zien, en zyn naem zal staen op hunne voorhoofden.

5 Daer zal geen nacht meer zyn, en zy zullen geene fakkel of zonnelicht van noode hebben : want God de Heer zal hen verlichten, zy zullen regeren in alle eeuwigheid.

6 Hy zeide my ook : Deze woorden zyn ten uiterste getrouw en waerachtig. De Heer, de God van de geesten der propheten, heeft zynen engel gezonden, om aen zyne dienaren te toonen hetgene haest geschieden moet.

7 Ziet, ik kome haestelyk. Zalig is hy, die

de woorden der prophetie van dit boek be-
waert.

8 Ik, Joannes, ben degene, die deze din-
gen gehoord en gezien hebbe. En na dat ik
ze gehoord en gezien had, viel ik neder aen
de voeten des engels, om hem te aanbidden,
die my deze dingen toonde.

9 Maer hy zeide my : Ziet toe, dat gy het
niet doet; want ik ben een dienaar met u en
met de propheten, uwe broeders, en met
degenen, die de woorden der prophetie van
dit boek bewaren. Aanbidt God.

10 Hy zeide my verders : En zegelt de
woorden van de prophetie van dit boek niet,
want de tyd is aenstaende.

11 Die onregt doet, die doe het nog, en die
vuil is, die worde nog vuiler, en die regt-
veerdig is, dat hy nog regtveerdiger worde,
en die heilig is, dat hy nog heiliger worde.

12 Ziet, ik kome haestelyk; en myn loon is
by my, om een ieder te vergelden volgens
zyne werken.

13 Ik ben de Alpha en de Omega, de eerste
en de laetste, het begin en het einde.

14 Zalig zyn ze, die hunne kleederen was-
schen in het bloed van het Lam, opdat zy
regt mogen hebben tot den boom des le-
vens, en door de poorten in de stad mogen
ingaan.

15 Weg daer buiten de honden, de toove-
raers, de hoereerders, de doodslagers, de
afgodisten, en al die de leugens bemint, of
daarmede te werk gaet.

16 Ik, Jezus, heb mynen engel gezonden,
om ulieden deze dingen te betuigen in de
kerken. Ik ben de spruit, en de nakomeling
van David, de helderblinkende morgen-
sterre.

17 De Geest en de bruid zeggen : Komt! En
die het hoort, dat hy ook zegge : Komt! En
die dorst heeft, dat hy kome; en die wilt,
dat hy ontvange het water des levens, voor
niet.

18 Want ik verklare aen al degenen, die
de woorden der prophetie van dit boek hoo-
ren : zoo wie by deze dingen iets toedoet,
God zal hem de plagen toezenden, die in dit
boek geschreven zyn.

19 En zoo wie iets afdoet van de woorden
van het boek dezer prophetie, God zal zyn
deel afnemen uit het boek des levens, en
uit de heilige stad, en uit hetgene in dit
boek geschreven staet.

20 Hy, die getuigenisse geeft van deze din-
gen, zegt : Voorwaer, ik kome haestelyk.
Amen. Komt, Heere Jezus!

21 De genade van onzen Heere Jezus Chris-
tus zy met u allen. Amen.

10410A

Bible
Dutch
1865

Bible. Dutch
Biblia Sacra. 1865.

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

